TOMVS SECVNDVS CONCILIORVM OMNIVM, TVM GENERALIVM, TVM PROVINCIALIVM ATQVE PARTICVLARIVM, QVAE IAM INDE AB Apoſtolorum Temporibus vſque in præſens habita ſunt, quibus iam demùm non pauca acceſſerunt, multo ſtudio hincindè conquiſita, atque hactenùs non parùm deſiderata.

Horum nomenclaturam & ordinem, verſæ paginæ ob oculos ponent.

COLONIAE AGRIPPINAE
Apud Geruuinum Calenium, & Hæredes Iohannis Quentelÿ, anno Domini M. D. LXVII

Cum gratia & Priuilegio Imperiali in decennium.

CONCILIA HOC TOMO SECVNDO COMPRAEHENSA.

Quæ præfixum habent asteriscum, ea nunc primùm accesserunt.

EORVM,

EORVM, QVAE HOC

SECVNDO TOMO CONTINENTVR, SERIES ET ORDO, NON TAMEN OMNIVM, SED PRAEcipuorum, & quæ commodè huc referri potuerunt: Cætera Lector in totius operis Indice Alphabetico offendet.

A* 3 Epistola

Synodus

IN CHAL

IN CHALCEDONENSE CONCILIUM SUB LEONE PAPA primo, praeambula.

CHalcedon Phrygiae Hellespontiae urbs in ponti Euxini ora sita ab ea parte, quae coëuntibus terris angustum mare reddit, Procerastis antè dicta, dein Compusa, posteà caecorum oppidum, quòd locum eligere nescissent, septem stadia distans à Byzantio, tanto feliciore omnibus modis sede, ut inquit Plinius libr. 5. cap. 32. Meminit eius Ptolemaeus lib. 5. cap. 1. Strabo lib. 12. qui eam dicit à Megarensibus conditam, atq; Antoninus in suo Itinerario.

EPISTOLAE PRAEAMBULAE, CONCERNENTES CONcilia Ephesinum secundum prophanum, & Chalcedonense sanctum.

EPISTOLA FLAVIANI ARCHIepiscopi Constantinopolitani, ad Theodosium Imperatorem de fide.

* Rescriptum de fide, factum manu propria Flaviani archiepiscopi Constantinopolitani, datum ab eo potenti Imperatori.

LAVIANUS Episcopus Constantinopolitan⁹, pijssimo & amatori Christi Imperatori nostro Theodosio salutem. Nihil ità cōuenit sacerdoti
1.Petr.3.c Dei & dogmatib⁹ erudito diuinis, quàm paratum esse ad satisfactionem omni poscenti eum rationem de spe, quę in nobis est, & gra-
Rom.1.b tia. Non enim erubesco euāgelium Dei. Virtus enim Dei est ad salutem omni credenti. Quia igitur & nos misericordia regis omnium Christi Dei, sacerdotium tale euangelij sortiti sumus, sapimus rectè atq; inculpabiliter, semper scripturas diuinas sequentes, & expositiones sanctorum patrum qui in Nicea conuenerunt, & centum quinquaginta qui hic congregati sunt, & qui in Epheso sub sanctae memoriae Cyrillo, qui fuit Alexādrinus episcopus: Et praedicamus Dominū nostrum Iesum Christum, ante secula quidem ex Deo patre sinè principio natum secūdùm diuinitatem, in nouissimis autem diebus eūdem propter nos & propter nostram salutē, ex Maria virgine secundùm humanitatem, Deum perfectum, & hominem perfectū eundem in assumptione animę rationalis & corporis, consubstantialem patri secundùm diuinitatem, & consubstantialem matri eundē secundùm humanitatem, ex duabus vtiquè naturis confitentes Christum post incarnationem ex sancta virgine, & inhumanatum in vna substantia & in vna persona vnū Christum, vnum filium, vnum Dominum confitemur. Et vnam quidem verbi Dei naturam, incarnatam tamen & inhumanatam, dicere non negamus, eò quòd ex ambobus vnus atq; idem sit Dominus noster Iesus Christus. Eos verò qui aut duos filios, aut duas subsistentias, aut duas personas annunciant, & nō vnum eundem Dominum Iesum Christum, filium Dei viui prędicāt, anathematizamus, & alienos esse ab Ecclesia iudicamus. Et ante omnes Nestorium impiū anathematizamus, & sapientes quę eius sunt ac loquentes ea, vt abscindantur huiusmodi à filiorum adoptione, promissa rectè credentibus. Et post hęc adiecit & in annotationibus scripsit: Domine Christe, adiuua nos Deus. Et iterùm: Hęc scripsi mea manu ad satisfactionē vestrae potestatis, & vt confundantur calumniam facientes nostrae bonae & simplici in Christo cōuersationi.

EPISTOLA LEONIS ARCHIEpiscopi Romę, ad Eutychem Constantinopolitanum abbatem.

DIlectissimo filio Eutycheti presbytero Leo episcopus. Ad notitiam nostrā tuae dilectionis literis &c. *Quare reliqua epistola sexta in epistolis Leonis Papae.*

EPISTOLA PETRI RAVENNAtis episcopi ad Eutychem abbatem.

DIlectissimo & *meritò honorabili filio *honore digno filio
Eutycheti presbytero, Petrus episcopus Rauennae. Tristis legi tristes literas tuas, & scripta mœsta mœrore debito percurri: quia sicut nos pax ecclesiarum, sacerdotum concordia, tranquillitas plebis, gaudere facit gaudio cęlesti, ità nos affligit & deijcit fraterna dissensio, pręsertim cùm talib⁹ oriatur ex causis. Triginta annis humanae leges hu-
manas adimunt quaestiones: & Christi gene- Esa.53.c
ratio, quae diuina lege scribitur inenarrabilis, post tot secula disputatione temeraria ventilatur? Quid Origenes principiorum scrutator incurrerit, quomodò Nestorius lapsus sit disputans de naturis, non latet prudentiam
tuam. Magi Iesum in cunabulis Deum mysti Matth.2.
cis muneribus cōfitentur: & sacerdotes, quis sit qui virginali partu de spiritusancto natus est, dolēda interrogatione disquirunt? Cùm
vagitus daret Iesus in cunis, Gloria in excel- Luc.2.b
sis Deo, clamat caelestis exercitus: & modò,
quādò in nomine Iesu omne genu flectitur Phil.2.b
cęlestium, terrestrium & infernorum, originis eius quęstio cōmouetur? Nos frater charissime vnà cum Apostolo dicimus: Et si no- 2.Cor.5.d
uimus

uimus Iesum secundùm carnem, sed nūc iam non nouimus. Nec possumus * curiosè perscrutari, qui iubemur honorē dare & timorem reddere, expectare, non discutere quem iudicem confitemur. Hæc breuiter respōdi, frater, literis tuis, plura rescripturus, si ad me frater & coëpiscopus noster Flauian' aliqua de hac causa scripta misisset. Si enim tibi displicet, quoniam scripsisti electum iudicium, nos quomodò de his iudicare poterimus, quos neque vidimus propter absentiam, & quid intellexerunt, eorum taciturnitate nescimus? Iustus mediator nō est, qui sic vnam partem audit, vt nihil alteri parti reseruet. In omnibus autem hortamur te frater honorabilis, vt his quæ à beatissimo Papa Romanæ ciuitatis scripta sunt, obediēter attēdas, quoniam B. Petrus, qui in propria sede & viuit & præsidet, præstat quærentibus fidei veritatē. Nos enim pro studio pacis & fidei, extra consensum Romanæ ciuitatis episcopi, causas audire nō possumus. Incolumem tuam dilectionē Dominus tempore longissimo cōseruare dignet, charissime & honorātissime fili.

* injuriosè

Authoritas summi pōtificis vrbis Romæ.

EPISTOLA LEONIS PAPAE AD Flauianum Constātinopolitanum archiepiscopum, in qua querit, cur Eutyches à communione Ecclesiæ fuerit separatus.

DIlectissimo fratri Flauiano, Leo episcopus. Cùm Christianissimus & clemētissimus Impator sancta & laudabili fide &c. *Quære reliqua in epistolis Leonis papę, epist. 8.*

EPISTOLA FLAVIANI ARCHIepiscopi Constantinopolitani, siue rescriptum ad Leonē papam vrbis Romæ.

DOmino beatissimo & Deo amabili patri Leoni, Flauianus in Deo æternam salutem. Nulla res diaboli venena compescit &c. *Quære reliqua in epistolis Leonis papæ, in epistola quæ præmissam epistolam 8. sequitur.*

EPISTOLA SANCTISSIMI ARchiepiscopi Romę Leonis, ad Faustum presbyterum.

DIlectissimo Fausto presbytero Leo episcopus. Gratum semper est mihi, tuam alloqui charitatem, & affectum salutationis exoluere: quoniam & scio te probabilē, & syncerissimæ fidei esse custodē, & qui non circunducitur omni vento doctrinæ, sed in fundamento prophetarum & apostolorum (qui Christus est) firmè consistere, vt cùm venerit filius hominis in diuinitate sua ad purgationem totius mundi, in electione reperiaris frumentum æternitatis, qui dignus thesaurizari possis in horreis. Susceptis itaq; literis per filium meū Parthenium, reciprocā salutationem exoluens, exhortor tuam beatitudinem fili charissime, vt non confundaris de euangelio generationis Domini Iesu Christi filij Dauid, filij Abraham secundùm carnem, quoniam hæc fides vincit mundùm, quandò quis credit quia Iesus est filius Dei. Si quæ verò fidei quæstiones inueniuntur, admonemus, vt de his quæ ad communem vtilitatem pertinent, latiùs nobis scribas, libenter nobis suscipientibus qui ista detulerint.

Matth. 1. a & Ioan. 3. a

EPISTOLA EIVSDEM SYNOdica ad Flauianum Constantinopolitanum archiepiscopum.

OMnem quidem fraternitatem &c. *Hæc epistola quæ in numero proœmialiū epistolarum septima habenda est, hoc loco intermittitur, in fine tertiæ actionis Chalcedonēsis concilij inserenda. Est quoquè in epistolis Leonis papæ, epistola 59.*

EPISTOLA LEONIS PAPAE AD Iulianum episcopum Coēnsem.

DIlectissimo fratri Iuliano. Licèt per eos, quos ab vrbe pro fidei causa direximus &c. *Quære reliqua in epistolis Leonis Papæ, epistola 11.*

EPISTOLA FLAVIANI ARCHIepiscopi Constantinopolitani, ad Leonem papam vrbis senioris Romę.

SAnctissimo & beatissimo patri & consacerdoti Leoni, Flauianus in Domino salutem. Pietate & recta prædicatione verbi veritatis nihil honorabilius sacerdotibus, sicut nōsti Deo amantissime. Omnis enim nostra spes atque salus, & retributio promissorum bonorum, in his est. Propterea omnia facienda à nobis sunt, & laborādum pro vera fide, & expositionibus dogmatibusq; sanctorum patrum, quatenùs per omia & inter omnes concussiones rerum integra hæc & inuiolata saluentur atque custodiantur. Necessarium itaque fuit nunc, etiàm nos videntes lædi orthodoxā fidem, & renouari Apollinaris & Valentini hæreses ab Eutyche monacho, non hoc dispicere, sed in aperto hoc pro cautela populi reuelare. Iste enim Eutyches absconditum in se languorem malæ sectæ retinens, insiliens nostræ mansuetudini, inuerecundè & impudenter in multos impietatem propriā præsumpsit inferre, dicens ante inhumanationem quidem Saluatoris nostri Iesu Christi duas naturas esse diuinitatis & humanitatis, post vnitatem verò, vnā naturam factam, neque sciens quod dicit, neque de quibus affirmat. Neque enim vnitas conuenientium in CHRISTO duarum naturarum sic vt vna re proprietates suas in vnitate confudit, sed manent in vnitate perfectæ naturarum proprietates. Adiecit autem & aliam impietatem, dicens corpus Domini, quod ex Maria factum est, non esse nostræ substantiæ, neque humanæ conspersionis, sed humanum quidem illud vocat, non tamen nobis consubstantiale, neque genitrici eius secundùm carnem. Et hęc aiebat, cùm in gestis Ephesi habitis & sancto & vniuersali

Prima Eutychetis impietas.

Secūda Eutychetis impietas.

li concilio, in epistola scripta ad impium damnatumq; Nestorium, apertè sic habeatur: Quia diuersę quidem ad vnitatem verã concurrere naturę, vnus autem ex ambob' Christus Dei filius, non tanquàm naturarum differentia sit perempta propter vnitatem, sed potiùs effecerit nobis vnum Dominũ Iesum Christum, diuinitatis & humanitatis per ineffabilem & inintelligibilẽ ad vnitatem concursionem. Et hoc nõ latet tuam sanctitatẽ, dum omninò legerit gesta, quæ Ephesi sunt confecta. Quæ pro nihilo ponens idem Eutyches, arbitratur non se daturum pœnam præfinitam à sancto illo & vniuersali concilio, quoniam per hæc multi simpliciores ex eius eloquijs in fidei sermone læduntur. Accusatum verò eum à reuerẽdissimo Eusebio, & occurrentem in sanctum cõcilium, & voce sua sectam propriam * retegentem, alienumq; existẽtem à rectã fidẽ, damnauimus, sicut docebunt vestram sanctitatem omnia, quæ super eo sunt gesta, quæq; direximus cũ nostris his literis. Iustum autẽ est, & hoc vobis (sicut arbitror) intimari, quia idem Eutiches passus iustam canonicã damnationem, cùm debuisset secundis saluare priora, & per pœnitẽtiam perfectam multasq; lachrymas placare Deum, nostrumque cor vehementer contristatum in eius ruina, per veram sanare pœnitentiam: non solùm hoc non fecit, sed etiàm per omnia conturbare sanctam, quæ apud nos est, ecclesiam festinauit, propositiones iniuriarum publicè ponens & maledictionibus plenas, super hæc & preces offerẽs pijssimo & Christi amantissimo nostro Imperatori, & easdem arrogantia & petulantia plenas, per omnia diuinas regulas conculcare conatus est. Sed his ità gestis, literæ nobis datæ sunt vestrę sanctitatis per admirabilem comitem Pansophium, per quas sumus edocti, quia idem Eutyches libellos direxit vobis plenos omni fallacia atque calliditate, dicens, Iudicij tẽpore libellos se dedisse appellationis & nobis & hic conuenienti sancto cõcilio, & appellâsse vestrã sanctitatẽ, quod nequaquàm ab eodem factũ est. Sed etiàm & in hac parte mentitus est, tanquàm per fallaciam mẽdacij subrepere se sanctis vestris auribus putans. Commotus itaque sanctissime pater in his omnibus, quæ ab eo præsumpta sunt, & ob ea quæ in nos & sanctissimam Ecclesiam facta sunt, atq; fiunt, pro consueta fiducia fiducialiter age, secũdùm quod sacerdotio competit: propriamq; faciens communem causam, & sanctarum ecclesiarum disciplinam, simul decernere damnationẽ aduersùs eum regulariter factã, & per propria scripta dignare, confortari autem & pijssimi & Christo deditissimi nostri Imperatoris fidẽ. Causa enim eget solummodò vestro solatio atq; defensione, qua debeatis consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cũcta perducere. Sic enim hæresis quæ surrexit, & turbæ quæ propter eum factæ sunt, facilimè destruentur, Deo cooperante per vestras sacratissimas literas. Remouebitur autem & concilium, quod fieri diuulgatur, quatenùs nequaquàm vbiquè sanctissimæ turbentur ecclesię. * Omnium quę vobiscum est, fraternitatem ego & qui mecum sunt, salutamus. Incolumis in Domino, & orans pro nobis, doneris Ecclesiæ & nobis, religiosissime & sanctissime pater.

[Margin: *detegentẽ, *retexẽtem, — Ephesinum s. prophanũ. — *Omnem]

EPISTOLA LEONIS PAPAE I. ad Faustum, Martianum & reliquos archimandritas Constantinopolitanos.

DIlectissimis filijs Fausto & Martiano & reliquis archimandritis, Leo Episcopus. Cùm propter causam fidei, quam Eutyches perturbare tẽtauit, de latere meo mitterem, qui defensioni veritatis assisterẽt, cõgruum credidi, vt etiàm ad vestram dilectionem scripta dirigerem, quos certum habeo ità studere pietati, vt blasphemas & impias voces nullatenùs æquanimiter audire possitis, manente in cordibus vestris Apostolica institutione, qua dicitur: Si quis vobis euangelizauerit præter id quod accepistis, anathema sit. Sensum autem prædicti Eutychetis, qui sicut gestorũ lectione cognouimus, meritò reprobatus est, etiàm nos detestandum esse decernimus, ità vt, si assertor insipiens in sua prauitate voluerit permanere, habeat cũ his cõsortium, quorum est secutus errorem. Meritò enim fiet extra Christi ecclesiam, qui in Christo humanam, id est, nostrã, negat esse naturam. Sed si idem spiritu DEI miserante correctus, impietatem sui erroris agnouerit, & quæ catholici execrantur, plena satisfactione damnauerit. volumus ei misericordiam non negari, vt Ecclesia Domini nullum sentiat damnum: cùm & resipiscẽs possit recipi, & solus debeat error excludi. De sacramẽto autem pietatis magnæ, in qua nobis per incarnationem verbi Dei iustificatio est & redemptio, quæ sit nostra ex patrum traditione sententia, in literis quas ad fratrem meum Flauianum episcopum misi, nunc sufficiẽter (quantùm arbitror) explicatum est, vt per insinuationem præsulis vestri, quid secundùm euãgelium Domini Iesu Christi in omnium fidelium cordibus fixum esse cupiamus, noscatis. Datum Idibus Iunij, Asterio & Protogene consulibus.

[Margin: Gal. 1.]

EPISTOLA EIVSDEM, AD Imperatorem Theodosium.

GLoriosissimo & clementissimo Theodosio Augusto, Leo episcopus. Quantùm rebus humanis consulere prouidentia diuina dignetur &c. *Quære reliqua in epistola Leonis Papæ, epistola 12.*

EPISTOLA EIVSDEM, AD Pulcheriam Augustam.

QVantùm sibi fiducię de fide vestrę clementiæ &c. *Quærantur reliqua in epistolis Leonis Papæ, epistola 17.*

EPISTOLA EIVSDEM, AD Ephesinam synodum secundam, in qua prouocat cógregatos episcopos Eutychetis blasphemias condemnare. *Et hęc quidem epistola licèt sit missa, est tamen occultata, propterea quòd non fuerit concessa publicari episcopis.*

LEo episcopus sanctę synodo quæ apud Ephesum conuenit. Religiosa clementissimi principis fides, sciés ad suam gloriam &c. *Quærātur reliqua in epistola Leonis papę* 14.

EPISTOLA EIVSDEM AD THEodosium Augustum, qua rogat illum, speciale concilium in Italia fieri, & in nullo alio loco, eò quòd contraria canonibus facta sit synodus Ephesina, & in ea acta, iudicantur illegitima nec ritè facta.

Vide hæc pleniùs in epistola 23. Leóis papę.

GLoriosissimo & clementissimo Theodosio Augusto, Leo episcopus. Olìm & ab initio in cócilijs celebratis tantam nos percepimus à beato Petro apostolorum principe fidutiam, vt authoritaté habeamus, ad veritatem pro nostra pace defendendá, quatenùs nulli liceat, sic eam munitam in aliquo commouere, dum repentè læsio remouetur. Igitur quia concilium episcoporum, quod propter Flauianum in Ephesina ciuitate fieri præcepistis, & ipsi fidei probatur obesse, & omnes ecclesias vulnerare, & hęc à nobis cóperta sunt non incerto nuncio, sed ab ipsis reuerendissimis episcopis, qui à nobis missi sunt, & fidelissimo rerũ quæ gestæ sunt, narratore Hilario diacono nostro. Hæc autem ideò culpa processit, eò quòd non pura conscientia & recto iudicio secundùm consuetudinem hi qui collecti sunt, de fide & erratibus protulerunt. In ipso autem iudicio non omnes qui conuenerant, interfuisse cognouimus. Nam alios relictos, alios didicimus intromissos, qui pro supradicti sacerdotis (Dioscori s.) arbitrio, impijs subscriptionibus captiuas manus déderent, quòd & nociturum statui suo scirẽt, nisì imperata fecissent: talemq; ab ipso prolatam esse sententiá, vt in omnes per eam sæuiretur ecclesias. Quod nostri ab apostolica sede directi, adeò impium & catholicę fidei contrarium videntes, nobis significare noscuntur. Vndè tranquillissimi * principũ (*principes), remouete (quæsumus) à vestræ pietatis consciétia periculum religionis & fidei, vt Christi euangelio vim non inferat humana præsumptio. Eccè ego Christianissime & venerabilis Imperator, cum cósacerdotibus meis implens erga reuerentiam clementiæ vestræ synceri amoris officium, cupiensq; vos per omnia placere Deo, cui pro vobis ab Ecclesia supplicatur, nè ante tribunal Domini, rei de * consilio (*concilio) iudicemur, obsecramus coram vnius Deitatis inseparabili Trinitate, (quæ tali facto læditur, cùm ipsa vestri sit custos & author imperij) & corá sanctis angelis Christi, vt omnia in eo statu esse iubeatis, in quo fuerunt ante omne iudicium, donèc maior ex toto orbe sacerdotum numerus congregetur. Nec alieno peccato patiamini vos grauari, quia (quod necessè est nos dicere) veremur, nè cuius religio dissipatur, indignatio prouocetur. Præ oculis habete, & tota mentis acie reuerenter adspicite beati Petri gloriam, & communes cum ipso omium apostolorum coronas, cunctorumq; martyrum palmas, quibus alia non fuit causa patiendi, nisì confessio verę diuinitatis & verę humanitatis in Christo. Cui sacramento quia impiè nunc à paucis imprudétibus obuiatur, omes partium nostrarum ecclesiæ, omnes mansuetudini vestræ cum gemitibus & lachrymis supplicant sacerdotes, vt quia & nostri fideliter reclamauerũt, & eisdem libellum appellationis Flauianus episcopus dedit, generalẽ synodũ iubeatis intra Italiam celebrari, quæ omnes offensiones ità aut repellat, aut mitiget, nè aliquid vltrà sit vel in fide dubiũ, vel in charitate diuisum, cóuenientibus vtiquè orientalium prouinciarum episcopis, quorũ si qui superati minis atq; iniurijs, à veritatis tramite deuiárũt, salutaribus remedijs in integrum reuocentur: ipsiq; quorum est causa durior, si cósilijs melioribus acquiescant, vt ab Ecclesiæ vnitate non excidant. Quàm autem post appellationem interpositá hoc necessariò postuletur, canonum Nicæ habitorum decreta testantur, quæ à totius mundi sunt sacerdotibus constituta. Fauete catholicis vestro more parentumq; vestrorum, date defendendæ fidei libertatem. Cùm enim Ecclesię causas, tum regni vestri agam⁹ & salutis, vt prouinciarum vestrarum quieto iure potiamini: defendite contra hęreticos inconcussum ecclesię statum, vt & vestrũ Christi dextera defendatur imperium. Datũ tertio Idus Octobris, Asterio & Protogene viris clarissimis consulibus, ęra qua suprà.

EPISTOLA EIVSDEM, AD THEodosium Augustum, in qua culpat secundam Ephesinam synodum.

GLoriosissimo & clementissimo Theodosio Augusto, Leo episcop⁹, & sancta synodus quę in vrbe Roma conuenit. Literis clementię vestrę, quas dudùm ad beati Petri apostoli sedem &c. *Quęrātur reliqua in epistolis Leonis papæ, epistola* 23.

EPISTOLA EIVSDEM, ET SANcti concilij, quod Romę collectum erat, ad Pulcheriam Augustam.

GLoriosissimę & clementissimę filię Pulcherię Augustę, Leo episcopus, & sanctum cócilium Romę collectum. Si epistolę, quę pro fidei causa per nostros clericos directę sunt &c. *Quęrantur reliqua in epistolis Leonis papæ, epistola* 24.

EPISTOLA HILARII DIACONI Romani ad Pulcheriam Augustam.

Glo-

GLoriosissimę atq; pijssimę Augustę, Hilarius diaconus. Studium mihi fuisse, post synodum aduenire Constantinopolim, dicere nó debeo: quoniam manifesta necessitas erat, quæ me literas beatissimi papæ ad vestram clementiam directas offerre compelleret, vt pariter & vestræ pietati, ac inuictissimo & Christianissimo principi officiū, quod debebam, venerationis exoluerem. Sed huic congruo meo proposito illud impedimentum euenit, quod omnium bonorum inimicum est, & Christianorū ingemiscit affectus, hoc est, Alexandrinus episcopus, in damnatione virorum inculpabilium potētissimus. Nam posteaquàm iniustę eius voluntati atq; sententiæ communicare non potui, ad aliud cōcilium terroribus atq; insidijs me euocare conatus est: quatenùs me (quod absit) aut seductionibus faceret consentire ad condemnandum sanctissimum Flauianum episcopum, aut resistentem teneret, vt mihi non esset licentia ad pietatem vestram Constantinopolim percurrere, aut ad Romanā Ecclesiam remeare. Veruntamen cōfidens de auxilio Christi, quòd attinet ad damnationem reuerendissimi & sanctissimi viri, innocentē me integrumque seruaui, licèt nulla flagella, nulla tormenta me possent facere eius consentire sententiæ, sed omnibus derelictis, exindè discessi, per incognita & inuia loca Romam veniens, vt reuerendissimo Papę, omnium quæ in Epheso gesta sunt, idoneus nunciator existerem. Vestra itaq; veneranda clementia cognoscat, à præfato Papa cum omni Occidentali concilio reprobari omnia, quæ in Epheso contra canones per tumultus & odia secularia à Dioscoro Episcopo gesta sunt, & nulla ratiōe hæc in his partibus suscipi posse, quæ per potentiam prędicti, non sinè læsione fidei & præiudicio sanctissimi viri innoxijq;, commissa sunt. Quæ verò constanti ac forti authoritate pro fide à me nunciata sunt, superfluū credo narrare. Nam hęc ex literis beatissimi Papæ poteritis agnoscere. Vndè domina splendidissima atq; clemētissima Augusta, adoranda vestra pietas in q̄bus libenter fecit initium, relinquere nō debet, sed hæc zelo religioso fidei, constanti voluntate seruare.

EPISTOLA GALLAE PLACIDIÆ ad Pulcheriam Augustam, qua acta cōcilij Ephesini secundi detestantur, & petuntur annullari.

GAlla Placidia pijssima semper Augusta, Aelię Pulcherię pijssimę semper Augustæ filiæ. Vt Romam frequentibus concursionibus adæquè desideramus inspicere, causa nobis est amplectēdæ religionis, vt terminis sanctorum nostram exhiberemus pręsentiā, quos certum est, pro sua virtute in cęlestibus constitutos, neque inferiora despicere. Nos itaq; sacrilegum esse credimus, si solennium ordinem denegemus. Cùm igitur beato apostolo Petro nostrā præsentiam dedissemus, illic multitudine sacerdotū reuerendissimus Leo papa circundatus, pro dignitate sui loci nos primus adijt, qui propter interpositam gemitús sui tristitiam, desiderium plenè suū verbis insinuare non poterat. Vicit tamē cōstantia sapiētię sacerdotis, vt lachrymas paulùlùm retineret, & causam violatæ fidei, tanquàm huius vindex, manifesto sermone proferret. In quo sermone cognouimus, nostris temporibus catholicā fidem esse turbatam, quam à diuo patre nostro Constantino nostri generis parentes hactenùs seruauerunt. Secundùm voluntatem nanq; eiusdem, prauum aliquid aduersùs sacerdotem Constantinopolitanum excitatum dicitur. Nos itaq; in Ephesino cōcilio, in quo nullus ordinem sacerdotum custodiuit, neq; mensuram, sinè consideratione diuinitatis omnia esse gesta cognouimus, quatenùs pręsumptio & iniustitia in quorundam damnationem vim obtinere dicatur, quę nostris temporibus terribilia esse videntur. Debet itaq; fides propriè valere sanctissima atque venerabilis filia Augusta. Igitur tua clementia secundùm catholicam fidem, quod semper nobiscum fecit, & nunc similiter conspirare dignetur: vt quicquid in illo tumultuoso miserrimoq; concilio constitutum est, omni virtute remoueat, vt omnibus integris permanētibus, ad Apostolicæ sedis, in qua primus apostolorū beatus Petrus, q̄ etiàm claues regni cęlestis suscipiens, sacerdotij principatum tenuit, episcopatûs causa mittatur. Debemus enim primatum in omnibus immortali cōuersationi tribuere, quæ totum mundum proprię virtutis dominatione compleuit, & nostro imperio orbem gubernādum seruandumq; cōmisit.

SACRAE LITERAE TAM à Domino nostro Valētiniano, quàm à diuæ memoriæ Placidia, necnon & Eudoxia Augustis, ad Theodosium diuæ memorię, vt iuberet in partibus Italię concilium celebrari, in qua quoquè Romani pontificis authoritas commendatur.

DOmino meo Theodosio, gloriosissimo victori & triumphatori perpetuo Imperatori & patri, Valentinianus gloriosus victor ac triumphator semper Augustus & filius. Cùm aduenissem in vrbem Romam ad diuinitatem placādam, sequenti die ad basilicam apostoli Petri processi, & illic post venerabilem noctem diei apostoli, & à Romano episcopo & ab alijs cum eo ex diuersis prouincijs congregatis, rogatus sum scribere vestræ mansuetudini de fide, quę cum sit cōseruatrix omnium fidelium animarum, dicitur perturbata, quàm nos à nostris maiorib⁹ traditam, debemus cum omni competenti deuotione defendere, & dignitatē proprię vene-

nerationis beato Apostolo Petro intemeratam & in nostris temporibus cõseruare: quatenùs beatissimus Romanæ ciuitatis episcopus, cui principatum sacerdotij super omnes antiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide & sacerdotibus iudicare, Domine sanctissime pater & venerabilis Imperator. Hac enim gratia secundùm solennitatem Conciliorum & Constantinopolitanus Episcopus eum per libellos appellauit, propter cõtentionem, quæ orta est de fide. Huic itaque postulanti, & coniuranti salutem nostram communem, annuere nõ negaui, quatenùs ad tuam mansuetudinem meam petitionem ingererem, vt prædictus sacerdos congregatis ex omni orbe etiàm reliquis sacerdotibus, intra Italiam, omni præiudicio submoto, à principio omnem causam quæ vertitur, solicita probatione cognoscens, sententiam ferat, quam fides & ratio veræ diuinitatis expostulat. Non debet enim nostris temporibus cõtra religionem turbarum petulantia præualere, dum incommota fides hactenùs fuerit cõseruata. Ad perfectiorem verò agnitionem vestræ dignitatis, direximus etiàm gesta, per quæ & desideria & exclamationes omnium pietas vestra cognoscat.

EPISTOLA GALLAE PLACIDIÆ Augustæ ad Theodosium Imperatorem filium illius, data in fauorem Romani pontificis, & Flauiani Constantinopolitani.

DOmino victori Theodosio triumphatori, semper Augusto filio, Galla Placidia pijssima & perpetua Augusta mater. Dum in ipso ingressu ciuitatis antiquæ hanc curam habuissemus, vt cultum beato Petro apostolo redderemus, in ipso adorando altari martyris reuerẽdissimus Leo Episcopus paululùm se post orationem retinens, propter catholicam fidem apud nos defleuit, ipsum similiter summum apostolorum, quẽ nupèr adieramus, testem obijciens, episcoporum multitudine circunseptus, quos ex innumerabilibus ciuitatibus Italiæ, pro principatu proprij loci seu dignitate collegit: & verbis permiscens lachrymas, ad communionem sui fletùs, nostros quoquè gemitùs prouocauit. Non modicum detrimentum est ex his quæ gesta sunt, vt fides quæ tantis temporibus regulariter custodita est à sacratissimo patre nostro Constantino, qui primus imperio splenduit Christianus, perturbata sit ad arbitriũ vnius hominis, qui in synodo Ephesinæ ciuitatis, odium & contentiones potiùs exercuisse narratur, militũ præsentia & metu impetens Cõstãtinopolitanę ciuitatis episcopum Flauianum, eò quòd libellum ad Apostolicam sedem miserit & ad omnes episcopos harum partium, per eos qui directi fuerunt in concilio à reuerendissimo episcopo Romæ, qui secundùm diffinitiones Niceni concilij consueti sunt interesse, domine sacratissime fili venerabilis Imperator. Hac itaq; gratia, tua mãsuetudo tantis turbis resistens, veritatem immaculatam fidei catholicæ religionis seruari præcipiat, vt secũdùm formam & diffinitionem Apostolicæ Sedis, quam & nos tanquàm præcellentem similiter veneramur, in statu sacerdotij illæso manente per omnia Flauiano, ad cõcilij & Apostolicæ Sedis iudicium transmittatur, in qua primus ille, qui cælestes claues dignus fuit accipere, principatum episcopatùs ordinauit, quandò scilicet decet nos huic maximè ciuitati, quę domina omnium est ciuitatum tuarum, in omnibus reuerentiã conseruare. Diligentiùs autem etiàm in hoc prouidete, nè quod priscis temporibus nostra generatio custodiuit, sub nobis imminui videatur, & per præsens exemplum schismata generẽtur inter episcopos ac sanctas ecclesias.

EPISTOLA LICINIAE EVDOXIÆ Augustæ ad Theodosium, de Ecclesiæ catholicæ turbatione, ac Flauiani Constantinopolitani depositione.

DOmino Theodosio inclyto semper Augusto & patri, Licinia Eudoxia pijssima & perpetua Augusta. Omnibus notum est, tuam mansuetudinem curam atque solicitudinem habere Christianorum & catholicæ fidei intantùm, vt iuberetis ad iniuriam eius nihil omninò faciendum. Cùm igitur feliciter Romam fuissemus ingressi, & in liminibus basilicæ sanctissimi Petri venissemus, Leo beatissimus Romanæ ciuitatis episcopus, etiàm cum alijs plurimis episcopis postulationem nobis obtulit, dicens omne dogma religionis per Orientem fuisse turbatum, & accidisse, quatenùs tota Christianorum fides ad confusionem omnem perduceretur. Nam Flauianum Constantinopolitanæ ecclesiæ episcopum, propter inimicitias Alexandrini episcopi ingemiscebat expulsum, & hoc cum alijs episcopis postulauit, protestans & ipsorum venerabilium locorum cultum, & mansuetudinis nostræ salutem, quatenùs ad tuam clementiam ex hac causa eas literas destinarem, domine sanctissime pater & adorabilis Imperator. Salutans igitur iusta posco, quatenùs his literis curam vestra tranquillitas præbere dignetur: & quę malè gesta sunt, emendari præcipiat, donèc omnibus quæ etiàm diffinita sunt, reuocatis ex integro, causa fidei & Christianæ religionis, quæ mota est, in partibus Italiæ congregato concilio, perquiratur. Scriptũ est enim, hinc omnem cõtentionem motam, quatenùs Flauianus Episcopus ex ecclesiasticis rebus potuisset auferri.

EPISTOLA THEODOSII Imperatoris ad Valentinianum Imperatorem: *in qua, licèt iniustè atque indebitè, commendantur & Ephesina synodus secunda prophana, & Flauiani archiepiscopi Cõstantinopolitani depositio.*

DOmino meo Valentiniano Augusto Theodosius. Et Romam peruenisse tuam mansuetudinem, & petitionem oblatam à Leone reuerendissimo patriarcha, in ipso principio literarum ex tua maiestate significatum est. Et de tua quidem incolumi in Romanam vrbem reuersione gratias competentes diuinæ maiestati reddimus, domine sanctissime fili & venerabilis Imperator. De his autem quæ dixit memoratus reuerendissimus vir, indicatum est ad eundem latiùs atq; pleniùs, (sicut arbitrati sumus) & cognouit nos in nulla parte à paterna religione & Maiorum traditione resilijsse. Nihil aliud volumus, quàm sacramenta paterna per successionem nobis tradita, inuiolabiliter custodire. Propter hãc igitur causam, quoniã quosdam cognouimus sanctissimas ecclesias nocibili nouitate turbare, synodum decreuimus Ephesi fieri. In præsentia quippe reuerendissimorum episcoporum, cum multa libertate & integra veritate, & indigni sacerdotio remoti sunt, & qui iudicati sunt esse digni, suscepti sunt. Nihil igitur ab his contrarium regulæ fidei aut iustitiæ factum esse cognouimus. Omnis igitur contentio sacro iudicio examinata est. Flauianus autem qui reus inuentus est lętibilis nouitatis, debitum recepit. Et hoc remoto, omnis pax & omnis concordia regnat in ecclesijs, & nihil aliud quàm veritas viget.

EPISTOLA EIVSDEM AD Gallam Placidiam Augustam, *eadem scribens vel tractans, quæ & prior.*

DOminæ meæ Placidiæ venerabili Augustæ Theodosius. Ex literis tuæ mansuetudinis nostra cognouit serenitas, quid reuerendissimus patriarcha Leo à tua serenitate poposcerit. His itaq; literis indicamus, quoniam de his quæ dicta à reuerendissimo episcopo, pleniùs atque apertiùs sæpiùs scriptum est: ex quibus sinè dubitatione manifestum est, nihil nos præter paternam fidem aut dogmata diuina vel diffinitiones reuerendissimorum episcoporum, qui tam sub diuæ memorię Constantino in Nicea ciuitate, quàm dudùm nostro pręcepto in Epheso congregati sunt, definisse, aut decreuisse, aut intellexisse: sed hoc solùm in Epheso constitui iussimus, vt omnes qui nocibili lęsióe ecclesias sanctas turbauerunt, dignè remouerentur. Hæc sunt, quæ nó ad refragationem, sed ad concordiam & purum vinculum adorandę religionis à reuerendissimis presbyteris sunt decreta. Flauianus autẽ princeps contentionis huius, sacra sententia ab ecclesiasticis rebus expulsus est. Hæc igitur sciens tua mansuetudo, domina sacratissima mater & venerabilis Augusta, nihil nos aliquãdò cõtrarium à tradita fide sentire (sicut à quibusdam dicitur) suspicemini, aut cogitetis.

EPISTOLA EIVSDEM AD Eudoxiam Augustam. *Eiusdem tenoris est, cuius duæ priores.*

DOminæ meæ Eudoxiæ venerabili Augustæ Theodosius. Semper equidem tui desiderij literis delectamur, ac tota animæ suauitate complectimur, & omnibus tuis petitionibus consueuimus gratanter annuere, domina sacratissima filia venerabilis Augusta: sed de p̃senti causa, hoc est, de Flauiano qui fuit episcopus, quę in hac causa subsequuta sint, reuerendissimo archiepiscopo Leoni perfectè nostra mãsuetudo significauit. Tuę verò dulcedini hoc solùm approbauim⁹ intimandũ, quia memoratus Flauianus sacro iudicio ab ecclesiasticis rebus ablatus est, quatenùs totius dubietatis contentio à sacris remoueretur ecclesijs, & nihil vlteriùs post hæc definire possibile est, cùm iam ista semel decisa sint.

EPISTOLA LEONIS PAPAE & Romani concilij, ad clericos, & honorabiles, & om̃em populum Constantinopolitanum.

LEo episcopus & sancta synodus, quæ in vrbe Roma conuenit, clero, honoratis, & plebi consistenti apud Cõstantinopolim dilectissimis filijs, in Domino salutem. In notitiam nostram &c. *Quærantur reliqua in epistolis Leonis papæ, epistola vigesimaprima.*

EPISTOLA EIVSDEM ET Romani cõcilij ad archimandritas Cõstantinopolitanos.

LEo episcopus & sancta synodus, quæ in Romana ciuitate collecta est, Fausto, Martino, Petro, Magno & Eliæ, presbyteris & archimandritis monasteriorũ Constantinopolitanorum, dilectissimis filijs in Domino salutem. Quanuis ea quæ ad Constantinopolitanam ecclesiam &c. *Quærantur reliqua in epistolis Leonis Papæ, epistola* 26.

EPISTOLA VALENTINIANI ET Martiani ad archiepiscopũ Romæ Leonem, & est inuitatoria pro Chalcedonensis concilij celebratione ad bonum fidei & pacis.

VIctores Valentinianus & Martianus, gloriosi triumphatores semper Augusti, Leoni reuerendissimo archiepiscopo gloriosę ciuitatis Romę. Ad hoc maximũ imperium venimus Dei prouidentia & electione senatûs excellentissimi, cunctæq; militiæ. Vndè

Vndè pro reuerenda & catholica religione *Christianæ fidei, cuius auxilijs virtutem nostræ potentiæ confidimus gubernari, tuam sanctitatem principatum in episcopatu diuinæ fidei possidentem, sacris literis in principio iustum credimus alloquendam, inuitantes atque rogantes, vt pro firmitate & statu nostri imperij, æternã diuinitaté tua sanctitas deprecetur, vt & tale propositũ atq; desideriũ habeamus, quatenus omi impio errore sublato per celebrãdam synodum te authore, maxima pax circa omnes episcopos fidei catholicę fiat, ab omi scelere pura & intemerata cõsistens. Actum Constantinopoli, cõsulatu domini Valẽtiniani perpetui Augusti.

Christianorum, cui

EPISTOLA PIISSIMI IMPERATORIS Martiani ad archiepiscopũ Romæ Leonem, qua excitat illum, vt deliberet de concilio futuro, & de conuenienti loco.

LEoni reuerendissimo episcopo ecclesię gloriosissimæ ciuitatis Romæ, Martianus. De studio & oratione nostra, sanctitas tua nõ dubitat: quoniam veram Christianorum religionem & Apostolicam fidem firmam volumus permanere, & ab omni populo pia mente seruari. Deniquè solicitudinem nostræ potentiæ, ex recta religione & propiciatione saluatoris nostri consistere, nõ ambigimus. Quapropter reuerendissimos viros, quos ad nostram pietatem sanctitas tua direxit, libenter & sicut decebat, animo grato suscepimus. Superest, vt si placuerit tuæ beatitudini in has partes aduenire, & synodum celebrarę, hoc facere religionis affectu dignetur: nostris vtiquè desiderijs vestra sanctitas satisfaciet, & sacræ religioni quæ vtilia sunt, decernet. Si verò hoc onerosum est, vt tu ad has partęs aduenias: hoc ipsum nobis proprijs literis tua sanctitas manifestet, quatenùs in omnem Orientem & in ipsam Thraciam & Illyricum sacræ nostræ literæ dirigãtur, vt ad quẽdam diffinitum locum, vbì nobis placuerit, omnes sanctissimi episcopi debeant conuenire, & quę Christianorum religioni atque catholicæ fidei prosint, sicut sanctitas tua secundùm ecclesiasticas regulas diffiniuerit, sua dispositione declarent.

¶ Missæ sunt etiàm diuinæ syllabæ à diuæ memoriæ Pulcheria ad eundem virum sanctissimum, nunciantes Deo amicissimum archiepiscopum Constãtinopolitanum Anatolium, omni errore seposito, epistolę nupèr missæ ad sanctæ memoriæ Flauianum, absq; vlla mora subscripsisse, & sustinere iam, vt q̃dam synodus fieret in partibus Oriẽtis: corpus verò eiusdem sanctæ memoriæ Flauiani, Constantinopolim fuisse perductum, vt in basilica apostolorum sepeliretur. Episcopi etiàm, qui vnanimes erant sanctæ memoriæ Flauiano, & ad exilium fuerant destinati, & hos reuocandos fore, vt ad recipiendas ecclesias suas, synodi sententiam sustinerent.

EPISTOLA PVLCHERIAE AVgustæ, ad sanctissimum archiepiscopum Romę Leonem, qua Anatolij episcopi probitas commendatur, & admonet fieri concilium maturum ac catholicum: & sepultura corporis sancti episcopi Flauiani, condecens facta significatur.

LEoni reuerendissimo episcopo ecclesiæ gloriosæ ciuitatis Romæ, Pulcheria Augusta. Literas tuæ beatitudinis cum omni decenti omnem episcopum veneratione suscepim⁹, per quas tuam fidem puram & talẽ cognouim⁹, qualis debet cum sanctitate sacro p̃beri templo. Ego verò similiter àc meus dominus tranquillissimus Imperator meus coniunx, in eadem semper & mansimus & manemus, omnem prauitatem atque pollutionem & maleficium declinantes. Sanctissimus igitur gloriosæ Constantinopolis episcopus Anatolius, in eadem fide permansit atque religione, & tuarum literarũ Apostolicam confessionem complẽctitur, illo errore sublato, qui ab aliquibus nunc ortus est, sicut ex ei⁹ quoquè literis clariùs tua sanctitas agnoscere poterit. Et epistolæ similiter catholicæ fidei, quam ad sanctæ memoriæ Flauianum episcopum tua beatitudo direxit, sinè aliqua dilatione subscripsit. Et proptereà tuą reuerentia quocunque modo * prospexerit, significare dignetur, vt omes etiàm totius Oriẽtis episcopi, Thraciæ atque Illyrici (sicut etiàm nostro domino pijssimo Imperatori meo coniugi placuit) in vnam ciuitatem velociter ab Orientalibus partibus valeant conuenire, & illic facto concilio, & de catholica confessione, & de his episcopis qui ante hoc segregati sunt, sicut fides & Christiana pietas exigit, te authore decernãt. Super hæc autem sciat tua sanctitas, quoniam præcepto nostri domini & tranquillissimi principis mei coniugis, in gloriosa ciuitate Constãtinopoli sanctæ memoriæ episcopi Flauiani corpus allatum est, & in basilica apostolorum, in qua consueuerunt precessores episcopi sepeliri, competenter est positum. Et hos similiter episcopos, qui propter eandem causam, quoniam cum sanctissimo Flauiano ad concordiam fidei catholicæ concurrerãt, exilio deportati sunt, reuerti debere, robore pragmatici sui præcepit, quatenùs per approbationem synodi atque sententiam omium episcoporum conuenientium, episcopatum & ecclesias proprias recipere decernantur.

*per spexerit,

SACRAE LITERAE MISSAE à Valẽtiniano & Martiano vbiquè ad religiosos episcopos, quatenùs omnes in Niceam conuenirent.

IMperatores Cęsares Valẽtinianus & Martian⁹, victores & triumphatores maximi, semper Augusti, ad omnes vbiquè reuerendissimos

diſſimos epiſcopos. Omnia ad veram fidem & Chriſtianam orthodoxam religionem tendentia, præponẽda alijs rebus exiſtimamus. Deo enim propicio exiſtente, & noſtrum imperium & communes cauſas meliores fore confidimus. Quia igitur dubitationes quædam circa orthodoxã fidem motæ ſunt, ſicut indicant & literæ ſanctiſſimi archiepiſcopi feliciſſimæ Romæ Leonis, placuit nobis ꝓpriè, ſanctum cõcilium fieri in Nicea Bithyniæ ciuitate: quatenùs cunctis concordantibus, veritate examinata, & vacante omnium ſtudio, quo quidã iam abuſi, religionẽ turbauerunt orthodoxam, vera ac ſaluberrima fides ſic omni mundo manifeſtetur, vt decæterò omnis quæſtio & dubitatio auferatur. Vndè tua ſanctitas cum quantis approbauerit reuerẽdiſſimis epiſcopis ſub ſuo ſacerdotio conſtitutis ſanctarum eccleſiarum, expertas habentibus diuinas ſcripturas, & in ſciẽtia & doctrina orthodoxæ & veræ fidei præ cunctis eminentibus, ad memoratam Nicenam ciuitatem proximis calẽdis Septembribus aduenire feſtinet. Quiſquis enim generalem & omni mundo vtilem futuram ſynodum refutauerit, peccet equidẽ & circa diuinitatem ipſam, & pietatem noſtram offendat. Agnoſcat autem & tua ſanctitas, quoniã noſtra pietas aderit in ipſo cõcilio, niſi quædam publicæ & ineuitabiles curæ nos in expeditione fecerint occupari.

SIMILITER ALIAE SACRAE literæ eorundem piiſſimorũ Imperatorum ad Anatolium epiſcopũ Cõſtantinopolitanũ.

VIctores Valentinian⁹ & Martianus inclyti triũphatores, Imperatores ſemper Auguſti, Anatolio epiſcopo Conſtantinopolitano. Oĩbus negocijs diuinæ res prę ponendę ſunt. Deo ẽm omnipotẽte ꝓpicio, Remp. & cõſeruandã & meliorandã eſſe cõfidim⁹. Quia igiť dubitatiões q̃dam ĩ orthodoxa religiõe noſtra videnť eſſe cõmiſſę, ſicut etiàm epiſtolæ viri reuerẽdiſſimi epiſcopi almę vrbis Romę Leonis teſtanť, id ſpecialiter clementiæ noſtræ placuit, vt venerabilis Synod⁹ in Nicena ciuitate ꝓuincię Bithynię celebreť, quatenùs conuenientib⁹ animis & omni veritate diſcuſſa, ceſſantib⁹ etiã ſtudijs, quib⁹ antehàc vſi quidã, ſacroſanctã orthodoxã religionẽ cõturbàſſe noſcunť, vera fides noſtra cũcto ſeculo manifeſtiùs innoteſcat, vt deincèps nulla poſſit eſſe dubitatio vel diſcordia. Qua de re ſanctitas tua cũ quibus placuerit reuerẽdiſſimis epiſcopis, quos de eccleſijs ſub ſui ſacerdotij cura cõſtitutis idoneos & inſtructos orthodoxæ religionis eſſe ꝓbauerit, ad prædictã Niceã ciuitatẽ intra diẽ kalẽdarum Septẽbriũ ire deproperet. Sciat aũt religio tua etiàm ſerenitatẽ noſtrã venerabili ſynodo interfuturã, niſi fortè publicæ neceſſitates in expeditiõibus detinuerint. Diuinitas te ſeruet ꝑ multos annos ſancte ac venerabilis pater. Data x. Calẽdas Iunij, Conſtantinopoli, cõſulatu dñi Martiani ꝑpetui Auguſti primo, & q̃ fuerit nũciatus.

SACRAE LITERAE EMISSAE ad ſynodum in Nicea à Valentiniano & Martiano imperatoribus.

STudij noſtri eſt, cõgruenter decerni ea, quæ ſanctæ & orthodoxę religionis exiſtunt, quatenùs om̃is anbiguitas perimatur, & decẽs pax ſanctiſſimis & catholicis reddatur eccleſijs. [Nicena ſynodus tẽpore Leonis papæ.] Hoc ẽm om̃ibus rebus p̃monẽdum exiſtimamus. Quia igitur voluimus intereſſe ſancto cõcilio, retinẽt verò nos publicæ & neceſſariæ vtilitates in expeditione: dignetur veſtra religio non arbitrari graue, noſtræ trãquillitatis abſentiã ſuſtinere: ſed orare, quatenùs ea quę inter man⁹ habem⁹, Deo auxiliante benè diſponẽtes, illuc venire poſſimus, vt noſtra pietate pręſente decernãtur, quę omnem diſcordiam quęſtionemq́; ſubmoueant, & confirment veram & venerandã orthodoxorum fidem.

SACRAE LITERAE MISSAE A piiſſima & Chriſtianiſſima Auguſta Pulcheria ad cõſularem Bithyniæ Strategum, vt curam haberet circa diſciplinã ſynodi perhibendã, anteq̃ placuiſſet de Nicea ad Chalcedonẽ mutari conciliũ.

INtentio noſtræ tranquillitatis eſt, ante ciuiles cauſas, ſanctas Chriſti eccleſias, eisq́; dicatos, in pace conſiſtere, & orthodoxam fidem, quam cõtinere iudicamus imperium, imperturbatam & immotam ab om̃i hominum genere cuſtodiri. Vndè dudùm praua quadam emergente diſcordia, multam curã habuim⁹, vt vndiquè multitudo ſanctorum epiſcoporũ ſimul congregareť in Nicea, quatenùs vniuerſorum concordia, omnis turba de medio tolleret, & in futuro firma & immobilis fides venerabilis ꝓualeret. Quia ergò ſecundùm noſtram ſanctionem reuerendiſſimi q̃dem epiſcopi vniuerſi cõuenerunt, *ſuſtinentes poteſtatis noſtræ p̃ſentiam, quę non poſt multùm Deo cooperante aderit: [*expectãtes] q̃dam autem, ſicut agnouimus, cùm ſint ſoliti conturbare & confundere Deo placitã diſciplinam, ſuperuenientes in Nicea clerici ac monachi atque laici, tumultus facere tentãt, contendentes abſque his quæ nobis placuerunt: neceſſariè has pias literas ad tuam direximus claritatẽ, quatenùs cum omni virtute eos, ſi præter noſtrã euocationẽ aut permiſſionem ſuorũ epiſcoporũ ibidẽm cõmorantur, clericos, ſiue intra hunc ordinẽ conſtitutos, ſiue alicui eorũ à proprijs epiſcopis ſunt remoti, vel monachos atq; laicos, quos nulla ratio ad concilium vocat, omnimodò debeas de ciuitate & ipſis locis expellere, vt cũ omni diſciplina conſidente ſancta ſynodo, ſinè aliqua commotione atque contentione, quæ à Domino Chriſto reuelata fuerint, com-

communiter ab omnibus confirmétur. Scito enim, quia si quis decæterò inuentus fuerit tumultuosus ibidèm commorari, aut antè præsentiam nostrę tranquillitatis, aut certè post præsentiam, non fortuitum sibi imminere periculum.

SACRAE LITERAE MISSAE sancto concilio, quod in Nicea secundò concurrerat, vt deberet Chalcedonē migrare.

VIctores Valentinianus & Martianus gloriosi ac triūphatores maximi semper Augusti, Deo amabili synodo. *Festinātes ad sanctum venire cōcilium, retinuit nos causa publicarum & nimis necessariarum rerum. Cognouim⁹ autem ex his quę à vestra sanctitate scripta sunt, quoniam plurimi vestrûm propter corporis infirmitatem aliasq; diuersas causas laborant. Vndè licèt plurimarum publicarum causarum nobis sit hîc remorandi necessitas, tamen præponendam omnibus curam sanctæ & orthodoxæ fidei iudicamus. A reuerendissimo nanque Leone archiepiscopo felicissimæ vrbis Romæ, reuerendi episcopi & presbyteri venerunt, & poposcerunt à nostra tranquillitate, quatenus omnimodò nos adesse debeamus sancto concilio, affirmantes, quoniam non paterentur illi, absente nostra pietate, venire. Secundùm petitionem verò vestræ sanctitatis, nos ipsi valdè quærentes velociter sanctissimum vestrum cōcilium celebrari, festinamus ad vos citiùs aduenire. Vndè si perspicit vestra religio, in Chalcedonensium ciuitatem venire dignemini: illic enim pręcurremus, licèt hîc nos publicæ causæ retineant: quoniam quæ prosint veræ & orthodoxæ fidei, & paci & disciplinæ sanctarum catholicarum ecclesiarum, omnibus arbitramur esse præponenda, nec dubitamus quin etiàm vestræ sanctitati hoc placebit. Nè etiàm angustia ciuitatis ampliùs vos faciat laborare, & absente nostra trāquillitate, sanctum concilium longiùs protrahatur: orare ergò dignemini pro nostro Imperio, quatenùs & hostes subditi nobis efficiātur, & pax in vniuerso orbe firmetur, & Romanæ res securè consistant, quod etiàm nunc vos facere iudicamus. DEVS vos custodiat per multos annos sanctissimi.

*Cùm festinaremus ad

EXEMPLAR SIMILITER IMPErialium literarūm, quæ Niceam missæ sunt sancto concilio, dum adhuc pijssim⁹ Imperator in Thracia resideret, vt deberet indilatè Chalcedonem migrare.

IMperatores Valētinianus & Martian⁹ victores semper Augusti, sancto concilio quod Niceæ per Dei voluntatem nostra sanctione collectum est. Dudùm quidem & per alias diuinas nostras literas indicauimus vestrę religioni, quatenùs in Chalcedonēsium ciuitatem veniretis, vt ea quæ de sancta & orthodoxa fide à sanctis patribus nostris sunt diffinita, confirmaretis, nè diutiùs orthodoxorum multitudo diuersis modis errādo seduceretur, sed vt omnes Dominum nostrum & saluatorem Christum (sicut congruit, & sicut sanctissimi patres nostri decreuerunt) confiteantur. Nos enim propter feruentissimum fidei zelum, publicarum rerum necessarias vtilitates in præsenti distulimus, multùm desiderantes ea, quę orthodoxæ & veræ sunt fidei, tranquillitatis nostræ præsentia confirmari. Nam ea quæ in Illyrico contigerunt, & ad vestras aures peruenisse confidimus, quæ licèt Dei volūtate competenti vindicta contigerunt, tamen publicarum rerum vtilitas exigebat ad Illyricum nostræ tranquillitatis profectionem. Sed quoniam (sicut prædictum est) nihil orthodoxæ fidei, & vt hæc roboretur, præponendum esse indicamus, propterea huic quidem expeditioni interim supersedemus. Et nunc propriè vestram venerationem per has nostras sacratissimas literas adhortamur, quatenùs sinè vlla dilatione accedatis Chalcedonensium ciuitatem: quoniam Attico diacono regiæ ciuitatis sanctissimæ & catholicæ ecclesiæ referente nostræ tranquillitati, cognouimus vestram sanctitatem formidare, nè fortè Eutychetis sectatores, aut alter aliquis, seditiones aut tumultus aliquos præparare pertentent. Qua gratia significamus vobis, vt prędictam causam nullatenùs formidantes, adueniatis in Chalcedonensium ciuitatem. Speramus enim de Dei clementia, quia præter aliquam turbam atque tumultum, omnibus secundùm orthodoxam & veram fidem iustè & Deo placitè cōstitutis, vnusquisque vestrûm ad propria sub celeritate reuertetur. Festinate itaque aduenire, & nullam dilationem negocio facere, nè per vestram segnitiem dilationem habeat inuentio veritatis. Nobis enim studium est, Diuinitate propicia, prosperum finem accipiente causa, velociter iterùm ad expeditionem felicissimā remeare. Deus vos custodiat p multos annos, sanctissimi & Deo amantissimi patres. Datum decimo calēdas Octobris, Heracleæ.

Finis eorum, quæ ante Chalcedonense concilium gesta sunt.

SYN-

SYNODVS CHALCEDONENSIS SEXCENTORVM TRIGINTA EPISCOPORVM,

habita contra omnes hæreses, maximè contra Eutychem & Dioscorum, Valentiniano septiès & Auieno viris clarissimis consulibus, æra 488.

SYNODI CHALCEDONENSIS Actio prima.

IN NOMINE domini nostri Iesu Christi, consulatu pijssimi & amatoris Christi Imperatoris Flauij Martiani perpetuò Augusti, & qui fuerit nunciatus, sub die octauo Idus Octobris, indictióe quarta, in Chalcedoneñ ciuitate metropoli prouinciæ Bithyniæ, facta est synodus ex decreto pijssimorum & fidelissimorum Imperatorum Valentiniani & Martiani, cógregatis in ecclesia sanctæ ac triumphatricis martyris Euphemiæ gloriosissimis iudicibus, id est, magnificentissimo & gloriosissimo magistro militum & excósule ordinario ac patricio Anatolio, & magnificentissimo & gloriosissimo præfecto sacrorum prætoriorú Palladio, & magnificétissimo & gloriosissimo præfecto vrbis Taciano, & magnificentissimo & gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo, & magnificétissimo & gloriosissimo exmagistro Martiali, & magnificentissimo comite deuotissimorum domesticorum Sporatio, & magnificentissimo comite* sacrorú priuatorú Genethlio. Appositis etiàm ex glorioso & amplissimo senatu, id est, magnificentissimo & gloriosissimo expræfecto ptorij sexiès, & excósule ordinario ac patricio Florétio, & magnificétissimo & gloriosissimo excósule ordinario & patricio Senatore, & magnificentissimo & gloriosissimo exmagistro officiorú, & excósule ordinario ac patricio Nonio, & magnificétissimo & gloriosissimo expræfecto & excósule ordinario ac patricio Protogene, & magnificétissimo & gloriosissimo exprçfecto Zoilo, & magnificétissimo & gloriosissimo expfecto vrbis Theodoro, & magnificétissimo & gloriosissimo expræfecto vrbis Apollonio, & magnificétissimo & gloriosissimo exprçposito sacri cubiculi Romano, & magnificétissimo & gloriosissimo expræfecto Illyrici Theodoro, & magnificentissimo & gloriosissimo exprçfecto prçtoriorú Cóstantino, & magnificétissimo & gloriosissimo exprçposito sacri cubiculi Artaxerxe, & magnificentissimo & gloriosissimo expræfecto Illyrici Eulogio. Côueniéte etiàm sancto & vniuersali concilio secundùm sacrá prçceptioné in Chalcedonéli vrbe cógregato, i. Paschasino & Lucentio reuerendissimis episcopis, & Bonifacio religiosissimo presbytero, tenentibus locum sanctissimi & reuerendissimi archiepiscopi almæ vrbis Romæ Leonis: & Anatolio reuerendissimo episcopo inclytç vrbis Cóstantinopolitanç nouæ Romæ, & Dioscoro reuerendissimo episcopo magnæ Alexandrinæ ciuitatis, & reliquis sanctissimis & religiosissimis episcopis, id est, maximo Antiochiç Syriç, Iuuenali Hierosolymç, Quintillo Heracleç Macedoniç, agéte vices Anastasij episcopi Thessalonicésis, Thalassio Cæsareæ Cappadociæ, Stephano Ephesi, Luciano Byziç, & agéte vices Cyriaci episcopi Heracleæ Thraciæ, Eusebio Ancyræ Galatiæ, Diogene Cyzici, Eleutherio Chalcedonç, Petro Corinthi, Basilio Seleuciæ metropolis Isauriæ prouinciæ, Florétio Sardeorú Lydiæ metropolis, Amphilochio Sidenæ ciuitatis metropolis Pamphyliæ prouinciç, Eunomio Nicomediç metropolitanæ ciuitatis, Theodoro Tarseñ ciuitatis metropolis Ciliciæ prouinciç, Eusebio & Cóstantio presbytero, agétibus vicem Anastasij episcopi Niceç, Iuliano ciuitatis Coensis, & ipso agéte vicem sedis Apostolicæ priscæ vrbis Romæ Leôis, Meletio ciuitatis Larissenæ sanctæ ecclesiæ, & agente vicem Domni episcopi Apameæ metropolis Syriæ secundæ, Cyro Anazarbi ciuitatis metropolis Ciliciæ secundæ, Constantino Bostrenæ ciuitatis metropolis Arabiæ, *Photio Tyri ciuitatis metropolis Phœnices maritimç, Theodoro Damascenç ciuitatis metropolis, Stephano Hierapolis ciuit. primæ Syriæ, * Nomio Edessæ ciuitatis primæ Syriæ, Simeone Almedenæ ciuitatis metropolis Mesopotamiç, Epiphaio episcopo & agéte vices Olympij episcopi Constantiæ *Mesopotamiæ, Ioanne Sebastiæ ciuitatis metropolis primç Armeniæ, Seleuco Amasiç ciuitatis metropolitanç, Constantino Meliténç ciuitatis metropolis Armeniç, Patricio Tyanæ ciuitatis metropolis Cappadociæ secundæ, Petro Gangræ ciuitatis metropolis Galatiæ secundæ, Ioanne * Chrysopolis, Apragmonio Tij ciuitatis, agente vices Calogeri Episcopi ciuitatis metropolis Claudiopolis Ponticæ Honoriadis, Atarbio Trapezuntis ciuitatis, agente vices Theoctisti episcopi Pessinuntis ciuitatis metropolis Ponti Galatiæ secundæ, Romano Myreñ ciuitatis metropolis Lyciæ prouinciæ, Critoniano Aphrodisiadis ciuitatis metropolis Cariæ, Nunechio Laodiceç ciuitatis metropolis Phrygiç Pacatianç Trimitariç, Marmiano Synnadæ ciuitatis metropolis Phrygiç Pacatiáæ, Onesiphoro Iconij ciuitatis metropolis Lycaoniæ, Pergamio Antiochiæ ciuit. metropolis

*rerum priuatarum

*Nonno

*ciuitatis metropolis insulæ Cypri, Ioanne

*Cyropolis

Pisidiæ Phrygiæ salutariæ, ꝓuinciæ, Epiphanio Pergæ ciuitatis metropolis Pamphyliæ prouinciæ, Iordano Abilæ Syriæ, Attico Nicopolis ciuitatis metropolis veteris Epiri,
*Cortynę Martyrio * Gortynæ ciuitatis Cretæ insulæ, Luca Dyrrhachij ciuitatis metropolis nouæ Epiri, Francione Philippopolis ciuitatis metropolis Thraciæ prouinciæ, Constantino Demetriadis Thessaliæ, agente vices Vigilātij episcopi Larissæ ciuitatis Thessalię, Seba-
*Berœæ stiano * Beroeę ciuitatis, Basilio Traianopo-
*Berrhœę lis sanctæ ecclesię ciuitatis metropolis Rhodopæ prouinciæ, Tryphone Chij insulæ ciuitatis, agente vices Ioannis episcopi metro-
*Berrhœę polis insulę Rhodi, Theoctisto * Berrhoę ciuitatis Syrię, Eusebio Dorylei ciui. Phrygię Salutariæ prouinciæ, Gerontio Seleuciæ ciuitatis Syrię, Saba Paltos ciuitatis primæ Syriæ, Eusebio presbytero, agente vices Macarij episcopi Laodiceę ciuitatis Syriæ, Olympio Aratopolis Phœnicię ꝓuincię, Peto Gabalæ ciuitatis Syriæ, Sophronio Constantiæ ciuitatis, Patricio Neocæsareæ ciuitatis Augustæ Euphratesiæ prouinciæ, Mara Anasarthæ ciuitatis, Romulo Chalcidis ciuitatis, Eustathio Beryti ciuitatis Phœnices maritimæ, Leontio Ascalonæ ciuitatis Palæstinæ, Aniano Capitoliadis ciuitatis, Zebenno Pellæ ciuitatis, Ioanne Tiberiadis ciuitatis, Antiocho Archelaidis ciuitatis Palæstinæ, Be-
*Ailæ ryllo * Alalæ ciuitatis, Areta Elusæ ciuitatis
*Sigor Palæstinæ secūdæ, Musonio * Zoaræ Palæsti-
*Segor næ secundæ, Rufino Bybli ciuitatis Phœni-
*Sigartæ ces maritimæ, Pancratio Libyadis ciuitatis, Zosimo Minoidis ciuitatis, Polychróio Antipatridis ciuitatis, Ioanne Gadaræ ciuitatis Palæstinæ secundæ, Paulo Anthedonis ciuitatis, Photio Lyddæ ciuitatis, Heraclio Azoti ciuitatis, Glycone Cæsarcensi per Zosimū
*Marciano Minoideñ, * Martiano Gerrhæ ciuitatis, Stephano Iamniæ ciuitatis Palæstinæ, Epicteto Diocletianopolis ciuitatis, Romano Eudoxiupolis, id est, Selymbriæ ciuitatis Thraciæ prouinciæ, Theodoro Claudiupolis ciuitatis Isauriæ prouinciæ, Iuliano Calendiritis ciuitatis Isauriæ, * Tyranno Germanicopolis ciuitatis Isauriæ, Ioanne Diocæsareę ciuitatis, Acacio Antiochię ciuitatis, Aeliano Selenuntis ciuitatis, Epiphanio Cestriæ ciuitatis, Gaio Aeggorum ciuitatis, Ammonio Iotapæ ciuitatis, Megalo Philadelphiæ ciuitatis, Marco Arethusę ciuitatis Syrię secundę, Timotheo Balaneorū ciuitatis Syrię secūdę,
*Seleucouallæ Eusebio * Seleucobeli ciuitatis, Eutychiano Epiphaniæ ciuitatis Syriæ secundæ, Paulo
*Mariamnę * Mariammæ ciuitatis Syriæ secundæ, Lam-
*Mariānię padio Rhaphaneorum ciuitatis Syriæ secundæ, Alexādro Sebastæ ciuitatis sanctæ ecclesiæ Tarsi Ciliciæ, Philippo Adanæ ciuitatis, Hypatio Zephyrij ciuitatis, Theodoro Augustę ciuitatis, Chrysippo Malli ciuitatis, Iuliano * Rhosi ciuitatis, Polychronio Epiphaniæ ciuitatis Ciliciæ secundæ, Ioanne Flaui-

adis ciuitatis Ciliciæ, Indimo * Hirinupolis *Irenopolis
ciuitatis Ciliciæ secundæ, Proclo Adranæ ci- *Hermupolis
uitatis, Sophronio chorepiscopo, agente vi-
ces Bassiani * Mopsiestiæ ciuitatis, Leoman- *mopsuestię
dito Antiochiæ Ciliciæ vel Isauriæ, Eulogio Philadelphiæ ciuitatis metropolis Arabiæ prouinciæ, Theodosio Cauothæi ciuitatis, Hormisda Philippopolis Arabiæ, Damiano Sidonis ciuitatis, Theodoro Tripolis ciuitatis Phœniciæ primæ ꝓuinciæ, Olympio Paneadis ciuitatis, Paulo Ptolemaidis ciuitatis, Paulo Aradi ciuitatis, Thoma Porphyrionis ciuitatis, Porphyrio Botrorū ciuitatis, Phosphoro Orthosiadis ciuitatis Syriæ, Ioseph Heliopolis ciuitatis Phœnices Libani, Porphyrio Archidiacono agēte vices Vranij episcopi Emisæ ciuitat. Phœnices Libani, Mara Vrimorū ciuitatis, Valerio Laodiceę ciuitat. Phœnices, Thoma Euromę ciuitatis Phœnices, Rufino Samosatæ ciuitatis, Ioanne Germaniciæ ciuitatis, * Euphrate Idis ciuitat. Ti- *Eupho
motheo * Dolichis insulę ciuit. Euoltio Zeu- * Dolyches
gmatis ciuit. Athanasio Pari insulę ciuitatis, Zebēno Martyropolis ciuitatis, Ioāne Carthæ ciuitatis, Abraamio † Castricircensis, Io- for.* Castri corneliēn
anne Sarracenorum gentis, Noe * Cephaca-
stelli * Insulæ, Hieraco Asinæ ciuitatis, Sabi- for. * Cephalenię,
no Deli insulæ ciuitatis, Apollonio Taneæ
ciuitatis, Irone * Tenissæ ciuitatis, Athanasio *Thenæ
Busiridis ciuitatis Tripolis Aegypti prouin- *Teniæ
ciæ, Pasmeio Pralai ciuitatis, Isidoro Sethroiorum ciuitatis, Theophilo Cleopatridis (q̄ & Arsinoë) ciuitatis, Theodulo Ticelię Pentapolis ciuitatis, Ianuario Leontos ciuitatis, Ioanne Pselchis ciuitatis, Auxonio Sebennitæ ciuitatis, Eulogio Athribis ciuitatis, Esaia
* Herinupolis minoris ciuitatis, Nestorio *Hermopolis
Phanagoriæ ciuitatis, Theophilo Erythræ ciuitatis, Macario Cabassenæ ciuitatis, Callinico Apameę Bithyniæ ciuitatis, Leucadio
* Thinniensis insulæ ciuitatis, Ioanne Pole- *Priusæ ciuitatis,
monij ciuitatis, Gratidiano Cerassuntis ci-
uitatis, Iuliano * Tabię ciuitatis, Meliphthō- for. * Doblis
go Iuliopolis ciuitatis, Hypericio Asponensis ciuitatis, Acacio * Cinos ciuitatis, Euphra- *Cynnæ
sio Laganiæ ciuitatis, Cecropio Sebastopolis ciuitatis, Ioanne Nicopolis ciuitatis Armeniæ primę, Attico Zelorum ciuitatis, Dorotheo presbytero, tenente locum Anatolij episcopi Satalorum ciuitatis, Daniele Macedonopolis, Antiocho Sinopæ ciuitatis, Heraclio Comanorum ciuitatis, Euchario diacono tenente locum Paralij episcopi Andrapæ ciuitatis Hellesponti, Damiano Callinicopolis, Paulo presbytero agente vices Vranij episcopi Himerorum ciuitatis, Olympio Prusiadensi, Adelphio chorepiscopo agente vices Adoli episcopi Arabissi ciuitatis, Martiano Stephanorum, Euphronio presbytero agente vices Domni episcopi Cocusi ciuitatis, * Marciano Iluæ, Otreio presbytero agente vices Ioannis episcopi Arcæ ciuitatis,
Musonio * Brimenæ, Theodosio Nazianzi *Belminæ

ciuitatis Cappadociç ſecundę, Ariſtomacho Colonæ ciuitatis Cappadociæ ſecũdæ prouinciæ, Rheno Iunopolis ciuitatis, Theodoro Heracleæ ciuitatis Ponti prouinciæ, Epiphanio presbytero agẽte vices Aetherici epiſcopi Põpeiopolis ciuitatis, Philotimo presbytero agẽte vices Themiſtij epiſcopi Amaſtridis ciuitatis Põti prouinciç, Eulogio presbytero, agente vices Genethlij Cratiæ ciuitatis, Pelagio presbytero agente vices Theophili epiſcopi Adrianupolis ciuitatis, Helpidio Thermenſis manſionis, Aquila Eudoxiadis ciuitatis, Chryſippo presbytero agente vices Cyriaci epiſcopi Trogmadorum ciuitatis ſanctæ eccleſiæ Dei, Lõgino *Orchiſti ciuitatis, Docimaſio Maroneæ ciuitatis Rhodopæ Thraciæ ſanctæ eccleſiæ Dei, Sereno Maximianopolis ciuitatis Rhodopæ, Aetherico Smyrnæ ciuitatis Aſiæ, Euſebio Clazomenæ ciuitatis, Cyriaco *Egaræ ciuitatis Aſiæ, Mama *Amnitenſis ciuitatis, Leontio Magneſiæ Mæandri ciuitatis, Quinto Phociẽſis ciuitatis, Proclo Argiſſæ ciuitatis, Thoma Alalcomẽæ ciuitatis, Olympio Theoduſiópolis ciuitatis, Philippo Nouæ aulæ vel Theodoſiupolis ciuitatis, Rufino Brullenæ ciuitatis, Marcellino Metropolis ciuitatis, Eſaia *Elaitanæ ciuitatis, Paulino Theodoſiupolis Aſiæ prouinciæ, Iuliano Hypepę ciuitatis, Heſperio Pitanæ ciuitatis, Proterio Myrrhenæ ciuitatis Aſiæ prouinciæ, Baſilico *Palæaſpolis ciuitatis, Meonio Nyſę ciuitatis Aſiæ prouinciæ, Petro Dardani ciuitatis Helleſponti prouinciæ, Thalaſſio Parij ciuitatis Helleſponti prouinciæ, Dauid *Andrianæ ciuitatis Helleſponti, Eulalio Pionię ciuitatis Helleſpõti prouinciæ, Pionio Troadæ ciuitatis Helleſpõti prouinciæ, Stephano Prymneſię ciuitatis Helleſponti prouinciæ, Theoſebio Ilij Helleſponti prouinciæ, Hermia Abydi ciuitatis ſanctæ eccleſiæ Dei Helleſponti, Daniele Lampſaci ciuitatis, Patricio Adrianuterorum ſanctæ eccleſiæ Dei Helleſponti prouinciæ, Menecrate Caryſſorũ ciuitatis Lydiæ prouinciæ, Paulo Tloſorum ciuitatis, Coſſinio Hierocæſareæ ciuitatis Lydiæ, agente vices Andreæ epiſcopi Sectoriorum Lydię prouinciæ, Helia Bleandri ciuitatis, Polycarpo Cabalæ ciuitatis Lydiæ ꝓuinciæ, Patricio Creſſeñ ciuitatis, Paulo Tripolis ciuit. Lydiæ ꝓuinciæ, Amachio Septoriorũ ciuit. Lydiæ prouinciæ, Leucio Apollinis ſañi vel tẽpli ciuit. Gemello Stratonicæ ciuit. Alchimede *Silãdi ciuit. Lydiæ prouinciæ, Dionyſio Attaliæ ciuit. *Lydiæ, Nicolao Aciaſſenæ ciuit. agẽte vices Stephani epiſcopi Lymiræ ciuit. Lyciæ, Zenodoto Telmeſſenæ ciuit. & Eniandos ciuit. ac Iõnię ſanctæ eccleſiæ Dei, Frontone Phaſelidis ciuit. Philippo *Liburnę ciuit. Natriniano Põpeiopolis Ciliciæ, Mãpreto Titiopolis Ciliciæ ſecundæ vel Iſauriæ, Ioanne *Chryſopolis Arabiæ, Theodoro Antiphelli ciuit. Leõtio Araxi ciuitatis Lyciæ, Antipatro Cauni ciuitatis Lyciæ, Andrea *Dędalorũ ciuitatis, Romano Buboneorũ ciuitatis, Nicea Megaræ ciuit. Helladis ꝓuincię, Athanaſio Opuntenæ ciuit. Achaiæ & Helladis, Dõnino Plateę ciuitatis Helladis prouinc. Oneſimo Argorũ ciuitatis Helladis, Marco *Euriæ ciuitatis, Peregrino Phœnicæ ciuitatis Helladis, Eutychio Adrianopolis ciuitatis veteris Epiri, Claudio Anchiaxi veteris Epiri ciuitatis, Soterico Corcyrę ciuitatis veteris Epiri, Dionyſio Antiochię ciuitatis Cariæ Piſidiæ ꝓuinciæ, Ioanne Alnidenæ ciuitatis Cariæ ꝓuincię, Flacillo Aſſi ciuitatis, Papia *Erezorũ ciuitatis, Dionyſio Heracleæ ciuitatis Lynceſtidum, Menãdro *Heracleę ciuitatis *Latmos, Eupythio Stratonicę ciuitatis *Cariæ, *(fortè * Macedoniæ, aliàs tamen in vno loco huius cõcilij additur, Lydiæ,)* Ioãne Amyzonis ciuitatis Cariæ, Tynchanio Apolloniadis ciuitatis Cariæ, Theodoreto Alabandorum ciuitatis Cariæ, Ioanne *Cnidi ciuitatis Cariæ, Daniele Çadi ciuitatis eccleſiæ ſanctæ Dei, Iuliano presbytero agente vices Calendionis epiſcopi ciuitatis Halycarnaſſi, Macario Enos Thracię, Paulo Ariſtij ciuitatis, Eulalio Silbij ciuitatis, Charitone Dionyſiopolis ciuitatis, Ioanne Trapezopolis ciuitatis, Gennadio *Acmoniorum ciuitatis Phrygiæ Pacatianæ ꝓuinciæ, Thoma Theodoſiopolis ciuitatis Phrygiæ Pacatianæ prouinc. Gẽnadio Moſinnorũ ciuitatis, Euandro Diocliæ ciuitatis, Gerontio Baſilianupolis ciuitatis, Alphio Myndi ciuitatis Carię, Theoctiſto presbytero agente vices Diogenis Epiſcopi Orthoſię ciuitatis Carię, Theoctiſto presbytero agẽte vices Diogenis epiſcopi Orthoſię ciuitatis Carię, Theoctiſto presbytero agẽte vices Zotici epiſcopi Arpaſæ ciuitatis: Miro Euladræ ciuitatis, Luciano *Ipſenſis ciuitatis Phrygiæ, Philippo Lyſiadis ciuitatis, Epiphanio Midañ ciuitatis, Abertio Hierapolis ciuitatis Phrygię, Cyriaco Eucarpię ciuitatis, Euſtochio Docimei ciuitatis Phrygiæ, Aquila Androſiorum ciuitatis, Baſilio Nacoliæ ciuitatis, Strategio Polydororũ ciuitatis Phrygiæ, Neoptolemo Corneñ ciuitatis, Paulo Derbæ ciuitatis Phrygiæ, Plutarcho *Lyſtris ciuitatis, Rufo Hydæ ciuitatis, Eugenio Cannorũ ciuitatis, *Tyranno Homonadorum ciuitatis, Acholio Larandæ ciuitatis, Eutropio Adadæ ciuitatis, Paulo Philomelij ciuitatis, Paulino Apameæ ciuitatis Piſidię prouincię, Theotecno Tyri ciuitatis, Eorticio Nicopolis metropolis ciuitatis Piſidię prouinciæ, Cyro Syniandi ciuitatis, Libanio *Parij ciuitatis, Alexandro Seleuciæ ciuitatis Piſidiæ, Olympio Sozopolis Hemimontis ciuitatis Piſidiæ prouinciæ, Fonteiano Sagalaſſi ciuitatis, Baſſona Neapolis ciuitatis, *Adilo chorepiſcopo tenente locum Meſſalini epiſcopi Laodiceæ ciuitatis, Florẽtio Adrianopolis ciuitatis, †Muſonio Lyme-

*Oreſteñ. *Aegeæ. *Antimoeñ. *Itonaneñ. *Eleæ. *Paleſcepſis. *Andera. *Chalnidæ Lyciæ prouinciæ. *Lyciæ. for. *Lyrneſi. *Cyropolis. *Cecrorum. *Euiæ. *Ereſſorum. *Salmacis Cariæ. *Gnidi. *Iſpeñ. *Lyſtræ. *Parilycaoniæ. *Maiano-

rorũ ciuitatis, Euelpisto chorepiscopo, agẽte vices Florẽtij episcopi ciuitatis Insulæ Tenedi emporij Hellesponti &*Lydorũ, Sotere Theodosianæ ciuitatis, agente vices Heliodori episcopi Amathuntis ciuitatis, & pro Echio episcopo Arsinoæ ciuitatis, Epaphrodito Tamassij ciuitatis episcopo, agẽte vices & Didymi episcopi Lapethos ciuitatis, Dionysio diacono agente vices Photini episcopi Chrytrorum ciuitatis, Ioanne Messenæ ciuitatis prouinciæ Achaię & Helladis, Ophelimo Tegeæ ciuitatis Helladis, Irenæo Naupacti ciuitatis Helladis, Cyrillo Subriti ciuitatis, Gennadio Gnosi ciuitatis, Demetrio Lappæ ciuitatis, Euphrate Eleuthernæ ciuitatis Cretæ prouinciæ, agente vices & Pauli episcopi *Cantari ciuitatis, Zozonte Philippi ciuitatis Macedoniæ, Eusebio Topiris ciuitatis Macedoniæ primæ prouinciæ, Maximino* Serres ciuitatis primę Macedonię ꝓuinciæ, Nicolao Stoborum ciuitatis Macedoniæ secũdę prouincię, Dardanio*Bargalę ciuitatis, Ioãne Parthenopolis ciuitatis Macedoniæ primæ prouincię, Honorato Thassos ciuitatis insulæ Helladis prouincię, Theophilo*Orei ciuitatis, Neone ciuitatis Psyllij, Diodoto*Lysimachiorum ciuitatis, Mara Cordilusorũ ciuitatis, Marcellino * Isidis ciuitatis, Eugenio*Cotenorũ ciuitatis, Macedonio Magidis ciuitatis, Eudoxio Etennorũ ciuitatis, Marcellino Carissorũ, Obrimo Coracesij ciuitatis, Petro Echineorũ ciuitatis, Eustathio gẽtis Saracenorũ, Aurelio Adrumetino, Rustico Aphro, trecentis sanctissimis & reuerendissimis episcopis. Eccè aduenientibus om̃ibus ante cancellos sancti altaris, cũ magnificẽtissimo & eximio senatu, adueniente etiàm pijssimo Imperatore Martiano in supradicta sanctissima basilica, pręsente etiàm zelo diuinę & calore fidei accensa pijssima & fidelissima regina Augusta Pulcheria, sanctam synodum allocutus est hęc:

*Lycorum. *Chameræ *Candæ *Derres *Scyros *Bargylæ *Ariassi *Lysimiæ *Ilundis *Cochenorum

Oratio Martiani Imperatoris.

Cùm primùm ꝑ electionẽ in regnũ de secreto Dei ꝓuecti sumus, inter tãtas publicas vtilitates nullũ magìs nos constrinxit negociũ, q̃ rectam & veram fidem Christianorũ, quæ sancta & veneranda consistit, indubitatam om̃ibus declarare. Manifestũ est enim, quòd ex auaritia vel vano studio hi, qui pręcedẽtibus tẽporibus diuersa sapuerũt, & docuerunt populũ, prout eis placuit, nõ prout conuenit, neq; quod veritas aut doctrina patrum exquirit, multi ad errorẽ seducti sunt. Vndè, vt sanctam synodum ad istam ferre ꝑfectionem properemus, laborem vobis arbitrati sumus imponere, vt omni errore caliginis deterso, secundùm quod ipsa diuinitas hominibus se fieri manifestam esse voluit, vt patrum demonstrauit doctrina, sic fides nostra, quæ pura & sancta consistit in omnium ingrediens animas, proprię veritatis effulgeat luce. Decætero audeat nemo de natiuitate Domini & saluatoris nostri Iesu Christi aliud disputare, præter quod Apostolicũ ꝓœmium CCC.XVIII. sanctorum patrũ consonãs huic doctrinæ, tradidisse noscitur, sicut sanctissimi papæ Leonis, qui Apostolicũ gubernat thronum, ad sanctæ memoriæ Flauianum regiæ vrbis Constantinopolitanæ quondàm episcopum, testantur literæ. Nos enim ad confirmandam fidem, non ad ostendendam virtutẽ, exemplo Imperatoris Constantini adesse synodo excogitauimus, nè in posterum multitudo populi institutionibus prauis attracta, inueniatur dissentiẽs. Facilè enim simplicitas quorundam commentis, ceu locuti sumus, vsque nunc delusa est: quoniam manifestæ diuersorũ prauis doctrinis discordiæ & hæreses ostensæ sunt.

Nobis autem omne studium adhibendum est, vt populum propter veram sanctamque doctrinam idipsum sentientem, vni rectæ applicare Ecclesiæ: & ideò veram fidem catholicamque etiàm exponere secũdùm patrum doctrinam, concordantibus animis vestris, vestra properet reuerentia, vt qualiter in Nicena synodo vsq; in hoc * tempore, abscisso errore, vera fides est hominibus cognita: sic & nunc per hanc sanctam synodum deposita nebula, quæ in eis paucis annis (vt superiùs diximus) ex prauitate & auaritia quorundam visa est exoriri, semper seruẽtur quę statuta sunt. Erit quidem diuinæ prouidentiæ, quod piè fieri volumus, in secula hoc conseruare firmissimè. Et post regis hæc verba, omnes episcopi clamauerunt: Martiano nouo Constantino, multi anni Regi, multi anni Reginæ, Orthodoxis multi anni, Martiani amatoris Christi regnum in secula permaneat, digni orthodoxæ fidei amatoris Christi, Sit à nobis ꝓcùl inuidia. Et post hæc residentibus magnificẽtissimis & gloriosissimis iudicibus, & amplissimo senatu in medio ante cancellos sanctissimi altaris, & ex læua quidem parte sedentibus sanctissimis & reuerendissimis episcopis, & vicarijs DEO amicissimis sanctissimi & reuerendissimi Leonis antistitis priscæ vrbis Romæ, & Anatolio religiosissimo archiepiscopo Constantinopolitanæ regiæ ciuitatis, & Maximo religiosissimo episcopo Antiochiæ, & Thalassio religiosissimo episcopo Cæsareæ Cappadociæ, & Stephano religiosissimo episcopo Ephesi, & cæteris religiosissimis episcopis Orientis & Ponti, & Asianæ & Thraciæ regionum, exceptis Palæstinis. Ex dextera verò parte similiter considentibus, Dioscoro religiosissimo archiepiscopo Alexandriæ, & Iuuenali religiosissimo episcopo Hierosolymorum, & Quintillo religiosissimo episcopo Heracleæ primæ Macedoniæ, & agente vices Anastasij religiosissimi episcopi Thessalonicensis, & Petro religiosissimo episcopo Corinthi, & reliquis Aegyptiacæ dioecesis & Illyrici, insupèr etiàm

*tempus

am & Palęstinis religiosissimis episcopis, antepositis in medio sacrosanctis & venerabilibus euãgelijs: Paschasinus verò reuerẽdissimus episcopus & vicarius sedis Apostolicæ, cùm in medio vnà cum his viris reuerendissimis collegis suis stetisset, dixit: Beatissimi atque apostolici viri papæ vrbis Romæ, quæ est caput omnium ecclesiarum, pręcepta habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus est eius apostolatus, vt Dioscor᷒ Alexandrinorum archiepiscopus non sedeat in concilio, sed audiendus intromittatur. *Hoc nos obseruare necessè est. Si ergò pcipit vestra magnificẽtia, aut ille egrediatur, aut nos eximus. Quibus in Græco interpretatis per Beronicianum virum deuotissimum & secretarium sacri consistorij, gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quid enim specialiter ingeritur Dioscoro reuerendissimo episcopo? Paschasinus verò reuerẽdissimus episcop᷒ & vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Cùm intromissus fuerit, necessè est vt illi obijciatur. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Vt iam interfati sumus, causa quæ obijcitur, specialiter manifestetur. Lucentius reuerendissimus episcopus & vicari᷒ sedis Apostolicæ, dixit: Iudicij sui necessè est eum dare rationem, quia cùm personam iudicandi non haberet, præsumpsit, & synodum ausus est facere sinè authoritate sedis Apostolicę, quod nũquàm licuit, nunquàm factum est. Paschasinus verò reuerendus Episcopus & vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Nos contra præcepta beatissimi atque apostolici Papæ gubernatoris sedis Apostolicæ, venire non possumus, nec contra ecclesiasticas regulas, vel contra patrum instituta. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Conuenit, vos specialiter, quid errauerit, exponere. Lucentius vir venerandus episcopus & vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Non patimur tantam iniuriam nec vobis fieri, nec nobis, vt iste sedeat, qui iudicandus aduenit. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Si iudicis obtines personam, non vt accusator debes prosequi. Et Dioscoro religiosissimo episcopo Alexandriæ, secundùm iussionem gloriosissimorum iudicum & amplissimi senatûs, residente in medio, & residẽtibus Romanis & reuerendissimis episcopis in proprijs locis, & tacentibus, Eusebius religiosissimus episcopus Dorylei ciuitatis, transiens in mediũ, dixit: Per salutem vos dominorũ vniuersi mundi, iubete preces meas legi, sicut placuit pijssimo imperatori. Læsus sum à Dioscoro. Læsa est fides. Occisus est Flauianus sanctus episcopus. Lachrymis impleor. simul mecũ iniustè ab eo damnatus est. Iubete preces meas perlegi. Gloriosissimi iudices & amplissim᷒ senatus dixerunt: Preces legantur. Et residẽte in medio eorum, iussione omnium, Eusebio reuerendissimo episcopo, Beronicianus vir deuotus, à secretis sacri consistorij, accipiens preces ab eo, recitauit.

Vide Euagriũ historiæ ecclesiasticæ lib. 2.

*Quod

Quæ paruis characteribus adijciũtur, ex Acumicẽsiũ codice græco desumpta sunt.

Per sanctam Trinitatem vos adiuro, quæ custos est principum, quamq; colitis, & in qua baptizati estis, & cuius inuocatione saluamini, iubete preces meas relegi. Clementissimi iudices, per salutem vos adiuro imperatorum. Flauianus iniquè occisus est. Clementissimi iudices, miseremini & adestote fidei, q violata est à Dioscoro.

EPISTOLA EVSEBII EPISCOpi Dorylei, ad Imperatores Valentinianum & Martianum.

AMatorib᷒ Christi religiosissimis & pijssimis Imperatoribus nostris Flauijs Valentiniano & Martiano perpetuis Augustis, ab Eusebio humilimo episcopo Dorylei, faciente verba pro se & pro orthodoxa fide, & sanctæ memoriæ quondàm Flauiano episcopo Constantinopolitanæ ciuitatis.

Intentio & propositum est clementiæ vestrę, vniuersis quidem sibi subditis prouidere, & manum porrigere omnibus iniustè oppressis, præcipuè tamen fungentibus sacerdotio: in hoc diuinitati placentes, à qua vobis imperare & dominari sub hoc sole donatum est. Ergò quoniam multa & dira & contra omnem consequentiam, fides (quæ in Christo est) & nos sumus perpessi à reuerendissimo Dioscoro episcopo Alexandriæ magnę ciuitatis, adimus vestram pietatem, supplicantes iustitiam promereri. Causa autẽ in his est: In nupèr facto concilio in Ephesiorum metropoli, quod vtile fuit non fieri, vt non malis & perturbatiõibus vniuersum mundum replesset, suauis iste iste Dioscor᷒, pro nihilo ponens iustitiæ rationem & DEI timorem, similis constitutus & consentaneus Eutychi vaniloquo & hæretico, occultus autem multis, sicut posteà seipsum manifestauit, inueniens tempus ex facta à me aduersùs Eutychem eius similem accusatione, & sententia in eum à sanctæ memoriæ Flauiano episcopo prolata, multitudinem seditiosorum populorum congregans, & potentiam sibi pecunijs acquirens, piam religionem catholicorum (quantùm ad ipsum pertinet) violauit, & perfidiam Eutychis monachi, quæ olim à sanctis patribus reprobata est, confirmauit. Quoniam igitur non modica sunt, quæ ab ipso vsurpata sunt aduersùs CHRISTI fidem, & aduersùs nos, prouoluti precamur vestram clementiam, vt præcipiatis reuerendissimum episcopum Dioscorum respondere de his, quæ à nobis ei ingeruntur, relectis sinè dubio in hoc concilio monimentis, ab eo contra nos gestis, per quæ possumus ostendere, eum & alienum esse à catholica fide, & impietate repletam hæresim roborantem, & iniustè nos damnantem, & grauia in nobis operatum, sacrum & venerabile vestrum mandatum dirigentes sanctæ & vniuersali synodo

do religiosissimorum episcoporũ, quó possit inter nos & præfatum Dioscorum audire & perferre ad scientiam vestrę pietatis omia quæ geruntur, ad quod placuerit vestræ clementiæ: quod consecuti, incessanter offeramus DEO preces pro vestro ęterno imperio ⁎ sacratissimi Imperatores. (a diuinissimi) Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Soluantur quæ ingeruntur. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Pręcepit pijssimus Imperator synodum celebrari, quę secundùm sacrum nutum pijssimi Imperatoris nostri congregata est. De his autem, quæ gesta sunt propter Constantinopolitanæ sanctæ Ecclesiæ quõdàm episcopum Flauianum, monimenta sunt facta in sancto cõcilio, & ea postulo recenseri. Eusebius religiosissimus episcopus Dorylei, dixit: Hęc & nos postulamus. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Omnia quæ in hoc negocio subsecuta sunt, per ordinem recitẽtur. Et antequàm legerentur, Dioscorus reuerendiss. episcopus Alexandriæ, dixit: Supplico per vestram magnificentiam, inprimis quæ de fide sunt, examinari. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Interim aduersùs accusationem te conuenit respondere. Ergò sustine actorum fieri lectionem, quod & ipse fieri postulâsti. Constantinus deuotissim⁹ à secretis sacri cõsistorij, dixit: Habentur sacræ literæ, sæpiùs directæ ꝓ synodo pridèm facta, pręmanib⁹ ad legẽdũ. Et ex codice recitauit: EPHESI ACTA.

EPISTOLA DIVAE MEMORIAE Theodosij & Valentiniani Imperatorum, ad Dioscorum Alexandriæ episcopum.

IMperatores Cæsares Theodosius & Valẽtinianus, victores ac triumphatores maximi, semper venerabiles Augusti, Dioscoro. Cunctis constitit manifestum, quia nostræ reipublicæ status & omnia humana, diuina pietate moderantur atque firmantur. Deo enim propicio constituto, prosperè & secũdùm vota nostra gubernari res, & proficere solent. Imperium ergò diuino nutu sortiti, subditis pro pietate & mansuetudine similiter necessariò plurimam solicitudinem impartimus, quatenùs & vera religio, & nostra respublica cultu Dei purissimo & pietate firma, præfulgeat. Quoniam igitur in præsenti subita emergente dubitatiõe ad catholicæ & apostolicæ doctrinæ ac nostræ fidei custodiam, quę (vt fit) diuersis sententijs impugnata, conturbat & confundit hominum sensus & animas: intolerabile duximus, huiusmodi delictum contemnere, nè per talem negligentiam ipsi Deo inferre contumelias videremur. Ideoq; sancimus, in vnũ sanctissimos & Deo placitos conuenire viros, quibus pro pietate catholica atque vera fide plurimus sermo est, vt vniuersa quidem talis vana dubitatio, subtili proposita inquisitione soluatur, vera autem & DEO ⁎ amica catholica fides firmetur. (a chara) Igitur & tua sanctitas, sumptis secum decem reuerendissimis metropolitanis episcopis, qui sub tua degunt diœcesi, & alijs similiter decem sanctis episcopis, sermone & vita ornatis, qui in doctrina & scientia rectæ & immaculatæ fidei præ cunctis apud cunctos eminent, proximis kalendis Augustis Ephesum metropolim Asiæ conuenire absque vlla dilatione ⁎ festinet, (a festinent) nullo scilicet alio præter prædictos viros sanctam synodum molestante, quatenùs vniuersis sanctissimis & beatissimis episcopis, quos conuenire per sacras nostras epistolas sancimus, ad prædictam concurrentibus ciuitatem, & subtilissimè inuestigantibus & quærentibus, omnis de medio error contrarius auferatur, catholica autem doctrina & orthodoxę fidei saluatoris nostri CHRISTI amicissima solidetur, & consuetè effulgeat, quod vniuersi in posterum inconcussum DEO propicio & intemeratum custodiant. Si quis verò tam necessariam & verè DEO ⁎ amicam synodum prætermiserit, & (a charam) non omni virtute secundùm prędictum tempus ad præfinitum locum peruenerit, nullam excusationem neque apud DEVM, neque apud nostram inueniet pietatem. Sacerdotalem enim conuentum non, nisi quis mala propria conscientia sauciatus, euitat. Theodoretum sanè episcopum Cyri ciuitatis, quem pridèm iussimus suæ soli vacare ecclesiæ, sancimus nõ priùs ad sanctam synodum cõuenire, nisi vniuerso sancto placuerit cõuenienti concilio & ipsum concurrere, & pariter interesse. Si verò aliqua discordia de eo emerserit, absque illo sanctam synodum conuenire, & quæ iussa sunt ordinare, præcipimus. Datum tertio kalendas Aprilis, Constantinopoli, Zenone & Posthumiano viris clarissimis cõsulibus. CHALCEDONE ACTA.

(Cyrus oppidum est in Syria situm, à Iudęis è captiuitate dimissis, in gratiã Cyri regis Persarũ cõditum. Vide Procopiũ.)

Constantinus deuotiss. à secretis sacri consistorij, dixit: Eodem tenore scriptum est & alijs reuerendiss. episcopis, vt in synodum cõuenirent. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Ingrediatur & reuerend. episcopus Theodoretus, vt sit particeps synodi, quia & restituit ei episcopatum sanctiss. archiepiscopus Leo, & ⁎ sacratissimus & pijssimus Imperator sanxit eum adesse sanctæ synodo. (a diuinissimus) Et ingresso Theodoreto reuerendiss. episcopo, Aegyptij & Illyriciani & Palæstini reuerendiss. episcopi clamauerunt: Miseremini, Fides perit, istum canones eijciunt, hunc foràs mittite, magistrum Nestorij foràs mittite. Orientales & Pontici & Asiani & Thraces reuerendiss. episcopi clamauerũt: Nos in pura charta subscripsimus. Cæsi sumus, & ità subscripsimus. Manichæos foràs mittite, inimicos Flauiani foràs mittite, aduersarios fidei foràs mittite. Dioscorus reuerẽdissimus episcopus Alexãdriæ,

driæ, dixit: Cyrillus cur eijcitur, qui ab isto est anathematizatus? Orientales & Pontici & Asiani & Thraces reuerendissimi episcopi clamauerunt: Dioscorum homicidam foràs mittite, Dioscori acta quis ignorat? Aegyptij & Illyriciani & Palæstini reuerend. episcopi clamauerunt: Multos annos Augustæ. Orientales & qui cum ipsis reuerendiss. episcopi clamauerũt: Homicidas foràs mittite. Aegyptij & qui cum ipsis reuerend. episcopi clamauerunt: Augusta Nestorium eijcit, Multos annos catholicæ Augustæ: synod⁹ orthodoxa Theodoretum non suscepit. Theodoret⁹ reuerendissimus episcopus transiens in mediũ, dixit: Preces obtuli * sacratissimis & pijssimis & Christianissimis mundi dominis, & enarraui quæ in me acta sunt funera, & precor has perlegi. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Theodoretus reuerend. episcopus propriũ recipiẽs locum à sanctiss. episcopo inclytę vrbis Romæ, in locũ nũc accusatoris ingressus est. Vndè patiamini ea q̃ inchoata sunt, finiri: * vt nè aliqua confusio auditorio fiat. Præiudicium em̃ ex * persona reuerẽd. Theodoreti episcopi nulli generabitur, reseruata videlicet post hæc omni accusatione & vobis & illi, & quæ inuicèm exercere volueritis, quia rectam tenẽt fidem, maximè cùm & sinè scriptis appareat, & testimonium catholicæ fidei perhibẽs reuerendissimus episcopus Antiochiæ magnæ ciuitatis. Et postquàm sedit in medio reuerend. episcopus Theodoretus, Orientales & qui cũ ipsis reuerend. episcopi clamauerunt: Dignus dignus. Aegyptij & qui cum ipsis reuerend. episcopi, clamauerunt: Nolite eum dicere episcopum, Non est episcopus, Impugnatorem DEI foràs mittite, Iudæum foràs mittite. Orientales & qui cum ipsis reuerẽd. episcopi clamauerunt: Orthodoxum synodo, seditiosos foràs mittite, Homicidas foràs mittite. Aegyptij & q̃ cum ipsis reueren. episcopi clamauerũt: Impugnatorem Dei foràs mittite. Qui iniuriã dixit in Christum, foràs mittite. Multos annos Augustæ, Multos annos Imperatori, Catholico Imperatori multos annos, Cyrillũ iste anathematizauit. Orientales & q̃ cum ipsis reuerend. episcopi clamauerũt: Homicidã Dioscorũ foràs mittite. Aegyptij & q̃ cũ ipsis reuerend. episcopi clamauerunt: Multos annos senatui. Vocem nõ habet. Coram vniuersa synodo damnat⁹ est. Basilius reuerend. episcopus Traianopolis prouincię Rhodopæ exurgẽs, dixit: Et à nobis Theodoretus damnatus est. Aegyptij & qui cum ipsis reuerẽd. episcopi clamauerũt: Et Cyrillum Theodoretus accusauit. Cyrillum eijcimus, si Theodoretum acceperim⁹. Canones istum eijciunt. Hunc Deus auersatus est. Gloriosissimi iudices & amplissim⁹ senatus dixerunt: Acclamationes istæ populares neque episcopos decent, neque partes iuuant. Patiamini ergò vniuersorum fieri lectionem. Aegyptij & qui cum ipsis reuerend. episcòpi clamauerunt: Vnum eijcite, & omnes audimus. Pro pietate clamamus, p̃ catholica fide hęc dicimus. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Magìs acquiescite secundùm ordinem audientiam fieri, & * permittite omnia secundùm ordinẽ recenseri. Et quiescentibus cunctis, Constãtinus deuotissimus agens in rebus, & à secretis sacri consistorij, ex eodẽ codice recitauit:

* diuinissimis
* vt sinè aliqua confusione auditorium
* præsentia
* patimini

EPHESI ACTA, ET CHALCEDONE LECTA.

EPISTOLA IMPERATORIS ad Dioscorum Alexandrinum.

SAcræ literæ scriptæ venerandissimo episcopo Alexandriæ Dioscoro. Peruenit ad nostræ serenitatis auditum, quia multi reuerend. Orientalium Archimandritę, simul cum catholicis populis aduersùs quosdam episcopos, qui Nestoriana impietate ęgrotare dicũtur, in quibusdam Orientalium ciuitatibus constituti, laborarent, & pro catholica fide contenderent. Hac ergò de causa nostræ serenitati complacuit, religiosiss. presbyterum & archimandritam Barsumam, puritate vitæ & catholica fide, p̃batissimum, adesse Ephesinę ciuitati, & tenentem locũ cunctorum Orientalium archimãdritarum, cõsedere tam tuę sanctitati, quàm vniuersis sanctissimis patribus ibidèm conuenientibus, quatenùs Deo placita de omnibus sententia proferatur. Dignetur proindè tua religio peruidens, quia omnis nobis est pro catholica fide solicitudo, affectuosè & prædictum reuerend. archimandritam suscipere, & operam dare, vestræ eum sanctæ synodi participem fieri. Data Idibus Maij, Protogene viro clarissimo consule, & qui fuerit nunciatus. Eodem tenore Iuuenali reuerend. episcopo Hierosolymorum, idem ipse de eodẽ codice recitauit. Sacræ literæ, Barsumæ reuerendo archimandritæ, destinatæ.

EPISTOLA IMPERATORIS AD Barsumam archimandriten.

NOstram pietatem latere non potuit, in quali sint certamine cõstituti per Orientem religiosissimi & sanctissimi archimandritæ, pro fide laborantes catholica, & quosdam episcopos in ciuitatibus Orientis constitutos, Nestorianæ hęreseos participes auersantes, collaborante etiàm orthodoxo populo eisdem religiosissimis archimãdritis. Quia igitur & tua sanctitas pro catholica fide tantum laborem sustinuit, vt ad nostram perueniret pietatem: iustum esse duximus, tuã sanctitatẽ puritate vitæ & catholica fide probabilem, ad Ephesinam pergere ciuitatẽ, & locum tenẽtem omniũ religiosissimorũ archimandritarũ Orientaliũ, cõsidere sanctę synodo, quę ibidèm disposita est cõuenire, & cũ alijs sanctis patrib⁹ & episcopis, q̃ sunt Dño placita, ordinare. Datũ pridiè id⁹ Maij, in Alexan-

xandria. Et postquàm legit, Beronician⁹ deuotissimus secretarius sacri cōsistorij, ex eodem codice recitauit: Sacrum commonitorium datum Elpidio viro spectabili comiti sacri consistorij.

IMPERATORIS COMMONITORIUM, ad Elpidium comitem sacri consistorij.

SAnctæ quidē synodi pridèm apud Ephesum factæ, Nestorij impij contra Deum blasphemia, extitit causa: & ideò à sanctis patribus, qui ibidèm conuenerunt, dignam suscepit sententiam. Quoniam igitur & nunc altera iterùm contra diuinam fidem excitata est dubitatio, secundam hanc Ephesi fieri synodum sancimus, mali radicem omninò excídere festinantes, quò vndiquè conturbationem dogmatis eijcientes, mundam orationis iustitiam in cordibus reseruemus, & sit hoc reipublicæ munimē, & humanitatis vtilitas. Ideò igitur tam tuam claritatem, quàm Eulogium virum spectabilem tribunū & notarium, ad ministerium elegimus fidei, sicut probatos, * tam in alijs rebus rectissimos, q̄ circa Dei cultum opinatissimos, & valentes nostris diligenter iussionibus ministrare, de his quæ in Ephesо à sancta synodo fuerint cōstituta, & nullum fieri tumultum permittere: sed & si quem videritis conturbationibus & tumultui studentem, ad læsionem sanctæ fidei, hunc custodiæ mancipare, & ad nostram perferre notitiam, & causam quidem ordine prouenire: interesse autem iudicio, & operam dare, celerem & circunspectam ꝓbationem à sancta synodo fieri, & nobis cognitā facere, his, qui pridèm Eutychetis religiosiss. archimandritæ iudices extiterunt, præsentibus quidem & tacētibus, nullum tamen iudicantium habētibus locū, sed communem aliorum omium sanctorum patrum sententiam expectantibus: quoniam ea, quæ dudùm ab ipsis iudicata sunt, nunc retractentur. Non licere autem vllum aliquid mouere ex pecuniarijs * capitulis, antequàm ea, q̄ de fide sunt catholica, effectui mancipenť. Ideò nanque & ciuile per literas, quas ad virū spectabilem procōsulem ac reliquos scripsim⁹, & militare vobis auxilium delegauim⁹, quatenùs & vos super proprium studium his fulti auxilijs, sufficere possitis ad ea, quæ præcepimus, adimplenda: quæ tāto alijs omnibus bonis meliora sunt, quanto solent humanis diuina præcellere: & quę in hac causa fuerint cōstituta, ad nostram perferre notitiam. Eodem tenore, Eulogio viro spectabili tribuno notario, Beronician⁹ vir deuotus à secretis sacri consistorij, ex ipso codice recitauit. Et similiter sacras literas directas Proclo viro spectabili proconsuli Asiæ.

* rectè & mundè ea q̄ ad Deū pertinēt, colētes, quàm etiam quæ

* causis

IMPERATORIS EPISTOLA AD Proclum proconsulem Asiæ.

SAnctę quidem synodi pridē apud Ephesum factæ, Nestorij impij contra Deum blasphemia, extitit causa: & ideò à sanctis patribus ibidèm cōuenientibus, dignam suscepit sentētiam. Quoniam igitur altera iterùm cōtra diuinam fidem excitata est dubitatio, secūdam hanc in Ephesо fieri synodum sancimus, mali radicem omninò excídere cupientes, quò vndiquè cōturbationes dogmatis eijcientes, mundam orationis iustitiam in cordibus reseruemus, & sit hoc reipublicæ munimē, & humanitatis vtilitas. Ideò igitur & Elpidium virum spectabilem comitem sacri nostri cōsistorij, & Eulogium virum spectabilem tribunum & notarium, ad hāc causam elegimus, sicut dignos hoc administrare negocium, & idoneos multorum testimōio comprobatos: quibus volumus necessarium à te conferri præsidium, per quod omnis ab his, quæ aguntur, conturbatio repellatur, & ex nostræ serenitatis iussione nullus tumultus fieri permittatur: à quibus si fuerim⁹ edocti, nostræ & à te māsuetudinis præcepta neglecta, & nō in omibus, q̄bus voluerint, obsecutum, tuam læsionem ex tua negligentia fieri decernemus. Idem deuotiss. Beronicianus à secretis sacri consistorij, ex codem codice recitauit:

IMPERATORIS EPISTOLA AD synodum Ephesinam secundam.

SAnctæ synodo Ephesinæ. Vellemus quidem absque vlla conturbatione sanctas ecclesias Dei persistere, & vos sanctis imminētes ecclesijs, consuetè ea quę ad diuinitatis placationem pertinēt celebrare, & non tantum vobis laborem & afflictionem fieri. Sed quoniam * beatissimus episcopus Flauianus aliqua de sancta fide mouere voluit aduersùs reuer. archimandritam Eutychen, & concilium congregans, aliqua cœpit agere: nos quidem sępiùs dirigentes ad eundem beatissimum episcopum, voluimus, quæ mota est, conturbationem compescere, persuasi sufficere nobis traditam à sanctis patribus in Nicea synodo catholicam fidem, quam & sancta synodus, quæ in Ephesо facta est, confirmauit. Sed quoniam sæpiùs à nobis rogatus idem beatissimus episcopus, desistere à tali quæstione, nē conturbatio vniuersitati fieret, minimè acquieuit: cogitantes nō esse tutum, absque vestra sancta synodo & vbiquè sanctarum ecclesiarum pręsulibus huiusmodi quæstionem de fide renouari, necessarium duximus, vestram conuenire sanctitatem, quatenùs vos, quę hîc acta sunt, cognoscentes, & quæstionem motam, & omnē diabolicam stirpem possitis euellere, & eos, qui Nestorij impij blasphemiā sectantur aut retinent, à sanctis ecclesijs repellere, catholicam verò fidem firmissimam & inconcussam custodiri disponere: quoniā nostra omnis spes & nostri imperij firmitas, ex catholica fide & vestris sanctis orationibus pendet. Idē deuotissimus Beronicianus à secretis sacri cōsistorij, ex eodem codice recitauit:

* religiosissimus

IM-

IMPERATORIS EPISTOLA ad Dioſcorum Alexandrinum.

Dioſcoro reuerendo Epiſcopo Alexandriæ. Ante hoc quidem Theodoretũ epiſcopum Cyri ciuitatis præcepimus in ſanctam ſynodum minimè cõuenire, donèc de eo, quæ placuerit, ſynodus ſancta conſtituat, auerſati eum, quia aſſumpſit proferre cõtraria his, quæ conſcripſit de fide ſanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinæ quondàm ciuitatis epiſcopus. Quoniam verò ſuſpicamur, aliquos ſectatores Neſtorij aſſumere ſtudium & conferre, vt omnimodò interſit ſancto concilio: hac de cauſa neceſſarium duximus, his ſacris literis vti ad tuam reuerentiam, per quas manifeſtum facimus tuæ beatitudini, & vniuerſæ ſanctæ ſynodo, quòd nos regulas ſanctorum patrum ſequentes, non ſolùm propter Theodoretum, ſed alios omnes, qui ad congregatam ſanctam ſynodum pertinent, authoritatem & primatum tuæ prębemus beatitudini, ſcientes diligentiùs, quòd & reuerendiſſimus archiepiſcopus Hieroſolymorum Iuuenalis, & beatiſſimus archiepiſcopus Thalaſſius, & omnis talis feruens amator & æmulator orthodoxæ fidei, conſentanei erunt tuæ ſanctitati, radianti per DEI gratiam honeſtate vitæ & catholica fide. Eos nanque, qui aliquid per additamẽtum aliquod aut imminutionem conati ſunt dicere, præter quæ ſunt expoſita de fide catholica à ſanctis patribus, qui in Nicea, & poſtmodùm qui in Epheſo congregati ſunt, nullam omninò fidutiam in ſancta ſynodo habere patimur: ſed & ſub veſtro iudicio eſſe volumus, quia hac de re & nũc ſanctam ſynodum diſpoſuimus conuenire. Eodem tenore Iuuenali reuerendiſſimo Epiſcopo Hieroſolymorũ. CHALCEDONE ACTA.

Hic Dioſcorus, dum oia Epheſi per ſe geſta, firma eſſe deſiderat, inuidiam facti à ſe in alios derivat.

Dioſcorus reuerendiſſimus Epiſcopus Alexandriæ, dixit: Comperit veſtra clementia, quia non mihi ſoli ſacratiſſimus noſter Imperator commiſit iudicium, ſed & beatiſſimo Iuuenali, & ſanctiſſimo Epiſcopo Thalaſſio authoritatem ſynodi dedit. Nos ergò iudicauimus quæ iudicata ſunt. Conſentit nobis & vniuerſa ſynodus. Quarè in me ſolum iſta extenduntur, quandò authoritas executionibus data eſt, & iudicatis à nobis conſenſit (vt dixi) vniuerſa ſynodus, & confeſſa eſt proprijs vocibus, & ſubſcripſit, & relatum eſt pijſſimo Imperatori diuæ memoriæ Theodoſio, & confirmauit omnia quæ iudicata ſunt à ſancta & vniuerſali ſynodo, generali lege? Orientales & qui cum ipſis reuerendiſſimi omnes epiſcopi dixerunt: In damnationem beati Flauiani Conſtantinopolitani archiepiſcopi & Euſebij Epiſcopi, nullus voluntariè conſenſit. Violenta facta eſt vis cum plagis, in pura charta ſubſcripſimus. Minabatur nobis damnatio, minæ exilij tendebantũr, milites cum fuſtibus & gladijs inſtabant. Timebamus & fuſtes & gladios. Vbi gladij & fuſtes, qualis ſynodus eſt? Milites ꝓpter hoc accepit Dioſcorus, vt nos terreret. Nam milites eos magìs depoſuerũt, quàm nos: quia quicquid egimus, terrore compulſi fecimus. Homicidam foràs mitte, Flauianum milites depoſuerunt.

Aegyptij & qui cum ipſis reuerendiſſimi Epiſcopi, clamauerunt: Ipſi primi ſubſcripſerunt clerici, nunc quarè clamant? Synodus Epiſcoporum eſt, non clericorum. Superfluos foràs mitte. Qui ſubſcripſerunt, in * medio veniãt. Poſt vos nos ſubſcripſimus. *medium

Stephanus reuerẽdiſſimus epiſcopus Epheſi, dixit: Quia violentia & neceſſitas facta eſt in hoc quod actũ eſt, Deus teſtis eſt, & quia nolentes, in damnationẽ beati Flauiani ſubſcripſimus, Deus teſtis eſt: Etenim omes clericos eius in Epheſiorum metropolim venientes, vt epiſcopus ſuſcepi, & communicaui eis, & omnem affectum in eis oſtendi.

Glorioſiſſimi iudices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Quis vobis vim intulit? Stephanus reuerendiſſimus Epiſcopus Epheſi, dixit: Cùm ſuſcepiſſem in communionẽ Elpidium presbyterũ, & alios diaconos, & Epiſcopum Euſebium, (ſcit enim & ipſe epiſcopus Euſebius, quia ſuſcepi eos) ſuperuenerũt mihi in epiſcopio Elpidius & Eulogius, & milites & monachi Eutychis vſque trecenti numero, & voluerunt me interficere, dicentes: Quia aduerſarios Imperatoris ſuſcepiſti, aduerſarius IMPERATORIS es. Dico ego, Ego * xenodochus ſum, in nullo communico cauſæ. Ego non potui excommunicare communicatores venientes, & ità vi & neceſſitate omnia facta ſunt. Glorioſiſſimi iudices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Dioſcorus reuerendiſſimus violentias tibi fecit? Stephanus reuerẽdus Epiſcopus Epheſiorum ciuitatis, dixit: Per homines eius & comites non ſum permiſſus egredi de eccleſiæ ſecretario, vſquequò ſubſcripſi ſententię Dioſcori & Iuuenalis & domini Thalaſſij & aliorum Epiſcoporum, à quibus ſcriptum fuerat. Thalaſſius reuerendiſſimus Epiſcopus Cæſareæ, dixit: In ſecretario fueram poſitus. Ego autem neſcij, quomodò ſum poſitus. tamen cùm fierent aliqua, ego prohibui, & volui differre, & feſtinaui, & ſunt teſtes. Theodorus reuerendiſſimus epiſcopus Claudiupolis Iſauriæ, dixit: Dioſcorus & Iuuenalis, & quicunque primitùs ſubſcripſerunt, quibus præceperat dominus orbis terræ, ſicut orthodoxos, dijudicare de fide, meditantes apud ſemetipſos dolos ac conſilia, nos ſimpliciter ſedentes introduxerunt, * quomodò homines iudices ignorantes cauſam. Et legebamus quidem actorum ſeries, & laudabatur beatæ memoriæ Flauianus. Cùm laudaretur autem, nos tacebamus, ſicut benè geſtis quæ acta ſunt. Poſt hęc verò, vt nos exterrerẽt, exclamauerunt,

id eſt, hoſpitalis

*veluti

runt, de vicina Nestoriana hęresi infamantes nos: In duo separate eos, qui dicunt duas naturas. Qui dicunt duas, diuidite, interficite, eijcite. vt terrore Nestorianæ hæreseos, non sicut catholici iudicaremur, sed vt hæretici damnaremur. Et vnusquisque verens, nè vt hæreticus deiectus, perderet quos baptizauerat, & non ei esset periculum, sed baptizatis & fidelibus Christi, & his qui in Christo crediderũt, & non oportuit quidem nos tùc tacere. Postmodùm & aliud fecerũt. Iussum est à domino orbis terræ, vt synodus de Flauiano priùs iudicaret. Isti multas synodos *in hoc ipso facientes, & neque subscribentes, neque perscribentes statuta, neq; legentes alicui, neque sciente aliquo, obtulerunt nobis puras chartas Dioscorus & Iuuenalis, multitudinem habẽtes seditiosorum hominum, clamantium & conturbantium, & com mouẽtium synodum. Centũ trigintaquinq; eramus omnes in *Constãtinopolitana synodo, Quadragintaduo iussi sumus tacere, reliqui erant Dioscorus & Iuuenalis, & multitudo seditiosorum. Iam quindecim tantùm homines remanseramus. Quid essemus facturi? In sanguine nostro ludebant isti hęretici cõstituti. vna voce dicebant. omnes nos terruerunt. hæreticos nos deiecerunt, & eiecti sumus vt hæretici. Orientales & qui cum ipsis reuerendissimi Episcopi clamauerunt: Omnes eadem dicimus, hæc ità se habent. Aegyptij & qui cum ipsis reuerẽdissimi Episcopi, clamauerũt: Christianus neminem timet, catholicus neminem formidat. ignis ponatur, & discimus. si homines timerentur, martyres non fierẽt. Dioscorus reuerendissimus Episcopus Alexandriæ, dixit: Quia asserunt se non audisse quæ iudicata sunt vel disposita, sed simpliciter in oblata sibi pura charta subscripsisse eos, maximè quidem nõ oportuit eos subscribere, quibus satisfactũ non erat de his quæ dixit synodus, quia de fide erat sermo. Sed quia causantur in oblata sibi pura charta subscripsisse, interlocutiones eorum quis ordinârit, supplico, dicere eos præcipiat magnificentia vestra. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quæ acta sunt, recitentur. Constantinus deuotissimus agens in rebus, & adiutor sacri secretarij, ex scheda data sibi ab Etio archidiacono regiæ vrbis sanctæ Ecclesiæ, legit sacras literas directas Dioscoro religiosissimo episcopo, vt conueniret ad Ephesinam synodum, quæ superiùs iam compræhensæ sunt, & ex codice relectæ. Idem ex eadẽ scheda recitauit, EPHESI ACTA.

*pro prędictis faciẽtes,

rectiùs for. *Ephesina

Tempore Zenonis & Posthumiani venerabilium consulum, sub quarto Idus Augusti, quæ est secundũ Aegyptios, Mesori quintadecima, indictione tertia, synodo congregata in Epheso metropoli, ex præceptione religiosissimorum & Christianissimorum, Deo amicissimorum & amantium Christum Imperatorum, & residentibus in sancta ecclesia quæ vocatur Maria, reuerẽdissimis & sanctissimis episcopis, Dioscoro Alexandriæ, & Iuliano Episcopo agente vices & tenente locum sanctissimi & beatissimi Episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis. Et cùm legerentur,

Mesoris Aegyptiacè dicitur mẽsis Iulius.

CHALCEDONE ACTA,

Orientales & qui cum ipsis reuerendissimi Episcopi clamauerunt: Eiectus est, nullus suscepit nomen Leonis. Constantinus deuotissimus à secretis, ex eadem scheda recitauit subsequentia: EPHESI ACTA.

Et Iuuenale Hierosolymorũ, & Domno Antiochiæ, & Flauiano Constantinopolis. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA.

Contra Nicenos canones Antiochenũ posuerunt Hierosolymitano inconuenienter & irregulariter.

Oriẽtales & qui cum ipsis reuerendissimi Episcopi, clamauerunt: Flauianus vt adiudicatus, ingressus est. Hæc manifesta calumnia. Flauianus in proprio loco quarè non sedit? Constantinopolitanum Episcopum quarè quintum posuerunt? Paschasinus reuerendissimus episcopus dixit: Eccè nos, Deo volente, dominum Anatolium primum habemus. Hi quintum posuerunt beatum Flauianum. Diogenes reuerendissimus Episcopus ecclesiæ Cizyci, dixit: Quoniam vos regulas scitis. Aegyptij & qui cum ipsis reuerendiss. Episcopi, clamauerunt: Petimus, superfluos foràs mitte. Imperator Episcopos vocauit. synodus Episcoporum est. superflui quarè clamantur? Theodorus Episcopus Claudiupolis Isauriæ, dixit: Dioscori notarij clamãt. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Duos solùm habeo notarios, duo tumultum quomodò faciunt? Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Sequentia percurrantur. Constantinus deuotissimus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit sequentia:

EPHESI ACTA. Et Stephano Ephesi, & Thalassio Cæsareæ Cappadociæ primæ, & Eusebio Ancyræ Galatiæ primæ, & Ioanne Sebastiæ Armeniæ primę, & Cyro Aphrodisiadæ Cariæ, & Erasistrato Corinthi Helladis, & Quintillo Heracleæ, agente etiàm vices reuerendissimi Episcopi Anastasij Thessalonicensis, & Meletio Larissæ Syriæ, agente etiàm vices reuerendissimi episcopi Domni Apameæ, & Cyriaco episcopo Trogmadorum, agente vices reuerendissimi episcopi Theoctisti Pessinuntis Galatiæ secundæ, & Diogene Cizyci, & Basilio Seleuciæ Isauriæ, & Ioanne Rhodi, & Theodoro Tarsi, & Romano Myrorum Lyciæ, & Photio Tyri, & Theodoro Damasci, & Iuliano Tabię, & Florentio Lydię, & Mariniano Synnadorum, & Musonio Nysæ, & Constantio Bostræ, & Ioanne Nicopolis Armeniæ primæ, & Acacio Ariarathiræ Armeniæ secundæ, agente vices Constantini reuerendissimi episcopi Melitenæ: & Stephano Hierapolis, & Attico Nicopolis Epiri veteris, & Eustathio Beryti, & Nunechio Laodiceæ Trimitariæ, & Olympio

Catalogus Episcoporũ prophani concilij Ephesini.

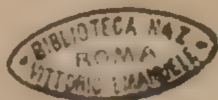
Constãtiæ Cypri, & Candidiano Antiochiæ Pisidiæ, & Stephano Anazarbi, & Gerontio Seleuciæ Syriæ, & Rufino Samosatæ, & Indimo Irenupolis, & Timotheo Balaneæ, & Theodosio Canothę, & Eutychio Adrianupolis veteris Epiri, & Claudio Anchiaxi Epiri veteris, & Helia Adrianupolis Asiæ, & Seleuco Amasiæ, & Petro Gãgræ, & Luca Dyrrhachij, & Antonio Lychnidi, & Marco *Euriæ, & Vigilantio Larissæ Macedoniæ, & Basilio Traianupolis Rhodopæ prouinciæ, & Docimasio Maroneæ Rhodopæ prouinciæ, & Constãtino Demetriadis Thessaliæ & Alexandro Sebastæ Tarsi, & Sozonte Philippi, & Eusebio Topiritano Macedoniæ primæ, & Maximo *Derrensi Macedoniæ primæ, & Hermogene Cassandriæ primæ Macedoniæ puincię, & Luca *Beroëę primę Macedonię, & Diogeniano * Remesianensi Daciæ, & Vranio * Himerorum ciuitatis prouinciæ *Osroënæ, & Ioãne Messenæ ciuitatis Achaię, & Theodoro ciuitatis Claudiupolis Isaurię, & Athanasio *Opũtinę ciuitatis Achaię, & Leontio Ascalonæ ciuitatis, & Photino Lyddæ ciuitatis, & Theodosio Amathuntis ciuitatis, & *Paulo *Maiumensis ciuitatis, & Zosimo Minoidæ ciuitatis, & Epiphanio *Pergis ciuitatis, & Baruchio Oruzę Palęstinæ ciuitatis, & Heraclio Azoti ciuitatis, & Ioanne Tiberiadis ciuitatis, & Musonio Zoarę ciuitatis, & Dionysio Sycacinonensis ciuitatis, & Caiuma Phanensis ciuitatis, & Aetherico Smyrnæ ciuitatis, & Constantio Sebastæ ciuitatis, & Zebenno Pellensis ciuitatis, & Alypio *Bachtrensis ciuitatis, & Polychronio Antipatridis ciuitatis, & Pancratio Libyadis ciuitatis, & Auxilao Hippodion gentis Saracenorum fœderatorum, & Domnino Plateæ ciuitatis Helladis, & Theodosio Mastauræ ciuitatis, & Cyriaco * Aegensis ciuitatis, & Flauiano Adramytinæ ciuitatis, & Cyriaco Lebedi ciuitatis, & Leontio Magnesiæ Mæandri ciuitatis, & Eutropio Pergami ciuitatis Asiæ, & Gennadio *Tiensis ciuitatis, & Olympio * Ebaganensis ciuitatis, & Iuliano Hypepenæ, & Chrysanto Balcenæ ciuitatis, & Polycarpo, Gabilæ ciuitatis, & Paulo Tripolis ciuitatis Lydiæ, & Meliphthongo Iuliopolis, & Onesiphoro Iconiæ ciuitatis, & Docimasio Maroneæ Thraciæ, & Longino * Chersonesi ciuitatis, & Eudoxio Bosphori ciuitatis, & Timotheo * Primopolis ciuitatis Pamphyliæ, & Theopempto Cabassæ ciuitatis, & Calosirio Arsinoitensis ciuitatis, & Heraclide Heracleę ciuitatis, & Ioanne * Hephestij ciuitatis, & Isaac * Elearchiensis ciuitatis, & Gemellino Erythręę ciuitatis, & Apollonio Taniensis ciuitatis, & Gennadio * Herinupolis maioris ciuitatis, & Cyro Babulinæ ciuitatis, & Athanasio Busiridis ciuitatis, & Theophyto Cleopatridis ciuitatis, & Pasmeio Paralaiorum ciuitatis, & Photino Tentyrenæ ciuitatis, & Sosia Sozusæ ciuitatis, & Theodulo Ticelię ciuitatis, & Theodoro *Barcis ciuitatis, & * Rufino Cyrenensis ciuitatis, & Zenone Rhinocorurẽsis ciuitatis, & Lucio Zygrensis ciuitatis, & Iuliano Mostenæ ciuitatis, & * Auxonio Sebennitensis ciuitatis, & Isaac Tauensis ciuitatis, & Philocalo Zagylensis ciuitatis, & Esaia * Herinupolis minoris ciuitatis, & Barsuma presbytero & archimandrita, & Longino presbytero agente vices Dorothei Episcopi Neocęsareæ ciuitatis, & Anthimo presbytero agẽte vices Patricij episcopi Tyanorum ciuitatis Cappadociæ secundæ, & Aristone presbytero agẽte vices Eunomij Episcopi Nicomediæ ciuitatis, & Olympio presbytero, agẽte vices Calogeri episcopi Claudiupolis ciuitatis Ponticæ, & Hilario diacono Romano, & Dulcitio notario Romano, Ioannes presbyter & primicerius notariorum dixit: Placuit & nunc pijssimis & Christianissimis Imperatoribus nostris sancire, sanctam & magnam vestram synodũ huc concurrere, quatenùs, quæ nupèr emerserunt de catholica & immaculata nostra fide, quærantur, & ea radicitùs euellantur: vt nè fortè trahẽtia & retrahentia, simplicissimos aliquos in foueam perfidiæ & erroris impingant, quia tanta eis est de pietate solicitudo: & vt ea custodiantur in perpetuum inconcussa & immaculata, quæ de orthodoxa religione nostra pridèm quidem à beatissimis patribus qui in Nicea conuenerunt, sunt exposita: confirmata autem nupèr à patribus, qui in hac ciuitate cõgregati sunt, qui tantùm sibimet inuicèm consenserunt, & cõsonuerunt, vt nihil ominò aut saperent, aut distinirent diuersum. Et præ manibus nostris sunt venerabiles literæ. & hęc ipsa intimamus ad id quod placuerit vestrę sanctitati. Dioscorus reuerendissimus Episcopus Alexandriæ, dixit: Legantur pijssimæ & religiosissimæ Christianissimorum Imperatorum literæ, redditæ vnicuiq; metropolitano, & pręfulgeant in actorum serie. Ioannes presbyter & primicerius notariorum recitauit:

Marginal notes: *Euiæ; *Serrẽs; *Berœæ; *Rhuessiẽs; *Hymiræ; *Osrœnæ; *Paulino; *Mamẽs; *Bachatẽs; *Aegaræ; *Thiẽs; *Diẽs; *Euaganẽs; *Vranopolis; *Ephestij; *Libyarchię; *Hermupolis; *Ruso; *Ausonio; *Irenupolis

THEODOSII ET VALENTINIANI Imperatorum epistola ad Dioscorum Alexandrinum Episcopum.

Imperatores Cęsares Theodosius & Valẽtinianus, victores triumphatores maximi, semper venerabiles Augusti, Dioscoro. Omnibus constat manifestum quia nostræ reip. dispositio & vniuersa humana per pietatem circa Deũ cõtinentur & cõfirmantur, & rel. quę superiùs sub numero 16, tametsi aliter versa, habentur. Iulianus episcop⁹ agens vices sanctissimi archiepiscopi Romanæ ecclesię Leonis, & interpretante eum Florentio episcopo Lydiæ, dixit: Eodem tenore à pijssimis & Christianissimis Imperatoribus sanctissimus noster

noster Papa Romanæ Ecclesiæ præpositus Leo, vocatus est. Hilarius diaconus Romanus, interpretante eum Florentio episcopo, dixit: Gloriosissimi & Christianissimi Imperatores, charitatem circa catholicam fidem & affectum tenentes, beatissimum episcopū nostrum Leonem Apostolicæ Sedis præsulem, vt huic venerabili & sancto concilio adesset, dirigentes venerabiles epistolas, supplicárunt, cuius pietati placere potuit, si in hac re teneretur aliqua similitudo. Nam meliùs vestra potest cognoscere sanctitas, quia neq; in Nicea, neque in Ephesina sancta synodo, neque in alio tali sancto concilio papa perpetuæ sanctissimæ sedis adfuit. Pro qua re, huius formæ sequens consuetudinē, nos direxit, qui sanctissimus non dubitās se in nobis hîc adesse, quos præcipuè cognoscit, om̄ia quæ ad fidei catholicæ synceritatem, & quæ ad sancti Petri apostoli pertinēt reuerentiā, agere, qui etiàm per nos ad vestram beatitudinem cōgruas sanctorum patrum concilijs direxit epistolas, quas suscipere & recenseri præcipite. Dioscorus reuerēdissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Suscipiantur quæ scripta sunt ad hāc sanctam & vniuersalem synodum à sanctissimo fratre nostro & coëpiscopo Leone. Et porrectis eis, Ioannes presbyter & primicerius notariorum, dixit: Aliæ diuinæ literæ redditæ sunt reuerēdissimo & sanctissimo archiepiscopo nostro Dioscoro, quæ præ manib⁹ nostris sunt, ad id quod placuerit vestræ sanctitati. Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, dixit: Legantur, & videātur fidei monimenta. Et cùm legerentur,

CHALCEDONE ACTA. Aëtius archidiaconus Constantinopolitanus dixit: Neq; suscepta est epistola sanctissimi episcopi Leonis, neque lecta est. Orientales & qui cum ipsis sanctissimi episcopi, clamauerunt: Non est nobis lecta epistola. Si enim fuisset lecta epistola per omnia, & cōtineretur per om̄ia.

Eusebius episcopus Dorylei, dixit: Non est lecta, sed retenta ab eo epistola synodica. Aetius archidiaconus Cōstātinopolis, dixit: Neque suscepta est epistola, neque lecta est. Et septiès iurauit ante omnes facere eam recitari, & non est lecta. Et peierauit, quia iurauit. Theodorus reuerendissimus episcopus Claudiopolis Isauriæ, dixit: Quia iurauit, omnes scimus: & quia non est lecta, confitemur. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Reuerendissimi Episcopi, quibus authoritas tunc eorum, quæ agebantur, ab imperiali data est clementia, dicant, pro qua re epistola sanctissimi archiepiscopi Leonis non est recitata, præcipuè procedente interlocutione, vbi eam iussum est recitari. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ dixit: Gesta demonstrāt, quia secundò interlocutus sum, recitari epistolam reuerendissimi episcopi Romani.

Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerūt: Ob quam ergò causam post tuam interlocutionem lectio epistolæ non est facta? Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Interrogentur & alij episcopi, quibus fuerat causa commissa, cuius rei gratia non est recitata. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quos maximè vis interrogari, apertiùs dicito. Dioscorus reuerēdus episcopus Alexandriæ, dixit: Beatissimum, deo colendissimū (quod vbiquè religiosissimum posui) Episcopum Iuuenalem & beatissimum episcopum Thalassium. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: In primo loco ipse responde, quam ob causam lectio non est facta. Consequenter enim & ipsi interrogabūtur. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Semèl dixi, quia secundò interlocutus sum recenseri eam. Eusebius episcopus Dorylei, dixit: Mentitur. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Dicat * beatissimus episcopus Iuuenalis, cur interloquēte reuerend. episcopo Dioscoro, ob recitandam epistolam sanctiss. Romani archiepiscopi, lectio eius non est facta. Iuuenalis reuerend. Episcopus Hierosolymæ, dixit: Statìm respondit presbyter & primiceri⁹ notariorum Ioannes, habere se præ manibus sacras literas religiosissimorum & pijssimorum Imperatorum, & responderi, & imperiales literas relegi. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Post lectionem ergò sacrarum literarum & reuerendiss. archiepiscopi Leonis epistola recitata est? Iuuenalis reuerendiss. episcopus Hierosolymæ, dixit: Decæterò neq; primicerius notariorum, neque alter quis dixit, habere se præ manib⁹ reuerend. episcopi Romani literas. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Nunc & reuerendiss. Thalassius Episcopus dicat, quam ob rem non est recitata epistola sanctissimi archiepiscopi Leonis. Thalassius reuerend. episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Vnum scio ego, quia neque prohibui: neq; enim tantam authoritatem habebam, vt ego solus possem disponere fieri lectionē. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Actorum sequentia percurrantur. Constantinus deuotus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit:

EPHESI ACTA. Ioannes presbyter & primicerius notariorum recitauit * sacras literas scriptas reuerend. episcopo Dioscoro, vt in concilio Barsumas cōueniret, sicut superiùs continentur relectæ ex codice. Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, dixit: Hæc eadē & mihi scripta sunt de reuerend. presbytero & archimādrita Barsuma à pijssimis Imperatoribus. vndè * decēter visum est sanctæ synodo. Dioscorus reuerend. episcopus Alexandriæ, dixit: Si qui habent quod doceant, quib⁹ iniunctum est de hoc negocio, viri spectabiles, Elpidius comes simul & Eulogius tribunus &

* Deo amicissimus

* diuinas

* consequēter intersit sanctæ

& notarius, dicant. Elpidius venerandus comes dixit: Neque maiorum princeps dæmon aliquãdò negligit aduersùs sanctas ecclesias prælia concitare, & pijssimus Imperator semper ei non iustè pugnanti resistit, rectè cogitans, quia habebit Deum propugnatorẽ sui imperij, si ad certamen & ipse pro pietate armetur, & in nullo se reprehendit, sic sentiens. Desursùm nanq; omnia ei magìs quàm armis reguntur. Ideoq; & aduersùs Nestorij arrogantiam protulit vnam vobiscum communem sententiam, quoniam ad Dei seruitium ordinatus, impij dogmatis extitit pater & doctor, vtpotè à dæmonibus sacerdotiũ, & non magis à diuina pietate, suscipiens. Sed ille quidẽ condecenti sibi loco interim condemnatus, ad inexcusabilem pœnam in futura vita seruatur, qui ad tam maximam impietatẽ tam ipse effusus est, quàm etiàm plures secum fallendo pertraxit. Eam verò, quæ nunc orta est dubitatio, pijssimus Imperator ad vos, sicut ad patres & iudices, perducit, à vobis desiderans inuenire propositę quæstionis solutionem, communẽ tam sibi quàm suis subditis credẽs fore tutelam. Qualia autem sunt, quæ pijssimus Imperator & nobis mãdauit, & vobis dignatus est scribere, ilicò faciam manifesta, tantũ antè dicturus, quantum vnus ex * his cõstitutus, qui à vobis pro pietate rectè imbuti sunt. Hodiè cunctorum Dominus & Deus, * verbum, saluator, vobis se ad iudicandum tradit, & patitur iudicantes, & honorat * potestate decreti, innuens vt vos de se iusta iudicantes, & hic honorificet, & coram patre rursùs cõfiteatur. Si verò aliquos repererit de suis cordibus synceritatẽ pietatis eijcientes, & ea quæ creduntur, arte verborum in dubium perducẽtes, præter expositionem sanctorum patrum, væ illis ab vtraque sententia, Dei & Imperatoris. Bonũ erat illis, sicut ait scriptura, si non fuissent nati, quia post latronem, & publicanum, & meretricem, & Chananęam, syncerè non confitentur eum in gloriam Dei, qui propter nos se spontè humiliauit. Recenseam etiàm, quæ & nobis commissa sunt à sacratissimo & pijssimo nostro Imperatore. Elpidius venerandus comes recitauit sacrum commonitoriũ, quod ei & Eulogio viro spectabili tribuno & notario datum est, quod superiùs cõtinetur, relectum ex codice. Elpidius venerãdus comes dixit: Nunc iubete suscipi & recenseri & ea, quæ ad vos scripta sunt à diuino apice. Dioscorus reuerendus episcopus Alexãdrię, dixit: Suscipiatur venerabilis epistola Christianissimorum Imperatorum, scripta ad sanctam synodum, & legatur. Ioãnes presbyter & primicerius notariorum, recitauit. Sacræ literæ in Epheso scriptæ synodo de sanctæ memoriæ Flauiano, vtpotè innouãte aliqua de fide contra Eutychen, quæ superiùs continentur perlectæ ex codice. Thalassius episcopus Cęsareæ Cappadocię, dixit: Pijssimus & Christianissimus Imperator desiderans fidem, quæ hactenùs est, inconcussam manere, præcepit, nihil aliud neque dicere, neq; agere in sancta synodo, nisi priùs de fide statuatur. Vndè omnia vacent. quæ sunt autem de fide, proueniant. Iulianus episcopus agens vices sanctissimi episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis, interpretante eum Florentio episcopo Lydiæ, dixit: Neq; enim aliud præceptũ est. Elpidius venerandus comes dixit: Quoniam ergò nunc fundamentum fidei est hæc fides, pro qua & congregati estis, dignamini annuente vobis Deo, quæ de fide sunt terminare, quatenùs secundo in loco secũdùm ordinem tempus oriatur ad legendum ea, quæ in regia vrbe aduersùs reuerendũ Eutychen archimandritã acta sunt. Dioscorus reuerend. episcopus Alexandriæ, dixit: Manifestę nobis factæ sunt pijssimæ literæ Christianissimorum Imperatorum, & quia aliquibus in Constantinopolim motis, synodum præceperunt fieri: quæcunq; ergò nũc mota sunt, primitùs aperiantur, & ità inserantur, quæ superiore tempore iure acta sunt in sanctis cõcilijs: aliqua enim statuerunt canones, aliqua verò sunt ordinata in synodis. Hæc transgredi nõ debemus. Pijssimus & Christianissimus noster Imperator pro aliquibus, quæ emerserunt, iussit hanc congregari synodũ, nõ vt fidem nostram exponamus, quam exposuerunt iam patres nostri. sed vt inquiramus, quæ emerserunt, si cõueniant sanctorũ patrum nostrorũ statutis. Oportet ergò ea, quæ contigerunt, primitùs inquirere, & nos probare, si consonantia sint statutis à sanctis patribus. * aut vultis fidem sanctorum patrũ innouare? Sancta synodus dixit: Si quis innouat, anathema sit: Si quis discutit, anathema sit. Sanctorum patrũ fidem seruemus. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Orientales & qui cum ipsis reuerendiss. episcopi clamauerunt: Ista nõ diximus. Ista quis dixit? Theodorus reuerẽdus episcopus Claudiupolis Isauriæ, dixit: Deducat notarios suos. Eijciens enim omnium notarios, suos fecit scribere. Veniant notarij, & dicant, si ista scripta sunt, aut nobis præsentib' lecta sunt, aut quis cognouit & subscripsit. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Monimẽta gestorum cuius manu perscripta sunt? Dioscorus reuerendus Episcopus Alexandriæ, dixit: Vnusquisque per suos notarios scripsit, mei mea: religiosissimi episcopi Iuuenalis, sui: religiosissimi episcopi Thalassij, sui. Erant autem & aliorum reuerendissimorum episcoporum multi notarij excipiẽtes. sic non est meorum notariorum litera, quia vnusquisq; proprium habet. Iuuenalis reuerendiss. episcopus Hierosolymę, dixit: Vnus notarius meus erat excipiens cum aliorum notarijs. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Et meus vnus erat, qui excipiebat. Dioscorus reuerendus

Margin notes: * hic cõstitutis, qui — * for. omniũ saluator, — * potestatibus decretorum — Marc. 14. c; Luc. 23. e; Luc. 18. c; Matth. 21. c; Matth. 15. b — * an

uerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Eccè notarius episcopi Iuuenalis excepit, & notarius episcopi Thalassij & Corinthi excepit, nunquid mei tantummodò? Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Supplico beatissimum episcopum Stephanum Ephesinum perquiri, si non exceperūt acta sanctæ synodi notarij ipsius, & qualia perpessi sunt à notarijs religiosissimi episcopi Alexandrię Dioscori. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quid ad hæc dicit reuerend. episcopus Stephanus? Stephanus reuerendus episcopus Ephesi, dixit: Excipiebant notarij mei Iulianus, qui nunc est reuerend. episcopus Lebedi, & Crispinus diaconus: & venerunt notarij reuerendis. episcopi Dioscori, & deleuerūt tabulas eorum, & digitos eorum penè fregerunt, volentes tollere & thecas eorum. Et neq; eorum actorum exemplaria accepi, neq; noui decætero, quid actum sit. Sed & in eadem die, in qua facta est examinatio, subscripsimus in charta, & si qui Episcoporū non subscripserunt, ego eos in fide mea suscepi, & alio die subscripserūt. Eusebius reuerendissimus Episcopus Dorylei, dixit: Peto religiosissimū episcopū Ephesi Stephanum dicere, in quam chartam subscripserunt. Stephanus reuerēdissimus episcopus dixit: In pura charta, in eadem enim hora, in qua damnatio facta est, mox & subscriptio secuta est. Dioscorus reuerendissim⁹ Episcopus Alexādriæ, dixit: Legatur professio reuerēdissimi episcopi Stephani. Putásne ego cum compuli talia profiteri? Acacius reuerendus episcopus Ariarathiræ, dixit: Puræ chartæ subscripsimus compulsi & violenter, & multa mala perpessi nolētes, sed & per potentiam oppressi, subnotauimus. vsq; enim vesperam tenuerunt nos, recludentes in Ecclesia. Et ægrotantes nos neque quiescere permiserunt, neque recedere, vt aliquantulùm recolligeremur, sed milites nobis & monachos cum fustibus & gladijs imposuerunt, & sic nos fecerunt subnotare. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Reliqua percurrantur. Constantinus deuotus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: Et cùm venisset ad locum, vbi dicit, EPHESI ACTA. Dioscorus Episcopus Alexādriæ, dixit: Ego pro satisfactione cunctorū & firmitate fidei, & pro euersione eorum, quæ emerserūt, patrum statuta scrutor, qui in Nicea & in Epheso conuenerunt. Sancta synodus dixit: Hoc mundum saluat, hoc fidem saluat. Et cùm legeretur, CHALCEDONE ACTA. Eusebius reuerēdus episcopus Dorylei, dixit: Eccè, scrutor, dixit. Et ego hoc feci. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Scrutor, dixi, non, innouo. Nam & saluator pręcepit nobis, dicēs: Scrutamini scripturas. Qui enim scrutatur, non innouat. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Saluator dixit: Quęrite, & (Ioan. 5. f) (Matth. 7. a)

inuenietis. Constantinus deuotus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: EPHESI LECTA. Dioscor⁹ episcop⁹ Alexandriæ, dixit: Etsi duæ dicūtur synodi, tamen ad vnam pertinent fidem. Sancta synodus dixit: Plenè omnia statuerunt patres. Anathema præuaricanti ea, Nemo addat, nemo minuat. Dioscorus reuerend. episcopus Alexandriæ, dixit: Quoniam voces vestras & Deus suscepit, & vos ipsi firmas eas esse acquiescitis, & placabiles Deo, si quis pręter ea quæ acta sunt, aut præter ea quæ placuerunt patribus, qui in Niceam conuenerunt, & qui hîc cōgregati sunt, aut inquirit, aut discutit, aut retractat, anathema sit. Sancta synodus dixit: Magnus custos fidei Dioscorus archiepiscopus. Dioscorus episcopus Alexādrię, dixit: Et aliud dico, quod est terribile & formidabile: Si, inquit, peccans peccauerit vir in virum, & orabunt pro illo ad Dominum: si autem in * Domino peccauerit, quis orabit pro eo? Si ergò sanctus spiritus consedit patribus, sicut & manifestè consedit, & ordinauit quæ ordinata sunt, qui retractat ea, Spiritûs cassat gratiam. Sancta synodus dixit: Omnes hæc dicimus. Anathema sit qui retractat. Eijciatur retractans. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Nemo ordinat ordinata. Sancta synodus dixit: Hæ voces sanctispiritûs. Custos regularum. Per te viuēt patres, custos fidei. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Theodorus reuerendus episcopus Claudiopolis, dixit: Hæc nullus dixit: Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandræ, dixit: Ex confessis omnia negare volunt. Dicant & hoc, quia nec præsentes fuimus. Constantinus deuotus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: EPHESI ACTA. Elpidius venerabilis comes dixit: Patefactū est, quod vobis visum est de sancta fide, & cūctorum vocibus consentientium & laudantium vestrum, qui præsidetis, decretum. Iubete religiosissimum archimandritam Eutychem, super quo iudicata sunt, quæ iudicata sunt, & qui est author totius actionis, & cuius gratia præcipuè scriptum est vobis sacris literis adesse, & quæ ei visa fuerint, docere vestram religiositatem. Sancta synodus dixit: * Consequens est. Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, dixit: Rationabile est adesse religiosissimum archimandritam Eutychen, & suis vti documentis. Et cùm ingressus fuisset, Thalassius episcopus Cęsareę Cappadociæ, dixit: Quod iustum fore suæ vtilitati putat reuerendus archimandrita Eutyches, insinuet sanctæ huic atque magnę synodo. Eutyches archimandrita dixit: Ego cōmendaui meipsum patri, & filio, & sanctospiritui, & verbo veritatis vestræ iustitiæ, & testes vos habeo meæ fidei, pro qua & laboraui cum sancta synodo, quæ ante vos * hic congregata est, sicut & vestra sanctitas testis est. Habeo

(1. Reg. 2. e) (* Dominum) (* Cōsequenter) (* Constantinopoli) (for. * Ephesi)

heo autem præ manibus & libellū fidei meę, & iubete eum recitari, & confessionem fidei, quæ in eo continetur. Stephanus episcopus Ephesi, dixit: Iustum est, confessionem & libellos reuerendissimi archimandritæ Eutychis susceptos inserere fidei monimētorum. Et cùm porrecti fuissent, Ioannes presbyter & primicerius notariorum recitauit:

LIBELLVS CONFESsionis Eutychetis.

SAnctissimæ & Domino amantissimæ vniuersali synodo cōgregatæ in Epheso metropoli, ab Eutyche archimandrita. Gratias ago per omnia sancto Deo præsenti die, in qua per vos pietas recepit fiduciam, & edoceo vestram sanctam synodum, quæ in me, magis autem contra rectā fidem, commissa sunt. Propositum quidem mihi fuerat à pueritia, in silentio absque vllo negocio vsque ad decrepitam senectutem degere, & absque vlla conturbatione * consistere. Non sum autem permissus tali frui proposito, sed & pessimis periculis insidiantium circundatus sum, eò quòd secundùm diffinitionem prioris vestri * hìc congregati sancti Concilij, non acquieui contra eam quæ in Nicea à sanctis patribus fides est exposita, sapere. Necessarium verò arbitror, antequàm ea quæ in me commissa sunt, doceam ad satisfactionē vestræ sanctitatis, quam habeam de sancto dogmate confessionem, iterùm facere manifestā, attestante mihi tam Deo, quàm vestra sanctitate, cum qua & ipse semper iuxta virtutem meam pro catholica fide aduersùm hæreticos steti. Credo in vnū Deum patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibilium creatorē, & * vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei, natum de patre vnigenitum, id est, de substantia patris, Deū de deo, lumen de lumine, Deum verum de deo vero, natum, non factum, homousion patri, id est, vnius cum patre essentiæ, per quem omnia facta sunt, quę in cęlo & quæ in terra, qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus est, & passus, & resurrexit tertia die, ascendit in cælos, vndè venturus est iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt, erat quandò non erat, & antequàm nasceretur, non erat, & quia ex nullis extantibus factus est, aut ex alia subsistētia vel essentia dicentes esse, aut cōuertibilem, aut mutabilem filium DEI, hos anathematizat catholica & Apostolica Ecclesia. Sic ab initio à progenitoribus meis accipiens, credidi: in hac autem & genitus sum, & statìm cōsecratus sum Deo, & suscepit me ipsius misericordia. Et in hac fide baptizatus, signatus sum, & vsque hodiè vixi in ea, & opto mori. Hanc fidem & memorata hæc anterior sancta & vniuersalis synodus confirmauit, cuius præsul fuit

*persistere

Ephesi s. cōtra Nestorium

for. *& in

beatæ & sanctæ recordationis pater noster & episcopus Cyrillus, & diffinitionem protulit, eum, qui præter ista addiderit aliquid, aut minuerit, aut docuerit, damnationibus, quæ tunc scriptæ sunt, subiacere. Quorum exemplaria in codice destinauit mihi memoratus pater noster & episcopus Cyrillus, quę & prę manibus habeo. Subijciens igitur meipsum sanctę synodo, & diffinitionem eius vsque nunc custodiui. Et cùm legerentur,

CHALCEDONE ACTA. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Mentitus est. Non est diffinitio talis, non est regula hoc præcipiens. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Quatuor codices sunt, qui hanc diffinitionem continēt. Quod diffiniérunt episcopi, non est diffinitio? Nunquid habet quia regula est, non est regula? Aliud est regula, & aliud est diffinitio. Accusa quinque synodicos codices, & ego habeo, & ille & ille habent, proferant omnes codices. Diogenes reuerendissimus episcopus Cyzici, dixit: Dolosè præposuit synodum sanctorum patrum, quæ in Nicea facta est. Accepit nanque * addimenta à sanctis patribus, propter peruersum intellectū Apollinaris & Valentini, & Macedonij, & qui eis similes sunt. Et additum est in symbolo sanctorum patrum, Qui descendit, & incarnatus est de Spiritusancto ex Maria virgine. Hoc nanque pretermisit Eutyches, sicut Apollinarista. Nam Apollinaris suscepit sanctam synodum, quæ in Nicea facta est, secundùm propriam peruersitatem intelligēs verba, Effugit de Spūsancto & MARIA virgine, vt nè omninò vnionem carnis confiteretur. *Etenim sancti patres, qui in Nicea cōuenęrunt, quòd incarnatus est, dixerunt. sancti autem patres q post ipsos fuerūt, explanauerunt dicentes, de Spiritusancto & Maria virgine. Aegyptij & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi, clamauerunt: Nemo suscepit adiectionē, nemo diminutionē. Quę in Nicea constituta sunt, teneant. Catholicus Imperator hoc iussit. Orientales, & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi clamauerunt: Hæc Eutyches dixit. Aegyptij & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi clamauerunt: Adiectionem nullus suscipit: Teneant quæ patrum sunt, teneant quæ in Nicea constituta sunt, teneant quæ de Spiritusancto sunt, catholicus Imperator hoc iussit. Constantinus deuotissimus magistrianus, & à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: EPHESI ACTA, Et omnes enim sanctos p̄res, sicut & vestra sanctitas, catholicos

Circa illud, Effugit de sancto spiritu & maria virgine: in exemplari priùs scripto habebatur, Ex maria virgine, quo accipitur argumentum, eam mutationem non carere singulari intellectu.

*in Græco propriè ità est, Sancti enim patres qui posteà fuerunt, id quod est, incarnatus est, quod dixerunt sancti patres in Nicea.

Hic Aegyptij & qui cū ipsis excludūt synodum, locū faciēdo hæreticis.

licos habui,& fideles, & doctores meos poſui, anathematizans Manichæum, Valentinum, Apollinarium,& Neſtorium,& omnes hereticos vſque ad Simonem Magum,& eos qui dicunt carnem Domini & DEI noſtri IESV CHRISTI de cælo deſcẽdiſſe. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Euſebius reuerendus epiſcopus Dorylei, dixit: Fugit quidem quod de cælo. vndè autem, quod non addidit. Diogenes reuerendus epiſcopus Cyzici, dixit: Vndè ergò, dic. Per poteſtatem veſtram rogauimus eum, dicentes: Domine Eutyche, vndè ergò? dic. & non conceſſit. Baſilius reuerendus epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, dixit: Rogauimus eum tunc, ſicut memorat Dñs Euſebius, & Sozon Philippenſis, vt diceret modum incarnationis & humanæ aſſumptionis, ſi ſecundùm aſſumptionem carnis ſcit DEVM verbum factum hominem. Et iuſſerunt non inueſtigatum dimitti iſtud, & non ſuſceperunt proſequutionem noſtram. Dioſcorus reuerendus epiſcopus Alexandriæ, dixit: Religioſiſſimus epiſcopus Baſilius repræhendit in geſtis ſuam vocem, dicens quià ſic non dixi, ſed falsè ſcriptum eſt: Si verò Eutyches præter dogmata Eccleſiæ ſapit, non ſolùm pœna dignus eſt, ſed & igne. Ego verò fidei catholicæ & Apoſtolicæ ſolicitudinem gero, & nõ alicuius hominis. Ad ipſam nanque diuinitatem mentem intentam habeo, & ad perſonam non attẽdo, neque pro quolibet curo, niſi pro mea anima & recta & ſyncera fide. Baſilius reuerendus epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, dixit: Dum legerentur geſta, quæ in Eutyche acta ſunt, mea interloquutio lecta eſt, & in medio prolata eſt, quam feci ſequens patres, qui in Epheſo primitùs conuenerunt, laudans epiſtolam beatiſſimi Cyrilli illius beatæ ſynodi præſulis, per quam inſanum Neſtorium arguit, malè interpretantem trecentorum decẽ & octo patrum fidem. Habebat autem interlocutio mea, ſicut & hactenùs habet: Adoro Dominum noſtrum IESVM CHRISTVM filium DEI vnigenitum, DEVM verbum, poſt incarnationem & inhumanationem in duabus naturis cognitum. Aegyptij & qui cum ipſis reuerendiſſimi epiſcopi clamauerunt: Impartibilem nemo ſeparet. Vnum filium nemo dicit duo. Orientales & qui cum ipſis reuerendiſſimi epiſcopi clamauerunt: Anathema diuidenti, anathema partienti. Baſilius reuerendus epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, dixit: Anathema partienti, anathema diuidẽti duas naturas poſt adunationem. Anathema autem, & qui non cognoſcit * naturarum proprietatem. Aegyptij & qui cum ipſis reuerendi epiſcopi, clamauerunt: Sicut natus eſt, ſic paſſus eſt. Voces noſtras Imperatori. Vnus Dominus, vna fides, vnum Dominum nemo dicit duo. Hæc Neſtorius ſapit, Hæc Neſtorius clamat. Orientales & qui cum ipſis reuerendiſſimi epiſcopi, clamauerunt: Anathema Neſtorio & Eutychi.

Initiũ certaminis de duabus naturis Christi.

* quod eſt propriũ naturarum.

Aegyptij & qui cum ipſis reuerendiſſimi epiſcopi, clamauerunt: Dominum gloriæ nolite partiri, impartibilem nolite partiri.

Baſilius reuerendus epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, dixit: Quod dicebam, in duabus naturis cognoſcẽdum poſt adunationem deitate perfecta & humanitate perfecta. Nanq; vnam habebat ex patre ante ſecula, alteram verò ex matre ſecundùm carnem ſuſcipiens, idem ipſe vnijt ſibi ſecũdùm ſubſiſtentiam, & vocatus eſt filius DEI filius hominis. Hac lecta interlocutione, vnus quidem neſcio quis (etenim caligo cauſarum, & animæ oculum confundebat & corporis) proiecit ſe ipſum in medio, & dicere cœpit: Quia hæc vox eccleſias conturbauit. Et ſurrexerunt poſtmodùm omnes Aegyptij, & monachi qui ſequebantur, Barſumas & omnis turba, & cœperunt dicere: Eum qui dicit duas naturas, in duo incidite. Qui dicit duas naturas, Neſtorianus eſt. Poſt hæc recitata eſt iterùm mea vox, poſt impiam & peruerſam Eutychis vocem. Interrogatus nanque à reuerendiſſ. epiſcopo Euſebio, dicis duas naturas in Chr̃o: dicit, ex duabus quidẽ naturis ſcire Chr̃m ante adunationẽ, poſt verò adunationem, vnam. Ego verò tunc, ſicut nunc, intuens monimenta, recordatus ſum, & dixi: Si non poſt adunationem inſeparatas & inconfuſas duas naturas dixeris, confuſionem dicis & commixtionem. Lecta autem hac voce, tantus ab illis factus eſt plauſus, vt omnium noſtrorum commouerẽtur animæ, & maximè noſtræ, qui iudicabamur, & qui iuſſi ſumus ſynodi expectare ſententiam. Caligine repletus dixi, quia ego non recordor his verbis iſta dixiſſe. Scio quidem dixiſſe: quòd ſi vnam naturam dicas abſolutè poſt adunationem, confuſionem dicis & commixtionem. Si verò addideris incarnatã & inhumanatã, & intellexeris iuxta beatũm Cyrillum incarnatiõem & inhumanationem, eadem nobiſcum dicis. Manifeſtum enim, quia aliud eſt diuinitas eius quę ex patre: aliud verò humanitas, quæ ex matre eſt. Et qui priùs repræhenderunt, poſteà approbauerunt me iſta dixiſſe. Glorioſiſſimi iudices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Et ſic catholicè docẽs, pro qua re in damnatiõe ſanctæ recordationis Flauiani ſubſcripſiſti? Baſilius reuerendus ep̃s Seleucię Iſaurię, dixit: Qm̃ in iudiciũ centũ viginti aut triginta epiſcoporũ tradit᷒, neceſſitatẽ habui parẽre his, q̃ ab illis ordinabañ. Dioſcor᷒ reuerẽdus ep̃s Alexandriæ, dixit: Nunc completũ eſt, quod ſcriptũ eſt: Ex ore tuo condemnaberis. Erubeſcens homines, præuaricatus es quod bonũ eſt, & fidem ſpreuiſti. Non * audiſti quod ſcriptum eſt, non erubeſcas in ruinam tuam? Baſilius reuerendiſſimus epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, dixit: Si apud iudices habuiſſem marty-

Imperita & impia Barſumæ dicta.

Matt.12.

* reuerendiſſ.

martyrium, sustinuissem. etenim apud Constantinopolim ostendi fiduciam meam. A patre autem qui iudicatur, iustis non vtitur: Filius enim patri etiàm iusta dicens, moriatur. Orientales & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi clamauerunt: Omnes peccauimus, omnes veniam postulamus. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Et quidem vos primitùs docuistis, quia per vim & necessitaté in pura charta coacti estis subscribere ad damnationem sanctæ memoriæ Flauiani. Orientales & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi, clamauerunt: Omnes peccauimus, omnes veniã postulamus. Thalassius & Eusebius & Eustathius reuerendissimi episcopi, dixerunt: Omnes peccauimus omnes veniam postulamus. Beronicianus deuotissimus magistrianus & à secretis sacri consistorij, ex eadé scheda recitauit: EPHESI ACTA, SED CHALCEDONE LECTA. Sed secundùm hanc fidem & viuens, & permanens in orationibus, accusationem ex insidijs Eusebij episcopi Dorylei sustinui, libellos porrigentis aduersùm me reuerendissimo episcopo Flauiano, & diuersis alijs episcopis, qui túc pro priuatis causis in vrbe degebant regia, hæreticum me iniuriosè in eis vocantis, nullam autem speciem hęreseos libellis inserentis. Vt subitò in altercatióibus quæstionum, lapsum linguæ (sicut assolet) ex tumultu & nouitate vocum perpessus, irruerem in peccatum, me quidem aduersùs libellos accusationis memoratus reuerendus episcopus occurrere ad satisfactióem accusatoris pręcipiebat. Ipse tamen in multis cum accusatore degebat, & penè inseparabilis erat ab ipso, putans me (sicut solebam) semper in monasterio perdurare, non meam exhibere præsentiam, & ideò quasi non occurrentem damnare. Sed subitò postquàm perueni in regiam ciuitatem de monasterio meo, discens à viro laudabili magno silétiario, quem mihi pijssimus & fidelissimus noster Imperator delegauit, ad non concedendum, me comminatum periculum salutis sustinere, qui superfluam decæterò meam esse præsentiam respondit, vt iam ante discussionem damnati, sicut & posteà facta à viro laudabili silentiario prosequutio docet: sed quoniam etiàm sic in iudicium ad satisfaciendum occurri, causa quidem, quæ pro diuina confessióe à me factá est & subscripta doctrina, secundùm eam quæ exposita est à sanctis patribus in Nicea fidé, & posteà confirmata est à priore sancta synodo Ephesina, neque suscipere dignabatur, neq; permittebat recitari: & tumultu & cóturbatione secretarium replebatur, multis inordinatè superuenientibus, & vndiquè clamoribus me perturbátibus, sicut posteà prolatæ interloquutióes iudicum, quæ scriptis tenétur, de tali facto tumultum designát. Et cùm iussus fuissem per meipsum confessionem fidei dicere, & dixissem sapere sicut trecenti decem & octo patres, qui in Nicea sanxerũt, & quæ in Ephesio sancta synodus confirmauit, exigebat me alia aliqua, * præter q̃ exposita sunt in Nicea & in Ephesso priùs, dicere. Ego verò timens præuaricari, prolatam definitionem à sancta synodo, quæ hîc Dei voluntate priùs congregata est, & ea, quæ diffinita erant de fide à sanctis patribus, qui in Nicea conuenerunt: rogabam innotescere vestro sancto Concilio, vt his quæà vobis approbarentur, acquiescerem, præparatus in his manere. Et hæc dicenti, subitò contra me longè antè scripta (vt ipsi videbatur) damnatio legebatur, & secretò iam posteà aliquæ ipsorum voces ac professiones meæ, & aliæ allegationes, & maximè vbi ego secundùm sanctos patres in Nicea, & posteà in Epheso congregatos, sapere confitebar, in monimentorum seriem mutabantur, sicut posteà scriptis acta ex mea supplicatione & iussione pijssimi & Christianissimi Imperatoris ostendunt, nullum verbum faciente de appellatione meá ad vestram sanctitaté reuerendissimo episcopo Flauiano, neque meos erubescente canos, in prælijs contra hæreticos & pietatis confessione senescentis: sed sicut potestatem habens oẽia de fide solus agere, & nihil vestræ sanctitati de tali æquitate tanti iudicij reseruare, cõdemnauit me, & ab ecclesia (vt putabat) abscidit, & sacerdotio (vt arbitratus est) primauit, & à diuinorum ac canonum communione prohibuit, & pręesse monasterio consequenter impediuit, & tradidit multitudini ab eodem præparatæ, vt per episcopium & per publicum, sicut hereticum ac blasphemum, Manichæumque, protraherét, nisi diuina me prouidentia conseruans vsque in præsentem diem, vestræ beatitudini custodiret. Sed & in diuersis oratorijs memorijsq; sanctorũ, post appellationé fecit in me prolatam legi sententiam. Et anathematizabat me, & eos qui conueniebant ad me, & colloquebantur mecũ, alienos faciens à sancta communione, non expectans vestræ sanctitatis iudicium: sed & subscribere dictatam aduersùs me sententiã monasteria compellebat, nunquàm (sicut & vestra nouit reuerentia) tali habita consuetudine, nec contra apertos hæreticos. Et in Oriente & per alia diuersa loca chartas destinauit, vt etiàm & ab alijs religiosis episcopis & monachis, & hoc qui non iudicauerunt, subscriberentur, cùm magis oportuerit antè omnib⁹ pontificibus scribere, quos & appellaueram. Tunc ergò vix saluat⁹, per libellos manifesta feci vestrę sanctitati, quę subsequuta sunt, & pijssimo & fidelissimo Imperatori supplicaui, vos sanctos & Deo dignos, atq; omnem iniustitiam & factionem abominántes, iudices fieri eorum quæ iudicata sunt. Rogo igitur nunc vestram sanctitatem, considerate compositam mihi calumniam & factionem,

Cõtinuatio cõfessionis Eutychetis, pauloantè interruptæ.

* præterquã

Ephesi scõtra Nestorium

& ex hac causa factam vbiquè sanctis ecclesijs perturbationem, & ex hoc pullulans plurimis scandalum: & per insitam vobis Christianissimam sapientiam, eos qui huius mali occasio facti sunt, ecclesiasticis regulis subdite. Omnem verò radicem blasphemiæ & impietatis abscinde. Ego enim vestræ beatitudinis iudicium ab initio proclamaui, & iterùm contestor coram IESV CHRISTO, qui testimonium perhibuit sub Pontio Pilato bonam cófessionem, quia sic sapio & cógito & intelligo, sicut tradiderunt nobis fidem sancti patres in Nicea conuenientes, quam & in *Ephesi secundo Concilio sancti patres roborauerunt. Et si quis præter istam fidem glorificat, hunc anathematizo secundùm diffinitionem eorum. Eutyches archimádrita sic credo, sicut suprà scriptùm est, & subscripsi manu mea, & tradidi libellos. Flauianus episcopus Constantinopolitanus, dixit: Iste accusatorem habuit Eusebium, iubete eum adesse. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Accusatus à me Eutyches, dans libellos in sancta synodo, cómemorauit, quia accusator ipsius sum. Quo autem modo, cùm sanctæ memoriæ Flauianus, qui iudicauerat, postularet me accusatorem eius ingredi, & consequentia ac regulis ità volentibus, prohibitus sum ingredi, rogo perquiri. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Postulante Flauiano sanctæ memoriæ Eusebium accusatorem Eutychis ingredi, quapropter secundùm regulas vos, quibus potestas iudicandi data fuerat, hoc fieri non præcepistis? Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Postulo recitari prosequutionem Elpidij. Non enim habui prohibere, nisi commonitorium detulisset Elpidius, confirmans quia Imperator eum iusserat non ingredi. Iuuenalis reuerendus episcopus Hierosolymorum, dixit: Venerandus comes Elpidius non iussit eum ingredi. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Ego non eram author. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: In iudicio fidei non est ista defensio. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Quoniam igitur nunc culpatis me, sicut qui transgressus sum regulas, & audissem Elpidium: nunc quæ custodiuntur regulæ, vt Theodoretus ingrederetur? Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Theodoretus episcopus vt accusator ingressus est, sicut ex voce eius audistis. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Et quamobrem in ordine episcopi sedet? Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Et episcopus Eusebius & episcopus Theodoretus, in ordine accusantium sedent, sicut & vos in loco *accusatorum sedetis. Vndè reliqua relegátur.

*Ephesio

Dioscorus vafrè à propositis ad alia vergit.

*eorum qui accusantur.

Constantinus deuotus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit:

EPHESI ACTA. Elpidius venerandus comes dixit: *Sacratissimus Imperator implens ipse primùm ordinem legum, quarum est & inuentor & custos, præcepit, eos qui dudùm iudices fuerunt, in loco eorum esse qui iudicandi sunt, neque habere tempus docendi, neque fiduciam à vobis accipere. Ad ea ergò quæ nunc ab archiepiscopo Flauiano dicta sunt, & hoc doceo, quia accusator quidem suam accusationem impleuit: & vt arbitratus est, vicit: & iudex accusatoris causam iam in semetipso transtulit sicut & in publicis sententijs custoditur. Nunc igitur vos conuenistis, vt eos qui iudicauerant, iudicetis: non vt iterùm accusatoris personam suscipiatis, & perturbationis iterùm initium alterum fiat. Iubete ergò (sicut placet) secundùm ordinem reliqua omnia, quæ in causa acta sunt, relegi ad id quod vobis visum fuerit. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: *Consequenter docuit venerand⁹ comes Elpidius. Vndè porrecto libello & relecto, legantur & ea, quæ in regia vrbe de hoc negocio, quod mouetur, gesta sunt. Dicant etiàm & præsentes reuerédissimi episcopi, si hoc eis placet. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, dixit: Consequés est sententia tuæ sanctitatis. Vndè rationis est gesta recitari. Stephanus episcopus Ephesi, dixit: Iusta constituta interlocutione sanctissimi & beatissimi patris nostri Dioscori & archiepiscopi, hoc fiat. Cyrus episcopus Aphrodisiadis, dixit: Iusta est & cónsequens interlocutio sanctissimi & DEO amantissimi archiepiscopi Dioscori, ad recitanda quæ super hac causa acta sunt in regia vrbe. Thalassi⁹ episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Consequens est, ea quæ interlocuta est vestra sanctitas, effectui mancipari. Pro qua re proferantur chartæ quæ recitari debent in hoc sancto Concilio. Eusebius Ancyræ Galatiæ, dixit: Et mihi similia placét, vt secundùm sentétiam sanctorum patrum, fiat gestorum lectio. Diogenes episcopus Cyzici, dixit: Et ego ad hæc eadem consentio, quatenùs secundùm sententiam sanctæ & magnæ synodi percurratur actorum series, quæ in regia vrbe facta sunt. Florétius episcopus Lydiæ, dixit: Concors sum propositi benè inquiréntium lectioné actorú. Theodorus eps Tarsi, dixit: Secúdùm quod puisum est sanctissimis archiepiscopis, iustú est recitari, q̃ acta sunt in regia vrbe. Ioannes episcop⁹ Sebastiæ dixit: Secúdùm decretum sanctissimorum & Deo dignissimorú episcoporú, necessaria est q̃ in regia vrbe gesta sunt, monimentorum lectio. Roman⁹ episcopus Myron, dixit: Iustú puto, recitari gestorú serié, q̃ in regia vrbe sunt acta, sicut & sanctissimi pr̃es interlocuti sunt. Nunechius eps Laodiceæ Trimitariæ, dixit: Secundùm interlocutioné sanctissimo-

*diuinissimus

id est, rationabiliter

simo-

ſimorum patrum, cõſequens & mihi viſum eſt actorum fieri lectioné. Marinian⁹ epiſcop⁹ Synnadæ, dixit: Sicut interlocuti ſunt ſanctiſſimi patres, recitétur geſta quę facta ſunt propter Eutychen in regia vrbe. Euſtathius epiſcop⁹ Berytius, dixit: Neceſſaria eſt actorum lectio ad notionem eorum, qui cognitioni minimè interfuerunt. Quintillus eps Heracleæ, agés vices reuerendiſſimi epiſcopi Anaſtaſij Theſſalonicéſium, dixit: Cóſequens eſt recitari quæ acta ſunt apud magnificentiſſimam vrbem Cõſtantinopolim, ſanctæ ſynodo pro perfectiore negocij notione. Atticus epiſcopus Nicopolitanus veteris Epiri, dixit: Cóſequens eſt interlocutioni ſanctiſſimi archiepiſcopi noſtri Dioſcori, & acta recitari vniuerſo ſancto Concilio ad ſubtilem inquiſitionis notionem. Sozon epiſcopus Philippenſis primæ Macedoniæ, dixit: Neceſſaria eſt lectio eorum, quæ in regia vrbe acta ſunt, in hoc negocio. Ità enim poſſunt diligentiùs intelligi, quæ ibi mota ſunt. Vranius epiſcopus Himeriæ prouinciæ *Oſrœnæ, interpretante ſe Eulogio presbytero Edeſſenę ciuitatis, dixit: Conſequéter iudicauit ſanctiſſimus & Deo digniſſim⁹ archiepiſcopus Dioſcorus, vt ea priùs, quæ in vrbe regia de præſenti negocio acta ſunt, recitentur. Sancta ſynodus dixit: Omnes volumus acta recitari. Legantur q̃ geſta ſunt. Dioſcorus epiſcopus Alexandriæ, dixit: Dicat & beatiſſimus Iulianus epiſcopus, vicarius ſanctiſſimi epiſcopi Romanæ eccleſiæ Leonis, ſi congruit huic ſanctæ ſynodo, & vult & ipſe relegi, quæ de hoc negocio acta ſunt in Conſtantinopoli. Iulianus epiſcopus agés vices ſanctiſſimi epiſcopi Romanæ Eccleſiæ Leonis, interpretante ſe Florentio epiſcopo Lydiorum, dixit: Hac ratione volumus geſta relegi, vt priùs Papæ legatur epiſtola. Hilarius diaconus Romanæ Eccleſiæ, interpretante ſe Florentio epiſcopo Lydiorum, dixit: Quoniam & ſanctiſſimus epiſcopus Romanæ Eccleſiæ, relectis ſibi iſtis monimentis, quorum nunc quæritis lectionem, tranſmiſit epiſtolam, eam legi iubete. Quo dicente, Eutyches archimandrita dixit: Directi religioſiſſimi viri à ſanctiſſimo & Deo amátiſſimo Leone archiepiſcopo Romanæ Eccleſiæ in ſanctam veſtrã ſynodum, ſuſpecti mihi facti ſunt. Manſerunt enim apud religioſiſſimum Flauianum epiſcopũ, & *prandiderunt apud eũ, & munerati ſunt, & omne obſequium eis prębuit. Poſtulo ergò ſanctitatem veſtram, ſi quid iniuſtè ab eis factum fuerit cõtra me, id præiudicium mihi non generare. Dioſcorus reuerendiſſimus epiſcopus Alexandriæ, dixit: Conſequens & rationabile eſt, primitùs quæ in hoc negocio acta ſunt, relegi, & ità epiſtolã beatiſſimi epiſcopi Romani. Vndè ſecundùm quod placuit ſancto Concilio, acta percurrantur. Ioannes presbyter & primicerius notariorũ, dixit: Præcepit ſancta veſtra & magna ſynodus, quæ acta ſunt in regia vrbe Cõſtantinopoli, legi de negocio quod præ manibus habemus. Sed quia obtulit ea religioſiſſimus epiſcop⁹ Conſtantinopolitanus Flauianus, porrexit etiàm & ſimilia reuerendus archimandrita Eutyches, recitabimus ſicut præcepiſtis.

*pranſi ſunt

ACTIO PRIMA CONSTANTINOPOLI habita de Eutychete, lecta in Epheſino ſecundo Concilio, relecta in Chalcedonenſi.

CONſulibus Flauijs Zenone & Poſthumiano viris clariſſimis, ſub die ſexto idus Nouembris, in Chriſtianiſſima & regia vrbe Conſtantinopoli noua Roma, congregata ſancta & magna ſynodo reperta, in prędicta magnificentiſſima vrbe in ſecretario epiſcopij, pręſente ſanctiſſimo & beatiſſimo archiepiſcopo Flauiano, & recitantibus relationem directam à Florentio beatiſſimo epiſcopo Sardis metropolis prouinciæ Lydiorum, aduersùs ſub eo conſtitutos reuerendiſſimos epiſcopos Ioannem & Coſſinium, præſentibus etiàm clericis his, qui eaſdem relationes detulerunt. Et data forma de aliquibus quę lecta ſunt, exurgens Euſebius reuerendiſſimus epiſcopus Dorylei, vn⁹ cóſtitutus de conſidentibus, libellos obtulit ſancto Concilio, coniurans eos relegi, & inferri monimenta actorum: inſtante verò eo, ſanctiſſimus archiepiſcopus Flauian⁹ dixit: Suſceptus libellus legatur, ad cognoſcédã cauſam quæ in eo continetur. Et ſuſcipiens Aſterius notarius legit:

¶Epiſtola Euſebij epiſcopi Dorylei ad Flauianum Conſtantinopolitanum archiepiſcopum.

EXemplar libelli Euſebij reuerendiſſimi epiſcopi Dorylei. Sanctiſſimo & beatiſſimo archiepiſcopo Flauiano, & præſenti magno & ſancto Cócilio, in hac regia vrbe religioſiſſimorum epiſcoporum ab Euſebio epiſcopo Dorylei. Optaueram quidem non ſic pręfocatum ſenſum & ebrium cogitatione & exceſſu mentis capi Eutychen presbyterum & archimãdritam, vt oblitus quidem timoris Dei, ſperneret etiàm terribile tribunal Chr̃i, ſaluatoris omnium noſtrûm, & iuſtum eius iudicium & retributioné, qui venturus eſt iudicare orbẽ terrę in æquitate, & reddere vnicuiq; ſecundùm opera ſua: nec vt ità auderet aduersùs ſaluatorem omnium noſtrûm Chriſtum blaſphemam linguã mouere, & patres, qui inter ſanctos connumerantur, hæreticos nominare, & nos, qui eorũ ſumus fidei ſectatores. Quoniam verò non ceſſat, inobſeratum habens os & infrenem linguam, negans piiſſimam rectæ religionis doctrinam, derogans autem & ſanctiſſimis patribus, *& me qui nunquàm hæreticus ſuſpicatus ſum, ſed econtrariò magis ſemper hæreti-

Pſal. 95.
Matth. 16. d

for. * & hæreſeos me accuſans, q

hæreticis repugnantem, & orthodoxam fidẽ secundùm meas vires defendentem, permanentemque in fide sanctorum patrum trecẽtorum decem & octo in Nicea congregatorum, & omnibus quæ in Ephesia metropoli à sancta & magna synodo acta sunt, & his, q̃ sapuit & exposuit beatissimus Cyrillus, Alexandriæ magnæ ciuitatis quondàm episcopus, EPHESI LECTA. Et clamans sancta synodus dixit: Semper memoria Cyrilli, Dioscorus & Cyrillus vnam fidem habent. Sic sapit omnis synodus, Cyrillo æterna memoria. Si quis retractat, anathema sit: si quis super ista inquirit, anathema sit. Maledictus qui addit, maledictus qui aufert, maledictus qui innouat. Voces nostras Imperatori. Iulianus episcop' agens vices sanctissimi episcopi Romanæ Ecclesiæ Leonis, interpretãte se Florẽtio episcopo Lydiorũ, dixit: Apostolica sedes sic sapit. CHALCEDONE ACTA. Sancta synodus dixit: Et hęc vniuersalis synod' sic sapit. Et post has voces sequẽtia libelli Eusebij. CONSTANTINOPOLI ACTIONE PRIMA ACTA, LECTA EPHESI, RELECTA CHALCEDONE. & magnus Athanasius, & Gregorius, & Atticus, & Proclus sancti episcopi, supplico & peto, vestrã sanctitatem minimè despicere hanc meam supplicationẽ: sed iubere Eutychen presbyterum & Archimandritam occurrere in sanctum vestrum concilium, & respondere his, quæ à me ingerũtur. Paratus enim sum eum conuincere, falsò habere catholicum nomen, & alienum omninò à recta fide. Et cõiuro vos per sanctam & homousion Trinitatem, quæ saluat Christianissimos nostros Imperatores, & per salutem & per reuerentiam pijssimorum nostrorum Imperatorum Theodosij & Valentiniani perpetuorum Augustorum, prædictum Eutychen iubere occurrere in vestram sanctam synodũ, & satisfacere his à me ei obiectis: quatenùs hoc ità conuicto à me, & qui ab eo subuersi sunt, erigantur: & catholica fides vincens & nunc, appareat omnes mũdi terminos circumplexa: quo proueniente, gratias semper vestræ confitear sanctitati. Eusebius episcopus Dorylei sanctæ Dei ecclesiæ, offerens hos libellos meos, subscripsi manu mea. Sanctissimus Flauianus archiepiscopus, dixit: Stupefaciũt quidem nos quæ lecta sunt, eò quòd talis ingeritur repræhensio reuerendo presbytero & archimandritę Eutychi. Tamen dignetur tua reuerentia conuenire ad eũ, & disputare cum eo de recta fide: & si inuenietur ꝓ vero non recta sentiens, tunc vocabitur in * sancto concilio, & aderit sibi. Eusebius reuerẽdus episcopus Dorylei, dixit: Ego quidem amicus illi eram priùs. Non semèl autem nec secundò, sed sępiùs conueni ad eum pro hac causa, ex qua lęsus est, & locutus sum cum eo, & inuẽni eum non recta sapere, & monui, & docui: sed instabat, dicens ea quæ aliena sunt à recta nostra fide. Et hoc possum ostendere per multos testes, qui præsentes fuerunt & audiérunt. Coniuro igitur vos, & iterùm per Dominũ nostrum Iesum Christum, quatenùs destinetis ad eum, vt veniat, & respondeat. Et postquàm victus à me fuerit, cesset à peruersa doctrina: quia multi ab eo læsi sunt.

For. * sanctũ concilium,

Sanctissimus archiepiscopus Flauianus, dixit: Patiatur nos tua reuerentia, & mox fatigationem sustineat vsque monasteriũ, & quę condecẽt, loquatur ei, & quæ ad pacem pertinent, vt non commotio, cursus & conturbatio oriatur sanctis ecclesijs Christi. Eusebius episcopus Dorylei, dixit: Impossibile est, me iam postquàm perrexi frequenter, & non persuasi, iterùm ad eũ accedere, & blasphema verba audire. Sed dignet vestra sanctitas dirigere ad ipsum, vt occurrat: nec enim permitto, inexaminatum tantum negocium relinqui. Sancta synodus dixit: Oportuerat quidem tuã reuerẽtiam acquiescere suasionib' sanctissimi & beatissimi archiepiscopi nostri. Sed quia perstantem te videm', fiet quod postulâsti. Nũc ergò primitùs à te datos libellos fides teneat monimentorum, ad diligẽtem agendorum examinationem. Ioannes autem religiosissimus presbyter & defensor, simul cũ religioso diacono Andrea, pergentes ad religiosissimum presbyterum & archimadritam Eutychen, porrectum aduersùs eum libellum ei relegant, & commoneant occurrere ad hoc sanctum concilium, & sibi adesse. Non enim in leui accusat causa. Et cùm legerentur,

CHALCEDONE ACTA.

Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Cùm Eusebius reuerẽdus episcopus apud Constantinopolim accusaret Eutychen, considerate, quia ipse postulauit, vt pręsens Eutyches discuteretur: quomodò igitur in Epheso similiter non est obseruatum, neque susceptus est Eusebius reuerendus episcopus? Et omnibus tacentibus, Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Reliqua percurrantur. Beronicianus deuotissimus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: ACTIO CONSTANTINOPOLITANA SECVNDA DE EVTYCHETE, LECTA IN EPHESINA SYNODO PROPHANA, RELECTA IN CHALCEDONENSI.

CONsulatu Flauij Zenonis & Posthumiani virorũ clarissimorũ, sub die pridiè idus Nouembris, in Christiana regia apud Constantinopolim noua Roma, congregata sancta & magna synodo, conuersante in prædicta magna vrbe, præsidente sanctissimo & beatissimo archiepiscopo Flauiano in secretario episcopij, Eusebius episcopus Dorylei dixit: Interpelians vestram sanctitatem, dudùm libellos obtuli, accusans Eutychen presbyterum & archimandritã huius ciui-

ciuitatis, sicut doctrinas orthodoxę Ecclesię corrumpentem, tam per disputationes quàm per admonitiones ad se conuenientium, per quos possibile est (postquàm idem aduenerit) probationes me in certamen præsentare, & cum palàm ex multis conuincere probationibus. Quoniam igitur paratus sum hunc talem probare, rogaui vestram sanctitatem, vt eum regulariter commonitum, peruenire ad sanctum Cócilium iuberetis. Et hoc fieri præcepistis per quosdã reuerendissimos clericos. Suggero autẽ, vt perfectiùs vestra doceatur sanctitas, quoniã sanctæ & beatæ memoriæ quondàm Alexandriæ magnæ ciuitatis sanctissimæ Ecclesiæ archiepiscopus Cyrillus, Nestorium peruersam introducentem doctrinam & prædicantẽ in Ecclesia, habẽs amorem DEI & zelum fidei, cognoscens de eo, suasorias ad eum literas destinauit, continentes expositiones sanctorum patrum, qui in Nicea congregati sunt, & quemadmodùm oporteat illam spiritalẽ expositionem & intelligere, & sapere. Hanc suscipiens Nestorius epistolam, rescripsit ad eũdem beatæ memoriæ Cyrillum, peruersa sua & prophana dogmata manifestãs, pro quibus secũdùm præceptionem Christianissimorum Imperatorum nostrorum synodus in Epheso metropoli congregatã est. Et primo loco postulauit beatæ memoriæ Cyrillus, relegi sanctæ & magnæ synodo epistolam à se Nestorio destinatam, vt approbaretur ab ea, vtrùm consonans esset expositioni sanctorum patrum, an aliter haberet. Et interloquente igitur sancta illa & magna & vniuersali synodo, lecta est ipsa epistola. Et omnes, qui in illa magna & vniuersali synodo consederunt, decreuerunt eam consonam esse expositioni sanctorum patrum & sanctarum scripturarum, & in nullo ab eis dissonare, consentire verò se his, quæ in eadem continebantur epistola. Hanc & nunc, vestram deprecor sanctitatem, vt iubeat recenseri, & omnibus fieri manifestam, quia secundùm expositiones, quæ in memorata epistola continentur, sic sapimus, & sic credimus. Est enim & secunda epistola memorati sanctæ recordationis Cyrilli, scripta ad sanctam Orientalem synodum, quandò inter eos concordia facta est, quomodò habent de incarnatione saluatoris nostri Christi, & quomodò oportet vbiquè sanctas Dei ecclesias sapere & prædicare. Et has supplico sub fide monimentorum lectas inseri, vt manifesta sint omnibus Ecclesiæ dogmata. Sanctissimus archiepiscopus Flauianus dixit: Etsi hæc omnibus fidelibus nota sunt, qui nutriuntur, & meditantur in libris sanctorum patrum, propter profectum & robur, quod ex eorum lectione quotidiè insitæ nobis fidei procreatur: nihil tamen prohibet pro tua postulatione, etiàm nunc relegi, ad inserenda omnia, quæ aguntur, fidei monimentorum.

RESCRIPTVM EPISTOLAE RE-
religiosissimi Cyrilli Alexandriæ episcopi, ad Nestorium mense Mechir, indictione XIIII.

Mechira Aegyptij Februariũ vocãt, q apud illos tũc inchoatur, qñ apud nos habet mẽsis Ianuarius dies 23.

EDITIO VNA.

OBloquútur quidem (sicut audio) quidam æstimationi meæ apud tuam religiositatem, & hoc frequenter, processionum vel conuentuum tempora maximè obseruãtes: & eo magis forsitan arbitrãtes delectare se aures tuas, & incõsideratas aduersùm nos voces emittunt, læsi quidem nihil, obiurgati autem & hoc leuiter, vnus quidem eorum, q cæcos & pauperes vexabat iniurijs: alter autem, quòd contra matrem euaginauerat gladium: tertius verò, quia cum ancilla aurum furatus est alienum, & qui talem semper habuerit existimationem, qualem nullus saltẽ puenire grauissimis inimicis optauerit. Verùm non multus mihi de talibus sermo est, vt neq; supra Dominum & magistrum, neq; supra patres, pusillitatis quæ mihi inest, modus crescat. non enim facile est cuiquã, (quãlibèt vitam suam habeat circunspectam) nequam hominũ maledicta vitare: sed illi quidem maledictióe & amaritudine plenum os habentes, reddent quandoq; omnium iudici rationem. Conuertar autem nunc ego ad id quod me maximè decet, & commonebo etiàm nunc te, tãquàm fratrẽ in Christo, doctrinę ratione & sensu fidei cum omñi cautela plebibus prædicandæ. Exhortabor quoquè cogi-

Psalm. 13.

EPISTOLA CYRILLI
Alexandrini ad Nestorium hæreticum.

EDITIO ALTERA.

CYrillus Nestorio. Comperi quosdam existimationi meæ detrahentes apud reuerentiam tuam, multa garrire: & id crebrò frequenterq; agere, & maximè tũc, cùm virorum illustrium atq; prudentium prestò esse plurimos vident, & fortassè opinãtes tuas aures delectari, non adeò ex voluntate tales aduersùm nos voces emittunt homines, nulla quidem in re à me prorsus offensi, nec læsi, sed modestè à nobis clementerq; conuicti: vnus, quia cæcis vim egentibusq; faciebat: alter, quia supra matrem suam erexit gladium: alius, quia cum ancilla aurum rapuit alienum, & hac semper existimatione vixit, quam nullus inimicissimo suo optat euenire. Cæterùm talium hominum nullam omninò habeo curam, nè videar supra Dominum aut magistrum, vel supra patres nostros mensuram meæ mediocritatis extendere. Neque enim fieri potest, vt aliquis, maledicorum virus & molestiã vitare possit, quãuis rectissimè viuat. Sed illi maledictionis & amaritudinis os plenũ habẽtes, rationẽ iudici oĩm reddituri sunt. Ego aũt me cõuerto ad id, quod me maxĩe decet: & te nũc quoquè admonebo quasi fratrẽ in Dño, vt doctrinam verbi, & sensum fidei cautè & cum omni obserua-

tione

Matth. 18. cogitare debere, quia si offendatur solùm vnus de pusillis qui credũt in Christum, quàm sit intolerabilis indignatio Dei. Si verò tãta fuerit multitudo læsorum, quomodò (quæso) non omni arte studendum est, vt prudenter auferatur huiusmodi offensio, & sanæ fidei ratio insinuetur exposcentibus veritatem? Erit autem hoc * rectè faciendum, si sanctorum patrum libros legentes, magni eos momenti * habere studeamus, & probantes nosmetipsos, si sum' in fide, secũdùm quod scriptum est illorum * rectis & irrepræhensibilibus definitis, nostros sensus benè atq; optimè roboremus. Ait ergò sanctũ illud & magnum Concilium patrum, ipsum de Deo patre genitum secundùm naturam vnicum filium, Deum verum de Deo vero, lumen de lumine, per quẽ omnia creauit pater, descendisse, incarnatum esse, atque inhumanatum, passum, mortuũ, resurrexisse tertia die, & in cælum ascẽdisse. Hæc etiàm nos sequi oportet, & verba atq; doctrinas, cogitãtes quid significet, incarnari & * inhumanari Dei verbum. Non enim dicimus, quia Dei verbi natura trãsformata, facta est caro: sed nec, quia in totum hominem (qui est ex anima & corpore) commutata est: sed illud potiùs sentiẽdum, quia carnem animatã, anima videlicet rationali, vniens sibimet secũdùm * subsistentiam Deus verbum, inenarrabiliter atq; inscrutabiliter factus est homo, & appellat' est filius hominis, non tantùm secundùm volũtatem aut bonum placitum, nec sicut in personæ tantummodò susceptione, sed quia diuersæ quidem ad veram vnitionem cõuenẽre naturæ. Vnus autẽ ex vtrisq; naturis Christus & filius, nõ quasi naturarum earum per vnitatem diuersitate consumpta, sed magìs ijsdem naturis, id est, perficientibus nobis diuinitate & humanitate, vnum Dominum & Christum & filium, per inenarrabilem & inscrutabilem concursum ad vnitatem. Et sic dicitur certè (dùm sit ante omnia secula subsistentiã habens, & natus ex patre) generari etiàm secũdùm carnem ex muliere: nõ quòd diuina eius natura (in qua consubstantiuus, al. consubstantialis vel coëssentialis, id est, homousios est patri) in sancta virgine initium, vt esset, acceperit: neque quia ex necessitate propter seipsum, secunda eguerit natiuitate post patrem: (est enim hoc vanum simul & imperitum, hunc existentem ante omnia secula, & coæternum patri, dicere, indiguisse secundo, vt esset, initio) sed quoniam propter nos & propter nostrã salutẽ, vniens sibi * secũdùm subsistentiam humanitatem, processit ex fœmina, propterea dicitur * secundùm carnẽ natus. Nõ enim priùs homo cõmunis ex sancta est * genit' virgine, & sic posteà verbũ superuenit in eo: sed * ex ipsa vulua cum carne vnitus, natiuitatẽ carnalem creditur & dicit pertulisse, tanquàm natiuitatem propriæ carnis suã faciẽs. Sic cum dicimus & passum esse, & resur-

[Margin notes: * & omninò rectè; * ritè; * facere festinemus, & * dictis; * hominem fieri; * substantialiter; Illud parenthesi clausum, non est in Græco.; * subsistentialiter; * carnaliter; * generatus; * in]

tione facias semper ad populos, sciens planè, quòd si quis ex his qui in Christum credũt, vnum duntaxàt scandalizauerit, indignationi subiacebit ingenti. Sin verò non vnus sit, sed multitudo decepta, tũc omni arte nobis vtendum est, vt circuncidamus scandala, & illis qui quærunt veritatem, sanam rectamq; fidei dirigamus rationem. Id autem facilè fiet, si patrum recensentes scripta sanctorum, eos plurimi faciamus. Et nosmetipsos consulentes, si in fide cõsistimus, secũdùm quod scriptum est, tum demùm rectis illorum atq; irreprehensibilibus institutis, sensus nostros animosq; firmemus. Ait igitur sancta & magna synodus, ipsum (qui est ex Deo patre naturaliter natus) filium vnigenitum, Deũ verum de Deo vero, lumen de lumine, per quẽ & cum quo omnia fecit pater, hunc descendisse, incarnatum esse, & hominem factũ, passum esse, resurrexisse tertia die, & ascendisse rursùs in cælos. Hæc nos sequi verba debemus, his nos conuenit obtemperare dogmatibus, considerantes quid sit incarnatũ esse, & hominem factum Dei verbum. Non enim dicimus, quòd Dei natura conuersa vel immutata, facta sit caro; nec quòd in totũ hominem, qui est ex anima & corpore, transformata sit: sed illud magìs, quòd carnem animatam anima rationali, sibi copulauerit verbum substantialiter, & ineffabiliter & indeprehensibiliter factus sit homo, & nuncupatus sit etiàm filius hominis non nuda tantũmodò voluntate, sed nec assumptione sola personæ, sed quòd diuersæ quidem naturæ in vnum conuenerint. Vnus tamẽ ex ambabus Christus & filius, non euacuata aut sublata diuersitate naturarum per coniunctionem, sed quia simul nobis effecerunt vnum Dominum & Christum & filium, id est, diuinitas & humanitas per arcanam illam ineffabilemq; copulationem ad vnitatem. Itaq; is, qui ante secula omnia est natus ex patre, etiàm ex muliere carnaliter dicitur procreatus, non quia diuina ipsius natura de sacra virgine sumpsit exordium, nec quòd propter seipsam opùs habuit secundò nasci post illam natiuitatem quã habebat ex patre. Est enim ineptum & stultum hoc dicere, quòd is qui ante omnia secula est consempiternus patri, secundæ generationis eguerit vt esse inciperet: sed quia propter nos & propter nostram salutem naturam sibi copulauit humanã, & processit ex muliere, idcircò dicit natus esse carnaliter. Neq; enim primùm natus est homo communis de sancta virgine, & tunc demùm inhabitauit in eo verbũ: sed in ipsa vulua vtero que virginali se cum carne cõiunxit, & sustinuit generationẽ carnalem, carnis suæ natiuitatem, suam faciens. Sic illum dicimus & passum esse, & resurrexisse: non quia Deus verbum in sua natura passus sit aut plagas, aut clauorum trãsfixiones, aut alia vulnera: Deus nãq; incorporalis, extra passionem est: sed

[Margin note: 2. Cor. 13.]

surrexisse, non quia Dei verbũ in sua natura passum est aut plagas, aut pforationes clauorum aut reliqua vulnera pertulerit: (impassibilis est nanq; diuinitas, quoniã & incorporea) sed quia quod factũ est propriũ ei' corpus, pertulit *, ipse mortẽ pro nobis dicitur pertulisse. erat enim hic impassibilis in carne passibili. Simili autẽ modo & de morte eius sentimus. Immortalis enim secũdùm naturã & incorruptibilis & vita, & viuificans est De' Dei verbũ, sed quia iterùm propriũ eius corpus gratia Dei (sicut dicit Paulus apostolus) ꝓ oĩbus gustauit mortẽ, ideò dicit mortẽ pro nobis ipse perferre: & nõ ꝙ in experimẽtum venerit mortis, quòd attinet ad eius naturá, (summa eñ demẽtia est, hoc sentire vel dicere) sed qa (sicut nuper dixi) caro eius gustauit mortẽ. Sic etiã resurgẽte eius carne, rursùs eius resurrectio dicitur, nõ quasi ipso ad corruptionẽ (quod absit) delapso, sed qa eius iterùm corpus surrexit. Sic vnũ Christũ Dominumq; * fatebimur, nõ vt hoiem coadorãtes verbo, nè * diuisiõis imaginatio pręsentet vel inducat, dum dicit, co: sed sicut vnũ atq; eundem adorãtes, quia nõ alienũ est corpus eius à verbo, sed eius magis propriũ est, cum quo ipsi cõsidet patri: non iterùm sicut duobus rursùs filijs considentibus, sed sicut vno cum carne secũdùm vnitionem. Si verò * secundùm subsistentiam vnitionem, aut vt inconuenientẽ, aut vt indecentẽ recusamus, incruim' in id, vt duos filios ꝓdicemus. Necessè est eñ oĩa diuidere, & dicere hominẽ quidem specialiter filij honoratum vocabulo: & rursùs, specialiter Deum verbum filiationis nomẽ atq; appellationis naturaliter habere. Nõ ergò in duos filios vnus Dñs Iesus Christus diuidẽdus est. Nullo enim modo oportet rationẽ rectę fidei sic habere: sed nec personarum vnitionem, sicut aliqui opinantur. Non enim dixit scriptura, quia Deus verbũ personam hominis vniuit sibi, sed quia caro factum est verbum. Verbũ verò carnem fieri, nihil est aliud, nisi quia iuxta nos participatus est carni & sanguini. Nostrum aũt corpus fecit propriũ, & processit homo ex muliere, Deus esse non desinens, & ex Deo patre progenitus, sed & in assumptione carnis, quod fuerat, perseuerans. Istud allegat vbiquè subtilis fidei ratio: sic sanctos patres sensisse cõperimus, sic ausi sunt Dei genitricem sanctã virginẽ dicere, nõ qa natura verbi vel deitas eius ex sancta virgine initiũ, vt esset, accepit: sed quia quod ex ea genitũ est sanctũ corpus rationabiliter animatũ, cui est subsistentialiter vnitum verbũ, secundùm carnem dicitur natum. Hæc etiàm nunc ex charitate, quę in Christo est, scribo, rogans vt fratrẽ, & contestans sicut in cõspectu Christi & electorum angelorum, hæc nobiscum sentire pariter & docere, vt ecclesiarũ pax perstet incolumis, & sacerdotibus Dei indiscissum concordiæ atq; charitatis vinculum perseueret.

[Margin: * ità, aut ob hoc ipse iterùm — Hebr. 2. — * non quòd experimentum terrenę mortis diuina eius natura ptulerit, — * fateamur — * incisionis — * ineffabilẽ — Ioan. 1.]

sed quia corpus illud, quod ipsius proprium factum est, passum est, ideò hæc omnia pro nobis ipse dicitur passus. Inerat enim in eo corpore quod patiebatur, Deus qui pati nõ poterat. Simili modo & mortem ipsius intelligimus. Immortale enim & incorruptibile est naturaliter, & vita, & viuificans Dei verbum. Sed quia corpus ipsius proprium gratia Dei, iuxta Pauli vocẽ, pro omnibus mortem gustauit, idcircò ipse dicitur mortẽ passus esse pro nobis. Non quòd ipse mortem esset expertus, quantùm ad ipsius naturam pertinet, (insania est enim, hoc vel sentire vel dicere) sed quòd (vt suprà diximus) vera caro ipsius mortem gustauit. Ità & resurgente carne, ipsius rursùs resurrectionem dicimus: non quia in corruptionem ceciderat, (quod absit) sed quia eius resurrexit corpus. Ità Christum vnum & Dominum confitemur, non tanquàm hominem cum verbo coadorantes, nè diuisionis quædam species inducatur, sed vnum iam & eundem adorantes: quia non est alienum à verbo corpus suum, cum quo ipsi etiàm adsidet patri. Nec hoc ità dicimus, quasi duobus filijs adsidẽtibus, sed vno cum carne per vnitatem: quia si talẽ copulationem factam per substãtiam, aut quasi impossibilem, aut quasi parùm decoram noluerimus accipere, in id incidimus, vt duos filios esse dicamus. Necessè enim est discernere, & dicere, hominem separatum, fuisse sola filij appellatione honoratum: & rursùs verbum, quod est ex Deo, & nomine & veritate, filium Dei: sed discernere in duos filios non debemus vnum dominum Iesum Christum. Neque enim id adiuuat rectam fidei rationem, licèt nonnulli copulationem (nescio quam) perhibeant personarum. Non dixit enim scriptura, verbum Dei personam sibi hominis assumpsisse, sed carnem factum esse. Id autem est, ostendere Dei verbum similiter ac nos participatum habuisse carnis & sanguinis, & corpus nostrum propriè suum fecisse, & hominem ex muliere processisse, non abiecta nec deposita Deitate, aut generatione illa quam habebat ex patre, sed mansisse etiàm in assumptione carnis deum, quod erat. Hoc vbiquè rectę fidei ratio protestatur. In tali sensu sanctos patres fuisse cõperimus. Ideò illi non dubitàrunt sanctam virginem dicere theotocon, non quòd verbi natura Deitasque in sancta virgine sumpsit exordium, sed quòd ex ea natum sit sacrum illud corpus animatum anima rationali, cui substantialiter adunatum DEI verbum, carnaliter natum esse dicitur. Hæc igitur pro charitate in Christo scribo, quærens te tanquàm fratrem, & contestans corã Christo & electis angelis, vt hæc nobiscum & sentias simul & doceas, vt ecclesiarum pax salua seruetur, & concordiæ charitatisque vinculum indissolubile maneat sacerdotibus DEI.

[Margin: Hebr. 2. — Ioan. 1. — Ioan. 1.]

QVAE SEQVVNTVR, ACTA SVNT IN PRIMA SYNODO EPHESINA.

Acta in prima synodo Ephesina, lecta Constantinopoli, relecta Ephesi & Chalcedone.

Cyrillus episcopus Alexandriæ, dixit: Audiuit hæc sancta & magna synodus quæ scripsi reuerendissimo Nestorio, defendens rectam fidem. Arbitror autem quia nullo modo transgressus inuenior rectæ fidei rationē, vel in aliquo præteriens expositum symbolum à sancta & magna synodo, quæ suo in tempore in Nicea collecta est. Et peto vestrā sanctitatem dicere, vtrùm rectè & irreprehēsibiliter & consonè illi sancto Concilio scripserim, nécne. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, dixit: Relecta sancta fide, quæ in Nicea exposita est, & epistola sanctissimi & beatissimi episcopi Cyrilli, & q̄ à sancta synodo edita sunt, consona inueniūtur. Et istis pijs dogmatibus consentio & acquiesco.

Firmus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Quæ in breui & capitulatim à sancta Nicena synodo dicta sunt, exponens tua religiositas, subtiliter & gradatim manifestam nobis & efficaciorē reuelationem editæ sanctæ fidei fecit, vt sit nihil in his quę dicta sunt ambiguū, omnibus inuicèm consonantibus & cōfirmantibus fidē. His ergò diligēter & immutabiliter se habentibus, ac nullá nouitatem inferentibus, & ego consentio, eadem doctrinā à sanctis patribus & episcopis meis suscipiens. Memnon episcopus Ephesiorū metropolis, dixit: Expositę fidei à sanctis trecentis decem & octo patribus in Nicea conuenientibus, cōsona & in epistola relecta sanctissimi & beatissimi patris nostri & episcopi Cyrilli cōtinentur, quibus & acquiescimus, & consentimus, nihil minus neq; dissonū inuenientes. Interlocutum est autem eadem & omne sanctum magnumq; Concilium.

¶Epistola scripta Deo amantissimo episcopo Antiochiæ Ioanni, à sanctissimo episcopo Alexandriæ Cyrillo de pace.

EDITIO VNA.

Exultent cæli, & lętetur terra. Solutus est em̄ medius paries macerię, & quod cōtristabat, quieuit: atq; dissensionis om̄is modus abcisus est, omnium nostrûm saluatore Christo pacē suis ecclesijs tribuente, conuocantibus autē nos ad hoc & pijssimis ac Deo amantissimis atq; Christianissimis Imperatoribus, qui originalis pietatis facti imitatores egregij, tutā quidē & inconcussam in proprijs animis rectam fidem custodiunt, maximam verò curam impendunt pro sanctis ecclesijs, vt *opinabilē habeant in secula gloriam, & præclarissimum proprium ostendant imperium. Quibus & ipse Dominus virtutū diuite manu bona *impertit, & tribuit subiugare quidem aduersarios, donat autem & victoriam. Neq; enim mētitur, dicens: Viuo ego, dicit Dominus, quia glorificantes me, glorificabo. Veniente igitur in Alexandria domino meo religiosissimo & cōsacerdote fratre Paulo, impleti sumus omni lætitia, & nimis dignè, tanquàm tanto viro mediante, & supra vires in laboribus acquiescente versari, vt diaboli superaret inuidiam, & cōiungeret separata, & interiecta scandala circuncidēs, cōsensu & pace coronet ecclesias, quæ apud nos & apud vos sunt. Quo enim modo diuisæ sunt, superfluū arbitror dicere. Oportere autem reor, ea quæ pacis tempori cōuenientia sunt, & sapere & effari. Delectati ergò sumus colloquijs memorati reuerendissimi viri, qui fortè & certamina se non parua habiturum suspicabatur ad persuadendum nobis, quoniam oportet ad pacem coniungere ecclesias, & hereticorum risum abolere, sed & hebetem facere super his aculeum diabolicæ malignitatis. Paratos autem ità in hoc nos inuenit, vt nullum laborem penitùs susti-

*inenarrabilem,

*partitur,

1. Reg. 2.

¶Epistola Cyrilli ad Ioannem Antiochenū, de partu diuinæ genitricis virginis, & vnigeniti filij DEI humanitatis assumptione.

EDITIO ALTERA.

Laetentur cæli, & exultet terra. Solutus est enim medius paries sepis, & cessauit illud, quod afferebat tristitiam, & totius dissensionis sublata est via, omniū nostrûm saluatore Christo suis ecclesijs pacem pręstante, prouocantibus nos & adhortantibus ad hocipsum pijssimis & Deo amātissimis principibus nostris, qui patrum suorum religionis æmuli existentes, veracem & incōcussam & rectam in suis animis conseruant fidem, egregiam autem faciunt solicitudinem pro sanctis ecclesijs, vt inenarrabilē habeāt sempiternam gloriam, & suum imperium dignū omni laude conseruent. Quibus & ipse omnium virtutum Dominus, ditissima manu distribuit bona, & præstat obtinere resistētes, & donat victoriā: Nec enim mentitur, dicēs: Viuo ego, dicit Dn̄s, quoniā eos qui me glorificant, glorificabo. Adueniēte igitur nunc Alexandriā dn̄o meo venerabili fratre Paulo, lætitia repleti sumus, & valdè necessariè, vtpotè tali viro mediatore, & de his laboribus & causis (quæ vires excedunt) animosè volēti disputare, vt diaboli vincat inuidiā, & coniungat diuisa: & quæ in medio fuerāt inter hæc adspersa scandala, auferat, & coronet concordia & pace ecclesias, quę sunt & apud nos & apud vos cōstitutæ. Quemadmodùm enim diuisę sunt, superfluū est dicere. Oportere autem arbitror ea loqui & sentire, quæ decent pacis tempora. Gauisi sumus igitur occursu & notitia memorati religiosi viri, q̄ ferè nō leuiter se laborare putauit, vt persuadeat nobis ecclesias oportere coniungere, & adunare ad pacem, & eorū qui aduersa nobis sentiunt, dissipare ridicula, obscurare autē & hebetare adhuc diaboli malignitatis stimulum. Inuenit autē nos ità paratos ad hoc, vt omni- 1. Reg. 2.

Ioan.14. Esaiæ 26. c

sustineret. Recordamur enim saluatoris dicentis: Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis. Edocti autem sumus & in orationibus nostris dicere: Domine Deus noster, pacem da nobis: omnia enim reddidisti nobis, intantùm, vt si quis particeps fuerit pacis, quę à Deo datur, non indigebit omni bono. Quoniam verò omninò superflua & inopportuna ecclesiarum diuisio facta est, nunc magis nobis est satisfactum, domino meo religiosissimo Paulo episcopo chartam nobis proferente, quæ irrepręhensibilē continet fidei confessionem, & affirmante hanc à tua sanctitate & ab alijs Deo amantissimis ibidèm constitutis episcopis esse compositam. Habet autem scriptura ità, & ipsis verbis inserta est huic epistolæ meę: De genitrice autem Dei virgine, quemadmodùm & sapimus & dicimus, & de modo incarnationis vnigeniti filij Dei necessariò, nō quasi in additamenti parte, sed in specie satisfactionis, sicut ab initio tā ex diuinis scripturis, quàm ex traditione sanctorum patrum suscipientes, habuimus: breuiter dicim⁹, nihil penitùs addentes sanctæ fidei, quæ à patribus in Nicea est exposita. Sicut enim anticipando diximus, sufficit ad omnem pietatis cognitionem, & abdicationem totius hęreticæ prauitatis. Dicimus autem, nō quasi audentes aliquid contra ineffabilia, sed confessione propriæ infirmitatis, pro excludēdis his, qui cōtra nos tentant assurgere, in quibus ea quæ sunt supra hominē, cogitamus. Confitemur etenim Dominum nostrum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, Deum perfectum, & hominē perfectū ex anima rationali & corpore, ante secula quidem ex patre natum secundùm deitatem, * qui fuit verò dierum, (for. * in fine verò) eundem propter nos & propter nostram salutem de Maria virgine secundùm humanitatem, consubstātialem patri secundùm deitatem, & consubstantialem nobis secundùm humanitatem. Duarum enim naturarū vnio facta est. Propter quod vnum Christum, vnū filium, vnum Dominum confitemur. Secundùm hunc inconfusæ vnitionis intellectum, cōfitemur sanctam virginem Dei genitricē, propter quod Deus verbum incarnatus est, * & homo factus est, & ex ipsa conceptione (* inhumanatus, & ex) sibimet vnierit templum, quod ex ipsa suscepit. Euāgelicas verò & Apostolicas de Domino voces, scimus Deiloquos viros quasdam quidem * vnificantes, (* cōiungētes * communicantes) tanquàm in vna persona: quasdam verò diuidētes, tanq̃ in duabus naturis: & diuinitatē quidem decētes, secundùm deitatem Christi: humiles autem, secūdùm humanitatem eius tradētes. His vestris relectis sacris vocibus, & ità vt nos quoque sapere inuenientes, (vnus enim Deus, vna fides, vnum baptisma) glorificauimus omnium saluatorem Deum, alterutrùm congaudētes, quoniam scripturis diuinitùs inspiratis, & traditioni sanctorū patrum nostrorum con-

omninò nullum laborem sustineamus. Meminimus enim saluatoris nostri, dicentis: Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis. Docti etiàm sumus dicere in orationibus nostris: Domine Deus noster, pacē da nobis, omnia enim reddidisti nobis. Si quis igitur particeps fiat à Deo pacis huius tributæ, inops non erit omnis boni. Quoniam ergò superflua & nullis ex causis ecclesiarū dissensio facta est, nunc maximè pleniùs docti sumus & cognouimus, domino meo venerabili Paulo episcopo chartam nobis proferente, irrepræhensibilem habentem fidei cōfessionem, & hanc ipsam chartam confectā esse adstruens & confirmans à tua sanctitate, & à venerabilibus illarum partiū episcopis: quæ conscriptio ità continetur, & ipsis verbis apponetur in hac epistola nostra: De partu autem diuinæ genitricis virginis, quemadmodùm & sentiamus & dicamus, & de humanitatis assumptione vnigeniti filij Dei, * necessarij, (* necessaria) non partem aliquā addentes, sed plenissima satisfactione & ratione speciali, à principio & de diuinis scripturis, & traditiōe sanctorum patrum suscipientes & docti, breuiter dicimus, nihil prorsùs addentes in sanctorum patrum conuentu & synodo Niceni cōcilij expositæ & expressæ fidei. Sicut enim prædiximus, ad omnem sufficit pietatis sciētiam, & vniuersæ hæreticæ & prauę doctrinę abdicationem. Dicimus autem non temerè audentes se incompræhensibilibus, sed confessione propriæ infirmitatis, excludētes eos qui oboriri volunt, in quibus ea cogitamus, quę sunt vltra hominem. Confitemur igitur Dominum nostrum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, Deum perfectum & hominem perfectū ex anima & corpore rationali, ante secula quidem de patre natum secundùm deitatem, in nouissimis verò temporibus eundē ipsum propter nos & propter nostram salutem de Maria virgine secūdùm humanitatem, consubstantiuū vel consubstantialem patri secundùm deitatem, consubstātialem nobis secundùm humanitatē. Duarū enī naturarū vnitio facta est. Propter quod vnū Christū, vnum Dñm cōfitemur. Secundùm hanc incōparabilis vnitatis fidem, confitemur sanctam & diuinam genitricem Dei virginem, propter hoc quòd Dei verbum incarnatum est, & humanitatem assumpsisse, & ex ipso cōceptu adunāsse sibi templū, quod ex ipsa assumpsit. Euangelicas autem & Apostolicas de Domino nostro voces, nouimus * viros (* veros) aliquas quidē cōmunes faciētes, tanq̃ in vna persona: aliquas autē diuidentes, tanquàm ex duabus naturis: & illas quidē, quæ Deo conueniunt, secundùm deitatem Christi: humiles verò, secundùm humanitatē ipsius tradētes. His ergò cognitis sacris vocibus vestris, & sic vos sentientes cùm cognouissemus, (vnus enim Dñs, vna fides, vnum baptisma) glorificamus omniū Dominum saluatorem (Ephes. 4.)

Ioan. 14. d

consonantem fidem habent & nostræ & vestrę ecclesiæ. Quoniam verò comperi quosdam, vituperare amantes, vesparum agrestium modo circunsonare, & malignos contra me sermones eructare, tanquàm ex cælo depositum, & non ex sancta virgine sanctum corpus Christi esse confitear, consideraui, pauca pro hoc ad eos * dicere oportere. O insensati, & tantùm calumniari docti, quem ad modum in hoc estis sensu lapsi, & hac tanta stultitia languistis? Oportebat enim apertè intelligere, quoniam nobis penè omne certamen de fide prouenit, confirmātibus quoniam sancta virgo Dei genitrix est. Sed si de cælo, & non ex ipsa, sanctum corpus omnium nostrûm saluatoris Christi factum esse dicamus, quomodò iam intelligatur DEI genitrix esse? Quem enim omninò peperit, nisi est verum, quod peperit secundùm carnem, Emmanuel est? Rideantur, hæc de me garrientes. Nec enim beatus propheta Esaias mentitus est, dicens: Ecce virgo in vtero habebit, & pariet filium, & vocabitur nomē eius Emmanuel, quod est, interpretatū, Nobiscum Deus. * Verè autem omninò & sanctus Gabriel ad beatam Mariam virginem dicit: Noli timere Maria, inuenisti enim gratiam apud DEVM. Et ecce, concipies in vtero, & paries filium, & vocabis nomē eius IESVM. Ipse enim saluabit populum suum à peccatis eorum. Quandò autem dicimus, de cęlo, & desursùm dominum nostrum IESVM CHRISTVM, non quasi desursùm & de cælo, deposita ei⁹ sancta carne, talia dicimus, sed magis sequentes diuinum Paulū, apertè clamantem: Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Meminimus autem & ipsum saluatorem, dicentem: Et nemo ascendit in cęlum, nisi qui de cælo descendit, filius hominis, qui vtiquè & secūdùm carnem (sicut nupèr dixi) ex sancta virgine natus est. Quoniam verò desursùm, & de cælo descendens DEVS verbum, exinaniuit semetipsum, formam serui accipiens: & nuncupatus est filius hominis, permanens id quod erat, id est, DEVS: (Inconuertibilis enim & immutabilis est secūdùm propriam naturam, * tātùm quia vt vnus iam intelligitur cum propria carne, de cælo dicitur descendisse) nuncupatus est verò & homo de cælo, perfectus in deitate, & perfectus idem ipse in humanitatē, & tanquàm in vna persona intelligendus: vnus enim Dominus IESVS CHRISTVS, quanuis non ignoretur differentia naturarum, ex quibus inenarrabilem vnitionem factam esse dicimus. Eos autem qui dicunt, quia commixtio vel confusio aut fermentatio Dei verbi facta est ad carnem, dignetur tua sanctitas refrenare. Suspicorem & hoc de me aliquos diuulgare, quasi * aut tali multiloquio vsus sim, aut talia dixerim. Ego aūt tantùm absum ab huiusmodi sensu, vt & furere arbitrer eos, q vel suspi-

dici debere
Esa.7.c
Matth.1.d
*verum
Luc.1.
Phil.2.
*tanquàm
*tamen
*ità sapuerim aut dixerim,

torem Deum, inuicèm congaudentes, quoniam scripturis, quæ à Deo inspiratæ sunt, & traditioni sanctorum patrum cōuenientem habēt fidem, quæ apud nos & apud vos sunt ecclesiæ. Quoniā igitur * interrogaui quosdam, qui amant ex more suo vituperare, velut crabrones agrestes circunstrepere, & molesta eructare contra me verba, eò quòd dixerim de cælo aduenisse, & nō de sancta virgine sanctum corpus Christi, oportere arbitratus sum, pauca super hoc ad eos dicere: O stulti, & solùm calumnias mouere scientes, quomodò ad hoc consilium deducti estis, & tanta stultitia ægrotâstis? Oportebat enim, & valdè oportebat, apertè vos intelligere, quoniam penè omne nobis quod pro fide est, luctamen aduenit, adfirmantibus, quoniam sancta virgo diuini partûs est genitrix. Sed si dixerimus, de cælo, & non ex ipsa sancta, natum esse corpus omnium nostrûm saluatoris Domini, quomodò enim dicemus genitricem Dei, quæ eum omnimodò peperit, nisi est verum illud, quod peperit secundùm carnem, qui est Emmanuel? Derideantur ergò, qui de me ista garrierūt. Non enim mentitur beatus Esaias propheta, dicens: Eccè virgo in vtero concipiet, & pariet filium, & vocabitis nomē eius Emmanuel, quod interpretatur, Nobiscum DEVS. Verùm quoquè testatur & sanctus Gabriel, ad eandem beatam virginem dicens: Noli timere Maria, inuenisti enim gratiam apud DEVM: Eccè concipies in vtero & paries filium, & vocabis nomen eius IESVM. Ipse enim saluabit populum suum à peccatis eorum. Quandò autem dicimus, de cælo, & de supernis Dominum nostrum Iesum Christum, non tanquàm de cęlo deposita sancta ei⁹ carne, talia dicimus, sed sequimur magis mirabilem Paulum, clamantem apertè: Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Meminimus autem & ipsum saluatorem dicentem: Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo filius hominis. Natus est enim secūdùm carnem (sicut pauloantè prędixi) de sancta virgine: & quoniam qui de cęlo & de superioribus aduenit Deus verbum, exinaniuit seipsum, formam serui accipiens, appellatus est filius hominis, manens quod erat, hoc est, Deus: (Immutabilis enim & inconuertibilis secundùm naturam est) tanquàm vnus iam intellectus cum propria carne, de cælo dicitur descendisse: appellatus est etiàm & homo de cælo perfectus, cùm esset etiàm in Deitate perfectus, idem ipse in eadem humanitate perfectus, & tāquàm in vna persona intelligendus. Vnus enim Dominus Iesus Christus, etsi naturarum differentia nō ignoretur, de quibus inenarrabilem vnitionem factam fuisse sentimus & dicimus. Eos autem qui dicunt, quoniā temperamentum, aut confusio, aut cōspersio facta est Dei verbi ad carnem, dignetur tua sanctitas refrenare.

*intellexi
Esa.7.c
Luc.1.
Matth.1.
1.Cor.15.f
Ioan.3.b

suspicati sunt omninò, quia mutationis adumbratio circa naturā Dei verbi potest contingere. Manet enim, quod est, semper, & nō est mutatus: sed neq; mutabitur aliquandò, vel conuersionis est capax. Impassibile autē super hæc Dei verbum omnes confitemur, licèt ipse sapientissimè disponens mysteriū, sibimet applicans videatur accedentes carni
1. Pet. 4. propriæ passiones. Ideò vtiquè & sapientissimè Petrus inquit, Christo passo pro nobis carne, & non natura inenarrabilis Deitatis. Vt enim ipse saluator esse omnium crederetur, secundùm proprietatem dispensatiuam ad semetipsum (vt dixi) carnis suæ refert passiones, quale est illud, quod per prophetæ
*prædicat: vocē tanquàm ab ipso *prædicitur: Dorsum
Esa. 50. c meum dedi ad verbera, & maxillas meas ad palmas, faciem autē meam non auerti à fœditate sputorum. Quoniā verò vbiq; sequimur sanctorum patrum sententias, maximè autem patris beatissimi & *opinabilis Athanasij, omninò in aliquo ab eo deuiare metuentes, tua quidem sanctitas credat, aliorū verò ambigat nemo. Apposuissem vtiq; & testimonia multa eorum, ex ipsis mea verba confirmans, nisi prolixitatem meæ epistolæ timuissem, nè fortè per hoc fastidium legentibus generetur. Nullo verò modo moueri ab aliquibus patimur fidem, aut ipsum fidei symbolum, quod à sanctis patribus nostris in Nicea conuenientibus, illo tempore diffinitum est: sed neque permittimus no-
*vnum mutare dictorum, bismetipsis, aut alijs, vel * verbum mutare ibidèm positorum, vel vnam saltem syllabam præterire. Meminimus enim & dicen-
Prou. 22. d tis: Noli transgredi terminos æternos, quos
Matth. 10. posuerunt patres tui. Neque enim ipsi erant, qui loquebantur: sed spiritus Dei & patris, qui procedit quidem ex ipso. Est autem & à filio non alienus secundùm vnius essentiæ rationem, & ad hoc ipsum nos * sanctarum arcana docentium verba confirmant. In Actibus nanque Apostolorum scriptum est:
Actor. 16. b Venientes autem in Mysiam, tentabant ire in Bithyniam, & non permisit eos spiritus Iesu. Scribit autem & admirabilis Paulus:
Rom. 8. b Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt. Vos autem non estis in carne, sed in spiritu, si quidem spiritus DEI habitat in vobis. Si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est eius. Quandò autem quidam eorum, qui recta peruertere solent, meas voces in sibimet placitum vertunt: non admiretur hoc tua sanctitas, sciens, quoniam & omnes hæretici de scriptura diuinitùs inspirata, sui colligunt erroris occasiones, ea quæ à sancto spiritu rectè dicta sunt, sua malitia corrumpentes, & super sua capita flammam inextinguibilem haurientes. Quoniam verò didicimus, quòd epistolam *opinatissimi patris nostri Athanasij ad beatum Epictetum destinatam, rectè habentem, corrumpentes quidam ediderunt, vt per

nare. Forsitan enim esse quosdam nō ambigo, qui hæc me iactitent, tanquàm garrientem aut dicentem. Ego autem intantùm ab his lōgè sum, vt nihil tale sentiā, vsqueadeò, vt insanire putem, qui hoc de me suspicati sunt, quòd omninò mutatiōis adumbratio accidere potest circa diuini verbi naturam. Manet enim id quod semper est, & nō mutatur, nec vnq̄ mutabitur, nec suscipiet mutationem. Impassibile enim ad hoc Dei verbū esse confitemur vniuersi, tametsi sapientissimè ipse disponēs mysterium, *video in pro- *for. sibi tribuat in
pria carne passiones, quæ acciderūt. Eadem
& sapientissimus Petrus: Christo, inquit, pro 1. Pet. 4. a
nobis passo in carne, & non natura inenarrabilis Deitatis. Vt enim ipse omniū saluator esse credatur, secūdùm dispositionē propriā in se (vt dixi) propriæ carnis reuocat passiones. Quale est illud secūdùm prophetæ vocē
prædictū, tanq̄ ex ipso intelligendum: Dor- Esa. 50. c
sum meū dedi ad flagella, & maxillas meas ad verbera, faciē autē meā non auerti à confusionibus sputorū. Quoniā autē sanctorū patrū doctrinis obtēperantes vbiq;, maximè autē beati & per omnia laudabilis patris nostri Athanasij præcepta, omninò de his aliq̄d forás eijcere recusantes, discat quidē tua sanctitas, & nullus alius societur. Posuissem aūt etiàm illorū plura verba, quibus meis dictis fidē adhiberē, si nō prolixitatē scriptorū reuererer, nè ex hoc ipso fieret horribile. Nullo aūt modo patimur à quibusdā cōcuti definitā fidē, siue fidei symbolū à sanctis patribus nostris, qui apud Niceā conuenerūt illis tēporibus. Nec permittit̄ aut nobis aut alijs, mutare aliquod verbum ex his, quæ ibidèm continentur, aut vnā syllabā immutare, memores eius dicentis: Nè transferas terminos æternos, quos posuerūt patres tui. Nō enim erant ipsi loquētes, sed spiritus Dei & patris, qui procedit quidē ex ipso: nō est autē alienus à filio secundùm essentiæ rationē, & ad hoc nos eorū sanctorū, quæ mysteria tradiderunt, dicta cōfirmāt. In actibus enim apostolorū scriptū est: Veniētes autē circa Mysiam, tentabāt in Bithyniā ire, & nō eos permisit spiritus Iesu. Scribit etiā & venerabilis Paulus: Qui autē in carne sunt, Deo placere nō possunt. Vos autē nō estis in carne, sed in spiritu, si tamē spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autē spiritum Christi non habet, hic nō est eius. Quādò autē quidā qui consueti sunt, quæ recta sunt peruertere, meas voces deuiare & abstrahere æstimāt ad id, quod eis videtur: non miretur hoc sanctitas tua, sciēs, quoniā qui sunt ab omni hæresi, ex diuinis scripturis erroris sui colligunt causas, & ea q̄ p̄ spiritūsanctū rectè dicta sunt, malignitatibus mētis suæ corrūpentes, proprijs capitibus suis ignis inextinguibilis exhauriūt flāmam. Et quoniā cognouimus, & ad beatum Epictetū epistolā per omia laudabilis patris nostri Athanasij rectā fidē habentem, q̄ immutantes

per hoc plurimis noceatur: propterea vtile aliquid & necessarium fratribus prouidentes, ex antiquis exemplaribus, quę apud nos sunt, & nullum errorem habentibus, tuæ sanctitati paria destinauimus.

Finit.

Et cùm legeretur epistola sanctæ memoriæ Cyrilli reuerendissimi episcopi, CHALCEDONE ACTA. Illyriciani clamauerunt: Sic credimus, sicut & Cyrillus: Cyrilli æterna memoria. Theodoretus episcopus dixit: Anathema ei, qui dicit duos filios. Vnú enim filium adoramus Dominum nostrum Iesum Christum vnigenitum. Omnes reueren. episcopi clamauerunt: Nos sicut Cyrillus credimus, sic credimus, sic credimus. anathema, q sic non credit. Orientales, & qui cum ipsis reueré. episcopi, clamauerunt: Flauianus sic credebat, Flauianus ista vindicabat, pro his Flauianus dânatus est, Eusebius Nestorium deposuit, Dioscorus fidé corrumpit. Aegyptij, & qui cum ipsis reuerédissimi episcopi, clamauerunt: Nestoriú Deus deposuit. Orientales, & q cú ipsis reueréd. episcopi, clamauerût: Leo sic sapit, Leo sic credit, Anatolius sic sapit. Aegyptij, & qui cum ipsis reueren. episcopi clamauerunt: Omnes sic credimus, omnes sic sapimus, Satanas locú non habeat, Satanas occasionem non inueniat. Orientales, & qui cum ipsis reueren. episcopi, clamauerunt: Et Imperator & senatus & omnes ità sapiunt. Gloriosissimi iudices, & ampliss. senatus, & vniuersa synodus reueren. episcoporum clamauerût: Imperator sic sapit, Augusta sic sapit, Omnes sic sapimus. Aegyptij, & qui cú ipsis reueren. episcopi, clamauerût: Sic sapit vniuersus mundus. Statuta patrum benè habent. Orientales, & qui cû ipsis reueren. episcopi, clamauerunt: Interfectorem Flauiani foràs mittite, temeratorem Patrum foràs mittite. Aegyptij, & qui cû ipsis reueren. episcopi, clamauerunt: Vniuersi sic credimus. Multos annos senatui, multos annos Imperatoribus, multos annos Catholicis. Vniuersi sic credimus. Per vos pax fiat. Oés rectè glorificamus. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Et qua ratione Eutychen quidem his contraria dicentem, in communionem suscepistis: Flauianú verò sanctæ memoriæ, & Eusebium reuerendum episcopum his vsos, deposuistis? Dioscorus reueren. episcopus Alexandriæ, dixit: Monimenta ipsa veritatem docebunt. Beronicianus deuotus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: EPHESI ACTA. Eustathius Episcopus Beryti, dixit: Postq̃ lectæ sunt epistolæ, necessarium est manifestum facere vestræ sanctitati, quia præstitit Deus beatæ & sanctæ memoriæ patri nostro & archiepiscopo Alexandriæ Cyrillo, in vita ipsius dubitari de aliquibus, quæ ab eo scripta sunt, ab his, qui benè dicta non rectè intelligunt, quatenùs ipse per sapientissimam & doctissimam suam linguam manifestum faceret, volentibus peruertere scripta benè composita, & sequi suum pium dogma omnibus persuasit: sed alijs quibusdam pręparantibus de epistolis in præsenti perlectis beatissimi & sanctiss. viri dubiam facere sententiam, rursùs necessitatem habuit, magis autem audaciá. Omne auté suum tépus hoc pio labore cnnsumpsit, vt seipsum interpretaretur, suamq; intentionem ostenderet, & palàm omnibus faceret per ea, quæ scripsit ad beatæ & sanctæ memoriæ quondàm episcopos Acacium Meletinæ, & Valerianum Iconij, & Successum Diocæsareæ Isauriæ prouinciæ, quomodò oportet intelligi & nupèr lectas epistolas, & cultum aduentûs saluatoris nostri. Adiacet enim & hoc inter alia in his epistolis, quas ad illos beatos viros direxit: Non oportet igitur intelligere duas naturas, sed vnam naturam DEI verbi incarnatam. Et hanc suam vocem, testimonio beatissimi viri Athanasij confirmauit.

Allegatio Eustathij pessima & hæretica.

CHALCEDONE ACTA. Orientales, & qui cú ipsis reueren. episcopi, clamauerût: Ista Eutyches dixit, hęc Dioscorus dicit. Dioscorus reuerend. episcopus Alexandriæ, dixit: Neq; confusionem dicimus, neque diuisionem, neque conuersionem. Anathema dicenti aut cófusionem, aut conuersioné, aut commixtionem. Gloriosiss. iudices & ampliss. senatus dixerunt: Dicat sancta synodus, si canonicis epistolis sanctæ memoriæ Cyrilli, quæ in synodo publicatæ & hîc lectæ sunt, consonat interloquutio Eustathij reueren. episcopi. Et antequàm responderet sancta synodus, Eustathius reueren. episcopus Beryti transiens in medium, & gestans librum, dixit: Si malè dixi, eccè codex, liber Cyrilli anathematizetur, & anathematizer. Aegyptij, & qui cum ipsis, reuerend. episcopi clamauerunt: Eustathius episcopus benè dixit, orthodoxus benè dixit. Probatissimi venerabilis Cyrilli æterna memoria. Eustathius reuerend. eps Beryti, dixit: Epistolæ sanctæ memorię Cyrilli sic habét. Et memoriter recitauit tenoré epistolæ, inter cætera sic cótinenté: Nó oportet igit intelligere duas naturas, sed vnã naturã Dei verbi incarnatam. Et post pronunciationem prædictæ epistolæ idem reuerend. episcopus Eustathius Beryti, dixit: Et qui dicit vnam naturam ad negationem carnis Christi, quæ & consubstantialis est nobis, anathema sit. Et qui dicit duas naturas ad diuisionem filij Dei, anathema sit. Et pro beato Flauiano dicere volo, ipsa nuda accepit beatus Flauianus, & porrexit pijssimo Imperatori, & iubete recitari manú ipsius,

ipsius, vt dicat vniuersa synodus, quia iustè susceptꝰ est. Gloriosiss. iudices, & ampliss. senatus dixerunt: Cur ergò Flauianum reuerendæ memoriæ deposuistis? Eustathius reueren. episcopus Beryti, dixit: Erraui. Beronicianus deuotissimus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: Et postquàm lecta sunt, ACTIONE II. CONSTANTINOPOLI HABITA, LECTA EPHESI, RELECTA CHALCEDONE. Eusebius reuerend. episcopus Dorylei, dixit: Hæc meipsum sapere sciens, & de his falsare rectum dogma volentibus existens aduersarius, ad vestram perueni sanctam synodum: & peto vestram sanctitatem, consentaneâ his quæ lecta sunt, fieri, quatenùs omnes sciant, quia si quis has expositiones soluerit, inimicus sit catholicæ Ecclesiæ, & à sacerdotali conuentu alienus. Sacratissimus archiepiscopus Flauianus dixit: Necessarium & pium est, consentire nos rectæ fidei placitis. Quis enim sancti spiritûs verbis resistere potest? Lectæ nanq; sunt epistolæ sanctæ memoriæ inter sanctos patris nostri Cyrilli, quondàm episcopi Alexandrinæ sanctæ ecclesiæ, diligenter sanctorum patrum, qui in Nicea eo tempore conuenerunt, sensum interpretantis: docentis ea, quę nos sapimus semper, quia Dominus noster Iesus Christus filius Dei vnigenitus, Deus perfectus, & homo perfectus est ex anima rationali & corpore, ante omnia quidem secula ex patre sinè initio genitus secundùm Deitatē, in fine autem & in nouissimis temporibus, idem ipse propter nos & propter nostram salutem, de Maria virgine natus secundùm humanitatem consubstantialis patri secundùm Deitatem, & consubstantialis matri secundùm humanitatem. Etenim ex duabus naturis cōfitemur Christū esse post incarnationem in vna subsistentia, & in vna persona vnum Christùm, vnū Dominū, vnū filium confitentes. Volentes autem præter hæc sapere, abdicamus à sancta sacerdotali synodo & Ecclesiæ plenitudine. Singuli autem præsentes reuerend. Episcopi, suam voluntatem & fidem in actorū deponant monimentis. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quid dicunt venerand. episcopi pręsentis sanctæ synodi? Itáne expónens fidem sanctę memorię Flauianus, orthodoxā & catholicam religionē saluauit, an errauit in ea? Paschasinus reuerendus episcopus, vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Sanctè & integrè & catholicè exposuit beatę recordationis Flauianus. Siquidem eius fidei expositio cum beatissimi atque Apostolici viri Papæ Romani epistola concordat. Qua voce Græcè interpretata per virum deuotissimum Constantinū secretarium sacri consistorij, Anatolius venerand. Archiepiscopus Constantinopolitanæ ciuitatis, dixit: Beatus Flauianus benè & orthodoxè sanctorum patrum nostrorum fidem exposuit. Lucentius reuerendus Episcopus, vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Quoniā sanctæ memoriæ Flauiani fides concordat cum Apostolica sede & patrum traditione, sentētiam, qua illum ab hæreticis constat damnatum, ipsam in eos retorqueri à sancta synodo necessè est. Qua voce Græcè interpretata per Constantinum venerandum secretarium sacri consistorij, Maximus reueren. episcopus Antiochiæ Syriæ, dixit: Orthodoxè sanctæ memoriæ Archiepiscopus Flauianus & consonanter beatissimo & sanctissimo archiepiscopo Leoni fidē exposuit, & omnes eam promptè suscepimus. Thalassius reuerend. episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Beatæ memorię Flauianus consonanter locutus est sanctæ memoriæ Cyrillo. Eusebius reuerend. episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Cōsentimus, & approbamus sanctissimi Flauiani pro catholica fide interlocutionem. Eustathius reueren. episcopus Beryti, dixit: Secutus est beatæ memoriæ archiepiscopus regię vrbis quondàm Flauianus, doctrinam beatissimi & sanctiss. patris nostri & quondàm episcopi Alexandriæ Cyrilli. Orientales & qui cum ipsis reueren. episcopi, clamauerunt: Martyr Flauianus fidem benè exposuit, Archiepiscopus Flauianus fidem benè exposuit. Dioscorus reueren. episcopus Alexandriæ, dixit: Legātur reliqua eius verba, & sic respondebo. In sequētibus enim inuenitur se impugnans, & dicens post adunationem duas naturas. Iuuenalis reueren. episcopus Hierosolymæ, dixit: Cōsona dictis beatæ memoriæ Cyrilli & sanctissimus episcopus Flauianus dixit, Supplicamus verò sequentia recitari, vt sensus eius manifestior fiat. Reuerend. episcopi Palæstini dixerunt: Eadem dicimus, quæ & sanctissimus archiepiscopus Iuuenalis. Exurgens reueren. episcopus Iuuenalis simul cum ipsis, transijt in alteram partem, & clamauerunt Orientales, & qui cum ipsis reueren. episcopi: Deus benè adduxit te orthodoxe, benè venisti. Petrus reueren. episcopus Corinthi, dixit: Ego quidem tūc non affui in Ephesina synodo: (necdùm enim eram * gratia Christi ordinatus Episcopus) ex his verò, q̄ lecta sunt, reperi dicta à beatæ memoriæ Flauiano zelum habentia pro expositionibus sanctę memoriæ Cyrilli, & piget me repræhendere. Reliqua verò, cùm lecta fuerint, perfectiùs me edocebunt. Et exurgens & ipse, transijt in alteram partem. Et acclamauerunt Orientales, & qui cum ipsis reuerēdi episcopi: Petrus ea quæ Petri sunt, sapit. Benè venisti orthodoxe. Irenæus reueren. episcopus Naupacti Helladis prouinciæ, dixit: Nec ego quidem præsens fueram * sanctæ Ephesinæ nupèr factæ synodo. Ex his verò expositiōibus, quæ nunc nobis lectæ sunt, sanctæ memoriæ Flauiani, piget me eam repræhendere. Reliqua verò

Hanc interlocutionem Latinis literis habēt codices Græci Acumicesi, prout hic iacet.

Acumicesse non habet, gr̄a Christi.

Sanctam dixit nefandā ephesiā synodum secūdā, idq; contuetē magis quàm verè.

verò petimus recitari. Cæteri venerand. episcopi Helladis, dixerunt: Hæc eadem & nos super his, quę lecta sunt, docemus. Et omnes in alteram partem transiêrunt.

Quintillus & Sozon, & cæteri reuerend. episcopi Macedoniæ & Cretæ, dixerunt: In recitata interlocutione sanctę memoriæ Flauiani, nihil inconsequens inuenimus. Petimus autem reliqua recitari. Nicolaus reuerendus Episcopus Stobenus secundæ Macedoniæ prouinciæ, dixit: In præscripta quidē Synodo non affui. De his verò, quæ lecta sunt, nihil inuenio contrarium definitis à beatis patribus, & à beato Cyrillo, dixisse sanctæ memoriæ Flauianum. Athanasius reuerendus Episcopus Busireus Tripolis Aegypti prouinciæ, dixit: Secutus est epistolas sanctissimi Cyrilli & sanctus Archiepiscopus Flauianus. Etenim benè exposuit fidem. Ausonius reuerendus Episcopus Sebennitenus, dixit: Consona his, quæ exposita sunt à sanctæ memoriæ Cyrillo, interlocutus est & sapuit sanctissimus & venerandus Episcopus Flauianus, sicut & quæ lectæ sunt, epistolæ sanctissimi Cyrilli continent. Nestorius venerandus episcopus Flauoneus, dixit: Consequêntia his, quæ lecta sunt ex fide monimentorum, & expositione, quam exposuit beatæ memoriæ Cyrillus, & beatę memorię Flauianus exposuit. Macarius venerandus Episcopus Cabassi, dixit: Ego hæc eadem dico. Benè enim exposuit sanctissimus episcopus Flauianus, secutus fidem sanctissimi Cyrilli. Constantinus venerandus Episcopus Demetriadis Thessaliæ, dixit: Metropolita quidem meus ægritudine detentus, adhuc in Helenopoli est. Ego tamen secundùm fidem trecentorū decem & octo sapio, & consentio his, quæ nupèr lecta sūnt beatissimi Cyrilli. Et si sapio aliter, aut aliquādò aliter sapui, anathema mihi. Et cōsentio eis, sicut consensit beato Cyrillo & beatę memoriæ Flauianus. Eutychius venerandus episcopus Adrianopolis veteris Epiri, Claudius episcopus Anchiaxi, Marcus reuerend. episcopus *Euriæ, Peregrinus reueren. episcopus Phœnicię, & Sotericus reuerēn. episcopus Corcyrę, dixerūt: Sanctissimus quidem pater noster Atticus metropolita episcopus Nicopolis, ante paululum recessit, durè ægrotans. Nos verò tantùm confitemur, quia lectis epistolis beatissimi & sanctissimi patris nostri Cyrilli consona & beatissimus Flauianus interloquutus est, & petimus sequentia omnium gestorum relegi. Et omnes in alteram partem transiêrunt. Dioscorus reueren. episcopus Alexandriæ, dixit: Manifestè ideò damnatus est Flauianus, quoniam post adunationem duas dixit naturas. Ego autem testimonia habeo sanctorum patrū, Athanasij, Gregorij, Cyrilli in multis locis, quia non oportet dicere post adunationē duas naturas, sed vnam naturam Dei verbi incarnatā. Ego cum patribus eijcior, ego defendo patrū dogmata, nō trāsgredior in aliquo, & horū testimonia nō simpliciter neq; transitoriè, sed in libris habeo. Vt verò oēs petiêrunt, & ego rogo reliqua recenseri. Religiosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Sequentia relegātur: Beronicianus deuotissimus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit.

*Euiæ

Hæretica Dioscori responsio contra catholicam fidem.

ACTIONE II. CONSTANTINOPOLI habita de Eutyche, lecta in Ephesino concilio, relecta in Chalcedone.

Reuerendus Episcopus Basilius metropolis Seleuciæ Isauriæ, dixit: Quis poterit beatissimi patris nostri Cyrilli reprehendere voces, qui impietatē Nestorij futuram mūdum inundare, compescuit per propriam sapientiam? Et illo quidem diuidente in duas personas & duos filios vnum Dominum nostrum & Deum saluatorem Christū, ipse ostendit in vna persona & filij & Domini & dominatoris creaturæ Deitatem agnoscendam perfectam, & humanitatem perfectam. Approbamus igitur omnia ab eo scripta & directa, sicut vera & pia continētia, & adoramus vnum Dominū Iesum Christum in duabus naturis agnoscendum. Vnā enim habebat in semetipso ante oīa secula, sicut splendor gloriæ patris: alteram autem, sicut ex matre natus, propter nos accipiens ex ea, sibi vniuit secundùm subsistētiam. Et vocatus est perfectus Deus & filius Dei, & perfectus homò & filius hominis, omnes nos volens saluare in eo, quòd factus est per omnia nobis similis absq; peccato. Cōtrarios verò his doctrinis, inimicos catholicæ Ecclesiæ esse asserimus. Reuerend. episcopus Seleucus metropolis Amasiæ, dixit: Repleuerunt corda nostra lætitia, quæ nupèr sunt nobis lectæ doctrinæ sancti patris nostri & quondàm episcopi Cyrilli, & prudentia sanctissimi archiepiscopi Flauiani, & præsens professio sanctissimi episcopi Basilij. Vndè cùm recta & apostolica & pia sint talia dogmata, & ego cōsentio & confiteor: & qui ità nō sapit, anathematizo, & alienum esse iudico ab ecclesiastica & catholica vnitate. Credimus enim & nos in vnum Deum Dominum nostrum Iesum Christum, ex Deo verbum, lumē ex lumine, de vita vitā, in duabus naturis post incarnationē, & ex sancta Maria assumptionem prædicari. Et eum qui præter hæc sapit, sicut alienum ab Ecclesia abdicamus.

Apertiùs dictum hic, q̄ à Basilio, in duabus naturis.

EPHESI ACTA. Sancta synodus dixit: Nemo duo dicit Dominum post vnitionem. Non erat Amasiæ episcopus. Indiuisum noli diuidere. Hæc Nestorius sapuit, sic Nestorius sapuit. Non erat Amasiæ episcopus, non erat Amasiæ, Sinopis ēst. Dioscorus reueren. episcopus Alexandriæ, dixit: Tacete modicùm. Audiamus alias blasphemias. Quid culpam⁹ Nestoriū solùm? Multi sunt Nestorij. Ioannes presbyter & primiceri⁹ notariorū, dixit:

Ex his quæ lecta sunt, illud annotemus, quia alteram fidem præter eam, quæ in Nicea exposita, & hîc priùs confirmata est, exposuerunt, qui ista dixerunt. Olympius episcopus *Euazon, dixit: Si initium fides habet ex gestis, qui dederunt initium, sint anathema. *Ebageń, CONSTANTINOPOLI ACTIONE II. GESTA, SED CHALCEDONE RELECTA. Deo amantissimus Episcopus Saturninus Martianopolis metropolis, dixit: Si quis aliter sapit, præter ea quæ nupèr lecta sunt in hac sancta synodo, hic secũdùm formam sanctorum patrũ alienus sit & excommunicatus à nobis, sicut non permanens in his, quæ benè à sanctis Patribus definita sunt. Deo amantissimus Episcopus Aethericus ciuitatis Smyrnæ, dixit: Sicut præsentes patres consenserunt, & ego consentio & concordo, & antè & nunc, & in futuro seculo. EPHESI ACTA. Aethericus Episcopus Smyrnæ, dixit: Ego ista non dixi. Dioscorus Episcopus Alexandriæ, dixit: Quid dicit? Ioannes presbyter & primicerius notariorum, dixit: Falsum reprehendit. Dioscorus Episcopus Alexandriæ, dixit: Doceat reuerenđ. Episcopus Aethericus, quæ voluerit. Aethericus Episcopus Smyrnæ, dixit: Subitò vt ingressus sum Constãtinopolim, accedebant ad me auersores, ducentes hunc ipsum monachum cum ipsis, qui dixit: Domine, subscribe. Dico & ego: Interim sine videamus, si, quæ audiuimus iniqua de eo, certa sint. Posteà dixit: Expone. Ego verò dixi: Exponere non possum. Verè quidem scio, sed non possum dicere. Tamen dico, si quis non credit, sicut trecẽti decem & octo, & qui in Ephesо, anathema sit & hic, & in illo futuro seculo. Dioscorus Episcopus Alexandriæ, dixit: Hæc ergò quæ lecta sunt, falsa sunt? Aethericus Episcopus Smyrnæ, dixit: Ego nescio. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Aliud his amplius nõ dixisti? Aethericus episcopus Smyrnæ, dixit: Non. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Audiuisti autem, quæ tunc *si à te dicta sunt? Aethericus Smyrnæ episcopus, dixit: Audiui. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Et non ea dixisti? Aethericus eṗs Smyrnæ, dixit: Non. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Manifesta sunt, quę à præsente viro deposita sunt. Vndè reliqua percurrantur. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Aethericus reueren. episcopus Smyrnæ, exurgens, dixit: Priùs quidem consensi & subscripsi, tãdèm abij Ephesum. Statìm adhæsit mihi Dioscorus veneran. episcopus, & dixit: Quarè subscripsisti contra Eutychen? Dico; Ego subscripsi, sicut omnes patres nostri. Si verò aliud est, dicite mihi. Dixit: Quid subscripsisti? Dico: Sicut obtulerunt mihi, subscripsi. Anathema, si quis nõ credit, sicut trecenti decem & octo, & sicut qui in Epheso, ille anathema sit. Posteà: quid scripserũt? Nescio, præsentibus omnibus dixi. Dioscorus veneran. Episcopus Alexandriæ, dixit: Deducat duos testes. Aethericus veneran. episcopus Smyrnę, dixit: Sicut Cyrillus credo. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quo præsente, hæc tibi dixit Dioscorus reuerend. episcopus? Aethericus veneran. episcopus Smyrnæ, dixit: Coram omnibus dixit. Thalassius reueren. episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Hæc quæ scripta sunt, dixisti sinè vlla necessitate. quid vis ea modò destruere? Dioscorus venerand. episcopus Alexandriæ, dixit: Calumniatus nihil patitur. Si ego essem reprehensus, nõ patiebar? Beronicianus deuotiss. à secretis sacri consistorij, ex eadẽ scheda recitauit: CONSTANTINOPOLI ACTIONE II. ACTA, SED CHALCEDONE RELECTA. Reuer. episcopus Valerianus dixit: Ego cõfiteor duas naturas in Christo diuinitatis & carnis. Diuinitatis ex patre, carnis ex matre, vnum tamen filium Dei, quemadmodùm vniuersi patres cõstituerunt duas naturas in vna persona. Sic ergo cõfiteor, sicut patres trecenti decem & octo, congregati in Nicea ciuitate, & vt sancta synodus Ephesi decreuit, & beatę memoriæ Cyrillus Alexandrinæ vrbis eṗs antè statuit, sic credo atq; cõfiteor. Deo *amantiss. eṗs Longinus *Chersonensium ciuitatis, dixit: Sanctam & magnã synodum trecentorũ decem & octo congregatam in Nicea, sequẽs & sanctus pater noster Cyrillus eṗs, doctrinã *in epistola cũ omni diligentia exposuit. Vndè & ego beatissimi archiepiscopi Flauiani consensui & beatissimorum Episcoporum concordo, sciens post inhumanationem ex duabus naturis adorare diuinitatem vnigeniti filij Dei & saluatoris nostri Iesu Christi. Contrarios autẽ huiusmodi fidei, alienos existimamus à fide pia sanctæ Ecclesiæ. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Dioscorus veneran. episcopus Alexandriæ, dixit: Ex duabus suscipio, duas non suscipio: Cogor & impudenter agere, de anima est mihi sermo. Eusebius veneran. episcopus Dorylei, dixit: Tu enim dudùm occidisti sanctissimum archiepiscopum Flauianum, mihi autem vitæ intulisti discrimen. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Satisfacio Deo hîc & tibi. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Sed & legibus, sicut dicis. Ergò quarè interpellaui? Vtiq; vt pœnas de te exigam. Nunquid ad salutandum huc ingressus es? Paschasinus venerandus episcopus dixit: Licuit Flauiano episcopo, isto audiente, tantum loqui quãtum iste loquitur? Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Sed in *præsentia synodus cũ iustitia celebratur. Lucentius reueren. episcopus, vicarius sedis Apostolicę, dixit: Iusta est synodus. Detur ergò in illo iusta sententia. Beronicianus deuotissimus à secretis sacri

*amicissim. *eorũ in Dogma Dioscori. *præsenti

cri consistorij, ex eadem scheda recitauit: CONSTANTINOPOLI ACTIONE II. ACTA, ET CHALCEDONE LECTA. Deo * amantissimus episcopus Meliphthongus Iuliopolis ciuitatis, dixit: Secundùm diuinum Apostolum, si angelus de cælo euangelizauerit vobis aliud quid, præter ea quæ nupèr lecta sunt, sanctorum qui in Nicea & in Epheso patrum, anathema sit. Et qui non confitentur ad veram vnitatem cóiunctas duas naturas in vnum eundemq; filium Dei, Deum verum de Deo vero, Christum Iesum, sint anathema. Qui verò innouant aliquid, prętet expositiones Apostolorum & sanctorum patrum, & conturbantes Dei Ecclesiam, portent iudicium, quicunq; illi fuerint. Deo amãtissimus episcopus Iulianus Coënsis, dixit: Nullus sapientum contraire potest expositæ fidei à sanctis patrib', q in Nicea, & iterùm à sancta & magna synodo in Epheso metropoli congregata. Confitemur igitur duas naturas in vna persona, propter quod vnum filiũ, vnum Dominum Iesum Christum. Et si quis diabolica insania agitatus, & propriam cogitationem (sicut putat) sequẽs, aliud quid sapit, præter ea quę à prædecessoribus sanctissimis patribus accepimus, sit ab Ecclesia alienus. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Ecce hoc reprehendo, quia post vnitionem non sunt duæ naturæ. Beronicianus deuotissimus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: CONSTANTINOPOLI ACTIONE II. ACTA, SED CHALCEDONE LECTA. Deo amantissimus episcopus Sabas Paltos ciuitatis, dixit: Didicimus sanctos patres sequi. Etenim patres nostri, qui in Nicea cóuenerant, non à semetipsis locuti sunt, sed quod Spiritussanctus dictauit. Similiter & sanctissimus & Deo amicus beatus Cyrillus ex spiritusancto, quę sunt sanctorum patrum, loquutus est & docuit. Secutus est autem eum & princeps Orientis, Deo amantissimus Ioannes quondàm episcopus Antiochiæ. Hunc etiàm & qui superiùs interlocutus est, Deo dignus episcopus Basilius est secutus. Hoc & ego sapio & confiteor. Et si quis in vniuerso mundo hãc fidem non sapit, non solùm mihi est alienus, sed & omnibus rectè credentibus. Rogo verò vestrã sanctitatem, hunc tomũ & in Orientẽ dirigere, & liberare nos à blasphemijs. Et si quis non subscripserit in hoc tomo, sit nobis alienus. Deo amantissimus episcopus Thomas Valentinianopolis, dixit: Cùm vtilia sint animæ pietatis dogmata, exposita à sancta synodo, quæ in Nicea congregata est, & in Epheso metropoli, sic & credimus, & populos, qui sub nobis sunt, docemus: & cũ, qui ità non sapit, alienũ decernimus esse à catholica Ecclesia. Deo amantissimus episcopus Tryphon ciuitatis insulæ Chij, dixit:

amicissim' — *Galat. 1. b* — *Hic Dioscorus suũ dogma rursum occinit.* — *Sabæ petitio.*

Secũdùm expositionem patrum sanctorum in Nicea, & beatissimi & sanctissimi archiepiscopi Cyrilli, sic & credidimus & credim'. Et qui non credunt sanctorum patrum doctrinis, anathematizamus, & alienos eos à sancta Ecclesia iudicamus. Deo amantissimus episcopus Timotheus Primopolitanus, dixit: Piè & rectè statuta à sanctis patribus, q in Nicea cóuenerunt, & beatæ memoriæ pater noster Cyrillus quondàm Alexãdriæ episcopus ea secutus, digna Deo dogmata nobis tradidit, his & concordamus & cósentimus. Vndè si quis hæc non sequitur, alienus sit à sanctis Dei ecclesijs. Deo amantissimus episcopus Bosphori, dixit: Terbeatissimus pater noster Cyrillus secutus Nicenam sanctam & magnam synodum, manifestum nobis fecit de Christi & saluatoris nostri præsentia, quia qui ante secula est Deus, & filius est patris, in nouissimis temporibus inhumanatus est, vt disrumperet contra nos scriptum chirographum, & hominem perfectũ assumpsit propter nostram salutẽm. Omnis ergò, qui non consentit expositionibus sanctorũ patrum, seipsum alienat ab omni sacerdotali communione, & à Christi præsentia. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Eustathius reuerendissimus episcopus Beryti, dixit: Hominem nó assumpsit, sed homo factus est, carnem autem assumpsit. Beronicianus deuotus à secretis sacri cósistorij, ex eadem scheda recitauit. CONSTANTINOPOLI ACTIONE II. ACTA, SED CHALCEDONE LECTA. * Eustathius Deo amantissimus episcopus Docimei ciuitatis, dixit: Factã à synodo in Nicea sanctorũ patrũ expositioné, & lectas nobis epistolas sanctissimi & Deo digni quondàm episcopi Cyrilli, & expositas regulas, & fidem à sancta & magna Ephesina synodo, cósona omnia ad inuicèm comperimus. Igitur & ego sic credo, & cófiteor. Et qui pręter hæc sapit, alienum iudico à sancta catholica Ecclesia, & à fide rectè credentiũ. Iulianus Deo amantissimus episcopus ciuitatis Mostenæ, dixit: Cùm sint certa & vtilia animæ lecta nobis canonica scripta, exposita à beatissimo & sanctissimo Cyrillo, & Niceno & Ephesino sanctis concilijs, ità & ego sapio & credo. Et si quis præter hæc sapit, * sit alienus à sanctæ Ecclesiæ recta fide. Cossinius Deo amantissimus episcopus ciuitatis Hierocæsareæ, dixit: Audiẽs has sanctorum patrum nostrorum lectas epistolas, & quæ in Epheso metropoli acta sunt, secundùm sanctas regulas in Nicea ciuitate expositas, ità sapimus & credimus, & docemus populum, qui sub nobis est. Et si quis aliud sapit, alienus sit à sancta Catholica Ecclesia.

Ioannes Deo amãtissimus episcopus ciuitatis Hyrcaniorũ, dixit: Nupèr lectis, & pridẽ expositis à sanctis patribus in Nicea congregatis, & orthodoxè ꝑdicatis à sanctis episcopis, cósentio & acquiesco. Aliter autem sapien-

Coloss. 2. c — ** Eustochi'* — ** sit*

sapientem, sicut insipientē & auersor, & alienum iudico à fide recta, per gratiā Christi cum omnibus patribus stabilitus. Eusebius episcopus Dorylei, dixit: Quoniam quidam venerandissimorum episcoporum in hac regia vrbe degentium, quòd aut propter infirmitatem, aut ignorantes ad conuocationem sanctæ synodi non conuenerunt, peto absentes per reuerēdissimum presbyterū & notarium Asteriū, & per religiosissimos diaconos & notarios commoneri, quatenùs & ipsi agnoscentes, quæ acta sunt, suam manifestam faciant voluntatem. Sanctissimus Flauianus archiepiscopus dixit: Reuerendissimi notarij, absentes Deo amantissimos episcopos commonefaciant, perlegētes eis quæ acta sunt, quatenùs vnusquisq; propriā voluntatē exponat. ACTIONE TERTIA CONSTANTINOPOLI ACTA, SED CHALCEDONE LECTA. Præsidente sanctissimo & beatissimo archiepiscopo nostro Flauiano, & considēte ei sancta synodo, rursùs in secretario episcopi secunda feria xv. die mensis Nouēbris, consulatu suprascripto, Eusebius reuerendissim' episcopus Dorylei, dixit: Quartus hodiè excessit dies, ex quo vestram interpellaui sanctitatem, postulans Eutychen presbyterum & archimandritam in sanctam vestram synodum occurrere, arguendum à me, pro eo ꝙ orthodoxa dogmata corrupit, & aliter sapit quàm credit catholica Ecclesia. Et peto tunc directos à sanctitate vestra interrogatos dicere, qualia ab eo acceperūt responsa. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicāt notarij, qui sunt dudùm directi. Notarij dixerunt: Ante hoc vestra iusserat sanctitas, religiosissimum presbyterum & defensorem Ioannem, & reuerendissimum diaconum Andream, pergere ad venerandissimū presbyterum & archimandritam Eutychen, & vtriq; præstò sunt. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Adstent sanctę synodo, & dicat priùs religiosissimus presbyter & defensor Ioannes, si abijt ad vocandum presbyterum, & archimādritam Eutychen, & si vidit eum, & quid ab eo audierit.

Religiosissimus Ioannes presbyter & defensor dixit: Pridem venerādissimo episcopo Eusebio interpellāte in cōuentu vestram sanctitatem, & accusante venerandissimum presbyterum & archimandritam Eutychen, & libellum scriptis porrigente, in quo manifestabat eum hæreticis passionibus ægrotare, & postulante, euocatum eum apud vestrā sanctitatem satisfacere pro his, quæ obijciebantur: prouidens vestra indeclinabilis sapientia præcepit, pergere tam me quàm reliquum diaconum Andream, ad eum in eius monasterium, & ad satisfaciendum, eum vocare. Quo facto, cùm peruenissemus ad eum in eius monasterium, libellos ei legimus, & exemplaria ei dedimus, & accusatorem ei manifestauimus, & vocationem ei denunciauimus, & satisfactionem apud vestram sanctitatem: Ipse autem occurrere quidem & satisfacere penitùs abnegauit, dicēs, hoc apud se esse decretum, & diffinitione quadam ab initio teneri, vt nusquàm alibi egrediatur à sua fraternitate: quodammodò enim, tanq̄ in sepulcro, degere in mōasterio. Innotescere autē vestræ sanctitati per nos postulauit, eò quòd reuerendissimus episcopus Eusebius inimicus ei iamdudùm existens, detractionis & iniuriæ causa hanc accusationem aduersùs eum confecerit. Paratum enim se esse asserebat, expositioni sanctorum patrū, qui in Nicea & in Epheso congregati sunt, consentire, & subscribere interpretationib' eorum consitebatur. Si verò aliquid contigit eos in aliquibus dictis aut falli, aut errasse, hoc neq; reprehendere, neq; subscribere: solas autem scripturas scrutari, tanquàm firmiores sanctorum patrum expositionibus. Post incarnationem verò Dei verbi, hoc est, post natiuitatē Domini nostri Iesu Christi, vnam naturam adorare, & hanc DEI incarnati, & inhumanati. Et librum aliquem huiusmodi proferēs perlegebat. Adijciebat verò derogationes aliquas aduersùs se ab aliquibus dictas, quasi quòd dixerit, quia Deus verbum carnem secum de cælo deduxerit: se innoxium ab huiusmodi derogatione esse: ex duabus autem naturis vnitis secundùm subsistentiam, factum fuisse Dominum nostrum Iesum Christum, neque dixisse in expositionibus sanctorum patrū, neque suscipere, si contigerit ab aliquo ei tale aliquid legi, quia diuinæ scripturæ (vt dicebat) meliores sunt patrum doctrinis. Et hæc dicens, confitebatur perfectum Deum esse & perfectum hominem, qui natus est de Maria virgine, non habentem consubstantialem nobis carnem. Hoc autem mecum colloquens dixit. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Hæc ipsa tu solus audîsti, an &, qui pariter tecum directus est, Andreas diaconus? Ioannes presbyter & defensor dixit: Dum hæc mihi mandaret ad insinuandum vestræ sanctitati, præsens erat & venerandus Andreas diaconus. Flauianus archiepiscopus dixit: Dicat & venerādus Andreas diaconus, si hæc à venerando presbytero & archimandrita Eutyche dicta audiuit.

Reuerendus diaconus Andreas dixit: Iuxta vestræ sanctitatis iussionem, perreximus ad venerandum presbyterum & archimandritam Eutychem: & colloquentes ei, hęc ab eo audiuimus, quę & reuerendus presbyter & defensor Ioannes iam exposuit. Ioannes religiosiss. presbyter & defensor dixit: Ipso collocutionis tempore reuerend. presbyteri & archimandritæ Eutychis, quandò hæc nobis mandabat vestræ sanctitati referre, & religiosissimus diaconus reuerend. episcopi Basilij ibi præsens fuit, & quæ dicta sunt, audi-

audiuit. Quapropter peto vocatum eum interrogari, si horum aliquid audiuit. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicant religiosissimi notarij, si diaconus, qui adesse solet venerādo episcopo Basilio, qui & à reuerendo presbytero & defensore Ioanne cōmemoratus est, hic præsens est. Notarij dixerūt: Adest diaconus, qui adesse solet reuerendo episcopo Basilio, qui & vestræ cōsidet sanctitati. Flauianꝰ sanctissimus archiepiscopus dixit: Stet in medio. Et cùm stetisset, sanctissimꝰ archiepiscopus dixit: Quis vocaris? Et ait: Athanasius. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quo gradu fungeris Ecclesiastico? Athanasius dixit: Diaconus sum. Flauianus sanctissimus archiepiscopꝰ dixit: Cuius ciuitatis? Athanasius diaconus dixit: Seleuciæ sub sanctissimo episcopo Basilio. Flauianus sanctissimus archiepiscopꝰ dixit: Dic, quæ audisti, p̄sentibus reuerend. Ioanne presbytero & defensore, & Andrea diacono, à reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche de fide.

Athanasius diaconus dixit: Hæc audiui, quę & Deo amantissimus presbyter & defensor Ioannes exposuit, & reuerend. diaconus Andreas. Eusebius Deo amantissimus episcopꝰ dixit: Sufficiunt quidem, quæ prolata sunt à reuerend. presbytero & defensore Ioanne, & reuerend. diacono Andrea, & quæ facta est professio ab Athanasio reuerend. diacono sanctæ Ecclesiæ Seleuciæ, ad manifestandum quem habeat impiū sensum, & cōtrarium expositiōibus sanctorum patrum. Tamen supplico vestræ sanctitati, & iterùm secundò eum vocari. Paratus enim sum arguere cum multorum testimōijs, malè sapuisse, & sapere, & docere. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Vtinàm veniēs, & agnoscēs suum delictū, ad pœnitentiam respiciat, quoniam Dominus noster Christus lætatur de salute perditorum, & circumiens ipse priorē ouem errantem requirit. (Lucæ 15. a b) Quapropter & nunc directi, Mamas & Theophilus reuerend. presbyteri cōmoneant eum, reddentes ei à nobis transmissa vocationis scripta, quatenùs ad nostram sanctam perueniat synodū, scandalizatam non solùm ex accusatorijs libellis aduersùs eum porrectis ab Eusebio Deo amātissimo episcopo, sed etiàm ex facta professione, quasi malè sentiente eo, & permanente, vt dictum est à religiosissimo Ioanne presbytero & defensore, & Andrea, & Athanasio reuerendis diaconibꝰ, si quandō veniens & euomens priorem suā impietatem, & cognoscens rectam fidem & expositionem sanctorum patrum nostrorū, veniam mereatur, quàm decet dari à nobis his, qui ad pœnitentiam respiciunt. Eusebiꝰ Deo amantissimus episcopus, dixit: Dignetur vestra sanctitas, iubere priùs recitari & dictata à sancta synodo vocationis scripta, vt & ipsa inserantur monimentis. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Legantur & inserantur fidei monimentorum.

EPISTOLA CONSTANTINOPOLITANI concilij ad Eutychen archimandriten.

SAncta & magna synodus secundùm Dei gratiam degens in Christianissima & regia Constantinopoli * Roma, reuerēdo presbytero & archimandritæ Eutychi. Et nunc secunda ista te vocatione vocamus per Mamam & Theophilum reuerendos presbyteros, vt occurras absque dilatione, ad satisfaciendum sancto concilio, incusatus à DEO amātissimo episcopo Eusebio, sicut qui aliena à fide sapuisti, & sapis, & ad aliquos ex eis locutus es. Veni ergò in cōuentum nihil differens, nè, vt subterfugiens in faciem conuinci, subiaceas diuinarum regularum seueritati. Nec enim rationabilis est satisfactio, dicere, te decreuisse non procedere de monasterio, qui de talibus accusatus es. Adhuc sedente sancta synodo, & expectante Mamā & Theophilum reuerend. presbyteros, qui missi sunt vocare reuerend. Eutychen presbyterum & archimandritam, dum legerent eis expositiones de fide sanctorum patrum, exurgens in medio Eusebius Deo amantissimus episcopus, dixit: Nihil * intemeratum relinquitur adeò impiè agenti, & aliena à recta fide sapienti, audacter pergit omnia facere. Comperi enim, quia Eutyches presbyter & archimādrita volumē direxit per monasteria, & ad seditionē excitat monachos. Et quia hoc ipsum ad tutelā Ecclesiasticā & sanctæ synodi pertinet inquirere hoc & cognoscere, qualia conficit & machinatur tumultum faciens, postulō, hic præsentē presbyterum * Martyrij, quod est in * Septimo, dicere, si destinauit volumen, & fecit fieri subscriptiones. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Hic præsens est, de quo talia professus es? Notarij dixerunt: Adest.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Sistatur in medio. Et cùm stetisset, archiepiscopꝰ dixit: Quis vocaris? Ille respondit: Abrahamus. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Quo gradu fungeris honoris? Abrahamus dixit: Presbyter sum in Septimo sub tua sanctitate.

Flauianus archiepiscopus dixit: Audisti, quæ exposuit reuerend. episcopus Eusebiꝰ? Abrahamus dixit: Etiàm per vestigia tua.

Flauianus sanctissimꝰ archiepiscopus dixit: Dic, quæ ista? Abrahamus dixit: Emmanuel presbyter & archimandrita, direxit me ad Asterium presbyterum, hæc ei denunciare, quæ Eutyches presbyter & archimandrita direxit ei, tomum de fide, & suadebat ei in eo subscribere. Et hæc mandauit, vt prædictus presbyter Asterius vestræ suggerat sanctitati.

Eusebius Deo amantissimus dixit: Quoniam

for. * noua Roma,

* intentatū

Martyrij nūc, tēplū honori martyris extructum cape. Septimum, vnum est ex suburbijs Constantinopolis. Procopius.

Quoniam nō solùm in monasterio Emmanuelis presbyteri hoc ausus est facere, peto te dirigere & in alia monasteria, & addiscere, vtrùm & illic direxerit tomū ad subscribendum, quasi fides contempta sit, nec'ne. Flauianus sanctissimus archiepiscop⁹ dixit: Iuxta postulationes religiosissimi Eusebij episcopi, pergāt ad monasteria ciuitatis quidem Petrus reuerendus presbyter, & Patricius reuerend. diaconus, trans verò in Sycas, Rhetorius presbyter & Eutropius diaconus, in Chalcedonem autem Paulus & Ioannes presbyter, ad cognoscendùm ab eis, si directus est eis tomus ab Eutyche presbytero & archimandrita, suadente eis subscribere. Et cùm hæc à sanct. episcopo dicerentur, Aëtius diaconus & notarius dixit: Qui hodiè directi sunt à sanctitate vestra venerandi presbyteri Mamas & Theophilus ad Eutychen reuerend. presbyterum & archimandritam, præstò sunt. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicant reuerend. presbyteri, q mandata sancti concilij pertulerunt, quid audierunt ab Eutyche reuerend. presbytero & archimandrita. Et si paratus est conuentui sanctæ huius synodi præsentari. Mamas reuerend. presbyter dixit: Peruenientes ad monasterium Eutychis reuerend. presbyteri & archimandritæ, reperimus ante ianuas monachos stātes. Et ingressi cum eis monasterium, diximus: Nunciate. Loqui enim habemus archimandritæ, directi à sanctissimo archiepiscopo & præsente sancta synodo. Et dicebant nobis, quia dominus archimādrita ægrotat, & videre vos nō potest. quid ergò vobis placet, aut pro qua re estis directi, dicite nobis. Nos autē nō acquieuimus, dicentes eis, quia nos ad illum ipsum sumus directi, & scriptam iussionem complemus, & præ manibus habemus, quæ ad eum scripta sunt à sancta synodo. Qui ingressi, iterùm regressi sunt, & deduxerūt secum Eleusinium quendam monachū, dicentes: Quoniam archimandrita noster ægrotat, hunc loco suo direxit, vt huic, quæ sunt mādata, dicatis. Nec sic acquieuimus dicere ei, sed diximus, si suscepit nos missos à sanctissimo & beatissimo archiepiscopo & à sancta & magna synodo, dicite nobis. Deindè vidimus eos turbatos, & ad alterutrum susurrātes, & dicentes aliqua. Et cùm non acciperemus responsum, conturbatis eis, eò quod in scriptis esset mandatum, diximus eis: Quid cōturbamini? Nihil est durū. Quæ scripta sunt, non sunt occulta, sed dicimus & nos, quid scriptura contineat. Cōmonuit eū eccè hoc secūdò sancta synodus, quatenùs occurrat, & in his, in quibus accusatus est à Deo amātissimo Eusebio episcopo, se sistat, & satisfaciat inclamatus. Tūnc ingressi nunciauērūt, & suscepit nos prædictus reuerēdus presbyter & archimandrita Eutyches. Ingressi porreximus ei missam chartulā, & fecit eam nobis præsentibus legi. Et postquàm lecta est, dixit: Ego apud me definitum habeo, citra mortis necessitatem nō egredi monasteriū. Peruidet autem & sancta synodus, & DEO amantissimus archiepiscopus, quoniam & senex sum, & effœtus. Diximus & nos: Dignare venire, & in his, quibus accusaris, satisfacere apud sanctam synodū. Qui respōdit: Ego non egredior de monasterio meo, quia sic habeo definitum. Si autem voluerit beatissimus archiepiscopus & sancta synodus aliquid agere, quod eis placet, agāt. Hoc vnum peto, nullum huc altera vice fatigari. Definitum enim mihi est, non egredi monasterium. Nè ergò & iterùm dirigant. Quod volunt, & ante tertiam vocationem meam faciant. Mihi enim, àc si vocâssent, sunt. Petijt autem nos dicere sanctitati domini hęc. Compellebat autem nos & chartulam aliquam scriptam deportare, & non acquieuimus suscipere, dicentes: Si quid volueris, p ueniens doce. Ità nobis talia ad eum dicentibus, delata est charta, & voluit eam nobis legere. Et nec sic acquieuimus audire: sed accipiens, subscripsit eam. Et nos valefacientes, egressi sumus, dicente eo: Quia dirigo sanctæ synodo hanc chartulam cum subscriptione mea. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicat & reuerend. presbyter Theophilus, quæ, pergens ad reuerendum presbyterum & archimandritam Eutychen pariter cum religiosissimo presbytero Mama, audiuit. Theophilus reuerend. presbyter dixit: Perueniens pariter cum Mama presbytero in monasterium Eutychis presbyteri & archimandritæ, hæc eum audiui dicentē: Nisi forte mors eijciat me de hoc monasterio, quia definitum mihi est, & impossibile mihi est egredi. Et alia omnia, quę dicta sunt à reuerendo presbytero Eutyche, exposuit religiosissimus presbyter Mamas, quę ego audiui. Eusebius Deo amantiss. episcopus dixit: Excogitatio est semper & occasio obnoxijs, vt delatiōibus vtantur. Nec enim in arbitrio eorum qui accusantur, est recusare, aut loco seipsos circunscribere. Sed peto & nunc regularum sanctarum inuigilare potētiam aduersùs accusatum, & iubete eum etiàm inuitum huc aduenire. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Audiens sancta synodus, quæ mandata sunt ab Eutyche reuer. presbytero & archimandrita p reuer. presbyteros, q ad eū directi fuerāt, quod placet, declaret. Sancta synodus dixit: Rationis est, & tertiò à sancta & magna hac synodo reuerend. presbyterū & archimandritā Eutychen commoneri, vt ad hāc sanctam synodum occurrat. Quòd si hoc minimè fecerit, seipsum culpabit. Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Religiosissimi presbyteri, Memnon sacrorū vasorū custos, & Epiphanius, & German⁹ diacon⁹, euntes ad reuerend. presbyterū Eutychē & archimādritam,

Pertinacia Eutychetis.

tam, tertiæ euocatióis scripta, à sancta synodo ei directa, insinuent: quatenùs veniens, satisfaciat super his, quæ ei irrogantur. Cótinebat verò directa à sancta synodo vocationis chartula, sic:

EPISTOLA CONSTANTINOpolitanæ synodi actionis 3. ad Eutychen presbyterum.

SAncta & magna synodus per Dei gratiâ degens in Christianissima & regia Constantinopoli * Roma, Eutycheti reuerendiss. presbytero & Archimandritæ. Arbitramur te non ignorare, quæ à sanctis regulis diffinita sunt aduersùs minimè obediétes, & nolentes ad satisfaciendum occurrere, cùm & tertia ad eos facta vocatio fuerit. Nè ergò teipsum his, quæ piè ab eis statuta sunt, configas, vel nunc etiàm tertiò à nobis vocatus ꝑ reuerendiss. presbyteros, id est, Memnoné custodem sacrorum vasorum, & Epiphaniú, & reuerend. Germanum diaconum in sanctum concilium, acquiesce præsens esse in subsequenti die maturè, hoc est, die, quarta feria, decimaseptima mensis Nouembris.

for. * noua * Roma.

ACTIO CONSTANTINOpolitanæ synodi 4. sed Chalcedone lecta.

ET sequenti die tertia feria, quæ est 16. mensis Nouembris, præsidente sanctiss. archiepiscopo sanctæ synodo, & disputante de diuinis dogmatibus eodem ipso sanctissimo Archiepiscopo, Asclepiades diaconus & notarius nunciauit, dicens: Quidam monachi à presbytero & archimandrita Eutyche directi, & Abrahamus reuerend. presbyter & archimandrita, foris sunt, & postulant ingredi. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Ingrediätur. Et cùm ingressi fuissent Abrahamus reuerend. presbyter & archimandrita, & Eleusinius, & Cóstantinus, & Constátius diaconi monasterij reuerend. presbyteri & archimandritę Eutychis, sanctissim⁹ archiepiscopus dixit: Quid est fatigata ad nos reuerentia vestra? Abrahamus reueren. presbyter & archimándrita, dixit: Directi sum⁹. Sãctissimus archiepiscopus dixit: Quis vos direxit? Abrahamus reuerend. presbyter & archimandrita, dixit: Archimandrita. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quis archimandrita? Abrahamus reuerend. presbyter & archimandrita, dixit: Eutyches. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quid maximè? Abrahamus reuerend. presbyter & archimãdrita, dixit: Direxit me ægrotans. Per orationes enim tuas, totam noctem dormire nó potuit, gemens. Nec ego verò dormiui, eo geméte. A vespere enim propter hoc me vocauit. Dixit autem mihi, vt aliqua dicerem domino. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Et intermittimus, * non imminemus. DEI enim est dare sanitatem, nostrum autem expectare sospitaté ipsius. Nec enim in abscisionem inspicimus, sed ad incrementú. Nec enim delectatur Deus in perditióe viuorú: nec sumus filij inhumanitatis, sed clementiæ Dei. Si enim ꝓpter nos, qui diues erat, pauper factus est, & nos excelsam eius sequi paupertatem debemus. Ad misericordiæ enim opera à Deo facti sumus. Abrahamus reuerend. presbyter dixit: Mihi per vestigia tua, & alia aliqua mandauit, quæ si interrogat⁹ fuero, dico. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quomodò (rogo te) est possibile, altero accusato, pro eo alterum dicere? Sed magis intermittimus, & non imminemus. Adueniat huc ad patres, veniat & ad fratres, non ad ignorantes eum, immò hactenùs in amicitia permanentes. multi audiérunt, & scandalizati sunt. Nã accusator eius instat, & debet satisfacere. Si enim túc, Nestorio aduersante veritati, pro veritate iste ingressus est: quanto magis nunc debet pro veritate, & ꝓ semetipso ingredi? Homines sumus: multi & magni scandalizati sunt, & per imprudentiâ & imperitiam decepti sunt, putantes se recta sapere. Pœnitentia non affert confusionem: sed permanere in peccato, opprobrium est. Sicut enim vermis consumit lignum ex quo nascitur, ità & peccatum permanens in faciente illud. Sed magis adueniat, & confitenti ei delictum, & anathematizanti, dabimus pro præcedentibus veniam, & de futuris nos & sanctam synodum muniat, quòd similia expositionibus sanctorum patrú sapiat, & præter has postmodùm neque doceat aliquos, neque in aliquorum præsentia disputet. sic oportet, obsecro te. Nam & anteq̃ tu eum scires, scio eum: & antequàm te ille cognosceret, me cognouit.

Sap. 1.d

2. Cor. 8.b

* suspédim⁹ cognitioné negocij donèc conualescat, nó vr gem⁹ ægrotantem, vt viuat.

Abrahamus reuerend. presbyter & archimandrita, dixit: Ità habet per vestigia vestra. Et postquàm surrexerunt, Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Cognoscitis zelum accusatoris, quoniam & ipse ignis, frigidus illi videtur propter pietatis zelum. Et Deus scit. Et monui, & rogaui, dicens: Noli, obsecro, intermitte. Cùm autem immineret, quid eram facturus? Nunquid ego dispsionem vestram volo? Abiit, & non magis congregari vos? Inimicorum est dispergere, patrum autem conseruare.

ACTIO QVINTA CONSTANTINOpolitani concilij, lecta Ephesi, sed relecta Chalcedone.

SEquenti die, id est, septimadecima mensis Nouembris, rursùs congregata sancta synodo in secretario episcopij, Acti⁹ diaconus & notarius dixit: qui directi sunt hesterno die, qui erat sextusdecimus dies mensis Nouébris, religiosissimi presbyteri Memnó sacrorum vasorum custos, & Epiphanius, & Germanus diaconus in tertiam vocationem ad reuerend. Eutychen presbyterum & archimandritam, adsunt, volentes intimare, q̃ à memorato viro audiérunt * ministrantes literis

* ministratis

literis vestræ sanctitatis. Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Priore loco dicat Memnon reuerendus presbyter, quale responsum accepit ab Eutyche presbytero & archimandrita super his, pro quibus directus est à sancta synodo. Memnon presbyter & sacrorum vasorum custos, dixit: Secundùm iussionem vestræ sanctitatis & vestræ sanctæ congregationis, peruenientes vsq; ad reuerend. presbyterum Eutychen & archimandritam, reddidimus ei scripta, quæ à vestra sancta synodo transmissa sunt ei. Et accipiens autem, & perlegés, dixit nobis: Quia direxi reueréd. presbyterum & archimandritam Abrahamum ad sanctum & beatissimũ archiepiscopum nostrum, necnon & sanctũ concilium, quatenùs ex persona mea cósentiat omnibus, quæ dicta sunt à sanctis patribus in Nicea, vel in Epheso congregatis, & omnibus quæ à B. Cyrillo. Et adhuc eo dicente, Eusebius reueré. episcopus dixit: Nũc venit consentire. Ego non de futuris eum, sed de præteritis accusaui. Nunquid modò, si ei quidam ediderunt aliquam expositionem, dicentes, Propter necessitatem consenti & subscribe, ꝓptereà ego iam victus sum? Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Nullus neq; tibi concedet recedere ab accusatione, neq; illi, vt non satisfaciat de præteritis. Eusebius Deo amantiss. episcopus dixit: Postulo hanc vocem mihi non ꝑiudicare. Ego enim fidelissimos testes habeo, sub quorum præsentia peruersa docebat, & admonebat, & contentiõem expertus est, non semèl, nõ bìs, sed & sæpiùs admonit⁹ à me, vt recta saperet, nec ità acquieuit. Nam si dicas his, qui in carcere sunt, Ex hodiè nõ latrocinemini, & omnes promittunt. Flauianus sanctissim⁹ archiepiscopus dixit: Nullũ ꝑiudiciũ generatur tuæ sanctitati in accusatione à te proposita, etsi milliès spoponderit subscribere expositionibus sanctorum patrũ. Sicut eñ sæpiùs iam à nobis dictum est, oportet eum, priùs conuictum in quibus accusatus est, & satisfacere. Et cùm adhuc dicerentur, adiecit reueré. presbyter & vasorum custos Memnõ: Dicebat verò: Eò ꝙ in infirmitate cõstitutus sum, hac de causa direxi presbyterũ & archimandritã Abrahamũ. Cùm verò feruentiùs ei imminerem, quia debes peruenire, & ꝓsentare te in sancta synodo, & satisfacere de his quibus impeteris, hoc ait: Quia sustineo papam Abrahamum, fortè supplicat domino & sanctæ synodo. Dico ei: Quid ergò? Nos manemus hîc, donèc venias? Respondit: Peto supplicare Domino archiepiscopo & sanctæ synodo, quatenùs inducias mihi tribuant præsentis septimanæ, & secũda feria, volente Deo, ingredior, & satisfacio & domino & sanctæ synodo. Flauianus reuerend. archiepiscopus dixit: Dicat & reueren. presbyter Epiphanius, quid audierit à reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche. Religiosissimus presbyter Epiphanius dixit: Secundùm iussionem vestræ sanctitatis perueniens ego & reuerend. presbyter sacrorum vasorum Memnon, pariter cũ reuerendo Germano diacono, reddidimus reuerend. presbytero & archimandritæ Eutychi commonitoriũ scriptum à vestra sancta synodo. Et plegens ipsum, illa dixit, quæ reuerend. presbyter Memnon prosequutus est. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicat & religiosiss. Germanus diaconus, quę audierit. Religiosiss. diaconus Germanus dixit: Secundùm iussionem vestræ sanctitatis & sancti concilij, peruenimus ad reuerend. presbyterum & archimandritam Eutychen. Et hæc eadem nobis dixit, quæ & reuerend. presbyteri prosequuti sunt. Eusebius Deo amantissimus episcopus dixit: Iam & pridèm postulaui vestram sanctitatem pro seditione ab eo meditata, quoniam conturbationes immittit etiàm monasterijs, quatenùs dirigatur ad monasteria ad cognoscendum: quia omnes commonet, debere eos alicui chartulæ ab ipso conscriptæ, aut (nescio quomodò) ad eum perductæ subscribere. Pro quo vestra sanctitas ꝓcepit certos reuerendos clericos pergere ad monasteria. Iubete ergò eos adesse, & sub fide monimentorum ea, quæ à monachis audierint, profiteri. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Dicãt notarij, qui sunt directi ad monasteria ciuitatis. Notarij dixerũt: Reuerendus Petrus presbyter & Patricius diaconus, & hîc præsentes sunt. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicant quid audierint ab vnoquoque reuerend. archimandritarum. Reuerendus Petrus presbyter dixit: Secundùm iussionem vestræ sanctitatis & sanctæ synodi, peruenientes ad monasterium reuerend. presbyteri & archimandritæ Martini, requisiuimus, si aliquam *chartulam directam à reuerendo presbytero & archimandrita Eutyche susceperit. Qui respondit, directã ad se quidem fuisse præterita sexta feria, quæ est duodecima mẽsis Nouembris, per aliquem Constantinum diaconum, *petens, vt subscriberem, & non acquieui, dicens: Non est meum subscribere. Episcoporum tantùm est, & eorum qui digni sunt. Dicebat: Si nunc mihi conspirare nolueritis, & humiliauerit me episcopus, postmodùm & vobis impositurus est. Exindè egressi, venimus ad reuerend. presbyterũ & archimandritã Faustũ. Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Quid enim continere reuerend. presbyter & archimandrita Martinus dicebat tomũ, quẽ subscribere noluit?

Petrus presbyter dixit: Vt dicebat, quæ in Epheso acta sunt. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Legerat & cognouerat? *aut tantummodò audiens, hæc illi respondit? Petrus reuerend. presbyter dixit: Nõ legerat quidẽ. Dicebat verò, quia ista sunt bea-

*tomum

*qua petebatur, vt

*an

ati Cyrilli,& eorum quę in Epheso. Subscriptus verò erat & tomus, & occultabat subscriptionem. Similia verò & reuerend. presbyter & archimandrites Faustus dicebat, directum ad se tomum per Constantinum & Eleusinium, quasi deberet à se subscribi. Et exigebat virtutẽ chartulæ. Dicebant illi: Trecentorum decem & octo est expositio, & in Epheso congregatorum beatissimorũ episcoporum. Et respondi eis: Nunquid exemplaria eorum saluantur apud nos? Et date nobis ad pertractãdum, nè fortè aliquod additamentum habeat. Et non acquieuerũt, sed recesserunt, dicentes: Nos verò & Ecclesiæ filij sumus, & vnum patrem post Deum habemus archiepiscopum. Et dominus Iob dixit: Tomum quidem non direxit ad nos. Dicebant verò, quia in his diebus tomum ad te directurus est episcopus, vt subscribas, & nè persuadearis ab eo. Perreximus verò & ad Emmanuelem. Et dixit, non ad se directum. Similiter ad Abrahamum: Et ipse dicebat, neque tomum, neque aliquod respõsum ad se fuisse directum.

Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicat & Patricius reuerend. diaconus, quid à reuerend. presbyteris & archimandritis audiérit. Patricius reuerend. diaconus dixit: Directus à vestra sanctitate, & à vestra sancta synodo, vnà cum reuerendo presbytero Petro, audiui illa, quæ & memoratus reuerendus presbyter professus est. Eusebius Deo amantissimus episcopus dixit: Peruidet vestra sanctitas, quæ ab Eutyche archimandrita commissa sunt, & quia aliena à fide sapiebat. Talia enim & reuerend. presbyter & defensor Ioannes prosequutus est, & cum eo directus Andreas reuerend. diacon⁹, & Athanasius reuerend. diaconus reuerendissimi Basilij episcopi, qualia & nunc responsa reuerendi archimandritæ per directos ad se reuerẽd. clericos innotuerunt vestræ sanctitati. Qualis ergò adhuc ei satisfactionis locus relinquitur? Pro quo peto, q̃ præcipiũt sanctæ regulæ, ad præsens in eum iam exerceri. Qui enim conturbatiões emittit, & aliena à fide sapit, qua forte dignus est inter Dei sacerdotes & archimandritas connumerari? Perspicitis verò, quia & de periurio arguitur. Qui enim dixit, quia definitũ est mihi non egredi, & sepulcrum mihi est monasterium, ipse promittit venire, ad dilationem respiciens, & alia aliqua machinans, quatenùs fugiat comprobationes, & nõ sustineat pœnã. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Sufficiunt quidem vniuersa, quæ aduersùs Eutychen presbyterum & archimandritam proposita sunt, ad ostendendum nobis, quia aliena à recta fide sapit, & conturbare festinauit Ecclesiam, quatenùs amodò iam vindictæ canonicæ subiaceret, & alienaretur & à sacerdotali, qua fungitur, dignitate, & à principatu monasterij. Propter pleniorem verò examinationem, & postulatas ab eo præstamus inducias: sic eñ occurrens, & in faciem conuincetur. Si verò secundùm propriam promissionem Eutyches presbyter & archimãdrita minimè occurrerit proxima secunda feria, id est, vicesimosecundo die præsentis mensis Nouemb. priuabit omninò & presbyterij dignitate, & alienabitur * pręesse monasterio. ACTIO VI. CONSTANTINOPOL. LECTA EPHESI, SED RELECTA CHALCEDONE. Considente sancta & magna synodo in secretario episcopij, Eusebius Deo amãtissimus episcopus dixit: In quibus scripto accusaui Eutychẽ presbyterum & archimandritam, supplico vestram sanctitatem, necessarios inibi, propter motũ à me aduersùs eum negocium, præcipere in vestram venire sanctam synodum die proxima secunda feria, in qua & ille se venire promisit. Sunt autem qui à me quærunt, Narses presbyter, & * syncellus eius Maxim⁹ archimandrita & amicus eius, & Constantin⁹ diaconus & apocrisarius eiusdem Eutychis, & Eleusinius diaconus eiusdem monasterij, vt eis pręsentibus facta cognitione, veritas manifestetur.

* nè præsit

* id est, cohabitator.

Flauianus sanctiss. archiepiscop⁹ dixit: Inquisiti à reuerend. Eusebio episcopo, vocenẽ ad occurrendum præfinito die. Eusebi⁹ Deo amantiss. episcopus dixit: A quibusdam cõperi, quia secunda facta vocatione à sancta vestra synodo, directi à vobis religiosissimi presbyteri Mamas & Theophilus, aliqua ab Eutyche presbytero & archimandrita audiérint, quæ sub fide monimentorum nõ sunt professi. Et hæc si manifesta fuerint, cõprobatio est certa quid sapiat. Peto igitur, vocatos Mamam & Theophilũ presbyteros, propositis sanctis euangelijs, dicere quæ audiẽrunt ab Eutyche presbytero & archimandrita. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicant notarij, si supradicti reuerendissimi presbyteri in præsenti sunt. Notarij dixerunt: Adest quidem reuerẽd. Theophilus presbyter, reuerendus verò Mamas presbyter absens est.

Flauianus sanctiss. archiepiscop⁹ dixit: Audisti, quæ à Deo amãtissimo episcopo Eusebio dicta sunt. Propter quod timorem Dei præ oculis habens, omnia cum veritate profitere, quæ ab Eutyche presbytero dicente audisti, cùm ad vocandum eum, à nobis & à sancta synodo directus es. Theophilus religiosissimus presbyter dixit: Secũdùm iussionẽ sanctitatis vestræ, ego & religiosissim⁹ presbyter Mamas peruenimus ad monasterium reuerẽd. presbyteri & archimandritæ Eutychis, & porrexim⁹ ei à vestra sancta synodo directum commóitorium euocationis eius. Cœpit velle disputare nobiscum. Reuerendo autem presbytero Mama dicente ei, quia non pro hoc venimus, vt cum tua reuerentia disputemus, sed euocare te ad occurren-

rendũ in sancta synodo, cœpit idẽ reuerẽd. presbyter & archimandrita, præsente Narsete presbytero & Maximo archimandrita, & alijs monachis, dicere: In qua scriptura iacẽt duæ naturæ? Deindè verò, quis sanctorum patrum exposuit Deum verbũ habere duas naturas? Ad hæc nobis respondentibus, & tu ostende nobis vbi cõtinetur homousion, aut quæ scriptura hæc dicit, respondit idem reuerend. presbyter Eutyches: Non continetur in scripturis, In expositione verò patrum iacet. Ad hæc reuerend. presbyter Mamas respondens, dixit: Eo modo, sicut homousion in sanctis scripturis non iacet, sed à sanctis patribus expositũ est, ità & de duabus naturis idem sancti patres exposuerũt. dixi ad hæc & ego: Perfectus est Deus verbũ, an non? Dixit idem presbyter: Perfectus. Dixi ego: Perfectus & homo incarnatus, an non? Dixit idem presbyter: Perfectus. Dixi: Si ergò Deus perfectus & homo perfectus, duo perfecta vnum perficiunt filium. Quid igitur prohibet nobis dicere, ex duabus naturis vnum filium? Et ad hæc respondit reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches: Absit à me, dicere ex duabus naturis esse Christum, aut de natura loqui seu disputare Dei mei. Si ergò volunt deponere me, aut si desiderant facere aliquid aduersùm me, secundùm permissum Dei faciant. Ego enim in fide, quam accepi, in ipsa steti, & cõsummari desidero. Hæc sunt, quæ ab eo audiui. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dic nobis, qua de re talia de fide à reuerendissimo Eutyche audiẽs, hæc ipsa adueniens priùs tacueras? Theophilus reuerẽdissimus presbyter, dixit: Scit & vestra beatitudo, quia non pro hac causa sumus directi, sed tantummodò vocare presbyterũ Eutychen. Propter quod minimè interrogati, superfluum putauimus hæc dicere, de quib[us] mandatum non accepimus.

Lepida & syncerè catholica legatorũ cum Eutyche disputatiũcula.

Notarij dixerũt: Aduenit & Mamas presbyter, *quem memoratus est Eusebius deo amantissimus episcopus. Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Relegatur reuerendo presbytero Mamæ prosequutio reuerendi Theophili presbyteri. Et postquàm lecta est, Mamas religiosissimus presbyter dixit: Si de homine esset, quod inquireretur, quũ nomen clerici habeam, non mentirer. De fide autem loquẽdo, absit vt negem aut mentiar. Quoniã directi nihil aliud à sancta synodo in mandatis accepimus, nisi tantummodò commonitorium dare, & responsum accipere, si venit, aut non: pro hoc in prima prosequutione, quæ voluit ille loqui, superflua putaui profiteri. Sed quia interrogauit reuerendiss. Eusebius episcopus, & quæ loquuti sumus profiteri, hæc eadem & ego profiteor, q̃ etiàm reuerendiss. presbyter Theophilus professus est. Nam nobis tacentibus, & minimè ei volentibus de vlla causa loqui, ipse certabat, dicens de dogmate, sicut sapiebat. Et leniter repræhendimus eum. Dicebat enim, quia Deus verbũ incarnatus, humanam naturam, quæ ceciderat, venit erigere. Statim respondens dixi: Qualem? Dixit iterùm ille: Quia humanam naturam. Dico ego: Fige in memoriam, quia humanam naturam, & à qua natura hæc suscepta est? Dicebat: Quia ego à sanctis scripturis non didici de duabus naturis. Dixi ego: Quia neq; de homousion à sanctis scripturis edocti sumus, sed à sanctis patribus, qui scripturas & piè intellexerunt, & exposuerunt fideliter: sic ergò accepimus & de homousion, & de ex duabus naturis esse Christum filium Dei. Ait ad hæc: Quia ego deitatem non possum asserere naturam, neque dico duas naturas. Absit. Et hic sum, & si damnatus fuero, sepulcrum mihi sit monasterium: & si permiserit Deus pati me aliquid, libenter patior. Ego tamen duas naturas non confiteor. Pro ea ergò causa, quam dixeram, quia non ad cõquærendum missi sumus, sed tantummodò responsum dare, & accipere, ideò hæc priùs minimè sumus prosequuti. Flauianus archiepiscopus sanctiss. dixit: Manifesta sunt ab vtrisque reuerendiss. presbyteris exposita, vndè hæc gestorũ fides accipiat.

**de quo loquutus est*

Lepida alia conflictatiuncula.

ACTIO VII. CONSTANTINOPOLI, LECTA EPHESI, RELECTA CHALCEDONE.

Congregata rursùs sancta & magna synodo, prolatis sanctis & tremendis euangelijs, & præsidente sancto & venerabili archiepiscopo nr̃o Flauiano in secretario episcopij, statuto tempore, secũda feria, quæ est 10. Calen. Decembris, Asterius presbyter & primicerius dixit: Aduenit statutus dies, & deo amantissimus Eusebius episcopus præ foribus stans, petit se intromitti. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Ingrediatur. Cumq; ingressus fuisset, Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Eant Philadelphius & Cyrillus diacones, & requirãt reuerẽd. presbyterum & archimandritam Eutychen circa episcopium, si occurrerit secundùm promissionem suam, & vocent eum ad concilium. Et paulopòst redeuntes prædicti, dixerunt, quæsitum quidem illum per vniuersam ecclesiam, sed non inuentum, nec ipsum, nec quenquam ipsius. Flauianus sanctiss. episcopus dixit: Et rursùs Crispinus & Diogenianus diaconi euntes, requirant eum circa ecclesiam, & vbicunq; esse didicerint, euocent eum. Et cùm abijssent, & reuertissent, dixerunt ipsum quidem non repertum, sed didicisse, quòd cum maxima multitudine militum & monachorũ ac pfectianorum apparitorum esset venturus. Et cùm ista dicerentur, & expectaret sancta synodus, Ioãnes venerabilis presbyter & defensor dixit: Occurrit reuerendus presbyter & archimandrites Eutyches cum magna multitudine militum & monachorum, & pfectianorum ap-

apparitorũ sublimissimæ potestatis pfectorum ptorio, & non aliter cum volunt dimittere, vt ingrediatur in vestrum sanctum concilium, nisi eis promiserimus, restituturos eius personam. Est verò pariter & magnus & mirandiss. Silentiarius & ipse vnà cum eo præ foribus cupiens ingredi, vtpotè direct' à pijssimo & amante Christum Imperatore nostro. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Ingrediantur. Cumq; ingressi fuissent, mirandiss. magnus Silentiarius dixit: Per vestigia sanctitatis vestræ, si iubetis suscipere responsum domini Imperatoris? Certa enim quædam scripto mandauit, quæ (si placet) relegam.

Sancta synodus dixit: Relege, quæ à pijssimo & religiosissimo nostro Imperatore pcepta sunt*, fili. Et legit mirificentiss. magn' Silentiarius ità: Nos pacem cogitamus sanctarum ecclesiarũ & catholicæ fidei, & custodiri volumus rectam & Deo inspirante prædicatam fidem à sanctis patribus nostris, qui in Nicea congregati sunt, trecentis decem & octo, & ab his qui Ephesi interfuerunt damnationi Nestorij. Hoc ergò volumus, nè scandalum in prædicta catholica fide immittatur. Et quoniam scimus magnificentissimum Patricium Florentium esse fidelẽ, & testimonijs probatum in recta fide, volumus ipsum interesse audientiæ synodi, quoniam sermo de fide est. Adhuc cùm hæc legerentur, sancta synodus dixit: Multos annos Imperatori, Magna fides Imperatorum, Custodibus fidei multos annos, Orthodoxis Imperatoribus multos annos. Pio & orthodoxo, pio Imperatori, pontifici Imperatori. Audite sancti patres, Gratias agimus orthodoxis Imperatoribus. Flauianus sanctissimus episcopus dixit: Dominum Florẽtium fidelem omnes scimus, & testificatiõibus probatum in catholica fide, & volumus eum interesse. Discamus autem & ab Eutyche presbytero, si vult & ipse eum interesse. Eutyches presbyter & archimandrita dixit: Quod vult Deus & sanctitas vestra, facite, ego me vobis commendo. Flauianus sanctiss. episcopus dixit: Veniat & magnificentiss. Patricius Florentius. Dignare ergò fili Silentiarie, fatigari ad eum.

*filio.

Vir laudabilis magnus Silentiarius dixit: Iubete & aliquem clericorum mecum mitti, nè fortè dubitet, quòd vestra sanctitas miserit. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Si iussisset pijssimus Imperator noster nos mittere, misissemus. Quoniam verò non iussit, ipse solus pergead eius amplitudinem. Et cùm venisset magnificentissimus & gloriosissimus ex pfectis & ex consulibus & patricius Florẽtius, sancta synod' dixit: Stẽt in medio accusator & accusatus, & legantur ab initio quæ acta sunt de negocio, quod vertitur inter Deo amantissimum episcopum Eusebium & venerabilẽ presbyterum & archimandritam Eutychen, vt instructi ex his q̃ gesta sunt, cõgruentẽ æquitati & sanctis canonibus, terminum demus his quæ mota sunt. Et transiens in medium Aetius diaconus & notarius, legebat factam cognitionẽ gestorum. Et cùm legeret, peruenit ad partem secundæ epistolæ sanctæ memoriæ Cyrilli, scriptæ ad Deo amantissimos episcopos Oriẽtales, in qua hæc continebãtur: Confitemur itaque Dominum nostrũ Iesum Christum filium Dei vnigenitum, Deum perfectum, & hominem perfectum ex anima rationali & corpore, ante secula quidem ex patre natum secũdùm diuinitatem, in vltimis autem diebus eũdem propter nos & propter nostram salutẽ de Maria virgine secundùm humanitatem, consubstantialem patri secundùm diuinitatem, & consubstantialem nobis secundùm humanitatem. Duarum enim naturarũ vnitio facta est. Propter quod vnum Christum, vnum Dominũ confitemur secundùm gratiam inconfusæ vnitionis. Cõfitemur sanctam virginem theotocon, propter incarnationem Dei verbi & hominis assumptionem, & quia ex eius conceptione vnijt sibi templum, quod accepit ex ipsa. Eusebius Deo amãtiss. episcopus dixit: Iste per vestigia vestra hoc non confitetur, nec his aliquandò consensit, sed contraria illis sensit, & locutus est ad vnumquenq; ad se venientem, & docuit. Magnificentissimus & gloriosissimus Florentius ex præfectis & ex cõsulibus & patricius, dixit: Si placet vestræ sanctitati, interrogetur papas Eutyches, vtrũ his consentiat. Eusebius Deo amantissimus episcopus dixit: Patimini igitur, vt legatur omnis actio gestorum. Sufficiunt enim mihi priùs acta ad eum conuincẽdum: nam mihi iam manifestatus est. Neque enim si modò consenserit, sumens alicundè documentum, debeo pati præiudicium. Nam ego demonstraui eum, & per sanctiones, quæ ad eũ missæ sunt à sancta synodo, & per testes episcopos sanctiss. eadẽ possum rursùs ostendere, si negauerit. Est enim dñs Meliphthõgus, & dominus Iouinus, & dominus Iulianus scientes certissimè. Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Nemo neque tibi concedit, Eusebi episcope eum non conuincere, neq; presbyterũ Eutychen cõtinuò suscipiet aliquis consentientem, nisi conuincatur quid antè senserit.

Eusebius Deo amantiss. episcopus dixit: Metuo ipsius concussionem. Ego pauper sum, nihil possidens. Minatur mihi exilium. Diuitias habet. Nam designat mihi iam nũc eas in loco exilij. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Licèt milliès ista perseueres dicendo, nos tamen nihil præponimus veritati. Eusebius episcopus dixit: Si conuictus fuero ego calumniæ, amittam dignitatem. Magnificentissimus & gloriosissimus ex pfectis patricius Florentius, dixit: Spatiũ offera-

offeratur Eutychi presbytero, vt exponat, quemadmodùm credit,& tunc rursùs interrogetur, cur modò ista asserés, antè aliter asserebat. Eusebius episcopus dixit: Sicut prędixi, præiudicium mihi non fiat ex eius repentina consensione,& interrogetur. Ego enim ex his, quæ antè acta sunt, documentis conuici eum non rectè sentientem. Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Non erit tibi præiudicium, si modò consenserit. Nam quæ antè acta sunt, habent propriam firmitatem. Eusebius episcopus dixit: Consentit istis, quæ modò lecta sunt beatæ memoriæ Cyrilli, & cófitetur duarum naturarú vnitionem factam in vna persona,& in vna subsistentia, an non? Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Audîsti presbyter Eutyches, quid accusator tuus dicit? Edicito nunc, si ex duabus naturis vnitionem cófiteris. Eutyches presbyter dixit: Etiàm ex duab^9 naturis. Eusebius episcopus dixit: Confiteris duas naturas domine archimandrita post *incarnationem,& consubstantialem nobis esse Christum dicis secundùm carnem, an non? EPHESI ACTA.

*incorporationem

Sancta synodus dixit: Tolle, incende Eusebium. Iste viuus ardeat, iste in duo fiat. Sicut partitus est, partiatur. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Tolerabilis est vobis iste sermo, post inhumanationem duas naturas dicere? Sancta synodus dixit: Anathema, qui dixerit. Dioscorus episcopus Alexandrię, dixit: quoniam & voces vestras necessarias habeo & manus, si quis non potest clamare, manum extendat, Et cùm legerent, CHALCEDONE ACTA. Orientales, & qui cum ipsis reuerendiss. episcopi, clamauerút: Nullus dixit ista, Dioscorus dixit, Ista Aegyptij dixerunt. Aegyptij reuerendiss. episcopi clamauerunt: Ista tunc diximus, & nunc dicimus. Constantinus deuotissimus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: CONSTANTINOPOLI ACTIONE VII. ACTA, CHALCEDONE AUTEM LECTA. Eutyches presbyter dixit: Ego non véni disputare, sed véni suggerere sanctitati vestræ, quid sentiam. Scriptum est autem in hac chartula, quid sentiá: iubete eam legi. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Ipse lege. Eutyches presbyter dixit: Non possum. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Quarè? Tu non exposuisti? aut alterius est expositio? Si tua est, lege ipse. Eutyches presbyter dixit: Mea quidem est dictatio, quæ dictatio æqualis est expositioni sanctorum patrum. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Dic, quorú patrum? Dic per te ipsum. Quid opùs habes charta? Et cùm legerentur, EPHESI ACTA. Ioánes reuerendiss. episcopus Ephesi, dixit: Quandoquidem absuit,& in concilio venire minimè sperabatur, omis ei quasi promitti clementia videbatur. Quádò verò aduenit, in omnem tentationem inhumanitatis inducitur. CONSTANTINOPOLI, ACTIONE VII. ACTA, SED CHALCEDONE LECTA Eutyches presbyter dixit: Sic credo: adoro patrem cum filio,& filium cum patre, & spiritum sanctú vnà cum patre & filio. Confiteor autem factam eius in carne *præsentiam ex carne sanctæ virginis,& incorporatum eum perfectè propter nostram salutem. Sic confiteor corá patre & filio & spiritu sancto, & vestra sanctitate. Dioscorus episcopus Alexandrię, dixit: Admittimus hác vocem. EPHESI ACTA. Sancta synodus dixit: Hæc fides patrum. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Quoniam dicit religiositas vestra, hæc est fides patrum, quæ fides? quam quis exposuit? Sancta synodus dixit: Eutyches. Nam Eusebius impius est. Dioscorus episcopus Alexádrię, dixit: Audîstis fidem Eutychis archimandritæ. Eccè omibus vobis manifesta est eius intentio. Ioánes presbyter, & primicerius notariorum, reliqua recitauit: CONSTANTINOPOLI VII. ACTIONE ACTA, CHALCEDONE VERÒ LECTA. Flauianus archiepiscopus dixit: Confiteris consubstantialem patri secundùm diuinitatem, & consubstantialem matri secúdùm humanitatem, eundem ipsum vnum filium Dominum nostrum Iesum Christum? Eutyches presbyter dixit: Ego quoniam commédaui me sanctitati vestræ, dixi, quid sentiam de ipso patre & filio & spiritu sancto, nihil vlteriùs me interrogetis. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Num Christum confiteris ex duabus naturis? Eutyches presbyter dixit: Quoniam confiteor Deum meú, Dominum cæli & terræ, hactenùs de eius natura disputare non mihi persuadebam. Consubstantialem autem nobis, hactenùs nunquàm me dixisse confiteor. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Nó dicis consubstantialem patri secundùm diuinitatem,& consubstátialem nobis eúdem secundùm humanitatem? Eutyches presbyter dixit: Vsque ad hodiernum diem nó dixi corpus Domini & Dei nostri consubstantiale nobis. Sanctam autem virginem confiteor nobis esse consubstantialem, & quoniá ex ipsa incarnatus est Deus noster. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Consubstantialis ergò nobis est virgo, ex qua incarnatus est dominator Christus? Eutyches presbyter dixit: Dixi, quia virgo consubstantialis est nobis. Basilius reuerendus episcopus dixit: Si mater est nobis cósubstátialis, & ipse: quoniam filius hominis vocatus est. Si ergò mater eius consubstantialis est nobis, & ipse secundùm carnem consubstantialis est nobis. Eutyches presbyter dixit: Quoniá modò dicitis, omnibus consentio. Magnificentissimus atq; gloriosiss. ex pfectis & cósulib^9 Florentius Patricius dixit: Cùm mater nobis consubstantialis sit, sinè dubio & filius consubstantialis est nobis. Eutyches presbyter dixit: Hactenùs non dixi, quoniam ipsum cor-

*præsentationem

corpus Dei confiteor. animaduertis, nó dixi corpus humanum corpus Dei: humanum autem corpus, & quoniam ex ipsa virgine incarnatus est Dominus. Si autem oportet, vt dicatur ex virgine cósubstantialis nobis, & hoc dico domine: tamen filium Dei vnigenitum, dominum cæli & terræ, condominantem & conregnantem patri, cui cósidet, & collaudatur. Neq; enim dico consubstátialé negâsse, eô quòd ipse sit filius DEI, antè quidem non dicebam: dico quidem modò tibi: puto, quod in exordio dixi. Nunc autem, quia vestra sanctitas hoc dicit, dico. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Ergò per necessitatem, non per voluntatem, veram fidé confiteris. Eutyches presbyter dixit: Nunc domine ità habet. Vsq; ad hanc horam metuebam dicere, quoniam scio Dñm nostrũ Deum, & de eius natura disputare mihi non persuadebam. Quoniã autem vestra sanctitas permittit & docet, dico. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Non nos nouitatem inducimus, sed patres nostri exposuerunt. Et sicut exposita ab eis fides habet, sic credentes, in his perseuerare omnes volumus, & nullum aliquid innouare. Magnificentiss. Florentius Patricius dixit: Cósubstantialem & ex duabus naturis post incarnationem Dominum nostrum, qui ex virgine est, dicis, an nó? Eutyches presbyter dixit: Cófiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem, post verò adunationem, vnam naturam cófiteor. EPHESI ACTA. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Consentimus* hîc & nos omnes. Sancta synodus dixit: Cósentimus. Et cùm legerétur, CHALCEDONE ACTA. Orientales & qui cũ ipsis reuerendi episcopi, dixerunt: Ista nemo dixit. Anathema ei qui dixit ista, Homicida dixit, Aegyptij dixerunt, Ista Pharaonis sunt, Anathema qui ista dixerunt. Hæc Dioscori sunt. Hæc homicidæ sunt. Post hæc quid quęrimus? Voces nostras Imperatori, Multos annos Imperatori, Multos annos Augustæ, Multos annos senatui. Eustathius reuerend. episcopus dixit: Et intétio pijssimi Imperatoris, & intétio pijssimę Augustę, & intétio vestra vult vnire ecclesias. Ergò nè, postquã hinc fuerimus egressi, incipiant aliq dicere, qm̃ docuerunt duas naturas dicere post adunatióem diuisas: Et cùm hæc diceret, Basilius reuerend. episcopus Seleucię Isaurię, dixit: Cognoscimus duas naturas, non diuidimus: neque diuisas, neq; confusas dicimus.

*huic

· Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Percurre reliqua. Constantinus deuotissimus à secretis sacri consistorij, recitauit ex eadem scheda: CONSTANTINOPOLI ACTIONE VII. ACTA, EPHESI AVTEM LECTA, SED IN CHALCEDONE RELECTA. Sácta synodus dixit: Oportet te clarè confiteri, & anathematizare omne dogma quod contrarium est his, quæ modò lecta sunt. Eutyches dixit: Dixi sanctitati vestræ, quoniam ante hoc non dicebam. Nunc autem quoniam hoc docet sanctitas vestra, dico, & sequor patres. Neque autem in scripturis inueni manifestè hoc explanatum, neq; omes patres dixerunt. Si verò anathematizauero, væ mihi est, quòd patres meos anathematizo. Exurgens sancta synodus, clamauit dicens: Anathema ipsi. Et post hæc sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicat sancta synodus, quid meretur iste præsens, neque confitens rectam fidem, neq; consentire volens his, quæ hæc sancta synodus sentit, sed in sua peruersa & iniqua malignitate psistens. Seleucus Deo amantiss. episcop⁹ Amasiæ, dixit: Dignus est quidem damnatione iste, in vestræ tamen sanctitatis humanitate consistit.

Sáctissimus archiepiscopus dixit: Si quidem confitens proprium peccatum, persuaderetur anathematizare propriam doctrinam, & consentiret nobis sequentibus traditiones sanctorum patrum, meritò dignus esset venia. Sed quoniam permanet in sua malignitate, subiacebit vindictis canonum. Eutyches presbyter dixit: Dico quidem ista, quoniam & vos nunc iussistis, non autem anathematizo. Quod enim dico, in veritate dico. Magnificétissimus & gloriosissimus ex præfectis & consulibus Florentius patricius dixit: Duas naturas dicis, & consubstantialem nobis esse? Eutyches presbyter dixit: Ego sequor legem beati Cyrilli, & sanctorum patrum, & sancti Athanasij, quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post autem adunationem & incarnationem, non iam duas naturas, sed vnam naturam dixerunt. Magnificentissim⁹ & gloriosissimus ex præfectis & consulibus Florentius Patricius, dixit: Confiteris duas naturas post adunationem? dic. Si non dixeris, damnaberis. Eutyches presbyter dixit: Legi iubete sancti Athanasij scripta, vt aduertatis, quoniam nihil tale dicit. Basilius Deo amantissimus episcopus dixit: Si non duas naturas post adunationem dixeris, cómixtionem & confusionem dicis. EPHESI ACTA Exurgens Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Hanc vocem, quam dicút me dixisse, ego non dixi his verbis, neq; scio ista. Dicente verò monacho, ex duabus naturis dico Dominum Iesum Christum, post verò adunationem vnam naturam, & non addente incarnatam & inhumanatam, scio dixisse. Quia si dixeris, ex duabus naturis, post verò adunationem vnam, & non addideris incarnatam & inhumanatam, putaberis confusionem dicere & commixtionem. Si autem addideris incarnatam & inhumanatam, similia patrum nostrorum dicis manifestè: quia secundùm expositionem patrũ, aliud quidem est diuinitas eius, id est, vnius Domini IESV CHRISTI, & aliud ca-

Hic error Eutychis, & sequacium eius prodit ad lucem.

ro eius quę ex matre est. Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, dixit: Hæc ergò vox adulterata est. Basilius episcopus Seleuciç Isauriæ, dixit: nó sum memor, neq; scio dixisse. CONSTANTINOPOLI ACTIONE VII. ACTA, EPHESI LECTA, CHALCEDONE AVTEM RELECTA. Magnificentissimus & gloriosissimus Florentius dixit: Qui nó dicit, ex duabus naturis, & duas naturas, non credit rectè. Exurgens vniuersa sancta synodus, exclamauit: Quę ex necessitate est, fides nó est. Multi anni Imperatorum catholicorũ, Impatorum multi anni. Florentius vir illustris dixit: Fides vestra semp vincit. Synodus dixit: Non consentit. Quid illi persuades? Sanctissimus archiepiscopus dixit: Per omnia Eutyches quondàm presbyter & archimandrita, & ex his, quæ anteà acta sunt, & ꝓprijs eius confessionibus, Valentini & Apollinaris peruersitate repertus est ægrotare, & eorum blasphemias incommutabiliter sequi, q nec nostrã reuerens persuasioné atq; doctrinam, rectis noluit consentire dogmatibus. Vndè lachrymantes & gementes perfectam eius perditionem, decreuimus per Dominũ nostrum Iesum Christum ab eo blasphematum, extraneum eum esse ab omi officio sacerdotali, & à nostra communione, & primatu monasterij, scientibus hoc omnibus, qui posteà colloquentur ei, & ad eum conuenerint, quoniam rei erunt & ipsi pœnæ excommunicationis, sicut qui non declinauerunt confabulationes eius.

¶Flauianus episcopus Constantinopolitanus nouæ Romæ, iudicans subscripsi. Saturninus episcopus Mattianopolis, iudicãs subscripsi. Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ, iud. subscripsi. Seleucus Dei gratia episcopus Amasiæ Hellesponti, iud. subscripsi. Eulalius episcopus Chalced. iud. subscripsi. Timothe⁹ episcop⁹ *, iud. subscripsi. Dorotheus episcopus misericordia Dei Neocæsareæ, consensi & subscripsi.

Aethericus episcopus Smyrnæ, iud. subscripsi & definiui, si quis aliud sapit de fide, prętęr ea quæ in Nicea ab omni sancta synodo diffinita sunt, anathema sit. Callinicus * Apameæ, quę est in Bithynia, iud. subsc. Cecropius misericordia DEI episcopus Sebastopolis, iud. subscripsi. Meliphthongus misericordia Dei episcopus sanctæ Dei ecclesię, quę est Iuliopolis, iud. subscripsi. Longinus misericordia Dei episcopus Chersoneñ, iud. subscripsi. Tryphon episcopus Chij ciuitatis insulæ sanctæ Dei ecclesiæ, iud. subscripsi manu mea. Paulus episcopus Apolloniadæ ciuitatis sanctæ ecclesiæ, iud. subs. Sabas episcop⁹ Palti primæ Syriæ, iud. subscripsi manu mea. Iouinus episcop⁹ Deuelteñ, iud. subs. Iulianus minim⁹ episcopus Coeñ, iudicio subs. Sauinian⁹ episcopus Thelmissi, & Enjandos, & Ioniæ sanctæ Dei ecclesiæ, iud. subs. Eustochius misericordia Dei episcopus sanctæ Dei ecclesiæ Docimei Phrygiæ, iud. subsc. Pionius minimus episcopus Troadis ciuitatis sanctæ Dei ecclesiæ, iud. subs. Cossinius episcop⁹ Hierocęsareæ, iud. subs. Ioannes minimus episcopus Hyrcaniorum ciuitatis, iud. subs. Diapherentius episcopus ciuitatis Olbæ, iud. subs. Romanus episcopus Eudoxiupolis, iud. subs. Iulianus episcopus ciuitatis Mostenę, iud. subs. Eudoxius episcop⁹ ciuitatis Bosphori, iudicãs & definiés per presbyterũ meũ Basiliũ subs. Thomas minimus episcopus Valentinianupolis, iud. subs. Amelius episcopus * Opotanæ ciuitatis, subs. Secundin⁹ episcopus * Noselaneñ, his gestis subs. Ianuarius episcopus ciuitatis * Macrianę, subs. Timothe⁹ episcop⁹ Primopolis, iudicãs subs. Genethlius episcopus Argos, iud. subs. Andreas presbyter & archimandrita, subscripsi in depositione Eutychis, ꝑ presbyterum Timotheum. Faustus presbyter & archimandrita, subscripsi in depositione Eutychis quondàm presbyteri & archimãdritæ. Martinus presbyter & archimãdrita monasterij B. Dionysij, subs. in depositione Eutychis quondàm presbyteri & archimandritæ, ꝑ fratrem Philippũ. Manuelius presbyter & archimandrita, subs. in depositione Eutychis. Petrus presbyter & archimãdrita monasterij B. Thalassij, subs. in damnatione Eutychis, quondàm presbyteri & archimandritæ, ꝑ Theodorũ monachũ. Iob presbyter & archimandrita, subs. in depositione Eutychis per diaconũ meum Andream. Antiochus presbyter & archimãdrita monasterij B. Theotecni, subscripsi in depositione Eutychis. Abramius presbyter & archimandrita, subscripsi in depositióe Eutychis. Theodorus monachus & archimandrita, subs. in depositione Eutychis. Theodorus presbyter & archimandrita monasterij Aegyptiorum, subs. in depositione Eutychis. Pientius presbyter & archimãdrita Basilicæ paruulorum, subscripsi in depositióe Eutychis. * Flauianus archimandrita monasterij sancti Hermilli, subscripsi in depositione Eutychis. Eusebius presbyter & archimandrita monasterij Helię, subs. in depositióe Eutychis. Eusebius presbyter & archimandrita monasterij sancti Eulogij, subscripsi per Theodulũ diaconum meum, in depositione Eutychis. Tryphon archimãdrita, subsc. in depositione Eutychis.

Iacobus diaconus & archimãdrita Syrorum, subscripsi per Zotum monachũ meum, in depositione Eutychis. Elpidius presbyter & archimandrita, subscripsi in depositione Eutychis. Paulus presbyter & archimãdrita * Etyhij, subsc. in depositióe Eutychis.

Carosus presbyter & archimandrita, subscripsi in depositióe Eutychis. Asterius presbyter & archimandrita monasterij beatæ memoriç Laurentij, subscripsi in depositióe Eutychis. * Callinicus monachus & archiman-

for. * Nocétianus, * Marianæ, * Maceri populi. Subscriptio archimandritarum. * Claudius,

mădrita monasterij Theodoti, in Eutychis depositione subscripsi. Germanus presbyter & archimandrita, subscripsi in depositione Eutychis per Glycerium diaconum. Marcellus exiguus presbyter & archimandrita, subscripsi in depositiōe Eutychis manu mea. * Omnes quinquagintatres subscripserunt. Cumq; lecta fuissent, EPHESI ACTA. Eutyches archimandrita dixit: Certa ex gestis, quæ lecta sunt, adulterata sunt. Et sunt, quæ in hoc negocio acta sunt, & peto ea recenseri.

*53. qui subscripserunt.

Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, dixit: Suscepta percurrantur, & fidei inserant monimentorum. Ioannes presbyter & primicerius notariorum, legit exempla gestorū habitorum idibus Aprilis: CONSTANTINOPOLITANA ACTIO IN EPHESO LECTA, ET IN CHALCEDONE RELECTA. Flauio Protogene, & qui fuerit nunciatus, consulibus, cùm sedissent ex sacro mandato in maiore porticu sanctæ Ecclesiæ, Flauianus reuerend. episcopus huius inclytæ vrbis, Florentius magnificentissimus & gloriosissimus ex præfectis vrbis, & præfectus prætorij sexiès, & exconsul & Patricius, Thalassius reuerend. episcopus Cæsareæ ciuitatis prouinciæ Cappadociæ, Eusebius reuerendissimus episcopus Ancyranorum ciuitatis, Seleucus reuerendus episcopus ciuitatis Amasiæ, Basilius reuerēdissimus episcopus Seleuciæ ciuitatis Isauriæ, Alexander reuerend. episcopus Tomitanorum ciuitatis prouincię Scythię, Marinianus reuerēd. episcopus Synnadorum, Meliphthógus reuerendiss. episcopus Iuliopolitanorum ciuitatis, Acacius reuerend. episcopus Ariarathiræ ciuitatis, Proculus reuerend. episcopus Adrianopolitanus, Daniel reuerendissimus episcopus ciuitatis Cadenæ, Sabas reuerēd. episcopus ciuitatis Paltenæ, Longinus reuerend. episcopus Chersoneñ ciuitatis, Ioānes reuerend. * presbyter Parthenopolitanus prouinciæ Cariæ, Paulinus reuerendus episcopus Theodosiopolitanus prouinciæ Asiæ, Thomas reuerend. episcopus Theodosiopol. prouinciæ Phrygię Pacatianæ, Timotheus reuerend. episcopus Saracenorum ciuitatis prouinciæ Palæstinæ, Eusebius reuerend. episcopus Dorylei ciuitatis prouinciæ Phrygiæ Salutariæ, Paulus reuerēd. episcopus Apolloniadis ciuitatis prouincię Bithyniæ, Eudoxius reuerendiss. episcopus Bosphorenæ ciuitatis, * Eustochius reuerē. episcopus Docimenæ ciuitatis, Timotheus reuerend. episcopus Primopolitanæ ciuitatis, Petrus reuerend. episcopus Theodosiopolis ciuitatis prouinciæ Armeniæ, Secundinus reuerendiss. episcopus * Nocentianæ ciuitatis, Candidianus reuerend. episcopus Antiochiæ ciuitatis prouincię Pisidiæ, Iulianus reuerend. episcopus Coensis, Longin⁹ reuerend. episcopus * Talbondanæ ciuitatis prouinciæ Pisidię, Gerontius reuerendus episcopus Basiliopolitanus, Pergamius reuerend. episcopus Antiochiæ ꝓuinciæ * Pisidię, Paulus reuerēd. episcopus ciuitatis Anthedoneñ, * Natira reuerend. episcopus Gazenę ciuitatis, Euphrates reuerend. episcopus Eleutheropolitanus prouinciæ Cretæ, Tryphon reuerēd. episcopus ciuitatis Chij, Aurelius reuerēd. episcopus ciuitatis Adramytinę, prǽsente Mama viro spectabili comite, & proximo sacri scrinij libellorum sacrarumq; cognitionum, Macedonius reuerend. tribunus, notarius & referendarius dixit: Sub die sexto Iduum Aprilium, ex sacro mandato iussus sum, reuerēdissimos episcopos fidem pridèm factorum monimentorum de accusatiōe, quę inter Flauianum reuerendiss. episcopum, & Eutychen archimādritam mouetur, perquirere, quod & in ꝑsenti identidèm fieri Imperialis præcepit authoritas. Flauius Florentius magnificentiss. ex pręfectis vrbis, & prefectus pretorij sexiès, & exconsul, & patricius, dixit: Quæ acta sunt in prosecutione viri spectabilis Macedonij referendarij, præsente sancta synodo, lectione pandantur. Cumq; prolata fuisset scheda à sacro scrinio libellorum & sacrarum cognitionum, à Ioāne deuotissimo exceptore eiusdem sacri scrinij recitata est: CONSTANTINOPOLITANA ACTIO, EPHESI IN CONCILIO LECTA, CHALCEDONE AUTEM RELECTA. Flauio Protogene viro clarissimo, & qui fuerit nūciatus, cōsulibus, sub die quinto Iduum Aprilium in Constantinopoli, cùm sedissent ex sacra iussione in sanctissimo baptisterio catholicæ ecclesię, Thalassius reuerend. episcopus Cæsareæ ciuitatis Cappadocię, Eusebius reuerend. episcopus Ancyrę ciuitatis Galatię, Constantinus reuerendus episcopus Meletinę ciuitatis, Basilius reuerend. episcopus Seleucię ciuitatis Isaurię, Saturninus reuerend. episcop⁹ Martianopolitanus, Marinianus reuerēdiss. episcopus Synnadę ciuitatis, Patricius reuerend. episcopus ciuitatis Chij, Seleucus reuerend. episcopus Amasię ciuitatis, Candidianus reuerend. episcopus Antiochię ciuitatis prouincię Pisidię, Timotheus reuerēd. episcop⁹ Saracenę ciuitatis, * Natira reuerēd. episcopus Gazenę ciuitatis, Eustathius reuerend. episcopus Pharnacię ciuitatis, Paulus reuerend. episcopus Anthedoneñ ciuitatis, Thomas reuerend. episcopus Theodusiopolitanę ciuitatis, Eustathius reuerend. episcopus ciuitatis Docimenę, Gerōtius reuer. episcopus Basiliopolitanus, Aquilas reuerē. episcopus ciuitatis * Aurocyrorum, Secundinus reuerend. episcopus * Nouensenę ciuitatis, Acacius reuerendus episcopus Ariarathirenæ ciuitatis, Iulianus reuerendus episcopus Coēnsis ciuitatis, Proclus reuerendus episcopus ciuitatis Adraorum, Eudoxius reuerendus Episcopus Bosphori,

*episcopus

* Eustathius

* Nosalenæ

* Menedunenẽ

* Phrygiæ Salutariæ.

* Natyra

* Natyra

* Ariocerauniorum, vel Acrotonorum, vel * Acroceraniorum

* Nosalenæ

Sabas reuerend. episcopus ciuitatis Paltenæ, Timotheus reuer§. episcopus Primopolitanus, Paulinus reuer§. episcopus Theodosiupolis ciuitatis prouinciæ Asiæ, Paulus reuer. episcopus Apolloniadæ ciuitatis, Longinus reuerend. episcopus * Madinæ ciuitatis, Macedonius vir spectabilis tribunus, notarius & referendarius dixit: Eutyches reueren. archimandrita, oblatis precibus sacratissimo Imperatori, suggessit pridèm se repperisse & reliqua, quæ in sacris scrinijs continentur. Magnificentissimus Patricius dixit: Oblatæ preces reuerendi Eutychis monachi, perlegantur, & venerabilis tribunus & notarius & referendarius doceat, si qui obseruāt pro persona agentes eiusdem reuerendi monachi. Et antequàm legerentur, Macedonius tribunus, notarius & referendarius, dixit: Obseruant, qui pro persona monachi possint dicere. Magnificentissimus Patricius dixit: Quid pro hoc placet reuerendiss. episcopis? Eusebius reuerendissimus episcopus Dorylei ciuitatis, dixit: Si per procuratorem dicit, me iubete recedere. Magnificentissimus Patricius dixit: Quod Imperialis præcepit authoritas, omnibus modis obseruandum est. Vndè si cōsentiunt reuerendissimi episcopi, vt suscipiantur hi, qui pro persona reueren. monachi agere parati sunt, dicant. Meliphthongus reuerendiss. episcopus dixit: Tali facta accusatione, consequēs est, adesse eum qui accusatur, præsertim quia huiusmodi accusationes non sinè periculo fiunt. Nec enim leue est ac transitoriū, quod vertitur, & ideò alterum pro altero decertare non licet. Quoniam igitur pijssimus Imperator ex auita traditione cōsueuit orthodoxam continere fidem, & in nullo sanctas regulas irrumpere, postulamus eius referri clementiæ. Et si iusserit in criminali causa alterum pro altero decertare, & hoc suscipimus, præcipuè quia vniuersalem præcepit fieri synodum. Et necessè est, maiores causas in * eum reseruare concilium. Et vocati sunt multi, & iustum est, quæ à pijssimo principe præcepta sunt, effectui mancipari. Magnificentissimus Patricius dixit: Quod sibi de hoc venerabilis tribunus notariorum & referendarius mandatum esse cognoscit, exponat. Macedonius venerabilis tribunus notariorum & referendarius, dixit: Pijssimus Dominus noster cognoscens damnatum esse prædictū virum, iussit pro eo omnibus modis directos ingredi, vt cognoscant in relectione chartarum, quæ ab episcopo ad eum dicta sunt, & quæ ab eo ad sanctissimum episcopum. Magnificentissimus Patricius dixit: Simplex est quod postulatur. Et propter hoc illi ingrediantur, & sub eorum præsentia preces recitentur. Et cùm ingressi fuissent, & stetissent in medio Constantinus, Eleusinius, & Constantius reuerendi monachi, Macedonius venerabilis tribunus, notarius & referendarius, proferens sanctum Euangelium, dixit: Oportet omnia, quæ mandata sunt ab eorum pietate, dicere me. Iussit igitur eos, qui dudùm præsentes fuerunt, sacratissimos episcopos, sub sacramento dicere, si veræ sunt legendorum monimentorum professiones ab vtraq; parte illatæ. Basilius reuerendissimus episcopus Seleuciēsium ecclesiæ, dixit: Hactenùs iuramentum episcopis nescimus oblatum. Sed & præceptum est nobis à Domino Christo, non iurandum, neq; per cælum, quia thronus Dei est: neq; per terram, quia scabellum pedum Dei est: neq; per caput suum, quenquā iurare, quia nullus potest vnū capillum, qui à Deo creati sunt, ipse facere. Vnusquisq; verò sicut ante altare stans, Dei timorem habens præ oculis, & propriā conscientiam mundam seruans Deo, quod in memoriam retinet, nullatenùs habet intermittere. Magnificentissimus Patricius dixit: Sicut semèl dictum est, precum lectio sequatur. Et per eundem deuotissimum exceptorem recitatum est: Pijssimis & fidelissimis amicis Christi, Imperatoribus nostris, Theodosio & Valentiniano patribus patriæ Augustis, Eutyches archimādrita: In omnibus mihi post Deum & salutis & veritatis manifestatio facta est vestra pietas, in nulla re prætermittens inquisitionem facere eorum, quæ vel de fide, vel aduersùs me calumniosè mota sunt. Gesta enim, quæ sunt composita à reuerendissimo archiepiscopo Flauiano aduersùm me, legi hesterno die, & repperi contraria his, quæ acta sunt, contineri in chartis. Nec enim, quæ ipse ad me locutus est, iacebant in eis: neque, quæ ego locutus sum, inseruerunt eidem monimento. Supplico igitur vestræ serenitati, consuetè orthodoxæ fidei patrocinanti, & meæ paruitatis opinioni, vt dignetur præcipere beatissimos episcopos, qui in hac causa tunc residerunt, & notarios reuerendissimi episcopi Flauiani, & reueren. clericos, qui ad me directi fuerant, vocantes vt occurrerem, & reuerend. diaconum Athanasium reuerend. episcopi Basilij, conuenire in præsentia sanctissimi episcopi Thalassij, quatenùs interrogati dicant, omni cum veritate * scriptis, quid nouerint: vt hoc consecutus, more solito laudans, gratias agā Domino & Deo omnium Christo & vestræ semper pietati. Idem deuotissimus exceptor dixit: Est in recitata prece etiàm diuina annotatio * sacratissimi & pijssimi Imperatoris nostri. Magnificentissimus Patricius dixit: Summa cum veneratione percurratur. Et per eundem deuotissimum exceptorem recitatum, est: Deponant apud reuerend. episcopos non solùm, qui dudùm conuenerant, verùm etiàm & apud reuerendum episcopum Thalassium, vt omnibus his præsentibus, quos supplicatio loquitur, negocij veritas inquiratur.

Marginal notes: * Mantinæ; Matt. 5.; * illud; * diuinissimi

ratur. Flauianus reuerend. episcopus dixit: Reuerendi diaconi & notarij, Asterius & Aetius, Nonnus, Asclepiades, Procopius, præstò sint. Cumque in medio stetissent, Asterius, Aëtius, Nonnus, Asclepiades, Procopius, notarij Flauiani reuerend. episcopi, magnificentissimus Patricius dixit: Præsentibus omnibus monimenta ex ordine relegantur. Et priùs quàm offerrentur, Aetius reuerend. diaconus & notarius dixit: Nescimus per vestigia vestra, cur vocati sumus.

Magnificentiss. Patricius dixit: Religiosiss. diaconi & notarij reuerend. episcopi Flauiani, monimenta in hoc negocio celebrata offerant relegenda. Aëtius diaconus & notarius dixit: Neq; causam scimus, pro qua hìc assistimus, neq; pro quo gestorum exiguntur monimenta. Hac de re differimus, & supplicamus scire, pro quo adstamus, & respondere debemus. Magnificentissimus Patricius dixit: Gesta quæ in causa Eutychis monachi acta sunt, inquirimus publicari. Aëtius diaconus & notarius dixit: Accusatio enim aliqua aliquandò talis aduersùm nos emersit. Magnificent. Patricius dixit: Causam requirere iussus sum, & propter hoc necessaria est gestorum oblatio. Cur ergò dilatione & calliditate vteris? Aetius diaconus & notarius dixit: Qui exordium inquisitionis negocio præstitit & originem, det nobis tempus respondendi, vtrùm proferamus, aut non proferamus. Magnificentiss. Patricius dixit: Vos gesta excepistis, à vobis ergò offerenda sunt. Aëtius diaconus & notarius dixit: Quis est accusator? Seleucus reuerend. episcopus dixit: Preces Eutychis archimandritæ lectæ sunt nobis, continentes, quòd peruiderit gesta, & depræhenderit in eis non contineri, quæ in sancta synodo acta sunt. Iustum ergò nobis hoc videtur, vt proferantur illa monimenta, quæ legisse se asseruit, & ex eis causæ fieri examinationem.

Magnificentissimus Patricius ad Aetium dixit: Authenticis monimentis opùs est, in quibus subscriptiones episcoporum continentur. Propter quod (vt sæpè interlocutus sum) hæc à notarijs proferantur. Aetius diaconus & notarius dixit: Dignetur magna & sancta synodus, & vestra magnificentia tempus nobis dare, de quibus volumus dicere. Nec enim sinè periculo nobis est. Magnificentiss. Patricius dixit: Monimenta priùs conuenit publicari. Postmodùm enim, si quid docere desideras, facultas tibi præstabitur. Aëtius diaconus & notarius dixit: Nihil incongruum, neq; iniustum postulamus. Et præ omnibus magnificentia vestra cognoscit, & sicut dixi, quia non de paruo nobis est periculum. Audiuimus autē, quia interpellatio aduersùm nos facta sit à quodam apud pijssimum & Christo amantissimum (& qui à Domino Deo conseruatur) Imperatorē. Supplicamus has nobis declarari obiectiones, & causas agnoscere, & personam statui, & manifestam accusationem aduersùs certas personas fieri, atq; ità respōdebimus, & nos defendemus, præsumentes de vestra iustitia. Magnificentissimus Patricius dixit: Aduersùs vos interim nihil depositum est, sed gesta quæruntur, quæ sic (vt sæpiùs dictum est) à vobis offerenda sunt.

Iniustæ interpellationes.

Iustæ petitiones.

Aetius diaconus & notarius dixit: Monimentorum acta nos deducunt in medum. Neque enim ab alijs scripta sunt. Magnificentissimus Patricius dixit: Nè aliqua suspicione percussus, hæc proferre formides. Aetius diaconus & notarius dixit: A me tale aliquid nec dictum, nec gestum est. Magnificentissimus Patricius dixit: Monimenta proferantur. Et priusquàm offerrentur, reuerend. episcopus huius inclytæ ciuitatis, dixit: Cognoscitis, quia tunc sancta synodo congregata, & voces ab vtraque parte vos excepistis? Et subtiliter cognoscitis, quæ à vobis scripta sunt. Et si hæc vera sunt, expressìm & cum Dei timore dicite. Sin verò aliqua falsa sunt, quasi ante tribunal Christi nolite mentiri, & falsarium nō taceatis. Hæc ità interloquente reuerendissimo episcopo, magnificentissimus Patricius dixit: Propositum reuerend. episcopi nouimus, quia propria cōscientia fisus, interfatus est religiosiss. notarios gesta proferre, & docere de omnibus veritatem. Quapropter gesta (sicut sæpiùs dictum est) offerantur. Aetius diaconus & notarius dixit: Admonitio sanctissimi & beatissimi archiepiscopi nostri, nostræ tribuit voluntati, quatenùs inter acta veritatem dicamus. Si ergò nobis dicentibus digni fide constabimus, & confitebimur & proferemus, & veritatem dicemus. Magnificentissimus Patricius dixit: Monimentorum lectio celebretur. Aetius diaconus, & notarius dixit: Peto & sanctam synodum, quæ tunc fuit præsens, præcipere nobis proferre monimentorum seriem. Reuerendissimus episcopus Seleuciæ dixit: Semèl sanctissimo archiepiscopo nostro iubente proferri monimentorum gesta, nullam dilationem in proferendis actis conuenit fieri. Et, quasi si à reuerendiss. episcopis dictum sit, hæc eadem omnes dicimus. Magnificentissimus Patricius dixit: Dum singula capitula releguntur, quid in his repræhensibile probat pars reuerendi monachi, prosequatur: & rescripta, quæ penès se habet pars prædicti reuerendi monachi, oblata lectione, cum gestis authenticis conferantur. Et cùm vtraq; pars obtulisset monimenta, Aëtius diaconus & notarius dixit: Si iubet magnificentia vestra, habemus aliquid dicere: Didicimus, quòd per supplicationē docuit reuerend. Eutyches, se gesta recensuisse, & exindè causas pro suis assertionibus reperisse, hæc acta petimus. Quo dicente, magnificentissimus Patricius dixit: Propter

pter hoc, conferri authenticis gestis rescripta diximus. Aëtius diaconus & notarius dixit: Petimus agnoscere, vtrùm authentica sint, an exemplaria, aut si quid tale ab aliquo ei est præstitum. Magnific. Patricius dixit: Reueren. Constantinus, si hæc quæ profert, exemplaria sunt aut authentica, doceat. *Aëtius diaconus & notarius dixit: Exemplaria sunt. Magnificentiss. Patricius dixit: Nunc lectio subsequatur. Et priusquàm legerentur, Aetius diaconus & notarius dixit: Petimus considerare seriem gestorum, quæ ab eis offertur, vt cognoscamus, cuius manus sit, vel à quo data sit, aut si à notarijs sit edita. Suscipite nostras petitiones, quæ non sunt incongruæ. Magnificentissimus Patricius dixit: Si authenticis gestis schedæ non concordant, hæc iustè posteà requirentur. Aëtius diaconus & notarius dixit: Nihil prohibet. Semper iudicàstis, & iudicando claruistis. Magnificentissimus Patricius dixit: Superfluis prætermissis, lectio celebretur. Et relecta per Asterium deuotissimum exceptorem authentica scheda, à notarijs oblata, & ab alio collatis exéplaribus, prolatis à parte Eutychis reuerend. presbyteri & archimandritæ, relecta sunt, & ab exordio recensita sunt prima & secunda acta, quæ & in monimentis ità inserta sunt: Consulatu Flauiorum Zenonis & Posthumiani venerabilium consulum, sub die sexto Idus Nouembris in amica Christi & regia vrbe Constantinopoli * Roma. Et reliqua. Et postquàm lecta sunt prima & secunda actorum series, & suppletis depositionibus reuerend. episcoporum, Aëtius diaconus & notarius dixit: Petimus sanctam & magnam synodum interrogari, auditis proprijs vocibus & gestorum serie, nè aliquid falsatum sit vel corruptum. Magnificentissimus Patricius dixit: In hoc ipso quòd tacent, consentire monstrantur. Vndè conuenit & reliqua recenseri. Et per eundem deuotiss. exceptorem tertia gestorum series est relecta, quæ est & monimentis inserta. Et relecta prosecutione viri religiosiss. Ioannis presbyteri & defensoris, Constantinus diaconus & monachus dixit: Ità non est dictum per vestigia vestra, vt continet. Idem deuotiss. exceptor, repetita eadem lectione, relegit: Et si alicubi contigit, aliqua ab eis in aliquibus verbis falli, aut errari, hoc neque accusare, neque suscipere, solas autem scripturas scrutari, vt firmiores sanctorum patrum expositionibus. Dum lectum fuisset, Constatinus reuerend. diaconus & monachus, dixit: Quoniã diuersis modis locuti sunt sancti patres, & omnia suscipio. In regula autem fidei non suscipio, & quãdò perturbatio & inusitatio facta est. Constantinus reuerend. diaconus & monachus, dixit: Hoc rogo, vt qui egressi sunt, & audiérunt ab archimandrita cum integra conscientia, quasi in præsentia Domini, quæ audiérunt, cum veritate dicant, præiudicio minimè generato archimandritæ. Et ex mea prosecutione rogo reuerend. clericos, qui interfuerunt, deponere, quæ ab eo audiérint, vt religiosum diaconum Athanasium. Seleucus reuerend. episcopus dixit: Ante prosecutionem fratris Cõstantini, qui in persona directi sunt ipsius, qui precem porrexit, promiserunt omnia, quæ ipsi dixerunt, rata habere eorum archimandritam, & petimus vocem præiudicantem non facere præiudicium monimentis actorum. Constantinus diaconus & monachus dixit: Supplico illud auferri, quod est in regula fidei, quia in perturbatione nesciens sum locutus. Seleucus reuerendus episcopus dixit: Quia, cùm quies esset ante perturbationem, hanc vocem frater Constantinus deposuit, attestantur & sanctissimi episcopi, necnon & ipsorum potestas. Magnificentissimus Patricius dixit: De postulatione vtriusque partis, quid considerandum putant, reuerend. episcopi Thalassius & Eusebus dignentur dicere. Reuerend. episcopus Thalassius dixit: Non potest directus à reueren. monacho certa quidem de his, quæ ipse voce sua confitetur, suscipere, incerta autem minimè suscipere. Reuerendus episcopus Eusebius Ancyranorum ciuitatis, dixit: Et mihi similiter placet, vt qui personam religiosi archimandritæ suscepit, omnia ei firma consistant, quę ex eius voce prolata sunt: & non in parte velle ea teneri, in parte verò quæ dicta sunt, improbare. Magnificentis. Patricius dixit: Reuerend. Ioannes presbyter & Andreas, quæ cognoscunt se ab Eutyche monacho audisse, memores suæ opinionis, exponant. Et cùm in medio stetissent Ioannes reuerend. presbyter & defensor sanctæ ecclesiæ huius gloriosæ ciuitatis, & Andreas reuerend. diaconus, Cõstantinus diaconus & monachus dixit: Nó diximus, quia complacent omnia archimandritæ quæ dico. Magnificentiss. Patricius dixit: Voces tuæ in monimentis continentur. Seleucus reuerend. episcopus dixit: Veniens magnificentiss. referendarius, directus à pijssimo & Christi amico Imperatore nostro, deposuit in propria persona archimandritæ Eutychis directos Constantinum, & qui cum eo sunt, suscepturos omnia, quæ in eum inseruntur. Magnifi. Patricius dixit: Verba similiter tua eisdem monimentis continentur. Et adiecit Religiosus presbyter Ioannes, quę ab Eutyche reueren. monacho audiuit, exponat. Et priusquàm exponeret, Meliphthõgus reuer. episcopus dixit: Ex prouidétia quadã in exordio statìm, accusatione instãte, cõmemoraui, & dixi, qa nó de qualibetcunq; re accusatio cõmoueẽ, neq; per procuratorẽ tã periculosa causa tẽtari aut fieri debet: sed necessaria est & accusati pſentia, legibus hoc præcipientibus. Si verò fortè videtur pijssimo principi,

For. * Constantinus

Satis prudéter Aetius manùs proprietatem quærebat agnoscere, vt videret, an aliquis notariorũ Eutychis dementiæ cõsentiret.

principi, per procuratorem ventilari criminale negocium, & accusare sinè periculo, & hoc constituerit, innotescat ipsi. Et necessè nos erit in omibus Imperatoris Christi amici cedere iussioni. Reueren. episcopus Seleucus dixit: Firmitatem tenentibus etiã his, quæ & hodiè acta sunt, ex prosecutione magnifici referendarij, & consensu sanctorum episcoporum, & magnificétiss. & gloriosiss. exconsulis & patricij Florentij, exponant & reueren. Ioannes presbyter & Andreas diac. quæ nouerũt. Ioannes reueren. presbyter & defensor, dixit: Ea quidẽ quę professus sum, & sanctissimo & Deo amabili concilio sunt relecta, pręsente & magnificentissimo, & per omnia gloriosissimo exconsule ac patricio Florentio, quoniam hæc veritate subsistunt, hoc & religiosiss. diaconus. Quo dicente, Constantinus diac. dixit: Non omnia sunt relecta. Idem Ioannes reueré. presbyter & defensor, dixit: Etiàm, eccè hoc dico. Constantinus reuer. diac. dixit: Ego vnum verbũ dixi perturbatus, & scriptum est. quo dicente, reueren. episcopus Thalassius dixit: Sufficiebat quidẽ & opinio Ioannis presbyteri. Quoniam verò euangelium nobis omnibus est antè positũ, rationabile est, & ipsum super his quæ dicit, corã euangelio roborare. Idem Ioannes reueré. presbyter & defensor subiungens, dixit: Quoniã verò hæc veritate subsistunt, & ex eo quod placuit aduersario dubitare, maiore ea vinculo veritatis obstrinxit, & hoc agnouit DEO amabile sanctumq; cõcilium ex eo, ꝙ posteà verba propria refutare tentauit. Sed quoniam oportet perfici lectionem, & satisfieri mihi & consequentibus, quatenùs cognoscam ea, quæ dicta sunt à reueren. archimandrita Eutyche, & si conuenientia dixi his, quę tunc à me dicta sunt, aut denegem, si à me non cognosci contigerit, peto vestram Deo amabilitatem, & plenissimam fieri lectionem, vt & cuncta perspiciam propter reuerẽtiam sancti euangelij, quod vestra Deo amabilitas proposuit, & verbum consequar veritatis. Magnificentissimus Patricius dixit: Rursùs Ioannis presbyteri voces ex monimentis repetãtur, vbi aliqua ab Eutyche se audisse confessus est. Et per eundem deuotissimum exceptorem denuò voces Ioannis presbyteri recitatæ sunt. Religiosus Ioannes presbyter & defensor, dixit: Ante hoc reueren. Eusebio episcopo interpellante vestram sanctitatem in synodo, & accusante reueré. Eutychen presbyterum & archimandritam, & libellum scriptis porrigẽte, declarantem ægrotare eũ hęreticorum passione, & postulante euocari eum ad vestram sanctitatẽ, & satisfacere pro his, quæ ei ab eo ingerebantur, prouidens vestra incircunscripta sapiẽtia præcepit, peruenire me & reueren. Andream diac. ad monasteriũ ipsius, & euocare eum ad satisfaciendum. Quo facto, peruenientes ad eum in monasterio ipsius, libellos ei legimus, & exemplaria eorum dedimus, & accusatorem manifestauimus, & nunciauimus ei vestræ sanctitatis euocationẽ, pro satisfactione apud beatitudinem vestram. Qui occurrere quidem, & satisfacere modis omnibus abnegauit, dicens, hoc apud se decretum ex diffinitione quadam ab initio contineri, vt nullo modo alibì à sua congregatione discederet, sed quodammodò eũ velut in sepulcro degere in monasterio. Cognitum verò per nos sanctitati vestræ fieri postulauit, quia Deo amantiss. episcopus Eusebius olim inimicus eius existens, detractionis atq; iniuriæ gratia, hanc accusationem aduersùs eum cõflauerit. Paratum enim se esse dicebat expositionibus sanctorum patrum, qui in Niceno & Ephesino concilio congregati sunt, consentire & subscribere eorũ interpretationibus fatebatur. Si verò alicubì contigerit, ab ipsis in aliquibus verbis vel falli, vel erràsse, hoc neque accusare, neq; suscipere, solas autem scripturas inquirere, sicut patrum expositionibus firmiores. Post inhumanationem verò Dei verbi, id est, post natiuitatem Domini nostri Iesu Christi, vnam naturam adorare, & hanc Dei incarnati & inhumanati. Et de huiusmodi codicem proferẽs, legebat. Addebat autem detractionem quãdam contra se vbiq; diffusam, quasi ipse dixerit, quòd de cælo carnẽ Deus verbum deduxerit, se verò liberum esse ab huiusmodi detractione. Ex duabus verò naturis adunatis secundùm subsistentiam factum Dominũ nostrum Iesum Christũ, neq; didicisse in expositionibus sanctorũ patrum, neq; suscipere, si contigerit ei aliquid huiusmodi à quolibet relegi: quoniã diuinæ scripturæ, sicut dicebat, meliores sunt sanctorũ patrũ doctrinis. Et hæc dicẽs, confitebatur perfectũ Deũ esse, & perfectum hominem, qui natus est ex Maria virgine, non habentem carnem consubstantialem nobis. Hoc autem mihi colloquens, dixit. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Hęc eadem solus audisti, an & qui tecum directus est, Andreas diaconus? Reuerend. Ioannes presb. & defensor dixit: Cùm ista mihi mandaret vestræ suggerere sanctitati, præsens erat & reuerend. diaco. Andreas. Et postq̃ lectum est, Ioannes reueré. presbyter & defensor, dixit: Scit & vestra magnificentia, & Deo amabilis & sancta synodus, quoniam impossibile est, eisdem verbis vti eum, qui dirigitur enunciationem aliquibus intimare. Nec enim hoc vel probatissimorũ rhetorum aliquis forsan efficit, aliena verba deferre, & aliquibus deportare. Veruntamen quandò hęc à reuer. archimandrita Eutyche inquirebam, præsens fuit & reueré. Andreas diaconus, & insupèr reueré. Athanasius diaconus. Ego autẽ eo tempore cõmemoratorium faciens apud meipsum, vt putabã, q̃ ille dixit, custodio, atq; apud me habeo. Oportuit

Sequentia antè habentur post tertiæ actionis initium.

tuit autem eundē reueren. archimandritam Eutychen esse præsentē his, quæ hodiè peraguntur præ confusione mea. Hoc enim & à vestra incircunscriptibili prudentia credidi cōprobari, vt ipse, qui dixerat mihi, præsens hîc, quæ à me dicebantur, audiret: & interrogatus, contradiceret sermonibus meis, aut consentiret eis. Nec enim puto religiosum virū propositis sanctis euāgelijs verba mea destruere, quæ tunc ipse locutus est, maximè cùm & præsens reuerendissimus Diaconus Constantinus aliquandò quidem consentit his, quæ à me dicuntur, aliquandò autem & suspicatur, & aduersatur his, quæ à me dicta sunt. Et rogo, nè satis à me expressiùs verba quærantur, quæ ille locutus est. Nec enim hoc quisquam facere potuit, ipsis prorsùs verbis redintegrare alicuius eloqa. Cōscriptos aūt à me sermones tunc in * commemoratorio iubete relegi. Magnificentissimus Patricius dixit: * Cōmemoratoriū, quod postulat, relegatur, & conferatur professioni, quæ gestis continetur, vt si quid ex sensu vel ex verbis dissonat, agnoscatur. Et priusquàm legeretur, Ioannes reueren. presbyter & defensor, dixit: Rogo primum, vtrùm diaconus Andreas & reuerend. diaconus Thalassius præsentes dicant, si consonāt his, quæ iam lecta sunt, & à me iampridèm exposita. Magnific. Patricius dixit: Interìm lectio subsequatur. Et cùm protulisset * commentariū reueren. Ioannes presbyter & defensor, per eundem deuotissimum exceptorem relectum est: Ante hæc religioso Eusebio episcopo in concilio vestræ beatitudinis interpellante, & accusante Eutychen reuer. presbyterū & archimandritam, & libellum contra eum dante, quo indicatur hæretica eum ægrotare perfidia, ac postulante eundē reuerend. archimandritam accersitum, satisfacere de ijs, quæ ei ab ipso impingebantur, ꝓuidens catholicæ fidei incircunscriptibilis vestra prouidentia, abire ad illum præcepit me & reueren. diaconum Andream, & vocare eum satisfacturum. Hoc autem facto, nobisq; ei in suo monasterio præsentatis, relectaq; ei accusatione conscripta, atq; exemplaribus traditis, accusatoreq; etiàm declarato, & euocatione ad satisfactionem apud vestrum Deo amabile sanctumq; concilium memorata, huc quidē venire, & his, de quibus inclamatur, occurrere, modis omnibus distulit, dicens decretum sibi, & diffinitione quadam ab exordio cōseruatū, vt nusq̄ alibi à sua congregatione discedat, propterea quòd velut in sepulcro quodā in monasterio degat: innotescere verò per nos vestræ sanctitati postulauit, ꝙ olim inimicus eius existens Deo amantissimus Eusebius, iniuriæ & derogationis gratia hanc contra eum accusationē instituit: ipse enim sequi se expositiones sanctorum & beatissimorum patrum, qui in Niceno atque Ephesino concilio fuerunt, & subscribere eas, paratum esse promittit. Si verò fortè alicubi (vt dicebat) circa aliqua verba vel errauerunt patres nostri, vel falli potuerunt, ea se (quòd ad ipsum attinet) neque accusare, neque suscipere, sed solas diuinas scripturas scrutari de huiusmodi, vtpotè firmiores. Dicebat autem memoratis aliquibus, vanas contra se derogationes dispersas, quasi Deus verbum carnem de cælo deduxerit, alienum se autem ab huiusmodi derogatione. Nam post incarnationem Dei verbi, hoc est, post natiuitatem domini nostri Iesu Christi, vnam naturam adorare, & hanc Dei incarnati atq; inhumanati, & de hoc codicem proferens, relegebat. Duabus enim de naturis post vnitionem Domini nostri Iesu Christi disputare, neque didicisse in expositionibus patrum, neq; suscipere, si contingat ei fortè tale aliquid relegi, eò quòd diuinæ scripturæ (vt dixit) nullam de naturis faciant mentionem, & meliores sint expositionibus magistrorum. Et hęc dicens, addebat quoniam Deus perfectus, & homo perfectus est natus ex virgine. Magnific. Patricius ad Constantinum monachum dixit: Secundùm narrationem * commemoratorij, an secundùm monimentorū seriem locutum fuisse reuerend. monachum Eutychen clericis dicis? Constātinus reuer. diac. & monachus, dixit: quicquid allegauerint, qui audierunt, hoc suscepit archimandrita cum veritate. Magnific. Patricius dixit: Andreas, quæ ab ipso monacho audiuit, edicat, relectis priùs eius vocibus ex monimentis gestorū. Et priusq̄ legerentur, Eleusinius reuer. monachus dixit: Non habentē carnem cōsubstantialem nobis, hoc mihi in locutione dixit, sed in prolato ab eo * commentario non continetur. Magnific. Patricius dixit: Quid ad hæc dicit religiosus Ioannes? Ioannes reuer. presbyter & defensor, dixit: Sanctas scripturas ꝓposuit nobis humilibus vestra beatitudo & vestra magnificentia: & quæ habet * cōmemoratoriū meū, ista & confessio in gestis: & si contigit in sermonibus ea dissonare, non scio quid dicere. Magnifi. Patricius dixit: Sed nō est modicū, quod dicitur immutatū. Ioannes presbyter & defensor, dixit: Et qs potest aliena verba redintegrare cuilibet, sed magis ipsum intellectum, quē dixit? Quo dicente, Magnific. Patricius dixit: quid ergò istum in hac parte dixisse cōfirmas? Ioannes religiosus presbyter & defensor dixit: Quid enim extat ambiguū de consubstantiali? Dixit, qa matri consubstantialis est, nō dixit, nobis hoībus. Aut vbì vultis, iuro qa dixit, cōsubstantialis matri est, nō nobis cōsubstantialē habet carnē. Magnific. Patricius dixit: Rursùs hæc pars tā de monimentis, q̄ de * cōmemoratorio relegatur, & reuer. Ioannes specialiter fateatur, quid in hoc ab eo audiérit. Quo facto, Ioānes reuer. presbyter & defensor, dixit: Istud mihi

* commentario
* Commentarium
* cōmemoratorium
* cōmētarij
* cōmemoratorio
* cōmentarium
* commentario

mihi ſoli diſputās dixit, quoniam conſubſtantialem nobis carnem non habet, ſed matri. Magnific. Patricius dixit: Oblitus es quę *cōmētario audiſti, & propterea hæc * cōmemoratorio non indidiſti? Ioannes relig. presbyter & defenſor, dixit: Quoniā præſentes mecū viri reueren. diaconi non audierunt, quæ mihi ſeorsùm dicta ſunt, propterea hæc non indi- *cōmētario di * commemoratorio. Conſtantinus diaconus & monachus dixit: Et hoc rogamus, vt reueren. diaconi veniāt, & cum veritate profiteantur, quæ audierunt ab archimandrita: &, ſi ſemotim illi locutus eſt. Magnific. Patricius dixit: Sicut ſuperiùs interlocutꝰ ſum, præſente Andrea voces ipſius publicentur. Et per eundem virum deuotiſſimum exceptorem ex eiſdē geſtis relecta ſunt: Sanctiſſimus archiepiſcopus dixit: Dicat reuerend. diaconus Andreas, ſi hæc audiuit à reueren. presbytero & Archimādrita Eutyche dicta. Reueren. diaconus Andreas dixit: Secūdùm præceptum veſtræ ſanctitatis iuimus ad reuerend. presbyterum & archimandritam Eutychen, & locuti illi, hæc ab ipſo audiuimus, quæ & reueren. presbyter & defenſor Ioannes iam profeſſus eſt. Magnificentiſſ. Patricius dixit: Andreas reuerend. diaconus quid ab Eutyche audiuit, referat. Andreas reuer. diaconus dixit: Quoniam Deus cōſidet vobis, & timor & tremor ſenſum meū detinet, non poſſum à veritate excedere. Primitùs etenim directus à domino meo ſanctiſſimo archiepiſcopo Flauiano, & ſanctiſſimo cum ipſo conuentu ad reuer. archimandritā Eutychen, ea quidē, quæcunq; de euocatione edocuit reuerē. presbyter & defenſor Ioannes, hęc & cōprofeſſus ſum, & conſcius ſum. De conſubſtantiali autē cùm interrogationē faceret reuer. presbyter & defenſor Ioannes reuer. archimandritæ Eutychi, vtrùm dicat conſubſtantialē patri Deum verbū ſecūdùm Deitatē, & conſubſtantialē nobis ſecundùm humanitatem, inquit archimandrita Eutyches, dicens: Symbolū quemadmodùm habet? Dicit dominus Ioannes, quia anathema conſubſtantialem patri habet tantùm. Oppoſuit archimand. Eutyches, dicēs: Ità ergò habe & tu, quoniam & ego ità teneo. Aliud quid neſcio in hoc negocio. Magnific. Patricius dixit: Semotim tamen aliquid Ioannes cum Eutyche monacho & abſente locutus eſt? Andreas diaconus dixit: Quædā locutus eſt per veſtigia veſtra, quę ego non audiui. Magnific. Patricius dixit: Nunc reuer. diaconus Athanaſius adueniat. Et cùm steтiſſet in medio Athanaſius diaconꝰ, magnific. Patricius ad eum dixit: Propoſitū tuum conſiderans, cū veritate dic, quid monachū Eutychen Ioanni viro reuer. vel Andreæ dixiſſe cognoſcis? Athanaſius reuer. diaconus dixit: Quoniā de anima eſt ſermo, & non eſt abſq; periculo, non proferenti veritatē, quæ comperi, hæc & dico. Non ſum directus ego pro hac cauſa cum Deo amātiſſimo presbytero Ioanne, vel Andrea reuer. diacono: vocatus tamē à prædicto Deo amātiſſimo presbytero & defenſore Ioanne, tāquàm eo ſibi præſente & audiēte, quæ ab eo dicta ſunt, & requiſitus à ſanctiſſimis epiſcopis, profeſſus ſum, qa hæc & ego præſens ibi audiui, quæcunq; & ipſe profeſſus eſt. Sed & nunc hoc cōmemoratorio relecto, quod tenebat prædictus Deo amantiſſimus vir, cognoui omēs alios ſermones, ſolùm verò de conſubſtantiali non agnoui. Sed tunc eodem presbytero interrogante archimandritam, ac dicente, quia confiteris dominum conſubſtantialem quidem patri ſecundùm diuinitatē, conſubſtantialem verò nobis ſecundùm humanitatem, idem archimandrita dixit: Symbolum quemadmodùm habet? Deindè reſpondens presbyter, ait: Conſubſtantialem patri. Dicit ille: Ità habeto, quia & egò ità habeo. Magnific. Patricius dixit: Sermocinatiōes tū quaſdā inter ſe priuatìm Eutyches reuer. monachꝰ & Ioānes reuer. presbyter habuerunt? Athanaſius reuer. diaconus dixit: Nō intēdi p veſtigia veſtra. Eleuſinius reuer. monachus dixit: Precamur virū reuer. Athanaſiū diaconū, requiſitū, profiteri de ijs, qbus in ſecunda interrogatione reprehendit virum reuer. presbyterum Ioannem. Docuit nanq;, quòd poſt primam profeſſionem alia iterùm legebantur, & reprehendit, proteſtans quòd nō ſunt ſcripta hæc, q̄ profeſſus eſt priùs, quādò venit de monaſterio, ſiue hæc ſiue alia: ſed poſteà cōgregatione habita, & iubente ſanctiſſimo archiepiſcopo acta geſtorū proferri, in quibus profeſſus eſt Deo amantiſſimus Ioannes presbyter, relectis eis, reprehendit reueren. diaconus Athanaſius, dicens: quia hæc non audiui. Magnific. Patricius dixit: Ioannis voces ex monimentis relegantur: & quod ampliùs de ijs Athanaſius paratus eſt docere, proſequatur. Et cùm iterùm recitatę fuiſſent, idem Ioannes reuerend. presbyter & defenſor dixit: Præcedens reueren. diaconus Andreas, nec non & reueren. Athanaſius diaconus, omnibus quæ à me dicta ſunt in commemoratorio, cōſenſerunt, præter conſubſtantialem, vt dixerunt: & hoc profitentes, qualiter dictum eſt à reuer. archimandrita, & poterit intelligere & venerabile ſanctumq; hoc concilium & veſtra magnificentia, quia hoc ipſum, quod dixerim, quoniā ſcis Deum cōſubſtantialem patri ſecundùm diuinitatem, & conſubſtantialem nobis ſecundùm humanitatē, quia hoc ipſum quod econtrariò interrogauit, dubitationis erat ſignum. Et precor vocem reueren. diaconorum, quæ confirmat omnem profeſſionem meam factam in * cōmemoratorio, iam nullatenùs euerti debere. *cōmētario Magnific. Patricius dixit: Athanaſius, quod requiſitus eſt, dicat. Athanaſius reueren. diaconus dixit: In tertia diſcuſſione hæc profeſſio, quę nunc depoſita eſt

ta est à presbytero, relegebatur in secretario, & nouum hunc sermonem accepi, qui in fine positus est, vbi dicit, non habenté carnem consubstantialem nobis, & cótradixi. Dixit enim idem presbyter Ioannes: Hoc mihi soli locutus est. Magnific. Patricius dixit: Absente te tamé, singulatim aliquid cũ illo sermocinatus est? Athanasius reuer. diac. dixit: Nõ vidi. Ioannes reuer. presbyter & defensor, dixit: Quoniam quidé omnia, quæ à me dicta sunt, & secundò & tertiò requisiti reuer. diacones cófirmauerunt proprijs vocibus, hoc & vester Deo amabilis sanctus conuentus à vestra magnificentia & audiuit, & cognoscit. De consubstantiali auté, quoniã vir reueré. diacon. Athanasius dixit, nouũ se comperisse sermoné, sed & conturbationem etiàm quandã cócitasse, hoc etiàm ego confiteor: semotim enim hoc dixi eum retulisse mihi, quod quidé & dixit. Quia verò & ipsi ex parte audierint me ei dicenté, quia scis eũ patri consubstantialé secundùm Deitaté, & consubstantialé nobis secundùm humanitatem, etiàm ipsi proprijs vocibus affirmauerunt. Completis auté primis gestis, Marinus lector & notarius Cæsareeñ ecclesiæ Cappadociæ primæ, relegit. Magnific. Patricius dixit: Pars gestorũ reliqua relegatur. Et per eundem virum deuotum exceptorem relectũ est. Reueren. presbyter & defensor Ioannes, dixit: In eodem tépore collocutionis nostrę. Et reliqua tertię cognitionis. Et cùm relectum fuisset, Constantinus diaco. & monachus ait: Hoc non dixit, ꝙ nisi conspiraueritis mihi, & humiliauerit me episcopus, postmodùm etiàm vobis imponet. Hoc nó dixit per vestigia vestra. Cóstantinus diaco. & monachus ait: Quoniam neq;, qui directi sunt, hîc sunt, neq; presbyter archimandrita in pręsente reperitur, si iubetis, hoc transeat. Magnifi. Patricius dixit: Patricius, qui simul cũ Petro ad monachum iuit, hîc esse dicitur. Dicite ergò: Vultis istũ interrogari, an reue. Martinum? Eleusinius reuer. diac. & monachus, dixit: Necessaria pertractate per vestigia vestra. Magnifi. Patricius dixit: Nè fortè aliter gesta continent, q̃ ipsa veritas. de hac parte non dicitis? Cóstantinus diac. & monachus dixit: Non habent aliter per vestigia vestra in hac parte. Magnifi. patricius dixit: Sequétia relegãtur. Et per eundé virum deuotum exceptoré de eadem scheda relectũ est: Sanctus archiepiscopus dixit: Quod aũt contineretur, reuer. presbyter & archimandrita Martin⁹ in tomo retulit. Et reliqua. Et postq̃ lecta sunt, Aetius diac. & notar. dixit: Precamur præsenté sanctũ conuentũ, sed & vestrã magnificentiã, interrogationé adhiberi viris reuer. clericis, quorũ nobis mentioné pręsens lectio gestorũ continuit, & profiteri, nè q̃d dubitét super his, q̃ relecta sunt, & ab eis tunc exposita, id est, Mamæ presbytero, Theophilo, Ménoni, & Ioanni presbytero & defensori, Andreæ & Athanasio diaconis. Magnific. Patricius dixit: Nunquid ambigentibus illis, præsens requisitio proponitur viro reuer. Eutychi monacho, cuius & homines in præsenti stant? Et addidit: Reliqua relegãtur. Et per eundé virũ deuotum exceptoré relectu est: Die sabbati, quæ est 20. mẽsis Nouembris. Et reliqua. Et cùm lecta fuissent, Cóstantinus diac. dixit: Rogamus interrogari eos, si hæc audierunt. Magnifi. Patricius dixit: Theophilus, professionibus suis publicatis, si hæc eum audisse vel dixisse scit, dicat. Et cùm in medio stetisset Theophilus vir reuer. presbyter, dixit: Directus ego & presbyter Mamas à sanctiss. archiepiscopo & à sancto conuentu, peruenimus ad monasterium viri reueré. archimandritæ Eutychis. Et primùm quidé hæc, quæ nupèr relecta sunt, cœpit dicere. Posteà verò noluimus cum ipso certare, sicut corã Christo cõpulit nos, & propria voce dixit: Quoniam impossibile est, dicere me Christum ex duabus naturis. Neq; enim de natura disputo Domini mei. hæc ergò ipsa quæ relecta sunt, audiétes ex ore viri reueren. Eutychis, professi sumus. Et neq; additamentum, neq; ablationem aliquam fecimus. Constantinus monachus dixit: Aliud nihil audiuit?

Magnific. Patricius dixit: Extra hæc, quæ confessus es, nihil aliud audisti? Theophilus vir reuer. presbyter dixit: Dicebat, quia & patrum expositiones sequor. Ista dixit. Magnific. Patricius ad monachos dixit: Quid ampliùs requiritis? Constantinus monachus & diaconus dixit: Supplicamus & dominum Mamam dicere. Magnific. Patricius dixit: Similiter & reuerend. Mamas, quę cognoscit, profiteatur. Et antequàm profiteretur, Eleusinius diaconus & monachus, dixit: Ipse confessus est, quoniam dicebat, & patrum expositiones sequor. Et non est insertum in gestis. Magnific. Patricius ad Theophilum dixit: Quarè in gestis nullo modo cótinetur, quod ab Eutyche dictum est, in tua professione, quam posteà addidisti? Theophilus reuerend. presbyter dixit: Et alia dixit per vestigia vestra, quę in memoria non habeo. Quę autem in mentem venerũt, confessus sum. Magnific. Patricius dixit: Quarè hoc in gestis illo tempore non inseruisti? Eleusinius monachus dixit: Certè superiùs dixit, neque additamentum, neque detractionem se fecisse. Theophilus presbyter dixit: Quæ audiui ex ore archimandritæ, hæc dixi. Si autem volunt, vt ampliora dicã, quæ non audiui ab ẽo? Quo dicente, magnific. Patricius dixit: Mamas presbyter (sicut dictum est) prosequatur. Mamas reueren. presbyter dixit: Relegatur per vestigia vestrã professio, quæ tunc habita est, quoniam oblitus sum. Magnific. Patricius dixit: Voces illius ex gestis publicétur, vt relectis his, quæ se audisse cognoscit, dicat. Et per eundem

Plenè habetur istud suprà, actione quinta Cóstãtinopolitanæ synodi, recitatũ in Chalcedoneñ.

dem virum deuotum exceptorem ex gestis voces eius relectæ sunt: Sanctiss. archiepss dixit: Dic nobis cuius gratia. Et cætera. Quæ postquàm relecta sunt, Mamas presbyter dixit: Ità est per vestigia vestra. Hæc professus sum, quæ mihi relecta sunt, & nihil ampliùs prosecutus sum. Constantinus diaconus & monach' dixit: Arbitror, quia cõtraria sunt sibimet, quæ dixit domin' presbyter, quantùm ex relectis professionibus Theophili & Mamæ. Magnific. Patricius dixit: Nè fortè aliter habent gesta. Eleusinius monachus dixit: Non habent aliter per vestigia vestra. Magnific. Patricius dixit: Si quid aliud est, relegatur. Et per eundem virum deuotum exceptorem, relectum est: CONSTANTINOP. SYNODI ACTIONIS (VT VIDETVR) VII. ACTA, LECTA EPHESI, RELECTA CHALCEDONE. Congregato rursùs sanctissimo & magno conuentu, propositis sacris ac venerabilibus euangelijs, & pręsidente sancto archiepiscopo nostro Flauiano in secretario episcopij, diffinita dilatione, id est, secunda feria, quæ est 22. mensis Nouembris. Et cætera. Et postquàm relecta sunt, magnificentissimus Patricius dixit: Interlocutio mea posita est, continens, quoniã requisitio oblata est presbytero Eutychi, quẽadmodùm credit, & quid dicit, vsq; hoc dixi. Addiderunt verò quod nõ est dictũ, quod & insensatum est. Et nunc igitur interrogetur, cur nunc hoc dicens, primùm aliter sapiebat. Et addidit: Quô hoc potui dicere, necdùm aliquid reuer. archimandrita Eutyche dicẽte? Reuerendiss. episcopus huius gloriosæ ciuitatis, ad notarios dixit: Quẽadmodùm hæc, quæ nunc est interlocutus magnific. Patricius, gestis inserta sunt? Aëtius reuer. diaconus & notarius dixit: Habemus quid de his dicere. Reueren. episcopus huius gloriosæ ciuitatis, dixit: Quis vobis hęc dictauit? Ego vobis aliquid addere dixi, aut à vobis, vel certè ab alijs hæc audientes, fecistis? Aëtius diac. dixit: Iam quasi persuasa sanctitas vestra, ꝙ additamentum factum est, hæc interrogat. Magnific. Patricius dixit: Relegantur sequentia. Similiter per eundem virum deuotum exceptorem relectũ est. Eusebius episcop' dixit: Sicut & anteà dixi, nullo mihi præiudicio generato ex moderna huius professiõe. Et cætera. Et postq̃ relectum est, Eleusinius diaconus dixit: Non sunt secundùm ordinẽ posita. Priùs libellum porrigebat, in quo fides trecentorum decem & octo patrũ continebatur, sicut & in Epheso sanctus conuentus cõfirmauit. Et hũc offerentem libellũ non suscepit Deo amãtiss. episcopus. Sed & magnificentia vestra dicẽte, quoniã suscipi oportet, nec tunc auditus est. Reueren. archiepiscopus huius gloriosæ ciuitatis dixit: Et vndè hoc certum est, quia trecentorum decem & octo patrum fidem, illa chartula continebat? Eleusinius reuerend. diaco. dixit: Oportuerat ergò suscipi eum. Eusebius reueren. episcopus Dorylei, dixit: Coniuro vos per sanctã & homousion Trinitatem, futuro conuentui secundùm sanctionem Christi amicorum principum hoc negocium reseruari, vt ibì cum omni diligentia ostendatur Eutyches iam abdicatus sicut hæreticus, quia hæretica & sapiebat, & sapere non quiescit. Aetius reueren. diac. & not. dixit: Rogamus magnificentiã vestram & præsentem sanctum conuentum. Quo dicente, magnificent. Patricius dixit: Neq; Deo amantiss. archiepiscopus Flauianus de hoc ambigit, quoniam offerente libellum reuer. archimãdrita Eutyche, noluit suscipere, sed vt per semetipsum responderet, interlocutus est. Reuerend. episcopus Seleucus dixit: Anticipans reuer. diac. Eleusinius, dixit libellũ obtulisse sancto conuentui reuer. archimandritam Eutychen, in quo dicebat expositionem fidei contineri. Quoniã verò ante paucos dies literæ sanctiss. archiepiscopi Romanorum Leonis insinuatæ sunt nobis, continentes, quia accusauit reuer. archimandrita Eutyches, & appellauit in tempore examinationis vestram audientiam per dationem libelli, & ideò post damnationem eum archimandritam renominauerunt, quemadmodùm nunc stans & dicens de fide esse libellum, dicit illum quem tunc apud Rom. sanctiss. episcopum appellationem cum nominauit. Et hinc doceri debetis, quoniã non in eisdem permanet reuer. archimandrita. Et postulo epistolam prolatam relegi. Magnific. Patricius dixit: Postq̃ quieuit conuentus reuer. episcoporum, obtulit mihi reuer. Eutyches exemplum libelli, quẽ dicebat se obtulisse sancto conuentui. Et cùm legeret, idẽ vt exceptor subiunxit: Eutyches presbyter dixit: Ego non veni disputare, sed satisfacere sanctitati vestræ, quemadmodùm sapio. Scriptum autẽ est in hac charta, quemadmodùm credo, & iubete eam relegi. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Tu relege. Eutyches presbyter dixit: Non possum. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Quarè? Tu non exposuisti? An alterius est hæc expositio? Si tua, ipse relege. Eutyches presbyter dixit: Dictatio quidem mea est, dictatio verò hæc, sanctorũ patrum est. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Quorum patrum? Dic per te. Quid opùs habes charta? Eutyches presbyter dixit: Ità credo, Adoro patrem cũ filio, & filium cum patre, & spiritum sanctum cum patre & filio. Confiteor verò & incarnatam eius præsentiam factam ex carne virginis, & inhumanatum eum perfectè propter salutem nostram. Ità confiteor corã patre & filio & sancto spiritu & vestra sanctitate. Et postq̃ relecta sunt, Eleusinius diac. dixit: Vt coact' est per se fidem cõfiteri, dicit ꝙ stans in cõspectu patris & filij & spiritussancti, quẽ adoraui, & adoro, & adoraturus sum: quia ità sapio, quemadmo-

admodùm sancti patres trecenti decem & octo sanxerunt, qui in Nicea, sed & sanctiss. conuentus confirmauit in Ephesο, & hæc in gestis inserta nó sunt. Actius diaconus & notarius dixit: Precamur sanctitaté vestram, sed & vestram magnificentiá, interrogationem adhiberi tunc præsentibus sanctiss. episcopis, qui & interlocuti sunt ea, quæ produxit lingua ipsorum, & hæc manu propria cófirmauerunt, si ea, quæ nunc ab his dicta sunt, eo tempore à reuer. Eutyche dicta sunt, & si aliquid immutatú est in his, quæ gesta continent. Basilius episcopus dixit: Vt verè dicam, ego memoriá eorum diligenter nó habeo. Seleucus episcopus dixit: Relegantur mihi voces, quibus reuer. diaconus Eleusinius ministrauit. Et cùm de tabulis voces Eleusinij relegerentur, Seleucus reueré. episcopus dixit: Neque ego commemoror hæc dicta à reuer. archimandrita Eutyche. Tryphon episcopus dixit: Sicut sub Dei veritate, sicut in gestis continetur, ità hæc locutus est ille. Longinus episcopus dixit: Sicut gesta relecta continent, ità & ego commemoror Eutychen archimandritá dixisse. Quod auté dicitur modò ab Eleusinio reuerendissimo, quoniá dixit, vt trecéti decem & octo, qui in Nicea & Ephesο confirmârunt, ità ab eo ostenditur, & ex vltimis, vbi noluit confiteri Dominum nostrú Iesum Christum consubstantialem nobis secundùm carnem factum, & sicut coram Deo ità hæc dico. Meliphthongus reueré. episcopus dixit: Vt coram Deo dico, quia nihil aliter comperi túc factum, q̃ nunc relectum est. Quòd verò dixit diacon⁹ Eleusinius, quia tales emisit voces Eutyches, ipse scit, qui corda hominum scrutatur Deus, quia nó audiui, non cómemoror. Iulianus reuerend. episcopus dixit: Et ante verba mea arguet & infidelitaté Eutychis gestorú series. Nos enim ea, quæ nunc professa sunt ab Eleusinio diacono, ignoramus. Neq; enim aliquid tale dictú est ab Eutyche. Paulus reuer. episcopus dixit: In veritate dico, quasi nouam sum audiens vocé, cùm hæc ab Eleusinio diacono audio. Scio auté quia, quę cótinentur in gestis, vera sunt omnia, & neq; vel vnius syllabæ aut additio est, aut detractio. Eudoxius reueré. episcopus dixit: Coram Deo dico, obstupesco núc audiens hęc ab Eleusinio diacono. Tunc ení non est dictum tale aliquid à reueren. archimand. Eutyche, sed tantùm quæ gestis inserta sunt. Eustochius reuer. episcopus dixit: Sicut coram Deo, quę dixerunt, qui ante me sunt, hæc & ego dico. Quoniam illa tantùm scio, quæ gestis inserta sunt. Timotheus reuerend. episcopus dixit: Quia audiui dicentem ea, quoniam ità credo, sicut patres nostri. Scit tamen & vestra magnificentia, quia siue sursùm, siue deorsùm, audiui eum dicentem, ità sapio, sicut patres nostri. Valerianus reuerend. episcopus dixit: Hæc & ego dico. Sabas reuerend. episcopus dixit: Testis mihi est Deus, cui in die iudicij pro his ipsis reddituri sumus rationem, quoniá quæ in gestis inserta sunt, hæc locutus est archimand. Et laboraui ego, supplicans ei, vt confiteretur consubstátialem nobis, & nullo modo eum persuadere potui. Secundinus reuerend. episcopus dixit: Extra ea, quæ gestis inserta sunt, nihil audiui, nihil dictum est. Aurelius reueren. episcopus dixit: Hęc quæ nunc nobis relecta sunt, priùs & illo tempore ab archimand. dicta esse commemoror. Constantinus diaconus dixit: Rogo sanctum cóuentum vestrum, interrogari dominum episcopum Basilium, quid est quod dixit, quandò dominus Eusebius episcopus insurrexit contra eum, & obiurgauit sicut coram Deo? Quid est quod dixit? Surrexit dicens, quoniam libellos contra eum daturus sum. Et ità eum corripuit. Magnific. Patricius dixit: Interìm acquiesce fieri lectionem. Et si inferiùs hæc non continentur, tunc istis allegationibus vtere. Et per eundem virum deuotum exceptorem relectum est: Sanctissimus archiepiscopus dixit: Confiteris consubstantialem patri secundùm Deitatem, & consubstantialem nobis secundùm humanitatem eundem vnum filium? Et cætera. Et postquàm relecta sunt, Constantinus diac. dixit: Quandò dixit archimand. vnam naturam, tunc dominus episcopus ità dixit. quo dicéte, Eleusinius diac. dixit: Sicut corá Deo. Nunquid anathematizatus est tunc à religiositate vestra, q̃a dicit, exurgens sancta synodus anathematizauit eum? Magnifi. Patricius dixit: Tunc nihil tale dictú est? Seleucus reuer. episcopus dixit: Ego non audiui. Iulianus reueré. episcopus dixit: Verè hoc nec ego audiui. Basilius reu. episcop⁹ dixit: Verè frater, ex lingua mea talis vox non est egressa. Meliphthongus reu. episcopus dixit: Ego in illa hora à quibusdá iniuriatus sum, tanq̃ indignus cóuentui, q̃a dilationé clamaui, & nescio. Sabas reueré. episcopus dixit: Ante iudices quandò introierit martyr ad martyrium, & loqui non potuerit, annuit capite suo, & habet coronam martyrum. Omnes ergò nos subscribentes manibus nostris, quæ & confessi sumus scriptis, quomodò negare possumus? Tryphon reuer. episcopus dixit: Sicut semel impia eo verba locuto, & extra expositioné sanctorú patrú trecentorú decem & octo, & S. Ephesinæ synodi, omnes anathematizauerunt eú præsentes clerici. Actius diac. & notarius dixit: In talibus sanctissimis cócilijs contingit frequéter, vnú ex præsentibus reuer. episcopis aliquid dicere, & quod ab vno dictú est, tanq̃ ab omnibus simul dicatur, & scribitur, & intelligitur. Hoc ab exordio subsecutum est, intantùm, vt vno dicéte, scribamus, Sancta synodus dixit. Si ergò inuétus fuerit núc vnus aut secundus, dicens, q̃a & professi sunt

Locus obscurus.

1.Par.28.b Rom.8.c

Hic loc⁹ est vbi anathematism⁹ dict⁹ Eutychi ab aliquibus negabatur.

Optima ratio & sana.

Deo amantissimi episcopi, & consonauerũt, & acclamauerũt tunc sanctissimi clerici, petimus nullatenùs hanc vocem excludi, aut submoueri de gestis, quoniã vidẽtur omnes sancti episcopi subscripsisse. Quo dicente, Magnific. Patricius dixit: Quæ vnusquisque professus est, firma sunt. Quæ veritas continet, nullatenùs dubitantur. Actius diaco. & notar. dixit: Rogamus de hoc professionem nunc reuer. episcopi Sabæ, & reuer. episcopi Tryphonis fieri manifestã præsente sanctitate vestra, sed & Pauli reuer. episcopi. Magnific. Patricius dixit: Manifesta sunt, gestis inserta sunt. Vndè reliqua relegantur. Similiter per eundem virum deuotum exceptorẽ relectũ est: Et post hæc sanctiss. archiepiscopus dixit: Dicat sanctus cõuentus, quid meretur præsens, neq; apertè rectã fidem confitens, neq; volens doctrinæ præsentis sancti concilij consentire, sed permanẽs in peruersa ac maligna sua sentẽtia. Deo amantiss. episcopus Seleucus dixit: Dignus est iste quidẽ damnari. In humanitate autẽ sola vestrę sanctitatis positum est. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Siquidem confitens proprium peccatum, acquieuisset condemnare suam doctrinam, & consentiret nobis, sequentibus traditiones sanctorum patrum, consequenter dignus erat venia. Sed quoniam permanet in malignitate sua, subiacebit canonũ vindictis. Eutyches presbyter dixit: Dico quidẽ ista, quoniam & vos nunc iussistis, non autẽ anathematizo. Quod enim dico, cum veritate dico. Magnificentiss. & gloriosissimus ex præfectis & consulibus & Patricius Florentius, dixit: Duas naturas dicis, & consubstantialem nobis? dic. Et postquàm recitatũ est, magnificẽtissimus Patricius dixit: Quod dixi, dic, non quasi interloquẽs dixi, sed exhortans eum, vt consentiret his, quæ à sancta synodo dicebantur. Constantinus diaconus dixit: Propter quæ damnatus est archimandrita? Nónne quia religiosissimus & sanctissimus archiepiscopus noster interrogabat eum, dicis duas naturas post adunationem, & anathematizas eos, qui nõ dicunt? Et quoniam nõ acquieuit anathematizare, pro hoc condemnatus est, & voces eius nõ continentur in gestis. Magnific. Patricius dixit: Reliqua relegantur, vt si nullatenùs in gestis posita sunt, quæ Constantinus confirmauit, sciamus. Statim simul per eundẽ deuotissimum exceptorem recitatum est: Eutyches presbyter dixit: Ego legi scripta beati Cyrilli & sanctorum patrum & sancti Athanasij, quoniam ex duabus quidẽ naturis dixerunt ante adunationem, post adunationẽ verò & incarnationem, iam non dixerunt duas naturas, sed vnam. Magnificentissimus & gloriosissimus ex præfectis & consulibus & Patricius Florentius, dixit: Confiteris duas naturas post adunationem? dic. Si non dixeris, damnaberis. Et cùm recitarentur, magnificentissimus Patricius dixit: Istud, dic, Si non dixeris, damnaberis: non quasi interloquẽs dixi, sed quia videbam instantes ei omnes, hortabar eum consentire. Similiter & per eundem virum deuotum exceptorem relectum est: Eutyches presbyter dixit: Legi iubete sancti Athanasij scripta, vt aduertatis, quoniam nihil tale dicit. Deo amantissimus Basilius dixit: Si non duas naturas & post adunationem dicis, commixtionem quandam & confusionem dicis. Magnificentissimus & gloriosissimus Patricius Florentius dixit: Qui non dicit, ex duabus naturis, & duas naturas, non credit rectè. Et cùm legerentur, magnificentissimus Patricius dixit: Hanc interlocutionem non dixi. Neq; enim idoneus eram dicere. Religiosissimus & gloriosissimus episcopus huius gloriosæ ciuitatis, dixit: Quæ dicuntur non fuisse tunc dicta, gestorum tamen serie continentur, Annotate vos notarij. Contra vos enim de hoc certamen est, & opportuno tempore requirenda sunt hæc diligentiùs. Aetius diaconus & notarius dixit: Nunc est tempus, & conuinci, & non conuinci. Hic etenim sunt & præsentes sanctissimi episcopi, qui & audièrunt. Sed & magnitudo ipsorum audiuit sæpè gesta, & his etiàm qui in præcelsis dignitatibus sunt, præsentibus & multis sanctissimis episcopis. Et nunquid magnificentia ipsorum nos vnquàm repræhendit? Quo dicente, magnificentissimus Patricius dixit: Quandò enim mihi relecta sunt gesta, vt quid repræhenderem? quippe dum quærenti mihi relegere, non dederunt. Aetius diaconus & notarius dixit: Nemo nobis dixit. Similiter per eundem virum deuotum exceptorem relectum est: Exurgens sancta synodus, exclamauit: Ex necessitate fides non est. Multi anni Imperatorum catholicorum, Imperatorum multi anni, Fides vestra semper vincit. Non consentit. Quid illi persuades? Et postquàm relectum est, reuerendissimus diaconus Constantinus dixit: Hæc synodus dixit. Aetius reuerendissimus diaconus dixit: Interrogetur sancta synodus. Sabas reuerendissimus episcopus dixit: In omnibus ecclesijs anathematizatus est, & in vno angulo non habuit anathematizari? Tryphon reuerendissimus episcopus dixit: Et ego hæc eadem dico. Constantinus reuerendissimus diaconus dixit: Propter quid damnatus est archimandrita? Vox non est posita. Dominus enim archiepiscopus noster exegit eum, dicens, quoniam dic duas naturas post adunationem, & anathematiza eos, qui non dicunt. Et quoniam noluit anathematizare, dicens, Væ mihi est, si sanctos patres anathematizauero, tunc fecit damnationem eius, & hæc vox non est posita. Et tunc relectum est. Et Dominus Basilius episcopus nouit, quandò interrogatus est archimandrita, quia dicis duas naturas? Et dixit:

dixit: Ego vnā confiteor. Et subiunxit mox dominus Basilius episcopus, dicens, quia & à sancto Athanasio dictum est, vna natura Dei verbi incarnati. Et nec hoc positum est. Sed & Dominus episcopus Seleucus interlocutus est, quia relegātur confessiones nostræ: & si consentit his archimandrita, videamus. Et iubente domino archiepiscopo nostro relegi, surrexit subitò religiosus presbyter Asterius, & damnationem relegit. Et hoc non est positum. Magnificentissimus Patricius dixit: Iuxta me sedens religiosissimus Seleucus, dixit: Iubeat sanctitas vestra expositiones nostrûm omnium, quas de fide fecimus, relegi, & dicere virum Eutychem, si consentit eis. His ità dictis, dixi sancto episcopo Flauiano, vt præciperet fieri lectionē. Et interlocutus est relegi debere expositiones. Et nihil ex his factum est, sed subitò damnationes relectæ. Sciunt autem hoc & Deo amantissimi episcopi Seleucus & Basilius. Seleucus reuerendissimus episcopus dixit: Memini me interlocutum. Basilius reuerendissimus episcopus dixit: Sicut in veritate dico, ipsa verba quæ tunc interlocutus sum, rememorari non possum, quia & multum tempus transiuit. Domino autem & concilio dicēte, dicis cognosci duas naturas in Domino Deitatem & humanitatem, archimandrita autem dicente, ex duabus quidem naturis dico Dominum nostrum Iesum Christum ante adunationem: post autē vnitionem, vnam dico naturam: scio & ego talem me quandam sentētiam protulisse, si ex duabus naturis dicis ante vnitionē, post vnitionem autem vnam dixeris absolutè, confusionem putaberis inducere & commixtionem. Post hæc autem scio, quia conuersus sum, & dicens in mente mea, qualē scit Christus, quippe & dominum archiepiscopum placans, & ipsum archimandritam trahens sensìm, vt consentiret nobis, dixi: Si autē dixeris vnam naturam, Dei verbi incarnatam & humanatam, eadem dicis nobis & patribus. Manifestum est enim, quòd aliud quidē est quiddam Deitas, quæ ex patre est: aliud verò quiddam caro, quæ ex matre est, qua se incarnauit. Aetius diacon. & notarius dixit: Multa sæpiùs tanq̃ in collocutione communi, & in parte concilij in conuentu, à præsentibus sanctissimis episcopis dicuntur, quæ scribi non præcipiuntur. Longinus reueren. episcopus dixit: Et dictū est, & positum est, & relectum est. Constantinus religiosus diaconus dixit: Quia damnatio, quæ relecta est, non eadē hora dictata est, sed anteq̃ veniret archimādrita, in episcopio dictata est. Aetius diac. & notari⁹ dixit: Precamur, confiteri eum, vndè hæc didicit, & ostendere, si vera sunt q̃ dicit. Seleucus episcopus dixit: Si quidem nunc regulariter esset inquisitio facienda, aptum erat religiosiss. diaco. Constantino accusare sententiam & nos & notarios, & debere nos de hac purificare. Quoniam verò nunc iussit piiss. noster Imperator fieri inquisitionem, si falsata sunt gesta, nūc arbitror non conuenire de hoc loqui. Constantinus reuerend. diac. dixit: Hæc in gestis non iacent. Basilius reuer. episcopus dixit: Quoniam commemorauit meam religiosus diac. Constantinus vocem, nè fortè negans, nocēam propriā animam: propter hoc dixit, hæc autem dixi tunc disputans, non diffiniens. Vndè & reue. episcopus Eusebius suspicans, q̃ archimandritæ suaderē, visus est exasperari contra me. Aetius diac. & notarius dixit: Supplicamus etiàm sanctiss. episcopū Seleucum dicere, si ea, quæ dixit se tunc interlocutum, quia oportet legi professiones, ista sic dicta sunt, vt gestis insererentur. Magnificentiss. Patricius dixit: Quid enim dicebat S. episcopus Seleucus, vel alter aliquis, quæ deberent scribi, quæ autē non? Aetius diac. & notarius dixit: Quoniam audiuimus ab ipso dictum, Dignemini. Quo dicente, Constantinus reuer. diac. dixit: Archimandrita audiuit, & vos non audistis? Seleucus reuer. episcopus dixit: In mente habeo, tales me dixisse voces. Euenit tamen, excrescente tumultu, vocē meā omninò non scribi. Constantinus reuerē. diac. dixit: Etiàm dixi, quia dominus archiepiscopus noster interrogauit archimandritam: Dicis duas naturas post adunationem, & anathematizas eos, qui nō dicunt duas naturas? Et hic sermo nō est insertus in gestis. Pro his enim & damnat⁹ est, quia eos, qui post vnitionem duas naturas negant, anathematizare noluit. Reuer. episcopus Thalassius dixit: Audiuit sancta synodus ea, quæ dicta sunt à Constantino reue. diac. Dignetur ergò sancta synodus, si scit hæc dixisse Deo amantiss. & sanctiss. archiepiscopum Flauianum, facere manifesta præsenti conuentui. Basilius reuerend. episcopus dixit: Quia Eusebius reueren. episcopus dixit, & semèl & secundò accusauit eum tanquàm non dicentem duas naturas post adunationem, recolimus: & quoniam ipse dixit, quia audis quid tibi dicit, & quid tibi proponit, quid dicis ad hæc? reminiscimur. Constantinus reueren. diac. dixit: Ipsos ergò sermones à domino nostro archiepiscopo non audisti? Basilius reueren. episcopus dixit: In principio quartæ examinationis & reueren. Eusebius episcopus dixit ad monachum: Dicis duas naturas post adunationem, & consubstantialem nobis Dominum nostrum Iesum Christum secundùm carnem? Et dixit: Anathematizas eos, qui non ità sapiunt? Et dominus archiepiscopus obtulit ei interrogationem: Si dicis hæc, quæ proponit ei accusator? In postremis autem turba maxima facta, verè nō recordor, si talem ei episcopus sanctiss. fecerit obiectionē. Cōstantinus reuer. diac. dixit: Hoc rogo sanctum conuentum vestrū. Audistis à domino meo archiepiscopo

piscopo dicente, qa dicis duas naturas? Quo dicente, Seleucus reuerend. episcopus dixit: Quoniam quidem dictum est in interrogatione, siue à Deo amantissimo Eusebio, siue à Deo amantiss. & sanctiss. nostro archiepiscopo Flauiano dictum est. Quali autẽ tempore dictum est, non recordor, de duabus naturis. Magnific. Patricius dixit: Recolo & ego, tunc quia dictum est hoc à sanctiss. episcopo, quia cõfiteris duas naturas & post adunationem? Et respõdit ille, dicens: Quoniam codex est sancti Athanasij, & aliorum episcoporum, qui non habet ità, & piget me dicere. Aetius religiosus diac. & notarius dixit: Talis interrogatio à Deo amantiss. episcopo Eusebio, dum gesta fierent, dicta est. Timotheus episcopus dixit: Ità audiui, quomodò reuer. episcopus Basilius dixit. Iulianus reueren. episcopus dixit: Dum turba esset, non recolo, à quo dicta est. Eudoxius reueren. episcopus dixit: Recordor quidem sanctissimum episcopum Eusebium dixisse, & archiepiscopum consentiẽtem ei, & compellentem archimandritam consentire his, quæ ab Eusebio dicebantur. Longinus reueren. episcopus dixit: Coram Domino dico, quia ista non possum rememorari, quia confusio iam orta erat: & quæ antè agebantur, nos qui retrò eramus, non cognouimus. Sabas reuerend. episcopus dixit: Recordor ego, quia dixi ad ipsum archimandritam, qa nisi confitearis ex duabus naturis vnum vnigenitum, aut dispẽsationem negas, aut Deitatem. Constantinus reuer. diac. dixit: Eutyches, dũ legeretur damnatio, appellauit sanctum concilium episcopi Romani, & Alexandrini, & Hierosolymitani, & Thessalonicẽsis. Et hæc in gestis nõ sunt inserta. Magnificentissimus Patricius dixit: Turba facta & dissoluto conuentu, dixit ad me silenter, appellans Romanũ, & Aegyptium, & Hierosolymitanum concilium. Et ego arbitratus indecens esse, latere hoc sanctissimum & reuerendiss. archiepiscopum Flauianum, ascendens, dixi ei. Basilius reuerẽ. episcopus dixit: Iam in veritate dico. Adhuc ipso conuentu sedente, & proponẽte sancta synodo, vt diceret iste duas naturas inseparabiles & inconfusas in vno Domino, & post adunationem, scio quia dixit religiosus archiman-drita Eutyches: Si præceperint mihi patres Romanus & Alexandrinus, dico hoc ipsum. Hoc autem non quasi appellans, dixit, sed dicens, non sum ausus dicere propter patres. Sanctiss. archiepiscopus huius gloriosę ciuitatis, dixit: Non audiui ego ab illo, sed à viro magnificentissimo & gloriosissimo exconsule & Patricio, ascendente* me in hospitiũ superiora domûs post solutam synodum.

for. * ad me in hospitio

Magnificentissimus Patricius dixit: Si cognouerunt appellantem virum religiosum monachum cæteri sanctissimi episcopi, dicant. Iulianus reuerẽ. episcopus dixit: Coram Deo dico. Nihil tale ab Eutyche monacho audiui in consessu. Seleucus reuerend. episcopus dixit: Dum esset concilium, & interrogatio proueniret, nihil tale cognouimus dictum ab archimandrita Eutyche. De appellatione à reuerend. episcopis dictũ est, & nos eadem confitemur. Similiter per eundem deuotissimum exceptorem relectum est. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Per omnia appáret Eutyches quondàm presbyter & archimandrita, tam ex his, quæ antè acta sunt, & proprijs eius confessionibus, Valentini & Apollinaris ægrotare perfidia, & eorum blasphemias incommutabiliter sequi. Qui nec nostram reuerens persuasionẽ & doctrinam, rectis noluit consentire dogmatibus. Vndè lachrymantes & gementes propter perfectam eius perditionem, decreuimus, per Dominum nostrum Iesum Christum ab eo blasphematum, extraneum eum esse ab omni officio sacerdotali, & à nostra communione, & primatu monasterij, scientibus illud omnibus, qui posteà cum eo colloquentur, & ad eum cõuenerint, quoniam rei erunt & ipsi pœnæ excommunicationis, sicut qui non declinauerunt confabulationes eius. Subscriptiones: Flauianus episcopus Constantinopolitanæ Romæ, iudicans subscripsi. Et reliqui omnes episcopi subscripserunt & archimandritæ. Magnific. Patricius dixit: Omnia referantur ad cognitionẽ clementiæ Imperialis. Aetius reueren. diac. dixit: Vsque ad præsens approbauimus nosmetipsos, in quibus potuimus, & quia sæpè lectione facta nemo nos reprœhendit: quoniam verò ante multum tempus, dum chartæ priùs apud nos essent, Asterius, qui nobiscum est presbyter, & notarius nobiscum constitutus, & agens, descendit, & omnes chartas nostras abstulit & schedas authenticas, & est duorum aut trium mensiũ tempus, & nihil ex his habemus. Si ergò in posterum aliquid aut mouetur, aut agitur, aut dicitur de præsenti negocio, nos liberos esse decet.

Eutychis condemnatio.

Florentius magnificentissimus ex præfectis vrbis prætoriorum sexiès, & ex consule Patricius, dixit: Et hoc præsentibus inseratur monimentis, vt ad imperialem veniat notionẽ. CONSTANTINOPOLI ACTA, LECTA EPHESI, RELECTA CHALCEDONE. Consulatu Flauij Protogenis viri clarissimi, & qui fuerit nunciatus, sub die v. Kalẽ. Maij, in Cõstantinopoli, ex sacra iussiõe cognoscẽte Martiali magnificentissimo comite & magistro sacrorum officiorum, præsente Castorio viro spectabili comite, & proximo sacri scrinij libellorum sacrarumque cognitionum, ingressis Macedonio viro spectabili, tribuno, notario & referendario, & magno viro deuoto Silentiario cum Constantino reueren. monacho & diacono, Constantinus reueren. diac. dixit: Preces obtulit Eutyches archimandrita pijssimo

pijssimo dño nostro certa cõtinentes, & has eius pietas subnotauit. Suscepit verò eas vir spectabilis tribunus & referendarius. Supplico, vt hæc eadem ipse profiteatur, & preces relegantur, & quæ eius pietati placuerūt, manifesta fiāt. Flauius Ariouindus Martialis magnificentissimus comes, & magister sacrorum officiorum, dixit: Quæ diffiniuit principalis clementia, per virum spectabilē, tribunum, notarium & referendarium, nostris mentibus intimentur. Macedonius reuerend. tribunus, & notarius referendarius, dixit: Eutyches archimandrita, oblatis precibus principali serenitati, certa quædā edocuit, & dignata est præcipere eius tranquillitas in iudicio vestræ magnificētiæ, relectis precibus, magnum virum deuotum Silentiariū ꝓfiteri, quid in eo negocio subsecutū esse cognoscit. Magnificentissimus comes & magister sacrorum officiorum, dixit: Preces, quæ à reuerend. Eutyche presbytero inuictissimis principibꝰ porrectæ sunt susceptæ, lectione pandantur. Et per Euithium virū deuotum exceptorem sacri scrinij libellorū, sacrarumq; cognitionum, relectæ sunt: Pijssimis & fidelissimis ac Christi amatoribus principibus nostris Flauio Theodosio & Valentiniano perpetuis Augustis, ab Eutyche archimandrita. Vestra pietas superiùs & à principio non ignorans circa rectam fidem, religionem mundam & irrepræhensibilē fidem meā, pro calumnia mihi composita, & meditatis insidijs ab Eusebio episcopo Dorylei, quasi rectè non sapiam, sancire dignata est, ingrediente me in conciliū, adesse mihi virū *laudabilē magnū Silentiariū custodiæ causa. Qui vadens ad episcopium, & ꝓsentiam meam nuncians, quędam audiuit à religiosissimo episcopo Flauiano de dānatione mea, & vidit. Precor igitur vestrā tranquillitatē, dignetur sancire apud quem placuerit vestræ pietati, eundem virum mirandissimum laudabilem magnum Silentiariū cum veritate scriptis profiteri ea, quæ audiuit (vt superiùs dixi) & vidit, quô his impetratis, solitas orationes Deo semper pro vestra salute referam, pijssimi & fidelissimi Imperatores. Magnificentissimus comes & magister sacrorum officiorum, dixit: Sacra subnotatio recitetur. Et per eundem virum deuotum exceptorem relecta est: Profiteatur vir deuotus Silentiarius omnia, quæ super hoc negocio subsecuta cognouit. Magnificentissimus comes & magist. sac. offic. dixit: Necessarium est, quæ sanxit clementia principalis, effectui mancipari. Vndè vener. magnus Silentiarius, si qua cognouit, secundùm sacram pręceptionem profiteatur. Magnus deuotissimus Silentiarius dixit: Sæpè directus sum à sacratissimo & pijssimo domino nostro ad archiepiscopum Flauianū, vt adesset magnificentiss. & gloriosiss. ex ꝓfectis & consulibus & patricius Florentius

*mirandissimum

Sententia Theodosij pro Eutyche cōtra S. Flauianum data, quæ vno teste tātam causam examinari assensit, atq; subscripsit.

synodo, quæ futura erat in episcopio Constantinopolitanæ huius regiæ ciuitatis, & distulit archiepiscopꝰ, dicēs: Quia nō oportet hîc fatigari eundem virum magnificentissimum & gloriosissimum ex præfectis & consulibus & patricium Florentium, quia iam de hoc forma data est, & damnatus est Eutyches monachus, quoniam secundò vocatus, non obediuit. Postmodùm verò obtulerunt mihi chartam quandam, habentem damnationem eius. Magnificentissimus comes & *magistratus sacrorum officiorū, dixit: Prosecutio magni viri deuoti Silentiarij monimentis publicis inseratur. Constantinus diaconus & monachus dixit: Postulo & hoc, vt profiteatur Dominus magnus Silentiarius, quia ante synodum damnatio facta est. Magnificentissimus comes & *magistratus sacrorum officiorum, dixit: Quæ cognoscit, profiteatur. Magnus deuotus Silentiarius dixit: Et priùs dixi, eò ꝙ ante synodum damnationem Eutychis mihi ostenderunt. Magnificētissimus comes & *magistratus sacrorum officiorum, dixit: Et hæc professio gestis inseratur. Constantinus monachus & diaconus dixit: Precor & hoc, vt reuerend. tribunus & referēdarius prosequatˀ ea, quæ audiuit ab Asterio viro reuerendo presbytero & monacho. Magnificentissimꝰ comes & * magistratus sacrorum officiorū, dixit: Quanuis in precibus hæc petitionis pars minimè contineatur, attamen propria voluntate, si voluerit reuerend. tribunus, notarius & referendarius, quæ cognouit, ꝓfiteatur. Macedonius reuerend. tribunus, notarius & referēdarius, dixit: Ante hoc sacratiss. & pijssimus noster Imperator præcepit colligi tam episcopos, quàm magnificentissimum & gloriosissimum ex præfectis & cōsulibus & patricium Florentium, precibus datis ab Eutyche reuerend. archimādrita, & accusante gesta quæ acta sunt, tanquàm malignè à notarijs immutata, & certa subsecuta sunt in sacta synodo. Cùm verò recederem, obuius mihi factus est Asterius presbyter & notarius, cōiurans me audire ab ipso, quę volebat essari. Accusabat autem reuerēdissimum Abraamium & notarios, tāquàm immutantes in gestis quædam capitula. Et quia necessitatem habet, ipse metuens huiusmodi malignitatem, illos quidem ostenderet alia, sed sinè eius scientia, cōmisisse. Flauius Ariouindus Martialis vir magnificus, comes & * magistratꝰ, dixit: Et hæc similiter professio gestis inseratur. Edantur. Flauius Charisius venerabilis comes & proximus sacri scrinij, libellorum sacrarumq; cognitionum gesta edi præcepi. Flauius Euithius vir deuotus, exceptor sacri scrinij, libellorū sacrarumq; cognitionum gesta edidi. Basilius episcopus Seleucię Isaurię, dixit: Consentiō fidei sanctorū patrū, ꝙ in Nicea fuerunt, & ꝙ in Epheso eadē iterùm confirmauerūt. Eos

verò, qui contraria sentiũt in aliquo, vel his quæ in Nicea, vel his quæ in Epheso ordinata sunt, auersor, anathematizans diuidentes post vnitionem in duas naturas, vel *substãtias vel personas vnum Dominum nostrum Iesum Christum, accusans & reprehendens propriam vocem, quam de duabis naturis professus sum, in gestis habitis apud regiam ciuitatem, & adoro vnã naturã Deitatis vnigeniti inhumanati & incarnati. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Basilius reuerend. episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Nõ vtor alijs testibus. Per beatum Ioannem episcopum rogaui emendari interlocutionem meam, timens ac metuens te reuerend. Dioscorum. Magnam enim nobis necessitatem imposuisti tunc, tam quidem ab his qui foris erant, q̃ ex lingua tua. Irruebant enim in ecclesiam milites cum armis, instabant monachi, qui cum Barsuma, & qui Parabolani nuncupantur, & multitudo alia grandis. Coniurentur omnes. Coniuretur Aunoxius episcopus Aegyptius, coniuretur Athanasius, quia dicebã, Noli dñe, soluisti totius orbis opinionem. Dioscorus reuer. episcopus Alexandriæ, dixit: Ego te coëgi? Basilius reuerẽ. episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: In tale nos homicidium tu cõpulisti per minas multitudinis post dãnationẽ beatiss. Flauiani. Conijcite, quantam tunc intulit violentiam, omnium rerum potestatem adeptus & iudicij, quum etiàm & nunc omne conturbet concilium. Sex illi tantùm relicti sunt, & omnes nos cõturbat. Dioscorus reueren. episcopus Alexandriæ, dixit: Et meus notarius Demetrianus parat' est approbare, quia clàm ab ipso rogatus est vocem suam immutare. Basilius reuerend. Episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Precor magnificẽtiam vestrã, singulos metropolitanos episcopos & Lycaoniæ & Phrygiæ, & Pergensem, & cæteros venire huc, & præsentibus sacrosanctis euãgelijs dicere, si non post damnationem beati Flauiani omnibus nobis tristibus effectis, & aliquantis quidem nolentibus emittere vocem, aliquantis autem fugientibus, exurgens ipse, & stans in alto, designabat, & dicebat: Videte, q nõ vult subscribere ad me, abeat. Coniuretur dominus Eusebius, nisi periclitatus sit ipse damnare, quia parùm distulit vocem. Dioscorus reuerend. episcopus Alexandriæ, dixit: Necdùm disceptatis his, quæ contra Flauianum agebantur, vocem suam repræhendit, & rogauit auferri. Basilius reuerend. episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Quicquid professus est contra me, iubete manifestum mihi fieri, vt aduersùs eum respondeam. Onesiphorus reuerend. episcopus Iconij, dixit: Postq̃ lecta sunt hæc omnia, quę nunc relecta sunt, regula legebatur, in qua cõtinebatur, nullum debere iam de fide q̃rere aliquid, neq; episcopum, neq; clericum, alioquin esse eum condemnatum. Si autem laicus est, vt excommunicatus existeret. Dico his, qui iuxta me considebant, episcopis sub silentio: Regula ista propter nihil aliud legitur, nisi vt Flauianus dãnetur episcopus. Erat autem mecum Episcop' Synnadæ Marinianus reuerend. & Pergensis dominus Epiphani'. Dicit mihi Pergeñ: Absit. Sed si aliqua fortè indignatio procedat, contra Eusebium vtiq; futura est. Nam contra Flauianum nemo erit insanus, vt frustrà tale aliquid faciat. Post lectam hanc regulam, confestim dicit: Da hic notarios. Et allata & relecta est damnatio beatiss. Flauiani. Tollens ergò ego alios episcopos, surrexi, & tenui genua ipsius, dicens: Noli per vestigia reuerẽtiæ vestræ. Nihil dignum dãnatione egit. Si autem & repræhensione dign' est, reprehendatur. Et exurgens de throno, stans super scabellum suum, dixit: Seditionem mihi mouetis? Da comites. Et ità timẽtes, subscripsimus.

*subsistentias

Dioscorus reuerend. episcopus Alexandrię, dixit: Mentitur. Pœnas sustineat. Non dixi, da comites. Da, qui dicant. Et exurgenti Mariniano reuerẽd. episcopo Synnadeñ, dixit ad eum Dioscorus reuerend. episcop': Interminatus dixi, adduc comites intùs? Marinianus reuerẽd. episcop' Synnadeñ, dixit: Dum vellet proferre sententiã, surrexi ego, & dominus Onesiphorus, & dñs Nunechius Laodiceñ, & alij, & tenuimus pedes eius, dicentes: Quia & tu presbyteros habes, nõ debet propter presbyterum damnari dominus episcop'. Deindè ipse dicit: Etiàm si lingua mihi præcidatur, aliam vocem nõ emitto. Sic corruit multitudo, & permanebamus nos, tenentes genua eius, & rogãtes eum. Et tunc emisit hanc vocem: Vbi sunt comites? Amãs veritatem dico. Ingressi sunt comites, introduxerunt proconsulem cum multitudine magna & catenis. Post hoc vnusquisq; nostrûm subscripsit. Dioscor' reuerẽd. episcopus dixit: Non erant decem, aut viginti, aut triginta, aut centum soli ex ipsis. Ego adduco testes, quia ex ijs quæ dixit, nihil verũ est. Quoniam verò laborauit magnificentia vestra, si placet, differatur: & iterùm q̃cquid tractaueritis, facimus. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Cætera relegantur. Beronicianus secretarius sacri cõsistorij, ex eadem scheda recitauit: EPHESI ACTA. Seleucus Episcopus dixit: Congruo & cõsentio ijs, q̃ in Nicea à sanctis patribus exposita sunt, & in Epheso cõfirmata sunt. Et rep̃hendo vocẽ meã quã dixi in gloriosissima Cõstantinopoli, habentem, quia oportet in duabus naturis dñm nostrum Iesum Christũ post adunatiõem p̃dicari, anathematizans eos, qui in duas naturas, vel in duas substãtias, aut in duas p̃sonas post adunationẽ diuidũt dñm nr̃m Iesum Chr̃m, & alienos arbitror ab ecclesiastica cõmuniõe.

Superbia Dioscori.

Eutyches archimandrita dixit: Peruidet & vestra

vestra reuerētia, quia relectorum actio ostēdit, gesta priora esse falsata. Habemus verò & nunc professionem viri laudabilis magni Silentiarij, factam sub viro magnifico magistro, & postulamus hāc relegi. Flauianus episcopus Constantinopolitanæ vrbis, dixit: Falsa sunt. Dioscorus episcopus Alexādriæ, dixit: Si quid scit Deo amantiss. episcopus Flauianus suæ opinioni congruum, in scriptis dicat. Flauianus episcopus Cōstantinopolitanæ vrbis, dixit: Occlusisti mihi omem iustam allegationem. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Scit præsens sancta synodus, si tibi aliqd occlusi. Si quid ergò scis congruū tibi, dic. Flauianus episcopus Cōstantinopolitanæ vrbis, dixit: Non mihi permissum est loqui. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Nemo te ꝓhibuit. Scit & hæc sancta synodus. Flauianus Constantinopolitanæ vrbis episcopus, dixit: Secunda acta nihil habent falsum, scit & dominus Thalassius, & dominus Eusebius.

Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Nemo prohibuit loqui sanctitatē vestram. Si quid ergò tibi speras congruere, dic. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Domine Eusebi, dicas, ꝓhibui eum loqui? Eusebius episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Sicut nouit Deus, optamus te loqui. Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, dixit: Sed & nunc, quicquid vult, dicat. Flauianus Episcopus Constantinopolis, dixit: Coram domino Thalassio & dño Eusebio, ꝑsente etiàm magno Silētiario, gesta facta sunt, & examinata sunt, & nihil tale approbatum est. Singuli, qui tunc præsentes fuerunt episcopi, vt coram Deo, quæ audiērunt, dixerunt: & nihil falsi dictum est. Dioscorꝰ episcopus Alexandriæ, dixit: Dñe episcope Stephane, dic, si prohibui eū. Stephanus episcopus Ephesi, dixit: Ecce ibi est. Si ꝓhibuisti eum, dicat. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Dicite omnes, si prohibuistis eum.

Sancta synodus dixit: Non eum ꝓhibuimus. Flauianus episcopus Constantinopolis, dixit: Me acta illa nihil terrent propter Deum. Neq; enim aliter glorificaui, aut sapui aliquandò, vel sapio. Dioscorus episcopus Alexandriç, dixit: Manifestis factis, quæ relecta sunt, dicant singuli præsentes sancti episcopi, quomodò sciunt archimandritam Eutychen credere, & quid de eo ordinant. Iuuenalis Hierosolymæ episcopus dixit: Dū frequenter confiteatur, eò ꝙ sequatur expositionem fidei synodi, quæ in Nicea habita est, & ea quæ priùs in magno concilio apud Ephesum gesta sunt, orthodoxum summè eum esse in his, quæ locutus est, comperi. Et ego autem decerno, & volo eum in suo monasterio degere, & in proprio gradu. Sancta synodus dixit: Hoc iustum iudicium. Domnus episcopus Antiochiæ, dixit: Quoniā dudùm ex transmissa mihi epistola à sancta synodo in Constantinopoli congregata, in damnationem viri religiosi Eutychis archimandritæ subscripsi, ex nupèr autem oblatis ab ipso libellis sanctæ synodo in hac Ephesina metropoli congregatæ, confessus est se acquiescere & fidei sanctorum trecentorum decem & octo patrum, qui in Nicea conuenerunt, sed & priori concilio, quod in hac eadem vrbe ephesina similiter conuenit, cōprobaui & ego ipse cum vestra sanctitate, recipere eum & presbyterij dignitatem, & primatum sub eo degentium reuerendissimorum fratrum. Stephanus episcopus Ephesi, dixit: Ex ijs, quæ relecta sunt, & ex oblatis libellis à viro reuerendo presbytero & archimandrita Eutyche, ostenditur, quia & rectè glorificat, & orthodoxam habet fidem. Vndè & ego sequens sententiam sanctissimi ac Deo amantissimi episcopi Iuuenalis, cōsentio & cōcordo, esse eum presbyterum & archimandritam. Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ primæ, dixit: Laudo, & approbo virum reuerēdiss. presbyterum & archimandritam Eutychen, nil extra Nicenam synodum sapientem, neq; expositam fidem in sancta synodo in aliquo corrumpentem: sed & approbans, volo eum habere gradum presbyterij. Eusebius episcopus Ancyræ Galatię, dixit: Et reuerend. presbyterū & archimandritam Eutychen, & omnem hominem consona sapientem, sanctiss. conuentui Niceno, & sanctiss. Ephesino concilio, quod & confirmauit ea, quæ in Nicea facta sunt, orthodoxum arbitror, & à catholica fide non alienum. Rationabile autem suspicor, & in doctrina fidei irrepræhensibilem, id est, prędictum virum reuerend. presbyterum & archimandritā Eutychen, nō priuari sacerdotali dignitate & primatu monachorum. Cyrus episcopus Aphrodisiādæ Cariç, dixit: Ex oblatis libellis à viro reuerēd. Eutyche presbytero & archimandrita, & relectis, appáret ipsum ei, quod fides sanctorum patrum habet, ꝗ in Nicea & hic cōgregati sunt, cōsonâsse. Vndè & ego cōsentio sentētiæ sanctorum patrū, vt & presbyterij habeat dignitatem, & præsit monasterio. Erasistratus episcopus Corinthi in Hellade, dixit: Ostendit per libellos suos reuerend. archimādrita Eutyches, ꝙ semper ea sapuit, quæ orthodoxa fides continet, & sequutus est expositiones sanctorum patrum, qui in Nicea congregati sunt, quæ confirmata sunt in hac etiàm metropoli, per pridèm collectam sanctiss. synodum. Vndè & ego consonè decerno, vt fruatur & dignitate presbyterij, & præsit monasterio, vbi à principio ordinatus est. Quintillus episcopus Heracleæ, agēs vices Anastasij episcopi Thessalonicen, dixit: Ex nupèr oblatis libellis sanctæ & magnæ huic synodo à viro reuerend. archimandrita Eutyche, repperi eum rectè credentem expositæ fidei à sanctis trecētis decem & octo patribus, qui in

in Nicea congregati sunt, sed & ijs, quæ acta sunt à sancta synodo hic collecta ad impij Nestorij damnationem. Necessariè ergò suscipiens hanc eius fidem, dignum eum iudico & presbyterio, & primatu monasterij. Meletius episcopus Larissenæ ciuitatis, & agens vices Domini reuerend. episcopi Apameæ, dixit: Cósono & ego sentétijs sanctorum patrum. Conspexi em̃ ex ijs, quæ lecta sunt, orthodoxè eum credere. Vndè dignũ eum iudico priore sacerdotio, & monasterij gubernaculo. Cyriacus episcopus Trogmadensium, locum tenens & Theoctisti reuerend. episcopi Pessinuntis Galatiæ secúdæ, dixit: Sanctissimo presbytero & archimandrita Eutyche interpellante sanctum conuentum per libellos, & docente ità eum colere fidem, sicut sancti treceti decé & octo, & sequi sanctam Ephesinam synodum, orthodoxum eum inuenimus, & volumus eũ habere gradum presbyterij, sed & principatum monachorum. Dixi autem hæc, & pro me & pro pdicto metropolitano, eò quòd ille graui infirmitate deprimatur. Diogenes episcopus Cyzici, dixit: Ex ijs, quæ nunc pfessus est reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches, cognouimus, eò quòd & ipse consensit expositæ fidei à sanctis patribus, qui in Nicea conuenerunt, & qui posteà in hac Ephesia vrbe congregati sunt. Et propter hoc iudico eum, tanquàm ista sapientem, & sacerdotali dignitate frui, & monasterium procurare secundùm prioré consuetudinem. Ioánes episcopus Sebastiæ Armeniæ primæ, dixit: Hoc est rectè credere, sequi sanctos patres. Et reuerend. igitur presbyter & archimandrita Eutyches, sequens expositam fidem à sanctis patribus apud Niceam, & consonantia sanctorũ patrum apud Ephesum, orthodoxus est, & dignus vt præsit monasterio, & secundùm priorem consuetudinem fungatur sacerdotio.

Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Ex oblatis libellis à reuerendo Eutyche presbytero & archimandrita nunc sancto congregato cóuentui, secundùm sancti spiritûs inspirationem, cognoscens eum consona patribus, qui in Nicea & in Epheso ante hoc conuenerunt, sapere, restituo ei iuxta præcedentes patres & presbyterij gradum, & primatum monasterij. Theodorus episcopus Tarsenæ ciuitatis, dixit: Cognouimus reuerend. presbyterum & archimandritam, tam ex oblatis ab eo libellis, quàm ex confessione ipsius, quæ in gestis continetur, sequentem fidem sanctorum patrum, quæ in Nicea est exposita, & confirmata ab ijs, qui dudùm in Epheso conuenerunt. Et iustum est habere eum sacerdotium, & præesse monasterio, quoniam hoc omni sancto cóplacuit concilio. Romanus episcopus Myrorum ciuitatis prouinciæ Lyciæ, dixit: Reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches sequens fidem sanctorum patrum, fruatur & honore presbyterij, & præsit reuerendo monasterio. Photius episcopus Tyri, dixit: Cóndecens, & omni cósequentia dignum est, ità sequéti catholicá fidem, q̃ exposita est à sanctis patribus in Nicea, & quæ confirmata est à sancta synodo ante hoc in Epheso cógregata, sacerdotali eum frui dignitate, & curá consuetè sui gerere monasterij decernimus. Eum enim, qui recta fide & vitę claritate decoratus est, omi honore, qui ei à diuina collatus est gratia, secundùm anteriora frui, iustum est. Theodorus episcopus Damascenę ciuitatis, dixit: Per nupèr porrectos libellos à viro reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche peruidimus, quoniam expositionibus sanctorum patrum, qui in Nicea, & synodo quę in hac clara vrbe Epheso posteà congregata est, cósentit. Et propter hoc cósona etiàm & ego sanctis patribus decernés, iustum arbitror, eum & sacerdotium habere presbyterij, & monasterij principatum. Iulianus episcopus Tabiæ, dixit: Sanctorum patrum trecentorum decem & octo concordiam inspiratam à gratia Dei, in Nicena vrbe congregatorum, quæ exposuit dogmatum diligentiam, manifestè esse sancti spiritûs vocem omnes confitentur, qui pietatis iura nó negant. Et quæ in hac splendida metropoli non ante multa tempora concurrens synodus confirmauit, sicut illi priores in initio scripserũt per spiritum, hoc & qui post ipsos colentes ea, quę illorum sunt, diligentissimá horum decreuerunt cautelam. Reuerédum igitur presbyterum & archimandritam Eutychen, ea, quæ in Nicea à patribus sunt exposita, & ab ijs, qui in Epheso fuerunt confirmata, clara voce pronunciantem, iustum est & pietatis gratia, & sacerdotali frui dignitate, & sacrum habere promittétium meliorem viam primatum. Florentius episcop. Lydiæ, dixit: Porrigente libellos viro reuerendiss. archimandrita Eutyche, in quibus spondet se coniunctum fidei sancti conuentûs Niceni, & nupèr congregati in Ephesina metropoli, addente etiàm super hæc, eò q̃ omnem hæresim inscriptam libello anathematizet, & tanq̃ sub Deo patre & filio & sancto spiritu ex animo pferat ea, quæ in libello credens indidit, & ego similia præcedentibus decerno, decorari quidé eum nomine presbyterij, pesse autem secundùm præcedétem cósuetudinem fraternitati. Marinianus episcopus Synnadensis dixit: Eutyches reuerend. archimandrita, spondens per libellos proprios sequi sanctam synodũ Nicená, & ea quæ tunc in Epheso de ijs diffinita sunt à beatissimo & sanctiss. Cyrillo & cum ipso sancto conuentu, fruatur presbyterio & cómunione nostra, ac præsit secundùm Deum decenter monasterio. * Musonius episcopus Nysenæ ciuitatis, dixit: Custodem fidei trecentorum decem & octo, & definitionum *Meoni.

num sanctorũ patrum, qui apud Ephesum, ostendit virum religiosum presbyterum & archimandritam Eutychen porrectus ab ipso libellus, necnon & professiones, quas gestis inseruit. Vndè & habere eum sacerdotium, & pesse viris reuerendiss. monachis iustum arbitror, propter rectam eius fidem.

Constantinus episcopus Bostrenæ ciuitatis, dixit: Manifestũ effectum est, & ex relectis gestis, & ex oblatis libellis à viro reuerendiss. presbytero & archimandrita Eutyche, eò q consequẽtia sapit expositæ orthodoxæ fidei in Nicea à sanctis patribus, id est, trecentis decem & octo, & ijs, qui in Epheso cõgregati sunt sanctis patribus. Vndè & ego iustũ reor, habere eum & sacerdotiũ presbyterij, & primatum monasterij. Ioannes episcopus Nicopolitanæ ciuitatis Armeniæ primæ, dixit: Ex porrectis libellis sanctiss. conuentui à viro reuerendiss. presbytero Eutyche, cognoscentes eum rectè glorificare, secundùm expositiõem sanctorũ patrũ, qui in Nicea, & qui pridèm in Epheso congregati sunt, & nos eadem, q sanctiss. synodus, decernimus, dignum eum esse iudicantes & sacerdotio fungi, & pesse monasterio. Acacius episcopus Ariarathirensis secũdæ Armeniæ, & agens vices Constantini viri religiosissimi episcopi Melitenæ, dixit: Religiosissimus & sanctissimus presbyter Eutyches, & per porrectos libellos, & per ea, quæ nunc professus est, ostendit se rectè sapere, sicut & ij, qui in Nicea trecenti decem & octo patres nostri, & qui pòst in Epheso congregati sunt. Dignus ergò est recipi in sacerdotium, & primatum habere monasterij.

Stephanus episcopus Hierapolitanæ ciuitatis dixit: His, quæ benè complacita sunt sanctis patribus nostris de viro religiosiss. presbytero & archimãdrita Eutyche, & ego consentiens sum, propter eà q ex relectis psuasus sum, eum esse orthodoxum. Vndè habere eum & gradum sacerdotij, & primatu monasterij dignum iudico. Atticus episcop Nicopolitanæ ciuitatis Epiri veteris, dixit: Oportebat quidem sufficere promissiones sanctorum atque eximiorum patrum nostrorũ, in quibus concordes & nunc inueniuntur immutabilibus sactis sanctorũ pridẽ habitis patrum decretis, qui in illis temporibus in Nicena ciuitate, & qui in hac Ephesiorũ Deo amica metropoli, cuius princeps atque magister factus est omi laude dignissimus, & ter beatus inter angelos, qui olìm pater noster erat Cyrillus, qui vbiquè terrarum illustrauit sanctum nostræ fidei mysterium. Condecet enim verè, viros religiosos ac fideles sanctorum patrum fidei conuiuere. Intantùm igitur etiàm ego profiteor, eò quòd consonantem inuenimus virum reuerendiss. presbyterum & archimãdritam Eutychen, præsertim ex nupèr nobis lectis gestis, & ex oblatis p manus ipsius libellis, sancto huic & vniuersali Concilio, expositionibus sanctorum patrum, & est rationabile secundùm sententiam sanctorum patrum, quæ & vera est, esse eum presbyterum, & primatum habere à Deo illi traditi monasterij. Eustathius episcopus Beryti, dixit: Sic piè doctrinam fidei exposuit exactus reuerend. archimandrita Eutyches, vt cogeret præsentem sanctum conuentum omnem sacris & cõsonis vti vocibus, & collaudare, quia hæc est fides patrum. Quis ergò ità alienus est à pietate, qui hunc talem patiatur non frui & sacerdotij gradu, & monasterij primatu? Nunechius episcopus Laodiceæ * Trimitariæ, dixit: Iustum est & consequens, & humanissimæ huic synodo conueniens, Eutychẽ virum reuerend. presbyterum & archimãdritam, sequentem expositionem fidei sanctorum patrum, qui in Nicea & sanctissimorũ, qui pridèm in hac splendida vrbe congregati sunt, sicut ab ipso porrecti libelli cõtinẽt, frui & sacerdotali dignitate, & regere monasterium, sicut placuit & sanctis patribus. *Phrygiæ Pacatianæ,

Olympius episcopus Constantiæ Cypri insulæ, dixit: Ego consentio definitis à sanctitate vestra, in restitutione viri reuerendiss. presbyteri & archimandritæ Eutychis. Candidian episcopus Antiochiæ Pisidiæ, dixit: Piè & canonicè decretis à sanctiss. & religiosiss. patribus de Eutyche viro reuerendiss. presbytero & archimandrita, etiàm ego cõsentio. Stephanus episcopus Anazarbi dixit: Manifestè monstratum est ex nupèr relectis, eò quòd nihil extra sanctos patres sapuit reuerendiss. presbyter & archimãdrita Eutyches, sed sæpè confessus est, sequentia se sapere sanctis patribus trecẽtis decem & octo in Nicea, sed & in hac posteà ciuitate cõgregatis episcopis sanctissimis. Vndè ego similem sanctis patribus profero sententiam, vt habeat & presbyterij dignitatẽ, & sacerdotium, & curam monasterij. Gerontius episcopus Seleuciæ Syriæ, dixit: Ex porrectis libellis à viro religiosiss. presbytero & archimandrita Eutyche, inuenimus eum consentientem & sanctæ synodo, quæ in Nicea, & quæ in Epheso. Et volumus eum habere presbyterij dignitatem, sed & præesse solitè ijs, qui sub ipso erant, religiosissimis monachis. Rufinus episcopus Samosatenæ ciuitatis, dixit: Ex relectis libellis coram sancta synodo, qui porrecti sunt à viro religiosissimo presbytero & archimãdrita Eutyche, reperi eum *cõsonè sanctæ synodo Nicenæ & Ephesinæ sapere. Et consentio vnà cum sanctis patribus, & volo eum habere presbyterij dignitatem, & præesse solitè sub se cõstitutis monachis. Indim episcopus Irenopolitan dixit: Per oĩa q nũc relecta sunt, oĩbus satisfecit pfessio viri religiosiss. pbr̃i & archimãdritæ Eutychis, eo q sequentia sanctis patribus in Nicea congregatis trecẽtis decẽ & octo, sed & ijs, qui apud hanc metropolim, sapuit, & ni- *consona

nihil extra diuinos canones: ideò & ego eãdem profero sententiam, quam & sancti patres, & definiui habere eú & presbyterij dignitatem, & mõasterij principatum. Timotheus episcop⁹ Balaneeñ, dixit: Libellis porrectis à reuerendiss. presbytero & archimãdrita Eutyche, in quibus profitet̃ se acquiescere & permanere in fide, quæ pro tempore exposita est à sanctis patribus in Nicea cõgregatis, & nupèr in Ephesina vrbe, & ego profiteor, sicut sancti patres probauerunt, habere eum & dignitatem presbyterij, & archimandritæ. Theodosius episcopus Canothenæ ciuitatis, dixit: Sequor & amplector iussionem sanctorum patrum, in restitutiõe reuerendiss. presbyteri & archimãdritæ Eutychis. (Hoc enim decretum, à Deo prolatũ est per sanctum Concilium.) Simul & decerno esse eundem loco suo presbyterum & archimandritam.

Eutychius episcopus Adrianopolitanus veteris Epiri, dixit: Sanctis approbantibus patribus, & reperiens ex gestis in vrbe regia Constantinopoli habitis, & ex oblatis libellis à Deo amantissimo presbytero & archimandrita Eutyche, quòd extranea non sentit ijs, quæ à sanctis patribus apud Niceam, & in Deo amantissima Epheso confirmata sunt, & mea humilitas concors sit sententiæ, in habendo per eum presbyterio, & præesse monasterio sicut & pridèm. Nam & sanctiss. pater meus & episcopus Atticus Nicopolitanus, similia sanctis patribus de prædicto reuerend. presbytero & archimandrita professus est. Claudius episcopus Anchiaxi veteris Epiri, dixit: Profitente Deo amantiss. & sanctiss. metropolitano episcopo nostro Attico consequentia huic sanctæ & magnę synodo, & ego hæc sequens profiteor, sicut eius sanctitas est professa pro reuerendissimo presbytero & archimandrita Eutyche. Simeon episcopus Amidenę ciuitatis Mesopotamiæ prouinciæ, dixit: Ex ijs quæ nupèr lecta sunt, & subtiliter approbata in hac sancta synodo, quibus placuerunt omnia, quæ gesta sunt in negocio religiosiss. presbyteri & archimandritæ Eutychis, & ego sequor, quæ ab eorum sanctitate sunt ordinata, esse eundem religiosissimũ presbyterum Eutychen in antiquo presbyterij ordine, & tenere eum primatum proprij monasterij. Seleucus Amasiæ episcopus, dixit: Consentiente reuerendiss. presbytero & archimãdrita Eutyche sequi, quæ exposita sunt à sanctis patribus apud Niceam, & quæ in Epheso confirmata sunt, iustum iudico, habere eundem reuerendissimum presbyterum sacerdotale ministerium, & monachorum principatum.

Petrus episcopus Gangrenæ ciuitatis, dixit: Et ego concors sum sententiæ ordinatæ à sanctis patribus, in iudicio reuerend. presbyteri & archimandritæ Eutychis. Lucas episcopus Dyrrhachenus, dixit: Reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches, per oblationes libellorum & gestorum docuit sanctam & magnam synodum, sobriũ se esse in Christo & cõfiteri decẽter expositã fidẽ, tam à sanctis patribus & doctoribus, quàm à sancto Niceno concilio expositã & confirmatam in Ephesina vrbe congregata magna & vniuersali synodo, & à collectis nunc in eadem metropoli sanctissimis & beatiss. episcopis, & per probationem reddẽtibus memorato reuerendiss. presbytero & archimãdritæ sanctam presbyterij communionem, & primatum monasterij. Et ego hæc eadem ꝓfiteor, & paria definio. Antoninus episcopus Lychnidensis, dixit: Et ego consona ijs, quæ ante me sanctissimus episcopus Lucas metropolitanus confessus est, & ãdæquè sapiens, approbaui. Marcus episcopus Euriæ, dixit: Et ego consentaneus sum ijs, quæ professa sunt à sancto episcopo metropolitano meo Attico, propter reuerẽd. presbyterum & archimandritam Eutychen. Vigilantius episcopus Larissenæ ciuitatis, dixit: Ex lectis nobis monimentis & porrectis libellis à reuerendiss. presbytero Eutyche, considerantes sapere eum sicut & nos, secundùm expositam in Nicea à sanctis patribus fidem, quæ & supèr signata est à facta in Epheso sancta synodo, concordes sumus etiàm nos in sententia nunc congregatorum sanctorum patrum & consacerdotum, secundùm iussionẽ pijssimorum Imperatorum, pro restitutiõe presbyterij prædicti Eutychis ad monachorum suorum primatum. Basilius episcopus Traianopolitanus Rhodopæ ꝓuinciæ, dixit: Consona sanctis patribus & mea paruitas, pro persona viri religiosi presbyteri & archimandritæ Eutychis decernit. Cõstantinus episcopus Demetriadis, dixit: Omnib⁹ consentio, quæ à sanctis patribus sunt definita in sancto Ephesino Concilio, quatenùs habeat reuerend. presbyter Eutyches sacerdotium & primatum monasterij, qui cõfessus est consentaneum se esse Nicenæ fidei, & omnibus, quæ à sanctis patribus sunt exposita in catholica fide. Alexander episcopus Sebastenę ciuitatis sub Tarso positæ, dixit: Reuerendiss. & gloriosiss. presbytero & archimandrita Eutyche consentiẽte fidei trecentorum decem & octo qui in Nicea fuerunt, & fidei beatæ memoriæ sanctissimi & religiosissimi Cyrilli, confirmatæ in Epheso, iustum arbitror habere presbyteriũ eundem reuerend. presbyterum & archimãdritam, & principatũ monasterij tenere. Zozon episcopus Philippensium, dixit: Libelli, qui nunc dati sunt à reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche, consonãt ijs, q̃ à sanctis patribus in Nicea sunt exposita, & ijs, qui statuta sanctorum patrũ in hac vrbe cõsignauerunt. Talem ergò eum habentem fidem, decerno secundùm omium iudicium, & sacerdotalẽ eum honorẽ habere, & monacho-

chorum principatum. Eusebius episcopus Topiritanus Macedoniæ primæ, dixit: Hæc eadem & mihi placent de reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche. Maximus episcopus Derreñ Macedoniæ primæ, dixit: Hæc eadem & mihi placēt de reuerend. presbytero & archimādrita Eutyche. Hermogenes episcopus Cassandriæ Macedonię primæ, dixit: Hæc eadem & mihi vidétur de reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche. Lucas episcopus * Beroæ Macedoniæ primæ ciuitatis, dixit: Monachorum principem, & in multitudine piorum primatem reuerend. & Deo amantissimum Eutychen in nullo repræhensibilem inueniens, sed sectatorem sanctorum patrū apud Niceam, & in hac vrbe conuenientium catholicę fidei, volo eum priorem honorem habere presbyterij, & pręsulatûs monachorum. Ioannes episcopus Messenæ ciuitatis prouinciæ Achaię, dixit: In nullo delinquens reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches, eorum quę piè decreta sunt in Nicea à sanctis patribus, & ab ijs, qui conuenerunt in Epheso, fruatur sacerdotali dignitate, & præsit secūdùm pristinam consuetudinem honesto habitaculo fratrum. Vranius episcopus * Himerię Osroenæ prouinciæ, interpretante eum Eulogio presbytero Edesseno, dixit: Ex ijs, quæ lecta sunt, agnitus est reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches rectè sapere, & sectari fidem trecentorum decem & octo, qui in Nicea congregati sunt, quam & in Epheso sancta synodus confirmauit. Et iustum est, recipere eum presbyterij dignitatem, & esse presbyterum & monasterij primatum habere. Athanasius episcopus Opūtinæ ciuitatis, ꝓuinciæ Achaiæ, dixit: Rectè & irrepręhensibiliter inuestigans semitas sanctorum patrū, qui pro tempore collecti sunt sancto spiritu in Nicea & in Epheso, sicut docuit per libellos & confessiones suas, quas intra gestorum seriem deposuit reuerendissimus presbyter & archimandrita Eutyches, iustum iudicamus, vt fruatur sacerdotali ordine, & præsit monachis secundùm præcedentem consuetudinem. Theodorus episcopus Claudiopolitanus prouinciæ Isauriæ, dixit: Secūdùm relectam instructionē Deo amantissimi presbyteri & archimandritę Eutychis, & ex eius voce & scriptis prolata professione, manifestum est, rectè eum sapere. Vndè & ego concors sententię constitutus sancti conuentûs, confirmo habere eum presbyterij honorem & præsulatum sancti sui monasterij. Leontius episcopus Ascalonensis, dixit: Laudo diuinitùs datam sententiam per sanctos & religiosissimos nostros antistites. Vndè & ego sequens optimam eorum sentētiam, supplico recipi reuerend. Eutychen in sacerdotio, quod pridèm habebat: & retinere eum monachorum principatum. Photinus episcopus Lyddeñ, dixit: Apparuit per omnia, &

*Berœę

*Hymiræ

per proprias in scriptis probatas voces religiosiss. archimandrita Eutyches rectè credere, & cōsequentia sapere sanctis patribus Niceni Cōcilij, & qui post eos hîc collecti sunt. Propter quod sanctos patres sequens, consensi, & simul decreui, habere eum presbyterij locum & sacerdotij dignitatem, & secundùm consuetudinē prospicere proprio monasterio. Paulus episcopus * Maiumensis, dixit: Reuerendissimum presbyterum & archimādritam Eutychen, sequutum canones sanctorum patrum nostrorum, qui in Nicea, & qui in Epheso cōuenerunt, & ego iustum iudico, gradum eum presbyterij & archimādritæ recipere. Zosimus episcopus * Minoidenæ ciuitatis, dixit: Quoniam per oṁia repertus est religiosus presbyter & archimandrita Eutyches sapere rectam fidē, quę à sanctis patribus in Nicea & hîc est exposita, decerno & ego eum sacerdotij perfrui dignitate, & præesse sanctæ fraternitati. Epiphanius episcopus Pergensis dixit: Secundum ea, quę benè placita sunt sancto Concilio, & ego omnibus consentio quæ sancti patres professi sunt. Baruchius episcopus Oruzæ Palęstinæ prouinciæ, dixit: Secundùm veram vocem religiosissimi & sanctiss. archiepiscopi Iuuenalis, consonam constitutam ijs, quæ à nostro Domino saluatore Christo & sanctis Apostolis dicta sunt, & à sanctis patrib⁹, qui in Nicea, & qui in Epheso conuenerunt, & ego similiter decerno, reuerendissimum presbyterum & archimandritam Eutychen recipere proprium presbyterij gradum, & pręesse solitè sancto suo monasterio, ac clarè & per omnia manifestum catholicum. Heraclius episcopus Azotensis, dixit: His, qui rectè de fide sapiunt, omnes cōsentire iustum est. Vndè & ego religiosum presbyterum & archimādritam Eutychen, sequutum canones sanctorū patrū, qui in Nicea, & qui in Epheso conuenerunt, iustum iudico, recipere presbyterij dignitatem, & præesse fraternitati, quæ sub eo est. Ioannes episcopus Tiberiadis dixit: Audiui confessiones religiosi presbyteri & archimādritę Eutychis, ex ijs quę in vrbe felicissima Constantinopoli, & hîc gesta sunt, & in nullo eum inueni repræhensibilem, sed secūdùm expositam sanctam fidem trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui in Nicea, & qui hîc conuenerūt, & volo eum, sicut sancti patres probauerūt, habere dignitatem presbyterij, & principatum detinere sancti sui monasterij. Musonius episcopus Zoareñ, dixit: Custodem fidei trecentorum decem & octo, & diffinitionis sanctorum patrum, qui in Epheso congregati sunt, manifestauit religiosissimum presbyterum & archimandritam porrectus ab eo libellus, & professiones, quæ ab eo in monimentis factæ sunt. Propter quod, detinere eum sacerdotium, & præesse reuerendissimis monachis propter eius catholicam fidem,

for. *Mamugensis, vel Mamieñ.

*Minoēñ

iustum existimo. Dionysius episcopus Sycacinonẽsis, dixit: Ex omnibus gestis præsens religiosissimus presbyter & archimandrita Eutyches * manifestus est integerrimè ea, quæ à catholicis probata sunt, sapere. Neque enim prætermisit, nec aliquid violauit eorũ, quæ in Nicea à sanctis trecentis decẽ & octo patrib9 ordinata sunt de catholica fide, necnon quæ in Ephefo confirmata sunt. Vndè & ego similiter decerno, sicut & sancti patres, & volo hunc suo monasterio consuetè præesse, & presbyterij honore perfrui. Caiumas episcopus * Phaneeñ, dixit: Nihil errantem reperiens reuerend. archimandritam Eutychẽ, sequutus & ego quę benè sunt placita sanctissimo nostro archiepiscopo, consentio & ego restitui ei pristinum gradum presbyteratus, & præesse eum secundùm cõsuetudinem suo proprio monasterio. Aethericus episcopus Smyrnensis, dixit: Reperiens Deo amantissimum presbyterum & archimandritam Eutychen cõsentientem sancto concilio, quod in Nicea conuenit, & sanctæ synodo, quæ hîc priùs collecta est, & nũc firmata à sancto vestro conuentu, & ego in hoc consentiens, & confiteor catholicũ prædictum religiosum virum esse, & habere presbyteratus dignitatem, & præesse monasterio. Zebénus episcopus Pelleñ, dixit: Ex porrectis libellis, per quos catholicam fidem planè exposuit reuerend. presbyter & archimãdrita Eutyches secutus canones, & ex gestis verò manifestata est eius recta fides. Vndè & ego iustum iudico, per omnia catholicum demonstratum, recipere sacerdotalem gradum & primatum archimandritarum. Pancratius episcopus Libyadis dixit: Iustum est, religiosissimum presbyterum & archimandritam Eutychen secutum regulas sanctorũ patrum, qui in Nicea, & in Ephefo conuenerunt, & ob hoc recipientem à sanctissimo archiepiscopo nostro Iuuenali gradum presbyteratus & archimand. quippe pleniùs rectam fidem sapientem, consona decernere de eo decet & meam paruitatem. * Auxolaus episcopus Hippodion gentis Sarracenorum fœderatorum, dixit: Annuo & consentio omnibus benè placitis de Eutyche reuerendissimo archimandrita, & iustum iudico, restitui ei presbyterij gradum, & præesse eum proprio monasterio. Olympius episcopus Vazateñ, dixit: Ex relectorum nobis gestorum serie, necnon etiàm ex porrectis libellis à religiosissimo presbytero & archimandrita Eutyche, cognoscens diligenter concordem eum esse sanctæ fidei, quæ exposita est à trecentis decem & octo sanctis episcopis tam in Nicea, quàm qui in Epheso cõuenerunt, secundùm iustum decretum sanctissimi archiepiscopi nostri Iuuenalis, & reliqui sancti concilij, & ego consentio eum esse presbyterum & archimandritam. Polychronius episcopus Antipatridę, dixit: Sequor & consentio ea, quæ benè placita sunt sanctissimo archiepiscopo Iuuenali, & sacro huic Concilio: & iudicaui restitui ministerio reuerendissimum Eutychem archimandritam, & præesse eum solenniter proprio monasterio. Domninus episcopus Platęę ciuitatis prouinciæ Helladis, dixit: In omnibus declaratus benè peragens pietatis verbum religiosus presbyter & archimandrita Eutyches, dignus est gradum presbyterij decorare, & præesse secundùm consuetudinem fratribus. Theodosius episcopus Mastaurensis, dixit: Consequens est discipulos sectari doctores, & eos, qui probauerunt ex præcedentibus religiositatem reuerendissimi presbyteri Eutychis circa sanctorùm patrum regulas & custodiam, eorum qui in Nicea, & in hac splendidissima metropoli conuenerunt. Et ego igitur comprobo iustum esse, eum perfrui & presbyterij dignitate & monasterij principatu. Cyriacus episcopus Aegeensis, dixit: Consequenter sancti patres definièrunt in persona religiosissimi & reuerendissimi presbyteri & archimandritæ Eutychis, reperientes eum orthodoxè sapere, quæ à sanctis patribus statuta sunt, qui in Nicea, & in Epheso metropoli conuenerunt. Quem reuerendissimum virum & mea decreuit paruitas tenere eum & presbyterij gradum, & dignitatem archimandritæ. Flauianus Episcopus Adramytinus, dixit: Reuerendissimus presbyter & archimandrita ostendit propriam voluntatem, quoniam consentit & confitetur sancto Concilio sanctorum patrum, qui in Nicea congregati sunt, & eorum confirmationi, quæ facta est in Ephesina metropoli. Vndè quemadmodùm sancti patres definièrunt, qui in hac eadem metropoli conuenerunt, dignus est in sacerdotali presbyterij ordine connumerari reuerendissimus archimandrita Eutyches, & præesse monasterio reuerẽdissim. monachorum, qui sub ipso sunt constituti. Leontius Episcopus Magnesiensis, dixit: Et in dogmaticis doctrinis, & in spiritualibus fungentes sacerdotio magisterijs patres, nos filios conuenit sequi. Quoniam igitur iudicatum est ab hoc honestissimo & diuino collegio, reuerend. presbyterum & archimandritam Eutychen, recipere & gradum presbyterij, & primatum monasterij, quod ei nuper ablatum est, vndè & mea concordat paruitas, ad perfruendum eum & presbyterij dignitate, & principatu monasterij. Eutropius episcopus Pergamenus Asiæ prouinciæ, dixit: Reuerendissimo presbytero & monacho Eutyche probato per libellos ab eo sanctæ synodo porrectos, credere rectè secundùm expositionẽ sanctorum patrũ Niceni & Ephesini concilij & ego sanctorum patrũ sententiæ sanctæ & magnæ synodi, quę secũdùm diuinam iussionem in Ephesina metropoli collecta est, consentio, qua-

* manifestatus
* Phœniceñ
* Auxilaus

quatenùs dignus habeatur fungi sacerdotio, & præesse monachis. Maximus episcopus Tralleñ, dixit: Et ego interlocutióes sanctorum & Deo amantissimorum patrũ nostrorum sequés, propter quod probatus est Deo amantissimus presbyter & archimãdrita Eutyches custodire catholicam fidem, decerno tenere eum sacerdotiũ, & monasteriũ quod antè sortitus est. Onesiphorus episcopus Iconiẽsis, dixit: Et ego approbo iustum esse, religiosissimum presbyterum & archimandritã Eutychen, & in ordine esse sacerdotij, & præesse eum proprio monasterio. Ioannes episcopus Rhodi insulæ, dixit: Ex porrectis libellis ab Eutyche reuerẽdissimo archimãdrita, demonstratum est, quia & rectè sapit, & dignus est tenere dignitaté presbyterij, & principatum monasterij. Vndè & ego consentio his, quæ à sancta vestra & magna synodo in eo sunt ordinata. Diogenes episcopus ciuitatis *Remessanensis, dixit: Secũdùm consensum patrum Eutyches presbyter habeat cõmunionem & sacerdotium, & habitaculum proprij monasterij. Theodosius episcopus Amathuntenę ciuitatis, dixit: Auditor factus lectionis monimentorum, quæ de reuerendissimo archimandrita Eutyche gesta sunt, & inueniens eum rectè sapere, & vnitum tam sancto Niceno cõcilio, quàm ei quod pridèm hìc, & nunc gratia Dei collectũ est, consentio (sicut placuit sanctis patribus) tenere eum & gradum sacerdotij, & primatũ monasterij. Cyriacus Episcopus Lebedẽsis, dixit: Et ego *concors prolatæ sententiæ sanctorum patrum in persona reuerẽdissimi archimãdritæ Eutychis. Vndè iustum iudico, tenere eum gradum presbyterij, & primatũ monasterij. Gennadius Episcopus Thieñ prouinciæ Helladis, dixit: Ex lectione monimẽtorum, & datis libellis, cognoui catholicum esse reuerendissimum archimãdritam Eutychen. Vndè & ego consentaneus factus sẽtẽtiæ sanctorum patrum, iustum iudico, tenere eum gradum presbyterij, & principatum monasterij. Olympius episcopus *Euazensis, dixit: Reuerendissimum archimandritam Eutychen cognoui tam ex lectione monimentorum, quàm per propria manu conscriptos & porrectos libellos, & ex proprijs vocib[9], quas professus est præsente vniuersali Cõcilio, (cui præsul & primus est sanctissimus pater noster & vniuersalis archiepiscopus Dioscorus magnæ Alexandriæ ciuitatis) catholicum, & similia sapientem, & cõcordem constitutum sanctis trecẽtis decem & octo patribus in Nicea conuenientibus, in recta & vera fide, quæ est ab eis exposita, & quæ in Ephesino Concilio dudùm confirmata est. Concors & ego existens sanctorum patrum prolatæ sententiæ, iustum iudico, reuerendissimum archimandritam Eutychen tenere pristinum sacerdotium, & præesse reuerendissimis fratribus, quos sub sua manu

for. *Rhuesiensis

for. *cõcordo

*Ebagineñ

iampridèm habebat. Iulianus episcopus Hypepenæ ciuitatis, dixit: Et ego ità decerno sicut definijt sancta & vniuersalis synodus quæ secundùm Dei gratiã, & iuxta sanctionem pijssimorum & Christi amicorum nostrorum Imperatorum, in Ephesina metropoli collecta est, quatenùs reuerendissimus archimandrita Eutyches teneat presbyterij gradum, & fruatur sancto ministerio Domini nostri Christi, & pręsit procurationi reuerendissimorum fratrũ eius (quod sub eo est) monasterij. Theopemptus episcopus Cabassenus, dixit: Sicut videtur, etiàm nunc iudaizant, perscrutantes saluatorem omnium Christum. Ignorantes enim ipsius cum carne dispensationis mysterium, hactenùs perdurârunt errãtes, & decipientes, sicut beatus Paulus dixit. Eutychen igitur reuerendissimum & Deo amantissimum presbyterum & archimandritam, pridèm & ab exordio scientes non solùm catholicũ, verùm etiàm sceleratis Nestorij dogmatib[9] fortiter repugnãtem cognouimus, & nunc ex lectione monimentorum iniustè, & contra leges damnationem perpessum. Et quia nunc per oblationem libellorum manifestã fecit huic sancto & magno concilio rectam suam & immaculatam fidem, hunc & nos habeamus communicatorem, & inter presbyteros numerandũ & præsulem sui monasterij secũdùm sanctorum patrum sententias. Calosirius episcop[9] Arsinoitæ ciuitatis, interpretante eum Helia diacono suo, dixit: Comperi ex facta hodiè chartarum lectione, reuerend. presbyterũ & archimãdritam Eutychen rectè sapere de fide catholica. Quapropter sicut semper eum communicatorem habuimus, secundùm decreta huius sanctæ synodi & dignũ eum existimo recipere presbyterij ordiné, & pręsulatum proprij monasterij. Ioannes episcop[9] *Ephesiæ ciuitatis, dixit: Religiosiss. presbyter & archimand. Eutyches (qui neq; minis inimicissimi iudicis, neq; varietate accusatoris victus, sed in tanta tempestate insidiarum insluctuosam suam animam conseruauit, & aduersùs omnimodos conturbantes eum & impugnãtes fluctus restitit. hæc enim nupèr facta lectio, eorum quæ in persona eius contra leges gesta sunt, demonstrauerunt) fruatur presbyterij dignitate, & pſulatu sub ipso degentium reuerẽdissimorum monachorũ, circa rectam & immaculatã fidem piè & indeclinabiliter demonstrans custodiam, quæ ei facta est scutum in tempore tanti belli, tantis vndiquè inimicitiarum & impietatum iaculato sagittis. Heraclides episcopus Heracleensis, dixit: Ex gestis & libellis Eutychis reuerendissimi presbyteri & archimandritæ hodiè lectis, cognouimus eum, sicut semper recta sapere, & ei sanctam communioné dedimus, quatenùs & recipiat presbyterij gradum, & primatum proprij monasterij secundùm decreta sanctæ synodi. Isaac episcopus

1. Timot. 3.

*Hephestiæ vel Ephestij

*Libyarchien. *Elearchiensis, dixit: Ex libellis porrectis & monimentis, quæ & hodiè lecta sunt, inuentus est reuerendus presbyter & archimādrita Eutyches sequēs fidem sanctorum patrū, quæ in Nicea est exposita, & in hac Ephesia ciuitate ante hoc confirmata. Et concors existo sanctis patribus, quatenùs habeat presbyterij ordinem, & archimandritæ honorē.

Gemellinus episcopus Erythræeñ, dixit: Ex lectione monimentorum, quæ in magnifica & Christianissima Cōstātinopoli acta sunt, de quibus accusabatur reuerēdissimus & Deo amantissimus Eutyches & presbyter & archimādrita, per eadē agnoscentes, quoniam ipse quidē semper catholicè & sapuit, & sapit: q. verò eum (sicut arbitrati sunt) deposuerunt, inuenti sunt contraria sapere Niceno & Ephesino Cōcilio, iustum iudicauit sancta hæc & magna synod', quatenùs idem sit & presbyter, & archimandrita secundùm priorem cōsuetudinem. Vndè & ego his cōsentio. Apollonius episcopus Taneeñ, dixit: Rectè repertus est sapere & credere reuerendissimus presbyter & archimandrita Eutyches. propter quod consentio his, quæ à sanctis patribus in eo diffinita sunt, in recipiendo honore presbyteratûs, & vt teneat gubernationem, sicut & pridèm, proprij monasterij. Gennadius episcopus magnæ *Herinopolitanæ ciuitatis, dixit: Ex oblatis libellis huic sanctæ synodo, lectione hodierna facta monimētorum, cognouimus Eutychen reuerendissimum presbyterum & archimandritā rectè sapuisse, & sapere. Et propter hoc cōsentio, quatenùs recipiat presbyterij gradum & honorem archimandritæ. *Irenopolitanæ

Cyrus episcopus Babyloniæ, dixit: Quantùm constat ex oblatione libellorum & lectione monimētorum, consensi & ego præcessoribus sanctis, reperiens catholicum & fidem tenentem inconcussibilem, reuerendissimum presbyterum & archimandritam Eutychen, ad tenendam presbyterij dignitatem, & monachorum procurationem. Athanasius episcopus Busiriteñ, dixit: Cùm ostensus sit reuerendissimus presbyter & archimādrita Eutyches sapere & credere, sicut & sancta synodus continet, quæ eo tempore in Nicea congregata est, cōfirmata verò & à sancta synodo, quæ pauloantè in hac ciuitatē facta est, acquiesco & ego, & cōsentio (sicut & hæc sancta synodus decreuit) recipere eum presbyterij dignitatem, habere etiàm & sui monasterij principatum. Photinus episcopus Teuchireñ, dixit: Quantùm ex oblatis à reuerendissimo presbytero & archimādrita libellis, & lectione monimentorum, rationabile & iustum est, restituere in sacerdotio, necnon & procuratione secundùm consuetudinem proprij monasterij. Theophilus episcopus Cleopatridis, dixit: Et vita, & mores, & ab exordio conuersatio perhibent testimonium fidei reuerendissimi presbyteri & archimandritæ Eutychis, qui & tantùm laborem iampridèm sustinuit aduersùs Nestorij insanias, ex quibus apud omnes extitit laudabilis. Et nunc verò nihilominùs sequentem eum expositiones sanctorum patrum in Nicea congregatorum, & in Ephesina ciuitate confirmatas, (cui præfuit ter beatus archiepiscopus quondàm noster Cyrillus) & ego cōsentio, quatenùs permaneat in quibus pridèm permanebat, id est, in presbyterij & archimādritæ honore. Pasmeius episcopus Paralaiorum, dixit: Ex porrectis à reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche libellis cognouimus eum irrepręhensibiliter rectam nostram & immaculatam fidē tenere. Propter quod & ego cōsentio, & cōcordo his, quæ à sanctis patribus terminata sunt. Sosias episcopus *Sozusensis, dixit: Bona & iusta sanctorum patrum & pietatem in se habens sententia, quam proferre dignati sunt pro restitutione reuerendiss. presbyteri & archimandritæ Eutychis, respicientes integra subtilitate hęc, quę hodiè lecta sunt, quibus & ego concordo, iustum arbitrans, reddi ei tam locum presbyteratûs, quàm primatum honestissimi monasterij. Theodorus episcopus Ticeliæ ciuitatis, dixit: Libellis à religiosissimo presbytero & archimandrita Eutyche porrectis huic sanctæ synodo, & lectione monimentorum, in omnibus cognouimus eum rectè sapere, & sapuisse. Et ego iustum existimo, reddi ei presbyterij locum & honorem archimādritæ. Theodorus episcopus Barcensis, dixit: Rectè hodiè chartæ quæstionis gratia aduersùs religiosissimū presbyterum & archimandritam Eutychen factæ, probauerunt eum recta sapere, & sapuisse. Et in hoc concors existo, ob restituendum ei & gradum presbyterij, & principatum proprij monasterij. Rufinus episcopus Cyreneñ, dixit: Rationabiliter & iustè sacerdotium & principatum monasterij restituit hæc sancta & magna synodus reuerendo presbyt. & archimandritæ Eutychi. Pium enim eum & fidelem acta monimentorum, & qui porrectus est ab eo libellus, mōstrauit. Et huic ego concordo sententiæ. *Zoricen.

Zenon episcopus Rhinocoruren, dixit: Planè approbatum est, tam ex nūc facta lectione gestorum, quàm ex porrectis irreprehensibilibus libellis à sanctissimo presbytero & archimandrita Eutyche, quia diligens est circa piam religionem, & quia sequutus est catholicam fidem, quæ ante hoc est exposita à ter beatis patribus nostris Episcopis in Nicea conuenientibus, & circa hæc, quæ hic pauloantè statuta sunt à sanctæ memoriæ & inter sanctos constituto Cyrillo Alexandrinæ ciuitatis antistite & confirmata à sancta & vniuersali synodo. Vndè & mea humilitas consentanea fit sancto & magno huic Concilio, quatenùs *memoratus sanctissimus Presbyter & Archimandrita Eutyches *miserabilis

tyches, non sit extra sacerdotalē dignitatem, sed & presbyterij gradum & principatum religiosissimorum teneat monachorum. Lucius episcopus Zygrensis, dixit: Ex porrectis à reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche libellis, cognouimus eum recta sapere in catholica fide. Et ob hoc & ego consentio cunctorum sententiæ, quatenus ei restituatur & dignitas presbyterij, & honor archimādritæ. *Auxonius episcopus Sebennitenæ ciuitatis, dixit: Ex lectione actorū monimentorum, & ex porrectis libellis, reuerend. archimādrita Eutyches approbatus est sapere & dicere & credere, sicut expositio fidei continet, quæ facta est à sanctis patribus olim in Nicea cōgregatis, quæ & cōfirmata est à synodo pauloantè in hac ciuitate facta, cui præfuit ter beatus & omninò laudabilis memoriæ antistes noster Cyrillus. Et iustum est, vt memorat* vir reuerēdus (sicut & sancta synodus decreuit) recipiat presbyterij dignitatem, & permaneat, in quibus degebat priùs, habere verò eum & patrociniū proprij monasterij. Isaac episcopus *Tanień, dixit: Lectis hodiè monimentis, & porrecto libello à reuerendissimo Eutyche, consona prosequuti sunt Deo dignissimi patres, qui nūc in hoc sancto & vniuersali cōcilio congregati sunt. Et ego igit consentaneus factus sum his, quę acta sunt, & peto eum tenere presbyteratum, & præesse proprio monasterio. Philocalus episcopus Zagylensis, dixit: Ex libellis sanctę synodo à reuerendissimo presbytero & archimandrita Eutyche porrectis, docentibus de catholica fide, cognouimus, quia irrepręhensibiliter sapit, quæ à sancto Niceno concilio definita sunt, insupèr etiàm in Ephesina synodo confirmata. Propter quod & nos cognoscentes eum sic sapere, decernimus restitui ei presbyterij dignitatem, & archimādritæ honorem. Esaias episcopus *Hermopoleos minoris, dixit: Sancta hac & magna synodo iudicio & decreto gestorum suscipiente religiosum & Deo dignum presbyterū & archimandritam Eutychen, sicut consona priori & magnæ synodo Nicenæ & Ephesiæ credentem, necessariè & ego cōsentio, & decerno, tenere eum & presbyteratūs honorē, & principatum monasterij. Barsumas presbyter & archimandrita, per interpretem Eusebium monachum, dixit: Et ego vt filius sequor proprios patres, & testimonium perhibens catholicæ fidei sanctissimi & DEO amantiss. archimandritæ Eutychis, consentio, & concordo, & gratulor, quoniam restituitis ei sacerdotij gradū, & principatū sancti sui monasterij. Dioscorus episcop* Alexandriæ dixit: Omnes sancti huius & vniuersalis Concilij sententias super reuerendiss. archimandrita Eutyche confirmans, & meam ipsius simul introduco volūtatem, quatenùs numeretur in ordine presbyterij, pręsit etiàm & proprio monasterio sicut anteà. Ioannes presbyter & primicerius notariorum, dixit: Clerici & monachi monasterij, quod sub reuerendissimo presbytero & archimandrita Eutyche est vel degit, libellum obtulerūt sancto vestro Concilio, quē legemus, si præceperit vestra sanctitas. Eusebius episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Susceptus libellus recitetur. Ioannes presbyter & primicerius notariorum, recitauit:

*Ausonius

Impias interlocutiones Dioscorus impiè cōfirmat.

¶Epistola monachorum, qui sub Eutyche, ad Concilium Ephesinum secundum.

SAnctæ huic & Deo amantissimæ vniuersali synodo, congregatæ in Ephesia metropoli, à Narsete presbytero, & Timotheo, & Eusebio, & Constantino, & cæteris diaconibus, subdiaconibus, & omnibus monachis sub religiosissimo archimandrita constitutis. Promissa à misericorde Deo in eum credentibus dona, ex diuinis edocti eloquijs, & cognationes & pecunias, & quibus vnusquisque nostrûm decorabatur, dignitates & diuersas militias, & *semèl omnia quæ videntur bona humana despicientes, quibus fruebamur, fruique adhuc sperabamus, in vnam omnes monachorum conuersationem & continentiam concurrimus, trecentorum numerum iam complentes gratia Domini Christi, & sub præposito reuerendissimo archimandrita Eutyche pietatis & iustitiæ doctrinis obedientes, & tricesimo anno plùs minúsve plures ex nobis in hac *continentia perdurantes: sed reuerendissimus episcopus regiæ Cōstātinopolitanæ ciuitatis Flauianus, cùm oporteret eum & præsentia laudare, & ad meliora cohortari, & omni prouidentia continere eos, qui humana derelinquentes, ad Deum cōfugimus, contrà quàm decuit, operatus est, nostrum quidē pastorem calumnijs & blasphemijs circunueniens, & non veram occasionem damnationis eius, veluti ex pietate, simulans, eo quòd non blasphemat cum ipso, præter diffinitionem fidei, quam exposuit quidem sanctum Nicenum Concilium, confirmauit autem & quæ priùs in hac Epheso congregata est synodus. nobis autem præcipiebat per directū ab eo Theodotū presbyterum, & cum eo præsentibus alijs clericis, recedere à pastore, & neq; loqui cum eo decęterò, sed & res monasterij aduersùs ipsum custodiri, (hoc ipsum enī negociabatur sub nomine pauperum) aut hoc non facientes, prohiberi & nos cum nostro magistro à communione diuinorum ministeriorum. Et sanctum quidem altare, quod ipse ante sex menses, quàm insidias meditaretur, *cōsecrauit, vacuum diuino remansit sacrificio. Permansimus autem nos hactenùs, vsq; ad hanc sanctam vestram synodum, iniquis eius sententijs alligati. Aliquāti autem ex fratribus nostris obierunt sub eodem iniquo penè *schemate,

Matth. 19.

*simul

*instantia

*inunxit

mate, & alia quidem conuersationis monasterialis solenniter celebramus secundùm monasteriorum regulas. Alieni verò extitimus, sicut pro impietate damnati. Et in hac infidelitate lachrymantes nos inuenit salutaris dies natalis saluatoris nostri Dei & Domini Iesu Christi, & quę omnibus Christianis est in lętitia, eam nos in luctu peregimus, pro orationibus diuini ministerij lamentationes ex lingua nostra perfundentes. In his nos & sancta Epiphaniorum dies suscepit. Et sicut morti propinquantes, & animam suam diligentes, finem suum deflent, ità nos in sacri ministerij oblatione lugentes, peregimus. Superuenit & salutaris passionis dies, & sacra nox, & resurrectionis festiuitas, in qua quidē & plurimis peccatoribus à sanctis patribus nostris damnationes soluuntur: verùm & ab Imperatoribus, reis criminalia vincula relaxātur: iusta verò lætitia omnis domus, & omne forum repletur: nos verò iniustis detenti sententiæ vinculis, nullam clemētiam nostri vidimus damnatoris, sed vsq; in præsenti perseuerauit indeclinabilis, iam nouem penè transactis mensibus, talem vtiquè * super se à vobis sententiam ordinans, vt pro suo iniquo contra nos prolato iudicio, dignum inueniat fructum, iusta aduersùm se à vobis prolata sententia, vt secundùm sanctas scripturas iudicetur, quemadmodùm iudicauit & fruatur, sicut insidiatus est. Propter quod supplicamus vestræ sanctæ synodo, condolere nobis quidem pro tanto tamq; iniquo cruciatu, quem pro pietate sufferimus à sacerdote, reddere verò nobis quidē communionem iniustè ablatam, illi verò talia perpetranti vicissitudinem eorum, quæ iudicauit iniustè. Narses presbyter manu mea subscripsi. Timotheus diaconus manu mea subscripsi. Eusebius diaconus manu mea subscripsi. Constātinus diaconus manu mea subscripsi. Eustathius diaconus manu mea subscripsi. Zenobius diacon⁹ manu mea subscripsi. Auxentius diaconus manu mea subscripsi. Zenobius diaconus manu mea subscripsi. Smaragdus diaconus manu mea subscripsi. Eleusinius diaconus manu mea subscripsi. Constātinus diaconus manu mea subscripsi. Theodorus subdiaconus manu mea subscripsi. Gerontius subdiaconus manu mea subscripsi. * Prosphori⁹ subdiacon⁹ manu mea subscripsi. Martyrius monachus manu mea subscripsi. Pācharius monachus manu mea subscripsi. Paulonas monachus manu mea subscripsi. Philinius monachus manu mea subscripsi. Abraami⁹ monachus manu mea subscripsi. Iulian⁹ monachus manu mea subscripsi. Antoninus monachus manu mea subscripsi. Macedonius monachus manu mea subscripsi. Timotheus monach⁹ manu mea subscripsi. Ioānes monachus manu mea subscripsi. Euprepius monachus manu mea subscripsi. Dorotheus monachus manu mea subscripsi.

* vestrâ contra se

* Phosphorius

* Bosphori⁹

Cortasius monachus manu mea subscripsi. Timotheus monachus manu mea subscripsi. Eugenius monachus manu mea subscripsi. * Theotinus monach⁹ manu mea subscripsi. Iulianus monach⁹ manu mea subscripsi. Malchus monach⁹ manu mea subscripsi. Eubul⁹ monachus manu mea subscripsi. Gymnasius monachus manu mea subscripsi. Hypatius monachus manu mea subscripsi. Dioscorus episcopus Alexādriæ, dixit: Quoniam excōmunicatos vos dixistis factos esse, ignoratis verò culpam, & cōijcimus & nos pro qua re, dicite manifestè, propriam fidem quomodò habeatis. Hæc enim est vestra fruitio, confessio fidei. Eleusinius monachus & diaconus dixit: Sicut per libellum Deo * dignus archimandrita noster edocuit vestram sanctitatē, sic sapimus sicut trecenti decem & octo sancti patres in Nicea sanxerunt, & sicut hic congregata sancta synodus confirmauit. Et pręter istam fidem nūquàm neq; intelleximus, neque sapuimus aliquid. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: De incarnati saluatoris nostri præsentia sic sapitis, sicut beatus Athanasius, & beat⁹ Cyrillus, & beatus Gregorius, & omnes catholici episcopi? Eleusinius diaconus & monachus, dixit: Omnes sic sapimus, & sicut qui in Nicea conuenerunt, & qui hic cōgregati sunt sancti patres.

Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Quoniā dedit libellos reuerendissimus presbyter & archimādrita Eutyches, acquiescitis his, quæ ille scripsit? Sequimini fidem eius? Eleusinius diaconus & monachus, dixit: Etiàm. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Nè præuaricemini. Eleusinius diaconus & monachus, dixit: Non. Dioscorus Episcopus Alexandriæ, dixit: Hæc eadem sapitis? His contenti estis? Anathematizatis, qui sic non sapiunt? Eleusinius diaconus & monachus, dixit: Etiàm per vestigia vestra. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, dixit: Consequens est, sic eos rectam fidem confitentes in Nicea expositam, & in Ephęso confirmatam, participes existere & sanctæ communionis, & propriorū graduum. Sancta synodus dixit: Omnes consentimus his verbis, omnes hæc dicimus. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Placet ergò religiositati vestræ, in interlocutione & hoc inseri, quia cum reuerend. archimandrita Eutyche, absoluimus & qui cū eo sunt, clericos siue monachos? Sancta synodus dixit: Absoluimus eos. Dioscorus episcopus Alexādriæ, dixit: Communicamus eos & dignitate & mysterijs? Sancta synodus: Etiàm hoc iustum iudicium. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Manifestis constitutis gestis, & omni sancto hoc Concilio consentiente, & restituente communionem reuerend. archimandritę Eutychi, verùm etiàm & presbyterij dignitatem, super his verò absoluente omnes, qui cum ipso sunt, tam clericos

* Theotim⁹

* religiossimus

Dioscorus hic anathematizat seipsum. Nam sancta synodus Ephesina duas Christi naturas prędicat.

ricos

ricos eius, quàm monachos, iustum est decęterò & consequens, ea quæ de recta fide nostra acta sunt in cógregata pridèm in hac ciuitate beatiss. synodo, recitari. Quæ proferens reuerend. presbyter & primicerius notariorum Ioannes, relegat, si hoc & vniuerso Concilio placuerit. Domnus episcopus Antiochiæ, dixit: Si placuerit recitari, recenseatur. Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Necessarium nobis est, relegi fidem sanctorum patrum trecentorum decem & octo, & qui apud Ephesum, quatenùs nos audientes, plùs aliquid imbuamur. Eusebius episcopus Ancyræ Galatię, dixit: Vtilis sanctorum conciliorum lectio & confirmatio. Illic enim habemus tutelam nostræ catholicæ fidei. Stephanus episcopus Ephesi, dixit: Legat expositio, quæ facta est à sanctis trecentis decem & octo patribus in Nicea, & confirmata in Epheso ad cautelam catholicæ fidei. Sancta synodus dixit: Omnes hoc volumus. Ioánes presby. & primicerius notariorũ, recitauit: EPHESINAE PRIMAE SYNODI ACTA QVAEDAM, RECENSITA EPHESI IN SYNODO PROPHANA, RVRSVS RELECTA IN HAC CHALCEDONENSI SYNODO, CVM SVBSCRIPTIONIBVS.

¶Ephesinum Conciliũ primum.

¶Post consulatum dominorum nostrorum, Flauij Theodosij terdeciès, & Valentiniani tertiò perpetuorum Augustorũ, sub die XI. kalendarũ Augusti, qui est secundùm Aegyptios vicesimusoctauus dies, cógregata synodo in Ephesina metropoli, ex sanctione religiosissimorum, & amantium Christum Imperatorum nostrorũ, & sedentibus in episcopio Deo amantissimi Memnonis episcopi, Deo amantissimis & religiosissimis episcopis, Cyrillo Alexandriæ, & agente vices sanctissimi & beatissimi archiepiscopi Romanę Ecclesiæ Cælestini, Iuuenali Hierosolymorum, Memnone Ephesino, Flauiano Philippensi, & agente vices Rufi reuerendi episcopi Thessaloniceñ, *Firino Cæsareæ Cappadociæ primæ, Theodoto Ancyræ Galatiæ primæ, Acacio Meletinæ Armeniæ, Iconio *Gortynæ Cretæ, Peregrino Corinthi Helladis, Cyro Aphrodisiadis prouinciæ Carię, Valeriano Iconij, Palladio Amasiæ Hellesponti, Hesychio Parij, Hellanico Rhodi, Dynato Nicopolitano veteris Epiri, Euchario Dyrrhacheno nouæ Epiri, Perrhebio *Pharmachi, Eudoxio Chomatis Lyciæ, Syluano *Cheratapeñ Phrygiæ, Beriniano Pergensi prouincię Pamphyliæ, Amphilochio Sidensi, Epiphanio Cratiensi prouincię Honoriadis, Gregorio Ponti Polemoniaci, Senecione Scodrensi, Dalmatio Cyziceno, Docimasio Maroneẽsi Thraciæ, Ioanne insulæ *Præconnensi, Daniele Colonensi secundæ Cappadociæ, Romano Rhaphiensi, Pauliniano *Maiumensi, Paulo Anthedoneñ, Fido Ioppensi, Ioanne *Sycomazẽsi, Theodoro Gadarensi, *Letogio Libyadensi, Apelle Eleusij, Theodoro *Ariddelẽsi, Petro Parempolensi, Ioanne Augustopolitano, Saida Phœnicensi, Rufino Thabeẽsi, Anysio Thebẽsi, Callicrate Naupactẽsi, Domnino Opuntẽsi, Nicea Megarensi, Agathocle *Colonensi Achaiæ vel Coromeñ, Felice Apolloniеñ ac Bellidensi, Theodoro Toroneñ, Andrea *Chersoneñ Cretæ, Prothymio *Conanẽsi, Paulo Lãpensi, Zenobio Gnosensi, Luciano Topirensi Thraciæ, Nepio Maximianopolitano, Secundiano Lamiensi, Dione Thebẽsi Thessaliæ, Theodoro Echinensi, Martyrio *Helectrensi, Thoma Derbensi, Athanasio Paroseñ, Themistio Iassensi, *Aptonito Heracleensi, Philippo Amyzonensi, Apelle Cebyrensi, Spudasio Cerameśi, Archelao Myndensi, Phania Arpasensi, Promaxio Alindẽsi, *Philippo Pergamensi Asię, Maximo Assuẽsi, Dorotheo Myrinensi, Maximo Cymensi, Ephoro Hypepensi, Alexãdro Archadiupolitano, Eutyche Theodosiupolitano, Rhodone Palæopsẽlitano, Eutropio *Euasensi, Aphobio Chologensi, Nestorio Gionensi, Eradione Tralleñ, Theodoto Nysensi, Theodoro Alyddensi, Timotheo *Briulensi, Theodosio Mastaurensi, *Tychico Erythrensi, Eusebio Clazomenensi, *Eulalio Colophonensi, Modesto Atheniensi, Theosebio Prienensi, Eusebio Magnesiensi Sipyli, Sapritio Paphensi insulæ Cypri, Zenone Curiensi, Rhegino Constantiensi, Euagrio Silonensi, Cæsario chorepiscopo Arcesenæ, Tribuniano Aspendensi Pamphyliæ, Nunechio Selgensi, Solone Corydallensi, Acacio *Cottianensi, Pauisco Apollianensi, Anysio Colibrassensi, Matidiano Coracesiensi, Eutropio Etoniensi, Tariano Lyrbensi, Eusebio Asponensi Galatiæ, Philomeno Cinnensi, Strategio & Eusebio Heraclee Honoriadis, Palladio Andraponẽsi Hellesponti, Hermogene Rhinocorurensi, Euoptio Ptolemaidę Pẽtapolis, Eusebio Pelusiẽsi, Adelphio Oniphensi, Paulo Pharbeteñ, Phibãmione Coptẽsi, Macario Metelẽsi, Adelphio Saẽsi, Macedonio Xoetensi, Marino *Herinupolitano, Eulogio *Teremitẽsi, Metrodoro Leótẽsi, Macario Anteeñ, Petro Oxyrinchitano, Strategio Athribiteñ, Athanasio Paralieñ, Syluano Corpidateñ, Ioãne Ephestẽsi, Aristobulo Thinithiñ, Theóne Sethroiensi, Lampetio *Bisiensi, Cyro Achieñ, Publio Olbieñ, Samuele *Distẽsi, Zenobio Barcensi, Zenone Tentyrensi, Sosipatro Septimiaceñ, *Danielo Darneensi, Eusebio Iuliopolitano, Heraclide Heracleeñ, Chrysaorio Aphroditano, Andrea *Herinopolis maioris, Sauino Panẽsi, Abraamio Ostracinẽsi, Heriaco Asaniensi, Alypio Selinuntensi, Alexãdro Cleopatridẽsi, Theopempto Cabassensi, Isaac Tauiensi, Ammonio Butensi, Heraclio Pienethensi, Isaac *Elearchiensi, Heraclio

Marginal notes: * Firmo. * Cortynæ. * Pharmaciẽ. * Hierocæpieñ. * Maniẽñ. * Sycacinoneñ, vel Sycamineñ. * Arudeñ. * Coroneñ. * Dodoñeñ. * Chyleñ. * Comaneñ. * Phileto. * Ebagineñ. * Brullitẽñ. * Cottialeñ. * Hermupolitano. * Trẽmintẽ. * Disteeñ. * Hermupolis. * Libyarchieñ.

clio Thamatudeñ, Theona Psinchensi, Ammonio Panephyseñ, Bessula diacono Carthagineñ, Archadio & Proiecto episcopis & legatis, Philippo religiosissimo presbytero Apostolicæ Romanæ sedis & legato, Petrus presbyter Alexandriæ & primicerius notariorum, dixit: Sancta & magna vestra synodus omnem faciens prouidentiam rectæ & Apostolicę fidei, & veritati dogmatum, prouidens verò & statui & disciplinę sanctarum Ecclesiarum, terminum promulgauit, quem & prę manibus habentes (si pręceperit vestra sanctitas) legimus. Sancta synod' dixit: Promulgata sententia à sancto & vniuersali hoc Concilio recitetur, & gestis inseratur. Quæ in Nicea congregata est synodus, fidẽ hanc exposuit.

NICENAE SYNODI FIDES.

Credimus in vnum Deum patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum nostrum Iesum Christum filium Dei, natum *ex patre vnigenitum, hoc est, de substantia patris, Deũ de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: natum, non factum, homousion patri, per quem omnia facta sunt, quæ in cælo & quæ in terra. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem, descẽdit, & incarnatus est, & inhumanatus est, passus est, & resurrexit tertia die, ascendit in cęlos, venturus indè iudicare viuos & mortuos. Et in sanctum Spiritum. Eos autem, qui dicunt, Erat aliquandò quandò non erat, & antequàm nasceretur non erat, & quia ex nõ existentibus factus est, vel ex altera subsistẽtia, aut essentia dicẽtes esse, aut mutabilẽ aut conuertibilem filium DEI, hos anathematizat catholica & Apostolica Ecclesia. Huic quidem sanctæ fidei omnes conuenit consentire. Habet enim piè & sufficiẽter ad vtilitatem ijs, qui sub cælo sunt. Quoniam verò quidam simulant quidem confiteri eam, & consentire ei, falsè verò interpretantur ad id, quod eis placet, intellectũs virtute, & circunueniũt veritatem, erroris & perditionis filij constituti: necessarium visum est, sanctorum & catholicorum patrum proferre testimonia, quæ possunt satisfacere, quemadmodùm eam intellexerunt, & prædicare con fisi sunt, quatenùs ex manifesto, & omnes rectam & immaculatam fidem habentes, sic & intelligant, & interpretentur, & prædicent eam. Petrus presbyter Alexandriæ & primicerius notariorum, dixit: Quoniam præ manibus habentes libros sanctorum & beatissimorum patrum & episcoporum & diuersorum martyrum, elegimus verò ex his pauca capitula, quæ (si præcipitis) recitamus. Flauianus episcopus Philippensis, dixit: Et hæc recitata monimentis inserantur. Et lectum est ità: Petri sanctissimi episcopi & martyris Alexandriæ, ex libro de diuinitate: Quoniam & verè gratia & veritas per Iesum Christum facta est, vndè & gratia eius salui sum', secundùm Apostolicum dictum: & hoc, inquit, non ex vobis, (Dei enim donum est, nõ ex operibus) vt nè quis glorietur. Voluntate Dei verbum caro factum est, & habitu inuẽtus vt homo, nõ destitit à diuinitate. Neque enim vt à virtutis suæ aut gloriæ perfectione recederet, pauper factus est, cùm diues esset, sed vt & mortem pro nobis peccatoribus susciperet, iustus pro iniustis, quatenùs nos offeret Deo, mortificatus quidem carne, viuificatus verò spiritu. Et post aliquanta: Vndè & Euangelista veraciter dicit: Et verbum caro factũ est, & habitauit in nobis. Tunc vtiquè, ex quo angelus salutauit virginem, dicens: Aue gratia plena, Dominus tecũ. quòd enim ait, Dominus tecum: nunc est audire Gabrielem, hoc est, Deus verbum tecum. Significat enim ipsum natum in vulua, & carnem factum, sicut scriptum est: Spiritussanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoque & id, quod nascetur ex te sanctũ, vocabitur filius Dei. Et iterùm post alia: Deus autem verbum, absque viri præsentia, secundùm voluntatem DEI, qui omnia operari potest, factus in vulua virginis caro, non indiguit viri operatione aut pֿsentia. Efficaciùs enim viro inoperata est Dei virtus, obumbrans virginem, cum superueniente sanctospiritu. Sancti Athanasij quondàm episcopi Alexandriæ, de libro cõtra Arrianos: Multi igitur sanctificati sunt, & mundi ab omni peccato. Hieremias verò & ex vtero sanctificatus est, & Ioannes adhuc constitutus in vtero, exilijt in exultatione, in voce Dei genitricis Mariæ. Et tamen regnauit mors ab Adam vsque ad Mosen, & super eos, qui non peccauerunt, in similitudine præuaricationis Adę: & ità manebant nihilominùs homines mortales & corruptibiles, capaces suæ naturæ passionum. Nunc verbo facto homine, & sua faciente, quę carnis sunt, vltrà hæc corpus non tangunt, propter verbum quod in eo factũ est, sed ab ipso quidem consumpta sunt: Decętero verò homines nullatenùs secundùm suas passiones peccatores permanent & corruptibiles, sed secundùm verbi virtutẽ resurgentes, immortales & incorruptibiles semper permanent. Vndè & carne nascente ex Dei genitrice Maria, ipse dicitur esse natus, qui alijs geniturã, quò sint, præstat, vt nostram in semetipsum transferret natiuitatem, vtì nè decætero sicut terra tantùm constituti, in terram eamus, sed sicut cælo verbo coniuncti, in cælum ab eo perducamur. Ergò sic & reliquas corporis passiones nõ indecenter in seipsum trãstulit, vt nõ iam sicut homines, sed sicut proprij verbi æternæ vitæ efficiamur participes. Nec vltrà enim secundùm priorem natiuitatem in Adam morimur, sed iam natiuitate nostra & omni carnali infirmitate translatis in verbo, resurgimus à terra, soluta maledictione

Marginal notes: *de; Petr' Alexãdrinus martyr.; Ioan.1.b; Ephe.2.b; Ioan.1.b; Philip.2.a; 1.Cor.8.b; 1.Pet.3.d; Idem. II.; Ioan.1.b; Luc.1.c d; Ibidem.; Idem. III.; Athanasius cõtra arrianos. IIII.; Hiere.1.b; Luc.1.d; Roma.5.c

ctione peccati, propter eum, qui in nobis pro nobis factus est maledictũ. Eiusdem ex epistola ad Epictetum: quomodò autem addubitare ausi sunt, qui dicuntur Christiani, si is, qui ex Maria processit Dominus, filius quidem est Dei essentia & natura: id verò, quod est secundùm carnem, ex semine est Dauid, carne autem sanctæ Mariæ? Qui autem (putas) isti tam temerarij sunt, vt dicerent Christum (qui carne passus est & crucifixus) non esse Dominum, & saluatorem, & Deum, & filium patris? Aut quomodò Christiani volunt nominari, qui dicunt, in hominem sanctum, sicut in vnum de prophetis, superuenisse verbum, & non ipsum hominem factũ, accipientem ex Maria corpus, sed alterũ esse Christum, & alterum Dei verbum, qui ante Mariam, & ante secula filius est patris? Aut quomodò Christiani esse possunt, dicentes alterum esse filium, & alterum esse DEI verbum? Et post aliquanta iterùm: Non appositiuè autem hæc facta sunt, (absit) sicut quidam iterùm arbitrati sunt: sed propriè in veritate homine facto saluatore, totius hominis salus factus est. Si eñ appositiuè fuit in corpore verbum secundùm eos, (quod autẽ positiuè dicitur, imaginatio est) inuenitur putatiua & salus & resurrectio hominum dici secundùm impium Manichæum. Sed vera, non phantastica, est salus nostra: neque corporis solius, sed totius hominis, animę & corporis veraciter salus facta est. Humanum ergò corpus natura id quod ex Maria, secundùm diuinas scripturas & verum fuit Domini saluatoris. Ex epistola sanctissimi Iulij quondàm episcopi Romani ad *Prosdocium: Prædicatur verò ad supplementum fidei & incarnatus ex Maria virgine Dei filius, & habitans in hominibus, non in homine operatus. Hoc enim in Prophetis præfatus fuerat & Apostolis. Perfectus Deus in carne, & homo perfectus in spiritu, non duo filij, vnus quidem proprius filius assumens hominem, alter verò mortalis susceptus à Deo: sed vnus vnigenitus in cælo, vnigenitus Deus in terra. Ex epistola Felicis episcopi Romani & martyris ad Maximinianum episcopum & clericos Alexandriæ: De incarnatione verò verbi & fide, credimus in Dñm nostrũ Iesum Chr̃m, ex Maria virgine natũ, qm̃ ipse est æternus Dei filius, & verbum; & non homo à Deo susceptus, vt alter esset preter ipsum: nec enim hominem assumpsit Dei filius, vt esset alter preter ipsum: sed DEVS existens perfectus, factus est simul & homo perfectus, incarnatus ex virgine. Sanctissimi Theophili episcopi Alexandriæ, ex quinta epistola paschali: Sunt enim & nunc, tunc factorum miraculorum reliquiæ. Non sint increduli, quoniam virtus DEI potens est facere, virginem parere, in qua factus est viuens DEI verbum, vt nobis fieret similis. Aliter enim nobiscum colloqui eum propinquiùs impossibile fuit, vt non ex* voluptate & somno (sicut in alijs habetur hominibus) susciperet corpus, quod in similitudinẽ huius accepit ex virgine genitus homo, appárens quidem sicut nos secundùm seruilem formam, ex operibus verò approbatus, quoniam vniuersorum factor & dominus est, agens opera DEI. Item eiusdem ex paschali epistola: Sicut enim artifices optimi non in preciosis solis materijs artem ostendentes, mirandi sunt, sed qui ex vili luto & cera solubili, sæpè suæ disciplinæ operando demonstrant virtutem, multo magis sunt laudabiles: ità omnium optimus artifex, viuus & efficax Dei verbum, decorans conuenientia ordinis vniuersa, non quasi accepta corporis preciosa materia, ad nos peruenit, sed in luto maiestatẽ suę artis ostendit, reformans hominem, qui de limo plasmatus est: ipse ex virgine, non decoris homo, procedens, modum quidem natiuitatis immutans, per omnia verò nostram secundùm nos, absque peccato, similitudinem non iudicans fugiendam, nascens pannis inuolutus est, nutritus est infans in præsepio positus, naturę nostrę infirmitatem propter præcedentes causas excipiens. Sed dum adhuc infans esset, simul & inimicum & eius cuneum conturbauit, magos attrahens ad pœnitentiam, & imperans eis contemnere regem, à quo fuerant destinati.

Sancti Cypriani episcopi & martyris, ex libro de pietatis opere & eleemosynis: Multa & magna sunt, fratres dilectissimi, beneficia diuina, quibus in salutẽ nostram Dei patris & Christi larga & copiosa clementia & operata sit, & semper operetur: quòd conseruandis ac viuificãdis nobis pater filium misit, vt reparare nos posset: quodq; filius missus est, & hominis filius dici voluit, vt nos Dei filios faceret. Humiliauit se, vt populũ, qui priùs iacebat, erigeret. Vulneratus est, vt vulnera nostra *curaret. Seruiuit, vt ad libertatem seruientes extraheret. Mori sustinuit, vt moriens, immortalitatem mortalibus exhiberet. Sãctissimi Ambrosij episcopi quondàm Mediolanẽsis, de libro ad Gratianum: Si mihi non credunt, credant Apostolo dicenti: Postquàm verò venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum, factum ex muliere, factum sub lege. Filium (inquit) suum, non vnum de multis, non communem, sed suum. Suum cùm dicit, generationis æternæ proprietatem signauit. Hunc posteà factum ex muliere asseruit, vt factura non diuinitati, sed assumptiõi corporis adscriberetur, factum ex muliere per carnis susceptionem, factum sub lege per obseruantiam legis. Generatio autem illa cælestis ante legem, ista post legem.

Eiusdem de libro secundo: Sileant igitur inanes de sermonibus quæstiones, quia regnum DEI (sicut scriptum est) non in persuasione verbi est, sed in ostensione virtutis

Marginalia: Idem. V. — Idem. VI. — Iulius Papa. VII. — Felix papa. VIII. — Theophilus Alexãdrinus IX. — *voluntate & semine — Idẽ ibidẽm. X. — Luc. 2. a — Matth. 2. b — Cyprianus XI. — *sanaret — Amb. ad Gratia. li. 1. ca. 6. XII. — Galat. 4. a — Idem li. 2. ca. 4. XIII. — 1. Cor. 2. a

virtutis. Seruemus distinctionem diuinitatis & carnis: vnus in vtroque loquitur Dei filius, quia in eodem vtraque natura est. Et si idem loquitur, tamen nõ vno semper loquitur modo. Intende in eo nunc gloriam Dei, nunc hominis passiones. Quasi Deus loquitur, quæ sunt diuina, quia verbum est: quasi homo dicit, quæ sunt humana, quia in mea
Ioan.6.d substantia loquebatur: Hic est panis *viuus,
*verus, qui descendit de cælo. Panis hic caro est, sic-
Ioan.6.c ut ipse dixit: Hic panis quem ego dabo, caro mea est. Hic est qui descẽdit, hic est quem pa-
Ioan.10.g ter sanctificauit, & misit in hũc mundũ. Hæc ipsa litera nos docet, sanctificationem non
Gregor.Nazian. xiiij. diuinitatem eguisse, sed carnem. Sanctissimi Gregorij maioris episcopi Naziãzeni, ex epistola ad *Celidonium: Nec decipiant homines, neque decipiantur, hominem sinè mẽnte suscipientes Dominum, cùm ipsi dicunt, magis autem Dominum nostrum & Deum. neque enim hominem separamus à deitate, sed vnum eundemque prædicamus, priùs q̃dem non hominem, sed Deum, & filium Dei tantummodò, & ante secula absque commixtione corporis, & omnibus quæ corporis sunt: in finem verò, & hominem assumptum pro nostra salute: passibilem carne, impassibilem deitate: circũscriptum corpore, incircunscriptum diuinitate, eũdem terrenum &
*inuisibilé cæleste, visibilẽ & *intelligibilem, cõpræhensibilem & incõprẹhensibilem, vt toto homine eodemq́; & Deo, totus homo reformaretur, qui cecidit sub peccato. Si quis Dei genitricem, Mariã nõ æstimat, alienus est à deitate. Si q̃s quasi per fistulã, ità per virginẽ trãscurrisse, & non potiùs in ipsa plasmatum plasma esse dicit diuinè pariter & humanè: Diuinè quidem, quia sinè viro: humanè autem, quia iure nascendi. Si quis plasmatum dicit esse hominem, deindè subintrâsse Deum, damnandus est. Neque enim Dei natiuitas hæc est, sed fuga natiuitatis. Si quis introducit duos filios, vnum quidem ex Deo patre, secundum verò ex matre, sed non vnum eun-
*excidit demque, ab adoptiõe *excidat, quæ promissa est rectè credẽtibus. Naturæ quidem duæ, Deus & homo, quemadmodùm & anima & corpus: filij verò non duo, neque dij. Neque
2.Cor.4.d eñ hìc duo homines, etsi ità Paulus id, quod intùs est, hominis, & id quod foris est, nominauit. Et si oportet breuiter dicere, aliud
*est quidem & aliud *ea ex quibus constat saluator, quoniam non idem est illud inuisibile huic visibili, & id quod sinè tẽpore, ei quod sub tempore: non alius verò, & alius. Absit. Nam vtraque vnum sunt propter temperamentum, DEO quidem humanato, homine verò deificato, siue quocunque modo quis nominauerit. Dico autem aliud & aliud ecõuersò, quàm in Trinitate habetur. Ibi enim alius & alius est, vt non subsistentias confundamus, non aliud verò & aliud. Vnum enim idemque sunt tria & idipsum diuinita-

te. Siquis velut in propheta dicit secundùm gratiam operatum, & non secundùm essentiam coniunctum & cõfirmatum esse, sit vacuus melioris *operationis, magis autẽ ple- *opinionis
nus nugis. Econtrariò, si quis non adorat eum qui crucifixus est, anathema sit, & connumeretur *cum deicidis. Si quis ex operib^9 *inter theoctonos.
perfectum aut post baptisma, aut post resurrectionem ex mortuis, adoptionem meruisse dicit, sicut pagani eos fictos subintroducunt, anathema sit. Quod enim cœpit, & proficit aut perficitur, non est Deus, etsi per modicum augmentum ità dicitur. Sanctissimi Basilij quondàm episcopi Cæsareæ primæ Basilius. xv.
Cappadociæ: Nõ enim tantùm cælum & terra, & magnitudines pelagorũ & in aquis degentia, & terrena animalia, & arbores, & stellæ, & aër, & horæ, & varia vniuersitatis decoratio excellentiam fortitudinis demonstrãt, quantùm est quòd possibile fuit Deo incõprẹhensibili impassibiliter per carnem cum morte confligere, vt nobis propria passione impassibilitatem donaret. Sanctissimi Gre- Gregorius Nyssenus.
gorij Episcopi Nysseni: Hoc enim *sapite (in- xvj.
quit) in vobis, quod & in Christo Iesu, qui *sentite
cùm in forma Dei esset, non rapinam arbitra Philip.2.a
tus est, esse se æqualem Deo, sed semetipsum exinaniuit, formam serui suscipiens. Quid pauperius in Deo, quàm forma serui? Quid humilius in rege vniuersorum, quàm in communionem pauperis nostræ naturę voluntariè peruenire? Rex Regum & DOMINVS Dominantium, forma seruitutis induitur: iudex omnium, fit sub tributo potentium: creaturæ DOMINVS, in speluncam diuertit: & qui omnia palmo tenet, nõ inuenit locum in diuersorio, sed in præsepio animaliũ Lucæ 2.a
proijcitur. Mundus & *incõtaminabilis, hu- *inuiolabilis
manæ naturæ suscipere dignatur sordes: & per omnem paupertatem nostram pertransiens, vsque ad mortis processit experimentum. Videte voluntariæ paupertatis mensuram. Vita mortem gustat, iudex in iudicium adducitur: vitæ vniuersorum Dominus, fit sub sententia iudicantis: omnium cælestium potestatum rex, carnificum manus non repulit: ad hoc tibi, inquit, exemplum respiciat humilitatis mensura. Attici episcopi Cõ- Atticus epi. xvij.
stantinopolitani: Hodiè Christus Dominus *clementiæ natiuitatem suscepit. Natiuitas enim diuinæ maiestatis iam præexistebat. Deindè post hæc iterùm subiungit: Miseri- Philip.2.b
cordiæ verbum exinanitur, qui natura exinaniri non potest. Seipsum exinaniuit, Ioan.1.b
formam serui accipiens, incorporeus propter te incarnat^9: verbum enim caro factum est. Palpatur, qui propter incorpoream naturam tactui non subiacet: qui sinè initio, est sub corporeo initio. Qui perfectus est, crescit: incommutabilis, proficit. Qui diues est, intrat in diuersorio: qui operit cælum Psalm. 146.
nubibus, pannis inuoluitur, rex in præsepio Lucæ 2.a.
ponitur. Amphilochij episcopi Iconij: Quo- Amphilochius.
niam xviij.

niam enim idē ipse, est & rex & Deus, mortem propter dispensationem passionis gustauit. Dona, mysterij sunt indicia. Offerunt aurum, agnoscunt enim eum esse regem. Offerunt & thus sicut Deo, offerentes & myrram, propter mortem in mysterio passionis. [Matt.2.b]

Item eiusdem: Nisi enim ille nasceretur carnaliter, nunquàm tu nat⁹ fuisses spiritaliter. Nisi ille dignatus fuisset formam serui suscipere, nunquàm tu gloriā adoptionis lucrareris. Propter hoc venit in terram cælestis, vt tu terrenus eleuareris in cælum. Propter hoc Christ⁹ semetipsum exinaniuit, vt nos om̄es de plenitudine eius acciperem⁹. Illius mors, nostra facta est im̄ortalitas. Domini passio, seruo facta est exaltatio. Tu verò beneficiū accipis ad occasionem blasphemiæ. [Idem. XIX.] [Philip.2.b Ioan.1.b]

Attici episcopi Constantinopolitani: Si quem discernit incarnatio vnigeniti, & partus virginis, & passionum communio, & crux, & passio, atq; mors, discens cognoscat, prouisoria hæc vniuersalis salutis, sed nō indigna diuinæ clementiæ. Si enim turpe est Deo, habitare in virgine: turpius est omninò, creare. Si autem creans non sustinuit cōtumeliā, neq; habitare in creatura, dignum verecundia iudicauit. Et si pati malum est, quale est à passionibus liberare? Ideò & mortuus est, vt immortali morte mortē mortificaret: & resurrexit, nostrā disponens resurrectionē. Et oīa hæc suscepit, non natura diuinitatis, sed susceptione carnis, illa quidem in inuiolabilitate proprię impassibilitatis permanens, hac verò omnes passiones sustinens, quatenùs optimæ conuersationis fieret legislator & princeps. [Atticus ep. XX.]

EPHESINAE PRIMAE SYNODI ACTA ALIQVA, CHALCEDONE RELECTA. Secundùm sanctionem pijssimorum & amicorum Christi Imperatorum Theodosij & Valentiniani, congregata in Ephesia metropoli ex omni (sicut dicitur) mundo sancta hac synodo religiosissimorum om̄ium sanctarum ecclesiarum episcoporum, & considente, & definiente obtinere ac firmam esse fidem, quæ exposita est per sanctum spiritum à sanctis patribus, pro tempore in Nicea ciuitate congregatis numero trecentis decem & octo, & ordinante de his, quemadmodùm oportebat, Charisius quidam nomine presbyter, qui fuit & œconomus sanctæ ecclesiæ Philadelphenæ ciuitatis, docuit, quia quidam de Lydia prouincia descendentes hæretici, voluerunt suum quidem errorem relinquere, ad veritatis verò lumen conuerti, & imbui catholicæ Ecclesiæ recto & pio dogmate. Et cùm oporteret eos in veritatem perduci, ampliùs decepti sunt, & quasi ex fouea in deteriorem foueam ceciderunt. Docuit enim, quoniam Antoninus & Iacobus presbyterorū nomen habentes, descenderunt de Constantinopoli, commendatitias portantes epistolas à quodam Anastasio & *Photino, illo tempore cum hæretico Nestorio constitutis, & ijsdem verò presbyterorum habentibus nomina. Et cùm oporteret Apostolicam atque euangelicam traditionem fidei, quam exposuerunt pro tempore patres, qui in Nicea ciuitate congregati sunt, tradere ijs, qui ex errore ad veritatem conuertebantur, & à tenebris venire ad lucem desiderabant: protulerunt expositionem aliquam impiorum dogmatum, sub obtentu symboli compositam, & huic fecerunt subscribere miseros illos, omnem modum impietatis superantes in ijs. Pro manifestissima verò explanatione eorū q̄ dicta sunt, insertus est, qui porrectus est libellus à memorato presbytero Charisio, & impiæ illius hæreseos expositio de inhumanatione vnigeniti filij DEI, cum subscriptione eorum, qui decepti sunt, sanctissimo & vniuersali concilio DEO amabili congregato in Ephesina ciuitate metropoli à Charisio presbytero & œconomo Philadelphiæ: [*Photio]

Oratio quidem est omnium, qui benè sapiunt, honorem semper & decentem reuerentiam spiritualibus, maximè patribus & doctoribus, exhibere. Si verò alicubi contigerit, eos, qui docere debent talia subiectos, de fide insonare, quæ omnium * aures nocēt & * corda: necessarium est, ordinem commutari, & eos qui malè docere conantur, à minoribus redargui. Igitur quia vnus ex his Nestorius est, suæ carens perfidiæ fructu, qui pessimè de fide (quæ in CHRISTO est) sapiens, & docens multa sæpiùs quæ non oportebat, omnem omninò, qui sub sole est, orbem pariter cōturbauit, vt * & CHRISTI amātissimos Imperatores cogeret sancire vestram sanctitatem hîc congregatam, ea, quæ catholicæ sunt fidei, dogmata confirmare. Et hoc propter suam clementiam Dominus Deus præstans, omnes vos sanctos patres hîc propterea congregauit. Huius gratia ego prouolutus vestræ sanctitati, doceo, quia nō solus iste, sed & qui cum eo sunt impietatis eius participes Anastasius & * Photius presbyteri, eandem hæresim & in alijs ciuitatibus volentes dispergere, Iacobum quendam similia ijs sapientem continuerunt, & hactenus continent, immensam fiduciam ei præstantes, quem & per literas iamdudùm sicut orthodoxum commendauerunt reuerēdissimis episcopis Lydiæ. Talia verò ab isto temerata sunt, quæ cùm sanctitas vestra cognouerit, omnibus modis mouebitur ad regularē aduersùs eum pœnam, & aduersùs eos, qui eum continent. In Philadelphiam enim ciuitatem prouinciæ Lydiæ perueniens, & quosdam simplices decipiens, (clerici autem sunt isti) sanctorum patrum Nicenorum expositionem fidei spernens, alterius expositionem fidei, magis autem perfidiæ, subscribere fecit. Et hoc fecerunt, sicut simpliciores, subscribentes: quia hic orthodoxæ fidei acquiescimus, quæ expositio hæreticis [*auribus] [*Cordibus] [*Photinus]

hæreticis blasphemijs plena, & habens subscriptiões eorum, quibus subreplit, salua est. Quam rogo coram vestra sanctitate relegi, vt manifesta sit, quæ ab ijs meditata sit contra catholicam fidem subuersio. Non solùm verò hoc, sed & literæ prædictorum, vbi Iacobo quidem hæretico constituto, qui talia commisit, testimonium catholicæ fidei perhibent: me autem, sicut hæreticum, ministerio & communione priuauerunt, piè sapientem, sicut subnexum est. His enim lectis, docebitur omnibus modis vestra reuerentia, quæ aduersùs catholicam fidem ab eis commissa sunt, quæ Dominus per vestram sanctitatem vsque ad finem destruat.

¶Charisij fidei professio catholica.

Credo in vnum Deum, patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibilium factorem, & in vnum Dominum Iesum Christum filium eius vnigenitum, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo verò, homousion patri, qui propter nos & propter nostram salutem descendit de cælo, incarnatus est, natus ex sancta virgine: & inhumanatus, crucifixus est, propter nos mortuus, & resurrexit tertia die, ascendit in cælos, & iterùm venit iudicare viuos & mortuos: & in sanctum spiritum veritatis paracletum, consubstantialem patri & filio: & sanctã catholicam Ecclesiam, resurrectionem mortuorum, & vitam æternam. Ego Charisius hos libellos dedi, sicut superiùs scriptum est, subscribens manu mea.

¶Exẽplar expositiõis falsati symboli, quod eos, qui nunc inprimis imbuuntur ecclesiastici dogmatis diligentia, aut ex aliquo volunt hæretico errore ad veritatem cõuerti, doceri & confiteri oportet.

Quia credimus in vnum Deum, patrem sempiternum, neque posteà incipiẽtem vt esset, sed qui est ab æternitate sempiternus Deus, neque verò posteà factum patrem, quoniã vtiquè semper Deus erat & pater. Credimus verò & in vnum Dei filium vnigenitum, de substantia existẽtem patris sicut verè filium, & eiusdem substantiæ existentem illi, cuius est & creditur filius: & in spiritum verè sanctum, qui ex Dei est substantia, non filium, Deum verò, sicut eiusdem existentem substantiæ, cuius est Deus pater, ex quo secundùm essentiam est. Nos enim (inquit) non spiritũ mũdi accipimus, sed spiritũ q ex Deo est, à creatura quidem cũ vniuersa separans, Deo verò coniungens, ex quo essentialiter est speciali modo præter omnem creaturam, quam non secundùm substantiam, sed secũdùm causam creationis ex Deo esse arbitramur, sed neque filium æstimantes, neque per filium sumpsisse substantiam. Confitemur verò patrem perfectum persona, & filium similiter, & sanctum spiritum identidèm, 1. Cor. 2. c

salua nobis pietatis ratione: id est, patrem & filium, & spiritum sanctum, non tres aliquas diuersas substantias æstimari, sed vnã identitate deitatis cognoscendam. Oportet verò & de dispensatione, quam pro nostra salute in Deum, ea, quæ est secundùm Christum, dispensatione Dñs Deus perfecit, scire quoniam Deus verbum, hominem perfectum assumpsit ex semine Abrahæ & Dauid, secũdùm pronunciationem diuinarum scripturarum, hoc existentem natura, quod erant illi, ex quorum erat semine, hominem perfectum natura ex anima intellectuali & carne humana constantem, quem hominẽ existentem secundùm nos per naturã, spiritussancti virtute in virginis vulua formatum, factum ex muliere, & factum sub lege, vt omnes nos à seruitute legis redimeret, antè iam prædestinatam adoptionẽ accipientes inenarrabiliter sibimet vniẽs, mortem quidem cum secundùm legem humanam experiri constituens, suscitans verò ex mortuis, & perducens in cælum, & considere faciens ad dexteram Dei: vndè super omnes cõstitutus principatus, & potestates, & dominationes, & virtutes, & omne quod nominatur nomen non solùm in hoc seculo, verùm etiàm & in futuro, ab omni creatura accepit adorationem, sicut inseparabilem ad diuinam naturã habens copulationem relatione Dei & intelligentia, omni creatura ei adorationẽ exhibente. Et neque duos filios dicimus, neque duos dominos: quoniam vnus filius secundùm substantiam, Deus verbum, vnigenitus filius patris, cui iste coniunctus & participans filiatione, communicat nomine filij & honore, & Dominus secundùm essentiam, Deus verbum, cui iste coniunctus honore communicat: & ideò neque duos filios dicimus, neq; duos dominos: quia manifesto cõstituto secundùm substantiam Domino, & filio, inseparabilem tenet ad eum copulationem, qui causa nostræ salutis assumptus, conrefertur nomine & honore filio & Domino. non sicut vnusquisque nostrùm, & secundùm seipsum constitutus est filius: vndè & multi, secundùm beatũ Paulum, dicimur filij: sed solus præcipuum habens hoc, quòd in ea, quæ est ad Deum verbum, copulatione, filiatiõe & diuinatiõe participãs, aufert quidẽ omnẽ suspicionem dualitatis filiorum & dominorum, præstat verò nobis in copulatione ad Deum verbum, omnem habere ipsius fidem & intelligentiam & speculationem, pro quibus & adorationẽ pro relatione Dei ab omni suscepit creatura. Vnum igitur filium dicimus, & Dominum nostrum Iesum Christũ, per quem omia facta sunt, principaliter quidem Deum verbum intelligentes, substantialiter filium Dei & Dominum: cointelligẽtes autem assumptum Iesum à Nazareth, quẽ vnxit Deus spiritu & virtute, sicut in verbi Dei copulatione filiationis participantem & domina-

Galat. 4. a
Galat. 4. d
Acto. 10. f

1. Cor. 15. f dominationis, qui & secundus Adam, (secũdùm beatum dicitur Paulum) sicut eiusdem naturę constitutus cuius Adam, demonstrãs verò nobis fururum statum, & tantam habẽs ab illo differẽtiam, quantã quippe esse oportet inter eum, qui inenarrabilia ministrat in futuro seculo bona, & inter eum, qui pręsentium tribulationũ dedit initium. Simili verò modo & secundus Adam vocatur, sicut secundum statum demonstrans: quoniã primi quidem exordij factus est Adam mortalis, & passibilis, & multis plenus doloribus, cuius & nos suscepimus similitudinẽ: secundum verò ostendit Dominus Christus, qui de cælo in futuro appárens, omnes nos ad suam perducet communionem. Primus enim Ibidem. (inquit) homo ex terra terrenus, secũdus homo Dominus de cælo, id est, exindè apparitursus, vt omnes ad imitationẽ perducat suã. Vndè subiũxit: Qualis terren⁹, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Et sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis. In eo verò apparente, & ab omnibus videndo, qui in futuro iudicandi sunt, inuisibiliter existens, faciet iudicium diuina natura. Tempora enim ignorã- Acto. 17. tiæ nostræ prætermittens Deus, nunc præcepit omnibus hominibus vbiquè pœnitentiam agere, quoniam statuit diem, in qua iudicaturus est vniuersum orbem in iustitia, in viro quem prædestinauit, fidem præstans, resuscitans eum à mortuis. Hæc est ecclesiasticorum dogmatum doctrina, & omnis qui his contraria sapit, anathema sit. Omnis qui salutarem pœnitentiam non suscipit, anathema sit. Omnis qui non celebrat sanctum diẽ paschæ secundùm sanctæ catholicæ Ecclesiæ statuta, anathema sit. Budi⁹ iunior Philadelphiensis Quartodecimanus, cognoscens veram & catholicã fidem, & postulans sanctiss. episcopum Theophanium, accessi ad sanctã & catholicam Ecclesiam. Et anathematizo omnem hæresim, præcipuè Quartodecimanorum, in qua priùs erraueram, & consentio suprascriptæ expositioni catholicæ fidei, anathematizans & eos, qui nõ celebrant sanctum diem paschæ, sicut sancta catholica & apostolica Ecclesia celebrat, iurans per sanctam & homousion Trinitatem, & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauij Theodosij & Flauij Valentiniani perpetuorum Augustorũ: si verò aliquid eorũ quandoquè transgressus fuero, subiacere me legis seueritati. Et relecta mihi expositione, subscripsi per Flauium *Esychium Philadelphię principalem, propterea quòd literas ignorẽ. Flauius Esychius * Cerdanepensis principalis Quartodecimanus, cognoscens veram & sanctam & catholicam Ecclesiam. Et anathematizo omnem hæresim, præcipuè verò Quartodecimanorum, consentio autem suprascriptæ expositioni catholicæ fidei, anathematizans & eos, qui non celebrant sanctum diem paschæ, sicut sancta & catholica Ecclesia celebrat, iurans per sanctam & homousion Trinitatem, & pietatem & victoriam religiosissimorum & Christi amicorum Imperatorum, Flauij Theodosij & Flauij Valẽtiniani perpetuorum Augustorum. Si verò aliquid de his quandoquè transgressus fuero, subiacere me legis seueritati. Et subscripsi manu mea. *Rufinus secundæ Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoscẽs veram catholicam fidem, supplicaui, exorãs sanctam & catholicam Ecclesiam. Et anathematizo omnẽ hęresim, præcipuè verò Quartodecimanorum. Consentio verò cum om̃i domo mea suprascriptæ expositioni rectæ fidei, anathematizans & eos, qui non celebrant sanctum diem paschæ, sicut sancta & Catholica & Apostolica Ecclesia celebrat, iurans per sanctam & homousion Trinitatem, & pietatem & victoriam Christi amicorum Imperatorum, Flauij Theodosij & Flauij Valẽtiniani perpetuorum Augustorum: si verò de his aliquid aliquandò trãsgressus fuero, subiacere me cum omni domo mea legis seueritati. Et relecta mihi expositione, & placente, subscripsi propria mea voluntate & proposito. Eugenius secundę Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoscens cum omni domo mea rectam & catholicam fidẽ, obsecrans sanctiss. episcopum Theophaniũ, accessi ad sanctam & catholicam Ecclesiam. Et anathematizo omnem hęresim, præcipuè verò Quartodecimanorum, & eos, qui non celebrant sanctum diem paschæ, sicut sancta & catholica & apostolica Ecclesia. Consentio verò cum om̃i domo mea præscriptæ expositioni catholicæ fidei, iurans per sanctam & homousion Trinitatem, & pietatem & victoriam & diuturnitatem, Christianissimorum Imperatorum, Flauij Theodosij & Flauij Valẽtiniani perpetuorum Augustorum. Si verò aliquid eorum præuaricatus fuero quandoquè subiacere me cum omni domo mea legis seueritati. Et relecta mihi expositione, & placita, subscripsi manu mea. *Faustinus laicus secundæ Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoscẽs veram & catholicam fidem, obsecrans sanctiss. Episcopum Theophanium, accessi ad catholicam Ecclesiam. Et anathematizo omnem hæresim, pręcipuè verò Quartodecimanorum, in qua priùs erraueram. Et consentio præscriptæ expositioni catholicæ fidei, anathematizans & eos, qui non celebrant diem sanctum paschæ, quemadmodùm sanctæ & catholicæ & apostolicæ ecclesiæ celebrant, iurãs per sanctam & homousion Trinitatem, & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauij Theodosij & Flauij Valentiniani perpetuorum Augustorum. si verò aliquid horũ præuaricatus fuero quãdoquè, subiacere me legũ seueritati. Et relecta mihi expositione, accedens cũ omni domo mea, subscripsi manu mea

Theophanius episcop⁹ vnus fuit ex his, qui erãt cum Orientalibus.

* Hesychiũ

* Cardanẽsis

* Carditensis

*Rufinus Difilius

*Faustinus laicus Difilius

*Damalius

mea. *Damali⁹ & Alexāder manu vsi Eutropij filij Theodori reuerendissimi diaconi, cognoscentes catholicam fidem, & obsecrātes sanctissimum episcopum Theophanium, accessimus ad catholicā Ecclesiā, anathematizātes omnē hæresim, pręcipuè verò Quartodecimanorū, in qua erraueramus, & eos, qui non celebrant sanctum diem paschæ, quemadmodùm catholici. Et relecta nobis expositione, iurantes venerabili iuramento sanctæ Trinitatis, & per victoriam & salutem dominorum orbis terræ, Flauij Theodosij & Flauij Valentiniani perpetuorū Augustorum, nō transgredi aliquid pręscriptorum, & credentes cùm domibus nostris subscripsimus. Flauius Nymphidianus secundæ Philadelphiæ scholasticus, omnibus dogmatibus & cōsuetudinib⁹ Quartodecimanorū, hæresim non suscipiens, cōsentiens verò his quæ sunt orthodoxę fidei, abrenuncio, confitēs quoquè communicare huic rectæ fidei in omnibus, & hanc suscipere. *Polychroni⁹ Taciani Philadelphieñ, manu vtēs Flauij, Esychij & Danielis Philadelphenorū principalium, propterea quòd tardè scriberē, cognoscens cath. fidem, & obsecrans S. Episcopum Theophaniū, accessi catholicæ fidei, anathematizans oēm hęresim, pręcipuè verò Quartodecimanorum, in qua errraueram, & eos, q̃ non celebrant sanctum diem paschæ, quemadmodùm & orthodoxi. Et lecta mihi hac expositione, iuraui venerabili iuramēto sanctæ Trinitatis, & per victoriam & salutē dominorū orbis terræ, Flauij Theodosij & Flauij Valētiniani perpetuorum Augustorum, non trāsgredi aliquid præscriptorum, & credens cum omni domo mea, & quia constāt mihi omnia præscripta, Polychronius mutuatus sum manum Eustathij. Flaui⁹ Marcellus aurifex Quartodecimanus, cognoscens catholicam fidem, & obsecrās sanctissimum episcopum Theophaniū, accessi propria mea voluntate & proposito ad sanctam Dei & catholicam Ecclesiam. Et anathematizo omnē hæresim, præcipuè verò Quartodecimanorum, & eorum, qui non celebrant sanctum diem paschæ, quemadmodùm catholici. Et iuraui per sanctam Trinitatem, & pietatem Christianissimorū Imperatorum Flauij Theodosij & Flauij Valentiniani perpetuorum Augustorum: si autem aliquid transgressus fuero horum præscriptorum, reum me esse legum seueritati. Et subscripsi manu mea.

*Polycrates Taciani filius

*Eutychius Marcelli filius aurifi-cis

*Eutychius secundæ Philadelphiæ cognoscens catholicam fidem, & obsecrās sanctiss. episcopum Theophanium, accessi propria mea voluntate & proposito ad sanctam Dei catholicam Ecclesiam. Et anathematizo oēm hæresim, præcipuè verò Quartodecimanorum, & qui non celebrant sanctum diem paschæ, sicut catholici. Et iurans per sanctam Trinitatem, & pietatem Christianissimorū Imperatorum, Flauij Theodosij & Flauij Valentiniani perpetuorum Augustorum: si verò transgressus fuero aliquid de his, quę pręscripta sunt, subiacere me legum seueritati. Et subscripsi manu mea. *Stratonicus Ammonij Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoscens catholicam fidem, & obsecrans sanctiss. episcopum Theophaniū, accessi ad sanctam DEI catholicam Ecclesiam. Et anathematizo omnem hæresim, præcipuè verò Quartodecimanorum, & qui non celebrant sanctum diem Paschæ, sicut catholici. Et iuraui per sanctam Trinitatem, & pietatem Christianissimorum Imperatorum nostrorum Flauij Theodosij & Flauij Valentiniani perpetuorum Augustorum: si autem trāsgressus fuero de his omnibus, quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. Et subscripsi per nepotem meum Alexandrum ob id, quòd literas ignorarem. *Theodorus, & Alexander, & *Philadelphus scribentes per vnum ex nobis, id est, Alexandrum, cognoscentes catholicam fidem, & obsecrantes sanctissimum episcopum Theophanium, accessimus ad sanctam DEI catholicam & Apostolicam orthodoxam Ecclesiam. Et anathematizamus omnem hæresim, præcipuè quæ dicitur Catharon, & qui non faciunt sanctum diem paschæ, sicut catholici. Et iuramus per sanctam Trinitatem, & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauij Theodosij & Flauij Valentiniani perpetuorum Augustorum: si autem transgressi fuerimus quid de his omnibus, quæ præscripta sunt, subiacere nos legum seueritati. Et relectæ nobis huic expositioni subscripsimus. Marinianus Euithij, manu vtens Neotorij lectoris catholicæ fidei, cognoscēs catholicam fidem, & obsecrās sanctissimum episcopum Theophanium, accessi ad sanctā DEI catholicam & apostolicam Ecclesiam. Et anathematizo omnem hæresim, præcipuè autem Quartodecimanorum, qui non celebrant sanctum diem paschæ, sicut catholici. Et iuraui venerabili sacramento, si transgressus fuero quid de his omnibus, q̃ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. Et subscripsi. *Pacidius Philadelphianus subscripsi manu mea, cognoscens catholicam fidem, & obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium, accessi ad sanctam catholicam & Apostolicam catholicorum Ecclesiam. Et anathematizo omnem hæresim, præcipuè Quartodecimanorum, & qui non celebrant sanctum diem paschę, sicut catholici, iurans venerabili sacramento, si quid trāsgressus fuero de his omnibus, quæ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. Et perlecta mihi expositione, subscripsi manu mea.

*Stratonicus Eunomij filius

*Theodorus

*Philadelphus

*Placidius

Cyriacus Philadelphen⁹ Nouatianæ hęreseos, cognoscens orthodoxā fidē, & obsecrans sanctissimū Episcopū Theophaniū, accessi ad sanctam Dei catholicam & orthodoxorū Ec-

Ecclesiam. Et anathematizo omnẽ hæresim, præcipuè verò Catharôn, & iurans venerabili sacramento, si quid præuaricat⁹ fuero de his omnibus, quę præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. Et relecta mihi expositione, subscripsi per Eusebium Syrũ Calliopium. *Auxonius Philadelphenus Nouatianus cognoscens catholicam fidem, & obsecrans sanctissimum Episcopum Theophanium, accessi ad sanctam Dei catholicam & orthodoxorum Ecclesiam. Et anathematizo omnem hæresim, præcipuè autem Nouatianorum. Et consentio cũ omni domo mea præscriptæ expositioni catholicæ fidei, iurans venerabili sacramento per sanctam & homousion Trinitatẽ, & pietatẽ & victoriã dominorũ Imperatorũ Flauij Theodosij & Flauij Valẽtiniani perpetuorũ Augustorum: si autem aliquid horum præuaricatus fuero, subiacere me cum omni domo mea legum seueritati. Et perlecta mihi expositione, & complacens subscripsi manu mea. Diomedes habitans in vico Caccaba, cognoscens catholicam fidem, & obsecrãs sanctissimum Theophanium episcopum, accessi propria mea voluntate & spontaneo ꝓposito ad sanctam Dei catholicam & apostolicam orthodoxorũ Ecclesiam. Et anathematizo omnem hæresim, præcipuè verò Tetraditorũ, in qua priùs errraueram. Et iuro per sanctam & homousion Trinitatem, & victoriam & pietatem dominorum orbis terræ, permanere me in his, q̃ pscripta sunt, & in nullo transgredi, sed in omnibus custodire permanentem catholicã fidẽ. Si verò inuẽtus fuero vnquàm præuaricari aliquid eorum, quę mihi placẽt, subiacere me legum seueritati. Et audiens expositionem, subscripsi manu mea. Iulianus secundæ Philadelphiæ, cognoscens catholicam fidem, accessi ad sanctam DEI catholicorum Ecclesiam. Et anathematizo omnem hęresim, pręcipuè autem quartodecimanorum, & iuro per venerabile sacramẽtũ, si quid trãsgressus fuero de his omĩbus, q̃ præscripta sunt, subiacere me legum seueritati. Et complacẽs, per Martyrium lectorem subscripsi. Eutychius Chorepiscopus *Aulacæ, princeps Quartodecimanorũ hæreseos, cognoscẽs verã catholicorũ fidẽ, & obsecrãs sanctissimum episcopum Theophanium, & reuerẽdissimum Chorepiscopum Iacobum, & reuerẽdissimum presbyterum & œconomum Charisium, accessi ad sanctã & catholicam Ecclesiam. Et anathematizo omnem hęresim, pręcipuè verò quartodecimanorũ, in qua priùs errraueram. Et cõsentio præscriptæ expositioni catholicę fidei, anathematizans & eos, qui non celebrant sanctum diem paschæ, sicut & sancta catholica & apostolica Ecclesia celebrat, iurans per sanctam & homousion Trinitatem, & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauij Theodosij & Flauij Valentiniani perpetuorum Augustorum: si verò aliquid de his præuaricatus vnquàm fuero, subiacere me legum seueritati. Et subscripsi manu mea. Patricius presbyter de vico Paradioxilo, manu vtens Maximi compresbyteri, ob hoc quòd literas ignorarem, cognoscens veram fidem catholicorum, & obsecrans sanctissimũ & deo amantissimum episcopum Theophanium, & reuerendissimum presbyterum Iacobum, & reuerendissimum presbyterum & œconomum Charisium, & obsecrans, accessi cõmunicare in sancta Dei catholica & apostolica Ecclesia catholicorũ fidei & orthodoxę. Et anathematizo oẽm hæresim, pcipuè verò Quartodecimanorũ, & eos, q non celebrant sanctũ diẽ paschæ, sicut sancta Dei & catholica Ecclesia, iurans per sanctã & viuificatricem Trinitatem, & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauij Theodosij & Flauij Valentiniani perpetuorum Augustorum: si verò de his aliquid præuaricatus fuero, subiacere me legum seueritati. Et lecta mihi expositione, & complacens, subscripsi manu mea. Zenon Chorepiscopus quartodecimanorum hæreseos, cognoscens veram fidem catholicorum, & obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium, & reuerendissimum Iacobum Chorepiscopum, & reuerendissimum presbyterum & œconomum Charisium, accessi ad sanctam DEI & catholicam Ecclesiam. Et anathematizo omnem hæresim, præcipuè verò Quartodecimanorum, in qua priùs erraueram. Et cõsentio præscriptæ expositioni orthodoxæ fidei, anathematizans & eos, qui non celebrant sanctum diem paschæ, sicut sancta catholica Ecclesia celebrat, iurans per sanctum & homousion Trinitatem, & pietatem & victoriam dominorũ orbis terræ, Flauij Theodosij & Flauij Valentiniani perpetuorum Augustorum: si verò de his aliquid præuaricatus fuero vnquàm, subiacere me legum seueritati. Manum verò accommodaui pro eo ego Flauius Palladius, ob hoc, quòd præsens diceret literas se ignorare. His igitur perlectis, statuit sancta synodus, alteram fidem nemini licere proferre, aut conscribere, aut componere præter diffinitam à sanctis patribus, qui in Nicea cum spiritũ sancto congregati sunt. Qui verò ausi fuerint aut componere fidem alteram, aut proferre, vel offerre conuerti volentibus in agnitionem veritatis, siue ex gentilitate, siue ex Iudaismo, siue ex qualicunque heresi, hos quidem, si sunt episcopi aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu, & clericos à clericatu iudicamus. Si verò laici fuerint, anathema esse. Secundùm similem verò modum, si inueni fuerint siue Episcopi, vel clerici, aut laici, siue sapere, siue docere ea, quæ sunt in oblata expositione à Charisio presbytero de inhumanatione vnigeniti filij DEI, siue scelerara & peruersa Nestorij dogmata: quę

*Euxonius

*Auladis

quę & subnexa sunt, subiaceant sentétię sanctæ hui⁹ & vniuersalis synodi, quatenùs manifestum sit, quia episcopus quidem priuabitur ab episcopatu, & erit damnatus, clericum verò similiter cadere à clericatu. Si verò laicus quis sit, & ipse anathematizetur, sicut superiùs dictum est.

¶ Ex codice Nestorij, quaternione xvij. de dogmatibus.

Quotiès igitur diuina scriptura dictura est aut natiuitatem Christi ex virgine Maria, aut mortem: nusquàm videtur ponere, Deus, sed aut Christus, aut filius, aut Dominus: quoniam hæc tria duarum naturarum sunt significationes, aliquandò quidem huius, aliquādò illius, aliquandò verò & huius & illius. Est autem tale quod dico. Quandò ex virgine natiuitatem nobis scriptura narrat, quid dicit? Misit Deus filium suum. Et non dixit, misit DEVS Deum verbum: sed profert nomé, quod significat duas naturas. Quoniam enim filius homo est & Deus, dicit, misit Deus filium suum, factū ex muliere: vt cùm audis, factum ex muliere, deindè videas nomé præpositum, quod indicat duas naturas, vt natiuitatem ex beata virgine factam, filium quidem voces. Filium enim genuit Dei, & q̄ peperit Christum virgo. Sed quoniam filius Dei duplex est secundùm naturas, non genuit quidem filium Dei, sed genuit humanitaté, quę est filius propter coniunctum filiū.

Galat. 4. a

¶ Similiter eiusdem de quaternione xxj.

Vide quid contingat, hæretice. Non inuideo voci dicenti, Christi genitricem virginem, sed scio venerabilem, quæ suscepit Deum, per quam processit omnium dominator, per quam illuxit iustitiæ sol. Iterùm suspectum habeo plausum, quomodò quod dixi, processit, intellexistis? Non est dictum à me, processit, quasi genitus est: nec enim ità citò obliuiscor meorū. Nam procedere Deum ex Christi genitrice virgine, à sanctis scripturis didici: nasci verò Deum ex ipsa, nusquàm didici. Et post alia: Nusquàm igit̄ diuina scriptura Deum de Christi matre virgine dicit natum, sed Iesum Christum filium Dominum. Hæc omnes cófitemur. Quæ em̄ docuit diuina scriptura, infelix qui nó continuò suscipit. Surgés, accipe infanté & matré eius. Hæc angelorū vox est. Fortâssè verò meliùs te (q̄ pertinét ad natiuitaté) sciebât archangeli. Surgés, tolle infanté & matré eius. Non dixit: Surge, tolle Deum & matrem eius.

Matth. 2.

¶ Similiter eiusdem quaternione xxiiij.

Matth. 1.

Quod igitur dicebamus, Noli timere tollere Mariam coniugem tuam: quod enim in ea natū est, (quod Gręcè dicit̄ γεννηθὲν: quod siue per vnam n literam, siue per duas scribatur, sensui nihil præiudicat: quoniam si duas posueris n literas, apud Gręcos natus intelligitur: si verò vnā, fact⁹) de spiritu sancto est. Si verò dixerimus, quia Deus verbum natus est in vtero: aliud enim, coesse illi, qui natus est: & aliud, nasci. quod em̄ (inquit) in ea natum est, de spiritu sancto est, id est, spirit⁹ sanctus creauit, quod in ipsa est. Viderunt ergò patres, sicut docti in diuinis scripturis, quòd si pro incarnato posuerimus natum, inuenietur aut filius spiritus sanctus, aut Deus verbum duos patres habens, aut (per vnam n literā, sicut apud Gręcos inuenitur) Deus verbū, creatura esse spiritûs sancti. Fugientes igit̄ natiuitatis sermonem, posuerunt, descédisse propter nos homines & ꝓpter nostrā saluté, & incarnatū esse. Quid est incarnatū esse? Nó mutatū à diuinitate in carné. Incarnatū em̄ ex sancto spiritu, secuti sunt euangelistā. nam & euangelista veniens ad incarnationé, fugit natiuitatem dicere in verbum, & posuit incarnationem. Vbì *audi, Et verbum caro factum est. Non dixit, Verbum per carnem natum est. Nanq; vbì cómemorant apostoli & euangelistæ filium, ponunt, quia natus est ex muliere. Intende quod dicitur, obsecro. Vbì dicunt nomen filij, & quoniam natus est ex muliere, ponūt, quia natus est. Vbì verò conmemorant verbum, nullus eorū ausus est dicere natiuitatem per humanitatem. Audi: Beatus Ioannes euangelista veniés ad verbum, & ad incarnationem eius, audi, qualia dicit: Verbum caro factum est, hoc est, suscepit carnem, & habitauit in nobis, id est, nostram naturā indutus est. Et habitauit in nobis, & vidimus gloriā ipsius filij. Non dixit, Vidimus natiuitatem verbi.

audi

Ioan. 1. b

¶ Similiter eiusdem ex quaternione xv. de dogmate.

Ità & secundùm carnem Christum Deum nominamus propter coniunctioné Dei verbi, hoc, quod videtur, scientes vt hominem. Audi itaq; Paulū prędicātem. Ex Iudæis (inquit) Christus secundùm carné qui est super omnia Deus. Confitetur hominem priùs, & tunc propter coniunctionem Dei, Deum ꝓdicat, quod videtur, vt nullus Christianissimum hominem colere suspicetur.

Roma. 9. b

¶ Similiter eiusdem ex quaternione xxvij.

Non autem sicut dicebamus Deū omniū creatorem, & deum Mosen. deum em̄ (inq̄t) posui te Pharaoni, & filium Dei Israel. Filius enim (inquit) primogenitus meus Israel. Et sicut dicebamus Christū Saul. non em̄ (inq̄t) mittam manum meam super eum, quoniam Christ⁹ Domini est. & Cyrū identidèm. Hęc enim (inquit) ait Dominus Christo meo Cyro, & Babyloniū sanctū. Ego enim (inquit) impero eis: sanctificati sunt, & ego adduco eos, ità dicim⁹ Dn̄m Christū, & Deū, & filiū, & sanctū, & Christū. Sed cómunio quidem nominū similis, non eadem verò dignitas.

Exodi 4. f

1. Reg. 26. b

Esaiæ 45. a

¶ Similiter eiusdem de quaternione xv.

Hoc sentiatur in vobis, quod & in Christo Iesu. Qui cùm in forma Dei esset, semetipsum exinaniuit, formā serui accipiens. Nó dixit, Hoc sentiatur in vobis, quod & in Deo verbo. Qui cùm in forma Dei esset, formam serui

Philip. 2. p

serui accepit: sed dicens, Christus, (tanquàm vocem duas naturas significantem) sinè periculo eum & formam serui, quam accepit, & Deum nominat: quia ea, quæ dicuntur in naturarum duplicitatem, irrepræhensibiliter diuiduntur.

¶Similiter eiusdem ex quaternione xiij.

Ibidem. Vt in nomine Iesu (inquit) omne genu flectatur cælestium, & terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus. † Propter induentem, veneror eum quem induit indumento. Pro occulto adoro visibile. Inseparabilis em̃ à visibili DEVS, ideoq; inseparabilis honorem non separo. Separo naturas, sed adorationem vnio.

¶Similiter eiusdẽ ex quaternióe xvij. de deo:

Erat quidem DEVS verbum & ante inhumanationem filius, & Deus, & ens cum patre. Suscepit verò in vltimis temporibus serui formam, sed ante hoc filius constitutus & vocatus. Post susceptionem nó potest vocari separatus filius, vt nè duos filios doceamus: sed quoniam illi filio copulatus est, qui in principio erat, qui ad eum copulatus est secundùm filiationis dignitatem, diuisionem, suscepisse secundùm dignitatem dixi filiationis, non secundùm naturas. Propterea & Deus verbum Christ⁹ nuncupatur, q̃m habet copulationem cum Christo perpetuã.

¶Similiter eiusdem ex quaternione xij. de dogmate.

Inconfusibilem igitur naturarum seruemus copulationem. Confiteamur in nomine Domini, veneremur eum, qui diuina copulatione omnipotenti DEO coadoratur homo.

¶Similiter eiusdem de quaternione vj.

Attende & hoc confestim coniunctum.

Heb.2.d Vt misericors (inquit) fiat, & fidelis sacerdos apud Deum. In quo enim passus est ipse & tentat⁹, potés est hos, q̃ tentanť, adiuuare. Ergò qui passus est, sacerdos est misericors: passibile autem est templum, nó ille qui passibilem viuificat Deus.

¶Similiter eiusdem ex quaternione xxvij.

Et discatis (inquit) quoniam nimia erat aliqua copulatio deitatis, quæ & in infantia carnis Dominicę videbatur. Erat enim ipse & infans, & infantis Domin⁹. Laudâstis vocem, sed nec propter eam sinè examinatione plaudatis. Dixi em̃, quia ipse erat infans, & infantis habitator.

¶Similiter eiusdem ex quaternione primo.

Cómunes igiť sunt operationes Trinitatis, & tãtúmodò subsistẽtijs diuisionẽ habẽtes. Gloria ergò vnigeniti aliquãdò ad patrẽ refert. Est em̃ (inquit) pater, qui me glorificat. Ioan.8.g Aliquãdò verò ad spiritũ: Spirit⁹ em̃ (inquit) veritatis me glorificat. Aliquandò verò ad Christi potestatem. Ioan.15.d

¶Similiter eiusdẽ ex quaternione xiij. de filio dicens:

Iste qui dicit, Deus meus, Deus meus, quarè me dereliquisti? Iste qui triduanam sustinuit mortem. Adora verò eum cum deitate, sicut diuinæ authoritatis cooperatorem. Matth. 27.e & Psalm.21.

¶Et post aliquanta:

Propter eum qui indutus est, eum quem induit, colo. Propter absconditum, adoro visibilẽ. Inseparabilis à visibili Deus: ideoq; eius qui non separatur, honorem non separo. Separo naturas, sed vnio adorationem. Nó secũdùm se Deus, quod in vulua plasmatũ est. Non secundùm se Deus, quod creatũ est de spiritu. Nó secũdùm se Deus, quod in sepulcro sepultũ est: sic enim erimus hominicolę, & mortuorum cultores aperti: sed quoniã in illo suscepto Deus à suscipiente, qui suscept⁹ est, sicut suscipienti copulatus, cónuncupatur Deus.

¶Similiter eiusdem ex quaternione iij. cótra hæreticos de spiritu dicens:

Quomodò em̃ seruus sit, (inquit) qui cum filio & patre operať? Et si requirat quis actiones spiritûs, inueniet filij & patris in nullo minores: Non quia vna partitur deitas, sed quia sancta scriptura ea, quæ vnius virtutis sunt, & in singulas partitur subsistentias in approbatione similitudinis Trinitatis. Et attende mihi hanc similitudinem, ex maioribus operibus incipientem. DEVS verbum factus est caro, & habitauit in nobis. Ioan.1.b Cósiderc fecit sibi pater susceptam humanitatem. Dixit enim (inquit) Dominus Domino meo, sede ad dexteram meam. Psalm. 109. Eius, qui susceptus est, gloriam, descendẽs spiritus sustentauit. Quandò enim (inquit) veniet spiritus veritatis, ipse me glorificabit. Ioan.15.d

¶Eiusdẽ ex quaternióe vj. de Christo dicẽs:

Quia missus est prædicare captiuis remissionem, sicut Apostolus subiungit, & dicit: Hic fidelis Deo factus pontifex. Heb.2.d Factus est enim iste, qui non priùs erat æternus: iste qui paulatim in pontificis ô hęretice proficit dignitate. Et audi manifestiore tibi hoc voce clamantem: In diebus (ait) carnis suæ preces Heb.5.b c supplicationesq; ad eum, qui poterat illum saluum facere à morte, cum clamore valido & lachrymis offerens, exauditus est, ꝓ sua reuerentia. Et quidem cùm esset *filius, didicit *filius Dei. ex his quæ passus est, obedientiam: & consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Consummatur verò, quod paulatim ô hæretice proficit: De quo & Lucas in euangelijs clamat: IESVS proficiebat ætate & sapientia & gratia. Lucæ 2.f Quibus consona & Paulus loquitur: Consummatus, inquit, factus est omnibus Heb.5.c obtemperantibus sibi causa salutis æternæ, appellatus à DEO pontifex iuxta ordinem Melchisedech. Et post alia: Pontifex vocatus: quid ergò econtrariò interpretaris Paulo, impassibilem DEVM verbum terrenæ Heb.3.a commiscens similitudini, & passibilem pontificem faciens?

¶Et iterùm eiusdem ex quaternione vij.

Vndè fratres sancti, vocationis cęlestis participes, considerate apostolum & pótificem confessionis nostræ Iesum, qui fidelis est ei, qui * fecit illum. *præfecit ¶Et post alia:

Existente ergò nobis hoc solo pontifice cōpatiente, & cognato, & firmo, ab eius fide nè recedatis. Ipse est enim nobis promissæ benedictionis destinatus ex semine Abrahę, Heb.5.d pro se & genere suo sacrificium corporis offerens. Attendendum est hîc, quia confitens omnem pontificem egére sacrificio, & excipiens Chr̄m, vt q non indiguit, hîc dixit. & pro seipso offerre, & pro genere sacrificiū.

¶Similiter eiusdem ex quaternione iiij.

Ioan.6.f Audite igitur attendentes verba: Qui mãducauerit (inquit) carnem meam. Memorate, quia de carne est, quod dicitur, & quia non à me additum est carnis nomen, vt non videar illis malè interpretari, Qui manducauerit carnem meam, & biberit sanguinem meum. Nunquid dixit, Qui manducauerit Deitatem meam, & biberit Deitatem meam? Qui manducauerit carnem meam, & biberit sanguinem meum, in me manet, & ego in eo. Cōmemoramini, quia de carne dicitur: Sicut misit me, qui viuus est pater, me, q̄ui visibilis sum. Si fortè malè interpretor, ex his q̄ sequuntur, audiamus: Sicut misit me, qui viuus est pater. Ille dicit Deitaté, ego humanitatem. Videamus quis est, qui malè interpretat̄, sicut misit me, q viuus est pater. Dicit hęretic⁹, hîc diuinitaté dicit, misit me Deū verbū, sicut misit me viu⁹ pater, secūdùm illos, & ego viuo De⁹ verbū, ꝓpter patré. Deindè quod post hæc est, & q me manducat, & ipse viuet. Qué mãducam⁹? Deitaté, aut carnem?

¶Similiter eiusdem ex quaternione xvj.

Et omninò (inquit) si omnem simul nouam scripturam effoderis, nusquàm inuenies in ipsa mortem ad Deum pertinentem, sed aut ad Christū, aut ad filiū, aut ad Dominū. Christus enim, & filius, & Dominus in vnigenito à diuina scriptura positum, duarum naturarum significatiuum est, & aliquandò quidem designans Deitatem, aliquandò verò humanitatem, aliquandò etiàm vtraque, vt est illud, cùm Paulus in epistola prædicat: Roma.5.b Si etiàm çùm inimici essemus, recōciliati sumus Deo per mortem filij eius, humanitatem clamat filij. Cùm verò iterùm idem ad Heb.1.a Hebræos dicit, Deus locutus est nobis in filio, per quem fecit & secula, diuinitatem significat filij. Neque enim caro creatrix est seculorū, quę post multa creata est secula. Et post Galat.1.d alia: Nō Deitas fratrem Iacobum habuit, nec 1.Cor.11.f Dei verbi morté nos annunciamus, cùm Dominico corpore & sanguine pascimur.

¶Similiter eiusdem ex quaternione 23.

Considero (inquit) nostros populos multam reuerentiam possidentes & feruentissimam pietatem, per ignorátiam verò diuinæ scientiæ lubricantes. Hoc verò non crimen est populi, sed (vt decenter dicam) eò quòd non habuerint doctores tempus, quo possint aliquid de doctrina nobis commendare subtiliùs. Petrus presbyter Alexãdriæ & primicerius notariorum, dixit: Eccè manifestè in his dicit, quoniã eorū, qui ante eū fuerunt doctorū, nullus hęc loquutus est populis.

¶Cyrillus episcopus Alexandriæ, subscripsi. Archadius episcopus legatus sedis Apostolicæ, subs. Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, subs. Proiectus episcopus legatus sedis Apostolicæ, subs. Philippus presbyter sedis Apostolicæ atque legatus, subs. Firmus episcopus Cęsareensis, subs. Theodorus episcopus Ancyritanus, subs. * Berinian⁹ episcopus Pergeñ metropolitanus, per Timotheum episcopū subs. Marinianus episcopus Synnadeñ, subs. Peregrinus episcopus Corinthi, subs. Iconi⁹ Gortyneñ Cretæ, subs. Memnon episcopus Ephesi, subs. Rheginus episcopus Constantiæ Cypri. subs. Acacius episcopus Meliten⁹, subs. Palladius episcop⁹ Amasenus, subs. * Herenianus episcopus Myreñ, subs. Valerianus episcop⁹ Iconieñ, subs. * Pius episcopus metropolis Pessinuntis, subs. Cyr⁹ humilis episcopus Aphrodisieñ, subs. Amphilochi⁹ episcopus Sideñ metropolis, subscripsi.. Menonius episcopus * Sardeñ, subs. Hellanicus episcopus Rhodieñ, subs. Dalmatius episcopus Cyzicenus, subs. Flauianus episcop⁹ Philippeñ, subs. Aristonicus episcopus Laodicēsis, subs. Paralius misericordia Christi episcopus Chij, subs. Idduas episcopus Smyrnensis, subs. Olympius episcopus Claudiupolitanus, per episcopum Epiphaniū & Eusebium, subs. Domninus episcopus * Carthe-anensis, subscripsi. Eustathius episcopus Docimeensis, subs. Epiphanius episcopus Cratiensis, subs. Gregorius episcopus Cerassuntinus, subs. Elladius episcopus Adramyten⁹, subs. Anysius episcopus ciuitatis Thebanæ Helladis, subscripsi. Domninus episcopus Opuntinus, subscripsi. Callicrates episcopus Naupactenus, subscripsi. * Niceas episcopus Megarensis, subscripsi. Callinicus episcopus Apamenus Bithyniæ, subscripsi. Petrus humilimus episcopus Prusensis, subscripsi. Euprépius episcopus Byzensis, subscripsi. Dion episcopus Thebeus, subscripsi. Perrhenius episcopus Thessalonicensis Sardorum, subscripsi. Paulus episcopus * Anthedonensis, subscripsi. Theodorus episcopus Magnesiæ ciuitatis, subscripsi. Eusebius episcopus Heracleēsis, subs. Ioannes episcopus Lesbos & Tenedi emporij Hellespóti & Lyciorū, subs. Thomas episcopus Derbeñ, sub. * Seneciō episcopus Scodrenę ciuitatis, subs. Tribunianus episcopus Primopolitanæ sanctæ ecclesię, subs. Martyrius episcopus * Electreñ, subs. Anysius episcop⁹ Colobrassenæ ciuitatis, subs. Acacius episcop⁹ * Cotiaieñ ciuitatis, subs. Ablabius episcopus * Amorieñ, subs. Philippus episcop⁹ Pergameñ, subs. Heradion

*Pionius *Serdeñ *Cataneñ *Cauneñ *Senetion *Helectreñ *Amurieñ

raclion & Theophilus episcopi Trallen̄ ciuitatis, subscripsi. Daphnus episcopus Magnesiæ Mæandri, subscripsi. Eusebius episcopus Magnesiæ Sipyli ciuitatis, subscripsi. Andreas humilis episcopus Chersonen̄, subscripsi. Paulus humilis episcopus Lampenæ ciuitatis, subscripsi. Eutropius humilimus episco-
*Ebeginen̄, pus *Euazenen̄, subscripsi. Seuerus minimus episcopus Sozopolis prouinciǽ Pisidiæ, sub-
*hierocepiensis, scripsi. Siluan⁹ episcopus *Cheratapen̄, subscripsi. Commodus minimus episcopus Tripolis, subscripsi. Constātinus episcop⁹ Diocletianopolis, subscripsi. Nestorius episcop⁹ *Cionen̄, subscripsi. Aphobius minim⁹ episcopus Chologen̄, subscripsi. Dioscus episcopus Entetenæ ciuitatis, subscripsi. Paulus episcopus Dedicanæ ciuitatis, subscripsi. Limeni⁹ *Heptenæ ciuitatis, subscripsi. Dorotheus episcopus Smyrnen̄, subscripsi, Theo-
*Aphthoni⁹ dorus episcopus Atalien̄, subscripsi. * Aptonitus minimus episcopus Heracleotanæ ci-
*Philippus uitatis, subscripsi. Spudasius minim⁹ episcopus Ceramen̄, subscripsi. *Philetus minimus episcop⁹ Amyzonis, subscripsi. Docimasius episcop⁹ Maroneæ, subscripsi. Ennepius epi-
*Eutalius scopus Maximianopolitan⁹, subscripsi. *Eulalius episcopus Colophonen̄, subscripsi. Lucianus episcopus Topiren̄, subscripsi. Rufinus episcop⁹ Tabeen̄ ciuitatis, subscripsi. Romanus episcopus Rhaphiæ ciuitatis, subscripsi. *Fidus episcopus Ioppis, subscripsi. Hesychius episcopus Parij ciuitatis, subscripsi. Timotheus episcopus Telmisii, & Eniandos ac Ioniæ, subscripsi. Euchari⁹ episcopus Dyrrhachenæ ciuitatis, subscripsi. Euagrius episcopus Solonen̄ ciuitatis insulæ Cypri, sub-
*Cassen̄. scripsi. Nectarius episcopus * Casonen̄ ciui-
*Coronæ tatis, subscripsi. Agathocles episcopus * Co-
*Sycacinonen̄. vel, Sycaminensis, roniæ ciuitatis, subscripsi. Azanus episcopus *Sycamazonen̄, subscripsi. Edesius episcop⁹ Posidonen̄, subscripsi. Secūdinus episcopus Lamien̄, subscripsi. Nunechius episcopus Selgen̄, subscripsi. Matidianus Coracesien̄, subscripsi. Cyrillus episcopus Celen̄, per manus Hellesponti presbyteri subscripsi. Sapritius episcop⁹ Paphi Cypri insulæ, subscripsi. Themistius minim⁹ episcopus Iassen̄, subscripsi. Promaxius episcop⁹ Alindien̄ ciuitatis, subscripsi. Eudoxius episcopus Chomaten̄ ciuitatis, subscripsi. Libanius episcopus Veteris ciuitatis, subscripsi. *Tarian⁹ episcopus Lyrbensenæ ciuitatis, subscripsi. Alexander episcopus Archadiupolis, subscripsi. Theodor⁹ episcopus Nysen̄, subscripsi. Rhodon episcopus veteris ciuitatis, subscripsi. Tychicus minimus episcopus Erythreæ ciuitatis, subscripsi. Eugenius episcopus Apolloniadæ, ciuit. subscripsi. *Etius episcopus Peonien̄ Hellesponti, subscripsi. Archelaus minimus episcopus Mynden̄, subscripsi. Apelles humilis episcopus Cyberitę ciuitatis, subscripsi. Philadelphus minim⁹ episcopus Traianupolis, subs. * Eutherius humilis episcop⁹ Stratoni-

cæ Lydiæ prouinciæ, subs. Ioannes minimus episcopus Aureliupolis ciuit. subs. Maximus episcopus Cymen̄, subs. Modestus episcopus *Anathenæ ciuitatis, subs. Theodosi⁹ humi- *Anithenæ
lis episcopus Mastauren̄, subs. Thomas episcopus Valentiniapolitanus, subsc. Eusebius episcopus Clazomenen̄, subs. Eusebius episcopus Asponen̄ Galatiæ subs. Euporus episcop⁹ Hypepenen̄, subs. Sadus episcop⁹ subs. Dōninus episcopus *Orcellen̄, subs. *Orcsten̄
Ioannes episcopus Augustopolitanus subsc. Petrus episcopus Parembol. subs. Natiras episcopus Gazæ, subs. Zenon episcopus Curien̄ ciuitatis, subs. Euoptius episcopus Ptolemaidæ Pentapolis prouinciæ, subs. Macarius episcopus Metelen̄, subs. Eusebius episcopus Pelusien̄, subs. Hermogenes episcopus Rhinocoruren̄, subs. Marinus episcopus * Herinupolitanus, sub. Ioānes episcopus Ephestien̄, subs. Heraclius episcop⁹ Thamatuden̄, subs. Strategius episcop⁹ Athribiten̄, subs. Aristobulus episcopus Thiniten̄, subs. Theon episcopus Heracleæ, subs. Heraclius episcopus Sethroien̄, subs. Solon episcop⁹ ciuitatis Corallien̄, subs. Alypius episcopus Selinūtensis, subs. Macedonius episcopus Zoëten̄, subsc. Petrus episcopus Oxyrinchen̄, subs. Metrodorus episcopus Meonten̄, subs. Paul⁹ episco-
pus *Pharbeten̄, subs. Ammonius episcopus *Phacusen̄,
Panephysen̄, subs. Publius episcop⁹ Olbien̄, subs. Hieracus episcopus Asaphen̄, subsc. Samuel episcopus Disteen̄, subs. Sopatrus episcopus Lybiæ Septimiacæ prouinciæ, suscr.
Isaac episcopus *Elearchien̄, subsc. Isaac epi- *Libyarchien̄,
scopus *Tauaten̄, subs. Heraclides episcopus Heracleæ, subs. Theonas episcopus Singen̄, subs. Cyrus episcopus Acheen̄, subs. Eulogi⁹
episcop⁹ *Treminten̄, subs. Syluan⁹ episcop⁹ *Tremytunten̄
Corpidaten̄, cōsensit. Ego verò Heracli⁹ episcop⁹ ꝓ eo subscripsi, eō ꝙ infirmabat. Adelphius episcopus Onuphen̄, subs. Abrahā episcop⁹ Ostracinen̄, subs. Athanasius Parali eps subs. Adelphius eps Saen̄, subs. Lampeti⁹ episcopus Casię ciuitatis, subs. Chrysaorius eps Aphroditen̄, subs. Ammoni⁹ episcop⁹ Buten̄, subs. Eutychi⁹ episcop⁹ Theodosiupolitan⁹, subs. Venātius episcopus Hierapolitanæ ciuit. subs. Subscripsi verò per notarium meū Theodosium. Zenobius eps Barcenæ ciuit. subs. Zenon eps Tentyriten̄, subs. Eusebius eps Iusiopolitanæ ciuit. subs. Heraclides eps Heracleæ superioris, subs. Macarius eps Anteen̄ ciuit. subs. Sauin⁹ eps subs. Athanasius episcop⁹ Scepsię, subs. Philumen⁹ episcopus Cinnensis, subs. Felix episcopus, agēs vices sedis Apostolicę, ciuit. *Apollinēsium & Bellidensium, subs. Timotheus episcopus Tomitanæ ciuit. prouinciæ Scythiæ, subsc.
*Paulian⁹ episcopus Maiumæ, subs. *Phiba- *Paulinus,
mon episcop⁹ Coptēsis, subs. Zenobius epi- vel, Paulus
scopus Gnosensis ciuit. subs. Pauisc⁹ episcopus Apollianēsis, subs. Andreas eps Herinupolitanus, subs. Phanias minim⁹ episcop⁹ Ar-

pasensis, subscripsi. Theosebius episcopus Prienen̄ ciuitatis, subsc. Maximus episcopus Assuen̄, subs. Theoctistus Phocen̄ episcopus. subsc. Hermolaus minimus episcopus * Attusensis, subs. Theodorus episcopus Gadarensis per alterius manum, id est, * Etherij archidiaconi, subsc. Athanasius episcopus Pari insulę, subscrip. Paulus * Orymen̄ episcopus, subscripsi. Timotheus episcopus Briulensis, subscripsi. Daniel episcopus Colonę Cappadociæ secundæ, subscripsi. Asclepiades episcopus Trapezopolitanus, subsc. Theodor' episcop' Echinen̄, subscripsi. Bessula diaconus ecclesię Carthaginen̄, subscripsi. Stephanus episcopus Theopolitanus Asiæ prouinciæ, subscripsi. Cæsarius chorepiscopus Arcesenæ ciuitatis, subscripsi. Theodul' episcopus Eleusen̄, subscripsi. Theodorus episcop' * Ariddelen̄, subscripsi. * Letoius episcopus Libyadis, subscripsi. Aristocritus episcopus Olympi, subscripsi. Timotheus Thermen̄ Hellesponti episcopus, subscripsi. Alexāder episcopus Cleopatridis, subscripsi.

*Atuben̄, *Vrimen̄, *Aruden̄

EPHESINI CONCILII ACTA QVAEDAM, hic interposita pro instructione priùs dictorum, & ad ea plurimùm conducentia.

¶ Nestorij blasphemiarum capitula, quibus, epistolis ad eum missis à sancto Cælestino Romanæ vrbis archiepiscopo, & Cyrillo Alexandrino episcopo, contradicit, & disputatione breuissima resoluēdo 12 capitula fidei, quæ ad illū missa fuerant, refellit. Et primùm quidem Cyrilli capitula ponūtur, quæ ecclesia approbauit: & deindè Nestorij responsa, è Græco in Latinum versa.

Cap. 1. Cyrillus dixit: Si quis non confitetur Deum esse secundùm veritatem eum, qui est Emmanuel, & ob hoc ipsum Dei genitricem sanctam virginem, peperit enim carnaliter verbum, quod ex Deo est, carnem factum, secūdùm quod scriptum est: Verbum caro factum est, anathema sit. Ioan, 1.b

Nestorius respondit: Si quis eum qui est Emmanuel, Deum verbum esse dixerit, & nō potiùs, Nobiscum Deus, hoc est, inhabitare eam, quæ secundùm nos est, naturam, per id, quòd vnitus est massæ nostræ, quam de Maria virgine suscepit, matrem etiàm Dei verbi, & non potiùs eius, qui Emmanuel est, nuncupauerit, ipsumque Dei verbum in carnem versum esse, quam accepit ad ostensionē deitatis suæ, vt habitu inueniretur vt homo, anathema sit.

2 Cyrillus dixit: Si quis non confitetur carni secundùm subsistentiā vnitum esse verbum patris, vnitum quoquè esse Christum cum propria carne, eundē ipsum sinè dubio Deum & hominem, anathema sit.

Nestorius respondit: Si quis in verbo Dei coniunctionem, quæ carne facta est, de loco in locum mutatione diuinæ essentiæ dixerit factam, eiusq; diuinæ naturæ carnem capacē esse dixerit, ac specialiter vnitā carni, aut iterùm in infinitum incircunscriptæ diuinę naturæ, quod extenderit carnem, accipiendum Deum dicat & hominem, anathema sit.

3 Cyrillus dixit: Si quis in vno Christo diuidit subsistētias post vnitatem, sola eos societate cōnectens secundùm dignitatem, aut authoritatem, aut potentiam, & non magis cōuentu ad vnitatem naturalē, anathema sit.

Nestorius respondit: Si quis nō secūdùm coniunctionem vnum dixerit Christum qui est etiàm Emmanuel, sed secundùm naturā, ex vtraq; etiàm substantia, tam Dei verbi, q̄ etiàm ab eo hominis suscepti, in vnam filij connexionem, quam etiàm nunc inconfusè seruamus, minimè cōfiteatur, anathema sit.

4 Cyrillus dixit: Si quis in duabus personis aut subsistentijs discernit eas voces, quæ tam in euāgelijs, quàm in apostolicis scriptis continentur, aut etiàm eas, quæ à sanctis dicuntur, vel ab ipso Christo de seipso, & aliquas quidem ex his tanquàm homini, q̄ prēter Dei verbum quasi specialiter intelligatur, applicandas crediderit, aliquas verò tāquàm Deo decentes, soli verbo Dei patris deputauerit, anathema sit.

Nestorius respondit: Si quis eas voces quę tam euāgelicis, quàm epistolis apostolicis de Christo, qui est ex vtroq;, cōscriptæ sunt, accipiat tanquàm de vna natura, ipsiq; Dei verbo tētat passiones tribuere, tam carne, quàm etiàm dignitate, anathema sit.

5 Cyrillus dixit: Si quis audet dicere, hominem Deo vtentem Christum, & non potiùs Deū esse secundùm veritatem, tanquàm vnum filiū, qui naturaliter secundùm quod verbum caro factum est, participauerit similiter nobiscū carni & sanguini, anathema sit.

Nestorius respondit: Si quis vnū esse post assumptionem hominis naturaliter Dei filiū audet dicere, cùm sit Emmanuel, anathema sit.

6 Cyrillus dixit: Si quis dicit Deum vel Dominum esse Christi verbum patris, & nō magis eundem ipsum confitetur Deū, & hominem simul, tanquàm verbum carnem secundùm scripturas, anathema sit.

Nestorius respondit: Si quis post incarnationem Deum verbum, alterum quempiam præter Christum nominauerit, serui sanè formam initium non habere cum Deo verbo, & increatā, vt ipse est, dicere tentauerit esse, & non magìs ab ipso creatam confiteatur tanq̄ naturam & creaturam ex Deo, quam & suscitare propria virtute promisit, Soluite, dicēs ad Iudæos, templum hoc, & in triduo suscitabo illud, anathema sit. Ioan.2.c

7 Cyrillus dixit: Si quis dicit tāquàm in homine Iesum Deum verbum fuisse inoperatū, & vnigeniti dignitatē, tanq̄ alteri præter ipsum existēti, tributā esse, anathema sit.

Nestorius respōdit: Si quis hominē, qui de virgine creatus est in virgine, hunc esse dixerit vnigenitum, qui ex vtero patris ante luciferum

ferum natus est, & non magis propter vnitionem eum, qui est naturaliter vnigenit' patris, vnigeniti appellatione confiteatur eum participem factum, Iesum quoquè alterum quempiam præter Emmanuel dicat, anathema sit.

8 Cyrillus dixit: Si quis audet dicere, assumptum hominē coadorari cum Deo verbo oportere, & conglorificari, & connuncupari Deum, tāquàm alterum alteri (adiectio enim vnius syllabæ, hoc est, co, hoc cogit intelligi) & non magis vna reuerētia veneratur Emmanuel, vnamq; ei glorificationem dependit, secundùm quod verbum factum est caro, anathema sit.

Nestorius respondit: Si quis serui formam per seipsam, hoc est, secundùm propriæ naturæ rationem, colendā esse dixerit, & omnium dominam, & non potiùs propter societatem, qua beatæ & ex se naturaliter dominę vnigeniti naturæ coniuncta est, veneratur, anathema sit.

9 Cyrillus dixit: Si quis eum, qui est vn', Dominum Iesum Christum glorificatum dicit esse à spiritu sancto, tanquàm aliena potentia, qua per eum vteretur, ab eoq; meruisse inoperari posse aduersùs immundos spiritus, & per eum implere diuina signa, & non magis proprium eius spiritum dicat, per quē signa operatus est, anathema sit.

Nestorius respondit: Si quis formæ serui consubstantialem dixerit spiritum sanctum, & non potiùs per illius mediationē, quæ est ad Deum verbum, ex ipsa conceptione habuisse dixerit coniunctionem, per quā communes nonnunquàm & in homines mirandas curationes exercuit, & ex hoc fugandorum spirituum eueniebat ei esse potestatem, anathema sit.

Heb. 5. a 10 Cyrillus dixit pontificem & apostolū confessionis nostræ Christū factum esse, sancta scriptura designat. Obtulit autē seipsum Heb. 9. d
pro nobis Deo patri in odorem suauitatis. Si quis ergò pontificem nostrum & apostolum dixerit esse factum, non ipsum Dei verbum (quandò factum est caro, & secundùm nos homo) sed quasi alterum præter ipsum specialiter hominem ex muliere, & si quis dicit, quia pro se obtulit seipsum oblationem, & non magis pro nobis solis, (non enim indiguit oblatione, qui peccatum nescit) anathema sit.

Nestorius respondit: Si quis illud in principio verbum pontificem & apostolum confessionis nostræ factum esse, seq; ipsum obtulisse pro nobis dicat, & non Emmanuelis esse apostolum dixerit, oblationemq; secundùm eādem diuidat rationem, ei qui vniuit, & ei qui vnitur, ad vnam communitatem filij, hoc est, Deo quæ Dei, & homini quæ hominis, deputans, anathema sit.

11 Cyrillus dixit: Si quis non confitetur carnem Domini viuificatricem esse, tāquàm propriam ipsius Dei verbi patris, sed quasi alterius cuiuspiā præter ipsum, coniuncti quidem ei secundùm dignitatem, aut tanquàm secūdùm quod solam diuinam habitationē habuerit, & non potiùs (sicut dixi) viuificatricem esse, quia facta est propria verbi Dei, cui omnia viuificare possibile est, anathema sit.

Nestorius respondit: Si quis vnitam Deo carnem, ex naturæ proprietate possibilitate viuificatricem esse dixerit, ipso Domino & Deo pronunciante, Spiritus est qui viuificat, Ioan. 6. g
caro nihil prodest, anathema sit. Spiritus Deus est, per quem hoc à Deo pronunciatū est. Si quis ergò Deum verbum carnaliter secundùm substantiam carnem factum esse dicat, hoc autē modo & specialiter custoditè, maximè Domino Christo post resurrectionem discipulis suis dicēte: Palpatę & videte, quia Luc. 24. f
spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere, anathema sit.

12 Cyrillus dixit: Si quis non confitetur Deum verbum passum esse carne, & crucifixum carne, & mortē carne gustâsse, factumq; primogenitum ex mortuis, secundùm quod est viuificator & vita tāquàm Deus, anathema sit.

Nestorius respondit: Si quis confitens passiones carnis, & has quoquè tanquàm verbo Dei tribuerit, quasi etiàm carni, in qua factus est adhibuerit, non * decernens dignitatem naturarum, anathema sit.

¶His igitur recitatis, decreuit sancta & magna synodus, aliam fidem nulli licere proferre, vel conscribere, vel componere, præter illam, quæ cōstituta est à sanctis patribus, qui in Nicea cum sancto spiritu conuenerunt. Illos autem qui audeant fidem aliam componere vel proferre volentibus se cōuertere ad agnitionē veritatis ex paganitate, siue ex Iudaismo, siue ex alia qualibet hęresi, eos, si episcopi sint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu, clericos à clericatu. Sin verò laici sint, anathema esse simili modo. Si quī verò depręhēsi fuerint, siue episcopi siue laici vel credentes, vel docentes ea, quæ scripta sunt in expositione à Charisio presbytero prolata de incarnatione vnigeniti filij DEI, aut certè scelerata & puersa Nestorij dogmata, quæ etiàm suprà scripta sunt, eos subiacere sanctæ & magnæ synodo, sit perspicuum, & episcopus quidem sciat se alienum futurum ab episcopatu, & fore depositum, clericus verò à clericatu se submouendum. Si verò laicus sit, eum fore anathema, sicut suprà dictum est.

Et subscripserunt. Cyrillus episcopus Alexandriæ subscripsit. Archadius episcopus legatus sedis apostolicæ, subscripsit. Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus subscripsit. Et cæteri episcopi subscripserūt, qui in eodem concilio fuerunt, numero centum nonagintaquatuor.

 Et

Et cùm legerent, CHALCEDONE ACTA. accensis cereis Constãtinus deuotissimus secretarius sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit ità: EPHESI GESTA. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Existimo omibus placere, quæ sunt exposita à sanctis patribus, qui in Nicea olim cõgregati sunt, quę & confirmauit & sola tenere diffiniuit, quæ hîc pridèm sancta synodus collecta est, Deo amabilia & sufficienter habentia. Audiuim' autem diffinientes eos ità: Si quis præter hęc dixerit, aut sapuerit, aut retractauerit, aut quæsierit, subiaceat sententiæ. Quid vobis videtur? Vnusquisq; qualem habet voluntatem, subscriptis dicat. Non enim possumus hæc aut quærere, aut retractare. Si verò aliquis inquisiuit vltra ista quæ dicta sunt, & ordinata sunt, & placuerũt, nónne iustè subiacebit patrum sententiæ? Dicat igitur vnusquisque vestrûm, si eius est voluntatis. Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Trecentorum decem & octo patrum in editione fidei laudem illis temporibus diuina gratia demonstrauit, cui illi accommodãtes linguas, prædicauerunt. Confirmauit verò maximè, & quæ in hac splendida metropoli conuenit sanctorum concordia, quam tenere omninò est necessarium sinè aliquo additamento aut detrimento, quia hęc similiter nocere solent regulæ pietatis sancitæ à sanctis patribus, qui in Nicea cõgregati sunt, & confirmatæ ab his, qui hic ante hoc cõuenerunt. Eos autem, qui contraria ijs sapiunt, abominabor, sicut soluentes rectam fidem. Sozon episcopus Philippensis, dixit: A trecentis decem & octo sanctis patribus, qui in Nicea conuenerunt, expositam fidem & credidi, & credo, & in hac vrbe congregatę synodo consensimus. Et eos, qui præter hæc sapiunt, aut docẽt, minimè esse catholicos credidi.

Ioannes episcopus ciuitatis Sebastiæ primæ Armeniæ, dixit: Morbum in veritate introducere, nihil est aliud quàm audere impietatem fidei commiscere. Qui enim spernit fidem, quæ in se firmitatẽ possidet, prę multitudine & tempore & authoritate eorum, qui exposuerunt, nullum habet stabilitatis terminũ, mutabili volũtatis impietate ęgrotans. Vndè & ego omnem hæresim & nouitatem abominans, colo solam hanc fidem, quę à sanctis patribus est exposita, quia omĩs pietatis nostræ est subsidium.

Theodorus episcopus Tarsensis ciuitatis prouinciæ Ciliciæ primæ, dixit: Et fidei quæ exposita est à sanctis patribus, q. in Nicea cõuenerunt, & q. pridèm in Epheso congregati sunt, similia & ego ipse sapiens permaneo, & eos qui præter hæc sapiunt, non iudico catholicè sapere. Basilius episcopus ciuitatis Seleuciæ prouinciæ Isauriæ, dixit: Et expositam fidem à sanctis patribus, qui in Nicea conuenerunt, & quæ sunt lecta sanctorum patrum dogmata, & quæ pridem in hac ciuitate à sanctis patribus congregatis ordinata sunt, eiusdem sancti spiritûs operationis esse credo. Et eos, qui præter hæc aut sapiunt, aut docẽt, inimicos orthodoxorũ ecclesiæ existimo. Stephanus episcopus ciuitatis Ephesinę, dixit: Manifesta sunt, quę à sanctis patribus sancita & diffinita sunt trecentis decem & octo, qui in Nicea ciuitate congregati sunt, & confirmata sunt à sancta & vniuersali synodo, collecta in hac Ephesia metropoli. Vndè si quis præter ea, quæ sancita sunt, dixerit, anathema sit, quoniam hęc est vera & catholica fides. Vranius episcopus ciuitatis Himeriæ prouinciæ Osroenæ, interpretante se Eulogio presbytero Edeseno, dixit: In his quæ exposita sunt à sancto concilio in Nicea congregato, & sententia quæ diffinita est in hac metropoli de eadem fide aduersùs præuaricatores eius, permaneo. Et qui præter hæc ausi fuerint aut dicere, aut inqrere, anathematizo, & alienos esse à recta fide diffinio. Theodorus episcopus Damasci, dixit: Qui istis, quæ nupèr lecta sunt, non obtemperat, alienus est à catholica fide, & dignus anathemate, quod à sanctis patribus diffinitum est. Iulianus episcopus tenens locũ Leonis sanctissimi episcopi Romanæ ecclesiæ, interpretãte se Florentio episcopo Lydię, dixit: Hæc tenet Apostolica sedes. Stephanus episcopus Hierapolitan', dixit: His & nos cõsentimus, & pręter hęc neq; sapuimus, neque sapiemus, & vsq; ad vltimũ suspirium nostrum hæc sequemur, & nullis præter hæc conantibus docere permittimus. Meletius episcopus Larissenæ ciuitatis, faciens verbum pro sanctissimo episcopo Domno Apamenæ ciuitatis secundæ Syriæ, dixit: Semper ab infantia his credidi, & nunc hanc eãdem teneo fidem, & amplector eam, quæ nupèr nobis lecta est, sanctorum patrũ expositionem.

Cyrus episcopus Aphrodisię ciuitatis prouinciæ Cariæ, dixit: Et ego non solùm à puerili ac monachali mea vita, sed etiàm ex paterna doctrina hanc fidem possideo. Florentius episcopus ciuitatis Lydiæ, dixit: Et ego huic adhęreo fidei, quę nupèr lecta est, & dudùm à sanctis patribus cũ sancto spiritu diffinita est, & tutelam meæ spei esse confiteor, & placent mihi, quæ sancita sunt. Candidianus episcopus ciuitatis Antiochię prouincię Pisidiæ, dixit: Et à pueritia nutritus sum in catholica fide, & archidiacon' regię ciuitatis fui, & gratia Dei & Christi sinè querela hactenus (sicut arbitror) cõuersatus sum, & vsq; hodiè sanctorum patrum trecentorum decẽ & octo qui in Nicea, & eorum qui in hac metropoli congregati sunt, inconcussibiles expositiones custodio, & vsq; in finem hęc eadem & sapui, & sapio. Hilarius diaconus Romanæ ecclesiæ, interpretãte se Florentio episcopo Lydiensi dixit: Quæ nupèr lecta sunt de

de fide prolata, tam quæ in Nicea est exposita, quàm à sancta synodo, quæ in hac Ephesia ciuitate à sanctis patribus cófirmata est, Apostolica sedes & docet, & veneratur. Hæc ergò scio sanctorum patrum consonare dogmatibus, hæc & proprijs, ó vos sanctissimi, literis, quas ad vos destinauit, Apostolica sedes inseruit. Quas si iusseritis recitari, cognoscetis consonas esse veritati. Basilius episcopus Traiãopolitan⁹, dixit: Et mea paruitas in hac sancta fide nutrita est, & in ipsa oro vitam finire. Polychronius episcopus Antipatridis ciuitatis, dixit: Diuinas & veras constitutiones sanctorum patrũ, & tenemus gratia Dei apud nosmetipsos, & in hac nos fide semper custodiri oramus. Sancta synod⁹ dixit: Oẽs eiusdem sumus voluntatis & fidei. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Quoniam sancta & magna synodus, quæ iamdudùm in Nicea congregata est per voluntatem DEI, rectam nostram & immaculatam fidem exposuit, quam & nupèr hìc congregata sancta synodus confirmauit, & hanc solam teneri, & in Ecclesia tradi diffiniuit, ordinãs & hoc, quatenùs nulli liceat alteram fidem præter hãc vel exponere vel inquirere, vel innouare, aut penitùs cómonere de nostra venerabili religione: eos autem, qui prẹter hæc tentant aut sapere aut quærere, aut componere, aut omninò quæ ordinata sunt, retractare, certis subiecit damnationibus, ità vt si episcopi sint, alieni sint ab episcopatu, & clerici à clericatu: si verò laici, priuentur communione. Hæc nanque ex nupèr lectis monimentis didicimus. Apparent verò, sicut omnis vestra sancta & vniuersalis synodus peruidet, omnia penè renouantes & immutantes, Flauianus ecclesię quondàm Constantinopolitanæ vrbis episcopus, & Eusebi⁹ Dorylei, & scandali & conturbationis facti occasio sanctissimis ecclesijs, & vbiquè catholicis populis, certũ est, hos ex semetipsis synodicis olim à sanctis patribus diffinitis damnationibus subiacere. Vndè & nos, quæ eorum sunt confirmantes, memoratos, id est, Flauianum & Eusebium, ab omni sacerdotali & episcopali dignitate esse iudicauimus alienos. Confiteatur verò & vnusquisque religiosissimorum episcoporum suam propriam volũtatem, & manifestam hanc faciat sub fide monimentorũ. Vniuersa autem quæ acta sunt hodiè, innotescant pijssimis & Christianissimis Imperatoribus. Flauianus dixit: Appello à te.

Hilarius diaconus Romanæ Ecclesiæ, dixit: Contradicitur. Et cùm legerentur,

CHALCEDONE ACTA. Orientales, & qui cum ipsis, reuerendissimi episcopi clamauerunt: Anathema Dioscoro. Hac hora damnauit, hac hora damnetur. Sancte domine, tu illum vindica. Domine domine, tu illum vindica: Catholice Imperator, tu illum vindica. Leoni multos annos. Patriarchæ multos annos. Constantinus deuotissimus secretarius sacri consistorij, recitauit:

EPHESI ACTA. Iuuenalis Episcopus Hierosolymitanus dixit: Sese alienos à sacerdotio & gradu episcopali monstrauerunt Flauianus & Eusebius qui conati sunt addere & minuere aliquid de sancta fide, quæ in Nicea à sancto cócilio exposita est, quam & confirmauit sancta & vniuersalis synodus, in hac Ephesia ciuitate pridèm collecta. Quapropter iustum est, eos, qui audent addere aliquid fidei, aut minuere, alienos esse à sacerdotio, & maximè, qui tantam fecerunt confusionem. Vndè & ego consonã decerno in sancta & vniuersali synodo, & sanctissimo archiepiscopo Dioscoro, alienans eos ab episcopatùs dignitate. Domnus Episcopus Antiochiæ, dixit: Consors sum & ego sanctæ vestræ synodo, damnanti Flauianum & Eusebium, tanquàm non permanentes in sancto Niceno concilio, & quod pridèm hic congregatum est. Et consentio in eos à vobis prolatæ iustæ sententiæ. Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Quotquot prætèr constitutiones patrum, quas de fide decreuerunt, agere conantur, sibimet inducunt correptiones canonicas. Vndè Flauianus & Eusebius, qui transgressi sunt cóstituta, quæ in Nicea & in Epheso à sanctis patribus exposita sunt, secundùm decretum vestræ religiositatis & nostrum, episcopali gradu priuati sunt. Eusebius episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Mihi quidem amabilis est semper misericordia. Sed quoniam religionis ratio mouet sanctos patres ad prolatam iusto iudicio sententiam aduersùs Flauianum & Eusebium, & ego consentio. Stephanus Episcopus Ephesiæ ciuitatis, dixit: Iusta est, quę est prolata sententia contra Flauianum quondàm episcopum & Eusebium. Vndè consentio vtrorunque depositioni, & subscribo. Cyrus episcopus Aphrodisiadæ ciuitatis, dixit: Nemo ità insipiens, aut DEO inimicus existit, qui diffinitionibus & sententijs patrum audeat contraire. Vndè & ego concors precedentibus sententijs sanctorum patrum factus sum in damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum. Erasistratus episcopus Corinthi Helladis, dixit: Præsens, & cognoscens ab his, quæ lecta sunt, non consona sapere Catholicæ fidei Flauianum & Eusebium, neque obtemperare Niceno sancto concilio, necnon & Ephesio, quod paulò antè est collectum, & ego consentio sanctis patribus, & alienos hos omni episcopali dignitate esse existimo, id est, Flauianum & Eusebium. Quintillus episcopus Heracleæ, vicarius Anastasij reuerendissimi episcopi Thessalonicensis, dixit: Quę paulò antè in hac ciuitate collecta est sancta & magna synodus, in damnationem impij Nestorij diffinijt, nulli licere alteram quandoquè proferre fidem, quàm quę in Nicea exposita est

est à sanctis trecentis decem & octo patribus. Sequens igitur & egoipse illam diffinitionē, omnes quidem, qui permanent in prædicta fide, catholicos esse iudico: Hos verò, qui aliquid peruerterunt, anathematizo, & alienos esse catholicæ fidei decerno. Meletius episcopus Larissenæ ciuitatis, & agens vices Domni reuerēdissimi episcopi Apamenę ecclesiæ, dixit: Consentio & ego vestræ sanctitati, quæ iusta & legitima est in depositione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporū, quoniam demonstrati sunt pręuaricari constituta, quæ tradita sunt à sanctis & magnis concilijs, quæ in Nicea & in Epheso congregata sunt, & alienos eos esse episcopali dignitate vnà vobiscum existimo. Diogenes episcopus Cyzicenæ ciuitatis, dixit: Hæc eadem & ego consentio sanctis nostris patribus in ijs, quæ aduersùs Flauianum & Eusebium ordinata sunt, alienans eos ab episcopali dignitate. Ioannes episcopus Sebastiæ primæ Armeniæ, dixit: Omnis innouatio, quæ contra iustitiam ab aliquibus committitur, super se trahit regularem sententiam. Quoniam igitur & Flauianus & Eusebius conuicti sunt præuaricari, & innouationem fecisse in ea fide, quæ à sanctis patribus apud Niceam constituta est, & apud Ephesum confirmata, iusto iudicio sacerdotio priuati sunt, secūdùm formam reuerendissimi & sanctissimi Alexādrini archiepiscopi, & sancti & vniuersalis concilij, & ego eisdem consentio. Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Sequor ea, quæ à sanctitate vestra aduersùs Flauianū & Eusebiū quondàm episcopos ordinata sunt, & consentio omnibus diffinitis à vestra beatitudine. Etenim ipsi sequuti estis ea, quę pridèm sancti patres sanxerunt, & iusserunt aduersùs præuaricatores fidei, si quidem sacerdotes sunt, alienos esse à sacerdotio: si verò laici sint, hos fieri sub anathemate. Theodorus episcopus Tarsen ciuitatis, dixit: Prolatæ aduersùs Flauianum & Eusebium sentētiæ à sancta synodo, sicut iustæ & canonicè promulgatæ, & ego consentio. Romanus episcopus Myren ciuitatis prouinciæ Lycię, dixit: Et ego concors sum ijs, quæ à sanctis patribus sancita sunt aduersùs Flauianum & Eusebium, iustè aduersùs eos prolatæ sententiæ. Photius episcopus Tyri ciuitatis, dixit: Consona & mea profitetur paruitas sententiæ sancti huius & vniuersalis cōcilij, alienos facienti Flauianum & pessimū Eusebium à sacerdotio, tanquàm contraria sapientes sancto Niceno concilio, & quod paulò antè in hac splēdida Ephesina metropoli congregatum est. Iulianus episcopus Tabiæ ciuitatis, dixit: Doleo quidem, ad hanc tristē vocem veniens. Talis enim prudentium lex est. Sed quoniam pro pietatis assertione magni vniuersalis concilij præsules, Flauianum & Eusebium diffinitioni patrum subiecerunt, his quæ legitimè facta sunt, consentio. Florentius episcopus Lydden ciuitatis, dixit: Quoniam hoc sanctæ & magnæ synodo placuit, eos, qui diuinas leges pręuaricantur, ex eius sancto ore damnari, aduersùs Flauianum & Eusebium quondàm episcopos, similia & ego vestræ sanctitati decerno. Marinianus episcopus Synnadensis, dixit: Sequor in omnibus, quæ sunt ordinata à sancta synodo, quæ & meam supereminent paruitatem, aduersùs Flauianum & valdè pessimum Eusebium. Et consentio eorum damnationi. Musonius episcopus Nysenæ ciuitatis, dixit: Quoniam spernere reperti sunt sanctam synodum, ante hoc in Ephesia metropoli congregatam, Flauianus & Eusebius quondàm episcopi, ideò & ego in regulari eorum facta damnatione consentio. Constantinus episcopus Bostrenæ ciuitatis, dixit: Consentio & ego iustæ depositioni, quæ aduersùm Flauianum & Eusebium quōdàm episcopos à sancta synodo prolata est, & cōcors sum sententiæ, benè ab ipsa diffinitæ. Stephanus episcopus Hierapolitanæ ciuitatis, dixit: Sequor & ego à vestra sanctitate aduersùs Flauianum & Eusebium quondàm episcopos prolatam sententiam, tanquàm præuaricantes sanctos canones, qui in Nicea, & hic pridèm constituti sunt, & alienos eos esse consequenter vestræ diffinitioni cōsentio. Atticus Episcopus Nicopolitanæ ciuitatis veteris Epiri, dixit: Sequor & ego, quæ à sanctis patribus diffinita sunt in sententia, quæ aduersùs Flauianum & Eusebium prolata est, alienans eos, sicut iudicauit sanctorum sententia ab episcopatús dignitate. Eustathius episcopus Beryti, dixit: Manifesta omibus facta est forma diffinita à nostris sanctis patribus, qui hic pridèm ex iussione pijssimorum & Christianissimorum nostrorum Imperatorum cōgregati sunt, apertè iubēs eos, qui conātur aliquid inquirere, aut scrutari, aut addere fidei sanctorum patrum, qui in Nicea conuenerunt, & hos proprio gradu priuari. Flauianus ergò quōdàm Constantinopolitanus episcopus, & Eusebius olim Dorylei pręsulatū habens, contraria his sapiētes, seipsos illi omīnò terribili subiecerunt sententiæ. Nunechius episcopus Laodiceæ Trimitarię, dixit: Cōsentio & ego ipse prolatæ sententiæ à sanctis patribus aduersùs Flauianū & Eusebium quondàm episcopos. Olympius episcopus Constantiæ ciuitatis Cypri insulæ, dixit: Concors & ego sum vestro sancto & glorioso concilio, damnanti Flauianum & Eusebiū tāquàm pręuaricatores eorum, quæ placita sunt in sancta Nicena synodo, & in ea, quæ hîc sub ter beato & sanctę memorię patre nostro & episcopo Cyrillo congregata est, & consentio iustè diffinitis à vestro magno & sancto concilio. Ioannes episcopus insulæ Rhodi, dixit: Consentio & egoipse his, quæ diffinita sunt à sancta & magna vestra synodo in alienatione

natione Flauiani & Eusebij, eô quòd præuaricati sunt, quæ in sancta & magna Nicena synodo diffinita sunt, & quæ sub reuerendo & sanctæ memoriæ patre nostro & episcopo Cyrillo in hac Ephesia metropoli ordinata sunt. Candidianus episcopus ciuitatis Antiochiæ prouinciæ Pisidię, dixit: Omnibus regulariter ordinatis ab omni sancta synodo sanctorum patrũ aduersùs Flauianum & Eusebium & ego consentio. Stephanus episcopus Anazarbenæ ciuitatis, dixit: Consentio & ego iustè prolatæ sententię à vestra sanctitate aduersùs Flauianum & Eusebium quondàm episcopos, & alienos eos decætero existimo ab huiusmodi dignitate, eô quòd pręuaricati sunt prolata statuta à sancta & magna in Nicea congregata synodo, necnon & quæ cõsequenter in hac ciuitate collecta est. Gerontius episcopus Seleuciæ Syriæ, dixit: Et ego ipse cõsentio sancto vestro concilio, & alienos decerno Flauianum & Eusebium ab episcopatûs dignitate, tanquàm præuaricatores eorum, quæ sancita sunt à sanctis patribus, qui in Nicea, & qui in Ephesia ciuitate collecti sunt. Rufinus episcopus Samosatenæ ciuitatis, dixit: Consentio omnibus, quæ iustè prolata sunt aduersùs Flauianũ & Eusebiũ quondàm episcopos, & alienos esse existimo à sacerdotij dignitate, tãquàm pręuaricatores eorum, quæ à sanctis patrib' statuta sunt Niceæ & Ephesi congregatis. Indimus episcopus Irenupolitanę ciuitatis, dixit: Iustè promulgato iudicio à vestra sanctitate in damnatione Flauiani & Eusebij quõdàm episcoporum, qui præuaricati sunt prolata statuta à sancta & magna synodo sanctorum patrum, qui in Nicea ciuitate collecti sunt, necnon etiàm qui pauloantè in hac Ephesia ciuitate, consentio, & alienos eos decætero ab episcopali dignitate existimo. Timotheus episcopus Balaneeñ, dixit: Consentio & ego prolatæ iustæ sententiæ à vestra sancta synodo in damnationem Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum, in quibus transgredi ausi sunt ea, quæ placita sunt synodo, quæ in Nicea ciuitate, & q̃ nupèr in Epheso collecta est. Theodosius episcopus Canothæ ciuitatis, dixit: Permaneo in omnibus diffinitis à sancta synodo de Flauiano & Eusebio quondàm episcopis, & alienos eos existimo ab episcopatûs dignitate, tanquàm præuaricatores statutorum patrum, qui in Nicea, & qui in Epheso cõuenerunt. Seleucus episcopus Amasiæ, dixit: His quæ legitimè & regulariter de Flauiano & Eusebio à sancta synodo definita sunt, & ego ipse concors efficior, & consentio alienos eos ab om̃i sacerdotali ministerio. Petrus episcopus Gangrenæ ciuitatis, dixit: Et ego concors sum sententiæ sanctorum patrum in damnatione Flauiani & Eusebij. [Eutychius episcopus Adrianupolis veteris Epiri, dixit similiter. Claudius episcop' ciuitatis Anchiaxi veteris Epiri, dixit similiter. Simeon episcopus *Amydæ, dixit similiter. Helias episcopus Adrianupolitanus, dixit similiter. Lucas episcopus Dyrrhachenæ ciuitatis, dixit similiter.] Basilius episcopus Traianupolitanus Rhodopenæ prouinciæ, dixit: Sententiæ huius magnæ & sanctæ synodi, & mea consentit paruitas aduersùs Flauianum & Eusebium. Docimasius episcopus Maroneæ, dixit: Prolatæ sententiæ à sancta & magna synodo aduersùs Flauianum & Eusebium, cõsentit & mea humilitas. Alexander episcopus ciuitatis Sebastię, dixit: Quæ prolata est sententia à sanctis patribus aduersùs Flauianum & Eusebium, & ego similiter consentio. Vranius episcopus Himerorum ciuitatis prouinciæ Osroenæ, interpretante se Eulogio presbytero Edesseno, dixit: Quotquot ausi sunt p̃uaricari sententiam sanctorum patrum qui in Nicea, & qui in Epheso conuenerunt, hi nõ solùm ab ecclesiastica dignitate debent expelli, verùm etiàm gladio submitti. Oportebat enim, videntes eos, qui ante se fuerunt, quali subiacuerunt pœnę, recedere ab huiusmodi conatibus. Quoniã igitur Flauianus & Eusebius præuaricatores eorum extiterunt, hos & ego alienos ab episcopatûs dignitate, & dignos multis millibus malis esse diffinio. Athanasius episcopus Opuntenæ ciuitatis, dixit: Et ego concors effectus prolatæ sententiæ à sancta synodo in damnatione Flauiani & Eusebij, eadem profiteor. Theodorus episcopus Claudiupolitanus, dixit: Consentio his, quę à sancta synodo iudicata sunt in damnatiõe Flauiani & Eusebij, vt qui non permanserũt in regulis trecentorum decem & octo patrũ, & statutis sancti cõcilij, quod dudùm in hac Ephesia ciuitate collectum est, & similia decerno eorum, quæ iustè à vestra sancta synodo dicta sunt. Leontius episcopus Ascalonensis, dixit: Consentio omnibus, quę à sanctis patribus aduersùs Flauianum & Eusebiũ decreta sunt, quatenùs alieni sint ab omni sacerdotali dignitate. Photin' episcopus *Lyddæ, dixit: Rectè & iustè, quod hîc pridèm conuenit sanctum concilium, definiuit nihil ab aliquo mutilari eorum, quæ in Nicea, vel in eo ordinata sunt. Propter quod cõsentio his, quæ nunc à sanctis patribus statuta sunt, & alieno ab episcopatûs gradu Flauianum & Eusebium, qui ausi sunt præuaricari ea, quæ in sancta ordinata sunt synodo. Anastasius episcopus *Areopolitanorum, dixit: Audiẽs cognitionem, quæ inter reuerend. presbyterum & archimandritam Eutychen, & Eusebium & Flauianum habita est, & ex prolatis monimentis & porrectis libellis reprehendens eorum perfidiam, concors effectus & ego sanctis patribus, alienos eos feci ab om̃i sacerdotali dignitate. id est, Flauianũ & Eusebium. Theodosius episcopus Amathuntenæ ciuitatis, dixit: Flauianus & Eusebius, qui sanctorum patrum, qui in Nicea, & qui in

Ab hoc signo vsq; ad signũ quod paulò pòst sequit, quæ sunt intermedia, non habentur in aliquib' exemplaribus.

* Lyda

*Aureliopolitanorum

in hac pridèm ciuitate collecti sunt, definitiones non custodiérunt, & à sanctis patribus damnati sunt, etiàm alieni ab episcopali dignitate facti sunt. Sequor enim ea, quę à sanctis patribus decreta sunt. Paulus episcopus Maiumenæ ciuitatis, dixit: Flauianum & Eusebium, qui sanctorũ patrum, qui in Nicea, & qui pridèm in Ephesо conuenerunt, statuta pręuaricati sunt, & propter hoc damnati sunt à nunc collecta sancta synodo, decreui & ego alienos esse ab episcopali dignitate. Zosimus episcopus Minoidæ ciuitatis, dixit: Flauianus & Eusebius, quoniam in sanctorũ patrum, eorum qui in Nicea, & qui in Epheso cõuenerunt, diffinitionibus minimè permanserunt, & præuaricati sunt, & mutilârũt, & propter hoc damnati sunt sententia huius præsentis sanctæ synodi, & à me episcopali priuati dignitate. Epiphanius episcop⁹ Pergenæ ciuitatis, dixit: Execrabile quidem erat hoc mihi, lachrymans verò anima, concors & ego efficior in damnatiõe Flauiani quondàm Constantinopolitani episcopi, & Eusebij, qui olìm Dorylenæ ciuitatis tenuit præsulatum. Baruchius episcopus * Sozusenæ ciuitatis, dixit: Custodes fidei sacerdotes semper spiritussanctus producit. Qui ergò contraria committunt, quàm peragere debuerunt, damnandi sunt. Inter quos Flauianus, necnon & Eusebius canonicis expositionibus sanctorum patrum, qui in Nicea, & qui in Ephesо conuenerunt, audacter rebelles inuenti, episcopatûs decidẽt gradu, propriæ temeritatis iustum luentes iudicium.

*Oruzenæ

Heraclius episcopus Azoti ciuitatis, dixit: Eos, qui cõturbare conãtur & mutilare semper, & quæ à sanctis patribus benè statuta sunt, sancta hęc & magna synodus benè fecit *abscindere Flauianũ & Eusebium ab omni sacerdotali ministerio. Vndè & ego iustè diffinita sequens, consentio. Ioannes episcopus Tiberiadis, dixit: Iusta est & legitima, quæ aduersùs Flauianum & Eusebium à sancta synodo est prolata sententia. Vndè & ego hæc eadem profiteor. Musonius episcopus Zoarensis, dixit: Non aduersantur hominibus, sed DEO, qui, quæ à trecentis decem & octo sanctis patribus in Nicea, à sanctospiritu congregatis, & post ipsos iterùm in hac magna Ephesia metropoli sancita sunt, existunt contraria. Vndè Flauianus & Eusebius contraria sanctospiritui loquentes & peragentes, episcopatûs vtrique decident gradu, sibimetipsis causam ruinæ, non nobis, qui ab eorum impietate recessimus, scribentes. Dionysius * Sycamazonensis episcopus, dixit: Iusta & Deo amabilia, à patribus diffinita sunt aduersùs Flauianum & Eusebium quondàm episcopos, qui rectè de fide non sapuerunt. Vndè & ego hæc eadem decerno, quæ & sancta synodus. Caiumas Episcopus * Phanecensis, dixit: Et ego iusta reperiens, quæ à sanctis patribus aduersùs Flauianum

*Sycacinonẽ vel Sycaminẽ

*Phœnicenẽ

& Eusebium quondàm Episcopos decreta sunt, abscidi eos à sacerdotio, consentientes sanctæ synodo. Aethericus episcopus Smyrnensis, dixit: Nullus audet contraire statutis sanctorum & magnorum conciliorum, quæ diuinitùs definierunt, eos, qui præuaricati sunt catholicam religionem, regulari repræhensioni subiacere. Vndè * ego cõcors sententiæ vestrę sanctitatis factus, Flauianum & Eusebium quondàm episcopos, sacerdotali nudaui dignitate. Constantius Episcopus Sebastæ ciuitatis, dixit: Flauianus & Eusebi⁹, quia ad acerbissimum bellum, eorum quę in Nicea olìm, & postmodùm in Ephesо de fide sunt regulariter exposita, seipsos armauerunt, episcopali decidant gradu, per propriã ruinam vniuersum orbem ab scãdalo, quod operati sunt, liberantes. Zebennus episcopus Pellensis, dixit: Deo amabilia & vtilia à sanctis patribus decreta sunt aduersùs Flauianũ & Eusebium, qui non sequuti sunt sanctum & vniuersale Nicenum concilium, & quæ in hac Ephesia ciuitate aduersùs temeratores ecclesiasticorum terminorũ cõfirmata sunt. Vndè & ego concors sententię effectus, alienos feci ab omni sacerdotali dignitate Flauianum & Eusebium. Alypius episcopus Bachatensis, dixit: Præsens & audiens examinata cognitione, quæ inter reuerendissimum presbyterum & archimandritam Eutychen, interq; Flauianum & Eusebium facta est, & ego cognoscens, & ex relectis nobis monimentis & porrectis libellis esse repræhensibiles eosdem Flauianum & Eusebiũ, & reos perfidiæ apparuisse, concors effectus sanctissimis patribus, alienos eos feci, id est, Flauianum & Eusebium, à sacerdotali dignitate. Polychronius episcopus ciuitatis Antipatridis, dixit: Secundùm sententiam sanctorum patrũ, quę aduersùs Flauianũ & Eusebium prolata est, vt extranei sint à sacerdotio & dignitate episcopatûs, & ego consentio. Pancratius episcopus Libyadis ciuitatis, dixit: Flauianus & Eusebius, episcopatûs ruina sui orbe ab scandalo liberato, docent oẽs oportere perseuerare in regulis, quę à sanctis patribus in Nicea & in Ephesо promulgata sunt, & non se amare ad manifestissimũ prælium, quemadmodùm hi. * Auxolaus episcopus gentis Sarracenorũ fœderatorum, dixit: Iustum est, ea quę à sanctis patribus diffinita sunt, sequi. Vndè & ego cõsentio, platis diffinitionibus aduersùs Flauianũ & Eusebium quõdàm episcopos. Domninus episcopus Plateæ ciuitatis, dixit: Cùm manifesta sit interloquutio sanctorũ patrũ, & prolata diffinitio aduersùs Flauianũ & Eusebium, & ego concors effectus sententię, hęc eadem profiteor. Theodosius episcopus Mastaurensis, dixit: Iusto consistente decreto sanctorũ patrum in damnatione Flauiani & Eusebij, & ego cõcors sententiæ factus sum. Cyriacus episcopus * Eglensis, dixit: Etsi pter nostras oratio-

*& ego

*Auxilaus

*Aegeẽsi

orationes factum est, nō obedire Flauianum & Eusebium regulari expositioni sanctorū patrum apud Niceā prolatæ, & in hac Ephesia metropoli confirmatæ, & propter hoc iusta aduersùs eos à sancta synodo est prolata sententia, cui & ego concors effectus sum, in damnatione memoratorum. Flauianus episcopus Adramytenæ ciuitatis, dixit: Et ego consentio diffinitioni, quæ à sanctis pontificibus prolata est Dioscoro, Iuuenali, Domno, & Stephano, & Thalassio, & ab omni simul collecto vnà cum ipsis sancto cōcilio, Flauiani & Eusebij causa, & alienos istos iudico ab omni simul sacerdotio. Cyriacus episcopus Lebedensis, dixit: Concors & ego factus sum sanctorum patrum decreto. Vndè consentio in damnationem Flauiani & Eusebij, qui veritatem contempserunt. Leontius episcopus Magnesiæ Mæandri ciuitatis, dixit: Non optabam quidem, neq; ea quę aduersùs sanctiss. & reuerend. presbyterum & archimādritam Eutychen audacter cōmissa sunt, fieri: neq; Flauianū & Eusebium quondàm episcopos, extra catholicam fidem conuinci sapere: sed quoniam quæ facta sunt, regulari integritate calcata sunt, prædictus quidem religiosissimus archimandrita iustam promeruit ab hoc sancto & vniuersali concilio clementiam, recipiens & gradum, & cōmunionem, & principatum proprij monasterij, Flauianus verò & Eusebius sibimetipsis adscribant ex propria blasphemia acquisitā perditionem. Propter quod & ego cōsentio his, quæ aduersùs eos ab omni ac Deo amabili & vniuersali synodo diffinita sunt. Eutropius episcopus Pergamensis, dixit: Concors & ego factus sum sanctorū patrum sententiæ, in damnatione Flauiani & Eusebij. Gennadius episcopus *Thień ciuitatis prouinciæ Achaiæ, dixit: Et ego similiter cōcors efficior sanctis patribus, quatenùs alieni sint Flauianus & Eusebius à participatione sacerdotalis gradûs. Olympius episcopus *Euazonēsis, dixit: Secundùm præcedentem sententiam sanctorum patrum vniuersalis synodi Ephesi congregatæ, decerno & ego, lachrymans multùm apud memetipsum, Flauianum & Eusebium alienos esse ab omni sacerdotali collegio. Maxim⁹ episcopus Trallensis, dixit: Consentio & ego in damnatiōe Flauiani & Eusebij quōdàm episcoporum, iuxta terminum à sanctis patribus datum. Iulianus episcopus Hypepeń, dixit: Et ego concors efficior diffinitioni à sanctis patribus prolatæ, qui secundùm gratiam DEI in Ephesia metropoli collecti sunt, quatenùs Flauianus & Eusebius alieni sint ab episcopatûs dignitate, & non fruantur sancto & arcano mysterio Domini Christi & dei nostri, tanquàm cōtraria sapientes sanctæ fidei, quę exposita est à sanctis patribus, qui in Nicea ciuitate collecti sunt, & qui postmodùm in Ephesia ciuitate congregati sunt. Theopemptus episcopus Cabassenus, dixit: Graue prælium quidem, quod à manifestissimis inimicis est: à fictis verò & deceptorib⁹ amicis, durius: nocent enim per simulationes, & quàm maximè simpliciores & à pietate abstrahunt, & longè ab ecclesiasticis seducunt dogmatibus. Reuerendissimus igitur Flauianus magnę Cōstātinopolitanę vrbis quondàm episcopus, cōfirmare desiderans perniciosi Nestorij dogmata, per multa ostensus est hæreticus, necnō & Dorylei ciuitatis malè factus quōdàm Eusebius episcopus, similia Flauiano sapiens, depræhensus est. Quoniam ergò & sancta hęc & magna synodus, quia non permanserunt ijdem in sanctorum patrum doctrinis, iustam damnatiōis aduersùs eos sententiam protulit, concors & ego sum his omnibus, quæ à sancto concilio super his statuta sunt, quatenùs manifestū sit, alienos eos esse ab episcopatûs dignitate, & omni sacerdotali ministerio. Calosirius episcopus Arsinoënsis, interpretāte se Helia diacono suo, dixit: Et ego hæc eadem, quæ & præcedentes sanctissimi episcopi in damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum confiteor. Et consentio in omnibus quæ definita sunt à sancta synodo. Ioannes episcopus *Ephestień ciuitatis, dixit: Si eum qui scandalizauerit vnum de pusillis, reum amarissimæ pœnæ diuina salutaris definiuit sententia: quid patientur dignum sua impietate, qui omnem ferè orbem terrę in præsenti conturbauerunt, & fidutiam his (qui scelerata Nestorij dogmata colunt, quantùm ad ipsos pertinet) pręstiterunt? Insupèr etiàm paganis & Iudæis ad deridendum & detrahendum Christianæ fidei dederunt licentiā, quasi vsque in hodiernam diem recta & immaculata nostra fides ignorata sit, quæ à sanctis patribus per sanctumspiritū in Nicea est exposita, consignata verò pauloantè in hac metropoli, & hoc sanctissimo concedente collegio sancta & iusta præcipiente sententia abscidi à sacerdotio eum, qui ausus fuerit nouam aliquam inquisitionem, aut expositionem superintroducere his, quæ plenissimè per sanctumspiritū (sicut dixi) sunt exposita. Sed hoc quidem iustum decretum suprà memorati contemnentes, quod sibi placuit, peregerunt. Occasio verò fuerat inimicitiarum aduersùs prædictum presbyterum Eutychen, illa circa catholicam fidem tuitio, quam vsque in finem idem religiosissimus vir immutabilem conseruauit. Et hoc damnationis eius crimen inuentum est: abominatio est enim peccatori Dei cultus. Flauianus igitur & Eusebius decenter sanctorum patrum nostrorum subiacent sententiæ à sancto hoc concilio sacerdotio expulsi, innouare fidem volentes, & Nestorij imprudenter dogmatibus congruere, quatenùs decæterò nulla innouatio perpetretur aduersùs piam & rectam religionem. Heraclides

*Dień

* Euazenеń vel Ebageneń

*Hephestień

Matth. 18. a

Eccl. 1. c

*Heracleeñ des episcopus * Heracleapolitanæ ciuitatis, dixit: Secundùm ea, quæ diffinita sunt à sancta vestra synodo, concors & ego sum, & cōsentio in damnatione Flauiani & Eusebij quondàm Episcoporum. Isaac Episcopus *Libyarchieñ *Elearchiensis ciuitatis, dixit: Hæc eadem & ego profiteor, quemadmodùm & ante me sanctissimi patres & episcopi in damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum. Gemellinus episcopus Erythrænæ ciuitatis, dixit: Qui sanctorum patrum doctrinis benè expositis & habentibus non obtemperāt, seipsos ecclesiasticis subijciūt sentētijs. Hoc & in præsenti est inuenire. Quoniam ergò aliqua displicentia spiritualibus nostris patribus, qui venerabilem illum trecentorum decem & octo episcoporum numerum compleuerunt, & his qui dudùm in Ephesia metropoli eorum acta confirmauerūt, inquisitio facta est ab Eusebio Doryleiorū episcopo, & Flauiano Constantinopolitano iudicante & acquiescente retractari aliquid eorum, quæ non continentur in prædictis doctrinis: necessarium est, subijcere eos diffinitæ sentētiæ à sanctis patribus, pridē in Ephesia metropoli hoc approbantibus, & deponendos esse, & ab omni ecclesiastico agmine effici alienos. Apollonius episcopus Taneos, dixit: His quæ à sanctis patribus eo tempore in Nicea congregatis, exposita sunt pro catholica fide, quæ in Christo est, & nupèr confirmatis in hac Ephesia metropoli, quia contraria sapientes & gerentes Eusebius & Flauianus inuenti sunt, & increpationibus quæ ibi continentur, subiacuerunt, & à sancta hac & vniuersali synodo sunt damnati, & alieni ab omni sacerdotali āgmine facti. Ideoque & ego concordo & consentio. Gennadius episcopus maioris *Herinopolitanæ ciuitatis, dixit: Hæc eadem & ego, quæ prædecessores mei sancti patres super damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum statuerunt, profiteor, & damnandos hos esse decerno. * Christus episcopus Babulinus, dixit: Et ego consentio his, quæ à sanctis patribus super damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum definita sunt. Athanasius episcopus Busiridis ciuitatis, dixit: Sequens & ego iustè promulgatam sententiam aduersùs Flauianum & Eusebium, profiteor & consentio decretis, quæ super *eos definita sunt. Photinus episcopus Tentyrenæ ciuitatis, dixit: Secundùm ea quæ constituta sunt à sanctis patribus, & ego decerno, cōfirmans ab eis factam damnationem Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum, & cōsentio decretis omnibus, quæ contra eos defixa sunt. Theophilus episcopus Cleopatridis ciuitatis, dixit: Concordo & cōsentio his, quæ sancta hæc & vniuersalis synodus diffiniuit aduersùs Flauianū & Eusebiū quōdàm episcopos, & cōcors efficior in omibus, quæ aduersùs eos statuta sunt. Pasmeius episcopus Parali, dixit: Concors & ego efficior his, quę placuerunt sancto & magno huic cōcilio super damnatiōe Flauiani & Eusebij quōdàm episcoporum. Sosias episcopus *Sozusę ciuitatis, dixit: Quæ diffinita sunt à sanctis patribus, super damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum, iusta cognoscens, his & ego cōcors efficior. Theodulus episcopus Ticelieñ ciuitatis, dixit: Expedisset Flauiano & Eusebio quondàm episcopis, si nati non fuissent, sed mola asinaria suspēdi circa colla eorum, & in mare proijci, quoniā scandalizauerunt animas simplices. Et propter hoc concors efficior in damnatione eorum, tanquàm qui præuaricati sunt diffinitiones sanctorum patrum in Nicea & in Epheso ante hoc congregatorum. Theodorus episcopus Barcenæ ciuitatis, dixit: Hæc eadē & ego habeo dicere, & agere, & sapere, quæ placuerunt sancto huic conuentui. Et in his consentio & concordo super damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporū. Rufus episcopus Cyreneñ, dixit: Flauian9 & Eusebius quondàm episcopi, sibimetipsis causā dānationis effecti sunt, qui sanctorū patrum dogmata ausi sunt retractare. Et ego igitur consentio & cōcordo in eorū damnatione, quę à sancta & magna hac synodo ꝓmulgata est. Zenon episcopus Rhinocorureñ ciuitatis, dixit: Licèt seuera, & omni tristitia plena, & amarissimis lachrymis digna, aduersùs quōdàm episcopos à sancta & magna synodo sententia prolata sit, veruntamē propter multā iniquitatē & impietatē impij Eusebij, & seducti eius insania & cęcitate Flauiani, sicut hæc monimentorum lectio manifestat, sequētes cōpassionis & fraternę charitatis iura, cōgemiscētes cōsentimus aduersùs eos ꝓmulgato iusto iudicio. Lucius episcopus Zygrenæ ciuitatis, dixit: Flauianū & Eusebium quondàm episcopos, conuictos in pręuaricatione eorūquę in Nicea, & quę in Epheso à sanctis patribus pridèm congregatis diffinita sunt, condēno & ego secūdùm statuta totius hui9 sancti cōcilij. Auxonius episcopus Sebennitenæ ciuitatis, dixit: Licèt lachrymis digna sit, quæ aduersùs Flauianū & Eusebiū sentētia ꝓlata est, (oportet enim nos iuxta cōpassionis legē cōtristari, & repleri mœstitia) attamen sequēs & ego sanctū hoc & vniuersale concilium, cōsentio his quę aduersùs eos diffinita sunt. Isaac episcopus *Tauenę ciuitatis, dixit: Cōtra semetipsos Flauian9 & Eusebius quondàm episcopi elicuerunt sententiam, quantùm *in gestis, quę in Niceno & in hac ciuitate collecto cōcilio acta sunt, intelligitur tantorū congregatorum episcoporū, pręsente eis & sanctospiritu, *ex eō quòd pręuaricati sunt ea, quæ illo tempore gesta sunt. Consequēs ergò, secūdùm voces religiosissimorū patrū, alienos eos esse ab omi sacerdotali ordine. Philocalus episcopus Zagyleñ ciuitatis, dixit: Rectis synodalib9 formis, quę à san-

Margin notes: *Libyarchieñ; *Irenupolitanæ; *Hermopolitanæ; *Chrestus; *eis; *Orum; Matth. 18.; *ex

à sanctis patribus de catholica fide statuta sunt, cognouimus ex his, quæ nūc prolata & relecta sunt, monimentis, Flauianum & Eusebium quondàm episcopos, * retractantes ea quæ benè sunt placita à sanctis patrib*: ideò & ego cōsentio in eorum damnationem, secundùm ea, quæ ab hac sancta synodo ordinata sunt. Esaias episcopus * Herinopolis minoris ciuitatis, dixit: Aduersùs seipsos Eusebius & Flauianus, secundùm quod ex gestorum serie ostenditur, protulerunt sententiam: quia post diffinitionem sancti & vniuersalis (id est) Niceni concilij & Ephesij, alteram fidē exponere ausi sunt, inferentes sibimetipsis increpationes, quæ in præcedentibus sanctis concilijs diffinitæ sunt, & præsenti hac sancta & vniuersali synodo eos damnante, sanctis diffinitionibus eorum concors efficior. Barsumas presbyter & archimādrita, interpretāte Eusebio monacho, dixit: Et ego sequens sanctos patres, qui in Nicea conuenerunt, & qui in Epheso priùs, nunc verò vestram sanctitatem, Flauianum quondàm Constantinopolitanæ ciuitatis episcopum, & Eusebium, damnatos à vobis, condemnabo, sciens, q̄ à vestra sanctitate acta sunt, secundùm Dei timorem esse confecta.

Vide num desit cōtradixisse: aut, restitisse: aut simile aliqd.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM EPHESINAE SYNODI SECVNDAE, RECENSITAE IN HAC SYNODO CHALCEDONENSI.

¶ Dioscorus episcopus Alexandriæ, diffiniens subscripsi. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, diffiniēs, subs. Domnus episcopus Antiochenæ ciuitatis, diffiniēs subs. Stephan* Ephesi episcopus, diffiniens subs. Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, diffiniens subs. Eusebius misericordia Dei episcopus metropolis Ancyrę, diffiniens subsc. Ioannes episcopus Sebastiæ, diffiniens subs. Cyrus minimus episcop* Aphrodisiadis metropolis sanctæ Dei ecclesiæ, diffiniens subs. Quintillus episcopus Heracleæ, & agens vices sanctissimi archiepiscopi Thessalonicensis Anastasij, diffiniens subs. Meletius episcopus Larissæ, agens vices Domni reuerendissimi episcopi Apameę & pro meipso, definiens subs. Diogenes episcopus Cyzici, definiens subs. Basilius episcopus Seleuciæ Isaurię, diffiniens subs. Theodorus episcopus Tarsi, diffiniens subs. Romanus episcopus Myrorum, diffiniens subs. Photius episcopus Tyreñ, diffiniens subsc. Theodorus episcopus Damasci, diffiniens subs. Iulianus episcopus Tabeæ, definiens subs. Florentius episcopus Sardiorū Lydiæ metropolis, diffiniens subs. Marinianus episcopus Synnadæ, diffiniens subsc. Musonius episcopus Nysæ, diffiniens subs. Constantinus episcopus Bostrenorum, diff. subs. Ioānes gratia Dei episcopus Nicopolitanus primę Armenię, diff. subs. Acacius episcopus * Ariarathyræ secundæ Armeniæ, diff. subs. Stephanus episcopus Hierapolitanus, definiens subs. Atticus episcopus Nicopolis, quæ est metropolis veteris Epiri, decernens cum sanctis patribus ac definiēs subscr. Meletius episcopus Larissenæ sanctæ ecclesiæ, faciens sermonē tam pro episcopo Domno Apamenorum, quàm etiàm pro me, definiens subs. Quintillus episcopus Heracleę, tenens locū sanctissimi archiepiscopi Thessalonicensis Anastasij, definiens subs. Eustathius episcopus Beryti, definiens subsc. Nunechius humilis episcopus Laodiceę metropolis, definiens subs. Cādidianus episcopus Antiochiæ metropolis, definiens subsc. Stephanus episcopus Anazarbi, decernens subs. Gerontius episcopus Seleuciæ Syrię, definiens subs. Rufinus episcop* Samosatenus, definiens subs. Indimus episcopus * Hirenupolitanus, definiēs subs. Timotheus episcopus ciuitatis Balaneorum, definiens subs. Theodosius episcopus Canothæ, definiens subsc. Eutychius episcopus Adrianopolis veteris Epiri, definiens subs. Claudius episcopus ciuitatis Anchiaxi veteris Epiri, definiens subs. * Simeon episcop* * Amidæ metropolis Mesopotamiæ, definiens subs. Helias episcopus Hadrianupolitanus, definiens subs. per Romanum episcopum Myrorum, eò quòd nesciam literas. Seleucus gratia Christi episcopus metropolis Amasiæ, definiens subsc. Petrus episcopus Gangrenę ciuitatis, definiens subs. Lucas episcopus Dyrrhachij, definiens subscr. Antoninus episcopus Lychnidensis, definiens subs. Marcus episcopus * Euriæ ciuitatis, definiens subs. Vigilantius episcopus ciuitatis Larissæ, definiens subs. Basilius episcopus sanctæ ecclesiæ Traianopolis prouinciæ Rhodopæ, definiens subscr. Docimasius episcopus sanctæ ecclesiæ, quæ est Maroneæ prouinciæ Rhodopæ, definiens subsc. Constantinus episcopus Demetriadis, definiens subsc. Alexander episcopus ecclesiæ, quæ est Sebastę Tarsensis, definiens subs. Zozon episcopus Philippēsis, definiens subs. Eusebius episcopus Topiritanus primæ Macedoniæ, definiens subs. Maximianus episcopus * Derrensis ciuitatis Macedoniæ, definiens subsc. Hermogenes episcopus Cassandriæ primæ Macedoniæ, definiens subs. Diogenian* episcopus * Remessianeñ Daciæ mediterraneæ, definiens subs. Lucas episcopus * Beroeæ Macedoniæ primæ, definiēs subs. Cyriacus episcopus Trogmadorum ciuitatis, & agens vices Theoctisti reuerendissimi episcopi Pessinunteñ metrop. secundæ Galatiæ, definiēs subs. Ioannes episcopus Messenę, q̄ est Achaiæ, definiēs subs. Athanasius episcopus Opūtis, quę est Achaię, definiens subs. Theodor* episcopus Claudiopolis Isauriæ, definiens subs. Olympius episcopus metropol. Constantiæ Cypri, definiens subs. Leontius episcopus Ascalonæ, definiēs subs. Photin* episcopus Lyddæ, definiens subscr. Anastasius episcopus Archeopolis, definiēs subs. Theodosius

*Amydæ

*Euiæ

*Serrēsi

*Rhuessen

*Beroeæ

dosius episcopus Amathuntenus, def. subsc. Paulus episcopus *Maiumæ, def. subs. Baruchius episcopus ecclesiæ *Oruzæ, def. subsc. Heraclius episcopus Azoti, def. subs. Ioannes episcopus ciuitatis Tiberiadis, def. subs. Musonius minimus episcopus Zoarensis, defin. subs. Dionysius episcopus *Sycamazonẽsis, def. subs. Caiumas episcopus ciuitatis *Phœnicensis, def. subsc. per coëpiscopum meum Dionysium, propterea quòd literas ignorẽ. Constantius episcopus Sebastiæ, def. subsc. Zebénus episcopus Pellensis ciuitatis, defin. subs. Alypius episcopus Bachateñ, def. subs. Polychronius episcopus Antipatridę, defin. subs. Pãcratius episcopus Libyadæ, def. subs. *Auxolaus episcopus *Hypopodion gentis Saracenorum fœderatorum, def. subsc. Domninus episcopus Plateę, def. subs. Theodosius episcopus Mastaurensis, def. subs. Cyriacus minimus episcopus *Egaræ, defin. subsc. Flauianus minimus episcopus Adramyten', def. subsc. Cyriacus reuerendissimus episcopus Lebedi, def. subs. Leontius minimus episcopus Magnesię Męandri, def. subsc. Eutropius episcopus Pergami, def. subscr. Gennadius humilis episcopus ciuitatis Thieñ, def. subsc. Olympius minimus episcopus ciuitatis *Ebageñ, defin. subsc. Maximus minimus episcopus Trallensis, def. subsc. Iulianus humilis episcopus Hypepeñ, def. subs. Chrysanthus minimus episcopus Balcenus, definiens subs. Polycarpus minimus episcop' Gabalenus, definiẽs subs. Paulus humilis episcopus Tripolis, definiens subs. Epiphanius humilis episcopus Perges Pamphylię, definiens subs. Petrus episcopus Chersonẽsis, faciens verba & pro Cyriaco episcopo Heracleæ Thracię, definiens subsc. Olympius episcopus Sozopolis prouinciæ Pisidiæ, definiens subscrip. Florentius episcopus Lesbos & Tenedi emporij Hellesponti *Etlicorum, subscripsi. Aethericus episcopus Smyrnẽsis, definiens subscripsi. Bassus episcopus ciuitatis Chij, definiens subsc. Daniel minimus episcopus ciuitatis, quõdàm Cadoniæ sanctæ Dei ecclesię, definiens subscr. Symmachus minimus episcopus Attaliæ sanctæ Dei ecclesiæ, def. subs. Philetus episcop' sanctæ Dei ecclesię, quę est Hierocepiæ, definiens subs. Zosimus episcopus Minoidis, definiens subsc. Maras episcopus ciuitatis Dionysiæ, definiẽs subsc. Eulogius presbyter hortatu Vranij episcopi ciuit. Himerorum prouinciæ Syrię Ofroënæ, subscripsi pro eo, definiente cum synodo. Erasistratus episcopus Corinthi sanctæ Dei ecclesiæ, definiẽs subs. Theopemptus episcop' Cabassenæ ciuitatis, definiẽs subscripsi. Calosirius episcopus Arsinoẽsis ciuitatis, definiens subscripsi, per Heliam primum diaconum meum. Ioannes episcopus ciuitatis Hephestiensis, definiens subscripsi. Heraclides episcopus Heraclenæ ciuitatis, definiẽs subscrip. Gemellinus episcopus Erythręeñ, definiens subs. Apollonius episcopus Taneæ ciuitatis, definiens subs. Gennadius episcopus *Herinupolis maioris ciuitatis, definiẽs subs. Cyrus episcopus ciuitatis Babulinæ, definiens subs. Athanasius episcopus ciuitatis Busiridis, definiens subs. Photinus episcopus ciuitatis Tentyrenæ, definiens subs. Theophilus episcopus Cleopatridis, definiens subscr. Pasmeius episcopus Paralaiorum ciuitatis, definiens subs. Sosias episcopus *Sozusę, definiens subs. Theodorus episcopus Ticcheñ, definiens subs. Theodulus episcopus Barcenus, definiens subsc. Rufus episcopus ciuitatis Cyreneñ, definiẽs subs. Zenon episcopus ciuitatis Rhinocorurensium, definiens subs. Lucius episcopus Zygreñ, definiens subscr. Auxonius episcopus Sebennitensis, definiẽs subs. Isaac episcopus ciuitatis Tauanensium, definiens subs. Philocalus episcopus Zagylenorum, definiens subs. Esaias episcopus Herinupolis minoris, definiens subs. Marinian' episcopus Gazæ, definiens subsc. Martyrius episcopus Gortynæ Cretæ, def. subs. Gennadius episcopus ciuitatis Gnidi, defin. subsc. Barsumas presbyter & arch. mand. def. subs. Longinus presbyter agens vices Dorothei reuerend. episcopi Neocæsareæ, defi. subscr. Antemius presbyter, agens vices Patricij episcopi Tyaneñ prouinciæ Cappadociæ secundæ, def. subsc. Ariston presbyter, agens vices Eunomij reuerend. episcopi Nicomedię, definiens subs. Olympius presbyter, agẽs vices Calogeri reuerendissimi episcopi Claudiupolis prouinciæ Ponti, definiens subscripsi.

CHALCEDONE ACTA. Gloriosissimi iudices & amplissim' senatus dixerũt: De recta quidem & catholica fide perfectiùs sequenti die cõuenienti concilio, diligentiorem examinationẽ fieri oportere perspicimus. Q̃m verò Flauianus religiosę memoriæ, & Eusebius reuerẽd. episcopus ex gestorũ & cognitionum scrutatione, & ipsa voce quorũdam, qui tunc synodo pręfuerunt, cõfitentium se errâsse, & frustrà eos dãnâsse, quia nihil circa fidem monstrãtur errâsse, ostenduntur iniustè depositi, videtur nobis (secũdùm quod Deo placitum est) iustũ esse (si placuerit diuinissimo & pijssimo dño nostro) eidẽ pœnę Dioscorum reuerend. episcopũ Alexandrię, & Iuuenalem reuerend. episcopum Hierosolymorum, & Thalassium reuerẽ. episcopum Cæsareæ Cappadociæ, & Eusebium reuerend. episcopum Ancyræ, & Eustathium reuerẽd. episcopum Beryti, & Basilium reuerend. episcopum Seleuciæ Isauriæ, qui potestatem & principatũ tunc synodi tenuerũt, subiacere, & à sancto cõcilio secundùm regulas ab episcopali dignitate fieri alienos, omnibus quæ acta sunt, ad sacrũ apicẽ referendis. Orientales, & qui cum ipsis reuer. episcopi clamauerunt: Hoc iustũ iudiciũ. Illyriciani reuer. episcopi dixerũt: Omnes errauimus, oẽs veniam mereamur. Orientales, & q cum ipsis reuerend.

Marginal notes: *Maniæ *Sozusæ — *Sycasinoneñ, vel Sycamineñ — *Phanuseñ, vel Phaneeñ — *Euazeñ, — *Oruzæ — lib. 2 ecclesiasticę historiæ Euagrij.

uerend.episcopi dixerunt: Multos annos senatui. Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis, miserere nobis. Multos annos Imperatoribus. Impius semp fugit. Dioscorum Christus deposuit. Homicidam Christ° deposuit. Hæc iusta sententia. hoc iustū concilium, hoc sanctum concilium. Iustus senatus, iustum concilium, Martyres Deus vindicauit. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerūt: Vnusquisque reuerend. episcoporū præsentis sancti concilij, quomodò credit, in scriptis sinè vllo metu, DEI timorē ante oculos suos ponens, exponere festinet, cognoscens, quoniam diuinissimus & pijssimus dominus noster secundùm expositionē in Nicea congregatorum trecentorum decem & octo sanctorum patrum episcoporū, & secundùm expositionem, qui post eos fuerunt, centum quinquaginta, & secundùm canonicas epistolas & expositiones sanctorum patrū, Gregorij, Basilij, Hilarij, Athanasij, Ambrosij, & Cyrilli, duas canonicas epistolas in Ephesina prima synodo publicatas & confirmatas, credit, nullo modo ab earum fide recedens. Etenim reuer. archiepiscopus senioris vrbis Romę Leo, aduersùs Eutychis infidelem & contrariam catholicæ religioni emergētem dubitationem, visus est ad reuerēdę memorię Flauianum misisse epistolam. Legi, legimus. Aëtius archidiaconus regnantis Cōstātinopolitanæ nouæ Romæ, & primicerius notariorum, dixit: Completum est.

aut* 454 ¶Finis primæ cognitionis Chalcedonen-
aut* 457 sis concilij, quæ finita, emendata, & collata est anno Domini* 417. feria 4. Indict. 13. Kaleñ Aprilis 12. Rusticus, per gratiam Dei diaconus sanctæ ecclesiæ Romanæ, contuli, annotaui, distinxi. *Deo gratias.*

COGNITIO SECVNDA SANcti Chalcedonensis concilij.

CONsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciat°, sub die sexto Id° Octobris, Chalcedone secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi domini nostri Martiani perpetui Augusti, conuenientibus in sancta ecclesia sanctæ martyris Euphemię gloriosissimis iudicibus, id est, magnificentissimo & gloriosissimo magistro militum, & excōsule ordinario ac patricio Anatolio, & magnificentissimo & gloriosissimo pręfecto sacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentissimo & gloriosissimo præfecto vrbis Tatiano, & magnificentissimo & gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo, & magnificentissimo & gloriosissimo exmagistro Martiali, & magnificentissimo comite deuotissimorum domesticorum Sporatio, & magnificētissimo comite sacrorum priuatorum Genethlio, insupèr & gloriosissimo & amplissimo senatu, id est, magnificentissimo & gloriosiss. exprę fecto Prętoriorum, & excōsule ordinario ac patricio Florentio, & magnificentissimo & gloriosissimo excōsule ordinario & patricio Senatore, & magnificentissimo & gloriosissimo exmagistro officiorum, & excōsule ordinario ac patricio Nomo, & magnificentissimo & gloriosissimo exprę fecto & exconsule ordinario ac patricio Protogene, & magnificentissimo & gloriosissimo exprę fecto Zoilo, & magnificentissimo & gloriosissimo expræfecto vrbis Theodoro, & magnificentiss. & gloriosiss. expræfecto Apollonio, & magnificētissimo & gloriosiss. exprępósito sacri cubiculi Romano, & magnificētiss. exprę fecto Illyrici Theodoro, & gloriosiss. expfecto ꝑtoriorum Cōstantino, & magnificentissimo & gloriosissimo exppósito Artaxerxe. Conueniente verò & sancto & vniuersali concilio, secundùm sacram sanctionem in Chalcedonensi ciuitate congregato, id est, Paschasino & Lucentio reuerendissimis episcopis, & Bonifacio reuerendissimo presbytero, agentibus vices sanctissimi & Deo amantissimi archiepiscopi senioris Romę sancti Leonis, & Anatolio sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopolitanæ ciuitatis nouæ Romę, & cætero sancto concilio, & consedentibus ante cancellos sanctissimi altaris, Magnificentissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Priore conuentu de damnatiōe sanctæ memoriæ Flauiani & Eusebij reuerendissimorū episcoporum inquisitio facta est, & omnibus vobis manifestum constitutum, quàm iustè & secundùm consequentiam prouenit examinatio. Et ostensi sunt, tunc crudeliter & non decenter damnati. Quæ nobis igitur visa sunt super hoc capitulo fieri oportere, tunc per interlocutiones vobis manifesta facta sunt. Nunc autem hoc quærendum, & studendum & iudicandum est, vt vera fides contineatur, pro qua maximè & concilium factum est. Scientes igitur quia & Deo rationem reddituri estis, tam pro proprijs animabus singuli vestrûm, quàm & pro nostris omnibus, qui & doceri, quæ ad religionem pertinent, rectè desideramus, & omnem ambiguitatem auferri, ex omnium sanctorum patrum concordia, & consensu, & consona expositione, & doctrina: festinate igitur sinè vllo timore & gratia atque inimicitia fidem puram exponere, ità vt, qui videntur non eadem cum omnibus sapere, per veritatis agnitionem ad concordiam reuocentur. Scire enim vos volumus, quia tam diuinissimus & pijssimus orbis terræ dominus, quàm nos, catholicam fidem à sanctis trecentis decem & octo, & à sanctis centum quinquaginta, necnon etiàm & à cæteris sanctissimis & gloriosissimis patrib° traditam, custodimus, & secundùm ipsam credimus. Reuerendissimi episcopi clamauerunt: Expositionem alteram nullus facit, neque tentamus, neq; audemus exponere. Docuerunt enim patres, & in scriptis custodiun-

tur quæ ab eis sunt exposita, & citra ea dicere non possumus. Cecropius reuerendissimus episcopus Sebastopolitanus, dixit: Emerserunt, quę ad Eutychen pertinebāt, & super ijs forma data est à sanctissimo archiepiscopo Romanę vrbis, & cōstat nobis, & epistolæ omnes subscripsimus. Reuerendissimi episcopi clamauerunt: Ista oēs dicimus, sufficiunt quę exposita sunt, alterā expositionē non licet fieri. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerūt: Si placet vestræ reuerentię, sanctissimi patriarchæ singularum prouinciarū eligētes singulos aut binos suę propriæ quisq; prouinciæ, in medio trāseūtes, & cōmuniter de fide tractantes, quæ cōplacita fuerint, omnibus manifesta cōstituantur: quatenùs si (sicut optamus) omes cōsenserint, soluatur omnis ambiguitas: sin verò aliqui cōtraria (quod non putamus) sapuerint, ità fiat, vt & eorum voluntates manifestæ constituantur. Reuerendissimi episcopi clamauerunt: In scriptis expositionem non facimus. Regula est, quæ prædicat sufficere, quæ sunt exposita. Regula vult aliam expositionem non fieri. Ea, quæ sunt patrum, teneantur. Florētius episcopus reuerend. Sardæorum, dixit: Quoniam non est possibile, subitò dictare de fide eos, qui docti sunt sequi Nicenam sanctam synodum, et quæ in Epheso rectè & piè roborata est, secundùm fidem sanctorum patrum Cyrilli et Cælestini, & epistolæ sanctissimi Leonis, precamur vestram magnificentiam, præstari nobis inducias, quatenùs vt decenti tractatu accedere ad veritatis causam possimus, quanuis in nostra persona (qui epistolæ sanctissimi Leonis subscripsimus) non indigeamus correctione. Cecropius reuerend. episcopus Sebastopolitanæ ciuitatis, dixit: Fides benè disceptata est à trecentis decem & octo sanctis patribus, & firmata à sanctis patribus Athanasio, Cyrillo, Cælestino, Hilario, Basilio, Gregorio, & nunc iterùm per sanctissimum Leonem. Et precamur, vt ea, quæ sanctorum patrum trecentorum decem & octo sunt, & quæ sanctissimi Leonis, recitentur. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recitentur, quæ exposita sunt à sanctis trecentis decem & octo patribus in Nicea congregatis. Eunomius reuerend. episcopus Nicomedię ciuitatis, ex codice recitauit symbolum trecentorum decem & octo patrum.

EXPOSITIO FIDEI CONcilij habiti in Nicea.

CONsulatu Paulini & Iuliani virorū clarissimorum coss. anno post Alexandrū sexcētesimo tricesimosexto, mēsis (secundùm Græcos) Desij die nonodecmo, quod est tertiodecimo Kaleñ Iuliarū, in Nicea metropoli prouinciæ Bithynię. Credimus in vnum Deum, patrem omnipotētem, omnium visibilium & inuisibilium creatorem. Et in vnum Dominum Iesum Christū filium Dei, de patre natum vnigenitum, hoc est, de substantia patris, Deum ex Deo, lumē ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natū, non factum, homousion patri, hoc est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, quæ in cælo & quæ in terris. Qui propter nos homines & propter nostram salutem descēdit, & incarnatus est, & inhumanatus, passus est, & resurrexit tertia die, & ascendit in cęlos, indè venturus iudicare viuos & mortuos. Et in spiritumsanctū. Eos autē, q dicunt, Erat aliquandò quandò non erat, & antequàm nasceretur, nō erat, & quia ex nullis extantibus factus est, aut ex alia subsistentia vel substantia dicunt esse, aut conuertibilem aut mutabilem filium Dei, anathematizat sancta Ecclesia catholica & Apostolica. Reuerendissimi episcopi clamauerunt: Hæc catholicorum fides. Huic omnes credimus. In hac baptizati sumus, in hac baptizamus. Beatus Cyrillus sic docuit. Hæc vera fides, hæc sancta fides, hæc sempiterna fides. In hac baptizati sumus, in hac baptizamus. Omnes ità credimus. Papa Leo sic credit. Cyrillus ità credit. Papa Leo ità interpretatus est. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recitentur & quę à sanctis centū quinquaginta patribus exposita sunt. Aëtius reuer. archidiaconus Constantinapolitanę ecclesiæ, ex codice recitauit symbolum centū quinquaginta patrum: Sancta fides, quā exposuerunt sancti centum quinquaginta patres, consona est sanctæ & magnæ synodo.

SYMBOLVM SYNODI Cōstantinopolitanæ.

CRedimus in vnum Deum, patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, ex patre natum ante omnia secula, Deum de Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natum, non factū, homousion patri, hoc est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines & nostram salutem descēdit, & incarnatus est de spiritusancto & Maria virgine, humanatus est, & crucifixus pro nobis sub Pontio Pilato, & sepultus, & tertia die resurrexit, & ascendit in cælos, & sedet ad dexteram patris, & iterùm venturus cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in spiritumsanctum, Dominum & viuificatorem, ex patre procedentem, cum patre & filio coadorandum & conglorificādum, qui loquutus est per prophetas. * In vnam catholicam & apostolicam Ecclesiam. Confitemur vnum baptisma in remissionem peccatorum, & expectamus resurrectionem mortuorum, & vitam futuri seculi, amen. Oēs reueren. episcopi clamauerūt: Hæc omnium fides, hæc orthodoxorum fides. Omnes sic credimus. Aëtius reueren. archi-

* Et

archidiaconus dixit: Est & epistola sanctæ & beatę memorię Cyrilli Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, scripta ad Nestorium, quæ ab omnibus sanctissimis episcopis priùs in Epheso in damnationem eiusdē Nestorij congregatis & approbata est, & subscriptione omnium confirmata. Est autem & altera epistola eiusdem sanctæ memoriæ Cyrilli, ad beatę memoriæ Ioannem Antiochenæ magnæ ciuitatis quondàm episcopū scripta, quæ similiter & confirmata est, & si placuerit, eas recitabo. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recēseantur epistolæ sanctæ memoriæ Cyrilli. Aëtius archidiaconus regiæ Constantinopolitanæ ciuitatis, legit: Reuerendissimo & religiosissimo consacerdoti Nestorio Cyrillus. Obloquuntur &c. *suprà actione prima præsentis concilij plenè habita sub biformi interpretatione.* Similiter idem archidiacon⁹ Aëtius recitauit: Domino meo dilectissimo fratri & consacerdoti Ioanni, Cyrillus in Domino salutē. Exultent cæli &c. *quæ similiter habita est in prima huius concilij actione sub duplici translatione.* Et cùm legerētur, reuerend. episcopi clamauerunt: Omnes sic credimus. Papa Leo sic credit. Anathema ei qui partit, & ei qui diuidit. Hæc fides Leonis archiepiscopi. Leo sic credit. Leo & Anatolius ità credunt. Omnes sic credimus. Sicut Cyrill⁹, ità credimus. Aeterna memoria Cyrilli. Sicut epistolæ Cyrilli habēt, ità sapimus, sic credimus, sic credim⁹. Leo archiepiscop⁹ sic sapit, ità credit, ità scripsit. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recitetē & epistola Deo dignissimi archiepiscopi regiæ & senioris Romæ Leonis. Beronicianus deuotissimus secretarius sacri consistorij, recitauit ex codice porrecto sibi ab Aëtio archidiacono Constantinopolitanæ ecclesiæ.

EPISTOLA LEONIS PAPAE VRbis Romę scripta ad Flauianum episcopum *de hæresi Eutychianorum, siue propriè de ipso Eutyche.* Dilectissimo fratri Flauiano Leo.

LEctis dilectionis tuæ literis, quas miramur fuisse tam seras, & gestorum episcopalium ordine recensito, tandèm quid apud vos scandali contigerit, atque cōtra integritatem fidei exortum fuisset, agnouimus, & q̄ priùs videbātur occulta, nūc nobis reserata. *Et reliqua. Quæ in epistolari Leonis papæ, epist.* 10. *habentur.* Post lectionem aūt prædictæ epistolæ, reuerend. episcopi clamauerunt, Hæc patrum fides, hæc apostolorum fides. Omnes ità credimus. orthodoxi ità credim⁹. anathema, qui ità nō credit. Petrus per Leonem ità loquutus est, apostoli ità docuerūt. Piè & verè Leo docuit, Cyrillus ità docuit, Cyrilli æterna memoria, Leo & Cyrill⁹ similiter docuerunt, anathema qui sic non credit. Hæc vera fides. Catholici ità sapimus. Hæc patrū fides. Hæc in Epheso cur lecta non sunt? Hęc

Dioscorus occultauit. Et cùm legeretur pars prædictę epistolę, quæ continet, Et ad resoluendum conditionis nostræ debitum, natura inuiolabilis, naturę est vnita passibili, vt quod nostris remedijs cōgruebat, vnus atq; idem mediator Dei & hominū, homo Christus Iesus, & mori posset ex vno, & mori non posset ex altero: dubitantibus Illyricianis & Palæstinis reuerend. episcopis, Aetius reuer. archidiac. sanctę Cōstātinopolitanæ ecclesiæ ciuitatis, legit Cyrilli sanctæ memoriæ Alexandrinæ magnę ciuitatis quondàm episcopi capitulum, ità continens: Quoniam verò iterùm proprium eius corpus gratia Dei (sicut ait Paulus) pro omnibus gustauit mortem, ideò dicitur ipse passus propter nos mortē, non tanquàm in experimentū veniens mortis, quod ad suam pertinebat naturā, (demētiæ est enim, hoc dicere aut sapere) sed quia (secūdùm quod nupèr dixi) caro eius gustauit mortem. Similiter, cùm legeretur ex epistola pars, quæ continet, Agit enim vtraque forma cum alterius communione, quod proprium est, verbo scilicet operante, quod verbi est: & carne exequēte, quod carnis est: vnū horum coruscat miraculis, aliud succumbit iniurijs: dubitantibus Illyricianis & Palęstinis reuerendiss. episcopis, Aëtius archidiaconus sanctæ Constantinopolitanæ ecclesiæ, legit sanctæ memoriæ Cyrilli capitulum cōtinens ità: Quædam sunt voces quàm maximè Deum decentes, quædam verò decentes humanitatem, quędam verò medium tenentes ordinem, insinuantes filium Dei, Deum esse & hominem simul. In eisdem similiter cùm legeretur ex eadē epistola pars, quæ ità continet, Quanuis in Domino Iesu Christo Dei & hominis vna persona sit, aliud tamen est, vndè in vtroque cōmunis est cōtumelia, aliud vndè communis est gloria: De nostro enim illi est minor patre humanitas, de patre illi est æqualis cum patre diuinitas: dubitantibus Illyricianis & Palæstinis reuerend. episcopis, Theodoretus reuer. episcopus Cyri, dixit: est similiter exemplum beatiss. Cyrilli, ità habens: Et factum hominem, non mutantem quod proprium est. Permansit enim id quod erat, intelligitur verò omninò & aliud in alio quod habitat, id est, diuina natura in humanitate. Magnificentissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Post hæc omnia adhuc quis dubitat? Reuerendissimi episcopi clamauerunt: Nemo dubitat. Atticus reuerendissimus episcopus Nicopolitanæ ciuitatis, dixit: Quoniam præstitit magnificentia vestra suarum aurium facilitatē cum patientia, precamur (si iubetis) inducias dari nobis, vt intra paucos dies tranqlla mente, & nō turbato animo, q̄ Deo placent, à sanctis patribus ordinētur. Qm̄ verò nunc dn̄i nostri & sanctissimi patris & archiepiscopi Leōis, adornātis apostolicā sedē, lecta est epistola, oportet vero & beatę memo-

Heb. 2. c

rię Cyrilli epistolam scriptam ad Nestorium, (in qua iubet eum consentire duodecim capitulis) & hanc dari nobis, vt in tempore disceptationis parati inueniamur. Reuerend. episcopi clamauerunt: Si iubetis dari nobis inducias, petimus patres perscrutari. Magnificentiss. iudices & amplissimus senatus dixerunt: Differatur audiëtia vsque ad quinque dies, vt inter hos cõueniat vestra sanctitas ad sanctissimum archiepiscopum Anatolium, & communiter de fide tractetis, vt qui dubitant, doceantur. Omnes reuer. episcopi clamauerunt: Nos ità credimus. Omnes ità credimus. Sicut Leo, ità credimus. Nostrûm nullus dubitat. Nos iam subsctipsimus. Magnificëtissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Non est necessarium omnes vos conuenire. Sed quia conueniens est, dubitantibus persuadere, reuerëdissimus archiepiscopus Anatolius eligat de his, qui subscripserunt, quos putauerit idoneos esse ad docendum eos qui dubitant. Reuerendissimi episcopi clamauerunt: Pro patribus petimus, patres synodo reddite, consentaneos Leoni in synodo, patribus in synodo, Has voces Imperatori, Has preces catholico, Has prèces Augustæ. Omnes peccauimus, omnibus indulgeatur. Clerici Constantinopolitani clamauerũt: Pauci clamãt, Non tota dicit synodus. Orientales, & qui cum ipsis reuerend. episcopi, clamauerunt: Aegyptium in exilio. Illyriciani, & qui cum ipsis reuerend. episcopi, clamauerunt: Precamur, omnibus misereminì. Oriëtales, & qui cum ipsis reuerendi episcopi, clamauerunt: Aegyptium in exilio. Illyriciani & qui cum ipsis reuer. episcopi, clamauerũt: Omes peccauimus, omnium misereminì. Has voces catholico Imperatori. Ecclesię scinduntur. Clerici Constantinopolitani clamauerunt: Dioscorum in exilio. Hæreticum in exilio. Dioscorum Christus damnauit. Illyriciani, & qui cum ipsis reuerend. episcopi, clamauerunt: Omnes peccauimus, omnibus indulgete. Dioscorum in synodo, Dioscorum in ecclesijs. Sub vobis malum non fiat. Sub imperio vestro malum non fiat. Sub imperio vestro dissidium non fiat. Clerici Constantinopolitani clamauerunt: Qui communicat Dioscoro, Iudæus est. Orientales, & qui cum ipsis reuerend. episcopi, clamauerunt: Aegyptium in exilio. Hæreticum in exilio. Illyriciani, & qui cum ipsis reuerendiss. episcopi, clamauerunt: Patres in synodo. Magnificëtissimi & gloriosissimi iudices, & amplissimus senatus dixerũt: Quæ interloquuta sunt, effectui mancipentur.

TERTIA COGNITIO CONcilij Chalcedoneñ.

Consulatu pijssimi & Christianiss. Imperatoris nostri Martiani primo, & qui fuerit nunciatus, sub die tertio Idus Octob. in Chalcedonensi ciuitate Bithynię prouinciæ, secundùm Dei gratiam ex sanctione pijssimorum & fidelissimor. Imperatorũ, congregato vniuersali concilio, & considentibus in sancta basilica sanctæ & bonæ victricis martyris Euphemiæ omnibus sanctiss. & reuerendiss. episcopis, Aëtius archidiaconus regiæ Constantinopolitanæ nouę vrbis Romæ, & primicerius notariorum, dixit: Retinet vestra sanctitas, quoniam pridèm lectis precibus, quæ & pijssimis & Christianiss. Imperatorib⁹ nostris à religiosiss. episcopo Dorylitanę ciuitatis Eusebio, aduersùs religiosiss. episcopum Alexandriæ Dioscorum porrectæ sunt: certa gesta monimentorum subsecuta sunt, præsente hoc sancto concilio, & gloriosiss. & magnificentiss. iudicibus, & ampliss. & gloriosiss. senatu, examinantibus inter vtrosque causam vsque * profundâsse ad vltimam vesperam. Quoniã igitur idem religiosissimus episcopus Eusebius & nũc alios libellos vestræ sanctitati obtulit, aduersùs memoratum sanctissimum episcopum Dioscorum, hos præ manibus habëtes, intimamus ad id faciendum, quod vobis placuerit. for. * profunda

Paschasinus episcopum Lilybæi prouinciæ Siciliæ, agens vices sanctissimi episcopi senioris vrbis Romæ Leõis, per interpretẽ dixit: Notũ est népe huic Deo amabili concilio, & ad beatum & apostolicũ & catholicum papã Leonẽ sacras esse literas destinatas, quatenùs huic sancto concilio se pͤsentare dignaretur. Sed quoniam neq; antiqua hoc tenuit consuetudo, neq; generalis temporis necessitas permittere videbatur, nostrã paruitatẽ huic sancto concilio pro se præsidere præcepit. Ideoque necessarium est, hæc, quæ in mediũ proferuntur, per nostram interlocutionem disceptari. Propter hoc igitur, porrectus libellus à religiosissimo fratre nostro & coëpiscopo Eusebio, susceptus à religiosissimo archidiacono & primicerio notariorũ, recitetur. & suscipiës Aëtius archidiacon⁹ & primicerius notariorũ, recitauit: ❡Sanctæ & vniuersali synodo, ex sanctione pijssimorum Imperatorum nostrorum congregatæ in Chalcedonensium ciuitate prouinciæ Bithyniæ, ab Eusebio Doryletanæ ciuitatis episcopo, faciente verba tam pro se, q̃ etiàm pro sanctæ memoriæ Flauiano quondàm episcopo Cõstantinopolitanæ ciuitatis, & pro catholica fide.] Scientes vestræ sanctitatis mores Deo amabiles, & contrarios malitiæ, & circa iniqua passos iustam cõpassionem vestrã, multa & dira & contra omnem consequentiam perpessi à reuerendissimo episcopo Dioscoro Alexandriæ magnę ciuitatis, adimus vestram reuerentiam, iustitiam impetrare deprecantes, causam verò in his cõtentam. Pridèm cõgregata vr̃a sancta synod⁹ pariter cũ gloriosissimis & excellentissimis iudicibus, & amplissimo senatu in hac sancta ecclesia, audiuit ex precibus nostris, quas obtulimus pijssi- Oratio seu epistola Eusebii Dorylei contra Dioscorũ.

pijssimis nostris imperatoribus aduersùs Dioscorum reuerendissimum Alexandriæ magnæ ciuitatis episcopum, & propositum nobis certamẽ discussit inter nos, & arguit, quæ audacter cõmissa sunt à Dioscoro aduersùs me, & sanctę memorię Flauianum, & orthodoxam fidem. Accusauimus enĩ prædictum Dioscorum, tanquàm consentaneum Eutychi hęretico cõstitutum, & damnato, & anathematizato, & q̃a volens perfidiam confirmare in nupèr facto in Ephesia metropoli concilio, multitudine seditiosæ turbę collecta, potentiam sibimet acquirẽs per suas diuitias, rectam fidem (quantùm ad ipsum pertinet) contaminauit, & fermentum hæreseos insolitæ in catholica Ecclesia introduxit, & nos sacerdotali dignitate priuauit. Quia ergò cognitione facta, sicut nouit vestra reuerentia, prædictus Dioscorus aliena sapere à catholica fide, à nobis demõstratus est, & me non permisit ingredi, facto in Ephesina metropoli concilio, & adesse meis allegationibus, insupèr verò & Flauianũ sanctæ memorię quõdàm Cõstantinopolitanæ vrbis episcopum, pro quo & sermonem feci, pro tempore suis allegationibus vti *non finit, prætereà verò voces, q̃ à synodo tunc dictæ nõ sunt, monimentis indidit, & in puris chartis compulit eos subscribere, & omnem iniquitatem operatus est contra ipsam pietatem, & contra diuinas regulas, & contra legum consequẽtiam: precor & supplico vestræ sanctitati, miseremini nostrî sancti patres. Et dum adhuc in memoria retinetis, quæ anteà inter nos & præfatum Dioscorum acta sunt, decernite omnia, quæ aduersùs nos gesta sunt, viribus carere, & nihil nobis ea monimentá, q̃ iniustè cõtra nos facta sunt, nocere. Habere verò nos & sacerdotalem dignitatẽ, anathematizare autem eius sceleratum dogma, pietatis autem verbum corroborare, & illum, eorum quę audacter commisit, luere pœnas, quatenùs exemplum factus, in reliqua vita omnes corrigat, similia actis ei⁹ agere conantes. Quod impetrantes, incessanter grãs agamus vestræ sanctitati. Eusebius episcopus Dorylętanę ciuitatis prouinciæ Phrygię Salutariæ, hos libellos manu mea subscribens, porrexi. Et cùm lecti fuissent, Eusebius episcopus dixit: Supplico aduersarium meum euocari. Aëtius archidiaconus & primicerius notariorũ, dixit: Dudùm (sicut iussistis) pergẽtibus Domnino & Cyriaco diaconib⁹, queádmodùm ad alios sanctissimos episcopos, & ad Dioscorũ sanctiss. episcopũ maturiùs pro eo, vt hîc vobis cõsideret, & hortantibus eũ, vt conueniret & ipse in hoc cõcilio, nũciauit se quidem velle venire, nõ autẽ permitti à custodientibus se, sicut dicebat. Paschasinus episcopus dixit: Qm̃ non videmus pręsentem esse Dioscorũ sanctissimũ episcopum, egrediẽtes reuerẽdissimi clerici inquirant eum, si præ foribus concilij inuenitur.

* afuit,

Aëtius archidiaconus & primicerius notariorũ, dixit: quemadmodùm iussistis, Epiphanius & Helpidius presbyteri circumeuntes sanctam hanc basilicam, quæsiêrunt religiosissimum episcopum Alexãdrię Dioscorum, & (si placuerit) pręsentati interrogẽtur. Anatolius episcopus Constantinopolitanæ ciuitatis nouæ Romæ, dixit: Dicant reuerendissimi Epiphanius & Helpidius presbyteri, si quæsierunt reuerẽdissimum episcopum Dioscorum. Epiphanius & Helpidius dixerũt: Peragrantes atria sancti huius loci, quæsiuimus, & non eum inuenimus. Anatolius episcopus Cõstantinopolitanæ vrbis nouę Romæ, dixit: Si complacet vestræ sanctitati, aliquos ex Deo amãtissimis fratribus & coëpiscopis nostris destinare ad eum in domum, in qua manet, & commonefacere eum, vt in hoc sanctum concilium adueniat? Maximus episcopus magnæ Antiochiæ ciuitatis, dixit: Benè placuit sanctissimo archiepiscopo Anatolio, dirigi Deo amantissimos episcopos ad accersendum rursùs Deo amantissimũ Dioscorum magnæ Alexandriæ ciuitatis episcopum, & manifestum ei facere, quæ aduersùs eum facta est accusatio. Sancta synodus dixit: Consequens est, mandare Deo amãtissimo episcopo Alexandriæ ciuitatis Dioscoro. Vndè Deo amantissimi episcopi, Cõstantinus metropolitanus Bostrensis, & Acacius Ariarathirensis, & Atticus Zelensis pergẽtes, cõmoneant Deo amantissimum episcopum Alexandrię Dioscorũ occurrere ad sanctum hoc cõcilium. Et cùm abissent reuerẽdiss. episcopi Constantinus, & Acacius, & Atticus cũ Himerio lectore & notario, & reuersi fuissent, Aëtius archidiacon⁹ & primicerius notariorũ, dixit: Qui pauloantè destinati sunt sanctissimi episcopi Constantinus metropolitanus Bostrensis, & Acacius Ariarathirensis, & Atticus Zelensis, ad Deo amãtissimum episcopũ Alexandriæ Dioscorũ à vestra sanctitate, aduenerũt. Et hoc ipsum suggerimus ad notitiã vestræ sanctitatis. Anatolius episcopus Constantinopolitanæ ciuitatis nouę Romę, dixit: Dignẽtur Deo amantissimi reuerẽdi episcopi docere hanc sanctam synodũ, quale acceperunt respõsum à Deo amantissimo Dioscoro episcopo. Constantinus episcop⁹ metropolitanus Bostrẽsis, dixit: Secundùm pręceptũ vestrę sanctitatis pergẽtes ad reuerendiss. episcopũ Alexandrię Dioscorũ, in scriptis ei quæ nobis mandata sunt, diximus. Et postulam⁹, vt quę Himerius lector & notarius, qui pariter nobiscũ directus est, excepit, dicat, q̃ sunt, quæ à nobis dicta sunt, & quale nobis dedit responsum. Paschasin⁹ episcopus dixit: Præsens Himerius notarius secũdùm prosecutionẽ Deo amantissimi fratris nostri & coëpiscopi, ea quæ respõdit episcopus Dioscorus, recitet, vt possit hæc beatissima synodus communi consilio tractare, quid debeat agere. Himerius lector & no-

tarius recitauit. Et lectum est ità: Constantinus episcopus metropolis Bostrensis, ad episcopum Dioscorum dixit: Sancta synodus tuam obsecrat sanctitatem, vsq; ad ipsam occurrere, q̄ congregata est in basilica sanctæ & bonæ victricis martyris Euphemiæ. Dioscorus reuerendiss. episcopus Alexandriæ, dixit: Custodior ego. Si verò permittunt me descendere, dicant magistriani. Acacius episcopus Ariarathirēsis, dixit: Nos ad deuotissimos magistrianos non sumus directi, sed ad tuam sanctitatem, quatenùs digneris fatigare te, & peruenire ad sanctum concilium, congregatum in basilica sanctæ martyris Euphemiæ. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Paratus sum aduenire ad sanctum & vniuersale concilium: sed prohibeor. Atticus episcopus Zelensis, dixit: Libelli porrecti sunt & nunc ab Eusebio Deo amantissimo episcopo, sancto & vniuersali concilio aduersùs tuam sanctitatem, & per nos sancta & magna synodus tuæ sanctitati mandauit, quatenùs peruenias, & satisfacias super his, quibus accusaris. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit. Semèl dixi, & ego parat⁹ sum venire ad sanctum & vniuersale cōciliū: sed, vt videt vestra religiositas, ꝓhibeor à deuotissimis magistrianis & scholaribus. Et cùm hæc lecta fuissent, Himerius lector notariorum dixit: Sed postquàm descendi cū Deo amātissimis episcopis, occurrit Eleusini⁹ venerandus adiutor magnificētissimi & gloriosissimi magistri sacrorum officiorum, & reuersi iterùm DEO amantissimi episcopi ad eundem Deo amātissimum episcopum Dioscorum, & ascendentes, rursùs commonuerunt eum occurrere, & certa locuti sunt, q̄ in exceptis habeo. Si placet vestræ sanctitati, & hæc recenseo. Sancta synodus dixit: Relege. Himerius lector & notarius legit: Dioscorus Alexandriæ episcopus, dixit: Tractans apud memetipsum, & cognoscēs quid expedit mihi, hęc respōdeo: Quoniam ante hæc in congregatione sedētes magnificentissimi iudices, certa diffiniērūt post multam vniuscuiusq; interlocutionem, nūc verò in prædictorum infirmatione, secundò me euocat congregatio: obsecro, vt qui pridèm ad hoc sanctum concilium gloriosissimi iudices & amplissimus senatus conuenerūt, & nūc sint pręsentes, vt iterùm sub eorū præsentia hæc eadem examinētur. Acacius episcopus Ariarathirensis, dixit: Nō ità sancta & magna synodus vestrā sanctitatē euocauit, ad subuertendum ea, quæ sub magnificentissimorum & gloriosissimorum iudicum & sacri senatûs præsentia acta sunt: sed mandata destinauit, quatenùs ad concilium peruenias, & non absit ab eo tua sanctitas.

Dioscorus episcopus dixit: Dixistis mihi nunc, eò q̄ libellos porrexerit Eusebius aduersùs *tuam religiositatem, postulo iterùm præsentib⁹ iudicibus & glorioso senatu ap- *meam

probari, quę ab ipso dicuntur. Atticus episcopus Zelensis, dixit: Nos ad tuā directi sumus sanctitatem ad cohortandum. Et interrumpens ei Dioscorus episcopus, dixit: Respondi iam, quia sub pręsentia magnificentissimorum iudicum & sacri senatus iterùm, quæ de me sunt, volo discuti. Constantinus episcopus metropolitanus Bostrēsis, dixit: Statìm, vt venimus, respondit nobis tua sanctitas: Quoniam si permissus fuero à me custodientibus, peruenio ad sanctū concilium. Quoniam igitur adueniente viro clarissimo adiutore gloriosissimi magistri officiorū, permissus es (si volueris) ad sanctā synodum peruenire, de hoc (si placet) da nobis respōsum. Dioscorus episcopus dixit: Nūc didici, quia non sunt præsentes magnificentissimi & gloriosissimi iudices, & sanctus senatus, & ideò nunc ità respondi. Et cùm lectum fuisset, Eusebius episcopus Dorylenæ ciuitatis, dixit: Precor sanctitatem vestram, quæ nunc à destinato notario cū Deo amātissimis episcopis ad reuerendissimum episcopū Dioscorū lecta sunt, iubete indi præsentibus monimentis. Maximus episcopus magnę Antiochenę ciuitatis, dixit: Ea quidē, quæ nūc ab Himerio notario lecta sunt, actis inserent monimentorum. Consequēs tamen est, secundùm regulas sanctorū patrū, & rursùs dirigi ad Deo amantissimum episcopum Dioscorum Deo amantissimos episcopos, ad vocandū eum secundò, vt adueniat in hoc vniuersale sanctumq; concilium.

Eusebius episcopus Dorylenæ ciuitatis, dixit: Deo amantissimus episcopus Dioscorus dissimulationes & occasiones emittit, nè ad hanc sanctam perueniat synodū. Super certis enim capitulis iam conuictus est, tam sub vestræ sanctitatis, quàm sub magnificentissimorum iudicū & sacri senatûs pręsentia. Et sunt alia capitula, quę debent coram vestra sanctitate ventilari & approbari, & iubete eum adesse. Neq; enim subuertimus aliquid eorum, quę dudùm acta sunt. Aëtius archidiaconus & primicerius notariorū, dixit: Quid videtur vestrę sanctitati de interloquutione secūdæ vocationis? Sancta synodus dixit: Consequens & regulare est, & secundò eū euocare. Eant igitur ad Dioscorū sanctissimum Alexandrinorū episcopū Deo amātissimi episcopi Pergamius & Cecropi⁹ & Rufinus, ad cohortandum eum, vt ad nos veniat. Aëtius archidiaconus & primicerius notariorum, dixit: Placet ergò sanctitati vestræ, *scriptis ad eum ex persona toti⁹ sancti concilij destinare? Amphilochius episopus metropolitanus Sidensis, dixit: Vno aut duobus diebus causa differatur. Menecrates episcopus Cyrasseñ prouinciæ Lydię, dixit: Vnus homo vniuersum orbem desolauit, & tres mēses assidem⁹ ei. Et destinatum est secūdò ità: *scriptos

LITE-

LITERAE DIRECTAE A CONcilio Dioscoro episcopo, ad vocandum eum secundò.

SAncta & vniuersalis synodus Deo amantissimo episcopo Alexandrinorum Dioscoro. Priùs placuit sacratissimis dominis orbis terræ, tam sub magnificentiss. & gloriosiss. iudicibus, quàm etiàm sub sacratissimo & amplissimo senatu, inter tuã religiositatẽ atque reuerendissimũ episcopũ Eusebiũ, & à nobis causam examinari, & nũc placuit, quatenùs considẽte sancta & magna synodo, habente regularem authoritatem, nihil de prioribus, quæ de te seu coram te acta sunt in illo sacro concilio, retractari: sed de alijs quibusdam, de quibus nunc idem Deo amãtissimus episcopꝰ Eusebius per libellos accusans tuam religiositatẽ, à nobis petit fieri examinationem. Sinè vlla igitur excusatiõe tua religiositas perueniat ad nos, satisfactura, sicut ordo expetit regularum. Eccè enim & secundam regularem vocationem ad tuam fecimꝰ religiositatem, dirigentes Pergamium & Cecropium & Rufinum, Deo amãtissimos fratres & coëpiscopos nostros, debentes commonefacere tuã religiositatẽ, quatenùs ipse ad nos indubitanter peruenias, & satisfacias de his, quę tibi ingeruntur. Et his remeantibus, Aëtius archidiaconꝰ & primicerius notariorum, dixit: Qui secundæ ministrauerũt vocationi sanctissimi episcopi, Pergamius & Cecropius & Rufinus, aduenerunt, & hoc ipsum suggerimus. Stephanus episcopus Ephesi, dixit: Dicãt Deo amãtissimi episcopi, si quid à beatissimo episcopo Alexandrinæ magnæ ciuitatis Dioscoro audiérunt, & sanctæ synodo, quę audiérũt, cũ veritate denuncient. Pergamius episcopus metropolitanus Antiochiæ Pisidiæ, dixit: Consequẽter his, quæ præcepta sunt à vestra sanctitate de secunda regulari vocatione, cõmonefecimus Deo amantissimum episcopum Alexãdrinorum Dioscorum, & super hæc, quę ei in scriptis mandata sunt, certum fecit respõsum: quod si placuerit vestrę sanctitati, à lectore & notario Hypatio, qui nobiscum directus fuerat & exceperat, recitentur. Diogenes episcopus metropolitanus Cyzici, dixit: Lector Hypatius, quę à Deo amãtissimo episcopo Dioscoro excepit, huic sanctæ & magnæ & vniuersali recenseat synodo. Hypatius lector & notarius relegit ità: Pergamius episcopus metropolitanꝰ Antiochiæ Pisidiæ, dixit: Cõgregata in basilica sanctæ martyris Euphemiæ vniuersalis sancta synodus, secundam vocationem faciens ad tuam sanctitatem, paruitatem nostram direxit, facientem cõmonitionem in scriptis denuncians, quæ nunc tuę sanctitati relegentur. Et cùm episcopo Dioscoro, quę à sancta synodo per Deo amãtissimos episcopos ei mãdata sunt, lecta fuissent, Dioscorus episcopꝰ dixit: Iamdudùm perueniens demandaui vestræ religiositati, quia & infirmitate detineor, & postulo & magnificẽtissimos iudices & sacrum senatum esse præsentem, in eorum quæ nunc examinanda sunt, audientia. Quoniam verò ampliùs mihi ægritudo inualuit, huius gratia feci dilationem. Cecropius episcopus Sebastopolitanꝰ, dixit: Pauloantè tua sanctitas non se asserebat infirmari, sed postulauit sacratissimum senatum & magnificentissimos iudices esse præsentes, nũc verò hoc addidit. Dignare ergò (sicut te decet) agere, & regulis satisfaciẽs, obedire sanctæ & vniuersali synodo, quatenùs, quæ negocio cõpetunt, cõsequenter & secundùm regulas proueniant. Dioscorus episcopus dixit: Semèl dixi, quia postulaui gloriosissimos & magnificentissimos iudices, & sacratissimum senatum adesse his, quæ nunc debent examinari. Rufinus Samosatenꝰ episcopus, dixit: Canonica sunt quæ mouentur. Potest & nunc tuã proueniens sanctitas, quę vult, postulare à sancto cõcilio. Dioscorus Episcopus dixit: Venerunt religiosissimi episcopi ad sanctum cõcilium Iuuenalis & Thalassius, Eusebius, Basilius & Eustathius? Pergamius episcopus dixit: De hac interrogatione à tua reuerentia facta, responsum nunc facere, nõ pręcepit nobis sancta & vniuersalis synodus. Vt verò satisfacias regulari secundæ vocationi, sufficienter commonefecimus. Tuę igitur sanctitatis est, & sanctissimam & vniuersalem synodũ (prout decet) per obedientiam honorare, & tuæ reuerentię cognitas regulares formas similiter in honore habere, consequenter illis obtẽperando. Dioscorus episcopꝰ dixit: Et nũc eadem dico. Petij pijssimum & Christianissimum nostrũ Imperatorem, quatenùs & nũc, ante hoc constituti in sancta synodo magnificentissimi & gloriosissimi iudices, vnà cum sacro senatu præsentes sint his, q̃ examinanda sunt, præsentibus etiàm & religiosissimis episcopis, qui simul mecum *feruntur in accusatione, quæ nobis ingeritur ab Eusebio. Cecropius episcopus dixit: Tuam tantummodò religiosissimus Eusebius sanctitatem accusat, & hæc societas necessaria nõ est. Sed vt cõsequenter & regulariter impleatur obedientia, & q̃ canonica sunt, ventilent̃. Quandò enim quædam regularia examinantur, neque iudices, neque alios aliquos laicos interesse oportet, nisi tantummodò tuam sanctitatem, quæ in propria accusatur persona. Non est igitur opus ista tarditate aut dilatione, si quiden voluéris & DEO & canonibus obedire, & non per dilationes confirmare ea, quæ ab accusatore dicuntur. Dioscorus episcopus dixit: Semèl precatus sum pijssimum & amicum CHRISTI nostrum Imperatorem, quatenùs & alij episcopi vnà mecum intersint. Neque enim aduersùs me specialem causam habet Eusebius, sed potiùs de quibus omnes pariter egimus. Pergamius epi-

* fuerunt

Optima & canonica ratio contra Dioscorum.

episcopus dixit: Secundùm quod Deo amãtissimus coepiscopus Cecropius tuam commonuit reuerentiam, religiosissimi Eusebij episcopi accusatio, sicut aduersùs tuam reuerentiam facta, tuam quærit personã. Ideoq; tuam sanctitatem consequenter & regulariter vocauit, & vocat sanctissima & catholica synodus. Dioscorus episcopus dixit: Semèl dixi, quæ dixi, & vltra hæc compendiosiùs quod dicam, nó habeo. Et cùm prædicta relecta fuissent, Eusebius episcopus Dorylętanæ ciuitatis, dixit: Et per preces, quas victoribus & triũphatoribus dominis nostris obtuli, aduersùs solum religiosissimum episcopum Dioscorum accusationem institui, tanquàm ab eo passus iniqua, vnà cũ sanctæ memoriæ patre nostro & quódàm archiepiscopo Flauiano. et nunc sub fide monimentorũ profiteor, quoniam aduersùs nullum alterũ facio accusationem, nisi tãtummodò aduersùs Dioscorum magnæ Alexandriæ ciuitatis episcopum. Non ergò fingat occasiones Dioscorus, neq; cópellat me alijs, quibus nolo accusationé ingerere. Quippe & si ab alijs lęsus essem, licebat mihi, aduersùs vnũ, quem vellem, accusationem deponere. Cùm verò non profiteor, quia neq; ab altero lęsus sum, supplico vestræ sanctitati, & tertia eũ accersitum vocatione, adesse vestro sancto cócilio, & meas contra eum factas conuentiones suscipere. Et cùm diceret, Aëtius archidiacon⁹ & primicerius notariorum, dixit: Ante hoc, aliqui dicentes se esse clericos, vnà cum alijs laicis ab Alexandria orti, aduersùs Dioscorũ sanctissimum episcopum libellos porrexerunt. Hi ante sanctum constituti concilium vestrũ, clamoribus vsi sunt, & obsecrãt, coniurantes vos per sanctam & homousion Trinitatem, & salutem & victoriam pijssimorũ & Christi amicorum nostrorum Imperatorum, introitum impetrare. Et hoc ipsum ad id (quod placuerit) suggerimus. Sancta synodus dixit: Ingrediantur qui libellos porrexerunt. Et cùm ingressi fuissent, Athanasius dicens se esse presbyterum magnæ Alexandrię ciuitatis, dixit: Multa, & dira, & omninò sæuissima, & omni plena impietate & auaritia, perpessus sum à reuerendissimo episcopo Dioscoro. Preces obtuli pijssimis & Christi amicis nostris Imperatoribus, docens, quas ab eo sustinui circunuentiones pariter & insidias, necnon & huic vniuersali cócilio easdem preces obtuli. Et precor sanctissimos & Deo amantissimos episcopos, & patres nostros, quatenùs & mei misereamini, & clemẽter me suscipiatis, docenté, quæ ad meipsum pertinent. Et post ipsum Ischyrion, dicés se esse magnæ Alexandriæ ciuitatis diaconum, dixit: Vt non putet reuerend. episcopus Dioscorus, solum reueréndissimũ episcopũ Eusebiũ accusationé aduersùs eum instituisse, sed vt sciat & alios, & q sint, qui eũ accusant, & quæ sunt, quæ ei ingeruntur, obsecramus libellos recitari. Lucentius episcopus dixit: Libelli, qui aduersùs reuerendissimum episcopum Dioscorum à diuersis nobis oblati, sunt suscepti, ab Aëtio archidiacono & primicerio notariorum recenseãtur, quatenùs omnis hæc sancta synodus scire possit, quid continent. Et suscipiens Aëtius archidiacon⁹ & primiceri⁹ notariorum libellum Theodori, legit. Et cùm lectũ fuisset, Paschasinus reuerendus episcopus dixit: Quid ad hæc dicit præsens accusator Theodorus? Si cófidit approbare ea, quæ ingerit aduersùs reuerendissimum episcopum Dioscorum, proprio ore confiteatur, si non vult aduersùs se regularem conuerti sententiam. Theodorus diaconus dixit: Supplico porrectum libellũ monimentis inseri, paratus em̃ sum mihijpsi adesse. Paschasinus episcopus dixit: Perlect⁹ libellus monimentis ecclesiasticis societur, reliqua verò dicat Theodorus, adueniente ei⁹ aduersario, quæ ei competunt.

LIBELLVS THEODORI DIAconi, ad Leonem papam & Chalcedoneñ concilium.

SAnctissimo & DEO amantissimo & vniuersali archiepiscopo & patriarchæ magnę Romę Leõi, & sanctę & vniuersali Chalcedoneñ synodo, quæ voluntate diuina Dei pręceptione congregata est, à Theodoro ecclesiæ Alexandrinæ diacono. Quæ à reueréndiss. Dioscoro Alexandriæ magnæ ciuitatis commissa sunt, lingua quidem egét antiqua, quæ possit docere singula, quæ ab ipso perpetrata sunt * tam in sanctorum patrum regulas, necnon etiàm & in diuersos & plurimos illius prouinciæ. Quæ enim in ipsa deuotione ab eo confecta sunt gesta, sub diuersis iudicibus habita, vestram sanctitatem docebunt. Tamen vt omnia compédiosè dicam, quæ ab eo in nostram pusillitatem perpetrata sunt, adsum vestram deprecans sanctitatem: Viginti & duos plùs minùs annos in schola deuotiss. magistrianorum militãs, conuersatus sum, nullam aduersùs memetipsum dans aliquandò reprænhensionem aut querelã, sperans magnæ illius scholæ mereri priuilegium. Sed sanctæ & beatæ memoriæ Cyrillus, qui nominatissimæ Alexandriæ ciuitatis triginta & duos annos fuit archiepiscopus, rectæ & immaculatæ fidei aduocat⁹, deputatum me habuit, & maximè in tempore quo facta est sub eo in Epheso synodus, & sinè vlla querela ministrans sancto illi, & per Deum facto cócilio, ità vt pro synceritate & studio meo, magnę Alexãdrinę ciuit. clericatũ ab ipso mererer. Siquidem videbar fructu multorũ annorũ fraudari militię meę: maioré tamé honoré existimãs diuini & venerabilis mysterij ministeriũ, quindecim annos in clero permãsi, sperans & maioré honoré mereri. Sed inter hæc sancto & beatæ memoriæ Cyrillo de hac humana vita migrante, succedens ei (quod vtinàm nunquàm contigisset) memo-

*tam in diuinitate q̃ in sanctis patrum regulis, * in sanctorum & diuinorũ patrũ regulas.

Cyrillo Dioscor⁹ successit.

memoratus reuerendus episcopus Dioscorus, nulla aduersùs me accusatione p scripturam vel sinè scriptura facta, sed neq; simplici querela in principio episcopatûs sui, (quẽ, nescio quo ordine, sortitus est) statim me clericatu priuauit, cóminãs & à magna illa ciuitate fugare, ꝓpter nihil aliud, nisi ob id, ꝙ familiaritate & continentia sanctæ memoriȩ Cyrilli vtebar. Intentio eñ eius talis est, non solùm parentes eius ex illa ciuitate exagitare seu vita priuare, verùm etiàm & familiares ipsius. Exercens inimicitias aduersùs eius rectam fidem, hæreticus constitutus, & semper quȩ Origenis sunt sapiens, & hic homo neq; à sanctȩ Trinitatis blasphemia abstinens, neq; homicidij expers, neq; alienas parcẽs excidere arbores, neq; incẽdia facere, neq; domos destruere, sed * eñ & turpiter semper viuens, q̃ sum paratus ostẽdere. Qm̃ igitur vestra Deo amabilitas peruidet, quia nõ leuem iniquitatem sustinui, militiam tantorum annorum contemnens, maiorem sacerdotalem ordinem arbitrans, supplico permittere mihi in sancto vestro cócilio adesse, & meis allegationibus vti, vt nè ex vtraq; parte videar cadere, qui & in militia (sicut dixi) irrepræhensibiliter conuersatus sum, & in venerabili clero (quantùm ad me pertinuit) cum modestia memoratis temporibus ministraui. Ostendam enim, eum omnia quȩ dicta sunt, perpetrâsse, necnon etiàm & contra gestum in metropoli Nicena concilium, temerarium extitisse. Hic nanque sanctissimus, magìs autem circa omnia ferocissimus, in consuetudine habens leges preuaricari, nihil arbitrãs, quod ab ipso in sanctæ & sacræ memoriȩ Flauiano commissum est, insupèr ad mala maiora se vertit. Excommunicationem nanque faciens contra sanctissimum & beatissimum apostolicæ sedis magnæ Romæ episcopum, suasit subscribere eis, qui cum ipso de Aegypto exiêrunt sanctissimis episcopis plùs minùs numero decem, (neque enim ampliores ausi sunt exire cũ ipso, propter * quæ ab ipso in Epheso contra leges peracta sunt) aliquotiès comminans, aliquotiès nolentes decipiens. Vndè lachymantes atque gementes, nefandæ illi chartæ subscripserunt. Considerate igitur sanctissimi & reuerẽdissimi patres, quàm neque Deo placita sint, quæ ab eo cõmissa sunt, neque hominibus toleranda. Et obsecro vestram sanctitatẽ præcipere (si placet) eos, qui subtèr designati sunt, sub custodia fieri, quatenùs quæ veritatis sunt, ostendantur. Sunt autem Agorastus, Dorotheus, Eusebius, Ioannes notarius. Tempore nanq; opportuno * vacante, offero vestro angelico choro, & sanctissimos viros, & reuerentia & rectitudine adornatos, qui super singulis capitulis possint testimoniũ perhibere. Et ipse ego hanc accusationem propria subscripsi manu. Similiter & reliq accusatores suas accusatiões singuli per singula se probare sponderunt, & singulos accusationis libellos propria manu subscripserũt. Theodorus diaconus sanctæ & catholicæ ecclesiæ magnæ Alexandrinæ ciuitatis suprascriptus, sancto & vniuersali concilio hos libellos obtuli. Et post hoc idem ipse Theodor⁹ dixit: Paratus sum, adueniente reuerendo episcopo Dioscoro, in hoc sanctum vestrum conciliũ meis adesse accusationibus. Bonifacius presbyter Romane Ecclesiæ, vicarius & ipse beatissimi papæ Leonis, dixit: Et proclamantis præsentis Ischyrionis iustum est recitari libellos.

for. * etiàm

* eta quæ

* vocato me in synodo

Romanus episcopus metropolitanus Myrensis prouinciæ Lyciæ, dixit: Secundùm interlocutionem religiosissimi presbyteri Bonifacij, oblati libelli ab Ischyrione recenseantur. Et suscipiens Asclepiades diaconus & notarius, legit. Et postquàm lectũ est, Petrus episcopus metropolitanus Corinthi, dixit: Et ab Ischyrione reuerendissimo porrectus libellus, ex lectione notus factus sancto huic & vniuersali concilio, præsentibus inseratur monimentis.

LIBELLVS ISCHYRIONIS DIAconi, ad Leonem papam & Chalcedonẽs concilium.

SAnctissimo & beatissimo vniuersali archiepiscopo & patriarchȩ magnæ Romȩ Leoni, & sanctȩ & vniuersali Chalcedonensi synodo, voluntate Dei & diuina prȩceptiõe congregatæ, libellus ab Ischyrione magnæ Alexãdrinȩ ciuitatis diacono. Nunc quandò liberam vocem vnusquisq;, qui malè passus est, recipit, & iusti patroni humano generi ꝑsunt, & perijt decæterò omnis circunuentio & auaritia, & quæ erãt quasi in dira tyrannide tunc, & ego ausus sum hunc libellum vestræ sanctitati offerre, & docere, quanta aduersùs me & aduersùs multos alios commissa sunt à reuerendissimo magnæ Alexandrinorum ciuitatis episcopo Dioscoro, si mihi lingua dicere & pro illis sufficeret. Neq; eñ quisquam fuit expers illius crudelitatis & inhumanitatis. Aliquorum enim vastata sunt prædia excisione arborum perpetrata, aliorum verò domus destructæ sunt, alij in exilium pulsi sunt, alij verò mulctatione vexati sunt, quidam verò & ab Alexandrina magna ciuitate, sicut de propria eius possessiõe, exclusi sunt: Quoniamquiden impia deuotiõe non intermisit maxima peccare, hoc magni & clari viri sciunt, necnon etiàm & omnis illa magna ciuitas Alexandria, sicut & acta habita sub diuersis iudicibus manifestant. Quȩ enim contra sanctam & homousion Trinitatem ab ipso sæpè contumeliosè dicta sunt, omnia nominatissimo illius ciuitatis populo, necnon etiàm venerabili clero, reuerendissimis quóquè monachis nota sunt. Tanta autem contra omnes (non sicut decebat Episcopũ, & maximè tantȩ ciuitatis, & euangelicæ illius sedis præsulem constitutum) perpe-

Libyæ cur opus sit tritico externo.

perpetrare ausus est, vt etiàm & frumentum, quod à pijssimis nostris Imperatoribus ecclesijs Libyæ (propter ariditatem illius prouinciæ, & quia ibi omninò triticum non nascitur) præstitum est, inprimis quidem vt incruenta ex ipso hostia offeratur, deindè vt & peregrini, necnon etiàm & prouinciales pauperes aliquod mereâtur solatium, non permitteret suscipere sanctissimos episcopos illius prouinciæ, sed æstimaret memoratum frumentum largissimis precijs, ipsum verò in tempore famis amarissimis æstimationibus venûdaret. Et ex hoc neq; terribile & incruentum sacrificium celebratum est, neq; (sicut dixi) peregrini aut prouinciales hoc solatio fruiti sunt. Cæterùm clarissimæ memoriæ Peristeriæ negocium nullus ignorauit, maximè eorum, qui in hac regia vrbe noua Roma habitare noscuntur. Illa nanque pro suæ animæ salute testamentum condens, iussit multam quantitatem pecuniarum præstari monasterijs, necnon etiàm Xenodochijs & parochijs, & alijs pauperibus Aegyptiacæ prouinciæ. Quod molestè ferens idem reuerendissimus vir, ob id quod in persona eius hæc minimè sunt dimissa, fecit easdem pecunias pro eleemosyna scortis & alijs theatricis dispartiri personis, vt neque incensum ex oblatione illius clarissimæ memoriæ Peristeriæ (quâtùm ad eum pertinuit) Deo offerretur, sed illius quidem manifestum propositũ demonstratum est. Quoniam verò & vita prædicti reuerend. viri, & luxuria omni illi prouinciæ non ignorata est, (impudicis mulieribus frequenter in episcopio, & in balneo eius apertè deliciantibus, præcipuè famosissima Pansophia, quæ cognominatur Orini, de qua & numerosus Alexandriæ populus frequentissimas voces emisit, tâ ipsius, quâm amatoris eius faciens mentionem) vestro angelico choro manifestabitur. Non solùm verò hæc, sed etiàm homicidia per occasionem istius admirabilis doctoris perpetrata sunt. Quoniam verò, & quæ in me miserabili ab ipso commissa sunt, tolerabilia non sunt: accedo, & precor vestram sanctitatem, misereri mei, hominis qui multis temporibus in sancta illa magnæ ciuitatis ecclesiæ laboraui, & hac de causa clericatũ eius merui, sæpiùs destinatus in peregrinationes sub sanctæ memoriæ Cyrillo, qui ipsam euangelicam sedẽ ornauit, & maximè ad hanc regiam nouam Romam, aliquandò quidem in hyemis tempore cum animalibus iter omne perficiens, aliquandò verò & pro commissis mihi à sanctæ memoriæ Cyrillo necessarijs causis, per mare omne nauigio transmeans, aliquandò per Lyciam, aliquandò per Pamphyliam, ità vt debile mihi corpus laborum faceret magnitudo, sicut & ipsis adspectibus intuetur vestra beatitudo. Obtinui enim dignus fieri & familiaritate, & gratia sanctæ memoriæ archiepiscopi Cyrilli, quod reuerend. episcopum Dioscorum cõtristabat. Quippe mox, vt migrauit sanctæ & beatæ memoriæ Cyrillus in celos, iste (quod vtinàm nunquàm cõtigisset) successit, qui prohibuit me in sancto & venerabili ministerio obsequium facere. Nihilominùs etiàm aduersùs nostras vilissimas possessiones, monachos & alios aliquos destinauit, & tradidit eas incendio, ità vt & ipsa in eisdem possessionib⁹ ædificia (ex quibus nutrimenti mei haberem solatium, pauper constitutus, & solutus corpore) pleniùs ignis consumeret, diuersas quoquè arbores ibi succideret, atque ipsam incenderet terram, & mihi vltrà inutilem faceret, & in reliquum mendicans, nec victus necessarios haberem. Sed neque his contentus summittit aduersùs miserabilem me ecclesiasticorũ cateruam (vt veriùs autem dicam, latronum) pariter cum Petro & Arpocratione diaconibus, & Mena presbytero, vt me de humanis rebus auferrent, mâdans corpus meum mortuum sibi deportari. Quod nisi per misericordiam DEI ante punctum temporis mihi innotuisset, & fugissem, (sicut priùs dixeram) iam tunc ab humanis reb⁹ efficerer alienus. Postquàm verò saluari per misericordiam DEI potui ex insensibilitate facta diuinitùs corporis mei, & quia multùm meorum obsequio indigebam, præcipuè verò quia & ex ea essem ciuitate ego & mei maiores, & quia domum in ea haberem, iratus super his, quasi nihil factum esset, in ipsis paschalibus dieb⁹ iterùm me iubet, raptum per Arpocrationem diaconum, rapi (semper enim eius ministrauit furori) pariter cum prædicto Petro diacono, sicut demonstrant, quæ apud Ephesum gesta sunt aduersùs sanctæ memoriæ Flauianum quôdàm archiepiscopũm huius nouæ Romæ, & contra multos eius, insupèr etiàm & contra reuerendissimum, nunc quidem episcopum, tunc verò presbyterum, & œconomum constitutum magnæ Alexandrinæ ciuitatis ecclesiæ Neorium: & recludor in vno xenodochio tabidorum, nullo modo alicui obnoxius constitutus. Neque (sicut docui) accusatione aliquandò aduersùs me facta, immittit iterùm & in eodẽ Xenodochio aliquos, qui me occiderent, sicut & omnibus, qui in ipso xenodochio sunt, manifestatũ est, intâtùm, vt horrentes malitiam, iuuare me dignarêtur: propter quod & viuo hactenùs. Nec priùs me ab illis iniquissimis absoluit vinculis, nisi & à magna Alexandria alienum me fieri promitterem in tali corporis statu, & alia aliqua, quæ illi erant desiderabilia, agerem. Quoniam igitur consideratis sanctiss. & beatissimi, quia omnia quæ ab eo commissa sunt, neque DEO placita, neque legibus toleranda sunt, sed neque vlli homini: peto, & deprecor vestigia angelicæ vestræ militiæ, misereri mei, & præcipere, me sanctum & vniuersale vestrum intrare concilium, hæc omnia probaturum,

Cõtra osores sacrificij Missæ.

baturum, quatenùs & ex omni iniquitate in me illæsus effectus, proprio gradui (si vestræ placuerit sanctitati) restituar, homo, qui multis tẽporibus syncerè iussionibus sanctę memorię & catholicę fidei aduocati Cyrilli ministraui, debilis factus, & non habens aliundè necessaria vitæ nutrimenta, quatenùs hæc iuste promeritus, solitas orationes & gratias referam omnium nostrûm saluatori Christo pro vestro angelico choro. Et supplico, pro documẽto eorum, quę à me dicta sunt, in tuto collocari Agorastum & Dorotheũ, Eusebiũ, Didionẽ, Arpocrationẽ, Petrum, Gaianum, & Mediastinũ episcopalis balinei, nũc eum comitantem, qui * est imperitus, & qui potest omnia subtiliter dicere. Paratus enim sum, tempore cognitiõis & sanctiss. viros, vita & fide probabiles, producere, ex iussione vestrę sanctitatis, qui de his omnibus, quę in libellis accusatiõis sunt inserta, testificari valeant. Ischyrion diaconus hos libellos obtuli, factos secundùm meam voluntatem & dictatos, & manu mea subscriptos. Et cùm recitatus fuisset libellus, Paschasinus episcop⁹ dixit: Et libellus pręsentis Athanasij, qui nobis oblatus est, recenseatur. Et suscipiens eũ Procopius * lector & notarius, legit. Et cùm lectus esset, Lucentius episcopus dixit: Quæ per libellũ docuisti aduersùs Deo amantissimum Dioscorum episcopum, hæc cõsidera, & si cõfidis, per te notũ nobis facito, & proprio ore manifesta. Athanasius dixit: Parat⁹ sum, & mihi confido, adueniẽte eum in vestro sancto concilio, in omnibus, de quibus eum accusaui, conuincere. Et post ipsum Ischyrion dixit: Si deduct⁹ fuerit in hac sancta & vniuersali synodo Dioscorus reueren. Alexandriæ episcopus, paratus sum per euidentissimas approbationes demõstrare hæc omnia, quę vestrum angelicum chorum docui, nihilominùs & per nominatos à me testes, * syncellos eius cõstitutos, qui hactenùs cum ipso degere & manere videntur, cùm ꝓducti fuerint, quatenùs & ex domesticis eius veritas ostendatur. Per oratiões enim vestras quidã in honore promoti sunt, pro eo quòd illis homicidijs, quę in Epheso facta sunt, ministrâssent, & hîc cum ipso sunt. Et cùm lecti fuissent libelli, Marinianus episcop⁹ metropolitanus Synnadæ, dixit: Oblatus libellus aduersùs Deo amantiss. Dioscorum Episcopum ab Athanasio viro reuerend. fidei monimentorum cum alijs * misceatur. Pergami⁹ episcopus metropolitan⁹ Antiochię Pisidię, dixit: Lectum libellum, quem obtulit Athanasius reuerend. in quo DEO amantiss. Dioscorum Alexãdriæ ciuitatis episcopum accusauit, oportet monimentis, q̃ nunc aguntur, inseri. Dicat verò idem Athanasius propria voce, si suis accusationibus aderit.

* non est

* diaconus

* i. cohabitatores, vel cõuictores.

* inseratur

¶ LIBELLVS ATHANASII PREsbyteri, ad Leonem papam & ad Chalcedonẽ concilium.

SAnctissimo & beatiss. vniuersali patriarchę magnę Romę Leói, & sancto & vniuersali concilio, secundùm Dei voluntatem & diuinum nutum cõgregato in Chalcedonensi ciuitate, à miserabili Athanasio quondàm presbytero magnæ Alexandriæ ciuitatis, & filio sororis sanctæ & beatæ memoriæ episcopi Cyrilli. Sanctæ & beatæ memoriæ Cyrillus, magnæ Alexandrię ciuitatis quondàm triginta & duobus annis archiepiscopus, irrepræhensibiliter & cum recta fide viuens, mihi quidem Athanasio, & clariss. memoriæ Paulo fratri meo auunculus fuerat, meæ verò matris Isidorę germanus. Hic moriturus testamentũ cõdens, honorauit eum, quicunque ille post eum fuisset ordinatus archiepiscopus, plurimis & magnis legatis de sua substantia, coniurans eum in scriptis per venerabilia & terribilia mysteria, vt ipsius foueret genus, & in nullo eis laborem incuteret. Sed reuerendiss. Dioscorus, qui malo nõ solùm nostro, sed etiàm totius illius diœceseos, succedens throno, inimicitias exercẽs, contra eius rectam fidem hæreticus constitutus, non solùm non fouet, sed pro nihilo ducens eius terribiles adiurationes, contraria in nos operatur, omnes aduersùs nos exquirens insidias: & in principio quidem episcopatûs (quem, nescio qua ratione, sortitus est) mihi & fratri meo adhuc tunc superstiti, mortem minitans, à nominatissima Alexandria quadam nos intentione exclusit, vt persequutionem passi, exindè ad feliciss. Constãtinopolitanam vrbem perueniremus, sperantes mereri auxilium. Sed intentio reuer. viri talis erat, quatenùs hîc teneremur, & affligeremur tam ab iniquę memorię Chrysaphio, quàm etiàm & à magnificentissimo & gloriosissimo Nomo, tũc res totius orbis habenti, quæ manifesta sunt præ manibus. Hõc enim mandauit per literas, quasi magnum aliquid prouidens memoratis, vt nos quidẽ ab eis consumeremur, ipsis verò nostræ captionis gratiam se debere cõfiteretur. Quippe ilicò cùm in regiam vrbem peruenirem⁹, sperantes mereri auxilium, sub custodia habiti, diuersis sum⁹ pœnis subiecti, quousquè omnia, quæ in mobilibus habebamus, daremus, ità vt, cùm tormentis nõ sufficeremus, quasi pro remedio cogeremur cum grauissimis vsuris multos fœneratores inquirere, ità vt noster quidem frater clarissimæ memoriæ Paulus, non sustinens cruciatus & iniurias, humanis rebus excederet. Ego autem Athanasius, & nostra matertera, & vxor & filij fratris mei, malo nostro in humanis rebus permansimus, nihil aliud quàm fœneratores habentes sub grauissimis, (sicut dixi) vsuris, vt decæterò nec procedendi haberemus licentiam, pro frequentissima fœneratorum contra nos interpellatione, cùm non haberemus, vndè absolueremus debitum. Infinitam nanq; & excedentem non solùm no-

nostram virtutem, sed etiàm diuitú insigniú, pecuniam exacti sumus, ità vt nihil nobis relinqueretur. Super hæc autem, vt neque habitationem aliquam haberemus, nostras domos præparauit ecclesias fieri, meam Athanasij quarto tecto superiacentem, & quę pro suî positione fieri non posset ecclesia, quia complectitur cum prædictis domibus, alias etiàm vicinas domos & redditus tenens. Sed neque his contentus, me presbyterio priuauit, & alienú ab ecclesiastico fecit collegio, nulla aduersùs me facta accusatione. Etiàm agimus annú iam septimú errantes de loco in locum, aliquandò quidem à creditoribus fugientes, aliquàdò & ab ipso neq; in ecclesijs, neque in monasterijs habitare permissi. Sic ergo perueniente me Athanasio in metanœa, (id est, huius nominis suburbano magnæ Alexandriæ ciuitatis, quod aliquandò Canopos vocabatur, quod suburbanum ab initio & ex antiqua consuetudine, ad refrigerium confugientium constitutum est. Totum enim videtur esse sub tutela venerabilis monasterij Tabennensium) verùm etiàm & intra fines sanctæ Dei ecclesiæ, habens & publicum balneum, in quo & reficere nostrum miserabile corpus, & tutelam ab insidiantibus sperabamus habere: intantùm autem ad impietatem memoratus reuerendiss. episcopus declinauit, vt miserioribus omni miseria nobis effectis, neque misereretur, neque aliquandò aliquod mandatum Christi præciperet impendi. Nam præcepit, neque publicum balneum exhiberi, neque panem transmitti, aut alterum aliquem cibum ibidèm venundari, ad hoc vnum respiciés, quatenùs sub angustia nó lauandi & famis, periremus. Vndè ex multa angustia & penuria *paulominùs de humanis rebus excesseram, quod mihi quidem optabile erat, vt à tantis malis liberarer. Non autem cótigit mihi per Dei misericordiam. Pecuniæ itaque, quas exacti sumus, quædam quidem de propria nostra substantia, aliæ verò sub grauissimis vsuris (sicut diximus) accommodatæ, vsque ad mille quadringentas plùs minùs auri libras extendútur, quas à nobis magnificentissim⁹ & gloriosissimus Nomus, per virum deuotú Seuerum magistrianum, & quondàm subadiutorem eiusdem deuotissimæ magistrianorum scholæ, accepit. Nec enim faciem illius barbari Chrysaphij vidimus. Has verò nostras & huiusmodi calamitates pro nihilo ducens, in possessionem relictarum mihi Athanasio rerum *mittitur, ità vt vndiquè mihi & necessarius victus deficeret, & posteà mendicando ab his qui misereri piè consueuerunt, mihi & reliquis duobus aut tribus mancipijs victum colligerem. Post has autem oés pecunias exegit à nostris materteris, sororibus verò sanctæ & beatæ memoriæ Cyrilli, vsque ad ipsam animam, extremamque expugnationem afflictis metu mortis, impositis auri pondo octogintaquinq;, nihilominùs & filios clarissimæ memoriæ mei fratris orbitate infelicos, & eius vxorem, mortem mariti sui plangentem, auri pondo quadraginta. Cósiderate igitur omnia, Deo amantissimi, quia nec barbari aliquandò aduersùs subiectos sibi talia commiserunt, qualia iste mirabilis doctor, qui alijs prædicare debuit obliuisci malitiam. Talia autem ipse nó solùm contra nos, sed etiàm contra multos alios ppetrauit, & precamur vestrá sanctitaté, vt vel nunc mereamur auxiliú, & cognitione nobis proposita, quæ iniustè à magnificentiss. & gloriosiss. Nomo exacti sumus, recipiamus, vt reddamus fœneratoribus. Parati enim sumus, ostendere hunc magnificentiss. virum, qui nos illam quátitatem exegit, & reuerendiss. episcopum Dioscorum, & in ipsum Christum contumelias perpetrâsse, & multa alia commisisse, quæ non solùm legibus abdicata sunt, sed etiàm immanissimis & ferociss. Barbaris. Istius enim commissa, illorum crudelitatem & omnem circa Deum impietatem vicerút. Et precamur, sicut & anteà obsecrauim⁹, vestrum mereri auxilium, quatenùs gratias agentes Deo & vestræ religiositati sanctæ, solitas orationes pro vestra sanctitate Christo omnium nostrûm saluatori fundamus. Rogamus verò, neque testes abesse, qui possunt tépore cognitionis de omnibus, quæ à nobis dicta sunt, testimoniú perhibere. Miserabilis Athanasi⁹ presbyter nominatissimę Alexádrinæ ciuitatis, hos libellos porrexi sanctissimo & vniuersali archiepiscopo & patriarchæ Leoni, & sanctissimo & vniuersali cócilio sanctissimorum patrum episcoporum. Et post hæc Athanasius dixit: Possum adesse meæ voci & opinioni, & per manifestissimas approbationes ostendere, omnia hæc aduersùs me à reueréd. & DEO amantissimo Dioscoro perpetrata, in totis octo hodiè annis eo circunueniente me, & insidias faciente vsque ad ipsam salutem mihi, & omni nostro generi, & meis materteris, & ter beatissimo fratri meo, & vxori eius & orphanis infantib⁹. Ioannes episcop⁹ metropolis Sebastiæ primæ Armeniæ, dixit: Quid etiàm adstans desiderat, manifestiùs doceat. Sophronius dixit: Multa iniqua perpessus & ego à Dioscoro reuerendiss. Alexandrinæ ciuitatis episcopo, ad sanctum hoc peruéni concilium. Et interpellans, dudùm libellos porrexi, & iubete eos relegi. Ioannes episcopus metropolitanus Sebastiæ, dixit: Et libelli pšentis Sophronij recitent. Et accipiens Asclepiades diaconus & notarius, recitauit. Et cùm lecti fuissent, Sophroni⁹ dixit: Peto & meos libellos inseri moniméntis. Patricius episcopus metropolitanus Tyanensis, dixit: Lecti libelli secundùm postulationem Sophronij, monimentorum seriei socientur.

id est, ferè

* mittor vel mittimur

¶LIBELLVS SOPHRONII CHRIstiani, ad Leonem papam & ad Chalcedonen concilium.

SAnctissimo & beatiss. vniuersali archiepiscopo & patriarchæ magnæ vrbis Romæ Leoni, & sanctissimo cócilio secundùm voluntatem Dei & diuina mandata in Chalcedonensi ciuitate cógregato, à Sophronio Christiano. Orationis meæ opus fuit, non solùm * verò mihi minimo, verum etiàm omnibus, qui à Dioscoro episcopo læsi sunt, vt secundùm voluntatem Dei, & sanctionem sanctissimorũ dominorum orbis terræ, sanctum vestrum & euangelicum cógregaretur concilium, quatenùs interpellans edocerem, quantam tyrannidem & violẽtiam à memorato reuerend. episcopo sustinui. Precor igitur vestram sanctam synodum, suas mihi aures accommodare, vt, quæ in me commissa sunt, pro meis virib⁹ doceã, licèt maiore sermone, quia magna sunt, egeant. Læsus enim sum maximè, & ego in paupertatẽ deductus, per diuersas circumuentiones reuerend. Dioscori magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopi, per quas sæpiùs aduersùs me pauperẽ malignè operatus est. Adiens doceo, diuersos habens obnoxios, necnon etiàm & iniqua passus à Macario magnæ Alexandrinæ ciuitatis curiali. Hic enim coniugem meam nomine Theodotẽ, ex qua & filios suscepi, neq; repudio consequente, neq; tristi aliquo commisso, sed in communi connubio cònstitutam, desiderio iniquo captus, raptam apud se habuit, ad hoc concitatus, quod neq; Barbari vnquàm facilè perpetrauerunt. Vix tandèm perueniens ad dominos orbis terræ, & magnificẽtissimos & excellẽtissimos præfectos, accusaui memoratum Macarium, & certa super his acta sunt. Et præcepi, eũ, qui contra iura perpetrare præsumpsit, repræsentari vnà cum mea coniuge Theodote, quatenùs legitima examinatio cognitionis prouenirret, nominãs & alios, qui mihi in scriptis vel sinè scriptis probationib⁹ obnoxij sunt. Habens itaq; diuina decreta, sed & maximas sententias magnificentiss. & gloriosiss. pfectorũ, necessariè verò & eorũ executorẽ, id est, virũ strenuum Theodorum ex amplissimo officio, reuersus sum in magnam Alexandrinam ciuitatem, quatenùs hæc executioni traderentur. Sed reuerẽdus episcopus Dioscorus omnia indeuotè agens, arbitratusq; se super omnes esse, neq; immobilia decreta, neq; magnificas concessit exequi sententias, suã magis prouinciam quàm Imperatorum esse dicens. Quippe immittit aduersùs me Isidorũ, nomen quidem habentẽ diaconi, sui verò furoris ministrum, cum latrocinantium agmine tam rusticorum quàm quorundam aliorum, vt me de rebus humanis facerent alienum: exequutorem verò mihi ab amplissimo officio delegatum, sine vlla accusatione abigerent: quod & factum est. Qui diaconus, secundùm præceptionem memorati reuerend. episcopi Dioscori, non contentus ijs, insuper omnes meas abstulit facultates, quas in nauibus & multis rebus alijs possidebam, ex quibus cum nostris infantibus victum habebam. Ex insperato enim ista cognoscens, aliquo mihi memorati insaniam nunciante, fugiens, saluatus sum. Quoniam igitur, quæ perpetrata sunt à reuerend. episcopo Dioscoro, neque à Barbaris aliquandò sunt commissa, ideò & deprecor vestram angelicam militiam, miseremini mei, & præcipite per DEI prouidentiam, hic compræhensum tyrannum mihi facere responsum. Præparatus enim sum ostendere, reuerend. episcopum Dioscorum & aduersùs sanctam homousion Trinitatem, sæpiùs blasphemas emisisse voces, necnon etiàm adulteria perpetrâsse, & in ipsam deuotionem peccâsse. Nam & sacra laureata, cùm pro felicitate orbis terræ & in Alexandrinam ciuitatem introissent, non recusauit agere, multas dispergens pecunias per Agorastum & Timotheum & alios quosdam, vt ea de ciuitate depelleret. Molestè enim ferebat, eò quòd talis, orbis terræ dominus prædicaretur. Sæpiùs enim magis Aegyptiacæ * diœcéseos imperare volebat, sicut & gesta, apud diuersos iudices confecta, demonstrant. Nam & vir spectabilis, tribunus & notarius Ioannes, testimonium perhibet, & nisì quia ex diuina prouidentia contigisset, magnificentissimum & gloriosissimum Theodorum Aegyptiacæ prouinciæ gubernare negocia, fortem legum patronum, olim à prædicto tyranno magna Alexandrinorum ciuitas fuisset deleta. Quia enim non ego solus, sed etiàm multi sunt alij experti insaniam prædicti reuerendissimi Dioscori, manifestum est, licèt qui pertulerunt, siue pro paupertate, siue pro timore eius tyrannidis, non sunt ausi, ad vestram sanctitatem peruenientes, eum accusare: peto ergò & deprecor vestrum angelicum chorum, Agorastum hic compræhensum, vnum ex cooperatoribus eius insaniæ, & syncellum eius existentem, adduci, & iubete me apud vestrum sanctum & vniuersale concilium ingredientem, omnia probare quæ docui. Paratus enim sum, si meruero à sanctis vestris auribus audientiam, ostendere, reuerendissimum episcopum Dioscorum hæc omnia perpetrâsse. Suprascriptus Sophronius Christianus hunc libellum obtuli sancto & vniuersali concilio, sicut præscripta sunt. Et post hæc sancta synodus dixit: Omnes hi libelli gestis inserantur. Oportet enim eos rursùs recitari, adueniente sanctiss. Dioscoro, & querelam suscipiente. Florẽtius episcopus metropolitanus Sardensis, dixit: Certis constitutis quæ lecta sunt, & tertiò vocef religiosiss. Alexandrinorum episcopus Dioscorus: quoniã hoc vult

Margin notes: * verè — * diœcesi

ecclesiastici ordinis cōsequentia, vt si & post hanc tertiam euocationem venire recusauerit, regulæ suo itinere gradiantur. Paschasinus episcopus dixit: Consequēter Deo amātissimus episcopus Florentius prosequutus est, vt tertiò commoneatur per sanctissimos fratres nostros, quatenùs venire nō differat, ad respondendū se accusantibus. Et pro hoc (si placet sanctæ & vniuersali synodo) & tertiò vocetur reuerend. episcopus Dioscorus. Aëtius archidiaconus & primicerius notariorum, dixit: Quoniam tertiam vocationem à sancta synodo ad religiosissimū episcopū Dioscorum fieri iudicatis, si placet, iubete aliquos sanctissimos episcopos pergere, & commonefacere eum, vt occurrat vel nunc in sacratissimum vestrum concilium. Sancta synodus dixit: Deo amātissimi episcopi Frācion, Lucianus & Ioannes, pergentes ad sanctissimum episcopum Dioscorum, manifestam ei tertiam constituāt vocationem, cum fraternè monentes.

¶LITERAE DIRECTAE à CONcilio ad Dioscorum, quibus iam tertiò vocatus est.

SAncta & magna vniuersalis synod' sanctissimo episcopo Dioscoro. Quæ à tua religiositate mandātur, multam & diuersam habent varietatem. Aliquandò enim teneri te à deuotissimis magistrianis atque scholaribus significāt. Deindè post eorum permissionem oportere confingunt, præsentes esse debere magnificētissimos & gloriosissimos iudices. Rursùs ægritudinem proferunt, & iterùm magnificentissimorum & gloriosissimorum iudicum confessionem simulant expectare. Insupèr postulâsse etiàm à pijssimo & Christi amico nostro Imperatore, & Deo amantissim. episcopos Iuuenalē, Thalassiū, Eusebium, Basilium, & Eustathium vnà tecū adesse in ijs, quæ contra te dicta sunt, significant. Quorum singula nullo modo veritati concordant, quoniam vnumquodq; dictorum tuorum repellit ex differentia veritatē. Quoniam igitur neque pijssimus & Christi amicus Imperator noster, ea quæ dixisti, decreuit, sed permisit sancto huic & vniuersali concilio audientiam, neque aliud aliquid à præsenti regulari examinatione nos prohibet, omni deposita occasione, dignare aduenire in sacrum hoc concilium, ad satisfaciendum simul & reuerendo Eusebio episcopo, & ijs quæ tibi nunc ingeruntur, responsur', & qui in præsenti aduersùs te alios accusatorios dederunt libellos, non paucis constitutis, & qui ab Alexandria orti sunt, clericis & laicis, quorū nomina sunt, Athanasius, Theodorus, Ischyrion, Sophronius, & Theodorus, sciens quòd si post tertiam hanc regularem vocationem, ex omni parte nullam habentem suspicionem, ad veniendum distuleris, præsens sancta & magna & vniuersalis synodus ad illum veniet modum, qui contra pertinaces & contemptores synodalis vocationis scit mouere pœnam à canonibus constitutam. Dreximus verò ad te & nunc tertiæ euocationis gratia, DEO amantissimos coëpiscopos nostros Francionem metropolitanum Philippipoleos, & Lucianūm Byzenum prouinciæ Thraciæ, & Ioannem Germaniciæ ciuitatis Orientalis. Anatolius Deo amantissimus archiepiscopus dixit: Dignentur Francion & Lucianus & Ioannes Deo amantissimi episcopi, sicut complacuit, pergere ad DEO amantissimum episcopum Dioscorum, rogare eum, vt vel nunc adsit huic sancto concilio. Francion episcopus metropolitanus Philippipoleos, dixit: Vnū de excipientibus notarijs iubete nobiscum venire, ad perlegenda Deo amantissimo Dioscoro episcopo, quæ ei mandata sunt à vestro sancto concilio. Sancta synodus dixit: Pergat Palladius diaconus & notarius Deo amantissimi episcopi Patricij, & quæ à nobis ei dicta sunt, ex exceptis suis Deo amantissimo episcopo Dioscoro, præsentibus directis * cum Deo amantissimis episcopis, relegat. Et redeuntibus rursùs ijs reuerendissimis episcopis, Aëtius archidiaconus & primicerius notariorum, dixit: Qui destinati sunt sanctissimi episcopi, ad Deo amantissimum episcopum Dioscorum, ob faciendam ad eum secundùm diuinas regulas tertiam vocationem, adsunt. Et hoc ipsum suggero. Anatolius episcopus Constantinopolitanus nouæ Romæ, dixit: Dignemini referre nobis, quale & ipsi nunc pro tertia vocatione à Deo amantissimo episcopo Dioscoro accepistis responsum. Maximus episcopus Antiochiæ magnæ ciuitatis, dixit: Relegantur ea, quę à Deo amantissimo episcopo Dioscoro in tertia euocatione mandata sunt. Francion episcopus metropolitanus Philippipoleos, dixit: Sicut præcipere dignata est vestra sanctitas, pergere nos ad Deo amātissimum Dioscorum episcopum, peruenimus, & quæ mandata fuerant, verbis ei nunciauimus, & tertiam vocationem in scriptis directam, perlegi fecimus, & petimus, tam quæ à nobis ad eum dicta, quàm quæ ab ipso responsa sunt, relegi sancto concilio. Maximus episcopus magnæ ciuitatis Antiochiæ, dixit: Legantur, quæ à reuerend. episcopo Dioscoro pro tertia vocatione mandata sunt. Palladius diaconus & notarius Patricij DEO amantissimi Episcopi Tyanensis, recitauit ità: Francion episcopus Philippipolitanus, ad Dioscorum Alexandrinæ ciuitatis Episcopum dixit: Sancta & vniuersalis synodus congregata in basilica sanctæ martyris Euphemiæ, nostram humilitatem ad tuam religiositatem destinauit, tertiā iam hanc vocationem faciens, secundùm consequentiam sanctorum canonum. Et hanc vocationem, quam in scriptis fecit, iubeat tua reuerentia

* cū eo, Deo

 reci-

recitari, vt digneris aduenire in sanctam eorum congregationem, ob respondendum ad ea quæ ingeruntur. Dioscorus episcopus dixit: Sufficienter docui vestram religiositatem, quibus addere aliquid non possum, illa enim sufficiunt mihi. Lucianus episcopus Byzetanus, dicit: Decet tuam sanctitatem, obedire sancto & magno & vniuersali concilio, & confidentia suæ conscientiæ aduenire ad satisfaciendum super ijs, quæ sibi ingeruntur, nè ampliùs contradicens, regulari increpationi succumbat, pręcipuè iam tertia hac ad te à sancta & magna synodo facta vocatione. Dioscorus episcopus dixit: Quæ dixi, dixi: quibus addere aliquid nō possum. Ioannes Episcopus Germaniciæ, dixit: Ante tres dies secundùm præceptionem pijssimi & Christi amici nostri Imperatoris, magnificentissimi & gloriosissimi iudices, & sacratissimus senatus, vnà cum sancta & magna synodo examinationem de ijs peccatis, quæ ingerebantur tuæ religiositati à religiosissimo episcopo Eusebio, fecit, & decernens aduersùs tuam reuerentiam, promulgauit sententiam, si hoc placuisset sanctissimis episcopis, quibus hanc inferre à Domino Deo creditum est. Sed quod ipsam decet, sancta & magna synodus mente concipiens, hactenùs tuæ religiositati dedit inducias. Dignare igitur (si conscientia vteris munda) aduenire, & sanctæ & magnæ synodo respondere. Dioscorus episcopus dixit: Et tertiò hæc eadem dico, quòd addere aliquid ijs, quæ iam dicta sunt, non habeo. Francion episcopus dixit: Sed necessarium ducimus, ad sanctam synodum tuam religiositatem aduenire, & respondere, vt quæ DEO placuerint, ordinentur. Dioscorus episcopus dixit: Iterùm hæc eadem dico, & nihil ampliùs addere habeo ijs, quæ dicta sunt. Lucianus episcopus dixit: Non parua neque leuia inferuntur in libellis, qui aduersùs tuā reuerentiā sancto & vniuersali cōcilio oblati sunt. Si ergò tibijpsi cōfidis, quasi potens adesse super ijs, quę ingerūtur, petimus te adesse, vt ostendas, quia per omnia ab ijs, in quibus repræhenderis, innocens & alienus existis. Dioscorus episcopus dixit: Quid me compellis alia dicere? Hæc eadem, quę priùs, dico. Ioannes episcopus dixit: Non est violentię causa. Magna & vniuersalis & sancta est synodus. Et credimus, quia sicut placitum est Deo, ità iudicat. Si igitur scit tua sanctitas, posse destruere querimonias, quæ sibi ingerunt tam à Deo amātiss. episcopo Eusebio, quàm ab ijs, qui hodiè interpellantes obtulerūt libellos, adesto, & à macula libera sanctam DEI Ecclesiam. Dioscorus episcopus dixit: Maculam nō habet Ecclesia. Absit. Ego enim scio, quomodò occurri respōsionibus. Ioannes episcopus dixit: Delicta sacerdotum, communis est turpitudo. Si igitur scit tua sanctitas calumniam se ab aliquibus pati, non est longè

sancta synodus. Fatigare, vt conuincas mendacium. Dioscorus episcopus dixit: Quæ dixi, dixi: & hæc mihi sufficiunt. Et postquàm recitatum est, Paschasinus episcopus dixit: Cognouit Deo amabilis & beatissima synodus, quoniam tertiò vocatus per Deo amantissim. episcopos, Francionem, Lucianum & Ioannem, Dioscorus episcopus ad respondendum suis accusationibus, sciens se esse obnoxium, venire contempsit. Quo igitur dignus est ità contemnens, vestra sanctitas ore proprio faciat manifestum. Sancta synodus dixit: Indignatione, quæ contra inobedientes à sanctis regulis constituta est.

Dioscori, immò hęreticorū omnium pertinacię specimē.

Stephanus episcopus Ephesi metropolis, dixit: Hoc consequens est, vt qui secundùm sanctos canones vocatus, eosdem canones conculcauit, eorum sententiæ subiaceat.

Paschasinus episcopus dixit: Iterùm rogamus vestram beatitudinem. Eccè tertiò à sanctis fratribus & coepiscopis nostris vocatus, & contemnens, & non veniens, quo dignus est? Quid placeat vestræ sanctitati, volumus discere. Sancta synodus dixit: Quæ placita sunt Canonibus. Lucianus episcopus dixit: A beatissimo patre nostro & episcopo Cyrillo in sancta Ephesia synodo cōtra Nestorium quædam acta sunt: ipsa inspicientes, formam, quæ placuerit, date. Paschasinus episcopus dixit: Iubet religiositas vestra, vt vltione Ecclesiastica contra eum vtamur? Consentitis? Sancta synodus dixit: Omnes consentimus, quæ regulis sunt placita, in eo fieri. Paschasinus episcopus dixit: Iubet religiositas vestra, vt Ecclesiastica sententia aduersùs eum vtamur? Sancta synodus dixit: Etiàm consentimus. Quintus episcopus Phocensis dixit: Quādò sanctum virum Flauianum catholicæ fidei custodem interfecit, neque Canones protulit, neque lecti sunt, neque aliquo ecclesiastico ordine vsus est, sed propria vtens authoritate, eum damnauit. Nunc verò omnia canonicè placuerunt, & non debent iterùm dilationibus protrahi. Proterius episcopus Smyrnensis, dixit: Quandò interfectus est sanctus Flauianus, nihil consequenter super eum actum est. Nunc verò tanti sunt patres, & nunc iterùm protractiones tentatis exquirere, omnibus piè in sancto Concilio congestis? Iulianus episcopus Hypepensis, dixit: Sancti patres audite: Quandò in Ephesia metropoli primatum habebat Dioscorus, ad iudicandum inter sanctum Flauianum & religiosissimum Eusebium Episcopum, inter quæ Eutyches, ex omni parte iniquam proferens sententiam, ipse priùs prosequutus est iniustum iudicium, & omnes cum necessitate sequuti sunt. Nunc vestra sanctitas primatum tenet sanctissimi Leonis, & cognouit vestra sanctitas & omne sanctum Concilium, quod secúdùm Dei gratiam & sanctionem pijssimorum nostrorum Imperatorum

con-

cógregatum est, & cognouit singula, quæ in Epheso iniustè facta sunt, & omia quę ibi gesta sunt, vestræ sanctitati innotuerunt. Et semèl, & secundò, & tertiò vocauit Dioscorũ, & nullatenùs voluit obedire. Petimus vestrã sanctitatem, qui habes, magis autem qui habetis locum sanctiss. papæ Leonis, promulgare in eum, & regulis insitam contra eum proferre sentẽtiam. Omnis enim & tota vniuersalis synodus concors efficitur vestræ sanctitatis sentẽtiæ. Paschasinus episcopus dixit: Iterùm dico: Quid placet beatitudini vestræ? Maximus episcopus magnæ Antiochenæ ciuitatis, dixit: Quod videtur sanctitati vestræ, & nos concordes efficimur. Paschasinus episcopus Lilybætanus prouinciæ Siciliæ, & cum ipso Lucentius episcopus Esculanẽ, & Bonifacius presbyter magnæ Romanæ Ecclesiæ, tenentes locum sanctiss. & beatiss. archiepiscopi Apostolicæ sedis magnæ & senioris Romę Leonis, pronunciauerunt: Manifesta facta sunt, quæ à Dioscoro quondàm Alexandriæ magnæ ciuitatis episcopo commissa sunt, aduersùs sanctarũ regularum ordinem, & ecclesiasticam disciplinam, tam ex ijs, quæ dudùm examinata sunt in priori cõsessu, quàm ex ijs quæ hodiè acta sunt. Hic enim (vt plurima intermittamus) Eutychen similia sibi sapientem, & regulariter à proprio damnatum episcopo (id est, sanctissimo patre nostro & archiepiscopo quódam Flauiano) præsumens sibi primatum, irregulariter in communione suscepit, priusquàm consideret in Epheso cum Deo amantissimis episcopis. Sed illis quidem Apostolica sedes veniam præstitit de ijs, quę ibi non voluntariè ab eis gesta sunt, qui & hactenùs permanserunt obedientes sanctissimo archiepiscopo Leoni, & omni sancto & vniuersali Concilio. Huius gratia, & in sua communione eos sicut confideles suscepit. Hic autem & hactenùs permãsit glorians in eis, pro quibus eum oportebat gemere, & se terræ prosternere. Super hæc verò, neq; epistolam legi permisit beatissim. papæ Leonis, scriptam ad sanctæ memorię Flauianum, & hoc frequenter rogatus à portitoribus recitari eam, & cũ iuramento fieri lectionem promittens. Qua non lecta, scãdalum & læsionem sanctæ Dei ecclesiæ per totum orbem terræ pertulerũt. Sed tamen talibus ab eo audacter commissis, deliberabamus, vt de priore sua pessima actione aliqua ei præstaretur clementia, sicut & cæteris reuerend. episcopis, & ijs qui neque similem ei authoritatem iudicãdi habuerunt. Sed quoniam secundis excessibus priorem iniquitatem valdè trãscendit, (præsumpsit enim & excommunicationem dictare aduersùs sanctiss. & beatiss. archiepiscopum magnæ Romæ Leonem, insuper etiàm & multi libelli multis eius pleni iniquitatibus, cõtra eum in sancto & magno concilio oblati sunt, & semèl, & secundò, & tertiò per

De periurio notatur Dioscorus.

Deo amãtiss. episcopos regulariter vocatus, minimè voluit obedire, propria vtiquè conscientia stimulatus, & hos, qui à diuersis Cõcilijs regulariter damnati sunt, cõtra diuinas leges suscepit) ideò ipse contra se elicuit sententiam, sæpiùs ecclesiasticos cóculcans Canones. Vndè sanctiss. & beatiss. archiepiscopus magnæ & senioris Romę Leo, per nos & per præsentem sanctam synodum, vnà cum ter beatiss. & omni laude digno beato Petro apostolo, qui est petra & crepido catholicæ Ecclesiæ, & ille qui est rectæ fidei fundamẽtum, nudauit eum tam episcopatús dignitate, quàm etiàm & ab omni sacerdotali alienauit ministerio. Igitur sancta hæc & magna synodus, quæ placent regulis, super memorato Dioscoro decernat. Anatolius archiepiscopus regiæ Constantinopolis nouę Romæ, dixit: Hæc eadem Apostolicæ sedis per omnia sapiens, concors sententiæ efficior super damnatione Dioscori quondàm Alexãdrinæ magnæ ciuitatis episcopi, qui seipsum ab omni sacerdotali ministerio ostendit alienum, eò quòd in omibus sanctorum patrũ regulis extitit inobediẽs, & tertiò canonicè vocatus, noluit obtẽperare. Maxim⁹ episcopus magnæ Antiochiæ ciuitatis, dixit: Optabam quidem, nullum ex fratribus & consacerdotibus quondàm meis, talibus peccatis *irruere, vt etiàm regulis subiaceret. Quoniam verò Dioscorus quondàm Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopus, super alia & tertiò ad se facta regulari vocatione, inobediẽs visus est, non occurrens: ideò eum ecclesiasticæ sententiæ subijcio, sicut & sanctissim. & beatiss. archiepiscop⁹ & pater noster Leo regiæ senioris vrbis Romæ, per vicarios suos sanctissimos episcopos Paschasinum & Lucentium, & religiosissimum presbyterũ eiusdem magnæ Romæ Bonifacium, & sanctiss. & beatiss. regiæ nouæ Romæ archiepiscopus Anatolius interlocuti sunt. Et ego his concors effectus, alienum eum iudico ab omni episcopali siue sacerdotali dignitate & ministerio. Stephanus episcopus Ephesi metropolis, dixit: Et ego his, quæ dicta sunt à religiosiss. & sanctiss. Leone & Anatolio super damnatione Dioscori quondàm Alexãdrinæ magnæ ciuitatis episcopi, concors efficior, & alienum eum ab omi sacerdotali dignitate esse definio. Lucian⁹ episcopus Byziæ ciuitatis, agens vices Deo amãtissimi episcopi Cyriaci metropolitani Heracleæ, pro ipso dixit: His, quæ secundùm Deum, & magno cócilio super dãnatione Dioscori quondàm magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopi benè placuerunt, consentio, alienans eum ab omni sacerdotali ministerio & dignitate. Diogenes episcop⁹ metropolis Cyzici ciuitatis, dixit: Dioscorus quódàm magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopus, aduersùs eum oblatis libellis, tertiò regulariter per religiosissimos episcopos vocatus, & non obediẽs,

Sententiam primi pronunciant legati Leonis.

for. *irretiri

semet-

semetipsum huiusmodi increpationibus fecit obnoxium. Vndè & ego consentio his, quæ aduersùs eum sunt definita, alienás eum ab omni sacerdotali ministerio, consentiens his, quæ statuta sunt à sanctissimo & beatissimo archiepiscopo Romano Leone, & his quæ à sanctissimo & beatissimo regiæ nouæ Romæ Anatolio, & præsente sancto & vniuersali Concilio. Iulianus episcopus Coënsis & legatus Romanæ Ecclesiæ, dixit: Mihi quidem lachrymarum fontes distillant, & tenet linguam ad explanationem communis compassio: sed quoniam præter meum votum Dioscorus magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopus, tot seipsum per inobediétiam criminibus monstrauit obnoxium, accusatus à diuersis in multis delictis, & tertiò vocatus, regulariter occurrere minimè voluit, debilitate conscientiæ tentus, dolens & gemens dico, alienus est ab episcopatûs dignitate, & omni sacerdotali ministerio. Eunomius episcopus Nicomediæ ciuitatis metropolitanus, dixit: His, quæ sub diligentia sancti huius & vniuersalis concilij examinationibus super Dioscoro, qui fuit magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopus, cum legitima cautela gesta sunt, & ego consequenter decerno, alienum eum iudicans à sede sacerdotali. Petrus episcopus metropolitanus Corinthi Achaiæ prouinciæ, dixit: Consentio & ego his interloquutionibus, tam vicariorum sanctissimi & beatissimi archiepiscopi maximæ Romæ Leóis, & sanctissimi & Deo amantissimi & omni laude supergressi Anatolij, super damnatióe Dioscori, & alienum eum ab omni sacerdotali ministerio esse decerno. Eleutherius episcopus Chalcedonensis, dixit: Omnibus iustè definitis à sancta hac & vniuersali synodo aduersùs Dioscorum, quondàm magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopum, concors effectus, alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Theodorus episcopus metropolitanus Tarsensis, dixit: Seipsum alienum fecit à sacerdotali dignitate Dioscorus, Eutychen, damnatum à sanctæ memoriæ Flauiano, in communionem suam irregulariter suscipiens, super criminibus verò grauissimis accusatus, & vocatus à sancto & vniuersali Concilio, non obtemperans: vndè & à maximis sedibus tam magnę Romæ, quàm nouæ Romę sanctissimarum ecclesiarum archiepiscopis, Leone & Anatolio iustè damnatus est. Quibus & ego concors effectus, interlocutus sum, alienum eum iudicans ab omni pontificali ministerio. Romanus episcopus metropolitanus Myrenę ciuitatis, dixit: Dioscorum accusatum per oblationem libellorum à religiosissimo episcopo Eusebio, insupèr etiàm & à diuersis clericis in sancta & vniuersali synodo, congregata secundùm sanctionem piissimorum & Christianissimorum nostrorum imperatorum, in Chalcedonensi ciuitate, tertia ad eum regulariter facta vocatione per reuerend. episcopos, vt veniret, & de his quæ ab eis ingerebantur, sibi adesset, & minimè obedientem, consono & ego, sequens sanctissimum & Deo amantissimum Leoné senioris Romæ, & sanctiss. & Deo amantissimum archiepiscopum nouæ Romæ Constantinopolitanum Anatolium, & omne sanctum & vniuersale Concilium profiteor prędictum Dioscorum Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopũ, contemnentem, & non obedientem, alienũ esse tam ab episcopatûs dignitate, quàm ab omni sacerdotali ministerio. Cyrus episcopus metropolitanus Anazarbenæ ciuitatis, dixit: Lamentatione quidem dignum est, aliquem patrem quondàm nostrorum huiusmodi incidisse delicta, quæ sacerdotali eum alienarent dignitate. Quoniam verò ea quæ super Dioscoro quondàm episcopo magnæ Alexandrinæ ciuitatis subsecuta sunt, & tres quæ ad eum factæ sunt vocationes, quibus noluit obedire, compulerunt sanctos & beatissimos nostros patres regulariter & consequenter eum ab episcopali dignitate & ministerio exterum constituere: hęc & ego, quæ ab eis rectè & iustè iudicata sunt, sequens, eadem decerno, alienum eum iudicans ab episcopali dignitate & ministerio. Constantinus episcopus metropolis Melitenæ ciuitatis, dixit: Ploro quidem, & plango, per suos actus ruentem de episcopali gradu Dioscorum, quondàm Alexandrinæ magnę ciuitatis episcopum. Tamen quoniam consequenter & canonicè & iustè aduersùs eum à sancto & beatissimo archiepiscopo Leone, & beatissimo Anatolio archiepiscopo nouæ Romæ Constantinopolitano, & sancto & magno & vniuersali Chalcedonensi concilio est prolata sententia, concors efficior his, quæ super prædicto definita sunt, alienũ eum iudicans ab omni sacerdotali ministerio. Seleucus Episcopus metropolitanus Sebastiæ Armeniæ primæ ciuitatis, dixit: His quę legitimè & canonicè nupèr prolata sunt ab Apostolica Romana Sede, per sanctissimos episcopos, qui in eius loco aduenerunt, & à sanctissimo & DEO amantissimo archiepiscopo nouæ Romę Anatolio, & ab omni sancto Concilio super Dioscoro magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopo, & ipse consentio & concordo, & ab omni eum alienum iudico pontificatûs ministerio. Ioannes episcopus metropolitanus Sebastiæ ciuitatis, dixit: Iusta & regularis prolata sententia est à Deo amantissimo & sanctissimo patre nostro & archiepiscopo Romano Leone, & Deo amantiss. & sanctissimo archiepiscopo Anatolio nouę Romę Constantinopolitano, & à sancto hoc & vniuersali Concilio super Dioscoro Alexandrinę magnę ciuitatis quondàm episcopo. Et ego omnibus, quę super eum sunt placita, con-

omni laudé (margin)

consentiens, alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio. Constãtinus episcopus metropolitanus Bostrenæ ciuitatis, dixit: Cõsentio & ego his, quæ definita aduersùs Dioscorum Alexãdrinæ ciuitatis quondàm episcopũ à vicarijs sanctissimi Leonis, Deo amantiss. episcopis, & à sancto & beatissimo archiepiscopo regię Constantinopolitanæ ciuitatis nouæ Romæ Anatolio, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Calogerus episcopus Claudiopolis ciuitatis metropolitanus, dixit: Consentio his, quæ regulariter & iustè super Dioscoro Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopo facta sunt, decernens eum alienum esse ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Patricius episcopus Tyanæ ciuitatis metropolitan⁹, dixit: Ego quidem optabam, non interesse audaciæ Dioscori, ità contemnẽtis tam diuinos Canones, quàm etiàm sanctissimos patres & archiepiscopos magnæ Romæ Leonem, & nouæ Romæ Anatolium, & omne sanctum & vniuersale Concilium. Quoniam verò, quæ commissa sunt, omnem repulerunt regularem consequentiam, concors sum omnibus his quæ super eo à maximè Deo amabili synodo ordinata sunt, alienum eum iudicans ab omni pontificali ministerio. Amphilochius episcopus metropolitanus Pamphylię prouinciæ Sidenæ ciuitatis, dixit: Votum quidem mihi erat, nec qualecũque quidem, maximè autem honoratum Ecclesiæ membrum, abscindere. Quoniam verò Dioscorus Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopus, super quibus accusatus est à quibusdam, tertiò vocatus à sancto & vniuersali concilio, minimè occurrit, & super seipsum sanctæ synodi attraxit sententiam, sibimet hoc ipsum iustè reputet. Epiphanius episcopus metropolitanus prouinciæ Pamphyliæ Pergenæ ciuitatis, dixit: Optabam quidem ex nulla parte, neque super minores talem proferre sententiam, qualem aduersùs Dioscorũ magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum. Sed quoniam seipsum obnoxium constituit, nolens tertiò à sancto & vniuersali Concilio vocatus, aduenire, & satisfacere de his, quæ ei ingerebantur, consentio cum omnibus his, quæ super eo iudicata sunt. Theodorus episcopus metropolitanus Damascenæ ciuitatis, dixit: Rectè & iustè, & secundùm sanctorum Canonum normam, sancta & magna synodus diffiniuit, quatenùs Dioscorus sit alienus à sacerdotali & episcopali dignitate. Propter quod & ego alienum eum ab omi sacerdotali ministerio iudico, concors effectus his, quæ placita sunt (sicut prædixi) sanctæ & magnæ synodo. Atticus episcopus metropolis veteris Epiri Nicopolitanę ciuitatis, dixit: Regularem fidem sanctorum patrum decernentium damnationem Dioscori, magnæ Alexandrinę ciuitatis quondàm episcopi, & ego sequens, concors efficior. Onesiphorus episcopus metropolis Iconij ciuitatis, dixit: Oportebat quidem, reuerẽdissimum Dioscorum & scientem regulas, & consuetudinem minimè ignorãtem, obtemperare his quæ à sancto & vniuersali Concilio præcepta fuerant, & tertiò vocatum eum per Deo amãtissimos episcopos, aduenire in sanctum concilium, ad satisfaciendum de his, quæ ei ingerebantur. Basilius episcopus metropolitanus Traianupolis ciuitatis, dixit: His, quæ placuerunt sancto Concilio super Dioscoro, consentit & mea paruitas. Florentius episcopus metropolis Sardenæ ciuitatis, dixit: Sequens & ego hæc, quæ decreta sunt à sanctiss. & beatiss. papa Leone, per eius beatitudinis hic inter gesta vicarios, & per alios sanctos episcopos, Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopum, alienum à sacerdotio & cõmunione Ecclesiastica decerno, propter suprascriptas culpas. Francion episcopus metropolitanus Philippipolis ciuitatis, dixit: Concors & ego efficior Apostolicæ sedi, & sanctiss. & Deo amantiss. archiepiscopo Anatolio nouæ Romæ Constantinopolitanæ ciuitatis, & pręsenti sancto & vniuersali concilio, de damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, & iudico alienum eum esse tam à dignitate sacerdotali, quàm etiàm communione terribilis mysterij. Ioannes episcopus metropolitanus Rhodi insulæ, dixit: Omnibus iustè & regulariter de his, à sancta hac & vniuersali synodo aduersùs Dioscorũ, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopũ, concors & ego effectus, alienum eum iudico ab omi sacerdotali, siue etiàm episcopali dignitate & ministerio. Petrus episcopus metropolitanus Gangrenæ ciuitatis, dixit: Quæ placuerunt Apostolicæ sedi, & sanctis patribus super damnatione Dioscori, his & ego cõsensi. Photius episcopus metropolitanæ ciuitatis Tyri, dixit: Iustæ & regulari sententiæ, quæ facta est in Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, à sanctissimo & beatissimo archiepiscopo Leone, & sanctissimo & beatissimo archiepiscopo huius regiæ vrbis Anatolio, & à sancto & vniuersali Concilio, quod secundùm decretum DEI & imperialem sanctionem, in Chalcedonensi ciuitate factum est, consentio, & decerno ea, quæ super eo sunt placita, & alienũ eum habeo ab omni sacerdotali dignitate. Nunechius episcopus metropolitanus Laodiceæ ciuitatis, dixit: Secundùm ea, quæ definita sunt à Deo amantissimo & sanctissimo patre nostro & archiepiscopo senioris Romę Leone, per directos ab eo DEO amantissimos episcopos, & Deo amantissimum presbyterum Bonifacium, & à Deo amãtissimo & sanctissimo Anatolio archiepiscopo nouæ Romæ Constantinopolitanæ ciuitatis, &

& omni præsenti Concilio, iudico & ipse Dioscorum Alexādrinæ magnæ ciuitatis, quōdàm episcopum, alienum esse ab omni sacerdotali ministerio. Pergamius episcopus metropolitanus Pisidiæ prouinciæ Antiochenæ ciuitatis, dixit: Plurimam olìm confusionem cōtra diuinos Canones operantem Dioscorum, magnæ Alexādrinę ciuitatis quōdàm episcopum, & post multa aduersùs eum à diuersis personis in sancta & magna synodo in scriptis deposita, vocatum eum probabiliter non semèl, neque secundò, sed tertiò, & aduenire minimè passum, sed aliqua inconsequenter & indecenter responsa facientem, & propter hoc iustè damnatum ab vniuersali hoc sancto Cōcilio, alienum eum esse à sacerdotali ministerio & dignitate, similiter & ego prędictis increpatiōibus subiacere eum decerno. Meletius episcopus Larissenæ ciuitatis, faciēs verba pro Domno sanctissimo episcopo metropolitano Apameæ ciuitatis, dixit: Hæc eadem & ego decerno, concors effectus sanctis patribus aduersùs Dioscorum, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, & eum alienum facio ab omni sacerdotali ministerio & dignitate. Critonianus episcopus metropolitanus Aphrodisiadæ ciuitatis, dixit: Secundùm prolatam sententiam aduersùs Dioscorum, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, à sanctissimis & Deo amantissimis archiepiscopis & patribus nostris magnarum & regalium vrbium, secundò & tertiò regulariter vocatum, & minimè obedientem, & ego concors effectus eidem sententiæ, alienum eum definio ab omni sacerdotali ordine & ministerio. *Simeō episcopus metropolitanus *Amidenæ ciuitatis, dixit: Concors & ego sum regulariter gestis super damnatione Dioscori, quondàm episcopi Alexandrinæ magnæ ciuitatis, à sanctissimo & Deo amantissimo archiepiscopo nouæ Romę Constantinopolitanæ ciuitatis Anatolio, & sanctissimis & Deo amantissimis episcopis in sancto hoc Concilio cōgregatis, alienum iudicans eundem Dioscorum ab omni episcopali dignitate & ministerio.

*Simeonius
* Amydenæ

Theoctistus episcopus metropolitanus Pessinuntenæ ciuitatis, dixit: Consentio & ego omnibus quæ aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quōdàm episcopú, ordinata sunt à sancto & vniuersali Concilio, per Photinum religiosissimum archidiaconum meum alienans eum ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. *Phontennus Episcopus Sagalassenæ ciuitatis, dixit: Concors efficior his, quæ statuta sunt à sanctissimis patribus super damnatione Dioscori, magnæ Alexādrinæ ciuitatis quondàm episcopi, & alienum eum existimo ab omni sacerdotali ecclesiastico ordine. Neoptolemus episcopus Cornēlis, dixit: Necessarium est & nos sequi, quę regulariter aduersùs Dioscorum sanctis patribus & metropolitanis episcopis sunt placita. Vnde & ipse cōsentio factæ super eo damnationi. Acholius episcopus Larandenæ ciuitatis, dixit: Iustè & regulariter iudicatis à sanctis patribus aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopú, concors & ego effectus sum in eius damnatione. Iulianus episcopus Hypepæ, dixit: Et ego consentio omnibus, quæ interloquuti sunt sanctissimi episcopi Paschasinus & Lucentius, & Bonifacius reuerend. presbyter, vicarij sanctissimi & beatissimi archiepiscopi Romani, & sanctissimus & beatissimus archiepiscopus regiæ Constātinopolitanæ ciuitatis nouæ Romæ Anatolius, & omnibus quæ definiuit sancta & vniuersalis synodus super Dioscoro, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopo, & iudico eum esse alienum ab om̄i sacerdotali dignitate, & à fruitione sancti & inenarrabilis mysterij Dei nostri. Leōtius episcopus Magnesiæ ciuitatis dixit: Lex est pia, patribus obedire, & eorum sequi iudicia. Hāc legem & in præsenti custodiens, eis quæ ordinata sunt super Dioscoro, concors & ego efficior, alienās eum ab omni sacerdotali dignitate. Eudoxius episcopus * Chomatenæ ciuitatis, dixit: Secundùm ea, quæ à sanctis patribus approbata sunt super damnatione Dioscori, quondàm Alexandrinę magnę ciuitatis episcopi, & ego consentio, & alienum eum ab omni sacerdotio iudico. Stephanus episcopus Lymirę ciuitatis, dixit: Consentio regulariter factæ Dioscori, Alexandrinę magnæ ciuitatis quondàm episcopi, damnationi. Propter quod & ego minimus definio, eú esse ab om̄i sacerdotio alienum. Fronto episcopus Phaselidenæ ciuitatis, dixit: Concors sum & ipse damnationi factæ super Dioscoro magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopo, & alienum eum ab om̄i episcopali & sacerdotali ministerio esse approbaui, sicut & sancti patres, & sanctum decreuit Concilium. Theodorus episcopus Antiphellenæ ciuitatis, dixit: Consentio damnationi Dioscori, Alexādrinæ magnæ ciuitatis quōdā episcopi, sicut sanctis regulis placuit, alienum eum existimans ab omni sacerdotali dignitate. Leontius episcopus Zarenę ciuitatis, dixit: Secundùm prolatam sententiam à sanctis per omnia patribus aduersùs Dioscorum, magnę Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, concors efficior in eius damnatione, ab om̄i sacerdotali dignitate, alienum eum existimans. Antipater episcopus Cauninę ciuitatis, dixit: Consentio in Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quōdàm episcopi, damnatione, & ab om̄i sacerdotali ministerio alienum eum iudico. Philippus episcopus *Liburnę ciuitatis, dixit: Concors efficior confessionibus sanctorum patrum, factis super damnatione Dioscori, Alexādrinæ magnæ ciuitatis quōdàm episcopi, & ap-

* Fonteianus hucusquè dictus.

* Lyrnensis

probo & ego, alienum eum esse ab episcopatûs dignitate & omni sacerdotali ministerio. Cratianus episcopus Panormẽsis, dixit: Cõcors & ego efficior in damnatione Dioscori, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quõdàm episcopi, facta à sanctis patribus, & alienũ eum existimo ab omni sacerdotali dignitate. Andreas episcopus * Coensis, dixit: His quæ definita sunt à præcedentibus sanctis patribus de damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopi, in omnibus concors efficior, & ab omni eum honore sacerdotali alienum iudico. Nicolaus episcopus Acrassenus, dixit: Consentio damnationi Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, factæ à sanctis patribus & à sancta synodo alienum eum iudicans ab omni sacerdotali dignitate. Romanus episcopus Bubonensis, dixit: Hæc eadem & ego profiteor, quæ & ante me sanctiss. patres, & concors ego sum in damnatione Dioscori, Alexandrinæ ciuitatis quõdàm episcopi, ab omni sacerdotali honore alienum eum iudicans. Atticus episcopus Zelensis, dixit: Lachrymor equidem de his, quæ contigerunt ob ea, quòd frater noster aliquandò & consacerdos, in talibus ruerit delictis. Quoniam verò consequens est & iustum, regulariter memorata eadẽ aduersùs eum definire, huius rei gratia consentaneus & ego super damnatione Dioscori, Alexãdrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, sanctis patribus efficior, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali dignitate. Paulus episcopus Philomeliensis, dixit: Concors & ego efficior tam sanctissimo archiepiscopo Leoni, quàm regulari & iustæ sententiæ, factæ super damnatione Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio. Florentius episcopus Adrianopolitanus, dixit: Alexandrinæ magnę ciuitatis quondàm episcopus Dioscorus, super * quibus gessit iniquè, luit supplicium. Igitur & ego his, quæ à sanctis patribus & archiepiscopis, & omni sancto Concilio super eum definita sunt, consentio, ab omi ecclesiastico ministerio cessare eum decernens. Messalinus Laodicensis episcopus, dixit: Ostendit diuinitas, quia nõ protractione temporum solent magnitudines delictorum obliuionẽ suscipere: sed diuinorum ac sanctorum patrũ regulæ appræhenderunt iniqua gerentem, & per nos iudicant, Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quõdàm episcopum, foris abijci ab ecclesiastico ordine, & diuina & sacerdotali operatione. Helpidius episcopus mansionis Thermensis, dixit: Concors efficior prolatæ sententiæ à sanctis patribus contra Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopũ, & ab omni sacerdotali ministerio alienum eum esse iudico. Longinus episcopus Orchistensis ciuitatis, dixit: Concors efficior sanctis patribus in damnatione Dioscori, quondàm Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopi, & ab omni sacerdotali ministerio alienum eum esse iudico. Mysterius episcopus Amorij ciuitatis, dixit: Prolatæ à sanctissimis & DEO amantissimis patribus, & episcopis nostris aduersùs Dioscorum, quondàm magnæ ciuitatis Alexandriæ episcopum, sententiæ & ego minimus consentio, alienum eum ab omni sacerdotali ministerio esse existimans. Petrus episcopus Dardani ciuitatis, dixit: Definitionibus sanctorum patrum aduersùs Dioscorum promulgatis, & ego concors efficior, alienans eum ab omni sacerdotali ministerio. Iouinus episcopus Debeltensis, dixit: Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, in multis & diuersis accusatum criminibus, insupèr & perfidiam Eutychis secutum, & iustè à sancta & magna synodo damnatum, concors & ego effectus, ab omni eum episcopali ministerio existimo alienum. Indimus * Herinupolitanus secundæ Ciliciæ, dixit: Consentio prolatæ sententiæ aduersùs Dioscorum, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, à sanctissimo & beatissimo archiepiscopo Romano Leone, per eos, q. ab ipso directi sunt, sanctissimos & beatissimos episcopos, necnõ etiàm & à sanctissimo & beatissim. archiepiscopo regiæ Constantinopolitanæ vrbis nouæ Romæ Anatolio, & à cæteris sanctissimis patribus, & alienum eum existimo ab omni episcopali dignitate & ministerio. Aquilas Episcopus Eudoxiadæ ciuitatis, dixit: Agnosco iustè damnatum Dioscorum in hac sancta synodo à sanctis patribus, * qui præter regulas, beatæ memoriæ episcopum Flauianum damnauit, hũc & cum omni synodo damnatum habeo. Eutropius episcop. Adaden, dixit: Factæ damnationi Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopi, à sanctissimis & beatissimis archiepiscopis Leone & Anatolio antiquę Romę & nouæ, & à sancto & vniuersali hoc concilio, cõsentio & cõcors sum, ab omi eum ecclesiastico ministerio alienum iudicans. Marcus episcop. * Arethusinæ ciuitatis, dixit: Ad hęc eadem & ego consentio sanctis patribus aduersùs Dioscorum, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quõdàm episcopum, & alieno eum ab omni sacerdotali ministerio. Proterius episcopus * Myrrhinæ ciuitatis, dixit: Cum omnibus sanctis patribus & ego concors efficior in damnatione Dioscori, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quõdàm episcopi. Olympius episcopus Theodosiupolitanus, dixit: Consentio & ego sanctissimis & Deo amantiss. patribus, in damnatione Dioscori, Alexandrinorum quondàm episcopi. Marcellin. episcopus Metropolitanus ciuitatis *, dixit: Consentio & ego sanctis patribus vniuersalis & sancti Concilij in damnatione Dioscori,

* Coẽnsis
* for. vijs quæ
* Hermupolitanus
* for. * & qui

ri, iustè suscipientis damnationem. Eusebius episcopus Clazomenæ ciuitatis, dixit: Et ego concors efficior sanctiss. & Deo amantissimis patribus, in damnatione Dioscori magnæ Alexãdrinæ ciuitatis quondàm episcopi. Mamas episcopus * Aninitenæ ciuitatis, dixit: Prolato termino à sanctis patribus super damnatione Dioscori, Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopi, & ego consentio. Gerontius episcopus Seleuciæ ciuitatis, dixit: Et ego consentio factæ damnationi à sanctis patribus super Dioscoro, Alexandrinæ magnę ciuitatis quondàm episcopo. Iulianus episcopus Rhosi ciuitatis, dixit: Consentio damnationi factæ à sanctis patribus super Dioscoro, Alexandrinę magnę ciuitatis quondàm episcopo, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio.

*Amnitenæ

Hypatius episcopus Zephyrij, & Alexander episcopus Sebastæ secundæ Ciliciæ, & Theodorus episcopus Augustæ, & Chrysippus episcopus Malli, dixerunt: Consentimus omnibus regulariter & iustè iudicatis, super damnatione Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, à sancta & vniuersali synodo, & alienum eum habemus ab omni sacerdotali ministerio. Chrysippus presbyter, verba faciens pro Deo amantissimo & sanctissimo Cyriaco Episcopo Trogmadenę sanctæ Dei ecclesię, dixit: Concors & ego efficior his, quæ determinata sunt à sanctis patribus super damnatione Dioscori, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopi, quatenùs alienus sit à sacerdotali ministerio & episcopali dignitate. Daniel minimus episcopus Cadenæ ciuitatis, dixit: Secundùm ea, quę ordinata sunt ab Apostolica sede senioris & regiæ Romæ, & ab omni præsente sancto Concilio, & ipse iudico alienum esse Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopum, ab omni ecclesiastico ministerio & sancta communione. Thomas episcopus Theodosiupolitanę ciuitatis, dixit: Et ipse concors efficior tam Apostolicæ sedi, quàm vniuersæ sanctæ synodo, aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, quatenùs alienus sit ab ecclesiastico ministerio & sancta communione. Ioannes episcopus Trapezuntis, dixit: Concors efficior & ego omnibus præcedentibus sanctis patribus aduersùs Dioscorum, & alienum iudico eum ab omni sacerdotali ministerio & dignitate. Athanasius episcopus * Mossynorum, dixit: Et ego concors efficior omni sancto Concilio, & alienum iudico Dioscorum ab omni sacerdotali dignitate & sancta cõmunione. Patricius episcopus Neocæsareę Augustæ prouinciæ Euphratesiæ, dixit: Consentio sancto & vniuersali Concilio, & iudico Dioscorum ab omni sacerdotali dignitate & ministerio alienum. Epictetus episcop⁹ Diocletianopolis, dixit: Vestigia sequens & ego sanctorũ

*Morsynon

patrum, cum sanctis viris alienũ iudico Dioscorum ab episcopali honore & dignitate. Alexander episcopus Seleuciæ Pisidiæ prouinciæ, dixit: Concors & ego in omnibus efficior his, quæ iudicata sunt ab angelico vestro consessu aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopum. *Natyras episcopus Gazæ, dixit: Consentio beatissimis & sanctiss. patribus nostris aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopum, & iudico eum alienum esse ab omni episcopali dignitate & ministerio, contemnentem vocationes sanctorum patrum. Valerius episcopus Laodiceæ *Phœnicis, dixit: Cõsona & ipse sancto Cõcilio aduersùs Dioscorum quondàm episcopum, decerno, iudicans eum ab omi ecclesiastico ministerio & episcopali dignitate alienum. Cyrinus episcopus ciuitatis Pataræ, dixit: His, quę iudicata sunt à sanctissimis patribus & archiepiscopis, concors & ego efficior, & consentio aduersùs Dioscorũ quondàm episcopum, & alienum eum existimo à sacerdotali dignitate & ministerio. Theophilus episcop⁹ ciuitatis Orei, dixit: In omnibus, quæ ordinata sunt à sancta & vniuersali synodo aduersùs Dioscorum, quõdàm episcopum, cõsentio & cõcordo his, quæ super eo gesta sunt. Neon episcopus ciuitatis Sylbij, dixit: Omnibus, quæ prolata sunt vel decreta à sancta & vniuersali synodo aduersùs Dioscorum quondàm episcopum, cõsentio, & concordo omnibus quæ aduersùs eum facta sunt. Eudoxius episcopus ciuitatis Etenorum, dixit: Sicut præcedẽtes sancti patres, & ego cõcors efficior ad damnationem Dioscori quondàm episcopi. Martianus episcopus Stephanorum, dixit: Sicut præcedentes sancti patres, & ego concors efficior ad damnationem Dioscori quõdàm episcopi. Diodotus episcop⁹ ciuitatis Lysimachiorũ, dixit: Et ego cõsentio omnibus decretis super dãnatione Dioscori, qui fuit episcopus. Ioannes episcopus Flauiadis prouinciæ Ciliciæ, dixit: Consentio prolatæ à sanctis patribus sententiæ aduersùs Dioscorum quondàm episcopum, & alieno eum ab omni sacerdotali ministerio. Tryphon episcopus insulæ Chij, dixit: Concors efficior sanctis patribus aduersùs Dioscorum quõdàm episcopum, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Paulus episcopus Ptolemaidis ciuitatis, dixit: In omnibus, quæ ordinata sunt à sancto & vniuersali Concilio super Dioscoro quondàm episcopo, & ego consentio, & alienum eum adiudico ab omni episcopali dignitate & ministerio. Dionysius episcopus Heracleotanæ ciuitatis, dixit: Prolatæ sententię à sanctissimis & beatissimis archiepiscopis & patribus magnarum & regalium vrbiũ, super Dioscoro quondàm episcopo, vocato secundò & tertiò, & non obediente, & ego cõcors efficior,

*Phœnicię
*Phœnices

alienum eum existimās ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Ioānes episcopus ciuitatis Alyndæ, dixit: Cócors & ego efficior sanctis patribus senioris & nouæ Romæ, & cæteris sanctis patribus aduersùs Dioscorū quódàm episcopum, & alienum eum existimo ab om̄i sacerdotali dignitate & ministerio. Eustathius episcopus Stratonicæ ciuitatis, dixit: Secundùm prolatam sententiam à sanctis archiepiscopis & patribus aduersùs Dioscorum quondàm episcopum, vocatum secundò & tertiò, & ego cócors eis efficior, & alienum eum existimo ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Ioannes episcopus ciuitatis * Amyzonum, dixit: Et ego in omnibus concors efficior his, quæ super Dioscoro, quondàm episcopo, acta sunt, alienū eum iudicans ab om̄i episcopali dignitate & ministerio. Papias episcopus ciuitatis Eressorum, dixit: Secundùm prolatam sentétiam à sanctis patribus aduersùs Dioscorū quondàm episcopum, concors & ipse efficior eis, & alienum eum iudico ab omni episcopali ministerio. Dionysius episcopus Antiochię ciuitatis prouinciæ Cariæ, dixit: Et ipse concors efficior om̄ibus sanctis patribus, & alienum iudico Dioscorum quódàm episcopū, ab omni sacerdotali dignitate & operatiōe. Tynchanius episcopus Apolloniadę ciuitatis, dixit: Et ego similia sanctiss. & Deo amātiss. archiepiscopis & patribus nostris decerno super damnatione Dioscori episcopi.

Theodoretus episcopus ciuitatis Alabandenæ, dixit: Et ego similia decerno Deo amantiss. & sanctiss. archiepiscopis & patribus nostris super damnatione Dioscori quondàm episcopi, alienum eum iudicans ab omni sacerdotali dignitate & operatione. Menāder episcopus Heracleæ ciuitatis, dixit: Similia & ego decerno ijs, quæ sancti archiepiscopi & patres nostri super Dioscoro quódàm episcopo, alienans eum ab omni sacerdotali dignitate & operatione. Flacillus episcopus ciuitatis Assi, dixit: Secundùm prolatū decretum à sanctiss. archiepiscopis & patribus super Dioscoro quódàm episcopo, vocato secundò & tertiò, & minimè obediente, & ego alienum eum existimo ab omni sacerdotali dignitate & operatione. Ioannes episcopus ciuitatis * Gnidi, dixit: Concors & ego efficior sanctis patribus, & alienum iudico Dioscorum quondàm episcopum, ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Iulianus presbyter, & agés vices Calādionis episcopi * Alycarnassenæ ciuitatis, dixit: Secúdùm ꝓlatam iustam sententiam à sanctis archiepiscopis & & patrib⁹ aduersùs Dioscorū quódàm episcopum, vocatum & secundò & tertiò, & minimè obedientem, & ego eum alienum existimo ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Theotecnus episcopus Therę, dixit: Omnibus, quæ à sanctis patribus secúdùm Dei timorem, & secundùm diligétiam sanctorū canonū ordinata sunt sup Dioscoro quondàm episcopo, & ego cōsentio, alienans eú ab om̄i episcopali ministerio. Eorticius episcop⁹ Nicopolitanę ciuitatis ꝓuincię Pisidię, dixit: Concors & ego efficior sanctis patribus senioris & nouæ Romæ, & cęteris om̄ibus sanctis patribus aduersùs Dioscorū quódàm episcopū, & alienū eum existimo ab om̄i sacerdotali dignitate & ministerio. Aethericus episcopus Smyrnæ ciuitatis, dixit: Decreto sanctorū patrum, super damnatiōe Dioscori quódàm episcopi facto, & ego cōsentio, alienū eum existimās ab episcopali dignitate & sanctorum cómunione, secúdùm quod placuit sanctiss. archiepiscopo Leōi & sanctiss. archiepiscopo Anatolio, & sancto cōcilio. Florétius episcopus Tenedi insulæ, dixit: Seipsum nudās pótificatús dignitate Dioscorus quódàm episcopus, pro eo ꝙ vocat⁹ secúdùm ecclesiasticas regulas tertiò per diuersos sanctiss. episcopos, obaudire, minimè passus est, inordinatis vsus occasionibus, dignus est alienus esse à sacerdotali ordine & omni ministerio & cómunione, secundùm quod placuit p̄cedentibus sanctiss. patribus & episcopis. Zenodotus episcopus ciuitatis Telmessi, dixit: Nō debet indignari Dioscorus, iusto succumbés iudicio, qui sanctæ memorię quondàm episcopum Flauianū, nullo modo dānatione ostésum dignū, iniquè damnauit, sicut lecta moniméta antehàc in hoc sancto cócilio ostenderūt, & in p̄senti vocat⁹ à sancta synodo p sanctiss. patres semèl & secundò & tertiò, secúdùm diuinorū Canonū ordinem occurrere, & accusatoribus respondere minimè passus est. Iustè igitur auferatur ab episcopali sede & om̄i ecclesiastico statu. Sabas episcopus ciuit. Palti, dixit: Iustè & sanctè sancti patres dānauerunt nouū Cain Dioscorū, Alexādrinę magnę ciuitatis quódàm episcopū. Húc & ego dāno, & alienū ab om̄i ecclesiastico ministerio esse decerno. Theoctistus episcopus ciuitatis * Beroæ, dixit: Cōsentio om̄ibus, q̄ decreta sunt à sanctis patribus sup dānatione Dioscori, & alienū eum duco ab om̄i sacerdotali ministerio & cómunione. Macarius episcopus Enos ciuitatis, dixit: Cósentio oībus decretis p̄cedentium sanctorū patrū sup dānatione Dioscori. Cyriacus episcop⁹ ciuitatis Aegeæ, dixit: Cósentio oībus q̄ regulariter & legitimè à sanctis patrib⁹ sup Dioscoro Alexādrinæ magnæ ciui. quódàm episcopo terminata sunt, alienū eū faciēs ab om̄i sacerdotali honore & episcopali dignitate. Eulogi⁹ presbyter agés vices reuer. episcopi Genethlij Cratię ciui. dixit: Cōsentiēs subscripsi his, q̄ definita sunt à sancta synodo. Philipp⁹ episcop⁹ ciuit. Theodosiupolis, siue nouę aulę, dixit: Et ego cōcors efficior sanctis patribus aduersùs Dioscorum, quódā episcopū Alexandrinorū, alienū eum faciēs ab episcopali dignitate & om̄i sacerdotali ministerio. * Basili⁹ episcop⁹ ciuita. Palæaspoleos,

*Gnidi

*Halycarnallenæ

quòd sicut Abelé ille, sic Flauianū iste occiderit.

*Basilicus

aspoleos, dixit: Secũdùm terminum sanctorum patrum, quem sanxerunt aduersùs Dioscorum quondàm episcopum Alexandrinorum, regulariter super eo proferentes sententiam, & ego concors eis efficior, vt sit extraneus tam à sacerdotali dignitate, quàm à communione. Paulinus episcopus ciuitatis Apameæ Pisidiæ, dixit: Consona & ego profitens patribus veteris & nouæ Romæ in ijs, quibus Dioscorus (qui intolerabiliter in diuinitate deliquit) mala operatus est, super ei9 dignè facta damnatione concors efficior. Basilius episcopus ciuitatis Nacoliæ, dixit: Et ego similia decerno, sicut & sancta patrũ synodus aduersùs Dioscorũ Alexãdriæ quõdàm episcopum, & extraneum eum existimo ab omni sacerdotali ministerio, regulis minimè obtemperantem. Ioannes episcopus Germaniciæ ciuitatis, dixit: Manifestus est Dioscorus Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopus, quia mala vsus conscientia, pro his quæ ei crimina ingerebantur, occurrere ad hoc sanctum & vniuersale Cõcilium minimè voluit. Vndè regulariter aduersùs eum prolatæ sententiæ & ego consentio. Cecropius episcopus Sebastopolitanæ ciuitatis, dixit: Concors sum ego Apostolicæ sedi & magnæ huic synodo, in his quæ regulariter ordinata sunt aduersùs Dioscorũ, & consentio alienum eum esse à sacerdotali ministerio. Acacius episcopus Ariarathirenæ ciuitatis, dixit: Iusto & recto iudicio tam Apostolicæ sedis, quàm sanctæ & vniuersalis synodi, & ego consentio super Dioscoro inobediente regulis, & alienum esse profiteor ab omni sacerdotali ministerio. Ioannes episcopus Nicopolitanus, dixit: Boni cõsilij bonus est finis. Sed quoniam non rectè cogitans Dioscorus, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopus, & secundùm regulas tertiò vocatus, minimè obediens, vltimam super se traxit sententiam: indè & ego concors sum omnibus, & alienum eum ab omni sacerdotali ministerio esse iudico. Rufinus episcop9 Samosatenæ ciuitatis, dixit: Sequens sanctos archiepiscopos & patres, concors & ego efficior his, quæ iustè secundùm regulas ordinata sunt, & super damnatiõe Dioscori, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopi, & alienum eum ab omni ministerio sacerdotali esse existimo. Lucianus episcopus Byzieñ, dixit: Sequẽs & ego sanctos patres, cõcors efficior iustæ secundùm regulas prolatæ sententiæ aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopum, & alienum eum ab omni dignitate & sacerdotali ministerio esse existimo. Sebastianus episcopus * Beroẽñ Macedoniæ, dixit: Dioscorus regularibus laqueis compeditus, alienus sit ab episcopali sede. Vndè omnibus sanctis patribus concors aduersùs eum efficior, secundùm apostolicæ scripturæ eloquium, dicentis: Tollite malum ex vobisipsis.

*Beroeeñ.

1. Cor. 5.

Menecrates episcopus * Cyrassorum ciuitatis, dixit: Hæc eadem & ego profiteor, quæ & metropolita meus & sancta synodus, cõcors effectus in damnatione Dioscori, Alexãdrinæ ciuitatis quondàm episcopi, alienãs eum ab omni sacerdotali dignitate. Cossinius episcopus ciuitatis * Hierocæsareæ Lydiæ prouinciæ, dixit: Concors & ego efficior huic sancto & magno Concilio super factam damnationem Dioscori, & alienum eum decerno ab omni sacerdotali ordine & ministerio.

*Nacrasæ

*Hierocęsareæ

Patricius episcopus Acamasenæ ciuitatis, dixit: Cõsentio in facta damnatione ab omni sancto Concilio aduersùs Dioscorum, Alexandrinum quondàm episcopum, alienum eum iudicãs ab omni sacerdotali ministerio. Domninus episcopus Plateæ, dixit: Consentio iustæ & regulariter factæ damnationi super Dioscorum Alexãdrinorum quondàm episcopum, à sancto & vniuersali concilio, & alienum eum existimo ab omni sacerdotali ministerio. Dionysius episcop9 Attaliæ Lydiorum ciuitatis, dixit: Consentio iustæ & regulari damnationi, quæ facta est in Dioscorum, qui fuit episcopus Alexandriæ, à sancta & vniuersali synodo, & alienum eum existimo ab omni ecclesiastico ministerio. Paulus episcopus Tripolitanus dixit: Consentio & ego iustæ & regulariter à sancta hac & vniuersali synodo aduersùs Dioscorum Alexandrinorum quondàm episcopum factæ damnationi, & alieno eum ab omi sacerdotali ministerio. Gemellus episcopus Stratonicæ ciuitatis, dixit: Consentio in damnatione Dioscori, Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopi, ab hac sancta & magna synodo facta, & extraneũ eum esse iudico ab omi episcopali sede. * Meonius episcopus Nysæ ciuitatis prouinciæ Asiæ, dixit: Non parua, neque leuia aduersùs diuinos Canones deliquit Dioscorus, Alexandrinorum quõdàm episcopus, sicut pridèm ante excellẽtissimos iudices & sacratissimum senatum ostensum est, sicut diuersæ accusationes, à diuersis hodiè factæ, ostendunt. Vndè & ego sequens sanctos patres, decerno, nudum eum esse ab omni sacerdotali dignitate. Esaias episcopus * Eleitanæ ciuitatis, dixit: Iusta prolata forma à sanctis patribus, contra se Dioscorus Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopus, super his, quæ ab eo perpetrata sunt in sanctæ memoriæ episcopo Flauiano, audiat Domini per meam paruitatem vocem: In quo iudicio iudicaueritis, iudicabimini. Proiectus est igitur à sancto & vniuersali hoc concilio, cui & ego concors efficior. Hesperus episcopus Pitanensis, dixit: Iustè sanctis patribus iudicantibus secũdùm sanctas regulas, super damnatione Dioscori, Alexãdrinæ vrbis quõdàm episcopi, alieno eum & ego cum omnibus ab omi ecclesiastico ministerio. Quintus episcop9 Phoceæ ciuitatis, dixit: Iustè & sanctè à sanctis patribus determinatis super damnatio-

*Musonius
*Mæonius

*Elaitanæ

Matth. 7. a

mnatione Dioscori quondàm episcopi consentio. Eustochius episcopus Docimeorũ, dixit: Dioscorum quondàm Alexandrinorum episcopum, damnatum regulariter à sanctis & beatissimis patribus, alienũ esse & ipse existimo ab omni sacerdotali consequentia.

Musonius episcopus Nyssenus Lyciæ, dixit: Eiusdem sum & ego sententiæ, quæ à sanctis patribus promulgata est super damnatione Dioscori Alexandrinorum quondàm episcopi, & alieno eum ab omni sacerdotali dignitate. Zenus episcopus Iunopolitanus, dixit: His, quæ Apostolica sedes & sanctum concilium in Chalcedona cõgregatum, terminauit aduersùs Dioscorum, Alexãdrinorum quondàm episcopum, & ego cõsentio.

Paulus episcopus * Mariamniæ ciuitatis, dixit: Omnibus sanctis patribus consentio, & condemno Dioscorum quondàm episcopum, & alieno eum ab omni sacerdotali ministerio. Eustathius episcopus gentis Saracenorum, dixit: Omnibus, quæ placita sunt sanctis regulis, & sanctis patribus, cõsentio.

Thalassius episcopus Parij ciuitatis, dixit: Quæ à sancta synodo iustè definita sunt aduersùs Dioscorum, Alexandrinorum quondàm episcopum, & ego decerno, & alienum eum iudico ab omni episcopali dignitate. Athanasius episcopus Pariensis, dixit: Consentio omnibus, quę sancto placuerunt Cõcilio super damnatione Dioscori, Alexandrinæ ciuitatis quõdàm episcopi, & alienum eum iudico ab omni episcopali dignitate. Vranius episcopus Emisenus, dixit: Eadem & ego, quæ sancti patres, decerno de Dioscoro, Alexandrinorum quondàm episcopo, & volo eum esse alienum ab omni episcopali ministerio. Damianus episcopus ciuitatis Sidoniorum, dixit: Hæc eadem & ego, quæ & sancta synodus, decerno, & iudico Dioscorum Alexandrinorum quondàm episcopum, alienum esse ab omni sacerdotali ministerio. Noe episcopus * Cephacastelli, dixit: Et ego concors sum in omibus, quæ placita sunt sancto Concilio super damnatione Dioscori, Alexãdrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopi. Paulus presbyter, agens vices Deo amantissimi Vranij episcopi Himerorum ciuitatis, dixit: Dioscorus aliquandò Alexandrinæ magnæ ciuitatis Episcopus, ipsum concilium condemnans, alienauit se à sacerdotali dignitate. Vndè & ego talia accipiens à Deo amantissimo Vranio episcopo mandata, cõcors efficior sanctissimis & Deo amantissimis episcopis, qui iustam super eo protulerunt sententiam. Polychronius episcopus Epiphaniæ ciuitatis, dixit: Consentio sanctis patribus super facta damnatione iusta & regulari aduersùs Dioscorum, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum cõstitutum, iudicans eum alienum esse ab omni sacerdotali dignitate. Theodorus episcopus Tripolitanæ ciuitatis prouinciæ

Sub isto Vranio & ab ipsius monachis fertur caput S. Ioannis inuentum, & loco, vbi oportuit collocatum.

*Cephaleniç insulæ,

primæ Phœniciæ, dixit: Miratus sum huius sancti & magni Concilij sapientiam, & compassionem atque magnanimitatem circa Dioscorum, magnæ Alexandriæ ciuitatis quondàm episcopum, huius verò memorati viri duritiam cordis. Nanque tertiò euocatus à sancta hac & magna synodo, vt in Deo amãtissimam congregationem veniret, atque accusationibus criminalibus satisfaceret, non acquieuit, mala conscientia vulneratus. Vndè & ipse ijs, quæ rectè & regulariter à sancta hac & beata synodo aduersùs eum decreta sunt, & consentio & concordo, alienans eum ab omni sacerdotali ministerio. Lucianus episcopus * Ipsensis ciuitatis, dixit: Audiens hæc quæ gesta sunt & decreta à sanctis patribus, & omni sancto Concilio de Dioscoro quondàm Alexandriæ episcopo, vt minimè obtemperãte sanctis Canonibus, & ego alienum eum iudico ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Cyrus episcopus ciuitatis Syniandi, dixit: Dioscorum aduersùs sanctos Canones agentem, & super sceleratis & nefandis actibus accusatum, & tertia clamatione vocatum, & minimè obedientem, secundùm pręcedentes sanctos patres, & ego alienum eum iudico à pontificatûs collegio, & ab omi sacerdotali dignitate. *euocatione

Proclus episcopus ciuitatis Adranorum, dixit: Hęc eadem & ego, quę placuerũt Deo amantissimis & sanctissimis archiepiscopis & sanctæ synodo, decerno, alienum esse iudicans Dioscorum ab omni episcopali & sacerdotali dignitate. Amachius episcopus Septenæ ciuitatis prouinciæ Lydiæ, dixit: Et ego hæc eadem decerno, quæ regulariter à sancto & vniuersali Concilio ordinata sunt super damnatione Dioscori, magnę Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopi, ab omni eum alienans sacerdotali dignitate. Alchimedes episcopus Silandi ciuitatis prouinciæ Lydiæ, dixit: His quæ consequenter & secundùm diligentiam meam memini à sancto hoc & vniuersali Concilio super damnatione Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi ordinata, consentio, alienum eum esse iudicans ab omni sacerdotali ministerio. Polycarpus episcopus Gabalenæ ciuitatis prouinciæ Lydiæ, dixit: Et hæc eadem decerno, quæ & sancta & vniuersalis synodus secundùm prolatam sententiam super damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, alienans eum ab omni sacerdotali dignitate & ab Ecclesiastico ministerio. Eleusinius episcopus ciuitatis Phani Apollinis prouinciæ Lydiæ, dixit: Eadem & ego profiteor, quæcunque & sancta synodus super damnatione Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm Episcopi, & alieno eum ab omni sacerdotali ministerio & episcopatûs dignitate. Patricius Episcopus Ecclesiæ Adramyteorum prouinciæ Hellesponti

lesponti, dixit: Concors & ego efficior huic sanctæ & beatissimæ synodo, & Dioscorum Alexādrinæ ciuitatis quondàm episcopum, in plurimis & in magnis delictis accusatum, & damnatū à sanctis archiepiscopis, damno, ab omni eum ecclesiastica communione alienum decernens. Helias episcopus Bleādrenæ ciuitatis, dixit: Consentio & ego, quæ à synodo super Dioscori damnatiōe ordinata sunt, & alienum eum iudico ab omī sacerdotali ministerio. Eusebius episcopus * Seleucobeli ciuitatis, dixit: Rectum & iustum & regulare iudicium sanctæ huius & magnæ & vniuersalis synodi sequens, & his, quæ ab ea aduersùs Dioscorū, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quōdam episcopum, definita sunt, concors effectus, alienū eum definio ab omī sacerdotali dignitate & ministerio. Theodosius episcopus Conathę, dixit: Concors efficior sanctę & vniuersali huic synodo aduersùs Dioscorum, quondàm Alexādrinæ ciuitatis episcopū, & alieno eū ab omī episcopali dignitate & omni ministerio. Hermias episcopus Abydi sanctæ ecclesiæ, dixit: Cōcors efficior sanctis patribus super damnatione Dioscori Alexandriæ quondàm episcopi, & alienum eum esse iudico ab omni ecclesiastico ministerio. Gēnadius episcopus ciuitatis Acmoniorū Phrygiæ Pacatianæ, dixit: Concors efficior sanctis patribus, ac his quæ placent sancto magnoque Concilio super damnatione Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopi, & alienum eum esse & ego iudico ab omni ecclesiastico ministerio. Eulalius episcopus Pionitanorum ciuitatis prouincię Hellesponti, dixit: Secundùm quæ determinata sunt à sanctis patribus, consentio, & alienum dico ab omni sacerdotali ministerio Dioscorum, Alexandrinę magnę ciuitatis quondàm episcopum. Theosebius episcopus Ilij Hellesponti, dixit: His, quæ determinata sunt aduersùs Dioscorum, Alexandrinę magnę ciuitatis quondàm episcopum, à sancto & vniuersali Concilio, cōcors efficior, & alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali ministerio. Pioni⁹ episcop⁹ ciuitatis Troadæ, dixit: Omnibus quæ definita sunt à sanctis patribus aduersùs Dioscorum, quondàm Alexandrinę magnę ciuitatis episcopum, consentio, alienum eum esse existimans ab episcopali honore, & omni sacerdotali ministerio. Stephanus episcop⁹ ciuitatis Iamnæorū, dixit: His, quæ determinata sunt à sanctissimis patribus super Dioscoro Alexandrinorū quondàm episcopo, consentio, & alienū eū iudico ab omni sacerdotali ministerio. Callinicus episcopus Apameæ, dixit: Tribus vocationibus à sancto & vniuersali Concilio regulariter factis, inobediens Dioscor⁹, seipsum alienum à sacerdotali dignitate ostēdit, regulis cōtraria perpetrans. Igitur & ego ipse sequens sententiam tam Romani sanctissimi archiepiscopi Leōis, quam aduersùs eum protulit per eos, qui ab eo directi sunt, quàm etiàm magnę Constantinopolitanæ ciuitatis sanctissimi archiepiscopi Anatolij, & Antiochiæ, hæc eadem & ego de eo decerno. Romanus episcopus Eudoxiupolis Thraciæ prouinciæ, dixit: Sequens fidem & decretum sanctorum patrum, Dioscorum alienum iudicaui ab omī ministerio sacerdotali & ecclesiastica dignitate. Andreas episcopus ciuitatis Sectoriensis prouinciæ Lydiæ, dixit: Hæc eadem ego profiteor, & cōsentio factæ damnationi super Dioscorum à sanctissimo & vniuersali Concilio, & alienum eum facio ab omni sacerdotali ministerio & episcopali dignitate. Sophronius episcopus Cōstantię ciuitatis, dixit: Consentio his, quæ à sanctissimis & Deo amantissimis archiepiscopis definita sunt, insupèr etiàm & à considentibus eis sanctissimis patribus aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quōdàm episcopum, decernens eum alienum esse ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Hormisda episcopus Philippipolitanus prouincię Arabię, dixit: Consentio his quæ regulariter & iustè à sancto & vniuersali Cōcilio aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopum, facta sunt, & alienum eum iudico ab omī ecclesiastico ministerio. Paulus episcopus Aradensis, dixit: Dioscorus Alexandrinæ magnę ciuitatis quōdā episcopus, ostensus est, quia mala compunctus conscientia, vocatus à vestra hac sancta & vniuersali synodo, in Deo amantissimū hoc Concilium aduenire minimè voluit & de his, quę ei criminaliter ingerebātur, satisfacere. Vndè legitimè aduersùs eum facta damnatione à sanctis patribus, & ipse concors sum, alienans eū ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Timotheus episcop⁹ Balaneorum, dixit: Et mea concors constituta est paruitas prolatæ canonicę interloquutioni aduersùs Dioscorū, Alexādrinę magnæ ciuitatis quōdàm episcopum, à sancto hoc & vniuersali Concilio, & alienū eum esse existimo ab omī sacerdotali dignitate & ministerio. * Theodotus episcopus Nazianzenus prouinciæ secundæ Cappadociæ, dixit: Concors efficior sanctis patribus ad damnationem prolatam aduersùs Dioscorum, Alexādrinę magnę ciuitatis quōdàm episcopum, & alienum eum esse iudico ab omī sacerdotali ministerio & episcopali dignitate. Aristomachus episcop⁹ Colonæ prouinciæ Cappadociæ secundæ, dixit: Similia sanctis patribus & regulis sapiens & iudicans, alienum esse cognosco Dioscorum ab omni sacerdotali ministerio.

Petrus episcopus Gabalenus, dixit: Consentio omnibus, quæ definita sunt à sancto & vniuersali Concilio super damnatione Dioscori, Alexādrinæ magnæ ciuitatis quōdàm episcopi, & alienum eum iudico ab omī sacerdotali ministerio. Rufinus episcopus

* Seleucouallę
* Theodos⁹

ſcopus *Briullenus, dixit: Conſentio & ego damnationi Dioſcori, Alexandrinæ magnæ ciuitat. quondàm epiſcopi, ſicut & ſancta & vniuerſalis ſynodus determinauit, & alienum cum iudico ab omni ſacerdotali miniſterio. Olympius epiſcopus Sozopolitanˀ, dixit: Conſentio ſanctis patribus ſuper damnatione Dioſcori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm epiſcopi, & alienum eum iudico ab omni ſacerdotali miniſterio. Euphratas epiſcopus Eleutherne, dixit: Cōſentio ſanctis patribus ſuper damnatione Dioſcori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quōdàm epiſcopi, & alienum eum eſſe iudico ab omi ſacerdotali miniſterio. Caiumas Marcopolitanus*

*Carrheñ

*Ioannes epiſcopˀ *Carenſis, dixit: Hæc eadem, quæ ſancti patres, decerno aduerſùs Dioſcorum Alexādrinorum quondàm epiſcopum, & alienum eum iudico ab omni ſacerdotali miniſterio. Abraamius epiſcopˀ *Caſtricircenſis, dixit: Hæc eadem quæ & ſancti patres, aduerſùs Dioſcorum Alexandrinorū quōdàm epiſcopum, decerno, & alieno eum ab omni eccleſiaſtico miniſterio. Demetrius epiſcopus ciuitatis Lappæ, dixit: Conſentio ſanctis patribus ſuper damnatiōe Dioſcori, Alexandrinorum quondàm epiſcopi, & alienum eum eſſe iudico ab omni ſacerdotali miniſterio. Baſſonas epiſcopus Neapolitanus, dixit: Concors efficior profeſſionibus ſanctorum patrum ſuper damnatione Dioſcori, Alexandrinorum quondàm epiſcopi magnæ ciuitatis, alienum eum exiſtimans ab omni ſacerdotali & eccleſiaſtico miniſterio. Muſonius epiſcopus Brimeneñ, dixit: Concors & ego efficior ſuper damnatione Dioſcori, magnæ Alexandrinorū ciuitatis quondàm epiſcopi, & alienum eum eſſe iudico ab omni ſacerdotali & eccleſiaſtico miniſterio. Antiochus epiſcopus Sinopenſis, dixit: His, quæ legitimè & iuſtè & regulariter definita ſunt à Deo amātiſſ. & ſanctiſſ archiepiſcopo Romano Leone, & à ſanctiſſ. archiepiſcopo regię ciuitatis Anatolio, ſuper Dioſcoro Alexandrinę magnæ ciuitatis quondàm epiſcopo, & ipſe concors efficior, alienans eum ab omni ſacerdotali miniſterio. Helpidius presbyter, agēs vices Deo amantiſſ. epiſcopi Paralij Adrapenēſis, dixit: His, quæ legitimè ab archiepiſcopis & ab vniuerſali Concilio aduerſùs Dioſcorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm epiſcopum, decreta ſunt, concors efficior. Euphronius presbyter, verba faciēs pro Domno, Deo amantiſſ. epiſcopo Cocuſenorū, dixit: *Iuſtè prolatæ à ſancto hoc & vniuerſali Concilio aduerſùs Dioſcorū, Alexandrinæ magnę ciuitatis quondàm epiſcopum, ſententię conſentio & concordo, alienās eum ab omni ſacerdotali miniſterio & dignitate. Helpidius presbyter, agens vices Deo amantiſſimi epiſcopi Antonini *Amiſſenorum, dixit: Legitimè & regulariter à ſanctiſſimis archiepiſcopis, & à ſancto & vniuerſali Concilio aduerſùs Dioſcorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quōdàm epiſcopum prolatæ ſententiæ, & ipſe cōcors efficior. Theodorus epiſcopus Claudiupolitanus prouinciæ Iſauriæ, dixit: Conſentio ijs, q̄ iuſtè decreta ſunt à ſanctiſſimo archiepiſcopo regiæ vrbis Romæ Leone, per Paſchaſinum & Lucentium Deo amātiſſimum presbyterum, vicarios eiuſdem Deo amantiſſimi archiepiſcopi Leonis, & ſanctiſſimo archiepiſcopo regię vrbis nouæ Romæ Cōſtantinopolitano Anatolio, & ab omni ſancta ſynodo ſuper Dioſcoro Alexandrię ſanctæ Eccleſiæ quondàm epiſcopo, probans eum alienum eſſe ab epiſcopatus dignitate. Paſchaſinus epiſcopus eccleſiæ Lilybætanæ, vice beatiſſimi atque Apoſtolici vniuerſalis Eccleſię papę vrbis Romę Leōe, ſanctæ ſynodo præſidens, in Dioſcori damnatione cōſenſu vniuerſalis Concilij ſubſcripſi. Lucentius epiſcopus Eſculanæ eccleſiæ, ſimiliter. Cælius Bonifacius presbyter ſanctæ eccleſię Romanæ, ſimiliter. Anatolius epiſcopˀ Conſtantinopolis Nouæ Romæ, definiens pariter cum ſancta ſynodo in damnatiōe Dioſcori ſubſ. Maximˀ epiſcopus Antiochenus, ſimiliter. Stephanus epiſcopˀ metropolitanˀ Epheſi, ſubſ. Quintillus epiſcopus Heracleæ Macedoniæ, ſubſ. Andreas presbyter Theſſalonicēſis, ꝓ Anaſtaſio epiſcopo meo ſubſcripſi. Lucianus epiſcopus Byzię, pro Cyriaco reuerendo epiſcopo Heracleæ Thraciæ, ſubſcripſi. Diogenes epiſcopus metropolitanus Cyzici, ſubſcripſi. Iulianus epiſcopus in Coo, & legatˀ Eccleſiæ Romanæ, ſubſcripſi. Petrus epiſcopus Corinthi prouinciæ Achaiæ, ſubſcripſi. Eunomius epiſcopˀ metropolitanˀ ciuitatis Nicomediæ, ſubſcripſi. Theodorus epiſcopus Tarſenſis metropolitanus, ſubſcripſi. Ioannes epiſcopus *Epheſtij, ſubſ. Romanus epiſcopus metropolitanus Myrenæ ciuitatis, ſubſ. Eleutherius epiſcopus Chalcedonenſis, ſubſcripſi. Seleucus epiſcopus Amaſiæ, ſubſcripſi. Conſtantinus epiſcopus metropolitanus Melitenæ ciuitatis, ſubſ. Euſtathius epiſcopus Beryti, ſub. Cyrus epiſcopˀ metropolitanˀ Anazarbenæ ciuitatis, ſubſcripſi. Ioannes epiſcopˀ metropolitanˀ Sebaſtiæ ciuitatis, ſubſcripſi. Conſtātinus epiſcopus metropolitanus Boſtrenę ciuitatis, ſubſcripſi. Patricius epiſcopus Tyanæ, ſubſcripſi. Theodoſiˀ epiſcopus ciuitatis Damaſcenæ, ſubſcripſi. Petrus epiſcopus Gangrenę ciuitatis, ſubſcripſi. Baſiliˀ epiſcopus metropolitanus Traianupolitanæ ciuitatis, ſubſ. Calogerus epiſcopus metropolitanus Claudiupolitanæ ciuitatis, ſubſcripſi. Amphilochius epiſcopus metropolitanus Sidenæ ciuitatis prouinciæ Pamphyliæ, ſubſcripſi. Epiphanius epiſcopus metropolitanus Pergenæ ciuitatis prouinciæ Pamphyliæ, ſubſcripſi. Atticus epiſcopus metropolitanus

Margin notes: *Caſtri Corneliẽ — *Iuſtę — Legati Papę præſident Cōcilio, & primi ſubſcribunt.

tanus Nicopolitanæ ciuitatis veteris Epiri, subs. Onesiphorus episcopus metropolitan' ciuitatis Iconij, subs. Ioannes episcopus metropolitanus insulæ Rhodi, subs. Florentius episcopus metropolitanus Sardenę ciuitatis prouinciæ Lydię, subs. Photius episcop' metropolitanus ciuitatis Tyri, subsc. Francion episcopus metropolitanus Philippupolis ciuitatis, subs. Tryphon episcop' insulæ Chij, subs. Nunechius episcopus metropolitanus Laodiceę, subs. Pergamius episcopus metropolitanus Antiochenæ ciuitatis, pro me & p Domno reuerendissimo episcopo metropolitano Apamenæ ciuitatis, subs. Eulogi' episcopus Philadelphiæ ciuitatis metropolitanus, subs. Proclus episcop' ciuitatis Adraon, subs. Critonianus episcopus metropolitan' Aphrodisiadę ciuitatis, subs. Simeon episcopus metropolitanus Amidenę ciuitatis, sub. Stephanus episcopus Hierapolis, subs. Theoctistus episcopus metropolitan' Pessinuntenæ ciuitatis, subscripsi. Fonteianus episcopus Sagalassenæ ciuitatis, subscripsi. Lucas episcopus Dyrrhachenæ ciuitatis, metropolitanus prouinciæ nouæ Epiri, subscripsi. Marinianus episcopus Synadæ, subs. Ioannes episcopus Germaniciæ, subscripsi. Theodorus episcopus ciuitatis Claudiopolis, subscr. *Nonnus episcopus ciuitatis *Edesæ, subscr. Sebastianus episcopus Beroëtanæ ciuitatis, subscripsi. Paulus episcop' Ptolemaidę, subs. Ioannes episcopus Nicopolis Armenię prouinciæ, subs. Cecropius episcopus Sebastopolitanæ ciuitatis, subs. Aristomach' episcopus ciuitatis Colonæ, subscripsi. Thalassius episcopus ciuitatis Parij, subscripsi. Acacius episcop' Ariarathirę ciuitatis, subscripsi. Heraclius episcopus ciuitatis Camanon, subscr. Meletius episcopus Larissæ, faciens sermoné pro Domno episcopo Apameæ Syriæ, subscripsi. Meletius episcop' Larissæ, subscripsi. Marcus episcop' Arethusæ ciuitatis, subscripsi. Callinicus episcopus Apameæ ciuitatis, subscripsi. Paulus episcopus Anthedonis ciuitatis, subscripsi. Sabas episcopus Paltenæ ciuitatis, subscripsi. *Theodosius episcopus Nazianzenæ ciuitatis, subscripsi. Philippus episcopus ciuitatis Adanæ, subscripsi. Euolti' episcop' Zeugmatis, subscripsi. Polychronius episcop' Epiphanię, subscripsi. Neoptolemus episcopus Cornę, subscripsi. Acholius episcopus Larandenæ ciuitatis, subscripsi. Iulianus episcopus Hypepæ, subscripsi. Gerōtius episcopus Seleuciæ, subscripsi. Theoctistus Episcopus ciuitatis Hypepæ, subscripsi. Zenodotus episcopus Telmessenæ ciuitatis, subscripsi. Gratianus episcopus Panormensis, subscripsi. Leontius episcopus ciuitatis Magnesiæ, subscripsi. Eudoxius episcopus Chomatenę ciuitatis, subscripsi. Vranius episcopus Emisenæ ciuitatis, subscripsi. Epictetus episcop' Diocletianupolitanæ ciuitatis, subscripsi. Timotheus episcopus Balaneon,

*Nomius
*Edessa
*Theodot'

subscripsi. Theotecnus episcopus ciuitatis Theræ, subs. Paulus episcopus ciuitatis Philomeliensis, subs. Paulinus episcopus ciuitat. Apameę Pisidię, subs. Bassonas episcop' Neapolitanæ ciuitat. subs. Theophilus episcopus ciuitat. Orei, subs. Cyrus episcopus ciuitat. Syniandi, subs. Macarius episcopus ciuitatis Laodiceæ, subs. Indimus episcopus *Herinupolis ciuitat. prouinciæ secūdæ Ciliciæ, subs. Hypatius episcopus ciuitatis Zephyrij, subs. Aethericus episcopus Smyrnę ciuitatis, subs. Antiochus episcopus ciuitatis Sinopæ, subs. Lucianus episcopus ciuitat. Ipsinorum, subs. Basilius episcopus ciuitat. Nacoliæ, subs. Eustochius episcopus ciuitat. Docimeorū, subs. Apragmonius episcopus ciuitat. Tij, subscripsi. Eorticius episcopus Nicopolitanæ ciuit. prouinciæ Pisidiæ, subs. Alexander episcop' Seleuciæ ciuitat. prouinciæ Pisidiæ, subs. Timotheus episcopus Dolychenæ ciuitat. subs. Gratidianus Episcopus Cerassuntenæ ciuit. subs. *Rhenus episcopus Iunopoleos, subs. Patricius episcopus ciuitatis Neocæsareæ & Augustæ, p̄uinciæ Euphratesię, sub. Sophronius episcopus ciuitat. Constantiæ, subs. Ioannes episcopus ciuitat. Flauiadis, subs. Theodorus episcopus Augustæ, subs. Cyrin' episcopus Patarę ciuitat. subscripsi. Ioannes episcopus Gadarę ciuitatis, subs. Cyriacus episcopus Eucarpię, subs. Abertius episcop' Hierapolis, subs. Paulus episcopus Mariamniēsis ciuitatis, subs. Eusebius episcopus Clazomenæ ciuitatis, subscripsi. *Mirus episcopus Euladrenæ ciuitatis, subs. Paulus episcopus Tripolitanę ciuitatis, subs. Eutropi' Episcopus Adadæ, subs. Olympi' Episcopus Sozopolis ciuitatis, subs. Leontius episcopus Zarenus, subs. Mamas episcopus *Aninitenæ ciuitatis, subs. Proterius episcopus ciuit. Myrrhinæ, subs. Marcellinus Episcopus *Metropolis ciuitatis, subs. Esaias episcop' Elaitanæ ciuitatis, subscripsi. Hesperius episcopus Pitanæ ciuit. subs. Abraamius episcopus *Circensis, subs. *Meonius episcopus Nyssenæ ciuitatis, subscripsi. Caiumas episcopus Marcopolitanę ciuitatis, subscripsi. Ioannes Episcopus Carrhenæ ciuitatis, subscripsi. Theodorus episcopus Antiphellenę ciuitatis, subscripsi. Quintus episcopus Phociæ, subscripsi. *Musianus episcop' ciuitatis *Lymerorum, subscripsi. Iulianus Episcopus ciuitatis Rhosi, subscripsi. Valerius Episcopus ciuitatis Laodiceæ, subscripsi. Philippus episcopus Lystiadis ciuitat. subscripsi. Alchimedes Episcopus, ciuitatis Silandi prouinciæ Lydiæ, subscripsi. Amachius episcopus ciuitatis Septenæ, subscripsi. Polycarpus episcopus ciuitatis Gabalenæ prouinciæ Lydiæ, subscripsi. Eleusinius episcopus Phani Apollinis, subscripsi. Dionysius Episcopus Ataliæ ciuitatis, subscripsi. Gemellus Episcopus Stratonicæ ciuitat. subscripsi. Niceas Episcopus Megarenæ ciuitatis, subs. Athanasius episcopus

*Hermopolis
*Myrus
*Castri Circeci.
*Musonius

 pus

nus epiſcopus Orchiſtenæ ciuitatis, ſubſcripſi. Petrus epiſcopus ciuitatis Dardani, ſubſ. Chryſippus epiſcopus ciuitatis Malli, ſubſ. Daniel epiſcopus Cadenæ ciuitat. ſubſcripſi. Thomas epiſcopus Theodoſiupolis ciuitat. ſubſ. Athanaſius epiſcop⁹ *Moſſynorũ, ſub. Dauid epiſcopus Adrianæ ciuit. ſubſ. Cyriacus epiſcop⁹ ciuit. *Egaræ, ſubſ. Paulus Πoſorum Epiſcopus, ſubſ. Iulianus presbyter agens vices Calãdionis epiſcopi, *Alicarnaſenæ ciuitatis, ſubſ. Iuuenalis epiſcopus Hieroſolymę, ſubſ. Thalaſſius epiſcop. Cęſareæ, ſubſ. Nyteras epiſcopus ciuitatis Gazæ, ſubſ. Euſebius epiſcopus Ancyræ, ſubſ. Eudoxius epiſcopus ciuit. Etennorum, ſubſ. Martianus epiſcopus Stephanæ ciuitat. ſubſ. Macarius Epiſcopus ciuitat. Enos, ſubſ. Cyriacus epiſcopus ciuitat. Eucarpiæ, ſubſ. *Baſilius epiſcopus *Palæaſpoleos, ſubſ. Patricius epiſcopus Acamaſſenæ ciuitat. ſubſ. Eutychius epiſcopus Adrianupolis veteris Epiri ciuitatis, ſubſ. Euſtathius epiſcopus gentis Sarracenorum, ſubſ. Paulus presbyter, agẽs vices Vranij reuer. epiſcopi Himerorum ciuitat. ſubſ. Helias epiſcopus Bleandrenę ciuit. ſubſ. Euſebius epiſcopus ciuit. Seleucouallæ, ſubſ. Patricius epiſcopus Adramyteorum, ſubſ. Iulianus epiſcopus Tabiæ, ſubſ. Meliphthógus epiſcopus Iuliopolis, ſubſ. Stephanus epiſcopus ciuit. Iamniæ, ſubſ. Acacius epiſcopus ciuit. Cynnæ, ſubſ. Andreas epiſcopus ciuitat. Sectoriorum, ſubſ. Paulus epiſcopus Aradi, ſubſ. Leucadius epiſcopus *Tynnieñ ciuit. ſubſ. Euphraſius epiſcopus *Laganiæ ciuit. ſubſ. Muſonius epiſcopus Brymenæ ciuitat. ſubſ. Antiochus epiſcopus ciuit. Sinopi, ſub. Helpidius presbyter, agens vices reuer. epi Paralij Adrapenę ciuitatis, ſubſ. Euphronius presbyter, agens vices Domni reuer. epiſcopi Cocuſenæ ciuitatis, ſubſcripſi. Helpidius presbyter, agens vices reuer. Antonini epiſcopi ciuitat. Amiſſinorum, ſubſcripſi.

*Aegæ

*Baſilicus
*Paleſcepſis

*Lagariæ vel Lagiæ

¶EPISTOLA CONCILII CHALcedonenſis, ad Valẽtinianum & Martianum Imperatores.

PIjſſimis & fideliſſimis & Chriſtianiſſimis Imperatoribus ac triumphatorib⁹, Valentiniano & Martiano ſemper Auguſtis, ſancta & magna synodus ſecundùm Dei gratiam & ſanctionem veſtræ pietatis congregata in Chalcedonenſium ciuitate.

Magnæ ægritudines & medicamine forti, & medico indigent ſapiente. Propter hoc igitur omnium Dominus, paſſionibus orbis terræ ſicut medicum optimum veſtrã ſuperinſtituit pietatem, vt has cõgruentibus ſanetis medicaminibus. Vos verò Chriſtianiſſimi diuinum ſuſcipientes decretum præ alijs hominibus, competentem diligentiam adhibuiſtis eccleſijs, pontificibus cõcordiæ medicinam machinantes. Vndiquè eñ nos congregãtes, omne commodãſtis auxilium, quatenùs vt factæ interimantur diſcordiæ, & paternæ fidei doctrina roboretur. Nos igitur *confidentes, & vniuerſo orbi factę tempeſtatis cauſam inquirẽtes, huius rei authorem comperimus Dioſcorũ quondàm Alexandrinorum Epiſcopum. Primùm quidem, quia epiſtolam à ſanctiſſimo archiepiſcopo ſenioris Romæ Leone directã, ad ſanctæ memoriæ Flauianũ, quondàm Conſtantinopolitanæ vrbis Epiſcopũ, recitari prohibuit reuerẽdiſſimis epiſcopis Epheſi cõgregatis, & hæc poſt ꝓmiſſiones ſuas & iuramẽta plurima, ſicut nos præſentes nouimus. Secundò verò, quia Eutychi ęgrotãti impietate Manichęi, & legitimè abdicato, tam ſacerdotiũ q̃ monachorũ principatũ, ante decrẽtum ſynodale irregulariter reddidit. Et hæc cùm ſanctiſſimus & beatiſſimus magnæ Romæ archiepiſcopus Leo per eaſdẽ literas cõuenientia decreuiſſet, & ſceleſtã Eutychis in ſcriptis damnâſſet perfidiã, dicentis: Confiteor quidem ante adunationẽ ex duab⁹ naturis Dominũ noſtrum Ieſum Chriſtũ, poſt verò vnitionem vnam eſſe naturam: & quia in DEO amantiſſimum Epiſcopum Euſebium iniqua commiſit, adhuc autem & quoſdã à diuerſis concilijs ritè damnatos, in communionem propria authoritate ſuſcepit, ſanctis regulis præcipientibus, excommunicatos ab alijs, in communionem alios non debere ſuſcipere. Et fortè ſuper tantis ac talibus iniquitatibus veniam adipiſci potuiſſet, ſi per dignam pœnitentiam adſciſceret medicinam ab hoc vniuerſali cõcilio. Sed quoniam ſuper alias ſuas nequitias & aduersùs ipſam Apoſtolicã ſedem latrauit, & excommunicationis literas aduersùs ſanctiſſimum & beatiſſimum papam Leonem facere conatus eſt, & in prioribus arroganter perſtitit iniquitatibus, & aduersùs præſentem ſanctã vniuerſalem & magnam ſynodum procax exiſtens, atque diuerſis contra ſe factis accuſationibus, omninò contemnens, reſpondere non paſſus eſt, ſemèl quoquè ac ſecundò & tertiò ſecũdùm ſanctas regulas euocatus, deſpexit occurrere: decenter ab vniuerſali cõcilio ſacerdotio eſt nudatus, & ab epiſcopali dignitate pronunciatus eſt alienus, vt his ſimilia perpetrare tentantibus, diſciplinę fieret & ſobrietatis exemplum. Quoniam quidem & diuinæ præcipiunt leges, apertè dicentes: Expellite malum à vobiſmetipſis.

*conſiderantes,

Regula ſiue decretũ de excommunicatione.

Deute. 17. b & 19. b. c
1. Cor. 5. c

Quid autem peius eſt tantis in rebus delinquente, & ità diuinos canones conculcante, & vniuerſum orbem terræ fluctuatione & tempeſtate replente, & membra Eccleſiæ diſſipante, & hæc eadem aduersùs ſe inuicèm armante? Quoniam verò inueniet aliquis & medicum (quãdò viderit membrum teneri incurabili paſſione, & corpus omne peſtiferum) ferro vtentem, & abſcindentem malè ſe habentia, vt alijs corporis partibus conferat ſanitatem, hæc verè pium veſtrum docemus imperium, vt & illius malitiam, & in

in eum prolatę (quod Deo teste dicimus) iustæ sententiæ synceritatem cósideretis. Credimus enim consonos nobis fieri & vos pijssimos & Christianissimos Imperatores, scientes vestri venerabilis imperij circa malos horrorem, & quantam pacis ecclesiasticę geritis prouidentiam, experiméto edocti. Cuius gratia & omnium Deum petim*, vestrum ampliùs custodire imperium, & pietatem solito more protegés, & tranquillè vniuersum orbem terræ regés, & iustitiam singulis subditis iudicans, & resistentes manus hostium subiugans, & vestris sceptris obtemperare compellens. Vt autem, quæ benè & secundùm DEVM cum sanctis regulis definita sunt, manifestiùs cognoscat Christianissimú vestrum imperiú, & ipsa, quæ subsecuta sunt monimentorú gesta, cum omnium nostrorú subscriptione huic relationi sociauimus.

¶PROPOSITO EDICTI Chalcedonensis concilij contra Dioscorum.

SAncta & magna & vniuersalis synodus, quæ per gratiam Dei secundùm sanctionem pijssimorum & Deo amantissimorum Imperatorum nostrorum in Chalcedonensi prouinciæ Bithyniæ ciuitate collecta est, in ecclesia sanctissima & decore ornata victricis sanctissimæ martyris Euphemiæ, omni dilecto in CHRISTO Constantinopolitanæ ciuitatis populo simul & Chalcedonésis. Peruenit ad sanctum magnumque concilium, quòd post sacerdotij ablationem ex diuinis regulis descendentem, Dioscorus, qui fuit Alexandrinorum magnæ ciuitatis episcopus, diffamare præsumit, rursùs se fore sacerdotium recepturú, quod priùs habuit: & non ad placandum largitorem Christum, sed ad iniquitatem, corruptionemque canonum diuinorum, ecclesiastico est ordine hoc abusus. Vt igitur cuncti, qui sanæ fidei sunt alumni, certum & indubitatú teneatis, quòd iusta sit super eum à sancto vniuersali concilio decreta deiectio, iustum iudicauimus has literas promulgare, signantes, quòd qui talia perpetrauit, quæ ab omnium dominatore DEO, & à tanta episcoporum multitudine ignosci non debeant, sacerdotali gratia denudatus, omninò nullá restaurationis spem poterit obtinere: quippe quo proiecto, vnà quieuit & scandalum.

¶DAMNATIO MISSA DIOScoro à sancto cócilio Chalcedoneń.

SAncta & magna & vniuersalis synodus, quæ gratia DEI secundùm constitutum pijssimorum & Deo amantissimoram principú nostrorú collecta est in Chalcedonensium ciuitate Bithynię, * i basilica sanctissimę & bonæ victricis martyris Euphemiæ, Dioscoro. Cognosce teipsum, propterea quòd diuinos canones despexisti, & inobediens extitisti huic sancto & vniuersali concilio, super quæ hæc, præter alia tua commissa, in quibus inuentus es reus, etiàm tertiò euocatus ab hac sancta & magna synodo secúdùm diuinas regulas, vt accusationibus respóderes, minimè occurristi, Octob. mensis præsentis tertiodecimo diè, à sancto & vniuersali concilio esse ab episcopatu depositum, & ab omni ecclesiastica functione submotum.

¶ITEM CLERICIS ALEXANdrinis, qui erant Chalcedone, de damnatione Dioscori.

SAncta & magna & vniuersalis synodus, quæ gratia DEI secundùm sanctionem pijssimorum & amantium Christum Imperatorum nostrorum collecta est in Chalcedoneń ciuitate Bithyniæ regionis, in martyris sanctissimæ & bonæ victricis Euphemiæ ecclesia, Charmosino presbytero & dispensatori, & * Euthalio diacono reuerédissimis, & cæteris clericis, qui hìc sunt. Cognoscat reuerentia vestra, Dioscorum (qui fuit vester episcopus) multis modis depræhensum in diuinarum regularum lęsione & ecclesiastici ordinis, insupèr verò & huic sanctæ & vniuersali synodo contumelias irrogantem, & quòd tertiò euocatus secundùm diuinos canones, contempsit occurrere, hesterno die, qui est præsentis Octobris mensis tertiusdecimus dies sabbati, à sancta & vniuersali synodo, secúdùm quod placuit ecclesiasticæ disciplinæ, tam ab episcopatu esse depositum, quàm & ab omni ecclesiastico gradu factum extraneum. Custodite igitur res ecclesiasticas vniuersas, tanquàm qui reddituri estis rationem ei, qui secundùm DEI voluntatem, & nutum pijssimorum & Deo amantissimorum Imperatorum nostrorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis sanctissimæ ecclesiæ est ordinandus episcopus.

¶EX CODICE ACVMICENSI Græco. Relatio sanctæ synodi Chalcedoneń, ad sanctę memorię Pulcheriam Augustam de damnatione Dioscori.

PIjssimę & Christum diligenti, Deoq; dilectissimæ Reginæ & Augustæ, custodi catholicę & orthodoxę fidei filię Pulcherię, sancta & magna synodus, quæ secúdùm Dei gratiá & vestri imperij sanctionem, in Chalcedonensium metropoli congregata est.

Multa tibi bona pręstentur, quæ donante digna sunt saluatore, quæ amas Christum filia & Augusta. Loquentes eńi nos ad alumná fidei, oportet ab orationibus inchoare, atq; hinc Deo laudes offerre, qa iuxta ipsam nomini euangelicam vocem, lucet lux meritorum vestrorú corá cunctis hominibus, & bona opera vestra cernentes, glorificát patrem nostrum, qui est in cælis. Eccè enim cunctis Matth. 5. b

pietatis

pietatis vestræ fulgor irradiat, impletus est per vos doctrinæ apostolicæ cursus, & zelo vestri amoris in Deũ, ignorantię caligo perculsa est, & fidei declarata concordia, nec vltrà hæreticæ pestilentiæ nobis sunt importuna zizania. Cósonamus vniuersis magisterijs pietatis, vestris id adiuti laboribus impetrantes. Per vos enim nobis fideliũ gregibus caulę replentur: per vos nunc, qui olim fuerãt dispersi, concurrunt: suntq; pastores ouibus restituti, & magistri discipulis. Qui enim dispergebat, extinctus est: sopitus est persecutor, princeps tépestatis explosus est, ipsiq; naues suas in cursu repetiêre rectores, Christo ad intelligentiam prosperè dirigente, qui ostendit in Leóe mirabili veritatem, qa sicut sapiente Petro, ità & isto vtitur assertore. Et nos quidem desiderauimus, vt omne membrum, nobiscum pariter fraterna concordia chorum gaudij celebraret: sed quia solus ille qui Alexandrinorum tenuit præsulatum, vltrò semetipsum à tantorum bonorum collegio pepulit, & nos ei cum tristitia & lachrymis denegauimus communionis nostræ consortium: quia & saluator noster, qui vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitioné veritatis venire, illum quem sordida indutum veste conspexit, regali aula competenter exclusit. Cui quia similem comperimus esse Dioscorum, ob hoc eum à sacerdotij dignitate contra vota nostra defiximus alienum. Fratribus enim scádala ponebat, vt nequam in ore suo abundauit nequitia, fallacia sua literarum Romani pontificis abnués lectionem. Vndè quia semetipsum non exhibuit bonis exemplum, remãsit sicut statua salis, vt terreat delinquentes, dum per illa, q́ gessit, pro nobis suis adiudicatoribus satisfaciat, eò quòd ex nulla duritia, qnímò nec quanta adhuc exigebat iustitia, sententiæ aduersùs eum decreta protulimus. Vndè præsumentes, ea quæ placuerunt, vestro insinuamus imperio, vt illum pro suis erroribus execretur, nostram verò sententiam probet, à quibus pro totius corporis prouidentia, quod computruerat, est abscissum. Estote igitur incolumium protectores, & sicut pij roborate fideles, & diuinæ in vobis prouidentiæ largitori hanc vicissitudinem repensate, vt tali precio illum obtineatis honorem, qui nulla successione finietur, & imperiali corona coronã immarcescibilem comparetis. His enim, qui piè dispéſationem rerum peragunt terrenarum, necessariò cælestia rependuntur, & maximè vobis, ô fidelissimi, quibus & inter tanti onera principatus, in orationibus tota vita consistit, quorum conuersatio est in psalmis, * & apud quos dignitate videntur ornati, qui se humiliant ꝓpter Deũ: quibus religióis est, vt ad eos facilè accedatur: & zel' ille cælestis, quatenùs omnibus, qui ad vestrum pertinent principatum, fructum prouideant veritatis.

1.Tim.2.a — Matth.22. — Gene.19.

*qui dũ dignitaté gratis, estis tñ humiles propter Deum:

¶EDICTVM SIVE LEGES SANctæ memoriæ Valentiniani & Martiani Imperatorum, quas quidem leges beatissimus papa Leo in suis confirmauit epistolis, quibus interdicuntur prohibenturque disputationes de fide coram vulgò, & confirmantur Chalcedoneñ concilij decreta atq; statuta.

IMperatores Cæsares, Flauius Valentinianus pontifex inclytus, Germanicus inclytus, Alamanicus inclytus, Sarmaticus inclytus, tribunitię potestatis viciessepties, Imperator viciessepties, consul septies: & Flauius Martianus pontifex inclytus, Germanic' inclytus, Sarmaticus inclytus, Alamanicus inclytus, Franc' inclytus, tribunitiæ potestatis viciessepties, Imperator*, cósul semèl, de ꝓhibitis disputationibus à Christianis ciuib' nostris Constantinopolitanis. Tandèm aliquãdò, quod summis votis atq; studijs optabamus, euenit. Remota est de orthodoxa Christianorum lege cótentio, tandèm remedia culpabilis erroris inuẽta sunt, & discors populorum sententia in vnum consensum, concordiamque conuenit. E diuersis enim prouincijs religiosissimi sacerdotes Chalcedonam venerunt iuxta nostra præcepta, & quid obseruari in religióe debeat, perspicua definitione docuerũt. Cesset igitur iam prophana contentio. Nam verè impius atque sacrilegus est, qui post tot sacerdotum sententiã, opinioni suæ aliquid tractandũ relinqt. Extremæ quippe dementiæ est, in medio & perspicuo die cómentitium lumé inquirere. Quisquis enim post veritatem repertam, aliquid vlteriùs discutit, mendacium quærit. Nemo itaq; vel clericus, vel militaris, vel alterius cuiuslibet códitionis, de fide Christiana publicè turbis adunatis & audientibus tractare conetur in posterũ, ex hoc tumultûs & perfidiæ occasionem requirens. Nam iniuriam facit iudicio religiosissimæ synodi, si quis semèl iudicata ac rectè disposita, reuoluere & publicè disputare contendit, cùm ea, quæ nunc de Christiana fide statuta sunt, iuxta apostolicas expositióes & statuta sanctorum patrum trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta, definita esse noscuntur. Nam in contemptores huius legis pœna non deerit, quia non solùm contra fidem benè compositam veniunt, sed etiàm Iudæis & Paganis ex huiuscemodi certamine prophanant veneranda mysteria. Igitur si clericus erit, qui publicè tractare de religione ausus fuerit, à consortio clericorum remouebitur: Si verò militia pręditus sit, cingulo spoliabitur. Cæteri etiàm huius criminis rei, de hac sanctissima vrbe pellentur, pro vigore iudiciario etiàm competentibus supplicijs subiugandi. Constat enim, hinc hęreticę insanię exordia, fomitemque præberi, dum publicè quidam disputant atque contendunt. Vniuersi ergò, quæ à sancta synodo Chalcedonensi

L.Nemo C. de sum. tri. & fide cath.

nensi statuta sunt, custodire debebunt, nihil postea dubitaturi. Hoc itaque nostrę commoniti serenitatis edicto, abstinete à prophanis vocib9, & vlterius definite de diuinis disputare, quod nefas est. Quia non solùm diuino iudicio peccatum hoc (prout credim9) punietur, verùm etiam legum & iudicum authoritate coërcebitur. Datum Cōstantinopoli, VII. Kalendas Februarij, Sporatio viro clarissimo, & qui fuerit nunciatus, consulibus.

¶MARTIANI IMPERATORIS edictum ad Constantinopolitanos ciues, de confirmatione gestorum Chalcedoneñ synodi, & eorum obseruatione.

VEnerabilem catholicæ orthodoxorũ fidei sanctitatem, manifestam & indubitatam vniuersis cōstituere cupiens nostra serenitas, vt maior erga diuinitatis obsequia hominibus religio traderetur, tantam atque talem synodum ex omibus penè prouincijs coadunatis episcopis, in Chalcedonensi ciuitate colligi iussit, atque ibi plurimis dieb9 tractatu habito, quod verum & infucatum Christianæ fidei esset, inuenit. Votis etenim & orationibus plurimis exorauêre diuinitatem, quatenùs sancta & plena eos veritas nō lateret. Secutique sunt statuta venerabilium patrum, ea videlicet, quæ apud Niceam trecentorum decem & octo sanctorum episcoporum sunt sententia definita, similiter & q̃ centum quinquaginta in hac amplissima coadunati vrbe constituerunt, atque ea quæ apud Ephesum pridèm statuta sunt, cùm beatissimæ recordationis Cælestinus Romanę vrbis, & Cyrillus Alexandrinæ ciuitatis episcopi, inuenêre veritatem. Quo tempore etiàm Nestorian9 error exclusus est, eius authore damnato. Quibus ità ritè & venerabiliter apud Chalcedonã inquisitis, Eutyches, q plura affirmabat illicita, cum sua assertione deiectus est, nè decipiẽdorum vlteriùs ei hominum præberetur facultas. Ordinatis itaq; religiosè & fideliter, quæ venerãdam orthodoxorum fidem fundâsse noscuntur, ità vt nulla in posterum dubitatio, vel illis qui calumniari diuinitatem assolẽt, relinqueretur: sacro nostræ serenitatis edicto venerandam synodum confirmantes, admonuimus vniuersos, vt de religione disputare desinerent, quoniam vnus & alter tanta secreta inuenire non posset, maximè cùm summo labore & amplissimis orationibus tot venerabiles sacerdotes, nisi Deo (vt credẽdum est) authore, ad indaginem veritatis nō potuerint peruenire. Verùm sicut manifesta ratiōe cognouimus, non desinunt quidam in eadem peruersitatis insania pmanere, & publicè de religione contendere populis coadunatis, & mysteria diuina, Iudęorum Paganorumque sub obtutibus, publicare & prophanare, quę rectiùs colẽda sunt, quàm inquirẽda. Oportuerat itaque in eadem pertinacia consistentes, statuta dudùm animaduersione compesci, vt pœna corrigeret, quos reuerentia iussionum emendare nō potuit. Verùm in hoc secuti consuetudinem nostram, noscentes præ omnibus, quòd diuinitas pietate lætetur, pœnam nocentium credidimus differendam, iterata hac sancientes nostræ clementię iussione, vt in futurum à prohibitis omnes abstineant, nec cōuenticula colligant super religiōe certãtes: quia in huiusmodi peruersitate & vanitate detecti, & statutas dudùm suscipient pœnas, & iudiciario motu (prout religiosis temporibus conuenit) punientur. Oportet enĩ Chalcedoneñ synodum sequi, in qua, omnibus diligenter quæsitis, ea definita sunt, q̃ pridèm tres prædicti cœtus apostolicam fidem secuti, omnibus obseruanda tradiderunt ciuibus Constantinopolitanis. Datum 3. Idus Martij, Cōstantinopoli, Sporatio viro clariss. & q fuerit nunciatus, consulibus. Et eodem exemplo scriptum Palladio viro illustri prætori Orientis, Valentiniano viro illustri prætori Illyrici, Taciano viro illustri præfecto vrbis, Vincomalo viro illustri, magistro officiorum & consuli designato.

INTERPRETATIO LEGIS THEOdosij iunioris, quam pro Eutyche, seductus à Chrysaphio, promulgauit. Quæ nunc ideò ponitur, vt quia beatę memoriæ principis Martiani lex hanc subsecuta destruxit, etiàm tali collatiōe noscatur, quid amplectendum, quidq; euitandum sit. De hæreticis Nestorianis, & fide catholica.

OLim quidem prius Nestorius, qui fuit Constantinopolitanus episcopus, noua & pestifera (præter illa quæ tradita sunt, tentans inducere) dogmatum Christianorũ puræ & orthodoxæ fidei contraria, à sancta synodo est eiect9, quę Ephesi ex vniuerso orbe principali sanctione conuenit. Quæ sancta synodus pariter cōfirmauit etiàm catholicam fidem, ab episcopis qui Niceæ congregati sunt, traditam. Et nos confirmãtes, quæ salubriter definita sunt ab eodem sancto cōcilio, quod Ephesi congregatum est, generalem promulgauimus legem, quæ tam prædictum Nestoriũ, quàm eos, qui ei similia sapiunt, damnat, pręcipientes, nè Christiano saltẽ nomine censerentur, sed vt Simoniani potiùs vocarentur, qm̃ blasphemiã Simonis dilexerunt. Definiuimus enĩ, cæteris eos debere vltionibus subiacere, quas continet pręfata præceptio. Quoniam verò præsenti tempore, dum post illa iam pridèm quietæ essent ecclesiæ, Flauianus Constantinopolitanus Episcopus & Eusebius alter episcopus, perniciosas seductiones sequendo, Nestorij *schismata ecclesijs iniecerunt, præcepimus rursùs in eiusdem ciuitatis Ephesiæ sanctiss. ecclesiam vtiquè denuò conuenire concilium

Mala definitio Theodosij, fraude decepti.

*sectiones

lium

lium, vt cum omni subtilitate vera fide firmata à sanctis ecclesijs, iniecta per eos hæresis auferret. Hæc ipsa igitur sancta synodus definiuit, obtinere quidem fidem, quę Niceę à trecẽtis decem & octo patribus tradita est, excludi verò ab episcopatu non solùm Flauianum & Eusebium, sed & Domnum, qui fuit Antiochenus episcopus, & Theodoretum, & alios quosdam, qui in eadem præfatæ hæreseos cæcitate participant, & ob hoc sacerdotalibus indigni sunt sedibus. Et nos igitur eiusdem sanctæ synodi decreta laudamus atque firmamus, hanc orthodoxam fidem putantes atque nominantes, quæ à trecentis decem & octo patribus exposita est, & firmata in sanctis concilijs, quæ Ephesi congregata sunt. Vt verò & in reliquum tempus perfectissima fiat totius solutio quæstionis, iubemus, vt in omni orbe terrarum, huic ipsi fidei, quæ in Nicea prolata est, vndiquè episcopi vniuersi subscribant per metropolitanos singulorum locorum, & hoc ipsum nobis per proprias eorum literas intimetur. Omninò autem nullus, qui Nestorij ac Flauiani, & eorum, qui eiusdem sententia hæreseos detinentur, vllo modo episcopus ordinetur: sed & si quis iam maligno præuẽtu est ordinatus, aut si quis decætero per concursum fuerit simulationemque prouectus, hic orthodoxorum proijciatur decreto pontificum, & nec vsque ad verbum eidem sanctæ fidei vel adijciatur aliquid, vel dematur. Sed nec habeat aliquid aut legat, aut transcribat, proferátve Nestorium vel terminos eius, aut codices noxios, & maximè, quos contra solas Porphyrius edidit Christianas literas, neque Theodoreti scripta: sed quicunque huiusmodi codices habet, publicè illos proferat, & cunctis videntibus igni tradantur. Et eos, qui hanc religionem colunt, vel doctores eorum, nullus neque in ciuitate, neque in agro, neque in suburbio suscipiat, neque eos secum patiatur habere consessum: alioquin reb⁹ eius publicatis, ipse perpetuo exilio relegabit, quisquis hoc egerit, vel qualislibet extiterit, vel quisq̃s codices habuerit, interdictam fidem Nestorij ac Theodoreti continentes, vt interpretationes eorum, vel qui vocantur sermones allocutorij, siue traditiones, ijsdem tormẽtis subiaceat, vel si ea quæ sunt ab illis composita, alterius nomine fuerint prænotata.

Hæc sunt D. Petri Crabbę.

Hæc lex in Nestorium rectè promulgata est, contra orthodoxos verò non benè. Sed pro illa nihilominùs vtilitate inserta est, vt sciat lector, quia sequens lex principis Martiani, ideò nominatìm de Iba nil dixit, quoniã nec in ista sic legitur: sed specialiter ab ista damnatos, specialiter soluit: generaliter verò, & illa generaliter attingit. Sicubì autẽ de Iba in huius legis (quæ sequitur) exemplaribus inuenitur, vt superfluum deputetur: quia & nos, ità nos alicubì posuisse, recolimus, quod ex verioribus Acumicen. exemplaribus duximus emendandum.

DE INFIRMANDIS IIS, QVAE contra sanctæ memoriæ Flauianum episcopum Constãtinopolitanæ vrbis sunt iniustè prolata, & confirmandis ijs, quæ meliori tractatu posteà de eo sunt prolata à sancta synodo Chalcedonensi,

ijdẽ Augusti, id est, Valentinianus & Martianus, Palladio præfecto prætoriorũ Orientis.

GLoria nunquàm gloriosa morte perimitur: nec pereunt, cùm deficient, virtutes. Immò etiàm obitu existimatio augetur bonorum, quia omnis aduersùm mortuos euanescit inuidia. Indè tanto studio ac ꝑconijs Maiorum facta laudantur: indè optimorum maxima cum veneratione memoria celebratur: indè magnorum animi virorum, exitus appetiuére verè gloriosos: quia compertũ erat, eos solummodò perpetuè mori, quorum de vita ac morte taceretur. Iudicia vel inuidiam esse, etiàm præsenti in tempore diuinum ostendit, humanumque iudicium. (Loc⁹ obscurus) Cùm enim falsa inuidia & improbè concinnata calumnia, religiosæ ac venerabilis recordationis Flauianus huius almę vrbis episcopatu fuisset expulsus, (quanuis hoc fuit pleniùs retinere sacerdotium, fidem, quam acceperat, cõseruare: is enim solus est, q̃ esse meretur episcopus) tamen ità eius reliquias & expetijt hæc sacratissima ciuitas, & recepit, vt beatior omni viuenti videretur: vt exitus ille, qui putabatur acerbus, optandus credatur fuisse, quo illam immortalem mercatus est laudem: sequutumq; est illud, quod meritis eius diuinitas ꝑstitit, vt venerabilis synodus innumerabilium penè sacerdotũ Chalcedone conueniret: quę dum fidem diligenter inquirit, authoritate beatissimi Leonis episcopi ęternę vrbis Romę & religiõis fundamenta constituit sanctę ciuitati, & Flauiano palmã mortis tribuit gloriosę. Ergò quoniam venerabilis recordationis Flauianus, tanto ac tali decoratus est testimonio, vt Eutyches, qui contrà senserat, cum sceleratis dictis suis ab omnibus vno ore damnaretur, aboleatur ille à constitutione, quæ subreptione sceleratorum, post obitũ sanctæ memoriæ Flauiani, aduersùs eum lata cognoscitur, cesserq; in totũ, cuius initiũ fuit iniquũ & iniusta sententia. Nihil obsit Eusebio quoquè & Theodoreto religiosis episcopis, qui eadẽ lege cõtinentur: quoniã nõ possunt sacerdotes constitutione damnari, quos synodicum ornat super conseruanda religiõe decretum. Expulsa itaque illa sanctione, retineat vitæ gloriæque Flauianus, quam meretur, perpetuam laudem, cæteris constantiæ erga fidem futurus exemplum. Illa igitur & magnifica authoritas tua hanc saluberrimã legem, edictis propositis, ad omnium notitiam faciat peruenire. Datum Constantinopoli pridiè Nonas ,Sporatio viro clarissimo, & qui

qui fuerit nunciatus, consulibus, Palladio præfecto prætorij.

DE CONFIRMANDIS, QVAE à synodo Chalcedonēsi contra Eutychen & eius monachos constituta sunt, ijdem Augusti Palladio præfecto prætorij. Et eodem exemplo Valentiniano præfecto Illyrici, Taciano pfecto vrbis, Vincomalo magistro officiorum & consuli designato.

AMplæ omnipotenti Deo referendę ac tribuendæ sunt gratiæ, quòd scelera nec latere cócedit, nec durare impunita permittit. Horum enim alterum, lædendi habet plurimam facultatem: alterum, peccandi cæteris pstat exemplú. Curæ igitur esse diuinitati hominum actus, & maximè reuerétiam religióis, proximè in confirmanda catholica fide euidéter apparuit, cùm Eutychen sceleratorum dogmatum sectatorem, nec latere, vt diù lateret, siuit: nec, patefacto scelere, passa est pœnam sceleris euitare. Sententijs itaq; diuinis humanisq; damnatus, synodicú decretum (vt merebatur) excepit, reus diuinitati, cui faciebat iniuriá: reus hominibus, quos decipere conabatur. Proximè etenim innumerabiles ex toto pene orbe beatissimi episcopi Chalcedone congregati, improba pdicti Eutychis, vnà cum synodo eius causa habita, expulére comméta, sequuti sanctorum definita Maiorú, quæ vel apud Niceam à trecentis decem & octo constituta sunt, vel in hac posteà alma vrbe à centú quinquaginta sunt episcopis *decreta, vel apud Ephesum, cùm Nestorij est error exclusus, presidentib⁹ Cælestino Romanæ vrbis, & Cyrillo Alexandrinæ ciuit. episcopis. Ea igitur, q̃ sunt iuxta pristinam disciplinam à reuerenda synodo Chalcedone definita, illa fide, qua deum colimus, per omnia seruanda censuimus atque censemus: quia valdè consequens est, *quingentorum viginti sacerdotú, pura mente deum colétium, definita, quæ pro orthodoxorum fide sacrosancta secúdùm patrum regulas processerunt, summa cum veneratióe seruare. Verùm quoniam principalis prouidentiæ est, omne malum inter initia opprimere; & serpentem morbum, legum medicina resecare: hac lege decernim⁹, eos, qui Eutychetis decipiuntur errore, ad exemplum Apollinariorú, quos Eutyches sequutus est, quosq; venerabiles parentum regulæ, id est, ecclesiastici canones, & principú diuorum sacratissima scita condemnant, nullum episcopum, nullum habere presbyterum, nullos *habere vel appellare clericos, ipsumq; Eutychen nomine presbyteri (quo & indignus, & spoliatus est) in totum carere. Si qui tamen contra definita nostra episcopos, presbyteros, cęterosq; clericos ausi fuerint creare, tam factos, quàm facientes, vel præsumétes sibi clericorum gradum, bonorum amissióe perculsos, exilio perpetuo præcipimus contineri: coéundi, vel colligendi, vel cógregandi monachos, aut ædificandi monasteria, nullam eos iubemus habere licétiam, locaq; ipsa (in quæ fortè cóuenire aliquandò tentauerint) confiscari, si tamen domino loci sciente conuenerint: Quòd si ignaro actore, cóductorem loci fustibus cæsum, deportationem subire censemus. Ipsos pręterea nihil ex testamento cuiusquam capere, nihil eis, qui eiusdem erroris sunt, relinquere testamento, ad nullam eos patimur adspirare militiá, nisi fortè ad *cohortaliciam vel limitaneá. Si quis etiàm extra prædictam militiá inuentus fuerit militare, vel quia ignorabatur eius in religione peruersitas, vel quia post adeptum cingulú ad hunc deuenerit errorem: solutus militia, infidelitatis suæ fructú hunc habeat, vt optimorum hominum & palatij cómunione priuetur. Nec alibi, quàm in quo natus est vico vel ciuitate, versetur. Quòd si qui eorum in hac alma vrbe (quod credi nefas est) geniti sunt, tam hac ciuitate venerabili, quàm sacratissimo comitatu, & omi excludátur metropolitana ciuitate. Et hęc quidem generaliter circa omnes constituimus, qui tali labe polluti sunt, vel polluentur. Eos autem, qui antehàc *clerici orthodoxorum fidei & monachi, qui quódàm Eutychis habitauêre diuersorium, (neque enim monasterium dicendú est, quod religionis habuit inimicos) qui ad hoc vsque insaniæ pcesserunt, vt relicto venerabilis religionis cultu, & synodico decreto, quod totius penè orbis Chalcedone coadunati *decreuére sacerdotes, infaustá Eutychetis sequantur assertionem: quia vera luce deserta, tenebras eligédas esse crediderút, omnibus pœnis, quę vel hac, vel pręcedentibus legib⁹ aduersùs hæreticos definitæ sunt, iubem⁹ teneri: immò extra Romanú expelli solum, sicut præcedentes religiosissimę constitutiones de Manichæis constituére, nè eorum venenatis fraudib⁹, sceleratisq; cómentis, innocétum & infirmorum animi decipiantur. Comperimus pręterea, quędam eos in cótumeliam religionis & inuidiam venerabilis synodicæ definitionis fuisse mentitos, conscriptisq; libris & chartarum tomis plura finxisse, quę eorum insaniam aduersùs veram fidem apertè signarent: atq; ideò præcipimus, vbicunquè huiusmodi scripta reperta fuerint, ignibus cócremari. Eos verò, qui vel scripserint, vel alijs legenda tradiderint docédi studio vel discédi, censem⁹ deportatione puniri. Docéndi etenim hāc infaustam hæresim, sicut pridèm edictis serenitatis nostræ continetur, omnibus adimimus facultatem: quia vltimo supplicio coércebitur, qui illicita docere tentauerit: Eos verò, q̃ discendi studio audiêrint scelerata disserétem, decem librarum auri mulcta compescimus. Ità enim materia subtrahetur erroris, si peccatorú & doctor defuerit, & auditor, Palladi parens charissime. Illustris itaque & magnifica autho-

*declarata

*630

*creare

for. *habitū qdem sunt clerici

*definiêre

Hæreticorū scripta comburenda.

authoritas tua, edictis propositis, omnibus faciat nota q̃ iussimus, cognoscentibus moderatoribus prouinciarum, eorumque officijs, defensoribus etiàm ciuitatum. Quòd si ea quę *mera fide & sancto proposito custodienda censuimus, aut neglexerint, aut permiserint temerari: denarum librarum auri mulcta perculsi, vt religionis legumque proditores, etiàm existimatione laborabunt. *vera

Datum 15. Kalen̄ Augusti, Constantinopoli, Sporatio, & qui fuerit nunciatus, consulibus. Legi. Eodem exẽplo scripta Valẽtiniano viro illustri p̃fecto Illyrici, & Taciano p̃fecto vrbis, & Vincomalo magistro officiorum, & consuli designato. Datum 15. Kalen̄ Augusti, Cõstantinopoli, Sporatio viro clarissimo, & qui fuerit nunciatus, consulibus.

RELATIO SANCTAE SYNODI Chalcedonen̄, ad B. Papam Leonem, de omnibus gestis generaliter.

SAncta & magna & vniuersalis synodus, quę per gratiam Dei, & sanctionem pijssimorum & amatorum Christi Imperatorũ nostrorum, collecta est in Chalcedonẽsium metropoli prouinciæ Bithyniæ, sanctiss. & beatiss. Romanorum archiepiscopo Leoni. Repletum est gaudio os nostrum, & lingua nostra exultatione. Hanc tãquàm propriam nobis prophetiam gratia coaptauit, à quib[9] pietatis est restitutio confirmata. Quid enim fide sublimius ad lætandum? Quid agnitiõe Dominica festiuius ad coronas, quam nobis olim saluator ipse tradidit ad salutẽ, inquiens: Euntes, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris, & filij, & spiritussancti, docentes eos seruare omnia, quæcunque mandaui vobis. Quam velit auro textam seriem, ex veste Christi & pręcepto legislatoris venientem vsque ad nos, ipse seruâsti, vocis B. Petri omnibus constitutus interpres, eius fidei beatificationem super omnes adducẽs. Vndè & nos, quippe vt inchoatore bonorũ, ea ad vtilitatem vtentes, Ecclesiæ filijs hæreditatem sortemque veritatis ostendimus, nõ singulatìm faciente in occulto vnoquoque doctrinam, sed vno spiritu, vna conspiratiõe atque concordia confessionẽ fidei declarantes, & eram[9] in cõmuni corona gaudij, quasi in Imperialibus cœnis, delicijs spiritalibus epulantes, quas per tuas literas Christus pręparauerat inuitatis, & supercælestem sponsum inter nos cõuersantem nos cernere putabamus. Si enim vbi sunt duo aut tres congregati in nomine eius, ibì se in medio eorũ fore perhibuit: quantam circa sacerdotes peculiaritatẽ potuit demonstrare, qui & patrię & labori suæ confessionis notitiam prætulerũt? Quibus tu quidem sicut membris caput præeras, in his qui tuum tenebant ordinem, beneuolentiam pręferens: Imperatores verò ad ornandum decentissimè præsidebãt, sicut Zorobabel & Iesus, ecclesiæ Hierusalẽ ædificationẽ renouare circa dogmata adnitẽtes.

Psal. 125.

Matt. 28. d

Matt. 18. c

Et fuerat vtiquè aduersarius tanquàm bestia extra caulas apud semetipsum rugiens, nullũ pręualens capere, nisi semetipsum ei ad capiendũ iniecisset is, qui Alexandrinorũ quondàm pontifex fuit. Qui multa priùs pessimè operatus, superuicit: priora sequentibus superauit. Nam beatum illũ inter sanctos Constantinopolis pastorem Flauianum, apostolicam proferentem fidem, & DEO amantiss. episcopum Eusebium, præter omnem canonum consequentiã deposuit atq; damnauit, Eutychen pro impietate damnatum, suæ tyrannidis decretis innoxium statuit, & dignitatem, quæ à vestra illi ablata fuerat sanctitate, (quippe vt ab eo, qui hac gratia erat indign[9]) ille restituit, & in summa (sicut singularis ferus) in vineã irruens, quam optimè reperit plãtatam, euertit: quam verò vt infructuosam, eradicatã rursùs induxit. Et eos q̃dem, qui ea, quæ pastorum sunt, sapiunt, abscidit: eos verò, qui lupi demõstrati sunt, super oues imposuit. Et post hęc omnia, insupèr & cõtra ipsum, cui vineæ custodia à saluatore commissa est, extẽdit insaniam, id est, contra tuam quoquè Apostolicam sanctitatem. Et excommunicationem meditatus est contra te, qui corpus Ecclesiæ vnire festinas. Et dum de talibus pœnitere eum potiùs oporteret, dum deberet misericordiã lachrymis postulare, tanquàm malè sobrius exultabat, epistolam quidem tuæ respuens sanctitatis, omnibus verò dogmatibus veritatis aduersans. Et quidẽ oportebat eũ mox inter illos, vt in quorũ se ipse statuit parte, relinquere. Quoniã verò saluatoris profitemur nos esse discipulos, qui omnes homines saluos fieri vult, & ad cognitionem veritatis accedere, opere hanc in eo misericordiam festinauim[9] confirmare, & eum cum fraterna mansuetudine ad iudicium vocabamus, nõ quasi tentantes abscindere, sed excusationis ei locum saluandi causa tribuentes. Et orabamus eum declarari victorem cõtra eos, qui eum diuersis accusationibus inscribebant, vt festiua celebrique lætitia concilium consummantes, in nullo superaremur à satana. Sed ille in semetipso inscriptam conuictionem conscientiæ habens, refutatione iudicij, accusationib[9] suis assensit, & legitimas ad se factas tres euocationes abiecit. Propterea ergò decretum, quod ipse contra semetipsum peccando p̃tulerat, hoc (prout potuim[9] leuigando) firmauimus, lupum pastorali pelle nudãtes, qua priùs quoquè figuraliter, seu in speciem tantummodò cõuincebatur obtectus. Vsq; ad hęc nobis tristia prouenientia cessauerũt, & bonorum gratia mox effulsit: & vnũ zizaniorum euellentes, mũdo tritico vniuersum mundũ cum voluptate cõpleuimus. Et tanq̃ euellendi ac plantandi potestatem sumẽtes, incisionem quidem vnius tantũmodò ingemuimus, bonorum verò vbertatem diligenter plantauimus. Deus enim erat, qui opera-

1. Tim. 2. a

 batur.

batur. Et quæ suo sponso cōcilium coronauit ornata decore victoriæ Euphemia, quæ tanquàm propriam confessionem, fidei definitionem suscipiens à nobis, suo sponso p pijssimum Imperatorem & amicam Christi Augustam obtulit, omnem quidem perturbationem cōtrariorum sedans, veritatis autem confessionē roborans, vt amicam, & manu ac lingua vniuersorum decretis pro demonstratione subscriptā. Hæc sunt q̄ tecum, qui spiritu præsens eras, & complacere tanq̄ fratribus deliberâsti, & qui penè per tuorum vicariorum sapientiam videbaris à nobis, effecimus. Indicam' verò, quia & alia quædam pro rerum ipsarū ordinata quiete, & propter ecclesiasticorum statutorum definiuimus firmitatem, scientes quia & vestra sanctitas addiscens, & probatura, & confirmatura est eadem. Eam nanq; consuetudinē, quæ ex longo iam tēpore permansit, quam habuit Constantinopolitanorum sancta Dei ecclesia, ad ordinādum metropolitanos prouinciarum, tam Asianæ q̄ Ponticæ, vel Thraciæ, & nunc synodali decreto nō tantùm firmauim', sed aliquid Cōstantinopolitanę p̄stantes, quantùm metropolitanis vrbibus ad quietem cōgruere visum est, eō quòd frequenter episcopis vitā finientibus, multæ turbæ nascuntur, absque rectore clericis ac populis remanentibus, qui per easdem sunt ciuitates, & ecclesiasticum confundentes ordinem, quod nec vestrā latuit sanctitatem, quàm maximè propter Ephesios, vndè quidā vobis sępiùs importuni fuerunt. Cōfirmauimus autē & centum quinquaginta sanctorum patrum, qui in Constantinopoli congregati sunt, regulā, sub piæ memoriæ maiore Theodosio, quæ præcepit, post vestram sanctissimam & Apostolicam sedem, honorem habere Cōstantinopolitanam, quæ secunda est ordinata, confidentes, quia lucente apud vos Apostolico radio, & vsque ad Constantinopolitanorum ecclesiam consuetè gubernando illum spargentes, hunc sępiùs expāditis, eo quòd absq; inuidia consueueritis vestrorum bonorum participatione ditare domesticos. Quæ igitur definiuimus, ad interemptiōem quidem totius confusionis, confirmationem verò ecclesiasticæ ordinationis definiuimus. Hæc, sicut propria & amica, & ad decorem conuenientissima, dignare complecti sanctissime & beatissime pater. Qui enim locum vestræ sanctitatis obtinent sanctissimi episcopi Paschasinus & Lucentius, & qui cum eis est reuerendissimus presbyter Bonifacius, ijs ità constitutis vehementer resistere tentauerūt, proculdubiò à vestra prouidentia inchoari & hoc bonum volentes, vt sicut fidei, sic bonæ ordinatiōis vobis deputetur effect'. Nos enim curantes tam pijssimos & Christi amicos Imperatores, qui super hoc delectantur, quàm clarissimū senatum, & totam (sicut dicere conuenit) imperij ciuitatem, opportunum credidimus esse, honoris eius cōfirmationem ab vniuersali cōcilio celebrari, & velut hæc à tua sanctitate fuerint inchoata, cō q̄ fouere semper studeas, roborauim' præsumentes, dum nouerimus, quia q̄cquid rectitudinis à filijs fit, ad patres recurrit, facientes hoc proprium sibi. Rogamus igitur, & tuis decretis nostrum honora iudicium, & sicut nos capiti in bonis adiecimus cōsonantiam, sic & summitas tua filijs (quod decét) adimpleat. Sic enim & pij principes cōplacebunt, qui tanquàm legem tuę sanctitatis iudicium firmauerunt, & Constantinopolitana sedes suscipiet præmium, quæ omne semper studium vobis ad causam pietatis expleuit, & semetipsam vobis ad concordiam eodem zelo coniunxit. Vt autem cognoscatis, quia nihil alicui donando per gratiam fecimus, aut per inimicitias aduersando, sed (quippe nutu gubernati diuino) omem vobis gestorum vim insinuauim', ad cōprobationem nostræ synceritatis, & ad eorum quę à nobis gesta sunt, firmitatem & consonantiam. Scripsi pridiè Caleñ Aprilis, feria tertia, indictione 13.

videlicet anno Domini 383.

EPISTOLA SANCTISSIMI ET BEATISSIMI atque apostolici, Dei gratia per omnia ipleni Leonis papę, omia gesta sanctæ Chalcedoneñ synodi cōfirmantis, & sola illa infringētis, quæ per ambitionem Constantinopolitanorum gesta sunt cōtra Niceni statuta concilij. Quę quidem epistola respondet ad relationem sanctæ synodi suprascriptam:

Omnem quidem fraternitatem vestram nôsse non ambigo, definitionem sanctæ synodi &c. *Hæc epistola in epistolari Leonis papæ, epistola 59 ponitur.*

ACTIO QVARTA CHALcedoneñ concilij.

Consulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & q̄ fuerit nunciatus, 16. Kaleñ Nouemb. Chalcedone secundùm iussionem sanctissimi & pijssimi domini Martiani perpetui Augusti, congregatis in sanctissima ecclesia sanctę martyris Euphemię, gloriosissimis iudicibus, hoc est, magnificentissimo & gloriosissimo pręfecto sacrorum prętoriorum Palladio, & magnif. & glorios. pręfecto vrbis Taciano, & magnif. & glorios. magistro sacrorū officiorum Vincomalo, & magnif. & glorios. ex magistro Martiali, & magnif. comite deuotissimorum domesticorū Sporatio, & magnif. comite sacrorum priuatorū Genethlio: ad hæc & gloriosissimo senatu, hoc est, magnif. & glorios. expræfecto & exconsule ac patricio Florētio, & magnif. & glorios. exconsule ac patricio Senatore, & magnif. & glorios. exmagistro & exconsule & patricio Nomo, & magnif. & glorios. expræfecto & exconsule & patricio Protogene, & magnif. & glorios. exp̄fecto vrbis Zoilo, & magnif. & glorios. exp̄fecto vrbis Theodoro, & magnif. & glorios. exp̄fecto Apollonio, & magnif. & glorios. expræposito sacri cubiculi Romano, & magnif. & glorios.

exprȩfecto Illyrici Theodoro, & magnif. & gloriof. exprætecto prætoriorum Constãtino,& magnif. & gloriof. expræposito sacri cubiculi Artaxerxe. Congregato auté & sancto vniuersaliq; concilio, quod secũdùm diuinam sanctionem in Chalcedonensium ciuitate collectum est, Paschasino & Lucentio reuerend. episcopis, & Bonifacio reuerend. presbytero, habentibus locũ sanctiss. & Deo dilectiss. episcopi senioris Romæ Leonis, & Anatolio magni nominis Constantinopolis nouæ Romæ episcopi, & reliquis sanctiss. & reuerend. episcopis, id est, Maximo Antiochiæ Syrię, Quintillo Heracleæ Macedonię, habente locum Anastasij episcopi Thessalonicen̄, Stephano episcopo Ephesi, Luciano Byziæ, habente locum Cyriaci episcopi Heracleæ Thraciæ, Diogene Cyzici, Petro Corinthi, Florẽtio Sardeorum, Eunomio Nicomedię, Eusebio & Constantino presbyteris, habentibus locum Anastasij episcopi Niceæ, Eleutherio Chalcedonæ, Melerio Larissæ, habente locũ Domni episcopi Apameæ Syriæ secundæ, Amphilochio Sidæ, Iuliano Coénsis ciuitatis, habente locum & ipso sedis apostolicæ Romæ, Theodoro Tarsi, Cyro Anazarbi, Constantino Bostrorum, Photio Tyri, Theodoro Damasci, Nonno * Edesæ, Simeóe Amidæ, Ioãne Sebastiæ, Seleuco Amasiæ, & reliqua synodo. Et residentibus om̃ibus ante altaris sanctissimi cancellos, propositis in medio sacrosanctis euangelijs, Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Vt sciamus, quæ gerenda sint, relegãtur ea quæ in præcedentibus sunt audientijs constituta. Constantinus vir deuotus magistrianus & secretarius, ex scheda gestorũ sub consulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nũciatus, octauo Idus Octobris Chalcedóe inter alia legit: Magnificentissimi & gloriosissimi iudices, & amplissimus senatus dixerunt: De orthodoxa quidem & catholica fide integriùs & subtiliùs in concilio post hunc diem inquisitioné fieri oportere perpendimus. Quoniam auté Flauianus reuerendæ memoriæ, & Eusebius reuerend. episcopi, ex gestorum & cognitionum perscrutatione, & ipsa voce aliquorum, qui priores fuerant in illo concilio, & se errãsse dicentium confessione, quòd vanè fuerint cõdemnati, qui nihil in fide peccauerãt, probãtur iniustè damnati, videtur nobis secũdùm hoc, quod Deo est placitum, iustum esse, si visum fuerit sacratiss. & pijss. *domino nostro, increpationi simili subiacere Dioscorum Alexandriæ, & Iuuenalem reueren. episcopum Hierosolymorũ, & Thalassium reuerend. episcopum Cæsareæ Cappadociæ, & Eusebium reuerend. episcopum Ancyræ, & Eustathium reuerend. episcopum Beryti, & Basilium reuerend. episcopum Seleuciæ Isauriæ, qui potestatem habuerunt, & principes tunc fuêre concilij, & cadere secũdùm canones de sancta synodo, vt alieni à dignitate episcopatûs existant, om̃ibus quę subsequuta sunt, à sacro vertice cognoscẽdis. Post aliqua magnificentissimi & gloriosiss. iudices & amplissimus senatus dixerũt: Vnusquisq; reuerendiss. episcoporũ huius præsentis sancti concilij, quomodò credit, per scripturam sinè aliquo metu, solius DEI timorem præ oculis habens, festinet exponere, sciens quia sacratissimus & pijss. dominus noster Imperator secundùm Nicenam expositionem sanctorum patrum trecẽtorum decem & octo, & secũdùm expositionem sanctorũ patrum centum quinquaginta, qui post hæc collecti sunt, & secundùm canonicas epistolas & expositiones sanctorum patrũ, Gregorij, Basilij, Hilarij, Athanasij, Ambrosij, & Cyrilli canonicas duas epistolas, q̃ sunt in primo Ephesino publicatæ concilio atq; firmatæ, credit, nullo modo ab eorum fide recedens. Nam & reueren. archiepiscopus senioris Romæ Leo pro cõtentione, quæ ab Eutyche infideliter & cõtra catholicam religionem facta est, videtur ad reuerendissimæ memoriæ Flauianũ epistolam direxisse. Beronicianus vir deuotus secretarius, ex alia scheda gestorum, recitauit ea quæ acta sunt: Consulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & eius qui fuerit nunciatus, sexto Idus Octob. Chalcedonę. Et post alia legit: Magnificẽtissimi & gloriof. iudices & ampliss. senatus dixerũt: Differatur auditio vsq; ad dies quinq;, vt inter hęc vestra sanctitas cógregetur ad sanctiss. achiepiscopum Anatolium, & de fide cõmuniter cogitetis, vt ij qui dubitãt, doceãtur. Et post reliqua, magnif. & gloriof. iudices & amplis. senatus dixerunt: Necessarium non est, om̃es vos conuenire. Sed quoniam consequens est credere dubitantes, reueren. episcopus Anatolius eligat ex ijs, qui subscripserunt, quos putauerit esse dignos, vt doceant dubitãtes. Post reliqua, magnif. & gloriof. iudices, & amplissimus senatus dixerunt: Interloquutio, quæ præcessit, tradatur effectui. Magnificẽtissimi & gloriof. iudices & ampliss. senatus dixerũt. Manifestatis ijs, quæ iam pridèm constituta sunt, quod placuit reuerendo cõcilio de sancta fide, ipsum nos doceat. Paschasinus & Lucentius reuerendissimi episcopi, & Bonifacius reuerend. presbyter, vicarij sedis Apostolicæ, per Paschasinum virũ reuer. episcopũ dixerũt: Sancta & beatissima synodus fidei regulam, quę apud Niceã à patribus est cõstituta, sequitur & tenet, sed etiàm & centum quinquaginta apud Constãtinopolim, sub sanctę recordationis Theodosio maiore cógregata synodus, ipsam fidem confirmauit, cuius symboli expositionem à beatæ recordatiõis viro Cyrillo apud Ephesum expositam (quãdò Nestorius est pro sua calliditate damnatus) similiter amplectitur. Tertiò verò beatissimi & apostolici viri vniuersalis ecclesiæ papæ Leonis, Nestorij & Eu-

*Edessæ,

*concilio

Habentur actione huius concilij prima.

Epistola 8.

tychetis hæresim damnantis, directa scripta, quid vera fides habeat, exposuerũt. Similiter verò & sancta synodus hãc fidem tenet, hanc seqtur, nihil ampliùs nec addere potest, nec minuere. Qua expositione interpretata græcè per Beronicianum, videlicet secretarium diuini consistorij, reuerend. episcopi clamauerũt: Omnes sic credimus, Sic baptizati sumus. Sic baptizam⁹, sic credimus. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Quoniam sacra euãgelia posita à reuerentia vestra perspicimus, singuli reuerend. episcopi, qui conuenerunt, doceãt, si expositio trecẽtorum decem & octo sanctorum patrum, qui olim in Nicea collecti sunt, & post hæc centum quinquaginta, qui in regia congregati sunt ciuitate, consonant epistolæ reuer. papæ Leonis. Anatolius reuerend. episcopus regiæ Constantinopolis, dixit: Epistola sanctissimi & Deo amãtissimi archiepiscopi Leonis, cõsonat symbolo trecentorum decem & octo sanctorũ patrum, qui apud Niceam, & centum quinquaginta, qui apud Constantinopolim posteà sunt collecti, qui eandem fidem cõfirmauerunt: sed & ijs, quę in Ephe-so sub beatissimo & sanctissimo Cyrillo gesta sunt ab vniuersali & sancto cõcilio, quandò maledictum Nestoriũ cõdemnauit. Quapropter consensi, & eidem epistolæ libenter subscripsi. Paschasinus & Lucẽtius viri reuerend. episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarij sedis Apostolicę, per virum reuerend. Paschasinum dixerunt: Manifestum est, nec poterit dubitari, vnam fidẽ beatissimi papæ sedis Apostolicæ rectoris Leõis, cum trecẽtorum decẽ & octo apud Niceam patrum concordare atque detineri, cẽtum quoquè quinquaginta apud Constantinopolim cõgregatorum sacerdotum, qui eãdem fidem firmauerunt: sed & Cyrilli sanctę recordatiõis viri apud Ephesum (quandò Nestorius pro suo errore damnatus est) statuta in nullo penitùs discordare. Ideoq; etiàm beatiss. papæ epistolam, quę illam fidem exposuisse, causa erroris Eutychis, est visa, vno sensu, vno quoquè spiritu videtũ illi fidei esse cõiuncta. Maximus reuer. episcopus Antiochiæ Syriæ, dixit: Cõcordat epistola sanctiss. archiepiscopi regiæ Romæ Leonis, expositionibus trecentorum decem & octo apud Niceã sanctorum patrũ, & centũ quinquaginta apud Constãtinopolim nouam Romam, & in Epheso à sanctiss. episcopo Cyrillo expositę fidei. Et subscrip. Stephanus reueren. episcopus Ephesi, dixit: Concordat, & subscripsi. Diogenes reuer. episcop⁹ Cyzici, dixit: Cõsonat, & subs. Cyr⁹ episcop⁹ Anazarbi, dixit similiter: Cõsonat, & subs. Constãtinus reue. episcopus Bostrorum Arabiæ, dixit: Consonat, & subs. Ioãnes reue. episcopus Sebastiæ Armeniæ primę, dixit: Secũdùm intellectũ meum intentio epistolæ sanctiss. archiepiscopi Romæ Leonis, cõsonat fidei trecentorũ decẽ & octo, & centum quinquaginta, qui post hæc apud Constantinopolim cõgregati sunt, & expositiõi, quæ in Epheso in dãnatione impij Nestorij facta est, cui beatiss. Cyrillus ꝑsidebat. Et in ea epistola subs. Constãtinus episcopus Meletinæ, similiter. Seleucius episcopus Amasię similiter. Patricius episcopus Tyanorum, similiter. Theodorus episcop⁹ Damasci, similiter. Photius episcop⁹ Tyri, similiter. Simeonius episcopus Amidæ, similiter. Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ, similiter. Theodorus episcopus Tarsi, similiter. Francion episcopus Philippopolis, similiter. Eusebius episcopus Dorylei, similiter. Florentius episcopus Sardeorum, similiter. Amphilochius episcopus Sidæ, similiter. Marinian⁹ episcopus Synnadorum, similiter. Epiphanius episcopus Pergę, similiter. Onesiphorus episcopus Iconij, similiter. Petrus episcopus Gangrorum, similiter. Theodosius episcopus Canothæ, similiter. Sabas episcopus Palti, similiter. Epiphanius presbyter, habẽs locũ * Aetherici episcopi Põpeiopoleos, similiter. Philotimus presbyter, habẽs locum * Themestij episcopi Amastridis, similiter. Abraami⁹ episcopus Castri Circeñ, similiter. Eudoxi⁹ episcopus Etennorum, similiter. Eugenius episcopus Cotenorũ, similiter. Obrimus episcopus Coracesij, similiter. Neon episcop⁹ Psyllij, similiter. Theophilus episcopus Orei, similiter. Verus presbyter, obtinens locũ Maræ episcopi Cordilusorũ, similiter. Sebastianus episcopus * Beroëæ, simil. Aristomachus episcopus Colonæ, simil. Iulianus episcopus Coensis, simil. Theodoretus episcop⁹ Cyri, simil. Cecropius episcopus Sebastopolis, simil. Acacius episcop⁹ Ariarathiræ, similiter. Atticus episcopus Zelorum, simil. Heraclius episcopus Comanorum, simil. Meletius episcopus Larissæ, simil. Olympi⁹ episcopus Paneadis, simil. Timotheus episcopus Balaneorum, simil. Iulianus episcopus Rhosi, simil. Paulus episcopus Mariamniæ, simil. Atarbi⁹ episcopus Trapezuntis, simil. Photinus diaconus, vicarius Dorothei, episcopus Neocæsareæ, simil. Ioannes episcopus Polemonij, simil. Gratidian⁹ episcopus Cerassuntis, simil. Ioannes episcop⁹ Carrhæ, simil. Rhenus episcopus Iunopolis, simil. Caiumas episcopus Marcopolis, simil. Athanasius episcopus Pari insulæ, simil. Basilius episcopus Traianopolis, simil. Docimasius episcop⁹ Maronęę, simil. Seren⁹ episcopus Maximianupolis, simil. Eusebius episcopus Seleucobeli, similit. Eusebius & Constãtinus presbyteri & vicarij Anastasij Niceæ, simil. Porphyrius archidiaconus, locũ tenens Vranij episcopi Emisæ, simil. Theodorus episcopus Claudianupolis, simil. Ioannes episcopus Germaniciæ, simil. Euoltius episcopus Zeugmatis, simil. Quintillus episcopus Heracleæ, tenens locũ Anastasij Thessaloniceñ, & Petrus episcopus Corinthi, & Atticus episcopus Nicopolis, & Lucas

* Themistij

*Beroeæ

Lucas episcop⁹ Dyrrhachij,& Martyrius episcopus Gortynæ,& Constantinus episcopus Demetriadis,tenens locū Vigilātij episcopi Larissæ,& reuerend.Macedoniæ primæ episcop⁹,id est, Zoson Philipporum episcopus, & Eusebius episcopus Topiri, & Maximus episcopus Chersonesi,& Nicolaus episcopus Stoborū,& Ioannes episcopus Parthenopolis,& Dardanius episcopus Bargylæ, & Honoratus episcopus Thassi,& Niceas episcop⁹ Megarę Helladis,& Ioannes episcopus Messenæ,& Ophelim⁹ episcopus Tegeę,& Athanasius episcopus Opuntis,& Ireneus episcopus Naupacti,& Domninus episcopus Plateæ,& Onesimus episcopus Argorū, & Marcus episcopus Eurię veteris Epiri,& Peregrinus episcopus Phœnicię,& Eutychi⁹ episcopus Adrianupolis,& Claudius episcop⁹ Anchiaxi,& Sotericus episcop⁹ Corcyræ,& Petrus episcopus Echineorum nouæ Epiri, & Eusebius episcopus Apolloniæ Cretæ,& Cyrillus episcopus *Subritis Cretæ, & Gennadius episcopus Gnosi, & Demetrius episcopus Lappæ,& Euphrates episcop⁹ Eleuthernæ,tenens locum Pauli episcopi Candiæ, ex charta dictauerunt notis per Zosontem episcopum Philipporum:Nos sanctorum patrū trecentorum decem & octo fidem, quæ est salus nostra,& seruamus,& cum ipsa vitā nostram complere oramus. Necnon & centum quinquaginta, per nullum modum antedictæ fidei dissonat,quam & seruantes exequimur,& omnia quæ acta sunt & decreta in prima Ephesiaca synodo,cuius præsides fuerūt beatiss.Cælestinus apostolicæ sedis præsul,& beatiss.Cyrillus episcopus magnæ ciuitatis Alexandrię,& summè orthodoxum esse sanctissimum patrem nostrum archiepiscopum Leonem,perfectissimè nouimus. Factum est autē nobis certū, de epistola missa ab ipsius beatitudine sanctiss. episcopis Paschasino & Lucentio,qui locum continent Apostolicæ sedis,qui nobis dilucidauerunt, quæ linguæ obscuritas secernere subsannabat. Quandò enim secundùm iussionem potestatis vestrę, ad sanctiss. archiepiscopum Constātinopolis magnæ ciuitatis Anatoliū, & ad considentem ei sanctiss.synodum,peruenimus, volentes, de quibus pauloantè dubitabamus, doceri,inuenimus ipsorum sanctitatē paratissimam ad expellendam omnem dubitationē. Omnem enim hominem anathematizabant separantem à diuinitate carnem Dñi & Dei saluatoris nostri Iesu Christi,quam sibi adunauit de sancta virgine Maria genitrice Dei, & non dicentem,quæ Deum decent, & quæ conueniunt ipsius essentiæ incōfusè,& indiuisè,& sinè cōuersione.Et per hoc nobis satisfactum est.Et per omnia cōsonare ęstimātes præscriptis sanctis patribus,huic epistolę consensimus & subscripsimus omnes antedicti reuerend.episcopi.Omnes de Illyrico eādem vocem dedimus, cui omnes consentimus.Leontius episcopus Ascalonis, & Photinus episcopus Lyddæ,& Paulus episcopus Anthedonis, & Heraclius episcopus Azoti, & Stephanus episcopus Iamniæ,& Polychronius episcopus Antipatridis, & Pancratius episcopus Libyadis, & Zosimus episcopus Minoidis,& *Anianus episcopus Capitoliadis,& Zebēnus eps Pellę,& Ioannes episcop⁹ Tiberiadis,& Ioānes episcopus Gadaron,& Beryllus episcop⁹ *Aialę,& Aretas episcopus Elusæ,& Musonius episcopus Zoaræ,& Marcianus episcopus *Ili, ex charta dictauerūt p Ananiū episcopūCapitoliadis:Nos sanctorū patrum trecentorū decem & octo,qui in Nicea ciuitate conuenerunt, fidem semper seruauimus,& seruamus, & cum ea vitæ nostræ finem complere oramus. Sequimur autē & centum quinquaginta nullo modo dissonātem.Consentimus autem actis & constitutis in prima Ephesina synodo à beatis.& sanctissimæ memoriæ Cyrillo, qui fuit episcopus Alexandriæ magnæ ciuitatis. Sed & lecta est nobis epistola beatiss.& Deo amantissimi archiepiscopi Romani Leonis,in plurimis rectè habens & prædictis consonans,& cōsentimus.Aliqua autem nobis ex ipsa apparuerunt verba, vt partitionem & separationem aliquam demonstrantia sic volentibus sapere. De quibus & ab initio ante vestram clementiam certabamus, & tunc à vestra iussi exire magnificentia,audiebamus à sanctissimis patribus & episcopis & presbyteris locū continentibus sanctissimi & DEI amatoris precipui archiepiscopi Leonis, quia nullam dicunt partitionem in Domino & saluatore nostro Iesu Christo, sed vnum eundemque Dominum filium Dei. Propter quod consensimus,& tomo subscripsimus. Existimauimus autem & nunc ipsos, quia si inuitati fuerint à vestra magnitudine,eadem *confitebuntur. Pro vtilitate totius mundi omnes prædicti reuerendissimi episcopi eadem diximus,& his cōsentimus.Nunechius episcopus Laodiceæ Phrygiæ Pacatianę,dixit:Epistola beatissimi Leonis, in qua & subscripsi, cōsonat expositioni fidei sanctorum patrū, qui in Nicea, & centum quinquaginta, qui congregati sunt in Constantinopoli, & synodo Ephesina,cuius præsidens fuit beatissimus Cyrillus. Nonnus reuerend. episcopus *Edesæ, similiter. Polychronius episcopus Epiphaniæ,similiter.Alexāder Sebastiæ episcopus,similiter. Eunomius episcop⁹ Nicomediæ,similiter. Callinicus episcopus Apameæ Bithyniæ,simil. Theodorus episcopus Tripolis,sim.Apragmonius episcopus Chij, sim.Cossinius episcop⁹ *Hierocæsareæ,sim. Eulogius episcopus Philadelphiæ,sim. Epiphanius episcopus Cestriæ,sim. Andreas eps Sectoriorū,sim. Iulian⁹ eps Celēderitis,sim. Patricius eps Acamasæ,simil. Dionysius episcopus Attaliæ,sim.Helias eps Bleādri,simil. Romanus eps Myron,sim.Neoptolemus eps Carnon,

*Subriti

*Aila

*Ilij

recti⁹ for. cōfessuros,

trice virgine Maria ad similitudinem omniũ nostrûm sinè peccato, super hæc & omẽs hęreses, quæ extra Ecclesiam catholicam sapiũt & docent. Et subscriptiones: Hieracus episcopus *Asuitorum porrexi. Sabinus episcopus *Doctitorum, porrexi. Ianuarius episcopus Leonton, porrexi. Apollonius episcopꝰ Taneorum, porrexi. Ioannes episcopus Pselchis, porrexi. Isaac episcopus *Taneorum, porrexi. Pasmcius episcopus *Paralteorum, porrexi. Eulogius episcopus Athribitorum, porrexi. Iron episcopꝰ Tenissæ, porrexi. Stephanus episcopus Gerisorum, porrexi. Theophilus episcopus Erythræ, porrexi. Theophilus episcopꝰ Cleopatridis, porrexi. Isidorus episcopus Sethroitorum, porrexi. Omes reuerend. episcopi clamauerũt: Dogma Eutychis quarè nõ anathematizauerunt? Cum impostura petitiones porrexerunt. Epistolæ Leonis subscribant, anathematizãtes Eutychen & dogma eius. Consentiant epistolæ Leonis. Eludere nos volunt, & discedere.

*Oassorum, *Tuccitorũ

Diogenes reuerend. episcopus Cyzici, dixit: Synodus propter Eutychẽ facta est, nõ propter alterum aliquem. Romanus episcopus propter ipsum scripsit. Omnes consensimus epistolæ consequenter habenti expositioni sanctorum patrum. Consentiant & isti epistolæ sanctiss. Leonis. Paschasinus & Lucẽtius viri reuerendiss. episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarij sedis apostolicæ, p Paschasinum, dixerunt: Dicant, si consentiunt epistolæ Apostolicæ sedis, & si anathema dicũt Eutycheti. Acacius reueren. episcopus Ariarathiræ, dixit: Suggerimus anathematizare eos Eutychen, qui dixit ante incarnationem duas naturas saluatoris nostri, & post incarnationem, vnam. Cecropius reuerend. episcopus Sebastopolis, dixit: Subscribant epistolæ beatissimi papæ Leonis, & Eutychen anathematizent & dogma eius. Hieracus reuerendissimus episcopus Aegypti, & cæteri reuerend. episcopi Aegyptij, per eundem Hieracum dixerunt: Si quis præter ista, quæ à nobis in petitionibus porrecta sunt, sapit, siue Eutyches, siue alter aliqs, anathema sit. De epistola autem sanctiss. & Deo amantiss. archiepiscopi Romani Leonis, sciunt omes sanctissimi patres nostri, quia in nobis expectamus sententiam beatissimi nostri archiepiscopi, & petimus vestram clementiam expectare pręsidis nostri sententiam, quia eum in omnibus sequimur. Et sanctissimi patres, qui in Nicea congregati sunt trecenti decem & octo, regulam dederunt, vt sequatur omis Aegyptiaca regio archiepiscopũ magni nominis ciuitatis Alexandrinæ, & nihil absque ipso agatur ab aliquo ei subiacẽte episcopo.

Eusebius reuerendissimus episcopus Dorylei, dixit: Mentiuntur. Florentius reuerendissimus Episcopus Sardeorum, dixit: Ostendant, quod dicunt. Omnes reuerendissimi Episcopi clamauerunt: Manifestè anathematizate dogma Eutychis. Qui non subscribit epistolæ, cui omnis sancta synodus consensit, hęreticus est. Anathema Dioscoro, & amantibus eum. Si non rectè sapiunt, quomodò possunt eligere Episcopum? Reuerendiss. episcopi Aegyptij clamauerunt: De fide est certamen. Cecropius reuerẽdus episcopus Sebastopolis, dixit: Non nouerunt isti, quomodò credunt, & nũc volunt discere. Photius reueren. episcopus Tyri, dixit: Consentitis epistolæ beatissimi & sanctissimi archiepiscopi Romæ Leõis, sicut & vniuersalis synodus consensit, & subscripsit, *aut non? Paschasinus & Lucentius viri reuerendiss. episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarij sedis Apostolicę, per Paschasinum virum reuerendi episcopum dixerunt: Tot annorũ episcopi in Ecclesia senescentes, vsq; ad hoc tempus fidem rectam & catholicam ignorant, & expectant adhuc alienam sentẽtiam? Et interpretata in Græcam linguã prædicta interloquutione, Omnes reuerendissimi episcopi clamauerunt: Qui non cõsentit epistolæ sanctissimi archiepiscopi Leonis, hæreticus est. Diogenes reuerend. episcopus Cyzici, dixit: Qui necdùm cognoscũt, quod credunt, isti ordinare habẽt episcopum? Oẽs reueren. episcopi clamauerũt: Qui non anathematizat Eutychen, hęreticus est. Reuerẽdissimi episcopi Aegyptij clamauerũt: Anathema Eutychi, & credentibus ei. Reuerendissimi episcopi clamauerũt, & dixerũt: Subscribant epistolæ Leonis. Qui non ei subscribit, hæreticus est. Reuerendissimi episcopi Aegyptij clamauerũt: Extra voluntatem archiepiscopi nostri non possumus subscribere. Acacius reuerend. episcopus Ariarathirę, dixit: Incõgruum est, vniuersalem synodum prætermittere, & in vna persona attendere, quæ susceptura est episcopatum Alexandriæ magnæ ciuitatis. Intentio enim his est, sicut in Epheso perturbauerunt omnia, & scandalis compleuerunt vniuersum mundũ, & nũc istam sanctam & magnam synodum perturbare. Petimus, vt non eis concedatur: sed aut consentiant epistolæ, aut regularem damnationem suscipiant, & cognoscant quia excõmunicati sunt. Photius reuerend. episcopus Tyri, dixit: Quomodò conantur ordinationem facere, non eadem sapientes huic sanctę & vniuersali synodo? Si enim recta sapiunt, ostendant propriam intentionem qualis est circa fidem, & suscipiant epistolam sanctissimi archiepiscopi Leonis. Si enim nolũt, excommunicati sunt. Omnes reueren. episcopi clamauerunt: Hæc omnes dicimus. Omẽs sic sapimus. Reuerend. episcopi Aegyptiorum per vnum ipsorũ, Hieracum scilicet, dixerunt: Iam per petitiones nostram fidẽ manifestam fecimus, & non extra catholicã fidẽ credentes apparuimus. Quia verò episcopi nostræ regionis nimis multi sunt, nos pauci, nõ possumus pauci numero, illorum perso-

*an

Hic Aegyptij episcopi anathematizãt Eutychen.

nas suscipere. Petimus autem vestram sublimitatem,& hanc sanctam & magnam synodum,vt misereamini nobis,& expectetis nostrum archiepiscopum, vt secúdùm antiquā consuetudinem illius sequamur sententiam. Quia si extra voluntatem præsidis nostri aliquid faciamus,sicut presumptores & nō seruantes secundùm canones antiquam cōsuetudinem,omnes Aegyptiacę regiones insurgent in nos. Ergò misereminі nostræ senectutis. Miseremini, & non nos faciatis in peregrinatione nostram vitam consumere. Et ijdem reueren. episcopi iactauerūt se in terra, & dixerunt: Clementes estis, miseremini nostrì. Cecropius reuerendiss. episcopus Sebastopolis,dixit: Vniuersalis hæc synodus, Aegyptiaca regione maior est, & fide dignior. Et non est iustum,decem hæreticos audiri,& prætermitti mille ducentos episcopos. Non enim eos exigimus,vt pro alijs suam fidem ostendant, sed dicimus, vt ipsi pro sua persona rectæ fidei consentiant. Reuerend. episcopi Aegyptiorū clamauerunt: Iam non possumus habitare in prouincia.Miseremini nostrì.Eusebius reuerē. epis. Dorylei, dixit: Procuratores sunt isti omnium Aegyptiorū, & debent vniuersalem synodum sequi. Lucentius reuerendissimus episcopus, vicarius sedis Apostolicæ,dixit: Si errant,doceantur per vestigiorum vestrorum magnificentiam, quia non possunt decem homines præiudicium facere synodo sexcentorum episcoporum,nec catholicæ fidei. Reuerend.episcopi Aegyptij clamauerunt: Occidimur. Miseremini nostri. Omes reuerend.episcopi clamauerunt: Videtis,quomodò testimoniū perhibent suis episcopis, dicentes, quia occidimur? Aegyptij reuerend. episcopi dixerunt: Morimur per vestigia vestra,miseremini nostrì.Moriamur à vobis, & non illic. Fiat hîc archiepiscopus, & subscribimus, & cōsentimus. Miseremini canorum nostrorum. Detur hîc archiepiscopus. Nouit Deo amantissimus archiepiscopus Anatolius, quia talis consuetudo Aegyptiacam regionem obtinuit, vt omnes episcopi obediant archiepiscopo Alexandriæ. Non quia non obtemperam' synodo,sed occidimur in patria. Miseremini nostrì.potestatem habetis. Subditi sumus, nō recusamus. Libētius est nos mori à domino mundi, & à vestra magnificentia, vel ab hac sancta synodo,quàm illic.propter Deum miseremini istorum canorum, parcite decem hominibus. Omnes episcopi reuerendissimi clamauerunt: Isti hæretici sunt. Reuerendissimi episcopi Aegyptij dixerūt: Potestatē habetis in animam nostram,parcite decem hominibus.Morimur illic. Melius est hîc mori. Misericordes sunt domini. Nouit consuetudinem Anatolius archiepiscopus. Hic sumus, vsque dum fiat archiepiscopus.Sedes nostras volunt, tollant. Nolumus esse episcopi. Solummodò non moriamur. Date archiepiscopum, & si cōtradixerimus, punite nos. Consentimus his,quę decreuerit potestas vestra. Non contradicimus, sed eligite archiepiscopum. Hic expectamus,vsq; dum ordinetur. Omnes reuerend. episcopi clamauerunt: Subscribant damnatiōi Dioscori. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & ampliss.senatus dixerunt: Quoniam reuerend. episcopi Aegyptiorum, non vt repugnantes catholicæ fidei, subscribere in præsenti distulerunt epistolæ sanctiss. archiepiscopi Leonis, sed dicentes consuetudinem esse in Aegyptiaca regione, extra sententiam & iussionem archiepiscopi nihil tale se posse, (poscūt autem sustineri se, donèc consecretur episcopus, qui ordinandus est magnæ ciuitatis Alexandriæ) rationabile nobis & clemens esse apparuit, vt in eodem habitu expectent in regia ciuitate, & dilationē habeant vsque ad ordinationem archiepiscopi magnę ciuitatis Alexandrię. Paschasinus vir reuerendiss.episcopus, vicarius sedis apostolicæ, dixit: Si præceperit gloria vestra, & iubetis illis aliquid præstari humanitatis, fideiussoribus datis, non exeant de ista ciuitate,quàm diù Alexādria episcopum accipiat. Magnificentiss.& gloriosiss. iudices & amplissimus senatus dixerunt: Sanctiss. Paschasini sit firmum iudicium. Vndè permanentes in proprio habitu reuerendiss. episcopi Aegyptiorum, aut dent fideiussores, si hoc illis est possibile: aut per sacramenta eis credatur, quia expectant ordinationem futuri episcopi magnæ ciuitatis Alexandriæ. Per iussionem gloriosissimorum iudicum & amplissimi senatûs, & sanctæ synodi, intrantib',Fausto,Martino,Petro, Manuhele,Abramio,Iob, Antiocho, Theodoro, Paulo, Iacobo,Eusebio,Tryphone,Marcello,Timotheo, Pergamio, Petro, Asterio, Ioanne, reuerendiss. presbyteris & archimandritis, & considentibus, magnificentiss. & gloriosiss. iudices & amplissimus senatus dixerunt: Petitiones porrectæ sunt diuiniss. & pijssimo nostro Impatori, ex nomine Carosi & Dorothei reuerendissimorum archimandritarum, & alterutrum aliquorum. Nomina autem illorum, qui eas porrexerunt, manifesta fiant his, qui introiērunt reuerend. viris, vt dicant, si omnes nouerunt esse archimandritas. Et audientes reuerēd. archimandritæ nomina eorum, qui petitiones porrexerunt,per Faustum reuerend.archimandritam dixerunt: Carosus & Dorotheus archimandritæ sunt. Helpidius monimentorum procupientium custos est. Photinus autem quis est,non nouimus. Eutychius de basilica Cælestinę est,quia monasterium non habet. Theodorus in monimētis habitat. Moysen non nouimus. Maximus, archimandrita est, magister Eutychis. Gerontiū non nouimus. Nemesinum non nouimus, sed & nomen ei' miramur. Theophili & nomē miramur. Thomam

mam similiter nō nouimus. Leontius ex Vrsario est. Hipsius in monumētis habitat, habēs duo vel tria nomina in Xylocerco. Callinicus habet decem nomina in memoria in Xylocerco. Paulus de Bithynia est, habitans in monumento. Gaudentius in monumentis habitat. Habet quinq; nomina in Philippianis. Eugnomenem non nouimus. Rogamus aliquos mitti à vestra magnificentia, & à vestra sancta synodo, vt ambulent, & videant monasteria eorū, & dicant, si habēt monasteria, an deludant, & noceant honoribus archimandritarum, & an modò debent accipere disciplinam, vt non se dicant archimādritas, qui in monumētis habitant. Petimus etiàm, vt & illi, qui se dicunt esse monachos, & non agnoscūntur, nec à vestra magnificētia, nec à sanctissimo archiepiscopo, nec à nobis, vt exeant à ciuitate, sicut impostores propter scādalum, quod conati sunt facere.

Xylocercus nomen loci est, vbi duo vel tres monachi habitant.

Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Intrent reuerēdissimi monachi, qui petitiones porrexerunt. Et intrauerūt Carosus & Dorothe⁹, & Helpidius, & Photinus, & Eutychi⁹, & reliqui reuerēd. monachi, & Barsumas monachus, insupèr etiàm & Calopodi⁹ eunuchus. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Petitiones olim reuerētia vestra victori summo porrexit. Ergò respicientes, quæ vobis protulerunt, dicite, si eas agnoscitis à vobis porrectas. Ca⁹rosus & Dorotheus reuerendissimi Archimandritæ, & reliqui respicientes petitiones, dixerunt: Istæ sunt petitiones, quas nos porreximus. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerūt: Recitentur petitiones. Et antequàm recitarētur, Anatolius reuerendissimus archiepiscopus Constantinopolis, dixit: Calopodius & Gerontius, qui inter eos presbyteri sunt, olim damnati sunt, & non illis licet intrare. Calopodius & Gerontius dixerunt: Nemo nobis dixit quia damnati sumus. Modò nobis dixerunt. Aëtius archidiaconus sanctæ ecclesiæ Constantinopolitanæ, vadens ad Calopodium eunuchum, dixit ei: Archiepiscopus per me archidiaconum dicit tibi, quia damnatus es. Et exi. Calopodius dixit: Pro qua causa? Aëtius archidiaconus dixit: Vt hæreticus. Calopodius dixit: Suggero, vt legantur petitiones nostræ. Gloriosissimi & magnificentissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recitentur. Beronicianus deuotissimus magistrianus & secretarius sacri consistorij, recitauit.

DIVERSORVM ARCHIMANDRITARUM epistolium ad Martianum Augustum.

PIjssimo & Christi amantissimo Imperatori nostro nouo Constantino Martiano, à Caroso, Dorotheo, Helpidio, Photino, Eutychio, Theodoro, Moyse, Maximo, Gerontio, Nemesino, Theophilo, Thoma, Leontio, Hipsio, Callinico, Paulo, Gaudentio, Eugnomene, viris archimandritis, & ab omnibus in Christo comitibus suis, & reliquis clericis & monachis & laicis. Semper Imperium Romanorū, & præsertim à Theodosio maximo & beato, vniuersum mundum pacis bono compleuit, laborans pro recta fide. Sed quoniam quisque suum quærit, non etiàm proximi, (sicut sancit sancta scriptura) omnia soluta sunt, apostolorum fides turbata est, & ea quidem quæ sunt inimicorum, Iudæorum dicimus & Paganorum, quanuis pessima, tamen in pace constituta sunt. Nostra autem in bello irreconciliabili persistunt. Hæc autem correctio seruabatur vestro amico Christi Imperio, vt non in recta fide fiat schisma, sed vt fides firmaretur à diuinitate vestra. Omnis enim iustitia omnem quidem iudicem decet, sed præcipuè Imperatorem, & maximè pium. Vndè ad ipsum pertinet, ius promulgare legitimum. Suggerimus ergò pietati vestræ, vt præcipiat vniuersalem fieri synodum, quam vestra pietas prouidentiam faciens, nostrûm omnium saluti iam cōuenire sanciuit. Vacent autem turbationes & subscriptiones, quæ per violentiam fiunt, & persecutiones, quæ semper à clericis contra nos meditantur, & quas conantur facere, latentes vestram pietatem. Et petimus diuinitatem vestram, iam neminem iactare, nec à monasterio, nec ab ecclesia, neque à Basilica martyris, vsque ad iustum sanctæ synodi iudicium, nè canonicis regulis obuiare videamur, & nè fortè aliqui, alijs seditionem facientibus, hæc pietati vestræ putent ascribenda, quam pacem diligere, & pro ipsa pro omnibus nouimus cogitare, vt iterùm per sanctos patres, sancta fide confirmata, possimus reliquum tempus vitæ nostræ castè & piè viuere, & in pace incessanter consuetas orationes offerre Domino nostro Christo pro diuturnitate æterni vestri Imperij, qui & sua bona voluntate inuisibiliter nobis donauit imperium diuinissimi Augusti. Diogenes reuerendus episcopus Cyzici, dixit: Barsumas, qui inter illos intrauit, occidit beatum Flauianum. Ipse instabat, & dicebat: Occide. Et non est positus in petitionibus, quarè introiuit? Omnes reuerend. episcopi clamauerunt: Omnem Syriam Barsumas euertit, Duxit super nos mille monachos. Magnificentissimi & gloriosiss. iudices & amplissimus senatus, ad monachos dixerunt: Secundùm vestram petitionem, quam per suggestiones dedistis, diuus & pijssimus Imperator & sanctam synodum conuenire, & vos introire præcepit. Ergò postquàm intrâstis, sustinete discere, quæ ab ipsa sancta synodo de fide formantur. Carosus & Dorotheus reuerend. archimandritæ,

Philip. 2. a

dritæ, & cæteri monachi, dixerunt: Rogam^9 vt recitetur libellus, qui à nobis offertur. Omnes reuerédissimi episcopi clamauerút: Homicidá Barsumá mitte foràs, Homicidá in arena, Anathem.. Barsumæ, Barsumá í exilium. Magnificen .. & gloriosissimi iudices & amplisſ. senatus dixerunt: Recitetur libellus, q à reueréd. monachis porrectus est. Constantinus deuotisſ. secretarius diuini consistorij, accipiens ab eis, recitauit:

EPISTOLA ARCHIMANDRITARUM AD CHALCEDONEŨ CONCILIUM, PRO DIOSCORI REHABILITATIONE.

SAnctæ synodo, quæ hîc modò *profecta est, ab archimandritis & omni in Christo fraternitate. Ad primam vocationem conuenire habuimus ad vestram sanctitaté: sed quia pijssimus Imperator, sanctisſ. archimãdritæ & presbytero Caroso mandauit nó venire, nisi & ipsius pietas præsens fuerit, nos autem sinè ipso intrare superuacuum putauimus, quia pater est noster, sicut & vestræ sanctitati per rescripta mandauimus, ob hoc non venimus. Nunc autem ad vos venientes, petimus vestram sanctitatem, vt omnia consequenter procedant, & ad hoc concilium conueniant sanctisſ. archiepiscopus Dioscorus, & qui cum ipso sunt sanctisſ. episcopi. Et cùm legerentur, Omnes reuerend. episcopi clamauerunt: Anathema Dioscoro, Dioscorum Christus deposuit. Istos mitte foràs. Tolle iniuriam à synodo, Voces Imperatori. Tolle violentiam à synodo, tolle iniuriam à synodo, tolle notam à synodo. Faustus reuerendus & qui cũ ipso reuerendi archimãdritæ, dixerunt: Tolle iniuriam à monasterijs. Omnes reueréd. episcopi clamauerunt: Petitiones istas synodum audire non licet. Illum, qui dãnatus est ab omni synodo, episcopum nominare non licet. Episcopum nominare ausi sunt. Regulæ quarè calcantur? Magnificentisſ. & gloriosisſ. iudices & amplisſ. senatus dixerũt: Sinè præiudicio recitetur libellus. Constantinus deuotisſ. secretarius sacri consistorij, libelli reliqua recitauit: Nãq; & ipse pijssimus noster Imperator, ex quo congregare hanc synodum constituit, pollicitus est nobis, cõfirmare tantùm expositionem fidei trecẽtorum decem & octo sanctorum patrũ, & nihil aliud ante hoc moueri vel fieri. Isto autem placito vtiq; irrationabilis est facta damnatio contra sanctissimum archiepiscopum Dioscorum, quia nec sinè eo & sanctisſ. episcopis, qui cũ ipso sunt, possumus aliquid de fide aut dicere, aut facere. Ergò præcipite venire eundem sanctissimum archiepiscopũ Dioscorum, & omẽs Episcopos qui cum ipso sunt, vt & scandala, quæ facta sunt de fide, incidantur, & orthodoxi populi nó habeant inter se discordiam. Debebat enim in hac parte vobis esse studium ante omnia vitæ necessaria. Si autẽ contra hæc, quæ nos tam consequenter requirim^9, vestra nititur reuerẽtia, & velit authoritate vti, quæ contraria est vtilitatibus: testamur Dominum Christum, & pijssimum Imperatoré, & magnificentisſ. iudices & amplissimũ senatum, & vestram conscientiam, & vestes nostras excutimus, & extra communicationem vestram nosmetipsos efficimus. Non enim patimur (symbolo fidei trecentorum decem & octo recusato) communicatores fieri eorum, qui hunc respuũt. Ad integriorem autem probationem, quòd nihil nos contrarium symbolo fidei sapiamus, neque locum habeat aliqua calumnia, quæ aduersùm nos facta est, subdidimus & ipsum symbolum, & diffinitionem quæ hoc supersignauit, prolatam à sancta & vniuersali synodo, quæ Nestorium condemnauit. Aetius archidiaconus Constantinopolis sanctæ & vniuersalis ecclesiæ, dixit: Regula est hæc cũ alijs posita à sanctis patribus, quam custodientes sanctissimi patres episcopi, docent & clericos, & monachos, & omnes Christum colentes. Si autem inueniant aut insultantes, aut acquiescere non volentes, hac vtuntur regula. Et ex codice relegit hæc: De clericis & monachis, qui semetipsos à communione suspendunt: Si quis presbyter aut diaconus suum contemnens episcopum, à communione semetipsum suspendit ecclesiæ, & secretiùs collectam fecerit, & altare constituerit, & noluerit euocanti episcopo consentire, & noluerit eidem acquiescere, neq; obedire & priùs & secũdò vocãti, hũc omninò damnari, nec vnquàm hunc curationé mereri, nec recipere eum posse honorem ordinamus. Si autem permanserit turbas faciens & seditiones ecclesiæ, per extraneam potestatem, tanquàm seditiosum debere * conuerti. Omnes reuerendissimi episcopi clamauerunt: Hęc iusta regula, Hæc regula patrum. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices, & amplissimus senatus dixerunt: Secundùm vestram petitionem (& contradicentibus reuerendissimis episcopis) oblati à vobis libelli, relecti sunt. Dicite igitur, si vultis dogmatibus totius sanctissimæ synodi cõnsentire. Carosus reuerendissimus archimandrita dixit: Fidem trecentorum decem & octo patrum, qui conuenerunt apud Niceam, in qua & baptizatus sum, noui. Nam ego aliam fidem nescio. Episcopi sunt. Potestatem habent, & excommunicare & damnare, & quicquid volunt, potestatem habent ampliùs. Ab hoc ego aliud nescio. Me sanctus Timotheus in Tomis baptizauit. Iussit mihi nihil aliud sapere. Dorotheus reuerendus archimandrita dixit: Permaneo in fide sanctorum patrum trecentorum decem & octo, qui apud Niceam conuenerunt, in qua baptizatus sum, & constituta eorum, qui apud Ephesum Nestorium damnauerunt. Et sic credo, & præter hãc non noui aliam fidem.

7. q. Si quis presbyter. Et in concil. Antiocheno, ca. 5.

*corripi.

 Barsu-

Barſumas reuerẽdus monachus per proprium hominem, interpretantem eum Syricè loquentem, dixit: Sic credo quomodò treceti decem & octo. Et ſic baptizatus ſum in nomine Patris, & Filij, & Spiritûs ſancti, ſicut Dominus docuit Apoſtolos. Helpidius monachus dixit: Ego credo ſicut trecenti decem & octo patres, qui apud Niceam, & qui in Epheſo Neſtorium damnauerunt, & permaneo in conſtitutis, ſicut expoſuerunt. Alij monachi, qui cum ipſis erant, dixerunt: Et nos eadem dicimus. Aëtius Archidiaconus Conſtantinopolitanæ ſanctiſſimæ Eccleſiæ, vadens ad eos, dixit eis: Sanctum hoc magnumque concilium ſic credit ſicut trecenti decem & octo ſancti patres, qui apud Niceam tunc congregati ſunt, & expoſuerunt hoc ſymbolum, & ipſi cuſtodiunt, & omnes aduenientes edocent. Quoniam autem inter hæc diſcordiæ ſunt per aliquos generatę, & aduersùs has repugnantes ſancti patres Cyrillus & Cæleſtinus, & nunc ſanctiſſimus & beatiſſimus Papa Leo, epiſtolas interpretantes ſymbolum, non fidem aut dogma exponentes, dederant, quas veneratur omne concilium vniuerſale, & cõſentit, & interpretationem earum tradit cupientibus edoceri: & veſtra dilectio huic ſententiæ totius ſanctæ ſynodi conquieſcit, & anathematizat Neſtorium & Eutychen, tanquàm nouas voces introducentes, aut non?

Matth.vlt.c

Caroſus reuerendiſſimus monachus dixit: Ego quid habeo anathematizare Neſtorium, qui & ſemèl, & ſecundò, & tertiò, & multotiès anathematizaui & damnaui eum? Aëtius archidiaconus Cõſtantinopolis ſanctiſſimæ eccleſiæ, dixit: Et Eutychen igitur modò anathematizas, ſicut ſancta ſynodus, *aut non?

*an

Caroſus reuerendiſſimus monachus dixit: Non eſt ſcriptum tibi, Non iudices, nè iudiceris? Epiſcopi ſedẽt, & tu cur loqueris?

Matth.7.a

Aëtius reuerendus Archidiaconus Conſtantinopolitanæ ſanctæ Eccleſiæ, dixit: Ad ea, quę per me interrogatus es à ſancto concilio, dic. Acquieſcis ſanctiſſimo & vniuerſali concilio, an non?

Caroſus reuerendiſſimus monachus dixit: Ego ſecundùm expoſitionem trecentorum decem & octo ſanctorum patrum ſic credo, ſic baptizatus ſum: aliud quid mihi dicis, neſcio. Poteſtatem habetis, Epiſcopi eſtis. Vultis in exilium mittere? vultis dãnare? Quicquid vultis, ſuſcipio à vobis. Sanctus Apoſtolus dicit: Si angelus de cælo annunciauerit vobis, præterquàm quod accepiſtis, anathema ſit. Quid habeo facere? Si non credit Eutyches, ſicut credit vniuerſalis Eccleſia, anathema ſit. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi iudices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Relegantur preces, quæ à Fauſto reuerendiſſimo, & ab alijs archimandritis oblatæ ſunt. Beronicianus deuotiſſimus ſecretarius ſacri conſiſtorij, legit:

Hęreticorũ cõſuetudo, in peruerſitate hęrere, nec timore concuti.

Galat.1.b

FAVSTI, MARTINI, PETRI, & aliorum archimandritarum literæ ad Martianum Imperatorem.

A Diuina ſemper manu protecto pijſſimo & Chriſtianiſſimo dominatori & Imperatori Martiano perpetuo Auguſto, preces & ſupplicationes à Fauſto, Martino, Petro, Manuele, Abraamio, Iob, Antiocho, Theodoro, Paulo, Iacobo, Euſebio, Tryphone, Marcello, Timotheo, Germano, Petro, Aſterio & Ioanne, presbyteris & archimandritis. Chriſtianiſſimum & pium veſtrum Imperium ſanctam orthodoxorum religionem augere, atq; continere meditãs, ſanctarum eccleſiarum expulit turbationẽ. Eutychen enim, qui pollutas & prophanas aduersùs omnium Saluatorem Chriſtum voces euomuit, & ſeminare Chriſti Eccleſiæ multa zizania machinatus eſt, proiecit Chriſtianiſſima veſtra potentia. Qui autem ab illo edocti ſunt, nolunt piæ & orthodoxæ fidei ſubſcribere, & ſequi ſanctorum patrum pijſſima dogmata, ſed dura ceruice manſerunt, reſultantes atq; aduerſantes rectæ patrum confeſſioni. Multa verò admonitione eis illata à Deo amantiſſimo archiepiſcopo Anatolio, & his qui cum eo ſunt, ſanctiſſimis epiſcopis & presbyteris, & diuinis dogmatibus eis relectis, ſicut hi, qui à nobis directi ſunt, vobis hoc declarârunt. Hac cauſa rogamus veſtram ſancire potentiam, quatenùs non ampliùs eorum augeatur impietas. Præcepit autem nobis, vt monachorum ſpiritalibus conſtitutis ſubdantur, qui ſic inuerecundè à noſtra fide recta receſſerunt: aut ſi emẽdati fuerint, (quod oramus) cum his, qui ſaluantur, hos quoq; partem habere. Si autem ampliùs in ſua mala fide permanſerint, decentem eos ſuſcipere diſciplinam. De ſpelunca autem, vbi digni beſtijs habitant, & quotidiè blaſphemant ſaluatorem omnium Chriſtum, diſponi nobis præcipiat Chriſtianiſſimum veſtrum imperiũ, ſacra veſtra ſubnotatione tranſmiſſa ad noſtram perſonam.

Petitio Catholicorum archimandritarũ cõtra pſeudoarchimandritas hereticos.

Dorotheus reuerendiſſimus monachus dixit: Quoniam Eutychen dicunt, quia ante vnitionem duas naturas dixit, & poſt vnitionem vnam naturam, & anathematizant eum ſicut hæreticum: vbiq; propoſitiones poſuit Eutyches, & veſtra magnificentia audiuit, quę ſunt ab eo propoſita, quia orthodoxus eſt homo, & fit ei calumnia. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi iudices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Eutyches ait, quòd corpus ſaluatoris noſtri Chriſti non fuit noſtræ ſubſtantiæ. tu de hoc quomodò confiteris? Dorotheus reuerendus monachus dixit: In nomine patris, & filij, & ſpiritûs ſancti cuncti baptizati ſumus, cõfiten-

tes saluatorem nostrũ Iesum Christum, qui descendit, & incarnatus est ex sancta virgine Maria, qui inhumanatus est, & crucifixus est pro nobis temporibus Pontij Pilati. Sustine autem, & si quid me transit, corrigar. Hunc ex trinitate esse fatemur. Nam & ipse Dominus noster, in cuius faciem expuerunt, & telo percussus est, & alapam accepit, cùm surrexisset à mortuis, dixit sanctis suis discipulis: Euntes, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris, & filij, & spiritus sancti. Ergò credimus illum passum, Trinitatis esse, & aliam fidem non nouimus. Oēs reuerendissimi episcopi dixerunt: Subscribit epistolæ, * aut non? Dorotheus reuerendus monachus dixit: Ego in baptismate credo, epistolæ autem non subscribo. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Cùm diuinissimus noster Imperator & magnificentissimos iudices, & amplissimũ senatum ad vos destinauit, promisistis nó contradicere his, quæ à sancta synodo promulgantur: quarè igitur in præsenti non consentitis decretis sanctæ synodi? Dorotheus reuerēdus monachus dixit: Tunc nos locuti sumus iudicibus & senatui. Et intùs intrantes, rogauimus Imperatorem, vt hæc synodus, quę pręsens est, fidem confirmaret trecentorum decem & octo patrum, in qua & baptizati sumus, vnà cum definitione, quæ ab ipsis patribus definita est. Magnificētissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: quia diuinissimus Imperator noster pius est, & nos intentionem eius sequimur, si vultis, inducias duorum aut trium dierũ ad cogitandũ accipite. Hoc enim, vt vobis cócedatur, nos petimus sanctam synodum, vt recogitantes, confessionem fidei sanctorum patrum sequamini. Carosus reuerendissimus archimādrita dixit: Hic sum. Quid opùs habetis duos aut tres sustinere? Eccè modò, si vultis aliquid facere, potestatē habetis. Dorotheus reuerendus monachus dixit: In fide permaneo trecentorum decem & octo patrum, in qua & baptizatus sum, & in definitione Ephesia, & aliud aliquid non dico. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: A sancta synodo formula dabitur.

Matth. vlt. c

* an

ACTIO QVINTA CHALCED. concilij.

CONsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciatus, sub die 11. Kalend. Nouembris in Chalcedone, secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi domini nostri Martiani perpetui Augusti, cóuenientibus in sanctissima Ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, magnificentissimo & gloriosissimo magistro militum excósule ac Patricio Anatolio, & magnificentissimo & gloriosissimo præfecto sacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentissimo & gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo: conuenientibus etiàm Paschasino & Lucentio reuerendissimis episcopis, & Bonifacio reuerendissimo presbytero, agentibus vices sanctissimi archiepiscopi senioris Romæ Leonis, & Anatolio reuerendissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopolis, & Maximo reuerendo episcopo Antiochiæ Syriæ, & Iuuenali reuerendissimo episcopo Hierosolymorum, & Quintillo reuerendissimo episcopo Heracleæ Macedoniæ, agente vices sanctissimi episcopi Anastasij Thessalonicensis, & Thalassio reuerend. episcopo Cæsareæ Cappadociæ, & Stephano reuerend. episcopo Ephesi, & Luciano reuerēdissimo episcopo Byziæ, agente vices Deo amantissimi Cyriaci episcopi Heracleæ Thraciæ, & Eusebio reuerendissimo episcopo Ancyræ Galatiæ, & Diogenē reuerēdissimo episcopo Cyzici, & Petro reuerendissimo episcopo Corinthi, & Florētio reuerēdissimo episcopo Sardeorum, & Eunomio reuerendiss. episcopo Nicomediæ, & Anastasio reueren. episcopo Niceæ, & Iuliano reuerendissimo episcopo Coēnsi, & eodem agente vices sedis Apostolicæ senioris Romæ, & Eleutherio reuerendissimo episcopo Chalcedonæ, & Basilio reuerend. episcopo Seleuciæ Isauriæ, & Meletio reuerendo episcopo Larissæ, agente vices reuerendissimi episcopi Apameæ Syriæ Domni, & Amphilochio reuerendiss. episcopo Sidæ, & Theodoro reuerendissimo episcopo Tarsi, & Cyro reuerend. episcopo Anazarbi, & Constātino reuerend. episcopo Bostrorum, & Photio reuerend. episcopo Tyri, & Theodoro reuerend. episcopo Damasci, & Stephano reuerend. episcopo Hierapolis, & Nonno reuerend. episcopo Edesæ, & Simeone reuerendissimo episcopo Amidæ, & Epiphanio reuerendiss. episcopo agente vices reuerend. episcopi Olympij Constantię, & Ioanne reuerend. episcopo Sebastię, & Seleucio reuerendissimo episcopo Amasiæ, & Constantino reuerend. episcopo Melitenę, & Patricio reuerend. episcopo Tyanensi, & Petro reuerend. episcopo Gangrorum, & Eusthatio reuerend. episcopo Beryti, & Apragmonio reuerend. episcopo Tij, agente vices reuerē. episcopi Calogeri Claudiupolis, & Atarbio reueren. episcopo Trapezuntis, agente vices Theoctisti reueren. episcopi Pessinuntis, & Romano reuerend. episcopo Myrorum, & Critoniano reueren. episcopo Aphrodisiadis Cariæ, & Nunechio reuerendiss. episcopo Laodiceæ Phrygiæ, & Mariniano reuerend. episcopo Synnadorum, & Onesiphoro reuerend. episcopo Iconij, & Pergamio reuerend. episcopo Antiochiæ Pisidiæ, & Epiphanio reuerend. episcopo Pergami, & Attico reuerend. episcopo Nicopolis Epiri, & Martyrio reuerendiss. episcopo Gortynæ,

tynæ,

tynæ, & Luca reuerend. episcopo Dyrrhachij,& Vigilantio reueren. episcopo Larissæ Thessaliæ, & Francione reuerend. episcopo Philipporum, & Sebastiano reuerendo episcopo Beroæ,& Basilio reuerendo episcopo Gratianupolis, & Tryphone reuerend. episcopo Chij,& Theoctisto reuerend. episcopo Beroæ, & Gerontio reuerend. episcopo Seleucię Syrię,& Eusebio presbytero,agente vices Macarij reuerend. episcopi Laodiceæ Syriæ,& Eusebio reuerendiss. episcopo Dorylei, & reliqua sancta & vniuersali synodo,secundùm præcepta diuinissimi & pijssimi domini nostri cōgregata in Chalcedone ciuitate. Et consedentibus omnibus ante cancellos sanctissimi altaris, Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Hæc, quæ decreta sunt de fide, manifesta nobis iubete perfici. Asclepiades diaconus magni nominis sanctissimæ ecclesiæ Constantinopolis,recitauit diffinitionem, quam nō placuit ijs gestis inserere. Et post lectionem dubitantibus aliquibus, Ioannes reuerend. episcopus Germaniciæ, transiens in medio, dixit: Non benè habet diffinitio, sed debet integrè fieri. Anatolius Deo amantissimus archiepiscopus nominatissimæ Constantinopolis, ad sanctam synodum dixit: Placet vobis diffinitio? Omnes reuerendissimi episcopi, præter Romanos & aliquos Orientales, clamauerunt: Diffinitio omnibus placet. Hæc fides patrum. Qui præter ista sapit, hæreticus est. Qui aliter sapit, anathema sit. Nestorianos mitte foràs. Hęc diffinitio omnibus placet. Qui non anathematizat Nestorium,exeat. Anatolius Deo amantissimus archiepiscopus regiæ vrbis Constantinopolis, dixit: Heri omnibus diffinitio fidei placuit? Prædicti reuerendissimi episcopi clamauerunt: Diffinitio omnibus placuit. Aliter non credimus. Anathema illi, qui aliter credit. Ista fides patrum. Diffinitio Deo placuit. Ista fides orthodoxorum. Fides fraudē non patitur. Sancta Maria theotocos scribatur. In symbolo sic addatur. Paschasinus & Lucentius viri reuerendissimi episcopi,& Bonifacius presbyter, vicarij sedis Apostolicæ,dixerunt: Si non consentiunt epistolæ apostolicæ, & beatissimi viri papæ Leonis, iubete nobis rescriptam dari,vt reuertamur, & ibi synodus celebretur. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Si placet,ab Orientalibus reuerendissimis episcopis sex,& ab Asiana regione tres,& ab Illyrico tres, & à Pontica tres, & à Thracia tres, præsentibus etiàm sanctissimo archiepiscopo Anatolio,& reuerendiss. Romanis, conueniamꝰ intrò in oratorio sanctæ martyris, & omnibus ab ijsdem consequenter requisitis,quæ placuerunt de sancta fide, manifesta nobis fiant. Prædicti reuerendi episcopi clamauerunt: Omnibus diffinitio placuit. Has voces Imperatori. Ista diffinitio orthodoxorum est. Et iterùm Ioanne reuerendissimo episcopo Germaniciæ veniente ad gloriosissimos iudices, reuerendi episcopi clamauerunt: Nestorianos mitte foràs. Inimicos Dei mitte foràs. Qui sunt, vix apparent. Vniuersus mundus orthodoxus est. Heri diffinitio omnibus placuit, Imperator orthodoxus est, Augusta orthodoxa est, Iudices orthodoxi sunt. Multi anni Augustæ, multi anni Imperatori. Heri diffinitio omnibus placuit. Multi anni iudicibus. Petimus vt diffinitio subscribatur coram euangelijs. Omnibus placuit. Iubete subscribi diffinitionem. Contra fidem fraus non fiat. qui nō subscribit diffinitioni, hæreticus est. Sancta Maria Theotocos est. Qui non sic sapit, hæreticus est. Orthodoxi iudices, fidem custodite orthodoxorum Imperatorum Orthodoxi iudices, à diffinitione nullus abscedit. Spiritussanctus diffinitionē dictauit. Diffinitio orthodoxa est. Diffinitio modò subscribatur. Qui non subscribit, hæreticus est. Hæreticos foràs mitte. Virgo Maria Theotocos est. Hæreticū mitte foràs. Maria Theotocos diffinitioni addita est. Nestorianos mitte foràs. Christus Deus est. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Dioscorus dicebat, ꝑpter hoc se damnâsse Flauianum, quia duas naturas aiebat esse. Diffinitio autem, ex duabus habet naturis. Anatolius reuerendus archiepiscopus Constantinopolis, dixit: Propter fidem non est damnatus Dioscorus, sed quia excommunicationem fecit domino archiepiscopo Leoni, & tertiò vocatus est, & non venit, & ideò damnatus est. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Epistolam sanctissimi Leonis suscipitis? Prædicti reuerendissimi episcopi clamauerunt: Etiàm suscepimus, & subscripsimus. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Ergò quæ in ea inferuntur, inserantur diffinitioni. Prædicti reuerendi episcopi clamauerunt: Altera diffinitio non fit. Nihil deest diffinitioni. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Alia diffinitio non fit. Prædicti reuerendi episcopi clamauerunt: Epistolam diffinitio firmauit. Archiepiscopus Leo, vt credimus, sic credit. Diffinitio subscribatur. Diffinitio habet omnia. Diffinitio fidem habet. Leo eadem dixit, quæ & Cyrillus. Cælestinus, q̃ & Cyrillus dixit, firmauit. Christus roborauit, quæ Cyrillus dixit: Vnum baptisma, vnus Dominus, vna fides. Tolle fraudem à diffinitione. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Suggerentur diuinissimo & pijssimo domino nostro Imperatori clamores isti. Et per iussionem gloriosissimorum iudicum vadens in diuinum palatium Beronicianus deuotissimus secretarius sacri consistorij, & post paululum rediens, ista sanctæ synodo interlocutus est: Præcepit diuinissimus & pijssimus dominus no-

Hic non sedit senatus.

pietatis insurgere, & semper aliquid nouũ cõtra veritatem inuenire: propter hoc Dominus (vt consueuit) prouidens humano generi, piissimũ & fidelissimum ad æmulationẽ erexit Imperatorẽ, & vndiq; sacerdotij præsides ad se conuocauit, vt gratia Domini omniũ nostrûm Christi operante, omnem quidem mendacij à Christi ouibus pestilentiã remoueret, floribus autẽ veritatis eas pinguescere faciat. Quod & perfecimus, communi iudicio dogmata expellentes erroris, & inenarrabilem patrum renouauimus fidẽ, symbolũ trecẽtorũ decẽ & octo omnibus prædicantes. Et eos, vt proprios patres etiãm asscribimus, qui postea in magna Cõstãtinopoli congregati sunt centum quinquaginta, & eandẽ fidem ipsi quoq; cõfirmauerũt. Diffinimus igitur, ordinẽ & omnes formulas custodientes, quæ de fide sunt cõstitutę, & nos synodo quondã in Epheso facta, cuius præsides fuerunt sanctissimæ memoriæ Celestinus Romanorum, & Cyrillus Alexãdrinorum, præfulgere quidẽ rectę & immaculatę fidei expositionẽ sanctorũ & beatissimorum trecentorũ decem & octo patrũ, qui in Nicea tẽporibus pię memorię Constantini Imperatoris cõgregati sunt, seruari autem & ea, quę apud Constantinopolim à sanctis quinquaginta patribus decreta sunt, ad expellendas quidẽ omnes germinantes hæreses, & ad confirmationem eiusdem catholicæ & Apostolicæ nostræ fidei.

serere, & noui aliquid aduersùs veritatem semper excogitare: idcircò Dominus noster humano generi solitè cupiens prouidere, piissimum hunc & fidelissimũ Imperatorẽ erexit ad zelũ, qui vndiquè sacerdotum pontifices ad se cõuocauit, vt gratia Domini nostri cooperante, omnẽ mendacij pestilẽtiã ab ouibus Christi remoueat: quod & fecimus communi decreto, peregrinas erroris quidẽ sectas abijcientes, & patrum rectam fidẽ renouantes, trecentorum decem & octo symbolum oĩbus prædicãtes, & velut horũ domesticos centũ quinquaginta patres, qui Cõstãtinopolim cõuenerũt, huic piissimo titulo asscripsimus, quomodò & ipsi eandem fidem subsignauerunt. Statuimus igitur, ordinem & omnes fidei formulas custodientes, etiãm sanctã synodum Ephesi factam, cuius fuerunt authores venerabilis memorię Cęlestinus Romanæ vrbis, & Cyrillus Alexãdrinæ ecclesiæ sacerdotes, vt præfulgeat quidem recta & inculpabilis fidei expositio trecentorum decẽ & octo sanctorũ, qui in Nicea sub Cõstãtino pię memorię Imperatore cõuenerũt. Contineatur & centũ quinquaginta patrum sanctorum in vrbe Constantinopolitana decretum, ad peremptionẽ quidem sectarũ tũc pullulantium, confirmationem verò ipsius catholicæ atque Apostolicæ nostræ fidei.

sationibus pietatis inspergere, & noui aliquid contra veritatem semper inueniens: ob hoc consuetè Dominus noster prouidens humano generi, piissimum hunc & fidelissimũ principẽ ad zelũ fidei suscitauit, et vndiq; sacerdotij principes ad se cõuocauit, quatenùs gratia Domini omniũ nostrũ Christi operante, ab ouibus Christi omnẽ pestem quidem mẽdacij submoueret, germinibus autem veritatis pingues efficeret. Quod quidem & fecimus, communi decreto dogmata fugãtes erroris, & inenarrabilem verò patrum renouauimus fidem trecentorum decẽ et octo symbolum omnibus prędicantes, & tãquàm domesticos, qui pietatis huius cõpositionẽ receperunt, patres asscribentes, qui postea apud Constantinopolim cõuenerũt cẽtũ quinquaginta, qui & ipsi eãdẽ fidẽ subsignauerũt. Definiuimus igitur, ordinẽ & omnes formulas fidei conseruãtes, nos quoquè eius, quæ apud Ephesum olim facta est synodus, cuius præsides fuerunt sanctæ memorię Celestinus Romanorum vrbis antistes, & Cyrillus Alexãdrinę ecclesiæ, præfulgere recta quidem et immaculatæ fidei expositionẽ trecentorũ decẽ & octo sanctorũ & beatissimorum patrũ, apud Niceã sub pię recordationis Constãtino principe congregatorum, obtinere autem etiãm centum quinquaginta sanctorum patrum apud Constantinopolim definitam, ad interemptionem tunc exortarum hęreseon, confirmationem verò eiusdem Catholicæ & Apostolicæ nostræ fidei.

dam malignus insidiari pietatis seminibus, sed semper noui quiddã aduersùs veritatẽ indagat: ob hoc habens Dominus noster prouidentiã humani generis, hũc clemẽtissimũ & fidelẽ aduersùs æmulum nobis, concessit principem, qui vndiq; sacerdotes ad se cõuocauit, vt gratia Domini nostri Iesu Christi cooperante, totam falsitatis noxam à grege suo abijciat, & veritatis eã corroboret germinibus. Quod & fecimus, communi decreto vel iudicio erroris persequentes & sectas: sed & perfectissimorum patrum innouauimus fidem, trecẽtorum decem & octo symbolũ omnibus prædicantes, et quod syncera agnitione animo concepisse cognoscim⁹ sacerdotes, attitulantes notauimus, qui post hæc conuenerunt in vrbe Constãtinopolitana numero centũ quinquaginta, etiãm hi hanc cõfirmantes fidem. Nos verò nunc ordinẽ et omnes fidei formulas custodiẽtes, decernim⁹, sanctum Ephesianorum cõcilium, cuius authores fuerunt venerabiles Celestinus vrbis Romę, & Cyrillus Alexandrinę vrbis episcopi, vnanimiter sentientes, iustè pręcellere inculpabilis fidei expositionem trecentorum decẽ & octo venerabilium & beatissimorum patrum, qui in Niceam temporibus diuæ memoriæ Constantini Imperatoris conuenerunt, obtinere etiàm centum quinquaginta venerabilium episcoporum apud Constantinopolim decreta aduersùs interemptionem sectarum pullulantium & crescentium, & manifestationem huius Catholicæ & Apostolicæ nostræ fidei.

ALIA DIFFINITIO CHALCEDONENsis synodi, similiter sub quadruplici editione:

Comprꝋhendens eorum quæ in concilijs, Niceno primo, Constantinopolitano primo, Ephesino primo, decreta sunt, approbationem, & duarum naturarum in vna Christi persona assertionem.

EDITIO I.

AD cognoscendam quidē confirmandamq́; perfectissimè pietatem, consultissimū satis hoc diuinæ gratiæ symbolum, saluberimūq́; sufficeret. De patre nanque, & filio, ac Spiritusancto quod plenissimæ fuerat institutionis, edocuit, & incarnationem Domini fideliter excipientibus euidenter insinuat. Verùm quoniā quidam ea quæ syncera veritas prædicat, deprauare conati, nouas auditu suas hæreticas perfidias ediderūt: & alij quidem dispensationis Dominicæ sacramentū, quod nostrî causa est celebratū, ausi fuêre corrūpere, dum à sancta virgine partum processisse diuinum, vocis abnegatione dissimulāt: alij confusionem sine permixtionem rursùs inducunt, vt vnam eße naturam diuinitatis & carnis stultè confingant, ac per hoc vnigeniti confusione portentuosa, diuinā naturam paßibilem eße significant: Eapropter ab vniuersa contra veritatē machinatione veniente, volens eos excludere, quę modò præstò est, sancta et magna hæc synodus, quod antiquitùs in fide prædicatur, immobile semper hoc dicens, ante omnia statuit, vt trecentorum decem & octo patrū venerabilium fides illibata permaneat. Et propter eos quidē, qui sanctospiritui obuiare nituntur, eam traditionem, quæ in augustissima Cōstātinopolitana vrbe postea, cōgregatis centum & quinquaginta patribus, de substantia sanctispiritùs fuerat decreta, cōfirmat. Hanc etenim cunctis in-

EDITIO II.

SVfficiebat quidē ergò ad perfectam pietatis cognitionē & confirmationem, sapiens & salutare hoc diuinæ gratiæ symbolum (de patre enim & filio ac spiritu sancto edocet perfectè, et Domini humanationem) fideliter suscipiētibus ad probationem. Verū quia veritatis prædicationem reprobare conantes, per proprias hæreses varias voces parturiêrunt, hi quidem Domini propter nos dispensationis mysterium vitiare conati sunt, & vocem, theotocos, id est, Dei genitrix, in virgine abnegānt. Alij autē confusiōem & cōmixtionē introducentes, vnāq́; esse naturam carnis & deitatis insensatè fingentes, paßibilem vnigeniti naturam diuinam confusione monstruantur. Propter hoc omnem ipsis claudi contra veritatem machinam volēs præsens nunc ipsa sancta magna & œcumenica synodus, illud prædicationis superiùs immotum edocens diffiniuit, præcipuè trecentorum decem & octo sanctorum patrū fidem immutilatam manere. Propter spiritûs sancti quidem impugnatores, posterioribus temporibus doctrinam de spiritusancti substantia, à centum quinquaginta patribus in regia vrbe traditā, authorizat, quā illi omnibus notificarūt, non tanquàm aliquid deficiens præcedentibus introducentes, sed de spiritusancto ipsorum cogitatiōem vel intellectum, cōtra attentantes ipsius dominationem reprobare, scripturarum testimonijs expreßerunt. Propter autē

EDITIO III.

SVfficeret quidem ad plenißimam pietatis agnitionē & confirmationem, sanctißimum & salutare diuinæ gratiæ symbolū. De patre enim & filio & spiritusancto doctrinā perfectam edocet, & incarnationē Dominicam fideliter suscipientibus manifestat. Sed quoniam hi, qui prędicationem veritatis destruere conantur, quasdā propriæ hæreseos nouitates parturiūt: (quidam enim mysteriū pro nobis actum diuinæ dispensationis, audēt corrūpere, & vocem illam diuini patris factā ad virginē denegant, alij temperamētum confusionēq́, inducentes, & vnam eße naturam carnis & deitatis insensatè componētes, paßibilem vnigeniti diuinam naturam tali cōfusione prodigiosè diuulgant) idcircò omnem aduersùs veritatem opponendam ab ipsis machinationē volens excludere sancta & magna vniuersalis synodus, hāc prædicationem immobilem docens, statuit, præcipuè trecentorum decē & octo sanctorum patrū fidem incontaminatam manere. Et propter eos, qui Spirituisancto aduersantur, centum quinquaginta patrum paulò posteriore tēpore in vrbe Constātinopolitana conuenientium de substantia spiritussancti traditā doctrinam corroborat, quam etiàm illi omnibus insinuauerunt, non quod in præcedētibus deeßet aliquid, adijcientes, sed de spiritu eorundem intellectum aduersùm eos, qui deitatis eius dominationem nitūtur demergere,

EDITIO IIII.

SVfficeret quidem ad plenitudinem cognoscendam pietatis & cōfirmatiōem, prudens hoc & salutare per Dei gratiam symbolū. De patre autem & filio & spiritu sancto plenitudinem docet, & Domini inhumanationē fideliter accipiētibus repræsentat. Sed quoniam lędere prędicationē veritatis conantes, proprijs hæresibus nouas voces proferunt, hi quidem mysterium Domini propter nos diuinę dispēsationis audentes corrūpere, & matris Dei virginis appellationem recusant, alij verò cōfusionem permixtionémque introducunt, & vnā naturā carnis & Deitatis stultè confingunt, paßibilem vnigeniti diuinam eße naturam confusione portentosa dicentes: Ob hoc illis omnem aditum contra fidem volens claudere præsens nunc sancta & magna atq; vniuersalis synodus, prædicationem hanc ab initio inconcußam docēs, constituit præ cæteris trecētorum decē & octo sanctorum patrū fidem manere illæsam: & propter illos, qui aduersùm spiritumsanctum pugnant, Macedonianos, posterioribus tēporibus à patribus ad Constantinopolim centū quinquaginta cōgregatis, de eßentia spiritùs corroborat traditā disciplinam, quam illi omnibus notam fecerūt, non, quasi deeßet aliquid præcedentibus, inferentes, sed de sanctospiritu suam sententiā promulgātes, aduersùm eos, qui veritatem lædere tentauerunt, scripturarum testimonijs roborantes. At

notescere memorati fecerūt, nō quasi aliqd deesset pcedētib⁹ ducētes, sed de spiritusancto quid ipsi sentirent, cōtra illos, qui eius potestati refragari cōati sunt, sanctarū scripturarū testimonijs illustrātes. Propter eos autē, qui dispēsationis Dominicæ tētauēre peruertere sacramētum, & hominē solum de sancta Maria virgine procreatum esse vaniloquijs suis autumāt impudenter, sancti Cyrilli, qui Alexandrinæ pastor ecclesiæ, synodales epistolas ad Nestorium scriptas atq; Orientales, vtiq; sibi conuenientes, amplexa est, ad arguendum quidem Nestorianam dementiam, interpretationem verò desiderantium pio zelo concipere saluberrimi sacramenti sententiā. Quibus epistolam quoq; beatiss. Romanæ antiquioris vrbis antistitis, ac venerabilis papę Leonis, Flauiano sanctæ memoriæ archiepiscopo scriptam, ad expugnandam prauitatis Eutychianę perfidiam, vtpote maximi Petri confessioni satis conuenientem, & velut monimentum cuiusdam statuæ cōmunis extantē, contra cunctos hęreticos meritò copulauit, vt recto dogmati sua firmitas inconcussa permaneat. Nā & in duos filios dispensationis tentātibus diuidere sacramentum resistit hostiliter, & eos, qui passibilis audent diuinitatis vnigenitum dicere, collegio sacerdotali detrudit, & confusionem siue cōmixtionē in duabus Christi naturis excogitantibus reluctatur, & cælestem vel alterius cuiusdā substantię esse, quā de nobis assumpsit sibi formā seruilem, delirantes, exterminat: necnō & eos, qui duas quidem ante vnitio-

dispēsationis mysterium vitiare conantes, & tenuem hominem esse ex sancta virgine Maria natum impudicè maledicentes, beati Cyrilli Alexandrinorum ecclesię pastoris synodicas epistolas ad Nestoriū & ad ipsos Orientales, conuenientes existentes suscepit, in redargutionē quidem mētecaptionis Nestorij, in interpretationē autem salutaris symboli pio zelo desiderantiū intellectū. Quibus & epistolam magnæ & antiquæ Romæ præcedentis sancti & beati Leonis, scriptā sanctissimo episcopo Flauiano, ad extinctionem quidem prauæ intelligētię Eutychis, magni PETRI professioni conuenientem, ac cōmunem quendam cippū columnam existentē cōtra malè opinantes meritò adnexuit ad orthodoxorum dogmatum cōfirmationem. Conantib⁹ enim in filij diuinitate dispensationis diuellere mysteriū obuiat, & passiōem vnigeniti deitatis dicere audentes, sacrorū colloquio repellit, & excogitātibus commixtionem vel confusionem in duabus naturis Christi obsistit, & eos, qui insaniunt, dicentes cælestem vel alicuius alterius essentiæ substantiā, ex nobis assumptam impūserui formam existere, exagitat: & confabulantes duas quidem ante vnionē naturas Domini, vnā autem post vnionem autumantes, anathematizat. Sequētes igitur sanctos patres, vnum & ipsum confiteri filiū Dominum nostrum Iesum Christum consonanter oēs docemut, perfectum ipsum in Deitate, & perfectū ipsum in humanitate, Deum verè & verè hominem, ipsum ex anima rationali et corpore, con-

scripturarum testimonijs pleniùs manifestantes. Propter eos sanè, qui dispēsationis mysteriū tentant corrumpere, & purum hominē esse, qui ex sancta Maria virgine natus est, impudēter diuulgant, beatissimi quōdam Cyrilli Alexādrinæ ecclesiæ sacerdotis synodicas epistolas, tam ad Nestorium, quàm ad cæteros per Orientem, congruas & sibi consentientes suscepit, ad confutationem quidem Nestorianæ amētiæ, interpretationem verò eorum, qui religiosò zelo salutaris symboli cupiunt intellectum. Quibus & epistolam sancti ac beatissimi primæ sedis archiepiscopi Leonis, scriptā ad Flauianum sanctæ recordatiōis archiepiscopum, ad perimendam Eutychetis malignitatē, atq; magni Petri confessioni cōcordantem, & communem quandam paginam consistentem contra eos qui nō rectè glorificant, ad confirmationem catholicæ religionis euidēter subiunxit. Nam eos, qui in duos filios dispensationis Dominicæ mysterium scindere moliūtur, execratur: & eos, qui passibilem diuinitatem vnigeniti filij audēt asserere, de concilio sacerdotum repellit: et eis, qui in duabus naturis Christi permixtionē vel confusionē argumentantur, aduersatur. Et qui cælestē aut alterius cuiusq; substantiam existetere formā serui, quā ex nobis assumpsit, insaniendo asserūt, procul abijcit. Et eos, qui duas ante adunationem naturas Domini delirāt, vnā verò post adunationem confingunt, anathematizat. Consentientes ergò sanctis patribus, vnū, eundemq; filium confiteri Dominum nostrū Iesum

verò propter illos, qui mysterium dispēsationis violare conantur, & purum hominē esse, qui ex sancta virgine Maria natus est, impudētiùs delirātes, epistolas B. Cyrilli Alexādrinę ecclesię pręsulis synodicas vtiq; literas ad Nestorium, & ad alios per Orientem, acceptissimas habet ad cōuincendas Nestorij blasphemias, & ad interpretationem synceriorem salutaris symboli, his, qui nôsse illud desiderāt. Quibus etiàm subiūxit epistolā magnæ & senioris vrbis præsulis beatissimi sancti episcopi Leonis, quæ scripta est ad sanctę memorię archiepiscopum Flauianum, & ad sensus pessimos Eutychis auferendos, quippe magni illius Petri confessionibus cōgruentē, & quandam columnā nobis aduersùm praua dogmata iure coniunctam, ad confirmationē recti dogmatis. His enim, qui in dualitate filiorum dispensatione conuellere mysteriū nitūtur, pręcipit & illos, qui passibilem deitatem vnigeniti ausi sunt dicere, sacerdotali numero submoueri: & his, qui in duabus naturis Christi permixtionē aut cōfusionē dici ęstimāt, repugnādum, vel eos, qui cælestē, aut alterius esse substantiæ carnē, quæ illi est assumpta de nobis, formam serui abijcit: & qui duas quidem ante vnionē naturas Domini fabulātur, vnam verò post vnionem cōfingūt, anathematizat. Sequentes igitur sanctos patres, vnū eundemq; cōfiteri filium, & Dominū nostrum Iesum Christum consona voce omnes docemus, eundem perfectū in Deitate, eundem perfectū in humanitate, Deum verè & hominē verò eundem ex anima rationali & corpore, coëssentia-

tionē, vnā verò post vnitionem, naturas in Christo fabulosè confingunt, anathematizare nō cessat. Beatiss. igitur sequēdo patres, vnum & eūdem filium confiteri Dominum Iesum Christum, concordātibus omnes institutionibus, edocemus eundem in deitate perfectum, eundem in humanitatē perfectū, Deū verè & verè hominem eūdē ex aīa rationali & corpore, cōsubstātialē patri secundū deitatē, consubstantialē nobis eundē secundū humanitatem, in humanitate per oīa similem nobis sinè sorde peccati, ante secula quidē à patre progenitū secundùm deitatē, in vltimis verò dieb⁹ eūdē propter nos, & propter nostram salutem ex Maria virgine, quę Deū peperit, secundū incarnationem vnum & eundē Christū Iesum, filiū, Dñm, vnigenitū, quē in duabus naturis inconfusè & incōmutabiliter, indiuisè atq; inseparabiliter omnes agnoscim⁹, nunq̃ sublata differentia naturarum propter vnitionē, sed potiùs vtriusq; naturæ proprietate seruata, & in vnā cōcurrente personā, nō in duas deductū diuisúmve personas, sed vnū & eundē filiū vnigenitū, Deū verbū, Dñm Iesum Christū, sicuti nos ab initio ꝓphetæ de eo, & ipse nos Iesus Christ⁹ instituit, & paternū nobis tradidit symbolū. His igitur à nobis vndiq; cū omni deliberatiōe ac diligentia pariter ordinatis, decreuit sancta atq; vniuersalis hęc synodus, aliā fidem nemini licere proferre, siue cōscribere, aut expōere, vel sentire, vel aliter tradere. Sed eos, qui audēt vel cōponere aliā fidē, vel proferre, vel docere, vel tradere aliud symbolū volētibus ad cognoscendā se cōuertere veritatē ex ritu pagano, siue Iudaico vel qualicunq; hæretico: eos, si quidē episcopi siue clerici sunt, alienos esse episcopos ab episcopatu, & clericos à clero: Quòd si monachi vel laici fuerint, anathematizari.

consubstantialem patri secundùm deitatem, nouißimis autem diebus ipsum propter nos, & consubstantialem nobis ipsum secundùm humanitatem, per omnia similem nobis sinè peccato, ante secula quidē ex patre natum secūdùm deitatem, nouißimis autem dieb⁹ ipsum propter nos & nostrā salutē, ex Maria virgine natum secūdùm humāitatē, vnū & ipsum Iesū Christū Dñm vnigenitū, in duabus naturis incōfusibiliter, inconuertibiliter, indiuisibiliter, inseparabiliter cognoscēdū, nulla naturarum differentia sublata propter vniōem, sed salua magis vtriusq; naturæ proprietate, & in vnam personā & in vnā subsistentiā concurrente, nō in duas personas distributū vel diuisum, sed vnū & ipsum vnigenitū filium, Deū verbum Iesum Christū, sicut superiùs prophetæ de ipso, & ipse Iesus Christus nos edocuit, & patrū symbolum nobis tradidit. His igitur cum omni vndiq; diligentia & solicitudine à nobis formatis, diffiniuit sancta & œcumenica synodus, aliā fidē nemini licere ꝓferre ἤγουν, vel cōscribere, vel cōponere, vel sapere, vel docere aliter. Audentes autē vel cōponere fidem alterā, ἤγουν, vel producere, vel docere, vel tradere aliud symbolū volentibus cōuerti ex gentilitate, vel Iudaismo ἤγουν, vel hęresi quacūq; hos, si quidē episcopi fuerint, vel clerici, alienos esse episcopos episcopatu, & clericos clericatu: si autē monachi vel laici fuerint, anathematizari.

sum Christū consona voce pariter edocem⁹, perfectum eundem in diuinitate, perfectū eundem in humanitate; Deū verum & hoīem verū eūdem ex aīa rationali & corpore, secundū diuinitatē vni⁹ cū patre naturæ, secundū humanitatē eundē vnius naturę nobiscū, per oīa similē nobis absque peccato, ante secula quidē ex patre natum secundū diuinitatē, in nouißimis verò dieb⁹ eūdē propter nos & propter nostrā salutē hoīem factū, hūc vnū, eūdemq; Christū, filiū, Dominum, vnigenitū in duas naturas incōfusè, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter cognoscendum, in nullo naturarū differentias propter vnitatē perimendas, magis autē salua vtriusq; naturæ proprietate, & in vna coēūte ꝑsona, vnoq; statu concurrente, non in duabus personis partiendum vel diuidendū, sed vnū eundemq; filiū, vnigenitum, Deū verbū, Dominū Iesum Christū, sicut ab exordio prophetæ de eo, & ipse nos erudiuit, & nobis tradidit symbolū. His itaq; cū omni vndiq; subtilitate & diligētia à nobis ordinatis, statuit sancta & vniuersalis synodus, aliā fidē nulli licere profiteri, aut scribere, aut docere, aut dicere aliter. Qui autem audēt exponere aliā fidem, aut proferre, aut docere aliud symbolum, volētibus conuerti ad scientiā veritatis ex gentilibus, ex Iudęis, vel hæreticis quibuscūq;: si quidē episcopi aut clerici fuerint, alienos esse epīos ab episcopatu, & clericos à clero: si verò mōachi vel laici fuerint, anathema fieri.

tialem patri secundùm deitatem, coëssentialem nobis eūdē secūdùm humanitatem, per omnia nobis similem absq; peccato, ante secula quidem de patre genitum secundùm deitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter salutem nostram ex Maria virgine theotoco secundùm humanitatem, vnum, eundem Christum, filiū, Dominum, vnigenitum, in duab⁹ naturis incōfusè, immutabiliter, īdiuisè, inseparabiliter agnoscēdum, nusquàm sublata essentia naturarum propter vnionem, magisq; salua proprietate vtriusque naturæ, & in vnā personam atque existentiam concurrente, non in duas personas partitum atque diuisum, neq; disiunctum, sed vnum, & eundem filium, vnigenitum Deum verbum Iesum Christum, sicut antè prophetæ de eo, & ipse nos Iesus Christus erudiuit, & patrū nobis symbolum tradidit. His igitur cum omni vndiquè veritate, diligentia & solicitudine à nobis definitis, statuit sancta & vniuersalis synodus, alteram fidem nulli licere proferre, vel conscribere, aut cōponere, aut sentire, aut docere aliter. Eos autem, qui ausi sunt cōponere fidem alteram, aut proferre, aut docere, aut tradere alterū symbolū volēti vel cōuerti, vel ex gentilibus ad cognitionē veritatis venire, vel ex Iudæis, vel hæresi quacunq;: hos, si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu, & clericos à clero: si verò monachi aut laici fuerint, anathematizari.

Et

Et post lectionem diffinitionis, omnes reuerendi episcopi clamauerunt: Hęc fides patrum. Metropolitani modò subscribāt. Quæ benè diffinita sunt, dilationem non suscipiant. Hæc fides apostolorum Huic omnes consentimus. Omnes ità sapimus. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Quæ à sanctis patribus statuta sunt, & omnibus placuerūt, manifesta fiāt diuino vertici.

Finis actionis quintæ Chalcedonen. concilij.

CHALCEDONEN. CONcilij Actio 6.

CONsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciatus, octauo Kalen. Nouemb. in Chalcedona secundùm iussionem diuini & pijssimi nostri domini Martiani perpetui Augusti, conueniente in sanctissima ecclesia sanctæ & bonę victricis martyris Euphemiæ sancta & vniuersali synodo, quę secundùm diuinam sanctionem in Chalcedonensium ciuitate congregata est, id est, Paschasino & Lucentio reuerendissimis episcopis, & Bonifacio reuerendo presbytero, locum tenentibus sanctissimi & Deo amantissimi Archiepiscopi senioris Romæ Leonis, & Anatolio sanctissimo Archiepiscopo splendidissim. Constantinopolis nouæ Romæ, & reliquis sanctissimis & reuerendissimis episcopis, id est, Maximo Antiochiæ Syriæ, Iuuenale Hierosolymorum, Quintillo Heracleæ Macedoniæ, tuente locum Anastasij episcopi Thessalonicensis, Thalassio Cæsareæ Cappadociæ, Stephano Ephesi, Luciano Byziæ, tuente locum Cyriaci Heracleæ Thraciæ, Eusebio Ancyræ Galatiæ, Diogene Cyzici, Petro Corinthi, Florentio Sardensium, Eunomio Nicomediæ, Anastasio Niceæ, Eleutherio Chalcedonēsi, Iuliano ciuitatis Cō, tuēte & ipso locum Apostolicæ sedis senioris Romæ Leonis, Basilio Seleuciæ Isauriæ, Meletio Larissæ, tuente locum Domni episcopi Apameæ Syriæ, Amphilochio Sidis, Theodoro Tarsi, Cyro Anazarbi, Constantino Bostrensi, Photio Tyri, Theodoro Damasci, Stephano Hierapoleos, *Nonno Edessę, Simeone Amidæ, Epiphanio episcopo Pergæ, tuente locum Olympij episcopi Constantiæ, Ioanne Sebastiæ, Seleuco Amasiæ, Constantino Melitenæ, Patricio Tyanensi, Petro Gangrensi, Apragmonio Tij, tuente locū Calogeri episcopi Claudiupolis, Atarbio Trapezuntis, tuente locum Dorothei episcopi Neocæsareæ, Photino archidiacono, tuente locum Theoctisti episcopi Pessinuntis, Romano Myrensi, Critoniano Aphrodisiadis Cariæ, Nunechio Laodiceæ Phrygiæ, Mariniano Synnadæ, Onesiphoro Iconij, Pergamio Antiochiæ Pisidiæ, Epiphanio Pergensi, Attico Nicopolis veteris Epiri, Martyrio Gortynę, Luca Dyrrhachij, Vigilantio Larissæ Thessaliæ, Francione Philippopolis, Sebastiano Beroæ, Basilio Traianopolis, Tryphone Chij, Theoctisto Berrhoæ Syriæ, Gerontio Seleuciæ, Eusebio presbytero, tuente locum Macarij Laodiceæ Syriæ, Eusebio Dorylei, Saba Palti, Petro Gabalæ, Sophronio Constantiæ, Patricio Neocæsareæ, Mara Anazarthæ, Rhomulo Chalcidæ, Eustathio Beryti, Leontio Ascalonæ, Aniano Capitoliadis, Zebenno Pellæ, Ioanne Tiberiadis, Antiocho Archelaidis, Beryllo * Ailæ, Areta Elusæ, Musonio Zoaræ, Rufino Bybli, Pancratio Libyadis, Zosimo Minoidis, * Natyra Gazæ, Polychronio Antipatridis, Ioanne Gadaræ, Paulo Anthedonis, Photino Lyddæ, Heraclio Azoti, Martiano Gerræ, Stephano Iamniæ, Epicteto Diocletianupolis, Romano Eudoxiupolis, Theodoro Claudiupolis Isauriæ, Iuliano Celendereos, Tyranno Germanicopolis, Ioanne Diocæsareæ, Acacio Antiochiæ, Epiphanio Cestriæ, Aeliano Selenuntis, Ammonio Iotapis, Megalo Philadelphiæ, Marco Arethusæ, Timotheo Balaneorum, Eusebio Seleucobeli, Eutychiano Epiphaniæ, Paulo * Mariamniæ, Lampadio Rhaphaneorum, Alexandro Sebastiæ. Philippo Adanæ, Hypatio Zephyrij, Theodoro Augustæ, Chrysippo Malli, Iuliano Rhosi, Polychronio Epiphaniæ, Ioanne Flauiadis, Indimo * Hermupolis, Sophronio Chorepiscopo, tuente locum Bassiani Episcopi Mopsuestiæ, Proclo Adranæ, Eulogio Philadelphiæ Arabiæ, Theodosio Canothæ, Hormisda Philippopolis, Damiano Sidonis, Theodoro Tripolis, Olympio Paneadis, Paulo Ptolemaidis, Paulo Aradi, Thoma Porphyrionis, Porphyrio Botrorum, Phosphoro Orthosiadis, Porphyrio archidiacono, tuente locum Vranij Emisæ, Ioseph Heliopolis Phœniciæ, Iordane Abilæ, Valerio Laodiceæ Phœniciæ, Theona * Europi Phœniciæ, Theodoreto Cyri, Rufino Samosateno, Ioanne Germaniciæ, Timotheo Dolychis, Euoltio Zeugmatis, Athanasio Pari insulæ, Zebenno martyropolis, Caiuma Marcopolis, Ioanne Carrensium, Abramio Circensi, Ioanne Saraceno, Noé Cephacastelli, Callinico Apameæ Bithyniæ, Leucadio Tinnien, Ioanne Polemonij, Gratidiano Cerassuntis, Iuliano Tabiæ, Meliphthōgo Iuliopolis, Hyperício Asponensiū, Acacio * Cynnæ, Euphrasio Lacinien. Laganiæ, Cecropio Sebastopolis, Ioanne Nicopolis Armeniæ, Dorotheo presbytero, tuente locum Anatolij Satalorum, Attico Zelorū, Antiocho Sinopis, Euchario diacono, tuente locum Paralij Andraponensis, Paulo presbytero, tuente locum Vranij Episcopi Himerorum, Acacio Ariarathiræ, Heraclio Comanorum, Adelphio chorepiscopo tuente locum Adolij Episcopi Arabissi Euphro-

*Nomio

*Natira

Euphronio presbytero, tenente locum Domni episcopi Cocusi: Otreio presbytero, te-
*arcæ nente locum Ioannis episcopi *Arcis: Theodosio Nazianzeno, Aristomacho Colonæ,
Rheno Iunopolis, Epiphanio presbytero, tenente locum Aetherici episcopi Pompeiopolis, Photino tenente locum Aetherici episcopi Pompeiopolis, Photino tenẽte locum Themistij Amastrię, Theodoro Heracleę, Eulogio presbytero, tenente locum Genethlij Cratię epis. Pelagio presbytero, tenẽte locũ Theophili episcopi Adrianopolis, Helpidio *Thermeñ, Aquila Eudoxiadis, Mysterio Amorij, Longino Orchistij, Docimasio Maroneæ, Sereno Maximianopolis, Aetherico Smyrneñ, Eusebio Clazomeneñ, Cyriaco
*Amniteñ Aegeñ, Mama *Aniniteñ, Leontio Magnesię Mæandri, Quinto Phoceæ, Proclo Argissæ, Thoma Alalcomenę, Olympio Theodosiu-
* Briullenæ poleos, Philippo Nouæ aulæ, Rufino *Brueleno, Marcellino metropolis, Esaia Elaitano, Paulino Theodosiupolis Asiæ, Iuliano Hypepę, Hesperio Pitanę, Proterio Myrrhinæ, Basilico Palęscepsis, Meonio Nysę, Petro Dardani, Thalassio Parij, Dauide Adrianæ, Eulalio Pioniæ, Pionio Troadis, Stephano Prymnesię, Theosebio Ilij, Hermia Abydi, Daniele Lampsaci, Patricio Adramyteorũ,
*Caryssorũ Menecrate *Cyrassorum, Cossinio Hierocæsareę, & tuente locũ Andreę episcopi Sardeorum Bleandri, Polycarpo Gabalon, Patricio Acamassæ, Paulo Tripolis, Amachio Septenorum, Leucio Apollinis Phani, Gemello Stratonicæ, Alchimede Silandi, Dio-
*Arceseno nysio Attaliæ, Nicolao *Acrasseno, & tuente locum Stephani episcopi *Limiræ, Zenodoro Telmessi, Frontone Phaselidis, Philippo Liburnę, Theodoro Antiphelli, Leontio Araxi, Antipatro Cauni, Andrea Sectoriorum, Paulo Tlosorũ, Romano Buboniorũ, Nicea Megaron, Athanasio Opuntis, Dónino Plateæ, Onesimo Argos, Marco Euriæ, Peregrino Phœnices, Eutychio Adrianupoleos, Claudio Anchiaxi, Soterico Corcyræ, Dionysio Antiochię, Ioanne Alindæ, Flacillo Tarsi, Papia Eressorum, Dionysio Hera-
*Saluacis cleæ Lyncestidum, Menádro Heracleę *Latmos, Eupythio Stratonicæ, Ioanne Amizonis, Tynchanio Apolloniadis, Theodoreto Alabandorum, Ioanne Gnidi, Iuliano presbytero, tuente locum Calandionis episcopi
* Halicarnassi *Alycarnassi, Daniele Cadi, Modesto Sebastæ, Paulo Aristij, Eulalio *Silbij, Charitone Dionysiopolis, Ioanne Trapezopolis, Gennadio *Agmonios, Thoma Theodosiopo-
*Agmoniorum leos, Gennadio *Mossiunorũ, Euádro Dio-
* Mosinnorum clias, Gerótio Basilinopoleos, Alphio Myndi, Theoctisto presbytero, tuente locũ Diogenis episcopi Orthosiæ, Philotheo presbytero tuente locum Zotici episcopi Arpaseñ, Miro Euladreñ, Luciano Ipseñ, Philippo Lysiadis, Epiphanio Midaij, Abertio Hierapoleos, Cyriaco Eucarpias, Eustochio Doci-

meeñ, Aquila *Aurochron, Basilio Nacoliæ, *Acroceraunon, vel, Achrotonorum,
Strategio Polybotis, Neoptolemo Corneñ, Paulo Derbeñ, Plutarcho Lystreñ, Eugenio Canorum, Rufo Hydę, Tyranno Homonadon, Acholio Larandæ, Eutropio Adadon, Paulo, Philomelij, Paulino Apameeñ, Theo- *Nicopolis Pisidiæ,
tecno Teræ, Eorticio *metropoleos, Cyro Syniandi, Libanio Parilycaoniæ, Alexádro Seleuciæ, Olympio Sozopoleos, Fonteiano Sagalassi, Adilo Chorepiscopo, tuente Messalini episcopi Laodiceæ, Bassona *Neaspo- *Neapolis
leos, Florétio Adrianopoleos, *Maiano Li- *Musonio
merorum, Euelpisto chorepiscopo, tuẽte locum Florẽtij episcopi Tenedi, Sotero Theodosię, tuente locũ Heliodori episcopi Amathuntis, & pro Echio Arsinoę, Epaphrodito Thamassij, tuente locum & Didymi episcopi ciuitatis Lapethon, Dionysio diacono, tuente locum Photini episcopi Chitrorum, Ioanne Messene, Ophelimo Tegeæ, Irenæo Naupacti, Cyrillo *Subritos, Gẽnadio Gno- *Subriti
si, Eusebio Apollonieñ, Demetrio Lappeñ, Euphrate Eleutherneñ, tuente locũ Pauli epi Candiæ, Zozonte Philipporum, Constantino Demetriados, Eusebio Topiris, Maximino *Serres, Nicolao Stoborum, Dardanio *Derres
Bargylæ, Ioanne *Partecopoleos, Honorato *Parthenopolis
Thassi, Theophilo Orei, Neone *Psyllij, Di- *Psylleno
odoto Lysimachiorum, Mara Cordilusorũ, Marcellino *Isundis, Macedone Magidon, Eudoxio Etennon, Eugenio Contennon, Marcellino Corydallorum, Obrimo Coracesij, Petro Echineorũ, Eustathio gẽtis Saracenorum, Aurelio Aphro, & *Restituano *Rusticio
Afro. Et reliqua sancta synodo. Adueniens in eadem sanctiss. ecclesia diuiniss. & pijssimꝰ dominus noster Martianus perpetuus Augustus, sub die sanctissimorum martyrũ sancti Callinici & Euphemię, præsente ex diuino zelo & feruore fidei etiàm pijssi. & Christianiss. regina Augusta Pulcheria, vnà cũ magnific. & glorios. iudicibus, id est, gloriosiss. magistro militũ, & excõsule ac patricio Anatolio, & gloriosiss. pręfecto sacrorum prætoriorum Palladio, & magnific. pręfecto regiæ Cõstantinopolitanę vrbis nouæ Romæ Taciano, & gloriosis. magist. sacrorum officiorum Vincomalo, & viris magnificis exmagistris Martiali & Placito, & viro magnif. comite domesticorũ Sporatio, & viro magnif. comite sacrorum priuatorum Genethlio, & viro magnif. comite domesticorum & sacrorũ stabulorum *Etio, & viro magnif. primicerio clarorum tribunorũ & notariorũ Leõtio. Super ijs etiàm amplissimo senatu, id est, glorios. expręfecto & cõsule ac patricio Florentio, & gloriosissimo exconsule & patricio Senatore, & gloriosissimo exmagistro & exconsule & patricio Nomo, & gloriosissimo expræfecto & exconsule ac patricio Protogene, & viro magnificentissimo expræfecto & patricio Antiocho, & viro magnificentissimo exprępośito Romano, & magnif.

magnifi. expræfecto Zoilo, & viro magnifi. expræfecto vrbis Theodoro, & viro magnificentiss. Apollonio, & viro magnifi. expræfecto vrbis Antiocho, & viro magnific. expræfecto vrbis Anysio, & viro magnific. expræfecto Illyrici Theodoro, & viro magnif. expræposito Artaxerxe, & viro magnifi. expræfecto Cõstantino, & viro magnificentiss. Artaxio * Parmasio, & viro magnificentiss. expræfecto Illyrici Eulogio, & viris magnificentissimis exquæstoribus, Apollodoro, Theodoro & Mena, & viro magnifi. excomite priuatorum Seuero, & viro magnif. excomite largitionum Basilio, & viro magnif. excomite priuatorũ Iuliano, & viro magnif. expræfecto Tryphone, & viro magnific. exquæstore Polychronio, & viro magnifi. excomite Constantino, & viro magnifi. excomite Seueriano, & viro magnific. excomite Heracliano, super ijs etiàm spectabilibus comitibus & tribunis notarijs, alloquutus est quæ subsequuntur:

Dominus noster Martianus perpetuus Augustus alloquutus est sanctã synodum primùm Latinè, & postmodũ græcè, cuius alloquutionis virtus est ista:

Oratio Martiani Latina ad Cõciliũ.

¶ Vbi primùm diuino iudicio ad imperium sumus electi, inter tantas necessitates Reip. nulla nos magìs causa constrinxit, quàm vt orthodoxa & vera fides Christiana, quę sancta atque pura est, indubitata omnium animis insideret. Constat autem, auaritia vel studijs quorũdam per media tempora nonnullis diuersa sentientibus, & pro voluntate sua (non prout veritas atq; doctrina patrum postulat) populos seducentibus, in errorem quàm plurimos esse deductos. Qua de re sanctam synodum hoc videlicet proposito fieri studuimus, & vobis laborem indixisse videmur, quatenùs omni errore atq; caligine detersa, prout se diuinitas hominib⁹ manifestare voluit, & doctrina patrum ostendit: religio nostra, quæ pura atq; sancta est, vniuersorum mentibus insinuata, suæ veritatis luce fulgescat. Nec in posterum quisquã audeat de natiuitate Domini & saluatoris nostri Iesu Christi aliter disputare, quàm apostolica prædicatio, & instituta trecentorum decem & octo sanctorũ patrum, eidem conuenientia, posteritati tradidisse noscuntur, sicut etiàm sancti Leonis papę vrbis Romæ, qui sedem Apostolicam gubernat, missa ad sanctæ memoriæ Flauianum Constantinopolitanæ vrbis episcopum, scripta testantur. Remotis itaque studijs, ablatis patrocinijs, cessante auaritia, cunctis veritas innotescat. Nos eñi ad fidẽ confirmandã, non ad potentiam aliquam exercendam, exemplo religiosi principis Constantini, synodo interesse volum⁹, nè vel vlteriùs populi prauis persuasionibus separentur. Facilè enim simplicitas quorũdam, hactenùs nonnullorum ingenijs atq; superflua verbositate decepta est: & constat, diuersorum prauis insinuationibus dissensiones & hæreses natas. Studium autẽ nostrum est, vt omnis populus per veram & sanctam doctrinam vnum sentiens, in eãdem religionẽ redeat, & veram fidem catholicam colat, quam secundùm institutiones patrum exponere concordantibus æquè animis religio vestra festinet, quatenùs sicut à Nicena synodo vsq; ad proximum tẽpus, erroribus amputatis, vera fides cunctis innotuit, ità & nunc per hanc sanctã synodũ remotis caliginibus, quæ in his paucis annis (sicut superiùs dictum est) prauitate atq; auaritia quorundam emersisse videntur, perpetuò, quæ statuta fuerint, cõseruentur. Erit autem diuinæ maiestatis, id quod sancto animo fieri desideramus, in æternum firmiter custodire. Omñes clamauerunt: Multi anni Imperatori, multi anni Augustæ, orthodoxis multos annos. Vnus filius Constantinus Martiano nouo Constantino.

Diuinissimus & pijssimus dominus noster Martianus perpetuus Augustus virtutem præscriptæ alloquutionis & græcè alloquutus est ità:

Oratio Martiani habita ad Synodũ græce.

¶ Vbi primùm diuino iudicio ad imperium sumus electi, ante alias omnes publicas & summè necessarias causas, nihil sic & * concilio & studio dignũ putauimus, nisi vt circa orthodoxam fidem, quæ sancta & vera est, omnes vnius essent sententiæ, & nihil de ea dubitabile in animabus hominum insideret. Repertum est enim, medio tempore quosdam tam pecuniarum cupiditatibus, q̃ prauissimis studijs diuersa sensisse, & præter sanctorum patrum fidem multitudini doctrinæ expositionem plenam erroribus edidisse. Huic rei remedium volentes imponere, sanctam vestram collegimus synodum, laboribus, quos ex itinere suscepistis, euentũ maximum fore credentes, vt vera religio firmaretur, quatenùs omnis interiectus error atque caligo auferretur ab intelligentijs seductorum. Et prout se diuinitas hominibus propria voluntate manifestauit, & vt sanctorum patrum doctrina, purissimam & verissimam animis omnium præfulgentẽ exposuit fidem, sic humanum genus incolere, & de reliquo omnẽ auferri audientibus pręsumptionem, de natiuitate Domini & saluatoris nostri Iesu Christi aliter sapere aut disputare, præter hæc, quæ prædicta quidem sunt à sanctis apostolis, tradita autem consonè à trecentis decem & octo sanctis patribus nostris, sicut etiàm Deo amantissimi Leonis papæ vrbis Romæ, qui sedem Apostolicam gubernat, missa ad sanctæ memoriæ Flauianum nouæ regiæ Romanæ vrbis episcopum scripta testantur. Amputato igitur omni inconuenienti studio, & eiecto omni patrocinio, & locum nullum habente auaritia, cunctis veritas vestris expositionibus innotescat. Nos enim ad fidem confirmandam,

* consilio

dam, non ad potentiam ostendendam, exemplo religiosi principis Constantini synodo interesse voluimus, vt inuenta veritate, non vltrà multitudo, prauis doctrinis attracta, discordet. Multi enim mentis simplicitate, à quibusdam perterriti, superflua & callida introducere conantibus, meritò decepti sunt. Non est enim dubium, quòd imperfectis & prauis diuersorum expositionibus, tam dissensiones, quàm multæ exortæ sunt hæreses. Nostræ autem tranquillitati operæprecium est, omnes populos, vnam eandemque circa diuinitatem habentes sententiam, veram & Catholicam religionem fidemque colere, quam, secundùm tradita à sanctis patribus dogmata, exponetis. Hoc ergò operis sit sanctitatis vestræ, vt consentienti animo, sicut in Niceno sanctissimorum patrum concilio manifestata fides, ab errore quidem homines liberauit, ad lucem autem prolata, omnibus cognita est: similiter & nunc per vestrum concilium, omnis quidem ambiguitas, in hoc paruo medio tempore nata (sicut diximus) prauitate atq; auaritia quorundam, amputetur. In perpetuum autem, quę à vobis terminata fuerint, seruentur. Erit autem hoc diuinæ prouidentiæ, vt id, quod pio proposito fieri festinamus, semper ad vtilitatem, quæ per vos orta est, firmiter conseruetur. Omnes clamauerunt: Martiano nouo Constantino multos annos. Imperatori multos annos. Augustæ orthodoxæ multos annos. Martiane amator Christi, vestrum nobis duret Imperium, semper nobis imperetis, digni ex orthodoxa fide. Ab amatoribus Christi procùl inuidia sit. Et post has voces Aetius archidiaconus Constantinopolitanæ vrbis nouæ Romæ, & primicerius notariorum, dixit: Quoniam nutu supernæ gratiæ & diuino zelo serenitatis vestræ pijssimæ & fidelissimæ omibus imperare à DEO vobis datum est, hæc magna & sancta & vniuersalis synodus, quæ per præceptum vestrum congregata est, cum nimio studio, & diuina diligentia per multos dies omnem discordiam, quæ in prætérito * quoquo modo aduersùs rectam & immaculatam Catholicam nostram fidem exorta est, expelli fecit, per verbum veritatis omnem nouam vocem abijciens, sicut in scriptis monimentis singula, quæ contigerunt, manifestant. Diffinitionem autem nūc ab omni errore alienam prædicauit, diuinarum scripturarum virtute munitam, seruata in hanc sanctorum & beatorum patrum sententia, ad certam quidem scientiam syncerè legentium, & ad perpetuam coronam vestri pij imperij. Hanc præ manibus habens, si placet, annuente vestra serenitate, recitabo. Diuinissimus & pijssimus dominus Imperator dixit: Lege. Aetius archidiaconus Constantinopolis nouæ Romæ, legit: Sancta & magna * vniuersalis synodus, quæ secundùm Dei gratiam & sanctionem pijssimorum Christianissimorumque Imperatorum nostrorum Valentiniani & Martiani Augustorum, congregata est apud Chalcedonam metropolim Bithynię prouinciæ, in basilica sanctæ & venerabilis martyris Euphemiæ, diffiniuit subtèr annexa: DOMINVS noster & saluator IESVS Christus notitiam, &c. sicut habetur in actione quinta huius Chalcedoneñ concilij, vnà cum tractatu fidei, cuius initium est, Sufficeret quidem &c. vsq; ad passum exclusiuè, vbi legitur, Et post lectionem diffinitionis, ad quem continuentur, quæ hic sequuntur. Paschasinus episcopus, vice domini mei beatissimi atque Apostolici vniuersalis Ecclesiæ papæ vrbis Romæ Leonis, synodo præsidens, statui, consensi, & subscripsi. Lucentius episcopus ciuitatis Ecclesiæ Esculanæ, vicarius domini mei beatissimi atque Apostolici viri vniuersalis Ecclesiæ papæ vrbis Romæ Leonis, in synodo Græcè relecta subscripsi. Bonifacius presbyter vrbis Romæ, vicarius domini mei beatissimi & Apostolici viri vniuersalis Ecclesiæ papæ vrbis Romæ Leonis, cum vniuersa synodo consensi & subscripsi. Anatolius episcopus Cōstantinopolis nouæ Romæ, definiens subsc. Maximus episcopus Antiochiæ, statuēs subscripsi. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, statuens subscri. Quintillus episcopus Heracleæ, obtinens locum Anastasij episcopi Thessalonicensium, statuens subsc. Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, similiter. Stephanus episcopus Ephesi, simil. Lucianus episcopus Byziæ, habens locū Cyriaci episcopi Heracleæ, simil. Eusebius episcopus Ancyræ, similit. Diogenes episcopus Cyzici, simil. Petrus episcopus Corinthi, simil. Florentius episcopus Sardeorum, simil. Eunomius episcopus Nicomediæ, similiter. Anastasius episcopus Niceæ, simil. Iulianus episcopus, & legatus sedis Apostolicæ, simil. Eleutherius episcopus Chalcedoneñ, simil. Basilius episcopus Seleuciæ, simil. Meletius episcopus Larissæ, sermonem faciens & pro Domno episcopo Apameę Syrię, simil. Amphilochius episcopus Sidæ, simil. Theodorus episcopus Tarsi, simil. Cyrus episcopus Anazarbi, simil. Cōstantinus episcopus Bostrensium, simil. Photinus episcopus Tyri, simil. Theodorus episcopus Damasci, similiter. Stephanus episcopus Hierapolis, similiter. * Nonnus Episcopus * Edesæ, similiter. Simeon Episcopus Amidæ, per Petrum presbyterum, similiter. Olympius episcopus Cōstantiæ, similiter. Ioannes episcopus Sebastiæ, sim. Seleucius episcopus Amasiæ, sim. Constantinus episcopus Melitenæ, sim. Patricius episcopus Tyanorum, sim. Petrus Episcopus Gangrorum, sim. Calogerus episcopus Claudiupolis, per Apragmonium episcopum Tij, simil. Dorotheus episcopus Neocæsareæ, per Atarbium episcopum Trapezuntis, simil. Theoctistus episcopus Pessinuntis,

* vel quæ modo

* venerabilis

* Nomius

* Edessæ

nuntis, per Photinum archidiaconum, sim. Romanus Episcopus Myrorum, simil. Critonianus episcopus Aphrodisiadis, sim. Nunechius episcopus Laodiceæ, sim. Marinianus episcopus Synnadæ, sim. Onesiphorus episcopus Iconij, sim. Epiphanius episcopus Pergæ, similit. Pergamius episcopus Antiochiæ, sim. Atticus episcopus Nicopolis, sim. Martyrius episcopus Gortynæ, simil. Lucas episcopus Dyrrhachij, sim. Vigilantius episcopus Larissę, sim. Francion episcopus Philippopolis, sim. Sebastianus episcopus * Beroæ, simil. Basilius episcopus Traianopolis, simil. Tryphon episcopus Chij, pro Ioanne episcopo Rhodi, simil. Theoctistus episcopus * Berroeæ, sim. Gerontius episcopus Seleuciæ, simil. Macarius episcopus Laodiceæ Syriæ, per Eusebium presbyterum Antiochiæ sim. Eusebius episcopus Dorylei, sim. Sabas episcopus Palti, per Thalassium diaconum sim. Lucianus episcopus Byziæ, sim. Petrus episcopus Gabalæ, sim. Sophronius episcopus Constantię, sim. Patricius episcopus Neocæsareę, sim. Maras episcopus Anasarthæ, sim. Romulus episcopus Chalcidis, per manū Marę coepiscopi Anasarthę, simil. Eustathius episcopus Beryti, sim. Leontius episcopus Ascalonis, simil. Anianus episcopus Capitoliadis, sim. Zebennus episcopus Pellæ, simil. Ioannes episcopus Tiberiadis, simil. Antiochus episcopus Archelaidis, sim. Beryllus episcopus * Ailę, sim. Aretas episcopus Elusæ, sim. Musonius episcopus * Segor, simil. Rufinus episcopus Bybli, sim. Pancratius episcopus Libyadis, simil. * Natiras episcopus Gazæ, sim. Polychronius episcopus Antipatridis, sim. Ioannes episcopus Gadarensium, sim. Paulus episcopus Anthedonis, sim. Photinus episcopus Lyddæ, sim. Heraclius episcopus Azoti, simil. Martianus episcopus Gerræ, sim. Stephanus episcopus Iamniæ, simil. Epictetus episcopus Diocletianopolis, sim. Romanus episcopus Eudoxiopolis, simil. Ibas episcopus Edessæ, sim. Theodorus episcopus Claudiopolis, similit. Iulianus episcopus Celendirion, simil. Tyrannus episcopus Germanicopolis, similiter. Ioannes episcopus Diocæsareæ, per lectorem meum Iulium, similiter. * Helianus episcopus Selenuntis, per subdiaconum meum Paulum, similiter. Acacius episcopus Antiochiæ, similiter. Epiphanius episcopus Cestriæ, similiter. Ammonius episcopus Iotapæ, similiter. Megalus episcopus Philadelphiæ, similiter. Marcus episcopus Arethusæ, per Timotheum episcopum Balaneorum, similiter. Eusebius episcopus Seleucobeli, per Paulum episcopum Mariamnæ, similiter. Eutychianus Episcopus Epiphaniæ, per Meletium episcopum Larissæ, similiter. Paulus episcopus Mariamnæ, similiter. Lampadius episcopus Rhaphaneorum, per Ianuarium diaconum meum, similiter. Alexander

Lucianus iste paulò antè pro alio, nunc idem pro se subscribit.

*Natyras

*Aelianus

episcopus Sebastæ, similiter. Philippus episcopus Adanæ, sim. Hypatius episcopus Zephyrij, similiter. Theodorus episcopus Augustæ, sim. Chrysippus episcopus Malli, sim. Polychronius episcopus Epiphaniæ, similit. Ioannes episcopus Flauiadis, simil. Indimus episcopus Irenopolis, simil. Iulianus episcopus Rhosi, simil. Sophronius Chorepiscopus, sermonem faciens pro Basiliano episcopo Mopsuestień, simil. Eulogius episcopus Philadelphiæ, sim. Proclus episcopus Adranorum, similit. Theodosius episcopus Canothæ, similit. Hormisda episcopus Philippopolis, simil. Damianus episcopus Sidonis, simil. Theodorus episcopus Tripoleos, similiter. Olympius episcopus Paneadis, similiter. Paulus episcopus Ptolemaidis, similiter. Paulus episcopus Aradi, similit. Thomas episcopus Porphyrionis, similiter. Porphyrius episcopus Botrorum, per Timotheum diaconum similiter. Phosphorus episcopus Orthosiadis, similiter per Timotheum diaconum. Ioseph episcopus Heliopolis, similiter. Vranius episcopus Emisæ, similiter. Valerins episcopus Laodiceæ, similiter. Iordanus episcopus Abilæ, similiter. Theodoretus episcopus * Cyrrhi, similiter. Theonas episcopus * Euariæ Phœnicis, similiter. Rufinus episcopus Samosatenorum, similiter. Ioannes episcopus Germaniciæ, similiter. Timotheus episcopus Dolychis, similiter. Euoltius episcopus Zeugmatis, similit. Athanasius episcopus Pari, similiter. Zebennus episcopus Martyropolis, similiter. Callinicus episcopus Apameæ, similiter. Caiumas episcopus Marcopolis, similiter. Ioannes episcopus Carrhēsium, similiter. Abraamius episcopus * Circensis, similiter. Leucadius episcopus * Thinnień, similiter. Noē episcopus Cephacastelli, similiter. Atarbius episcopus Trapezuntis, similiter. Ioannes episcopus Polemonij, similiter. Gratidianus episcopus Cerassuntis, similiter. Iulianus episcopus * Tabiæ, similiter. Meliphthongus episcopus Iuliopolis, similiter. Hypericius episcopus Asponensium, similiter. Acacius episcopus Cynnæ, similiter. Euphrasius episcopus Laganię, similiter. Cecropius episcopus Sebastopolis, similiter. Ioannes episcopus Nicopolis, similiter. Anatolius episcopus Satalorum, per Dorotheum presbyterum, similiter. Paralius episcopus Andrapeneń, per Eucharium diac. sim. Atticus episcopus Zelorum, sim. Antiochus episcopus Sinopis, sim. Vranius episcopus Himerorū, per Paulum presbyterum, sim. Acacius episcopus Ariarathiræ, sim. Heraclius episcopus Comanorum, sim. Adolius episcopus Arabissi, per Adelphium Chorepiscopum, sim. Domnus episcopus Cocusi, per Euphroniū presbyterum, sim. Ioannes episcopus Arcæ, per Otreium presbyterū, sim. Aristomachus episcopus Colonę, sim. Theodosius episcopus

*Cyri *Cyrij

*Europi

*Castricirceń,

*Ptiusæ

pus Nazianzi,sim. Rhenus episco. Iunopolis,sim. Apragmonius epis. Tij,sim. Aethericus episco. Pompeiopolis, per Epiphanium presbyterum,sim. Themistius episco. Amastridis, per Philotimum presbyterum, simil. Theodorus episcop. Heracleæ, simil. Genethlius episco. Cratiæ, per Eulogium presbyterum,sim. Theophilus episco. Adrianopolis, per Pelagium episco. sim. Helpidius epis. Thermarum,sim. Aquilas episco. Eudoxiadis, simil. Mysterius episco. Amorij,sim. Cyriacus episco. Trogmadorum, per Chrysippum presbyterum,sim. Serenus episco. Maximianupolis,sim. Longinus episco. Orchisti,simil. Petrus episco. Gangrorum, pro Polychronio episco. *Dabliorum, & Theodoro episco. *Salorum,sim. Aethericus episco. Smyrnę per Paulum diac. sim. Eusebius epis. Clazomeneñ,sim. Cyriacus epi. Aegeæ,sim. Mamas epi. Aniniteñ,sim. Leontius epi. Magnesiæ Mæandri,sim. Quintus epi. Phocieñ, sim. Proclus epis. Argissæ,sim. Thomas epis. Alalcomen⁹,sim. Philippus epis. *Nouę aulę, sim. Rufinus episco. Briullenus,sim. Marcellinus episcopus *Metropolis,sim. Esaias episcopus Elaitanus, similit. Paulinus episcop. Theodosiopolis,similit. Iulianus episcopus Hypepenus, similiter. Hesperius episcopus Pitanæ,similiter. Proterius episco. *Myrrhinæ,similiter. Basilicus episcopus *Palæaspolis, simil. Meonius episco. Nysæ,simil. Petrus episcopus Dardaniorum,similit. Thalassius episcopus Parij, similiter. Dauid episcopus Adrianorum,simil. Eulalius episcopus Pioniorum, similiter. Pionius episcopus Troadis, simil. Stephanus episcopus Prymnesiæ, simil. Theosebius episco. Ilij.simil. Hermias episcopus Abydi, similit. Daniel episcopus Lampsaci, similiter. Patricius episco. Adramyteorum,simil. Menecrates epis. Cyrassorum,simil. Cossinius episco. Hierocæsareæ, similit. Andreas episc. Dadalorum, per Cossinium episcopum,simil. Helias epis. Bleandri, similiter. Polycarpus episcop. Gabalorum, simil. Patricius episc. Acamassenus,sim. Paulus episcopus Tripolis, simil. Amachius episcopus Septenorum, simil. Leucius episc. templi vel phani Apollinis, simil. Gemellus episcopus Stratonicæ,similiter. Alchimedes episcopus Silandi,similiter. Dionysius epis. Attaliæ Lydiæ, similiter. Stephanus episcopus *Lymerensium, per Nicolaum episcopum Acrassenum, simil. Zenodotus episcopus Telmessi, & *Micræ insulæ,similit. Fronto episc. Phaselidorum,sim. Philippus epis. Liburnensium,simil. Theodorus episc. Antiphelli,simil. Leontius episco. Araxi, simil. Antipater episc. Cauni, simil. Andreas epis. Tloeñ,simil. Nicolaus episc. Acrassi, similit. Romanus episc. Bubonensium,simil. Docimasius epis. *Burensium, simil. Niceas episc. Megarensium,simil. Athanasius epis. Opuntis,simil. Domninus epis. Plateensium,simil.

*Dacliorũ *Syopolis *Theodosiopolis. *Myrrhenæ *Palescepsis *Miniæ *Buteñ

Onesimus episco. Argorum,similit. Marcus episco. *Euriæ, simil. Peregrinus episcopus *Phœnicis,sim. Eutychius episco. Adrianopolis,sim. Claudius episc. Anchiaxi, sim. Sotericus episco. Corcyræ,sim. Dionysius episcopus Antiochiæ,simil. Ioannes epis. Alindorum,sim. Flacillus epis. Assi,simil. Papias episc. *Erezorum,sim. Dionysius episc. Heracleæ *Latmi,sim. Menander episco. Heracleæ Salmacis,simil. Eupythius episc. Stratonicæ,sim. Ioannes episcopus Amyzonis,sim. Synchanius episc. Apolloniadis, sim. Theodoretus episc. Alabandorum, simil. Ioannes episc. Gnidi,simil. Calandion epis. *Alycarnassi,simil. per Iulianum presbyterum. Daniel episc. Cadorum, simil. Modestus episc. Sebastæ,simil. Paulus episc. Aristij,simil. Eulalius episc. Silbij,simil. Chariton epis. Dionysiopolis, simil. Ioannes episco. Trapezopolis,sim. Gennadius epis. *Acmoneorum, simil. Thomas episc. Theodosiopolis,simil. *Gerdio episc. *Cliadalma, simil. Gennadius episc. *Mossiunorum,sim. Euandus epis. Diocliæ,simil. Gerontius episco. Basilianopolis,simil. Alphius episc. Myndi,sim. Diogenes episcop. Orthosiæ, per Theoctistum presbyterum,simil. Zoticus episc. Arpasiensium, per Philotheum presbyterum, simil. *Mirus episcopus *Euladrus,sim. Lucianus episcopus *Hipsensis,simil. Philippus episc. Lysiadis,similit. Epiphanius episcopus Midaneñ, simil. Abertius episcopus Hierapolis,sim. Cyriacus episc. Eucarpiæ, simil. Eustathius episcopus Docimei, simil. Aquilas episcopus Aurocyrorum,simil. Basilius episcopus Nacoliæ,similiter. Strategius episco. Polybotis, similiter. Neoptolemus episcopus Corneñ,similiter. Paulus episcop. Derbæ,similiter. Plutarchus episcopus Lystrorum,similiter. Eugenius episcopus Cannorum, similiter. Rufus episcop. Hydæ, simil. Tyrannus episcopus Homonadorum, sim. Acholius episcopus Larandorum,simil. Eutropius episcopus Adadorum,similiter. Paulus episcopus Philomelij,similiter. Paulinus episcopus Apameæ,similit. Theoctistus episcopus *Tyrij, similiter. Eorticius episcop⁹ Metropolis, similiter. Cyrus episcopus *Siniandi, similiter. Libanius episcopus Paricaonię,similiter. Alexander episcopus Seleuciæ,similiter. Olympius episcopus Sozopolis,similiter. Fonteianus episcopus Sagalassi,similiter. Messalinus episcopus Laodiceæ, per *Adilum Chorepiscopum, similiter. Bassonas episcopus Neapolis, similiter. Florentius episcopus Adrianopolis, similiter. *Musianus episcopus *Limerorum, similiter. Manasses episcopus Theodosiopolis,similiter. Ioannes episcopus Bargylæ, similit. Florentius episcopus Lesbi, per Euclpistum chorepiscopum,similit. Epaphroditus episcopus Tamassij, simil. Soteres episc. Theodosianus,simil. Heliodorus episcopus Ama-

*Eulæ *Eressor, *Lyncestidis *Agmoniorum *Mosinnorum. *Ipsensis *Ilpeñ *Theræ *Syniandi *Musonius

Amathuntis, per Soterem episcopum Theodosiañ, simil. Didymus episcop' Lapethos, per Epaphroditum Tamassij, simil. Echius episcopus Arsinoæ, per Soterem episcopum Theodosiañ, simil. Photin' episcopus Chytrorum, per Dionysium diaconú, simil. Epiphanius episcopus Salorú, per Soterem episcopum Theodosiañ, simil. Ioannes episcopus Messenæ, similit. Ophelimus episcopus Vegeæ, sim. Irenæus episcop' Naupacti, sim. Cyrillus episcop' Subritis, simi. Gennadius episcopus Gnosi, sim. Eusebius episcopus ciuitatis Apolloniæ, simil. Demetrius episcopus Lappæ, simi. Euphrates episcopus Eleuthernæ, simil. Paulus episcopus Candiæ, per Chrysogonum presbyterum, simil. Zoron episcopus Philippensium, sim. Eusebius episcopus Topirensium, simil. Maximinus episcopus *Serrensiú, sim. Nicolaus episcopus Stoborum, sim. Dardanius episcopus *Bargylæ, simili. Ioannes episcopus *Particupolis, per Cyriacum presbyterum, sim. Honoratus episcopus Thassi, sim. Theophilus episcopus *Ariassi, sim. Neon episcopus Psyllenus, simil. Diodotus episcopus Lysimachorum, simil. Maras episcopus Cordilusorum, simi. per Marcellinum episcopú * Isidorum. Paulus episcopus Tlosorú, simi. Marcellinus *Isidorum, simi. Macedon episco. Magidis, sim. Eudoxius episcopus Etennorum, simil. Aurelius episcopus Adrumetinus, sim. Marcellinus episcopus *Corydallorum, sim. Eugenius episcopus Cotennorum, simil. Obrimus episco. Coracesij, sim. Petrus Episcopus Echineorú, per manú Sophronij coëpiscopi, sim. Eustathius episcopus gentis Sarracenorum, sim. Constantinus episcopus Demetriadis, sim. * Restituanus episcopus Africanus, sim. Sauinianus episcopus Perrhæ, sim. Eudoxius episcopus Chomatis, simil. Palladius episcopus Corydallorú, per Eudoxium episcopú Chomatis, sim. Diogenes episcop' Cyzici, & pro absentibus episcopis sub me cóstitutis, hoc est, Alexãdro ciuitatis Oceæ, Gemello Melitopolis, Eustorgio Scepsiæ, Eutychiano Bareñ, Acacio Proconnesi, Timotheo Germæ, cósentiens subscripsi. Theodorus episcopus Tarsi, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Salustio Coryceñ, Matroniano Pompeiopolis, subs. Marinianus episcopus Synnadorú, & pro absentib' episcopis, q sub me sunt, Helladio Thyatiræ, Paulo Gammausæ, Auxianonte Prepenissę, Otreio Cynnabarij, Auxianóte *Bysenorú, Iacobo Primessę insulę, Basilio Orei, cósentiens subscri. Cyrus episcopus Anazarbi, & pro absentibus episcopis sub me cóstitutis, Paregorio Castabalæ, Iuliano Alexandriæ miñ. Eustathio *Rhisorum, Alexandro Egæorum, consentiens subscri. Onesiphorus episcopus Iconij, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Eugenio Aranæ, Diomede Ablateñ, * Etio Isauriopolis, Eustathio Ebagenorum, Hegemonio * Gadarenorum, Conone * Pertæ, Armatio Mystij, Onesimo Cyzistrorum, Olympio Sadagenorum, consentiens subscripsi. Basilius episcop' Seleuciæ Isauriæ, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Antonino Nephelidis, Iacobo Anemurij, Nunechio Charadrorum, Diapherentio * Olbassę, Antonio Domitiopolis, Stephano Dalisandi, Paulo Serepolis, Minodoro Irenopolis, Cynone Isidis, consentiens subscripsi. Nunechius episcopus Laodiceæ, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Symmacho antiquorú * Bendos, Phileto Hierocepieñ, Epiphanio Chologeñ, Euagora Ielissorum, Zosimo Themisonij, Antiocho ciuitatis Neæ, Philadelphio ciuitatis Anthemusiæ, Arabio ciuitatis Simę, Heraclio ciuitatis Cydissorú, Gaio * Egarorum, Matthia Trimenothuritorum, Philippo ciuitatis Peltorum, Taciano ciuitatis Philippupolis, consentiens subscripsi. Olympius Episcop' Cypri, per Epaphroditum episcopum Tamassi, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Hermolao ciuitatis Catheriæ, * Aristoclides, Tiberio Nicopolis, consentiens subscripsi. Simeonius episcopus Amidæ, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Eusebio, Maronio, Caiuma, Gualara, Tyricio, per Petrum presbyterum, consentiens subscripsi. Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Apellino, Protogene, Marcellino, Maximo, Timotheo, Eutropio, Armenio, Musonio, consentiens subscripsi. Stephanus episcopus Ephesi, & pro absentibus episcopis, Eutropio Pergami, Flauiano Andriaceorú, Maximo Assi, * Aroetiano Antandri, Chrysogono Cimæ, Alexandro Magnesiæ apud Sipylum, Eustathio * Timbriæ, Dracocio Hydræ, Gennadio Therorum, Iuliano Lebedi, Alexandro Colophonis, * Zitico Neæ, Isidoro Prienæ, Maximo Trallorum, Sabatio Mastaurorum, Eustorgio * templi Iouis, Gerontio Archadiupolis, Thoma Aulij, Rufo * Ilij, Ioanne * Bargasorum, Basilio Teorum, Alexandro Naulochi, per Hesperium episcopum Pitanę, consentiens subscri. Constantinus episcopus Bostrorum, & pro episcopis absentibus sub me constitutis, Placo Gerassæ, Zosio Ebodorum, Malcho Auarę, Gantone Elanorum, Nonno Saraceñ, Chilone Neapolis, * Erreiobio ciuitatis Neclæ, Caineo ciuitatis Medinæ, Seuero ciuitatis Maximianupolis, Anastasio Anithæ, * Solemo Constantiæ, Mara Dionysiadis, consentiens subscripsi. Theodorus episcopus Damasci, & pro episcopis absentibus sub me constitutis, Ioanne * Palmyræ, * Cochena Dadachorum, Eusebio Iabrudorú, Theodoro Dananio, Abraamio Alalorum, Petro Coarorum, consentiens subscripsi. Stephanus episcopus Hierapolis, & pro DEO aman-

*Parthenopolis, *Orei, *Isideñ, *Isundeñ, *Gandarenorum, *Olbiæ, *Zetico, *Zotico, *phani, *Timi, *Varectorú, *Ogdama

amantissimis Episcopis sub me constitutis, Vranio Surorum, Mara Vrimorum, Dauid Europi, Cosma Marino, consentiens subscr. Diuinissimus & pijssimus dominus noster Imperator ad sanctam synodũ dixit: Dicat sancta synodus, si secundùm omnium sanctorum episcoporum expositioné, diffinitio nunc relecta, prolata est. Omnes clamauerunt: Omnes sic credimus: Vna fides, vna voluntas. Omnes idipsum sapimus, omnes consentientes subscripsimus, omnes orthodoxi sumus. Hæc fides patrum, hæc fides Apostolorum, hæc fides Orthodoxorum. Hæc fides orbem terræ saluauit. Martiano nouo Constantino, nouo Paulo, nouo Dauid multos annos. Dauid Imperatori pio domino vitam ei. Nouo Constantino, nouo Martiano. Vos estis pax orbis, pie domine. Dominus vitam ei conseruet. Vos fides nostra. Christus, quem honoras, ipse te custodiet. Orthodoxam fidem tu roborâsti. Sicut apostolici, ità creditis. Augustæ multos annos. Vos lumina orthodoxæ fidei. Propter hæc vbiq; pax est. Lumina pacis, Domine, tu custodi. Luminaria mundi, Domine, tu custodi. Perpetua memoria nouo Constantino: Quæ ex genere orthodoxa est, Deus eam custodiat. Custodé fidei Deus custodiat. Eam, quæ semper pia est, Deus custodiat. Pia orthodoxa, quæ cõtraria est hæreticis, Deus eam custodiat. Omnes hæreticos tu fugâsti. Nestoriũ & Eutychen tu persecuta es. Absit inuidia à vestro imperio. Fideles Imperatores sic honorantur. Deus custodiat potestatem vestram, Deus pacificet imperium vestrum. Martianus nouus Constantinus. Pulcheria noua Helena. Zelum Helenæ tu sectaris. Vestra vita, munimen cunctorum est: vestra fides, ecclesiarum gloria est. Et post has voces, diuinissimus & pijssimus noster dominꝰ Imperator ad sanctam synodum dixit: Licèt laborem vestræ reuerentiæ fatigationemq; fecerimus, tamé maximas gratias agimus omniũ saluatori Deo, qui multorum errantium circa fidem amputata discordia, in vnam eandemq; religionem omnes nũc vna voluntate cõuenimus, sperantes celerrimam, vestris ad diuinitatem precibus, & circa omnia pacem nobis à Deo donari. Omnes clamauerũt: Hæc digna vestro imperio. Hæc propria vestri regni. Hæc correctio vestri imperij digni fide, digne Christo, digne imperio, digne fide & religione. Propter hoc pacificatur orbis terrarũ. Hæc digna vestro imperio. Per te orthodoxa fides firmata est. Per te hæresis non est. Cælestis rex, terrenum custodi. Per te firmata fides est. Cælestis rex, Augustam custodi. Per te fides firmata est. Vnus Deus qui hoc fecit. Rex cælestis Augustã custodi, dignam paci. Hæreticos tu fugâsti. Nestorio & Eutychi anathema. Anathema & Dioscoro. Per vos fides, per vos pax. Hæc oratio ecclesiarum, hæc oratio pastorum. Nestorio & Eutychi & Dioscoro anathema. Et post has voces diuinissimus & pijssimꝰ dominus noster Imperator ad sanctam synodum dixit: Pia & Catholica fide à sancta & vniuersali synodo secundùm patrum expositioné declarata, iustum simul & expediés esse nostra tranquillitas approbauit, omnem decæterò contentionis occasionem de sanctę fidei religione penitùs amputari. Si q̃s igitur idiota, vel militaris, seu clericus, publicè de fide turbam congregans, sub obtentu disputationis tumultum fecerit, sciat, quia si quidé idiota sit, ab vrbe regia expelletur: militaris verò & clericus, gradûs sui periculum sustinebunt, & pœnis alijs subiacebunt. Omnes clamauerunt: Multos annos Imperatori, multos annos Augusto pio & Christiano. Ecclesias tu correxisti, orthodoxam fidem tu confirmâsti. Augustæ orthodoxæ multi anni. Multos annos piæ & amatrici Christi. Imperium vestrum Deus custodiat. Vos hæreticos expulistis. Nestorio & Eutychi & Dioscoro anathema. Trinitas hos tres damnauit. In perpetuum maneat vestrum imperium. Diuiniss. & pijssimus noster Imperator ad sanctam synodum dixit: Quædam capitula sunt, quæ ad honorem vestræ reuerentiæ vobis seruauimus, decorum esse iudicantes, à vobis hæc regulariter potiùs formari per synodum, quàm nostra lege sanciri. Et iubente diuiniss. & pijssimo principe, Beronicianus vir deuotus secretarius diuini consistorij, capitula relegit:

Edictũ Martiani contra populares de fide disputationes.

Primum capitulum.

¶ Eos qui verè & syncerè solitariam arripiunt vitam, debito honore dignos efficimus. Quoniam verò quidam, sub prætextu solitariæ vitæ, & ecclesias & communes perturbant causas, placuit, nullum quidem ædificare monasterium præter voluntatem episcopi ciuitatis, neq; in possessionem præter voluntatem domini possessionis. Eos verò monachos, qui per singulas ciuitates sunt atque prouincias, subijci episcopo, & quietem amplecti, & intendere solùm ieiunio & orationi, & neque ecclesiasticis, neq; publicis importunos rebus existere, nisi fortè iubeatur eis propter necessariam causam ab episcopo ciuitatis. Sed neque potestaté habere monachos, suscipere in monasterijs suis seruos aut inscriptitios, prætèr voluntatem dominorum.

Côci. Chalcedo. cap. 4.

Capitulum secundum.

¶ Quoniam verò aliqui clericorum & monachorum pecuniæ amore languentes, curis mundanarum rerum semetipsos subijciunt, aut possessionũ cõductores aut procuratores constituti, aut in domibus seculariũ obuersantes, tanq̃ dispensatores effecti: placuit huic sancto & magno concilio, nullum clericum cõducere possessiones, aut procura-

curationem suscipere, nisi fortè ei à ꝓprio episcopo iubeatur, ecclesiasticarum possessionum habere solicitudinem: Si quis autẽ post hunc terminum aut ipse cõducere præsumpserit, aut per alium quemlibet hanc curam suscipere, hunc ecclesiastico subdi supplicio: quòd si in contentione perstiterit, dignitate priuetur.

Capitulum tertium.

¶ Clericos in ecclesia constitutos, non licere alterius ciuitatis ecclesiæ depũtari, sed permanere illic, in qua ministrare ab initio deputati sunt, extra illos scilicet, qui, amissis proprijs ꝓuincijs, ex necessitate in aliena ecclesia trãsierunt. Si quis verò post hanc definitionem, clericum alij episcopo cõpetentẽ suscepit, placuit extra cõmunionem fieri, & eum, qui susceptus est, & qui suscepit, donèc clericus, qui excessit, ad propriam reuertatũ ecclesiam. Et post hanc lectionẽ capitulorũ à diuiniss. & pijss. domino nostro, religiosissimo episcopo regię Cõstantinopolis Anatolio, Omnes clamauerunt: Multos annos Imperatori pio Christiano. Christus, quem colis, ipse te seruet. Hæc fide digna sunt sacerdoti. Imperatori multos annos. Ecclesias tu erexisti, victor bellorum, doctor fidei. Multos annos Augustæ piæ amatrici Christi. Orthodoxæ multos annos. Vestrum imperium Deus conseruet. Hæreticos vos destruxistis, fidem vos custodistis. Inuidia ab imperio vestro procùl sit. Imperium vestrũ per seculum sit. Et post hæc diuiniss. & pijss. noster dominus Imperator ad sanctam synodum dixit: Ad honorem sanctæ martyris Euphemiæ, & vṙæ pariter sanctitatis, Chalcedonensium ciuitatem, in qua sanctæ fidei concilium gestum est, metropolis priuilegia habere sancimus, nomine tantùm hanc honorantes, salua videlicet Nicomediensium ciuitati propria dignitate. Omnes clamauerunt: Iustum iudicium Imperatoris digni sancta martyre. Vnum pascha orbi terrarũ. Circunuentiones episcoporum vos cohibetis. Hæc sancta te custodiat, supplicamꝰ: Dimitte nos, pie Imperator, dimitte nos. Diuiniss. & pijssimus dominus noster Martianus perpetuus Augustus, ad sanctum concilium dixit: Multùm quidem estis itinere fatigati, laborem perferentes. Veruntamen sustinete tres adhuc aut quatuor dies, & præsentibus magnificentissimis nostris iudicibus, quæcunque vultis mouete, competens adepturi solatium. Nullus vestrûm, anteꝗ̃ perfecti termini ex omnibus proferantur, à sancto concilio discedat.

CONCILII CHALCEDONENSIS ACT. VII.

Consulatu dñi nostri Martiani, patris patriæ, perpetui Augusti 4. Kalẽd. Nouembris Chalcedone secundùm iussionem pijss. nostri domini Imperatoris, conueniẽtibus in ecclesia sanctiss. beatæ martyris Euphemiæ gloriosiss. iudicibꝰ & sancto & vniuersali concilio, per sanctionem sereniss. & pijss. nostri domini in Chalcedonensium ciuitate congregato, & residentibus cunctis ante cancellos altaris, gloriosiss. iudices dixerunt: Diuiniss. & pijss. noster Dominus Imperator rogatus à Maximo & Iuuenale sanctissimis episcopis, præcepit nos agnoscere, de motis inter eos capitulis. Vndè conuenientes sanctiss. viri, quidam adinuicèm inter se ex non scripto constituerunt, quę etiàm nobis manifesta fecerunt, & videntur ex consensu iustè disposita. Hoc igitur necessarium iudicauimus, etiàm coram sancta synodo vnumquenq; eorũ edocere, quatenùs & ex vestra sententia, & ex nostra allocutione, quæ fuerint placita, confirmentur. Maximus reuerẽd. episcopus Antiochiæ Syrię, dixit: Placuit mihi & reuerend. episcopo Iuuenali, propter multam contentionem per consensum, vt sedes quidem Antiochẽsium maximæ ciuitatis beati Petri, habeat duas Phœnicas & Arabiam, sedes autem Hierosolymorum habeat tres Palæstinas. Et rogamus, ex decreto vestræ magnificentiæ & sancti concilij, hæc scripto firmari. Iuuenalis sanctissimus Hierosolymorũ ciuitatis episcopus, dixit: Hæc etiàm mihi complacuerunt, vt sancta quidem Christi resurrectio tres Palęstinas habeat, sedes autem Antiochensium duas Phœnicas & Arabiam. Et rogo, quatenùs ex decreto vestræ magnificentiæ & sancti concilij ista firmentur.

Conuẽtiones inter Antiochenũ & Hierosolymitanũ patriarchas.

Paschasinus & Lucẽtius reuer. episcopi, & Bonifacius presbyter, tenentes locũ apostolicæ sedis, per Paschasinũ reuerend. epis. dixerunt. Hæc, concordantibus fratribus nostris, Maximo reuerend. Antiochensium ciuitatis episcopo, & Iuuenale reuerẽd. & sanctiss. Hierosolymorum episcopo, prò bono pacis dicta noscuntur, hoc est, vt Antiochẽsium ecclesia duas Phœnicas & Arabiã habeat, Hierosolymorum verò tres Palæstinas possideat. Ad hoc autem & nostræ humilitatis interloquutione firmantur, vt nulla in posterum de hac causa prædictis ecclesijs contentio relinquatur. Anatolius reuerend. archiepiscopus gloriosæ Constantinopolis nouæ Romæ, dixit: Quæ placuerunt inter Deo amantissimum Episcopum Antiochensium Maximum, & Deo amantissimum Hierosolymorum episcopum Iuuenalem, & ex mea interlocutione firma cõsistant, vt sanctissima quidem Ecclesia Antiochensiũ magnæ ciuitatis habeat duas Phœnicas & Arabiã, sanctiss. verò Ecclesia Hierosolymorũ tres Palæstinas obtineat, quatenùs decætero vtriq; Ecclesiæ huius rei causa nullius cõtentionis relinquatur occasio. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: His, quæ per consensum ordinata sunt inter amantissimos episcopos Maximum & Iuuenalem, & nos consentimus. Stephanus reuer-

reuerẽdus episcopus Ephesi, dixit: Sicut placuit reuerend. episcopis, Antiochensium ciuitatis Maximo, & Deo amantissimo Iuuenali Hierosolymorũ, vt sanctissima quidẽ Antiochensium ciuitatis ecclesia habeat duas Phœnicas & Arabiam, sanctissima verò Hierosolymorum Ecclesia tres habeat Palęstinas, quæ inter eos placuerunt, confirmo, quatenùs vtraq; Ecclesia decætero nullius habeat contentionis occasionem. Eusebius reuerendus episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Gratias agimus Domino Deo, in quibus duorum patrum cõtentio amicabili placito terminata est. Obtinere igitur volum' ea, quæ vtrisq; partibus placuerunt. Petrus reuerendus episcopus Corinthi, dixit: Circa pacem & concordiam vtrorunq; patrũ gaudentes placitis consentimus. Iulianus reuerendus episcop' Coensiũ, dixit: Sicut complacuit vtriq; parti, hoc est, Maximo reuerẽdo episcopo Antiochẽsium, & Iuuenali episcopo Hierosolymorũ, vt sanctissima quidẽ Ecclesia Antiochensiũ maximæ ciuitatis habeat duas Phœnicas & Arabiam, sanctissima verò Ecclesia Hierosolymorũ tres Palæstinas obtineat, & ego, q̃ inter eos placuerunt, mediante Christi charitate, vtrisq; ad vnitatem firma esse decerno. Diogenes reueren. episcopus Cyzici, dixit: Consentio his, quæ à patribus facta sunt. Amphilochius reuer. episcopus Sidensis, dixit: Apertè diuina dispensatione ad amicabilem consensum contentionem Deo amantissimorũ episcoporũ Maximi & Iuuenalis venire iubente, gratias ago & ego Saluatori Christo de eorũ pace, consentiẽs his q̃ sunt benè disposita. Omes reuerendissimi episcopi clamauerunt: Nos ità dicimus, & consentimus his, quæ à patribus dicta sunt. Gloriosissimi iudices dixerunt: Et hoc efficacia est sanctæ Trinitatis, & propositi diuinissimi & pijssimi principis nostri, quatenùs ea, q̃ in lite erant apud eos, qui contendere videbantur, concordi proposito deciderentur. Per placitum igitur Maximi sanctissimi Antiochensium ciuitatis episcopi, & Iuuenalis Hierosolymorum factis consentio, sicut vtriusq; attestatio declarauit. Firma etiàm per nostrum decretũ & sententiam sancti Concilij in omni tempore permanebit, hoc est, vt Maximus quidem sanctissimus episcopus, seu Antiochensium sanctissima Ecclesia, duas Phœnicas & Abrabiam sub propria habeat potestate, Iuuenalis autem sanctiss. Hierosolymorũ episcopus, siue sanctiss. Ecclesia quæ sub eo est, tres Palæstinas itidèm sub ꝓpria, habeat potestate, vacantibus scilicet, secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi principis, omnibus rebus, & quocunque modo sacris ab vtraque parte literis impetratis, insupèr & mulctatione, quæ in eis huius rei causâ noscitur contineri. Datum Kalẽdis Aprilis, feria quarta, indictione decimaquarta.

ACTIO DE DOMNO ANTIOCHENO, quæ inuenta est in codice patrum Iuliæ membranaceo, transscripta ex codice vetusto chartaceo, & dicitur ipsa fuisse Proculi & Albini Germanorum scholasticorum.

Consulatu Domini Martiani, ꝑpetui Augusti, & qui nunciatus fuerit, sexto Kalendarum Nouẽbrium, Chalcedone secundùm ꝓceptum diuiniss. & clemẽtiss. domini nostri Imperatoris, conuenientibus in sancta Ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, magnificentissimo & gloriosissimo magistro militũ & exconsule ordinario & patricio Anatolio, magnificentissimo & gloriosissimo pręfecto sacri consistorij Palladio, & magnificentissimo & gloriosiss. sacrorum officiorũ magistro Vincomalo, cõuenientibus etiàm & Paschasino & Lucentio viris reuerendiss. episcopis, & Bonifacio viro reueredíss. presbytero, vicarijs sancti archiepiscopi senioris Romæ Leonis, & Anatolio reuerendiss. archiepiscopo maximi nominis Constantinopolis, & Maximo reuerendiss. archiepiscopo Antiochię Syrię, & Iuuenale reueren. episcopo Hierosolymitano, & cætera sancta synodo, quæ ex sanctiõe diuinissimi & clementiss. domini nostri Imperatoris in Chalcedonensi ciuitate congregata est, quorum nomina infrà sunt scripta. Et residentibus vniuersis ante cancellos sancti altaris, Maximus reuerend. episcopus Antiochiæ, dixit: Deprecor magnificentissimos & gloriosissimos iudices, sanctam hanc & vniuersalem synodũ, humanitatem exercere in Domnũ, qui fuit Antiochiæ episcopus. dignemini & statuere ei certos sumptus de Ecclesia, quæ sub me est.

Paschasinus & Lucentius viri reuerendi episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarij sedis Apostolicæ, per Paschasinum reuerend. episcopum dixerũt: Sanctus ac beatissimus papa, qui episcopatum sancti ac venerabilis Maximi episcopi Antiochenæ Ecclesiæ cõfirmauit, iusto satis iudicio eius meritũ approbâsse videtur. Siquidem memoratus vir episcopus Maximus suo arbitrio Domno voluerit esse cõsultum, vt sumptus ei de sua ecclesia (miserationis intuitu, prout ęstimauerit) largiatur, vt contentus alimonijs, quiescat in posterum. Quæ confessio Gręcè per Beronicianum virum deuotissimum, secretarium sacri consistorij, translata est. Anatolius reuerend. episcopus dixit: Laudo & ego condolentiam beatiss. episcopi Antiochiæ Maximi, in quibus spõtanea voluntate ipse tales precatorias obtulit, vt sumptus pręstaret Domno, qui fuit episcopus ecclesię sanctę, quę sub eo est, præter hoc prædicto nihil requirente. Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus, dixit: Amplector & ego consili-

filium sancti episcopi Antiochiæ Maximi. Vniuersa sancta synodus vociferata est: Laudabiles meritò sunt beneuolétiæ archiepiscopi. Omnes cogitatũ eius laudabimus. Hic decet eius existimationẽ humanus cogitatus pontificis. Magnificentissimi iudices dixerunt: Amplectẽte sancta synodo arbitrium Maximi viri religiosi episcopi Antiochensium, quod de Domno probauit, & nos eidem consentimus, quæ sunt, eius arbitrio derelinquentes, de Domni honorificẽtia. Et alia manu edantur.

ACTIO OCTAVA, DE COMPOSITIONE Maximi & Iuuenalis, quã inter se fecisse leguntur, de quibusdam parochijs.

Consulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciatus, sub die octauo Kalen. Nouemb. Chalcedone, secundùm iussionem sacram diuinissimi & pijssimi Domini nostri Imperatoris congregatis in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemię, magnificentissimo & gloriosissimo magistro militum & exconsule ordinario & patricio Anatolio, & magnificentiss. & gloriosiss. præfecto sacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentiss. & gloriosiss. magistro sacrorum officiorum Vincomalo: cógregatis autem & Paschasino & Lucentio reuerẽdiss. episcopis, & Bonifacio reuerendissimo presbytero, habentibus locum sanctissimi archiepiscopi senioris Romæ Leóis, & Anatolio reuerend. archiepiscopo magni nominis Constantinopolis, & Maximo reuerend. episcopo Antiocheno, & Iuuenali reueréd. episcopo Hierosolymorũ, & Quintillo reuerend. episcopo Heracleæ Macedoniæ, habente locum sanctiss. archiepiscopi Anastasij Thessalonicensis, & Thalassio reuerend. episcopo Cęsareę Cappadociæ, & Stephano reuerend. episcopo Ephesi, & Luciano reuerend. episc. Byziæ, habente locum reueré. episc. Cyriaci Heracleæ Thraciæ, & Eusebio reuerend. episcopo Ancyræ, & Diogene reuerend. episcopo Cyzici, & Petro reueren. episcopo Corinthi, & Florentio reuerend. episcopo Sardeorum, & Eunomio reueréd. episcopo Nicomediæ, & Anastasio reueren. episcopo Niceæ, & Iuliano reuerendiss. episcopo Coensi, habente locum & ipso Apostolicę sedis senioris Romæ Leonis, & Eleutherio reuerendissimo episcopo Chalcedonos, & Basilio reuerendissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ, & Meletio reuerendo episc. Larissæ, habente locum reueréd. episc. Apameæ Syriæ Domni, & Amphilochio reuer. episcopo Sidis, & Theodoro reuerend. episcopo Tarsi, & Cyro reueré. episcopo Anazarbi, & Constantino reuerendiss. episcopo Bostrorum, & Photio reuerend. episc. Tyri, & Theodoro reueren. episcopo Damasci, & Stephano episc. Hierapolis, & Nunechio reuerendiss. episc. Laodiceæ, habente locũ reuerendiss. episcopi Constantiæ Olympij, & Ioanne reuerend. episcopo Sebastiæ, & Seleuco reuerendiss. episc. Amasiæ, & Constantino reuerendiss. episcopo Melitenæ, & Patricio reuerẽdiss. episc. Tyanorum, & Petro episcopo Gangrorũ, & Apragmonio reuerendissimo episc. Tij, habente locum reuerendissimi episcopi Calogeri Claudiopolis, & Atarbio reuerend. episc. Trapezuntis, habente locũ reuerendiss. episc. Dorothei Neocæsareæ, & Photino archidiacono, habéte locũ reueréd. episc. Theoctisti Pessinuntis, & Romano episcopo Myrorum, & Critoniano reuerendiss. episcopo Aphrodisiadis Cariæ, & Nunechio reuerẽdiss. episc. Laodiceæ Phrygiæ, & Mariniano reuerẽdiss. episcopo Synnadorum, & Onesiphoro reueren. episcopo Iconij, & Pergamio episc. Antiochiæ Pisidiæ, & Epiphanio reueré. episcopo Pergę, & Attico reuerend. episc. Nicopolis Epiri, & Martyrio reuerend. episc. Gortynę, & Luca reueréd. episcopo Dyrrhachenorum, & Vigilantio reuerẽdiss. episc. Larissæ Thessaliæ, & Francione reuerendissimo episcopo Philippopolis, & Sebastiano reuerendissimo episcopo Beroæ, & Basilio reuerendissimo episcopo Traianopolis, & Tryphone reuerendiss. episcopo Chij, & Theoctisto reuerendo episcopo Beroæ, & Gerontio episcopo Seleucię Isaurię, & Eusebio presbytero habente locum Macarij reuerendissimi episcopi Laodiceæ Syriæ, & Eusebio reuerendissimo episcopo Dorylei, & reliqua sancta & vniuersali synodo, quæ secũdùm sanctionem diuinissimi & pijssimi domini nostri Imperatoris in Chalcedonensium ciuitate collecta est. Et residentibus omnibus ante cancellos sanctiss. altaris, reuerendi episcopi clamauerũt: Theodoretus modò anathematizet Nestorium.

Theodoretus reuerendus episcopus trãsiens in medio, dixit: Preces obtuli diuinissimo & pijssimo Imperatori, & libellos obtuli reuerendissimis episcopis, agentibus locum archiepiscopi Leonis. Et si vobis videtur, legãtur coram vobis, vt (sicut sapio) cognoscatis. Reuerẽdissimi episcopi clamauerunt: Nihil relegi volumus, modò anathematiza Nestorium. Theodoretus reuerend. episcopus dixit: Ego per Dei gratiam ab orthodoxis sum nutrit⁹, & orthodoxè docui, & orthodoxè sum edoctus, & orthodoxè pdicaui. Et non solùm Nestorium & Eutychen, sed & omnem hominem, qui rectè nõ sapit, auersor & alienum existimo. Et dum diceret, Reuerendi Episcopi clamauerunt: Clarè dic, anathema Nestorio & dogmatibus eius, anathema Nestorio & amantibus eum. Theodoretus reuerendus episcopus dixit: Verè non dico, nisi quomodò noui Deo placere. Priùs satisfacio vobis, quia neque de ciuitate cogito, neq; honore opùs habeo,

habeo, neque ob hoc aduéni. Sed quia calumniam passus sum, véni satisfacere me esse orthodoxum, & omnem hæreticum, qui cõuerti noluerit, anathematizo, & quia Nestorium, & Eutychen, & omnem hominem dicentem vel opinãtem duos filios, anathematizo. Et cùm diceret, Reuerendi episcopi clamauerunt: Dic apertè, anathema Nestorio, & qui ea, quæ eius sunt, sapiunt. Theodoretus reuerend. episcopus dixit: Ego, nisi exposuero, quomodò credo, non dico: Credo autem. Et cùm diceret, Reuerend. episc. clamauerũt: Iste hæreticus est, iste Nestorianus est. Hæreticum foràs mitte. Theodoretus reuerend. episc. dixit: Anathema Nestorio, & ei, qui non dicit Dei genitricem virginẽ Mariam, & qui in duos filios partitur vnum filiũ vnigenitum. Ego autem & fidei diffinitioni subscripsi, & epistolæ sanctiss. & Deo amantiss. archiepiscopi domini Leonis, & sic sapio. Et post omnia hæc dixit: Saluete. Gloriosiss. iudices dixerunt: Omnis iam dubitatio de Theodoreto reueréd. est soluta, quippe & Nestorium coram nobis anathematizauit, & à sanctiss. & Deo amantiss. archiepisc. senioris vrbis Romæ Leone susceptus est, & diffinitionem fidei à religiositate vestra prolatam libẽter suscepit, & insupèr epistolę memorati sanctissimi archiepiscopi Leonis subscripsit. Deest igitur vt sententia ꝓferatur à Deo *amabilitate vestra, vt ecclesiã suam recipiat, sicut & sanctiss. Leo archiepiscopus iudicauit. Legi. Legimus. Omnes reuerendissimi episcopi clamauerunt: Theodoretus dignus est sede ecclesiæ. Orthodoxum ecclesia pastorem recipiat, orthodoxum doctorem ecclesia recipiat. Theodoretus dignus est sede. Archiepiscopo Leoni multos annos. Post Deum Leo iudicauit. Populus orthodoxum recipiat dignum sua sede. Theodoreto catholico doctori reddatur ecclesia. Paschasinus & Lucentius reuerendiss. episcopi, & Bonifacius reuerend. presbyter, insupèr & Iulianus reuerend. episcopus Coënsis, habentes locum Apostolicæ sedis, dixerunt: Sanctissimum & venerandum episcopum Theodoretum, sanctiss. & beatiss. vniuersæ ecclesiæ episcopus vrbis Romæ Leo, dudùm in communionem suscepit ità, sicut literę ab eo ad nostram humilitatem directæ, testantur. Si igitur fidem catholicam promittit, sicut secundùm prædictum beatum episcopum subscriptionem in proprio libello direxit, & nostrę insupèr humilitati, alio dato libello, monstrauit, quoniam & Nestorium & Eutychen nõ solùm scripto, sed & sub pręsentia totius consessûs ore proprio anathematizauit, hoc iudicio sanctissima & venerandissima synodus, insupèr verò & nostra humilitas reddi ei ecclesiam propriam definiuit. Anatolius reuerendus episcopus Constantinopolis, dixit: Reuerendiss. episc. Theodoretus per omnia

for. *amabili sanctitate

quidem est orthodoxus demõstratus, & ob hoc verò, ꝙ anathematizauit Nestorium & Eutychen, eiusq; malè placiti hæresim, & suam igitur ecclesiam iustè recipiet. Maximus reuerendiss. episcopus Antiochię, dixit: Dudùm quidem, & à principio reueréd. episcopum Theodoretum noui catholicum, audiens doctrinas eius in sanctiss. ecclesiam, multo autem magis nunc eius recipio sanctitatem, quia modò anathematizauit Nestoriũ & Eutychen, & sapit secundùm definitionẽ expositam ab hoc sancto Concilio. Vndè & ego decerno esse eum consuetè episcopum ciuitatis Cyri. Iuuenalis reuerend. episcop' Hierosolymorum dixit: Et ego eisdem cõsentio, quæ decreuit Anatolius Deo amantissimus Constantinopolitanus episcopus. Thalassius reueréd. episcopus Cæsareę Cappadociæ, dixit: Et ego decerno his similia, quæ patres sanctiss. Deo amantiss. episcopo Theodoreto firmauerunt. Eusebius reuerend. episc. Ancyræ, dixit: His, quæ firmata sunt à sanctiss. patribus nostris & archiepiscopis, consona definio de reuerend. episcopo Theodoreto.

Constantinus reuerend. episc. Bostrorum Arabię, dixit: Et ego consentio his, quæ de sanctiss. episcopo Theodoreto rectè & iustè decreta sunt. Omnes reuerend. episcopi clamauerunt: Hoc iustum iudicium, hæc iusta sententia, hoc Christi iudicium. His & nos consentimus. Hæc omnes dicimus. Gloriosiss. iudices dixerunt: Secundùm decretum sancti concilij Theodoretus sanctiss. episcopus ecclesiam ciuitatis Cyri recipiet. Relegi. Relegimus. Reuerend. episcopi clamauerũt: Anathematizet & Sophronius.

Sophronius reuerendus episcopus Constantiæ, dixit: Anathema Nestorio & Eutychi, & omnibus qui orthodoxè non sapiũt. Reuerend. episc. clamauerũt: Et Ioannes modò anathematizet. Ioannes reueréd. episcopus Germaniciæ, dixit: Anathema Nestorio & Eutychi, & omnibus praua sapientibus. Reuerendiss. episcopi clamauerunt: Amphilochius modò anathematizet. Amphilochius reuerendiss. episcop' Sidę, dixit: Anathema maledicto Eutychi, & qui ea, quæ eius sunt, sapiunt. Gloriosiss. iudices dixerunt: Curata per omia sancta synodo, tempus est omnes seruare concordiam. Legi. Legimus. Legi.

Contuli die supradicta, sexto Kalendas Aprilis, Indictione *xiij. *viij

CHALCEDONEN. CONCILII ACT. IX.

Consulatu dñi nostri Martiani ꝑpetui Augusti, vij. Kalendas Nouemb. in Chalcedone secundùm iussionẽ diuiniss. & pijssimi nostri domini Imperatoris, conuenientibus in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ

mis gloriosissimis proceribus, & sancta & vniuersali synodo, quæ per decretum diuiniss. & pijssimi nostri domini Imperatoris in Chalcedone ciuitate collecta est. Et residétibus ante cancellos sanctiss. altaris, ingressus Ibas reuerend. qui fuit Edessenæ ciuitatis episcopus, dixit: Iniustitiam ab Eutyche & falsa figmenta perpessus, absens à quadraginta mansionibus & condemnatus, huc aduéni impetrare clementiam, & adij sacrum & immortalem verticem, & iussit vestrã magnificentiam, cum sancta hac & vniuersali synodo, quæ aduersùm me sunt gesta, pquirere. Deprecor igitur vos, vt cognoscatis, qm̃ falsam accusatióem pertuli, & calumniam à quibusdam clericis. Iubete ea, quæ iudicata sunt à Photio & Eustathio reuerend. episcopis, legi. Vranius episcopus Himerorum, pro gratia Eutychis omnia agens, præparauit quosdam clericos accusare me, & iudicium sibi prædictisque transmitti. Et inuentus sum innocẽs à blasphemijs, quæ mihi illatæ sunt, & iudicatum datum est à præfatis reuerend. episcopis, accusationes quidem aduersùm me per calumniam factas arguens, testificans autem meæ rectæ fidei. Iubete omnia, quæ per absentiam meam in Epheso sub Dioscoro gesta sunt, euacuari, & iustitiam mihi seruari, qui sum in nullo culpabilis, & reddi mihi episcopatum pariter & ecclesiam. Nam & omnes clerici Edesseni, per quæ scripserunt præfatis episcopis, testantur me esse catholicum, & alienus sum à nefaria blasphemia, quę mihi infertur. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Postulatione Ibæ reuerendiss. declarata sanctæ synodo, quid videtur? Paschasinus & Lucentius, & Iulianus reuerendissimi episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarij sedis Apostolicæ, per Paschasinum dixerunt: Ea, quæ gesta sunt, quorum memoriam fecit reuerendus Ibas, & semetipsum mundum ab omni accusatione in episcoporum significauit iudicio, proferantur in medio, vt eorũ lectione, aut quid iudicandum sit, aut quid diffiniri oporteat, cognoscamus. Et porrecta ea sententia ab Iba reuerendissimo, Beronicianus vir deuotus, secretarius diuini consistorij, relegit.

Ibę Edessenę episcopi libellus querulosus.

POst consulatum Flauij Zenonis & Posthumiani venerandorum virorum consulum, sub die quinto Kalẽ. Martiarum in Colonia Tyro clarissima metropoli cósulari, anno quingétesimo septuagesimo quarto, mensis * Perithu die decima, secundùm Romanos autem Februarij quinta & vicesima, indictióe prima, Photius episcopus Tyriorum metropolis, & Eustathius Berytiorum pulchræ ciuitatis, interlocuti sumus ea, quæ sunt subiecta. Magnificentiss. & gloriosissimus tribun᷑ & notarius Damascius, adueniens in Phœnicum prouincia, pias literas nobis dedit, per omnia pijssimi & amatoris Christi Imperatoris nostri, quæ iuberent auditores nos esse cum religiosissimo Vranio episcopo ciuitatis Himeriæ capitulorum eorum, quę mouentur aduersùs Deo amantiss. Ibam Edessenæ ciuitatis episcopũ, à Samuele, & Cyro, & Mara, & Eulogio reuerẽdis, & formam, quæ nobis videtur, iustissimam proferre. His ergò, quæ piè sancita sunt, satisfacientes, audientiam proposuimus: & partibus nobis adductis, per præfatum strenuissimum & spectabilem tribunũ & notarium Damascium, ab eodem strenuiss. viro depositione facta, manifestante Imperatoris nostri pijssimi sanctionem, necessariè hortabamur, accusatorum personã habentes docere quæ vellent. His ergò dantibus capitula quædam, & rogantibus, vt horum fieret subtilis inquisitio, incumbentes nos capitulis, & inuenientes in his accusationem quandam aduersùs Ibam religiosiss. episcopũ, quasi non rectè saperet, sed alia pter piam doctrinam doceret, necessariè ex hoc priùs inquisitionem cum magna diligẽtia facere sumus impulsi. Præcepimus igitur accusatoribus dicere, quę essent, quæ à religiosissimo episcopo Iba dicta essent, (sicut ipsi dicebant) à pijs dogmatibus aliena. Dixerunt verò eorum ipsorũ quædam. Et cùm multa mota fuissent, q̃ in actis inserta sunt, nos audiẽtium ordinem ad modicum relinquentes, & ad sanctarum ecclesiarum communem vtilitatem respicientes, pro iudicib᷑ pacis mediatores eis partibus nosmetipsos effecimus: & multis vsi cõsilijs, pietaté vbiq; præponentes & inquirentes, preparauimus religiosiss. Ibam episcopũ, quòd & ipse amplexus est, ad satisfactionem eorum, qui læsi dicebantur, ex scripto dare quod sentit, vel sapit de pia nostra fide: quod & fecit. Ex abũdanti autẽ pdictus religiosiss. vir, pmisit, & in suæ alloqui ciuitatis ecclesia, & manifestè anathematizare malignę impietatis principem Nestorium, & eos qui, sicut ille, sapiunt, & qui vel libris vel codicibus eius vtũtur. Confessus autem sic se credere, sicut cõtinent literę, q̃ conuenerũt inter Deo amantiss. & sanctiss. memorię viros Ioannem maximę Antiochenæ ciuitatis episcopũ, & Cyrillum maximæ Alexandrinorum ciuitatis episcopũ, quibus ministrauit beatæ memoriæ Paulus Emisenorum ciuitatis episcopus, ex qbus vniuersalis concordia facta est: cõsentire autem & omibus, q̃ nupèr gesta sunt à sancta synodo, q̃ conuenit in regia & Cõstantinopoli ciuitate: habere autem omnia, quę placuerunt in Ephesina metropoli, vt à cócilio, quod à Spiritu sancto mouebatur: æqualem autem eam iudicare his, q̃ in Nicea sunt cõstituta, & nullam differentiã arbitrari eius ad illam. Et valdè eius religiositatem laudauimus, quòd anticipauerit curare eos, qui vel suspicione, vel alio quolibet modo læsi

læsi erant de opinione eius doctrinæ. His ergò placitis & promissis, & medium parietem inimicitiarum cum Deo soluentes, necessarium fuit congregare nos, & coniungere ad pacem & concordiam & dilectionem capiti membra diuisa. Dicentes igitur quæcunque dicebant, persuasimus reuerendo episcopo Ibæ, vt præfatos, sicut filios proprios, haberet & foueret & contineret, omni iniuriarũ obliuione præuia, Dei iudicium ei proponentes. Persuasimus autem, & eosdem prædictos conuenire sicut patri eidem religiosissimo episcopo Ibæ, & om̃em præbere benignitatem pariter & affectum, om̃ibus quæ tristitiam commouerunt, Deo iuuante, cessantibus. Super hæc nos exegimus sacramẽtum à religiosissimo episcopo Iba, vt omnibus, qui eum in præsenti negocio cõtristâssent, vel visi fuissent aliquid aduersùs eum egisse, obliuionem donaret, & nullum penitùs contristaret, neq; gradu fraudaret, neq; minores maioribus propter præfatam contristationem præferret: sed omnes, siue clerici, siue monachi, vel laici essent, tanquàm proprios filios haberet, nullam differẽtiam vniuscuiusque ad alium faciendo, sed omnibus seruaret iustitiam in honoribus, & consuetudinibus, & gradibus. De ecclesiastico verò reditu, & ex quacunque causa quæstionibus sanctissimæ Ecclesiæ motis, aliquib⁹ placuit eidem religiosissimo Ibæ ex propria voluntate promittere, quia deceterò secundùm formam Antiochenæ maximæ ecclesiæ gubernarentur res per œconomos, ex clero ordinatos ab eius religiositate. Placuit autẽ, etsi aliquandò iustè visus contristari religiosissimus Ibas episcopus voluerit corripere aliquem præfatorum reuerendiss. Samuelis, Cyri, Maræ, Eulogij, non ex authoritate propria corripiat eos, sed ex sententia reuerendissimi & Deo amantiss. & sanctiss. patris & archiepiscopi Domni hoc faciat, propter præcedentem, quæ in eis pusillanimitas est effecta & excitata. Sunt autem & alia quædam ex non subscripto capitula, quæ & disposita sunt, & rata ambæ partes habuerunt, quæ à nobis sunt probata. Et subscriptiões: Photius episcopus Tyri decreui. Eustathius episcopus Berytiorum pulchræ ciuitatis, decreui. Samuel presbyter, Rata habeo, quæ decreta sunt. Maras presbyter, Rata habeo, quæ decreta sunt. Cyrus presbyter, Rata habeo, quæ decreta sunt. Eulogius presbyter, Rata habeo, quæ decreta sunt. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerũt: Audiuit sancta synodus quæ relecta sunt: quid igitur ei videatur, edicat. Paschasinus & reliqui reuerendissimi episcopi, per Bonifaciũ presbyterum Apostolicę sedis, dixerũt: Sanctiss. episcopi, qui decreto proprio inculpabilem, & ab omni accusatiõe liberum Ibam reuerendissimum declarârunt, si propriam sententiam recognoscant, edicant. Photius

ἀμνηστία, i. obliuio iniuriarum.

reuerẽdissimus episcopus Tyri, dixit: Etiàm nostrum est iudicatum. Eustathius reuerendissimus episcopus Beryti, dixit: Mea est & dictatio. Paschasin⁹ & reliqui episcopi sedis Apostolicæ dixerunt: Audiuit vestra beatitudo, quid cõtineat & sanctissimorum episcoporum decretum: similiter & vestrę puritati de statu Ibę quid videtur, declarare dignamini. Et tacentibus omnibus reuerendissimis episcopis, Magnificentissimi iudices dixerunt: Subsequenti die suam sententiam sanctissima synodus efficiat manifestã.

CHALCEDONEN. CONCILII Actio X.

Similiter sexto Kalendas Nouembres eodem consulatu, in eadem sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, pręsidentibus eisdem magnificentissimis & gloriosissimis iudicibus, & eadẽ sancta & vniuersali synodo secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi domini nostri Martiani perpetui Augusti, ingressus prædictus Ibas reuerendissimus episcopus, dixit: Deprecor magnificentiam vestram, & hanc vniuersalẽ sanctissimam synodum. Eutyches aduersùs me pro fide quædam falsa confinxit, nec me in synodum introire permisit, per quadraginta mansiones per diuersos adinuicèm succedentes ordines direxit me, viginti ampliùs carceres mutaui, tanquàm nõ esset carcer in Antiochia in ordine* commicianorũ, dicunt mihi, quia damnatus es. Si videt̃ ergò magnificentiæ vestræ, & sanctę vestræ synodo, quæ sinè iudicio in absentia mea aduersùm me gesta sunt, infringere, in vestra erit potestate. Ob hoc etenim (sicut iam edocui) adij sacrum & immortalem* verticẽ. Et iussit vestram magnificentiam, & sanctam synodum audire, quæ aduersùm me gesta sunt. Et cognouistis ex decreto, quia in nullo culpabilis sum repertus. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Pridèm dilatione facta, vt sancta synodus, quæ ei viderentur, ediceret: de Iba reuerendo quæ placeant, manifestè declaret. Reuerendissimi episcopi clamauerũt: Absentem nemo condemnat.

Locus obscurus.

Ibas reuerendus dixit: Exoro vos. Absens cõdemnatus sum, non aderam. Nõ obtinui, non merui satisfactionis* licẽtia facere verbum. Reuerendissimi episcopi clamauerũt: Malè fecerunt, qui eum præter Canones dudùm damnauerunt. Quæ aduersùs absentem facta sunt, vacuentur. Hæc omnes dicimus. Nullus condemnat absentem. Patricius reuerend. episcopus Tyanensis, dixit: Pridèm relecta est sententia eorum, qui tũc iudices fuerunt deputati, (Dico enim Photij & Eustathij reuerendissimorum episcoporum) & decreuerunt eum sacerdotem esse. Omnes ergò eorum definitioni consentimus, & eum esse volumus sacerdotem. Orientales reuerendi episcopi clamauerunt: Iustum

*gratia

ctum est hoc decretum. Quidā reuer. episcoporum clamauerunt: Cōtradicitur. Sunt accusatores eius foris, & iubeātur ingredi. Magnificētissimi & gloriosiss. iudices dixerunt: Ingrediantur, qui Ibam reuerendū accusare voluerunt. Et ingressis Theophilo diacono, & Euphrasio, & Abraamio, & Antiocho, Theophilus dixit: Rogamus, quæ super Ibam in Beryto gesta sunt, relegi, vt addiscatis, quia iustè damnatus est. Magnificentiss. & gloriosissimi iudices dixerunt Theophilo: Accusaturus Ibam reuerendum aduenisti, an pro fide certaturus, gesta relegi quæris? Theophilus diaconus dixit: Accusatores manifesti sunt, & hic nō sunt. Ego diaconus sum, & scio violentiam ciuitatis. Et si accuso, & testes non assunt, denegat. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Scriptas probationes de re aliqua præstare potes? Theophilus diaconus dixit: Habeo monimēta, quæ sup hoc gesta sunt in Beryto, & quæ in Epheso. Eccè & dominus Thalassius religiosissimus episcopus nouit ipse, qui suscepit relationes. Adest. Interrogetur ipse, ob quam causam dāmnatiōem fecit. Et dominus Eusebius adest, & nouit. Eusebius reuerendus episcopus Ancyræ, dixit: Ego relationem non suscepi. Dum autē in Epheso relegeretur, audiui. Et est versuū charta multorum, & multorum hominum depositiones habens: si autem habet monimenta, tanquàm ad petitionem gesta, eius est probare. Ego enim cum multitudine auditor fui. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Cum omnibus audiebamus. Magnificētissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Aderat tunc reueren. Ibas in vestra audientia? Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, & Eusebius reuerend. episcopus Ancyræ Galatię, dixerunt: Non aderat. Orientales & Pontici reuerendi episcopi clamauerunt: Absentem nullus abijcit. Theophilus diaconus dixit: Veritas in sancta synodo demonstretur. Et dominus Eustathius dixit, quia introduxerunt tres, & sex, & duodecim testes propter dictionem quam dixit, Non inuideo Christo facto DEO. Hìc est Photius episcopus: Proponatur ei euangelium. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Expertus reuerendissimus episcopus Photius sententiam synodi, iustitiam, quam in propria causa inueniet, custodire nunc quoquè festinet, narrans nobis, quomodò se habuit Ibæ negocium. Photius reuerēdissimus episcopus Tyri, dixit: Verè dico. Neque enim decet in quacunq; causa mentiri, multo magìs in tali & tanta, & quæ à vestra potestate requiritur. Et ab vniuersali synodo quæstione quadam de eo mota, venientes presbyteri & monachi à Mesopotamia, dicebāt aduersùs eum de semetipso, iste verò negabat. Nos tanquàm mediatores, & pro timore blasphemiarum, & pro importunitate monachorum & presbyterorum, iussimus egredi eos à Tyro. Scandalizabatur enim ciuitas, quæ nunquàm tale aliquid vel intellexerat, vel audierat. Post hæc, eo iurante nihil tale à se dictum, occasiōem percepimus, vt pacificaremus ambos, & communicarent sibi, (aderat, puto, & Domnus diacon⁹, *Eulogius Constantinopolitanus) & nos amicos eos fecimus. Gloriosissimi iudices dixerunt: Ibas igitur reuerendissimus à suis accusatoribus est conuictus? Photius reuerendissimus episcopus Tyri, dixit: Non. Dicebat autem: Venerunt quidem tres cohabitantes ipsis clericis iniuriantibus, & litigantib⁹ cōtra eum. Nos diximus, quia non possunt cohabitantes inimicis, susceptibiles ad testimonium cōprobari. Fecimus ergò eos amicos. Sancta munera rursùm in episcopio cōmunicauerunt inuicèm presbyteri & ipse. Theophilus diaconus dixit: Per salutem Imperatorum, eorumq; victoriam, legantur q̄ super hoc gesta sunt. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Relegātur ea quæ super Ibam reuerend. in Tyro gesta dicuntur. Et his oblatis, Constantinus vir deuotus, magistrianus & adiutor sacri consistorij, relegit commonitorium.

*& Eulogi⁹

¶Commonitorium pro causa Ibę Edesseni episcopi.

DAmascio viro spectabili, & notario prætorianorum. Scientes admirationis tuæ propositum, & cognoscentes quantum habeas studium, vt teipsum Deo & nostræ pietati commendes, visum nobis est, vt tu pergas cum Vranio reuerendo episcopo Himerorum ciuitatis ad partes Orientales, & cooperantibus per singula loca iudicib⁹, inducas reuerendum Ibam Edessenæ ciuitatis episcopum, & Danielem reuerendū Carrhenorum ciuitatis episcopum, & Ioannem reuerendum Theodosiopolitanum episcopum, in Phœnicum properare prouinciam, & ibì inquiri, quæ mouentur à reuerendis prædictarum clericis ciuitatum, tam apud prædictum religiosissimum Vraniū, & Photium reuerendum episcopum Tyri metropolis, quàm Eustathium reuerendum Berytiorum ciuitatis, aduersùs supra memoratos religiosissimos episcopos. Festina igitur secundùm ea, q̄ nostræ diuinitatis iussa sunt, pergere ad partes Orientales, & inducere p̄fatos reuerendos episcopos, in Phœniciam aduenire, & ibì omnia, quæ mouentur à venerabilibus clericis Edessenę, & Carrhensis, & Theodosiopolitanæ ciuitatū, ĩquiri subtiliter apud memoratos religiosissimos episcopos, & quæ ab ijs fuerint definita, effectui mancipare. Datum Constantinopoli, sexto Kalendas Nouembris.

¶Beryteñ synod⁹ habita in causa Ibæ Edesseni episcopi, relecta Chalcedone.

POst cõsulatum Flauij Zenonis & Posthumiani virorum clarissimorum, sub die Kalendas Septembris, indictione secunda, in Colonia Christi amica Beryto, considentibus Photio & Eustathio & Vranio religiosissimis episcopis in nouo episcopio Beryti sanctissimæ nouæ ecclesiæ, præsidẽte & Damascio viro spectabili, tribuno & notario diuini palatij, & Eulogio religiosissimo diacono Christi amantissimæ Constantinopolis sanctissimæ ecclesiæ, præsentibus religiosissimis episcopis Iba, Ioãne, Daniele: stantibus autem Samuele, & Cyro, & Eulogio, & Mara, & Ablabio, & Ioanne, & Anatolio, & Caiuma, & Abibo, reuerendus Damascius dixit: Cùm præsentes reuerendi clerici adissent pijssimum & diuinissimum dominum nostrum Imperatorem, & accusassent reuerendissimũ & Deo amãtissimum Ibam episcopum, & reuerendũ Ioãnem episcopum, & reuerendum Danielem episcopum, pietas eius sanxit, (sicut continent & piæ & sacræ literę, quę ad vestram datæ sunt sanctitatẽ) vt ij, qui accusati sunt, à *Bostroena ad Phœniciam aduenirent, & ad ea, quæ ijs inferuntur, apud vestram religiositatem redderent rationem. Et deputatus sum eos deducere, & quæ à vobis fuerint definita, executioni mandare. Adsunt ambæ partes ad hoc, quod vobis placuerit. Reueren. episcopi Photius & Eustathius & Vranius, dixerunt: Pium cõmonitorium dignetur tua magnificentia demõstrare, vt per omnia intentionem pijssimi & Christianissimi Impatoris nostri sequamur: præfulgere etẽm debet ijs gestis. Quo facto, Eulogius diaconus Constantinopolis dixit: Adeuntibus reuerendiss. clericis, Samuéle, Cyro, Eulogio, Mara, Ablabio, Ioãne, & Anatolio, & Caiuma, & Abibo, Deo amantissimum episcopũ nostrum in sanctissima ecclesia regiæ ciuitatis Constantinopolis nouæ Romæ, & accusantibus Ibam, Ioannem & Danielem reuerendissimos episcopos, approbauit eius sanctitas vestram religiositatem audire negocium, & ex hoc literas detuli vestræ sanctitati. Et adsunt partes ad hoc, quod vobis videt. Reuerendiss. episcopi dixerunt: Quoniã dubitamus, quomodò proferre interrogationes aut responsiones debeamus his, qui pſonam accusatorum obtinent, Deo amantissimus epis. Ibas nos doceat, si quid aduersùs eos actum est in sancta & magna synodo, q̃ in Antiochena pridèm facta est ciuitate. Samuel dixit: Rogamus, vt ea quæ dicuntur, dicantur Syra lingua propter sanctissimum episcopum Vranium, qm̃ integrè nouit ea, q̃ scripta sunt Deo amantissimo archiepiscopo Flauiano, à DEO amantiss. reuerend. & sanctiss. archiepiscopo Dõno de nobis. Affuit enim apud Cõstantinopolim. Deo amãtiss. episcopi dixerunt: Assit vnus eorum, qui possit interpretari Deo amantiss. episc. Vranio. Notarij dixerunt: Adest Maras, qui possit interpretari Deo amantiss. episcopo Vranio. Deo amantiss. episcopi dixerũt: Iam interrogationem intulimus tibi religiosissimo episcopo Ibæ, quatenùs nos doceres, si quid de præsentib⁹ actum est in sancto magnoq; Concilio, quod est pridẽ in Antiochia Christo amantiss. congregatũ, vt congruè eis nos inferamus interrogationes siue respõsa. Religiosissimus episc. Ibas dixit: Isti quatuor q stant, libellos obtulerunt religiosiss. episcopo Domno, & dignata est eius sanctitas mãdare nobis, vt occurreremus. Et quoniam quadragesima erat, post diem nos iussit occurrere. Qui scripsit mihi, vt ab excõmunicatione eos absoluerem. Erãt enim à me excommunicati. Ego omnia sententię archiepiscopi dereliqui. Qui archiepiscopus propter festiuitatem ab excommunicatiõe eos absoluit, sub ea tamẽ definitione, vt nõ excederent Antiochiam, donèc sentẽtiam causa perciperet. Si autem exirent, anteq̃ finem causa pciperet, maiori pœnæ essent damnatiõis obnoxij. Samuel & Cyrus, antequàm aduenirem us in ciuitatem, deserentes in comitatu profecti sunt. Maras autem & Eulogius remanserunt. Deindè dum continuaret sancta synodus, (erant enim illic non pauci episcopi) iussit libellos relegi. Relecti libelli sunt. Referebantur nomina quatuor accusatorum. Stabãt autem duo. Interrogauit autem eos: Vbi sunt vestri sodales, qui vobiscũ obtulerunt libellos? Illi autem dixerunt, Nescimus. Tamen sicut audiuimus, in Constãtinopolim perrexerunt. Religiosiss. episc. dixerunt: Tua religiositas, quæ tunc præsens fuit, debet scire intentionem sancti illius & magni Cõcilij, vtrùm integrè damnâsset, an in dubio hanc sententiam protulisset. Manifestum enim est, quia non patitur tua sanctitas, quæ à sancto illo non sunt gesta Concilio, dicere quasi gesta. Nam & facilè percipitur veritas. Religiosiss. episc. Ibas dixit: Occulta nôsse non possum. Ego puto, quia pfectam horum damnationem fecit. Si autem videtur vobis ex sententia eorum, damnationem eorum non fecisse, potest posteà iudicari. Reuerendiss. episc. dixerũt: Ea, quę gesta sunt in sancto illo conuentu, tua sanctitas præ manibus habet? Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Habeo, & adiacent. Reuerẽd. epis. dixerunt: Suscipientes notarij, illã partẽ gestorum percurrant, quæ continet de his, q̃ se subtraxerũt, vt quę de his gesta sunt, agnoscamus. Samuel dixit: Omnem allegatiõem nobis congruam aduersùs depositiõem reuerẽdi episcopi Ibæ, & aduersùs ea, quæ iussa sunt relegi, reseruari (sicut iustum est, vestram sanctitatẽ nostræ parti statuere) quæsumus. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Ad præiudicium tuum non diximus *nunc fieri lectiõem. Samuel dixit: Quoniam ea quæ aguntur, consequenter aguntur, & fortè imi-

*Osroena

*hanc

minet vobis, vt non hæc, sed alia moueatur. Rogauimus autem reseruari nobis allegationem, & ob hoc certamus, & ostendimus, quia non subiacemus damnationi, neq; excommunicationi: sed hoc, quod factum est, sinè ordine & præter regulas à reuerẽdo episcopo nostro Iba factum est. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Relegatur pars illa gestorum, quæ de his, qui se de audientia subtraxerunt, pridèm in maxima Antiochia sunt confecta. Sanctum Concilium dixit: Vbi sunt, qui vobiscum obtulerunt libellos?

Maras & Eulogius presbyteri dixerunt: Eius calumnias cognoscentes, (sicut & nos dicimus) nescimus, quomodò illi discesserint. Sanctum Cõcilium dixit: Nunc autem vbi sunt? Maras presbyter dixit: Nescimus integrè. Sicut autem audiuimus, in Constãtinopolim sunt profecti. Neque verò literas eorum suscepimus, neque scimus integrè. Sanctissimus Domnus archiepiscopus dixit: Quas calumnias metuebant, cum ego vtiq; scripsissem religiosissimo Ibæ ob hoc, & rescripserit, relinquẽs mihi omnia, & absoluti vobiscum sunt ab excommunicatiõis pœna, sub hac definitione, vt vos quidem haberetis communionem, si quis autem vestrùm causam desereret ante finem, ecclesiasticæ disciplinæ subiaceret? Manifesti sunt igitur desertores, & excommunicationem & Apostolicum hunc thronum contemnẽtes, & semetipsos submittẽtes maiori dãnatiõis supplicio. Samuel dixit: Rogo subscriptiones eorum episcoporum, qui ibidèm reperti sunt, vt subscripserunt, relegi, & inseri monimentis. Reuerendissimi episcopi dixerunt: Relegantur subscriptiones religiosissimorum & sanctissimorum episcoporum, qui in his inserti sunt monimentis pariter, & subdantur. Domnus episcopus Antiochiæ, interlocutus sum. Simeonius episcopus Amidæ, hæc eadem interloquutus sum. Stephanus episcopus Hierapolitanus, hæc eadem interloquutus sum. Constantinus Bostræ episcopus sanctissimæ ecclesiæ, hæc eadem interlocutus sum. Theoctistus episcopus Beroæ, hæc eadẽ interloquutus sum. Thomas episcopus Mopsuestiæ, hæc eadem interloquutus sum. Placus episcopus Gerassenæ sanctæ ecclesiæ, hæc eadem decreui. Euoltius episcopus Zeugmatis, hæc eadem interloquutus sum. Daniel episcopus Carrhensium, hæc eadem interloquutus sum. Dadas episcopus Batenorum, hæc eadem interlocutus sum. Deo amantissimi episcopi dixerũt: Manifesta est interloquutio Deo amantissimi, reuerendissimi & sanctissimi patris nostri & archiepiscopi Domni. Libelli igitur, qui heri oblati sunt, relegantur, & gestis indantur.

¶ Libellus Samuelis & aliorum presbyterorũ Edessę, ad Photiũ & ad reliquos episcopos contra Ibam.

SAnctissimis per oĩa & Deo amãtissimis episcopis Photio & Eustathio & Vranio petitio oblata à Samuele, Cyro, Eulogio, Mara, presbyteris sanctissimæ ecclesię Edessenæ. Nos equidem optabamus per omne tempus vitæ sinè litigio viuere. Quoniã autem ea quę audacter gesta sunt aduersùs nostram ecclesiam, & sanctorũ nostrorum patrum fidem, à venerabili episcopo nostro Iba per summam iniustitiam, compulerunt nos ad hanc accusationem descendere tam eius quàm eius fratris Danielis, qui idẽ episcopus est Carrhensiũ ciuitatis, consequenter & secundùm Canones adeuntes conciliũ tam Orientale quàm Occidentale, oportuit nos & pijssimum atque Christianissimum pro ijs principem deprecari. Ex hoc ergò & sanctissimo archiepiscopo Flauiano pariter decernente, & cum pijssimo nostro principe disponente, à vestra sanctitate nostrum exerceri negocium, aduenimus, paratos nosmetipsos habentes, probare quæ diximus. Adsumus igitur, per hos nostros deprecantes libellos, vt iubeat à vestra sanctitate inchoari negociũ. Samuel presbyter, Libellos obtuli cũ collegis. Cyrus presbyter, Porrexi libellos cum collegis. Eulogius presbyter, Obtuli hos libellos cũ socijs. Maras presbyter, Obtuli libellos cũ socijs. Samuel dixit: Rogamus hoc nobis licitum existere à vestra iustitia, vt hæc eadem Syra lingua dicantur Deo amantissimo & sanctissimo episcopo Vranio, quoniã aderat apud Cõstantinopolim, qñ literę de hoc scriptæ ab archiepiscopo Dõno ad archiepiscopũ Flauianũ, lectæ sunt. Et iterùm adfuit in Antiochia, quandò ex hoc moturi eramus sermonẽ. Et de hoc alia ei locut^9 est. Et quid ei dixit, rogamus, vt dicat. Reuerẽdi episcopi Photius & Eustathius dixerũt: Oĩa quæ expetîstis, is, qui adest, religiosissimo episcopo Vranio propria interpretabit lingua. Et postquàm interpretata sunt, Deo amãtissimi Photius & Eustathius episcopi dixerũt: Edoceat nos venerabilis Maras, quæ religiosissimus episcopus Vranius propria voce locutus est. Maras dixit: Hæc dixit, Relectæ sunt literæ coram patricijs, & quoniam confundebant cõfessum, fecimus eos excommunicari. Tamen ego iudex datus sum, & nõ possum testari. Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Non fecit illorum mentionem domin^9 Domnus in epistola, quã scripsit ad sanctissimũ archiepiscopum Flauianũ, qui fuerũt semèl damnati? Religiosissimi & sanctissimi episcopi dixerũt: Diximus, Clara est interlocutio Deo amãtissimi & sanctissimi patris nostri & archiepiscopi Domni, relegantur igitur rursùs libelli. Et postquàm relecti sunt, Deo amantissimi episcopi dixerunt: Libelli, qui à vobis oblati sunt, generalem quandam continent accusationẽ. In scriptis igiť vnusquisq; vestrùm deponat, & quid accu-

sare habet, & quibus deliberauit instare capitulis. Samuel dixit: Per ordinem ex ore capitula corã vestra sanctitate proferimus. Incipimus auté ab isto capitulo. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Singuli propria voce deponant, si accusationi persistunt de ijs capitulis, quæ dederũt. Samuel dixit: Persisto. Maras dixit: Persisto. Eulogius dixit: Persisto. Cyrus dixit: Persisto. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Relegantur omnia capitula, & sic vniuscuiusque inquisitionem faciemus. Samuel dixit: Et ea deprecamur inseri monimentis. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Inserantur. Ciuitate conferente ad redemptionem captiuorum vsq; ad mille & quingentos solidos, & positis apud custodé sacrorum ministeriorum vsque ad sex millia solidorum & ampliùs, præter redditus, suscepit ipsius frater, habens in vasis argenti sacri vsque ad libras ducentas, & vendidit pro mille solidis solùm, (sicut nos cognouimus, non direxit) in semetipsum reliqua cõferens. Rursùm calicem gemmarum magni precij, oblatum nostræ ecclesiæ à sancto viro ante annos vndecim, inter vasa sanctę ecclesiæ non reposuit, & nescimus, quid factũ sit de eó. Tertiò adhuc & de ordinationib⁹ accepit. Quartò Abraamius quidam diaconus nostri cleri fuit. Hic Ioãnis alicuius malefici deprǣhensi amicus erat, & conscius. Coram reuerendissimo Episcopo nostro & omni clero conuocato ad audiétiam Abraamio diacono, monstratum est eodem confitente conscium esse, vt pœnam sustineret excommunicationis, & ab omnibus odiretur, & in persecutione esset multo tempore. Post hæc (nescimus quomodò persuasus) satisfactione ab eo nullatenùs proueniente, tentauit eum Batenorum ordinare ciuitatis episcopum. Et prohibitus ab eo, qui tunc archidiaconus erat, indignatus est. Et hunc quidem, qui morti erat obnoxius, apud semetipsum decreuit esse episcopum. Illum verò, qui turbam incitauerat ciuitatis, & dixit iustum non esse hoc fieri, remouit de proprio loco, & excommunicauit, & expulit ab ecclesia. Et quoniam non potuit intentioné suam explere, compulsus est eum facere xenodochum. Et retinet chartam magicarum incantationum reuerendus noster episcop⁹, qui debuit iudici prouinciæ hũc, qui ità execrabilis est, offerre secundùm consequentiam legum. Quintò Balleum nomine quédem virum, (de quo omnes, qui in eodem vico habitant, clamauerunt & in scriptis, & sinè scriptura, adulterũ & masculorum concubitorem) ordinauit presbyterum, & ꝓcuratorem in custodiam retrudens, & iudici tradés hos, qui clamauerũt, & hæc innotescentibus ei literis Deo amãtiss. reueren. archiepiscopi Domni. Sextò, quia ordinauit Danielem filium sui fratris episcopum paganorum ciuitati, dum oportebat patrem sanctum fieri, cuius possent opera reuerentiam facere, & psuadere, vt vel nunc ad cognitionem veritatis accederét, iste illic ordinauit inquietũ, & iuuené existenté, & luxuriosissimũ. Neq; enim passus aut dignat⁹ est aliquandò latere, sed penè semper in nostram adueniens ciuitaté, propter Challoam quãdam maritatam, circunducens eam per loca diuersa, & in delicijs cum ea versabatur: quia omnes ecclesiasticos redditus multos existétes, & in infinitam tendentes quantitatem, confert suo fratri vel consobrinis. Et rogamus, vt rationé faciat corã vestra sanctitate, quia hæreditates & munera, & quæ vndecunq; offeruntur, & cruces positas aureas & argenteas, collecta dirigit suo fratri vel consobrinis: quia quę ex definita mésura in expensas captiuorum eroganda fuerant, in domibus suorum erogat cognatorum. Septimò, quia dum memoria fieret sanctorũ martyrum, non est datum vinum ad sacrificium altaris, ad sanctificationem & populi distributionem, nisi omninò paululum, & hoc infectum atq; lutosum, & tempore, quo fuerat vindemiatum: vt ex hoc cogerentur, qui deputati fuerãt ministrare, de tabernis & omninò infectos comparare sextarios, qui nec sufficerét, intãtùm, vt hi, qui sanctum corp⁹ distribuebant, innuerent ingredi eos, quia sanguis non inueniretur, illis bibentibus & tunc ac semper habentibus diuersum & mirabile vinum. Et hæc acta sunt, cõscio & admonito eo, qui potestatem ministeriorũ habebat. Cui & dictum est, vt & ipse admoneret episcopum cum fidutia. Et cùm nihil fecisset, illo tépore coacti sumus nos, & ipsum reuerendissimum episcopum rursùs admonere. Et cùm didicisset, permotus nó est, sed cótempsit, ità vt multi nostræ ciuitatis hinc scandalizarétur. Octauò, qa Nestorianus est, & B. Cyrillum hæreticũ appellat. Nonò, qa episcopus Daniel quosdã ex sua clericos ordinauit. Decimò, Pirozo presbytero benè testante, & sua ꝓpria disponente, & res, quas habuit, ecclesijs relinquente redditus nullos habentibus, accensus noster episcopus Ibas cautionem eius se habere dixit, * mille ducétorum solidorũ. Et mandauit ei, volens eius infringere voluntaté, & eum per tristitiã depire. Vndecimò, Daniele auté episcopo testante, & relinquéte, quã habuit locupletem facultaté, & ꝑdia ex ecclesiasticis rebus nepotibus suæ amitæ & ipsi Challoæ, neq; indignatus, neq; increpauit eum, quia Challoa amita Danielis episcopi, q̃ priùs nihil habuit, multis rebus ecclesiasticis abutens, quæ apud ipsam sunt, ducétenos & trecétenos solidos fœnerat: vt ex hoc manifestũ fiat, vñ sit harũ rerũ collectio. Duodecimò Abraami⁹ fuit qdam diacon⁹. Hic apantita erat nostræ ecclesię, diuersis negociabat téporibus. Primitùs paup & nihil ferè habés, ex nostra ecclesia multas & innumeras res habuit, q̃ pro veritate erant nostræ ecclesiæ. Suadet huic Daniel episcop⁹, vt scripto testamento, in cũ

* Græcè, tria millium

suam transmitteret hæreditatem, iurans ei, hæc se post eius mortem pauperibus erogare. Hoc enim & testamento continetur. Et postquàm hæc Daniel est adeptus, non solùm (sicut oportebat, vel sicut iurauerat) nó disposuit, sed luxuriæ eius seruiunt. Challoę enim mulieri dedit ea. Tertiodecimò, quia à paganis incidentibus in peccatum sacrificiorum, accipiens Daniel episcopus sportulam, relinquit crimen, negocians & hinc sibimet lucrũ. Decimoquartò, q͂a & ecclesiæ Edessenæ prædiola sargaritas syluas cædentes, portauerunt ad prædia Challoæ amitæ Danielis episcopi, & ædificauerunt quę voluerunt. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Quandò redargutio capituli sequitur, animæ periculum ferens, superfluam iudicamus inquisitióem loci fieri cæterorumq́;. Quæ igitur manifestè interdicta sunt & canonibus & legib⁹, & sunt apertè odiosa Deũ timentibus, hæc eligite primitùs, & his instate. Videntur autem nobis hæc esse principalia. Primùm quidem, rectæ esse oportere fidei, qui sacerdotio fungitur. Deindè, esse eum totius luxuriæ liberum, sed nec prodere pietatem, maximè pecuniarum causa. Ex quibus si alicuius probare potestis præuaricationem, proprio ore deponite. Samuel dixit: Sicut iam postulauimus, rogamus fieri inquisitionem capituli vniuscuiusq; per ordinem. Et si quidem primum pridèm capitulum increpationem talem habeat, vt eo solo sufficiat, & nihil aliud sit mouendum, benè id iudicabit vestra sanctitas, & nos * his seruiemus. Deo amãtiss. episcopi dixerunt: Ex capitulis ità vobis oblatis, tria sunt maximè pessima, cùm soleant talia obiurgari facilimè. Hæc igitur si probare potestis, vt diximus, propria lingua testamini. Maras dixit: De fide mouemus priùs, & alia capitulá pòst mouemus. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Si proposuimus vobis, vt horum triũ capitulorum probatio subsequatur, non ex hoc inquisitionem negauimus reliquorum. Maras dixit: De fide mouemus priùs. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Quid habes de fide mouere? Maras dixit: Alloquens dixit: Non inuideo Christo facto Deo: inquãtùm enim ipse factus est, & ego factus sum. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Confiteatur priùs religiosissimus episcopus Ibas, si hæc ità dicta sunt. Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Anathema ei qui dixit, & ei qui calumniatur. Ego enim non dixi. Absit. Samuel dixit: Testes nobis existunt huius rei, ex quib⁹ hîc sunt. Rogamus hos à vobis vocatos, suscipi, & propria voce testari, si eum non audiérunt hæc dicentem.

*hæc seruemus.

Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Deciès milliès ego secari patior, quàm dicere hoc verbum. Absit à me, hoc verbum vel cogitare. Sed scio ego, quia vnusquisque ex confessione saluatur. Deo amantissimi episcopi dixerunt: In ecclesia dicis, Deo amantissimum Ibam episcopum hæc dixisse? Samuel dixit: Cósuetudo est, in die sancto Paschæ, aut ante diem, dare eum de manu clericis quædam pro festiuitate. Hæc daturus, alloquitur primitùs, & sic dat. Eloquutus est autem hoc, & coram omnibus præsentibus clericis, vt acciperent ea, quæ pro festiuitate dantur. Et conuincitur ab aliquibus ex his clericis hîc stantibus, qui hoc ab isto audiérunt dictum. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Ante quantum tempus hęc dixisse Deo amantissimum reuerendissimum Ibam episcopum ꝓfiteris? Samuel dixit: Sũt tres anni plùs minùs. Dicta sunt auté & alia. Hæc autem (si videtur) cóprobamus. Si autẽ & alia nos coniungere iubetis, & alia quoq; deponimus. Deo amãtissimi episcopi dixerunt: Qui sunt, qui hoc possint interim attestari? Samuel dixit: Sũt quidé multi. Corã omni enim clero dixit: ex his sunt hîc tres, & tres, quos Canones legesque suscipiunt. Si autem pluribus opùs est, & videtur, & aliorum dabimus nomina, & secũdùm vestram aderunt iussionem. Religiosissimus Ibas dixit: Est clerus noster plùs minùs nominum ducentorum & plurimorum. (Neque enim retineo numerum.) Omnes clerici testati sunt, siue orthodoxus siue hæreticus sum, & per confessiones scriptas, quæ directæ sunt sanctissimo episcopo Domno, & ad vestram reuerentiam scripserunt. Si consonat tantorum testimonium clericorum tribus (sicut ipse dicit) testibus, qui cum ipsis venerũt ad accusandum in Cõstantinopolim, & núc verò cum ipsis existũt, vestrum est iudicare.

Samuel dixit: Nostrum est, qui attendimus de hoc capitulo, & accusantium (quas diximus) probationes ostendere, non religiosissimi episcopi nostri Ibæ, aut per semetipsum, aut per alium sibi testari. Negationis enim rationem nullus exigit. Dixi, quia factum est, meum est probare. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Eos, qui testes à te adducti sunt, declara nominatìm, quasi audissent Ibam religiosissimum episcopum hoc dixisse. Samuel dixit: Est Dauid diaconus ex custode sacrorum vasorum, & Maras diaconus, & Sabas diaconus, qui constituta beati Effręm per loca singula ꝓfert, vir inter Syros sapientissimus. Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Et Maras cum ipsis in Antiochia adijt, & libellos cum ipsis porrexit, & ascendit Constantinopolim cum eis.

Maras autem secundùm veritatem excómunicatus est à proprio archidiacono, (nó enim à me excommunicatus est) quoniam iniuriam fecit presbytero, ob hoc eum à cómunione suspendit. Deindè inuenerũt eum tristem, & susceperunt eum ad accusationem. Illos qui ascenderunt aduersùs me, & contra me adiérunt principem, quomodò isti ad testimonium producere poterunt?

tu quãdò dixisti, vita mortua est, nó tibi dixi repentè, Amice, si quidem hoc dicis, quia caro Domini viuificans est, & Christus noster vita est, & ego confiteor. Si autem de diuinitate sensisti, non recipio: & ex eo tempore communicâsti mihi annis decem. Samuel dixit: Si vocauit me secretiùs vel increpauit, vel ex hoc si mihi locutus est, sum his, quæ dicit, obnoxius, nisi quia ex illo me alloqui non præcepit.

Deo amantissimi episcopi dixerunt: Religiosissimus episcopus Ibas edocuit, quia te vocâsset, & alia monuisset, tu denegas. Corã testimonijs verò nullus ex omnibus est, qui vel doceat, vel moneat. Hoc ergò tanquàm superuacuum relinquentes, ad præsens redite negocium. Samuel dixit: Sufficit mihi, q coram vestra confessus est sanctitate, quoniam me increpauit ex hoc religiosissimus Ibas episcopus. Religiosiss. episcopus dixit: Nó increpaui, sed interrogaui: Amice, quomodò dixisti vitam fuisse mortuam? Diuinitatem dicis, an carnem Dei viuificantem dicis? Etenim vita est & viuificans. Et sic credo, & confiteor ore meo, sicut iussit & ipse
Roma. 10.b Deus, quia ore fit confessio ad salutem. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Interrogam° vos, si in ecclesia religiosissimus episcopus Ibas hoc, quod dicitur à vobis, docuit: & dicitis, quia in triclinio episcopij, omni clero præsente, hoc dogmatizauit. Quoniam igitur & Canones & leges propter indigẽtiam certum numerum testium deduci ex omnibus decreuerunt, & in præsenti negocio indigentia testium nó est, sed abundantia magìs, sicut ipsi testamini: necessarium est, non solùm his, qui à vobis adducti sunt, credi, quoniam reuerend. episcopus Ibas tãquàm accusatores vobiscum hic asserit existentes: sed penè omnes interrogãdos, qui illo tempore benedictiones ab eo (sicut narratis) acceperant. Maras dixit: Fortè sunt quidam, neque scientes se audire: sed qui integrè nouerunt talia, manifesti sunt, & hos nominaturi sumus. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Quanti aderant ibi tunc presbyteri? Maras dixit: Nescimus. Deo amãtissimi episcopi dixerunt: Dum benedictiones præberentur, verisimile est, omne reuerendum clericorum concilium affuisse. Eulogius dixit: Maximè quidem, & si venire & dicere aliqui voluissent, eius concinnatione pauescentes, non venerunt. Multi enim eligunt hunc non offendere, nè moriantur. Cuidam enim presbytero nolenti subscribere in eius laudibus, cùm accusationem in Antiochia aduersùs eum instituissemus, postquàm exindè est reuersus, calumniatus est & viro ante annos quinquaginta catholico, nec labanti aliquandò ex quo conuersus est, cui tota ciuitas testabatur, accusationem intulit per proprios dispensatores, quam nec ad exitum pducere valuit, quanuìs iudex in eius gratia ageret, illo stante & clamante, Ostendatur, quæ aduersùs me calumnia instituta est, aut absoluar. Et omnis ciuitas suscepit eum cum cereis & lucernis. Et ob hoc omes clerici metuentes, aduersùs eum testari non volunt. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Non arbitramur, timorem Dei ante oculos habentes, & fidei causa proposita, pro gratia hominum, salutem propriam aliquem posse contemnere. Vndè quoniam ipse narrâsti, collectam reuerendissimorum multitudinem clericorum, quãdò hæc religiosissimus Ibas edocuit, nó suscipimus trium testium, qui à vobis deducti sunt, voces, & maximè cùm suspecti sunt eidem religiosissimo episcopo, sicut deposuit. Samuel dixit: Quomodò possibile est, totum clerum ad testimonium euocari? Eulogius dixit: Dum essemus in Antiochia, fecerunt dictationem laudum, & hanc circunferebant clericis, vt subscriberent. Quidam clericorum, aut quindecim aut decem & octo subscribere noluerunt, dicentes: Fortè interrogamur aliquid, & nescimus quid dicere, & mentiri non possumus. Hos deducens in Ecclesia, violenter inclamari fecit, quasi qui deberẽt foris mitti, quoniam minimè subscripsissent. Et excommunicauit eos coram omni ecclesia, & misit eos foràs, & ex hoc venerunt in Antiochia. Ex quo autem viderunt, quia oppressi sumus, & nó sunt nostræ allegationes susceptæ, & quia descendit homo, qui quasi contra nos præualuerat, timuerunt descendere in ciuitatem, & necessè habuimus, vsq; hodiè eos pro testimonio pascere. Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Sanctissimus archiepiscopus nõster aduenit in Hierapolim, vt dominum Stephanum inthronizaret religiosissimum episcopum. Nos volumus, q̃ consuetudinis sunt implere, & ire, & salutare eos in Hierapolim. Dũ egredimur, audio quia Samuel & Cyrus profecti erant ad accusandum nos, subscriptiones nonnullorum clericorum accipientes. Confiteor, quia cõuocaui clerum, & dixi, quia Samuel & Cyrus ierunt ad accusandum nos. Sed & vobis dico, si quis in scriptis conmunicauerit eis in libellis, (donèc videat, quem finem causa suscipiet) non communicet. Excommunicauerunt semetipsos reliqui, sua conscientia vulnerati. Religiosissimi episcopi dixerunt: Quot erant, qui semetipsos excommunicauerunt? Religiosiss. episco. Ibas dixit: Sunt plùs minùs quindecim, qui semetipsos à cõmuniona suspenderunt. Nam ego eos non excommunicaui. Maras dixit: Nullus excõmunicauit semetipsum, nisi ego sol°, & presbyter Samuel. Quoniam nos quatuor libellos dederam° aduersùs eum, ego, & Cyrus, & Samuel, & Eulogius. Duo tulerunt libellos, & pfecti sunt Hierapolim, vt sustinerẽt archiepiscopum. Dominus autem Samuel iam malè habebat. Deindè cõuocauit oẽs in secre-

secretario, & dixit: Quoniam audiui, quia Cyrus & Eulogius profecti sunt, vt me accusarent. Hos à communione suspendi, vt cognoscatis, quia excommunicati sunt. Si quis autem eis in libellis cooperatus est, vel conscius est, (quoniam audio quòd triginta sunt clerici, qui eis consenserunt) eorum dimitto sententię. Nullusq; egressus est, nisi ego solus & ipse, quia non nobis consenserat, sed remanserunt communicantes ei. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Dicat religiosiss. episcopus Ibas, si verè ab eo dicta sunt, quæ isti dixerunt. Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Ego nec dixi, & anathematizo, q dixit: Ego enim nec à dæmone audiui hoc verbũ. Maras dixit: Sunt testes, qui testantur nobis, hîc tres, quorum nomina dedimus. Sunt autem & alij nobis in Edessa. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Necessarium est adijci & horum quoq; vocabula, quoniã non est de re modica quæstio. Eulogius dixit: Dabimus. Maras dixit: Beatum Cyrillum non vocâsti hæreticum? Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Cum veritate dico, non sum memor. Et si vocaui eum, quandò Orientale concilium eum quasi hæreticum anathematizauit, sequutus sum primatem meum. Maras dixit: Non dixisti, quia nisi anathematizâsset capitula sua, non reciperemus eum? Religiosissimus Episcopus Ibas dixit: Dixi quia nisi semetipsum interpretat* fuisset, & suscepisset eum Orientale concilium, & ego eum, cum meo principe & Orientali Cõcilio, abnegabam. Maras dixit: An nõ dixisti, (quandò flagitatum est in secreto) bonę memoriæ Cyrillum tanquàm hæreticum habui, & donèc anathematizâsset sua capitula, non recepi eum? Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Verè non sum memor. Si autem dixi, dixi verè, quia Orientale Concilium recepit eum sua capitula retractantem, alioquin hæreticum eum haberem. Religiosiss. episcopi dixerũt: Probare potestis, quia post factam Ecclesiarum vnitionem, (quæ facta est cum beatissimæ & sanctissimæ memoriæ Ioanne, & religiosissimæ & sanctiss. memoriæ Cyrillo episcopo) eum sua confessione hæreticum nominauit religiosiss. episcopus Ibas? Maras dixit: Hoc dixit, quia habuimus eum hæreticum, donèc sua anathematizâsset capitula. Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Ego, postquàm sua capitula interpretatus est, tantùm abstineo ab anathemate viri, quòd & literas ab eo suscepi, & literas ei direxi, & communicatorem me habuit, & communicatorem eum habui. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Postquàm communicâstis adinuicèm, dixisti aliquid? Maras dixit: Anno hoc dixit, quia hæreticus fuit, donèc anathematizâsset. Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Donèc semetipsum interpretatus fuisset, (quia Orientale concilium eum vocabat hereticũ, & vt hæreticum eum condemnauit) hæreticum eum & ego putabam. Postq̃ verò adunatæ sunt Ecclesię, & beatus Paulus perrexit Alexandriam, Orientalium fidè portata, & suscepit ab eo capitulorum interpretationẽ, omnes eum communicatorem habuimus & orthodoxum, & nullus eum appellat hæreticum. Religiosiss. episcopi dixerunt: Maximè quidẽ sufficit ad pietatem, hæresium abnegatio. veruntamẽ religiosissimus Ibas episcopus causam edocuit, pro qua putauit hæreticum cum omni Orientali concilio sanctiss. memoriæ Cyrillum: Vos autem dicitis, hoc anno eum nominauit hæreticum. Hoc vobis est necessarium cõprobare. Maras dixit: Anno dixit, hæreticum eum habui, donèc anathematizâsset sua cap. Religiosiss. Episcopus Ibas dixit: Donèc secretiùs ad aurem Ioannis beatiss. loqueretur, & suscepisset ab eo scriptã de fide confessionẽ, quã per Paulũ beatiss. destinauit, hæreticũ eum omnes habuimus: postq̃ verò suscepit eum, cõmunicauimus ei, & communicauit nobis, & nos ei. Samuel dixit: Hæc modò reueren. episcopus Ibas dicit, suum volens corrigere vitium: nostrũ verò est probare, quia Cyrillum dixit hæreticum. Et post hæc emendans semetipsum, ait: Donèc sua anathematizâsset capitula, fuit hæreticus. Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Ego anathematis nõ feci mentionem. Ego secutus sum Orientale concilium. Vultis in scriptis proferre quæ scripta* sunt? Vultis non scripta proferre, an scripta? *nõ sunt? Deo amantiss. episcopi dixerũt: Si post mortem beatiss. Cyrilli religiosiss. Ibas episcopus eum visus est hæreticum nominâsse, mõstrate. Maras dixit: Probamus. Idem vir deuotissimus secretarius similiter relegit: Interpretatio epistolæ, quæ scripta est à reuerendo Iba episcopo Mari Persi post procemia.

FRAGMENTVM EPISTOLAE Ibæ episcopi Edesseni, ad Marim Persam contra Cyrillum Alexandrinum.

IN breui autem clarè tuæ prudentiæ, quæ in paucis multa cognoscit, indicare, quæ pridèm & nunc hîc acta sunt, festinauimus, scientes quia quæ vestræ sanctitati à nobis scripta sunt, vestro studio illic omnibus innotescent. Et quia nullam permutationem scripturæ à Deo traditæ susceperunt, facio huius argumenti principiũ ex sermonibus, quos & ipse edoctus es: Contentio facta est, ex quo hic tua religiositas fuit, his duobus hominibus Nestorio & Cyrillo, & cõscripserũt aduersùm se nociuos vel perniciosos libros, quia audientibus fuerunt scandalum. Nestorius enĩ dixit in suis libris, (sicut & religiositas tua nouit) quia beata Maria Dei genitrix nõ est, ità vt multi putarent, ex hæresi Pauli Samosateni hunc esse, qui dixit hominem purum esse Christũ. Cyrillus autem libros Nestorij volens destruere, lapsus est, & inuentus est in Apollinarij dogma incidens.

Cóſcripſit enim & iſte illi ſimiliter, quia ipſe Deus verbum homo factus eſt, vt non eſſet differentia inter templum & habitantem in eo. Cóſcripſit enim duodecim capitula, quæ puto & tuā cognouiſſe religioſitatē, quia vna natura eſt diuinitatis & humanitatis dñi noſtri Ieſu Chriſti, & quia (ſicut dicit) nó oportet diuidere voces dictas, quas vel ipſe Dominus de ſemetipſo dixit, vel euágeliſtæ de eo. Hæc omni impietate plena ſunt. Et antequàm nos dicamus, ſicut ſanctitas tua nouit, quomodò accipi poteſt hoc, quod eſt in principio verbum, de templo, quod factum eſt ex Maria? aut illud, Minuiſti eum paulominùs ab angelis, de diuinitate vnigeniti dictum? Eccleſia enim ſic dicit, ſicut & tua religioſitas nouit, & à principio eſt edocta, atq; firmata diuina doctrina ex libris beatiſſimorum patrum, duæ naturæ, vna virtus, vna perſona, quod eſt vnus filius Dominus noſter Ieſus Chriſtus. Ob hanc contentionem victores & triumphatores iuſſerunt, epiſcoporum primores in Epheſina congregari ciuitate, & coram omnibus libros Neſtorij & Cyrilli iudicari. Priùs autem quàm omnes epiſcopi, qui iuſſi fuerant congregari, veniſſent in Epheſum: præcedens idem Cyrillus, aures omnium quodam medicamine, quod ſolet ſapientium oculos obcæcare, præoccupauit. Inuenit autem cauſam odio, quod habuit circa Neſtorium. Et antequàm in ſynodum adueniret ſanctiſſimus & Deo amantiſſimus archiepiſcopus Ioannes, Neſtorium ex epiſcopatu depoſuerūt, iudicio & inquiſitione non facta. Poſt duos autem dies damnationis huius, venimus in Epheſum. Et cognoſcentibus nobis, quia in damnationem Neſtorij, quæ ab eis facta eſt, duodecim capitula, quæ à Cyrillo conſcripta ſunt (cùm eſſent contraria veræ fidei) poſuerunt & firmauerunt, & conſenſerunt eis, tanquàm veræ fidei conſonis, omnes Orientales epiſcopi, eundem Cyrillum damnauerunt, & excommunicationem aduersùs alios epiſcopos, qui conſenſerunt eius capitulis, protulerunt. Et poſt hanc perturbationem vnuſquiſque in ſuam ciuitatem reuerſus eſt. Neſtorius autē, quia in ſuæ erat odio ciuitatis, & virorum, qui in ea ſunt, maximorum, in eam reuerti non potuit. Et remanſit Orientale concilium, non communicans epiſcopis, qui communicauerunt Cyrillo. Et ob hoc multa triſtitia inter eos facta eſt, & in contentione erāt epiſcopi aduersùs epiſcopos, & populi aduersùs populos. Et completum eſt opere, quod ſcriptum eſt, quia erunt inimici hominis domeſtici eius. Et ex hoc detractiones multæ aduersùs nos factæ ſunt Paganorum & hæreticorum. Non enim audebat aliquis de ciuitate ad ciuitatem, aut ad prouinciam de prouincia proficiſci, ſed tanquàm inimicum ſuum, vnuſquiſq; proximum ſuum perſequebatur. Multi autem ante oculos non habentes Dei timorem, occaſione eccleſiaſtici zeli, aduerſitatē, quam occultam in cordibus ſuis habuerant, ad effectum perducere feſtinabant. Ex quibus vnus exiſtit noſtræ tyrannus ciuitatis, quem & ipſe non neſcis, qui occaſione fidei non ſolùm conuiuentes punit, ſed & hos etiàm, qui olim ad Dominū migrauerūt. Quorum vnus eſt beatus Theodorus veritatis prædicator & doctor Eccleſiæ, qui non ſolùm in vita ſua colaphis cecidit hæreticos pro veritate ſuæ fidei, ſed & poſt mortem ſpiritualia arma in opuſculis ſuis Eccleſiæ filijs dereliquit, ſicut & tua ſanctitas, ad eum conueniens, agnouit, & ex his, quæ ipſe conſcripſit, credidit. Hunc auſus eſt, qui omnia in eccleſijs præſumit, clarè anathematizare. qui propter zelum Dei, nó ſolùm propriā ciuitatem ab errore ad veritatem conuertit, ſed & longè exiſtentes eccleſias ſua doctrina perdocuit. & de libris quidem eius multa vbiquè perſcrutatio facta eſt, non quia à vera fide exiſterent alieni. Vidi enim eum, (adhuc illo viuo) frequenter eum laudantem, & in libris eius legebat, ſed & propter aduerſitatem latentem, quam aduersùs eum habuit, quoniam manifeſtè eum conuicit in ſynodo. His ergò malis inter eos geſtis, & vnoquoque ſicut volebat (ſicut ſcriptum eſt) ambulante, adorandus Deus noſter, qui ſemper ſua clementia curam pro ſuis gerit eccleſijs, erexit cor fideliſſimi atq; victoris principis, vt dirigeret virum magnum, & in ſuo palatio notum, qui cogeret reuerendum atq; ſanctiſſimum archiepiſcopum Orientis dominum Ioannem, vt reconciliaretur Cyrillo. Ab eo enī fuerat de epiſcopatu depoſitus. Et poſtquàm literas imperatoris accepit, ſanctiſſimum & religioſiſſimum Paulum Emiſenum epiſcopum direxit, per eum veram fidem ſcribens & denuncians ei, quia ſi huic fidei Cyrillus conſentiret, & anathematizaret eos, qui dicunt, quia diuinitas paſſa eſt; qui dicunt, quia vna natura eſt diuinitatis & humanitatis, vt ei communicaret. Voluit autem Dominus, qui ſemper ſuæ curam gerit Eccleſiæ, quam ſanguine ſuo proprio redemit, vt & cor Aegyptij ſubigeret, & ſinè fatigatione fidei conſentiret, eamq; ſuſciperet, & omnes, qui abſque hac crederent, anathematizaret. Et communicantibus inuicèm, contentio de medio eſt ablata, & pax in Eccleſia facta eſt, & non eſt in ea iam ſchiſma, ſed pax, ſicut pridèm eſt. quæ aūt verba ſunt, quæ à ſanctiſ. & Deo amantiſ. archiepō Ioanne ſcripta ſunt, & quæ à Cyrillo reſcripta ſuſcepit, ipſas epiſtolas huic, quam ad tuam direxi religioſitatem, coniunxi, vt relegens tua ſanctitas, agnoſcat, & omnibus amantibus pacem denunciet, quia contentio iam quieuit, & medius inimicitiæ paries eſt ablatus, & qui ſeditioſè aduersùs viuos & mortuos irruerant, in confuſione ſunt, ſatisfacientes pro

Pſalm. 8.

Matt. 10. d

Iudic. 17. b & 21. d

pro suis excessibus, & cōtraria docentes suæ priori doctrinæ. Non enim quisquam audet dicere, quia vna est natura diuinitatis & humanitatis, sed confitentur in templum, & in eum, qui in hoc habitat, qui est vnus filius Iesus Christus. Hæc autem scripsi tuæ religiositati ex magno affectu, quem circa te habeo, sciens quia tua sanctitas nocte & die in doctrina Dei semetipsum exercet, vt multis sit vtilis. Ibas reuerend. episcopus dixit: Iubeat vestra clementia, relegi & literas clericorum Edessenorum, vt cognoscatis, quia & ab his, quæ mihi illata sunt, alienus existo, & violentiam sum perpessus. Magnificentiss. & gloriosissimi iudices dixerunt: Relegantur ea, quæ scripta sunt à venerabilibus clericis Edessenis. Et oblatis his, Beronicianus vir deuotus sacri consistorij legit:

Clericorum Edessenæ ciuitatis ad Photium & Eustathium episcopos literæ.

INstructio & deprecatio DEO amantissimis atq; sanctissimis episcopis Photio & Eustathio, ab omni clero Edessenę ciuitatis. A multis atq; diuersis de Phœnice aduenientibus ad nos, cognouimus ea, quæ ab his, qui insurrexerunt in Deo amantissimum & sanctissimum episcopum nostrum Ibam, gesta sunt, perterriti in eo, quod dictum est, (Transcendunt enim & illos, qui sinè Deo sunt, & infideles, & hæreticos, & Iudæos, & paganos ea, quæ dicta nobis sunt) quia nobis præsentibus dixisset, id est, Deo amantissimus episcopus: Non inuideo Christo facto Deo, quoniam & ego, si volo, possum fieri secundùm illum. Et omnes nos, quos dicunt audisse ea, quæ dicunt, manifestum facimus vestræ Deo amabilitati coram Dei clementia, quia neq; ab eo, neq; ab alio vllo tale dictum aliquandò audiuimus, neque in aures nostras ingressum est tale aliquid aliquandò anathematizantes nosmetipsos, & terribili gehennæ nosmetipsos obnoxios facientes, si nouimus aliquid tale dictum ab eo, aut aliud aliquid contrarium catholicæ fidei. Si enim aliquo tali dicto acquiesceremus, aut cōmunicare ei qui dixit, aut comministrare ei in sacrificio, vltimo supplicio fuissemus obnoxij, tanquàm communicantes tali execrationi. Rogamus autem & deprecamur vestram sapientiam, vt eidem DEO amantissimo suadeatis episcopo, quatenùs velociter ad suum gregem reuerti festinet, qui periclitatur ab omnibus lacerari, cùm nullus sit, qui ei adesse præualeat, & maximè festiuitate salutifera sancti diei paschalis imminente, in qua & propter catechismos, & propter eos, qui digni sint sancto baptismate, opùs est eius præsentia. Et petimus, hanc instructionem nostram coram vestra sapientia gestis innecti, vt nullum hæc lateant. Et subscriptiones: Fecidas presbyter feci hanc suggestionem cum socijs. Vrsicinus presbyter feci hanc suggestionem cum socijs. Eulogius presbyter feci hanc suggestionem cum socijs. Et subscriptione Syra. Libanius primus presbyter feci hanc petitionem cum socijs. Rhodon presbyter similiter, & subscriptione Syra. Leontius presbyter, similiter. Miochalus presbyter, similiter. Eusebius presbyter, similiter. Basilius presbyter, similiter. Abraamius presbyter, similiter. Patroinius presbyter, similiter. Arsenius presbyter, similiter. Bassus presbyter, similiter. Strategius presbyter, similit. & subscriptione Syra. Leontius presbyter, similiter. Sabbatius diaconus, similit. Niceas diaconus, similiter. Martyrius diaconus, similiter. Eulogius diaconus, similiter. Sabas diaconus, similiter. Iacobus diaconus, similiter. Cyrus Leontij diaconus, similiter. Aphremus diaconus, similiter. Patricius diaconus, similiter. Acacius diaconus, similit. Sanctius diaconus, similiter. Sabas episcopus qui dicitur medicus, similiter, & subscriptionē Syra. Eusebius diaconus, similiter. Cyrus diaconus, similiter. Abraamius diaconus, similiter. Lucianus diaconus, similiter. Anisius diaconus, similiter, & subscriptione Syra. Abibus diaconus, similiter. Andreas diaconus, similiter. Arbius diaconus, similiter, rogatus subscripsi pro viro reuerendo Hypatio diacono, qui confessus est, se fecisse hanc instructionem cum socijs. Dadeos diaconus feci hāc instructionem cum socijs, stans pro ea vsque ad mortem. Abraamius diaconus feci hanc instructionem. Abibus diaconus similiter rogatus subscripsi pro viro reuerendissimo Valentino diacono, ob hoc quòd nō poterat, & subscriptione Syra. Eusebius diaconus feci hanc subscriptionem cum socijs. Eulogius diaconus feci hanc petitionem cum socijs, & insto pro ea vsque ad mortem. * Abraamius diaconus, similiter. Romanus diaconus, similiter. Paulus diaconus, similiter. Item Paulus diaconus rogatus subscripsi pro Marca diacono, qui hanc fecit petitionem cum socijs. Cæsarius diaconus, similiter. Apeneus diaconus, similiter. Maronius diaconus, similiter. Fecidas diaconus, similiter, & subscriptione Syra. Ioannes diaconus, similit. Gerontius diaconus, similiter. Agapius diaconus, similiter. Adelphius diaconus, similiter. Sabas subdiaconus, similiter. Bassus subdiaconus, similiter, & subscriptione Syra. Restitutus subdiaconus feci hanc instructionem cum socijs, instans pro ea vsque ad mortem. Cyrus subdiaconus feci hanc instructionem cum socijs. Restitutus subdiaconus rogatus subscripsi pro Abibo subdiacono, qui hanc petitionem fecit cum socijs. Thomas subdiac. similit. & subscriptione Syra. Bassus subdiaconus subscripsi pro Abibo lectore, qui se confessus est hanc petitionem fecisse, & subscriptio-

ſcriptione Syra. Euphraſius ſubdiaconus ſimiliter, & ſubſcriptione Syra. Romulus ſubdiaconns ſimiliter, & ſubſcriptióe Syra. Euſebius ſubdiaconus ſimiliter, & ſubſcriptione Syra. Pœmenius ſubdiaconus ſimiliter, & ſubſcriptione Syra. Adelphius lector, feci hanc petitioné cũ ſocijs, & ſubſcriptióe Syra. Euphraſius ſubdiaconus ſimil. Romillus ſubdiaconus ſimiliter. Euſebius ſubd. ſimil. Pœmenius ſubdiaconus ſimilit. Theophilus lector, ſimiliter, & ſubſcriptione Syra. Ioannes diaconus ſimiliter. Theophilus diac. ſimil. Deprecor vos, qui detulit hanc ipſam (neſcio quomodò dicitur diaconus, qui eam deportauit) poſtquàm indè proiectus eſt, ſi non confeſſus eſt coram omnibus clericis, quia ego mutaui verbum illud, vt placerem epiſcopo. Et poſt hæc relatio facta eſt ab omni ciuitate, & eſt verbum in relatione poſitum. Iubete quæri, ſi non confeſſus eſt diaconus, quia ego mutaui verbum: miſit enim eum à Beryto. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi iudices dixerunt: Ea quidem quæ relecta ſunt, clarent. Vt autem nihil deſit iuſtè iudicare debentibus, relegantur, quę in Epheſo in vltimum de Iba geſta ſunt.

Locus obſcurus, quales hic & ſuperiùs complures.

Paſchaſinus & Lucentius & Iulianus reuerend. epiſcopi, & Bonifacius reuerendus presbyter vicarij ſedis Apoſtolicæ, per Paſchaſinum dixerunt: Synodus proferri non poteſt, in qua illa nefaria delicta relecta ſunt, & ob hoc ad lectionem videntur eſſe ſuperflua ea, quæ ibi ſunt acta. Si ergò & à beatiſſimo Apoſtolico Romanæ vrbis epiſcopo omnia, quæ ibi geſta ſunt, vana ſunt habita: claret, quia & ſanctiſſimus epiſcopus Antiochenæ ciuitatis extra hæc eſt, quem poſt hæc beatiſſimus epiſcopus in propria communione ſuſcepit. Neceſſarium eſt enim, vt rursùs eundem tranquilliſſimum & Chriſtianiſſimum principem adeamus, quatenùs illud concilium ſacra & pia lege neque nominari præcipiat. Anatolius reuerendus archiepiſcopus Conſtantinopolis nouæ Romæ, dixit: Hinc deſtructionem ea, quæ in Epheſo geſta ſunt, habuerunt, ex quo maximè hæc optimè ſunt & DEO amabiliter emendata. Igitur definimus, nihil horum valere, quæ in illa (quæ ſynodus dicitur) ſunt confecta, niſi circa ſanctiſſimum epiſcopum Maximum maximæ Antiochenæ ciuitatis epiſcopum, quoniam & ſanctiſſimus Leo Romanus archiepiſcopus in communionem eum recipiens, præeſſe eum Antiochenſium iudicauit eccleſiæ, in qua forma ſequente ipſe conſenſi. Et præſens omne ſanctum concilium deprecatur pijſſimum & CHRISTI amantiſſimum noſtrum Imperatorem, quatenùs & pia lege ſanciat, neque ſynodum illam, quæ poſt primam in Epheſo facta eſt, nominari, neque quicquam, quod actum eſt in ea, tenere. Iuuenalis epiſcopus Hieroſolymorum, dixit: Quod placet ex hoc pijſſimo & DEO amantiſſimo Imperatori noſtro, eius imperium DEO amicum ſancire dignetur. Thalaſſius reuerendus epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ, dixit: Hæc eadem & ego ſapio, quæ DEO amantiſſimus & ſanctiſſimus Iuuenalis epiſcopus. Euſebius epiſcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Conſona & ego ſanctiſſimo epiſcopo Iuuenali de hoc negocio & ſapio & dico. Stephanus reuerendus epiſcopus Epheſi, dixit: Et ego iudico, vt quæ contra canones in Epheſina metropoli facta ſunt, infringantur, abſque his, quæ geſta ſunt aduersùs Domnum Antiochenæ ciuitatis Epiſcopum, ob hoc, quia ordinatio DEO amantiſſimi Epiſcopi Maximi, facta pro eo canonicè in Antiochena metropoli, à ſanctiſſimo Archiepiſcopo Leone, & præſente ſancto & vniuerſali concilio, eſt ſuſcepta. Petrus reuerendus epiſcopus Corinthi, dixit: Neque abſtuli Ibæ ſacerdotium, qui nec communicaui Epheſino concilio. Et ſequor expoſitionem horum, qui locum ſedis Apoſtolicæ habent, & ſanctiſſimi Archiepiſcopi Anatolij. Diogenes reuerendus Epiſcopus Cyzici, dixit: Et ego conſentio ſanctiſſimis Archiepiſcopis. Ioannes reuerénd. epiſcopus Sebaſtiæ, dixit: Simili ſententia, qua ſanctiſſimus epiſcopus Iuuenalis, & ego decerno, omnia authoritati Imperatoris pijſſimi & Chriſti amici reddens. Conſtantinus reuerendiſſimus epiſcopus Boſtræ, dixit: Et ego conſentio his, quæ interlocuti ſunt patres. Theodorus reuerendus epiſcopus Damaſci, dixit: Et ego conſentio omnibus, quæ à ſanctis patribus iuſtè & ſanctè formata ſunt. Critonianus reueren. epiſcopus Aphrodiſiadis, dixit: Et ego conſentio his, quæ à ſanctis patribus ſunt firmata. Romanus reuerend. epiſcopus Myrorum Lyciæ, dixit: Omnia, quæ à pijſſimis & Chriſti amatoribus Imperatoribus noſtris firmanda ſunt de ſynodo, (quæ dicitur eſſe, cùm non ſit) & nos pronè ſuſcepimus. Eunomius reuerendus epiſcopus Nicomediæ, dixit: Quod placet ſancto concilio de his, quæ in Epheſo geſta ſunt, hoc & mihi placet. Cecropius reuerendus epiſcopus Sebaſtopolitanus, dixit: Illud concilium dicere non debemus, quia nec Apoſtolica authoritate coactum eſt, neque ritè peractum. Reuerendiſſimi epiſcopi clamauerunt: Omnes hæc dicimus. Igitur hæc relegantur, quæ in Epheſo geſta ſunt. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi iudices dixerunt: Quod placet ei de Iba reuerendo epiſcopo, ſancta ſynodus doceat. Paſchaſinus & Lucentius reueren. epiſcopi & Bonifacius presbyter, tenentes locum ſedis Apoſtolicæ, quia miſſi Apoſtolici ſemper in ſynodis priùs loqui, & confirmare ſoliti ſunt, per Paſchaſinum dixerunt: Relectis chartis,

Nota authoritaté pontificis Romani.

tis, agnouimus ex sententia reuerendissimorum episcoporum, Ibam reuerendissimum innoxium approbari. Relecta enim eius epistola, agnouimus eum esse orthodoxum. Et ob hoc decernimus, ei honorem episcopatûs restituendum, & ecclesiam, à qua iniustè & absens expulsus est, reparandam. De sanctissimo igitur episcopo Nonno, qui pro eo pauloantè factus est, existimationis erit venerabilis Episcopi Antiochenæ ecclesiæ, q̃d oporteat de eo *formari. Anatolius reuerẽ. archiepiscopus Cõstantinopolis nouæ Romæ, dixit: Deo amantissimorum episcoporum & iudicum fides, ac lectio omnium horum, quæ sunt subsequuta, demonstrant innoxium Ibam reuerendissimum ab accusationibus, quæ illatæ sunt in eum. Vndè omnem in præsenti de eo suspicionem abijcio, quoniam consentit & subscribit ei, quæ nunc de fide sententia data est à sancto concilio, & epistolæ sanctissimi Archiepiscopi Romæ Leonis, & dignum eum iudico episcopatu, & habere curam, in qua pridèm existebat, ecclesiæ. De Nonno autem reueren. episcopo formam dabit Maximus reueren. Antiochenus episcopus. Maximus reueren. episcopus Antiochenus, dixit: Ex ijs, quæ modò relecta sunt, constitui manifestum esse, quia ob omnibus ei illatis, reuerend. Ibas innocẽs est repertus. Ex relecto verò rescripto epistolæ, quæ probata est ab eo, qui aduersarius eius existit, orthodoxa est eius declarata dictatio. Vndè & ego decerno, eum & episcopatûs recipere dignitatem, & ciuitatem propriam, sicut visum est & sanctiss. archiepiscopis, & qui locum sanctiss. archiepiscopi Leonis retinent, & qui regiæ ciuitatis est, sanctiss. archiepiscopo Anatolio. De reuerend. quippe Nonno episcopo, qui pro eo factus est, manente in eadem Episcopatûs dignitate, manifestum est, æstimaturum me esse cum DEO amantissimis Episcopis eiusdem diœcesis meæ, & de eius ordinatione deliberare. Iuuenalis Hierosolymitanus Episcopus, dixit: Qui conuertuntur, hos scriptura diuina suscipi iubet. Quapropter & eos, qui ab hæreticis reuertuntur, suscipimus. Vndè peruideo reuerend. Ibam impetrasse clementiam, quia & senex est, & vt habeat episcopatûs gradum, orthodoxus existens. Thalassius reuerend. Episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Reueren. episcopis Photio & Eustathio comprobantibus Ibæ negocium, & non adiudicantibus eum, horum opinione suasus & ego, volo permanere eum in sacerdotio, sicut & sanctissimis præsulibus visum est, maximè quia in gestis promisit, vt anathematizaret illa, quæ accusatores aduersùs eum deposuerant ex scripto. Eusebius Episcopus Ancyræ, dixit: Lectio sententiæ, quæ in Tyro prolata est à sanctissimis Episcopis Photio & Eustathio, docuit, quia reuerend. Ibas in illo iudicio anathematizauit Nestorium, & eius impia dogmata, & rectis consensit dogmatibus. Quapropter & præfati reuerend. episcopi hanc satisfactionem recipientes, vt oporteret eum habere episcopatum, comprobauerunt. Et in præsenti igitur eundem religiosissimum Ibam, anathematizantem Nestorium & eius impia dogmata, permanere in sacerdotio volo. Stephanus reuerend. episcopus Ephesi, dixit: Reuerend. Ibam anathematizantem Nestorium & Eutychen & eorum dogmata, & ego decerno, sicut & sancti patres, in ordine episcopatûs existere. Diogenes reuerend. episcopus Cyzici, dixit: Sententiam quæ prolata est à sanctissimis episcopis Photio & Eustathio de DEO amantissimo episcopo Iba, teneri iudico, maximè quia & eius accusatores ibi impositi, suscriptione propria expositæ illi diffinitioni consentiunt, quæ nunc relecta est in sancto hoc & vniuersali concilio. Constantinus reuerendus episcopus Bostræ, dixit: Et ego consentio ijs, quæ benè visa sunt sancto concilio de Iba DEO amantissimo episcopo. Theodorus reuerendus episcopus Damasci, dixit: His, quæ consequenter & canonicè à sanctis Patribus diffinita sunt super persona Ibæ DEO amantissimi, & ego consentio.

Meletius episcopus Larissæ, habens locum Domni reuerend. episcopi Apameæ, dixit: Et ego consentio ijs, quæ benè diffinita sunt à sanctissimis patribus, de reuerend. episcopo Iba. Romanus reuerend. episcopus Myrorum Lyciæ, dixit: Sicut relectorum nobis fides suasit, & ego decerno, eundem reuerendum Episcopum Ibam permanere in sacerdotio, sicuti est & à sanctissimis Patribus & Archiepiscopis diffinitum, vtiquè eo anathematizante Nestorium, Eutychen, & ea, quæ impiè sapuerunt. Eunomius episcopus Nicomediæ, dixit: Iam quidem ex ijs quæ relecta sunt, innoxius approbatus est reuerend. Ibas. In quibus etenim dicendo malè culpare visus est beatissimum Cyrillum, in postremis rectè confessus, illa, in quibus culpauerat, refutauit. Vndè & ego, anathematizantem eum Nestorium & Eutychen, & impia eorum dogmata, & consentientem ijs, quæ à sanctissimo episcopo Leone scripta sunt, & huic vniuersali concilio, dignum esse episcopatu decerno. Ioannes episcopus Sebastiæ, & Seleucus episcopus Amasiæ, & Constantinus Episcopus Melitenus, & Patricius episcopus Tyanorum, & Petrus episcopus Gangrorum, & Atarbius episcopus Trapezuntis, habens & locum reueren. episcopi Dorothei Neocæsareæ, dixerunt: Definitio reuerend. episcoporum Photij & Eustathij demonstrat innoxium reuerẽ. Ibam, similiter autem & Ibæ abnegatio, facit nos ad eum recipiendum proniores. Amica

*instatui

ca etenim semper est Domino Christo clementia. Vndè secundùm iudicium sanctorum præsulum & totius sancti concilij, iustum decernimus & nos, eum recipere gradum episcopatûs. Francion episcopus Philippopolitanus, & Basilius Episcopus Traianopolitanus, dixerunt: Qui in iudicio neque præsens fuit, sed neque aduocatus est, eum nullo modo lædi per sententiam, quæ aduersùs eum prolata est, iudicamus.

Nunechius reuerend. Episcopus Laodiceæ Phrygiæ, dixit: Condefiniuimus ea, quæ definita sunt à sanctis patribus de Iba reuerendo episcopo. Florentius episcopus Sardeorum Lydiæ, dixit: Et ego eadem colloquor ijs, quæ præfata sunt de Iba reuerendo episcopo. Eusebius reuerend. Episcopus Dorylei, dixit: Tantis patribus sanctis episcopatum reuerend. Ibæ reddentibus, & ego consentio. Omnes reuerendi episcopi clamauerunt: Omnes eadem dicimus. Nestorium modò anathematizet, Eutychen & eius dogma modò anathematizet. Ibas reuerend. Episcopus dixit: Et iam in scripto anathematizaui Nestorium, eiusq; dogma, & nunc anathematizo eum decies millies. Quod enim semel cum satisfactione fit, si fiat decies millies, non contristat. Anathema & Nestorio & Eutychi, & vnam dicenti naturam. Et omnem eum, qui nō sapit, sicut hæc sancta synodus, anathematizo. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices, dixerunt: Quæ iudicata sunt à sancto concilio de Iba reuerendissimo episcopo, propriam fortitudinem retinebunt. Legi, legimus, legi. Constantinopoli, vj. Kalen̄ Aprilis, indictione xiij. feria sexta.

CHALCEDONEN. CONcilij Actio XI.

CONsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciatus, 4. Kalend. Nouemb. in Chalcedona, secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi nostri domini Imperatoris, cōuenientibus in sanctissima ecclesia sanctissimæ martyris Euphemiæ magnificētissimis iudicibus, & sancto & vniuersali concilio, ex diuali decreto in Chalcedonensium ciuitate collecto, & residentibus omnibus ante cancellos sancti altaris, ingressùs Bassianus reuerend. pridèm factus episcopus in Ephesiorum metropoli, adhærente sibi etiàm Cassiano reuerendo presbytero, dixerunt: Violentiam passus, adij pijssimum nostrum Imperatorem, eiq; supplicaui, & direxit diuinas literas ad sanctum & vniuersale concilium, vt me audiat. Et quoniam omnia, quæ mouentur in sancto cōncilio, diuinus apex præsente vestra magnificentia præcepit examinari, rogo vestram potestatem, sanctumque concilium, vt literæ diuinæ legantur, & mihi, quæ sunt iusta, seruentur. Gloriosissimi iudices dixerunt: Literæ diuinæ legantur. Quibus traditis, Beronicianus vir deuotus, magistrianus & secretarius diuini consistorij, legit: Imperatores Cæsares Valentinianus & Martianus, victores & triumphatores maximi, semper colēdi Augusti, sancto cōcilio, quod sacro nostro decreto Chalcedonæ collectū est. Bassianus reuerendissimus multa incongrua passus, quæ precibus eius, ijs nostris diuinis literis subdita, continentur, petit à vestra sanctitate hæc discuti. Festinet igitur vestra reuerentia, has nostras suscipiens literas, causam discutere, & formam, quæ vobis fuerit visa, proferre. Gloriosissimi iudices dixerunt: Et preces, quæ subiectæ sunt, relegantur. Idem relegit: Epistolium Imperatorū pro Bassiano.

Bassiani Episcopi literæ ad Valentinianum & Martianum Imperatores, supplicatoriæ pro causa sua.

TErræ, marisq;, & totius humani generis dominis, Flauijs Valentiniano & Martiano perpetuis Augustis, supplicatio & deprecatio, à Bassiano humili & pusillo episcopo. Omnis salus violentiam patientium, post Deum vestra trāquillitas est, præcipuè autem sacerdotum Christi. Quapropter & ego ad has preces veni, prouolùtus vestigijs vestris, vt mei misereamini. At verò, quæ in me præsumpta sunt, lachrymis & gemitibus plena, & inenarrabilia esse noscuntur. Sed vt breuiter pietati vestræ suggeram, quidam eorum, qui sacerdotio funguntur, necnon & alij, crudelia & interdicta legibus, in me facere præsumpserunt, & talia, quæ neque à Barbaris sunt aliquandò commissa. Spernentes enim Dei timorem, & immaculatorū virtutem mysteriorum, quam ex humilimis manibus meis Dei misericordia susceperūt, postquàm à nobis mysteriorum perfectio celebrata est, repentè apprehendentes me, & abripientes de sancta ecclesia, plagis afficiebant, ducentes & portātes in foro, aliquandò quidem & recludentes, & gladijs perturbantes. In ijs itaq;, dum ipsius vitæ periculum sustinerem, furentes & abripientes pallium sacerdotij mei, in sede posuerūt quendam ex ijs, qui & ipse præsumpserat ea, quæ in me incongruè facta sunt, & in locum meum. Et post hæc, quascunque res habueram mobiles vel immobiles, abstulerunt, & sicut voluerunt, sibi partiti sunt. Super hæc etiàm, multos hominum meorum diuersis plagis morti tradiderunt, ità vt funera ante ianuas sanctæ Dei ecclesiæ quidam exponerent. Quia ergò (Deo mihi teste & hominibus potentibus atque venerabilibus) in nullo culpabilis extiti in ijs, quæ in me dicta sunt, atque in me præsumpta: supplico vestræ pietati, & voluor diuinis vestris sacratisque vestigijs, quatenùs sancire dignetur vestra cælestis potestas, sacra vestra subnotatione missa ad sanctum concilium, vt cognitio

gnitio fiat inter me miserrimum, & eos, qui in me talia præsumpserunt, atque dicunt aliquid se aduersùm me habere. Hoc insupèr sancire vestram diuinitatem exoro, vt nulli liceat exactionem mihi quandã inferre, donèc terminus proferatur eorum, quæ inter me & aduersarios aguntur. Quoniam verò consuetudo illorum est, hoc facere, nè in eos videar præualere, & vt ea, quę mihi ab eis inferuntur, vel à me dicuntur coram sacerdotibus in sancto concilio, vestris sacratissimis auribus referantur, & vt detur nobis, qui debeat, q̃ ab eis definita fuerint, effectui mancipare, vt ijs potitus, consuetas orationes referam incessanter Deo pro vestræ potestatis imperio. Gloriosissimi iudices dixerũt: Dicat Bassianns reuerend. nomina eorum, qui ab eo sunt accusati. Bassianus reuerend. dixit: Multi quidem sunt, princeps tamen horum ipse est, qui nunc episcopus est, Stephanus. Hic enim & sedem meam tenet & res, & rogo omnia examinari. Necessarium est enim potiùs sacerdotium, quàm possessiones. Quæratur enim, si quid peccaui: probent patres nostri, & sicut volẽt, decernant. Gloriosissimi iudices dixerunt: Stephanus reuerend. episcopus ad ista respondeat. Stephanus reuerend. episcopus dixit: Sunt hîc episcopi Asianæ diœcesis. Veniant, & probamus quæ nostra sunt. Est episcopus Magnesię Leontius, Meonius episcopus Nyssæ, Proterius episcopus Smyrnæ, & cæteri, qui hîc sunt. Gloriosissimi iudices dixerunt: Interim tu responde. Stephanus reuerend. episcopus Ephesi, dixit: Iste neque ordinatus est in Epheso, sed vacante sancta ecclesia, colligens seditiosorum turbam cum gladijs & alijs quibusdam arenarijs, superingressus est, & sedit ibi. Si hunc iudicat vestra magnificentia esse episcopum, alia ratio est. Hoc ergò expulso, secundùm regulas, & proiecto, dignè me quadraginta episcoporum Asianorum decreto, & nobilium, & plebis, & totius reuerendi cleri, & omnis ciuitatis ordinauerunt: Hodiè enim quinquaginta annos habeo in Ephesino clero. Bassianus reuerendissimus Episcopus dixit: Noli me circunuenire. Et ego regulariter factus sum episcopus, & ostendo hoc, & à nullo depositus sum, nec accusatus ab aliquo, neque culpatus ab aliquo. Sed ego à iuuenili ætate mea vixi cum pauperibus, & ptochium feci, & in eo posui septuaginta lectos, & omnes languentes & vlceratos hospitio suscipiebam. Memnon autem, qui fuit episcopus Ephesi, inuidiam habens in istis, quoniam diligebar ab omnibus, hoc egit, vt expellerer è ciuitate, & immisit manus suas, vt me ordinaret episcopum *Euasorum, & hoc fecit. Ego autem non acquiescebam, sed ab hora tertia vsq; sextam coram altari me plagis expendit, & afflixit, & sanctum euangelium & altare sanguine est impletum. His igitur ità gestis, ego permansi sic, neq; ad ciuitatem vadens, neq; penitùs ecclesię illi communicans, in qua nominatus fueram, neque penitùs ipsâm ciuitatem videns. Mansi ergò sic, & contigit ipsum Memnonem finem vitæ suscipere. Post hæc ordinatus est Basilius. Is autem euocans concilium prouincię, & agnoscens ab eis violentiã, quam fueram passus, & quoniam *machinatio fuerat in illa ciuitate, alium ordinauit episcopum, mihi verò reddidit communionem, & locum episcopatûs. Contigit iterùm, & hunc finem vitæ suscipere, me autem cum multa necessitate & vi, inthronizauerunt in eadem ciuitate Ephesi populus & clerus & episcopi, quorũ vnus, episcopus Olympius hic est. Agnoscẽs autem hæc noster pijssimus Imperator, repentè hoc confirmauit, & cõtinuò per commonitorium apertè declarauit, confirmans episcopatum. Postea direxit sacram per Eustathium silẽtiarium, quibus iterùm confirmauit episcopatum. Veni autem in regiam Cõstantinopolim, & suscipiẽs nos idem *rerum dominus, id est, me, & eum, qui erat in ipsa regia ciuitate, episcopum Proclum, amicos nos fecit. Et communicaui cum eo, & cũ omnibus episcopis, qui per singula tempora sunt reperti. Et faciens synodicam idem sanctissimus Proclus, direxit, & ciuitati, & episcopis, & clericis. Mãsi itaq; sic ego quatuor annis, ità vt decem episcopos ordinarem, & multos clericos. Et cùm in pace degeremus, quæ etiàm per relationem suam manifestauerunt ipsi reuerendi episcopi, & reuerendus clerus, pijssimo nostro Imperatori, & perpetuæ Augustæ, & placida voluntate suscipiens eorum pietas, repentè rescripsit mihi, & ipsis sanctissimis episcopis, & clericis, & direxerunt per Silentiarium. Relectis autem diuinis syllabis, omnes nos glorificauimus Deum, quia eorum pietas de ecclesiarum pace sic cogitauit. Crastina autem die Missas celebrauimus omnes simul, & post Missas, manus inijcientes, incluserunt me, & cum vi abripuerunt pallium sacerdotij mei, & omnia bona mea, & sumentes vnum ex ipsis hunc Stephanum, fecerunt eum episcopum. Stephanus reuerẽdus episcopus Ephesi, dixit: Iubeat vestra potestas, episcopos, qui sunt hîc, venire, vt appareat veritas corã vestra magnificentia. Gloriosissimi iudices dixerunt: Pro qua re vocas reuerendos episcopos? Stephanus reuerendus Episcopus Ephesi, dixit: Vt testentur de vniuersis, quæ gesta sunt, quandò ipse superintrauit in sanctam ecclesiam cum gladijs & arenarijs, & alijs quibusdam, & sedit in sede. Et pro hoc expulsus est à sanctis patribus, & à sanctissimo regiæ ciuitatis Romæ Leone, & à beatissimo sanctæ memoriæ Flauiano Constantinopolitanæ vrbis, & ab Alexandrino, & Antiocheno: ab his enim expulsus est. Ecclesiastico enim iudicio mea humilitas constituta est.

Prochion, est locus ad recipiendos mendicos.

Vangensiũ, habetur in libro sancti Liberati.

*malignatio

*reuerẽdus dominus,

Arenarij sunt, q pugnãt in arena gladiatores.

est. Cognouerunt omnes, & consenserunt, & sanctæ memoriæ Theodosius Imperator, & vniuersa synodus. Pro his enim misit sanctæ memoriæ Imperator Theodosius Eustathium primicerium silentiariorum, vt cognosceret inter eum & clerum, & pauperes qui ab eo iniustitiam fuerant passi. Venit in *Epheso beatę memorię Eustathi*. Tres mēses fecit cognoscendo. Quædam cognouit, & terminum, quem decreuit, beatæ memoriæ Eustathius suscepit, & confessiones exposuit, & clericis & pauperibus ecclesiæ hæc manifesta sunt. Sunt hîc episcopi. Veniant huc, & fateantur, si aliter dico. Iubeat ergò vestra magnificentia venire eos. Nunquid cum eis ordinatus est? Superintrauit ibì. Hodiè quatuor anni sunt. Et Romanus episcopus eum deposuit, & Alexandrinus eum damnauit. Videat epistolam scriptam à beatissimo Papa Leone vestra magnificentia. Gloriosissimi iudices dixerunt: Confiteris reuerendissimum Bassianum quatuor annis obtinuisse sanctam Ephesiorum ciuitatis ecclesiam, velut episcopum? Stephanus reuerendissimus episcopus Ephesi, dixit: Vt tyrannum, non vt episcopum. Quomodò enim obtinere poterat, qui per manûs impositionem constitutus non est, sed cum gladijs est ingressus, & sedit ibi? Iubeat vestra magnificētia episcopos ingredi. Gloriosissimi iudices dixerunt: Ostendat Bassianus reuerend. si per synodum reuerendorum episcoporum, & consueta lege episcopus Ephesiorum metropolis est constitutus.

Bassianus reuerend. episcopus dixit: Euazorum ego neq; factus sum, neq; profectus illuc, sed vim passus, denominatus sum episcopus. Canones manifesti sunt. Dicant patres, si præiudicium est ordinari, nec proficisci. Ipsi dicant. Nouerunt regulas. Supplico, vt audiar. Interim præsumptio declaretur, qua authoritate sua clauserunt me, & tunc de sacerdotio querimus. Violentia primò quæratur. Stephanus reuerend. episcopus Ephesi, dixit: Supplico, vt canones relegantur, qui dicunt, vt is qui in alia ciuitate ordinatus est, constitui non possit in altera. Gloriosissimi iudices dixerunt: Relegantur hi canones. Leontius reuerendissimus episcopus Magnesiæ, ex codice relegit regulam nonagesimamquintam: Si quis Episcopus vacans, super Ecclesiam vacantem semetipsum inijciens, subripuerit sedem præter perfectum concilium, hunc expellendum esse, licèt omnis populus, quem arripuit, eum elegerit. Perfecta verò synodus illa est, cui interest & metropolitanus episcopus. Idem reuerendus Leontius ex eodem codice legit regulam nonagesimamsextam: Si quis episcopus ordinationem acceperit episcopatûs, & populo præesse decretus, non acquieuerit ordinationi, neque ei persuasum fuerit proficisci ad Ecclesiam sibi commissam, hunc excommunicatum esse, donèc coactus acquiescat, aut quicquam de eo episcoporum prouinciæ synodus perfecta definiat.

Antioch. cōcili, ca. 16.

Antioch. cōcilij, ca. 17.

Gloriosissimi iudices dixerunt: Reuerendissimus episcopus Bassianus edoceat, quis eum fecit episcopum. Bassianus reuerendissimus episcopus dixit: Vnus eorum, qui me inthronizauerunt, hîc est, Olympius. Nescio alios. Hunc recordor. Lucianus reuerendissimus episcopus Byziæ, dixit: Qui habuit ius, suscepit eū bonæ memoriæ Proclus, & suscepit eum beatæ memoriæ Theodosius pijssimus Imperator. Et vocans eos, amicos effecit, sed tamen cur est expulsus? Stephanus reuerend. episcopus Ephesi, dixit: Beatus sanctæ memoriæ Flauianus expulit eum. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quoniam memoria facta est Olympij reuerendi episcopi, tanquàm is inthronizauerit Bassianum reuerendum episcopum, Olympius, si hæc ità sunt, nos edoceat. Olympius reuerendus episcopus Theodosiopolis, dixit: Post mortem episcopi, qui illo tempore fuit in ciuitate, in qua ordinatus sum episcopus Theodosiopolis, in ea degebam. Mandauerunt mihi clerici eiusdem ciuitatis Ephesi, dicentes: Veni huc, vt regulariter ordinationem suscipiat ciuitas, quoniam dormiuit sanctæ memoriæ Basilius, qui fuit episcopus. Ego verò has literas accipiens, adueni, credens quia & alij reuerendi episcopi vocarentur. Ante tres autem dies quàm ingressus essem Ecclesiam, vt is inthronizaretur, dum applicâssem in quodam hospitio, sustinebam etiàm reuerendos episcopos, vt regulariter secundùm morem ordinatio proueniret. Vt ergò primam & secundam & tertiam sustinuissem diem in hospitio, & alter nullus Deo amicissimorum est inuentus episcopus, dicebam: Solus ego quid possum efficere? Quoniam extra subtilitatem canonum est, solum episcopum disponere ecclesiam, & maximè tantæ metropolis. Cùm ergò hæc loquerer mecum, circundedit mansionem, in qua eram, innumera multitudo: & (Noui enim, quo consisto coram tāta potestate, & coram altari) quidam enudans gladium, *Holosiricus nomine, qui (puto) comitianus est, venit & ipse, & omnis multitudo, & portantes me, profecti sunt in ecclesiam. Et ità cum ducentis aut trecentis hominibus, & me, & ipsum leuauerunt ad sedem, & inthronizatio celebrata est. Vsq; ad hoc, quemadmodùm factum est, noui. Bassianus reuerendus episcopus dixit: Mentitus est. Gloriosissimi iudices dixerunt: Si Proclus sanctæ memoriæ, qui fuit archiepiscopus regiæ Cōstantinopolis, suscepit Bassianum reuerendum episcopum, & communicauit ei, tanquàm episcopo Ephesiorum metropolis, reuerendus clerus sanctæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ nos edoceat.

Hęc dicit * veritatis assertionem per interpositionem.

Theophilus reuerendus presbyter Constanti-

stantinopolis sanctæ Ecclesiæ, dixit: Vt coram Deo, & suscepit eum sanctæ memoriæ Proclus communicantem, & synodalibus literis * honorans dimisit eum ad Ephesum, & in diptychis posuit eius nomen, & recitabatur vsque ad modicum tempus. Omnes reuerendissimi clerici sanctissimæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ, dixerunt: Et nos hæc dicimus. Suscepit enim eum, & communicauit ei beatæ memoriæ Procl⁹, & fecit synodicas literas, & in diptychis eum posuit.

* honoratū

Gloriosissimi iudices dixerunt: Nunc Stephanus reuerēdus episcopus dicat, quemadmodùm nouit Bassianum reuerendum episcopum ab episcopatu remotum, & si ipse per synodum ordinatus est. Stephanus reuerendus episcopus Ephesi, dixit: Relatum est ad episcopum Alexandrinæ ciuitatis sanctissimæ memoriæ, & Theodosio principe scribente, illuc allatæ sunt literæ à beatissimo & sanctissimo papa Romano, quatenus istum esse non oporteret episcopum, & manifestæ sunt literæ. Iubete venire notarios, vt declaretur, quomodò remotus est, & quomodò ego sum ordinatus. Nos propter fidem venimus. Nunquid sciebam, quoniam hoc potuisset emergere? Semèl finem accepit causa. Venit Silentiarius, ibi tres menses fecit, cognoscens inter eum & clericos. Clarent ea, quæ definita sunt. Bassianus episcopus dixit: Stephanus presbyter meus fuit. Quatuor annis mecum Missas celebrabat, mecum communicabat, & communicabat mihi tanquàm episcopo. Et ipsa die, qua recluserunt me, simul communicauimus, & arripuit me, & inclusit me. Et ista sum passus per virtutem Dei. Aquam quæsiui, & non mihi dederunt. Tribus mensibus habuerunt me clausum. Episcopi autem, qui à me ordinati sunt, ipsi & hunc ordinauerunt episcopum, dum essem inclusus. Si non sum ego episcopus, neque illi, qui à me sunt ordinati, esse debent episcopi neque clerici.

Cassianus presbyter, qui fuit cum Bassiano reuerend. dixit: Media hebdomada coēgerunt nos, & introduxerunt in baptisterio Stephanus reuerendus episcopus, & Meonius, & dederunt mihi euangelium, & coniurauerunt me, & dixerunt: Veni, iura mihi non discedere ab eo, sed viuere cum eo, & mori cum eo, & non tradere eum. Dixi: Hodiè vigintiquinque annis communico, Constantinopoli negocium agens: & Deus est qui nouit, quia nunquàm iuraui alicui: & nunc dum presbyter sum, cogitis me iurare? Qui sumentes euangelium dederunt, & iuraui eis. Et quinta feria de sancto pascha tollentes, & ipsum incluserunt, & me cecíderunt, & debilem fecerunt calcibus. Et adduxerunt tres subdiaconos, & vesperè tulerunt & duxerunt me in domo mea, & posuerunt me semiuiuum, & phlebotomauerunt me. Vt ergò non peierarem, hodiè quatuor annos habeo, errando, mendicando Constantinopolim, vt non peierarem nomen filij DEI. Lucianus reuerendus Episcopus Byziæ transiens in medium, dixit: Obstrinxerunt nos reliqui episcopi, nobiscum residentes, vt vnusquisque, quod nouit in veritate ad pietatem tendere, dicat. Et licèt ex nobisipsis bonum esset hoc facere, veruntamen dicimus, quoniam quatuor annis operatus est in sede sinè contentione, sinè contradictione, & ordinauit decem episcopos, & clericos multos, & communicauit ei, qui nunc est episcopus Stephanus, cùm esset eius presbyter, & omnes reliqui clerici. Et quomodò possibile est, nunc Bassianum expelli præter consequentiam regularem, cùm præcipuè beatissimus Proclus regiæ Constantinopolis episcopus, ei communicauerit, & per synodicas literas firmauerit eius episcopatum? Meliphthongus reuerendus episcopus Iuliopolis, transiens in medium, dixit: Oportebat eum, qui quatuòr annis sinè contentione episcopatum obtinuit, aut accusari, aut sic sinè iudicio non iactari. Et quoniam & ego coniuratus sum ab episcopis iuxta me sedentibus, quatenùs transiens in medium, dicam ea, quæ cunctos mouent, tanquàm os effectus reliquorum residentium Episcoporum, ex persona cunctorum hæc refero & sancto concilio & vestræ potestati, quæ Lucianus reuerendus episcopus dixit. Stephanus reuerendus episcopus dixit: Sanctissimus Archiepiscopus Leo Romanus hunc damnauit, quoniam præter regulas factus est. Cecropius reuerendus episcopus Sebastopolis, dixit: Dominè Stephane, cognosce, quantum potest Flauianus beatæ memoriæ & post mortem. Reuerend. episcopi & clerici Constantinopolitani clamauerunt: Veritas sic habet. Omnes hæc ipsa dicimus. Flauiano æterna memoria. Eccè vltio, eccè veritas. Flauianus post mortem viuit. Martyr pro nobis oret. Flauianus post mortem fidem exposuit. Flauianus hîc est, Orthodoxus hîc est. Multos annos Imperatori. Flauianus nobiscum iudicat. Gloriosissimi iudices dixerunt: Omnibus examinatis de Bassiano & Stephano reuerendis, relectis etiàm canonibus, dicat sancta synodus, de episcopatu Ephesio quid ei videtur. Reuerendi episcopi clamauerunt: Iustitia Bassianum vocat, Regulæ valeant. Gloriosissimi iudices dixerunt: Nobis quidem videtur, neque Bassianum reuerendum dignum existere, vt sit Ephesiorum ciuitatis episcopus, quoniam ex inuasione violenta episcopatum sibimet vendicauit: neque Stephanum reuerendum episcopum, qui per coniurationes, & tales adinuentiones episcopatum sibimet acquisiuit. Iustum verò esse, vt eligatur alter, q. & fidem & integrè sciat, & vita noscatur ornatus, vt esse possit episcopus. Totum autem concilio sancto

Sententia synodi contra hos duos episcopos contendentes.

cto relinquimus, quatenùs sententiam, quæ in hac causa fuerit visa, depromat. Sancta synodus clamauit: Hæc iusta sententia est. Hoc DEI iudicium est. Christus iudicauit causam. Deus per vos iudicat. Hæc sententia Christi est. Canones & leges vos custoditis. Multos annos iudicibus, multos annos concilio. Paschasinus reuerendus episcopus obtinens locum Apostolicæ sedis, dixit: Clarent, quæ ab vniuerso concilio dicta sunt, quid de hac causa siue personis videatur, & * nostram & horum est confirmare sententiam. Anatolius reuerendus Archiepiscopus Constantinopolis, dixit: Eos, qui se contra legem sponsæ Christi Ephesinæ ecclesiæ coniunxerunt, hos decenter legibus suis ius expellit. Igitur & qui insiliuit sedi Bassianus reuerendus episcopus, & qui post illum inordinatè semetipsum immisit Stephanus reuerendus episcopus, quietem habeant, cessantes ab operatione eiusdem Ecclesiæ. Dabitur autem Ephesiorum metropoli episcopus, à Deo monstratus, & ab omnibus, qui pascendi sunt, eligendus est ad ordinationem episcopatûs, qui rectè prædicet verbum veritatis, memoratis scilicet dignitatem in episcopatu habentibus, & communionem necessariaque salaria, quæ à sanctiss. consequentur ecclesia. Sancta synodus exclamauit: Hæc iusta sententia *, hoc iustum iudicium est. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Inuasio reuerendi Bassiani euersionem habet, & extra regulas etiàm inordinatè facta ordinatio in Stephanum. Vndè, si videtur, ambo debent Ephesiorum metropolis episcopatu vacare. Ordinari autem regulariter debet Episcopus prædictæ metropoli, vita & fide compositus. Asiani reuerendi episcopi prostrati, dixerunt: Miseremini nostri. Nos supplicamus sancto concilio, vt misereatur filiorum nostrorum, nè fortè propter nos & nostri filij moriantur, vt nobis * clementia condonetur: nam si Bassiano successorem suadeat aliquis hîc ordinari, & filij nostri moriuntur, & ciuitas deperit. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quoniam secundùm voces sancti concilij, neque Bassianus, neque Stephanus reuerendi episcopi in Ephesiorum ciuitate sunt digni, Asiani autem episcopi hîc reperti, dicunt: Si hîc ordinetur alter Episcopus Ephesiorum, conturbari ciuitatem, dicat sancta synodus, vbi volunt episcopum Ephesinæ sanctissimæ Ecclesiæ canones ordinari. Reuerendi Episcopi clamauerunt: In prouincia. Diogenes reuerendus episcopus Cyzici, dixit: Consuetudo hoc habet, si factus fuisset à Constantinopolitano Episcopo, non habuerunt * hæc agi. * Vbi enim salgamarios ordinant, & propterea euersio fit. Leontius reuerendus episcopus Magnesiæ, dixit: A sancto Timotheo vsque nunc, vigintiseptem Episcopi facti, omnes in Epheso sunt ordinati. solus Basilius violenter hîc factus est, & multæ cædes hinc ortæ sunt. Philippus reuerendus presbyter Constantinopolitanæ sanctissimæ Ecclesiæ, dixit: Sanctæ memoriæ Ioannes episcopus Constantinopolitanus quindecim episcopos deposuit, profectus in Asiam, & pro eis alios ordinauit, & Memnon hîc * ordinatus est. Aetius Archidiaconus Constantinopolis, dixit: Et Castinus hîc ordinatus est, Heraclides, & alij cum voluntate nostræ vrbis Archiepiscopi ordinati sunt. Basilium similiter beatæ memoriæ Proclus ordinauit, & beatæ memoriæ quidem Theodosius Imperator huiuscemodi ordinationi cooperatus est, & beatæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus episcopus. Reuerendi episcopi clamauerunt: Canones obtineant. Clerici Constantinopolitanæ Ecclesiæ clamauerunt: Ea, quæ sanctorum patrum centum quinquaginta sunt, teneant priuilegia Constantinopolis, nè depereant. Ordinatio secundùm morem ab archiepiscopo nostro fiat. Gloriosissimi iudices dixerunt: Perspicimus, quia hîc deliberatione opùs habet sanctum concilium, de ordinatione Ephesinæ episcopatûs Ecclesiæ. Vndè si videtur, cràs hoc perfectiùs disponatur.

*nostrum

*Dei est

*cleméter

*hic locus obscurus

*firmatur

CHALCEDONEN. CONcilij Actio 12.

SImiliter tertio Kalendarum Nouembrium, eodem consulatu, in eadem sanctissima ecclesia residentibus suprà scriptis magnificentissimis & gloriosissimis iudicibus, & eodem sancto & generali concilio, Gloriosissimi iudices dixerunt: Solicitudo necessaria Reipublicæ negligitur à nobis, propter fidem in sancto concilio continuò occupari à diuino apice iussis. Quia ergò multùm nos à necessarijs Reipublicæ causis abduci non est possibile, velocem quæstiônibus solutionem imponere festinantes, primo ordine dicere sanctam synodum petimus, si quid maius deliberauit de sanctissima Ephesiorum Ecclesia, vtrùm alium ei Episcopum oporteat ordinari, an certè Bassianum reuerendum Episcopum recipere episcopatum, an Stephanum reuerendum Episcopum esse. Omnia enim quæ ad eos pertinent, sicut nouit sancta synodus, hesterno die sufficienter examinata noscuntur. Anatolius reuerendus archiepiscopus Constantinopolitanus, dixit: Mihi placet, si etiàm sancto concilio videtur, neutrum horum illius esse ciuitatis Episcopum, sed alium ordinari, eò quòd præter canones sibimet episcopatum vsurparunt: habere autem eos & dignitatem episcopatûs, & à sancta pascendos Ecclesia. Paschasinus reuerendus Episcopus obtinens locum apostolicæ

stolicæ sedis, dixit: Bassianus vel Stephanus episcopi, sicut cognitio manifestauit, non bono ordine vterque Ephesiorum ecclesiam detinuisse noscuntur. Hac ergò gratia, si omnis sanctissima synodus consentit, his remotis, alter regulariter ordinetur. Lucentius reuerendus episcopus, obtinens locum apostolicæ sedis, dixit: Non est canonicum ambos esse. Iulianus reuerendus Coënsium ciuitatis episcopus, & ipse vicarius Romanæ Apostolicæ sedis, dixit: Non debent ambo proijci. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quoniam sæpè nobis interloquentibus & poscentibus proferri sententiam de episcopatu sanctæ ecclesiæ in Epheso constitutæ, perfecta responsio non est data, venerabile & immaculatum Euangelium in medio proferatur. Et allato sanctissimo Euangelio in medio, gloriosissimi iudices dixerunt: Similiter petitionem rursùs offerimus, propositis sanctis euãgelijs adhortantes vos, neque duorum quenquam lædere, si fortè quisquam eorum dignus est, vt in memoratis * sanctissima Ecclesia episcopatum debeat obtinere, siue si vterque indignus est, declarare. Vndè secundùm Deum, & secundùm quòd dignum est atque decens ac vtile sanctæ ecclesiæ, quæ sunt iusta, decernite. Anatolius reuerendus episcopus Constantinopolitanus, dixit: Et dudùm dixi, mihi videtur, si etiàm sanctissimo concilio placet, vt neuter eorum sit Ephesiorum ciuitatis Episcopus, sed alius ex electione omnium, qui poscendi sunt, ordinetur ad guberbernandum episcopatum, eò quòd ambo præter regulas sibimet episcopatum vsurpauerunt: habere autem eos & dignitatem episcopi, & communionem, & ab ecclesia esse pascendos. Paschasinus reuerendus episcopus, obtinens locum sedis Apostolicæ, dixit: Hæc ipsa quæ semèl disposui, & in præsenti dispono de memoratis, quorum vterque Ephesiorum suscepit ecclesiam. Et propterea, si consentit omnis synodus, debet, his remotis, alter secundùm canonum statuta decerni. Maximus reuerendus episcopus Antiochiæ, dixit: Absque regulis ambo, ex his quæ relecta sunt, episcopatum obtinuerunt. Quis autem eorum dignus est esse in ciuitate, per clementiam à sanctissimæ prouinciæ episcopis est dicendum. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, dixit: Perspicit sancta synodus, pasci quidem eos ab Ephesiorum ecclesia, alium verò regulariter ordinari. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Consentio interlocutionibus sanctorum patrum. Eusebius reuerendus episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: His, quæ à patribus sunt decreta, consentio. Iulianus reuerendissimus episcopus Coensium, dixit: Secundùm regulas quidem neuter esse debet, per clementiam verò synodus Asiana eligat, qui possit esse. Eusebius reuerendissimus episcopus Dorylei, dixit: * Crede, absq; regulis sunt facti. Diogenes reuereud. episcopus Cyzici, dixit: Qualis quisque eorum sit, plùs sciunt DEO amantissimi episcopi prouinciæ. Dicant ergò illi secundùm reuerentiam, quam de Dei timore habent, episcopatum quem oporteat obtinere, nè in ciuitate seditio generetur. Romanus reuerendus episcopus Myrorum Lyciæ, dixit: Consentio his, quæ à sanctis patribus sunt ordinata. Eunomius reuerendus episcopus Nicomediæ, dixit: Et ego consentio in his, quæ à sanctis patribus ante me definita sunt. Marinianus reuerendus Episcopus Synnadorum, dixit: Regulariter neuter eorum esse debet. Eleutherius reuerendus episcopus Chalcedonensis dixit: Docuit nos cognitio, quæ de episcopis facta est, quia nullus eorum regulariter episcopatũ Ephesinæ detinuit ecclesiæ. Gloriosissimi iudices dixerunt: Placet sancto concilio interlocutio Deo amantissimi episcopi Anatolij, & reuerendi episcopi Paschasini, obtinentis locum Romanæ Apostolicæ sedis, qua declaratum est, ambos quidem esse remouendos, tanquàm præter regulas factos, alterum verò ordinari, prædictos autem habere episcopi dignitatem, & à sanctissima Ephesina ecclesia nutriendos? Sancta synodus exclamauit: Hæc pia interlocutio, hæc secundùm regulas est. Diogenes reuerendus episcopus Cyzici, dixit: Aliarum hæc melior est. Omnes clamauerunt: Hæc iusta sententia, hæc omnibus placet. Ambo absque regulis facti sunt. Quæ canonica sunt, in his obtineant. Interlocutiones episcoporum teneãt. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quoniam placuit vniuersis interlocutio Deo amantissimi archiepiscopi regiæ Constantinopolis Anatolij & reuerendi episcopi Paschasini, obtinentis locum Leonis Deo amantissimi Archiepiscopi senioris Romæ, præcipiens, eò quòd vtrique contra regulas facti sunt, neutrum eorum denominari, neque præesse sanctissimæ Ephesiorum ecclesiæ, & omnis sancta synodus contra regulas eos ordinatos edocuit, & interloquutionibus reuerendorum episcoporũ consensit, remouebuntur quidem à sancta Ephesiorum Ecclesia Bassianus & Stephanus reuerendus: habeant autem dignitatem * episcopi, & ex redditibus memoratæ sanctissimæ ecclesiæ, nutrimenti gratia & consolationis, annis singulis solidos ducentenos accipiant, alter verò secundùm regulas eiusdem sanctissimæ ecclesiæ, episcopus ordinabitur. Omnis sancta synodus exclamauit: Hæc iusta sentẽtia, hæc iusta forma, hæc benè sunt. Bassianus reuerendiss. episcopus dixit: Quæ mihi abrepta sunt, iubete restitui. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quicquid Bassiano reuerend. episcopo, ex rebus competentibus ei, direptum est,

* sanctiss. ecclesię

for. * Certè absque

for. * Vterq; absque

* sui episcopij

est, siue à Stephano reuerendo episcopo, siue ab alijs quibuscunque personis, hoc ei post iudiciales probationes, ab his qui abstulerunt, vel causa læsionis fuerunt, restituatur.

CONCILII CHALCEDONEÑ Actio 13.

Consulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciatus, tertio Kaleñ Nouemb. Chalcedone secundùm iussionem diuiniss. & pijssimi domini Imperatoris, congregatis in sanctissima ecclesia beatæ martyris Euphemiæ magnificentiss. & gloriosissimis iudicibus, & sancto vniuersaliq; concilio, per diuinam sanctionem in ciuitate Chalcedonensium congregato, & residẽtibus omnibus ante sacri cancellos altaris, Eunomius reuerendus episcopus Nicomediensium, dixit: Preces obtuli pijssimo orbis terrarum domino, postulans, vt priuilegia metropolis Nicomediæ secundùm canones, quos antiquitùs obtinuerunt, atque consuetudines conseruentur, & iussit vestram magnificentiam cum sancto concilio cognoscere, & causæ terminum dare. Rogo itaque, vt cognoscatis preces meas, & causam meam audiatis, & mihi, quæ sunt iusta, seruetis. Gloriosissimi iudices dixerunt: Relegantur preces. Beronicianus vir deuotus, magistrianus & secretarius diuini consistorij, legit:

EVNOMII NICOMEDIEN. Literæ, ad Valentinianum & Martianum Augustos.

Terræ, marisq; & totius gentis hominum dominis, Flauio Valentiniano & Martiano perpetuis Augustis, supplicatio & postulatio ab Eunomio episcopo, & omni clero Nicomediensis metropolis sanctę Dei ecclesiæ catholicæ. Deus vobis imperiũ, vt omnes gubernetis ad salutem orbis terrarũ, & pacem sanctarum ecclesiarum, iustè donauit. Quapropter ante omnia, & per omnia pijssimi & Christi amantissimi principes, pro orthodoxæ & saluberrimæ fidei dogmatibus cogitatis, tam hæreticorum fremitus extinguentes, q̃ pia ad lucem dogmata deducentes. Vnde prosternimus nos maiestatis vestræ vestigijs, vt iubeatis arceri iniustitiã, quæ aduersum nos à reuerendiss. episcopo Niceno Anastasio est præsumpta, quatenùs valeamus, congrua pace fruentes, Christianis sinè intermissione mysteria diuina perficere. Memoratus enim reuerẽdus Anastasius, neque timorem DEI præ oculis sumens, neque leges pietatis vestræ reueritus, confundit & conturbat in Bithyniorũ prouincia absq; consuetudine formas ecclesiasticas & imperiales, quas hactenùs tenuisse noscuntur, inuadendo iura, quæ nobis pietatis vestræ legibus & ecclesiasticis sanctionibus sunt collata, q̃ nullus aliquandò præcessorum eius iubere aut mouere tentauit. Solus autem per ciuitatem opprimere nos & conturbare cœpit, in malis fortitudinem, gloriam esse credens, ità vt huius gratia, huic sancto & vniuersali concilio libellos cogeremur offerre. Sed quoniam audientia in dilationem cedit, & formidamus, nè fortè dimisso concilio iura nostra vacuentur, supplicamus nutu vestræ maiestatis audientiam nostram sinè dilatione fieri, vt dum impetrauerimus, quæ poscimus, consuetas orationes Domino Deo pro æterna vestra potestate soluamus. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quid ad hæc reuerendiss. Anastasius allegat? Anastasius reuerendus episcopus Nicenæ ecclesiæ, dixit: Accusauit me, quasi ego aliquas nouitates inter hæc introduxissem, aut violẽtiam fecerim. quæ dicit, ostendat. Ego autem diuersa monstraturus sum. Quoniam abripuit parochias meas, & multa, quæ non est consuetudo facere Nicomediensem, fecit in me, & passus sum in omnibus. Supplico archiepiscopo, & iura mea examinari deposco secundùm antiquitatem & regulas. Nec ego enim aliquid ampliùs volo. Gloriosissimi iudices dixerunt: Properè dicat Deo amantissimus Eunomius episcopus, in quo iniustitiam ab Anastasio reuerendissimo episcopo passus est. Eunomius reuerendus episcopus Nicomediæ, dixit: Secundùm consuetudinem, quam tenebant superiores mei, & eis subiectas habeo in prouincia Bithyniorum ecclesias. Reuerendus autem episcopus Anastasius, clericos ecclesiæ Basilinopolis mihi subiectos, excommunicauit, quod canonibus prohibetur. Anastasius reuerendissimus episcopus Nicenus, dixit: Priùs ostendat, quia & Basilinopolis sub ipso est, & quia ego clericos ecclesiæ suæ, excommunicatos effeci. Hæc duo probet. Ego autem ostendo Basilinopolim sub Nicea iam olim esse. nam regio fuit eius, & curia nouit. Et dicat curia, sub quo fuit Basilinopolis, aut si non fuit regio Niceæ. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quomodò te monstrare promittis Basilinopolim sanctissimam ecclesiam sub Nicea esse, vtrùm secundùm canones, an ex qualibet consuetudine? Anastasius reuerendus episcopus Niceæ, dixit: Sicut Tacteus & Doris regiones sunt sub Nicea, sic fuit ante hoc Basilinopolis sub Nicea. Imperator quidam Iulianus (aut nescio quis ante eum) fecit eam ciuitatem, & sumens ex Nicea curiales, ibi constituit, & consuetudo extunc hactenùs obseruatur. Et si fortè defuerit in Basilinopoli curialis, de Nicea mittitur ibì, & rursùs de Basilinopoli transfertur in Niceã. Quæ cùm priùs fuisset regio, posteà ciuitas effecta est. ex illo videtur episcopus Nicenus ibidèm ordinâsse & semèl, & secundò. Et sunt epistolæ beati Ioannis episcopi Constantinopolitani ad Nicenum episcopum, vt iret, & emendaret ecclesiam, tanquàm sibimet

met competentem. Habeo literas ad beatæ memoriæ Proclum. Ostẽdo ego, quot à Nicea ordinati sunt: & ostendat ipse, quot à Nicomedia ordinati sunt. Eunomius reueren. episcopus dixit: Neq; quidem potest ostendere ordinationem se fecisse. Quod & si fecit semèl per subreptionem, secundùm canones nequaquàm mihi præiudicare potest. Anastasius reuerendissimus episcopus dixit: Non ego, sed decessor meus fecit. Eunomius reuerend. episcopus dixit: Semèl fecit, sicut dicis, an frequenter? Si semèl fecit per subreptionem, contigit fortè, vt tunc nõ haberet episcopum metropolis Nicomedia, & indiguit à Niceno fieri. Hinc nullum mihi præiudicium secundùm regulas generatur. Possum enim ego monstrare, multos quidem à Nicomedia ordinatos. Tu verò (nescio) si possis vel vnum ostendere. Anastasius reuerend. episcopus dixit: Quandò ciuitas facta est Basilinopolis, quis priùs ordinauit? Eunomius reueren. episcopus dixit: Quia excommunicauit clericos Basilinopolis mihi subiectos, possum ostendere: Testem voco sanctissimum magnæ Constantinopolis archiepiscopum, qui suscepit eos, & reddidit eis communionem.

Anastasius reuerend. episcopus dixit: Non verè dicis. Eunomius reuerend. episcopus dixit: De epistola domini archiepiscopi, vbi reddidit eis communionem, & vbi scripsit tibi, quia præter canones fecisti: ostendo decreta Basilinopolitanorum, vbi rogauerunt de episcopo. Tu ostende, vbi rogauerunt Nicenum, vt eis daret episcopum. Anastasius reuerendus episcopus dixit: Iubete me probare paululùm. Obtuli libellos archiepiscopo, qui fuit, rogans eum, vt iuberet dominũ Eunomium episcopum audire interiora nostra. Dedit literas & ad me & ad eum, scribẽs ambobus, ac dicens: Nullus vestrûm introducat aliquam nouitatem, sed consistite in rebus antiquis. Ego enim noui, quomodò debeã metropoles honorare. Et habeo huiusmodi literas & ego, & ipse. Accepi ergò (sicut dixi) tales literas. Sciunt hoc & notarij. Dicant. Et alij venerunt Basilinopolitani clerici, adeuntes me aduersùs episcopum suum. Ego custodiens mandata episcopi, dixi: Non vos suscipio, sed abite ad archiepiscopũ: & si mihi iusserit, audio. Et relinquentes illi & me & ipsum, venerunt ad sanctitatem domini Eunomij. Dederunt ei libellos aduersùs episcopum suum. Misit ipse repentè, præsentans episcopum Basilinopolis, ad me. Gloriosissimi iudices dixerunt: Canones legantur. Beronicianus vir deuotus, magistrianus & secretarius diuini consistorij, ex codice dato ab Eunomio reuerend. episcopo, legit: Episcopos oportet quidẽ præcipuè ab omnibus episcopis prouincialib⁹ ordinari: Si verò hoc difficile est, aut propter imminentem necessitatem, aut propter itineris lõgitudinem, ex omnibus ad hoc ipsum tribus vnà congregatis, & in vno decernentib⁹, & absentibus per literas consentientibus ordinationem fieri. Potestas autem gestorum vniuscuiusq; prouinciæ, metropolitano episcopo competit.

Anastasius reuerendus episcopus dixit: Consentio canoni. Si nõ sum metropolitanus, nec ego illic habeo potestatem. Gloriosissimi iudices dixerunt: Ostende quemadmodùm secundùm metropolitam ius habes. Anastasius reueren. episcopus dixit: Supplico relegi legem. Gloriosissimi iudices dixerunt: Legatur. Et dante Anastasio reuerend. episcopo, Constantinus vir deuotus, magistrianus & secretarius diuini cõsistorij, legit:

¶ Interpretatio legis.

Valentiniani & Valentis Imperatorum literæ, quibus Niceæ ciuitati confertur priuilegium, quòd sit metropolis.

IMperatores Cæsares Flauius Valentinianus & Valens, pij, felices, colendi, perpetui victores, salutem dicunt Nicenis. Licèt studium nostrum ex illo manifestum atque clarùm sit cunctis, ex quo regni sublimitatem & publicam gubernationem DEI voluntate suscepimus, veruntamẽ & super principatum huius felicitatis adijcimus, quoniã vestra ciuitas completa gaudio super nostra felicitate, gratiæ atq; lætitiæ omni populo causa facta est, propterea licèt metropolitana olim est nominata, & hoc leges antiquæ continent, tamen legẽ nobis proferentibus, nulla dubitatio esse poterit, eò quòd hæc immota & firmissima maneant, & temporibus futuris augenda, & decætero hæc etiàm in nostra ciuitate proficiscẽtes, sanciuimus. Permaneat igitur in perpetuum ista consuetudo, vt ciuitas vestra sit metropolitana, cõsuetudine tamen in processu Bithyniæ iudicis permanente. Nullus enim aufert aliquid aliorum. Ergò voluntate Dei vestræ ciuitatis dignitas augeatur. Gaudentes itaq;, orationes vestras duplicate, & lætamini in his, in quibus per hæc vobis præbetur honor, omni dubietate in futuro vacante, conspicientes, quemadmodùm perpetuam pacem & prouidẽtiam ex nostris sanctionibus impetrâstis. Eunomius reueren. episcopus Nicomediæ, dixit: Rogo vestram magnificentiã, vt iubeatis legi legem Nicomediẽsibus post hæc concessam. Gloriosissimi iudices dixerunt: Legatur. Et dante Eunomio reuerend. episcopo, Beronicianus vir deuotus, secretarius diuini consistorij, legit:

VALENTINIANI IMPERATORIS literæ priuilegiales, datæ Nicomedieñ ciuitati.

VAlẽtinianus Pius, Felix, Augustus, Nicomediensibus salutem: Circa priuilegia ciuitatis vestræ, quæ olim fuerunt, prisca

ſca conſuetudo ſeruabitur. Neque enim honoris adiectio Nicenorum ciuitatis, ius veſtrum lædere poterit, dum quandò augeat dignitas Nicomedieſium ciuitatis, ſecũdùm quod illa ſecundo loco exiſtat, metropolis nomine conſtituta. Glorioſiſſimi iudices dixerunt: Nullæ quidem ex his diuinæ literæ, de epiſcopatu loquũtur. Vtræq; enim de honore referũtur metropolitanarum vrbium. Sacræ autem literæ diuinæ memoriæ Valentiniani & Valentis, Nicenæ ciuitati præbuerunt metropoliticum ius, propriè præcipiẽtes aliarum ciuitatum nihil auferri. Et regula ſanctorum patrum de vno metropolita in vnaquaque prouincia decreuit. Quid igitur ex hoc concilio ſancto videtur? Sancta ſynodus clamauit: Canones teneant, canonibus ſatisfaciant. Atticus reuerẽdus epiſcopus Nicopolis veteris Epiri, dixit: Regula ità p̃cipit, vt in vnaquaque prouincia metropolitanus habeat poteſtatem, & ipſe conſtituat omnes, qui in ea prouincia ſunt, epiſcopos, & ipſe eſt ſenſus regulę. De Nicomedienſi autem, quoniam ab initio metropolis eſt, oportet eum omnes epiſcopos in eadem ordinare prouincia. Sancta ſynodus dixit: Hæc oẽs volumus, hæc omẽs ſupplicamus, hæc vbiq; teneant. Ioannes, Conſtantius, Patricius, Petrus, & reliqui reuerendiſſ. epiſcopi Ponticæ diœceſis, per vnum ipſorum Ioannem, dixerunt: Canones vnum ſciunt metropolitam antiquiorem. Et manifeſtum eſt, quoniam religioſiſſimo epiſcopo Nicomedię ordinationes competũt, quia & leges (ſicut perſpexit & veſtra magnificentia) nomine metropolis ſolummodò honorauerunt Nicenum, & præponitur reliquis epiſcopis prouincię honore ſolummodò. Sãcta ſynodus dixit: Regulariter docuerunt, benè docuerũt: Oẽs hæc ipſa dicimus. Aetius archidiaconus ſplendidiſſimæ Cõſtantinopolis, dixit: Suggerimus veſtræ magnificentiæ, rogantes, vt nullum præiudicium Conſtantinopolitanæ ſanctiſſimæ ſedi fiat ex his, quæ nunc proferuntur à ſanctiſſimis archiepiſcopis, vel quę mouentur inter DEO amantiſſimum epiſcopum Nicomedienſium Eunomiũ, & Deo amantiſſimum epiſcopum Nicenum Anaſtaſium, aut quæ inter eos ordinantur. Sanctiſſima enim Cõſtantinopolitana ſedes, aut ordinationem ipſa facit in Baſilinopoli, aut à reliquis eam p̃mittit fieri, ſicut literis, quæ ſiunt, vel factæ ſunt ſæpiùs, oſtendere poſſumus. Et rogamus, vt epiſtolæ proponantur. Sanctą ſynodus clamauit: Canones teneant. Glorioſiſſimi iudices dixerunt: Authoritatẽ quidem metropolitanæ inter eccleſias prouinciæ Bithyniæ, Nicomedienſis reuerend' habebit epiſcopus, Niceno habente honorẽ metropolitani tantummodò, ſubiacente autem ad exemplum aliorum epiſcoporum p̃uinciæ Nicomedienſi. Hoc enim viſum eſt ſancto concilio. Quæcunque autem ſedi Conſtantinopolitanæ ſanctiſſimæ eccleſiæ de ordinationibus prouinciæ competunt, hæc per ordinem proprium coram ſancto concilio examinabuntur.

Eunomius reuerẽdus epiſcopus Nicomedię, dixit: Gratias ago iuſtitię iudicij magnificentiæ veſtræ, & diligo archiepiſcopũ ſplẽdidiſſimæ Conſtantinopolis, obtinentibus vtiquè regulis. Glorioſiſſimi iudices dixerunt: Quæ dixiſti, conſcripta ſunt.

CONCILII CHALCEDONEN. Actio 14.

CONſulatu domini noſtri Martiani perpetui Auguſti, & qui fuerit nunciatus, ſub die pridiè Kaleñ Nouemb. Chalcedonę, ſecundùm iuſſionem diuiniſſimi & pijſſimi principis, Conuenientibus in ſanctiſſ. eccleſia ſanctę martyris Euphemię magnif. & glorioſiſſ. iudicibus, & ſancto vniuerſalique cõcilio, quod in Chalcedoneñ ciuitate diuali ſanctione collectum eſt, & reſidẽtibus omnibus ante ſancti cancellos altaris, Sauinianus reuerend. epiſc. dixit: Abrepta mihi iniuſtè epiſcopatûs mei ſede, libellos obtuli ſacro & immortali vertici, & iuſſit veſtram magnifi. vnà cum ſancto & vniuerſali concilio cauſam meam inquirere. Habeo autem & petitionem ad ſanctum hoc conciliũ, & ſupplico præcipere veſtram magnificentiam, & petitionem meam legi & preces meas, & mihi, q̃ ſunt iuſta, reſeruari. Glorioſiſſ. iudices dixerunt: Legantur preces. Et oblata petitione à Sauiniano reuerendo, Conſtantinus vir deuotiſſimus, adiutor diuini conſiſtorij, legit:

SAVINIANI PAREN. EPISCOpi, ad Valentinianum & Martianum Auguſtos epiſtola deprecatoria.

PIjſſimis & *Chriſto amantiſſimis, & dignè à Deo omnium honoratis Auguſtis, Valẽtiniano & Martiano, preces & ſupplicatio à Sauiniano epiſcopo. Dominus omnium, videns apoſtolicam & orthodoxam fidem à diſſimulatoribus interim fatigari, & omnem mundum ſeditione vexari, ſuſcitauit veſtram pietatem, vniuerſum mũdum regere atque gubernare, & tumultus, qui à nefandis exorti ſunt, ſanctorum doctrina reprimere, & claritatẽ atque ſoliditatem recti dogmatis confirmare. Vndè iuſtè veſtræ tranquillitati ac de vobis dicit Deus: Exaltaui electum de plebe mea. Inueni Dauid ſeruum meum, oleo ſancto meo vnxi eum: manus enim mea ſuſcepit eum, & brachium meum confortauit eum. Credens itaque, nutu diuino ſuper omnium principatum ac dominationem conſiſtere veſtram diuinitatem, adſum ſupplicans, atque rogans veſtram pietatem, vt meî prouidentiam fieri, & cauſam meam examinari pręcipiatis. Ego

*Chriſti Pſal. 88.

Ego enim à puero eram in monasterio dispẽsator omnium rerum, nihil de Episcopatu cogitans, neque rogans quenquam huius gratia dignitatis. Dum ergò essem in monachorum prouidentia cõstitutus, adstitit mihi repentè illius temporis metropolitan⁹ episcopus cum prouincialibus episcopis, & me Paros ordinauit episcopum, de qua in scriptis deiectus est Athanasius, ex grauissimis capitulis accusatus, nec valens pro illatis sibi criminibus reddere rationem, qui aliquandò quidem episcopatum repudiabat. Frequenter verò citationes vocantium cum ad synodorum iudicium declinabat. Is enim in Ephesina synodo, ex præcepto Alexandrini præsulis, in meam ecclesiam superingressus est, & ego, præter voluntatem meam ordinatus, expulsus sum. Et hæc quidem acta sunt, habitatoribus illius ciuitatis dolentibus & lugentibus meam expulsionem. Supplico igitur & vestræ potentiæ, vt iubeatis & meam causam sub præsentia vestræ pietatis examinari, & placitum terminũ dari, vt & ego cum cunctis alijs, consuetas orationes pro perpetua vestra potentia semper exoluam, pijssimi atque victores principes. Sauinianus episcopus dictaui, & subscripsi, & offero vestrę pietati. Beronicianus vir deuotissimus, secretarius diuini consistorij, legit:

SAVINIANI EPISCOPI PARI epistola, deprecatoria pro iustitia obtinenda, ad Chalcedoneñ synodum.

PEr omnia Deo amantissimis & sanctissimis patrib⁹ archiepiscopis, Leõi, Anatolio, Maximo, & omni sancto concilio petitio & deprecatio data à Sauiniano reuerendo. Multa quidem atq; diuersa sunt circa genus humanũ Domini Christi beneficia. Hęc autem in præsenti tempore circa sanctas eius ecclesias cura propria quædam existit atque precipua, sicut ipsæ res clamant. Congregauit enim vestrum angelicum concilium per pijssimos & Christianissimos nostros Imparatores, ad errorem perspiciendum, & confusionem atque seditionem, quæ ante hos paulò plùs duos annos in Epheso facta est, destruendam, & veritatem atque iustitiam declarandam. Vndè & ego illam tempestatẽ & fluctuationem expertus, ad vestrum confugi tranquillissimum portum, suggerens, quia Dioscorus Alexandrinus authoritate sua, insupèr & tyrannide, me quidem à Parenorum ecclesia, commissa mihi secundùm canones à sanctissimo episcopo metropolis nostræ Stephano, expulit. E diuersò autem introduxit Athanasium, virum depositum in Antiochensium splẽdidissima ciuitate à multis Deo amãtissimis episcopis. Quę verò post hæc gesta sunt, & quomodò ciuitas vniuersa cum amaris lachrymis atque gemitibus circunfusa inseparabiliter erat circa me, & violentam meam lugebat exclusionem, me dicere (puto) superfluũ est. Vndè rogo, & supplico vestræ Deo amabilitati, vt iniustitiam, quam passus sum, nullatenùs despiciatis, sed etiàm iubeatis, me impetrare quæ iusta sunt, quatenùs in his Dei clementia collaudetur p vestrãm euangelicam, & à DEO honoratam synodnm, quæ destruxit quidem errorem, & luci reddidit veritatem. Sauinianus episcopus obtuli hanc petitionem, à me dictatam atque subscriptam. Gloriosissimi iudices dixerunt: Respondeat Athanasius reuerendus episcopus. Athanasius reuerendus episcopus Paros, dixit: Mea causa à longo tempore inchoata est. Et hanc audierũt beatę memorię Cyrillus & Proclus, & certas formas scripserunt Dõno, qui fuit Antiochen⁹ episcopus, promisitq; ille eas complere. Et cùm cognouisset mortem beati Cyrilli, resiliuit, & ad iudicium me vocauit. Ego rescripsi, quia si vellet permanere in datis sententijs ab archiepiscopis, paratus essem. Si verò vellet aliud aliquid, non audirem eius citationem. Semèl enim pręcedentes episcopi rem certissimam decreuerunt. Accusaui autem eos, qui aduersùm me machinati sunt. Et iusserũt nõ interesse iudicio eos, qui à me fuerant accusati. Rogo itaque, si videtur vestræ potestati, archiepiscoporum literæ relegantur. Gloriosiss. iudices dixerunt: Literæ Procli & Cyrilli reuerend. memorię relegantur. Et tradita scheda ab Athanasio reuerend. episcopo, Beronicianus vir deuotissimus secretarius diuini consistorij, legit:

CYRILLI ALEXANDRINI archiepiscopi epistola synodica ad Domnum Antiochenum, pro causa Athanasij Parenorum episcopi.

DOmino fratri & cõsacerdoti Domno, Cyrillus in Domino salutem. Condolere nos fratribus necessarium est, quandò *quidam consacerdotum aliqua se passos affirmant, & hoc à proprijs clericis, quos erat necessarium, subdere tanquàm patribus ceruicem, & esse subiectos secundùm placitum Dei, & ecclesię regulas talia decernẽtes. Hoc ergò præsumi quouis modo turpissimũ est. Tanta nanque passum se dicit reuerend. episcopus Athanasius, vt etiàm congregata in regia ciuitate synodus lachrymas daret. Ait enim quosdam clericos, q sub eò sunt cõstituti, in tãtam audaciã prosilijsse, vt ꝙ attinet ad præsumptionis vim, & expellerent eum à sacerdotio, & super eum damnationis sentẽtiam ferrent *. Volunt œconomos ecclesiæ, aut certè ecclesiasticarum rerum dispensatores eijcere, & quosdam alios sibi propria virtute constituere. Super hæc autem etiàm de sacris diptychis nomen eius auferre, & alia quædam perpetrare valdè grauissima, & sce-

*quidem consacerdotes

*, volentes

Diptycha erãt in quibus episcopi p ordinẽ conscribebantur.

sceleribus plena, quæ subiectorum libellorum virtus noscitur continere. Quia verò nimis incongruum est, præsumi talia à clericis aduersùs episcopos proprios, & hæc despicere nos, impossibile est: digneur tua sanctitas (quoniam ab Antiochia longè est ciuitas, cuius gubernationem sortitus est memoratus religiosissimus episcopus Athanasius) quibusdam per proprias literas audientiam delegare, quatenùs euocati hi, qui accusati sunt, respondeãt. Et si inuenti fuerint accusationibus rei, sacro *mysterio delabantur. Quod enim ipsi aduersùs patrem proprium præsumpserunt, hoc iustè sustineant, quandò omnem consequentiam prætermiserunt, & omnem legem transcendere præsumpserunt, & ꝓ nihilo esse iudicauerunt, senectutem exhonorare patris. Dicuntur autẽ non modò primũ tales esse cœpisse, sed quomodò iam in multis culpati sunt, adhuc valdè peioribus asperioribusq; operam dederunt. Asserit autem eum se suspectum habere, quem nunc metropoliticum *prouincia eius obtinet, & (sicut iã dixi) nihil est quod contristet, *cùm qui ei suspecti sunt, iudicare nõ debeant. Dicit fraternitati quę apud te est, salutem in domino, quę nobiscum est.

*ministerio

*prouinciæ suæ ius

*cũ liceat refutare, & q.

Rescriptum synodicarum literarum.

PROCLI ARCHIEPISCOPI Epistola synodica, ad Domnum episcopum Antiochenum, pro causa Athanasij Parenorum episcopi.

SAnctissimo & Deo amantissimo fratri & consacerdoti Domno, Proclus in domino salutem. Charitas Deo amica, maximum est donum. Vinciens enim ad concordiã magnus artifex Deus, naturam quam operatus in sua dispositione, verbo disponente, constrinxit, vt proprias facientes in alterutrum passiones & mores, vnicuiq; eiusdem naturæ existenti, alterius mensuram per consensum compositionis insolubilem complicaret. Ea siquidem, quæ procùl ab affectu sunt, ad corruptionem aliorum necessariò perducuntur: quæ verò voluntate vnita sunt, non facilè à tutela propria dilabuntur. Vndè & beatus Paulus multitudinem fidelium & cõtinuationem ecclesiæ, corpori comparauit, dicens: Vos estis corpus Christi, & membra ex membro, omninò prædicans multitudinis conspirationem, & per cõcordiam membrorum, interdicens esse languendum in cõtentiõe, quæ bellis amica est. Cur autem hæc scribam Deo amantissime pater, rogo paululùm vt agnoscas. Deo amantissimus ecclesiæ Parenorum episcopus Athanasius, & incredibilem simul, & audientibus non mediocriter molestam, pompam desteuit, dicẽs clericos suos velut exutos ratione subiectionis, & putantes sibi sufficere voluntatem, vt essent sacerdoti tyranni, expulisse eum ab ecclesia, cùm ratio nulla subsisteret: & quantũ ad eos attinet, in tantam vesaniam exilisse, vt etiàm damnarent eum, & operibus crederẽt, quia in voluntate procacium, & non in decreto regularum, consistant ordines sacerdotũm, œconomos autem & curatores propria voluntate constituentes ecclesiæ Dei, & episcopi nomen de sacris diptychis auferentes: & vt breuiter dixerim, nefandissimè ecclesiasticum ordinem insinuat dissolutũ, adijciens, quoniam nutriuit circa hæc istorum pręsumptionem in veteribus eorum & sceleratis operibus, non rationabilis venia data. Nam præcessoribus eius similia faciẽtes, impetum suum ad peiora itinera cumulârunt, cùm non olìm pœnam dignam sustinuerint, vt decętero haberent temperamẽti viaticum. Sed tu Deo amantissime, dignare à nobis rogatus, (potes enim) tibi proprias consacerdotum infirmitates efficere, obediens præcipuè beato Paulo dicenti: Si patitur vnum membrum, conspatiũtur omnia membra: & si quidem longè ab vrbe Antiochena ciuitas constituta est, in qua hæc diuulgata noscuntur, bonum est, vt pro causa præfati episcopi, aliquem DEO amantissimorum episcoporum, ipsi vrbi vicinum, personas non accipientium, ad audiendum sanctitas tua deputet. Formidat em̃ religiosissimum metropolitanum episcopum, tanquàm vesanæ flammæ inimicorum eius aduersùs eum virtutem præbentem atque materiam. Et si q̃dem conuicti fuerint, in quibus accusantur, quos inclamat, tanquàm superbiam habentes *Absalon, cùm illum fuerint imitati, simili exemplo plectantur. Sic enim odit Deꝰ eos, qui aduersùs patres armantur, vt patrũ inuasores, qui in omni mundo insania notantur. Noui enim, Deo amãtissime, quoniam omnes complectens in Christi visceribꝰ, & compassibilitate plenus existens, consolaberis senem, & lachrymas eius tribulationis absterges, & damnabis ei odium malignitatis, & sacerdotij aduersarios post conuictionem furori iusto & competenti vindictæ subijciens, expellens omnem pessimam voluntatem, & communem sacerdotij pestem scienter abscindes. Nam si quis concesserit, vt præsumptoribus & incõuenienter in tantam procacitatem exilientibus, vt *& DEO per pontifices cõtumeliam inferre audeant, misericordia illis sinè iudicio fiat, ex quibus oleum iniquitatis supplicationibus aucupãtur: nihil est reliquum, nisi vt fiant omnium ecclesiarum præsules in lusum & opprobrium, & per hæc stabiliatur diabolicum instrumentum. Sed DEVS ad hoc tuam religiositatem prærordinauit, vt & iniustitias remoueas, & præsumptiones abscindas, & sacerdotio laboranti succurras, & multis *maledictionibus locum non præbeas: sed post agnitionem, ei quidem qui calumniam patitur, adiutorium feras: illum verò, qui calumniam facit, si verè est calumni-

Ephese. 5. d

1. Cor. 12.

1. Cor. 12. d

*Absalon 2 Reg. 15. b & 18. c.

*Dei pontificibus

*irrogationibus

lumniatus abscindas. Nó igitur tua religiositas arbitretur, quia tanq̃ ad iniuriam sedis Antiochenæ, huc venit memoratus DEO amantissimus epis. sed metuens quosdá (sicut ait) seditionibus congaudentes, & passiói propriæ militantes, dedit ad tempus locum iræ: patientiam verò, & mansuetudinem, & iustitiam adhuc tuæ religiositatis prædicare non cessat. Nec in quolibet accusat, (absit hoc) sed supplicat honestiorem in se compositionem effici. Vndè & præsentibus eum literis consolantes, cõfidere iussimus ego atq; sanctiss. epis. & cõsacerdos noster Cyrillus, propter charitatem quæ cõtinetur in nobis. Habens itaq; reuerentiam scribentibus, harum literarum gerulum modis omnibus adiuuabis. Omnem, quæ tecum est, in Christo fraternitatem, plurimùm saluto. Gloriosiss. iudices dixerũt: Post epistolas quid est actũ? Sauinianus reueréd. epis. dixit: Supplico gesta legi, & ipsa vos edocebunt. Gloriosissimi iudices dixerunt: Interloquutiones gestorũ, quæ porrigentur, legantur. Cõstantinus vir deuotiss. secretari⁹ diuini cõsistorij, ex scheda Sauiniani reuerend. episcopi, cuius initiũ erat disruptum, & reliqua legit.

ANTIOCHENVM CONCILIVM.

¶In Antiochensium sanctiss. ecclesia in æstiuali porticu secretarij, facto concilio, & residentibus sanctiss. episc. Domno eiusdem Antiochiæ, Theodoro Damasci, Valerio Anazarbi, Pompeiano Emisæ, Polychronio Epiphaniæ secundæ Ciliciæ, Damiano Sidonis, Iamblico Chalcidis, Theoctisto Berœæ, Gerontio Seleuciæ, Ioseph Heliopolis, Timotheo Dolychis, Benetio Bybli, Epiphanio Archæ, Paulo Ptolemaidis, Stephano Epiphaniæ Syriæ secundæ, Phosphoro Orthosiadis, Thoma Mopsuestiæ, Iordane Abilæ, Paulo Antaradi, Barane Alexandriæ, Mara Vrimorum, Saba Palti, Mara Anasarthæ, Ioanne Theodosiopolis, Daniele Carrhensium, Sophronio Constãtiæ & Vranio Hymerorum, Mariniano Iotapæ, Tacianus diaconus & Nectarius dixit: Parenses clerici libellos & nunc iterùm obtulerunt vestræ sanctitati, aduersùs reueréd. episcopũ Athanasium. Quia igitur adest sanctum conciliũ, præ manibus habeo libellos, & si pcipit tua sanctitas, eos relego. Domnus episcop⁹ Antiochiæ dixit: Vbi sunt qui libellos obtulerunt? Tacianus diaconus dixit: Foris sunt. Domnus episcopus Antiochiæ, dixit: Ingrediantur. Tacianus diaconus dixit: Adstitit Isacius, qui libellos obtulit. Domnus episcopus Antiochiæ, dixit: Solus Isacius libellos obtulit, an alij cum eo? Tacianus diaconus dixit: Solus Isacius obtulit libellos. Domnus episc. Antiochiæ, dixit: Dicat Isacius, si ipse libellos obtulit. Isacius primicerius lectorum, dixit: Etiàm, queso sanctitatem tuã. Domnus episcopus Antiochię, dixit: Quoniam memoria facta est & Ioannis subdiaconi, & ipse ingrediatur. Tacianus diaconus dixit: Adest Ioannes subdiaconus. Domnus episc. Antiochię, dixit: Præsentibus lege cũctos libellos. Et lecti sunt. Domnus episcopus Antiochię dixit: Vbi sunt ipsi libelli?

Tacianus dixit: Habeo eos præ manibus.

Domnus episc. Antiochiæ dixit: Lege etiàm eos. Et lecti sunt. Dónus Antiochię epis. dixit: Quandò delegauimus causam beatiss. Panolbio, qui tũc metropolitanus erat eius prouincię, vt causam audiret, quæ subsecuta sunt? Tacianus diaconus dixit: Habeo eiusdem beatiss. Panolbij epistolam, per quã edocuit, quæ secuta sunt. Domnus dixit: Lege eam. Et lecta est. Domnus episcopus Antiochiæ dixit: Habes exemplaria repudij reuerendi episcopi Athanasij? Tacianus diacon⁹ dixit: Præ manibus habeo & exemplaria & authentica, quæ accepi à Deo amantiss. episcopo Ioanne Hierapolitanorum metropolis. Domnus episcopus Antiochię dixit: Legantur authẽtica per ordinem. Et lecta sunt. Theodorus episcopus Damasci, dixit: Quoniam fauorabilis erat circa reuerend. episcopum Athanasium beatę memoriæ Panolbi⁹ Hierapolitanus quondàm episcopus, per ꝓprios repudij libellos edocuit reuerend. episcopus Athanasius. Manifestus est igitur, litẽ fugiens, & neq; amico proprio audientiam suam credens. Valerius episcopus Anasarbi, dixit: Manifestus est reuerend. episcop⁹ Athanasius, tanquàm conscius sibi, in quibus accusatur, eò quòd noluerit apud amicũ proprium Panolbium causam dicere, secundùm epistolas repudij ab eo conscriptas. Pompeianus episcopus Emisæ, dixit: Dum amicus eius existeret beatę memorię Panolbius episcopus, certus est reuerendus episc. Athanasius, quia hoc conscientia mala fecit. Polychronius episcopus Epiphanię, dixit: Reuerendiss. episcopus Athanasius neq; suo amico committens accusationem suam, certus est praua conscientia declinàsse iudicium. Iamblicus epis. Chalcidis, dixit: Si confideret reuerend. Athanasius, audientiam Panolbij amici proprij non fugisset, sicut ipse in literis repudij ad eum datis professus est. Sed forsan conscientia compulsus, euocatiõem declinauit, à prędicto beato Panolbio factã. Damianus episcopus Sidonis, dixit: Maximè semetipsum nocuit, & reum canonibus sanctis effecit reuerendus episcopus Athanasius, citatus à reuerendæ memoriæ Panolbio, qui tunc erat Hierapolitanorum metropolitanus episcopus, & tertiò respuens, nec occurrens. Gerontius episcopus Seleucię, dixit: Valdè semetipsum nocuit reuerẽdissimus episcopus Athanasius, neque amicum suum prædictum Panolbium passus, & pręcipuè euocatus ad iudicium, & audientiam fugiens, sicut tria eius repudia manifestant. Benetius Episcopus Bybli,

Bybli, dixit: Lectio literarum repudij reuerendi episcopi Athanasij docuit nos, quia purus amicus fuit ei, qui tunc metropolitanus erat, hoc est, beato Panolbio, apud quem responsum fieri oportebat. Vndè non oportuit euocationē effugere, nisi fortè eius cōscientia impedisset. Theoctistus episcopus Beroæ, dixit: Si mundam habuisset consciētiam reuerendus episcopus Athanasius, nō repudiâsset audientiam beati Panolbij, cùm eius vtiq; amicus existeret. Epiphanius episcopus Archæ, dixit: Ostendit reuerendus episcopus Athanasius, quia semetipsum ab episcopatu Parenorum ecclesiæ fecit extraneum, repudium tertiò mittens, dum vtiq; beatum Panolbium Hierapolitanorum episcopum haberet, qui posset, nisi iste sibi cōscius esset, eius negocium benè disponere. Maras episcopus Vrimorum, dixit: In eo quod reuerend. episc. Athanasius iudicium beati Panolbij declinauit, qui tunc Hierapolitanorum erat episcopus, appáret, quia conscientia sua conuictus est. Baranis episcopus Alexandrię, dixit: Maximè sibi nocuit reuerendus episcopus Athanasius, non obediēs tunc metropolitano beatę memoriæ Panolbio, & præcipuè dum eius amicus existeret. Vndè certus est, quia non recta conscientia viuens, talem audientiam declinauit, & ad repudium venit. Stephanus episcopus Epiphaniæ, dixit: Superfluam rem esse iudico, post tria repudia, & terminū habentia, causam reuerendi episcopi Athanasij in examinationem adduci. Quomodò enim elegit hanc à sancto concilio iudicari, dum proprij amici sui beatæ memoriæ Panolbij, sicut ipse in repudijs manifestauit, videatur declinâsse iudicium? Phosphorus episcopus Orthosiadis, dixit: Ea quæ à reuerendo episcopo Athanasio sunt scripta ad beatæ memoriæ Panolbium, qui tūc Hierapolitanorum erat episcopus, manifestant, quoniam iudicium fugiens, reus à Parenorum discessit episcopatu. Daniel episcopus Carrhensium, dixit: Palàm est quia directis repudij literis reuerend. episcopus Athanasius ad beatæ memoriæ Panolbium, qui tunc metropolitanus erat, refutando iudicium, ab episcopatu semetipsum fecit extraneum. Ioannes episcopus Theodosiopolis, dixit: In ijs, quæ placent sancto concilio vestro, & ego consentio. Sophronius episcopus Constantiæ, dixit: Ex repudij literis, quę relectę sunt, certus est reuerend. episco. Athanasius, quia ad iudicium venire noluit, & episcopatum quoquè repudiauit. Ioseph episcopus Iuliopolis, dixit: Tertiò repudiando reuerend. episcopus Athanasius, & nolēdo apud amicum suum beatæ memorię Panolbium, qui tunc metropolitanus erat episcopus, occurrere, & causam dicere, & semetipsum ab illatis sibi criminibus liberare, certus est, *quòd conscientia mala sit vsus. Timotheus episc. Dolychis dixit: Oportebat quidem, reuer. episcopum Athanasium ab exordio euocatum tertiò à beatæ memoriæ Panolbio, qui tunc metropolitanus episcopus erat, occurrere, & allegatiōibus suis vti, dum secūdùm ea, quæ nunc lecta sunt, amicum suum eundem esse definiret. Quia igitur sæpè euocatus repudiauit, reum semetipsum illatis sibi constituit. Paulus episcopus Ptolemaidis, dixit: Tertiò ad audientiam euocatus reuerend. Athanasius à Panolbio metropolitano *episcopo, & maximè eius amico, sicut ex his, quæ sunt lecta, didicimus, & tertiò Parenorum episcopatum repudians, appáret, *quoniam non bona conscientia percussus, *quod videtur declinâsse iudicium. Sabas episcopus Palti, dixit: Tertiò repudiādo reuerēd. episcopus Athanasius, & coniurando, alium pro se ordinari debere, quam de reliquo rationem habet de episcopatu Parenorū sanctæ Dei ecclesię nunc mouere, & præcipuè, dū apud amicum suum beatæ memoriæ Panolbium causam non dixerit? Maras episcopus Anasarthæ, dixit: Integrè semetipsum diligi monstrauit reuerend. episcopus Athanasius à beatæ memoriæ Panolbio metropolis episcopo, per epistolas repudij ad eum directas. Fugiens itaq; audientiam eius, appáret hoc conscientia maligna fecisse. Domnus episcopus Antiochiæ, dixit: Post hæc repudia vbi degebat reuerend. episcopus Athanasius? Isacius archidiaconus dixit: Egressus est de prouincia Samosatorū, degebat apud semetipsum in proprio prædio, & denuò descendit in ciuitatem Samosatorum. Quoniam autem hic sunt clerici, rogo sanctum vestrum concilium ingredi eos & dicere, quæ ipsi quoquè nouerunt. Domnus episcopus Antiochię, dixit: Ingrediantur. Tacianus diaconus dixit: Adsunt reuerendi clerici. Domnus episcopus Antiochię, dixit: Stēt secūdùm ordinem reuerend. presbyteri, & reuerend. diaconi. Theodorus episcopus Damasci, dixit vni: Vbi degebat post repudia reuerend. episcopus Athanasius? Qui cùm respondisset, Domnus episcopus Antiochię dixit: Quid dicunt & reliqui clerici? Theodorus episcopus Damasci, dixit: Ex illo regressus est Paros. Et post responsum, Domnus episcopus Antiochię dixit: Quot ordinauit? Et facto responso, Theodorus episcopus Damasci dixit: Istas ordintiones, post repudia à se facta, constituit? Accepto responso, Domnus episcopus Antiochiæ dixit: Dicāt & reliqui clerici, qui nouerūt, quid posteà subsequutū sit. Theodorus episcopus Damasci dixit: Vos cuius rei causa estis Hierapolim profecti? Et cùm dixissent, Domnus episcopus Antiochię dixit: Noui & ego formidâsse reuerend. episcopum Athanasium. Nam detulit mihi literas Deo amantissimorum & sanctissimorum episcoporum, id est, domini Procli & domini Cyrilli. Theodorus

rus reuerend. episcopus Damasci, dixit: Diuinæ literæ per Deo amantissimum episcopum Athanasium deductæ sunt sanctissim. archiepiscoporum. Iubeat tua sanctitas, has relegi coram sancto concilio. Domnus episcopus Antiochiæ, dixit: Legantur. Et lectæ sunt. Theodorus episcopus Damasci, dixit: Videtur reuerend. eps Athanasius nihil verũ docuisse sanctiss. & Deo amantiss. archiepiscopos dominum Proclum & dominũ Cyrillum, dum etiàm apud beatum Panolbiũ, qui fuit eius metropolita & ei' amicus, sicut ipse in repudijs à se datis ostendit, * à Parenorum episcopatu, & nõ à clericis est expulsus, sicut edocuit, sed ipse tertiò ab eodem Panolbio euocatus, audientiam illatorũ sibi criminum refutauit, & propriam ciuitatem reliquit, adijciẽs & hoc in repudij sui literis, qm̃ & ante duos aut tres annos hoc apud se deliberatum fuisset, vt ab episcopatu recederet. Valerius episcopus Anazarbi, dixit: Perspexi & ego, quoniam reuer. Athanasius falsò docuerit Deo amantiss. & sanctiss. archiepiscopos Proclum & Cyrillum. Nam & propria volũtate ex scripto repudiauit epatum. Et tertiò à beatiss. memoriæ Panolbio euocatus, audientiam declinauit. Vsus etiàm repudio, & propria voluntate ciuitatem deseruit, & nõ à clericis est expulsus. Polychronius episcopus Epiphaniæ secundæ Ciliciæ, dixit: Manifesta est Deo amantissimi episcopi Athanasij circa causam eius, * argumentatio, calumniam facientis (quasi de violentia sua) reueren. clericis. qui dum à semetipso ab ecclesiastic. ministerio discesserit, et ante multa tempora in profectionem longinquã abiérit, causam illis asscripsit. Pompeianus episcopus Emisæ, dixit: * Certus est Athanasius alia pro alijs docuisse Deo amantiss. & sanctiss. Proclum & Cyrillum. Iamblicus episcopus Chalcidis, dixit: Dati repudij libelli à reuerend. episcopo Athanasio beatę memorię Panolbio, qui tũc metropolitanus Episcop' & amic' eius erat, sicut & ipse mõstrauit, docent nos, quia inaniter calumniã fecit apud sanctiss. & venerandiss. archiepiscopos Proclum & Cyrillum de reuerendis suis clericis, dum ipse episcopatũ reliquerit Parenorum, & cõiurauerit alium pro se ordinari episcopum. Timotheus episcopus Dolychis, dixit: Hæc eadẽ, quæ Deo amãtiss. episcopi, & ego perspexi. Daniel episcopus Carrhensium, dixit: Admiratus sum, quõ passus sit reuerend. episcopus Athanasius (euocatus à metropolitano episc. beatę memoriæ Panolbio, vt satisfaceret, & tertiò repudians episcopatum) importunus existere Deo amantissimis episcopis Proclo & Cyrillo, & nihil eos veri edocere. Gerontius episcop. Seleuciæ, dixit: Hęc eadẽ & ego pspexi, quia nihil veritatis edocuit sanctiss. & Deo amantiss. episcopus Proclum & Cyrillum reuerend. episcopus Athanasius. Theoctistus episcopus Beroæ, dixit: Hæc ipsa & ego perspexi, quia falsa docuerit sanctiss. & venerabiliss archiepiscopos Proclum & Cyrillum reuerend. episcopus Athanasi'. Stephanus episcopus Epiphanię dixit: Et ego ità perspexi, quia magis mentitus est apud sanctiss. & Deo amantiss. archiepiscopos Proclum & Cyrillum reueren. episcopus Athanasius. Nam neque à clericis videtur expulsus, sed repudia propria voluntate fecit. Valerius episcopus Laodiceę Syriæ, dixit: Et ego hęc ipsa perspexi, quę sanctum concilium. Epiphanius episcopus * Archæ, dixit: Hæc ipsa & ego cognosco, quæ sanctum concilium: Baranis episcopus Alexandriæ, dixit: Et ego consentio sancto concilio Deo amantissimorum episcoporum, & illa constituo, quæ & ipsi benè se habere cõprobauerunt. Ioseph episcopus Iuliupolis, dixit: Hæc ipsa & ego perspexi, q̃ Deo amantissimi & sanctissimi archiepiscopi decreuerunt. Paulus episcopus Ptolemaidis, dixit: Hæc ipsa & ego perspexi, quæ præcedentes sanctissimi patres, & cum eis quoquè decerno. Maras episcopus * Anazarthę, dixit: Si quietem diligeret reuerend. episcopus Athanasius, nõ eum oportuerat post repudium & iusiurandum, inopportunũ existere sanctiss. patribus & archiepiscopis Proclo & Cyrillo. Ioannes episcopus Theodosiupolis, dixit: Similiter & ego perspexi. Sophronius Constantiæ episcopus, dixit: Præcedentibus me Deo amantissimis episcopis & ego consentio. Domnus episcopus Antiochię, dixit: Quandò suscepi literas Deo amantiss. episc. Procli & Cyrilli, memor sum, qa & eum huc euocaui, & Deo amantiss. episcopos prouincię, vt hęc causa potuisset examinari. Relegite itaq; ambas epistolas. Et lectæ sunt. Domnus episcopus dixit: Quid scribit ad hæc reuerendus episcopus Athanasius? Domnus episcopus dixit: Lege & epistolam, quam scripsit DEO amantissimus Ioannes Hierapolitanorum metropolis episcopus. Et postquàm lecta est, Domnus episcopus dixit: Noui, quandò suscepi à reuerẽd. episcopo Athanasio literas, quia mox conuocaui sanctum hoc concilium secundùm eius preces, mittens etiàm scripta ad eum, vt adesset in hoc sancto concilio. Relege itaquè à me ad eum factam epistolam. Et ea iam lecta iterùm, Domnus episcopus dixit: Lege etiàm synodicas literas ad eum factas. Quibus lectis, Domnus episcopus dixit: Quæ sunt sup hęc ex non scripto dictã à reuerend. episcopo Athanasio? Et iterùm Domnus episcopus dixit: Lege & quam habeo conscriptam epistolam sancto concilio. Qua epistola iam lecta, Tacianus diaconus dixit: Habeo & epistolas reuerendorum episcoporum domini Ibæ, & domini Andreæ, quas miserunt, euocati à tua sanctitate, & occurrere non valentes. Domnus episcopus dixit: Lege & eas per ordinem. Et his quoquè epi-

Marginal notes: * nec ab episcopatu, sicut ipse docuit, non à clericis est expulsus. — * puerilitas — * Hæc eadẽ & nos cognouimus, quia mentit' est reuer. eps Athanasi', & certus — * Anasarthæ

epistolis lectis, Tacian⁹ diaconus dixit: Alios libellos obtulit sancto concilio reueren. subdiaconus Philippus sanctæ Dei Parensis ecclesię. Et si iubet vestra sanctitas, hos quoquè relego. Domnus episcopus dixit: Lege. Cumque fuissent lecti libelli, Theodorus episcopus Damasci, dixit: Ea quę posita sunt in libellis, solus nôsti, an & alij simul sciunt? Philippus subdiaconus dixit: Nouit hæc etiàm reuerend. presbyter ex œconomo Fronton. Domnus episcopus dixit: Dicat reueré. Fronton, quid de hac causa nouit. Qui cùm dixisset, Domnus episcopus dixit: Hæc* dominica quæ est? Theodorus reuerend. episc. Damasci, dixit: Quis scit hæc? Fronton dixit: Theodorus diaconus qui commanebat cũ ipso reuerend. episcopo Athanasio. Quo vocato, Theodorus episcopus dixit: Quid nôsti in causa columnarum argẽtearum? Si verè conscius *erat illo tempore reueren. episcopo Athanasio? Et cũ hic dixisset, Domn⁹ episcop⁹ dixit: Dicant etiàm isti, quorũ memoriam fecit Frõton presbyter, quid nouerunt. Theodorus episcop⁹ dixit: Si hîc sunt, quorum memoriam fecit reuerendus Maris presbyter, & ipsi, quæ nouerunt, propria voce testentur. Tacianus diaconus dixit: Adstant Maris & Theophilus diacones. Theodorus episcopus dixit: Quid nôstis in causa? Qui postquàm libellorum meminerãt, Domnus episcop⁹ dixit: Lege eos. At lectis iam libellis, Theodorus episcopus dixit: Nunquid non sufficient nobis, quæ iam dicta sunt, atque deposita, scandalis complere oĩm aures? Domnus episcopus dixit: Quid perspicit vestra sancta synodus fieri oportere? Theodorus episcopus dixit: Si opinionis suæ curam habuisset Athanasius reuerendus episcopus, non declinâsset examinationem criminum sibimet illatorum, & quod maius est, audientiam delegatam à beatæ memoriæ Panolbio, qui fuit Hierapolitanus episcopus, & eius amicus, & circa eum valdè fauorabilis, sicut ipse Athanasius proprijs literis sæpiùs intimauit. A quo tertiò ad audientiam euocatus, non obediuit, sed etiàm tertiò episcopatum Pari ex scripto repudiauit per ea, quæ ad beatæ memoriæ Panolbium scripsit, in quibus etiàm rogauit, dicẽs à se silentium complectendum. Sed hoc nõ fecit, sed lõga itinera aggressus, turbauit auditus sanctissimorum & Deo amãtiss. archiepiscoporum, id est, domini Procli & domini Cyrilli, nihil verum memoratos sanctiss. viros edocens, sed etiàm posteà sæpiùs euocatus, tam à sanctiss. patre nostro & archiepiscopo, Dõno Antiocheno scilicet, quàm à præsenti concilio, quatenùs semetipsum à criminibus sibi illatis exueret, venire non voluit. *Quid ergò ecclesiasticis sanctionib⁹ placet eum, qui pro quibusdam rebus incõgruis euocatus, & tertiò euocatus non venit, cadere honore, quem habet. Videtur autem memoratus Athanasius non solùm tertiò euocatus, sed etiàm frequenter, & non obediens, neque illatis volẽs criminibus respõdere. Huius rei gratia, alienum eum à sacerdotio secundùm ecclesiasticas leges esse decerno, & oportere Deo amantissimum episcopum Hierapolitanorum, dominum Ioãnem feliciter episcopum, in ecclesia Parenorum regulariter ordinare, vt tandèm aliquãdò in pacifica quiete eadem ciuitas constituatur, libera à fluctuatione atque tumultu, duorum annorum tempore in ea machinato. Valerius episcopus Anazarbi, dixit: Quoniam dudùm videtur examinationem causę repudiâsse prædictus Athanasius, & declinãdo iudicium beatæ memorię Panolbij, insupèr etiàm & eius successoris metropolitæ, & nunc etiàm regulariter euocatus à communi patre & archiepiscopo Dõno, & sancto cõcilio, similiter examinationem fugit frequẽter differendo, certus est, quoniam debet adiudicari. Igitur extraneum eum & ego à sacerdotio iudicaui, & ab episcopi dignitate, & debet ab omnibus illic ordinari alter episcopus, tanquàm hoc semèl alienato, quatenùs vel nũc desinat esse sinè patre (quod violenter sustinuit) orbata Parenorum ciuitatis ecclesia. Timotheus reueréd. episcopus Dolychis, dixit: Recta & iusta prolata est sententia à congregato hîc sancto concilio aduersùs prædictum Athanasium. Nam totiès cõsequẽter & regulariter euocatus à metropolita suo beatæ memoriæ Panolbio, & DEO amantissimo & sanctiss. episcopo Ioãne metropolita nostro, & à præsenti sancto concilio, sed & etiã à sanctissimo & Deo anantissimo episcopo Domno, & non obaudiens, diuersis verò dilationibus vsus, sibimet omnẽ sacerdotij priuationem ascribat. Igitur & ego consentio ijs, quæ regulariter & legitimè sunt decreta à vestro sancto concilio. Et supplico, vt Parenorum sanctissimæ ecclesiæ ordinetur episcopus, vt & nos, & eadem sanctissima ecclesia contritione & miseria liberemur. Maras episcopus * Anasarthæ, dixit: His eisdem & ego consentio, & alienum esse decerno ab honore episcopatûs Athanasiũ, qui Pari fuit episcopus, quoniam sæpè vocatus non obediuit. Et supplico, vt velociter in Parenorum ecclesia ordinetur episcopus. Pompeianus episcopus Emisæ, dixit: His, quę regulariter & ecclesiasticè definita sunt à sanctiss. & Deo amantissimis metropolitis Theodoro & Valerio & ego consentio, quæ vtiquè iustè ab eis decreta sunt, approbans. Et ego Athanasium, qui Pari fuit episcopus, ab episcopatu omnimodis alienum, & ab honore pontificatûs decerno. Et rogo alium episc. pro eo constitui in eadem ciuitate, vt vel nunc à tumultu & seditióibus eadem Parenorum sancta Dei ecclesia liberetur.

Iamblicus epis. Chalcidis dixit: Simul decerno

Marginal notes: *eras; *Vndè

cerno & ego ea, quæ regulariter & legitimè constituta sunt à Deo amantissimo & sanctissimo episc.id est, Theodoro & Valerio metropolitis de Athanasio, qui quondàm Parenorum fuit episcopus. Vndè & ego rogo sanctissimú Ioánem episc. huius pridèm metropolitá, isto secundùm vestram approbationem alieno ab episcopatu facto, alium pontificem constituere sanctiss. Parenorum ecclesiæ. Vranius episcopus *Hymerorum, dixit: Athanasium episc.euocatum, vt satisfaceret de illatis sibi maximis nefarijsq; criminibus,& non obedientem citationi canonicę Deo amantiss.& sanctiss. archiepiscopi nostri Domni, & pŕsentis sancti magniq; cócilij,quoniam conscientia mala videtur alligatus,hunc & ego decerno indignum,& extraneum omni ecclesiastico ministerio, episcopiq; vocabulo. Damianus Sidonis episc. dixit:Oportebat Athanasium, qui Parenorum ecclesię fuit episc. in quibusdam criminibus accusatum,& euocatum à beatiss. Panolbio suo tunc metropolita, vt curam eius habenti,obaudire,& suis allegationibus vti: & hoc quidem non fecit, sed per longa itinera profectus est, molestus existens auribus Deo amantiss.episcoporum Procli & Cyrilli,& deferens literas, quarú gratia & iterùm euocatus est à sanctissimo archiepiscopo nostro Domno & à sancto concilio,& obaudire contempsit. Hoc ergò non faciente eo, & ego decerno alienum eum existere à dignitate pontificatûs,& oportere amantiss.Ioannem episc. Hierapolitanorum metropolis, episc. consecrare pro eo Parenorum ecclesiæ.Polychronius episc. Epiphanię secundæ Ciliciæ,dixit:Luctûs & gemitûs causa nobis effectus est Athanasius quondàm Parenorú episc. Diuersis enim criminibus accusatus, iudicium declinauit,tertiò euocatus à beatę memoriæ Panolbio Hierapolitanorum episcopo,cùm vtiq; eius amicus existeret, sicut ipse in repudij sui literis declarauit, & nunc quidem sæpiùs à Deo amantiss.& sanctiss.archiepiscopo Domno,& hoc congregato cócilio,obedire citationi nó voluit,sed pmansit multo tempore illudens, & fallens ecclesiasticas sanctiones.Huius itaq; rei gratia,semetipsum omni pontificatûs ministerio denudauit,episcopiq; vocabulo,& sit quoquè depositus etiàm meo decreto, & ordinabit alter epis.sanctæ Parensi ecclesiæ, qui possit soluere malorum calamitatem. Theoctistus episc.Beroæ,dixit,Cósentio his,quæ benè & regulariter definita sunt à sancto concilio, quatenùs alienus sit ab honore pontificatûs Athanasius,qui*Paros fuit episcopus.Et decerno,vt pro eo Parenorú sanctiss.Dei ecclesiæ ordinetur epis.Beneti⁹ epis. Bybli dixit: His quæ regulariter à sancto cócilio sunt plata,consentio etiàm ipse, iudicans Athanasium Pari quondàm epis.alienum esse à pontificatu,& oportere pro eo pontificem ecclesiæ Dei constitui.Gerontius episc.Seleuciæ dixit: Quoniam sæpè vocatus Athanasius *Paros quondàm episcopus, & à metropolita suo beatæ memoriæ Panolbio, & à Ioanne Hierapolitanorú metropolitano episcopo,& ab archiepiscopo nostro Domno, sed & à præsenti sancto concilio,non affuit, húc & ego alienum esse decerno secundùm ecclesiasticas sanctiones ab episcopatu. Et rogo velociter episcopú ordinari pro eo sanctissimæ Parenorum ecclesiæ.Stephanus episcop⁹ Epiphanię,dixit:In maximis criminibus accusatus Athanasius Parenorum quondàm episcopus,& sæpiùs euocatus, & nec semel obaudiens,sed longa itinera eligens proficisci, & molestus existere auribus Deo amantiss.episcoporú Procli & Cyrilli, & propterea rursùs ab exarcho Orientalis diœcesis euocatus,& à congregato sancto cócilio,& neq; sic obaudiens,dignus est expelli à pontificatu, alio pro eo prædictæ ecclesiæ constituto pontifice.Ioseph episcopus Iuliopolis,dixit: Oportebat quidem occurrere Athanasium Parenorum ecclesię quondàm episcopum,& ab illatis sibi criminibus semetipsum exuere. Sed quoniam sæpiùs euocatus, hoc non fecit,sanctum pręsensq; concilium in eum sententiá ptulit secúdùm ecclesiasticas sanctiones. vndè & ego cósentio omibus,quæ ab eis legaliter definita sunt,iudicans alienum eum esse à pontificatu,oportere autem alium pro eo pontificem Parenorum sanctæ Dei ecclesię ordinari. Phosphorus episcopus Orthosiadis,dixit:Consentio & ego his,quæ regulariter definita sunt à sancto concilio, alienú esse iudicans ab episcopatu prędictum Athanasium.Rogo autem,& vnà decerno, alium pro eo Parenorum sanctissimę Dei ecclesiæ ordinari pontificem.Thomas episcopus Mopsuestiæ,dixit: Accusatoribus Athanasij frequenter olim beatæ memoriæ Panolbio, qui metropolis fuit episcopus,& sanctiss.archiepiscopo nostro Domno, & nunc etiàm sancto concilio,molestis existentibus,& vocationibus sępè factis,vt accusatorum examinatio proueniret,non occurrés Athanasius, semetipsum extraneum ab efficacia pontificatûs effecit. Vndè post sententiam sancti concilij, necessariè Parenorú sanctiss. Dei ecclesia,tanto tempore sinè pręsule manens,suscipiat pontificem à sanctiss. metropolita, & religiosiss. episcopis prouinciæ regulariter ordinatum. Paulus episcopus Ptolemaidæ, dixit: Consentio his, quæ decreta sunt ab hoc sancto cócilio, & alienú ab episcopatu iudico prędictú Athanasiú,atq; decerno p eo velociter Parenorum sanctæ Dei ecclesiæ ordinandú episcopú. Paul⁹ episcop⁹ Antaradeń, dixit: His quæ ecclesiasticè & regulariter à sancto concilio sunt decreta, particeps sum, alienú iudicás ab honore episcopatûs Athanasium Parenorum quondàm epis. & decerno alium pro eo celeriùs eidem sanctiss. Dei eccle-

*Himerorú

*Pari

ecclesiæ constituendum episc. Maras episco. Vrimorum, dixit: Et ego hæc ipsa constituo, & alienum iudico ab honore pontificatûs Athanasium Parenorum quondàm episcop. quoniam sæpiùs euocatus non obaudiuit, & decerno alium pro eo Parenorum sanctę Dei ecclesiæ ordinari debere. Baranis * Alexandriæ epis. dixit: His, quæ regulariter definita sunt à Deo amantiss. episc. consona loquor & ego, alienum iudicans ab omni pontificatûs honore & dignitate episcopatûs eundem Athanasium, & decerno alium pro eo Parenorum sanctæ Dei ecclesiæ constituendum. Epiphanius Epis. * Archæ, dixit: His quæ benè & regulariter à sancto concilio sunt decreta, consentio & ipse, alienum iudicans ab honore pontificatûs Athanasium Parenorũ quondàm episc. & decerno celeriter aliũ cõstitui eidem Parenorũ ecclesiæ, qui eam possit pro Dei voluntate gubernare. Iordanus episcopus Abilæ, dixit: His, quæ secundùm ecclesiasticos canones à sancto concilio benè sunt ꝓlata, consentio, alienum iudicans ab honore pontificatûs Athanasium Parenorũ quondàm episc. & decerno alium pro eo Parenorum sanctæ Dei ecclesiæ ordinandum. Ioannes episc. Theodosiupolis, dixit: Consentio & ego ipse, quæ canonicè & legaliter definita sunt à sancto concilio, & alienum ab episcopatu iudico Athanasium, approbans alterum pontificem constituendum ecclesię Parenorum. Daniel epis. Carrheñ, dixit: Cõsentio omnibus his, quæ regulariter sancto cõcilio placuerunt, & alienum iudico Athanasium ab episcopatu, approbans alterum ꝓ eo Parenorum ciuitati ordinandum episcopum. Sophronius episc. Constantię, dixit: Ea quæ regulariter atq; legaliter à sancto concilio definita sunt, & ipse sequens, alienum iudico Athanasium ab episcopatu, approbans alterum pro eo Parenorum sanctæ DEI ecclesiæ constituendum episcopum. Sabas episcopus Palti, dixit: Consentio & ego omnibus quæ dicta sunt, & vnà decerno cum sancto concilio, alienum iudicans esse ab honore pontificatûs Athanasium, quoniã euocatus ab omni sua prouincia, suisque metropolitis, & sanctissimo patre nostro atque doctore, & ab omni sancto concilio, nõ obediuit. Approbo autem, quatenùs pro eo Parenorum sanctæ Dei ecclesiæ alter ordinetur episcopus. Domnus Antiochię episcopus dixit: Mei quidem voti non fuit, talem aduersùs episcopum proferre sententiam. Quia verò sancto concilio dignè complacuit, alienum existere Athanasium secundùm ecclesiasticas sanctiones ab episcopatu, tanquàm sæpiùs quidem, & in multis magnisq; criminibus accusatum, semper verò iudicium & examinationem negocij fugientem, confirmo hæc etiàm ego, & in his quæ omnibus communiter placuerunt, concors existo, iudicans eum alienum esse à pontificatu. Et ꝓcipio Deo amantissimo episcopo Ioanni, & ipsis prouinciæ religiosiss. epis. alium pro eo Parenorum sanctæ Dei ecclesiæ episcopum ordinare. Et subscriptiones ꝓdictorum episc.

* Alexãdriæ

* Arcæ

Gloriosissimi iudices dixerunt: Si qui eorum, qui tunc cũ Domno deposuerũt Athanasium reuerend. episcopum, assident sancto concilio, in medium transeant. Et transeuntibus in medio, Theodoro reuerend. episco. Damasci, Theoctisto reuerend. episc. Berœæ, Gerontio reuerend. epis. Seleucię, Damiano reuerend. epis. Sidonis, Ioseph reueren. episc. Heliopolis, Saba reuerendo episcopo Palti, Sophronio reuerend. episc. Constantię, Gloriosiss. iudices dixerũt: Dicant reu. & sanctiss. epis. ꝓ qua culpa tũc Athanasiũ reuerẽ. deposuerunt de episcopatu. Theodorus reuerẽd. episc. Damasci dixit: Clerici Parenorum Ecclesię accusationes obtulerunt aduersùs eũ, & euocatus, non affuit, dicens, quosdam se inimicos habere, & secundò euocatus, nõ affuit. Dum verò tres euocationes in eum factæ fuissent, & venire recusasset, secũdùm canones aduersùs eum depositionis eius prolata sententia est. Theoctistus reuerendus epis. Berœæ, dixit: Euocatus religiosissimus episcopus Athanasius à concilio Antiochiæ congregato tertiò, non affuit: & ideò quòd non affuit, adiudicatus est. Gerontius reuerend. episcop. Seleucię Syrię, dixit: Nos deposuimus eum, quoniã regulariter euocatus tertiò, non occurrit, & secundùm regulas depositus est ab omnibus, qui tunc conuenerunt. Grauia enim q̃dam posita erant in libellis, aduersùs eum ꝓlatis, & euocatus regulariter obaudire cõtempsit. Damianus reuerẽ. episc. Sidonis, dixit: Euocatus Athanasius reuerend. epis. à sancto concilio Antiochię cõgregato tertiò, non obaudiuit. Et secundùm regulas ab omnibus, qui tunc conuenerunt, condemnatus est. Ioseph reueren. epis. Heliopolis, dixit: Euocatus à sancto concilio Antiochię congregato in auditorio & semèl, & secundò, & tertiò reuerẽd. Athanasius, & nõ adueniens, damnationi submissus est. Sabas reuerẽd. episc. Palti, dixit: Aderam in iudicio. Detulerat Athanasius sacram, vt non sederet neq; dominus Theodoret' in causa, neq; Ioannes metropolita. Sedebant ambo in causa. Dicebã ad eos: Quia si iudices estis, audite negocium. Si verò nõ subscribitis, egredimini simpliciter. Et contentione facta, subscribere noluerunt. Ad vltimum euocatus est tertiò, & non venit. Et proptereà deposuimus eum. Sophronius reuerendus episcopus Constantiæ, dixit: Nihil discussum est eorũ, quæ aduersùs eum erant, & in præsentia eius per probationem nihil examinatum est. Sed ex vna parte accusauerunt illi. Nos autem non credidimus vni parti, quoniam accusatores, quęcunq; volunt, dicunt, nec omninò oportet accusatoribus credi. Euocatus est autem propter hæc semèl. Dixit causam,

sam, pro qua non adesset, quosdam se inimicos habere in synodo, quæ posita est in gestis. Iterùm secúdò euocatus est. Rursùs tertiò euocatus est. Cùm autem non obaudisset tertiò, deponens eum ꝓlata sententia est. Gloriosiss. iudices dixerunt: Dicat Athanasius reueréd. epis. cur, tertiò euocatus à sancto Antiocheno concilio, non occurrit, vt proprijs allegationibus vteretur. Athanasi⁹ reuerend. episc. dixit: Quoniã inimicus meus erat ipse, qui iudicabat, Antiochenus. Et rogo, hæc relegi, & veritaté ꝓbari. Abièrunt tredecim clerici, & ipsi decreuerunt nolentes. Gloriosiss. iudices dixerunt: Sauinianus reuerend. episc. quoniam post depositióem Athanasij reuerendi ordinatus est à prouinciali concilio, in Parenorum ciuitatis episcopatu (sicut nos perspicimus) manere debet. Neq; enim ex vna parte remotus, iustũ est, vt ꝓiudicium patiatur: quoniam neq; vocatus est, neque contradictio ei seruata est. Athanasius verò depositus, tanquàm euocationibus non obaudiés, posteà verò ex vna parte à Dioscoro episcopatũ obtinere iussus, interim (sicut perspicimus) debet quiescere. Causas verò illatas ei, examinãdas esse decernimus apud sanctissimum episc. Antiochiæ Maximum, & cócilium quod cũ eo est: ità tamen, vt intra octo menses, à ꝑsenti die numerãdos, examinatio fiat eorum, qui dudùm accusationem aduersùs eum proposuerunt. Aut si alter contra eum quilibet de his ipsis instare voluerit, & si quidem conuictus fuerit omnia præsumpsisse, quæ ei criminaliter seu pecunialiter sunt illata, & gestis inserta, aut vnum eorum, quod damnatione sit dignum, nó solùm eum alienum esse ab ipso episcopatu, sed etiàm legibus publicis esse subdendum. Si verò intra hoc tempus non agatur aduersùs eum, neq; conuincatur, (sicut prędictum est) Athanasius quidem episcopatum eiusdem recipiat ciuitatis ecclesiæ per sanctissimum episcopum Antiochiæ Maximum: Sauinianus verò reuerend. episc. & dignitaté episcopatûs habeat, & substitutus sit, & pascatur, donèc reuerend. episc. Antiochenorum Maximus, cum secundùm virtutem Parenorum sanctiss. disponat ecclesiæ. Hæc audiens sanctiss. synodus, dicat, si ea, quæ sunt ordinata, decernit, aut aliud quid disponit. Maximus reueren. episc. Antiochię, dixit: Hoc nihil iustius. Cyrus reueré. episc. Anazarbi, dixit: De⁹ p vos locutus est. Sãcta synodus dixit: Nihil iustius, nihil integrius. Hæc iusta sententia. Quæ disposita sunt, effectui mancipent, quia cum Deo vos iudicatis. Gloriosiss. iudices dixerunt: Eaq; à nobis quidé approbata sunt, disposita verò à sancto concilio, firma consistant.

CHALCEDONENSIS CONCILII ACTIO XV. CANONES SYNODI EIVS COMPLECTENS.

EDITIO PRIMA.

De Canonibus vniuscuiusque Concilij.

25. q. 1. à sanctis patrib⁹ — Regulas sanctorum patrum, per singula nunc vsquè concilia constitutas, propriũ robur obtinere decreuimus.

Quòd non oporteat episcopos, aut quemlibet ex clero, per pecunias ordinari.

*pecuniam 1. q. 1. Si quis episcopus p pecuniam — 2 Si quis episcop⁹ per *pecunias fecerit ordinatióem, & sub precio redegerit gratiam, quæ non potest vendi, ordinaueritq́ue per pecunias episcopũ, aut chorepiscopũ, aut presbyterũ, aut diaconũ, vel quemlibet ex his, qui cónumerantur in clero, aut ꝓmouerit per pecunias dispésatorem, aut defensorem, vel mansionarium, vel quenquã omninò qui subiectus est regulæ, pro suo turpissimo lucri cómodo, *is, qui hoc attentasse probatus fuerit, ꝓprij gradûs periculo subiacebit. Et qui ordinat⁹ est, nihil ex hac ordinatióe vel ꝓmo- ti-

(*is, cui hoc attẽtãti ꝓbatum)

EDITIO II.

De seruandis canonibus synodorum.

Regulas, sanctis patrib⁹ in vnaquaque synodo vsque nunc prolatas, teneri statuimus.

Quòd præmio vel pecunia non ordinentur episcopi.

2 Si quis episcoporum, accepta pecunia, ordinatióem fecerit, & sub precium deduxerit impreciabilem gratiã, atq; ordinauerit per pecunias episcopum, siue chorepiscopum, siue presbyterum, siue diaconum, aut quemcunque aliũ, qui connumeratur inter clericos, aut accepta pecũia, ordinauerit œconomum, id est, defensorem, siue paramonariũ: quicunq; ergò hæc meditatus fuerit, si cóuictus fuerit, ipse quidem subeat gradûs sui periculũ: & q sic ordinatus fuerit, nullum habeat fructũ ex huiusmodi & creatióe probrosa & mer-

Canones Synodi Chalcedonensis, interprete Gentiano Herueto.

CANON I. Qui à sanctis patribus in vnaquaq; synodo hucusq; expositi sunt, obseruari canones æquum censuimus.

CANON 2. Si quis episcopus propter pecunias ordinationem fecerit, & nó venalem gratiam in venditionem deduxerit, & propter pecunias ordinauerit episcopum, vel chorepiscopum, vel presbyterum, vel diaconum, vel aliquem, eorum qui in clero annumerantur, vel propter pecunias promouerit œconomũ, vel defensorem, vel paramonarium, vel omninò aliquem ex canone, turpis quęstûs gratia, qui hoc tentâsse conuictus fuerit, de proprio gradu in periculum veniat: & q est ordinatus, ex ordinatióe vel promotione, quæ instàr mer-

tione, q̃ est p negociationem facta, pficiat, sed sit alien* à dignitate vel solicitudine, *quã pecunijs acqsiuit. Si qs verò mediator tam turpibus & nefandis datis vel acceptis extiterit, & ipse, si quidẽ clericus fuerit, pprio gradu decidat: si verò laicus aut monachus, anathematizetur.

*ab ea

*quæsiuit

Quòd non oporteat, episcopos, clericos & monachos prædia aliena conducere.

86. Peruenit ad sanctam.

3 Peruenit ad sanctam synodum, q̃ quidã, qui in clero videntur allecti, pter lucra turpia conductores alienarũ possessionum fiãt, & secularia negocia sub cura sua suscipiãt, Dei quidem ministerium paruipendentes, secularium verò discurrentes domos, & propter auaritiam, patrimoniorum solicitudinem sumentes. Decreuit itaq; sanctum hoc magnumq; concilium, nullum deinceps, non episcopum, nõ clericum, vel monachum, aut possessiones conducere, aut negocijs secularibus se miscere, præter pupillorũ (si fortè leges imponant) inexcusabilem curã, aut ciuitatis episcopus ecclesiasticarũ rerum solicitudinẽ habere præcipiat, aut orphanorum & viduarũ, earumq; quæ sine vlla *puisiõe sunt, personarum, quæ maximè ecclesiastico indigent adiutorio, & propter timorem Dñi causa deposcat. Si quis autẽ decætero transgredi statuta tentauerit, q̃ est huiusmodi, ecclesiasticis increpatiõibus subiacebit.

*defensione

De honore monachis competente, & vt nullus eorum tentet ecclesiastica aut secularia inquietare negocia, nec alienum seruũ præter conscientiam domini eius suscipere.

16. q. 1. qui verè pureq;

18. q. 2. Quidam monachoum habitu.

4 Qui verè & syncerè singularem sectantur vitam, cõpetenter honorentur. Quoniam verò quidam vtẽtes habitu* monachali, ecclesiastica negocia ciuiliaq; conturbant, circũeuntes indifferenter vrbes, necnõ & monasteria sibi instituere tentantes, placuit, nullũ qdem vsquàm ædificare, aut cõstituere mo-

 na

mercimonio, sed sit alienus & dignitatis & solicitudinis eius, quam per pecunias introiuit. Sed & ille, qui instãs tam turpibus & illicitis datis, intercessor apparuit, si quidẽ clericus fuerit, de pprio decidat gradu: si verò laic* siue monachus fuerit, anathema sit.

Episcopi, Clerici, & monachi seculares curas postponant.

3 Peruenit in sanctam synodum, quia de his, qui in clero connumerantur, quidam pter turpis lucri gratiã, alienarum possessionũ conductiões & causas seculares suscipiunt: & seipsos quidem à ministerijs sanctis per desidiam separant, et ad domos autem seculariũ concurrunt, & substantiarum eorum gubernationes auaritiæ causa suscipiũt. Decreuit ergò sancta & magna synodus, neminem deinceps eorũ, hoc est, episcopũ, siue clericum, aut monachũ, cõducere possessiones, aut misceri secularibus procurationib*, nisi fortè q̃ legib* ad minorũ tutelas ætatũ, siue curationes inexcusabiles attrahũtur, aut cui ipsi* ciuitatis episcopus ecclesiasticarũ rerũ cõmiserit gubernacula, vel orphanorum, aut viduarũ, quæ indefensæ sunt, aut earũ personarũ, quæ maxiè ecclesiastico indigẽt adminiculo, propter timorem Dei. Si quis verò transgressus fuerit statuta, correptioni ecclesiasticæ subiacet.

Absque voluntate episcopi nec monasterium, nec oratorium quis facere præsumat, & de monachis.

4 Qui verè & purè solitariam eligunt vitã, digni sunt conuenienti honore. Quia tamen quidam monachi habitu vtentes, res communes disturbant, indifferenter ciuitates circumeuntes, necnõ & monasteria per seipsos ppria psumptione cõtentant: placuit, neminem aut ædificare, aut constituere mona-ste-

mercatorum venundat, nihil iuuetur: sed sit à dignitate vel curatione alienus, quam pecunijs adeptus est. Si quis autem sequester & intercessor adeò turpibus & nefarijs lucris apparuerit, hic quoq; si sit quidem clericus, proprio gradu excidat: sit sit aũt laic* vel monach*, anathematizet.

Peruenit ad sanctam synodum, quòd eorũ qui in clerum cooptati sunt, quidam propter turpe lucrum alienas possessiones conducũt, & secularia negocia exercent, diuinum mysterium negligentes, secularium verò domos subeuntes, & eorum facultatum tractationem ac curationem propter auaritiam suscipientes. Definijt ergò sancta Synodus, neminem deinceps nec episcopum, nec clericum, nec monachum vel possessiones conducere, vel secularibus possessiõum administratiõibus seipsum ingere: nisi vtiq; ex lege ad inexcusabilem impuberum tutelam vocetur, vel ciuitatis episcopus eum rerum ecclesiasticarum curam gerere pmittat, vel orphanorum, vel viduarum, quibus prouideri non potest, & psonarũ q̃ ecclesiastico auxilio maximè indigent propter timorẽ Domini. Si quis autem quæ statuta sunt, deinceps transgredi aggressus fuerit, is pœnis ecclesiasticis subijciatur. CANON 3.

Qui verè & syncerè monasticam vitam aggrediuntur, digni cõuenienti honore habeantur. Quoniam autẽ nõnulli monachio ptextu vtentes, & ecclesias & negocia ciuilia perturbãt, temerè & citra vllam discriminis rationẽ in vrbibus circuncursantes, quinetiã monasteria sibi cõstjtuere studentes, visum est, nul- CANON 4.

nasteriũ, vel oratorij domũ, præter conscientiam ciuitatis Episcopi. Monachos verò per vnamquanque ciuitatem, aut regionem subiectos esse Episcopo, & quietem diligere, & intentos esse tátummodò ieiunio & orationi, in locis, in quibus renunciauerunt seculo, permanentes, nec ecclesiasticis verò nec secularibus negocijs communicent, vel in aliquo sint molesti, propria monasteria deserétes: nisi fortè his præcipiatur, propter opus necessarium ab Episcopo ciuitatis. Nullũ verò recipere in monasterijs seruũ, vt sit cum eis monachi obtentu præter sui domini conscientiã. trãsgredientem verò hanc definitionem nostram, excommunicatum esse decreuimus, nè nomẽ Dei blasphemetur. Veruntamen Episcopũ conuenit ciuitatis, competẽtem monasteriorum prouidentiam gerere.

Sẽtẽtialiter 2.q.7. Nullus monach. Et 16. q.1. q verè pureq; 16.q.1. qui verè pureq;

steria, aut oratorij domum, sinè conscientia ipsius ciuitatis episcopi. Eos verò, qui per singulas ciuitates seu possessiones in monasterijs sunt, subiectos esse debere episcopo, & quieti operam dare, atque obseruare ieiunia & orationes, in locis, in quibus semèl Deo se deuouerunt, permanentes: & neq; communicare ecclesiasticis, neq; seculares aliquas tractare actiones, relinquẽtes propria monasteria: nisi fortè iubeãtur, propter vrgentes necessitates, ab ipsius ciuitatis episcopo. Et neminem seruorũ suscipi in monasterium, vt sit cum eis monachus, nisi cum domini proprij * cõsciẽtia. Prætereuntem verò hæc, decreuimus extra communionem esse, nè nomen Domini blasphemetur. Conuenit verò ciuitatis episcopo, curam solicitudinemq; necessariam monasterijs exhibere.

nullum vsquàm ædificare, nec construere posse monasterium, vel oratoriam domum pręter sententiam ipsius ciuitatis Episcopi: monachos autem, qui sunt in vnaquaque regione & ciuitate, episcopo subiectos esse, & quietem amplecti, & soli ieiunio & orationi vacare, in quibus ordinati sunt locis fortiter perseuerantes, nec Ecclesiasticis nec secularibus negocijs se ingerere vel communicare, propria relinquentes Monasteria, nisi quandoquè à ciuitatis Episcopo eis permissum fuerit. Nullum autem in monasterijs seruum recipi ad hoc vt sit monachus, præter voluntatem sui domini. Eum autem, qui hanc nostram definitionem transgreditur, definijmus esse excommunicatum, nè nomen Dei blasphemetur. Ciuitatis autem episcopum oportet eam, quam par est, monasteriorum curam gerere.

Non transmigrandum de ciuitate ad ciuitatem.

7. q. 1. Propter eos. Niceni cõ. cap. 15.

5 De his, qui transmigrant de ciuitate in ciuitatem, episcopis aut clericis placuit, vt canones, qui de hac re à sanctis patribus statuti sunt, habeant propriam firmitatem.

De his, qui de ciuitate in ciuitatem vadunt.

5 Propter eos episcopos siue clericos, qui de ciuitate ad ciuitatem transeunt, placuit, definitiones datas à sanctis patribus, habere propriam firmitatem.

CANON 5. De episcopis vel clericis, qui à ciuitate in ciuitatem transeunt, placuit eos, qui editi sunt à sanctis patribus, canones vires obtinere.

Quòd non oporteat absolutè quoslibet ordinari.

*id est, sinè titulo. Dist. 70. Neminẽ absol.

6 Nullum * absolutè ordinari debere presbyterum aut diaconum, nec quemlibet in gradu ecclesiastico, nisi specialiter ecclesiæ, ciuitatis, aut possessionis, aut martyrij, aut monasterij, qui ordinandus est, pronuncietur. Qui verò absolutè ordinantur, decreuit sancta synodus, irritam haberi huiuscemodi manûs impositionem, & nusquàm posse ministrare, ad ordinantis iniuriam.

Vt in publicis locis fiat ordinatio.

6 Neminem absolutè ordinari presbyterum, vel diaconum, vel quemlibet in ecclesiastica ordinatione constitutum, nisi manifestè in Ecclesia ciuitatis, siue possessionis, aut in martyrio, aut in monasterio, qui ordinatur, mereatur ordinationis publicatæ vocabulum. Eorum verò, qui absolutè ordinantur, decreuit sancta synodus, vacuam haberi manûs impositionem, & nullum eius tale factum valere, ad iniuriã ipsius qui eum ordinauit.

CANON 6. Nullum absolutè ordinari, nec presbyterum, nec diaconum, nec omninò aliquem eorum qui sunt in ordine ecclesiastico, nisi specialiter in Ecclesia ciuitatis vel pagi, vel martyrio, vel monasterio is qui ordinatur, designetur. Eos autem, qui absolutè ordinantur, decreuit sancta synodus irritam ac inualidam habere eiusmodi manuum impositionem, & nusquàm exercere ac operari posse ad eius qui ordinauit, iniuriam.

De clericis & monachis, non manentibus in suo proposito.

20. q. 3. Eos qui semèl

7 Qui semèl in clero deputati sunt, aut monachorũ vitam expetiuerunt, statuimus, neq; ad malitiã neq; ad digni-

Vt monachi ad militiam non redeant.

7 Eos, qui semèl in clero taxati fuerint, siue in monasterijs deputati, decreuimus neque ad militiam, neque ad hono-

CANON 7. Eos qui in clero semèl ordinati sunt, & itidèm monachos, statuimus nec ad militarem expeditionem, nec ad secu-

dignitatem aliquam venire mundanam. Aut hoc tentantes, & non agentes pœnitentiam, quo minùs redeant ad hoc, quod propter Deum primitus elegerunt, anathematizari.

*voluerint
* anathema esse.

honores seculares venire: Eos autem, qui hoc ausi fuerint facere, & non eius rei pœnitere *maluerint, vt ad hoc idẽ reuertantur, quod antè obtentu Dei proposuerunt sibi, *anathematizari.

secularem dignitatem posse venire. Qui autem hoc audent, & non pœnitentia ducti ad id reuertuntur, quod propter Deum priùs elegerant, anathematizari.

De clericis qui sunt in ptochodochijs, monasterijs, atq; martyrijs, quæ sub potestate episcoporum vniuscuiusque ciuitatis existunt.

Vt dispensatores pauperum, Episcopo suo obediant.

18 q. 2. quidam monachorũ habitu §. Item clerici in. Et §. Item clerici qui.

8 Clerici, qui præficiuntur ptochodochijs, qui ordinantur in monasterijs & Basilicis martyrum, sub episcoporum, qui in vnaquaque ciuitate sunt, secundùm sanctorum patrum traditiones potestate permaneãt, nec per contumaciam ab Episcopo suo dissiliant. Qui verò audent euertere huiuscemodi formam quocunque modo, nec proprio subijciũtur episcopo: si quidem clerici sunt, canonum * correptionibus subiacebunt: si verò laici vel monachi fuerint, communione priuentur.

*vltionibus
*excõmunicentur.

8 Clerici in ptochijs, & in monasterijs, aut martyrijs cõstituti, sub potestate sint ei[9], qui in ea est ciuitate episcopus secundùm traditionem sanctorum patrum, nec per præsumptionem recedant à suo episcopo. Eos verò, qui ausi fuerint rescindere huiusmodi institutionẽ quocunque modo, vel si noluerint subiacere proprio episcopo: si quidem fuerint clerici, pro personarũ ordinatione subiaceant condemnationibus canonum: si verò monachi seu Laici fuerint, * communione priuentur.

Clerici ptochotrophiorũ, monasteriorum & templorum martyrum, sub potestate episcoporum, qui sunt in vnaquaque ciuitate, ex sanctorum patrum traditione permaneant, & non perarrogantiam se à proprio episcopo, imperium eius detrectantes, subducant. Qui hanc autem constitutionem euertere ausi fuerint, si sint quidem clerici, canonum pœnis subijciantur: si autem Monachi vel Laici, sint excommunicati. CANON 8.

Quòd non oporteat, clericos habentes aduersùs inuicèm negocia, proprium Episcopum relinquere, & ad secularia iudicia conuolare.

Si clericus contra alium causam habeat, ante episcopum suum examinetur.

11. q. 1. Si clericus aduersus clericũ

9 Si quis clericus aduersùs clericum habet negocium, non deserat proprium episcopum, & ad secularia percurrat iudicia. Sed pri[9] actio ventiletur apud Episcopum proprium, vel certè concilio eiusdem episcopi, apud quos vtræq; partes voluerint, iudicium obtinebunt. Si quis autem præter hæc fecerit, canonicis correptionibus subiacebit. Quòd si clericus habet causam aduersùs episcopum proprium, vel aduersùs alterum, apud synodũ prouinciæ iudicetur. Quòd si aduersùs eiusdem prouinciæ metropolitanum episcopus vel clericus habet querelam, petat aut primatem diœceseos, aut sedem regiæ vrbis Cõstantinopolitanę, & apud *ipsam iudicetur.

*ipsum

9 Si clericus aduersùs clericum habeat negocium, nõ relinquat suum episcopum, & ad secularia iudicia non concurrat: sed priùs negocium agitetur apud propriũ episcopum, vel certè (si fuerit iudiciũ ipsius episcopi) apud arbitros, ex vtraq; parte electos, audiatur negocium. Si quis verò contra hæc fecerit, canonũ subiaceat correptionibus. Et si clericus aduersùs suum vel alium episcopum habeat causam, apud audientiam synodi prouinciæ eius conquiratur. Si verò contra ipsius prouinciæ metropolitanum episcopũ, episcopus siue clericus habeat controuersiã, pergat ad ipsius diœcesis primatem, aut certè ad Constantinopolitanæ regiæ ciuitatis sedem, vt eorum ibi proprium negocium exquiratur.

Si quis clericus habet cum clerico litem aut negocium, proprium Episcopum nè relinquat, & ad secularia iudicia nè excurrat: sed causam priùs apud proprium Episcopum agat, vel de episcopi sententia apud eos, quos vtraque pars elegerit, iudicium agitetur. Si quis autem præter hæc fecerit, canonicis pœnis subijciatur. Si clericus autem cum proprio vel etiàm alio Episcopo negocium aut litem habeat, à prouinciæ synodo iudicetur. Si autem cum ipsius prouinciæ metropolitano episcopus vel clericus controuersiam habeat, diœcesis exarchum adeat, vel imper. vrbis Constantinopolis thronum, & apud eum litiget. CANON 9.

Quòd non liceat clerico, in duarum ciuitatum ecclesijs ministrare.

Vt non liceat de alia ciuitate in aliam transmigrare.

22.q.2.cleri- cū in duarū

10 Non licet clericum conscribi in duabus simul ecclesijs, sed & in qua ab initio ordinatus est, non ad quam confugit, quasi ad potiorem ob inanis gloriæ cupiditatē. Hoc autem faciētes, reuocari debere ad suam ecclesiam, in qua primitùs ordinati sunt, & ibi tantummodò ministrare. Si verò iā quis translatus est ex alia in aliam ecclesiam, prioris ecclesiæ, vel martyriorū quæ sub ea sunt, aut ptochodochiorum, aut ptochiorum, aut xenodochiorum rebus in nullo communicet. Eos verò, qui ausi fuerint, post definitionem magnæ & vniuersalis huius synodi, quicquam ex his, quæ sunt prohibita, perpetrare: decreuit sancta synodus, à proprio huiuscemodi gradu recidere.

*debet reuocari ad suā ecclesiam.

21.q.2. Si quis iam translatus

10 Non licere clericum in Ecclesijs duarum ciuitatum ordinari, sed in ea, in qua ab initio ordinatus est, & cuius expetitio erat ante profugium. Et si propter vanæ gloriæ desiderium contigerit, vt post ad maiorem Ecclesiam cōfugerit, * eum indubitanter reuocari debere ad eam, in qua ab exordio ordinatus est, & ibi tantummodò ministrare. Si quis verò iā translatus est ab alia in aliam Ecclesiam, nihil habeat commune cum priore ecclesia, siue sub hac ecclesia constitutis martyrijs, siue in ptochijs, vel xenodochijs, aut eorum negocijs. Eos verò, qui ausi fuerint post ordinationem huius magnę vniuersalis synodi agere, q̄ prohibita sunt, statuit sancta synodus cadere de proprio gradu.

CANON 10. Non licere clerico in duarum ciuitatum ecclesijs eodem tempore in catalogum referri, & in ea, in qua à principio ordinatus est, & in ea, in quam tanquàm ad maiorem confugit propter inanis gloriæ cupiditatem. Eos autem qui hoc faciunt, propriç Ecclesiæ restitui, in qua ab initio ordinati sunt, vt illic solùm ministrent. Sed si iam quispiam ex alia in aliam Ecclesiam translatus est, nihil prioris ecclesiæ vel eorū quæ sub ea sunt martyriorum, vel ptochotrophiorum, vel xenodochiorum rebus communicare. Eos autem qui ausi fuerint post magnæ huius & vniuersalis synodi definitionem aliquid eorum, quæ sunt prohibita, facere, statuit sancta synodus eos proprio gradu excidere.

Quòd oporteat egenis epistolia tribui, honestiores autem commendatitijs literis approbari.

11 Omnes pauperes, & indigentes auxilio, cùm proficiscuntur, sub probatione epistolijs vel ecclesiasticis pacificis tantummodò commendari decreuimus, & non commendatitijs literis, propter quod commendatitias literas honoratioribus tantummodò præstare personis conueniat.

Egenis epistola tribui debet, honestioribus formata.

11 Omnes pauperes, & indigentes ecclesiasticis auxilijs, cùm proficiscuntur, sub probatione epistolij, siue pacificis, quæ dicuntur ecclesiasticæ, tantummodò commendari statuimus, & non commendatitijs epistolis: q̄a cōmendatitias epistolas quas dicimus, eos tantùm accipere conuenit, qui in opere sunt clariores.

CANON 11. Omnes pauperes, & qui auxilio indigēt, cum examinatione, cum epistolis seu pacificis ecclesiasticis solis viā ingredi statuimus, & non cū commendatitijs: quoniā literas commendatorias ijs solis personis, quæ sunt suspectæ, præberi oportet.

Vt nequaquàm in duos metropolitanos prouincia diuidatur.

Dist.41. Peruenit ad nos *sacram

12 Peruenit ad nos, q̄ quidam, præter ecclesiastica statuta facientes, conuolârunt ad potestates, & per pragmaticam formā in duo vnā prouinciam diuiserunt, ità vt ex hoc facto duo metropolitani esse videantur in vna prouincia. Statuit ergò sancta synodus, de reliquo nihil ab episcopis tale tentari: alioqn, qui hoc adnisus fuerit, amissioni gradûs proprij subiacebit. Quęcūq; verò ciuitates iā literis imperialib⁹ metropolitani noīs honore subnixę sunt, honore tātummodò pfruanī: & q̄ ecclesiā eius gubernat ep̄s, saluis s. veræ metropoli priuilegijs suis.

*metropolitani epi

Vt prouincia in duos metropolitanos episcopos non diuidatur.

12 Peruenit ad nos, quòd quidam præter ecclesiasticos ordines affectantes potentiam, per pragmaticam * formam vnam prouinciam in duas diuidant, ità vt ex hoc inueniantur duo metropolitani episcopi in eadem vnà esse prouincia. Statuit ergò sancta synodus, deincèps nihil tale attentari à quolibet ep̄o. Eos verò, q̄ tale aliq̄d attentauerint, de ꝓprio gradu cadere. Si q̄ vero anteà ciuitates p pragmaticā impialē metropolitani noīs honore decoratę sunt, noīe solo pfruantur: & q̄ ecclesiā ei⁹ regit ep̄s, priuilegio * metropolitano ep̄o iure proprio reseruato.

CANON 12. Peruenit ad nos, quòd quidam, cùm præter ritus ecclesiasticos ad potētatus accessissent, per pragmaticas vnam prouinciā in duas diuiserunt, vt ex eo duo essent metropolitani in eadem prouincia. Statuit ergò sacra synodus, nè episcopus deincèps tale quid audeat: quoniam is qui hoc aggreditur, à suo gradu excidit. Quęcunq; autem ciuitates per literas imper. metropolis nomine honoratæ sunt, solo honore fruantur, & qui eius ecclesiam administrat Episcopus, seruato scilicet veræ metropoli suo iure.

Dist. 71. Extraneo clerico.

Quòd non oporteat, peregrinos, clericos sinè commendatitijs ministrare.

13 Peregrinos clericos & lectores in alia ciuitate, præter commẽdatitias literas sui episcopi, nusquàm penitùs ministrare debere.

Vt peregrini in alia ciuitate non ministrent.

13 Extraneum clericum & lectorem, extra ciuitatem suam sinè commẽdatitijs literis ꝓprij episcopi nusquàm penitùs * liceat ministrare.

Externos clericos & lectores in alia ciuitate, sinè proprij Episcopi commendatorijs literis nusquàm vllo modo ministrare. CANON 13.

Dist. 32. quoniã in quibusdã p.

Quòd non liceat, clericos vxorem sectæ alterius accipere.

14 Quoniam in quibusdã prouincijs concessum est lectoribus & psaltis vxores ducere, statuit sancta synodus, non licere cuiquam ex his accipere sectæ alterius vxorem. Qui verò ex huiusmodi coniugio iam filios susceperunt, si quidem præuenti sunt, vt ex se geniti apud hæreticos baptizarentur, offerre eos Ecclesiæ Catholicæ communioni conueniet: nõ baptizatos autem, non posse vlteriùs apud hæreticos baptizari. Sed neque copulari debet nuptura hæretico, aut Iudæo vel pagano, nisi fortè promittat ad orthodoxam fidem se * per personæ orthodoxæ copulam transferre. Si quis hanc definitionem sanctę synodi transgressus fuerit, correptioni canonicæ subiacebit.

*psona orthodoxę copulanda, transferre.

Non licet, cum hæreticis aut Iudæis coniungi.

14 Quia in quibusdã prouincijs conceditur psalmistis & lectoribus vxores accipere, statuit sancta synodus, prorsùs non licere cuiquam ex his alterius sectæ accipere vxorem. Si quis verò præuenit, & habet iam de tali connubio filios, si fortè ꝓuenerint eos iam apud hæreticos baptizari, debent eos offerre sanctæ Ecclesiæ Catholicæ, vt ibì communicẽt. Qui verò adhuc baptizati non sunt, omnimodò non posse eos in hæretica ecclesia baptizari, nec in matrimonio iungi hæretico, Iudæo, vel pagano, nisi fortè spoponderit se venire ad orthodoxam fidem, dum coniungitur personæ orthodoxæ. Si quis verò hanc diffinitionem sanctæ synodi præteriẽrit, regularum condemnationibus subiaceat.

Quoniam in nonnullis ꝓuincijs cõcessum est lectoribus & cantoribus vxores ducere, decreuit sancta synodus, nulli eorum licere diuersæ à recta opinionis vxorem ducere. Eos autem, qui ex eiusmodi matrimonio liberos susceperunt, si eos quidem baptizare apud hæreticos præuenerint, ad catholicæ Ecclesiæ communionem adducere. Si autem non baptizauerint, non posse eos apud hæreticos baptizare. Sed neq; hæretico, vel pagano, vel Iudæo matrimonio coniungere, nisi vtiq; persona, quæ orthodoxæ coniungitur, se ad orthodoxam fidem conuertendam spondeat. Si quis autem hoc sanctæ Synodi decretum transgressus fuerit, canonicis pœnis subijciatur. CANON 14.

27. q. 1. Diaconissam nõ

De diaconissis mulieribus.

15 Diaconissam non ordinandam ante annum quadragesimum, & hanc cum summo libramine. Si verò suscipiens manûs impositionem, & aliquantùm temporis in ministerio permanens, semetipsam tradat nuptijs, gratiæ Dei contumeliam faciens, anathematizetur huiusmodi, cum eo qui eidẽ copulatur.

De diaconissis.

15 Diaconissam non debere ante quadraginta annos ordinari, & hoc cum diligenti probatione. Si verò susceperit ordinationẽ, & quantocunq; tempore obseruauerit ministerium, & posteà se nuptijs tradiderit, iniuriã faciens Dei gratiæ, hæc anathema sit, cum eo qui in illius nuptijs conuenit.

Diaconissam non esse mulierem ordinandam ante annum quadragesimũ, & eam cum accurata examinatione. Si autem, postquàm ordinatione suscepta in ministerio aliquanto tempore permansit, seipsam matrimonio tradiderit, Dei gratiæ iniuriam faciens, ea vnà cum illo qui ei coniunctus est, anathematizetur. CANON 15.

27. q. 1. Si qua virgo

De virginibus.

☞ 16 Virginem quæ se Deo Domino consecrauit, similiter & monachum, non licere nuptialia iura contrahere. Quòd si hoc inuenti fuerint perpetrantes, excommunicentur. Cõfitentibus autem decernimus, vt habeat authoritatem eiusdem loci episcopus, misericordiam humanitatemq; largiri.

Vt nec Deo dicata virgo, nec monachus nubant.

16 Si qua virgo se dedicauerit Deo, similiter & monachus, non licere eis iungi nuptijs. Si verò inuenti fuerint hoc facientes, maneant excommunicati. Statuimus verò, posse in eis facere humanitatem, si ità probauerit loci episcopus.

Virginem quæ se Domino Deo dedicauit, similiter & monachos non licere matrimonio coniungi. Si autem hoc fecisse inuenti fuerint, sint excommunicati. Ostẽdendę autem in eos humanitatis authoritatem habere statuimus Episcopum eius loci. CANON 16.

De parochijs.

Singulas prouincias inconuulsas manere.

16. q. 3. Per singulas ecclesias. * in possessionibus

17 Singularum ecclesiarũ rusticas parochias vel in possessionibus manere incócussas illis episcopis, qui eas retinere noscuntur, & maximè, si per tricennium eas absque vi obtinẽtes, sub dispẽsatione rexerũt. Quòd si intra tricennium facta est de his vel

* dubitatio

fiat altercatio, licere eis, q se læsos asserunt, apud sanctam synodum prouinciæ de his mouere certamen. Quòd si quisquam à metropolitano lęditur, apud primatem diœceseos, aut apud sanctã Constãtinopolitanam sedem iudicetur, sicut superiùs dictũ est: Si qua verò ciuitas potestatè imperiali * nouata est, aut si protinùs innouetur, ciuiles dispositiones & publicas ecclesiasticarum quoquè parochiarum ordines subsequantur.

id est, nouiter constructa

De coniuratione vel conspiratione.

1. q. 1. coniurationũ & conspirationum. * ab exteris

18 Coniurationis vel conspirationis crimen, & à * veteribus legibus est omninò prohibitum: multò magìs hoc in Dei Ecclesia, nè fiat, admonere conueniet. Si qui ergò clerici vel monachi reperti fuerint coniurãtes, aut conspirantes, aut insidias ponentes episcopis, aut conclericis gradu proprio penitùs * abscindantur.

11. q. 1. Si qui vel clerici, &c. & ibi coniu. &c.

* adijciatur.

Quòd oporteat, per prouincias bìs in anno concilia celebrari.

18. Peruenit ad nostras

19 Peruenit ad aures nostras, ꝙ in prouincijs statuta episcoporum concilia minimè celebrẽtur, & ex hoc plurima negligantur ecclesiasticarum causarum, quæ * correctionibus indigeant. Decreuit itaq; sancta synodus, secundùm canones patrũ bìs in anno episcopos ĩ idipsum in vnamquanq; prouinciam conuenire, quò metropolitanus * episcop⁹ ꝓbauerit, & corrigere singula, si qua fortassis emerserint. Quicunq; verò nõ aduenerint episcopi, resident autẽ in suis ciuitatibus, & hoc, si in sua incolumi-

* phari synodici cõuẽtus eporum minimè
* correctiones
* antistes

17 Per singulas ecclesias rusticanas parochias siue * possessiones manere immobiles apud eos, qui eas retinent, episcopos, & maximè qui eas sinè violentia iam per triginta annos tenẽtes gubernauerũt. Si verò intra triginta annos etiàm facta fuerit, aut fiat de his * altercatio, licere eis, qui se dixerũt læsos, propter eas mouere apud synodũm prouinciæ certamen. Si quis verò putauerit se à proprio metropolitano grauari, apud primatẽ diœceseos, aut apud Constantinopolitanæ ciuit. sedem agat iudiciũ, sicut dictum est. Si verò quęlibet ciuitas per authoritatem imperialem renouata est, aut si renouetur in posterum, ciuilibus & publicis ordinationibus etiàm ecclesiarum parochianarũ sequat ordinatio.

De his, qui coniurationem aut calumniam contra episcopum faciunt.

18 Coniurationum & conspirationum crimen, quod apud Græcos dicit phratria, publicis etiàm legibus certũ est penitùs inhiberi: hoc multò magìs in sancta Dei Ecclesia, nè fiat, conuenit abdicari. Si qui verò clerici vel monachi inuenti fuerint cóiurantes, aut phratrias vel factiones componentes aliquas suis episcopis, aut alijs clericis, omninò cadant de proprio gradu.

Vt Synodus bìs in anno fiat.

19 Peruenit ad aures nostras & hoc, ꝙ in prouincijs * constituta episcoporũ concilia minimè celebrentur: & quòd indè multæ, quæ correctione opùs habeant, ecclesiasticæ res negligantur. Statuit igitur sancta synodus hæc, secundùm patrũ regulas bìs in anno in vnum conuenire per singulas prouincias ẽpos, vbi singula, q̃ emerserint, corrigantur. Qui verò noluerint conuenire episcopi, constituti in suis ciuitatibus, & cũ hoc maximè in sui corporis sanitate cõsistentes, etiàm oĩbus alijs vrgentibus & in-

Quæ sunt in vnaquaque prouincia, rurales vicinásve parochias firmas & inconcussas manere apud eos, qui illas tenent, episcopos: & maximè si triginta annorũ tempore eas sinè vi detinentes administrauerint. Si autem intra triginta annos fuit aliq̃ua vel fuerit de ijs controuersia, licere ijs qui iniuriam sibi fieri dicunt, de ijs litem mouere apud synodum prouinciæ. Si quis autem iniuria afficiat à proprio metropolitano, apud exarchum diœcesis, vel Constantinopolitanam sedem litiget, sicut priùs dictum est. Sin autem etiàm ciuitas aliqua ab imperatoria authoritate innouata est, vel deincèps innouata fuerit, ciuiles & publicas formas, ecclesiasticarum quoq; parochiarum ordo consequatur. CANON 17.

Coniurationis vel sodalitatis crimen ab externis etiàm legibus est omninò prohibitum: multò magìs hoc autem in Dei Ecclesia fieri prohibere oportet. Si qui ergò clerici vel monachi inuenti fuerint, vel se iactantes, vel sodalitates comparantes, vel aliquid struentes ac molientes aduersùs episcopos ac clericos, proprio gradu omninò excident. CANON 18.

Peruenit ad aures nostras, quòd in prouincijs canonibus constitutæ episcoporum synodi non fiant, & ex eo multa ecclesiastica negliguntur, quæ correctione indigent. Statuit ergò sancta synodus secundùm sanctorum Patrum canones, vt bìs in anno eundem in locum conueniant vniuscuiusque prouinciæ episcopi, vbi metropolitanus melius esse perspexerit, & singula emergentia corrigant. Episcopi autem qui non conueniunt, si in eadem metropoli versentur, atque adeò sani sint, & ab CANON 19.

lumitate consistunt, omniq; inexcusabili & necessaria occupatione probantur liberi, fraterno corripiantur affectu.

Quòd minimè clericos transmigrare conuenint.

20 Clericos in ecclesia ministrantes, sicut iam constituimus, in alterius ciuitatis ecclesia statutos fieri non oportet: sed contentos esse, in quibus ab initio ministrare meruerunt, (a principiū ministrādi meruerant,) exceptis illis, qui proprias amittentes prouincias, ex necessitate ad aliā ecclesiam transierunt. Si quis autem Episcopus post hanc diffinitionem susceperit clericum, ad alium episcopum pertinenté, placuit, & susceptum, & suscipientem communione priuari, donèc is q migrauerat, clericus ad propriam fuerit regressus Ecclesiam.

De episcoporum aut clericorum accusatoribus.

71. Clericos in singulis ecclesijs. 2.q.7. clericos aut laicos.

21 Clericos aut laicos, accusantes episcopos aut clericos passim & sine probatiōe, ad accusationem recipi non debere, nisi priùs eorum discutiatur existimationis opinio. (* cōprobata)

Quòd non liceat clericis post mortem sui episcopi, res ad eum pertinentes diripere.

12.q.2. Non liceat cle.

22 Non licere clericis, post obitum sui episcopi, res ad eum pertinētes diripere, sicut antiquis quoq; est canonibus constitutum. Quòd si hoc facere tētauerint, graduū suorū periculo subiacebunt.

De clericis & monachis, qui præter voluntatem sui episcopi, ad vrbem regiam Constātinopolim veniūt.

16.q.1. Quidā monachi

23 Peruenit ad aures sancti concilij, quòd quidā clerici & monachi, quibus nihil ab episcopo suo commissum est, aliquandò verò & communione ab eo priuanī, peruenientes ad vrbem regiam Constātinopolitanam, in ea diutius immorētur, excitantes turbas, & statum ecclesiasticum commouentes, subuertentes etiàm quorundam domos. Decreuit itaque sancta

& inexcusabilibus negocijs liberi sunt, licere eos fraternæ charitatis admonitionibus corripi.

Eum, qui alium clericum suscipit, à communione suspendi.

20 Clericos in suis ecclesijs constitutos, sicut iam definiuimus, non licere in alterius ciuitatis ecclesijs ordinari: sed adquiescere in ea, in qua ab initio *ministrare meruerunt, exceptis illis, q proprias ciuitates perdiderunt, & ex necessitate ad alias ecclesias migrauerūt. Si verò quicunq; episcopus post diffinitionem istam, ad aliū episcopum pertinenté clericū susceperit: placuit sanctæ synodo, & hunc, qui susceperit, & eū qui susceptus est, tam diù excōmunicatos manere, quàm diù ipse clericus ad propriam reuertatur ecclesiam.

De his qui accusant ecclesiam.

21 Clericos, siue laicos, qui accusauerint episcopum aut clericos temerè atq; indifferenter, non debere suscipi in accusationem, nisi priùs eorum opinio fuerit * perscrutata.

Clericis non licere diripere bona episcopi.

22 Non licere clericis, post mortem episcopi rapere pertinétes ad eum res, sicut iam præcedentibus regulis statutum habetur. Si verò hæc fecerint, periclitari se nouerint in proprio gradu.

Vt ad loca propria reuertantur clerici.

23 Peruenit ad aures sanctæ synodi, quia clerici quidam & monachi nihil sibi habentes iniunctum à proprio episcopo, interdùm verò etiàm illi, qui ab eo fuerant excommunicati, veniant ad regiam ciuitatem Cōstantinopolitanam: & multis temporibus in ea consistentes, perturbationes trāquillitati ecclesiasticæ inferant, & diuersorum domos corrumpant. Statuit

& ab omni inexcusabili & necessario negocio liberi, fraternè reprehendantur.

Clericos in ecclesijs ministerio fungentes, quemadmodùm iam statuimus, non licere in alius ciuitatis ecclesia ordinari, sed illa esse contentos, in qua ab initio vt ministrarent, digni habiti sunt: præter illos, qui amissa sua patria, in aliam ecclesiam necessariò transierunt. Si qui autem episcopi, post hoc decretum, clericum qui ad alium episcopum pertinet, susceperint, placuit esse excommunicatos, eumque qui susceptus est, & eum qui suscepit, donèc clericus qui migrauit, in suam ecclesiam redeat. CANON 20.

Clericos vel laicos, episcopos aut laicos accusantes, nó indiscriminatìm nec citra inquisitionem admittere ad accusationem, nisi eorum existimatio priùs examinata fuerit. CANON 21.

Non licere clericis post mortem proprij episcopi, res quæ ad ipsum pertinent rapere, quemadmodùm & ijs qui adsumunt, prohibitum est. Eos autem qui hoc faciunt, de proprio gradu in periculum venire. CANON 22.

Peruenit ad aures sanctæ Synodi, quòd clerici quidam & monachi, quibus nihil à proprio episcopo mandatum est, & sunt etiàm nonnunquàm ab ipso communione segregati, ad Imper. Constantinopolis vrbem se conferunt, & in ea diù morantur, turbas excitantes, & statum Ecclesiasticum perturbantes, aliquorum domos subuertunt. Statuit ergò CANON 23.

cta synodus, huiusmodi primò quidem per defensorem Cóstantinopolitanæ sanctiss. ecclesiæ commoneri, vt egrediantur ab vrbe regia. Quòd si ijsdem negocijs impudenter insistant, etiàm nolentes idem defensor expellat, vt ad propria loca perueniant.

Statuit igitur sancta Synodus, hos quidé primùm commoneri per defensorem Cóstantinopolitanæ sanctæ ecclesiæ, vt exeant de regia ciuitate. Si autem in eodé proposito improbè perdurauerint, etiàm inuitos eos ipse expellat defensor, vt ad sua loca perueniant.

gò sancta synodus, vt ij priùs à sanctissimę Cóstantinopolitanæ ecclesiæ defensore admoneantur, vt imper. vrbe excedant. Si autem in ijsdem negocijs impudenter perseuerent, vt per proprium defensorem eijciantur, & in propria loca reuertantur.

Quòd non liceat, monasteria, quæ consecrata sunt, diuersoria secularia fieri.

19.q.3. Quæ semél sunt 24 Quæ semèl ex voluntate episcopi dedicata sunt monasteria, consilio episcoporum perpetuò manere monasteria, & res, quæ ad ea pertinent, monasterijs reseruari, nec posse ea vltrà fieri secularia habitacula. Qui verò hoc fieri permiserint, canonum correptionibus subiacebunt.

Vt quæ Deo sacrata sunt monasteria, cœnacula secularia non fiant.

24 Quæ semèl consecrata fuerint monasteria, cum iudicio sui episcopi maneant perpetua: & pertinétes ad ea res, cóseruari ipsis monasterijs decreuimus, nec vlteriùs posse ea fieri secularia habitacula. Qui verò permiserint hæc fieri, subiaceant his condemnationibus, quæ per canones constitutæ sunt.

Quæ semèl voluntate episcopi consecrata sunt monasteria, perpetuò manere monasteria, vt res quæ ad ea pertinent, seruari, eaque non ampliùs fieri secularia habitacula. Eos autem qui hoc fieri permittunt, canonum pœnis subijci. CANON 24.

Quòd non oporteat, ordinationes episcoporum diù differri.

Dist.57. qm̃ quidá met. for.* sibi deserunt 25 Quoniam quidam metropolitanorum (quantùm comperimus) commissos * sibi greges, & ordinationes episcoporum facere differunt, placuit sanctæ synodo, intra tres menses ordinationes episcoporum celebrari, nisì fortè necessitas inexcusabilis coegerit tempus dilationis extendi. Quòd si hoc minimè fecerit, correptioni ecclesiasticæ subiacebit: veruntamen redditus ecclesiæ viduatæ, penès œconomum eiusdem ecclesiæ integri reseruentur.

Quòd intra tres menses episcoporum ordinationes fiant.

25 Quoniam quidam metropolitanorum (sicut ad nos perlatum est) negligunt creditum sibi gregem, & differunt ordinationes facere episcoporum, placuit sanctæ synodo intra tres menses fieri ordinationes episcoporú, nisì fortè inexcusabilis necessitas coëgerit tempus ordinationis ampliùs prorogari. Si autem quis episcoporum hæc non obseruauerit, ipsum debere ecclesiasticæ condemnationi subiacere, redditus verò eiusdem viduatæ ecclesiæ integros reseruari apud œconomú eiusdem ecclesiæ placuit.

Quoniam nonnulli metropolitani, vt sæpè à nobis auditum est, & greges sibi commissos negligunt, & episcoporum ordinationes differunt, sanctæ synodo placuit, vt intra tres menses episcoporum ordinationes fiant, nisì inexorabilis vtiquè necessitas effecerit, vt dilationis tempus prorogetur. Si autem hoc non fecerint, eos ecclesiasticæ pœnæ subijci. Viduæ verò ecclesiæ reddituú, apud ecclesiæ œconomum saluum custodiri. CANON 25.

De dispensatoribus singularum ecclesiarum.

Dist.89. qm̃ in qbusdá. Et 16.q.7. qm̃ in quibusdam. 26 Quoniá in quibusdam ècclesijs (vt rumore comperimus) præter œconomos episcopi facultates ecclesiasticas tractant, placuit, omnem ecclesiam, habentem episcopum, habere œconomum de clero proprio, qui dispenset res ecclesiasticas secundùm sententiam episcopi proprij, ità vt ecclesiæ dispensatio præter testimonium non sit, & ex hoc dispergantur ecclesiasticę facultates, & sacerdotio maledictionis * contumelia

* derogatio

Vt episcopi dispensatores habeant.

26 Quia in quibusdam ecclesijs (sicut ad nos peruenit) sinè œconomo episcopi res ecclesiasticas tractant, placuit, omnes ecclesias episcopos habentes, habere œconomum de proprio clero, qui gubernet ecclesiæ res cum arbitrio sui episcopi, vt non sinè testimonio sit gubernatio ipsarum rerum ecclesiasticarum, & ex hoc deueniat dispergi eiusdé res ecclesiæ, & sacerdotali dignitati obtrectatio generetur. Si verò quis

Quoniam in nonnullis ecclesijs, vt sæpè à nobis auditum est, episcopi absque œconomo tractant res ecclesiasticas, placuit omnem Ecclesiam episcopum habentem, ex proprio clero œconomum habere: vt nec sinè testibus sit ecclesiæ administratio; nec ideò res eius dissipentur, & probrum ac dedecus sacerdotio inuratur. Si autem hoc non fecerit, eum diuinis etiàm canonibus subijci. CANON 26.

lia procuretur. Quòd si hoc minimè fecerit, diuinis constitutionibus subiacebit.

quis non obseruauerit hæc, diuinis subiaceat regulis.

De his, qui rapiunt puellas.

36.q.2. Eos, qui rapiunt 27 Eos, qui rapiunt mulieres sub nomine simul habitandi, aut cooperantes, aut conniuentes raptoribus, decreuit sancta synodus, vt si quidem clerici sunt, decidāt gradu proprio: si verò laici, anathematizentur.

De his, qui mulieres arripiunt.

27 Eos qui sibi rapiunt vxores, vel eos qui eis auxilium præstiterint, statuit sanctæ synodus, si quidem clerici fuerint, cadere de proprio gradu: si verò laici fuerint, anathema sint.

CANON 27. Eos qui nomine coniugij mulieres rapiunt, vel opem ferunt ac consentiunt ijs qui rapiunt, statuit synodus, si sint quidem clerici, proprio gradu excidere: sin autem laici, anathematizari.

CANON 28. Sanctorum Patrum decreta vbiquè sequentes, & canonem qui nupèr lectus est, centum & quinquaginta Dei amantissimorum episcoporum agnoscentes, eadem quoquè & nos decernimus ac statuimus de priuilegijs sanctissimæ ecclesiæ Constantinopolis nouæ Romæ. Etenim antiquæ Romæ throno, quòd vrbs illa imperaret, iure Patres priuilegia tribuēre. Et eadem consideratione moti centum quinquaginta Dei amantissimi episcopi, sanctissimo nouæ Romæ throno æqualia priuilegia tribuēre, rectè iudicantes, vrbem, quæ & Imperio & Senatu honorata sit, & æqualibus cum antiquissima Regina Roma priuilegijs fruatur, etiàm in rebus ecclesiasticis, non secùs àc illam, extolli ac magnifieri, secundam post illam existentem: vt & Ponticæ, & Asianæ, & Thraciæ diœcesis metropolitani soli, prætereà episcopi prædictarum diœcesum, quæ sunt inter barbaros, à prædicto throno sanctissimæ Constantinopolitanæ ecclesiæ ordinentur: vnoquoque scilicet prædictarum diœcesum metropolitano cum prouinciæ episcopis prouinciæ episcopos ordinante, quemadmodùm diuinis canonibus est traditum. Ordinari autem, sicut dictum est, prædictarum diœcesum metropolitanos à Constantinopolitano archiepiscopo, conuenientibus de more factis electionibus, & ad ipsum relatis.

CANON 29. Episcopum in presbyteri gradum deducere, est sacrilegium. Si qua autem iusta causa illos ab episcopali actione remouet, nec presbyteri debent locum obtinere. Sin autem absque vllo crimine dignitate moti sunt, ad episcopalem dignitatem redibunt. Anatolius religiosissimus Constantinopolitanus archiepiscopus dixit: Ij qui dicuntur ab episcopali dignitate ad presbyteri ordinem descendisse, si iustis quidem de causis condemnantur, iure nec presbyteri quidem honore digni sunt. Sin autem sinè aliqua probabili causa ad inferiorem gradum depressi sunt, iure, si quidem nulli sint culpæ affines, episcopatûs authoritatem & sacerdotium recipient.

CANON 30. Quoniam religiosissimi Aegypti Episcopi, non vt Catholicæ fidei aduersantes, sanctissimi Archiepiscopi Leonis epistolæ subscribere differebant, sed dicentes in Aegyptiaca diœcesi hanc esse consuetudinem, vt præter voluntatem & mandatum episcopi nihil tale faciant, & petunt concedi sibi vsq; ad ordinationem futuri megalopolis Alexandrinorum Archiepiscopi, iustum nobis & humanum visum est, vt ipsis in proprio habitu in Imperiali vrbe manentibus, remissio concedatur, donèc ordinatus fuerit Alexandrinus Archiepiscopus. Vndè in proprio habitu manentes, vel fideiussores dabunt, si hoc ab eis fieri potest, vel eorum iureiurando fides habebitur.

AD LECTOREM.

Meminerit candidus Lector, canonem hunc vicesimumoctauum de Constantinopolitani Episcopi priuilegijs & eminentia prorsùs reiectum esse à Leone sanctissimo Pontifice Romano, vt ex multis eius suprà excusis literis perspicuè videre licet: & certe coactus est etiàm Anatolius ipse Constantinopolis antistes, qui callidè à patribus Chalcedonensis Synodi canonis huius promulgationem impetrârat, reclamantibus Romani Pontificis Leonis legatis & vicarijs, intra pristinos se limites tenere, & ab infaustis ambitionis consilijs animum reuocare.

Canonum sancti Chalcedonensis concilij finis.

Bonifacius presbyter sanctæ Ecclesiæ Romanæ, statui & subscripsi, & cæteri episcopi diuersarum prouinciarum vel ciuitatum, subscripserunt.

Post actionem de beato Theodoreto, ista iacet in codice Acumicensium, cum præfatione hac, Octaua actio Chalcedonen.

CHALCEDONEN. CONCILII Actio 16.

CONsulatu domini nostri Martiani perpetuò Augusti, & qui fuerit nunciatus, quinto Kalendas Nouembris, in Chacedona, secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi domini nostri perpetui Augusti, congregatis in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, magnificentissimo & gloriosissimo magistro militum exconsule & Patricio Anatolio, & magnificentissimo & gloriosissimo præfecto sacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentissimo & gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo, congregatis etiàm & Paschasino & Lucentio reuerendis episcopis, & Bonifacio reuerendo presbytero, habentibus locum sanctissimi Archiepiscopi senioris Romæ Leonis, & Anatolio reuerendo archiepiscopo magni nominis Constantinopolis, & Maximo reuerendo episcopo Antiochiæ Syriæ, & Iuuenali reuerendissimo Episcopo Hierosolymorum, & Quintillo reuerendo episcopo Heracleæ Macedoniæ, habente locum Anastasij reuerendi Thessalonicensis episcopi, & Thalassio reuerendo episcopo Cæsareæ Cappadociæ, & Stephano reuerendo episcopo Ephesi, & Luciano reuerendo episcopo Byziæ, habente locum DEO amantissimi Cyriaci episcopi Heracleæ Thraciæ, & Eusebio reuerendo episcopo Ancyræ Galatiæ, & Diogene reuerendo episcopo Cyzici, & Petro reuerendo episcopo Corinthi, & Florentio reuerendo episcopo Sardeorum, & Eunomio reuerendo episcopo Nicomediæ, & Anastasio reuerendo episcopo Niceæ, & Iuliano reuerendo episcopo Coensi, habente locum sedis Apostolicæ senioris Romæ, & Eleutherio reuerendo episcopo Chalcedonensium, & Basilio reuerendo episcopo Seleuciæ Isauriæ, & Meletio reuerendo episcopo Larissæ, habente locum reuerendissimi episcopi Domni Apameæ Syriæ, & Amphilochio reuerendo episcopo Sidæ, & Theodoro reuerendo episcopo Tarsi, & Cyro reuerendo episcopo Anazarbi, & Constantino reuerendo episcopo Bostrorum Arabiæ, & Photio reuerendo episcopo Tyri, & Theodoro reuerendo Episcopo Damasci, & Stephano reuerendo episcopo Hierapoleos, & Iba reuerendiss. episcopo Edessæ, & Simeone reuerendo episcopo Amidæ, & Epiphanio reuerendo episcopo Pergæ, agente locum reuerendissimi episcopi Olympij Constantiæ, & Ioanne reuerendo episcopo Sebastiæ, & Seleuco reuerendo episcopo Amasiæ, & Constantino reuerendo episcopo Melitenæ, & Patricio reuerendo episcodo Tyanorum, & Petro reuerendo episcopo Gangrorum, & Calogero reuerend. episcopo Claudiupolis, & Apragmonio reuerendo episcopo Tij, & Atarbio reuerendo episcopo Trapezuntis, & habente locum reuerendissimi episcopi Dorothei Neocæsareæ, & Photino archidiacono, agente locum Theoctisti reuerendi episcopi Pessinuntis, & Romano reuerendo episcopo Myrorum, & Critoniano reuereudo episcopo Aphrodisiadis Cariæ, & Nunechio reuerendo episcopo Laodiceæ Phrygiæ, & Mariniano reuerendo episcopo Synnadorum, & Onesiphoro reuerendo episcopo Iconij, & Vigilantio reuerendo episcopo Larissæ Thessaliæ, & Pergamio reuerendo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, & Epiphanio reuerendo episcopo Pergæ, & Attico reuerendo episcopo Nicopolis veteris Epiri, & Martyrio reuerendo episcopo Gortynæ, & Luca reuerendo episcopo Dyrrhachij, & Francione reuerendo episcopo Philippopolis, & Sebastiano reuerendo episcopo Beroæ, & Basilio reuerendo episcopo Traianopolis, & Tryphone reuerendo episcopo Chij, & Theoctisto reuerendo episcopo Beroæ, & Gerontio reuerendo episcopo Seleuciæ Syriæ, & Eusebio reuerendo presbytero, obtinente locum Macarij episcopi Laodiceæ Syriç, & Eusebio reuerendo episcopo Dorylei, & reliquo sancto & vniuersali concilio, quod secundùm sanctionem diuinissimi & pijssimi domini nostri Imperatoris in Chalcedonensium ciuitate collectum est. Et residentibus omnibus ante altaris cancellos sanctæ martyris Euphemiæ, Paschasinus & Lucentius reuerendissimi episcopi vicarij sedis Apostolicæ, dixerunt: Si imperat magnificentia vestra, habemus quædam referre vobis. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quod vultis, edicite. Paschasinus Deo amantissimus episcopus & Lucentius sanctissimus episcopus vicarij sedis Apostolicæ, dixerunt: Domini totius orbis pro catholica & orthodoxa fide decertantes, per quam & augetur eorum & lucet imperium, sancire dignati sunt, quatenùs vnam fidem teneant omnes ecclesiæ pro bono pacis. Maior autem eorum tranquillitati cura est, in quibus post hæc prouidere dignati sunt, nè qua rursùs contentio inter sacerdotes Dei, aut schisma, aut aliquod nascatur scandalū. Hesterna enim die, postquàm potestas vestra surrexit, & humilitas nostra vestigia vestra sequuta est, quædam gesta facta dicuntur, quæ nos & præter canones ecclesiasticos & disciplinam æstimamus effecta. Poscimus ergò vt vestra magnificentia relegi hæc præcipiat, vt omnis fraternitas inspiciat, vtrùm iusta an iniusta sint ea, quæ gesta sunt. Qua voce Græcè interpretata per Beronicianum deuotum secretarium diuini consistorij, gloriosissimi iudices dixerunt: Si qua gesta post nostrum discessum facta sunt, relegantur. Et antequàm recenserentur, Aetius archidiaconus sanctæ ecclesiæ Constantinopolis, dixit: Confitendum est,

quia formam ea quæ de fide sunt, congruã susceperunt. Consuetudo autem est in synodis, postquàm ea quæ sunt omnium præcipua, fuerint definita, & alia quędam necessaria exerceri atque formari. Habuimus, hoc est, Constantinopolitana sanctissima ecclesia certa quædam, quæ agere deberemus. Rogauimus dominos episcopos de Roma, vt communicarent ijs gestis. Refutauerunt, dicentes: Non, Sed alia se suscepisse mandata. Retulimus & ad vestram magnificentiam, & iussistis, vt præsens sanctum concilium hoc ipsum inspiceret. Procedente vestra magnificentia, sanctissimi episcopi, qui hîc sunt, tanquàm de communi causa * arguentes, poposcerunt hæc fieri gesta. Et adsunt hic, neque in occulto gestum est, neque modò furtim sunt gesta, consequenter atq; canonicè facta. Gloriosissimi iudices dixerunt: Gesta, quæ confecta sunt, relegantur. Et oblata scheda ab Aetio archidiacono Constantinopolitano, Beronicianus vir deuotus, secretarius diuini consistorij, legit: Distinitiones sanctorum patrum sequentes vbiquè & regulam, & quæ nunc relecta sunt centum quinquaginta Deo amantissimorum episcoporum, qui congregati sunt sub piæ memoriæ Imperatore maiore Theodosio, in regia ciuitate Constantinopoli noua Roma, cognoscentes & nos, eadem definiuimus de priuilegijs eiusdem sanctissimæ Constantinopolitanæ ecclesiæ nouæ Romæ. Etenim sedi senioris Romæ, propter imperium ciuitatis illius, patres consequenter priuilegia reddiderunt. Et eadem intentione permoti centum quinquaginta Deo amantissimi episcopi, æqua sanctissimæ sedi nouæ Romæ priuilegia tribuerunt, rationabiliter iudicantes, imperio & senatu vrbem ornatam, æquis senioris regiæ Romæ priuilegijs frui: & in ecclesiasticis, sicut illa, maiestatem habere negocijs, & secundam post illam existere, & vt his, qui de Ponto sunt, & de Asia & Thracia, diœcesibus metropolitanos solos: rursùs autem, & qui inter Barbaros sunt, episcopos præfatarum diœcesium ordinari à prædictæ sanctissimæ Constantinopolitanæ sedis sanctissima ecclesia: quippe vt vnusquisque metropolita præfatarum diœcesium cum episcopis suę prouinciæ, ordinet suæ regionis episcopos, sicut diuinis canonibus est præceptum: Ordinari autem (sicut dictum est) metropolitas præfatarum diœcesium à Constantinopolitano archiepiscopo, decretis consonis secundùm morem factis, & ad eum relatis.

*agentes

Anatolius episcopus Constantinopolis, definiens subscripsi. Maximus episcopus Antiochiæ, definiens subscripsi. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, definiens subscripsi. Cyriacus episcopus Heracleæ, per Lucianum episcopum Byziæ, definiens subscripsi. Diogenes episcopus Cyzici, similiter. Florentius episcopus Sardeorum Lydię, similiter. Romanus episcopus Myrorum, similiter. Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ, similiter. Cyrus episcopus Anazarbi, similiter. Eleutherius episcopus Chalcedoneñ, similiter. Theodorus episcopus Tarsi, similiter. Calogerus episcopus Claudiopolis Honoriadis, per Stephanum presbyterum, similiter. Seleucus episcopus Amasiæ, similiter. Petrus episcopus Gangrorum, similiter. Photius episcopus Tyri, similiter. Theodorus episcopus Damasci, similiter. Constantinus episcopus Bostrorum, similiter. Meletius episcopus Larissæ, sermonem faciens pro Domno episcopo Apameæ, similiter. Stephanus episcopus Hierapoleos, similiter. Basilius episcopus Traianopolis, similiter. Francion episcopus Philippopolis, similiter. Nunechius episcopus Laodiceæ, similiter. Marinianus episcopus Synnadorum, similiter. Onesiphorus episcopus Iconij, similiter. Eutychianus episcopus Epiphaniæ, similiter. Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ, similiter. Critonianus episcopus Aphrodisiadis, similiter. Meletius episcopus Larissæ, similiter. Eusebius episcopus Dorylei, similiter. Lucianus episcopus Byziæ & Archadiopolis, similiter. Ioannes episcopus Rhodi, per Tryphonem episcopum Chij, similiter. Ibas episcopus Edessæ, similiter. Abraamius episcopus Circeñ, similiter. Theodorus episcopus Claudiopolis, similiter. Antiochus episcopus Sinopæ, similiter. Rufinus episcopus Samosatorum, sim. Callinicus episcopus Apameæ, similit. Vranius episcopus * Hymerorum, similiter per Paulum presbyterum. Timotheus episcopus Balaneorum, similiter. Proclus episcopus Adranorum, similiter. Marcus episcopus Arethusę, per Timotheum episcopũ Balaneorum, similiter. Theodosius episcopus Canothæ, similiter. Hormisda episcopus Philippopolis, similiter. Patrimus chorepiscopus, pro Iordane episcopo Abilæ, similiter. Meliphthongus episcopus Iuliopolis, similiter. Ioseph episcopus Heliopolis, similiter. Damianus episcopus Sidonis, similit. Ioannes episcopus Flauiadis, similiter. Indimus episcopus * Herinupolis, similiter. Iulianus episcopus Rhosi, similiter. Aretas episcopus Elusæ, similiter. Beryllus episcopus * Ailæ, similit. Olympius episcopus Paneadis, similiter. Vranius episcopus Emisæ, sim. Theodorus episcopus Tripolis, simil. Paulus episcopus Aradi, similit. Daniel episcopus Lampsaci, similiter. Leontius episcopus Ascalonis, similiter. Lucianus episc. * Ipseñ, similiter. Alexander episcopus Seleuciæ, similiter. Stephanus episcopus Prymnesiæ, similiter. Polycarpus episcopus Gabalorum, similiter. Leucius episcopus templi Apollinis, similiter. * Natiras episcopus Gazę, similit. Gennadius episcopus * Mosinnorum ciuita-

*Himerorũ

*Hermupolis

*Irenupolis

*Aialæ

*Alalæ

*Ipseñ

*Natyras

uitatis, similiter. Alphius episcopus Myndi, similiter. Gennadius episcopus Acmoneorum, similiter. Dionysius episcopus Antiochiæ, simil. Ioannes episcopus Alindorum, similit. Dionysius episcopus Heracleæ Latmi, similit. Ioannes episcopus Gnidi, simil. Eusebius episcopus Seleucobeli, per Paulũ episcopum Mariamniæ, sim. Paulus episcopus Mariamniæ, sim. Polychronius episcopus Epiphaniæ, simil. Romanus episco. Eudoxiopolis, sim. Aurelius episco. ex partibus Aphricanis, simil. Patricius Episcopus Acamassæ, simil. Bassianus episcop. Mopsuestenus, per Sophroniũ chorepiscopũ Anazarbi, simil. Rhenus episcopus Iunopolis, similit. Zenodotus episc. * Telmissæ & longæ insulæ, similit. Theodorus episco. Antiphelleñ, simil. Philippus episcop. Liburnæ, sim. Andreas episco. * Eoeorum, sim. Romanus episco. Buboneorum, sim. Thomas episc. * Euroniæ, sim. Theoctistus episcopus Pessinuntis, similit. per Photinum archidiaconũ. Florentius episc. Lesbi Tenedi, per Euelpistum chorepiscopum, simil. Tryphon episcopus Chij, sim. Docimasius episc. Maroneæ, sim. Serenus episcop. Maximianopolis, similiter. Euphrasius episc. * Laganię, sim. Eustochius episcopus Docimei, similit. Basilius episco. Nacoliæ, simil. Pionius episcop. Troadæ, simil. Petrus episcop. Dardani, simil. Theosebius episcopus Ilij, similiter. Eulalius episc. Pioniorum, simil. Eutropius episcop. Adadorum Pisidiæ, simil. * Musianus episc. * Lymerorum, sim. Philippus epis. Lysiadis, sim. Gemellus episcopus Stratonicæ, simil. Cyrinus episcopus Patarorum, similiter. Eulalius episcopus Silbij, similit. Modestus episcopus Sebastiæ, similiter. Epiphanius episc. * Midaij, similiter. Thomas episcop. Theodosiopolis, similiter. Paulus episcopus Aristij, similiter. Ioannes episcopus Trapezupolis, similiter. Tynchanius episcop. Apolloniadis, similiter. Photius episcopus Tyri, similiter, pro Petro episcopo Bybli, & pro Heraclio episcopo, & pro Phosphoro episcopo Orthosiadis, & pro Porphyrio episc. Botrorum, subscrip. Papias episcopus * Erizorum, similiter. Ioannes episcopus Amyzonis, similiter. Theodoretus episcop. Alabandorum, similiter. Calandion episcopus Halicarnasi, similiter, per Iulianum presbyterum meum. Neoptolemus episcopus Corneñ prouinciæ Lycaoniæ, similiter. Plutarchus episcopus Lystreñ, similiter. Eugenius episcopus Cannorum, similiter. * Rufinus episcopus Hydę, similiter. Tyrannus episcopus Homonadorum, similit. Acholius episcopus Larandorum, similiter. Thomas episcopus Porphyrionis, similit. Euandrus episcopus Dioclíæ, similiter. Ioannes episcopus * Arcæ, similiter. Dardanius episcopus Bargylæ, similiter. Dionysius episcopus Attaliæ Lydiæ, similiter. Andreas episcopus

*Telmessæ *Cecœorum *Dædalorũ *Euromæ *Lagariæ, *Musonius *Midaneñ *Eressorum *Rufus *Archæ

Sectoriorum, similiter, per Dionysium episcopum Attaliæ Lydię. Sabas episcopus Palti, similiter, per Acholium episcopum Larandorum. Mirus episcopus Euladri, similiter. * Albertius episcopus Hierapoleos, similiter. Cyriacus episcopus Eucarpiorum, similiter. Aquilas episcopus Androsiorum, similiter. Eulogius episcopus Philadelphiæ, similiter. Alexander episcopus Sebastæ, similiter. Philippus episcopus Adanorum, similiter. Hypatius episcopus Zephyrij, similiter. Theodorus episcopus Augustæ, similiter. Cyriacus episcopus Trogmadorum, similiter, per Chrysippum presbyterum suum. Polychronius episcopus Antipatridis, similiter. Ioannes episcopus Carrhorum, similiter. Eudoxius episcopus Chomatis Lyciæ, similiter. Stephanus episcopus * Lymirorum, similiter. Patricius episcopus Adramyteorum, similiter. Hermias episcopus Abydi, similiter. Dauid episcopus * Adrianæ, similiter. Heraclius episcopus Azoti, similiter. Leontius episcopus Araxorum, similiter. Sauinianus episcopus Pari, similiter. Daniel episcopus ciuitatis Cadorum, similiter. Paulinus episcopus Apameæ, similiter. Tyrannus episcopus Germanicopolis, similiter. Atticus episcopus Zelorum, similiter. Noe episcopus Cephacastelli, similiter. Valerius episcopus Laodiceæ, similiter. Cyrus episcopus * Siniadi, similiter. Bassonas episcopus Hierapolis, similiter. Eupythius episcopus Stratonicæ, similiter. Eorticius episcopus Nicopolis Pisidiæ, similit. Theodoretus episcopus Cyri, similiter. Ioannes episcopus Germaniciæ, similiter. Timotheus episcopus Dolychis, similiter. Thalassius episcopus Parij, similiter. Gerontius episcopus Seleuciæ, similiter. Petrus episcopus Gabalæ, similiter. Euoltius episcopus Zeugmatis, similiter. Leontius episcopus Araxorum, similiter. Fonteianus episcopus Sagalassi, similiter. Rusticus episcopus Apher, similiter. Annianus episcopus Capitoliadis, similiter. Zebennus episcopus Pellæ, similiter. Ioannes episcopus Tiberiadis, similiter. Menecrates episcopus Cyrassorum, similiter. Pancratius episcopus Lybiadis, similiter. Cossinius episcopus Hierocæsareæ, similiter. Alchimedes episcopus Silandi, similiter. Amachius episcopus Septenorum, similiter. Aethericus episcopus Pompeiopolis, per Epiphanium presbyterum, similiter. Themistius episcopus Amastridis, per Philotimum presbyterum, similiter. Paulus episcopus Tripolis, similiter. Musonius episcopus Zoarorum, similiter. Messalinus episcopus Laodiceæ, similiter. Olympius episcopus Theodosiupolis, similiter. Fronton episcopus Phaselidorum, similiter. Diogenes episcopus Cyzici, subscripsi pro absentibus religiosissimis episcopis, qui sub me sunt, Timotheo Germæ, Alexandro Oceæ, Philostor-

*Abertius *Andrianæ *Syniandi

Iostorgio Schepsiæ, Gemello Melitopolis, Eutychiano Bareñ, Acacio Proconnesi. Stephanus episcopus Hierapoleos, subscripsi pro absentibus, qui sub me sunt, religiosissimis episcopis, Vranio, Mara, Dauid, Cosma, Marino. Nunechius episcopus Laodiceæ, subscripsi, & pro his, qui sub me sunt, religiosissimis episcopis, Symmacho, Heraclio, Philippo, Philadelphio, Phileto, Taciano, Antiocho, Zosimo, Epiphanio, Arabio, Gaio, Euagora, similiter.

*Videt ergò præ aliis vsa gloria, qua circunuentione actū est circa epos, qua etiā festinatiōe factū est, vt p̄ter sanctas regulas, sub necessitate subscriberent episcopi.

Lucentius reuerendus episcopus, sedis Apostolicæ vicarius, dixit: * Primò gloria vestra perpendat, qua circunuentione cum sanctis episcopis gestum sit, vt non conscriptis canonibus, quorum mentionem fecerunt, subscribere sint coacti. Et interpretata voce per Beronicianum deuotum secretarium diuini consistorij, reuerendi episcopi clamauerunt: Nemo coactus est. Lucentius reuerendus episcopus, vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Accedit ad cumulum, quòd trecentorum decem & octo constitutionibus postpositis, centum quinquaginta, qui in synodicis canonibus non habentur, mentionem tantùm fecisse noscuntur, quæ dicunt ante octoginta prope annos constituta fuisse. Si ergò his temporibus hoc beneficio vsi sunt, quid nunc requirunt? Si nunquàm vsi sunt, quarè requirūt? Qua voce per Constantinum deuotum secretarium diuini consistorij Græcè interpretata, Aetius archidiaconus sanctissimæ Constantinopolitanæ ecclesiæ, dixit: Si de hoc capitulo aliquod mandatum acceperunt, proferant. Bonifacius presbyter sedis Apostolicæ vicarius, dixit: Beatissimus & Apostolic⁹ vir papa, inter cætera hoc nobis mandauit, & ex chartula recitauit: Sanctorum quoquè patrum constitutionem prolatam, nulla patiamini temeritate violari, seruantes omnimodis personæ nostræ in vobis, quos vice nostra trāsmisimus, dignitatē: Ac si q forte, ciuitatum suarum splendore confisi, aliquid sibi tentauerint vsurpare, hoc, qua dignum est constantia, retundatis. Gloriosissimi iudices dixerunt: Vtraque pars canones proponant. Paschasinus vir reuerendus episcopus, vicarius sedis Apostolicæ, recitauit: TRECENTORVM DECEM ET OCTO SANCTORVM PATRVM CANON SEXTVS: Quòd Ecclesia Romana semper habuit primatum. Teneat autem & Aegyptus, vt episcopus Alexandriæ, omnium habeat potestatem, quoniam & Romano episcopo hæc est consuetudo. Similiter autem, & qui in Antiochia constitutus est, & in cæteris prouincijs primatus habeant ecclesiæ ciuitatum ampliorum. Per omnia autem manifestum sit, vt si quis præter voluntatem metropolitani episcopi fuerit ordinatus, quia hunc statuit hæc sancta synodus, non debere esse episcopum. Sanè si communi consensu & rationabiliter probato, & secundùm ecclesiasticam regulam statuto, duo aliqui aut tres per contentionem suam contradicunt, illa obtineat sententia, in qua plures fuerint numero sacerdotes. Quoniam verò mos antiquus obtinuit & vetusta traditio, vt Aeliæ, id est, Hierosolymorum episcopo deferatur, habeat consequenter honorem suum. Sed & metropolitano sua dignitas salua sit. Constantinus deuotus secretarius diuini consistorij, ex dato codice ab Aetio archidiacono Constantinopolitanorum sanctissimæ ecclesiæ, recitauit: REGVLA SEXTA TRECENTORVM DECEM ET OCTO SANCTORVM PATRVM: Antiquæ consuetudines teneant in Aegypto, vt Alexandrinus episcopus omnium habeat potestatem, quoniam & Romano episcopo hæc consuetudo est. Similiter autem & Antiocheno, & in alijs prouincijs primatus habeat ecclesiæ ciuitatum. Vniuersaliter autem illud manifestum est, quia quisquis præter voluntatem metropolitani fiat episcopus, hunc sancta synodus diffiniuit, non esse episcopum. Sanè si communi omnium consensu rationabiliter probato, & secundùm ecclesiasticam regulam statuto, duo aliqui vel tres per contentionem suam contradicunt, diffinitio obtineat plurimorum. SYNODICVM PRIMI CONCILII sub Nectario episcopo Constantinopolis, episcoporum centum quinquaginta: Hæc constituerunt episcopi, qui in Constantinopolim Dei gratia conuenerunt ex diuersis prouincijs, secundùm euocationem Deo amantiss. principis Theodosij, sub Nectario episcopo Cōstantinopolitano, non recusare fidem, neq; regulas trecentorum decem & octo patrum, qui in Nicea Bithyniæ cōuenerunt, sed maneat illa propria. Et anathematizentur omes hæreses, & propriè Eunomianorum, vel dissimilem filium patri credentium, & Arrianorum, seu Eudoxianorum, & semiarrianorum, seu Pneumatomachorum, & Sabellianorum, & Marcionitarum, & Photinianorum, & Apollinariorum. Episcopi autem super diœcesim, quæ trans finem sunt ecclesiarum, non transcendant, neque confundant ecclesias: sed secundùm regulas, Alexandriæ quidē episcop⁹ ea solùm, quæ sunt in Aegypto, disponat. Orientis aūt episcopi, Orientem solùm gubernent, seruatis autem * primatibus, secūdùm canones Nicenos, Antiochenæ ecclesiæ, & episcopos Asianæ diœcesis, Asianam diœcesim tantummodò gubernare, & Ponticos Pontica, & Thraciæ, Thraciam solùm. Ineuocatos autē episcopos, super diœcesim, neq; super ordinationē, vel p alijs ecclesiasticis ordinationib⁹ nullatenùs inueniri, seruata autem suprascripta de prouincijs vel regionibus regula. Manifestū aūt est, quia secundùm vnamquanq; prouinciā eiusdē synodus prouinciæ gubernatura est, secun-

Niceni concilij cap. 6.
Ibidē ca. 7.
Niceni con. cap. 6.
Constā. cō. cap. 1.
Const. con. cap. 2.
* priuilegijs
Const. con. cap. 3.

Nic. cō. ca. 5. Cōst. cō. cap. 4. & 5. secundùm ea quæ in Nicæa sunt constituta. Eas autem quæ sunt in Barbaricis gentibus, Dei ecclesias gubernari oportet secundùm hanc, quæ per patres consuetudo tenet. Episcopatum tamē Constantinopolitanum habere primatûs honorem post Romanū episcopum, propterea quòd sit noua Roma. Gloriosissimi iudices dixerunt: Hi, qui relecto tomo subscripserunt Asiani & Pontici sanctiss. episcopi, dicant, si volūtate propria, vel imposita sibi aliqua necessitate coacti, subscripserunt. Et transeuntibus in medio Ponticis & Asianis episcopis, qui subscripserunt; Diogenes reuerend. episcopus Cyzici, dixit: Coram Deo cum volūtate subscripsi. Florentius reuerē. episcopus Sardeorum Lydiæ, dixit: Nulla mihi illata est necessitas, sed spontè subscripsi. Romanus reuerend. episc. Myrorum, dixit: Non sum coactus. Ego gratum habeo, sub sede Constantinopolitana esse, quoniam & ipse me honorauit, & ipse ordinauit. Mihi iustum videtur, & volūtate subscripsi. Calogerus reuerend. episc. Claudiupolis Honoriadis, dixit: Secundùm sententiam sanctorum patrum centum quinquaginta, voluntate propria, non coactus, subscripsi. Seleuc⁹ episcopus Amasiæ, dixit: Ante me tres sunt ab hac sede ordinati episcopi, & inueniens hāc consequentiā, & ego sequutus sum. Et nunc propria voluntate feci, sub hac sede esse volens, quia & *prouidè videtur mihi. Eleutherius episcopus Chalcedonæ, dixit: Sciens quia & per canones, & per consuetudinem præcedentem habet hęc iura Constantinopolitana sedes, cum voluntate subscripsi. Petrus reuerendus episcopus Gangrorum, dixit: Ante me tres sunt ordinati à sede regiæ ciuitatis, & ego post tantos similiter. Et ob hoc consensi his, quæ consuetudo habuit, & spontè subscripsi. Nunechius reuerend. episcopus Laodiceæ Phrygię, dixit: Gloria sedis Cōstantinopolitanæ, gloria nostra est. Huius enim honoris nos sumus quoquè participes, quoniam solicitudines nostras suscepit. Et diligim⁹, vt vniuscuiusq; prouinciæ metropolis à sede hac ordinetur. Vndè & spontè subs. Marinianus episcopus Synnadorum, dixit: Sicut & priores mei à sede Constantinopolitanæ sanctæ ecclesiæ ordinati, & ego quoquè ipse subscripsi, quoniam & canones primatum præbent Constantinopolitanæ sanctiss. sedi.

Pergamius reuerendus episcopus Antiochiæ Pisidię, dixit: Et propria voluntate subscripsi, & in omnibus sanctiss. archiepiscopū regię ciuitatis nouę Romę in honore & cura sicut patrem præcipuum, habere nos conuenit. Hoc solùm rogo, vt si qua aut per eorum sanctitatis ignorantiam, aut per surreptionem inueniuntur agi, pro eius gloria, vel pace sanctarum ecclesiarum, & eius ad Deum coram omnibus comprobatiōe, tanquàm coram hoc patre discutiantur atque seruentur. Critonianus reuerend. episcopus Aphrodisiadis, dixit: Ex propria voluntate subscripsi, sequens intentionem sanctorum patrum, & debitor huius sedis existens, quoniam & ego ordinatus sum, & priores mei, & omne patrocinium nostra ecclesia promeretur. Eusebius reuerend. episc. Dorylei, dixit: Spontè subscripsi, quoniam & hanc regulam sanctissimo papæ in vrbe Roma ego relegi, præsentibus Clericis Cōstantinopolitanis, eamq; suscepit. Antiochus reuerend. episco. *Synopis, dixit: Spontè subsc. sequēs metropolitanum meum, & regulam centum quinquaginta. Cæteri reueren. episc. clamauerunt: Spontè subscripsimus. Gloriosiss. iudices dixerunt: Relectis subscriptionibus, & vniuscuiusque subscribentium depositione manifestata, quia nulla necessitate, sed voluntate propria subscripserunt: hi, qui nō subscripserūt sanctissimi episcopi, quid edocent? Eusebius reuerē. epis. Ancyrę Galatiæ, dixit: Ego meum dicturus sum verbum, nullum in cōmune præiudicium faciens. Quoniā penitùs desisto à desiderio ordinationis, rebus ostendi. Petrus etenim episcopus, qui modò testatus est, de Gangris est episc. Ante hunc enim q fuit, ego ordinaui. Omnis enim ciuitas ad me venit in Ancyra, decreta portantes. Respondi eis, dicens: Ego nō sum ex ijs, qui ordinare desiderāt. Commemorabāt verò me priores, qui fuerāt ordinati ab epis. Ancyranorum, duos, tres. Ego dixi: Quæcunq; mihi dicatis, ego meipsum iudicio nō submitto. Post hæc veniunt rogantes beatū Proclum. Et cùm diceret, Philippus reuerendus presbyter Constantinopolitanę sanctæ ecclesię, dixit: Religiositas tua scripsit de Callinico, & post sanctitatem tuam Petrum ordinauit beatus Proclus. Eusebius reuerend. episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Direxit beatus Proclus ad me scripta. Ordinaui cū. Hoc totum allegatio non est, sed meæ probatio voluntatis, vt post hæc inferam, quod peto, vel id quod contradico. Profectus sum in Gangra, inthronizaui episcopum. Sic euenit, vt moreretur intra paucos dies. Rursùs omnes de ciuitate adeuntes, rogabant, vt fieret alter episcopus. Dixi: Dixi hęc ipsa vobis, & nunc respondeo: Ego non desidero ordinare. Respicientes meum ex his rebus fastidium, venerunt ad Constantinopolim, & deduxerunt dominum Petrum, qui nunc confessus est. Hoc ergò sit pro meę testimonio voluntatis. Et ego ordinare non cupio. Rogo autem, vt ciuitates pro ordinationibus non soluantur. Si enim non in ciuitatibus ipsis hi, qui eliguntur à ciuitate, ordinantur, à synodo prouincię comprobati, soluuntur substantia. Et hoc probatum habeo, qui pro eo, qui ante me fuit, multa reddidi debita. Philippus reuerendus presbyter dixit: Ex regula hoc interruptum est. Hæc legibus & regulis inter-

Aut Eusebius mētitur, aut ad horā sanctū Leonē fefellit.

interempta sunt. Altaria munda sunt. Eusebius reuerendus episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Propter meum opinio clara est sanctissimi Episcopi Anatolij, sed nullꝰ immortalis existit. Anatolius reuerendus episcopus regiæ Constantinopolis, dixit: A quo ordinatus es ipse? Eusebius reuerẽdus episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Hîc malo meo repertus sum, & ordinatus à beato Proclo. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Pergimus ad dominũ archiepiscopum Anatolium, & ordinamus illud. Gloriosissimi iudices dixerunt: Ex his, quæ gesta sunt, vel ab vnoquoq; deposita, perpẽdimus omnem quidem primatum & honorem præcipuum, secũdùm canones, antiquæ Romæ Deo amantissimo archiepiscopo cõseruari. Oportere autẽ sanctissimum archiepiscopum regiæ Cõstantinopolis nouę Romæ, eisdem primatibus honoris & ipsum dignum esse, & potestatẽ habere ordinare metropolitas in Asiana & Pontica & Thracia diœcesibus, secundùm hunc modum, vt decreto facto à clericis vniuscuiusq; metropolis, & possessoribꝰ, atq; clarissimis, super hæc & à reuerẽdissimis episcopis ꝓuinciæ omnibus aut plurimis, eligi quemcunque præfati metropolitanæ ecclesiæ Episcopi dignum esse probauerunt. Referri autem ab omnibꝰ eligentibus sanctissimo archiepiscopo regiæ Constantinopolis, vt penès eum sit (si velit) hunc, qui electus est, deductum hîc ordinari, aut secundùm eius permissionem in prouincia episcopatûs mereri decretum: vniuscuiusque tamen ciuitatis sanctissimos episcopos, ab omnibus ordinari, aut plurimis prouinciæ reuerendissimis episcopis, potestatem habente metropolitano secũdùm patrum regulas diffinitam, etiàm nihil communicante in illorum ordinationibus sanctissimo archiepiscopo regiæ Constantinopolis. Hæc à nobis inspecta sunt. Quæ autem videntur, sanctum & vniuersale concilium docere dignetur. Reuerẽdi episcopi dixerunt: Hæc iusta sententia, hæc omnes dicimus, hęc omnibus placent, hæc omnes dicimus, hoc iustum decretum. Quæ constituta sunt, valeant. Hæc iusta sententia. Oĩa ordinatè decreta sunt. Supplicamus, dimitte nos. Per salutem Imperatorum, dimitte nos. Omnes in sententia permanemus. Lucentius vir reuerendus episcopus, vicarius sedis Apostolicę, dixit: Sedes apostolica quæ nobis præcepit, præsentibus humiliari non debet. Et ideò quæcunq; in præiudicium canonum vel regularũ, hesterna die gesta sunt nobis absentibus, sublimitatem vestram petimus, vt circunduci iubeatis: sin aliàs, contradictio nostra his gestis inhæreat, vt nouerimus, quid apostolico viro vniuersalis ecclesiæ papę referre debeamus, vt ipse aut de suæ sedis iniuria, aut de canonum euersione possit ferre sententiam. Ioannes reuerendissimus episcopus Sebastiæ, dixit: Omnes in sententia vestræ magnificentiæ permanemus. Viri illustrissimi iudices dixerunt: Quod interlocuti sumus, tota synodus approbauit.

Locus obscurus.

¶RESPONSIO SEV ALLOCVTIO sancti & vniuersalis Chalcedonensis concilij, habita apud Martianum pijssimũ & amatorem Christi Imperatorem. Quòd non innouás aliquid aduersùs Nicenam fidẽ nunc sanctiss. archiepis. Leo, scripsit epistolam ad sanctæ memoriæ Flauianum, Constantinopolitanæ regię vrbis episcopum: sed sanctos patres secutus sit, qui & post magnam synodum Nicenam, hæreses, quę per vnũquodq; tempus exortæ sunt, similiter refutauerunt: & hoc vestrum decebat imperium, vt circa subiectos sibi prouidentia ex his, quę ad deum pertinent, initium sumeret, & prima cõtra diabolum pro pietate militia conueniret. Vndè nobis * impenetrabilem in omni errore propugnatorem Deus ꝓuidit, & Romanæ ecclesię Papam ad victoriam præparauit, doctrinis eum per omnia veritatis adstringens, vt (quemadmodùm Petrus) & hic affectu feruentiore decertans, omnẽ ad Deum sensum, intelligentiamq; perducat. Sed nè quis fidei eius concordiam vitans, & propriè seductionis conuictionem celare contendens, quasi peregrinam quãdam & ignoratam regulis, epistolæ eius seriem accuset, asserens, quòd non licuerit cuiquam exponere fidem pręter patres, qui apud Niceam concorditer conuenerunt, vnam quidem esse velut principali loco trecentorum decem & octo patrum doctrinę confessionem: lex nobis ecclesię pręcepit, quam velut commune sanctorum decretum, ad eorum, qui vocantur in adoptionem filiorum, tradimus firmitatem. Aduersùs eos autem, qui veritati resistunt, varię nobis certaminum causæ tributę sunt, à pijs viris congruenter adhibitæ contra ea, quę ab his fallaciter inseruntur. Et credẽtibus quidem sufficit ad vtilitatem, fidei indiscussa perspectio, ad * confessionem pij dogmatis deuotos pertrahẽs animos. His autem, qui doctrinam rectam puertere moliuntur, ad singula, quę malè pariunt, oportet occurrere, & eorum obiectis congrua quęque prouidere. Nam si omnes contenti essent fidei constituto, & pietatis semitam nulla innouatione turbarent, deceret Ecclesiæ filios, nihil ampliùs excogitare, quàm symbolo constat esse declaratum. Sed quia multi à recta linea per anfractus erroris exorbitant, nouum quoddam sibimet iter mendacij construentes: necessè nobis est, veritatis eos inuentione conuertere, commenta quoquè eorum deuia salutaribus adiectionibus refutare, non vt nouum ad pietatem (quasi fidei desit) semper aliquid exquirentes, sed vt contra ea, quę ab illis innouata sunt, excogitantes quæ salũbria iudicantur. & vt * mansuetudini vestræ, quod

ἄτρωτον

συγκατάθεσιν

πεόσφορα, idonea: χράτει, imperio.

quod dicimus, euidenter appareat, ab ipsis fidei sermonibus inchoëmus, sanctorum patrum, qualiter quisque de his senserit, decreta subdentes. Dixit fides: CREDO IN VNVM DOMINVM IESVM CHRISTVM FILIVM DEI, CONSVBSTANTIALEM PATRI. Hoc verbum perfectum est, atq; sufficiens his, qui ad confessioné fidei deuotum animum deferre contendunt, vnam diuinitatis naturam patris filijq; significãs, ità vt non alterius quidem substantiæ patrem, alterius verò filium sensus excogitet, & Arrij, contra pietatem sentientis, malignitatibus * inferatur. Sed quia Photinus atque Marcellus alias aduersùs filium blasphemias innouantes, non eum prsùs existere, audacię calumnia negauerunt, sed vnum eundemq;, ipsum patrem & filium & spiritum sanctum, appellatum esse firmãtes, & vsq; ad vocabulorum tantummodò sonum Trinitatis definiuére distantiam: contra eos quoq;, trium subsistentiarum patres intulére doctrinam, non extra scripturam sanctam hanc inuentionem sibi * fungentes, nec intelligentia fidei veluti imperfectam penitùs transeuntes, sed etiàm diuinitùs inspiratis explanantes eloquijs, & pro Homousij, id est, vnius essentiæ confessiõe, optimè * desudantes, & ostendétes, q vnam duarũ personarum nobis essentiam fides ediderit, nequaquàm filij subsistentiam denegauerit iterùm ait symbolum: CREDO ET IN SPIRITVM SANCTVM, sufficientem intelligentiam, quòd spiritussanctus Deus sit, pijs mentibus tradens. Si enim similiter, vt in patrem & filium, ità etiàm & in spiritumsanctum credere censuit, manifestum est, q quippe vt in Deum spem nos habere præcepit, vnam naturam insinuans in Trinitate credentibus. Sed quia tunc fidem, simplicemque de spiritu sancto doctrinam protulit, nullo adhuc certamen afferente de eo: illi, qui de Arrij stirpe progeniti sunt, apud semetipsos hanc pestilentiam retinentes, veris refutationibus conuicti de filio, & in spiritumsanctũ suam blasphemiam transtulerunt, arbitrantes calumniam suá non posse detegi, cùm temerariè eum inter creaturæ vilia deputarent. Vndè qui defensionem veritati posteà detulerunt, pijs renisi argumentationibus, eorum penitùs expulêre contagia, Dominum eum & Deum ex patre procedentem, secundùm fidei documenta declarantes. Sic igitur audaces aduersùs diuinitatem, qui colore pietatis circa fidem, regulam fidei subruebant, ab assertoribus Trinitatis capti atque protriti sunt. Sed qa etiàm illa, quæ benè de dispensatione Dominicæ incarnationis probantur esse disposita, alijs hæretici malignis inuentionibus, subuertere sunt moliti, iterùm gratia & contra eorum ferales impetus nobis propugnatores veritatis ostendit, confidentiùs asserétes, quòd integra & diuina de incarnatione Dei verbi, dignaque tantæ clemétiæ symboli intelligentia, comprobetur. Ait enim: DESCENDIT ET INCARNATVS EST, ET INHVMANATVS EST. Quòd descendit quidem, hæc dicta sunt, spontaneæ potestatis condescensionem describentia: dicens verò, Incarnatus est, veram assumptionem nostræ carnis, & ex virgine per veritatem natiuitatis ostédit. Quòd vero inhumanatus est, in ipso nostræ naturæ plenitudiné ex anima ratióali & corpore manifestat. Sed nescio quomodò contra fidem hác maligna pniciem excogitauit hominibus, tanquàm inimicus, arcem diuinæ prouidétię circa nos violare contendens: & illis quidem, iuxta id, quod assumptum est, natiuitatem persuasit ex virgine denegare, velut in honorem atq; reuerentiam nostri saluatoris & Domini glorię, vocabulum Dei genitricis ab eius generatione subripiens: illos auté aduersùs ipsam eiusdem vnigeniti diuinitatem impiè atque impudenter armauit, cóuertibilem eam atq; passibilem, prophanis instigans prædicare sermonibus, distributor planè malarum rerum dignis ministratoribus, quæ sunt blasphema sacrilegaque dispertiens, ità vt per illos quidem assumptæ formæ adimerentur indicia, per istos autem tantummodò carnis * vnitio diceretur. Et illi quidem negarent animæ medicinã, hi verò inesse quidem animam corpori, sed eam præter intelligentiam esse faterentur. Per hos iam hostis antiquus vnitionis nisus est sacramenta diuidere, & purum (tanquàm de propheta aliquo) id, quod apparuit pro nobis, asserere: per illos autem, differentiam negare naturarum, & nihil redemptoris nostri diuinitatis, humanitatisque relinquere proprium, simulq; fermenti instàr dispensationis negocia vniuersa miscere. Verùm non latuit indormitabilem oculum, naturę nostrę communis inimicus: sed tanquàm luminaria confestim patres nostros, his quos tenebrarum persuaserat error, ostendit, qui cunctis reserarent intelligentiam fidei, & incarnationis diligenter beneficia prędicarent, quomodò dispensationis sacramentum sit ab initio ex vulua dispositũ, quomodò & Dei genitrix sit virgo vocitata, propter eum, qui virginitatem eius dignatus est etiàm sacrare post partum, vuluamq; (vt decebat Deum) integritate signaret: quomodò secundùm veritatem mater dicta sit, propter carnem, quam ex se omnium Domino ministrauit: quomodò de Iessæ radice ortus sit, quomodò semen Abrahæ mundi conditor appręhenderit, quomodò in seipso nostræ probauerit naturæ primitias, quomodò perfectus Deus, & perfectus homo vnigenit9 apparuerit, quomodò in eo sub testimonijs claruit differentia naturarum, quomodò personæ singularitas demóstrata sit: quomodò Iesus Christus heri & hodiè, ipse & in secula: quomodò recés & sem-

[Margin notes: * συμφέρεσθαι, cóueniat. — * fingétes, — * ἐναγωνιζόμενοι, decertantes, — * ἕνωσις — Esa. 11. a — Heb. 2. d — Heb. 13.]

& sempiternus, quomodò cælestis atq; terren*, quomodò visibilis & inuisibilis: quomodò consubstantialis patri secundùm diuinitatem, & consubstantialis idem ipse matri secundùm humanitatem: quomodò idē impassibilis vt Deus, & vt homo passibilis sit, probatur. His inimicum patres nostri ꝓstrauêre sermonibus, hanc pro symbolo defensionem contra eos, qui calumniam tentauerant struere, protulerunt, non aliud nobis ad confessionem proferentes signaculum fidei, sed quod malè ab hostibus corruptum fuerat, instaurātes, atq; obsistentes eis, * qui per illa tempora subrepere nitebantur, & custodes singulis eorum, quibus præerant, effecti sunt ad salutē. Sic magnus ille Basilius minister gratiæ, subsistentiarū per epistolam euidentiam mirè declarauit, & sancti spiritûs doctrinam diligentiùs tradidit, consacerdotum suorum * eliciēs etiàm subscriptione consensum. Sic quoq; Damasus Romę vrbis decus ad iustitiam, literis ad Paulinum datis, dispensationis sacramenta patefecit, admonens, vt his, quæ benè decreta sunt, si qui communionis suæ participes velint esse, consentiant. Ità & qui postmodùm vbiquè aduersùs varias hæreticorū congregati sunt nouitates, commune de fide decretum vnanimiter ediderūt, eaq; fraterno cōsensu probauerunt, absentibus euidentissimè intimātes. Et illi quidem, qui apud * Serdicam contra reliquias Arrij conuenerunt, Orientalibus direxerunt sui cōstituta iudicij. Qui verò in hac vrbe Apollinaris detexerunt pestilentiam, Occidentalibus proprium innotuêre decretum, illisque tunc Osius ad proferendam sententiam præerat, horum autem Nectarius cum Gregorio susceperat principatum. Sic & apud Ephesum, id quod de dei genitrice iudicatum est, scripto firmatū est. Et de Deitate atque humanitate Domini testimonia cum propria subscriptiōe ꝓtulerunt, manu & lingua naturarum professionem in vna persona pariter approbantes. Si quis autem censet, hucusquè consistere eos, qui fidem pro facultate defendere cupiunt, maximè quidem hoc præceptum hæreticis promulgare debebit, illos ab impugnatione remouens, non auertens à protectione * pastoris. Oīs enim lex iniustos à delictis cohibet, non iudices à potestate * discingit. Aliàs autem doceantur indociles, quia & nunc licet, vt ambiguitate quæstionis exorta, patrum interpretationibus nostrā confessionē coaptemus, satisfacientes, quòd in nullo discordem intelligentiæ eorum detulerimus * animum, sed his vtamur testibus ad nostræ fidei firmitatem. Sic Athanasij ad Epictetū amplectimur literas, sic tanquàm propriam Gregorij ad * Celidonium epistolam vbiquè proferimus. Et quid oportet plura dicere? Si enim per epistolas ecclesiæ dogmata declarari pro vnaquaque quæstione, dignum culpa iudicant, ipsum inprimìs beatissimum Cyrillum quilibet poterit denotare, qui literis suis Orientalibus, quod sentiebat, expressit. Necnon & magnum Proclum huic vituperationi subijciet, qui eisdem Orientalibus volumen ad Armenios pro fidei congruentia destinauit. Hìc autem consociabitur ad culpam & sapientissimus Ioannes Antiochenus episcopus, qui hæreticorum maledicta repellens, & Apostolicæ doctrinæ rectissimum dogma declarans, totius Orientis cōfessionem, velut ex vno ore, sanctissimo Proclo, & ei, qui per idem tempus mundi regebat gubernacula, destinauit. Non igitur nobis, admirandi Romanæ vrbis præsulis epistolam, velut innouationis offendiculum criminentur: sed, si non est diuinis scripturis coaptata, redarguant: si non præcedentium patrum sententijs adunata, si nō impiorum accusationem continet, si non defensionem Nicenæ fidei profert: & si non eorū, qui nouitates appetunt, commenta subruit, si non vaniloquiorum contagia prodigiosa subuertit. Si quis enim patrum deprauat intelligentiam, hic pœnæ transgressionis habetur obnoxius, non qui transgressionem sua cura redarguit. Qui enim sponte sua, nullo contrà confligente, professionem verbis ꝓprijs desert, hic, vt illatus, nō immeritò * cōprobatur. Qui verò eis, qui praua sentiunt, obluctatur: is contra inimicorum adinuentiones linguam prudenter exercet, quæ ab illis malè prolata sunt, veritatis nitens ratione dissoluere. Sed ô vos Christi amantes, & imperio superno nutu vobis cōcesso dignissimi, compensate ei fidem, qui beneficia tanta concessit, studioque circa purissimam confessionem præstantiam vestræ deuotionis ostendite, malignorum quidem molimina refrenantes, omnibus verò piæ confessionis declarantes in vnitate concordiam, ac velut signaculum sacræ doctrinę, concilij huius, à vobis congregati, prædicationem, Petri sedis authoritate roborantes. Confidere nanque oportet vestram pietatem, quia nihil præter fidem, quæ olìm à sanctis patribus annunciata est, venerabilis Romanus pontifex innouauit, atque vt nulla his, qui apostolicum virum per inuidiam lacerare nituntur, relinquatur occasio, consonantiæ epistolæ eius ad sanctorum patrum testimonia, ad certiorem notitiam vestræ pietatis, ex multis pauca subdidimus.

¶ Testimonia sanctorum patrum, qui & duas naturas in Christo confessi sunt, & cōsubstantialem patri DEVM verbum, etiàm nobis secundùm carnem ex MARIA consubstantialem factum, veraciter asserentes.

Sancti Basilij ex his, quæ contra Eunomium scripsit: Ego enim & hoc, quod est, in forma Dei existere, àc si in essentia DEI, æquiualere ꝓnuncio. Sicut enim hoc, quod for-

Margin notes: * quæ; * ἀπαιτήσας, exigens.; Epist. suarū decre. 1.; * Sardican; * ποιμένας pastores; * ἀπαζώννυ, disiungit; * φρόνημα, sententiā.; f. Nazianzeni.; * Cledoniū; φιλοτιμούμενος; * ἁλίσκοιτο condēnat; Basilius episcop*.

formam serui suscepit, in substantia humana Dominum nostrum factum esse significatità, quòd dicit, quod in forma Dei est, diuinæ substantiæ proprietatem, sinè dubitatione commendat.

Ambrosius episcopus.

Beati Ambrosij ex his quæ scripsit ad Gratianum Imperatorem: Seruemus differentiã diuinitatis & carnis. Vnus in vtroque loquitur filius Dei, quia in eo vtraque natura est.

Gregorius Nazianzen. *Cledoniũ:

Beati Gregorij Nazianzeni ex epistola ad *Celidonium: Naturæ quidem duæ, Deus & homo, quia & anima & corpus. Filij autem non duo, neque duo dij.

Idem.

Eiusdem ex secundo sermone de filio: Et hoc est, quod facit hæreticis seductionem, nominum prolata seiunctio. Signum est autem, vt si quandò naturæ secernuntur intelligentijs, simul secernantur & nomina.

Athanasius episcopus.

Sancti Athanasij ex his quæ scripsit aduersùs hæreses: Et sicut non essemus liberati à peccato atque maledicto, si non caro naturæ esset humanæ, quam induit verbũ: (nihil enim commune nobis esset ad alienum) sic nequaquàm ille homo Deus fieret, si nó natura esset ex patre, & verum atque cósempiternum eius esset verbum, quod factũ est caro. Idcircò nanque talis est facta cónexio, vt ei, qui iuxta naturam diuinitatis est, illum hominem, qui est humanæ naturæ, coniungeret.

Ioan. 1.

Amphilochius epũs.

Amphilochij episcopi Iconij de explanatione Euangelij secũdùm Ioannem: Discerne iam naturas tam DEI, quàm hominis. Neque enim peramissionem Dei factus est homo, neque secundùm prouectum ex hominibus Deus est. Deum enim dico & hominem. Da passiões carni, da Deo miracula.

Antiochus episcopus.

Antiochi episcopi Ptolemaidis: Non cófundas has naturas, & non obstupesces circa dispensationem.

Flauianus episcopus Antioch. Psal. 105.

Flauiani episcopi Antiocheni in Theophanicon: Quis reuerà loquetur potentias Domini, auditas faciet omnes laudes eius? Quis verbo, collati nobis beneficij magnitudiné possit exprimere? Humana natura Deitati cõiungitur, ità tamen, vt in se vtraq; natura permaneat.

Io. Chrysostom⁹ epũs.

Beati Ioannis episcopi Cóstantinopolitani, de explanatione Euangelij secundùm Ioanné: Quid enim intulit, & habitauit in nobis? Hoc benè dicens, nihil debet incongruũ suspicari, sed hoc quod factum est. Non enim conuersionem dixi illius inconuertibilis naturæ, sed habitationem & commorationem. Id autem quod habitat, non ipsum est quod habitaculum, sed alterum in altero inhabitat. Alioquin iam non erit habitatio. Nihil enim in seipso habitat. Alterum aũt dixi iuxta substantiam. Per vnitionem enim & connexionem, vnus est Deus verbum & caro, nequaq̃ facta confusione vel permixtióe harum substantiarum, sed vnitione ineffabili atq; inenarrabili.

Atticus episcopus Cóstãtinop.

Beati Attici Constantinopolitani episcopi ex epistola ad Eupsychium: Quid igitur oportebat operari sapientissimum, mediationem assumptæ carnis, & vnionem Dei verbi ad hominẽ, qui ex Maria est? Nam vtraque facta sunt ità, vt ex vtroq; vnitum, Christum quidem fateamur in propria impassibilis naturæ dignitate perlistere, mortem gustare simul, vt & socia sibi naturæ carnis ostenderet per mortem, mortis ipsius contemptum, paritérq; etiàm vt noui testamenti per obitum iura firmentur.

Procl⁹ eps.

Beati Procli ex sermone: Puer natus est nobis, filius datus est nobis: Et naturam ratióe diuide, & vnitatem mysterij diuinis extolle præconijs.

Cyrill⁹ eps.

Cyrilli: Aduertentes igitur modum inhumanationis, vt dixi, videamus, q̃ duæ naturę p indiuiduã vnitioné inconfusè atq; inconuertibiliter inuicèm sibi conuenerunt. Caro nanq; caro est, & non deitas, licèt Dei facta sit caro: similiter etiàm verbum Deus est, & non caro, licèt dispensatoriè propriam fecerit carnem.

Io. Chrysostomus.

Beati Ioannis de explanatione Euangelij secundùm Matthæum: Et quemadmodùm quis in meditullio pugnæ positus, duobus quibusdam inuicèm sibi discordantibus, vtrasq; manus extendens, sumens vtrinquè coniungat: sic etiàm Christus fecit, vetus nouo, diuinam naturam humanæ, sua nostris clementer adiungens.

Allocutio seu responsio sancti Chalcedonẽ cócilij, cum subiectis testimonijs patrum, finit.

SACRA MARTIANI IMPERATORIS CONTRA HÆRETICOS.

IMperator Martianus Augustus, Palladio præfecto pretorij. Licèt iam *iamq; sacratissima constitutione mansuetudinis meæ cautum ac definitum sit, q̃ in eos seueritas exercenda sit, q Eutychetis vel Apollinaris hęreticã peruersitaté secuti, à religione & fide catholica deuiàrunt: Alexandrinę tamẽ vrbis ciues atq; habitatores tãtis sunt Apollinaris infecti venenis, vt necessarium fuerit ea, quę antè sanximus, repetita nũc etiàm lege decernere. Oportet enĩ, vt sit numerosa seueritas sanctionum, vbi est licentia crebra culparum. Custodiendę prætereà orthodoxæ fidei cura, tãto à serenitate mea adhiberi impensior debet, quãto res humanas diuinę pcedũt. Quicũq; ergò vel in hac sacra vrbe, vel in Alexãdrina ciuitate, vel in omni Aegyptiaca diœcesi, diuersisq; alijs puincijs Eutychetis profanã puersitatem sequuntur, & ità non credunt, vt trecenti decem & octo sancti patres tradiderunt, catholicam fidem in Nicena ciuitate fundantes, centũ quoq; & quinquaginta alij venerabiles episc. q in hac alma vrbe Cõstantinopolitana posteà cóuenerunt, & sicut Athanasius & Theophilus & Cyrillus sanctę recordatióis episcopi Alexandrinę ciuitatis crediderunt, quos etiàm Ephe-

*etiàm

L. quicũq; C. de hęreticis & manichęis.

Ephesina synodus (cui beatæ memoriæ Cyrillus præfuit, in qua Nestorij error expulsus est) in vniuersis secuta est, quos & nupèr venerabilis Chalcedonensis synodus est secuta, prioribus Concilijs sacerdotum ex omni prorsùs parte consentiens, nihilq; adimens sacrosancto symbolo, neq; adijciés, sed Eutychetis dogmata funesta condemnans, sciant se esse hæreticos Apollinaristas: Apollinaris enim facinorosissimã sectam Eutyches & Dioscorus mente sacrilega sunt secuti. Ideoq; omnes hi, qui Apollinaris vel Eutychetis peruersitatem sequuntur, illis pœnis, quæ diuorum retrò principum constitutionibus contra Apollinaristas, vel serenitatis nostræ sanctione postmodùm contra Eutychianistas, vel hac ipsa augustissima lege cōtra eosdem decreta sunt, nouerint se esse plectendos. Idcircò Apollinaristæ, hoc est, Eutychianistæ, quibus etsi est in appellatiōe diuersitas, est tamen in hæresis prauitate coniunctio: & dispar quidem nomen, sed idem sacrilegium, siue in hac alma vrbe, diuersisq; prouincijs, siue in Alexandrina ciuitate, seu in Aegyptiaca diœcesi sunt, neq; ità credūt, vt prædicti venerabiles patres credebāt, neq; viro reuerendissimo Alexandrinę vrbis antistiti Proterio fidem orthodoxam tenenti communicant, secundùm sacratissimas diuorum retrò principum constitutiones, quę de Apollinaristis promulgatæ sunt, non habeant potestatem faciendi testamenti, & cōdendæ vltimæ voluntatis, neque id capiant, quod ipsis ex testamento cuiusquam fuerit derelictum, nihil etiàm ex donatione aliqua consequantur: sed si quid in ipsos vel liberalitate viuentis, vel morientis fuerit voluntate collatum, id fisco nostro protinùs addicatur. Ipsi verò in nullos aliquid ex facultatib⁹ suis donationis titulo & iure transfundant. Episcopos quoq; vel presbyteros, aliosque clericos illis creare & habere non liceat, scientib⁹ tam Eutychianistas vel Apollinaristas, q ausi fuerint cuiquã, episcopi vel presbyteri vel clerici nomen imponere, q̃ hos, qui conati fuerint impositum sibi nomen sacerdotale retinere, pœnam exilij & facultatum suarum amissioné subituros. Eos verò qui antehàc catholicarum ecclesiarum clerici, vel orthodoxæ fidei monachi fuerunt, & relicto vero & orthodoxo om̃ipotentis Dei cultu, Apollinaris vel Eutychetis hæresim & dogmata abominanda sectati sunt, vel posteà sectabuntur, omnibus pœnis, quæ vel hac, vel prioribus legibus aduersùs hęreticos cōstitutæ sunt, iubemus teneri, & extra ipsum quoq; Romani Imperij solum pelli, sicut de Manichæis præcedétium legum statuta sanxerunt. Vniuersi prætereà Apollinaristæ vel Eutychianistæ, non Ecclesias, non monasteria sibi construant, parasynaxes & conuēticula tam diurna quàm nocturna, non contrahāt, neq; ad domum, neq; ad possessioné cuiusquam, neq; ad monasterium, neque ad quęcunq; alterius locum opatores sectę funestissimæ congregentur. Quod si fecerint, & hoc factū fuisse dño volēte cōstiterit, post rem in examine iudicis approbatam, domus vel possessio in quam conuenerint, fisco sinè dilatione societur: monasterium verò, eius ciuitatis orthodoxæ ecclesiæ, in cuius territorio est, iubemus addici. Si verò ignorante domino, sciente verò, qui pensiones domûs exigit, vel conductore, vel procuratore, vel actore prædij parasynaxes & conuenticula interdicta collegerint: conductor, vel procurator, siue actor, vel quicunque eos in domum vel in possessionem, vel monasterium receperint, ac passi fuerint illicitas parasynaxes, conuentusq; celebrare, si vilis & abiectę conditionis sint, fustibus publicè, & in pœnam suam, & in aliorum coerceantur exemplum: Si honestę verò personæ sunt, decem libras auri mulctæ nomine, fisco nostro cogantur inferre. Nullum prætereà Apollinaristam vel Eutychianistã, ad aliquã iubemus adspirare militiã, nisi ad * cohortalinam vel limitaneam. Si qui verò extra p̃dictã militiã inuenti fuerint militare, soluto cingulo, honestorum hoim̃ & palatij communione priuent̃. Nec in aliqua q̃ in ea, in qua nati sunt, ciuitate vel vico ac regione, versentur. Si qui verò in hac alma vrbe nati sunt, tam sacratissimo comitatu, q̃ omni per prouincias metropolitana ciuitate pellantur. Nulli insupèr Eutychianistæ vel Apollinaristæ, publicè vel priuatìm aduocandi cœtus, & circulos contrahendi, & hæretico more disputandi, ac p̃uersitatem facinorosi dogmatis asserendi, sit facultas. Nulli etiàm contra venerabilē Chalcedoneñ synodum liceat aliquid vel dictare, vel scribere, vel edere atq; emittere, aut aliorum super eadem rescripta p̃ferre: nemo huiusmodi habere libros & sacrilega scriptorum audeat moniméta seruare. Quòd si qui in his criminibus fuerint depræhēsi, ppetua deportatione damnentur. Eos verò, qui discēdi studio audierint de infausta hæresi disputantes, decem librarum auri, quę fisco nostro inferendę sunt, iubemus subire dispendium. Om̃es verò huiuscemodi chartę ac libri, qui funestum Eutychetis, hoc est, Apollinaris, fuerint dogma complexi, incendio concrementur, vt facinorosę peruersitatis vestigia ipsa flammis cōbusta depereãt. Aequũ nanq; est, vt immanissima sacrilegia par pœnæ magnitudo percellat, Palladi pater charissime, atque amantissime. Illustris igitur & magnifica authoritas tua, q̃ hac sacratissima constitutione decreuimus, in hac alma vrbe, diuersisq; p̃uincijs, ac pręcipuè in Alexandrina ciuitate, & p vniuersam Aegyptiacam diœcesim, edictis ex more p̃positis, ad oim̃ notitiam faciat peruenire, vt cuncta, quam statuimus, in eos, qui rei fuerint dep̃hensi, seueritas protinùs exerceatur: sciētibus moderato-

ratoribus prouinciarum, eorumq; apparitoribus, defensoribus etiàm ciuitatum, quòd si ea, quæ legis huius religiosissima sanctione custodiéda decreuimus, aut neglexerint, aut aliqua permiserint temeritate violari, denarum librarum auri mulctam fisco nostro cogentur inferre, insupèr etiàm existimationis suæ periculum sustinebunt. Ea quoquè, quę de Paganis per omne Romanum Imperium æqualiter valitura perennitatis nostræ lege decreuimus, instantissimè in eos exerceãtur, quos constiterit, prophanos ritus ac simulacrorũ impios cultus, & interdicta sibi sacrilegia, celebrare. Data sub die Kalẽ Augusti, Constantinopoli, diuo Valentiniano octauò, & Anthemio viris clarissimis consulibus.

¶ Exemplar epistolæ Paschasini & aliorum, de damnatione Dioscori Alexandrini quondàm episcopi.

PAschasinus episcopus Lilybetanus, & Lucentius episcopus Esculanus, & Bonifacius presbyter Ecclesiæ maximæ vrbis Romæ, vicarij sanctissimi ac beatissimi papæ Leonis, Apostolicæ sedis antistitis, pronunciauerunt manifestaruntque, quod Dioscorus Alexandrinæ vrbis antistes, cõtra Canonum disciplinam, regulasq; ecclesiasticas illicita pręsumptione commisit, sicut præteritorum gestorum seu præsens declarauit assertio. Is nanq; (vt plura relinquamus) Eutychen consortem perfidię suæ, à proprio episcopo sanctæ recordationis Flauiano iure damnatum, in gratiam cõmunionis, antequàm cum ijs, qui cõgregati fuerãt in Ephesina vrbe, episcopis resideret, recepisse cognoscitur: sed illis quidem sedes Apostolica veniam tribuit, quia contra votum gessisse, quæ patrata sunt, approbantur, ità vt nunc vsq; adhæreant & beatissimo papæ, & vniuersali sanctoque Concilio, qua de re sacrosanctæ cõmunionis consequuti sunt medicinam. Predictus verò, qui malorũ perseuerãtia ornari se æstimat, cùm debeat summissa fronte vsque ad terram cum gemitu (vt conuenit) inclinari, quoniam nec beatissimi papæ epistolam legi permisit, ad venerandæ memoriæ Flauianum Christi antistitem scriptam: quippe cùm ab his petitus, vt legi sineret, sacramenti satisfactione, quod promiserat, implere contempsit, quatenùs praui dogmatis augeretur impietas, & occasio lęsionis vel scandali cunctis generaretur ecclesijs: patratis tamen his, voluimus his sceleribus indulgere, & veniam, quam cæteris episcopis præstitimus, dignanter impendere, cùm nec similem iudicãdi reperiantur habuisse fiduciam. Adiecit etiàm accusatorum supplicatio varijs referta criminib⁹, quòd tertiò euocatus per reuerédissimos fratres & coëpiscopos nostros, ad monitionem canonicam venire contempsit, conscientiæ detentus arcano. Episcopos etiàm à prouinciali synodo, cui subdebãtur, iure damnatos, iniqua vsurpatione contra redamnationis sententiã reuocauit, veterum patrum sępiùs statuta conculcans. Vndè sanctissimus ac beatissim⁹ papa, caput vniuersalis Ecclesiæ Leo, per nos, vt legatos suos, sancta synodo consentiente, Petri apostoli præditus dignitate, qui ecclesiæ fundamentum, & petra fidei, & cælestis regni ianitor nũcupatur, episcopali cum dignitate nudauit, & ab omni sacerdotali opere fecit extorrem: quarè super his congregata venerabilis synodus, canonicam contra prædictum Dioscorum proferat, iustitia suadente, sententiam.

¶ Finit exemplar epistolæ.

NARRATIONIS ORDO DE prauitate Dioscori Alexandrini.

POstquàm Dioscorus Alexãdrinus episcopus, qui pro facti sui qualitate, id est, quia cõsenserat Eutycheti hæretico, & damnauit Flauianũ episcopum catholicum Constantinopolitanum, apud Chalcedonã, tam à principe sanctæ memorię Martiano, quàm ab aulicis potestatibus, vel à cũcta synodo damnatus est, Proterius catholicus fit sacerdos. Tunc Timotheus presbyter, cui cognomen erat Aelurus, & Petrus diaconus, sectatores Dioscori, ab Alexãdrina Ecclesia se separãrũt. Quos cùm Proterius episcopus ad ministeriũ proprium reuocare non posset, vtrunq; damnauit. Mortuo principe Martiano, collectis turbis hęreticorum, Timotheus & Petrus veniunt Alexandriam, & ordinatur ab hęreticis Timotheus episcopus. Duo igitur apud Alexandriam episcopi cœperunt esse. Ante triduum paschale, quo cœna Domini celebratur, cõductis ab his perditis, occiditur in Ecclesia sanctæ memoriæ Proterius, ad quam se timore contulerat, ibique sacrosancto die in baptisterio occiditur, laniatur, eijcitur, & funus incenditur, cineresq; ipsius expargũtur in ventos. Intereà Leo sumit imperium, ad quem tanti facinoris rumor catholicorum querela peruenit. Contra quos hæretici supplicãrunt, petentes, vt Chalcedonensis synodus aboleretur. Econtrà illis vindictam sceleris postulantibus, considerans Imperator, nimis esse graue, vexari tanto itinere sacerdotes, quorum aut ætas, aut infirmitas, aut paupertas hunc laborem subire prohibebat: dirigit per totum Orientem magistrianos, dirigit & Anatolius episcopus Asclepiadem diaconum suum, per quos omnes illi episcopi, qui Chalcedonæ fuerant cõgregati, quid Alexandriæ gestum sit, agnoscerent. Qui rescribunt, Chalcedonẽ synodum vsque ad sanguinem defendendam esse, quia non alteram fidem teneret, quàm synodus Nicena constituit. Timotheum verò non solùm inter episcopos nõ haberi, sed etiàm Christiana appellatione priuari. Quo facto, fit alter

Vide hinc Nicephori hist. eccles. lib. 15. ca. 16.

Timotheus episcopus Alexandriæ. Vix ille Timotheus depellitur,& mittitur in exilium Gangram: fugit & Petrus hereticus,& quàm diù vixit Imperator Leo, Timotheus episcopus Alexandrię vixit quietè. Sed cùm Basiliscus occupâsset imperium, damnare cœpit Chalcedoneñ synodũ,& fugare catholicos. Tunc ille Timotheus dãnatus, accepta libertate, Constantinopolim venit, & damnatos hæreticos locis suis reddidit. vadit Alexãdriam: fugit Timotheus catholicus,& in monasterio latuit. Petrus ille iterùm se Timotheo junxit, cum quo fuerat antè damnatus. Redit Zeno Imperator ad regnũ, Basiliscus opprimitur. mittitur Alexãdriam, vt pulso peruersore Timotheo, Timotheus catholicus redderetur ecclesiæ. Sed illo Timotheo damnato, morte præuento, Petrus ab vno hæretico Alexandrinus episcopus ordinatur: quẽ nihilominùs deijci iussit Imperator,& reduci Timotheum catholicum, sicut etiàm Acacij literis continetur. Intereà scribit ad sanctę memoriæ papã Simplicium Timotheus catholicus, rogans,& dicẽs Petrum olìm in diaconio esse damnatum, nũc etiàm à Christiana societate remotum, vt scriberet Imperatori, vt eundem Petrum longiùs in exilio dirigeret, quia latebat in Alexandrina ciuitate, & insidiabatur ecclesiæ per fermè triennium & ampliùs. Sanctæ memoriæ papa Simplicius nunquàm destitit scribere Acacio episcopo, vt fieret de Petro, quod Timotheus episcopus postulabat. Defuncto Timotheo episcopo, à catholicis Ioãnes catholicus episcopus ordinatur. Mittit Ioannes episcopus synodicam suam. Superuenit etiàm quidam contra Ioannem episcopum, Sacra principis deferendo, vt ab episcopii illius papa se confirmatione suspenderet. Et quia in ijsdem Sacris de restituendo Petro, quem ipse damnauerat, fecerat mentionem, hæc pars omnino est abnegata. Vndè visus est Imperator offensus. Addidit etiàm Acacius illo tẽpore, quo de Petro Alexandrino dãnato retulit, etiàm de Petro & Ioanne Antiocheno. sic scribit, Petrum apud Constantinopolim monasterium gubernâsse: sed hoc ꝓpter crimina derelicto, Antiochiam fugisse. Ibì pulso martyrio catholico episcopo, per vilissimum populum & hæreticos, sedem ipsius occupâsse, cõtinuoq; damnatum, ab episcopio, atq; à Leone Imperatore × Oosam deportatum. Qui fugiens, redisse dicitur Constantinopolim, & dedisse fidem, vt pulsis vlteriùs turbis, nil facere auderet. Sed (sicut superiùs dictũ est) Basilisci tempòribus à Timotheo illo dãnato, qui Constantinopolim venerat ad Antiochiam remissus est, vt iterùm illic episcopatum teneret. Quo facto, idem ipse Petrus Ioannem (de quo Acacium diximus retulisse) ordinat Apamenis episcopum: à quibus non receptus, redit Antiochiam, & Petrum episcopatus sui pellit authorem, & inuadit eius ecclesiam. Quos simul damnatos iterùm eijcit Acacius, petens Apostolicam sedem, ✱ si ad eandem fortè confugerent, nè ipso quidem digni haberent adspectu: & si iam aliquam indulgentiam forsitan impetrâssent, irritam esse debere, nec eorum pœnitentiam recipiendam esse. Quid multa? Hunc ipsum Ioannem, quem Acacius cum Petro damnauerat, & sinè pœnitentiæ remedio fecit ab Apostolica sede damnari, post tot damnationes, Tyriorũ misit ecclesiæ præsidere. Nam quod dicit Acacius, Petrum illum Alexandrinum, oblata petitione, Eutychianam hæresim vel Nestorianã damnâsse, hoc euidẽter probatur esse falsissimum. Nam quæ causa fecit, vt in episcopatu suo, synodo Chalcedoneñ, vel tomo sanctæ memoriæ Papæ Leonis diceret anathema? Quæ causa fecit, vt sublato nomine Proterij vel Timothei catholici, Dioscori & Timothei hæretici, nomina adscriberet? Quæ causa fecit, si catholicus erat, vt Timothei catholici episcopi corpus de sub terra leuaret, qui inter episcopos catholicos sepultus fuerat, & proijceret forìs? Ipse non est Petrus, qui damnato Timotheo hæretico semp adhæsit? Quomodò posteà Acacius miris eum laudib⁹ prosequitur, de quo tanta se crimina antè meminerat retulisse?

Simplicius papa.

Hec paulò aliter habẽtur apud Nicephorũ lib.15.ca.28.

× Oasin

¶ Incipit fides Romanorum.

CRedimus in vnum Deum patrẽ omnipotẽtem,& in vnigenitum filium eius Iesum Christum, Dominum & saluatorem nostrum,& in spiritum sanctum, Deum: non tres deos, patrẽ & filium & spiritum sanctũ, sed vnum Deum esse confitemur. Non sic vnum Deum, quasi solitarium: nec eundem, qui ipse sibi pater sit, ipse filius, sed patrem verum, qui genuit filium verum, id est, Deus de Deo, lumen de lumine, vita ex vita, perfectum de perfecto, totum à toto, plenũ à pleno, non creatum, sed genitum, non ex nihilo, sed ex patre, vnius substantiæ cum patre. Spiritum verò sanctum, Deum: non ingenitum, neque genitum: non creatum, sed nec factum, sed patris & filij, semper in patre & filio æternum veneramur, vnum tamen Deum qui ex vno.

ATTICVS EPISCOPVS, QVAliter formata epistola fiat.

GRæca elemẽta literarũ, numeros etiàm exprimere nullus, q vel tenuiter Græci sermonis notitiã habet, ignorat. Nè igitur in faciendis epistolis canonicis, quas mos Latinus formatas appellat, aliqua fraus falsitatis temerè presumeret, hoc à patrib⁹ trecẽtis decem & octo Niceæ congregatis saluberrimè inuentũ est & cõstitutum, vt formatæ epistolæ hãc calculationis seu supputatiõis habeãt rationẽ, i. vt assumant in supputationẽ prima Greca elemẽta patris & filij & spiritus sancti, hoc est, π, υ, α. Quę elemẽta & octogenariũ & quadringentesimũ, & primum significãt numerũ. Petri quoquè apostoli prima litera, i. π.

 Quæ

Quæ numerum octoginta significat. Eius quoquè qui scripsit epistolam, prima litera: cui scribitur, secunda litera: accipiétis, tertia litera: ciuitatis quoquè, de qua scribit, quarta: & indictionis (quæcunque est) temporis idem qui fuit, numerus assumatur: atque ità his omnibus Græcis literis, quę (vt diximus) numeros exprimunt, in vnum ductis, vnam, quæcunque fuerit collecta, summam epistola teneat. hanc qui suscipit, omni cum cautela requirat expressè. addat præterea separatim in epistola nonagenarium & nonum numerum, qui secundùm Græca elementa significat, Valete in Domino.

¶Exemplar hoc Chalcedonensis concilij desumptum est ex bibliotheca monasterij fratrum Ordinis Cruciferorum in ciuitate Aquen. Anno nanque Domini 1468. in Aquen passagio, reuerendissimus dominus Petrus Ferrici, legatus Romanus in causa Leodien, postea cardinalis, excopiari exemplar disposuit ex vetustissimo codice, eidem monasterio à quodam Aquen decano, dono dato. quod pluriū iudicio, scriptum, non ità longè post huius Chalcedonen cōcilij tempora, præsumitur. Tantæ quidem vetustatis fuit, vt nisi cum difficultate legeretur, & vnus duntaxàt in Colonien ciuitate excopiare præsumeret. Est verò iam postremo locis non paucis emendatum, idq; partim exemplari ab Guilielmo Sirleto viro doctissimo & lectissimo Cardinale correcto, ad fidem veterū exemplarium, Latini manuscripti, & Gręci bibliothecæ Vaticanæ. ¶Finis Concilij Chalcedonen.

CANDIDO LECTORI F. LAVRENTIVS SVRIVS.

Qvemadmodùm Nicenam illam longè sanctissimā Synodum mirè lacerârunt Arriani, Constantinopolitanam primam Macedoniani, Ephesinā Nestoriani, ità Chalcedonēsem longè celeberrimam haud mediocriter oppugnârunt Eutychiani. Non ferunt hæretici quantumuis iustam damnationem sui: faciliùs vinci possunt, vt ait Hieronymus, quàm persuaderi. Non vult cedere pertinax error. Vidimus idem in nostræ quoquè tempestatis hæreticis, qui Synodum Tridentinam, cui multi interfuêre doctissimi & sanctissimi viri, prorsus reijciendam putârunt, eamq; conuicijs proscindere non dubitârunt. Verùm hanc superbiā non à Christo Deo & Domino nostro, humilitatis magistro, sed à Lucifero didicerunt. Sed cùm Eutychiani, vt diximus, amplissimum Chalcedonense Concilium diuexarent, Martiani primùm, deindè Leonis Augustorum pijssimorum authoritate repressi sunt. Leonis tempore mirè tumultuatum est Alexandriæ, cæso Proterio viro sanctissimo, & eius sedem inuadente nefario homine Timotheo Aeluro. Res ad Leonem relata est: noluit ille in causa ecclesiastica aliquid attentare sinè episcoporum consilio, quibus nouerat demandatam esse curam rerum ecclesiasticarum. Scripsit ergò ad omnes, & ab omnibus idem tulit responsum. Has epistolas, quòd lectu dignæ sint, nunc primùm in lucem emittimus. Tu illis fruere, lector, simulq; ex ijs disce, quanta sit in religione concordia apud Catholicos, cùm apud hæreticos, tot sint propemodùm religiones, quot homines: tot sententiæ, quot capita.

INCIPIVNT

SACRAE EPISTOLAE

VENERANDAE MEMORIAE MARTIANI IMPERATORIS & Pulcherię Augustæ, simul & Iuuenalis sanctissimi Episcopi, Hierosolymorum, tam Alexandrinis quàm cunctis Hierosolymitanis monachis, de statutis sancti Chalcedonensis concilij.

EXEMPLAR EPISTOLÆ, SCRIPTÆ AB IMPERATORE Martiano Alexandrinis, per Ioannem Decurionem, & Timothei nefandi personam.

IN nullo quolibet modo delinquere, proprium est Dei omnium, dominiq; cunctorū: sapientium autem virorum est, quandò, dum sint homines, est eis impossibile non peccare, vt dum peccauerint, repentè pœnitentiam agant, vt pœnitēdo vitia corrigāt. Nam permanere in peccatis, & in eis exerceri, & festinare malo malū accumulare, omninò malignum & valdè vesanum est. Quod aliquos Alexandriam, eiq; loca vrbi vicina habitantes reuerēdissimos monachos passos esse cognouimus, & credentes nō per simplicitatis modum hoc eos pertulisse, diuinis literis vsi sumus, declarantibus orthodoxam nostram fidem. Et quia sancta catholicaque synodus, quæ Chalcedonę facta est, circa apostolicam fidem nihil penitùs innouauit: sed per omīa Athanasij & Theophili & Cyrilli, reuerendę memorię Alexandrinorum pontificū secuta doctrinam, damnauit quidem Eutychis blasphemiam, nihil aliud quàm Apollinaris doctrinam impia sapientem. Abscidit autem & impietatem Nestorij, & venerabile symbolū trecentorum decē & octo sanctorum patrū, qui

*immutatione, qui in Nicea conuenerunt, integrũ per om̃ia custodiuit, neq; * immutatiõe, neq; adiectione vexatum. Et credit quidem nostra tranquillitas, sanctas literas nostras, necnon & præcepta ꝓposita dudùm in Alexandrinorũ magna ciuitate, sufficere ad persuasioné eorum, qui nescio quomodò adhuc dubitant, eò quòd nihil innouatum sit à sancto catholicoq; concilio, & quatenùs nullus decætero dubitaret, huius rei gratia relinquatur: neq; enim quemlibet ità simpliciorem esse credimus, vt legens tantas doctrinas, sic clarè pronunciantes fidem orthodoxam, hactenùs in ipso errore permaneat. Si verò fortasse sint aliqui, quod nõ credimus, insitam nobis clementiã non sequentes, volumus iterùm eis per has sacratissimas literas nostras certissimè satisfieri: quia sanctorum & venerabiliũ patrum doctrinas sequẽs sanctissima catholicaq; synodus, cuncta disposuit, & Eutychis quidem peremit impietatem: quem Dioscorus est secutus, & alij quidã, qui libros Apollinaris non dubitauerunt plebi dispergere, vocabula sanctorum patrum eis attitulãtes, quatenùs ad plenum simplicium mentes sua falsitate deciperent. Confirmauit autem trecentorum decem & octo sanctorum patrũ in Nicea conuenientium venerabile symbolum, nihil nec auferens, nec adijciens: secundùm quod baptizata nostra tranquillitas, ab ætate adolescentię sapit, & vt in eo consistat, exoptat, credens Dominũ nostrum & saluatorem Christum filium Dei vnigenitum, coæternum & consubstantialem patri, propter nos & propter nostram salutem humanatũ, natum ex spiritusancto & Maria virgine Dei genitrice, & esse Deum & hominem verè eũdem, non alium & alium, absit hoc, sed vnũ eundemq;, nullo modo partitum aut separatum, aut conuertibilem. Eos autem qui dicunt, aut aliquãdò duos filios, aut duas personas, etiàm nos tanquàm Dei inimicos abominamur & anathematizamus. Hæc igitur & nunc agnoscentes, si qui forsitan estis adhuc falsitate decepti, ad veritatem recurrere festinate: nefandis vosmetipsos & canonibus cõtrarijs collectionibus abstinentes, nè super hoc, quòd animas vestras perditis, etiàm legali castigationi subdamini: vnite verò vos omnes sanctissimæ & catholicę orthodoxorum Ecclesiæ, quæ vna est, sicut & venerabiles diffinitiones patrum nos docẽt. Hoc enim agentes, animam quidem vestram saluti donabitis, Deo verò cunctorum, quæ sunt placita, facietis, sed * etiàm nostræ trãquillitati cõmendantes, eius cura fruemini. Propterea siquidem & Iohãnem videlicet Decurioné eligentes misimus, qui certissimè valeat ea, quæ de fide sunt, explanare. Nam & sanctorũ episcoporum vniuersali catholicorum concilio interfuit, & vniuersa quę gesta sunt, clarè nouit, vt per omnia satisfactione suscepta, hi, qui (quod nõ credimus) adhuc dubitant, tandèm aliquandò ad veram & immaculatã fidem remeare festinent.

for. *& vosipsos nræ

Exemplar epistolę sancitæ à Martiano sacratissimo Imperatore ad archimandritas monachos, & reliquos habitantes in Helia, & circa eam.

AGnoscẽs nostra maiestas preces, quas ad sacratissimam, pijssimamq; dominã nostræ tranquillitatis cõiugem direxistis, rebus ipsis mihi persuasum est, * quomodò nõ supplicatiões misistis, sed sub schemate precum, impiã, & Dei legibus, Romanęq; reip. contrariam existentem, vestram demonstrãstis intentionem. Nam cùm oportuerit vos quieti vacare, & esse sub sacerdotib⁹, eorumq; doctrinis obedire, doctorum potiùs ordiné audacia vehementi adsumere præsumpsistis, qui neq; à rectè docẽtibus docere patimini, & vobisipsis stultè persuadetis, quia cũctos oporteat circa aptæ fidei scientiã vos potiùs sequi, q̃ sanctorum apostolorum, prophetarumq; volumina, & sanctæ memoriæ patrib⁹ mandata contradita. Et quasi priorũ minora delinquere vos putãstis, si fallis doctrinis vestras præsumptiones obumbrare volentes, nihil veritatis in vestris precib⁹ diceretis, adserentes neque incẽdiorum, neq; homicidiorum, neq; aliarum incongruarum rerũ esse vos authores, aut monasteria, sed & incolas ciuitatis, & quosdam peregrinos memoratarum rerum originé extitisse. Sed nihil horũ, quæ testata sunt, nostrã latuit pietatem: quãdò vt monimentorum gestis, & singulorum relationibus nobis apertum est, * quomodò & Heliorum ciuitas à vobis, velut hostibus capta sit, q habitare in monasterijs, * & eiusmodi locis obseruare debuistis. Insupèr & venerandæ memoriæ diaconi commissa cædes, & quia illius corpus post necé etiàm cõmuni sepultura priuatum, insensibiliter tractum subdebatur iniurijs. Quomodò etiàm domus incẽsæ, & portæ clausæ sint ciuitatis, & quasi legib⁹ proprijs ciuitatis custodiebatis muros, & carcere violenter aperto, malorum præsumptoribus remissio pœnarum, & periculosæ fugæ prębebatur occasio. Proficientibus autem ad peiora, postremis minora fuisse præcedentia demõstrantes, Iuuenalem sanctissimum, & alios reuerendissimos sacerdotes, per quendam ad hoc destinatum interficere voluistis. Cùm verò is, qui missus fuerat, fuisset spe sua deceptus, sinè effectu suam vesaniam, & eorum à quibus missus fuerat, esse non sinens, Seuerinum sanctæ memoriæ episcopum gladio percutiens, neque his qui erant cum eo, pepercit. Hæc ergò & his peiora delicta, & quomodò præsumpta, & quibus agentibus aut inuitantibus acta sint, manifestant ea, quæ frequenter in diuersis iudicijs propriè demonstrata, & sacratissimis nostris auribus intimata sunt, certissimum indicium vestræ voluntatis habentia, quàm

*quòd

Vide Niceph. lib. 15. cap. 9. Eccles. Histor.

*quòd

* & in

monachorũ seditiosorũ scelera.

quàm prŏptè ad delinquẽdum decederetis, non Dei fidem iudicare vel fouere volentes, sed vestras petulãtias & sacerdotia defendentes, quorum vos ostẽdistis omnimodis alienos, dum in perditionem ciuitatum habetis studium. Nostra siquidem pietas admiratur, qua causa Eutychen equidẽ anathematizatis, benè tamen facientes, Theodosio verò, qui peior est omnium, vos ipsos contradidistis, sapienti ea quæ sunt Eutychis, qui circa Valentini & Apollinaris cõtra orthodoxam fidem habẽs zeli vesaniam, sanctissimas quidem cõturbat ecclesias, ciuitatib⁹ verò subuersionis importabilis & vexationis existit occasio: sed etiàm vobis factus est nefandarum & iniquarum causarum princeps. Et impietatis quidẽ suæ delictorumq; pœnas dignissimas dabit omnium Domino & saluatori Christo, aduersùs quẽ rei excitãtes originem, non cum patietur sacra potestas, sinè supplicio finire ea, quæ in eius fidẽ blasphemi, & in sanctas ecclesias, & in sanctos viros miserãdè peremptos, nefandè cõmissa sunt. Nostra quidem tranquillitas nihil tale fieri contra monachos imperauit, sed vt tantùmmodò Heliorum sedaretur ciuitas, quatenùs decætero quies eius ab omibus seruaretur: Vestra verò procacitas * mãdatorum contraria monachorum agens, bellum aduersùm communem quietem adsumpsit: & multitudinẽ congregans latronum, & aliorũ iniquè agere solitorum, armaq; contra legitimè viuẽtes cõmouens, causa cędis & deuastationis, aliarumq; crudelium rerum, prouinciæ habitatoribus fuit. Vndè motaquidẽ maiestas nostra, vt indignaretur rerum talium cõmissoribus, insita clementia superata est, vt quatenùs cædis & incendiorum replicet: etiàm aduersùs vos iustum esset, vt nostra indignatio proueniret, relinquentes quidẽ monasteria, quibus vos semper obseruare mãdata pręcipiunt: prǽsumẽtes aũt & illa, quę vltimo supplicio digna cõsistant. Quia verò etiàm docere potiùs q̃ discere p̃sumitis, diuina nescientes eloqa, apertè p̃cipientia, qa non est discipulus super magistrũ suũ. Quas doctrinas saluatoris animarum nostrarũ, aut sanctissimorum apostolorũ & patrũ secuti estis? Non enim, licèt proprias sequẽtes impietates, dicere præsumitis, quia per cędẽ aliaq; delicta, quæ vos egistis, sanctorũ eruditio p̃cedebat. Proindè duas naturas audientes, perturbatas vestras animas fuisse docuistis, veluti quadã nouitate auribus vestris illata. Quapropter scitote, quia vobis quidem harum rerũ examinationem facere non cõgruit, dum subtilitatẽ huius rei intelligere nequitis. Nos aũt patrum suscipientes doctrinas, naturam intelligimus veritatẽ. Hoc enim quod sapim⁹, simul & dicimus: quia Dñs noster Iesus Christus, Deus verè & homo verè est idem. Sicut & sanctissimus apostolus Paulus veram naturam intelligens, in epistola ad Galatas clarè docet, ità dicens: Sed tunc quidem nesciẽtes seruijstis eis, qui natura non sunt dij, hoc est, ignorantes verè Deum, eis qui verè nõ sunt dij. Ex his palàm significans, quia natura veritas est. Sed dicitis, quia de naturis in fidei symbolo nihil continetur, à trecentis decem & octo patribus sanctis exposito. Non enim quædam ob hoc tũc quæstio mota, neq; nũc aliqua nouitas aduersùs eam fidem excogitata est, sed sanctorum patrum, qui in orthodoxa fide claruerunt, firmata præcepta sunt. Vos ergò qui dicitis, non oportet naturarũ rationes exquiri, vos hoc facere comperimini, apertè in supplicationib⁹ à vobis directis, naturarum memoriam facientes, atq; dicentes: Quomodò pariet virgo, & manet virgo? Et quomodò generat per naturam eum, qui super naturam est? Quomodò autẽ factũ est, quomodò separari potest? Factum verò est, non natura mutatũ, neq; diuinitate conuersum. Videte siquidẽ, quomodò naturæ vbiquè memoriã facitis, qui propter ipsum nomen naturæ turbamini. Et vndiquè vobis ipsis calumniandi ea, quæ à sancta synodo p̃ fide vera firmata sunt, occasionẽ exquiritis, etiàm in hac parte peccantes, quia mentiẽtes adseritis, eò quòd diffinitum sit dici debere duos filios, & duos Christos, quod ità non est. Nos enim hoc abdicantes, anathematizamus eos, qui hoc scripserunt aut dixerũt, aut dicere fortè præsumunt. Nostra nanq; tranquillitas symbolum trecentorum decem & octo patrum tempore iam præcedente secuta est, & in futuro: credo Dominum nostrũ saluatorem Iesum Christũ, ex spiritusancto & Maria virgine, Dei genitrice natum, atque profiteor. Orthodoxam nanq; fidem sicut accepimus, seruare in perpetuum festinam⁹. Quemadmodùm etiàm sancta synodus nupèr in Chalcedonensium ciuitate celebrata, credens docet, symbolumq; confirmans, & consona sapiens ipsis sanctis patribus Ephesioq; cõcilio, cuius Cęlestinus & Cyrillus reuerendæ memoriæ præsules fuerunt, errorẽ Nestorij condemnantes. Igitr̃ nostra clemẽtia nulli penitùs necessitatẽ p̃cepit imponi, quatenùs aut subscribat, aut cõsentiat, si noluerit. Non enĩ terrore aut violentia aliquos volumus ad viã trahere veritatis. Diuersò autẽ vos sup ea, q̃ dudũ pręsumpsistis gladijs, alijsq; crudelitatibus, insupèr & iniurijs & tormentis in mulieribus honestis & nobilibus p̃petratis, etiàm necessitatẽ plurimis nõ dubitàstis inferre, vt cõsentirent quidẽ puersis doctrinis, & cum clamorib⁹ atq; subscriptionibus anathematizarent eandẽ sanctã synodum, & sanctissimum patriarchã sedis apostolicę maximę Romę Leonẽ, & sanctissimos patres, pro quibus ausibus necessariè redditurі estis omnium Deo & Dño rationem, in cuius iniuriã, si dici fas est, talia facere pręsumpsistis, opprobriũ & irrisio scelestis paganis & hæreticis iustissimè cõstituti, quibus estis exem-

Hic Theodosius, harũ turbarum dux fuit.

*mandatis

Matth. 10.

Galat. 4.

Quas pœnas in hereticos constituerit idem Martianus, vide sub finem synodi Chalcedonẽ. pag. 216.

exemplum confusionis effecti. Quia verò & Samaritas accusâstis, tanquàm ipsi aduersùs sanctas ecclesias crudelia & nefanda commiserint, & cædis partem & alia simul incôgrua fuerint meditati: cognoscite quia sanciuim⁹, vt inquisitiõe subtilissima subsecuta, per virum spectabilem Comitem Dorotheum ea quidem, quæ direpta sunt, sanctis Dei ecclesijs, & eis qui perdiderunt, restituantur. Illi autem, qui harum rerum inueniũtur authores, legitimè vltioni subiaceãt: nihilq; vobis in eorum defensione cõmune sit, quos oportet agnoscentes, quomodò credat nostra potentia, & à nostra pietate pariter inuitatos, à sancta & orthodoxa fide nullatenùs deuiare, sed obseruare potiùs monasterijs, & ad profectum meliorem orationibus vacare: & cõsona paternis mandatis semper efficere, nullamq; turbam omninò celebrare. Sed neque his, quæ ad perditionem animarum à prauis doctoribus proferuntur, incautè consentiẽtes, ab orthodoxa fide & DEI vos separetis ecclesijs. Collectas verò canonibus contrarias nequaquàm facere præsumatis, scientes ea, quæ dudùm sancita sunt à diuę memorię priorum temporum principibus, qui sanctã catholicamq; religionẽ conroborantes, maximis supplicijs extraneas collectas præsumentes facere subditis sanxerunt. Nos autẽ priorum vos pœnitentiam habere credẽtes, clemẽtiam nullatenùs denegauimus, multis vtiquè precibus vtẽte sanctissimo Iuuenale, p quas nos exorauit hæc ad vos scripta transmitti. Agnoscentes autem diuersorum precibus, quia à militibus custodire iussis Heliorum ciuitatem, multitudine caballorũ atque virorum vestra monasteria conturbantur, etiàm in hoc indignati, Dorotheum virum spectabilem Comitem ab hac ea molestia liberare sanciuimus, licèt nec anteà iniuriam fieri monasterijs, aut vestra refugia sustinere præciperemus angustias.

Hęreticorũ cõuenticula non ferẽda.

¶ Aelia Pulcheria sacratissima & pijssima, pp. Augg. Archimandritis & reliquis monachis in Helia & circa eam habitantibus.

PReces equidem, quas ad nostram direxistis pietatẽ, indiciũ vestri erroris ostẽdunt. Sacratissimus autem & mãsuetissimus Imperator, nostræ tranquillitatis coniunx, & nostra serenitas pietatem omnibus rebus præponere iudicauimus, & clementiam insitam nobis amplectimur. Quæ autẽ eius pietas, vestras supplicationes agnoscens, vobis scripserit, literæ diuinitatis eius ostendunt, quas vobis multis precib⁹ Iuuenalis sanctissimi episcopi, eius exorata tranquillitas destinauit. Nostra verò serenitas culpat equidẽ ea, quæ dudùm à vobis aduersùs venerabilẽ religionem communemq; disciplinam præsumpta sunt, agentibus illa, quæ vidẽtur pręceptionibus monachorum valdè contraria. Monet autem diuinis syllabis, vt licèt tardè, tamen ad meliora respicientes, omnem vestrarum animarum abijciatis errorem, & veritatẽ fidei cognoscatis, quam à progenitoribus suscipiens nostra pietas, tẽpore vniuerso conseruat, sicut etiàm tradiderunt sanctæ memoriæ trecẽti decem & octo venerabiles patres, sinè cõtradictione credẽs, & Nestorij impietate expulsa ab Ephesino sancto cõcilio, cui Cęlestinus & Cyrillus reuerẽdæ memoriæ præsidebant, tanq̃ inimicã Dei iustissimè respuit Eutychis resultationem contra rectam doctrinam: & qui Valentini & Apollinaris aduersùs fidem orthodoxã dogmatibus eruditus, religionem veram studuit conturbare, odio necessariè simul habet: sequiꝛ autem sanctum conciliũ, quod nupèr Chalcedonæ congregatũ est, quandò interpretatione cõsona, trecentorũ decẽ & octo patrũ symbolũ cõfirmauit, & credit Dñm nostrum & saluatorẽ Iesum Christũ ex spirituſancto & Maria virgine natũ, erudita intelligere naturam esse veritatem, & Dñm nostrũ Iesum Christum Deum verè & hominem, verè eundem. Sic enim & sanctissimus Paulus apostolus docet in epistola ad Galatas, his verbis loquens: Sed tunc quidem nescientes Deum, seruîstis natura non existẽtibus dijs: hoc est, nescientes eum, qui verè Deus est, his qui verè Dij nõ sunt, seruîstis. His itaq; verbis clarè nos docet naturam dicere veritatem. Frustrà verò vestras animas falsa percussit opinio, quia sancta Chalcedonensis synodus cõgregata docuerit, aut tranquillitas nostra crediderit duos filios, aut duos Christos per duas naturas intelligendos: sed non ità veritas habet. Nos enim abdicãtes hoc, anathematizamus eos, qui hoc dixerunt, aut scripserũt, aut dicere fortè pręsumunt. Nostra nanq; potestas vnum eundemq; filium Iesum Christum Deum perfectũ, & hominẽ perfectũ, eũdem nullo modo diuisum, saluatorem Christum confiteꝛ, semperq; in ea fide optamus inconcussè persistere. Agnoscẽtes igiꝛ simplicitatẽ veritatemq; nostrę fidei, quam custodire studemus secũdùm sanctorũ patrum verã traditionem, scientes etiàm orthodoxã fidem & clementissimam intentionẽ tranquillissimi rerũ Dñi & pietatis meæ iugalis, & reb⁹ ipsis credentes, per quas solùm pietatẽ respiciens, eos q̃ sic peccare pręsumpserũt, digna castigari vltione præcipiet, in futuro tẽpore honore, nostrisq; beneficijs cumulari sperãtes, decętero cunctã dubitationẽ ab animabus vestris auferte, & in vestris monasterijs pdurantes, & solitariã vitã reuerenter adeũtes, à recta fide & vnitate ecclesiarũ vos nolite seiungere, nè (quod nõ sperat nostra clementia) tanq̃ veritatis impugnatorib⁹, nomẽ adscribaꝛ hęreseos. Scitote siquidẽ, q̃a tranqllitas ei⁹, diuinis literis ad Dorotheũ vestrũ comitem destinatis, iussit subtilissimã inquisitionẽ fieri de subreptione rerũ, q̃ à Samaritis diciꝛ esse pręsumpta, quęcunq; direpta monstrantur,

Galat. 4.

struatur, à sanctissimis ecclesijs, & q eas perdiderũt, ab eis reddi sanciuit, vtq; raptarũ rerũ authores pœnas debeãt legitimas sustinere. Monasteria verò & habitacula vestra, impor tunitate militum, eiusdem viri solicitudine, libera & sinè molestia conseruari præcipit. Credit enim nobiscum eius tranquillitas, qa per hanc prouidẽtiam atque exhortationẽ, & priorum vos actuũ pœnitebit, vt catholicæ Ecclesiæ concordi fidei possitis vniri in pace & vnanimitate, orthodoxa religiõe seruata. Et alia manu. Deus vos custodiat multis annis reuerendissimi.

Rescriptum synodicarum literarũ Iuuenalis sanctissimi episcopi Hierosolymorum, ad reuerendos presbyteros & archimãdritas, & reliquos monachos Palęstinę ꝓuinciæ, sub eius diœcesi constitutos.

CVm summus & primus apostolorũ Petrus dixisset, Tu es Christus filius DEI viui, Dominus intulit, dicens: Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus q in cęlis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meã, & portæ inferi non præualebunt aduersùs eam. Super hanc cõfessionem roborata est Ecclesia Dei, & fidẽ, quã nobis sancti tradiderũt apostoli, hanc Ecclesia custodiuit & custodiet vsq; ad finẽ mũdi. Quã & sanctũ quoq; magnumq; & vniuersale concilium Nicenum trecentorum decem & octo sanctorũ patrũ exposuit, quamque sanctum quoquè magnumque & vniuersale concilium nupèr congregatum Chalcedonæ secutum est: huic neque adijci, neq; subtrahi potest. Calumniatores autẽ & transgredientes mandatum Dei, quod præcipit, Non falsum testimonium dices aduersùs proximum tuum, conuenit auersari. Nam si rex Dauid propheta dicebat: Eum, qui derogabat occultè aduersùs proximum suum, hunc persequebar: superbo oculo & auaro corde, cum eo non edebã cibum: quãto magis nos debemus auersari eos, qui falsum testimonium dicunt aduersùs tantos sanctissimos patres, magìs autem aduersùs cunctum terrarũ orbem? Vestra itaq; reuerẽtia fidem, quam suscepit, teneat. Gratia enim Christi hæc & apostolis data, & à patribus est sanctis exposita, hęc etiàm nunc valet, & vsq; ad finẽ mũdi vigebit. Quomodò Galatis scribẽs, dicebat Apostolus: Si qs vobis euãgelizauerit ꝑter quod accepistis, anathema sit. Deus aũt etiàm errantes suæ coniungat Ecclesiæ, qui per prophetam dicit: Viuo ego, dicit Dominus, Nolo mortem peccatoris, sed vt cõuertatur & viuat. Iuuenalis Episcopus Hierosolymorum, in Domino valere vos opto. Ireneus Episcopus Cæsareæ, in Dño valere vos opto. Paulus episcopꝰ Parali, in Domino valere vos opto. Et cõsequenter trium Palæstinarum episcopi subscripserunt.

Matth. 16.

Exod. 20.

Psal. 110.

Gala. 1.

Ezech. 18. & 33.

¶Incipiunt epistolæ diuæ memoriæ Leonis Impatoris ad diuersos metropolitanos episcopos totius Orientis & Occidẽtis, de statutis Chalcedonensis concilij, & de Timothei parricidæ nefandissima præsumptione: simul & rescriptum omnium sanctissimorũ episcoporum ad eundem principem, quod memoratus Augustus postmodùm in Sicilia voluit memorari.

POst terminum in Chalcedona gestorũ, & allocutione facta à pijssimis Imperatoribus Martiano & Pulcheria, necnon & Iuuenale sanctissimo episcopo, ad monachos qui Hierosolymam conturbabant, quorum exemplaria sunt præposita, quidam in stultitiam peruenerunt, vt ità piam sacerdotũ multorumque virorum hanc synodum atq; sententiã non dubitarent accusationi subijcere, & dogmatum repugnantium sanctionibus, quæ Niceæ à sanctis patribꝰ statuta sunt, matrem vocare. Erat itaq; qui talia diuulgabat, & diffinitiones omniũ molestè ferebat, Alexãdrinæ populꝰ ciuitatis, naturaliter ad iras immensasque turbas acutus, & multitudo simul Palæstinæ, quæ non cum subtilitate dogmatum, monachicã elegerat vitam, & quicunque alij diuersis modis cum illis, circa rectitudinẽ fidei claudicabant. Martiano autem sacratissimæ memorię, qui Chalcedonæ conuentum collegit episcoporum, religiosa vita in imperio terminata, ad Leonem quidẽ Christianissimum, Dei voluntate imperialis principatûs gubernacula transiẽrunt. Illi autem, qui vniuersalem synodum respuebant, credentes se habere licentiã agendi quæ vellent, turbarum repentè cogitauerũt vias. Et alij quidem venientes ad Cõstantini regiam ciuitatem, infringi imperiali iussione ea, quę Chalcedonæ benè sunt statuta, poscebant: multi verò Alexãdrinæ populi ciuitatis Proteriũ, qui tunc gubernabat ecclesias, iracundè & odiosè ferebant, culpantes eum, quia Dioscori pridèm sacerdotis, adiudicato quidem illo & dignitate ꝓiecto, & extra terminos degere condemnato, ipse pontificatum eius sedis acceperat: propter hęc itaque contra eum omnes populi impetu vesano irrationabiliter vtentes, compręhenderunt quidẽ eum refugientem ad septa sacri baptismatis, crudeli verò & feroci morte perimẽtes eum, quendã Timotheũ ꝓ eo sinè iudicio in eius cõstituerunt sedem, nullũ Ecclesiasticæ legis ordinẽ obseruãtes, honoratũ quidẽ presbyterij dignitate, sed qui ꝓbatus fuerat cõmunis fidei nequaq̃ cõsentire decretis, & ꝓpterea sententia Proterij ab Ecclesia videbatur expulsus. Hãc igit sic inordinatã & indispositã nõ ferentes iniuriã sacerdotes, q in Aegypto rectè sapiebãt, ad Imperatoris auxiliũ, quod solũ relictũ fuerat, cõcurrerunt, & supplicatiões porrigẽtes, patrũ venerabiles sanctiões cõculcatas ab Alexandrinis indisciplinatiõibꝰ debere nõ despici, supplicabãt. Cõtigit autẽ, vt eodẽ tẽpore Imperatorẽ adirẽt etiàm q synodi

Vide Niceпho. Eccles. Histor. lib. 15. cap. 16.

Proterius episcopus immanissimè trucidatur.

synodi dogmatibus derogarent, & non eam habere rectè, scripta accusatiōe quererētur. Has aūt preces vtriusq; rei suscipiens fidelissimus imperator, & gubernat⁹ à Christo, velocē simul & irrepręhensibilē examinationē causæ huius effecit. Et colligere quidem rursùs ex omī terra sacerdotes abnuit, tanq̃ laboriosum & tumultuosum: & quod nō mediocrē vexationē ecclesijs potuisset adferre: sed literas ad vniuscuiusq; prouinciæ ciuitatisque pontifices scribens, & in his, quæ fuerant ei ab vtraq; parte ablata, cōiungens, singulos voluntatē propriam rescribere apertè pręcepit, vtrùm ea quę apud Chalcedonam synodicè definita sunt, eis placerēt, & Timothei pontificatū tāquàm incompetēter factū reprehenderent: An illum quidē susciperēt, & inter sacerdotes haberēt, & quæ verò synodi erant, nequaquàm confiterentur aut saperent. Et hæc quidem inscriptis pijssimè & clementissimè cōstitutis, proprijs literis imperauit. Illi verò sacerdotes voluntatē suam singulatìm, vt eis placere videbatur, Imperatori, & magnæ Constātinopolis præsuli epistolis proprijs indicauerunt. Quæ epistolæ omnes cum integritate veraci ipsis sermonibus in græco positæ, & in latinitatē translatæ per dispositionē libri huius propter legentium veram notitiam, consequenter, & sicut ordo habet, pandentur.

Nicephor⁹ scribit lib. 15. cap. 16. supra mille fuisse hos episcopos.

Hæ literæ Imperatoris vocātur ab alijs circulares.

EXEMPLAR *epistolæ Leonis Imperatoris primi ad Anatolium Episcopum Constantinopolitanum.*

Hoc modo scriptum est & alijs metropolitanis episcopis.

EDITIO I.

IMperator Cæsar Leo pijssimus victor, & triumphator maximus, semper Augustus, Anatolio regię ciuitatis episcopo. Votū quidē meæ pietatis fuit, vniuersas orthodoxorū sanctas ecclesias, necnō & ciuitates sub Romano imperio constitutas, maxima frui quiete, nihilq́; cōtingere, quod possit earū statum, tranquillitatemq́; turbare. Qualia verò in Alexandrinorū ciuitate nupèr euenerint, iam quidē nôsse tuā credimus sanctitatē. Vt tamen perfectiùs cuncta cognoscas, quæ causa tanti tumultùs confusionisq; fuerit, exemplaria precū, quas reuerēdissimi episcopi & clerici à p̄dicta ciuitate & Aegyptiaca dioecesi ad regiā Cōstantinopolim veniētes, contra Timotheum meę clementiæ porrexerūt, necnō & exēplaria precū, quas hi q̄ in sacratissimū nostrum expeditum pro Timotheo ab Alexandrina ciuitate veniētes, obtulerūt nostrę tranquillitati, tuę sanctitati direxim⁹, q̃tenùs quod actū est de p̄dicto Timotheo, quē Alexandrinorū populus, & honorati & curiales, & naucleri episcopū sibi petunt, alijsq́; negocijs, quæ ipsarū precū cōtinet text⁹: ad hæc autem & de Chalcedonensi concilio, cui nullo modo cōsentiūt, clarè possit agnoscere. Tua siquidem reuerentia omēs orthodoxos episcopos, qui in præsenti in hac vrbe regia cōmorantur, necnō & reuerēdissimos clericos ad se repentè faciat cōuenire, & diligenter omnia pertractantes atq; discutiētes, quoniam Alexandrinorū ciuitas perturbata est, pro cuius disciplina & quiete maxima solicitudo nobis existit, aut de prædicto Timotheo, aut de Chalcedonensi concilio, quid in commune sapitis, sinè quolibet humano terrore, & absque gratia cuiuscunque vel odio, solummodò omnipotentis Dei timorem vestris oculis proponentes, (quoniam sicut nôstis, de tali causa intemeratæ diuinitati rationem eritis sinè dubio redditurі) cum omī celeritate meā facite cognoscere pietatem, vt ex omnib⁹ vestris literis hæc integrè cognoscentes, formam congruam dare possimus, quatenùs Aegyptiaca dioecesis &

EPISTOLA LEONIS IMPERATORIS I. ex 18. capite libri xv. Historiæ Ecclesiast. Nicephori.

EDITIO II.

IMperator Cęsar Leo, pi⁹, victor, triūphator, maximus, semper colēdus Augustus, Anatolio episcopo. In votis quidem pietatis meæ fuit, vt vniuersæ orthodoxæ rectèque sentientes & sanctissimæ ecclesię, necnon vrbes sub Imperio Romano omnes, quiete altissima fruerentur, neque quicquam, quod statum illarum & tranquillitatē turbare posset, intercederet. Quid autem nupèr admodùm apud Alexandrinos acciderit, sanctitatem tuā iam nôsse credimus. Vt verò pleniùs de rebus omnibus, & quę causa tanti tumultùs & cōfusionis extiterit, certior fias, exempla precū, quas religiosissimi episcopi & clerici ex Alexādriæ vrbe & dioecesi Aegyptia, aduersùs Timotheum in vrbe Cōstantinopolitana pietati meæ obtulēre atque itidèm supplicum libellorum exempla, quos à Timotheo internuncij eius Alexandria aduenientes serenitati nostræ in comitatu nostro dederunt, ad pietatem tuam misim⁹, vt quid actum sit ab eo, quem diximus, Timotheo, quem sibi populus Alexandrinus, & q̄ ibì magistratus gerunt, ciuesque & naucleri, seu nauium gubernatores, episcopum petunt, & alijs quoquè de rebus, quas supplicationum complectitur contextus: ad hæc de Synodo Chalcedonensi, cui nequaquàm assentiuntur, quemadmodùm libelli adiuncti ostendūt, clariùs sanctitas tua cognoscere possit. Itaque pietas tua orthodoxos omnes & sanctos episcopos, qui nūc in vrbe hac imperante degūt, & religiosissimos clericos cōfestìm ad se cōuocet, & rebus omnibus cum cura & fide tractatis atque deliberatis, quandoquidem hoc tempore Alexādrina ciuitas turbulenta, & status eius trāquillitasque nobis maximè curæ est, nobis sententiam suam de Timotheo ipso, & Concilio Chalcedonen̄, timore humano omni, gratia etiàm & odio semoto, solùm omnipotentis Dei metū ob oculos ponens, significet. (Scitis nanq; vos omnes de negocio tanto immaculatæ diuinitati rationem esse reddituros) vt in eo de

Hæc ex Nicephoro hūc adscripsim⁹ ob cōmodiorē versionem.

Imperator ab episcopis vult doceri, quid in religionis negocio statuendū sit.

& Alexandrinorum ciuitas, pro cuius quiete nos præ omnibus cõuenit cogitare, tranquillitate sanctarum ecclesiarum & disciplina & inconcussa pace potiatur.

Huic subiectę sunt & sequentes preces, & directæ vniuersis metropolitanis episcopis.

EPISTOLA AEGYPTIORVM Episcoporum & cleri Alexandrini ad Leonē Augustū. Pijssimo, & Christianissimo, & diuinitùs electo victori, triumphatori, semper Augusto Leoni.

OBlatę preces ab vniuersis episcopis vestrę Aegyptiacę diœcesis & clericis sanctissimę ecclesię vestrę maximę ciuitatis Alexandrinæ. A superna gratia modò diuinitùs condonatus, iustè non cessas pro communi vtilitate cogitare, post Deum cunctorum venerabilis Imperator. quapropter etiàm omis fortitudo verborum tuis vincitur actibus, quibus diuinitas exoratur: & verba quidem ad hæc eis necessaria non sunt, quibus opera facere noscuntur indicium. Nuper enim electus à Deo, & purpura exornat⁹, optimū iudicâsti propositum tuum magnum ostendere, quem ipse omnium creator elegit. benignis initijs largitorem remunerando bonorum, quàdò repentè in ipso principio, voce vestra ex scripto procedente pijssima ad sanctissimos metropolitanos episcopos, inerūpibilem Ecclesiæ catholicæ crepidinem roborâstis, & priorum omniū pijssimorumq; principum constituta, pro orthodoxa religione firmâstis. Insupèr & ea, quæ nupèr à sanctæ & beatę memorię Martiano principe nostro sancita sunt, consona decernētes, nihil aliud estis mercati, q̃ pacem omnium & stabilitatē reipublicæ frenâtes, linguas eorū, q aduersùs ecclesias Christianas consurgunt, & blasphemant Deum, aut in eum quocunque modo delinquunt. Iniuria nanque Dei manifesta est, hæreticorum abscindentium semetipsos à recta fide licentia. Quapropter hanc optimè sciēs venerabilis imperator maligni prolem existere, insidiantis quieti sanctarū Christi semper ecclesiarum, earumque immutilatam pacem consistere non sinentes, rectè prouidentiam tuam studuisti mox adhibere ei per omnia resistētem: quod est op⁹ pijssimorum principum, pro orthodoxa fide pugnantium, & resistentium primitùs malis extrinsec⁹ venientibus, & animabus fidelium aduersantibus. Hunc igitur animum te possidente religiosum & tutorem humani generis, tantumque circa Christum studium demonstrantē adimus & nos, importabilia mala passi, licèt peccatores, Christi pōtifices, quæ neque sermonibus sufficimus p̄sentare, nec lugere dignè valemus. Quemadmodùm autē nostra sit gesta calamitas, enarramus. Catholica siquidē intemerata & apostolica fide in Nicea à sanctis tūc trecētis decē & octo patribus posita, & vbiquè firmata, & apud oēs verbum veritatis rectè prædicantes habita, quam etiàm vnaquæque per tempora orthodoxorum episcoporum, ad peremptionem quidem sępiùs exortarum contra rectam fidem vanarum quæstionum, custodiam verò rectè cōsidentium patrum firmauit atq; roborauit. Simili quoque modo & Chalcedōe sanctū & vniuersale cōcilium congregatū dudùm sub pio sanctę memorię principe Martiano hāc inuiolatā incontaminatamq; seruauit, abscindēs quidem zizanię pestē, à quibusdā rectis supseminatā dogmatib⁹, cōfirmans autē venerabilis Nicenę fidei (sicut dixim⁹) symbolū salutare, & singēs inceuersibiles terminos sup eū, sicut gratia spiritussancti dictabat: formamque constituit, per quam omnē adiectionem, omnem imminutionē aduersùs cōfessionem rectā penitùs abnegauit. Quapropter & nostro Aegyptio cōcilio necessariè cum archiepiscopo nostro sanctæ memorię Proterio, indubitàter ei cōsentiente, & ea sapiēter & vnanimiter cū vniuersis totius orbis Christi sacerdotib⁹, & prę omnib⁹ summis sanctis episcopis, id est, Romano Leone, regiæ Constantinopolis Anatolio, & Antiocheno Basilio, & Iuuenali Hierosolymorū, & omnib⁹ orthodoxis episcopis: laborantibus nobis secūdùm sanctū Apostolum pro euangelicę fidei firmitate, & in Christo sapientibus cum nostris ecclesijs & ciuitatibus, & incommutata pace orthodoxi populi apud nos, & apud Alexādriam consistente, excepto Timotheo, qui semetipsum ab ecclesiæ catholicæ fide disrupit pariter & abscidit, mox post sanctum Chalcedonense Concilium, dum tunc dignitate presbyterij fungeretur, cum quatuor aut quinque solis episcopis & paucis monachis, hæretica Apollinaris & eius similium secta languentibus, propter quam damnati tunc regulariter à sanctæ memoriæ Proterio, & omni Aegyptiaco concilio, etiàm imperiali nutu dignè exiliū sunt experti. Hunc Timotheum malignus inuenit arma suę machinationis aptissima, quem nouimus quidē boni cuiuslibet extorrem, diabolicæ verò mentis solummodò instrumentū opportunum existere. Qui dudùm inhians in episcopatū Alexādrinę maximę ciuit. sicut rei euentus ostēdit, appetens quod eū oportebat effugisse, si tamē saperet, benè pręponens schema, quod vitare se primitùs dolosè fingebat, insidiatusq; transitū sanctę memorię principis Martiani, quo migrauit ad Deū, blasphemis vocib⁹ impudēter aduersùs eū insurgēs, & sanctū & vniuersale Chalcedonēse conciliū anathematizās inuerecūdè, & vulg⁹ populi seditiosorū & viliū cōgregans, eumq; cōtra sanctas regulas

Timothei Aeluri impia quędam facinora.

regulas, ecclesiasticam disciplinam, & communem rempublicam legesq; coarmans, irruit in ecclesiam sanctam Dei, habentem pastorem atque doctorem sanctissimū nostrū tunc patrem, archiepiscopumque Proteriū, & collectas solitas celebrantem, & orationes fundētem omnium nostrûm saluatori Christo pro vestræ pietatis imperio, & Christianissimo vestro palatio, cōgregatis in ipsa ciuitate magnificētissimis iudicibus, & curia, & plebe fideli, omniq; clero simul & monachis. Hoc itaque malo procedente, & vix adhuc facta die, dū in episcopio secundùm cōsuetudinem degeret Deo amabilis Proteri⁹, adsumens secum Timotheus iustè condemnatos duos episcopos, & clericos similiter q(sicut diximus) in exilio fuerant habitare damnati, tanquàm manûs impositionem suscepturus à duobus, nullo penitùs orthodoxorū episcoporum ex diœcesi Aegyptiaca præsente, vt moris est in talibus Alexandrinorum episcoporum ordinationibus interesse, vt credit, adeptus est pontificatûs sedem, adulterium apertè præsumens in ecclesia, proprium sponsum habente, & agentem in ea diuina mysteria, & sedem propriam regulariter exornantem. Iste optimus odibilem Deo & vndiquè periculosam differri nō sinens actionem, cum rabie quadam *incontemnibili repetè semetipsum inthronizauit, legem & ordinem ecclesiasticum, irrationabilem iram populi permixti esse confidens, & neque regulas patrum, non legem imperialem, aut sanctiones ecclesiasticas, nō ordinem, non potestatem imperialem, non iudicialem seueritatem mente percipiēs, mox ordinationes effecit episcoporum simul & clericorum, episcopus sinè impositione manûs existens. Sed neq; priorem habens presbyteratûs ordinē, baptisma fecit: & omnes operationes, quæ ei nullatenùs agere competebant, exercuit. His ità audacter & nefandè p eum quotidiè procedentibus, post aliquot dies dum alibi degeret, magnific⁹ & gloriosissimus dux Dionysius ciuitati adfuit laboranti, & egit quatenùs pestifer ecclesiæ crudelissimus tyrānus, etiàm ab ipsa ciuitate recederet. Quo facto, ecclesiæ & ciuitati communem vtilitatē consuluit. Sic ergò decursis paucis diebus, dum commotio & irrationabilis ira pro Timotheo meditaretur ab aliquibus contra sanctæ memoriæ Proterium, nihil aliud erat quod faceret ille beatæ memoriæ, quàm vt locum daret iræ, secundùm quod scriptum est, vt ad sacrum baptisteriū se conferret, inuasionem fugiens contra suā concurrentium necem: In quo scilicet loco, & barbaris & cunctis ferocibus hominibus timor fuit, etiàm nesciētibus loci culturam, & exindè gratiam emanātem. Tamē hi verò, qui ab initio intentionem Timothei ad effectum perducere festinabant, neq; in illis intemeratis locis eum saluari volentes, neque

For. incomprehensibili

Nota hęreticorū audaciā & impudentiam.

Rom. 12.

cultum loci metuētes, nec tempus, cùm esset salutaris Paschæ festiuitas, nec ipsum sacerdotium pauescentes, quod est mediatio Dei & hominum: percusserunt inculpabilem virum, eumque crudeliter occiderunt, etiàm cum alijs sex, & circunducentes eius vbiquè cadauer vulneratum, crudeliterq; trahentes per omnia penè ciuitatis loca, insensibile corpus plagis sinè misericordia verberabāt, diuidentes membratim eum, & neq; interiora more canum gustare parcētes illius viri, quē nupèr habere se mediatorem Dei & hominū putauerunt, tradentesq; reliquū eius corpus igni, etiàm dispergebant eius cineres in ventos, ferocitatem bestiarū omnium transcendentes. Horum siquidem omnium author fuit & sapiens (si Deo placet) architectus Timotheus: primò siquidē adulter, posteà etiàm homicida, penè manib⁹ proprijs hoc nefas efficiens: & ꝑpterea cōdemnandus, quādò agēti, qui iubet malum fieri, in supplicio proximus est. Adiecit etiàm his malis sinè timore peiora, dum iniquè cōtra regulas operatur. Hactenùs agit sacra mysteria, qui neq; laicorum communionem habere sanctis canonibus potest: & gubernat quidem authoritate sua sanctam Alexādrinorum ecclesiā, res autem eius, vt visum fuerit ei, malè deuastat, & habentes alimenta pauperes ab ecclesia, eius solatio priuat omnimodis, alijs hæc sceleratissimis expendēdo. Et apertè quidē episcopos condēnatos quatuor aut quinq;, contrarios orthodoxæ fidei, sicut diximus, existentes, alios quidem secum habet, alios verò per ciuitates mittit, vt in eis episcopos orthodoxos persequantur: sed & alios ordinare non cessat. Eos autem, qui regulariter consistunt, velut communicatores sancti & vniuersalis concilij, & sanctæ memoriæ Proterij, anathematizauit, & sic expulit omnem sanctissimum vrbis Alexandrię clerum communicantem similiter generali concilio, & sanctę memorię Proterio archiepiscopo: sed etiàm clericos qui in nostris ecclesijs & à nobis sunt ordinati, omēs velut hæreticos, anathematizando verè mōstrauit. Orthodoxos verò senes, & sanctæ memoriæ Theophilum, Alexandrinorum ciuitatis episcopum, & sanctæ memoriæ Cyrillum, & beatæ memoriæ Proterium, omnes antiquitùs ordinatos, & vt diximus, anathematizauit, & à sacerdotio cuncto prohibuit. Addidit autem istis malis etiàm hoc, quòd ex venerabilibus diptychis abstulit quidē sanctæ memoriæ Proterij vocabulum: posuit verò suum nomen, & Dioscori ab vniuersali concilio condēnati, cuius nec ordinationes suscepit. Sic vndiquè velut ebrius esse varia calliditate cōuincitur, & per singulas ciuitates & venerabilia monasteria præcipit, vt nullus communionem suscipiat aut ab episcopis aut clericis, qui cōmunicatores sunt aut fuerunt sancti & vniuersalis Chalcedonensis cōcilij, & memoriæ vene-

Crudelissima Proterij cædes.

Rom. 2.

venerandæ Proterij, nec putet clericos, qui à nobis sunt ordinati. Sed pro illis iubet alios introduci tam quos ipse ordinat, q̃ quos alios facere iubet. Hinc igitur cunctas Aegyptiacæ diœcesis sanctas ecclesias obtinente caligine atque mœrore, eisq; confusione rerum in eis sic existentium cumulatis coacti sumus, contemnentes salubritatem propriæ, multo itineris labore suscepto, de ciuitatib⁹ nostris exire, & leporibus atq; ranis formidolosiorem agere vitam, propter calumnias à Timotheo eique concordantibus contra nos singulos meditatas, & tanquàm ad serenissimum & influctuabilem portum, id est, ad vestræ tranquillitatis vestigia conuolare, deserentes cósacerdotes nostros, in quibusdam latentes locis, propter insidias ab his factas, nec valentes nobiscum longa itinera ꝑperare, expectantesque per nos vestræ pietatis auxilia, & vnam eandemque nobiscum simul cum Alexandrinis omnibus clericis habentes fidem. Quia verò sic aperta sunt, quæ quotidiè à Timotheo præsumuntur, vt neq; conuictionibus aut laboribus egeant ad ꝓbandum, quandò eius superbia manifestata est, & contra regulas patrũ & contra sanctiones ecclesiarum, contraque ipsam rempublicam, contra omne cingulum & potestatem: præsumimus autem dicere apertè, etiàm contra vestræ pietatis imperium, supplicamus & deprecamur vestram Christianissimam potestatem, vt orthodoxam & intemeratam fidem & integrè vbiquè seruatam, & indubitabiliter consistentem, nulloque nostrorum circa eam discrepãte, sed, sicut diximus, concordantibus nobis, cum omnibus totius orbis sacerdotibus, non patiamini tyrãnidem rectitudinẽ fidei sustinere, sed vindicare potiùs sanctas patrum regulas & ordinẽ ecclesiasticum, ciuilemq; disciplinam, & sanctorũ magnorumq; conciliorum, diuersis temporibus pro orthodoxę fidei vigore celebratorum iniuriam: & scribere dignamini sanctissimo Romanæ ciuitatis archiepiscopo, quatenùs hæc ei à vestra trãquillitate nota fiant: necnõ & Antiocheno, & Hierosolymitano, & Thessalonicensiũ vrbis episcopo, & Ephesio, alijsq; quib⁹ visum vestræ fuerit potestati, (Nam archiepiscopo huius regiæ ciuitatis Anatolio declarata est nostris libellis huiusmodi causa) vt eorum sanctitas certissimè cognoscẽs, mala q̃ prouenerũt cõtra orthodoxorũ ecclesias & episcopos p Timotheũ, vestræ pietati renũciet, quid in tãtis malefactis sanctorũ patrũ regulis sit decretũ. Et tũc sanciat quidẽ vestra potẽtia, vt q̃ ità vastauit ecclesiasticas sanctiones, ab Alexandrinorũ ecclesia sancta recedat, cui pręsederat tyrãnico modo, & nõ legitima dispositione tentauit atq; perfecit, tantarumq; ꝑsumptionum pœnæ subiaceat. Deindè iubeat, sicut sanctę patrũ regulæ ꝑcipiunt, & antiqua consuetudo tradit, Aegyptiacę diœcesis omnem synodũ orthodoxã & communicatricem totius orbis episcoporum, quempiam sanctæ vitæ eligere dignũ sacerdotio virum, & communicatorem vniuersalis cõcilij, & vestræ pariter pietatis, & qui sedi sancti Marci euangelistæ irrepræhensibilis esse videatur, quiq; possit vita Alexandrinorũ populum in sanctitate atq; iustitia gubernare, nosque valeat velut propria membra defendere, & sit ad satisfaciendum idoneus verbo simul & doctrina, secundùm Apostolum, vt possit erudire reſultantes, & ad veritatẽ cum satisfactione reducere. Titi 1. Si verò, quod non credimus, postq̃ secuta fuerint hæc, quæ poposcimus supplicantes, opùs fuerit etiàm synodo, non pro causa fidei, quia (sicut prędiximus) nullo modo dubitamus, sed propter Timothei nouitates & vanitates, & nefandos actus: neq; hoc euitamus, neq; segnes ad hoc erimus, sed potiùs confidentes accedimus: quia ipsa nostra iustitia defensionem nobis apportat, quandò nobis nullum sermonem facientibus pro redargutione vel probatione eorũ, ipsa q̃ ab illis iam cõtra sanctas regulas prauè cõmissa sunt, & hactenùs perpetrantur, penè vocem suã aduersùs eos emittunt, nec occultari possunt. Cumq; ipse cum suis instãter vsq; ad ꝓsens, impudenterq; deroget & anathematizet summos archiepiscopos, id est, Romanũ Leonẽ, & Constantinopolitanũ Anatoliũ, & Basiliũ Antiochenũ, cunctumq; Chalcedonẽse cõcilium, omnesq; totius orbis episcopos, & vndiq; orthodoxos clericos simul & laicos: hinc itaq; vestrã tranquillitatẽ suppliciter exoramus, quatenùs dũ petitiones nostræ perueniãt ad effectũ, sancire iubeatis vestræ syllabis pietatis, Timotheũ ab appetita vesania ꝓhiberi: vt nec ordinationes aliquas tanq̃ episcop⁹ faciat episcoporũ, seu clericorũ, aut quorũlibet aliorũ, neq; collectas debeat celebrare, aut quodlibet aliud episcopi opus efficere, vel contra nostras ciuitates aut ecclesias, aut aduersùs nos aliquid tẽtare vel innouare, quandò absolutè cõtrarius apparuit & concilio, & catholicæ simul Ecclesiæ: sed neque vt res Alexandrinæ ecclesiæ, vt visum ei fuerit, dispergat, nè sicut malè putat, per pecunias suæ vtilitati prospiciat: sed vt concilio senioris cleri Alexandrinæ ciuitatis, præter eos scilicet, qui ab ipso nunc sinè iudicio, & contra regulas ordinati sunt, constituat, qui etiàm dudùm indiciũ diligentiæ fauorisque sanctæ Ecclesiæ temporibus patrum præcedentium præbuerunt: quatenùs & prouidere rebus ecclesiæ, & custodire eius redditus possit Domino, hæc forma à vestra pietate proferatur. Clericos verò vniuersos, honore dignos, & in reuerentia senescentes, qui ab eo sunt, sicut iam diximus, expulsi, sanciri pręcipite sinè calumnia ad suas ecclesias, in pace celebrãtes, ꝓ vestra pietate solennes orationẽs, cũ quiete seruari, vrbemq; pariter & ĩ ea sanctas ecclesias cõstitutas, ad Christi gloriam

gloriam, & salutem, & perpetuitatem vestræ Christianissimæ pietatis: literas dirigentes pro his, quę poscimus, ad magnificentissimũ Dionysium ducem, necnó & ad singularum ꝓuinciarum iudices: quatenùs ea, q̃ à vestra mansuetudine sunt sancita, & seruentur, & effectui contradantur.

Nestor episcop⁹ ciuitatis Flagonitorum, his precibus subscripsi. Athanasi⁹ episcop⁹ Tocenæ ciuitatis, similiter. Plusaminon episcopus Niciotorum ciuitatis, similiter. Theonas episcopus Vantenæ ciuitatis, similiter. Pœmen episcopus Elesmatis, similiter. Athanasius episcopus Thoitorũ, similiter. Apollo episcopus Antithorum, similiter. Harpocras episcopus Gaueorum, similiter. Paulus episcopus *Thineos, similiter. Isaias episcopus ciuitatis *Naucratenus, similiter. Isaac episcopus Thineos, similiter. Petrus episcopus Scinorum Mandrorum, similiter. Maurion episcopus Cotenopolitanus, similiter. Maximus episcopus Gazulenus, similiter. Ammonius presb. Alexandrinus & œconomus, similiter. Timotheus presbyter & œconomus eiusdem ecclesiæ, similiter. Aaron presbyter, Macarius presbyter, similiter.

Theodorus diaconus, Proterius diaconus similiter.

*Taneos, *Naucratenæ,

Epistola Episcoporum Aegyptiacæ dioecesis, ad archiepiscopum Anatolium Constantinopolitanum.

SAnctissimo & DEO amantissimo archiepiscopo Constantinopolitanæ & catholicę ecclesię Anatolio, episcopi Aegyptiacæ dioecesis. Sicut paterni pontificatus & successionis gubernacula retines, sic & illorum integritate imitaris zelum, & omes quidem diuersis temporibus sæuientes exasperatos contra sacras regulas, & sanctam intemeratamque fidem, & hæreticos operarios, à sancta & venerabili ecclesia remouisti, liberamque eam omni discordia & hæretico sensu monstrâsti: quod etiàm nunc credimus & à tua sanctitate fieri, & ab alijs sanctissimis archiepiscopis, qui eiusdẽ honoris sortiti sunt sedem, magis autem ab omibus sanctissimis totius orbis archiepiscopis cótra Timotheum: qui Alexandrinæ ecclesiæ pontificalem sedem sibi tyrannico abripuit modo, & contra eos, qui tantæ vesaniæ cooperatores existũt, eó quòd commune sit omnibus Christi pótificibus, bellum aduersùs eos adsumere. Iam itaque preces offerentes pijssimo & Christianissimo nostro principi, licèt non omnia, quæ præsumpta sunt, valeremus edicere propter multitudinem iniquitatum ab eo factarum, cótra sacras venerabilesque regulas, & aduersùs ipsam rempublicam. Veruntamen vt virtutis nostræ verę humilitatis fuit, hæc, tanquàm in tabula depingentes, ei⁹ pietati narrauimus, poscentes auxilium præberi sanctis ecclesijs in Aegypto constitutis, & correctionem vitijs, quæ cómissa sunt, adhiberi. Nihilominùs autem & tuam sanctitatem adimus per hos libellos & denuò suggerimus, quod, narrantes ore proprio dudùm effecimus, quæ quidem præsumpta sint aduersùs sanctas regulas à memorato Timotheo, quæ verò etiàm contra sanctam immaculatamque fidem commissa sunt, quemadmodùm iura ab eo sint sacerdotij conculcata, & ad quantam derisionem Iudæis atque gentilibus, & alijs, qui nó rectè circa orthodoxam Ecclesiam catholicamque consistũt, Christianorum sacramenta perduxerit: & quemadmodùm ipsam rempublicã in peiorem statum mutauerit, qui sanctissimas quidem ecclesias in Aegypto positas, earumque orthodoxos pastores, & cũ disciplina Christi ouilia gubernantes, expulit ab ecclesijs cũ sacerdotibus suis: venerabilia verò monasteria, & quæ olim fide orthodoxa claruerunt, iuuenum, virginumque subuertit, vt penè omnes Aegyptiacæ ecclesiæ, vnà cum monasterijs propter prædictas causas, & persecutiones à Timotheo factas, in calamitate sint positæ. Obscurè loquentes, nè credamur superflua quædam dicere veritati, sermoni nostro ponentes ordinem, conamur vt possumus breuiter ea, quæ aduersùs nos, magìs autem, quæ aduersùs veritatem sunt facta, depromere. Igitur pòst turbã, quæ nupèr facta est sanctis ecclesijs à quibusdam hæreticis, q̃ tunc clerici erant, & sanctissimæ Alexandrinorum ecclesię sedis pontificatum desiderabant, cùm in sancta pace consisterent Aegyptiacæ & Alexandrinæ sanctissimæ ecclesiæ, & concordarent oẽs sancto vniuersali Chalcedonensi cócilio, eó quòd cósonet, nihilq; mutatum habeat, neque augmẽtum, nec imminutionẽ obtineat à sancto concilio: quod certo tempore in Nicea ciuitate à trecentis decẽ & octo sanctissimis episcopis celebratú est, præsumpta sunt, religiosissime pater, contra Alexandrinam sanctissimam ecclesiàm, quæ nec sermo, nec omne seculum quolibet tempore nouit effecta, sed neque tyrannorũ quilibet tale malo sui capitis aliquandò tractauit. Quidam enim Timothe⁹ Alexandrinæ ecclesiæ presbyter, malignitate insignis existens, & sub figmento semper continentem ostendẽs vitam, & opportunũ propriæ voluntatis cognomen habens furoris, illo tempore desiderio detentus in sedis Alexandrinæ pontificatu, & hoc nó adipiscens, ꝓcipuè dum sacerdotio fuisset deiectus sentẽtia synodali Dioscorus, nihil mali reliquit, quo molitus non est contra sanctam ecclesiam, donèc desiderium proprium adimpleret. Insidiatus ergò mortem, magìs aũt transitum ad cælos pij & beate memorię imperatoris Martiani, & hunc quasi congruum sibi iudicauit, vt suam perficeret voluntatem, redimens quosdam monachos negligẽtes, qui in suburbanis habitare noscuntur, & semetipsos, sicut & ille, ex quo Chalcedonẽse sanctum

Euersa monasteria ab hæreticis.

ctum & vniuersale concilium celebratū est, à cómunione generalis Ecclesiæ suspenderūt, turbisq; gaudētibus semper adhuc superstite sanctę memoriæ archiepiscopo nostro Proterio, & solennia atq; decentia pótifice celebráte mysteria,& collectas sinè aliqua seditione faciente nobiscū, & cum omī Alexādrino clero, & concurrente omni curia ad collectas, quæ ab eo celebrabantur pro cómuni salute,ꝓ pijssimo atq; Christianissimo principe nostro, & omni palatio & eius exercitu: misit in ciuitatem, vt turbam atque tumult⁹ facerent,tanquàm nouitas quædam,aut permutatio reipublicæ & orthodoxæ fidei facta fuerit,in trāsitu pię memorię principis Martiani:tātamq; commouit seditionem, totam vt vrbem complens simplicium virorū & seditiosis consentientiū,& sinè iudicio talium voluntatibus cōsonantium, vt etiàm nefarij clamores fierent, nullusq; posset liberorū,& mansuetè viuentium illo die procedere. Deindè alia congregata est multitudo permixta atque redempta, eiusdem Timothei molitione collecta in maiorem Alexandrinæ ciuitatis ecclesiā,vnà cum prędictis monachis,& sumens duos episcopos cōsentientes sibi, & proptereà sub indignatione factos Ecclesiæ à pontificali sede Alexandrinæ ecclesiæ,nullamq́ue communioné habentes cum sancta catholicaq; Ecclesia, semetipsum inthronizauit,& quasi archiepiscopum demōstrauit, dum verè catholicus archiepiscopus cú omī clero in episcopio cōsisteret. Et repentè quidem accessit baptismata & ordinationes efficere diaconorum atque presbyterorū,necnon & episcoporum: & alia cœpit niti, quæcunque facere competunt vero pontifici. Et eos quidé quos ordinauit, distribuit in Alexandrinas sanctas, Aegyptiacasq; ecclesias: præcipiens omnes religiosissimos presbyteros ecclesiarū,atque diaconos à ꝓcessoribus, transitum ad cælos habentibus, ordinatos, id est, à Theophilo, & Cyrillo, & Proterio, ab ecclesijs expelli; nullū * alterius sacerdotij ministerium habituros. Extēdens autem suam vesaniam,& quasi incrementum suæ superbiæ & cōcupiscentiæ operat⁹, cōsiderans quia non possit aliter studium suæ intentionis efficere, nisi ab humanis rebus auferret, quod etiàm fecit, cū qui regulariter iure archiepiscopus, & catholicæ pastor fuit ecclesiæ,sanctæ memoriæ Proterium, suadens aliquos, sicut rerum euentus ostendit,homicidas veros cōtrà insurgere,qui eum orantem in baptisterio peremerūt, & per omné(vt ità dicamus) vrbem trahentes, & velut in pompa eius reliquias deducétes vndiquè vulneratas, & membratim incisas, non respuerunt etiàm carnis eius & internorum viscera sancta gustare,igniq́ue tradentes reliquum eius corpus, ventis etiàm cinerem dispargebant, omnem bestiarum transcendentes ferocitatem. Non senectutem, non canos,non pontificatum,mediatorem Dei & hominum,nō tempus erubescétes. Commiserunt enim homicidium tempore sancto Paschæ, quo etiàm dæmones salutari passione perterriti conquiescunt. Rursùm etiàm augmentum malorum efficiens per eos, qui cum eo dudùm fuerunt, & quasi semetipsum in malis exercens, condemnatos quidem in scripto clericos & episcopos, in communioēm suscepit, & ministrare præcepit sanctis & venerabilibus sacrificijs: sanctū verò & vniuersale concilium Chalcedonę celebratū, quod nec augmentum, nec imminutionem, sicut prædixim⁹,habet à sancta Nicena synodo, anathemati subdidit cum omnibus ei communicátibus: nullumq́ue religiosorum episcoporū ex Aegypto, aut Alexandrinorum clericorū ei communicantium suscepit,nisi qui illi abrenunciare præsumunt, quod hactenùs nemo fidelium fecit. Insupèr omnes totius vrbis episcopos, eorumque venerabiles clericos anathematizans,parua siquidem hęc esse iudicans, & ad satietatem hæreticæ suæ vesaniæ non posse sufficere,etiàm in venerabili diptycho,(in quo pię memorię transitum ad cælos habentium episcoporum vocabula côtinentur, quæ tempore sanctorum mysteriorum secundùm sanctas regulas releguntur) posuit suum nomen & Dioscori, qui sub damnatione anathematis à DEO & vniuersali concilio esse decretus est, & deleuit exindè sanctæ memoriæ, & secūdùm DEVM viuentis Proterij nomen regulariter archiepiscopi cōstituti. Et nè polluamus vltrà sermonem, dum ad singula eius volumus præsumptiones edicere, vsque ad ea quæ dicta sunt,linguam pręcurrentem refrenantes,aliquo modo reticuimus. Nolum⁹ enim recordari,quemadmodùm conatus est in sanctissimas Aegyptiacę diœcesis ecclesias,in quibus Deo amantissimi & orthodoxi episcopi constituti sunt,hæreticos episcopos destinare,& in venerabilib⁹ monasterijs clericos, & quémadmodùm concutiat virginum monasteria, conturbans eas, & terrorem eis suæ tyrannidis imponens, vel ad quantam vesaniam insiliuit, ità vt etiàm pótificales sedes,in quib⁹ resedit sanctæ memoriæ Proteri⁹, postquàm fregit eas,igni contraderet, aqua marina venerabilia sanctaq́ue altaria in sanctis ecclesijs, vbi ædificata sunt atque dicata, dilueerit, nè audientes in incredulitatem fortè ducantur, aut certè rectæ fidei inimici lætentur. A quo & alia multa valdè præsumpta sunt, quę narrari sermone nō possunt. Quia verò terribilia sunt, & omnem vesaniam valdè transcendunt, quę in talibus sanctissimis temporibus sunt ab eo commissa aduersùs sanctam intemeratamq́ue fidem, & contra sanctas & venerabiles regulas, communemq́ue disciplinam: magìs autem contra sanctarum ecclesiarum statum, & aduersùs ipsam rempublicam eiusq́ue leges hæc ferre minimè prę-ualen-

Nefarij conat⁹ Timothei Aeluri.

Diptychum quid.

* vlteriùs

Proterij immanis cædes.

Alexandrinorū rabies.

ualentes, neque permittenda censentes, multam itineris fatigationem, marinaq; pericula, & incertam vitam ipsius, nostrarumq; ecclesiarum curas secundo loco ponentes: ad hanc regiam vénimus ciuitatem, cõsacerdotes in occulto velut in persecutiõe tyrannica dimittentes, & preces pijssimo & Christianissimo principi, & tuæ sanctitati fundẽtes, atque poscentes, quatenùs misericordiam ꝑbeatis statui communi, & saluti orthodoxæ plebis, ecclesiarũ pariter vnitati: necnõ & sanctorum & Deo amantissimorũ patrũ nostrorum laboribus feratis auxilium, qui diuersis temporibus pericula sunt perpessi, multaq; contra inimicos habuére certamina: quatenùs sancta & intemerata fides, immobilis & intẽtabilis possit ab om̃i hęretica sapiẽtia custodiri, nostrosque gemitus synodicis literis sanctissimo Ecclesię Romano põtifici Leõi, necnon & Antiocheno, & Hierosolymitano, atq; Thessalonicẽsi, & Ephesino, Deo amãtissimis episcopis, vel alijs, quibꝰ fuerit visum, ecclesijs indicetis, (quoniam hoc delictum læsio est communis) vt omnes totius orbis episcopi cognoscentes ea, quæ pręsumpta sunt à Timotheo, & quia nouitates exercuit contra sanctas regulas, & religionem orthodoxam, literis synodicis pijssimo & Christianissimo principi nostro, vestræq; sanctitati secundùm venerábiles patrum regulas rescribentes, dignam formã, quæ in hoc placuerit, præbere non differant. Si verò prospexeritis oportere fieri vniuersale conciliũ pro salute fidelium populorũ, & statu sanctarũ ecclesiarum, vt terminus debeat regulariter in his, quæ à Timotheo sunt nefandè commissa, ꝓferri, nè malignis alijs viris occasio perpetrãdi similia ꝓbeatur, & hoc fieri deprecamur sanctissime & Deo amãtissime põtifex. Paulò minùs autem nos transiẽrat etiàm hoc ad obiurgatiõem eorum, quę à Timotheo sunt præsumpta cõtra sanctæ memoriæ Proteriũ, declarare. Quod facimus, vt nullam ille possit habere in suis delictis excusatiõis occasioné, & omnes audientes agnoscant, quia nihil contra eum pro inimicitiarum causa suggessimus. Nam cũ post mortẽ sanctæ memoriæ archiepiscopi nostri Proterij tantã rabiẽ contra eũ & vesaniam demõstrauerit, vt etiàm pontificalẽ sedẽ, in qua ille sedit, igne cremaret, & de venerabili diptycho eius nomẽ auferret, & qui ab eo fuerant ordinati, ecclesiasticum & sacerdotale ministeriũ celebrare prohiberet, eiusque generis proximos valdè persequeretur: substantiam quoquè eius, quam à parẽtibus habuerat, deuastaret, quomodò manifestus non est, quia cædem contra eum ipse commisit, rebus ipsis volũtatem Timothei valdè pandentibus, & quẽadmodùm esse vesánus apparuit contra memoriam illius, qui beatè defunctus est? Supplicamus igitur, vt nulla subreptio apud *angelũ vestræ sanctitatis obtineat, per eos qui pro eo sermoné vidẽtur efficere, sed res ipsas inspicite, quia nõ solùm aduersùs viuum infestus existit, sed etiàm contra defunctum, & sanctis regulis placitam contra eum formam dare dignemini.

for. *animũ

¶ Epistola quorundam episcoporum Aegyptiacæ diœcesis pro Timotheo nefando archiepiscopo Alexãdrinæ ecclesiæ, ad Leonẽ imperatorem & Augustum.

Epistola ab hæreticis scripta in defensionẽ impij Timothei.

Pijssimo & Christianissimo imperatori orthodoxo Leoni, victori, triũphatori, semper Augusto, episcopi & clerici Aegyptiacæ diœcesis ab archiepiscopo Timotheo Aeluro destinati. Scriptũ est, Om̃i poscẽti rationẽ esse reddẽdã de spe, q̃ in nobis est, atq; multò magis pijssimo & Chrĩanissimo principi. Nos itaq; sanctissimi & Deo amãtissimi patris nostri & archiepiscopi Timothei literas tranquillitati vestræ detulimus, gratiarũ actione plenissimas, & quòd Alexandrinorum magna ciuitas (auspice Deo) sub vestræ pietatis imperio pacem habeat, & cũ quiete multa tã ipsa ciuitas quàm sanctissimę ecclesiæ & venerabilia monastęria gubernantur. Quia verò necessariè visum est, etiàm spẽ nostram & fidem breuiter vestrę mansuetudini declarare: suggerimus, nos trecẽtorum decẽ & octo sanctorum patrum, qui in Nicena ciuitate collecti sunt, & per sanctum spiritum sunt locuti, symbolum atque fidem tenere & custodire, & neq; augmentum aliquod, nec imminutionem recipere. Ea nanque, quæ à sancto spiritu dicta atque cõscripta sunt, fas nõ est aliquo modo retractari, nec augmentum aliquod, nec imminutionem eis inferre, sicut scriptum est: Noli trãsponere terminos æternos, quos posuerunt patres tui: quandò neq; interpretatione eget prædictorum sanctorum patrum fidei symbolum, cùm per se interpretatum sit, & clarè prædicet mysteria pietatis. Hanc ergò fidem firmè & incõcussè atque immobiliter detinemus. Hæc ad satisfactionem perfectam mansuetudini tuę suggerimus, & ità credimus tam nos, quàm Deo amantissimus archiepiscopus noster Timotheus. Hoc autem manifestum tuæ facimus pietati de ꝓdictoq archiepiscopo nostro Timotheo, quia cõfidens de tua pietate, eidem symbolo trecẽtorum decem & octo sanctorum patrum, in quo baptizati estis, bonamq; confessionem confessi credere, & in eo persistere, & spem salutis habere. Et communicauit tuæ pietati, & confitetur orthodoxum ità sapientem atque credentem, vt etiàm collectas & sinè sanguine sacrificia celebret pro vestra potentia. Quia verò satisfecimus precepto vestræ tranquillitatis, suppliciter exoramus, vt annuatis precibus nostris, & Deo amãtissimo & sanctissimo archiepiscopo nostro rescribatis, & nos ad eius sanctitatem ꝓtinùs dirigatis: speramus enim, quoniã Deus qui tuæ serenitati pium hoc donauit imperium, pacéque in Alexãdrina ciuitate dispensare

1. Pet. 3.

Prou. 22.

sare dignatus est, vestrum corroborauit amplius principatũ, maioremque pacem donauit cuncto terrarum orbi & sanctis ecclesijs. Quia verò vestra pietas imperauit, quemadmodùm de synodis sapiamus, nostram sentẽtiam facimus manifestam, quoniam communicat ecclesia synodis in Epheso celebratis. Synodum verò centũ quinquaginta nescimus: nouim⁹ autem, quia beati patres nostri & archiepiscopi post cõcilium*, atque in Cõstantinopolitana ecclesia cõgregati sunt. Synodũ enim Chalcedonensem ecclesia maximæ ciuitatis Alexandrinæ non suscipit.

LECTORIB.

QVibuscunque scriptũ est à Leone piissimo principe, simul cum eius literis sunt adnexæ duæ petitiões Episcoporum Aegypti, & clericorum Alexandrinę ciuitatis, & eorum qui ex persona Timothei Aeluri preces similiter obtulerunt, necnon & literę Anatolij Constantinopolitanę ciuitatis archiepiscopi: & sic vbiquè directę sunt metropolitanis totius orbis episcopis. Quorum etiàm omnium epistolæ siue relationes per ordinem sunt conscriptæ, condemnantium quidem Timotheum Aelurum, tanq̃ adulterum & homicidam pariter & hæreticum, approbantium verò & concordiã confitentiũ Chalcedonensis sancti concilij, cum trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta sanctorum iudicio patrum. Scriptum est autem his, qui subtèr adnexi sunt:

LEoni, reuerendissimo vrbis Romæ pontifici. Anatolio, reuerendissimo Constantinopolitatæ ciuitatis episcopo. Basilio, reuerendissimo episcopo Antiochiæ Syriæ. Iuuenali, reuerendiss. episcopo Hierosolymorum. Epiphanio, reuerendiss. episcopo Syrię secundæ. Dorotheo, reuerendiss. episcopo Damasci Phœniciæ Libanisiæ. Pelalagio, reuerendiss. episcopo Tarsi Ciliciæ primæ. Oresto, reuerendiss. episcopo Anazarbi Ciliciæ secundæ. Stephano, reuerendiss. episcopo Hierapoleos. Ibæ, reuerendiss. episcopo Edessæ Osroënæ. Simeoni, reuerendiss. episcopo Amidæ Mesopotamiæ. Antipatro, reuerendiss. episcopo Bostrorum Arabiæ. Basilio, reuerendiss. episcopo Seleucię Isauriæ. Olympio, reuerendiss. epõ Scythopoleos. *Suauino reuerendiss. epõ Constantiæ Cypri. Iohãni, reuerendiss. episcopo Patrensi. Eustathio, reuerendiss. epõ Beryti. Iacobo, reuerendiss. monacho Nisibeno. Simeõi, reuerendiss. monacho. Varadato, reuerendiss. monacho. Eunomio, reuerendiss. epõ Nicomedię. Anastasio, reuerendiss. epõ Ancyræ. Theoctisto, reuerendiss. epõ Pessinũtis. Alypio, reuerendiss. epõ Cęsareæ Cappadociæ primæ. Patricio reuerendiss. epõ Tyanẽsi. Charterio, reuerendiss. epõ Claudiopoleos. Petro, reuerendiss. epõ Gangrẽsi. Seleuco, reuerendiss. epõ Amaseæ. Iohanni, reuerendiss. epõ Sebastię. Ortio, reuerendiss. epõ Molitianẽsi. Petro, reuerẽdiss. epõ *Cæno. Eleutherio, reuerendiss. epõ Chalcedonensi. Iuliano, reuerendiss. episcopo Tabiæ. Adelphio, reuerendiss. episcopo Arabysii. Euethio, reuerendiss. episcopo Cyzici. Iohanni, reuerendiss. episcopo Ephesi. Euthenio, reuerendiss. episcopo Sardensi. Agapito, reuerendiss. episcopo Rhodi. Critoniano, reuerendiss. episcopo Aphrodisiadis. Petro, reuerendiss. episcopo Myrẽsi. Pergamio, reuerendiss. episcopo Antiochiæ Pisidiæ. *Episanio, reuerendiss. episcopo Pergæ. Palladio, reuerendiss. episcopo Iconij. Nonecio, reuerendiss. episcopo Lauciæ. Mariniano, reuerendiss. episcopo Synnadensi. Amphilochio, reuerendiss. episcopo Sidæ. Aetherico, reuerendiss. episcopo *Fynirnæ. Philippo, reuerendiss. episcopo Hierapoleos. Iohanni, reuerendiss. episcopo Heracleæ Europæ. Basilio, reuerendiss. episcopo Traianopolis. Gregorio, reuerendiss. episcopo Adrianopolis. Valeriano, reuerendiss. episcopo Martianopolis. Valentino, reuerendiss. episcopo Philippopolis. Euxitheo, reuerendiss. episcopo Thessalonicensi. Petro, reuerendiss. episcopo Corinthi. Eugenio, reuerendiss. episcopo Nicopolitano. Martyrio, reuerendiss. episcopo Cortynensi. Vigilantio, reuerendissimo episcopo Larissæ. Lucæ, reuerendissimo episcopo Dyrrhacheno. Vrsicino, reuerendissimo episcopo Scupẽsi. Zosimo, reuerendissimo episcopo Sardicæ. Iuliano, reuerend. episcopo* .Luciano, reuerendissimo episcopo Byzano. Theotimo, reuerendiss. episcopo Tomizano. Et cæteris episcopis metropolitanis.

for. *Epiphanio

*Smyrnæ

Explicit ordo Episcoporum.

Ex Nicephori Historia Ecclesiast. lib. 15. cap. 19. quę idcircò huc adscribimus, vt his epistolis certior constet fides.

AD hunc modum (putà vt suprà habetur in literis Leonis Augusti) Leo ad Anatolium & oẽs vbiquè episcopos scripsit. In eandẽ sentẽtiam quoquè literas dedit ad illustres monachos, & qui vitæ sanctitate præclari erãt alios, mores suos ad vitã spiritualẽ dirigẽtes: inter quos celeberrim⁹ omniũ fuit Simeones ille, qui primus stationẽ super colũna inuenit, cuius anteà etiàm meminimus: prætereà Varadatus, & Iacobus Nisibenus, quorũ etiàm Theodoric⁹ in Dei amantiũ historia mentionẽ facit. Porrò Leo Romanus episcopus primus, Chalcedonensi Synodo cõprobata, electionẽ atq; consecrationem Timothei vt illegitimã improbauit, cuius epistolã Leo Imperator Timotheo Aeluro per silentiariũ misit. Ceterùm Aelur⁹ ad Imperatorẽ rescripsit, Leonis epistolã refellens, & Chalcedonensem Synodũ quãmaximè reprehendens. Episcopi reliqui itidèm vt papa fecerũt. Solus Amphilochius Sidites ad Imperatorem scribens, Timothei quidem consecrationem damnauit, Synodi autem Chalcedonẽsis Decretum nõ recepit. Quæ omnia à Zacharia Rhetore in historiam sunt relata, qui Amphilochij etiàm epistolam ei inseruit.

¶EPISTOLA LEONIS PAPAE ad Leonem Imperatorem.

Leo Episcopus Leoni Augusto. Literas clementię tuæ, plenas virtute fidei & lumine veritatis, veneranter accepi: quibus cuperem etiàm in eo, quòd præsentiam meam pietas vestra necessariam existimat, obedire, vt maiorem fructum, conspectu vestri splendoris adsequerer: sed magìs id vobis arbitror placiturum, quod eligendum ratio demonstrauit. Nam cùm sancto & spiritali studio in vniuerso mundo pacem Ecclesiæ muniatis, nihilq́; sit côuenienti⁹ fidei defendédę, quàm his, quę per omnia instruente spiritusancto irrepræhensibiliter definita sunt, inhærere, ipsi videbimur benè statuta conuellere, & authoritates, quas Ecclesia vniuersalis amplexa est, ad arbitrium hæreticæ petitionis infringere: atque ità nullum colligendis ecclesijs modum ponere, sed data licétia rebellandi, dilatare magìs q̃ sapere certamina. Vndè, quia post illas Ephesinę synodi impietates, quibus Dioscori scelere fides catholica refutata est, peruersitas Eutychiana suscepta est, nihil ad cóseruationem fidei Christianæ vtilius potuit ordinari, quàm vt prædicti facinus sancta synodus Chalcedonensis aboleret, & tanta illic haberetur cælestis cura doctrinæ, vt nihil in cuiusquam opiniõe resideret, quod à prædicationibus vel ꝓpheticis vel Apostolicis dissonaret, ea scilicet moderatione seruata, vt rebellibus tantùm ac pertinacibus ab Ecclesię vnitate eiectis, nulli correcto venia negaretur. Quid probabilius, quid religiosius poterit pietas vestra decernere, quàm vt quę non tam humanis, quàm diuinis sunt statuta decretis, nullus vltrà sinatur impetere, nè verè digni sint tãtum Dei munus amittere, qui de veritate ipsius ausi fuerint dubitare. Cùm ergò vniuersalis Ecclesiæ per illi⁹ principalis petrę ædificationem facta sit petra, & primus apostolorũ beatissimus Petrus voce Domini dicẽtis, audiérit: Tu es Petrus, & super hanc petram ędificabo Ecclesiam meam: quis est, nisi aut Antichristus, aut diabolus, qui pulsare audeat inexpugnabilem *firmitaté, qui in malitia sua inconuertibilis perseuerans, p vasa iræ, suæ apta fallaciæ, falso diligétię nomine, dum veritatem se mentitur inquirere, mendacia desiderat seminare? Atque contemnéda & vitãda meritò sibi incõtinens furor, & impietas cæca ꝑscripsit, vt dũ diabolico instinctu in sanctã Alexãdrinã sęuit ecclesiã, quales essent q Chalcedonésem synodũ retractari cupiũt, disceretur, in qua nullo modo accidere potuit, vt à nobis cõtra sanctam Nicenã synodũ sentiref, quod hæretici mentiunf, qui se fidé Niceni cõcilij tenere cõfingũt, in quo sancti & venerabiles patres nostri cõtra Ariũ cõgregati, nõ carné Dñi, sed deitaté filij homousion patri esse firmauerũt: in Chalcedonéfi aũt concilio aduersùm Eutychianam definitum est, de substantia virginis matris Dominum IESVM CHRISTVM sumpsisse nostri corporis veritatem. Apud Christianissimum igitur principem, & inter Christi prædicatores digno honore numerandum, vtor catholicę fidei libertate, & ad cósortium te apostolorum ac prophetarum secur⁹ exhortor, vt cõstanter despicias ac repellas eos, qui se Christiano nomine priuauére: nec patiaris impios parricidas sacrilega simulatione de fide agere, quos cõstat fidem velle vacuare. Cùm em̃ clementiã tuã Dominus tanta sacramenti sui illuminatione ditauerit, debes incunctanter aduertere, regiam potestaté tibi nõ solùm ad mũdi regimé, sed maximè ad ecclesiæ ꝓsidium esse collatã, vt ausus nefarios comprimendo, & q̃ benè sunt statuta, defendas, & verã pacem his, quæ sunt turbata, restituas: depellendo scilicet peruasores iuris alieni, & antiquę fidei sedẽ Alexãdrinę ecclesię reformãdo: vt correctionibus tuis DEI iracundia mitigata, regiæ ciuitati nõ retribuat q̃ admissa sũt, sed remittat. Cõstitue ante oculos cordis tui venerabilis Imperator oẽs, qui per totũ orbé sunt Domini sacerdotes, ꝓ ea tibi fide, in qua totius mundi est redemptio, supplicare: in qua te specialiùs ambiũt, qui apostolicę fidei sectatores, Alexãdrinę ecclesię ꝓsederunt: agentes apud pietaté tuã, nè homines hæreticos, & meritò ꝓ sua puersitate dãnatos, vti sua ꝑsuasiõe patiamini, cùm siue impietaté erroris adspicias, siue opùs ꝑpetrati furoris attendas: nõ solùm ad sacerdotij honoré admitti nequeãt, sed ab ipso Chrĩano nomine mereantur abscindi. Nã (quod exorata pietatis vr̃ę venia dixerim) quodã cõtagio splendoré vestrę serenitatis offuscant, cùm sacrilegi parricidæ id audeãt petere, quod nec innocẽtes liceat obtinere. Oblatæ sunt gloriosissimæ pietatis vestrę preces, quarũ exépla vestris literis subdidistis: sed ĩ his, q̃ catholicorũ sũt deplorãtiũ, subscriptio cõtinetur: & quia causa ꝓbabilis est, fiducialiter nomina singulorum, vel dignitas sui honoris aperif. In illis aũt, quas orthodoxo principi hæretica porrigere non formidauit obreptio, sub incerto cõfusę vniuersitatis vocabulo, ideò certũ nomé retrahif, nè nõ solùm paucitas personarũ, sed etiàm meritum detegatur. Latere enim sibi vtile existimat eorum quantitas, quorum est qualitas iudicata: nec incongruè, cuius loci homines sint, profiteri metuunt, qui meruére damnari. In vna ergò catholicorum supplicatio continetur, in alia hæreticorum cõmenta panduntur, hîc sacerdotum Domini, & totius Christiani populi, ac monasteriorum defletur euersio: ibì immanium scelerum continuatio demonstratur, vt quod non licuit audiri, liceat dilatari. Nónne perspicuum est, quibus pietas vestra succurrere, & quibus debeat obuiare, nè Alexandrina ecclesia, quæ semper fuit domus orationis,

Matth. 16.

* veritatem

tionis, spelunca nunc sit latronum? Manifestum quippe est, per crudelissimam immanissimamque vesaniam, omne illic cęlestium sacramentorum lumen extinctum. Intercepta est sacrificij oblatio, defecit chrismatis sanctificatio, & parricidalibus manibus impiorũ omnia se subtraxére mysteria: nec vllo modo ambigi potest, quid de his decernendũ sit, qui post nefanda sacrilegia, post sanguinem probatissimi sacerdotis effusum, & concremati corporis cinerẽ in contumeliam aëris cælique dispersum, audent sibi ius peruasę dignitatis expetere, & apostolicę doctrinæ inuiolabilẽ fidem ad concilia prouocare. Magnũ ergò vobis est, vt diademati vestro de manu Domini etiàm fidei addatur corona, & de hostib⁹ Ecclesiæ triũphetis. Quia si laudabile vobis est, aduersarum gentium arma conterere, quanta erit gloria, ab insanissimo tyranno Alexandrinam ecclesiam (in cuius contritione, omnium Christianorum est iniuria) liberare? Vt autẽ pietati tuę literę meę colloquium quasi præsentis exhibeat, quicquid de communi fide fueram suggesturus, scriptis prosequentibus insinuandũ esse perspexi. Ac nè hui⁹ epistolæ pagina in nimiam longitudinem tẽderetur, alijs literis, quæ adsertioni catholicę fidei congruunt, compręhendi: vt licèt ea, quæ à sede Apostolica sunt prædicata, sufficerent, insidias tamen hęreticorum etiàm hæc q̃ sunt adiecta, reserarent: sacerdotalem nanque & apostolicũ pietatis tuæ animum, etiàm hoc malum ad iustitiam vltionis debet accendere, quòd Cõstantinopolitanę ecclesiæ puritatẽ pęstilentes obscurant, in qua inueniuntur quidã clerici, hæreticorum sensui consonantes, & intra ipsa catholicorum viscera, adsertionibus suis hęreticos adiuuantes. In quibus deturbãdis si frater meus Anatolius, cùm nimìs benignè parcit, segnior inuenitur: dignamini pro fide vestra etiàm istam ecclesiæ præstare medicinã, vt tales non solùm ab ordine clericatùs, sed etiàm ab vrbis habitatione pellãtur, nè vlteriùs sanctus Dei populus, peruersorũ hominum contagio polluatur. Cultores autẽ pietatis tuæ, Iulianum episcopum, & Aëtiũ presbyterum mea petitione commendo, vt suggestiones eorum pro catholicæ defensione fidei, placidè digneris audire: quia verè sunt eiusmodi, vt fidei vestræ possint per omnia vtiles inueniri. Data Kalendis Decembris, Constantino & Ruso vv. cc. consulibus.

Nota hæreticorum scelera.

¶Epistola Anatolij episcopi, ad Leonem Imperatorem.

PIjssimo & Christianissimo Imperatori Augusto, victori ac triumphatori, Leoni, Anatolius Constantinopolitanus episcopus. Orationi siquidẽ nostræ opùs est, Christianissime & fidelissime Imperator, vt non circa meditationem à diabolo peruenientiũ rerum, contra communem ecclesiarum pacẽ occupemur. Quia verò, sicut appàret, aduersarius non sinit præsentem sinè fluctuatione nauigare nos vitam, necessè est supernæ gratiæ gubernaculo vsos oportere nos omnes, qui Deo authore sumus in sacerdotio cõstituti, illius certaminib⁹ obuiare. Vndè etiàm nunc in his, quæ sunt præsumpta in Alexandrinorum ecclesia, non quieui, sed sequens vestræ Christianę tranquillitatis intentionẽ, volentem & sanctorum patrum regulas non sperni, & ciuilia iura seruari, quod me facere congruebat, scilicet sedem gubernantẽ hui⁹ regiæ ciuitatis, egi: & hęc manifesta vestrę pietati fient per ea, quæ scripsi tã Romano sanctissimo & venerando Leoni põtifici, quàm omnibus vniuscuiusque diœcesis venerabilibus metropolitanis episcopis, apud quos ingemui, petulantiam contra sanctorum patrum regulas perpetratã, & facta scelesta Timothei, sicut accusationes aduersùs eum vestrę pietati & nobis scriptę testãtur, qui conculcauit Ecclesiasticas sanctiones, legesque ciuiles, quiq; secundùm quod scriptum est, malam potiùs partem libenter elegit, & quæ illis, quę in rebus decentibus deficiũt, commodatur. Ait enim: Impius dum ceciderit in profundum malorum, spernit. Significaui nihilominùs eis & de sancto beatoq; nostro concilio Chalcedonensi quę digna sunt. Ergò quoniam alijs hæc cõuenienter exposui, pronior nũc extiti, vt cum fiducia clariùs de rebus præsentibus meam possim publicare sententiam. Notum igitur facio vestræ tranquillitati, quòd pijssimis vestris syllabis à nobis fieri præcepistis, quia constituo Timotheum quidem, quantùm ad integritatẽ sanctorum canonum, aduersùm quos semper ea quæ gessit & gerit, hactenùs irritauit, in ordinatiõe sacerdotij nullatenùs esse dignum. Quomodò enim sacerdos erit, qui ità à proprio pontifice, & ab omnib⁹ totius orbis sacerdotib⁹ spontè semetipsum abrupit, & hęreticum per omnia demonstrauit, dudùm se à sancto & famosissimo Chalcedonensi concilio separando, & reuerendissimos episcopos Aegyptiacę diœcesis, & clericos, necnon & orthodoxorum multitudinem, & monachorum catholicæ fidei, & ipsi vniuersali cõcilio communicantium, veluti hæreticos ab ecclesijs proprijs expellendo: insupèr & aliarũ multarũ malarumq; rerũ author existens, sicut accusatiões aduersùs eũ oblatę proclamant? De Chalcedonẽsi verò sancto & vniuersali cõcilio hoc apertè pronũcio, q̃a tentare omninò retractare aliquid eorũ, q̃ ab eo definita sunt, hominum est insidiantiũ solùmodò catholicę ecclesiarũ Chri concordiæ, congaudentiũ turbis atq; tumultui: quandò apostolica quidẽ & paterna dogmata, olìm nobis tradita, in eo roborata sunt & affirmata: nullũ aũt dogma, rectitudini ecclesiasticę cõtrarium, illic peregrinè aut nouiter est ꝓbatũ. Illa siquidẽ Deo amabilis ac venerabilis synodus, ex imperiali tunc sanctiõe cele-

Prou. 18.

brata, ad peremptionem scandalorum, quæ tunc contra fidem intemeratam videbantur exorta, non aliam innouauit fidem, nó peremit antiquitùs existentem, non adiecit aliquid olìm confessioni contraditæ, non imminuit eam, quę semper custoditur & saluat: sed trecentorum decem & octo sanctorũ patrum symbolum, incontaminabile & inuiolabile à domesticis fidei custodiri, & eis, qui imbuũtur ab impietate cũ terrore, tradi pręcepit. Necnó & synodos sanctas & orthodoxas, post illam maximam, ei consonas existẽtes, & pro illius confirmatione diuersis temporibus celebratas, rectè probauit, & solummodò, sicut diximus, semen zizaniorum tũc ortum exterminauit, nè vlla ex hoc malitiæ radix per eos, qui ineruditè contendunt, denuò pullularet, & puram intemeratamq; nostram fidem in aliquó noceret, quatenùs ab hoc aliqui simplicium fœdarẽtur. Nunc igitur famosissime & fidelissime noster princeps, insertę tibi iustitiæ congruit sancire, nè quorundam mala voluntas, seu hæretica prauitas, cuncto orbi terrarum & omnib⁹ Christi sacerdotibus, vnitis secundùm Deum, & pacẽm habentibus, vexationis communis & contritionis fiat occasio, & sacris canonibus suum robur contra Timotheũ spernentem eos, per nos demóstrantibus decernere, vtì quę necessaria sunt, vt per vestræ pietatis imperium, sicut in illis quoquè contra taliũ rerum pręsumpta prouenire sancitũ est, hæc secundùm legum seueritatem effectui cótradantur, ad vindictam cótemptarum ecclesiæ sanctionũ, & innoxij sanguinis, hoc est, sanctæ memoriæ Proterij, orthodoxi Alexãdrinę ciuitatis episcopi, sicut visum fuerit pietatis vestrę tranquillitati, Christianissime ac fidelissime Imperator August. immaculata & & intemerabili dextera.

¶Epistola episcoporum Europæ, ad Leonem Imperatorem.

PRotecto, pio & Christianissimo domino totius orbis terrarum, & Imperatori perpetuo Augúst. Leói, Iohannes reuerendissim⁹ Heracleæ, Theophronius episcopus Aphrodisiadis, Theotegn⁹ episcop⁹ Cyclensis, & Babulas episcopus nouæ Theodosiopolis Europæ vestræ. Pietatis vestrę & Christianitatis imperiũ, clariùs purpura atq; diademate pro fidei causa lucet. Verè nanq; pijssime & Christianissime imperator, Leo q̃dem contra hostes existis, circa mites autem & subditos, mansuetissimi Dauid imitator agnosceris, quippe diuinitùs adeptus imperium. Eodẽ nanq; modo etiàm eos, q̃ inordinati videñt, & contra sanctas regulas semetipsos armauerũt, & seditióes impias & scelestas arripiũt, imperiali authoritate cóprimitis, & de mundi quiete cogitãtes, incómotas & sinè fluctib⁹ sanctas vbiquè cóseruatis ecclesias. Pręstet igiť omniũ dominus Christus vestrũ imperiũ, indeclinabiliter confessionẽ fidei conseruantẽ, lógęuis annorũ curriculis sanctorũ intercessionib⁹ pmanere. Sacras igitur & Christianissimas literas, à vestra tranquillitate directas, cũ multo studio relegentes, in quib⁹ pcepistis nobis clariùs explanare, q̃d de sancto magnoq; & vniuersali Chalcedonẽsi cócilio sentiam⁹, & de Timotheo, quẽ Alexandrinorũ popul⁹ sibimet ordinauit episcopũ, per hanc humilẽ nostrã relationẽ vestrę pietati significam⁹, quomodò cunctis sanctissimis orthodoxisq; cócilijs, & cócordamus & cósentimus. Primùm quidẽ dogmata & expositionẽ trecẽtorũ decẽ & octo sanctorum sequimur patrũ, eorumq; fidem indeclinabiliter custodim⁹, in q̃ etiàm baptizati sumus & baptizamus. Post quos centum quinquaginta sanctorũ patrum, q̃ in regiam Cóstantinopolim congregati sunt, cóstituta seruamus. Necnon etiàm Ephesiũ cócilium, quod sub beatæ memoriæ Cęlestino, successore sancti & venerãdi & custodis clauiũ regni cælorũ Petri, & sub sanctę memorię Cyrillo Aldxãdrino pótifice congregatũ est, ꝓpter hęresim nefandã prophanãq; nestorij, ꝓ̃cipuè tamen p Dei grãm Chalcedonæ collectũ magnũ sanctumq; & vniuersale concilium, eó q̃ prædicta cócilia firmauerit, nihilq; quod illis benè videatur placuisse, cómouerit, nec augmẽtum quoddam vel detractionem fecerit, aut quicquam ex his, q̃ tũc fuẽre definita, commouerit, aut aliquid incógruenter interpretatũ sit. Quod conciliũ velut ancorã cautã firmamq; seruamus, quãdò cótra oẽm hęreticã tyrãnidẽ scutũ inexpugnabile & arma extitit, q̃ nequeãt superari. Hui⁹ igiť formas siue definitióes null⁹ recta sapiẽtiũ mutilare p̃sumat: & neque vnum iota aut vnũ apicẽ possum⁹ aut cómouere, aut violare horũ, q̃ ab ea rectè sunt & inculpabiliter definita. Seq̃mur aũt & famosissimorũ sanctorũ patrum doctrinas rectas, misericordia regis omniũ Christi euangelicũ adepti sacerdotium, rectè sapimus semper, & sicut sapit Apostolica Romanorũ sedis Ecclesia, & sicut sapuerunt beatæ famosæq; memoriæ patres & episcopi regiæ Constantinopolis, & sicut omnes totius orbis episcopi, rectè verbum p̃dicantes veritatis sapimus, sic regẽtes populos p̃dicamus, rectã eis proponẽtes intemeratamq; doctrinã. De Timotheo verò, sicut continent preces subditæ sacratissimis vestris & Deo amantissimis literis, q̃a ei⁹ immissione sanctæ memoriæ Proterius orthodoxus, sanctusq; pater & Alexandrinorum episcop⁹, in sacratissimi baptisterij loco peremptus est, membratimq; concisus, & locis oĩbus circuntractus, & post hęc igni contraditus, aliaq; passus, q̃ ꝓpter sceleris exaggerationem terretur lingua proferre: sanctissimum quidem Proterium in ordine & choro sanctorum martyrum ponim⁹, & eius intercessionibus misericordem & propitium Deum nobis fieri postulam⁹: Timotheũ verò, q̃

 talia

talia ppetrauit in beatæ memoriæ Proterio, qui fuit episcopus, cuiusque consilio atque tractatu factum est scelus huiusmodi, quod etiàm humanos auditus propter excellentiam crudelitatis obturat, tanquàm tyrãnum, & sanguinarium, & propter immensam sui crudelitatem antiquos tyrannos, qui semetipsos aduersùs triumphatores martyres armauerunt, transcendentem, quiq; episcopatum arripuit, alienum à sacerdotio & episcopatûs dignitate & extraneũ esse decernimus. Sanctissimos autẽ & consacerdotes nostros, qui ab eo cõtra ecclesiasticas sanctiones excommunicati sunt atq; damnati, & consacerdotes nostros eos, & comministros, & coëpiscopos, & cõmunicatores habemus, & optamus sanctis eorum orationibus Dei clementiam promereri. Similiter autem siue archimandrita, siue presbyter, siue diaconus, siue quis alius in clero constitutus, excommunicatus ab eo est propter bonæ memoriæ Proterium Alexandrinæ ciuitatis episcopũ, huic communicamus, & esse eum in clericatûs dignitate decernimus. Nam lupus, qui pastori non pepercit, nec ouibus parcit. Eos autem, qui in damnatorum locis ab eo sunt constituti, siue episcopi sint, siue archimandritæ, siue presbyteri, siue diacones, siue quilibet in clero humiliori consistens, hos indignos graduum, in quibus sunt præter ecclesiasticam cõsequentiam ordinati, cùm obumbratam velut theatralem dignitatem videantur sortiti esse, decreuimus. Vestræ siquidẽ tranquillitatis est, Alexandrini populi curam habere, & à sancta Dei aula lupum expellere, & inuulneratum inconsumptumque gregem saluatoris Christi seruare, & concordiã multamq; pacem Alexandrinorum ciuitati concedere, ad gloriam Christi, & exaltationem pijssimi vestræ Christianitatis imperij. Iohãnes episcopus: Incolumem vestram pietatem Deus omnium nobis donet longæuis temporibus sanctorum orationibus. Theotegnus episcopus Cyclensis, similiter. Theophronius episcopus Aphrodisiadis, sim. Babulas episcopus nouę Theodosiopolis, sim.

Epistola Luciani episcopi ad Leonem Imperatorem.

PIissimo & Christianissimo Domino Imperatori, perpetuo Augusto Leoni, Lucianus humilis Byzæ metropolitanus episcopus. Datis mihi pijs atq; venerabilibus literis vestræ Christianitatis imperij, & relegẽte me sacros apices vestros, ac inueniente in eis seruẽtissimum circa orthodoxam fidem zelum, & excellentem pietatis intentionem, & quia valdè pro sanctarum ecclesiarum pace curatis, necnon & vestras ciuitates sub quiete manere, & omnes subiectos in tranquillitate consistere festinatis, & sacerdotes Christi, pro fidei robore ad cõcordiam inuitatis, & ea quæ discerpta sunt insidijs inimici, voluntate Dei cõiungere decertatis: & mea humilitas suam indicat volũtatem, inquantùm intelligere potest, principaliter equidem de Timotheo, quẽ etiàm lectioni subiectę preces edocuerũt sacerdotij appellatiõe & operatione nimis indignum, qui secundùm sanctorum patrũ regulas expellendus, nisi fortè propter magnitudinẽ clemẽtiæ sanctis summorum thronorum archiepiscopis quicquã de eo aliud videatur: eò quòd & pijssimę vestræ diuinitùs factæ, clementesq; literæ manifestant, valdè vos de vrbe Alexandrina cogitare. De sancto verò & vniuersali Chalcedonensi concilio, quod concordat & trecentis decem & octo sanctis patribus, qui in Nicea conuenerunt, & centum quinquaginta, qui post hæc in vrbe regia congregati sunt, & eis, qui in Epheso sub Cælestino Romanę vrbis, & Cyrillo Alexãdrinorum sanctis episcopis cõuenerunt, etiàm animo quicquam sumere, quod sit ei contrarium, impij atque hæretici sensûs esse iudicaui.

Epistola Valentini episcopi, ad Leonem Imperatorem.

PER omnia pijssimo & Christianissimo Imperatori, triũphatori & Augusto Leoni, humilis Valentinus in Domino æternã salutem. Cùm & ante imperiũ virtutibus regnauerit Christianissima vestra trãquillitas, & in imperio supra purpuras & diadema fidei rectitudine decoratur & coronatur. nam compensationem iustitiæ potiùs quàm donum à Christo regalia sceptra percipientes, compensationem rursùs DEO redditis, vestrum imperium cõseruanti, dum incessabiliter cogitatis, quatenùs securã ab omni hæretica tempestate Ecclesiam eius, & sinè fluctuatione seruetis. Quemadmodùm gentiũ bella amãtium superbas cogitationes ad terram deponere festinâstis, ità & prauos sensus hæreticorum aduersùs Christum latrãtium, velut puluerem exufflantes ad nihilum vsq; perducetis, & secundùm vocabulũ vestrum inimicis quidem Dei & vestri imperij, tanquàm Leo sæuus occurritis: circa eos aũt, qui piè Deũ colunt, & imperij vestri sceptris obediunt, ouium pastoris imitatores & oues simpliciores existitis. Igitur pro ecclesiastica pace & salute filiorum Ecclesię multam prouidentiam pietas vestra gerens, sacratissimis suis syllabis adorãdisq; sanciuit, vt mea paruitas sanctissimos ꝓuinciæ episcopos in vnũ colligens, q̃ humilitati nostrę placerẽt, & regulis cõuenirent, & fidei rectæ cõgruerent, iudicarem vestrę Christianitatis imperio: maximè aũt de crudelib⁹ malignisq; reb⁹, & oĩs tragœdiæ narratione maiorib⁹ q̃ nupèr Alexandrię ꝓuenerũt, simul & de Chalcedonẽ sancto magnoq; & vniuersali (gr̃a Chr̃i) celebrato cõcilio: cuius termini nõ ex nobis, sed gr̃a sanctispiritûs sunt cõfixi, nihil metuẽtes, neq; ꝓ gratia vel inimicitijs decernẽtes, sed Dei solummodò iudicium iniudicabile formidãtes, ad notitiam vestrę Christianissimæ tran-

tranquillitatis referre deberemus. Quapropter & in vnum, nosq; simul & nostri clerici congregati, habentes timorem Dei præ oculis, sub ea, quæ à vestra sunt pietate sancita, suggerimus vestræ tranquillitati, quoniam & vnitatem colimus, & iniquorum communionem abominamur, & sanctorum patrum concilia complectimur, & ea, quæ ab eis sunt definita atq; decreta, custodire intransgressibiliter exoramus. Timotheum verò, qui totius malitiæ culmen excellit, & inhumanitatis crudelitatem transcendit, homicidam patrisq; necatorem, qui episcopo superstite ecclesiam eius adulterauit, & sponsum eius occidit, & tyrannico modo & impudenter semetipsum in sedé eius imposuit, sicut preces oblatæ tranquillitati vestræ declarârunt. nó oportere neq; inter viuos examinari, palàm est: nunq̃ dignitate pontificatûs indui, & in sancto altari stare, & diuinitati ministrare credendus est. Quid etiàm dicamus de populo indiscreto, qui ab eo ad impietatem armatus est, & ampliùs quàm eorũ fluuius inundauit iniqtatibus, malitiæ turre vltra Pharum, qui apud eos excellenter accenditur, & vsque ad cęlos, flammas impietatis extendit? Victoriam dicam iudicans hãc esse, ad comparationem aliarum rerum, quæ ab eo sinè timore commissa sunt, qui etiàm vnam naturam negantes, cuncta ferocitate vestiti sunt. De sancto verò & vniuersali Chalcedonensi concilio, cuius princeps nó homo, sed Christus, qui est super omĩa Deus & rex ęternus, deindè pastores totius orbis extitêre doctores, præsentibus eis & sacratissimo vestro senatu, & culmine eminentium potestatum, & diuæ memorię ter beato principe Martiano, omnibus obsignantibus hanc esse pietatis viam, patrumq; fidem impollutam & immutabilem, sanctorumq; apostolorum doctrinam in nullo mutatam, neque discordãtem expositæ fidei à sanctis patribus in Niceno concilio congregatis: cùm vtiquè ea doceat simul & alliget, & apertè ab omĩ heretica nos secta discernat. In hac ergò perduramus, hãc tenemus, & ea, quæ in ea sunt explanata, intransgressibiliter obseruamus, omnemq; hęreticam prauitatem abominamur, Deo semper hymnos pacificos exoluentes, qui nobis custodem rectæ fidei vestram potentiam cõdonauit. Valentinus episcopus Philippopolitanæ metropolis sanctissimæ ecclesiæ, manu mea subscribens, his quæ sunt suprà scripta, consentio. Epictetus episcopus Diocletianopolis, similiter. Et reliqui similiter.

Epistola Sebastiani Episcopi ad Leonem Imperatorem.

POst Deum domino totius orbis pijssimo & Christianissimo nostro principi Leoni, in Domino salutem, humilis & vltimus Sebastianus episcopus. Tuum quidem, pijssime Imperator, laudabilem & gloriosissimum inter homines principatum omnium Dominus Christus quotidianis diebus bonis incrementis, maximũ splendidissimumq; demonstrat, & decæterò demonstrabit, hoc semper efficiens propter fidem rectam, quæ ab infantia est vobis inserta, & propter reuerentiam, quam diuinitati salubriter exhibetis. Quod autem supplicamus, sacratissime Imperator, illud est, nè patiamini illius venerabilis & inter sanctos habitãtis maximi viri Martiani, tanti talisq; principis post mortem opinionem nũc à culicibus lacerari, neq; tuũ ità præcipuum, & vltra gloriam constitutum imperium contemptibile illudere volẽtibus ostendatis: sed veritatis experimentum sumant stulti, scientes quia terribile est incidere in manus Dei viui. Hebr. 10. Hoc autem in ordine primo pijssime nôsse supplicamus, quia sicut soli ad demõstrandum quia sol est, nihil minus est: ità illi magno sanctoq; & vniuersali Chalcedonensi concilio, bonorum quidem omninò nihil deest: neq; enim eget augmento, neq; detractione, cùm sit à sanctospiritu, velut diuino quodam sale condítum. Nam qui in eo illo tempore condemnati, & indigni pontificali statu esse decreti sunt, sententia hoc magni Dei tanquàm impij pertulerunt. Qui verò suscepti sunt, velut iniustam & tyrannicam circunuẽtionem paruo tempore sustinentes, repentè decreto sancti spiritûs iustè suscepti sunt: inter quos nostrorũ temporum secundus Abel beatus Flauianus existit. Tanti siquidem & talis prolatique concilij amplectere iudicium serenissime & orthodoxe Imperator. Taliter nanque sapuisse comperimus omnes, qui verbo, & doctrina, & vita mirabili Deo per diuersa tempora placuerunt, id est, beatum Athanasium, qui sæpiùs proprijs sanciuit dogmatibus, quia erat in corpore passibili impassibilis, & in mortali immortalis. Sic & Basilius Magnus, & Gregorius Nazianzenus, & alter Gregorius Nyssæ, & pòst Ioannes Constantinopolitanus, verborum simul & cogitationum pelagus benedictum. Scito siquidem nefandũ Timotheum, & eos, qui similia cum immensa tyrannide sapuerunt ac sapiunt, alienos à nobis factos ab orthodoxorum episcopatu. Benè autem & dignè tuorum temporum Imperator egregie, si preces ab Aegyptiaco cõcilio tibi datas rationabiles existẽtes, & omĩ approbatione dignas, tanquàm orthodoxas suscipias, & alia cuncta tanquàm satanę opera & cogitationes animas corrumpentes effugias, solumq; vobis sufficiat Chalcedonẽse cõcilium, cùm solùm omnia orthodoxorum antiqua concilia, in semetipso spiritussancti virtute constringat. Incolume semper consistens atque crescens vestrum imperium, Dominus orbi terrarum longis dignetur seruare temporibus, Imperator sacratissime.

Epistola Theotimi episcopi ad Leonem Imperatorem.

DOmino pijssimo, & Christianissimo Imperatori nostro Leoni, Theotimus humilis * Scutiæ regionis episcopus. Decet tuam pietatem, venerabilis Imperator Auguste, ecclesiarum tranquillitate gaudere, & tribulationes populi conturbati & tempestates, tráquillissimis vestris allocutionibus ad pacis iura transferre. Propterea siquidem vos Deus cælitùs diuino nutu suo muniuit, vt ea quidem, quæ sana sunt, imperiali potestate integra semper saluaq; custodiatis: quę verò vexata sunt atq; corrupta, vestræ pietatis medicina curetis. Nihil itaq; Deo amabilius est, nihil acceptius, quàm vt illa vos sapiatis, quæ à Dei patris sapientia didicistis, & illa doceatis, quæ ab ipsis fidei vestræ incunabulis saluberrimè estis eruditi. Et quoniã sacratissimis vestris syllabis admonuistis, vt quæ sapimus de sancto Chalcedonensi concilio, nostris literis referamus ad vestræ notitiam pietatis, cognoscat vestra serenitas, quoniam nihil amplius, nihil minus, quàm quæ in Chalcedonensi concilio à sanctis patribus integrè atq; perfectè definita sunt, credimus aut consentimus: Neque enim aliud nos vltrà sapere, quàm ea, quæ tantorum patrum termino sanctusspiritus erudiuit. Vndè mansuetissime Imperator & ego, & omĩs Ecclesia Dei sic sapimus, & in consensu nostro sanctorum patrum definitiones fide & deuota confessione firmamus. De Timotheo verò sic sapimus: Quoniam secundùm virtutem precũ, adhuc viuo & existente episcopo, impudenti intentione ab excommunicatis est ordinatus, exordinatũ & excommunicatum ecclesiastica regula cum esse decernit: Neque manûs impositionem illorum episcoporum in sancta Ecclesia permittit quãdam habere virtutem, qui Christi fidem violãtes, ordinationem impositam sibimet amiserunt. Nunc igitur nostræ confessionis verbum facientes saluberrimis vestris auribus manifestum, deposcimus Dominum nostrum Iesum Christum, vt vestrum imperium catholicæ fidei robore confortatum, & crucis virtute munitum, ab omni suspectione bellorum intactũ, semper custodire dignetur. Optamus vestram tranquillitatem diuina prudentia semper incolumem, & coronã imperij vestri intemeratam & impollutam multis annis nobis diuinitas donare dignetur, Domine sacratissime & venerabilis Imperator.

* Scythiæ

Epistola infrascriptorum episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

DOmino pijssimo, victori semper Augusto Leoni, Martian*, Martialis, Monophilus, Marcellus, Petrus & Dittas, episcopi secundæ Mœsiæ. Tranquillissime principum, desiderium habens pij propositi, verbum fidei, quam tenes, tibi fieri manifestum, sacris literis hoc à nostra humilitate fieri pręcepistis, vt vobis apertè significaret de sancta & incomprehensibili Deitate, quam humana lingua nec compręhendere, nec scribere potest, sed potiùs cum mundo corde colere debet & adorare. Hoc autem adstruimus, confiteri nos, & perdurare in fide, quam in vrbe Nicena trecenti decem & octo patres, condemnata impietate Arrij, tradiderunt in toto orbe terrarum: necnõ & quæ à sanctis centum quinquaginta patribus in vrbe Cõstantinopolitana de sancto spiritu, pro delenda Macedonij persona, prolata est: insupèr & quæ in Epheso ad depositionem impietatis Nestorianæ formam accepit: super hæc autem & quę ad peremptionem Eutychianæ vesaniæ de humanatione saluatoris in Chalcedonensium ciuitate multis sanctis episcopis cõuenientibus, per iussionem Leonis Romani põtificis, qui verè caput est episcoporũ, & venerabilis sacerdotis & patriarchæ Anatolij cõcilio celebrato, sub duobus Imperatoribus confirmata est. Quod conciliũ nos cum omĩ clero & populo Christiano vsque ad finem tenentes & possidentes, in eo concupiscimus permanere. Timotheum verò, qui posteà per odium atq; crimen, sicut publicis libellis agnoscitur, scelestissimè contra Proterium reuerendissimum virum, Alexandrinæ ciuitatis episcopũ, operatus est, & cõdemnatis viris sibimet per obreptionẽ indignè episcopatûs nomẽ imposuit, hunc cum his qui similia præsumpserũt, in ordine sacerdotum nec numerari, sed sub anathemate, & inter simoniacos reputãdum esse decernimus. De synodo verò, quam petunt fieri quidã post decretum patrum, qui Chalcedonæ definiêrunt, nos nec optamus, nec fieri consentimus, nè maiora scandala generentur, sed magis cõtra principes tanti sceleris vltionem proferri decernimus. Martianus episcopus ciuitatis * Abriticæ, confirmaui & subscripsi. Martialis episcopus ciuitatis Apiarensis, similiter. Monophilus episcopus ciuitatis Dorostrij, similiter. Marcellus episcopus ciuitatis Nicopoleos, similiter. Petrus episcopus ciuitatis Nouensis, similiter. Ditta episcop* ciuitatis Odyssæ Scythiæ, similiter. Et hæc Latinè quidem data, est in Græco interpretata, & iterùm translata de Græco in Latinum.

Papa, caput. episcoporũ.

Epistola infrà scriptorum episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

SAcratissimo & pijssimo amatori Christi Augusto, & à Deo cõpetenter honorato Impatori Leõi, Basilius, Maximus, Theoctistus, Dõnus, Gerõtius, Flauianus, Sabacurus & Petr* episcopi primę Syrię. Oẽs quidẽ, sicut lux, vestra potẽtia ad beneficia ꝓposita ęquos radios indigẽtibus velut in mẽsura con-

condonat, præcipuè verò illis, qui amatores rectæ fidei & eandem circa DEVM quam vos, obtinent pietatem: cuius præceptores quidem sunt doctores rectorum dogmatũ, & qui diuersis temporibus extiterunt lumina veritatis. Custos autem omnium præcipuus præes, quandò & culturæ à vobis dilatæ susceptor & fidelissimus conseruator existis. Quapropter non auream in his coronã vobis offerimus, nec qualem hi qui mundanarum rerum obtinent potestatem, propter beneficia sibi collata, beneficiorum grates exoluunt, sed ex famosissimis actionibus compositam, quas consuérunt studia virtute bonaque vita fulgentia generare. Quarum natura immarcescibilis, non ad breue tempus apud suscipientes manet, sed in æternum benè agentibus præmia & vbertatem epulationis extendit. Quomodò enim repẽsare possumus ei terrena, qui vtitur cælesti prudẽtia? Quid de nostris retribuamus illi, cui diuina carpere moris est? Transeant ergò paupertatis nostræ negocia ad fauoris culmen, diuina dogmata deducantur ad mediũ, quæ etiàm vos amplectẽtes, æternam vobis gloriam radicâstis. Hæc enim à nobis saluator docenda prædicauit, & spiritûs gratia * sancta cõstruxit, dudùm quidem scripturas sanctas legentibus hæc prænunciãs, posteà verò à Nicenis patribus pro communi vtilitate confirmãs. Non enim tempus aliquod horum fidei symbolum permutauit, nec quælibet ars verborum eorũ sensus conuertit: sed velut in quãdam petram omnis hæreticorum impetus in hæc verba percussus, in spumam repentè dissoluitur. Siue enim creaturam dicat aliquis filium DEI secundùm patris naturam, per hanc fidem malè sentire cõuincitur: siue nostræ formæ veritatem in eo neget, tanquàm pietatis inimicus expellitur: siue sancti spiritûs diuinam tentauerit permutare substantiam, velut fidei alienus abijcitur. Nam hæc quasi vera lux, obumbrationem nullatenùs recipit falsitatis. Dum enim dicit, Ex DEO natus est, hoc est, de substantia patris ante secula, & non factum, consubstantialitatẽ confirmat, & omnem eis, qui aduersa sapiũt, fomitem impietatis excludit. Rursùs cùm dicit: Qui propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & humanat* est, & natus ex Maria virgine, dispensationis interpretatur omne miraculum. Similiter autem cùm in sancto spiritu vnam & eandem, quam in patre & filio, profitetur fidem, impietatẽ perimit eorum, qui sancto spiritui reluctantur. Ex his itaque sermonibus coarmati, etiàm posteri veritatis propugnatores, considerantes verborum virtutem, malis adinuentionibus fidem violare tentantibus, linguas opposuerunt, non ipsi quicquam nouitatis & per contentionem inuenientes, sed verbis symboli patrum velut in acie repugnantes. His enim, qui diuinitatis vnigeniti naturam passibilem esse calumniantur, respõsionem contrariam objiciunt, inconuertibilem & immutabilem substantiam Dei docentes. Eos, qui primitias nostrę naturę in vnigenito respuunt, ex eodem similiter arguunt, ex ipsa nuncupatione explanantes, quòd ad incarnationem & humanationem nihil aliud, quàm adsumptionem & vnitionem nostræ naturæ monstrauit. Hos ità centum quinquaginta magni patres, & qui vniuersale concilium Chalcedonense sancti spiritûs volũtate celebrauére, secuti sunt, vnum eundemque filium, & secundùm diuinam, & secundùm humanam naturam docentes, eundemque de patre secundùm diuinitatem, eundem de matre secundùm humanitatem, tanquàm DEVM impassibilem, eundem secundùm quod sumptum est de nobis, consubstantialem nobis: eundem secundùm natiuitatem de patre consubstantialem genitori, & hoc quod fuit ante secula natura, manifestantem: & quod in se adsumpsit nouissimis diebus, veritate seruantem: non alium & alium per hæc denunciantes, sed eundem filium Dominum & DEVM, & quæcunque de eo dicuntur, competenter glorificantes. Hanc synodum, tanquàm concordem illis, per omnia custodimus, & eos quidẽ, qui in ea anathematizati sunt, & anathematizamus, Eutychen & Nestorium: eos verò, qui in ea claruerunt, valdè laudamus, & omnes absolutè, qui paternam sortem nobiscum vnà custodiunt, tanquàm fratres respicimus. Eos autem, qui parentalem rectitudinem negãt, velut extraneos iudicamus, nihil aliud in eis ampliùs cogitantes. Quos enim alienos fides efficit, quid oportet à nobis alijs omninò delictorum supplicijs? De Timotheo siquidem, qui Alexandrinum pontificatum & Aegyptiacæ diœcesis arripuit potestatem, superuacaneum etiàm aliquid dicere iudicamus. Quid enim ampliùs dicamus de eo, qui à confessione pia per ea, quæ dudùm & nunc agit & loquitur, sicut ex precibus vestræ maiestati prolatis ostenditur, semetipsum fecit extraneum? Deniquè ipse & defensores eius apertè literis, quas vestræ obtulerant trãquillitati, bellum se habere contra Ecclesiam monstrauerunt, tanta concilia, hoc est, cẽtum quinquaginta, & eorum, qui in Chalcedona collecti, abdicantes audacter. Quapropter multis maximisque accusationibus aduersùs eum factis, non arbitramur oportere, vt hæc à nobis examinentur, nisi fortè etiàm gentiles, qui à pietate segregati sunt, omninò culpemus, * quomodò non omnes ecclesiæ custodiunt sanctiones. Contra hos enim, qui prima fronte alienigenæ sunt, & in summis rebus nequaquàm nobis communicare proponunt, decernere aliquid de reliqua conuersatione, nullus derelictus est locus, & tanquàm legum aliquarum transgressores casti-

*sancti

*quòd

castigare, dum vtiquè alienatione fidei ab omni corpore sint abscissi, & procùl à rebus nostris semetipsos abstraxerint. Si quis enim in diuinis causis elegerit, quæ nostra sunt, sequi, tunc in eum definitiões canonum in reliquis delictis examinamus. si verò summitate concordiæ cõmunionis nostræ ab ecclesiasticis legibus lõgè discordat, iste nimìs extraneus est. De delictis autem & præsumptionibus, quas nefandè commisit, reipublicæ legibus, & earum præsulibus secundùm rationem iudicio competenti subdetur. Vestræ igitur erit clementiæ, ea quidem, quæ sunt pietatis, extendere & ornare, & ad celsitudinẽ decoris subuehere: ea verò, quæ huic sunt aduersa, resoluere: ostendentis simul ad clementiã & malignitatis abiectionem, per quæ in vobis imitatio diuina formatur, ad vtilitatem subiectorum cuncta disponens, & verã mansuetudinem & pacem tribuẽs vniuersis, quæ vestrę pietati repẽsationẽ bonorum per ea quæ geritis, pollicetur. Basilius episcopus opto incolumem vestram pietatẽ multis annorum curriculis conseruari Dei ecclesijs & Romano imperio, religiosissime & pijssime, & Christo amabilis Imperator. Maximus episcopus Laodiceę, similiter. Theoctistus episcopus Berœæ, similiter. Gerontius episcopus Seleuciæ, similiter. Flauianus episcopus Gabalæ, similiter. Domnus episcopus Chalcidis, similiter. Cyrus episcopus * Onosarthæ, similiter. Petrus episcopus Gabbi, similiter. Sabas episcopus Palti, similiter.

Epistola Varadati monachi, ad Leonem Imperatorem.

TErræ marisq; & totius generis humani domino, orbis terrarum victori & pijssimo Augusto Leoni Imperatori, pauper Varadatus in Domino salutem. Terribiles literas imperij vestri suscipiens per Eutropium Magistrianum, vestrę diuinitatis famulũ, valdè gauisus sum. semper enim gratiã tranqllitatis vestrę suscepimus, eò quòd possit potestas vestra solicita pro sanctis ecclesijs Domini Iesu Christi, cunctisq; pauperibus sub vestro imperio constitutis. Proptereà enim in omni Imperio Romanorum vestram pietatẽ Deus elegit, conferens vobis intellectum sa-
Psalm.110. pientiæ, sicut scriptum est: Principium sapi-
Prou.1.& 9. entiæ timor Domini, quæ sapientes mundi transcendit: quatenùs cõterat vestra diuinitas eos, qui iniquissimè conuersantur, & liberet iustos de manibus impiorum. Audiuimus enim, quomodò incedũt lupi super greges, & rapiũt oues ab ouilibus suis, & nõ metuunt à voce pastorum. Quapropter repentè amice Leo rugiẽs, fiesq; illis valdè terribilis, & pro metu, leonis impetum fugiẽtes, quod abripuerunt, de suo redimittunt. Sic ergò vestram facere condecet pietatẽ, vt sicut nomẽ est imperij vestri, ità prædicetur in toto mundo terribile pietatis vestrę decretũ, sicut scri-

ptum est: Secundùm nomen tuum Deus, ità Psalm.47.
& laudatio tua. Sed & Salomõ, Dauid filius, ait: Similis est ira regis furori leonis. Et De- Prou.19.
us omnipotens glorificauit nomen Leonis super omia, quæ in terra sunt, vt subijciat oẽs volentes extolli contra timorem Dei. Scriptum est enim, quia dixit Deus omnipotens Semei prophetę, vt iret ad Hieroboam regẽ, 3.Reg.13.
& argueret eum in quib9 deliquerat: dixitq; Deus prophetæ, nè comederet panẽ, aut biberet aquam in illo loco. Et cùm locutus fuisset propheta regi Hieroboam secundùm verba Dominica, & audiuit verba mendacij, cumq; comedisset panem, & bibisset aquam in illo loco: iussit leoni Deus, & deposuit de asino suo prophetã, & discerpsit eum, & mẽbratìm in via proiecit, eò quòd transgressus est præceptum Domini. Dixerat enim ei, nè comederet aut biberet: & comedit, & bibit. Et scriptum est, quid fecit leo prophetę, vsq; in hodiernum diem. Sic decet nomen pietatis vestræ terribilia ferre præcepta in omni terra cõtra oẽs qui præsumunt diuina mãdata corrumpere. Isti enim sunt filij Timothei, qui latenter egit iniquè, necauit hominem, & tulit eius vxorem. Et quidem Deus omnipotens eum facere noluit, sed neq; vestra diuinitas hoc pp̄etrare præcepit: & cùm deberent omnipotenti supplicare Deo, vt q miseretur eis, rogarent vestræ pietatis imperium, vt eis cederet de sanguine quem habẽt in manibus, per diuersa discurrunt, fallacijs volentes, sicut scriptum est, multos à fide recta decipere, si potuerint, faciunt etiàm ele- Matth.24.
ctos errare, sicut scriptum est in sancto euangelio. Fides enim hæc recta est & inuicta, vt scriptum est: In principio erat verbũ, & ver- Ioan.1.
bum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Et ipsum verbum habitauit in Mariã, & sicut legitur, induit corpore de figmento Dei patris & Domini nostri Iesu Christi. Et testis est beatus Paulus, quia Christus Iesus de Ma- Rom.1.
ria est natus ex semine Dauid in spiritu sancto, missus à patre qui in cælis est, vt in mundum veniẽs & ambulans, renouaret omnem carnem in carne sua, & resurgere nos faceret à morte in carne sua, & omnia in eo nobis ostendit. Nam & protoplastus homo ab eius patre factus est, & proptereà postquàm perijt, in filij vita quæsitus est. Et iterùm propter aduersarium diabolum, qui filius noluit fieri lucis, & proptereà debellabat homines, & omnem carnem hominis in concupiscentia obligabat. DEVS omnipotens facturam suam deperire non voluit, sed misit spiritum sanctum suum, ad Mariam Galilæam in corpore, quod ille deceperat, in quo Luc.1.
etiàm seducebat inimicus, vt per eum deuinceretur atque confunderetur.

Corpus enim Domini nostri Iesu Christi omnem carnem viuificauit, vt per corpus proprium ostenderet iustitiæ templum. Per ipsum enim sumus liberati, sicut beatus Galat.5.

Paulus

Paulus ait, & Esaias propheta testatur. Cùm Esa. 6. enim vidisset Dominum Deum, ait: Væ mihi in labijs iniquis, & Dominum Deum vidi. Et sumens angelus carbonem ignis ab altari per ferrum, posuit in ore prophetæ, dixitq; prophetæ angelus: Trāsijt iniquitas tua. Rogamus vestrum imperiū, vt ad eos dicere iubeatis, quarè per ferrum carbonem sustulit angelus, & Esaias propheta digitis carnis appropinquare non potuit, quoniam vrebantur. Et dicere si nequiuerint coram vestro imperio & victoria, etiàm nos, quod nobis iusserit vestra tranquillitas, dicimus cum veritate, monstrantes sicut in sanctis scripturis de Psalm. 2. virga ferrea legitur, (est enim virga Christus) sicut scriptū est, in igne, & fit ignis. Nunquid possunt digiti carnis appropinquare ei, & nō vri? Sed per forfices ferreas, quæ similes ferro sunt, & dum per eas tenta fuerit virga ferrea, iam tunc teneret carnis digitis, nec vruntur. Sed etiàm & ipsi, qui tenent in fundum virgam ferream, & ignem, qui similis est, in aqua, & tunc possunt digiti tenere, & nō vri. Matth. 3.Ità factum est & in Iohanne, qui secundùm similitudinem artificis, tenuit baptizando in aqua Dominum ad similitudinem ignis. Et tunc datum est sanctis sacerdotibus Dei, tenere corpus sanctum filij Dei, & non vrūtur communicantes hominibus cibum æternū. Eccl. 29. Legitur, Vita hominis, panis & aqua: non est Panis. panis, qualem comedunt Iudæi, & operarij non credētes, quia vita est hominū: sed corIohan. 6. pus, quod intùs est filius Dei, ex Maria virgine, & est figmentum Dei, qui est filius DEI, panis qui de cælo descēdit. Non enim aqua, quæ ex multis est fontibus, vita est hominū: Aqua. Nam sunt multi aquā nō habentes: sed aqua, quæ vita hominum est, aqua est baptismatis, quæ est ex DEO. Sicut enim virga ferrea fit Ioan. 1. ignis, & absq; forcipe ferrea non tenetur, sic & verbum quod erat in principio, teneri nō poterat & fieri vita hominum, nisi induisset carnem, vt in eo corpore secūdùm similitudinem teneretur. Non poterat autem sinè corpore hominis hoc teneri, sicut nec Esaias illud tenuit digitis carnis, quoniam nōdùm indutum carne verbū Dei. Quomodò enim ostēdere poterūt, ex quo est plasmatus Adā, vsq; dum venisset Christus, & indutus fuisset carnem ex Maria virgine, quia potuit quisPsalm. 109. quam electorum tenere verbum, quod ante luciferum est, sicut multi nunc comedunt? Nunquid non diligebat Deus, sicut diligit nunc eos, qui in hac generatione sunt? Diligebat eos, & in eis valdè gaudebat. Sicut enī sapiens artifex massam fermentat, & non repentè eam cōspersionem permiscet, sed spatio alicuius momenti quiescit: & tunc sumēs conspersionem, fermentat eam, & ità amicis suis præbet ad comedendum: Ità nunc gestū Gene. 18. est, vt sufficiant hæc exempla non credentibus. Abraham, cùm dixisset Saræ vt faceret fermenti sata tria, nō dixit ei nomē, cō ꝙ nō

erat fermento conspersum. Et cùm venisset Deus, & donāsset gratiam patris, ait: Simile Matth. 13. Luc. 13. est regnum cælorum homini, qui accepit farinæ sata tria, & abscondit in eis modicum fermenti. Quis enim prophetarum antiquorum aut nouissimorum dixit, vt misceretur conspersioni fermentum, nisi ipse Christus, qui venit, vt diuinitas eius voluit, & permiscuit plasma patris secundùm voluntatem patris sui, sicut scriptum est: Veni facere voluntatem tuam Deus? Psalm. 39. Scimus enim, quia verbum in principio erat ante plasma & ante solem, & sic mansit, donèc hoc plasmate opùs esset. nam & fermentum mundi ante plasma. Quod autem præsumpserūt atq; locuti sunt coram vestræ serenitatis imperio, sicut didicimus ex his quæ conscripta sunt, quoniam dicunt sufficere sibi concilium in Nicena vrbe celebratum, & nequaquàm in Chalcedonensi concilio consentire: exprobret eis vestra diuinitas per sapientiam sanctorum apostolorum, qui dum congregati essent in Hierusalem, præter Paulum apostolum, omnes simul librum Actuum conscripserunt propter fidem Domini Iesu Christi, & permanet in sanctis ecclesijs quod scripserunt, & post multos annos venerūt ex eis in magnam ciuitatem Antiochenam, & venit simul beatus Paulus ad eos. Et congregatis eis in sancta magnaq; ecclesia, surgens beatus Paulus, sicut scriptum est, arguit beatum Petrum corā Gal. 2. omī ecclesia. Sic enim dixit Petro: Si tu, cùm sis Iudæus, in præputio viuis, quomodò cogis gentes Iudaicè viuere? Et non contradixit Petrus, & reliqui apostoli Paulo, sed verba Pauli cum gratia susceperunt, permanentes in vera fide, quæ per Paulum eis adiecta est. Et si isti, qui cùm essent lumina mundi, & multo tempore cum Christo Domino conuersati, susceperunt sermonem Pauli, quem in nouissimo Deus elegit: quanto magìs debent, qui missi sunt à Timotheo ad vestrum imperium, suscipere doctrinam sancti cōcilij, & beati, semperq; memorabilis Martiani, & quæcunq; iusta sunt de vera fide Chalcedonensi? Disposita verò nequaquàm maligna sua machinatione consentiunt in sancto concilio, & in prophetis aut in Apostolis. Sufficit beatus Dauid exprobrans & cōfundens non sentientes suscipere verbum DEI, quem quotidianis diebus in suis auribus audiunt. Ait enim Dauid: Ante solem fuit nomen eius. Psalm. 71. Et quandò natus est de sancta virgine Maria, dixit ei denuò Deus omnipotēs: Psalm. 2. Ego hodiè genui te. Et metuendum est atq; terribile, putare mentiri Deum in sermonibus suis, quibus ait: Ante solem fuit nomen Psalm. 71. eius. Et iterùm cùm natus esset de Maria vir- Psalm. 2. gine, Ego hodiè genui te. Sed rursùs ait: In Psalm. 86. Sion nominatus est, & ipse fundauit eam. Et ipse Dauid in sancto spiritu ait de seipso: Di- Psalm. 109. xit Dominus Domino meo, sede à dextris meis. Hęc ergò, quæ thesaurizauerunt nobis apo-

apostoli & prophetæ, & iusti, habitantes in montibus & in speluncis, qui placuerunt in conspectu Dei, ea scripsimus vestræ pietati, ad gloriam Dei & Christi & spiritussancti. Et dudùm quidem sancti & venerabiles archiepiscopi vestræ tranquillitati verã fidem scripserunt, & de Chalcedonensi cõcilio, (similia enim sunt coram Deo) & qualis fuit oblatio Abrahã priùs, & Iob in medio, & sanctorum nouissimè offerentium: ità suscepit Deus legislationem sancti cõcilij prioris & posterioris. Vellem autem, vt iuberet vestra diuinitas coram se filijs Timothei: Abraham vnum agnum obtulit, & suscepit Deus & lætatus est: & Iob septem agnas & septẽ boues vnam oblationem Deo, & suscepit Deus, & lætatus est: & sancti apostoli tres panes, qui sunt corpus Christi, & suscepit. Quid putas dicturi sunt Timothei filij, similis est ouis Abraham illis quatuordecim, quas obtulit Iob? An certè dicturi sunt, quia non fuit similis vna ouis Abraham, illis quatuordecim Iob? Iam nos omes filij Abraham sumus, vocati in vera fide. Sed Abraham & Iob qui placuerunt Deo, minimè hoc baptisma susceperunt. Nũquid nos diuisi sumus ab eis? Absit, sed credimus, quia & ipsi & nos filij sumus omnipotentis. sic decet credere vestrum imperium, & veram statuere fidem. Deus enim perfectus est, & nõ possunt homines perscrutari diuinitatem eius. Sicut enim solem non potest quilibet minuere aut mutare, sic nec factorem solis poterit in æternum. Hęc cum tremore scripsi vestræ pietatis imperio, septima & vicesima die Augusti mensis, anno secundo Imperij, indictione decima. Saluto vestram diuinitatẽ, & omnes diligẽtes tranquillitatem vestram, & deprecor omnipotentem Deum, vt statuat vestrum imperium longæuis in hoc mundo temporibus, & in futuro seculo coram Deo.

Genes. 15. Iob 1. Rom. 9. Galat. 3.

Epistola infrascriptorum episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

Religiosissimo atq; pijssimo, & Christianissimo Augusto, & honorato competenterà Deo Imperatori Leoni, Epiphanius, Eusebius, Elias, Diogenes, Maximus, Paulus & Magnus episcopi secundæ Syriæ. Ostendit, pijssime principũ, Dominus omium Christus amorem circa sanctas ecclesias suas eximium, & ad terminum etiàm nunc adduxit promissionem, qua in sanctis euangelijs Petro dictum est: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portę inferni non præualebũt aduersùs eam: quandò vestram tranquillitatem pij imperij Augusta veste circundedit, & mirabile non est. Nam cùm Deus sit, & sinè mendacio verba protulit, & firmas suas promissiones semper ostendit. Vndè vos largitorem potestatis optimè cognoscẽtes, ea quæ gloriam eius declarare nouerunt, hæc statuere laboratis, confidentes quoniam ex hoc vestræ gloriæ culmen augebitur, dum eum, qui glorificauit, glorificare denuò festinatis. Quapropter nos beneficiorum nostrorum culmẽ experti, pro pietate vestra diuinitati incessabilibus orationibus supplicamus, vt suo decreto terrarum orbi gubernatorem donatum, longo tempore conseruare dignetur ad exaltationem sanctarum ecclesiarum, & æternam constantiam rerum. Confidimus autem, quoniã nostras suscipiet preces, videns nos pro sua gloria cogitantes, & propterea oratiões pro vestro facientes imperio. Igitur dignatũ est vestri culmen imperij, pijs syllabis indicare, vt affectum quem circa fidem habemus, aperiamus. Complentes ergò quod scriptũ est, sinè aliqua dilatione, vestræ sanctioni velociter obedimus. Ait enim: Parati semper ad satisfactionem omni petenti vos rationẽ de spe, quæ in vobis est. Et si vnicuiq;, pijssime principum, iubet sermo diuinus de pietate proferre cum præparatione responsum, quãto magis nobis, qui propter cõmunem vtilitatem hoc facere festinamus? Significamus ergò, quam sententiam habemus circa venerabilem confessionem, & quæ concilia vera decernimus, quæ hanc fidem firmam esse per sanctas scripturas adseruerunt. Est itaque prima quidem synodus post Apostolicam fundationẽ, velut crepido quædam immobilis trecẽtorum decem & octo patrum, qui in Nicea sub diuæ memoriæ Constantino collecta est, & Arrij vesaniam publicauit, & consubstantialitatis scientiam cunctis aperuit. Post illam verò, centum quinquaginta patrum, quæ in regia Constantinopoli congregata est, quæ Deum sanctum spiritũ declarauit apertè, confessionem: & his duabus cõsentire ea, quę in Epheso sunt priùs gesta, didicimus. Post quas sanctas & vniuersales synodos, & eam, quæ Chalcedonæ celebrata est, & cum summa integritate tradi per oĩa festinauit, tanquàm voluntatem DEI dicimus & congregatam pariter, & firmatam. Rectam enim & immaculatam adseruit fidẽ, nihil vlteriùs dici aut sanciri consentiens, q̃ ea, quæ posita sunt in venerabili symbolo trecentorum decem & octo patrum. Hęc aũt & dudùm scripsimus vestræ potentiæ, cum subscriptionibus subditis reuerendissimorũ episcoporum prouincię destinantes. Quia verò & de Timotheo, qui Alexandrinorum ecclesiam quadam fluctuatione commouit, nos significare sanxistis, sacratissimas regulas sequentes, & his edocti per Dei gratiam, ecclesiastico tramite nostrum peragere tẽpus, authorem homicidij & adulterij, hũc talem operarium esse decernimus, legentes ea, quæ precibus sanctissimorum episcoporũ, vestrã maiestatẽ adeuntium, continentur. Ex quibus etiàm nos extincti super eum decretum tale protulimus, cùm & efficacẽ & penetrantem super omnem gladium bìs acutum proponentes

Matth. 16. 1. Petr. 3. Hebr. 4.

ponentes Dei sermonem: & licèt neq; ab initio possederit, (Nam quomodò habere potuit, qui, secundùm quod scriptũ est, non accepit?) tamen alienum eum à cuncta dicimus sacerdotij dignitate. Vestræ igitur pietatis est, sanctissimum etiàm in hoc agere zelum, & illa sancire, quę legibus & sacris canonib⁹, & cunctis Dei ecclesijs pacem conferre videantur. Incolumem pietatem vestram multis annorum curriculis conseruari Dei ecclesijs, & Romano principatui deprecamur religiosissime & Christo amabilis Imperator. Epiphanius episcopus Epiphaniæ, similiter. Eusebius episcopus Arethusæ, similiter. Elias episcopus Seleucię, similiter. Diogenes episcopus Larissę, simil. Magn⁹ episcopus * Mariammæ Eufratesiæ, similiter.

1. Cor. 4.

Epistola infrascriptorum episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

DEo amãtissimo & pijssimo, atq; Christianissimo Augusto, dignè à Deo coronato Imperatori Leoni, Nonnus, Damianus, Iohãnes, * Abrahamus, Iohannes, Petronius, Elias, Basilius, Abrahamus, Episcopi * Osrenæ prouinciæ. Non est mirabile, ó victor atq; Christianissime principum, vt qui desupèr sceptrorum potẽtiam sumpsit, cum consilio Dei, qui hæc prębuit, cuncta faciat, atq; immobilia sacerdotij iura custodiat, nihilq́; patiatur propter multam mansuetudinem rerum sibi cõpetentium præter eius decernere volũtatem. Et hoc maximum est inter alia nimis indicium, quod designant etiàm literæ vestræ, quas nupèr nobis dirigere tranquillitas vestra dignata est, per quas ea, quæ crudeliter sunt præsumpta contra sanctas regulas à Timotheo, qui tyrannicè sedẽ diuinitùs sacerdotibus condonatam tenuit in Alexandrina ciuitate, cognouimus. Omium enim iniquitatum res plenæ sunt, & piæ intentioni vestræ tanquillitatis, & immaculatæ fidei valdè contraria. Vos enim, ex quo purpuram & coronam geritis, orthodoxum lumen, ecclesiarum omnium Domini Christi diuersam semper habuistis curam. Quæ verò in Alexãdria gesta sunt, sicut preces cõtinent eorũ, qui eas pietati vestræ apices obtulerunt, omnem transcendũt iniquitatem. Vos fidem orthodoxam custoditis, scientes ab ea optimè commoneri. Timotheus autẽ ad eius destructionem nihil nõ præsumpsit. Vos pacis estis authores, illi nouorum certaminum inuentores: Vos sinè sanguine subiectos viuos virtute Dei legibus custoditis: illi nutricem suam pontificali sanguine compleuerunt. Vos cum benedictione competenti ad diuina loca semper acceditis, illi principiũ sceleris ibidèm cõmiserunt. Quomodò ergò possibile est his ità se habentibus, aut humilibus nobis, aut vobis piè regnantibus inter sacerdotes constituere harum rerum authorem? Et de Timothei quidem causa hanc sentẽtiam nos habemus. Vt aut correctio in eo fieri debeat, estis vos domini per authoritatem imperij, quam estis iustitiæ suffragio consecuti. De sancto autem concilio Chalcedonæ celebrato, ex quo semetipsos penitùs absciderunt, id est, Timotheus, & huic similia sapientes, ad peremptionem dogmatũ benè expositorum à beatis patribus in Nicea collectis, quæ etiàm idem sanctũ Chalcedonense conciliũ confirmauit, non infirmauit: conroborauit, non subuertit: laudauit, & nõ infregit: quid oportet aliquid nos vel dicere, orantes cum his, quæ ab illis decreta sunt, quibus etiàm præfulget symbolum à sanctis patribus in Nicena vrbe signatum, & viuere & vitam huius seculi terminare? Ab illo enim nos sancto & beato concilio, nullus præter mortem poterit separare, quomodò & vos tranquillissimi quæ ab his sancita sunt, optimè vestris syllabis cõfirmâstis. Nonnus episcopus Edessenę metropolis, incolumem vestram pietatem multis annorum curriculis, cõseruari Dei ecclesijs, & Romano imperio, Dominus præstet Christus, pijssime & Christianissime amabilis Imperator. Damianus episcopus * Callinicis, similit. Abramius episcopus Circisij, similiter. Basilius episcopus Baliensis, similiter. Iohannes episcopus Carensis, similiter.

* Osroënæ

Epistola infrascriptorum episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

REligiosissimo, atq; pijssimo, & Christianissimo Augg. & à DEO coronato, & honorato Imperatori Leoni, Maras, Moronius, Noe, Eusebius, Riticius, Valaras, Maras, Abramius, episcopi vestræ Mesopotamię regionis. Omnium Christus atq; saluator, qui humanum genus tãquàm facturam propriã miserat⁹, ab impietatis profunditate & ignoratione peccati ad celsitudinem scientię pietatis euexit, & lumen quidem Ecclesiam suam, id est, corpus fidelium nominauit, inuictam verò eam etiàm inferni portis esse constituit, & operationibus eam tanquàm Deus vndiquè roborauit: non solùm per piscatores discipulos suos, magnum mysterium veritatis annunciantes, non iam humanæ prudentiæ verbis, sed cælesti sapientia, & ignea sancti spiritûs lingua fundauit & auxit: sed etiàm per pios posteà principes, & collaborãtes piscatoribus, ad prædicationem pietatis euexit. Quorum pij imperij successorem, & fidei salutaris hæredẽ etiàm nunc suis donauit ecclesijs, & omibus quæ sub cælo sunt rebus, tranquillissimam Christianitatis vestræ potentiam, ad confirmationem ecclesiasticæ pacis, saluantis vos spe simul & fidei, & constantiam totius orbis terrarum, & pelagi rationalis fidelium populorum. Igitur à DEO propter insertam vobis fidem hanc & pietatem regalia sceptra suscipientes Christianissime principum mansuetudine

Matth. 16.

1. Cor. 2.

tudine atque clementię largitorem remuneratis imperij, quandò pro humana salute & ecclesiarum pace cum sacerdotibus Christi curam congruam ante alias cogitationes, & beneficia tanquàm pij principis exhibetis: & vt fideles Christi sacerdotes regalibus vestris & pijs literis honoratis, eosq; ad hãc vtilitatē participes vos habere non piguit. Huic ergò consilio obedientes, voluntati ac prouidentiæ vestræ potentiæ altam pacem & longæuã optantes vitam, cõgregati in vestram Mesopotamiam, ex his quæ apud vos pio proposito gesta sunt, nostram sententiam declaramus. Sanciuit itaq; Christianitatis vestrę potestas, vt relegẽtes oblatas vobis aduersùs Timotheum preces, syllabis pietatis vestrę subiectis, indicaremus vestræ tranquillitati, quã de eo sententiam habere possumus, cum Dei videlicet hoc timore facientes. Quas preces non sinè dolore, nõ sinè lachrymis relegentes, & scelus non modicum, & narrationem auribus terribilē in eis inuenientes, nihil aliud præter hoc dicimus, Christianissime principum, qui sufficit omni auditui & menti fidelium, in his quæ nefandè à Timotheo gesta sunt, cùm hæc veræ probentur, iustam cõtra eum habere vos indignationē, & pias leges vestras erigere, & vt sacerdotes Christi lugeant eum, qui talium rerum cooperator effect⁹ est, & hoc in schemate sacerdotis, cùm vtiquè neq; possit esse, neq; laicorum vti cõmunione fideliũ, non quia sacerdotis & hominum sibi debeat nomen imponere. Igitur de rebus tristitia plenis & fletibus, hæc à nostra humilitate ad notitiam pietatis vestræ pductæ sunt, cùm possitis per sapientiam vobis à Deo celebratā, quandò in manibus eius vestra corda seruantur, & cogitare decenter ecclesias Christi ab huiusmodi scelere liberare. De spe autem & fide, quæ in nobis est, in qua nutriti sum⁹, & in qua ex hac vita oramus abire, confessionem quam habuimus & habemus, mansuetissime principum, sequẽtes principaliter, & velut super firmissimum fundamentum nostra verba & vitam, super Euangelicam & Apostolicam prædicationē Trinitatis ædificantes, deindè & expositam à sanctis patribus, qui in Nicea collecti sunt, sequimur fidem, reuerẽter autem & velut tutamen nostræ vitæ, etiàm sanctum conciliũ, quod Chalcedonæ celebratum est, obtinemus atq; seruamus: quòd nihil in symbolo fidei exposito Niceæ à sanctis trecentis decē & octo patribus est adiectum. Sancta siquidem Chalcedonensis synodus impietatē hęreticorum singulorũ temporum abdicauit, & prædicationem Trinitatis confirmare secundùm diuinas scripturas, & pijssimorum patrum expositiones atque traditiones per omnia festinauit. Hæc & de fide & de spe, quæ in nobis pro satisfactiōe est, etiàm cum timore DEI manifesta vestræ facimus potestati, hæc tãquàm solita saluare defendimus,

Locus mendosus.

Prou. 21.

hæc cum sacerdotibus Christi pietas vestra tenens atque confirmans, in pace imperij retinacula gubernabit, Ecclesiam Christi immobiliter conseruando, regni cęlorum arras firmissimas possidebit, & nos sacerdotes & populum fidelē cum studio magno clamare faciet ad Dominum Christum: Saluum fac Domine regem tuum, & exalta cornu eius imperij, quod est & erit gloria tuorum Domine sacerdotum, simul & ecclesiarum tuarum. Maras episcopus vestræ Mesopotamiæ, incolumem vestram pietatem multis annorum curriculis conseruari ecclesijs Dei, Romano pariter optamus imperiò, religiosissime & Christo amabilis Imperator. Zoras episcopus similiter. Maronius episcopus similiter. Noē episcopus similiter. Eusebius episcopus similiter. Riticius episcopus similiter. Valaras episcopus similiter. Maras episcopus similiter. Abramius episcopus simil.

Psalm. 19.

Epistola infrascriptorum episcoporum ad Leonem Imperatorem.

DOmino amantissimo & Christianissimo, & à Deo decenter honorato Imperatori Leoni, Dorotheus, Eustathius, Megas, Theodorus, Rufinus, Cassius, Paulus, Heraclitus, Antiochus, Nonnus, Magnus, Thomas, episcopi oræ maritimæ Phœniciæ in Domino salutem. Glorificat quidem omne genus humanum Dominum Christũ, quoniam scriptis vestræ pietatis lætari promeruit: plùs autem collaudat Deum chorus sacerdotum, quoniam vestris bonis in communi participatur, & quia rursùs ratiōe præcipua honorem vobis ipsis debitum promeretur: decebat enim eum, qui culmen imperij diuina largitate sortitus est, DEI sanctas ecclesias venerari. Optimè nanque confiditis, quoniam his benè dispositis, omnis manus hostium vertitur in timorem: & qui pridèm imprudenter resistere didicerant, propter vestræ fidei magnitudinem confusi, venient ad ruinam. Imitatores enim eorũ principum constituti, qui iustitia & ęquitate claruerunt, facilimè rebus præsentibus præualebitis. Pro Dei siquidem legibus dimicâstis, velut integri custodes earum, & sanctorum habentes curam, æquo cum eis honore fruemini, cogitantes vt nullius hominis disciplina minor inueniatur, & pro subiectorũ quiete præcipuam studetis habere solicitudinē. Et hæc quidem quantùm ad consolationem pertinet corporalem, pro eius vtilitate gerere vestra serenitas non quiescit: potiorem verò habet industriam, vt fidei orthodoxæ cultus in hominum animabus oriatur: quatenùs vestra pietate adducantur regi regum, qui à DEO, vt essent, plasmati sunt. Hanc itaque deuotionem possidens apud Deum, & sanctas Ecclesias multiplicare quotidiè studens vestra tranquillitas, sequendo quidem reuerendæ memoriæ, & in sanctorum

choro laudantem Constantinum, & tenēdo vestigia piæ memoriæ Martiani, pro pace ecclesiarum maximam diligentiam gerit vestra religio. Quapropter sancire dignati estis, vt per vniuersos prouinciarum episcopos manifestum vestræ tranquillitati fiat, quam voluntatem habemus de glorioso concilio Chalcedonæ celebrato. Qua de re nostram apertè sentētiam declaramus, quia nulla ratione aut modo discordat ab expositione sanctorū patrū Niceę congregatorū: nec tanquàm minus habeat doctrina Maiorum, qui in Nicea fuerunt, hoc gestum est, sed vt per Chalcedonense concilium, illorum expositionis reueletur intentio. Quia enim alij aliter, &, vt volunt, pijs syllabis violenti sunt, & familiarem malæ sectæ nequitiam immaculatæ fidei superimponere moliuntur, huius rei gratia pestiferam eorū & callidam redarguens voluntatem, & omnem putatiuam opinionem Dominicæ inhumanationis abdicans, eos qui prodigiosè, non ex Dei genitrice virgine, esse nostrū fermentum credūt, destruxit, & vesanam rabiem figmenta talia cogitātium publicauit. Neq; enim augmentum aut correctionē, neq; imminutionē aut decisionem fecit Chalcedonense concilium patrum spiritali concordia collectorum. Est enim & ex hoc indicium sumere manifestū, eò quòd diuino decreto & approbatiōe cūcti conuenientes, rectæ cōfessioni in his, quę sunt placita, consenserunt, & nulla (Dei gratia) secuta est discordia. Et de his quidem, vt congruit, indicauimus, immobiliter nostram sentētiam roborantes, & scientes quia omnipotenti Deo valdè placemus, & vestræ maiestati hoc modo satisfacimus, quandò nihil contrarium nec extraneum à Nicenorum patrum symbolo sectatur Chalcedonense cōcilium diuinitùs inspiratū, sed magis dictis Maiorum consonat atq; concordat. ità contra maleuolos semper amplectitur. De eo siquidem, qui Episcopalem vocationem Alexandrinæ ciuitatis abripuit, sicut eum preces oblatæ plurima contra patrū regulas fecisse designant, hoc tantummodò dicimus: quia secundùm ea, quæ precibus sunt inserta, mēsuras ecclesiasticæ vindictæ transcendit. Cur enim dicat quilibet, vt ei dignitatis nuditas inferatur, quam neq; primitùs habuit, nec illi post hæc accessit? Hic enim, sicut preces de eo edocent, & legum, & ecclesiasticorum canonum pro nihilo habuit sanctiōes. Et quæ aures huius sceleris dicta non respuant? quæ lingua ea, quæ scripta sunt in illis precibus, explicare cuncta præualeat? Vestrę siquidem solummodò erit iustitiæ atq; sapientiæ cogitatio, celerem terminum rebus imponere. Quod autem nunc nostram mentem effugerat, non erat reminisci superfluum: quia enī quasi gloriātes hi, qui pro eo petitiones obtulerunt, dixerunt, eō quòd Timotheus symbolum trecentorum decem & octo patrum, sicut asfirmauerunt, amplectitur, ex hoc apparebit hic simulatione & arrogantia magis vsus. Nam qui præter eorum formam ac terminos inuerecundè omnia perpetrauit, & apertè cōtra eos bella suscepit, illos primitùs impugnauit, in quorum minimè constituto permansit. Igitur pijssime Imperator Leo, vestrum est, vt in eum formam cōgruam deferatis. Extingue armiger Dei, sicut tuæ cōuenit religioni, impetus frequentium tempestatum, & sanctis ecclesijs Dei ità dispone pacem, quatenus pro vestra potentia, & omni sacro palatio & victoria fidelis exercit° orationes suas emittant, pro omni vitæ vestræ tempore, quam Deo placeat cōseruare. Dorotheus episcopus Tyri: Incolume pium vestrum & Christianum imperium, pro beneficio & pace cunctarum ecclesiarum, sancta Trinitas custodire dignet, pijssime & Christo amabilis Imperator. Eustathius episcopus Berytiorum, similiter. Megas episcopus Sidonis, similiter. Theodorus episcopus Tripolis, similiter. Heraclitus episcopus Arcœli, similiter. Nonnus episcopus Orthosiadis, similiter. Atticus episcopus Aradiæ Cōstantiæ, similiter.

Epistola episcoporum infrà scriptorum, ad Leonem Imperatorem.

DEo amātissimo, & pijssimo, atq; Christianissimo domino totius orbis terrarum, & à Deo decenter honorato Imperatori Leoni, Iohannes, Veranius, Petrus, Iohannes, Iohannes, Thomas, Dada, Eusebius, Theodorus, Abramius, Petrus & Eustathi°, episcopi Phœniciæ secundæ Libanisiæ.

Verè cor regis in manu Dei, & cor Dei in consilio regis: propterеà qui ab eo Imperij retinacula sunt sortiti, nunquàm decipiuntur, subiectos autem magna solicitudine gubernantes: Dei enim cor habent, vndè possident donum sapientiæ atque * solatij, vndè meruerint coronari. Ex illa siquidem manu, rerum domine, adeptus sapientiam, habes immobilem atque robustam in te fidei rectæ crepidinem. Igitur cōsulere nos vestra serenitas pia sanctione dignata est de immaculata fide, quę in nobis est, quam videamur habere voluntatem. Hoc enim nos docent apostolicæ sanctiones, quod à patribus sanctis cautè percipim°, tam ab his qui in Nicea per sanctumspiritum congregati sunt, & quę sunt sancti spiritûs, ibi sanxerūt, quàm à centum quinquaginta patribus, qui cum eo spiritu, inimicis eiusdē spiritûs corde pacifico restiterūt. Necnō & de beatis patribus Chalcedonæ collectis, qui superiora quidem concilia multitudine transcenderunt, nihil autē horum, quę ab illis rectè probata sunt, reliquerunt, quod non competenter insinuauerunt. Si enim ea, quæ à patribus Chalcedonæ congregatis sancita sunt, infirma iudicauerimus: & ea quæ in Nicea decreta sunt, sinè dubitatione destruimus. Horum nanque

Prou. 21.

for. * cōsilij

nanq; illa non peremptio, sed robur existūt. Si autem ea, quæ in Nicea constituta sunt, vel vsque ad vnum sermonem refutare voluerimus, & apostolorum sanctiones læsisse videbimur. Vbi enim fundamentum rectę & immobilis fidei posuerunt sapientissimi architecti, illic prædictorum patrum sanctiones ædificatę sunt. Qua gratia nostras animas nō negamus, neque sanctos patres, aut quæ ab eis noscuntur esse sancita. De sancto quidem Chalcedonensi concilio, & quæ illic piè definita sunt, hāc nos habemus cum vestra pietate sententiam. De impia verò tyrannide Timothei Aegyptij, qua vsus est, sacerdos equidē fact⁹ nō est, sed potiùs ecclesiæ adulter apparuit. Quid dicam, qui eam, quam saluator proprio sanguine liberauit, ille pontificali sanguine voluit adipisci, & factus est non pastor ouium Christi, sed importabilis lupus: non pater, sed parricida: non sponsus, sed thalami violator? Hæc enim omnia continentur in precibus, tranquillitati vestræ porrectis, quas relegentes, amarè fleuimus. Quomodò enim ingemiscere non poteramus, audientes hæc in canonum subuersionem fuisse commissa, & per mutationem ecclesiasticarum sanctionum, & disciplinæ digressionem, sacerdotum necem, sacrorum, quantùm ad præsumptiones attinet, pollutionem? Nam licèt sacra omī violatione sint libera, veruntamē audacium nisus eorumq; Tit.1.d cōscientia violata est, secūdùm Apostoli dictum. Hæc itaque de illius præsumptione proferimus, quoniam nō est fas, vt vestræ fidei tranquillitas hunc dignum debeat iudicare. Qui enim rebus diuinis illusit, magis autem tyrannidem ei intulit, quiq; eiusmodi malis semina ministrauit quidē, monstrauit etiàm posteris causas scandalis plenas, & suæ malitiæ imitatores effecit, nequaquàm nos vocamus sacerdotem, aut suis criminib⁹ innoxium esse decernimus. Nos itaq; ex his quæ agnouimus, omī venia hunc virū exuimus: vestra Christianissima maiestas de ciuitatis illius emendatione deliberet, quicquid enim vultis mansuetissimi domini, adimplere poteritis. Pio nanq; principi nihil impossibile, quod non possit modo pietatis adimplere. Dominus enim vniuersorum gubernat imperium, & ipse authoritate sua imperauit Matt.8. fluctuāti mari vt quiescat, & tam vobis mūdi rectoribus, quàm eis, qui regūtur à vobis, suo imperio tranquillitatis pignora condonauit. Iohannes episcopus, incolumem vestram pietatē, multis annorum curriculis custodiri ecclesijs Dei, & Romano deprecamur imperio, venerabilis & pijssime, atq; Christianissime Imperator. Vranius episcop⁹ Emesę, similiter. Petrus episcopus Heliopolis, simil. Ioannes episcopus Abilæ, simil. Ioannes episcopus Almirensis, simil. Thomas episcopus Euarius, simil. Dadas episcopus Comoarenus, simil. Eusebius episcopus Abyden⁹, simil. Theodorus episcopus Castridanabenis, simil. Abramius episcopus Coradensis, similiter. Eustathius episcopus Saracenorum, similiter.

Epistola infrascriptorum episcoporum ad Leonem Imperatorem.

PIjssimo & Christianissimo Imperatori nostro Augusto, & à Deo competenter honorato principi Leoni, Episcopi Isauriæ prouinciæ, Basilius, Iohānes, Iulianus, Nonnechius, Epiphanius, Ammonius, Paulus, Cono, Euphronius, Sabbatius, Athanasius, Hermophilus, Iulianus, Theon, Dacianus, Paulus, Orention.

Quem alterum decebat Imperatorem, talia pro talibus pcipere, & scribere nobis subiectis, & leges pro reb⁹ diuinis ponere sacerdotibus æquo iudicio puras, præter vestram solummodò pietatem, quā ipse propriè Deus elegit, & ex totius mundi potentia coronauit, & supra reipublicæ retinacula constituit, violentia tempestatis nullatenùs imminente? Quapropter bonam retributionem * quæ pspicitis, Christo referre desideratis. Gen. 4. Abel sacrificiorum puritatē fecistis: in * quo enim æquale est sacrificium cum veritate fidei & amicitia pacis. *eo enim Zelatus es actibus tuis, tranquillissime Imperator, Constantinum illum memoriæ immortalem, maximum, pium, amatorem Christi, & indubitanter apud omnes beatum, qui Abelis viuens imaginem in animabus hominum possedit in ęternum: qui cum Dauid quidem sicut rex & propheta stat apud Deum, cum Petro autem & Paulo, & tonitrui filijs, quasi similis eis, in prędicationib⁹ veritatis effulget. Ille enim, quādò eum Romanorum sceptris Deus ordinauit, ecclesiæ membris intexuit, multam caliginē & tempestatem quandam imminere luci purissimæ dogmatum veritatis inspiciēs, & creaturarum adoratione imminuta, à falsis simulatoribus pietatis denuò eam videns institui contra Christianam fidem, & sacerdotes, qui verè filium esse Dei, & de substantia patris ante secula natum credunt & prædicant, semetipsum per sanctum spiritum increatæ Trinitatis Imperio & adorationi subijciens, suum in terra firmauit regnum, & pietatis radios in terra mixtos omni caligine, ex illo tempore vsque ad præsens per omnes (vt ità dixerim) terras explicuit: factus semē, & radix, & cultura, & scintilla nobis salutis inextinguibilis. Sed rursùm Christianissima vestra * honorabilis Imperator ad illius tendit intentionem. *deest maiestas, aut aliud quiddā Ecclesię siquidem Alexandrinæ ædificatore nequitiæ languorem ferente certaminis, & membra corporis vniuersorum fidelium dissipante, quæ pro salute communi debebāt alterutris esse sociata: quatenùs qui sanæ sunt mentis, in definitionibus Niceni cōcilij permanerent, quas dudùm patres congregati Chalcedonæ signantes,

Nouilibus tes, ouilium rationalium ouiũ tradiderunt. Alijs verò quendã Timotheum eligentibus, repugnãtem dogmatibus patrum, qui Chalcedonæ collecti sunt, & petẽtibus eum principem, ouiumq; pastorem, qui illis derogare pſumit, quæ admirari magis oportet. & accusat patrũ Chalcedonensiũ cõstituta, & fratres hæc amplectentes expellit. Ità cùm his rebus odia & persecutiones variæ sint obortæ, sicut oppressorum preces contra opprimentes eos, pietati vestræ oblatæ denunciant, tu pijssime velut mansuetissimus pater potiùs quàm regnator, potestate regali interim quiescendum rebus ità commissis decreuisti, & sacerdotibus huius passionis medicinam impartire dignatus es, & spiritalem aduocâsti sententiam, decreto sacerdotum communi magis volens ad incolumitatem membra languẽtia reuocare, vt hæc res quãdam reuerentiam & memoriam Dei præberet, & asperitatem rerum, & certamen exortum, & feruorem iracũdiæ crescentis egerit, ipse cœpisti. Itaq; pijs vestri imperij sanctionibus, vt sententiam, quam vnusquisque nostrûm in suo gerit animo, reuelaret, & apertè vestræ maiestatis imperio declararet, de his quæ à patribus Chalcedonæ sancita sunt, & Timotheo, quem aliqui Alexandriæ præsidere deposcunt. Volentes autem examinatione certissima fulgere nec amabilẽ vndiquè veritatem, etiàm timorẽ nobis proposuistis futuri iudicij, quatenùs neq; inimicitia, neq; circa quosdã gratia faciente, deberemus obumbrare, quod iustum est: seruientes igitur nutui vestræ potestatis, & omnes pariter congregati, & tractantes atq; vniuersa considerantes, vt erant, hoc dicimus: quia Chalcedonensis concilij intentio est valdè firmissima. Sequitur enim prædicationes Euangelij, & sanctorum patrum, qui dudùm in Nicena vrbe collecti sunt, symbolum inuiolatum omninò custodit: omnem quidem dogmatis nequitiam ab impijs adinuentam ꝓcùl abijciens, & sensum verborum symboli sanctæ fidei subtiliter inuestigans, & hæc faciens manifesta: necnon & centum quinquaginta patrum, qui olim in regia ciuitate conuenerunt, pijssimam legem immobilem, inuiolatamque custodiens, quam illi vniuersi, de sancti spiritûs substantia, eiusq; dominatione posuerũt, blasphemam Macedonij religantes linguam, & vnam naturam esse eandemq; patri, & filio, & sancto spiritui publicè confitentes. Destructæ sunt autem hoc constituto etiàm impietates variæ, importabiliaq; commenta Manichæorũ, quæ sub figmẽto reuerentiæ obumbrata videbantur. Multis etènim rationibus egit illa synodus, multisq; verbis, non quo nouitates aliquas contra definitiões iam benè fixas introduceret: sed vt interpretatione latiori, conamen contra symbolum meditatum, latronib⁹ veritatis auferret. Quia enim stultitiam sectantes Eutychis, veram naturam Dominicę carnis, pietatis prædicationi subripiebant, extraneũ eum omninò facientes à nobis, qui ex nobis est, nominum Iesum Christum: nihil eum de matre sua secundùm carnẽ beata virgine Maria assumpsisse cõfitentes, simulabant autem se patrum in Nicea conuenientium dogmata sequi, necnõ & Cyrilli amplecti nimis & honorare decreta, cùm sint valde callidi, & patrum nostrorum concordiam & amicitias se habere mentiantur, quandò voluerint eorũ filijs fraudes ingerere: remoti patres operatione sancti spiritûs, pijssimã beati Cyrilli linguam ad accusationẽ vesaniæ istorum euocare crediderunt, qui olim dum Alexandrinam gubernaret ecclesiã, & apertè cõtra Nestorij vesaniã dimicaret, & beato Celestino incolumis ecclesiæ Romanorũ pastori particeps esset, aduersùs Nestorij impietatem in priori patrum Ephesi concilio, pro veritatis defensione maximus propugnator emicuit, quandò vno fonte & iisdem syllabis à se conscriptis, & impietatẽ Nestorij perculit, & contra zizania prauæ sectę Eutychis, quæ iam q̃dem tunc germinabãt, nondùm tamen videbãtur apertè, falcem sectionis apertissimè ꝑparauit. Proptereà nanq; epistolam, ab illo sapientissimo patre cõscriptam, pãtres illi ad medium deduxerunt, in qua cum omni subtilitate nos docuit dispensationis Dominicę sacramentum: quomodò & incarnatus vnigenitus filius permansit filius vnus existens, demonstrans in eo & humanę naturæ, quam adsumpsit ex virgine, inconuertibilẽ seruari proprietatem, & paternæ substãtiæ gloriam, sinè aliquo temperamento cõsistere, nequaquàm adsumptam à Domino carnem alterũ filium in glorificatione Trinitatis introducens, quod Nestorius nouiter adserebat: sed existentem ante secula filium inuisibilem, in nouissimis diebus reuelatum nobis. Neque secundùm Eutychis vanitatem, carnem Domini cognationem docens hominum declinare: propter quod Deus verbum incarnatus, Homo factus est, appræhendens (sicut Paulus ait) semen Abrahæ, & particeps proximè nobis factus sanguinis & carnis, & formam serui suscipiens, totius Dominus creaturæ, & per omnia similis factus nobis absq; peccato, qui est impermutabilis per figuram paternæ substantiæ. Huic autem etiàm illam epistolam, quæ à patribus orientalis ecclesię scripta dinoscitur, patres sanctissimi cõiunxerunt, studentes vndiquè celsam & tutissimam itineri regio pietatis circunferre maceriam, nè forsan agẽtes inter pusilli cuiusdam sensus circunuentionẽ conclusi, aut in foueã Nestorij ruerent, aut in alterius præcipitij ꝓfunditatem inciderẽt, quam Eutyches postcà suffodit, quam tamen iam priùs effossam & à diligentibus cultoribus coopertam, ipse denuò in interitum suæ animæ rursùs aperuit. Miramur igit, quomodò hi qui vestræ pietati Hebr. 2.

pietati preces pro Timotheo porrexerunt, confitentur cognoscere & amplecti synodũ patrum, qui Ephesi contra Nestorium côuenerunt, homines qui per ea, quę gesserũt, etiàm illam vt Chalcedonensem, penitùs denegât. Nam literæ eiusdem epistolæ ad impium Nestorium à Cyrillo conscriptæ, in concilio vtroq; florentes, in *Ephesino quidem blasphemantem Nestorium arguerunt, in Chalcedoneñ verò Eutychis vesaniam destruxerũt, & propter easdem syllabas in illo quidẽ concilio, omium laudibus Cyrillus coronatus est, sapiẽs Alexandrinorũ pater: & rursùs in isto concilio post mortẽ quasi præceptor prædicatus est pietatis, nihil ampliùs ex epistolis beatissimi Cyrilli, his qui Chalcedonæ conuenerunt, ad medium deducẽtibus, nisi illas literas, quas Deo amabilis Leo, Romanę pater Ecclesiæ, ad sanctæ memoriæ Flauianũ contra Eutychis vesaniam constituens destinauit, in quib⁹ & ipse vocib⁹ beatissimi Cyrilli côcordare dinoscitur. Et has quidẽ synodus deduxit ad medium, non quasi validiores eas symbolo patrum, in Nicea conuenientium esse decernens, (null⁹ hoc putet) sed apertè volẽs per ipsas arguere eos, qui simulant se quidem symbolum Nicenorum patrũ amplecti, dum autem nullum volunt proferre sermonẽ, quo veritas carnis dominicę designatur, pessima semina Manichęorũ latenter simpliciorum inserunt animabus, à quib⁹ maiore custodia opùs est, quàm ab impia calliditate Nestorij. Ille siquidem apertè vnum Christum in duos diuidens filios, patrũ symbolo semetipsum pandit inimicum: isti verò vnum quidẽ eundemq; se venerari, colere, & adorare dicentes, sicut symbolum docet, vnitarum verò duarum naturarum proprietates pimentes, & neque passibilitatẽ carnis Dominicę, neque impassibilitatẽ diuinitatis ei⁹ esse côfitentes, dubiã circa incautos habẽtes sententiã, maximas lęsiones eis inspirare moliũtur. Nam aut côuersionẽ factam suspicari concedũt circa dispensationis sacramẽtum, aut aliquid putatiuum, aut phãtasiam, aut confusionem, aut transitum falsè per virginem figuratum, & nô gestam verè natiuitatem Domini, dicunt. Hæc enim omnia germina sunt dolosæ radicis, quæ mortem animabus his obedientibus afferunt. Propterea siquidem ad peremptionem vesaniæ totius hæreticę, prædictis epistolis eguerunt. Nam & post expositionem subtilissimam harũ literarum rursùs patres, qui sanctum conciliũ Chalcedonense celebrauerunt, symbolum patrum Nicenorum pro lapide sumentes, vbiquè hoc solùm circũferri & prędicari ad illuminationem fidelium sanciuerunt. Quapropter omnium mansuetissime & venerabilis Imperator, quisquis laudat Chalcedonẽse concilium, & Ephesium & Nicenum valdè miratur: qui autem hoc respuit, neque illorum legibus acquiescit, sed simulat tantũmodò se colere pietatem. Pro causa verò Timothei, quid ampliùs vestræ pietatis potentiæ nos dicamus? Si enim preces contra eum datas sequuntur vt causæ, & omnia, quæ ibi sunt posita, opere (sicut illi asserunt) facta noscuntur, nullus ei per canones sanctorum patrum veniæ sermo relinquitur. Hęc ergo vobis scribere, vestra tranquillitate præcipiente, curauimus: Deus autem sapientia vestræ pietatis imperij mẽbra Ecclesiæ semper vniat, fitque communium medicus passionum, & mansuetissimum vestrum imperium perpetuò tranquillè & mansuetè custodiat, affectu nos paterno regentem. Basilius Episcop⁹ misericordia Dei Seleucię metropolis vestrę Isaurię, incolumem vestram pietatem multis annorum curriculis, Ecclesiæ Dei & toti orbi terrarum, oro seruari pijssime & Christianissime triumphalis Imperator.

*Ephesino

Iulius episcopus Calendereos, similiter.
Nonnechi⁹ episcopus Latmi & Calendri, similiter. Stephanus episcopus Dalisandi, similiter. Epiphani⁹ episcop⁹ Cestri, similiter.
Ammonius episcopus Zotapæ, similiter.
Paulus episcopus *Hieraspoleos, similiter.
Conon episcopus *Ijbidæ, similiter.
Acacius episcopus Antiochiæ, similiter.
Sebastianus episcopus Sebastiæ, similiter.
Euphronius episcopus Anemorij, similiter.
Athanasi⁹ episcopus Philadelphiæ, similiter.
Hermophil⁹ episcop⁹ Diocæsareæ, similiter.
Iulianus episcopus Hermopolis, similiter.
Theon episcopus Hellinosij, similiter.
Paulus episcopus Olbi, similiter.
Orentio episcopus Domitiopolis, similiter.

¶ Epistola subdescriptorum Episcoporum, ad Leõem Imperatorem.

DEo amãtissimo atq; pijssimo, & Christianissimo Augusto, à Deo competenter honorato Imperatori Leoni, Pelagius, Alexander, Philippus, Hypatius, Chrysipp⁹, Seleucus, Eustathius, Titus, episcopi primæ Ciliciæ, in Domino salutem. Christianissima intentio vestræ potentiæ, & propositum pietatis ex multis quidem rebus nobis innotuit, præcipuè autem ex literis vestrę pietatis nuper ad nos directis: quibus peruigilem circa pietatem laborem suum tranquillitas vestra demonstrauit. Quapropter omniũ Deum laudantes, & linguas ad fauorem, & corda ad supplicationes incessabiliter commonẽtes, pro pio vestrę serenitatis imperio, congregauimus DEO amantissimos Episcopos vniuersæ prouinciæ, pro quibus sancire suis literis pietas vestra dignata est, & concordi mente decreuimus, Timotheũ quidẽ côtra sanctorum patrum regulas, & ecclesiasticas sanctiones sacerdotiũ inuasisse seditione populi pariter & tumultu. Hæc enim nos lectæ contra eum preces edocuerunt, quẽ neq; sacerdotem arbitramur, nec omninò in ordine episcoporum constitui patimur. Magnam etenim synodũ sanctorũ patrũ Chalcedonæ collectam

collectam amplectimur, & salutarem esse decreuimus: & non solùm propter multitudinem pontificum ibidèm congregatorum, & sententiam sancti & pij Imperatoris Martiani vnà cum eis prolatam: sed quia & sanctorum patrum in Niceno concilio congrua & conuenientia, & in nullo cōtraria eam sapuisse conspicimus. Hæc quidem per nostram sententiam declaramus. Vestra verò pietate Romano Imperio incolumi permanēte, credimus in pace & cōstantia sanctas Dei ecclesias conseruari Christo, vestrum pium propositum Deo dirigente, ad illa gerenda, quæ eius ecclesijs videatur esse vtilia, & per vestrā mansuetudinem eis pacis iura præbente. Pelagius episcopus Tarsi, incolume vestrū imperium tēpore longo sanctis ecclesijs, & Romano conseruet imperio, pijssime atq; Christianissime. Alexander episcopus, Philippus episcopus, similiter. Hypatius episcopus, Seleucus episcopus, Eustathi' episcopus, similiter. Titus episcopus similiter.

¶ Epistola infrà scriptorum Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

PEr omnia Christianissimo victori atq; triumphatori, & à Deo competēter honorato imperatori Leoni, Pergami' episcop' Antiochiæ Pisidiæ metropolis, Eutropius episcopus Adandenus, Paulinus episcopus Apamenus, Libanius Paralenus, Alexander Seleuciæ, Mœnus Gorten', Bassus Panceaspoleos, Florentius Adrianopolis, Metrophilus Metropolis, Theodorus Theodosiopolis, Martianus Philomeli, Eugenius Synnadorū, Politianus Sozopolis, Attalus Malinopoleos, Cæstinus Limenopoleos.

COgnoscentes sanctionem vestram zelo diuino esse completam, & placationem Dei voluntate sancta conferentem, & subiectis per fidem inenarrabilem quietem ac disciplinam, quæ ad salutem pertinēt, pijssimè prouidētem, per quam præcepistis nobis, vt de Timotheo, qui in omni impietate noscitū accusatus, necnon & de his, q̄ pro fide catholica placuerunt sancto & vniuersali concilio Chalcedonę celebrato, quid cōmuniter sentiamus, sinè timore cuiusquam hominis, & absq; gr̄a vel inimicitijs indicemus, tāquàm reddituri incircunscriptibili Dei iudicio rationem: vestræ potentiæ nostris significam' apicibus, Timotheum quidem, qui iam damnatus ostenditur, sicut plurimi venerabilium Episcoporū Aegyptiacæ diœcesis, & reuerendissimi clerici in scriptis affirmantes, vestræ clemētiæ suggesserūt nouissimè, contra ecclesiasticas sanctiōes ad sacerdotij ministeriū fuisse perductū: sed etiàm eos, q cùm scirēt eū fuisse damnatū, cōmunicare illi sinè periculo crediderūt, extraneos eos esse à Dei Ecclesia iudicamus, secūdùm cōsequentiam regularē nulla eis venia nec spe restitutionis vllo modo remanente, sicut tertia & octogesima regula de talibus apertè decernit, cuius initiū est: Si quis Episcopus à synodo depositus, aut presbyter, aut diaconus ab episcopo proprio &c. Nam vt is, qui & illi sentētiæ succubuit, & antè tantorū inenarrabiliumq; malorum, & multis lachrymis lugendorum author extitit, dignum debeat secundum leges subire supplicium, postquàm cognoscitur talia præsumpsisse, nostrum non est edicere, sed probare decet, & iudicare vestrā Christianissimam maiestatem: quatenùs & pro omnibus cogitetis, & pia quiete placetis deum, & propriū muniatis imperiū, & subiectos ab iniqua peste huiusmodi liberetis. Si verò fidem sancti Chalcedonensis vniuersalisq; concilij Timothe' negare præsumit, & quicunq; nefandorū eius actuū ministri, socijq; reperiūtur, nihil mirū est. Nam quia diuina pace monstrantur extranei, sinè dubio & ab ecclesiasticis sanctionibus simul, & æquitatis contra Romanū imperiū * cōtenti sunt inimici, non est mirandū, si etiàm à sensibus ꝓprijs exciderunt, vesanè blasphemantes & anathematizantes saluberrimæ fidei doctores atque custodes sanctissimos, & apostolicos patres, & archiepiscopos, omnesque simul Deo amantissimos episcopos, sequentes sanctiss. episcopos, qui per generationes singulas rectæ fidei lumina fuisse noscuntur, & Deo amantissimos senioris & nouæ Romę archiepiscopos, q his cōcordes existūt. quorū firma & immobilis & inexpugnabilis fides in Christo ꝓbata est, apud sanctā & vniuersalē synodū Chalcedonæ celebratā, cuius ꝑ Dei gratiā cōmunicatores & fuim', & vsq; ad vitæ terminū in Deo ꝑmanebimus, secundùm centū quinquaginta sapiētes & egregios medicos, qui diuerso modo passiones & subtiliter ꝑscrutantur, & tūc cōgruam simul & singularē medicinā offerunt ægrotantib': Cogitantes ꝓ correctione eorū, quæ in Alexandria contigerunt, diuino zelo feruentes, in memorata sanctiōe præcepistis, quatenùs omnia diligenter tractentur, & sanctissimis episcopis cōprobentur, quoniàm nunc Alexandrina ciuitas cōturbatur, pro cuius quiete & disciplina, maximā se habere solicitudinē significauit vestra clementia. Quapropter edicimus, Timotheo siquidē consentientes, & qui pro eo vestræ Christianitati preces ꝓprias obtulerūt, velut epi & clerici Aegyptiacæ diœcesis, cùm non sapiunt, vt apparet, sapere se cōfidunt, quandò sic aperto mendacio impudenter incumbunt. Videntur enim in ꝑdictis precibus, pietatis vestræ sanctioni subiectis, contra literas māsuetudinis vestræ locuti, & contra gloriosam cogitationē, quā pro Alexādrina ciuitate & eius disciplina geritis, tractâsse. Affirmantes em̄ maximam pacem, memoratam ciuitatem, & sanctissimas ecclesias, & monasteria possidere, apertè rebus ipsis capti sunt, & aduersùs pietatis vestrę vocē, & cogitationē sinè metu locuti. Plenā nanq; caliginē, & à malis imminētib' nubem,

Nō mirum, si hæretici Cōcilia reijciant.

bé, disciplinã esse dicẽtes & pacẽ, & in ecclesia Alexandrinorũ diuinitùs attributã, quoniam huiusmodi viri putabantur contra veritatem & vestra optima consilia properantes, pacemq; Dei vocantes persecutiones, & bellum cõtra orthodoxos sacerdotes & clericos gestum, nouamq; tyrannidem contra sacras regulas inquirentes, clarè in sacrum il-
1.Cor.14. lud incurrere vidẽtur eloquium: Non est, inquit, indisciplinationis, sed pacis Deus, sicut in sanctorum vniuersis ecclesijs agnoscitur. Hi etenim ad perditiõem parati sunt, secun-
Psal.5. dùm prophetam, dicentem, Perdes omnes q loquuntur mendacium. Quomodò autẽ isti credẽdi sunt sapere, & tenere causam ab omi
*aut diuinã mendacio segregatam, *autẽ diuinã, sapientiam salutarẽ, hoc est, salubrem fidem, quam præcipuè seruare promittunt, dicẽtes in prędictis precibus suis, inconcussè atq; firmè & immobiliter se credere symbolo, in Nicea ciuitate à sanctis trecẽtis decem & octo patribus explanato, & neque augmentum, neque detractionẽ hoc posse recipere, neque opùs habere qualibet interpretatione, cùm per se, vt aiũt, videat interpretatũ: centũ quinquaginta verò sanctorũ patrũ conciliũ ignorare se p̄fitentes, docentesq; cõmunicare Alexãdrinam ecclesiã Ephesijs concilijs. Adijcientes & hoc, quòd synodũ Chalcedonæ celebratã ecclesia Alexandrina nõ recepit. Per hæc igitũ ostenduntur similes esse eorũ, qui nescientes exponentẽ optimè salutis remedia medicinã, & passiones prouenientes subtiliter edocentẽ, impudenter totũ se nôsse promittũt. Sic enim & isti, neq; temporum diuersorum lãguores hæresim scientes, nec medicinã cõgruã infirmis opportunè prolatã ab spiritualibus medicis, sanctis scilicet & orthodoxis sacerdotibus, qui per tẽpora synodos impleuerunt, inspicientes, harum rerũ non habentes discretionẽ, superfluos & erroneos in suis precibus posuerunt sermones. Nã si hæc, q̃ memorauimus, agnouissent, nõ arbitrarent augmentũ aut detractionẽ factam in sancto symbolo, à trecentis decẽ & octo sanctis patribus explanato, nec p se diceret illud interpretatũ, quod paucissimis quidẽ sermonib⁹, sed perfectis sensib⁹ scripturę diuinæ p viros eius scientię peritissimos videretur esse completum. quorũ veritatẽ ignorantes, & qualis quantaq; hæretico tunc p̄cedente languore p̄lata sit medicina, diuinitùs inspirata, in illud incurrisse diuinũ vident eloquiũ, quod
Rom.12. ait: Nolite fieri sapientes apud vosmetipsos. p̄pter hęc enĩ ignorauerũt hęreticos, q posteà p diuersa tẽpora varijs languoribus sunt exorti, necnon etiàm eos, qui opportunè & necessariè eorũ infirmitatib⁹ saluberrimæ fidei congruam obtulerũt salutaris adiutorij medicinã, sicut sanctiss. centũ quinquaginta p̄res epis. infirmitati lãguoris Macedonij, q diuinitatẽ sancti spiritùs negauit, obtulerũt, aptè firmitatẽ rectę fidei docẽtes, & diuinitatẽ vnitatis inseparabiliter adorandã. Rursùs igitur alia passione nata circa inhumanationẽ Dei verbi per callidũ erroneumq; Nestoriũ, sancti patres, qui illo tẽpore Ephesi conuenerũt, suscipientes pariter Orientaliũ episcoporũ probatissimã sibi concordiã, perfectè p̄dictum languorẽ inenarrabili fide curauerũt. Similiter autem Timothei sequaces ignorare videntur, quẽadmodùm posteà Eutyches, cùm in profundum phantasiæ prauæ ignorãtiæ suæ secta corruerit, principatu hęretico suffocatus sit, & quia pro eo duo sint celebrata concilia, priùs in Epheso, & posteà
Chalcedonę, & quia q̃ Ephesi quidẽ facta est, nõ sufficit ei⁹ ægritudinis, vt oportebat, discernere passionẽ, & offerre q̃ erant necessaria medicinæ. Quę verò Chalcedonę p Dei gratiã congregata est, eius solatio ità p̄ualuit, vt ęgritudinẽ apertè cognosceret, & remedium medicinę salutaris offerret. Igiť notũ est sapientibus vniuersis, qa nisi diuersæ, diuersisq; temporibus hęreses exortæ fuissent, nequaq̃ opùs esset consilio spiritaliũ medicorũ. Nam vbi infirmitas, illic opùs est sinè dubio medicina. Et qa nõ sicut defensores Timothei putãt, adiectio q̃dam symbolo trecentorum decem & octo patrũ est facta, quandò emergẽtibus varijs ęgritudinibus spiritalis & necessaria eis oblata est medicina, simul qa corpori est ęgrotãti similis incredulitas. Et quẽadmodùm oculis dudùm ęgrotantib⁹, & cautè atq; cõpetenter à medicis, qui tunc inuẽti fuerint, curatis, si rursùs contingat aliquẽ viscerib⁹ fortè dolere, quicunq; posteà reperti fuerint, nõ desinũt adhibere medicinam: ità hęretica infirmitate tẽporibus diuersis exorta, mirũ nõ est, si à pijssimis temporum quorũque principib⁹, Deo amantissimi episcopi, pro imminente cura cõuocati, medicinę vtilia remedia porrexerunt. Quæ cùm ità sint, nõnne ignorãtia manifesta est, & nouissima in Timothei*insciẽtia atq; superbia, quãdò omibus quidẽ orthodoxis & religiosissimis episcopis quicunq; nunc sunt, & qui ad Deũ iã migrauerũt, apertè calũniãtur, quasi adiectionẽ quandã in sacro trecentorũ decem & octo sanctorũ patrũ symbolo fecisse videantur? & quasi pro credulitate sua dicant, Quia p̄dicto sacro symbolo nullũ ipsi augmẽtum, aut detractionẽ quamcunque recipiant, nõne plenum est hoc totius falsitatis indicium, cùm dicant centũ quinquaginta sanctorũ patrũ se ignorare conciliũ? Vndè magis videntur, quia non solùm talium medicorum necessariam curam prorsùs ignorant, sed etiàm ipsam infirmitatem Macedonij, pro qua videntur esse collecti. Quã scilicet ignorantes, cùm sit vtiquè manifesta, & nimis insignis, etiàm simplicibus orthodoxis, & in laico ordine constitutis, multò magis varios Nestorij errorẽ, necnon Eutychis impietates, vesaniã, phantasiamq; nescire pandunt. Et propterea inaniter & indiscretè ĩ suis precib⁹ dixerũt, se

De secunda Ephesina synodo dicunt, quę p̄datoria vocatur.

Cõcilia cur celebrata.

for.*defensoribus inscitia

*Qui in

Ephesijs

Ephesijs communicare concilijs, cùm prius vtiquè sit sinè dubitatione susceptum, secúdum verò non solùm priori consistat aduersum, sed etiàm vniuersis sanctis episcopis, q olim luminaria fuisse probant Ecclesię, quorum famosissimam & religiosissimam multitudinem dinumerare difficile est. Præcipuè tamen aduersarij esse pandũtur immortalis & beatæ memoriæ Athanasio, Alexandrinæ ciuitatis episcopo, cui dum inueniantur esse contrarij Timothei sequaces, omnibus indubitanter orthodoxis, & maximè fidelibus Aegyptijs, & DEI zelum habentibus omnibus, omninò videbuntur inimici. Sed hæc equidem dicta sunt de vnoquoque capitulo petitionibus eorum inserto, quãtùm breuiter à nostra dici potuit paruitate, vt vestrę pietatis imperio, sicut pijs literis imperare dignati estis, indicaremus. Religiosissima nanq; vestra pietas decenter egit, vt se contineret & necessarię discretioni Deoq; placenti cómitteret examinationẽ horum, qui nullam impietatis speciẽ reliquerunt, sed super alia mala etiàm hoc adiecerũt, vt diabolica inspirati virtute, examinatione nõ facta, sanctissimos episcopos & religiosissimos clericos, in sanctis orthodoxisque ecclesijs enutritos, expellerent à ministerijs, quæ Christi Domini gratia sunt sortiti. Vt autem vndiquè diuino lumine veritatis mendacij tenebræ sequacium Timothei destruãtur, & à religiosissima pietate vestra simul & æquitate, hæc impietas, iniquissimaq; superbia radicitùs euellatur, decet eos apertè conuinci, quia cùm sibi rectè credere videãtur, multùm extra hanc scientiam esse noscũtur, nequaquàm diuinum intendentes eloquium, & nõ cognouerunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulant. Vt autem talis omnibus ostendatur, & præcipuè populo volenti Timotheum habere põtificem, diuino nobis proposito timore, cófidimus & hoc sacræ vestræ maiestati suggerere, quatenùs valdè celerrimè, & sinè qualibet obumbratione in sua ignorãtia, & prauę sectæ sententia cóuincatur Timotheus, & eius sequaces episcopi simul & clerici. Igitur si placet vestrę pietatis imperio, sub custodia eos foris Alexandrina ciuitate esse pręcipite, & seorsùm eorum singulos habitare, & diuinę scripturæ libros quos voluerint, dato primitùs ab eis breue, quos habeãt necessarios, accipe, vt intra certos dies arctissimè custoditi, ità vt nulli liceat ad eos accedere, & verba eis sensusq; disseminare, iubeantur exponere, quã virtute scripturæ diuinę respicientes, rectæ fidei symbolum susceperint, & fidẽ trecentorũ decẽ & octo sanctorũ patrũ, immobiliter se tenere & custodire polliciti sũt, q fuerunt Arrianorũ variæ blasphemiæ atq; languores, quas nefandè sanctarum scripturarum textu nitebãtur adstruere, & quemadmodùm hæc à pdicto symbolo sunt exclusę. Non solùm enim Arrianorũ, sed & plurimæ ante hanc hęrếses exortę, in diuinę scripturæ proloquijs putãtur incumbere. Isti quidem ti venerabiliter reminiscuntur omnium sanctæ memoriæ orthodoxorũ patrum, & quales quiq; fuerunt, agnoscunt inter eos reuerendę memorię Athanasium simul & Cyrillum doctrina copiosa pollentes, & pastores Alexandrinæ ciuitatis insignes, quos omnes orthodoxi sequunt, & pcipuè fideles Aegyptiorum. Quæ cùm ità sint, in scriptis sequaces Timothei declarare iubeãtur, quomodò memorati sancti patres saluberrimè crediderunt, & quomodò horũ inueniuntur aduersi, qui cum Arrio fuisse noscuntur hęretici, & qui sunt isti, aut qui sapientes à recta fide recesserũt: quo facto, & caligo erroris simul & prauæ sectæ sequentium Timotheum vbiq; protinùs aperitur, ipsis insupèr, qui nõ cum discretione, sed sinè quadam probatione puenti sunt, indicatur. Et ex hoc omni venia monstrabuntur extranei, qui rectę fidei vniuersale concilium nefandissima voluntate, & scelestissima lingua anathematizare præsumunt. Tũ etiàm præter conciliũ Deo amantissimorum episcoporum, sapientissimè & semp memorabiliter, velociter vestra pietas efficiet, vt dum primitùs conuicta fuerit atq; notata, praua eorum nefandissimaque secta damnetur, & ea, q̃ pro recta fide sunt & Deo Christo placent, & diuinæ disciplinę paciq; conueniunt, roborentur. Turpe satis, & rectitudini vestræ nimìs indignum est, vt diuulgetur generali synodo nunc opùs esse, dum hæc aperta sint & valdè certissima: quatenùs, vt dictum est, plùs valere videãtur, qui se diabolo tradiderũt, & eius impietate ebriati. Et vt insignis pompa concilij, occasio quidem multi conceptùs sacræ fidei, & detractionis existit: frequẽtia verò multorum indiscretè loquentium, paganorum, aut infidelium, & præcipuè hęreticorum, plurimi (quod absit) simplicium trahũtur ad lapsum: qui dum illi putentur quidem, de quibus volunt honestè loqui, ad varias autẽ blasphemias rectæ fidei dogma perducant. Cur enim hoc capitulum eligunt, qui hactenùs quod sapiũt, ità nesciunt, vt pro sua fide frequenter egeant cóuenire? Pergamius Episcopus Antiochiæ Pisidię, subscripsi, quę sunt subiecta intercessionibus omniũ sanctorum, armatus recta fide, & omnia quæ pietati sunt aduersa, deuincẽs. Multo tempore à clementia diuina serueris Christo amabilis, & honorate diuinitùs Imperator. Eutropius episcopus Adandenorũ ciuitatis, similiter. Paulus episcopus Apamenus, similiter. Libanius Episcopus Parlaos, similiter. Alexãder Episcopus Seleuciæ, similiter. Maximus Episcopus Tortilotensis, similiter. Bassionas Episcopus Neapoleos, similiter. Florentius Episcopus Adrianopolitanus, similiter. Minophilus episcopus Metropolitanorũ, similiter. Theodorus episcopus Theodosiopolis, similiter. Martianus episcopus

Hæretici sua commenta scriptis diuinis adstruere conant.

pus Philomeli, similiter. Eugenius Episcopus Synnadorum, similiter. Politianus Episcopus Sozopolitan⁹, similiter. Attalus Episcopus Malinopoleos, similiter. Castin⁹ episcopus Limenopoleos, similiter.

¶EPISTOLA INFRA SCRIPTORUM Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

Domino pijssimo, Christoq; amantiss. Imperatori nostro Leoni, ppetuo augusto, parua & humilis synodus, congregata in metropoli Sardianorum vestrę Lydię: Primitùs vestræ pietatis imperiũ nupèr adeptæ sanctissimę Dei ecclesię in Lydia constitutę, augmẽtum magnæ tuitionis & zeli circa orthodoxam fidem vestræ trãquillitatis agnoscunt. Vndè incessabiliter pro vestræ Christianitatis imperio preces offerentes Deo, vt lõgęua & in pace vestra seruetur vita, nõnulli magis aliquã sibi & suis sacerdotibus atq; populis quietam negociãtur vitam. Pro quibus eñ hæc à nostra paruitate suggesta sunt, breuiter indicamus. Quoniam diuina sanctione per Eudoxium virum deuotum magistrianũ, religiosissimo nostro metropolitæ Eutherio data, conuocati sumus in ciuitate Sardinorum literis memorati sanctissimi viri metropolitæ nostri directis, congregatisq; nobis in vrbe prædicta, vestræ pietatis literæ sunt directæ, necnon & preces, quæ videbantur de quibusdem capitulis eis esse subiectę: quas audientes, de vtroq; capitulo vestræ pietati suggerim⁹. De principali nanque capitulo, & quod ad ipsam Christianorum fidei respicit summitatem, id est, de sancto & vniuersali concilio Chalcedonæ collecto, cui regulariter præsederunt & maximæ Romę sanctissimus & beatissimus archiepiscopus Leo, per venerabiles Episcopos directos & clericos, necnon & regię Constãtinopolis sanctissimus & venerabilis archiepiscopus Anatolius, & summi sacerdotes, q̃ ei cõcordes fuerũt, & similia decreuerũt, necnõ & omes sanctissimi totius orbis episcopi, etiàm hoc fatemur, quia necessariè per illorũ vestigia gradientes, & reuerentiã eis habentes, eosque venerantes, quæ piè & diuina inspiratione constituta sunt, quæ in prædicto sancto & vniuersali cõcilio sancita noscuntur, eis concordes sumus, quãdò nihil dissonant à sancto & vniuersali Niceno concilio trecentorum decem & octo sanctorum patrum. Deus enim, qui per illos olìm fidẽ regulariter exposuit, ipse etiàm nunc per istos eam denuò, quoniã vnus & idem, secundùm
1. Cor. 12 beatum Apostolum, spiritussanctus operat⁹ est vniuersa. De Timotheo nanq;, qui tyrannicè sicut agnouimus, & contra regulas sedẽ sanctissimæ ecclesiæ Alexãdrinę ciuitatis inuasit, dũ vtiquè esset ecclesiasticę correptioni cõtraditus, relegentes preces quæ syllabis pietatis vestræ subiectæ sunt à Deo amantissimis episcopis Aegyptiacę diœcesis, & venerabilibus clericis Alexandrinæ ciuitatis, per eas agnouimus, quia cum adulterio, quod in pontificatu cõmisit, & homicidio, etiàm anathematizare sanctum concilium Chalcedonense non timuit. Quibus auditis, animæ nostræ profundo vulnere sunt percussę, deflentes quòd in tam venerabilibus temporib⁹ ab aduersario pietatis & inimico orthodoxę fidei, tantæ obsessiones nobis insurgunt. Legẽtes etiàm preces, ab aliquibus Timotheo consentientibus mansuetudini vestræ pietatis oblatas, ampliùs defleuim⁹, & nostra mente nimis excessimus pro tanta præsumptione. Quia super ea, quæ iam commiserunt, nõ eos piguit etiàm prędicto magno sanctoque concilio, quantùm ad eos attinet, contumelias inferre, & illud prorsùs expellere. Totũ tamen hoc vestro iudicio, non personam respiciẽtes, cõmittimus, supplicãtes vt omium totius orbis sanctissimorũ Episcoporũ post Deum vitam nostram pietas faciat esse securam, & sanctis ecclesijs, quietis & pacis iura concedat. Scimus enim, quia Deus, qui vobis ppetua regni sceptra donauit, secũdùm *beatum Salomonem, poscentibus sapientiã & prudẽtiam prębebit etiàm in hac causa, quatenùs benignitatem imperialem per omnia demonstretis Christianissimi atque pijssimi. Prou. 2.
Eucherius episcopis Synnadorum: Christus DEVS Christianissimum & inuictissimum vestræ pietatis imperium in augmento fidei & pacifica vita sanctorum intercessionibus conseruare dignetur, pijssime & religiosissime & CHRISTO amabilis Imperator. Paulus episcopus Daldi, similiter. Asianus episcopus Philadelphiæ, similiter. Ioannes Episcopus Hercanidis, similiter. Polycarp⁹ Episcopus Tabanius, similiter. Iulianus Episcopus Mustinæ, similiter. Ioannes Episcopus *Meoni, similiter. Rufinus episcopus Areopolis, similiter. Lucius episcopus Apollinis, similiter. Gemellus Episcopus Stratoniciæ, similiter. Dionysius episcopus Attaliæ, similiter. Cyriacus episcop⁹ *Apolloniadis, similiter. Theodotus episcopus Gordi, similiter. Anatolius episcopus Helleonorum, similiter. Leonides episcopus Beas, similiter. Heraclidianus episcopus Senus, similiter. Diamonius Episcopus Thraterrenus, similiter. Onesiphorus episcopus Blandi, similiter. Iulianus episcopus Satalæ, simil. Iohãnes Episcop⁹ Tripolis, similiter.

EPISTOLA SVBDESCRIPTORUM Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

Pijssimo & Christianissimo Domino Imperatori Leõi, Epiphani⁹ episcopus Pergensis, & qui cũ eo sunt reuerẽdi episcopi, *Ephesius, Porphyri⁹, Diodot⁹, Noysimaras, Paul⁹, Martianus, Auxenti⁹, Pieri⁹, Iohãnes, Micc⁹, Innocẽtius,

tius, Polemon, Theosebius, episcopi Pamphyliæ regionis. Decet quidem DEVM omnis humana laus, & omnis pariter oratio, pium verò principem famosissimus sermo. Nam & ipse cum subiectis adorat imperij largitorem, & pacis prouisorem dominū Christum, qui protegit inuisibiliter, & eos q̨ aduersùs pacem gerunt bella, concidit. Ait enī quodam loco sacra scriptura, dum Aegyptiorum multitudinē populus formidaret: Dominus pugnabit pro vobis, & vos tacebitis: & hoc quidem frequēter operatus est Christus, sub vestræ verò pietatis imperio palàm gerens feruida, & vehementer expauit. Quæ cùm esset ad capiendum difficilis, & nō crederetur posse subdi, sic potuit repentè cōsumi, vt deceterò neque nomen eius valeat inueniri. Ità siquidem Deus protegit ac prouisor existit eorum, qui in eo cordis pietate confidunt, qualē te quoq; esse contigit Deo amabilis Imperator, qui non solùm extranearum rerum prouisor esse dinosceris, sed etiàm sanctarum Dei ecclesiarum pacem multo labore cōquiris, vt habeas eam tu quoq;, qui pro ea decertas, & pro eius vniuersitate cūcta diligenter operaris, quomodò & vno Christi corpore, omnes qui eius sunt, alligātur. Quis itaq; sermo dignè possit vestram laudare tranquillitatem, circa vtrunque, sic piè & paterna charitate laborantem, & tuitionē suam summo studio cōferentem? Quapropter competit vobis Psalmistæ verbum: Sperauit in Dño, & in misericordia altissimi non commonebitur. Inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis, & dextera tua inueniat omnes odientes te. Et hæc quidem à nobis humilimis pro gratiarum actione referuntur pijssime & Christo amabilis Imperator. Dudùm itaq; literas ad vestram pietatem dirigens ego humilis, declaraui meam vestræ pietati sententiā, qualis sim circa orthodoxam fidem, necnon & sanctum Chalcedonense concilium. Quia verò etiàm nūc diuinis syllabis tranquillitas vestra pręcepit, vt vnà cum Deo amantissimis episcopis, qui mecum sunt, conueniēs significare debeam, quid sentiamus de eodem sancto Chalcedonensi concilio, & de Timotheo Alexandrino, sicut aiunt, episcopo: etiàm rursùs cōmuniter vestræ maiestati significamus, quoniam gratia Dei nulla parte ab eius pietate recedimus, nisi quia læsionē iudicamus, diuisionem simplicium populorum, quam nescio quomodò ignorantiam facientem patiantur. Sicut enī iamdudùm Christianissimis vestris auribus indicaui, nulla alia doctrina tradita est à nobis accedentibus ad salutare sanctumque baptisma, nisi quæ à sancto Niceno concilio gratia spiritali prolata est, per quam & nos meruimus peccatorum redemptione saluari, & donum adoptionis adipisci, vndè bona futura percipere sustinemus, & mundus pariter vniuersus. Non enim nos quidem per ea ad Christum accessimus, alios autem eadem nobiscum participari gratia prohibemus, dū omnia cōpleat, & omnibus valdè sufficiat, nullusq; respuere potest, quo ipse saluatus est. Non igitur dicant, quia nos hanc solùm prædicamus, & non eam colimus: sed & colimus, & veneramur, & prædicamus, & cum ea de pręsenti vita optamus egredi, & Christo Domino per hanc credimus præsentari. Non ergò mentem simplicium subuertentes hæc dicant: Nos enim & Nicenam synodum debito honore veneramur, & Chalcedonensem quoquè suscipimus, veluti scutum eam contra hæreticos opponentes, & nō anathema fidei existentem. Nō enim ad populum à Papa Leone, & à sancto Chalcedonensi concilio scripta est, vt ex hoc debeant scandalum sustinere, sed tantùmodò sacerdotib⁹, vt habeant quo possint repugnare contrarijs. Duarum nanque naturarum siue substātiarum vnitatem, in vno CHRISTO declaratam inuenimus à pluribus apud nos consistentibus sanctis & religiosissimis patribus, & nequaquàm veluti mathema, aut symbolum his qui baptizantur, hoc tradimus, sed ad bella hostiū reseruamus. Si verò propter medelam eorum, qui per simplicitatem scandalizati noscuntur, placuerit vestræ potentiæ Christo amabilis Imperator, sanctissimo Leoni Romanæ ciuitatis Episcopo, necnon aliorum pariter sanctitati, propter istorum (sicut dixi) condescensionem & satisfactionem, quatenùs idem sanctissimus vir literis suis declaret, q̄ non est symbolum, neque mathema epistola, quæ tunc ab eo ad sanctæ memoriæ nostrum archiepiscopum Flauianum directa est, & quod à sancto concilio dictum est, sed hæreticæ prauitatis potiùs increpatio, simul & illud, quod ab eis est dictum in duabus naturis, quod fortè eis dubium esse dinoscitur, dum à patre prolatum sit propter eos, qui veram Dei verbi incarnationem negant, his sermonibus apertiùs indicatum, ità tamen, vt in nullo sanctæ synodi fiat iniuria. Nihil enim differt, siue duarum naturarum vnitas incōfusa dicatur, siue ex duabus eodem modo referatur. Sed neque si vna dicatur verbi natura, inferatur autē incarnata, aliud quid significat, sed idem honestiori sermone declarat. Nam & inuenimus sæpiùs hoc dixisse sanctos patres. Apud vestræ pietatis imperium, quod significat decenter ago vestra potentia, quia ipsa synodus permanebit, sicut ecclesię mēbra discerpta copulabunt hoc sermone curata, & ea, q̄ cōtra sacerdotes nefandè committūtur, cessabūt, & ora hæreticorū cōtra nos aperta damnabūtur, & omia reducent ad pacē, & fiet, sicut scriptū est, vn⁹ grex & vn⁹ pastor. Quoniā & Dominus Christus multa condescensione circa nos visus, humanum saluauit genus: & quia cùm diues esset, vtiquè diuinitate, pauper factus est, p̄ nobis, se-

Exod.14.

Locus mēdosus

Psal.20.

Locus mēdosus.

Ioan.10

2.Cor.8.

secúdùm quod homo fieri voluit, vt nos illa pauptate ditaremur, sicut beatus Paulus edicit. Et iterùm quomodò relinquens nonagintanouem oues in cælis, perrexitq; quærere perditam, quod constat in nobis. Et qa cùm inuenisset, multam nobis tuitionem exhibuit, ità vt eam humeris suis imponeret, & cælestibus ordinibus copularet. in quo & magnum gaudium factum dicit in cælo, & pro eius inuentione, & pro numeri supplemento. His itaque quid sentiamus de Chalcedonensi concilio, nos humiles vestræ pietati suggessimus. De Timotheo verò, quantùm nos humiles probare potuimus, vestræ tranquillitati suggerimus: quia si ea, quæ de eo continentur in precibus oblatis vestræ tranquillitatis imperio, tanta & talia vera comperiuntur, sicut asserunt reuerendissimi episcopi, qui ea suppliciter obtulerunt: extraneus ab omni sacerdotali honore, & pia canonú integritate dinoscitur, sicut nos humiles valemus inspicere. Omnis enim causa eius in iudicio & probatione vestri pendet imperij, & integritate sanctorum summorumq; patrum, quibus & nos humiles iustú est obedire propter maximam eorum scientiam ac sapientiam, subtiliter talia iudicare valentium. Nobis autem dari veniam à vestra potestate poscimus, si quid vt homines in his literis incautè suggessimus. Inuitati enim potiùs aut iussi, & quod maius est, coniurati, hæc scribere vestrę tranquillitati pręsumpsimus. Epiphanius Pergenæ ciuitatis episcopus, incolumé pietatem vestram Dei ecclesijs, & Romanoeimpio in Christo opto seruari semper, pijssime & Christo amabilis Imperator. *Ephesius episcop' Comanenus, similiter. Porphyrius episcopus Palæopoleos, similiter. Diodotus episcopus Clisimensis, similiter. Polemon episcopus Trebennorum, similiter. Miccus episcopus Adrianopolis, similiter. Maras episcopus Codri, similiter. Neon episcopus Gilsatenus, similiter. Paulus episcopus Poglensis, similiter. Martinus episcopus Pellenensis, similiter. Hierius episcopus Panemotici, similiter. Iohánes episcopus * Arias, similiter. Theosebius episcopus Maximinianopolis, similiter. Auxentius episcopus Termissæ, similiter. Innocentius episcopus Eudacianus, similiter.

Matt. 18. Lucæ 15

*Ephesius

¶Epistola infrà scriptorum Episcoporum ad Leonem Imperatorem.

CHristo amantissimo victori atque triumphatori, & à sancta Trinitate seruato Imperatori Leoni: Synodus, quæ per sanctionem vestræ maiestatis in Myrena metropoli vestræ Lyciæ prouinciæ congregata est: Literas tranquillitatis vestræ suscepimus per Branemundum magistrianum, plenas fide ac pietate, zeloque iustitiæ & agnitionis Dei. Manum itaque tuam commodaturus Christo, sacerdotes cooperatorios aduocâsti, & pro orthodoxa religione propugnaturus, præsules eius socios tibi in dimicationibus adesse decreuisti, & sanctiones ecclesiasticas regulasque sanctorum patrum contemptas agnoscens, eos qui hæc orát inuiolabiliter conseruari, ad defensionem cócurrere præcepisti, pontificisque necem vlciscens sicut Moises maximus, per syllabas sacras penè clamare visus es: Qui est Domini, veniat ad me. Sed & preces criminibus cumulatas suscipiens, vindictam interim suspédisti, vt cùm iustè reum punire videreris, & iudices ad hoc constituisti orthodoxos totius orbis episcopos, vt apud omnes iudicatus, quasi præsens ab omnibus iustam videretur ferre sentétiam, ille qui cunctos in eo, qui iniquè necatus est, vexâsse cognoscitur, auditores. Singulos auté à ciuitate propria non traxisti, nè forsitan euocationem quasi violentiam is qui euocabatur, accusaret. Sed permisisti, tanquàm compatiens vniuersis, vt consistentes in prouincia iudicarent, quatenùs satisfactione careat, quisquis post hæc fortè suam voluerit mutare sententiam. Igitur & nos ô Christo amabilis, & qui imperium à Christo sortitus es, in tuis consilijs exultamus, videntes te pro orthodoxa fide ità feruentissimè laborantem. Deum propter perpetuam vestram maiestaté deprecamur, vt longo tempore vestrum nobis conseruet imperium, & nequaquàm alij subiecti esse videamur. Suggerimus igitur, quia de singulis, quę in sacris literis vestris continentur, lectio apud nos cum laudibus celebrata est atque lętitia: sed precum cognitio, eisdem literis subditarum, nostra gaudia violauit, Christo amabilis & triumphabilis Imperator. Tremor enim & terror rectè singulorú corda commouit, & fontes lachrymarum de pupillis oculorum valdè fluxerunt, fletibus etiàm genæ rigatæ sunt, procellęque malorum, & multa iacula calamitatum subindè reuelata sunt, & amara nuncia alia crudelia pręuenerunt. Et donèc audiremus quidem, quia viuente adhuc nostro sacerdote ordinatus est, cognouimus quia velut adulteri filius, sic Abessalon impudenter insurrexit in patrem, & sponsam viui genitoris abripuit, & quia nefandè semetipsum constituit & irregulariter sacerdotem. Quasi pelagi tempestate commota ea, quę à populo inconsideratè fiunt, ad modicum quidem præualent: tempore verò superueniente soluuntur. Cùm verò audissemus & necem pręcedentem lectionem, & in venerabilibus locis factam, & bestiarum modo laceratióem corporis perpetratam, & mortui nefandas iniurias, & membrorum humanorum crudelissimas sectióes, & exusti corporis cinerem, & nullam compassionem Timotheum, aut auersionem

Exod. 32.

2. Reg. 16.

nem aut odium habuisse contra huiusmodi præsumptores, cùm oportuerit eum mox dare locum, vt aliena violentia magis quàm eius proposito hæc facta monstrarentur: sed potiùs cum festiuitatem cum eis celebrâsse: tunc exiliuimus, & vultum, secundùm quod scriptum est, tristem habétes atq; demissum, & vtranque manum ad inuicèm cóferentes, atque dicentes: Oblitus est nostri dominus, reliquit nos dominus. Quid iam nos sacerdotes faciemus? Quomodò pastores, cùm mercenarium vidimus greges ità dispergere? Quomodò compatientes, cùm hæc examinari minimè supplicamus? Quomodò reuerendi, qui cultum sancti baptismatis obscuratum despicimus? Quomodò ecclesiæ præsules, nefandum adulterium reticentes? Quomodò exemplum fidelium, cùm paternarum regularum custodes in temporibus pietatis ecclesiæ fluctuantur? Tranquillitas diuinæ scientiæ continet vniuersa, & nauis orthodoxorum duceretur forsitan in profundum, nisi Imperator pius existeret, pro purpura virtutibus fulgens, armis vtens aduersùs hostes venerabili cruce: & hac vocatus appellatione, qua per clementiam Christus vocari dignatus est: Recubans, inquit: soporatus est sicut leo. Oportebat tunc secundum prophetæ Hieremiæ vocem, nouissimum quærere locum, & die noctuque ea, quæ sunt cómissa, lugere. Non enim vna est mulier, secúdùm historiam, quę iniustitiam & vim pertulisse dinoscitur. Breuiter itaque, Christo amabilis Imperator, historiā quoq; audire dignare. Aliquandò Leuita vir violentiam passus in coniuge, & contumeliam ferre non valens, & iniuriam sceleris immensam esse conspiciés, dum mulier manè mortua fuisset inuenta, plurimis contumeliā inferentibus, diuidés eam in vndecim partes, vndecim Israel tribubus destinauit: & proptereà vndecim, & non duodecim, quia vnā tribum sciebat iniuriosos & luxuriosos habere viros. Tunc omnes vndiquè ad vltionem velocissimè concurrerút, pro literis mulieris membra suscipientes, & velut inimicos fratres proprios expugnantes, dum tanti sceleris præsumptio atq; mortis, dilectióem cognationis excluderet. Insupèr etiàm anathematizauerunt eos, nè sponsam ab eis sumerent, aut darent sponsum eis, & nisi remedium sapientiæ fuisset post hæc inuentum, etiàm nomen tribûs Beniamin esset ablatú. Ea siquidem, quæ nunc gesta sunt, illis comparata, crudelitate maiora sunt. Non enim vna ecclesia hanc pertulit læsióem, nec vnus sacerdos occisus est; sed omnis ecclesia, & omnis pontifex est necatus. (Vnum enim, secundùm beati Pauli vocem, omnes pariter sumus, & vnum membrum, & fratres, vnum habemus caput CHRISTVM:) ecclesiasticæ sanctiones & constituta conculcata, regulæ sanctorum patrum spretæ sunt. Dominus totius orbis terrarum Christus, nutritor pietatis, & orthodoxæ fidei propugnator, occasionem dedit loquendi coram regibus, & non timendi. Antiqui iura loquebantur etiàm audire nolentibus. Ipse autem mitissimè atque clemens nostras imbuit aures, vt malum tanquàm malum notem*. Væ, inquit, qui dicit malum bonum, & amarum dulce. Ad iustam igitur indignatióem, rogamus, excitamus atque supplicamus, vt baptisteria & altaria, sacerdotiū, regulas vindices patrum, sceleris domino feruentissimè vlto, prouideas ecclesijs saluatoris quietem. Quantum enim ex lectione precum & scelerum cómissorum, quę illic referútur, agnouimus, mercenarius, & non pastor, probatus est Timotheus. Occultè nanque latrocinanter, & non regulariter, per ianuas sanctarum regularum ad ouiū * aulas ingressus est. Adulter Timotheus: viuo adhuc sponso, in eius sedem vesanissimus insiliuit. Homicida Timotheus: particeps est enim eorum, qui suum spiritalem patrem, & CHRISTVM implacabiliter lacerárunt. Sacerdotio indignus Timotheus: abripuit enim, non accepit, honorem. Incredulo peior Timotheus: negat enim sanctum Chalcedonense concilium, sicut per eos, quos destinauit, scripsisse dinoscitur. quod nullo modo à decreto sanctorum patrum in Nicea conueniétium, Dei vtiquè & hominum celebrato timore, discordat. Cui enim eorum, qui ibidèm cógregati sunt, sicut sub Dioscoro in Epheso aduersùs bonæ memoriæ Flauianum, terror illatus est, qui, sicut ibi dextera calamum fingens, atque digito demonstrans eos, qui ante ianuas obseruabant, aliquid reclamauit aut plagas fortè sustinuit? Nullus per subsellia semetipsum abscondit, fugiens subscriptionis iniquitatem. Hic nouum nil audiuimus: (nam neque consentire poteram*) Quæ tradiderunt nobis ab initio inspectores & ministri verbi, trecenti decem & octo sancti patres, qui in Nicea conuenerunt, & Constantinopoli, aut qui in Epheso venerandè collecti sunt, hæc in nobis ipsis, & dudùm in Chalcedone per nos obsignauimus, & non hæc in aërem & inaniter sunt soluta CHRISTO amabilis Imperator. Sed etiàm his literis mox ad vestram tranquillitatem vsi sumus, & penè lachrymis nostram supplicationem, non atramento conscripsimus, rogantes & supplicantes, & tanquàm prostrati præsentes, vt non sinatis inimicos Ecclesiæ sanctas Dei ecclesias cóturbare: sed & faciatis eas sub quiete consistere, & occasionem fieri symbolum requirentibus abscindatis. In nullo enim discordamus in rebus, in quib* est nobis satisfactū, aut

Marginalia: Esa. 49. — Gen. 49. — Hiere. 9. — Iudic. 19. — Iudic. 20. — Iudic. 21. — 1. Cor. 10. & 12. — Ephe. 4. — Lucæ 22. — Esaiæ 5. — *caulas

aut de fide saluberrima dubitamus, & si qd annunciauerit nobis, prçter quod accepim᷑, anathema sit. Expellite, secundùm quod scriptum est, De concilio pestilentiam, & virum sanguinum auferte de medio, & consacerdotes, qui persecutionem iniustè passi sunt, tanquàm pij, vestro more protegite, ecclesijs proprios sponsos redonate, & monasteria congregate, & sudores sanctæ memorię Athanasij, & Theophili & Cyrilli, qui orthodoxę fidei principes extiterunt, nequaquàm inutiles esse permittite: Et Proterium sanctæ memoriæ, qui mediator Dei fuit & hominum, magna voce clamitantem, clementer audite. Celare enim eius sanguinem, sicut Zachariæ, terra non patitur, nè iterùm celans, secunda vice maledicatur. Petrus misericordia Dei episcop᷑ Myrenæ metropolis sanctæ Dei ecclesiæ, subscribens retuli: Incolumem in Christo longo tempore maiestatem vestræ pietatis oro.

Gal. 1.

Eudoxius episcopus Zomatenus, similiter. Cyrinus episcopus Patarenus, similiter. Stephanus episcopus Lymerenus, similiter. Eudoxius episcopus Acalandenus, similiter. Leontius episcopus Araxenus, similiter. Andreas episcopus Gleorum, similiter. Nicolaus Episcopus Acrasenus, similiter. Athanasius episcopus Xanthensis, similiter. Hypatius Episcopus Sidimensis, similiter. Pannitius episcopus Ascandenus, similiter. Anatolius episcopus Olympinensis, similiter. Cyrinus episcopus Oenoandenus, similiter. Nicolaus episco. Gaunenus, similiter. Aquilinus episcopus Padullenus, similiter. Nicolaus episcopus Balburenus, similiter. Aristodemus episcopus Phalisitenus, similiter.

Eustathius presbyter subscripsi pro Theodoro episcopo Antesallitino, & manibus dolente. Carporus presbyter subscripsi in loco Palladij Episcopi Corydallani, similiter. Gelasius presbyter subscripsi in loco Romani, episcopi Bunensis ciuitatis, similiter. Nicolaus archidiaconus subscripsi in loco Heliodori episcopi Narensis, similiter. Timasius presbyter subscripsi in loco Leontij, episcopi Catateni, similiter.

¶Epistola Agapiti Episcopi, ad Leonem Imperatorem.

DOmino Christo amabili, atque victori Leoni, Agapitus misericordia Dei Christi episcopus vestræ Rhodi. Desupèr sceptra regni suscipiens, sacratissime & inuictissime principum, pro munere vestræ pietati collato, Deum cælestem regem primitijs decentibus honorâstis. Prima enim oblatio & acceptabile sacrificium est, vt auriga mundi, & princeps totius orbis, qui sub sole consistit, adorandæ Trinitatis fidem seruet incolumem, & doceat èx his, quæ facit & colit, timere & homines DEVM, & talia sectari, per quæ nostrum seruatur genus, & cogitare pro communi republica, & totius populi disciplina: quatenùs optima causa pacis & nomen vbiquè præcellat & vigeat, & non instàr bestiarum contra suum genus homines singuli rabiem feritatis exerceant. His itaque bonis & alijs multiplicibus dudùm, & nunc per vestrum imperium constitutũ diuinitùs perfruentes, om̃es oramus innumeris vos conseruari temporibus. (Verè nanque sacerdos & natura Imperator existis) sed & omne genus humanum DEO conuenit supplicare pro imperij vestri longęuitate. Nam in principijs vestræ serenitatis imperij, tantam barbarorum multitudinem manu dextera subiugâstis, & nimìs importabilem destruxistis, vt perpetuũ erigeretis trophæum in om̃i orbe terrarum, & altam pacem toto prçberetis in mundo. Nihilominùs autem & nũc pro humano genere cogitatis, saluberrimas has literas et vtiles animarum sacerdotibus destinantes, his quibus ligare & soluere peccata concessum est, communionis sacræ solicitudinem committentes. Quapropter corroborati piarum vestræ serenitatis authoritate literarum, ad hoc responsum confidentes accessimus, supplicantes Deo & vestræ serenitatis imperio, vt nostras humiles voces dignemini placantèr accipere, & si quid tanquàm idiotæ paulùlum delinquimus, veniam condonare. Sacræ siquidem & incomparabiles vestræ syllabæ potestatis, & mala quæ incredibiliter Alexandriæ prouenerunt, & Timothei gesta pessima declarârunt, qui, sicut aiunt preces oblatæ pietati vestræ à quibusdã Deo amantissimis episcopis Aegyptiacæ diœcesis, author tanti sceleris esse dinoscitur. Super hæc autem & ea, quę satisfactores Timothei fieri postulant, nostræ paruitati manifestata sunt. Iussistis itaq; considerare concilium vestræ prouincię insularum, quid sentiat de sancto & vniuersali Chalcedonensi concilio: & mihi quidem fuit optabile & nimìs vtilissimũ, secundùm vestræ pietatis iussionem, cum omnibus episcopis nostrę prouincię prçbere responsum. Sed quoniam euocatio quidem, & ante susceptionem sacrarum pietatis vestrę literarum, & rursùs postquàm susceptæ sunt, à me festinanter effecta est, sed hyemalis temporis qualitas, sicut pietas vestra prospicit, eos venire ad metropolim nõ permisit, dum tribus millibus aut quatuor millibus stadiorum quidam abesse videant: necessarium fuit, nè quod impedimentum fieret Eudoxio viro deuoto magistriano, prçcepti pietatis vestrę ministro, ad reliqua responsa prouinciarum & commissa, vt velociter meam sententiam facerem manifestam. Hoc enim etiàm ipse videlicet magistrianus compulit adimplere. Gradior itaq; gratia DEI ad narrationem capitulorum præ-

Imperatorẽ q̃d p̃cipuè deceat.

præsentium, atq; probationem hæreticam qua possum. Memoratus enim Timotheus si talis esse paruerit, qualem eum oblatæ preces vestrę pietatià Deo amantiss. Aegyptiacæ diœcesis atq; clericis esse declarauerunt, non solùm inter episcopos siuè clericos, sed neq; inter fideles laicos, iustè constituendus est, qui & piorum canonum disciplinam vastauit, & Romanam rempublicam confusione compleuit. Veruntamen quoniā imperialis lex, & ecclesiasticarum sanctionū consequentia custoditur, si placet, hoc supplico, vt vocetur accusatus sacro vestræ pietatis edicto: quatenùs in præsenti conuinci possit coram vestris auribus, quę circumueniri nō possunt, aut corā sancta synodo, quę pro qualitate temporis in ciuitate regia poterit inueniri, si tamen placuerit potestati vestræ, & ità dignam suorum actuum suscipiat vltionem. Si verò, quod non credo, in tantis & talibus criminibus accusatus, diuinæ iussioni vestræ obedire noluerit, nec ad proprium dominum ità pium, mãsuetumq; principem cōcurrere festinârit, nō solùm ab ordine sacerdotij, sed & à Deo simul & principe, & cūctis hominibus, sicut reus, erit abijciendus. De sancto siquidē vniuersali concilio, Chalcedōæ impiali sanctiōe collecto, ad cōfirmationē qdē atq; cautelā orthodoxæ & catholicę fidei, & damnationē atq; destructionē prauitatis Eutychianę, quid dicamus, qñ per oĩa cōcordem sensum intemeratæ fidei, à trecētis decem & octo patribus, qui in Niceam Christi gratia conuenerunt, & patrum Chalcedonæ conuenientium reperimus? Non enim aliud quicquam præter illam immobilem & fundatā rectæ fidei expositionem eos decreuisse, nec aliquod augmentum aut detractionem in symbolo sancto fecisse cognouimus: ob quam rem & penè omnes occidentalium partiū DEO amabiles Episcopi, consentientes sibimet, & pariter decernente sanctissimo atq; beatissimo Leone Romanæ vrbis archiepiscopo, literis proprijs & oris sui confessione ea, quæ ab ipsis sanctis patribus Chalcedonæ collectis interpretata seu explanata sunt de dñi nři Iesu Chri incarnatione, confirmauerunt atque cōsignauerūt. Vndè vestrā pietatē suppliciter exoramꝰ, vt dum vna sit dñatio patris & filij & spiritussancti, & eiusdem fidei vniuscuiusque baptismatis, & nos vnum atque idem sapimus, & in vna sancta & consubstantiali & adoranda trinitate baptizati sumus, sicut & dominus noster Deus & saluator IESVS CHRISTVS sanctis discipulis suis iniunxit: Pacem quidem & nunc sanctis ecclesijs conferatis, & retinaculum ori apponatis hęretico, quod indisciplinabilem eorum & inobedibilem arceat intellectum. Non enim ad ecclesiarum ædificationem, sed ad destructionem simplicium populorum, contentiones excitare noscuntur. Hæc itaque à mea paruitate mediocriter, vt potui, dicta sunt: tu verò domine Christo amabilis atq; laudabilis, cuius potestas & virtus in manu Domini est, quod tibi reuelauerit Deus, & in tuo corde fuerit consuetè locutus, hoc in omnibus sancire dignare. Nouimus enim & credimus, quoniam qui te vnxit in regem IESVS CHRISTVS Deus & saluator noster, ipse tibi sicut Dauid & Danieli suam sapientiam condonauit, ad robur quidem & augmentum sanctarum Christi ecclesiarum, & ad ædificationem atque constantiam fidelium populorum. Quæ tamen acta fuerint apud consacerdotes in cōcilio apud nos celebrando, secundùm sacrā vestram & adorabilem sanctionem, post nō multum vestrę pietati declarabuntur. Ego Agapitus Episcopus Rhodiorum, orans dominum incolumem valere, & longo seculo conseruari Christo amabile vestræ serenitatis imperium, manu mea subscripsi.

Matt. 28.

¶Epistola Iuliani Episcopi, ad Leonem Imperatorem.

Pijssimo atque fidelissimo victori atque triumphatori, Leoni principi semper Augusto, Iulianus humilis Episcopus Coēnsis. Ego domine Christo amabilis Imperator, illam sapientissimam monitionem mente percipiens, qua dictum est, Cognosce temetipsum, volui taciturnitate quiescere, & maiorum patrum iudicium sustinere. Non enim euocationis æqualitas, parem rerum seruat effectum: sed quandò coactus cum euocatione concordat, tunc similitudo nominum habet rerum quoquè impermutabilem veritatem. Veruntamen quoniam consultare nos tranquillitas vestra præcepit, de vnoquoque capitulo, quod continetur in precibus Deo amabilium consacerdotū Aegyptiacę diœcesis, manifestam meæ paruitatis facio voluntatem, mœstus existens, & lachrymarum imbribus irrigatus, quid loquar ignorans, captiuitatem ac destructionem vtiquè pietatis, illam tamen & pontificis lugēs inopinabilem necem: ea siquidem, quę in Alexandrina ciuitate commissa sunt, ex ipsa narratione declarant animi passionē, & ad vindictam tanti facinoris, vestram solummodò prouocant ęquitatem. Nam constituti, vt orbem debeatis gubernare terrarum, indisciplinationis ęgritudinem ad interitum perducētem mederi summo studio festinantes, non gladium euaginantes ad necem, sed interminationis verbo indisciplinatos regulariter perducentes ad obedientię voluntatem. Sententiam itaq;, quam cōtra se Timotheus nefandus exegit, sanctiones apertiùs explanârunt, quas sua tyrānide sępiùs abnegauit, disciplinam ecclesiasticam confundendo, & iniurias inferendo, inimicus nescio quō totius Christianitatis effectꝰ. Captus enim in talibus, vestrā iustitiā debet experiri solummodò, qm ad magnitudinem com-

commissorum eius, sicut in precibus continetur, potestas ecclesiasticarum non sufficit sanctionũ. Pando siquidẽ vestræ potentię, & quid de sancto Chalcedonensi concilio sentire dinoscor. Hoc etenim nullatenùs à veritate discordat, quoniam fidem traditam à sanctis beatisq; trecentis decem & octo patribus, consona voluntate diuina inspiratiõe firmauit, non dogma aliud introduxit, non alterum symbolum, nõ vanam expositionẽ, non dualitatem vnigeniti filij Dei, neq; nouitatem aliquam celebrauit: sed per omnia consonat etiàm sacro concilio centũ quinquaginta sanctorũ patrũ, pariter & Ephesio, cui præsederunt ter beati & sanctissimi patres Cęlestinus Romanæ põtifex ciuitatis, & Cyrillus Alexandrinus episc. Supplicamus igitur vestræ potẽtię, vt inuiolabiliter conseruetis ea, q̃ à Christo per ipsum de ipso benè sunt cõstituta. Vbi em̃ tantorũ erat cõgregata multitudo pontificũ, & sanctorũ præsentia euãgeliorum, & frequens simul oratio, illic creaturæ totius opificẽ, inuisibili virtute credimus fuisse præsentem. Terror enim tunc nullus fuit imperialis authoritatis, qm̃ sanctæ pięq; memoriæ Martianus, amoris diuini diademate coronatus, spiritalẽ quoq; suscipiens curam, festinauit apostolorũ dogmata confirmari à præsulibus ecclesiæ, desiderio fidei accensus orthodoxę: quẽ cùm vestra pietas imitatur, & victoriã contra barbaros adipiscit, & veritatis quoq; destruit inimicos. Iulianus humilis episc. definiens retuli.

¶ Epistola subdescriptorũ Episcoporum ad Leonem Imperatorem.

PIissimo & Christianiss. & iustè à Deo potestatem totius orbis & dñationem sortito, victori semp Augusto Leoni, Conciliũ humiliũ Episcoporũ, gratia Christi & nutu vr̃æ tranqllitatis in Cyzicorũ metropoli celebratũ, q̃ est Hellespõtinę regiõis: Quãtùm ad fidem tuã, Christo amabilis atq; pijssime principũ, neq; sermo ad fauorem esse valebit æqualis. Claret enim, qm̃ diuina pietas apud vos potiùs gubernat imperiũ. Nam propter cius fidei cõstantiam, voluntatẽ requiritis sacerdotum, quatenùs ex omni cõcordia venerabilis fidei iura seruentur. Vndè studio vestrę serenitatis Christus oĩm Dñs præbet effectum. Igitur sanctiõi vestræ pietatis omni virtute & celeriter ministrãtes, ea q̃ nobis cũ magna deliberatione atq; concilio placuerũt, per has mediocres literas indicamus. Sacras etenim vestrę mãsuetudinis literas relegentes, directas nobis per Eudoxium virum deuotũ magistrianum, mox in ipsis principijs inuenimus fulgere pietatem, & maximum vestræ serenitatis & fidele certamen. Super hęc autem & de morte sacerdotis inquisitionem illic positã, quã homicidę quidã non timuerunt suo iure cõmittere in sanctæ memorię Proteriũ Alexandrinę ciuitatis episcopum, & sicut positum est in precibus eorum, qui & post mortem eius animam venerãtur, ipsum quidem perimere sanctissimo in baptisterio non timuerũt, per totam ciuitatem trahentes. Post hæc autem igni eius reliquias contradentes, cinerem in vẽtos dispergere præsumpserũt: quod peccatum omni quidem tragœdia, & qbuslibet fabulis aut huiusmodi figmẽtis verborum poëticorum videtur immensius, & nihil horum lamentationi Hieremiæ secundum. Quis etenim sensum habens, non clamet, hos præsumptores crudeliores esse q̃ bestias, q̃ tamen post mortem se in consanguineis nesciunt vindicare? Quis autem mortuum ità violare præsumẽs, vel solo nomine sit acceptabilis Christianus? Sacerdotis autẽ sanguis velocem habuit vltionem à Domino Christo, quem sacerdotij esse constat authorem, sicut in sanctis docemur scripturis: quia sanguis sancti Zachariæ Matt. 23. Hierusalẽ non esse pertulit impunitam. quia etsi fuisset aliquid ab eo cõtra leges factum, quod possit eum facere à dignitate episcopatùs alienum, oportebat nõ homicidis manibus, sed legum iudicio sacrarum & ciuiliũ hæc finiri. Ergò quod in eo præsumptũ est, si veritas precibus inest, valdè crudelissimum esse dinoscitur: vestra tamen hoc solùmodò, maxime principũ, vindicta indiget, aut certè clementia. Et pręcipuè quidem ciuitati Alexandrinę parcendum est, sicut etiàm prospicit vestra tranquillitas. Si verò etiàm populum, qui indisciplinationem æstimat esse legem, oportet sinè emendatione dimitti, & hoc in vestrę pẽdet pietatis arbitrio. Timotheus autem, qui nunc Alexandrię est cõstitutus episcopus, sicut in precibus cõtinetur, in ea sede permanere nõ potest: Si verò amisit presbyterij dignitatem, & habuit cum iusta damnatione exilium: quę tamen rursùs non ex concilio sanctorum patrum regulariter sunt abolita: deindè cùm secundùm sacras regulas episcopi consecratio celebretur, conueniẽtibus prouincię cunctis episcopis, & si per ægritudinem fortè aut pro alijs necessarijs & ineuitabilibus causis absentes sint, proprijs tamen literis ordinationi factæ cõsentientibus: si duo homines, & hi quoquè damnati, Timotheum ordinauerũt, nequaq̃ Aegyptiaco consentiente concilio, superfluum est huiusmodi hominem in episcopatùs ordine permanere, si tamen, vt diximus, preces nequaq̃ à veritate discedunt. Sed & petitiones pro eo vestrę tranquillitati porrectas legentes, inuenimus gratiarũ actiõem apud vestram pietatem factam, & post hęc proprię fidei expositionem. Dixerunt enim sanctam quidem synodum in Nicea factã suscipere, & secundùm eorum expositionem se credere: Centum quinquaginta verò reuerendissimorum episcoporum concilium, & quod pridèm Chalcedonæ celebratum est, penitùs ignorare. Vndè huiusmodi sensus ostendit, quòd contrarij cultores sint sanctorum episco-

scoporum, qui in toto orbe consistunt. Nam si concilium factum contra hæreses respuunt, quale est & sub Nectario sanctæ memoriæ in maxima ciuitate regia ex diuersis prouincijs congregatum, palàm est quoniam illas hæreses prohibere nolint, sed eas potiùs amplectūtur, quas sanctissimi patres hæc piè constituentes anathemati subdiderunt: deniquè prima regula in eis est posita, quæ anathematizat apertis sermonibus hæreses vniuersas. Qui ergò hanc synodum refutāt, ità sanctam ac venerandam, quam pręomnibus quidem veritas confirmauit, deindè & tanto tempore robur accepit, certū est, quia nō in vno capitulo sustinent scandalū, sed in multis hæresibus languere noscuntur. Nam qui legem veritatis adiutricē refugiūt, aperti sunt veritatis ipsius inimici, quandò hanc synodum, quam se ignorare confingunt, & Timotheus Deo amabilis tunc Alexandrinę ciuitatis episcopus, vir anima venerandus, vnà cum eis præsens & ipse firmauit. Nos autem eorum maximam ignorantiam de ineffabili inhumanatione damnamus, quia dum à Cyrillo sanctæ ac beatæ memoriæ, & ipso Alexandrinæ ciuitatis episcopo, Diuinas literas doceri putentur, aut definitiōes ab eo diuina inspiratione de ineffabili humanatione expositas ignorârunt, aut hactenùs sub pietatis figmento latuerunt, quandò sanctæ memoriæ Cyrillo vsque ad mortem communicauerunt, & post eius terminum diuersa sentire noscūtur. Nos igitur mox vt syllabas pietatis vestrę suscepimus cōgregati, vestræ tranquillitati significamus, quia nouimus Chalcedonense concilium fuisse secutum expositionem trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui in Nicena vrbe conuenerunt, assidente quoquè tunc tēporis ipsi venerando concilio sanctæ piæq; memoriæ Martiano, & sacratissimo Christianissimoque senatu. Vndè sanctorum patrum sequimur per omnia voluntatem. Nos ergò vestræ pietatis iussionibus omni virtute velociter ministrauimus: Dominus autē omnium & protector Christus cōseruet vestræ pietatis imperium, vt ad tempora longa procedat: quatenùs vestra tranquillitate salua, in pace Dei sanctissimę Ecclesiæ & totius orbis terræ consistat. *Euetius humilis episcopus metropolis Cyzici, incolumem propter omnes vestram pietatem & longo tempore conseruari, sanctam & consubstantialem deprecans Trinitatem, subscripsi.

*Euotius

Petrus episcopus Dardani, similiter. Timotheus episcopus Germensis, similiter. Thalassius episc. Parij, similiter. Dauid episc. Adrianæ, similiter. Pionius episcopus Troadis, similiter. Alexander episcopus *Occæ, similiter. Theosebi' episcopus Ilij, similiter. Hermias episcopus Abydi, similiter. Patritius episcopus Adrianotheres, similiter. Sotominus epis. Meleti, similiter. Polytenus episcopus Scipsgos, similiter. Sabas episcop. Pianiæ, similiter. Armonius episcopus Lampsaci, similiter. Iohannes episcopus Pœmaneus, similiter. Dominus episcopus Varenus, similiter.

¶Epistola subdescriptorum Episcoporum ad Leonem Imperatorem.

Pijssimo & Christianissimo Imperatori, Victori semper Augusto Leoni, Iohannes, Gregorius, Auxentius, Eustathius, Epiphanius, episcopi primæ Armenię, in Domino salutem. Deus verus Dominus noster Iesus Christus, semper optima naturæ humanæ dona concedens, nullum tempus sinè sua prouidentia dereliquit. Qua gratia etiàm nunc fidei verę prospiciens, quæ nostræ salutis spes est, in te pio & Christianiss. principe quodam secundo Dauid, cornu imperij reclinauit: quem sibi nouit religiosè à cunabulis seruiturum, hunc sua sententia in omī orbe terrarum imperare sanciuit: quatenùs ex vestro imperio profluerent bona subiectis, & vbiquè pietatis prædicatio præualeret, vestra vtiquè mansuetudine nihil aliud præter fidem sceptra regalia iudicante. Quarum rerum testis est, & præsens zelus, & studium illa firmandi, vndè firmitas vestri accedat imperij. A DEO nanque vnctus in regem, mox ei qui vnxit, ipsa principia commendâsti, optimè satis cogitationibus simul & vocibus ei deseruiens, & vt hæc benè consisterent, præteritis omnibus apud cunctos pro fide orthodoxa decertatus es, omni scilicet mala secta prorsùs expulsa atque sublata, in idem conuenientibus & adinuicèm concordantibus, qui nupèr, quod fieri non oportuerat, videbantur esse diuisi. Quia vt prospicit vestræ pietatis intentio, ad vnam reduxistis Ecclesiam, non solùm eos, qui per dissensionem noua passione languebant, sed etiàm eos, quorum erat à priscis temporibus mens corrupta, & à recta & regia via recedentes, ad loca praua & spinosa blasphemi erroris abiêrant: vt secundùm Euangelicam vocem, omnes ecclesiæ vnum ouile consisterent, & vnus pastor Dominus Christus esset. Iohan.10. Sed hæc quidem omnia proueniant in vestro semper imperio. Quia verò & meæ simul humilitati pijs literis estis iubere dignati, vt quid sentiam de his, quę in Alexandria facta sunt, manifestè, licèt & exaggeratio rerum ibi gestarum neq; sententię tribuit facultatem, caligine rerum tristium mentibus obumbrante: hoc tamē vobis insinuo, quia si vera sunt, quę in precibus religiosissimorum episcoporum & clericorum Aegyptiacę Diœcesis continentur, & author Timotheus inuenitur tantorum & talium scelerum, quæ propter nimietatem, vt arbitror, non creduntur, alienus à sacerdotio cum his, qui similia perpetrârunt, apud sanctos canones iudicabitur. Et hæc quidem

dem de his, quæ in Alexandria gesta sunt, cũ sancto concilio quod mecum est deliberãs, religiositati vestræ significaui: Fidem verò solam trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui Dei gratia conuenerunt in Nicena vrbe sub piæ memoriæ principe Cõstantino, seruamus, qua ab infantia sumus imbuti, & in sacerdotio alios imbuere nouimus, quamque & post hæc episcopi congregati in ciuitate regia firmauerunt, & propriam iudicârunt, & ipsa sibi cooperatrice vtentes, & doctrina diuinitùs inspirata, sancti scilicet spiritûs blasphemias & zizania radicitùs amputantes, quamque nihilominùs & definitio à sancto Chalcedonẽsi concilio explanata firmauit, præcipuè repugnãs vesaniæ nefandi Nestorij, & sanctam synodum, quæ Ephesi est celebrata, confirmans, cuius præsules fuerunt Deo amabiles & sanctissimæ memoriæ Romanorum & Alexandrinorum Episcopi, Cælestinus & Cyrillus, qui maximè aduersùs sceleratam blasphemiam Nestorij suis responsionibus doctrinisque claruerunt: quorum epistolæ aduersùs eundem impium Nestorium ad Orientales vniuersos datæ, & ab eodem sanctæ memoriæ Cyrillo contra eundem Nestoriũ anathemata proposita, sunt firmata atque roborata. Igitur indicamus prolatã diffinitionem à sancto Chalcedonensi concilio, non sicut fidei symbolum, sed sicut diffinitionem esse positam, ad peremptionem *Nestorianæ vesaniæ, & exclusionem eorum, qui salutem incarnationis Domini nostri IESV CHRISTI denegare noscuntur: & agnoscant omnes, q̃ ob hoc scandalũ patiuntur, quia neq; nos post orthodoxũ symbolum, à trecentis decem & octo sanctis patribus traditum, aut augmentũ, aut diminutionẽ in his, q̃ sunt perfectè & à sancto spiritu definita, suscipimus, fidẽ aliã nescimus: quia neq; est, nec patimur hoc audire, licèt quidã esse dicant. Si verò quibusdã volunt calũniari verbis, etiàm hoc vestræ serenitati indicare confidimus, quoniã ea, quæ illis videntur esse dubia ad intelligendũ, sic respicere noscantur effectum. Sunt enim quædã in diffinitione, quæ rectè intelligantur orthodoxa: sunt verò aliqui, qui si ea aliter velint adspicere, inuenient hæc sensus dubios parientia. Multi quidẽ & scripturas diuinas nõ intelligentes, sicut scriptæ sunt, propriæ blasphemiæ dogmata genuerũt, quos Dñs Christus sua clemẽtia, vt sacra pietatis vestræ prudentia, diligentiaq; conuertat, & verè prædicare verbũ veritatis edoceat, & hoc sapere, quod sancta dictat Ecclesia, cuius caput quidẽ est Christus, vos autẽ robur ac fundamentum, imitantes immobilẽ Christi petrã, super quã omniũ creator Ecclesiã suã ædificans, omnibus Christianis pietatis requiẽ condonauit: qui etiàm vestrã serenitatẽ semper conseruare dignetur in talibus vigilantẽ, & insidiantem bestiã Christi ouilibus à septis fidei orthodoxæ repellentem. Credimus enim, quia postquàm nostris literis hæc indicauimus, cuncta veritatis via & omnis modus vestræ panditur pietati: quatenùs sopiãtur scãdala, & ad fidem rectã membra discordantia reducantur, Dño Christo desupèr quadam inspiratione vestram tranquillitatem ad bona omnia deducente. Ioannes episcopus misericordia DEI Sebastiæ metropolis sanctæ Dei ecclesiæ, manu mea subscribens, secundùm sanctionem vestræ pietatis prædictam epistola meã sententiã nunciaui, quam habeo pro fide trecẽtorũ decẽ & octo sanctorum patrum in Nicea cõuenientium, quam & sanctum Chalcedonense concilium confirmauit: simul & pro Timotheo, quem preces his aduersarium ostenderunt, & conseruari vestram potestatem temporibus longis exopto. Ioannes episcopus Nicopolitanus, similiter. Gregorius episcopus Sebastopolis, similiter. Maxentius episcopus Barissæ, similiter. Eustathius episcopus Colonæ, simil. Epiphanius episcopus Ataleni, similiter.

*Eutychiana

Matt. 16.

EPISTOLA SVBDESCRIPTOrum Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

Religiosissimo & pijssimo & Christianissimo Imperatori, semper Augusto Leoni, Otrius, Acacius, Ioannes, Adelphius, Hormisda, Longinus, secũdæ Armeniæ episcopi, in Domino salutem. Deus, qui glorificantes se glorificat, secundùm cor suum apicem vestræ tranquillitatis inueniens inexpugnabilem palmam & honorẽ fidei consistentem, placidus præbuit vobis Christianissimi principũ super omnes homines sinè prohibitione aliqua potestatem. Insurgẽtes enim inopinabiliter subdidit victorijs atq; incomparabilibus triumphis, & vestrã pietatem excellentissimis honoribus exornauit, immutilata & sinè litigio, & ab alijs indiuisa præbens sceptra vestri imperij, vt firmas atq; claras in vobis diuinas seruãtes formas, optima voluntate seruetis. Bonũ enim circa Dñm Deum fauorẽ vobis habentibus, mansuetis vocibus, ad legalẽ & mirabilẽ vitã cõuersationemq; deducitur, quicquid sub sceptro vestri imperij gubernatur: æqua verò sorte salutis vestræ vtilitati reliquorũ hominum ponens, inconcussam catholicis totius orbis ecclesijs pacẽ sinè tumultuatiõe cõfertis, & Dei clementiã imitantes, neq; paruulos neq; humiles despicitis, quandò per cõmodum condescẽsionis sumitis culmen, ad nos etiàm pro fidei causa deponitis, sociosq; nos qui pro abiectione nostra nihil in terra sumus, inter vestras accipitis curas, nõ egentes collatiõe nr̃a: & in hoc vtiq; magnitudinẽ incõparabilis Dei clemẽtiæ demõstrãtes. Quapropter qm̃ iussi sum*, vltra nos quoq; præsumimus, & quid sentiamus, vestræ pietati suggerimus. Nos igit̃, venerabilis Imperator, in

1. Reg. 2.

in vltimo mundi loco degimus, multo spatio à regia ciuitate distantes, sed à vestræ potentiæ in nullo diuisi fauore, circa fidem equidé rectam sententiá possidemus, ad sermones verò contentionũ linguas habemus segnes. Cohabitamꝰ em̃ circa Armenios barbaros, fideles quidé, sed rectè Romano eloquio nó vtentes, breui quodã spatio ab eis, magis aũt intercisióe Euphratis fluminis separati, & propter frequenté barbarorũ permixtionem, lógos nequiuimus proferre sermones. Vitamus autem etiàm doctrinas extraneas proferentes, quia eloquia quidé sancti spiritûs renuunt, & propriã doctrinam in Euangelicis eruditionibus adferre noscuntur. Nos etenim secundam inhabitantes Armeniam, vna & immobili vtimur voluntate, & in vna fide consistimus, communiter omnes, & seorsùm singuli pro vestra maiestate ad Deum facientes orationem, ab omni hæresi & lingua blasphema separati, vnamq; doctrinam super omnia claram à sanctis trecentis decem & octo patribus percipientes, patrum fidem inuiolabilem conseruamus, quæstiones verò de Deo tanquàm inutiles & nostra cogitatione superiores effugimus, & aliud quicquam aut dicentes valdè declinamus, à superfluis quæstionibus abstinemus, & lectiones impias refutantes, ab earum prauitate inimica Ecclesiæ sumus extranei, & triticum fidei à zizanijs separatum vobis fidelibus imperantibus conseruamus: in traditione patrum doctrinę sufficientiam possidentes, & nihil superuacaneum quenquam loqui sinentes. Superflui nanque perscrutatores diuinarum rerum, & dogmatum quæsitores, & quasi pietatem suis syllabis compræhendentes, cùm loquuntur, aut aliud quicquam de sciétia diuina delinquunt, eleuantur mox contra Deum, & volens vnus quis aliquid constituere, propriam fidem scribit, à Catholica Ecclesia semetipsum abrumpit, rectis dogmatibus contradicit, fideles & fortiter instantes & manentes in fide vehementer impugnare nititur, & lingua propria debellatur. Vndè nè sępiùs aduersitate diaboli diuisi, & in multas discreti sententias, rectam patrum imminuamus fidem, propugnatores vos fidei, quia immensis iam beneficijs Dei imaginem conseruâstis, Deus instituit, quatenùs contra operantes scandala vestra obijcientes auxilia, atque solatium laborantibus in Euangelio conferentes, triumphum cum eis pariter habeatis. Sancta siquidem & Catholica Ecclesia, Euangelicam percipiens fidem, in qua tu quoquè vocatus es pijssime principum, & confessus bonam confessionem, in ea consistis, atque traditiones tenes quascunque præcepit, & vocante Iesu Christo, non poteris amoueri: ab iniquis autem comprimitur quidem, non tamen annihilatur, sed floret potiùs, pietatis illustrata dogmatibus, & vestra simul irradiata fide, suscipit bella hostium sibi placentium, & eorum mala consilia nihilominùs auersatur, peregrinis & vanis doctrinis per diuersa non fertur. Omnibus enim blasphemijs impietatis initium est languor pessimus, quo se magis amare volunt. Vnusquisque enim horum vocationem Christi ad nomen proprium transferre volens, iniquas blasphemias aduersùs Christum eructare dignoscitur, qui ex nobis fuerunt, non manserunt nobiscũ. A recta nanq; & regia digressi via, & redemptorem nostrũ Christum impudenter abnegantes, & ipsi vocatione, qua vocati sunt, facti probantur extorres, & obedientes sibimet, impiè suum habere vocabulum pro Christiana religione fecerunt, qui non in alia baptizati sunt fide, aut alios Christi discipulos habuerũt, alium modũ baptismatis introducentes, aut Christum alium prædicantes. Vnus enim Dominus, vna fides, vnum baptisma. Quidam verò imitantes Iudæ voluntatem, à semetipsis blasphemiæ malitiam genuerunt, & Christi vocabulo cum ipsa pietate priuati, eos qui sub eorum nomine crediderunt, suo nomine vocari quadam deceptione fecerũt. Hinc enim trecenti decem & octo patres fidem in diuersis corporibus habentes vnam, confidenter bellum pro pietate gesserunt, & veritatem nimis mansuetissimè defendentes, & mentem vesanam hostium Ecclesiæ reuelantes, eos quoquè, qui & tunc simul erant, & nos qui post multum tempus sumus exorti, symbolo fidei ad veritatis iura perducere non quiescunt. Accedentibus enim ad baptisma, tradimus, quod & accepimus, non augmentum aliquod facientes aut detrimentum hoc. Huic nanque doctrinæ nihil affectione minus est. Contra omnes itaque abominandas hæreses, veritatem confidenter opponimus, nè velut impræparati secundùm scripta spiritalia condemnemur. Et eis quidem, qui sacrilegium in diuinas perpetrant scripturas, & corda sibimet faciunt adhærere simplicium, nos qua possumus virtute resistimus: nerui verò & arma ecclesiarum & virtus, vos estis Christianissimi principum. Nam & beatæ memoriæ Constantinus, princeps militiæ omnipotentis Christi, trecentos decem & octo sanctos patres habens armigeros, & Dominico bello vincés, maximus quidem apud regem regum apparuit: in omnibus autem Dei ecclesijs tempore longo & obliuione memoriam possedit fortiorem, & ab omni pio ore laudatur. Igitur quasi paternę succedentes hæreditati sacratissimi principes, qui sceptra illius susceperunt, in synodo centum quinquaginta patrum, & fidem trecentorum, decem & octo patrum, pijs & Deo decibilibus sanctionibus firmauerunt, & inuentorem nouorum dogmatum confuderunt, inanem depellentes ab Ecclesia pestem, æqualem patris

Fides Armeniç secũdæ.

Traditio patrum.

Imperator, Ecclesię patronus.

Philautia, fons hæresum omniũ.

1. Ioan. 2.

Ephe. 4.

tris & filij & spiritûs sancti substantiam, virtutem atq; diuinitatē annunciantes, in nullo dignitatem, authoritatē aut dominationem penitùs imminutam. Rursùs ergò diabolus arma suæ malitiæ Nestorij linguā exacuens, in duos filios diuidere, vnū & solum Christum nefanda voluntate præsumpsit, & rem vnitatis verę dissoluens, seorsùm in hominē, & seorsùm in Dominū Christum filium DEI viui impia machinatione discreuit. Quo facto, mox beatæ memoriæ Cælestinus Petri sedis sententiæq; successor, & Cyrillus Alexandrinæ ciuitatis episcopus, & Acacius magnus noster pater & doctor, cum multitudine sibimet aggregata sapientes, impetum contra veritatem factum destruentes, inuentorem mendacij, cum ipso mendacio pariter expulerunt, & sanctorum trecentorum decem & octo patrum fidem roborauerunt. Sed neque hac diabolus deuictione confusus, dogma Valentini olim sopitum, per Eutychen denuò renouauit, surrexitq; dicens cæleste corpus assumpsisse Dominum Iesum Christum, & ad homines aduenisse. Quem si fas esset callidum verbis, non verò intellectu contendentem, vt non dicam, dogmatum nummularium, vt cum corpore ad cælos educeretur, ostenderimus ei Dominum gloriæ, figuras clauorum
Ioan. 20. in manibus habentem, & his potiùs quàm inaccessibili luce fulgentem. In carne enim is, qui semper est, apparuit: factus est ex mu-
Galat. 4. liere creator omnium, factus sub lege, vt eos qui sub lege erant, redimeret, vt filio-
2. Corin. 8. rum adoptionem reciperemus. Pauper factus est, cùm esset diues: & participationem meæ carnis elegit, ex semine Abrahæ factus est, & sanguine & carne participatus, proximè nobis vniens & compaginans in vnum diuinæ naturæ peccatricem nostram ex
Luc. 24. transgressione naturam. Caro enim & ossa, secundùm Euangelistam, DEVM osten-
2. Corint. 5. derunt, & DEVS naturæ, in carne & ossibus manifestatus est, vt cùm à vita nostra mortalitas sit absorpta, nequaquàm sit iam mors, vita viuente per mortem. Viuus enim DEI sermo in morte semetipsum ostendens, quia vita est, mortem nequaquàm esse declarauit, & robur atque integritatem suæ præsentiæ demōstrare volens, ad discipulos
Luc. 24. ait: Palpate me & videte, quia spiritus carnē & ossa non habet, sicut me videtis habere. Factus vtiq; secundùm nos homo, qui per-
1. Timot. 2. manſit Deus: mediator effectus DEI & homi-
1. Corin. 15. num, primitiæ dormientium, primogenitus
Coloss. 1. ex mortuis, secundus Adam, caput corporis
Psalm. 86. ecclesiæ. Ait nanq; propheta: Et homo est, & quis agnoscet eum? Quod enim ait, Et homo est, augmentum & assumptionem ostendit, eius qui est, & futuri in secula diuinitatē interpretatur. Cùm itaq; adoramus Christū, qui & dispensatiuè pro nostra salute suscepit carnē passionis, & diuinæ nobis impassibilitatis iura donauit. Sic enim conciliū sanctorum patrum Chalcedonæ celebratū sapiens, & trecentorum decem & octo patrum inuiolabilem & intentabilem custodiuit fidem, & fortiter in eruditis viris fatuitatibus resistens, catholicis Ecclesijs in toto orbe fundatis, contulit bona pacis. Cum quibus nos quoquè in vno corpore congregati per fidem, vestrum imperium immutilatum, & ad filiorum filios peruenire, ab omnium domino deprecamur. Si verò quidam decerpentes congruentia syllabarum compositionesque verborum, bella & lites mouere tentant aduersùs ecclesias, Deus restitit eis. Nos autem intentionē exponentium fidem, & mentem probantes, nequaquàm à verborum compositione recedimus, sed & propugnatores dogmatum, & perfectos custodes fidei trecētorum decem & octo patrum habemus, & sanctos patres Chalcedonæ collectos, sicut & ipsos trecentos decem & octo patres, honoramus. Nihil enim adijcientes illorum symbolo, os obnoxium multis supplicijs damnauerunt. Igitùr sanctionem pietatis vestræ suscipiens vnà cum sanctissimis episcopis nostræ prouinciæ, relegensq; preces ab Alexandrinis clericis vestræ maiestati porrectas priores atq; posteriores, in prioribus quidē inuasionē ouiū factam contra pastorem fleui, & contra ipsum sacerdotiū seditionem noui Dathan & Abiron, nimis in- Num. 16.
gemui. Pudor enim cunctus per arrogantiā est expulsus, omnis lex & timor imperialis & iudiciū est contemptui, & sacerdotales sanctiones vexauerūt nefandissimę voluntates, manus contra sacerdotes armantes, quas debuerāt optimè tēperare, & donum perceperunt, dignū suę salutis pignus. Habēs etenim mentem ratione priuatam, sicut precibus sumus edocti, si tamen veræ sunt, sceleratus Timotheus principatûs amorē vtilitati præponens, ad res nefandas accessit, sedibus nō sibi competentibus irruens, adhuc viuo ecclesiæ sacerdote, dispensationemque ecclesiæ petulanti voluntate diripiens, & principium sacerdotij faciens sanguinis effusionem: sed etiàm sanctorum gregum cædis factus occasio, impudenter custodem constituit semetipsum, qui neque vocari dignatus est Christianus, quandò cruentis manibus venerabilia mysteria non dubitat impia præsumptione contingere, & post damnationem illam operari, quæ cum neque alios agentes sanctorum patrum regulæ videre permittunt. Qui neque sustinens, vt secundùm regulas ordinaretur Ecclesiasticas, & ab his qui simili castigationi videbantur esse subiecti, factus episcopus, ab omnibus Ecclesijs semetipsum excommunicâsse dinoscitur, quasi faciens diuinæ gratiæ donis iniuriam. Deindè cùm non valeat curare, quæ ab eo malè præsumpta sunt, si tamen quæ de ipso dicta sunt,

cum veritate concordant, patrum concilijs obloquitur, & cùm ei mala patriæ non sufficiant, omnes conturbare tentat ecclesias: quasi potestatem habens gerendi quæcunq; voluerit, & neque viuis neq; mortuis præsulibus parcit Ecclesiæ, sed quasi contra omnes potestatem impietatis adeptus, primùm & patrum synodo derogat, quam spiritu diuino statuit sedes Alexãdrina. Quod mihi videtur fecisse, vt effugiat homicidij, adulterijque supplicia. Illic nanque in ipsis principijs contra homicidas excommunicationis decreuerunt pœnam. Non suscipit autem sanctum & vniuersale Chalcedonense concilium, nesciens quia etiàm ante hoc à trecentorum decem & octo sanctorum patrum fide semetipsum fecit extraneum, quã sanctum vtiquè Chalcedonense concilium confirmauit ac roborauit. Oportebat enim eum ascendentem tyrannicè ad thronum beatæ memoriæ Cyrilli, illius libris incumbere, & doctrinam illius possidere. Sed vos pij, tãquàm vniuersos principes optima virtute superantes, fidem defendite tyrannidem sustinentem, patrum sanctionibus conserte virtutem, sacerdotibus donate à periculis libertatem, prohibete eos, qui irregulariter contra Ecclesias nituntur insurgere: quatenùs sinè seditione & lite atq; bello vestris temporibus sanctæ Dei ecclesiæ constitutę, incessabiliter pro vestra lõgæuitate atq; salute emittant Domino Christo suas orationes, vt longis pacificisq; temporibus vniuerso orbi terrarum & omnibus sanctis & catholicis Dei ecclesijs condoneris, per om̃ia inuictissime & Christianissime triumphator semper Auguste. Tresius, misericornia Dei episcopus Melitenæ metropolis sanctæ & catholicæ ecclesię, propria manu subscribẽs, secundùm sanctionem vestræ pietatis, meam sententiam per præfatam epistolam protuli, quid sentio in confessione sanctorum patrum in Nicea conuenientium, quam secutum est & Chalcedonense sanctum & vniuersale concilium, simul & quod sapio super Timotheum, quem preces accusauerunt, & custodiri vestram potestatem sanctis ecclesijs, & omni orbi terrarum temporibus longis exoro. Ioannes episcopus Archæ, Adelphus episcopus Arabiæ, similiter.

EPISTOLA INFRASCRIPTORUM Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

Religiosissimo & à Deo infulas imperiales adepto, Leoni Augusto, Olympius episcopus Cęsareæ Cappadocię, in Domino salutem. Maximus omnium Dominus Deus, munus optimum & sanctis Dei ecclesijs & toti orbi terrarum vestrum condonauit imperium. Et hoc nos nõ aliqua coniectura dicimus, sed ipso rerum experimẽto eruditi, proferimus. Nã quãdò in ipso principio vestri regni, quod à Deo in omni orbe suscepistis, non aliundè, nisi vndè decebat, imperij fecistis initium, maximum est indicium voluntatis vestræ, quam habetis circa beneficij largitorem. Mox enim vt ad imperium accessistis, benè etiàm hoc dispensante pro nobis Domino nostro Iesu Christo, repentè iusta Dei sententia in vestra pietate monstrata est, magìs autem in nobis. Nam virtus imperantis commune bonũ est, & vtile singulorum, redditusque per vos & à vobis cunctis sanctis Dei ecclesijs honor, literis vbiquè currentibus atq; significantibus, & quam habeatis circa fidem orthodoxam voluntatem, & quia nihil veritati præponitis. Hinc itaque nobis fidutia conceditur, & bonorum omnium spem habere confertur sub tali principe constitutis, qui & subiectorum salutem rebus omnibus superponit. Quia verò contigit turbas atq; tumultus emergere, & in his magìs rebus, vbì vobis maximum est studium, id est, circa Dei ecclesias pacis iura conferre, quam bonitatis inimicus diabolus ab eis auferre, & violentiam inferre tentauit: neque in hac causa nostram probaris neglexisse cautelam, inuigilas autẽ & cuncta consideras secundùm bonos pastores, nè lupis liceat oues arripere: aut certè secundùm optimos medicorum alligas vulnera, & eis præbes denuò medicinam. Cooperetur itaq; Dominus huic vestræ pietatis intentioni, & modum inueniat, quatenùs omnia, quę diuisa sunt, copulentur, & disrupta totius corporis membra, rursùs compaginentur, & totum Ecclesiæ corpus salubritati reddatur, vnitumq; seruetur. De his eñ, vndè mihi vestris literis præcepistis, id est, de sancto Chalcedonensi concilio, & Alexandrinis malis, quæ cùm fieri non oportuerit, facta dicuntur: hoc tantùm dico, quia similiter ignoraui, & quæ Chalcedonæ sunt gesta, quia nec in synodo fui, & ea quę Alexandriæ facta sunt, nũc vix audiui, simul & quomodò defunctus est sanctæ memoriæ Proterius, & quia eo viuente is, qui nunc episcopus factus dicitur, ordinatus est. Quia verò iussistis de his omnibus ignorantem*, meam vobis sententiam declarare, colligere festinaui episcopos sub me cõstitutos, (sunt eñ duo) quorum vnus, sicut præcepistis, aduenit, & ipse mecum fecit sententiam manifestam: alter verò infirmitate detentus, occurrere quidem non valuit, suam verò voluntatem, ad me datis literis indicauit, quas etiàm meæ suggestioni coniungens, pariter destinaui. His itaque sic se habentibus, vestræ pietati significo, qui ea quidem, quæ particulariter examinata sunt atq; gesta à sanctis episcopis in Chalcedonensi collectis ciuitate, non legi, (neque enim à sanctæ memoriæ tunc episcopo Thalassio, qui interfuit sancto concilio, aliquid hic amplius est allatum

* me, meã

 ex

ex his, quæ gesta noscuntur) sed tantummodò diffinitionem expositam ab illo sancto concilio, ab eo delatam inspexi: quam relegés salubriter, congruenterq; suscipiens atq; intelligens, & (vt reor) mente rectà eam vt oportebat examinans, comperi à recta fide nõn dissonare. Nam & trecentorum decem & octo sanctorum patrum Niceæ conueniétium laudat fidem, & eam sequi omni intentione festinat, & inuiolabiliter immobiliterque custodit: in qua, gratia Domini nostri Iesu Christi, & baptizati sumus, & credimus, & in qua credere accedentes ex gentibus edocemus. Sed & reliquos omnes sanctos sequitur patres, & eos, qui post illos in regia ciuitate collecti, & rursùs qui Ephesi conuenerunt: & vt simpliciter dicatur, omnes qui in fide & recto dogmate sunt præclari, socios asserit & fidei communicatores. Inscribit & sanctæ memoriæ Cælestinum, & maximum Cyrillum, qui vbiq; noscitur approbatus, & maximè in anathematibus prolatis contra Nestorium, & ei similia sapientes: sed etiàm eos, qui cum illis pro pietate dimicauerunt atque decertarunt contra Nestorium veritatis inimicum, & qui iniquitatem locutus est in excelsum: necnon aduersùs eos, quicunque adulterare vera dogmata cognoscuntur, & quod summum est, Dominum nostrum IESVM Christum non consitentur ex sancta Maria virgine DEI genitrice incarnatum nostra carne, & per omnia secundùm nos factum peccatum propter salutem nostram, quod ab omnibus, qui rectè crediderunt & credunt, intelligi & dici omnes agnoscimus, quia hanc gratiam adepti sumus. Ergò quantùm ad diffinitionem, quam etiàm legi, nihil habeo, in quo sanctum concilium possim de mala secta culpare: Si verò non propter fidem, sed propter alia quædam quasi non secundùm regulas à sanctis trecentis decem & octo Patribus in Nicena vrbe prolata facta sunt, quæstio nunc exorta est, hæc non vniuersalem debent tumultum facere, sed vestræ indigent examinatione pietatis. Vobis nanque hæc inquirentibus, & sacras regulas relegentibus, benè noui, quia correctionem causa suscipiet. Nullus itaque iudicet, quia supra me, & vltrà quàm mihi conuenit, hæc locutus sum. Nam neque hæc ipsa dicerem, nisi coniurationem in vestræ pietatis syllabis positam formidarem, compellentem nos quæ vera sunt cum fiducia declarare. De his autem, quæ in Alexandrina ciuitate facta vulgantur, hoc tantummodò dico: quia lamentatione digna sunt, quæ gesta dicuntur, & si vera facta sunt, aut à Timotheo, qui Episcopus dicitur ordinatus, aut à quolibet alio, & sicut conscripta sunt in libellis, pietati vestræ ab accusatoribus eius oblatis, ità contigerunt, indignos sacerdotio huiusmodi operarios esse dico. Vestrum est autem omnia disponere sapienter, & prouidè huius mali impetum cohibere, ne vlterius possit accidere. Igitur quæ de prædictis causis noui, atque dicere debui, hæc sunt. Quæ verò ipsius negocijs, & omni mundo profutura sint, opto si quid meæ orationes prosint, vt Dominus IESVS CHRISTVS cuncta bona sua vestro imperio præstet, & nobis in se sperantibus longis temporibus vestrum custodiat principatum, dispensantem mansuetè atque clementer religiosè quæ nostra sunt. Alypius, misericordiá DEI Episcopus metropolis Cæsareæ primæ Cappadociæ, sanctæ DEI ecclesiæ, obediens his, quæ piè mihi à vestra potestate præcepta sunt, hæc meis scriptis insinuaui. * Vuius Episcopus Nyssenus, similiter.

EPISTOLA EPISCOPORVM infrascriptorum, ad Leonem Imperatorem.

Piissimo & Christianissimo, amabili Imperatori, semper Augusto Leoni, Patritius, Eustathius, Nebulius, Theodosius, Aristomachus, Cyrus, Ambrosius, Patrophilus, episcopi secundæ Cappadociæ. Intentio pia & studium, quod circa rectam fidem geritis, munus Romanorum vobis contulit principatum, ò sacratissime & Christo amabilis Imperator. Quam fidem in vtroque conseruans, vis equidem sanctas ecclesias esse, & eas augeri, necnon vnumquenque ad fidem rectam, quam à prima iuuentute serenitas vestra seruauit, adducere, quamque etiàm vobis nunc tempus est apertè omnibus explanare. Quia verò nostram sententiam, quid sapiamus, sacris literis manifestare sancistis, & agnoscere voluistis, quid de sancto Chalcedonensi concilio sentiamus, & de his, quæ Alexandrię gesta dicuntur, conuocatis in vnum sanctis Episcopis secundæ Cappadociæ hoc egimus. Conuenientes enim in vnum vnà cum clericis, primùm quidem pro vita vestræ tranquillitatis orauimus ad custodiam sanctarum Ecclesiarum, necnon ipsius rectæ & venerabilis fidei, & pace vndiquè per victoriam cunctarum gentium longiùs propaganda. Relectis autem precibus ex vtraque parte vobis oblatis, hoc est, à sanctissimis Episcopis Aegyptiacæ diœcesis, & ab alijs, indicamus quia & ab initio in his, quę diffinita sunt à sancto & vniuersali Chalcedonensi concilio, tunc consensimus: & nunc in præsenti subscripsimus, & ea ità seruamus, sicut antiquum sanctum & vniuersale concilium sanctorum trecentorum decem & octo Patrum, in Nicena vrbe celebratum, secundùm quod & bapti-

 zati

zati sumus, & nosmetipsos bonæ confessioni tradidimus, sacerdotiumque sortiti clementia Domini nostri saluatoris Christi, ad fidem eius eos qui imbuuntur, adducimus. Necnó & alias synodos, quas p singula tempora congregari necessariæ res exegerunt, sicut in his * iudicatur, p omnia custodim*, q̄ à sancto spiritu celebratæ sint, & de his q̄ placuerunt, constitutę noscantur, & arbitramur q̄a quicunq; sancto & vniuersali Chalcedonensi concilio aduersari nituntur, semetipsos non intelligunt, quãdò & sanctorum trecentorum decem & octo patrũ Niceno concilio inimici apertissimè comprobantur. Nam si sancta Chalcedonensis synodus hanc synodum suscepit atq; firmauit, tanquàm veritatem habentem, & rectæ fidei firmitatem, (Vtraque enim inest in se) quomodò non apertè illi quoq; repugnare noscuntur? Non enim prudentis est animi, in parte quidẽ suscipere, in parte verò aliquid reprobare, & propria abijcere sentẽtia, quæ ab illis sunt vtiliter definita. Et de sancto quidem Chalcedonensi concilio hæc dicta sufficiant. De his autem, quæ Alexandriæ non benè gesta sunt, dudùm quidem sufficienter fleuimus, & nunc etiàm nequaquàm lamentari quiescimus. Qui enim modus nostrarum erit lachrymarum, cùm multa & importabilia videantur, quæ in ea vrbe contigerunt, sanctis ecclesijs passis iniurias, licèt hoc vel dicere præsumptiuum sit, & neque pudore prohibitis eis, qui sanctum baptisterium inuaserunt, quiq; forsitan & in eo sanctam gratiam adepti sunt, ad redemptionem pristinorum vtiq; peccatorum? Cùm verò adijcitur, quia & in his locis sacerdotis interfectio perpetrata est, quomodò non erit ità terribile, vt omnem auditum valeat obturare? Dum autem etiàm depompatum dicatur omne corpus, iniurijsq; subiectum, cùm iam caruerit sensu, & membra diuisa, igniq; contradita, collectusq; cinis, secundùm quod illis placuit, dispersus est, quomodò non erit hoc miserandum, & multarũ lachrymarum rigatione dignissimum? præcipuè dum quis animo cogitet, quia neq; post mortem, defuncto sacrificij oblationem fieri permiserunt, sed tanquàm extra naturæ legem eum puniri festinauerunt, qui iam nequaquàm harum iniuriarũ videbatur habere sensum. Ea verò, quæ de Timotheo gesta sunt, penitùs non laudamus: sacerdotium habere non potest. Primùm quidem, quia oportet eum, qui ex quacunq; causa deponitur, sustinere, & neq; ad eum gradum accedere, neque ad maiorem currere dignitatem, antequàm is, qui eum deposuit, soluat sententiam in eo prolatam, aut certè sanctorum Episcoporum synodus, quæ perspexerint iusta, definiant. Depositos autem episcopatu seu clericatu alijs hanc conferre dignitatem, lex ecclesiastica nulla permittit. Si autem etiàm sinamus per concessionem, quia duo episcopi fuerunt fidei præconio digni, neque hoc modo deficiente numero ordinatio episcopi potuit prouenire, quandò hoc sacris canonibus inhibetur. Dum verò habente episcopo in sua ecclesia sacerdotium, & in nulla parte repræhenso, neque remoto, alter in ecclesia dicatur introductus, & culpabile & omni ratione probatur incongruum. Quia verò, sicut precibus indicatur, omnia quæ de Timotheo gesta sunt, sinè venia sunt, & omni consequentia videtur extranea, & sacerdotio dissonantia, non solùm si hęc oĩa in eo probantur effecta, sed vel si vnum tantummodò horum, quæ prædicta sunt, contigit, neque sic eum subtilitates canonum sacerdotium habere permittunt. Quòd si etiàm insidiatus agnoscitur sanctæ memoriæ Proterio, aut voluntate, aut opere, palàm est, quia & sacris canonibus expellitur, & apud leges benè positas, odibilis inuenitur. Hæc itaque sunt, quæ in vnum conuenientes atque deliberantes pariter approbauimus: vestra verò pijssima Christianissimaq; serenitas, quæ super nos prouidè sortita videtur imperium, multis bonisque fruatur temporibus: & sicut oramus, sanctissimas sub quiete seruet ecclesias, & pacem omni conferat mundo, omnesq; gentes vobis, quę sub sole sunt constitutæ, succumbant, quod dudùm gratia Domini Christi constat esse iam factum, vt rursùs ad meliorem statum Romanus perueniat principatus. Patricius episcopus Tyanorum metropolis, secundùm vestræ pietatis sanctionem, meam manifestaui sententiam de Chalcedonensi synodo, quia eam suscipio, nihil contrariũ sanctis patribus sapientèm. Similiter autem & de Timotheo, sicut suprà scriptum est, & manu mea subscripsi, & potestatem vestram multis oro custodiri tẽporibus. Eustathius episcopus Paternus, similiter. Theodosius episcopus Nazialis, similiter. Aristomachius episcopus Colonorum, similiter. Cyrus episcopus Cubistulię, similiter. Ambrosius episcopus * Asunæ, similit. Patrophilus episcopus Iustinopolis, similiter. Anebrius episcopus Doalæ, similiter.

EPISTOLA SVBTVS ANNEXORUM episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

Pijssimo & Christianissimo Imperatori, Cæsari Leoni, triumphatori semper Augusto, Euippus, Petrus, Iohannes, Gratianus, episcopi prouinciæ vestræ Ponti.

Vos equidem inuictissimos atq; Christianissimos principum quis non laudet, terrarum orbem sapientia gubernantes, & principatũ fortiter obtinentes, & optimum æquitatis fundamentum, hoc est, amorem quem circa nos geritis, digna ædificatione ponentes? Apertè nanq; per hæc monstratur, quia nulli fuit aliquandò cuiuslibet rei

sic

sic feruentissimus amor, sicut vestræ pietatis imperio, vt Christianorum populus possit augeri, & ad maximã gloriam potestatemq; perduci, quem penitùs in malis esse nõ finitis. Nec vos ab huiusmodi voluntate suspendit, neq; fauor populi, neq; multitudo pecuniarum, nec quæstus gloriæ, neq; quòd rex regum esse videris & nominaris, nec omnia reliqua, quibus agnoscitur humana felicitas. Nihil itaque horum omnium vos ità lætificat, quomodò vt per vestram maiestatem nos exultemus, & per nos vestrum apud Deum & homines approbetur imperium, & insolubilis apud vos potestas permaneat in æternum. Propterea siquidem alienigenarum quidam populus, qui pridèm nostram prouinciam, veluti suam inuaserat, non magno labore subiectus est, sed & omnes circa Romanum imperium gentes inimicæ destructæ sunt. Vos autem hæc omnia secundo loco ponentes, tanquàm diuina manu protecti, nostram concordiam valdè requiritis: benè scientes, quia vestra securitas ecclesiarum pace cõsistit. Nam si fuerit pax incõcussa, immobiliter seruabuntur vniuersa. Nos itaq; quis dignè possit flere, sciens verborum facta cõsiderare, & passiones lamentationibus æquare? Quoniam pacem, quam à patribus percepimus, non seruamus, & eius tantùm nomen audiuimus, hanc neclectiter venerari cognoscimur. Solutum est enim vinculum charitatis, thesaurorum nostrorum pax direpta est. O quanta sunt mala. protrahimur enim passionibus nostris ad gemitus. Nostra fuit charitas aliquandò, paterna est hæc hæreditas, quam in nobis per discipulos Dominus thesaurizauit, dicens: Mandatum vobis do nouum, vt diligatis adinuicèm. Sed hanc hæreditatem priores quidẽ successores filij à patribus suscipiẽtes, vsq; ad nostros patres inuiolabiliter seruauerunt, hæc autem luxuriosa generatio non seruauit. Quomodò lapsæ sunt de manibus nostris, charitate defluente, diuitiæ? Nos charitate pauperes sumus, & inimici de malis nostris locupletãtur. Ait enim Psalmista: Zelatus sum super iniquos. Nos paululùm transeuntes, quod scriptum est, legamus. Zelati sumus super iniquos, pacem peccatorum videntes. Illi siquidem sunt concordes alterutris, & sibimet copulantur, & velut funes sua perplexione roborantur. Nos autem nec consentimus adinuicèm, neque nostris sententijs concordamus, cùm nullus ignoret, quia sanctæ & laudabilis Trinitatis primùm bonum, sit pax & indiuisio. Vndè & Deus vnus & est, & esse creditur, non minùs propter concordiam aut æqualitatem substantiæ, sed etiàm vt nomen hoc vnitatis DEO sit commune cum alijs quibus gaudet. Pax enim, & charitas, & similia vocitatur, per hæc nomina nobis præstans, vt his virtutibus transformemur ad DEVM.

Pax ecclesiarũ, Imperij securitas.

Ioan. 13.

Psalm. 72.

Pax, præcipuum Dei donum.

Secundæ verò post Deum potestates, id est, angelicæ cælestesque virtutes nihil ità libenter habent, quomodò quietem tumultusq; vacationem. Deindè siue leges creaturæ respiciamus, quia cælum & terra & mare, & totus hic mundus, maximum Dei elementum atque mirabile, quod etiàm Deus declarat, donèc consistiterit, & pacem ad semetipsum habuerit, manens in proprijs naturæ terminis, & nihil alterius contingens, neque vincula suæ harmoniæ digrediens, quibus artifex ratio omnia colligauit, mundus est, quod vocatur præcipua pulchritudo, qua nihil poterit quilibet hic clarius aut magnificentius inuenire. Mox autem vt pacem amiserit, & mundus esse cessauit, & illud pacis bonum quale fuerit, tumultuatione monstratur. Et vt relinquamus populos, & ciuitates, & choros, & militias, & domos, & nauium complementa, & coniugia, atque societates pace quidem creuisse, tumultuatione verò defecisse: ad Israel veniamus, & aliorum flagello corripiamur. Illi nanque donèc pacem habuerunt & adinuicèm, & ad DEVM, sanctus populus, & pars Domini, & regale sacerdotium vocabantur, & à principibus regebantur gubernatis à Deo, & columnæ eos ignis & nubis nocte dieque deducebant, vt inter eos adstantes, mare verò eos Moysis virga percussum, velut vitrum in aliqua summitatis parte vsque ad finem sectum, ab initio littoris vsque ad terminum alterius probatur esse diuisum, vt & Moyses cum omni populo in fundo constitutus sinè vlla infusione, adustus etiàm sole, & pedibus abyssos in siccitate fundi ingrediens, non timuerit repentinum murum ex fluctibus fabricatum, hinc & hinc instàr muri conspiciens aquas fuisse coagulatas. Esurientibus autem cibus est cælitùs allatus, fontem petra sitientibus ministrauit: pugnantibus autem manuum extensio, pro innumeris millibus fuit, & triumphos oratio contulit, itinera præparauit. Ab horum facie flumina recedebant, imitantia mare cognatum. Sol stetit iusti oratione victus, & proprio cursu subsistens, occasionem persequendi *consensit, augmentum quotidianæ mensuræ largitus est. Sed & propter sacerdotum ambitum, turbarumque sonum, murus hostium fortissimus est commotus. At vbi iàm mente languere cœperunt, & legem vmbram futurorum sæpiùs conculcare, & prophetas clamantes spernere, deindè Euangelica miracula, quæ per Christum sunt facta, respicientes, id est, conceptum sinè permixtione, incorruptam natiuitatem ex virgine, & desupèr inuisibiliter testificantes voces ei, cuius supereminet dignitas, & naturalium infirmitatum salubritatem non aliqua medicina, sed puro sermone & iussu voluntatis effectam, & mortuorum regressionem, &

Deut. 7.
Deut. 32.
Exod. 19.
Exod. 13.
Exod. 14.
Exod. 16.
Num. 20.
Exod. 17.
Iosu. 3.
Iosu. 10.
*concessit,
Iosu. 6.

timorem Dæmonum, & potestatem passionum in aëre. Et super maris gressum, non diuiso per vtranque pelago, nec in fundo nudato gradientibus secundùm miracula Moseos, sed ipsa superficie gressibus quasi terræ constipatione substrata, per quandam fortitudinem procedente vestigio, & ciborum copiam, quantam ille voluit ministratam, & epulas in deserto largissimas, cùm multa millia pascerentur, quibus non cælitùs Manna fluebat, neque terra frugifera de sua natura res necessarias dabat, sed de ineffabilibus horreis diuinæ virtutis hæc munificentia procedebat: panisque præparatus ministrorum fructificatus in manibus, & amplificatus satietate comedentium: ità vt reliquiæ multis alijs mensis copiam ministrarent, & de panum epulis totidem numero cophini, quot sunt Apostoli, remanerent. Hæc itaque miracula videntes singuli, grauiter valdè respiciebant: sed & piscium epulas, quas maria non præbebant, sed ille, qui etiàm mari hoc genus inseruit, pro tantis beneficijs mordacitate concussi, & inuidentes suæ saluti, vt Domini bona paterentur, crimen hoc maximum iudicantes, aduersùs Saluatorem & CHRISTVM mãgis accensi sunt, in multásque diuisi partes, aduersùs semetipsos posteà sunt conuersi, crucifixo DOMINO eos ad hanc pœnam vtiquè compellente. Igitur quanta in oppressione sint passi, non victum porrigentes filijs, sed eos pro victu negantes, & famis remedium charorum pignora facientes, longum est enarrare. Veruntamen vna est horum maxima valdè calamitas, quòd in totum mundum dispersi sunt, vt & cultus deficeret eorum, & Hierusalem pauimentum vix possit agnosci: ad quam eis ad hoc tantùm licet accedere, quantum possunt desolationem eius in die lugere. Sed nos etiàm huiusmodi habentes exempla, ad discordiæ malæ procedimus. Heu mihi, quia ditati sumus in malis, & omnia tenebræ conceperunt, & operuerunt vniuersa, multùm nouem plagis Aegyptiorum grauiora. Palpabiles tenebras iam timemus, nè fumus expectati illius ignis, hæc præsentia compræhendat, nè in his Antichristus adsit, & * tempus habeat suæ potentiæ nostra vitia præsentesque labores. Non enim contra benè valentium muros accedit, aut charitate coarmatos aggreditur.

Matth. 14.

Matth. 14. & 15.

Vide Iosephũ de bello Iudaico.

* id est, occasionem & opportunitatem.

Propterea, inquit, Hieremias: Ego defleo in lamentationibus, & quæro oculis meis fontes lachrymarum. Passiones sufficientes & voto sapientes, vt lamentationem operentur, & vtero doleo, non est quomodò releuetur dolor, aut quibus sermonibus hoc agatur, quia deuictus inimicus, à nobis ipsis modò destruimur, tanquàm vesani carnes proprias comedentes, nec sentientes quia alterutros iaculamus, & ab alterutris in fugam conuertimur. Nam si preces oblatæ vestræ potentiæ à religiosissimis Episcopis Aegyptiacæ prouinciæ, & reuerendissimis clericis cum veritate concordant, quæ magnitudo est relicta nequitiæ? aut vbi sic amarus terminus alicuius Tragœdiæ poterit inueniri? Quis sinè lachrymis in hac narratione grauitatem philosophiæ non possit excedere, audiens Mediatorem DEI & hominum, qui cum Angelis fletit, qui cum Archangelis choros egit, in venerabili Paschæ tempore, quo etiàm latrocinantium collegia requiescunt, arma non mouentur, prætoria nihil agunt, & vnum omnibus Christianis studium est, à rebus alijs vacantibus, CHRISTO per orationis puritatem in passionis atque resurrectionis Sacramento communicare, ab spiritaliter pariente matre fuisse protractum, & ab eis, qui ab ipso in eo fonte nascuntur initiati, pariter & quia Sacerdos sacrificiorum sinè sanguine celebratorum necatus est, & manus sacrificia faciens, suo Sanguine violata est, quia in multas partes ferro diuidebatur corpus eius, diuersis contumelijs sauciatum, & irrationali populo lusus effectum, Viris atque Mulieribus atque iuuenibus calamitatem hanc pro pompa gerentibus, ignique contraditum, & pyramide tracta in ciuitate Christiana in cinerem dissolutum? Hoc tamen gestum est, vt per omnia Elementa Sacerdos victor existeret, in terra punitus, igne consumptus, in aërem dispersus, & vt assolet, per minutas partes & atoma direptus, ad vicinas aquas vndis effusus, ità vt nec sepulturam sanctam promereretur, quæ etiàm impijs non negatur. Quantum credendum est, tunc paganos atque Iudæos, taliter conspicientes nostra mysteria derisisse? Hæc igitur erunt posteris fabulæ incredibiles & amaræ. Sed quis horum malorum author, si tamen accusatores veri sunt? Is vtiquè, qui adhuc viuente Pontifice, in Marci sedem prorupit ascendere, & adultero modo thalamos inuiolabiles attentare, ad sacrum altare pedibus non lotis accedens, qui suis manibus Pontifex ordinatus est, qui omnes simul patrum terminos commouit, & sententiam in sua damnatione prolatam, ipse sicut putauit, absoluit: & alio iudicio Episcoporum non indigens, nefandam atq; imaginariam ordi-

Hierem. 9.

Sacerdos, mediator Dei & hominum.

Incruentũ Missæ sacrificium.

ordinationem suam à damnatis Episcopis, & hoc duobus, accepit, cùm regulæ patrum, sanctam & venerabilem colentium Trinitatem, vel tres Episcopos corporaliter adesse in huiusmodi dispensationibus omninò prospiciant. Hic autem non tali obseruatione prouectus, quoniam non poterat virtute hanc bonitatem præsulis ecclesiæ Alexandrinæ transcendere, alium molitus est modum, per quem conspicuus è contrario videretur, & idem passus, quod prouenit eis, qui furoris immensitate cæcantur, & quicquid prius occurrerit eis, irrumpunt, licèt sit quoquo modo parcendum: Qui cùm tales sint, alios medicare contendunt, neque hoc mansuetè aut mitissimè faciunt, sed velut quidam medicus imperitus, incidere solummodò & * incidere præparatus, cui rectè dicendum est, Medice, cura teipsum. Abstulit itaque de diptychis eum, qui lege & ordine ascensu spiritali honorádus erat, & conscripsit illum, qui dogmate tantorum Episcoporum de Pontificali cathedra proiectus est. His igitur ità gestis, vt dictum est, (non enim nos harum rerum integritatem nouimus, in vltimo quodam loco Ponti degentes) huiusmodi emendatio vestra tranquillitate nunc eget: quia nisi causa languoris ablata fuerit, non poterit sanitas reparari. Quia verò etiàm de concilio fecerunt memoriã hi, qui multa primitùs commiserũt, etiàm de causa quiduis nos pati cótingat, pro veritate licèt sustinentes pericula non celamus, dum liberam potestatem & fiduciã vtiq; sumpserimus: quatenùs in nullo dissimilitudinis imago posita, principali figura disiungi, & propterea sæpiùs vera sententia supplantari, multis vtiq; propter honoris affectum atq; potentiæ, qui neq; præsumptionem, neq; fastum, sed vitam deberet sequi, virtutum contraria facientibus, quiq; à veritate propterea diuelluntur, & cum eis abrũpitur etiàm multa pars plebis, cui mos est seditionibus cógaudere, & cum * voluntatibus pariter aduolare. Huiusmodi siquidem conspirationibus amatorum acquiescédum est, dum magis ordo Episcopalis per miracula conquiratur. Quid enim de eis, qui * Gregorij magni, ciuitatis nostræ episcopi, & aliorum eiusdem vocabuli Episcoporum, & Basilij, & immortalitatis amatoris Athanasij dogmata sapiunt, aliud post tanta tépora potest credi? Aut aliquid cõuertibiliter de inconuertibili poterũt cogitare, & secundis semper priora dissoluere, & non magis per quietem impetum tergiuersantium, semper quæstiones de Deo quærentium, destruere, & aliquandò post longas turbas, sanctis Dei ecclesijs, pacis iura conferre? Sicut enim rerum materies, vehementi spiritu irruente, in semetipsa contrita, ignem & flammam spontè frequenter emittit, nequaquàm priùs hoc passa, donèc spiritus flare cessabit, aut certè si celatus ignis in paleis, nulla respiratione flammæ concessa, neque ea quæ sunt vicina consumit, nec omninò valet extingui, sed pro flamma vapor quidem per paleas fertur in aëra, si verò quandam respirationem sumit, fumum conuertit in flammas: Sic & nunc agitur, dum adhuc intùs sunt querimoniæ, quę contra nos machinari noscuntur. Si verò conuenientes contra nos certamen decreuimus excipere, quod neque aures audiant, neque oculi videant aliquandò, pia vestra potentia sceptra imperij gubernante, metus est, nè forsitan ad impudentissima bella perueniamus, & confusio magna præualeat, & nullam pacem alterutrùm expectemus. Vndè considerandum est, quia iam rex cælestis ad ianuas est, nouissima sustineamus, & ipsum Dominum in gloria paterna venturum, iam non sub imagine, sed apertè respiciendum, iudicaturum omnem humanam naturam, timoris & spei futurorum ambiguitatem pendentem, & propter euentum vtriusque rei fortiter inhiantem. Quia verò etiàm de his, qui Chalcedone cóuenerunt, consulere nos vestra tranquillitas dedignata non est, dicimus, quoniam multitudinem illorum virorum respicientes, senectute sapientiaq; pollentium, in cunctis spiritalibus donis admirandorum, super hæc & fidem glorificantium pij numeri, quos in Nicena vrbe sanctus spiritus congregauit, necnon & quos idem spiritus in regia vrbe collegit, cui etiàm nos conformati esse dinoscimur, & piè conseruamus, quæ ab eis prouisa sunt, & nunquàm tantum concilium denegamus. Hæc ergò breuiter piscatoriè & non Aristotelicè suggessimus. Si quid verò ineruditè dictum est, aut velut ignorantibus compositionem ornatumque sermonis, aut velut à negocijs longè positis, veniam supplicamus vestram tribuere pietatem. Euippus misericordia Dei Episcopus metropolis Neocæsareæ sanctæ Dei ecclesiæ, subscripsi, & oro pacificum vestræ imperium pietatis longis conseruari temporibus, pro sanctarum Dei ecclesiarum & totius orbis statu, pijssime & Deo amabilis Imperator. Petrus episcopus Comanus, similiter. Iohannes episcopus Polimonij, similiter. Gratianus episcopus Cerasuntis, similiter.

*occídere

Luc. 4.

Dioscorum dicunt.

volantib

*Gregorius Neocæsarensis Episcopus is est, ταυματουργος dictus.

EPISTOLA EPISCOPORVM infrà scriptorum, ad Leonem Imperatorem.

Pijssimo & Christianissimo terræ domino, possidenti cæleste regnum, perpetuo Augusto, Imperatori Leoni, Seleucus, Oranius, Erythetus, Aelianus, Hyperitius, Paulus, humiles Episcopi Hellesponti prouinciæ.

Dignę sanctiones actuum vestrorum, qui vobis

vobis imperij retinacula gubernârunt. Secundùm fidem nanque Apostolicam catholicamque virtutem vobis agentibus Deus potentiam mundi commisit, quam pace Deo placita gubernatis. Sancti itaque prouinciæ nostræ Deo amabiles Episcopi conuenientes in vnum, relegère vestræ serenitatis epistolam & preces annexas, vt quod secundùm sanctiones Ecclesiasticas placeret, vobis indicaretur. Considerantes ergò prædictas preces, & earum lectiones velut oculis inspicientes, necem sanctissimi sacerdotis in venerabili baptisterij loco præsumptam, in quo etiàm his, qui pessima facinora committunt, refugientibus salus est: necnon & peregrinam quandam & ineffabilem, quæ neq; apud feroces barbaros agitur, in eius corpore factam rabiem, & nō solùm aduersùs eum, sed etiàm contra totius ordinem sacerdotij & pietatis pariter perpetratam, horumq; scelerum, Iudaica vesania atq; superbia commissorum, authorem fuisse Timotheum: lamentatione simul & lachrymis etiamnunc sumus impleti, & neque medium tempus luctū nostrum potuit imminuere: quia temporibus Christianis & vestris, à Christianis quoq; talia in sacerdote proprio committuntur, quæ à seculo facta non sunt, nec quilibet sermo hæc retulisse cognoscitur. Quæ audientes, & vix abstinentes à lachrymis, indicamus, quoniam qui hoc scelus verè gesserunt, nequaquàm Episcopatu digni sunt: sed neque is, qui ab eis ordinatus est, sacerdotium poterit obtinere, vel si regulariter prouenisset, quandò etiàm is, qui dicitur ordinatus, vt audiuerūt, damnatus erat à sanctissimæ memoriæ Episcopo suo Proterio, & concilio sanctorum Episcoporum Aegyptiacæ diœcesis, quiq; à duobus solummodò similiter secum condemnatis, & neque numerum ordinantium complentibus regularem, nefandam ordinationem dicitur suscepisse, viuo pontifice, & ea quæ sunt sacerdotij celebrante. Et super hoc orthodoxos ac venerabiles Episcopos penè totius Aegyptiacæ diœcesis à proprijs sedibus exclusisse, necnon & clericos & monachos à proprio ciuitatum suarum ordine repulisse, & irregulares homines & mendaces in locis expulsorū tentauit euehere. Sed & alia plurima perpetrata dicuntur, quæ cuncta sacris canonibus fieri prohibentur, & ea sanctionibus ecclesiasticis excluduntur. Super hæc autem, dicit se non suscipere sanctam & vniuersalem synodum Chalcedonę celebratā, quæ per omnia fidem trecentorum decem & octo sanctorum patrum, in Nicea conuenientium, inuiolabilem custodiuit, simul & quæ in reliquis concilijs definita sunt, hoc est, & sanctorū patrum in regia ciuitate congregatorum, & prioris Ephesij, & nascentes hæreses, spiritalibus gladijs radicitùs amputauit, & ità fidem inuiolatam prædictorum trecentorum decem & octo sanctorum patrum per omnia roborauit, in qua & nati sumus, & baptizati, & baptizamus, & in ea vitā finire semper oramus. Si verò lucem cæci, & veritatem mendaces accusant, illi quidem propter cæcitatem visûs, illi verò eò quòd eorum error & malitia pariter arguātur, nouimus quia omnes hæretici sanctas synodos, eorum malas sectas destruentes, accusant. Sic enim Arriani & Eunomiani, de trecentis decem & octo Nicenis patribus agūt: Macedoniani verò de centum quinquaginta, in Constantinopolitana vrbe congregatis, Nestoriani autem Ephesiæ synodo, Eutychianistæ verò & Apollinaristæ, & cæteri malorum adinuentores, sexcentis triginta patribus Chalcedonæ conuenientibus aduersantur, inimicas veritati destructiōes extendunt, & per suam vesaniam mentiri probantur. Igitur Timotheum, qui Apollinarista cognoscitur, & propterea semetipsum à sancto concilio facit extraneum, irregulariter ordinatum, & tanti mali reum, si tamē accusatores veri probantur, nequaquàm Episcopum nominamus, aut communicatorem sacerdotij sumimus, qui his ità malis videtur obnoxius: & supplicamus piæ vestræ potentię, quatenùs sanctarum ecclesiarum prouidentiam solenniter habeatis, & disciplinam Aegyptiacæ diœcesis dignam vestra rectitudine teneatis: quatenùs fuga quidem persecutionem patientium depellatur, & eis qui turbati fuerant, pax alta reuocetur, sanctisq; ecclesijs illic positis vnitas conseratur. Nostræ verò Ecclesiæ, DEO gratiæ, vestra prouidentia pietatis, in pace & vnanimitate & fidei rectæ concordia magna consistunt, nostraque voce deposcunt, quatenùs resistatur eis, qui synodum fieri quærunt. Nam si sæpiùs conueniamus, aliud quicquam sapere poterimus præter ea, quæ nobis sunt tradita à sanctis patribus, & sanctis cōcilijs explanata. Nihil enim aliud student, qui optant synodos congregari, nisi vt vasa sacra plurimi sanctorum Episcoporum vendentes, pro sumptibus & expensis & subuectionibus animalium precia vniuersa consumant, & aliqui eorum in peregrinatione aut mari vitæ huius luce priuati, onus hoc atque peccatum congregantibus concilium prouidere noscantur. Sed iubete potiùs singulos sacerdotum, in propria Ecclesia positos, & vbi constituti sunt, permanentes, orationes & preces pro vestræ serenitatis imperio celebrare. Seleucus gratia Dei Episcopus Amasinæ metropolis sanctæ Christi Ecclesiæ, manu mea subscripsi, secundùm religiosam sanctionem vestræ pietatis, meam sententiam per prædictam epistolam manifestans, vnà cum DEI amantissimis Episcopis cunctæ prouinciæ, quid sentiam, & pro recta fide trecentorum decem

Hæretici Synodos culpant.

cem & octo sanctorum patrum in Nicea conuenientium, quam & Chalcedonense concilium confirmauit: Necnon & de Timotheo qui precibus accusatus est; & multis temporibus à Deo seruari vestrum oramus imperium. Oranius Episcopus Iboreæ, similiter. Erythrius episcopus Amasi, similiter. Aelianus episcopus Sinopensis, similiter. Hyperitius episcopus Tili, similiter. Paulus episcopus Adratenus, similiter.

EPISTOLA EPISCOPORVM infrà scriptorum, ad Leonem August. Imperatorem.

Pijssimo & Christianissimo, amabili Imperatori, & regnum cælestium possidenti Augusto Leoni, Petrus, Aetherius, Olympius, Saturnellus, Hypedius, episcopi Paphlagoniç regionis. Erexistis equidem olim Dei sanctas ecclesias, primum hoc iustum sacrificium offerentes Domino Christo, quòd iura omnia pietatis transcendat, & propriam virtutem habeat: & quatenùs ea, quæ à diuæ memoriæ Martiano constituta sunt, firma permaneant. Nunc itaque orta nobis est Christo amabilis, & regnum à diuinitate suscipiens vestra tranquillitas, vt magna intentione concordiæ & indiuisè recta piaque seruetur fides in sanctis DEI vbiquè constitutis ecclesijs. Agnouimus etenim vestræ pietatis oraculo, quia pro Alexandrinæ ciuitatis pace curam maximam habeat vestra serenitas. Ex precibus autem subiectis inuenimus Proterij quidem beatæ memoriæ ab eadem ecclesia facta exclusione, & voluisse Timotheum in eadem ciuitate sumere pontificatûs officium, & machinatum vt memoratus vir cum pœna de præsenti vita recederet. Ad hæc autem confiteri Timothei sectatores, quia trecentorum quidem decem & octo patrum, & concilij Ephesi congregati sequantur fidem: centum verò quinquaginta sanctorum patrum concilium, in regia ciuitate celebratum, & sanctam & vniuersalem Chalcedonensem synodum denegare noscuntur. Sancientes ergò, quæ communiter sapimus, Episcopi Paphlagoniç regionis, ad notitiam pietatis vestræ deducimus. Præcedente siquidem nostra oratione ac supplicatione, ad Dominum nostrum Iesum Christum emissa pro vestræ serenitatis imperio, & vnitate sanctarum ecclesiarum, & cum multa deliberatione diuinas literas intuentes, & preces subiectas eis, vestræ pietati suggerimus: quia cuncti ante nos Deo amabiles Episcopi doctrinam sanctorum Euangeliorum & Apostolorum percipientes, & sequentes fidem sanctorum patrum Apostolicam confessionem docentium, tradiderunt nobis vnam cum fideli populo huiusmodi fidem. Vndè Dominum & Deum nostrum orantes, Rempublicam potentiamque vestram à DEO nobis concessam longa ætate seruari, nequaquàm separamur à traditione decem & octo sanctorú patrú, neq; concilium sanctorú centum quinquaginta in regia ciuitate celebratum, neque sanctam & vniuersalem synodum in metropoli Chalcedonensi factam: sed neque augmentum aut imminutionem à traditione sanctorum trecentorum decem & octo patrum eas habere dicimus, sed ad peremptionem eorum factas, qui quantùm ad se, gratiam sancti spiritûs denegare noscuntur, & in sancti mysterij Christi Domini dispensatione *. Quamobrem repugnant & contumelias inferunt etiàm illi magno sanctoq; concilio trecentorum decem & octo sanctorum patrum. Non enim sinè periculo esse putauerunt sancti patres, si tacerent hæreticorum incredulitatem, nitentium sancti illius concilij iura conuertere, & non aperta narratione sanctam veramque fidem omnibus explanarent. Quapropter ostenditur, quia isti, qui nunc sancta concilia denegant, non zelo pietatis, sed inconstanti contentiosaque sententia, non solùm contumelias patribus sanctis inferunt, sed etiàm vniuerso ordini sacerdotum. De Timotheo verò, & quæ ab eo machinata dicuntur, (si tamen veræ preces sunt, quas vestræ serenitati porrexerunt reuerendissimi clerici Alexandrinæ ciuitatis, & sanctissimi Episcopi Aegyptiacæ diœcesis) dicimus quia dura videntur & valdè crudelia, quæ ab eo commissa sunt, & cunctos iniquitatis terminos tali operatione transcendunt, ità vt non solùm sacerdotij gradu probetur indignus, sed etiàm ab ordine sit laicorum remouendus, præsumens cum multis criminibus, quæ gessit, contumelias quoquè concilijs sanctis inferre, de quo Domini quidem Dei opus est, vt ei remittatur opus quod fecit aduersùs sacerdotem, nihil sibi nocentem: vestrum verò triumphator est maxime principum, vt iustum sacrificium offeratis Domino DEO, tantorum scelerum vindictam vobis placitam facientes. Deprecamur autem, & vestram pietatem totis viribus exoramus, vt Apostolicam doctrinam, in quá creditis, immobilem conseruetis in pace multa & tranquillitate sub vestræ pietatis imperio, & in clero & omni populo in fide saluberrima constituto, & vt eis qui inaniter alia concilia fieri desiderant, resistatis, & vt nobis vestra pietate donetis, quatenùs sub quiete degentes, secundùm fidem & traditionem sanctorum patrum confitentes, in pace inuiolabili & disciplina seruemur, orationi diuinæ supplicationique vacantes, & vita atque conuersatione Domino CHRISTO placentes ad hono-

* deest, errát, vel huiusmodi qd.

rem orthodoxæ fidei: & fundentes Domino DEO preces pro vestra serenitate, quatenùs Dominus Christus vestræ pietatis imperio suæ infundat dexteræ claritatem, quæ vos sua pace conseruet, & fortitudinem vobis atque virtutem præstet, simul magnificentissimis maximisque proceribus, & gloriosè sapienti iustissimoque vestro senatui, ad peremptionem ferocitatis malignorum, & vnanimitatem sanctarum Christi ecclesiarum, & totius Romanæ pacis & disciplinæ. Petrus episcopus Gangrenæ metropolis sanctæ Dei ecclesiæ, manu mea subscripsi, & secundùm sanctionem vestræ pietatis propria sententia declaraui, sicut in hac epistola probatur esse prædictum, vnà cum Deo amantissimis episcopis nostræ prouinciç, quam habemus voluntaté in orthodoxa fide trecentorũ decem & octo sanctorũ patrum Niceæ conuenientium, quam & sanctum Chalcedonense concilium confirmauit: necnon & de Timotheo, qui in precibus accusatus est, & oramus orthodoxum & Christi amabilem principatum vestrum multis à Deo Domino conseruari temporibus. Aetherius episcopus Pompeiopolis, similiter. Olympius episcopus Surensis, similiter. Saturnellus episcopus Amastrenæ ciuitatis, * pro sanctissimo episcopo, eò quòd ægrotaret, subscripsi similiter.

for. * ꝑ me & sanctiss. epo Hypedio, eò ꝙ

EPISTOLA INFRA SCRIPTORUM Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

Domino pijssimo & inuictissimo atq; Christianissimo, perpetuo Augusto, Imperatori Leoni, Vrsilius, Dalmatius & Maximus, Episcopi vestræ Dardaniæ. Et agnouimus & inuenimus in lectione imperij vestri, saluatoris Dei iudiciũ, & quia virtute suæ cunctas regno vestro subdidit barbaras nationes, & per vos eius pietas firma inuiolabilisque consistit, & vt nemo præsumat apud pium Imperatorem aliquid iniquum petulantia scelerata suggerere: qa sicut in sua pace omnia diuina consistunt, ità nihil sacramentorum Dei per fidem tranquillitatis vestræ, humana varietate mutatur. Quid enim ità præceps est, aut sic impiũ poterit iudicari, quàm credere pietaté fidei, terminis Apostolicis communitam, innumerabilibus sacerdotibus & omnibus sanctarum scripturarum testimonijs roboratã, necnõ & decretis Niceni, Chalcedonensisq; concilij iudicio confirmatam, inanibus & prophanis præsumptionibus posse violari, dum ad omnem perfectionem catholicæ fidei, sapientissimi Salomonis doctrina sufficiat? Ait enim: Sentite de Domino in bonitate, & in simplicitate cordis quęrite eum. Quid ergò pessima calliditate nequitia faciet, cui vltra bonitatem nequaquã licet excedere? sed sicut ostenderunt literę, meæ humilitati directæ, hæc Timotheus respuisse dinoscitur, qui Episcopatum ambiens Episcopi morte percipit: quapropter aliorum scelus eius ruina factum est, & in fraterno concilio non vocatur, quandò fratris necator esse cognoscitur: vtiq; à reuerendæ memoriæ Proterio, quantùm ad fidem eius, in nullo læsu:, cuius tali morte hic ordinatus, vestræ tra quillitatis iudicio nullum poterit eius gradùs habere robur. Igitur religio vestræ pietati commissa ab æterno Deo, inuictissime principum, conseruetur: eius clementia imperium, quod vobis collatum est, in omni gloria longa ætate muniatur. Et sicut vestra mansuetudo diuina propitiatione continuis temporibus custoditur, sic & sacra mysteria nullorum scelestis præsumptionibus vulnerentur, sed pietatis vestræ laboribus pax mundo collata, in sua soliditate intransgressibili pietate seruetur. Vrsilius episcopus Dardaniæ, incolumem tranquillitatem tuam pro pace mundi & catholicis ecclesijs, multis annis virtus æterna custodiat, domine pijssime & inuictissime perpetue Auguste. Dalmatius episcopus Nentinæ, similiter. Maximus episcopus Diclitianensis, similiter.

Sap. 1.

EPISTOLA EPISCOPORVM subdescriptorum, ad Leonem Imperatorem.

Pijssimo & inuictissimo domino totius terrarum orbis, & Christianissimo Imperatori Leoni, Petrus episcopus metropolis Corinthi, & reliqui episcopi reuerendissimi sub me constituti, Iohannes, Athanasius, Timotheus, Aphobius, Epictas, Metrius, Zoilus, Plutarchus, Gerontius, Anoxolius, Rufinus, Alexander, Caredimus, Agather*, Alexãder, Architim*, Cyriacus, * Thalis, Domitius, Osius, Constantinus, Ethesitius, in Domino saluté. In omnibus quidé, quibus propter religiosum imperiũ vestrũ Respublica benè regitur, omnium Dominus glorificatur Christus: præcipuè autem, in quibus orthodoxæ fidei inconcussa iura seruare studet vestra tranquillitas, pro quibus sancta & adoranda Trinitas intentioné vestram remunerans, & victorias de inimicis, & omnia sicut optatis præbuit, & pręebebit vestræ pietatis imperio. Vndè verò dignata est nobis scribere vestra tranquillitas, & apertè iussit nostram manifestare sententiam, hæc pietatis vestræ potentiæ declaramus, quia ea, quę à Chalcedonensi sancto & vniuersali concilio definita sunt, tanquàm sanctis synodis præcedentibus consona, & in nullo contraria, aut sanctorũ trecétorum decem & octo patrum Niceno concilio, aut Constantinopolitano 150. aut Ephesio sub beatę memorię Cyrillo celebrato, omnibus sententijs manere immutilata decreuimus. Nibil enim dubium in eadé sancta salutari fide

fide derelictū est, nec conuenit de tali causa sępiùs fieri tractatus vniuersales, quasi in verborum nouitate, & non in fide inconcussa, rectaque conuersatione, salus humani generis cóstituta sit. Timotheum verò, sicut ex his, quę sunt scripta, cognouimus, nec regulariter nec consequenter sacerdotium obtinere prospicimus. Quo tamen modo oporteat eius causam, & sanctas ecclesias in illa constitutas regione, disponi secundùm Deum, in vestrę pietatis & iustitiæ pendet arbitrio, quæ non minùs paci ecclesiarum, quàm securitati ciuitatum & subiectorum prouidere dignatur, perfectè sciens quibus imperare diuino iudicio constituta sit, docta pariter ecclesiasticas sanctiones & proprias leges, & per vtraq; tam orthodoxam fidem, quàm reipublicę iura dispones. Nostras igitur orationes, quas pro vestrę serenitatis imperio incessanter offerimus, omium Deus & Dn̄s placatus accipiat: quatenùs & omnis mundus per vos, & sanctæ eius ecclesię cum omni pace & tranquillitate & fide orthodoxa gubernentur. Petrus episcopus metropolis Corinthi: sancta & consubstantialis Trinitas, quæ tuum genus ad munimen fidei orthodoxæ & salutem generis humani constituit, pium tranquillitatis tuę lógissimo tempore seruet imperium, venerabilis Imperator. Athanasius episcopus Athenień, similiter. Rufinus episcop⁹ Thespiensis, similiter. Alexāder episcopus Patrenus, similiter. Candidus episcop⁹ * similiter. Agathemerus episcopus Megarensis, similiter. Alexander episcopus * Helatiæ, similiter. Architimus episcopus Thebarum, similiter. Cyriacus episcopus Caristenus, similiter. * Thalis episcopus Argi, similiter. Domitius episcopus * similiter. Ossius episcopus Lacedæmonis, similiter. Constantinus episcopus Chalcidis, similiter. * Isitius episcopus Tanagrensis, similiter. Iohannes episcopus Missinæ, similiter. Athanasius episcopus Proponti, similiter. Timotheus episcopus Megalopoleos, similiter. Fouius episcopus Coronæ, similiter, Zoilus episcopus * Carsiæ, similiter. Plutarchus Episcopus * Platęlis, similiter. Georgius episcop⁹ * similiter.

Non in verbis, sed fide & moribus, sal⁹ sita est.

* for. Thales

* Corsicæ,

¶ EPISTOLA EPISCOPORVM infràscriptorum, ad Leoné Augustum Imperatorem.

Religiosissimo & Christianiss. amabili Imperatori, Augusto Leoni, Anastasius, Iulianus, Proclianus, Euphanius, Daniel, Armatius & Euphrasius, Episcopi primæ Galatiæ. Qui sermo sufficiat ad laudé Domini Christi, tâtam felicitatem humano generi conferentis, & suam prouidentiam in totius vitæ tempore demonstrantis? Ecce cùm venerandæ memoriæ principem Martianum ad Deum proficiscentem, & de gloria ad gloriam demigrantem, & de terrenis sceptris cæleste imperium possidentem, vestram potentiam Deus inuexit in regnum eius, & pietati pariter succedentem: quatenùs hæc per Apostolicam vestram religionem in ecclesijs conseruata permaneant. Quapropter mox vt Deus vos ad soliū imperiale perduxit, primitias largitori vestro clarissimas obtulistis, id est, legem hanc erroneis dogmatibus resistentem, Ecclesiasticæ veritatis adiutricem. Semper enim diuinarum rerum curam habentes, neque tumultum, qui Alexandriæ prouenisse dicitur, sinè examinatione dignissima reliquistis: sed vestræ pietatis oraculis primæ Galatiæ synodum sanctorum Episcoporum in metropoli Galatię conuenire sancistis, quatenùs deliberationem subtilissimam adhibentes, & relegentes vtriusque partis subiectas oraculo vestro preces, oblatas à sancto Aegyptiaco concilio & clericis Alexandrinæ ciuitatis, necnon & Timothei defensoribus, nostram sententiam pāderemus, quid de sancto Chalcedonensi cócilio, & de his, quæ Alexādriæ gesta sunt, sentiamus. Quapropter omnibus nobis celeriter cógregatis, hæc principia, hoc nostrum fuit initium, vt omnium dominū rogaremus: quatenùs vobis tantum studium pro Ecclesia eius habentibus, supernam retributionem conferat, pietatemque vestram maxima longęuitate custodiat pro dogmatum sacrorū *. Deindè considerantes etiàm preces, quę sapimus, vestro imperio declaramus. fidé itaq; habemus atq; seruamus, in qua & nati sumus, & cum qua pgere ad Dei terribile iudicium omnes oramus, in qua etiàm baptizati sumus, & absq; merito ad sacerdotium euocati, ad fidem gratiam accipientes imbuim⁹. Quā fidé venerabilis euágelistarum numerus, & chorus tradidit gloriosus apostolorum, quibus vtiq; sacramenta cælestia desupèr inspirata sunt, sed & numerus trecentorum decem & octo sanctorū episcoporū, collect⁹ in Nicena vrbe sanciuit, apostolicā religionem perfectè & apostolico spiritu conscribens, & diuina ecclesiæ nostræ dogmata cum magnanimitate custodiens: necnon & alię sanctorum Episcoporum Ecclesiæ Catholicę synodi, q̄ necessariò pro insurgentibus hæresibus sunt collectæ, hanc seruari cum integritate iusserunt. Nihilominùs & Chalcedonensis, nutu Christianissimi principis congregata, æquam de ea habuit voluntatem, definiés illorum sanctorum patrum dogmata intemerata immobiliaq; seruari: & quasi ex quodā diametro vtranq; redarguens veritatis aduersitatem, quę duo æqua impietate perducere probantur in præceps. Et destruens Nestorij nefandi vesaniam, diuisionem & sectionem dispensatio-

deest, defensióe, aut id genus qppiam.

sationis domini Christi pessimè dictantis, necnon & Apollinaris furorem, qui confusionem in eiusdem vnigeniti inhumanationem introduxit, & multa alia vanè locutus est à veritate posita. Bonam igitur confessionem fidei trecentorum decem & octo nostrorum patrum, & Chalcedonésis synodus & aliæ decreuerunt inuiolabilem permanere, & nos qui ecclesiarum Galatiæ prouinciæ sortiti sumus Episcopatum, cum omnibus ecclesiarum populis hanc perfectè seruam'. Insolubilis enim est firmitas dogmatũ Apostolorũ patrũq; nostrorũ, augméto nõ egés, imminutioné nequaquàm suscipiens: sed qualis fuit à patrib' cõscripta & tũc prędicata, vsq; ad finem seculi conseruáda est, & ab omni nouitate manebit extranea. Nullus itaque ad ratiõem ecclesiasticæ veritatis Apostolo Paulo maior est, quia vas electionis esse promeruit. Hic enim doctrinas imbuit, quarum eruditionem, in tertium cælum asscendens, accepit. Nullus ad ministrãdum supernis sacramentis decẽtior angelo, quoniam pura natura nouit ministrare purissimis. Sed siuè Paulus voluerit aliquid iubere, quod primitùs ipse nõ docuit, seu angelus, hoc ecclesia Dei non suscipit, sciens quia scriptum est: Ergo siuè angelus prædicet, præter quod Paulus docuit, & chorus trecentorum decem & octo sanctorum prædicauit Episcoporum, non terremur angelica dignitate, vt aliud doceamus, præterquàm sumus à sanctis patribus eruditi: nec Pauli merito subdimur, qui raptus est in paradisum, eique verba ineffabilia sunt credita. Hæc enim lex est: Siue ego, inquit, vel angelus de cælo annunciauerit vobis, præter quod accepistis, anathema sit. Non quia Paulus erat in suis dogmatibus permutandus, qui per CHRISTVM & monebatur & loquebatur, nec quia angelus de cælo ad ministerium nostræ salutis mittendus erat, vt aliquid extra gratiam sacramentorum prædicare pateretur: sed vt tantorum merito, cunctis aliquid contra ecclesiastica dogmata nitentibus omne conamen nouitatis abrogaretur. Nos itaque omni virtute seruamus sanctorum patrum dogmata, & sanctum concilium Chalcedonense cognoscimus, quod scilicet paternorum dogmatum diuitias sanctis ecclesijs inuiolabiliter conseruabit. Qui verò ab eo concilio semetipsos abscindunt, ignorant quia nomine Chalcedonense concilium denegantes, rebus autem ipsis à cuncto totius mundi collegio sacerdotum sinè dubio segregantur. Illud ab omnibus celebratum est, quòd eorũ qui ibì collecti sunt, nullus penitùs discordauit. Sed & si pauci quidam pro aliquibus necessitatibus per prouincias remanserunt, ad communionem eius attracti sunt, quoniam antiqua Ecclesiæ

Act. 9.
2. Cor. 12.
Ibidèm.
Galat. 1.

dogmata seruare dinoscitur. Ea siquidem, quæ Alexandriæ perpetrata diuulgantur, dudùm quidem fama ad nos perduxit, sed nunc integritatem insertam precibus agnoscentes, & mensuram nostri gemitûs non habentes, fontes requirimus lachrymarum, & luctus Hieremiæ lamentationibus pares, scientes vtiquè fletum passionibus adæquare. Quis enim valeat abstinere, licèt animum habeat adamante fortiorem, audiens in sacris locis nullum pudorem fuisse seruatum, sanctumque locum communis redemptionis nostræ, hoc est, venerabile baptisterium, multorum virorum, quãtùm ad eorum attinet voluntatem, inuasione fuisse temeratum, dum diuina omnia nequaquàm iniuriarum moli succumbant, & hæc perpetrata ab illis forsitan, qui peccatorum redemptionem ibidèm susceperunt? Et quid est crudelius, sacerdotis necẽ etiàm auribus valdè terribilem, iram nec vsque ad interitum illius habentem finem, sed vltra naturam indisciplinabiliter excedentem? Solet enim contra aduersarios furor insurgere: quem verò quilibet inimicum non habet, hunc honorandum natura docet. Omnis ciuitas scelerum immanitate completa est, & per omnes plateas & omnes porticus secta membra, mysteria sacra celebrantis, tractare feruntur, & ad nouissimum incensa, atque consumpta, & ad cineres vsque redacta. Et neque in his solummodò doctorem atque pontificem sistere passi sunt, sed etiàm in ventos miserabiliter disperserunt. Hæc igitur quantùm virtus fuit valdè deflentes, de Timotheo tantorum malorum authore, sicut preces docuerunt, quas benè se habere credimus, secundùm piam sanctionem vestræ potentię nunciamus, si reuerà accusantium verba cum accusationis veritate concordant, alienum eum ab omni sacerdotio esse demonstrant. Nam eum, qui ex quacunque causa depositus est, non solùm ad maiorem gradum venire lex ecclesiastica non permittit, sed neque in ordine, in quo fuit permanere, nisi deponens propria sententia eum rursùs absoluat, aut certè synodus sanctorum Episcoporum aliquid de eo disponat. sed etiàm Episcopi, qui à sua dignitate depositi videbantur, sicut edocuerunt, lex non est, vt aliquum possint ad officium euehere, quod ipsi videbantur amisisse: & duo solummodò, licèt super omnes honorabiles existerent, & omi accusatione liberi essent, ordinatioñé tamẽ Episcopi celebrare ecclesiastico ordine prohibẽtur. Quòd autem & viuo pontifice ecclesiã gubernãte, & nullo ꝓpter ordinationẽ regulariter procedente decreto, constitutus dicitur, omnem transcendit iniquitatem. Quòd verò & necem ità cru-

 de-

delem aggressus est, aut cooperatus, sicut edocuerunt, non solùm hoc regulis interdictum, sed etiàm legibus & communi iure naturæ prohibitum est. Igitur si veræ mõstrantur accusantium preces, nihil horum sacerdotio conferre potest sacrarum subtilitas literarum vestrarum. Itaq; inuictum & triumphale imperium agnoscens, quæ benè se habere decreuimus, æquum ordinem suæ prudentiæ sanctis seruet ecclesijs, atque dignetur disciplinam communi pietatis custodire collegio, omnique virtute ac fortitudine bono CHRISTI corporis vnanimitatem pacemque seruare. Sciatque vestra tranquillitas, & agnoscant, qui nescio quomodò sunt seducti, quia neque Chalcedonense concilium, neque quilibet alius, cui pietatis Ecclesiæ Apostolicæ participium inest, alienam tenet fidem præter antiquam illam Euangelicam, quam chorus trecentorum decem & octo patrum, superna gratia inspiratus, Ecclesijs CHRISTI immobili religione dereliquit. Qui verò proprijs quidem passionibus instigati, zeli autem figmentum sibimet apponentes, & simpliciores seducentes, Alexandrinam Ecclesiam turbauerunt, ipsi iudicium portabunt, quicunque esse noscuntur. Intantùm enim nec recta intentione, nec sermone veritatis vtuntur contra sanctum Chalcedonense concilium, quia non solùm ab illo se separant, sed neq; sanctorum patrum concilium, in regia ciuitate factum, se suscipere profitentur, cùm & ibì dogmata sanctorum trecentorum decem & octo patrum subtiliter reseruari præceptum sit, & in ipsa sancta synodo inter primos fuerit, cui illo tempore pontificium Alexandrinæ ciuitatis videbatur esse commissum, vir Apostolicus, & ab omni macula sermonum aut actuum segregatus. Sed qui donauit venerabile vestræ pietatis imperium Romano principatui, & Dei sanctis ecclesijs, longa serenitatis vestræ tẽpora dignetur efficere, pacemque per vos & vnitatem quilibus CHRISTI conferre, subijciatque vobis omnes aduersarias nationes: quatenùs vndiquè pace CHRISTI muniti, patrum dogmata inuiolabilia conseruetis, & omnem rempublicam æquitatis ordine disponatis.

Anastasius episcopus Ancyræ metropolis sanctæ DEI ecclesiæ, manu mea subscribens secundùm pietatis vestræ sanctionem, per prædictam epistolam insinuaui, quid sentiam de confessione sanctorum patrum Niceæ congregatorum, quam Chalcedonensis sancta synodus secuta esse dinoscitur, & de Timotheo, qui precibus accusatus est, & seruari vos temporibus longis oro.

Iulianus episcopus	similiter.
Proclianus episcopus	similiter.
Euphanius episcopus	similiter.
Armatius episcopus	similiter.
Daniel episcopus	similiter.
Euphrasius episcopus	similiter.

EPISTOLA SVBDESCRIPTORUM Episcoporum, ad Leonem Augustum Imperatorem.

DEO amantissimo atque pijssimo & Christianissimo, victori, triumphatori, semper Augusto Leoni, humilis Episcopus Eugenius in Domino salutem.

Nos equidem humilimi voluimus, & hoc superna gratia promerentes, nostra mente quiescere, & taciturnitatis pelagus in sancti & adorandi spiritùs pace retinere, vt sic abstinentes, siue propter humanam inopiam, aut infirmitatem, dicendi timorem tanti delicti apud nos haberemus. Sed quia proprij principatûs adulter extollitur, & in sublime semper eleuatur, suisque scintillis multorum corda succendit, vt pulchritudinem sapientissimam solummodò DEI conturbet Ecclesiarum, summa necessitas nobis incubuit mutare propositum, vt à vobis prouocati, per hanc dicendi orationem egrediamur in aerem, DEI fide nostros obturantes auditus, vt ità Sirenarum mortiferum peccatum, siue earum (secundùm Hieremiam) filiarũm mortem transeuntes, p ipsum pelagus vitæ tecum sobriè veniamus. Suscipe igitur hoc pijssime, suscipe libenter à nobis munus nostrum omnium sacerdotum, & reliquorum in ministerio diuinæ scientiæ qui constituti sunt, prędicationem tuæ iussionis, quasi ex vna curia consensuque scriptam. Fideli nanque fideliterque interroganti principi lucrum est sacerdotibus, immortalis libri sanctam offerre responsionem, vt ex te denuò Christianissime & tuæ tranquillitatis imperio, in omnem terram & cunctos homines cum mansuetudine pietatis poculum ministrẽt, vno omniũ nostro Domino vnigenito Dei filio gubernante, qui solus in omnibus seculis perpetuè regnans, & tibi Imperatori coronam, quandò oportuit, latenti, immò magìs claro nutu superimposuit. Primum tibi signum regalis dignitatis, beati Dauid fundibulam laudabili voluntate committens, per deserta discurrens, aptissimè bestias iacularis. Nos autem sub arbore pacis positi, sinè timore in aura delectabili commoramur. Iaculare ergò, iaculare potentissime, secundùm Danielem, etiàm Libyæ hir-

Hiere. 9.

Dan 8.

hircum paternæ fidei iaculo, vt nequaquàm perditus ventilet ea, quæ sunt ad Austrum. Ille namq; paululùm exiliés ad vltima Libyę regionis, illam immedicabilem Alexandrinorum vrbi insluit passionem, vt sacerdotis sui interemptorem, amatorem Dei populo demonstraret, & viro sacrilego sacerdotij priuilegia nefandè committeret, qui nō solùm à sacerdotali voluntate, sicut preces de eo conscriptæ referunt, alienus ostenditur, sed etiam omni affectioni vulgi peregrinus agnoscitur, licèt quibuscunq; verbis, gestorum delere nitatur auditus. Nam si ei animo concepti adulterij non imminuerit crimen, hoc solùmodò paternæ traditionis destructori possit, quod est, sufficere, vt in eo iustè possit vltio prouenire. Cui nanq; clarū non est, nisi qui fortè spōtè bona scire despicit, quid per sacratissima sanctissimi & beatissimi, & post Deum patris nostri Leonis scripta sancitum est? Tacemus enim, quę primitùs sub sanctæ memoriæ principe Martiano coram omni populo in ciuitate Chalcedonensi de fide orthodoxa sunt prolata ad cōfusionem quidem maleficorum & vesanorum hominum, & commemorationem atq; consolationem piorum & fidelium. Quę fides & ab illo sancto omnibusq; honorando concilio testimonium bonum promeruit, & definitio scientiæ clarioris vno nutu ab omnibus obsignata est, ipsam formam detinens, quę dudum in sancto Niceno cōcilio, & Ephesino primo apud rectè sapientes cōstituta dinoscitur. In qua præcipuè æternitas & humanitas (sic enim dicendum est) vnius vnigeniti custoditur, hoc est, in vno Domino nostro Iesu Christo incarnato Dei verbo oratione seruata, vt in nomine IESV Christi, sicut ait Apostolus, omne genu flectatur cælestium, terrestrium & infernorū, & omnis lingua cōfiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei patris. Quiescant igitur, quiescant, & hoc per te pijssime, qui modicū bonum putāt munus taciturnitatis existere. Quiescāt confundere, & Dei ecclesias cōturbare, & curiosis sermóibus auditus personare simpliciū: vel tuam rectam fidem, si metum futuri iudicij nō habent, erubescant. Cur ventis sermonū tranquillitatem sanctæ fidei nostræ conturbāt? Cur concilia aduersùs Deum in omni loco & gente faciunt residere vilissima? Cur tela contra nos dæmonibus subministrant? Cur de morte paruulorum cogitātes, nostræ immortalitatis authorem pascua sectātur, qui adhuc terrenas causas tractare noscuntur? Cur certant sua scientia secundùm Adam fieri velut dei, qui adhuc nec quæ sunt hominum, agunt? Cur lené nostram mollemq; pacem impugnant pro zelo, simplicitatem sancti nostri & celandi mysterij suffocantes?

Philip.2. Locus mendosus. Gen.3.

quo mysterio non solùm nos, sed & omnes ministri spiritûs superantur. Quapropter gloriamur velut codicillos nos habere creditæ dignitatis huius, qua diuinitas tractatur, & immensæ scientiæ cum mensura congrua ministrare dicatur. Iterùm à nobis dicatur & hoc, Domine Deo amantissime, & cum omnibus hominibus in omni loco positis. In hoc enim tibi librum responsionis de confessione & oratione concludimus, quod à sanctis patribus, & ab initio & hactenùs dicitur: Pater & filius & spiritussanctus in æterna trinitate est, vnius principatûs virtus, qui est super omnia benedictus in secula Deus. Ro.9. Eugenius Episcopus Epiri: Incolumem vestram pietatem omnium Dominus noster IESVS Christus pollentem, magna longæuitate conseruet, & sanctę nostræ & beatissimę fidei sanctionibus per omnia DEO amantissime atque pijssime. Valerianus Episcopus Phœniciæ, similiter. Claudius episcopus Anciasmi, similiter. Sotericus Episcopus Corcyræ, similiter. Hypatius Episcopus *Adriani, similiter. Didacus episcopus Foticæ, similiter. Eugenius episcopus Eurocæ, similiter. Oranius Episcopus*Dodonææ, similiter. Stephanus episcopus Borroti, similiter.

¶EPISTOLA INFRASCRIPTOrum Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

Pijssimo & Christo amantissimo, à Deo principe constituto victori, triumphatori semper augusto Leoni, Lucas archiepiscopus, Artemius, Antonius, Filocaris, Eusebius, Nazarius & Paulus Episcopi Epiri. Relegentes ea, quæ nobis à vestra tranquillitate sunt scripta, & agnoscentes mox inter ipsa principia non solùm pro fide catholica sanctarum Ecclesiarum, sed pro ciuitate, quæ sub vestri imperij sceptro dinumeratur, tantam vos habere solicitudinem, quantam oportet gerere diuino nutu Romana imperia conscendentem, & trāquillè omnia gubernantem, vt vndiquè totius orbis terrarum inconcussa & sinè fluctu sit nauis, maximas gratias saluatori nostro IESV Christo debere nos confitemur, orantes pariter, vt Christianum nobis vestrum imperium multis temporibus conseruetur, quod nobis & singulis vtiq; & pariter vniuersis spes maximas & demonstrat, & donat. Decet enim & simul & singulatìm vniuersos, quasi de quodam pectoris nostri cubiculo bona vestra proferre, quorum prima & maxima est, pacis vtilitas. Relegentes igitur oblatas nobis preces ab Alexandrinis, in malorum tempestate maxima constitutis, & agnoscentes scelera à dæmone

ne ibi commissa, amarissimè in his ingemiscentes, & propria membra lugentes, quæ tali calamitate noscuntur afflicta: paululumque respirantes, & communem de his rebus tractatum habentes omnes Episcopi in vestra Epiro constituti, secundùm ea quę à vestra tranquillitate sancita sunt, hæc vestris pijs auribus indicamus: gratias primitùs etiàm in hoc agentes, quoniam parcentes nostris infirmitatibus atque laboribus, & maximam propter hyemis vehementiam nostri solenniter curam habentes, præcipitis vt singuli nostrûm in regione propria de præsentibus rebus suam debeant proferre sententiā. Quapropter dicimus, quòd si ea, quæ ab Alexandrinis in accusatione deducta sunt, cum veritate concordant, (non enim ex vna parte verba suscipienda sunt) nec ordinatio Timothei firma consistit, & ab Episcopatu, quem arripuisse dicitur, est penitùs alienus. Si autem oportet eum sermonem satisfactionis in præsentia vocatum ꝓbere pro his, quæ commisit, sicut & conuenit, & iustum simul & pium v, si etiàm vestræ tranquillitati complacet, vt secundùm petitiones supplicum nihil ab eo in medio tēpore aduersùs fidem catholicā penitùs innouetur: cùm præcipuè Imperator piæ memoriæ Martianus deponendos esse sanciuerit etiàm rectè factos Episcopos, si quid mutilare aut commouere ex his, quæ Chalcedonæ à sancto & vniuersali concilio sunt definita, tentauerit, sicut ipsa monimēta ibi confecta testantur, in quibus quoddam signaculum definitionibus, memorati principis sanctio supposita est. Ea verò, q̃ Chalcedonæ constituta sunt à sancto & vniuersali concilio de fide catholica, inquantùm doctrinas & expositiones & interpretationes perfectorum patrum nostrorum sequi valuimus, esse cōsona iudicauimus his, quæ Nicææ à sanctis trecentis decem & octo patribus definita sunt, & posteà in regia ciuitate à centum quinquaginta patribus explanata, in quibus etiàm perduramus. Et licèt plurimis sermonibus extendatur expositio fidei Catholicæ Chalcedonæ celebrata, tamen ad illas respicit, quarum in præcedentibus probatur fuisse memoria, & veluti paucarum illarum est interpretatio syllabarum. Si quis igitur sobriè ac fideliter, & non contentiosè de his voluerit cogitare, in tantorum decretis consentit, quorum etiàm multus numerus ad satisfactionis sufficit rationem. Non enim in verbo fidei omnium vnanimiter potuit sententia conuenire, nisi sanctus spiritus illic pro causa veritatis interfuisset. Cùm ergò grandia sint hæc, quæ mota noscuntur, & egeant vestræ Christianitatis auxilio, supplicamus tantis malis resistere, & rebus inoptabilibus repugnare. Dignum q; vestra pietate trophęum cum superno solatio contra diabolum confidenter erigite, flammam hanc, antequàm in sublime conscendat, extinguite: languoremque, priusquàm velut morbus inficiat vniuersa, curate. Nam medicorum ægritudines curantium illos potiùs admiramur, qui neque ad ægritudinem venire permittunt. Non patiaris horum scelerum cumulum fieri posteris in exemplum: habeant loca sancta proprium cultum, Ecclesiæ inuiolabile securitatis ius, pontificisque cautela baptisteria purgentur à nece. Dele iam venerabilis Imperator, impietatis monumenta: doceantur * omnis pietatis exercere culturam. Lucas Episcopus Dyrrhachenus: Incolumem semper in omnibus modis pium vestræ serenitatis principatum, multis in pace temporibus Dominus CHRISTVS conseruare dignetur, DEO amabilis victor & triumphator Auguste.

[Margin: for. est] [Margin: *omnes] [Margin: Concordia fidei ex spiritu. sancto est.]

Artemius Episcopus Escampenus, similiter. Antoninus Episcopus Lychnidius, similiter. Hylocaris Episcopus Vallidi, similiter. Eusebius Episcopus Apolloniadis, similiter. Nazarius Episcopus Aulonæ, similiter. Paulus episcopus Prinatenus, similiter.

EPISTOLA SVBDESCRIPTORVM EPISCOPORVM, AD LEONEM IMPERATOREM.

Pijssimo Imperatori & CHRISTO amabili domino, Augusto Leoni Martyrius humilis episcopus vestræ Cortynæ. Tempus nobis est lyram sumere diuinitùs inspirati Psalmistæ Dauid, principatu tranquillitatis vestræ. Ille nanq; solus idoneus est hymnus piæ vestræ magnitudini proferri, in quo ait: Saluum fac domine regem, & exaudi nos. Et iterùm in alijs modulationibus dicit: Domine, in virtute tua lætabitur rex, & in salutari tuo exultabit vehemēter, & reliqua, quę in ipso Psalmo sunt, pro vestræ potentię ordinatione dicta creduntur. Sciens enim ex illo tempore gestorum talia Prophetarum, quia perquæ confirmatio ea quę DEI sunt, per ea quoquè vestrum roboratis imperium. De his autem, quę nos vestra sanciuit pietas iudicare, ego & mei consacerdotes rectè consistentes insinuauimus, quia sanctum Chalcedonense concilium cōcordare credimus expositioni fidei trecentorum decem & octo patrum in Nicea vrbe cōgregatorum, in qua baptizati & baptizātes, & prolatū exindè omnibus symbolum intemeratū inuiolatumq; seruātes, vitā in eo cōplere reliquā-

[Margin: Psal.19. Psalm.20. Locus mutilus.]

casio congregârit, vt communis ex multorũ collatione tractatus, consentiẽte in Christo spiritu, multarum sententiarum authoritate firmetur, nè p singularẽ pro arbitrij sui qualitate definitio aut imperitiæ decipiatur errore, aut tumore præsumptionis vel iracundiæ deprauetur: & dum vnusquisq; sinè fratrum collatione suo tantùm credit arbitrio, statuit quod meritò omnibus possit displicere. Itaque quoniam nos in ecclesia Venetica causa ordinandi episcopatûs congregauit, rectum esse credidimus, de regula ecclesiastica, quæ nobis donante Domino credita est, & de districtione, cuius curam non linè culpa nostra omittemus, habita *consultatione, vt quæ in priorum patrum statutis vidimus omissa, & procedente tempore ex nimia licentia prolabente seculari libertate prę sumpta, statutis saluberrimis sanciremus. Quod in notitiam beatitudinis vestræ, quia præsentia vestra nobis necessitate faciente fraudata est, credimus deferendum, vt si probabile duxeritis, id quoquè & vestra authoritate firmetur, & districtione seruetur. [*collatione,]

1 Itaque censemus homicidas, & falsos testes à cõmunione ecclesiastica submouendos, nisi pœnitentiæ satisfactione crimina admissa diluerint. [Agatheñ cõci. cap.37.]

2 Eos quoquè, qui relictis vxoribus suis, sicut in Euangelio dicitur, excepta causa fornicationis, siue adulterij probatione, alias duxerint: statuimus à communione similiter arcendos, nè per indulgentiam nostram *prætermissa peccata, alios ad licentiam erroris inuitent. [Matth.5.e] [*permissa]

3 Pœnitẽtes quoquè, qui susceptam publicè pœnitentiam intermiserint, & ad prioris erroris consuetudinem reuoluti, vitæ se seculari conuersationique reddiderint, non solùm à communione dominicorum sacramentorum, sed etiàm à conuiuijs fidelium submouendos.

4 Eas etiàm, quæ virginitatem professæ, & benedictionem fuerint per manûs impositionem sub contestatione huius propositi consecutæ, si fuerint in adulterio depręhensæ, cum adulteris ipsarum arcendas à communione censemus.

5 Clericis aut monachis, sinè commendatitijs epistolis episcopi sui, licentia non pateat ambulandi, aut euagandi, & in omni loco, ad quem sinè epistolis episcopi sui (vt dictum est) venerint, à communione habeantur alieni.

6 In monachis quoquè par sẽtẽtiæ forma seruetur. Quos si verborum increpatio non emendauerit, etiàm verberibus statuimus coërceri.

7 Seruandum est de monachis, nè eis ad solitarias cellulas liceat à congregatione discedere, nisi fortè probatis post emeritos labores, aut propter infirmitatis necessitatem asperior ab abbatib⁹ regula remittatur. Quo itá demùm fiet, vt intra eadem monasterij septa manentes, tamen sub abbatis potestate, separatas habere cellulas permittantur.

8 Abbatibus quoquè singulis, diuersas cellas aut plurima monasteria habere non liceat, nisi tantùm propter incursum hostilitatis intra muros receptacula collocare. [Agatheñ cõci. cap.38.]

9 Clerico, nisi ex permissu Episcopi sui, seruorum suorum secularia iudicia adire nõ liceat. Sed si fortassè Episcopi sui iudicium cœperit habere suspectum, aut ipsi de proprietate aliqua aduersùs ipsum episcopum fuerit nata cõtentio, aliorum episcoporum audientiam, non secularium potestatum, debebit ambire. Aliter, à communione habeatur alienus.

10 Clericos quoquè ab episcopis ordinatos, sinè permissu eorum à quibus fuerant ordinandi, promouere ad superiorem aliquem ordinem non præsumant, nè concordiam fraternam iniuria illata contaminet.

11 Presbyteri, diaconi, atque subdiaconi vel deincèps, quibus ducendi vxores licentia non est, etiàm alienarum nuptiarum euitent cõuiuia, nè his cœtibus misceantur, vbi amatoria cantantũ & turpia, aut obscœni motus corporis, choris & saltibus efferuntur, nè auditus & obtutus sacris mysterijs deputati, turpium spectaculorum atque verborũ contagio polluantur. [Dis.34. Pbri, diacones Et Agat. cõ. cap.39.]

12 Omnes deincèps clerici Iudæorum conuiuia euitent, nec eos ad cõuiuium quisquam excipiat: quia sicut apud Christianos cibis communibus non vtuntur, indignum atque sacrilegum est, eorum cibos à Christianis sumi, cùm ea quæ, Apostolo permittente, nos sumimus, ab illis iudicentur immunda: ac sic inferiores incipiãt esse clerici, quàm Iudęi, si nos, quę ab illis apponũtur, vtamur, illi à nobis oblata contemnant. [28. q.1. Oẽs deincẽps] [Tit.1.d]

13 Ante omnia à clericis vitetur ebrietas, quæ omnium vitiorum fomes ac nutrix est. Nec quis potest liberum corporis sui ac mẽtis habere iudicium, cùm captus vino, à sensu probetur alienus, & procliuis ad vitium, mente labefacta, ducatur, ac plerunquè possit peccatum aut crimen, dum nescit, incurrere. Sed ignorantia talis non potest nõ subiacere pœnæ, quam ex voluntaria amentia manâsse constiterit. Itaque eum, quem ebrium esse constiterit, (vt ordo patitur) aut triginta dierum spatio à communione statuimus submouendum, aut corporali subdendum esse supplicio. [Dist.35. ante oia. Et Agat. cõcilij ca.41.] [Dist.35. Ante omnia.]

14 Clericus, quem intra muros ciuitatis suæ manere constiterit, & matutinis hymnis sinè probabili excusatione ægritudinis inuentus fuerit defuisse, septem diebus à communione habeatur extraneus: quia ministrũ sacrorum, eo tempore, quo non potest *ab officio suo vlla honesta necessitas occupare, fas non est à salubri *cessare. [for. *eũ ab] [for. *opere cessare.]

15 Rectũ quoquè duxim⁹, vt vel intra prouinciam

ciam nostram sacrorum & ordo psallédi vna sit consuetudo, vt sicut vnam cum Trinitatis confessione fidem tenemus, vnam & officiorum regulam teneamus, nè, variata obseruatione, in aliquo obseruatio nostra discrepare credatur.

Dist.26.q.5 Aliquāti. Et in decr. Iuo. lib.8. Et agathen. cōcil cap.42. 16 At nè fortassè id videatur omissum, quod maximè fidem catholicę religionis infestat, quòd aliquanti Clerici student augurijs, & sub nomine confictæ religionis (quas sanctorum sortes vocāt) diuinationis scientiam profitentur, aut quarumcūque scripturarum inspectione futura promittūt, in hoc quicunque clericus detectus fuerit vel consulere, vel docere, ab Ecclesia habeat extraneus. Incolume regnum & cororam vestram, Ecclesiæ suę Deus protegat, domini fratres.

FINIS CONCILII VENETICI.

TVRONICVM CONCILIVM PRIMVM CIRCA TEMPORA Leonis Papæ primi vel Hilarij.

TVrones, populi sunt inter Celtas, Carnutibus & Andegauensibus finitimi, proximi oceano. Ciuitas est metropolitica, cuius omnes suffraganei sunt in Celtica. Eam vrbem, sicut & Andegauensem, diuus Lodouicus Frācorum rex, Britanniæ ducatui detraxit.

TVRONENSE CONCILIVM primum, & illius Canones. Estq; prouinciale.

SEuerino viro clariss. cōsule, sub die xviij. Kalen Decemb. cùm ad sacratissimā festiuitatem, quo domini Martini receptio celebratur, in ciuitate Turonorum beatissimi sacerdotes, quorum subscriptio subtèr adiecta est, venissent, necessariò crediderunt, vt quia per longam incuriam in aliquo de reb⁹ ecclesiasticæ disciplinæ regula fuisset vitiata, diffinitiōem suam, quæ cum patrum authoritate concordat, pręsentis scripturæ emanatione firmarent, non quæ priùs illicite commissa sunt, reuoluentes, sed in posterum vniuersorū vtilitati prospicientes, vt secundùm euangelica præcepta & apostolicam doctrinam, patrum statuta seruantes, Ecclesia Domini pura & immaculata permaneat.

Capitulum primum.

Mat.5.b ¶Primo ergò loco, sacerdotes vel ministri Ecclesiæ (de quibus dictum est, Vos estis lux mundi) ità in omni sancta conuersatione à Dei timore actus suos dirigant, vt & diuinæ possint placere clementiæ, & bonum fidelibus præbeant exemplum: quia sicut væ eis

Leui.24.c & Esa.1.b interminatur, per quos nomē Dei blasphematur, ità illi immortalitatis gloriam consequentur, per quorū actū nomē Dei benedicitur. Si enim vniuersis fidelibus, secundùm

1.Cor.7.e apostolicam doctrinam, castitas custodienda indicitur, vt qui habent vxores, ità sint, quasi non habentes: quanto magis sacerdotes Dei ac Leuitæ diuino mancipati altario, custodire debent, vt nō solùm cordis, verùm etiàm corporis puritatē seruantes, pro plebe supplicaturi, preces illorum ad diuinum me-

Roma.8.b reantur introire auditum? quia secūdùm authoritatem Apostoli, qui in carne sunt, Deo

Tit.1.d placere non possunt. Vos autem non estis in carne, sed in spiritu. Et iterùm: Omnia munda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil est mundum: sed polluta est eorum & mens & conscientia. Cùm ergò laico abstinentia imperetur, vt possit orationi vacās, 1.Cor.7. & DEVM deprecans, exaudiri: quanto magìs sacerdotibus vel Leuitis, qui omni momento parati esse debent in omni munditia & puritate, securi, nè aut sacrificium offerre, aut baptizare, si id temporis necessitas poposcerit, cogantur imparati aut immūdi? Qui si contaminati fuerint carnali concupiscentia, qua fronte excusabunt, quo pudore vsurpabunt, qua cōscientia, quo merito exaudiri se credent?

2 Et licèt à patribus nostris è commissa authoritate id fuerit constitutū, vt quicunq; sacerdos vel Leuita, filiorum procreationi operam dare fuisset conuictus, à communione dominica abstineret, nos tamen huic districtioni moderationem adhibentes, & iusta constitutione mollientes, id decreuimus, vt sacerdos vel Leuita coniugali concupiscētiæ inhærens, vel à filiorum procreatione nō desinens, ad altiorem gradum non conscendat, neque sacrificia DEO offerre, vel plebi ministrare præsumat. Sufficiat his tantùm, vt à communione non efficiantur alieni. Sed vt hæc valeant *obseruare, fomitem omnium *obseruari vitiorum oportet abscindi, Apostolo præcipiente: Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Ephe.5.d Et quàm graui ebrietas supplicio expietur, eadem Apostolica manifestat doctrina, inter cætera dicens: Neque fornicatores, 1.Cor.6.b neque idolis seruientes, neque ebriosos regnum Dei possessuros. Si quis verò in omni officio clericali Deo militans, ab ebrietate se non abstinet, secundùm status sui ordinem competens in eum vindicta *tribuatur. *exerceat

3 Et quia nullum diabolo locum dari oportet, hoc præcipuè custodiēdum decreuimus, Ephe.4.f vt nullam clerici cum extraneis fœminis habeant familiaritatem, nè vllam malè loquendi vel sentiendi hominibus aditum tribuant: quia frequenter per hanc indecentem occasionem contingit, vt diabolus, qui insidiatur sicut leo in cubili suo, de ruina seruorū Dei exultet. Si quis clericus post interdictū episcopi sui illicitis familiaritatibus ex-

extranearum fœminarum voluerit inhærere,à communione habeatur alienus.

4 Et vt clericus,cui datur nubendi licentia, internuptam nō accipiat vxorem. Quod si fecerit, vltimum in officio clericali teneat locum.

5 Si quis verò clericus, relicto officij sui ordine, laicam voluerit agere vitā, vel se militiæ tradiderit, excommunicationis pœna feriatur.

6 Qui verò se sacratis virginibus per cōiunctionem nefandam miscuerit,vel propositum professæ religionis dereliquerit,vtriq; à communione habeātur alieni,(quia si quis templū Dei violauerit, disperdet illum Deus) donèc resipiscentes à laqueo diaboli,à quo capti tenentur, *ab ipsius voluntate ad auxilium pœnitentiæ reuertātur.

1. Cor.3.e

*ad ipsi' volūtatem, ad

7 Homicidis penitùs non communicādum, donèc per confessionem pœnitentiæ ipsorum crimina diluantur.

8 Si quis verò post acceptam pœnitentiam, sicut canis ad vomitum, ità ad seculares illecebras,derelicta,quam professus est, pœnitentia, fuerit reuersus, à communione ecclesiç,vel à conuiuio fidelium extraneus habeatur,quò faciliùs & ipse compunctionem per hanc confusionem accipiat, & alij eius terreantur exemplo.

2.Pet.2.

9 De præsumptoribus etiàm placuit obseruari, vt si quis episcopus in ius fratris sui, suam conatus fuerit inserere potestatem, vt aut diœceses alienas, transgrediendo terminos à patribus constitutos peruadat, aut clericos ab alijs ordinatos, vel sanctimoniales promouere præsumat:ab vniuersorum fratrum & consacerdotum suorum communione se alienū efficiendum nō dubitet: quia, Apostolo docente, cognoscimus, nullā nos cum fratribus inordinatè ambulantibus; & non secundùm traditionem à patribus constitutam,posse habere participationē.

2. Theß.3.a

10 Ordinatiōes verò illicitas,irritas *deuocamus,nisi per satisfactionem,quç ad pacem pertinent,componantur.

* denunciamus

11 Si quis verò clericus absq; episcopi sui permissu, derelicta ecclesia sua, ad alium se transferre voluerit locum,alienus à communione habeatur.

12 Et vt clerici nō absq; sacerdotū suorū commendatione,ad alias prouincias siue ciuitates ambulare disponant.

13 Illud etiàm secundùm scripturarum authoritatem, vel patrum constitutionē addēdū credidimus,vt nè quis clericus qui negociandi studiū habere voluerit, vsuras accipiat:quia scriptum est,Qui pecuniam suam nō dedit ad vsuram. Et alio loco: Et non defecit de plateis eius vsura & dolus. Manifestum est enim, beatitudinis non posse consequi gloriam, qui à præceptis diuinis deuiauerit. Et humilitatis nostræ constitutio,vt adiuuante Domini misericordia valeat custodiri, sancti ac beatiss. sacerdotis domini Martini, quæ Deo accepta est,obtinebit intercessio.Cōfidimus enim,sacerdotum Domini consensu diffinitionē nostram firmandam, quæ cum patrum nostrorum authoritate concordat.

Psal.14.
Psal.54.

¶Perpetuus Turonicæ ciuitatis episcop', interfui & subscripsi. Victurius episcopus Cenomannicæ ciuitatis, huic diffinitiōi interfui & subscripsi. Leo episcopus Bituricæ ciuitatis,interfui & subscripsi. Eusebius episcopus Nanneticæ ciuitatis, interfui & subs. *Amandinus episcopus Cathalaunicæ ciuitatis,interfui & subscripsi. Germanus episcopus Rothomagēsis ciuitatis, interfui & subscripsi.*Arthemius episcopus Rhedonicç ciuitatis,huic diffinitiōi interfui & subscripsi. Mansuetus episcopus Britannorum,subscripsi.Iocundinus presbyter, iussu domini mei venerandi episcopi, quia ipse non cerneret, subscripsi.Thalassius peccator, hanc diffinitiōem dominorum meorum, ab ipsis ad me transmissam, in ciuitaticula mea relegi, subscripsi,& consensi.

*Amandus
* Anthemi'

DECRETA HILARII PAPAE.

Ex libro Pontificali.

Anno Domini 465.

Hilarius natiōe Sardus, ex patre Crispino,sedit annos sex, mēses tres, dies 10. Hic fecit decretalem, & per vniuersum Orientem sparsit, & epistolas de fide catholica, confirmans tres synodos,Nicenam, Ephesinam, & Chalcedonensem, & tomum sancti archiepiscopi Leonis. Et damnauit Eutychē & Nestorium, & omnes eorum sequaces, & omnes hæreses, confirmans dominationem & principatū sanctæ sedis catholicæ & apostolicæ. Hic fecit constitutum de ecclesia in basilica ad sanctam Mariam,consulatu Basilisci & Hermenerici,16.Kalen̄ Decemb. Hic fecit oratoria tria in basilicæ Cōstantinianæ baptisterio,sancti Ioānis baptistæ,& S.Ioannis euāgelistç, & sanctç Crucis,oīa ex argēto & lapidib' preciosis.Cōfessionem aūt sancti Ioānis Baptistæ fecit ex argento,pēsante lib. 100.& crucē aureā.Et confessionē S. Ioannis Euāgelistæ fecit ex argēto pēsante lib.100.& crucem auream.Et in ambobus oratorijs ianuas æreas argento clusas. In oratorio verò S.Crucis fecit confessionem,vbi lignum posuit Dominicū,& crucem auream cum gemmis, pensantem pondo librarum 20.In confessione fecit ianuas ex argēto, pensante lib. 50. Supra confessionem arcum aureum, qui pensat lib.4.quem portāt colūnç onychinç, & eo loci stat agnus aureus,qui pensat libras duas.Coronam auream ante confessionem. Pharū cū delphinis, pensantē libras quinq;. Lampades aureas 4. pensantes libras duas. Nympheū & triporticū ante oratoriū sanctç Crucis,vbi sunt colūnæ mirç magnitudinis,

quæ dicuntur Hecatonpenta. Lacus & conchas citharicas duas, cum columnis porphyreticis *foraitis, aquam fundentes. Et in medio lacum porphyreticum cum cócha *raita in medio, aquam fundente, circundata à dextris & à sinistris in medio cancellis æreis & columnis, cum fastigijs & epistylijs, vndiquè ornatis ex musiuo, & columnis Aquitanicis, & tripolitis, & porphyreticis. Ante confessionem B. Ioannis posuit coronam argéteam, pensantem libras 20. Pharum cantharú, pensantem lib. 25. Item ad sanctum Ioannem intra sanctum fontem lucernam auream cum *nixis luminum 10. pensantem lib. 5. Ceruos argenteos tres fundentes aquam, pensantes singul. lib. 30. Turrim argenteã cum delphinis, pensantem lib. 60. Columbam auream, pensantem lib. 2. In basilica Constantiniana pharos cantharos argenteos, pendentes ante altare 10. pensantes singul. lib. 20. Scyphum aureum, pensantem lib. 6. Alium scyphum aureum, pẽsantem lib. 5. Calices aureos 5. pẽsantes singul. libras *singulas. Scyphos argẽteos 5. pensantes singul. lib. 10. Calices ministeriales 20. pensantes singul. lib. 2. Amas argenteas 5. pensantes singulæ lib. 10. Ad beatú Petrum apostolum scyphum aureum, pẽsantem lib. 5. Alium scyphum aureum cum gẽmis Prasinis & hyacinthinis, pẽsantem lib. 4. Calices argenteos ministeriales 10. pẽsantes singul. lib. 2. Amas argenteas 2. pẽsantes singul. lib. 8. Pharos cantharos argenteos 14. pensantes singul. lib. 5. Ad beatum apostolú scyphum aureum, pensantem lib. 5. Scyphos argenteos 4. pensantes singul. lib. 6. Calices ministeriales 10. pẽsantes singul. lib. 2. Amas argenteas 2. pensantes singul. lib. 10. Ad B. Laurentium martyrem scyphum aureum cú gemmis prasinis & hyacinthinis, pensantem lib. 4. Lucernam auream *nixorum 10, pensantem lib. 5. Scyphum aureum purissimum, pensantem lib. 5. Lampades aureas 2. pensantes libras singulas. Pharum cantharum aureum, pensantem lib 2. Turrim argenteam cum delphinis, pensantem lib. 25. Scyphos argenteos tres, pensantes lib. 24. Calices ministeriales 12. pensantes lib. 2. Altare argenteum, pẽsans lib. 40. Lampades argenteas 10. pensantes lib. 20. Amas argẽteas duas, pensantes singul. lib. 10. In basilica beati Laurentij martyris, pharos cantharos argenteos decẽ, pensantes lib. 10. Cantharos æreos vigintisex. Ministeria ad baptismum siue ad pœnitentẽ argentea, pẽsantia libras decem. Pharos æreos 50. In vrbe Roma constituit ministeriales, qui circuirent constitutas stationes. Scyphú aureum ansatum vel stationarium, pensantẽ lib. octo. Scyphos per titulos vigintiquinq;, pensantes lib. 10. Amas argenteas 25. pensantes lib. 10. Calices minister. 50. pensantes singul. lib. 2. Hæc omnia in basilica Cõstantiniana, vel ad sanctam Mariã constituta recondidit. Hic fecit monasteria ad sanctum Laurentium, & balneũ, & prætorium sancto Laurentio. Fecit autem oratoriũ sancti Stephani in baptisterio Lateranẽ. Fecit autem & bibliothecas duas in eodẽ loco. Ad Lunã verò monasterium in vrbe cõstruxit. Hic fecit ordinationem vnam in vrbe Roma per mẽsem Decembrem, presbyteros vigintiquinque, diacones quinque, episcopos per diuersa loca vigintiduos. Qui etiam sepultus est ad sanctum Laurẽtium in crypta, iuxta corpus beati Sixti. Et cessauit episcopatus dies decem.

*perforatis *cithariaca *lychnis *duas. *lychnorũ

ROMANVM CONCILIVM TEMPORE HILARII PAPAE.

ROMANI CONCILII AC DECRETORUM Hilarij papæ, tituli.

Vt canones Niceni, vel apostolicæ sedis decreta, custodiantur. 1

Vt bigami, aut viduæ, aut corruptæ mariti, ad ecclesiasticos gradus non accedant. 2

Vt pœnitentes, aut inscij literarum, siue defectu membrorum, aut decisione aliquid minùs habentes, ad superiorem ordinem non accedant. 3

Vt ea, quæ illicitè episcopus, vel decessor eius ordinauit, ab eo, qui superẽst, emendẽtur. 4

Vt nullus eps sibi eligat successorem. 5.

ROMANI CONCILII, ET EPIstolæ Hilarij Papæ, capitula.

FLauio *Basilico & Herminerico viris clarissimis consulibus, sub die decimo quinto Kalẽ Decembriũ, residente viro venerabili Hilario papa in basilica sanctæ Mariæ, & Maximo Taurinę ciuit. puincię Galliarũ, Ingenuo Ebredunẽsi, puincię *SS. Mediolanẽ puinciæ *SS. Saturnino Auinionẽ, prouinciæ *SS. Petro Portuensi, *Paulino Aquæuiuensi, Primo Atellano, Palladio Salpinati, Gaudẽtio Albingensi, Sotere Neapolitano, Tiburtio Capuano, Gaudẽtio Scyllateno, Felice Lucẽsi, Eubodio Tifernensi, Eusebio Senẽsi, Maioriano Astẽ, Iusto Fauẽtino, Felice Sipõtino, Cõcordio Barino, Verano * , Caprario Cassitano, Ianuario Prenestino, Cõstãtino Agnati, Adeodato Cumano, Pretextato Interãnino, Tiberio Curiũ Sabinorũ, Claudio Puteolano, Gerõtio Camerino, Adeodato Veliterno, Lucifero Triũ tabernarũ, Crispiano Subaugustano, Romano Albanẽsi, Seruodei Nomẽtano, Florẽtio Clusino, Hilario Amerino, Cãdido Tiburtino, Paulo Foronouano, Euseb. Sutrino, Apuleio Tarquiniẽ,

*Basilisco *Paulo

quinien, Gaudentio Antiatino, Asterio Gabinati, Proiectitio Nepesino, Asterio Foroiuliensi, Philippo Numanati, gaudentio * Vcconensi, Restituto & Octauio Aphris: Residentibus etiam vniuersis presbyteris, adstantibus quoque diaconibus, Hilarius episcopus Ecclesiæ catholicę, vrbis Romę, synodo præsidens, dixit:

* Volsiniensi vel Vulsinensi.

CAPITVLVM I.

Quoniam religiosus, sancto spiritu congregante, conuentus hortatur, vt quæcunq; pro disciplina ecclesiastica necessaria sunt, cura diligẽtiore tractemus: si placet, fratres, ea, quæ ad ordinationum tenoré pertinent, iuxta diuinæ legis præcepta & Nicenorum Canonum constituta, ità adiuuãte Domino in omne * æuum mãsura solidemus, vt nulli fas sit sine status sui periculo, vel diuinas constitutiones, vel Apostolicæ sedis decreta temerare: quia nos, qui * potissimi sacerdotis administramus officia, taliũ transgressionum culpa respiciet, si in causis DEI desides fuerimus inuenti: quia meminimus, quod timere debemus, qualiter comminet Dominus negligentię sacerdotum: siquidem reatu maiore delinquit, q potiori honore perfruitur: & grauiora facit vitia peccatorum, sublimitas dignitatum.

*tempus

25.q.1.c. Nulli fas sit.

*potissimũ.

Ezech.3.f & 23.b

2 Cauendum ergò inprimis est, nè ad * sacratos gradus, sicut gestis priorib⁹ antè præscriptum est, quisquam, qui vxorem nõ virginem duxit, adspiret. Repellendus est etiàm quisq;, qui in secundæ vxoris nuptias cõtra Apostolica precepta conuenit.

Dist.34.Curandum est

3 Inscij quoq; literarum, necnon & aliqua membrorũ damna perpessi, & hi qui ex pœnitentibus sunt, ad sacros ordines adspirare non audeant. Quisquis talium consecrator extiterit, factum suum ipsé dissoluet.

Dist.55.c.Pœnitentes vel inscij

4 Sed & quod quis commisit illicitè, aut à decessoribus suis inuenit admissum, si proprium periculum vult vitare, damnabit. nos enim in nullo volumus seueritatem vltionis exercere. Sed qui in causis Dei vel contumacia, vel in aliquo excessu deliquerit, aut ipse quod perperàm fecit, abolere noluerit: in se, quicquid in * alium non resecàrit, inueniet. Quod vt deinceps possit tenaciùs custodiri, si placet, sententias, causas & subscriptiones proprias omnes commodate, vt synodali iudicio aditus claudatur * illicitis. Ab vniuersis episcopis & presbyteris acclamatum est: Exaudi Christe, Hilario vita: dictum est sexiès. Hæc & confirmamus, & hæc docemus: dictum est octiès. Hæc tenenda sunt, hæc seruanda sunt: dictum est quinquiès. Doctrinæ vestræ grátias agimus: dictum est deciès. Ista vt in perpetuũ seruent, rogam⁹: dictũ est q̃deciès. Ista p sanctũ Petrũ, vt in perpetuũ seruent, optam⁹: dictũ est octiès. Hæc pſumptio nunquàm fiat: dictũ est deciès. Qui hæc violauerit, in se inueniet: dictum est septiès. Et facto silentio, Hilarius episcopus dixit:

*alio

* illicitus.

5 Præterea fratres, noua & inaudita (sicut ad nos, missis de Hispanijs epistolis, sub certa relatione peruenit) in quibusdã locis peruersitatum semina subindè nascuntur. Deniquè nonnulli episcopatum, qui non nisi meritis præcedentibus datur, non diuinum munus, sed hæreditarium putant esse compendium: & credunt, sicut res caducas atque mortales, ità sacerdotiũ, velut * legali aut testamentario iure, posse dimitti. Nam pleriq; sacerdotes in mortis confinio constituti, in locum suum ferũtur alios designatis nominibus subrogare: vt scilicet non legitima expectetur electio, sed defuncti gratificatio, pro populi habeatur assensu. Quod quàm graue sit, æstimate. Atque ideò, si placet, etiàm hanc licentiam generaliter de ecclesijs auferamus, nè (quod turpe dictu est) homini quisquam putet deberi, quod Dei est. Vt autem, quod ad nos prolatum est, ad vestram etiàm possit peruenire notitiã, Hispanorum fratrum & coepiscoporum nostrorum scripta legantur. Paulus notarius recitauit:

*legatorio

8.q.1.c.Plerique sacerdotes

EPISTOLA TARRACONENSIum episcoporum ad Hilarium.

Beatissimo, & Apostolicâ reuerentia à nobis in Christo colendo papæ Hilario, Ascani⁹ & vniuersi episcopi Tarraconensis prouincię.

Quam curam Apostolatus vester de prouinciarum suarum sacerdotibus gerat, filio nostro illustri Vincẽtio, duce prouincię nostræ, referente cognouimus: cuius impulsu, votum nostrum in ausum scribendi prona deuotione surrexit. Ergò prouinciali literario sermone debita coronę vestræ obsequia deferentes, his quęsumus, vt dignatione, qua cæteros, etiàm humilitatem nostram in orationibus vestris in mente habere dignemini beatissime & Apostolica reuerentia in Christo à nobis colende pater: illud specialiùs deprecantes, vt factum nostrum, quod tam voto penè omnis prouinciæ, quàm exemplo vetustatis in notitiam vestram defertur, perpensis assertionibus nostris, roborare dignemini. Et cùm * legeret, ab vniuersis episcopis & presbyteris acclamatum est: Exaudi CHRISTE, Hilario vita: dictum est deciès. Hæc præsumptio nunquàm fiat: dictum est sexiès. Quæ DEI sunt, ab homine dari nõ possunt: dictum est sexiès. Per dominum Petrum, rogamus, vt in perpetuum seruentur: dictum est sexiès. Hæc vt reseruentur, rogamus. Hilarius episcopus dixit: Lege. Paulus notarius recitauit: Episcopus Barchinonensium ciuitatis sanctus Nundinarius, sortem expleuit cõditionis humanæ. Hic episcopo venerabili fratri nostro Irenæo, quem ipse anteà in diœcesi sua nobis volentibus constituerat, derelinquens ei, quod potuit habere paupertas, supremæ voluntatis arbitrio, in locum suum vt substitueretur,

* legeretur,

optauit: sed defuncti iudicium, in eius meritum non vacillat. Et cùm *legeret, Prob* episcopus è consessu surgens, dixit: Illud licuit, hoc non licuit. Successores Deus dat. Authoritate vestra resistite huic rei per apostolatũ vestrum. Hilarius episcopus dixit: Percurre quæ cœperas. Paulus notarius recitauit: Siquidem omnis clerus & plebs eiusdem ciuitatis & optimi & plurimi prouinciales, vt idẽ eius locum obseruaret, à nobis sperauerunt, dato consensu. Nos cogitantes defuncti iudicium, & probantes eius vitam, & eorũ nobilitatem atque multitudinem, qui petebãt, simul & vtilitatem ecclesiæ memoratæ, optimum duximus, vt tanto sacerdoti, qui ad diuina migrauerat, non minoris meriti substitueretur antistes, presertim cùm Ecclesia illius municipij, in qua antè fuerat ordinatus, semper huius ciuitatis Ecclesiæ fuisse diœcesis constet. Ergò suppliciter precamur Apostolatum vestrum, vt humilitatis nostræ decretum, quod iustè à nobis videtur factum, vestra authoritate firmetis. Iamdudùm sanè questi fueramus literis nostris de presumptione Syluani episcopi: & miramur, quòd nulla apostolatûs vestri responsa suscepimus. Nunc hec eadem suggerentes, petimus, vt qd super his rebus obseruandum sit, apostolicis sermonibus nos dignemini informare. Et nè forsitan per negligentiam portitoris, aut per longinqui itineris difficultatem, humilitatis nostræ ad vos scripta non potuerint ex hoc negocio peruenire, etiàm suggestionem nostram maluimus iterare. Et subscriptio: Orãtem pro nobis sanctum Apostolatũ vestrũ, iugi æuo diuina conseruet æternitas nobis omnibus & Ecclesiæ suæ, domine *verè noster & Apostolice papa. Hilarius episcopus dixit: Alia epistola recitetur. Paulus notarius recitauit:

*legeretur,

*venerande

EPISTOLA SECVNDA TARraconen. Episcoporum ad Hilarium Papam.

DOmino beatissimo, & Apostolica reuerẽtia à nobis in Christo colendo pape Hilario, Ascanius episcopus & vniuersi episcopi Tarraconẽsis prouinciæ. Etiàm si nulla *extaret necessitas Ecclesiasticæ disciplinæ, expetendum reuerà nobis fuerat illud priuilegium sedis vestræ, quo susceptis regni clauibus, post resurrectionem saluatoris per totum orbem beatissimi Petri singularis prædicatio vniuersorum illuminationi prospexit: cuius vicarij principat* sicut eminet, ità metuendus est ab omnibus & amandus. Proindè nos Deum in vobis primitùs adorantes, cui sinè querela seruitis, ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam, indè responsa quærentes, vndè nihil errore, nihil presumptione, sed pontificali totum deliberatione præcipitur. Cùm hæc ità se habeant, est tamen inter nos falsus frater, cuius præsumptionem sicut diutiùs tacere non licuit, ità & loqui futuri iudicij necessitas imperauit. Syluanus quidem episcopus Calagurræ, in vltima parte nostræ prouinciæ constitutus, diuinationes sibi indebitas vsurpando, humilitatẽ nostram adhoc vsque perduxit, vt contra eius vanissimam superstitionem sedis vestrę vnicum remediũ flagitemus. Hic nanque iam ante septem & octo ampliùs annos postponens patrum regulas, & vestra instituta despiciens, nullis petentibus populis, episcopum ordinauit: cuius præproperum factum existimantes fraterna & pacifica posse admonitione sanari, profecit in peius. Deniquè contra vetustatem Canonũ, contra synodi constituta, *alteri* fratris nostri presbyteri, spiritu tantùm præsumptionis accensus, in eodem loco, qui illi fuerat destinatus, cui inuito & repugnanti imposuerat manus, & qui nostro iam cœtui fuerat adgregatus, episcopum fecit. Hinc factum est, vt de eius miserrima temeritate, ad nos Cæsaraugustanæ vrbis episcopus frater noster vniuersa referret, cuius diligentia & solicitudo admodùm prospexerat, si in aliquo profuisset. Siquidem cunctis in vicinia positis episcopis, nè se schismatico adiungerẽt, frequẽtissimè contradixit: sed obstinatione damnabili, totum, quod erat illicitum, & quod nobis pudor est dicere, nõ erubuit solus ille committere. Proindè quia his præsumptiõibus, quæ vnitatem diuidunt, quæ schisma faciunt, velociter debet occurri: quæsumus sedem vestram, vt quod super hac parte obseruare velitis, Apostolicis affatibus instruamur, quatenùs fraternitate collecta, prolatis in medium venerandæ Synodi constitutis, contra rebellionis spiritum vestra authoritate subnixi, quid oporteat & de *ordinatione, & de ordinato fieri, intelligere (DEO iuuante) possimus. Erit profectò vester triumphus, si Apostolatûs vestri temporibus, quod sancti Petri cathedra obtinet, catholica audiat Ecclesia, si nouella zizaniorum semina fuerint extirpata. Et subscriptio: Orantem pro nobis sanctum Apostolatum vestrum, iugi æuo diuina conseruet æternitas. Ab vniuersis episcopis & presbyteris acclamatum est: Vt hæc emendentur, rogamus: dictum est sexiès. Vt hæc *recidantur, rogamus: dictum est septiès. Vt disciplina seruetur, rogamus: dictum est octiès. Vt antiquitas seruetur, rogam*: dictum est quinquiès. Vt canones custodiatur, rogamus: dictum est septiès. Vt in psumptoribus vindicet, rogam*: dictum est septiès. Ordinatio apostolica illibata seruetur: dictũ est octiès. Exaudi Christe, Hilario vita: dictum est quinquiès. Dignus papa, dignus doctor: dictum est octiès. Hilarius episcopus dixit: Acceptis, quæ recitata sunt, de omibus nunc fratres speciales sentẽtias, Deo vobis inspirãte, depromite. Maxim* episcopus Ecclesię Tauritanę, dixit: In custodiẽdis omni-

*dictaret

Math.16.c

Roma.1.a

for. alterũ fratrem nostrum presbyterum

*ordinatore

*resecētur,

*sacræ ordinationis pertinent disciplinam. *definio

omnibus, quæ ad *sacras ordinationes pertinent, disciplinis, meliùs sententiæ meæ professione *denúcio, nihil à me vnquàm eorũ, quæ prohibita sunt, esse faciendum. De reliquis censeo, vt quisquis talia fecerit, aut detecta in ecclesijs resecare noluerit, se graues causas in Apostolicæ sedis iudicio redditurum, in quo illi necessè erit subire sententiã. Ingenuus episcopus Ebredunẽsis, dixit: Mihi quoquè eadem de omnibus partibus sententiã est, qua me *ipse cõstringo, nè quid à me vnquàm de his, quæ sunt interdicta, tentetur: quia noui statum & professionem meam. De cæteris etiàm censeo, vt quisquis statutorum transgressor extiterit, sciat se ecclesiasticæ regulæ laqueis innodari, & reatum apostolicæ sedis incurrere. *Paulus episcopus Aquæuiuæ, dixit: Ego quoquè simili me lege constringo, & de cæteris, qui transgressores fuerint, pariter censeo, nè eis sinè periculo sui quicquam tale tentare liceat, quod meritò debeat vindicari. Primus episcopus Ecclesiæ Atellanæ, dixit: Hoc & ego censeo obseruandum. Palladius episcopus Ecclesiæ Salpinatis, dixit: Nihil me cõtra disciplinam ecclesiasticam, vel statuta sanctorum canonũ facturum esse polliceor. Tiberius episcopus ecclesiæ Sabinensis, dixit: Profiteor me statuta sedis Apostolicæ in omnibus custodire: & si in Ecclesia mea clericorum aliquem, cõtra præcepta sanctorum Canonum depræhendero aut mulierem duxisse, aut duas habere vxores, ab ecclesiastico officio separari. Ab vniuersis episcopis dictum est: Sentẽtias fratrum omnes sequimur, omnes confirmamus, & obseruandas esse decernimus. Exaudi Christe, Hilario vita: dictũ est sexiès. Quę malè admissa sunt, per te corrigantur: dictũ est octiès. Quod non licet, non fiat: dictum est octiès. Hilarius episcopus Ecclesiæ vrbis Romæ, synodo præsidens, dixit: Quoniam præsentis definitionis formã, quæ secũdùm sanctorum est statuta sentẽtiam, in omnium ecclesiarum notitiam peruenire decernim⁹, nè cuiquam pro sui possit ignoratione licere, quod non licet, edere gesta notariorum solicitudo curabit.

*ipsum

*Paulinus

CAPITVLA EPISTOLAE SEQVENTIS.

Vt nullus sinè consensu episcopi metropolitani, episcopus ordinetur. 1

Vt nullus episcoporũ, relicta propria ecclesia, ad aliam transeat. 2

Vt Irenęus, remotus à Barchinonẽsi ecclesia, ad propriam reuertatur. 3

De remouendis episcopis, qui illicitè ordinati sunt, & nè in vna ecclesia duo episcopi habeantur. 4

De damnatione Irenæi, si ad suam Ecclesiam non reuertatur. 5

HIlarius episcopus Ascanio & vniuersis episcopis Tarraconeñ prouinciæ. Postq̃ literas vestræ dilectionis accepimus, quibus præsumptiones Syluani episcopi Calagurẽsium Ecclesiæ retundi petîstis, & rursùm Barcinonensium quæritis nimis illicita vota firmari: honoratorum, & possessorum Turiassonensium, Cascantensium, Calaguritanorum, Virgiliensium, Triciensium, Legionensium, & Ciuitatensium, cum subscriptionib⁹ diuersorũ, literas nobis constat ingestas: per quas id, quod de Syluano querela vestra deprompserat, excusabant. Sed repræhensione iustissima, eorum pariter iusta allegatio non carebat: quia præter conscientiam metropolitani, fratris & coepiscopi nostri Ascanij, nõnullis ciuitatibus ordinatos claruit sacerdotes. Vndè, quoniã quicquid ab alterutra parte est indicatum, omni videmus peruersitate confusum, temporum necessitate perspecta, hac ratione decernimus ad veniam pertinere, quod gestum est, vt nihil deincèps contra præcepta beati Apostoli, nihil contra Nicenorum Canonum constituta tentetur.

1.q.7.c.Quicquid

1.Tim.3.b & Heb.10.b Nice. conc. 4.& 6.

¶ Capitulum primum.

HOc autem primùm, iuxta eorundẽ patrũ regulas, volumus custodiri, vt nullus præter notitiam atque consensum fratris Ascanij metropolitani, uliquatenùs consecretur antistes: quia hoc & vetus ordo tenuit, hoc trecentorum decem & octo sanctorum patrum definiuit authoritas: cui quisquis obuias tetenderit manus, eorum se cõsortio fatetur indignum, quorum præceptionibus resultârit.

2 In quorum contumeliam, à superbo spiritu etiàm pars illa contemnitur, qua vetatur, nè quis, relicta Ecclesia sua, ad alteram transire præsumat. Quod nimis improbè conniuentibus, & (vt doleatur grauiùs) vobis adserentibus, Irenæus episcopus conatur admittere, *qui nostra authoritate roborari cupitis, quos maximè de rebus illicitis magna indignatione probatis accendi. Lectis ergò in conuentu fratrum, quos natalis mei festiuitas congregârat, literis vestris, quæ de ordinandis episcopis secundùm statuta Canonum vel prædecessorum meorum decreta sunt, prolata sententia, gestorum, quæ pariter direximus, tenore discetis.

Sardic. cõc cap.1. & 2.

*quod *quæ

3 Vndè remoto ab ecclesia Barcinonẽsi, atq; ad sua remisso Irenæo episcopo, sedatis per sacerdotalem modestiam voluntatibus, quæ per ignorantiam ecclesiasticarum legũ desiderant, quod non licet, obtinere: talis potiùs de clero proprio Barcinonensibus episcopus ordinetur, qualem te præcipuè, frater Ascani, oporteat eligere, & deceat consecrare: nè si *similiter fortè factum fuerit, non sinè obiurgatione tui maximè nominis *retũdat nostra præceptio, quod in iniuriam Dei, à quo specialiter sacerdotalium est gratia dignitatum, didicerimus admissum. Nec episcopalis honor hæreditarium ius putetur, quod nobis sola dei nostri benignitate Christi confertur.

7.q.1.c. Remoto.

*aliter *retũdatur

4 Ordinatos ergò nunc episcopos (qui, licèt

licèt te ignorante prouecti sunt, cum suis authoribus meruerunt submoueri) hac ratione firmamus, si nec viduarum maritus fuerit quisquā, * & in vni⁹ virginis nuptias ac vota cóuenerit, sicut & legalia cóstituta pcipiunt, dicendo: Sacerdos virginem vxorem accipiat, non viduam, non repudiatam: secúdùm quod etiàm beatus apostolus Paulus, magister gentium, de his, qui fieri desiderant sacedotes, propria institutione non tacuit, dicens: Vnius vxoris virum. Cuius sanè tenore sententiæ ità informati esse debetis, fratres charissimi, vt inter cetera, quę cauenda sunt, hæc studeatis pcipuè custodire, quæ cognoscitis ante vniuersá mádari. In quibus etiàm * prospiciendum est, nè duo simul sint in vna ecclesia sacerdotes, nec literarū ignarus, aut carens aliqua parte membrorum, vel etiàm ex pœnitentibus aliquis ad sacrum ministerium prorsùs sinatur accedere. Nec tantū pūteris petitiones valere populorum, vt cum his parere cupitis, voluntatem Dei nostri, q̄ nos peccare prohibet, deseratis. Cuius indignatio ex hoc grauiùs cómouetur: quia benignitas ei⁹, dum fiút illicita per eos, qui sunt interpretes placationis, offenditur.

*nec in secundæ coniugis

Leuit. 21. c Ezech. 44. f

1. Tim. 3. a

*perspiciendum

5 Vt autem omnia, secundùm hæc quæ scripsimus, corrigant, præsentes literas, Traiano subdiacono nostro veniente, direxim⁹. Quòd si Irenæus episcopus ad ecclesiam suam, deposito improbitatis ambitu, redire neglexerit, quod ei non iudicio, sed humanitate præstabitur, remouendum se ab episcopali consortio esse cognoscat. Deus incolumes vos custodiat fratres charissimi. Data 3. Kalen Ianuarij, * Basilico & Herminerico viris clarissimis consulibus.

*Basilisco

EPISTOLA HILARII PAPAE, ad Leontium, Veranum & Victurium episcopos.

Dilectissimis fratribus, Verano, Leótio & Victurio episcopis, Hilarius papa. * Mouemur ratióe iustitiæ, quę licèt ab omnibus, qui recta sapiunt, debeat custodiri, tamē præcipuè Domini sacerdotibus non est temerè negligenda, quorum cæteros informari conuenit institutis. Frater igitur & coëpiscopus noster Ingenuus Ebredunensis, Alpium maritimarum prouinciæ Metropolitanus, semper honore subnixus, in præiudicium suum, sicut adnexa declarauit querimonia, quædam nos, petente fratre & coëpiscopo nostro Auxamio, statuisse commemorat, quæ vniuersis in hac eadem causa defensionibus contrairent. Siquidem relationibus in nostro iudicio recensitis, quas frater & coepiscopus noster Veranus ad sanctæ memoriæ decessorem meum cum cæteris prouinciæ sacerdotibus misit, & Apostolicæ sedis, quæ tūc directa fuerat, patefacta responsione manifestatum est, nihil posteà debuisse tentari, nec ad iniuriam synodalium regularum, quicquam per obreptionem, quæ proximè facta est, debere constitui. Nam licèt ex hoc etiàm, quòd à nobis est illicitum, censeatur infirmum, quia ex ipso insinuatum est exequi noluisse, qui meruit: tamen nè odio vel gratia moueamur, quæ in causarū disceptationibus esse non debet, ità vestræ charitati cognitionem adnexæ querimoniæ delegamus, vt nihil aduersùm venerandos canones, nihil contra sanctæ memoriæ decessoris mei iudiciū valeat, quicquid obreptum nobis esse constiterit. Nolumus nanque, fratres charissimi ecclesiarū priuilegia, quæ semper sunt seruanda, confundi: nec in alterius prouincia sacerdotis, alterum ius habere permittimus: quia per hoc nó minùs in sanctarum traditionum delinquitur sanctiones, quàm in iniuriā ipsius Domini prosilitur, cùm expectatio fructùs nostri ministerij, non in latitudine regionum, sed in acquisitione pōnitur animarum. Habeat itaq; pontificium frater & coepiscopus noster Ingenuus prouinciæ suæ, de cuius dudùm ab Apostolica sede est illicita cessióe culpat⁹: & custoditis omnibus, quæ super ecclesijs Cemeliensis ciuitatis, vel castelli * Niceensis, sicut diximus, sanctę memorię decessoris mei definiuit authoritas, nihil ecclesiarum iuri noceat, quod in alterum memoratorum, à prędicto fratre, ad excludendam cupiditatem quendam modū prohibuit ambitióis alienę, proximè est episcopus consecratus: sed statutę correctionis forma permaneat, vt ad vnius antistitis regimen prædicta loca reuertantur, quæ in duos diuidi non decuit sacerdotes. Dominus vos incolumes custodiat, fratres dilectissimi.

*Moneamur

*Nicienses

¶ Epistola Hilarij papæ ad Ascanium episcopum.

Dilectissimo fratri Ascanio Hilari⁹ episcopus. Diuinę circa nos gratiæ memores esse debemus, qui nos per dignatiōis suæ misericordiā ob hoc ad fastigium sacerdotale prouexit, vt mandatis ipsius inhærentes, & in quadam * sacerdotij eius specula cóstituti, prohibeamus illicita, & sequenda doceamus. Vndè directis per Traianum subdiaconum nostrum literis admonemus, vt quę malè sunt facta, corrigantur. Et miramur admodùm dilectionem tuā Barchinonensium petitiones non solùm nulla authoritate retudisse, verùm etiàm, directis ad nos literis, * consummationē praui desiderij postulâsse, adhibendo in epistolarum procemio concilij mentionem: tanquàm culpę minuerentur excessus per multitudinem * imperitorum, cùm si etiàm sub significatione vnusquisque sui nominis tecum pariter retulisset, & subscriptiones proprias factas singuli commodâssent, dilectionem tamen tuam rei, de qua displicet, summa tangebat: quia pro loco & honore tibi debito, cæteri sacerdotes docendi fuerant, non sequendi. Vndè sicut in gene-

*sacerdotū

*consensionem

*impetitorum

generalibus literis indicaui, Irenæus ad propriam reuertatur ecclesiam, & Barcinonensibus de suo clero protinùs consecretur antistes, cui tamen statuta canonum & Apostolica pręcepta cōcordent. Et licèt hi, qui pręter notitiam atq; consensum tuæ dilectionis ordinati sunt sacerdotes, cum suis debuerint authoribus submoueri, nè quid tamen in tāta necessitate decernamus austerum, eos, qui episcopi facti sunt, ità volumus permanere, vt in Apostolicis præceptionibus & statutis sanctorum patrum non reperiātur obnoxij, ac deincèps nihil, quod contra disciplinam ecclesiasticam veniat, sicut hactenùs factum est, perpetretur. Tuæ solicitudinis est, frater charissime, omnia debita tibi authoritate tueri, & illicitis non modò non præbere assensum, sed etiàm cuncta, quæ contra regulā facta repereris, coercere, atq; ante omnia, quæ sola vnitate decernimus, Irenæum ad ecclesiam suam redire compelle. Ad quam spontè potiùs redire debebit, si à sacerdotali consortio non metuit separari. Nec vnius ecclesiæ dúo esse permittātur antistites, quod opportuniùs supradicti subdiaconi fieri delegam⁹ instantia, quem etiàm pro cōseruanda ecclesiæ disciplina, commeare ad Hispanias, dispositionis nostræ fecit authoritas. Deus autem incolumē te custodiat frater charissime.

¶DECRETVM HILARII PAPAE, IVxta Gratianum, quod in prioribus non ponitur.

Corpus Christi in singulis portionibus singuli totum accipiunt.

De cōs.di.2. Vbi pars est — Vbì pars est corporis, est & totum. Eadem ratio est in corpore Domini, quæ in manna, quod in eius figura pręcessit. De quo dicit:
Exodi. 16.d — Qui plùs collegerat, nō habuit ampliùs: neq; qui minùs parauerat, habuit minùs. Non enī est quantitas visibilis in hoc æstimanda mysterio, sed virtus sacramenti spiritualis.

¶ALIVD DECRETVM EIVSDEM, ex codice librorum sexdecim, cap. xix.

De contentiosis.

1.Cor. 11.c — Si quis videtur contentiosus esse, dicente Apostolo, nos talem cōsuetudinem non habemus, sed neq; Ecclesia DEI: si quis facit, notetur, vsquequò se corrigat.

Finis decretorum Hilarij papæ.

DECRETA SIMPLICII PAPAE.

Ex libro pontificali.

Anno Domini 471.

Implicius natione Tiburtinus, ex patre Castino, sedit annos xv. mēsem vnū, dies vij. Hic dedicauit basilicam sancti Stephani in Cælio monte in vrbe Roma. Et basilicā beati apostoli Andreæ iuxta basilicam sanctæ Mariæ, & aliam basilicam sancti Stephani iuxta basilicam sancti Laurentij. Et aliam basilicam intra vrbem Romam iuxta palatium Licinianum beatæ martyris Bibianæ, vbì corpus eius requiescit. Hic constituit ad sanctū Petrum apostolum, & ad sanctum Paulum apostolum, & ad sanctum Laurētium martyrem hebdomadas, vt presbyteri manerent ibì, ꝓpter pœnitentes & baptismum, Regionē tertiam ad sanctum Laurentium, regionem primam ad sanctum Paulum, regionem sextam vel septimam ad sanctum Petrum. Sub huius episcopatu venit relatio de Græcia ab Acacio Constantinopolitano episcopo, & affirmauit Petrum Alexandriæ vrbis Eutychianistam hæreticum, facta petitione ab Acacio episcopo, chirographo constructa. Eodem tēpore fuit ecclesia, hoc est, prima sedes apostolica executrix. Tunc Simplicius ꝑsul hoc audiēs, damnauit Petrum Alexandrinum, de quo Acaci⁹ innumerabilia crimina affirmabat: ità tamen, vt pœnitentię reseruaret tempus. Eodem tempore rescripsit Timotheus catholicus & Acacius, dicentes, ꝙ etiàm in mortem Proterij catholici Petrus esset permixtus. Tunc archiepiscop⁹ Simplicius dissimulans, nunquàm rescripsit Acacio: sed damnauit Petrum, expectās tempus pœnitentiæ. Hic fecit in Ecclesia Romana scyphum aureum, pensantē libras v. Cantharos argenteos ad beatum Petrum xvj. pensantes singul. libras xij. Hic fecit ordinationes in vrbe Roma 3. per mensem Decembrem & Februarium, presbyteros lviij. diacones xj. episcopos p diuersa loca numero xxxvj. Hic sepultus est in basilica beati Petri apostoli, vj. Nonas Martij, & cessauit episcopatus dies vj.

EPISTOLA PRIMA SIMPLICII papæ, ad Zenonem Spalensem episcopum, de commissa vice Apostolicæ sedis.

Dilectissimo fratri Zenoni, Simplicius. Plurimorum relatu comperimus, dilectionem tuā feruore spiritussancti ità te ecclesiæ gubernatorem existere, vt naufragij detrimenta, Deo authore, non sentiat. Talibus idcircò gloriantes indicijs, congruum duximus, vicaria sedis nostræ te authoritate fulciri, cuius vigore munitus, Apostolicę institutionis decreta, vel sanctorum terminos patrum, nullo modo transcendi permittas: quoniam digna honoris remuneratione cumulādus est, per quem in his regionibus diuinus crescere innotuit cultus. Deus te incolumem custodiat, frater charissime.

¶Epistola II. Simplicij papæ, ad Ioannem Rauennatem episcopum.

Simplicius episcopus Ioāni episcopo Rauennati. Si quis esset intuitus ecclesiasticę disciplinę, vel si quid apud te sacerdotalis modestię teneretur, nunq̄ plectibiles perpetrarētur excessus: à quibus si nullo te paternarum regularū poteras cōtinere pręcepto, saltem

saltē sanctæ memoriæ prædecessoris tui fueras reuocādus exemplo. Qui cùm minùs deliquisset, faciendo presbyterum inuitū, senserat tamen dignum pro tali vsurpatione iudicium. Vbi ista didicisti, quæ in fratrem & coepiscopum nostrum Gregorium, non electione, sed inuidia perpetrâsti, quem inexcusabili violentia pertrahi ad te passus es, atque vexari, vt ei honorem tātum, non per animi tranquillitatem, sed per amentiam (sicut dicendum est) irrogares? Neq; enim talia potuissent fieri sanitate cōsilij. Nolumus exaggerare quod gestum est, nè cogamur iudicare quod dignum est. Nam priuilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate. Sed vna nos ratio facit esse sententiæ mollioris, quam maluimus te, fratre & coepiscopo nostro Proiecto referēte, cognoscere, nō nostris literis propter opprobrium publicare. Nam scandalum, cuius author cognosceris, ità moderatio nostra compescuit, vt frater & coepiscopus meus Gregorius (quē nō prouectum constat esse, sed pulsum) nullam causam (sicut petijt) tecum habiturus, Mutinensem gubernet ecclesiam, & contubernium * spiritale, quod sortiri nō oportebat inuitum, non recuset amplecti. Cui si quid negocij forsitan emerserit, nostrum * ex eo vel contra eum petatur examen. Necessitatibus etiàm, quas (faciente te) compellitur sustinere, hac definitione cōsulemus, vt refuso prędio, quod ante annum * sibi datum esse commemorat, atq; ad ecclesiam Rauennatem reuerso, possessio in Bononiensi xxx. solidorū * reddituum liberorum sinè dubitatiōe tradatur in diem s. vitæ eius. saluo proprietatis iure Rauennatis ecclesiæ, ad quam post prędicti obitum reuertetur. Quòd si non fuerit nostris paritum constitutis, quid post transgressionem maneat contumacem, ipse perpendis. Denunciamus autem, quòd si posthàc quicquam tale præsumpseris, & aliquem seu episcopum seu presbyterum, seu diaconum, inuitum facere fortè credideris, ordinationes tibi Rauennatis Ecclesiæ vel Aemiliensis noueris auferendas. Data 3. Kaleñ. Iunij, Seuerino viro clariss. cons.

[Margin: 21.q.3. Priuilegiū omnino. Et est verbū Gregor. in Registro.]
[Margin: * speciale]
[Margin: * ab]
[Margin: * ibi]
[Margin: * reditus]
[Margin: 25.q.2. Denunciamus autem.]

¶ EPISTOLA TERTIA SIMPLICIJ papæ, ad Florentium, Equitium & Seuerum, episcopos.

SImplicius episcopus, Florentio, Equitio & Seuero episcopis. Relatio nos vestræ dilectionis instruxit, & gestorum series pleniùs intimauit, Gaudentium Aufiniensis ecclesiæ sacerdotem, contra statuta canonum ac nostra præcepta, ordinatiōes illicitas perpetrâsse, quarum illi totā penitùs auferri pręcipimus potestatem. Scripsimus enim ad Seuerum fratrem & coepiscopum nostrum, vt (si necessè fuerit) ipse in supradicta ecclesia, consideratis patrū regulis, hoc fungatur officio, quo ille abusus esse conuictus est, ità vt hi qui illicitè ab eodem sunt prouecti, ab ecclesiasticis ministerijs sint remoti. Simul etiàm de redditibus ecclesię vel oblatione fidelium, quid deceat nescienti, nihil licere permittat, sed sola ei ex his * quarta portio remittatur. Duę ecclesiasticis fabricis, & erogationi peregrinorum & pauperū profuturę, * ab Onagro presbytero sub periculo sui ordinis ministrentur: vltima inter se clericis pro singulorum meritis diuidatur. At verò ministeria ecclesiæ, quæ alienata comperimus, reparare præsumptor, prædicti fratris cōpellatur instantia, cui etiàm hoc specialiter præcipimus imminere, vt tres illas portiones, quas p triennium dicitur sibi tantummodò vindicâsse, restituat. Data * xiij. Kaleñ Decembrium, post consulatum Leonis Augusti.

[Margin: 12.q.2. de redditibus ecclesiæ.]
[Margin: * vna]
[Margin: * à Bonagro]
[Margin: 12.q.2. de redditibus ecclesiæ.]
[Margin: * xiiij.]

¶ Epistola quarta Simplicij ad Acacium.

DIlectissimo fratri Acacio Simplicius. Cogitationum ferias non habemus, nec enim quiescere nos causa permittit, quā si relinquamus, apud Christum Dominum nostrum, cuius interest, inexcusabiles sumus. Et mirum est, dilectionem tuam tot emensis tēporibus, & tot opportunitatibus indè venientibus, nihil nos de Alexandrina ecclesia, quæ tam grauiter quatitur, instruere voluisse, cùm monere te nec increpatio nostra destiterit, vt, participata solicitudine, literas meas apud Christianissimum & clementissimum principem, præsentibus tuæ dilectionis prosequereris alloquijs, & instituti veteris memor, in orthodoxorum defensionem nobiscum sic semper incūberes, nè quisquā nostrûm, Christiana plebe pereunte, reatum deditiōis incurrat, & mercenarius potiùs videatur esse, quàm pastor. Vndè hortamur dilectionem tuam, vt opportunè atq; importunè pijs auribus insinuare nō desinat, quatenùs remotis scandalis, quæ in Alexandrinā ecclesiā recidiuis ausibus irruerūt, pax optata reddatur, & celeriter vigilantiæ tuæ profectus, posthabitis difficultatibus, indicetur. Data viij. Idus Nouem. Seuerino consule, directa per Restitutum.

¶ Rescriptum Acacij ad Simplicium vrbis Romæ archiepiscopum.

DOmino beatissimo sancto patri archiepiscopo Simplicio, Acacius. Solicitudinem omnium ecclesiarum secundùm Apostolum circunferentes, nos indesinenter hortamini, quanuis spontè vigilantes ac pręcurrētes: sed vos diuinum zelum solitò demonstratis, statum Alexandrinæ ecclesiæ certiùs requirentes, vt pro paternis canonibus suscipiatis laborem, pijssimo stillātes sudore pro his, sicut semper est approbatum. Sed Christus Dominus noster, qui diligentibus se in bonum cooperatur, nostris cogitationibus insidēs, & vnam nobis in his mentem, atque eandem pro gloria sua esse cognoscens, oēm victoriam ipse perfecit, consortes nos cum tranquil-

[Margin: 2. Cor. 2. g]
[Margin: Rom. 8. e]

trāquillissimo principe faciens, & Timotheum quidem decessorem, spirantem procellas, & ecclesiasticam tranquillitatem (sicut apparuit) conturbantem, vitæ subduxit humanæ, dicens ei: Tace, & obmutesce. Petrum quoq;, qui ab Alexandria more similiter ꝓcellæ surrexerat, dissipauit, atq; in *æternam fugam (sancto spiritu flante) cōuertit, vnum & ipsum de his, qui olim fuerant damnati. Sicut enim in nostris archiuis inuentum est, & de vestris scrinijs, si dignamini requirere, poteritis agnoscere, quæ in tempore de eodē subsequuta, ab Alexādrino episcopo Romā ad alterutrùm sint relata. Qui Petrus noctis existens filius, & operum diei lucentium alienus apparens, omninò tenebras ad latrocinium peragendum congruas, earum cooperator inueniens media nocte, adhuc iacente cadauere illius, qui paternos canones subuerterat, insepulto, subrepsit in sedem, sicut ipse arbitratꝰ est, vno & solo præsente, & eo, qui consors illius insistebat insaniæ, ità vt ꝓpter hoc maioribus supplicijs subderetur: nec, quod sperabat, effectum est. Sed ille quidem de se ex parte vel minima *indicās, nusquàm penitùs omninò comparauit. Timotheus autem paternorum canonum custos, qui Dauidicæ mansuetudinis exemplo subditur, & vsque in finem patiens, atq; potestati propriæ restitutus à Christo, propriæ sedis honore lætatur: & spiritualium filiorum voces accipiens, gratiam curationis expectat, multiplicato in se honore à Christo principe sacerdotum: propter quem & tolerantiæ coronam sibimet religauit. Attentiùs igitur oret vestra beatitudo, & pro Christianissimo Imperatore, & pro nobis ipsis. Nihil enī prætermittitur eorum, quæ ad custodiam ecclesiasticæ respiciunt disciplinæ. Vniuersam fraternitatem, quæ vobiscum est in Christo, & ego, & qui mecum sunt, salutamus. Et alia manu: In domino conserueris sanctissime & beatissime pater.

Marc. 5. d

* externam

* iudicans

Finis decreti Simplicij papę.

DECRETA FELICIS PAPAE III.

Ex libro pontificali.

Anno Domini 486.

Elix natione romanus, ex patre Felice presbytero de titulo Fasciolæ, sedit annos 8. menses 11. dies xviij. Hic fuit tēporibus Odoacris regis, vsq; ad tempora Theodorici regis. Hic fecit basilicam sancti Agapeti iuxta basilicam sancti Laurentij martyris. Sub huius episcopatu iterùm venit relatio de Græcia, Petrum Alexandrinum reuocatum ab Acacio Constantinopolitano. Tunc venerabilis Felix archiepiscopus sedis Apostolicæ vrbis Romæ, mittens defensorem cum concilio sedis suæ, facto concilio, damnauit Acacium cum Petro. Post annos tres iterùm venit relatio ab Imperatore Zenone, vt pœnitēs rediret Acacius. Tunc papa Felix misit duos episcopos, Mesenum & Vitalem, vt si inuenirēt complicem Petri Acacium, iterùm damnarent eos, si non offerrent libellum pœnitētiæ. Qui dum introissent in ciuitatem Heracleā, corrupti sunt pecunia data suprascripti episcopi, & nō fecerunt secundùm pręceptum Apostolicæ sedis. Venientes verò Romam ad sedē Apostolicā, venerabilis Felix papa fecit synodū: & facta discussiōe inuenit ambos episcopos (id est, Mesenū & Vitalem) reos, & eiecit eos à cōmunione. Tunc Mesenus episcopus non se tacuit corruptum pecunia, cui concilium concessit tempus pœnitentiæ. Hoc factū est tempore Odoacris regis. Hic fecit ordinationes duas in vrbe Roma per mēsem Decembrem, presbyteros xxviij, diaconos v, episcopos per diuersa loca xxxj. Hic sepultus est in basilica beati Pauli apostoli. Et cessauit episcopatus dies v. Et post transitum eius factū est à presbyteris & diaconibus constitutum de omni Ecclesia.

¶ TITVLI CAPITVLORVM SEquentis epistolæ decretalis.

¶ EXEMPLAR GESTORVM, quibus allegatum est præceptum papæ Felicis.

FLauio Boëthio viro clarissim. cons. sub die 3. Iduum Martiarum, in basilica Cōstantiniana, residente venerabili viro papa Felice, vnà cum Candido Tiburtino, Paschasio Centumcelleń, * Constantio Aquinati, Equitio Mattellicatensi, Philippo Numanati, Epiphanio Spoleti, Bono Ostiēsi, Hærennio Portuensi, Constantino Trebiati, Agnello Torcelino, Constantino Capuano, Vrbano Fulginati, Seuero * Cassinati, Martiniano Formiano, Martiano Amerino, Cresconio Tudertino, Hercúlio Otriculano, Basilio Tolentinati, Maximo Blerano, Proiectitio Tarquinień, Petro Subaugustano, Maximino * Ferentanensi, Basso Ferētinati, Felice Antiatino, Innocētio Meuanateń, Felice Anagnino, Benigno Aquæuiuēsi, Andrea Gabinati, Decio Triū taberń, Cypriano Nomētano, Athanasio Albanēsi, Vitale Fundano, Petro

* Cōstātino

* Casineń

* Frentaneń

tro Lorensi, Constãtio Sutrino, Felicissimo Sabinensi, Gaudentio Foroclodiensi, Bonifacio Veliterno, Asterio Foronouano, Romulo Prænestino, Victore, Donato, Rustico & Pardalio Aphris episcopis: & presbyteris, Rustico, Firmino, Castino, Simplicio, Laurentio, * Vnicomalo, Laurentio, Canulio, Cassio, Petro, Leõe, Eugenio, Ianuario, Martiano, Gordiano, Petro, Lepido, Maxentio, Epiphanio, * Epiphanio, Asterio, Petro, Iustino, Felice, Alexandro, Redempto, Proiectitio, Bonifacio, Laurẽtio, Iouino, Epiphanio, Bono, Seruo Dei, Petro, Seruãdo, Marcellino, Petro, Iuliano, Vrbico, Paulino, Petro, Valente, Petro, Asterio, Sorano, Valentino, Paschasio, Asterio, * Asterio, Asello, Bonifacio, Petro, Smaragdo, Bonifacio, Sixto, Petro, Paschasio, Felice, Petronio, Laurẽtio, Fulgentio, Calisto, Romano, Ioanne, Valentino, Sebastião, Martiniano, Epiphanio, Andrea, Petro, Opilione, Sebastiano, Romano, * Domnino, Agapeto, & Abundantio, adstãtibus quoq; diaconibus, Felix episcopus ecclesiæ catholicæ vrbis Romanæ, præsidens synodo, dixit: Communis dolor, & generalis est gemitus, quòd intra Aphricam rebaptizatos etiàm episcopos, presbyteros, diaconosq́; cognouimus, quæ res sine dubio ad vestrę quoquè peruenit notitiã sanctitatis: de quo quid obseruari debeat, ordinare nos conuenit. Proindè, vt manifesta sit super hoc nostra sentẽtia, quę nobis sunt visa, recitent̃.

*Vincomalo,

Anastasius diaconus recitauit:

DIlectissimis in Christo Iesu fratribus, vniuersis episcopis per diuersas prouincias constitutis. Qualiter in Aphricanis regionibus astutia diaboli sæuierit in populum Christianum, atque in id multiplici deceptione proruperit, vt nõ modò vulgus incautum, sed ipsos quoquè in mortis profunda demerserit sacerdotes, nullus non orbis gemuit, nulla terra nesciuit. Vndè in grandi mœrore positi, dissimulare non possumus p̃euntium, atque à nobis exigendarum discrimen animarum. Quapropter competens adhibenda est talibus medicina vulneribus, nè immatura curandi facilitas mortifera captis peste nihil prosit, sed segniùs * tracta pernicies, reatu non legitimæ curationis inuoluat pariter saucios & medentes.

*tractata

Capitulum primum.

INprimis itaq; venientis ad vos, & remedium postulantis, solicitè discutienda est, p̃fessio & persona decepti, vt medela possit cógruens exhiberi. Et qui, satisfacturus Deo per pœnitentiam, se rebaptizatum legitimè doluerit: vtrùm ad hoc facinus * concurrerit, an impulsus accesserit, requiratur: sciens, q̃ se decipiat ipse, qui fallit, nihilq́; per nostram facilitatem tribunalis * excelsi iudicio derogari, cui illa sunt rata, quæ pia, quæ vera, quæ iusta sunt: & aliter necessitatis, aliter tractanda est ratio voluntatis. Deterior est autem causa illius, qui fortè precio solicitatus est vt periret. Nihil enim intentatum relinquit inimicus, cui nè de sua liceat gaudere captura, succurrendum est irretitis, & cóterendus est venantis laqueus, vt infucatum lamentantibus lapsum, tam iustitiæ moderatione, q̃ compunctione pietatis, ad aulam, quam reliquerant, sit regressus. Nec pudeat forsitan, aut pigeat indictis ieiuniorum gemituumq́; temporibus obedire, aut alijs obseruantiæ salubrioris obtemperare præceptis: quia humilibus datur gratia, non superbis. Sit ergò ruinæ suæ dolore prostratus, quisq́s in Christo fieri quærit erectus, & per dispositionis nostræ ministerium quod vestram sequi cõuenit charitatem, nec alicui fas est velle, vel posse transcendere causas eius, qui contra Apostolicam doctrinam, ad iterationem se baptismatis nimis infaustã dedidit: vel eius, qui aliquibus argumentis excusandum callidè proprium putauerit esse consensum. Sacerdotali vigore & humanitate tractem*, vt in eis fides, quæ nisi est vna, iam nulla est, adiutorio Domini iudicis, ad salutem sinè nostræ operationis offensione reparetur: q̃ cùm peccatoris à nobis satisfactio protrahitur, non præter laudem nostram atque lætitiam, mens eius ad veniam purgatior inuenitur. Et ideò memineritis, hanc super his nos habere sententiam, vt seruata discretione peccantinm, non eadem cuncti, qui lapsi sunt, lance pensentur: quoniam maioris castigationis exigendus est vsura, cui domús Domini commissa fuerit disciplina.

*cucurrerit vel occurrerit

*excelso

1. Petri 5. b

2 Vt ergò ab Ecclesię summitatibus inchoemus, eos, quos episcopos, presbyteros, vel diaconos fuisse constiterit, & seu optantes forsitan, seu coactos lauacri illius vnici salutarisq́; claruerit fecisse iacturam, & Christum, quem non solùm dono regeneratiõis, verùm etiàm gratia percepti honoris induerant̃, exuisse, cùm constet, neminem ad secũdam tinctionẽ venire potuisse, nisi se palàm Christianum negauerit, & professus fuerit se esse paganum. Quod cùm generaliter sit in omnibus execrandum, multo magis in episcopis, presbyteris, diaconibus auditu saltè, dictuque probatur horrendum. Sed quia idem Dominus atque saluator clementissimus est, & neminem vult perire, vsque ad exitús sui diem, in pœnitẽtia (si resipiscunt) iacere conueniet: nec orationi non modò fidelium, sed nec catechumenorum omnimodis interesse, quibus communio laica tãtùm in morte * reddenda est. Quam rem diligentiùs explorare vel facere probatissimi sacerdotis cura debebit.

De cós. di. 4 Eos quos eptie.

Ibi dèm

* redhibẽda

3 De clericis autem & mõnachis, aut puellis Dei, aut secularibus, seruari pręcipimus hunc tenorem, quem Nicena synodus, circa eos qui lapsi sunt, vel fuerint, seruãdum esse constituit, vt scilicet, qui nulla necessitate, nullius

Nic. cóc. ca. 41.
De cós. di. 4 Eos quos.

nullius rei timore aut periculo, se, vt rebaptizentur, hæreticis impiè dediderunt, si tamen eos ex corde pœniteat, tribus annis inter audientes sint. septem autem annis subiaceant inter pœnitētes manibus sacerdotum: duobus autem annis oblationes modis omnibus non sinantur offerre, sed tantummodò * secularibus in oratione socientur. Nec cōfundatur Deo colla submittere, qui non eum timuit abnegare. Quòd si, vtpotè mortales, intra metas præscripti temporis cœperit vitę finis vrgere, subueniendum est implorāti, & seu ab episcopo, qui pœnitentiam dederit, seu ab alio, qui tamē datam esse probauerit, aut similiter à presbytero viaticum abeunti de seculo non negetur.

*popularibus

4 Pueris autē, quibus (quòd adhuc * imberbes sunt) à * pubertate vocabulum est, seu clericis, siue laicis, aut etiàm similibus puellis, quibus ignorantia suffragatur ætatis, aliquandiù sub manûs impositione detentis, reddenda cōmunio est: nec eorum expectanda pœnitētia, quos excipit à coercitione censura. Quod est à nobis prouidè constitutum, nè hi, quibus in terreni labe cōtagij plùs minúsve restat ad vitam, dum adhuc in pœnitētia sunt, pœnitenda committāt. Quòd si ante præfinitum pœnitentiæ tempus despèratus à medicis, aut euidentibus mortis pressus indicijs, recepta quisquam cōmunionis gratia conualescit: seruemus in eo, quod Niceni canones ordinauerūt, vt habeatur inter eos, qui in oratione sola cōmunicant, donèc impleatur spatium temporis eidem præstitutū. Nec catechumenos nostros, qui sub tali professiōe baptizati sunt, * prętermittimus: quia nō est causa dissimilis (sicut ijdem sancti canones ordinauerunt) eius, qui quolibet modo Christum, quem semèl confessus, abiurârit. tribus annis inter audientes sint, & posteà cum catechumenis permittantur orare, per manûs impositionem communionis catholicæ gratiā percepturi, exceptis sanè tantummodò episcopis, presbyteris, & diaconibus, quos solo mortis suæ tempore reconciliandos esse iam diximus. Cæteros, id est, seu clericos, siue monachos, seu laicos vtriusque sexûs personas, quos violentiæ periculis coactos iterationem baptismatis subisse constiterit, vel qui aliquo commēto, huius se facinoris piaculo dixerint non teneri, his pœnitentiam per triennium durare decreuimus, & per manûs impositionem ad societatem recipi eos sacramenti.

*inuestes vel impuberes, *puritate
De cōs. di. 4. Eos quos.
Nic. cō. c. 13.
*preterims
Nic. cō. c. 14
Locus obscurus.

5 Illo per omnia custodito, nè ex eis vnquàm, q in qualibet ætate, alibì quàm in Ecclesia catholica aut baptizati, aut rebaptizati sunt, ad ecclesiasticā militiam prorsùs permittantur accedere. Quibus satis esse debet, quòd in catholicorum numero sunt recepti, quoniam de suo ordine & communione videbitur ferre iudiciū, quisquis hoc violauerit institutum, vel qui non remouerit eum, quem ex eis ad ministerium clericale obrepsisse cognouerit.

1. q. 7. qui in qualibet ætate.

6 Curandum verò maximè & omni cautela est prouidendum, nè quis fratrum coepiscoporumque nostrorum, aut etiàm presbyterorum, in alterius ciuitate vel diœcesi pœnitentem, vel sub manu positum sacerdotis, aut eum qui recōciliatum se esse dixerit, sinè episcopi vel presbyteri testimonio & literis, ad cuius pertinet parochiam, presbyter aut episcopus in ciuitate suscipiat. Quod si aliqua dissimulatione negligitur, culpa tangit etiàm clerum, qui in locis, in quibus hoc minùs curatum fuerit, commoratur. His itaque ritè dispositis, & ad ecclesiarum vestrarum notitiam nostra deliberatione perlatis, parére vos conuenit: quibus, licèt ad animarū reparationem nihil deesse videatur, tamen si cui noui aliquid, & quod præterire nos potuit, fuerit reuelatum, secundùm beatū apostolum Paulum, tacente priore, fideliter insinuet: quia spiritussanctus vbi vult spirat, maximè cùm sua causa tractatur. nec nos pigebit audire, & si quæ sunt omissa, non arrogāter abnuere, sed rationabiliter ordinare. Deus custodiat vos, dilectissimi fratres. Data Idibus Martij, * Diuamio & Sifidio viris clarissimis coss.

1. Cor. 14. f
Ioan. 3. b
*Dinamio

EPISTOLA EIVSDEM AD ACAcium Constantinopolitanum episcopum, qua eum condemnat propter Eutychianorum communionem.

FElix episcopus sanctæ Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, Acacio. Multarū transgressionum reperiris obnoxius, & in venerabili concilij Niceni contumelia sæpè versatus, alienarum tibi prouinciarum iura temerariè vindicâsti. Hæreticos peruasores, atq; ab hæreticis ordinatos, & quos ipse damnaueras, atq; ab Apostolica instititisti sede dānari, non modò communioni tuę recipiendos putâsti, verùm etiàm alijs ecclesijs, quod nec de catholicis fieri poterat, prælidere fecisti: aut etiàm honoribus, quos non merebātur, auxisti. Testatur hoc Ioānes, quem à catholicis Apameæ non receptum, pulsumque de Antiochia, Tyrijs pręfecisti: & * Humerius, tūc de diaconio deiectus, atq; Christiani nominis appellatiōe priuatus, à te etiàm in presbyterij prouectus officium. Et quasi hęc minora tibi viderētur, in ipsam doctrinæ Apostolicæ veritatem ausus superbiæ tuæ tetendisti, vt Petrus, quem dānatum à sanctæ memoriæ decessore meo ipse retuleras, sicut testantur annexa, beati euāgelistæ Marci sedē, te cōniuente rursùs inuaderet, & fugatis orthodoxis episcopis & clericis, sui procul dubio similes ordinaret, pulsoq; eo, qui illic fuerat regulariter constitutus, captiuā teneret ecclesiā. Cuius tibi adeò grata persona est, & ministri eius accepti, vt episcopos & clericos plu-

plurimos orthodoxos, nunc Constantinopolim venientes, detegaris affligere, & apocrisarios eius confouere, atq; anathematizãtem eundem Petrum Chalcedonensis decreta concilij, & violãtem sanctæ memoriæ Timothei sepulturã, sicut ad nos certiores nũc quoquè nuncij detulerunt, per Mesenum & Vitalem credideris excusandũ: nec eum laudare desiêris, & multis efferre præconijs, ità vt damnationem ipsius, quã antè retuleras, veram nõ fuisse iactâris. Tantùm autem perseueras in hominis defensione peruersi, vt quondàm episcopos, nunc verò honôre & communione priuatos, Vitalem atque Mesenum, quos ad eius expulsionem specialiter miseramus, sublatis chartis, custodiæ passus fueris mancipari: & ad processionem, quę tibi cum hæreticis habetur, exindè productos sicut eorum professione patefactum est, ad hæreticorum, tuamq; cõmunionem, contempta, quę vel gentium iure seruari debuit, legatiõe, pertraxeris, præmijsq; corruperis, & in læsionem beati Petri apostoli, à cuius sede profecti fuerant, non solùm inefficaces redire feceris, sed etiàm impugnatores omnium, quæ fuerant mãdata, mõstrâris. In quorum deceptione tuam nequitiam prodidisti, & ad libellum fratris & coëpiscopi mei Ioannis, qui te grauissimis obiectionibus impetiuit, in Apostolica sede secundùm canones respondere diffidens, obiecta firmâsti: Felicẽ quoquè defensorem fidelissimum nobis, necessitate faciente seriùs subsequutum, indignum tuis censuisti oculis. Eos quoque tecũ literis tuis cõmunicare testatus es, quos constat hæreticos. Quid enĩ sunt aliud, qui post obitum sanctæ memoriæ Timothei, ad ecclesiam sub Petro redeunt, vel qui se ex catholicis eidem tradiderũt, nisì quòd Petrus ab vniuersa ecclesia, atq; à te fuerat iudicatus? Habe ergò cum his, quos libẽter amplecteris, portionem ex sententia præsenti, quã per tuæ tibi direximus ecclesiæ defensorem: sacerdotali honore, & communione catholica, necnon etiàm à fidelium numero segregatus, sublatum tibi nomen & munus ministerij sacerdotalis agnosce, sancti spiritûs iudicio & Apostolica authoritate damnatus, nũquamq; anathematis vinculis exuendus. Cælius Felix episcopus sanctæ Ecclesiæ Catholicæ vrbis Romæ, subscripsi. Data 5. Kalend. Augusti, Venantio viro clariss. consule. Simul 67. episcopi absq; Papa, subscripserũt.

FELIX PAPA ZENONI episcopo.

Dilectissimo fratri Zenoni, Felix episcopus. Filius meus vir clarissimus Terentianus, ad Italiam dudùm veniens, dilectionis tuæ singularis extitit prędicator, talemq; te esse vulgauit, *qui ità Christi gratia redũdares, vt inter mundi turbines gubernator ecclesiæ præcipuus apparêres. Quapropter frater charissime, cùm ad prouinciam commearet, seduleq; deposceret nostras ad dilectionem tuam literas destinari, gratanter annuimus: *qui & dignum Deo sermone complecti cuperemus antistitem, & per eum maximè vellemus id fieri, cuius nobis fuerat laudibus intimatus. Quanuis ergò sanctis operibus ex omni parte prædictam fraternitatẽ tuam vir præfatus adstruxerit, multumq; fidutiæ de tua beneuolentia iam teneret, tamẽ ęquum est, vt quod desiderabat magnoperè, consequatur: quatenùs, qui tuis olim gratus est animis, contemplatione nostrĩ reddatur acceptior, simulque materna & sacerdotali consolatione foueatur, peregrinationisque præsidium pastorali pietate reperiat, vt vestræ dignitatis affectu appareat apud synceritatem tuam, nostrum quoquè non minimum salutantis valuisse colloquium. Deus te incolumem custodiat frater charissime. *quòd ità *quis

FELICIS PAPAE III. DECRETA duo desumpta ex Gratiano, quæ non habentur in præmissis.

PRIMVM.

¶In ecclesiasticis causis regia voluntas sacerdotibus est postponenda.

Certum est hoc rebus vestris esse salutare, vt cùm de causis Dei agitur, iuxta ipsius constitutionem, regiam voluntatem sacerdotibus Christi studeatis subdere, non præferre: & sacrosancta per eorum pręsules potiùs discere, quàm docere: ecclesiasticam formam sequi, non huic, humanitùs obsequendo, iura præfigere: neque in eius sanctionibus velle dominari, cuius clemẽtiæ Deus voluit tuæ piæ deuotiõis colla submittere: nè, dum mẽsura cælestis dispensationis exceditur, eatur in contumeliam disponentis. dist. 10. Certum est hoc.

SECVNDVM.

¶Non vltrà in eum procedere oportet, qui in hæresim damnatam recidit.

Acacius non fuit noui vel proprij inuentor erroris, vt in eum noua scita prodirẽt, sed alieno facinori suam cõmunionem miscuit. Itaque necesse est, vt in illam recideret iusta lance sententiam, quam cum suis successoribus per cõniuentiam synodalem susceperat author erroris. 24. q. 1. Acacius nõ fuit.

TARRACONENSE

CONCILIVM TEMPORE FELICIS PAPAE III. Est prouinciale.

Tarraco citerioris Hispaniæ vrbs, opulentissima, quæ potiori totius Hispaniæ parti nomen dedit: metropolis ipsa, & ciuitatum Hispaniæ mater, ad Pyrenæa iuga posita, Scipionum opus, quemadmodum Carthago Pœnorũ: ad excipiendas principum peregrinationes egregiè nata. Vide Ptolem. lib. 2.

lib. 2. cap. 4. Plin. lib. 3. cap. 1. & 3. item lib. 4. cap. 20. & Strabonem lib. 3.

CAPITVLA CONCILII Tarraconensis.

CONCILII TARRACONENSIS decem episcoporum, procemium.

IN nomine Christi habita synodus Tarracone, anno sexto Theodorici regis, côsulatu Petri, sub die octauo Idus Noueb. *Antiquorum patrum statuta de his censuisse videntur, quæ in tempore aut ad illos *relata peruenerunt, aut acta certè testimonio proprio comprobauerunt. Cuius rei & nos sequentes exemplum, illa, quæ nunc fiunt, placuit obseruáda decernere, vt præterita, absq; ambage custodiantur: & præsentia, hac obseruatione sint firma. Igitur cùm in vnum pariter conuenissemus in vrbem Tarraconésem, quæ est metropolitana obseruantissimè fundata, titulos *suprà annexos conscripsimus obseruandos.

*Antiqui patres *perlata *subtèr annexos

Capitulum primum.

DE his, quibus cura pro parétele proximitate haberi permittitur, ea cautela earum necessitates sustineant, vt pietatis beneficia, quæ eis sunt necessaria, à longiùs præbeant. Ipsi verò pro visendis eis, cùm ingressi fuerint, celeri salutatione recurrant, nec ibi faciant mansionem. Qui tamen cùm ad earû visitationem pergunt, testem solatij sui, fide & ætate probatum, adhibeant secum. Si quis hæc à nobis statuta contempserit, si clericus est, loci sui dignitate priuetur: si verò religiosus vel monachus, in cella monasterij inclusus, pœnitentiæ lamentis incumbat, vbi singulari afflictióe panis & aquç victum ex abbatis ordinatione percipiat.

2 Canonum statutis firmatum est, vt quicunque in clero esse voluerit, emendi viliùs, vel vendendi cariùs studio non vtatur. Certè si hæc voluerit exercere, cohibeatur à clero. 14. q. 4. Canonum statutis.

3 Si quis clericus solidum in necessitate prçstiterit, hoc de vino vel fruméto accipiat, quod mercádi causa, tempore statuto decretum fuerit venundari. Cæterùm, si speciem nô habuerit necessariam, ipsum quod dedit, sinè vllo augmento recipiat. 14. q. 5. Si quis cleric⁹ in necessitate.

4 Nullus episcoporum, aut presbyterorum, vel clericorum, die Dominico propositum cuiuscunq; causæ negocium audeat iudicare, nisi hoc tantùm, vt Deo statuta solennia peragant. Cæteris verò diebus, conuenientibus personis, illa, quç iusta sunt, habeant licentiam iudicandi, exceptis criminalibus negocijs. 15. q. 4. Nullus episcoporum, aut presb.

5 Si quis in metropolitana ciuitate non fuerit episcopus ordinatus, posteà quàm suscepta benedictióe per metropolitani literas honorem fuerit episcopi adeptus, id optimum esse decreuimus, vt postmodùm, statuto tempore, id est, impletis duobus mésibus, se metropolitani sui repræsentet adspectib⁹, vt ab illo monitis ecclesiasticis instruct⁹, pleniùs, quid obseruare debeat, recognoscat. Quòd si fortè hoc implere neglexerit, í synodo increpatus à fratribus, corrigatur. Et si fortè infirmitate aliqua (nè hoc impleat) fuerit præpeditus, hoc suis literis metropolitano indicare procuret. Distin. 65. Si quis in metropolitana

6 Si quis episcoporum cômonitus à metropolitano, ad synodum, nulla graui intercedente necessitate corporali, venire cótempserit, sicut statuta patrum *censuerunt, vsq; ad futurum concilium, cunctorû episcoporû charitatis communione priuetur. Distin. 18. Si quis episcoporum commonitus *sanxerunt

7 De diœcesanis ecclesijs, vel clero id placuit diffiniri, vt presbyteri vel diaconi, q ibi constituti sunt, cû clericis septimanas obseruent, i. vt presbyter vnã faciat hebdomadam: qua expleta, succedat diaconus ei similiter, ea scilicet conditione seruata, vt omnis clerus die sabbati ad vesperã sit paratus, quò faciliùs die Dñico solénitas cum omniû prçsentia celebretur: ità tamé, vt omibus diebus vesperas & matutinas celebrét: quia desistente clero, quod est pessimû, cóperimus in basilicis nec luminaria ministrari. Si qui sanè negligétiæ vitio hçc implere noluerint, nouerint, se secúdùm statuta canonû, pro modo psonarû, canonicç disciplinç subdédos.

8 Multorum casuum experientia magistrãte, reperimus nónullas diœcesanas ecclesias esse destitutas. Ob quam rem hac consti- 10. q. 1. Decreuimus, vt antiquæ,

tutione decreuimus, vt antiquę consuetudinis ordo seruetur, & annuis vicibus ab episcopo diœceses visitentur. Et si qua fortè basilica reperta fuerit destituta, ordinatiõe ipsius reparari præcipiatur: quia tertia pars ex omnibus per antiquam traditionem, vt accipiatur, ab episcopis nouimus statutum.

9 Si quis lector, adulteræ mulieris voluerit misceri vel adhærere consortio, aut relinquat adulteram, aut à clero habeatur extraneus. Simili sententia ostiariorum lasciuia punietur.

15.q.2. Obseruandum quoquè.

10 Obseruandum quoquè decreuimus, nè quis sacerdotum vel clericorum, more secularium iudicum audeat accipere pro impensis patrocinijs munera, nisì fortè in ecclesijs oblata gratuitò, quæ non fauore muneris videantur accepta, sed collatione deuotionis illata. Quòd si quis ista probatur accipere, veluti exactor fœnoris aut vsurarũ possessor, secundùm statuta patrum se nouerit degradandum.

16.q.1. Monachi à monast.

11 Monachi à monasterio foràs egredientes, nè aliquod ministeriũ ecclesiasticũ præsumãt agere, prohibemus, nisì fortè cum abbatis imperio. Similiter, vt nullus eorum, id est, monachorum, forẽsis negocij susceptor vel executor existat, nisì quod monasterij exposcit vtilitas, abbate sibi nihilominùs imperãte, canonum ante omnia Gallicanorum de his constitutione seruata.

12.q.5. Sicubì defunct*

12 Sicubi defunctus fuerit episcopus intestatus, post defunctionem eius à presbyteris & diaconibus de rebus ipsius *inuentarium fideliter conscribatur, à minimo vsq; ad maximum, id est, de vtensilibus vel omni supellectile: ità tamẽ, vt si quis exindè vel præsumpsisse aliquid, vel occultè fuerit tulisse conuictus, secundùm furti tenorem restituat vniuersa.

*breue

13 Epistolæ tales per fratres à metropolitano sunt dirigendæ, vt non solùm è cathedralis ecclesiæ presbyteris, verùm etiàm de diœcesanis ad concilium trahant, & aliquos de filijs ecclesiæ secularibus secum adducere debeant. Ioannes in Christi nomine episcopus Tarraconensis ciuitatis, constitutionibus à nobis conscriptis subscripsi. Paulus in Christi noĩe episcop⁹ in Tirassonẽ ciuitate, subscripsi. Hector episcopus Carthaginẽ metropol. subscripsi. Fortunianus subscripsi. Agricius in Christi nomine episcopus Gerundẽ ciuitatis, subscripsi. Oruntius in Christi nomine episcopus Eliberitanæ ciuitatis, subscripsi. Vincentius in Christi nomine Episcopus Cæsaraugustanæ ciuitatis, subscripsi. Vrsus in Christi nomine episcopus Dertosanæ ciuitatis, subscripsi. *Cinidius in Christi nomine episcopus Ausonẽ ciuitatis, subscripsi. Nibridius in Christi nomine minimus sacerdotum ecclesiæ *Egarẽ minister, constitutioni sanctorum canonum subscripsi.

*Emidius

*Bigerrẽ

¶ Decretum eiusdem Tarraconẽ concilij, ex Gratiano desumptum, quod scribitur esse cap. 6. nec tamen habetur inter priora capitula, scilicet:

¶ Secundò aũt vel tertiò nullus cõfirmetur.

De cõs. dis. 5. dictũ est, & in decret. Iuo. lib. 2. & in co. librorum 16. li. 4. cap. 6.

¶ Dictum est nobis, quòd quidam de plebe bìs vel tèr, vel eo ampliùs episcopis ignorantibus, tamen ab eisdem episcopis confirmentur. Vndè visum est nobis, eandem confirmationẽ, sicut nec baptismũ, iterari minimè debere: qa bìs vel tèr, vel ampliùs, baptizatos aut confirmatos, non seculo, sed soli Deo, sub habitu regulari vel clericali religiosissimè famulari, decretum est.

Finis decretorum Tarraconẽ concilij.

DECRETA GELASII PAPAE I.

Ex libro pontificali.

Elasius natione Apher, ex patre Valerio, sedit annos 4. mẽses 8. dies 18. Fuit autem temporibus Theodorici regis, & Zenonis Augusti. Huius temporibus inuenti sunt Manichęi in vrbe Roma, quos in exilio deportari pręcepit, quorum quoquè codices ante fores basilicæ sanctæ Mariæ incendio cõcremauit. Hic sub gesta synodica, cum fletu & sub satisfactiõe libelli purgatũ Mesenũ episcopũ reuocauit, quẽ & ecclesiæ suæ restituit, q peccauerat in causa Acacij & Petri. Hic fuit amator cleri & pauperum, & clerũ ampliauit. Hic liberauit à periculo famis ciuitatẽ Romanam. Hic fecit constitutũ de omni Ecclesia. Huius temporibus iterùm venit relatio de Gręcia, eò q mul ta mala & homicidia fierẽt à Petro & Acacio Constãtinopolitano. Eodem tempore fugiens Ioãnes Alexãdrinus episcopus catholic⁹, venit Romã ad sedem Apostolicã. Quem B. Gelasius suscepit cum gloria, cui etiàm & secundã sedẽ pbuit. Ipsis tẽporibus fecit synodum, & misit per tractũ Orientis, & iterùm damnauit in perpetuũ Acaciũ & Petrum, si non pœnitentes, sub satisfactione libelli postularent pœnitentiã, secundùm humanitatẽ primæ sedis Ecclesiæ. Hic dedicauit basilicã sanctę Euphemię martyris in ciuitate Tiburtina, milliario 20 ab vrbe. Dedicauit autẽ & basilicas alias sanctorũ Nicãdri & Eleutherij & Andreę, via Lauicana in fundũ in villa pertusa. Fecit autem & basilicã S. Marię via Laurentina in fundo Crispini, milliario ab vrbe *20. Hic fecit 5. libros aduersùs Nestoriũ & Eutychem, q hodiè in bibliotheca & archiuo Ecclesiæ continentur. Fecit & hymnos in modum B. Ambrosij episcopi. Item duos libros aduersùs Arrium. Fecit etiàm & sacramentorũ præfationes & orationes cauto sermone, & epistolas fidei elimato sermone. Multũ sub huius episcopatũ cler⁹ creuit. Hic fecit ordinatiões duas in vrbe Roma p mẽses Febru-

Anno Domini 494.

*29

Februarium & Decemb. presbyteros 32, diaconos duos, episcopos per diuersa loca numero 67. Qui etiàm sepultus est in basilica B. Petri apostoli 11. Kalen Decemb. Et post obitum eius cessauit episcopatus dies 7.

DECRETALIS SEQVENTIS GElasij papæ, tituli.

¶EPISTOLA GELASII PAPAE.

Dilectissimis fratribus vniuersis episcopis, per Lucaniam & Brutios & Siciliam constitutis, Gelasius.

Capitulum primum.

NEcessaria rerum * dispensatione constringimur, & Apostolicę sedis moderamine cõuenimur, sic canonum paternorũ decreta librare, & retrò præsulũ decessorũq; nostrorum præcepta metiri, vt quę pręsentium necessitas temporum restaurandis ecclesijs relaxanda deposcit, adhibita consideratione diligenti, quantùm potest fieri, temperemus: quò nec in totum formam veterum videamur excedere regularũ, & *reparandis militiæ clericalis officijs, quę p diuersas Italiæ partes, ità belli famisq; consumpsit incursio, vt in multis ecclesijs (sicut fratris & coepiscopi nostri Ioannis, Rauennatis ecclesiæ sacerdotis, frequenti relatione cõperimus) vsquequaquè deficiẽte seruitio ministrorũ, nisì remittendo paulispèr ecclesiasticis promotionibus antiquitùs interualla pręfixa remaneant (sinè quibus administrari nequeãt) sacris ordinibùs ecclesiæ funditùs destitutæ: atque in plurimis locis, per inopiam competentis auxilij, salutare subsidium redimẽdarum desit animarum: nosq; magno reatu, si tanto coarctante periculo, non aliquatenùs consulamus, *innecti.

(*dispositiõe 1. q. 7. Necessaria) (for. *in) (*videamur)

2 Priscis igitur pro suî reuerentia manentibus cõstitutis, quæ, vbì nulla vel rerum, vel temporũ perurget angustia, regulariter conuenit custodiri, eatenùs ecclesijs, quę vel cũctis sunt priuatę ministris, vel sufficientibus vsqueadeò despoliatæ seruitijs, vt plebibus ad se pertinentibus diuina munera supplere non valeant, tam instituendi, quàm promouendi clericalis * obsequij sic spatia dispensanda concedimus:

(Distin. 55. c. Priscis.) (* officij)

3 Vt si quis etiàm de religioso proposito, & disciplinis monasterialib9 eruditus, ad clericale munus accedat, inprimis eius vita præteritis acta tẽporibus inquiratur, si nullo graui facinore probatur infectus, si secundã nó habuit fortassìs vxorem, nec à marito relictã sortitus ostẽditur: si pœnitentiam publicam fortassis nó gessit, nec vlla corporis parte vitiatus appáret: si seruili aut originariæ nó est conditioni obnoxius: si curiæ iam probatur nexi-

(Dist. 77. Si quis de religioso. cum c. seq.)

nexib⁹ absolutus: si assecutus est literas, sinè quib⁹ vix fortasſis ostiarij posſit implere ministerium: vt si his omnibus, quæ sunt prędicta, fulcitur, cótinuò lector vel notarius, aut certè defensor effectus, post tres menses existat acolythus, maximè si huic ętas etiàm suffragatur: sexto mense subdiaconi nomen accipiat: ac si modestæ conuersationis, honestęque voluntatis existit, nono mense diaconus, completoque anno sit presbyter: cui tamen, quod annorum interstitia fuerant collatura, sancti propositi spontè suscepta doceatur præstitisse deuotio.

Dist.77.c.finali, parag. Si verò laicus. 4 Si verò de laicis quispiam ecclesiasticis est aggregandus officijs, tanto solicitiùs in singulis, quæ superiùs cópræhensa sunt, huiusmodi decet examinari personã, quantùm inter mũdanam religiosamq; vitam constat esse discriminis: quia vtiquè cóuenientia ecclesiæ ministeria reparanda sunt, non inconuenientibus meritis ingerenda: tantoq; magìs, quod sacris aptum posſit esse seruitijs, in eorum quærendum est institutis, quãtùm de tempore, quo fuerant hæc assequenda, decerpitur: vt morũ habere doceatur hoc probitas, quod prolixior consuetudo non contulit: nè per occasionem supplẽdę penuriæ clericalis, vitia potiùs diuinis cultibus intulisse, non legitimæ familiæ *computemur procurâsse compendia: quorum promotionibus, super anni metas, sex menses nihilominùs subrogamus: quoniam (sicut dictum est) distare conuenit inter personam diuino cultui deditam, & de laicorum conuersatione venientem. Quæ tamẽ eatenùs indulgẽda credidimus, vt illis ecclesijs, quibus infestatióe bellorũ vel nulla penitùs, vel exigua remanserunt, ministeria renouentur: quatenùs his Deo propicio restitutis, in ecclesiasticis gradibus subrogandis canonum paternorum vetus forma seruetur: nec contra eos vlla ratione præualeat, quod pro accidentis defectûs remedio prouidetur, non aduersùs scita Maiorum noua lege proponitur: cæteris ecclesijs ab hac occasione cessantibus, quas non simili clade vastatas, pristinam faciendis ordinationibus conuenit tenere sentẽtiam. Quo magìs hac opportunitate commoniti, obseruantiam venerãdorum canonum propensiùs delegamus, singulorum graduũ conscientias admonẽtes, nè in illicitos prorumpere moliantur excessus.

*cõfutemur

Dist.50. Nõ confidat. 5 Nec fas esse confidat quisque pontificum, bigamos, aut cóiugia sortientes ab alijs derelicta, siue quoslibet post pœnitentiam, vel sinè literis, vel corpore vitiatos, vel conditionarios, aut curiæ publicarumq; rerum nexibus implicatos, aut pasſìm nulla temporis congruentis expectatione discussos, diuinis seruituros applicare mysterijs: neq; pro suo libitu iura studeant aliena peruadere, absque sedis Apostolicæ iusta dispositione mandante.

6 Basilicas nouiter institutas, non petitis ex more præceptionibus, dedicare non audeant: nec ambiant sibimet vindicare clericos potestatis alienæ. De cõs. dist. 1. Basilicas no.

7 Baptizandis, consignandisq; fidelibus precia nulla præfigant, nec illationibus quibuslibet impositis exagitare cupiant renascentes: quoniã quod gratìs accipimus, gratìs dare mandamur. Et ideò nihil à prędictis prorsùs exigere moliantur, quò vel paupertate cogente deterriti, vel indignatione reuocati, redemptionis suæ causas adire despiciant, certum habentes, quòd qui prohibita depræhensi fuerint admisisse, vel commissa non potiùs sua sponte correxerint, periculũ subituri proprij sint honoris. 1. q. 1. Baptiz. Matth. 10.

8 Nec minùs etiã presbyteros vltra modum suum tendere prohibemus: nec episcopali fastigio debita, sibimet audacter assumere: non conficiendi chrismatis, non cõsignationis pontificalis adhibendæ sibimet arripere facultatem: non, præsente quolibet antistite, nisi fortasſè iubeãtur, vel oratiõis, vel actionis sacræ supplendæ sibi præsumãt esse licentiam: neque sub eius adspectu, nisi iubeantur, aut sedere præsumant, aut *veneranda tractare mysteria. Nec sibi meminerint vlla ratione cócedi, sinè summo pótifice, subdiaconum aut acolythum ius habere faciendi: nec prorsùs addubitent, si quicquam ad episcopale ministerium specialiter pertinẽs, suo motu putauerint exequendum, cótinuò se presbyterij dignitate & sacra communióe priuari. Quod fieri necesſę est, censeamus, si eorum præsule deferente, huiusmodi fuerit præuaricatio cóprobata, nec ipso corũ episcopo à culpa conniuentiæ & vltione vacaturo, si immoderata facientem dissimulauerit vindicare. dist. 95. Præsbyteros

*venerabilia

9 Diaconos quoquè propriam cóstituimus seruare mẽsuram, nec vltra tenorem paternis canonibus deputatum, quippiam tentare permittimus: nihil eorũ penitùs suo ministerio applicare, quæ primis ordinibus ꝓpriè decreuit antiquitas. Absq; episcopo vel presbytero baptizare non audeant, nisi prędictis fortasſè officijs longiùs cõstitutis, necessitas extrema compellat. Quod & laicis Christianis facere plerunquè conceditur. dist. 93 Diac. Nic. conc. cap. 18.

10 Non in presbyterio residere, cùm diuina celebrantur, vel ecclesiasticus habetur quicunq; tractatus. Sacri corporis prerogationé, sub cõspectu pótificis seu presbyteri, nisi his absentibus, ius non habeãt exercẽdi. Nic. cõ. c. 14.

11 Cùm enim decreta venerabilium sanctionum nos quoquè magnoperè custodire nitamur, ac sinè eorum dispendio etiàm illa, quæ pro alicuius vtilitatis compendio fortasſè videantur laxanda, * credamus: cumq; nobis contra salutarium reuerentiam regularum cupiamus temerè nihil licere, & cùm sedes Apostolica superior his omnibus, fauẽte Domino, quæ paternis canonibus sunt præfixa, De cõs. dist. 1. Basilicas.

*dicamus.

præfixa, pio deuotoque studeat tenere proposito: satis indignū est, quequam vel pontificum, vel ordinum subsequentium, hanc obseruantiam refutare, quam B. Petri sedem & sequi videat, & docere: satisque conueniens sit, vt totum corpus Ecclesiæ in hac sibimet obseruatione concordet, quam illic vigere conspiciat, vbi Dominus Ecclesiæ totius posuit principatum, dicēte scriptura: Ordinate in me charitatem. Et item: Omia cum ordine fiant. Atque iterùm Psalmista prædicāte: Circundate Sion, & complectimini eā, narrate in turribus eius: Ponite corda vestra in virtute ei⁹, & distribuite grad⁹ ei⁹, vt enarretis in progenies alteras: quoniā hic est Deus Deus noster in æternum, & ipse reget nos in secula. Hic proculdubiò, qui in ecclesiasticarum narratur altitudine dignitatum, & in cuius virtute bonis operibus corda ponēda sunt, gradibus vtiquè distributis, cūctis Deus noster & rector populis prædicandus est Christianis: vbi nemo sibimet aliquid iā existimet imminutum, cùm & de vniuscuiusq; gradùs perfectione nihil deperit, & cōuenienter retinendo, quod cælesti dispensatione collatum est, pariter nobis & cognoscibilem Deum fieri, & tribuit esse rectorem. Nam & si quid indulgetur de temporum quātitate, moribus aggregata strenuitate pēsatur: si vitæ iam proposito continetur, quod protelata fuerat ætate curādum, dummodò illa nullatenùs dissimulata subrepant, quorū quodlibet si inesse claruerit, meritò clericalibus infulis reprobabilem conuincat esse personam. Etsi illa nonnunquàm sinēda sunt, quæ, si cæterorum constet integritas, sola nocere non valeant: illa tamē sunt magnoperè præcauenda, quæ recipi nisi manifesta decoloratione nō possint. Ac, si ea ipsa, quæ nullo detrimento aliquotiès indulgenda creduntur, vel rerum temporumque cogit intuitus, vel acceleratæ prouisiōis respect⁹ excusat: quanto magis illa nullatenùs mutilāda sunt, q̄ nec vlla necessitas, nec ecclesiastica prorsùs extorquet vtilitas?

Matth.16. Cant.2.a 1.Cor.14.g Psal.47. 1.q.7. Et si illa.

12 Baptizādi sibi quisquam passìm quocunque tempore nullā credat fiduciā, præter paschale festū & pētecostes venerabile sacramentū, excepto dūtaxàt grauissimi lāguoris incursu: in quo verendū est, nè morbi crescēte periculo, sinè remedio salutari fortasìs ægrotans exitio præuentus abscedat.

De cōs. dist. 4. Baptizādi

13 Ordinationes etiàm presbyterorum & diaconorum, nisì certis temporibus & diebus, exercere non audeāt, id est, quarti mēsis ieiunio, septimi, & decimi, sed & etiàm q̄dragesimalis initij, ac mediana quadragesimæ die, sabbati ieiunio circa vesperā nouerint celebrādas. Nec cuiuslibet vtilitatis causa, seu presbyterum seu diaconū his præferre, qui ante ipsos fuerint ordinati.

Di. 75. ca. 6.

14 Deuotis quoquè Deo virginib⁹, nisì aūt in Epiphaniarū die, aut in albis paschalibus, aut in apostolorum natalitijs sacrū minimè velamen imponant, nisi forsitan (sicut de baptismate dictum est) graui languore correptis, nè sinè hoc munere de seculo exeant, implorantibus non negetur.

20. q. 1. Deuotis

15 Viduas autem velare, pontificum nullus attētet, quod nec authoritas diuina delegat, nec canonum forma præstituit. Non est ergò penitùs vsurpandum: eisque sic ecclesiastica sunt serenda præsidia, vt nihil committatur illicitum.

16 Generalis etiàm querelæ vitanda prę-sumptio est, qua propemodùm causantur vniuersi, passìm seruos & originarios, dominorum iura possessionumque fugientes, sub religiosę conuersationis obtentu, vel ad monasteria sese conferre, vel ad ecclesiasticum famulatum, conniuentibus quoque pręsulibus, indifferenter admitti: quę modis omnibus est amouenda pernicies, nè per Christiani nominis institutū, aut aliena peruadi, aut publica videatur disciplina subuerti, præcipuè cùm nec ipsam ministerij clericalis hac obligatione fuscari conueniat dignitatē, cogaturq; pro statu militantium sibi conditioneq; iurgare, aut videri (quod absit) obnoxia. Quibus solicita competēter interdictione prohibitis, quisquis episcopus, presbyter, aut diaconus, vel eorum qui monasterijs præesse noscūtur, huiusmodi personas apud se tenētes, nō restituēdas patronis, aut deincèps vel ecclesiasticæ seruituti, vel religiosis congregationibus putauerint applicandas, nisì volūtate forsitan dominorum, sub scripturæ testimōio primitùs absolutas, vel legitima transactione concessas, periculum sc honoris proprij nō ambigant communionisq; subituros, si super hac re cuiusquā verax nos querela pulsauerit. Magnis quippe studijs, secundùm beatum Apostolum, præcauendū est, nè fides & disciplina Domini blasphemetur.

Dist. 54. Generalis. 1. Tim. 6. a.

17 Consequens fuit, vt illa quoquè quæ de Piceni partibus nupèr ad nos missa relatio nunciauit, non prætereunda putaremus, id est, plurimos clericorum negociationibus inhonestis & lucris turpibus imminere, nullo pudore cernentes Euangelicam lectionē, qua ipse Dominus negociatores è tēplo, verberatos flagellis, asseritur expulisse, nec Apostoli verba recolentes, quibus ait: Nemo militans Deo, implicat se negocijs secularibus: Psalmistam quoquè Dauid, surda dissimulātes aure, cantantem: Quoniam non cognoui negociationes, introibo in potētias Domini. Proindè huiusmodi aut ab indignis posthàc quæstibus nouerint abstinendum, & ab omi cuiuslibet negociationis ingenio, vel cupiditate cessandum: aut in quocunque gradu sint positi, mox à clericalibus officijs abstinere cogantur: quoniam domus Dei, domus orationis & esse debet, & dici, nè officina negociationis & spelunca potiùs sit latronum.

Dist. 88. cōsequens. In can. apo. ca. 44. Et Nic. cōc. ca. 17. et Laodic. ca. 15. Mat. 21. b 2. Tim. 2. a Psalm. 70. 14. q. 4. Cle. Lucæ 19. g

Dist.36. Illiteratos.

18 Illiteratos quoquè, & nonnulla parte corporis imminutos, sinè vllo respectu ad ecclesiasticum didicimus venire seruitium. Quod simul antiqua traditio, & Apostolicæ sedis vetus forma non recipit: quia nec literis carens, sacris esse potest aptus officijs, & vitiosum nihil prorsùs DEO offerri legalia præcepta sanxerunt. Itaque decęterò modis omnibus hæc vitentur, nec quisquam talis suscipiatur in clerum. Si qui verò vel temeritate propria, vel incuria præsidentium tales antè suscepti sunt, in his, quibus constituti sunt, locis eatenùs perseuerent, vt nihil vnquàm promotionis accipiát: satisque habeant, hoc ipsum sibi pro nimia miseratione permissum.

Leui.21.c Deuter.17

1.q.7. Si qui vel propria.

Nicenę synodi ca.1. Et in ca. apostolorú, ca.23.

19 De his autem, qui seipsos abscindunt, paterni canones euidenter sequenda posuerút, quorum tenorem sufficiat indidisse. Dicunt enim, talia perpetrantes, mox vt agniti fuerint, à munere clericali debere secludi. quod modis omnib⁹ custodire nos cõuenit, quia fas esse nulli suppeditat, quicquam pter illa, q̃ memorabilis decreuit forma, censere.

20 Comperimus etiàm horrendis quibusdam criminibus implicatos, tota discretione submota, non solùm de factis atrocibus necessariam pœnitudinem non habere, sed nec aliqua correctione penitùs succedente, ad diuinum ministerium honoremq; contendere. Nonnullos autem etiàm in ipsis ordinibus constitutos, grauibus delinquentes facinoribus, non repelli, cùm & Apostolus clamet, nemini citò manus imponendas, neque communicandum peccatis alienis: & maiorum veneranda constituta pronuncient, huiusmodi, etiàm si fortè subrepserint, tam qui antè peccauerút, detectos oportere repelli, quàm sacrę professionis oblitos, pręuaricatoresque sancti propositi, proculdubiò submouendos.

1.Tim.5.d

Niceni cócilij ca.9.&10

21 Vsqueadeò sanè comperimus, illicita quæque prorumpere, vt dæmoniacis similibusque passionibus irretitis, ministeria sacrosancta tractare tribuatur. Quib⁹ si in hoc opere positis aliquid propriæ necessitatis occurrat, quis de sua fidelium salute confidet, vbi ministros ipsos curationis humanæ tanta perspexerit calamitate vexari? Atque ideò necessariò remouendi sunt, nè quibuslibet, pro quibus Christus est mortuus, scádalum generetur infirmis. Postremò, si corpore sauciatum fortasśis aut debilé, nequaquàm sancta contingere lex diuina permittit: quanto magis doni cęlestis dispensatores esse nó cóuenit, quod est deterius, mente perculsos?

Dist.35. Vsq; adeò.

Roma.14.c

Leui.21.c

22 Virginibus auté sacris temerè se quosdam sociare cognouimus, & post dicatú deo propositum, incesta fœdera sacrilegaque miscere. Quos protinùs ęquum est à sacra communione detrudi, & nisi per publicam probatamque pœnitentiam, omninò non recipi: sed tamen his viaticum de seculo transeuntibus, si tamen pœnituerint, non negetur.

23 Nam de viduis sub nulla benedictione velandis, superiùs latiùs duximus differédum. Quæ si propria voluntate professam pristini coniugij castitatem mutabili mente calcauerint, periculi earum intererit, quali Deum debeant satisfactione placare, quia (iuxta Apostolum) primam fidem irritam fecerunt. Sicut enim, si se forsitan continere non poterant, secundùm Apostolum, nullatenùs nubere vetabantur, sic, habita secú deliberatione, promissam Deo pudicitiæ fidem debuerút custodire. Nos autem talibus nullum laqueum debem⁹ inijcere, sed solùm adhortationes pręmij sempiterni, pœnasque proponere diuini iudicij, vt & nostra sit absoluta cóscientia, & illarum pro se rationem Deo reddat intétio. Cauendú est qppe, *q̃ de earú moribus actibusque beatus Paulus apostolus testatur, quod planiùs exponere prætermimus, nè sexus instabilis non tam deterreri, quàm admoneri videatur.

27.q.1. De viduis.

1.Tim.5.b

1.Cor.7.b

*quod

1.Timot.5.b

1.Cor.7.g

24 Secundas nuptias sicut secularibus inire conceditur, ità post eas nullus ad clericale finitur venire collegium. Alia est enim humanæ fragilitati generaliter concessa licentia, alia debet esse vita, diuinarum rerum seruitio dedicata.

Nic. cóc. ca. 15.&16. cań. apostol. ca. 15. Et Chal. conc. ca.10. Et antioch. ca.3. Sup. ca.&g. Et in can. apo. ca.30. Et in Chal. c.2.

25 Quisquis propriæ desertor ecclesiæ, nullis existentibus causis, ad aliam putauerit transeundum, temereque susceptus fuerit & promotus: reuerendorum canonum vel ipse vel receptor eius atque prouector, constituta non effugiet, quæ de huiusmodi præsumptoribus præfixére seruanda.

26 De monachis laicisque, in prima copiosiùs præceptionis huius parte digestum est, quæ vel quatenùs his pro rerum, temporumque necessitate concessa sint, vel quemadmodùm, vbi nullius necessitatis interesse probatur, nó nisi vetus institutio debeat custodiri. Quos verò constiterit indignos meritis, sacrá mercatos esse precio dignitatem, conuictos oportet arceri, non sine periculo facinus tale perpetrantes: quia dantem pariter & accipientem damnatio Simonis, quam sacra lectio testatur, inuoluit.

1.q.1. Quos constiterit

Actio.8.c

De cons. di. 1. De locor. Istis de. c.6.

27 De locorum consecratione sanctorú, quanuis superiùs strictìm fuerit comprǽhésum, nobis quoquè patefactum est, quòd absque præcepto sedis Apostolicæ, nonnulli factas ecclesias vel oratoria sacrare præsumant: hoc sumus tamen indicio detestabiliore permoti, quòd in quocunque nomine defunctorum, &(quantùm dicitur) nec omninò fidelium, constructiones ędificatas sacris processionibus audacter instituere memorantur. Quæ quoniam tam acerba, tam dura sunt, vt eadem vix noster ferre possit audit⁹, si reuerà Christianitatis affectus in illis regionibus certus & fixus est, & districtiùs ista q̃rantur, & à quibus fuerint gesta, prodantur: quoniam sicut latentibus in hac atrocitate no-

nominibus, non extat in quem sententia debita proferatur, ità cùm manifestis fuerit documentis expositus, qué tanti sceleris poscit immanitas, non effugiet vllatenùs vltionem.

28 Nihilominùs impatienter audiuimus, tantũ diuinarũ rerũ subisse despectum, vt fœminæ sacris altaribus ministrare ferantur: & cuncta, quæ non nisi virorum famulatui deputata sunt, sexum, cui nó cópetit, exhibere: viso quòd omnium delictorum, quæ sigillatìm perstrinximus, noxa omnis & crimé eos respicit sacerdotes, qui vel ista committunt, vel cómittentes minimè publicando, prauis excessibus se fauere significant: si tamé sacerdotũ iam sint vocabulo nuncupádi, qui delegatum sibi religionis officiũ sic prosternere moliunť, vt in peruersa queq; prophanaq; decliues, sinè vllo respectu regulæ Christianæ, pcipitia funesta sectentur. Cumq; scriptũ sit, minima qui spernit, paulatìm decidit: quid est de talib⁹ existimandũ, q immésis ac multiplicibus prauitatũ molib⁹ occupati, ingenté ruinã multimodis impulsionibus ediderunt, q́ nó solùm ipsos videatur obruere, sed & ecclesijs vniuersis mortiferã, si non sanentur, inferre perniciẽ? Nec ambigát, q hæc ausi sunt exercere, sed etiàm, q hactenùs cognita siluerũt, sub honoris proprij se iacere dispendio, si nó quanta possint celeritate festinent, vt lœtalia vulnera competenti medicatione curentur. Quo em̃ more teneát iura pontificũ, q pontificalibus excubijs eatenùs iniuncta dissimulát, vt contraria domui Dei, cui psident, potiùs operentur? Qui quantùm apud Dñm possent, si non nisi conuenientia procurarét, tantùm quid mereanť, adspiciát, cùm execrabili studio sectentur aduersa. Et quasi magìs hęc regula sit, qua ecclesię debeant gubernari, si qcquid est ecclesiasticis inimicum regulis, perpetratur, cùm & si cognitos habuit canones vnusquisque pótificum, intemerata debuerit tenere custodia. Et si forsitan nesciebat, cósulere fidéter oportuerit scientem. Quo magis excusatio nulla succurrit errantibus: quia nesciés, proposuit seruare quod nouerat, nec ignorás curauit nósse quod gereret.

29 Quatuor auté tam de redditu, quàm de oblatióe fidelium, prout cuiuslibet ecclesię facultas admittit, sicut dudùm rationabiliter est decretum, conuenit fieri portiones. Quarum sit vna pótificis, altera clericorùm, pauperum tertia, quarta fabricis applicanda. De quibus, sicut sacerdotis intererit, integrã ministris ecclesiæ memoratã depédere quantitatem, sic clerus vltra delegatã sibi summã nihil insolenter nouerit expetendum. Ea verò, quæ ecclesiasticis ędificijs attributa sunt, huic operi veraciter prerogata, locorum doceat instauratio manifesta sanctorum: quia nefas est, si sacris ędibus destitutis, in lucrum suum præsul impendia, his designata, cóuertat. Ipsam nihilominùs adscriptam pauperibus portionem, quanuis diuinis rationibus se dispensâsse móstraturus esse videatur, tamen iuxta quod scriptũ est, vt videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in cælis est, oportet etiàm præsenti testificatione prædicari, & bonæ famæ preconijs non taceri.

Eccle.19.a

23. q.2. Quatuor autem

Matth.5.b

30 Quapropter nec clericorum quisquã se huius offensæ futurum confidat immuné, si in his, quæ salubriter sequẽda deprópsim⁹, siue episcopũ, siue presbyterũ, siue diaconũ viderit excedentem, non protinùs ad aures nostras deferre curauerit, probationib⁹ dũtaxàt cópetenter exhibitis, vt trãsgressoris vltio, fiat & cęteris interdictio delinquẽdi. Sui verò modis omnibus erit vnusquisque pontificum ordinis & honoris elisor, si cuiquam clericorum, vel ecclesiæ toti⁹ auditui hęc putauerit supprimẽda. Data 5 Idus Martij, Asterio & Præsidio viris clarissimis consulibus.

2.q.2. Quapropter. Et in cañ. apostolorũ ca. 40.41. Et in Antioch. cap.25.

Et alia manu, Deus vos incolumes custodiat, fratres charissimi.

EPISTOLA EIVSDEM AD Siculos.

CAPITVLVM I.

GElasius Romanæ Ecclesiæ episcop⁹, dilectissimis & in Christi charitate vnanimiter cónexis fratribus episcopis, qui in Sicilia sunt constituti. Præsulũ authoritas nostrorũ emanauit, vt * facultates ecclesiæ episcopi ad regendum habeant potestatem, ità tamen, vt viduarum, pupillorum atque pauperum, necnon & clericorum, stipendia distribuere debeant. Hoc eis etiàm statuimus dari, quod hactenùs decretum est. Reliquũ sibi episcopi vindicét, vt (sicut antè dixim⁹) peregrinorum atque captiuorum largitores esse possint.

16.q.3. Præsulũ autho.

2 Illud etiàm annecti placuit, vt si (quod absit) facultates ecclesiæ, necnó & diœceses, quæ ab aliquibus possidentur episcopis, iure sibi vindicent, quod tricenalis lex conclusit, quia & filiorum nostrorum principũ ità emanauit authoritas, vt vltra triginta annos nulli liceat pro eo appellare, quod legum tépus exclusit. Data Idib⁹ Maij, Asterio & Præsidio viris clarissimis consulibus.

13.q.2. Facultates eccl. Et 16.q.3. pſulum aut. §. Ité Gelasius

TOMVS DE ANATHEMATIS vinculo, Gelasij papę.

NE fortè, quod solent, dicant, quòd si synod⁹ Chalcedoneñ admittiť, omnia constare debeant, quæ illic videntur esse deprompta. Aut em̃ ex toto eam admitti oportere, aut si ex parte repudiabilis est, firmam ex toto constare non posse. Cognoscant igiť illud secundùm scripturas sanctas, traditionemque Maiorum, secundùm canones regulasque Ecclesiæ, pro fide communi, & veritate catholica & apostolica, pro qua hanc fieri

Abruptum principium Tomi grauis.

fieri sedes Apostolica delegauit, factamque firmauit, à tota Ecclesia indubitáter admitti: alia autem, quæ per incompetétem præsumptionem illic prolata sunt, vel potiùs ventilata, quæ sedes Apostolica gerenda nullatenùs delegauit, mox à vicarijs sedis Apostolicę contradicta, manifestum est, q́ sedes Apostolica, etiàm petéte Martiano principe, nullatenùs approbauit, quę præsul ecclesię Cōstantinopolitanæ tunc Anatolius, nec se pręsumpsisse professus est, & in Apostolicę sedis antistitis non negauit posita potestate: quæ ideò (sicut dictum est) sedes Apostolica non recepit, quia quæ priuilegijs vniuersalis Ecclesię contraria probantur, nulla ratione sustinet. Quid em̄? Quia in libris sanctis, quos vtiquè veneramur & sequmur, quoniā quorundam illic & prophanitates esse feruntur, & scelera gesta narrantur, ideò nobis pariter aut veneranda sunt, aut sequenda, quia in illis sanctis libris & venerabilibus continétur? Sanctus Petrus primus apostolorum, sic existimans noui testamenti gratiam prædicandam, vt à legis veteris non recederet institutis, quædam per simulationem legitur inter Iudæos Gentilesq́ue gessisse. Nunquid ideò aut illa eius sequéda sunt, quę meritò & coapostolus eius facta redarguit, & posteà consequenter ipse vitauit, pariterq́ue assumenda

Galat.2.c

sunt cum his, quæ (vtpotè primus apostolus) salubria prædicauit? Nunquidnàm aut eius recta doctrina cum his, quę humanitùs acciderant, repudianda est, aut illa adhuc imbecillis inscitia, cum perfecta eius suscipiéda est doctrina? Nunquidnàm in ipsorum hæreticorum libris non multa, quę ad veritaté pertineant, posita releguntur? Nunquidnā ideò veritas refutanda est, quia illorum libri, vbì prauitas inest, refutantur? Aut ideò praui libri suscipiendi sunt eorum, quia veritas, quę illic inserta est, non negatur? Ait Apostolus: Omnia probate: quæ bona sunt, tenete. Scimus Apostolum etiàm de paganorum libris aliqua posuisse. Nunquid ideò etiàm cuncta recipienda sunt, quæ cum his pariter sunt ꝓlata?

1. Thess.5.d
Acto.17.c
1.Cor.15.d
2.Ti.1.b

Ipse Apostolus ait, multos prędicatores aliter atque aliter Christum prædicare, vbì licèt quocunque modo Christum prædicatum oportet admitti, tamen non ideò illum morem, quo non rectè prædicatum est, non admonet euitare. Malos operarios ipse conqueritur, quorum alia refutanda, alia docet esse sectāda. Hæc & huiusmodi exempla nos edocent, & testimonia diuina confirmant, non omnia passim à quocunque dicta, vel vbicunquè scripta, indifferenter accipere: sed retentis bonis, quæ noceant, refutare. Peccatori homini mors illata est, & tamen homini IESV CHRISTO mors illata, reum fecit esse diabolū: quia vbì causa mortis non erat, putà peccatum, nó debebatur & pœna. Sententia præfigitur, vel præfixa est semp errori. Quæ sententia huic errori ꝓfixa, nunq̄ omninò resoluetur. Sicut em̄, inquātùm est ipse error, nunq̄ error esse desistit, sic à sententia ꝓfixa núnquàm resoluetur, quia error, qui agnoscitur esse damnatus, & eâdē, quandiù manet error, probatur adstrictus. Itaque, qui in eo errore sunt, sententia erroris obstricti sunt: & quādiù in eo manent, nullatenùs absoluti sunt, sicut nec ipse, in quo sunt, error absoluit. Error em̄ ipse nunquàm veniā ꝓmeretur: sed qui eo veraciter caruerit, atq; ab ei⁹ participatione discedit. Quādiù ergò in eis est, error damnationē suam tenet, nunquamque resoluitur, quia error semper pœnam meretur. Participes verò eius, aut semper sunt & eius pœnæ participes, si in eodem perstare non desinant: aut si ab eodem recesserint, quàm alieni facti sunt ab errore, & ab eius participatione discreti, tam & pœnæ ei⁹ erunt consequenter alieni. Cùm erranti pœna ꝓfigitur, quādiù manet errans, eadé pœna constringitur: quia errans, esse non potest sinè pœna errāti. Hęc eadé pœna perpetua est, nunquamq́ue soluenda, quandiù errans esse perstiterit. Qui si errās esse destiterit, pœna, q́ errāti est præfixa perpetua, non errāti, id est, alteri effecto, quàm cui ꝓfixa est, non solùm nó potest esse perpetua, sed nec esse iá pœna. Non est em̄ ipse, cui ꝓfixa est. Erranti em̄ pręfixa est, non, non erranti. Quæ enim erranti pręfixa perpetua est, & perpetuò constringit erranté: nó erranté, nó potest iam tenere. Sit errāti dicta fore perpetua, sit errāti dicta nūquàm esse soluéda, manet omninò & verè, certumq; est, quòd in ea ꝓfixum est: nec potest prorsùs absolui, quádiù manēti ꝓfixa debet errāti. Nó errāti aút nec pœna potest esse, quę nó errāti nó debetur inferri. Nec mutat illa omninò, nec soluit, q̄ debet errāti. In suo ergò tenore illa ꝓfixa est, ī suo iure nó potest oīnò resolui: in non suo tenore, q̄ esse non potest, iā docetur esse vacuata: & ius illic penitùs nó habere, vbì causam nó habet existendi. Plenę sunt sanctæ scripturæ tali forma iustitiæ. Dicitur: Pereāt peccatores à terra, ità vt nó sint: vt nó sint peccatores, vt desistant esse peccatores. In hoc pereant, vt esse deficiant peccatores. Cæterùm si prorsùs peccatores, secundùm prophetæ sentétiam, vsquequaquè deperirent, vt substantialiter non * subessent; q saluari potuissent à redemptore nostro, qui vénit non iustos vocare, sed peccatores? Vel de quibus dicit Apostolus: Christus vénit in húc mundū peccatores saluos facere, quorū primus ego sum? Et, cùm peccatores essem⁹, misit De⁹ filiū suū, & cætera huiusmodi? Hic reuerà plurimi, etiàm substātialiter, perierūt peccatores, in peccatis suis vtiquè permanétes, veraq́; in eis sentétia dicta permansit, nūquamq́; resoluta est: & tamē eadé in talibus, quibus ꝓfixa est, permanente perpetua, quodam genere factū est, vt in talibus nó vsquequaquè manétibus, id est, in peccatis suis nó vsquequaquè durantibus, sententia tamen præfi-

f. sententia,
Psalm.103.
* superesset
Lucæ 5.f
1.Tim.1.c
Roma.5.b
& Galat.1.a
Philip.1.c

præfixa talib⁹ permaneret. Nam & ipsi pereunt: sed esse peccatores, (vt dictum est) non pœnaliter, sed remediabiliter, quodã & ipsi genere piérunt: quodã genere & in ipsis mãsit præfixa sententia, donèc permanens eos efficeret non esse peccatores, vel peccatores non esse perficeret. Completa est & in eis sententia, nec quo tenore peracto permanés illa sététia pereuntibus peccatoribus, ità vt nõ essent vtiquè peccatores. At ea iã in non peccatoribus, manere non potuit: quia in eis, q̃bus inflicta non fuerat, ius manendi penitùs nõ habebat. Ità nec in suo iure vel tramite vllatenùs sententia resoluta est, & eadem in his, q̃bus inflicta est, pmanéte, ab his q̃ ab ei⁹ iure discreti sunt, aliena, prsùs effecta est. Nec in his, salua suí cõditione, fas haberet manédi, q̃bus inflicta nõ erat. Dixit Dñs, quòd in spũm sanctũ peccantibus nec hic esset, nec in futuro seculo remittendũ. Quãtos aũt cognoscimus in spiritumsanctum delinquétes sicut hæreticos diuersos, Arrianos, Eunomianos, Macedonianos, ad fidem catholicam reuertétes, & hic remissionem suæ percepisse blasphemiæ, & in futurum spem sumpsisse indulgentiæ consequendæ? Nec ideò nõ vera est Domini sententia, aut putabit esse vllatenùs resoluta, cùm circa tales, si hoc esse permaneant, nunq̃ omninò soluenda persistat, effectis auté non talibus, non irrogata. Sicut etiàm est consequéter & illud beati Ioannis apostoli: Est peccatũ ad mortem: non dico, vt oretur pro eo. Et est peccatũ non ad mortem: dico, vt oretur pro eo: est peccatum ad mortem, in eodem peccato manentibus: est peccatum non ad mortem, ab eodem peccato recedentibus. Nullum est quippe peccatũ, pro quo aut non oret Ecclesia remittendo: aut quod, data sibi diuinitùs potestate, desistentibus ab eodem, nõ possit absoluere, vel pœnitentib⁹ relaxare, cui dicitur: Quæcunq; dimiseritis super terram, dimissa erunt & in cælis: & quæcunque solueritis super terram, erunt soluta & in cęlis. In quibuscunq; omia sunt, quantacunque sint, & qualiacunq; sint: veraci nihilominùs eorum manente sententia, * nunquàm soluenda esse denunciatur: in eorũ tenore consistens, non etiàm ab hoc eodem pòst recedens. Quod etiàm in Acacij sententia rationabiliter intuendũ est, in qua etiàm si ei dictum est, nunquamq́ue soluendus: non est adiectũ tamen, Etiàm si resipueris, Etiàm si ab errore discesseris, Etiàm si p̃uaricator esse destiteris. Quapropter in aperto est ità dictum, nunquàm soluendus, sed talis scilicet, qualis est & ligatus, non autem talis effectus, qui sicut ligandus nõ erat, sic absolutus esse docebatur. Sicut carebat obligatione, cùm obligationis causa caruisset: sic vtiquè absolutus existeret, quatenùs & ipse non necessitate dictę sententię, videretur nõ posse quodammodò iam solui * talis effect⁹, & obligatione carens, fieret absolut⁹: & circa tales præfixa sententia, nullo modo insolubilis redderetur. Nunquid enim misit, quæsiuit, expetijt, & abiectus est? Itaque ipse in se insolubilem fecit esse sententiam, qui talis permanere delegit, qualis veraciter nõ posset absolui: & noluit talis effici, circa qualé, permanente sententia circa tales, effectũ non talem, insolubilis sététia non maneret, quæ circa effectum non talem, non haberet licentiam permanendi. quo magìs (vt dictum est) exemplo atque periculo admoniti, qui codé tenore sunt cõstricti, festinare debent, vt nõ tales esse permaneant, quibus sententia illa non soluenda præfixa est, & esse tales incipiant, qualibus, non insolubilis præfixa sententia, possit esse solubilis. Quoniam autem effecto non tali, quali non soluenda præfixa sententia est, effecto (inquam) nõ tali, potest solubilis esse sententia: quia iam Acacio, non volenti non *talem esse, sicut tali vsque in finem permanenti, permansit inabsoluta sententia: ità iam non tali effici non volenti, solubilis non potest esse sententia. Nónne tantos habebat Acacius, quorum exemplum sequi potuisset, antistites, q̃ in Ephesino p̃lapsi latrocinio, quolibet modo in consensũonem reciderant prauitatis? Vtiquè tamen (& si dictum non erat) & perpetuam damnationé ferre potuissent, nisi resipscentes & nõ tales effecti, quales illic facti fuerant, damnationemq́ue perpetuam merebantur, resolui circa se damnationem, recedétes à perpetuæ damnationis causa, meruissent: quam, qui p̃stitère, circa se insolubilem reddiderunt. Nihil interest igitur, nihil differt, vtrùm dicatur, nunquàm soluendus, an non dicatur: q̃a ecclesiastica sententia reos & præuaricatores obligat: quia sicut ei non potest suffragari, q̃ non est dictus nunquàm soluendus, sed, si in errore permanserit, insolubilis modis omnibus pseuerat: nec potest indè, nisi non talis effectus, absolui: sic cuiquam pręiudicare nõ potest, tametsi dictum est, nunquàm esse soluendum, manifesta ratione monstrante, quia nunquàm sit omninò soluédus, si talis, qualis ligat⁹ est, esse persistat: vel talis vtiquè nũquàm soluendus, qualis est obligatus. Non adiecto auté, etiàm si resipiscat & corrigat, patere prorsùs & liberum esse non dubium sit, vt non talis effectus, qualis nunquàm dictus est esse soluendus, sed talis, qualis non est dictus, nũquàm esse soluend⁹, id est, correctus & emendatus, cõsequenter correctus & possit *solui. Notandum, quòd quolibet genere blasphemantib⁹ in spũm sanctũ, si resipiscãt & corrigãt, & hìc eis & in futuro seculo remittatur: nec indè possit Dñi nutare sententia, q̃ circa tales, vtiquè pmanentes, pmanere dicta est, nõ circa nõ tales effectos. Quandiù aũt ĩ hoc manẽt, tales sunt, q̃libus nõ remittendũ esse p̃fixum est. Cùm aũt ab hoc recesserint, nõ tales efficiunt, qualib⁹ nõ remittédũ esse p̃dictũ est. Et ideò nõ talib⁹ effectis potest

Margin notes: loc⁹ obscurus · Matth.12.c · 1.Ioan.5.d · Mat.16.18. · *quæ · *nam · *talis · De 2. Ephesina synodo dicit, quæ prædatoria appellatur. · *absolui

potest & hic & in futuro seculo iam remitti. Alioquin (quod absit) frustrà videretur Ecclesia huiusmodi sua reconciliatione suscipere. Quia autem frustrari nõ potest, hoc intellectu modis omnibus, salua Domini sententia, pdicandum est, quãtùm ad nos pertinet, omninò posse. Talis igitur dict⁹ est Acacius, qualis ligatus est, nunquàm esse soluendus. Talis vsque in finem esse permansit, talis esse non destitit. Ità talis est hodiè, qualis est dictus. Nõ talis esse iam nõ potest: nũquàm igitur, talis permanendo, soluendus est: qui si talis esse desisteret, nec in nõ tali pmansisset, & nunquàm esse soluendum: quia non talis, qualis dictus est nunquàm esse soluendus, posset absolui, & *nõ tali nunquàm solui recederet, & ideò, vt solui posset, accederet. Quod sedes Apostolica non cõsensit, nec Imperator imposuit, nec Anatolius vsurpauit. Totumque (vt dictũ est) in sedis Apostolicæ positum est potestate. Ità quod firmauit in synodo sedes Apostolica, hoc robur obtinuit: quod refutauit, habere nõ potuit firmitatem: & sola rescindit, quod præter ordinem congregatio synodica putauerat vsurpandum, non promulgatrix iteratæ sentẽtiæ, sed cum Apostolica sede veteris executrix. HOC tamen, quod de vno eodemque homine dictum est, siue tali persistente, qualis sententiam competenter accepit, siue nõ tali effecto, & ab illa sententia, quæ non tali non dicta est, absoluto, & in vnaquaque ciuitate legitur similiter esse præfixũ, & in populo ac gẽte simul depromptum potiùs, quæ in toto orbe portio est. Idem enim mundus est, qui & periturus est dictus, & sermo DEI non potest excidere, & in ipso mundo nihilominùs à prauis intentionibus recedẽte nõ promitur. Sic Tyrus & *Beryton, Gaza & Aegyptus pronunciatæ sunt perituræ, quas posteà per euangelium nouimus esse saluatas. Perierunt itaque duplici modo: aut permanentes in eo, quo talem sententiam susceperunt: aut deficientes ab eo, quo tales fuerant, & incipientes esse, quo non tales fuerant: quibus est illa præfixa sententia, vt consequẽter ad non tales nõ pertineret illa sententia, quæ non talibus præfixa non fuerat. sic etiàm de gente Iudæorum à Deo etiàm p Esaiam prophetam peremptoriè veluti pronunciatum est: Claude oculos eorum, & obtura aures eorum, & videntes nõ videant, & audientes non audiant, nè quandò intelligant, & obdura cor populi hui⁹, nè vnquàm conuertantur, & sanem illos. Hic etiàm correctio & emendatio interdicta monstratur, & resipiscendi quoquè spes prorsùs abscinditur. De quo tamen populo apostolos & ecclesiam primitiuam nouimus processisse, & tot millia hominũ vna die baptismate fuisse saluata. Eccè & in persistẽtibus, qualis est illa sentẽtia promulgata, permansit, nec ad correctionem prorsùs venire sanitatis admissi

for. à non

Hiere. 47. c
Hie. 44. per totum.
Luc. 10. c

Esa. 6. c

Acto 2. g

sunt, sed adiudicati sunt in sua nequitia deperire, & manente diuina sententia, non per ipsorum propriã emendationẽ, suoq; intellectu vel motu, suaq; virtute vel possibilitate conuersi sunt, vt sanarentur, sed per gratiam Dei sanati sunt, vt conuerterentur. Nè conuertantur, inquit, & sanem eos, nè sua sponte, nè suis operib⁹, quib⁹ vtiquè confidebãt, nè suam iustitiam sectantes, iustitię Dei non debeant esse subiecti, de suis virib⁹ cõfidentes, non diuinæ se misericordiæ illuminationique subdentes. Et ideò inhibetur eis superbæ præsumptionis effectus, nè conuertãtur suis intentionibus, suis nisibus, vt putàrant: & sanẽ eos, nè eorũ quasi meritis ex ppria facultate veniẽtibus, saluatrix gratia daretur, atq; ità gratia iam nõ esset gratia, si nõ gratis data esset immeritis, sed merces tanq̃ meritis restituta. Non ergò ipsi conuertãtur, & sanẽ eos: sed sanati per gratiã, qualiter ad humilitatẽ Christi conuertantur, agnoscant. Ità in vtrisq;, hoc est, & in eo permanẽtibus, in quo talem sentẽtiam perceperũt, & in saluatis exindè sentẽtia Dñica fixa permãsit: & tamen illa permanente, sic eis miro genere sanitas introducta est, vt illa sententia non mutata videretur: sed eadem perdurante, sanitas non illorum confidentia, sed diuino munere proueniret. Quòd si hæc tẽtare formidãt, nec ad suæ pertinere cognoscunt modulum potestatis, cui tantùm de humanis rebus iudicare permissum est, nõ etiàm pesse diuinis: quomodò de his, p quos diuina ministranť, iudicare psumunt? Fuerint hęc ante aduentũ Christi, vt quidã figuraliter, adhuc tñ in carnalib⁹ actionibus cõstituti, pariter reges existerent, & pariter sacerdotes. Quod sanctum Melchisedech fuisse sacra prodit historia. Quod in suis quoquè diabolus imitatus est, vtpotè qui semper, q̃ diuino cultui conueniret, sibimet tyrannico spiritu vendicare contẽdit, vt pagani Imperatores, ijdẽ & maximi pontifices dicerentur. Sed cùm ad verũ ventum est eundem regem atque pontificẽ, vltrà sibi nec Imperator pontificis nomen imposuit, nec pontifex regale fastigium vendicauit. Quanuis enim membra ipsius, id est, veri regis atque pontificis, secundùm participationem naturæ, magnificè vtrunque in sacra generositate sumpsisse dicantur, vt simul regale genus & sacerdotale subsistant, at tamẽ Chrus memor fragilitatis humanę, quod suorũ saluti cõgrueret, dispensatiõe magnifica tẽperans, sic actionib⁹ pprijs, dignitatibusq; distinctis officia potestatis vtriusque discreuit, suos volens medicinali humilitate saluari, non humana superbia rursùs intercipi, vt & Christiani Imperatores pro æterna vita põtificibus indigerent, & põtifices pro temporalium cursu rerum imperialibus dispositionibus vterentur, quatenùs spiritalis actio à carnalibus distaret incursibus: & ideò militans DEO, minimè se negocijs secularibus im-

Roma. 10. a

Roma. 11. a

Gene. 14. d & Heb. 7. a

1. Pet. 2. a

2. Timot. 2. a

implicaret: ac vicissim non ille rebus diuinis præsidere videret, qui esset negocijs secularibus implicatus, vt & modestia vtriusq; ordinis curaretur, nè extolleretur vtroque suffultus, & cõpetens qualitatibus actiõum specialiter professio aptaretur. quibus omnibus ritè collectis, satis euidẽter ostenditur, à seculari potestate nec ligari, prsùs, nec solui posse pontificem. Quo manifestiùs approbatur, Alexandrinum Petrum per Imperialem tantummodò sententiam nullo modo potuisse prorsùs absolui: vbì si pontificum quoquè sociatur assensus, quærim' vtrùm pcesserit, an fuerit subsecutus. Si subsecutus est, nihilominùs ad id reditur, vt absolutio seculari potestate præcepta, & principaliter inchoata, valere non possit: pontificumq; secutus assensus, adulationis potiùs fuerit, q̃ legitimæ sanctiõis. Si præcessit, doceatur à quibus, & vbi ille sit gestus, si secũdùm Ecclesiæ regulam celebratus, si paterna traditione *profectus, si maiorum more prolatus, si competenti examinatione depromptus. Vbì procul dubio requirendum est, si synodali congregatione celebratus, quod in receptione damnati, & depulsione catholici, quia noua est causa, fieri debuisse certissimum est: si ad primam sedem, cuius intererat sentẽtię, qua Petrus tenebatur obstrictus, secundùm Ecclesię regulas est relatum: si eadem, quæ ligauit, absoluit: si illa, q̃ ligauerat, non resoluente, immò etiàm nesciente, potuisset dissolui: Si hæc gesta non sunt, quo more, quo ritu Alexandrinus Petrus prætenditur absolutus, cùm nec à pontificib' legitimè & ecclesiasticis legibus fuerit expeditus, nec à seculari potestate poterit præter Ecclesiæ tramitem prorsùs absolui? Sed dicatur forsitan, Non imperator absoluit, sed à pontificibus poposcit absolui. Tanto magìs poscenti Imperatori à pontificibus fuerat suggerendum, vt si eum legitimè vellet absolui, legitima ecclesiastici tenoris absolutio prouenirer, & hæc omnia q̃ superiùs dicta sunt, secundùm Ecclesiæ tramitem seruarentur: præcipuè cùm de secundæ sedis ageretur antistite, nec ab inferiore qualibet, sed à prima sede iure possit absolui. Inferior quippe potiorem absoluere nõ potest: sola ergò potior inferiorem conuenienter absoluit. Proindè inferioris loci põtifices, qui nullatenùs se nouerant potiorem sibi, sinè prima sede se posse resoluere, præcipuè quem eius sententia nouerãt obligatum, præuaricatoria absolutione potiùs nõ illum penitùs exuerunt, sed se præuaricatione potiùs nexuerunt. Ità Petri absolutio ex vtroq; non constat, quia nec præuaricatoria absolutione rei reum absoluere potuerunt, & depulsis vndiq; pontificibus catholicis hęreticisq; suppositis, vel his, qui hæreticorum tenebantur cõmuniõe polluti, etiàm sacrę religiõis insynceritate polluti, participẽ suũ tam absoluere nequiuerũt, q̃ ipsi non erant absoluti. Ac proindè tam ecclesiasticæ regulæ præuaricatores, q̃ sacrosanctæ communionis integritatem maculantes cõsortio perfidorũ, quod de reo similimo potuerunt ferre iudicium? De catholicis enim pontificibus per totum Orientem aut quicunq; pstitit, est eiectus: aut ille restitit, qui consensit errori, & se ab errantium cõtagio non retraxit. Quod igitur eorum potuit de cuiusquam errore esse iudicium, qui nusq̃ non errâsse monstrantur, & hęreticorum simul catholicorumq; confessione permixta, cunctas religionis verę & syncerae sedes turbâsse, catholicamque apostolicamq; confudisse puritatẽ? Eccè quî reum absoluere potuerunt, qui rei præ omnibus docebãtur effecti? Eccè cum quibus de absoluendo reo synodus fuerat ineunda. Si fides & communio catholica retinebatur, cur catholici pellebantur antistites? Si catholici pellebantur antistites, quomodò non tantummodò hęretici seruabantur?

Romana sedes, prima est: secũda, Alexãdrina: tertia, Antiochena.

SANCTI GELASII PAPAE commonitoriũ ad Faustum magistrum, fungentem legationis officio Constantinopoli.

EGo quoq; mente percepi Græcos in sua obstinatione mãsuros, nè cui velut imperatum videri potest, quod est in antè præcognitum. Quapropter nõ iam propter religionis causas student dispositionibus publicis obuiare, sed potiùs per occasionẽ legationis regiæ, catholicam fidem moliuntur euertere, & tali commento nituntur sperata pręstare. Quid sibi vult autẽ, quod dixerit Imperator, à nobis se in religiõe damnatum, cùm sup hac parte & decessor meus non solùm minimè nomẽ eius attigerit, sed insupèr quandò principia adeptus regiæ potestatis [illegible]eruit, in eius se rescripsit imperij promotione gaudere: & ego nulla ipsi' vnq̃ scripta percipiens, honorificis (vt nôstis) eum literis salutare curauerim? Decessores mei, sacerdotes, qui puaricatoribus se communicâsse propria voce confessi sunt, à communione Apostolica submouerunt. Si isti placet se miscere damnatis, nobis non potest imputari: si ab eis velit abscedere, tãto magìs à nobis nõ potest esse damnatus, sed potiùs ad gratiam syncerae communionis admissus. Ad senatum verò pertinet Romanum, vt memor fidei, quam à parentibus se suscepisse meminit, contagia vitet cõmunionis externæ, nè à communione huius sedis Apostolicæ (quod absit) reddatur externus. Veniam sibi dari proponunt. Legatur, ex quo est religio Christiana, vel certè det exemplũ, in Ecclesia Dei à quibuslibet põtificibus, ab ipsis apostolis, ab ipso deniquè saluatore, veniam, nisi corrigentibus se, fuisse cõcessam. Auditũ autẽ sub isto cælo nec legi-

24. q. 2. Legatur, ex

legitur omninò, nec dicitur, quod eorũ voce depromitur: Date nobis veniam, dum tñ nos in errore duremus. Id quoquè pariter ostendant, qui nobis canones nituntur opponere, quibus hoc canonibus, quibus regulis, qua lectione, quóve documento, siuè à maioribus nostris, siue ab ipsis Apostolis, (quos potiores merito fuisse, non dubium est) seu ab ipso Dño saluatore, qui iudicaturus creditur viuos & mortuos, siue factum est vnq̃, vel faciendũ esse mandatur. Mortuos suscitâsse legimus Chrm, in errore mortuos absoluisse non legimus. Et qui certè hoc faciendi solus habuit potestatẽ, beato Petro principaliter mãdat apostolo: Quæ ligaueris super terrã, ligata erunt & in cælis: & quę solueris super terram, erunt soluta & in cælis. Super terram, inquit: nam in hac ligatiõe defunctum, nusq̃ dixit absolui. Quod ergò nunq̃ factũ est, vel mente concipere formidamus, scientes in diuino iudicio nõ posse penitùs excusari. Si autem, quod nunc ꝑtendunt, à Romana ecclesia se sunt diuisuri, id iamdudùm fecisse monstrantur. Euphemiũ verò miror, si ignorantiã suam ipse non ꝑspicit, qui dicit Acacium ab vno non potuisse damnari. Itá ne non perspicit, secundùm formam synodi Chalcedonensis, Acacium fuisse damnatum? nec nouit eam aut se nôsse dissimulat, in qua vtiq; per numerosam sententiã sacerdotum, erroris huius authores constat fuisse dãnatos, sicut in vnaquaq; heresi à principio Christianæ religionis, & factum fuisse, & fieri manifesta rerum ratione monstratur, decessoremq; meum, executorem fuisse veteris constituti, non nouæ cõstitutionis authorem? Quod nõ solùm presuli Apostolico facere licet, sed cuicunque pontifici, vt quoslibet & quemlibet locum, secundùm regulam hæreseos ipsius antè damnatæ, à catholica communione discernát. Acacius quippe non fuit n[illegible] vel ꝓprij inuentor erroris, vt in eum noua scita prodirent, sed alieno facinori sua communiõe se miscuit. Itaq; necessè est, vt in illam recideret iusta lance sententiam, quã cum suis successoribus per conuenientiam synodalem susceperat author erroris. Nobis opponunt canones, dum nesciunt quid loquãtur. Cõtra quos hoc ipso venire se produnt, quòd primæ sedi, sana rectaq; suadenti, parére fugiunt. Ipsi sunt canones, qui appellationes totius Ecclesiæ, ad huius sedis examen voluére deferri. Ab ipsa verò nusq̃ ꝓrsùs appellari debere, sanxerunt: ac per hoc illam de tota ecclesia iudicare, ipsam ad nullius cõmeare iudiciũ, nec de eius vnq̃ ꝑceperunt iudicio iudicari: sententiamq; illius cõstituerũt non oportere dissolui, cuius potiùs decreta sequenda mandârunt. In hac ipsa causa Timotheus Alexãdrinus, & Petrus Antiochenus, Petrus, Paulus, Ioannes, & cæteri nõ solùm vnus, sed plures, vtiquè nomẽ sacerdotij ꝑferentes, sola sedis Apostolicę sunt authoritate deiecti, cuius rei testis etiàm ipse docetur Acacius, qui ꝑceptionis huius extitit executor. Quod vtiq; sicut Apostolicã sedẽ iuxta formã synodicã fecisse manifestũ est, sic neminẽ resultare potuisse, certissimum. Hoc igit̃ modo recidens in consortiũ dãnatorum, est dãnatus Acacius, qui eorũ dãnationem, anteq̃ ꝑuaricator existeret, fuerat executus. Nobis ausi sunt facere canonum mentionẽ, contra quos semper ambitionibus illicitis fecisse mõstrantur. Qua ipsi synodo, vel secundùm cuius synodi formam, Alexandrinum Ioannem de ecclesia, cui ordinatus fuerat, expulerunt? qui nullis causis euidentibus, nec antè conuinci, nec posteà ꝓuocans, etiàm in iudicio cõpetenti potuit accusari. Quòd si dicunt, Imperator hoc fecit: hoc ipsum quibus canõibus, quibus regulis est ꝑceptũ? Cur huic tam prauo facto cõsensit Acacius, cùm authoritas diuina dicat, Non solùm qui faciunt praua, reos esse, sed etiàm qui cõsentiunt facientibus? Quibus canonibus, quibúsve regulis Calédion exclusus est, vel primi vrbium diuersarũ catholici sacerdotes? Qua traditiõe maiorum, Apostolicam sedem in iudicium vocant? An secũdæ sedis antistites & tertiæ, cęteriq; benè sibi conscij sacerdotes, depelli debuerũt, & qui religionis extitit inimicus, depelli nõ debuit? Viderint ergò, si alios habent canones, q̃bus suas ineptias exequant̃. Cæterùm isti, qui sacri, q̃ ecclesiastici, q̃ legitimi celebrantur, sedẽ Apostolicã ad iudiciũ vocare non possunt: & Cõstantinopolitanę ciuitatis episcopus, q̃ vtiq; ꝑ canones inter sedes nullum nomẽ accepit, in cõmuniõem recidens ꝑfidorũ, non debuit submoueri? An, q̃ homini mentitus dicitur Imperatori, & qui Imperatorẽ lęsisse ꝓhibentur, depelli debuerunt: & in Deum, qui summus & verus est Impator, Acaciũ delinquentẽ, synceramq; communionem diuini sacramenti studentẽ miscere cùm ꝑfidis, secundùm synodũ, qua hæc est damnata ꝑfidia, non oportebat excludi? Sed velint nolint, ipsius iudicio antiquæ canonũ cõstitutiones firmabũtur. Sed religiosi viri atq; ꝑfecti, secundùm canones concessam sedi Apostolicæ potestatem nimirùm conantur eripere, & sibimet eam cõtra canones vsurpare contendunt? O canonum magistros atq; custodes. Nobis nullum fas est inire certamen cum hominibus communionis alienę, diuina scriptura prædicante, hoĩem hęreticum post primã & secundam correptionẽ deuita, sciẽs, q̃ huiusmodi delinquat, ꝓprio iudicio condemnatus. Eccè cognoscant, quia non solùm ab alio, sed à se quoq; ipso damnetur hæretic⁹. Illud autem nimis est impudens, q̃ Acaciũ veniam postulâsse confingunt, & nos extitisse difficiles. Testis est frater vester, filius meus vir illustris Andromachus, qui & à nobis

Marginal notes: Matt. 9. c & Marc. 5. d & Luc. 8. d Ioan. 11. f — Matt. 16. c — 24. q. 1. Acacius nõ fuit — 9. q. 3. Ipsi sunt canones. — Roma. 1. d — Dist. 22. Qua traditione. — Tit. 3. a

bis abundanter instructus est, vt cohortaretur Acacium, deposita obstinatione, resipiscere, & ad sedis Apostolicæ remeare consortium, quiq; se sub iureiurando magnis cum eodem molitionibus egisse testatur, nec ad ea, quæ recta sunt, potuisse deflecti, sicut rerum probatur effectu. Certè proferatur iudicium, quandò miserit, quādò veniam postulârit, correctionemq; suam nobis promiserit exhibendam: nisi fortè hūc animum gessit, quem successores eius habere perspicimus, vt tamen si veniam postularet, sic sibi vellet impendi, vt nihilominùs in errore persisteret: vbi vtiq; non tam à nobis recipi videretur, q̄ nos potiùs in suam traduceret prauitatem. Quem reatum se cōfessuros asserunt ante certamen? Si reatus est, vtiq; corrigendus est. Si corrigendum non putant, fallaciter se reatum perhibent profiteri, nisi quod est infelicius, cùm & fatentur reatum, & non æstimant corrigendum. Illud quoquè me ridere libuit, quod ait, Si necessè fuerit veniam postulare: existimans nimirùm, tunc se peccati veniam necessariò postulare, si ei concedamus, nè peccare desistat, immò etiàm (quod absit) cum eodem consentiamus nos quoq; peccare. Nescio, inter quæ mundi prodigia hæc vox possit admitti. Remitti culpa de præterito potest, correctione sinè dubio subsequente. Nam si deincèps sinitur mansura peruersitas, nō est benignitas remittentis, sed consentientis assensio. Non mirum, si isti sedem B. Petri apostoli blasphemare præsumunt, qui talia portenta vel corde gerunt, vel ore diffundunt, & nos insupèr superbos esse pronunciant, cùm eis prima sedes, quicquid est pietatis, non desistat offerre, illi eam ipso proteruo spiritu subiugare se posse confidant. Sed captos mente, facere ista nō mirum est. Sic phrenetici solent medicantes quosque, velut hostes putare vel cædere. Quæro tamē ab his, iudicium quod prætendunt, vbinàm possit agitari, an apud ipsos, vt iidē sint inimici, & testes, & iudices? Sed tali iudicio nec humana debent committi negocia, nedùm diuinę legis integritas. Si quantùm ad religionem pertinet, non nisì Apostolicæ sedi iuxta canones debetur summa iudicij totius: si quantùm ad seculi potestatem, illa à pōtificibus, & p̄cipuè à B. Petri vicario, debet cognoscere, q̄ diuina sunt, nō ipsa eadē iudicare: nec sibi hoc quisquā potentissim⁹ seculi (q̄ tn̄ Christian⁹ est) vindicare p̄sumit, nisì religionē forsitan p̄sequens. Quid tamē dicerent, si non chartis suis in omībus vincerentur? Ineptias itaq; suas sibi seruēt, nisi resipiscant potiùs, cogitātes Christi vocem nō esse superfluā, q̄ confessiōi B. Petri Apostoli inferni portas nunq̄ p̄ualituras asseruit. Quaproptèr non veremur, nè Apostolica sentētia resoluatur, quam & vox Christi, & maiorū traditio, & canonū fulsit autho- Matth. 16.c

ritas, vt totā potiùs Ecclesiā semper ipsa dijudicet. Sed cogitent magis, si quis in eis religionis est sensus, nè prauitatem suam nullatenùs deponētes, apud Deum hominesq; sedis Apostolicę perpetua constitutiōe damnentur. Sic autem dicitur fuisse definitū, vt deincèps de negocio nihil dicatur, quasi vel nunc eos (quemadmodùm nôstis) meo duxerim nomine specialiter alloquendos. Neq; planè cum istis non corrigentibus ineunda congressio, quēadmodùm cum aliarum quoq; hæresium sectatoribus dimicatio renuenda. Vos autem saluos & sospites quantocyùs huc reuerti, continuis diuinitatem votis expetimus.

EPISTOLA GELASII AD Anastasium Augustum.

FAmuli vestræ pietatis, filij mei, Faustus magister & Irenæus viri illustres, atque eorum comites publica legatione fungentes, ad vrbem reuersi, clemētiam vestram q̄sisse dixerunt, cur ad vos meæ salutationis scripta non miserim. Non meo (fateor) instituto, sed cùm directi dudùm de partibus Orientis, vel videndi me licentiā, sibi vestris p̄ceptionibus abnegatam tota vrbe disp̄ersérint, à literis credidi temperādum, nè onerosus potiùs q̄ officiosus existerem. Videtis igitur nō mea dissimulatiōe prouenisse, sed competentis fuisse cautelæ, nè respuentibus animis molestias irrogarem. Sed vbi serenitatis tuę beneuolentiām cōperi, p̄fatis indicantibus, humilitatis meę clementer expetisse sermonem, iam reuerà perpendi, imputandum non immeritò mihi, si tacerem: quia gloriose fili, te sicut Romanus natus, Romanum principem amo, colo, suscipio: & sicut Christianus, cum eo, qui zelum Dei habet, secundùm scientiam veritatis habere desidero: & qualiscunq; Apostolicæ sedis vicarius, quodcunq; plenę fidei catholicę deesse comperero, p̄ meo modulo suggestionibus opportunis supplere contendo. Dispēsatione etenim mihi diuini sermonis iniūcta, væ mihi est, si non euāgelizauero. Quod cùm vas electionis beatus Paulus Apostol⁹ formidet & clamet, multo magìs mihi exiguo metuendum est, si diuinitùs inspiratū, & paterna deuotione transmissum, subtraxero ministerium p̄dicandi. Pietatem tuam precor, nè arrogantiam iudices diuinæ rationis officium. Absit (q̄so) à Romano principe, vt intimatam suis sensibus veritatem, arbitretur iniuriam. Duo quippe sunt, Imperator Auguste, quibus principaliter mundus hic regitur, authoritas sacra pontificū, & regalis potestas. In quibus tantò grauius est pondus sacerdotum, quantò etiàm pro ipsis regibus hominum in diuino reddituri sunt examine rationem. Nôsti etenim fili clementissime, q̄ licèt p̄sideas humano generi dignitate, rerum tamen præsulibus diuinarū deuotus colla submittis, atq; ab eis 1. Cor. 9. c Dist. 96. Duo quippe

causas tuæ salutis expetis, inq; sumendis cœlestibus sacramentis, eisq; (vt competit) disponendis, subdi te debere cognoscis religionis ordine potiùs, q̃ præesse. Itaque inter hæc, ex illorum te pendere iudicio, nō illos ad tuam velle redigi voluntatem. Si enim, quantùm ad ordinem pertinet publicæ disciplinæ, cognoscentes imperium tibi superna dispositione collatum, legibus tuis ipsi quoq; parent religionis antistites, nè vel in rebus mundanis exclusæ videantur obuiare sententiæ, quo (rogo) te decet affectu eis obedire, qui prærogandis venerabilibus sunt attributi mysterijs? Proindè sicut non leue discrimen incumbit pontificibus, siluisse pro diuinitatis cultu, quod congruit: ità his (quod absit) nō mediocre periculum est, qui, cùm parére debeant, despiciunt. Et si cunctis generaliter sacerdotibus, rectè diuina tractātibus, fidelium cōuenit corda submitti: quanto potiùs sedis illius præsuli cōsensus est adhibendus, quem cunctis sacerdotibus & diuinitas summa voluit præminere, & subsequens Ecclesiæ generalis iugiter pietas celebrauit? Vbi pietas tua euidenter aduertit, nunquàm quolibet penitùs humano consilio eleuare se quenq̃ posse illius priuilegio vel cōfessioni, quem Christi vox ꝓtulit vniuersis, quem Ecclesia veneranda confessa semper est, & habet deuota primatem. Impeti possunt humanis præsumptionibus, quæ diuinó sunt iudicio constituta, vinci autem quorumlibet potestate nō possunt. Atq; vtinàm sic contrà nitentibus perniciosa non sit audacia, quemadmodùm, quod ab ipso sacræ religionis authore præfixum est, non potest vlla virtute conuelli. Firmamentum enim Dei stat. Nunquidnàm cùm aliquibus infestata religio est, quantacunq; potuit nouitate superari, & non magis hoc inuicta permansit, quo æstimata est posse succumbere? Desinát ergò (quæso te) temporibus tuis quidam per occasionē perturbationis ecclesiasticæ ꝑcipitanter ambire quæ non licet, nè & illa, quæ malè appetunt, nullatenùs appræhendant, & modum suum apud Deum & homines non teneant. Quapropter sub conspectu Dei purè ac syncerè pietatem tuā deprecor, obtestor, & exhortor, vt petitionem meam non indignanter accipias: rogo, inquam, vt me in hac vita potiùs audias deprecantem, q̃ (quod absit) in diuino iudicio sentias accusantem. Nec me latet, Imperator Auguste, quod pietatis tuę studium fuerit in priuata vita. Optâsti semper fieri particeps promissionis æternæ. Quapropter noli precor irasci mihi, si te tātum diligo, vt regnum, quod temporaliter assecutus es, velim te habere perpetuum: & qui imperas seculo, possis regnare cū Christo. Tuis certè legib⁹ Impator pateris nihil ꝑire, Romano nomini nullū admittis ingeri detrimentū. Itáne verū est, princeps egregie, q nō solùm ꝓsentia Chri bñficia, sed desideras & futura, vt religioni, vt veritati, vt synceritati catholicæ cōmunionis & fidei, temporibus tuis patiaris quenq̃ inferre dispēdium? Qua fiducia (rogo te) illic eius ꝓmia petiturus es, cuius hîc damna nō ꝓhibes? Non sint grauia, q̃so te, q̃ ꝓ tuę salutis æternitate dicuntur. Scriptū legisti: Meliora sunt vulnera amici, q̃ oscula inimici. Quæso pietatē tuā, vt quo affectu dicunt à me, eo tuis sensibus intimētur. Nemo pietatē tuā fallat. Verū est, quod figuraliter per Prophetā scriptura testatur: Vna est colūba mea, vna est pfecta mea, vna est Christiana fides q̃ est catholica. Catholica autē veraciter illa est, q̃ ab oīm pfidorū, atq; ab eorū successoribus atq; consortibus, syncera, pura, immaculata cōmunione diuisa est. Alioquin nō erit diuinitùs mādata discretio, sed miserāda cōfusio. Nec vlla causa iam supest, si hoc in quolibet contagio voluērimus admittere, nè cunctis hæresibus aditum, ianuamque pandamus. Qui enim in vno offenderit, omnium reus est: & qui minima spernit, paulatim decidit. Hoc est quod sedes Apostolica, magnoperè cauet, vt quia mundo radix est Apostoli gloriosa confessio, nulla rima prauitatis, nulla prorsùs cōtagiōe maculetur. Nam si (quod Deus auertat, quod fieri non posse confidimus) tale aliqd ꝓueniret, vndè cuiquàm resistere auderemus errori? vel vndè correctionem errantibus posceremus? Proindè si pietas tua vnius ciuitatis populū negat posse pace componi, quid nos de totius orbis terrarū sumus vniuersitate facturi, si (quod absit) nostra fuerit præuaricatione decept⁹? Si totus correctus est mundus, prophana patrum suorum traditione despecta, quomodò non corrigatur vnius ciuitatis populus, si ꝓdicatio fida succedat? Ergò, gloriose Imperator, nolo ego ecclesiarum pacem, quam etiàm si cum mei sanguinis impendio prouenire posset, amplector? Sed (precor te) cuiusmodi debeat esse pax ipsa, non vtcunq; sed veraciter Christiana mente libremus. Quomodò eñ potest esse pax vera, cui charitas intemerata defuerit? Charitas aūt qualiter esse debeat, nobis euidenter Apostolus prædicat, qui ait: Charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta. Quomodò (quæso te) de corde erit puro, si cōtagio inficiatur externo? Quomodò de cōscientia bona, si prauis fuerit malisque cōmixta? Quemadmodùm fide non ficta, si maneat sociata cum perfidis? Quæ cùm à nobis sæpè iam dicta sint, necessè est tamē incessabiliter iterari, & tam diù non taceri, quandiù nomen pacis obtenditur, vt nostrum non sit (vt inuidiosè iactatur) facere pacem, sed talem velle doceamus, qualis & sola pax esse, & præter quam nulla esse mōstrat. Eutychianū certè dogma, cōtra quod Apostolicę sedis cautela peruigilat, si credit salua

Marginalia: Dist. 96. Duo quippe. — Matt. 16. c — 2. Tim. 2. — Pro. 27. a — Cant. 6. a — Iacob 2. b — Eccl. 19. a — 1. Tim. 1. b

na fidei catholicæ posse veritate constare, promatur, asseratur, & quantislibet viribus adstruatur, vt non solùm per seipsum, q̄ inimicum sit fidei Christianæ, possit ostendi, sed, quantas & q̄ lœtales hæreses in sua cõtineat colluuione, monstrari. Si autem (vt magis cõsidimus) à catholicis iudicatis mentibus excludendum, quæso te, cur non & cõtagia simul eorum, qui hac probantur esse polluti, decernitis refutãda, cùm dicat Apostolus, non solùm qui non facienda faciunt, reos videri, sed etiã qui cõsentiunt facientibus? Proindè sicut non potest, peruersitatis communicatore suscepto, non pariter peruersitas approbari: sic nõ potest refutari peruersitas, complice sectatore puersitatis admisso. Legibus certè vestris criminũ cõscij, susceptoresq́; latrocinantium, pari iudiciorum pœna constringuntur: nec expers facinoris æstimatur, qui licèt ipse non fecerit, facientis tñ familiaritatem, fœdusq́; receperit. Proindè cùm Chalcedonense conciliũ, pro fidei Catholicæ atq; apostolicæ veritate, cõmunioneq́; celebratũ, damnauerit Eutychen detestandi furoris authorem: nõ satis habuit, nisi vt pariter eius quoq; cõsortem Dioscorum, cæterosq́; perculleret. Hoc igitur modo, sicut in vnaquaq; hæresi vel factum semper, vel fieri non habetur ambiguum, successores eorũ Timotheũ, Petrum atq; alterum Antiochenum Petrum, non viritim propter singulos quosq; rursùs facto cõcilio, sed synodi semèl acta regula consequenter elisit. Quemadmodùm ergò non euidenter appáret, etiàm cũctos simili tenore cõstringi, & qui eorum communicatores & cõplices extiterunt, atq; omnes omninò à catholica atq; apostolica meritò cõmunione discerni: hinc Acacium quoq; iure dicimus à nostro consortio submouendum, qui maluit in sortem transire pfidiæ, q̄ in catholicæ atq; Apostolicæ communionis synceritate cõstare, cùm ferè p trienniũ, nè in id veniret, Apostolicæ sedis epistolis doceatur cõpetẽter instructus. Postq̄ verò communionis est factus alienæ, non potuit nisi à catholicæ & apostolicæ mox societate pcidi, nè per eum, si vel paululùm cessaremus, nos quoq; videremur subijsse cõtagia perfidorũ. Sed reuerà vel tali pculsus pœna resipuit, correctionem pmisit, emendauit errorẽ: aut ille tractatus leniùs voluérat coerceri, q etiàm verbera dura non sensit. Quo in sua perfidia & damnatione moriente, tam eius in ecclesiastica recitatione nõ potest nomen asscribi, q̄ externę contagium non debet communicationis admitti. Quapropter aut doceatur ab hæretica participatione syncerus, quorum se ille communioni permiscuit, aut cũ eisdem non potest non repelli. Sic autem susurrant Orientis episcopi, q ad eos sedes Apostolica non ista conscripserit: quasi vel ipsi de recipiendo legitimè Petro sedẽ Apostolicã suis literis fecerint certiorẽ, vel huius receptionis inconditæ nõ iam pariter cõplices extitissent, quẽ sicut verè nõ possunt docere ab hæretica prauitate fuisse purgatũ, ità se hæreticorum nullatenùs poterunt excusáre consortes. *Quòd si fortasśis adstruxerint, q ad Apostolicam sedem de susceptione Petri per Acacium cuncti consona voce retulerint, per eũdem sibimet omnes pari voce sentiunt fuisse rescriptum. Apostolicæ verò sedis authoritas, q cũctis seculis Christianis, ecclesię prolata sit vniuersę, & canonum serie paternorũ, & multiplici traditione firmatur. Sed vel hinc, vtrũ sibi quisquã contra Nicenæ synodi constituta quippiam valeat vsurpare, collegio potest vnius cõmunionis ostendi, non mentibus externę societatis aperiri. Apud illos si quis cõfidit, egrediatur in medio, & apostolicam sedem *de vtraq; parte reuincat & instruat. Tollat ergò nomen è medio, quod ecclesiarũ discretionem pcul à catholica communione opatur, vt syncera pax fidei communionisque reparetur, & vnitas: & tũc quis nostrũm cõtra venerandam vel insurrexerit, vel nitatur insurgere vetustatẽ, cõpetenter & legitimè perquiratur. Et illic apparebit, quis modesto pposito custodiat formã, traditionemq́; maiorum: quis supra hęc irreuerenter insiliens, rapina æqualem posse fieri arbitretur. Quòd si mihi populi Cõstãtinopolitani psona proponitur, per quam dicatur nomen scandali, id est, Acacij, non posse remoueri: taceo, quia & hæretico quondàm Macedonio pulso, & Nestorio nupèr eiecto, plebs Constantinopolitana catholica permanere delegerit potiùs, q̄ maiorũ præsulũ damnatorum affectione retineri. Taceo quòd qui ab eisdem, ipsis damnatis psulibus, baptizati fuerant, in fide catholica manentes, nulla sint exagitatione turbati. Taceo, q pro rebus ludicris populares tumultus nũc etiàm vestræ pietatis authoritas refrenârit: atque ideò multò magis pro salute animarum suarum, necessariò vobis Constantinopolitanæ ciuitatis obtemperat multitudo, si eam ad catholicam & apostolicam communionem vos principes reducatis. Etenim, Imparator Auguste, si contra leges publicas aliquid (quod absit) quispiam fortasśè tẽtaret, nulla pati id ratione potuisses: ad diuinitatis puram synceramq́; deuotionem, vt tibi plebs subdita redigatur, conscientię tuę nõ putas interesse? Postremò, si vnius ciuitatis populi animus non putatur offendi, nè diuina (vt res postulat) corrigantur: quanto magis, nè diuina offendantur, catholici nominis vniuersi piam fidem nec lædere debemus omninò, nec possumus? Et tamen ijdem nostra se poscunt voluntate sanari. Competentibus ergò sinãt curari se posse remedijs: alioquì (quod absit) in eorũ transeũdo pniciem, cũ illis pire possumus, ipsos verò saluare non possu-

Rom. 1. d

Ironia.

*Qui

*vtrinq; reuincat

possumus. Iam hic quid sit magis sequendũ, sub diuino iudicio vestrę conscientię derelinquo: vtrùm, sicut nos optamus, simul omnes certam redeamus ad vitam: an, sicut illi poscunt, manifestam tendamus ad mortem. Sed adhuc apostolicam sedem, sibi medicinalia suggerentem, superbam vocare arrogantemq; contendunt. Habet hoc qualitas sæpè languẽtium, vt accusent magis medicos, congruis obseruatiõibus ad salubria reuocantes, quàm vt ipsi suos noxios appetitus deponere vel reprobare consentiant. Si nos superbi sumus, qui animarum remedia cõuenientia ministramus: quid vocandi sunt, qui resultãt? Si nos superbi sumus, qui obediendum paternis dicimus institutis: qui refragantur, quo appellandi sunt nomine? Si nos elati sumus, qui diuinum cultum puro atq; illibato cupim' tenore seruari: qui cõtra diuinitatem quoq; sentiunt, dicant, qualiter nuncupentur. Sic & nos cæteri, qui in errore sunt, æstimant, quòd eorum non cõsentiamus insaniæ. Vbi tamen spiritus superbię veraciter consistat & pugnet, veritas ipsa iudicat.

EPISTOLA GELASII PAPAE ad episcopos Dardanię, qua ostenditur, Acacium à sede Apostolica competenter fuisse damnatum.

Dilectissimis fratrib' vniuersis episcopis per Dardaniam constitutis, Gelasius. Valdè mirati sumus, quòd vestra dilectio quasi nouam & veluti difficilem quęstionẽ, & adhuc tanquàm inauditum quippiã, nôsse desiderat, quòd Eutychianæ pestilentiæ communicatores, non habentes, quid pro suæ perditionis obstinatione respondeant, frequenti iam ratione conuicti, sola contẽtione submurmurant, non quia sit alicuius momenti quod garriunt, nec inueniunt penitùs quid loquantur. Vbi magis eos qui catholicis sensibus instituti sunt, adhuc hærere miramur, quàm illos qui à veritate exciderũt, & ab antiqua ecclesiæ traditiõe sunt deuij, prophanas vocum nouitates, & ineptias caducæ peruersitatis obtendere, quibus eos retulit vestra dilectio iactitare, ideò Acacium nõ putare iure damnatum, quòd nõ speciali synodo videatur fuisse deiectus: & insupèr dementiã suæ vanitatis accumulant, puerilitèr adijcientes, præcipuè põtificem regiæ ciuitatis. Quapropter stultitiam respuentes inaniũ querelarũ, perquirere vos oportet ab ipsis beatis apostolis, & considerare prudenter, quoniam patres nostri, catholici videlicet, doctiq; põtifices, in vnaquaq; hęresi quolibet tempore suscitata, quicquid pro fide, pro veritate, pro cõmunione catholica atq; apostolica secũdùm scripturarũ tramitẽ, prædicatiõemq; maiorũ facta semèl cõgregatione sanxerunt, incõuulsum voluérint deincèps firmumq; constare: nec in eadem hac causa denuò, quæ præfixa fuerant, retractari qualibet recenti præsumptione permiserint, sapientissimè peruidentes, quoniam si decreta salubriter cuiquam liceret iterare, nullum contra singulos quosq; prorsùs errores stabile persisteret Ecclesiæ constitutũ, ac semper ijsdem furoribus recidiuis omnis integra definitio turbaretur. Nam si limitibus etiàm præfixis positarũ semèl synodalium regularum, non cessant elisæ pestes, resumptis certaminibus, contra fundamentũ sese veritatis attollere, & simplicia quæq; corda percutere: quid fieret, si subindè fas esset perfidis inire conciliũ, cùm, quãlibèt illa manifesta sit veritas, nunquàm desit, quod perniciosa depromat falsitas, tametsi ratiõe vel authoritate deficiens, sola tamen contentione nõ cedens? Quæ maiores nostri diuina inspiratione cernentes, necessariè præcauerunt, vt quod contra vnamquanq; hæresim coacta semèl synodus, pro fide, communiõe, & veritate catholica atque apostolica promulgâsset, non sinerent nouis post hæc retractationibus mutilari, nè prauis occasio præberetur, quæ medicinaliter fuerant statuta, pulsandi: sed authore cuiuslibet insaniæ ac pariter errore damnato, sufficere iudicàrunt, vt quisquis aliquandò huius erroris communicator existeret, principali sentẽtia damnationis eius esset obstrictus, quomodò manifestè quilibet vel professione sua, vel communione posset agnosci. Et vt breuitatis causa priora taceamus, quæ diligens inquisitor facilè poterit inuestigare, Sabelliũ damnauit synodus: nec fuit necessè, vt eius sectatores posteà damnarentur, singulas viritìm synodos celebrari: sed pro tenore cõstitutionis antiquæ, cunctos, qui vel prauitatis illius vel communionis extitére participes, vniuersalis Ecclesia dixit esse refutandos. Sic propter blasphemias Arrij, forma fidei cõmunionisq; catholicæ Niceno prolata conuentu, Arrianos omnes, vel quisquis in hanc pestẽ siue sensu, siue cõmunione deciderit, sinè retractatione cõclusit. Sic Eunomium, Macedoniũ, Nestoriũ synodus semèl gesta cõdemnans, vlteriùs ad noua concilia venire nõ siuit: sed vniuersos quocunq; modo in has blasphemias recidentes, tradito sibi limite synodali, refutauit Ecclesia: nec vnquàm rectè cessisse manifestũ est, qualibet necessitate cogente, nouis ausibus, quę fuerãt salubriter constituta, temerâsse. Nõ autẽ nos latet, in tempestate persequutionis Arrianæ plurimos pontifices de exilijs, pace reddita, respirantes, per certas prouincias, cõgregatis secum fratribus, ecclesias cõposuisse turbatas. Non tamen, vt illius synodi Nicenæ, quicquid de fide & communione catholica definiérat, immutarẽt, nec noua quenquam pro lapsu damnatione percellerent, sed illius tenore decreti, nisi resipuisset, iudicarent damnatum, essetq; consequens, vt nisi corri-

24. q. 1. Maiores nostri.

De cõs. dist. 4. Confidimus.

corrigeret, damnationi proculdubiò subiaceret: quibus conuenienter (vt dictum est) ex paterna traditione perpensis, cõfidimus, quòd nullus iã veraciter Christianus ignoret, vniuscuiusq; synodi constitutum, quod vniuersalis Ecclesiæ probauit assensus, nullam magìs exequi sedem præ cæteris oportere, quàm primam: quæ & vnamquanque synodum & sua authoritate confirmat, & continuata moderatione custodit, pro suo scilicet principatu, quem beatus Petrus apostolus Domini voce perceptum, Ecclesia nihilominùs subsequente, & tenuit semper, & retinet. Hæc dum Acacium certis comperisset indicijs à veritate deuiàsse, diutiùs ista non credés, quippe quem nouerat exequutorem sępè necessarię dispositionis suę contra hæreticos extitisse, per triennium ferè literis destinatis eundem monere non destitit, sicut per diuersos missa familiariter scripta testantur. Quibus ille primùm tanquàm dedito silentio, nihil respondere proponés, tandèm aliquandò missis literis profitetur, se Alexandrino Petro, qué expetita Apostolicæ sedis authoritate, exequutor ipse quoquè damnauerat, absque sedis Apostolicæ notitia, communione permixtum. Beati autem Petri sedes Alexandrinũ Petrum, quem se tantummodò damnâsse, non etiàm soluisse nouerat, non recepit: atq: ideò nè per Acacium in Petri consortium duceretur, ipsum quoquè à sua communione submouit, & multimodìs transgressorem, à sua societate fecit alienũ. Hìc si examinatio quæritur, iam iudicio non erat opùs, postquàm literis suis ipse confessus est. Si authoritatis pódus inquiritur, Chalcedoneñ synodi tenore illius diffinitionis exequutio reperitur, quo damnati illic erroris communicator effectus, præfixæ nihilominùs particeps damnationis existeret: quoniam idem ipse error, qui semèl est cũ suo authore damnatus, in participe quolibet prauæ communionis effectum & execrationem sui gestat & pœnam. Quo tenore Timotheus etiàm atque ipse Alexandrinus Petrus, qui secundam certè sedem tenuisse videbantur, non repetita Synodo, sed authoritate tantummodò sedis Apostolicæ, ipso quoquè Acacio postulante vel exequente, probantur esse damnati. Quòd si, vtrùm errori vel præuaricationi communicârit Acacius, forsitan dicatur oportuisse constare, breuiter præbemus ad ista responsum: Aut enim ipsi doceant Petrum legitimè veraciterq; purgatum, & ab omni cõtagione hæreticorum ritè discretum, cùm ei communicauit Acacius, si eius communicatorem putant Acacium aliquatenùs excusandũ: aut si, vt magìs est verum, conuenienter atque legitimè Petrum non probauerint expiatum, restat vt eius inexpiatione fuerit, & qui ei communicauit, infectus. Nec planè tacemus, quod cuncta per mundum nouit Ecclesia, quoniã quorumlibet sententijs ligata pontificum, sedes beati Petri Apostoli ius habeat resoluendi, vtpotè quæ de omni Ecclesia fas habeat iudicandi, neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte canones appellari voluerunt, ab illa autem nemo sit appellare permissus. Quapropter cùm satìs constet, Acacium nullum pontificium habuisse, sententia sedis Apostolicæ damnatum, sinè vlla eius notione soluendi, qua certè synodo hoc ille prẹsumpsit, quod nec sic absq; apostolica sede fas quidẽ haberet efficere? Cui⁹ sedis episcopus? cuius metropolitanę ciuitatis antistes? Nónne parochiæ Heracleensis ecclesiæ? Si illi certè licuit sinè synodo sententiam Apostolicæ sedis abrumpere, nulla eius consultatione quæsita: itáne verò non licuit primæ sedi, Chalcedonensis synodi constituta (sicut decuit) exequenti, huiusmodi præuaricatoré sua authoritate detrudere? Sed nec illa præterimus, ꝙ Apostolica sedes frequenter, vt dictum est, more Maiorum, etiã sinè vlla synodo pręcedente, & soluendi, quos synodus iniquè damnauerat, & damnandi, nulla existente synodo, quos oportuit, habuerit potestaté. Sanctæ memoriæ quippe Athanasiũ synodus Orientalis addixerat, qué tamé exceptũ sedes Apostolica, qa damnationi Græcorũ non consensit, absoluit. Sanctæ memoriæ nihilominùs Ioanné Constantinopolitanũ synodus etiàm catholicorũ præsulum certè damnauerat, qué simili modo sedes Apostolica etiã sola, quia non consensit, absoluit. Itemq; S. Flauianũ, pontificum Grẹcorum congregatione damnatũ, pari tenore, quoniã sola sedes Apostolica non consensit, absoluit, potiusq;, qui illic receptus fuerat, Dioscorum secundæ sedis præsulem sua authoritate damnauit, & impiam synodũ non consentiendo sola submouit, & authoritate, vt synodus Chalcedonensis fieret, sola decreuit. In qua ergò, vt sola ius habuit absoluẽdi eos, quos synodica decreta perculerant: sic etiàm sinè synodo in hac eadem causa, plurimos etiàm metropolitanos dãnâsse cognoscitur. quòd si quis hæc ab Apostolica sede secundùm synodum acta repræhendit, * præter quòd prisca rerum probatione conuincitur, interim multò magìs Acacio non licuisse fatebitur. Dicat ergò, qua ipse synodo, secũdæ sedis antistité qualemcunq;, certè catholicũ, & à catholicis ordinatum, nec de catholica fide & communione aliquatenùs impetitũ, duxerit excludendum, & hæreticum manifestum Petrum, sua quoq; exequutione damnatum, Pontifici Catholico permiserit subrogari. Qua synodo tertiæ sedis episcopum sanctum Calendionem fecit expelli, ac nihilominùs eidem Petrum tam hæreticum manifestum, vt eidem palàm nec se communicare

Matt. 16. c
11. q. 3. Cuncta per mũdum.

9. q. 3. Cũcta per mundũ

Ibidèm.

* præterq̃

nicare prætenderet, sua passus est dispositione substitui? Qua deniq; per totum Orientem synodo, eiectis orthodoxis, nullo crimine maculatis, prauos quosq; & criminibus inuolutos, sua prouisione supposuit? Qua synodo tot aliena priuilegia nefandus populator inuasit? Sed libri non sufficient, si tragœdias eius, quas per ecclesias totius Orientis exercuit, sigillatim describere moliamur. An illud ipsius argumentum nobis æstimant opponendum, quo facinora sua in Imperialem nisus est iactare personam? Cur igitur, quādò voluit, obstitit Basilisco tyranno, certè & hæretico vehementer infesto? Cur ipsi Imperatori Zenoni, quia palàm Antiocheno Petro communicare noluit, suam non subdidit voluntatem? Eccè potuit in alijs resultare, sed noluit. An non Apostolus dicit, non solùm qui faciunt, sed etiàm, qui consentiunt facientibus, reatu pariter irretiri? Sed vt ea, quæ latiùs explicanda sunt, omittamus: quid quòd ipse Zenon Imperator suis literis profitetur, cuncta sese ex Acacij gessisse consilio? nec hoc cum literis suis fallere, ipse quoquè testatur Acacius, qui & cum nihilominùs vniuersa recta gessisse conscripsit, & suo consilio hęc eadem gesta non tacuit. Quasi verò tantùm in Alexandrini Petri communione Acacius præuaricator extiterit, & non in omnibus, quos vel fecit, depulsis catholicis pontificibus tanquàm tyrannus, ecclesijs quibusque pponi: vel taliter præpositis peruersa communione permixtus est, qui hoc ipso secundùm canones fuerant ab ecclesiastica communione pellendi, quo se passi sunt successores viuis sacerdotibus adhiberi. Quis autem non perspiciat Christianus, quòd catholicis pontificibus propria sede deiectis, non nisi hæretici potuerint introduci? Quibus tamen cunctis vel author fuit Acacius subrogandis, vel subrogatis communicator accessit, his vtiq;, qui à communione hęreticorum nullatenùs discrepabant. Cur igitur vel cùm hæc fieri viderit, non sicut sub Basilisco iam fecerat, ad Apostolicam sedem referre curauit, vt si solus ipse nō poterat, coniunctis cum eodem consilijs atque tractatibus, apud Imperatorem, quæ religioni competerent, allegaret? Nam si Basiliscus (vt dictum est) tyrannus hæreticus, scriptis Apostolicæ sedis vehementer infractus est, & à plurimis reuocatus excessibus: quantò magis legitimus Imperator, qui se catholicum videri volebat, potuit cum Apostolica sede cunctorum quoq; pontificum moderata suggestione mitigari, præcipuè cùm eiusdem Acacij esset specialis fautor & amator, & qui literis suis tam ipsum Acacium quàm sanctum Papam Simplicium, magnis laudibus extulisset, quòd * hæreticis constantissimè restitissent? Cur tanto tempore Acacius inter ista conticuit, nisi quia præpediri nolebat vllatenùs, quæ desiderabat expleri? Ponamus tamen, etiàm si nulla synodus præcessisset, cuius Apostolica sedes rectè fieret exequutrix, cum quibus erat de Acacio synodus ineunda? Nunquid cum his, qui iam participes tenebātur Acacij, & per Orientem totum (catholicis sacerdotibus violenter exclusis, & per exilia diuersa relegatis) socij euidenter existebant communionis externæ, priùs se ad hæc consortia transferentes, quàm sedis Apostolicæ scita consulerent? Cum quibus ergò erat synodus ineunda? Catholici pontifices fuerant vndiquè iam depulsi, soliq; remanserant socij perfidorum, cum quibus iam nec licebat habere conuentum, dicente Psalmista: Non sedi in concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introibo. Nec ecclesiastici moris est, cum his, qui pollutam habent communionem, permixtamque cum perfidis, miscere * concilium. Rectè igitur per Chalcedonensis synodi formam, huiusmodi præuaricatio repulsa est, potiùs q̄ per concilium, quod nec opùs erat post primam synodum, nec cum talibus habere licebat. Nam & quid ageretur de fide catholica, intelligere si vellent, ignorare non poterant, cùm viderent catholicos pontifices nulla synodi discussione, nullo concilio, præcipuè cum nouas causas esse perpenderent, toto Oriente depelli, & cæteri, quid cauerent, ex illorum discere qualitate potuissent. Restat igitur, vt illius partis illos fuisse sit clarum, cui se post tot experimenta dederunt: meritoq; ab Apostolica sede, cæterisq; catholicis non iam consulendi erāt, sed potiùs notandi. Risimus autem, quòd prærogatiuā volunt Acacio comparari, ꝙ ep̄s fuerit regiæ ciuitatis. Nunquid apud Mediolanum, apud Rauennam, apud Sirmiū, apud Treuiros multis temporibus non constitit Imperator? Nunquid harum vrbium sacerdotes, vltra mensuram sibimet antiquitùs deputatam, quippiā suis dignitatibus vsurpârunt? Nunquid Acacius, vt Ioannem qualemlibet hominem, catholicum tamen, à catholicis ordinatum, de Alexandria excluderet, Petrumque in hæresi iam detectum, atq; damnatum, absq; sedis Apostolicę consultatione reciperet, aliqua synodo saltem illic habita, hoc audacter arripuit? Vt Calendiōnem de Antiochia depelleret, hæreticumq; Petrum, quē ipse damnauerat, absq; notitia sedis Apostolicæ rursùs admitteret, aliqua synodo id fecisse monstratur? Si certè de dignitate agitur ciuitatum, secundæ sedis & tertiæ maior est dignitas sacerdotū, quàm eius ciuitatis, quæ non solùm inter sedes minimè numeratur, sed nec inter metropolitanorum iura censetur. Nam quod dicitis, regiæ ciuitatis: alia potestas est regni secularis, alia ecclesiasticarū distributio dignitatum. Sicut enim quanuis parua ciuitas præro-

Rom. 1.d
* hæretico
24.q.3.cum quibus erat
Psalm.25.
* consilium.

prærogatiuam præsentis regni non minuit, sic Imperialis præsentia mensuram dispensationis religiosæ non mutat. Sit clara vrbs illa potestate præsentis imperij: religio sub eodem tunc firma, tunc libera, tunc prouecta consistit, si potiùs hoc præsente propriâ teneat sinè vlla perturbatione mensuram. Sed dicatur forsitan, de Alexandrino & Antiocheno, certis ex causis principem magis illa, quæ gesta sunt, non Acacium, præcepisse. Sed principi Christiano decuerat suggerere sacerdotem, maximè cuius familiaritate & fauore fruebatur, saluam fore de eius iniuria contumeliaq; vindictam, tantùm vt Ecclesiæ sineret Christianus princeps regulas custodiri: & quia noua in vtroq; pontifice causa esset exorta, & nouam discussionem consequenter inquireret: & sicut semper esset factum, sacerdotali concilio de sacerdotibus iudicia prouenirent, non à seculari viderentur qualescunque pontifices, etsi errore humanitùs accidente, non tamen contra religionem vllatenùs excedentes, potestate percelli. An & hęc iusta ratione principi suggerenda non erant? Regiæ ciuitatis honore sublimis, si factus erat illa regia ciuitate sublimior, tanto magis in his suggerendis debuit esse constantior. Si autem in his, quæ ꝓ religione fuerant exerenda, extitit contemptibilis atq; despectus, & aut segnis, aut fiduciam non habens intimandi, in quo per regiam ciuitatem maior effectus est? Nathan Propheta, palàm publiceque in faciem regi

2.Reg. 12.d Dauid & commissum pronunciauit errorem, & ipsùm commisisse non tacuit, & confessione correctùm, consequenter absoluit. Hic autem vir bonus & sacerdos egregius, intrâtùm se & suggerere potuisse mõstrauit, & noluisse deprompsit, immò fauisse patefecit, vt & Imperator cuncta se ex eius consilio gessisse non taceret, & ipse Imperatorem magnis præconijs eleuaret ista facientem, seseq; proderet his agendis rebus fuisse participem. Sed esto, Calendion nomen Imperatoris abstulerit, Ioannes principi mentitus fuisse iactetur: quæ tamẽ cùm nouæ essent causæ, noua debuerit Ecclesiastica prouenire discussio. An qui in hominem Imperatorem peccâsse dicebantur, nulla interueniente synodo, deijci debuerunt: & in Deum, qui summus & verus est Imperator, Acacium delinquentem, synceramq; communionem diuini sacramenti studentẽ miscere cum perfidis, secũdùm synodum, qua hæc est damnata perfidia, nõ oportebat excludi? Quid per totum Orientem de innumeris vrbibus pulsi catholici sacerdotes, & hæretici subrogati? Nouæ certè erant causę, & his consequenter vna synodus debebatur. Cur tunc non vénit in mentem, vt in talibus causis peteretur à principe, saltẽ qualiscunque synodus celebranda, vt quocunque vel colorato iudicio traditionis ecclesiasticæ, passìm pontifices viderentur exclusi, non solùm quarumcunque vrbium sacerdotes, sed metropolitani incunctanter antistites? His omnibus cùm non restitit suggestione qua potuit, consensit Acacius, communicando cunctis, qui in catholicorum locũ hæretici fuerant subrogati. Apostolus autem dicit, Non solùm qui faciunt, sed & qui consentiunt facientibus, reos indubitanter ascribi. An hæc licuit seculari potestati, & actis talibus Acacio consentienti absque vlla synodo, quam ipsa rerum nouitas exigebat, absque sedis Apostolicæ consultatione perficere, & sedi Apostolicæ non licuit, secundùm tenorem synodi Chalcedonensis in veteri vtiquè causa, & veteri cõstituto iusta diffinitione damnatum, inimicis Synodi Chalcedonensis Acacium communicantem, à sua communione depellere? Sed inquiunt: Acacius principibus obuiare non potuit. Cur Basilisco, quia voluit, obuiauit? Cur ipsi Zenoni, nè palàm Petro Antiocheno, quamuis latenter hoc fecerit, communicare videretur, nõ commodauit assensum? Eccè resultanti non restitit Imperator. Eccè vim nolenti non intulit. Eccè refugienti contagia manifesta concessit. Postremò, cur tanto tempore, cùm ista gererentur, vel gerenda cognosceret, non ad sedem Apostolicam, à qua sibi curam illarum regionum nouerat delegatam, referre curauit? Sed priùs laudator factus est ipse gestorum, quàm vel præmoneret talia non esse tentanda, vel nè tentarentur, obsisteret, sicut sub Basilisco iam fecerat. Cur illis cæteris communicare consensit, qui, depulsis catholicis sacerdotibus, indubitanter hæretici singulis vrbibus fuerant substituti? Postremò, si ille defuit suis partibus, & quæ sacerdoti catholico competerent, agere non curauit: ideò sedes apostolica, quod ad eam pertinebat, vel potuit, vel debuit præterire? Quolibet modo hæreticorum complicem refutauit, & consortem communionis externę à sua communione dimouit: nec opùs fuit noua synodo, cùm veteris constituti sufficiẽter hoc forma præscriberet: nec opùs fuit vt hæc facienda episcopis Orientis intimaret, quos & expulsione catholicorum, quæ agebantur in causa fidei, non ignorâsse manifestum sit, & communicando hæreticis subrogatis, facto tali consensisse non dubium est, etiàm externæ communionis effectos: atque ideò cum eis iam nec potuisse, nec debuisse sedis Apostolicæ scita tractari. Eccè agnouerunt, in eorum professione qui constantissimè perdurârunt, quid fidei communioniq; catholicæ deberetur. Eccè agnouerunt, quemadmodùm, à talibus recedendo, immò talibus contraria moliendo, à fide & communione Catholica atque Apostolica deuiârit Acacius,

Rom. 1.d

seq;

seq; cum eodem pariter errori subdiderint. Eccè agnouerunt, quàm iustis ex causis pro fide & communione catholica atque Apostolica (cui & illi, qui in ea perstiterunt, congruebant: & illi, qui perstantibus obuiabât, ab eadem docebantur alieni) sedis Apostolicæ authoritate sit remotus Acacius, eiusq; pariter quicunque complices extiterunt, atque ab illa meritò cum his communione discretus, à qua se ipse primùm cum suis consortibus, à catholicis pontificibus discrepando, cognoscitur separâsse: iureq; sententiam ille damnationis excepit, cæteris consortibus promulgandam, qui solus pro omnibus suis consortibus in communionem se recidisse perfidiæ, ad Apostolicam sedem missis literis est professus. Cui si communicauerant Orientales episcopi, antequàm huc referret, pari vtiquè reatu sinè dubio probabantur inuolui: iureq; per illũ transgressionis sententiam susceperunt, tanquàm facti cum eodem communionis externæ: qui vtiq; non consuli, tanquàm nostræ communionis homines, iam deberent, sed tanq. in contrario positi consortio, refutari. Si verò non communicauerant, antequàm Acacius huc referret, & communicantem notare debuerant, & ipsi de eodem potiùs huc referre, atque Apostolicæ sedis vigore perculsum, meritò cõprobare, cùmq; ea sede Apostolica, tantisque illis catholicis pontificibus magis tenere concordiam. Sed quia ab illorum societate desciuerant, & eorum successoribus communicare delegerant, ideò cum sede Apostolica minimè congruebant: quia in sortem reciderant præuaricatoris Acacij, illius se sinè dubio peruidebant sentẽtia consequenter adstringi: & ob hoc videri eum nolebant esse damnatum, quia se cognoscebant in eadem præuaricatione damnatos, in qua hodieque manere persistunt. Sed sicut hi, simili conditione constricti, complicem suum nõ possunt iudicare non iure damnatum, neq; rei reum possunt competenter absoluere: sic illo iustè præuaricatore damnato, isti quoq; pari iacent damnatione prostrati: neq; nisi resipiscentes, indè poterunt prorsùs absolui: quia sicut per vnum scribentem, eorum omnium vulgata transgressio est, qui in eandem perfidiæ reciderant actionem: sic in vno eodemq;, qui pro omnibus scripserat, vel scribendo omnium prodiderat voluntates, transgressio est punita cunctorum.

Hæc ad instructionem vestræ dilectionis, satis abundeq; sufficere iudicamus, quanuis eadem latiùs (si Dominus concesserit facultatem) studeamus exponere, quatenùs & fidelium quisque cognoscat, nihil Apostolicam sedem (quod absit) præproperè censuisse. Quæ tamen sententia in Acacium destinata, etsi nomine tantummodò præsulis Apostolici, cuius erat, vtiquè potestatis, legitimè probatur esse depromptam, præcipuè cùm secretìm dirigenda videretur, nè custodijs vbiquè præsentis dispositio salutaris quibuslibet difficultatibus impedita, necessarium habere non posset effectum: tamen quia orthodoxis vbiquè deiectis, & hæreticis tantummodò, eorumque consortibus iàm relictis, in Oriente catholici pontifices, aut residui omninò non essent, aut nullam gererent libertatem, plurimorum in Italia catholicorum congregatio sacerdotum, rationabiliter cognouit in Acacium fuisse prolata. Quæ congregatio facta pontificum, non contra Chalcedonensem, non tanquàm noua Synodus, contra veterem primamq; conuenit, sed potiùs secundùm tenorem veteris constituti, particeps Apostolicæ exequutionis effecta est, vt satis appareat, Ecclesiam Catholicam, sedemque Apostolicam, quia alibì iam omninò non posset, vbì potuit, & cum quibus potuit, nihil penitùs omisisse, quod ad fraternum pertineret pro intemerata fide & syncera communione tractatum. ✶†✶ †✶†✶†

DECRETA DVO, QVAE (GRAtiano authore) ex epistola ad Dardaniæ Episcopos desumpta sunt.

PRIMVM.

¶ Repeti non possunt, quæ 30. annis quietè possidentur.

Post quingẽtos annos, constituta Christi quosdam audio velle subuertere, quum 30. annorum lex hominum non possit abrumpi.

SECVNDVM.

¶ Non oportet ab eorum eleemosynis abstinere post mortem, quibus in vita communicare non destitimus.

Nec quisquam vobis omninò persuadeat, Acacio præuaricationis suę crimen fuisse laxatum: quia qui postquàm in collegium recidens prauitatis, iure meruit ab Apostolica communione secludi, in hac eadem persistens damnatione defunctus est, absolutionem, quam superstes non quæsiuit omninò nec meruit, nec mortuus iam potest impetrare. Siquidem ipsis Apostolis Christi voce delegatum est: Quæ ligaueritis super terrã. Et reliqua. Cæterùm de eo, qui in diuino iudicio est constitutus, nobis fas non est aliud decernere, præter id, in quo eum dies supremus inuenit: atq; ideò, nisi eius nomine refutato, cæterisq; consortibus huius erroris, cum nullo prorsùs eorum participare debetis mensæ Dominicæ puritatem, quam maiores nostri semper ab hæretica magnoperè seruauerunt pollutione discretam.

24.q.2.Nec quisquam

Matt.18.b

Iuxta duo vetusta exemplaria sequitur hic epistola alia ad Orientales episcopos, cui præponitur talis titulus:

De eadem re ad episcopos Orientales epistola.

stola. Dilectiss. fratribus vniuersis episcopis Orientalibus, Gelasius. Quid ergò isti, &c. vt sequitur:

Secundùm alia exemplaria, absque medio aliquo continuatur epistola sequens ad præcedentis finem, vbi posita vides cruciculorum aliquot aut stellarum signa.

Quid ergò isti prudentes viri, & argutis mentibus totius regionis interna rimantes, in Orientis partibus constituti, si cognouerunt huiusmodi personam in Antiochena ecclesia constitutam, cur communicando talibus præbuère consensum? Cur non ilicò reclamauerunt? Cur non se à tali contagio submouerunt, cùm iam euidenter aduerterent, ideò Calendionem depulsum, vt hæreticis panderetur introitus? quarè hìc nihil de re, nihil de synodo, nihil de fide Christiana, nihil de personarum examinatione tractàrunt? Si verò illi se communioni voluntariè subdiderunt, ab Apostolica sede certè separati sunt, cùm talibus, & apud tales, etiã si esset necessè fieri, nulla posset omninò synodus prouenire. Quòd se ignoràsse se dixerint, qualis in Antiochia post Calendionem successisset antistes: quid mirum, si, qui in Oriente positi, quæ in regione sua contigerint, scire nequiuerunt: ea, quæ apud Apostolicam sedem gesta fuerant, ignorarent? Cur tamen postquàm ad eorum notitiam peruenit, qualis esset sacerdos apud Antiochiam constitutus, non eius consortia continuò respuerunt? Cur excusationẽ de ignorantiæ colore prætendunt, cùm hodieq; & manifesta contagia perfidorum, & à nobis sæpiùs exprobrata, sectentur? Quo satis apparet, quia nec tunc quidẽ, etiàm si cognoscerent, refutarent, quandò nunc, etiàm publicata, non renuunt. Prorsùs in quamlibet se partem causationemq; conuertant, manifestæ veritatis ità laqueis suffocantur, vt suis ipsi verbis possint actibusq; concludi, nec nisi solam perniciem obstinatæ perfidiæ residuam ventilare.

Hæc autem, quæ de Calendione venerabili dicta sunt, & in Ioannis Alexandrini conueniunt certa ratione personã, immò si causa eadem latiùs inquiratur, tantæ illic tragœdiæ, tanti reperiuntur errores, vt si ipsi sint iudices, qui eadem perpetràrunt, cùm euidenter fuerint confutati, à suî damnatione non temperent. Palàm enim illic aperteque monstratur, nihil aliud quàm quæsitam causam, quemadmodùm, Catholico qualicunque depulso pontifice, hæretico Petro reseraretur accessus. Tunc istud nemo discutiebat, synodum nemo poscebat, passìm omnia licitò fieri à quibuscunq; videbantur: nullum discrimen rerum, nulla examinatio postulabatur ecclesiæ: sed prout vnicuiq; venisset in mentem, de suis vrbibus catholicus pellebatur episcopus, non solùm metropolitanus, sed etiàm tertiæ & secundæ sedis antistes. In his nulla rerum vestigatio quærebatur, nulla facienda consilia iactabantur: subrogabantur hæretici, nemo resultabat: sed velut muta pecora in captionem ducta, subditis volùtatibus perfidiam sectabantur. Non mirum quidem, si nunc eos defendere moliantur, quorum indiscussam cæcis mentibus sequuti sunt vilitatem. Sed miramur, cur eos non pudeat, in istorum damnatione de synodo non facta causari, cùm sciant tot tantosq; pontifices nulla synodo fuisse depulsos. In istorum reiectione si de nõ inito cõcilio conqueruntur, cognoscant se, cur non & hoc in aliorũ reiectione quæsiuerint accusari. Si verò in cæterorum reiectione concilia necessaria non fuerunt, nec in istis necessaria fuisse cognoscant. An in catholicorum deiectione non fuit opùs, & fuit magnoperè congregandus in præuaricatoris damnatione consessus? Quid igitur restat, nisi vt dicant hæreticos non fuisse? Non ergò de synodo conquerantur, qui se palàm communionis externæ perhibent sectatores. Cur ergò eis synodus necessaria fuisse videatur, qui se contra Chalcedonensem synodum venire cognoscunt, qua Eutychianus error cum suis authoribus generalis Ecclesiæ voce damnatus est? Nec dubium, quòd sicut in vnaquaque hæresi (quod incessabiliter repetendum est, quia firmum esse nullus ambigit Christianus) omnes complices, sectatores, communicatores damnatæ semèl prauitatis, pari sorte censentur: ideoque sit consequens, vt sicut Timotheus atque Petrus talium sectatores, secundùm illius synodi tenorem, nulla recenti facta pontificum congregatione, damnati sunt: sic & qui Petro communicauit Acacius, vt criminis particeps, ità consors sit factus & pœnæ. Quid igitur ambagibus & nebulis ista prætexunt, vt impudentiam suam, mentemque vesanam inanibus potiùs fabulis celare lœtaliter, quàm prodendo medicinaliter sanare contendant? Nihil enim nobis commune cum hominibus communionis externæ. Ideò vocatur ad iudicium certè quæcunque persona, vt aut fateatur obiecta, aut conuincatur obiectis. Post confessionem porrò literarum tenore deprom-ptam, cur ad iudicium vocaretur Acacius, qui se confessus est Petro, quem petijt à sedis Apostolicæ præceptione damnari, communione sociàsse? Nec ei credi, externæ communionis effecto, vel pro sua, vel pro illorum, vel pro Petri defensione iam posset, cuius se priùs miscuerat nefando consortio, feceratq; se cum eius causa sinè dubitatione communem, cui examinatione præmissa & legitima, si ità esset, purgatione suscepta regulariter misceretur. Sed cùm eodem nondùm legitimè discusso atque purgato, communione sociatus, quàm adhuc reo semiscuit,

scuit, tam pro eodem non habuit loquendi fiduciam. Nam Acacius, cùm nullo priuilegio fulciretur, vt de secunda sede posset ferre iudiciū, potuit iure damnari. Simili modo, nisi primæ sedis authoritate percepta, nec examinandi Petri ius habuit, nec recipiendi penitùs potestatem: quo regulariter cōstituto, nec apud nos Petro vllatenùs absoluto, quē damnâsse nos nouimus, examinâsse vel absoluisse nescimus: restat, vt illud etiàm demonstremus, eundem Petrum, quē se purgatum communione recepisse prætendit Acacius, nunquàm ab hęreticæ communionis contagione cessâsse, & non solùm ipso tempore, quo communicauit ei Acacius, sed etiàm post communionem ipsius præuaricatoris Acacij semper Alexandrinū Petrum in hæreticorum collegio perdurâsse, atq; ità & per hunc, Acaciū perfidę communionis suscepisse contagium, & per eandem illis hæreticis, quibus Petrus communicabat, eadem peste coniunctum. Qui præsumpsit, non seruato ordine, Petrum suscipere, nec examinatum eum, nec cognoscitur recepisse purgatum: & ideò præter sedis apostolicę notitiam, non legitimam sibi eius receptionem vsurpare voluisse, vt examinationem eius & purgationem posset ꝓ sua voluntate metiri, atque eum nec examinatum, nec reciperet omninò purgatū. Quē si reuerà vellet examinatum purgatumque recipere, ordinem in eius examinatione ac receptione potiùs custodîsset: sed vt videretur magis quàm veraciter esset, iure *purgari. Sicut ergò antè nō priùs damnauit, quàm & referret, & posceret ab Apostolica potestate damnandum: sic & in recipiendo modum seruare debuisset, vt priusquàm se ei communioni misceret, per sedem Apostolicam posceret examinari eum, & legitima ratione purgari, cùm nec examinandi, aut recipiendi eum haberet ipse pontificium: & non nisi per illius sedis authoritatem, consensumq; hoc posset implere, sinè cuius authoritate eum non poterat ipse damnare, & cuius principali diligentia & discuti potuit, & purgari, & ad communionem conuenienter admitti. Cùm enim constet, semper authoritate sedis Apostolicæ huiusmodi personas aut discussas, vel esse purgatas, aut sic ab alijs, quibus competebat, episcopis absolutas, vt tamen absolutio earū ex sedis Apostolicæ consensione penderet: vbi vtrunque defuit, nec discussionem legitimam, nec purgationem firmam, ac per hoc receptionem fuisse constat indebitam. Si tu absque mea communione Petrum iudicâsti esse catholicum, meque despecto, tuo eum iure recepisti: quid causaris, si illum ego à communione mea, quam tu voluisti esse contemptam, tanquàm absque tua notitia vel consultatione repulerim? Vis acquiescere? meus es. non vis acquiescere? meus non es. Qui enim mecum non est, contra me est: & qui mecum non colligit, spargit. Quæro abs te, Petrum hæreticum fuisse putas, an catholicum, an ab hæresi posteà esse correctum? Si hæreticum, nullatenùs ei communicare debuisti, & èidem communicando, hæretici te manifestum est factum fuisse participem, & eius consequenter, ex synodi tenore venientem, damnatione cōstringi. Si catholicum, palàm totius dogmatis est defensor, quòd catholicum esse pronuncias, ac nihilominùs illius errore censeris. Si hęreticum fuisse definias, sed posteà correxisse prætendas, eiq; te purgato communicâsse pronuncies, interim in cuius persona me negligendum esse credidisti, causari non potes, quòd in hac eadem te eius persona neglexerim: deindè cùm sinè me ius non habueris vel absoluendi, vel recipiendi huiusmodi ritè personam, nec purgatam legaliter, nec regulariter constat esse receptam: quàm regulariter non receptam, tam legaliter non constat esse purgatam: & ideò non iure purgatam, quia legaliter non receptam. Mea enim in illum, mea manente sententia, te sinè me pontificium, vt meam sententiam resolueres, non habente, qua potestate vel discussus est, vel qua authoritate receptus asseritur? Eccè interìm in his causa vestra nutat & labitur, & si hæc sola sint, prorsùs tota subruitur. Sed adhuc aliud est, quod ad cumulum vestræ conuictionis accedit. Quid enim, si doceatur, non solùm priusquàm in eius communionem veniretis, neq; tantummodò cùm ad eius communionem venistis, sed etiàm posteà in hæreticorum nihilominùs eum communione durâsse? Nónne aut per illum apud vos communio perueniebat hæretica, aut in hæreticam communionē vos eius commercio transiebatis? Docete igitur, Petrum Alexandrinum ab Antiocheni Petri vnquàm communione desciuisse, & non vsque ad diem, cùm Antiochenus Petrus in hac luce versatus est, indiuiduum vtriusque fuisse consortium. An dicturi estis, & Antiochenum Petrum fuisse correctum? Cur isti vsq; in finem se non communicâsse gloriabatur Acacius per seipsum? Sed quid profuit, quòd illi per seipsum communicare nō voluit, cùm eidem per Alexandrinum Petrum sinè vlla se communicare putaret inuidia? Quid facimus de tot tantisq; ciuitatibus, ex quibus catholici pontifices sunt expulsi? Si catholici subrogati sunt, cur catholici sunt reiecti? Sed euidenter apparet, quia cùm catholici sunt reiecti, non catholici fuerint subrogati: restat, vt catholici nō sint, sed hæretici, quicunq; successerūt. Cur eis temerè communicâstis? Cur non, vt ista noua facies rerum, & tāta tragœdia de pontificum successione *viuētium, synodo discuteretur, egistis? An de vno dolet Acacio, quòd speciali synodo non fuerit confutatus,

Matt. 12. c
Luc. 11. c

*purgatus.

tus, cùm proprium crimen literis suis ipse detexerit, nec audiri debuerit iam spontè confessus: & de tantis pontificibus catholicis non dolet, sinè vlla discussione seclusis? qui vtiquè si catholicos nôssent eos, quorum communionem vitauerant, his potiùs communicare maluissent, quàm non communicantes eis, dura persecutione depelli. Eccè catholici tanti sacerdotes hoc ipso se indicant, quid Apostolica sedes censuerit, cognouisse, constanterq; probâsse retinendum, quo communionem catholicam reseruantes, & eos, qui Apostolicæ sedi communicarent, elegére consortes, & illos, quibus sedes Apostolica minimè communicaret, vsque ad persecutionis incursus renuêre consortes. Certè, quæ sedes Apostolica decreuerat, Orientalibus episcopis non innotuisse iactatur. Vndè ergò tot tantique pontifices, vnum idemque cum sede Apostolica sentientes, eamque probantes, apta religioni sacrosanctæ, veraq; sanxisse, quæ non solùm sequenda sibi iudicauerunt, sed etiàm vsque ad persecutionem viriliter exercenda? Eccè habuistis, qui Apostolicæ constitutionis & notitiam vobis ingererét, & retinendi constantiam ministrarent. Si Apostolica sedes misisset, vix duos aut tres dirigere potuisset. Eccè tot pontifices Apostolicæ sedis scita sectantes, ingerunt vobis notitiam, & præbent seruandæ veritatis exempla. Qui contra tantos clausistis oculos ibidèm cõstitutos, quomodò duos aut tres audire possetis? Hoc ipso sinè dubio cognouistis, illos Apostolicę sedi placere, quos vobis displicere videbatis. Aut illos ergò sectamini, per quos intelligebatis sedis Apostolicæ volũtatem: aut nihil est, quod de ignorantia velitis obtendere, cùm indicijs tantis & talibus abutentes, sedis Apostolicæ constituta, tantis testimonijs prædicantibus, respuere potiùs quàm recipere maluistis. Nunquid omnes isti, quos memorauimus, episcopi Imperatori mentiti sunt? Nunquid omnes Imperatoris nomen ex diptychis abstulerunt? Cùm igitur pellerentur, & viuis pontificibus catholicis successores hæretici crearentur, & non de inferioribus quibusq; ciuitatibus, sed etiàm metropolitani pontifices, in catholica communione iugiter durantes, cur igitur compassi non estis tantis fratribus vestris? cur non adijstis Imperatorem? cur non ecclesiæ causam, & sacerdotij miserabilem decolorationem continuatis vocibus deflevistis, allegantes nunquàm de pontificibus, nisì Ecclesiam, iudicâsse: non esse humanarum legum, de talibus ferre sententiam, absq; Ecclesiæ principaliter constitutis põtificibus: obsequi solere principes Christianos decretis Ecclesiæ, non suam præponere potestatem: episcopis caput subdere principem solitum, non de eorum capitibus iudicare: quibus Ecclesiæ conciliis, qua synodo pellerentur, quid deniquè commisissent, vt sinè vlla discussione rerum, tot ecclesiarum præsules pro humano libitu & secularis potestatis arbitrio pellerentur? inauditos, indiscussos, inconuictos non debere percelli, maximè cùm nouæ causæ, & noua rerum facies apparéret, vt rectores isti plebium repentinis incursionibus pro mundanæ potentiæ voluntate sacris dignitatibus priuarentur, ex nulla veteri causa, ex nullo collegio reatûs, nec participatione cuiuslibet erroris iam antè damnati teneri eos, conuincique consortes, vt tanquàm ex præterita definitione iudicarentur obstricti: & ideò quia nullis antè precedentibus causis retenti essent, cur eijcerentur? incursus, qui illi essent, debere monstrari, & Ecclesiasticis legibus (vt semper) oportere constare. Saltem vel pro vestro loco, illorum duceretis miserijs consulendum, formidantes in vobis, quod in alijs cerneretis, præter illum morem violenter admitti. Si crimine respersi erant aliquo, Ecclesiastica debuit examinatione cognosci: taceo, & ad sedem Apostolicam ex more referri, nè nostra priuilegia curare videamur: satis sit ostendere, quid secundùm regulas patrum & canones facere deberetis, præcipuè cùm etiàm ipsæ leges publicæ ecclesiasticis regulis obsequentes, tales personas non nisi ab episcopis sanxerint iudicari. Si verò de qualibet hæresi fuerant impetiti, tanto magis eos decuit ista cognoscere, qui & secũdùm religionis tenorem possent ista discutere, & haberent pristinum, ex quo est Christiana religio, pontificium iudicandi. Aut catholici enim erant, aut hæretici, de quibus passìm illa ludibria gerebantur, & latrocinia detestanda sæuiebant. Si hæretici, prodi, discuti, & legitimè conuinci modis omnibus debuerant, vel suis confessionibus, vel aliorum vocibus confutari. Taceo, quia ad nos paterna fuerat consuetudine referendum: tantumq; commoneo, quid fieri Ecclesiastico iure conuenerat. Si verò catholici probabantur, vos, qui non solùm in eorũ depulsione cessâstis, sed etiàm subrogatis communicare delegistis indubitanter hæreticis, quibus (depulsis catholicis) succedentibus, non ignorâstis causam fidei communionisq; catholicæ, per tantos antistites toto orbe patefactam: sed planè scientes volentesq;, sinè vlla discussione rerum, sinè vlla synodali examinatione, sinè vlla sedis Apostolicæ reuerẽtia, & assensistis hæreticis, libenter habentes, patienterq; sinentes, catholicos antistites inaudita priùs & miserabili sorte detrudi: quos si à fide integra communioneq; catholica putaretis errare, ad Apostolicam sedem, secundùm scita maiorum, & sicut semper est factum, referre debuistis, sicut de Petro Alexandrino, vel de Antiocheno Petro, de Ioanne, Pauloque fe-

cisse mōnstratur Acacius. Sed quia noueratis eos cum Apostolica sede sentire, & quid sedes Apostolica sua diffinitione censeret, per illos tantos ac tales episcopos constat Orietales antistites nullatenùs ignorâsse, & per illos catholicæ atq; Apostolicę communioni prodijsse contrarios, & ab eadem desecisse: cur non illis estis compassione coniuncti, sed potiùs persecutoribus eorum societate connexi? Hic vobis synodus nunq̃ venit in mentem, & certè de personis (vt dictum est) nulla veteri lege constrictis. Hic nullo consilio, nō vnius vrbis, vel vnius episcopi, sed totius Orientis ecclesiam, subijt animum vestrum, facto sacerdotali cōcilio debere curari. Sed homines, qui in contrariam partem toto proposito & toto recideratis affectu, cōcilia potiùs necessaria etiàm studio declinâstis, nè per eadem tale aliquid censeretur, quo vobis rebus euidēter ostensis, & legitimè confutatis, in hæreticorum non liceret venire consortium. Quid ergò de ignorantia prætenditis, cùm per totum Orientem catholicam fidem, communionemq; synceram sedi Apostolicæ congruentem, non solùm cognouisse tot pontifices videbatis, sed etiàm vsq; ad extremum constantissimè defendisse? Si vos non audieratis, quid de fide & communione catholica atq; Apostolica censeremus: illos adspicere debuistis, & aut sequi, si credebatis esse catholicos: aut apud Apostolicam sedem potiùs accusare, si credebatis errâsse quidem illos, aut suo proposito illam tenuisse sententiam, aut cognoscendo quid sedes Apostolica diffiniret. Aut igitur collegas & fratres de proximo in conspectu vestro, vel catholicos sequi debuistis, vel impetere, si credebatis errare: nec illis, à quibus nullo discrimine vexabantur, præbere consensum, donèc veritas ex omnibus patefacta constaret, & regulariter de eis Ecclesiastici iudicij forma procederet. Sin verò sedis apostolicę regulam subsequendo perspiciebatis illos hāc tenere constantiam: consequenter per illos, & quid nostra diffinitio contineret, non habuistis incertum: & illorum persecutoribus annuendo, à sedis vos Apostolicæ, nō ignorantes eius sententiam, consortio retraxistis: & adhuc dicitis ignorare vos, q̄d sedes Apostolica censuisset, cùm in illis sacerdotibus catholica fide & communione nolentibus non verbis aut literis, sed personis præsentibus didiceritis vniuersa, * & ab eadem vos proprio iudicio separâsse videamini?

*vt

Secundùm exemplar admodum vetustū, inter eū locū vbi habetur, separâsse videamini? *& inter illum, quo dicitur,* Et adhuc dicitis, *sunt illa intermedia, quæ hîc inter dictos passus cōscribuntur. Circa quòd tamen considerandum est, quòd eadem verba in præcedenti epistola, quæ est ad Dardaniæ episcopos scripta, præmissa sunt.*

Eccè agnouerunt, quàm iustis ex causis pro fide & communione Catholica atque Apostolica (cui & illi, qui in ea persiterant, congruebant: & illi, qui perstantibus obuiabant, ab eadem docebantur alieni) sedis Apostolicæ authoritate sit remotus Acacius, eiusq; pariter quicunq; complices extiterunt, atq; ab illa meritò, cum his cōmunione discretus, à qua se ipse primùm cū suis consortibus à catholicis pōtificibus discrepando, cognoscitur separâsse: iureq; sententiam ille damnationis excepit, cæteris consortibus promulgandam, qui solus, p̄ omnibus suis consortibus in communionem se recidisse perfidiæ, ad Apostolicam sedē missis literis est professus. Cui se communicauerant Orientales episcopi, antequàm huc referret, pari vtiq; reatu sinè dubio probabantur inuolui: iureq; per illum trāsgressionis sententiam susceperunt, tanq̃ facti cum eodem cōmunionis externæ: qui vtiq; non consuli, tanq̃ nostræ cōmunionis homines, iam deberent, sed tanq̃ in contrario positi consortio refutari. Si verò non cōmunicauerant, anteq̃ Acacius huc referret, & cōmunicantem notare debuerant, & ipsi de eodē potiùs huc referre, atq; Apostolicę sedis vigore perculsum meritò comprobare, cumq; ea sede Apostolica, tantisq; illis catholicis pontificibus, magìs tenere concordiam. Sed quia ab illorum societate desciuerant, & eorum successoribus communicare delegerāt, ideò cum sede Apostolica minimè cōgruebant: quia in sortem reciderant præuaricatoris Acacij, illius se sinè dubio peruidebāt sententia consequenter adstringi: & ob hoc videri cum nolebāt esse damnatum, quia se cognoscebant in eadem præuaricatione damnatos, in qua hodieq; manere persistunt. Sed sicut hi, simili cōditione cōstricti, complicem suū nō possunt iudicare nō iure damnatū, neq; rei reū possunt cōpetenter absoluere, sic illo iustè p̄uaricatore damnato, isti quoq; pari iacent damnatione prostrati: neque, nisì resipiscentes, indè poterunt prorsùs absolui.

Et adhuc dicitis, synodum in vnius hominis persona debuisse tractari, quam in damnandis tantis pontificibus catholicis non quæsistis? Quibus autem vultis vt de talium causarum relatione credamus? catholicis, an hæreticis? ab omni contagione hæreticorū discretis, an hæreticorū communione pollutis? Quis autem nō videat illos esse catholicos, & ab omni hæretica peste prorsùs alienos, qui proprijs vrbibus detrusi, & in exilium sunt redacti: & eos, qui superstitibus catholicis successores fieri ausi sunt, catholicos omninò nō esse, sed aut Eutychianos manifestos, aut eorum sectatoribus communicantes? Hæc pestis apud eos hodieque perdurat, siquidem & cum Petro Alexandrino, & cum Antiocheno Petro, indifferenter hi, qui catholicis successerant, cōmunione

nione permixti sunt, & successoribus vtriusque Petri hodieq; miscétur. His adde etiàm illos, qui catholicis licèt nó successerint, sed cùm catholici pontifices haberentur, talium se communioni iunxerút. Hæc illa mixtura, hæc est illa confusio, qua per Orientem totum inter catholicam hæreticamque communioné nulla discretio est: immò qui discerni tentauerit, potiùs hæreticus habetur, persecutione percellitur, exilijs & afflictione mulctatur.

Restat ergò, vt in hac collusione cunctorum, sicut quisquis ab eadem separatus est, syncerę communionis, & ideò catholicus comprobatur: ità quisquis illius detestandi cómercij particeps inuenietur, quantùm à syncera commuuione, tantùm à catholica atq; Apostolica sit remotus. Nec prætendat quisquam, quòd alicui forsan euidentiori non communicâsset, vel non communicare videatur hæretico. Quid enim iuuat, si illi non cómunicet, & his tamen communione iungatur, qui ab illius non sunt cómunione diuersi? Quòd si eorum nulli communicauit, vel omninò nó communicat, hic erit ille syncerę, catholicę, Apostolicęq; communióis & fidei. Alioquin nullo modo poterit indiscretæ illius mixtionis insyncerú vitare contagium. Hoc modo etiàm ille vir bonus Acacius Antiocheno Petro, cui se palàm non communicare iactabat, per alios sinè ambiguo cómunicâsse detegitur. Neq; enim ab omnium, qui Antiocheno Petro communicabát, semet Acacius communione suspendit, ac per hoc quid profuit, quòd videri volebat illi palàm non communicare, cui per suos complices signo subcisiuæ communionis nectebatur? Alexádrino Petro communicauit Acacius: sed donèc aduixit Antiochenus Petrus, qui vtiquè post Acacianum cum Petro Alexandrino fœdus initum defunctus ostéditur, nunquàm Antiocheno Petro Alexandrinus Petrus communicare desiuit. Quod catholicorum continet relatio sacerdotum, cæterorumque in catholica fide durantium, nec conscientiam latére potest totius Orientis. Et vt taceam, quòd per ipsum Zenonem Imperatorem, q vtiq; Antiocheno Petro, quem introduxerat, & cuius sacerdotium cóprobauerat, sinè dubio communione permixtus erat, communicabat Acacius: plurimos diuersarú vrbium præsules possumus demonstrare, quibus, cum Antiocheno Petro communicantibus, nihilominùs cómunicabat Acacius: & per illos Antiochenos, cómunicabat consequenter & Petro. Sed hæc apud Græcos facilis & inculpabilis putatur esse pmixtio, apud quos nulla est veri falsiq; discretio: & dum cú omnibus reprobis volút esse communes, in nulla móstrantur probitate constare. Hic auté ille est Petrus Antiochenus, qué nec per pœnitentiá ad communionem catholicá recipi, etiàm à sede Apostolica poposcit Acacius: ac per hoc quid queruntur à nobis Acaciú fuisse damnatú, cum hac professione præmissa, & per anfract⁹, Antiocheni Petri recepta communione, se doceatur ipse damnâsse? Vbi tamen nó solùm reus tenetur Acacius, sed omnes pótifices Oriétis, qui pari modo in hęc recidére cótagia, meritoq; simili damnatione tenétur obstricti. Nec indè possunt vllatenùs expediri, nisi dú supersunt, à talibus abstinendo. Nec nos oportet in talibus causis, nisi illis credere, q aut omninò se sciant ab huius perfidię nexibus diuino beneficio seruare discretos, aut his, qui à perfidorum consortio recesserunt. Nam in perfidorum contagio constitutis, quam fidem pro syncerę communionis testificatione possumus adhibere, qui in syncera communione sunt positi? nec eorum testimonijs niti pro veritate poterimus, qui impugnare nituntur falsitatibus veritatem. Restat igitur, vt non nisi illis credere debeamus, qui ab omni contagione sunt liberi.

EPISTOLA GELASII PAPÆ ad Euphemianum.

Dilectissimo fratri Euphemiano, Gelasius. Quod plenè cupimus atq; syncera fidei cómunionisq; catholicæ reintegratione firmari, asserit tua dilectio, q alteri solus non sufficiat auditus, nisi per literas spectauerit significantiam prouocantem de his, quæ circa nos dispensatio diuina perfecit, vt sic in secundis vicem salutationis impenderem. Nó arbitramur vel dilectionem tuam, vel aliqué sic hoc sperare potuisse, vt putaret nos vel aliquempiá potiorem, quæ sunt gesta referentes, debuisse responsa promereri: quia nimis iudicaretur arrogás, si de prima sede taliter existimâsset. Quòd si, magìs opinamur, quasi socijs, quibus præesse Christi munere delegata est, Apostolicá sedem institutum sibi nouiter sacerdoté præeuntibus oportuisse dixisti literis indicare: fuit quondàm Ecclesiastica vetus hæc regula apud patres nostros, quibus vna catholica, apostolicaq; communio, ab omni preuaricatorú libera pollutione, constabat. Nunc autem cùm societatem præferre malitis extraneam, quàm ad beati Petri purum redire, illibatumq; consortium, quomodò cátabimus cáticum Domini in terra aliena? Quomodò dispositióis Apostolicæ antiqua fœdera præbeamus hominibus communionis extraneæ? Quemadmodùm vobis ordinationem renunciatura est, cui vestro etiàm testimonio hęreticos damnatos pręponitis? Dicat forsitan tua dilectio, hæreticos dánatos dici Acacium & Petrú. * Cur si fas nó est, præsentibus saltè literis colloquamur? Quia aliter appellamus Dominicæ mensæ participes: aliter, qui in eius nobiscum societate dissentiunt: quia ipse Dominus alio modo verba Psal. 136. *Quod

verba faciebat, à sua prædicatione discretis: alio, discipulis regni cælestis secreta pandebat. Consequenter quoquè Apostoli non ità, à suo collegio separatis, quēadmodùm fidei domesticis, consortibusq; loquebantur. Sed ait dilectio tua, tantum circa me sese charitatis habuisse, vt non solùm ad scribendum fueris contentus, sed affatu audire.
Rom.10.d Lege sententiam. Fides ex auditu, auditus autem per verbum DEI: illud scilicet verbum, quod confessioni beati Apo-
Matth.16.c stoli Petri portas inferni nunquàm præualituras esse promisit. Atq; ideò rationabiliter existimâsti, quia fidelis Deus in verbis suis, non, nisi aliquid tale promisisset instituere,
*veram for. *diuina præsidere gratia, *vnam sponsionis suæ promissionem impleret. Ait deniq; tua dilectio, nos *diuinæ prouidentiæ gratia, quòd ille monstrauerit, sanctarum ecclesiarum se non deserere charitatem, quia me in pontificali sede locauerit, non indigentem (sicut ait) doceri, sed intendentem omnia necessaria ad ecclesiastici corporis vnitatem. Ego quidem sum omnium hominum minimus, satis immeritus ad tantæ sedis officium, nisi quod superna gratia semper operatur magna de paruis. Quid enim de me sentiam, cùm hoc ipse de se magister
1.Cor.15.b gentium testetur, qui se vltimum, & nō vocari dignum Apostolū, profitetur? Veruntamen, vt ad dilectionis tuæ verba redeamus, si veraciter executus es, hæc diuinitùs mihi fuisse collata, quæ & profectò quæcunque
Iacob.1.c sunt bona, dona sunt Dei: sequere ergò hortamenta non indigentis doceri, & secūdùm supernam dispositionem vniuersa cunctaq; inspicientis, quæ ad Ecclesiarum pertinent vnitatem, & aduersùs diabolum, conturbatorem veræ pacis atq; compagis, (vt asseris) fortiter resistentem. Si ergò de me ista pronuncias, aut sectanda tibi sunt, quæ à Christo (vt perhibes) constituta sunt: aut palàm te, quod absit, Christi dispositionibus ob-
*venam uiare depromis, aut ad * veniam luxuriæ de me cognosceris ista iactare. Sed consequenter adnectis, condescendibilem me, & optima dispositione reuocare posse concordiā. Proindè, quoniā isto verbo frequenter vtimini, quid sibi velit, explorem. Optima enim illa est Ecclesiæ catholicæ, atq; Apostolicæ dispositio, ad meliora proficiendo conscendere, non ad inferiora descendendo deficere. Cùm autē dicis, condescendere nos debere vobiscum, interim iam vos aut descendere, aut descendisse monstratis. Vndè, quæso, vel quò ista descensio est? Vtiq; ex superiori quodam loco ad inferiora quæq; deponens. A catholica Apostolicaq; communione ad hæreticam damnatamq; prolapsos vos videtis, cognoscitis, non negatis: & non solùm vos in infimis iacere delectat, sed etiàm in superiore manentes sede, vultis impelli. Condescendere nos vobiscum inuitatis ad ima de summis, nos coascendere vos nobiscum rogamus ad summa de imis. Nūc igitur sub conspectu illius excelsæ iustitiæ dicet genus humanū, quis nostrûm debeat iu alteri obedire. An dicis, vt cætera nūc omittam, descendit Dominus ipse de cælo? Descendit planè, sed vt hominem ab errore liberaret, non vt eius misceretur errori. Nōnne ipse præmonuit, vt qui in tecto consiste- Matth.24.b
rent, non descenderēt nec ad ea, quæ in domo videntur esse, tollenda? Nónne pro omnibus Apostolus clamat vnus, qui plùs omni- 1.Cor.15.b
bus laborauit, cùm de custodia veritatis ageretur, quibus nec ad horam cessimus subie- Galat.2.a
ctionis gratia, vt veritas Euangelij permaneret apud vos? Videtis, cælestem magistrum condescendere noxijs recusantem? Postremò, faciamus aliquem corruisse, ad quē benignissimè subleuandum, paululùm quispiam velit inflecti. Ergò, vt erigatur iacēs, miserantem conuenit inclinari, nō vt cum eodem præcipitetur in foueam. Igitur per literas, quas per Sinditium diaconē destinâstis, de his quos baptizauit, quos ordinauit Acacius, maiorum traditione confectam & veram, præcipuè religionum solicitudini congruā, præbemus sine difficultate medicinā. Quò nos vultis vltrà descēdere? Quid tacetis? Quid verecundamini verbis exprimere, quod corde gestatis? Ipsa vos saltē verecundia, quod nunquàm fit, debuit commonere. An forsitan, vt hæreticorum damnatorumq;, & his vel eorum successoribus communicantium, nomina consentiamus admitti? Hoc non est condescendere ad subueniendum, sed euidenter in inferna demergi. Parcite (quæso) & nobis & vobis. Quòd si curam vestri adeò non habetis, date veniam nobis. Dolere & flere possum⁹ & debemus: in hæc abrupta deduci nec possumus, nec debemus, qui, præstante Deo nostro, syncerā puramq; paternæ traditionis fidem, cómunionemq; retinere, & ab omni præuaricatorum contagione discretam, etiàm intentato periculo mortis, optamus, eligentes (si velit Deus) quælibet illa perpeti, quàm causas incidere damnationis æternæ. Date (inquam) veniam, si cùm vos propter amorem cuiuslibet hominis vel timorem hæc libenter incurritis, nos, propter amorem Dei & timorem gehennæ, talia refutamus. Nec vos credatis, dissimulādo causas atq; personas, cuiuslibet amicitijs posse subripere: quia neq; vos ità subtiles estis, qui non possitis intelligi: & nos, præstante Deo nostro, non reperitis incautos. Nónne missis huc sæpè literis indicâstis, cū cæteris hæreticis vos Eutychen quoquè respuere? Hoc si verum est, aut eos, qui communicauerunt Eutychetis successoribus, pariter abdicate: aut aliorum quoquè hæreticorum successoribus cómunicantes, admittite. Sed Acacius (inquis) nihil contra fidem, sicut Eutyches & successor eius, legitur vbicunquè dixisse: quasi non

sit deterius, & non ignorâsse veritatem, & tamen communicâsse veritatis inimicis. Si enim, cùm aliquis rectè sapiens de fide catholica, cõmunicet illis hereticis, inter quos Eutychetem posuistis, vel successoribus eorum, non est fas eos inter catholicorum altaria nominare: ità ergò nec illius Eutychetis successoribus communicãdo, simili sorte tenetur obnoxius? De talibus quippe conuenienter dicitur, Descendant in infernum viuentes: qui dum illa vita, qua iustus viuit, vera atq; catholica putantur viuere, repentè aut in prona prauitatis, aut in hæreticæ com munionis inferna vergũt. Eccè quales Christo dicitis esse præponendos, cùm ille nec animas nostras sibimet præcipiat anteponi. Immò & adhuc quæritis, quandò fuerit damnatus Acacius: quasi reuerà, etiàm si eum nullus antè damnâsset, non habuerit orthodoxæ & Apostolicæ communionis, cuius præuaricator extitit & desertor, participatione secludi: sicut etiàm quilibet, qui fuerit antè catholicus, cuicunque hæresi communicans, meritò iudicaturà nostra societate remouẽdus: aut in tali sorte defunctus, inter catholicorũ nomina nullatenùs computari. Miramur tamen, quomodò ista profertis, hoc est, vt & synodum Chalcedonensem vos suscipere ꝓ fide catholica profiteamini: & eos, quos damnauit, sectantiũ communicatores, non pariter generaliterq́; putetis fuisse damnatos. Ostendite ergò, quæ synodus in vnaquaq; hæresi cum erroribus successores eorum his communicantes, simulq́; omnes non damnet & complices. Itaq; ille vester Acacius, qui Eutychianis hæresibus detestabili communione factus est particeps, ab eadem synodo sinè dubitatione damnatus est, quæ & Eutychen, Dioscorumque cum successoribus eorum hisq́; communicãtes synodico tenore prostrauit. Sic sequaces quoq; eorum, Timotheum, Petrumq́;, simili definitione deiecit. Proindè si ea, quæ in synodo Chalcedonẽsi pro fide & cõmunione catholica, lege Apostolica definita sunt, verè certeq́; sectamini, sicut vestra professione multiplici continetur: aut successores ab illa synodo damnatorum, hisq́; communicantes abijcite: aut, si istos admittitis, ea quæ in illa synodo, pro fide & communione Catholica & Apostolica, sunt peracta, non solùm falsò vos retinere perpenditis, sed insupèr labefactare conamini, & in Eutychianam hæresim sinè retractatione reciditis, meritoq́; à catholicis probamini esse vitandi: q̃a vt talem pestilentiam perpetuò possem⁹ euadere, ea, quæ contra ipsam ab illa congregatione sanctorum patrum salubriter decreta leguntur, nullatenùs mutilanda, nõ solùm sedis Apostolicæ præsules, sed etiàm Orientalium regionum catholici censuère pontifices. An Petrum dicitis fuisse purgatum, cui communicauit Acacius? Veris assertiõibus edocete, hoc ostendite, hoc probate, quibus ille modis, quibus ille regulis ab Eutychiana fuerit professione vel communione mundatus, vt cùm id nihilominùs euidenti rerũ claruerit demonstratione cõuictum, palàm aperteq; possitis aduertere, aut vos debere cedere veritati, aut aduersùs hanc manifesta dimicatione confligere. Nec vobis blandiamini, quia fidem Catholicam profitemini vos tenere, qui Eutychetis nomen ademistis: quia ea velutì prædicare videamini, quę orthodoxa prædicauit antiquitas. Clamat enim vobis illa Euangelica sententia: Aut facite arborem bonam, & fructus eius bonos: aut facite arborem malam, & fructus eius malos: à fructibus enim arbor cognoscitur: id est, si voce, si fide, si professione catholica & Apostolica fideliter veraciterque gloriamini, huius & communionem recipite. Si verò hereticorum, scilicet damnatorũ, vel his aut successoribus eorum communicantium, communio vobis placet: quid statis? quid circunspicitis? simul & eorum apertè manifesteque, remotis obstaculis, dogma defendite. Quid enim iuuat? immò & satis grauat, dictis polliceri, quod factis negatur, vt non solùm ipsa per se hæresis Eutychiana, q̃ sit funesta Christiano sacramẽto, possitis agnoscere, sed quanta & quàm grauia heresis ista in suì diffinitione contineat. Eccè ad quæ nos præcipitia condescendere ꝓuocatis, atq; ad quæ nos vitæ æternæ pericula cupitis inclinare. Hoc descensu saluare est ægrotantem, an cum languente cõsumi? Hæc erit optima dispositio illius, quam memoras, reparandæ concordię, an illa potiùs, vt reiectis contagijs perfidorum, integra fide, syncera suì communione potiatur communio catholica atq; Apostolica, ac hæreticorum tabe depulsa, intemeratam suæ fidei confessionem nitatur adstruere, atque inuicèm sibimet congruentis orthodoxæ professionis, communionisq́; sit vnitas? Hanc (sicut dilectionis tuæ literæ cohortantur) meis quoq; temporibus custodiri, qua valeo, prece deposco, quæ per tot annos ab illis patribus gloriosis illibata intactaque seruata est. Hæc enim est, sicut ipse dicis, quam Deus noster de omnibus benè futuram, & secundùm suam veritatem & regulam gubernandam, & præscius antè constituit, & singulis quibusq; temporibus sua dispositione conuenienter aptauit. Hæc est voluntas Dei, cuius tu ingeris mentionem, quam ego quoq; pro meo modulo, quẽ Dominus donare dignatur, cupio prorsùs implere, vt nõ reus de huius talenti cęlestis diminutiõe reperiar: sed in hoc talẽto (sicut ipse quoq; nos admonet) incrementum Christi gratia postulo consequi, & nullum prorsùs incidere detrimentum. Hinc est, ꝙ prioribus dilectionis tuæ literis, sicut tua quoquè pagina designa-

Psalm. 54. Roma. 1. b

Matt. 12. c

designauit, pro vestra sumpsi salute tristitiam, vbi comperi, quod erat vobis noxium, & quod veræ paci contrarium reperi. Contristatur enim Apostolus de errore deuiantium, & lætitiam recipit de eisdem sua prædicatione correctis. Si autem tua charitas, vt dixit, nescio quorum necessitate constringitur, quod (pace tua dixerim) sacerdos pro veritate promẽda nec facere deberet omninò, nec dicere: ignoscite nobis hominibus timidissimis, si coarctante nos terribili & diuini iudicij grandi necessitate, constringimur, sicut qualescunq; ministros Christi decet, nos animas nostras ponere pro veritate saluandas, q̃ eas lucrari velle veritatis diminutione perdẽdas, vt non dicam, contra fidem libitis cuiuslibet abdicandas. Istæ mihi sunt (quas dilectio tua commendat) certæ fidei perpetuæ cum eo, quicunq; voluerit, in Christi visceribus amicitiæ. Hic nõ tam optamus præponi alijs, sicut prædicas, quàm cum fidelibus cunctis sanctum & deo placitum habere cõsortium. Hæc mihi (quã mandat dilectio tua) pax solida, inconuulsa, & perẽnis: hoc vnum vinculum (sicut etiàm ipse desideras) salutare, quo cũcta vniri possit Ecclesia. Hoc quibus est creditum, (sicut & ipse deprecaris) protectio diuina perficiat. Hæc est, quæ Deus est, charitas (quam poscis) de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta. Quomodò ergò de corde puro, si hæreticorum fuerit participatione polluta? Quomodò conscientia bona, si malorum fuerit confusione permixta? Quomodò fide nõ ficta, si fuerit mixta cum perfidis? Quæ si prudentia tua (sicut eam precamur) diligenter aduertat, perspicit Apostolicam sedem non vitare pacem, sed hæreticorum damnatorumq́ue vitare vestigia. Quæ etiàm vos rationabiliter intuentes, creditis, componẽdum populum Constantinopolitanum, non permittere submoueri nomine perfidorum. Quisnam hoc in Ecclesia DEI (quæso te) possit audire, cùm vtiquè pastorem sequi grex debeat ad pascua salutaria reuocantem, non per deuia gregem pastor errantem? Dic mihi, rogo te, grex pro te, an tu pro grege redditurus es rationem? Certè si vobis hoc placet, multò magis causa est iustior, qui populum Romanum à fide illa sua, laudabili Maiorum traditione percepta, declinare non sinentem nos penitùs libenter audiuimus, si vos Constantinopolitanam plebem, ab hæretica communione discedere recusantem, non vultis offendere. Sed nos dicitis debere dirigere, qui eam valeant mitigare. Quomodò me auditura est, quem videtur habere suspectum, si præsules suos despicit admonentes? Nónne ipsis Apostolis est præceptum in aliquibus regionibus verbi prædicatione non vti: his quippe, in quibus non fuerant audiendi? Veniemus, frater Euphemiane, sinè dubitatione, veniemus ad illud pauendum tribunal Christi: vt taceam, quia ex hoc sit metuenda vindicta circunstantibus illis, à quibus fides ipsa defensa est. Non illic inficiationibus, non dilationibus, non inclusionibus est agendum: sed manifestissimè comprobãdum, vtrùm beati Petri gloriosa confessio cuiquã eorum, quos regendos accepit, quicquam subtraxerit ad salutem: an eam auscultare nolẽs, etiàm cum suo periculo rebellis extiterit obstinata pernicies? Ibì certè dilucidabitur, vtrùm ego (sicut putatis) acerb9, asper, & nimìs durus, difficilisq; sim vobis, qui cum ratione vestram salutem parturio, qui clamo, etiàm si austerum videtur antidotum: Accipite, quæso, bibite, viuite, nolo moriamini: An vos, qui à noxijs prohibiti, medicos ducitis execrandos, immò qui vultis vobiscum medicos ægrotare, quàm vos recipere sanitatem. Et alia manu: Dominus te incolumem custodiat.

2.Cor.7.b

1.Ioan.4.c
1.Timo.1.b

Actor.13.g

Finiunt Epistolæ Gelasij Papæ.

ORDO LIBRORVM VETERIS Testamenti, quem sancta & cathòlica Romana suscipit & veneratur Ecclesia, digestus à Gelasio papa cum Septuaginta episcopis.

GEnesis liber vnus, Exodi liber vnus, Leuitici liber vnus, Numeri liber vnus, Deuteronomij liber vnus, Iesu Naue liber vnus, Iudicũ liber vnus, Ruth liber vnus, Regnorum libri quatuor, Paralipomenõ libri duo, Psalmorum 150 liber vnus, Salomonis libri tres, Prouerbia, Ecclesiastes, & Cantica canticorum. Item Sapientiæ liber vnus, Ecclesiasticus liber vnus. Item ordo prophetarũ: Esaiæ liber vnus, Hieremiæ liber vnus, Cinoth, id est, de lamentationibus suis, Ezechielis liber vnus, Danielis liber vnus, Osee liber vnus, Amos liber vnus, Micheæ liber vnus, Iohel liber vnus, Abdiæ liber vnus, Ionæ liber vnus, Naum liber vnus, Abacuc liber vnus, Sophoniæ liber vnus, Aggæi liber vnus, Zachariæ liber vnus, Malachiæ liber vnus. Item ordo historiarũ: Iob liber vnus, Tobiæ liber vnus, Esdræ liber vnus, Hester liber vnus, Iudith liber vnus, Machabæorum liber vnus.

ITEM ORDO SCRIPTVRArum noui & æterni Testamenti.

EVangeliorum libri quatuor: secundùm Matthæum liber vnus, secundùm Marcum liber vnus, secundùm Lucam liber vnus, secundùm Ioannem liber vnus, Actuum Apostolorum liber vnus: Epistolæ Pauli Apostoli numero quatuordecim: ad Romanos epistola vna, ad Corinthios epistolę duę, ad Galatas epistola vna, ad Thessalonicẽses epistolę duę, ad Ephesios epistola vna,

vna, ad Philippeñ epistola vna, ad Colossenses epistola vna, ad Timotheũ epistolæ duæ, ad Titum epistola vna, ad Philemonem epistola vna, ad Hebreos epistola vna. Itẽ Apocalypsis Ioannis liber vnus. Item Canonicæ epistolæ numero septẽ: Iacobi apostoli epistola vna, Petri apostoli epistolæ duæ, Ioannis apostoli epistolæ tres, Iudæ Zelotis apostoli epistola vna.

¶Gelasij Papæ decretum, cum Septuaginta episcopis habitum de apocryphis scripturis.

POst propheticas, euangelicas, atq; apostolicas scripturas, quibus Ecclesia catholica per gratiam DEI fundata est, illud etiàm intimandũ putamus, q; quanuis vniuersæ per orbem catholicæ Ecclesiæ vnus thalamus Christi sit, sancta tamen Romana catholica & apostolica Ecclesia, nullis synodicis constitutis cæteris ecclesijs prælata est, sed euangelica voce Domini & saluatoris nostri, primatum obtinuit: Tu es Petrus, inquientis, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersùs eã, & tibi dabo claues regni cælorum. Et quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælis: & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cælis. Cui data est etiàm societas beatissimi Pauli Apostoli vasis electionis, qui non diuerso, sicut hæretici garriunt, sed vno tẽpore, vno eodemq; die, gloriosa morte cum Petro in vrbe Roma, sub Cæsare Nerone agonizans, coronat[9] est, & pariter supradictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecrârunt, talemque omibus vrbibus in vniuerso mũdo sua præsentia atque venerãdo triumpho prætulerunt. Est ergò prima Petri Apostoli sedes, Romana Ecclesia, non habens maculam neque rugam, nec aliquid huiusmodi. Secunda autem sedes, apud Alexandriam B. Petri nomine à Marco eius discipulo & Euãgelista consecrata est. Ipseq; à Petro apostolo in Aegyptum directus, verbum veritatis prædicauit, & gloriosum cõsummauit martyrium. Tertia verò sedes, apud Antiochiã eiusdem beatissimi Petri Apostoli nomine habetur honorabilis, eò quòd illic priusq̃ Romam veniffet, habitauit, & illic primum nomen Christianorum nouellæ gentis exortum est. Et quanuis aliud fundamentum nullus possit ponere, præter id quod positum est, qui est Christus Iesus, tamen ad ędificationem nostram eadem sancta Romana Ecclesia post illas veteris vel noui testamẽti, quas regulariter suscepimus, etiàm has suscipi nõ prohibet scripturas, id est, sanctã synodum Nicenã trecentorũ decem & octo patrum, mediante maximo Cõstantino Augusto, in qua Arrius hæreticus condemnat[9] est: Sanctam synodum Constantinopolitanam, mediante Theodosio seniore Augusto, in qua Macedonius hæreticus debitam damnationem excepit: Sanctam synodum Ephesinam, in qua Nestorius condemnatus est consensu beatissimi Cælestini papæ, mediante Cyrillo Alexandrinæ sedis antistite, & Archadio, episcopo ab Italia destinato: Sanctam synodum Chalcedonensem, mediãte Martiano Augusto, & Anatolio Cõstantinopolitano episcopo: In qua Nestoriana & Eutychiana hæreses simul cum Dioscoro, eiusque complicibus damnatæ sunt. Sed & si qua sunt Cõcilia à sanctis patribus hactenùs instituta, * post horum authoritatem, & custodienda, & recipienda, & decernimus, & mandamus. Item opuscula B. Cypriani martyris & Carthaginensis episcopi. Item opuscula beati Gregorij Nazianzeni episcopi. Item opuscula beati Basilij Cappadociæ episcopi. Item Opuscula beati Athanasij Alexandrini episcopi. Item opuscula beati Cyrilli Alexandrini episcopi. Item opuscula beati Ioannis Constantinopolitani episcopi. Item opuscula beati Theophili Alexãdrini episcopi. Item opuscula beati Hilarij Pictauiẽsis episcopi. Item opuscula beati Ambrosij Mediolanensis episcopi. Itẽ opuscula beati Augustini Hipponensis episcopi. Item opuscula beati Hieronymi presbyteri. Item opuscula Prosperi viri religiosissimi. Item epistolam beati Leonis papæ ad Flauianum Constantinopolitanum episcopum destinatam. Cuius textum quispiam si vsque ad vnum iota disputauerit, & non eam in omnibus venerabiliter receperit, anathema sit. Item opuscula atque tractatus omnium orthodoxorum patrum, qui in nullo à sanctæ Ecclesiæ Romanę consortio deuiârunt, nec ab eius fide vel prędicatione seiuncti sunt, sed ipsius communionis per gratiam DEI vsque in vltimum diem vitæ suę fuêre participes, legendos decernimus. Item decretales epistolas, quas beatissimi papæ diuersis temporibus ab vrbe Romana pro diuersorum patrum consolatione dederunt, venerabiliter recipiendas. Item gesta sanctorum Martyrum, qui multiplicibus tormentorum cruciatibus, & mirabilibus confessionum triumphis irradiant. Quis ista catholicorum dubitet, & maiora eos in agonibus fuisse perpessos, nec suis viribus, sed gratia Dei & adiutorio vniuersa tolerâsse? Sed ideò secundùm antiquam consuetudinem, singulari cautela in sancta Romana Ecclesia non leguntur, quia & eorum qui conscripsêre, nomina penitùs ignorantur: & ab infidelibus aut dictis superflua, aut minùs apta, quàm rei ordo fuerit, scripta esse putantur, sicut cuiusdam * Cyrici & Iulitę, sicut Georgij, aliorumq; huiusmodi passiões, quæ ab hereticis perhibentur compositæ: propter quod, vt dictum est, nè vel leuis sub-

Matth. 16. c

Hic apparet Ecclesiã Romanã nõ recepisse Canones illos, quibus Cõstantinopolis in secunda & quarta Synodo legitur Romæ ferè ęqparata.

1. Cor. 3. c

Dist. 15. Sancta Romana

* præter

* Quirici

subsannandi oriretur occasio, in sancta Romana Ecclesia non leguntur. Nos tamen cũ prædicta Ecclesia om̃os martyres, & eorum gloriosos agones, qui Deo magisquàm hominibus noti sunt, omni deuotione veneramur. Item Vitas patrum, Pauli, Antonij, Hilarionis, & omnium eremitarum, quas tñ vir beatissimus descripsit Hieronymus, cũ omni honore suscipimus. Item actus B. Syluestri Apostolicæ sedis præsulis, licèt eius, qui conscripsit, nomen ignoretur, à multis tamen in vrbe Roma catholicis legi cognouimus, & pro antiquo vsu multæ hæc imitantur Ecclesiæ. Item *scripturam de inuentione Crucis Dñicæ, & *aliam scripturã de inuentione capitis Ioannis Baptistæ, nouellæ quædam relationes sunt, & nonnulli eas catholici legunt. Sed cùm hæc ad catholicorum manus *aduenìunt, B. Pauli Apostoli præcedat sententia: Omnia probate: quod bonum est, tenete. Item Rufinus vir religiosus plurimos Ecclesiastici óperis edidit libros, nonnullas etiàm scripturas interpretatus est. Sed quoniam B. Hieronymus eum in aliquibus de arbitrij libertate notauit, illa sentimus, quæ prædictum B. Hieronymũ sentire cognoscimus: & non solùm de Rufino, sed etiàm de diuersis, quos vir sæpiùs memoratus, zelo Dei & fidei religione rephendit. Item Origenis nonnulla opuscula, quæ vir beatissimus Hieronymus non repudiat, legenda suscipimus. Reliqua autem oĩa cum authore suo dicimus esse renuenda. Itẽ Chronica Eusebij Cæsareensis, & eiusdem Ecclesiasticæ historiæ libros, quanuis in primo narrationis suæ libro tepuerit, & posteà in laudibus atq; excusatione Origenis schismatici vnum conscripserit librum: propter rerum tamen notitiam singularem, quæ ad instructionem pertinent, vsquequaquè non dicimus renuendos. Item Orosium virum eruditissimum collaudamus, quia valdè nobis necessariam aduersùs paganorum calumnias dignam ordinauit historiam, miraq; breuitate contexuit. Item venerabilis viri Sedulij paschale opus, quod heroicis descripsit versibus, insigni laude præferimus. Item Iuuenci nihilominùs laboriosum opus non spernimus, sed miramur. Cætera, quę ab hęreticis siue schismaticis cõscripta vel prædicata sunt, nullatenùs recipit catholica & apostolica Romana Ecclesia, è quibus pauca, q̃ ad memoriam venerunt, & à catholicis vitãda sunt, credimus esse subdenda.

*scripta
*alia scripta
*puenerint
1. Thess. 5.

¶ *Item, notitia librorum Apocryphorum, qui non recipiuntur.*

Apocrypha habenda q. Inprimis Ariminẽsem synodum, à Constantio Cæsare, Constantini Augusti filio, congregatam, mediante Tauro pfecto, extunc & nunc, & vsq; in æternum cõfitemur esse damnatam. Item Itinerarium nomine Petri apostoli, quod appellatur sancti Clementis libri decem, apocryphum. Actus nomine Andreæ apostoli, apocryphi. Actus nomine Thomæ apostoli, apocryphi. Actꝰ nomine Philippi, apocryphi. Euangelium nomine Thaddæi, apocryphũ. Euangelium nomine Matthię, apocryphum. Euãgelium nomine Petri apostoli, apocryphum. Euãgeliũ nomine Iacobi minoris, apocryphũ. Euangelium nomine Barnabæ, apocryphũ. Euangelium nomine Thomæ, quo vtuntur Manichæi, apocryphum. Euangelium nomine Bartholomæi apostoli, apocryphum. Eangelium nomine Andreæ Apostoli, apocryphum. Euangelia quæ falsauit Lucianus, apocrypha. Liber de infantia saluatoris, apocryphus. Euãgelia quæ falsauit *Esitius, apocrypha. Liber de natiuitate saluatoris, & de Maria & obstetrice, apocryphus. Liber, qui appellatur Pastoris, apocryphus. Libri omnes, quos fecit *Lucius discipulus diaboli, apocryphi. Liber, qui appellatur fundamentum, apocryphus. Liber, qui appellatur thesaurus, apocryphus. Liber de filiabus Adæ Geneseos, apocryphus. Centimetrum de Christo, Virgilianis compaginatũ versibus, apocryphum. Liber qui appellatur Actus Teclæ & Pauli apostoli, apocryphus. Liber, qui appellatur Nepotis, apocryphus. Liber Prouerbiorum, qui ab hæreticis conscriptus, & sancti *Sixti nomine prænotatus est, apocryphus. Reuelatio, quę appellatur Pauli Apostoli, apocrypha. Reuelatio, quę appellatur Thomæ Apostoli, apocrypha. Reuelatio quę appellatur Stephani, apocrypha. Liber, qui appellatur transitus, id est, Assumptio sanctæ Mariæ, apocryphus. Liber, qui appellatur pœnitẽtia Adæ, apocryphus. Liber Ogiæ nomine gigantis, qui ab hęreticis cum dracone post diluuium pugnâsse perhibetur, apocryphus. Liber qui appellatur testamentum Iob, apocryphus. Liber, qui appellatur pœnitentia Origenis, apocryphus. Liber qui appellatur pœnitentia sancti Cypriani, apocryphus. Liber, qui appellatur pœnitẽtia Iamnis & Mambrę, apocryphus. Liber, qui appellatur Sortes apostolorũ, apocry. Liber, qui appellatur laus apostolorũ, apocryp. Liber Canonum apostolorũ, apocry. Liber Physiologus, qui ab hęreticis cõscriptus est, & beati Ambrosij nomine signatꝰ, apocry. Historia Eusebij Pamphili, apocry. Opuscula Tertulliani, apocryph. Opuscula Lactantij, apocrypha. Opuscula Aphricani, apocryph. Opuscula Posthumiani & Galli, apocrypha. Opuscula Montani, Priscillæ & Maximillę, apocryp. Opuscula om̃ia Fausti Manichęi, apocryp. Opuscula Cõmodiani, apocryp. Opuscula alterius Clementis Alexandrini, apocryph. Opuscula Tatij Cypriani, apocr. Opuscula Arnobij, apocr. Opuscula Tyconij, apocry. Opuscula Cassiani, presbyteri Galliarum, apocryph. Opuscula Victorini Pictauieñ, apocrypha. Opuscula Fau-

Mirùm quù & hic nõ fiat mentio euangelij Nicodemiani.
*Hesychius
*Leucius
*xysti

Fausti Rhegiensis Galliarum, apocry. Opuscula * Fruméti Cæci. Epistola Iesu ad Abagarum regem, apocry. Epistola Abagari ad IESVM, apocrypha. Passio Cyrici & Iulitę, apocrypha. Passio Georgij, apocrypha. Scriptura quæ appellatur contradictio Salomóis, apocry. Phylacteria omnia, quę nó angelorum, (vt illi cófingunt) sed dæmonú magìs arte conscripta sunt, apocrypha. Hęc & omnia his similia, quæ Simon magus, Nicolaus, Cerinthus, Marcion, Basilides, Ebion, Paulus etiàm Samosatenus, Photinus, & Bonosus, & qui simili errore defecerunt, Montanus quoq; cum suis obscœnissimis sequacibus, Apollinaris, Valentinus, siue Manichæus, Faustus, Africanus, Sabellius, Arrius, Macedonius, Eunomius, Nouatus, Sabbatius, Cælestius, Donatus, Eusthathius, Iouinianus, Pelagius, Iulianus Celanensis, Cælestinus, Maximinus, * Priscillianus ab Hispania, Nestorius Cóstantinopolitanus, Maximus, Vnicus, Lampetius, Dioscorus, Eutyches, Petrus, & alius Petrus, è quibus vnus Alexandriam, alius Antiochiam maculauit. Acacius Constátinopolitanus cum consortibus suis, necnó & omnes hæretici, eorumq; discipuli siue schismatici, docuerunt vel conscripserunt, quorum nomina minimè retinentur, non solùm repudiata, verùm etiàm ab omni Romana catholica & Apostolica Ecclesia eliminata, atque cum suis authoribus, authorumque sequacibus sub anathematis indissolubili vinculo in æternum confitemur esse damnata.

[margin: Frumétij] [margin: * Persilian.]

EPAVNENSE CONCILIVM TEMPORE GELASII PAPAE I. EST PROVINCIALE, & multa habet consimilia illis, quæ in synodo Agathensi leguntur.

¶ Epauneñ conciliú tépore Sigismúdi regis celebratum est. Huius autem ciuitatis situm, apud Ptolemęum, Plinium, Strabonem, & Antoninum non legi.

QVòd præcipientibus tátis dñis meis, ministerium ꝓferendi sermonis assumo, facio hoc non tam ꝑsumptionis ausu, q̃ * ꝑsumptionis obsequio, dum exeq & implere contendit non audacia temeritatem, sed obedientia iussionem: simulq; tanto maior obtemperátis apparebit humilitas, quanto minor comprobatur facultas: maiorq; profectò ꝑcipientiú reuerentia prodetur, quádò obediétia nulla possibilitatis fiducia suffragatur. Sic dñs mediocritatis meæ eo ampliùs honorabit imperitiá. Charitas quoq; vestra, si nequaq̃ facundo oblectabitur aut instruetur eloq̃o, ædificetur saltem humilitatis exemplo. Qm̃ ergò (sicut volumus) tacere non sinimur, aliquid (vt possumus) iam loquamur. Deo propicio, ad Epaunensem ecclesiam cógregati, quid vel de antiquis regulis, vel de nouis ambiguitatib⁹ sensерimus, expressis singulatimq; discretis constitutionibus, præsentibus titulis, credidimus adnotandum.

[margin: For. * ꝑceptionis]

Capitulum primum.

¶ Qualiter episcopus ordinetur.

PRima & immutabili constitutione decretum est, vt cùm metropolitanus fratres vel comprouinciales suos ad Concilium, aut ad ordinationem cuiuscunq; cósacerdotis crediderit euocandos, nisi causa euidentis tædij extiterit, nullus excuset.

* ¶ De illicitis clericorum ordinationibus.

[margin: * ¶ De ordinationib⁹ clericorum.]

2 Nè secundæ vxoris, aut renuptæ maritus, presbyter aut diaconus ordinetur, abũdè sufficeret ab Apostolo constitutum: sed quia præceptum huiusmodi excedi quorundam fratrũ simplicitate cognouim⁹, speciali obseruantia renouamus, sciéte eo, qui cótra interdictum ordinauerit, reum fratribus se futurũ: illo autem, qui contra fas honoré ꝓhibitæ benedictióis ambierit, nihil se clericalis ministerij præsumpturum.

[margin: 1. Tim. 3. a]

¶ Episcopi non sint venatores, nec accipitres habeant.

3 Episcopis, presbyteris, atque diaconibus, canes ad venandum, & accipitres ad aucupandum habere non liceat. Quòd si quis talium personarum, in hac fuerit voluntate detectus, si episcopus est, tribus mensibus se à communione suspendat: duobus, presbyter abstineatur: vno, diaconus ab omi officio & communione cessabit.

¶ Nè pœnitentes ordinentur.

4 Pœnitentiam professi, ad clericatum penitùs non vocentur.

¶ Nè alterius episcopi clericus, in alia ciuitate constituatur.

5 Nè presbyter territorij alieni, sinè cóscientia sui episcopi, in alterius ciuitatis territorio præsumat basilicis aut oratorijs inseruire: nisì fortè episcopus suus illum concedat episcopo illi, in cuius territorio habitare disposuit. In quo si excessum fuerit, episcopus, cui⁹ presbyter fuerit, fratri suo nouerit culpabilé se futurum, qui clericum iuris sui illicita facientem, sciens ab scandali admissione non reuocat.

¶ De vagis clericis ad communionem non assumendis.

6 Presbytero vel diacono, sinè antistitis sui epistolis ambulanti, communionem nullus impendat.

¶ Nè

¶ Nè quid archipresbyter vendat.

7 Quicquid parochiarum presbyter de ecclesiastici iuris possessione distraxerit, inane habeatur & vacuum, in venditorem cõparantis actione vertenda.

¶ De archipresbyterorum emptionibus, & abbatum venditionibus.

8 Archipresbyter dum diœcesim tenet, de his quæ emerit, aut ecclesiæ nomine scripturam faciat, aut ab eius, quam tenet, ecclesiæ ordinatione discedat. Similis quoq; de venditiõibus, quas abbates facere præsumpserint, forma seruetur: vt quicquid sinè episcoporum notitia vẽditum fuerit, ad potestatem episcopi reuocetur. Mancipia verò monachis donata, ab abbate non liceat manumitti. Iniustum enim putamus, vt monachis quotidianum rurale opus facientibus, serui eorũ libertatis ocio potiantur.

¶ Vnius monasterij sit vnus abbas.

9 Vnum abbatem duobus monasterijs interdicimus præsidere.

¶ De nouis monasterijs ac cõgregatiõibus.

10 Cellas nouas aut cõgregatiũculas monachorum, absque episcopi notitia prohibemus institui.

¶ Quatter clericus publicum iudicium non interpellet.

11 Clerici sinè ordinatione episcopi sui, adire vel interpellare publicum iudiciũ nõ præsumant: sed, & si pulsati fuerint, sequi ad seculare iudicium non *præsumant.

*morẽtur.

¶ De venditionibus episcoporum.

12 Nullus episcop' de rebus ecclesiæ suę, sinè conscientia metropolitani sui, vendẽdi aliquid habeat potestatem, vtili tamen omnibus commutatione permissa.

¶ De falsis testibus

13 Si quis clericus in falso testimonio cõuictus fuerit, re' capitalis criminis censeat.

¶ De his, quæ aliquis ante episcopatum de alterius ecclesia possedit.

14 Quisquis clericus aliquid de munificentia ecclesiæ, cui seruierat, adeptus, & ad summum sacerdotium alterius ciuitatis est aut fuerit ordinat': quod dono accipit, vel acceperit, reddat: & quod suum est ex proprietate, vel secundùm instrumenti seriem probatur emisse, possideat.

¶ De hæreticorum & Iudæorum conuiuijs.

15 Si superioris loci clericus, hæretici cuiuscunque conuiuio interfuerit, anni spatio pacem Ecclesiæ non habebit. Quòd si iuniores clerici præsumpserint, vapulabunt. A Iudæorum verò conuiuijs etiàm laicos cõstitutio nostra prohibuit: nec cum vllo clerico nostro panem comedat, quisquis in Iudæorum fuerit conuiuio, inquinatus.

¶ De hæreticis conuertentibus.

16 Presbytero, propter salutem animarum, quam in cunctis optamus desperatis & decumbentibus hæreticis, si conuersionẽ subitam petant, chrismate subuenire pmittimus. Quod omnes conuersuri, si sani sunt, ab episcopo nouerint expetendum.

¶ De donationibus in testamento.

17 Si episcopus condito testamento, aliquid de ecclesiastici iuris proprietate legauerit: aliter non valebit, nisì vel tantum de iuris sui propria facultate suppleuerit.

¶ De possessionibus clericorum.

18 Quod clerici etiàm sinè precatorijs, qualibet diuturnitate temporis de Ecclesiæ remuneratione possederunt, cum authoritate Domini gloriosissimi principis nostri, in ius proprietatis temporis præscriptione non vocetur: dummodò pateat, Ecclesię rẽ fuisse, nè videantur etiàm episcopi administrationis prolixæ, aut precatorias, cùm ordinati sunt, facere debuisse, aut diù tentas Ecclesiæ facultates proprietati suæ posse transcribere.

¶ De correptione abbatis peccantis.

19 Abbas, si in culpa reperiatur aut fraude, & innocentem se asserens, ab Episcopo suo accipere noluerit *correptiõem, ad metropolitani iudicium deducatur. *successorẽ.

¶ Nè illicitis horis clericus ambulet.

20 Episcopo, presbytero, & diacono, vel diuersis clericis horis indebitis, id est, Meridianis vel vespertinis, ad fœminas prohibemus accessum: qui tamen si causa fuerit cum presbytero aut clericorum testimonio videantur.

¶ De benedictione viduarum.

21 Viduarum consecrationem, quas diaconas vocant, ab omni regione nostra penitùs abrogamus, solam eis pœnitentię bñdictionẽ, si conuerti ambiunt, imponendo.

¶ De criminationibus sacerdotum.

22 Si diaconus, aut presbyter crimen capitale commiserit, ab officij honore depositus, in monasterium retrudatur, ibì tãtummodò, q̃ diù aduixerit, communionem sumendo.

¶ De pœnitentibus.

23 Si quis accepta professaq; pœnitentia, boni immemor, ad secularia reuoluatur, prsùs communicare non poterit, nisì professioni, quã illicitè ptermiserat, reformetur.

¶ De propositione laicorum contra Clericos.

24 Laicis contra cuiuslibet gradûs clericum, si quid criminale parant obijcere, dũmodò vera suggerant, proponendi permittimus potestatem.

¶ De sanctorum reliquijs.

25 Sãctorũ reliq; in oratorijs villarib' nõ ponant, nisi forsan clericos cuiuscũq; parochię vicinos esse contingat, q sacris cineribus psallendi frequentia famulentur.

¶ De altaribus consecrandis.

26 Altaria, nisì lapidea, infusione chrismatis non sacrentur.

¶De diuino officio per metropolitanum ordinando.

27 Ad celebrandum diuina officia, ordinem, quem metropolitani tenent, prouinciales obseruare debebunt.

¶De his, quos moriens episcopus excommunicatos relinquit.

11.q.3. Si episcopus ante 28 Si episcopus ante damnati absolutionem obitu rapiatur, correctum aut pœnitẽtem successori licebit absoluere.

¶De lapsis è catholica fide, Ecclesiæ restituendis.

29 Lapsis, id est, qui in catholica baptizati, p̃uaricatione damnabili pòst in hæresim transiérunt, grandem redeundi difficultatem sanxit antiquitas. Quibus nos annorũ multitudine breuiata, pœnitentiam biennij cõditione infrascriptę obseruationis imponimus, vt p̃scripto biẽnio, tertia die sinẽ relaxatione ieiunent, & Ecclesiam studeant frequẽtare, in pœnitentium *locũ standi & orandi humilitatem nouerint obseruandã: ac etiàm si ipsi quomodò catechumeni, p̃cedere commonentur, abscedànt. Hoc si obseruare voluérint, constituto tempore admittentur ad altariũ, & obseruatio relaxet. Quã si arduã vel durã fortè putauerint, statuta p̃teritorũ Canonum cõplere debebũt.

¶De incestis coniunctionibus.

30 Incestis iunctionibus nihil prorsùs veniæ reseruamus, nisi cùm adulterium separatione sanauerint. Incestos verò, nec vllo coniugij nomine pręuelandos (præter illos quos nominare funestum est) hos esse censemus: Si quis relictam fratris, quæ penè priùs soror extiterat, carnali cõiunctione violauerit: si quis germanã vxorem acceperit: si quis nouercam duxerit, si quis consobrinæ se societ: quod vt à præsenti tempore p̃hibemus, ità ea, quæ sunt anteriùs instituta, non soluimus. Si quis relictæ auunculi misceatur aut patrui, vel priuignæ concubitu polluatur: Sanè quibus coniunctio illicita interdicitur, habebunt ineundi melioris coniugij libertatem.

¶De pœnitentia homicidarum.

31 De pœnitentia homicidarum, qui seculi leges euaserunt, hoc summa reuerentia de eis inter nos placuit obseruari, quod Ancyritani Canones decreuerunt. (Ancyrani Concilij 21. & 22. capitulis.)

¶De relictis mulieribus sacerdotum.

32 Relictę presbyteri siue diaconi, si cuicunq; renupserint, eatenùs ab Ecclesia elõgentur, donèc à coniunctione illicita separentur: maritum quoq; eius, simili vsque ad correctionem seueritate plectendum.

¶De basilicis hæreticorum, diuinis non applicandis.

33 Basilicas hæreticorum, quas tanta execratione habemus exosas, vt pollutionem earum purgabilem nõ putemus, sanctis vsibus applicare despicimus: sanè quas per violentiã nr̃is abstulerant, *possim* reuocare.

¶De pœna occidentiũ seruos proprios.

34 Si quis seruum proprium sinè conscientia iudicis occíderit, excommunicatione biennij confusionem sanguinis expiabit.

¶De inuitandis ciuibus ad certas solennitates.

35 Ciues natalium superiorem noctẽ Paschæ, ac natiuitatis Domini, solennitatem Episcopis nec interest, in quibus ciuitatibus positus accipiendæ benedictionis desiderio non venerint expetendus. (Locus omninò corruptus.)

¶Nullus in desperatione ab Ecclesia renuatur.

36 Nè vllus sinè remedio aut spe venię ab Ecclesia repellat, nève vlli, si aut pœnituerit, aut se correxerit, ad veniam redeũdi aditus obstruatur: sed si cui forsitan discrimen mortis immineat, damnationis constitutæ tempora relaxentur. Quòd si ægrotum, accepto viatico, reualescere fortaßè contingit, statuti temporis spatia obseruare conueniet.

¶De laicis ordinandis.

37 Nè laicus nisi religione promissa, clericus ordinetur.

¶De monasterijs puellarum.

38 Monasteria puellarum, non nisi probatæ vitæ & ætatis prouectæ, ad quascunq; earum necessitates vel ministrationes permittantur intrare. Ad faciendas verò Missas qui ingressi fuerint, statim exacto ministerio regredi festinabunt: aliàs autem nec clericus, nec monachus iuuenis vllũ ad puellarum congregationem habebit accessum, nisi hoc aut paterna aut germana necessitudo probetur admittere.

¶De fugitiuis seruis.

39 Seruus reatu atrociore culpabilis, si ad Ecclesiam confugerit, à corporalibus tantùm supplicijs excusetur. De peccatis verò vel quocunq; opere, placuit, à dominis iuramenta non exigi.

¶De confirmatione Canonum.

40 Quocircà hæc superna inspiratione communi consensu placuerunt: Si quis sanctorum antistitum, qui statuta præsentia subscriptiõibus p̃prijs firmauerunt, necnõ & quos eorum Deus esse voluérit successores, relicta integritate, obseruatiões excesserit, reum se diuinitatis pariter & fraternitatis iudicio futurum esse cognoscat. Auitus episcopus Viennẽ, constitutiones nostras, id est, sacerdotum p̃uinciæ Viennẽ, relegi & subscripsi. Apollinaris episcopus Valẽtinæ ciuitatis, relegi & subscripsi. Boetius episcopus ciuitatis Vindonẽ, relegi & subscripsi. Claudius episcop[us] ciuitatis Vesontionẽ, relegi & subsc. Constãtius episc. ciuitatis Octodorẽ, relegi & subsc. Catulinus episco. ciuitatis Ebredunẽ, relegi & subsc. Cõstãtius epis. ciuit. Vappẽ, relegi & subs. Philagri[us] episc. ciuitatis Cauellicæ, relegi & subsc. Florentius episc. ciuitatis Trecastinæ, relegi

relegi & subscripsi. Gemellus episcopus ciuitatis Vasioneñ, relegi & subscripsi. Gregorius episcopus ciuitatis Lingonicæ, relegi & subscripsi. Iulianus episcopus ciuitatis Carpentoracteñ, relegi & subscripsi. Maximus episcopus ciuitatis *Genaueñ, relegi & subscr. Pragmatius episcopus ciuitatis Augustuduneñ, relegi & subscripsi. Prætextat⁹ episcopus ciuitatis Apteñ, relegi & subscripsi. Pedalius presbyter iussu domini mei Salutaris episcopi, qui huic definitioni interfui & subscripsi. Syluester episcopus ciuitatis Cabilonēsis, relegi & subscripsi. Sanctus episcopus ciuitatis Tarātasieñ, relegi & subscripsi. Seculatius episcopus ciuitatis Dieñ, relegi & subscripsi. Tauricianus episcopus ciuitatis Niuerneñ, relegi & subscripsi. Viuentiolus episcopus Ecclesiæ Lugduneñ, cū cōprouincialib⁹ meis relegi & subscripsi. Valerius episcopus ciuitatis Segestriceñ, relegi & subscripsi. Victurius episcopus ciuitatis Gratianopolitanæ, relegi & subscripsi. Venantius episcopus ciuitatis Albensis, relegi & subscripsi.

¶Finis Concilij Epauneñ.

DECRETA ANASTASII PAPAE II.

Ex libro Pontificali.

Anno dñi 498.

Nastasius natione Romanus, ex patre Petro, de regiōe quinta Caput tauri, sedit anno vno, mensibus vndecim, diebus 24. Hic fuit temporibus Theodorici regis. Hic fecit confessionem beati Laurentij martyris ex argēto, pensante lib. *80. Eodē tempore multi clerici & presbyteri se à communione ipsius *erexerunt, eò quòd cōmunicâsset sine cōsilio episcoporum vel presbyterorum vel cleri cunctæ Ecclesiæ catholicæ, diacono Thessaloniceñ, nomine Photino, qui communis erat Acacio, & q̃a occultè voluit reuocare Acacium, & non potuit. Qui nutu diuino percussus est. Hic fecit ordinationē vnam in vrbe Roma per mensem Decembrem, presbyteros duodecim, Episcopos p diuersa loca numero 16. Qui etiàm sepultus est in basilica beati Petri apostoli, decimotertio Kaleñ. Decemb. Et cessauit episcopatus dies quatuor.

*100

* eruerunt, vel eiecerunt.

Ad lectorem admonitio.

Quæ hoc loco de Anastasio sanctissimo pontifice, nescio quo Authore, dicuntur, quasi fauerit Acacio, ab eius Decessoribus damnato, apertam habent & minimè ferendam vanitatem, quæ vel ex sola eiusdem Anastasij ad cognominem suum Anastasium Imperatorē epistola facillimè possit coargui. Videat, qui volet, hac de re sententiā doctissimi viri Alberti Pigij lib. IIII. Ecclesiasticæ Hierarchiæ, cap. 8. itemq; Amplissimi & eruditissimi Cardinalis Varmiensis Stanislai HOSII, libro 2. Propugnationis doctrinæ catholicæ: quibus locis abundè satisfit rei huius veritatem nôsse cupiēti.

TITVLI EPISTOLAE DECRETALIS sequentis Anastasij Papæ II.

EPISTOLA ANASTASII PAPæ II. ad Anastasium Augustum.

Gloriosissimo & clementissimo filio Anastasio Augusto, Anastasius episcopus.

Exordium pontificatûs mei, primitùs oblata populis pace, pronuncio, & consequenter pro fide catholica humilis pietati tuæ precator occurro: in quo primùm mihi diuinum fauorem propinquasse confido, q nunc consonantia in me augustissimi nominis tui non dubium præstat auxilium, vt sicut præcelsum vocabulum pietatis tuæ per vniuersas gentes toto orbe præfulget, ità per ministerium humilitatis meæ, sicut semper est, sedes Bb. Petri in vniuersali Ecclesia assignatum sibi à Domino DEO teneat principatum. Nec propter vnū mortuum, diutiùs tunica illa saluatoris, desupèr contexta per totum, malæ sortis patiatur incertum, quæ sola in discissionem pro firmitate sui venire non potuit, serenitate tua p̃cipuè rempublicam gubernante. Cui etiàm in priuata vita tantum circa synceræ religionis studium fuit, vt (sicut fama certissima celebrauit) nemo magìs vel inter præcipuos sacerdotes, præfixas à sanctis patribus regulas Ecclesiæ custodisse dicatur. Quod sanctum studiū cum maiestate imperij creuisse confidimus. Ioan. 19.c

Capitulum primum.

Legatione itaq; fungimur pro Christo, *nec eos propter offensionem, vel scādalum patiamini publicè nominari, quorū merita vel actus illum iudicem latére non pos- *nè

possunt, in cuius iam sunt iudicio constituti. Nec illic se potest interserere in corpore mortali adhuc temeraria psumptio, in quo nó solùm confessio facit aperta merita singulorũ, sed etiàm silentij ipsius non potest latére secretũ. Nanq; & prędecessor noster papa Felix, & etiàm Acacius, illic proculdubiò sunt, vbi *vnusquisque sub tanto iudice nó potest perdere sui meriti qualitatem.

2 Itaq; monente nos beatiss. Paulo apóstolo, nè quod sit in hoc offendiculũ in Ecclesia, dum, quod facere non possumus, de his, qui iam transiérunt, iudicare conemur, obseruandum esse tranquillitas tua cognoscat. Ait enim de his, qui de rebus ad Deum solùm pertinentibus iudicare præsumunt: Roma.14.b Nemo enim nostrûm sibi viuit, & nemo sibi moritur. Siue em̃ viuim*, Domino viuimus: siue morimur, Dño morimur. Siue ergò viuimus, siue morimur, Domini sumus. In hoc enim Christus resurrexit à mortuis, vt & viuorum & mortuorum dominetur. Tu autẽ quid iudicas fratrẽ tuũ? aut tu quarè spernis fratrem tuum? 2.Cor.5.b Omnes em̃ stabimus ante Esa.45.d tribunal Christi. Scriptũ est enim: Viuo ego, dicit Dominus, quoniã mihi flectetur omne Philip.2.b genu, & omnis lingua confitebitur DEO. Itaq; vnusquisque nostrûm pro se rationem reddet Deo. Non ergò ampliùs inuicèm iudicemus, sed hoc iudicate magìs, nè ponatis offendiculum fratri vel scandalũ. Monet igiť B. Apostolus, nè de his nobis præsumamus iudicium, de quibus nemo potest meliùs vel *quippiã temerarius veriùs iudicare, quàm Deus: nec sibi in hoc *vt *quispiam temerarios ausus vsurpet, *& ppter hoc pax atq; vnitas Ecclesię dissipeť. Nã & in Regnorum libro dicitur: 1.Reg.16.b Non quomodò videt homo, videt & Deus: quia homo videt in facie, Deus autem videt in corde. 1.Para.28.b Item in Paralipomenõ lib. 1. Et nunc, ô Salomon, scito Deum patrum tuorum, & serui illi in corde perfecto & animo volẽte, quoniàm omnia corda scrutatur Deus, & omnẽ Ezech.11.a cogitationem nouit. Item in Ezechiele: Hæc dicit Dominus Deus: Sic dixistis dom* Israel, *cordis & cogitationes *spiritûs vestri ego noui. Vndè & de Domino iudice dicitur in euan-Mat.9.a gelio: Sciẽs aũt Iesus cogitatiões eorũ, dixit: Quid cogitatis mala in cordibus vestris?

3 Precamur itaq; clementiam vestram, vt specialiter nomẽ taceatur Acacij, vt quod multis ex causis scandalum vel offendiculũ Ecclesiæ concitauit, speciali appellatione taceatur, cùm (sicut diximus) in generalitate sacerdotum, vniuscuiusque meritum illum iudicem latére non possit, qui nouit quid cuiq; tribuendum sit pro æstimata dispensatione meritorũ, cui soli cogitatiões quoq; manifestæ sunt. Quantos verò excessus atq; præsumptiones habuerit Acacius, nè clemẽtiæ tuæ suggerere per singula fortasse videatur onerosum, Cresconio vel etiàm Germano, fratribus & coëpiscopis meis, quos misimus ad serenitatem tuam, de causis singulis Acacij, qualis fuerit, instructionem plenissimam dedimus, clementiæ vestræ specialiùs recensendam, si hoc pietati tuę placuerit curiosiùs indagare, nè in aliquo suggestionib* nostris veritas defuisse videatur: vt pro diuina sapientia vestra perspicuè videre possitis, non superbia vel elatione, sedis Apostolicæ in Acacium talem processisse sententiam, sed facinoribus certis, quantùm nos extra illud iudicium, quod solum falli non potest, æstimamus, zelo magis diuinitatis extortam.

4 Nos verò humiliter supplicantes, controuersiam in Ecclesia remanere nolumus, cùm magis vitanda contentio sit, sicut dicitur in Prouerb. Odium suscitat *contentio. *contentiones. Omnes autem qui non contendunt, protegit amicitia. Pro.10.b Nam & Apostolus ad Corinthios: Cùm enim sint inter vos æmulationes & 1.Cor.3.a contentiones, nónne carnales estis, & secundùm hominẽ ambulatis? Item ad Philippenses: Si qua ergò consolatio in Christo, si qua *allocutio charitatis, si qua societas spiritûs, Philip.2.a *solatium si qua viscera & miseratiões, implete gaudiũ meũ, vt idipsum dicatis omnes, eandem charitatem habentes, nihil per contentionem neq; p inanẽ gloriã, sed in humilitate mentis inuicèm æstimantes, semetipsis superiores, non sua singuli respicientes, sed aliorum.

5 Hoc tamen præcipuè insinuo serenitati tuę, gloriosissime & clementissime fili Auguste, vt cùm causæ Alexandrinorum patuerint pijssimis auribus vestris, ad catholicam & synceram fidem eos authoritate, sapiẽtia, diuinisque vestris monitis redire faciatis. Nã quid tenendum sit in religione catholica, secundùm diffinita patrum, & prædicationem omnium sacerdotum, qui in Ecclesia floruerunt, si hoc quoquè præceperitis, scientibus in memoriam transmittendo renouabimus, ignorantibus ad discendum pro officio nostræ instructionis offeremus, vt nulla extra hæc ingeniorum iactantia vel prauitatis audiatur.

6 Illud verò peculiariùs pro amore imperij vestri & beatitudine, quę consequi poterit regnum, pro Apostolico officio prædicamus, vt (sicut decet, & spiritussanct* dictat) monitis nostris obedientia præbeatur, vt bona omnia vestram rempublicam consequantur, sicut in Exodo promittitur: Si audiéris Exo.15.d vocem Domini Dei tui, & quę placent ei, feceris coram ipso, & obediéris pręceptis eius, & custodiéris omnem iustitiam eius: omnem infirmitatem, quam importaui Aegyptijs, non importabo in te. Ego enim Dominus sum, qui saluum facio te. Et illic iterùm tu- Deut.10.c ba potentissima canitur: Et nunc Israel, quid Dominus DEVS tuus postulat à te aliud, quàm vt timeas Dominum Deum tuum, & ambules in omibus vijs eius, & diligas eum, & seruias Domino DEO tuo ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, custodire præcepta

Domini DEI tui, & iustitias eius, quas ego mando tibi? Hæc me suggerentẽ frequẽtiùs, non spernat pietas tua, ante oculos tuos habens Domini in Euãgelio verba: Qui audit vos, me audit: & q. vos spernit, me spernit. Et qui me spernit, spernit eum qui me misit. Nã & Apostolus, concinens saluatori nostro, ità loquitur: Quapropter qui hęc spernit, non hominem spernit, sed Deũ, qui dedit spiritũ sanctum suum in nobis. Pectus clemẽtiæ vestræ, sacrarium est publicæ felicitatis, vt per *præstantiam vestram, quam velut vicarium Deus præsidere iussit in terris, euangelicis apostolicisque præceptis non dura superbia *resistat, sed per obedientiam, quę sunt salutifera, compleantur.

Luc.10.c

1.Thess.4.b

*instantiam

*resistatur,

Dist.19. Secundùm ecclesiæ catholic.

7 Nam secũdùm Ecclesiæ catholicæ cõsuetudinem, sacratissimũ serenitatis tuæ pectus agnoscit, quod nullum de his, vel quos baptizauit Acacius, vel quos sacerdotes siue Leuitas secundùm Canones ordinauit, vlla eos ex nomine Acacij portio læsionis attingat, quò forsitan per iniquum tradita sacramenti gratia, minùs firma videatur. Nã & baptismum quod procùl fit ab Ecclesia, siue ab adultero, vel à fure fuerit datũ, ad percipientẽ munus peruenit illibatũ: quia vox illa, quę per columbã sonuit, oẽm maculam humanæ pollutionis excludit, qua declaratur ac dicitur: Hic est qui baptizat in spiritu sancto & igne. Nã si visibilis solis istius radij, cùm per loca fœtidissima transeunt, nulla contactũs inquinatiõe maculãtur, multò magis illius, qui istũ visibilem fecit, virtus nulla ministri indignitate cõstringitur. Nam & Iudas, cùm fuerit sacrilegus atq; fur, quicquid egit inter Apostolos pro dignitate cõmissa, beneficia per indignum data, nulla ex hoc detrimenta senserunt, declarãte hoc ipsum Domino manifestissima voce: Scribæ (inquit) & pharisæi super cathedrã Mosis sedent: quæ dicũt, facite: quę autẽ faciũt, nolite facere. Dicũt enĩ, & non faciunt. Quicquid ergò ad hominũ profectum quilibet in Ecclesia minister officio suo videtur operari, hoc totum contineri, *implẽte diuinitatis *effectu, ità ille per quẽ Christus loquitur, Paulus affirmat: Ego plantaui, Apollo rigauit, sed Deus incremẽtum dedit. Itaq; neq; qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat, Deus. A Deo autem non quæritur, quis vel qualis p̃dicet, sed quẽ p̃dicet, vt inuidos etiàm benè p̃dicare Christum cõfirmet, quo malo diabolus ipse deiectus est, & hoc ipso prædicare non desinit.

Matt.3.c & Luc.3.c

Ioan.12.a

Matt.23.a

*implendo *effectum, 1.Cor.3.b

Philip.1.c

8 Ideò ergò & ipse Acacius, cuius nomen dicimus esse reticendum, malè bona ministrando, sibi tantùm nocuit. Nam inuiolabile sacramentum, quod per illum datum est, alijs perfectionem suæ virtutis obtinuit, ei autem obfuit. Quod* cùm ità sit, aliquorum intantùm se extendit curiosa suspicio, vt imaginentur, prolato à papa Felice iudicio, posteà inefficaciter in sacramẽtis, quæ Acacius vsurpauit, egisse: ac perindè eos metuere, qui vel in consecrationibus, vel in baptismate mysteria tradita susceperunt, nè irrita beneficia diuina videãtur. Meminerint, in hac quoquè parte similiter tractatũ præualere superiorem, quia non sinè vsurpatione nominis sacerdotij, adiudicatus hoc egit: in quo virtutem suam obtinentibus mysterijs, in hoc quoquè alijs, rea sibi persona nõ nocuit. Nam ad illum pertinuit, quod tuba Dauidica canitur: Veruntamen Deus conquassabit capita inimicorum suorum, verticem capilli perambulantium in delictis suis. Nam superbia semper sibi, non alijs, facit ruinam: quod vniuersa scripturarum cælestium testatur authoritas, sicut etiàm per spiritumsanctum dicitur in Propheta: Non habitabit in medio domûs meæ, qui facit superbiam. Vndè cùm sibi sacerdotis nomẽ vindicauerit condemnatus, in ipsius verticem superbię tumor inflictus est: quia non populus, qui in *ministerijs donum ipsius sitiebat, exclusus est: sed anima sola illa, quæ peccauerat, iusto iudicio propriæ culpæ erat obnoxia. Quod vbiquè numerosa scripturarum testatur instructio. Vndè remotis hominum studijs siue versutijs, in hac adhuc præsenti fragilitate positorum, secundùm preces nostras annisu & authoritate imperiali offerte Deo nostro vnam catholicam Ecclesiam & Apostolicam: quia hoc solum est, in quo non solùm in terris, sed etiàm in cælo triumphare possitis. Subscriptio: Omnipotens Deus regnum & salutem tuã perpetua protectiõe custodiat gloriosissime & clemẽtissime semp Auguste.

*si est,

Psal.87.

Psal.100.

*mysterijs

DECRETA DVO ANASTASII PAPĘ secũdi, desumpta ex Gratiano.

PRIMVM.

¶Sanè Thessalonicẽ episcopi, ob metum Imperatoris Anastasij, Timotheo Constantinopolitano episcopo consenserunt, quem Conciliũ Chalcedonẽ anathematizauerat. Quadraginta verò episcopi Illyrici & Græciæ, conuenientes in vnum, per cõfessionem in scriptis factam, & à proprio metropolitano discesserunt, & Romam mittẽtes, Romano episcopo cõmunicare in scriptis professi sunt. Et paulò pòst: Cùm Dioscorus iunior, manûs impositionẽ accepisset à rege, recesserunt multitudines populorum, dicẽtes: quia secundùm quod cõtinent Canones sanctorum Apostolorum, nõ est hic factus episcopus, & ideò non recipietur. Princeps enim inthronizauit eum.

16.q.7. Sanè Thessalonicẽ episcopi

SECVNDVM.

¶Malorum impietati fauet, qui eis obuiare cessat.

¶Qui potest obuiare, & perturbare peruersos, & nõ facit: nihil est aliud q̃ fauere impietati eorũ. Nec caret scrupulo societatis occultę, q. manifesto facinori desinit obuiare.

23.q.3. Qui potest obuiare,

¶Finiunt decreta Anastasij papæ secundi.

DE-

DECRETA
SYMMACHI PAPAE.
Ex libro pontificali.

Anno Domini 499.

Ymmachus natione Sardꝰ, ex patre Fortunato, sedit annos 15. mẽses 7. dies 27. Hic fuit temporibus Theodorici regis, & Anastasij Augusti, à die 10. Kaleñ Decemb. vsque in diẽ 14 Kaleñ Augusti. Hic sub cõtentione ordinatus est vno die cum Laurẽtio, Symmachus in basilica Cõstantiniana, Laurẽtius in basilica beatæ Mariæ. Ex qua causa separatus est clerus, & diuisus est senatus. Alij cũ Symmacho erant, alij verò cũ Laurẽtio. Et facta con tentione, hoc cõstruxerunt partes, vt ambo Rauennã pergerẽt ad iudicium regis Theodorici. qui dum ambo introissent Rauennã, hoc iudiciũ ęquitatis inuenerunt, vt qui primò ordinatꝰ fuisset, vel vbi pars maxima cognosceretur, ipse sederet in sede Apostolica. Quod tandèm æquitas in Symmacho inuenit, & cognitio veritatis. Et factus est præsul Symmachus. Eodem tempore papa Symmachus congregauit synodũ, & constituit Laurentiũ in Nucerina ciuitate episcopũ intuitu misericordiæ. Post annos verò quatuor, aliq ex clero zelo ducti, & aliqui ex senatu, maximè Festus & Probinus, incriminauerũt Symmachũ. Et subornauerunt falsos testes, quos miserunt Rauennã ad regẽ Theodoricũ, accusantes B. Symmachũ, & occultè reuocauerunt Laurentiũ post libellũ Romæ factũ. Et fecerũt schisma. Et diuisus est iterùm clerus. nam alij cõmunicauerũt Symmacho, & alij Laurentio. Tunc Festus & Probinus senatores miserũt relationẽ regi, & cœperũt agere, vt visitatorẽ daret rex sedi Apostolicæ. Tũc rex dedit Petrũ Altinæ ciuitatis episcopum, quod Canones prohibent. Eodem tempore B. Symmachus congregauit episcopos 115. & facta synodo, purgat̃ à crimine. Et damnatur Petrus Altinas inuasor sedis Apostolicæ, & Laurentius Nucerinus, quia viuo episcopo Symmacho peruaserũt sedem eius. Tunc ab omibus episcopis, & presbyteris, & diaconibus, & omni clero vel plebe, redintegrat̃ sedi Apostolicę B. Symmachus cũ gloria apud B. Petrũ sedere præsul. Eodem tempore Festus caput senatũs excõsul, & Probinus excõsul, cœperũt intra vrbem Romã pugnare cũ alijs senatoribus, & maximè cũ Fausto excõsule, & cædes & homicidia in clero ex inuidia fiebant. Qui verò cõmunicabãt B. Symmacho iustè, publicè qui inuenti fuissent intra vrbẽ, gladio occidebant̃. Etiàm & sanctimoniales mulieres, & virgines deponẽtes de monasterijs, vel de habitaculis suis, denudãtes sexum fœmineum, cædibus plagarum afflictas, vulnerabant, & omni die pugnas contra Ecclesiam in media ciuitate gerebãt. Et multos sacerdotes occiderũt, inter quos Dignissimũ & Gordanũ presbyteros ad vincula S. Petri, & ad sanctos Ioannẽ & Paulũ fustibus & gladio interfecerunt, & multos Christianos, ità vt nulli esset securitas die vel nocte de clero in ciuitate ambulare. Solus autem Faustus exconsul pro Ecclesia pugnabat. Post hæc omnia B. Symmachus inuenit Manichæos in vrbe Roma, quorũ omia simulacra vel codices, ante fores basilicæ Cõstãtinianæ incẽdio cõcremauit, & eos ipsos exilio relegauit. Fuit aũt à consulatu Paulini vsque ad consulatum Senatoris. Hic fecit basilicã S. Andreæ apostoli apud B. Petrum, vbì fecit ciboriũ ex argento, & cõfessionem, pensantẽ libras 120. Arcus argenteos tres, pensantes lib. 60. Oratoriũ S. Thomæ apostoli ex argento. & confessionem, pensantem lib. 20. Arcum argenteum, qui pensat lib. 16. Confessionẽ S. Cassiani, & sanctorũ Proti & *Iacyncti ex argẽto, pensantem lib. 20. Arcum argenteum pẽsantẽ lib. 12. Oratoriũ S. Apollinaris ex argento, & confessionem cum arcu, pensantem lib. 31. Oratorium sancti Sossi ex argento, & cõfessionẽ, pensantem lib. 20. Item ad fontẽ in basilica B. Petri apostoli, oratoriũ sanctę Crucis ex argẽto, confessionem & crucẽ ex auro cum gemmis, vbì inclusit lignum dominicũ: ipsa crux aurea pensat lib. 10. Fecit autẽ oratoria duo, S. Ioannis Euangelistæ, & S. Ioannis Baptistæ, infra quorũ confessiones fecit arcus argenteos, pensantes lib. 30. Quę cubicula omnia à fundamento perfecta construxit. Basilicam beati Petri marmoribus ornauit. Et cantharũ beati Petri cũ q̃driporticu ex marmoribus ornauit, & ex musiuo agnos & cruces & palmas ornauit. Ipsum verò atrium omne compaginauit. Gradus verò ante fores basilicæ B. Petri ampliauit, & alios gradus sub tigno dextra lęuaque construxit. Itẽ episcopia in eodem loco dextra læuaque fecit. Item sub gradibus in atrio alio cantharũ foris in cãpo posuit, & vsum necessitatis humanæ fecit, & alios gradus ascendẽtibus ad B. Andream fecit, & cantharum posuit. Hic fecit basilicã sanctę martyris Agathę via Aurelia in fundo *Lardario, & à fundamẽto eã cum fonte cõstruxit, vbi posuit arcus argenteos duos. Eodem tempore fecit basilicã S. Pancratij, vbì & fecit arcum argenteum, qui pẽsat lib. 15. Fecit aũt in eodem loco balneũ. Item apud S. Paulũ apostolum in basilica renouauit absidam, quæ in ruinã imminebat, & post confessionem picturam ornauit, & cameram fecit & matronium. Et super confessionem imaginem argenteam cum saluatore, & duodecim apostolos posuit, qui pensant lib. 120. Et ante fores basilicæ gradus fecit in atrio, & cantharum, & post absidam aquam introduxit, vbì & balneum à fundamento fecit. Intra ciuitatem Romanã, basilicam S. Syluestri & Martini à fundamẽto con-

*Hyacinthi

*lardatum,

struxit iuxta thermas Traianas, vbi & sup altare ciborium argenteum fecit, quod pensat lib. 120. Arcus argenteos 12, qui pensant singuli lib. 10. Confessionem argenteam, quæ pensat lib. 15. Ad B. Ioannem & Paulum, fecit gradus post absidā. Item archāgeli Michaelis basilicam ampliauit, & gradus fecit, & introduxit aquā. Item ad sanctā Mariam oratoriū sanctorum Cosmæ & Damiani à fundamēto construxit. Item via Tiburtina milliario 27. ab vrbe Roma, rogatus ab Albino & Glaphyra, præpositis illustribus, de proprio facientibus, à fundamento basilicam S. Petro in fundo Paciniano dedicauit. Itē ad B. Petrū & B. Paulū apostolos, & ad S. Laurētiū pauperibus habitacula construxit. Itē ad B. Petrū viginti canthara argentea fecit, pensantia singula libras 15. Et arcus argēteos 22. pensantes singul. lib. 20. Hic reparauit basilicā sanctæ Felicitatis, quæ in ruinā imminebat. Hic absidā B. Agnetis, quæ in ruinam imminebat, & omnem basilicam renouauit. Hic constituit, vt omni die Dominico, vel natalitijs martyrū, hymnus, Gloria in excelsis, diceretur. Hic fecit cœmeterium Iordanorum in melius, propter corpus Alexādri. Hic omni anno per Aphricā vel Sardiniam episcopis, qui in exilio erāt retrusi, pecunias & vestes ministrabat. Hic captiuos p Liguriā & Mediolanū, & per diuersas prouincias pecunijs redemit, & dona multiplicauit, & dimisit. Hic facit ordinationes quatuor in vrbe Roma per mensem Decembrē & Februariū, presbyteros 92. diacones 16. episcopos per diuersa loca numero 117. Qui etiàm sepultus est in basilica B Petri apostoli, 14. Kaleñ Augusti. Et cessauit episcopatus dies septē. Qui etiàm in pace confessor quieuit.

DECRETALIS EPISTOLAE SYMmachi papæ, Capitula.

Vt res ecclesiæ non alienentur, sed clericis vel monachis, aut pegrinis in vsum tantúmodò largiantur. 1
Vt nullus honorem præmijs accipiat. 2
Vt raptores viduarū vel virginum, ab Ecclesię communionē pellantur. 3
Vt viduæ vel virgines professæ cōtinentiam, vltrà non nubant. 4
Vt null⁹ p ambitū ad episcopatū accedat. 5

Dilectissimo fratri Cæsario, Symmachus. Hortatur nos æquitas postulatiōis desiderio tuę fraternitatis gratanter annuere de singulis, quæ ab Apostolica sede concedi supplicas, quod à patrum cautela & prouisione non discrepat. Et quanuis ecclesiasticæ penè regulæ omnia comprehendant, tamē superfluum esse non credimus, nunc, quæ sunt sæpiùs interdicta, repetere.

CAPITVLVM I.

16.q.1. Possessiones quas ¶ Possessiones igitur, quas vnusquisque Ecclesiæ proprio dedit aut reliquit arbitrio, alienare quibuslibet titulis atque distractionibus, vel sub quocunque argumento non patimur: nisi forsitan aut clericis honorum meritis, aut monasterijs religiōis intuitu, aut certè peregrinis, (si necessitas largiri suaserit) sic tamen, vt hæc ipsa non perpetuò, sed temporaliter perfruantur.

2 Illud magnoperè commonens, vt hi qui non Dei gratia, sed promissione rerum ecclesiasticarum præmissa, ad sacerdotium conantur accedere, desideriorum talium reprimātur effectus. Qui autem ab huiusmodi se intentione non cohibent, vindictis canonum sciant se sinè dubitatione subijciendos, nec facilè ad sacerdotium permittantur accedere, quibus & gradus & tēpora cōstituta sunt, per quæ ad hanc dignitatem debeant adspirare: quia quicunque sinè statuto promouetur, nō facilè caret offensa, & sinè experimento non potest quis electionis obtinere sententiam.

3 Raptores igitur viduarum vel virginū, ob immanitatem tāti facinoris detestamur, illos vehementiùs persequendo, qui sacras virgines vel volētes, vel inuitas, matrimonio suo sociare tētauerint. Quos, pro tam nefandissimi criminis atrocitate, à communione suspendi præcipimus. 36.q.2. Raptores

4 Neque viduas ad nuptias transire patimur, quæ in religioso ꝓposito diuturna obseruatione permanserunt. Similiter virgines nubere prohibemus, quas annis plurimis in monasterijs ætatem peregisse contigerit. 27.q.1. Nec viduas

5 Nullus itaque per ambitum ad episcopalem honorem permittatur accedere. Nam cùm hic excessus in laica conuersatione culpetur, quis dubitat, quòd religiosis & DEO seruientibus *incutiat opprobrium? Si quis episcopatum desiderat, data pecunia, potentes psonat minimè suffragatrices adhibeat, nec ad decretum sibi faciendum clericos vel ciues subscribere, adhibito cuiuslibet generis timore compellat, vel præmijs aliquibus hortetur. Decretum sinè visitatoris præsentia nemo cōficiat, cuius testimonio, clericorum ac ciuium possit vnanimitas declarari. Hortamur itaque, vt pro catholicæ religiōis intuitu, & ecclesiarum pace, hæc vniuersi fideles deuota mente custodiant: quia non est dubium, præuaricatores interdictorum talium iuxta venerandos Canones propriæ cōmunionis subire iacturam. Hæc tamen ad omnium episcoporum volumus *afferri notitiam. Deus te incolumem custodiat, frater charissime. Data octauo Idus Ianuarij, Probo viro clarissimo consule.

1.q.1. Nullus itaque per amb.
*inijciat, inducat, iurat
1.q.6. Si qs autem epis.
*proferri

CAPITVLA PRIMAE SYNODI Romanę sub Symmacho papa.

Suggestio Fulgentij archidiaconi Ecclesiæ Romanæ, de congregata synodo ex præcepto papæ Symmachi. 1
Interloquutio Symmachi, vt episcopalis ambitus radicitùs amputetur. 2
Sententia synodi, vt si quis Papa superstite, pro

pro Romano pontificatu cuiquam quolibet modo fauorem præstare conuincitur, loci sui ordine vel communione priuetur. 3

Vt si papa præuentus morte, nõ potuerit antè de sui successoris electione decernere, is ordinetur antistes, quem cũctus clerus, aut certè pars maior, elegerit. 4

Vt si quis ambientes, vel fautores ambientium, coniuratoresq; prodiderit, nõ solùm purgatus videatur esse, si fuerit particeps, verùm etiàm remuneratione dignissimus æstimetur. 5

SYNODVS SECVNDA Romæ, sub Symmacho Papa.

POst consulatum Paulini viri clarissimi, Kalendis Martij in basilica beati Petri apostoli, synodo præsidente beatissimo papa Symmacho, Fulgentius archidiaconus dixit: 5

CAP. I. Beatitudo vestra, directis antehàc per prouincias authoritatibus, frequenter Italiæ sacerdotum synodum conuocauit, quorum præsentia in vestris videtur oculis constituta. Nunc beatitudo vestra, quæ ad ecclesiasticas indemnitates, vel ad pacẽ totius Ecclesiæ pertinent siue concordiam, dignetur tractabiliter ordinare. Acclamatũ est ab omnibus episcopis & presbyteris, Exaudi Christe, Symmacho vita. dictum est deciès. Cuius sedem & annos. Dictum est noniès. Vt facias, rogamus. Dictum est deciès.

2 Symmachus episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, dixit: Concilium dilectionis vestræ, neglecta hyemis asperitate, solicitudo nostra pro ecclesiastica indẽnitate specialiter congregauit, vt episcopalem ambitum, & confusionis incertum vel popularem tumultum, quem per surreptionem diaboli vsurpatiõe aliquorum, tempore ordinatiõis meæ constat exortum, communicato pariter tractatu, in futurum possimus robustè ac viuaciter amputare: atque ideò caueamus in posterum, nè subuersio disciplinæ, aut audacia præsumentium gestiat tentare similia, & pari adunatione tractemus, expressis scilicet sententijs sanciẽtes, quid circa Romani episcopi ordinationem debeat custodiri. Vniuersi episcopi vel presbyteri dixerunt: Vt fiat, rogamus. Dictum est deciès. Vt scandala amputentur, rogamus. Dictum est noniès. Vt ambitus extinguatur, rogamus. Dictum est *duodeciès. Exaudi Christe, Symmacho vita. Dictũ est sexiès. Cuius sedem & annos. Dictum est quinquiès. Vt de præsenti fiat. Dictũ est deciès. Symmachus episcopus dixit: Quoniam fraternitas vestra curam prouisionis nostræ suis exhortationibus incitauit, & parilem circa Ecclesiæ tranquillitatem Dei nostri contemplatione animum præstat, sicut præfati sumus, deliberatione in præsenti habita, quid placeat ex omnib⁹, vestris informate sententijs, quæ in hoc venerabili concilio per ecclesiastica recitentur officia. Cumque surrexissent, & paulò pòst iterùm consedissent, Aemilian⁹ notarius synodi decreta vulgauit.

*vndeciès

3 Propter frequentes ambitus quorundam, & Ecclesiæ nuditatem, vel populi collisionem, quæ molesta & iniqua incompetenter episcopatũ desiderantiũ generauit auiditas, vt extinguat futuris præsumptio tã perniciosa temporibus, constituit sancta synodus, vt si quis presbyter, aut diaconus, aut clericus, Papa incolumi, & eo incõsulto, aut subscriptionẽ pro Romano pontificatu cõmodare, aut *pitacia promittere, aut sacramẽtum præbere tentauerit, aut aliquod certè suffragium polliceri, vel de hac causa priuatis conuenticulis factis deliberare atq; decernere, loci sui dignitate atq; communione priuetur. Vniuersa synodus surgẽs, Priuetur, acclamauit: Exaudi Christe, Symmacho vita. Dictum est deciès. Hic pax cum Symmacho. Dictum est quinquiès. Cuius sedem & annos. Dictum est octiès. Pari seueritate feriẽdo eum, qui hoc viuo (sicut dictum est) põtifice, quolibet modo fuerit ambijsse cõuictus, aut certè tentâsse, omnibus pariter huius culpæ reis anathematis pœna plectendis. Symmachus episcopus dixit: Ergò vniuersitati placet, & ab omnibus recognoscitur vel probat ista sentẽtia? Vniuersa synod⁹ dixit: Placet, & quod omibus placet, fiat.

Dist. 79. Si quis papa.

*pitacia cõmittere.

4 Si (quod absit) transitus Papæ inopinatus euenerit, vt de sui electione successoris (vt suprà placuit) nõ possit antè decernere, siquidem in vnum totius inclinauerit ecclesiastici ordinis electio, cõsecretur electus episcopus. Si autẽ (vt fieri solet) studia cœperint esse diuersa eorũ, de quibus certamen emerserit, vincat sententia plurimorũ: sic tamẽ, vt sacerdotio careat, qui captus promissione, non recto iudicio de electione decreuerit. Synodus dixit: Placet. Dictũ est deciès.

Dist. 79. Si transitus

5 Propter occultas autẽ fraudes, & coniurationũ secretas insidias, quas huius sentẽtia districtionis consequitur, si quis ad ecclesiasticam pertulerit notitiam consilia eorum, qui cõtra hanc synodum de pontificali egerint ambitu, & rationabili probatione cõuicerit, particeps actionis huiusmodi nõ solùm purgatus ab omni culpa sit, sed etiàm remuneratione, quæ nõ indigna sit, subleuetur. Vniuersa synodus surgens, acclamauit: Placent omnia, Exaudi Christe, Symmacho vita. Dictũ est tredeciès. Vt ista seruẽtur, rogamus. Dictũ est deciès. Vt nullus aliter ad episcopatũ Romanum deincèps veniat, precamur. Dictum est deciès. Vt decreta nostra cõfirmes, rogam⁹. Dictum est deciès. Symmachus episcopus catholicæ Ecclesiæ vrbis Romæ, dixit: Acclamationes vestras, synodiq; iudicium præsentia gesta suscipient. Et ad-

Ibid. Si quis papa super.

adiecit: Ea quæ ad sopiendos veternosę pręsumptionis errores, vel infensæ rebus ecclesiasticis ægritudinis morbos, quib⁹ vniuersalis afficiebatur Ecclesia, deliberatio religioni congrua paciq; constituit, firmitatem ppetem sortiantur, vt, pręstante Deo, qué custodem rerum constat esse bonarũ, synodalis ordinatio vigeat, atq; omnes sinè personæ alicuius distinctióe constringat. Contra quam si quis sub qualibet occasione venire præsumpserit, indicta superiùs districtione plectetur. Et subscripserunt episcopi numero 73. Cælius Symmachus episcopus sanctæ Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, his synodalibus constitutis, à me probatis atq; firmatis, consentiens subscripsi. Cælius Rusticus episcopus ciuitatis Minturneñ, subscripsi, & consensi synodalibus constitutis, atque in hac profiteor me manere sententia. Cælius Bonifaci⁹ episcop⁹ Ecclesię Veliterneñ, subscr. & consensi synodalibus constitutis, atq; in hac me profiteor manere sententia. Ade
*Acerrensis odatus *Ceruiensis, Aucupius Puteolanus, Adeodatus Formiésis, Basilius Tollétinatis, Benignus Aquæuiuensis, Bassus Ferentinus, Bellator Ostiensis, Cresconius Tudertinus, Constátius Otriculanus, Candidus Tiburtinus, Clarus Aliphanus, Constantinus Capuanus, Colonius Foroclodieñ, Constantius Venafranus, Decius Triumtabernensis, Dulciti⁹ Sabineñ, Epiphani⁹ Beneuentanus, Fortunatus Anagninus, Fortunatus Suessanus, Felicissimus Forosempronieñ, Florenti⁹ Pestanus, Fortunatus Fulginatis, Felix Nepesinus, Gaudentius Tindarineñ, Gaudentius Vulsiniensis, & idem pro Proiectitio episcopo Foronouano, German⁹ Pisaurensis, Gaudét us Salernitanus, Iustus Acherontin⁹, In
*Mibanatis nocentius *Meuanatis, Ioannes Ariminésis,
*Mensenus Ioannes Spoletanus, Ioánes Vibonésis, Laurentius Trebiensis, Lucianus Tarquiniensis, Lampadi⁹ vrbis Albensis, * Misenus Cumanus, Maximus Bleranus, Martyrius Terracinensis, Maximian⁹ Perusin⁹, Molensius Centumcelleñ, Maximianus Subaugustan⁹, Mercurius Sutrinus, Marius Tiferninus, Paschasius Vulturnensis, Palladius Sulmontinus, Quint⁹ * Theatinus, Rufinus Canusinus, Ro sarius Surrentinus, & ꝓ fratre meo Vrso episcopo subscripsi. Stephanus Nursiésis, Serenus * Nument. Sanctulus episcopus Signinus, quia subscribere non potuit manu propria, subscripsit pro eo Fortunat⁹ episcopus ecclesiæ Anagninæ. Stephanus Neapolitanus, Salustius Amerinus, Serenus Nolanus, Saturninus Terdonitanus, Timothe⁹ Abel
*Bithinatiũ linatis, Valentinus Amiterninus, & ꝓ Roma
*calineñ, no epo ecclesiæ *Pinnanatiũ, Vitalis *Fanestris, Vitalin⁹ Narnieñ, Vitalis Fúdanus, Vitalianus Rusellanus, Vindemius Antiatinus, Valerius * Calenotanus, Vrsus Stabian⁹. Subscripserunt presbyteri numero sexaginta septem. Cælius Laurentius archipresbyter tit. sanctę Praxedis, his subscripsi & cósensi synodalibus cóstitutis, atque in hac me profiteor manere sentétia. Asterius presbyter tituli sancti Pudétis, Andreas presbyter tituli sancti Matthæi, Abundantius presbyter tituli sanctæ Sabinæ, Asellus presbyter tituli sanctæ Susannæ, Agatho presby. tit. s. Susannæ, Anastasius pres. tit. s. Anastasiæ, Aconti⁹ pres. tit. Fasciolę, Agapetus pres. tit. s. Apostolorũ, Adeodatus pres. s. Martini, tit. Equitij, Abũdi⁹ pres. tit. s. Marci, Bon⁹ pres. tit. s. Crescentianæ, Benedictus pres. tit. s. Gaij. Bonifacius pres. tit. s. Cæciliæ, Crescétius, pres. tit. s. Apostolorum, Cyprian⁹ pres. tit. s. Marci, Dominicus pres. tit. s. Crescétianæ, Dionysius pres. tit. s. Aemilianæ, Dominic⁹ pres. tit. s. Priscæ, Epiphani⁹ pres. tit. s. Cyriaci, Epiphani⁹ pres. tituli s. Apostolorum, Epiphanius pres. tit. Fasciolæ, Eutyches. pres. tit. s. Aemilianę, Felix pres. sancti Martini, tit. Equitij, Gordian⁹ pres. tit. Pammachij, Genesius pres. tit. s. Nicomedis, Hilarius pres tituli s. Laurentij in Lucina, Ianuarius pres. tit. Vestinæ, Iustinus pres. tit. s. Pudétis, Iouinus pres. tit. s. Aemilianæ, Ioannes pres. tit. Pammachij, Iulianus pres. tituli s. Anastasiæ, Laurentius pres. tituli s. Laurentij in Lucina, Martian⁹ pres. tit. sanctæ Cæciliæ, Martinus pres. tituli sancti Cyriaci in thermis, Marcellinus pres. tituli sancti Iulij, Marcellus pres. titul. sancti Romani, Marcus pres. tituli s. Laurétij in Lucina, Opilio pres. tit. Vestinæ, Petrus pres. tituli s. Clemétis, Paulinus pres. tituli s. Iulij. Petrus pres. tituli s. Chrysogoni, Proiectitius pres. tituli sancti Laurentij in Damaso. Paschasius pres. tituli sancti Eusebij, Petr⁹ pres. tituli s. Chrysogoni, Paulinus pres. tituli Fasciolæ, Petrus presbyter tituli sanctæ Praxedis, Paulinus pres. tit. s. Laurentij. Redemptus pres. tituli s. Chrysogoni, Roman⁹ pres. tit. Trigidæ, Redemptus pres. tit. Trigidæ, Soranus pres. tit. Vestinæ, Sebastianus presbyter tituli s. Nicomedis, Seruus Dei presbyter tit. s. Clementis, Sebastianus pres. s. Martini, tituli Equitij, Seuerus pres. tituli s. Gaij, Stephanus pres. tituli sancti Marcelli, Septimius pres. tituli sancti Iulij, Stephanus presbyter tituli sancti Eusebij, Timotheus presbyter tituli sancti Marcelli, Vrbicus presbyter tituli sancti Clemétis, Valés presbyter tituli sanctę Sabinæ, Valentinus presbyter tituli sancti Eusebij, Victorius presbyter tituli sanctæ Sabinæ, Vincomalus presbyter tituli sanctæ Crescentianæ, Venantius presbyter tituli sancti Marcelli. Subscriptio diaconorum: Cyprianus diaconus sanctæ ecclesiæ Romanæ, regionis 7. his subscripsi, & consensi synodalibus con stitutis, atque in hac me ꝓfiteor manere sententia. Anastasius diaconus regionis primæ, subscripsi. Ioannes diaconus regionis secundæ, subscripsi. Tarnensis diaconus regionis primæ, subscripsi. Tertullus diaconus regionis quartæ, subscripsi.

RO-

ROMANA SYNODVS TERTIA, TEMPORE Symmachi papæ.

Tituli capitulorum sequentis synodi, in fine huius synodi videantur.

¶EXEMPLAR CONSTITVTI, facti à domino Symmacho papa, de rebus ecclesiæ conseruandis.

FLauiano Auieño viro claris. iuniore cósule, sub die 8. Iduum Nouembrium, in basilica beati Petri Apostoli, residente venerabili viro papa Symmacho, vnà cum venerabilibus viris & episcopis, Laurentio, Maximo, Petro, Laurétio, Aemiliano, Tigridio, Felice, Bassiano, Cresconio, Pacatiano, Benigno, Rufentio, Innocentio, Ioanne, Maximo, Stephano, Ioanne, Sereno, Eulalio, Proculciano, Fortunato, Laurentio, Eustathio, Martiano, Iocúdo, Candido, Fortunato, Felice, Eutychio, Elpidio, Aprile, Innocentio, Mercurio, Hilario, Fortunato, Concordio, Asello, Innocentio, Stephano, Gerontio, Paschasio, Vitale, Memore, Seuerino, Hilario, Veneriosо, Innocétio, Casto, Colonico, Syluano, Maximiliáo, * Aristone, Seuerino, Propinquo, Martyrio, Valentino, Sebastiano, Romano, Vindemio, Victore, Dulcitio, Vrso, Mercurio, Asello, Seruo Dei, Adeodato, Asterio, Martiniano, Felice, Eusebio, Augusto, Proiectitio, Chrysogono, Venantio, Rustico, Salustio, Probo, * Amando, Basilio, & Florentio. Residentibus etiàm presbyteris, Proiectitio, Martino, Epiphanio, Sebastiano, Seruo Dei, Epiphanio, Octauiano, Anastasio, Abundátio, Vincomalo, Paulino, Iuliano, Marcello, Agathone, Benedicto, Crescentiano, Paschasio, Iuliano, Seuero, Paulino, Adeodato, Ioanne, Timotheo, Laurentio, Hilario, Adeodato, Marco, Stephano, Venantio, Petro, Petro, Chrysogono, Litorio & Chrysogono, Tinulo vel * Maximo, Fortunato: adstantibus quoquè diaconibus Anastasio, Hormisda, Ioanne, & Agapeto, Symmachus episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, dixit:

*Aristo. *Amantio, *Maximino

¶Cap. I. Benè quidem fraternitas vestra ecclesiasticis legibus obsequuta, sub diuini timore iudicij quę erant statuéda, definiuit, & ad iustitiæ cumulum * peruenit, dum sufficienter vniuersa complectitur, nec adiectione indiget plenitudo, maximè de clericis, quos amor dominationis inuasit, & iugum disciplinæ ecclesiasticæ fecit respuere, quos propterea schisma fecisse apud * vos cóstitit, quibus misericordiam tamen, quam Deus mandat vniuersis impendi, (sicut oportuit) non negâstis, si duritia cordis eorum non sibi acquirat pœnam, dum contemnit oblata remedia, quorum excessus enarrare difficile est. Vnum tamen, quod occurrit, venerando ordini vestro intimare non differo. Dixerút inter alia, scripturam quandam illustris memoriæ Basiliú, quasi pro ecclesiasticę amore substantiæ cóscripsisse, in qua nullus Romanæ Ecclesiæ nec interfuit, nec subscripsit antistes, per quem potuisset sortiri legitimá firmitatem. Nè verò ego indè disputem, sed vt possit vestrum iudicare concilium, requiratur & * referatur in mediú, vt lectione agnoscatis, cuiusmodi possit habere substantiam. Sancta synodus respondit: Deferatur in medium, vt cuiusmodi sit, possit agnosci. Et dú diceret, Hormisda diaconus recitauit:

xi. 96. Benè quidem. * perduxit, *nos Lucæ 6. *deferatur

2 Cùm in vnum apud B. Petrum apostolum resedissent, sublimis & eminentiss. vir, pfectus ptorio atq; patricius, agés etiàm vices pręcellétissimi regis Odoacris, Basili⁹ dixit: Quáquàm studij nostri & religionis intersit, vt in episcopatûs electione concordia principaliter seruetur Ecclesiæ, nè per occasioné seditiõis, status * ciuilitatis vocetur in dubiú, tamen admonitione beatissim. viri papę nostri Simplicij, quá ante oculos semper habere debem⁹: hoc nobis (meministis) sub obtestatione fuisse mandatú, vt, ppter illú strepitú, & venerabilis ecclesiæ detrimentú, si eum de hac luce transire cótigerit, nó sinè nostra cósultatióe cuiuslibet celebret electio. Et cùm legeret, Cresconius episcopus ciuitatis Tudertinæ ecclesiæ, surgens è cósessu, dixit: Hîc perpendat sancta synodus, vti prætermissis personis religiosis, quib⁹ maximè cura est de tanto pontifice, electioné laici in suá redegerint potestatem, quod contra canones esse manifestú est. Item Hormisda diacon⁹ legit: Nam & cùm quid cófusionis atq; dispendij venerabilis ecclesia sustineret, miramur, prętermissis nobis, quicquam fuisse tentatú: cùm etiàm sacerdote nostro superstite, nihil sinè nobis debuisset * adsumi. Quarè, si amplitudini vestrę vel sanctitati placet, incolumia omia, quę ad futuri antistitis electioné respiciunt, religiosa * honoratione seruemus, hác legem specialiter præferentes, quá nobis hæredibusq; nostris, Christianæ mentis deuotione sancimus: Nè vnquàm prædiú, seu rusticum seu vrbanú, vel ornamenta aut ministeria ecclesiarú, quæ núc sunt, vel quæ ex qbuslibet titulis ad ecclesiarú iura puenerint, ab eo, qui nunc antistes sub electione cómuni fuerit ordinandus, & illis qui futuris seculis sequétur, quocunq; titulo atq; cómento alienentur. Si quis verò aliquid eorú alienare voluerit, inefficax atq; irritum iudicetur, sitq; facienti, vel cósentiéti, accipientiq; anathema. Maximus episcopus Bleranę ecclesię, dixit: Modò sancta synodus dignetur edicere, si licuit laico homini anathema in ordine ecclesiastico dictare. Aut si potuit laicus sacerdoti anathema dicere, & contra canones, quod ei nó competebat, constituere. Dicite, vobis quid videtur? De me licuit laico legem dare? Sancta synod⁹ dixit: Non licuit. Et adiecit: Lege sequétia. Hormisda diacon⁹ legit: Ex is, qui prędium rusticum vel vrbanú iuris eccle-

*ciuitatis *veneratione

ecclesiastici fuerit cósequutus, nouerit se nulla lege vel præscriptióe munitum: sed siue is, qui alienauerit, siue is qui consequenter voluntate contraria prędium huiusmodi alienatum reuocare tentauerit, id cum fructibus restituat, qui illud fuerit cósequutus. Et cùm legeret, Stephanus episcopus Venusinę ecclesiæ, surgens è consessu, dixit: Perlegatur. Hormisda diaconus legit:

3 Quam etiàm pœnam, placuit accipientis hęredes, prohæredesq; respicere. In qua re cuilibet clericorũ contradicendi libera sit facultas. Iniquũ est enim, & sacrilegij instàr, vt quæ vel pro salute, vel pro requie animarum suarum vnusquisq; venerabili ecclesiæ pauperum causa cótulerit, aut certè reliquerit, ab his, quos hæc maximè seruare conuenerat, in alienitatẽ transferantur. Planè quęcunque in gemmis, vel auro atque argento, necnon & vestib⁹, minùs apta vsibus vel ornatui videbũtur ecclesiæ, quæ seruari ac diù manere non possunt, sub iusta æstimatione vendantur, & erogationi religiosę proficiãt. Cumque lecta fuisset, Laurentius episcopus Mediolanensis ecclesiæ, dixit: Ista scriptura nullum Romanæ ciuitatis potuit obligare pontificem, quia non licuit laico statuendi in ecclesia, præter papam Romanum, habere aliquam potestatem, cui obsequendi manet necessitas, non authoritas imperandi, maximè, cùm nec papa Romanus subscripserit, nec alicui⁹ secũdùm canones metropolitani legatur assensus. Petrus episcopus Rauennatis ecclesiæ, dixit: Scriptura, quæ in nostra cógregatione vulgata est, nullis eam viribus subsistere manifestum est: quia nec canonibus conuenit, & à laica persona concepta videtur, maximè quia in ea nullus præsul sedis Apostolicæ interfuisse, vel propria subscriptione firmâsse monstratur. Eulalius episcopus Syracusanę ecclesię, dixit: Scriptura quę in sacerdotali concilio recitata est, euidẽtissimis documentis cõstat inualida. Primùm, quòd contra patrum regulas à laicis, quãuis religiosis, quibus nulla de ecclesiasticis facultatib⁹ aliquid disponẽdi legitur vnquàm attributa facultas, facta videtur. Deindè, ꝙ nullius præsulis Apostolicæ sedis subscriptione firmata docetur. Quòd si cuiuslibet ꝓuinciæ sacerdotes, intra terminos suos concilio habito, quicquam sinè metropolitani suíve antistitis authoritate tentauerint, irritum esse debere patres sancti sanxerũt: quãto magìs, quod in Apostolica sede, non existente pręsule, qui prærogatiua beati meritis apostoli Petri per vniuersum orbem primatum obtinens sacerdotij, statutis synodalibus consueuit tribuere firmitatem, à laicis, licèt consentientibus aliquantis episcopis, (qui tamen pontifici, à quo consecrari probantur, præiudicium inferre non potuerũt) præsumptum fuisse cognoscitur, viribus carere non dubium est, nec posse inter ecclesiastica vllo modo statuta censeri? Sancta synodus dixit: Liquet secundùm prosequutionem venerabilium fratrum nostrorum, Laurentij, Petri, Eulalij, Cresconij, Maximi, vel Stephani, nec apud nos incertum habetur, hanc ipsam scripturam nullius esse momenti, quam, etiàm si aliqua posset subsistere ratione, modis omnibus in synodali conuentu prouida beatitudinis vestrę sentẽtia eneruari conueniebat, & in irritum deduci, nè in exemplum remaneret præsumendi quibuslibet laicis, quanuìs religiosis vel potentibus, in quacũq; ciuitate quolibet modo aliquid decernere de ecclesiasticis facultatibus, quarum solis sacerdotibus disponendi indiscussè à Deo cura commissa docetur. Symmach⁹ episcopus dixit: Modò, quia Deus præsentiam vestram votiuam mihi sub qualibet occasione concessit, volo (si placet) rem fieri firmam, quam credo ecclesiasticis facultatibus conuenire, vt agnoscant omnes, quos in me vanus furor excitauit, nihil me magìs studere, quàm vt saluum esse possit, quod mihi est à Deo sub dispensatione commissum, sed & quibuslibet Deum timentibus, gratum esse debeat, & ad ecclesiastici custodiã patrimonij pertinere. Sancta synodus dixit: Scimus prouisionem vestram necessarijs studere, & ideò in vestra est potestate, sequenda disponere. Symmachus episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, dixit: Magna quidem venerando & sacerdotali debetur cultura proposito, cui imminet de studio, q̃ recta sunt, non de necessitate, disponere. Sed quoniam in aliquibus aliena postulantibus, vitiorum mater auaritia, repudiatis honestatis repagulis, totum putat expedire quod libet: & ità, dum prædæ inhiat, patientia supernæ pietatis abutitur, expectantibus correctionem cælo moderante, iudicijs se existimant non teneri, cùm clarum sit, quòd apud certos in occasionẽ rapiendi procedat diuinæ mora sententiæ. Sed nobis, quos pastoralis cura & ecclesiasticæ adstringit, pro dispensatione credita, ratio reddenda substantiæ: opùs est, vt solicitudinem nostram non solùm ad præsentia, sed etiàm ad secutura secula porrigamus: nè ad animæ nostræ detrimenta contingat, si hi, qui possunt statutis debere innocẽtiam, præsumentes de libertate, deliquerint, cùm religiosa possint & nostra, & successoris nostri potestate fulciri, legibus ecclesiasticis seruientes.

4 His ergò perpensis, mansuro cum Dei nostri consideratione decreto, sancimus, vt nulli Apostolicæ sedis præsuli, à præsenti die (donèc, disponente Domino, catholicæ fidei manserit doctrina salutaris) liceat prædium rusticum, quantæcunq; fuerit vel magnitudinis, vel exiguitatis, sub perpetua alienatione vel commutatione ad cuiuslibet iura transferre. Nec cuiusquam excusentur necessitatis obtentu, quippe cùm nó sit persone,

[Margin notes: 16.q.7. Non placuit. — Nice. cõc. capit. 4. & 6. — 16.q.7. Laicis quanuìs rel. — Nic. cõc. vbi suprà. — 12.q.2. Non liceat papę.]

nale,quod loquimur: nec aliquis clericorũ, vel laicorum sub hac occasione accepta tueatur. Sed nec in vsufructuario iure aliquibus dare liceat,nec data retinere,præter clericos, & captiuos,atq; peregrinos: nè malę tractationis ministretur occasio, cùm liberalitati illi alia itinera reseruentur.

5 Sanè tantùm domus in quibuslibet vrbibus constitutæ,quarum statum necessè est expensa non modica sustentari, acceptis (si offerri cõtigerit)sub iusta existimatione redditibus,& diuini timore iudicij,commutentur.

6 Pari etiàm ecclesiarum per omnes Romanæ ciuitatis titulos, qui sunt presbyteri, vel quicunq; fuerint,adstringi volumus lege custodes: quia nefas dictu est, obligatione, qua se per charitatem Christi cõnectit summus pontifex,ea hominem secundi in ecclesia ordinis non teneri. Quicunq; tamẽ oblitus Dei,& decreti huius immemor,cuius Romanæ ciuitatis sacerdotes volumus religiosis nexibus deuinciri,in cõstitutum præsens committens, quicquam de iure titulorũ vel ecclesiæ superiùs præfatæ quolibet modo, præter aurum,argentum,vel gemmas, vestes quoquè,si sunt,vel si accesserint aliqua mobilia,ad ornamenta diuina minimè pertinẽtia,perpetuo iure,exceptis dũtaxàt sub præfata conditione domibus, alienare tentauerit,donator, alienator ac venditor, honoris sui amissione mulctetur.

17.q.4.Quicunque.

7 Præterea,qui petierit aut acceperit, vel qui presbyterorũ, aut diaconorum, seu defensorum danti subscripserit,quo iratus Deus animas percutit,anathemate feriatur. Sitq; accipienti,vel subscribenti de personis superiùs compræhensis, id est, quas anathemate feriri censuimus,(instituta pœna contubernalium seruata) quam præmisimus in alienatore vindicta. Nisi fortè & alienator sibi,dũ repetit,& qui acceperit, celeri restitutiõe ꝓspexerit.

8 Quòd si minore animæ suæ cura,quisquam remedium oblatum fortè neglexerit, supra ea pœnarum genera, quæ superiùs tenentur adscripta,cõtra fas si quod conceptũ fuerit documentũ,vniuersis viribus, quãuis ab initio nullas habuerit,effœtetur. Sed etiàm liceat quibuscunq; ecclesiasticis personis vocem contradictionis afferre, & ecclesiastica authoritate fulciri, ità vt cum fructibus possit alienata reposcere: nec aliquo se ante tribunal Christi obstaculo muniat,qui à religiosis animabus ad substantiam pauperum derelicta,contra fas sinè aliqua pietatis consideratione dispergit. Huius autem cõstitutionis legem in Apostolica tantùm volumus sede seruari,vniuersis ecclesijs per prouincias secundùm animarum considerationem, quem proposito religionis cõuenire rectores earum viderint,more seruato.

ET SVBSCRIPSERVNT.

Cęlius Symmachus episcopus Ecclesię Romanæ,huic constituto,à nobis facto, subscripsi. Cælius Laurentius episcopus sanctę Mediolanensis ecclesiæ,huic constituto,à venerabili papa Symmacho facto,subscripsi. Petrus episcopus catholicæ Rauennatis sanctæ ecclesiæ,huic constituto, à venerabili papa Symmacho facto,subscripsi. Eulalius episcopus ecclesiæ Syracusanæ, huic constituto, à venerabili papa Symmacho facto, subscripsi. Felix Interamnensis, Cresconius Tudertinus, Aemilianus Vercellensis, Iocundus *Subaugustanus, Tigridius Taurinatis, Vitalis Fundanus, *Bassus Mutinensis, Pacatianus Comaclensis, Maximus Bleranus, Martyrius Terracinensis, Rufentius Ignatinus, Basilius Tollentinâs, Martinianus * Ortensis, Benignus Aquæuiuẽsis, Fortunat⁹ Suessanensis, Seuerinus Tyndarineñ, Eucarpus Messaneñ, Ioãnes Spoletanus, Stephan⁹ Venusinus, Valentinus Amiterninus, Romulus Prænestinus, Probus * Carmcianeñ, Vindemius Antiatinus, Candidus Tiburtinus, Fortunatus Fulginatis, Proculeianus Sepinatis, Martianus Esinus, Maximianus Perusinus, Chrysogonus Albanensis, Eutychius Tranensis, Laurentius Boianensis, Fortunatus Anagninus, Paschasius Vulturneñ, Marcus Samninus, Aprilis Nucerinus, Memor Canusinus, Innocẽtius *Forosimpronieñ, Florentius Vestineñ, Felix Nepesinus, Concordius Mesenatis, * Amandus Potentinus, Asellus Populonieñ, Colonius Foroclodieñ, Elpidi⁹ Volaterranus, *Proiectius Forinoui, Veneriosus Polensis, Bonifacius Foroflaminieñ, Sebastianus Soranus, Rusticus Buxentinus, Venantius Senogallieñ, Victor Lunensis, Innocentius Tiferninus, Syluinus Veliternin⁹, Iustus Signiensis, *Ariston Ostiensis, Augustus *Liparitanus, Felix Nepesinus pro Vrso, Asterius Aquinatis, Propinquus Trebiatis, Eusebius Fanestris, & Romanus Nomentanus.

*Augustan⁹ *Bassianus * Ortoneñ. *Camarinensis. *Amantius *Proiectitius *Aristus *Luparitan⁹

ITEM TITVLI EIVSDEM concilij.

1 De præloquutione papæ Symmachi, qui synodi statuta collaudans, clericorum suorum culpat excessus, quòd inter alia etiàm propter constitutum illustris memoriæ Basilij,à sua communione desciuerint.

2 Exemplar ipsius constituti,synodo recensetur.

3 Sententia ipsius synodi, qua præfatum constitutum nullius esse momenti decernitur.

4 Vt nulli Apostolicæ sedis præsuli possessionem ecclesiæ magnam, vel paruam in perpetuum liceat alienare, vel commutationis obtentu ad cuiuslibet iura transuertere.

5 De domibus ecclesiasticis,quæ sunt in vrbibus,commutandis.

6 Vt non liceat presbyteris vrbis Romæ, titulorum suorum prædia, seu quicquid iuris

ris eorum fuerit, quolibet alienare commento: qui verò hoc agere tentauerit, ordinis sui amissione plectatur.

7 Vt qui petiérit prædium ecclesiæ, & acceperit, aut si quis presbyterorum, aut diaconorum, necnon defensorum, danti subscripserit, anathemate feriatur.

8 Vt si quis anathematis pœnam parui duxerit, etiàm documento, quo se putat ecclesiæ prædium possidere, frustretur: liceatq; cuilibet ecclesiasticæ personæ vocem contradictionis adferre, & cum fructibus præteriti temporis, eadem prędia alienata reposcere.

ROMANA SYNODVS QVARTA SVB Symmacho papa.

RVffo Magno, Fausto Auieno, viris clariss. cons. sub die x. Kaleñ. Nouembris sancta synodus apud vrbẽ romam ex precepto gloriosissimi regis Theodorici diuersis è regionibus congregata in Christi nomine, dixit: Cùm ex diuersis prouincijs ad vrbem Romam conuenire sacerdotes regia pcepisset authoritas, vt de his, quę venerabili papę Symmacho Apostolicæ sedis præsuli, ab aduersarijs ipsius dicebantur impingi, sanctũ cõcilium iudicaret legitimè, Liguriæ, Aemiliæ, vel Venetiarũ episcopis (quos ad pręsentiam principis ipse itineris ductus attraxit) consulendi regem incubuit necessitas, qua hos voluisset ætate fractos, debilitate corporis inualidos congregari: respondit præfatus rex pijssimus bonæ conuersationis affectu, plura ad se de papæ Symmachi actibus horrenda fuisse perlata, & in synodi oportere (si vera esset inimicorum eius obiectio) iudicatione constare. Memorati pontifices, quibus alligandi imminebat occasio, suggesserunt, ipsum, q dicebatur impetitus, debuisse synodũ conuocare, scientes quia eius sedi primùm Petri apostoli meritũ vel principatus, deindè sequuta iussione Domini conciliorum venerandorum authoritas, singularẽ in ecclesijs tradidit potestatem, nec antedictæ sedis antistitẽ minorum subiacuisse iudicio, in propositione simili, facilè forma aliqua testaretur. Sed potẽtissimus princeps, ipsum quoquè papã in colligẽda synodo volũtatẽ suam literis demonstrâsse significauit: vndè à mansuetudine eius paginę postulatæ sunt, quas ab eo directas constabat, hasq; dari sacerdotibus sinè tarditate constituit, & quicquid in eodem negocio actũ est, scriptis Romam ex diuersis terrarum vel regionũ partibus Dei prosequutione peruentum est. Et dum in venerabili collectione de incipiẽdo haberẽt negocio (prout poscebat causa) tractatus, sanctus papa Symmachus basilicam Iulij, in qua pontificum erat congregatio, (ꝑut habuit cura cęlestis) ingressus est, & de euocatione synodali clemẽtissimo regi gratias retulit, & rem desiderij sui euenisse testatus est. Causa ergò de sacerdotum animis (quæ de cõcilio nondùm firmato, tristitiam ministrabat) abscissa est: authoritatem ordinis corrigendi, sicut poscebant ecclesiastica statuta, in omnium qui ibidèm conuenerant episcoporum pręsentia, se dare professus est, sperans, vt vilitaror, qui contra religionem, contra statuta veterũ, vel contra regulas Maiorum, à parte cleri vel aliquibus laicis fuerat postulatus, ex ordinatiõe antistitum (sicut decebat sanctum propositum) prima fronte cederet: & oĩa, quæ per suggestiones inimicorum suorum amiserat, potestati eius legaliter ab honorabili concilio reintegrarentur seu redderentur: & tanti loci pręsul regulariter priùs statui pristino redderet, & tunc, non antè, veniret ad causam: & si ità rectè videretur, accusantiũ propositionibus responderet. Digna res visa est maximo sacerdotũ numero, quæ mereretur effectum, decernere tamen aliquid synodus sinè regia notitia nõ præsumpsit. Sed suggestio iusta, per legatorum negligentiam nõ meruit secundùm vota responsum. Iussus est regis preceptionibus papa Symmachus ante patrimonij vel ecclesiarum (quas amiserat) receptionem, cum impugnatoribus suis in disceptatione confligere, qui potestatis suę priuilegia, & quę pro cõscientiæ (quantùm iustè æstimamus) emũdatione submiserat, nec hac voluit vice resumere. Sed dum esset synodus in Hierusalẽ basilica Sessoriani palatij constituta, aliquibus sacerdotibus visum est, vt libellus, quem accusatores parauerant, qui quotidiè seditionibus appellabant, susciperetur à synodo. In quo suscepto duo erant, quæ vel veritati inimica essent, vel ipsi (quantùm ostenditur) ecclesiastico proposito repugnarent. Vnum, quia dicebant crimina memorati superiùs Symmachi papæ, apud regiam constitisse notitiam, quod falsum esse declarauit. Non eñ quasi nouam causam audientiæ commisisset, si eius *conscientiam conuictam de errore, solam sciret expectare sententiam. Aliud quòd per seruos de his, quæ objiciebant, se eum loquebantur posse conuincere, addentes, vt ipse mancipia traderet, quibus (quantùm illi asserebant) posset in iudicatione superari. Quæ res canonibus & ipsis publicis erat legibus inimica, cùm patrũ statuta sanxissent, vt quos ad accusationem leges seculi non admittũt, ijs dicendi in cognitione, vel *accusandi aliquid, deneganda esset licẽtia. Et dum inter ista, quæ essent facienda, tractabatur: pręfatus papa, vt causam diceret, occurrebat. Qui veniens, ab irruentibus turbis æmulorum suorum ità tractatus est, vt multis presbyteris, qui cum ipso erant, per cædẽ ipsam mortis fuisset occasio, quod probant recentium adhuc vestigia vulnerum: nisi illustris vir comes *Aligernus & sublimes viri Gudila & Vedeulsus, Maiores domûs regię, per-

[Margin notes: Extrà de resti. spoliatorum, per totum | * cõscientia conuicta de errore, solã se sciret | 3. q. 4. & 5. per totum. | *assequendi | * Aligenus]

perspexissent: quos secum, vndè egressus fuerat, ad beati Petri apostoli septa côuexerat. His ità actis, & rebus varia confusione turbatis, iterùm nos ad iustitiā contulimus principalem, scientes diuinitate propicia regere Dominum, quem ad Italiæ gubernacula ipse prouiderat, cuius mansuetudini omnia per relationis seriem (sicut res poscebat) ingessimus, intimantes etiàm, sæpè nominatum Papam post cædem, cui subiacuerat cum suis, si

Locus corruptus

voluntatem rursùs haberet exeundi ad iudicium, fuisse commonitum: sed allegâsse cum per directos episcopos, mādatis canonibus

*côcessis se

sibi*concessisse affectu purgationis suæ, culmen humiliat, quantis periculis penè fuisset

loc* obscurus.

*renitentes

oppressus: dominū regem habere, quod vellet, faciendi, se interìm iustitiæ*renitentem,

Di.17. Côcilia.§ ad hęc

statutis canonicis non posse côpelli. Ad hæc serenissimus rex taliter (Deo adspirante) respondit, in synodali esse arbitrio, in tāto negocio sequenda præscribere, nec aliquid ad se præter reuerentiam de ecclesiasticis negocijs pertinere, committens etiàm potestati pontificum, vt siue propositum vellent audire negocium, siue nollent: quod magìs putarent vtile, deliberarent, dummodò venerādi prouisione côcilij pax in ciuitate Romana Christianis omnibus redderetur. Quæ cùm iustè offerrentur, Dei mandata complētes, Italiæ suum dedimus rectorem, agnoscētes, nullum nobis laborem alium remāsisse, nisi vt dissidentes cum humilitate propositi nostri ad concordiam hortaremur: quia vnū tantæ rei restabat, vndè Deo pareremus, s. vt sancti principis voluntate inuitaremus senatum amplissimum, quali opottuit legatione destinata, monentes & instruētes, causas Dei ipsius iudicio esse committendas, qui valet

Matth. 10.c
Deut.32.c
Hebr.3.d

corpus occidere, & animam mittere in gehēnam, qui dicit: Mihi vindictam, & ego retribuam, apud quem conscientia nuda est, cui non abscondūtur occulta. Cogitare pruden

Eccl 39.c

tes viros oportere, quanta inconuenienter & præiudicialiter in huius negocij principio contigissent: & nos viam per hanc, per quam ipsi vocabant, remissionem peccatis nô aperire, sed claudere, qui, quod dicebatur, maiori iudici seruamus, instruentes eos, quia per nos illis Christus innotuit, non esse ouium, lupi insidias præuidere, sed pastoris: maximè, quia in causa prędicta multos, qui se dedignabantur cognoscere, & Deo satisfacere, error inuoluerat. Et quia non poterant plura sub hac occasione ecclesiæ mēbra dispergi, sed magìs per mansuetudinem sustineri,

2. Tim. 4. a

sicut boni nos operis Paulus magister instruxerat, dicens sanandos esse plurimos per patientiam & doctrinam. Et quicunq; putantur rei & grauibus peccatis inuoluti, (quanuis nullus est qui delicto careat, sicut Ioānes

1.Ioan.1.c

testatur Apostolus: Si dicam quia peccatum non habeo, mendax sum) hos tamen magìs

pressuris hominum sustentari & perterreri, hasque passiones iudicio diuino suspendi, maximè cùm illa, quæ præmisimus, inter alia de authoritate sedis obstarent: quia quod possessor eius quondàm beatus Petrus meruit, in nobilitatem possessionis accessit, & claritatem veterem vobis dat, de Christi dote rectoribus clamantes, scriptum esse per

Esa.50.a

prophetam ex persona DEI: Nunquid non valet manus mea ad consumendum eos, qui errauerūt? Hæc eadem sæpissimè (sicut oportuit) commonentes, vt ab ista intētione discederent, & factum nostrum, quod DEVS inspirauerat iuxta mandatum principis, non discuterent, sed sequerentur, sicut decebat Ecclesiæ filios: nec sub hac intermissione contenderent, & crescerent Ecclesiæ detrimenta: quæ res poscebat cum festinatione succurri, & nobis huius celeritatis, & illis obedientiæ necessitas imminebat, maximè cùm omnem penè plebem cernamus eius cômunioni indissociabiliter adhæsisse, cuius nos non modica cura stimulabat, nè in aliquo laberetur errore. Quibus allegatis, cum DEI nostri obtestatione decernimus, harum necessitatum vel religionum consideratione adstricti, & cælesti inspiratione perpensis omnibus, quæ in causa erant, secretis: vt Symmachus papa sedis Apostolicæ præsul, ab huiusmodi propositionibus impetitus, quantùm ad homines respicit, quia totum causis obsistentibus superiùs designatis, constat arbitrio diuino fuisse dimissum, sit immunis & liber, & Christianæ plebi sinè aliqua de obiectis oblatione, in omnibus ecclesijs suis, ad ius sedis suæ pertinentibus, tradat diuina mysteria: quia eum ob impugnatorum suorum impetitionem, propter superiùs designatas causas, obligari non potuisse cognouimus.

Per principalia pręcepta notat principis voluntas, seu iussio.

Vndè secundùm principalia præcepta, quæ nostræ hoc tribuunt potestati, ei, quicquid ecclesiastici intra sacram vrbem Romam, vel foris iuris est, reformamus: totamque causam DEI iudicio reseruantes, vniuersos hortamur, vt sacram communioēm (sicut res postulat) ab eo percipiant, & Dei & animarū suarum meminerint, quia ipse & amator pacis est, & ipse pax

Ioan.14.d
Matth.10.b

est, qui monet: Pacem meam do vobis, pacē meam relinquo vobis: & in quacunque ciuitate pacem esse confirmandam adfirmans,

Ibidèm.5.a

beatos esse dicit pacificos. Hæc quicunque ex instructione nostra (quod non æstimamus) vel non admittit, vel retractari posse crediderit, videat, quia in diuino iudicio côtemptùs sui rationem est (sicut de Deo confidimus) redditurus. De clericis memorati Papæ, qui ab episcopo suo ante tempus aliquod contra regulas discesserunt, & schisma fecerunt, hoc fieri decreuimus, vt eos satisfaciētes episcopo suo, misericordia subsequatur, & officijs Ecclesiasticis se gaudeant restitui:

ſtitui: quia Dominus & redemptor noſter, oues perditas ab errore lætatur inuentas, & ſuper profugum filium paternam liberalitatem cæleſtis mediator accommodat. Quiſquis verò clericorum, poſt hanc formã à nobis *prolatam, quocunque ſacrato Deo loco in eccleſia Romana Miſſas celebrare pręſumpſerit, præter conſcientiam papę Symmachi, dum viuit, ſtatutis canonicis velut ſchiſmaticus percellatur. Iſta ſufficiat nunc cum Dei notitia nos ſyncerè protuliſſe.

*probatam,

SVBSCRIPTIONES Epiſcoporum.

Laurentius epiſcopus eccleſiæ Mediolanenſis, huic ſtatuto noſtro, in quo totã cauſam Dei iudicio cõmiſimus, ſubſcripſi. Petrus epiſcopus eccleſiæ Rauennatis, huic ſtatuto noſtro, in quo totam cauſam Dei iudicio commiſimus, ſubſcripſi.

Felix Interamnenſis, *Bonifacius *Aquæuiuenſis, Maximus Bleranus, Aemilianus Vercellenſis, Maximus Ticinẽſis, Caſſianus Mutinenſis, Gerontius Fidenenſis, Stephanus Venuſinus, Laurẽtius Boianenſis, Fortunatus Fulginatis, Mercurius Sutrinus, Stephanꝰ Neapolitanus, Hilarius Tempſanꝰ, Maximianus Peruſinus, Innocẽtius Ferentinatis, Cõcordius Miſenatis, Vitalis Fundanus, Caſtus Pratenſis, Ariſtus Oſtienſis, Martyrius Terracinenſis, Victor Lunenſis, Aſterius Aquinatis, Chryſogonus Albanenſis, Amantius Potentinus, Romanus *Nomentanus, Vrſus Reatinus, Creſconius Tudertinus, Innocentius *Meuanatis, Ioannes Spoletanus, Euſtaſius Cremonenſis, Laurentius Bergomatis, Eucarpus Meſſaneñ, Ruſentius, Ignatinus, Serenus Nolanus, Martianus Eſinus, Eutychius Tranenſis, Fortunatus Anagninus, Paſchaſius Vulturnenſis, Innocẽtius *Foroſimproniẽ, Felix Nepeſinus, Hilarius Cuperſanenſis, Innocentius Tiferninus, Seuerinus Tyndaritanus, Syluanus Veliterninus, Sebaſtianus Soranus, Mercurius Gabinatis, Felix Atellanus, Ruſticus Buxentinꝰ, Propinquus Trebienſis, Adeodatus Formianus, Bonifacius Camerinenſis, Iuſtus Signanus, Vindemius Antiatinus, Auguſtus Liparitanus, Valentinus Amiterninus, Fortunatus Sueſſanꝰ, Iocundus Auguſtanus, Tigridius Taurinatis, Viticanus Callienſis, Ioãnes Ariminenſis, Proculianus Sepinatis, Candidus Tiburtinꝰ, Aprilis Lateranenſis, Aſellus Populoniẽſis, Memor Canuſinus, Callonicus Foroclodiẽſis, Elpidius Volaterranus, Ioannes Thuritanus, Adeodatus Syluæ cãdidæ, Venerius Polenſis, Rogatus Taurominitanus, Seruus Dei Veronenſis, Probus Camarineñ, Dulcitius ſancti Anthimi.

* Benignus *Aquileieñ.

*Numentanus

*Mibanatis

*Foroſim-

Finiunt decreta Symmachi papæ.

IN NOMINE PATRIS ET FILII ET SPIRITVS SANCTI.

PRAEFATIO ENNODII DIACONI IN LIBRVM DEFENSIONIS QVARTAE ET

quintæ ſynodorum, celebratarum à ducentis triginta epiſcopis in Laterano Romæ, authoritate & in præſentia Symmachi papæ, recitatũ ibidẽm pręcepto tam memorati papæ, quàm omnium epiſcoporum, qui in eaſdem ſynodos conuenerunt, ſcriptum quoque ac approbatum, atque vt laude dignum ab omnibus conclamatum. Compoſitus eſt autem aduersùs eos, qui contra ſynodos ſcribere præſumpſerant, vt nec de Apoſtolicę ſedis præſule, aut quouis alio epiſcopo talia à quoquam pręſumantur, qualia de papa Symmacho pręſumpta fuerant.

Olet dicendi affectum multarũ rerum ardor exigere. Sicut autẽ auarus laudis animus eſt, & fauorẽ deſiderat ſudore mercari, aut per blandimẽta glorię crucem narrãtis ignorat, aut lucri adſtrictus compedibus, linguæ vendit obſequium: vt dum animus habendi cupidine ſubiugatus, pręſumptum exiſtimat iam tenere compendium, ſic ingruentia per ſtyli exercitiũ neſcit timere diſcrimina: aut neceſſitate concluſus, profert eloquium ſinè quacunq; lima captiuum, & neſciam pudoris frontem monſtrat in medium, vt dum intentioni famulatur, diligentiam decoris *abiuret: quia docendi ornamẽta, non ſunt intentiones negocij, ſed quietis: nec militiæ ſunt picta verba, ſed ocij. Campus fortè poſtulat, pax profunda redimitum ornat. Qui profutura aſſerit, loquelã, quę peniculo artis eſt colorata, cõtemnit. His ergò ità ſe habentibus, cauſam narrationis inſinuo, & coactã vocem prauorum latratu, religioſis mentibꝰ commendo, ſcriptum eſſe reminiſcens, tempus tacendi, & tempus loquendi: vel poſt fidem prophetici oraculi, cuiuſdã oratoris exemplum, qui refert, niſi cùm neceſſarium eſt, dicendi nimìs ineptam eſſe conditionẽ. Oris ergò miniſterium, pro valitudine ingenij, ſacerdotibus dedo, aduersùs quos ſibilãtium effuſa ſunt venena linguarum, licèt ſcuto munita fidei, ſpiculorum imbrem patientia religioſa non timeat, & ad authorem redeãt tela, quæ ſinè bellandi arte dirigũtur. Quibus enim pro lorica Chriſtus eſt, vim non metuunt, & inimicos longa *expectatione proſternunt.

Eccl 3. a

*perdat

*exercitatione

nunt. Quisquámne tamen in hac acie prælium putet esse formidini, in qua Deo & pontificibus infertur sinè virium æstimatione certamen? Quisquámne fluxum & lacessentem hostem videat, & præliorum causis aduersarium debilē expauescat? Inuidet ipse sibi victoriam, qui cōscientia vulneratum aggredi cessat inimicum. Ad lucrum hostis sui procedit, qui in conflictibus non priùs causas, q̃ aliud expendit. Dat vires iaculis innocentia, & mucronem acuunt ex ęquo venientia vota bellandi. Percutiendi impetum plùs iustū dolorem scimus dedisse, quàm brachia. Indè paucorum telis multitudo non subsistit. Dicente ergò mecum propheta, Plures nobiscū sunt, quàm cum illis: placiturum bonis, quātùm existimo, opus incipiam. (4. Reg. 6. d)

ENNODII DIACONI ROMANI liber, synodorum duarum sub papa Symmacho habitarum, aduersùs calumniatores defensorius.

Sufficeret quidē, schismaticam imperitiam propositione cecidisse, maximè cùm secum habeant obiecta respōsum, & mereatur titul⁹ sinè lectiōis discussione cum authore dānari, cùm in prænotatione ipsa, significātia operis innotescat immūdi, dicens aduersùs synodum absolutionis *incongruè. Ego tamen nunc sic agā, quasi opùs sit, alieno ense perire mala proponentem. Istud præloquiū potest dementissimi hominum tantùm inscitiæ asscribi? Est'ne aliquis præter vos, sicut inter oues vlcerosas deputandus & erraticas, qui magnum gregem potuisset lacessere pastorum? dicente propheta: Filios nutriui, & exaltaui, ipsi autem spreuerunt me. Et Domino de apostolis: Qui vos spernit, me spernit. Quos episcopos fuisse propheta testatur, de Iuda dicendo: Et episcopatum eius accipiat alter. Et apostolo æquè Paulo proclamante: Obedite prępositis vestris, quoniam ipsi exorabunt pro vobis. Nec hîc immoremur, sed redeamus ad grauem & venerabilem, nō solùm ex *alia productam, sed mysticam propositionem. Non omes (inquiunt) sacerdotes regis ad cōcilium acciuit authoritas, nec omnes in *iudicationem consenserunt. Mancipia tartari, & liquidò satanę ministri, quos cunque nō euocauit scriptum principis, nouis nexibus & actuum vestrorum inuolutionibus serpētibus spiris cauda pertraxit. Nolo dicere, in quo fuerint voto, in qua deliberatione discedentes, quibus tædium illa peperit expectatio, cùm viderent venerabilem Papam longas in vita contra fas suum inducías accepisse. Videbant æthera tantùm directis à se iaculis verberari. Hísne liceret infelicibus, in malorum actuum consolatione secretò delitescere? Libris vestris nudantur absconditi, & per vos in turpi facto habere solicitudinem non sinuntur, dicente Domino in euangelio: Omnis malus odit lucem. Post hæc absentes aduersarios Papæ Romani dici non debuisse, qui prædictum prolatis petitionibus accusabāt dolosè, videlicet hoc agētes, eò q̀ aduersarios, suspectosq́; canonica synodalibus clamante in decretis authoritate, in suam recipi accusationē episcopos minimè oportuisse, vos nōlatuisset, ad assertionis fidem iungentes, q̀ eos isto nomine præcepta regia non vocassent. O homines omni artis lima compositos, & caminis fabrilibus excoctos, qui ad stipulationem doctorū desudata inuenēre testimonia. Amamus reuerendi viri sententiam *veram, & (vt aiunt) in ipsam pedibus imus. Cognoscimus errata, q̃ dicitis: Inimicum vocet aliquis accusantem, & tragico nomine appellet contumeliam nō merentem. Dehinc subiunctam quęstionem rhetorica fibula, id est, argumentatione momordistis, addendo & allegando: Testis est Romana ciuitas, si omnes episcopi, senes & debiles conuenerunt. Eccè orationem veri neruis nitentem, & ipsi cepario proferendū nitori sermonem. Ergò qui se ætate valētes, & corpore imbecilles esse dixerunt, ipsi se ineptos iudicio esse testantur, quoniam membrorum se dixerunt iam sustinere dispendia, maximè si hoc ingerere clementissimi Domini auribus pręsumpserunt. Vos putatis ab vniuersis Dei conspectibus pulsi, illo vestrorum more congressuū vbiquè narranda con fundi, & apud principē de *collectione pontificum alios protulisse sermonem, nisi quos ętatis maturitas *erudiēdæ loquelæ fecit authores, quibus anni veteres reuerentiā contulerunt, qui putabantur bonorum meritorum suffragio in longū fuisse seruati. Ipsos ergò de grauidæ ætatis fatigationibus queri decuit, quos ætas iusserat, allegare. Viri optimi, subdidistis ex pręceptis regijs euocatiōis causam fuisse iam cognitam, & Italiæ summa moderantē, non fuisse quasi de nouo negocio cōsulendū, plus chartæ & scriptioni religionis debitum, quàm præsentiæ principali. Nullus ergò in prædicto negocio titulus remanserat, ad cuius inquisitionem pergētes, illud iure præloquerētur exordium. Exhinc digressi, bonarum rerum in rege laudatis affectum, & colitis verbis innocentiā, quā actibus ignoratis. Si tamen cultus est in loquela vestra, quam *scabroso vomere velut agētes per deuium aratro proscinditis, marcenti solo zizania & lolia commendantes, recepturi pro tali impendio paleas, quibus gehennę in perniciem vestrā animetur ignis. Sed nūc (vt quidam fertur dixisse) quæ quibus antè ferā? Contra Apostolū dicitis impugnatores summi pontificis non auditos, qui cælestis mandati memores, partem suam à consortio adulteri subduxerunt. Hîc non incesso ignorātiam *limosam, memoriam nō accuso. Nolo dicere q̀ prophetæ verba Apostolo contulistis:

Marginalia: *incōgruæ. — Esaiæ 1. a — Luc. 10. c — Psalm. 108. — Hebr. 13. — *ala — *indicatiōe — Ioan. 3. c — *vestram — Locus obscurus — *ordiendæ — Virg. verba Aeneid. 4. — i. tenacem

stis: q̃a noui & ipsos apostolos rectè vocari,
quos missos esse nõ nescio: Dauid em̃ dicit:
Psalm.99. Furem videbas, & currebas cum eo, & cũ adulteris portionem tuã ponebas. Deindè, q̃s
se de illa vestra enodẽ faciet quæstione, qua
dicitis, in criminibus obiectis, quod non excluditur, approbatur? En vocẽ Romanæ Ecclesiæ militibus cõgruentem, in qua nescies
vtrùm prius nitorem prædices, an saporem.
Deut. 16.d Putásne audistis legi, Quod iustum est, iustè
exequéris? Audistis de malefactis hominum,
(si tamen aliquandò cõuersatio humana vos
tenuit) quicquid non suis ordinibus appro-
Esaiæ 3.c batur, excludi? Vbi est illud prophetę, Dominus ad iudicium veniet cum senibus populi
Esaiæ 3.b sui? Et de vobis dictum: Peccatum suũ quasi
Sodoma prædicauerunt. Vę animabus eorũ.
Sed quid facto opùs est, quotiès desperatis
nulla medela succurrit, nisì quòd implorandus est Dominus, qui promisit per prophetã,
futurum se super omnem superbum & excelsum, & super arrogantem, vt humilietur? Sed
fœtidũ opus vestigijs insequar, & ferrato (si
possum) calce cõtundam. Vt verè dicam, res
cum re, causa cum causa, ratio cum ea, quam
putant, ratione pugnabit. Obluctatos sacerdotes pceptionibus regijs allegatis, & quoddam sacrilegiũ creditis, & mali aliquid (cùm
cælestem nesciatis) de terreni domini iussione sentiri, opponendo, quis regi debuit dicere, Papam synodum oportuisse conuocare? Certè, quod in hac parte cõstat exemplũ,
illum præcipuè, qui criminosis multorũ ppositionibus iam tacebat, quem hoc fuerat
damnare, quod arguere: cui prærogatiuã cælitùs asscriptam, hostium suorum iam obluctatio tulisset. Ad hanc vos dementiam, malorum actuum per gradus suos incrementa
traxerunt, vt hoc credatis esse lacessere, quod
conuincere: nec apud vos habeant à veritate
differentiam odia, quæ plerunquè cõtra meritum impensis studijs, nõ rationi, obsequẽ-
Eccl 11.a iuxta lxx. tia vota cõcinnant. Vbi est illud, Priusquàm
agnoscas, nè adiudices, quẽquam? Olim vos
accepit grex posit⁹ in sinistra collegas, apud
quos ex præiudicio excepisse sententiam creditur, qui meruit ad examen adduci: & hoc
*adsistere, est reum *existere, quod libram disceptationis intrare. Praeloquutioni tamẽ optimè diuinum subdidistis exemplum, quod ità quadratis constat eloquijs, vt ipsum in eo Chrysippum tenere lineam putes. Peccatori dicit
Psalm.49. Deus, Quarè tu enarras iustitias meas? Huic
dicto conferentes, quasi ad sacerdotis apostrophen, (qui beati Petri apostoli vicarius
æstimatur) prohibetis archiatrũ eius corpori afferre medicinam. Quomodò vos animæ
eius curationem exhibere renuitis? Magnum
per diuina ridiculũ, an maxima lamẽta sint,
nescio. Vos alienæ febri curã quæritis, vos fatiscenti animę medelã adhibere cupitis, & in
lecti proximitate, propositi vestri immemores, de alterius salutę tractatis. Quid si illud

verè vobis à propheta dictum sit, Nunquid Esaiæ 7.c
parùm vobis est, q̃ molesti estis hominibus, Lucæ 4.d
quia molesti estis & Deo meo? Et iterùm: Medice, cura teipsum. Sed hinc aliàs nouimus, Prou. 18.a
quia sanari nõ potest cõclamatus: & improbus in profundum deueniens, mira temeritate contemnit. Sed credo, viuit in istis, & in
malæ conuersationis suæ morte consilium.
Et potest optare quis alteri, quod ipse iam pdidit? Nunc rectè vobis cum propheta dici- Ezech. 2.c
mus: Omnia quæ loquitur populus iste, *iuratio est, & timorem eius nè timeatis, neque *cõiuratio
formidetis. Facessat à nobis, qui in vobis est
pruritus iste linguarum, quos verè idem ppheta arguit: Scribẽtes, iniustitiam *scripse- *scripsistis
runt. Non nos beatum Petrum (sicut dicitis)
à Domino cum sedis priuilegijs, vel successo- Dist. 40. Nõ nos beatum
res eius, peccandi iudicamus licentiam suscepisse. Ille perennem meritorum dotem cum
hæreditate innocentię misit ad posteros.
Quod illi concessum est pro actuum luce, ad
illos pertinet, quos par conuersationis splendor illuminat. Quis enim sanctum esse dubitet, quẽ apex tãtæ dignitatis attollit? In quo,
si desunt bona acquisita per meritum, sufficiunt, quæ à loci decessore præstantur. Aut
enim claros ad hæc fastigia erigit, aut qui eriguntur, illustrat. Prænoscit enim, quid ecclesiarũ fundamento sit habile, super quod ipsa
moles innititur. Sed hinc actibus vestris cælestem potẽtiam putatis esse suffragio, quòd
ad pręsidium beati Petri apostoli adiutricem
(vt dicitis) dexteram commodatis. Nescitis
stolidi, solem facibus non adiuuari, nec ad
præsidium diurnæ lucis lychnos accẽdi? Scriptum est enim: Scrutatur renes & corda De- Hier. 17. b
us. Sed in illa parte quis argumentis audeat
vestris respondere, nisì quia sinè arte dicitur
verum, & fides mẽdacio sermonum technis
assuitur? Cur (inquiunt) ad principem conuenistis, si audiri non licebat impetitum? Sic
vos in stuporem pecualem peccati nebula,
aut diuinus horror oblimat, vt verecunda
excusatio aut fraude mensuram transeat, aut
beluarum pressa hebetudine non agnoscat.
An fortè aliud putatis fuisse, quod dictum
est, ipsum debuisse synodum conuocare, cuius opùs erat officio, vt vos videlicet per põtificale examen diuina sententia percelleret,
quos à capitis sui compage in salutis detrimento insanus furor absciderat? Post hæc argumentationem operi vestro (nescio, verbis,
an latratibus) indidistis, comparantes ei antistitem vestrum, qui senioris naturæ beneficium, vnius cibi commutatione perdiderit,
& primogeniti charam dignitatem amiserit,
faucibus obsequendo. At ista quid referã, q̃ Gen. 25. d
ex omni obiectorum parte concludor? quis,
rogo, vestro Symmacho benedictionẽ, dum
patri plùs deseruit, eripuit? Cui tãtorum munerum Iacob *vice est collata nobilitas? *voce
Quis ex vobis, cæci parentis desiderijs pariturus, occurrit? Quis vestrùm deuotione sua
geni-

genitorē venerabilem captum oculis, nulla fecit lucis damna sentire? Nónne collatione tenebrarum vestrarum, nox putatur per sudum rutilans iubar distendere?& omnis obscuritas, actibus vestris collata, decorem solis assumit? Prætereà tunc Iacob, quanuis cógruentem moribus, filijs benedictionem tamen contulit iam promissam. Gen. 48.d Nam quid his longiùs immoramur, cũ docendi nó sint, qui calces stimulis intulerũt? Credite mihi, pacis inimica sunt: impugnationi non sunt idonea, quę profertis. Sed sequitur vinculũ cum ęnigmate, quod nescio qua replicatiõis arte soluamus. Tullianæ enim profunditatis pelag⁹ ingressi, * combulam nostram quęstionũ flatibus per littorũ incerta transmittunt, in qua tamen Christo clauũ tenente, portum ingrediar, & sigillatìm de turbinibus vestris vniuersa discutiã, habiturus & inducturus illorum facultatē, non meã. Aiunt enim: Si vera episcoporum assertio est, sedis Apostolicę p̄sulem minorũ nunquàm subiacuisse sententiæ, cur ad iudicium districta conuentione perductus est? Multùm quidē annosa hic in vobis laborat infantia, cui ille aduocandus est, qui ineluctatę nobiscum semper pondus propositionis exuperat, cùm manifestè pro sacerdotibus cum propheta clamitem: Esaiæ 10.d Nunquid gloriabitur securis contra eum, q secat in ea? aut exaltabit serra contra eum, qui trahit eam? Vt sit mihi illud suffragio diuinum oraculũ: Ibidèm. quomodò si cessauit exactor, tributum quiescit, ità contriuit Dñs baculum impiorum. Tribue, Dñe, quod p̄dixisti in illis, vt sicut errat ebrius & vomens, ità pereat incredulus, qui infideliter agit. Propter hoc, p̄pheta vobis insultans, vociferat: Esa. 28. d Audite verbum Domini, viri illusores. Quisquámne causarum ex præcognitione sancit euentum, & rabidis terminum positurus conflictibus, sic metit, vt pernix decisio, dum in inquisitiõe seniori innotescit, anticipet fauorē, cēsentis famã accuset? Nũc paulispèr ore, actibus, annis, indignos pótificali voce vos arguã. Nos, qui statuta vestra nó vna apud vos volumus lance cóstare, quibus de impugnatorũ qualitate lati sunt canones, apud quos nefas est cana patrũ definita transcendere, quibus scriptum est in Carthaginési cócilio, Carth. cóc. 7. cap. 4. Et Africani có. cap. 98. quod Apostolicæ sedis per Faustinum episcopum, qui tũc ab ea missus interfuit, probauit authoritas, accusatoribus de inimici domo prodeũtibus non credendũ, in quibus odio succēsa vicinitas, per nutriméta arida, flammã persequutionũ exuscitat, & vniuersam doli fabricam, sumptu & machinis cohærētibus, secreta dispositione componit. Istos quæ domus euomeret, q scire potuisset nostra collectio, nisi pręsentes? Et impugnationis qualitatē, vndè nisi ex scripta propositione didicisset? In quibus sentinã criminum, dum simulatò ferunt persecutionem se debere criminibus, agnouisset? Post illa, quæ de accusatoribus prolata sunt, addidistis: Cur p̄sonę iussę sunt præsentari, quas sæpè Imperialis flagitâsset authoritas? Ad defraudationē * ingenij eius pertinere, qui nunc in sede Apostolica, quasi in quadam arce, consistit, verè vobis dicit sapientia: Homo infirmus & exigui temporis, ad intellectum non perueniet: sed laboret, vt sciat quid acceptum sit apud Dominum. Et iterùm dicunt prouerbia: Prou. 8.d Odit se, qui negligit studia. Imperitis enim obuiat mors. Quid enim illam, quæ ex viperina scientia descendit, ignorantiã fingitis? Quid adhibetis mira latrocinandi arte pręstigia, simplicitatē frõte monstrando? De vobis verè nunc dictum est: Qui loquitur mēdacium, ex proprijs loquitur. Ioan. 8. f Istam lętitiæ faciem ex iudiciorũ censura venientem, vafra prouisione sacerdotis vestri oculis abstulistis, vt eum talibus aduersùs acies vestras instructũ monitionibus, & innocentiæ in testimonio orbis tela deferentem, ab ipsis iudiciorũ adytis pelleretis, prouidentes, vt nec sinè impugnatione insons viueret, nec haberet solatium de incorrupta iudicum inquisitione pulsatus. Vos præfato & dedistis, & inuidistis examē, cùm vno eodemq; itinere à vobis disceptationum dubia subire & prohibetur, & cogitur, & per singularem callem, ad causam arcendus, euocatur, nè manifestam salutem aut nõ lacessitus obtineret, aut subriperet absolutus. Adolescentiæ meæ memini me legisse temporibus de quodam dictum, Exuli exilium imperas, nec das. Vos prophetæ impetit sentētia: Isti sunt viri, qui conturbauerunt terram, & qui concusserunt regna. Esa. 14. d Et iterùm: Excidentur ramusculi eorum falcibus, & quæ derelicta fuerint, abscindentur. Esa. 18. c Et rursùs: Dum non speratis, veniet cótritio vestra, & comminuetur, Esa. 30. c sicut lagena figuli, multitudo vestra. Necnõ propheta, ad hanc causam specialiter loquutus, intonuit: Esa. 31. b Dominus inclinabit manũ suam & corruet, qui fert malis auxilium: & cadet, cui præstatur auxilium, simulq; omnes consumentur. Redeo tamen post multa vetusta exemplorum suffragia ad nouellas canonum definitiões. Clamat in alio loco Carthaginense concilium: Carth. cóc. 7. cap. 2. Et African. có. cap. 96. Quæcunq; ad accusationem personas leges publicæ non admittunt, his impugnandi alterum & nos licentiã submouemus. Et nullæ accusationes à iudicibus audiantur Ecclesiasticis, quæ legibus seculi prohibentur. Quæro à vobis, viri, quibus indita est ad vnguē polita perfectio, cuius conditionis fuerint ista mancipia, quæ postulata scriptis principalibus intimâstis. Si ea seruilis adhuc in potestate alterius catena retinebat, & nulla ab obscœnæ obligationis compedibus vestigia in libertatem missa laxabant, vel vobis disceptantibus fidem aliquam prædictorum verba portâssent? Sed credo, replicabitis, veritatem, quam spontè prolata in illis vox habere non poterat, hanc diuersis * crucibus è latebris suis * religiosus tortor

Marginal notes: * cymbulam; * genij; * cruciatib⁹; * rigorosus

tortor exegerit, vt dum pœnis corpora soluerentur, quæ gesta fuisse nouerat, anima nõ celaret. Sed (quæso) primùm ad leges publicas, deindè ad iudices ora cõuertite, qui possunt in defensione sua sic eloqui: Nos, quos Dei seruitium pro istarum rerum abiectione fecit ingenuos, qui seruulorum insultãtium contumelias aut despicimus, aut ridemus, q. bus scriptum est de famulis per Apostolum: Memẽtote, quia vester & illorum Dominus in cælis est, ad hæc seculi mala reuocabimur? Faciendum à nobis est, quod facientem alterum prophanum esse contendimus? Quod per ministerium iussiõis & manus alienæ incestaret adspectum, nostro peragetur imperio? Nolite hãc ad vniuersas ecclesias mentẽ, rapacium luporum more & natura, seruare, quia postquàm nos maculãsset fortè pro desiderijs vestris cruenta discussio, effectum in his, quò tenditis, non haberet. Sed dicente vobis propheta, Ponamus circulum in naribus vestris, & frenum in labijs, & reducamus vos in viam qua venistis: qui eodem propheta asserente impugnamini, qui dicit: Erunt, quasi non sint, & peribunt viri qui contradicũt vobis: hoc etiàm nouo aduersùm nos subdidistis inuento, ipsum Dominum & redemptorem nostrum, seruorum subisse iudicia, & cæli operatorem, particulæ cuidã sponte subiacuisse terrenæ, dum testatur & loquitur: O Iuda, & qui habitatis Hierusalem, iudicate inter me & inter vineam meam. Hoc etiàm beatum Petrum, hoc Paulum apostolum non horruisse narratis, & illam vestram elegantiam ad ius pertrahitis, exemplorum nexibus præcedentẽ, quasi vobis in hac parte remanserit cum renitente contentio, & validis facundiæ vestræ digitis exigantur oblata. Samuelem etiàm prophetam mirificũ de conscientiæ suæ serenitate vulgi dicitis implorãsse testimoniũ. Quid enim Samuel dixit? Scire Dominum, quòd nullius vnquàm substantiam, nullius pecus abegisset, aduersatum se muneribus, & quod est supra hominem, spontè veniẽtia dona vitãsse, prouidẽs scilicet, nè pro suspicionum præiudicio, opinionis damna pateretur. Postremùm, sub diuinæ attestatione patefecit innocentiam, nè humanum subiret examẽ. Redemptoris nostri iudicium, quod inter se & vineam suam optat euenire, dum vestra in præsenti negocio mala respicit, magìs implorat. S. Athanasius Alexandrinæ vrbis episcopus, dum participum vestrorũ argueretur inuidia, agnoscens, sibi per cõtumeliarum multitudinem exercitium contingere, non timore: ad veræ coronæ precium iunxit, quod de dignitate submisit, & ante cęlestem de absolutiõe sententiam, personam rei, innocẽtię bonus ęstimator impleuit. Sic enim milites Christi, sudore suo honorum sibi incrementa parturiunt, dum cõcessa fastigia celsiore humilitate castigãt, indè laudũ cumulos mercaturi, vndè indepta culmina sublimi parcitate moderantur. Sed quanuis beatum Athanasiũ Romano antistiti (quantùm nósse datur) imparem locus ostendat, facto tamen in negocijs cõparantur. Ille p̃stò fuit iudicibus, iste (quãtùm & vos dicitis) aduocauit. Ille intentatam discussionẽ, vt Dei famulus, non refugit: iste triumphum suũ in discussorum collectione cõstituit. Sed quid his longiùs collationibus immoramur? Iudicia & iste voluit, amauit, attraxit, ingressus est, & quod posset fidelium corda doloris iusti aculeis excitare, venerando concilio authoritatem etiàm contra se, si mereret, indulsit. Quis in hac allegatiõis ipsius fronte nesciret fultum ad coëpiscopos puritatis testimonijs conuenisse? qui hoc, *quod districtionẽ eorũ minùs licebat, exhorruit, æstimans, illud magìs quolibet modo labefactandum, quod statuisset censor inualidus? Quid præfatum incessitis canina loquacitate? Quid læditis non merentem? Votum eius est, quod vestrum putatis esse terrorem. Sed astutiùs in vobis, q̃ in Athanasij aduersarijs, nouelli virus serpẽtis insibilat. Illi nesciẽrũt, quod vos optimè calletis, qualiter triumphus tolleretur impetitoris illi prouocatũ, nè audiendus non occurreret, formidabãt. Vos moram, quam habebat examinari non ferentes, uenientẽ iaculis repulistis, & tædiũ vobis de sententia pręparatũ, vltriciũ armorũ assumptione cõmutãstis. O malorum commemoratio, quæ vocẽ & pręstat, & subruit, dum illos, quos in clamorẽ coëgerit, eorũ etiã, grauitate facti, verba confundit. Quis patiatur vos æquo animo garrientes? Ergò nos secũdùm assertionem vestram nouellæ vtilitatis cõmoda nõ amamus, dũ definitis senioribus pręstamus obsequium? Hic tota ingenij vela suspenditis, hic resupinæ ceruicis ex secessu pectoris, quicq̃d habuit spiritus flaminis, ructus euomuit. Aiũt em̃: Mosis à vobis ieiunia, & Helisęi miracula, q̃ egit, dum mortuũ suscitauit, si annosa* tamẽ sectamini, *cõfunduntur. Quid hîc rationis inuenit scrutator idoneus. Nõ si auri callidus inq̃sitor occurrat, in sensibus vestris latẽtium venarum motus inueniet, & insuetis lucẽ latebris sermonũ fossor admittet. Idcircò ergò cana miracula nõ probamus, si iuuenilibus cõsensum non prębemus excessibus? Si seruum Dño, discipulũ magistro Euangelij memores, subiugamus: quicquid potuit prodesse, negligimus? Alia sunt, improbissimi hominum, q̃ ad vsum recentẽ sinè iniuria vetustatis adhibemus. Nouam deindè culpã, & quam inuestigatio nostra transiẽrat, reclusistis: quarè Papa sinè exempli instituto pręcedẽtis, synodum cõuocauit, vt de criminũ eius obiectione cognosceret? Post hæc nos falsitatis arguitis, cur à principe, quæ in p̃fato negocio scripta sunt, dicimus postulata. Pręsta, Dñe, vt labyrinthi huius sinè errore sinuosos superemus anfractus: dirige semitã, quã flexibilis coluber iuxta

Marginal notes: Ephe. 6.b; Coloss. 4.a; Esa. 37. f; Esa. 5. a; 1. Reg. 12. a; for. quod p; *tantùm *condẽnant; Matth. 10. c; Luc. 6. f; Ioan. 15. c

xta fabricā proprij corporis aut mentis operatur, vt verè dicamus: Dominus virtutū nobiscum, adiutor noster Deus Iacob. Et cum Salomone exultemus, dicente: Equus paratur ad diem belli, apud Dominum autem est ōme præsidium. Superuacuum quidem est, absurdis respondere propositionibus, dicēte propheta: Nè respōdeas imprudēti ad imprudentiā eius. Sed si quid cōtemptûs trāsiērit, vereor, nè quasi validum putetur non tetigisse formido. Melius nobis est, cum beato Paulo insultationis causas incidere, & plena voce testari: Factus sum insipiēs, vos me coēgistis. Hoccine ergò nullo constabat exemplo, vt sacerdotum papa concilium conuocaret, cuius arbitrium est collectio synodalis? aut parua erant, quæ de vestris cum hac multitudine facinoribus damnarētur? Nónne directa sunt verba canonum, quicunque clericorum ab episcopo suo ante sententiæ tempus pro dubia suspicione discesserit, manifestam eum manere censuram? Ad huius rei ministeriū deuotum Deo oportuit agmē occurrere, vt perditi & profligati gregis vlceribus medicorū exercitus subueniret: quia quotiès morborum violētia celeri gressu ad animæ secreta festinat, obuias manus afferre non potest salutare consilium, nisi ex collatione multorū. Nam & hoc à rege vestra poposcit allegatio, vt abscissis clericorum præiudicijs, de accusatorū papæ merito p manū os supernum iudicaret imperium. Videamus tamen, si placet, & illas disputatoris didascalici libelli vestri relegamus argutias. Habentibus etiàm nobis ante oculos patrum sanctiōes, quibus excessuum vestrorum sentina ponderetur, lex ecclesiastica pontificem ab alijs accusatum, priusquàm sub luce obiecta constiterint, exigit non relinqui. Vos verò diuini vt putà iuris memores, qui leuia errata despicitis, qui peccati nobilitate gaudetis, nè vna vos ex desertione sacerdotis culpa respiceret, accusatis eum incrementis delictorum. Ad hanc vos * valetudinem ille, qui est præuius vester, adduxit, vt post desolatum, post impetitum pontificem, sinè vllius rigore sententiæ, totius penè Italiæ improbandā antistitū crederetis esse censuram. Quomodò quidam dixit de cohorte vestra, festinantem animā morti credidit vni: potéstne mens indocilis, criminum iam ditata successibus, & detestabili proposito, velut effœta feriari? Ille vos his locupletes malis effecit, cui elationum copiæ opes angelicas sustulerunt, & diuinū censum nocendi, quo exuberat, thesaurus inuidit. Sed promissionis memores, vniuersa, quæ operi ipsorum recolimus inserta, tangamus. Arguitur stylo splendidissimo papa Symmachus, quarè conuentionē præueniens cum populorū cœtibus examen intrauit, & posteà iudicia, cùm euocatus quatèr fuisset, spreuerit. Sic à vobis veri discessit affectio, vt mendaciorum nebulis vrbis testimonium putetis inuolui, & fallaciç peniculo depicta verba, plùs virium credatis habere, q̄ veritatem, Roma quam retinet? Ergóne ille disceptationē vel importunus adijt, vel expectatus aufugit? Ergóne illam multitudinem deuotç Deo plebis, non pro fidei diligentia, Christiana magìs expectatio, q̄ furor euocauit? Quisquámne ad inferendam violentiam currens, lachrymas comites habet? & qui studet esse formidini, vultum timentis ostēdit? Multitudo illa iuncta sacerdotis officijs, attulit ad nos lamenta, nō iacula: nec venit telis minax, sed fletibus miserabilis, vna tātum intentionem vestram ostentatione grauatura, quia vberibus oculorum fluminibus demonstrabat, quàm esset per acerbitatē vestrā cōditione dolenda pulsatus, & in sobrietate venerandi examinis, afflictione propria cōmendabat, quem voce non poterat. Sed habetis manifestū ex hac re, qui bilem furor accēdat: quia penè absolutus ad iudicia venit, pro quo orbis illachrymat: & dum rebus extraneā in prędictū inuidiā sermone colligitis, paulispèr reuerētiæ vestræ diù ceruix superba submittitur. Sacrā enim congregationem tunc vocatis, quādò extinctorē nostrū Symmachū vultis asserere, & crudeli pietate honori nostro putatis accrescere, quod residens in ecclesiarum arce, perdiderit. Nos ità non solùm non sensimus, sed diuersa sentimus. Ad alios magìs tutelç vestrç venena cōuertite. Non habet testimoniū defensoris, q̄ repugnanti impēdit oris obsequium. Perdit, quam esse putat, beneficij gratiā, qui aliquid præstat inuito: quia nō est munus, nisi quod velis accipere. Nunc longa non opùs est admonitione iam perditis: odiū debemus operi, de cuius iam nō superest, quod damnetur, authoribus. Mulierum turbas asseritis vrbanis coloribus cum prefato ad iudicia conuenisse, & illa vestra subtilitate obtenditur sexûs, qui maiorem antistiti debuisset affectū. Prophanissimi hominum, scriptum retineo: Aliud est maledicere, aliud accusare. Et prophetam dixisse, Reprobātes verbū, sperâstis in calumnia & in tumultu, & estis in eo. Proptereà erit vobis iniquitas hęc sicut interruptio, quia pro nobis dicit Deus: Eos qui iudicāt vos, ego iudicabo. Et iterùm ad seruos suos dicit: Nolite timere opprobrium hominum, & blasphemias eorū nè metuatis. Rursùm etiàm vobis clamat: Accedite huc semē adulteræ & fornicariæ. Super quem lusistis, super quem dilatâstis os, & eiecistis linguā? Nunquid non vos filij scelesti estis semē mēdax? Quæ quibus copulatis, aduertite. Dicitis, Indicta causa, derelictis defensoribus, Papa discessit, fori vobis in præsenti negocio & platearum, quarum estis hypocritę, exempla proponentes. Nobis scriptum est per Paulū apostolum: Quibus crucifixus est mundus, quid illis cū foro? Sed ista nescitis, aut (quod est grauius) nota contemnitis. Peregrinum (cre-

Marginalia: Psalm. 45. — Prou. 21. d — Prou. 26. a — 2. Cor. 12. c — 8. q. 4. Nónne directa. — 8. q. 4. Nónne directa. — * valitudinē — Esa. 14. c — Esa. 30. c — Esa. 51. c — Esa. 57. a — Galat. 6. d.

(credo) aliquid & à ratione separatum postulans Papa, discessit. Nónne hoc sperauit, pro statu labentis Ecclesię pastorali cura cōstrictus, quod & religiosa prouidētia, & causæ ipsius ordo flagitabat? Quæ enim iudiciorum forma præcesserat, vt vobis hostiliter disruptis, etiàm per suggestionem vestram, sublatis Ecclesiæ opibus, qui diù fuerat cibus esurientium, famis mancipium videretur effectus, dum alimentis distributor egebat, vt fieret in dominatu seruitus, & in seruitute dominatus? Quæ hoc qualitas præcedentis æui per memoriam in medium transacta reddebat? Qualis habuit effici ex censura conuictus iudicatio, in quo causam adiudicatio præcedebat? Non fuit priuilegium, quo spoliari potuit iam nudatus. Vnum vobis putâstis residere in sacra collectione subsidium, vt ad tuendorum immanitatem criminum, sacerdotes vobis comites iungeretis, & fieret impunitum facinus pollutione multorum. Nunquàm conuenienti tempore censor adsciscitur, qui ad decisum penè negocium cōuocatur. Criminosi (& si est) meritum tollit accusator, qui in eo plùs furori suo vult licere, quàm iudici. Dicit enim vobis, impetens propheta: Hæc est pars eorum qui vastauerūt nos, & sors diripiētium nos. Ite angeli veloces ad gregem conuulsum & dilaceratum, ad populum terribilem. Ad vos angelus missus est, scilicet p sacerdotes, quorum voce & merito perferenda Christo dona suscipiunt, & placato dominâte, impetrata à mortalibus vota cōcedunt, per quos vobis oblata sunt munera repudiata concordiæ, qui pœnam merentibus, dilectiōis pręmia detulerunt: qui dum se considerant, in nullo, quod merebamini, respexerunt. Quis eum (inquiunt) vidit cum accusatoribus suis aperta (vt aiunt) pugna confligere? Imprudentissimi omnium, quē cum quibus vultis decertare, respicite, & vtriusq; partis, si quid salutis in vobis resedit, loca, tempora, & personas attendite: & si vos nefariè cōgesta cordis adhuc praui non subegit opulentia, oculos ad Dominum paulispèr attollite, & vel breui tempore sinistri monitoris iussa contemnite. Agnoscite, summi regis præceptionibus vos in his, quæ meritò plectenda sunt, non muniri: quia quanuis responsi qualitatem dictent dogmata postulata, & petitio, dum existit præuia, quæ sunt sequutura, describat, nunquàm tamen cassibus vestris libera regnātis verba cepistis, nunquàm desideria per aucupia calliditatis Imperialia vobis scripta militârunt. Quotiès vanis hiatib⁹ nocēdi inefficax morsus increpuit, totiès de accusato, quicqd spe tenuistis, effugit, & vacuos imago præsumptiōe occupata deseruit. Deo gratias, qui hanc prouidentiā indidit ei, cui rerum humanarum summā cōmisit. Spes certa quietis est & salutis, perfecta in gubernatore sapientia. Puppis, cuius magister ad clauì regimen intellectûs dote pręparat, vbiquè stationem, vbiquè portum habet in fluctibus. Certa generalitatis securitas, quādò rempublicā nobilibus regit artibus institut⁹. Scit Imperatoris nostri cælo infusa dispēsatio, obuiā manū famosis in fallendo ingenijs exhibere. Labore apud eum nō opùs est, quē sortita est olìm nuda veritas defensorē. Cessent impia cōmentitia apud illū simplicitatē fraude mētiri, quicquid * sit, dum iustitiā nouerit, mox tenetur. Nihil apud prędictū tuti⁹ innocentia est. Legatione valida vtitur, qui ęquitati res cōgruentes insinuat. Quę grauis est plerūquè principib⁹ impugnatio, minùs fidelium blanditijs nō ligatur. Sed hęc Deo narrantur meliùs, à quo frugis huius planta descēdit. Ad vos me reducit propositi operis nō amica cōditio, qui melioribus hactenùs operū volui pernauare sermonib⁹, dum captiuā orationē exigit imperiosa necessitas. Dixistis eni: quomodò de causa, vel qualitate eius primitùs tractabitis, cùm necdùm haberet synodus firmitatē? O frontē dictionis immundę, & faciē libelli, quā nō sola maculauit imperitia. Tractatûs nostri prouinciam & narratis, & queritis. Hinc eramus nempe dubij, quia quemadmodùm loquimini, non habebat synodus firmitatē. Transibat negocij qualitas audituros, & plùs adhuc remāserat in reuerentia pulsati, q̄ esset in integritate collegij. Deindè post quæstionū torrētes, venerabilē Laurentiū & Petrū episcopos, à cōmunione Papę se suspēdisse replicatis: & qcquid prouidit cautio conuocatorū, ducitis ad crimē impetiti. Vllóne ergò tēpore, dum celebrarētur ab his sacra Missarum, à nominis eius commemoratione cessatum est? Vnquàm pro desiderijs vestris sinè ritu catholico & canonico more, semiplenas nominati antistites hostias obtulerūt? Aliquādò quod capiti vestro asscribatur, facta est apud Deum offensa per gratiā, & extitit nutrix peccati veniæ mater oblatio? Fuerunt quidem corporis tantùm conuentione separati, quos loqueris, animarum tamē pręsentiam non vitârunt. Si eos putas à cōsortio mutuo dissociatos, quos fibula religiōis pio mordēs dente coniungit, procùl te ab ęstimatiōe catholica culparum duxit affectus. Mādati cælestis obauditio nos aut miscet, aut separat. Nō interest, quę interualla nos segregent, si vno in superna mansione conclaui retinemur. Verè hinc * conuincimus esse seruos vos ventris & corporis, & per hanc sententię vestrę vilitatem, declaratis mancipia vos esse terrena. Scriptum est enim: Animalis homo nō percipit ea, quæ sunt spiritûs. Post hæc versis in fugam ordinibus, lymphatici more sermonis, addidistis: Ergò concilia sacerdotum, ecclesiasticis legibus quotannis decreta per ꝓuincias, quia præsentiam papæ non habent, valitudinem perdiderūt? Legite insanissimi, aliquādò in illis pręter Apostolici apicis sanctionem

Margin notes: Esa.17.d / Esa.18.a (beside "bis, impetens propheta … qui vastauerūt nos"); * se aduersùs iustitiā mouerit (beside "quicquid * sit"); * cōijcimus (beside "hinc * conuincimus"); 1.Cor.2.d (beside "Scriptum est enim").

ctionem aliquid conſtitutum,& non de ma-
ioribus negocijs,ad collationem(ſi quid oc-
currerit)pręfatę ſedis arbitrio fuiſſe ſeruatũ.
Sardicẽſ Concil. cap.3. Sic enim habet: Si quis epiſcoporum iudi-
cio prouinciali depoſitus fuerit, Romanum
papam(ſi placet)rurſùs appellet,& ipſe(ſi vi-
detur)reparet iudicia in opitulatióe damna-
ti. Eccè enode eſt, quod ad laqueum præpa-
râſtis,niſì fortè arctiſſimis in illa parte nexi-
bus adſtringamur, & replicationũ nobis iti-
nera non pateſcant, dum callis antè peruius,
dumetis his nouella intercluſione veſtitur.
His enim nos eloquij vepribus, dum gradi-
mur per plana, retinetis, cùm dicitis, læſum
principem, quarè attributum viſitatoré con
tra eccleſiaſticas regulas prima voluim⁹ fron
te diſcedere, & nihil ampliùs liceret hinc vi-
tijs, nè dureſceret lolium, nè prophana meſ-
ſis nulla diſciplinæ ante maturitatem ſuccisa
falce decũberet,& putaretur licere,quòd iu-
dices non vetabant. Vndè ex aperto conſtat,
nulla vos extra ꝑſtantiam pijſſimi regis, quã
fruſtrà deſideratis noxæ copulari, exemplo-
rum authoritate fulciri. Supereſt,vt & ipſum
doceã in his exceſſibus, quod bono vniuer-
ſitatis contigit,non teneri:quia directũ,non
occaſionem litis,nec fomitem iurgij,ſed cau
ſam voluit eſſe concordiæ,præuidẽs ſcilicet,
quòd niſì ſimplicem iuſſionũ ſuarum tutela
vallaret,citò in eſcã diſſidij toxica veſtra ſur-
Prou.14. b riperẽt. Scriptum eſt enim: Vir ſimplex cre-
dit omni verbo. Idcircò mandati limitem
fixit, quem nulla liceret tranſgreſſione vio-
lari. Præfatum,ad beati Petri baſilicam,mox
vt Romam fuiſſet perductus, mandauit oc-
currere, faciens de ſacerdotis voto regis im-
perium. Quis enim non putaret pontificem
ſpontè pariturum in ea parte,quam licere ſi-
bi princeps non credidit, etiàm ſi vetaret?
Ibiq; papam ab eo ſalutatum, ſuo ore iuſſit
affari,vt traderet coëpiſcopis mancipia,nul-
lis ſubdenda tormentis, ſeruanda profectò
ad diſceptationẽ ſynodalis examinis. O ca-
ſtitatẽ ꝑcepti,q̃ dũ faciẽ ꝑſentibus ꝑfert tẽpo
rib⁹,in vmbrã cogit antiquã,q̃ rapit lumẽ ve-
teribus inauſpicato ſplẽdore nouitatis. Quis
hoc lingua diues, quanq̃ merito pauper, vel
opinióis fabricator adiũxit? Quis taliter cõ-
mẽdatitijs laudib⁹ locupletauit fama domi-
nũ,actuũ ſuorũ veritate mendicũ? Nõ dero-
go vobis deſcriptorib⁹,quorũ beneficio cõ-
tigit,ornata ad nos Maiorum geſta perduci:
ſed Dei beneficia non tacebo,quia princeps
noſter rebus ſuperat decora ſermonũ, ſi ob-
* venerabilis noxiam linguis gloriã * munerabilis cauſa-
rum trutinator inſpexerit, vt cùm petitioni
veſtræ effectus artifex præſtaretur, in omni-
bus tamen iura eccleſiaſtica cuſtodiret. Quæ
ad hanc ęſtimationem(quanuìs acutiora cę-
teris)corda ſufficiunt,vno tempore, vna ſcri
ptione,ſinè æquitatis detrimento, deſideria
veſtra ſupplentur, & eadem charta ad mini-
ſterium religionis, & veſtrum deſtinatur ad
gaudium. Boni enim præuidet principis in-
quiſitio, ſeruilem aſſertionem innocenti ex-
amine non probãdam. In electione enim ve-
nerandorum iudicum ipſe accuſantes extra
ordinem repulit, ipſe ad ſpem retulit accuſa-
tum. Videamus tamen,iſta ſi facta ſunt,ſi Dei
inimici etiàm terreni domini non fuiſtis, dũ
Chriſtum & regem parili temeritate deſpi-
citis, & vnus vobis ad vtranque contumeli-
am ductus eſt criminum deſtinatus antiſtes,
ab ipſo complendæ iuſſionis confinio oris
veſtri ſpiris abripitur,& ad incentiuũ confu-
ſionis aptatur. Qui paci militaturus aduene-
rat,inuiſis beati apoſtoli liminibus, ad vſum
furoris veſtri iam neſcius ſuì aduocatur: &
illud, quod ex omibus orbis cardinibus de-
uotos attrahit, poſitũ in vicinitate tranſitur,
eccleſiarum fundamentum adire nõ permit-
tit ſtructura mediocris, truncus ſpem bono-
rum fructuũ perdidit à radice ſeparatus. Di-
catis forſitan,Apoſtoli genio decerpi, ſi pu-
tatur cęli ciuis terrarum locis includi. Tamẽ,
quanuìs benedictio poſcẽtibus vbiquè præ-
ſtetur, & exigat præſentiam martyris fides &
deuotio ſupplicantis, negari non poteſt di-
ligentiæ natali ſolo plus tribui,& maiorem
affectũ loca impetrare,de quibus ad ſuperna
tranſitur. Quam fidem allegationi curatio-
num multitudo iam præſtitit, & vtitur poſt
obſidióem diabolicam teſtibus iam ſanatis.
Hęc licèt per redemptorem noſtrum in toto
orbe celebrentur,eſt tamen non modica mo
numenti illius per frequentiam comparata
nobilitas, quia per eum, qui hominem mu-
tauit in angelum,illuſtrari potuit natura tel-
luris. Hanc viſitatori veſtro inuidiſtis gratiã,
æſtimãtes, quia errorum veſtrorum ſectator
eſſe deſiſteret, ſi reuerendæ paſſionis pene-
tralia contigiſſet. Eccè non habetis in regia
authoritate ſubſidium. Eccè poſt cæleſtem
commotióem,iuſtè vos & principalis,quam
ſperni feciſtis,cenſura percellit. Videamus ſi
ſupereſt aliqua de regulari propoſitione de-
fenſio. Viſitatores,inquiũt,& alijs epiſcopis
dedit ipſe,& iuſtũ eſt, vt facti ſui lege teneaẽ.
Non vos in hoc titulo falſitatis inceſſo, diù
mẽdacijs adhærẽtia verba nõ arguo. Dico ta
mẽ latoré iuris,diffinitióis ſuę,niſì velit,ter-
minis non includi: & niſì princeps faſtigij
ſumma modereẽ,fruſtrà ad illud, quod dede
rit,ius vocaẽ. Lex ꝓbitatis & mẽtis eſt, q̃ ho-
minẽ viuentẽ ſinè lege caſtigat: ꝓpriè mori-
b⁹ impẽdit,q neceſſitati nõ debet diſciplinã.
Aliorũ fortè hominũ cauſas De⁹ voluit ho- 9.q.3. Aliorũ hominũ
mines terminare: ſed ſedis iſti⁹ ꝑſulis, ſuo ſi-
nè quæſtione reſeruauit arbitrio. Voluit B.
Petri apoſtoli ſucceſſores cælo tãtùm debere
innocentiam, & ſubtiliſſimi diſcuſſoris in-
dagini inuiolatam exhibere conſcientiam.
Nolite æſtimare,eas animas de inquiſitorib⁹
non habere formidinem, quas Deus prę cæ-
teris ſuo reſeruauit examini. Nõ habet apud
illum reus de allegationis nitore ſubſidium,

quandò ipsorum factorum vtitur eo teste, quo iudice. Dicas forsitan, omnium animarum talis erit in illa disceptatione conditio. Matth. 16. c Replicabo vni dictum: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & quęcunq; solueris super terram, erunt soluta & in cælis. Et rursùs sanctorum voce patet, pontificum dignitatem sedis eius, factã toto orbe venerabilem, dum illi quicquid fideliũ est, vbiq; submittitur, dum totius corporis caput esse designatur, de qua mihi videtur Esa. 10. a dictum per prophetam: Si hæc humiliatur, ad cuius confugietis auxilium, & vbi relinquetis gloriam vestram? Quid si immunda mihi labia habenti, & nullis succensa carbonibus, Esa. 6. b vt Esaiæ concessum est, vt his ablutis, ipsum ad possessionis suæ tuenda priuilegia Petrum apostolũ liceret euocare, & quod ait precibus, humana voce loqueretur? Quẽ psal. 4. si audiretis, hæc diceret: Filij hominũ, vsquequò graues corde? vt quid diligitis vanitatẽ, & quæritis mendacium? Scitote quoniam mirificauit Dominus sanctum suum. Quid stabilita Christi manibus cupitis fundaméta subruere? Quid canum possessionis genium illius, qui per culpas iuuenescit, ariete pulsatis, vt diuulsiõe ecclesiastici gregis, nouis me & post carnem passionib⁹ subiugetis? Inauditum sacrilegij genus est, quod mentitæ religiõis honore coloratis. Dehonestat venerandi reuerentiam nominis, qui adiutorem se in his, quæ in Deum iactat commissa, pollicetur. Contumeliæ genus est, quasi in solatio adesse sublimi, iuxta Apostolũ: Rom. 14. a Tu quis es qui iudicas alienũ seruum? Quid auribus imperitis illuditis, & grauiorẽ vindictæ speciem facitis esse quàm culpæ? Si odium debetis excessibus, vos mundate. Cur liberiùs condemnatis scelera, quàm vitetis? Sui impugnator est, qui fornicationis officijs vrget adulteria, & per animarum stupra, carnis Psal. 72. accusat. Scriptum nempe retinetis: Maledicti omnes qui fornicantur abs te. Fœda ergò à nitore Domini sui obligatiõe dissoluitur, qui statutis cælestibus minùs mera fidei dependit officia. Possessionis nostræ vobis (vt video) claritas mouit inuidiam, quem simulata vt mali possessoris indignatiõe transfertis, dum desudatis impendijs. Arcem, qua fuistis conspicui, crebris labefactatam ictibus, nisi obsisterem, proposuistis subruere: & cælo stabilitam machinam, quãta sit, ostendere per ruinam. Nolite præstolari de clade vestra victoriã, nolite triumphũ superãdo perdere, meis laboribus, meo sudore quæsitum. Quicquid ad triumphũ ducit, obtinui: quicquid vos illustres faceret in sede, congessi. Vobis tribuit claritatẽ fax ista, quam viperino liquore putatis extingui. In perniciẽ propriã accẽditur, qui sic sęuit in gratię suę germina, vt plãtas abscindat. Liberior iusto iracundia, plùs quàm alios, lacessit authorem. Symmachi, quos vocatis, excess⁹ si sunt, illa, qua & vos, expectatione sustineo. nefas est, peccantẽ patientiã iudicis non amare. Quid nisi vltionem flagitat, qui, dũ reus & ipse sit, vindictæ in alterum moras accusat? Hæc illis à me vox debetur studijs, quoniã Deũ dixisse teneo, pronũ hominem esse in malitiã, & Gen. 6. a omnem carnẽ amicã esse peccatis. Nolo occasione personæ, innumeris datura dignitatem, fiat in abiectione possessio: nè, dum homo incessitur, lex diuina frangatur. Mihi credite, si sunt ista quæ dicitis, respicio: quia & in illis, quibus nil tale dicebatur, quid fuisset inspexi. Errat, qui falli Deo proximum credit. Deut. 32. e Mihi vindictã, ego retribuã, dicit Dominus. Roma. 12. d Vos potiùs olim filij, de quibus spiritalis ventrem partus onerabat, ad abiuratã concordiã redite. Pio vos sinu, sicut habuit hactenùs, mater Ecclesia accipiat. Nunquàm est sera correctio. Scit diù expectare immodico labore quæsitos. nescit pro vilibus despicere magno precio cõparatos. multis gradib⁹ recursus est ad salutẽ. Præter desperantẽ, nullus excludiẽ fructus veniæ, proxim⁹ est coronæ. Nolite Symmachũ papã pressuris vestris iuuare. Si reus est, mihi credite, cùm cessauerit humanę impugnatiõis ministeriũ, diuinum mox succedet arbitriũ. Nónne splẽdidissimi cognitoris lance ꝑdicto aut pœna debeẽ, aut ꝑmium? Syllogismos à me sermonũ & schemata non q̃ratis. Antiquo adhuc vtor reti, & irrisam à sapiẽtibus seculi *cymbulã nõ reliqui. *cymbam Illa me p mundi freta sustentat. Ditat ꝓbatum in captionẽ hominũ rete quod cernitis. Redite ergò, quia fuga vos nec dũ essetis agrestes, eripuit. Currite ad ouile, nec luporum vos exponatis insidijs, nè per moram amittatis gratiam spontè venientium, quia contemptam inuitationem gehenna subsequitur. Ego, si quid dulcedinis, vt pater, debui: si quid districtionis, vt attributus à Deo magister, impleui: ꝓuidete, nè diutiùs qualemcũque crucis meæ angulum rara Leuitarum corona circundet, nè doléda etiàm extraneis in longũ solitudo dominetur, nè labor vteri mei, sterilitatis vice hostilem peperisse familiã, & numerosa proles, per sinistros actus infœcunditatem parentis ostendat. Pauca sunt, quæ asserui: sed quãta ex eis pendeant, ęstimate. Psal. 33. Venite filij, audite me, timorem Dñi docui vos. Romam respicite, quam ab idolorum seruitute, sinè auri, sinè argenti precio, liberam sanguinis Christi fecit effusio: cui etiàm meam seruuli sui mortem iussit impẽdi, quę per multa tempora famosis cultum delubris exhibuit, quæ diù venerata est in imaginibus *dæmonũ, *demones cui laborante censu indiderat manus magistra terrorem, quæ suspexit potestatem numinum emptam precio metallorum, cui sublimiores deos peperit exercitatior manus artificis: & diuinitatẽ, quam homo per fabricam cõtulit apud homines, Dei habuit forma maiorem. Eccè iam Christo propicio, ad nouas fornaces simulacra

cra

cra rediêrunt. Eccè iam de obsoleta superstitione vsus vester accepit, quod lætetur, dum de veteri tonâte noua meritò vascula præparantur. Quid hanc annitimini interrumpere quietem? Quid ludere vanis intentionibus felicitatem? Excusationem non habet furor iste, si creditis. Non interest, quibus itineribus ad mundi principem *currat, qui à sancta vnitate discordat. Pingues hostias ligat diabolo, qui contristat Ecclesiam. Vanas ergò repudiate tédiculas, simplicem habet defensionem pacis affectus. Nimis armatus est, qui illa, quæ aduersarius concordiæ ministrat, tela contemnit. Sufficit contra omnia iacula iurgiorũ, fidei nuda oppositio. Quid Eulalij & Bonifacij tempora, dum malorum solatia quæritis, reuocatis in medium? Quid incrementis excessuum præsentatis vetusta cõtagia, & per iniquam voluntaté senectuti in operiendis delictis facitis nil licere? Alia tunc fuit causa discordię, & nisi narrãdo cogerer sustinere transacta, ostenderem vobis, nullum euenire solatium de comparatione factorum: quia illos, quos ad pontificale fastigium intentioni obsequés feruor euexerat, vtrosque repuli. Hunc elegi, quia ex illis, teste exitu, nemo mihi placuit. Deistis contra regulas nitentem, profugum feci: prouectum legitimè, mundo impugnante seruaui. Scitis ista, nec noua sunt: quia dum ille truditur, iste firmatur, vester mihi ministrauit assensus. Deindè cur in pniciem vestrã lęditis sacerdotale concilium? Cur laceratis sententiam, in qua inspirante Christo, oracula superna patuerunt, & inter Deum atq; homines interpres extitit lingua põtificum? Quid generalis Ecclesiæ dolorem facitis, quamuis in principali, tamen in vna commissum? Illa eñ cęli curia, variarum dotibus aucta curialiũ, & multo redéproris nostri auro, ostroq; decorata, nihil in illa discissione authore se protulit, sed per humanæ linguæ ministerium diuino militauit imperio. Intellexit nõ esse suũ, qcqd impulsa cõstituit. Nihil habet in illa sententia, nisi vndè *solata deuotione (*sola) gratuletur. Peregrinum stylus sensit eloquium, indè sumens gloriam solam, quòd infusa sibi & seruauit, & coluit. Quid his de exemplis Euangelicis præparâstis calumniam, sicut de vobis scriptum est, Errauerunt præ (Esa. 28. d) ebrietate, nesciêrunt videntem, ignorauerunt indicium? Nam dum prophanis memoratos verbis cæditis, & inscitiam proditis, & liuorem. Isti ergò resurrectionem corporis, quam prædicant, nõ credétes, hæreticis miscuêre contagijs. Isti qcquid abiurât linguis, corde sectantur. Ergò quia dixerunt eum timendum esse, qui potest occidere, & animã (Matth. 10.) mittere in gehennam, ideò à fide aliena texuerũt. Eccè profundam imperitiam. En B. Lucam, cuius potestis assertione conuinci, quid clamat? Timete eũ, qui postquàm oc- (Lucæ 12. a) ciderit corpus, habet potestaté animã mittere in gehennam. Quis hîc locus erroris, vbi congruentia pari ductu exempli & historiæ verba concurrũt, nec diuersum est ab intellectu catholico & lectionibus, quod præfertur? Nunquàm benè nodus in scirpo quæritur, non inuoluit nebula prædicatæ lucis authores. Resurrectionem ergò carnis nõ credunt, quia posse confitentur corpus occidi, quia peccatricem animam gehennæ mancipari? Désis cor vestrum vepribus suffocatur, & interna vitia alijs certat asscribere. Ioánis etiàm apostoli iactatis scripta violari, quia ex eius verbis dictum est: Si dicamus, quia (1. Ioan. 1. e) peccatum nõ habemus, nosipsos seducimus, & veritas in nobis non est. De qua dicti diuersitate nihil queror: in eo ergò corrupta sunt apostoli monita, quia non iunxerunt, nosipsos decipimus, & quia non iunxerunt, mendaces sumus, non solùm diuinæ, sed etiàm humanæ rationis ignari? Qui veritatem non habet, mendax rectè censetur: nec alia re, nisi falsitate, plenus est, qui integritate vacuus innotescit. Sed hęc in vobis non curanda sunt linguæ oratione, sed gemituum: nec magis sunt vobis exhibéda verba quàm lachrymę, quia liquidò nocés est, qui insontibus aut meritum culpabilis, aut nomé opponit. Reliqua obiectionum vestrarum capita non reuoluam. Præstat silétio damnanda sepeliri. Nobilitatem dat facinorib⁹, qui ventilationem ipsorum multiplici ad aures posteras relatione transmittit. Beati Pauli est sequenda sententia, qui monet per discipulum cunctos, & clamat: Inanes quæstiões (2. Tim. 2. d) euita. Multa eñ sunt in vestris pppositionib⁹, quæ ità fæculentis vlnis peccandi amor amplectitur, vt fiát indigna memoratu. Plura leuitas dehonestat, dũ subductis euiscerãtur verba vrã ponderibus, & de religiõis causis elocutio vẽtosa cõponitur, auris cõgruẽter sortita grauitaté, quę in palearũ abundantia nihil est horreis illatura de tritico, dũ infœcundam frugibus culmorũ parturit vbertaté, & spé de herbæ luxuria métitur agricolis, de quibus nihil lucri vétilabra reperiũt igni debita, incendioq; peritura. De his scriptum est: Dormiêrunt somnũ suũ, & nihil inuene- (Psal. 75.) rũt. Nihil est, charissimi, pace dulcius: si tamé saporem eius, amaritudine plenũ pectus nõ excludat. Breuiorem quidem admonitioné debuerã, quam prolixam non parua vestrĩ consideratio, & diù in vobis iurgijs excitata frons, protulit. Vsus est, multa peccãtiũ stricta allocutione non corrigi: & effusioné plurimi, quam in delictis habuerũt, in monitoris sermonibus hanc requirunt. Me satis est, & diligentiæ vestræ, & iussis cælestibus obsecutum. In his quæ secuta sunt, locũ sermonibus non relinquam: quia hæc refero, mũdi caput Romam, per vestras intétiones esse prostratam, & nutricé pontificij cathedram, quasi vltimum videre sedile despectã. Cuius vocé beatus Paulus excepit, & illa, qua semper

per vsus est, eloquij intonuit libertate, apostolorum principē lenitatis incessens, quòd fluxis & profligatis mentibus, parētis adhuc seruaret affectum, nec in profundum ductis vlceribus ferro medicāte succurreret, rescindenda docens laminis secreta morborum, & manifestæ desperationi salutiferum esse vulnus adhibēdum: nè, dum manus medici per pietatem à sectione corruptæ carnis suspenditur, de abstinentia teli inuitetur exitium: quia parcit ægris dextera, curandos interficit. Nec grandis est differentia, vtrùm lœtū inferas, an admittas. Mortem languentibus, qui cùm possit, non excludit, inflixit. His ergò aduersùs eos oris ianuam patefecit alloquijs: Omīs qui iudicas, in quo alium iudicas, teipsum condemnas. Eadē enim, quæ iudicas, agis. Scimus enim, quia iudiciū Dei est secundùm veritatē in eos, qui talia agunt. Et iterùm: Beatus qui nō iudicat semetipsū in eo, quod probat seipsum. Quænam est ratio vt prædicet non furādum, qui furatur, & prodigam verecundię frontem, nube vestiat impugnationis alienæ? Nemo rectè monitoris personam accipit, nisi qui actibus suis errata condemnat, & amorem innocētiæ, conuersatione demonstrat. Nam adiacet etiàm publicanis, amica morib⁹ vitia damnare sermone, & sceleratioribus linguæ officijs punire quod diligunt: quasi non quoddā genus sit maiorum excessuum, dare rei affectū labijs quam mente despicias, & ingenij virus colloquij melle vestire. Hæc sic ago, quasi vobis esset pudor pudicitia: venustis adspectu, liceret accusare doctorem: & aduersùs electum, oris liuidi morsus aptare, cum antè futuri præscius, per epistolam ad vos datam, plena voce commonuissem: Quis accusabit aduersùs electos Dei? Deus qui iustificat. Quis est qui condēnet? Et iterùm: O homo, qui iudicas eos, qui talia agunt, & facis illa, putas quoniam effugies iudicium Dei? An diuitias bonitatis eius, & patientię, & lōganimitatis cōtemnis? Accusatis malitiā, repleti iniquitate, fornicatione, immunditia, auaritia, nequitia, inuidia, homicidijs, cōtētione, dolo, malignitate, superbi, elati, inuētores malorū, parētibus nō obedientes, insipientes, incōpositi, sinè affectione, sinè misericordia: docetis fornicatoribus neminē esse miscēdū, adulteri Laurētij aut sequaces, aut pręuij, per quos ille aut exercuit, quę habebat toxica, aut effundēs mōstrauit, quę accepit: post illā illecebrosæ cōmuniōis maculā, & pestē toto orbe execrabilē, sacerdotes Dei, quasi obsoleta cōparatos communiōe, culpatis. Reos putatis esse, qui subiēre cōsortiū, nullo teste conuicti: & sectamini hominem, toto ecclesiasticę inscriptionis non [illegible] stylo, sed ense perfossum. Quod licet, non licet: & quod non licet, licet. Quemadmodùm Iamnes & Mābres restiterūt veritati, sic & vos mente reprobi circa fidem, proditores, proterui, inflati, amantes voluptatē magis quàm Deum, habentes speciē quidem pietatis, virtutem autem ipsius abnegantes. O vim doloris interni, qui nequit expedire, quod cōcepit, qui profundis ingestum visceribus loquendi affectū, quem imperat, vi irrumpit. Nihil vobis vltrà plùs eloquar: quod de oratione remanet, lamenta supplebunt. Post hęc si inter manus medicorum curatiōe ægrescitis, nec aliqua cœptæ salutis cōsideratio vos reducit, saltem orbis parentem vrbem vestrā respicite. Ipsa vos, post defensores suos apostolos, mœrēs aggreditur, ipsa compellat, & si quid est pietatis, in reliquum orditur impetratura sermonem, nè me, quam Dei summi templa, repudiatis phanorū cultibus, & nouæ lucis nitore gaudentem, fecerunt esse cōspicuam: quam post sacella sordentia, & multo pecudum tabo polluta, ab hostiarum cruore, Dominici & apostolici sanguinis effusione purgauit: quam reducta post longum sanitas febrium fecit delubra contemnere: quam à victimis liberauit oblatio, quæ pacē Christi post idolorū inimicitias acquisiuit: cui non fuerunt penè numerosiora dona, q̄ numina: quā religio sua reddebat varia deuotione mendicam: quam egestas oppresserat, frequentia à dijs suis beneficia postulantē: quę Curios, Torquatos, Camillos, quos ecclesia nō regenerauit, & reliquos misi plurimæ prolis infœcunda mater ad tartarum, dum exhaustis emarcui malè fœta viscerib⁹: quia Fabios seruata patria non redemit, Decijs multo sudore gloria parta nihil pręstitit: profligata est operum sinè fide innocentia: criminosis iunctus est æqui obseruantissim⁹, quia Christum ignorauit, Scipio. Per totam vellem stylum ducere, si orbatæ pectus sustinere pateretur, insaniam. Sed quisquis lamentationis transacta relegit, lachrymarum tēpora videtur optare. Nemo creditur odisse, quorum relatione non læditur. Qui siccā faciem de filiorum funerib⁹ referens seruat, certo teste crudelitatis arguitur. Illa posteritas plùs mœroris attulit perdita, quàm iocūditatis acquisita. Relegamus tamen, quibus mutata sunt ista successibus. Eccè iam in illo sacrario Libertatis, nihil seruile de idolorum cultibus inuenitur: eccè * honorum corona, orbis genius, flos Romanus, quæ diù venerata est, plena sanctitate calcat altaria: eccè iam curia mea ad cælum vocatur, laudatur, accipitur. Nec possum dicere, perdidisse me sobolem post gratiā baptismi, quam vel repentina mors abstulit. Multos trabearum & curulium possessores, supremus regnator sinè dispendio cultûs aut dignitatis amplectitur. Penè iam terreni munificentia triumphi diuinum mercatur affectum, & hoc ad Christi * gloriam proficit, quòd mundo studetis esse venerabiles. Mentior, nisi egena agmina aduentū consulatûs vestri in subsidia miseriarum præstolantur. Etenim purpura ve-

Marginal notes: Gal. 2. c; Rom. 2. a; Roma. 14. d; Dist. 81. Nemo rectè.; Rom. 8. f; Rom. 2. e; Rom. 1. d; 2. Tim. 3. b; * bonorum; * gratiam

* subrepēté stra, qua animi vocabulū nobilitatis, * subripientem miseris vestimentorum largitate * depellit *pellit algorem. Propè iam iterùm necessitatibus ferunt auxilium decora fastorum, & veteri infidelitate deposita, in tali præparatione censûs dispendia, efficiūtur lucra animarum. Eccè nunc ad gestatoriam sellā Apostolicæ confessionis, vel admittūt limina candidatos, & vberibus gaudio exactiore fletibus, collata Dei beneficio dona geminātur. Quis tempore, quo preciosis siccamus vbera partubus, quo prolem nostram æterna genitrix, rursùs paritura, nūc suscipit, cui⁹ post primam natiuitatem grandæuis fœtibus aluus impletur, quæ mihi prolem regenerando dulcem facit esse, quam peperi, quæ ad se veniētes senium facit exuere, & ad vitę principia redire confractos: quis hanc felicitatē, rogo, interpellatione cōmutat? Quis per discordiam viperina mente compositam, aurei mihi seculi iubet pire beneficia? Quis in renouatione mea occasum clandestinus inspirat, & qui blandę frontis speciem inimicitijs vires acqrit? Generosam in tali negocio prosapiam non agnosco. Si qui sunt tamen summorum, quos vilibus tempestatis huius procella sociauit, alijs authorib⁹ facinorum participatiōe maculantur. Splendor sanguinis, etsi communiōem criminum incurrit, nescit tamen ducem se præbere peccātibus. Habet forsitan reatū de neglecta cautione, non habet dignum supplicium de scelerum principatu. Sub quadam verecundia iungitur delinquentibus, qui ad adulta iurgia conuocatur. Non meretur desperationem perditi, in quo facilis tantùm credulitas improbatur. Vos potiùs video triuiorum germina. Vos agnosco, in quibus naturæ vilitas conueniētes sibi mores peperit, quos degenerâsse claritas fuerat, qui per mētitæ titulum religionis gaudetis impunitate vitiorum: quorum labia nunquàm aut honorum sapor tetigit, aut quietis: qui fas omne origini parēdo violatis, quos de latebris & specub⁹ ꝓductos, præsens causa monstrauit. Quis ante concinnationē mali huius, qui essetis, agnouit? Diù fouistis secreta, quibus vos nox generatiōis abdiderat. Redite potiùs ad amicam cæcitatem, nobis serenam & diurnam lucem relinquite. Concordiā Ecclesiæ aut absentia, aut correctione præstate. Si tamen vultis vos numerari inter splendidas prosapias, actuum emendatione cognoscam.

QVINTA SYNODVS ROMANA, DVCENTORVM

octodecim episcoporū sub Symmacho papa, tēpore Theodorici regis, indictione nona.

POst consulatum Auieni, cùm in vnum, annuente Domino, ante confessionem B. Petri apostolorum principis resedissemus, sancta synodus dixit: Libellus, qui synodali authoritate contra eos, qui aduersùs quartam nostram synodum, quæ habita est Romæ * Palmari, mutire præsumpserunt, ab Ennodio conscriptus est, coram omnibus deferatur, & in præsentia omnium legatur atque roboretur. * palmari mutire Quo recitato, & ab omnibus cōsona voce roborato, sancta synodus dixit: Hæc futuris temporibus conseruentur, atq; ab omnibus teneantur, & in omnibus seruētur. Hic libellus integerrimè synodaliter ab omnibus teneatur, atque inter quartę & qntæ synodorum nostrarum actiones interponatur, & ità sicut harum synodorum decreta habeatur: quia synodali authoritate conscriptus est & roboratus. Ad quę terbeatissimus papa respondit: Iuxta vestram omnium fiat voluntatē, & vt iudicatis, Apostolica habeatur authoritate, & inter apostolica, quod dicitis, interponatur decreta, & sicut cętera Apostolica ab omnibus teneatur decreta. Ad quę omēs ter vna voce responderunt, dicētes: Vt fiat, rogam⁹: Vt fiat, rogam⁹: Vt fiat, rogam⁹. Postque acclamatū est ab omnib⁹ epis & presbyteris: Illi, qui papā Symmachum accusauerunt, & damnationem ei inferre tentauerunt, & illi, qui eum iudicauerunt, aut contra nostram synodum garrire, aut scribere præsumpserunt, vt damnentur rogamus. Et paulopòst omnes episcopi & presbyteri voce magna clamantes, dixerunt: Exaudi Christe, Symmacho papæ vita. Dictum est octiès. Cuius sedem & annos. Dictum est deciès. Vt fiat, rogamus. Dictum est duodeciès. Quibus cessatis, Symmachus episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, dixit: Quoniam fraternitas vestra singulari charitatis studio, pio ac vigilanti affectu, indefessis laboribus ac spiritu viuaci studuistis, venerādi patres, tutelam rerum Ecclesiasticarum fouere, sedē Apostolicam (quæ solida Petri confessione stabilita est) tueri viriliter, cui licèt indigni, Domino sic disponente, pręsumus: ac paruitatem nostram iam dudùm multis afflictionibus impulsam, virili protectione defendistis, oblocutoribus & susurrātibus resistendo, qui nouis semper insidijs semper aliquid aduersùm nos & famam nostram moliuntur, quos spiritus ille diuisionis continuis exagitat aculeis, quibus est pax inimica, & discordia placens: & quia vestra bonitas curam prouisionis nostræ suis exhortationib⁹ incitauit, * & parilem circa ecclesiæ tranquillitatē Dei nostri cōtemplationē animi * præstet, flagitamus, vt circa insidiatores & persecutores nostros mitiùs agatis. * etiàm * præstat, Et licèt iustè damnent, propter misericordiam tamen cōseruentur, vt in nobis illa Domini declaretur sentētia, qua præcipitur, ità fratribus dimitti,

Matt.6.b ti sicut sibi à Domino cupiũt dimitti. Decæterò verò, nè vnquàm talia non solummodò in Apostolicæ sedis præsule à quoquam pręsumãtur, sed nec in vllo Christianorum episcopo vsurpentur. Non ergò necessè est super his noua cudere, sed vetera recitare atque firmare. Est enim à multis antecessoribus nostris synodaliter decretum atque firmatum, vt oues, quæ pastori suo commissę fuerint, cum nec repręhendere, nisi a recta fide exorbitauerit, præsumant: nec vllatenùs pro quacunque re alia, nisi pro sua iniustitia, accusare audeant: quoniam pastorum actus gladio oris nõ sunt feriendi, quanquàm ritè repręhendi æstimentur. Nec vllos episcopos suis rebus expoliatos, vel à sedibus vi aut dolo, aut quocunq; ingenio pulsos, sicut & vos de nobis iudicàstis, aut ad synodum tam prouincialem, quàm generalem posse conuocare, aut in aliquo iudicare, antequàm cuncta, quæ eis ablata sunt, legibus potestati eorum pacificè per omnia redintegrentur, decernimus. Priùs ergò oportet, omnia illis legibus redintegrari, & ecclesias, q̃ sublatę sibi sunt, cum omni priuilegio suo restitui, & postmodùm non sub angusto temporis spatio, sed tantũ tẽporis spatium eis indulgeatur, quantum expoliati vel expulsi esse videntur, antequàm ad synodum cõuocentur, & ab omnibus, quisque prouinciæ suæ, episcopis audiatur. Nam nec cõuocari ad causam, nec dijudicari potest expoliatus, vel expulsus: quia nõ est priuilegium, quo expoliari possit iam nudatus. Vndè & antiquitùs decretum est: Omnes possessiones, & omnia sibi sublata, atque fructus cunctos ante contestatam litẽ, præceptor aut Primas possessori restituat. Et alibi scriptum habetur: Ille, qui violentiam pertulit, vniuersa in statu, quo fuerãt, recipiat: & quæ possidet, securus teneat. Et alibi in synodalibus patrum decretis, & regum edictis legitur statutum: Redintegranda sunt omia expoliatis vel eiectis episcopis, præsentialiter ordinatione põtificum, & in eorum, vndè abscesserunt, potestatẽ funditùs reuocanda, quacunque conditione temporis, aut dolo, aut captiuitate, aut virtute Maiorũ, aut per quascunque iniustas causas res ecclesiæ, vel proprias, aut substantias suas perdidisse noscũtur ante accusationem, aut regularem ad synodum vocationem eorum, & reliqua. Est etiàm in antiquis Ecclesiæ statutis decretum, vt qui aliena inuadit, nõ exeat impunitus, sed cum multiplicatiõe omnia restituat. Vndè & in Euangelio scriptum est: Quod si aliquid defraudaui, reddo quadruplum. Et in legibus seculi *cautum habetur: Qui rem subripit alienam, illi, cuius res direpta est, in *vndecuplum, quæ sublata sunt, restituat. Et in lege diuina legitur: Maledictus omis, qui trãsfert terminos proximi sui. Et dicet omis populus, amen. Talia ergò non præsumãtur absque vlla vltione, nec exerceantur absque

[Left margin notes: 2.q.7. Oues q̃. Oia verò, q̃ sequũtur vsque ad illud, quid ad hæc vobis, &c. habentur in vlt. dec. Eusebij papæ. Et similiter infrà in decr. epistola Ioã. papæ primi. — 2.q.2. In scripturis — 3.q.1. Redintegrãda sũt — In de. Iuss. lib.4 — Luc.19.b — 12.q.2. In le. — * decuplum — Deut.27.c]

sua damnatione. Accusatoribus verò inimicis, vel de inimici domo prodeũtib³, vel qui cum inimicis immorantur, aut suspecti sunt, nè credatur: nè irati, nocere cupiant: nè læsi, vlcisci se velint.

¶ Quid ad hęc vobis (charissimi fratres) videtur, prudentia vestra pro ecclesiastica quiete vel indemnitate, vniuersi edicite. Vniuersa synodus dixit: Episcopalem persecutionẽ, & ecclesiarum abscisiõem, vel vastationem, atque seruorum Dei insectatiõem, fulti prædicta authoritate & omnium sanctorum patrum prohibitione, vestraq; cõsolatione, cõmuni tractatu pariter in futurum robustè ac veraciter amputantes, sanctorumq; patrum statuta firmantes, expressis sentẽtijs sancim³, nè vnquàm talia à quoquam nostris aut futuris tẽporibus p̃sumantur. Et silentio facto, Symmachus episcop³ Ecclesiæ catholicæ vrbis Romę, dixit: Quòd si aliq hęc transgressi fuerint, & talia p̃sumpserint, quid super his vobis videtur, pari adunatione manifestate. Cumque surrexissent, & paulopòst iterùm consedissent, vna voce dixerunt: Si quis hæc, quæ hodiè in hac sancta synodo prohibita sunt, infringere præsumpserit, aut voluntariè transgredi tentauerit: si clericus est, gradu proprio penitùs careat: si verò monachus aut laicus fuerit, communione priuetur. Et si non emendauerit vitium, anathemate feriatur. Secretas verò insidias vel manifestas, põtificibus à quibuscunque illatas, vel ea, quæ huius sanctę synodi sententia complectitur, si quis ad *Ecclesiæ pertulerit notitiam, potiatur honore: & hi, qui aduersa eis moliuntur, sicut à sanctis patribus dudùm statutum est, & hodiè synodali & Apostolica authoritate firmatur, penitùs abijciãtur, & exilio, suis omnibus sublatis, perpetuo tradantur. Hæc verò, quæ in hac sancta synodo statuta sunt, & ea, quę in libello, quem Ennodius nostra authoritate cõscripsit, sicut in præsentia nostra relecta sunt, vt proprijs manib³ roborentur, rogamus, atq; vt in perpetuum conseruẽtur, (sicut p̃dictum est) vestra Apostolica authoritate firmentur. Symmachus Ecclesię catholicę vrbis Romæ episcopus, dixit: Acclamatiões vestras, synodiq; iudicium præsentia suscipient gesta. Adiecitq; & dixit: Ea, quę ad succidẽdos veternosę pręsumptionis errores, vel insensę põtificibus pręsumptiõis morbos, quibus status affligi solet Ecclesiæ, seruorumq; eius, deliberatio religioni cõgrua paciq; cõstituit, perpetua socientur firmitate: vt annuẽte Domino, quem custodem rerum cõstat esse bonarum, synodalis ordinatio vigeat, atque omnis, qui sinè p̃sonæ alicuius *distinctione *venire præsumpserit, imposita superiùs districtiõe plectat. Vniuersa synodus dixit: Vt fiat, rogamus. Dictum est deciès: Vt scandala amputentur, & insidię atque detractiões erga episcopos vitẽtur, rogamus. Dictum est duodeciès. Et facto

[Right margin notes: 3.q.5. Accusatoribus verò — 3.q.5. Accusatoribus verò — *ecclesiasticam — *districtiõe — *contrauenire]

cto

cto silētio, vniuersi in sancta synodo cōgregati, clamātes, dixerūt: Exaudi Christe, Symmacho vita. Dictū est octiès. Hic est pax cum Symmacho. Dictum est octiès. Cuius sedē & annos. Dictū est deciès. Vt de pſenti fiat. Dictū est duodeciès. Et paulopòst, cùm resedissét, facto silētio, vniuersa synod᷒ dixit: Quisquis clericorū, aut monachorū, aut laicorū, tā maioris ordinis, q̄ etiàm inferioris, post hàc formā à nobis prolatā, his decretis contraire præsumpserit, statutis canonicis velùt schismaticus percellat. Et subscripserūt: ¶ Cęlius Symmachus episcop᷒ sanctę Ecclesię catholicæ vrbis Romæ, huic statuto, à nobis inspirāte Domino peracto, subscripsi. Laurētius episcopus ecclesię Mediolanensis, huic statuto, à nobis inspirāte Dño peracto, subscripsi. Petrus ecclesiæ Rauennatis eps, huic statuto à nobis, inspirante Dño, peracto, subscripsi. Eulalius episcopus ecclesiæ Syracusanę, huic statuto à nobis inspirāte Dño peracto, subscripsi. Felix episcopus Interamnensis, subscripsi. Stephanus episcopus Cordubeñ, subscripsi. Fortunatus episcopus ecclesię Valeñ, subscripsi. Benignus Aquæuiueñ, Ioānes Spoletan᷒, Romulus Prænestin᷒, Stephanus Venusin᷒, Cādidus Tiburtinus, Valentin᷒ Amiterninus, Fortunatus Fulginatis, Chrysogon᷒ Albanēsis, Eutychi᷒ Tranensis, *Amādus Potentinus, Laurentius Bobieñ, Molēsi᷒ Centūcelleñ, Eusebi᷒ Fanestreñ, Roman᷒ Nomētan᷒, Propinqu᷒ Trebiatis, Asterius Aquinatis, Syluanus Veliterninus, Epaphrodit᷒ Tamassenus, Quint᷒ Phocieñ, Helias Bleādrenus, Paulus Tripolitanus, Polycarpus Gabalenus, Patrici᷒ Cresseñ, Menecrates Carysseñ. Florentius Sardeorū Lydię, Iulianus Hypepenus, Paulinus Perpereneñ, *Meonius Nysen᷒, Proteri᷒ Myrrhineñ, Hesperi᷒ Pytaneñ, Olympius *Euazoneñ, Rufinus Brulitanus, Philippus *Neasaulitanus, Isaac Elearchiæ, Basilic᷒ *Palesceps, Didymus Lapeteñ, Iustus Firman᷒, Ariston Ostieñ, August᷒ Liparitanus, Rusticus Buxētin᷒, Venantius Senogallieñ, Victor Luneñ, Innocentius Tiserninus, Bonifacius Foroslaminieñ, Sebastianus Soranus, Asellus Populonieñ, Elpidius Volaterranus, Proiectitius Foronouanus, *Veneri᷒ Poleñ, *Colonius Foroclodieñ, Prob᷒ Camarineñ, Vindemi᷒ Antiatenus, Proculeian᷒ Sepinatis, Fortunat᷒ Anagnin᷒, Paschasi᷒ Vulturneñ, Martian᷒ Esinus, Bassus Mutineñ, Pacatianus Comachleñ, Maras Cordiluseñ, Macedō Magideñ, Marcellin᷒ Isindeñ, Paulus *Plogoneñ, Theodor᷒ Lysinieñ, Neon Syluieñ, Theophilus Acrasseñ, Epiphani᷒ Pergēsis, Leucius phani Apollinis, Alcimedes Celandieñ, Eupythius Stratonicę, Dionysius Attalieñ, Andreas Salenus, Amachius Sectorieñ, Croton Perteñ, Philippus Balbureñ, Theodorus Antiphellenus, Leontius Araxenus, Antipater Caunenus, Esaias *Eleitanus, *Cratinus *Pa-

*Amantius
*Musonius
*Euazeneñ
*Theodosianopolitanus
*Palæaspolitanus
*Venerios
*Collonic᷒
*Gratianus
*Phanemu-

nemuteñ, Andreas Tlosorū, Nicolaus Ariasſenus, Roman᷒ Buboneñ, Onesiphorus Iconieñ, Neoptolemus Corneñ, Paulus Derbeñ, Plutarchus Lystreñ, Eugenius Canorū, Rufus Hydę, Tyrannus Homonadeñ, Acholius Larandenus, Proclus Argissenus, Leontius Magnesiæ Mæandri, Mamas Anemurij, Cyriacus †Aegeę, Valerian᷒ *Bastianeñ, Photinus Chytrennus, Echius Arsinoeñ, Soter Theodosieñ, Heliodor᷒ Amathūtis, Olympius Constantieñ, Batrachus Naxi insulæ, Tryphon Chij insulæ, Florentius Mitylenę insulæ, Ioannes Rhodieñ insulæ, Gennadius Mosineñ, Euandrus Diocliæ, Ioannes Trapezopolis, Philippus †Aegiritanus, Thomas Theodosiopolitanus, Gennadi᷒ Acmoneñ, Charites Dionysiopolitan᷒, Paulus Aristeñ, Matthias Themisonieñ, Eulali᷒ Siblieñ, Amphilochius Sideñ, Gaius Sysdreñ, Eudoxius Itoaneñ, Marcellinus Corydalleñ, Eusebius *Cotyaiorum, Obrimus Coracesij, Romanus Myreñ, Aristocritus Olympeñ, Eudoxius Chomateñ, Palladius Candybeñ, Cyrinus Patareñ, Stephanus *Lymireñ, Zenodotus Telmessi, Maximus *Cimoleñ, *Musonius *Limeneñ, Florentius Adrianopolis, Bassonas *Neapolitanus, Messalinus Laodiceñ, Fonteianus Sagallassenus, Olympius Sozopolis, Alexander Seleucieñ, Valerianus Aphrus, Eusebius Clazomenus, Thomas Valētinianopolis, Thomas Alalcomenus, Pergami᷒ Antiochen᷒, Eutropius Adadeñ, Paulus Philomelieñ, Strategi᷒ *Polyboteñ, Basilius Nacolię, Eustochius Docimeus, Cyriac᷒ Eucarpieñ, Abertius Hierapolis, Epiphani᷒ Mydaieñ, Philippus Lysiadis, Mocinius Hephestieñ, *Myrus *Euladreñ, Eusebi᷒ Dorylei, Marinianus Synnadēsis, Calandion †Alicarnassenus, Ioānes Gnidi, Theodoret᷒ Alabandenus, Tynchanius Apollonieñ, Longinus Apamenus, Theotecnus Tyri, Eorticius Metropolitanus, Cyrus *Siniandeñ, Libanius Parilycaoniæ, Modestus Sebasteñ, Daniel *Cadis, Nunechius Laodiceæ Trimitariæ, Aquilas *Aurocyrorum, Ioānes Amyzoneñ, Eupythius Stratoniceñ, Menander Heracleus *Lemnos, Papias Eressoneñ, Placc᷒ Iasseñ, Ioānes Alindeñ, Dionysi᷒ Antiochen᷒, Critonianus Aphrodisius, Aetheric᷒ Smyrneñ, Stephan᷒ Ephesinus, Patricius Adramyteus, Daniel Lapsacen᷒, Hermias Abydensis, Theosebius Ilij, Stephanus Patauij Asiæ, Pionius Troadeñ, Eulalius Pionieñ, Dauid Anderaneñ, Thalassius Parij, Petrus Dardaneñ, Diogenes Cyzicenus, Olympius Prusiadeñ, Theophilus Adrianopolis, Apragmonius Tieñ, Theodorus Heracleeñ, Calogerus Claudiopolis, Theodorus Xoanensis, Polychronius *Daclis, Rhen᷒ Iuliopolis, *Aetherius Pompeiopolis, Petrus Gangrenus, Antiochus Sinopenus, Atticus Zelensis, Vrani᷒ *Hymerorum, Paralius Andraponeñ, Leucadius *Tinnieñ, Euphrasius Laganieñ, Mysterius Amo-

*Telmesphi, *Panormeñ
*Bedota
for. *Aegiritanus
*Limireñ
*Zetiloneñ
*Musianus.
*Neaspolitanus.
*Polydoreñ
*Mirus
*Bleandreñ
*Syniandeñ
*Cadoneñ
*Acroceraunorum.
Acrotemorum.
*Lemni
*Dablis
*Ethericus
*Himeroꝝ
*Melphiteñ

rij, Aquilas Eudoxiadis, Cyriacus Trogmadeñ, Pius * Pentenissen.

* Petenissen

Quinta synodus Romana finit.

SEXTA SYNODVS ROMANA, SVB SYMMACHO PAPA habita tempore Theodorici regis, sub die Kaleñ Octob. de inuasoribus rerum ecclesiasticarum.

CVm in vnum apud B. Petrum apostolũ sancta sexta synodus, canonicè à B. Symmacho Romæ congregata, resedisset, Symmach⁹ ꝑdictus episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romę, eidẽ synodo pręsidens, dixit: Quoniam religiosus, sanctospiritu congregante, conuentus hortatur, vt quæcunq; pro disciplina ecclesiastica necessaria sunt, cura diligentiore tractemus: nos enim & Apostolicæ sedis moderamine compellimur, & ecclesiasticarum rerum dispositiõe constringimur, sic canonum paternorum decreta librare, & retrò præsulum, antecessorumq; nostrorum decreta metiri, vt quæ pręsentium necessitas temporum restaurandis ecclesijs relaxanda exposcit, adhibita diligenti consideratione, quantùm fieri potest, auxiliante Dño, temperemus: quia nos (qui potissimi sacerdotijs administramus officia) trangressionum culpa respiciet, si in causis Dei desides fuerim⁹ inuenti: quia meminimus, quod timere debemus, qualiter comminetur Dominus negligentiæ sacerdotũ. Sanè reatu maiore delinquit, qui potiore honore perfruit: & grauiora facit vitia peccaminum, sublimitas dignitatum. Ideò tacere non debemus, sed ea quæ necessaria fore agnouerimus, viriliter corrigere & emendare satagamus, & ea quæ nociua sunt, extirpare (prout Dominus dederit) non negligamus. Ab vniuersis episcopis & presbyteris acclamatum est: Exaudi Christe, Symmacho papæ vita. Dictum est sexiès. Hæc cõfirmamus, & hæc docemus. Dictum est octies. Doctrinæ vestræ gratias agimus ingentes. Dictum est deciès. Ista teneantur, & ista obseruẽtur rogamus. Dictum est duodeciès. Dignus papa, dignus doctor.

Et facto silentio, Symmachus episcopus dixit: Communis dolor & generalis est gemitus, quod intra Ecclesiam nostris & retroactis temporibus de inuasione rerum ecclesiasticarum, & vexatione sacerdotum cognouimus, quæ res nõ nos solos, sed omnes Domini tangit sacerdotes. Et licèt hæc à prædecessoribus nostris iam prohibita sint, & tales præsumptores damnati, & à sanctis canonibus anathematizati: nè tamẽ denuò ꝓsumantur, est etiàm super his promenda sententia, vt qui eorum casum non timent, timeãt salutem eorum perpetuã damnatiõem: & quod sæpè præsumitur, sæpiùs vt inhibeatur, necessè est. Sancta synodus dixit: Hęc, nè fiant, denuò synodali conuentu, prouida beatitudinis vestræ sententia eneruari conuenit, & nè in exemplum remaneat pręsumendi, funditùs extirpari. Symmachus episcopus dixit: Modò, quia Deus præsentiam vestram votiuam mihi concessit, necessè est rem fieri firmam, quam credo ecclesiasticis facultatibus conuenire, vt agnoscant omnes, quos vanus furor & auaritia excitauit, talia absque vltione non posse præsumi. Sancta synodus dixit: Scimus prouisionem vestram necessarijs studere, & ideò in vestra est potestate, sequẽda disponere. Symmachus episcopus catholicæ Ecclesiæ vrbis Romæ, dixit: Magna quidem venerando & sacerdotali debetur cura proposito, cui imminet de studio, quæ recta sunt, non de necessitate, disponere. Sed quoniam in aliquibus, aliena postulãtibus, vitiorum mater auaritia, repudiatis honestatis repagulis, totum putat expedire, quod libet: & ità, dum pręde inhiat, patientia supernæ pietatis abutitur, expectantibus correctionem cælo moderante, iudicijs se existimãt non teneri, cùm clarum sit, ꝙ apud certos in occasionem rapiendi procedat diuinę mora sententiæ. Sed nobis, quos pastoralis cura & ecclesiastica adstringit pro dispensatiõe certa ratio reddenda substantiæ: opùs est, vt solicitudinem nostram non solùm ad præsentia, sed etiàm ad * futura secula porrigamus, nè ad animę nostræ detrimenta contingat, si hi, qui possunt statutis debere innocentiam, præsumentes de libertate, deliquerint, cùm religiosa possint & nostra & successoris nostri potestate fulciri, legibus ecclesiasticis serui ẽtes. Sancta synod⁹ dixit: Scimus Spũ Dei cor vestrũ esse succẽsum, & instinctũ Dei vos ità loqui. Quapropter omnibus summoperè conuenit obseruare, vt oblationes fidelium à nemine præsumantur absque consensu & voluntate episcopi, in cuius dinoscũtur esse parochia & potestate, nec possideri vel damnari tẽtentur: quoniam nonnulli memores suî, pro remissione peccaminum suorum, & pro æternæ vitæ mercatione, de facultatibus suis tam rerum immobiliũ quàm & mobilium, quędam verò per scripturas ecclesijs tradiderunt, & Deo creatori suo perpetualiter habenda dederunt: quæ econtrà à diuersis Deum minùs timẽtibus, eatenùs mortifera calliditate tenentur, vt aliorum oblatio illis pertineat ad ruinã. Nec intueri corde possunt diem iudicij, dum nimię cupiditatis delectãtur ardore. Vndè precamur, vt antiquorum patrum regulas, quæ modò ꝓpter incuriã quorundã quasi oblitæ habenẽ, renouetis: & tale iudiciũ super eis fiat, vt aut manifestè hæretici, quia Ecclesiam Dei scindũt, & anathematizati, atque ab Ecclesia Dei extorres habeãtur: aut per satisfactionem Ecclesię ad pœnitentiã, & demùm iuxta regulas ecclesiasticas ad reconciliationẽ, & si digni inuenti fuerint, ad cõmunionem recipiãtur. Symmachus

Sup. cap. 5. synodi Ro. 3. sub Sym.

* secutum

machus episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romę, dixit: His ergò ritè perpensis, nè illi in ruinam incidant, & perpetuo damnentur exitio, & sancta Ecclesia, precioso Christi sanguine redempta, restauretur, eiq; piè famulantes non opprimantur, sed releuentur, mansura cum Dei nostri consideratione vnà cum vestro iudicio sancimus, vt quicũq; immemor aut memor interitûs sui, res Ecclesiæ delegatas & Domino oblatas, absq; proprij episcopi iussu possidens, præsumpserit deincèps tenere, quocunq; in loco & veritate comperta, res Dei seruis suis dissimulauerit, aut renuerit reformare, liminib' ecclesiæ ab episcopo eiusdem loci priùs arceatur. Indignè enim ad altare Dei properare permittit, q res ecclesiasticas audet inuadere, aut iniustè, i. sinè licētia episcopi possidere, aut iniqua vel iniusta defensiõe in eis perdurat. Necatores etiàm pauperum iudicandi sunt pręfixo tenore, &, si non emendauerint vitium, extirpandi. Debet tamen esse prouisio, vt vindictã admonitio manifesta præcedat, & res vsurpatas iniustè qui abstulit, aut iniustè ablatas retinet, æqtate patrocinãte legib' restituat. Quod si neglexerit, & necessitas compulerit, demùm prædonem sacerdotalis districtio maturata percellat. Neq; quisquã per * internas res Deum defensare nitatur, quia Dei potentia cunctorum regnorũ terminos singulari damnatione cõcludit. quod si pręsumpserit, & ipsius offensam, & prædictæ damnationis periculum sustinebit. Cõpetitoribus etiàm huiusmodi frena districtiõis imponimus, qui facultates ecclesiæ sub specie largitatis regię, vel cuiuscũq; potestatis, improba subreptiõe peruaserint. Sera nanq; de his reb' pœnitudine cõmouemur, cùm iam transactis temporibus contra huiusmodi psonas, canonum suffulti pręsidio, se sacerdotes Domini erigere debuissent, vt non mansuetudo indulgentiæ, ad similia perpetrãda improborum audaciam adhuc quotidiè puocaret. Nunc tardè, iniuriarum mole depressi, damnis quoq; Dominicis compellentib', excitamur. Quòd si is, qui res Dei competit, in alijs, quàm vbi res agitur, maximè solet territorijs commorari, sacerdotem loci ipsi', vbi habitat huiusmodi prauitate contemptus, neglectu personæ episcopus literis instructum reddat. Tunc antistes, ipsius fratris anxietate comperta, aut peruasorem rerum Dominicarum admonitione corrigat, aut prætaxata canonica districtione condemnet. Vndè & in canonibus, in Gangrẽsi ecclesia apostolica authoritate cõditis, de fructuum oblationibus, quę ministris Ecclesiæ debētur, & de his, quæ in vsus pauperũ conferuntur, scriptum habetur: Si quis oblationes Ecclesiæ accipere, vel dare voluerit præter episcopi conscientiam, vel eius, cui huiuscemodi sunt officia cõmissa, nec cum eius voluerit agere consilio, anathema sit. Et iterùm in eodem concilio: Si quis oblata Deo dederit vel acceperit præter episcopum, vel eum, qui constitutus est ab eo ad dispensandam misericordiam pauperibus, & qui dat, & qui accipit, anathema sit. Valdè iniquũ ergò, & ingens sacrilegium est, vt quæcunque vel pro remedio peccatorũ, vel salute vel requie animarũ suarũ vnusquisq; venerabili Ecclesiæ contulerit, aut certè reliquerit, ab his, quibus hæc maximò seruari conuenit, id est, Christianis & Deum timētibus hominibus, & super omnia à principibus & primis regionum, in aliud transferri vel conuerti. Proptereà, qui hęc nõ præuiderit, & aliter quàm scriptum est, prædia ecclesijs tradita petierit, vel acceperit, aut possederit, vel iniustè defenderit, aut retinuerit: nisi citò se correxerit, quo iratus Deus animas percutit, anathemate feriat: sitq; accipiēti & danti * & possidēti anathema, & institutę pœnę cõtuberniũ assiduũ. Nec aliquo se ante tribunal Christi obstaculo muniat, q, à religiosis animabus ad substantiam pauperum derelicta, contra fas sinè aliqua pietatis consideratione dispergit. Ab vniuersis episcopis & presbyteris acclamatum est: Vt hæc penitùs abscindantur, rogamus. Dictum est quinquiès. Vt hæc amputentur, precamur. Dictum est sexiès. Vt res ecclesiæ, quibus traditæ sunt, intemerato iure seruentur, rogamus. Dictum est septiès. Vt secundùm hoc, quod prosequuti estis synodali conuentu, per omnia fiant, vnanimiter deprecantes, rogamus. Dictum est octiès. Vt in præsumptoribus vindicetur, rogamus. Dictum est deciès. Vt disciplina seruetur, rogamus. Dictum est vndeciès. Quæ malè admissa sunt, per vos corrigantur. Dictum est duodeciès. Vt illicita facta amputentur ità, vt deincèps non fiant, rogamus. Dictũ est tredeciès. Vt apostolica ordinatio illibata seruetur. Dictum est quatuordeciès. Dignus papa, quod nõ licet, non fiat. Dictum est quindeciès. Exaudi Christe, Symmacho vita. Dictum est sexdeciès. Vt canones custodiantur, rogamus. Dictum est quindeciès. Vt ordinatio Apostolica seruetur. Dignus papa, dignus doctor. Dictũ est nouiesdeciès. Hęc omnes vnanimiter confirmamus, & vt vnanimiter seruentur, rogamus. Dictũ est vigesiès. Hæc tenenda, hæc seruanda sunt. Dictum est vigesiès. Per dominum Petrum, vt perpetuò seruentur, rogamus. Dictum est vigesiès. Qui hæc violàrit, in se iuxta prætaxatum modum inueniat. Dictum est vigesiès. Et facto silentio, Symmachus episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, dixit: Præsentis diffinitionis formam, quæ iuxta sanctorum patrum est statuta sententias, in omnium ecclesiarum notitiã peruenire decernim', nè cuiquã pro sua possit ignoratione licere, quod non licet. Et qui talia præsumpserint, sciant se prætaxato condemnatos esse modo. Similiter

*interna defensare

16 q. 1. In canonibus. Gang. cõc. c. 7. editiõis 1.

Gang. cõcile 8. edi prim.

*vel

militer & hoc ad omnium ecclesiarum notitiam, vestra cunctorum exhortatione & iudicio cēsemus peruenire, & ab omnibus firmiter teneri, quia episcoporum res, Ecclesię nō dubitantur esse, si in eorum facultatibus simili fuerit crudelitate grassatum, puasores rerum memoratarū, prædictæ canonum districtiōis feriantur vindicta, vt qui moribus proprijs ac nulla cōsciētiæ castigatione corriguntur, saltē ecclesiasticæ & canonicę vindictæ perfodiantur aculeis. Generaliter verò, quicunq; res Ecclesiæ cōfiscare, aut competere, aut peruadere periculosè, aut sua infestatione psumpserit, nisi se citissimè p Ecclesiæ, de qua agitur, satisfactionem correxerit, ppetuo anathemate feriatur. Similiter & hi, q res ecclesiæ iussu vel largitione principum, vel quorundam potentum, aut quadam inuasione, aut tyrannica potestate retinuerint, & filijs vel hæredibus suis (vt à quibusdā iam factum audiuimus) quasi hæreditarias reliquerint, nisi citò res Dei, admoniti à pontifice, agnita veritate, reddiderint, perpetuo anathemate feriantur. Iniquū enim esse censemus, vt potiùs custodes chartarum, quàm defensores rerum creditarum (vt pręceptum est) iudicemur. Sanandum est ergò hoc celeriùs, nè longiùs execrandus animis morbus inserpat, vt si medicus, cùm viderit huius terreni corporis aliquem esse languorē, magnū suæ artis ęstimat documentū, si citò qs illius interuentu desperatus euadat, vel cùm posteà vulnus adspexerit, adhibet fomenta vel cætera, quibus illud possit: quod natum fuerat vulnus, obducitur, si id manens sanari non poterit, nè corpus reliquū sua tabe corrumpat, ferro amputat, quod nocebat, quô reliquum integrum seruet & intactum. Præcidendū id ergò est, quod velut puro sanoq; nimiū corpori vulnus obrepsit, nè cùm tardiùs abstergitur, in ipsis penè visceribꝰ huius mali non exhaurienda pòst sentina consi-dat. Ferro enim abscindenda sunt vulnera q̄ fométa non sentiūt. Similiter & illi extorres debēt fieri ab Ecclesiā, q sacerdotali admonitione nō corrigūtur, dicēte Domino: Auferte malū à vobis. Vniuersa synodus surgēs, acclamauit: Vt *ista fiant, rogamus. Dictū est octiès. Ista seruent precamur. Dictū est deciès. Vt in perpetuū maneāt, & vrā authoritate firment. Dictū est duodeciès. Exaudi Christe, Symmacho papę vita. Dictū est duodeciès.

16.q.1. In canonib'. § Generaliter verò

16.q.1. Ferro abscin.

Deut. 13.b

Esa. 1.e Ose 14 a

*ità fiat,

Et facto silentio, Symmachus episcopus Ecclesię catholicę vrbis Romę, synodo prę-sidēs, dixit: In hoc cognoscimꝰ oēs, quia neū diligamꝰ, si mādata eiꝰ faciamꝰ. Hęc est charitas Dei, vt mandata eiꝰ custodiamꝰ, & mandata eius grauia nō sunt. Iustus est em̄ Dominꝰ, & omnia iudicia eius iusta sunt, atq; oēs viæ eius misericordia & veritas & iudiciū. In manu Dei potestas terræ, cui execrabilis est oīs iniqtas. In manu Dei potestas hoīs, & super faciē scribæ imponet honorem suum. Perdit

1. Ioan. 2. a 1. Ioan. 5. e

Psal. 24. no.

Eccle. 10. a

Deus memoriam superborū, & *iniquā gerentium, & relinquit memoriā humilium & bonorum hominum. Hoc autem pro certo habet omnis, qui rectè colit Deum, quia vita eius, si in probatione fuerit coronabitur: & si in tribulatione, liberabitur: si verò in *correctione fuerit, ad misericordiam perueniet. Omne enim, quod irrepræhensibile est, catholica defendit Ecclesia. Non licet ergò Imperatori, vel cuiquam pietatem custodienti, aliquid contra mandata diuina præsumere, nec quicquam, quod euangelicis, propheticisq; & apostolicis regulis obuiat, agere. Iniustum enim iudicium, & definitio iniusta, regio metu vel iussu à iudicibꝰ ordinata, non valet. Nec quicquam, quod contra euangelicam, vel propheticam, aut apostolicā doctrinam, constitutionemq; eorum, siue sanctorum patrum actum fuerit, stabit: & quod ab infidelibus, aut hæreticis factū fuerit, omninò cassabitur. Nocina ergò sancti prædecessores mei damnare confidenter studuerunt, quorum & pusillitas mea, licèt impar & minima, pro suscepto tamē diuina dignatione ministerio, pedissequa cupit existere. Væ enim erit nobis, qui huius ministerij onꝰ susceptum habemus, si veritatem saluatoris nostri Iesu Christi, quam apostoli prædicauerunt, pdicare neglexerimus. Væ erit nobis, si silentio veritatē oppresserimus, qui erogare nūmularijs iubemur, id est, Christianos populos imbuere & docere. quid in ipsiꝰ Christi futuro dicturi sumus examine, si sermonum eius veritatem confundimur prædicare? Quid erit de nobis, cùm de cōmissis nobis animabus, & de officio suscepto rationē iustus iudex Christus Deus noster districtam exegerit? Ideò nos oportet semper nociua resecare, & auxiliāte Domino, pfutura erigere. Vndè obiurgādo, hortādo, suadendo, blandiendo, *consulendo prodesse, quibus possumꝰ, festinemus. Lingua nostra bonis fomētum sit, prauis aculeus, timidos retūdat, iratos mitiget, pigros exacuat, desides hortando succendat, refugientibus suadeat, asperis blandiatur, desperatos cōsoletur, vt, quia doctores dicimur, viā salutis gradientibus ostēdamus. Simus in custodia vigilantes, aditus contra hostis insidias soliciti muniamus: & si quandò ouem perditā de commissis gregibus error abduxerit, toto illam annisu ad caulas reuocare Dominicas contendamus, vt de pastoris nomine, quod habemꝰ, nō suppliciū, sed pmium cōsequamur. Quia ergò in his oībus diuinę gratię adiutorio opùs est, omnipotētis Dei assiduis precibus clementiam exoremus, quatenùs ad hæc operāda nobis & velle tribuat, & posse concedat, atque in ea nos via cū fructu boni operis, quam se pastor pastorum esse testatus est, dirigat, vt sinè quo nihil agere possimus, per ipsum omnia implere valeamꝰ. Vniuersa synodus surgens, acclamauit: Placent omnia, vt

*iniquā agentium

*correptiōe

Dist. 10 Nō licet imp.

11.q.3. Iniustū iud. et in decr. lib. 16. lib. 15. ca. 6.

Matth. 25. a

*consolādo

Ioan. 14. Ioan. 15.

vt perpetua stabilitate firmentur, rogamus. Dictum est octiès. Et adiecit, Exaudi Christe, Symmacho vita. Dictú est octiès. Vt hæc intemerata seruentur. Dictum est deciès. Vt ista intemerato iure custodiátur, precamur. Dictum est duodeciès. Qui hæc spótè violauerit, perpetuo anathemate feriat, rogamus. Dictum est qndeciès: Vt decreta nostra confirmes, precamur. Dictú est deciès & octiès. Et facto silentio, Symmachus episcopus Ecclesię catholicę vrbis Romę, dixit: Acclamationes vestras, synodiq; iudicium præsentia gesta *suscipiant. Et adiecit: Ea, quæ ad sopiendos veternosæ pręsumptionis errores, vel infensæ rebus ecclesiasticis ægritudinis morbos, quibus vniuersalis afficiebatur ecclesia, deliberatio religioni congrua paciq; constituit, firmitate perpete socientur, vt pręstante Deo, quem custodem rerú constat esse bonarũ, synodalis ordinatio vigeat, atq; omnis q sinè personæ alicuius *districtione *venire pſumpserit, indita superiùs districtione plectatur. Et subscripserunt: Cælius Symmach' episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, his cõstitutis synodalib' à me probatis atq; firmatis, annuens subscripsi. Petrus episcop' Rauennatis ecclesiæ, his constitutis synodalibus à nobis probatis atq; firmatis, annuens subscripsi. Innocẽtius Tiferninus, Felix Interánen̄, Seuerinus Tyndaritanus, Bonifacius Aquileien̄, Siluan' Veliterninus, Maxim' Bleranus, Sebastianus Soranus, Aemilianus Vercellen̄, mercurius Gabinatis, Maxim' Ticinen̄, Felix Atellanus, Cassian' Mutinen̄, Rustic' Buxẽtinus, * Cerẽtius Siculus, Propinquus Trebiatis, Stephanus Venusin', Adeodatus Formianus, Laurentius Bobien̄, Bonifacius Camerin', Fortunat' Fulginatis, Iustus Signinus, Mercurius Sutrinus, Vindemius Anteatinus, Stephanus neapolitanus, Augustus Liparitanus, Hilarius *Tempsanus, Valẽtinus Amiterninus, Maximian' Perusinus, Fortunatus Suessanus, Innocentius Ferentinatis, Iucũdus *Augustanus, Concordi' *Mesenatis, Trigidius Taurinatis, Vitalis Fundanus, Viticanus Celinen̄, Castus Portuen̄, Ioãnes Ariminen̄, *Arist' Ostien̄, Proculcianus Sepinatis, Martyrius Terracinen̄, Candidus Tiburtinus, Victor Lunen̄, Aprilis Lateranen̄, Asterius Aquinatis, Asellus Populonien̄, Chrysogonus Albanen̄, Memor Canusinus, *Amandus Potentinus, *Colonius Forocladien̄, Romanus numentanus, Elpidius Volaterran', Vrsus Reatinus, Ioãnes Thuritanus, Cresconi' Tudertinus, Adeodatus Siluę candidę, Innocentius Meuanatis, Venerius Polen̄, Ioannes Spoletanus, Rogatus Tauromninitanus, Eustathius Cremonen̄, Seruus Dei Veronen̄, Laurentius Bergomatis, Probus Camarinen̄, Eucarpius Messanen̄, Dulcitius *sancti Antimi, Rufenti' *Ignatin', Leucadius *melphiten̄, Seren' Nolanus, Euphrasius Laganien̄, Martianus Esinus, Theoctistus Pessinuntis, Eutychius Tranen̄, Elpidi' Thermen̄ monasterij, Fortunat' Anagninus, Mysterius Amurij, Paschasius Vulturnen̄, Aglius eudoxiadis, Innocentius Forosim pnien̄, Cyriacus Trogmaden̄, Felix Nepesin', Pius Petenissen̄, Longinus Oresten̄, Ioannes Nicopolitanus, Thalassius Cęsareen̄, Cõstantinus Melitenen̄, *Meonius Nysenus, Acaci' Ariarathirenus, Firminus Thermus, Adoni' Grauiscæ, Patricius Tyanen̄, Ioannes Arcis, Theodosius Nazianzen', Dorothe' Neocęsareen̄, Aristomachus *Colonen̄, Cyr' *Cysistren̄, Ioannes Sebastien̄, Cecropius Sebastopolis, Ioannes Polemonien̄, Gratidianus Cerassuntis, Atarbius Trapezuntis, Seleucus Amasenus, Ioannes Amyzonen̄.

*suscipient.
*distinctióe
*contrauenire
*Cupersanen̄,
*Subaugustanus,
*Aron
*Amantius
*Calonicus
*Sabinen̄
*Athinen̄
*Thinnien̄
*Musonius
*Colaclen̄, vel Chologen̄.
*Cybistren̄.

¶Sexta synodus Ro. sub Symmacho, finit.

EPISTOLA EIVSDEM AD Laurentium Mediolanen̄ episcopum.

Dilectissimo atq; charissimo fratri Laurentio Mediolanensis ecclesiæ archiepiscopo, Symmach' episcopus in Dño salutẽ. Prodit religiosæ votũ cõscientiæ, mẽs laudib' deuota pontificum: assertio ingenij est, Deo obsequentibus mãcipare quod loquimur, in quorũ præconijs fortè angustus sermo vulget imperitiam, manifestat tamen, si abstineatur, infantiã. Quis mendicam narrationẽ ęstimet, quam vota locupletant? Sępè in facundię dotibus pauper inuenitur vena prædicantis, & ediuersò thesaurus cordis irradiat in egestate verborum. Qui vice Dei iudicat, nõ desiderat picta *alloquia, sed quę infucatus commendat nitor ingenij: quia in his etiàm sinè amore blanditur eloquentia, in illis splendorem suum veritas nuda commendat. Sinè phaleris est omne, quod dictat affectio. ad vnguem fabricantur illa, q volumus non tam speciem recti habere, quàm similitudinẽ. Ad te, venerabilis mihi antistes, maximè sermo est, cui cum meritorum testimonio, virtus cœpit à vocabulo, in quo act' eloquitur, qui nomẽ appellat. Prouida parẽtum diligentia tuorum, priùs te eligi voluit, quàm probari. Te olim secularibus inhęrentem titulis, castrensis sudor excoluit, & ad ecclesiæ gubernacula pars aduersa solidauit, sicut Dominus loquitur in Euangelio: Qui in minimo fidelis, & in magno fidelis est. Te sacrum iudex & consilij comitem meruit, & laboris. Benè, venerandis initiandus altaribus, & in laica conuersatione quod sacrum esset, elegisti. Tu pudicitiæ in illa ætate custos inuentus es, in qua & lex obsequitur desiderijs. Satis enim est, pueritiæ ambitum *quam licentia fulcit, horreri. Christus milites suos, quos in personam ducis attollat, inter acies quærit hostiles. Adscitus ecclesiæ, pótificem actibus implẽsti ante tempora dignitatis. Nõ fuit aduena benignitas, quæ naturę innixa radicibus, de cano flore germen osten-

*colloquia
Lucæ 15. c
*quem

ostendit. Temporale enim est omne, quod fingitur: perpetuum, quod cum ætate maturescit. Non tibi sacerdotium rem doni credimus euenisse, sed præmij. Alij vulgari gratia lenocinante commendantur: tibi rigida circa culpabiles districtio dedit affectum. Manet te singularis sapientia, quæ licèt generaliter optanda est, tamen existit in magistro necessaria. Frustrà monitoris personam suscipit, qui impacti non præualet æstimare pondus officij. *Vilissimis comparãdus est, nisi præcellat sciẽtia & sanctitate, qui est honore præstantior. Dedit tibi apicẽ res iudicij, non fauoris. Dignus pontifice amor est, quem censura conciliat. Deuenustat institutoris genium, qui per solam gratiã vult placere. Tu his eruditus & formatus cæli beneficijs, plùs agendo populum instituis, quàm docendo. Illa monita discipulorum conscientiam erudiunt, quæ *probantur exemplo. Sinè pudore inuitat ad innocentiam, qui illam fuerit ipse sectatus. Te inter secreta penetralium quasi testem metuunt, qui peccare disponũt. Nascentibus culpis metus & reuerẽtia tua negat *effectũ. Qui inter exordia occurrit vitijs, & occasionẽ lapsuũ adimit, & cõcupiscentiæ purgat authorẽ. Hæc beatitudini tuæ quasi strictim pro linguę meę commendatiõe dedicaui, si precib⁹ tuis vitæ successus arriserit, gestorũ tuorũ plena me relatiõe cõsecrabo, vt q̃ vniuersis nota sunt, mãsuris in posterum literis, quatenùs gaudeat ætas sequutura, seruentur.

*vilissimus cõputandus

*præbent

¶ Epistola eiusdem ad Liberium Patricium.

SYmmachus episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romę, Liberio Patricio salutẽ.

Cùm pro veneranda religione cõscientiæ verba dirigitis in Aquileiẽsis electione pontificis, & diuinis initiata lingua cultibus militat consecrando, in ignoti nos diligentia sermonũ vincula tenuerũt: q̃a nihil superat iudicijs, quotiès aliquid probatus extulerit. Quid enim sentẽtię sequacium derelinquat, quandò iustitiæ obsequitur, cuius in examẽ definitio non vocatur? Agitis bono conscientiæ, quod vestro vix negaretur imperio. Exhibuit inter arbitros Marcellini venerabilis collegam Maximus hominum humilitate sublimior, & nè potestati fauor p obliquos asscriberetur interpretes, quod de proprio descripsit ingenio, laudari iũxit ad pretium. Egistis mediocrem, nè præcelsi esset suspecta prædicatio: clarissimorũ testimonia, vt vires accipiant culmina, castigant. Felix sacerdotium, cui faciẽ prętulit plena mens luminis. Beata conuersatio, quæ idcircò in discussionem deducta est, vt tanto viro adstipulante superaret, quæ non didicisset saporẽ victorię, nisì subiacuisset incertis. Semper innocentibus gloriam aduersa pepererunt: prouidet defensores fortissimos mediocris impugnatio. Sed quid epistolæ terminos loquacitate produxi, coactas lege paginas in humana concinnatione transgressus? lungo & ego amplissimis patribus vestris, p modulo exiguitatis propriæ, vobis cęlo obsequente consensum: & quod mirabile inter hoĩes habetur, cõsideratione vestrĩ attrahor ad amorẽ. Inspirata mihi per alterũ placet affectio, dũ manet charitas imis inserta viscerib⁹. Peregrinãte psona, comitẽ se tamẽ cęlestis gratia desiderijs iungat: & dũ cupitis datur effectus, aut veniat bonum pontificatũs, aut faciat. Data 18. Kalend. Nouembrium die, indictione octaua.

EPISTOLA SYMMACHI PAPAE ad clerum Dardaniæ &c.

PResbyteris, diaconibus, archimãdritis, & cuncto ordini plebeio, per Illyricũ & Dardaniam & Daciã cõstitutis, Symmachus episcopus Romanus. Nullus stupeat, seruatũ hactenùs nos nunc soluisse silentiũ, cùm prudentissimi Solomonis ista vox personet: Tẽpus tacendi, & tẽpus loquẽdi. Quod taciturnitatẽ psentis tẽporis expugnãs, inter ea quæ accidũt, nũc silere me fidei stimulis excitatũ, magni cõstat esse fastidij. Quippe vbì religionis reuerentia & summa cõcutitur, aptũ iuxta diuinã scripturã dicere, eos q̃ mites sunt, debere esse pugnaces: siquidẽ spiritualis, quę est & Deo accepta, cõgressio vniuersa laudabiliter tolerat, nè quisquã à diuina charitate separetur. Sed nõ congruũ est, illis religiosa offerre dogmata disciplinæ, à quibus institutionis ipsius expectat plena pfectio. Sed breuiter clara perstringemus. Cui incognitum, Cõstãtinopolitana ecclesia qua Nestorij cõtagione laborauerit? Nestorij, inquã, q̃ quasi putre corporis membrũ, à societate catholicę communiõis excisus est. Vbì terrarũ pdicat congregatio Chalcedonẽsis sancta concilij, quæ Eutycheo, Dioscorũ, duo nomina famosa & magnę perfidiæ, vnius sentẽtiæ integritate damnauit, iniquitatis complices, & vno spiritu diuinis dogmatibus aduersarias pestes? Quis Petrum & Timotheũ præfatorũ vernulas, ignorauit, ppugnatores intẽtionis addictæ, & authores ac ministros suos sæuo errore vincẽtes? Illũ Timotheũ loq̃mur parricidã, qui sanctæ recordatiõis Proterij supstitis nõ solùm ecclesiã nõ religiosis authorib⁹ occupauit, verùm etiàm effusionem pij sanguinis ad crimẽ psuasionis adiecit: Ipsius nẽpe dãnationẽ vniuersalis est Ecclesiæ vox *loquuta, dũ eum nomine quoquè Chrĩani honoris exuerit. Cuius Petrũ sequacẽ notũ fecerũt orthodoxorũ plurimę passiões, in q̃bus ille virtutẽ animi sui exultauit ostẽdere. Nouit Ephes⁹ cũ tota societate Dioscori, vbì cum proprij amore peccati, finem sancti Flauiani operatus innotuit: tacẽda sunt Antiochiæ mala, vbì per alterius Petri nefanda ludibria, reuerendũ sacerdotij nomen irrisum est. Quis Apameæ *Ethyrij gemitus, tragicis criminibus cõparandos, vel si solis vacet, digna possit lamẽtatiõe deflere? quid de Acacio

Eccles 3.b

for. *athe...

Loco obscurus. cio? quæ de bonis suis fascino quodam grauatis basilicis coimperãte præmiserat, nouo exemplo pœnæ depræhẽsus est, aduersùs seipsum dicens sententiam, illos mutata volũtate defendens, quos priùs gloriosum putauit addicere: & laborãs sociare fidelib⁹, quos dudùm hęreticos manifestæ prçuaricationis ostenderat: propter quos maximè fugiẽdus, & designato superiùs damnatorum agmini coæquandus, illa propter quæ fidelis probatus est esse, dissoluens, & permixtus his, per quos Ecclesiæ læsio generalis euenit. Aduersùm hos si patrum dogmata ratio suadet esse seruanda, cogitate, si possunt maiore transgressione calcari, quàm nunc per eos, qui in partibus vestris Eutychetis dogmata recidiua resuscitant. Si verò tanquàm infirmæ cõstitutæ sententiæ, sinè periculo negligantur, citra vllum ruborẽ credulitatis nostrę summa subsistit, semper succedentibus nobis vetera constituta soluentibus. Quandò enim paternarum regularum despiciuntur inuenta, nec eorum, quæ benè instituta sunt, firmitas vindicatur, huiusmodi impietatẽ necessè est fidei semper venire. Nam vbi facilis dissolutio est rationabilis cõstitutionis, ibi omis sanctitatis forma corrumpitur, Christus impetitur: & quis hoc fidelium patienter accipiat? Instituta patrum reuerẽda calcantur: & quis non vitæ mortem iusta electione præponat? Vbi catholicę fidei adoranda reuerẽtia? vbi multorum ore sanctorum dogmata cõstituta? vbi doctorum veterum fidelis authoritas? vbi illa religiosarum mentium stupenda patientia, proprijs bonis cõtenta? nuda videtur spe æternæ hæreditatis excidere, quasuis ambiens passiones, nè incorruptibilis illius boni iudicaretur indigna. Nam nulla maiora documẽta sunt fidei, quàm vbi tẽporis ratio suadet, vitam subdere passiõi. Et ideò, qui pro ea periculũ persecutionis obire meruerit, dignum se cælestẽ ostendit esse militem. Christus vos pio sanguinis sui precio comparauit, gratię libertate concessa, nihil inuenientibus humanis operibus, quod dignum pro tanta mercede tribueret. Atque ideò, vbi religionis iniuria est, amore fidei omnem transcendere oportet affectũ. Vnusquisque ergò exilia & peregrinationes tanquàm domum patriamq; respiciat, nè delicijs retẽtus humanis, Christi societate priuetur. Eccè tempus, quo repetit fides milites suos, & inclamat ad defensionem sui, feruorem gratiæ consequutos. Idem ipsum dicere iudicemus: Eccè tẽpus optabile, eccè fructuum congregatio desiderata fidelium, vt paruis passionibus munera magna compenset. Pluribus charitatem vestram, pro dispensatione nobis credita, cuperem⁹ hortari: sed quid opùs nostræ vocis stimulis, vbi ad tolerandas pro Christo magnanimiter passiões, apostolicis patrum docemur exemplis, quæ per damnum humanarum rerum, cælestium vobis ostendunt augmenta virtutum? Ergò pronunciemus inter alia, & dicamus cũ sancto Dauid: Quàm bonũ & quàm iucundũ, habitare fratres in vnum? (Psalm. 132.a) vt & de vobis apostolus Paulus dixerit, Vos autem fratres in Christo vnum estis. (Galat. 3.d) Dum hæc enim vanitas ista non reducat, nullus ambigat, eadem nihilominùs esse vẽtura, quæ in Constantinopolitana nupèr Ecclesia cõtigerunt, de quibus pariter mihi, ingemiscere necessè est & tacere. Nam qui Apostolicæ sedis admonitionem negligendam esse crediderunt, meritò inciderunt in ea, quæ venire solent solatio destitutis. Si quis ergò salutem propriam cogitans, seruare cupit Apostolica iudicia, cùm se à præfatorum scelere seiũxerit, nostræ cõmunionis se nouerit sinè dubitatione participem. Quia qui se ab eorũ, quos Apostolica sedes damnauit, societate nõ remouerint, sciant, nullo colore, nullo figmento, nulla calliditate se Ecclesiasticæ custodiæ posse subripere: quia sicut illos, qui à supradictorũ, hoc est, Eutychetis, Dioscori, Timothei, Petri & Acacij se venenis dissociãt, amplectimur: ità nostra circa istos cura & solicitudo, nè subrepere possint, semper inuigilat. Deus vos incolumes custodiat, charissimi fratres.

ILERDENSE CONCILIVM, OCTO EPISCOPORVM, HABITVM ANNO 15. Theodorici regis, octauo Idus Augusti, circa tempora Symmachi papæ vel Hormisdæ.

Ilerda, Hispaniæ interioris oppidum est iuxta Sycorim fluuium: vulgò Leryda & Leyda dicitur. Vide Ptolemæum lib. 2. cap. 6. Plinium lib. 3. cap. 3.

¶CAPITVLA CONCILII Ilerdensis.

decretum canonum, quod circa eorum personas statutum est, id est, vt nullum ordinare iam audeat, obseruetur: vel, qui deincèps ordinati fuerint, deponantur. Hi verò, qui tales hactenùs ordinati sunt, nullo tempore promoueantur.

13 Catholicus, qui filios suos in hæresi baptizandos obtulerit, oblatio illius in Ecclesia nullatenùs recipiatur.

14 Cum rebaptizatis fideles religiosi nec in cibo participent.

15 Familiaritatem extranearum mulierú, licèt ex toto sancti patres antiquis monitionibus præceperint ecclesijs euitãdam, id núc tamen nobis visum est, vt qui talis probabitur, si post primam & secundam commonitionem se emẽdare neglexerit, donèc in vitio perseuerat, officij sui dignitate priuet. Quòd si se (Deo iuuante) correxerit, sancto ministerio restauretur.

16 Licèt de re huiusmodi, quam constituere salubri ordinatiõe decernimus, prisca authoritas canonú nequaquàm siluerit, sed euidenti sanctione prçceperit, vt cuiuscunq; ecclesiæ pontifice defuncto, non passìm pro libitu suo in earum rerum direptionẽ, quas obiens dereliquit, quisquã irruat, domumq; subuertat: sed sacerdos, qui exequiarum tẽpore est, ea omnia, quæ ad vtilitatem & conseruationem pertinent, debeat diligenti circunspectione munire: tamẽ quia ipsa sanctio (quod peius est) à multis clericis núc cognoscitur violari, ità vt * non iubente sacerdote, expectorato affectu, totaq; disciplinç seueritate posthabita, immaniter, quæ in domo pontificali reperiuntur, inuadũt & abradũt: ideò nunc hæc huius placiti cõstitutione inter nos cẽsura placuit custodiri, vt defuncto antistite, vel etiàm adhuc in supremis agẽte, nullus clericorum cuiuslibet ordinis, officij, gradúsve sit, quicquam de domo præsumat, vel quod de vtilitate instrumẽti domús esse cognoscitur, i. mobilis & immobilis rei ecclesiasticæ conetur inuadere, nihil furto, nihil dolo supprimens, auferens, atq; abscõdens: sed is, cui domus commissa est, subiunctis sibi cum consilio vno vel duobus fidelissimis clericis, omnia vsq; ad tempus põtificis substituendi debeat cõseruare, & his, qui in domo inueniuntur, clericis consuetam alimoniam administrare. Substitutus autem antistes susceptæ sedis commoda ordinabit, vel, ut Deus * imperabit, vt eis vti cú his debeat, quos cognouerit disciplinæ & charitati prçdecessoris sui fideliter paruisse. quòd si quisquam post hæc cuiuslibet ordinis (vt superiùs dictum est) clericus quacunq; occasione de omni facultate quippiam probatus fuerit abstulisse, vel forsitan dolo aliquo suppressisse, reus sacrilegij, prolixiori anathemate cõdemnetur, & vix quoquè peregrina ei cõmunio concedatur: quia durũ est, vt hi, quos constat in seruitio Dñi cum primæ sedis antistite desudâsse, ab his, qui suarũ rerum incubitatores * atq; vagantes fuisse noscũtur, despecti aliquatenùs crucient. Sergius in Christi nomine episcopus, has constitutiones, secundùm quod nobis cum fratribus, Deo inspirante, complacuit, relegi, & subscripsi. Iustus in Christi nomine episcopus, subs. Ioannes in Christi nomine episcopus, subs. Petrus in Christi nomine episcopus, subs. Marulio in Christi nomine episcopus, subs. Taurus in Christi nomine episcopus, subs. Febrorius in Christi nomine episcopus, subsc. Gratus in Christi nomine episcopus, directus à domino meo Stephano episcopo, his constitutionibus interfui, & subscripsi.

* cũ obeũte

12. q. 2. Hæc huius placiti

* imperauit,

* vel vtilitatibus seruientes, atque vacantes

EX GRATIANI DECRETO quatuor capitula, desumpta de Ilerdẽsi concilio, & similiter Iuonis.

PRIMVM.

¶ In diebus quadragesimæ nuptias celebrare non licet.

Non oportet à lxx. vsque in octauam Paschç, & tribus hebdomadibus ante festiuitatem sancti Ioãnis Baptistæ, & ab aduẽtu Domini vsq; post Epiphaniam, nuptias celebrare. Quod si factum fuerit, separentur.

33. q. 4. Non oportet in lxx. et i dec. Iuonis li. 6.

SECVNDVM.

¶ Non prohibetur à sacris ordinibus, qui à medicorum incisione claudus efficitur.

Si quis in infirmitate positus clericus, medicorum incisione claudus efficitur, promoueri ad sacros ordines eum non denegamus.

Dis. 55. Si qs in infir.. Et i dec. Iuo. li. a

TERTIVM.

¶ De purgatione clericorum, si conuinci non potuerunt.

Si quis presbyter, à plebe sibi commissa, mala opiniõe infamatus fuerit, & episcopus legitimis testibus approbare non potuerit: suspendatur presbyter vsq; ad dignam satisfactionem, nè populus fidelium in eo scãdalum patiatur. Digna eñ satisfactio est, si eis, à quibus reus creditur, post rectam securitatẽ de imposito crimine, innocens esse manifestetur. quod ità à nobis, & à Maioribus constitutum esse docetur, si siue secũdùm canones, siue ad arbitrium episcopi, sibi collegas septem adiungat, & iuret in sacro coràm posito Euangelio, quòd eum sancta Trinitas, & Christus filius Dei, qui illum fecit, & docuit quod Euangeliũ continet, & sancti quatuor Euangelistæ, qui illud scripserunt, sic adiuuent, quòd ille prænominatam actionem ità non perpetrârit, sicut ei de illo oblatum est. Et in hac satisfactione purgatus, securè deincèps suum exerceat ministerium. Quam satisfactionem nonnulli prçcedentium patrũ, S. Leonem papam in basilica S. Petri apostoli, coram reuerendissimo Cæsare Carolo, ac clero & plebe, ità fecisse commemorãt, atq; ità mox venerandum principem, contra eiusdem sancti papæ aduersarios, dignæ vltionis vindictam exercuisse.

2. q. 4. Presbyter si à plebe, & in dec. Iuo. li. 5

QVARTVM.

¶ Ad

¶ Ad baptizandi officium, & ad vestimenta altaris lauanda, sacerdos propria debet habere vasa.

De cōs. dis. 4. Oīs presbyter qui fontem. Omnis presbyter, qui fontem lapideum habere nequiuerit, vas conueniens solùmodò ad baptizandi officium habeat, quod extra ecclesiā non deportetur. Similiter ad corporale lauandum & ad pallas altaris, propria habeantur vasa, in quibus nihil aliud fiat.

EX DECR. IVO. LIB. VII. ET ex 7. lib. vetusti codicis librorum sexdecim, numero 5.

¶ Vt duobus vel tribus testibus testimoniū dicentibus, consanguinei separentur.

Deute. 19. d 17. b Vt omnis cōtrouersia, quæ de ecclesiasticis rebus fit, secundùm diuinam legem sub duobus vel tribus testibus terminetur, testis est Dominus, cùm dicit: Non vnus stet cōtra alium, sed in ore duorum vel trium testium stet omne verbum. Math. 18. b 2. Cor. 13. a

¶ Decreta duo Ilerdeñ concilij, quorum primum desumptum est ex vetusto codice librorum 5. cap. 134. libri secundi.

Episcopi, presbyteri, diaconi relicta, si maritum acceperit, in fine non communicet.

Decretum 2. desumptum ex lib. 9. libri sexdecim librorum, cap. 4.

¶ Vt in Christianorum nuptijs non saltetur.

Quòd non oporteat Christianos euntes ad nuptias, plaudere vel saltare, sed venerabiliter cœnare vel prandere, sicut Christianos decet.

VALENTINVM HISPANIAE CONCILIVM, SEX EPISCOPORVM, HABITVM

anno 15. Theodorici regis, circa tempora Symmachi papæ vel Hormisdæ.

Valentia Hispaniæ citerioris maritima ciuitas, authore Plinio lib. 3. cap. 3. tribus millibus passuum à mari distans, nunc verò vnico milliari remota, archiepiscopatus est atque metropolis regni eiusdem nominis, nobilitate non minùs, quàm rerum variarum vbertate ac cæli amœnitate insignis.

CAPITVLA CONCILII Valentini.

Capitulum primum.

ANNO quintodecimo Theodorici regis, sub die *secundo Nonas *Decembris, in nomine Domini nostri Iesu Christi Valentino in concilio congregati, dùm Ecclesiasticas regulas tractaremus, antiquos canones relegentes, inter cætera hoc esse censuimus obseruandum, vt sacrosancta Euangelio, ante munerum illationem in Missa catechumenorum, in ordine lectionum post Apostolum legantur, quatenùs salutaria præcepta Domini nostri Iesu Christi, vel sermones sacerdotis, nō solùm fideles, sed etiàm catechumeni ac pœnitentes, & omnes, qui diuersò sunt, audire licitum habeant. Sic enim pontificum predicatione audita, nonnullos attractos ad fidem euidenter scimus.

*pridiè *Nouēbris

2 Hoc etiàm placuit, vt episcopo ab hoc seculo (iubēte Domino) accersito, clerici ab omi omninò supellectili, vel quęcunq; sunt in domo ecclesiæ, vel episcopi, in libris, speciebus, vtensilibus, vasculis, frugibus, gregibus, animalibus, vel omni omīnò re, rapaces manus abstineāt, & nihil latronū more diripiant. Qui si nec canonū authoritate prohibiti fuerint, omnia quæ peruaserint, metropolitani vel omnium comprouincialium sacerdotum districtione coacti, in pristinum statū redintegrare cogātur, vt nihil antistiti, vel dispensatorī futuro necessariorum sub hac iusta cōstitutione depereat. Quod vt cōfidentiùs, iustitia manēte, seruetur, secūdùm Regiensis synodi cōstituta, episcopo è corpore recedente, vicinior illi accedat episcopus, qui, ex more exequijs celebratis, statim ecclesiæ ipsius curam districtissimè gerat, nè quid ante ordinationē futuri pontificis *remanentium clericorum subuersioni vel direptioni iam liceat, ità vt directis hominib' inspectio certior, & descriptio fidelissima (si fieri potest) intra octauas defuncti, sub diligētia pręsentis episcopi peragatur, ac debinc ad metropolitani notitiam habita ordinatè descriptio deferat, vt eius electione talis persona ordinandæ domui ecclesiasticæ procuretur, quę vel consueta clericis stipendia dispenset, & creditarum sibi rerum (si forsitan tarditas in episcopo ordinando successerit) metropolitano cōgruis temporibus reddere possit rationem, vt sub hac salubri cōstitutione clerici stipendijs suis omninò contenti, labores non diripiant episcopi decedētis, & in vacuam ecclesiæ domum futurus pontifex non sinè dolore succedat: sed magìs de prædecessoris sui dimisso, possit & ipse gaudere, & alijs ministrare.

Ca. 5. Regieñ synodi

*hiantium

3 Simili quoq; modo parentibus & propinqs decedentis episcopi, si intestatus obiērit,

rit, denúcietur, vt sinè metropolitani, vel cóprouincialium sacerdotú cóscientia, nihil de rebus defuncti occupare pertentét, nè fortè cum hęreditarijs rebus etiàm aliqua ad ecclesiam pertinentia vel permixta vsurpent, sed vsque ad ordinationé futuri expectent antistitis, aut certè (si longú fuerit) ad metropolitani (vt dictum est) ordinationem recurrát. Si quis aút *conteptor diuini timoris, contra hæc sancta synodica clericus quisque vel laicus venire improba mente tentauerit, & cómunione & cósortio priuetur Ecclesiæ: quia durum est, vt ad illam cóueniat, quam expoliare nó metuit: nisi fortè, spú meliore correptus, dum à psumptióe cessauerit, recuperet indulgentiá. Si aút rationabiliter modesteq; vnusquisq; repetit, quod sibi iure debetur, ei absq; aliqua animaduersióe à metropolitano, vel cui iniunxerit, aut res, aut ratio non negetur. Hoc etiàm canone oés sunt cóstringendi, qui tam in pteritum, q̃ in futurum, res ecclesię vel episcopi vsurpantes diripuerint.

*immemor definiti moris

4 Illud etiàm prouido consilio decretú est, vt, quia sæpè sanctorú antistitú per absentiá cómendatoris episcopi exequiæ differútur, ità vt veneranda pontificis mébra, dú tardiùs funerantur, iniuriæ omninò subiaceát: episcopus, qui post morté fratris ad sepeliédú eú solet inuitatus occurrere, infirmú magìs, & adhuc in corpore positú, admonit⁹ visitare non differat, vt aut de releuatióe cósacerdotis ampliùs gaudeat, aut certè de ordinatione domûs suæ fratré admoneat, eiusq; probabilé voluntaté in effectú trásmittat, ac recedenté à seculo, post oblatú in eius commendatióe sacrificium Deo, mox sepulturæ tradat diligétissimè, & superiùs cóstituta canonicè nó differat adimplere. Si aút antistes repétino obitu decesserit, & collimitanei sacerdotes (vt fieri solet) de lóginquo minimè adesse potuerint, vno die tantùm cú sua nocte, exanimatú corpusculú sacerdotis maneat, nec sinè fratrú ac religiosorum frequétia, vel psallentiú excubatione seruatú, à presbyteris cú omni diligétia in loco conditú seorsùm, nó statim humet: sed honorificè commendetur, donèc sinè mora inuitato vndecunq; pótifice, sacerdotis corpus ab ipso (vt códecet) soléniter tumulet, vt & iniuriæ tollat occasio, & mos antiquus in sepeliédis sacerdotibus obseruetur.

5 Hoc etiàm placuit, vt vagus atque instabilis cleric⁹, siue etiàm in diaconi ministerio vel presbyteri officio cóstitutus, si episcopi, à quo ordinatus est, præceptis nó obediérit, vt in delegata sibi ecclesia officium depédat assiduum, quousquè in vitio permanserit, & communione & honore priuetur.

6 Vt nullus alienum clericum, secúdùm decreta canonum, sinè consensu episcopi sui audeat ordinare: sed nec vllum sanctorú sacerdotum quispiá ordinet, qui localé se futurum primitùs non spopóderit, vt per *hęc

*hoc

nullus à regula vel disciplina ecclesiastica deuiare permittatur impunè. Celsiuus in Christi nomine episcop⁹, subscripsi. Setabius episcopus subs. Benagius episcopus subs. Ampelius episcopus subs. Salustius archidiaconus, vicarius dñi mei Marcelli episcopi, subs.

Hic desideratur vnius subscriptio, si modo titulus non fallit.

¶ Finit Concilium Valentinum.

HORMISDAE PAPAE VITA,

EX LIBRO PONTIFICALI.

Ormisda natione Campanus, ex patre Iusto, de ciuitate Frusinona, sedit annos 8. dies 17. Fuit autem temporibus Theodorici regis & Anastasij Augusti, à consulatu senatoris, vsq; ad consulatú Symmachi & Boethij. Hic cóposuit clerú, & psalmis erudiuit. Hic fecit basilicam in territorio Albanensi, in possessione Mesontis. Eodem tempore ex constituto synodi misit in Græciam, humanitaté ostendens sedis Apostolicæ, quia Gręci obligati erát sub vinculo anathematis propter Petrú Alexandrinum, & Acacium Constátinopolitanum episcopú. Sub Ioanne episcopo Cóstantinopolitano, cum consilio Theodorici regis, direxit Ennodium episcopú Ticineñ, & Fortunatum episcopum Cataneñ, & Venantium presbyterum vrbis Romæ, & Vitalem diaconum sedis Apostolicæ, & Hilariú notarium, ad Anastasium Augustum: sed nihil egérunt. Item secundò misit Ennodium episcopum, & Peregrinum Mesenatem episcopum, portantes epistolas consortatorias fidei, & contestationes secretas numero xix. & textum libelli. In quo libello noluit assentire Anastasius Augustus, quia & ipse in hæresi Eutychiana communicauerat. Voluit itaq; eos legatos per remunerationé corrúpere. Legati verò sedis Apostolicæ, contempto Anastasio Augusto, nullatenùs consenserunt accipere pecunias, nisi satisfactionem sedis Apostolicæ operaretur. Tunc Imperator repletus furore, eiecit eos per posterulá, & imposuit eos in naui periculosa cum militibus, & magistrianis, & pfectis nomine Heliodoro & Demetrio. Quibus hoc dedit in mandatis Imperator Anastasius, vt nullam ciuitatem ingrederentur. Legati verò sedis apostolicæ secretiùs suprascriptas epistolas fidei 19. per manus monachorum & orthodoxorum exposuerunt per omnes ciuitates. Quas tamen episcopi ciuitatum, qui erát cóplices Anastasij Augusti, omnes eas epistolas timore pro crimine, Constantinopolim direxerút. Tunc furore repletus Anastasius Augustus cótra papam Hormisdá, inter alia sacra sua hoc scripsit, dicens: Nos iubere volumus, non nobis iuberi. Eodé tépore nutu diuinitatis, percussus est fulmine diuino Imperator Anastasius, & obijt. Sumpsit itaq; imperiú Iustin⁹ orthodoxus, & direxit authoritatem

Anno Domini 514.

Digna tyranno sentétia.

tem suam ad papā Hormisdam sedis apostolicæ per Gratum, Illustrem nomine, petens à sede Apostolica, vt redintegraret pax ecclesiarum. Tunc Hormisda episcopus cum consilio regis Theodorici, direxit à sede Apostolica Germanum Capuanū episcopum, & Ioannem & Blandum presbyteros, & Felicem & Dioscorum diaconos sedis Apostolicę, & Petrum notarium, munitos ex omni parte fide & textu libelli pœnitentiæ. Qui venientes iuxta Constātinopolim, tanta gratia fidei illis refulsit, vt multitudo monachorū orthodoxorum, & illustrium virorū maxima multitudo, in quibus Iustinus Imperator & Vitalianus consul, simul occurrerunt ad castellū rotundum, quod ducit vsq; in ciuitatē Constātinopolim: qui cum gloria & laude ingressi vnà cum Grato Illustri, suscepti sunt à Iustino orthodoxo Augusto cum gloria. Omis itaq; clerus vnà cum episcopo Ioanne Constantinopolitano, sensit quòd gratáter suscepti sunt. Sentientes quoquè hoc, qui erant complices Acacij, incluserunt se in ecclesiam maiorem, quæ vocatur sancta Sophia: & cōsilio facto, mandauerunt Imperatori, dicentes: Nisi nobis reddita fuerit ratio, quarè damnatus est episcopus noster Acacius, nullatenùs consentimus sedi Apostolicæ. Hic papa Hormisda perrexit ad regem Theodoricum Rauennā, & cum eius consilio misit authoritatem ad Iustinum, & cum vinculo chirographi, & textum libelli redintegrauit ad vnitatem sedis Apostolicæ, damnās Petrum & Acacium, vel omnes hæreses. Hic inuenit Manichæos, quos etiàm discussos cum examinatione plagarū exiliò deportauit: quorū codices ante fores basilicæ Constantinianæ incendio concremauit. Huius temporibus episcopat⁹ in Aphrica post annos *74. reuocatus est, qui ab hæreticis fuerat exterminatus. Eodem tempore venit regiū donū cum gemmis preciosis à rege Francorum Clodoueo Christiano, beato Petro apostolo. Sub huius episcopatu multa vasa aurea vel argentea venerunt de Græcia, & Euangelia cum tabulis aureis cum gemmis preciosis, pensantibus lib. xv. Patena aurea cū hyacinthis, quæ pensat lib. xx. Patenæ argenteæ duæ, pensantes singulæ lib. xxv. Scyphus aureus cū gemmis, pēsans lib. 8. Scyphus aureus circundatus regno, pensans lib. viij. Scyphi argentei deaurati 2. pēsantes singuli lib. 5. Gabata electrina, *pensans lib. 2. Thecæ cereæ aureæ 2. pensantes lib. 6. Palliolum *Olosorum* blateum cū tabulis auro textis de chlamyde vel de stola Imperiali, subcinctorium super confessionem beati Petri apostoli. Hæc omnia à Iustino Augusto orthodoxo, votorum gratia oblata sunt. Eodem tempore Theodoric⁹ rex obtulit beato Petro apostolo cerostrata argentea 2. pensantia lib. lxx. Eodem tempore fecit papa Hormisda apud B. Petrum apostolum trabem, quam ex argento cooperuit, pensantem lib. mille xl. Hic fecit in basilica Constantiniana arcum argenteū ante altare, qui pensat lib. 20. Canthara argētea xvi. quę pensant singula lib. 12. Item ad beatum Paulum fecit arcus argēteos duos, pensantes singul. lib. 20. Canthara argentea 16. pensantia singula lib. 15. Amas argēteas 3. pensantes lib. 3. Scyphos argenteos stationales 6. cum ducibus, pensantes singul. lib. 6. Hic fecit ordinationes in vrbe Roma per mensem Decēb. presbyteros 21. episcopos p diuersa loca numero 55. Qui etiàm sepultus est in basilica B. Petri apostoli, 8. Idus Augusti, consulatu Maximi. Et cessauit episcopatus dies 7.

*lxxix. *lxxxiiij. *oblaterum

¶Primæ epistolæ decretalis Hormisdæ papæ, tituli.

Aduersùs Nestorij & Eutychetis blasphemias. 1

De mysterio Trinitatis, quid personæ, quid designent substantiæ. 2

De diuinitate & humanitate Domini nostri Iesu Christi. 3

Gloriosissimo atq; clementissimo filio Iustino Augusto, Hormisda episcopus. Inter ea, quæ ad vnitatem ecclesię pertinēt, propter quā Deus clementiæ vestræ elegit Imperiū, in literis cōtulistis, hoc quoq;, venerabilis Imperator, cura fidei (cui multipliciter vos studerē declarāstis) adiecit, vt aliquorum preces, perferendæ ad humilitatis meæ notitiam, iūgerentur: quibus vel quid questionis oriretur, agnoscerem, vel ad submouendum propositæ consultationis ambiguum, respōsum à me religiosæ sententiæ conueniens adderetur. Legi omnia solicitudine qua decebat, & licèt ad responsi plenitudinem sufficere potuisset, si illa tantùm quæ ab authoribus sunt definita, rescriberem: tamen vt religiosi propositi vestri remunerarem affectum, non subtrahendum credidi mei quoquè sermonis obsequium.

Capitulum primum.

¶Quid enim est, quod emergentibus Nestorij & Eutychetis venenis, paterna omisit instructio? Penè omnes impietates cum inuentoribus tam nefandorum dogmatū, conuenientia in vnum synodica decreta presserunt, nec vlteriùs remāsit locus vllus tam diris perfidiæ seminibus amputatis, aut Christum dominum nostrum credere sinè carnis fuisse veritate, aut eundem non & Deum & hominem, de materni vteri intemerata fœcunditate prodijsse, cùm alter eorum dispensationem, qua saluati sumus, negando (quantùm in se est) irritam faceret, alter opinione contraria, sed impietate consimili, in eodem Domino nostro Iesu Christo potestatem diuinam à vera humanitate secluderet: neq; ille recordatus, quia palpandā carnē suā Christus ostenderit, neque ille Euangelij memor, verbum carnem factum esse dicētis, cui vox Dñi indeficienter insonare debuerat, qua dixit

Lucæ 24. Ioan. 1. b

Ioan.3.b xit & docuit: Nemo ascendit in cælum, nisi qui de cælo descendit filius hominis, qui est in cælo. Sæpè hæc & multis præcedentiũ sunt comprehensa sententijs: sed nec clemẽtia vestra (licèt iam dicta sint) fastidiosè poterit repetita cognoscere, nec nobis pudor est, ea, quæ sunt à pdecessoribus nostris pdicata, reuoluere. Neq; enĩ possibile est, vt sit diuersitas pdicationis, vbi est vna forma veritatis. Nec ab re iudicabitur alienũ, si cum his, cum quibus cõuenimus fide, cõgruam' & dogmate. Reuoluantur pijs mansuetudinis vestræ auribus decreta synodica, & beati papæ Leonis conuenientia sacræ fidei cõstituta. Eadẽ inuenietis in illis, q̃ recensueritis in nostris. Quid ergò est? Post illum fontem fidelium statutorum, quid ampliùs (si tñ fidei terminos seruat) quamlibèt curiosus scrutator inquirat? Non opùs est aut adiectione plenis, aut *instructiõe pfectis, nisi fortè mauult q̃squã dubitare q̃ credere, certare q̃ nôsse, sequi dubia q̃ seruare decreta. *institutione

2 Nam si Trinitas Deus, hoc est, pater, & filius, & spiritussanct', Deus autẽ vnus, specialiter legislatore dicentẽ: Audi Israel: Dñs Deus tuus, Deus vnus est: (Deut.6.a) qui aliter habet, necessè est aut diuinitatẽ in multa diuidat, aut specialiter passionẽ ipsi essentiæ Trinitatis impingat: & (quod absit à fideliũ mentibus) hoc est aut plures deos more prophanæ gentilitatis inducere, aut sensibilem pœnam ad eam naturam, quæ aliena est ab omĩ passione, transferre. Vnum est sancta Trinitas: non multiplicatur numero, *nec crescit augmento: (*non) nec potest aut intelligẽtia comprehendi, aut hoc, quod Deus est, discretione seiungi. Quis ergò illi secreto æternæ impenetrabilisq; substantiæ, quod neq; vlla visibilium vel inuisibilium creaturarum potuit inuestigare natura, prophanam diuisionem tentet ingerere, & diuini arcani mysterium reuocare ad calculum moris humani? Adoremus patrem & filium & spiritum sanctum, indistinctam distinctè, incomprehensibilem & inenarrabilem substantiam Trinitatis: vbi & si admittit numerum ratio psonarum, vnitas tamen non admittit essentiæ separationem: ità tamen, vt seruemus diuinæ propria naturæ, seruemus propria vnicuiq; personæ, vt nec psonis diuinitatis singularitas denegetur, nec ad essentiam hoc, quod est proprium nominum, transferatur. Magnum est sanctæ & incomprehensibile mysterium Trinitatis. Deus pater, Deus filius, Deus spiritussanctus, Trinitas indiuisa. Et tamen notum est, quia propriũ est patris, vt generaret filium: proprium filij Dei, vt ex patre patri nasceretur æqualis: proprium spiritussancti, vt de patre & filio procederet sub vna substantia deitatis.

3 Propriũ quoq; filij dei, vt iuxta id quod scriptum est, in nouissimis temporibus verbum caro fieret, & habitaret in nobis: ità in- (1.Pet.1.a; Ioan.1.b) tra viscera sanctæ Mariæ virginis genitricis Dei, vnitis vtrisq; sinè aliqua cõfusione naturis, vt qui ante tempora erat filius Dei, fieret filius hominis, & nasceretur in tempore, hominis more, matris vuluã natus nõ aperiens, & virginitatẽ matris, deitatis virtute non soluens. Dignum planè Deo nascente mysterium, vt seruaret partum sinè corruptione, qui cõceptum fecit esse sinè semine, seruans quod ex patre erat, & repræsentans quod ex matre suscepit. Nam iacens in præsepio, videbatur in cælo: inuolutus pannis, adorabatur à Magis: (Lucæ 1.a) inter animalia editus, ab angelis nũciatur: (Matt.2.a) vix egressus infantiam, annuncians mysticam sinè instituente doctrinam: (Lucæ 2.g) inter rudimenta annorum puerilium, edens cælestium signa virtutum. Idem enim Deus & homo, non (vt ab infidelibus dicitur) sub quartę introductione personę, sed ipse Dei filius Deus & homo, idem virtus & infirmitas, humilitas & maiestas, redimens & venditus, in cruce positus, & cęli regna largit': ità nostræ infirmitatis particeps, vt possit interimi: ità *ingenitæ potentiæ Dñs, nè possit morte consumi. (*idem tantę; Matt.17.g; Matth.28.b) Sepultus est, iuxta id quòd homo voluit nasci: & iuxta id quòd patri erat similis, resurrexit: patiens vulnerum, & saluator ægrorũ, vnus defunctorum, & viuificator obeuntium: ad inferna descendens, & à patris gremio non recedens. Vndè & animã, quam pro communi conditione posuit, pro singulari virtute & admirabili potentia mox resumpsit. Hæc ità esse, nec vllam dubitationem oportere (*informamur) recipere, id est, nè Dñs noster Iesus Christus aut inter corporis passiones Deus non esse crederetur, aut nè Deus tantùm, non etiàm homo, inter opera mirabilium stupẽda virtutum, proposito nos duorum Apostolorũ *informauit exemplo, (*informamur) Deum esse se Chrm̃ Dñm nostrum, Petri fide: hominẽ, Thomæ dubitatione declarans. Quid enim intererat, vt quem se homines dicerent, discipulos suos vellet inquirere, nisi, vt respõdẽte Petro, Tu es Christus filius Dei viui, *fateret, nõ hoc de carne & sanguine proditum, sed, (Matt.16.c) patre Deo inspirante, reuelatum, vt per testimonium laudatæ responsionis, fides pateficret veritatis? (*notum faceret,) Quid etiàm intererat, vt apparẽte post resurrectionẽ Domino, Thomas tantũ aut abesset cæteris, aut solus ambigeret, (Ioan.20.f) nisi vt mundus crederet, quod ambigens discipulus explorâsset, vt dum vnius manibus se pateretur tangi, ab vniuersitate fidelium, *quis esset, possit agnosci? (*quid) Non ergò ad explorãdum discipulum interposita est dubitatio, sed q̃sita posteritatis instructio. An ne aliud expectat, q̃ se idem Dñs Cleophæ cum alio discipulo, cùm ad Emmaum tendentes, de se loquerentur, inseruit? (Lucæ 24.e) Et quanq̃ de resurrectione Dñi p' mulieres, q̃ primę ad monumentum cõuenerant, (Matt.28.a) agnouissent, tñ vt p eorũ dubitationẽ daret

Apostolica inuiolabilis semp catholica custoditur religio. Hanc igitur fidem nequaquam cadere cupientes, sed patrum sequentes in omnibus constituta, anathematizamus oës hæreses, & præcipuè Nestorium hæreticum, qui quondàm Constantinopolitanæ vrbis fuit episcopus, damnatum in cõcilio Ephesino à beato Cælestino papa vrbis Romæ, & à venerabili viro Cyrillo episcopo Alexandrinæ ciuitatis, & vnà cum illo anathematizamus Eutychen & Dioscorum Alexandrinæ ciuitatis episcopum, damnatũ in sancta synodo Chalcedonensi, quam venerantes sequimur & amplectimur, quæ sequens sanctam synodum Nicenam, Apostolicam fidem prædicauit. ijs coniungentes Timotheum parricidam, Aelurum cognominatum, anathematizamus, & huius discipulum & sequacem in omnibus Petrum Alexandrinum similiter condemnantes. Anathematizamus similiter Acacium quõdàm Cõstantinopolitanæ vrbis Episcopũ, complicẽ eorum & sequacem factum, necnon & perseuerantem in eorum communione & participatione. Quorum enim quis communionem amplectitur, eorum similem adiudicationem in condemnatione consequitur. Simili modo & Petrum Antiochenum cõdemnãtes, anathematizamus cum sequacibus suis, & omnibus suprascriptis. Vndè pbamus & amplectimur epistolas omnes beati Leonis Papæ vrbis Romæ, quas conscripsit de recta fidẽ. Quapropter (sicut prædiximus) sequentes in omnibus sedẽ Apostolicam, & prædicamus omnia, quæ ab ipsa decreta sunt, & propptereà spero in vna cõmunicatione vobiscum, quam Apostolica sedes prædicat, me futurum, in qua est integra deuotio Christianæ religionis & perfecta soliditas: promittens in sequẽti tempore, sequestratos à communione Ecclesiæ catholicæ, id est, in omnibus non consentientes sedi Apostolicæ, eorum nomina inter sacra non recitanda esse mysteria. Quòd si in aliquo à professione mea deuiare tẽtauero, his, quos condemnaui, per condemnationẽ propriam cõsortem me esse profiteor. Huic verò professioni subscripsi manu mea, & direxi *perscriptam tibi Hormisdæ, sancto & beatissimo fratri & papæ magnæ Romę, per supradictos Germanum & Ioannem venerabiles episcopos, Felicem & Dioscorum diaconos, & Blandum presbyterum. Et alia manu: Ioannes misericordia Dei episcopus Constantinopolitanę nouellæ Romæ, huic meæ professioni consentiens, omnibus supradictis subscripsi, sanus in Domino. Ora pro nobis, sanctissime & beatissime frater.

*per scripta

Data mẽse Martio, die vigesimooctauo, indictione *vndecima, Consulibus domino Iustino Imperatore Augusto & Heradio viris clarissimis.

*xij.

EPISTOLA HORMISDAE PApæ secunda, ad Ioannem episcopũ *Melicitanæ ecclesiæ, vbi de communione Constantinopolitanæ Ecclesiæ scribens gratulatur.

*Miletopolitanæ

VOta nostra charitatẽ tuam latére nolumus, nè qui particeps fuit solicitudinis, gaudiorum fructu reddatur extorris. Et ideò Cõstantinopolitanam ecclesiam ad communionem nostram redijsse, Domino propiciante, tradentibus significamus alloquijs, & mandatorũ, quę legatis nostris dedimus, in omnibus seriem fuisse completã. De qua parte vt ad dilectionem tuam pleniùs perfectum gaudium perueniret, libelli Ioannis fratris & cõsacerdotis nostri episcopi Cõstantinopolitani, & Iustini clemẽtissimi principis Orientis sacrarum literarũ exemplaria pariter credidimus destinanda, indicantes nihilominùs per Orientis partes plurimos episcopos sic fecisse. Superest, vt à nobis competentibus precibus Diuinitas exorata cõcedat, quatenùs de aliarũ quoq; ecclesiarum redintegratione gratulemur. Ea verò quæ significare curauimus, in eorũ sacerdotum, qui fraternitati tuę vicini sunt, curabis perferre notitiam, vt & ipsi de effectu tantæ rei, gratias nobiscum cælestis misericordię beneficijs referre nõ cessent. Deus te incolumẽ custodiat frater charissime.

¶Eiusdem epistola ad Ioãnem episcopum, de directis institutis & vice commissa.

DIlectissimo fratri Ioanni, Hormisda. Fecit dilectio tua rẽ charitati & fidei congruẽtem, vt aduentũ suum ad Italiã nobis directis literis indicaret, & quæ in te sit summa religiosę voluntatis, ostẽderet. Atq; vtinàm ad plenioris affectûs satietatem, pſentię tuæ nobis gaudia contigissent, vt gratulemur nos & colloquio & pręsentia frui, quam sumus antè per scripta complexi. Veruntamen probâsti, dilectissime frater, quo Christianã fidem venereris affectu, dum ea quę ad regulas patrum pertinent, & ad mãdata catholica, sinè aliqua cupis transgressione seruare, sperans, vt prorogatis generalibus ad Hispanienses ecclesias constitutis, quæ aut negligentiùs aut irreligiosiùs fiunt, Ecclesiasticis disciplinis congruentia sanciamus: quod amplexi sumus, captata istius desiderij facultatę. Quid enim aut nobis dulcius, q̃ cum fidelib⁹ loqui? aut Deo *aptius, q̃ deuiantes ab errore reuocare? Salutantes igitur charitatẽ qua iungimur, per Cassianum diaconum tuum significamus, nos direxisse generalia cõstituta, quibus vel ea, quę iuxta canones seruari debeant, competenter ediximus, vel circa eos, qui ex clero Græcorum veniunt, quam habere oporteat cautionem, sufficienter instruximus. Sed & causæ

*acceptius,

causæ ipsius ordinem instructionemq; abundè decretis Ecclesiasticis vos docebunt, vt agnoscentes & impiorum transgressionem, & Apostolicæ sedis curam pro patrum regulis excubantem, ostendatis vos perosos damnatorum consortia, & amare fidelium. Et quia per insinuationem dilectionis tuæ huius nobis est viæ patefacta prouidentia, remuneramus solicitudinem tuam, & seruatis priuilegijs metropolitanorũ, vices vobis Apostolicæ sedis eatenùs delegamus, vt inspectis istis, siue ea quæ ad canones pertinent, siue ea, quæ à nobis sunt nupèr mandata, seruentur, siue ea, quæ de Ecclesiasticis causis tuę reuelationi * contigerint, sub tua nobis insinuatione pandantur. Erit hoc studij ac solicitudinis tuæ, vt talem te in his, quæ iniungũtur, exhibeas, vt fidẽ integritatemq; eius, cuius curã suscipis, imiteris. Data quarto nonas Aprilis, Agapeto viro clariss. coss.

25.q. 2. Seruatis priuilegijs

*contigerit nunciari.

¶ Epistola Hormisdæ ad episcopos per Hispaniam constitutos.

De sacerdotibus, iuxta instituta canonum, ordinandis. 1
Vt pro episcopatu præmiũ non accipiatur. 2
De cõcilio, per annos singulos celebrando. 3

Dilectissimis fratribus vniuersis episcopis per Hispaniam constitutis, Hormisda. Benedicta Trinitas Deus noster, quæ per misericordiam suam Romanæ reipublicæ per vniuersas partes, suæ pacis tranquillitate diffusa, nobis quoq; viam demonstrandę circa nos inuicèm charitatis indulsit, vt qui cohæremus firmitate fidei, iũgamur quoq; votiua iucunditate colloquij, quò faciliùs, dum per literarum ministeria ad vos vsque pertendimus, etiàm corda vestra ad religiosum cultum Apostolicis admonitionibus incitemus: & dum * dilectionis nostrę pignus reddimus velut quoddam debitum, plenum circa Deum monstremus affectum. Iungamus igitur, dilectissimi fratres, continuas & humiles preces, & Dominũ nostrũ oris & cordis lachrymis supplicantes, iugi deprecatione poscamus, vt & institutione & opere illi, cuius essẽ mẽbra cupimus, hæreamus: nec vnquàm ab illa via, quæ Christus est, deuio tramite declinemus, nè ab eo iustè, quem nos impiè relinquimus, deseramur. Quod, cum superni fauoris auxilio, ea nobis potest ratione contingere, si Apostolica dogmata, si patrum mandata seruemus. Dicit enim Dominus noster: Qui diligit me, sermonem meum seruabit: & pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionẽ apud eum faciemus. Et licèt hæc possint generaliter dicta sufficere, vt vel declinemus errata, vel custodiamus catholica constituta, tamen quia Ioannis fratris & coëpiscopi nostri nobis insinuatione vulgatum est, cõtra canonũ reuerentiã nonnulla psumi, piculum, quod doctoribus imminet de taciturnitate, declinans, & prophetica voce cõ-

*dilectioni spei

Ioann. 14. c

punctus, qua dicitur, Loquere, nè taceas, generalibus edicendum credidi constitutis. Esa. 58. a

Capitulum primum.

¶ Vt in sacerdotibus ordinandis, quæ sunt à patribus præscripta & definita, cogitetis: quia sicut est caput ecclesiæ Christus, Christi aũt vicarij sacerdotes, sic & in eligendis his curã oportet esse perspicuam. Irrepræhensibiles enim esse conuenit, quos pręesse necessè est corrigendis: nec quicquã illi deesse psonæ, penès quam est religiõis summa & substantia disciplinę. Aestimet quis precium Dñici gregis, vt sciat, quod meritum constituendi deceat esse pastoris. Hoc ità fiet, si non sacerdotij gradus, saltu quodam passìm laicis transferantur. Longa debet vitam suam pbatione monstrare, cui gubernacula cõmittuntur ecclesiæ. Non negamus esse in laicis Deo placitos mores, sed milites suos probatos sibi quærunt instituta fidelia. Discere priùs quisq; debet, anteq̃ doceat: & exemplum religiosæ conuersationis de se potiùs alijs præstare, q̃ sumere. Emendatiorem esse conuenit populo, quem necessè est orare pro populo. Longa obseruatione religiosus cultus tradatur, vt luceat, & clericalibus obsequijs erudiendus inseruiat, vt ad venerandi gradûs summa perductus, qui sit fructus humilitatis, ostendat. * Nec leue nec vacuum fuit, quod nec apud veteres quidem, nisi Leuitici generis viri, ad sancta admittebantur altaria, nè pessimè, meritis contẽptis, aut precio, aut pręsumptione ad sacros cultus impar accederet. Tunc migrabant, per illam prærogatiuam familiarum, ad instituta cultorum: nunc est doctrina pro genere. Quod illis fuit nasci, hoc nobis imbui. Illos tabernaculo dabat natura, nos altaribus parturit disciplina. Nec tantùm de laicis consecrari inhibem', sed nec de pœnitentibus quisquã quidem ad huiusmodi gradum prophanus temerator adspiret. Satis illi postulãti sit venia. Qua conscientia absoluat reum, qui se peccata sua, populo scit teste confessum? Quis enim, quem paulò antè vidit iacentẽ, veneretur antistitem? Pręferens miserandi criminis labem, nõ habet lucidam sacerdotij dignitatem.

Dist. 61. In sacerdotib.
Ephe. 5. c
1. Tim. 3. a
Dist. Ibid.
Di. 61. Non negamus.
*Non
Ibid.

2 Hoc quoq; ad * pmissa adiungimus, nè bñdictionem, quæ diuina esse creditur per impositionẽ manûs, quis precio cõparet: quoniam antè oculos esse cõuenit, quod Simon spiritũsanctum volẽs redemptiõe mercari, apostoli fuerit detestatiõe pcussus. Tunc deindè quis non vile putat esse quod venditur? Istam sacerdotibus ordinandis reuerentiam seruet electio, vt in graui murmure populorum, diuinum credatur * esse iudicium. Ibi enim Deus, vbi simplex sinè prauitate consensus. Verũ nec hanc quidẽ partẽ solicitudinis & admonitionis omittimus, nè vel ille se à culpa ęstimet alienum, qui, & si ipse quidẽ à redẽptione liber, initiauerit bñdictione mystica sacer-

Act. 8. d
*esse implorãdum iud.

sacerdotē, & t̄n ad alterius redempti voluntatem, vel spōtè in hoc vel necessitate cōsenserit. Quid prodest illi suo errore non pollui, qui consensum p̄stat erranti? Procul dubio contra mandata cōmittit, & qui habet peccatum proprium, & qui peccatum sequit̄ alienū. Incassum animus resistit cupiditati, si non resistit & timori. Aduersùs hæc faciliùs, Deo adiuuante, ꝓuidebitur, si circa metropolitanos priuilegia à sanctis patribꝰ cōstituta, permaneant: si metropolitani circa parochias suas ordinē suū ea, qua decet, veneratione custodiant, vt nec electio præsulis empta detur precijs, & nec obsequentis sit q̄sita operibus: sed ità fixa habeātur in cordibus, quēadmodùm relegunt̄ in scripturis. Si nulla sint in tēplis emptionū sem ina, nulla erunt fomēta discordiæ: sed regnante charitate, sub illa, quam nobis promisit Deus & retribuit, pace viuatur.

3 Ob hoc patres, prouidentia, qua spiritussanctus cultores suos cōpungere dignatus est, incitati, bis in anno p parochias singulas concilia haberi debere docuerunt, vt in vnum iuxta salubris institutiōis dogmata congregati, ꝓ ecclesiasticis causis tractandis liberè conuenirent: vt si iuxta votū vniuersa cōsistunt, Deum iunctis vocibus, qui p̄stat desiderata, collaudēt. Difficile est em̄, vt cuiusquā cor prauis sic cogitatiōibus induretur, vt à se patiatur culpanda fieri, cùm nouerit se iudicium subiturum esse Cōcilij. Præcinctos ad hanc viā semper lumbos habeant, scientes rationē actuū suorū esse reddendam. Suspendantur ab illicitis per formidinem, & qui nequiuerint per pudorem. De conueniendo bis in anno, notum est, canones sanctos constituisse: & præfinitum q̄dem, si possibile est, inuiolabiliter conuenit custodiri. Sed si aut temporum necessitates, aut emergentes causæ hoc nō patiuntur impleri, semèl saltem (quanuis non licuerit) sinè vlla excusatiōe p̄cipimus cōuenire. Hæc, fratres charissimi, & alia, q̄ patrū regulis cōtinentur, in labijs & in cordibus nostris indiuisa retractatione meditemur: & sicut scriptum est, narremus ea filijs nostris, vt ea meditentur in cordibus suis sedentes in domo, ambulantes in itinere, dormientes atq; surgentes: quia beatus in Dn̄o, qui in lege eius meditabit̄ die ac nocte. Hoc & magister gētium, discipulū suū secutus instituit, admonens: Hæc meditare, in his esto. & subijciens plenitudinem, Attende tibi & doctrinæ, inquit: quia si fidelibus sinè intermissione incumbimꝰ institutis, separamur à vitijs, dum impensa cura diuino operi, humano locum non relinquit errori. Data 4. Nonas Aprilis, Agapeto viro clarissimo coss.

Psalm. 77. Deut. 6. b Psal. 1. 1. Tim. 4. d

Epistola Hormisdæ Papæ ad episcopos Hispaniæ, in qua eis Ioānis Cōstātinopolitani episcopi professionem dirigit, propter Oriētales clericos, qui eorum cōmunionem poposcerant.

Dilectissimis fratribus vniuersis episcopis p Hispaniā constitutis, Hormisda. Inter ea, quæ notitiç nostræ Ioannes frater & coëpiscopus noster, studio Ecclesiasticæ vtilitatis ingessit, hoc quoq; pro affectu catholicæ fidei & Apostolicæ sedis veneratiōe consuluit, quo ordine ex clero Græcorū veniētibus tribui deberet sancta cōmunio, ꝓpter causam scilicet Acacij, à prædecessoribus nostris pro hæreticorum cōmuniōe damnati, in qua, qui se ab eius cōtagione non diuidunt, à nostra cōmunione habeātur excepti. Laudo ꝓpositum viri hoc zelo circa fidem & Apostolica instituta feruentis, vt nec ꝑ ignorantiam quidem quenquam cœno erroris alieni pateretur immergi. Digna hæc cura fidelibus, vt solicito studio semp inuigilent, & inculpatos se ab omni puersitate conseruent. Ipsa est enim fidei innocētia, vt ꝓuideat, nè vel casu possit errare. Satisfacientes igitur & laudabilibus desiderijs memorati viri, & memores n̄ri (sicut oportet) officij, documēta quoq; de ecclesiç scrinijs assumentes, ad Conciliū vestrum ꝓ generalitatis instructione direximus, vt ex illis pleniùs, q̄ sunt acta discentes, ab om̄i vos errantium *communione separetis. Neque enim est psonalis odij causa, in impios trāsgressores dicta (Deo inspirante) sententia, in qua quidem causa *nequaq̄ à p̄dicatiōe cessauimus, & principi supplicādo, & sacerdotes & populos admonendo, vt trāsgressores absoluti, ad rectā se fidem & affectu Dei & iudicij timore cōuerterent. Sed obstinatio miserāda eò pduxerat illos, vt nullis modis mortifera venena vincātur, sed mala semina fixis in deteriùs pullulent radicibus. Ergò dilectissimi fratres, ad omnia competenter instructi, seruate vos & Ecclesiā Dei, Apostoli exhortatiōe cōpuncti. Nos autē libellum misimus, sub quo, si quis cōmunionē vestrā de Orientalibus clericis poposcerit, ad eam possit admitti, secundùm quam & de Thraciç & Scythiç, Illyriciq; partibꝰ, vel Epiri veteris, sed & secūdùm quod de Syria multos iam constat esse susceptos, gaudētes ad recta confluere, & deuia declinasse. Vndè pro subreptione mandamus, vt omnis cura & solicitudo omnis inuigilet, & vt iam nullus sit ignorantiç locus, nullus vtatur simplicitatis excusatione *præterita. Scienti peccare, necessaria cōfessio est. *Necessè est, vt errorem sibi scribat, qui mōstratur institisse prauo itineri. Bonifacius notarius S. Ecclesiæ Romanæ, ex scrinio editi exemplaria libelli exequitur.

* contagiōe
* neq;
Acto. 20. f
* præteritis.
* & necessè

Prima salus est, rectç fidei regulam custodire, & à constitutis patrum nullatenùs deuiare, & quia nō potest Dn̄i nostri Iesu Chr̄i p̄termitti sententia, dicētis: Tu es Petrus, & super hāc petram ędificabo Ecclesiam meā. Et hæc, q̄ dicta sunt, rerum ꝓbantur effectibus, quia in sede Apostolica extra maculam

25. q. 1. Prima salꝰ est.
Matt. 16. c

ſemper eſt catholica ſeruata religio. De qua ſpe & fide minimè ſeparari cupientes, & patrum ſequentes conſtituta, anathematizam' omnes hæreſes, & ꝑcipuè Neſtorium hæreticum, qui quondàm Conſtantinopolitanæ fuit vrbis epiſcopus, damnatũ in Concilio Epheſino à beato Cęleſtino papa vrbis Romæ, & à venerabili viro Cyrillo Alexandrinæ ciuitatis antiſtite. Similiter & anathematizamus Eutychen, & Dioſcorum Alexandrinum in ſancta ſynodo, quam ſequimur & amplectimur, Chalcedonẽſi damnatum, quæ ſecuta ſanctum Concilium Nicenum, fidem Apoſtolicam prędicauit. Deteſtamur & Timotheum parricidã, Aelurum cognomento, diſcipulum quoq; ipſius, & ſequacẽ in omnibus Petrum Alexandrinum condemnamus. Etiàm anathematizamus Acaciũ Conſtantinopolitanum quondàm epiſcopum ab Apoſtolica ſede damnatum, eorum complicem & ſequacem, vel qui in eorũ cõmuniõe aut ſocietate ꝑmanſerint. Qui Acacius quorum ſe communiõi miſcuit, ipſorum ſimilẽ habere meruit in dãnatione ſententiam. Petrum nihilominùs Antiochenũ dãnamus cũ ſequacib' ſuis & omibus ſupraſcriptis. Suſcipimus autẽ & ꝓbamus epiſtolas B. Leonis papæ vniuerſas, quas de religione Chriſtiana cõſcripſit, ſicut ꝑdixim', ſequentes in omibus Apoſtolicã ſedẽ, & ꝑdicantes eius oĩa cõſtituta. Et ꝑ oĩa ſpero, vt in vna cõmunione vobiſcũ, quã ſedes apoſtolica ꝑdicat, eſſe merear, in qua eſt integra & & vera Chriãnę religiõis & pſecta ſoliditas, promittens in ſequenti tempore ſequeſtratos à cõmunione Eccleſiæ catholicæ, id eſt, non conſentientes ſedi Apoſtolicæ, eorum nomina inter ſacra non recitãda eſſe myſteria. Quòd ſi in aliquo à mea ꝓfeſſiõe deuiare tentauero, his, quos damnaui, cõplicem me mea ſententia eſſe profiteor. Hanc autẽ ꝓfeſſionem meã ego manu mea ſubſcripſi, & Hormiſdæ ſancto ac venerabili papę vrbis Romæ direxi.

¶ Epiſtola Hormiſdæ Papæ ad Epiphanium Conſtantinopolitanum Epiſcopum, de reconciliatione Romanæ & Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ.

¶ Pręſens Hormiſdæ epiſtola, ſub alia interpretatione inferiùs ponitur in Actiõe 1. cõc. Cõſtantinop. 5. circa tempora Agapeti, Syluerij & Vigilij Pap.

DIlectiſſimo fratri Epiphanio Epiſcopo, Hormiſda. Multo gaudio ſum repletus, ꝙ circa Eccleſiæ pacem, & ſanctiſſimi Imperatoris & dilectiõis tuæ tale ſtudiũ literis indicãſti, quod legatorũ quoq; meorum aſſertione cognoui manifeſtum. Hinc enim ſupernæ miſericordiæ documentum perdocetur, qñ & mũdani principes cauſas fidei cum Reipublicæ ordinatione coniungunt, & eccleſiarũ ꝓſules, quod ad diſpenſationem ſui pertinet officij, memores exequuntur. Talibus enim indigebat poſt diſcordiæ procellas religio Chriſtiana rectoribus, qui compreſſis prouida diſpenſatione turbinibus, diù peregrinatam pacem depulſa tempeſtate reducerent, vt in futura pòſt ſecula ad propoſiti ſui exempla tendentes, ſibi ad ſcribendum indubitanter oſtenderent, quicquid Deo placitum poſteris pro ſua imitatiõe feciſſent. Benedicamus dñm, fratres chariſſimi, hoc diebus noſtris fuiſſe conceſſum, & totis orationum & curarũ viribus adnitamur, vt ꝗ dei opere benè cœpta ſunt, ipſo adiuuante per omnia cõpleantur. Sperandum enim eſt, vt ad compagem corporis ſui reliqua, ꝗ adhuc deſunt, membra feſtinent, & à potioribus minora nõ diſcrepent. Ad quod me, cùm dilectio tua Chriſtianæ ſtudio charitatis hortaĩ, debet, quod inuitat, ſequi: & quod amandũ ſuadet, amplecti. Similem enim iam fidei curam gerẽtes, per religioſàm patientiã par etiàm ꝓmiũ de boni operis ſperamus affectu. Neq; enim difficultatibus eſt cedendum. Non enim fatigatur aſperis fides, nec ad cœlorum ardua per procliue contenditur, nec remunerationem citra laboris exercitium quis meretur. Galat. 6. b Vndè, nè facientes bona deficiamus, ſpecialiter admonemur, etiàm teſte Pſalmiſta: Beati, qui cuſtodiunt iudiciũ, & faciunt iuſtitiam in omni tempore: Pſalm. 105. quia non initium laboris, remunerationem præmij cõſueuit inuenire, ſed terminus. Ergò ſtudium ſolicitudinis aſſumentes, quibus eſt vna in cõmunione ſocietas & credulitas, quẽadmodùm de vnitate ſedis Apoſtolicę & Conſtantinopolitanę eccleſiæ pariter exultamus in dño, ità de reliquorum quoq; (ſicut affectiõ e admonet) redintegratione lætemur, & curemus primùm, vt fidem integritatemque noſtram immaculatam ab omni contagione ſeruemus. Noſti enim, frater chariſſime ac ſanctiſſime, quia eccleſiaſtica ſeruant vincula concordiam, quæ nos ab hæreticorum tuentur inſidijs, per quæ etiàm canonum cu ſtoditur integritas. His in robore ſuo omnĩ circunſpectione ſeruatis, remedia ſperantibus conferuntur. Habet enim eccleſiaſticarum ordo regularum, & ipſius forma iuſtitię, vt medicina rationabilis benignè & fideliter ſperantibus non negetur: nec quiſquam ità eſt ab humanitate diſcretus, quem non à rigore diſtrictiõis inclinet cauta ſimplicitas. Sed vt cautè hoc, cæteraſq; querelas aut errores alicuius ∗ eo valeas expedire, dilectiſſime frater, perſonã meam te in hoc oportet induere, ſcientem in huiuſmodi cauſis (ſicut prędictum eſt) quid cauendum ſit, & ità omnia ∗ pręuidendum, vt non ambigas, à te rationem diſpenſatiõis huius deo eſſe reddendam, ità tamen, vt eos, qui vobis fuerint cõmuniõe ſociati, vel ꝑ vos ſedi apoſtolicæ, vel veſtra nobis ſcripta declarent, ꝗbus etiàm & qui continẽtiam libellorũ obtulerint, inſeranĩ. Sic enĩ & Seueri vel Sulpi-

cij, vel cóplicú aut similiú absoluemus errores. Nec eorú q sanari poterunt, dispédia patiemur. Quod ideò vobis specialiter credidimus imponendum, ad diligentiá vestram à nostro onere transferentes, quia non parua iam documenta resistentes hæreticis reddidistis: nec debet de eo ambigi, quem benè cótigerit explorari. Simul assume medelam medicinæ, simul accingere authoritate iustitiæ. Et sic circa simplices humanitate mollire, vt in hæreticorum contagione perdurantes, aut eos, qui innocentiam simulát, & cum nostris sola voce consentiunt, ab his, quibus pro Ecclesiæ redintegratione consulitur & prouidetur, excludátur. Nec enim expedit circa eos ecclesiasticam temperare censuram. Non enim erunt iam miserationes bonæ, pro eorum, quibus consuli oportet, necessitate collatæ, si indiscretè fuerint bonis malisque communes. Et quia Hierosolymitanorum faciendam credidit in literis tua dilectio mentionem, quorum etiàm ad nos quędam delata professio est, necessarium duximus respondere, quæ congrua sunt his qui sanctorum patrum constituta custodiunt. Si illa fidei fundamenta venerantur, ab his quoq; quę per eos spiritusancto componente, definita sunt, non remoueantur. Aut em̃ perfecta sunt, & adiectione non indigent: aut benè valida, & ideò non mutanda: quandò per ea omnia hæreticorum venena compressa sunt, nec quicquam Chalcedonensis Synodus, quod vtilem
*excitare quamlibet diligentiam potuisset * exercitare, præterijt: quæ præcedentium quoq; dogmata vel clariùs manifestauit, vel repetita authoritate firmauit, speciale quoddam aduersùs Nestorium & Eutychen aggressa certamen, & alterum, Deitatem Domini nostri Iesu Christi à carne separantem, & ideò sanctam Mariam Dei genitricem pronunciare vitantem, alterum veritatem carnis in Domino renuentem, quandò Dominus noster Iesus Christus, idem filius Dei, idem filius hominis, vna in duabus naturis persona diuinitatis & carnis, nec naturis ad vnitatem confusis, nè velut quarta persona addita Trinitati, sed ipse filius DEI exinaniuit
Philip. 2. b semetipsum, formam serui accipiens. Propter quod & vnam nec diuisibilem profitemur essentiam Trinitatis, & proprietatem tamen suam scimus inesse personis: vnam enim patris profitemur esse personam, vnam filij DEI cum assumpta carne, vnam spiritussancti, & personas proprietatibus designantes, & per vnitatem essentiæ inseparabile Trinitatis mysterium confitentes. Neque enim ambigi potest, verbum DEI intra virginis viscera per carnem humanam assumpsisse naturam, * nec ab obstetrice factum intra vuluam naturarum munitione diuisum. Nam sicut non est in eo humanitas sinè Deo edita, sic in cruce non est impassibilis diuinitas à carnis passione diuisa, quod virginis partus & intemerata fœcunditas, & singularis à mortuis resurrectio, & ad cælos declarat ascensio. Hæc sic quemadmodùm à patribus constituta sunt credant, nec definita transcendant: à quo tramite qui declinant, ipsi sibi nebulam dubitationis obtendunt. Nos autem illud Apo- 1. Cor. 11. c
stolicum contempl[illegible]tes, contentiosis respondere non necesse est, & nos hanc consuetudinem non habemus, & nec Ecclesia Dei. Hæc ideò breuiter definiui, quia nec ambigi conuenit de rebus ità per fidem definitis sæpiùs, & penè superuacua est allegatio, quę adhibetur instructis, cùm super hęc ad clementissimum principem non parua iam perstrinxerimus. Et quia de Hierosolymitanorum professione respondimus, hoc quoquè existimauimus salutis eorum causa competenter addendum, vt si communionis Apostolicæ se dederint vnitati, & professionem suam scripto indicent, quam legatis nostris apud Constantinopolim positis offerant, aut per suos ad nos dirigant, aut fraternitati vestræ tradant, eodem tamen (vt diximus) tenore conscriptam, quæ ad nos modis omnibus seu sub nostra ordinatione deferatur. De Thessalonicensibus, quorum ad nos legati per clementissimi & fidelissimi principis filij nostri ordinationem venerunt, nè quid omisisse credamur, nósse vos volumus, secũdùm quod Domino nostro Iesu Christo inspirante placuerit, omnẽ causam nostra dispositione tractandam, & sicut oportet impleri, ordinandam. Hæc per fratrem & coëpiscopum nostrum venerabilem virum Ioannem, sed & filios nostros, Heraclium, Probum, & Constantinũ diacones ecclesiastico honore dignissimos, ad causam pertinentia rescripsisse contenti, gratulati sumus in viro ordinis nostri, emeritum & religiosum nos inuenisse propositum, & cum legationis mandato sapientia & moribus congruens, votiua eorũ res & plena gaudij est, vt sint * iuxta ęstimationẽ probabiles, quos sanctæ communionis officij contigerit esse consortes. *iusta æstimatione

*separátem

*& nõ diuisam post vnionẽ naturarũ ab ipso factam in vulua.

HORMISDAE PAPAE AD Salustium Hispalensem episcopum, de commissa vice per Bæticam & Lusitaniam prouincias.

CHarissimo fratri Salustio, Hormisda. Suscipientes plena fraternitatis tuæ votiua gratulatione colloquia, quæ nos gemine salutis tuæ lætificauerunt indicio, (siquidem retulerunt te corporali cum spiritualibus officijs incolumitate subnixũ) congruum esse perspeximus, hanc ipsam, quam mẽte gerimus, verbis * expedire lætitiá. Edidisti enim boni documenta pontificis, dum & prædicanda facis, & ea suadere nó differs. *aperire

Prærogatiuam de nostri sumpsimus electione iudicij, quãdò id te spontè *amplecti dicimus, quod cæteris imperamus. Oramus siquidem *diuinã clementiã cunctos agnoscere, & hæc ad studia ecclesiasticæ pacis instrumenta transmisimus. Tu vota nostra & fideli intelligentia percepisti, & officij protinùs deuotione complesti, cunctis fratribus innotescens, quæ per cælestem gratiam cunctis profutura cognoueras. Suffragantibus igitur tibi tot meritis piæ solicitudinis & laboris, certè iam delectat iniungere, quæ ad nostri curam constat officij pertinere, vt prouincijs tanta longinquitate disiunctis, & nostram possis exhibere personam, & patrum regulis adhibere custodiã. Vices itaq; nostras per Bæticam Lusitaniamq; prouincias, saluis priuilegijs, quæ metropolitanis episcopis decreuit antiquitas, præsenti tibi authoritate cõmittimus, augẽtes tuam huius participatione ministerij dignitatem, releuantes nostras eiusdem remedio dispẽsationis excubias. Et licèt de singulis non indigeas edoceri, quem iam probauimus cautiùs vniuersa seruare, gratius tamen esse solet, si iterùm trames ostendatur, & *laboris iniunctio superiùs formata monstretur. Paternas igitur regulas, & decreta à sanctis definita concilijs, omnibus seruanda mandamus. In his vigilantiam tuam, in his curam fraternæ monitu exhortationis extẽdimus. His ea, qua dignum est reuerentia, custoditis, nullum relinquit culpæ locum, nec sanctæ obseruationis obstaculũ. Ibì fas nefasq; præscriptum est, ibì prohibitum, ad quod nullus audeat adspirare: ibì cõcessum, quid debeat mens Deo placitura p̃sumere. Quotiès vniuersalis poscit religionis causa, ad Concilium te cuncti fratres euocãte conueniant: & si quos eorũ specialis negocij pulsat contentio, iurgia inter eos oborta compesce, discussa sacris legibus determinando certamina. Quicquid autem illis pro fide & veteribus constitutis, vel prouida dispositione præcipies, vel personæ nostræ authoritate *formabis, totum ad sciẽtiam nostram instructæ relationis attestatione perueniat, vt noster animus officij charitate dati, & tuus securitate perfruatur accepti. Deus te incolumem custodiat, frater charissime.

*operari
* diuina beneficia
* laboratoris
*firmabis,

¶ Rescriptum Hormisdæ papæ ad episcopos Bæticæ prouinciæ, de congratulatione pacis.

Eadẽ epistola, quo ad magnam illius partem, in decre. Marcellini papæ secunda, habita est.

FRatribus dilectissimis vniuersis episcopis per Bæticam prouinciam constitutis, Hormisda episcopus. Quid tam dulce solicito, quàm quòd mihi de vobis innotescunt illa q̃ cupio? Quid tam religiosis conueniẽs institutis, quàm vt inter se sacerdotes pacem, quam eos necessè est alijs pro officio annunciare, conseruent? Planè (fateor) gratulatione suscepi, quod votiua mihi de charitate (quæ inter vos est) ecclesiarum & pace, literis indicãstis. Spontè mihi, quicquid hortari poteram, quicquid monere, delatũ est. Confirmet hoc Deus, quod operatus est in nobis: & quæ præcepit pro animarum salute facienda, hæc ipse qui præcepit, pro ea, qua nos redemit, pietate faciat, & his tam bonis nuncijs nos quoq; religiosorum vicem reddimus nunciorum. Quicquid cum Orientalibus, quos ad Ecclesiæ corpus vnitatemq; reuocatos, dudùm nei nostri literis significauimus destinatis, denuò, cùm aptũ fuerit, repetitis vobiscum *participabimus indicijs. Mox *post nostrorum reditum ab Oriẽtalibus missa legatio est, certa sperauit, certa consuluit. Sed facimus de his, quę fuerant dicenda, compendium, ipsi potiùs ad instruẽdam notitiam vestram, quæ *à nobis sunt responsa, dirigentes, nè quid sibi sub spatio prolixiore terrarum, aut opinio vindicet, aut error assumat, cùm ad rerum fidẽ, ipsam teneri sufficiat veritatem. Quod autẽ ad continentiam vestrarum pertinet literarum, oportuit quidem desideria pleniùs expedire, vt, æstimatis omnibus, resp̃osũm rationi congruum redderetur. Sed quia priuilegiorum veterum & statutorum paternorum indidistis iisdem literis mentionem, ad Salustium fratrem & coepiscopum nostrum sub hac parte rescripsim⁹, vobis quoquè strictìm, quę dicta sunt illis latiùs, indicantes, nè priuilegia *nobis indulta conuellerent, & nihil tam conueniens fidei iudicare, quàm vt in honore suo à patribus decreta seruentur. Deus autem vos incolumes custodiat, fratres charissimi.

Psalm. 67.
loc⁹ obscurus.
* participamus
*pro nostro edicto
*nobis
*à nobis

¶ Iustinus Imperator Hormisdæ Papæ.

QVo fuimus semper, & quo sumus studio pro conciliandis sententijs catholicam fidem *colentium, vt eodem animo cuncti venerentur lumen indiuiduum Trinitatis, palàm fecisse dignoscimur, nunc legatum ad vestram beatitudinem vltrà ob hoc ipsum dirigentes Gratum virum spectabilem magistrum scrinij, quo remedium tandèm reperiatur discordijs variè certantium, nunc prono libentique suscipientes affectu viros religiosissimos, quos interuentores vnitatis, vestra sedes Apostolica credidit destinandos. Profectò etenim tanquàm ipsam pacem & iocundis eos oculis adspeximus, & extensis manibus duximus amplectendos, quin etiàm omni intentione ordinauimus, vt venerabilis Ecclesia Constantinopolitana, necnon complures aliæ vota suscipiant vestra, non solùm in cæteris, sed in auferendis etiàm nominibus ex sacris diptychis, quæ remouenda maximè *postulãstis. Verùm nonnullæ fuerunt vrbes & Ecclesiæ, tam Ponti, quàm Asiæ, ac præcipuè Orientales, quarum clerici vel populi, omnibus pertentati minis atque persuasioni-

*colendo,
*postulatis

sionibus, tamen nequaquàm flexi sunt, vt tollant antistitum & repellãt nomina, quorum apud eos opinio floruit: sed morte vitam duriorem æstimant, si mortuos condemnauerint, quorum gloriabantur vita superstitum. Quid igitur faciamus huiusmodi pertinaciæ, quæ nec dicto audiens existit, & tormenta intantùm despicit, vt amplum sibi ac festiuũ iudicet, si corpore priùs, quàm religioso desistat cõsilio? Nobis quidem videtur opùs esse molliùs agendi & clementiùs, quæ si non in tua sanctitudine, iam nec in alio poterunt inueniri. Nam neque sanguinis & suppliciorum cupidi, (quod dictu etiàm graue est) libellũ suscepimus, neq; vt paruo discrimine remaneant imperfecta concordiæ desideria, sed ad prorogandam, quo possumus ordine, coniunctionẽ membrorum Ecclesię. Vtrum itaque præstantius erit, minorum gratia in totum esse nobis *acceptas tantas multitudines, an concessis exiguis & remissis, maiora & omni ratione quærenda corrigi, vt quæ non licuit per omnia, saltem ex necessarijs partibus alligentur? Veniam itaque nominum postulamus, non Acacij, non vtriusque Petri, non Dioscori, vel Timothei, quorum vocabula ad nos datæ sanctitatis tuæ epistolæ continebant: sed quos in alijs celebrauit ciuitatibus episcopalis reuerentia, & hoc exceptis vrbibus, vbi vestræ beatitudinis libellus iam in plenum admissus est, nisi hanc quoquè partem vestra beneuolentia statuerit mitiùs corrigendam. Verùm nec iudicio caret res sedis Apostolicæ, vt non magis venia dicenda sit, quàm deliberata iam ac perspecta definitio. Anastasius siquidem religiosissimæ memoriæ, vestræ culmen Ecclesiæ, palàm aperteque constituit, cùm hoc idem scriberet negocium decessori nostro, satìs esse pacem affectantibus, si nomen tantùm reticeatur Acacij. Ergò priora vestræ sedis constituta sequitur, qui non omnes memorias mortuorum iudicat contemnendas: vt indignum habeatur & incongruum, si nõ placidior omnibus non solùm defunctis, sed etiàm superstitibus, vestra diuulgetur in omni fine terrarũ lenitas. Et hoc quidem non dubitauerimus, ità gratiosum vobis futurum, vt pacifico statim responso lætior mundus reddatur. Retineat autem vestra sanctitas, quod dudùm scripsimus, ex Oriente supplicationes nobis esse destinatas, voluntatem ipsorum continentes & arbitrium, in quo sese duraturos ostendunt firmiter, & *quo nulla ratione desistendum æstimant. Hanc itaq; chartulam secundùm nostra promissa, per Ioannem virum reuerendissimum episcopum, dirigẽdam vobis in præsenti meritò credidimus, vt à vestra sede etiàm tenor eius admissus, ad colligendas proficiat & adunandas vbiq; venerabiles ecclesias, & Hierosolymitanã præcipuè, cui tantum omnes fauorem impendunt, quasi matri Christiani nominis, vt nemo audeat ab ea sese discernere. Cõsensum itaq; proprium tuam sanctitudinem epistolari quoq; pagina conuenit declarare, vt cognito omnibus atq; patefacto, tenorẽ eiusdem chartulæ à vobis etiàm laudari, & tenaciter custodiri, lætior mundus existat. Data 5. Idus Septembris, Chalcedone, Rustico cõsule, accepta Prid. Kaleñ Decemb.

*absentes, *aduersas

*à quo

¶Exemplar Precum.

DEO amabili ac pijssimo Imperatori ex DEO Augusto, & principi Iustino Christianissimo: deprecatio & supplicatio ab Hierosolymitanis & Antiochenis, & secundæ Syriæ clericis, & abbatibus, & possessoribus prouinciæ Syriæ. Haurite aquam cum lætitia ex fontibus salutis, vociferator Esaias propheta exclamat, fontes salutis *euangelicæ veritatis prædicationes manifestè ostendens, ex quibus B. apostoli, & eorum qui per ordinem fuerunt, discipuli & sapientes Ecclesię doctores, salutarem aquã fidei haurientes, omnem sanctam DEI Ecclesiam irrigauerunt, quæ in petra summi apostolorum subnixa, rectam & inflexibilẽ confessionem custodiens, fiducialiter cum eo ad vnigenitum filium Dei omni tempore exclamat, dicẽs: Tu es Christus filius Dei viui. Hãc salutarem confessionem à sanctis quatuor synodis, quæ euangelicis pręceptis sunt honoratæ, suscipientes, nunquàm per Christi gratiam à traditis nobis rectis dogmatibus deuiauimus, sicut rerum testatur probatio, & tempore necessitatis fidei constantia demonstrat. Si igitur, vt Christiani, rationis fidei sumus participes, domine pijssime, & ad communem pacem, & ad vnitatem festinamus, nostram fidem, quam ab initio suscepimus, per hanc satisfactionem nostram, manifestam vestræ facimus pietati: vt notum sit, quia & paci concurrimus, & à recta cum Dei iuuamine non diuertimus fide, sed omnem ex æquo hæresim execramur, nõ solùm Eutychianistas & Acephalos, sed & Nestorianos & hominẽ colentes, toto animo odientes anathematizamus. Nos aũt domine Christianissime Imperator, (sicut superiùs dictum est) in patrem & filium & spiritum sanctum ab initio baptizati quoq; & credẽtes, vnam essentiam Dei in tribus subsistentijs adoramus, secundùm sanctorũ patrum mathema & symbolum, credentes in vnum Deum patrẽ omnipotentẽ, & in vnũ Dominũ nostrũ Iesum Christũ, vnigenitum, Deũ *verbũ, similiter & in vnũ spiritum sanctum: & secũdùm hoc diuinũ mathema, definitionẽ à sancta Chalcedoneñ synodo ꝓmulgatã, intelligimus quoq; & suscipimus, credẽtes & cõfitentes, q̃a vna subsistẽtia vel ꝑsona, quod idẽ ipsa sancta synodus in duabus naturis, id est, in Deitate & humanitate indi-

Esa. 12. b

*euangelicas veritates

Matt. 16. c

*verum

*Dei indiuisè & inconfusè prædicauit, * Deum verbum, & Dominus noster Iesus Christus vnus est ex sancta & vnius essentiæ Trinitate. Sic enim vnum Deum in tribus subsistentijs (sicut dictū est) accipimus: pater autem non est incarnatus, nec Spiritussanctus, Deus verbum incarnatus est. Filius verò incarnatus & homo factus, est vnus ex sancta & vnius essentiæ Trinitate, secundùm filiationis proprietatem. Sic itaque secundùm prędictas sanctas quatuor synodos credentes, & secundùm Dei verbi natiuitatem secundùm carnem confiteri non renuimus. Vndè propriè Dei genitrix sancta virgo esse creditur, tanquàm quę natura & veritate, vnius essentię patris filium Deū verbum per naturam immutabilem ex ipsa factum hominem enixa est: & duas naturas in Christo per essentiam vel substantiam vnitas confitentes, sicut in vnius persona vel subsistentia. Neq; harum diuersitatem vel proprietatem post vnitionem auferimus, nec eas diuidere in duabus personis & subsistentijs per vnitionem sumus edocti: eundemq; scimus vnigenitum filium DEI, & ante incarnationem eius, & post, id est, Deum simul & hominem, passibilem carne, impassibilem Deitate: circunscriptum corpore, non circunscriptum spiritu, id est, terrenum & cælestem, quem mundus vt hominē cepit, & vt Deum continere nō potuit, mortalem & immortalem, nusquàm naturarū diuersitate sublata, neq; diuidentes per essentiam vnitionem: hoc enim verè magnum pietatis mysterium: qa vnus ex sancta & vnius essentiæ Trinitate incarnatus & homo factus Deus verbum, in vtraq; natura Deitatis & humanitatis, indiuisè & inconfusè cognoscitur & adoratur, non conuersionem vel mutationem sustinens, sed proprietatem vtriusque naturæ in vna persona in semetipso conseruans. Ob hanc igitur fidem prædictas sanctas synodos suscipientes & custodientes, anathematizamus omnes, qui aduersùs eas quocunq; tempore vel modo aliquid conscripserunt, præcipuè Ioannem * Egotam, qui aduersùs memoratam sanctam Chalcedonē synodū multas, vt Nestorianus, blasphemias euomuit: similiter condemnantes & Timotheum, Aelurum cognominatum, sicut Eutychianistam, aduersùs eam cum suis latrantē sequacibus. Ità ergò cū Dei iuuamine semper sensimus, & iam nūc sentimus. Quapropter hanc satisfactionem vestræ obtulimus pietati. iubere enim dignata est nos propriū intellectum, & quemadmodùm de sana fide sentimus, exponere, quia quidam hæretici, dum suam malam fidem occultare festināt, nostram in Christo libertatem & rectam fidem detrectare conantur. Supplicamus igitur clementiam vestram, solicitudinem de perfecta ecclesiarū vnitione sanctarum habere debere, vt vnitas, quæ cū Dei facta fuerit iuuamine, nec vllo deincèps rationabili aut irrationabili occasionis fomite inquietari pax possit. Deus autē omnium vestrûm pium adimpleat desiderium, in gloriam suī & Reipublicæ disciplinam.

* Ergotam,

¶ Hormisda presbyteris, diaconibus, & archimandritis secundæ Syriæ.

Lectis literis dilectionis vestræ, quibus inimicorum Dei patefacta vesania est, & infidelium pertinax furor dolenter expositus, qui dum rediuiuo spiritu oderunt Deum, membra illius impiè persequuntur: quantùm ad constantiæ vestræ agnitionem, benedixi Deum, fidem militum suorum inter aduersa seruantem. Sed rursùm ecclesiarum concussionem & seruorum Dei molestias, laboresq; considerans propheta.

Hęc epistola, q hic trūcatè habet, ponit plenè circa initiū 1. actionis 5. synodi Cōstātinopolitanæ, sub alia interpretatione.

DECRETA HORMISDAE PApæ quinq;, ex Gratiano desumpta, quę in prioribus epistolis non habentur.

PRIMVM.

¶ Qui ad pœnitentiam agendam in monasterio recluditur, presbyter non ordinetur.

Si ille, qui vltrò petit pœnitentiam, quanuis eam perfectè agat, non potest episcopus aut presbyter ordinari, ità vt etiàm, si per ignorātiam ordinatus fuerit, & posteà conuincitur pœnitentiam accepisse, deijciatur: ille ergò, qui inuitus ad pœnitentiam agendam mittitur in monasterium, (qui vtiquè nihil aliud quàm pœnitēs dicendus est) qua conscientia ad sacerdotium peruenire permittitur? Nemo mihi talia quælibet contra authoritatem sedis Apostolicæ, vel contra trecētorum decem & octo episcoporum, & reliquorum canonum constituta objiciat: quia quicquid contra illorum definitionē, in quibus Spiritum sanctum credimus loquutum, dictum fuerit, recipere, non solùm temerarium, sed etiàm periculosum esse nō dubito.

Dist. 50. Si ille qui.

SECVNDVM.

¶ Nuptias occultas celebrare non licet.

Nullus fidelis, cuiuscunq; conditionis sit, occultè nuptias faciat: sed benedictione accepta à sacerdote, publicè nubat in Domino.

30. q. 5. Nullus fidelis.

TERTIVM.

PALEA. Idem Eusebio epo.

Tua sanctitas requisiuit à nobis, frater venerande, de filio adulto, quem pater matrimonium contrahere vult, si sinè voluntate filij adulti facere potest. Ad quod dicim⁹: Si aliquo modo non consentit filius, fieri non posse. Potest autem de filio nondùm adulto, voluntas cuius nondùm discerni potest, pater eum, cui vult, in matrimonium tradere: & postquàm filius peruenerit ad perfectam ætatem, omninò obseruare & adim-

31. q. 2. Tua sanctitas.

adimplere debet. Hoc ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus, sancitum à nobis, tenendum mandamus.

QVARTVM.

¶ Quorum vnum futurum est corpus, vnus debet esse animus: atque ideò nulla est inuita copulanda alicui.

¶ Hormisda Sacratio regi Aragonum.

31. q. 2. De neptis tuę De neptis tuæ coniugio, quam te cuidam militi daturum necessitatis instante articulo, sub fidei pollicitatiõe firmâsti: hoc, ęquitate dictante, decernimus, vt si illa virum illum omninò (vt dicitur) renuit, & in eadem voluntatis authoritate persistit, vt viro illi prorsùs se deneget nupturam, nequaquàm eam inuitam & renitentem eiusdem viri cogas coniugio sociari. Quorum enim vnum corpus est, vnus debet esse & animus: nè fortè virgo cùm fuerit alicui inuita copulata, contra Domini Apostolique præceptum, aut reatum dissidij, aut crimen fornicationis incurrat, cuius videlicet peccati malum in eum redundare constat, qui coniunxit inuitam. Quod pari tenore de viro etiàm est sentiendum.

QVINTVM.

¶ Absque Episcopi permissu, in ecclesia consecrata non erigatur altare.

Nullus presbyter in ecclesia consecrata aliud altare erigat, nisi quod ab episcopo loci fuerit sanctificatum vel permissum, vt sit discretio inter sacrum & nõ sacrum. Nec dedicationem fingat, nisi sit. Quod si fecerit, degradetur, si clericus est: si verò laicus, anathematizetur. De cõs. dist. 1. Nullus presbyter

AVRELIANENSE
CONCILIVM PRIMVM TRIGINTATRIVM Episcoporum, circa tempora Hormisdæ papæ. Est Prouinciale.

Aurelia, aliàs, Aureliæ, Galliæ Celticæ vrbs insignis, olim Genabum, vt quidam putant, dicta, cuius crebra fit mentio in Commentarijs Cæsaris.

CAPITVLORVM AVRELIANEN. synodi primæ, Tituli.

¶ Epistola Clodouei regis Franciæ ad synodum.

Capitulum primum.

DOminis sanctis & Apostolica sede dignissimis episcopis, Clodoueus rex.

Enun-

constringantur. Quòd si aliquis sacerdotũ, ad hanc curam minùs solicitus ac deuotus extiterit, publicè à comprouincialibus episcopis confundatur. Quòd si nec sub tali se confusione correxerit, donèc emẽdet errorem, cõmunione fratrũ habeatur indignus: minores verò (vt dignũ est) distringantur.

6.q.7. Si qs ab epo — 8 Si quis ab episcopo suo, vel de ecclesia, vel de proprio iure crediderit aliquid repetendum: si nihil conuicij aut criminationis obiecerit, eum pro sola * contentione, à cõmunione ecclesiæ non liceat submoueri. (*cōuentiōe)

9 Abbatibus, presbyteris, omniq; clero, vel in religionis professione viuentibus, sinè discussione vel commendatione episcoporum, pro petendis beneficijs ad dominos venire non liceat. Quod si quisquã præsumpserit, tam diù loci sui honore & cõmunione priuetur, donèc per pœnitentiã plenam, eius satisfactionem sacerdos accipiat.

Dist. 54. Si seru9 absen. — 10 Si seruus absente vel nesciente domino suo, episcopo tamẽ sciente, quòd seruus sit, diaconus aut presbyter fuerit ordinatus, ipso in clericatûs officio permanente, episcopus eum domino duplici satisfactione compenset. Si verò episcopus eum seruum nescierit, qui testimonium perhibent, aut eum supplicauerint ordinari, simili redhibitioni teneantur obnoxij.

Dist. 81. Si diaconus aut — 11 Si diaconus aut presbyter crimen capitale cõmiserit, simul & ab officio & communione pellatur.

12 De hæreticis clericis, qui ad fidem catholicam plena fide & voluntate venerint, vel de basilicis, quas in peruersitate sua Gothi hactenùs habuerunt, id censuimus obseruari, vt si clerici fideliter conuertantur, & fidem catholicam integrè confiteantur, vel ità dignam vitam morum & actuum probitate custodiãt, officium, quo eos episcopus dignos esse censuerit, cum impositæ manûs benedictione suscipiant, & ecclesias simili, quo nostræ innouari solent, placuit ordine consecrari.

De pœniã dist. 5. De his qui — 13 De his, qui suscepta pœnitentia, religionem suæ professionis obliti, ad secularia relabuntur, placuit, eos & à communione suspendi, & ab omnium catholicorum conuiuijs separari. Quòd si post interdictum, cum eis quisquam præsumpserit manducare, & ipse communionẽ priuetur.

Dist 81. Si diaconus — 14 Si diaconus vel presbyter, pro reatu suo se ab altaris communione sub pœnitentis professione submouerit, *sic quoq; si alij defuerint, & causa certæ necessitatis exoritur, poscentem baptismum liceat baptizare. (*hic)

Dist. 28. Si se. — 15 Si se cuicunq; mulier duplici coniugio, presbyteri vel diaconi relicta, coniunxerit, aut * castigati separentur: aut certè, si in criminum intentione perstiterint, pari excommunicatione plectantur. (* castitate seruata)

10. q. 1. Antiquos cano. — 16 Antiquos canones relegentes, priora statuta credimus renouanda, vt de his, quæ in altario oblatione fidelium conferuntur, medietatem episcopus sibi vendicet, & medietatem sibi dispensandam secundùm gradus clerus accipiat, tam de prædijs proprijs, quàm de omni commoditate in episcoporum potestate durantibus.

17 De his, quę parochijs in terris, vineis, mãcipijs, atq; peculijs quicunq; fideles obtulerint, antiquorum canonum statuta seruentur, vt omnia in episcopi potestate consistant. De his tamen, quæ in altario accesserint, tertia fideliter episcopis deferatur, duæ clericis. Decimæ autem, secundùm quosdã, singulis annis tertia pars, aut in tertio tota. Sed tamen nos sequentes Romanos, singulis annis quartam partẽ, aut in quarto anno, totam episcopi recipiant. — 10. q. 1. De his q paroc. — Ex dec. Iuo. li. 2 additio.

18 Episcopus pauperibus, vel infirmis, qui debilitate faciente non possunt suis manibus laborare, victum & vestimentum, inquantùm possibilitas habuerit, largiatur. — Dist. 81. Epi pauperib9,

19 Omnes basilicæ, quæ per diuersa loca constructæ sunt, vel quotidiè construuntur, placuit, secundùm priorum canonum regulam, vt in eis episcopi, in cuius positæ sunt territorio, potestate consistant. — 6.q.7. Oẽs basilicæ

20 Nec superstes frater torum defuncti fratris ascendat, nec se quisquã amissæ vxoris sorori audeat sociare. quod qui fecerint, ecclesiastica districtione feriantur.

21 Abbates, pro humilitate religionis, in episcoporum potestate cõsistant. Et si quid extra regulam fecerint, ab episcopis corrigantur. Qui semèl in anno, in loco vbi episcopus elegerit, accepta vocatione, conueniant. Monachi autẽ abbatibus omni obedientia & deuotione subiaceant. Quòd si quis per contumaciam extiterit indeuotus, aut p aliqua loca vagari, aut peculiare aliqd habere præsumpserit: omnia, quæ acquisiẽrit, ab abbatibus auferãtur, secundùm regulam monasterio profutura. Ipsi autem, qui fuerant peruagati, vbi inuenti fuerint, cum auxilio episcopi, tanquàm fugaces, sub custodia reuocentur. Et reum se ille abbas futurũ esse cognoscat, qui in huiusmodi personis non regulari animaduersione distrinxerit, vel qui susceperit monachũ alienum. — 18. q. 2. Abbates p humilit.

22 Monacho orarium in monasterio vel zonas habere non liceat. — 27. q. 1. Monacho orarium

23 Monachus in monasterio conuersus, si pellici posteà vel vxori fuerit sociat9, tantæ præuaricationis reus, nunquàm ecclesiastici gradûs officium sortiatur.

24 Nullus monachus, cõgregatione monasterij derelicta, ambitionis & * vanitatis impulsu cellulã construere, sinè epi permissione, vel abbatis sui voluntate, præsumat. — 18. q. 2. Null9 monachus (*varietatis)

25 Si episcopus humanitatis intuitu, vineolas, vel terrulas clericis vel monachis p̃stiterit excolẽdas, vel pro tẽpore tenendas, etiàm si longa transisse annorũ spatia comprobẽtur, nullum ecclesia præiudicium patiatur, — 16. q. 3. Si episcopus

tiatur, nec secularis legis præscriptio, quæ ecclesiæ aliquid impediat, opponatur.

De cóſ.diſt. 3. Sacerdotibus
26 Id sacerdotibus omnibus est decretum, vt ante paschæ solennitatem, nó quinquagesima, sed quadragesima teneatur.

De có.diſ.3. Nulli ciuiũ
27 Vt nulli ciuium paschæ, natalis Domini, vel quadragesimæ solennia in villa liceat celebrare, nisi quem infirmitas probabitur tenuisse.

De có.diſ.1. cũ ad celeb.
28 Cùm ad celebrandas Missas in DEI nomine conuenitur, populus non antè discedat, quàm Missæ solennitas compleatur: & vbi episcopus non fuerit, benedictionem accipiat sacerdotis.

De có.diſ.3. Rogatióes
29 Rogationes, id est, litanias, ante ascensionem Domini placuit celebrari, ità vt præmissum triduanum ieiunium, in Dominicæ Ascensionis solennitate soluatur: per quod triduum serui & ancillæ ab opere relaxentur, quò magis plebs vniuersa conueniat. Quo triduo omnes abstineant, & quadragesimalibus cibis vtantur.

Diſ. 91. clerici verò,
30 Clerici verò, qui ad opus sanctum adesse contempserint, secundùm arbitrium episcopi, Ecclesiasticam suscipiant disciplinam.

31 De familiaritate extranearum mulierum tam episcopi, quàm presbyteri, vel diaconi, præteritorum canonum statuta custodiant.

16.q.5. Si qs clericus
32 Si quis clericus, monachus, vel secularis, diuinationem vel auguria crediderit obseruanda, vel sortes (quas mentiuntur esse sanctorum) quibuscunq; putauerint intimandas, cum his qui eis crediderint, ab Ecclesiæ communione pellantur.

33 Episcopus, si infirmitate non fuerit impeditus, Ecclesię, cui proximus fuerit, die Dominico deesse non debet. De có.diſ.3. Epſ, ſi infir.

¶ Nomina episcoporum, qui in eadem synodo fuerunt, & mecum subscripserunt, numero 33.

Auentinus * Dinieñ metropolis, Adelphius Rauracensis, Boethius Cadurceñ, Cyprianus Burdegaleñ metropolis, Cronopius Petragoricensis, Camilianus Trecasinus, Eusebius Aurelianeñ, Euphrasius Aruernorum, Edibius Ambianeñ, Eustochius Andegaueñ, Epiphani⁹ Namneticeñ, Eraclius Parisiacensis, *Etilius* Vasioneñ, * Gildardus Rothomagensis metropolis, Leontianus Constantieñ, Lupicinus Engolismanus, Litharedus Lexouiẽsis, Lupus Suessionensis, Leuanianus Siluanectensis, Licinius Turonensis metropolis, Leontius Tolosanæ metropolis, Maurusius Ebroicensis, Melanius Rhedonensis, Modestus Venetensis, Melanius Viromandensis, Nepos Abrinceñ, Petrus * Xanctoneñ, Principius Cenomanneñ, Quintianus ruthenẽ, Sophronius Nouiomeñ, Theodosius Antisiodoreñ, Tetradius Ausciorum, Tetradius Bituricensis metropolis.

* Dinieñ *Dieñ. vel Digneñ, *Sestilius *Vaseñ, *Gildaredꝰ *Santoñ.

Finis concilij I. Aurelianenſ.

GERVNDENSE CONCILIVM CIRCA TEMPORA HORMISDÆ PAPÆ. Est Prouinciale.

Gerunda, citerioris Hispaniæ celebre cumprimis oppidum est, Latinorum veterum ditioni subiacens, cuius populi Gerundenses Augustani cognominantur. Vide Plinium lib. 3. cap. 3. & Ptolem. lib. 2. cap. 6.

¶ Capitula concilij Gerundensis.

CONCILIVM GERVNDENSE, Anno 7. Theodorici regis, 7. Idus Iunij, Agapeto viro clarissimo consule.

¶ Capitulum I.

Vt institutio missarum, sicut in metropolitana ecclesia agitur, ità in Dei nomine in omni Tarraconensi prouincia tam ipsius Missæ ordo, quàm psallendo vel ministrando, consuetudo seruetur. Decó.diſ.2. Institutio

2 Vt expleta solennitate Pentecostes, in sequẽti septimana à quinta feria in sabbatũ, per hoc triduum abstinentia celebretur.

3 Item secunda litania facienda est Kalendis Nouembris, ea tamen códitione seruata, vt si ijsdem diebus Dominica intercesserit, in alia hebdomada, secundùm prioris abstinentiæ obseruantiam, à quinta feria incipiatur, & in sabbati vespere Missa facta finiatur, quibus tamen diebus à carnibus & vino decreuimus abstinendum.

4 De catechumenis baptizandis id statutum est, vt in Paschæ solennitate, vel Pentecostes, De có.diſ.4. De catech.

tecostes, quãto maioris celebritatis celebritas maior est, tanto magis ad baptizandũ veniant. Cæteris solẽnitatibus infirmi tantùmmodò debeant baptizari, quibus quocunq; tempore conuenit baptismum non negari.

5 De paruulis, qui nupèr è materno vtero editi sunt, placuit constitui, vt si infirmi (vt assolet) fuerint, & lac maternum non appetũt, etiàm eadem die, qua nati sunt, si oblati fuerint, baptizentur.

6 De conuersatione vitę id statuere placuit, à pontifice vsque ad subdiaconatum, post suscepti honoris officium, si quis ex coniugatis fuerit ordinatus, vt semper alterius fratris vtatur auxilio, cuius testimonio vita eius debeat clarior apparére.

7 De his, qui sinè vxoribus ordinantur, & familias domûs habẽt, habito secum pro vitæ conuersatione fratre in testimonium, non per quamcunq; fœminei sexûs personam eorum substantia gubernetur, aut per puerum, sed aut per amicum, domum suam debeant ordinare, nisi matrẽ, aut sororem in domo habuerint, vt secundùm priorum canonum statuta, per earum personas eorum debeat contutari substantia.

8 Si quis de laicis post vxorem, aliam cuiuscunq; conditionis cognouerit mulierem, in clero nullatenùs admittatur.

9 Is verò, qui ægritudinis languore depressus, pœnitentiæ benedictionem, quam viaticum deputamus, per communionem acceperit, & postmodùm reconualescens, caput pœnitentiæ in Ecclesia publicè non subdiderit, si prohibitis vitijs non detinetur obnoxius, admittatur ad clerum. Dis. 50. Is verò qui

10 Item nobis semper placuit obseruari, vt omnibus diebus post matutinas & vesperas oratio Dominica à sacerdote proferatur. De cõs. dist. 5. Id semper pla. Ioannes in Christi nomine episcopus subscripsi, Fortunianus episcopus subscripsi, Paulus episcopus subscripsi, Agricius episcopus subscripsi, * Emidius episcopus subscripsi, Nibridius episcopus subscripsi, Orontius episcopus subscripsi. *Cinidius

Concilium Gerundense finit.

CONCILIVM CAESARAVGVSTANVM DVODECIM EPISCOporum. Est Prouinciale.

Caesaraugusta in Tarraconensi prouincia, vrbs mediterranea imprimìs nobilis: Vide Melam lib. 2. cap. 6. Plinium lib. 3. cap. 3. Straboně lib. 3. Est regni Aragonum ciuitas metropolis, soli vbertate inter Hispaniæ vrbes commendata.

¶ Capitula Concilij Cæsaraugustani.

Quarto Nonas Octobris, Cæsaraugustæ in secretario residẽtibus episcopis, Siradio, Delphino, Raticio, Ampelio, Augentio, Lucio, Italio, Splendinio, Valerio, Symposio, Caterio, & Italio, ab vniuersis dictum est: Recitentur sententiæ. Lucius episcopus legit:

Capitulum primum.

VT mulieres omnes Ecclesiæ Catholicæ fideles, à virorum alienorum lectione & cœtibus separentur, nec ad ipsas legentes alij studio vel docendi, vel discendi conueniant, quoniam & hoc Apostolus iubet. Ab vniuersis episcopis dictum est, anathema futuros, qui hanc Concilij sententiam non obseruauerint. 1. Cor. 14. g & 1. Tim. 2. c

2 Item legit: Nè quis ieiunet die Dominica causa temporis, aut persuasionis, aut superstitionis. Nec quadragesimæ diebus ab ecclesijs fideles desint. Nec habitent in latibulis cubiculorum ac montium, qui in suspicionibus perseuerant, sed exemplum & præceptum custodiant sacerdotum. Et ad alienas villas agendorum conuentuum causa non conueniant. Ab vniuersis episcopis dictum est: Anathema sit, qui hæc committerit. De cõ. di. 3. Nè quis ie.

3 Item legit: Eucharistiæ gratiam si quis probatur acceptam non consumpsisse in ecclesia, anathema sit in perpetuum. Ab vniuersis episcopis dictum est, Placet.

4 Item legit: Vicesimo & primo die, id est, à decimosexto Kalendas Ianuarij vsque in diem Epiphaniæ, qui est octauo Idus Ianuarij, continuis diebus nulli liceat de Ecclesia se absentare, nec latére in domibus, nec secedere ad villam, nec montes petere, nec nudis pedibus incedere, sed concurrere ad Ecclesiam. Quod qui non obseruauerit, de suspectis anathema sit in perpetuum.

tuum. Ab vniuersis Episcopis dictum est: Anathema sit.

5 Item lectum est: Vt hi, qui per disciplinam aut sententiam episcopi ab ecclesia fuerint separati, ab alijs episcopis non sint recipiendi: Quod si scientes episcopi fecerint, non habeant communionem. Ab vniuersis episcopis dictum est: Qui hoc commiserit, episcoporum non habeat communionem.

6 Item legit: Si quis clericus propter luxum, vanitatisq; præsumptú, de officio suo spóte discesserit, ac velut obseruatorem legis, monachú videri se maluerit esse, quàm clericum, ità de Ecclesia repellendum, vt nisi rogando atq; obsecrando plurimis temporibus satisfecerit, non recipiatur. Ab vniuersis episcopis dictum est: Ità fiat.

Heb. 5. a 7 Item lectum est: Nè quis doctoris nomen sibi imponat, præter has personas quibus concessum est, secundùm quod scriptum est. Ab vniuersis episcopis dictum est: Placet.

8 Item lectum est: Non velandas esse virgines, quæ se DEO vouerunt, nisi quadraginta annorum probata ætate, quam sacerdos comprobauerit. Ab vniuersis episcopis dictum est: Placet.

Concilium Cæsaraugustanum finit.

DECRETA
IOANNIS PAPAE I.
Ex libro Pontificali.

Anno Dñi 523.

IOannes natione Tuscus, ex patre Constantio, sedit annos duos, méses nouem, dies septendecim. Fuit auté à consulatu Maximi vsq; ad consulatum Olibrij, temporibus Theodorici regis & Iustini Augusti Christiani. Hic vocatus est à rege Theodorico Rauẽnam, quem ipse rex rogans misit in Constantinopolim cum legatione ad Iustinum Imperatorem orthodoxum. Eodem quippe tempore Imperator vir religiosissimus summo amore religionis Christianæ, voluit hæreticos extricare. Nam summo feruore religionis Christianitatis hoc consilio vsus est, vt ecclesias Arrianorũ catholicas consecraret. Pro hac causa rex Theodoricus hæreticus hoc audiens, exarsit in iram, & totam Italiam voluit gladio extinguere. Eodem tempore Ioannes papa ægrotus egressus, cum fletu ambulauit pergens ad vrbẽ Cõstantinopolim & senatores cum eo, scilicet Theodorus, Importunus & Agapetus exconsules, & alius Agapetus Patricius, accipientes hoc in mãdatis legationum ab ipso rege, vt redderentur ecclesiæ hereticis in partibus Orientis. quòd si non, omnem Italiam gladio perderet. Qui cùm ambulâssent cum Ioanne papa, occurrerunt B. Ioanni papę, à milliario duodecimo, omnis ciuitas cum cereis & crucibus in honorem beatorum Apostolorum Petri & Pauli: quia veteres Græcorum hoc testificabantur, dicentes, à tempore Constantini & à B. Syluestro sedis Apostolicæ episcopo, vsq; ad Iustini tempora, non meruisse partes Græciarum vicarium B. Petri apostoli suscepisse cũ gaudio & gloria. Tunc Iustinus Augustus dans honorem DEO, humiliauit se pronus in terram, & adorauit beatissimum Ioannem papam. Eodẽ tempore B. Ioannes papa cum senatoribus suprà scriptis cum grandi fletu rogauerunt Iustinum Augustum, vt legatio acceptabilis esset in conspectu eius. Qui Ioannes papa & senatores viri religiosi omnia meruerunt, & liberata est Italia à Theodorico rege hæretico. Iustinus autem Imperator gaudio repletus est, quia meruit temporib⁹ suis vicarium B. Petri Apostoli videre in regno suo, de cuius manibus cum gloria coronatus est Iustinus Augustus. Eodem autẽ tempore cùm hi suprà scripti, id est, papa Ioannes cum senatoribus, Theodoro, Importuno, & Agapeto excõsulibus (Agapeto patricio defuncto Thessalonicæ) positi Constantinopoli essent, Theodoricus rex hæreticus tenuit duos senatores præclaros & exconsules Symmachum & Boethium, & occîdit, interficiens gladio. Eodem tempore reuertens papa Ioannes venerabilis, & senatores cum gloria, dum omnia obtinuissent à Iustino Augusto, rex Theodoricus hæreticus cum grandi dolo & odio suscepit eos, s. Ioannem papam & senatores, quos etiàm gladio voluit occidere, sed metuebat indignationem Iustini Augusti. Tamẽ in custodia omnes afflictos macerauit, ità vt beatissimus Ioannes episcopus primæ sedis, in custodia afflictus, deficiẽs moreretur. Qui defunctus est Rauennæ * duodecimo Kalẽ. Iunij. *xv Post hoc factum, nutu omnipotentis Dei, 98. die postquàm defunctus est Ioannes beatiss. papa in custodia, Theodoricus rex hæreticus subitò interijt, & mortuus est. Hic papa Ioannes refecit cœmeterium beatorum martyrum Nerei & Achillei, via Ardeatina. Item renouauit cœmeterium sanctorum Felicis & Adaucti. Item renouauit cœmeterium Priscillæ. Eodem tẽpore positum est ornamentum super confessionẽ B. Pauli Apostoli de gemmis prasinis & hyacinthinis. Item huius temporibus Iustinus Imperator obtulit patenam auream cũ gemmis, pensantem libras viginti. Calicem aureum cum gemmis, pẽsantem libras quinq;. Scyphos argẽteos quinq;. Pallia auro texta quindecim, quæ ipse Ioannes detulit ad beatos Apostolos Petrum & Paulum, & ad sanctam Mariam, & ad sanctum Laurentium. Hic ordinauit episcopos per diuersa loca 15. Cuius corpus translatum est de Rauenna, & sepultum est in basilica beati Petri sub die sexto

sexto Kalendas Iunias, Olibrio consulẽ. Et cessauit episcopatus dies quinquagintaocto.

DECRETA
IOANNIS PAPAE I.

De non accusandis Episcopis, Epist. I.

IOannes vrbis Romæ episcopus, Zachariæ archiepiscopo salutem. Exigit dilectio tua, frater charissime, præceptum Apostolicæ sedis, in quo patrum decreta cõsentiunt, quod nec tibi, nec vlli rectè viuentium & credentium sacerdotum, negare fas esse credimus. Et licet tibi pro merito & honore sacerdotij, quo plurimùm polles, viuendi & docendi Ecclesiasticæ regulæ nota sint omia, tamẽ quia Romanæ Ecclesiæ normã atq; authoritatẽ magnopè postulâsti, scriptis tuis breuiter respõdere curauimus. De occultis em̃ cordis alieni temerè iudicare, iniquum est: & eum, cuius non videntur opera, nisi bona, peccatum est ex suspicione reprehẽdere.
2.q.7. Oues q̃ pastori Oues ergò, quæ pastori suo commissæ fuerint, eum nec repræhendere, nisi à recta fide exorbitauerit, debent, & nullatenùs accusare possunt: quia facta pastorum oris gladio ferienda non sunt, quanquàm rectè repræhendenda videãtur. Ideò ista dicimus, quia in scriptis vestris reperimus, quosdam episcopos vestris in partibus à proprijs ouibus accusatos, aliquos videlicet ex suspicione, & aliquos ex certa ratione, & idcircò quosdam suis esse rebus expoliatos, quosdam verò à propria sede pulsos. Quos scias nec ad synodum comprouincialem, nec ad generalem posse conuocari, nec aliquid dijudicari antequàm cuncta, quæ eis ablata sunt, legibus potestati eorũ redintegrentur. Priùs ergò oportet omnia illis legib⁹ redintegrari, & ecclesias, quę sibi sublatę sunt, cũ omni priuilegio suĩ restitui, & postmodùm non sub angusti tẽporis spatio, sed tantum temporis spatium eis indulgeatur, quantum expoliati vel expulsi esse videntur, antequàm ad synodum conuocentur, & ab omnibus quisq; suæ prouinciæ episcopis audiatur. Nam nec conuocari ad causam, nec dijudicari potest expoliatus vel expulsus: quia nõ est priuilegiũ, quo expoliari possit iam nudatus. Vndè & antiquitùs decretum est: Omnes possessiones, & omnia sibi sublata atq; fructus cunctos ante litem contestatã, præceptor vel primas possessori restituat. Et alibì scriptum habetur: Ille, qui violentiam pertulit, vniuersa in statu, quo fuerant, recipiat, & quæ possidet, securus teneat. Et alibì in synodalibus patrum decretis, & regum edictis legitur statutũ: Redintegranda sunt omnia expoliatis vel eiectis Episcopis præsentialiter ordinatione põtificum, & in eorum, vndè abscesserunt, potestatẽ funditùs reuocãda, quacunq; conditione temporis, aut dolo, aut captiuitate, aut virtute maiorum, aut per quascunq; iniustas causas, res ecclesiæ vel proprias, aut substãtias suas perdidisse noscuntur ante accusationem, aut regularem ad synodum vocationem eorũ, & reliqua. Est etiàm in antiquis Ecclesię statutis decretum, vt qui aliena inuadit, non exeat impunitus, sed cum multiplicatione omnia restituat. Vndè & in Euangelio scriptum est: Quòd si aliquid defraudaui, reddo quadruplum. Et in legibus seculi cautũ habetur: qui rem subripit alienam, illi, cuius res direpta est, in vndecuplum, quæ sublata sunt, restituat. Et in lege diuina legitur: Maledictus omnis, qui transfert terminos proximi sui. Et dicet omnis populus, Amen.

[Margin notes: 2.q.2. In scripturis vris. Et in decre. Iuonis li.3. — 3.q.2. Priùs ergò. Et in decret. Iuonis lib.4. — In decret. Iuo. lib.4. — 3.q.1. Redintegranda. — In decret. Iuo. lib. 4. — Luc.19.b — 12.q.2. legibus cautũ. — Deut.27. c]

Talia ergò non præsumantur absq; vltione, nec exerceãtur absq; sua damnatione. Tu verò, frater charissime, hæc, vide, nè trãsgrediaris, & reliquos Episcopos, tam tuæ curæ commissos, quàm & alios firmiter tenere doceto, quia transgredi Apostolica statuta absque transgressoris gradús periculo nullatenùs possunt. Inimicis verò accusatoribus, vel de inimici domo prodeuntibus, seu qui cum inimicis morantur, non credatur: nè irati, nocere cupiant, nè lęsi, se velint vlcisci. Hi quoq; reijciendi sunt, non approbandi. Hæc (charissime) tene, & prohibita semper caue. Illud adimplere stude, quod benè ad Iesum filium Sirach dictũ est: Vsq; ad mortẽ certa pro veritate, & semper Dominus Deus tuus pugnabit pro te. Huius ergò rei gratia vobis & nobis sancta commissa est Ecclesia, vt pro omnibus laboribus & cunctis opem ferre nõ negligamus: quoniam dum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt omnia quæ possidet. Ideoque tanta vrgente necessitate, summoperè vestra Apostolicaque authoritate, & reliquos episcopos oportet reprimere infestos, releuare oppressos, vt absq; graui (Domino auxiliante) difficultate, ipsi gratanter omni tempore sacrificare mereamur illæsi. Ad vos quoquè me reuerti cogit propositi operis amica conditio, qui melioribus hactenùs operam volui nauare sermonibus, dum talem rationem exigit toxicata necessitas. Mandati cælestis habitatio nos aut miscet, aut separat. Nec interest, quæ interualla nos segregent, si vna in supernæ mansionis claue retinentur. Nec vobis tales nocere valebunt, si inuicèm adiutorium ferre non distuleritis. Inauditum autem genus sacrilegij est, quod mentitæ religionis honorem præfixi æmuli colorant. Dehonestat enim venerandi reuerentiam nominis, qui adiutorẽ se in his, quæ in Deum iactat com-

[Margin notes: Eccl. 4.d — Luc. 10.c]

missa pollicetur. Contumeliæ genus est, quasi in solatio adesse *sublimi, iuxta Apostolum: Tu quis es, qui iudicas alienum seruum? Quid auribus imperitis illudũt, & grauiorem vindictæ speciem faciunt esse quàm culpæ? Si odium habent, excessibus *emendent. Cur ergò liberiùs condemnant scelera, quàm vitant? Sui profectò impugnator est omnis, qui patres insequitur, aut detrahere non formidat. Nihil est enim, in quo inimicorum tela (Domino opem ferente) superare non valeatis, si (iuxta veritatis vocem) talem, qualem Dominus præcepit, habueritis dilectionem adinuicem. Data xv. Kalend. Nouembris, Maximo & Olibrio viris clarissimis consulibus.

*sublimis
Rom. 14. a
*emundent
Ioan. 13. d

AD EPISCOPOS ITALIÆ de Theodorico Rege.

Epist. 2.

IOannes episcopus omnibus per prouincias Italiæ constitutis episcopis, in Domino salutem.

Sæpissimè multo iam experimento didici, sanctum pietatis vestræ studium circa religionem Christianam gloriosis crescere & dilatari augmentis, & fides recta, quæ non solùm me, sed omnes Domini sacerdotes consolatur & roborat, vestris in mentibus & opibus per sacerdotale agnoscitur opus & dilatatur. Quapropter (fratres) hortor vos & moneo, contra Arrianam perfidiam, quæ olim non semèl, sed sæpè damnata est, & modò in quibusdam reuiuiscit, armari gladio spiritûs sancti, vt eam ità (adminiculante diuina gratia) opprimere & extirpare valeamus, vt nec radix eius in posterum inueniatur. Ecclesias verò Arrianorum vbicunquè inueneritis, catholicas eas diuinis precibus & operibus absque vlla mora consecrate: quia & nos, quandò fuimus Constantinopoli, tam pro religione catholica, quàm & pro regis Theodorici causa negocij, suadente atque hortante, Arrianosque extirpante pijssimo atque Christianissimo Iustino orthodoxo Imperatore, quascunq; illis in partibus eorum ecclesias reperire potuimus, catholicas eas (Domino opem ferente) consecrauimus, Et quanquàm prædictus Theodoricus rex, eorum peste tactus intrinsecùs, & obuolutus extrinsecùs, nos & omnem regionem nostram perdere, & gladio & igne consumere minetur, nolite tamen propterea deficere, sed viriliter in agro Dominico elaborare studete, & (iuxta veritatis vocem) nolite timere eos, qui occidũt corpus, animam autem non possunt occidere, sed potiùs eum timete, qui potest & animam & corpus mittere in gehennam. Et egregius gentium Apostolus inquit: Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Iesum Christum Dominum nostrum, nos autem seruos vestros per Iesum: quoniã Deus, qui dixit de tenebris lumen splendescere, ipse illuxit in cordib⁹ nostris ad illuminationem scientię claritatis Dei in faciem Christi Iesu. Habemus autẽ thesaurũ istum in vasis fictilibus, vt sublimitas sit virtutis Dei, & non ex nobis. In omnibus tribulationẽ patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur: persecutionem patimur, *& non derelinquimur: deijcimur, *& non perimus: semper mortificationem Iesu Christi in corpore nostro circunferentes, vt & vita Iesu in corporibus nostris manifestetur. Semper enim nos, qui viuimus, in mortem tradimur, ꝓpter Iesum, vt & vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali. Ergò mors in nobis operatur, vita autem in vobis. Habentes autem eundem spiritum fidei, sicut scriptum est: Credidi, propter quod locutus sum: & nos credimus, propter quod & loquimur: scientes, quoniam qui suscitauit Iesum, & nos cum Iesu suscitabit, & constituet vobiscum. Omnia enim propter vos, vt gratia abundãs per *multas gratiarũ *actiones, abundet in gloriam Dei. Propter quod non deficimus. Sed licèt is, qui foris est, noster homo corrumpatur, tamen is qui intùs est, renouatur de die in diem. Id enim, quod in præsenti est momentaneum & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis, non contemplãtibus nobis quæ videntur, sed quæ nõ videntur. Quę videntur eñ, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna sunt. Scimus enim, quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur, quòd ex Deo ædificationem habemus, domum non manu factam, ęternam in cælis. Nam & in hoc ingemiscimus, habitationẽ nostram, quę de cęlo est, superindui cupientes, si tamen vestiti, & non nudi inueniamur. Nam & qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus grauati, eò quòd nolumus spoliari, sed superuestiri, vt absorbeatur, quod mortale est, à vita. Qui autem efficit nos in hoc ipsum, Deus, qui dedit nobis pignus spiritûs. Audẽtes igitur semper, & scientes, quoniã dum sumus in hoc corpore, peregrinamur à Domino: (per fidem enim ambulamus, & non per speciem) audemus autẽ, & bonã voluntatẽ habemus, magis peregrinari à corpore, & ꝓsentes esse ad Deũ: & ideò contẽdimus, siue absentes, siue ꝓsentes, placere ei. Omnes eñ nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisq; propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum. Scientes ergò timorẽ Domini, hominibus suademus, Deo autẽ manifesti sumus. Spero autẽ & in conscientijs vestris manifestos nos esse. Non iterùm nos cõmendamus vobis, sed occasionẽ damus vobis gloriandi pro nobis, vt habeatis ad eos, qui in facie gloriãtur, & nõ in corde. Siue enim mẽte excidimus, Deo: siue sobrij

Matt. 10. c
2. Co. 4. bcd
*sed
*sed
Psalm. 115.
*multos in
*actione,
Ibidèm ca. 5. a b c d

brij sumus, vobis. Charitas em̃ Christi vrget nos, æstimantes hoc, quoniam si vnus pro omnibus mortuus est, ergò omnes mortui sunt, & pro omnibus mortuus est Christus, vt & qui viuunt, iam non sibi viuant, sed ei, q̃ p̃ ipsis mortuus est & resurrexit. Itaq; nos ex hoc neminé iam nouimus secundùm carnem: & si agnouimus secundũ carnẽ Chr̃m, sed nunc iam non nouimus. Si qua ergò in Chr̃o noua creatura, vetera transiérunt, eccè facta sunt omnia noua. Omnia autem ex Deo, q̃ reconciliauit nos sibi per Chr̃m, & dedit nobis ministeriũ reconciliationis: q̃m quidem Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi, non reputans illis delicta ipsorum, & posuit in nobis verbum reconciliationis. Pro Christo ergò legatione fungimur, tanq̃ Deo exhortante per nos. Obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo. Eum, qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit, vt nos efficeremur iusti-
Ibi.ca.6.a b tia Dei in ipso. Adiuuantes autem exhorta-
Esa.49.c mur, nè in vacuũ gratiam Dei recipiatis. Ait
2.Cor.4.a enim: Tẽpore accepto exaudiui te, & in die salutis adiuui te. Eccè nunc tẽpus acceptabile, Eccè nunc dies salutis. Nemini dantes vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium nostrum, sed in omnibus exhibeam⁹ nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustijs, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigilijs, in ieiunijs, in castitate, in scientia, in lõganimitate, in suauitate, in spiritu sancto, in charitate nõ ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei per arma iustitię à dextris & à sinistris, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famã: vt seductores, & veraces: sicut qui ignoti, & cognoti: quasi morientes, & eccè viuimus: vt castigati, & nõ mortificati: quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquàm nihil
2.Cor.13.d habẽtes, & omnia possidẽtes. Decæterò fratres gaudete, perfecti estote, exhortamini, pacem habete, vt Deus pacis & dilectionis sit semper vobiscum, Amen. Data iij. Idus Iunij, Maximo & Olibrio viris clariss. coss.

DECRETA
FELICIS PAPAE QVARTI.

Ex libro Pontificali.

Anno Domini 525.

Felix natiõe Samnius, ex patre Castorio, sedit annos 4. mẽses 2. dies 13. Fuit aũt tẽporibus Theodorici regis & Iustiniani Augusti, à cõsulatu * Maburti vsque ad consulatum Lampadij & Orestis, à die 4. Iduum Iuliarum, vsq; in diẽ 4. Idus Octobris. Hic fecit basilicã sanctorum Cosmę & Damiani in vrbe Roma, in loco, qui appellatur Via sacra, iuxta templum vrbis Romę. Huius temporibus consumpta est incẽdio basilica sancti Martyris Saturnini, via Salaria, quam à solo refecit. Qui etiàm ordinatus est cum quiete, & vixit vsque ad tempora Athalarici. Hic fecit ordinationes duas in vrbe Roma per mensem Februarium & Martium, presbyteros 55. diaconos 4. episcopos per diuersa loca, 29. Qui etiàm sepultus est in basilica beati Petri Apostoli, 4. Idus Octobris. Et cessauit episcopatus dies 3.

* Mauorti

TITVLI CAPITVLORVM sequentis Epistolæ.

Quòd Missarum celebratio alibì, quàm in Deo dicatis locis, non debeat fieri, nisì magna compulerit necessitas. cap. 1

De ecclesiarum sacrationis dubitatiõe quid sit agendum. cap. 2

Dilectissimis fratribus omĩbus Episcopis per diuersas prouincias constitutis, Felix episcopus in Domino salutẽ. Magno munere misericordiæ Dei, totius Ecclesiæ catholicæ multiplicata sunt gaudia, cùm ecclesiarũ status eo viget ordine, quo apostolorũ successores illũ statuerũt. Et cùm antiqui hostis astutia cum turbari agnoscimus, non modico cõtristamur mœrore. Quam ab causam (fratres) hortamur vos, monemus & flagitamus, vt à tramite Apostolicę institutiõis nequaquàm recedatis, nec à capite dissideatis, sed fidẽ & ordinẽ, quẽ Apostoli & apostolici viri statuerũt, absq; vlla hæsitatiõe teneatis. Nam si colũnę alicuius magnę domûs ruerint, ipsa postea domus minimè stabit. Sic & vos, q̃ columnæ Ecclesiæ estis, si labefactari cœperitis, sancta Ecclesia, quæ per vos regitur, tabescit & labitur. Hæc (fratres) quæ dico, valdè timenda sunt, & summo moderamine pensanda, atque nè fiant cauenda. Ipsa enim per se veritas ait: Vos estis sal terræ. Quòd si sal euanuerit, in quo salietur? Ideò (charissimi) vos Matth. 5. b
moneo, q̃a debitor sum vobis, & valdè vos diligo. Et quandò bona audio de vobis, nimis sum gauisus: & ecõtrà quandò mala, nimis conturbatus. Ego verò, quanuis à vobis per longa terrarũ atque maris interualla disiunctus sim, sum tamẽ omninò vobis corde coniunctus. Idque de beatitudine vestra erga me modis omnibus cõfido, quia cum me vicissìm diligitis, à me longè non estis. Vndè gratias referim⁹ illi grano sinapis, q̃ ex mo- Matth. 13. d
dici despicabilisque seminis specie, ità ramis Lucæ 14. d
ex eadẽ radice surgẽtibus, atq; se distendẽtib⁹, vsq; quaquè diffusis, vt in eis volatilia cęli nidificent, gratiaq; sit fermento illi, quod trib⁹ farinæ satis totius humani generis massam in vnitate conspersit, atq; paruo lapidi, q̃ abscissus est de monte sinè manibus, & oc-
cupauit vniuersam faciem orbis terrę, qui ad Daniel 2. e
hoc

hoc se vsquequaq; distédit, vt omni humano genere in vnitatem redacto, totius corpus perficeretur Ecclesiæ, atq; ità ad totius compagis pertineret commodū, membrorum partialis ista distinctio. Vndè nos quoquè à vobis non longè sumus: quia in illo, qui vbiq; est, vnum sumus. Agamus ergò ei gratias, qui solutis inimicitijs in carne sua fecit, vt in omni orbe terrarū vnus esset grex, & vnum ouile sub se vno pastore, semp memores, quid nos egregius prędicator admoneat, dicens: Soliciti seruate vnitatem spiritûs in vinculo pacis. Sanctitatis vestræ scripta, quæ ad sedem Apostolicam misistis sup quibusdam consultis, quasi ad caput, vt indè acciperetis responsa, vndè omnis Ecclesia totius religionis sumpsit exordium, gratanter suscepi, & breuiter vobis respondere curaui.

Ioan. 10.

Ephe. 4. a

CAPITVLVM PRIMVM.

In decretis Iuo. lib. 2.

DE ecclesiarum enim consecratione, & de Missarum celebrationibus, nō alicubi q̄ in sacratis Dn̄o locis, absque magna necessitate fieri debere, liquet om̄ibus, quibus sunt nota noui ac veteris testamenti p̄cepta. Tabernaculum verò Mosen Domino p̄cipiente fecisse, & sacrâsse cum mensa & altari eius, & cæteris vasis vtensilibus ad diuinum cultum explendum legimus, & nó solùm diuinis præceptis ac precibus, ea sacrâsse, sed etiàm sancti olei vnctione, Domino iubente, perlinisse nouimus. Qualiter autē hæc facta sint, & quomodò ipsa sacra non alij, quàm sacerdotes sacra vnctione delibuti, Dominoq; cum vestibus sanctis sacrati, & Leuitæ tractabant, ferebant, erigebāt, & deponebant, in ipsis institutionibus, quę (Dn̄o iubente) per Mosen conscriptæ sunt, in lege Dn̄i reperitur. Qualiter ergò Dauid regum pijssimus amplificauerit cultum Dei, & templum *Dn̄i ędificare voluit, sed p̄pter multum sanguinem, quem effuderat, prohibit⁹ est, & ipse collegerat expensas, Salomonq; filius eius idipsum, quod ipse facere optauerat, iubente & auxiliante DEO perfecit, & templum cum altari, & reliqua, ad diuinum cultum peragendū, consecrauit, in lib. Regum inter cætera legitur ità: Aedificans (inquit Salomon Dn̄o) ædificaui inhabitaculū tuum, *fortissimum solium tuum in sempiternum. Conuertitq; rex faciē suam, & benedixit omni ecclesiæ Israel. Omnis enim Ecclesia Israel stabat, & ait: Benedictus Dn̄s Deus Israel, qui locutus est ore suo ad Dauid patrem meum, & in manibus eius perfecit, dicēs: A die, qua eduxi populum meum Israel de Aegypto, non elegi ciuitatem de vniuersis tribubus Israel, vt ædificaretur domus, & esset nomen meum ibì, sed elegi Dauid, vt esset super populum meum Israel. Voluitque Dauid pater meus ædificare domum nomini Domini Dei Israel, & ait Dn̄s ad Dauid patrem meum. Quòd cogitâsti in corde tuo ædificare domum nomini meo, benè fecisti, hoc ipsum mente tractans. Veruntamen tu non ædificabis domum, sed filius tuus, qui egredietur de renib⁹ tuis, ipse ędificabit domum nomini meo. Confirmauit Dn̄s sermonem suum, quē loquutus est, stetiq; pro Dauid patre meo, & sedi super thronum Israel, sicut locutus est Dominus. Et ædificaui domum nomini Domini DEI Dei Israel. Et constitui ibi locū arcæ, in qua fœdus Dn̄i est, quod pcussit cum patribus nostris, qn̄ egressi sunt de terra Aegypti. Stetit autē Salomon ante altare Dn̄i in cōspectu Ecclesiæ Israel, & expandit manus suas in cęlum, & ait: Domine Deus Israel, non est similis tui in cælo desupèr, & super terrā deorsùm, qui custodis pactum & misericordiā seruis tuis, qui ambulāt corā te in toto corde suo. Qui custodisti seruo tuo Dauid patri meo, quæ locutus es ei. Ore loquutus es, & manibus perfecisti, vt hæc dies probat. Nunc igitur Dn̄e Deus Israel, cōserua Dauid famulo tuo patri meo, quæ loquutus es ei, dicens: Non auferet̄ de te vir coram me, qui sedeat super thronum Israel, ità tamē, si custodierint filij tui viam suam, vt ambulēt coram me, sicut tu ambulâsti in cōspectu meo. Et nunc Deus Israel firmentur verba tua, q̄ loquutus es Dauid seruo tuo patri meo. Ergóne putādum est, q̄ verè Deus habitet super terram? Si enim cælum & cæli cælorum te capere non possunt, quāto magis domus hæc, quam ędificaui? Sed respice ad orationem serui tui, & ad preces eius, domine Deus meus. Audi Dn̄e hymnum & orationem, quam seruus tuus orat coram te hodiè, vt sint oculi tui aperti super domum hanc nocte & die, super domum de qua dixisti, Erit nomen meum ibì, vt exaudias orationem, quam orat in loco isto ad te seruus tuus, vt exaudias deprecationem serui tui, & populi tui Israel, quodcunq; orauerint in loco isto, & exaudias in loco habitaculi tui in cælo, & cùm exaudieris, propici⁹ eris. Si peccauerit homo in proximum suum, & habuerit aliquod iuramētum, quo teneatur adstrictus, & venerit propter iuramentum coram altari tuo in domum tuam, tu exaudies in cælo, & facies, & iudicabis seruos tuos, condemnans impium, & reddens viam suam super caput eius, iustificansq; iustum, & retribuēs ei secundùm iustitiam suam. Si fugerit populus tuus Israel inimicos suos, (quia peccaturus est tibi) & agentes pœnitentiam, & confitentes nomini tuo, venerint & orauerint, & deprecati te fuerint in domo hac, exaudi in cælo, & dimitte peccatū populi tui Israel, & reduces eos in terram, quam dedisti patribus eorū. Si clausum fuerit cælū, & nō pluerit, p̄pter peccatū eorū, & orātes in loco isto pœnitētiā egerint nomini tuo, & à peccatis suis cōuersi fuerint p̄pter afflictiōem suam, exaudi eos in cælo, & dimitte peccata seruo-

Num. 7. a

*Domino

3. Reg. 8. p totum.

*firmissimū

2. Reg. 7.

seruorũ tuorũ, & populi tui Israel, & ostende eis viam bonam, per quam ambulent, & da pluuiam super terram, quam dedisti populo tuo in possessionem. Fames, si oborta fuerit in terra, aut pestilentia, aut corruptus aër, aut ærugo, aut locusta, vel rubigo, & afflixerit eum inimicus eius portas obsidens, omnis plaga, vniuersa infirmitas, cunctaque deuotatio & imprecatio, quæ acciderit omni homini de populo tuo Israel: si quis agnouerit plagam cordis sui, & expanderit manus suas in domo hac, tu exaudies in cælo, in loco habitationis tuæ, & repropiciaberis, & facies, vt des vnicuique secundùm omnes vias suas, sicut videris cor eius, (quia tu nôsti solus cor omnium filiorum hominum) vt timeant te cunctis dieb⁹, quibus viuunt super faciem terræ, quam dedisti patribus nostris. Insupèr & alienigena, qui non est de populo tuo Israel, cùm venerit de terra longinqua propter nomen tuũ, (audietur enim nomen tuum magnum, & manus tua fortis, & brachium tuum extentum vbiq;) cùm venerit ergò, & orauerit in loco hoc, tu exaudies in cælo, in firmamento habitaculi tui, & facies omnia, pro quib⁹ inuocauerit te alienigena, vt discant vniuersi populi terrarum nomen tuum timere, sicut populus tuus Israel: & probẽt, quia nomen tuum inuocatũ est super domum hãc, quam ædificaui. Si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra inimicos suos, per viam quôcunq; míseris eos, orabunt te cõtra viam ciuitatis, quam elegisti, & contra domum quam ædificaui nomini tuo, & exaudies in cælo orationem eorum & preces eorum, & facies iudicium eorum. Quòd si peccauerint tibi, (non est enim homo, q̃ nõ peccet) & iratus tradideris eos inimicis suis, & captiui ducti fuerint in terram inimicorum longè vel propè, & egerint pœnitẽtiam in corde suo in loco captiuitatis, & cõuersi deprecati fuerint te in captiuitate sua, dicentes: Peccauimus, iniquè egimus, impiè gessimus, & reuersi fuerint ad te in vniuerso corde suo, & tota anima sua, in terra inimicorum suorum, ad quam captiui ducti fuerant, & orauerint te contra viam terræ suæ, quam dedisti patribus eorum, & ciuitatis quam elegisti, & templi quod ædificaui nomini tuo: exaudies in cælo, in firmamento solij tui, orationem eorum & preces eorum, & facies iudicium eorum, & propiciaberis populo tuo, qui peccauit tibi: & omnibus iniquitatibus eorum, quibus p̃uaricati sunt in te: & dabis misericordiam coram eis, qui eos captiuos habuerint, vt misereantur eis. Populus eñ tuus est & hæreditas tua, quos eduxisti de terra Aegypti, de medio fornacis ferreæ, vt sint oculi tui aperti ad deprecationem serui tui & populi tui Israel, & exaudies eos in vniuersis, pro quibus inuocauerint te. Tu eñ separâsti eos tibi in hereditatem de vniuersis populis terræ, sicut loquutus es per Mosen seruum tuum, q̃n eduxisti patres nostros de * terra Aegypti Dñe Deus. (*Aegypto,) Factum est autem, cùm complésset Salomon orans Dñm omnem orationẽ & deprecationem hanc, surrexit de conspectu altaris Domini. Vtrunque enim genu in terra fixerat, & manus expanderat ad cælum. Stetit ergò, & benedixit omni Ecclesiæ Israel, voce magna, dicẽs: Benedictus Dñs, qui dedit requiem populo suo Israel, iuxta omnia quæ loquutus est: Non cecidit, ne vnus quidem sermo * in omnibus, quę loquutus est (*ex omnib⁹ bonis,) per Mosen seruum suum. Sit Dñs Deus noster nobiscum, sicut fuit cum patribus nostris, non derelinquẽs nos, neq; proijciens, sed inclinet corda nostrã ad se, vt ambulemus in vniuersis vijs eius, & custodiamus mandata eius, & cæremonias, & iudicia, quęcunq; mandauit patribus nostris, & sint sermones mei isti, quibus deprecatus sum coram Dño, appropinquantes Dño DEO nostro die ac nocte, vt faciat iudiciũ seruo suo, & populo suo Israel p̃ singulos dies, & sciant oẽs populi terrę, q̃a Dñs ipse est De⁹, & non est vltrà absq; eo. Sit quoq; cor nr̃m p̃fectum cum Dño Deo nostro, vt ambulemus in decretis eius, & custodiam⁹ mandata eius, sicut & hodiè. Igit̃ rex & oẽs Israel cũ eo immolabant victimas corã Dño. Mactauitq; Salomõ hostias pacificas, quas immolauit Dño, boũ vigintiduo millia, & ouium centum viginti millia, & dedicauerunt templum Dñi rex & filij Israel. In die illa sanctificauit rex medium atrij, quod erat ante domum Dñi. Fecit autẽ ibi holocaustum, & sacrificium, & adipem pacificorum: quia altare æneum, quod erat corã Dño, minus erat, & capere non poterat holocaustum & sacrificium & adipem pacificorum. Fecit ergò Salomon in tempore illo festiuitatem celebrem, & oẽs Israel cum eo, multitudo magna ab introitu Emath vsq; ad riuum Aegypti, corã Dño Deo nostro septem diebus & septem diebus, id est, quatuordecim diebus, & in die octaua dimisit populos. Iudæi ergò loca, in quibus Dño sacrificabant, diuinis * habebant supplicationibus consecrata, (*supplicatiõibus cõsecrabant) nec in alijs, q̃ in Deo dicatis locis munera Dño offerebãt. Si enim Iudæi, qui vmbrę legis deseruiebant, hæc faciebant: multo magis, quib⁹ veritas patefacta est, & gratia & veritas per Iesum Christũ data est, templa Dño ędificare, & (prout meliùs possumus) ornare, eaq; diuinis precib⁹, & sanctis vnctionibus suis cum altaribus & vasis, vestibus (Ioan. 1. b) quoq; & reliq̃s ad diuinũ cultũ explendum vtẽsilibus, deuotè & solẽniter sacrare, & nõ in alijs locis q̃ in Dño sacratis ab episcopis, & (De cõ. di. 1. Sicut nõ alij q̃.) nõ à chorepiscopis, q̃ sępè p̃hibiti sunt, nisi (vt p̃dictum est) summa exigẽte necessitate, Missas celebrare, nec sacrificia offerre Domino debemus. Et hoc, si summa necessitas agere

agere compulerit, non in domibus, quia in sacris canonibus sacrificia in domibus offerri prohibita sunt: sed in tabernaculis, diuinis precibus à pontificibus dicatis, & in mensis Dño sacratis, & sacra vnctione à pótificibus delibutis, pro summa (vt præfixum *libitu est) necessitate, & non *pro libito cuiusquá *Statutum & pigritia agatur. *Satiùs ergò est, Missam non cantare aut non audire, q̃ in illis locis, vbi fieri non oportet: nisi (vt sæpè dictũ est) pro summa contingat necessitate, quoniam Deut.12.b. necessitas non habet legem. Vndè scriptum est: Vide, nè offeras holocausta tua in omni loco, quem víderis, sed in loco quem elegerit Dñs Deus tuus. Et in Exodo legitur: Vos Exod.20.d vidistis, quia de cælo locutus sum vobis: Nó facietis deos argenteos, nec deos aureos facietis vobis: Altare de terra facietis mihi, & offeretis super illud holocausta & pacifica vestra: Oues vestras & boues in omni loco, in quo memoria fuerit nominis mei. Et sicut non alij, q̃ sacrati Dño sacerdotes, debét Missas cantare, nec sacrificia super altare offerre: sic nec in alijs, q̃ in p̃fatis Dño sacratis locis, Missas cantare aut sacrificia offerre licebit. Si auté, vt legitur in concilio Laodicensi cap. xxvj. q̃ hi, qui non sunt ab episcopis ordinati, tam in ecclesijs, q̃ in domibus exorcizare nó possunt: multo* magis maioris gradûs ministeria, nisi ab eis, qui ad eos gradus sunt sacrati, quibus fungi debent, officia agi vel sacrificia offerri licet. Quòd aút (vt paulò superiùs p̃libatum est) oblationes in domibus offerri nó debent, in eodé concilio cap. 58. prohibitum habetur, ità: Non oportet in domibus oblatióes celebrari ab episcopis & presbyteris. Solennitates verò dedicationum Ecclesiarum & sacerdotum, per singulos annos solenniter sunt celebrãdæ, ipso Dño exempla dante, qui ad festum dedicationis templi, omnibus, id faciendo, dans formam, cum reliquis populis eandem festiuitatem celebraturus, venit, sicut scriptum est: Facta sunt encenia in Hierosolymis, & hyems erat: Et ambulabat Iesus in téplo, in porticu Salomonis. Quòd auté octo dierum sint encænia celebrãda, in libro Regum, peracta dedicatione templi, reperies.

De cóc. dist. 1. Sicut non alij.

*minùs

De có. di. 1. Sicut non alij.

De có. di. 1. Solennitates dedicationum.

Ioan. 10. c

3. Reg. 8. g

2 De ecclesiarum verò cósecratione quotiès dubitatur, & nec certa scriptura, nec certi testes existunt, à quibus consecratio sciat̃, absq; vlla dubitatione scitote eas esse cósecrandas, nè talis trepidatio faciat deteriorationem: quoniam non monstratur esse iteratum, quod nescitur factum. His, fratres, testimonijs scripturarum apostolica authoritate confirmatis, consultis vestris breuiter respondisse sufficiat. Vobis tamen præuidendum est, & omnibus prædicandum, vt illicita non agantur, & Domini præcepta conseruentur, & fideliter peragantur. Rogamus autem vos, fratres, vt dicta Apostoli replicemus, corripite inquietos, consolamini pusillanimes, suscipite infirmos, patiétes estote ad omnes. Videte, nè quis malum pro malo alicui reddat, sed semper, quod bonũ est, sectamini in inuicèm & in omnes: Semp gaudete, sinè intermissione orate, in omnibus gratias agite. Hæc est enim voluntas Dei in Christo Iesu in omnibus vobis. Spiritum nolite extinguere, prophetias nolite spernere. Oḿia autem probate: quod bonum est, tenete. Ab omni specie mala abstinete vos. Ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia, vt integer spiritus vester, & anima, & corpus sinè querela in aduentu Dñi nostri Iesu Christi seruetur. Data Kaleñ Martij, Lampadio & Oreste viris clariss. coss.

1. Thess. 5. c

¶ Epistola eiusdem exhortatoria ad Sabinam.

Singulare membrum Ecclesiæ, tuæ religionis amplitudinem existere, & à nobis reuerentissimè coli, satis est omnib' manifestũ. In ipso enim apice nobilitatis, multo nobiliorem Ecclesiæ deuotionem impédis, & magìs læta Christi agnitione præceptis eius obtemperas, & in fide potiùs exultas, quàm tanti generis flore iactaris. Summa virtus est, vicisse gloriam carnis: & magna est Christi gratia, nobilitatem moribus superâsse, domina filia merito illustris. Certa igitur existens, dilectissima, vitę huius (q̃cunque sunt) spatia æternis diuinisq; officijs illustrare contende, vt qui insignem te præstitit, reddat sibi per secula clariorem. Quapropter tuam hortamur dilectionem, vt bonum, quod cœpisti, semper implere nó differas: quia non laudatur initium, sed finis. Sapientiam enim te hortamur diligere & scrutari, vt rationabiliter & sapienter disponas & iudices ea, quæ tibi commissa sunt, dicente Domino per Prophetam: Erudimini, qui iudicatis terram. Time ergò Dominum, & mádata eius serua, & dilige eum totis visceribus, & proximum tuum sicut teipsum. Deus altissimus creauit sapiétiam in spiritusancto, & vidit, & dinũerauit ea terrá, & mensus est, & effudit illam super omnia opera sua, & super omnem carnem: secundum datum suum præbuit illam diligentibus se. Timor Domini, gloria & gloriatio, & lętitia, & corona exultationis. Timor Domini delectabit cor, & dabit lætitiá & gaudium in longitudinem dierũ. Timenti Dominũ benè erit in extremis, & in die defunctionis suę benedicetur. Dilectio Dei honorabilis sapientia: quibus autem apparuerit in visu, diligunt eam in visione, & in agnitione magnalium suorum. Initium sapientiæ, timor Domini: & cũ fidelibus in vulua cócreatus est, & cum electis fœminis graditur, & cum iustis & fidelibus agnoscitur. Timor Dñi, scientię religiositas. Religiositas custodiet & iustificabit cor, iucunditatem atque gaudium dabit. Timéti Dominũ benè erit, & in diebus consummationis illius benedicetur.

Psalm. 2.
Eccl. 1. a b
Ibid. c d

cetur. Plenitudo sapientię est, timere Dominum, & plenitudo à fructibus illius. Omnem domum illius implebit à generationibus, & receptacula à thesauris illius. Corona sapientiæ, timor Domini, replens pacem & salutis fructum: & vidit, & dinumerauit eam. vtraq; autem sunt dona Dei*, scientia & intellectus prudentiæ. Sapientia compartietur, & gloriam tenentium se, exaltat. Radix sapiētiæ, est timere Dominum, & rami illius longæui. In thesauris sapientiæ, intellectus & scientiæ religiositas: execratio autem peccatoribus, sapiētia. Timor Domini expellit peccatum. Nam qui sinè timore est, non pōterit iustificari. Iracundia enim animositatis illius, subuersio illius est. Vsq; in tempus sustinebit patiens, & posteà redditio iucunditatis. Bonus sensus vsq; ad tempus abscondet verba illius, & labia multorum enarrabunt sensum illius. In thesauris sapientiæ, significatio disciplinæ: execratio autem peccatori, cultura Dei. Fili, concupiscens sapiētiam, serua iustitiam, & Deus prębebit illam tibi. Sapientia enim & disciplina, timor Domini: & hoc, quod beneplacitū est illi, fides & mansuetudo, & adimplebit thesauros illius. Cōtumax non sis, & incredibilis timori Domini, & nè accesseris ad illum duplici corde. Nè fueris hypocrita in conspectū hominum, & non scandalizeris labijs tuis. Attende in illis, nè fortè cadas, & ponas scandalum animæ tuæ, & adducas inhonorationem tibi, & reuelet Deus absconsa tua. Pro fide & iustitia, ac ꝓ salute animæ certa semper, & pro adiutorio fratrum viriliter age, vt à Domino recipias remuneratione͂. Scriptum est enim: Fili, conserua tempus, & deuita à malo. Pro anima tua non confundaris dicere verum. Est enim cōfusio adduce͂s peccatum, & est confusio adducens gratiam & gloriam. Nè accipias faciem aduersùs faciem tuam, nec aduersùs animam tuā mendacium. Non reuerearis proximum tuum in casu tuo, nec retineas verbū in tempore salutis. Non abscondas sapiētiam tuam in decore eius. In lingua enim agnoscitur sapientia, & sensus, & scientia, & doctrina in * verbis veritatis, & firmamētum in operibus iustitiæ. Non contradicas veritati vllo modo, & de mendacio ineruditionis tuæ confundere. Non confundaris cōfiteri peccata tua, & nè subijcias te homini pro peccato. Noli resistere contra faciem potentis, nec coneris contra ictum fluminis. Pro iustitia agonizare pro anima tua, & vsq; ad mortem certa pro iustitia, & DEVS expugnabit pro te inimicos tuos. Noli citatꝰ esse in lingua tua, & inutilis & remissus in operibus tuis. Noli esse sicut leo in domo tua, euertens domesticos tuos, & opprimens subiectos tibi. Nō sit tibi manus tua porrecta ad accipiendū, & ad dandū collecta. His fulta scripturarum authoritatibus, semper sta recta, & à via veritatis nè auertaris, vt gratiam Dei acquiras, & bonorum hominum amicitia fruaris: tātoq; tua voluntas faciliùs ab amore huius seculi exeat, quanto & impellitur, dū vocatur. Nam nos & ꝓsentes vos videre cupimus, & absentibus ꝑ epistolā saltē colloq̄ desideramus. Vndè & optamus, vt vos beatus Petrus apostolorum princeps ad sua limina feliciter perducat, quatenùs in omnipotentis gratia perfrui vestra præsentia mereamur. Data 12. Kaleñ Nouembris, Lampadio & Oreste viris clariss coss.

Marginalia: * Sciētiā & intellectum prudentiæ sapientia. — Eccl 4. cd — * verbo sensati.

DECRETA
BONIFACII PAPAE II.

Ex libro Pontificali.

Anno Dñi 529

Onifacius natiōe Romanus, ex patre Sigibuldo, sedit annos 2, dies 26. Fuit autem tēporibus Athalarici regis hæretici, & Iustiniani Augusti. Hic cum Dioscoro ordinatᷓ sub cōtentione. Qui Dioscorus ordinatur in basilica Cōstantiniana, Bonifacius verò in basilica Iulij. Et fuit dissensio in clero & senatu dies 29. Eodem tempore defunctus est Dioscorus pridiè Idus Octobris. Ipsis diebus Bonifacius zelo & dolo ductus, cū grādi amaritudine sub vinculo anathematis & chirographi reconciliauit clerum, quē chirographum Ecclesiæ archiuo reclusit, quasi damnans Dioscorum. Et cōgregauit clerū, cui tamen in episcopatu nullus subscripsit, dum plurima multitudo fuisset cū Dioscoro. Hic presbyteris & Diaconibus & subdiaconibus, & notarijs scutellas de adeptis hæreditatibus obtulit, & alimonijs multis in periculo famis clero subuenit. Hic congregauit synodū in basilica beati Petri apostoli, & fecit constitutum, vt sibi successore͂ ordinaret. Quo constituto cum chirographis sacerdotum & iureiurando, ante confessionem beati Apostoli Petri in diaconem Vigilium constituit. Eodem tempore facta iterùm synodo, hoc censuerunt sacerdotes omnes propter reuerentiam sanctæ sedis, & quia contra canones fuerat hoc factum, & quia culpa eum respiciebat, vt successorem sibi cōstitueret, ipse Bonifacius papa reum se confessus est maiestatis, quòd diaconem Vigilium sua subscriptiōe chirographi ante confessionem B. apostoli Petri cōstituisset, ac ipsum constitutum in præsentia omnium sacerdotum & cleri & senatus, incendio cōsumpsit. Eodē tēpore venit relatio ab Afris episcopis de constitutione, & vt cum cōsilio sedis Apostolicæ omnia Carthaginensis episcopus faceret. Qui Bonifacius sepultus est in basilica B. Petri Apostoli, sub die 17. mensis Octob. post consulatum Lampadij. Et cessauit episcopatus menses 2, dies 15.

EPISTOLA EIVSDEM AD EV-
lalium Alexandrinum episcopum, de
reconciliatione Carthaginensis
ecclesię, directa.

Onifacius episcopus Eulalio coepiscopo salutẽ. Olim & ab initio tantam percepimꝰ à beato Petro Apostolorum principe fiduciam, vt habeamus authoritatem vniuersali Ecclesiæ (auxiliante Domino) subuenire, & quicquid nociuum est, authoritate apostolica corrigere & emendare. Ad hoc enim diuinæ *dispositionis prouisio gradus diuersos & ordines constituit esse distinctos, vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionẽ impenderent, vna concordiæ fieret ex diuersitate contextio, & rectè officiorũ *generaretur administratio singulorum. Neq; enim vniuersitas alia poterit ratione subsistere, nisi huiusmodi magnus eam differentiæ ordo seruaret. Quia verò quæq; creatura in vna eademque æqualitate gubernari vel viuere non potest, cælestium militiarum *exempla nos instruunt: quia dum sint angeli, sint archangeli, liquet quia non æquales sunt, sed in potestate & ordine (sicut nôstis) differt alter ab altero. Si ergò inter hos, qui sinè peccato sunt, constet istam esse distinctionem: quis hominum abnuat, libẽter illorum se dispositioni submittere? Hinc enĩ pax & charitas mutua se vice complectuntur, & manet firma concordia, ac in alterna & Deo placita dilectione synceritas. Quia igitur vnumquodq; salubriter tunc completur officium, cùm fuerit vnus, ad quem possit recurri, præpositus: vota nostra charitatem tuã latére nolumus, nè, qui particeps fuit solicitudinis, gaudiorũ fructus reddatur extorris. Et ideò Carthagineñ ecclesiã ad communionem nostram redisse (Domino propiciante) tradentibus significamus alloquijs, & mandatorum, quę legatis nostris dedimus, seriem in omnibus fuisse completam. De qua parte, vt ad dilectionem tuam pleniùs perfectè gaudium perueniret, libelli Eulalij fratris & consacerdotis nostri Carthaginensis episcopi, & Iustini clementissimi principis Orientis sacrarum literarũ exemplaria pariter credidimus destinãda, indicantes nihilominùs, per Orientis partes plurimos episcopos sic fecisse. Superest, vt à nobis cõpetentibus precibus diuinitas exorata concedat, quatenùs de aliarum quoq; ecclesiarum redintegratiõe gratulemur. Ea verò, quæ significare curauimus, in eorum sacerdotum, qui fraternitati tuę vicini sunt, curabis perferre notitiã, vt & ipsi de affectu tantæ rei gratias nobiscum cælestis misericordiæ beneficijs referre non cessent. Aurelius enim præfatę Carthaginensis ecclesiæ olim episcopus, cum collegis suis (instigante diabolo) superbire temporibus prædecessorum nostrorum Bonifacij atq; Cælestini, contra Romanam ecclesiam cœpit: sed videns se * modò *peccatis Aurelij Eulalius à Romanę Ecclesiæ communione segregatum, humiliãs recognouit se *, pacem & cõmunionem Romanæ Ecclesiæ petens, subscribendo vnà cum collegis suis, damnauit Apostolica authoritate omnes scripturas, q̃ aduersùs Romanæ Ecclesiæ priuilegia factę quoquo ingenio fuerunt.

Dist. 89. Ad hoc dispẽs.

*dispensationis

*gereretur

*exemplar nos instruit:

*more

*peccantis

*peccasse,

EXEMPLAR PRECVM EIVS,
& Iustini prædicti principis.

PRima salus est, rectę fidei regulam custodire, & à constitutis patrum nullatenùs deuiare, & quia nõ potest Domini nostri Iesu Christi pretermitti sententia, dicẽtis: Tu es Petrus, & super hanc petram ędificabo Ecclesiam meam. Et hęc, quę dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in sede Apostolica extra maculam semper est catholica seruata religio. De qua spe & fide minimè separari cupientes, & patrum sequentes cõstituta, anathematizamus omẽs, qui contra sanctam Romanam & Apostolicam Ecclesiam superbiẽdo suas erigunt ceruices: sequentes in omnibus Apostolicam sedem, & prędicantes eius omnia constituta, & per omnia spero, vt in vna communione vobiscum, quam sedes Apostolica prædicat, esse merear, in qua est integra & vera Christianę religionis & perfecta soliditas, promittens sequestratos à communiõe Ecclesię catholicæ, id est, non consentientes sedi Apostolicæ, eorum nomina inter sacra non recitanda esse mysteria. Quòd si in aliquo à professione mea deuiare tentauero, his quos damnaui, complicem mea sentẽtia me esse ꝓfiteor. Hãc autem professionẽ meam manu mea subscripsi, & Bonifacio S. & venerabili papę vrbis Romę direxi, damnans & antecessores & successores meos, & oẽs q̃ S. Romanæ & Apostolicę Ecclesiæ priuilegia cassare nituntur. Hinc enim supnę misericordię documentum perdocetur, quandò & mundani principes causas fidei cum reipub. ordinatione coniungunt, & ecclesiarum pręsules, quod ad dispensationẽ suam pertinet, officij memores exequũtur. Talibus enim indigebat post discordię ꝓcellas religio Christiana rectoribus, qui cõpressis prouida dispensatione turbinibus, diù peregrinatam pacem depulsa tempestate reducerent, vt in futura pòst secula ad ꝓpositi sui exempla tendentes, sibi asscribendum indubitanter ostenderent, quicquid Dño placitum posteris pro sua imitatione fecissent. Benedicamus Dominum, fratres charissimi, nostris hoc diebus fuisse concessum, & totis orationum & curarum viribus adnitamur, vt quę Dei ope benè cœpta sunt, ipso

Matth. 16. e

ipso adiuuante per oĩa cõpleantur. Sperandum enim est, vt ad compagem corporis sui reliqua, quæ adhuc diuisa sunt, membra festinent, & à potioribus minora non discrepent. Ad quod, cùm me dilectio tua Christianæ studio charitatis hortaẽ, debet, quod inuitat, seq. & quod amandũ suadet, amplecti. Similẽ enim iam fidei curam gerentes, p religiosam patientiã, par etiàm pmiũ de boni operis speramus affectu. Neq; enim difficultatibus est cedendum. Non enim fatigaẽ asperis fides, nec ad cælorum ardua per pcliue tenditur, nec remuneratiõem citra laboris exercitium quis meretur. Vndè, nè facientes bona deficiamus, specialiter admonemur etiàm testante Psalmista: Beati, qui custodiunt iudicium, & faciũt iustitiã in omi tempore: quia nõ initium laboris, remunerationem præmij cõsueuit inuenire, sed terminus. Ergò studium solicitudinis assumẽtes, quibus est vna in communione societas & credulitas, quemadmodùm de vnitate sedis Apostolicæ & Constantinopolitanæ ecclesiæ pariter exultamus in Dño, ità de reliquorum quoq; (sicut affectione admones) redintegratione lætemur, & curemus * præmium, vt fidem integritatemq; nostram immaculatam ab omni contagione seruemus. Nôsti enim, frater charissime ac sanctissime, quia ecclesiastica seruant vincula cõcordiã, quæ nos ab hæreticorum tueatur insidijs, p quam etiàm canonum custoditur integritas. His in robore suo omni circunspectiõe seruatis, remedia sperantibus conseruantur. Habet enim Ecclesiasticarum ordo regularum, & ipsius forma iustitiæ, vt medicina rationabilis benignè & fideliter sperantibus non negetur, nec quisquam est ità ab humanitate discretus, quem non à rigore districtionis inclinet cauta simplicitas. Sed vt cautè hoc, cęterasq; querelas, aut errores alicui* *ui valeas expedire, dilectissime frater, psonam meam te in hoc oportet induere, scientẽ in huiusmodi causis (sicut prædictum est) quid cauendum sit, & ità omnia puidendum, vt à te non ambigas rationem dispensationis huius Deo esse reddẽdam, ità tamẽ, vt eos, qui vobis fuerint communiõe sociati, vel per vos sedi Apostolicæ vestra nobis scripta declarẽt, qbus etiàm & quã cõtinentiam libellorum obtulerint, inseratur. Sic quoquè humilitatem debemus tenere in mente, vt indè ordinis nostri dignitatem seruemus in honore, quatenùs in nobis nec humilitas timida, nec ratio sit supba. Omnipotens Deus, charissime, sua te protectiõe custodiat, atq; ad cælestis remunerationem patriæ multiplici animarum fructu perducat. Deus te incolumem custodiat, reuerendissime frater. Amen. Data 8. Kaleñ Octob. Iustiniano 3. & Oreste viris clariss. coss.

Psalm. 105.

* for. primũ.

* rei

DECRETA

IOANNIS PAPAE II.

Ex libro pontificali.

Ioannes, qui & Mercurius, natione Romanus, ex patre Proiecto de Cælio mõte, sedit annos duos, mẽses 4. dies 6. Fuit autem temporibus Athalarici regis, & Iustiniani Augusti. Eodẽ tempore vir religiosus Augustus Iustinianus summo amore Christianę religiõis misit fidem suã scriptam chirographo proprio ad sedem Apostolicam per episcopos Hypatium & Demetrium. Ipsis diebus obtulit Christianissimus Imperator B. Petro apostolo scyphum aureum circũdatum gemmis prasinis & albis, & alios calices argenteos 2. Scyphum pensantẽ lib. 5. Calices argẽteos *, singulos pẽsantes lib. 6. Et alios calices argẽteos 2. pensantes lib. 15. Palliola verò auro texta, 4. Hic fecit ordinationem in vrbe Roma vnam p mensem Decembrium, presbyteros 15. episcopos per diuersa loca numero 21. Qui etiàm sepultus est in basilica beati Petri Apostoli, 6. Kaleñ Iulias, post cõsulatum iterùm Lampadij. Et cessauit episcopatus dies sex.

Anno Dñi 531

EPISTOLA IOANNIS PAPÆ 2. ad Valerium episcopum.

Reuerẽdissimo fratri Valerio episcopo, Ioãnes. Scripta tuæ sanctitatis suscipiens, plena ea fidei regula, qua plurimùm polles, inueni, & Deo gratias retuli, ꝙ anima & corpore te benè vigere didici. Sanè ea, q̃ significasti quosdam dicere, ꝙ nõ sit filius ęqualis patri, & ꝙ in euangelio scriptum sit, Pater maior me est, scias non rectè intelligere tales fidei regulas, nec rectã fidem penès se habere. Paulus Apostolus non secundùm Deitatis naturam Christũ creatum insinuat, sed secundùm humanæ naturę substantiam eundem creatum affirmat, ipso Ephesijs cõscribente: Renouamini (inquit) spiritu mentis vestræ, & induite nouum hominem, qui secundùm Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis. Et ad Hebræos: In eo eñ, in quo passus est ille & tẽtatus, etiàm potest his qui tentãtur, auxiliari. Vndè fratres sancti, vocationis cælestis participes, considerate apostolum & pontificem confessionis nostræ Iesum, fidelem existentem ei qui creauit eum. Et ad Coloss. Nunc autem deponite & vos vniuersa, iram, indignationẽ, malitiam, blasphemiam, turpiaq; ex ore vestro non procedant. Nolite mentiri inuicèm, expoliantes vos veterem hominẽ cum actibus suis, & induentes nouum eum, qui renouaẽ in agnitionẽ secundùm imaginem eius, qui creauit eum. Nũquid is, qui vniuersam cre-

Ioann. 14. d

Ephe. 4. f

Heb. 2. d 3. a

Col. 3. b

aturã, visibilia & inuisibilia, propria potestatis virtute procreauit ac fecit, seipsum anteà vel postmodùm (quod dicere nefas est) creauit, vel facere potuit? Filius minor est patre in assumpti hominis forma, æqualis verò patri est in Deitatis naturæ substantia, eodem protestante: Ego & pater vnum sumus. Ioann. 10.f
Et iterùm: Qui me videt, videt & patrem. Et iterùm: Qui me odit, odit & patrem. Et iterùm: Vt omnes glorificent filium, sicut honorificant patrem. Et iterùm: Vt sint in nobis vnum, sicut & nos sumus vnum. Et iterùm: Tu in me, & ego in eis. Et iterùm: Omnia tua mea sunt. Et iterùm: Ego in patre, & pater in me. Et iterùm: Pater in me manens, facit opera hæc. & Ioannes Euangelista ait: In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Et iterùm ipse ad Parthos: Tres sunt, inquit, qui testimonium perhibent in terra, spiritus, aqua, & sanguis: & * tres vnum sunt. Et tres sunt, qui testimonium perhibent in cælo, pater, verbum, & spiritus: & hi tres vnum sunt. Nos itaq; in natura Deitatis, quia vnum sunt pater & filius, nec patrem credimus aliquo tẽpore pcessisse, nè maior sit filio: nec filium posteà natum esse, vt deitate patris minoretur. Si æqualis patri filius non est, cur ità de illo Ioannes Euangelista testatus est? Proptereà (inquit) persequebãtur Iudæi Iesum, & quærebant eum occidere, quia nõ solùm soluebat sabbatum, sed & patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens DEO. Et Paulus Apostolus: Hoc sentite in vobis, quod & in Christo IESV: qui cũ in forma Dei esset constitutus, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo, sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens. Et in Salomone: Qui genuit me, requieuit in tabernaculo meo. Et Ecclesiast. Sicut est ab initio, ità vsq; in seculum: neq; adiectum est ei, neq; minuetur illi. Ipse est enim Dominus creaturæ suæ, qui nihil eguit ab aliquo. Et in Psalm. 72. Quid enim mihi est in cælo? & à te quid volui super terram? Hæc omnia filium non inferiorem natura demonstrant, sed & æqualitatẽ Deitatis annũciant: quoniam qui vtraque loquutus est, verum dixit, quia veritas mentiri non potuit. Taliter, frater charissime, semper age, cæterosq; omnes agere mone, vt abolito hoc, qui natus videbatur, errore, in laudem & gloriam Dei per totum mundum vna fides sit, & vna eademq; confessio, vt in nomine Iesu omne genu flectatur cælestium, terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus IESVS CHRISTVS in gloria est Dei patris. Data Nonis Augusti, Iustiniano & Athalarico viris clariss. coss.

[Marginalia: Ioann. 14.b; Ioann. 15.d; Ioan. 5.d; Ioã. 17.b c d; Ioann. 14.b; Ioann. 1.a; 1. Ioan. 5.a; Ioan. 5.c; Philip. 2.a; Eccl 24.a; Eccl 42.d; Philip. 2.a]

TOLETANVM CONCILIVM SECVNDVM, HABITVM ANNO QVINTO

Amalrici regis, circa tempora Ioannis Papæ secundi.

CAPITVLA CONCILII SECVNDI Toletani.

PRAEFATIO.

Cvm in voluntate Domini apud Toletanã vrbẽ sanctorum episcoporum præsentia cõuenisset, & de institutis sanctorum patrum canonumq; decretis commemoratio haberetur, nobis in vnum positis, placuit, vt si qua in antiquis canonibus minimè cõmemorata sunt, salubri tractatu ac diligenti consideratione instituantur. Si qua verò in anteriorib⁹ sunt neglecta, rediuiuã ordinationis censurã obtineant, quatenùs dum his (q̃ in cõcilijs sunt decreta, sed abusione temporum hactenùs dimissa, & ad cultum fidei pertinent) studiũ religiosæ impendimus obseruationis, DEI misericordiam faciliùs impetremus.

CAPITVLVM PRIMVM.

¶ De his, quos voluntas parẽtum à primis infantiæ annis in clericatûs officio vel monachali posuit, pariter statuimus obseruandum, vt mox cùm detõsi vel ministerio electorum contraditi fuerint, in domo ecclesię sub episcopali psentia à pposito sibi debeãt erudiri. At vbi octauumdecimũ ætatis suæ compleuerit annum, coram totius cleri plebisq; conspectu, voluntas eorum de expetẽdo coniugio ab episcopo pscrutetur, quib⁹ si gratia castitatis (Deo inspirãte) placuerit, & promissione castimoniæ suæ absque coniugali necessitate responderint seruaturos, hi tanq̃ appetitores arctissimæ viæ, leuissimo Domini iugo subdantur: ac primò subdiaconatûs ministerium, probatione habita professionis suę, à 20. anno suscipiãt. Quòd si inculpabiliter ac inoffensè 20 & 5. annum ætatis suæ peregerint, ad diaconatûs officium (si scientes implere posse ab episcopo comprobenť) pmoueri debent. Cauendum tamen est his, nè quandò suę sponsiõis immemores ad terrenas nuptias, aut abortiuos con-

concubitus vltrà recurrant. Quod si fortè fecerint, vt sacrilegij rei, ab Ecclesia habeãtur extranei. His autem, quibus volũtas ꝓpria interrogationis tempore desiderium nubendi persuaserit, cõcessam ab Apostolo *sententiam, auferre non possumus, ità vt cùm prouectæ ætatis, in coniugio positi, renunciaturos se pari consensu operibus carnis spopóderint, ad sacros gradus adspirẽt.

1.Cor.7.a *licentiam

2 Similiter placuit custodire, nè quis ex eis, qui tali educatione imbuuntur, qualibet occasione cogente, propriam relinquẽs ecclesiam, ad aliam transire p̄sumat. Episcopus verò, qui eum suscipere absq; conscientia proprij sacerdotis fortasse p̄sumpserit, totius fraternitatis se reum esse nouerit: q̄a durum est, vt eum, quem alius rurali sensu à squalore infantiæ exuit, alius suscipere ac vendicare præsumat.

3 Illud verò p̄tereà speciali ordinatione decreuimus, quod nec antiqua concilia in vniuersis canonibus siluerunt, vt nullus clericorum à gradu subdiaconatûs & suprà, in consortio familiaritatis habeat mulierem, vel ingenuam, vel libertam, vel ancillam: sed si sunt ei huiusmodi seruitia, matri, vel sorori, vel alij propinquæ cõtradat: & quicquid suis manibus *perfecerit, proprio domino deferatur. Aut si *propinquitatis memoria deest, alterius domûs adhærentis habitaculum requiratur, dummodò nulla occasio introeũdi domum clerici, fœminæ permittatur, vndè aut laqueũ possit incurrere, aut noxialis fama innocenti fortasse possit *inuri. Sanè deinceps post datam hanc admonitionem, quisquis earum cõsortio frui voluerit, nouerit se nõ solùm à clericatûs officio retrahi, vel ecclesiæ foribus expelli, sed etiàm omnium Catholicorum, clericorum vel laicorum, cõmunione priuari, nulla p̄terea sùs vel colloquij consolatione relicta, quatenùs malæ consuetudinis abrasa rubigo, in posteris radicis suæ veneno serpe nõ possit.

*pfecerint *ꝓpinquitas memorata *oriri.

4 Si quis sanè clericorum agellos, vel vineolas, seu alia ędificia in terris Ecclesiæ sibi fecisse probatur, sustentandæ vitæ suæ causa, vsq; ad diem obitûs sui possideat. Post suũ verò de hac luce decessum, iuxta priorum canonum constitutiones, ius suum Ecclesiæ sanctæ restituat: nec testamentario ac successorio iure cuiquam hæredum, aut ꝓhæredum relinquat, nisi forsitan cui episcopus pro seruitijs ac præstatione ecclesię largiri voluerit.

5 Nam & hæc p̄cauenda salubriter sancimus, nè quis fidelium propinquam sanguinis sui, vsquequò affinitatis lineamenta generis successiõe cognoscit, in matrimonio sibi desideret copulari: qm̃ scriptum est, Oĩs homo ad proximam sanguinis sui non accedat, vt reuelet turpitudinem eius. Nec sinè denunciatione fit sentẽtiæ. nam paulopòst infert, & dicit: Anima, quæ fecerit de abominatiõibus istis quippiam, peribit de medio populi sui.

Leuit. 18.a Leuit. 18.d

Si quis ergò huius decreti temerator extiterit, ac vetitum violare p̄sumpserit, tanto grauiori sententia mulctãdum se recognoscat, quanto eam ꝓpinquiorem, cui copulari se maluit, *serie originis esse non ambigit, tantoq; *annosiori excommunicatiõis tempore à Christi corpore & fraternitatis consortio sequestretur, quanto fuerit propinquioris sanguinis contagione pollutus. Huius institutionis regulam, qui subscripsimus, irrefragabili authoritate nos spondemus seruaturos. Si quis autẽ tam *nostrûm, q̃ vel eorum, qui nũc sanctæ synodo ex hac prouincia defuerunt, huic tam salubri ordinationi obuiare p̄sumpserit, vel solerter adimplere neglexerit: conuictus, totius fraternæ charitatis aliquandiù habeatur extraneus. Sanè iuxta priorum canonum decreta, concilium apud fratrem nostrum Montanũ episcopum (si Dñs voluerit) futurum pronũciamus. Itaq; statuim⁹, vt frater & coëpiscopus noster Montanus, qui in metropoli est, ad comprouinciales nostros Domini sacerdotes literas, de congregãda synodo adueniente tempore, debeat destinare. Nunc ergò in nomine Domini, finitis his, quę in cõsultationem venerunt, gratias agimus omnipotenti DEO, deindè domino nostro glorioso Amalrico regi, diuinam clementiam postulantes, vt innumeris annis regni eius ea, quę ad cultum fidei proueniunt, peragendi nobis licentiã prę̃stet. Montanus in Christi nomine episcopus, his constitutiõibus acquieui, relegi, & subscripsi, die & anno quo suprà. *Pancarius episcopus his cõstitutionibus acquieui & relegi, & subscripsi. *Canonius episcopus subscripsi. Paulus episc. subsc. Domitianus episcopus subsc. Marracinus episc. subsc. Nibridius in Christi nomine Ecclesiæ Catholicæ Agragensis episcopus, hanc constitutionem consacerdotum meorum in Toletana vrbe habitam, cùm post aliquãtum temporis aduenissem, salua authoritate canonum, relegi, probaui, atque subscripsi. Iustus in Christi nomine Ecclesię Catholicæ *Vrgellitanę episcopus, hanc constitutionem consacerdotum meorum, in Toletana vrbe habitam, cùm post aliquantum temporis aduenissem, salua authoritate priscorum canonum, relegi, probaui, & subscripsi.

*suæ *annosioris *nostrorũ *Panacrius *Cantom⁹ *Virgilitana

EDICTVM PIISSIMI IMperatoris Iustiniani, fidei confessionem continens & refutationem hæresium, quæ aduersantur Catholicæ Dei Ecclesiæ, Ioanni Papæ secundo transmissum, vt patet in vita eiusdem Papæ ex libro pontificali.

Confessio Iustiniani Impatoris, erudito, pio & catholico Impatore digna.

Ciẽtes ꝙ nihil aliud sic potest misericordem Deum placare, q̃ vt omẽs Christiani vnum idemq; sapiāt in recta & immaculata fide, nec sint dissensiões in sancta Dei ecclesia: necessariũ putauimus, omnem occasionem interimẽtes eis, qui scandalizant, vel q scandalizant, rectæ fidei confessioné, q̃ in sancta DEI ecclesia ꝑdicatur, ꝑsenti edicto facere manifestam: vt & illi, q rectã fidẽ confitent, firmiter eam custodiant: & illi, qui aduersùs eam cõtendunt, discentes veritatẽ, festinent semetipsos vnire sanctæ Dei Ecclesiæ.

CONfitemur igitur credere in patrẽ, & filium, & spiritumsanctũ, Trinitatem consubstantialem, vnam Deitatem, siue naturam & substãtiam & virtutem & potestatem in tribus subsistentijs siue personis adorantes, in quibus baptizati sumus, in quas credimus, & quibus confessionem dedim⁹, proprietates quidem separantes, Deitatem autem vnientes. Vnitatem enim in Trinitate, & Trinitatem in vnitate adoramus, mirabilem habentem & diuisionem & vnitionẽ. Vnitatẽ quidẽ, secundùm rationem substãtiæ seu Deitatis: Trinitatẽ autem, secundùm proprietates, vel subsistẽtias, siue personas. Diuiditur enim sinè diuisione, (vt sic dicamus) & cõiungitur *diuisè. Vnum enim est Deitas in tribus, & tria vnum, in quibus Deitas est. Aut (vt subtiliùs dicamus) ipsa tria est Deitas, Deus pater, Deus filius, De⁹ spiritussanctus, cùm vnaquęq; persona solùm intelligitur, mẽte separante inseparabilia. Et tria vnus Deus, cùm simul intelligũtur propter eandem virtutem, eandemq; naturã, quam oportet & vnum Deum cõfiteri, & tres subsistentias ꝑdicare seu tres ꝑsonas, & vnamquanq; *cum sua proprietate. Et vnitatem confitentes, confusionẽ nõ facimus, secundùm Sabellium, dicentem, Trinitatem vnã esse personam, trinomium eundem patrem, & filium, & spiritumsanctum, nec diuidentes proprietates, alienamus à Dei patris substantia filium aut spiritumsanctum, secundùm Arrij furorem, in tres diuersas naturas incidentes Deitatem. Vnus igitur Deus pater, ex quo omnia: & vnus vnigenitus filius, ꝑ quẽ oĩa: & vnus spiritussanct⁹, in quo oĩa.

*diuisa. *in *Confitemur

*Credimus autem ipsum vnigenitum filium Dei, Deũ verbũ, ante secula & sinè tempore ex patre natum, nõ factũ, in vltimis diebus ꝑpter nos & ꝑpter nostrã salutẽ descẽdisse de cælis, & incarnatum esse ex spiritusancto, & sancta gloriosa Dei genitrice semper virgine Maria, & natum ex ipsa, qui est Dñs Iesus Christus, vnus de sancta Trinitate, consubstantialis Deo patri secũdùm Deitatem, & consubstantialis nobis idem ipse secundùm humanitatẽ, passibilis carne, impassibilis idem ipse Deitate. Non enim alius *quidem est ꝑter Deum verbum, qui passionem & mortem suscepit: sed ipse impassibilis & sempiternus Deus verbum, generationem carnis humanæ sustinere dignatus impleuit omnia. Ideò nõ alium Deũ verbũ esse, qui miracula opatus est, & alium Christum, qui passus est, cognoscimus: sed vnum eundemq; Dominum nostrum Iesum Christum, Dei verbum, incarnatum & hominem factum, & eiusdem ipsius miracula, & passiones, quas carne voluntariè sustinuit, confitemur. Non enim homo aliquis pro nobis semetipsum dedit, sed ipse Deus verbum, suum corpus pro nobis dedit, nè in hominem fides & spes sit nostra, sed in ipsum Deum verbum nostram fidem habeamus. Et Deũ igitur eum confitẽtes, nõ abnegamus ipsum esse & hominem: & hominem dicẽtes eum, non abnegamus ipsum esse & Deum. Si enĩ Deus tantummodò esset, quomodò patiebatur? quomodò crucifigebatur & moriebatur? Aliena enim ista sunt Deo. Sin autem homo solùm, quomodò per passionem vincebat? Quomodò saluos faciebat, quõ viuificabat? Hæc enim supra hominis naturam erant. Nunc autem idem ipse patitur, & saluos facit, & per passionem vincit, idem ipse Deus, idem ipse homo: vtrunque tanq̃ vnũ, vtrunq; tanq̃ solum. Vndè ex vtraq; natura, id est, ex Deitate & humanitate vnum Christum cõpositum dicentes, confusionẽ vnitioni non introducimus. Et in vtraq; autem natura, id est, in Diuinitate & humanitate vnum Dominum nostrum Iesum Christum Dei verbum incarnatum, & hominem factũ cognoscentes, diuisionem quidem ꝑ partes, vel incisionem non ferimus vni eius subsistentiæ. Differentiam autem naturarum, ex quibus compositus est, significamus non interemptam, ꝑpter vnitatem, qm̃ vtraq; natura in ipso est. Cùm enim compositionem dicamus, necessè est cõfiteri & partes in toto esse, & totum in partibus cognosci. Nec enim diuina natura in humanam transmutata est, nec humana natura in diuinam cõuersa est. Magis autem intelligitur, ꝙ vtraq; in proprietate & ratiõe suæ naturæ manente, facta est vnitas secundùm subsistentiam. Vnitas autem secundùm subsistẽtiam significat, ꝙ Deus verbum, id est, vna subsistentia ex tribus Deitatis subsistentijs, non antè plasmato homini vnitus est, sed in vtero sanctæ virginis creauit sibi ex ipsa in sua subsistentia carnẽ, animatam anima rationali & intellectuali, quod est natura humana. Hãc autem secundùm subsistentiam vnitatẽ Dei verbi ad carnẽ, docens nos & diuinus Apostolus, dicit: Qui cùm in forma Dei esset, nõ rapinam arbitratus est, æqualem se esse Deo: sed semetipsum exinaniuit, formã serui accipiens. Per hoc enĩ quod dixit, qui cùm in forma Dei esset, verbi subsistentiã in natura Dei esse ostẽdit. Per hoc autem quod dixit, For-

*quidam

Philip. 2. d

Formam serui accepit, naturæ hominis, & non subsistentiæ siue personæ, vnitum esse verbum significauit. Nec enim dixit, quòd eum, qui in forma serui erat, accepit: nè antè plasmato homini vnitum esse Deum verbum ostenderet, sicut Theodorus & Nestorius impij blasphemauerũt, affectualem dicentes vnitatem. Nos autem sequentes diuinas scripturas & sanctos patres, confitemur
Ioann. 1. b quòd Deus verbum caro factus est, quod est secundùm subsistentiam sibi vnire naturam humanam. Ideò & vnus est Dominus noster Iesus Christus, habens in semetipso perfectionem diuinæ naturæ, & perfectionẽ naturæ humanæ. Et est vnigenitus quidem & verbũ, vtpotè ex Deo patre natus, & primogenitus autem in multis fratribus, idem ipse cùm factus homo: filius enim Dei, filius hominis factus est: & manens quod erat, nõ transmutauit quod factus est. Vndè & duas natiuitates eiusdẽ ipsius vnigeniti Dei verbi confitemur. Ante secula quidem ex patre incorporaliter nati, in vltimis autem diebus eiusdem ipsius incarnati, & nati de sancta gloriosa Dei genitrice & semp virgine Maria. Qui enim de patre splenduit supra intellectum, ex matre ortus est supra rationem. Et cùm Deus verus esset, factus est verè homo. Ideò propriè & verè Dei genitricẽ sanctam, gloriosam & semper virginem Mariã confitemur: non quia Deus verbum initium ex ipsa accepit, sed quòd in vltimis diebus vnigenitus Deus verbum, qui ante secula erat, incarnatus ex ipsa, immutabiliter homo factus est: & cùm inuisibilis in suis esset, visibilis factus est in nostris: & cùm impassibilis Deus esset, non dedignatus est passibilis esse homo, & immortalis, mortis legibus subiacere. Istũ qui in Bethlehem de semine Dauid natus est secundùm carnem, & similis factus hominibus, & crucifixus est pro hominibus sub Pontio Pilato, prædicauerunt sancti Apostoli ipsum esse Deum, ipsum hominem, ipsum filium DEI, ipsum filium hominis, ipsum de cælo, ipsum de terra, ipsum impassibilẽ, ipsum passibilem. Deus enim verbum, qui natus est desursùm ex patre ineffabiliter, inenarrabiliter, incõpræhensibiliter, sempiternè, ipse in tempore nascitur deorsùm de virgine Maria, vt illi, qui deorsùm priùs nati sunt, desursùm secundò nascerentur, id est, ex Deo. Ipse igit matrem tantummodò habet super terram, & nos tantummodò patrem habemus in cęlo. Cùm enim accepisset mortalem patrem hominũ Adam, dedit hominibus suum patrem immortalem, secundùm hoc quod di-
Ioan. 1. b citur: Dedit eis potestatem filios Dei fieri. Vndè & mortẽ secundùm carnem gustat filius Dei, propter carnalem suum patrem, vt filij hominis, vitæ eius participes fierent, ꝓpter suum secundùm spiritum patrem Deũ. Ipse igitur secundũ naturã filius est Dei, nos aũt secundùm gratiã: & iterùm ipse secundũ dispensationẽ & ꝓpter nos filius fuit Adã, nos autẽ secundùm naturã sumus filij Adã. Pater eñ est eius Deus secundùm naturam, noster autẽ secundùm gratiã. Et Deus ei fuit secundùm dispensationẽ, eô ꝙ homo factus est: noster autem secundùm naturã Dominus est & Deus, & ideò Deus verbum, qui est filius patris, vnitus carni, factus est caro, vt homines vniti spiritui, fierẽt vnus spirit⁹. Ipse igitur verus filius Dei, omnes nos indutus est, vt omnes induamur vnum Deum, & est post incarnationẽ vnus de sancta Trinitate, vnigenitus filius Dei Dñs noster IESVS Christus, cõpositus ex vtraq; natura. Cõpositum aũt Chr̃m confitemur, sanctorũ patrũ doctrinã sequentes. In mysterio eñ Christi vnitas secundùm cõpositionẽ, confusiõem & diuisionẽ reijcit, & seruat quidẽ vtriusq; naturæ ꝓprietatem. Vnã aũt substantiã seu psonam Dei verbi, & cum carne ostendit, & est vnus idemq; psectus in Deitate, & psect⁹ in humanitate, nõ tanq̃ in duab⁹ subsistentijs siue personis, sed in Diuina natura & humana cognoscendus, vt vnus sit vtraq; perfectus Deus & psectus homo. Idem ipse Dñs noster Iesus Christus, vnus de sancta Trinitate cõglorificandus patri & sancto spiritui. Nec enim quartæ psonę adiectionem suscepit sancta Trinitas, & incarnato vno de sancta Trinitate Deo verbo. Istam igitur bonã traditionem, quam à sanctis patribus accepim⁹, custodim⁹, in qua viuimus & conuersamur, & quã, ab hac vita proficiscẽtes, oramus nobiscũ habere, q̃ est in patrem & Christum filiũ Dei viui, & sanctũ spiritũ cõfessio. Hæc itaq; cõfitentes super alias S. Cyrilli de fide recta doctrinas, & hoc, quod dictũ est ab ipso, vnam naturam Dei verbi incarnatã, suscipientes: cõfitemur, ꝙ ex diuina natura & humana vnus Christus effectus est, & nõ vna natura, ꝑut quidam malè intelligentes dictionem, conantur dicere. Vndè & ipse pater, quotiès vnam naturam dixit verbi incarnatam, in hoc, * naturę nomine pro subsistentia vsus est. Et in quibus libris dixit hanc dictionem, in sequentibus sæpiùs intulit. Est quãdò filium, est quandò verbum aut vnigenitum, quæ non naturam, sed subsistentiam seu personam significant. Subsistentia igitur verbi incarnata, non vnam naturam, sed vnum Christum cõpositum, effecit eundem ipsum Deũ & hominem. Eos autem qui Deum & hominem Christum cõfitentur, vnam naturam siue substantiam ipsius dicere, impium est. Impossibile est enim, Dominum nostrum IESVM Christum, secundùm vnam eandemque naturã seu substantiam, & ante secula esse & in tempore, aut impassibilem & passibilem: Quod in vna subsistentia siue persona eius rectè confitemur: ex ipsis autem dictis eiusdem sancti Cyrilli, ostendemus de memorata di-

Cyrillus de fide recta.

* natura

Idem Cyrillus.

&ideó manifestam ipsius doctrinam. In prima em̃ ad Successum epistola, cùm dixisset vnam naturam dei verbi & incarnatam, statìm intulit: Ergò quantùm quidem ad intellectum pertinet, & ad videndum tantummodò oculis animę, quemadmodùm incarnatus est vnigenitus, duas naturas esse dicimus, vnum autem filium, & Christũ, & dominum, deum verbum incarnatum, & hominem factum. Per ista autem pater modũ incarnationis volens manifestare, & indiuisam & inconfusam custodiẽs vnitiõem, & numerum naturarum, quæ conuenerũt, demonstrauit, & vnum Christum prædicauit, & non vnam naturam deitatis & carnis. Et in secunda autem ad eundem Successum epistola similia docens, ità scribit: Nam si quidem vnam dicentes verbi naturam, tacuissemus, non inferentes incarnatam, sed quasi extrà ponentes dispensatiõem: erat illis forsitan & verisimilis ratio confingentibus interrogare, vbi perfectio in humanitate, vel quomodò *subsistit humana substantia. Quoniam autem & perfectio in humanitate, & nostræ substantię demonstratio introducta est, dicendo, incarnatam: cessent, arũdineam virgam sibi supponentes. Eijcientẽ enim dispensationem, & abnegãtem incarnationem, oportebat iustè accusari, auferẽtem à filio perfectam humanitatem. Sin autem (vt dixi) incarnatum esse dicẽdo ipsum, manifesta est & indubitabilis confessio, quòd factus est homo: nihil iam prohibet intelligere, quia cùm vnus sit & solus filius Christus, idem ipse Deus & homo, sicut in deitate perfectus, ità & in humanitate perfectus. Rectissimè autem & nimìs prudenter tua perfectio de salutari passione rationem exponit, non ipsum vnigenitum filium DEI, secundùm quod intelligitur & est Deus, passum esse in sua natura, quæ sunt corporis, affirmans, magìs autem passum esse terrena natura. Oportet enim necessariò vtraq; seruari vni & vero filio, & non pati, secũdùm deitatem: & dici, passum esse eundem ipsum secundùm humanitatem: ipsius enim passa est caro. Et in tertiodecimo cap. scholiorũ idẽ S. Cyrillus similiter reijciens eos, qui duos filios introducunt, & eos, qui vnam dicunt naturam deitatis & carnis Christi, ità scribit: Non discernendum vnum Dñm Iesum Christum in hominem separatìm, & in Deũ separatim: sed vnum eundemque Dominũ IESVM Christum dicimus, naturarũ scientes differentiam, & inconfusas eas sibi inuicèm conseruantes. Si igitur (prout docet nos S. Cyrillus) vnus est Dominus noster Iesus Christus, perfectus in deitate, & perfectus idem ipse in humanitate, & non est passus diuina natura, sed terrena natura, scit autem & naturarum differentiam, & quòd inconfusè sibi inuicèm in vna subsistentia cõseruantur: certum est, quòd eundem ipsum

Idem Cyrillus.

*subsistit

Idem 13. ca. Scholiorũ.

in diuina natura, & in humana dicit pater cognosci, & vtranq; naturã in ipso esse, ex quibus & compositus est, & non aliquis sic insaniat, vt arbitretur eos rectè sapere, qui dicunt vnam esse naturam siue substantiã carnis & deitatis Chr̃i, eandem & diuinã & terrenam, passibilem & impassibilem. Quoniam autẽ & alio modo quidã ostendere conãtur, vnã esse naturam deitatis & humanitatis Christi, exemplũ hoĩs proponentes, & dicentes, quòd sicut ex diuersis naturis anima & corpore consistens homo, vna natura dicit̃, sic ex duabus naturis deitatis & humanitatis Chr̃m dicentes, debemus vnam ipsius dicere naturam: illud ad eosdem dicemus, quòd homo quidem est, licèt ex diuersis cõstet, id est, anima & corpore: tñ ideò vna natura dicitur, quoniam in omnibus subsistentijs siue personis, quæ sub eadem specie referuntur, cõmuniter prædicat̃. Licèt em̃ vnaquęq; subsistentia siue persona, sicut Petrus & Paulus, proprietatibus à se inuicèm separantur, sed tamen nõ natura diuiduntur, (ambo enim hoĩes) & iterùm nec anima sinè corpore, nec corpus sinè anima homo est: sed ex eo quod non erat, ad hoc quod est, ex aĩa & corpore creatus est: vnaquęq; autẽ creatura, licèt ex diuersis cõstet, sed tñ vnam illã habere dicitur naturam, secundùm quã ex Deo creata est. Christus aũt non sic, nec em̃ vnam naturam siue substantiã significat, quæ cõmuniter in plurimis subsistentijs siue personis prædicatur, sicut homo. Si em̃ hoc esset, multi Christi inuenirentur, in quibus cõmunitas vnius naturę prædicabatur, quod & dicere impiũ est. Sed neq; ab initio ex deitate & humanitate, sicut homo ex aĩa & corpore, Christus creatus est: vt hoc sit natura Christi: sed cũ deus esset ante secula dei verbum, & esset eiusdẽ naturę siue substãtiæ patri, & creator oĩm, in vltimis diebus hominis naturã secundùm subsistentiã sibi vniẽs, factus est homo manens deus. Est igit̃ Christus vna subsistentia siue persona, & habet in semetipso perfectionem diuinę & increabilis naturæ, & perfectionẽ humanę & creabilis naturæ. Quomodò igit̃, in quo duę naturæ cognoscuntur, increabilis & creabilis, in eo vnam naturam siue substantiam dici possibile est? Licèt em̃ vna subsistentia siue persona Christus sit, sed cõsubstãtialis Deo & patri, & consubstantialis nobis idem ipse est, non tamen secundùm vnam eandemq; naturam seu substantiam. Sin autem vna natura siue substantia esset Christus, aut sinè carne est, & soli Deo patri consubstantialis est, quoniam vna deitas substantia siue natura est: aut purus homo existens, nobis est solùm consubstantialis, quoniam vna natura humanitatis est: aut immutata vtraque natura, alteram efficit naturam, præter eas quę conuenerunt, & secundùm illos neq; Deus mãsit, neque homo factus est Christus: & ideò neque patri, neq; nobis idem ipse consub-stan-

stantialis est. Sic autem sapere, omni plenum est impietate: & ista dicimus, nō ignorantes quòd & quidam sanctorum patrum hominis exemplo in mysterio Christi vsi sunt: sed illi quidem, vt ostenderent, quòd sicut homo ex anima & corpore vnus efficitur, & non duo homines: sic & Christus ex deitate & humanitate compositus, vnus est, non in duos Christos vel in duos filios diuidendus. Isti autem hominis exemplo vtuntur, vt vnam naturam siue substantiam Deitatis & humanitatis CHRISTI introducerent: quod demonstrauimus alienum esse pietatis. Sed cùm per hæc conuincuntur, quòd præter rectam patrum doctrinā, sibi confingunt vnam naturam seu substātiam Deitatis & carnis, ad alia transeunt, dicentes non oportere numerum naturarum in CHRISTO dicere, vtpotè numero diuisionem introducente. Sciant igitur quòd numerus, quandò in diuersis personis siue subsistentijs dicitur, rerum ipsarum per partes habet diuisionem, sicut in duobus vel etiàm pluribus hominibus. Quandò autem in rebus vnitis, tunc verbo solo & intellectu, non tamen ipsarum rerū, habet diuisionem, sicut in vna subsistentia hominis, ex anima & corpore constituta. Duæ enim & hic naturæ intelliguntur, altera animæ, & altera corporis: & tamen non propter hoc in duos homines diuiditur, sed vnum scimus hominem esse, & vnam substātiam eius. Et in mysterio igitur Christi facta vnitione, licèt diuersa intelligant, quæ vnita sunt, sed non ipsa re, & per partes à se inuicèm separantur ea, ex quibus Dominus noster Iesus Christus compositus est: differentiam tamen considerantes, & hanc significare volentes, numerum assumimus, & duas in CHRISTO naturas esse dicimus. Nec ideò vnus Christus in duos Christos, vel in duos filios diuiditur. Et testimonium præstat nostris dictis S. Gregorius theologus, scribens in primo libro ad Cledonium sic: Si quis introducit duos filios, vnum quidem ex DEO patre, secundum autem ex matre, sed non vnum eundemque, ex adoptione cadat, quæ promissa est rectè credentibus. Naturæ enim duæ, Deus & homo, quomodò & anima & corpus: non autem duo filij, nec dij duo. Nec enim hic duo homines, licet Paulus sic appellauerit, quod est intùs hominis, & quod est extrinsecùs: & vt compendiosè dicamus, aliud quidem & aliud ea, ex quibus saluator est, cùm non idem sit inuisibile & visibile, & hoc quod sinè tempore est, & hoc quod sub tempore est, non autem alius & alius. Absit.

Gregorius Nazianzen.

2. Cor. 4. d

Eccè per hæc euidenter docet sanctus Gregorius, quòd in mysterio CHRISTI ille quidem, qui in personis numerum dicit, vt impius condemnatur: ille autē, qui in naturis, ex quibus vnus Christus compositus est, numerum accipit, rectè confitetur, vtpotè differentiam quidem naturarum, quæ conuenerunt, per hoc significans: diuisionem autem, quæ per partem est, nullo modo faciens. Sicut enim altera natura est animæ, & altera corporis, & tamen vnus secundùm compositionem homo efficitur, & nō duo homines: sic & in Christo licèt duæ intelligantur naturæ, altera quidem Deitatis, altera verò humanitatis, sed non propter hoc duo Christi, aut duo filij introducuntur. Ergò qui numerum naturarum, quæ in Christo sunt, secundùm prædictum modum dicere recusant, manifesti sunt differentiam naturarum abnegantes, & confusionem introducentes dispensationi. Si verò differentiam cōfitentur, necesse est omnimodò, ad eam significandam, & numerum dicere naturarum, quę sinè confusione in vnam subsistentiam conuenerunt. Vbi enī differentia seruatur, ibi omnimodo & numerus sequitur. Ad confirmanda autem ea, quæ diximus, sanctorum patrum testimonio vtentes, ostendemus eos, dicētes, quòd in vno Domino nostro IESV CHRISTO rationes quidem diuiduntur, secūdùm differentiam naturarum Deitatis & humanitatis, ex quibus & compositus est, & numerum in hoc assumunt, non tamen ipsa re & per partes naturarum faciunt diuisionem in duas subsistentias siue personas. Dicit enim sanctus Cyrillus in Leuitici interpretatiōe, sic: Totum in his iterùm circunspice apertè saluatoris nostri mysterium, & emundationem, quæ per sanctum baptisma fit. Duas enim auiculas sumi iubet viuas & mundas, vt intelligas per volatilia, cælestem hominem simul & Deum, in duas naturas, quantùm pertinet ad rationem, diuidendum, vnicuique conuenientem. Deus enim verbum, qui ex Deo patre est, splenduit in carne, quæ ex muliere est, veruntamen non partiendum. Vnus enim ex vtrisque Christus. Et iterùm idem S. Cyrillus in secunda ad Successum epistola, ità dicit: Sed ignorauerūt, quòd quæ per solum intellectum diuidi solent, non hæc necessariò etiàm in alteritatem, quæ est per partes, omnimodò & specialiter à se inuicèm separabuntur. Sed & S. Basilius in 4. libro cōtra Eunomium, interpretans hoc, quod est, Dominus creauit me, & ante omnes colles genuit me, ità scribit: Intelligendum hoc quidem quòd dicit, genuit, de Deo filio: hoc autem quòd dicit, creauit, de eo, qui formam serui accepit. In his autē omnibus non duo dicimus, Deum separatìm, & hominem separatìm, vnus enī erat, sed secundùm intellectum, vtriusq; naturam existimantes. Sed & sanctus Gregorius theologus in libro secūdo de filio, docens nos, quomodò in Dño nostro IESV CHRISTO oportet naturas, quæ in eo sunt,

S. Cyrillus Leuit. 14. a

Idem Cyrillus.

S. Basilius Pro. 8.

Gregorius Nazianzen.

sunt, secundùm intellectum discernere, ità scribit: Cùm naturæ intellectu distant, simul diuiduntur etiàm nomina. Paulum dicentem audi, vt Deus Domini nostri Iesu Christi pater gloriæ, Christi quidem Deus, gloriæ autem pater. Nam etsi vtrunq; vnum est, tamen non natura, sed conuentu. Et sanctus autem Gregorius Nysenus in 4. libro contra Eunomium, eadem nos docens, ità scribit: Et nè aliquis incorruptibili naturæ, crucis passionem applicaret, per alia manifestiùs talem emédat errorem, mediatoré ipsum Dei & hominum, & hominem & deũ ipsum nominans: vt cùm duo de vno dicâtur, congruum intelligatur circa vtrunq;, circa Deitatem quidem impassibilitas, circa humanitatem autem dispensatio passionis. Intellectu igitur diuidente hoc, quod per misericordiam quidem vnitum est, ratione autem discernitur, cùm hoc quidem, quod superpositum est & supereminens, omnẽ sensum prædicat: altiorib' vtitur nominibus, super omnia Deum, & magnum Deum, & virtutem Dei, & sapientiam, & talia vocans. Cùm autem passionum experimẽtum, necessariò propter nostram infirmitatem acceptũ, verbis significat, ex nostro nominans vtrunq; hominem ipsum appellat, non communicãs per vocem ad cæteram naturam eum, qui significatur, sed vt circa vtrunq; pietas cõseruaretur. His ità demonstratis per sanctorũ patrum doctrinam, cessent, qui numerum naturarum, quæ in Christo sunt, occasionẽ sui erroris faciunt, & earum differentiã numeri recusatione negando, cõfusionem introducere conantur. Quomodò enim non est necessarius numerus, quo ad significandam differentiam naturarum, quæ in vnam subsistentiam vnitæ sunt, & non ad diuisionem per partes earum, vsi sunt patres? Demonstrato igitur vndiq; (quod impium est dicere) vnam naturam siue substantiã Deitatis & carnis Christi, & illud dicimus, quia nec secundùm quod vnam subsistẽtiam dicimus Deitatis & humanitatis Christi, sic possibile est & vnam naturam Christi dicere: quoniã non idem est natura & subsistentia. Omnes enim sancti patres consonanter nos docent, aliud esse naturam siue substantiam & formam, & aliud subsistentiam siue personam: & naturam quidem vel substantiam & formam, hoc quod est commune, significare: subsistentiam autem siue personã, hoc quod est speciale. Sin verò dixerint q̃dam, quòd sicut vna subsistẽtia composita dicitur Christi, sic oportet & vnam naturam compositam dicere: ostẽdemus, & hoc alienum esse pietatis: vnam esse naturã siue substantiam Deitatis dicentes, tres ipsius confitemur subsistentias, in vnaquaque subsistentia eandem naturam siue substantiam cognoscentes, & rectè ex tribus subsistentijs vnam subsistentiam verbi ad carnem compositam esse dicimus. Nemo enim vnquàm ausus est in catholica Ecclesia dicere, quòd sicut tres subsistentiæ, sic & tres naturæ sunt sanctæ Trinitatis: vt possibile sit dicere, vnam naturam ex tribus naturis compositam esse ad carnem. Tres enim naturas in sancta Trinitate solus Arrius ausus dicere, tanquàm blasphemus condemnatus est. Ideò igitur secundùm rectam rationẽ, duarum naturarum dicimus vnitatem & vnam subsistentiam: quoniam Dei filius, cùm esset secundùm subsistentiam alter præter patrẽ, eandem autem habet patris in sua subsistentia, plasmauit sibi carnem animatam anima rationali & intellectuali: quod significat, humanæ naturæ vnitum esse Deum verbũ, & non subsistentiæ seu personæ cuiusdam. Est igitur Deus verbum & incarnatus, vna subsistentia in vtraq; natura cognoscendus, in diuina, in qua erat, prout dictum est, qui cùm in forma Dei esset, & in humana secundùm hoc, quod est in similitudine hominis factus: & ideò rectiùs dicat aliquis vnam subsistentiam Dei verbi compositam, q̃ vna naturam compositam: quoniam cùm per se absolutè natura dicitur, non adiecta ei speciali cuiusdã persona, infinitum & non subsistens aliquid significat: infinitum autem, ad nihil potest componi. Sin autem aliquis & post tales rationes ad contentionem solam respiciens, opponere conetur, dicens, quòd secundùm redditam naturæ rationẽ, oportet & humanam naturam Christi suam subsistentiam seu personam propriam habere: manifestus est talis, quòd antè subsistenti homini vnitum esse dicit Deum verbum, & affectualem factam esse vnitatem. Duæ enim subsistentiæ seu personæ, secundùm subsistentiam vniri non possunt. Qui igitur hæc dicit, Dei potentiam verbis humanæ sapientiæ euacuare festinans, ignorat magnum pietatis mysterium, quod corde quidem creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit in salutem. Neq; enim humana Christi natura per se absolutè vnquàm dicitur, sed nec suam subsistentiam seu personam habuit: sed in subsistentia DEI verbi, natura humana initium, vt esset, habuit: vndè ipsum DEVM verbum, immutabiliter hominem factum esse confitemur, & non in hominem quendam venisse: & eiusdem DEI verbi incarnati esse natiuitatem ex virgine, & propter hoc DEI genitricem sanctam, gloriosam semper virginem Mariam esse. Ideò & ante incarnationem DEI verbi, & post eius incarnationem, tres subsistentias dicimus Patris & Filij & Spiritussancti. Non enim sancta Trinitas quartæ subsistentiæ vel personæ adiectionem suscepit. Ex his igitur omnibus conuincuntur, qui dicunt ante vnitionem duas naturas esse, quòd antè plasmatũ dicunt hominem, & sic vnitum esse DEO verbo,

1.Cor.3.d — Gregorius Nysenus — 1.Tim.2.a — Rom.9.a — Titi 2.c — 1.Cor.1.d — Philip.2.a — Rom.10.a

verbo, secundùm insaniam Theodori & Nestorij impiorum. Qui autem dicunt, quòd non oportet post vnitatem duas naturas in Christo, sed vnam dicere, confusionem & phantasiam introducunt, secundùm Apollinarium & Eutychen impios. Sed isti quidem hæc. Sancti verò patres, post Dei verbi incarnationem considerantes ea, ex quibus Christus est, & quòd inconfusæ manserunt naturæ, rectissimè duas naturas, diuinam & humanam, in Christo esse dixerunt. Nec enim ante incarnationem duæ naturæ erant Domini, nec post incarnationem duæ naturæ vna factæ sunt, licèt in vna subsistentia cognoscantur. Hæc autem & ex diuinis scripturis, & patrum doctrina edocti, ad refutandos eos, qui confundunt & diuidunt diuinæ dispēsationis mysterium, meritò scripsimus, & non eò, quòd declaramus ea, ex quibus est, & in quibus cognoscitur Christus, confusionē vel diuisionem diuinæ dispensationi facimus. Itaq; glorificationem & * vnitatis rationem proferentes, vnum Christum & filium & Dominum, verbum Dei incarnatum, & hominem factum confitemur, & adoramus cum patre & spiritu sancto. Hæc ità cum vniuersali Dei Ecclesia confitentes, scire volumus omnes Christianos, quòd sicut vnum Deum & Dominum habemus, ità & vnam fidem. Vna enim definitio fidei est, cōfiteri & rectè glorificare patrem, & Christum filiū Dei, & spiritum sanctum. Istam confessionem conseruamus, in qua & baptizati sumus, donatam quidem à magno Deo & saluatore nostro Iesu Christo sanctis suis discipulis & apostolis, ab eis autem prædicatam in toto mundo. Trecenti autem decem & octo sancti patres, collecti in Nicea aduersùs Arrium, illo cum sua impietate condemnato, eandem confessionem, id est, sanctum mathema & symbolum fidei tradiderūt sanctæ Dei Ecclesiæ, & post illos, centum quinquaginta sancti patres Constantinopolim collecti aduersùs Macedonium, sancto spiritui repugnantem, & Magnum Apollinaristam, illis condemnatis cum sua perfidia, secuti per omnia idem sanctum symbolum traditum à trecentis decem & octo sanctis patribus, explanauerūt de Deitate sancti spiritûs. Insupèr autem & qui in Epheso priùs collecti sunt sancti patres aduersùs Nestorium impium, & qui in Chalcedone conuenerunt sancti patres aduersùs Eutychen impium, secuti per omnia prędictum sanctum symbolum siue mathema fidei, condemnauerunt prædictos hæreticos vnà cum eorum impietate, & hos qui similia illis sapuerunt, vel sapiunt. Et super hæc anathematizauerunt eos, qui aliam definitionem, siue symbolum, siue mathema tradunt accedentibus ad sanctum baptisma, vel ex quacunque hæresi conuersis, præter traditum (sicut dictum est) à trecentis decem & octo sanctis patribus, & explanatum à centum quinquaginta sanctis patribus. His ità se habentibus, perspeximus & capitula supponere, quibus tam rectæ fidei compendiosa confessio, quàm hæreticorum condemnatio continetur.

* vnionis

Si quis non confitetur patrem & filium & spiritum sanctum Trinitatē consubstantialem, vnam Deitatem seu naturam & substantialem, & vnam virtutem & potestatem in tribus subsistentijs seu personis adorandam, talis anathema sit.

De his capitulis vide in quinta synodo œcumenica, Cōstantinopoli habita, vbi sub alia tralatione leguntur.

Si quis autē non confitetur eum, qui ante secula & sinè tempore ex patre natus est, Deum verbum in vltimis diebus descendisse de cælis, & incarnatum esse de sancta gloriosa Dei genitrice & semper virgine Maria, & hominem factū, natum esse ex ipsa, & propter hoc eiusdem Dei verbi duas esse natiuitates, quę est ante secula incorporaliter, & quæ est in vltimis diebus secūdùm carnem, talis anathema sit.

Si quis dicit alium esse Deum verbū, qui miracula operatus est, & alium Christum, q passus est, aut Deum verbum cum Christo esse nascente ex muliere, vel in ipso esse tanquàm alterum in altero, sed non vnum eundemq; Dominum nostrum Iesum Christū, Deum verbum incarnatum, & hominem factum, & eius ipsius miracula & passiones, quas carne spontè sustinuit, talis anathema sit.

Si quis dicit secundùm gratiā, vel secundùm operationem, vel secundùm dignitatē honoris, vel secundùm authoritatem, vel relationem, vel affectum, vel virtutem, vnitionem Dei verbi ad hominem factam esse, vel secundùm * homonœam, per quam Nestoriani & Deum verbum vocantes Christum & hominem, separatìm Christum nominantes, solo vocabulo vnum Christum dicunt, aut si quis per bonam volūtatem dicit vnitionem factam esse, sicut Theodorus hæreticus ipsis verbis dicit, quasi quòd placuit Deo verbo homo, eò quòd benè visum est ei de ipso, sed non secundùm subsistentiam Dei verbi ad carnem animatam anima rationali & intellectuali vnitionem confitetur, & ideò vnam eius subsistentiam compositam esse, talis anathema sit.

* homonymiam

Si quis per relationem aut abusiuè, DEI genitricem sanctam, gloriosam semper virginem Mariam, dicit aut hominis genitricē, aut Christotocon, tanquàm Christo Deo non existente, sed non propriè & verè Dei genitricem ipsam confitetur, eò quòd ipse, qui antę secula ex patre natus est Deus verbum, in vltimis ex ipsa incarnatus & natus est, talis anathema sit.

Si quis non confitetur dominū nostrum Iesum Christum, qui carne crucifixus est, Deum esse verum & Dominum gloriæ, & vnū de sancta Trinitate, talis anathema sit.

 Si

Si quis in duabus naturis dicens non tanquàm in Deitate & humanitate, vnum Dominum nostrũ Iesum Christum, Deum verbum incarnatum confitetur, nec ad significandam differentiam naturarum, ex quibus cõpositus est, sed pro diuisione per partem, talem excipit vocẽ in mysterio Christi, quasi separatim vnaquaque natura suam habente subsistẽtiam, sicut Theodorus & Nestorius blasphemauerunt, talis anathema sit.

Si quis in vno Domino Iesu Christo, hoc est, Deo verbo incarnato, numerum confitens naturarum, non intellectu differẽtiam earum, ex quibus & compositus est, excipit, vtpotè nõ interemptam propter vnitatem, sed pro diuisione per partem numero vtitur, talis anathema sit.

Si quis dicens vnam naturam Dei verbi incarnatam, non sic hoc intelligit, quòd ex diuina natura & humana vnus Christus effectus est, consubstantialis patri secundùm Deitatem, & consubstantialis nobis idem ipse secũdùm humanitatem, sed quòd Deitatis & carnis Christi vna natura siue substantia effecta est, secundùm Apollinarij & Eutychetis perfidiam, talis anathema sit.

Aequaliter enim & eos, qui per partem incidunt vel diuidunt, & eos qui confundunt diuinæ dispensationis mysteriũ Christi, reijcit & condemnat vniuersalis Dei Ecclesia.

Si quis non anathematizat Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Nestorium, & Eutychen, & eos, qui similia eis sapuerunt vel sapiunt, talis anathema sit.

Si quis defendit Theodorum Mopsuestenum, qui dixit alium esse Deum verbum, & alium Christum, à passionibus animæ & desiderijs carnis molestias patientẽ, & ex profectu operum melioratũ, & baptizatum in nomine patris, & filij, & spiritussancti, & per baptisma gratiam sancti spiritus accepisse, & affiliationem meruisse, & ad similitudinem imperialis imaginis in personam Dei verbi adorari, & post resurrectionem, immutabilem cogitationibus, & impeccabilem omninò factum fuisse: & iterùm dixit talem factã esse vnitionem Dei verbi ad Christum, qualem dixit Apostolus de viro & muliere,
Ephe. 5. g Erunt duo in carne vna: & super alias suas innumerabiles blasphemias ausus est dicere, quòd post resurrectionem, cùm insufflasset Dominus discipulis suis, & dixisset, Accipite spiritumsanctũm: non dedit eis spiritum sanctum, sed figuratìm tãtummodò insufflauit: sed etiàm confessionẽ, quam fecit Thomas cùm palpâsset manus & latus Domini post resurrectionem, dicens, Dominus meus & Deus meus, inquit non esse dictum à Thoma de Christo, (nec enim dixit Theodorus Deum esse Christum) sed ad miraculum resurrectionis stupefactum Thomam, glorificâsse Deum, qui Christũ resuscitauit: & quod peius est, etiàm in interpretatione, quam in Actus Apostolorum scripsit Theodorus, similẽ fecit Christũ Platoni & Manichæo, & Epicuro, & Marcioni, dicens quòd sicut illorum vnusquisq; ex dogmate, quod inuenit, suos discipulos fecit vocari Platonicos, & Manichæos, & Epicureos, & Marcionistas, simili modo, & cùm Christus dogma inuenisset, ex ipso Christianos vocari. Si quis igitur defendit eundem Theodorũ, qui talia blasphemauit, & non anathematizat eũ & eius conscripta, & eos, qui similia illi sapuerunt vel sapiunt, talis anathema sit.

(Marginal notes beside the above: Ioan. 20. c; Ibidèm g)

Si quis defendit conscripta Theodoreti, quæ exposuit pro Nestorio hæretico aduersùs rectam fidem, & Ephesinam primã sanctam synodum, & sanctũ Cyrillum, & duodecim eius capitula, in quib[us] sceleratis conscriptis idem Theodoretus affectualem dicit vnitatem Dei verbi ad hominẽ quendã, de quo blasphemans dixit, quòd palpauit Thomas eum qui resurrexit, & adorauit eũ qui resuscitauit, & propter hoc impios vocat doctores Ecclesiæ, qui vnitatem secundùm subsistentiam Dei verbi ad carnem cõfitentur, & super hæc Dei genitricẽ abnegat sanctam & gloriosam semper virginem Mariã. Si quis igitur memorata conscripta Theodoreti defendit, & non anathematizat ea, talis anathema sit.

Propter tales eius blasphemias ab episcopatu deiectus est, & posteà in sancto Chalcedonensi concilio cõpulsus est omnia contraria memoratis suis conscriptis facere, & rectam fidem confiteri.

Si quis defendit impiam epistolã, quam ad Marim Persam hæreticum Ibas scripsisse dicitur, quæ abnegat Deum verbum hominem factum esse, & dicit non Deum verbum ex virgine incarnatum esse, sed purum hominem ex ipsa esse natum, quem templum vocat, vt alius sit Deus verbũ, & alius homo. Et super hęc iniuriat Ephesinam primam synodum, quasi sinè inquisitione & examinatione ab ipsa Nestorio condemnato, & sanctum Cyrillum vocat hæreticum, & duodecim eius capitula impia dicit, Nestorium autem & Theodorum cum impijs eorum conscriptis, collaudat & defendit. Si quis igitur (sicut dictum est) eandem ipsam epistolã vindicat, vel rectam esse dicit ipsam vel partem ipsius, sed non anathematizat eam, anathema sit.

Tali ergò impia epistola iustè anathematizata, propter insertas ei blasphemias, Theodori & Nestorij impiorũ sequaces conantur dicere, susceptam esse eam à sancto Chalcedonensi concilio: hoc autẽ dicunt, sanctam quidem Chalcedonensem synodũ calumniantes, nomine autem eius festinantes debita cõdemnatione liberare Theodorum & Nestorium, & impiam epistolam, pro qua Ibas sæpiùs accusatus, nõ est ausus eam suam di-

cere propter insertas ei blasphemias: & hæc demonstremus ex his, quæ diuersè de ista causa mota sunt. In his autem, quæ apud Photium & Eustathium Tyri acta sunt, cùm accusaretur prædictus Ibas de iniurijs sancti Cyrilli, manifestè confessus est, post vnitatem Orientalium, quæ ad sanctæ memoriæ Cyrillum facta est, nihil iniuriosum de eo dixisse. Epistola autem plena prædictis blasphemijs, pro quibus accusabatur Ibas, multas contra sanctum Cyrillum iniurias continens, facta esse ostenditur post vnitatẽ ad Orientales factã, ex quo demonstratur Ibas eam abnegâsse. Vndè prædicti Photius & Eustathius satisfacientes accusatoribus, in scriptis definiérũt, prædictum Ibam omnia contraria epistolæ peragere, sicut iudicium ab eis datum significat. Sed cùm Ibas non adimpléßet ea, quę illi iudicauerunt, eiectus est ab episcopatu propter blasphemias prædictæ epistolæ, & Nonnus pro illo ordinatus est, qui & consedit sancto Chalcedonẽsi concilio. De eisdem igitur etiàm in Chalcedone accusatus memoratus Ibas, post lectionem impiæ epistolæ non est ausus eam suam esse consiteri, sed statìm ipsis verbis intulit alienum se esse eorum, quæ ei inserebantur. Vndè sancta synodus, cùm ei non sufficeret abnegatio Ibæ, quæ facta est de epistola, compulit eum contraria ei peragere, id est, reprobatam in ea rectã fidem consiteri, & Ephesinam primam sanctam synodum suscipere, & sanctum Cyrillum patrem & doctorem asscribere, quæ in eadem impia epistola iniuriantur, & Nestorium & impiũ eius dogma anathematizare, quę impia epistola defendit & collaudat. Si igitur & ipse Ibas propter impiam epistolam sæpiùs accusatus, non est ausus eam suam dicere, sed etiàm Chalcedonense sanctum concilium omnia ei contraria compulit eum peragere: quomodò eadem sancta synodus memoratam epistolã susciperet, & condemnationi impietatis, quæ in ea cõtinetur, sese subijceret, à qua Ibam liberare festinauit? quoniam autem omnes blasphemias epistolæ prætermittentes hæretici, hoc solum ex ipsa proferunt, quòd ad decipiendos simpliciores scriptor epistolæ dixit, hoc est, duas naturas, vnam virtutẽ, vnam personam, (quod ipsũm & nos demonstramus) in hoc suã cõmiscuit impietatem. Cuius enĩ dicit duas naturas & vnam personã, quî abnegat Deũ verbum, incarnatum de sancta & gloriosa Dei genitrice & semper virgine Maria, natũ esse ex ipsa? Sed certum est, quòd vnicuiq; naturæ suam personam attribuit, sicut Theodorus & Nestorius in suis libris blasphemantes exposuerunt, quos defendit scriptor epistolæ çum eorum impietate. Illi enim apertè dicentes duas naturas Dei verbi & Christi, quem purũ hominem vocant per affectualẽ coniunctionem, & per eandẽ dignitatem & honorem, vnam personam apparére dicũt: sed & duarum naturarum vnam virtutẽ siue potentiam dicens scriptor epistolæ, manifestus est, quòd & in hoc memoratos hæreticos sequitur, Theodorum quidem, dicentem in diuersis libris de incarnatione impiè expositis, Nestorium autem in multis quidẽ scriptis, & maximè in epistola scripta ad Alexandrum Hierapolitanũ hæreticum, quòd duarum naturarũ vna est authoritas, & vna virtus siue potentia, & vna persona per dignitatem eundemq; honorẽ: ex quo ostenditur, qui scripsit epistolam, secundùm illorum perfidiam pro personis vsus vocabulo naturarum. Vna enim authoritas, & vna virtus siue potẽtia, & vna dignitas & idem honor, non in diuersis naturis, sed in diuersis personis eiusdem substantiæ dicitur, quod in sancta Trinitate confitemur. Vndè & sancti patres anathematizauerunt eos, qui per authoritatem, aut virtutem, siue potentiam, aut dignitatem, aut æqualitatem honoris, dicunt Deum verbum vnitum esse Christo: quem purum hominem vocant Theodori & Nestorij sequaces, sed non secundùm subsistentiam DEI verbi ad carnem animatam anima rationali & intellectuali, vnitatem factam esse confitentur. Et hæc quidem sufficiebant ad conuincendam impietatem eorum, qui sceleratam epistolam vindicant: tamen & in fine scriptor eiusdem epistolæ ostendit suam perfidiam, dicendo, quòd oportet credere in templum, & in eum qui habitat in templo, per quæ apertè duas introducit personas. Sed istam impietatem à Theodoro & Nestorio scriptor epistolæ edoctus est. Catholica autem Ecclesia talem condemnans perfidiam, non in templum, & in eum qui habitat in tẽplo, sed in vnum Dominũ nostrum Iesum Christum, Dei verbum, incarnatum & hominem factũ *confitetur, & credere tradit. Nihil autem mirandum est, si vocabulo naturarum vsus est scriptor illius impiæ epistolæ. Solent enĩ hæretici, vt simpliciores deciperẽt, vocibus quidem vti, quæ ab orthodoxis piè dicuntur, rectum autem earum intellectum & expositionem, ad suam impietatem transferre. Quoniam autem eædem voces, quandò benè exponuntur, & intelliguntur, cùm pietate sunt: quandò autem malè ab hæreticis intelliguntur & proferuntur, impietatem habent: itaq; Nestorium duas quidem naturas & vnam personam dicentem, non confitentem autem earum vnitatem secundùm subsistentiam, Ephesina prima synodus, cuius authores erant Cælestinus & Cyrillus sanctæ memoriæ, non suscepit, sed condemnauit. Nos autem sanctorũ patrum doctrinam per omnia sequentes, & vnitatem duarũ naturarum, ex quibus Dominus noster Iesus Christus vnus sanctæ Trinitatis, Deus verbum, incarnatus compositus est, & quòd earum

for. *credere se cõfitetur, & tradit.

earum differentia non interempta est propter vnitatem, in superioribus apertiùs demonstrauimus: & sufficiebant quidem, quæ prædiximus, satisfacere eis, qui nolunt contendere. Sed quoniam illi, qui semèl ad impietatem declinauerunt, & alia proponere conantur, necessariò nos & tales eorum occasiones vanas ostendemus. Dicunt enim nó oportere vituperare impiam epistolam, eò quòd in aliquantis fertur codicibus. Sed si hoc aliquis secundùm eorum dementiam suscipiat, oportet & Nestorium & Eutychen suscipi, quoniam plurima & de his in gestis continentur, quę apud synodum acta sunt. Sed nemo sapiens dictis eorum animum intendet. Quæ enim de hæreticis proferuntur in synodis, & pars gestorum fiunt, non ad liberationem inseruntur, sed ad maiorem condemnationem eorum, & qui eis similia sapiunt. Oportet autem etiàm illud attendere eos, qui veritatem perscrutantur, quòd forsitan in concilijs quædam à certis ibì conuenientibus dicuntur, aut per fauorem, aut per contrarietatem, aut per ignorantiam. Nemo autem attendit ea, quæ per partem à quibusdam dicuntur: sed sola illa, quæ ab omnibus communi consensu definiuntur. Si enim aliquis secundùm illos voluerit attendere eiusmodi contrarietates, vnaquæq; synodus inuenietur semetipsam destruēs. Propter hæc igitur oportebat eos, si sanctum conciliū rectè susciperent, nó tales blasphemias ei applicare, sed sequi doctores catholicæ Ecclesię, & maximè sanctū Athanasium, qui fuit Alexādriæ episcopus, & plurimos & magnos labores suscepit pro recta Christianorum fide aduersùs omnem hæresim, & maximè contra impijssimos Arrianos. Ipsis enim Arrianis ad decipiendos populos suo errori cōiungentibus Dionysium, * qui ante multos annos Athanasij fuit Alexandriæ episcopus, & dicentibus, ꝙ & ipse Dionysi⁹ similia eis sapuit, Athanasius magnus Ecclesiæ doctor multis modis ostēdit in scriptis, rectam fidem Dionysium ab initio prædicâsse, nulloq; modo participem Arrianæ impietatis fuisse. Isti autem hæretica sapientes, suam impietatem eidem synodo applicare festinant. Qualis autē est condemnatio, & qualis imminet maledictio eis, qui in patres peccāt, docet nos & diuina scriptura. Si enim Cham filius Nóæ cùm vidisset nudum suum patrem, quoniam non cooperuit patris corporalem nuditatem, sed egressus nunciauit eam fratribus, & illi vestimento eā cooperuerunt, ipse quidē Cham, & illi, qui ex ipso nati sunt, sub maledictióe facti sunt: qui autem cooperuerunt, magnā benedictionem meruerūt: multo magìs isti maiore & ampliore condemnatione digni sunt, qui ad synodum minimè pertinentem infamiam, festinant per impietatem epistolæ & Theodori, eidem sanctæ synodo applicare. Sed non ideò impia epistola, vel defendentes eam, condemnationē suæ impietatis effugient: sed neq; Theodorus, qui paganos & Iudæos, & omnes hęreticos impietate superat. Impio enim Theodoro nó sufficit, super alias eius blasphemias ad suum errorem malè interpretari symbolum trecentorum decem & octo sanctorum patrū: sed etiàm contempto eo, aliud symbolum exposuit omni impietate plenum, in quo anathematizare ausus est eos, qui aliter sapiunt vel tradunt, vt quantùm ad illius insaniam pertinet, omnes sancti Apostoli & patres condemnarentur. Hoc autem Theodori impium symbolum & in Ephesina prima synodo prolatum, & in Chalcedonensi recitatum, ab vtraque synodo cum eius expositore, & eis, qui illud suscipiunt, condemnatum est. Quoniam autem quidam, verba pro Theodoro facientes, cùm proferuntur impia eius conscripta, propter insertam eis blasphemiam contingunt quidē dicere, quòd impia sunt, ipsum autē, qui talem impietatem euomuit, recusant anathematizare: miramur eorum dementiam, quòd diuinæ scripturæ contraria agunt, euidenter dicenti, quia æqualiter horribilia sunt apud Deum impius & impietas eius. Actio enim cum actore punietur. Si autem similiter impietati horribilis est Deo ille qui impiè agit, certè separatus est talis à Deo, & anathemati iustè subijcitur. Anathema enim nihil aliud significat, nisi à Deo separationem, sicut in veteri & nouo testamento iudicium de anathemate significat. Quòd autem & Dominus eos, qui non permanent in verbo veritatis ipsius, separatos esse ab Ecclesia dicit, in Euangelio secundùm Ioannem Iudæos alloquens, sic ait: Omnis qui facit peccatum, seruus est peccati. Seruus autem non manet in domo in æternū, filius autem permanet in æternū. Quòd autem, quā Dominus nominat domum, diuina scriptura Ecclesiam Dei viui vocat, Apostolus testatur in epistola prima ad Timotheum. Si verò quidam dicunt, non oportere Theodorum post mortem anathematizari, sciāt qui talem hæreticum defendunt, ꝙ omnis hæreticus, vsq; ad finē vitæ in suo errore permanens, iustè perpetuo anathemati & post mortē subijcitur, & hoc in multis hæreticis & antiquioribus, & propioribus, factum est, id est, Valentino, Basilide, Marcione, Cerintho, Manichæo, Eunomio, & Bonoso. Hoc autem idem & in Theodoro factum est, & in vita accusato, & post mortem anathematizato à sanctis patribus, quibus si credere noluerint, vt hæretici eius defensores, vel impiæ epistolæ, quā ipsi defendunt, credant. Quę licèt Theodorum collaudet, manifestè tamen dicit, quòd in Ecclesia à sanctis patribus anathematizatus est, & ex illo plurima inquisitio facta est de eius conscriptis, vtpotè plenis impieta-

Marginalia: Athanasius Alexandrinus. — * qui multis annis ante Athanasium — Vide in Panoplia Euthymij, parte 1. Titulo xj. — Gene. 9. c d — Sap. 14. a — Anathema quid. — Ioan. 8. d — 1. Tim. 3. d

pietate. Hoc autem tunc faciebant catholicę Ecclesię doctores, nè simpliciores legētes illius impia cōscripta, à recta fide declinarēt. Quòd autem impij, licèt non in vita in suam personā anathema susceperint, tamē & post mortem anathematizātur à catholica Ecclesia, ostēditur à sanctis synodis. Nicena enim synodus eos, qui impij Arrij sectam colunt, sinè nomine anathematizauit. Quæ autem in Constantinopoli congregata est, impiam Macedonij hæresim similiter condemnauit, sed tamē Dei sancta Ecclesia & post mortē Arrium & Macedoniū nominatim anathematizat. Cùm autē ex multis probationibus conuincuntur, quòd superuacuè & impiè egunt, qui Theodorum & impietatem eius defendunt, ad aliam vanam occasionē confugiunt, dicētes non oportere eum anathematizari, eò quòd in cōmunicatione ecclesiarum mortuus est. Oportebat autem scire eos, quòd illi moriuntur in communicatione ecclesiarum, qui commune pietatis dogma, quod in vniuersali Ecclesia prędicatur, vsq; ad finem seruauerunt. Iste autem vsque ad mortem in sua permanens impietate, ab omni Ecclesia eiectus est. Itaque & omnis plenitudo Mopsuestenę ecclesiæ, in qua episcopus dicitur fuisse, cùm inuenisset, quòd Paganis & Iudæis & Sodomitanis à sanctis patribus connumeratus est, deleuerunt ipsi ex illo à sacris ecclesiæ diptychis eius nomē, sicut gesta in eadem ciuitate apud concilium episcoporum illius prouinciæ confecta ostendunt. Miramur igitur Theodori sequaces, qui eum & impietatē eius tanquàm suam defendūt, cùm ecclesia, in qua fuit episcopus, vtpotè hæreticum ex multis temporibus eum eiecit. Quòd autem ad cōdemnationem suam talem occasionem proponunt defensores Theodori, scire licet & ex ipso aduersùs Iudam facto tremendo iudicio. Ille enim cùm putâsset latére eū, qui occulta hominum cognoscit, sacramentis communicauit cum apostolis: sed tamen nihil ei profuit, quod cum dolo cōmunicauit. Sed licèt post mortem eius duodecim nominati sint discipuli, sicut Ioannes euāgelista dicit, Thomas autem, qui Didymus dicebatur, vnus ex duodecim, non erat cum ipsis, quandò venerat Iesus: tamen hoc non liberat Iudam à condemnatione, aut connumerari facit apostolis. Vndè post ascensionem Domini, apostoli p suam sententiam eundem Iudam etiàm post mortem condemnauerunt, & alium pro illo introduxerunt. Quòd autem vanam occasionem proponunt, dicentes nō oportere hæreticos mortuos anathematizari, & ex ipsis Domini verbis ostendemus. Impios enim, & adhuc viuos, mortuos nominat, dicens: Dimitte mortuos sepelire mortuos suos: sicut iustos & iam defunctos, viuos nominat. Dicit enim de Abraham & Isaac & Iacob, quòd Deus non est mortuorum, sed viuorum. Si

Ioan. 20. f

Acto. 1.

Matth. 8. c

Matth. 22. c

ergò secundùm verba illorum non oportet hæreticos mortuos anathematizari, nec viui hæretici anathematizabuntur, quos Domin' mortuos vocat, quia separati sunt ab ipso, qui dixit: Ego sum vita. & secūdùm eos iam nec viui, nec mortui hæretici anathematizabuntur: & sinè causa, secundùm illos, Apostolica doctrina tradit anathematizari eos, qui tradūt præter quod accepimus: sinè causa sanctæ synodi hæreticos condemnauerūt, sinè causa & alij sancti patres & doctores Ecclesiæ hæreticos anathematizauerunt. Inculpent autem & Hieremiā prophetam, dicentem: Execrādus, qui opera Domini facit negligenter. & Dauid prophetam, dicentem: Execrandi, qui declinant à mandatis tuis. & vt compendiosè dicamus, omnem diuinam scripturam in diuersis locis tales condemnationes impijs inferentem. Sin autem illi, qui negligenter opera DEI faciunt, & peccant in mandatis eius, talibus cōdemnationibus subijciuntur: quāto magìs impius Theodorus, qui talia aduersùs ipsum magnum Deum, & saluatorem nostrum Iesum Christum blasphemauit, iustè condemnatus est & anathematizatus? Et hęc quidē sufficiebant, sup memoratas & alijs nostris libris insertas ꝓbatiōes, quas protulimus, ostendētes, quòd oportet etiàm post mortem hæreticos condemnari, confundere eos, qui Theodorum defendunt, & compescere à tali impietate. Quoniam autem contentiosè in ijsdem permanent, etiàm quod est amplius, dicemus, quia quidam ex ipsis, qui in Nicena sancta synodo conuenerunt, & expositæ ab ea fidei definitioni vel symbolo subscripserūt, quoniam posteà contraria sapientes apparuerūt, alij quidem viui, alij autem post mortē anathematizati sunt à Damaso sanctæ memoriæ papa antiquioris Romę, & ab vniuersali Sardicēsi synodo, prout testatur sanctus Athanasius. sed & Chalcedonēsis sancta synodus Domnum Antiochiæ factum episcopum, post mortem condemnauit, quòd ausus est scribere, oportere solùm taceri duodecim capitula sancti Cyrilli. Quoniā autem Theodori defensores hæretici, omni propositione & conatu* excidentes, præsumunt dicere ad deceptionem ignorantium, quòd sanctæ memoriæ Cyrillus in aliqua parte epistolæ illum collaudauit, ex multis ostēditur, quòd non conuenit eorum conamen dictis à sancto Cyrillo in diuersis eius libris contra impium Theodorum. in quibus magìs impium omnibus alijs hæreticis eum ostendens, deindè non sustinens plurimas & maximas eius blasphemias cōtra magnum Deum & saluatorem nostrum Iesum Christum dictas, exclamauit, ità dicens: Expauit cælum super hoc, & horruit ampliùs vehementer, dicit Dominus: O intolerabilem malignitatem, ô linguam loquentem iniquitatem contra Deum, & mētem in altitudinem

De morte hæreticorū legitur in de. ca. 24. q. 2. Sanè profertur.

Io. 11. 14. a

Hiere. 48. b

Psalm. 118.

Athanasius Alexādrin'.

Chalcedonensis synodus.

*excedētes

cornu extollentem. Et iterùm: Impone homo tuæ linguæ ostium & seram, cessa cornu in altitudinem extollens, & loquens iniquitatem aduersùs Deum. Quousq; insultas patienti Christo? In mente habe scriptum à diuino Paulo: Sic autem peccãtes in fratres, & percutientes eorum infirmam consciẽtiam, in Christum peccatis. Et vt aliquid etiàm ex propheticis loquar codicibus, iustificata est Sodoma ex te, superâsti paganorum verbositates, quas contra Christum fecerũt, stultitiã existimantes crucem, nihil esse ostendisti Iudaicæ superbię crimina. His igitur ad condemnationem Theodori, sic à sancto Cyrillo dictis, licèt aliquis concedat, secũdùm illorum verba, sanctum Cyrillum aliquid ꝓ Theodoro dixisse, neq; hoc liberat illum à cõdemnatiõe. Inuenimus enim, quòd multi sanctorũ patrum quosdam hæreticos collaudauerũt, sicut & sancti Damasus & Athanasius & Basilius Apollinarium, & sanctus Leo Eutychen: & tamẽ, cognita eorũ impietate, non propter hoc euaserũt hæretici condemnationẽ & anathema, quod posteà contra eorum personam & impietatem factum est. Tantus autem est furor defendentium Theodorum, quia præsumunt aduersùs Gregorium Theologum, & Ioannem Constantinopolitanum mentiri, dicentes epistolas ad eundem Theodorum plenas laudis eos direxisse: quod falsum est. Gregorius enim, cùm in Constantinopoli pro veritate laborans, conuersis per eum ab Arriana insania ad catholicam fidem populis, ad suam patriam reuersus, epistolas, quas hæretici dolosè proferunt, non ad Theodorum Mopsuestenum scripsit, sed ad Theodorum episcopum Tyanon, quæ est secundæ Cappadocię metropolis. Eiusdem autem prouinciæ sunt & Nazianzus ciuitas, cuius fuerat episcopus sanctę memorię Gregorius, & Arriãzus prędium, vndè ortus fuerat. Hoc enim & ipsæ epistolæ apertè significant, memoriam facientes consuetudinum & collectionum & eiusdem prædij Arrianzi, & aliorum prædiorum eiusdẽ prouincię, & mẽsis lingua Cappadocum nominati, & Bosphorij episcopi sub eodẽ Theodoro cõstituti, q tũc tẽporis Colonę ciuitatis eiusdẽ prouincię ep̃us erat, & aliorũ episcoporũ, & chorepiscoporũ, & monasteriorum, quæ sub Theodori iurisdictione erant, quorum vsq; nunc eadem nomina seruantur. Qualis enim esset communio Cappadocibus ad secundam Ciliciam, vel tunc, vel modò diuisa earum prouinciarum gubernatione? Et quos episcopos sub se habere poterat Mopsuestenus episcopus, cùm ipse sub metropolitano secundæ Ciliciæ constitutus esset? Ioannes autẽ Constantinopolitanus scripsit quidem epistolam ad Theodorum Mopsuestenum, nõ tamen laudibus, sed querimonijs & increpationibus plenã, vtpotè illo à bona cõuersatione lapso. Quoniã enim cum eo monachicam vitam in vno eodemq; monasterio exercuit, conuersationis ibi factæ eum admonuit, & pro his testimoniũ præbent Zozomenus & Hesychius, & Socrates & Theodoretus, q multas pro Theodoro laudes fecit. Si autem testimonia proferunt Ioannis Antiocheni, & Orientalis concilij sub eo constituti, facta pro Theodoro & eius impietate, necesse est eos & illa suscipere, quæ (quantùm ad illos pertinet) ad condemnationem sancti Cyrilli, & reprobationem rectæ fidei fecerunt Ioannes, & qui cum illo erant, necnon etiàm quæ scripserunt, Nestorium & eius perfidiam diutiùs defendentes. Et hoc ostenditur ex diuersis eorum libris & epistolis, quas ad Theodosium piæ recordationis, & ad alios diuersos scripserunt. Et vt hæc quidem, sicut nihil subtilitatis habentia, prætermittamus, necessarium putauimus memorare etiàm illa, quæ ab Augustino sanctæ memoriæ Aphricano episcopo scripta sunt. Quæstione enim aliqua post mortem Cæciliani de eo mota, quòd ab ecclesiastica traditione declinâsse dicebatur, & propter hoc quibusdam à catholica Ecclesia separatis, scribit ad Bonifacium idem Augustinus sanct⁹, quòd non oportebat, aliquos ideò separare sese à catholica Ecclesia. Si enim vera essent ea, quæ Cæciliano inferebantur, & manifestatus esset contrarium aliquid ecclesiastico statui sapuisse, etiàm post mortem eum anathemati subijcerem. Sed & regula sanctæ synodi Aphricanæ statuit, episcopos, q suas facultates in testamento, vel ex intestato hæretico relinquunt, oportere & post mortem anathematizari. Super hæc autem omnia, quis ignorat ea, quæ nostris temporibus in Ecclesia antiquioris Romæ contra Dioscorum acta sunt? Qui cùm nihil in fidem peccâsset, tamen propter solum ecclesiasticum ordinem post mortem ab eadem sancta Ecclesia Romana anathematizatus est. Si igitur nihil in fidem peccantes episcopi, propter solum ecclesiasticum ordinem, & propter causam pecuniariam anathemati & post mortem subijciuntur: quanto magìs Theodorus, qui in ipsum DEVM peccauit? Quantùm autem ad insipientiam dicentium, non oportere anathematizari post mortem eos, qui in sua impietate mortui sunt: oportebat nec eos, qui iniustè condemnati sunt patres, post mortem reuocari, quale contigit in Ioanne sanctæ recordationis episcopo Constantinopolitanæ ciuitatis, ab vniuersali Ecclesia post mortem reuocato, & in Flauiano sanctæ memoriæ & ipso episcopo Constantinopolitanæ ciuitatis, iniustè quidem in vita condemnato, iustè autem post mortem reuocato tam à sanctæ memoriæ papa LEONE, quàm à sancta Chalcedonensi

Margin notes: 1.Cor.8.d — Eze.16.f — 1.Cor.1.d

si synodo. Ex hoc autem contingit secūdùm illorum verba, hęreticos quidem sanctis patribus connumerari, vtpotè liberatos debita eis condemnatione, sanctos autem patres iniustè condemnatos, hæreticis coniungi, vtpotè nō soluta contra eos facta iniqua damnatiōe. Omnibus autem magis credendus est doctor Dominus Deus noster Iesus
Ioan.3.b Christus, de se dicens: Sic enim dilexit Deus mundum, vt filium suum vnigenitum daret, vt omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim misit Deus filiū suum in mūdum, vt iudicet mundum, sed vt saluetur mundus per ipsum. Qui credit in eum, non iudicatur: qui autem non credit, iam iudicatus est, quia non credit in
Psal.1. nomine vnigeniti filij dei. Et spiritus autem sanctus per prophetam Dauid dicit, impios non resurrecturos in iudicio. Tali igitur nomini sentētia prolata aduersùs omnem impium, & nihil discernēte inter viuos & mortuos hæreticos, quomodò audent resistere tali sentētię, & eos, qui semel impiè egerunt, & propter hoc iam à Domino condemnati sunt, dicere, nō oportere post mortem condemnari? Et diuinus autem Apostolus, qui Christū in semetipso habet loquentem, non solùm aduersùs homines, sed etiàm aduersùs angelos talem protulit sententiam, dicés
Galat.1.b in epistola ad Galatas: Sed licèt nos aut angelus de cęlo euangelizauerit, pręterq̄ quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Et qs ità impius est, vt pręsumat dicere, quòd Theodori impia scripta, vel pars eorum, tradita est aliquandò sanctæ Ecclesiæ Dei, & nō statìm, qui ausus est aliquid tale loqui, anathemati subiectus est à sanctis patribus? Si quis igitur post eiusmodi rectam confessionem, & hæreticorum condemnationē, saluo manente pio intellectu, de nominibus vel syllabis vel dictionibus contendens, separat se à sancta Dei Ecclesia, tanquàm nō in rebus, sed in nominibus solis & dictionibus posita nobis pietate: talis, vtpotè dissensiōib⁹ gaudēs, rationem pro semetipso, & pro deceptis & decipiendis ab eo, reddet magno Deo & saluatori nostro Iesu Christo in die iudicij.

EPISTOLA PONTIANI EPISCOPI ad Iustinianum Imperatorem de tribus Capitulis.

CLementissimo atq; pijssimo filio Iustiniano Imperatori, Pōtianus episcopus in Domino salutem. Principaliter nomen ab ipsis cunabulis iustitiæ suscepisti, & iust⁹ Dominus, qui ità præsciuit, vt nomen antè iustitiæ tribueret, cui imperij postmodùm gubernacula contulisset. Adunata est igitur gratia creatoris nō solùm in nomine, verùm etiàm & merito, cuius vita exaltata est imperando, & imperium iustè viuendo. Dignatus es nos in Aphricanis partibus commanētes literis admonere, qualé fidem teneas & defendas. Cognouim⁹, quod Domin⁹ B. Petro

Matth.16.a statuit, dicens: Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portę inferi non præualebunt aduersùs eam, & tibi dabo claues regni cęlorū. Exultauit spūs noster, hoc firmiter te pijssime esse Imperator, quod Apostolica fides prædicat, credentes, quòd à rectæ credulitatis tramite nō declines. Talé enim decet esse Imperatorem, pium, iustum, fidelem, qualé te nos esse cognouimus. In extremo itaq; epistolæ vestrę cognouimus, quod nos non mediocriter remordet, debere nos Theodorum, & scripta Theodoreti, & epistolam Ibæ damnare. Eorum dicta ad nos vsq; nunc minimè peruenerunt. Quòd si & peruenerint, & aliqua ibi apocrypha, quæ cōtra fidei regulā dicta sint, legerimus: dicta possumus respicere, nō authores dictorum iam mortuos, præcepti condénatione dānare. Quòd si adhuc viuerent, & correpti errorem suum nō condemnarent, iustissimè damnarentur. Nunc auté quibus recitabit sententia damnationis nostræ? Quod in eis recorrigatur, non est. Sed timeo, pijssime Imperator, nè sub obtentu damnationis istorū, Eutychiana hæresis erigatur: & dum minima iudicia non spernimus, ad maiorem hæresim collisionemq; veniamus. Et quid nobis cum mortuis inire bellum, vbi nulla inuenitur in congressione victoria? Apud iudicé verum iam tenētur, ad quem nullus appellat. Per ipsum, in quo nos honoratis & diligitis, supplicamus clemētiam tuam, vt pax permaneat temporib⁹ tuis, nè, dum quæris damnare iam mortuos, multos inobedientes interficias viuos, & exindè cōpellaris reddere rationem ei, qui venturus est iudicare viuos & mortuos.

DECRETA
AGAPETI PAPAE.

Ex libro pontificali.

AGapetus natione Roman⁹, ex patre Gordiano presbytero, clericus ad sanctos Ioannem & Paulū, sedit menses 11. dies 18. Hic in ortu episcopatûs sui libellos anathematis, quos inuidię dolo extorserat Bonifaci⁹ presbyteris & episcopis contra canones & contra Dioscorum, in medio ecclesię congregatis omibus, incendio cōsumpsit, & absoluit totā Ecclesiam ab inuidia perfidorū. Hic missus est à Theodato rege Gotthorum, ad dn̄m Iustinianū Augustū in legationé: quia eodé tempore Imperator dn̄s Iustinianus Augustus indignatus est Theodato regi, eò q͂ occidisset reginā Amalasuntham filiam Theodorici regis, cōmendatam sibi, qui eum regem fecerat. Qui Agapetus pergens Constantinopolim, 10. Kalen̄ Maij ingressus, susceptus est cum gloria. Et primùm cœpit habere altercationé cū pijssimo Anno Domini 533.

mo principe Imperatore domino Iustiniano Augusto de religione. Cui beatiss. Agapetus episcopus cōstantissimè fidei apostolicæ responsum reddidit de Dño Iesu Christo, Deo & homine, hoc est, de duabus naturis in Christo. Et dum contentio versaretur, ità Dominus adfuit, vt episcopum Cōstantinopolitanum, nomine Anthimum, inueniret Agapetus papa hæreticū. Cumq; contentio verteretur cum Augusto & Agapeto papa, dixit ei Imperator Iustinianus: Aut cōsenti nobis, aut exilio deportari te faciam. Tunc beatiss. papa Agapetus respondit cum gaudio, dicēs ad Imperatorem: Ego quidem peccator ad Iustinianum Imperatorem Christianissimum venire desideraui, nunc autem Diocletianum inuéni. Qui tamen minas tuas non ptimesco. Et dixit ei iterùm Agapetus venerabilis papa: Tamē, vt scias tu eum idoneum non esse religioni Christianæ, episcopus tuus cōfiteatur duas naturas in Christo. Tunc accersito ex præcepto Augusti episcopo Constantinopolitano, nomine Anthimo, & discussione facta, nūquàm voluit confiteri in doctrina catholicæ responsionis ad interrogationem B. papæ Agapeti duas naturas in vno Domino Iesu Christo. Quem cùm vicisset S. papa Agapetus, glorificat⁹ est ab omnibus Christianis. Tunc pijssimus Augustus Iustinianus gaudio repletus humiliauit se sedi apostolicę, & adorauit beatiss. Agapetum papam. Eodem tempore eiecit Anthimum à communione, & expulit in exilium. Tunc pijssimus Augustus Iustinianus rogauit beatiss. papam Agapetum, vt in locū Anthimi, episcopum catholicū consecraret nomine Mennam. Qui Agapetus papa omnia obtinuit, pro quibus missus fuerat. Post dies verò aliquantos ægritudine correptus, defunctus est Constantinopoli. Cuius corpus in loculo plumbeo translatum est Romam, vsque in basilicā B. Petri apostoli, vbi & sepultus est 12. Kaleñ Octobris. Hic fecit ordinationem in vrbe Roma, diacones 4. episcopos per diuersa loca numero 11. Et cessauit episcopatus mensem vnum, dies 28.

¶ Ex Gratiani decreto desumptum.

De cō. dist. 1. Agapetus — Agapetus papa, vas catholicum, euangelij tuba, preco iustitiæ, sacra altaris sedisque velamina, sacrilegis Anthimi infecta fabulis, suis catholicis precibus deleuit.

EPISTOLA AGAPETI PAPÆ ad Anthimum Constantinopolitanum episcopum, de duabus naturis in vno Christo.

AGAPETVS Anthimo episcopo salutem. Multo gaudio essem repletus, si te talem circa Ecclesię pacem & gloriosissimi Imperatoris atque populi doctrinam reperissem, qualem te in primordio esse audiui. Sed nunc, qa didicimus à reuerendissimis fratribus, te contra statuta patrum, Imperatorem & reliquos populos docere, ità vt negata humanæ carnis atque animæ veritate, tantùm Dominum nostrum Iesum Christum vnius asseras esse naturæ, tanquàm verbi Deitas ipsa se in carnem animamque verterit, & tanquàm concipi ac nasci, nutriri & crescere, crucifigi ac mori, sepeliri ac resurgere, & ascendere in cælum, sedere ad dexteram patris, venire ad iudicandos viuos & mortuos, diuinæ tantùm voluntatis fuerit, quæ nihil horum in se sinè carnis recipit veritate: quæ natura, vnita naturæ patris, natura est spiritussancti, simulque impassibilis, simulque incommutabilis, sempiternæ Trinitatis indiuisa vnitas, & vnius voluntatis æqualitas. Vndè si aliquis malæ voluntatis homo, aut infidelis quisque desciscit, nè conuincatur Deitatem passibilem sentire atque mortalem, & tamen verbi incarnati, id est, verbi & carnis, vnam ausus fuerit pronunciare naturam, manifestè in apertam & Deo odibilem trāsit insaniam, qui mediatorem Dei & hominum, hominē Iesum Christum, simulatoriè credit omnia egisse, nec verū in ipso corpus, sed phantasticam eius corporis speciem, oculis apparuisse cernentium. Quę impietatis mendacia quoniam olim fides catholica detestatur, & talia assertionum sacrilegia concordibus per totum mundum beatorum patrum dudū sunt damnata sententijs, nó dubium est, eam nos fidem prędicare atque defendere, quam sancti apostoli docuerunt, & hactenùs eorum, suorumque successorum sequens sancta hæc Romana & apostolica Ecclesia doctrinam, tenuit ac tenet, docuit & docet. Si quidam enim ità sunt obcæcati, & à lumine veritatis alieni, vt verbi Dei à tempore incarnationis denegent veritatem: ostendant, in quo sibi Christianum nomen vsurpēt, & cum euangelio veritatis, qua ratione cōcordēt, si per virginis partum aut caro sinè Deitate, aut Deitas est orta sinè carne. Sicut enim negari non potest, (Euangelista dicente) quòd verbum caro factum est, & habitauit in nobis: ità negari non potest, (beato Apostolo Paulo prędicante) quòd DEVS erat in CHRISTO, mundum reconcilians sibi. Quæ autem reconciliatio esse posset, qua humano generi repropiciaretur DEVS, si hominis causam mediator DEI & hominum non susciperet? Qua verò ratione veritatem mediatoris impleret, nisi quia, qui in forma DEI æqualis est patri, in forma serui particeps esset & nostri, vt mortis vinculū, vnius præuaricatione contractum, vnius morte, qui solus morti nihil debuit, solueretur? Effusio enim iusti sanguinis Christi, tam fuit diues ad precium, vt si vniuersitas captiuorum in redemptorem suum crederet, nullum diaboli vinculum retineret. Quoniā (sicut Apostolus ait) Vbi abūdauit peccatum, superabūdauit & gratia. Et cùm

Ioan. 1. b
2. Cor. 5. d
Rom. 5. d

cùm sub peccati præiudicio nati, poestatem acceperint ad iustitiam renascendi, validius factum est donum libertatis, quàm debitum seruitutis. Quam itaq; sibi in huius sacramenti presidio spem relinquunt, qui in saluatore nostro negant humani corporis veritatem? Dicant, quo sacrificio reconciliati, quo sanguine sunt redempti? Quis est (vt Apostolus
Ephe.5.a ait) qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suauitatis? aut quod vnquàm sacrificiū fuit sacratius, quàm quod verus & æternus pontifex altari crucis per immolationē suæ carnis imposuit? In conspectu Domini preciosa mors
Psal.115. iustorum fuit: nullius tamē insontis occisio, redemptio fuit mundi. Acceperūt iusti, non dederunt, coronas. De fortitudine fidelium exempla nata sunt patientiæ, nō dona iustitiæ. Singulares quippe in singulis mortes fuerunt, nec alterius quisquam debitū suo fine persoluit, cùm filius hominis, vnus solus Dominus noster IESVS CHRISTVS, qui verè agnus erat immaculatus, extiterit, in quo omnes crucifixi, omnes mortui, omnes
Ioan.12.c sepulti, omnes sunt etiàm suscitati. De quibus ipse dicebat: Cùm exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum. Fides etenim iustificans impios, & creans iustos, ad humilitatis retracta participium, in illo acquirit salutem, in quo solo homo se inuenit innocentem, liberum habens per gratiam DEI de eius potentia gloriari, qui contra hostem humani generis in carnis nostræ humilitate congressus, his victoriam suā tribuit, in quorum corpore triumphauit. Licèt ergò in vno Domino nostro Iesu Christo vero Dei atque hominis filio, verbi & carnis vna persona sit, quę inseparabiliter atque indiuisè habeat actiones communes, intelligendæ tamen sunt ipsorum operum qualitates. Et sic verę fidei contēplatione cernendum est, ad quæ prouehatur humilitas carnis, & ad quæ inclinetur altitudo Deitatis: quid sit, quod caro sinè verbo non agit: & quid sit quod verbum sinè carne nō efficit.
Luc.1.e Sinè verbi enim potentia nec conciperet vir-
Luc.2.a go, nec pareret, & sinè veritate carnis obuoluta pannis infantia non iaceret. Sinè verbi potentia non adorarent Magi puerum stella indice declaratum, sinè veritate carnis non
Matth.2.c iuberetur transferri in Aegyptum puer, & ab Herodis persecutione subduci. Sinè ver-
Matth.3.d bi potentia non diceret vox patris missa de
Matth.17.a cælo, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui, ipsum audite: & sinè veritate carnis non protestaretur Ioannes: Ec-
Ioan.1.d cè agnus DEI, ecce qui tollit peccata mundi. Sinè verbi potentia redintegratio non fieret debilium, & viuificatio mortuorum, & sinè veritate carnis, nec cibus ieiuno, nec somnus esset necessarius fatigato. Postre-
Ioan.10.f mò sinè verbi potentia non se Dominus pa-
Ioan.14.b tri profiteretur æqualem, & sinè veritate carnis, non idem diceret patre se esse minorem, cùm Catholica fides vtrunque suscipiat, vtrunque defendat, quæ secundùm confessionem beati Petri Apostoli, vnum CHRISTVM DEI viui filium, & hominem credit & verbum. CHRISTVS verò DEVS noster ità inter DEVM & hominem mediator apparuit, vt in vnitate personæ copulans vtranque naturam, & solita sublimaret insolitis, & insolita solitis temperaret. Quid igitur? Cùm CHRISTVS sit DEVS & homo, loquitur homo, & calūniaris Deo? Ille in se naturam commendat humanam, tu in illo audes deformare diuinam? Gemina ergò est substantia CHRISTI, diuina scilicet, qua æqualis est patri: humana verò, qua minor est patre. Vtrunque autem simul non duo, sed vnus CHRISTVS, nè sit quaternitas, non Trinitas, DEVS. Sicut enim vnus est homo in anima rationali & carne, sic vnus est CHRISTVS DEVS & homo: ac per hoc CHRISTVS DEVS, anima rationalis & caro. CHRISTVM in his omnibus, CHRISTVM in singulis confitemur, Deus te conuertat in bonum, frater, & rectæ fidei normam te in omnibus tenere, & docere concedat. Amen. Data Kalen. Maij, Iustiniano 4. & Theodato viris clariss. coss.

DECRETA
SILVERII PAPAE.

Ex libro pontificali.

SILVERIVS natione Campanus, ex patre Hormisda Episcopo Romano, sedit annum vnū, menses quinque, dies 11. Hic leuatus est à tyranno Theodato sinè deliberatione decreti. qui Theodatus corruptus pecunię dato, talem timorem indixit clero, vt qui non consentirent in eius ordinatione, gladio punirentur. Sacerdotes quidam non subscripserunt in eum, secundùm morem antiquum, neque decretum confirmauerunt ante ordinationem. Iam autem ordinato Siluerio sub vi & metu, propter adunationem ecclesiæ & religionis, postmodùm subscripserunt presbyteri. Post menses verò duos, nutu diuino extinguitur Theodatus tyrannus, & leuatur rex Vittigis. Eodem tempore Vittigis ambulauit Rauennam, & cum vi tulit filiam Amalasunthæ reginæ sibi vxorem. Ob hoc indignatus dominus Imperator Iustinianus Augustus, quia reginam sibi cōmendatam occidisset Theodatus, misit Belissarium patricium cum exercitu, vt liberaret omnem Italiam à captiuitate Gotthorum. Tunc veniens Patricius su- Anno Domini 534.

prascriptus in partes Siciliæ, fuit ibì aliquantum temporis. Audiés autem, quòd Gotthi sibi fecissent regem cótra votum domini Iustiniani Augusti, venit in partes Campaniæ iuxta ciuitatem Neapolim, & cœpit obsidere eam cum exercitu suo, quia noluerunt ciues Neapolitani aperire ei. Eodem tempore pugnando Patricius cótra ciuitatem, introiuit, & ductus furore, interfecit Gotthos, & omnes ciues Neapolitanos, & misit prædam, vt nec ecclesijs parceret prædãdo, ità vt vxoribus pręsentibus, maritos earum gladio interficeret, & captiuos filios & vxores nobilium exterminaret, nullis parcens nec sacerdotibus, nec seruis Dei, nec virginibus sanctimonialibus. Eodem tempore bellum fuit maximum, veniente Vittige contra Belissarium Patricium, & contra vrbem Romam. Ingressus autem Belissarius Patricius in vrbé Romam 4. Iduum Decemb. custodijs & munitionibus, vel fabricis murorum, ac reparatione fossati, circundedit ciuitatem Romanã & muniuit. Nocte ipsa, qua introiuit Belissarius Patricius, Gotthi, qui erant in ciuitate, vel foràs muros, fugerũt, & omnes portas apertas dimiserunt, & fugerunt Rauennam. Et pòst colligens Vittigis rex multitudinem Gotthorum, regressus est contra Romam, ix. Kaleñ Martias. Et fixit castra ad põtem Miluium, & cœperunt obsidere ciuitaté Romanam. Tunc Patricius Belissarius, qui ꝓ nomine Romano erat, inclusit se Romæ intra ciuitatem. His diebus obsessa est ciuitas, vt nulli esset facultas exeundi, vel introeũndi. Tunc omnes successiões priuatæ vel fisci, vel ecclesiæ, incendio consunptæ sunt, homines verò gladio interẽpti sunt. Quos gladius, gladius: quos fames, fames: quos morbus, morbus interficiebat. Nam & ecclesiæ, & corpora sanctorũ martyrum, exterminata sunt à Gotthis. Intra ciuitatem aũt grandis fames erat, vt aqua venũdaretur precio, nisi Nympharũ remediũ subuenisset. Pugnæ aũt maximæ erãt cõtra ciuitaté. His diebus Belissarius Patricius repugnãdo cõtra regé Vittigẽ vel multitudiné Gotthorũ, protexit Romanos, vel ciuitatẽ custodia sua liberauit & nomen Romanũ. Tũc obsessa est ciuitas annũ vnũ & portus Romanus à Gotthis. Patricius verò Belissariꝰ pugnãdo vicit Gotthos. Et postmodùm fugerũt Gotthi Rauennam post annũ vnũ. Eodé tẽpore tanta fames fuit ꝑ vniuersum mundũ, vt Datius Eṗs ciuitatis Mediolaneñ, relatiõe sua hoc euidenter narrauerit, eò ꝙ in partibꝰ Liguriæ mulieres filios suos comedissent penuria famis, de quibꝰ retulit ex ecclesiæ suæ fuisse familia. Eodem tẽpore ambulauit Patriciꝰ Belissariꝰ Neapolim, & ordinauit eã, & postmodùm venit Romã, q susceptꝰ est à dño Siluerio benignè. Et abijt Belissarius Patriciꝰ in palatiũ Pincianũ 6. Idꝰ Maias, indictiõe xv. Tũc erat Vigiliꝰ diaconus apocrisarius in Cõstãtinopoli. Doles autem Augusta pro Anthimo patriarcha, quòd depositus fuisset à sancto Agapeto papa, quia hæreticum eum reperisset, & in loco eius constituisset Mennam seruum Dei, consilio vsa cum Vigilio diacono, misit Epistolã Romam ad Syluerium papam, rogans & obsecrans, nè pigriteris ad nos venire, aut certè reuoca Anthimum in locum suum. Et cùm legisset beatus Siluerius literas, ingemuit & dixit: Modò scio, quia causa hæc finem vitæ meę adducit. Sed beatissimus Siluerius fiduciam habens in Domino & beato Petro, rescripsit, dicens: Dña Augusta, ego rem istam nũquàm ero facturus, vt reuocem hominem hæreticum in sua nequitia damnatum. Tunc indignata Augusta, misit iussiões suas ad Belissarium patricium per Vigilium diaconẽ, ità continentes: Vide aliquas occasiones in Siluerium papam, & depone illum de episcopatu, aut festinus certè trãsmitte eum ad nos. Eccè ibì habes Vigilium archidiaconem & apocrisarium nostrum charissimum, qui nobis pollicitus est reuocare Anthimum patriarcham. Tunc suscipiens iussionẽ Belissarius patricius, dixit: Ego quidem iussiõem facio: sed is, qui interest in necé Silverij papæ, ipse reddet rationem de factis suis Domino Iesu Christo. Et vrgẽte iussione, exiérunt quidam falsi testes, qui dixerunt: Quia nos multis vicibus inuenimus Siluerium papam scripta huiusmodi mittẽtem ad regem Gotthorum: Veni ad portam, quę vocatur Asinaria, iuxta Lateranas, & ciuitaté tibi trado & Belissarium patricium. Quod audiens Belissarius, primò non credebat: sciebat enim, quòd per inuidiam hæc de eo dicebãtur. Sed dum multi in eadem accusatione persisterent, pertimuit. Tunc fecit Belissarius patricius beatũ Siluerium papã venire ad se in palatiũ Pincis, & ad primum & secũdum velum retinuit omné clerũ. Ingressis itaq; Siluerio cũ Vigilio solis in mausoleo, Antonina patricia sedebat in lecto, & Belissarius patriciꝰ sedebat ad pedes eius. Et dum vidisset eum Antonina patricia, dixit ad eum: Dic domine Siluerì papa, qd fecimꝰ tibi & Romani, vt tu velles nos in manꝰ Gotthorũ tradere? Et adhuc ea loquente, ingressus subdiaconus regionarius regionis primæ, tulit palliũ de collo eiꝰ, & duxit eum in cubiculũ: & expolians eũ, induit eum monachicam vestem, & abscondit eum. Tunc Sixtus subdiaconus regionis sextę, videns eum iam monachum, egressus foràs, nunciauit ad clerum, dicens, quia dominus papa depositus est, & factꝰ est monachꝰ. Quod audientes fugerunt omẽs. Quem suscepit Vigilius archidiaconꝰ in sua quasi fide, & misit eum in exilium ad Põtianas, & sustẽtauit eum pane tribulationis & aqua angustiæ. Qui deficiẽs, mortuus est, confessor factus. Qui etiàm sepultꝰ est in eodẽ loco, XII. Kalend. Iunij. ibiq; occurrit multitudo malè habẽtium, & saluantur. Hic fecit ordinationem

Calumnia in Silueriũ papam.

3. Reg. 22.

nem vnam per mensem Decembris, presbyteros 13, diacones quinq; Episcopos per diuersa loca numero 19. Et cessauit episcopatus dies sex.

EPISTOLA AMATORIS Episcopi ad eundem.

Beatissimo Siluerio Amator Episcopus. A quibusdam, pater dilectissime, illis à partibus aduentantibus audiuimus, vos à sede sancti Petri iniustè pulsum, exilio destinatum. Quod nimis graue ferentes, misimus parua munuscula, id est, argenti libras XXX, ad vestram vestrorumq; sustẽtationem: quæ petimus, vt ità grato animo suscipiatis, sicut grata mittuntur intentione. Precamur quoquè, vt per vestram epistolam nobis remandare non dedignemini, qualiter circa vos sit actum, vel modò agitur, vt certam rationem de vobis scire, & fratribus valeam nunciare. Quid em̃ putas de nobis fieri, pater summe, cùm de summo pastore, & vicario sancti Petri talia fiunt? Vos tamen nolite multùm tristari, sed confortamini semper in Domino: quoniam potens est diuinitas immensæ tempestatis incerta bono serenitatis amouere. Ora pro nobis beatissime papa.

Rescriptum eiusdem ad Amatorem Episcopum.

Dilectissimo atq; amantissimo Amatori episcopo, Siluerius. O quàm bona est charitas, quæ absentia per imaginem, præsentia sibimetipsi exhibet per amorem. Diuisa tangit, confusa ordinat, inęqualia sociat, imperfecta perficit. Quã rectè prædicator egregius vinculum perfectionis vocat, quia virtutes quidem cæteræ perfectionem generãt, sed tamẽ eas charitas ligat, vt ab amantis mẽte dissolui iam nequeant. Hac itaq; virtute, frater charissime, plenum te reperio, dum nõ solùm de me sciscitando, & visitando curam habes, sed etiàm bonis tuis me fulcire & sustentare non desinis. Quanta autem mala in me peracta sunt, nec enarrare, nec scribere tibi per omnia possum. Ante omnia verò Patricia infesta mihi erat, eò quòd non restituebam Anthimum dudùm patriarcham Constantinopolitanũ, quẽ sanctę memorię Agapetus prædecessor meus suis meritis damnauit. Vrgente quoquè eius iussione, exiêrunt quidam falsi testes dicẽtes aduersùm me crimina, quorum nunquàm particeps fui. Sed dum multi in eadem accusatione persisterẽt, timuit Belissarius patricius noster, & mãdauit me ad se venire pacificè pro quibusdam Ecclesiasticis dispositionibus in palatium Pincis, & ad primum & secundum velum retinuit omnem clerum & populum, qui mecum veniebat, & nullũ permisit introire nisi me solùm, & Vigilium diaconẽ * meum. Me verò vi retẽto, & ante prædictam Patriciam deducto, miserunt in exilium, in quo modò sustẽtor pane tribulationis & aqua angustię. Ego tamẽ propterea nõ dimisi, nec dimitto officium meũ: sed cum Episcopis, quos congregare potui, eos qui talia erga me egerunt, anathematizaui, & vnà cum illis Apostolica & synodali authoritate statui, nullũ vnquàm taliter decipiendum, sicut deceptus sum: & si aliquis deincèps vllum vnquàm episcoporũ ità deciperet, anathema maranatha fieret in conspectu Dei & sanctorum angelorum. Similiter sanctorum patrum roborantes decreta, statuimus (licèt sæpissimè iam statutũ fuerit) nec falsos, nec inimicos suspectos accusatores vel testes vnq̃ super episcopos suscipi, eisq; nocere nullatenus posse: q̃a falsam, aut suspectã, aut odiosam vocem, aut funestam, potiùs interdici, q̃ audiri sanctis patribus placuit. Summoperè, charissime, tales cauendi sunt, & auertendi atq; reijciendi, si nocentes apparuerint: quia non solùm Ecclesiasticæ, sed etiàm seculi leges tales non suscipiunt, sed repellunt. Vndè scriptum est: Os impiorũ deuorat iniquitatem. Et Dominus per prophetã loquitur, dicens: Cum sancto sanctus eris, & cum viro innocente innocenter ages. Cum electo electus eris, & cũ peruerso peruertéris. Et Apostolus inquit: Peruertũt mores bonos colloq̃a mala. Idcircò (vt iam prælibatũ est) mali semper cauendi, & bonis atq; beneuolis est inhęrẽdum, vt periculum desidiæ, quãtùm possumus, deuitemus: & nè pestis hęc latiùs diuulgetur, seueritate (qua possumus) abscindamus, quoniã nõ temeritas interuenit præsumptiõis, vbì est diligẽtia pietatis. Agat semp vnusquisq; vestrûm hac informatione, Apostolica fultus authoritate iuxta vires suas, & fraterna dilectione ac sancta religione mores proprios conseruare, & in cõmuni alterutrùm adiuuare, & in charitate permanere, & Dei voluntati indesinẽter studeat inhærere, vt simul laudãtes Dñm, indefessas illi gratias semper agamus. Vale in Christo charissime semper, & prædicta (put meliùs poteris) Dño opẽ ferente, adimplere, & reliquos fratres Apostolica authoritate informare studeto. Data 9. Kaleñ Decembris, Iustiniano 5. & Belissario viris clariss. coss.

EPISTOLA SILVERII Papæ ad Vigilium.

Siluerius episcop' Vigilio. Multis te trãsgressiõibus irretitũ sacerdotalis iamdudùm nouit generalitas. Et quia cruentis humano sanguine manib' decessoribus nostris peruicacia tua subripiens, Leuiticis pręsumpseris excubare ministerijs, pleriq; nouerũt fideliũ. Nam quia contra iura canonica temporibus sanctæ memoriæ Bonifacij papæ, ipso viuẽte, successor eius designari conabaris, nisi tibi amplissimi senatus obuiâsset iustitia, tunc prouidentia pastorali ac pontificali authoritate tua execranda iam debuerãt auspicia detruncari. Sed dum paruum vuln' in te neglectum est, insanabile accreuit apostema:

Margin notes: Coloss. 3. c — 23. q. 4. Belissarius pat. — * nostrum. — 3. Reg. 22. d — 1. Cor. 16. d — Prou. — Psalm. 17. — 1. Cor. 15. d

stema: quod nisi ferro altiùs abscindatur, fomentorum sentire non potest medicinam: quippe qui nequissimi spiritus audacia, ambitionis phrenesim concipiens, in illius apostolici medici, cui animas ligandi soluendiq; collata & concessa potestas est, versaris contumeliam, nouumq; scelus erroris in Apostolica sede rursus niteris inducere & in morem Simonis, cuius discipulum te ostendis operibus, data pecunia, meq; repulso, qui (fauente Dño) tribus iam iugiter emensis temporibus ei præsideo, tempora mea nitaris inuadere. Habeto ergò cum his, qui tibi consentiunt, pœnæ damnationis sentẽtiam: sublatumq; tibi nomen & munus ministerij sacerdotalis agnosce, sancti spiritus iudicio & Apostolica à nobis authoritate damnatus. Sic enim decet fidẽ sanctorum patrũ in Ecclesia seruari catholica, vt, quod habuit, amittat, qui improbabili temeritate, quod nõ accepit, assumpserit. Data octaua Kalend. Iulij, principe Basilio. Cælius Siluerius papa vrbis Romæ, huic decreto anathematis in Vigilio peruasore facto, ad omnia statuta cõsensum præbens, subscripsi, pariter & quatuor episcopi subscripserunt, id est, Terracinensis, Fundanus, Firman⁹, & Minturneñ. Data ista chartula per Anastasium subdiaconum.

Matth. 16. c

23. q. 4. Belisarius patricius.

25. q. 2. Sic decet quidẽ

DECRETA
VIGILII PAPAE.
Ex libro pontificali.

Anno Domini 535.

Vigilius natione Romanus, ex patre Ioanne consule, sedit annos 17. menses 6. dies 26. Eodem tempore Belissarius patricius cõmisit bellum cum Vittige rege Gothorum. Quem fugientem noctu, insecutus est Ioãnes magister militũ, cognomẽto Sanguinarius, & tenuit eum, & adduxit ad Belissarium, & ad Vigilium Romam. Tunc dederunt ei sacramenta in basilica Iulij, vt saluum illum perducerent ad Iustinianum Imperatorem. Quem cùm adduxissent in Constantinopolim, gauisus est Imperator, & fecit eum patricium, & comitẽ, & trãsmisit eum iuxta fines Persarum, & ibi vitam finiuit. Belissariũ verò interrogauit Imperator, quomodò se haberet cum Romanis, vel quomodò in loco Siluerij statuisset Vigilium. Tunc gratias ei egerũt Imperator & Augusta, & data ei dignitate, iterùm misit eum in Africam. Qui veniens in fines Africę, sub dolo pacis interfecit Gontharidem regẽ Vandalorum, & redacta est Africa sub republica. Tunc Belissarius patricius veniẽs Romam, de spolijs Vandalorum obtulit beato Petro Apostolo per manus Vigilij papæ, crucem auream cum gemmis, pensantem libras centum, in qua scripsit victorias suas. Cerostrata argẽtea deaurata maiora duo, quæ stãt vsq; hodiè ante corpus beati Petri Apostoli. Sed & alia multa dona & eleemosynas pauperum largitus est. Fecit etiam Belissarius patricius xenodochiũ in via Lata, & in via Flaminea iuxta ciuitatem * Ortas monasterium sancti Iuuenalis, vbi possessiões & dona multa largitus est. Eodem tẽpore Theodora Augusta scripsit ad Vigilium papam: Veni, adimple nobis, quę prona volũtate tua promisisti de patre nostro Anthimo, & reuoca eum in officio suo. Ad hęc rescripsit Vigilius: Absit hoc à me, domina Augusta. Prius loquut⁹ sum malè & insipienter, modò autem nullo modo tibi consentio, vt reuocem hominem hæreticum & anathematizatũ. & si indignus vicarius sum B. Petri Apostoli, quomodò fuerunt antecessores mei sanctissimi Agapetus & Siluerius, qui eum damnauerũt? Tunc Romani fecerunt suggestiones suas cõtra Vigilium, eò ꝙ cum consilio eius depositus fuisset Siluerius beatissimus papa. Suggerimus, inquiunt, pietati tuæ, quia malè agit cum seruis tuis Romanis & cum ipsa plebe sua, & quia homicidam illum accusamus. Sic est in furorem versus, vt daret alapam notario suo. Qui mox ad pedes eius cadẽs, expirauit. Item dedit nepotem suum Vigilius Asterio consuli filium mulieris viduæ, quo * casu faciente, fecit eum teneri nocte, & tam diù cædi quãdiù vitam finiret. Quo audito, Augusta misit Anthemium Scribonẽ cum iussione sua, & cum virtute maiore ad Romam, dicens: Exceptis omnibus in basilica sancti Petri, parce: nam si in Lateranis, aut in palatio, aut in qualibet Ecclesia inueneris Vigilium, mox impositũ in nauim, perduc eum vsque ad nos. Nam per viuentem in secula excoriari te faciam. Qui Anthemius Scribon veniens Romam, inuenit eum in Ecclesia sanctæ Cæciliæ, x. Kaleñ Decembris, (erat enim dies natalis eius) munera eum erogantem ad populum. Tenẽtes ergò eum, deposuerunt ad Tiberim, & miserunt eum in nauim. Plebs autem & populus sequebatur eum, acclamantes, vt orationem ab eo acciperent. Dataq; oratione, respondit omnis populus, Amen, & mota est nauis. Vidẽtes Romani, quòd mota esset nauis, in qua sedebat Vigilius, cœpit populus iactare post eum lapides, fustes*, cacabos, & dicere: Fames tua tecum. Mortalitas tecum. Malè fecisti Romanis, malè inuenias vbi vadis. Et quidam amatores eius secuti sunt eum de Ecclesia. Qui ingressus Siciliam in ciuitatem Catanẽsem, permissus est facere ordinationem per mẽsem Decembrem presbyteros & diacones, in quibus retransmisit Romæ Ampliatum presbyterum, & vicedominum suum, & Valentinum Episcopum ad sanctas Rufinam & Secundam, ad custodiẽdum Lateranas, & gubernandum clerum, & valefaciens omnibus, ingressus est Constãtinopolim in vigilia natalis Dñi nostri Iesu Christi. Tunc obuius est ei Imperator, & osculantes se, cœperunt

* Ostiam

* cum calcibus, &

perunt flere, & plebs illa psallebat ante eum vsque ad Ecclesiã sanctæ Sophiæ, dicens: Ecce aduenit dominator Dominus, &c. Per biennium verò fuerunt contentiones de Anthimo patriarcha, quomodò promisisset reuocare & remittere eum in locum suum, & cautionem manûs suæ ostendebant, cùm promiserat eum in ordine suo reuocare. Sed Vigilius nullatenùs eis voluit cõsentire: sed tãta roboratus virtute, magis mori desiderabat, quàm viuere. Tunc Vigilius Papa dixit: Vt video, non me fecerunt venire ad se Iustinianus & Theodora pijssimi principes, sed hodiè scio, quòd Diocletianum & Eleutheriam inuéni. Facite vt vultis, digna enim factis recipio. Tunc dedit alapam in faciem eius quidam, dicens: Homicida, nescis, quibus loqueris? Nescis, quia Siluerium papam occidisti? & filiũ mulieris viduæ, ad calces & fustes interfecisti? Tunc fugiens in basilicam sanctæ Euphemiæ, tenuit columnã altaris. Qui tractus ab ea, eiectus est foràs Ecclesiam. Fecit autem mitti funem in collum eius, & traxerunt eum per totam ciuitatem vsq; ad vesperam. Tunc misso in custodiã dabatur ei modicum panis & aquæ. Clerus autem Romanus, qui cum eo erat, missus est in exilium ad diuersa metalla incidenda. Tunc Gothi fecerũt sibi regem Badiullam, qui Totila nuncupabatur, qui descendens Romam obsedit eã. Et facta est fames in ciuitate Romana talis, vt etiàm natos suos vellẽt comedere. quadam die intrauit Romã à porta sancti Pauli, indictione 13. Tota enim nocte fecit buccinã clangi, vsque dum cunctus populus fugeret, aut per ecclesias se celarẽt, nè gladio Romani vitam finirent. Habitauit rex cum Romanis, quasi pater cum filijs. Tunc quidam de senatoribus fugientes, Cetheus, Albinus, & Basilius patricius & cõsul, ingressi sunt Cõstãtinopolim, præsentati ante Imperatorem afflicti & desolati. Tunc consolatus est eos Imperator & ditauit eos, sicut digni erãt, tãquàm consules Romani. Eodem tempore Imperator Iustinianus misit Narsetem eunuchum & cubicularium suum in Italiam, cui, data pugna cum Gotthis, donauit Deus victoriam, & occisus est rex, & multitudo Gotthorum interfecta est. Tunc adunatus clerus rogauerunt Narsetem, vt vnà cum eius suggestione rogarent principem, vt si adhuc viueret Vigilius papa, aut presbyteri, seu diaconi, vel clerus, qui cum eodem Vigilio fuerãt exilio deportati, reuerterentur. Suscepta relatione Narsetis, vel cũcti cleri Romani, lætus effectus est Imperator, & omnes inclyti eius, eò quòd requiem donâsset Deus Romanis. Mox misit iussiones suas per diuersa loca, vbi fuerant in exilio deportati in * Gyssa & Proconneso, & adduxit eos ante se Imperator, dicẽs eis: Vultis recipere Vigilium, vt fuit Papa vester? Gratias ago. Minúsne? hîc habetis archidiaconum vestrum Pelagium, & manus mea

Vide Nicephorũ Hist. Eccl. lib. 17. cap. 13.

erit vobiscum. Responderunt omnes: Imperet Deus pietati tuæ. Restitue nobis modò Vigiliũ, & quandò eum voluerit Deus transire de hoc seculo, tunc vestra præceptiõe nobis donetur Pelagius archidiaconus noster. Tunc dimisit omnes cum Vigilio. Venerunt itaq; in Siciliam in ciuitatem Syracusas, vbi Vigilius afflictus, calculi dolorem habens, mortuus est. Cuius corpus ductum Romam, sepultum est ad sanctum Marcellũ via Salaria. Hic fecit ordinationes duas per mensem Decembrẽ, presbyteros 46, diacones 16, episcopos per diuersa loca numero 81. Et cessauit episcopatus menses tres, dies 5.

CAPITVLORVM SEQVENTIS Epistolæ, tituli.

De Priscillianistis, qui ab esu carnium se subtrahunt. 1
De trina renascentium mersione. 2
De his, qui ab Arrianis iterùm baptizantur. 3
De ecclesiarum restauratione in fabricis vel dedicatione, quid sit obseruandum. 4
De paschæ festiuitate, & precum ordine, ac Missarum solennijs. 5
Quòd in nõie Trinitatis debeat baptizari. 6
Quòd beati apostoli Petri, Romanæ scilicet Ecclesiæ sedes, sacerdotalis mater sit dignitatis, atq; ecclesiasticæ magistra rationis. 7

Dilectissimo fratri * Eutherio Vigilius. Directas ad nos tuæ charitatis epistolas, plenas catholicæ inquisitionis solicitudine, gratanter accepimus, benedicẽtes Dei nostri clementiam, quia tales in extremis mundi partibus dignatur suis ouibus prouidere pastores, per quos & pascuis valeant salutaribus abundare, & ab * antiqui hostis rapacitate seruari, vt insidias nequeant eius subreptionis incurrere. Vndè certũ est, quia promissæ vos beatitudinis gratia subsequatur, quandò à vobis cælestium perfectio doctrinarum tam votiua sciscitatione perquiritur. Scriptum est enim: Beati qui scrutantur testimonia eius, in toto corde exquirunt eum. Hoc igitur, frater charissime, propositũ tuæ consultationis tota mente tractantes, de ea quoquè prouenire * contendimus, qui regulam catholicæ fidei ijsdem studes tenere vestigijs, quibus eã in Apostolica * fide cognoscis esse fundatam. Et quamuis sonus eorum toto orbe diffusus, & vsq; ad fines orbis terræ verba eorum distẽsa, dilectionis tuæ corda Christo probauerint esse fidelia: tamen si qd ex his in ecclesia, q̃ tuæ gubernatiõi (Deo auxiliante) commissa est, necdùm plena luce claruerit, ad eundem fontem, de quo illa salutaris manârat lympha, recurritis, quod debita charitate sumus amplexi, qa fidutialiter de his: vndè apud eos obseruantiã esse dixistis ambiguã, nostra voluistis respõsione firmari. Quapropter dilectionẽ tuam in Dño salutãtes, de singulis, quid iuxta catholicam disciplinã teneat Apostolicæ sedis authoritas,

* Eleutherio
* iniqui lupi
Psalm. 118.
* cõfidimus
* sede
Psalm. 18.

tas, subiectis aliquibus etiàm sanctarũ capitulis regularum, te credimus instruendum.

Capitulum primum.

AC primùm de his, quos Priscillianç hęresis indicâsti vitijs inquinari, sancta & conueniente religioni catholicę eos detestatione iudicas arguendos, qui ità se sub abstinentiæ simulatę prætextu, ab escis vidétur carnium submouere, vt hoc execrationis potiùs animo, quàm deuotionis probentur efficere: in qua re q̃a nefandissimis Manichęis esse consimiles approbantur, iustè patrum venerabilium constitutis ab hac superstitione sub anathematis sunt interminatiõe prohibiti, quandò aliquid ciborum, cõtagione carnium credunt esse pollutum, quia de his omibus, quæ ad humanum victum misericordia Dei contulit, nihil catholicis esse iudicatur immundum. Sic enim Titum doctor
Tit. 1. d gentium Paulus monet Apostolus, dicens: Omnia munda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil est mundum, sed polluta sunt eorum mens & conscientia. Deũm confitentur se nôsse, factis autem negãt, abominabiles & increduli, & ad oĩe opus bonum reprobi. Similiter & alio in loco ad Timotheum de huiusmodi cauẽdis erroribus prędicauit, dicẽs: In nouissimis tẽporibus discedent quidã à fide, attẽdentes spiritibus erroris & doctrinis dæmoniorum, in hypocrisi loquentium mendacium, & cauteriatam habentium suam conscientiã, prohibentes nubere, & abstinentes à cibis, quos Deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus, & his qui cognouerunt veritatem, quia omnis creatura Dei bona est, & nihil reijciendum, quod cum gratiarum actiõe percipitur. Hæc igitur sequẽtia patrum venerabilium constituta, specialiter eos censuerũt esse damnandos, qui cùm carnibus abstinerent, ea quoquè credebant esse vitanda, quæ carnibus fuisse videbantur admixta. Nam & ipse Dominus noster Iesus Christus ità præmonuit, dicens: Nõ, quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quæ procedũt de ore, hæc sunt quæ coinquinant hominem. Quapropter nec abstinentiam Deo placitam reprobamus, nec eos qui execrantur Domini creaturam, recipimus in nostra societate.

1. Tim. 4. a

Matth. 15. b

2 De baptismo quoquè solénitèr adimplẽdo, similiter quid apostolica vel sanxerit, vel obseruet authoritas, in subiectis tua charitas euidenter agnoscet. Illud autem nouelli esse iudicamus erroris, quòd cùm in fine psalmorum ab omnibus catholicis ex more dicatur, GLORIA PATRI, ET FILIO, ET SPIRITVI SANCTO: aliqui, sicut indicas, subducta vna syllaba cõiunctiua, perfectum conantur minuere vocabulum Trinitatis, dicendo: Gloria patri, & filio spirituisancto. Quanuis ergò ipsa nos ratio euidenter edoceat, quia subducta vna syllaba, personã filij & spiritussancti, vnam quodammodò esse designent, tamẽ ad errorem taliũ conuincendũ sufficit, q̃ Dñs Iesus Christus, designans in inuocatione Trinitatis credentiũ debere baptisma celebrari, dixit: Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris, & filij, & spiritussancti. Ergò cùm non dixerit, in nomine patris, & filij, spiritussancti: sed æqualibus distinctionibus, patrem, & filium, & spiritumsanctũ iusserit nominari, constat illos omninò à doctrina Dominica deuiare, qui aliq̃d huic voluerint cõfessioni derogare. Qui si in errore permanserint, socij nobis esse non possunt.

Matth. vlt. d

3 De his etiàm, qui baptismatis gratia salutaris accepta, apud Arrianos iterùm baptizati, profundæ voraginis sunt morte demersi, quid per singulos ordines, vel ætates antecessorum nostrorum decreta cẽsuerunt, quæ multiplici sunt digesta ratione, è nostro scrinio releuata capitula his subiecta direximus. In quibus tamen illud speciali charitate etiàm conuenit obseruari, vt quia pro peccatis plurimis * in gẽtibus iniquitas ipsa surrexit, in æstimatione fraternitatis tuæ aliorumque pontificum per suas diœceses relinquatur, vt si qualitas & pœnitẽtis deuotio fuerit approbata, indulgẽtiæ quoquè remedio sit vicina. Quorum tamen reconciliatio non per illam impositionem manus, quæ per inuocationẽ sanctispiritûs fit, operatur: sed per illam, qua pœnitentiæ fructus acquiritur, & sanctæ cõmunionis restitutio perficitur.

*ingentibus

4 De fabrica verò cuiuslibet ecclesię, si diruta fuerit, instauranda, & si in eo loco cõsecrationis solénitas debeat iterari, in quo sanctuaria nõ fuerint, nihil iudicamus officere, si per eam minimè aqua * benedicta iactetur: quia consecrationem cuiuslibet ecclesiæ, in qua spiritussancti ara nõ ponitur, celebritatem tantùm scimus esse Missarum. Et ideò, si qua sanctorum basilica à fundamẽtis etiàm fuerit innouata, sinè aliqua dubitatiõe, cùm in ea Missarum fuerit celebrata solénitas, totius sanctificatio consecrationis implebitur. Si verò sanctuaria, quæ habebat, ablata sunt, rursùs earum repositione, & Missarũ solénitate, reuerentiam sanctificationis accipiet.

De cõ. dist. 1. De fabrica.

*exorcizata

5 Pascha verò futurũ nos (si Deus voluerit) * xj. Kaleñ Maiarum die celebraturos esse cognoscite. Ordinem quoquè precum in celebritate Missarum nullo nos tempore, nulla festiuitate significam' habere * diuisum, sed semper eodem tenore oblata Deo munera cõsecrare. Quotiès verò paschalis, aut ascensionis Domini, vel Pentecostes & Epiphaniæ, sanctorumq; Dei fuerit agenda festiuitas, singula capitula diebus apta subiungimus, quibus commemorationem sanctæ solennitatis, aut eorum faciamus, quorum natalitia celebramus: cætera verò ordine consueto prosequimur. quapropter & ipsius canonicæ precis textũ direximus subtèr adiectum, quẽ (Deo propicio) ex apostolica traditione

*x.

* diuersum,

ditione suscepimus. Et vt charitas tua cognoscat, quib⁹ locis aliqua festiuitatibus apta cõnectes, paschalis diei preces similiter adiecimus. *His igitur fraternitatis tuæ inquisitioni responsis, Deum nostrum, quãtùm possumus, exoramus, vt omnibus catholicę religionis ecclesijs circa vniuersos, quos fideles sibi efficit, gratiæ suæ dona multiplicet, & ab omnibus insidijs spiritualis hostis atq; carnalis cunctos populos suos redigere dignetur immunes. Significatur etiàm beatorum apostolorum vel martyrum (sicut speramus) sancto nos affectui tuo direxisse reliquias, psumẽtes fidem vestram eorum deincèps pleniùs esse meritis adiuuandam.

*Sic

6 Si quis Episcopus, aut presbyter iuxta pręceptum Domini non baptizauerit in nomine patris, & filij, & spiritus sancti, sed in vna persona Trinitatis, aut in duabus, aut in tribus patribus, aut in tribus filijs, aut in tribus paracletis, proijciatur de Ecclesia Dei.

Matth. 28. d

7 Nulli vel tenuiter *sentienti, vel pleniter sapienti dubium est, quòd Ecclesia Romana fundamẽtum & forma sit ecclesiarum, à quo omnes ecclesias principium sumpsisse nemo rectè credentium ignorat. Quoniam licèt omium Apostolorum par esset electio, beato tamen Petro concessum est, vt cæteris præmineret: vndè & Cephas vocatur, quia caput est & primus omnium Apostolorum. Et quod in capite præcessit, in membris sequi necessè est. Quamobrem sancta Romana Ecclesia eius merito Domini voce consecrata, & sanctorum patrum authoritate roborata, primatum tenet omnium ecclesiarũ: ad quam tam summa episcoporum negocia, & iudicia atq; querelæ, quàm & maiores Ecclesiarum quęstiones, quasi ad caput, semper referẽda sunt. Nam & qui se scit alijs esse prępositum, non molestè ferat aliquem esse sibi prælatum. Ipsa nanque Ecclesia, quæ prima est, ità reliquis Ecclesijs vices suas credidit largiendas, vt in partem sint vocatę solicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Vndè omnium appellantium Apostolicam sedem Episcoporum iudicia, & cunctarum maiorũ negocia causarum, eidem sanctæ sedi reseruata esse liquet, præsertim cùm in his omnibus eius semper sit expectandum *consultũ, cuius tramiti si quis obuiare tẽtauerit sacerdotum, causas se non sinè honoris sui periculo apud eandem sanctam sedem nouerit redditurum. Data Kalẽ Martij, Vuitiliano & Ioanne viris clarissimis consulibus.

* scienti

Plura ex his habentur in decret. Iulij papę 1. Increpatoria cõtra & ad Orientales episcopos.

Ioan. 1. f

*consilium

Theodori episcopi Cæsareæ Cappadociæ damnationis, à Vigilio papa facta, fragmentum.

Vigilius Episcopus sanctæ Ecclesiæ catholicę vrbis Romę, dixit: Res est quidem diuinę conueniens iussioni, patientiam præbere peccantibus, quam non tamen adusquè decet extendi, vt spe continuæ impunitatis, iugiter sinè correptione peccet. quoniam igitur tu Theodore Cæsareę Cappadociæ ciuitatis episcope, qui hactenùs ab ordinatiõis tuæ tempore, vnius anni spatio in ecclesia, cuius gubernacula susceperas, nõ passus es residere, sed authoritate nominis episcopalis abusus, vniuersalis Ecclesiæ scandala generare nõ cessas, & à nobis modò familiariter obiurgatus, modò precibus obsecratus, nonnunquàm verò fraterna increpatione correptus, sæpè etiàm diuinarum scripturarum authoritate commonitus, vel ecclesiasticæ consuetudinis cõuictus exemplis, semper emendationem sermone promittẽs, quã factis nequissimis respuebas, nunquàm à praua intentione cessasti. Nos verò longanimitatem nostram, diuina largitate concessam, tam circa te q̃ cæteros seductos abs te, penè hoc quinquẽnio elapso monstrauimus. Primùm quidem in eo, ꝙ pro scãdalo refrenando cõdescendentes quorundã animis, quos aliqua dissipatiõe credimus temperãdos, qa tu iam eos pluribus annis inquietissimus stimulator accẽderas, quædã pro tempore medicinaliter existimauimus ordinanda, tali s. conditione, vt omni in posterum perturbatione sopita, nihil vltrà nec verbo, nec literis quisquam facere ex eadẽ causa præsumeret. At tu prauæ consuetudinis tractus audacia, neq; tunc cessare à conscribendis vel prædicandis nouitatibus voluisti, ità vt sæpiùs libellis episcoporũ redditis, & consensum tuũ cum eis propria confessione condẽnans, eorum vel tuis excessibus sæpiùs à nobis concedi veniam postulãsses. Post hæc aũt cùm te à præsumptione solita, nec pudor humanę verecundiæ, nec sacerdotij pondus, nec timor diuini iudicij cohiberet, dum ampliùs, q̃ iustum fuerat, patiẽtiam tuis facinoribus præberem⁹: ad hoc est causa perducta, quatenùs semotis omĩbus, quæ de trium capitulorũ à quibuslibet dicto scriptóve fuerant ordinata, quid de ipsa re facto opùs esset, cùm Africanarũ, Illyricianarum, seu *Vualliarũ partiũ cõgregata synodo tractaremus, eorũ maximè pręsentiã requirentes, quorũ fuerat scandalizata fraternitas. Illud quoquè magnoperè nobis cum clementissimo principe, psentibus etiàm Menna Constãtinopolitanę ciuitatis, & Datio Mediolanẽsis vrbis antistite, alijsq; tam Græcis, q̃ Latinis episcopis cum quibus omnibus etiàm tu Theodore pariter affuisti, necnõ & præsentibus iudicibus atq; proceribus, vniuersoq; senatu, conuenit, nè vsq; ad memoratã Cõcilij diffinitionẽ quicquam de præfatis tribus capitulis ab aliquo fieri intẽtaretur. Ac deindè tuis ex cõsuetudine incitamentis liber cõdemnationem capitulorum ipsorum continens, in palatio te assistente & instruẽte corã quibusdam Græcis episcopis est relectus, à quib⁹ assentationum fauorem tuis vocibus exigebas. Ex quo facto tam tu quàm tibi cõsentientes episcopi,

for. *Galliarum, aut *aliarum

pi, mitiùs licèt, à nobis, quàm oportuit increpati, ad promerendam ficta satisfactione veniam conuolâstis. Quis autem commemorare sufficiat, quæ, te incitante atq; exequente, mala cōmissa sunt? Nam vt de magnis excessibus tuis parua narremus, totius scādali incitamētum fuisti atq; seditio. Qui domi tuæ sedens, antiquanos precio charo * cōductos, ea, quæ iurata te voce non esse facturum vsq; ad constitutum tempus, frequētiùs firmaueras, conscripsisti: & sub prætextu religionis, ea quę Dei Ecclesiam diuiderent, sicut etiàm rebus ipsis agnoscitur, perpetrâsti. Nam vsq; ad hoc animū Christianissimi principis falsis suggestionibus perduxisti, vt clemētia eius, quæ in suis hostibus pia semper apparuit, cōtra nos grauiter moueretur. Sed hæc omnia bona desideria nostra, quæ pro pace Ecclesiæ proculdubiò militabant, ità animus tuus quietis impatiens, dissipauit, vt illa, quæ fraterna collatione & tranquilla, episcoporum fuerant reseruāda iudicio, subitò contra ecclesiasticum morem, & contra paternas traditiones, contraq; omnem authoritatē euangelicæ apostolicæq; doctrinę edictis propositis, secundùm tuum damnarentur arbitriū, dum fidelium nullus ignoret, per quos Dominus ac Deus noster doctrinis cælestibus plebem suā iusserit erudiri, vel quibus ligandi soluendiq; super terram dederit potestatem. Deindè in domo Placidiana cum Græciarum vel Latinarū partium episcopis, qui in vrbe regia aderant, & presbyteris ac diaconibus Constantinopolitanę ecclesiæ conuenisti: ibiq; sub magnæ vociferationis contestatione, tam nos quàm frater noster Mediolanensis episcopus prohibuimus, nè aliquis vestrûm, præuaricationi communis cōstituti, contēpta fraternitate, præberet assensum. Tu autem, sedis Apostolicæ interdicentis per nos authoritate despecta, ad ecclesiā, in qua edicta ipsa pendebât, reliquos tecum attrahens, perrexisti, ibiq; alijs adiectis præuaricationibus, Missarum solennia celebrâstis: & quasi nihil tibi esset, primæ sedis antistitem præsentem & contradicentē contempsisse, pontificem etiàm Alexandrinæ ecclesię sacerdotem fratrem nostrū Zoilum, cuius nomē vsq; ad memoratum diem communicatū vobis fuerat, diptychis eximētes, Apollinarem quendam peruersorē, atq; ecclesiæ ipsius adulterū vobis sociâstis, vt vestra iniqtas non solùm in remouendo simplicissimo sacerdote, sed etiàm in recipiēdo patefieret peruersore. Reticemus interìm alia, quæ eodem die à vobis in Apostolicæ sedis & in canonum perpetrata probantur iniuriā, nè detenti enumeratiōe culparū, quarū inuentor ostēderis, quod tibi competit, diutiùs differamus. Et licèt ante triginta dies pro memoratis excessibus vestris ab Apostolicæ vos cōmunionis remouissemus cōsortio, credētes, quòd sacerdotali ꝓposito faciliùs, quæ malè

for. * condu cens

gesta fuerant, satisfactione cōgrua curaretis: ideoq; ex ꝑsona & authoritate B. Petri apostoli, cuius (licèt exigui) nos locū gerimus, cū Datio Mediolaneñ, Ioanne Marsicano, Zacchæo Scyllaceno, Valentino Syluæ candidę, Florētio Matellicateñ, Iuliano Signino, Romulo Numanateñ, Dñico de Calliopoli, Primasio * Adrumetino, Verecūdo * Luneñ, Stephano Ariminensi, Paschasio * Aletrino, atq; Iordane Cortoneñ, fratribus & coëpiscopis nostris, hac Theodorū, Cęsareę Cappadocię ciuitatis quondàm episcopum, sententię ꝓmulgatione, tam sacerdotali honore & communione catholica, quàm vel omni officio episcopali seu potestate spoliatū esse decernimus, nullis te vacare vlteriùs reb⁹, nisi pœnitentiæ lachrymis, censentes: quibus percepta remissiōe culparū, locū cōmunionemq; tuā aut à me, aut post obitū meū à successore meo (si merueris) indulgentiæ recipias. Teq; Mennam Constātinopolitanæ ciuitatis episcopum, qui nō dissimili culpa cōstringeris, cum omnibus metropolitanis & micropolitanis episcopis, ad tuam diœcesim pertinentibus, sed & tuos Orientales, vel diuersarum prouinciarum maiorum minorumq; ciuitatum episcopos, quæ his excessibus, pro quibus Theodorū Cæsareæ Cappadocię quondàm episcopum cōdemnauimus, prębuistis assensum, humaniore * pro Dei cōsideratione, tam diù à sacra cōmunione suspendimus, donèc vnusquisq; vestrûm errorē suæ pręuaricationis agnoscēs, culpā apud nos propriā cōpetenti satisfactione diluerit. Hęc est subscriptio sancti papæ, Deo iuuāte & ipsius gratia. Vigilius episcopus sanctę ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, huic damnationi atq; excōmunicationi Theodori Cæsareæ Cappadociæ, & huic communicantis Mennæ Constantinopolitanæ vrbis episcopi, vel aliorum præfectorum, subscripsi. Data 19. Kaleñ Septemb. imperante domino Iustiniano perpetuo Augusto, Anno 25. post consulatum * Basilij viri clarissimi anno decimo.

* Amiterni no
* Luceñ,
* Aretino
for. * senten tia pro
for. * Belis farij

Vigilij papæ epistola ad vniuersos.

VIgilius episcop⁹ ecclesię catholicę vniuerso populo Dei. Dum in S. Euphemiæ basilica graui laborātes ægritudine teneremur, pijss. atq; clementiss. Impator Dñicorum die, id est, Kaleñ Februarij, gloriosos iudices suos ad nos destinare dignat⁹ est, id est, Belissarium & Cethegum exconsulē, atq; patricios, necnō & Petrū exconsulē patricium atq; magistrum, sed & Iustinum excōsulem, * & cura palatij, & Marcellinū excōsulem, & comitē excubitorū, sed & gloriosum virum Constantinū quæstorē, qui nobis dicerent, vt sacramēta percipere deberemus, & de sanctæ Euphemiæ Ecclesia ad ciuitatē regiā remeare. Quibus tale dedimus (Deo adiuuante) respōsum, dicētes: Nos quidē in hāc basilicam, pro nulla pecuniaria vel priuata causa, cōfugimus: sed pro Ecclesiæ tāto scādalo, quod

for. * ex cu ria.

quod iam toti mũdo pro peccatis innotuit. Et ideò, si causa Ecclesię ordinatur, vt pacem eius, quam ab auũculi sui pijssimus princeps fecit temporibus, & modò restituat, ego sacramentis opùs non habeo, sed statim egredior: si causa finita non fuerit, ijsdem sacramentis opùs non habeo: quia nunquàm de S. Euphemię ecclesia exire dispono, nisi scãdalum ab ecclesia Dei fuerit amputatũ. Nam posteaquàm edicta sua pijssim' princeps iussit appendi, omnibus episcopis diuersarum partium, & presbyteris atq; diaconibus, nec non & clericis Cõstãtinopolitanæ Ecclesiæ ad nos venientibus in Placidiana domo, antequàm ad S. Petri confugeremus basilicam, facie ad faciem ità loquuti sumus: Rogo te pijssimum principem, vt edicta sua, quæ pręcepit appendi, remouere dignetur, & constitutum commune expectare, id est, vt scandalizati episcopi Latinæ linguæ, ad synodũ veniant: aut certè, remota omni violentia, suas scripto declarent sententias. Quòd si fortè preces vestras audire noluerit, vos nulli rei p̃beatis assensum, quæ ad diuisionem tendit, nec contra constitutum cõminatione aliqua veniatis. Quòd si hoc forsitan (quod nõ credimus) feceritis, noueritis ex præsenti die, vt præuaricatores apostoli Petri, per ministeriũ vocis *meæ haberi suspensos. (for. *meæ vos) Et quoniã his actis, non solùm ea, quæ commissa fuerant, nullo modo sunt correpta, sed etiàm ex alijs causis die ipso in regularum ecclesiasticarũ præiudicium, vel iniuriam sedis Apostolicæ, peiora pręsumpta sunt, nec vlteriùs eos communionis nostrę permisimus esse participes, nec adspectus eorum post tot præuaricationes nostri oculi receperũt. Ea enim, quæ verbo de memorata excommunicatione cũctis episcopis vel presbyteris, & diaconibus, alijsque clericis Cõstãtinopolitanæ Ecclesiæ, voce publica dixeram', posteà etiàm die *nonarum (fort. *nono) Kaleñ Septembriũ nupèr præteritarum, in B. Petri basilica scripto firmauimus: in quo etiàm illũ, qui sub habitu episcopali, lupi rapacis Dominico gregi tendit insidias, & assumẽs totius ducatum scandali, vniuersalem perturbauit ac perturbat ecclesiam, de episcopatûs ordine deponentes, damnauimus: alios verò, qui superiùs memorati sunt, à communiõe suspendimus. Sed hæc hactenùs. Paginam ipsius damnationis proferre nolumus, quoniam & clementissimum principem pro tali ac tanto scandalo, *ea quæ, facta diuini consideratione iudicij, reuocare (for. *ob ea) cõfidimus, omnibus oportebat * nos spatiũ (fo. t. *& nos) pœnitentiæ reseruare, imitantes B. Petrum, cuius sedem tenemus immeriti. Chartam verò ipsam excommunicationis, atq; damnationis cuidam Christianæ personæ tradidimus conseruandam, vt si forsitan hi, qui excesserant, *nullo modo corrigere voluissent, (for. *nullo se modo) aut si nobis vis aliqua irrogaret, siue quælibet inquietudo fieret, vel certè humana sorte transitus de hac luce cõtingeret, mox eam in celeberrimis locis proponeret, quatenùs eius notitia Christianis omnibus patefacta, seruetur in posterum. Dum hæc autem præfatis iudicibus dicerem', rogauimus eos, inuocato omnipotentis Dei iudicio, vt clementissimo Imperatori, hoc quoquè ex nomine nostro suggererent: quia illis qui à nobis excommunicati sunt, in quibus & is, quẽ prędiximus, est damnatus, communicare nõ debet, nè graue (quod absit) peccatum incurrat. His ità se habentibus, per magnificũ virũ Petrum referendarium, die pridiè Kaleñ Februarias, quędã charta nobis allata est, quam à clementissimo principe nullo modo credimus destinatam, quia nec fuerat pietatis eius manu scripta. Et dum memorato referendario dicerem', vt in ea scriberet diem, & quomodò ab ipso fuerat ablata, pariter signaret.

CONSTANTINOPOLITANA SYNODVS QVINTA, CIRCA TEMPORA Agapeti, Silucrij, & Vigilij.

EX HISTOR. ECCLESIAST. Nicephori lib. 17. cap. 9. quid senserit ille de his, quæ hactenùs sub nomine V. Synodi Constantinopolitanæ edita fuêre.

Llud notare cõuenit, eum quem diximus Anthimum Epiphanij successorẽ, verbo quidem sanctam quartam synodum recepisse, re vera autem abominatum esse atq; damnâsse. Et cùm comprobare eam, atque anathemate eos iugulare, quos illa reijceret, adigeretur, & idipsum facere differret, alias ex alijs causas moræ confingens, intereà accidit, vt Agapetus veteris Romæ hierarcha Constantinopolim veniret. Qui cùm de Anthimi rebus inquireret, multosq; ab archimandritis eius vrbis, & ab alijs libellos oblatos acciperet, illi ne in cõspectum quidem admisso, episcopatum abrogauit. Cuius calculum monasteria etiàm Palæstinæ, & Petrus Hierosolymitanus antistes, necnon reliqui Ecclesiarum præfecti comprobàrunt. Hunc Anthimum post Agapeti obitum Synodus Constantinopoli coacta, atque ipse etiàm Agathon, Agapeti in Ecclesia Romana successor atque superstes, cohortati sunt, vt pœnitentiæ libellum exhiberet, eaque quæ in illum dicta essent, falsa esse probaret, atque ità ad priorẽ Episcopatum suum Trapezuntem rediret.

Porrò cùm ille latitaret, & Synodus iterùm atque tertiò illum comparére, & causam dicere, obiectaque sibi crimina confutare, & priorem sedem Trapezunte recipere propalàm iuberet, atque ipse propter timorem se occultans, copiam suî non faceret, Synodus, sententia contra illum publicata, dignitate sacerdotali omni eum priuauit. Post Anthimum autem * Menas ad thronum episcopalem ascendit, sicuti dictum est, cui * Agathô papa, quod anteà nunquàm factum est, manus imposuit. Cùm Agathon adhuc in rebus humanis esset, altera Constantinopoli prouincialis synodus coacta est, cui Agathon & *Menas præfuit. In hac Seueri Antiochiæ, & Petri Apameæ Syriæ episcoporum, necnon * Zooræ monachi Syri res in quæstioné deductæ sunt. Aduersùs quos Palæstinæ, vrbis Constantinopolitanæ, & secundę prouincię Syriæ monasteria libellos obtulerunt. Sed enim posteaquàm depræhési sunt rebus illicitis inuoluti esse, & quod maximú est, Synodum Chalcedonensem anathemate contigere, prætereà anabaptismos, aliaque nefandæ obscœnitatis plena facinora peragere, & naturam in Christo vnam docere, & ipsi & quicunq; cum eis in eadem erant sententia, explosi sunt atque reiecti. Lata quoquè lex, Seueri scripta conseruari non debere, atque sicubì reperirentur, vt igni comburerentur: sin minùs, vt capitis supplicio in eum animaduerterentur, qui scripta talia sibi seruanda esse statuisset. Hoc idem Hormisdas quoquè, qui ante Agapetum & Agathonem Episcopatum gessit, celebrata Romæ Synodo decreuit: cuius etiàm Actorum epistolæ circunferuntur. Ad hæc Synodus sanxit, vt sancta quatuor œcumenica Concilia, & diuus Leo, eiusdemque Tomus per vniuersum orbem prædicarentur. Insupèr, vt Euphemius & Macedonius Constantinopolitani, & Flauianus Antiochenus, episcopi in integrum restituerentur, atque in sacrarum tabularum album referrentur: quippe qui egregiè pro veritate decertâssent, rebus omíbus, quæ aduersùs illos cœptæ actæque essent, abolendis. Quæ aliarum quoquè prouinciarum atq; ecclesiarum * ephori approbantes confirmârunt. Atque equidem quæ in vrbe imperante aduersùs Anthimum, Seuerum, Petrum & * Zooram, ante sanctam magnam vniuersalem quintã Synodum gesta sunt, sic habent. Hæc Nicephorꝰ: ex quibus appáret ea ferè omnia, quæ hactenùs sub nomine Quintæ œcumenicæ synodi edita fuére, ad prouinciales duas Constantinopoli habitas Synodos referenda videri: quæ tamen pondus & authoritatem habebunt, quòd ijs Romanorum quoquè pontificum calculus accesserit. Est verò obseruandum, Nicephorum facere Agathoné Agapeti successorem, quod vel lapsu memoriæ à Nicephoro, vel vitio quodam à librario factum est. Nam Agapetus successorem habuit Siluerium, non Agathonem.

*Agapetus

Constit. 42. Nouel.

*id est, episcopi

Expositio fidei secundùm reuelationem Gregorij episcopi Neocæsareensis.

VNus DEVS pater verbi viuentis, sapientiæ subsistentis & potentiæ ac characteris sempiterni, perfectus perfecti genitor, pater filij vnigeniti. Vnus Dominus, solus ex solo, Deus ex Deo, character & imago Deitatis, verbum operatiuum, sapientia consistentiæ omnium compræhensiua, & virtus totius creaturæ factiua, filius verus veri patris, inuisibilis inuisibilis, ineffabilis ineffabilis, & immortalis immortalis, & sempiternus sempiterni. Vnus spiritussanctus ex Deo subsistentiam habens, & per filium existens scilicet hominibus imago Filij perfecti, perfecta vita, viuentium causa, sanctificatio, sanctificationis donatiuus, in quo appáret Deus pater, qui est super omnia in omnibus, & Deus filius, qui per omnia est. Trinitas perfecta, gloria & æternitate, ac regno & imperio non partita, id est, distributa, neque abalienata. Non ergò creatum quid vel seruitiũ in Trinitate, neq; aduentitium, tãquàm priùs non existens, & posteriùs adueniens. Non ergò defuit aliquandò filius patri, neque filio spiritus, sed incõuertibilis & immutabilis semper ipsa Trinitas.

¶ Basilij episcopi Cæsareensis Cappadociæ, ex sermone de fide: Increata natura & incompræhensibilis substantia, suprema potẽtia, naturalis bonitas, dignitas prædominatiua, pater, & filius, & spiritussanctus.

¶ Sancta, magna, & œcumenica synodus &c.

Quærantur hęc superiùs actione tertia Chalcedoneñ Concilij. pag. 116.

Dominus noster & saluator CHRISTVS &c. q́ sub quadruplici interpretatione actióe qnta Chalcedonensis Concilij pag. 150. conscripta sunt, quapropter hic ea præscindimus, lectoré eo remittentes.

¶ Nicenum atque Constantinopolitanum symbola, quia ad plenum habentur actione secunda Chalcedonensis Concilij, pag. 104. pro illis lector ad illum locum recurrat, hic enim breuitatis gratia duntaxàt adnotantur locari debere, prout exemplaria habent.

¶ Similiter fidei expositionem hoc loco inferendam, cuius initium est, Sufficiebat quidem &c. quia sub quatuor interpretationibus ipsa est in actione Concilij Chalcedonensis quinta, habita pag. 152. hoc loco illam dũtaxàt adnotamus. & superfluitatem vitantes, ad eum locum remittimus lectorem.

¶ Antheonis episcopi * Arsinois epistola ad Petrum episcopum Antiochiæ, quoniam nõ oportet additionem crucis in trisagio adiungere, illam scilicet, qui crucifixus est propter nos, quam hæretici apposuerunt. *Arsinoes

MVltùm valdè sum angustatus, frater honorandissime, quoniam per te magnum oritur scandalum, præamputante me scandala. Etenim cùm in hoc volo lachry-

mas compescere, prohibeor à tua peruersa excogitata hæresi, quoniam Euangelia à te sauciantur, Actusque & Apostolus. Visus es enim vltra ipsos ὑπερσοφίζεσθαι, dum non Christum crucifixum purè confiteris, sed trisagio crucem coadunas, sicut prima tua scripta ad Acacium Constantinopolitanæ vrbis pastorem, ostendunt. Ex quo autem in impietatem incidisti, opinionem à te iniustè prolatam, differenter peruertis, quatenùs iniquiorem & stabilem ipsam apud omnes confirmes. Neque enim diuinum dicimus passibilem, sicut tu dicis: neque nudum verbum dicimus crucifixum, sed Christum Iesum. In trisagio autem, vbi non est corporis significatio, quem locum crucis appellatio accipiet? Dicis enim, Sanctus Deus. Et quis nescit, quoniam primus pater sit secundùm ordinē opinationis omnibus consuetę, licèt non secundùm eminētiam diuinæ dignitatis? Posteà dicis, Sanctus fortis. Et quis nescit secundùm prophetam Esaiam, natum nobis Christum Iesum puerum, cuius principium fuit simul cum ipso, & vocatur, & est magni consilij angelus, Deus fortis? Si enim crucifixus est, ex infirmitate, infirmum nostrum assumens corpus, hoc passus est. Fortis autem DEVS existens, voluntariè ad crucem proprium exhibuit corpus, sicut dicit propheta: Ipse infirmitates nostras assumpsit. Deus autem & homo, ab omnibus simul confitetur Christus, tu solam fortitudinē Christi, Deitatis dicis: Et percurrens hoc, venisti ad spiritum sanctum, & confessus fuisti (sicut est verè) immortalem. Quem ergò inferens crucifixum, propter nos, pręter Christum, dicis? Nónne ergò manifestus factus es quaternitatem sapere, alium præter fortem DEVM, Christum nominās, dum spiritumsanctum, crucifixum fuisse dicis? Et quid magìs impium isto factum vnquàm fuit? Sed phātasiam dicis, passionis dispensationem. Nónne ergò phantasia, secundùm impios Manichæos, & salutatio nostra est? Vides quomodò vndiquè præcipitaris, & ignorans vel sciens voluntariè malefacis? Eccè nunc recordatus verecūdare de tua ineruditione, & scito (sicut à Propheta recepisti) glorificare trisagiū. Incorporaliter enim nominatur. Nullo carnis ænigmate ipsum prædices. Vnigenitus purè debet glorificari, nulla crucis additióe inducta. Sic enim, si quis sophista sit, è recta opinione præceps efficitur. Christum autem assumo, propter nos filium Dei crucifixum, secundùm beatum Paulum dicentem: Nos autem prædicamus Christum Iesum, & hunc crucifixum. Noli negare istius nomen & passionem. Sic autem nos præueniens ille, dixit: Si quis vobis euangelizet, præter quod accepistis, anathema sit. Ego enim (inquit) non iudicaui me aliquid scire in vobis, nisi Christum Iesum, & hunc crucifixum. Si autem istum negas crucifixum, & trisagio passionē adiungis, quomodò non subintrâsti anathematizationem? Paulus est, qui anathematizat, vas electionis. Præcupias, id est, assumas Christum, & crucem noli negare. Non alterum pro altero. Plurimi enim sunt crucifixi, vnus autem qui propter nos. Porta ergò in cruce istius nomen, vt non alium suspicéris dicere crucifixum, quoniam scis, quòd multæ sunt insidiæ dolosi. Propter hoc trecenti decem & octo, & centum quinquaginta patres, vnum Dominum Iesum Christum crucifixum tradiderunt, & non trisagium. Qui autem iudicant seipsos esse meliores legislatores quàm isti patres, quomodò non ostendunt se ab istis alienos?

[Margin notes, left column: i. sapere, — Esa. 9. b — Esa. 53. b — Esa. 6. a — 1. Cor. 1. d — Galat. 1. a — 1. Cor. 2. a; right column: Acto. 9. c — Eccl 11. a]

Epistola Fausti episcopi Apollonidæ, ad eundem Petrum.*

QVoniam iam * permissum est, primos pungi ab his, quibus postremò mysterium DEI reuelatum est, illos autem silentium docere, à mala doctrina tanquàm pessimos dogmatistas effectos: audiui à multis coepiscopis, dilectissime, te à recta opinione deuiare, & hoc vbiquè circunstrepitur. Propter quod necessarium putaui, quærere à te, si hæc ità se habent. Ostendere enim visum est, non ità te sapere debere, vt trisagio crucem adiūgas, & passioni & morti impassibile submittas: sed purè, sicut ea, quæ sunt Seraphim, & piè gloriam dicere. Quomodò Christianizant gentes, si nomen Saluatoris non inferatur Christo? Quomodò autem & ipsi Christiani fideles esse possunt, non superponentes cruci nomen Christi? Audientes enim infideles Deum immortalem propter nos crucifixum, dicent scandalum esse, credere in Christum, auertentes & dicentes, Dij nostri, qui apud Christianos populos adulteri sunt, immortales à nobis appellantur. Et quomodò ipsorum Deus, immortalis existens, mortuus est? Manifestum quòd falsa est dictio ipsa. Si enim mortuus est, non est immortalis. Adhuc neq; fortis, sed infirmus mortalitate tētatus. Non isti solùm, sed & Dei cultores, & nobis confideles, dicent: Vtriquè isti * Deipassionarij sunt, & nō Christiani: Manichæi, & nō orthodoxi: quia Trinitatem teneptes non Trinitatem, Eutychianistæ sunt, non rectè sentientes: Nestoriani, non Christianizantes. Si quis autem in cruce appēsum audiet Christum Iesum esse, qui mortalem carnem nostram sua clemētia χρίσει, CHRISTVS propriè vocatur, propter quod & crucifixerunt ipsum, quem speramus, quoniam ipse est venturus redimere Israel, tunc cadens in faciē, dicet: Et ego Christianus sum. Credo, in quem & isti crediderunt. Et credentur esse & passiones, & mortalitas corporis ipsius. Et propter hoc enim plurimis deliramentis iaculata est ab infidelibus fides orthodoxa sexcentorum triginta patrum

[Margin notes: *pronum — Esa. 6. a — Theopaschitæ heretici. — i. vnctus,]

patrum in Chalcedona, quoniam dixerunt, duas naturas esse in Christo, vnam passibilē, mortalem, visibilem & tractabilem, quæ est caro nostra: & vnā impassibilem, immortalem, inuisibilem, intractabilē, quæ est Dei inuiolabilis natura. Vtrunque ergò in Christo oportet nos cōfiteri, quorum vnioni nō des distantiam: neq; scindas Deum à carne, & non vociferaberis Nestorianus: neque discretionem Christi naturarū negabis, & non suspicaberis esse Eutychianista: & non confundas Deum passionibus carnis, & non dicéris Apollinarista: neque * impassibili & immortali superbè addas Christum crucifixū, & non asseueres quadrisactum Deum, & nō eris habitus Manichæus. Neque in trisagio post Deum patrem, & fortem ipsius filium, & immortalem spiritum, addas * Christum crucifixum, & non habebis Samosateni hæresim. Et non redarguaris quaternitatem sapiens, non Trinitatem, neque Trinitatem in Christum induplices, ipsum patrem & filiū & spiritumsanctum dicens, & non subibis Sabellij pœnam, id est, causam. Non velis vocari præceptor, & nō sequutor, doctrinę Christi: & non innouabis vanæ gloriæ hæresim, & non contaminabis animam tuam: quoniā scis, Apostolos non fuisse pręceptores in nouitate, sed indagantes solum præceptorem & legislatorem Christum. Videas charissime, non in finem ducas diffamationem tuā, nè derisus fias, tanquàm Deum passibilem, vel quaternitatem asserens. Si autem appræhendisti hos sermones in instinctu sensus, citò declina à malo, & fac bonum, & (vt optamus) rectum facias verbum veritatis, Christum simul confitendo secundùm carnem propter nos passum, filium DEI viuentis: & simul sic confitendo, non supplantaberis ab hæresibus: Multi enim errонei exierunt in mundum, qui non confitentur Christum Iesum in carne venisse.

*impassibilē & immortalem

Psalm. 33.

1. Ioan. d

Epistola Pamphili episcopi Abydarum, ad eundem Petrum.*

Filiorum meorum dilectissime, amarum excitas me luctum emanare. Si enī cùm in aliqua domo quis moritur, ibidèm fletus abundat: quomodò non lachrymabor, & dolebo mortem filiorum meorum, tuis suasis perniciosè delatam, quos oportebat te, tanquàm cōfratrem, studere vnà mecum ad Deum adducere? Contrarium autem à te factum est, Deo amantissime. Fuisti enim ipsorum corruptor, nō vita: amaritudo, non dulcedo: vua amara, non dulcis botrus: zizania, non frumentum: stipula, non aurum: spina, non flos: conturbatio, non serenitas, id est, tranquillitas. Quid enim? Pręcedentium nostrorum coëpiscoporum attendens symbola, non sciuisti non fuisse additam Trinitati quaternitatem, dum trisagium diceres in additione crucis? Ipsa enim est draconica, & venenosarum hæresum vox, & porta inferni, & sempiternus ianitor mortis, & Christianorum laqueus, innocentium captio, orthodoxorum anomus, id est, contaminatio, fidelium prolapsus, sapiētium titubatio, industriorum scandalū, quibus suspectus fuisti dulcis esse cum tua * exclamata expositione, qua agonizas contra Apostolicam diffinitionem & Euangelia, & trecentorum decem & octo patrum symbolum, additionem in trisagio ignorantium intellectuale venenum. Dic mihi ergò, quis Deitatem dicit crucem sustinuisse? Quid DEVM verbum nudas à stola? Quid insecabilem tua ignauia seu vmbrositate secas? Quid veritatem saucias? Quid Nestorio & Eutycheti, Christi sectione, fœderatus sis, & Samosateno condiscipulus, scindis Christi Diuinam substantiam à carne, & cum Valentino eructâsti, dicens (sicut ille) immortalem crucifixum fuisse, & diuinam naturam, serui supponēs passionibus? Quid? * Continebo, vel loquar? Num Paulianistā te acclamabo? Tamen in tuis literis dixisti, post Trinitatem, Christum propter nos crucifixum. Num Manichęum te dicam? Tamen tu tibijpsi repræhensibilis factus fuisti, Deum, non Christum, dicens crucifixum. Num Nestorianū te appellabo? Sed approbâsti, post patrē non confiteri laudatum à fidelibus filium DEI fortem, carne crucifixum. Num Apollinaristam te dicam. Commiscuisti enī, sicut ipse, DEVM confundens passionibus carnis. Multa itaque tristitia repletus, hæc tibi addo, simul cum Acacio, inducente me ad hoc ipsum, quorum viriliter ab othodoxis dementiæ resistendum est. Quid contaminas Ecclesiam? quid dilaceras Christi ouile? Si malè dico, dic mihi tu. Quæro enim te doctrina rectissima excellere me & plurimos. Quid ergò? dicemus, sicut Paulus, Christum crucifixum, vel sicut tu, immortalē crucifixum? Quid? dicemus, quoniam oportet filium hominis pati, sicut multotiès Dominus dixit, vel sicut tu innouando dixisti, Deitatem pati? Vel Euangelia & Actus & Apostolus (sicut tu dicis) non dicunt sicut oportet, sed sunt apud te spernenda, & apud eos, qui sequuti sunt huiusmodi tuam insipientiam, dicendo trisagium crucifixum, vel post Trinitatem, Christum crucifixum? Designati enim sunt tecum quaternitatem asserētes. Si autem hæc ità se habent, ad quid sacrę scripturæ leguntur, vel ipsæ creduntur * auditæ? Vbiquè enim Christum tradūt propter nos crucifixum, & non trisagium, sicut tu dicis: sed reijciendos scripturæ dixerunt omnes, qui Deum passibilem dicunt. Iam autem & ante has literas, tanquàm domino meo & patri, sic rectissima sapiens manifestaui, reformari debere & * restringere impium dogma à te innouatum, & nō acquieuisti. Propter quod ego, tanquàm ad primum inuectorem

*excæcata, vel excogitata appositione

for. * Contice bo, an

1. Cor. 1. d

Matth. 16. a
Marc. 8. d

*audita

for. * refringi

ctorem horum impiorum ſermonũ, iaculor contra te mulctam, vt ſi fortè per iſta monita repræhenſus à minore in dignitate, citò cedas confiteri patrem, & filiũ, & ſpiritumſanctum: & nihil his addere vel auferre, teneas culmen throni pro nobis. Si autem ſic non ſuſtinueris, inducam ſupra te communionis priuationem. Dicit enim Apoſtolus: Hæreticum hominem poſt primam & ſecundã monitionem recuſa, ſciens quoniam euerſus eſt talis, & peccat, ſeipſo condemnatus exiſtens Veruntamen Dei interpellatores ſumus, nè tuiipſius condemnator exiſtas, ſed recti verbi veritatis prædicator exiſtas.

Tit. 3. d

Epiſtola Aſclepiadis epiſcopi Tralliarum, ad eundem Petrum.

ECcè chariſſime, implet⁹ eſt mũdus ſcandalo appoſitionis, & palatia plena curæ facta ſunt, & paſtores incitãtur meritò inducere ſupra te maledictionẽ. * Da ergò cõſolatoriè vocem vnam orthodoxam. Trutinare verum connitor. Filium Deum vident in mundo ſimul confiteri crucifixum, & non ſpernatur iſte per te, & iſtius nomen * in dicẽdo non aliter peruertatᷓ in triſagio iſtius crucis. Non tu primus es patrũ in Nicea, vt diſſinitio tua ſuper ipſos dominetur. Sed dicis: Ego propter Neſtorium addidi in triſagio crucem, ex eo quòd repellebatᷓ ab eo Deitas, dum ipſum crucifixũ dicebat. Et quid? Non eſt intellectus iſte iunior Neſtorio. Incepit enim hoc à Photino vanè ſentiẽte, quem ſancti patres, qui in Nicea conuenerunt, in vita quidem nõ inuenerunt, dogma autem ipſius cõdemnauerunt. Non tamẽ propterea depræhendũt ipſi triſagium * crucifixum, quoniam hoc ipſis erat in notitia valdè graue, Photino autem amabile. Vndè triſagium in ſolis myſterijs vocari permiſerunt, ſicut illa Seraphim dicunt, nullam in iſto additionem vel detractionem facientes. Rurſùs autem hæc impietas, renouata in tempore Samoſateni, iterùm inualuit, & ſanctæ memoriæ patres in Conſtantinopoli congregati, licèt ipſum non inuenerint, tamen dogma ipſius cõdemnârunt: hoc eſt, non ſapere duos filios. Ideò vnum filium in ipſorum diſſinitione confeſſi ſunt, non triſagium. Dixerunt autem ipſum crucifixum, quoniam diſſinitionem patrum ante ipſos præcedentiũ ſequuti ſunt, & ipſorũ dogmata ſequi iudicauerunt, audire videlicet in ſolis myſterijs triſagiũ impaſſibiliter, ſicut Seraphim, & non crucifixũ. Rurſùs reualeſcente Neſtorio, & inſtruente impia ante ipſum dogmata illa, videlicet Photini & Samoſateni, congregati propter ipſum qui circa Cæleſtinum & Cyrillum erant, huiuſmodi impietates propulſauerunt, & non appoſuerunt in triſagio crucem. * Vel tu vidéris omibus iſtis ſapientior eſſe, vel habere plùs Spiritusſancti quàm ipſi, quibus ſcientia fuit? Tua ergò additio crucis in triſagio appoſita, impia blaſphemia eſt. Verùtamen, & poſt hos ſanctos patres, cùm graues terræ motus ciuitatẽ Conſtantinopolitanam occupâſſent, magnus & paruus, diues & pauper, ſeruus & liber, extra ciuitatem in campo ſecedentes, ſimul concurrerunt, frigoribus & hyeme ibidèm perdi malentes, quàm ciuitati ipſi cõiungi. Quibus vbì Deus parcere clemẽter dignatus eſt, reuelauit beato Proclo triſagium acclamare, cùm ipſi ad propulſandam iram litanias facerent. Et hoc clarè non vni, vel duobus notum fuit, ſed toti mundo. Si ergò introduxit Deus in eo dicere crucem, quomodò nõ reſpicit ad iniuriam ſuam? Dixit enim * dicere, ſanctus Deus, ſanctus fortis, ſanctus immortalis, miſerere noſtrî. Quomodò ergò tu auſus fuiſti apponere crucem, præter Deum & ſanctos patres, patrem confundens filio & ſpirituiſancto, in triſagio vocans crucem, tãquàm apud te pater non eſſet pater ſolùm, ſed & filius: & filius nõ eſſet filius ſolùm, ſed & ſpiritus: & ſpiritusſanctus non eſſet ſpiritus ſolùm, ſed & filius? Propter hoc, ſi quis apponat in triſagio crucem, præterquàm filio Dei, anathema ſit. Si quis confundat Trinitatem, dicens eũdem eſſe Patrem & filium & ſpiritumſanctum, anathema ſit. Si quis diſtinguit vnam ſubſtãtiam Trinitatis, anathema ſit. Si quis vnum filium diuidit in dualitatem filiorum, anathema ſit. Si quis Deum verbum & carnem vnam dicit naturã, ignorans naturarum differentiam, anathema ſit. Etenim credimus, quòd vita, vita eſt, & non coincidit in mortem. Tu autem cognoſcas & præcídas, quæ iniquè dixiſti. Sit autem (vt eſt) Dei gratia cum his, qui rectum faciunt verbum veritatis.

* Da ergò vocẽ vnã orthodoxam, conſentaneè trutinare. Verùm cõtuitor filiũ Dei videns in mũdo ſimul confiteri crucifixũ, & nõ ſpernaᷓ iſte per te, nec ipſi⁹ crucis nomẽ ĩ triſagio inducendo, taliter peruertaᷓ. Num tu prim⁹ es patrũ in Nicea, vt diſſinitio tua ſup ipſos dñeturᷓ

Eſa. 6. a

for. * An

* dici

❡ *Epiſtola Iuſtiniani epiſcopi Siciliæ, ad eundem Petrum, quoniam non oportet additionem crucis eſſe in triſagio, vt non inducas duos filios.*

OPortet militem armari contra bellantes, & athletam contraſtantibus obſiſtere. Luctatio autem veſtra non eſt carnalis, neq; luctatio corporis vnctionibus fit: neq; quis vacans à luctatione, coronam habebit Deitatis, ſi neglexerit repræhendendis non anteponere luctationẽ veritatis. Si enim qs certat, non coronatur, niſi legitimè certauerit: & arma noſtra non ſunt carnalia, ſed potentia Deo ad demolitionem munimentorum, cogitationes deſtruentia, & omnem altitudinem contra ſcientiam DEI eleuatam: * quarè tanquàm fratrem incito hac monitione, quoniam bonum eſt patribus obedire, & detrahere proprias nouitates, obedias amicabiliter, chariſſime, & argumentis non addas

2. Tim. 2. a
2. Cor. 10. b

for. * quarè te

addas trisagio duos filios: sed crede Seraphim, Trinitatem similiter glorificando, & non præter hęc addes languescere vana gloria, pessimum sophisma faciendo, crucem in hymno ponens, multisque factus cæcus. Quid ergò oculos rusticorum idiotarum effodis, insculpēs impiorum impietates? Quid *Maniam, & Valentinum, & Eutychen armas ad dicendum diuinū passibilem, & magis Paulum Samosatenum & Nestorium, ꝓpterea quòd in trisagio addis quaternitatē? Quia quócunque te vertas, quod impium est, intellectum pietatis habere non potest, sed plurimarum hæresum formas ostendit. Arrius enim filium diminuebat, & Eutyches similiter: propter quod & passionem addebant diuinæ naturæ filij, ideò non dicebant filium homousion, id est, consubstantialem, sicut Eunomius. Si enim iam apud ipsos pater impassibilis est, filius autē diuinitate passibilis, quomodò consubstantialis est? Macedonius autem spirat à patre solo spiritum-sanctum, & Nestorius similiter diuidit vnum filium in dualitate filiorum, & impossibile est (sicut tu dicis) in trisagio quaternitatem dicere, crucifixum impiè addens, post cōfessionem Trinitatis. Cessa igitur ab huiusmodi tua impia præcipitatione, non addas scandalum scandalo, & non eris causa perditionis magis simplicium hominum, nè præsidens noster Felix, secundùm canones sententiam dicat contra te: & non iuuabit te dicere, Ego vtiliter hoc apposui, crucifixum in trisagio confiteri. Tolle iniquitatem de vniuerso, nè hoc citò multiplicetur: quoniam impium, facilè susceptibile est: melius autem, non. Suscipe ergò tanquàm fratris tui admonitionem: extingue hæreticorum conspersionem, & fias pastor ouili, non lupus: & secutus B. Proclum & ipsius reuelationem, in cāpo timoribus existentibus, deprecatiuè dicas trisagium ad pausationem iræ, & nè incites adhuc iram fortis. Si autem non velis tu, fraternitas mea innocens erit, & ego cum ipsis: & qui vnà mecū de his tibi scripserunt, custodiemus nosipsos ab scandalis. Didicisti ab Esaia, dicere: Sanctus, sanctus, sanctus: Non, crucifixum, inquit, tibi dicere. Sed dicis: Tunc filius non erat crucifixus, & propter hoc nō addidit tūc, crucifixus. qui ergò nunc Seraphim in trisagio addiderunt crucifixum, quod tu dicis? Et si dicis, non puto. Et si nescis, quomodò non impius es? Etem & tunc inquit Propheta passiones carnis verbi, & apertè confitetur trisagium. Propterea, quomodò & dicis, suscepta fuit synodus Chalcedonē. & tamen absolutè, sicut ipsa tradidit, tu non prædicas trisagium: sed inobedis illi, & non timuisti ipsam, dicentem: Qui non sapit sic, anathema sit. Salubriter prædica vel dic, & sanus eris: si autem non, non solus hauries mala.

[Margin: for. *Manē] [Margin: Esa.6.a]

¶ *Epistola Felicis episcopi Romæ ad eundem Petrum, purgans vel deponens ipsum ab Antiochena Ecclesia.*

QVoniā importabilibus verbis impiè garrulâsti, & non iudicâsti cedere prędictis sanctis patribus, qui ornārūt sedē B. memoriæ & multùm triūphantis Ignatij martyris, cui⁹ tu indignus existēs, nescio, quomodò insiluisti inchoare nouitatē in catholica Ecclesia tuis prophanis legib⁹ & impijs dogmatibus, & iudicâsti non oportere dicere Christū crucifixū ꝓpter nos: sed passionem ideò impassibili impiè induxisti, & immortali patri mortē imponere, & nō horruisti ea, quæ non suscepisti ex diuinis Euangelijs & Apostolis, & *Δαραγαγυτυτιβων gloriosorum patrum, pessimè sophisticatus ipsa intorquere, & propriā pestē sensùs imponere simplicioribus, & scandalū huiuscemodi hęresis, non vt æqualiter priorib⁹ hęresibus vigeat, sed magis multipliciter excellat: & non statuisti credere veritati, & literis nostris ad te scriptis, nunc incepi sententiare contra te: immò ille, qui vertex est omniū pastoralium sediū, in sanctis laudibus florēs, Apostolorū verè optimus Petrus, cuius tu nomine ęqualis es, sed non opinione neq; fide, qm̄ ab isti⁹ recta intētione, & immaculata fide, valdè declinâsti. Et non solùm cōtra te sētētio, sed & cōtra eos, qui non erubuerūt characteres venerabilium Euangelistarū & Apostolorū eos sequentiū, ac perfectorū doctorū sermones: & instabili sētētia ex tua iniqua expositiōe firmati sunt, tanq̄ dulcissima circunsequēdi in mala opinione, quod verè amarissimū est, & non auerterūt huiusmodi impietatē. Dicemus ergò tibi, sicut & contra illos: quoniā dilexisti iniquitatē magìs loqui quàm iustitiam, dilexisti *super omīa pcipitationis linguā dolosam, propter hoc Deus destruet te in finē. Et nō solùm ab Antiochena ecclesia, sed ab omī ciuitate deponet: & firma sit hæc tua depositio à me, & ab his, qui vnà mecum Apostolicū thronū regunt, & ab Acacio Cōstātinopolitanæ ecclesiæ pastore, & à venerabilibus episcopis sibi subiectis, qm̄ ipsorum munimenta non sustinuisti. Quandoquè em̄ dicis Trinitatē ꝓpter nos crucifixā, nō Christum, quandoquè aūt immortalē spiritū, Manichęizās, quādoquè ab istis diffugiēs, meis argumētis reprehensus & sermonibus, dixisti Christū, post immortalē spiritum, passionem sustinuisse, sicut Samosatenus & Nestorius, vnū filiū diuidentes in dualitatē filiorū. Quandoquè aūt & his cessisti nō detrectādo, & venisti ad peius, nō glorificādo Cherubicū hymnū, ad filium referre pręstolāti tremore ἄνω δοκιμάνως venerabiliter similiter Trinitatem, sed totum hymnum ad filiū referre, volens firmare morbum canceri rodentis, quem innocētib⁹ intulisti, & indè omīs generis hęresiū laqueis circumpręcipitatus, à veritate exiens,

[Margin: for. *Paradoxis παραδόξεις aut ἀραγαγῶν] [Margin: Psalm.51. *omnia verba præcipitationis lingua dolosa.]

exiens, nō prædicas Christū pro nobis crucifixum, nec vnigenitum filium Dei, qui in medio patris & spiritûs sancti est, piè glorificas. Quid enim isto magis interdictum, patre à vobis & sancto spiritu non glorificato? Nam calumniam Seraphim vos infertis, qui Trinitatem non dicitis glorificandam, Sanctus, sanctus, sanctus: sed solùm personaliter filium. Et quæ præcipitatio hæresiū ità confudit, id est, impudenter egit, sicut vos? Ve-
* nocentiùs runtamen & in isto percurrens adhuc *nouiùs ascendistis, & strangulandas infamias à Deo, adijcitis, filiū videlicet, patrē & sanctū spūm, Sabellianizātes, simul cōiungere iudicātes. Trinitatē cōfiteri negatis, in qua baptizamur, & credim*, & cōfitemur. quis ergò nō defleret sic dicentes de intemerato trisagio, quod mihi valdè cōuenit refutare, & fletum meritò dare in hos animarū simpliciū cauillatores, ac impium facinus fingentes, quos & alienos putauimus ab orthodoxa fide & catholica Ecclesia, & à communione ducis
Matth. 16.c nostri gloriosi prædecessoris Petri, q claues regni à saluatore nostro recepit? Qui autem participes Apostoli esse volunt, ducuntur & doctrina ipsius, qui Christum dicit & credit propter nos crucifixum, & hoc non negat, sicut & modò depositus Petrus ex eo quòd non legitimè & inclementer in trisagio adinnonauit, q crucifixus est propter nos, scientes, quia non Trinitatem crucifixam ab Apostolis suscepistis, non patrem, non spiritumsanctum, nisì carne filium Dei vnigenitum solùm. Fugite ergò ab hac inclementi communione, & ero vobis communicans, inquantùm & vos mihi, dolosa fallacia, longè à nostra orthodoxia, expulsa. Custodite Christi discipuli, mei autem filij, traditiones quas à diuinis scripturis accepistis.

* Quintiani ¶ *Epistola * Cinciani episcopi * Aculianarū, ab Petrum episcopum Antiochiæ.*
* Camulianorum, vel Camelenotum

MVltifariàm multisq; modis, charissime, à veritate deuiâsti, cōtraria faciēs herilis mysterij, nō sequendo euangelia, vel Apostolos, vel sanctos patres. Etenī expositio tua grauē fert contra ipsos nouitatē catholicę ecclesię. Et quidē nō abiecisti ipsam, multis episcopis præmonētibus te (maximè sanctissimo archiepiscopo Felice) ab ipsa diuertere, & esse rectum & orthodoxum, salubris prædicationis sectatorē: sed certè cōtrà hæresiū affectator fuisti, & talentum diuinæ doctrinæ in terram abscondisti, & nō potiùs ipsum supra mēsam proijcere cēsuisti, videlicet sanā doctrinā in cordibus hominum inserere, sed ecōtrà zizania seminâsti. Et quis adhuc sustinebit te, peruertentē Chri euāgelium? Non prædicando vnum filium in duabus naturis Dominum nostum Iesum Christum, & hunc crucifixū: sed Deum, fortē, immortalē, videlicet, vnā Trinitatis substātiam dicens crucifixam: & nō solum, sed & vnam naturā Dei verbi & carnis dicis. Et si vna natura Dei verbi & carnis est, vna autē natura Dei patris & verbi, quomodò nō vna & ipsa natura patris & corporis & verbi? Si aūt non vna natura Dei patris, & carnis hūanę, & verbi: dic quomodò vna natura verbi & carnis? quomodò creata, & increatū, vna natura est? Si aūt hoc impossibile est, quomodò caro, & increatum verbum vna natura, & non duæ *cōmutatæ? Si autem vnius naturę est Christus, & nō duarum: quarum dicis Christum,
creatū, sicut Arrius, *vel increatū, sicut Manichæus? Vbi autem est temporalis Christi *an
generatiōis natura, & diuinitatis ipsius ęterna generatio? Vbì & illud, Hodiè genui te? Psal. 2.
& illud, Iesus Christus herì & hodiè, ipse est Heb. 13.b
& in secula? Quomodò autem & dicis, ante
vnionem verbi Dei & carnis, *duæ, vel ante for. *naturę duæ, vel antequàm
fuit secundum subsistētiam ex virgine vnio? Etenim si est Christi caro ante Mariā, secundùm Valentini impium sermonem, quomodò duæ antè fuerūt naturę ante Mariā? Cuius
autem est ipsa expressio, non Eutychis, ma- Eutyches sonat faustū, atyches infaustum
gis Atychis, ex duabus dicere vnam naturam factam fuisse. Si ista autē cum illo sapis, quomodò ipsum abijcis, qui ipsius recipis pessimas innouationes? Quod si in veritate hoc factum est, sanctos patres in Chalcedona cōtra ipsum habuisses certè acceptos. Dic verūtamē mihi, quomodò vnitè pater & filius & spirit* sanctus dicitur Trinitas, solus existēs Deus, si non suscipis dicere in vno filio duas naturas? Et si Trinitas vn* Deus est, quomodò Deus, & corpus nostrum ipsi vnitū. non debet dici vnus filius in duabus naturis? Si autem vna natura, Deus verbum & caro: vel mutatum est verbum, vel caro: Et si caro mutata, facta fuit verbum, nō erit ampliùs caro. Si autem in istis non facta est mutatio, quomodò in Christo non sunt duæ naturæ? Caro enim, caro est, quanquàm sit Dei caro: & verbum, verbum est, licèt assumpsit nostrū assumptum. Si autem mutata est, quomodò est non consubstantialis caro & coæterna patri, sicut & verbum? Si autem alterius substātiæ est caro patri, inquantùm recentior est, pater autem sinè tempore est, quomodò nō recēs & verbum, sicut vnam esse naturā carnis & verbi Dei dicis, & filium alteri* substātiæ patri dicis? Si autem non est eadem natura verbi DEI & carnis, quomodò non sunt duæ, caro & verbum? Si autem omninò Deitas caro facta est, quomodò mansit verbum quod fuit? Quomodò autem incommutabiliter incarnatum est, si non est Christus in duabus naturis? Quomodò incarnatus De*, verbum mansit, quod fuit? Et si est Deus verbum passibilis, impassibilis autē pater, quomodò vnus & sol* est Deus? quomodò aūt & istarū vna est natura? Si aūt & impassibilis est Trinitas, quomodò De* verbū pass* est, p nobis? Si aūt nō pass* est, quomodò altera natura carnis nō est passa? Et si omē patiēs, creatū est: quomodò Deus verbū nō est increatus,

patiens carne? Si autem carne patitur Deus, quomodò non patit sibijpsi Deus? Si autem idem est dicere, Deum passum carne: & dicere, Christum passum carne: quomodò non erit idem dicere, spiritū diuinum carne pati, cùm spiritus De⁹ sit? Si autem non est simile, Deū passum carne dicere, & dicere Christum pati carne: quomodò possibile erit, plùs appropriari Deum verbum carnis, cuius appropriat pater ea, quæ sunt Dei verbi? Quomodò autem & si appropriatione Deus verbum patitur carne, non erit *appropriatiōe & pater Deo verbo patiens? Et si mortuus est Deus verbum carne, quomodò est consubstantialis patri immortalitate? Mortuus enim pro nobis nō est immortalis: mortuus certè est secundùm scripturas. Et si vnus de Trinitate mortuus est, quandoq; Trinitas dualitas facta est. Et si Trinitas nunquàm dualitas facta est, quomodò vnus de Trinitate mortuus est? Et si altera natura verbi Dei, scilicet hominum natura, non est mortua: & si trisagia vox, Trinitas non subsistit, manifestum est, quòd vnius substantię esse dicis Trinitatem. Et quomodò nō ostendis *esse Sabellianum? & si in tribus hypostasibus vna natura subsistit trisagiæ vocis, quomodò non dicis Trinitatem esse crucifixam, & sinè Deo teipsum, sicut Marcionistæ, esse non dicis? Omnis ergò, qui dicit vnā naturā Dei verbi & carnis, & non duas vnitas & indiuisibiles, deponatur. Et si miscet duas Christi naturas, dicēs Deū passum carne, & nō passum Christum carne, secūdùm Apostolū, deponatur. Et si quis impassibile & immortale Domini verbū, dicit versū esse in passionē & in mortalitatē, & nō attribuit carni ipsius, deponat. Et si quis post trisagiā vocem Christū dicit crucifixū, & nō magìs vnū filium, qui in medio trisagię vocis laudat, deponatur. Et si qs hominem dicit propter nos crucifixum, seu Deum, separans naturas, & non coniungens dum ipse crucifigeretur, deponatur. Et si qs tenuē hominē dicit, sicut Paulus Samosatenus, aut sicut Photin⁹, anathematizetur. Et si qs Dei humanitatē dicit, & non Deū & hominem magìs dicit, anathematizet. Et si quis alterius substātiæ dicit carnē Christi à carne nostra, & non magìs nobis cōsubstantialem sinè peccato, deponat. Et si qs dicit, sinè intellectu & sinè anima Dominū nostrū Iesum Christum, & pro anima habere Deitatē, & sic ex hoc dicere, Deum verbū pati carne, et non potiùs intellectum habere, et Deum verbum animam rationalē assumpsisse, et impassibilem ipsum dicit Deitate, et passibilē humanitate, deponatur. Has duodecim depositiōes misi tibi, vt terrefactus istorū iudicijs, remouearis ab omni tua iniqua nouitate, sciēs, ꝙ oportet sequi reuelationem sanctissimi Procli Constantinopolitanæ ecclesiæ episcopi, quādò in campū cum toto populo cucurrit, fluctuāte ipsa ciuitate sub terræ motu, & omnibus fletum emittentibus, repentè puerum in aëra leuari à quadam virtute, et huic imponi trisagiū litaniæ, et dicere, Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis, miserere nobis, et hæc annūciare episcopo iuss⁹ est: sicq; per tres horas in tribunali stans secus pedes ipsius episcopi, hæc narrauit. Et sic postq̄ litanias fecerunt, stetit terræmotus. Sic ergò et tu litanias fac, et pausabit ira, quæ cōtra te proferenda est. Si autem non, veniet supra te depositio à patre nostro Felice. custodiet autem Deus mūdum à scandalis. Cui gloria nunc et semper et in secula seculorū. Amen.

Margin: for. app. propriatiue — for. *esse te — 1. Pet. 3. d

¶ Epistola Acacij archiepiscopi Constantinopolitani, ad Petrū archiepm̄ Antiochenū. Quòd non oportet ponere in trisagio illud, Qui crucifixus est propter nos.

OBstupuit cælum, & tremuit terra: Mota sunt autem & fundamēta sanctę Dei catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ, luctus & ploratus appræhendit sacerdotes Christi in his, quæ ego & sancta synodus, hîc secūdùm Dei nutū cōgregata, audiuimus fieri à te, frater. Quæ scriptura docuit, dicere spiritū sanctum crucifixū esse, aut duos filios dogmatizare, seu trisagiā hymnologiā deprauare, vel quaternitatem pro Trinitate glorificare, aut angelis sanctiorem & sensatū magìs teipsum demonstrare? Nam dicendo, Sanctus fortis, & rursùs ex altera parte inferēdo, Qui crucifixus est propter nos: duos filios significas, vnū fortem, & vnū crucifixum: quandò autem rursùs dicis, Sanctus immortalis, qui crucifixus est propter nos, inueniris inferre crucē sancto spiritui. De ipso enim dictū est, Sanctus immortalis. Et huiuscemodi intellectus, tuæ totius hæreticę prauitatis, ꝓpria sunt, immò verò manichęæ furiæ idololatria est. Nā ille, quemadmodùm & tu, cùm omninò negâsset vnigenitum DEI filium, & virginalem partum, dixit sanctumspiritum in specie columbæ descendisse de cælis in Iordane flumine, & ex aquis incorporatum fuisse, & * hominibus illustrâsse, & cruci affixum fuisse, & mortem pro nobis sustinuisse. Quomodò autem & ascendere nunc sacerdotalem thronum nō erubescis, quem contaminâsti per tuas blasphemias? Extra hierachicum ordinem, & alienus factus es ab ouili Christi. Non solùm enim Cherubicum hymnum corrupisti, per quē & nostra ciuitas firmata est, cùm olim moueretur ab interioribus terræ motib⁹ puero infante ad aërea rapto in cōspectu totius ciuitatis vsq; ad tertium cælum, quemadmodùm diuinus Paulus, ibidèm hanc ineffabilem hymnologiam, in qua hora in campo multitudo cum lachrymis exclamabant: Domine miserere, ad Deum simul cum sancto patre nostro archiepō huius regalis et à Deo amatæ ciuitatis. At tu em̄ multis modis conaris contraria

sapere

Margin: Psal. 17. — for. * hoīes — 2. Cor. 12. a

sapere non solùm sanctarum synodorũ, quæ in Nicea, & quæ in hac regali ciuitate, & quæ in Chalcedona, sed & diuinarum scripturarum, non volens secundùm ipsarum traditionem dicere, Christum vnigenitum filiũ dei passionem sustinuisse carne, id est, secundùm carnem, secũdùm traditionem verticis Apostolorũ. Scribens enim ipse benè dicit: Christus semèl pro peccatis mortuus est, iustus ꝓ iniustis, mortuꝰ quidẽ carne, viuificatus autẽ spũ, in quo & in custodia spiritibus ambulauit, & ꝑdicauit custodiã, infernũ vorãs. Abscõdens em̃ hamũ suæ Deitatis, intùs animã sancti sui corporis, sic inferno occultatꝰ est, & ipsiꝰ oĩm voracẽ ventrẽ abscidit, & ab æterno mortuos viuificauit, secũdùm Iob, dicentẽ: Duces draconẽ in hamo. Tu aũt auertisti aurem, à veritate ad fabulas conuersus, secũdùm Arrium & Apollinarium dicens, vnum de Trinitate pati, qui est ineffabilis sapiẽtia Dei patris, hoc est, ipsius splendor & character substantiæ ipsius, verbũ simul sinè principio, & coæternum. In principio enim erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Omnia per ipsum facta sunt, & sinè ipso factum est nihil. Sic autem sapere festinâsti, cùm iam negâsti salutem verbi humanatam, quam pro nobis ipse Deus & verbum, redemptionem dedit morti, quam resuscitans à mortuis, adduxit ad cælos, de qua ad Abraham dixit Deus: In semine tuo benedicentur omnes gentes. Quod confirmans Apostolus, dixit: Abrahã dictæ sunt repromissiones & semini suo: non dicit, & seminibus suis, tanquàm in multis, sed tanquàm in vno, & semini tuo, qui est Iesus Christus. Festinetur autem à te sic sapere, quẽadmodùm non suscipis * cognominationem Domini nostri Iesu Christi filij Dei. Et ergò omninò de te sit hoc scriptum: Si quis non confitetur, Dominum nostrum Iesum Christum in carne venisse, sit anathema. Et quod est à Ioãne dictũ, Oĩs spiritus cõfitens Iesum Christũ, ex Deo fuit: & omnis spiritus, qui non confiteẽ Iesum Christũ, ex Deo non fuit. Qui ergò ex Deo fuerũt, Christi filij Dei passionem fuisse dicũt secundùm prçannũciatas de ipso prophetias, & Apostolorum doctrinas: Christum enim dicens filium omnipotentis Dei crucem sustinuisse, vtrunque dicis in vno, & ipsius Deitatẽ, secundùm quam Deus est impassibilis & consubstantialis * Dei & patris: & humanitatem, secundùm quam homo est mortalis & consubstantialis virgini matri. Dicere enim vnum Trinitatis pati, ostendit ipsum verbum passibile. Si ergò verbum passibile est, similiter & pater. Si autem pater & verbum passibile est, passibilis & spiritussanctus erit, cùm vna substantia & vna istorum Deitas sit. Si autem dicis (fugiens culpam paternitatis) passibile quidem verbum, impassibilem autem patrem & spiritũ, soluisti consubstantialitatem, adduxisti autem & plures

1.Pet.3.d
loc' obscurus.
Iob 40.c
Hebr.1.a
Ioan.1.a
Gene.22.d
Galat.3.c
1.Ioan.b
1.Ioan.4.a
* Deo patri

deos. Vt ergò non incedas per interitum & inuiam semitam, & prçcipitatus in aciem hçresium, fias & causa perditiõis multorum, & à Dei sacerdotio alienꝰ, in via regali teipsum & ouile dirige, per quam & sancti patres, qui in Chalcedona conuenerunt, ambulauerũt, & cælum appræhenderunt. Tu enim cognoscis, quòd dolabra ad radicem infructuosarum arborum iacet, & sub ipsa sicut oleaster incidéris: hoc est, sancti spiritûs virtute, vt pax & concordia firma permaneat in sacerdotibus Christi. Matth.3.a

EPISTOLA FELICIS PAPÆ Romæ, ad Petrũ episcopum Antiochiæ, monitoria, quoniam non oportet addere in trisagio, Crucifixus propter nos.

QVis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachymarum? qualẽ autem & dignum fletum adducam animæ meç, cõdolens Domini & saluatoris nostri Christi sanctæ catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ? Ipsa enim plorans plorauit super filios & filias suas, & non est qui consoletur eam, ex omnibus qui diligunt eam. Vniuersi tyranni & hçresiarchæ persequẽtes ipsam, apprçhenderunt eam per te frater honoratissime, & affligentes ipsam, facti sunt in caput eius. Omnis decor ipsius, quantùm in te est, factus est ad nihilum. Videntes inimici eius, gauisi sunt super perditione filiorum eius. Quos enim fouerat, quos enutrierat, quos ad mẽsuram ætatis perduxerat, lacteq; pauerat propheticis & apostolicis doctrinis, hos tu vno temporis momento veneno necâsti. Quemadmodùm enim, qui piscatiõem sectantur, hamum esca contegunt, & ex improuiso capiunt pisces: sic & tu angelicç laudationi additionem induxisti, & trisagiæ deprecatiõi, quasi pietatis obtentu, diram impietatẽ excogitâsti. Ex pluribꝰ em̃ Orientalibus ꝓuincijs literas suscepimꝰ, significantes nobis, quomodò veneratio tua dudùm sopitũ Valẽtiniani dogma resumpsit, & irritaẽ à vobis saluatoris incarnatio, quodq; in Manichæorum dogma, & Arrij, & Apollinaris, Pauliq; Samosateni incidistis. Dicere em̃ vnigenitũ filiũ & Dñm nostrũ Christũ Iesum, ꝑfectũ nõ esse in Deitate, atque in humanitate perfectũ, nec ipsum subijsse passionẽ crucis, sed vnã verbi Dei naturã incarnatã, corpusq; Dñi sinè anima & mẽte, Apollinaris hçresim roborat. Ille em̃ ignorauit, ꝙ ab ipsis mundi nascẽtis exordijs primùm anima primi parẽtis nostri mortua est, vel in mortẽ ꝑcipitata est, atq; ità demùm corpꝰ. Dictũ qppe illi est à Deo: In quacunq; die comẽderis de ligno sciẽtiç boni & mali, morte morieris. Itaq; iuxta latam in illum à Deo sententiam, qua die comẽdit ex ligno, in ipsa secundùm animam mortuus est. Nam ipsius corporis mors, post nongentos & triginta annos contigit. Itaq; Deus

Hiere.9.a
Thre.1.a
Gene.2.c

Deus donum non dimidiatum fecit, sed totum simul Adam ex vtero virginis sumpsit, vt etiàm perditum, totum saluum faceret. Idcircò & Dominus ipse dicebat: Ego animam meam pro ouibus pono. Valẽtini item & Marcionis, Manichæorumque ac gentilium innouare vis dogmata. Si enim Deus est, qui diuisibiliter atq; substantialiter est mortuus, similiter sanctus spiritus Deus, & ipse diuisibiliter ac substantialiter inuenietur: sicq; iuxta tuam & illorũ rationem, tres dij erũt, ac per hoc plurium deorũ inualescet error: quãtumq; in te est, euacuabitur illud: Audi Israel, Dominus Deus tuus, Dominus vnus est. Item quod ait Hieremias: Hic Deus noster, non reputabitur alius ad eum. Similiter & Dominus: Vt cognoscãt te solum verum Deum. Cumq; scriptura diuina vnũ Deum, sanctam & indiuiduam Trinitatem prædicet, tu & hi qui ante te fuerunt hæresiarchæ, tres deos dogmatizare ausi estis, alium quidem dicentes Deum patrem præter filium, & alium Deum filium præter patrem. Rursusq; alium Deum spiritum sanctum præter patrem & filium. Atq; alium quidem mortalem & nouiter genitum, alium verò æternum atque immortalem. In his autem noxijs verbis tuis, contraria sentire vis patribus, qui in Nicea, & qui in Constantinopoli, atq; Chalcedone cõuenerunt, qui & cõsubstantialem roborârunt, & vnam Deitatem patris & filij sanctique spiritûs prædicârunt, atque Arrij amentiam confuderunt. At verò tu in ecclesia ausus es dicere, quòd vnus increatæ atque indiuiduæ Trinitatis, passionem subijt: & per hoc consubstantialem quoq; soluere niteris, ac Deum subijcere numero. Si enim vnus sanctæ Trinitatis & coæternus, qui crucifixus est Deus, *hoc est filius: sunt autem duo sanctæ Trinitatis, pater & spiritussanctus: dicuntur autẽ dij, & non (vt habet vera ratio) Deus, (sicut tradiderunt nobis, qui ipsi inspexerunt, & ministri fuerunt verbi) inueniris quoq; consubstantialẽ soluere: Quippe mortale & immortale, cõsubstantialia iam esse non possunt: roborabitur autem sic pluralitas deorum, dum tres dij Christianis auribus ingeruntur. Cùm itaq; scriptum sit, Verbum caro factũ est, & Deus erat verbum: non alius Deus verbum, prçter patrem, inuenietur: verbum. nõ simpliciter, sed verbũ substantiale, & Deus filius inuenietur, vt *ex vilitate nostra, identitatem substantię patris & verbi & sancti spiritûs agnoscamus. Nos enim non alij, præter verbũ nostrum, inueniemur. Quoniam igitur vnigenitus Dei filius, qua ratione verbum est in ꝓpria substantia, nõ poterit pati, nè ad omnipotentis Dei patris substantiam passio referatur: (est enim vna patris & filij & sancti spiritûs Deitas) patitur autem propriũ animatũ corp᷑, quod ipsum substantiale Dei verbũ ex ipsa sanctæ & intemeratæ virginis vulua sibi coniungens, ex muliere processit, de qua sancto spiritu afflati prophetæ cecinerũt: Deus virtutum cõuertere, respice de cælo, & vide, & visita vitem istam: & perfice eam, quã plãtauit dextera tua, & super filiũ hominis quẽ cõfirmâsti tibi: vitem & filium hominis, quẽ cõfirmauit verbum, vt inferni claustra contereret, & viuificaret eos, q̃ à seculo mortui sunt, salutarem verbi incarnationem vocans. Idcircò & Dominus dicebat discipulis suis: Ego sum vitis, vos aũt palmites, & pater meus agricola est. & tradetur filius hominis in manibus peccatorum. Patris enim intimum substantiale verbum ac Deus, per sanctę virginis aures illapsum, conceptionẽ ineffabiliter operatum est. Qua igitur parte vnigenit᷑ filius est consubstantialis patri, & vnus indiuiduę Trinitatis, increatus atque inuisibilis, impassibilis & immortalis permansit. Quod ergò increatum atque immortale est, creaturæ nè applices, neque deorum pluralitatem confirmare pergas, dicens vnum S. Trinitatis mortuum esse. Rursùs, qua parte ex muliere natum est, & substantiæ nostrę ac generationis est particeps, absq; peccato, sustinuit passionem. Porrò, quòd non modò consubstãtialis, verum etiàm cognatus secundùm carnem sit nobis filius Dei, docet ipse Domin᷑, nunc quidem in Euangelio his, qui in se crediderãt, dicens: Ego sum vitis, vos palmites: nunc autem in Psalmis, Annũciabo nomen tuum fratribus meis. Vndè autem tibi tam pessima superbia subrepere potuit, vt te ipsis quoquè sanctis angelis intelligentiorem, sapientioremque putares? Super his ingemisco, in his plango inimicos crucis Christi, quorum finis perditio, & quorum DEVS venter est, & gloria in confusione ipsorum. Non cogitâsti, quòd scandalizare vel vnum solum ex his, qui credunt in dominũ nostrũ Iesum Christum, quàm graui cruciatui facit obnoxium? Sed incautè, vt serpens Euæ, tu ipse quoquè erroris venena multitudini fidelium atque auribus infudisti, traditamq; ab angelis sanctissimam laudatiõis formam corrupisti, inserens illi: Qui crucifixus es pro nobis. Ergò ne non aduertisti, quòd Paulũ Samosatenum, Photinumq; & *Artemium impietate trãscendis, qui duos Dei filios posuerunt, vnum quidem ante secula, alterum verò nouiter natum, cùm ipse quoquè Trinitati inuexeris pluralitatem, duos Dei filios dicens vnũ forte, alterũ crucifixũ? Ad hæc fidelissimũ Christi gregẽ in Manichęi opinionem pręcipitare cõtendis, q̃ spiritumsanctũ asserit crucifixũ. Nã ꝙ post illud, Sanctus immortalis, quod est Spiritussanct᷑, tũc infers, Qui pro nobis crucifixus es, miserere nobis: quaternitatemque, non Trinitatem, populo insinuare videris. Nempe si ex humana traditione manâsset hęc laus, non ità incautè crucẽ insereres laudi, in qua filij appellatio, fortis scilicet, ponitur. Quoniam verò ab angelis

Marginalia: Ioan.10.c; Deut.6.a; Baruch 3.d; Ioan.17.a; *hic; Acto.1.a; Ioã.1.b &.a; *extra vilitatẽ nostrã; Psal.79.; Ioan.15.a; Matth.26.e; Ioan.15.a; Psal.21.; Phil.3.a; Matth.19.f; Gene.3.a; for.*Artemonẽ, cuius hæresim renouauit Samosatenus.

lis nobis laus ista profluxit, qui ante crucem dicebãt: Sanctus, sanctus sanctus: sicut respi- Esa.6.a
cere Esaias meruit, post crucem verò cũ laude clamabant: Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis. Deniquè cùm terræ motu Constantinopolis quateretur, populusq; in campo oraret, infantul' toto populo spectante cum Proclo ciuitatis episcopo, in cælum per vnam horam raptus est, ibique huiusmodi didicit hymnum. Rursumq; descendens, nunciauit, quæ in æthere audíerat, dicens de cælo quasi de multitudine psallentium, huiusmodi laudes insonuisse auribus suis, dictumque sibi, vt eam laudationem populo indicaret. Quam vbì populi inceperãt, ciuitatem receperunt, neoque per huiusmodi laudem propicio facto, ab imminenti ira liberati sunt. At tu quàm temerè, vt scripturas diuinas reliquas, ità & angelorum laudẽ peruertere psumpsisti. Quis igit in huiusmodi non ingemiscat? quis non lamẽtetur? quis dolor similis inuenietur, sicut dolor ecclesiæ Domini & Saluatoris nostri Christi? Cõspice te constitutum, vt sis lumen his, qui in tenebris sunt, & eruditor insipientium: immò insipientiæ præceptor es, lucem in tenebras
Heb.6.b transferens. vide à te populos semèl illuminatos, qui bona gustauerunt Dei verba, Dei mandata, Dei prophetias, prædicatiões Dei, Apostolicas euãgelicasque doctrinas abs te puerti magìs, ac doceri nõ solũ crucifigere filiũ Dei & ostentui habere, verùm & cõtraria sentire scripturis diuinis, & pacta abnegare, q̃ accedentes ad sanctũ baptisma fecerũt. Nã cum coram cælestibus virtutibus omnibus, coram Apostolicis euãgelicisque ordinibus sancti baptismatis tempore promiserint credere in vnum Deum omnipotentem, nunc illos in tres deos credere docuisti. Rursùm, cùm polliciti sint credere in vnum Dominũ Iesum Christum, filium DEI incarnatum, & hominem factum de spiritu sancto & Maria virgine, tu eos doces, nè dicãt Dominum Iesum Christum, filiũ DEI, crucem perpessum esse, qui Deus est secundùm sempiternam & impassibilem ex patre generatióem, & idem homo secundùm eam, qua in nouissimis diebus ex matre prodijt, secundùm quam etiàm sustinuit passionem, sed vnum Trinitatis mortuum esse, qui est ipsum Dei verbum. Confessi sunt rursùs Spiritumsanctum, viuificum & immortalẽ, dicentes credere in Spiritumsanctum, Dominum & viuificantem, & mortalem esse ponis Spiritumsanctum, cùm dicis: Sanctus immortalis, qui crucifixus es pro nobis. Fuge, obsecro, huiusmodi errorem. Corruisti, noli in ruina persistere. Peccâsti, iam peccare noli. Expectat te sancta Dei Ecclesia, cupit amplecti pœnitentem in vanis propositionibus tuis, & secum de Christo diuina prædicantem, neque negantem ipsius animatam incarnationem, secundùm quam etiàm passus esse memoratur, clamatq;

tibi per nos: Venite ad me omnes, qui labo- Matth.11.d
ratis, & ego reficiam vos. Non vult Deus (frater charissime) mortem peccatoris, sed vt cõuertatur, & viuat. Memor esto, Iesum Chri- Eze.18.g
stum resurrexisse à mortuis, secundùm euan- 2.Tim.2.b
gelium. Memento B. Matthæi scribentis: Liber generationis Iesu Christi filij Dauid, filij Abraham. Recordare, quid Paulus scribat, segregatus in euangelium Dei, quod promi- Roma.1.a
serat ipse DEVS in scripturis sanctis de filio suo, qui factus est ei ex semine Dauid secundùm carnem, qui prædestinatus est filius. Memento etiàm Ioannis, clamantis: In prin- Ioan.1.a
cipio erat verbum, & verbum erat apud Deum, sicut etiàm est, & DEVS erat verbum, quodque caro factum est, homine assum-
pto, & quòd DEVM nemo vidit vnquàm. Ioan.1.b
Hæc tibi scripsi vnà cum præsenti synodo, conueniens te coram DEO & sanctis angelis, vt ea doceas, ea nobiscum sentias, vt illibata fides nostra permaneat in gloriam DEI.

EPISTOLA MISSA ZENONI à Felice Romano põtifice, in qua significat depositionem Petri episcopi Antiocheni, eò quòd in trisagio apposuerat, Qui crucifixus es pro nobis.

GLoriosissimo ac serenissimo filio Zenoni Augusto, Felix episcopus in Domino salutem. Conuenit tuæ clementiæ, rerum ordinem nunciare gestarum pro tranquillitate Imperij serenitatis tuæ, & oro suscipias precẽ meam, ac si ipse præsens essem, benignis auribus tuis, vt Christianissimus Imperator: & nequaquàm arbitretur pietas tua, illum puro nos corde diligere, quicũque te pacem cum DEO habere non vult. Quoniam verò fideli mente credidisti, nec ambigis, & temporalis solij potestatem, & æternæ vitæ retributionem superno ex momento pendére, per nostram etiàm paruitatem dignare suscipere venerabilem ac diuinam beatissimi Petri confessionem, Apostolorum sci-
licet principis, cui & regni claues à Saluato- Matth.16.c
re traditæ sunt, qui etiàm præparabit Christianissimo Imperio vestro locum in cælo, cum sanctis angelis, quique immutabilem & immaculatam fidem in Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, Dei filium vnigenitum primus exponẽs, à Saluatore ipso beatus est dictus. Nam cùm ipse di-
xisset ad Dominum, Tu es CHRISTVS fili- Ibidem.
us DEI viui, ab ipso audire meruit, Beatus es Simon Bar Iona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in cælis est: & super ista cõfessione, ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt ad-
uersùs eam. Cùm ergò Saluator dixerit, Ibidem.
quòd portæ inferi non præualebunt aduersùs ipsius Ecclesiã, vt ab ea ipsius denomina-
tionem

tionem tollant, quæ dicitur Christus Iesus, & Dei omnipotentis filius: Petrus primogenitus & diaboli filius, & qui sanctæ Antiochenæ ecclesiæ indignissimè se ingessit, sanctamq; sedem pontificatus Ignatij martyris polluit, qui Petri dextera episcopus ordinatus est, Eustathijq; confessoris ac præsidentis trecentorum decẽ & octo patrum, qui in Nicea conuenerũt:ausus est dicere,nõ oportere Christum etiàm Dei filium nominare secundùm diuinam Saluatoris sanctionem, & traditionem diuinarum scripturarum,patrumque expositionem:sed vnum de Trinitate, passionem pro nobis pertulisse in substantia Deitatis, iuxta Arrij & Apollinaris Eunomijq; blasphemiam, volens hac voce euacuare salutarem domini incarnationem, secũdùm quam Christus & passiõem subijt. Heb.2.d Dicitur autẽ & vnus ex nobis, vt qui Abrahæ semen apprehendit. Augereque; deorum pluralitatem nititur:quippe sensus eius tres introducit deos,vnum mortuum,& duos viuẽtes. Soluit etiàm cõsubstantialis nomen,sacrasq; abijcit synodos,Nicenã,Constantinopolitanã, & Chalcedoneñ: sanctam quoq; Mariam, virginẽ nequaquàm admittere deprælhendit. Si enim non ex ea incarnatum verbum homo factum est,quę necessitas virginis? & quarè ad eã dixisset Gabriel: Lucæ.1.d Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur filius Dei,& dabit illi dominus Deus sedem Dauid patris eius? Post hæc autem omnia impia,& blasphemiæ sitæ præsumpta, & deprauationẽ trisagiæ deprecationis,cùm illis addere voluit,qui crucifix⁹ est pro nobis,multa inconuenientia effecit, multumque à nobis,& in Christo dilectis fratribus nostris, q in Oriẽte sunt, & à venerabili Acacio vestræ regalis & à Deo amatę ciuitatis archiepiscopo admonitus,conuerti noluit.Quapropter nunc sancta Dei Ecclesia maternis te vocib⁹, vtpotè ad excellentem ipsius filium, alloqui nõ cessat:O à Christo amate Imperator,meę venerabilitatis vinculum, in quo multitudines fidelium circonstringũtur, dissolui non permittas: Domini autem Christi & vnigeniti filij Dei laudationem transgredi nõ permittas, quæ & vestram ciuitatem periclitantem saluauit, sed tanquàm angelorum traditionem indepraūatam conseruatam,Petrum Arrianæ superstitiõis sequacem, ab Ecclesia Antiochena expelle. Qua ex causa Petr⁹ scindit vestem meam desupèr contextam? Deus & pater mãdauit principi Apostolorũ, quid Matth.16. vocarent filium. Eius vnigenitus filius in cõfessione primi Apostolorũ fundauit me.sanctus spiritus quotidiè testatur mihi, dicens: 1.Cor.2.d Non iudica te scire aliquid,nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum. Si autem inimici, increduli,insidiatores,qui extra vitem sunt, & qui vnigenitum filium Dei mactauerunt, lapidauerunt, & ligno crucis affixerunt, Ioan.19.c vestem suã non diuiserunt, & Petrus fidei meæ vestem * dirupit? * dirumpit Portæ inferi non præualuerunt aduersùs me, & Petrus tẽtat muros meos demoliri? Ego, pijssime Imperator, te de imperio expulsum rursùs introduxi,& malignos ac inobedientes meis diuinis dogmatibus dedi pro sepultura tua, viamque poten- Esa.53. tię aperui ante te,inimicos tuos percussi vnà cum iniquo eorum dogmate,antequàm potentiam exquisiui tibi à Deo in altis regnante,ex quo & regnare sumpsisti.Respice ad pdecessorem tuum pijssimum Imperatorem Martianum,& illius fidem libẽter amplectere, hæreticam tyrannidem Petri,quàm citissimè eradica, Valẽtini & Eutychetis discipulum expelle à ciuitate simul & Ecclesiastico regimine, & à dignitate hierarchica deiectũ esse sancito. Conspice,sanctissime fili & Imperator inuictissime,qualis in Chalcedoneñ synodo indubitabilis defensio facta fuit,& quib⁹ expugnauit *Aeschinum, & diuulgatiões hæreticæ doctrinæ Petri expedias.Hęc legat sancta Dei apostolica & catholica Ecclesia,vt ab ipsa propter prædictas causas depositum,ad communionẽ non suscipias: sed per diuinos apices vestræ serenitatis ab Antiochiæ confinio propellite, pro ipso autem constituite virum, operibus sacerdotium ornantem, custodemq; diligentẽ sanctæ Chalcedoneñ synodi, & eorum quæ in ea firmata sunt. Omnipotens Deus custodiat vestram potentiam in pace semper.

Hæc continentur in præsenti libro contra Seuerum, Zoaram, Petrum, & Anthimum, facta à Menna patriarcha Constantinopolitano, inter quæ habentur sequentia:

Libellus episcoporum de secunda Syria, ad Iustinianum Imperatorem.

Libellus monachorum monasteriorum ibidèm,& quę in Hierosolymis,& in eremo, & in secunda Syria, & in mõte Sinai, & in tribus Palæstinis erant,ad eundem.

Libellus eorundèm ad ibidèm cõgregatam synodum.

Epistola Hormisdæ papæ ad Epiphanium archiepiscopum Constantinopolitanum.

Supplicatio clericorum & monachorũ Antiochiæ, ad Ioãnem archiepiscopum Cõstantinopolitanum, & ibi congregatam synodum.

Relatio ad Ioannem archiepiscopum à congregata synodo.

Libellus abbatum Cõstantinopolitanorum ad congregatam synodum, cui & annexæ sunt quatuor synodi, quomodò in Ecclesia prædicatæ fuére.

Epistola Ioannis patriarchæ, ad Ioannẽ Hierosolymorum.

Alia epistola eiusdem patriarchę, ad Epiphanium episcopum Tyri.

Epistola Hormisdæ papæ ad clericos secundæ Syriæ & archimãdritas,& reliquos orthodoxos

thodoxos in proprio aliquo climate orientis.

Rescriptum Ioannis Hierosolymorum episcopi,& suffraganeorum suorum, ad Ioãnem Constantinopolitanum.

Epistola Epiphanij Episcopi Tyri,& episcoporum sibi subditorum,ad congregatam in Cõstantinopoli synodum, & exclamatio fidelium multitudinis Tyri, & anathematizatio Seueri & eius doctrinæ.

Epistola episcoporum de secunda Syria ad Ioannem patriarcham & synodum.

Actio formata à præsule prouinciæ contra Petrum Apamearum.

Alia actio ab eodem.

Libelli dati à monachis Apamearum, episcopis secundæ Syriæ, contra Seuerum & Petrum Apamearum.

Sententia ab illis, qui de Italia huc veuerunt, contra Seuerum & Petrum.

Sententia Epiphanij patriarchæ Constantinopolitani, & ibidem congregatæ synodi, contra Seuerum & Petrum.

Sententia Mennæ patriarchæ contra Seuerum, Petrum, & Zoaram.

IN SECVNDO LIBRO CONtinentur, quæ facta sunt contra Anthimum.

Constantinopolitanæ quintæ synodi ACTIO PRIMA.

Diuina ordinatio & Constitutio Iustiniani Imperatoris contra Anthimum, Seuerum, Petrum, & Zoaram, ad Petrum archiepiscopum Hierosolymorum.

Gesta in Hierosolymis à Petro archiepõ contra Anthimum, in quibus inserũtur & ea, quæ in Constantinopoli à Mẽna patriarcha contra eundẽ facta sunt in quatuor actionibus, quibus insertis & ipse Peturs Hierosolymorũ sententiã contra ipsum protulit. In his autem & quædam contra Seuerum, & ipsius conscripta inueniuntur.

¶Sciendũ, quòd primò actum fuit à Menna patriarcha contra Anthimum, posteà insertio facta fuit eorum, quæ à Petro Hierosolymorum gesta fuêre. Vltima quidẽ actio est de his, quæ contra Anthimum à Menna patriarcha facta fuerunt, vbi & sententia lecta fuit, die xxj. mensis Maij, indictione xiiij. Posteà quarta mensis Iunij eadem indictione actũ est contra Seuerũ, Petrũ, & Zoaram ab ipso Menna, & per producta probatũ est, ꝙ & olìm, & polìm anathematizati fuerũt. Cõstitutio autẽ fuit vj. Nonas Maias, indictiõe xiiij. quę autẽ Hierosolymis in intima tiõe cõtra Anthimum facta fuerunt, sancita sunt xiij. Kaleñ Octobrias, indictione xv. Prima ergò est sententia, quæ in Constantinopoli contra Anthimum lata est. Secunda autem sentẽtia, quæ in Constantinopoli fuit contra Seuerum & Petrũ & Zoaram. Tertia est constitutio ordinaria. Quarta autem actio in Hierosolymis. & hæc omnia prædicta, in quatuor mensibus facta & sancita fuerũt.

POst cõsulatum clarissimi Flauij Belissarij, pridiè Nonas Iunias, indict. xiiij. in Deo amata & regia vrbe Constantinopoli, præsidente autem sanctiss. & beatiss. domino nostro œcumenico, & patriarcha Mẽna, in atrio *dijtico venerandæ domûs sanctę & gloriosæ Dominę nostrę, matris Dei & semper virginis Mariæ, prope sanctissimam magnam ecclesiam existentis, & à dextera quidem parte cõsidẽtibus illi coadiutoribus, iuxta pium iussum à Christo amati & à Deo custoditi Iustiniani Imperatoris, excellentissimis & sanctissimis, ac Deo amantissimis episcopis, Sabino Canusij, Epiphanio Esculanorum, Asterio Salernitanorũ, Leone Nolanorum, Rustico Fęsulanorũ, *Theophane diacono Romano, Pelagio diacono Romano, omnibus quidem ex Italica regione ab Apostolica sede nupèr missis. Posteà autem consentientibus Agapeto papę antiquę Romæ huc aduenienti, Petro metropolis Iustinianopolis ciuitatis secundę prouinciæ Cappadociæ, Ioanne Bosphori metropolis, Thalassio metropolis Beryti, Magno metropolis Beroæ, Ioanne Gabalorum, Christophoro Porphyrionis prouinciæ Phœniciæ Paraliæ, *Dauitho Cyrrhesticæ, Aetherio Mariamniæ, Alexandro *Pagrasorum, Domno Maximianopolis ciuitatis secundę Palæstinę, Andrea Panis, Epitynchano Germę prouincię Hellespònti, Theodoro Gordi, Eusebio Canorum prouinciæ *Pergami, Dominico Theodosianopolis ciuitatis prouincię Phrygię Pacatianę, Ioãne Traianopolis ciuitatis puincię Phrygiæ Salutariæ, Dominico Sophenæ ciuitatis, Eusebio Cyzici metrop. Thalassio metrop. Nicomedię, Theogene metrop. Synnadorum, Bacho Antiochenæ metrop. Pisidiæ, Hilariano metrop. Pergæ, Vosporio metrop. Neocæsareæ Põti Polemoniaci, Paulo metropolis Tyanorum, Acacio metrop. Pessinũtis, Epitecto Claudiopolis ciuitatis metrop. Honoriadis, Hedisco metrop. Cij, Archelao Corcycorũ, Ioãne Zoororũ, Anastasio Iotapæ, Anastasio *Zichiorum, Pelagio Parnassio, Abraamio Cratiæ, Alexandro Colonæ, Paulo *Zectorij, Andrea Peltorũ, Theodoro Myrorũ, Ioãne Cęsareæ Bithyniæ, Eustathio Tiberiopolis ciuitatis, Leõtio Helenopolis ciuitatis, assistentibus illi & coaudientibus Theophane & Pelagio Deo amãtissimis diaconibus Apostolicę sedis, & Petro & Mẽna Deo amantissimis notarijs, & quibusdam venerabilibus subdiaconis, procuratoribus reliquorũ clericorũ eiusdem sedis Apostolicę, qui & con-

*diptycho

Est autẽ diptychon locus, in quo scripta seruantur episcoporũ nomina.

*Theodoro

*Paraxiorũ

*Carmaniæ

*Zinchorũ,

*Sectorij

sentientes ibidèm fuerunt Agapeto sanctæ memoriæ papæ antiquæ Romæ, & Magno presbytero, & Heraclio, diaconibus & ambassiatoribus *Eufremij sanctissimi patriarchæ in diua ciuitate sanctissimę Ecclesiæ, Sabino diacono sanctæ resurrectiōis Domini nostri Christi Dei, tenente ambassiatā sanctissimi Petri patriarchæ Hierosolymorum, Stephano diacono & ambassiatore Soterici sanctissimi Episcopi Cæsareæ metropolis Cappadociç primæ, Caiano presbytero ambassiatore Elpidij sanctissimi episcopi Ancyræ metropolis Galatiæ primæ, Dionysio & Callinico diaconibus & ambassiatoribus Photij sanctissimi episcopi metropolis Corinthi. Præsente autē & venerabili clero regiæ vrbis, Euphemius Deo amantiss. diac. & primicerius notariorum, dixit: Venerabiles monachi regiæ vrbis, & quidam ex ciuibus suis & Hierosolymitanis surgentes, supplicationes dederūt pijssimo & serenissimo Imperatori nostro, & libellos vestræ beatitudini. Iuxta igitur piū iussum à Deo custoditi Imperatoris nostri, conueniente sancta vestra synodo, steterunt ante præclarum secretum vestrum, Theodoro circunspecto referendario talia à serenissimo domino nostro ad vos stante, abstulimus oblatas ab ipsis supplicationes, & expetentibus introitum, submisimus ad assistentem. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Intrent & Theodorus circunspectus referendarius pijssimi Imperatoris nostri, & venerabiles monachi. Et intrârunt. Theodorusque circunspectus referendarius à DEO custoditi domini nostri tribunus & notarius, & Marianus Deo amātissimus presbyter, & Prior domûs Dalmatij sanctæ memoriæ, & princeps, & qui cum ipso erant venerabiles presbyteri & abbates & monachi, qui & se subscripserunt libello, ab ipsis oblato sanctissimo & beatissimo domino archiepiscopo œcumenico & patriarchæ Mennæ. Qui sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicat secūdùm primum ordinem Theodorus circunspectus causam, pro qua ad nos venit. Theodorus circunspectus tribunus, notarius & referendarius pijssimi domini nostri, dixit: Deo amantissimi Episcopi secundæ Syriæ prouinciæ, relationem fecerunt de quibusdam ecclesiasticis capitulis pijssimo & diuinissimo domino nostro, & non solùm ipsi, sed & venerabiles abbates *Euagorum monasteriorū regiæ vrbis huius, & quidam ex Orientali administratione, & venerabiles monachi Hierosolymæ, dederunt serenissimo domino nostro, & nō solùm ipsi, sed & venerabiles abbates Euagorum monasteriorum, supplicationes. Et statuit imperium suum ipsas per me tradi vestræ beatitudini, & sanctissimis viris antiquę Romæ, ac reliquæ præclaræ synodo congregatæ, adducereq; ad vos ipsos venerabiles viros qui supplicatiōes dederūt, vt in his interpellantes vos ipsis finē imponatis. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Legantur ꝓducta à circūspecto Theodoro. Accipiensq; venerabilis Dorus diaconus notarius duas supplicatiōes, alteram quidem ex parte Episcoporum, alterā verò ex monachorū, legit:

❡ *Libellus epistolarum ad Imperatorem Iustinianum, à Paulo Episcopo Apamearum secundæ Syriæ.*

PIjssimo & serenissimo totius orbis post Deum domino Flauio Iustiniano, Christo amato & semper Augusto Imperatori, à Paulo episcopo Apamearum secundæ prouinciæ Syriorū. Magnificauit etiàm & nūc Dominus facere nobiscū, facti sumus lætati, secūdùm quod scriptū est, pijssime & Christo amantissime Imperator. *Psal. 125.* Iustè enim iusta sectantes, & vera & orthodoxa dogmata sanctorum patrū quotidiè scrutantes, & tenentes, prædicamus apertè omibus orthodoxis populis Christum Deum nostrum omnium Imperatorem, & caput sanctæ Ecclesiæ suæ, quam proprio sanguine acquisiuit, redimēs nos à morte, *Actor. 20. f* quam nobis superinduxit diabolus superbus per malignos suppositos sibi. Et verè cognouimus, quòd magnificauit Domin⁹ sacrum & iustum imperium vestrū, & omnes vestros aduersantes, vestræ potentiæ supposuit: quoniam sanctam & immaculatam fidem defendētes, purum fermentum, hoc est, recta dogmata, sicut incensum offertis suæ bonitati, *Matth. 3. d* palcas autem igne inextinguibili cōburitis. *Lucæ 3. d* Dicitis itaque, hæreticos, qui non suscipiūt sanctas quatuor synodos, tanquàm vnam verę definitionem fidei, primam videlicet cccxviij. & aliam cl. patrum, Ephesinamq; primam, & sanctam vniuersalem synodum Chalcedonen, cum quibus & venerabilē epistolam S. Leonis papæ amplectimur verè columnā orthodoxæ fidei existentem: qui sancti patres nostri omnem hęreticum errorem & opinionem prauam destruentes, longè à sanctis Dei ecclesijs fecerunt, vosque docuerunt filium Dei ex patre quidem fuisse sinè tēpore, atque esse ipsi cōsubstantialem secundùm Deitatem, & spiritumsanctū patri & ipsi filio coadorādum & conglorificandū, & vnā esse patris & filij & spūssācti substātiā & deitatē, & i trib⁹ hypostasim personis, nouissimis aūt diebus ipsum æternū filiū Dei & Dominum nostrū, incarnatū esse & hominē factū, natumq; ex spiritusancto, ex maria verè Dei genitrice, & semper virgine, & esse nobis consubstantialem, ipsumq; esse perfectum in Deitate, & perfectum in humanitate, duarum naturarum ꝓprietates minimè abijciens, sed in vtraq; natura cognit⁹ in vna persona & vna hypostasi inconfusibiliter, inconuertibiliter, & indiuisibiliter, vt indè Nestorij & Eutychis prophana & DEO odibilia dogmata potenter eijcian-

eiijciátur, & zizania radicitùs extirpétur, quę orthodoxis ecclesijs inseminarunt. Vndè nos quidé, insensati & hominis idololatræ Nestorij diuisioné aufugientes, confitemur, quod ille negauit, sanctam, intemeratam, & semper virginem, matrem almam Domini & Dei nostri Iesu Christi, θεοτόκον. Eutychis aút deliri & insipientis ꝓphanú & fatuú dogma anathematizátes penitùs & expellentes, differentiam naturarú recognoscimus, & confitemur duas naturas post vnionem in vna hypostasi, in vno Christo Deo nostro, & nó sicut fatui Eutychianistæ, cum ipsorum doctore Eutyche & Dioscoro ipsum suscipiente, non rectè ante vnionem duas naturas dicimus, vnam verò post vnionem. Nam hoc est negare penit⁹ Dei & saluatoris nostri dispensationem, & inconuertibilem incarnationem, quam propter nostram salutem accepit. Qui enim ṗdicta blasphemát, fatui sunt, & alieni à confessione, quam princeps Apostolorú Petrus cófessus est, dicés: Tu es Christus filius Dei viui. Nos auté, qui pro vestro pio imperio rogamus, & puri fontis latices orthodoxię participam⁹, ac orthodoxis populis tradimus, hanc fidem, vestram serenitaté coronanté, conspicientes, ac exuperantem omné inimicú & rebellé pij imperij vestri, rogamus auerti curuum in corde, & qui non ex tota & pura mente suscipit recta & irrepræhensibilia dogmata prædictorú sanctorum patrum, sed in hypocrisi quidem fict⁹ suscipit sanctas quatuor synodos, & gloriosam epistolam sancti Leonis papæ, vt à personis fidelis iudicetur: operibus autem negat, & non cófitetur bonam & orthodoxam fidem ipsorum, proprias voces illas, per quas Eutychen insipientem sapit, de ecclesia abscinde, & hunc expelle de vestra pia politia. Dicimus autem Anthimum, Seuerum, & Petrum anathematizatos. Et núc auertimus, & anathematizamus, & alienos habemus ab orthodoxa communióe, hæreticos existentes, & gaudentes super diuisione sanctarum Dei ecclesiarum, cum quibus prædictum Dioscorum, & qui non rectè (sicut dictum est) sapit, Eutychen infamem abijcimus, & anathematizamus. Sic enim tenentes & sapientes de hisipsis, per mediocrem Epistolam notificauimus sanctæ memorię archiepiscopo antiquæ Romæ Agapeto papæ, ꝓ omnium ecclesiarum beneficio, & vestræ religiosæ reipublicæ superstantis, ac vestra vestigia pia digna facienti: sed vt existimamus, morte præuentus, & à Christo Deo nostro vocatus, ipsam nó accepit. transtulit enim ipsum Dominus, vt plenitudinem directionis, vestræ custodiret serenitati. Vos autem Dominus glorię custodiet pios, & zelotes & custodes orthodoxæ fidei, quam tradiderunt nobis prædicti sancti patres nostri, toti orbi & sanctissimis ecclesijs suis, in pace & lætitia & victoria contra aduersarios, prouidentes & gubernantes commissum vobis ab ipsius bonitate imperium.

i. Dei genitricem.

Matth. 16. c

¶SVBSCRIPTIONES.

¶Paulus miseratióe diuina episcopus Apamearum ciuitatis, orator vestri pij & à Deo custoditi imperij, supplicaui. Seuerian⁹ mis. di. Episcopus Arethusæ ciuitatis, orator pij vestri & à Deo custod. imp. sup. Theodorus mi. di. episcopus ciuit. Balaneorum, orator pij vestri & à Deo cúst. imp. supp. Stephanus mi. di. episcopus ciuit. Larissæ, orator pij vestri & à Deo cust. imp. sup. Nónus mi. di. episcopus ciuit. Rhaphaneæ, orator pij vestri & à Deo cust. imp. sup. Dominicus mi. di. eps ciuit. *Seleucobeli, orator vestri pij & à Deo cust. imp. sup. Sergius mi. di. episcopus ciui. Epiphaniæ, orator pij vestri & à Deo custoditi imperij, supplicaui.

*Seleucouallæ

¶Libellus monachorum, monasteriorumq; secundæ Syriæ &c.

DEo amátissimo regi & pijssimo, Iustiniano Imperatori Augusto, supplicatio ac deprecatio à Mariano, miseratione diuina presbytero, & abbate domús & monasterij Dalmatij beatissimi, & Priore venerabilium monasteriorú ciuitatis & abbatum ipsorum monasteriorú, & eorum qui in ipsa aduenerunt ab eremo Hierosolymorum, abbatú & monachorú, & illorú de secunda Syria, & sancti mótis Sinai, & triú Palęstinarú.

Cor vestræ pietatis in manu DEI, & quócunque ipse voluerit, inclinari conspicientes, ꝓpter hoc rebus *continentib⁹ vestram optimam politiam, præferentes sanctam ecclesiarú pacem, & fidelium populorum quietem, meritò inquietare audemus vestrum à DEO custoditum imperium, pro his, quę communiter vniuersis conferunt Christianis. Supplicamus itaque, sicut cùm introitum ante hos proximos dies assequuti fuimus, apud vestram pietatem supplicauimus vestris pijs vestigijs, libellum à nobis oblatum sanctissimo & beatiss. patriarchæ Mennæ, suscipi & canonicè agi. Cumq; igitur pro ipsis supplicemus, sanciat vestra à DEO custodita serenitas, per vestrum pium iussum mittere ad prædictum beatissimum virum prædictum libellum, factú contra deuastantes sanctam DEI Ecclesiam, videlicet Seuerum & Petrum impios, & qui similia his sapiunt, ab Eutyche & Dioscoro Acephalis hęreticis seductos, quorum vnus est, qui maximè conturbauit, *quòd in ipso fuit, sanctam DEI Ecclesiam, Zoaras quidá Syrus, irrationabilis, plenus omni insania & furia, & qui nihil aliud ab istis didicit, quàm anathematizare sanctos patres vestros, & ipsis cómunicátes, & de ipso veniétes ad ipsum, ac recógregare, ac rebaptizare, sic supplicamus suscipi, & quæ in ipso insita sunt, canonicè finem accipere, conuenientibus ad idipsum prædicto patriarcha Menna, & sanctissimis ac Deo amátissimis Romanis, & sancta synodo,

Prou. 21. a

*quantùm

odo, quæ in ipsa regia vrbe congregata est. Nam hoc assequẽtes, magis & deuotiùs supplicatiões mittemus ad clemẽtissimum Deum pro vestra pietate, vt donet nobis super longitudinem annorum, vestrum pium nomen & rem, atque vestrum imperium custoditum in pace Dei, quę omnem exuperat intellectum: & ipsam donans vbique sanctis Dei ecclesijs, & de medio tollat omnem, non communicantem ipsis & Apostolicæ sedi.

Phil. 4.

¶SVBSCRIPTIONES.

¶Marianus miseratiõe diuina presbyter, & archimandrita monasterij sancti Dalmatij, & Prior venerabilium monasteriorũ huius regiæ vrbis, subscripsi & supplicaui. Agapetus mis. Dei presbyter & archim. monast. Dij, deprecatus subscrip. Agapetus Dei mi. presbyter & archim. mona. diuæ memoriæ Thalassij, sup. & sub. Alexãder Dei mi. pres. & archim. mo. S. Abramij, sub. & deprecat⁹ fui. Eleutherius Dei mis. pres. & prior mon. S. martyris Dominici, deprecat⁹ subs. Theodorus Dei mi. pres. & Pri. mo. Iob, subscribens sup. Dioscorus Dei mi. pres. & Pri. eorum, q̃ sunt in Olymbrio, sub. deprecatus. Paulus mi. diui. pres. & Prior Romanorum prope Proinum, sub. deprecatus. Lucianus Dei mi. pres. & Prior mon. Romanorum, sup. & sub. Cosmas Dei mi. pres. & Prior sancti Prodromij & Ioannis Baptistæ existentis inter illa studij, sub. deprecatus. Ioannes Dei mi. pres. & Prior mon. S Thomæ apostoli, sub. & sup. Ioannes Dei mi. pres. & Prior mon. venerabilis S. Michaelis archãgeli, sub. & supp. Dominic⁹ Dei mi. pres. & Prior mon. illorũ Euphemij, subs. & supp. Demetri⁹ Dei mi. pres. & Prior illorum de Foca, supp. & sub. Theodorus Dei mis. pres. & Prior mon. illorum de Tryphone, sub. & supp. Focas Dei mi. pres. & Prior mon. de Iona, sub. & supp. Stephanus Dei mi. pres. & Prior mon. Promoti, sub. & supp. Dadas Dei mis. pres. & Prior mon. Caiumæ, sub. & supp. Alexander Dei mi. pres. & Prior mon. Calami, sub. & supp. Stephanus mis. Dei pres. & Prior mon. *Consta, subs. & supp. Gennadius Dei mi. pres. & Prior mon. Dominici, sub. & sup. Dominic⁹ Dei mi. pres. & Prior mon. Syriorum, sub. & supp. Atticus Dei mis. pres. & Prior mon. Eucradatorum, supp. & sub. *Cyrion Dei mi. pres. & Prior Aegyptiorum, supp. & sub. Theodorus Dei mi. presbyter & prior mon. Maronij, subs. & supp. Timotheus Dei mi. pres. & prior mon. Asterij, subs. & supp. Cosmus Dei mi. pres. & prior mon. S. Maximini, subs. & supp. Marc⁹ Dei mi. pres. & prior mo. Theodori *de Esteptoris, subs. & supp. Andreas Dei mis. pres. & prior mon. Bessorum, sub & sup. Dionysius Dei mi. presbyter & prior mon. S. Marci, sup. & sub. Stratonicus Dei mis. presbyter & prior mon. S. martyris *Domecij, subs. & supp. Marcus Dei mi. presbyter & prior mon. S. *Cyrici, subs. & sup. Ioannes Dei mi. presbyter & prior mon. Isaccij, subs. & supp. Zoilus Dei mi. presbyter & prior monast. Theodoti, sub. & sup. Dominicus mi. Dei pres. & prior mon. S. Georgij in Xerocerco, sup. & sub. Marinus Dei miser. presbyter & prior mon. *Paulini, sup. & sub. Paulus mi. Dei presbyter & prior mon. S. Zenobij, sup. & sub. Stephanus Dei mis. presbyter & prior monast. Olympij, subs. & supplic. Iacobus Dei miser. presbyter & prior monast. Abibi, subscripsi & sup. Petrus Dei mis. presbyter & prior mo. *Epiclin cognominati in Hierusalem, sub. & sup. Paulus Dei mis. presbyter & prior mon. Samuelis iuxta *Scythem, sup. & subscripsi per Zoticum diaconum. Ioannes Dei miser. presbyter & prior mon. Theodori in petra, sup. & subs. Eleutherius Dei mis. presbyter & prior mon. Neonis, sup. & sub. Modestus Dei mi. presbyter & prior mo. inclyti Lycaoniorum, sup. & subs. per manus Flauiani presbyteri & Deuterarij. Georgius Dei mi. presbyter & prior mon. Cyri, sup. & subscripsi. Antonius Dei mis. presbyter & prior mona. S. patris nostri Eusebij, sup. & subs. Tryphon mi. Dei pres. & prior mona. Manuelij, sup. & subs. Theoctist⁹ Dei mi. pres. & pri. mo. S. & gloriosę Dei genitricis semp virginis Marię, supp. & subs. *Menon Dei mi. pres. & prior mo. siti in bono agro S. Prodromij & Ioãnis Baptistæ, supp. & subs. Paulus Dei mi. pres. & prior mon. S. martyris Erimonis, siti prope *Elebychum, supp, & subscripsi. per manum Marini lectorarij. Silas Dei mis. presbyter & prior mona. Eliæ, sup. & subscripsi. Ioannes Dei miseratione presbyter & prior monasterij Maræ, prope Aetiam cisternam, sup. & sub. Basilius Dei mi. pres. & prior mon. S. Simeõis vocati Cyracona, dep. subs. Theodorus Dei mis. presbyter & prior mon. S. Laurentij, à me Dei gratia fundati, sup. & subsc. Babylas Dei mi. presb. & prior mon. sanctæ memoriæ Danielis in stylo, & S. Ioannis apostoli, & S. Andreæ, sup. & sub. Polychronius Dei mi. pres. & archimand. mon. S. Michaẽlis archãgeli in *Ethrio, per Anastasium monachum, sup. & sub. Anastasius Dei mi. pres. & archimand. mon. Romanorũ in *Petrio, sub. & sup. Andreas Dei mi. pres. & prior mo. Romanorum, subscripsi & sup. Elpidius mi. Dei presbyter & prior mon. Bassiani, sup. & subs. Cosmus Dei mi. presbyter & prior mon. Lycaoniorum, sup. & subs. Polychroni⁹ Dei mi. presbyter & archimand. mon. *Eriticorum, subs. & sup. Ioseph prior sanctæ & glo. semper virginis Mariæ Dei genitricis in Lithostroto, sup. & subscripsi per manum Stephani presbyteri & secundarij mei. Rhodon Dei mi. presbyter & archim. mo. Theodori, sup. & subscripsi. Zoticus mi. Dei presbyter & archim. S. Andreæ prope Saturinam portam, sup. & sub. Martyrius mi. di. presbyter & archim. mon. *Vualonis S. Ioãnis Baptistę sub. & sup. Ioannes Dei mi. pres. & archim. mon. S. Anasta-

*disceptatoris,

*Pauli,

*Schyd

*Eulybichũ

*Criticorũ vel, Cretensium,

*Valentis

for.* Hesychius S. Anastasij prope Agogum, sup. & sub. * Isychius Dei mi. pres. & archimand. mon. beati Theodosij, faciens sermonem pro omi eremo, quæ sub sancta ciuitate est, sub. & supp. Domitian⁹ mis. diui. pres. & archim. B. Martyrij, faciēs sermonem pro omni eremo sub ciuitate sancta, sup. & sub. Cassianus mi. diui. pres. * Lauras mon. B. Sabbæ, faciens sermonem pro omni eremo sub ciuit. sancta, sup. & sub. Dominicus mi. diui. pres. & archimand. * Lauras Turriū, faciens sermonē pro omnibus qui in Iordana sunt, sup. & sub. Nestabus for.* Lauræ mi. diui. pres. & archiman. * Lauras beati Firmini, faciens sermonem pro eremo, quæ sub sancta ciuit. est, sup. & sub. * Ferenti⁹ Dei mi. presbyter nouæ Lauræ, faciens sermonē pro eremo, q̄ sub sancta ciuit. est, sup. & sub. Traianus Dei mi. presbyter Pyrgiorū de Iordana, & pro omnibus ibidem monachis, sup. & sub. Leontius Dei mi. monachus & Prior ꝓprij monasterij, faciens sermonē pro his, q̄ in eremo sanctorum patrum sunt, sup. & subs. Theodorus mi. diui. diaconus, & mona. nouæ Lauræ, & pro omibus monasterijs eremi Hierosolymorum, sup. & sub. Dominic⁹ mi. diui. diaconus & monachus eiusdem nouæ Lauræ, & pro om. mo. eremi Hierosolymorū deprecatus sub. Polyeuctus Dei mi. diacon⁹ & monachus monast. B. Theodosij, & pro omnibus mona. eremi, sup. & sub. Anastasius Dei mi. diaconus & mona. B. Martyrij, & pro omibus mona. de eremo Hierosolymorum, sup. & sub. Nicon Dei mi. diaconus & mona. B. Theodosij, & pro omnibus mona. eremi Hierosolymorū, sup. & sub. Mamas Dei mis. mona. B. Martyrij, & pro omnibus mon. eremi Hierosolymorū, sup. & sub. Iulianus Dei mi. monac. mona. B Theodosij, & pro omnibus mona. eremi Hierosolymorum, sup. & sub. Ioannes Dei mi. mon. B. Martyrij, & pro omibus mona. eremi Hierosolymorum, sup. & sub. Sabbatius Dei mi. monac. Lauræ B. Sabbæ, & pro omnibus mona. eremi Hierosolymorum, sup. & sub. Martyrius Dei mis. monac. nouæ Lauræ, & pro omnibus eremi Hierosolymorum mon. sup. & subs. Basilius Dei mi. monac. * Iordani, & pro omibus mo. in Iordana, sup. & subs. Theodorus Dei mi. monac. Lauręẞ. Firmini, & pro omibus mo. de eremo, sup. & subs. Theonas Dei mi. presbyter, & ambasiator sancti montis Sinai & eremi Raithæ, et sanctæ Ecclesiæ Pharan, faciens sermonem et pro omnibus mona. existentibus in prædictis solitarijs locis, sup. et subs. Ioannes Dei mi. pres. et monac. Lauræ Amniorum campestris, et pro omnibus qui in * campestre sunt, sup. et subs. Theodorus Dei mi. diaconus, et monac. monast. B. Sergij in campo, et pro omibus qui in eo sunt monachis, sup. & sub. Cosmas Dei mi. monac. et pro omnibus mona. de prima Palæstina, sup. et subscripsi. Strategius Dei mis. diaconus et monachus et pro omnibus mona. secundæ Palęstinæ, sup. et sub. Salamines Dei mi. presbyter et prior, et pro omnibus archimādritis tertiæ Palæstinæ, sup. et sub. Ilias Dei mis. diaconus et monachus et pro omnibus, qui in Augustopoli sunt mona. sup. et subscripsi. Anastasius misericordia diuina diaconus et monachus, et pro omnibus monasterijs in Petris tertiæ Palæstinæ, sup. et subs. Photinus Dei misericordia monachus sancti Stephani in Maoza Iamniæ primæ Palæstinæ, et pro omibus monachis qui in ea sunt, sup. et sub. Ioānes misericordia diuina presbyter et monachus & pro omnibus monasterijs in Aila tertiæ Palęstinę, sup. & sub. Paulus Dei misericordia diaconus, & ambasiator monasterij beati Maronis principalis venerabilium monasteriorum secundæ Syriæ, faciens sermonem pro omnibus archimandritis & monachis ipsius secundæ Syriæ, supp. & dedi.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Theodorus circunspectus referendarius, cùm adimpleuerit ea, pro quibus aduenit, abeat. Libelli verò nobis oblati ab ipsis venerabilibus monachis, legantur. Diodorus Deo venerabilis diaconus & notarius, accepit & legit:

¶ Libellus monachorum ad Mennam patriarcham.

PEr omnia sanctiss. & beatissimo domino nostro Mennæ, regiæ vrbis archiepiscopo, & sanctiss. Episcopis, qui ex Italorum regione in ipsa conuenerunt, ac Deo amantissimis archidiaconis Apostolicæ sedis, ac sanctæ Episcoporum sanctissimorū synodo in à Christo amata ciuitate congregatæ, Marianus presbyter, & archimandrita monasterij Dalmatij, & primas venerabilium monasteriorum regiæ vrbis, & archimandrita prædictorum venerabilium monasteriorum, & archimandritę, qui in ipsa ciuitate conuenerunt, ac monachi de eremo, quæ sub Hierosolyma est, & de sancta Syria, & sancto monte Sinai, ac de tribus Palæstinis. Cùm iudicium aduersùs Anthimum finem acceperit, & sententia contra ipsum à vobis sanctissimis iustè lata sit, eò quòd circa diuinos canones peccare depræhensus est, & dogmata Ecclesiæ catholicę vsque in finem cōfiteri abnuit, gratias agimus Deo, qui per studiū pijssimi Imperatoris nostri sacrum cœtum vestrum in vnū cōgregauit, vt mundaret ecclesiā suā, & ipsam sibi in perpetuū adsciscęret gloriosam, nō habentem maculā, neq; rugā, vel aliqd huiusmodi hæreticorū zizaniorū. Et erat quidē nobis p votū, ꝓprię ꝓmissioni vacantib⁹, huic soli attēdere, & à nemine eorū, qui exteriùs circūsistūt, dilaniari. Verùm qa dæmō, q̄ bonū odit hoīm, bonis semp inuidēs, organa ꝓpria inueniēs, Seuerū s. & Petrū, per ipsos pacē sanctarū Dei ecclesiarū pturbare nō cessat, huius gratia & de ipsis in libellis à nobis sanctissimo papæ Agapero oblatis, & coram vestra beatitudine in prima synodo lectis, necnon & supplicatione pijssimo Impera- Ephe. 5. d

patori nostro data, & vestrę sanctitati remissa à sua pietate per Theodorum circunspectum referendarium, qui & cuiuspiam iussionem, mandantem sanctæ vestræ synodo, de omnibus contentis in supplicatione considerare percurrimus partem quandam. Non enim possibile est, omnia quæ ab ipsis, & qui similia istis sapiunt, ab Eutyche & Dioscoro Acephalis hæreticis, descendentibus, contra sanctam Dei Ecclesiam in hac regia vrbe & alijs ciuitatibus præsumpta sunt & attentantur, *discutere: hi enim tanquàm parua putantes ea, quæ ab ipsis iam præsumpta fuere, totum Orientem perturbârunt: & humano sanguine sanctorum & cæterorum virorum se coinquinantes, elaborant omninò & hanc regiam vrbem huiusmodi malis inuoluere, si prçualebunt. Quæ si compendioso sermone recapitulare voluerimus, nescim', quid priùs vel quid posteriùs enarrabimus: vel quid, vti breue, silentio pertranseamus, aut quid, vti maius, patefaciamus, cùm omnia ab ipsis ꝑpetrata, comperta æqualia sint, & vnũ alterum nõ excedat. Quid ergò dicemus? Iustorum sanguinẽ, quo manus eorũ plenæ sunt, vel excommunicationes, quas cõtra sanctos Ecclesiæ doctores, eorum dira ora protulerunt, & maximè aduersùs sanctam Chalcedonensem synodum, & beatum papam Leonem: sed & schismata sanctarum ecclesiarũ, ac fidelium populorum scandala, sed & impetus in Dei dilectos archimandritas, & in sanctos sacerdotes fecerunt, constipante eos virorum multitudine, vt excommunicationes aduersùs sanctos repeterent. Insupèr etiàm confessiones, in scriptis continentes anathematizationes aduersùs prædictos patres, quas in necessitate omni extortione immittentes quibusdam, qui sub ipsis erant sacerdotes, ab eis afferebant: quandoquidem alter Theopolitarum, alter verò Apameæ ecclesiarum thronum illicitè ac cõtra omnem sacrum canonem subripuerunt, & contaminauerunt, licèt neq; in monachos vel clericos canonicè ordinati, hãc dignitatẽ adepti sunt. Verùm quid dicemus ad sanctorum digitos cõfractos, quibus altaria circũdabãt, & ad ipsa velutì ad locum aliquẽ intemeratum confugiebant propter prædictorum homicidia, vndè extracti à viris homicidis, violẽtæ morti traditi sunt, & in ipsis locis venerabilibus ab ipsa immanitate & crudelitate ordinati, non valentes discernere sanctũ locum à ꝓphano? Tacemus & suffocatricis manûs impositiones ipsorum prophani & falsi sacerdotis, & pro præmortua viuentis super ordinandis verba inuocationes proferentis non diuinæ gratiæ, sed de ventre noua dicẽtis, ac de terra loquentis. Tacemus & carceres, & vincula, ac aduersùs venerabilia monasteria die noctuque latrocinia, insidias ac rapinas in ipsis, ac deuotorum violentas iugulationes: tacemus & insidias in vijs contra sanctos factas, & ipsorum sanguinis innocẽtis adspersionem, cùm diuino zelo moti, ad septa *Mandrani sancti Simeonis iter facerent, communis visitationis gratia, propter persequentes Ecclesiam, & pro his, qui mouebantur ab istis. Congregabãt enim multitudinem iniquorum latronũ Iudæorum, & immittebãt in illos honorabiles viros. Itaq; istorum inhumani ministri ad stationẽ missi, insidiabantur prędictis sanctis viris. Dũq; aderant, ipsi de insidijs surgentes, irruebant repẽtè in eos, & eorũ caniciem nõ veriti, op gladij in ipsos fecerũt, circa trecentos quinquaginta numero existẽtes, eorumq; mẽbra in strata disperserunt, nõ tradentes sepulturę illorũ venerabiles reliquias, neq; ipsorum tugurijs parcentes ob causam fidelis populi, inferentesq; & tũc dirum opus Iudæorum. Nec mirum, si huiusmodi immania sacrificia dæmonibus, quibus seruiebant, reddebant, & maximè Seuerus, vtpotè qui gentilem superstitionem nondùm abiecit. Illorum enim erant discipuli, de quibus Dauid clamat, dicens: Et sacrificauerũt filios suos & filias eorum dęmonibus, & effuderunt sanguinem innocentem, sanguinem filiorum suorum & filiarum suarum, quas sacrificauerũt sculptilibus Chanaan: Et infecta est terra in sanguine, & contaminata est in operibus eorum, & adulterati sunt in adinuẽtionibus suis. Quisnam nescit, eorum vitam turpem admodùm & scelestam ab ineunte ætate esse, & dæmonibus *procliuã, & quòd in veneficijs Seuerus depræhensus est in ciuitate Berytiorum dęmonijs seruiẽs? Et huiusmodi calumniam aufugere volens, finxit transponere ac fingere diabolicam opinionem suam, & venire (vt dicebat) ad baptismum in Tripoli in adorabili domo sancti & serenissimi martyris Leontij. Et nondùm perfectis diebus his, quibus baptizabatur, postquàm vidit (veritatẽ paululùm simulans) perspicuè, quòd rursùs ad antiquum gentilis opinionis suæ vomitũ reuerti nõ poterat, per aliã viam ad id, quòd studebat, peruenit. Nam negauit statim Ecclesiã, & cùm baptizat' est, processit ad Acephalos hæreticos, qui ea, quæ Eutychis sunt, sapiunt; vocãsque sanctas Dei domos diuersoria hæresis & impietatis, reprobãs propter hoc baptismum, quem dicit se accepisse, vt & in ipso impleretur propheticus sermo, qui de huiusmodi dicit: Alienati sunt à vulua, errauerunt à veritate, locuti sunt falsum, furor ipsis ad similitudinem serpentis. Quòd autem & ipsam Acephalorum religionem simulauerit, ex sequentibus omnibus manifestum fuit. Præsidebat enim suæ Acephalæ sectæ, quod vnitiuum dicitur, non admittẽs, sed nouatiuum ipsum & diuisiuum appellans, & in suis proprijs cõscriptionibus anathematizans. Cumque tempus habuit subripere venerabilem sedem Theopolitarum, rursùs cauillatus est, ex auersione subcurrẽs ac-

*discurrere

Theopolis, prius Antiochia dicta est. Niceph. li. 14. ca. 34.

Psalm. 105.

Psalm. 57.

accipere præsulem Alexandrinum Petrum, quem Moggum vocauit, quique tempore ipso vnionis Alexandrinorum sedem surripuerat, in sacris diptychis Theopolitarum Ecclesiæ ponit, derelinquens omnes, qui ab ipso in hoc decepti erant, & docti ab ipso fuerant, eò quòd deberet Petrus abripi de Ecclesia Alexandrina; nec verò in his omninò permansit. Erat enim illi sententia tumultus mouere, necaliquandò in ipsis stare. Quomodò enim possibile erat non propter fidē Christianam certamen, non hoc solùm negociari, vt ex omi occasione semper perturbaret sanctam Dei Ecclesiam? Iterùm ergò & Petrum liberum eodem tempore suscipit, & communicat cæteris hæreticis, postquàm putauit abscissos ab Ecclesia Alexandrina, cuius vnionem amplecti finxit, sicut superiùs dictum est. Post hæc autem omnia, nullum fuit ipsi impedimētum ad continuam transgressionem, eandem sanctam Chalcedonensem synodum quotidiè (vt ità dicam) anathematizare præsumit, & communicantes illi, cùm multos Episcoporū, qui in ipsa Chalcedonensi synodo sancta cōuenerant, & qui sub ipso erant, in sacris diptychis, id est, *cōmemorantibus, habeat. Verùm & Alexādrina ciuitas, quæ ipsos in malo suscepit, nunquid aufugit ipsorum tumultus? Nam illam inuenientes in se ipsa quiescentē, vt aliquandò deposita fuit, in finalem euersionem constituerunt, apponētes ipsis diuisiones, & adinuicèm ibi populum cōcitantes, vt & bella ciuilia fierent, multorumque hominum sanguis effunderetur, & ipsi quidem vix aliquādò fuga pœnas per istos aufugerunt. Quos cùm illi fefellissent, illos anathemati submiserunt, & cæteris pluribus Ecclesiæ maledictionibus, hæreticos & ipsos meritò appellantes, vt ipsis ex Dei iudicio veniat illud: In foueam ceciderunt, quā operati sunt, & conuertatur dolor eorū in caput ipsorum. Cùm enim omnem Ecclesiam iniquè anathematizare ausi sint, meritò ab omni Ecclesia anathematizati sunt. Multa quidem & alia ausi sunt, quæ & omni Orienti nota sunt. Idcircò nos timorem istorum fugientes, & vestræ beatitudinis cœtum veriti, ac venerabilem habitum vestrum, turpes istorum actus silētio pertransiuimus. Cùm autem sic miserabiliter (vt prædictum est) Orientem & Alexandriā dispposuerint, apprehendunt & hanc regiam vrbem. Nam qui ab istis & similibus istis decepti sunt, tanquàm præcursores illorum malitiæ existentes, ac ipsis viam sceleris præexplanare studentes, * & post illos rursùs Petrus, deincèps autē post istos Seuerus, qui & priuatas domos, ecclesiasque Dei, ac ipsam politiam (quantùm in ipsis est) deuastare non cessauerunt, conuenticulaque ac contraria baptismata, cum omni impudica audacia publicè ac priuatè præsumentes, intromittentes autem seipsos, & pecuniariarū rerum interuentione & sequestratione, tumorem & diuitias non parùm ex hoc & multorum domibus sibijpsis acquisiērunt: per quæ animas quidem * synceriorum deceperunt, cautorum autem animas in strepitum deduxerunt, animas verò ad pecunias, vel gloriam, siue delicias inclinatorum, subripuerunt. Insupèr etiàm & intrantes domos, captiuas ducebant animas hominum & mulierum non firmatas: & non solùm secundùm animas, verùm etiàm & corporaliter ipsas corrumpebant, in foueam impietatis & luxûs immergentes. Verùm quid de his sermonem extendere oportet, cùm per totum orbem sciant nefarias actiones prędictorum hæreticorum Acephalorum, Seueri ac Petri, ac ipsorum diras iniustitias ac blasphemias, & manus homicidijs gaudentes? Ista enim manifestè ostendunt ea, quæ in antiqua Roma, quandò sanctæ memoriæ Hormisda illam Apostolicam sedem regebat, & ea, quæ in hac regia vrbe, & in Theopoli, atque in Hierosolymis facta sunt, & statuta monimenta. Nam & illorum scelestam vitam omibus annunciant, & perpetuas ac indissolubiles excommunicationes, quibus prædicti percussi sunt, ꝓpter prohibitas ipsorū actiones, quas operati sunt, in quibus * operari debebant, & dicere montibus: Cadite super nos, & adoperite nos: vel in profundis terræ infodi, & putare mortē meliorē vita pręsente, eò ꝙ ipsi soli vltra omnes hęreticos perpetuis ac indissolubilibus excōmunicationibus percussi sint: quod non fecerūt, sed in pessimis, tanꝗ in honestis, gloriātes, fremuerunt (vt dictum est) & in hac ciuitate. Et vnus quidem de die in diem impietati addit iniquitatem, in altū loquēs, & aduersùs sanctos patres insurgens, ipsorū recta dogmata dilaniat & blasphemat. Petrus verò * ipsa blasphemat, & omi turpi ac scelesto conatu seipsum immittere non recusat, deum habēs ventrē, & luxuriā sequentē ipsum, & gloriā in cōfusione sua, & in alto ac grauiter incedēs, in publicum prodit, publicans omibus suā impudentiam, & his qui sequuntur, & qui pręcedunt, omnes incēdentes cōtrudens, omibus seipsum potentē ostētare per hoc vult. Ah qs Hieremias, fletūs passionibus adęquare potens, nostra plorabit mala, immò verò nostrā negligentiā? Quoniā cùm talem habeamus orthodoxū Imperatorē, seruēti zelo orthodoxam fidē fouentē, ac pacem sanctarū Dei Ecclesiarum, sicut pupillam oculi, custodire promptissimum, conticemus & sustinemus, videntes prædictos hæreticos ità turpiter & impudenter, ac cum omni audacia conuersantes, super quos dolentes, non * suspicamur ab Apostolo præmoniti, quoniam maligni & venefici homines sunt in peius incedentes, deuiantes, & errantes. Videntes itaq; nos, hos ità impudenter & cum audacia agere, & vos pro cautione omnium fidelium, nihil

Margin notes: locꝰ obscurus. — * Psalm. 7. — * Petrus & Seuerus priuatas — * simpliciū — * optare — Luc. 23. d — * ipso — Phil. 3. d — * cespitamus — 2. Tim. 3. d

hil in oppositum ponere: credētes & persuasi, pijssimum Imperatorem nostrum conuersioni ab ipsis deceptorū, & firmamento eorum, qui adhuc mouentur per illorum contrarias doctrinas, prouidere: & maximè cùm sciatis per memoriā nos portare proclamatum terribile iudicium scandalizanti vnum de pusillis, quodq; ante nos considerabitis; quod communi expedit vtilitati: cumq; etiàm maximè, sicut nunquàm, vel alij heretici, vel in alijs temporibus isti, & qui similia istis sapiunt per omnia, sanctam Dei Ecclesiā deuastent: hoc rogamus vos, immò verò & adiuramus (quanquàm præsumptuosum quid faciamus) per magnum Deum & saluatorem nostrum Iesum Christum, & per salutē ac victoriam pijssimi & Christianissimi Imperatoris nostri, ac Deo propter suam rectam fidem dilecti, vt nos sequentes sententiā sancti ac apostolici viri archiepiscopi antiquæ Romæ, & eos qui huius regiæ vrbis pontificalem sedem ornauerunt, ac beatos patriarchas Theopoleos & Hierosolymorum, cæterosq; pontifices, primùm quidem condemnationi aduersùs ipsos hæreticos, à prædictis sanctis viris prolatæ, & anathemati modò, sicut & antè, & vos subijciatis Seuerum & Petrum, quilibet vestrûm nominatim coram Deo & hominibus manifestādo & anathematizando eos, & qui similia istis sapiūt, & non pœnitent, sed in illorū errore permanent, atq; etiàm impia Seueri dogmata & cōscripta, & qui ea suscipiunt, necnon & istorū consentaneos, quemadmodùm in Nestorio & Eutyche ac Dioscoro, cæterisq; hæreticis facere cōsueuistis, tradēdo populis, ac ipsos docendo, vbiquè auertere illorum mortiferum venenum, statimq; vnà nobiscum ad pedes pijssimi ac à Deo custoditi Imperatoris nostri currere velitis, & ipsius pietatem edocere omnia quidē, quę sequuta sunt, ipsiusq; mansuetudinē exorare, vt illa faciat, quæ sua diuina & à Christo amata anima, naturaliter facere solet pro pace sanctarum Dei Ecclesiarum, & vt ipsius à Deo custoditum Imperiū, inconcitatum ac imperturbatum custodiat, & eos qui à nobis denominati sunt, & qui similia istis sapiunt, de hac ciuitate expellere, & cessare faciat conuenticula quæ fiunt, & parabaptismata, & turbationes. Insupèr etiā & Zoaram Syrum quendam irrationabilem, eiusdem vomiti veneni cum ipsis existentē, oramus eisdem cōdemnationibus submitti, omni iniustitia & arrogantia plenum existētem, & nihil aliud scientem, quàm quod ab illis accepit, anathema scilicet aduersùs sanctos patres nostros & his cōmunicantes: atq; coarctare ad ipsum venientes facere hoc, & cōuenticula & parabaptismata innouare, ac tumultus in sanctis Dei Ecclesijs cōmouere: ipsos deniquè ac istos, cæterosq; in diuersis domibus ac suburbijs latentes, de hac ciuitate tanquàm feras quasdam expellere, & loco ipsis conuenienti condemnare, cùm noluerint in ciuitatibus, quæ secundùm leges sub sua pietate gubernantur, modestè & pacificè viuere, neq; ibidèm se ipsos facere meliores ex ineffabili & diuturna patiētia ab ipso ostēsa, & cura ac honore misericordissimi Imperatoris nostri, qui illorum salutem procurauit, sed ipsius excellentissimam clementiam spernentes, indignos huius se exhibuerunt, & in tantam amentiam & arrogantiam se eleuauerunt, quantùm & honorati fuerunt, & licenter omnia facere permissi sunt. Generalemq; ordinationem vbiquè mittere ad sanctos pontifices, & ad magistratus, interdicentem omnia prædicta fieri, & quæ hoc sanciat, vt domus & suburbia, in quibus huiusmodi conuenticula fiunt, cōfirmentur in locum sanctiss. *ecclesijs. Nam leges Imperiales sanciūt, omnem locum & rem, in quo & per quam, siue per errorem, siue secundùm veritatem sacrum, quod confiscatum est, sanctis Dei ecclesijs offerre: & hoc vobis diuina scriptura exposuit, quandò Moses Dei seruitor diuinitùs edoctus, statuit improperia nō sacra in præparationem templi venire, quoniā & si alienus fuit ignis, tamen in ipsis sacrum sacrificium ipsis prohibitum, obtulerunt & perfecerunt Dathan & Abiron, & synagoga Chore, qui tunc contra sacerdotium & prophetam ac Deum impudenter insurgebant, quēadmodùm & isti falsi sacerdotes, ad impietatem seipsos mercede conducunt, & veri Antichristi in domibus intrārūt, & aliena altaria erexerunt, & baptisteria ædificauerunt in contrariū veri altaris & sancti lauacri. Sanciri aūt & supplicam⁹ suo pio imperio, omnia impia conscripta Seueri contra sanctā Chalcedonensem synodum, vbicunquè inueniātur, igni tradi. Hoc enim & immanissimis & impijs Nestorij cōscriptiōibus fieri piæ ordinationes sanciunt. Ea verò, quæ canonicè facta sunt super dictas personas, oramus vestram beatitudinē & sacrum vestrum cœtū, inquirere à considentibus vobiscū, & à sanctiss. romanis, & à venerabilib. notarijs apud vos existētibus, insupèr etiàm & à Deo amātissimis viris ambasiatoribus Oriētalibus, vt his patefactis, vestra beatitudo & sancta synodus vobiscum sedens, exequatur diffinita contra ipsos à sanctis patribus nostris, qui prædictas pontificales sedes ornauerunt, & anathematizet prædictos Seuerum & Petrum, & istorum sequaces, & quæ sua sunt, sapiētes, & maximè Zoaram, qui intantùm sicut isti, vel plùs Ecclesiam DEI perturbauit, & qui per omnia abdicatus fuit ab Apostolica sede, & qui nō vult istos sequi, & eis communicare.

Matth. 18. a

Tit. 3. c

* ecclesiarū.

Numer. 16. a

Vide Niceph. li. 17. ca. 9. Histor. Ecclesiast.

SVBSCRIPTIONES.

¶ Marianus miseratione Dei presbyter, & archimandrita dicti monasterij sancti Dalmatij, & primas venerabilium monasteriorū huius imperialis ciuitatis, subscripsi & tradidi. Agapetus miseratione diuina presbyter &

& archimádrita monasterij Dij, subscripsi & supplicaui. Agapetus Dei misericordia presbyter & archimádrita monasterij. S. memoriæ Thalassij, subscripsi & tradidi. Alexáder Dei misericordia presbyter & archimandrita monasterij S. Abraamij, subscripsi. Theodorus DEI misericordia presbyter & archimandrita monasterij Iob, subscripsi & dedi. Eleutherius DEI misericordia presbyter & prior monasterij S. martyris Dominici, subscripsi & tradidi. Stephan⁹ Dei misericordia presbyter & pior * Olympij, subscripsi & tradidi. Dominicus dei misericordia presbyter & prior monasterij Syriorũ, subscripsi & tradidi. Theodorus misericordia diuina presb. & prior monasterij Tryphonis, subscripsi & tradidi. Stephanus dei misericordia presbyter & prior monasterij * Consta, subscripsi p manus Iacobi, & porrexi. Paulus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Romanorum, subscr. & porrexi. Iulianus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Romanorum, subscripsi & porrexi. Ioãnes Dei misericordia presbyter & prior monasterij apostoli S. Thomę, subscripsi & porrexi. Dioscorus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Olymbrij, subscripsi & dedi. Demetrius Dei misericordia presbyter & prior monasterij de Foca, subscripsi & porrexi. Dominicus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Euphemij, subscripsi & porrexi. Alexáder Dei misericordia presbyter & prior monasterij Calamij, subscripsi & porrexi. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monasterij S. Michaelis archangeli, subscripsi & porrexi. Phocas Dei misericordia presbyter & prior monasterij de Iona, subscrip. & porrexi. Stephanus Dei misericordia presbyter & prior monasterij de Promoto, subscripsi & porr. Dadas Dei misericordia presbyter & prior monasterij de Caiuma, subs. & porrexi. Gẽnadius Dei misericordia presbyter & prior monasterij Dominici, subsc. & porrexi. * Cirion Dei misericordia presb. & prior monasterij Aegyptiorum, subscripsi & porrexi. Theodorus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Maronij, subscripsi & porrexi. Dionysius Dei misericordia presbyter & prior monasterij Marci, subscr. & porrexi. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monasterij Theodori in petra, subscripsi & porrexi. Eleutheri⁹ Dei misericordia presbyter & prior monasterij Neonis, subscripsi & porrexi. Zoilus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Theodoti, subscripsi & porrexi. Timotheus Dei misericordia presbyter & prior Aiterij, subs. & porrexi. Marcus dei misericordia presbyter & prior monasterij S. dominici subscrip. & porrexi. Andreas dei misericordia presbyter & prior monasterij S. dei genitricis Bessorum, subsc. & porrexi. Dominic⁹ Dei misericordia presbyter & prior monasterij S. Georgij in * cyrocerco subscripsi & porrexi. Paulus Dei misericordia presbyter & prior monasterij S. Petri & Pauli, & S. martyris Sergij & Bacchij, subscr. & porrexi. Atticus Dei misericordia presbyter & monach⁹ Eucratadorum, subscripsi & porrexi. Stratonicus Dei misericordia presbyt. & prior monasterij S. martyris Domecij, subs. & porrexi. Marc⁹ dei misericordia presb. & prior monast. Theodori * de Esteptoris, subscr. & porrexi. Cosm⁹ Dei misericordia presbyter monast. S. Maximini, subs. & porr. Paulus dei miseric. presb. & prior monasterij S. Zenobij, subsc. & porr. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monasterij Isaccij, subs. & porr. Iacobus Dei misericordia * presbyt. monast. Abibi, subs. & porr. Glorius dei misericordia presbyt. & prior monasterij Curij, subsc. & porr. Paulus dei misericordia presbyter & prior monast. Samuelis in Scythi, per Zoticum diac. subsc. Petrus Dei miseric. presb. & prior monaster. Epiclin Hierosolymorum, subs. & porr. Marinus Dei misericordia presb. & prior monasterij. * Paulini, subsc. & porr. Modestus Dei misericordia presbyter & prior monast. * Lycaonorum, subsc. per Flauianum presbyterũ & deuterarium, & porre. Antonius Dei misericordia presbyter & prior monast. S. Eusebij, subs. & dedi. Tryphon Dei misericordia presbyter monast. Manuelij, subs. & porrexi. Theoctistus dei misericordia presb. & prior monast. S. Dei genitricis Marię virginis, subs. & porre. * Cenon Dei misericordia * presb. monasterij iacentis in bono agro S. Prodromij, & S. Ioannis Baptistæ, subsc. & porr. Paulus Dei misericordia presbyt. & prior S. Erimonis martyris in * Elibicho, subs. per manũ Marini lectorarij. Silas Dei misericordia presbyter & prior monast. Eliæ, subsc. & porrẽ. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monast. Maræ prope Aëtiã cisternã, subsc. & porrexi. Basilius Dei misericordia presb. & prior monasterij S. Simeonis Epiclin * Ciracona, subsc. & porrexi. Theodorus Dei misericordia presbyter & prior monasterij sancti Laurentij martyris, à me Dei gratia fundati, subscripsi & porrexi. Babylas dei misericordia presbyter & prior monasterij sanctæ memoriæ Danielis in Stylo, & S. Ioannis Prodromij & Baptistæ ac sancti Andreæ Apostoli, subscripsi & porrexi. Polychronius DEI misericordia presbyter & archimandrita S. Michaelis archangeli, in * Ethrio, subscripsi per Anastasium monachum & porrexi. Anastasius DEI misericordia presbyter & prior monasterij Romanorum, subscripsi & porrexi. Andreas misericordia diuina presbyter & prior monast. Romanorum, subsc. & porr. Rhodon dei misericordia presbyter & prior monasterij Theodori, subscripsi & porrexi. Elpidius dei misericordia presbyter & prior Basiani, subscripsi & porrexi. Cosmus DEI misericordia presbyter & prior monasterio-

* xerocerco

* disceptatoris,

for. * presb, & prior

* Pauli

for. * presb, & prior

rum Lycaonorum, subscripsi & porrexi. Polychronius Dei misericordia presbyter & archimandrita monaster. *Criticorum, subsc. & porrexi. Ioseph prior monasterij S. gloriosæ Dei genitricis Mariæ existentis in Lithostroto, subs. per manum Stephani presbyteri & secundarij mei, & porrexi. Zoticus misericordia diuina presbyter & prior monasterij S. Andreæ prope Saturinam portam, subscr. & porrexi. Martyrius Dei misericordia presbyter & prior monasterij *Valentis S. Ioannis Baptistæ, subscripsi & porrexi. Ioannes Dei misericordia presbyter & archimandrita monasterij prope Agogum, subscr. & porrexi. Stephanus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Rom. prope S. Georgium *Sycorum, subscripsi & porrexi. Sabbatius Dei misericordia presbyter & prior monasterij *Ipatij sub Photino sanctissimo episcopo Chalcedonensi metropolitano, subs. per manum Ioannis diaconi ipsius monasterij, eo quòd nescirem ego literas. Ioannes Dei misericordia presbyter & archimandrita venerabilis magni monasterij *Acimitorū, sub Photino sanctissimo episcopo Chalcedon. subs. Cyprianus Dei misericordia presbyter & prior monasterij *Osyas sub dicto Photino episcopo Chalcedonensi, subscripsi. Ioannes DEI misericordia presbyter & prior monasterij Exagonij, sub Photino sanctissimo episcopo Chalcedonensi, subscripsi. Stephanus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Orchadorum, sub Photino sanctissimo episcopo Chalcedonēsi, subscripsi. Tryphon Dei misericordia presbyter & prior monasterij Sacrarij, sub Photino sanctiss. episcopo Chalcedonensi, subs. Georgius Dei misericordia presbyter & prior monasterij *Crauorum, sub Photino sanctiss. episcopo Chalcedonēsi, subscripsi. Polychronius Dei misericordia presbyter & prior monasterij Alapedorum, sub Photino sanctiss. episcopo Chalcedonē, subs. Seuerian⁹ Dei misericordia presbyter & prior mōasterij Syriorū, sub Photino &c. Pacificus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Pictorū sub Photino &c. Paulus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Fontis sub Photino &c. Megalimerus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Cranidorum, sub Photino sanctissimo Episcopo metropolitano Chalcedonensi, subsc. Marcellinus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Michaelis archangeli *Rouphinianon, subscr. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monasterij Barnabæ sub Photino sanctissimo episcopo, subs. Theodor⁹ Dei misericordia presbyter & prior monast. *mi. Apollonij sub Photino sanctiss. episcopo, subsc. Paulus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Galachrinorū sub Photino sanctiss. episcopo subs. Stephanus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Antiochianorū sub Photino sanctiss. episcopo, subsc. Stephanus Dei misericordia presbyter & prior 40. sanctorū sub Photino sanctiss. episcopo, subsc. Dorotheus Dei misericordia presb. & prior monasterij *Patiorum sub Photino sanctiss. episcopo, subsc. Elpidius Dei misericordia presbyter & prior monast. Critinorū sub Photino sanctissimo episcopo, subs. Liberius Dei misericordia presbyter & prior monasterij Rom. prope *Rouphinianon, sub Photino sanctiss. episcopo subs. *Iordanes Dei misericordia presbyter & prior monasterij de Petra sub Photino sanctiss. episcopo, subs. Marcell⁹ Dei misericordia presbyter & prior monasterij Dalmatij sub Photino sanctiss. episcopo, subs. Iulius Dei misericordia presbyter & prior monasterij S. Bassis in desiderio sub Photino sanctiss. episcopo, subs. Isidorus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Idiæ, existentis in plantis prope S. Epimachum martyrē sub Photino sanctiss. episcopo Chalcedonē, subs. Eugenius Dei misericordia presbyter & pri. monast. Leucadi sub Photino sanctiss. episcopo, subscr. per manū Pauli diaconi ipsius monast. cùm ego non potuerim propter senectutē. Photinus Dei misericordia presbyter & prior monast. S. *Platoni sub Photino episcopo, subs. Ioānes Dei misericordia presbyter & prior monasterij *Brohetum S. Thomæ apostoli sub Photino sanctiss. episcopo, subsc. Stephanus Dei misericordia presbyter & prior mōasterij de Stephana sub Photino sanctiss. episc. subs. Eugenius Dei misericordia presbyter & prior monast. de Diapetris sub Photino sanctiss. episcopo, subs. Marianus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Adriatorū sub Phot. sanctiss. episcopo, subs. *Canō Dei misericordia presbyter & prior monast. Iuliani *Broctorum sub Phot. sanctis. episc. subs. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monast. Briorū sub Phot. sanctiss. episcopo, subs. Ardaburius Dei misericordia presbyter & prior monast. Theodori Smiliacorū, sub Phot. sanctiss. episcopo, subs. Stephanus Dei misericordia presbyter & prior monas. S. Zachariæ Stibarachij sub Phot. sanctiss. episcopo, subs. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monast. Thomę Epidromorum, sub Phot. sanctiss. Chalced. epis. subs. Theodor⁹ Dei misericordia presb. & prior mon. S. Stephani *Lydanorū, sub Phot. sanct. epis. subs. Stephanus Dei miseric. presb. & prior mon. Coccij sub Phot. sanctissimo episcopo, subs. Eusebius Dei misericordia pres. & prior mo. S. Christophori Tatiliorū, sub Phot. sancti s. epis. subs. Iacobus Dei misericordia presb. & prior mon. Calamij inferioris sub Phot. san. epis. Chalced. subsc. Isychius Dei misericordia presb. & prior mon. B. Theodosij, faciēs sermonem pro omnibus monachis de eremo sub sancta ciuitate, subscripsi & porrexi. Domitianus presbyter & archimādrita monasterij

*Eriticorū, vel, Cretensium.
*Vualonis
for. *Hypatij
*Acumiccrū
for. *Cranorum,
for. *martyris
*Ioannes

nasterij B.Martyrij, faciẽs sermonẽ pro omibus monachis de eremo sub sancta ciuitate, subs. & dedi. Cassianus Dei misericordia presbyter & primiceri⁹ Lauræ de Sabba, sermonem faciẽs pro omibus monachis de eremo sub sancta ciuitate, subscripsi & porrexi. Dominicus Dei misericordia presbyter & archimandrita Laurę * Pyrgiorum, faciens sermonem pro omibus monachis in Iordana, subscripsi & porrexi. Nestabus Dei misericordia presbyter & monachus Lauræ B. Firmini, faciens sermonem pro omnibus de eremo sub sancta ciuitate, subscripsi & porrexi. Terentius Dei misericordia presbyter & monach⁹ nouæ Lauræ, faciens sermonem pro omibus monachis sub sancta ciuitate, subscr. & porrexi. Traianus Dei misericordia presbyter & monachus * Pyrgiorum * Iordani, faciẽs sermoné pro omnibus monachis de eremo Iordanæ, subscripsi & porrexi. Cyricus Dei misericordia presbyter & monach⁹ nouæ Lauræ, faciens sermonem pro omibus de eremo sub sancta ciuitate, subsc. & obtuli. Leontius monach⁹ & primicerius proprij monasterij, faciens sermonem pro omnibus patribus de eremo in Iordana, subsc. & obtuli. Polyeuct⁹ diaconus & monachus monasterij B. Theodosij, faciens sermoné pro omnibus monachis eremi Hierosolymorum, subscr. & porrexi. Theodorus diaconus & monachus nouæ Lauræ, faciẽs sermoné pro omnibus monachis eremi Hierosolymorum, subsc. & obtuli. Anastasius diacon⁹ & monachus monasterij B. Martyrij, faciens sermoné pro omnibus monachis eremi Hierosolymorũ, subs. & porrexi. Nicon monachus monasterij B. Theodosij, faciens sermonem pro omnibus monachis eremi Hierosolymorum, subsc. & porrexi. Mamas monach⁹ monasterij B. Martyrij, faciẽs sermonem pro omnibus monachis eremi Hierosolymorũ, subs. & porrexi. Iulianus monach⁹ monasterij B. Theodosij, faciens sermoné pro omnibus monachis de eremo Hierosolymorum, subscr. & porrexi. Ioannes monachus monasterij B. Martyrij, faciẽs sermoné pro omnibus monachis eremi Hierosolymorũ, subscrip. & obtuli. Sabbatius monachus Lauræ B. Sabbæ, * & pro omnibus eremi monachis Hierosolymorũ, subs. & porrexi. Martyrius monachus nouæ Lauræ, * & pro omnibus eremi Hierosolymorum monachis, subscripsi & porrexi. Basilius monachus * Iordani, pro omnibus monachis de Iordana, subscripsi & porrexi. Theodorus monachus Lauræ B. Firmini, & pro omnibus de eremo, subscr. & porrexi. Theonas Dei misericordia presbyter montis Sinai, & ambasiator eremi Raithæ, ac sanctiss. ecclesiæ Pharan, faciens sermoné pro omnibus monachis, q in prędictis locis sunt, subscripsi. Ioannes Dei misericordia presbyter Lauræ Amniorũ Campestris, faciens sermonem & pro omnibus monachis in ipsa Campestre, subs. & porrexi. Theodorus diaconus & monachus Sergij, in * Campestra, faciens sermonẽ pro omnibus monachis ipsius monasterij in Campestre, subs. Cosmas * monachus & pro omibus in prima Palæstina, subscripsi. Strategius diaconus & monach⁹ monasterij S. Ioãnis, & pro omnibus monachis in secunda Palæstina sub Scythopoli, subscr. & porrexi. Salamines Dei misericordia presbyter & primicerius & pro omnibus monachis & archimãdritis in tertia Palęstina, subs. Ilias diaconus & monachus, * & pro omibus monachis in Augustopoli tertiæ Palæstinæ, subscripsi & porrexi. Anastasius diaconus & monachus & pro omnibus monachis in petris tertiæ Palæstinæ, subs. & porrexi. Photinus monachus S. Stephani in Moaza Iamnias, id est, Palæstinæ, pro omnibus qui in ipso sunt, faciens sermonem, subscripsi. Ioannes Dei misericordia presbyter monach⁹ & ambasiator monasterij beati Maronis, primatis omnium venerabilium monachorum in secunda Syria, faciens sermonem pro omnibus archimãdritis & monachis de ipsa secunda Syria, subsc. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Cùm manifesta sint contenta in libellis lectis secundùm primũ ordinem, dignentur dicere sanctiss. & Deo amantissimi viri, qui nobiscũ ex antiqua Roma adsunt, si quid sciãt factum propter propositam materiam. Nam hęc audiérunt à venerabilibus monachis petentibus. Et venerabilis Minas lectorarius & secundicerius notariorum Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, legit vocem, quæ sic habet: Sanctiss. episcopi partium Italię, ac venerabiliss. Apostolicæ sedis diaconi, dixerunt: In quo loco vel numero Seuerũ & Petrum iamdudùm Apostolicæ sedis decreuerunt constituta, in epistolis sanctæ memoriæ Hormisdę papæ ad monachos secundæ Syriæ, & ad beatum Epiphanium huius regiæ vrbis archiepiscopum, ostenditur diffinitũ: quarum authoritaté præstò habentes, ipsam in præsentibus actibus legendam porrigim⁹. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Legatur. Et Minas venerabilis lectorarius & secundicerius notariorũ Apostolicę sedis antiquę Romæ, legit ex actis apud ipsos Romanos, epistolas scriptas ab Hormisda sanctæ memorię papa antiquæ Romę. Post quarum lectionẽ Christophorus venerabilis diaconus notarius & secretarius, interpretationẽ legit. Erat autẽ epistola per literas Latinas, cuius interpretatio per literas Græcas sic habet:

HORMISDAS EPISCOPVS presbyteris, diaconis, & archimandritis in secunda Syria existentibus, & reliquis orthodoxis in quocunque Orientali climate degentibus, & in Apostolicæ sedis communione permanentibus.

Lectis literis vestræ dilectionis, per quas inimicorũ Dei insipientia manifesta est, &

* Turrium,
* Turrium
For. * faciens sermõem pro me & pro
* Campo,
for. * diac & monac. faciens serm. &
for. * faciés sermoné pro me &

& infideliũ furia tristis manifesta facta fuit, qui quoniã in spiritu malè viuentes oderunt Dominum, membra illius impiè persequuntur, quantùm à nostra certitudine est cognoscere, benedixi Dominum, qui fidem militũ suorum in medio hostium seruauit. Et rursùs Ecclesiarum commotionem, & seruorũ Dei molestias ac labores considerans, gemés secundùm prophetam, clamaui: Surge Domine, iudica causam tuã. Recordare opprobriorum tuorum, quæ ab insipiente sunt tota die. & cætera quæ sequuntur, similiter induco: Nè obliuiscaris vocem quęrentium te. Superbia odientiũ te ascendit semper ad te. Etenim sicut oportet nos firmitaté fidei seruare, ità non côuenit de iustitia diuini iudicij diffidere. Non est, fratres, hic labor Ecclesiæ nouus: tamé dum in ipso humiliatur, exaltatur: & per illa, per quæ depauperari videtur, ditatur. Probatio est in fidelibus Dei, per mortem corporum, vitam lucrari animarũ. Amittuntur quidem fluentia, sed acquirunť æterna: & dum persecutio viam facit probationi, probatio fit causa dignitatis. Stulti & in cæcitate furentes, ignorant quòd, quos à conuersatione hominũ separare se posse putant, eos ad regnum Dei ducunt, vbi in ipsis periculis lætitiæ studiũ certè patet. Retributor enim magnorum donorum, suscipit certamina suorum. Quis enim non frangeretur in malis, nisi per contraria pmia consolaret? Illa est spes, quę non permittit in desperatione deficere. Excludit tribulationum amaritudinem dulcis gustus virtutum. Quisnam putaret præmia magna, futura nó intelligés? Quis mortem abnegaret, nisi futurorum retributionem consideraret? State, dilecti mei, & firma cogitatione immobilem fidem seruantes, laudem patientiæ, in qua est salus & brauium bonorum operum, nanciscemini & carpetis. Magna quippe sunt, ad quę indigni vocamur. Non tardet infirmitas, quoniam bonorum retributor fidelis, & potens adiutor est. Non decipiamur spe desideriorum, neq; voluptatũ, neq; iudicio anteponamus leuia. Non delicata, nó adulatoria nobis Dominus noster promisit. Ille pręmia promisit, non ocia. Non conueniunt laus & pigritia. Quis remunerationis erit modus, si nulla sit cura virtutis? Arcta est porta, sed amplum regnũ. Paucis est introitus, sed est probis. Nónne isti sunt primi, seniéctes, qui (vt ille docuit) persequétur & in synagogis flagellabũt vos? veruntamé per patientiam (sicut scriptũ est) possidebitis animas vestras. Et nè aliquãdò doleamus, ipsis per impatientiã amissis, Dominus noster, patientiæ suæ ipse doctor primus, crucem subijt, in proprio exemplo formam præbens illis, quos adiuuare debebat. Ipse inter virtutes & labores tenet lancé, stãs aduersùs deliramenta furentia, vt ad iram psecutionis, ipse æterni regni pbeat coronas. Pensate qualis Machabæorum exitus, quæ

Psalm. 73.

Matth. 7. b.

Matth. 10. b
Luc. 21. d

2. Mach. 7. & aliàs p totũ.

luctatio tolerantibus, quæ historia laudum secuta est: quali Iudas & illa fratrum caterua mortis honore prædicatur, in qualibus oribus est populus, in * monte perditus. Etenim * ipsę virtutes omes, pro custodia legis sunt: & cùm similitudines ac vmbrę futurorũ sint, dignæ fuerunt tantorum exemplorum. Nos in patribus vidim⁹, palpauimus, probauim⁹, quod sequamur, quid materiæ côueniat, qd veritati non dissonet, quid redemptori nostro debeatur. Cordialiter communicauim⁹ vobis in his dogmatibus. Dicit enim quodã in loco sapientissimus Salomon: Beatus, qui prædicat verbum inauditum. * Obientium quidem lætitia est, disputare nolentibus, & hortari ad rectam viam eos, qui non resistũt. Tenemus enim pignus fidei vestrę, instantiã ex literis confessatam, per quam à transgressorũ corruptela separati, ad dogmata & mãdata apostolicæ sedis redítis, licèt quidẽ tardè ad viam veritatis ascendatis. Sed benedictus Deus, qui nó in finẽ obliuiscitur, quiq; castigat & sanat, neq; permittit oues sui vniti ouilis, insidiãtium luporum rapina dispergi. Qui etiàm per temperatam austeritatem, suorum non negligit tutelam neq; salutem. Sed quid miramur, si illo vno & vero derelicto pastore, astutus raptor sanguine inquinatus, insidijs oues dispersas conturbauit? Qui autem propriam tutelam dereliquerũt, ipsi seipsos periculis, in quibus dissipentur, immiserunt. Ità ergò nunc firmis gressibus instetis viæ patrum, ad quam recurritis. Potest enim DEI misericordia vestræ mercedi computare & aliorum similiter reformationem, qui à vobis ad rectũ directi fuerint. At omninò vosipsos euellite à cœno, in quo hęretici demersi tenentur, & excutite immunditiem pulueris qui adhæsit, generaliterque omnes, ab apostolicis dogmatibus declinantes, fideli abdicatione condemnate. Nullà qdem est cõmunicatio tenebris ad lucẽ, neq; ambulantes per viam rectã, vestigia sua cum errore declinantium coniungunt. Tenendũ est vinculum fidei, recusandaq; est infidelis communicationis lues, id est, pestis: quoniam secũdùm Apostolum, Quemadmodùm qui adhæret Deo, vnus spiritus est cum eo: ità q adhæret meretrici, vnum corpus fit. Amant adinuicèm virtutes cómunionem, & impietas secum demergit in profundo adhęrentes sibi. Ante oculos, in ore, in ipsis manib⁹ sint patrũ dogmata, quæ quotidiè custodire iubemur. Ad ipsorum custodiam venerabiles synodi nos adstringunt. Longum est, singulatìm omnia demõstrare, quæ in Chalcedonẽ synodo sunt, in qua omniũ religio continetur. Verùm & diffinitióes, quæ à sanctissimo Leone ex ipso apostolorum corde prolatæ sunt, scire nos conuenit, & seruare in hãs pietatem fidei. In his propugnatores necessitatis, in his Christus cognoscitur: In his nostrę redemptionis spes & * argumentũ custoditur.

* morte
* ipsis

* obediẽtiũ

2. Cor. 6. c

1. Cor. 6. d

* hypothesis

ditur. Hoc est illud fundamentum, quod in Apostolo legimus, in quo seipsum, qui decipitur, surripit: Si quis ligna, fœnum, stipulã, consumptibilia igni, superędificare conatus fuerit. In ipsis synodis necata sunt Eutychis & Nestorij venena, qui quodammodò contrario inter se syllogismo cõtendunt, aduersùs autem diuinam salutaris mysterij dispensationem sub quadam æqualitate sacrilegij concordant, inæquales sententijs, & vnanimes impietate. Quorum alter non vult, virginem Mariam Dei esse genitricem: quo, quæ in Domino vnita sunt, diuidit: alter autem, inquantùm proprietates naturarum conuenerunt, & veritates confundit, & mysterium nostræ redemptionis extinguit. Alter Photini cæcitatem, alter Manichæi insipientiã impia cognatione coniungit. Contra istos, fratres dilectissimi, prouisæ sunt medicinæ: illas cogitationis virtute vindicate, quoniam in ipsarum euersionem videtis hæreticos per impietatem pugnantes. Non sit in pigritia veritas doctrinæ. Quali studio oportet salutem diligere, quandò videtis mortiferã perditionem sic acceptatam? Vereamur segniter declarare leges veritatis, cùm obstinatè errores defenduntur? Et authores quidem malarum inuẽtionum synodicæ sanctiones, quas prædiximus, iustis condemnationibus insequuntur. At nos etiàm, vt horum sequaces * declinemus, admonemus: similiter quos Apostolica sedes * etiàm depræhẽdit esse, eorum magistris & cõdemnatis coniunxit Timotheum parricidam, & Dioscorum & Petrum Alexandrinos, Acacium Constantinopolitanum cum eius sequacibus, similiter Petrum Antiochenum prædicto similem errore & nomine. Item etiàm Seuerum ipsius loci ac veneni, Xeneam Hierapolitanum, Cyrum Edissensem, Petrum Apamearum, non solùm pro propria, verùm etiàm pro aliorũ condemnandos perditione. Qui inquãtùm seipsos sordibus proprię vnioni * incessanter inuoluũt, alios similiter, q secuti sunt ipsos, in dicendo contaminauerunt. Per generale salutare mandatum vos moneo, quodcunq; * aduersariũ canonibus patrum, ex quibuscunq; actis prolatum, nullis vos incõmodis, mandatis vel nouis diffinitionibus innouet: siquidem seculares sunt, & nõ possunt ecclesias retinere, quoniam his conuenit doceri magìs, quàm docere. Nefas eñ est, venerabilibus altaribus noua offerre libamina: quoniam pijs scientijs claras diffinitiões in ipsis procemijs proprij honoris præscripserat inter Leuitas, & proprium populi ministerium diuisit, (alia est hominũ potestas, & alia sunt sacerdotum officia) cõcitauit magìs Dominum, quàm placauerit, qui alienũ ignem in diuinis adytis obtulit, sacra * contaminauit. Quis est, qui in alienis sanctionibus iubendi authoritatem sibijpsi assumere potest? Etenĩ nullum dubium est, cum punitum fuisse in tẽplo pro solo conatu ministerij, qui honorem * non debitum protulit Ozias, nec in religione & ministerio permansit. Si autẽ monitus exemplo tãtę increpationis, à sacris ordinationibus timuisset iubendi authoritatẽ sibijpsi assumere magìs, quàm aduersùs ista præsumpsisset, meliùs vtiquè regnâsset: sed quoniam, neque prohibentibus templi procuratoribus, sedulus transgressor non destitit, in ipsis altaribus abominabili lepra percussus, ministerium regni perdidit, officium sacerdotis inuadens. Cognoscant itaq; non esse DEO accepta, quæ ex ipsius mandatis à præsumptuosis subripiuntur: quãdò vnum ad ostensionem sententiæ punitio * magni inornatús lepræ seruauit, alios velox flamma consumpsit. Idcircò si aliqua sunt aliquo colore religionis suscepta, vim habere nõ possunt tot authoribus obuiantia. clamat Paul[9] apostolus: Et si nos, vel angelus de cælo euãgelizauerit vobis, præter quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Et quia non suffecit semèl hoc dixisse, accedit & secundũ mãdatum: Sicut prædiximus, & iterùm modò dico, si quis vobis euãgelizauerit, pter quod accepistis, anathema sit. Custodit enim prolatam pro custodia fidei sententiam, si quis apostolicam sequitur doctrinam. Et nobis quidem cura relicta est. Etenim duplicis legationis officium est, si quid in deprecationibus humile, si quid in causis iustum, si qd in mandatis sanum sustulimus. Sed non propter hoc negligenda est via iustitiæ, quoniã infidelitas proprios errores cum iniustitia * amat, non potest coniungi cum lapsu cadẽtium sinè nostra luc: pereãt, à proprijs impietatibus non declinantes, neq; errore flagellato. Et altera manu: Deus vos sanos custodiat, filij dilectissimi. Data 4. Idus Februarias post consulatum Agapeti clarissimi.

1. Cor. 3. b

for. * declinetis, for. * erroneos

sut * reprehensibiles

Leuit. 10. a

for. * contaminando.

2 Par. 26. d

* indebitum

i. magnę deformitatis

Galat. 1. d

Ibidèm.

for. * armat, nec

EPISTOLA HORMISDÆ AD Epiphanium Constantinopolitanum.

Hormisdas Epiphanio episcopo Constantinopolitano. Magno gaudio impletus sum, quoniam circa pacem Ecclesiæ, & sanctissimi Imperatoris & tuæ dilectionis tale est studium, quale per literas intimâsti, & per meorum legatorum depositionẽ cognoui. Clara enim cælestis misericordiæ demonstratio procedit, quãdò reges seculi causas de fide cum gubernatione politiæ cõiungunt, & ecclesiarũ duces conferentia ad propriam dispensationem memores officij implent. Talibus directoribus indigebat Christiana religio post procellas discordiæ, qui prouidentissima dispositione, conquiescentibus turbinibus, pacem diù peregrinatam, extrà posita hyeme, reducerent. Et post hæc in futura secula proprij propositi exemplaria extendentes, sibijpsis adscribi indubitanter ostendent, si quid Deo placitum posteri ab ipsorum imitatione faciẽt. Benedicamus

Hęc epistola, alio interprete habetur inter decre. eiusdẽ papæ superius posita.

Dominum, fratres, qui diebus nostris hoc fieri donauit, & omnibus orationum ac solicitudinum virtutibus firmemur, vt quę per Dei cooperationem benè principiata sunt, ipso adiuuante, in omnibus adimpleantur. Spes enim est, quòd ad compaginem proprij corporis & reliqua etiàm adhuc diuisa membra studebunt, & à maioribus minora non dissonabunt. Ad quod quoniam me tua affectio studio Christianæ dilectiõis inuitat, debes id, quod excitas, sequi: & quod diligi cõsulis, complecti. Similem ergò fidei curã gerentes, per piam patientiam æquale præmium boni operis egressu speramus. Neq; enim difficultatibus est cedendum, neq; asperitatibus fides fatigatur, neque ad altitudines cęlorum per decliuum quis extenditur, neque sinè laboris exercitatione quis fit remuneratione dignus. Galat. 6. b Idcircò, vt non deficiamus bonum faciẽtes, propriè admonemur. Etenim Psalm. 105. beati (sicut testatur psalmista) qui custodiũt iudicium, & faciunt iustitiam omni tempore: quoniam non principium laboris retributionem præmij inuenire consueuit, sed finis. Itaque ergò æquale studium & curam suscipiamus, quib⁹ vna est in cõmunione & fide amicitia, vt quemadmodùm de Ecclesia Constantinopolitana Apostolicæ sedi vnita, æqualiter in Domino exultamus: sic & de aliarum restitutione (sicut affectuosè admones) curamus primùm, vt fidem ac perfectionem nostram, immaculatam ab omni contaminatione seruemus. Etenim scis, frater honorandissime, quales nexus Ecclesiasticam concordiam seruãt, qui ab hæreticorum insidijs nos custodiunt, & per quos canonum authoritas seruatur. His in proprio robore omni attentione seruatis, sanitas sperãtibus afferetur. Habet enim Ecclesiasticorum canonum ordo, & ipsius iustitiæ forma, vt iusta cura benignè ac fideliter sperãtibus non negetur. Neque quis est ità à clementia separatus, quem non flectat à duritia vinculi pura simplicitas. Sed vt tutè hoc, & sinè redargutione vel alicuius erroris palliatione, valeat *peruenire, dilecte frater, personam meam in hoc te oportet subintrare, scientem, in huiuscemodi materijs (sicut prædictum est) quid faciendum sit, quid custodiendũ: sicq; omnia prouidentem, vt non dubites de hac dispositione rationem reddere Deo. Ità quidem, vt literæ vestræ significent, eos, qui nobis communione coniungentur, tales esse, qui per nos sedi Apostolicæ nostris literis misceantur, & ea quæ continentur in libellis, quos produxerint. Sic enim ab errore Seueri, & huic coniunctorum ac similium liberabuntur, & damnum eorum, qui sanari non poterunt, sustinemus. Idcircò vobis imponere censuimus, ad vestram diligentiam onera nostra transferentes: quoniã non paruas probitatis tuæ iam demonstrationes dedistis hæreticis, obijciendo, vt non oporteat de isto dubitare, assumere simul sanationis curam, cui contingit probũ ostensum fuisse. Accingite authoritatem iustitiæ, & sic erga supplices humanitate mollificemini, vt manentes in hæreticorum contaminatione, vel eos, qui innocentiã simulant, & cum nostris sola voce concordant, ab istis secernatis, pro quorum restitutione cura & prouidentia est ab Ecclesia. Neq; enim erga istos expedit ecclesiasticam *mitigare austeritatem. Non ergò erunt cõferenda bona misericordię propter necessitatem prouidere debentium, si indistinctè erunt communia bonis & malis. Et quoniam tua dilectio Hierosolymitarum similiter memoriam in suis literis facere censuit, quorum ad nos etiàm quędã professio allata est, necessariùm putauimus etiàm legere, quæ scripta sunt, & respondere προσφορα, si aliqui sanctorum patrum formas custodiunt, si illius fidei fundamenta venerantur, & si à definitis per ipsos, spiritusancto compũgente, non recedunt. Sic enim sunt perfecta, vt additione non indigeant: & tam benè firma, vt propterea sint immutabilia, cùm per ipsa, omnia hæreticorum deliramenta absorpta sunt. Neque enim Chalcedonẽ synod⁹ aliquid vtile pertransiuit, quod qualicunq; diligentia præcogitari potuit, quæ acceptatorum similiter dogmata vel lucidiùs declarauit, vel reassumpsit, & authoritate confirmauit, & proprium quoddã aduersùs Nestorium & Eutychen reassumpsit certamen, altero quidem Domini nostri Iesu Christi deitatem à carne separante, & propter hoc sanctam Mariam Dei genitricem enunciare declinãte, altero verò veritatem carnis in Dño recusante, cùm Dominus noster Iesus Christus, hic filius Dei sit, qui & ipse homo, vna persona in duabus naturis & deitatis & carnis, neq; naturis in vnione cõfusis, neq; tanquàm quarta persona addita Trinitati, sed ipse filius Dei exinaniuit seipsum, & formam serui accepit. Philip. 2. a Ideoque vnam & non diuisam confitemur Trinitatis substantiam, & tamen propriam proprietatem scimus vnicuiq; esse personæ. Vnam enim patris confitemur esse personam, vnam filij Dei cum assumpta carne, vnam spiritussancti, & personas proprietatibus *significantes, & per vnitatẽ substantiæ inseparabile Trinitatis mysterium confitemur. Neq; enim possibile est dubitare, verbum Dei in visceribus matris per carnem humanam assumpsisse naturam, & non diuisam post vnionem naturarum ab ipso factam in vulua. Sicut enim non est in ipso humanitas sinè Deo facta, sic in cruce impassibilis Deitas non est carnis passione diuisa. Quod virginis partus, & inuiolabilis fœcunditas, ac eximia à mortuis resurrectio, atque in cælos ostendit ascensio: hæc, sicut à patribus diffinita sunt, seruent, credant, & neque diffinienda transgrediantur. A qua semita declinantes, ipsi sibijpsis nebulam dubitationis circum-

*prouenire
*remittere
*significantes

circuminfundunt. Nobis autem illud Apostolicum respondere cõtendentibus necessè est: Nos huiuscemodi consuetudiné non habemus, neq; Ecclesia Dei. Hæc ideò per breuia scripsimus, quia non conuenit dubitare de rebus & fide sæpiùs diffinitis. Et omninò superflua est allegatio, quæ adducitur præparatis, cùm de hac re apud humanissimum & gloriosissimum Imperatorem filium nostrum non pauca significauerimus. Et quoniam de Hierosolymitanorum professione respondimus, & hoc subijcimus horum salutis gratia, quod conuenienter additur: vt si catholicæ Ecclesiæ desiderát vnionem, propriæ professionis texturam in scripturis indicatam, quam nostris legatis in Constantinopoli degentibus attulerunt, per proprios * nuncios ad nos mittát, vel vestræ fraternitati dent, ipsa quidem (sicut dixi) virtute cóscriptam, quæ ad vos omnibus modis per nostram informationem portabitur. De Thessalonicensibus enim, quorum ad nos legati per informationem fidelissimi ac gloriosissimi Imperatoris filij nostri venerunt, vt nihil reliquisse videamur, volumus secundùm ea quæ (Domino nostro Iesu Christo inspirante) placuerunt, totam causam vestræ considerationi tractandam, & si, quod oportet, impleuerint, formandam committere. Hæc cùm per fratrem & coepiscopum nostrũ venerabilem virum Ioannem, ac per filios nostros Heraclianum presbyterum, & Constátinum diaconũ, ecclesiastici honoris dignos, pertinentia ad causam, scripsisse sufficiát, delectati sumus, nos inuenisse æqualem dignitatem, & pium propositum in viro nostri ordinis, & cum mandatis legationibus prudentiæ & moribus consonantia. Optanda profectò res est, & gaudio plena, vt quos contigit esse consortes communionis, & ordinis iudicio comprobati sint. Et altera manu: Deus te sanum custodiat, frater venerabilissime.

1.Cor.11.c

* missos

SAnctissimus archiepiscopus dixit: Nunc venerabilissimi notarij sanctissimę ecclesiæ nostræ, si quæ chartæ sunt apud eos, præsentem causam cócernentes, ipsas nobis manifestas faciát. Et productis chartis per venerabilem Cosmam diaconũ, notariũ & chartophylacem, Macarius venerabilis diaconus & notarius, libellum ex persona clericorum Theopolis, & relationem synodi ibidèm in regia vrbe congregatæ, vtrunq; ad Ioannem * inter sanctos archiepiscopum ipsius regiæ vrbis, legit. Et Calonym⁹ venerabilis diaconus & notarius, ex codice epistolam ad Ioãnem sanctæ memoriæ archiepiscopum Hierosolymorum, & ad Epiphaniũ piæ memoriæ Tyriorum episcopum, legit. Insupèr etiàm & epistolam missam ab ipso Ioanne Hierosolymorum episcopo, & à synodo sua ad sanctum Ioannem, legit. Et Stephanus venerabilis notarius & diaconus, relationem missam ab Epiphanio Tyrio & synodo sub eo congregata, legit. Et Paulus venerabilis notarius & diaconus, relationem cum gestis destinatam ab episcopis secundæ Syriæ, ad sanctissimum Ioannem archiepiscopum regiæ vrbis, quæ omnia inserta fuere.

* sanctissimum ar-

SVPPLICATIO CLERICORUM & monachorum Antiochiæ, ad Ioannem patriarcham & synodum congregatam, contra Seuerum.

SAnctissimo ac beatissimo archiepiscopo œcumenico patriarchæ Ioanni, & sanctæ synodo congregatę, supplicatio à clericis & monachis Apostolici throni Antiochenæ magnæ ciuitatis catholicæ sanctæ Ecclesiæ Dei. Nunc est, si quãdò fuit tempus, beatissimi patres, omnes orbis sanctas Dei ecclesias, tanquàm ex vno ore propheticum illud clamare: Lętentur cęli & exultet terra, & omnia quę in eis sunt, quoniã misertus est Deus populi sui. Quòd enim sceptra Romanorum pijs & à Christo amatis Imperatoribus sint commissa, sic & libertas ac fiducia orthodoxam religionem colentibus donata sit, quomodò non meritò persuadet fidelibus hanc vocem clamare? At in tam communi festiuitate orbis, vna ex omnibus, vel admodùm cum paucis, ecclesia Antiochena mœstitia & luctu impleta est. Lupum enim pro pastore (nescimus quomodò) suscepit, & affligitur. Quam enim tragœdiam non excesserunt ac superârũt mala, attentata à Seuero? Qui primùm quidem (vt quomodò vixerit, prætereamus, vestris auribus parcentes) nulli vnquàm ecclesiæ cómunicásse videtur, deindè cum calumniæ sagittis sagittauit, & præparauit exagitare iustissimum pastorem Flauianum, beatissimiq; illius sedem violenter & contra canones subripuit, & indè ad instar mercenarij, non solùm non pauit ouile Christi, neque fugit, quod amandum erat, sed ipse operabatur ea quæ ferarum sunt, oues iugulando & dispergendo. Nouitates autẽ & blasphemias aduersùs Deum lingens, nulli sanctorum patrum pepercit: perseuerat enim tota die, sic dicendo, abdicans synodos pro pietate congregatas. Nam sanctam Chalcedonẽsem synodũ anathematizare & impugnare ausus est, quę maximè firmauit symbolum trecentorum xviij sanctorum patrum, quæ etiàm suscepit centumqnquaginta sanctos patres, insupèr etiàm & similiter sanctos patres, qui in Epheso contra impium Nestorium conuenerunt. Benè manifestũ est, quòd & prædictas auertit & odit táquàm huius sorores: & quot quidem homicidia sanctorum monachorum fecerit, & cum manibus Iudaicis huiusmodi iugulationem iniunxerit, neque nos, sanctissimi, neque aliorum aliquem latuit. Dirum enim spectaculum fuerunt iacentes viri, qui religiosis certaminibus vsque ad canitiem

Psalm. 95.

tiem certauerunt, nudi & insepulti iactati, vltra trecentos existentes, ex secunda Syriorum prouincia nati, canibus & auibus lacerandi, proiecti. Similia autem & similiter miseranda sunt, & quæ in xenodochijs, id est, hospitalibus ab ipso facta sunt. Vincula enim ædificat nunc, & ità multos pro fide incarcerando, in tenebris & flagellando interficit. Talia, sanctissimi, & circa Fôtes in *Lauro facere præsumpsit, & veneficijs ibidèm vtens, scelestis sacrificijs dæmones colit, & hoc tota illa magna ciuitas cantat. Neq; vtiquè ipsis sanctis altaribus pepercit, neque sacris vasis parcens, alia autem conflans, similibus suis erogat. Præsumptum est autè ab ipso & hoc, ô beatissimi: nam columbas aureas & argenteas, in formam spiritussancti super diuina lauacra & altaria appensas, vnà cum alijs sibi appropriauit, dicens, non oportere in specie columbæ spiritumsanctum nominare. Pecunias quidem & domos, & quæcunq; in optimis fundis erant, exportauit & expendit, & grauissimis vsuris Ecclesiam obruit. At, beatissimi patres, non est possibile omia percurrere, quæ ab illo præsumpta fuerūt. Ideò his paucis & magnis contenti, deprecamur vestram sanctam synodum (etsi serò quasi) sedare mala, quæ nostram Ecclesiam occupant & totum ferè Orientem, & ab isto nequissimo viro nos liberare, exacta ab eo pœna eorum, quæ contra diuinos canones & politias legis fecit: prouidentiamq; facere de his rebus, quæ relicta sunt, si quid remāsit, persuadentes pijssimo ac inuictissimo principi, vt mittat aliquos bonis moribus cōprobatos, aliquo ex nostris simul veniente, qui rebus superstet, vt teneant, & rationem exigant de his, quæ à principio vsq; nunc fecerūt: & *ad multa, quæ ipsi furati sunt & custodiūt, quæ inuenientur, nè totaliter omnia exportentur. Non enim cessat *bonus homo aduersùs ea quæ sunt Ecclesiæ Dei, ea quæ ipsi Ecclesiæ conferunt, dissipādo. Cùm enim meritò ab omni spe Dei ceciderit, ad viros iniquos, à quibus nutritur, spem habet. Rogamus etiàm oratores mittere & pro fratribus nostris, siue episcopi sint, siue clerici, vel monachi, aut laici, vt relegati restituantur proprijs ciuitatibus & ordinibus. Insupèr in his omnibus veniam petentes propter dolorem nos occupantem, adiuramus vestram beatitudinem, per sanctam & cōsubstantialem Trinitatem, & pietatem, ac victoriam, & perseuerantiam dominorum totius orbis Iustini & Euphemiæ semper Augustorum, moueri, & nobis opportunè succurrere, & non despicere supplicationes nostras. Adducere autē & hæc omnia ad pios & Christianos Imperatores nostros, & persuadere ipsorum serenitati, vt omnia bona sanctiss. ecclesiæ nostræ, per ipsorum & vestram cōsequantur prouidentiam.

m eiusmodi colūba Eucharistiam asseruauit Basilius Magnus, teste Amphilochio.

* adhuc

i. pessimus

¶ Theodosius Dei miseratione presbyter Antiochiæ, porrexi. Longinus diaconus similiter porrexi. Stephanus diaconus similiter porrexi. Mauricius subdiaconus similiter porrexi. Iulianus Dei miseratione diaconus similiter porrexi. Thomas Dei miseratione diaconus similiter porrexi. Ioannes Dei miseratione presbyter similiter porrexi. Andreas similiter porrexi. Iulianus similiter porrexi. Marcellus diaconus similiter porr. Sergius *misericors similiter porrexi. Moses Dei gratia presbyter similiter porrexi. Ioannes ὑποβογγὸς similiter porrexi. Ioannes monachus monasterij B. Maronis, porrexi. Iacobus monachus B. viri, similiter porrexi. Constantinus monachus ambasiator sanctæ memoriæ Asterij, similiter porrexi. Nonius diaconus monasterij B. Pauli, similiter porr. Salomon monachus monasterij B. Valētini, similiter porrexi. Simeon monachus monasterij B. Agapeti, porrexi. Sergius monachus monasterij B. Simeonis, porrexi. Alphius monachus monasterij B. Iacobi, porrexi. Felix monachus beati Ioannis, porrexi. Simeō monachus monasterij Iugaporum beati Pauli, porrexi. Paulus monachus monasterij beati *Isychij, porrexi. Dominicus monachus monasterij beati Dorothei, porrexi.

for. ἐλεήμων

* Hesychij

RELATIO AD IOANNEM *patriarcham à synodo congregata.*

Domino nostro sanctissimo & beatissimo patri patrum, archiepiscopo & œcumenico patriarcha Ioanni, synodus in hac imperiali ciuitate congregata, in Domino salutem. Cùm Deus omnium Dominus, pro commodo orthodoxæ fidei, & stabilitate catholicæ ecclesiæ, præterita Dominica & feria secūda, expleta Missa in sancta Dei Ecclesia huius regiæ vrbis, vna voce mouit innumerabilem & infinitum populum, & ad hoc diuino zelo accendit plurimùm & sedulò, petere vestram beatitudinem ascēdere ambonem, & exclamare pro recta fide, ꝓ qua semper agonizastis, & agonizatis, & cùm hoc fecistis, factæ fuerunt (vt dictum est) exclamationes plurimæ ac continuæ populi, vos laudantis pro orthodoxa fide, & patres prædecessores nostros expulsos restitui expetentis. Cùm autem vester nūcius totum nostrę examinationi tradiderit, & opportuna considerare mādauerit, necessarium putauimus, quę sequuta sunt, & à nobis formata, per relationem primùm vestræ beatitudini annūciare, & tunc per vos pijssimo & potentiss. Imperatori nostro manifesta statuere. Sunt aūt hæc: Vicesima instantis mensis Iulij, indictioñ 11, cōsulatu Magni clarissimi viri, vniuersus monachicus ordo hui⁹ à Christo amatę imperialis ciuitatis, qui ex diuersis monasterijs conuenit, hic quidem archimandritarū, alius verò reliquorū libellos porrexit huic omi congregatę nostrę synodo: petiuerūtq; ipsos legi, & capitula in eis cōtenta, examinata à nobis

bis fini tradere, immò verò sub forma synodali ponere. Cùm itaq; ipsos libellos legeremus, quos & subordinauimus formæ prædictæ hæc continere, in ipsis legimus primã petitionem libelli, habẽtis, vt sanctæ memoriæ Euphemius & Macedoni⁹ expulsi, & in exilio mortui, iustè & canonicè reuocentur, & tradãtur catalogo prædecessorum archiepiscoporum, in Domino ibidèm quiescentiũ, oñibus vacuis manentibus, quæ cõtra ipsos quandocunquè facta fuerint: ponanturq; in sacris diptychis ipsorum vocabula, secũdùm quod omnis populus & monachicus ordo, sedulò & multùm exclamauit. Nos autem ordinem optatum petitioni imponere studentes, quæsiuimus facta in ipsis. Et cùm cognouimus per lectionem, ꝙ plurima horũ neq; cum diligentia prouenerunt, neq; fideliter, neq; per iustitiam memorati patres eiectionem sustinuerunt, neque tanquàm aliquid amouerint de his, quæ in recta fide seruabãtur: necessarium putauimus, petitioni totius populi simul cum mulieribus & pueris, ac totius dignitatis ac militiæ, atq; etiàm monachici ordinis, sedulò clamantium, secũdùm exhibitos libellos cum omni veritate satisfacere, vt secũdùm quod sanctæ memoriæ Paulus & Ioannes ac Flauianus patres huius regiæ vrbis reuocati fuerũt, sic & ipsi eiusdem honoris in sacris libris memoria digni facti sint. Quæ ergò considerauimus & reformauimus, honestum existimauimus ad vestram beatitudinẽ deducere, & per ipsam pijssimo Imperatori nostro. Secundum capitulum in libellis continebatur, vt qui propter causam prædictorũ patrũ (Euphemij dicim⁹, & Macedonij) banniti fuerant & fugati, reuersi restituantur proprijs gradibus. quoniã igitur iusta petitio est, & primè consequens, deliberauimus, vt prædicti adiuuẽtur, & adducantur, ad pijssimum & serenissimum Imperatorem nostrum. Tertium capitulum in petitione continebatur, vt pro maiori scripturarũ auctoramento, sancta & magna synodus 318. patrum congregatorum in Nicea, qui sanctum symbolum fidei diffiniẽrunt, & exclamãrunt, in quo baptizati sumus, & baptizamus, & quæ in Constãtinopoli sub Nectario sanctæ memoriæ congregata est, & ꝓdictum sanctum symbolum 318. patrum cõfirmauit, ponantur in sacris diptychis. Quoniam igitur honesta petitio est, (quod enim pro vtilitate Ecclesiastici status factum sit) dignum iudicauimus, iuxta exclamationes populi, & acclamationem vestræ beatitudinis, & secũdùm porrectum libellum à venerabilibus archimandritis & monachis, ipsas sanctas synodos in diptychis prædicari.

Quartum capitulum in petitione venerabilium monachorum cõtinebatur, vt nomẽ sanctæ memoriæ præsulis Romanorum Leonis, in sacris libris similiter prædicetur, iuxta quod exclamationes populi suprà & sedulò factæ sunt. Quoniam igitur Chalcedonensis synodus nõ solùm Leonis sanctæ memoriæ, verùm etiàm & Cyrilli Alexandrinorum à Deo amati pastoris memoriam in orthodoxa fide fecit, & Cyrillus quidem Alexandrinus in diptychis prædicatur, Leo autem sanctæ memoriæ non prædicatur: iustũ putauimus, vt quod deficit, suppleatur. Et qui æqualiter ab hac sancta synodo pro statu orthodoxæ fidei honorati sunt, similiter & in sacris diptychis pro vtilitate & pace Ecclesiæ prædicentur. Quintum capitulum in ipsis petitionibus continebatur, vt attentata contra sanctam Chalcedonensem synodum, rememorẽtur, & blasphema verba contra ipsam * (Seuerum dicimus, qui est in Antiochia) indispositè & perperàm plata, anathemati subijciantur, sicut sedulæ exclamationes populi factæ sunt. Quoniam igitur oportebat & de isto formam conuenientem ecclesiastico statui proferre, necessarium iudicauimus, primùm blasphema ipsius verba in medio totius synodi legi ad redargutionẽ eorum, quæ ab ipso præsumpta fuerunt. Habent itaq; sic de verbo ad verbum attentata, & blasphemata ab ipso aduersùs sanctã synodum: Quæ à synodo eo tempore in Chalcedona congregata, formata fuerunt ac stabilita, & eos, qui pro ipsa pugnãt, anathematizamus. Hæc est illius scelestæ vocis blasphemia: sed non solùm immanis hæc, verùm etiàm aliæ plurimæ blasphemiæ in libris ipsius proclamantur in hac regia vrbe, quibus orthodoxiæ amatores incidentes, deridẽt ipsius phrenesim, qui spuriè fertur. Quoniam igitur hoc accusatum, habet redargutionem non solùm ex prædicta voce, sed ex eo quod scriptum est, & ex alijs plurimis blasphemijs turpissimæ ipsius linguæ contra hanc sanctã synodum, idcircò hunc iustè perpetuo anathemati & nos submittimus, omni honore, nomine, dignitate, & operatione, Christiano aut * hieratico conueniente, vel conuenire valente, priuantes, & nudum diuinæ communionis secundùm ecclesiasticos canones statuentes, contra quos & blasphemare ac calumniari sanctam Chalcedonensem synodum conat⁹ est, quæ specialiter signauit symbolum 318. sanctorum patrum, qui in Nicea conuenerunt, & quæ immotum ac immutilatum ipsum existere prædicauit, sicut & sancti patres, qui in Constantinopoli, & qui in Epheso conuenerunt, similiter confirmauerunt, cum quibus & sancta Chalcedonensis synodus similia defendit, resplẽdere vbiquè hoc iussit. Quapropter non solùm tanquàm blasphemum, sed & tanquàm calumniatorẽ, & omnibus sanctis synodis per istam synodum iniuriãtem, prædictum Seuerum omni honore destitutum esse statuẽtes, anathemati subiecim⁹. Hæc à nobis examinata & formata, ad sanctum nuncium tuæ beatitudinis festinãter exarauimus, & propria manu sub-

for. * per Seuerum (eum dicimus,

scripsimus, & afferri subordinauimus exhibitos vobis libellos ad agnitionem veritatis, vt & hæc per vestram beatitudinem veniant ad potentissimum & serenissimum Imperatorem nostrum, & ad pijssimam & ad DEO amantissimã Augustam, & ad gloriosissimũ ipsorum ac magnum senatum.

SVBSCRIPTIONES.

¶Theophilus episcopus Gnidi, subscripsi relationi. Stephanus episcopus Nicomediæ, subscrip. relationi. Basiliscus episcopus Cyzici, subscripsi relationi. Anastasius episcop⁹ Niceæ, subscripsi relationi. Martianus episcopus Chalcedonensis, subscripsi relat. Theodotus episcopus * Gangrinorum metropolitanus, subscripsi relationi. *Ipatius episcopus Claudiopolitanorũ prouinciæ Honoriadis, subscripsi relat. Dominicus episcopus Tyaneus secundæ prouinciæ Cappadociæ, subscripsi relat. Ioannes episcopus Claudiopolitanorum regionis Isaurorum, subscripsi relat. Scholasticus episcopus Nazianzi, subs. relat. Ioãnes episcopus Bosphori, subscripsi relationi. Pythagoras episcopus Sinopeorũ prouinciæ Hellespontiorum, subscripsi relationi. Andreas episcopus *Teorum Honoriadis prouinciæ, subsc. relat. Theodorus episcopus ecclesiæ Adrianopolis ciuitatis Honoriadis prouinciæ, subscr. relationi. Thalassius episcopus Dorylei, subs. relat. Dorotheus minimus episcopus Coorum insulæ, subscripsi relationi. Ammonius Dei permissione episcopus Abydenorum, subscripsi relationi. Eustathius episcopus Philadelphiorum ciuitatis prouinciæ Lydorũ, subsc. relat. Plato episcopus Cratianorum ciuitatis, subs. Phocas episcopus Dardani, subsc. Amantius episcopus exiguus Nicopolitanæ ciuit. Mysiæ secundæ, propria manu subs. Dominicus episcopus nouæ Cæsareæ, ꝓuinciæ Bithynię, subs. Ioannes episcopus Phanagoriæ, subscr. relat. *Acyla episcopus ciuit. Prymnesiorũ, subs. Stephanus episcopus ciuit. Anastasiopolis Phrygiæ Pacatianæ, subs. Pelagius episcopus ciuit. Azanitorum, subs. Ioannes episcopus Gangrorum prouinciæ Asię, subscr. Dominicus Basilinopolis ciuit. subs. Ioãnes episcopus Commacorũ ciuit. regionis Pamphyliorum, subs. Ioannes episcopus Metropolitanæ ciuit. Pisidiorũ regionis, subs. Photinus episcopus Homonadorũ ciuit. regiõis Pamphyliorũ, subs. Conon episcop⁹ Adrianę ciuit. subs. Mamas episcopus Ariassorũ ciuit. ꝓuinciæ Phrygiæ, subs. Macedonius episcopus Eleusorũ, subs. Martianus episcopus sanctiss. ecclesiæ ciuit. Maranæ, subs. Antipatrus episcopus Trapezũtinus, subs. relat. Gorgonius episcopus *Vadatę, subs. Photius episcopus Eudoxatorũ prouincię Lyciorũ, subsc. Ioannes episcop⁹ Olympi prouincię Lyciorum, subs. Nicolaus episcopus sanctę Dei ecclesię Rhodiapolitarũ prouinciæ Lyciorũ, subs. Paulus episcop⁹ Cęsareę Bithyniæ, subs.

*Hypatius

For. *Acylas aut *Aquila

*Vasadæ

LIBELLVS MONACHORVM ad congregatam synodum, cui annexæ sunt & quatuor synodi, vt in ecclesia prædicatæ sunt.

DEO amantissimis & sanctissimis patribus Episcopis, Theophilo, Basilisco, Anastasio, Martiano, Theodoto, *Ipatio, Theodoro, Ioãni, Pythagoræ, & reliquæ venerabili synodo in regia ipsa ciuitate ab Alexandro, Cõsta, Diogene, Euithio, Antonio, Acacio, Ioãne, Domno, Leontio, Ioanne, Polychronio, Anatolio, Martyrio, dominico, Iulião, Alexandro, Iacobo, Christino, Ioãne, *Basilico, Babylo, *Ipatio, Marco, & à ceteris presbyteris & archimandritis venerabilium monasteriorum in à Deo amata imperiali ciuitate consistentium, & totius monachici ordinis.

*Hypatio

CVram equidẽ gessit vestra sanctitas rectæ fidei, & alterius bonæ ordinationis sanctissimarum Ecclesiarum etiàm ante nostram petitionem nouam: sed quia & nos oportebat partem esse eorum, quæ ad gloriã Dei expediunt, necessarium putauimus, primùm regratiari intentioni sanctitatis vestrę, & pio zelo inuictissimorum Imperatorum nostrorũ: deindè sic præsentem innuere petitionem, per quam nos omes, & per nos reliquus venerabilium monachorum catalogus, veluti ex vna sentẽtia petimus, vt ea quę benè & vtiliter mota sunt in sanctissima magna Ecclesia huius regiæ vrbis à fidelissimo populo, & acclamata ad ipsum Christo dilectum populum à sanctissimo per omnia archiepiscopo nostro œcumenico patriarcha Ioanne, ipsa per vocẽ sanctissimæ vestrę synodi in scriptis authoritatem accipiant, & sanctæ memorię patres nostri, qui (nescimus quomodò) expulsi fuerũt, videlicet Euphemius, & Macedonius, in præsenti iustè & canonicè reuocentur, & tradantur catalogo predecessorum archiepiscoporum, ibidèm in Domino quiescentium, cessantibus omibus, quæ quandocunquè aduersùs ipsos facta fuerunt. Quodq́ue addatur in sacris libris simul cum ipsis & venerabile nomen Leõis Romanorũ archiepiscopi, quod omium maximum est, eò quòd omes ad rectam fidẽ excitauit. Petimusq́; vos sanctissimi, vt & sanctę synodi pro tempore congregatę ꝑ fide, ponãtur in sacris libris, hoc est, Nicena, quę exclamauit sanctum symbolum, in quo baptizati sumus & baptizamus, & Constãtinopolitana, quę ipsum cõfirmauit, & Ephesina, q̃ similiter confirmauit, atq; etiàm Chalcedonẽsis, quę similiter signauit. Insupèr etiàm rogamus addi & hoc, vt & Seuerus impius, qui cõtra ecclesiasticam ordinationẽ dicere ausus est, anathematizetur. Similiter aũt expetimus, vt & episcopi, clerici, archimandritæ, monachi, & laici, expulsi propter causam prædictorum sanctorum episcoporum,

per

per nostram legationem factam ad sanctissimum archiepiscopum, vestrum œcumenicũ patriarcham Ioannem, & ad pijssimos ac inuictissimos Imperatores nostros, reuocetur & restituantur proprio ordini. Et vt in multitudinem sermonum non extendamus supplicationes, rogamus, & exclamationes totius à Christo dilecti populi, & acclamationes factas in prædicta sanctissima magna ecclesia ab ipso sanctissimo archiepiscopo & œcumenico patriarcha, p sacrã vocẽ vestrã & subsignationẽ, ac piã formationem inuictissimi Imperatoris nostri cõfirmari. Exclamatiões verò & acclamationes subordinauimus.

SVBSCRIPTIONES.

¶Alexander Dei miseratione presbyter, archimandrita, & primas venerabilium monasteriorum, manu mea subscripsi. Constans presbyter & archimandrita monasterij sancti Dij, subscripsi. Diogenes presbyter & archimãdrita monasterij sancti Thalassij Anipoditorũ, subscripsi. *Euethius diaconus & archimandrita monasterij *Acimitorũ, subscripsi. Ioannes presbyter sanctissimæ magnę ecclesię, & prior S. Eusebij, subscrip. Antonius presbyter & archimandrita monasterij Abraamij, subscripsi. Acaci⁹ presbyter & archimandrita monasterij sancti Dominici, subscripsi. Domnus presbyter & archimandrita monasterij sanctæ memoriæ Iob, subs. Ioannes presbyter & archimandrita monasterij sanctæ memoriæ Manuelis, subscripsi. Leontius presbyter & archimandrita monasterij S. Tryphonis, subscripsi. Ioannes presbyter & archimandrita monasterij de Consta, subscripsi. Polychronius presbyter & archimandrita monasterij sancti Michaëlis in Ethrio, subscripsi. Sophronius presbyter & archimãdrita monasterij vocati in Calamo, subscripsi. Anatolius presbyter & archimandrita monasterij Asterij, subscripsi. Martyrius presbyter & archimandrita monast. sancti Basiani, subscripsi. Dominicus presbyter & archimandrita monasterij cognominati Syriorum, subscripsi. Iulianus presbyter & archim. monast. S. Phocæ, subs. Iacob⁹ pres. & archim. mona. Romanorũ in Petrio, subs. Christinus presb. & archim. monast. sancti Theodori, subs. Ioannes pres. & archim. monast. Studij, subscripsi. Basilius presbyter & archimandrita monasterij sanctę Euphemię Olymbrij, subscripsi. Babylas presby. & archimandrita monast. sancti Danielis in Stylo, subscripsi. *Ipatius presbyter & archimãdrita monasterij Olympij, subscripsi. Marc⁹ presbyter & archimandrita monasterij Hierusalem, subscripsi. Dominicus presbyter & archimandrita monasterij Anastasij in Agogo, subscripsi. Sophronius presbyter & archimãdrita monasterij Theodori Aegyptij, subscripsi. Ilias presbyter & archimandrita monasterij sancti Euphemij, subscripsi. Rabulas presbyter & archimandrita monasterij nominati sanctæ memoriæ Iliæ, subscripsi. Andreas presbyter & archimandrita monasterij nominati Dominici, subscripsi. Ariston presbyter & archimandrita nominati Epiclin Ioannis, subscripsi. Cosinius presbyter & archimandrita monasterij Cyri in Elebicho, subscripsi. Timotheus presbyter & archimandrita, subscripsi. *Corilus presbyter & archimandrita monasterij Theodoti, subscripsi. Dorotheus presbyter & archimandrita monasterij Theodori, subscripsi. Zoticus presbyter monasterij sancti Andreę prope portam Saturinam, & archimandrita, subscripsi. Pantaleon presbyter & archimandrita monasterij dicti Benantij, subscripsi. *Ipatius presbyter & archimandrita monasterij Charisij, subscripsi. Eugeni⁹ presbyter & archimandrita monast. sancti Georgij in Xerocerco, subscripsi. Eutychi⁹ presbyter & archimandrita monasterij Lycaonorum propè sanctum Laurentium, subscripsi. Alexander presbyter & archimandrita*, subscripsi. Simeones presbyter & archimandrita Caiumæ, subscripsi. Liberius presbyter & archimandrita monasterij Paulini, subscripsi. Ambrosius presbyter & archimandrita monasterij sanctę Mariæ in Lithostroto, subscripsi. Sabbas presbyter & archimandrita monasterij sancti Thomæ prope Cisternam, subscripsi. Paulus presbyter & archimãdrita monasterij Lycaonorum, subscripsi. Libentius presbyter & archimandrita monasterij vocati Romanorum, subscripsi. Alexander presbyter & archimandrita monasterij Cycloporum, subscripsi. Iordanus presbyter & archimandrita monasterij sanctæ Mariæ prope sanctum Lucam, subscripsi. Zenobius presbyter & archimandrita monasterij Maronij in *Sychis, subscripsi. Anatolius presbyter & archimandrita monasterij Philippi, subscripsi. Iacobus presbyter & archimandrita monasterij sanctæ Mariæ propè Bucholios, subscripsi. Ilias presbyter & archimãdrita Samuëlis in Sychis, subscripsi. Leontius presbyter & archimandrita monast. sancti archangeli in Puseo, subs.

Quomodò prædicatę sunt synodi.

INtroitu facto secundùm consuetudinem in sanctissima magna ecclesia nostra, die Dominica, 15. instantis mensis Iulij, indictione 11. à domino nostro sanctissimo archiepiscopo & œcumenico patriarcha Ioanne, (sicut non ignorat vestra erga Deũ dilectio) dum ipse vnà cum venerabili clero esset circa ambonẽ, voces factę sunt à populo, *dicẽtes: Multi anni patriarchæ, Multi anni Imperatori, Multi anni Augustæ, Multi sint anni patriarchæ. Quid manemus incommunicati? Per tot annos quarè non communicamus? Ex cuius manibus communicare volumus? Ascende ad ambonem. Heus persuade populo. Per multos annos communicare volumus. Orthodoxus es, quem times digne Trini-

*Acumiceñ

*Hypatius

*Corylus.

*Sicubus

*πολλὰ τὰ ἔτη πατριάρχου.

Trinitate? Multi sint anni Imperatoris, multi anni Augustæ. Seuerum manichæum eijce. Qui nó loquitur, Manichæus est. Effodiant ossa Manichæorum. Sanctam synodum modò prædica. multi sint anni Imperatoris. multi sint anni patriarchæ digni Trinitate. Sancta synodus modò prædicetur digna Trinitate. Sácta Maria θεοτόκος, id est, Dei genitrix, est digna throno. Sácta Maria, Dei genitrix est. Sancta synodus hoc dixit. Qui non loquif, Manichæus est. Vincit fides Trinitatis, vincit fides orthodoxorum. Sanctam synodum modò prædica. Orthodoxus regnat, quem times? Vincit fides Imperatoris, vincit fides Augustæ. Noui Constantini multi sint anni, nouæ Helenæ multi anni. Multi anni patriarchæ digni Trinitate. Iustine Auguste, tu vincis. Noui Cóstátini multi anni. Vel * exeas, vel prædicabis. Multi anni Imperatoris. Iustine Auguste, tu vincis. Synodum Chalcedonensem modò prædica. Quia Iustinus regnat, quem times? Seuerum Manicheũ foràs eijce. Synodum Chalcedonẽsem modò prędica. Qui non anathematizat Seuerum, Manichæus est. Eijce foràs Seuerũ. Nouum Iudam eijce foràs. Insidiatorem Trinitatis eijce foràs. Sanctam synodum modò prædica. Heus obtestor, vel prædicabis, vel exies. Fides est, nó ἐπιθεωρεῖν est, fratres Christiani, vna anima. Iustine Auguste, tu vincis. Si fidẽ amas, Seuerũ anathematiza. Heus heus obtestor, multi anni Imperatoris. Heus traho te, heus portas claude. Qui non loquitur, Manichæus est. Obtestor te, nihil est preter te. Orthodoxus regnat, quem times? Orthodoxi Imperatoris multi sint anni. Seuerum insidiatorem Trinitatis eijce foràs, Iudam nouum eijce. Qui non loquitur, Manichęus est. Heus congregationi, synodo heus. Modò prædica per euangelium nihil præter te. Heus obtestor, multi anni Imperatoris, Noui Cóstantini multi anni. Orthodoxi Impatoris multi anni. Nouæ Helenæ multi anni. Seuerum eijce foràs, Nouũ Iudam eijce, Insidiatorem Trinitatis eijce foràs. Multi anni Imperatoris. Fratres Christiani, vna aĩa fides est, non est simpliciter. Sácta Maria, Dei genitrix est. Hæc & synodus dixit. Hæc cùm exclamâssent, data est eis respósio à sanctissimo & beatiss. archiepiscopo & patriarcha œcumenico Ioanne: Hæc patiẽter sustinete fratres, vt priùs adoremus sanctũ altare, & post hoc do vobis respósionem. Et cùm intrâssent ad sanctum altare, manserunt clamantes: Multi anni Imperatoris, multi anni Augustæ. Heus obtestor, non exibis, nisi anathematizes Seuerũ. Anathema Seuero apertè dic: heus resera. Heus obtestor, multi anni Imperatoris, et demùm ascendens super ambonem sanctissimus ac beatissimus archiepiscopˀ & patriarcha noster œcumenicus Ioannes, acclamauit hæc: Scitis labores meos, dilectissimi, quos & in antiqtate existẽs subiui, & núc sustinui pro fide, & sustineo vsque ad mortem. Non opùs ergò est turbatione, aut tumultu. Neq; eñ aliqd * pertransgressum est, de recta fide statuẽdum: neque sanctam synodũ quis anathematizare audet, sed oẽs sanctas synodos, quę confirmauerunt sanctum symbolum trecentorum decem & octo patrum in Nicea congregatorum, orthodoxas cognoscimˀ, & maximè ipsas tres sanctas synodos, hoc est, Cóstantinopolitanam, Ephesinam, & magnam Chalcedonensem. Nam specialiter symbolum trecentorum decem & octo sanctorum patrum, in quo baptizamur, ipsæ sanctæ tres synodi consonanter confirmauerunt. post acclamationem verò insistentibus ipsis per plures horas, in ipsis vocibus addebant: Non descendes, nisi anathematizes. Multi anni patriarchę digni Trinitatis. multi anni Imperatoris, multi anni Augustæ. Congregationem synodi Chalcedonensis modò prædica. Non recedo, nisi prædicaueris. Vsque tardè hîc sumus, congregationem ad crastinum prędica. Commemorationem patrum ad crastinum prædica. Nisi responsionem accepero, vsque serò hîc sum. Congregationem patrum Chalcedonensium crastina die prædica. Hodiè si prædicaueris, cràs perficietur. Non recedimus, nisi prædicaueris. Eos, qui Nestorium & Eutychen anathematizauerũt, ad crastinum prædica: Nisi respósionem accepero, vsque serò hîc sum. Et acclamauit sanctissimˀ & beatissimus archiepiscopus noster patriarcha œcumenicˀ Ioannes sic: Quoniam perfici petijstis congregatióem sanctorum patrum Chalcedonensium, cognoscentes scietis, quòd & hoc faciemus consilio pijssimi & Christo amantissimi Imperatoris nostri. Perseuerantibus autem ipsis, & easdem voces exclamantibus, & addentibus, Non recedimus per sanctum euangelium, congregationem patrum Chalcedonésium in crastinum prædica: prædicata fuit congregatio per Samuelẽ diaconum, sic: Notificamus vestræ charitati, quòd crastina die perficiemus memoriam sanctorum patrum nostrorum episcoporum in Chalcedonési metropoli congregatorum, qui vnà cum sanctis patribus in Constantinopoli & in Epheso congregati, cófirmauerunt symbolum 318. sanctorum patrum in Nicea congregatorum, congregabimur autem huc. Et post acclamationem cógregationis, iterùm permansit populus, & vna voce quàmplurimum clamauit: Seuerus nunc anathematizatus est, qui anathematizabat synodũ chalcedonẽsem, modò anathematizatus est. Non exeo, nisi modò responsionem accipio. Obtestor, orthodoxus es. Modò anathematiza. Aut anathematiza, aut nihil. Et insistentibus ipsis plurimùm in eisdem, præsentibus Theophilo Deo amantissimo episcopo Heracleano, Theodoro epõ * Gágrinorum, Hypatio episcopo Claudiopolitano, Ioãne episco

* sexies
l. adspicere seu videre.
* pretergressum

episcopo Bosphorio, Pythagora episcopo Sinopeno, Isaacio episcopo *Quinquepolitano Greciæ, Ioanne episcopo Commacorum regionis Pamphyliorum, Amātio episcopo Nicopolitano, Ammonio epo Abydano, Platone episcopo Cratiano, Eustathio episcopo Philadelphiæ, & Pelagio episcopo Azanitano, & alijs deo amantissimis episcopis consentientibus sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo patriarchæ œcumenico Ioanni, acclamata fuerunt hæc: Quòd Seuerus, q̃ seipsum ab hac ecclesia separauit, iudicio seipsum submiserit, omnibꝰ manifestum est. Sequentes itaq; & nos diuinos canones ac sanctos patres, alienum ipsum putamus, & à diuinis canonibus per suam blasphemiam cōdemnatum, anathematizamus & nos. His sequutis, sequenti Dominica, quæ est 16 mensis Iulij, indictione II, finita memoria p̄dictorum sanctorum patrum, rursusque facto introitu à sanctiss. & beatiss. archiepo patriarcha œcumenico Ioanne, statim dū ipse appropinquaret amboni, voces à toto populo venerūt sic: Multi anni p̄triarchę, multi anni impatoris, multi anni Augustę, Noui Constantini multi anni, Nouæ Helenæ multi sint anni. Reliqas Macedonij ecclesię restitue. Iustine Auguste, tu vincis. Euphemia Augusta, tu vincis. Eos, qui sunt in exilio propter fidē ecclesiæ, restitue. Exhumentur ossa Nestorianorū, Exhumentur ossa Eutychianistarum. Quis est Nestorianus, ego nescio. Anathema sit ipse à Trinitate. Quis est Nestorianus, ego nescio. Anathema ipsi cum Eutyche. Exhumentur ossa Nestorianorum, Exhumentur ossa Eutychianistarum. Manichæos eijce foràs. Iustine Auguste, tu vincis. Seuerum Iudam eijce foràs. Manichæos de ecclesia eijce. Duos Stephanos eijce foràs. Reliquias Macedonij modò fer. Nomen Macedonij modò ordinetur, totis vocibus Imperatori supplicamus. Nouum *Ezuman eijce foràs. Nouus Ezumas, Amantius est. Maledicum eijce de palatio. Euphemium & Macedonium ecclesiæ scilicet restitue. Synodica Romana modò valeant. Multi anni patriarchæ noui Ioannis, Multi anni *digne Trinitatis. Iustine Auguste, vincas. Multi anni Augustæ. Reliquias Macedonij ecclesiæ restitue. In ijs semper vinces. Euphemij & Macedonij nomina modò ordinentur ad perfectā festiuitatem ecclesiæ. Falsos testes Macedonij eijce foràs. Quatuor synodos diptychis. Leonem Episcopum Romanū diptychis. Sancta Maria, Dei genitrix est. Hoc synodus dixit, diptycha amboni. Qui nō loquitur, Manichęus est. Diptycha amboni, modò Deum tibi. Iustine Auguste, tu vincas. Curatorem non habes, diptycha modò porta. Iustinꝰ regnat, diptycha modò porta. Orthodoxi Imperatoris multi sint anni, nouę Helenę multi anni. Sic habes Dominum, modò porta diptycha. Sic habes Augustam, diptycha modò porta. Canones non eiecerunt istos. Heus ordina, heus ordina, heus ordina. Et acclamata sunt hæc: Hesterna die sufficienter satisfecimus vestrę charitati. Nunc verò zelum vestrum apertè cognoscentes, illa festinauimus, & festinamus facere, quæ & Deum colunt, & vobis per omnia & in omnibus satisfaciunt. Quòd autem debeat nihil nobis remoueri de recta fide, arbitror vestram dilectionē diuersis temporibus & modis experientiam accepisse. Et idcircò fundamētum fidei sanctum, sanctorum patrum traditione firmum permanere, gratia Domini nostri & saluatoris Iesu Christi studuimus, sperantes per ipsum & dissidētes ecclesias vnire, & vndiquè ordinem diuinorum canonum inuiolabiliter tenere. Neq; enim conceditur aliquid remoueri, & de nouitate vocis, & subtilitate sermonis occupare fideles, sed adhærere sancto symbolo, in quo omnes baptizati sumus, & cum sanctospiritu Nicena synodus exclamauit, & sanctorū patrū in Constantinopoli congregatio cōfirmauit, & sancta synodus Ephesina confirmauit, & sancta magna synodus Chalcedonēsis similiter sigillauit, quam nullo modo aut ratiōe amouere quis poterit, cùm omnem malè opinantibus tollat occasionem. Hanc itaque fidem immobilem tenentes adinuicèm, non dubitemus, sed omnē vocis nouitatē, ac omnem sermonis subtilitatem abijcientes, vno ore sanctam & consubstantialem Trinitatē glorificemus, quæ custodiat in pace vitam pijssimi & Christianissimi Imperatoris nostri ac omnium nostrûm. Patri autem & filio ac spirituisancto gloria nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Hac autem acclamatione facta, permanserunt clamātes: Si nullus modò egreditur, obtestor te, portas claude. Fratres orthodoxi vna anima. Fratres per fidem vna anima. Iustine Auguste, tu vincas. Qui non loquitur, Manichæus est: Sanctus, Sanctus, Sanctus, TRINITAS vincit. Ex nunc non timens Amantium, nec Manichęum, Iustinus regnat. Quid times Amantium? Digne Trinitatis, & hoc bonum tibi reseruatum est. Qui synodum amat, ità honoratur. Multi anni Imperatoris, Multi anni Augustæ, Multi anni patriarchæ. Vincit fides orthodoxorum. Et rursùs perseuerantibus ipsis plurimùm in eisdē vocibus, acclamata sunt eis hæc: Quòd omne studium posuerimus complacere vobis, & inscādalizatos vos conseruare, clarè cognoscitis. Sed quoniam omnia canonicè, & bono ordine fieri oportet, permittite nos congregare DEO amantissimos episcopos, vt secundùm diuinos canones omnia proueniant, consilioq; & iussu pijssimi Imperatoris nostri. Oēs enim exclamationes vestras suæ serenitati aperiemꝰ. Et cùm ip̄si clausissent portas in eisdē acclamationibꝰ p̄manētibus, accipiēs dipty-

*Quequētiopolitano

diptycha sanctissimus & beatissimus archiepiscopus & patriarcha oecumenicus Ioãnes, iussit ordinari sanctas quatuor synodos sanctorum patrum, videlicet in Nicea cõgregatorum, & in Constantinopoli similiter conuenientium sub Nectario sanctæ memoriæ, ac in Epheso congregatorum super depositione Nestorij, necnõ illorum de Chalcedona super deiectiõe Eutychis & eiusdem impij Nestorij, ordinariq; iussit nomina in sancta memoria defunctorum archiepiscoporum hui⁹ regiæ vrbis Euphemij & Macedonij, ac etiàm Leonis Romani põtificis. Tunc voce magna omnes de populo tanquàm vno ore clamarunt: Benedictus Dñs Deus Israel, quia visitauit, & fecit redemptionem populo suo. Magna autem hora ex vtraque parte consistentibus, & psallentibus hanc psalmodiam, cantores superueniẽtes conuerterunt se dicere trisagium. Et cùm ipsi incepissent, totus populus quieuit, & audiebat attẽtis auribus trisagium. Et post lectionem sancti euangelij, ex more sacra Missæ finita, & ianuis clausis, ac sancta lectione iuxta consuetudinem lecta, tempore diptychorũ cucurrit omnis multitudo cum magno silẽtio circumcirca altare, & audiebant. Et cùm solùm lectę fuissent à diacono appellationes prædictarum sanctarum quatuor synodorũ & sanctæ memoriæ archiepiscoporum, Euphemij & Macedonij & Leonis, võce magna vniuersi clamauerunt, Gloria tibi Domine. Et post hoc cum omni modestia completa fuit cum Deo diuina Missa. Luc.1.g

EPISTOLA SANCTÆ MEmoriæ Ioannis archiepiscopi huius regiæ vrbis oecumenici patriarchæ, scripta Ioanni sanctæ memoriæ archiepiscopo Hierosolymitano, & omnibus metropolitis ibidèm congregatis.

CHristus Deus noster, qui eiusdem animæ & fidei hominibus vinculum charitatis in pace dedit, quæ ab ipsis gesta sunt, id est, communia esse iustum dicit. Quoniam igit diuin⁹ quidam cęlitùs motus fuit Christianissimi populi huius regiæ ciuitatis, ac omnia ab ipso exclamata, & à me pronũciata, mundo manifesta sunt: necessarium putaui tuæ significare charitati, vt cùm hæc spiritussancti operatione cognoueris, verbo veritatis confirmeris, maximè quæ sancta synodus congregata petitione totius monastici ordinis diffiniuit in scripturis, & quæ diffiniuit, tuæ sanctitati quàm celeriter mittere studuimus.

ALIA EPISTOLA EIVSDEM sanctæ memoriæ oecumenici patriarchæ Ioannis, specialiter scripta Epiphanio Deo amabilis memoriæ episcopi Tyri.

DEus qui omnia ad vtilitatem desupèr dispensat, tuam nũc pietatem in tribulatione secundùm prophetam dilatatam, ad angustam portam regni cælorum quietè introire pręparauit. Eccè enim cælestis motus, contra apostatas Ecclesiæ, spiritu Dei factus est. Quicunque enim indigni visi fuerint inuiolabilis ministerij magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, æterno iudicio subiecti sunt: qui autẽ orthodoxę fidei amatores apparuerunt, multò magis per huiusmodi motum clarificati sunt. Igitur cùm sancta synod⁹ in à Christo amata ciuitate ex diuersis prouincijs congregata, manifesta fecerit ea, quæ gesta sunt contra inimicos veritatis, omninò necessarium iudicaui, & tuæ mittere charitati, vt cùm ea, quæ ab ipsis & per ipsos formata sunt, légeris & intellexeris, sanctissime, & consentaneus & eiusdem animi sis: & si aliquandò inimici te circundederint, libereris. Vniuersa igitur gesta cõtra inimicos veritatis, manifesta facere religiosissimis, & eiusdẽ fidei comministris & monachis, ac Christo amantissimis populis, sicut certè teneris, stude Deo amantissime. Psalm.4.

RESCRIPTVM IOANNIS Hierosolymitani, & episcoporum qui sub eo sunt, ad Ioannem Constantinopolitanum.

DOmino meo, Deo amãtissimo & sanctissimo comministro Ioãni, & sanctæ synodo in Constantinopoli cógregatę, Ioãnes Dei miseratione episcopus Hierosolymorum, & sancta synod⁹ trium Palæstinarum, existens sub sanctis locis Christi Dei omnium, in Domino salutem. Quoniã duplex est lachrymarũ motus, alter quidẽ, qui in dolorem fert: alter verò, qui in lætitiam: (nam Ioseph patriarcha, cum recognosceretur à fratribus, magno ex intimo desiderio lachrymatus est: & Paulus vas dilectiõis dicit, quòd tristitia mundi, mortem operatur: quę autem secundùm Deum est, salutem) incidentes non lachrymabiliter in his, quæ à vestra sanctitate gesta & scripta sunt, lætitia repleti sumus, ità vt & nos magno cũ propheta Dauid dicamus: Lætati sumus in his, quæ dicta sunt nobis, in domum nomini ibimus. Et hoc: Hæc est mutatio dexteræ excelsi. Et illud: Cõfitemini Deo deorũ, q fecit mirabilia magna sol⁹, qm̃ ĩ seculũ misericordia ei⁹. Et illud: Quis loquet potentias Dñi, auditas faciet oẽs laudatiões eius? Eccè em̃ De⁹ dicit per Samuelem: Facio opera mea in Israel, vt omnis qui audit, crepitent ambæ aures eius. Hæc & temporibus nostris opere prouenerunt. Nam abominationem illam desolationis (monstrum pestiferum, Seuerum dicimus, qui iniquitatem in altum locut⁹ est per sua blasphema verba, contra sanctam, magnam & oecumenicã Chalcedonẽsem synodum Gen.45.a 1.Cor.7.b Psalm.121. Psalm.76. Psalm.135. Psal.105. 1.Reg.3.b

dum dicta, cuius neque principium cognitum nobis est: neque quis sit, qui Antiochenam sedem iniquè ac tyrannicè, ac cótra ecclesiasticos canones subripuit, & q etiàm secundùm illum Aegyptium in Actibus, cócitauit & induxit in eremum sicarios) anathemati subiecit, & alienum fecit ab omni sacerdotali collegio, dignitate & honore, per vestram sanctitatem quæ malum odit. Qui em dedit Hieremiæ prophetæ superædificare & demoliri, eradicare & plantare, & Petro apostolorum principi soluere & ligare, hoc communiter donauit sacerdotio. Sanctissimos itaq; & deo dilectos monachos, qui sub magna illa & regia ciuitate habitant, ac etiàm ipsius Deo dilectum populum propter Dei zelum laudamus: quoniam & vsque ad mortem perstiterunt, vt lupum Antiochenę ciuitatis de pascuis ouium expellerent, qui seipsum occultabat quidem, sed magis nocere conabatur, quàm ipse posset, qui secundùm illud Balac, maledicere conatur, quem Dominus non maledicit. In caput ipsius omnia maledictionis euenerunt, & benedictus est Israel, qui intelligit: & perijt quidem Balac, similique modo & Balaam vates, qui opera actuum suorum suscepit, & anathematizatus est, & ille cum seruo ocioso & malo pœnam sustinet. Sed hæc quidem illi, nos autem idé cum his, quę gesta sunt & scripta à vestra sanctitate, sapimus, & consententiatiui sumus: anathematizamus omné hæresim, & Nestorium *hominé idololatram, & Eutyché vana sapientem, & Manem, & Seuerum veneficum, necnon & ipsius cóscripta, habentes in scrinijs nostris & amplexátes sancta quatuor concilia, concilium videlicet trecentorum decem & octo sanctorum patrum, in Nicea congregatorum contra impium Arrium, exponentium sanctum symbolum, in quo baptizati sumus ac baptizamus: & cétum quinquaginta sanctorum patrũ, in Constantinopoli cótra Eunomium impugnatorem spiritûs cógregatorum, qui prędictum symbolum cófirmauerunt: & ducentorum patrum in Epheso cógregatorum, qui deposuerunt Nestoriũ *hominem idololatrá, qui & ipsum sanctum symbolum amplexati sunt: ac magnam & œcumenicam synodum sexcentorũ patrum in Chalcedona diuinitùs congregatorum, qui etiàm confirmauerunt & tenuerunt ipsum sanctum symbolum, & sigillauerunt ea, quæ gesta fuerunt aduersùs Nestorium *hominis idololatram, & deposuerunt Eutychen vana sentientem. Suscipiunt auté & venerabiles epistolas sanctæ & Deo amabilis memoriæ Leonis Romani archiepiscopi & patriarchæ. Congratulantes itaque in his vestræ sanctitati, & cósentientes his, quæ à vobis facta & scripta sunt, & vobis communicatiui existentes, propheticum illud eloquum dicimus: Celebra Iuda festiuitates tuas, redde Domino vota tua: ideò nó apposuisti, vt ires in vetustatem. Nobiscum ergò eadem orate, sanctissimi. communia enim sacerdotum sunt. & sanctam ac glorificatam virginé Dei genitricem Mariam, vnà nobiscum supplicate, intercedere pro pace sanctissimarum ecclesiarum, & victoria ac perpetuitate pijssimi & serenissimi Imperatoris nostri.

Act. 21. g; Hiere. 1. b; Matth. 16. c; Nume. 22. b; Nume. 31. b; Matth. 25. c; Naum. 1. d

SVBSCRIPTIONES.

¶Ioannes Dei miseratione episcopus Cæsareésis, me benè valere, & domino beneplacere orate, Deo amátissimi & sanctissimi patres. Theodosius episcopus Scythopolitanus, me benè valere, & reliqua. Menobius episcopus Iamnianus, me benè valere, &c.

Ioannes episcopus Tiberiadis, valere me, & reliqua. Polychronius episcopus Aureliopolitanus, valere me, &c. Eustathius episcopus Anthedonianus, valere me, &c. Procopius episcopus Neapolitanus, valere me, &c. Stephanus episcopus *Nasamenus, valere me, &c. Petrus Eleusinus, valere me, &c.

Marcellinus episcopus Neocęsareensis, valere me, & reliqua. Gregorius episcop⁹ Eleutheropolitanus, valere me, &c. Ioannes episcopus Hierichuntinus, valere me, &c. Antonius episcopus Ascalonus, valere me, & reliqua. Paulus episcop⁹ *Pellius, valere me, &c. Alphius episcopus Sycaminanus, valere me, & reliqua. Bassus episcopus *Capitolianus, valere me, &c. Procopius episcopus Maiumæ Gazæ, valere me, &c. Isidorus episcopus Zoorenus, valere me, & reliqua. *Viales episcopus Parembolanus, valere me, &c. Petrus episcopus Eleusensis, valere me, &c. Epiphanius episcopus *Rafianus, valere me, &c. Elias episcopus Ioppenus, valere me, &c. Procopius episcopus Amathuntenus, valere me, &c. Salomon Episcopus Abilanus, valere me, &c. Conon episcopus Hipponus, valere me, & reliqua. Leontius episcopus Sosusenus, valere me, &c. Cyrillus episcopus Gazenus, valere me, & reliqua. Stephan⁹ episcopus Oranus, valere me, &c. Megas episcopus Maximianopolitanus, valere me, & rel.

Gregorius episcopus Bachatanus, valere me, & reliqua. Marochius episcop⁹ *Diospolitanus, valere me, & reliqua. Apolloni⁹ episcopus *Diospolitanus, valere me, & rel.

*Meniaten⁹; *Capitoliadis, for. *Valens; *Raphianus

EPISTOLA EPIPHANII Episcopi Tyrij, & eorum qui sub eo sunt, ad synodum Constantinopolitanam.

PEr omnia deo amantissimis & sanctissimis fratribus & cóministris, Theophilo, Basilisco, Martiano, & vniuersæ sanctæ synodo, Dei gratia in regia ac Deo amantissima ciuitate congregatæ, Epiphanius & qui sub eo sunt episcopi, in Domino salutem. Benedictus Deus pacis Dominus, qui misit nobis honorabilem literam vestræ sanctitatis, ità resplédidã circa spũalem zelũ, & circa veri-

ritatis certamina, ac circa orthodoxę fidei prędicationem, quæ omnia in ipsa coadunata accipere oportet ad firmum fundamentum, & scamnum pacis sanctissimarum ecclesiarum, & sacerdotum qui in eis sunt, ac cuiuslibet ciuitatis fidelium, & eorum qui rectam confessionem amplexantur. Tantā enim facit diuinorum canonum curam, quòd eum, qui nullo vnquam modo aut tempore amplexatus est communionem sanctæ catholicæ & apostolicæ ecclesiæ, aut orthodoxā fidem honorauit, sed in sedem Apostolicæ Ecclesiæ Antiochenæ tyrannicè se intrusit, anathemati affixit, & nudum esse omni honore sententiauit, & nomine & dignitate & efficacia, CHRISTIANO aut hieratico conueniente, seu conuenire valente, & alienum ipsum à diuina communione secundùm diuinos canones constituit. Etenim fuit consequens, sequi intemeratorum euāgeliorum doctrinam, secundùm quam Dominus ait: Qui videtur in se ipsis aliquid habere, & hoc omninò auferatur: & his qui ex iustitia habēt, addatur. Vestræ ergò iustæ condemnationis dignus visus est impius Seuerus, qui ad blasphemiam simul & calūniam, linguā quam habet, acuit aduersùs sanctam magnam Chalcedonensem synodum, & seipsum iustificat ex impio sensu & maligna intētione. At Domini & saluatoris nostri Iesu Christi potentia, ipsum de prato Ecclesiæ iusta sententia extraxit, cùm in vobis Deo amātissimis spiritualis resplēduerit gratia, per quam & nos assentiētes & cōsententiatiui efficimur, eosdem nexus in illum inferentes, quos honorabilis litera vestræ sanctitatis canonicè infert. Quisnam sermo sufficiet ad enumerationem eorum, in quibus ille peccauit cōtra diuinos canones, et ecclesiasticum ordinem? Erexit supercilium in arrogātiam, & faustus in anathematizatiōibus videtur, in homilijs & impijs conscriptionibus aduersùs sanctos patres, & (quod verius est) aduersùs spiritualem doctrinam diuinorum apostolorū ipse seipsum ad redargutionem disponit in vniuersis vanis sermonibus, quos scripsit. Etenim conuenit, in impia heresi positos & mentem perturbare, & non sufficere vsque ad finem cooperire morbū, quem habent & qui ipsorum corrodit intellectum. Sed non fuit ità audax, vt imponeret vinculū ex authoritate, quo separaret clericos aliarū ciuitatum à communione diuina, non consilio, neque consensu suorum episcoporum? Quid autē, quòd præsumpsit alienos clericos canonicè ligatos à proprijs episcopis, ad ipsum cōfluentes, per prædicationem animę corruptiuā ab ipso subornatos, & ad suam communionem assumptos, sinè permissione eius qui ligauerat, permittere in ecclesiasticis ministerijs ministrare? Et vtrunque horum peregit in Tyrijs. Sed & eos, qui dignitatem presbyteralem acceperant, & in principio se opponebant ipsi vanè vociferanti impiam doctrinam, posteà verò secum concordantes, parauit in habitu diaconatûs ministrare, iniustè ipsos honore presbyterorum priuans. Cùm enim, qui ipsos ordinauerat, non potuerit supplantare, vt suæ doctrinæ condescenderent, huius occasione ordinationem ab ipso impositam exuit, quod iam ab ipso in ciuitate Arcenensi factum fuerat. Insupèr autem nónne fuit extendens temeritatem suam, qui adulterando diuinos canones, in alienis diœcesibus *ordinat suffraganeos, alibì autem paramonarios, credēs sufficienter habere? Hac via intendit impugnare & dissoluere iura episcopis à sacris canonibus diffinita. Ad testimonium autem horum, est accipere Tripolitanā, item & ipsam Arcenensem ecclesias. Appáret *autē, quòd fuit ausus permittere episcopo ordinare in diœcesi alterius ciuitatis, cuius episcopus adhuc superat. Minister autem fuit huic Stephanus episcopus Orthosieñ, qui ausus fuit manum imponere in diœcesi Antaradensi, superstite adhuc Theodosio bonę memorię episcopo prædictæ ciuitatis. Quid autem dicemus & ad id, quod per totum orbem (vt ità dicamus) diuulgatum est? Si ergò verum est, quòd accepit ordinationem presbyteri sibi à schismaticis datā, & alijs rursùs ipsam ordinationem communicat, quod cum studio fecit, festinans nancisci rationabile ouile Antiochenum, & omnis alterius orthodoxæ ecclesiæ, & in perditionem traducere sua abominabili & scelesta voce, q̄ vermes portat, ex quibus ipse sibi thesaurizauit, nihil sanum aut rectum erga orthodoxam fidem loquens: sed est ei turpissimarum actionū ambitio erga eos, qui ab ipso prouisionati sunt, duplici exindè apparente peccato, quod ad maiorem condemnationem ipsum repræsentat. Primùm quidem, collectio auri ecclesiasticarum rerum Antiochenæ ecclesiæ, quæ dissipantur, & disperguntur, & ad incurabilem restaurationem constituta sunt. Secundum, quòd his, qui ex prouisionibus aluntur, mandauit omnem concitare turbationem, & omnem tumultum in ecclesijs ciuitatum dispergere, ac etiàm in claustris monasteriorum, & semina schismaticorum ab ipsis sparsa sunt. Ad quod est accipere, ipsum apertè repugnare diuinis doctrinis, in sacris euangelijs proclamatis; magni DEI & saluatoris nostri IESV CHRISTI, ipso quidem pacem prædicante, & ipsam inquirere, & scādala abominari, & ipsis qui ipsorū causa sunt, ligare ad collū lapidem molarem, & ipsum submergere in profundum, secūdùm quod scriptum est. At hęc quidē desiderabilia sunt Seuero impio. Pacis authorē omninò refugit, quod quidē si per quodlibet percurrere conaremur, infinita nobis esset oratio.

Matt.13.b 15. Marc.4.c Lucæ 8.c

* ordinauit

* etiàm

Titi 2.c

Matth.18.a

tio. Veruntamen hæc ediximus, & multitudinem prætermissorum alijs enarrare concessimus, & (quemadmodùm diximus) idem vobiscum deo dilectis sapere facti sumus, & punitionibus, quibus cum semèl meritò ligâstis, æqualem diffinitionem superimposuimus, deponentes. anathemate alligauimus & Ioannem quendam Paramonarium venerabilis domûs sanctæ & gloriosæ DEI genitricis semper virginis Mariæ, quæ iacet in clara metropoli Tyriorum, cùm inueniremus ipsum in hypocrisi & dolo nobiscum ministrâsse, & diuina communione participâsse. Propter quæ hoc iam faciēs, & comminister nobis existens, & clanculùm cum schismaticis immediatè disputās, spontè cucurrit ad Antiochenam ecclesiam. Et cùm Seuero impio se coniunxerit, recessit ab orthodoxa ecclesiæ fide, & illi communicauit circa dæmoniacum eius sensum, & anathematizatiōe aduersùs sanctos patres nostros ac venerabilem epistolam sanctæ memoriæ Leonis Romani archiepiscopi, propria manu conscripti, & tuetur illum, scilicet Seuerum. Adde & his, quòd reuertens ad ecclesiam Tyriorum, tradidit schismaticis deuotam domum Dei genitricis, constitutam ab illis de ciuitate, & ecclesiam ac synagogas in ipsa: & parabaptismata facere ausus est, & dare hoc semen magnæ turbationis fidelissimo populo ciuitatis, cùm videret id, quod nullo tempore factum est, apparére scilicet processiones ex duobus locis, Neophytistis adinuicèm contrariantibus, bellaque ac tumultus parantibus aduersùs sanctissimam ecclesiam nostram, & fidelissimum populū ciuitatis: quarum rerum testimonium sunt ea, quæ in loco iudicij facta sunt. Inter quæ ☞ & venerabilis crux lapidata est ab his, qui cū ipso nidificant in prædicto oratorio Dei genitricis, & quidam de multitudine Christianorum & venerabilium clericorum flagellati fuerunt. Contigit autem & me Tyriorū episcopum, vsq; ad mortem periclitari, propter quod ipse cum his, qui sibi assentiunt, mortiferas insidias parabat. Vt autem nihil de opportunis relinqueretur, quæ à vestra sanctitate facta sunt, narrauimus in ecclesia his, qui de clero sunt, & fidelissimo populo ciuitatis, & spiritualem superinduti celebritatem, regratiabilem emisimus vocem Domino Deo, saluatori omnium Iesu Christo, & pijssimo ac potentissimo Imperatori nostro, & Christianissimæ Imperatrici, ac sanctissimo patriarchæ regiæ vrbis, necnon & vobis DEO dilectis, quorum communionem amplectimur, & ad eam quam habetis fidem, idem sapere disposuimus, & vobiscū auertimur, inferentes adiudicatum anathematismum contra omnem hæreticum, præcipuè autem contra Nestorium manifestum hominibus idololatram. Insupèr etiàm & contra Eutychen & Seuerum, qui obnoxij constituti sunt ad blasphemiam & calumniam. Nam hæc perpetratus est aduersùs sanctam magnam & œcumenicam synodum Chalcedonensem. Item & aduersùs Ioannē Paramonarium venerabilis domûs Dei genitricis, quæ iacet in clara metropoli Tyriorum, propter enarratos suos pessimos actus, ex quibus probatum est, ipsum venire contra diuinos canones. Et rogamus vestram sanctitatem confirmare mulctam, quæ canonicè contra ipsum posita est. Amplectimur autem & honoramus sanctam synodū 318. patrum in Nicea congregatorum ad reprehensionē & depositionem Arrij, & symbolum orthodoxum, quod ab ipsa expositum est, confitemur in fiducia, & prædicamus in Ecclesia, in ipso baptizati & baptizantes. Et sanctam synodum centum quinquaginta patrum in regia vrbe congregatam, ad depositionem Macedonij impugnatoris spiritûs. Ac sanctam synodum ducentorum patrum in Epheso congregatam, ad depositionem impij Nestorij. Necnon & magnam sanctam Synodum sexcentorum in Chalcedona congregatam, quę prædictū symbolum 318. patrum confirmauit, deponendo Nestorium hominem idololatram, & impium Eutychen, & Dioscorum qui idē cum ipso sapiebat, & qui omnem hæresim exprobrauit. Vndè est accipere, omnes hæreticis dogmatibus contaminatos, impiè se habere erga ipsam sanctam magnam & vniuersalem synodum. Hoc enim infixum est naturaliter hæreticis, vt pugnēt contra eos, qui ipsos redarguunt. Cum ipsa autem synodo recipimus & omnes epistolas sanctæ memoriæ Leonis Archiepiscopi antiquæ Romæ, rectè ac irrepræhensibiliter habentes, omnesque (vt ità dicamus) hæreses demonstrantes, præcipuè illam Nestorij & Eutychis impiorum. Rogamus itaque vestram sanctitatem, vt cognoscat intentionem nostram, & quomodò in omnibus sequimur vestras secundùm deum voluntates, pro nobis faciatis postulationes ad omnium Dominum Deum Iesum Christum, vt & pacē in nobis acquisitam augeat, & ad dilectam sibi iustam vnionem cōiungat sanctissimas ecclesias, ad gloriam ipsius Domini Dei, & gaudium pijssimorum & à Christo amatorum Imperatorum nostrorum, & ornatum sanctissimi archiepiscopi regiæ vrbis, ac spiritualem lætitiam omnium nostrûm, & fidelissimi ac orthodoxi populi cuiuslibet ciuitatis. Voces verò à multitudine Christianorum Tyri in ecclesia emissas, cùm & ea, quæ à sanctitate vestra facta sunt, intellexerunt, lætitia * se repletos, subiunxerunt in prædicta litera, & diuinum eorum zelum indè vestræ charitati præsentantes, & ad illam intellectum habuerunt, & mentem direxerunt, capitulis positis in nostris iustis iudicijs. De reuocatione corporum sanctorum

* se repleri,

rum patrum nostrorum Euphemij & Macedonij, & inscriptione nominum illorum in sacris diptychis, quia iam intelligétiam Deo dilectam habetis, sententiam tulistis, q̃ probat ipsos esse reuocatos, & salutatióes in sacris libris inscriptas, cùm nihil omninò eorum, quæ p̃cedenti tempore cótra ipsos iniustè facta sunt, ipsorum diuinam vitam cótaminauerit. Similem deprecationem super his extendimus, vt ex iudicio sanctissimi patriarchæ regiæ vrbis, ac vestræ sanctitatis, necnon ex supplicatióe facta ad pijssimum Imperatorem nostrum, in veneratione accipiat & corpus spiritualis patris nostri Flauiani patriarchæ Antiocheni, & restituere catalogo patrum nostrorum in ipsa apostolica sede prædormientium, ordinariq; ipsius venerabilem appellationem in sacris libris. Iustum enim est, eum qui pro Christo Deo nostro, & eius recta fide fatigatus est, & qui sustinuit ærumnosam sententiam eorum, q eum calumniabantur, participare his, quib' secundùm iudicium vestrę sanctitatis participárunt, qui ipsius *commystæ fuerunt, & concertatores patriarchæ regiæ vrbis, Euphemius scilicet & Macedonius sanctæ memoriæ: vt & pius ac syncerissimus Imperator noster sancire digneẽ hoc, & præstò venire ad gloriam intemeratæ ac consubstantialis Trinitatis. Quæ custodiat ipsius pium & dilectum Imperium in tranquillitate, & ad destructionem totius Barbaricæ contumaciæ, custodiatq; sanctissimum patriarchã regiæ vrbis in pace vnà cum vestra sanctitate. Per vos enim, quæ ad DEVM gratiarum actionem habent, firmantur, & diabolica scandala omninò restringuntur.

*symmystæ

SVBSCRIPTIONES.

¶Epiphanius episcopus metropolis Tyriorum, subsc. Andreas episcopus Sidoneñ, subsc. Ioannes episcopus Ptolemaidanus, subsc. Theodorus episcopus Porphyrionis, subscripsi. Elias Episcopus * Cynopolitanus, subscripsi.

*Adrianopolis.

HAec sunt voces emissæ à Christianissimo populo in sancta antiqua Ecclesia post lectionem sancti Euangelij, & duarum epistolarum, vnius quidem à Ioanne sanctissimo archiepiscopo regiæ vrbis, alterius verò à sanctissimo Theophilo episcopo Heracleano ad sanctissimum episcopum Epiphanium, similiter & tertiæ epistolę, scriptę à sanctissimis episcopis in regia vrbe congregatis, ad commemoratũ Deo dilectum episcopum Tyriorũ, & lecta etiàm nihilominùs statim relatione facta à prædictis sanctissimis episcopis in regia vrbe congregatis, ad sanctissimum & beatissimum œcumenicum patriarcham regiæ vrbis, in qua anathematizatus fuit Seuerus episcopus Antiochenus, secundùm ea quæ continentur in ipsa charta, lecta per Sergium venerabilem diaconum, in mense secundùm Tyrios, siue Septembris sextadecima, indictione 12. Augusti multi anni, Augustæ multi anni. Consulatûs multi anni. Multi sint anni *præfectuum. Ioannis Cometi, multi sint anni. Epiphanij patriarchæ multi sint anni. Vnus Deus est, qui hoc fecit. Magnus Deus hoc impartiatur. Vnus Deus est, & fides. Vnus Deus, & vna fides ad pacem Ecclesiarum, ad pacem orthodoxorum. Ioanni patriarchæ multi anni. Quæ synodus fecit, & tu fac. Quæ fecit synodus, hæc fac. Ioanni orthodoxo multi anni. In æternũ imperium. Hoc vincit fides Augusti. Ex Deo imperium hoc. Noui Constantini multi anni. Orthodoxi patris multi anni. Qui nó loquitur, non est fidelis: Quæ fecit synodus, ἐμβα, fac. Quæ sancta synodus egit, ἐμβα, facito. Vincit fides Augusti. In æternum imperium hoc. Vitaliani patricij multi anni: Vitaliani orthodoxi multi sint anni. Epiphanij orthodoxi multi sint anni. ἐμβα. Anathematiza, sicut & patres. ἐμβα. Anathematiza, sicut & synodus. ἐμβα. Anathematiza Seuerum & Ioannem. ἐμβα. Anathematiza Seuerum & Mandritam. Et ascendente sanctissimo archiepiscopo in ambonem, exclamauerunt: Benè Deus *tulit te. Vnus Deus, vna fides. Vnus Deus, qui hoc fecit. Sursùm mitte episcopos, sursùm mitte orthodoxos. Et ascendentibus Deo dilectis, Ioanne episcopo Ptolemaidano, & Theodoro episcopo Porphyriono, & Elia episcopo *Ratheno, iterùm exclamauerunt: Epiphanij patriarchæ multi sint anni. Sicut sancti testificati sunt, testificatus es tu, & vicisti. Mitte sursùm episcopos, mitte sursùm orthodoxos. Iste solus propter fidem mortuus est, iste solus labores assumpsit. Testificatus es, & vicisti. Iste solus propter fidem vicit. Testificatus es, & fides tua vicit. Emisit ipsos trisagium, emisit ipsos Dei genitrix. Eiecit Seuerum Dei genitrix, qui turbauit ecclesias. Eiecit ipsos mysteriũ: eiecit ipsos, quem lapidauerunt: eiecit ipsos, cui iniuriati fuerant. Eijce hos extra ciuitatem. Non est ciuitas abscissorum. Aegyptios eijce. Imperator orthodoxus est, in æternum Imperium hoc. Speluncam latronum eijce, speluncam schismaticorũ tolle, combure. Sursùm mitte principes. Omnes dolosos foràs mitte. Mitte foràs Romaicũ. Sursùm mitte, *quos misertus es. Foràs mitte *Syndicarium Manichæum. Romaicus dolosus est. Romaicum mitte foràs. Manichæum eijce foràs, purga ecclesias. In te est & *Sycarius episcopus. Mitte foràs episcopos. Anathema Seuerus, & qui sua sapiunt, & Mandrita. Anathema Seuerus, Eutyches, & Nestorius, & Mandrita. Officina Mandritæ quarè aperta est? ἐμβα, Anathematiza, sicut patriarcha Romanus, Eliam Botryenum. Pistorem modò anathematiza. Episcopum suum ibi mitte. Episcopos

*præfectorum.

ἔνεγκε

*Rachleno.

*quorum

*Sycarium

*Syndario.

Episcopos hæreticos foràs eijce. Iustinus imperat, Non est timere, Orthodoxus est. Augusti multi anni. In seculum imperium hoc. Iuuenis est Constantinus, Non est timere. Nouæ Helenæ multi anni. Vitaliani patricij multi sint anni. Magistratûs multi sint anni. Vitaliani * Stratelatis multi sint anni. * Præfectuum multi sint anni. Magistratûs multi sint anni. Multi sint anni totius consulatûs. Eliæ curatoris multi anni. Epiphanij archiepiscopi multi anni. Per victoriam Augusti, depone Botryenum tanquàm Manichæum. Aegyptios mercatores lignorum non vult ciuitas. Eijce foràs Acephalos. Si vicerint, morimur. Flauianum patriarcham diptychis. Trinitas vicit. Accipe Dei genitricem. Sic dicit synodus: Imperator iussit, & tota synodus schismaticis non est, suscipe Dei genitricem, εἴσελθε, id est, intra, & munda sanctam domum. Qui non loquitur, non est fidelis. Ad θεοτόκον, id est, Dei genitricem, ducimus. Prædica, ducimus. Augusti multi anni. Vnus Deus, vna fides. Reliquias Flauiani mitte, fer. Ad sanctam Mariam, ducimus. Et secundò locuti sunt, quæ intùs ἔνδον τὸν σταυρὸν, cruciferum, da nobis crucem: lapidauerunt, & retulerunt, quæ intùs. In qua ciuitate hæc fuit? Vna fides fuit, non est * enormitas. Crux vicit, & non est tumultus. Trinitas vicit, & non est ἀταξία, id est, * enormitas. Trinitas vicit, recessit Acephalus. Augustus vicit, ducimus ad θεοτόκον, id est, Dei genitricem. Vicit Iustinus, ducimus, intramus. Vicit Iustinus, modò introducimus. Vicit Iustinus, prædica congregationem. Vicit Iustinus, diem prædica. Ioannis patriarchæ multi anni. Epiphanij patriarchæ multi anni. Augusti multi sint anni. Euphemiæ Augustæ multi anni. Epiphanij archiepiscopi multi anni. Vbi testificatus es, prædica congregationem. Ducimus, intramus intùs ad θεοτόκον, id est, Dei genitricem. Vicit Augustus, prædica congregationem. Castellum factum fuit, suscipe Dei genitricem. Synagoga facta est, suscipe Dei genitricem. Ducimus, intramus, & ibi anathematiza. Ducimus, intramus, recessit Acephalus. Ducimus, intramus, depositus est Acephalus. Iube, & vadimus crucem portantes. Vicit Augustus, ducimus, intramus. Vicit Augustus, intùs anathematiza. Quem expectas? orthodoxus es? Litaniam ibi acclamamus. Vicit Iustinus, huc introducimus, Obtestor te, nihil dimiserunt intùs. Cimelia accepit * modiarij. Proclama congregationem, victoriam Augusti. Vnum ocium ciuitati, vnum ocium orthodoxis. Intra, solue ædificium. Acephalus non habet hic locum, Non habet hic locum Manichæus, Epiphanij archiepiscopi multi anni. Vnus Deus, salutem ipsi. Et cùm sanctissimus ipse archiepiscopus acclamauerit, rogo vestram charitatem sine molestia tolerare, & concedere mihi, & Deo dilectis episcopis anathematizare Acephalum. Et hîc enim, & in oratorio sanctæ Dei genitricis & semper virginis Mariæ, & in omnibus oratorijs ac in omnibus ecclesijs, & in omnibus ciuitatibus, ac in toto mundo anathematizetur vsque in seculum. Rursusque exclamauerunt: Ocium authoritati nostræ. Et posteà sanctissimus archiepiscopus noster Epiphanius dixit ad illos de populo hæc: Rectam & immaculatam ac veram fidem, quam tradiderunt nobis à principio venerabiles & ministri sermonis, & docuerunt nos diuini & sanctissimi Apostoli, & ab ipsis accipientes ter beati patres nostri sancti, qui in recta splenduerunt fide, in Nicea videlicet 318. & in regia vrbe Constantinopolitana 150. ac in Epheso 200. & in Chalcedona 630. & reliqui omnes sancti & orthodoxi patres, idem cum ipsis sapiẽtes, acceperunt, & semper in ipsis habuerunt, & habent, & ipsum immutabile custodiérunt, quam semper in ecclesia prædicauimus, & prædicamus vobis, dilectissimi, & anathematizamus semper omnes hæreticos vnà cum suis impijs intelligentijs, & qui ipsorum impia dogmata sapiunt. Præcipuè autem & nominatim anathematizamus Arrium, Eunomium, Macedonium spiritûs impugnatorem, Ebionem, Photinum, Marcellum, Theodorum Artheman, Paulum Samosatenum, Nestorium hominis idololatram, & impium Valentinum, Scythianum, Manem, Marcionem, Vardisanum, Apollinarium, Eutychen, cum omnibus hæreticis. Et similiter cum his omnibus anathematizamus & impium Seuerum Acephalum, & abscissum, & semper alienum factum à Domino Deo Iesu Christo, & à sancta ipsius catholica & Apostolica Ecclesia, & ipsius impium dogma, qui sanctos & orthodoxos patres nostros anathematizauit, & schismata ac turbationes in sanctis ecclesijs orthodoxorum Christianorum fecit per totum (vt ità dicam) mundũ. Et cùm dilaniauerunt ipsum, illi de populo exclamauerunt: Vnus DEVS qui hoc fecit. Vnus DEVS, vna fides, ad pacem ecclesiarum. Epiphanij archiepiscopi multi anni, ad pacem orthodoxorum, ad pacem Imperatoris. Anathematiza & mandritam. Implés autem ipse sanctissimus noster archiepiscopus reliqua acclamationis & anathematis, dixit ad eos hæc: Similiter autem anathematizamus & Ioannem mandritam apostatam, & Aruisitheum, qui & accepit impium sensum ab ipso impijssimo Seuero. Sint ergò prædicti, Seuerus Acephalus & Ioannes mandrita, & ipsorum impium dogma, cum communicantibus ipsis, anathema, & anathema à patre, & filio, & sancto spiritu, in cælo & in terra, in isto seculo & in futuro, Amen. Exclamârunt illi de populo: Amen, Amen, Amen. Vnus Deus, qui hoc fecit,

Marginalia: * militum ducis; * præfectorũ; * tumultus.; κειμήλια

cem pugnauerunt, nullus suscipiat. Et posteà acclamauit eis sanctissimus archiepiscopus noster hæc: Luminarium quoq; sabbato in vesperis in ipso oratorio sanctæ DEI genitricis semper virginis Mariæ, cum Deo faciemus. Et cùm quieuissent, finita fuit congregatio sancta.

EPISTOLA EPISCOPORVM *secundæ Syriæ ad Ioannem patriarcham, & synodum.*

DOmino nostro per omnia sanctissimo & beatissimo patri patrum, archiepiscopo & œcumenico patriarchæ Ioanni, ac sanctæ & Deo venerabili synodo in regia ciuitatum vrbe congregatæ, minimi episcopi secūdæ Syriæ. Cùm adspeximus ad *laturā sæuorum, qui nos circundederunt, & animaduertimus cōfusionem ecclesijs Dei inopinatè allatam, totum meritò proprijs asscribentes peccatis, Domini miramur longanimitatē. Cùm verò rursùs ad melius cogitamus optatam mutationē, Apostolicam illam prouocamur dicere vocē: Gratia Deo pro inenarrabili ipsius dono. Non enim despexit nos in finem, sed visitauit, & fecit redemptionē populo suo. Vt igitur valdè incredulis veritatis cognitio fiat, & per res appareat, quòd certè voces Domini verè fiūt, & alibì διαῤῥήδην alta voce clamantis: Eccè venient ad vos in vestimētis ouium, intrinsecùs autē sunt lupi rapaces, à fructibus eorum cognoscetis eos: & vt decætero *saluentur, & counirentur sacro ouili Christi Dei nostri oues ab ipsis dispersæ, dedit & dilatauit Deus super ornatum orbis ecclesiarum ineffabile donum pacis. Cùm enim fidelissimus regnet Imperator, qui fidei decore ex Dei prouidentia splendet, & sancto pontifice diuinæ gratiæ sententia decorato in regia vrbe, pro Apostolicis dogmatibus pugnante, quomodò est possibile, nō multùm eleuari cogitationem, ac lætari de optimorū à peioribus veloci mutatione, & spontè abijcere, quàm possibile est, maximè corrupti diaboli stimulos? Etenim cùm sciremus q̃ iustè ac canonicè sancta synodus vestræ sanctitatis fecit, quòd taliter sustulit iniustam & iniquā Seueri proteruiam, (quænam virtus orationis, etiàm ad modicum, attingere poterit illius mala?) & in quibus Deum blasphemauit, omni tempore sanctam, magnā, & œcumenicam synodum Chalcedonensem anathematizans, & epistolam sancti Leonis antiquæ Romæ archiepiscopi, cooperatorē & proximū in omnibus habēs Petrū impium, qui Apamearum præsidentiā contra omnem ecclesiasticam sanctionem subripuit, meritò lætati sumus. Quomodò em̃ non debuim' gratulatorios etiàm hymnos Domino DEO nostro emittere, cùm & nunc medelam opportunam, & difficultatum solutionem nobis omnibus largitus sit? Iam itaque statìm in prooemio illorum delicta cognoscimus, & non ferentes malorum corruptam expositionem considerare, præuenientes, liberauimus animas nostras, & fideles nobis ecclesias à Seueri & Petri malitia, quos & abdicauimus, tanquàm hæresiarchas, & anathematibus subiecimus, separantes nos ab illorum communione. Verùm quia non solùm nos, qui minimi sumus, iustum contra illos protulimus interdictū, sed etiàm & vos beatissimi (quos & nos sequi duximus) ferre non valentes tantarum absurditatum magnitudinem, gementesq; & lachrymantes super impijs non condolentibus, voluistis, in prioribus manere nullatenùs permitti. Qualia enim sunt in nobis oblatis à venerabili clero Apamearum, & ab ordine venerabilium monachorum, peræquè *percurri, homicidia, ebrietates, actus præsumptuosos, obsidiones monasteriorum venerabilium, impudicarum mulierum introductiones in sacris & intemeratis templis, periuria, blasphemias, ordinationes cum datione pecuniarum, & ijs horridiora & maiora, quàm secundùm naturam humanam dici possent: quæ curiosum quidem esset prolixiùs enarrare: sed possunt, qui fuerunt, per scripturam præscriptorum libellorum scire occasionem, & iusta semina contra illos iustæ rursùs condemnationis inuenientes nos, & nunc à quibus illi maximè propria animaduersione percussi, omnia præter canones facientes, illecebrārunt quosdam ad clericos nostros proficiscentes, qui propter coercitionem ecclesiasticam ad modicum * percussi, ad seipsos traxerunt, & adduxerunt, & ecclesijs ab ipsis deuastatis, illicitè professi sunt, vndiquè diuinos canones impugnantes. Huius gratia nos vestrarum doctrinarum sancto decreto instructi, anathematizamus & in præsenti Seuerum & Petrum hæreticos, & iudicio magni & tremendi tribunalis tradimus illorum noxias animas, priuantes similiter ipsos, quemadmodùm & vos beatissimi omni honore, dignitate, operatione sacerdotali & communione mundissima, & nudantes non solùm sacerdotio, quod habere imaginabantur vanum, sed etiàm omni participatione, ad discretionem eorum qui recta sapiebant. Timor enim est, nè synceriores perampliùs imitatores ad proprias blasphemias trahant. Omnia enim audent, vt consequantur. Rogamus sanctitatem vestram per hanc nostram epistolam modestā, cui etiàm inseruntur oblata documenta, vt cùm acceperitis veram cognitionem delictorum Seueri & Petri, confirmetis & actū nunc à nobis expositum, & diuinis canonibus cognitum, licèt ipsos nihil sacerdotij licitè habere cognouerimus aliquandò: & etiam adducatis ad pijssimum & orthodoxum Imperatorem nostrū, vt & ipse cognoscat,

Marginal notes: *φορὰν *onus; 2.Cor.9.d; Luc. 1.g; i. palàm; Matth.7.c; * saluarētur; for. *percurrim*, homicidia s.; * ἐχελάθευτεν [uncertain reading]

scat, quæ in libellis cõtinentur, & quæ à nobis indicata fuère, & iustam scientiã habeat eorum, quæ à nobis benè & sanctè sententiata sunt, statuatq; nostris supplicationibus persuaderi, & demùm liberet sanctas DEI ecclesias ab illorũ læsione, quæ animas corrumpit. Sic enim purum fermẽtum in ipsius pio imperio incorruptum manebit, segregatis zizanijs, sicut olim & præolim. Ad bonam etiàm instructionẽ beatitudinum vestrarum, copias * notificatorum à magnificentissimo principe prouinciæ gloriosissimis principibus, synodali epistolæ * nostrûm minimorum inseruimus.

i. eorũ quæ notificata sunt. Nostrûm, genitiuus est pluralis à Nos.

SVBSCRIPTIONES.

¶ Cyrus Dei miseratione episcopus Mariamnius, Valere me in Domino, & ei inseparabiliter seruire, orate domini & per omia sanctissimi ac beatissimi patres. Zoilus Dei mis. Episcopus Rhaphaneeñ, valere me &c. Seuerianus Dei miserat. episcopus Arethusius, valere me &c. Cosinas Dei miserat. episcopus Epiphaniæ Christo amantissimæ ciuitatis, valere me &c. Eusebius Dei miserat. episcopus Larissenus, valere me &c.

¶ Copia actionis formatæ contra Petrum Apamearum in tempore magnificentissimi prouinciæ principis.

¶ Stephanus, Petrus & Iulianus diaconi, dixerunt:

QVoniam præterito pascha sancto, sequenti noua Dominica, ascendente clero toto (vt moris est) ad salutationem Petri Episcopi nostri, audiuimus ab ipso, cùm esset indignatus contra lectorarios, (nam eramus tunc lectorarij) & diceret nobis, Quarè communicatis, id est, cõuenitis contra me, quia feci Constantinum de laicis diaconum, & vos despexi? ità per Iesum, quia probaui hac nocte facere vos de lectorarijs subdiaconos, nisi ipse crucifixus descendens, redemisset vos de manibus meis. Hæc autem & coram omni clero dixit. Et ego Stephanus scio, quòd factum est in Marato stolæ Zabdalæ. Quoniam verò præsentes DEO dilectissimi clerici coordinauerunt documentum, quod & promiserunt nobis porrigere: rogamus ipsum legi, & singula capitula, quæ in documento continentur, declarari.

¶ Ioannes Palladius Eutychianus vir clarissimus, dum esset præsens, dixit:

OBlatum instrumentum legatur iuxta petitionem eorum, qui porrexerunt. Præsentes presbyteri, diaconi, subdiaconi, lectorarij, & reliqui venerabiles clerici volunt claram facere opinionem suam, in quibus sciunt, vt Deum ad mentem habeant, & proprium * specimen, id est, habitum, & nihil ad offensionem vel gratiam faciant, sed omnia cum veritate edocebunt. Et cùm obtulissent ex officio, recitata est sanctissimis patribus & episcopis prouinciæ secundæ Syriæ, à communi clero sanctæ Dei ecclesiæ Apamearum metropolitanæ. *προσχημα

PRoprium sacerdotij & honestæ pollicitationis Christianorum, prudentia & mansuetudo, est vltra omnia sanctorum dogmatum sanctio, ac fidei diuinæ obseruantia, in qua & beatorum patrum memorabilis & venerabilis chorus desupèr ex quodã irrepræhensibili successu immortalibus rationibus modulum consonum deuotis animabus hominũ * introductus est ad sanctificationem diuini ritus. Didicimus enim à diuinis eloquijs clamare: Noli transgredi terminos sempiternos, quos posuerunt patres tui. Et hęc quidem venerabiles patres, & diuinorum Apostolorum successores tenentes, purum lumen Ecclesijs donauerunt: vndè manserunt incorrupta templa Ecclesiarum; & ministri ipsorum seruiũt indesinenter Christo Deo nostro, & mercedem iuxta diuinę scripturę dignitatem portant, & * inquerulas primitias suscipiunt ab antiqua Roma, & tollunt diuinæ gratiæ fructus diuino zelo & igne spirituali, vsquequò ante certum quoddam tempus magis * noua innouatio contra Ecclesias introducta fuit. Sed si vsque ad prædictos stetissent mala, licèt difficilè, tamen tolerabiliter sustinuissemus, cùm passio faciliter potuisset medelam suscipere. Verùm quandò Respublica Antiochena suscepit Seuerum, qui nunquàm communicauit Ecclesiæ orthodoxorum, nec adhuc à peioribus ad meliora est transmutatus, iam velociora sunt quæ contingunt, difficultatibus quæ inductæ fuerunt, & (vt ità dicamus) insanabilia vulnera. * Fabula facta est fidelis ciuitas Apamearum, postquàm suscepit obiectum Seueri hæretici. Et beati magìs patres prædormientes, & qui non viderunt Petrum vocatum præsidem nostræ ciuitatis. Quotiès enim memoria reuoluimus, quæ ab illo facta sunt, implemur iusta ira: operimur autem & cogitatione, & retrahimur dicere, quæ commissa sunt. Veruntamen necessitas cogit, & omni tempore tacere non sinit, nè necessitate quadam confuscata malorum magnitudo, capiat & eos qui benè habent, (vt verisimile est ac apparens) & longam catenam trahat degeneris & illiciti sensûs. Multa igitur secundùm hoc tempus collecta sunt, & præsumpta contra sanctissimam Ecclesiam nostram, quæ suadent nobis dicere. Admonet autem opportunè & pia cogitatio pœnitẽtiæ Deo dilectæ, nos & ipsam ordinatam, & vtilem sententiam * capere. Clarus enim est sic. Vtinàm nunquàm

*introductus
Prou. 22. d
*irrepręhensibiles primitias
*anoxia
*Δράμα
*φέρειν

præ-

i. subterraneo

pdictus Petrus ex * hypogeo nup ascendisset ad tribunal Ecclesiæ Apamearum. Anathematizat quidem sanctos patres nostros, & delet de sacris diptychis ipsorũ vocabula virorũ, q honestè ac sanctè vixerũt, & q venerabilia ac reuerẽda tẽpla oĩa coli locauerunt, & donauerũt sacra vasa diuinis missis, & illũinauerunt beatissimos patres nostros, & nosipsos, & manus iustas imposuerunt in omni puincia, & sinè scandalis dispensauerunt iustitias Ecclesiarũ. Quod aũt peius est omibus, cùm huiusmodi impietatis scelera parua valdè putauerit, nõ solùm pdictas salutatiões deleuit, verùm etiàm supra cõmemorationẽ bonarũ animarũ illorũ posuit in pariete, depinxit, ac scripsit scriptura intùs, sanctũ Ioannẽ, Dioscorũ, & Timotheũ cõdemnatos, & his similes: quorũ memoria q̃ difficilis est, licèt graue sit aliqd dicere contra mortuos. Hæc itaq; sunt, q̃ ad catholicã Ecclesiã ab ipso cõmissa sunt, q̃ etiàm propria, cùm ascenderet ad sedem Apamearum propter peccata nostra, Petrus cõmisit, iustũ putauimus, per breues (vt possibile est) literas capitulatim enarrare. Nam cùm venerabiles lectores starent cum decenti cogitatione, & appeterent maiorem gradum iuxta consequentiã consequi, (ꝙ maximè naturæ infixum est, meliora amare) surrexit cum magna audacia, & sinè vlla ratione & hanc illicitam vocem emisit: Quòd nisi tacebitis, inquit, in subdiaconos vos ordinabo: & ipse, qui crucifixus est, descendens, non liberabit vos à manibus meis. Posteà euenit, Iulianum, qui receptor fuerat ecclesiasticarum pecuniarum, mori, & illius bona Rufanum ministrâsse, qui p multos & infinitos annos dispẽsauerat res sanctissimę ecclesiæ nostrę. Et post huius obitum directi sunt illi, q erãt in possessione pecuniarum, ad pensionem verborum, rationum & pecuniarum, & cõferre partes (cùm multa essent mota) & ad psolutionem afferre, & rationem (si rationem illius vocare oportet) addere (inquit) quod anathema sit omnis homo, etiàm si Paulus apostolus sederet in sede ista, ad euersionẽ aut querelam videns inductarum transactionum. Et hæc apertè dicẽs, videtur ità horridam, & quod ad certam quantitatem auri fecerit. Rursùs & aliud quid dicimus, quod omnibus notum est. Dicens enim ad venerabilem Eustathium œconomum, vt emeret quædam scamnalia ad * ratiõem secreti episcopalis, * & parua mora facta, similiter impiè loquens contra Dominum, magna voce clamauit: Omnes Ecclesias & altaria cõburet Deꝰ, & faciet (vt illius verbis vtamur) * vallem vnam. Impudicitiam verò muliebrem nõ dignam diuini baptismatis introduxit, & stare fecit iuxta sacrum fontem. Et cùm diuina mysteria in oratorio domûs Dei genitricis finirentur, qualem sermonem indignè fecerit, q̃ auris Christianorum

Mortuis obloqui.

Locus aliquousquè valdè obscurus.

* λόγον

* & cũ esset

* collẽ vnã.

tantã impietatẽ dictã & factam sustinuerit? nemo non credat & ad veritatẽ eorũ, q̃ deincèps dicunt. Subducit eñ Stephanũ, nuncupatũ Pterouolã, de tugurio, & monasterio (inqt) tradidit priuatè. & nullo alio præsente, p magnam partẽ cuiuslibet diei circa illius indecentẽ delectationẽ cõsumpsit, & visus est quidẽ in his Petrus non ferrè molestè. Paucissimis verò percursis diebus, tolerante patientia, q̃ videtur, corporis iaculis denudata est ad repræhensionẽ. Vndè non ferens ipsius carentiã, sinè occasiõe venit ad Antiochiã, & illius velocẽ reditũ in conspectu omnium inhonestissimè facit. Grauc q̃dem profectò & miserandũ, tantarũ calamitatum gesta enarrare. Fecit enim & aliud qd pteruitas ipsius tanq̃ simile ac cognatũ. Induit enim stolam albã, q̃ nullatenùs conueniebat sibi secundũ rationẽ sacerdotij, tanq̃ in ordine diuinorum Apostolorum. Qui impius submersus in omni peccato, in Mãrato Zabdalæ & campis Nogei, facta ab ipso professione sanctorum martyrum, scidit in infinitas partes stolam, diuisit faciliter deceptis, non ignorans, ꝙ quantum est, eos qui cum veritate ambulant, quibusdã talibus conari, & excedere mensuram humanę staturæ, & mãdata Domini & Saluatoris Iesu Christi Dei nostri. tantum excæcatus est oculus animę, cùm stat in sacrificio sinè sanguine, quod dignis vtile fuit, non illi, qui omnem intellectũ proijcit in intuitum mulierũ, & sputis decolorauit venerabilis altaris pannum rubeũ, nesciens, ꝙ ex solo adspectu peccatum contrahitur iuxta diuinã scripturam: sed iste nobis optimus non solùm impudicè videbat, necnon palpabat * amare, sed & peiora tãgebat. Vltra hęc eñ dicerem inhonestiora valdè. Dolemus meritò. Tanta verò fuit quędam irrationabilis audacia iuuentutis illius, ꝙ non cessauit inebriare eos, qui veniunt in sancto & honorandissimo tempore baptismatis. Nõ putamus latẽre aliquem, qui dignus sit diuini ritùs, quantum certamen detinet eos, qui timent Dominum, tempore quo debent venire ad diuinum baptisma, qui errore antè capti sunt. Et quoniam liberum lumẽ cum veritate sup huiusmodi animabus splendet, & à difficili valdè seruitute liberanĩ, stant figuram certaminis explicantes, deorsùm innuentes, & manus cõplectentes, & in tẽpore trementes, diaboliq; corruptiuę astutię nõ resistentes, semèl redemptionẽ veri salutaris baptismatis expectantes: & tamẽ cùm hi taliter se tenerent, nõ negligebat repellere baptizandos, & magnitudini huius diuini & peculiaris boni assimilare desiderium atrocis officinæ deuotarum mulierum (vt * dicebat) ab ipso constitutæ, sicut Stephanus diuinus & sacratissimus diaconꝰ testatur, q salutationes eorũ, qui ad diuinũ baptisma veniunt, ordinauit in scriptis: & meritò secundùm

Matt. 5. d

* amore
* amarè

* dicebant

dùm propriam gloriam, id est, opinionē ad malum tepebat, & superatus est corporali voluptate desideriorum. & hoc enim proprium fuit Manichææ enormitatis, putare subsistens malum, & propter hoc esse multos seruientes principatui illorum pessimorum. Quid autem debet quis ampliùs de p̄dictis miseris mulieribus enarrare? Sic enim spectabant iustam eiectionem prouenientē contra Petrum, nec adhuc posteà constiterunt, sed sustinebant in domo, lachrymis & fletibus immensuratis flentes carentiam & diuortium Petri: post hoc autem & libidinē viri & inexplebilem artem condiendi fercula, & tanquàm super sponso mortuo flentes & plorantes, illius vitam perampliùs deteriorauerunt, ostendentes impudicam perditionem hominis sculpti, non pastoris sacri ouilis. Et nisi vltra prætextū nostrum esset, quędā alia p̄curreremus, & p̄dicarem⁹ de bonis faciebus mulierū figuratis ad vindictā: vt nihil aspериùs dicamus, totum attribuim⁹ malo conscio eorum, qui percutiuntur nostris contrà vocibus. Et licèt cum modestia tamen dicta sint quædam de Stephana, quę dicitur Pterouola, cum qua inconsultè (vt ità dicamus) omnem diem exigebat, & quā dicebat illius translationem ad melius, subripiens desideria corporis delinquentis, testes sunt recepti, qui fuerunt ministri venerabilis diaconiæ. Qui autem de Veneticis partibus oriundi erant, inuitabant venire ad obsidionem venerabilis monasterij sancti Dorothei, quandò ipse accipiens multitudinem inordinatorum, irruit contra colentes in prædicto venerabili monasterio, meretrices & saltatrices introducendo, & multitudinem amātium, & nullam speciem omittendo ad depositionem & extinctionē ibidèm colentium. Quòd autem & vxorem cuiusdam militaris, cognominatam Psepha, lubricam naturam mulieris introducendo, sicut in infinitis alijs, illius libertatem obsederit, sciunt ferè omnes, & secundùm illud quod scriptū est, Et si nos etiàm tacebimus,

Lucæ 19.f

lapides clamabunt. Quæ cùm non potuerit indecētem voluptatem viri sustinere, ad fugam diuertit, lamentando de propria & opprobriosa calamitate, quam ille fecit. Bonū esset, neq; causam tristitiæ contra venerabilem Iulianum celeriter transcurrere. Cùm enim quidā dogmatici sermones moti sint in secreto sancti Stephani, & prædictus venerabilis vir respondit, benè ac sanctè credere pijssimū Imperatorem nostrū, quanq̃ anxiatus & compunctus anima in hac iusta

ὑπὸ λόγον

voce, *sub ratione hac & condemnationem (inquit) fecit Petrus, qui veritatis inimicus est, & qui nullatenùs iustum sermonem habet, sed solùm in om̄ibus proteruus aduersarius, & hinc repugnans deuotæ ac orthodoxæ rationi Domini totius orbis post Deum. Sufficere quidem putamus, vnam causam prędictorum decertare inhonestam vitam Petri. Ordinando autem cum pecunijs, quod maximè in Antiocho Myrepso videtur fecisse, & sequentiæ diuinorum decretorum, & simili iudicio huiusmodi argumentorum videtur repugnâsse, & sic vndiq; damnosam ruinā sustinere sacerdotij, quod frustrà habere phantasticatur: rememorari autē receptaculi totius impietatis, non consistit extra rationem. Dictum enim monasterium sancti Romani, pro orationibus & conuersatióe mansueta, quam decet, qui separati sunt, amplecti, psalmos anathematū contra sanctos patres pecuniarij, immò non monachi, facere edocti sunt. Nam habēt Petrum ducē malorū, & hanc mercantiam facientem contra ecclesias Dei presbyteros ex ipsis *quasi ordinant, paramonarios & hospitalarios statuentes, & vbiq; necessaria alimenta pauperū *despilantes. Et licèt veritatem ità habere, negari vnquàm non possit, nos obsecramus cum pœnitentia Deo dilecta hos nubere, & solutionem exoptatam & Christianis decentem accipere prædictarum difficultatum, cùm in his omnibus malum possederit, & Deus illorum vitam auerterit. Nunc quādò optimam capimus fiduciam, donatam nobis ab ipsius clementia, & pijssimo ac orthodoxo Imperatore nostro, & à magnis potestatibus, sicut & maxima orta est & irrefragabilis iussio, & fuit splendens secundùm splēdidum & principale iudicium, credentes & sequētes pium propositum serenissimi Imperatoris nostri, & sanctissimorum patriarcharum, consentimus declarari quodlibet istorum per libellos, & adducere ad vestram paternitatem, ad bonā & diligentē cognitionem eorum, quæ subsecuta sunt, scientes quòd & si quis per concessionem daret ordinem licitum, proueniendo in Petro tantorum prędictorum delictorum, sententiatus quidem esset alienus à sacerdotio Christianorū: vt & vos sanctissimi, cùm quodlibet horum sciueritis, iudicetis diuinis canonibus approbata: & quæ ad vtilitatem sanctissimæ ecclesiæ nostrę respiciunt, vniuersa hæc nota constituendo, si consentitis & sanctissimis patriarchis, ac potentissimo Imperatori nostro ad assistendū & placendum suæ serenitati, ac beatissimorum virorū sancto decreto, vt Christo Deo nostro vtilia concedente, pax nobis omnibus, & valida ac perfecta vnio fiat sanctis suis Ecclesijs, & præficiatur metropoli Apamearum sanctus, rationabilis, & tranquillus vir, qui in bono det vtilia prouincię nostrę. Hanc enim spem bonam habentes, & ad Deum respicientes, ac ad pijssimum Imperatorem nostrū, & ad sanctissimos patriarchas, salutationes beatissimorum Episcoporū nostrorum sacris diptychis inscripsimus secūdùm antiquum ordinem sacrati status. Et Christū Deū nostrū oramus, vt indiuisa ser-

*δῆθεν

*dispellētes, vel dispalantes.

uet insuperabilia sceptra serenissimi Imperatoris nostri, qui tãtam prouidẽtiam vbiq; Ecclesijs largitur, & nos ab ærumnosa hæresi Petri liberauit, qui bona Ecclesiæ nostræ deuastabat, iuxta defectum suprà narratorum. Multis itaq; præmissis sufficiãt nobis, quæ interim enarrata sunt. Hæc autem omnia petimus & obtestamur nota fieri p vestram sanctitatem, & magnificum pręsidẽ prouinciæ. Et idcircò hoc apertum constituimus.

Natalis reuerendissimus presbyter dixit: Aderam, quandò Petrus Episcopus noster dixit blasphemum verbum contra crucifixum, indignatus lectorarijs. Scio autem & ipsum dixisse blasphemum verbum contra Ecclesias & altaria. Nesinius reuerendissimus presbyter dixit: Ex capitulis lectis memoria teneo, audiuisse à Petro Episcopo dictum blasphemum verbum contra Christũ Deum coram omnibus, qui crucifixus est pro nostra salute, quandò indignatus erat contra lectorarios. Scio autem, tunc in oratorio sanctæ Dei genitricis Mariæ existens, audiuisse, q ipse Episcopus accipiens quandam, nondùm dignam factam sancti baptismatis, habebat in baptisterio prope fontes: propter quod, qui tunc ibi erant, abhorruerunt. Romanus presbyter dixit: Si quidẽ ego sol⁹ aut vidissem, aut audiuissem, quod factum aut dictum est à Petro Episcopo nostro, haberem vtiquè reticere, nè sic accusator iudicarer. Quia verò ex animo vocem blasphemam, dictam ab ipso contra crucifixum coram omnibus venerabilibus clericis, qui ad salutationem ascendunt, dixit, hac de causa & ego scio audiuisse. Similiter autem & quod in oratorio domûs Dei genitricis virginis Mariæ factum est: & quia hæc pluribus nota fecit, dico, quòd Emisenam, (Mariam, inquam, de Tugurio) secundùm commissionem suam, sæpiùs introduxit in sancto baptisterio: & finitis sanctis mysterijs, anteq̃ ipsa baptismate digna esset, loquebatur priuatè cum ipsa. Scio autẽ certè, & fui minister in loco incisionis & distributionis scholæ. Anicetus presbyter dixit: Tunc diaconus existens, & * tradens ad sanctum baptisterium oratorij domûs sanctæ Mariæ hebdomadarius existens, venit Roman⁹ paramonarius & presbyter, dicẽs: Profectò tu dimitte communionem, & vade, da ad subdiaconale, quoniam magnus alloqui vult hic Mariam Emisenam. Scio autem, quòd hoc dixit, ad id, quod cum hęredibus Rufini factum est. Quoniam fecistis persolutiones hęredibus Rufini, ponite ducentorum numismatum pœnam. Et si quis velit has transactiones transgredi, etiàm si Paulus Apostolus resurgeret, & sederet in sede hac, anathema sit. Megas reuerendissimus presbyter dixit: Quoniam Deus proponitur, & oportet veritatem dicere, inter- crã in secretò honorabilis episcopatûs post pascha vndecima indictiõe præterita, quãdò prædictus Petrus commotus contra lectorarios iratus fuit, & dixit hanc blasphemam vocem, Quoniam hac nocte cogitaui facere vos de lectorarijs subdiaconos: & si apposuissem manum alicui ex vobis, crucifixus descendens non eripuisset ipsum de manu mea. Similiter & ante hoc, quandò commisit emere linea scamnalia ad rationẽ secreti Episcopalis, & cùm indignatus fuisset contra Eustathium œconomum venerabilem, dixit: Quoniam melius est Deum comburere Ecclesias, & facere * collem vnũ.

Antoninus reuerẽdissimus presbyter dixit: Mortuo Rufino beatissimo, qui fuit œconomus sanctissimæ Ecclesiæ metropolitanæ, congregans Petrus Episcopus noster vniuersum venerabilẽ clerum, postulabat, quòd ʷ teste omnium Deo denunciarent, si quid tempore dispensationis ipsius dãnificauit, aut neglexit, aut vsurpauerit in Ecclesiasticis. Et cùm multa capitula eduxerim, q̃ continentur in magna quantitate auri, post multa mota iussit ipse hæredes ipsius Rufini præstare quædam pro mulctis, & dixit fieri ipsis persolutiones, & imponere pœnam ducentorum numismatum, dicens, q si contra prædictas transactiones huiusmodi aliquid vllatenùs contrafacerent, etiàm si Paulus Apostolus resurgeret, & sederet in sede ista, anathema illi. Proxima verò dominica præteriti paschæ, cùm vniuersus clerus ascendisset ad reuerentiam, audiui ab ipso, dicente ad venerabiles lectores blasphemũ verbum contra illum, qui pro nostra vita crucifixus est, secundùm deposita à Stephano, & Petro, ac Iuliano tunc lectorarijs, nũc verò diaconis. Veniendo autem sabbato in congregatiõe, in oratoria domo sanctę virginis Dei genitricis Mariæ, cognoui ipsum intrantem in baptisterium sanctæ Dei genitricis virginis Mariæ, & alloquentem quandam mulierem, quæ nondùm particeps facta erat, non dico sanctorum mysteriorum, sed neque ipsius sanctæ signatiõis, & ipsum illinc sæpissimè exeuntem inuéni tunc diaconus existens. Non est autem media domus, nisi honorabile diaconale. Stephanus & alter Stephanus dixerunt: Cùm essemus in baptisterio neophytistarum, sine tunicis & calceamentis existentium, diaconis ipsos exorcizantibus, venit Episcopus noster Petrus, & eiecit nos foràs vnà cum neophytis, & introduxit canonicas, & priuatim cum ipsis stetit per multas horas. Audiuimus autem & nos cum alijs verbum, quod dixit ad lectorarios, aduersùs eum qui pro vita nostra crucifixus est. Eutychianus diaconus dixit: Secũdùm morẽ facta salutatiõe in secreto honorabilis Episcopatûs, audiui verbum ab ipso dictũ aduersùs crucifixũ. Thomas diaconus dixit: Quandò ad salutationem

Marginal notes: * μεταδιδούς * distributor ad — * vallẽ vnã.

nem ascendimus proxima dominica post pascha, veniente Episcopo nostro Petro, audiui blasphemum verbum, quod dixit contra crucifixum. Et quandò commotus fuit propter id, quod cum hæredibus beatissimi Rufini œconomi, audiui ipsum episcopum dicentem, q anathema sit, factis transactionibus, etiàm si Paulus resuscitatus sederet in sede hac, qui quæreret & peteret rationes istas, aut diceret ei quicquam. Leontius filius Matroniani, diaconus dixit: Scio & ego audiuisse ab ipso, cùm indignat⁹ erat contra lectores in noua sancta dominica. Quòd si iudico, & faciam vos subdiaconos de lectorarijs, & si veniat, qui crucifixus est propter nos, non tollet hoc à vobis. Audiui autem & hoc ab ipso ad secretum hyemale, cùm indignatus erat de scamnalijs Episcopatûs, qm̄ dixit: Cõburet Deus ecclesias & altaria, & faciet ipsa *collem vnum. Et hoc scio, qm̄ intrabat sæpiùs in monasterium ad Pterouolam, & p multas horas solus cũ ipsa manebat. Iulianus diaconus dixit: Congregatione finita luminariorum ad sanctũ Stephanum, congregans presbyteros & diaconos, & quemlibet clericorum ibidèm in secreto conquerendo, quæsiuit à me, quarè non anathematizas synodum sexcentorum patrum? & me dicente sibi, quia Imperator orthodoxus est, & in quibus credit, sequor ipsum: nõ solùm autẽ hoc, sed & anathematizantes synodum, anathematizo: furibundus surrexit, & interdixit me ab omni clero. Megas presbyter dixit: Præsens fui dictis à præsente Iuliano diacono, & vera sunt, quæ ab ipso dicta sunt. Amisius presbyter dixit: Præsens fui dictis à præsente Iuliano diacono, & veritatem habent, quæ ab ipso dicta sunt. Epiphanius diaconus dixit: Præsens fui & ego in salutatione facta in honorabili Episcopatu, quãdò Petrus dixit lectorarijs: Quòd si fecerim vos subdiaconos, ipse qui crucifixus est, si descendat, non eripiet vos de manibus meis. Simeon diaconus dixit: Et ego audiui à Petro episcopo capitulũ de crucifixo, & de anathemate, vbi dixit, q si etiàm Paulus Apostolus sederet in throno isto, *. Ioannes diaconus & notarius dixit: Et ego ipsam vocem dico, quam audiui de crucifixo, & de anathemate contra sanctum Paulum. Leontius diaconus dixit: Et ego audiui verbum de crucifixo, & de anathemate Pauli Apostoli. Theonas diaconus dixit: Et ego audiui verbũ, quod dixit de crucifixo. Et q intrauit in baptisteriũ S. Mariæ propè fontem, & q introduxit mariam, anteq̃ illuminaretur, ipsa existente nuda, cùm & nulli cõcesserit stare intùs, diuina cõmunione finita. Ego enim archihebdomadarius ipsius erã, & ex hoc scio. Hoc aũt fecit semèl, & bis, & tertiò. Scio autem & illa de anathemate Pauli Apostoli, & quod de Pterouola suprà dictum est. Leontius diaconus dixit: Et ego audiui illud de crucifixo, & iterùm de anathemate Pauli Apostoli. Paulus diaconus dixit: Et ego audiui verbum, quod dixit de crucifixo. Scio autem, qm̄ & persequutus est Neophytistas, & introduxit canonicas. Serapius diaconus dixit: Et ego audiui illud de crucifixo, & illud de anathemate Pauli Apostoli. Ioannes presbyter dixit: Et ego audiui ab ipso dictam blasphemiam propter crucifixum, & rursùs qñ dixit: Comburet Deus Ecclesias ipsius igne, & faciet collem vnum. Et iterùm cùm audiret rem illam de Rufino, posuit anathema, qui post ipsum contrafaceret illi, etiàm si Paulus Apostolus esset. Surinus subdiaconus dixit: Et ego audiui, qñ dixit de illo, qui crucifixus est. Ioannes subdiaconus dixit: Et ego audiui verbũ, quod dixit de crucifixo. Rianus diaconus dixit: In dominica die ascendens ad salutationẽ, tunc subdiaconus existens, audiui & ego verbũ de crucifixo.

Antonius lector dixit: Scio & ego, dum adessem in secreto, Petrũ Episcopũ nostrũ, p̃sente venerabili clero, me audiuisse dicentem illicitã blasphemiã aduersùs crucifixum Christum Deum nostrum, & verbum illud anathematis, quod ipse imposuit in his, q̃ de Rufino dicta sunt, dicendo, q si etiàm Paulus Apostolus resuscitatus, sedebit post me in sede ista, anathema sit, euertensque quæ nunc visa sunt: & quòd Ioannes, qui hunc hæreditauit, coram omnibus dixit, quòd post anathema expedita fuit ab ipso cautio quinquaginta numismatum. Quæ enim de Pterouola dicta sunt, neq; aliquis alius domesticorum * per hanc metropolim (vt puto) ignorat. *intra hanc

Omnes presbyteri, & diaconi, ac lectores dixerunt: Cùm manifestæ sint prædictæ depositiones, petimus & obtestamur vestrã magnificentiam per sanctam & consubstãtialem Trinitatem, & per victoriam & *mãsionem Domini nostri Flauij Iustini semper Augusti, & maximarum potestatum, ac primè & excelsè principantium, notificare simul sanctissimis episcopis, quemadmodũ & acta fuêre à tota multitudine, necnon & à famosissimo magistro diuinorum officiorum ac strenuissimis militibus diuinæ præsentiæ vtriusque potestatis, vt per ipsorum excellentiam ad diuinas aures adducantur, quæ sequuta sunt. Et sicut scitis, magna & infinita multitudo fratrum & monachorũ, requisiuit & obsecrauit hæc vestræ potestati notificare. Quòd enim fratres & monachi nõ deponãt, hanc consuetudinem superiùs obtinuerunt, sed sufficiat solùm in ipsorum exclamationibus. Omẽs suprascripti religiosi episcopi dixerunt: Dignum nobis fuit orationi vacare, & sanctis Dei ecclesijs nobis commissis & delegatis & diuinas adimplere Missas. Quoniam verò fidei ac pietatis proponitur sermo, iustum esse putauimus, parére

parére petitionibus venerabilium clericorum Apamearũ. Vndè propter literas missas nobis à venerabili clero sanctæ Dei ecclesię Apamearum, & per venerabiles Antonium & Iulianũ portatas, venimus in *Ambrodice, id est, oratorio, vbi contigit multos venerabilium clericorum venire ad nos in ꝑdicto oratorio, & petere nos venire ad venerabilia monasteria beati *Hesychij & beati Dorothei, existentia extra metropolim, vt faciliùs possent venerabiles clerici ad nos exire, & edocere quæ vellent, quod iam fecimus. Et quoniam porrexerunt nobis quosdam libellos, & insinuârunt vestræ magnificentiæ, ac quasdam depositiones fecerunt, petimus & nos vestram magnificentiã, quemadmodùm exclamationes factæ sunt (vt scitis) à multitudine venerabilium clericorum, inserere, quæ facta sunt, & indicare primo & excellenti solio, & gloriosissimo magistro diuinorum Officiorum, & strenuissimis militibus vtrarunque potestatum, vt per ipsorum excellentiam ad notitiam veniant omnia, quæ processerunt à pijssimo Imperatore nostro. Nam & nos etiàm notificamus beatissimo archiepiscopo & œcumenico patriarchæ regiæ vrbis, & gloriosissimis ac magnificentissimis, & magnis principibus pijssimi Imperatoris nostri. Ioannes Palladius Eutychianus, comes & præses, dixit: Habent quidem fidem actorum testificata à venerabilibus clericis sanctæ Dei Ecclesiæ Apamearum, quæ percurri assistentia populi defendentis Apamearum metropolim. Quoniam verò interpellatorias doctrinas fecerunt, & quæ exhibuerunt illi, qui sunt in ꝑdicto venerabili clero, & simili modo sanctissimi episcopi prouinciæ petiêrũt, videntur vniuersa, quæ facta sunt, nota fecisse primo & insigni ac excelso throno & gloriosissimo patricio & magistro diuinorum Officiorum, ac strenuissimis militibus vtrarunq; potestatum, vt per ipsorum excellentiam ad diuinas aures afferantur singula, quæ mota sunt. Venio ad examen maximè eorum, quæ ab ipsis dicta sunt, & ꝓpter allata mihi honorabilia iuramenta coniungã omnia, quæ facta sunt in vna materia, & notificabo ad assistentiam ipsorum clementię, inserendo his, quæ inpræsentiarùm facta sunt, & præcedentes exclamationes à multitudine venerabilis cleri prædictæ sanctissimæ Ecclesiæ: Imperatoris multi sint anni, Augustæ multi sint anni, * Prefectuum multi sint anni. Magistri multi sint anni, Consulatûs multi sint anni. *Proui & Hypatij multi sint anni. Rebelles mitte foràs. Comedentes ecclesiastica foràs eijce. Cũcta ecclesiastica Seuerus & Petrus comederunt, oĩa in cateruã sodaliũ tradiderunt. Eum, qui blasphemauit crucifixũ, eijce foras. Vbi sunt possessiones ecclesiæ? Vbi sunt vasa ecclesiæ? Mulieres omnia acceperunt. Cuncta Pterouola accepit. Dignos anathemate anathematiza. Tolle violentiam de Ecclesia. Omnes ecclesiam deprędati sunt, in stipem sodalium omnia dederunt. Fidelis Imperatoris multi sint anni. Vitaliani Stratelatis multi anni. Vnam interrogationem canonibus. Vicit fides orthodoxorum. Episcoporum multi sint anni. Eutychiani Cometi multi sint anni. Requieuerunt ossa patris tui. Omnia Ecclesiastica fœminæ acceperunt. Hæc acta Imperatori. Ossa Domini vendiderũt. Schismaticos clericos eijce foràs. Prædia Domini vendiderunt. Qui fugiunt ecclesiastica, abscissi sunt. Obtestor te, ego ipsos *comburo. Vniuersa ecclesiastica vendiderunt. Venit Pterouola, & ipsa dixit: Rebelles Imperatoris eijce foràs. Salutem Imperatoris notifica. Sciamus cuius sunt χαμαιπάτια. *πατήγια in episcopatu quomodò inuenta sunt? Contaminauit altaria, contaminauit baptisterium. Sciamus vbi sunt *πατήγια. Cruentauerunt altaria. Seuerum & Petrum ad ignem. *Proui & Hypatij multi anni. *Prouus dignus est Imperatore. Hypatius dignus est Imperatore. Patricij magistri multi anni. Multi sint anni *præfectuum. Totius consulatûs multi sint anni. Multi sint anni Augustæ. Euphemiæ Augustæ multi sint anni. Vitalianus dignus Imperatore. Ioannis patriarchæ multi anni. Hæc acta Deo. Omnia homicidia Faustus fecit. Decem millia homicidia fecit. Necatos in S. Antonino Imperatore. Imperator orthodoxus est. Petrũ Manichæum Imperatori. Seuerus & Petrus Manichæi sunt. Cõsulatus orthodoxus est. Tolle Faustum, salua ciuitatem. Eutychiani Cometi multi anni. Iusta est sententia ꝓpræfectuum. Supplicamus, notifica salutem Imperatoris, notifica salutem Augustæ.

*ambrotice — *Præfectorum — for.* ꝓbi — i. exteriores pedales. — i. pedalia. — Locus obscurus

¶ *Copia alterius actionis, formatæ tempore eiusdem prouinciæ principis.*

¶ Itẽ Romanus archidiacon⁹ dixit: Cùm Deus dederit rebus & sanctis suis Ecclesijs orthodoxum & pijssimum Imperatorem, & vestra magnificentia præsente, admonuerunt me sanctissimi episcopi nostrę prouinciæ, antiquas Ecclesiastici statûs seruare cõsuetudines, & hoc etiàm venerabilis clerus Apamearum petijt: idcircò requiro præsentes presbyteros venerabiles, diaconos, subdiaconos, & lectores, cęterosq; clericos ipsi⁹ venerabilis cleri, vt q̃libet ipsorũ certificet ꝓpriam opinionẽ in actis. Ioannes Palladi⁹ Eutychianus, comes & ꝑses, dixit: Pręsentes venerabiles presbyteri & reliqui clerici, & q̃ allegationem Romani venerabilis archidiaconi audiuerunt, suã certificent sententiã. *Eutychius reuerendiss. presbyter dixit: Celebritas totius mundi est hæc, pia videlicet statio, q̃ nũc tenet: quarè iuxta attestationes factas à venerabili archidiacono, suademus omnem

for. *Eudoxus

omnem innouationem, quæ iam prouenit ab his, qui fuerunt hæretici, auferri, & imponere sancta nomina beatissimorum patrum nostrorum & episcoporũ, à beatissimo Domno vsq; ad bonæ memoriæ Isaccium episcopum nostrum, tenereq; in omnibus alijs antiquum statum sanctæ ecclesiæ. Eustathi⁹ reuerendus presbyter & œconomus, dixit: Quemadmodùm allegauit præsens venerabilis archidiaconus, omnes venerabiles presbyteros, diaconos, cæterosq; clericos sanctissimæ Ecclesiæ nostræ petere antiquas consuetudines teneri, istas & ego teneri rogo. Stephanus reuerend. presbyter dixit: Et ego assentio depositioni, factæ à venerabili Eustathio presbytero & œconomo S. Ecclesiæ nostræ, ac à cæteris venerabilibus *cleris. *Thelelaeus reuerendus presbyter dixit: Vix quãdoq; ab æstu donauit nobis Deus pratum hoc orthodoxum, Imperatorem dico, ad quem post Deum confugiens, conspexi zelum conclericorum meorum, quem pro sanctis pontificibus & patribus nostris habent: Rogo ergò amoueri innouatiõem ab hæreticis factam in sanctissima Ecclesia nostra, & seruari antiquam consuetudinem ecclesiastici status, & ponere in sacris diptychis salutationes beatissimorum episcoporum nostrorum, à beatiss. Domno vsque ad beatissimum Isaccium episcopum nostrum. *Nesucius reuerendus presbyter dixit: Et ego gratias agens Deo, qui pacem & vnionem sanctis ecclesijs per pijssimum Imperatorem nostrum dedit, consentio omnibus petitis à venerabili clero nostro, & confirmatis à sanctis episcopis prouinciæ, vt & omne innouatum *renouetur, quod introductum est in sanctissima ecclesia nostra, & antiquæ consuetudines renouentur ac seruentur, q̃ seruatæ fuerunt vsque ad obitum bonę memoriæ Isaccij archiepiscopi nostri, in sanctis Missis ac in omnibus alijs. Megas reuerend⁹ presbyter dixit: Omnia innouata ab hæreticis volo cessare, & tenere antiquum statum, & imponere nomina sanctorum patrum, & sanctissimorum archiepiscoporum nostrorum, qui fuerunt in nostra metropoli vsque ad obitum beati Isaccij. Sergius reuerendus presbyter dixit: Talem orationem habui, & rogaui Dominum nostrum Iesum Christũ, vt tollerentur consuetudines innouatæ ab his, qui malè sentiunt, & ponerentur nomina sanctorum patrum nostrorum, sicut & vsque ad beatissimum Isaccium episcopum nostrum iacuerunt. Et consentio omnibus his, quæ deposita sunt à venerabilibus presbyteris. Sabbatius reuerẽdus presbyter dixit: Et ego consentio omnibus, quæ attestata sunt à venerabilibus presbyteris. Romanus reuerendus presbyter dixit: Et ego regratians Domino DEO, qui donauit toti mundo & sanctis ecclesijs orthodoxum Imperatorem, consentio & consono omnibus petitis à venerabilibus conclericis meis, & ante me à venerabilibus presbyteris, in remouendo omnem innouationem factam, & seruare antiquas consuetudines ecclesiæ, & ponere in sacris diptychis appellationes sanctissimorum episcoporum nostrorum, vsq; ad beatissimum Isaccium archiepiscopum nostrum. Ioannes reuerendus presbyter dixit: Et ego consentio omnibus testificatis. *Asterius Ioãnes reuerendus presbyter dixit: Scriptum est: Hæc est dies, quã fecit Dominus: quarè exultemus & lætemur in ea. Cum lachrymis ergò rogo imponere sanctissimos patres nostros vsque ad obitum sanctæ memoriæ Isaccij episcopi nostri, & teneri antiquam consuetudinem. Ioannes & Zachæus presbyteri dixerunt: Et nos consentimus omnibus *opinionibus. Cyriacus reuerendus presbyter & *legotheta, dixit: Et ego rogo vestram potestatem, ponere in sacris diptychis sanctos ac beatos nostros episcopos vsque ad beatissimum Isaccium, & eos qui in sede ipsorum mortui sunt, & teneri antiquas Ecclesiæ consuetudines. Oro autem pro victoria Domini nostri pijssimi *Iustini orthodoxi Impatoris. Antonius presbyter dixit: Oratio quidem nobis fuit, vt ponerentur in sacris diptychis sancti ac beati patres nostri, qui fuerunt episcopi nostri vsq; ad beatæ memorię Isacciũ, qui & ipse episcopus noster fuit, & seruent antiquæ consuetudines ecclesię, quæ fuerunt vsq; ad tempus ipsius beatissimi Isaccij. Eutychianus diaconus dixit: Gratias ago omnium DEO, qui dedit nobis pium & Christo amantissimum Imperatorem Iustinum pro pace sanctissimarum Ecclesiarũ suarum, & peto inserere sacris diptychis salutatiões sanctorum Episcoporum nostrorum, qui fuerunt vsque ad beatæ memoriæ Isaccium, qui fuit episcopus noster, quodq; seruentur antiquę consuetudines Ecclesiasticæ. Sergius & Eusebius ac Ioãnes presbyteri, dixerunt: Et nos consentimus omnibus attestatis ante nos. Calliopi⁹ filius *Aschonij, Leótius filius Matroni, Anastasius, Stephanus & Theodosius diaconi, dixerunt: Consentimus & nos in his, quæ testificata sunt à venerabilibus viris. Dyas filius Vranij, Anastasius filius Theodosij, Macedonius, Ioannes filius Ruffini, & Leontius filius Anatolij, Epionus filius Fortasij, diaconi dixerunt: Et nos eiusdem opinionis sumus. Stephanus, Anthemius, Eulogius, Antoninus, Leontius, Elias, Epiphanius, Simeon, Aëtius, Photinus, Iulianus, Leontius, Ioannes, Epilampsius, Stephanus, reuerendi diaconi, dixerunt: Et nos sequimur ea, quæ simul visa sunt à venerabili clero. Theodosius, Ioannes, Simeon, Marcellus, Romanus, Iulianus, Leótius, *Etusterius, Iulianus, Ioannes, Simeones, Maras, Theodotus, Thomas, Epiphanius, Ioannes, Leontius & Sophro-

*remoueat.

for. *Alter

Psalm. 117.

for. *optionibus.

for. *nomotheta.

phronius diaconi, dixerunt: Et omnes nos consentimus omnibus dictis à venerabili clero. Paulus, Diogenes, Thomas, Stephanus, *Etusterius, Ioannes & Stephanus diaconi dixerunt: Et nos sequimur omnes istos. Epiphanius, Guideus, Romanus, *Etustonius, Diodorus, Ioannes, Antoninus, Euagrius, Thomas, Barcius, Stephanus, Anastasius, Strategius, Epiphanius, & *Theotistes reuerendi lectores, dixerunt: Et nos sequimur hos omnes. FL. Ioannes Palladius Eutychianus, comes & præses, dixit: Manifesta sunt ea, quæ facta fuere. Edantur.

¶ LIBELLVS MONACHORUM *Apameæ ad proprios Episcopos*

Copia libellorum porrectorum à collegio monachorum Apameæ, sanctißimis Dominis nostris proprijs episcopis.

Sanctißimis patribus episcopis secundæ Syriæ ab Alexãdro, Ioanne, Simeone, Palladio, Procopio, Eugenio, Stephano, & reliquis archimandritis & monachis territorij Apamearum. Docuerunt nos diuinæ scripturæ, quomodò & rerum necessitas didicit seruire tẽpori. Exposuimus igitur circuitus, qui prouenerũt potentia tunc imperantium, & furia hæreticorum violenta. Verùm cùm nũc Deus iustam audaciam donauerit, rebusq; optatam spem largitus sit, & ecclesijs suis & omni terrę orthodoxũ Imperatorẽ mãdauerit, necesse est in obmutescẽtia oppressos clamare* . scitis enim quòd & impossibilium fermè, ac irrecusabilium rerum attingit ius. Cùm itaq; Deus clementiam donauerit, & tranquillitatem terris reddiderit, (qui pro sua singulari bonitate, *suì cultores ac in se confidẽtes, consilio desertos nunquàm relinquit, sed consolatur) bono Imperatore* acquirente, & separatis his, qui rectam viam orthodoxę fidei spoliare conantur: relinquitur, vt nos dicamus, licèt videantur mediocria, vitam amarissimã Seueri hæretici, deindè turpem ac omni abominatiõe plenam Petri vitam. Quandò enim iuimus ad campum Regularium, quod non longè est à venerabili templo beati Simeonis confessoris, ad pacem & vnionem charitatis, & iustam orationẽ respiciẽtes, solumq; habitum & animam monachos decentẽ circunferentes: *nescimus, quomodò impium Seuerum hostem habuimus, quem nesciuit, nec vnquàm suscepit Christianorum status, neque vera communione vllo modo aut tempore participauit, & quantùm à sententia inimici veritatis, cumulatim omnes perimus, cùm Iudęi, aut aliâs seculares, & quasi monachi, attulissent nobis ex quibusdam tributarijs ruribus. Quid autem possumus facere, aut quomodò possumus contrà stare furiæ acerrimi exercitûs impietatis? Nam alios quidem corruperunt, alios verò in captiuitatem traxerunt, nonnullos nudos vestibus constituerunt, & alios detritis corruptisque vestibus tanquàm in ignominiosa vita, secũdùm illorum opinionem triumphárunt. Nos quidem in his, quæ facta sunt, meritò gloriabamur, passiones & sanctas plagas pro Christo Deo nostro cum omni bona spe sustinentes. Verùm cùm tam magnas offensiones, paruas putauerint, immittunt ad exertem exercitum rusticorum maiorem isto: & secundum impetum faciendo contra prædictum monasterium, partem muri diruunt, & noctis tempore subintrant, & quosdam interficiunt, plurimos verò verberãt, & mediocrem substantiam monasterij subripuerunt, & pro magnis lamentationibus trophæa iniqua contra fidem*faciebant. Et sic quidem multa acerrima fecerunt, licèt tandèm expulsi sint. Tempus autem nullum satis fuit homicidij soli Seuero toti⁹ orbis inimico, immò veriùs cælestium contemplationum: sed nõ sufficiente solo Seuero (vt videbatur) maculare ornamẽta totius orbis, iterùm & Petrus contra ciuitatem Apamearum excitatͬ, & promittitur (inquit) præsul, quem oportebat magìs & literis*in syllabis tradi, & nõ somniare oracula sacri ritûs. Vndè irrationabilem audaciam iuuentutis immittit sæpiùs venerabili mõasterio sancti Dorothei, protrahens multitudinem publicarum fœminarum huic accommodatam, in quo illud dedecoris commiscuit in eis. Nam meretrices erant, & nullatenùs nobiles. Et percutiens ibidèm venerabiles monachos, trahit ad ciuitatem, & in carcerem detrudit, & hoc sæpiùs facere non cessauit. Quisnam poterit prædicta mala & damna monasterio illata numerare? Insupèr enim & nũc infixerunt iacula & tela Isaurorum sequentium, & expectantium ipsum, quæ clamãt excessum vulneris, quod euenit, & interitus mundum permittit venire illachrymabiliter videre portas illi⁹ monasterij. Si autem & homicidia dicere audebimus, in quibus sæpiùs manus tinxit, quis Christianorũ orthodoxorum videns sanguinem altaribus respersum offerre ausus, non compungetur dicere, immò silentio magìs diliget talia occultare? Verùm etsi rursus renouaremus præcedentia facta, & perpetrata in Oragorum monasterio, quæ charta sufficiet ad enumerationem tantorum delictorum? Non enim pigritauerunt, sicut in obsidione, destruere monasterium, & accipere causam captiuandi in monachos ibidèm psallentes: qui quanquàm ad modicum lapsi sint, demùm tamen veritatis verbum dilexerunt, & coniunctionem communiõis nostræ amplexati sunt. Pugnam in Larissa factam, & nefandam furiam Fausti, & quos inhumaniter sagittis deiecit, habet & quorundam gestorum fides. Sicuti ergò & in inuasione incer-

Margin notes: *ετσ; *suos; *nesciuim⁹; *ἴσαν; *&

ac secretarius, legit interpretationem vocis lectæ per literas Latinas, quæ sic habet: Sanctissimi episcopi partium Italiæ, & honorãdissimi diaconi sedis Apostolicæ, dixerunt: Dudùm cognitum est diffinitionibus Apostolici præsulis Hormisdæ, Seuerum & Petrum siue cõplices suos, & qui ipsos sequuntur, pro manifesto eorum errore cõdemnatos esse, quod & nos, sequaces per omnia Apostolicæ sedis, sancimus, in loco *videlicet & numero condemnatorum ipsos esse *consitemur. Verùm non modò prædicti Seueri impia conscripta, in quibus definitiones sanctæ Chalcedonensis synodi, & epistolas beatæ memoriæ Leõis papæ, blasphemo ore anathematizare præsumpsit, sed etiàm Zoaram, & omnes in ipsorum communione seu errore permanentes, ipsius sententiæ seueritatis siue ipsius anathematis vincula comprehendunt.

*libros
for. *confitentes

¶ *Sententia Epiphanij patriarchæ, & synodi congregatæ contra Seuerum & Petrum.*

SAncta synodus dixit: Licèt quid nouius fuerit, quod à venerabilibus priorib' venerabilium monasteriornm petitũ, tanq̃ pro sanctissimis ecclesijs porrectum, admittere omninò nos oportet, & ipsorum pio zelo communicare atq; conuenire, nunc autem & hoc esse factum cum ratione à beatissimis patribus & fratribus nostris iam conspicimus: sicq; maximæ culpæ esset, non sequi illos, qui non paruos sudores habuerunt pro communi pace sanctissimarum ecclesiarum, & qui magnis ac patriarchalibus resplenduerunt sedibus. Ex omnibus itaq; lectis inuenimus Seuerum & Petrum totius Ecclesiæ catholicæ, immò & ipsius orthodoxæ fidei apostatas, & abscissos, ac simpliciorum animarum insidiatores, necnõ impiorum hæreticorũ fautores, *qualia ipsorum frequentib' erroribus ὑπάγουσι, verùm & sacras sanctiones sanctorum patrum nostrorum pro nihilo putauerunt, & his interdicta periculosè facere præsumpserunt, & propter hæc in sacras sententias lectas inciderunt, & nos *ipsas sequẽtes, prędictos Seuerum & Petrum, qui nec ὑποσταθέντες retrahuntur perpetuis condemnationibus & anathematizationibus, à tantis sanctis patribus contra ipsos factis, mediocriter videlicet secundùm quod factæ sunt, econtrariò verò temeritatem suam auxerunt contra omnes sanctas ecclesias, & ipsas tumultib', quantùm in ipsis fuit, impleuerunt, & propriorum labiorum fructus carpserunt, vt dicit diuina scriptura, habem' factos in ordine hæreticorum, quos dilexerunt, & anathemata, quæ studuerunt inuenire in cõtumeliam patrũ nostrorũ, & euersionẽ fidelium, ipsi habent ea cõtra caput suum, ambulantes (sicut dicit Propheta) in lumine ignis

*æqualia ipsorum sequentes
*ipsos
Sap. 3.
Esa. 50. d

sui, & in flamma, qua exarserunt. Et in hoc etiàm sequendo nos memoratos sanctos patres, per mediocrem contra ipsos sentẽtiam nostram, anathematizamus ipsos Seuerum & Petrum, quorum alter quidem Theopolitanorum, alter verò Apamearum Ecclesiarum sedem illicitè subripuerunt: vt qui in Christo sperauerunt, & catholicæ Ecclesiæ existunt, hoc scientes, non incidant in ipsa ignorantia eorum, quæ canonicè contra ipsos diffinita sunt, sed sciant secũdùm euãgelicam & Apostolicam doctrinam, quoniã hæreticum virum post primam & secundam monitiõem recusare oportet, & q̃ nõ oporteat dicere tali, Salue. nam q̃ dicit ei, Salue, communicat operibus illius malis. Manifestum autem est, q̃ eiusdem condemnatiõis sunt Zoaras impijssimus, & omnes qui venerabilibus altaribus & baptisterijs sua hæretica conuenticula opposuerunt. Et simili modo anathematizamus parabaptismata & impia conscripta prædicta Seueri. Aequaliter enim (sicut dicit diuina scriptura) odibilia sunt Deo impius ac impietas ipsius.

Tit. 3. c
2. Ioan. d
Sap. 14.

¶ *Sententia Mennæ patriarchæ contra Seuerum, Petrum & Zoaram.*

SAnctissimus ac beatissimus œcumenicus archiepiscopus & patriarcha Mennas, dixit: Cùm Ioannes diuinus apostolus, & discipulus magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, dicat quædam peccata esse non ad mortem, quędam verò ad mortem, docetq; nos per hanc sententiã, fugere blasphemias in Deum per opiniones hæreticorum, veluti ad mortem ducentes, videnturq; Seuerus & Petrus spontè pręeligere peccata ad mortem: opportunum est, eos, qui à principio errauerunt, & opinionibus hæreticis seducti sunt, & propter hoc à sancta catholica Ecclesia & Apostolica, & ab omnibus, qui in ipsa partem sacerdotij sortiti sunt, cõdemnationem sibijpsis superinduxerunt, sobriè pœnã portare, & ipsam existimare, occasionem pœnitentiæ atq; recognitionis. At cùm hi nihil tale videantur fecisse, neq; toto tempore aliquam demonstrationem recognitionis fecerint, sed tanq̃ ad ipsum Deum superbientes, manserunt in proprijs impietatibus, & paruum putauerunt, stare vsq; ad perditionem suam, etsi non omnes alios, q̃bus validi fuerunt, perdidissent, & opus affectauerunt, dignum solius authoris & inuentoris iniquitatis, qui propriam ruinam, communem omnium hominum perditionem cõstituere voluit, & vsq; nunc vult. Nõ ergò cessauerunt vti doctrinis scriptis & nõ scriptis, & non solùm in ciuitatibus, in quibus fuerunt commorantes, sed etiàm in longè remotis, simpliciorum animas alliciẽdo, & participes propriæ perditionis faciendo, non ad intellectum accipientes iudicium Dei, neque Dominicam sententiam manifestis

1. Ioann. 5. d

festissimè clamantem: Si quis scandalizauerit vnum de pusillis istis, obnoxius erit gehennæ ignis. Insupèr autem conculcauerūt venerabiles canones, qui prudenter sanxerunt, condemnatum in aliqua synodo, nullo modo posse sacerdotale ministerium reassumere, donèc de eò discussio ab alia synodo facta, ipsum innocentem probâsset. Et si quis audebit sacrum quid de medio tempore facere ante restitutionem in alia synodo, hūc nec posteà in alia synodo spem aliquam restitutionis habere. Sed hæc omnia despicientes prędicti Seuerus & Petrus, & sui communicatores & participes, de quorum numero est Zoaras quidam monachus de Syria ortus, homo, qui neque intelligere aliquid sacri potest, neque secundùm rationem facere, non quòd alijs quicquam boni impartiri possit, sed simpliciter sic hypocrisim, veluti escam quandam, animabus esurientium porrigit, immò (quod verius est dicere) materiam auaritiæ facit. Contempserunt quidem Ecclesiam Romanam successorem Apostolorum, quæ sententiam contra ipsos protulit, & ad nihilum reputauerunt huius regiæ vrbis sedem patriarchalē, & omnem synodum in ea congregatam, & eiusdem Domini & saluatoris omnium in sanctis locis Apostolicam successionem, & vltra hæc omnia, etiàm omnem sententiam Orientalis diœcesis contra ipsos latam. Dicendum etiàm est, quòd illotis manibus sancta cōtrectârunt, & tanq̄ porci quidam margaritas conculcauerunt: (dico autem euangelicas & paternas sentētias) nec cessauerūt vsq; in hodiernum diem, *grauiter obuiare statui & paci sanctissimarum Ecclesiarū. Ipsi enim clàm & occultè faciunt ea, quæ canonibus interdicta sunt, alios quidem multos iniqua doctrina ipsorum persuadētium *peruertendo, cōuenticulaq; & parabaptismata per domos & monasteria faciendo contra canones, & ipsorum sceleratā communionem multis qui ab ipsis peruersi fuerant, tradendo: homines dicimus neq; figura, neque re, qui habebant ordinationem ab ipsis datam similiter ipsis puersis. Porrò p hæc non solùm non eradicatur anathema primò impositum à patribus nostris, sed & ex nostra sententia, immò verò canonū authoritate, spes restitutiōis ipsis auferī, & vt catholici filij, cùm hoc intelligūt, fugiāt illorū errorē & hęresim. Propterea igiī sequētes sanctorum patrum nostrorum sentētias, & euangelicis ac paternis inhęrendo sanctionibus, suscipimus & sanctissimos fratres & comministros, cùm ab ipsis lata fuerit sententia contra pdictos, Seuerum, Petrum & Zoaram, & alios, quicunque communicant ipsis in impietate, ac contra complices ipsorum. Et nos illos per Dñm nostrū IESVM Christum verum Deum nostrum, tanquàm lupos quosdam, grauiter irruētes in ouile Christi, abijcimus, & cōsententiatiui simus sanctissimis fratribus & comministris nostris, & sæpiùs priùs nominatos Seuerum & Petrum simili anathemate ferimus: non autem ipsos solùm, sed & Zoaram, & alios qui conuenticula & parabaptismata faciūt: necnon & omnia ab ipsis conscripta, quæ venenum draconis authoris mali in ipsis nutriunt, & ipsum in simpliciorū animab⁹ emittunt.

Matt. 18.a

Matt. 7.a

*grauiter

*perimēdo

SVBSCRIPTIONES.

Mennas Dei miseratione episcopus Cōstantinopolitanus diffiniui, & subsignaui me propria manu. Ego Sabinus episcopus S. ecclesiæ Canusinæ, in synodo sequēs diffinitionem sanctæ recordatiōis papæ Hormisdæ, anathematizans atque condemnans Seuerum & eius impia scripta, & Petrum quondàm Apamearum episcopum, & complices eorum atq; sequaces, necnon & Zoaram, vel communicatores eorum, & in eodē errore permanētes, subscripsi. Ego Epiphanius episcopus sanctæ Ecclesiæ Esculanæ, & cætera similiter per literas Latinas.

Ego Asterius episc. S. Ecclesiæ Salernitanæ, & reliqua similiter per literas Latinas.

In nomine Domini IESV CHRISTI Leo episcopus Ecclesiæ Nolanæ, & reliqua similiter sub scriptura Latinarum literarum.

Ego Rusticus episc. sanctę Ecclesię Fęsulanę, & reliqua similiter per literas Romanas.

Theophanes diacon⁹ S. Ecclesiæ Romanę, & reliqua similiter per literas Latinas.

Pelagius diaconus S. Ecclesiæ Romanæ, & cætera similiter.

*Ipatius episcopus Ephesinus, diffiniui & subscripsi. Constantinus Episcopus Heracleus in Europa, subscripsi. Eusebius episcopus Cyzic⁹, diffiniui & subscripsi. Thalassius episcopus Nicomediæ, diffi. & subscripsi. Anastasius episcopus Nicenus metropolita, cùm per lectionem sciuerim, quæ facta sunt, anathematizans Seuerū & eius impia scripta, ac Petrum quondàm Apameæ, necnon & Zoaram, & ipsorum communicatores, & qui in ipsorum errore permanēt, diffiniui & subscr. Photinus episcopus Chalcedonæ, diffi. & subscripsi. Auxentius episc. *Sebastiensis, cōsententiatiuus existēs diffinitis, subscripsi me. Theodulus episcopus Iconij, consententiatiuus existens & ipse, subsc. Theogenes episcopus Synnadorum, diffi. & subscripsi. Bachus Episcopus Antiochiæ in Pisidia, diffi. & subscripsi. Mamas episcopus Melitenensis, consententiatiuus existens in omnibus, subsc. Hilarianus episc. Pergæ, diffi. & subscripsi. Vosporius episco. Neocæsareæ, diffin. & subscripsi. Paulus episcopus Tyanus, diffi. & subscripsi. Acacius episc. Pessinūtius, diffiniui & subsc. Conon episcopus Sidensis, consententiatiuus existens & ipse subscripsi. Epictetus episcopus Claudiopolitanus Honoriadis, diffiniui & subscripsi. *Procopius episcopus Gangrenus

*Hypatius

*Sebastenſi

*Theodorus

nus, consententiatiuus existens, subscripsi. Petrus epis. Iustinopolitan' secūdę ꝓuincię Cappadocię, subs. Marc' episcop' Apameę, diffiniui & subscripsi. Hediscus episcopus *Cianus, diffiniui & subscripsi. Ioānes Bosphori, diffiniui & subscripsi. Theodorus episcopus Gortynæ, quæ metropolis est ꝓuinciæ Cretensis, cùm per lectionem sciuerim, quæ facta sunt, anathematizans Seuerum, & eius impia conscripta, & Petrum quondàm Apameæ, ac Zoaram, & communicatores ipsorum, & qui in eorum permanent erroribus, diffiniui & subscripsi. Hyacinthus episcopus Miletineñ ciuitatis, diffiniui & subscr. Thalassius episc. Beryti, cōsententiatiuus existens & ego omnibus hic diffinitis, ipsos hæreticos anathematizās, videlicet Seuerum & eius impia cōscripta, Petrum quondàm Apameæ, ac Zoaram, communicatoresq; ipsorum, ac in ipsorum errore permanentes, subscripsi. Magnus episc. Beroæ primæ prouinciæ Syriorum, diffiniens subscripsi. Aetherius episcopus Mariamniæ secundæ prouinciæ Syriorum, subsc. Domitianus episcopus *Zichiæ, diffiniens subscripsi. Calloas episcopus Smyrnæ, diffiniui & subscripsi. Archelaus episcopus ciuitatis Corycorum, diffiniens subscripsi. Christophorus episcopus Porphyrionis ꝓuinciæ Phœniciæ Paralij, anathematizans Seuerum & Petrum & Zoaram, ac communicatores eorum, & in ipsorum errore permanentes, diffiniens subscripsi.

*Zinchiorum

¶ *Habet & duas subscriptiones Syriorum.*

*Pagrasorū

Alexander episcopus *Paraxiorū, videlicet Iustinianæ ciuitatis, anathematizās Seuerū, & eius impia cōscripta, Petrū quondā Apameæ, & Zoaram, ac communicatores ipsorum, & in ipsorum errore permanentes, diffiniens subscripsi. Eustathius episcopus ciuitatis Tiberiopolis, diffiniens subscripsi. Anastasius Episcopus insulæ Iotapæ, diffiniens subscripsi. Domnus episcopus ciuitatis Maximianopolis, diffiniens subscripsi. Pelagius Episcopus Parnassi, diffiniens subscripsi. Ioannes episcopus Zoaranus tertiæ Palæstinæ prouinciæ, diffiniens subscripsi. Epiphanius episcopus Heracleanus, diffiniens subscripsi. Abraamius episcopus Cratianus, diffiniens subscripsi. Alexander episcopus Colonensis, diffiniēs subscripsi. Eugenius episcopus Tij, diffiniens subsc. Epitynchanus episc. Germæ, diffiniēs subsc. Andreas episcopus ciuitatis Theodosiopolis, diffiniens subsc. Eusebius episc. *Antiquæ ciuitatis, diffiniens subscr. Asteri' episcopus Amastridæ, diffiniens subscripsi. Theodorus episcopus ciuitatis Gordiorū, subscripsi. Matthias episcopus Cymæ, diffiniens subscripsi. Ioānes episcopus Podalię, diffiniens subscripsi. Ioānes episc. *Midaij, diffiniens subscripsi. Paulus episcopus ciuitatis *Stectorij, diffiniēs subs. Andreas episc. Peltenus, diffiniēs subsc. Theodorus episc. ciuitatis Myrorum, diffiniens subscripsi.

*Antisę vel *Astyantiquæ,

*Midaiæ

*Sectorij

¶ *Habet & aliam subscriptionem vnam Syricā, id est, Syriæ literis scriptam.*

Leontius epis. ciuitatis Helenopolis diffiniens subsc. Minas episc. Eudoxatę, diffiniens subsc. Ioānes episc. Cęsareæ, diffiniens subs. Ioannes episcopus *Troianæ ciuitatis Phrygiæ Pacatianæ, diffiniens subs. Stratonicus episcopus Sysdrorū ciuit. diffiniens sub. Dominicus episc. Theodosiopolitan', diffiniens subsc. Flauianus episcopus Cotenorum, diffiniens subsc. Petrus episc. Ambladorum ciuitatis, diffiniens subsc. Theodorus episcopus Carissorum ciuitatis, diffiniens subscripsi. Allodius episcopus Pemanetianus, diffiniens subscripsi. Theodotus episcopus *Eurorum prouincię veteris Epiri, diffiniens subscripsi. Macedonius episc. *Butritinus, diffiniens subscripsi. Mosimus episcopus Antandrus Asianorum ꝓuincię, diffiniens subsc. Theodoritus episc. Alindenus, diffiniens subscripsi. Licinius episc. sanctæ ecclesiæ in Patara, diffiniens subscri. Pantaleon episcopus Iuliopolitanus Galatiæ prouinciæ, diffiniens subsc. Dominicus episcopus Sophenæ Armeniæ primæ prouinciæ, diffiniens subscripsi. Dionysius episcopus Eucarpeus, diffiniens subscripsi. Martyrius episcopus sanctæ Ecclesiæ in Pitana, diffiniens subscripsi. Epiphanius epis. Baratthæus Lycaonię prouincię, diffiniens subscripsi. Marcellus episcopus Arcis, consententiatiuus existens, diffiniui & subscr. Tryphon episcopus Corbaseus prouinciæ Pamphyliæ, diffiniens subscr. Magnus presbyter & ambasiator Apostolicæ sedis *Theopolitanæ, & sanctissimi patriarchæ *Euphremij, sequens olìm & nunc consententiata à sanctissimis patribus & pontificibus nostris, anathematizo Seuerum & hæretica eius cōscripta, & Petrum vindicatum, insup & Zoaram horum impietatis sequacē, necnon in errore istorum persistentes, & subsc. Heraclius diaconus & ambasiator Apostolicæ sedis Theopolitanæ, ac sanctissimi patriarchę *Euphremij, secutus collegam meum Magnum, subscripsi. Sabinus diaconus sanctæ resurrectionis Christi DEI nostri, ambasiator Petri sanctissimi patriarchæ Hierosolymitani, sequendo Magnum & Heraclium, subscripsi. Paulus episcopus Naxianus consentētiatiuus & ego omibus diffinitis, subsc. Minas episcopus Carpathi insulæ, consententiatiuus & ego existens omnibus, diffiniens subscripsi. Theodorus episc. Paros insulę. Zyphiriorum & Amulgiorum ciuitatis, consentētiatiuus existens omibus, diffiniens subscripsi.

*Traianopolis Phrygiæ Salutariæ,

*Berianus

*Antiochenæ,

for. Zephyriorum

CONSTITVTIO IVSTINIAni Imperatoris contra Anthimum, Seuerum, Petrum & Zoaram.

Vide Constit. 42. Nouell.

¶In nomine Domini nostri Iesu Christi Dei nostri, Imperator Cæsar Flauius Iustinianus, Alemanicus, Gothicus, Fracus, Germanicus, Atticus, Alanicus, Vandalicus, Aphricus, pius, felix, gloriosus, victoriosus, triumphalis, semper Augustus, Mennæ patriarchæ.

REm non insolitã imperio & nos facientes, ad præsentem venimus legem. Quotiès enim sacerdotũ sententia quosdam indignos sacerdotio de sacris sedibus deposuit, queadmodùm Nestorium, Eutychen, Arrium, Macedonium, & Eunomium, ac quosdã alios, ad iniquitatem non minores illis, totiès Imperium eiusdem sententiæ & ordinationis cum sacerdotum authoritate fuit. Sicque diuina pariter & humana concurrentia, vnam consonantiam rectis sententijs fecère, queadmodùm & nupèr factum esse circa Anthimum scimus, qui quidem deiectus est de sede huius regiæ vrbis, à sanctæ & gloriosæ memoriæ Agapeto sanctissimæ ecclesiæ antiquæ Romæ pontifice, eò quòd nullo modo sibijpsi conueniens, contra omnes sacros canones se intruserat: sed & communi sententia ipsius sanctæ memoriæ viri primùm, deindè etiàm sacræ synodi hic celebratæ, condemnatus & depositus fuit, eò quòd à rectis dogmatibus recessit, & quæ priùs multotiès diligere videbatur, hæc demùm diuersis lustrationibus aufugit, simulans sequi sanctas quatuor synodos, trecentorum videlicet decem & octo patrum in Nicea, & centum quinquaginta in hac felici ciuitate, & in Epheso primò congregatorum 200, ac 630. venerabilium patrum in Chalcedona. At quidem nec dogmata sequi, nec nostram clementiam & condescensum, quem propter ipsius salutem habebamus, suscipere voluit, neque ipse abdicare authores impiorum dogmatum, qui priùs à sanctis synodis percussi fuerant, sed putat oportere, secundùm ipsum, in æquali ducere & condemnatos. Nam semèl alienis à sanctissima Ecclesia intellectibus mancipatus, & à rectis dogmatibus alienatus, meritò ad ipsorum rectitudinem reuerti non valuit, etiàm ad hæc à nobis inuitatus & directus, qui omni studio vsi sumus ad ipsius salutem. Propter hęc igitur omnem sententiam depositionis in ipsum à sancta synodo factam, occasione non liciti, neque à sanctis canonibus approbati, raptus sacrarum sedium huius regiæ vrbis, & auersionis à rectis & veris dogmatibus, κυρίαν propter nostrũ ponit imperium, & cõtra *istum pręsentem scribit legem. Interdicimus ei commorari in hac felici ciuitate, & eius districtu, ac in quacunq; alia insigni ciuitate, sancientes in quiete esse, & eos diligere, quibus eundem dignè supposuit, & non aliquib' cõmunicare, neque eos imbuere perditionem interdictorum dogmatum. Nec vtiquè extra imperialem confirmationem relinquimus sententiam iustè contra Seuerum latam, ac ex omnibus (vt ità dicamus) pontificalibus & patriarchalibus vnà cum monachicis consensibus prouenientem sedibus, & anathematismum ipsi inferentem, qui priùs contra sacras sanctiones, accipiendo sedem sanctissimæ Ecclesię Theopolitanorũ, sic vniuersa conturbauit, sicque accumulatas turbationes fecit, quòd commune quoddam ac abominabile bellum, sanctissimis ecclesijs adinuicèm immittat. Et hoc sæpiùs ante nos contra ipsum scriptum erat, varijs dogmatum ac à rectitudine alienatis intellectibus, ac blasphemijs vsum fuisse, ac vniuersa conturbâsse, & illum, quemcunq; errorẽ abominabilium hęresiarcharum & iniquorũ dogmatum, recipere. Et cùm Nestorius & Eutyches, & vterque horum præceptorum contrarij quodammodò adinuicèm esse videantur, ad vnum verò impietatis finẽ inferunt illorum diuulgatos sermões, cùm in vnum formauerint, duobus existẽtibus dogmatibus adinuicèm repugnantibus, quorum vtrunq; similiter ad animæ perditionem adducit, Nestorij videlicet & Eutychis, (quemadmodùm dicẽdo narrauimus) quæ ex Arrianorum & Apollinarij contagione consistunt, ipse paradoxum quid perpessus, in vtrunque similiter incidit: & ibi quidem hoc, ibi autem illud *mittẽdo, seipsum & sermones suos visus est constituisse commune receptaculum tantorum delictorum. Sic itaque & ipse sub prædicto anathematismo, quem vniuersus patriarchalis, pontificalis, ac monachicus nostræ (vt ità dicam') politiæ cœtus iustè in ipsum induxit, de Theopolitana quidem ecclesia eiectus est. Idcircò thronus de illa ipsum remouit, eò quòd ipsius principatum rectè non acceperat, sed adhuc viuente eo, & in sanctissimis ecclesijs commorando, qui ante ipsum sacerdotium habebat, & ab eo post ipsum de sacerdotio exciderat. Nec verò vsque adhuc stetit, sed & iam sub communi orthodoxæ ac catholicæ Ecclesiæ anathematismo fact', multis libris blasphemijsque & abominationibus nobis politiam impleuit: quarè vniuersis interdicim', aliquid de libris ipsius possideri, Et sicut nõ licet Nestorij libros scribere, vel possidere, quia prędecessoribus nostris Imperatoribus in suis constitutiõibus visum est statuere, *similia dictis à Porphyrio contra Christianos, sic nec dicta & scripta Seueri maneant penès aliquem Christianum, sed sint prophana & aliena ab Ecclesia catholica, igneq; comburantur à possidentibus, nisi qui ipsa habent, vellent periculum pati. A nemine ergò scribantur, neque ad pulchritudinem, neque ad velocitatem scribentium, sciendo, quòd amputatio manûs his, qui scripta illius scri-

Niceph. Eccle. Hist. li. 17. cap. 9.

Locus obscurus.

*dimittendo, vel, mutando

Hæreticõrum libri prohibent.

*similiter dicta

scribunt, pœna erit. Neque enim volumus in futuro tempore ex illis blasphemiam protrahi. Simililter autem * & hoc interdicimus, omninò regiam ciuitatem ingredi, aut districtum eius, nec aliquam aliam de insignibus, sed in aliqua solitudine & in silentio sedere, & non corrumpere cæteros, neque in blasphemiam ipsos adducere, & non semper aliquid noui inuenire contra vera dogmata, per quod rursùs nobis conturbare sanctissimas ecclesias festinaret. Nec solummodò hũc, sed & Petrum episcopum Apameæ * simul depositum, & similes ipsis, inter quos Seuerum sub prædicto anathemate factum, Imperium admittit, * sed sint propria contra ipsum sentẽtiata. Et qui sub communi anathematismo ordinatus est, sub ipso sit: & sententia sanctissimorũ pontificum, quæ contra ipsos prouenit, firma permaneat. Neq; verò permittimus illi hanc regiam vrbem habitare, aut ipsius districtũ, vel aliquam de insignibus: sed quorum secutus est errorem, horum imitetur diætam, quoniam longissimè abscissus est. Nam talibus occultari magis, quàm videri, vtilius est. Ignoti quidem existentes, seipsos lædũt solos: publicantes verò * eorum dogmata, multis ex simplicioribus occasionem perditionis præbent. Quod nullo modo fieri in Christiano ouili DEI & orthodoxo populo iustum est, neque ab imperio permissum est. Quoniam verò & Zoaram dignè penitùs iudicàrunt sub anathematismo esse reuerendissimi, & qui iusta iudicant, episcopi, cùm parua quædam talium malorum interpositio sit, & quibus dehonestatus est, omnia videlicet comprehendendo ex memoria quadam abũdanti, sit & Zoaras * interpositio quædam vilis huius malæ partis: (Anthimi dicimus, & Seueri, ac Petri) ordinetur & ipse inter anathematizatos, sacra sententia ipsum deferente, quam propriam & ipsam in seipsa existentem, adhuc magis * firmiorem imperium facit, & hunc de hac regia vrbe & eius districtu abijcit, & habitationem in alijs ciuitatibus ipsi omninò interdicit. Itaque cum illis solis habitet, & consulat, qui à nobis antè memorati sunt, qui similia quidem * blasphemant, similia patiuntur, & similiter in exilio ponuntur. Si quid verò aliud in sententia sanctissimorũ episcoporum cõtinetur, quæ prædictos deponit & anathematizat, hoc firmiùs ponimus & diutiùs, ac imperialibus nostris legibus ipsum corroboramus, àc si ab imperio ipso prouenisset. Si verò aliquis ipsorũ deprehẽdatur decæterò facere aliquid præter constituta, * sciat incidisse in legibus Imperialibus, quæ minores pœnas declinantes, ad maiores immittunt indignationes. Interdicimus autem & omnibus conantibus catholicam Dei Ecclesiam diuellere, siue secundùm Nestorij hæretici doctrinam, siue secundùm insensatam Eutychis traditionẽ, siue secundùm blasphemiam Seueri, qui & similia illis intellexit, aut eorum qui illos sequuntur, seditionem immittere sanctissimis ecclesijs, & loqui aliquid de fide: sed sancimus quemlibet talium silentium ducere, & non conuocare aliquos ad se, neque accedentes recipere, aut parabaptizare audere, aut sacrã communionẽ sordidare, & ipsam aliquibus tradere, aut interdictas doctrinas exponere, siue in hac nostra regia, siue in alia: sed omne supportare periculũ, si quid tale faciet. Interdicim' etiàm omnibus istos suscipere. Abijci ergò ipsos, sancimus, de ciuitatibus ab ipsis concitatis, scientes * vltra pœnas iam contentas in nostris diuinis constitutionibus, quæ & domos ipsas, in quibus tale quid fit, & campos, ex quibus nutrimenta præbentur, sanctissimis ecclesijs assignant, & à possidẽtibus auferunt, & quia detrimenti causa * fit simplicioribus, sub sanctissimis verò & orthodoxis ecclesijs hęc iustè ducunt esse. Hæc pro communi pace sanctissimarum ecclesiarum statuimus, hæc sententiauimus, sequentes sanctorum patrum dogmata, vt omne sacerdotium imperturbatum decæterò nobis permaneat. Quo in pace seruato, reliqua nobis exuberabit politia, desupèr pacem habens, quam omnibus magnus Deus & Saluator noster Iesus Christus, Trinitatis vnus, vnigenitus Dei filius, præbeat ac donet his, qui syncerè ipsum & verè glorificare, ac adorare digni habiti sunt. Custodiat itaq; beatitudo tua, quæ rectè adnotata sunt, & mittat ipsa per suas Deo dilectas literas omnibus sanctissimis metropolitis sub ipsa existentib', quorum cuilibet cura erit, ipsa manifesta facere sanctissimis ecclesijs sub ipsis ordinatis, vt neminem ex omnibus lateant, quæ sacerdotio visa sunt, & ab imperio confirmata.

Margin notes (left): *ei (at "protrahi"); *similiter (at "Apameæ"); *& hæc sint (at "mate factum"); *sua (at "solos"); *παραρτή-χη (at "moria quadam"); *κυρωτέρ-αν (at "firmiorem"); *blasphemantes (at "qui similia"); for. *sciat se (at "constituta"). Margin notes (right): *præter (at "vltra"); *sunt (at "fit").

Diuina subscriptio.

Diuinitas te seruet per multos annos sanctè ac religiosè pater. Data octauo Idus Augustas Constantinopoli, post consulatum Belissarij viri clarissimi.

SYNODVS QVAEDAM *Hierosolymitana, hoc loco recitata.*

POst cõsulatum Flauij Belissarij gloriosissimi, decimotertio Kaleñ Octobris, indictione quintadecima, in colonia Aelia metropoli & Hierosolymis, præsidente sanctissimo ac beatissimo patriarcha Petro in secreto venerabilis episcopatûs suę beatitudinis, & assistẽtibus sacerdotio suo sanctissimis episcopis trium Palæstinarum, sub sanctis locis venerabiliss. synodi existentibus, Elisæus diaconus & notarius ipsius sanctissimi patriarchæ ad medium veniens, dixit:

pia dimissa est lex vestræ beatitudini, quæ cum Deo dicenda, ad cautionem sanctissimarum ecclesiarum, & honesti cum Deo status est: redditaque est vobis sanctissimis sancta epistola sanctissimi Mennæ patriarchæ regiæ ciuitatis, quæ eandem habet materiam: quarum vtranque portârunt venerabilissimi monachi vestræ venerabilissimæ eremi, qui in hanc Imperialem ciuitatem venerunt: & gratia ecclesiastici statûs, iussit vestra beatitudo me ad hanc venerabilem aduocare synodum, vt manifesta fiât eorum sancita, quæ sunt à potentissimo, & à DEO custodito Imperatore nostro, ac scripta à memorato sanctissimo patriarcha vrbis regiæ. Quia igitur venerabilis synodus vestræ beatitudini adsistit prestolanter, atq; in venerabili episcopatu vestro DEO dilectissimi archimandritæ, & sanctissimi monachi adesse expetunt prædictorum intimationi, quid vestræ beatitudini & venerabili synodo videtur? Sanctissimus ac beatissimus patriarcha, & venerabilis synodus, dixit: Aduocentur DEO amantissimi archimandritæ & monachi. Elisæus diaconus & notarius in medio stans, dixit: Iuxta iussum vestræ beatitudinis, adsunt Deo amantissimi archimandritę & monachi. Sanctissimus ac beatissimus patriarcha, & venerabilis synodus, dixit: Secundùm primum ordinem pijssima lex potentissimi ac à Deo custoditi Imperatoris nostri, * manifestè legatur, & deputetur in gestis. Et lecta est ipsa diuina lex per venerabilem Elisæum diaconum & notarium. Et præfulget inter gesta, de verbo ad verbum sic habens, vt suprà scriptum est. Sanctissimus ac beatissimus patriarcha, & venerabilis synodus, dixit: Legantur & sanctæ literæ sanctissimi patriarchæ Mennæ. Et accipiens illas memoratus venerabilis Elisæus diaconus & notarius, legit. Et inscriptæ sunt gestis, de verbo ad verbum sic habentes: Per omnia Deo amantissimo ac sanctissimo fratri & comministro Petro, Mennas in Domino salutem.

*προσφορῶς

Literę Mennæ Epi.

Recordantes solùm venerabilium virorum, qui apud vos sunt, lætamur. nam cùm sinè vultûs interpellatiõe sit alloquutio per epistolas, est animum vertere ad ipsos: propter hoc ergò solùm & nunc me motum esse ad scribendum, & ex ipso * momento alloquendi vos, delectatus sum sicut in omnibus diuitijs. Nam sicut vnguentum * euacuatum, nominis tui sic odorem, nedùm nõ præsentis, sed longè existentis, sentimus: in eminentia morum vestrorum, ad ipsum medium cordis posita, lætitia implemur, audientes virtutum vestrarum fertilissimã vbertatem. nam sermo de vestra charitate quotidiè versatur inter nos, cùm multi quidem quæ à vobis reformata sunt, narrent: maximè verò communis frater, immò communis benefactor Deo amantissimus presbyter Eusebius, (veritatem dico, & non mentior) magnus generaliter & continuus de vobis sermo est, maximè ab ipsius sanctitate, qui libenter narrat, quæ apud vos sunt, sicut fides recta, vita irrepræhensibilis, mansuetudo magna, & simpliciter dicendo, omnis virtutum chorus vobis à Deo datus est, vt & Iacobi sedem accipere, & custos orthodoxæ fidei esse mereamini. Igitur & Seuerum tanquàm blasphemum vestra sedes deiecit. Post hæc quia tua sanctitas præbuit nobis semina fructuum, fuimus vobis * consententiatiui contra Seuerum. * Adsimilis huic fuit & Petrus, qui cùm à cęteris iam depositus fuerit, eadem condemnatione & à nobis ille repræhensus est. Anthimus quoq; ac Zoaras in similem errorem incidisse depræhensi sunt, & vterq; istorum æquali pœna iudicatus est. Communicauerunt nobis in his omnibus hi, qui de antiqua Roma venerunt, & quicunq; congregati sunt in nostra venerabili synodo: studiumq; vigilans ac prouidentiam Deo amabilem, his omnibus contulerunt venerabiles monachi, qui ex vestra à Christo amata regione in regia vrbe conuenerunt. Ipsas itaq; actiones actorum, in his omnibus formatas, vobis mittimus. Sitis igitur eiusdem sententiæ in iudicatis à nobis, & à vobis contra Seuerum rursùs in approbatis à nobis & ab alijs omnibus, & (vt ità dicatur) contra Petrum & Zoaram atque Anthimum, sequi tardare nolite. Nam vestrum vtiquè fuit, indissimulanter & indifferenter alijs quidem principium liberationis hominum prauorum ibidèm accommodare, in alijs verò (si fuerit datum ab alijs) sequi. Et ostendetur quidem vobis per partem rerum gestarum ordo atq; status. Veruntamen volumus hæc à vobis fieri ipsis manifesta, & horum intimationẽ ad eos mittite, vestram & venerabilium episcoporum, qui subditi vobis sunt, intelligẽtiam circa gesta per literas, ipsis subijciendas, significantes. Quæ autem à nobis missa sunt, manere apud vos finite. Quę vestræ rectæ confessionis, & eorum, qui malam opinionem sustinuerunt, & passi sunt, in perpetuum erunt symbolicum instrumentũ. Rogo autem, talentum, quod creditum est, nolite abscondere, sed participatione multiplicate, exerite, & tradite veritates vestras, nè quandoquè videamini ipsum in terram fodere. Secundùm me ergò properè facientes, orate pro fratre, supplicationes frequentantes, & dicentes: Da pacem Domine nobis. Omnia enim reddidisti nobis. Omnem in Christo fraternitatem, quæ cum sanctitate vestra est, plurimùm salutamus. Et in Domino valens, ora pro nobis, frater Deo amantissime. Sanctissimus & beatissimus patriarcha, & venerabilis synodus, dixerunt: Si quæ in regia vrbe facta, & synodaliter sententiata sunt, quorũ memoriam facit diuina

*motu
Psal. 118. b
Cant. 1. a
*effusum

*cõsentanei
*At similis

Matt. 25. b. c

na ac pijssima lex, & epistola memorati sanctissimi patriarchæ, & Elisæus venerabilis notarius habet præ manibus, edoceat. Elisæus notarius dixit: Certifico vestram beatitudinem, & præsentem venerabilem synodum, quòd cum honorabili epistola lecta sanctissimi patriarchæ regiæ ciuitatis Mennæ, sunt & acta, quæ missa sunt à sua beatitudine, & quæ facta sunt in depositione Anthimi, qui pridèm fuit episcopus Trapezútius, & in anathematismo Seueri, Petri & Zoaræ, mihi ad manus sunt. Secundùm ergò quod visum est vestræ beatitudini & sanctæ synodo, horum intimationem facio. Sanctissimus & beatissimus patriarcha, & venerabilis synodus dixerunt: Interim fiant manifesta per lectióem, quæ supra Anthimum facta sunt, & nostris gestis inscripta, sicque per illa intimabimus, quæ sequuta sunt in anathematismo Seueri, Petri & Zoaræ hæreticorum, saltem ipsa maximè non incognita nobis, ea constitue. Et accipiens Elisæus notarius & diaconus ea, quæ contra Anthimum facta sunt, percurrit. Et inscripta sunt nunc gestis, quæ de verbo ad verbú sic habent: Post consulatum Flauij Belisarij clarissimi, sexto Nonas Maias, indictione decimaquarta, in Deo amantissima & Imperiali ciuitate Constantinopoli noua Roma, præsidente domino nostro sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo & patriarcha Menna in * Mesaulio * dytico venerabilis domûs Dominæ nostræ sanctæ & gloriosæ Dei genitricis semper virginis Mariæ, quæ est prope sanctissimam magnam ecclesiam. Et à dextera quidem parte cósidentibus ei, & coaudiétibus iuxta pium iussum Christo amantiss. & à Deo custoditi Imperatoris nostri Iustiniani, sanctiss. ac Deo amátiss. episcopis, Sabino Canusino, Epiphanio Esculano, Asterio Salernitano, Rustico Fęsulano, Leone Nolano, omnibus ex Italiæ regione priùs quidem missis à sede Apostolica. Deindè verò vnanimiter consentientibus aduenienti huc sanctæ memoriæ Agapeto papæ antiquæ Romæ, Petro Iustinianopolis metropolis secundæ prouinciæ Cappadociæ, Zacharia metropol. Mityleno, Marco metropol. Apameæ prouinciæ Bithyniorum, Auxentio metropol. Sebasteñ, Thalassio metropol. Berytano, Magno metropol. Beroæ, Ioanne Gabalorum, Ioanne Bosphoro, Domitiano gentis Zinchiorum, vel Zichiorum, Christophoro Porphyriono prouinciæ * Phœnicis Paralij, Archelao Coryco, Dauitho Cyrrestensi, Aetherio Mariamnio, Alexandro * Pagrasono, Domno ciuitatis Maximianopolis secundæ Palæstinæ, Anastasio Iotapæ, Ioanne Zoorano, Andręa Panu, Epitynchano Germæ prouinciæ Hellesponti, Paulo * Stectorio, Andrea Peltorum, Theodoro Myrorum, Theodorito Alindorum. A sinistra verò parte

I. in meditullio aulæ occiduo

* Parnasiono

Hypatio metropol. Ephesino, Constantino Heracleæ metropol. Europæ, Theogene metropol. Synnadorum, Bacho Antiochiæ metropol. Pisidiæ, Hilariano metrop. Pergæ, Vosporio Neocæsareæ metropol. Ponti Polemoniaci, Paulo metropol. Tyanorum, Acacio metropol. Pessinuntis, Epicteto ciuitatis Claudiopolis metropol. Honoriadis, Timotheo Berrhoæ metropol. Epiphanio Heracleano prouinciæ Honoriadis, Abraamio Cratiano, Alexandro Colonensi secundæ prouinciæ Cappadocum, Asterio Amastreo, Eugenio Tij, Ioanne Cæsareensi prouinciæ Bithyniorum, Dominico Theodosianæ ciuitatis Phrygiæ prouinciæ Pacatianæ, Ioanne Traianopolis ciuitatis, Theodoro Euriæ antiquæ Epiri, Andrea Amyzonio, Flauiano Cotenorum, Elia Adrianopolis prouinciæ Bithyniorum, Macedonio * Beriano, & Armonio Calliopolitano: Assistentibus autem ipsi, & coaudientibus, & Theophane ac Pelagio DEO amantissimis diaconis Apostolicæ sedis, & Mina ac Petro venerabilibus notarijs, ac quibusdam venerabilibus subdiaconis, & procuratoribus, ac cæteris clericis ipsius sedis Apostolicæ. Qui & simul erant cum Agapeto sanctæ memoriæ hîc facto papa antiquę Romæ, & * συντόνως cósentientes fuerunt παραγενομένῳ ἐνταῦθα hic facto Agapeto sanctæ memoriæ papæ antiquæ Romæ, ac etiàm Magno presbytero & Heraclio diacono, ambassiatoribus Euphremij sanctissimi patriarchæ sanctissimæ ecclesiæ Theopolitanæ, Sabino diacono sanctę Christi Dei nostri resurrectionis, ambassiatore Petri sanctissimi episcopi patriarchæ Hierosolymorum, Stephano diacono & ambassiatore Soterici sanctissimi episcopi Cæsareæ metropolitanæ primæ Cappadociæ, Gaiano presbytero & ambassiatore Elpidij sanctissimi episcopi Ancyrani metropolitæ primæ Galatiæ, Dionysio & Callinico diaconis, & ambassiatoribus Photij sanctissimi episcopi metropolitanæ ecclesiæ Corinthi. Præsente etiàm venerabili clero regiæ ciuitatis, Euphemius venerabilis diaconus & primicerius notariorum, dixit: Quoniam Marian⁹ venerabilis presbyter, & Prior monasterij cognominati sancti Dalmatij, & Primas venerabilium monasteriorum in hac regia ciuitate situatorum, & reliquorum venerabilium Priorum monasteriorum in hac CHRISTO amantissima ciuitate constitutorum, insupèr etiàm & venerabiles monachi in hac regia vrbe congregati, qui sub Theopolitana ciuitate & Hierosolyma sunt, supplicationes porrexerunt pijssimo & à DEO custodito Imperatori nostro: eius Imperium sanciendum dignè iudicauit, præsentes sanctissimos episcopos de Italia, insupèr etiàm & DEO amantissimos archidiaconos sedis Apostolicæ, ac venerabiles

* Butritino

συντόνως

les notarios & defensores ipsius Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, qui huc venerunt, & qui simul erát cum Agapeto, qui factus fuit papa Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, ac alios etiàm omnes DEO amantissimos episcopos congregatos, ad vestram beatitudinem conuenire, vt vobis manifestæ fiát supplicationes suæ serenitati oblatæ, quas quidem pronunciari vellent hi, qui eas porrexerunt, & quæ à venerabilibus canonibus approbatæ sunt, & quæ Ecclesiastico ordini conueniunt, ad opus deduci. Cùm itaque adsit, & tanquàm magno Imperatori adstiterit, & omnes, qui sacrum vestrum collegium implent, & obseruant venerabile vestrum secretum, ac etiàm prædicti venerabiles monachi, & Theodorus circunspectus referendarius, à pijssimo domino nostro missus, & hoc subijcimus *ad notitiam. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Intrent memoratus Theodorus circunspectus referendarius, & memorati viri venerabiles. Et intrârunt Theodorus circunspectus tribunus, notarius & referendarius à Deo custoditi Imperatoris nostri, & Marianus presbyter venerabilis, & Prior monasterij sancti Dalmatij, & Primas, & cum ipsis venerabiles presbyteri & archimandritæ venerabilis vrbis regiæ, Agapetus Dij, Dioscorus sanctæ Euphemiæ, Agapius Thalassij, Paulus Romanorũ, Antoninus sancti Eusebij, Stephanus Olympij, Anastasius Romanorum, Demetrius Fossæ, Dominicus Euphemij, Stephanus Promoti, Zenon sanctæ Dei genitricis ad fontem, Alexander Calamij, Dadas Caiumæ, Rhodon sancti Theodori, Gennadius sancti Dominici, Theodorus sancti Maronij, *Syla Iliæ, Paulus sancti Samuelis, Ioannes sancti Theodori in petra, Dominicus Syriorum, *Cyrion Aegyptiorũ, Basilius Cyraconæ, Ioannes sancti Thomæ Apostoli inter illos Modesti, Marcus sancti Theodori, Flauianus presbyter & secundarius Modesti Lycaonorum, Marinus sancti Pauli, Theoctistus sanctæ DEI genitricis prope illa sancti Iob, Theodorus Tryphonis, Cosmas sancti Ioannis inter illa studij, Petrus sanctæ DEI genitricis, & sancti Diomedis in Hierusalem, Liberius sancti Dominici, Alexander Abraamij, Theodorus sancti Iob, Tryphon Elpidij, Stephanus Constæ, Babylas sancti Danielis ad columnam, Ioannes sancti Anastasij, *Anthemius Neonis, Ioannes sancti Michaëlis Charisij, Ioannes Maræ prope Cisternam Aëtiam, Phocas Ionæ prope Secundum, Zosimus Eutychij Lycaonorum, Timotheus Asterij, Stratonicus sancti Domecij martyris, Polychronius sancti Michaelis in Ethrio, Andreas Romanorum prope Cisternam, Martyrius Petri prope sanctos Apostolos, siue Valentini & Dandati, Andreas sanctæ DEI genitricis prope sanctum Lucam, Marcus

*προσ τὸ ἐπισάμενον

*Eleutheri⁹

sancti Dominici, Iacobus * Abybi Syrus, Atticus Eucratadorum, Ioseph sanctæ Dei genitricis in Lithostroto, Paulus sancti Petri Apostoli prope Palatium, Anastasius presbyter & secundarius sancti Philippi in Brephotrophio, Gregorius Cyri, Eusebius Simeonis, Zoticus sancti Andreæ prope portam Saturinam. Et de sub Theopolitana ciuitate, Paulus monachus ambassiator monasterij Maronis, Seuerianus presbyter & archimandrita monasterij Zoaræ de Thermis Syrus, Cassisa presbyter & archimandrita monasterij Lucæ Syrus, Simeones diaconus & ambassiator Iacobi, Ioannes diaconus & ambassiator Theodori, Stephanus presbyter & prior monasterij Euxerij Syrus, Ioannes presbyter & archimandrita monasterij domini Thomæ Syrus, * Thomas presbyter & archimandrita monasterij Aaron Syrus, * Photinus monachus & ambassiator monasterij sancti Stephani, Theodorus diaconus & ambassiator ecclesiæ Erendilenorum, Sergius presbyter & periodeutus. Qui omnes pro se faciunt & pro *alijs*. Item & de sanctis Christi veri Dei nostri locis. † Dometianus presbyter & archimandrita monasterij sancti ac beati Martyrij, *Isichius presbyter & archimandrita monasterij beati Theodosij, Cassianus presbyter Lauræ beati Sabbæ, Dominicus presbyter & prior Pyrgiorum Iordani, Nestabus presbyter Lauræ beati Firmini, Terentius presbyter nouæ Lauræ, Leontius monachus, Prior ac προηγήτης, vicari⁹ totius eremi, Traianus presbyter Pyrgiorum Iordani, Polyeuctus diaconus monasterij beati Theodosij, Theodorus diaconus & monachus nouæ Lauræ, Cyricus diaconus & monachus ipsius nouæ Lauræ, Anastasius diaconus monasterij beati Martyrij, Mamas monachus eiusdem monasterij, Ioãnes monachus eiusdem monasterij, Iulianus monachus monasterij beati Theodosij. Qui omnes faciunt & pro seipsis, & pro suis monasterijs, ac pro omnib⁹ monachis, qui sunt in eremo sanctæ ciuitatis. Iordanes presbyter de Petra, & pro omnibus ibidèm monachis. Theonas presbyter montis Sinai, & ambassiator mõtis & ecclesiæ Faran & Lauræ Raithæ, pro omnibus ibidèm monachis. Strategius diaconus & monachus monasterij beati Ioannis, pro omnibus monachis, qui sub Scythopoli sunt. Sanctissimus archiepiscopus dixit: In primo ordine edoceri volumus à circunspecto Theodoro causam, propter quam ad nos venit. Theodorus circunspectus tribunus, notarius & referendarius pijssimi domini nostri, dixit: Præsentes venerabilissimi monachi supplicationes porrexerunt diuinissimo ac serenissimo & victoriosissimo Imperatori nostro, & ipsas sanciri Imperium suum dignè iudicauit, & me accipere, ac portare ad vestram

*Theonas

*Faustinus

ſtram ſanctitatem, docereque venerabiles monachos, vt cùm vos edocti eritis, quæ ab ipſis facta ſunt, canonicè formetis ea, quæ veſtræ beatitudini videntur benè habere. Has itaque cùm ad manus habeam, veſtræ beatitudini porrigo ad legendum.

Sanctiſſimus archiepiſcopus dixit: Supplicatio venerabilium monachorum porrecta pijſſimo & Chriſto amantiſſimo Domino noſtro, & ſuſcepta, fiat manifeſta. Et accipiens Acacius venerabilis diaconus & notarius, legit: Colendiſſimo, pijſſimoque ac potentiſſimo Iuſtiniano Auguſto, Supplicatio ac deprecatio Mariani monachi & archimandritæ monaſterij beati Dalmatij, ac Primatis venerabilium monaſteriorum vrbis regiæ, & ipſius archimandritarum, necnon & archimandritarum & monachorum Hieroſolymitanorum, & ſancti montis Sinai, ac ſecundæ Syriæ in ipſa congregatorum.

Prou.8.b DEVS magnus & mirabilis, per quem reges regnant, & potentes terræ dominātur, præſciens præſentia & futura, conſpexit Deo dilectum cor veſtræ pietatis, & ſolus tales in his cogitationes ſcrutari valens, & videns præcipuum zelum pro recta fide, & diligentiam quæ fieri debet pro ſtatu, q nunc eſt in ſanctiſſimis eccleſijs, adduxit ad imperialem ſedem veſtram ſerenitatem: volensque oſtendere in vobis omnibus ſuum iudicium ἀπροσωπόληπτον, id eſt, ſine acceptione perſonarum, propoſuit ad manifeſtum veſtram bonam operationem, quam die ac nocte pro eccleſiaſtica pace & honore ac cultu rectæ fidei, ac ſanctorum patrum facitis, & pro eleemoſyna, quæ eſt proxima charitati: nam fidelibus eleemoſynis expurgari peccata didiciſtis. At hoc boni conſilij opus diſſipare prompti Anthimus, Seuerus, Petrus, ac Zoaras, & qui ſimilia his ſapiunt, omni tempore & loco tumultus ac turbationes eccleſijs facere non ceſſarunt. Terram quidem ac ciuitates ſanctorum, & aliorum quorundam ſanguine contaminārunt, tumultus concitantes: aerem verò & audientium aures anathematizationibus contra ſanctos inquinauerunt. Demùm verò irruerunt in hanc regiam ciuitatem, & altaria prophana, & baptiſteria aliena in oppoſitum veri altaris, & ſancti fontis, in multis claris locis ipſius ciuitatis, & in ſuburbijs, & in proprijs domibus fixerunt, & iniqua in ipſis facere non ceſſant, alios in domibus corrumpendo, & iuxta Apoſtolum captiuando in ipſis ſimpliciores addiſcentes, & nunquàm ad cognitionem veritatis venire valentes. Quod autem maius malum eſt, & nobis inteſtinum, Anthimus, qui aliquandò ordinatus fuit epiſcopus Trapezuntius, (iſte enim ex multo tempore propriam eccleſiam derelinquens, & fictam vitam continentiæ aſſumendo, cum prædictis hæreticis conuenticula placita faciendo, & dicendo omnia æqualia, quaſi perpetrando errorem hæreticum * ſimilem illis: (quaſi dicat, potuit & iam non potuit) conatus eſt per illorum coniunctionem, ſedem ipſius ciuitatis ſubripere contra omnes Eccleſiaſticos canones & leges. Quia igitur catholicæ Eccleſiæ omnes alumni, & de prædicti Anthimi iniquitate, & violenta promotione aliorum iniquorum virorum, qui Deo & nobis moleſti eſſe non ceſſauerunt, vos pijſſimi, valentes ipſos extrà ponere, tamen canonicum iudicium à Romano pontifice in ipſum Anthimum, & in prędictos hęreticos benefaciendo audire voluiſtis, illo perſuaſi, qui dicit: Interroga patrem tuum, & annunciabit tibi: ſeniores tuos, & dicent tibi. Et Apoſtolo dicente: Obedite ducibus veſtris, & ſubditi eſtote. Ipſi enim vigilant pro animabus veſtris, tanquàm rationem redditurì. Miſit itaque Deus huic ciuitati Agapetum, qui verè ἀγάπητος, id eſt, dilectus à Deo & hominibus, pontificem antiquæ Romæ, in depoſitione Anthimi & prædictorum hæreticorum, tanquàm olim Petrum magnum Apoſtolum Romanis in depoſitione Simonis * Cretiani. Iſte ergò honorabilis vir, ſciens per libellos plurimorum noſtrorum ea, quæ inique contra Eccleſias præſumpta fuére, ea ipſo viſu ſemèl accipiendo, neq; ad viſum ſuſcipere voluit Anthimum, furentem aduersùs canones, ſed hunc iuſtè eiecit de ſacerdotali ſede ciuitatis ſuæ, & coopitulante & coadunato catholicæ fidei & diuinis canonibus veſtro Imperio, præfecit ipſi eccleſiæ ſanctiſſimū Mennam, rectæ fidei & vitæ pudicæ, ac honeſtæ conuerſationis, & infirmantium ſibi in iniungenda diſpenſatione approbatiſſimū. Præterea, rursùs de Anthimo, & de alijs hæreticis porreximus libellos, & epiſcopi Palæſtini in ciuitate congregati, & alij Orientales, & ambaſſiatores aliorum pontificū, & noſipſi poſtulauimus Anthimum epiſcopum Trapezuntium, quæ perpetrauit, facere per libellum nota ſedi Apoſtolicę, & liberare ſeipſum ab om̄i hæretico errore, & proficiſci ad eccleſiam Trapezuntinam: aut ſi hoc nō velit, finaliter condemnetur, & omni dignitate ſacerdotali ac operatione nudetur. Sic fecit ſanctus Cęleſtinus contra impium Neſtorium, qui ſeipſum tali condemnationi ſubijciendo, partem cum hæreticis accepit. Et hos quidem proprijs eccleſijs præmuniuit, hæreticos verò aut canonicè ad Eccleſiā venire, aut ceſſare decæterò ab inſidijs contra ipſam, conuenticulis ac parabaptiſterijs, & perſequi de hac ciuitate, & qualibet alia, tanquàm deuaſtatores ac inſidiatores, non ſolùm ſanctiſſimarum eccleſiarum, ſed & etiàm ipſius politiæ à vobis benè ſancitæ. Hæc voluimus ipſum afferre ad cognitionem veſtræ pietatis, vt per ipſam ad finē deducan-

Margin notes (left): Damic.4.f; Eccl.3.d (beside "charitati: nam fidelibus eleemoſynis"); 2.Tim.3.b (beside "mibus corrumpendo, & iuxta Apoſtolum").

Margin notes (right): * ὁμοιωθῇ; Locus obſcurus. (beside "(quaſi dicat, potuit & iam non potuit)"); Deut.32. (beside "Interroga patrem tuum"); Heb.13. (beside "Obedite ducibus veſtris"); Niceph. Eccl. Hiſt. lib. 17. cap. 9. (beside "Miſit itaque Deus huic ciuitati Agapetum"); * Zoetici (beside "Simonis * Cretiani").

ducantur, quæ à nobis petita sunt. Has verò petitiones nostras iustas præueniens prædictus sanctissimus vir, cùm Anthimus seipsum manifestum constituerit, simul cum prædictis hæreticis condemnauit, & omni dignitate sacerdotali & officio nudauit, & omni episcopatu & orthodoxo nomine vsq; ad pœnitentiam eorú, quę deliquit, & misit vestrę pietati libellos nr̄os, vt q̄ in ipsis sunt, per vos ad finem deducantur. Sic enim opportunè assumptus est hic honorabilis vir à dispensatore nostro Deo, & additus est patribus suis, & bonum certamen certauit, & cursum perfecit, fidemq́; seruauit. Obtestamur itaq; vestrum imperium (licèt temerarium quid faciamus) per magnum Deum saluatorem nostrum Iesum Christum, qui protegat honorabile Imperium vestrum, & omnem inimicum, & hostem propter vestrā rectam fidé vobis subijciat, non contemnere iustum iudicium prædicti sancti viri, sed ipsum exequi, & Ecclesiam DEI ac totum mundum liberare à peste Anthimi & prædictorum hæreticorū. Nam sancto viro Agapeto in præsenti vita existente, post Deū ad vestram pietatem respiciente, hæc finem à vobis accipere expectauimus. Implendo itaq;, quæ ab illo iustè ac canonicè iudicata fuêre, & per vestram generalem sanctionem ipsa confirmando, taliaq; decætero præsumi interdicendo, illius beatam animam coletis. quæ cùm Deo proximior sit, eò quòd vinculo terræ & carnis huius soluta sit, & fiduciam ex proprijs bonis operibus adepta, pro pace & salute vestræ pietatis intercedit. Vos autem cum Dauid ad Dominum, cum fiducia * clamastis: Nónne qui oderāt te Domine, odio habui, & super inimicos tuos tabescebam? Perfecto odio odiui eos, & inimici facti sunt mihi. Timendum enim est, pijssime Imperator, nè propter multam dilationem illud Israelitici populi patiamur & nos, in medio habentes ab omni sacerdotio anathematizatos: qui quoniá in medio habuit Achan & Ionathan, in scientia & ignorantia seipsos anathemati subijcientes, in periculo fuit totaliter perire, licèt ignoraret, q̄ in medio haberet anathema. Non ergò sustineatis Christianissimi Imperatores tale malum contemnere, sed * vtimini zelo ad recognitioné Dei, & his quæ ipsius sunt, illud adimplentes, quod scriptum est: Ventilator impiorum, rex sapiés. vt cum Dauid, & Iosia, & Elia, ac Agapeto, q maximè zelauerunt pro DEO, partem vos habeatis, in præsenti quidem sicut & illi, & sub scabello pedum omnes inimicos vestros subijciat: in futuro verò cum illis æternum regnum tribuat, qui promisit & in isto centuplum, & in futuro seculo diligentibus vitam æternam donare.

*clamate: Psalm. 138.

Iosuæ 7. 1. Reg. 14. d

* χρήσασθε

Prou. 20. d

Matth. 19. d

SVBSCRIPTIONES.

Marianus diuina miseratione presbyter, & archimandrita, & primas venerabilium monasteriorum huius regiæ ciuitatis, cum vniuersis venerabilissimis archimandritis, qui vnà mecum supplicārunt, de consensu omnium subscripsi & porrexi. Hesychius diuina miseratione presbyter & monachus monasterij beati abbatis Theodosij, locum tenens Sophronij presbyteri & archimandritæ ipsius monasterij, & primi totius eremi Hierosolymorú, cum omnibus his, qui mecum missi sunt, archimandritis & monachis Hierosolymitanis ad hanc regiam vrbé, qui faciunt pro omnibus archimandritis & monachis, qui habitant ipsam eremum & tres Palæstinas, qui vnà mecum supplicârunt, subscripsi de consensu omnium, & porrexi. Theonas Dei miseratione presbyter & ambassiator sancti montis Sina & eremi Raithæ, ac sanctissimæ Ecclesiæ de Pharan, faciens pro omnibus suprà scriptis, supplicaui, & subscribens porrexi. Paulus Dei miseratione diaconus, & ambassiator venerabilis monasterij beati Maronis, principalis venerabilium monasteriorum secundæ Syriæ, missus huc ab omnibus venerabilibus archimandritis & monachis ipsius regionis ad vestram pietatem cum supplicationibus ipsis, quas extenderunt contra subscriptos hæreticos Acephalos, faciens pro omnibus prædictis archimandritis & monachis, supplicaui, subscripsi, & obtuli. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Peto quidem, cùm in cunspectus Theodorus referendarius iam aduenerit, dicant præsentes monachi, si * qui plùs docere voluerint. Venerabiles monachi per Marianum venerabilem primatem porrexerunt * doctrinale, id est, instrumentum reformationis. Quod cùm accepisset venerabilis Christodorus diaconus, notarius & secretarius, legit: Epiphanio sanctæ memoriæ archiepiscopo huius regiæ vrbis, in pace vita functo, Anthimus, qui aliquandò ordinatus fuit episcopus Trapezundarum, magnitudinem & dignitatem sacerdotij, non spiritualem animarum diligentiam esse putauit, sed quendam ciuilem principatum, & proptereà maiorem appetens, iam multo tempore derelinquens propriam ecclesiam, & ciuitaté appræhendens, tanquàm quædā plaga Aegyptiaca, vitamq́; fictam ipsius figuratæ continentiæ omnibus ostendens, cum hæreticis hic nidificantibus conuersatus est, similia quoq; illis hæretica furta largiendo, & placita illis faciendo & dicendo, voluit adulterinè subripere sacerdotalem sedem ipsius ciuitatis, contra omnem æquitatem Ecclesiasticam & canones. Quoniam ergò circa * ambo peccare visus est, & circa diuinos canones, & circa rectam & immaculatam fidem, & sanè sciamus nos defensionem Diuinorum canonum conuenire solùm

* quæ

* διδασκαλικόν

solùm sacerdotibus, rectæ verò fidei nõ solùm sacerdotibus, sed & omni Christiano orthodoxo: quæ de ipsa salua sunt, hunc interrogauimus, non semèl, non bis, sed multotiès, rogantes ipsum cõfiteri ea, quæ contra Eutychẽ à sanctis patribus decreta sunt, & maximè, qui in sancta œcumenica synodo Chalcedonensi conuenerunt, & à beatissimo papa Leone, videlicet Dominũ nostrum Iesum Christum esse in duabus naturis indiuisibiliter, immutabiliter, inconfusibiliter, & inseparabiliter, & simul condemnare & anathematizare cum Nestorio & Eutyche etiàm Dioscorum episcopum Alexandrinum, patronum & defensorem impietatis Eutychis, & qui omnium malorum causa fuit, & condemnatus ac anathematizatus fuit cum Nestorio & Eutyche à prædicta sancta synodo Chalcedonensi. Ipse verò propter excogitatum consilium contra Ecclesiam, imbuens oculos proprij sensûs, & vnum solùm propositum habens, (cùm semèl transcenderit ostium mandræ ouium Christi Dei nostri) ouile lupus tradere, repulit nostras cogitationes & exhortationes, & oblitus est veræ promissionis
Matth.16.c Domini de ipsius Ecclesia, Quoniam portæ inferi non præualebunt aduersùs eam: & il-
Iob 5.b lius scripturæ, quoniam consilium, quod consuluistis, dissipabit Dominus: ideò Do-
*scutum minus Ecclesiæ suæ donauit illud * semper inexpugnabile aduersùs hæreses, excitando spiritum Agapeti Romani pontificis, & iam Dei voluntate appræhendit ciuitatẽ ipsam.
*cognoscet Et cùm * cognoscat per multorum libellos & nostros ea, quæ iniquè præsumpta fuére aduersùs Dei Ecclesiam, neque ad Dei visum semèl suscipere voluit Anthimum furentem contra diuinos canones, neq; participare secum in communione diuina, sed iniuriam sacrorũ ac diuinorum canonum, atq; etiàm Catholicæ fidei vindicans, hunc extrà posuit de sacerdotali sede, quam adulterinè & iniustè ascendit, fidelissimo ac pijssimo Imperatore nostro catholicam fidẽ, & diuinorum canonum authoritatem adiuuante. Vestram verò beatitudinem in fide recta desupèr & à principio approbatam, ac in recta & honesta conuersatione atque vita pudica, infirmantium ministerium ipsi committendo, in pontificem ordinauit ipsi Ecclesiæ, secundùm electionem & sententiam pijssimorum Imperatorum nostrorũ, & venerabilis cleri huius sanctissimæ Ecclesiæ, ac Christo amantissimorum virorum in diuersis dignitatibus & principatibus existentium, & nostram, & pariter omnium fidelium Christianorum. Cùm ergò oportuit, elatum in hæresi non dominari alteri Ecclesiæ, aut doctoris nomen circunferre, qui omninò addiscere noluit à sanctis patribus, quę ipsum oporteat populo tradere: meritò de isto libellos porreximꝰ prædicto sanctiss. Agapeto, rogantes, aut, notum libellũ Apostolicæ sedi prædicto Anthimo porrigente, liberare seipsum ab omni hæretico errore, & posteà sic (si approbabit prędictus sanctus vir) mittere eum ad ecclesiam Trapezundarum: aut si hoc facere nõ vult, cum hæreticis condemnetur, qui similiter cum ipsis vitam degere prætulit, quàm cum ecclesia sua: & alter pro ipso prædictæ ecclesię ordinetur, quæ diù episcopo viduatur. Has nostras iustas petitiões cùm suscepisset prædictus sanctus vir in literis quidẽ commendaticijs ad sanctissimos põtifices pro vestra sanctitate, quia obscurum seipsum cõstituit prędictus Anthimus, nudauit ipsum episcopali nomine, atq; etiàm catholico, hoc est, orthodoxo, quoadusq; confitebitur om̃ia, quæ tradita sunt à sanctis patribus. Nostros verò libellos destinauit pijssimo Imperatori nostro, vt, quæ in ipsis petita sunt, effectui tradantur per suam pietatem. Opportunè verò sic adeò sapienter nostra dispensante, assumptus est iste honorandus vir, & patribus suis additus est, plenus spiritualium desideriorum, qui aduersùs lupos pro ouili summi pastoris Christi Dei nostri pugnauit, & fidelis seruus in talento credito demonstratus est, sinè * acceptatione personarum *exceptiõe Luc 12.d
dispensator, in tempore vnicuiq; dans tritici mensuram. Nos itaq; post illius beatã obdormitionem compendiosum finem his, quæ mouentur, imponere festinantes, cùm supplicationes porreximus pijssimo Imperatori nostro, & recapitulauerimus, quæ in prioribus libellis erãt, rogamus & obsecramus suam pietatem, exequi iustam in istos condemnationem S. Agapeti. Sua ergò pietas in hoc saltem fideliter mota, & quæ ad ecclesiasticum statum conferunt, canonicè terminari volẽs, huiusmodi supplicationes misit vestræ sanctitati, vt, quæ videntur sacris ac diuinis canonibus, in prædicto Anthimo sententientur.

SAnctissimꝰ archiepiscopꝰ & sancta synodus dixit: Quia præsentes sanctiss. episcopi antiquæ Romæ, & Deo amantiss. diaconi sedis Apostolicę audierunt, quę lecta fuère, & de porrectione dictorum libellorũ, & de synodalibus epistolis sanctę memoriæ Agapeti, quæcunq; de his sciunt, manifesta facere dignentur. Et legit vocem Minas venerabilis lector Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, & secundicerius notariorum, quæ sic habet: Reuerend. episcopi & venerabiles Apostolicæ sedis diaconi, dixerunt: Quoniam à sanctæ memoriæ patre nostro papa Agapeto, monachi diuersorũ monasteriorum porrectis supplicationibus venientes petiêrunt, si quid ab ipso patre nostro de Anthimo quondàm episcopo Trapezuntio in synodalibus epistolis contineretur, ideò, quòd pro ordinatione sanctiss. Mennæ archiepiscopi huius regiæ vrbis diffinitum est

præ manibus habentes, dedimus ad legendum. Sanctissimus archiepiscopus & venerabilis synodus dixit: Quę producuntur, legantur. Et accipiés venerabilis Acacius notari⁹ & diaconus supplicationes, quę ex persona monachorũ, & ex persona Deo amantissimorum episcoporum, legit.

DOmino nostro sanctissimo & beatissimo archiepiscopo antiquæ Romæ, & œcumenico patriarchæ Agapeto, Marianus presbyter & primas monasteriorum regiæ ciuitatis, & cæteri archimandritæ eiusdem, & archimandritæ ac monachi Hierosolymorum, ac Orientales in eadem synodo congregati. Eos, qui sanctas Dei ecclesias opprimunt, considerantes, & inimicos Dei quotidiè aduersùs eam scribere conspicientes, lamentationem diui Gregorij in his (Gregorius.) procemium facimus, opportunè ad vestram beatitudinem dicentes: Visa est cura DEI penitùs dereliquisse præsentem vitam, quæ temporibus ante nos Ecclesias custodiebat. Et iam tantùm cuiuslibet anima immersa est à calamitatibus, vt equidem proprios dolores vitæ nostræ non in malis esse putetur: Tot & tanta sunt communia mala Ecclesiarum, ad singula respiciendo: quorum nisi aliqua in præsenti tempore fieret diligentia ad reformationem, ad omnimodam desperationis confusionem paulatim perueniretur. Cùm multis itaque modis iam hæc enarrauerimus, nõ minùs verò & nunc magnas & incredibiles insidias, aduersùs DEI Ecclesiam factas, multiplicauimus. Schismatici & Acephali, qui à furia Dioscori & Eutychis descenderunt, nescimus, quis eos ad amentiam mouerit, quòd veluti quadam audacia freti, suo proprio morbo triumphant, synagogas facientes, & parabaptismata innouantes, & tanquàm ex euersione hoc facientes, * & nomen Episcoporum sibijpsis in locis nostris diffamantes (*etiàm) apertè ingruescunt, & licenter omnia audent: non contra Ecclesias solas, non contra alumnos Ecclesiæ, sed etiàm contra ipsum pijssimum Imperatorem nostrũ, & vestrum honorabile caput, sicut tanta prædictorum insania vestræ beatitudini manifesta fuit. Nam venientes ad quandam domum, figuram oratorij habenté, in qua monachi quidam de iniquo contubernio illorum habitant, imaginem pijssimi Imperatoris furia *excæcãtes, illud patris eorum diaboli fecerunt, qui cùm non possit contra creatorem, (* execantes) aduersùs figmentum suam ostendit furiam: Irruit enim vnus ex eis, qui in malis excellens est, Isaccius * Persus, qui magia quadam vtens, seducit corda volentium ab eo decipi, & in vrendo καυτήριχοσ, vsq; Veronam ad (*deprauat⁹ loc⁹ obscurus.) quinquaginta dies: quia consecrati istius, qui hortantur ipsum facere hæc ad corruptionem & deceptionem simpliciorum, diffamant, percussit virga imaginem, dicens quædam contra caput veri & orthodoxi Imperatoris nostri, immò verò contra Deum, propter * quem imaginem percussit, (*quæ) quæ nec aure perceptibilia, nec mente susceptibilia sunt: & virga inibi verberádo contracta est, & tanquàm exaffluens aliquid aliud inhonoratiùs facere volens, in imaginem veri Dei, dilacerauit tunicam inscriptã, & quod ex ipsa ab eo dilaceratum fuit, igni tradidit. Quid igitur non saltem contra fecisset orthodoxum Imperatorem, si hunc cum potestate habuisset in manib⁹ iste violentus & irrationabilis vir, vbi nec tunicæ *scriptę inanimatæ pepercit? Iam illud prophetæ ad Deum, & ad vos, ac ad pijssimum Imperatorem nostrum ἀπολεγόμενον, dicere conuenit: Vsquequò clamabimus, & non exaudietis? iniuriati clamabimus ad vos, & (Abac. 1. a) non saluabitis? Si enim, qui hæc sapiunt & faciunt, simul nobiscum omni tempore ac modo degere permittũtur, considerate beatissimi, quòd nobis non occurrentibus his, quæ illi sentiunt, neq; istorum ebrietate ἀναςελμένῳ diminuta, ipsos accipere potestatem congregandi, aut ipsos permittere talia audere, nihil aliud est, quàm veriores putare, quàm dogma nostrum, & iniquiores ac violentiores efficere contra nos. Si enim illi tanquàm piè sapientes, docere sicut sentiunt, & prædicare cum fiducia dogma suum permittuntur: manifestum est, quòd repræhensa est Ecclesiæ * ratio, cùm (*λόγος) apud eos veritas sit. Nam duas contrarias rationes, veras esse de eadem re, natura non habet, vt inquit magnus Gregorius. Quoniam igitur ex hac causa in multas domus eorum, qui in excellentia sunt, intrant, & indecentia faciunt, captiuantes mulierculas (2. Tim. 3. b) quasdam peccatis coaceruatis, quæ varijs ducuntur desiderijs, & semper addiscunt, & nunquàm ad cognitionem veritatis venire possunt: verùm etiàm in ipsis proprijs domibus & suburbijs altaria & baptisteria erigunt in oppositum veri altaris & sancti fontis, & omnia simul contempserunt propter attributum eis patrocinium, ab his, qui in domo Domini, & aliquo alio modo potentes sunt, nolite pati, beatissimi, non vti solita fiducia ad reformandum tantum malum: sed sicut priùs contra Anthimum insurrexistis, & lupum, qui conabatur cooperiri per pellem ouis, & transcendere ostium Ecclesiasticorum ordinum, sanctionum & canonum, & qui latrocinanter mandram ouium transcenderat, pelle denudâstis, & ipsummet demonstrâstis, ac procùl à mandra expulistis: sic & nunc iterùm vigilate, & ostédite pijssimo Imperatori nostro, quòd nullum lucrum exiérit (vt inquit diuinus Gregori⁹) studio reliquo suo circa ecclesias, si tale malum in destructione sanæ fidei per ipsorum fiduciam præualebit, & permittantur adhuc isti ad corruptionem Ecclesiæ nidificare

dificare in domibus dominorum, & in proprijs, & iniqua in ipsis facere. Hæc quidem duntaxàt portamus, licèt incredibilia, & à diris doloribus incuruati, spem habentes ad clementissimum Deum, qui in tempore opportuno vestrum aduentum nobis ostēdit, quòd sicut Petrum magnum Apostolorum principem his, qui Romæ erant, in depositioné Simonis *Soëtici misit: sic & vos misit in depositione & expulsione Seueri, Petri, & Zoaræ, & eorum qui similia eis sapiūt, & qui omnigenis honoribus circunfouentur ad inhonorationem Dei, blasphemiasq; ac electiones, dabit vobis potestatem, coopitulante vobis pijssimo & à Deo cūstodito Imperatore nostro, istos expellere de omni ecclesia tanquàm insidiatores, & violatores non solùm sanctissimarum ecclesiarum, sed & politiæ ipsius. Nam cùm hos ad suam malitiam conuenientia organa insidiator boni inuenisset, totum orbem terrarum commotum fecit, & sanctorum sanguine terrā contaminauit, & ciuitates iugulationibus & tumultibus turbauit. Expellite igitur istos. Scimus benè, si pijssimū Imperatorem nostrum, & ipsius Christo amabiles principes informatis, quòd communicant anathemati, in medio habentes anathema: sicut ostendit nobis antiqua scriptura in Achan & Ionathan, qui scienter & ignoranter inciderunt in anathema: & hæc ignorando, in periculo fuerunt perire cum eis, quoniam in medio eorum fuit anathema: & si *commemoratis suo Deo amato atq; dilecto Imperio adducere Deo eos, qui ab ipsis à recta fide abducti sunt: & si hoc non valeat facere, insidiatores Ecclesiæ repellantur. Non enim latuit tuam beatitudinem, quòd quāquàm pijssimus Imperator noster mandauerit, nō reconuenticulare, neq; rebaptizare, Zoaras tamen tale præceptum despexit, & parabaptizauit in die Paschæ non paucos: inter quos erant pueri eorum, qui permanent in domo herili, sicut deposuit ille, qni ab ipsis gratia Dei potuit euadere & aufugere, & ad Dei Ecclesiam refugere. In alijs quoq; locis & domibus in excellentia existentium, hæc & similia istis facta fuerunt. Verùm semper isti soli DEI Ecclesiam perturbauerunt, & contristauerunt: & nos vsq; ad istud, fletum vtiq; *continuimus. Sed quoniam & ab his, qui intùs iam esse vidētur, ac in ordine pontificum existere, omninò expugnatur, tempus est dicere de eis illud Psalmi: Si inimicus maledixisset mihi, sustinuissem vtiquè: & si, qui me odit, magnificâsset, abscōdissem me vtiq; ab eo: Tu autem homo æqualiter animate, dux meus & cognitor meus, qui in idipsum dulcorâsti mihi escam, in domo Dei ambulauimus cum consensu. Tales fuerunt nonnulli commorantium in magna & regia vrbe prima ciuitatum, nomen quidem pastorum portantes, totaliter autem sicut lupi

*Cretiani
*Zoëtici

Iosuæ 7.c
2. Reg. 14.d

*ἐσιγήσαμεν

Psalm. 54.

rapaces: quorum maximè existit Anthimus Trapezūtinus, & alij aliarum ciuitatum. Isti enim, & similes huic ex hęreticis Acephalis existentes, ac paululùm religionis pietatem dissimulantes, in Ecclesias se intruserunt, tanquàm quædam Aegyptiaca flagella, qui nullo modo proprijs ecclesijs vacare voluerunt. Et hoc solùm benè sapientes, vt nō deuastent sibi adiudicatas, aliud malè sapuerunt, degere in tanta multitudine in hac regia vrbe, vt multos sibi amplectantur proprio barathro. Instituit enim prædictus Anthimus non Euangelicam, sed fictam vitā, vt finis probauit: & relinquens Ecclesiam Trapezundarum sibi creditam, transcendit in aliam istius ciuitatis ante hos proximos annos, ostentando omnibus configuratam continentiam suæ politiæ, & acquisitam ex his faciēns pietatem. Cùm ergò & hanc subripuerit, potuit & imperialia ibidèm induere, vt augere videretur subdolosam opinionem vitæ suæ. Conuersatusq; est multo tempore cum hæreticis ibidèm nidificantibus, placita illis faciendo & dicendo, videlicet hæreticam furiam similem eis committendo. Cùm autem vidit sanctæ memoriæ Epiphanium in extremis iacentem, machinatus est quid corruptum, quod contra propositum ipsius excogitauerat. Vt enim conaretur omnibus ibidèm præbere dolū suæ longæ præstolationis, illud, quod multùm incertum est, & solùm prudentioribus suspicandum, ad certum & inuitè afferre conatus est. Ante enim multum tempus præcogitauit adulterium & raptum huius imperialis ecclesiæ. Hic ergò potuit, per illorum cōtubernium, & venerabilem sedē huius ciuitatis rapere, & in tantam diœcesim adducere, cùm proximā neglexerit ecclesiam, & viduā ac sinè viro eousq; ipsam derelinquēdo, ex quo dolum suæ fictę conuersationis perspicuum omnibus ostendit. Etenim cùm paruā ecclesiam suscipere superbiuerit, statim in tantam & incomparabilem illi ecclesiam seipsum prouexit, tanquàm sufficientem existentem ipsius curā habere. Quia igitur iste iustè à vobis punitus fuit, & de sede huius regiæ vrbis electus, & fidelissimus Imperator noster iustam vestrā super hūc indignationem susceperit, ipso etiàm adiuuante diuinos canones & catholicā fidem, & nō vultis omnimodam huius perditionem, sed vt conuertatur, (imitamini enim Christū Deū nostrum, qui venit vocare nō iustos, sed peccatores ad pœnitentiā) & omninò paternis visceribus suscipitis, si recognouerit propriū peccatū, & conuertatur, adiuramus vestram beatitudinē (licèt audax q̄d faciamus) per sanctā & consubstantialē Trinitatem, ac per principē Apostolorū Petrum, & salutem ac victoriā pijssimi Imperatoris nostri, non contēnere diuinos canones, qui ab isto pessundantur: neq; ecclesiā ei traditam, quæ ab

Matt. 9. b

ipso despicitur: sed, sequendo in omnibus eos, qui ante ipsam beatitudinē in sede vestra claruerunt, facere in ipsum, adhuc & nunc contra authoritatem canonum inualescentem,& qui prætulit vitam degere cum hæreticis,quàm cum propria ecclesia, ea, q̄ S. Cælestinus contra Nestorium liquet fecisse,assignando ei terminum, sicut & ille Nestorio, intra quem nisi occurrens prædictum libellum Apostolicæ vestræ sedi porrexit,ac vestræ beatitudini, & sanctissimo archiepiscopo vrbis regiæ, & à morbo hæretico seipsum liberauerit, atque ad Ecclesiam Trapezundarum sibi creditam proficiscat̄,diffinite sanctissimi, ipsum alienum esse & nudum ab omni pontificali dignitate atque efficacia,& seipsum submittere cōdemnationi prædictorum hæreticorum, & partem illorum accepisse: alterum verò pro isto,ecclesiæ Trapezuntinæ ordinandú esse. Verùm,quoniam non solùm iste, sed & cæteri episcopi, clerici & archimādritæ in magno numero, qui insidijs aduersùs Dei Ecclesiam vtūtur, & propter hoc solùm in hac ciuitate commorantur ei, & vniuersis Ecclesijs perturbationes dare nullo modo recusant: rogamus & vniuersos tales ad vos adduci, & exactiones promittere canonib⁹ condecentes, quippe & in prædicto Anthimo & istis omnibus, vigilante iusto iudicio canonum à vobis benè custoditorū,vt paululùm refrigeretur Dei Ecclesia,ab istis liberata:& cognoscant, qui ad pastoralem curā & clerum hoc modo venire volunt, quòd non in fine tacebit Dominus, sed euigilabit super tales pastores, super quos secundùm Prophetam exacerbatus est furor eius. Isti enim pascunt non oues,sed seipsos: & iudicium abominantes, & omnia recta peruertentes,ad nihilum posuerunt insidias, quæ fiunt contra Ecclesiam,& blasphemiam cōtra sanctos patres. Quam defendentes, beatissimi, suscipite nostram supplicationem, & potestatem vobis à Deo datam, in ipsos mouentes,purgate Dei Ecclesiam,& à lupis liberate,immittentes ipsis non pastoralem, sed disciplinatiuam virgam vestram. Nam etsi pœnitere ꝓmittunt,præterita vita ipsorum,quæ alio & alio tempore,& non veritate, commutatur, nō permittit committere pastoralia eius, qui Ecclesiam DEI negauerunt: & hęreticis qui extra ipsam iustè cōstituti sunt, Seuero videlicet, Petro & Zoaræ,& qui similia his sapiunt, super quos iudicium vestrum pijssimus Imperator suscepit,iamq; condemnatos ab Apostolica sede vestra,& ab alijs patriarchalib⁹ sedibus, nec non ab omni pontificio, cùm non patiantur canonicè venire ad Ecclesiam Dei,expelli ab omī publica & priuata domo, pijssimo Imperatore nostro ꝑ pace Ecclesiarū idem vobiscum sententiante, cui omnis cura & studium,die noctuque de hac * re vltra omes est:& cessare facere omnem turbationem ab ipsis factam ecclesijs,atq; omnem alienam doctrinam simul videre,beatissimi, & hortari DEO amatum Dominum nostrum, vt sanciat,sicut illa impij Nestorij,ità & illa Seueri mente capti animæ, corruptibilia conscripta,in sanctam Chalcedonensem synodum,& in thronum sancti patris nostri Leonis archiepiscopi blasphemantia igni tradere. Nam per ista dubiam fidem in animas simpliciorum facere studuit, & subsannari fecit apud gētes magnum & venerabile nomen Christianismi. Etenim huius gratia & Romam ad vos misimus,& vestrū exoptatū aduentum enunciauimus, & ipsum suscepimus. Tales à pijssimo Imperatore nostro ꝓmissiones accepimus, quòd ea, quæ à nobis canonicè sententiata sunt, sua pietas omni modo studet mandare executioni,& totum mundum deincèps liberare à temporali horum turbatione. Appellationes verò prædictorum episcoporum,clericorum & monachorum,tempore opportuno * denominabimus,exhibentes, quomodò hi quidem ea quæ Nestorij sunt,hi verò quæ Eutychis sentientes,ab vtraque parte diuellere Ecclesiā conantur.

Ezech. 34. a

* causa

* denunciabimus.

SVBSCRIPTIONES.

¶Marianus misericordia Dei presbyter & archimādrita,ac primas venerabiliū monasteriorum,rogatus scripsi. Agapetus presbyter & prior monasterij Studij, rogatus subscripsi. Dioscorus presbyter & prior monasterij sanctæ martyris Euphemiæ, subscripsi. Agapius presbyter & Prior monasterij Thalassij, rogatus subscripsi. Paulus presbyter & prior monasterij Romanorum,rogatus subscripsi. * Antoninus presbyter & prior monast. S. Eusebij,rogatus subsc. Stephanus presbyter & prior mōast. Olympij, rogatus subsc. Anastasius presbyter & prior monast. Romanorum, rogatus subsc. Demetrius presbyter & prior monast. Phocæ, rogatus subscrip. Dominicus presb. & prior monast. Euphemij,rogatus subscrip. Zöilus presbyter & prior monast. Theodori, rogatus subsc. Iulianus Dei miseratione presb. & prior monast. Euphemij,rogatus subsc. Stephanus pres. & prior monast. Promoti, rogatus subsc. Zenon presby. & prior monas. S. Dei genitricis,in fonte,subsc. Alexander presbyter & prior monast. Calami, rogatus subsc. Dadas presbyter & prior de Caiuma, rogatus subsc. Rhodon presbyter & prior monasterij, Theodori, rogatus subscripsi. Gennadius presbyter & prior monast. Dominici,rogatus subs. Zenobius presb. & archimandrita monast. Maronij in * ficubus, rogatus subsc. Silas presb. & prior monast. * Heliæ,rogatus subsc. Paulus presb. & prior monast. Samuelis, rogatus subsc. Ioannes presbyter & prior mona. Theodori, rogatus subscripsi. * Cirion presbyter & prior

* Antonius

* Sycis

* Iliæ

or monast. Aegyptiorum de Cyracona, rogatus subsc. Basilius presbyter & prior monasterij de Cyracona, rogatus subsc. Ioannes presbyter sancti Thomæ Apostoli in illis Modesti, rogatus subsc. Marcus prior monast. Theodori *disceptatoris, rogatus subsc. Flauianus presb. & secundarius Modesti Deo amantissimi presbyteri & prioris monasterij Lycaonorum, rogatus subscrip. Marinus presbyter & prior mōast. Paulini, rogatus sub. Theodorus presb. & prior monast. Tryphonis, rogatus subsc. Theoctistus presb. & prior monast. sanctæ Dei genitricis Mariæ prope sanctum Iob, rogatus subscr. Cosmas presb. & prior monastc. Studij, rogatus subsc. Petrus presb. & prior monast. *[illegible] Hierusalem, rogatus subsc. Alexāder presb. & prior monast. Abraamij, rogatus subsc. Eleutherius presby. & prior monast. sancti Dominici martyris, rogatus subscripsi. Tryphon presbyter & prior monas. Iob, rogatus subsc. Stephanus presby. & prior monast. de Consta, rogatus subsc. manu Iacobi diaconi, qui scripsit secundùm commissionem meam, & ego protendi propria manu mea honorabilem crucem. Babylas presb. & prior monast. sancti Danielis existentis in Stylo, & sancti Ioannis * in Paruo Profundo, & sancti Andreæ Apostoli prope Stylum, rogatus subsc. Ioannes presbyter & prior monast. Anastasij prope Agogum, rogatus subsc. *Anthemius presb. & prior monast. Neonis, rogatus subsc. *Ioannes presb. & prior monast. Charisij, rogat⁹ subscripsi. Ioannes presbyter & prior monast. *Mara prope æream cisternam, rogatus subscripsi. Phocas presb. & prior monasterij Ionæ, rogatus subsc. Cosmus presb. & prior monast. Eutychij Lycaonorum prope *vllam Matronæ, subscripsi. Timotheus presb. & prior monasterij Asterij, rogatus subscripsi. Polychronius presby. & prior monasterij Ethrij, rogatus subscripsi. Seuerianus presbyter & prior* subscripsi pro ipso, cùm cōmissum sit mihi ab ipso. Stratóicus presb. & prior monasterij sancti Dometij, rogatus subscripsi. Andreas Dei miseratione presb. & archimandrita monasterij Romanorum, consentiens subscripsi. Martyrius presby. & prior monasterij Petri siue Valentini & Daudati prope sanctos Apostolos, rogatus subscripsi. Andreas presbyter & prior monasterij iacentis in venerabili domo sanctæ Dei genitricis prope sanctum Lucam, rogatus subscripsi. Marcus presbyter & prior monasterij sancti Cyrici, rogatus subscripsi. Iacobus presbyter & archimandrita monasterij Abibi Syrus, Syristi subscripsi. Atticus presbyter & prior monasterij Eucratadorum, rogatus subscripsi. Ioseph presbyter & prior monasterij sanctæ DEI genitricis in Lithostroto, subscripsi. Paulus presbyter & prior* subscripsi. Anastasius presbyter & secundarius monasterij sancti Philippi in Brephotrophio, subscripsi, eo quòd non adesset prior. Georgius presbyter & archimandrita monasterij Cyri, rogatus subscripsi. Dominicus presbyter & archimandrita monasterij Syriorum, rogatus subscripsi. *Cosmus presbyter & archimandrita monasterij Maximini, rogatus subscripsi. Elpidius presbyter & archimandrita monasterij Basiani, rogatus subscripsi. Polychronius presbyter & archimandrita monasterij *Cretensium, rogatus subscripsi. Paulus presbyter & prior monasterij sancti Erimonis, rogatus subscripsi. Eusebius presbyter & prior monasterij Simeonis, rogatus subscripsi. Zoticus presbyter & prior monasterij sancti Andreæ prope Saturniam portā, rogatus subscripsi, manu Marci presbyteri & secundarij, me protendente honorabilem crucem. Theodorus presbyter & prior monasterij sancti Laurentij, à me DEI gratia fundati, subscripsi. Domitianus presbyter & archimandrita monasterij Martyrij, & pro omnibus monachis, qui sunt in eremo sanctæ ciuitatis, subscripsi. *Isychius presbyter monasterij Theodosij, & pro omnibus &c. Cassianus presbyter beati Sabbæ, & pro omnibus &c. Dominicus presbyter & prior monasterij *de Turribus Iordani, & pro omnibus &c. subscripsi. Nestabus presbyter Lauræ sancti Firmini, & pro omnibus &c. Terentius presbyter nouæ Lauræ, & pro omnibus qui in eremo sunt, &c. Leontius monachus, prior & vicarius totius eremi, subscripsi, & pro omnibus &c. Traianus presbyter turriū Iordani, & pro omnibus &c. Polyeuctus diaconus monasterij beati Theodosij, & pro omnibus &c.

Theodorus diaconus & monachus nouæ Lauræ, & pro omnibus &c. Cyricus monachus & *diaconus ipsius nouæ Lauræ, & pro omnibus &c. Anastasius diaconus monasterij beati Martyrij, & pro omnibus &c. Mamas monachus monasterij beati Martyrij, & pro omnibus &c. Iulianus monachus Theodosij, & pro omnibus &c. Ioannes presbyter proprij monasterij in *Campestri, & pro omnibus &c. Theonas presbyter sancti montis Sinai, & ambasiator ecclesiæ Pharan & Lauræ Rhaitæ, pro omnibus monasterijs ibidèm, rogatus subscripsi. Strategius diaconus & monachus monasterij beati Ioannis, & pro omnibus ibidèm monasterijs subscripsi. Ioannes monachus monasterij beati Martyrij, & pro omnibus ibidèm monasterijs subscripsi. Paulus monachus & ambasiat. monast. B. Maronis secundæ Syriæ, subscripsi. Seuerianus presbyter & archimandrita monasterij Zoaræ de Thermis, Syristi subscripsi. Cassisa presbyter & archimandrita monasterij Lucæ, Syristi subscripsi. Ioannes presbyter & ar-

*de Esteptoris.
*Prodromij
*Eleutherius
*Ipatius
*Mariæ p pe Aeriam cisternam
*Zosimus
*Criticorū
*Eriticorū
*Hesychius
*Lauræ pyrgorum
*presbyter

archimandrita monasterij Cyri Thomæ, Syristi subscripsi. Simeonius diaconus & ambasiator monasterij beati Iacobi secundæ Syriæ, & pro omnibus &c. Ioannes diaconus & ambasiator monasterij beati Theodosij secundæ Syriæ, & pro his, qui in ea sunt monachi, subscripsi. Sergius presbyter * lustrator sanctissimarum ecclesiarum gentilium Syriorum primæ prouinciæ, subscripsi. Stephanus presbyter & prior monasterij Euxerij, & pro omnibus &c. Ioannes presbyter & archimandrita monasterij Thomæ Syristi, subscripsi. Theonas presbyter & archimandrita monasterij Aaron Syristi, subscripsi. Photinus monachus & ambasiator monasterij sancti Stephani * Nauzæ Iamniæ, pro omnibus clericis & monachis ibidem existentibus.

* illustrator

* Maoza

Theodorus diaconus & ambasiator sanctæ ecclesiæ Erendilenorum, rogatus subscripsi.

Epistola Orientalium ad Agapetũ.

DOmino nostro per omnia sanctissimo & beatissimo patri patrum, archiepiscopo Romanorum & patriarchæ Agapeto, ab Episcopis Orientalis diœcesis, & ab his, qui sunt sub sanctis locis CHRISTI DEI nostri, nec non ambasiatoribus & cæteris clericis in hac regia vrbe congregatis. Ex quo CHRISTVS Deus noster pro debitis nobis præmijs, propter ipsum in omni tempore, cum vera fidutia sua inuisibili ac terribili virtute diuulgatam confessionem super venerabile caput vestrum requiescere fecit, cùm sedem Apostolorum vobis, pater beatissime, commisit, & firmauit super firmam petram pedes vestros, & direxit gressus vestros, & impleuit os vestrum cantico nouo hymno DEO nostro, sperauerunt in Domino, secundùm psalmicum eloquium, clarificati à spirituali splendore vestro, per quem tanquàm lucerna resplendens super sancto candelabro caliginem eorum, qui in tenebris sedét, & cæcos illuminâstis, & oculos mentis ipsorum aperuistis, & propterea confisi & credentes diuino eloquio dicenti, in tempore non timebit cor confugiens ad intellectũ, & experientia intellectûs cognoscentes, vos esse diligentes custodes thesaurorum apostolicorum, exossauimus modò Anthimum, habitum pietatis circunferentem, potentiam verò ipsius negantem, qui conuenientem sibi sponsam dimisit, & aliam contra diuinos canones accipere ausus est, cognoscentesq; & à DEO custoditum Imperatorem nostrum tanquàm CHRISTI discipulum, approbatam animam habere, & participem vobis huius boni operis fuisse, q à primordijs regni sui vsque nunc studuit custodire omne corpus Ecclesiæ sanum, & perfectè integrum, & ab omni morbo hæretico liberum: & propter hoc statuit quatuor sanctas synodos in diuinis ac sacris initiationibus,

Matt. 16. c

Psal. 36.

2. Tim. 3. a

quandò fecit magna voce à sacris prædicatoribus prædicari, quæ fortificant corda fidelium, & hæreticorum compungunt, sperans ipse ex clementia secundùm naturam suam, & putans, quòd sicut eos, qui ex simplicitate errore subducti sunt, decet in tempore conuerti: sic & huius inuentores, immò diaboli discipulos, & nunquàm veritatem recognoscẽtes, iactũ hæreticorũ à principio præuidere & præmeditari rogamus, beatissimi, rememorati memorato ac à Deo custodito Imperatori nostro illam sacrã vocem, dicentem: Omnẽ abominatiõem odit Dominus. quæ prima, media, & vltima est Seuerus facinorosus, qui contra Deum semper locutus est iniquitatem: & quandoquè quidem Græcorum vanidicorum mysteria imbutus, ipsa honorauit, quandoquè verò Eutychis insaniam docuit, & in tota vita dixit benè valere in fide Christianorum, & appellationem Nestorij anthropolatræ ad decipiendum eos, qui in simplicitate paratas habent aures, suscipiẽdam excogitauit, euidenter illa illius dicendo, Nestorianosque vocabat magistros rectorum dogmatum, & nec illi pepercit, qui baptizauit ipsum, inualidisq; anathematibus impleuit totũ mundum, ac arroganter decernere ipse præsumpsit, & validiores fortitus est cũ his, qui adhærebant ei in ordinando *Sychiam contra prædictam sanctam œcumenicam Chalcedonensem synodum, & cõtra sacras ac Deo dilectas epistolas sanctæ memoriæ Leonis papæ, qui fuit illuminator & columna Ecclesiæ, quiq; firmauit fideles ambulare in recta semita, sicq; illud relinquetur diuinę scripturæ dictum impleri: Et incidit in foueam, quam fecit. Vndè dubitantes, quomodò ipsum propriè vocemus, idem cum gentib⁹ sentientem, eiusdem opinionis cum Eutyche, eiusdemq; moris cum Nestorio, magis propria & insigni appellatione nominabimus ipsum ibidem, cum veritate organũ diaboli vocantes. Prætereuntes igitur multitudinẽ eorum, quæ præsumpta sunt ab ipso, & sanguinem sanctorum virorum in *Eoan effusum ab Estasiasmeno Iudaico de *Fatria, tunc sub ipso militante, ac alia multò difficiliora prædictis, propter longã narrationem: supplicamus, sanctissime, cùm nunc sit tempus acceptabile, nũc dies salutis, clamamus, adiuua nos, & sanctas animas occisas, quas adstare cogitate prudẽter, & ostẽdere vobis, ꝙ ꝓpter Christũ traditæ sunt morti à bestia multi capitis, nè rursùs ex sua oĩbus manifesta mãgania & Manicheo errore, quò cõfidẽs iste iniqu⁹ ausus est intrare mũdas regias aulas, cùm nullũ locũ debeat habere, aut barathrum conuersandi ad destructionem. Et cùm in præsenti pax donata sit omnibus fidelium Ecclesijs cum tantis laboribus & sudoribus vestris, ac Deo amantissimi Imperatoris nostri, parcentes ipsi extremita-

Psal. 10. c

Psalm. 118.

Psalm. 7.

for. *Oriẽte

2. Co. 6.

Apoc. 12.

ti animarum facientium conuentiones ad ipsum,& communicantiũ per interpellationem anathematibus contra ipsum prolatis: studete longè expellere illum pollutum & abdicatum, qui anathematibus scriptis, & apertiùs ab Apostolica sede vestra,& à tantis pontificibus,& in cælo ab angelis electis suis iam condemnatus est, qui secundùm euangelicá illã & diuinã vocẽ, cum iniquo & facinoroso alio Petro suo discipulo appellationem propriam vsque nunc mentiri non erubuit, & verba apostasiæ quotidiè loquutus est: necnon cum Zoara, qui omninò diuinam scripturam & omnem sacrum ordinem & Missam ignorat: sed cum audacia (nescimus vndè) sibi tradita pessundat ecclesiasticum ornatum atque statum, per conuenticula & parabaptismata, quæ quotidiè temerariè aguntur, cuius synagogam mulierculis, commessationibus, & ebrietatibus, luxibusque & adulterationibus deditis implet. Persuasimus autem & pijssimo Imperatori nostro, non permittere aggregari bestias sanguinis edaces cũ agnis, cùm clarè & apertè sciat illud diuinum Apostoli dictum, Quòd nulla participatio iustitię est ad iniquitatem, vel cómunicatio lucis ad tenebras, vel pars fideli cum infideli. At verò si ea, quæ ab Isaccio Persa nunc perpetrata sunt, sinè lachrymis dicere *non valemus, non est possibile, neque metum abijcere, si narrare volumus, quæ suis iniquis manib' ille facere non horruit. Nam in quodam diuersorio reposita honorabili imagine præsentis pijssimi Imperatoris, prędictus scelestus & arrogans vir, tanquàm certans, & secundùm nouiorem modũ dicendi blasphemauerit, diuinum extendens baculum, in quo inhonoratam senectutem suam firmare fingit, implensque simulatum stellionatum in conspectu eorum, qui ab ipso seducti sunt, percutiebat sinè venia similitudinẽ Christo amantissimi Imperatoris, hæreticum denominando sic DEO vnitum, & ab ipso custoditum, & veritatis prædicationem custodientem. Nec à furore cessauit, donèc diuisit tunicam habentem nobilem eius effigiem, & partem pro se tenuit, quam & igni traditam, totam exterminare non valuit. Nam conseruata fuit à meliori prouidentia, in redargutionem manifestam & notam homicidialis temeritatis, & maioris omnibus accusationibus. Testes fuerunt viri (sicut nouistis, sanctissime) manifestam veritatem aduocatam habentes. Quoniam igitur præter opinionem hæresiarchæ submutauerunt eorum deiectionem, quæ cum ignominia debebat esse, & ante tempus multum dederunt audaciam habitandi in regalibus cellis, his qui per alium modum DEVM negant multis designatis & enumeratis ipsis nomen fictæ orthodoxiæ, & periculum est, fideles nunquàm ambulare in domo Domini cum consensu, tollite à nobis citò malos, offerte *consuetè sacrificium hoc Deo & saluatori, pro conseruanda nobis bona defensione in futuro tremendo iudicio, liberum ab omni timore & hæretica trifluctuatione armatum ecclesiasticum conseruate statum confirmantes, rursusque exponendo iustissimo Imperatori nostro pias ac iustas sententias, contra ipsos prius ab Apostolica sede vestra prolatas, statuendo per illas impia conscripta tradere igni, & habentes in publicum prodere, iuxta *immutationem eorum, qui zelant possidere Manichæa, & illa impij Nestorij, & Eutychis insensati, ac Dioscori patris & protectoris eorum. Sic enim euacuabitur omnis expectatio his, qui frustrà sperant in eis. Rogamus etiàm, sanctissimè, finem perfectum imponere diuinæ ac vestræ sententiæ contra Anthimum, paternis vestris decretis conuenientem, vt omne de medio extinguatur scandalum à paruulis in Dominum credentibus, & omnibus nobis. Custodiat Dominus sedem vestram ac pijssimi Imperatoris nostri, tanquàm dies cæli, qui Petri imitatores saluatis, & nos à tribulationibus saluâstis, eosque, qui nos odiunt, confudistis.

2. Cor. 6. c

*anos

Ignominia Imperatoris imagini illata.

Locus obscurus.

*consuetũ

*imitationẽ

SVBSCRIPTIONES.

Thalassius episcopus Berytiorum ciuitatis, rogatus subscripsi. Magnus episcopus *Beroëorum ciuitatis supplicando subscripsi. Ioannes episcopus Gabalorum, subscripsi Syriacè. *Aetherius episcopus Mariamniæ, supplicando subscripsi. Christophorus episcopus Porphyrionis, supplicando subscripsi. Archelaus episcopus Coryci, supplicando subscripsi. Dauithus episcopus Cyresticensis, subscripsi Syriacè. Alexander episcopus quõdàm *Paraxiorum, nunc verò Iustinianopolitanus, supplicando subscripsi. Anastasius episcopus Iotapæ, supplicãdo subscripsi. Domnus episcopus Maximianopolitanus, suppl. subscripsi. Ioannes episcopus Zoororum, supplicãdo subscripsi. Magnus presbyter & ambasiator Theopolitanæ ecclesiæ, subscripsi. Heraclius diaconus & ambasiator eiusdem ecclesiæ subscripsi. Athanasius diaconus & ambas. ecclesiæ Tyri, subscripsi. Paulus lectorarius & ambas. ecclesiæ Tarsi, subscripsi. Thomas diaconus & ambasiator Ecclesiæ Iustinianopolitanæ, subscripsi. Agapius diaconus & ambasiator sanctæ ecclesiæ sacræ ciuitatis metropo. Euphratesiæ, supplicando subscripsi. Ioannes subdiaconus & ambasiator sanctæ ecclesiæ de Bostra, subscripsi. *Trofinius diaconus & ambas. sanctiss. eccle. Seleucianæ de Isauria, supp. subscripsi. Eusebius diaconus & ambass. sanctiss. eccle. *Amidanæ, sciens superiùs dicta contra Seuerum, Petrum, & Zoaram, ac Anthimũ, subscripsi.

*Beroeorũ

*Pagrasorũ

*Trophinis

*Amidenæ

Marcus diaconus & ambasiator sanctæ Eccle. Emisenę, subsc. Simeonius diac. & amb. sanctæ Eccle. a Aegyropolitanæ, subsc. Sergius diaco. & ambas. sanctæ Ecclesiæ Ptolemaidis, subsc. Cosmas monac. & amb. S. ecclesiæ Antaradenæ, subscr. Esaias diacon. & & ambas. Arethusianæ ecclesiæ, subsc. Iulianus diac. & hospitalarius eccles. Palmyrenę, subs. Ionas diacon. & ambas. Helenopolitanæ eccles. subs. Abraami⁹ diac. & amb. eiusdem ecclesiæ, subsc. Simeonius presbyter S. ecclesiæ Constātiensis in Cypro, subscripsi. Ioannes lectorarius & ambas. ecclesiæ Seleuciæ Syriæ, sub. Martyrius lectorarius ecclesiæ in Beryto, supplicando subsc. Arseni⁹ lectorarius eccles. Mariamniæ, subs. Sergius presbyter & lustrator mōast. Sandari, supp. subs. Simeonius diaconus S. Resurrectionis Christi, subscripsi. Anastasius presbyter & ambas. eccle. Cæsareæ, subs. Alexander subdiacon. & ambasli. eccle. Cæsarearum Palæstinarum, sub. Ioannes diacon. & amb. Eccl. Eleutheropolitanæ, subs. Theodosius diac. & amba. eccle. Gazęarum, subs. Pamphilus diacon. ecclesiæ Neapolitanæ, subsc. Eunomius presb. & amb. eccle. Petri, subsc. Anastasius diaconus & amb. eiusdem eccl. subs. Victor diac. & amb. ecclesiæ Areopolitanæ, subs. Silomenus lectorarius eccle. Tarsenæ, sup. subs. Et post lectionem libellorum Menas venerabilis lectorarius ac secundicerius notariorū antiquæ Romæ, protulit actum synodalis epistolæ scriptæ à sanctæ memoriæ Agapeto, & legit per dictiones Latinas: Interpretationem autem legit Christodorus diaconus & notarius secretarius, quæ sic habet:

a Areopolis

INTERPRETATIO EPIstolæ synodalis, scriptæ per literas Latinas.

Epistola Agapeti Papæ.

Ilecto fratri Petro Agapetus. Voluissemus quidem, fratres dilecti, ꝓpter coniunctionem nostræ charitatis, omnes Domini sacerdotes, iuxta apostolicā traditionem, irrepræhensibiles inuenisse, & neminem aut per gratiam, aut per metum ab ecclesiasticis canonibus declinare: sed quoniam multa multotiès subsequuntur, quæ pœnitudinem parere possunt, & Dei misericordia delicta peccatorum vincit, & idcircò differtur pœna, vt reformatio locum inuenire possit, monere necessarium iudicauimus, & vt * assumpta decætérò impuaricata custodiantur. Oportebat enim, vestram charitatem memorē paternarum traditionum, neminem permittere prohibita facere: sed si quis audax appareret, tota virtute resistere. Cùm itaque peruénimus ad comitatum serenissimi Imperatoris filij nostri, inuénimus sedem Cōstantinopolitanæ Ecclesiæ, contra omnem canonum honestatem, ab Anthimo Ecclesiæ Trapezundarum episcopo inconuenienter vsurpatam. Cuius animam non solùm secúdùm illam partem, sed quod maius est, in confessione veræ fidei à perditione reducere desiderauimus: sed Eutychis errori insistens, ad viam veritatis redire contempsit. Vndè cùm ipsius in fidē pœnitentiam isto modo expectemus, neque catholico, neque sacro nomine dignum esse sententiauimus, donèc omnia à patribus tradita, per quę veræ religionis fides & disciplina custoditur, & secundùm congruentem satisfactionem suscipiat. Cæteros verò similis contumaciæ ipsius & sententia Apostolicę sedis condemnatos, similiter vestra charitas aduertat, quorum ipse seipsum participem fecit. Cōstantinopolitanę verò sedis iniuriam, Apostolica authoritate adiuuante, & adiutorio fidelissimorum Imperatorum emendabimus. Et supra modum quidem admirati sumus, ꝙ istud opus ità apertè contrarium decretis patrum vestra fraternitas non solùm ad notitiam nostram adducere neglexit, sed & repręhensibili consensu confirmauit. Sed regratiamur Deo, cuius spiritu mala ad melius vtplurimùm vertuntur, & paruę transgressiones ad vtilitatem & occasionem magni fuerint gaudij. Hoc autem pro excitando vestrę conspiritualitatis lętitiam significo, quòd Mennam fratrem & coëpiscopum nostrum, virum multis laudum modis ornatum, prædicta Constantinopolitana Ecclesia episcopum suscepit. Cui licèt præter cęteros serenissimorum Imperatorum electio arriserit, similiter tamen & totius cleri ac populi consensus accessit, vt & à singulis eligi crederetur. Etenim alicui neque sciētia neq; vita fuit ignotus, sed & fidei integritate, & sacrarum scripturarum studio, atq; etiàm piæ administrationis officio sic prędicta viri resplenduit opinio, vt ipsi tardiùs venire videretur, quo dignus erat. Et hoc dignitati suę addere credimus, quòd à temporibus Petri Apostoli, nullū alium vnꝗ Orientalis ecclesia suscepit episcopum, manibus nostrę sedis ordinatum. Et forsitan vel ad demonstrationem laudis ipsius, vel ad destructionem inimicorum instans res tanta peruénit, vt illis ipse similis esse videatur, quos in his quādoq; partibus ipsius apostolorum primi electio ordinauit. Commune itaq; gaudiū, fratres, pia exultatione suscipite, & quantùm vos Apostolicę sedis nostrę iudicium comprobatis, consueta rescriptiōe significate, habētes duplicē exultationis causam, & ꝙ mala sinè mora corrigant, & ꝓ his optata subsecuta fuerint, decætérò ꝑcauentes, nè rursùs canōicis sanctiōib⁹ q̄d cōtrariū p vos (quod nō credo) fiat, vestro accedēte cōsensu. cumq; sicut error q̄ semèl peccauit, venia dignus est, sic frequēs transgressio

1. Tim. 3. a

* præsumpta

Mennę episcopi encomium.

gressio motum austeritatis deposcit. Deus in bona conualescentia te custodiat, frater honorandissime.

INTERLOCVTIO MENNÆ patriarchæ.

SAnctissimus archiepiscopus & tota synodus dixit: Non mirandum, si suas & nunc magna Apostolica sedes sequitur sacras sanctiones sanctissimarum ecclesiarum inuiolatas conseruando, & quæ rectæ fidei sunt defendendo, ac his, qui peccauerunt, clementem veniā tribuendo. Vndè & nos implentes ea, q̄ à sanctissimo papa in epistola synodali data fuere, & tempus pœnitentiæ ipsi dantes deputemus, & decernamus Vosporium sanctissimum episcopum Neocæsareæ metropolitanæ, & Acacium sanctissimum episcopū metropolitanæ Pessinuntinæ, & Ioannem ac Theoctistū presbyteros & defensores magnæ ecclesiæ, quæ hîc est, & Zachariam sanctissimum Episcopum Mitylenensem metropolitam, & Acacium ac Christodorum diacones venerabiles & notarios huius sanctissimæ Ecclesiæ, ad notificandum ei ea, q̄ à nobis gesta fuerint, & inuitare ipsum infra tres dies (si volet venire) ad sanctam synodum, ad faciendum super annunciatis cógruam satisfactionem. Subsignaui.

ACTIO II. FACTA A Menna patriarcha Constantinop.

POst consulatum Flauij Belissarij clarissimi, *nonas maias, indictióe 14. in Christo amantissima & Imperiali *Roma Constantinopoli, præsidente domino nostro sanctissimo & beatissimo archiepiscopo patriarcha œcumenico Menna in mesaulio dytico venerabilis domûs dominæ nostræ, sanctæ & gloriosæ DEI genitricis semper virginis Mariæ, quæ est prope sanctissimam magnam Ecclesiam. Et à dextra quidem parte cósedentibus & coaudientibus, iuxta pium iussum Christi amantissimi, & à Deo custoditi Imperatoris nostri Iustiniani, sanctissimis & Deo amantissimis episcopis, Sabino Canusino, Epiphanio Esculano, Asterio Salernitano, Rustico Fæsulano, Leone Nolési, qui omnes ex regione Italiæ sunt, priùs quidem missi ab Apostolica sede, posteà verò vnanimiter consentientes sanctæ memoriæ Agapeto papæ huc aduenienti, Petro Iustinianopolitano metropolita, Marco metropolita secundæ Cappadociæ prouinciæ, Zacharia Mitylenensi metropolita, Marco metropolita Apameæ prouinciæ Bithyniæ, Auxentio metropolita Selymbriæ, Timotheo metropolita Berrhoæ, Thalassio metropolita Beryti, Magno metropolita *Beroæ, Ioanne metropolita Bosphori, Ioanne Gabalorum, Domitiano *Zichiano, Christophoro Porphyriono prouinciæ Phœnicis Parali, Archelao Coryco, Dauitho *Circinsiano, Aetherio Mariamnio, Alexádro *Paraxiano, Domno Maximianopolitano secundæ Palæstinæ, Anastasio Iotapæ, Ioanne *Zoorono, Andrea Paniano, Epitynchano Germæ prouinciæ Hellespóti, Pelagio Parnassi, Paulo *Stectoriano, Andrea Peltano, Theodoro Myreno, & Theodorito Alindeno. A sinistra verò parte Hypatio Ephesino metropolita, Constantino Heracliano metrop. Europæ, Theogene metro. Synnadorum, Bacho metrop. Antiocheno, Hilariano metrop. Pergæ, Vosporio Neocęsareę metrop. Ponti Polemoniaci, Paulo metrop. *Tyano, Acacio metrop. Pessinuntino, Epicteto Claudiopolitano metropol. Honoriadis, Epiphanio Heracleano prouincię Honoriadis, Abraamio Cratiano, Alexandro Colonensi secundæ prouinciæ Cappadociarum, Asterio Amastreno, Eugenio Tieno, Ioanne Cæsareensi prouinciæ Bithyniorū, Dominico Theodosiopolitano prouinciæ Phrygiorum Pacatianorum, Ioanne Traianopolitano, Theodoto Euriæ antiquę Epiri, Andrea Amyzono, Flauiano Coteno, Flia Cæsareæ Bithyniorum, & Armonio Callipolitano: adstantibus autem & coaudientibus Theophane & Pelagio venerabilibus diaconis Apostolicæ sedis, & Mena ac Petro Deo amantissimis notarijs, & quibusdam subdiaconis, & procuratoribus, ac cæteris clericis ipsius Apostolicæ sedis, qui & consentientes fuerunt sanctæ memoriæ Agapeto *facto papæ antiquæ Romæ huc aduenienti, & Magno presbytero, & Heraclio diacono, ambasiatoribus Euphremij sanctissimi patriarchæ sanctissimæ Ecclesiæ Theopolitanæ, Sabino diacono sanctæ Christi Dei nostri resurrectionis, ambasiatore Petri sanctissimi patriarchæ Hierosolymitani, Stephano diacono & ambas. Soterici sanctissimi episcopi Cæsareæ metro. primæ prouincię Cappadociarum, Gaiano presbytero & amb. Elpidij sanctissimi episcopi Ancyrani metropol. primæ Galatiæ, Dionysio & Callinico diaconis & ambas. Photij amantissimi episcopi metropol. Corinthi, præsente etiàm venerabili clero huius regiæ ciuitatis, Euphemius venerabilis diaconus & primicerius notariorum, dixit: His proximis diebus, præcedente pio iusso Christo amantissimi ac à DEO custoditi Imperatoris nostri, conuenit præsens nunc sancta synodus. Et cùm tunc intrâssent ad vos venerabiles monachi huius regiæ ciuitatis, & qui de Theopolitana ciuitate profecti erant, ac etiàm alij venerabiles viri de Hierosolymis, facta fuerūt quædam super venerabili Anthimo, quæ in actis tūc formatis continentur, in quibus dedistis certum terminum super requisitione ipsius venerabilis viri, qui iā decursus est. Cumq;

For. *noua Roma

*Zinchiano

*Cyrrestico

*Pagrasorum

& nunc vestra conuenerit sanctitas pro eadem materia, obseruantq; & vestram audientiam memorati venerabiles monachi, introitum apud vos habere rogantes & supplicantes, subijcimus. Sanctiss. archiepisco. & sancta synodus dixit: Intrent. Et cùm intrâssent, Marianus Deo amantiss. presbyter & prior monast. sanctæ memoriæ Dalmatij & primas, simul cum cæteris Deo amantiss. archimād. & monac. regiæ ciuitatis, & Theopolitanæ, & Hierosolymitanæ mōast. Agapeto Dij, Dioscoro S. Euphemiæ, Agapio Thalassij, Paulo Romanorum, *Antonio Eusebij, Stephano Olympij, Anastasio Romanorum, Demetrio Phocæ, Dominico Euphemij, Zenone S. Dei genitricis in fonte, Alexandro Calamij, Dada Caiumæ, Rhodone Theodori, Gēnadio Dñici, Theodoro Maronij, Sila Eliæ, Paulo Samuelis, Ioanne Theodori, *Cirióe Aegyptiorum, Basilio Cyraconæ, Ioanne sancti Thomæ Apostoli inter illa Modesti, Marco Theodori, Flauiano presbytero & secūdario Modesti Lycaonorum, Marino *Pauli, Theoctisto sanctæ Dei genitricis prope illa Iob, Theodoro Tryphonis, Cosma S. Ioannis inter illa Studij, Petro sanctæ Dei genitricis & sancti Diomedis in Hierusalē, Eleutherio sancti Dominici, Alexandro Abraamij, Theodoro Iob, Tryphone Elpidij, Stephano illorum de Consta, Babyla Danielis in Stylo, Ioanne Anastasij, Anthemio Neonis, Ioāne sancti Michaelis illorum Charisij, Ioanne Maræ prope Actiam Cisternam, Phoca Ionæ prope & iuxta Secundum, Zosimo Eutychij Lycaonorum, Timotheo Asterij ꝓpe Actiam Cisternam, Martyrio Petri prope Apostolos, Andrea sanctæ DEI genitricis ꝓpe sanctum Lucā, Marco sancti Dominici, Iacobo Abibi Syro, Attico Eucratadorum, Ioseph sanctæ Dei genitricis in Lithostroto, Paulo sancti Apostoli Petri prope palatium, Anastasio presbytero & secundario S. Philippi in Brephotrophio, Georgio Cyri, Eusebio Simeonij, Zotico sancti Andreæ prope Saturniam portam, & de Theopoli, Paulo monac. & amb. monast. Maronis, Seueriano presbytero & archimandrita monasterij Zoaræ *Calidorū Syro, Cassisa presbytero & archimā. monast. Lucæ Syro, Simeonio diacono & amb. Iacobi, Ioanne diacono & amb. Theodori, Stephano presbytero & priore monast. Euxerij, Ioanne presbytero & archimā. monast. *Cyri Thomæ Syro, Theona presby. & archimā. monast. Aaron Syro, Photino monac. & ambas. sancti Stephani, Theodoro diacono & ambas. ecclesiæ Erendilenorum, Sergio presbytero & lustratore, qui omnes pro seipsis, & pro reliquis, atque etiàm pro his, qui sub sanctis Christi veri Dei nostri locis agunt, Domno presbytero & archim. monast. beati Martyrij, Hesychio presbytero & ambassia. monast. beati Theodosij, Cassiano presbytero Lauræ B. Sabbæ, Dominico presbytero & priore Turrium Iordani, Nestabo presbytero Lauræ B. Firmini, Terentio presbytero nouæ Lauræ, Leontio monac. & priore, & vicario totius eremi, Traiano presbytero Turrium Iordani, Polyeucto diacono monasterij beati Theodosij, Theodoro diacono & monacho nouæ Lauræ, Cyrico diacono & monacho ipsius nouæ Lauræ, Anastasio diacono monast. beati Martyrij, Mama monacho eiusdem monast. Ioanne monacho eiusdem monast. Iuliano monacho monast. B. Theodosij. Qui omnes agunt ꝓ proprijs monasterijs, & pro omnibus monachis eremi sanctæ ciuitatis. Ioanne presbytero Campestris, & pro omnibus, qui ibidèm sunt monachis, Theona presbytero montis Sinai, & ambassia. ipsius montis, & Ecclesiæ Pharan, & Lauræ Raithæ, & ꝓ omnibus ibidèm monachis, Strategio diacono & monacho monasterij B. Ioannis, & pro omnibus monachis sub Scythopoli.

*Antonino

*Paulini

*Thermarū

Sanctissimus archiepiscopus, & tota synodus dixit: Legantur, quæ pridiè gesta fuerunt. Et accipiens Macarius venerabilis diaconus, notarius & ambassiator, legit: Post consulatum Flauij Belissarij clarissimi, sexto Nonas Maij, indictione decimaquarta, in CHRISTO amantissima & imperiali Constantinopoli. Et reliqua primæ actionis. Sanctissim⁹ archiepiscopus & tota synodus dixit: Qui à nobis deputati fuerunt ad requirendum Anthimum venerabilem, si iniuncta ad opus deduxerunt, ostendant. Vosporius sanctissimus episcopus Neocæsareeñ metropolis prouinciæ Ponti Polemoniaci, dixit: Decretis à beatitudine vestra, & ab hac sancta synodo meritò obtemperantes, fuimus in omnibus locis, in quibus arbitrabamur esse venerabilem Anthimum, videlicet in oratoria domo gloriosi archangeli Michaelis, quæ est in palatio, & in domibus Hormisdę in sancto apostolio: in quibus conuocauimus venerabiles presbyteros & diaconos, & quasi (vt ità dicamus) vniuersum clerum prædictarum sanctissimarum domorum, rogauimusq; ipsos dicere nobis & demōstrare, si sciunt prędictum Anthimum, seu domum, in qua est, *inueniri. Qui primùm quidem concorditer dixerunt, neque vidisse ipsum ibidèm, neque scire domum, in qua ipse sit. Posteà verò ad satisfactionem nostram dederunt quosdā ex ipsis, simul cum Acacio & Christodoro, venerabilibus diaconis & notarijs vestræ sanctitatis, qui prædicti Anthimi inquisitionem fecerunt. Existimantes autem inuenire ipsum in *mittato suo, in quo olìm permanebat, quæsiuimus, & nec ibì inuenire potuimus. At in suburbio suo, quod est circa sanctum Laurentium venientes, nec ibì ipsum inuenire valuimus, inuento ibidē homi-

*inuenire.

homine suo, qui dixit, quòd ex quo recessit de sancta magna ecclesia, neq; vidisse ipsum, neque scire vbi degat. Acacius sanctissimus episcopus Pessinuntiarum metropolis secūdæ prouinciæ Galatiæ, dixit: Et ego significo vestræ beatitudini, quomodò veniens cum Vosporio & Zacharia sanctiss. comministris, ac Ioanne & Theoctisto Deo amantiss. presbyteris, & procuratoribus ecclesiæ, Acacioq; & Christodoro venerabilibus diaconis & notarijs, in prędictis locis requirere prædictum venerabilem Anthimum, & ipsum inuenire nō potui. Zacharias sanctiss. episcopus Mitylenensis metropolita, dixit: Sicut dixerunt ante me Vosporius & Acacius Deo amantiss. episcopi, satisfaciētes mandatis à vestra sanctitate, vénimus in oratoriam domum sancti michaëlis archangeli, quę adiacet palatio, & in sancto apostolio, quod est intra illa Hormisdæ, atque etiàm in suburbio suo, quod adiacet oratorię domui sancti Laurentij, & scrutationem susceptam fecimus, simul cum Ioanne & Theoctisto Deo amātissimis presbyteris & procuratoribus, & Acacio & Christodoro venerabilibus diaconis & notarijs, & nullibì hunc inuenire potuimus. Ioannes DEO venerabilissimus presbyter, & defensor sanctissimę magnę ecclesiæ, dixit: Iuxta iussum vestræ sanctitatis, simul cum prædictis sanctissimis episcopis & venerabilibus diaconis & notarijs, venimus ego & Theoctistus ad loca prædicta ab ipsis, vbi putabam⁹ ominò nos manifestum facere ipsum venerabilem Anthimū, quem inuenire non potuimus.

Theoctistus venerabilis presbyter & defensor ecclesiæ, dixit: Ego eadem depono.

Acacius venerabilis diaconus & notarius, & Christodorus venerab. diacon⁹ & notari⁹, ac secretarius, p Christodorum vnū ipsorum dixerunt: Quæ sanctissimi episcopi, & DEO amātissimi presbyteri & procuratores, q̄ vnà nobiscum missi sunt super requisitione venerabilis Anthimi, dixerunt, eadem & nos deponimus. Attulimus autem & ea, q̄ ꝓximè gesta fuerūt, vt ipsa ei intimarem⁹, & nullo modo ipsum inuenire potuimus.

Sanctissimus archiepiscopus & tota sacrosancta synodus dixit: Manifesta iam facta est voluntas venerabilis Anthimi, qui se manifestum constituere noluit, & venire ad nos ad emendationem. Veruntamen nos, cùm simus homines, quantùm est possibile, sequendo bonitatem magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, qui vult omnes saluos fieri, & ad cognitionē veritatis venire, & qui pœnitentiam tanq̄ salutare quoddam medicamentū his qui peccant, ꝑbet, vt per ipsam, qui à recta via lapsi sunt, rursùs ad ipsam reuocentur per conuenientem longanimitatem: studentesque prædictum venerabilem Anthimum modo possibili saluare, rursùs dedimus ei terminum aliorū trium dierum ad pœnitendum, & recognitionem necessariorum, intra quos requirent ipsum Petrus sanctiss. episcopus Iustinianopolitanus metropolita secundæ prouinciæ Cappadociæ, & Thalassius sanctissimus episcopus metropolis Berytiorum, ac Domnus Deo amantissimus episcopus Maximianopolitanus, ꝓuinciæ secundæ Palęstinorum, Romanusq; atq; etiàm Ioannes Deo amātissimi presbyteri & ꝓcuratores sanctissimæ magnæ ecclesiæ, insupèr etiàm & Andreas & Calonymus venerabiles diaconi & notarij, & si inueniēt ipsum, nunciabunt intra dictum terminum venire ad nostrā audientiam, excusaturū accusatiōes cōtra ipsum factas. Subsignaui.

(1. Tim. 2. b.)

CONSTANTINOPOLITANAE synodi quintæ Actio III.

POst cōsulatum Flauij Belissarij, viri clarissimi, sexto Idus Maij, indictiōe quartadecima, in Deo amantissima & regia ciuitate *Roma Constantinopoli, præsidente domino nostro sanctissimo ac beatissimo œcumenico archiepiscopo Menna patriarcha, in Mesaulio dytico venerabilis domûs Dominę nostræ, sanctæ & gloriosæ DEI genitricis semper virginis Mariæ, quæ est prope sanctam magnam ecclesiam. Et à dextera quidem parte consedentibus ipsi & coaudientibus secūdùm piū iussum Christo amantissimi, ac à DEO custoditi Imperatoris nostri Iustiniani sanctissimis & DEO amantissimis episcopis, Sabino Canusino, Epiphanio Esculano, Asterio Salernitano, Rustico Fæsulano, Leone Nolano, omibus ex regione Italorum, priùs quidē missis ex Italorum regione, videlicet ab Apostolica sede, posteà verò consentientibus sanctę memoriæ Agapeto facto papæ antiquę Romę huc aduenienti Thalassio metropolita Berytano, Magno metrop. Beroano, Ioanne Gabalorum, Christophoro Porphyriono, ꝓuinciæ Phœnicię Parali, Archelao Coryco, Dauitho *Circinsiano, Aetherio Mariamnio, Alexandro *Paraxiano, Domno Maximianopolitano secundæ Palęstinæ, Anastasio Iotapeno, Ioanne Zoorono, Asterio Amastreno, Andrea Paniano, Epitynchano Germæ prouinciæ Hellespionti, Paulo *Stectoriano, Andrea Peltano, Theodoro Myreno, Andrea Amyzono, Flauiano Coteno, Elia Adrianopolitano, Macedonio *Beriano, Theodorito Alindeno, Armonio, Callipolitano, Leontio Helenopolitano, Lógino Oresteno, Ioanne Cæsareensi Bithyniæ, & Ioanne Traianopolitano Pacatianæ Phrygiæ. A sinistris verò Hypatio metrop. Ephesino, Cōstantino Heracleano metr. Europę, Eusebio met. Cyzico, Thalassio met. Nicomedię, Photino met. Chalcedonēsi, Theogene met. Synnadorū, Bacho metr. Antiochiæ Pisidię, Hilariano metrop. Pergæ, Vosporio Neocęsareensi

(Margin notes: for. Νουα Roma; *Cyrresticeni; *Pagrasono; *Sectoriano; *Butritino)

sareensi metrop. Ponti Polemoniaci, Paulo metrop. Tyano, Acacio metrop. Pessinuntino, Epicteto Claudiopolitano metrop. Honoriadis, Petro metrop. Iustinianopolitano secundæ Cappadociarum ꝓuinciæ, Zacharia metrop. Mitylenensi, Hedisco metrop. Cianorum, Marco metrop. Apameæ prouinciæ Bithyniorum, Auxentio metrop. Selymbriano, Timotheo metrop. Berroëano, Ioanne Bosphorano metropolita, Domitiano *Zichiano, Caloa Smyrniano, Epiphanio Heracleano Honoriadis ꝓuinciæ, Abraamio Cratiano, Alexandro Colonensi, Eugenio *Tieno, Dominico Theodosiopolitano prouinciæ Phrygiæ Pacatianæ, Eustathio Tiberiopolitano, Theodoto Euriano, Eusebio *Antiq ciuitatis, Theodoro Gordeno, Matthia Cymano, Alexandro Eleuzano, & Ioanne Medaiano, Adstantibusq; ei & coaudiétibus Theophane & Pelagio venerabilibus diacóis Apostolicæ sedis, ac Mina & Petro venerabilibus notarijs, & quibusdam venerabilibus subdiaconis & procuratoribus, & cæteris clericis ipsius sedis Apostolicæ, qui & præsentes fuerunt cũ sanctæ memoriæ Agapeto facto papa antiquæ Romæ hucaduenïente, & Magno presbytero, & Heraclio diacono & ambasiatore Euphræmij sanctissimi patriarchæ sanctissimæ Ecclesiæ Theopolitanæ, Sabino diacono sanctæ resurrectionis Christi Dei nostri, ambasiatore Petri sanctissimi patriarchę Hierosolymitani, Stephano diacono & ambasiatore Soterici sanctissimi Episcopi Cæsareensis metropol. primæ Cappadocię. Gaiano presbytero & ambasiatore Elpidij sanctissimi episcopi Ancyrani metropolit. Galatiæ primæ, Dionysio diacono & Callinico diacono, ambasiatoribus Photij sanctissimi episcopi metropolitani Corinthi, pręsente etiàm venerabili clero regiæ vrbis, Euphemius venerabilis diaconus & primicerius notariorum dixit: Bis iam conueniente sancta vestra synodo, secúdùm iussum pijssimi & serenissimi Impatoris nostri, cùm aduenirent tunc diuersi monachi ex hac regia vrbe, & Theopoli, ac etiàm Hierosolymis, præcesserunt quædam supra Anthimũ, sicut gesta de his ostendunt, in quibus secúdùm primum & secundum ordinem, certi termini dati sunt super requisitione ipsius venerabilis viri. Quoniam igitur & vltimã dilationem à vobis datam decurrisse contigit, conuenitque rursùs vestra sanctitas, obseruant quoq; vestram audientiam prędicti venerabiles monachi, petentes introitũ habere, subijcimus ergò & exhibemus ad pręsentiam. Sanctissimus archiepiscopus & tota synodus sancta dixit: Intrent. Et intrauit Marianus Deo amantissimus presbyter & prior monasterij sanctæ memoriæ Dalmatij, & primas, & cum ipso DEO dilectissimi presbyteri & archimandritæ venerabilium monasteriorũ regiæ ciuitatis, Agapetus nij, Dioscorus sanctæ Euphemiæ, Agapi⁹ Thalassij, Paulus Romanorum, *Antoninus Eusebij, Stephan⁹ Olympij, Anastasius Romanorum, Demetrius Phocæ, Dñicus Euphemij, Zoilus Theodoti, Iulianus Euphemij, Stephanus Promoti, Zenon sanctæ Dei genitricis ad fonté, Alexander Calamij, Dadas Caiumę, Rhodon Theodori, Silas Elię, Paulus Samuelis, Ioãnes Theodori, *Cyrion Aegyptiorũ, Basilius Cyraconæ, Ioãnes sancti Thomæ Apostoli inter illa Modesti, Marinus *Pauli, *Theocticus sanctæ Dei genitricis ꝓpe illa Iob, Theodorus Tryphonis, Cosmas sancti Ioannis inter illa Studij, Petrus sanctæ Dei genitricis & sancti Diomedis in Hierusalé, Eleutherius sancti Dominici, Alexander sancti Abraamij, Theodorus Iob, Tryphon Elpidij, Stephanus Constæ, Babylas Danielis in Stylo, Ioannes Anastasij, Anthemius Neonis, Ioãnes sancti Michaelis illorum Charisij, Ioannes Maræ prope Actiam Cisternã, Phocas Ionæ prope Secundum, Zosimus Eutychij Lycaonorũ, Timotheus Asterij, Stratonicus Dometij, Polychronius *Ethrij, Andreas Romanorum prope Cisternam, Martyrius Petri prope Apostolos, Andreas sanctæ Dei genitricis prope sanctũ Lucam, Marcus sancti Cyrici, Iacobus Abibi Syrus, Atticus Eucratadorum, Ioseph sanctæ Dei genitricis in Lithostroto, Paulus sancti Petri Apostoli prope palatium, Anastasius presbyter & secundarius sancti Philippi in Brephotrophio, Georgius Cyri, Eusebius Simeonij, Zotic⁹ S. Andreæ prope Saturniam portã, Dñicus sancti Ioannis Syriorum, Cosmus Maximini, Polychronius *Cretensiũ, Paulus sancti Erimonis, & eorum qui sunt sub Theopoli, Paulus monach. & ambasiator monasterij Maronis, Seuerianus presb. & archi. monast. Zoaræ Thermarũ Syrus, Cassisas presby. & archimãdrita monasterij Lucæ Syrus, Simeones diaconus & ambasiator monasterij Iacobi, Ioannes diaconus & ambasiator monasterij Theodori, Stephanus presb. & prior monasterij Euxerij, Ioannes presb. & archimandrita monasterij Aaron Syrus, Photinus mona. & ambasiator monasterij sancti Stephani, Theodorus diaconus & ambasiator ecclesiæ Erendilenorum, Sergius presb. & lustrator, qui omnes agunt pro seipsis, & pro cæteris, atq; etiàm pro his, qui sunt sub sanctis locis Christi veri Dei nostri, Domn⁹ presby. & archimandrita monasterij beati Martyrij, Hesychius presby. & archimandrita monasterij beati Theodosij, Cassianus presbyter Lauræ beati Sabbæ, Dominicus presbyter & prior Turrium Iordani, Nestabus presby. Lauræ beati Firmini, Terentius presb. nouę Laurę, Leótius monac. & prior, ac vicari⁹ toti⁹ eremi, Traian⁹ presb. Turriũ Iordani, Polyeuctus diaco. monast. B. Theodo-

*Zinchiano

*Antisæ *Astyantiq

*Antonius

*Paulini *Theoctisti

*Criticorũ, vel Enucorum.

odosij, Theodorus diaco. & monac. eiusdē nouæ Lauræ, Cyricus diacon. & monachus monast. beati Martyrij, Mamas mona. eiusdem monast. Ioannes monac. eiusdem monast. Iulianus monac. monast. beati Theodosij, qui omnes pro proprijs monasterijs agunt, & pro omnibus monachis de eremo sanctæ ciuitatis. Ioannes presbyter Campestris, & pro omnibus ibidèm monachis. Theonas presbyter montis Sinai, & ambasiator ipsius montis & ecclesiæ Pharan ac Lauræ Raithæ, pro omnibus ibidèm monachis. Strategius diaconus & monachus monasterij beati Ioannis, pro omnibus monachis, qui sunt sub Scythopoli. Sanctissimus archiepiscopus & tota synodus sancta dixit: Legâtur, quæ proximè gesta fuerunt. Et accipiens Paulus venerabilis diaconus & notarius, legit: Post cósulatum Flauij Belissarij clarissimi, * primo Nonas Maij, indictione quartadecima, in Deo amâtissima Imperiali Roma Constantinopoli, Et reliqua secundæ actionis. Sanctissimus archiepiscopus & tota sancta synodus dixit: Doceant nos venerabiles diaconi & notarij, quot dies præteriērunt post synodum secundo ordine factam.

For. * pridiè

Notarij dixerunt: Docemus vestram beatitudinem, quomodò à circunhabita diḙ in actis nunc lectis vsq; ad hanc diem, quinq; sunt dies. Sanctissimus archiepiscopus & tota sancta synodus dixit: Núc qui à nobis secundo ordine deputati sunt ad requirédum venerabilē Anthimum, si interlocutionis finem imposuerunt, edoceant. Petrus sanctissimus episcopus Iustinianopolitanus secundæ Cappadociæ, dixit: Quæ sanctè à vestra sanctitate gesta sunt, & nobis mandata, ad effectum deducere studuimus. Egoq;, & qui mecum deputati erant, Thalassius sanctissimus episcopus Berytius metropolita, & Domnus Deo amâtissimus episcopus Maximianopolitanus, & Romanus ac Ioannes Deo amâtissimi presbyteri & procuratores, Andreasq; & Calonymus Deo amâtissimi diaconi & notarij sanctissimæ magnḙ ecclesiæ, iuimus ad diuersa loca, in quibus putabatur inueniri venerabilis Anthimus, & cum omī diligentia fecimus inquisitionem, & nullo modo ipsum inuenire potuimus. Fuim' autem & in venerabili domo gloriosi martyris Laurentij, & interrogauimus ibidèm clericos, si sciebant, vbì moratur memoratus venerabilis vir. Qui cum iuramento dixerunt, se non vidisse ipsum, sed quòd recessit de sede huius regiæ vrbis, neq; scire in quo loco moratur. Dixerunt autē ipsum habere suburbanum prope * prophetium, in quo sępiùs inuentus est deambulare, & in monasterio Theodosij Deo amantissimi presbyteri, & Prioris, priusquàm acciperet episcopatum huius regiæ ciuitatis. * quos accipiētes, venimus ad pdicta loca, & inquisiuimus. Et neq; in his locis ipsum inuenire valuim', ibidèm

* Quod

inuentis cum iuramento affirmātibus, neq; vidisse ipsum, ex quo recessit de hac sancta magna ecclesia. Accipientes autē ad mentē, affectionem existentem ei erga Petrū quondàm Apamearum præsulem, iuimus ad suburbanum, quod pertinet ipsi Petro, existens prope oratoriam domum sancti martyris Thyrsi, & nec ibì ipsum inuenire potuimus. Thalassius sanctissim' episcopus Beryti, dixit: Iustè autem & canonicè à sancta synodo interlocutis satisfacientes, ego & Petrus ac Domnus sanctissimi episcopi, Romanusq; & Ioannes Deo amantissimi presbyteri & procuratores, Andreas & Calonymus venerabiles diaconi & notarij sanctissimḙ magnḙ ecclesiæ, venimus ad inquirendū venerabilem Anthimum, inuitaturi ipsum venire ad hoc sacrum collegiū, & facere defensiones, de quibus accusatur. Et venientes in multis lòcis, oratorij domibus & venerabilib' monasterijs, ac etiàm in suburbanis pertinentibus ipsi Anthimo & Petro, qui sedē Apamearum olìm iniustè subripuit, in qbus putauimus ipsum manere, & lustrauimus, nec vllo modo ipsum inuenire potuimus. Domn' Deo amantissimus episcop. Maximianopolitanus secundḙ Palæstinæ, dixit: Sequendo & ego, quæ canonicè à sanctissima hac synodo iussa sunt, peragraui cū Petro ac Thalassio sanctissimis episcopis, Romanoq; ac Ioanne Deo amantissimis presbyteris & ecclesiḙ defensoribus, & cū Andrea & Calonymo venerabilibus diaconis & notarijs ad nominata ab ipsis loca, & nullibì ipsum inuenire potuimus. Romanus Deo amâtissimus presbyter & ecclesiḙ defensor, dixit: Ego veniēs simul cum Petro, Thalassio, ac Domno sanctissimis episcopis, & Ioanne Deo amantissimo compresbytero meo ac defensore, Andreaq; & Calonymo Deo amantissimis diaconis & notarijs, in venerabili domo sancti martyris Laurentij, & introeuntes in ipsam, hortati sumus Deo amâtissimos clericos dicere, vbì possibile est inuenire venerabilem Anthimum, vt annunciarētur ei, quæ gesta sunt de materia mota in venerabili synodo. Et cum iuramēto ipsi venerabiles clerici dixerunt, quia scimus ipsum habere suburbanum prope * prophetium sancti Isaiæ, & ibì multùm cōmorari, & sæpiùs abire in monasteriū Theodori Deo amâtissimi monachi, & cū ipso morari. Hæc scimus ab ipso fieri, priusquàm acciperet episcopatū huius regię ciuitatis. Etiàm tempore episcopatûs nō solùm semèl sciuimus ipsum alere venerabiles clericos suos sanctissimæ magnḙ ecclesiæ in prædicto suburbano in collegio Dominæ nostrḙ Dei genitricis sanctḙ Marię, quḙ iacet & locata est in Blachernis * procēso existente regis. Et ipsis verbis, cum iuramentis vsi, addiderunt, quoniam nūc omninò nescimus vbì sit. Si autem posteà poterimus cognoscere, vbì degat, annunciabimus vestræ charitati.

* procensu

ritati. Cùm verò audiuimus hæc ab ipsis, hortati sumus venire vnà nobiscum in monasterium Theodori Deo amantissimi presbyteri & monachi, & in suburbano venerabilis Anthimi, vt & in illis locis inquisitionem ipsius faceremus, & scire vbì moraretur. Et euntes nos cum prædictis venerabilibus clericis in monasterium Theodori Deo amantissimi presbyteri, & prioris ipsi' monasterij:& intrantes oratoriam domum ipsius venerabilis móasterij, inuenimus ibì venerabiles monachos ipsi', inter quos erat & Procopius venerabilissimus monachus, & ꝓtodiaconus. Et cùm audijssent à nobis, vbì moratur venerabilis Anthimus, eò ꝙ à sancta synodo ipse inquiritur, dixerūt hęc: Quoniam sicut in conspectu DEI dicimus, quòd priusquàm dominus Anthimus fieret episcopus huius regię ciuitatis, veniebat frequenter in monasterio nostro ad Priorem, & conuersabantur simul, & habebant adinuicèm affectióem: postq̃ autem accepit episcopatum, non venit huc, nec vidimus eius adspectum. Dominus autem Prior noster recessit multis diebus ad votum, neque audiuim' ab ipso domino, vbì moratur venerabilis Anthimus. Venimus autem & in suburbano venerabilis Anthimi, & introeuntes, inuenimus in ipso Stephanum & Longinum illius familiares. Qui interrogati à nobis, vbì moraretur prædictus venerabilis Anthimus, dixerunt cum iuramentis, nescire vbì moratur, sed ipsos solos esse in ipso suburbano: & per clementem Deum & sanctas vestras orationes, ex quo exiuit de sancta Maria, non vidimus faciem eius. Et exindè venientes in oratorio sancti martyris Thyrsi, intelleximus, quomodò propè adiacet suburbanum Petri, quondàm Apamearum episcopi, in quo inueniretur venerabilis Anthimus. Et illuc etiàm venientes, interrogauimus Thalelęum venerabilē monachum, si sciret prædictum venerabilem Anthimum ibidèm esse. Et dixit cum iuramentis ipse, & Sisinnius artis redemptor, quoniam neq; anteq̃ fieret episcopus, nec postq̃ factus est, scimus ipsum venisse huc, neq; vbì moratur. Et hæc cùm audiuimus, recessimus. Ioannes Deo amātissimus presbyter & ecclesiæ aduocatus, & super custodias, dixit: Ego eadē depono. Andreas Deo amantissimus diaconus & notarius, dixit: Secundùm sanctum præceptum vestræ beatitudinis, abij vnà cum prædictis sanctissimis episcopis, & Deo amantissimis presbyteris & procuratoribus, vnà mecum à vobis sanctissimis deputatis, ad faciendum inquisitionem venerabilis Anthimi. Et veniens cum ipsis ad loca per eos dicta, & cum magna inuestigatione ipsum inuenire non potui. Audiui autem à prædictis clericis S. martyris Laurentij, & à monachis monasterij Theodori venerabilis presbyteri & prioris, ac etiàm ab hominibus pertinentibus ipsi venerabili Anthimo, omnia, quæ relata fuerunt vobis à Romano Deo amātissimo presbytero & procuratore. Calonymus venerabilis diaconus & notarius, dixit: Consona & ego depono prædictis Deo amantissimis viris. Sāctissimus archiepiscopus & tota sancta synodus dixit: Visus quidem fuit venerabilis Anthimus non recta conscientia vsus fuisse, refugiendo vsq; nunc venire ad nos. Nam quid prohibens fuit, nisì qa distulit venire ad nos, & secūdùm quod cōueniens fuit, respondere adnunciatis cōtra ipsum tanq̃ veris, ac Deo dilectam, & sacrorum habitui condecentem præbere satisfactionem? Verùm licèt ille nos iam mouerit contra se ad sententiandum in ipsum, tamē nos nullo modo despicientes miseratióem decentem sacerdotibus Dei, erga emendationem animarum, quæ peccauerunt, tertiā ei damus dilationem, intra quam nisì venerit, & liberum se constituerit ab adnunciatis contra ipsum, finis quidem, qui indè propriæ inobedientiæ conuenit, inscribetur. Nos verò sequentes venerabiles canones, & ea quæ à sanctæ memoriæ Agapeto diffinita sunt, attendentes, iustam in eum feremus sententiam. Inquirent igitur ipsum & Theogēnes sanctissimus episcopus Synnadorū metropolita, & Bachus sanctiss. episcopus metropolis Antiochiæ prouinciæ Pisidorum, & Christophorus Deo amantiss. episc. Porphyriōis *Phœnicis *Parali, ac Iulianus & Ammoni' Deo dilectiss. presbyteri & defensores sanctissimæ Ecclesiæ magnæ, Paulusq; & Macari' venerabiles diaconi & notarij, & si inuenient, parabūt obseruare nostram audientiam intra alios decem dies. Et pro tollendo omnē ignorātiæ seu (quod verius est) dissimulationis occasionem, fiēt, quę à nobis sententiata fuerint, manifesta toti Christianiss. populo huius regię ciuitatis, & ꝓclamatio apponetur, exhibens inquisitionē esse factā sup Anthimū, & ipsum hortans serò venire ad nos. Subsignaui.

CONSTANTINOPOLITANI Concilij quinti Actio IIII.

POst cōsulatum Flauij Belissarij clarissimi prætoris, 12. Kalendarum Iunij, indictióe 14. in Christo amātissima Roma Constantinopoli regia, præsidente dño nostro sanctiss. ac beatiss. œcumenico archiepiscopo, Menna patriarcha in Mesaulio dytico venerabilis domûs dominę nostræ, sanctæ & gloriosæ Dei genitricis semper virginis Mariæ, quæ est prope sanctissimam magnam ecclesiam, & à dextris quidem considentibus & coaudientibus, secundùm pium iussum pijssimi & à DEO custoditi Impatoris nostri Iustiniani, sanctissimis ac Deo

Deo amantissimis episcopis, Sabino Canusino, Epiphanio Esculano, Asterio Salernitano, Rustico Fęsulano, Leone Nolano, ex omnibus Italiæ regionibus, priùs quidē ab Apostolica sede missis, posteà verò consentientibus sanctæ memoriæ Agapeto facto papæ antiquæ Romæ huc aduenienti, Thalassio metrop. Beryti, Ioanne Gabalorum, Christophoro Porphyriono prouin. Phœniciæ Parali, Archelao Coryceno, Dauitho
*Cyrresticensi, *Circinsiano, Aetherio Mariamnio, Alexādro *Paraxiano, Domno Maximianopoli-
*Pagrasono tano secundæ Palæstinæ, Anastasio Iotapeno, Ioanne *Zoorano, Asterio Amastreno, Andrea Paniano, Epitynchano Germæ ꝓuinciæ Hellespontii, Paulo *Stectoriano,
*Sectoriano, Andrea Peltano, Theodoro Myreno, Andrea Amyzono, Flauiano Cotenensi, Elia Adrianopolitano, Macedonio *Berianensi,
*Butritino Theodorito Alindinensi, Armonio Callipolensi, Leontio Helenopolitano, Longino Oresteno, Ioanne Cæsareensi Bithyniæ, & Ioanne Traianopolitano Phrygię Pacatianæ: A sinistris verò, Hypatio metropol. Ephesino, Constantino Heracleano metropol. Europæ, Eusebio metrop. Cyzico, Thalassio metrop. Nicomediæ, Photino metro. Chalcedonæ, Theogene metrop. Synnadorum, Bacho Antiocheno metropol. Pisidię, Iuliano metrop. Pergæ, Vosporio Neocæsareensi metrop. Ponti Polemoniaci, Paulo metrop. *Tyano, Acacio metrop. Pessinuntino, Epicteto Claudiopolitano metropol. Honoriadis, Petro metrop. Iustinianopolitano secundæ prouinciæ Cappadociarum, Zacharia metrop. Mitylenensi, Hedisco metrop. Ciano, Marco metropol. Apamearum prouinciæ Bithyniorū, Auxentio metrop. Selymbriano, Ioanne metrop. Bosphora-
*Zinchiano no, Domitiano *Zichiano, Caloa Smyrnæ, Epiphanio Heracleano prouinc. Honoriadis, Abraamio Cratiano, Alexandro Colonensi, Eugenio Tieno, Dominico Theodosiopolitano prouin. Phrygiæ Pacatianæ, Eustathio Tiberiopolitano, Theodoto Eu-
*Antisę, vel Astiantiquæ riano, Eusebio *antiquæ ciuitatis, Theodoro Gordeno, Matthia Cymano, Alexandro Eleusono, & Ioanne Medaiano, Assistentibusque ei & coaudientibus, Theophane & Pelagio Deo amātissimis diaconis Apostolicę sedis, & Mina & Petro venerabilibus notarijs, & quibusdam subdiacōis sedis Apostolicæ, qui consentientes fuerunt Agapeto facto papæ antiquæ Romæ, huc aduenienti, & Magno presbytero & Heraclio diacono ambasiatore Euphræmij sanctiss. patriarchæ Theopolitanæ Ecclesiæ Sabino diacono sanctæ resurrectionis Christi DEI nostri, ambasiatore Petri sanctissimi patriarchæ Hierosolymitani, Stephano diaco. & ambas. Soterici sanctiss. episcopi Cęsareensis metrop. primæ Cappadociæ, Gaiano presby. & amb. Elpidij sanctiss. episcopi Ancyritani metrop. primæ Galatiæ, Dionysio & Callinico diacono & ambasia. sanctiss. Photini episcopi metrop. Corinthi, ꝓsente etiàm venerabili clero regiæ vrbis, Euphemius venerabilis diaconus & notariorum primicerius, dixit: Cùm iam tertiò cōuenerit sancta nostra synodus, iuxta pium iussum Christo amantissimi & sereniss. Imperatoris nostri, & quędam gesta fuerint super venerabili Anthimo, & eius requisitione à vestra sanctitate, sententiaque sancta à vobis prolata sit, diffiniens dilationem decem dierum ad inquisitioēm ipsius, & proclamationē apponi iubens, inuitādo ipsum venire ad sanctam nostram synodū. Cumq; etiàm euenerit id, quod à vobis mandatum erat ad effectum prouenire, & inducias per vestram sanctam sententiam datas decurrisse, cōuenienteq; & nunc sancta nostra synodo, ac obseruantibus audientiā nostrā ijs, q in principio accusationē contra ipsum venerabilem Anthimum fecerunt, venerabiles videlicet monachi huius regię vrbis, & Theopolitanę, petentibusq; introitum habere, subijcimus ad notitiam. Sanctissi. archiepiscopus dixit: Intrent. Et intrauit Marianus Deo amantissimus presbyter, & prior monasterij Dalmatij sanctæ memoriæ, & primas, & cum ipso Deo amātissimi presbyteri & archimandritæ venerabilium monasteriorum regię ciuitatis Agapetus Dij, Dioscorus sanctę Euphemię, Agapius Thalassij, Paulus Romanorum, Demetrius Phocę, *Antoninus Eusebij, Stephanus Olympij, *Antonius
Anastasius Romanorū, Dñicus Euphemij, Zoilus Theodoti, Iulianus Euphemij, Stephanus Promoti, Zenon sanctę DEI genitricis ad fontem, Alexander Calamij, Dadas Caiumę, Dominicus S. Ioannis Syriorum, Elpidius Basiani, *Zosimus Maximini, Po- *Cosmus
lychronius *Cretensium, Paulus S. Erimōis, *Criticorū,
Rhodon Theodori, Gēnadius Dominici, vel, Eriti-
Theodorus Maronij, Silas Eliæ, Paulus Sa- corum
muelis, Ioannes Theodori, Cirion Aegyptiorum, Basilius Cyraconę, Ioannes sancti Thomę Apostoli inter illa Modesti, Marcus Theodori, Marinus *Pauli, Flauianus pre- *Paulini
sbyter & secundarius Lycaonorum, Theoctistus sanctę Dei genitricis prope illa Iob, Theodorus Tryphonis, Eleutherius sancti Dominici, Cosmas S. Ioānis ad Stylum, Petrus sanctę Dei genitricis & sancti Diomedis in Hierusalē, Alexāder Abraamij, Theodorus Iob, Tryphon Elpidij, Stephanus Constę, Babylas Danielis in Stylo, Ioannes Anastasij, Anthemius Neonis, Timotheus Asterij, Ioannes sancti Michaelis inter illa Charisij, Ioānes Marę prope Aetiam cisternam, Phocas Ionę prope Secūdum, Zosim⁹ Eutychij Lycaonorum, Stratōicus Dometij, Polychronius *Ethrij, Andreas Romanorum prope cisternā, Martyrius Petri ꝓpe Apostolos, Andreas S. Dei genitricis ꝓpe S. Lucam,

Lucam, Marcus S. Cyrici, Iacobus Abibi Syrus, Atticus Eucratadorũ, Ioseph sanctæ Dei genitricis in Lithostroto, Paulus sancti Petri apostoli prope palatium, Anastasius presbyter & secundarius sancti Philippi in Brephotrophio, Georgius Cyri, Eusebius Simeóis, Zoticus sancti Andreæ prope *Saturniam portam, Theodorus monaster. ab ipso constituti prope mártyriũ sancti Laurentij, & de Theopoli, Paulus monac. & ambas. monast. Maronis, Seuerianus presbyter & archi. monas. Zoaræ Calidorũ Syrus, Cassisas presbyter & archim. monast. Lucæ Syrus, Simeonius diac. & amb. Iacobi, Ioannes diac. & amb. Theodori, Stephanus presb. & prior monast. Euxerij, Ioannes pres. & arch. monasterij Aaron Syrus, Photinus monac. & ambas. monac. sancti Stephani, Theodorus diaconus & ambas. Ecclesiæ Erendilenorum, Sergius presbyter & lustrator, qui omnes & pro seipsis agunt, & reliquis, ac etiàm ꝓ ijs, qui sunt sub sanctis Christi veri Dei nostri locis, Domnus presbyter & archim. monast. B. martyrij, Hesychius presb. & ambasiator monasterij beati Theodosij, Cassianus presbyter & prior monasterij Lauræ beati Sabbæ, Dominicus presbyter & prior Turrium Iordani, Nestabus presbyter Lauræ B. Firmini, Terentius presbyter nouæ Lauræ, Leõtius monachus & vicarius totius eremi, Traianus presbyter Turrium Iordani, Polyeuct⁹ diaconus monachus B. Theodosij, Theodorus diacon⁹ & monac. nouæ Lauræ, Cyricus diaconus eiusdẽ nouę Lauræ, Anastasius diac. monasterij beati Martyrij, Mamas monach. eiusdem monast. Ioannes monachus eiusdem monasterij, Iulianus monach. mõasterij beati Theodosij. Qui omnes agunt pro proprijs monasterijs, & pro omnibus monachis, qui sunt in sancta eremo, Ioãnes presbyter Campestrinæ, & pro omnibus ibidèm monachis, Thenonas presbyter montis Sinai, & ambasiator eiusdem montis & ecclesiæ de Pharan, ac Lauræ Rhaitæ, pro omnibus ibidẽ monac. Strategius diacon. & monac. monast. B. Ioannis, & ꝓ oĩbus monac. de Scythopoli.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Legãtur quæ gesta sunt pro hac materia. Et lectę fuerunt duę actiones per Macarium venerabilem diaconum & notarium, tertia verò ꝑ Calonymum venerabilem diaconum & notarium.

Sanctissimus archiepiscopus & tota synodus dixit: Si id, quod à vobis interloquutum est super inquisitione venerabilis Anthimi, viri Deo amantissimi ad hoc deputati fecerunt, edoceri volumus. Theogenes sanctissimus episcopus metropolis Synnadorum, dixit: Secundùm iussum vestræ sanctitatis, & totius sub cælo vobiscum venerabilis synodi, fui vnà cum Bacho DEO amantissimo Episcopo clarissimæ metropolis Antiochenæ prouinciæ Pisidiorum, & Christophoro Deo amãtissimo episcopo Porphyriono sub Phœnicia Parali, & Iuliano ac Ammonio Deo amantissimis presbyteris & procuratoribus sanctæ magnæ Ecclesiæ, Pauloque & Macario venerabilibus diaconis & notarijs venerabilis nostri episcopatûs, in venerabili oratorio sancti martyris Sergij inter illa Hormisdæ, & quærentibus nobis venerabilem Anthimum, ostensa fuit nobis domus, vbi priùs morã habere dicebatur, & inuenimus clausam existẽtem ostio. Venimus autem & ad alia loca, ad requirẽdum ipsum venerabilem Anthimum, in quibus putabatur esse: & sciscitantes, nõ potuimus scire, vbi moratur, ex quo exiuit de sanctissima magna nostra Ecclesia. Rursùs posteà in alia die abeuntes in venerabili domo sancti archangeli Michaelis, quę iacet in palatio, conuocauimus venerabiles clericos ipsius oratorij, & interrogauimus ipsos de ipso venerabili viro. Qui cum iuramento dixerunt, neq; vidisse, neq; scire, vbi moratur. Et hæc eadem studui nota facere vestræ sanctitati. Bachus sanctissimus episcopus metropolis Antiochenæ Pisidiorum prouinciæ, dixit: Iuxta sanctam interloqutionem vestræ sanctitatis, fui & ego vnà cum Theogene & Christophoro sanctissimis episcopis, ac Iuliano ac Ammonio Deo amãtissimis presbyteris & ecclesiæ defensoribus, Pauloq; & Macario Deo amantissimis diaconis & notarijs, & quæsiui vnà cum ipsis venerabilem Anthimum in diuersis locis, & nullatenùs ipsum inuenire potui. Christophorus sanctissimus episcopus Porphyrionis prouinciæ Phœniciæ Parali, dixit: Secundùm ea, quæ à vestra beatitudine nobis iussa fuerũt, & à sancta synodo vobiscum sedente, fuerunt simul Theogenes & Bachus sanctissimi episcopi vnà cum vilitate mea, atque etiàm Iulianus & Ammonius Deo amantissimi presbyteri & ecclesię defensores. Insupèr etiàm & Paulus ac Macarius venerabiles diaconi, & notarij venerabilis episcopatûs vestri, & q̃siuimus venerabilẽ Anthimũ, vt accusatiões cõtra ipsum motas in hac sacra vestra synodo, adnunciarem⁹ ei, & hortaremur ipsum, quoàd possibile, respondere ad querelas. Et primùm quidem fuimus in locis Hormisdæ, in qua domo permanebat, priusquàm ipse raperet pontificalem sedem huius regiæ vrbis, quã domum inuenimus clausam ostijs. Interrogauimus autem eos, qui ibidèm expectabant, si ipsum viderant. Et audiuimus ipsos dicentes, non vidisse ipsum à multis diebus. Similiter etiàm fuimus in venerabili domo sancti archangeli Michaelis in palatio, (visus enim fuit priùs ibidèm frequentare) & interrogauimus clericos ibidèm, si apparuerat eis in ijs diebus venerabilis Anthimus, qui à nobis quærit: & ab ipsis cum iura-

iuramētis scimus, ꝙ neq; viderūt eum, neq; sciūnt, vbi sit. Et non solùm in ijs locis, sed & in alijs locis fuimus nobis cõmemoratis. Et quibusdam pueris suis obuiauim⁹, & interrogauimus eos. Et secundùm quod sanctissimi & Deo amantissimi viri, qui mecū missi sunt, sciūt, à nullo potuimus scire, vbi moratur sæpè dictus venerabilis Anthimus. Iulianus Deo amantissimus presbyter & ecclesiæ defensor, dixit: Secundùm sanctum mandatum vestræ sanctitatis abiens simul cū Theogene, Bacho, & Christophoro sanctissimis episcopis, & Ammonio amantissimo compresbytero meo & defensore, Pauloq; & Macario venerabilibus diaconis & notarijs, quæsiui vnà cum ipsis venerabilem Anthimum in diuersis locis & pluribus, in quib⁹ ipsum inuenire arbitrabamur, & nullibi ipsum inuenire potuimus. Et hoc significamus vestræ sanctitati, quòd proposita est & proclamatio vestræ sanctitatis, & neq; sic ipsum inuenire potuimus. Ammonius Deo amantissimus presbyter & ecclesię defensor, dixit: Iuxta ea, quæ iussa sunt à vestra sanctitate, fui vnà cum prædictis Deo amantissimis episcopis, & Iuliano presbytero & defensore meo, & cū Paulo & Macario venerabilibus diaconis & notarijs, primùm quidem in domo, in qua permanebat venerabilis Anthimus, vt eo ibidèm inuento, intimaremus ei, quæ à vestra sancta synodo mandata erant: & inuenientes portas ipsius domûs ab extra, interrogauim⁹ eos, qui aderant, & ostiarium domûs, vbinàm moraret prædictus venerabilis vir. Dixerunt nescire, neq; vidisse ipsum ex plurimo tempore in ipsa domo. Vénimus autem & in oratoriā domum sancti Michaelis archangeli, & cōgregantes venerabiles ibidèm clericos, adiurauimus, si sciūt prædictum venerabilem virū morari in ipso oratorio, aut in alio loco. Illi autem cum iuramento responderūt, se nullam omninò talem scientiam de ipso habere. Fuimus autem & in diuersis alijs locis, quærentes ipsum, & nullo modo valuimus compræhendere, vbi moratur, omnibus eadem affirmantibus, quòd nullo modo sciunt, vbi nunc sit. Significo autem & vestræ sanctitati, quomodò & proscriptionem à sancta synodo vestra factam, rogantem venerabilem Anthimum venire, & respondere sanctæ huic synodo vestrę, publicè apposuim⁹ à septem diebus, vt & p ipsam sciat, quæ exhibita sunt vestræ sanctitati, & certus ipse constituatur: sed neque sic vllam vnq̃ sui demonstrationem fecit.

Paulus venerabilis diaconus & notari⁹, dixit: Secundùm præceptum vestræ dominationis & beatitudinis vestræ synodi, iuimus simul cum prædictis Deo amātissimis viris, & Macario venerabili cōdiacono meo & notario in diuersis locis, & quæsiuimus venerabilem Anthimum, & cum inuenire non potuimus. Macari⁹ venerabilis diaconus, notarius & ambasiator, dixit: Sequendo sanctissimos viros, qui simul mecū missi sunt, eadem & ego depono. Sanctissimus archiepiscopus & tota synodus dixit: Legat proscriptio apposita secundùm iam præcedentem sententiam. Et accipiens Diodorus diaconus & notarius, legit: Mennas archiepiscopus Constantinopolitanus œcumenicus patriarcha, & tota synodus in ipsa DEO amata Roma Constantinopoli congregata, Anthimo venerabili. Si quidem aliqua ratio conueniens tibi fuisset & spes pœnitentiæ de peccatis commissis, nihil certè opùs fuisset præsentium proclamationum. Sed olìm sanctæ memoriæ Agapeto papæ antiq̃ Romæ manifestam fecisti opiniõem tuam, & iam in ipsis repræhensibilibus dogmatibus incusationem meruisti, cùm pontifex Trapezuntius appareas: sed neq; inquisitionem illius sustinuisti, & cùm à nobis tāto tempore ad pœnitentiam euocatus fueris, non moderatior teipso factus es, & inobedientiam tuam *meliorem sacerdotali humilitate (sicut visum est) ostendisti *. Et quidem, quæ à te gesta sunt, nulla venia digna sint. Veruntamen adhuc hominum lubrico peccata asscribendo, & clementiam vsq; ad multum tempus erga eos, qui peccauerunt, & occasionem emendationis (licèt tardè) sæpiùs factam inuenientes, præsenti litera te prouocamus, admonentes tuam venerabilitatem, non stare in ipsa contentiõe vsq; ad finem, & venire ad sanctam synodū intra numerum sex dierum, & opinionem, quam in rectis dogmatibus adeptus es, pura voce ostendere: palamq; facere vniuersis alijs, quanta potest ad reuocationem his, q lapsi sunt, patrum mitissimorum & iudicū clementissimorum admonitio. Si verò & hanc nostram vocationem despexeris, tibi decæterò non in tempore locus pœnitentię erit: nobis enim non aliundè, quàm ex his q̃ fecisti, ea quę iudicij sunt, inducentur. Subsignaui, apposita mensis Maij die quintadecima, indictione quartadecima, post consulatum Flauij Belissarij gloriosissimi.

Epist. Synodi ad Anthimum.

*maiorem for. *. vt

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Venerabiles diaconi & notarij, qui nobis subscribunt, edoceant nos, cuius gratia, cùm sententia determinet dilationem decē dierum, proclamatio apposita sex tantùm dierum det terminum. Notarij dixerunt: Edocemus quomodò sancta sententia terminū decem dierum dedit ad inquisitiõem, & ad proclamationem, non autem iussit statim proclamationem apponi. Facta igitur ipsius inquisitione vsque ad dies tres, & illo ignoto existente, necessarium fuit reliquos septem dies apponi ad ipsam sanctam proscriptionem vestræ beatitudinis, & sanctæ synodi vobiscū cõgregatæ, q̃ ipsi manifesta faciat ea, q̃ à vobis ordinata sunt. Illā igitur diem

diem meritò portat, ipsum ꝓclama, in qua depositum fuit. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Sanctissimi comministri, qui *vobiscum praesentes sunt ex regione Italiae, & Deo amantissimi diaconi & venerabilissimi notarij sedis Apostolicae, audierunt supplicatiões oblatas fidelissimo ac à Deo custodito Imperatori nostro, & libellos oblatos sanctae ac beatae memoriae Agapeto, & accusationes, quas fecerunt contra impium Anthimum apud nos illi, qui ipsos porrexerunt: & sicut accusatio in ipsum prouenit super approbatissimis, hoc quidem, quòd non vult cõsentire rectis & apostolicis doctrinis verae fidei nostrae: hoc verò, quòd ad errorẽ & haeresim Eutychis declinat, & depositos ac anathematizatos à sancta Chalcedonensi oecumenica synodo, & ab Apostolica sede, & ab ecclesiastico statu, qui ex illa vsque nunc fuit, propter communicationem & opinionem ad Eutychen, amplexatur: cõspicientes ad synodicas epistolas, factas à sanctae ac beatae memoriae patre nostro Agapeto papa antiquae Romae contra Anthimum, cogitantesq; ipsius vsque ad finem inobedientiam, & quòd neq; canonicis vocationibus obedire, neq; accusatiões in ipsum adductas repellere voluit: quã sup his omnibus opinionem habent, dicere dignẽt. Et Menas in Deo venerabilis lector, & secũdarius notariorum Apostolicę sedis antiquae Romae, legit vocem, q̃ sic se habet: Sanctissimi episcopi partium Italiae, & viri venerabiles diaconi Apostolicae sedis, dixerunt: Diffinitionem sanctae recordationis patris nostri quondàm papae Agapeti, synodicis epistolis pro Menna sanctissimo archiepiscopo huius regiae vrbis Constantinopolitanae factis, additam, de persona Anthimi Trapezuntij quondàm episcopi, nos sequi per omnia profitemur. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Et reliqua sancta synodus nobiscum congregata, quae audiuit omnia, quae à principio super materia contra Anthimum gesta sunt, omnibusq́ue quę à nobis dicta sunt, attendens, dignetur manifesta facere, quae vult prouenire in Anthimum. Sancta synodus per Hypatium sanctissimum episcopum Ephesinum, metropolitam prouinciae Asianorum, dixit:

*nobiscum

SENTENTIA SYNODI CONstantinopolitanae contra Anthimum.

Vltarum transgressionum Anthimus reus demõstratus est. Venerabiles quidẽ patrũ leges, tanq̃ nõ positas, ad nihilũ reputauit, & paulominùs suo exemplo om̃em ecclesiasticũ statũ cõturbauit, introducendo se in patriarchalem sedem huius regiae vrbis, q̃ nullo modo sibi cõuenit, cõmunemq; confusionẽ sacerdotibus Dei ac populis fidelissimis operatus est. Quinimò non hoc solùm sibi studium erat, sed & Eutychis opinionem habet. Cumq; sic obtinere potuerit magnum pontificium, quemadmodùm dictum est, paulatim putauit oportere depascere sanctissimas Dei ecclesias tali morbo, & contrarium, quàm diuinae voces dicant, pro congregando rationabiles oues Dei, ouilis diuisiones excogitabat aduersùs omnes (vt ità dicatur) ecclesias, vt periclitando vnionem sanctissimarum ecclesiarum, tantis pijssimi Imperatoris nostri laboribus reformatam, in multas diuisiones scinderet. Deniquè *paulatiuè hanc corruptionem significabat, simulans quidem suscipere sanctas synodos, Nicenã dicimus contra impium Arrium, Cõstantinopolitanam cõtra haereticum Macedonium, & Ephesinam primam contra impium Nestorium, ac Chalcedonensem contra impiũ Eutychen, saltẽ ipsas habẽs in sacris dypti-chis: sed cũ inserta ipsis synodis esset sancta memoria beatissimi Leonis papae, nullo tamen tempore aliter vel percipit, vel participat sanctissimis dei mysterijs, nec celebritatem ipsorum praedicat, nè in hac quidẽ sanctissima magna ecclesia, resiliens vniuersaliter à rectis ipsorum cõfessionibus, & neque magnorum pontificũ, neq; venerabiliũ Priorum, qui pro talibus respiciunt, & omninò tolerat, aut aliquam defensionem dat, quo modo non paruum singulo die affert scandalum in talibus, infidelibus quidem irridentibus, fidelibus verò dolentibus, vt qui parùm credunt, adhuc magìs cõturbentur, & in peius incidãt. In talibus enim cùm magnus Imperator seipsum disposuerit, ad memoriamq́ue sibi reuocauerit sententiã principis Apostolorum, qua dicit: Paratos nos 1.Pet.3.a semp esse oportere ad respondendũ om̃i petenti rationẽ de ea, q̃ in nobis est, spe, nihil plùs iuuit, sed ad eius serenitatẽ deceptibilibus rationib⁹ vsus, ꝓmisit se omnia facere, quaecunq; summus pontifex magnae sedis Apostolicae decerneret, & ad sanctissimos patriarchas scripsit, se sequi per omnia Apostolicã sedẽ. At magno Deo & saluatore nostro Iesu Christo nõ permittente talia vsque in finem procedere, missus est huic regiae vrbi, secũdùm ipsius deitatem, Agapetus sanctae & beatae memoriae papa beatissimus, q statim sacris canonibus manum cum DEO porrexit, & ipsum de sede sibi nõ cõuenientè depulit, data venia his, q talis rei participes aut communicatores sunt, & regiae ac à deo custoditae ciuitati sacrum ornatũ suum reddidit, cùm ostendit vestrã beatitudinem huic sanctae magnae sedi pesse. Qm̃ verò & in dogmatibus impietatis sibi infinita crimina impendit, supplicationesq; & libelli multi porrecti sunt pijssimo Imperatori nostro & beatissimo papae, à diuersis venerabilibus viris, & multis quidẽ sudorib⁹ ipse beatissimus

*paulatim

mus papa animam ipsius paternaliter reuocare studuit, sic tamen insanabiliter habere inuénit, & pia dogmata recusantem, insupèr etiàm & criminantem vocem illam de duabus naturis (quod aduersùs Eutychen maximè sancta Chalcedonensis synodus diffiniuit) prorsùs negando, & rectè condemnatos à sancta synodo, recusantem euitare, immò econtrà ipsos amplexátem, & quantùm in ipso est, studentem ostendere Dioscorum & ipsum Eutychen prorsùs insontes, inter quos hæreticare depræhensus est, sententiã profert in scriptis plenam clementia & decenti sanctitate, * differens ei tempus pœnitentiæ, decernensq;, donèc à tali opinione mutatus, satisfecerit his, quæ à sanctis patribus doctrinaliter & canonicè diffinita sunt, ipsum non habere nomen catholici, neque sacerdotis. Hæc autem sequutus pijssimus Imperator noster, respiciensq; ad supplicationes, suæ serenitati à diuersis personis venerabilibus porrectas, vestram beatitudinẽ & nos omnes in idipsum super isto conuenire, benè satisfaciendo, iustum iudicauit. Nos itaque venerabiles canones sanctorum patrum nostrorum sequentes, sacris vocationibus ipsum aduocauimus, & tẽpus pœnitentiæ ei dedimus, & latenti ac medelam recusanti, proclamatiõe manifesta fecimus, quæ à nobis facta sunt. Cumq; in his oĩbus ipsum ad conuersionem adducere non potuerimus, apertam hanc suæ hęresis demonstrationem accipientes, sequentesq; ea, quæ à beatissimo papa benè examinata sunt, conspicimus (si hìc vobis adstaret) omninò ipsum tanquàm membrum inutile & putridum abijci de corpore sanctarum Dei ecclesiarum, & extra episcopatum Trapezuntinũ esse, & alienum ab omni sacra dignitate & efficacia, & iuxta ipsius sanctissimi papæ sententiam, à catholica appellatione.

id deferens

SENTENTIA MENNAE CONtra Anthimum.

SAnctissimus ac beatissim⁹ œcumenicus patriarcha & archiepiscop⁹, dixit: Cùm Saluator noster Iesus Christus verus Deus noster, dederit potestatem proprijs sacerdotibus, euellendi & plantandi, demoliendi & ædificandi, orauimus quidem omne tempus nobis esse ædificandi & plantandi, nullum autem euellendi & demoliendi: sed dira est (vt videtur) veritatis transgressio, & via maxima ad perditionẽ his, qui vsi sunt. Est enim diligenter considerantibus voluntatem Anthimi videre, in ipsum multas sacras sanctiones transgressas. Nam erga Deum, cùm non seruauit confessionem, sed & indè à spe separatus, quomodò non visus est esse contrarius accusator proprij defectûs? Hanc itaque & nos tanquàm quandam vsurpationem vlceris insanabilis sistere conabimur, si excisionem membri, quod passum est, fecerimus. Circunspicientes enĩ dolorem istinc euenturum, coactiæ * necessitati sumus venire ad præsentem sententiam. Nam ducimur quidem ex hac mœroribus, sed vniuersìm plùs tribuimus cõmuni vtilitati catholicæ Ecclesiæ quilibet nostrûm, quàm suis quibusq; proprijs compassionibus. Quia igitur diuersæ in ipsum consultiuæ & canonicæ querimoniæ factæ sunt, & quidẽ sanctæ memoriæ Agapetus papa Romanus, pœnitentiæ ei dans, vsquequò vniuersa, quæ à sanctis patribus diffinita sunt, visus fuerat despexisse, neq; sacerdotis, neq; catholici nomen ipsum habere permittit. Nos autem quia non est possibile, molestatos de ipsis despicere, quæ * dicitur, via sacerdotibus condecenti in talibus ambulantes, canonicis ipsum induximus vocationibus, induciasque tribuimus ad recognitionem: & quod iam vltimum est, neque à consuetis proscriptionibus abstinuimus. Ipse verò tantum abhorrebat tam ab in melius mutatione quàm defensione denunciatorum, quòd nec omninò venire voluit, nec hìc videlicet inquisitionem à nobis factam sustinere. Nam erat ei accusator, vt videtur, conscientia: sed cedendo ab accusatoribus, induxit delicti confessionem: & anima peccare consueta, difficilis ad pœnitentiam, etsi maximè multa fuerint, ad hanc trahentia. Vndè super impœnitenti inobedientia voluntatis ipsius lachrymantes, & super errore, qui illius animam appræhendit, gemiscentes, sequẽdo sanctissimam vocem magni Dei & saluatoris nostri, quæ docet non parcere proprijs membris, si alicuius scandali causa nobis fiunt, sed ipsius incisionem facere insinuat, ad integram totius corporis: respicientesque ad ea, quæ * pridiè à sanctæ memoriæ Agapeto papa antiquæ Romæ, & quòd nullum pœnitentiæ tempus accipiat, nec elegit melioris opinionis esse, satisfaciendo his qui ab ipso scandalizati sunt, atq; etiàm ad ea, quæ nunc iudicata sunt à sancta synodo nobiscum existente: ipsum Anthimũ constitui extra pontificium Trapezuntinũ decernim⁹, & ipsum alienum esse ab omni alia sacra appellatiõe, simul & dignitate ac efficacia decæterò, & omninò inter orthodoxos non numerãri sententiamus, neq; posse ascẽdere omninò ad ipsam Trapezuntinam, neq; ad hanc regiam vrbem. Et postquàm sancta synodus surrexit, qui de Oriente erant, & quidam ex alijs episcopis & monachi ac clerici clamauerunt: Multi anni Imperatoris. Multi anni patriarchę. Petrũ, Zoaram, & Seuerũ modò anathematiza. Orthodoxum Imperatorem habes, quid times? Eos qui parabaptizant, eijce foràs. Et cùm monachi Hierosolymorum porrexerũt chartam, vniuersi clamauerunt: Multi anni patriarchæ. Libellum monachorũ modò suscipe. Libellus modò legatur. Eos qui per domum baptizant, eijce foràs.

Hiere. 1. b

*for. * necessitate aut * & necessitati*

*for. * dicunt*

Mat. 5. c 18. a

*for. * pridèm*

foràs. Speluncam Zoaræ modò torqueas. Multi anni patriarchæ. Parabaptistam modò anathematiza. Christiani Imperatoris multi anni, Orthodoxi Imperatoris multi anni. Speluncę hæreticorũ modò ardēt. Multi anni patriarchę. Monasteria Petri modò verte. Vincit fides Imperatoris. Orthodox⁹ regnat, quē times? Petrus quarè habet monasteria? Omnes hæreticos ibi habet. Seuerũ, Petrũ, & Zoaram modò anathematiza. Trinitas tres anathematizat. Anathema Seuer⁹, Petrus & Zoaras. Seuerum Manichæũ modò anathematiza. Vincit fides Christianorum. Multi anni patriarchæ. Inimicos Christi modò anathematiza. Hæreticos modò anathematiza, Anathematizatos modò anathematiza. Vincit fides Christianorum.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Putamus charitatem vestrā non ignorare voluntatem & zelum pij Imperatoris nostri, quem habet ad orthodoxam fidem nostram, & nihil eorum, quæ in sanctissima Ecclesia mouentur, conuenit fieri præter opinionem & iussum ipsius. Rogamus itaq; vestram charitatem inpræsentiarùm quiescere, vt nos tempus accipiamus, adducere ad pias suas aures ea, quæ à nobis exclamata fuerunt. Nos enim, sicut scit vestra charitas, Apostolicam sedem sequimur, & obedimus: & ipsius communicatores, communicatores habemus: & condemnatos ab ipsa, & nos condemnamus.

Authoritas Sedis Romanæ.

SVBSCRIPTIONES.

¶Mennas Dei miserat. episcop. Constantinopolitanus, diffiniui & subscripsi. Hypatius Dei miserat. episcopus Ephesinus metr. prouinciæ Asianorum, diffiniui & subscripsi. Constantinus Dei miserat. episcop. Heracleorum à Deo amatæ metropol. prouin. Europæ, sanctæ Dei catholicæ & Apostolicæ ecclesiæ, diffiniui & subscripsi. Eusebius episcopus Cyzicus, diffin. & subscripsi. Ego Sabinus episcopus sanctæ ecclesiæ Canusinæ, diffinitionem sanctæ recordationis patris nostri papæ Agapeti, de persona Anthimi quondàm Trapezuntini episco. sequendo, in omnibus subscripsi. Ego Epiphanius episcopus sanctæ ecclesiæ Esculanę, diffinitionem & reliqua similiter per literas latinas. Ego Asterius episcopus sanctæ ecclesiæ Salernitanæ, diffinitió. & reliqua similiter. Ego Rusticus episcopus sanctę ecclesiæ Fæsulanæ, diffiniti, & cæt. similiter. In nomine Domini Iesu Christi, Leo episcopus ecclesiæ Nolanæ, diffinitionem & c similiter. Theophanes diaconus sanctæ Ecclesiæ Romanæ, diffinitio. & reliqua similiter. Pelagius diac. sanctæ Eccle. Romanæ, diffin. & reliqua similiter. Anastasius Dei miserat. episcop. Nicenæ metrop. prou. Bithyniorum, per lectionē sciens quæ facta sunt, consententiatiuus existens omibus diffinitis, subsignaui. Auxentius Dei miserat. episcop, Sebastensis, per lectionem & reliqua. Theodulus episcopus Iconiēsis metropolis, subsignaui. Theogenes episcop. Synnadorum, diffiniui & subscripsi. Bachus episcop. Antiochię prouin. Pisidiorũ, diffin. & subs. Mamas episc. Melitenēsis, diffin. & subs. Iulianus episc. Pergensis, diffin. & subscr. Vosporius episcopus Neocęsareensis, sub. Paulus episcop. Tyanus, diffiniui & subscr. Conon episcopus Sidensis, diffiniui & subscr. Acacius episcopus Pessinuntinus, diffiniui & subscripsi. Procopius episc. Gangrensis, diffiniui & subscr. Petrus episcop. Iustinianopolitanus, diffiniui & subscripsi. Marcus episcopus Apameæ, diffiniui & subsc. Hyacinthus episco. Miletinensis, diffin. & subs. Ioannes episcop. Bosphoriensis, diffiniui & subscripsi. Thalassius episcopus Berytius, diffiniui & subscripsi. Magnus episcop. Beroanus prouinciæ gentis Syriorum, diffiniui & subscripsi.

¶*Subscriptiones per literas Syrias.*

Christophorus episcopus Porphyrionus prouinciæ Phœnicię, diffiniui & subscripsi. Aetherius episcopus Mariamnius, diffiniui & subscripsi. Domitianus episcopus * Zechianus, diffiniui & subscr. Eusebius episc. Antiquæ ciuitatis, diffiniui & subscr. Anastasius episcopus Iotapæ, diffiniui & subscr. Domnus episcopus Maximianopolitanus, diffiniui & subscripsi. Archelaus episcopus Coryceñ, diffiniui & subs. Ioannes episcop. Zooreñ, diffiniui & subsc. Alexander episc. * Paraxieñ, diffiniui & subscr. Pelagius epis. Parnassi, diffiniui & subscripsi. Eugenius episcop. Dei gratia ecclesiæ Tiensis, diffiniui & subscripsi. Eustathius episcopus Tiberiopoleñ, diffiniui & subs. Epiphanius epis. Heracleanus Pōticus, diffiniui & subscripsi. Abraamius epis. Cratianus, diffiniui & subs. Paulus episcop. ciuitatis * Stectorianæ, diffiniui & subscr. Asterius episco. Amastrensis ecclesiæ, diffiniui & subscripsi. Ioannes episcop⁹ Cæsareeñ, diffiniui & subsc. Andreas episcop. Palteñ, diffiniui & subscripsi. Leontius episcop. Helenopolitanus, diffiniui & subscripsi. Andreas episc. Paneñ siue Theodosiopolitanus, diffiniui & subscripsi. Epitynchanus episc. Germæ, diffiniui & subsc. Theodorus episcopus Gortyneñ, diffiniui & subscri. Ioannes episcopus Traianopolitanus Phrygiæ Pacatianæ, diffiniui & subscripsi. Dominicus episcopus Theodosiopolitanus, diffiniui & subscripsi. * Theodoricus episcopus Alindenus, diffiniui & subscripsi. Matthias episcopus Cymanus, diffiniui & subscripsi. Flauianus episcopus Coteneñ, diffiniui & subscripsi. Theodorus episcopus Myranus, diffiniui & subsc. Macedonius episcopus * Berianus, diffiniui & subscripsi. Marcellus episcop. * Areeñ, diffiniui & subsc. Petrus episco. Ambladeñ, diffi. & subs. Ioannes episc. * Medaieñ, diffiniui & sub-

* Zinchian*
* Pagraseñ,
* Sectorianę
* Butriticinus
* Arcis
* Arceñ,

subscripsi, Martyrius episcopus Baratthenus, diffiniui & subscripsi. Pantaleon episcopus Iuliopolitan*, diffiniui & subscripsi. *Andriaco-politanus Cosmus episcopus* Andrapolitanus, diffiniui & subscripsi. Dominicus episcopus Sophenensis prouinciæ, diffiniui & subscripsi.

Dionysius episcopus ciuitatis Eucarpień, cùm sciuerim diffinita, diffiniui & subscripsi. Licinius episcopus Patarensis, diffiniui & subscripsi. Paulus episcopus Oenandopolitanus, diffiniui & subscripsi. Epi- *Parlycaonitanus, phanius episcopus* Patreopolitanus, diffiniui & subscripsi. Tryphon Dei gratia episcopus * Colaciopolis, diffiniui & subscripsi. Eustathius episcopus Neapolitanus, diffiniui & subscripsi. Magnus presbyter & prior Apostolicæ sedis Theopolitanæ, & ambassiator sanctissimi patriarchæ Euphręmij, sequendo diffinita à suprascriptis sanctis patribus nostris, super depositione Anthimi hæretici, alienum ipsum habeo à sacerdotali dignitate, & ab ipso nomine Christianorum, & subscripsi. Heraclius diaconus & ambasiator Apostolicæ sedis Theopolitanæ, & sanctissimi patriarchæ Euphręmij, sequens ea quæ diffinita sunt à supradictis patribus nostris, & reliqua similiter, subscripsi. Sabinus diaconus sanctę resurrectionis Christi Dei nostri, & ambasiator Petri sanctissimi patriarchæ Hierosolymorum, sequendo ea quæ diffinita sunt à supradictis sanctis patribus nostris, & cætera similiter, subscripsi.

SENTENTIA PETRI HIErosolymorum, contra Anthimum.

SAnctissimus ac beatissimus patriarcha & venerabilis synodus, dixit: Demonstratus est & nunc in rebus verus propheti- Psalm. 5. cus sermo, quoniã non habitabit iuxta Deũ malignus, neque permanebunt iniqui ante oculos eius. Quale, quídve factum fuerit in Anthimum, pontificalia & imperialia dogmata, quæ modò lecta sunt, demonstrârũt. *pridèm Iste enim * pridiè cùm esset episcopus Trapezuntius, & de sanis dogmatibus disceptaretur, veste ouina circũamictus, lupus verò Matth. 7.b rapax existens, (euangelicè dicẽdo) in pontificalẽ sedem regiæ vrbis se intrusit, simulãs quidem colere veram & immaculatam fidẽ, & volũtariè admittere sanctas quatuor synodos œcumenicas, Nicenam 318, Constantinopolitanam centũ quinquaginta, Ephesinam ducentorum, & Chalcedonẽsem sexcentorum, cum sancta epistola Leonis beati papæ antiquæ Romæ, scripta ad Flauianum regiæ vrbis præsidem, & affinia his, quæ facta sunt à venerabili Chalcedonẽsi synodo: in profundo autẽ intellectûs suam extendẽs perfidiam memoratus Anthimus, peiorem ad nos inducere festinauit æstum, & vbiquè sanctas ac catholicas ecclesias conturbauit. Nam cùm arbitraretur contentus fuisse sui dolorosi & iniqui studij, repentè transmutando ipsum hypocrisis habitum reiecit, & quæ dixisset benè valdè in his, quæ ab ipso in scriptis composita erant ad recta dogmata, quæ superbè abnegabat, nullo modo patiens confiteri vnum ipsum Dominum Deum nostrum Saluatorem Iesum Christũ cognosci in duabus naturis, inconfusibiliter, immutabiliter, indiuisibiliter, & inseparabiliter, non intellexit stolidus virtutem tam piorum verborum. Perspicuum enim est, quòd inconfusibile, indiuisibile, immutabile & inseparabile, summam substantiarum vnionem significat, & ipsarum differentiam seruat in vna persona & vna hypostasi. Pręterea non elegit abdicare condemnatos à sancta Chalcedonensi synodo, & ostendens se similia illi sapere, desipiens fuit erroris Eutychis & Dioscori. Et quod difficilius est, non sustinuit medelam à doctrina, atque ab imperiali clementia sibi prouenienti, data etiàm dilatione decenti pontificis, & ad pœnitentiam sufficienti, & ad confessionẽ veræ fidei adducenti. Itaque ergò cùm latens permanserit, & diuturna effugatione euidẽnter præmonstrauit se priuatum omni defensione, & insanabiliter habere ad propriam perfidiam, depositionis sententia in ipsum venit, principiata quidem à sanctæ ac beatæ memoriæ Agapeto, antiquæ Romæ pontifice, terminata verò à Menna sanctissimo patriarcha regiæ vrbis, & à venerabilissima synodo, quæ cum ipso tenebat: hinc est quòd non solùm ab episcopatu Trapezuntino cecidit memoratus Anthimus, sed & ab omni pontificali dignitate & efficacia, cùm separatus sit ab omni corpore sanctissimæ ecclesiæ. Cumque catholica appellatione priuatus sit, ad illius incorrigibilem errorem adaptare possumus prophetiam Oseæ: Quoniam tu repulisti scientiam, & Osee 4.b ego te repellam, nè fungaris mihi sacerdotio. Hæc in regia vrbe gesta, cùm clarè se habeant, & nos videntes omnia canonicè & rectè venisse super Anthimum, vocationumque ordinem laudauimus, & clementiam hinc sibi benignè superuenientem, repræhendimusq; perniciosam insistentiam Anthimi, consententiatiui sumus his, quæ benè formata sunt ab ipso sanctæ memoriæ Agapeto, & his quæ diffinita sunt à Menna sanctissimo patriarcha regiæ vrbis, & ab ipsius venerabilissima synodo congregata, sequentesque de his confirmationem diuinæ ac Imperialis legis, admisimus depositionem Anthimi, tanquã qui à principio præter sacros canones intrusit se in pontificalẽ sedem regiæ vrbis, & nouissimè præbuit demonstrationem suæ hæresis & immutabilis opinionis, vt in ipso impleatur diuina scriptura, quæ dicit: In diebus redargutionis in Osee 5.a tribubus Israël ostendam fidelia: Facti sunt prin-

principes Iuda tanquam transponentes terminos, super ipsos effundam tanquam aquam impetum meum. Et rursus alia scriptura: Oderunt in portis redarguentem, & sermonem sanctum abominati sunt. His itaq; diffinimus hunc alienum omni pontificali dignitate & operatione, ipsaq; catholica appellatione. Sicut enim nulla communicatio est tenebris ad lucem, ità non conuenit sacra mysteria sordidari à viris, qui syncerè nō colunt Dominum Christum verum Deum.

Pro. 1.c

2. Cor. 6.c

SVBSCRIPTIONES.

¶ Petrus episcopus Hierosolymorum, diffiniui & subscripsi. Elias episcopus Cæsareæ, diffi. & subsc. Theodosius episcopus Scythopolitanus, diff. & subsig. Ioānes episcopus Tiberiadis, diffiniui & subsignaui. Stephanus episcopus *Scarphiensis, diffiniui & subsignaui. Anastasius episcopus Gabenorum, diffiniui & subsignaui. Epiphanius episcopus Raphiæ, diffiniui & subsignaui. Elias episcopus Ioppæ, diffi. & subsignaui. Ioannes episcopus Augustopolitanus, diffiniui & subsignaui. Nicostratus episcopus Abilæ, diffiniui & subsignaui. Lazarus episcopus Azotanus, diffiniui & subsignaui. Leontius episcopus Sosuzensis, diffiniui & subscripsi. Stephanus episcop⁹ Aradorum, diffiniui & subscripsi. Anastasius episcopus Eleutheriopolitanus, diffiniui & subsignaui. Gregorius episcopus Hierichūtinus, diffiniui & subsignaui. Elias episcop⁹ Adrianopolis, diffiniui & subscripsi. Theoctistus minimus notarius, diaconus sanctissimi episcopi Eliæ, subscripsi, pro ipso, iuxta sua mandata in scriptis data. Ioannes episcopus Podaleanus, diffiniui & subscr. Demetrius episcopus Carpathenus, diffiniui & subscripsi. Stephanus episcopus Meniatenus, diffiniui & subscripsi. Zacharias episcopus * Palleonus, diffiniui & subscripsi. Manuelius episcopus Bithyniensis, diffiniui & subscripsi. Anastasius episcopus Iotapæ, diffiniui & subscripsi. Zenobius episcop⁹ Eleusin⁹, diffiniui & subscripsi. *Nartianus episcopus Gazenus, diffiniui & subsignaui. Theodorus episcopus *Petrorum, diffiniui & subsignaui. Zenobius episcopus Nicopolitanus, diffiniui & subscripsi. Araxius episcopus Gangrenus, diffiniui & subsignaui. Procopius episcopus Heracleotanus, diffiniui & subsignaui. Dominicus episcopus Neocæsareensis, diffiniui & subsignaui. Bachus episcopus *Bathonorum, diffiniui & subsignaui. Dionysius Episcopus Ascalonus, diffiniui & subsignaui. Ioannes episcopus *Femensis, diffiniui & subsignaui. Macarius episcopus *Arnidatorum, diffiniui & subsignaui. Basilius episcopus *Sycomazanus, diffiniui & subsignaui. Ioannes episcopus *Moreæ ciuitatis, diffiniui & subsignaui. Petrus episcopus Parembolanus, diffiniui & subsignaui. Zacharias episcopus Libysianus, diffiniui & subsignaui. Domnus episcopus Maximianopolitanus, diffiniui & subsignaui. Pelagius episcopus Sebastensis, diffiniui & subsignaui. Stephanus episcopus Iamnitanus, diffiniui & subsignaui. Parthenius *Epalanus, diffiniui & subsignaui. Theodorus episcopus scripsi pro isto, eò quòd ipse infirmaretur. Theodorus episcopus Gadarorum, diffiniui & subsignaui. Paulus episcopus Ailanus, diffiniui & subsignaui. Theodorus episcopus Ipsenorum, diffiniui & subsignaui. Theodosius episcopus Capitoliensis, diffiniui & subsignaui. Dionysius episcop⁹ Amathuntius, diffiniui & subsignaui. Dorotheus episcopus Anthedonensis, diffiniui & subsignaui.

*Zephyriensis

*Placień.

*Petraceń, vel Petreńs

*Phœniciensis,

*Anithorū vel Aridelę.

*Sycaminanus

*Famagoræ

*Libyadis

*Epulanus

SYNODVS V. CONSTANTINOPOLITANA, NVNC DEMVM EX VETVSTO EXEMPLARI MANVSCRIPTO DESCRIPTA,

& huic editioni addita, quæ multa habet lectu digna, & studiosis profutura: cui tamen visum est ex Nicephoro Callisto quædam præmittere, vt lector certiùs cognoscat, quid de hac Synodo sentiendum sit.

Taque episcopatum veteris Romæ administrante Vigilio, nouæ autem primùm Mena, deindè Eutychio: Alexandriæ, Apollinari, Antiochiæ Domnino, Hierosolymorum autē Eustochio, cùm eis etiam adesset Gregorius Agrigentinus, vir vitæ sanctitate, eloquentia & veritatis doctrina omnibus propè superior: Imperator Iustinianus sanctam quintam œcumenicam synodum, episcopis ecclesiarum omnium euocatis, coēgit eiusmodi ob causam: Eustochius Hierosolymorū episcopus, cùm permulti in Palæstina, qui Origenis dogmata profiterentur, florerent, potissimumque ibi ea secta in noua, quæ dicebatur, Lau-

Nicep. lib. 17. cap. 27.

mobtineret, magno studio vt eos indè abigeret, egit. Proindè ea ipsa, quam dixi, noua mandra occupata, illos velutì cõmunia & prophana piacula ecclesia exegit. Illi autem vndiquaquè dispersi, multos ad partes suas pertractos, vt auxilium eis ferrent, rogârunt. Et non paucos auxiliares habuêre socios. Maximè verò eos defendit Theodorus cognomento Ascidas, Cæsareæ Cappadocum Episcopus, idemq́, Iustiniani Imperatoris assessor, cõsiliarius gratus illi & fidus maximè visus: quippe qui ob res dextrè ex sententia principis agendas, ei placeret. Hic vbi quantùm potuit aulã Imperialem cõmouit, impietatemq́, quæ nefanda omnia flagitia excelleret, Eustochij rem in Palæstina actam vocauit: in vrbem imperantem cum Eustochio præcipuè euocantur, Rufus magni Theodosij, & Conon magni Sabbæ mansionis præfectus, eremi vterque dux, cùm Phrontisteriorũ quibus præibant causa, tum propter virtutem suam maximè. Venêre cum illis alij quoquè, non multùm eis gloria cedentes. Postquàm patres ibi vno in loco cõuenêre, causam inprimis Origenis, Didymi & Euagrij in medium protulêre: videlicet quòd Græcorum opiniones rectis ecclesiæ doctrinis perperàm illi immiscuissent: easq́ opiniones tollendas esse censuêre. At Ascidas ex altera parte Theodori Mopsuestiensis, & Theodoriti, & Ibæ Edesseni opiniones produxit, Deo hoc sic quàm sapientißimè disponẽte, vt hinc & indè noua & profana dogmata longiùs reijcerẽtur. Prima conflictatione facta, quæsitũ est, An tum demùm iam olim defunctos anathemate ferire liceret. Ibi tum Eutychius, *Mena adhuc superstite, vir sacrarũ literarum summè peritus, minùs tamen celebris, q episcopo Amaseno, quemadmodum dictũ est, à responsis esset, eos qui in conuentu congregati erant, non modò non recta, sed ridenda etiàm atq́ contemnenda sapere videns, disertis verbis neq́ consilio, neq́ deliberatione vlla eam rem egere dixit, propterea quòd & Iosias rex non 4.Reg.23.
tantùm viuentes dæmonum sacerdotes olim iugulârit, sed & eorũ, qui longo antè tempore mortui fuerant, sepulcra effoderit. Quod verbum benè ab eo dictum esse, omnibus videbatur. Iustinianus certè virũ ob id admiratus, *Mena eis diebus defuncto, in Imperialis vrbis thronũ extulit. Porrò Vigilius etiàmsi ei, scripto interueniente, cum Eutychio conueniret, aßidere tamen illi noluit. Sed is synodo finita, queâdmodùm à me dicetur, Constantinopoli Romã profectus, in itinere fatis concessit. Synodo, sicutì dixi, coacta, Iustinianus quidnam de rebus Theodori, & item Mopsuestiensis Theodori, & Theodoriti eiusdemq́ scriptis, quæ aduersùs duodecim capita sancti Cyrilli composuit, & prætereà de Ibæ ad Marim Persam missa epistola dicerent, interrogauit. Atq́ vbi multa Theodori Mopsuestiensis, & Theodoriti dicta lecta, & clarè satis demonstratũ est, nõ tum solùm, verùm anteà etiàm dudùm Theodorũ ab ecclesia proscriptũ, & ex sacrarum tabularum albo eiectum esse, hæreticosq́ etiàm post eorũ mortẽ damnandos esse, nulla interposita mora, Theodorum ipsum, & præterea quæcunque Theodoritus cõtra duodecim diui Cyrilli capita & rectam fidem scripsisset, atque insupèr Ibæ epistolã anathemati subiecerunt, decreto in hæc verba composito: Cùm magnus Deus & saluator noster Iesus Christus, iuxta Euangelicã parabolam. Et deincèps: Condẽnamus verò & anathemate confodimus, præter alios omnes hæreticos, à sanctis quatuor concilijs, & à sancta catholica & Apostolica ecclesia cõdemnatos atque anathemate iugulatos, Theodorũ etiàm, qui Mopsuestiæ episcopus dictus est, impiaq́ eius scripta: & quæ impiè quoquè Theodoritus aduersùs rectã fidem, & duodecim capita eius, qui in sanctis est, Cyrilli, & cõtra priorem sanctã Synodum Ephesiã: deniquè quæcunque idem Theodoro & Nestorio patrocinatus scripsit. Ad hæc anathemate ferimus impiã etiàm epistolã, quæ ab Iba ad Marim Persam conscripta esse dicitur. Et post pauca verba, quatuordecim capitula de recta & irrepræhensibili fide exposuerunt. Hæc quidẽ sic acta: In secunda autẽ sessione, postquàm ab Eulogio, Conone, Cyriaco & Pancratio monachis Hierosolymitanis libelli cõtra impia Origenis, qui & Adamãtius dictus est, dogmata, & cõtra impietatis & seductionis eius sectatores oblati & lecti sunt, Iustinianus rursùm Synodũ de eis sententiam dicere iussit, libellis quoquè, qui Vigilio papæ de eis rebus scripti erant, in mediũ prolatis. In quibus erat, Adamantio studio fuisse, vt Græcis nugamentis & Manichæis zizanijs, Apostolicorũ dogmatum impleret puritatẽ. Synodus itaque rem decernendam ad Iustinianũ, post exclamationes in Origenẽ, & qui itidèm vt illi seducti essent, factas retulit. Quarũ quædam in hæc cõcepta erant verba, sicutì ea ex cõmentarijs istius synodi excerpsimus: Qui animũ obtines cælestis participem generositatis, Christianissime Imperator. Et deinde: Effugimus igitur, effugimus istam, quam ignoramus, externam vocẽ, & tanquàm furem atque prædonẽ eiusmodi hominẽ anathematis laqueis arctè districtũ atque suffocatũ, extra sacra Ecclesiæ mœnia abiecimus. Et post pauca: Actorum verò nostrorũ ex eorum lectione vim cognoscetis. Hisce coniunxerunt capitula, quæcunque Origenis sectatores professi sunt: quæ capitula consensionem simul & dissensionẽ eorum, atque etiàm multiplicẽ errorẽ ostendunt. Quintũ ex ijs capitulũ est, blasphemiarũ certarũ quarundam eius, quæ noua Laura dicta est, personarum hisce verbis scriptum: Theodorus Ascidas Cappadox dixit: Si nunc Apostoli & martyres miracula edunt, & in

Euagrius li. 4. ca. 38. dicit relatum esse ad Iustinianũ, nẽpe, q̃d ipsa synodus decreuisset.

in tanto sunt honore, si in restitutione & instauratione rerum Christo æquales non fuerint, qualis eorũ restitutio futura est? Ijdem monachi perquàm diligenter etiàm Didymi, & Euagrij, & Theodori alias plures blasphemias, ex eorum perperàm scriptis libris collectas, ad Synodum retulerunt: quas omnes anathemate conciderunt, ordineque omnes exposuerunt. Quibus capita alia addiderunt, quæ Origenis studiosi ex scriptis eius excerpta profitẽtur: in quibus & hæc furiosus ille docet: Ante corpus ipsum anima est, quæ quidem in cælis peccata cõmiserit. Ad hæc cælũ, solem, lunam, stellas, & aquas quæ supra cælos sunt, animatas & rationales quasdam virtutes esse. Præterea, quòd in resurrectione, corpora hominum rotunda & orbiculari specie excitabuntur. Et, quòd omnium impiorum hominum, ipsorumque etiàm dæmonũ tormenta finẽ habebunt: quodque impij & dæmones in priorem suum ordinem & statum restituentur. Insupèr quòd pro dæmonibus quoquè Christum crucifigi, atq; idipsum sæpiùs seculis futuris pati oportebit à spiritibus malignitatis, qui in cælestibus sunt. Verum omnes illius blasphemias singulatim exponere, longum fuerit. Illud porrò scire oportet, hũc ipsum esse, qui insano Maneti, & Sabellio, Arrio & Eunomio, atq; reliquo malè sentientium choro, primus in scriptis eorum zizania adspergendi seminandique author fuerit, vt qui finibus certis terminatam vnũ Deum habere, filium patre minorem, & rursùm spiritum filio inferiorem: filium creaturam & germen patris, atque per omnia filium patre minorem, eundemque merum hominem, & creaturas coæternas esse Deo, dixerit. Alia deniquè huius generis absurda prorsùs & aliena impiè per blasphemiam effutijt, Platonicis opinionibus simplicem Apostolicorum dogmatum synceritatem miscens atque confundens. Sed ex ipsis Anathematismis, quos in eum Synodus contorsit, qualis is vir fuerit, manifestò patebit: qui de verbo ad verbum sic habent:

Cap. 28. Anathemata in Origenem.

Si quis dicit aut sentit, hominum animas veluti priùs extantes intellectuales mentes, siue naturas, & sanctas virtutes præexistere, contemplatione verò diuina exatiatas, atque in deterius prolapsas, & quòd in eis charitas Dei refrixerit, inde ψυχὰς, id est, animas quasi refrigescentes nominatas, & pœnæ gratia in corpora demissas esse, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, animã Domini præexistere, vnitamque esse Deo verbo ante incarnationem & natiuitatem ex virgine, anathema sit. Si quis dicit aut sentit priùs formatum esse corpus Domini nostri Iesu Christi in vtero virginis sanctæ, & deinceps vnitum esse ei Deum verbum atque animam, vt quæ priùs extiterit, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, omnibus cælestibus ordinibus assimilatum esse Dei verbum, ità vt ipsi Cherubin factus sit Cherubin, & ipsi Seraphin factus Seraphin, omnibusque adeò supernis virtutibus prorsùs esse exæquatum, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, in resurrectione rotundæ & orbicularis figuræ hominum corpora exuscitatum, neque confitetur erectos nos excitatum iri, anathema sit. Si quis dicit, Cælũ & solem & lunam & stellas & aquas quæ supra cælos sunt, animatas quasdam esse & materiales virtutes, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, Dominum Christum in seculo futuro pro dæmonibus, quemadmodùm & pro hominibus, crucifixum iri, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, virtutem Dei terminatam esse, eamque tantum in creatione condidisse, quantum complexa sit, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, temporanea esse dæmonum & impiorum hominum tormenta, finemque ea tempore aliquo habitura, siue restitutionem dæmonum aut impiorum hominum futuram, anathema sit. Anathema sit Origeni, qui & Adamantius dictus est, & hæc promulgauit, vnà cum detestandis eius & execrandis dogmatibus, & homini omni, qui hæc sentit aut asserit, aut aliqua ex parte quocunque prorsùs tempore ea defendere audet: in Christo Iesu Domino nostro, cui gloria in secula seculorum, Amen.

Hæc Nicephorus, ex quibus aduerti licet, ea quæ de Origene, Didymo & Euagrio in quinta Synodo acta sunt, in hac quam nunc primùm in lucem damus, Synodo deesse: vbi tamen commodùm accidit, quod ex Nicephoro Anathematismos & alia quædam petere licuit, donèc ipsa quoque acta quandoquè ex aliquo angulo eruta, omnibus legenda promantur. Simul etiàm perspicuè innotescit, quam nunc demùm edimus, eam esse veram Synodum quintam œcumenicam, adamussim plerisque omnibus, quæ Nicephorus habet, cum ijs quæ euulgamus, concordantibus, vt ex vtrorunque collatione facilè potest animaduerti. Nec tamen desunt graues scriptores, qui ad quintam œcumenicam Synodum Constantinopolitanam ea quoque velint pertinere, quæ superiùs sub huius Concilij titulo habentur: putentque sub Agapeto, Siluerio, & Vigilio hanc Synodum durâsse, quibus nos non contradicimus.

493 # IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI* AVGVSTI, ANNO XXVII. POST *Consulatum Basilij anno xij. die 4. Nonas Maias, Indictione prima:*

Consessio seu Collatio I.

Onsedentibus in secretario venerabilib^9 episcopis huius regię ciuitatis, Eutychio sanctissimo patriarcha regiæ Constantinopolis nouæ Romæ, Apollinario sanctissimo Archiepiscopo Alexādrinæ magnę ciuitatis, Domnino sanctissimo patriarcha * Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religiosissimo Episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo Episcopo Tiberiadis, Damiano religiosissimo episcopo Sozysæ, vicem agentibus Eustochij sanctissimi episcopi Hierosolymitani, Benigno religiosissimo Episcopo Heracleæ * Pelagoniæ, vicem agente Eliæ beatissimi episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo Episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiosissimo Epo Ephesi, Sextiliano religiosissimo Episcopo Tunēsi, vicem agente Primosi religiosissimi Episcopi Carthaginis, Megethio religiosissimo episcopo Heracleæ Thraciæ, Anastasio religiosissimo Episcopo Tabiæ, vicem agente Dorothei religiosissimi Episcopi Ancyræ, Iohanne religiosissimo episcopo Iliensi, vicem agente Euprepij religiosissimi Episcopi Cyzicenæ ciuitatis, Eusebio religiosissimo Episcopo Tyri, Iohanne religiosissimo Episcopo Nicomedię, Stephano religiosissimo episcopo Niceæ, Cōstantino religiosissimo episcopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo Episcopo Tarsi, Ioanne religiosissimo Episcopo Cycissorum, vicem agente Palladij religiosissimi Episcopi Melitenæ, Iohanne religiosissimo Episcopo Cæsareæ Palæstinæ, Pōpeiano religiosissimo Episcopo Byzacij, Amazonio religiosissimo Episcopo Edessæ, Alexādro religiosissimo Episcopo Gangrorū, Thoma religiosissimo episcopo Apameę Syriæ, Euphranta religiosissimo Episcopo Tyanorū, Theodoro religiosissimo Episcopo Hierapolis Syriæ, Bosphorio religiosissimo Epo Neocæsareæ, Iohāne religiosissimo Epo Bostrę, Philippo religiosissimo Episcopo Myrorum, Theodoro religiosissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ, Iuliano religiosissimo Episcopo Sardiensi, Theodoro religiosissimo Episcopo Gortynæ, Eustachio religiosissimo Episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo Episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo Episcopo Otipason Africanæ prouinciæ, Theodoro religiosissimo Epo Antiochię Pisidię, Phoca religiosissimo Episcopo Staliensi, Eulogio religiosissimo Episcopo Pergæ, Seueriano religiosiss. Epo Aphrodisiadis, Cyriaco religiosiss. Episcopo Amidæ, Seuero religiosissimo Epo Synnadorū, Petro religiosissimo Epo Sidæ, Abrahamio religiosissimo Epo Sergiopolitano, Asignio reuerendiss. episcopo * Tranopolitano, vicem agente Iohannis religiosissimi epi Laodiceę Phrygię Pacatianę, Iohāne religiosissimo epo Adrianopolitano Thracię, * Crisco religiosiss. Episcopo * Cuiculi, Theodosio religiosissimo episcopo Iustinianopolitano secundę Cappadociæ, Stephano religiosissimo Episcopo Laodiceæ siue Theodoriadis, Auxanone religiosissimo Episcopo Hierapolis Phrygię, Eustathio religiosissimo Episcopo Maximianopolitano, Aetherio religiosissimo Epo Anazarbi, Dometio religiosissimo Episcopo Chalcidis, Valeriano religiosissimo Epo Obbæ Africanæ prouinciæ, Dionysio religiosissimo Epo Seleuciæ Syriæ, Theodoro religiosissimo Episcopo Dryziparon, Seuero religiosissimo epo Pompeiopolitano Paphlagonię, Georgio religiosissimo episcopo Iustinianæ Cypselon, Romano reuerēdissimo Episcopo Gabalō, Gregorio reuerendissimo Episcopo Iustinianopolitano Armeniæ, Iohāne reuerēdissimo Episcopo Nyssę, Basilio reuerēdissimo Epo Iustinianopolitano Camulianorū, Iohāne reuerendissimo Episcopo Barcusorū, Cresconio reuerēdissimo Epo Zattarensi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendissimo Epo Cynon secundæ Aegypti, Christophoro reuerēdissimo episcopo Archadiopolitano Asię, Theodosio reuerendissimo Episcopo Bybli, Leontio reuerendissimo Episcopo * Arcæ, Iohanne reuerēdissimo Episcopo Myrinæ, Alexandro reuerendissimo Episcopo Amphipolitano, Stephano reuerendissimo Episcopo Clysmatis, Thoma reuerendissimo Episcopo Berissæ, Aristodemo reuerendissimo epo Philomelij, Thaleleo reuerēdissimo epo Adrianopolitano Pisidiæ, Theoctisto reuerēdissimo Epo Erythron, Diogeniano reuerēdissimo Epo Sozopolitano, Basso reuerēdissimo Epo Thamiathensi, Anatolio reuerēdissimo epo Cymę, Diogene reuerēdissimo Epo Cratiæ, * Restuto reuerendissimo Epo Mileon Africanæ prouinciæ, Theodoro reuerēdissimo epo Leōtopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendissimo Epo Antipyrgi, Conone reuerēdissimo epo Magoēdēsi, Theocti-

*Antiochenæ
*Macedoniæ,
*Cuculij
*Restituto

Theoctisto reuerẽdissimo Epõ Prusæ, Georgio religiosissimo Epõ Ptolemaidis, Sotero reuerẽdissimo Epõ Aulonis, Zosimo reuerendiss. Epõ Antandri, Cypriano reuerendissi episcopo *Coryci, Helia reuerendiss. episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendiss. Epõ Cysson, Theodoro reuerendiss. episcopo *Lymiron, Gẽnadio reuerẽdiss. Epõ Zenopolitano, Asyncretio reuerẽdiss. Epõ Aradi, Stephano reuerẽdiss. Epõ Botryõ, Philippo reuerendiss. epis. Phelli, Mena renerend. Epõ Demyriangelis, Genethlio reuerendiss. Epõ Dorylaij, Thoma reuerẽd. Epõ Cõstantinę, Theodoro reuerend. epõ Leõtopolitano, Seuero reuerendiss. epõ Taborum, Theoctisto reuerendiss. epis. Halicarnasi, Cosma reuerendiss. epis. Malli, Dionysio reuerẽdissimo epis. Megarensi, Callinico reuerendissimo epis. Opuntis, Paschasio reuerẽdissimo epis. Aegij, Erasmo reuerẽdissimo episcopo *Cibyræ, Iohãne reuerendissimo epis. Neocęsareæ Euphratensis, Nonno reuerendissimo Epis. *Dausarorum, Stephano reuerendiss. epis. Balaneon, Thoma reuerendissimo epis. Circesij, Anatolio reuerendissimo episcopo Sebastæ, Constantino reuerendiss. episcopo Midaij, Macario reuerendissimo episcopo Prymnesiæ, Megalo reuerendiss. epis. Myri, Thalleleo reuerendiss. episcopo Isindorum, Niceta reuerendissimo episcopo Epiphaniæ, Alexandro reuerendiss. epis. Dionysij, Pelagio reuerẽdiss. epis. Azanon, Hierone reuerẽdissimo Epis. Anastasiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerendissimo epis. Alion, Procopio reuerendiss. epis. Antenon, Petro reuerẽdiss. epis. Dometiopolitano, Iohãne reuerẽdissimo episcopo Coloniæ, Vranio reuerendiss. epis. Trallienſi, Iohanne reuerendissimo epis. Cerasuntis, Phronymo reuerendiss. episcopo Sinnaij, Macedonio reuerendiss. episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerendiss. epis. Teni, Eulogio reuerendiss. epis. *Danaborum, Theodoro reuerendiss. epis. Coradeon, Elpidophoro reuerendiss. epis. Anastasiopolitano Cariæ, Cyrione reuerẽdiss. epis. Dadimorum, Theodoro reuerendiss. epis. Laodiceę, Sila reuerend. epis. Tiberiopolitano, Diogene reuerendiss. epis. Augustopolitano, Theodoro reuerendissimo epis. Ingelon, Iuliano reuerendiss. epis. Zengmatis, Dorymenio reuerendiss. episcopo Adraon, Iohanne reuerẽdiss. epis. *Læri, Theodoro reuerendiss. epis. Gargaron, Theodoro reuerendiss. epis. Comanorum, Ruphino reuerendiss. epis. Sebastiæ Armeniæ, Conone reuerendiss. epis. Semneon, Cyriaco reuerendiss. epis. Casatorum, Sisinnio reuerendiss. epis. Præneti, Iuliano reuerendiss. epis. Batnon, Anastasio reuerendissimo epis. Rachlæ, Theodoro reuerẽdissimo epis. Porthmi, Paulo reuerendissimo epis. Stectorij, Stephano reuerendissimo epis. Amasiæ, Paulo reuerendissimo epis. Adrassi, Euandro reuerendissimo epis. Cnidi, Mena reuerẽdissimo epis. Carpathi, Diodorus archidiaconus & Primiceri⁹ reuerẽdissimorũ notariorũ dixit: Theodor⁹ vir spectabilis silentiari⁹ ante religiosissimũ vestrũ secretũ est, miss⁹ à pijssimo & Christianissimo Imperatore, & suggerim⁹ ad quod placuerit. Sanctiss. Archiepiscop⁹ & patriarcha Eutychi⁹ dixit: Ingrediatur. Quo facto, sanctiss. Archiepiscopus & patriarcha Apollinarius dixit: Pro qua causa vestra magnitudo ad nos venit? Theodor⁹ vir spectabilis silẽtiarius dixit: Pijssim⁹ & Christianissimus noster dñs misit me ad vestrã beatitudinẽ, dare vobis pijssimã formã legendã ante sanctã vestrã Synodũ. Sanctiss. Archiepiscop⁹ & patriarcha Domninus dixit: Pijssima forma, cui⁹ mentionẽ fecit Theodor⁹ magnificus, cõpetenter suscepta recitet. Et cùm suscepisset Stephan⁹ diacon⁹ & notarius & instrumentari⁹, recitauit:

*Cybiræ

*Dauron

*Daborum

Literæ Iustiniani ad Synodum.

IN NOMINE DOMINI DEI nostri Iesu Christi, Imperator Cæsar Flauius Iustinian⁹, Alemanicus, Gothicus, Francic⁹, Germanicus, Anticus, Alanicus, Vãdalicus, Aphrican⁹, pius, felix, inclyt⁹, victor, ac triũphator semp August⁹, beatissimis Epis & patriarchis, Eutychio Constantinopolitano, Apollinario Alexãdrino, Domnino Theopolitano, Stephano, Georgio & Damiano religiosiss. epis. vicẽ agẽtibus Eustochij viri beatissimi, Archiepi Hierosolymitani & patriarchæ, & reliqs religiosiss. Epis ex diuersis puincijs in hac regia vrbe degentib⁹. Semp studiũ fuit orthodoxis & pijs Imperatorib⁹ patribus nostris, p tẽpore exortas hæreses p congregationẽ religiosissimorũ episcoporũ amputare, & recta fide syncerè pdicata, in pace sanctã Dei Ecclesiã custodire. Quapropter & Cõstantinus piæ recordationis Arrio blasphemãte & dicẽte, Nõ esse filiũ cõsubstãtialem Deo patri, sed creaturã, & ex nõ extantibus factũ esse, congregauit Niceę ex diuersis diœcesib⁹ trecẽtos decẽ & octo sanctos pres: & cùm ipse etiàm cõcilio interfuisset, & adiuuisset eos, q consubstantialẽ filiũ patri confessi sunt, condẽnata Arriana impietate, studiũ habuit rectã fidem obtinere. Exposito itaquè sancto Symbolo vel mathemate fidei, p hoc sancti pres cõfessi sunt, cõsubstãtialẽ esse filiũ Deo patri, quod vsquè tũc apud plurimos dubitabat. Sed & Theodosi⁹ senior piæ recordatiõis, Macedonio negãte deitatẽ sancti spũs, & Apollinario vel magno ei⁹ discipulo, in dispẽsatione incarnati Dei verbi blasphemãtibus & dicẽtibus, sensum humanũ nõ recepisse Deũ verbũ, sed carni vnitũ esse, animã irrationabilẽ habẽti: congregatis in regia vrbe centũ qnquaginta sanctis pribus, cùm & ipse particeps fuisset cõcilij, damnatis pdictis hæreticis, vnà cũ impijs eorũ dogmatib⁹ fecit rectã pdicare fidẽ. Secuti enĩ ijdem sancti patres expositam rectam fidem à trecentis decem & octo sanctis patribus, expla-

Synodi episcoporũ ob extirpãdas hæreses.

Synodus Nicena.

Synod⁹ Cõstantinopolitana.

explanauerunt de deitate sancti Spiritûs, & perfectè de dispésatione incarnati Dei Verbi docuerunt.

Iterùm Nestorio impio alium dicente Deū Verbum, & alium Christum, & húc quidem natura filium Dei patris, illum autem gratia filium impiè introducente, & sanctā gloriosam semper Virginē Dei genitricem esse negãte, cùm penè omnes Orientales partes sua impietate adimpléssét idē Nestorius, Theodosius iunior piæ recordatiõis congregauit

Synodus Ephesina.

priorem Ephesinam sanctam Synodum, cui præsidebát Cælestinus & Cyrillus sancti patres, & directis iudicibus, q̃ deberent Côcilio interesse, compulit & ipsum Nestoriū ibi peruenire, & iudiciū propter eum procedere: & tali examinatione facta, secuti ijdē sancti patres per omnia ea, quæ de fide desinita sunt ab anterioribus sanctis patribus, condemnauerūt Nestoriū vnà cum eius impietate. His ità subsecutis, cùm insurrexisset côtra Cyrillū sequaces Nestorij impij, festinauerūt (quantùm in ipsis fuit) refutare côdemnationem contra Nestorium factam: sed prædictus piæ recordatiõis Theodosius, vindicās ea, quæ ità rectè côtra Nestorium & eius impietatem fuerant iudicata, fecit firmiter obtinere contra eum factam condemnatiōem.

Synodus Chalcedonēs.

Et post hæc iterùm cùm Eutyches demens emersisset, negando côsubstantialem nobis esse carnē Domini, multis intereà motis, tam Constantinopoli, quàm Ephesi, tanta p̃ illo facta est hæreticorū circūuētio, vt etiàm eijceretur p̃pter eū Flauianus religiosę memoriæ regiæ vrbis ep̃us. Piæ autem recordationis Martianus côgregauit Chalcedone sanctos patres, & magna contentione inter episcopos facta, nō solùm per suos iudices, sed etiàm per seipsum in Concilium peruenit, & ad concordiam omnes perduxit. Cui sancti patres in omnibus secuti ea quæ pro fide definita sunt à prędictis tribus sanctis Côcilijs, & quæ iudicata sunt de hæreticorum damnatione & impietate eorum, damnauerūt & anathematizauerūt Eutychen demētem, & impia eius dogmata, necnō & Nestorium cum impijs eius dogmatibus, quoniam túc festinauerūt quidam defendere Nestoriū & impia eius dogmata. Sup hæc autē ijdem in Chalcedone sancti p̃res anathematizauerūt eos, qui aliud Symbolum tradiderūt aut tradūt, præter hoc quod expositū est à trecētis decē & octo sanctis patribus, et explanatum à cētum quinquaginta sanctis patribus. His itaq; omnib' p diuersa tempora subsecutis, prædicti piæ recordationis nostri patres ea, quæ in vnoquoq; Concilio iudicata sunt, legibus suis corroborauerūt & côfirmauerūt, & hęreticos, qui definitiōibus prædictorum sanctorū quatuor Conciliorum resistere, & Ecclesias conturbare conati sunt, expulerūt. Defuncto autem Martiano diuæ recordationis, cùm contentio esset per diuersa loca de Chalcedonensi sancto Concilio, Leo pię recordationis ad omnes vbiquè sacerdotes scripsit, vt vnusquisque eorū propriam sen-

Leo Imperator.

tentiam manifestaret de eodem sancto Concilio: & cùm alius alium Episcopū nō expectâsset, ad hoc, quod interrogati sunt, respōderūt. Exiguo aūt tēpore transacto, iterùm insurrexerūt Nestorij & Eutychis sequaces, & tantas turbas in sanctis DEI ecclesijs fecerunt, vt diuisiones & schismata in eis fierent, & nullam communionē ad se inuicèm Ecclesiæ haberēt. Nec enim præsumebat aliquis de ciuitate ad ciuitatem veniens cômunicare, nec clericus ex alia ciuitate in aliam ciuitatem veniens, in ecclesiam procedere. Cùm autem secundùm suam misericordiam Dominus Deus reipublicę gubernationē nobis credidit, initiū & fundamentū nostri Imperij fecimus, côiungere diuisos sacerdotes sanctarum Dei ecclesiarum, ab Oriente vsq; Occidētem, & omnem contentionē amputantes, quæ côtra Chalcedonensem sanctam Synodum, ab Eutychis & Nestorij impiorum sequacibus mouebatur, fecimus prædicare eandem sanctam Synodum cum prædictis alijs sanctis tribus concilijs in Dei Ecclesijs, certè scientes, quòd ea, quæ ab ea de fide exposita sunt, côsonant per omnia alijs tribus sanctis Concilijs: & multis quidem ad eandē sanctā Synodū contradicentib' satisfecimus: alios aūt, qui perseuerauerūt eidem sancto Concilio contradicentes, expulimus à sanctis Dei ecclesijs & venerabilib' monasterijs, vt concordia & pace sanctarum ecclesiarum & earum sacerdotum firmiter custodita, vna & eadem fides, quā sanctæ quatuor Synodi confessæ sunt, in sanctis Dei ecclesijs prædicetur. His ità pro firmitate sanctarū quatuor Synodorūm Deo propitio per nos factis, & obtinentibus in sancta Dei Ecclesia, Nestorij sequaces propriam impietatem applicare volentes sanctę Dei Ecclesiæ, & non potentes hoc per Nestorium facere, festinauerunt eā introducere per Theodorū Mopsuestenū doctorē Nestorij, q̃ multò peiora Nestorio blasphemauit, & super alias innumerabiles suas blasphemias, côtra Christum Deum nostrum factas, aliū dixit Deum verbum, alium Christum, necnon & per impia conscripta Theodoreti, quæ contra rectam fidem, & Ephesinam primam sanctam Synodum, & contra sanctæ memoriæ Cyrillum, & duodecim eius capitula exposuit, & insupèr sceleratam epistolam, quam dicitur Ibas ad Marim Persam scripsisse, q̃ plena est omni impietate Theodori & Nestorij. Per hâc etenim impiam Epistolam non solùm impietatem, sed etiàm ipsas personas Theodori & Nestorij, quas maximè laudat & iudicat eadē impia epistola, festinauerunt condemnationem liberare, dicentes eam susceptam esse à sancta Chalcedonensi Synodo. Hoc aūt dicunt non pro defensione sanctæ Synodi, sed

nomine eius, ſicut putant, ſuam impietatem confirmare feſtinantes. Certum autem eſt, quòd impia intentio eſt iſta vindicantium, vt ſi eis euenerit, non prędicetur DEVS verbum homo factus eſſe, nec ſancta glorioſa ſemper Virgo Maria DEI genitrix prædicetur. Hæc enim Theodorus & Neſtorius in ſuis conſcriptis impiè expoſuerunt, & qui epiſtolam ſcripſit, in ea blaſphemat.

Nos igitur ſequẽtes ſanctos patres, & volentes rectam fidem ſinè quadam macula in DEI eccleſijs prædicari, & impiorum conatum reſecare, primùm quidem & in veſtris vos degentes eccleſijs interrogauimus de prędictis impijs tribus capitulis, & veſtram nobis voluntatem manifeſtam feciſtis, pro qua & comprobauimus vos, quòd indubitanter & cum omni alacritate rectam fidem confeſſi eſtis, & impiam condemnâſtis. Quoniam verò & poſt condemnationem à vobis factam, in eiſdẽ ipſis permanẽt quidam, eadẽ impia tria capitula vindicãtes, ideò vocauimus vos ad regiam vrbem, hortãtes communiter cõuenientes, quam habetis pro his voluntatem, iterùm manifeſtare. Et Vigilio enim religioſiſſ. papę antiquioris Romę, cum perueniſſet ad hanc regiam ciuitatem, de tribus capitulis ſubtiliter omnia manifeſtauimus, & interrogauimus eum, quid ſapit de hoc: & ipſe non ſemèl, nec bis, ſed etiàm ſępiùs in ſcriptis & ſinè ſcriptis anathematizauit impia tria capitula. Quòd verò eiuſdem voluntatis ſemper fuit de condemnatione triũ capitulorum, & per plurima alia declarauit, & per condemnationem Ruſtici & Sebaſtiani aliquandò diaconorũ antiquioris Romæ, q cùm primùm ſuſcepiſſet factum ab eo iudicatum, in quo anathematizauit eadem impia capitula, poſteà ſuſceperunt & defenderunt eorum impietatem. Sed etiàm Valentiniano Epiſcopo Scythię, & Aureliano Arelati, quę eſt prima ſanctiſſimarum Galliæ eccleſiarũ, ſcripſit & manifeſtauit de condemnatione iſtorum capitulorum, & præcepit eis nihil ſuſcipere, quod à condemnatis diaconis ſcribitur contrarium prędicto iudicato: & compendioſè dicere, ſemper in eadem voluntate perſeuerauit. Et hęc omnia per ſuum tempus vobis manifeſta faciem⁹. Quomodò verò poſteà, cùm perueniſſetis, ſicut dictũ eſt, ad hanc regiam ciuitatem, ſcripta facta ſunt adinuicèm à veſtra ſanctitate, & à Vigilio religioſiſſimo papa antiquioris Romæ, vt oẽs vos vniti conueniatis, & propter illos, qui ſiue ex ignorantia, ſiue ſcientia impietatem capitulorum defendunt, congruum iudicium eis, quæ à ſanctis quatuor Synodis pro fide definita ſunt, proferatis, mãdauimus illi etiàm per noſtros iudices, & per quoſdã ex vobis, vt vnà cum omnibus conueniret, & cõmuniter diſceptaret de prędictis capitulis, vt forma daretur rectæ fidei conueniens, & quòd & ipſum & veſtram ſanctitatem in ſcriptis interrogauimus de hoc, vt aut tanquàm impia capitula ab omnibus condemnarentur, aut ſi putat recta eſſe, apertè ſuam manifeſtaret voluntatem. Alienum enim eſt Chriſtianorum, cum recta fide impia ſuſcipere, & nõ à malis recta diſcernere. Ille verò nobis mandauit, quòd de prædictis tribus capitulis per ſemetipſum faciens, porriget nobis. Adhortamur igitur etiàm vos de his diſceptare. Scire etenim vos volumus, quòd nos ea, quę à ſanctis quatuor Concilijs, Niceno, Conſtantinopolitano, Epheſino primo, & Chalcedonenſi, de vna eademque fide expoſita & definita ſunt, & de Eccleſiaſtico ſtatu regulariter diſpoſita ſeruabimus, & defendimus, & ea ſequimur, & omnia, quæ conſonãt iſtis, ſuſcipimus & amplectimur. Quicquid autem non conſonat iſtis, vel à quacunque perſona ſcriptum inueniatur contra ea, quæ de vna eademque fide à ſanctis quatuor concilijs, vel vno ex his, definita ſunt, hoc tanquàm alienum omninò pietatis execramur: ſequimur autem in omnibus ſanctos patres & doctores ſanctę Dei Eccleſiæ, id eſt, Athanaſium, Hilariũ, Baſilium, Gregoriũ* Theologum, & Gregorium Nyſſenum, Ambroſium, Theophilum, Iohannem Conſtantinopolitanum, Cyrillum, Auguſtinum, Proculum, Leonem, & omnia, quæ ab his de fide recta & ad condemnationem hæreticorum, conſcripta & expoſita ſunt, ſuſcipimus. In prædictis igitur omnibus permanentes, illos patres & ſacerdotes ſuſcipimus, q ea, q à ſanctis quatuor Cõcilijs de fide expoſita ſunt, & à prædictis ſanctis patrib⁹ prędicata ſunt, ſeruant & prædicant in ſancta Dei Eccleſia. Quandò verò hæretici per omnia Theodorum & Neſtorium, & eorũ impietatem vindicare volentes, ſicut prędictum eſt, & ſuſceptam eſſe dicunt à ſancto Chalcedonenſi cõcilio impiam Epiſtolam, quę ad Marim Perſam ab Iba ſcripta eſſe dicitur: hortamur vos conſiderare ea, quæ à Theodoro impiè tam in alijs ſcripta ſunt, quàm in Iudaico Symbolo, quod & Epheſi & Chalcedonæ prolatum, anathematizatũ eſt ab vtraque Synodo cum his, qui ità ſapuerunt, vel ſapiunt: Cõſiderare autem & quę de ipſo & eius blaſphemijs ſancti patres conſcripſerunt, & anteceſſores noſtri promulgauerunt: necnon & quæ Eccleſiaſticarum hiſtoriarum ſcriptores de eo expoſuerunt. Ex his etenim omnibus cognoſcitis, quòd ab illo tempore condemnatus eſt tam ipſe, quàm blaſphemiæ eius à ſanctis patribus, & quòd propter iſtas ſuperioribus temporibus deletum eſt & nomen eius à ſacris diptychis eccleſiæ, cuius fuit Epiſcopus. Hortamur autem etiàm illud diſceptare, quod vanè profertur ab eis, qui dicunt non oportere poſt mortem hæreticos anathematizari, & ſequi in hoc doctrinam ſanctorum patrum, qui non ſolùm viuentes hæreticos condemnauerunt

Vigilius Romanus pontifex.

Fides Iuſtiniani.

*Nazanzenum intelligit.

uerunt, sed & post mortem, vtpotè in sua impietate mortuos anathematizauerunt, sicut eos, qui iniustè condemnati sunt, reuocauerunt post mortem, & in sacris diptychis scripserunt: quod factum est & in *Iohãne, & in Flauiano religiosæ memoriæ Episcopis Cõstantinopolitanis. Scit enim vestra reuerentia, quod positum est à Domino in Euangelio de ipso, quòd qui credit in eum, non iudicatur: qui autem non credit in eum, iam iudicat⁹ est, quòd nõ credit in nomine vnigeniti filij Dei. Manifestum autem est, quòd hoc non tantùm de viuis, sed etiàm de his dictum est, qui in sua impietate mortui sunt. Insupèr autem hortamur vos inspicere, & q̃ impiè scripta sunt à Theodoreto contra rectam fidem, & Ephesinam primam sanctam Synodum, & contra sanctę memoriæ Cyrillum, & cõtra duodecim eius capitula, & quæ impiè idem Theodoretus cõscripsit pro Theodoro & Nestorio, & blasphemijs eorũ contra sanctæ memoriæ Cyrillum. Examinare autem & de impia Epistola, quæ dicitur ab Iba ad Marim Persam scripta esse: in qua scriptor eius abnegat, Deum verbum hominem factũ esse, & sanctam gloriosam semper virginem Mariam Dei genitricem esse. Condemnat autem eadem impia Epistola & Ephesinam primam sanctam Synodum, tanquàm sinè iudicio & quæstione Nestorio condemnato: & sanctæ quidem memoriæ Cyrillum Ecclesiæ doctorem, hæreticum vocat, & impia dicit duodecim eius capitula: Theodorum autem & Nestorium, & eorum impietatem defendit & laudat. Et quoniam, sicut dictum est, præsumũt quidam dicere, & Epistolam, quæ prædictam impietatem continet, susceptam esse à Chalcedonensi sancto concilio, hortamur vos conferre ea, quæ dicta sunt ab eodem sancto concilio in definitione pro fide exposita, cum his, quæ in impia epistola continentur, vt vndiquè recta q̃dem confirmentur, impia autẽ condemnentur. Omnia igitur prædicta cum omni subtilitate disceptantes, sicut sacerdotes decet, in mente habentes Dei timorem & futurum iudicium, & nihil pietati & rectæ fidei, & veritati, & Dei gloriæ & honori præponentes, in mente autem habentes & Apostolicam pronunciationem, quæ contra eos qui contraria rectæ fidei tradunt, prolata est, manifestè dicẽtem, quòd licèt nos vel angelus de cælo euangelizauerit vobis p̃terquàm quod euangelizauimus vobis, anathema sit: Sicut prædiximus, & modò iterùm dico: Si quis vobis euangelizauerit *præterquàm accepistis, anathema sit: scientes autem & Petri apostoli præceptum, dicẽtis, Parati semper estote ad satisfactionem omni petenti vos rationẽ de spe, quæ in vobis est, celeriter de his, quæ interrogauimus, vestram manifestate voluntatem. Cùm enim qui de recta fide interrogatur, diù protrahit, nihil aliud est, nisi abnegatio rectæ confessionis. In interrogationibus eñ & responsis quę de fide sunt, non est primus vel secundus, sed qui in recta confessione paratior inuenitur, acceptabilis apud DEVM est. Diuinitas vos seruet per multos annos sancti ac religiosissimi patres. Datur iij. Nonas Maias, Constantinopoli, Imperij domini Iustiniani perpetui Augusti anno xxvij. post consulatũ Basilij viri clarissimi anno xij.

*Chrysostomum dicit.

Iohan. 3.

Gala. 1.

*præter id quod

1. Pet. 3.

Iustinianus ab Episcopis vult doceri.

STephanus & Georgius & Damianus religiosissimi Episcopi, vicem agentes Eustochij sanctissimi patriarchæ Hierosolymitani, per vnum ex ipsis, Stephanũ religiosissimum episcopũ Raphiæ, dixerunt: Theodor⁹ vir magnificus exeat, cùm satisfecit pijssimi Imperatoris iussioni. Et cùm exisset vir spectabilis silẽtiarius, sancta Synod⁹ dixit: Certis constitutis, quę lecta Imperiali forma cõtinentur, quoniam inter nos & Vigiliũ sanctissimum antiquioris Romę Papam scripta quædam facta sunt, ad præsentem causam respicientia, necessarium esse putamus, ante alia omnia hæc lectione manifestari. Et cùm suscepisset Stephanus notarius & instrumentarius, recitauit: ¶Sanctissimo & beatissimo domino & consacerdoti Vigilio Eutychius: Scientes quantorum bonorum causa est pax Dei, custodiens corda & sensus fidelium, & colligens eos, vt vnum idemque sapiant in recta fidei confessione, & ad perficienda diuina mandata, & propitium Deum faciens in his, quæ recta sunt, concordantibus: ideò festinantes vnitatem conseruare, ad Apostolicam sedem vestrę beatitudinis manifestum facimus, quòd nos semper & seruauimus & seruamus fidem ab initio traditam à magno Deo & saluatore nostro Iesu Christo sanctis Apostolis, & ab illis in omni mundo prædicatam, & à sanctis patribus explanatam, & maximè ab his, qui in sanctis quatuor Synodis congregati sunt, quas per omnia & in omnibus amplectimur & suscipimus: id est, trecentos decem & octo sanctos patres, qui Niceæ congregati sunt, & sanctum symbolũ siue mathema fidei exposuerũt, & Arrianam impietatem anathematizauerũt, & eos, q̃ similia eis sapuerunt vel sapiunt. Suscipimus autem & centum quinquaginta sanctos patres Constantinopoli cõgregatos, qui idem sanctum mathema explanauerũt, & de Deitate Sanctispiritũs dilucidauerũt, & hæresin Macedonianã, sanctũ spũm impugnantẽ, & Impium Apollinarium cõdemnauerunt, cũ his, qui similia illis sapuerũt vel sapiunt. Suscipimus autem & sanctos ducẽtos patres in Ephesina prima Synodo congregatos, qui per omnia secuti sunt idem sanctum Symbolum siue mathema, & condẽnauerũt Nestorium impium, & impia eius dogmata, & eos, qui similia ei aliquandò sapuerũt vel sapiunt. Adhęc autem suscipimus & sexcentos triginta sanctos patres Chalcedonæ congre-

Literæ Eutychij ad Vigilium.

gatos, qui etiam ipsi per omnia consenserunt prædictis tribus Synodis, & secuti sunt prædictum Symbolum siue mathema, à trecentis decem & octo sanctis patribus expositum, & à centum quinquaginta sanctis patribus explanatum, & anathematizauerunt eos, qui aliud præter prædictum symbolum præsumũt docere, aut exponere, aut tradere sanctis ecclesijs Dei. Condẽnauerunt autem & anathematizauerũt & Eutychen, & Nestorium, & impia eorum dogmata, & eos qui similia eis sapuerunt vel sapiunt. His ità se habentibus, certum facimus, quòd omnia, quę à prædictis sanctis Synodis iudicata & definita sunt, & seruauim⁹, & seruamus: quia etsi per diuersa tempora prædictę sanctę quatuor synodi factę sunt, tamen vnam eandemq; confessionem fidei seruauerunt, & prædicauerũt. Suscipimus autem & amplectimur & epistolas præsulum Romanæ sedis Apostolicæ, tam aliorum, quàm Leonis sanctæ memoriæ de recta fide scriptas, & de quatuor sanctis concilijs, vel vno eorum. Cùm igitur prædicta omnia & seruauimus & seruamus, & in his nobisipsis inuicèm cõsentimus, necessarium est conferri de tribus capitulis, vndè quibusdam quęstio nata est. Et ideò petimus, præsidẽte nobis vestra beatitudine, sub tranquillitate & sacerdotali mansuetudine propositis sanctis Euangelijs, communi tractatu eadem capitula in medio ꝑponenda, quæri & conferri, & finem quæstioni imponi Deo placitum, & conuenientem his, quę à sanctis quatuor Cõcilijs definita sunt: quoniam ad augmentũ pacis & concordiã ecclesiarũ pertinet, vt omni de medio dissensione sublata, quæ à prædictis quatuor sanctis Cõcilijs definita sunt, inconcussa seruentur, sanctarum Synodorum reuerentia in omnibus custodita. His autem & subscripsi incolumis in Domino. Ora pro nobis sanctissime & beatissime frater. Ego Eutychius, misericordia DEI Episcopus Cõstantinopolis nouę Romæ, omnibus suprà scriptis subscripsi. Item reuerendissimus Stephanns recitauit: Dilectissimo fratri Eutychio & episcopis sub te constitutis Vigilius: Repletum est gaudio os nostrum, & lingua nostra exultatione, quòd discordiæ cõfusione submota, pacem DEVS suæ reformauit Ecclesiæ, vt impleretur, quod dictum est, Eccè quàm bonum & quàm iucundum, habitare fratres in vnum. Valdè enim nos in Domino exultare conuenit, quòd charitatis vestrę scripto nobis est oblata professio, cuius tenor ità sese habet: Sciẽtes quantorum donorum causa est pax DEI, custodiens corda & sensus fidelium, & colligens eos, vt vnum idemque sapiãt in recta fidei cõfessione, *&c. omnia, quæ in Eutychij ad Vigiliũ epistola paulò antè habetur, dẽpta subscriptiõe, quæ hîc iã sequitur alijs verbis:* His aũt & subscripsim⁹, huius ꝑfessionis orthodoxæ claritatẽ libẽter amplexi, eadẽ nos p oĩa & in oñibus apꝓbantes, custodituros atq; inuiolabiliter seruaturos DEO nostro ꝓfitemur authore. Oñibus igitur quæ professio vestra continet, in sua perenniter firmitate durantibus, poposcit vestra fraternitas, vt nobis præsidentibus de tribus capitulis, ex quibus quæstio nata est, sub tranquillitate & sacerdotali mansuetudine sanctis propositis Euangelijs conferatur, & finis quæstioni ipsi DEO placitus, & conueniens ijs, quæ à memoratis sanctis quatuor Concilijs definita sunt, imponatur: vt omni, de medio, dissensione sublata, quæ ab eisdem quatuor sanctis Synodis definita sunt, inconcussa seruentur, earundem Synodorum reuerentia in omnibus custodita. Quam professionem, paternarum traditionum memorem & sequacem, tam in fraternitate vestra, quàm in omnibus similia cõfessis atque cõfitentibus omni laude plenissimam iudicauim⁹, & nostros ex ea re vera fratres agnoscimus. Vndè diuinæ clemẽtiæ supplicamus, vt oẽs nos in hac confessione & in paternis traditionibus ꝑmanentes nostro digni reperiamur officio, & in die diuini iudicij nulli ꝑuaricationi paternarum constitutionum inueniamur obnoxij. Quibus ità prędictis postulationibus vestrum desideriũ cognoscentes annuimus, vt de tribus capitulis, ex quib⁹ q̃stio nata est, facto regulari conuentu, seruata æqtate, medijs sacrosanctis Euangelijs, collationẽ cũ vnitis fratrib⁹ habeamus, & finis detur placitus DEO, & conueniens his, q̃ à sanctis quatuor sunt definita Concilijs: sciẽtes vtiquè, sicut & cõmunis ꝓfessionis testimonio declarat, memoratarũ Synodorũ in oĩbus reuerentiã custodiri. Deus te incolumem custodiat frater charissime. Dat. viij. Id⁹ Ianuarias, Imp. dñi Iustiniani perpetui Aug. anno xxvij. post cons. Basilij viri cla. anno 12.

Romanus Pontifex prę sidet Synodis.

Literæ Vigilij ad Eutychium.

Psal. 125.

Psal. 132.

Sancta Synodus dixit: Licèt sępiùs gloriosissimi Iudices, & quidã ex nobis, sicut Imperialibus literis cõtinetur, adhortati sunt Vigiliũ religiosissimũ papã antiquioris Romæ cõmuniter cõuenire, ꝓ his, q̃ mouenĩ de trib⁹ capitulis, rationabile tamẽ & Deo amabile arbitramur esse, & nunc conuenire nobiscum, & de ijsdem tribus capitulis disceptare, & formam vnà nobiscum imponere rectę fidei conuenientem. Hoc igitur iam nunc procedat. Et cùm accessissent ex petitione sanctæ Synodi sanctissimi patriarchæ, Eutychius Constantinopolitanus, Apollinarius Alexandrinus, Domninus Theopolitanus, Benignus Heracleæ Pelagoniensis, vicẽ agẽs Eliæ Episcopi Thessalonicensis, Theodorus Episcopus Cæsareæ Cappadociæ, Andreas Ephesi, Megethi⁹ Heraclęę Thraciæ, Iohannes Nicomediæ, Stephanus Niceæ, Constantinus Chalcedonẽsis, Eusebius Tyri, Iohannes Cæsareæ Palæstinæ, Amazonius Edesæ, Thomas Apameæ Syriæ, Pompeianus de Byzacio, Phocas Staliensis prouinciæ Præbaliensis,

Legatio Synodi ad Vigilium.

balienſis, Theodorus Leontopolitanus, Stephanus de Clyſmate, Aemilianus Antipyrgi, religioſiſſimi epiſcopi, ex nomine totius cõcilij ad ſanctiſſimum papam Vigilium, alijs epiſcopis in eodem venerabili epiſcopio relictis, & rediſſent ijdem ſanctiſſimi patriarchæ vnà cũ religioſiſſimis epiſcopis, ſanctiſſimi patriarchæ & qui cum eis peruenerunt ad ſanctiſſimũ papam religioſiſſimi epiſcopi, dixerunt: Sicut nobis omnibus viſum eſt, peruenientes ad ſanctiſſimũ papam antiquioris Romæ Vigilium, petiuimus eius beatitudiné conuenire & diſceptare vnà nobiſcũ de tribus capitulis ſecundùm ſcripta, quę inter nos & ipſum facta ſunt, manifeſtantes ei' beatitudini, quòd ſereniſſimus noſter Imperator pias literas ad nos direxit, adhortãs nos de eiſdé tribus capitulis reſpondere: qui modò quidem propter corporis infirmitaté dixit, non poſſe ad hanc petitionem reſpondere: in poſtero auté die pollicitus eſt manifeſtare, quod ei de tali cõuẽtu placuerit. Oportet igitur præſentem differre diem.

IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI* AVGVSTI, ANNO XXVII. POST *Conſulatum Baſilij viri clariſſ. anno xij. die 8. Idus Maias, Indictione 1.*

Confeſſio ſeu Collatio 2.

Onſidentibus in ſecretario venerabilibus Epiſcopis huius regiæ ciuitatis, Eutychio ſanctiſſimo patriarcha regiæ Cõſtãtinopolis nouæ Romæ, Apollinario ſanctiſſimo Archiepiſcopo Alexãdrinæ magnę ciuitatis, Dõnino ſanctiſſimo patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religioſiſſimo epiſcopo Raphiæ, Georgio religioſiſſ. epiſcopo Tiberiadis, Damiano religioſiſſ. epiſcopo Sozyſæ, vicem agẽtibus Euſtochij ſanctiſſ. epiſcopi Hieroſolymitani, Benigno religioſiſſ. epiſc. Heracleæ Pelagoniæ, vicem agente Eliæ beatiſſ. epiſcopi Theſſalonicẽſ, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Cęſareę primæ Cappadociæ prouincię, Andrea religioſiſſ. epiſcopo Epheſi, Sextiliano religioſiſſ. epiſcopo Tunienſi, vicem agente Primoſi religioſiſſ. epiſcopi Carthaginis, Megethio religioſiſſ. epiſc. Heracleæ Thraciæ, Anaſtaſio religioſiſſ. epiſc. Tabię, vicem agente Dorothei religioſiſſ. epiſc. Ancyræ, Iohanne reuerendiſſ. epiſcopo Ilienſi, vicẽ agente Euprepij religioſiſſ. epiſcopi Cyzicenæ ciuitatis, Euſebio religioſiſſ. epiſ. Tyri, Iohanne religioſiſſ. epiſ. Nicomediæ, Stephano religioſiſſ. epiſc. Nicææ, Conſtantino religioſiſſ. epiſ. Chalcedonenſi, Petro religioſiſſ. epiſ. Tarſi, Iohãne reuerendiſſ. epiſc. Cucuſorum, vicem agente Palladij religioſiſſ. epiſcopi Melitenę, Iohãne religioſiſſ. epiſcopo Cęſareæ Palęſtinæ, Pompeiano religioſiſſ. epiſcopo Byzacij, Amazonio religioſiſſ. epiſcopo Edeſæ, Alexãdro religioſiſſ. epiſcopo Gangrorum, Thoma religioſiſſ. epiſc. Apameæ Syriæ, Euphranta religioſiſſ. epiſcopo Tranorũ, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Hierapolis Syriæ, Boſphorio religioſiſſ. epiſcopo Neocæſareæ, Iohãne religioſiſſ. epiſcopo Boſtræ, Philippo religioſiſſ. epiſcopo Myrorũ, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Iuliano religioſiſſ. epiſcopo Sardiẽſi, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Gortynæ, Euſtachio religioſiſſ. epiſcopo Damaſci Theodoſio religioſiſſ. epiſcopo Rhodi, Firmo religioſiſſ. epiſcopo Potipaſon Africanæ prouincię, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, Phoca religioſiſſ. epiſcopo Staliẽſi, Eulogio religioſiſſ. epiſcopo Pergę, Seueriano religioſiſſ. epiſcopo Aphrodiſiadis, Cyriaco religioſiſſ. epiſcopo Amidæ, Seuero religioſiſſ. epiſc. Synnadorũ, Petro religioſiſſ. epiſcopo Sidæ, Abramio religioſiſſ. epiſcopo Sergiopolitão, Aſignio reuerendiſſ. epiſcopo Tranopolitano, vicem agente religioſiſſ. epiſcopi Laodiceæ Phrygię Pacatianæ, Iohanne reuerendiſſ. epiſcopo Adrianopolitão Thraciæ, *Creſco religioſiſſ. epiſcopo Cuiculi, Theodoſio religioſiſſ. epiſcopo Iuſtinianopolitano ſecundę Cappadociæ, Stephano religioſiſſ. epiſcopo Laodiceæ ſiue Theodoriadis, Auxanone religioſiſſ. epiſcopo Hierapolis Phrygiæ, Euſtachio religioſiſſ. epiſcopo Maximianopolitano, Aetherio religioſiſſ. epiſcopo Anazarbi, Dometio religioſiſſ. epiſcopo Chalcidis, Valeriano religioſiſſ. epiſcopo Obbę Africanæ prouinciæ, Dionyſio religioſiſſ. epiſcopo Seleuciæ Syrię, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Dryziparon, Seuero religioſiſſ. epiſcopo Pompeiopolitão Paphlagonię, Georgio religioſiſſ. epiſc. Iuſtinianę Cypſelon, Romano reuerendiſſ. epiſcopo Gabalon, Georgio reuerendiſſ. epiſc. Iuſtinianopoleos Armeniæ, Iohanne reuerendiſſ. epiſcopo Nyſſę, Baſilio reuerendiſſ. epiſ. Iuſtinianopolitano Camulianorũ, Iohãne reuerendiſſ. epiſc. Barcuſorũ, Creſconio reuerẽdiſſ. epiſ. Zattarenſi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendiſſ. epiſ. Cynõ ſecundæ Aegypti, Chriſtophoro reuerendiſſ. epiſ. Archadiapolitano Aſię, Theodoſio reuerendiſſ. epiſ. Bybli, Leontio reuerẽdiſſ. epiſ. Archæ, Iohanne reuerendiſſ. epiſc. Myrinæ, Alexandro reuerẽdiſſ. epiſ. Amphipolitano, Stephano reuerendiſſ. epiſcopo Clyſmatis, Thoma reuerendiſſ. epiſc. Beriſſæ, Ariſtodemo reuerendiſſ. epiſc. Philomelij, Thallelæo reuerendiſſ. epiſ. Adrianopolis Piſidię, Theoctiſto reuerẽdiſſ. epiſ. Erythron, Diogeniano reuerẽdiſſ. epiſ. Sozopolitano, Baſſo reuerendiſſ. epiſ. Tamiatenſi, Anatolio reuerendiſſ. epiſcopo Cymæ, Diogene reuendiſſim. epiſcopo Cratiæ, *Reſtuto reuerendiſſ. epiſ.

*Creſco

Mileon Aphricanæ prouinciæ, Theodoro reuerendiss. episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendissimo episcopo Antipyrgi, Conone reuerendiss. episcopo *Machedéû, Theoctisto reuerẽdiss. episcopo Prusę, Georgio reuerendissimo episcopo Ptolemaidis, Sotero reuerendissimo episcopo Aulonis, Zosimo reuerendissimo episcopo Antandri, Cypriano reuerendissimo episcopo *Coriti, Elia reuerẽdissimo episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendissimo episcopo *Cusson, Theodoro reuerẽdissimo episcopo * Limyron, Gennadio reuerẽdissimo episcopo Zenonopolitano, Asyncretio reuerendissimo episcopo Aradi, Stephano reuerendissimo episcopo *Bothrion, Philippo religiosissimo episcopo Phelli, Mena reuerẽdissimo episcopo Demyriangelis, Genethlio reuerendiss. episcopo Dorylaij, Thoma reuerẽdissimo episcopo *Constãtinæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano, Seuero reuerẽdissimo episcopo Taborũ, Theoctisto reuerendissimo episcopo Halicarnasi, * Cosmate reuerẽdissimo episcopo Malli, Dionysio reuerendiss. episcopo Megarensi, Callinico reuerendissimo episcopo Opuntis, Paschasio reuerẽdissimo episcopo Aegij, Erasmo reuerendiss. episcopo *Cybiræ, Iohãne reuerendissimo episcopo Neocæsareæ Euphratensis, Nonno reuerendissimo episcopo Dausarorum, Stephano reuerẽdissimo episcopo Balaneon, Thoma reuerendissimo Episcopo Circisij, Anatolio reuerẽdissimo episcopo Sebastæ, Constantino reuerendissimo Episcopo Midadij, Macario reuerendissimo episcopo Prymnesiæ, Megalo reuerendissimo episcopo Myri, Thallelæo reuerendissimo episcopo Hindorum, Niceta reuerendiss. episcopo Epiphaniæ, Alexandro reuerẽdissimo episcopo Dionysi, Pelagio reuerẽdissimo episcopo Azanon, Hierone reuerẽdissimo episcopo Anastasiapolitano Phrygiæ, Glauco reuerendissimo episcopo Alion, Procopio reuerẽdiss. episcopo Anteno, Petro reuerẽdissimo episcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendissimo episcopo Coloniæ, Vranio reuerẽdissimo episcopo Tralliensi, Iohanne reuerendissimo episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerendissimo episcopo Sinai, Macedonio reuerẽdissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerẽdissimo episcopo Teni, Eulogio reuerẽdissimo episcopo Daborum, Theodoro reuerẽdissimo episcopo Coradeon, *Helpidiphoro reuerendiss. episcopo Anastasiopolitano Cariæ, Cyriõe reuerendiss. epis. Dadimorũ, Theodoro reuerendiss. episc. Laodiceę, Sila reuerẽdiss. episc. Tiberiopolitano, Diogene reuerendiss. epis. Augustopolitão, Theodoro reuerẽdiss. epis. Ingilon, Iuliano reuerẽdiss. epis. Zeugmatis, Dorymenio reuerẽdiss. epis. Adraon, Iohãne reuerẽdiss. epis. *Leri, Theodoro reuerẽdiss. epis. Gargaron, Theodoro reuerendiss. epis. Comanorũ, Ruphino reuerẽdiss. epis. Sebastiæ Armeniæ, Conone reuerendissimo episcopo Semneon, Cyriaco reuerẽdissimo episcopo Casatorum, Sisinnio reuerendissimo episcopo Prẹneti, Iuliano reuerẽdissimo episcopo Batnon, Anastasio reuerẽdissimo episcopo Rachlæ, Theodoro reuerẽdissimo episcopo Porthmi, Paulo reuerendissimo episc. Stectorij, Stephano reuerendissimo episcopo Amasiæ, Paulo reuerendissimo episcopo Adrassi, Euandro reuerendissimo episcopo Gnidi, Mena reuerendissimo episcopo Carpathij, Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorum notariorum, dixit: Meminit sancta vestra synodus gestorũ, quæ apud vos habita sunt pro insinuatiõe sacrorum apicũ, quos inuictus noster Imperator direxit ad vestram beatitudinẽ, & quòd ante duos istos dies iterùm conuenistis ad beatissimum papã antiquioris Romæ, tam Eutychius, quàm Apollinarius & Domninus sanctissimi patriarchæ & religiosissimi episcopi, Benignus Heracleæ *Pelagianæ, vicem agens Eliæ religiosissimi episcopi Thessalonicensis, Theodorus Cæsareæ Cappadociæ, Andreas Ephesi, Megethius Heracleæ Thraciæ, Iohannes Nicomedię, Stephanus Niceę, Constantinus Chalcedonẽsis, Eusebius Tyri, Iohannes Cæsareæ Palęstinæ, Amazonius *Edesæ, Theodot⁹ Seleuciæ, Thomas Apameę Syrię, Pompeianus Byzacij, Phocas Staliensis, Theodorus Leontopoleos, Stephan⁹ de Clysmate, Aemilianus Antipyrgi, quatenùs idem religiosissimus Papa secundùm promissa sua de suo conuentu manifestet. Sancta synod⁹ dixit: Ordinis gratia, ea, quæ acta sunt in isto sancto concilio, manifestentur. Et lecta sunt. Diodorus archidiacon⁹ & Primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Petunt omnes alij religiosissimi episcopi & vos sanctissimos patriarchas & religiosissimos episcopos, qui vobiscum fuerunt ad sanctissimum Papam Vigiliũ, explanare quę subsecuta sunt. Sanctissimi Patriarchæ & religiosissimi episcopi, qui cum illis conuenerunt ad sanctissimum Papam Vigilium, dixerunt: Secundùm promissionem hesterno die factam à beatissimo Papa antiquioris Romę Vigilio, peruẽnimus ad eum sexto die instantis Maij mẽsis, id est, ante duos dies, commonentes quidem eius beatitudinem, quæ inter nos in scriptis complacuerunt: adhortantes verò eum conuenire vnà nobiscũ, & tractare & disponere de tribus capitulis, de quibus pijssimus Imperator nos eiusque beatitudinem in scriptis interrogauit. Ille verò respondit, non posse vnà nobiscum conuenire, eò quòd plurimi quidem hìc sunt Orientales episcopi, pauci verò cum eo: facere autem per semetipsum in scriptis suam sententiam, & offerre pijssimo domino. Ideò enim & inducias postulâsse ab eius serenitate, vt

* Coryci

Quæ sint acta cum Vigilio.

te, vt intra eas suam volũtatem manifestaret. Nos verò dicebamus: Scit vestra beatitudo, quòd in his, quæ inter nos in scriptis facta sunt, promisistis vnà cum episcopis, qui nobiscum & cõmunicant & vniti sunt, conuenire & requirere de his tribus capitulis. Nos verò & communicamus, & vniti vobiscum sumus, & non decet omnium nostrûm conuentum differri propter Occidẽtales episcopos. Nec eñ in sanctis quatuor synodis multitudo Occidentalium episcoporũ inuenta est vnquàm, sed duo vel tres episcopi & certi clerici. Nunc verò adest quidẽ vestra beatitudo, multi etiàm alij ex Italia præstò sunt episcopi, sunt etiàm ex Africa episcopi, & ab Illyrico, & nihil est, quod prohibet cõuenire vos vnà nobiscũ secundùm ea, quæ inter nos in scriptis facta sunt: & melius est cum charitate decente sacerdotes conuenire, & vnam pro causa sententiam statuere, vt tũc quęstio communem in scriptis definitionẽ suscipiat. Hoc enim cognoscẽs & pijssimus Imperator inducias dabit omni modo, cùm promissio communis à nobis omnibus ei data fuerit, pro causæ definitione. Si verò non vultis secundùm ea, quæ in scriptis nobis placuerunt, cõuenire, cognoscat vestra beatitudo, quod oportet & nos in vnum conuenientes nostrã manifestare voluntatem. Nec enim iustũ est, vel tam Christianissimum Imperatorem, vel fidelem populum scandalizari ex dilatione, quæ in medio circa responsionem efficitur. Et his dictis, promisimus omnia suggerere pijssimo domino. quo à nobis facto, promisit eius serenitas transmittere quosdam gloriosissimos Iudices vnà cum religiosiss. episcopis, ad eundem beatissimum virum, vt de eisdẽ etiàm iterùm eum adhortarentur, Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorum notariorum, dixit: Quoniã sicut promisit pijssimus Imperator, hesterno die destinauit ad religiosiss. Papam Vigilium Petrum patricium & Constantinum viros gloriosiss. missi aũt sunt & à vestro sancto cõcilio, Theodorus Cæsareæ Cappadociæ, Benign' Heracleæ Pelagoniæ, Andreas Ephesi, Megethius Heracleæ Thraciæ, Constãtinus Chalcedonis, Eusebius Tyri, Iohannes Cæsareæ Palæstinæ, Amazonius Edesæ, Theodotus Seleuciæ, Phocas Staliensis, Theodor' Leontopoleos, Aemilianus Antipyrgi, religiosiss. episcopi: & pręstò sunt prędicti gloriosiss. Iudices, iussi à pijssimo Imperatore dicere ante sanctam synodum, quæ pręsentibus eis subsecuta sunt, hoc ipsum suggerim'.

Sancta synodus dixit: Prędicti gloriosissimi viri, secũdùm quod iussum est à pijssimo Imperatore, dignentur dicere, quæ ipsis pręsentibus subsecuta sunt. Liberius gloriosiss. patricius, Petrus gloriosiss. patricius & magister officiorum, Patricius gloriosiss. patrici' & Constantinus gloriosissimus quæstor sacri palatij per gloriosissimum quæstorẽ Constantinum dixerunt. Et primo die instantis Maij mensis secundùm iussionem pij domini peruenimus ad beatissimum Papam Vigilium, vnà cum gloriosissimis patricijs, Belisario, Cethego & Rustico: & septimo die instãtis Maij mensis puẽnimus iterùm ad eundem beatissimũ virum vnà cum Theodoro Cæsareæ Cappadociæ, Benigno Heracleæ Pelagoniẽsis, Andrea Ephesi, Megethio Heracleæ Thraciæ, Constantino Chalcedonis, Eusebio Tyri, Iohanne Cæsareæ Palęstinæ, Amazonio Edesę, Theodoto Seleucię, Phoca Staliensis ciuitatis, Theodoro Leontopoleos & Aemiliano Antipyrgi, religiosiss. episcopis. In vtroque aũt die eandem responsionem diximus à pijssimo domino, i. vt conueniret vnà nobiscũ omnibus, & tractaret de tribus capitulis, his qui volunt fidutiã habẽtibus cõtradicendi, vt per cõmunem cõsensum omniũ, finẽ susciperet causa trium capitulorum. Et plurimis de hoc motis, postulauit inducias accipere vt solus respõdeat. Nos verò ad eum diximus, quod solus quidẽ sępiùs in scriptis & sinẽ scriptis cõdemnâsti ista tria capitula: pijssimus autem Dominus in cõmuni vult te vnà cum alijs cõuenire, & sic de his iudicium fieri. De inducijs verò & per alios suggessit tua beatitudo pijssimo domino, & respondit eius maiestas, quòd si quidem cõueniatis vnà cum beatissimis patriarchis, & religiosiss. episcopis secũdùm quod inter vos visum est, debentes tractare, & communiter de tribus capitulis disponere, prębeo nõ solùm quantas nunc dicitis inducias, sed etiàm longiores: sin autem per semetipsam vult tua beatitudo suã manifestare voluntatẽ, necessè est nos etiàm ab his, qui propter hoc vocati sunt religiosissimi sacerdotes, & tantum tempus hîc cõmorati sunt, synodicè discere, quã de his habent volũtatem. Nos enim nõ possumus Dei Ecclesiã vlteriùs in tanta cõfusione relinquere, maximè hereticis calũniantibus eius sacerdotes tãquàm Nestorij sequaces. Et iterùm promisit solus facere, & transmittere pijssimo dño. Sancta synodus dixit: Et religiosiss. episcopi, qui vnà cum gloriosissimis iudicibus ad sanctissimũ papam Vigilium fuerunt, quæ subsecuta sunt, dicant. Religiosissimi episcopi dixerunt: Secũdùm iussionem pijssimi Imperatoris & pręceptũ vestrę sanctitatis fuimus vnà cũ Liberio gloriosissimo patricio, Petro gloriosiss. patricio & magistro officiorũ, & Patricio gloriosissimo patricio, & Constantino gloriosissimo quæstore sacri palatij, ad sanctissimum papã Vigilium, & ingressis nobis gloriosissimus magister & gloriosissimus quæstor proposuerunt præsentibus nobis iussionem pijssimi Imperatoris sanctissimo papæ, & multa dicta sunt similia illis, quæ & antè à vestra sanctitate præcedenti die apud eundem sanctissimum Papam mota sunt, & quæ nunc exposuerunt gloriosissimi Iudices, scimus

mus & nos mora esse apud ipsius sanctitatē. Gloriosissimi iudices dixerūt: Nos quidem hoc quod iussi sum⁹ à pijssimo Imperatore, impleuimus, & imus ad sacrum eius palatiū, in eius obsequium permansuri: vos autē Dei timorem prę oculis habentes, celerem finem imponere causæ dignamini conuenientem his, quæ à sanctis quatuor concilijs de fide recta definita sunt: scientes quòd pijssimus Imperator specialiter iussit nobis dicere vestræ sanctitati, quòd ipse quæ à sanctis quatuor Concilijs de vna eademq; fide definita & iudicata sunt, & seruauit & seruat, & vindicauit & vindicat: & omnia quidem quę conueniunt his, quæ ab ijsdem sanctis Concilijs pro recta fide definita sunt, & suscipit & seruat: omnia autem contraria his, quæ ab ipsis de fide recta iudicata sunt, & reijcit, & aliena de Ecclesia iudicat esse. Nam & sanctas quatuor Synodos maiestas ipsius sacris Ecclesiæ diptychis inseri & prędicari fecit: quod ante Imperium diuinitùs ei datum, in sancta Ecclesia non procedebat. Et cùm recessissent gloriosissimi Iudices, sancta synodus dixit: Certis constitutis, quæ & nunc apud beatissimum papam Vigilium subsecuta sunt per expositionem gloriosissimorum iudicum & religiosissimorum Episcoporum, cùm nos per omnia quod decet & seruauimus, & seruamus, & sæpiùs petiuimus sanctissimum Papam Vigilium vnà nobiscum conuenire, & definitionem vnà nobiscum his quæ mouētur, imponere, quoniā ex religiosissimis episcopis, q in hac regia ciuitate degere noscuntur, non sunt in nostro concilio præsentes, de Africanis quidem Primasius reuerendissimus vnus Byzacenæ parœcię Episcopus, de Illyrico autem Sabinianus, & Proiectus, & Paulus religiosissimi episcopi: Theodorus reuerēdissimus episcopus *Lymoron, Anatolius reuerendissimus episcopus Cymæ, Diogenianus reuerendiss. epis. Sozòpolitanus, vnà cum Ammonio, Petro & Theodoro reuerendissimis presbyteris, & Ecclesiæ huius regiæ vrbis defensoribus, pergant & adhortentur eos venire, & partem fieri huius sancti Concilij. Et cùm issent destinati reuerendissimi viri ad prædictos religiosissimos episcopos, & reuersi sunt, Theodorus episcopus *Lymiron dixit: Pro iussiōe vestræ beatitudinis fuimus tam ego, quàm Ammonius reuerendissimus presbyter & huius sanctæ magnæ Ecclesiæ defensor, in domum Marinæ ad Primasium reuerendissimum episcopum Afrum, & adhortati sumus eum, vt veniret, & consideret vestræ sanctitati: Ille autem dixit, Papa non præsente, non venio. Ammoni⁹ presbyter & defensor ecclesiæ, dixit: Verè docuit Theodorus reuerendissimus episcopus *Limyron. ità enim diximus, & audiuimus ab eo. Anatolius episcopus Cymę, dixit: Secūdùm iussionem beatitudinis vestræ fuim⁹ tam ego quàm Petrus reuerendiss. presbyter & defensor huius sanctæ magnæ Ecclesiæ, in loco, qui dicitur Palea, in domo pijssimi & tranquillissimi Imperatoris, ad Sabinianum reuerendissimum episcopum Zaparenæ ciuitatis Illyricianę diœceseos, & adhortati sumus eum vt conueniret, & consideret vestræ sanctissimæ synodo: qui dixit, non posse venire, eò quòd non præstò est archiepiscopus eius Benenatus: dixit autem, ꝙ ego illi respondeo. Petrus presbyter & defensor Ecclesiæ dixit: Vera dixit Anatolius reuerendiss. episcopus Cymæ: sic etenim & diximus, & audiuimus ab eo. Diogenianus episcopus Sozopolitanus Pisidię, dixit: Secundùm iussionem vestræ beatitudinis, perueni vnà cum Theodoro reuerendissimo presbytero & defensore huius sanctæ Ecclesiæ, ad Proiectum reuerendissimū episcopum Naissitanum Illyricæ diœceseos, qui habitat in domo Maxentiani, & diximus ei tale responsum, quòd hortantur vos sanctissimi patriarchæ & reliqui omnes fratres vestri religiosissimi episcopi, venire in sanctam synodū, & dixit, quòd archiepiscopum Benenatum accedo, & ad eum respondeo. Cùm autem peruenissemus ad Paulū religiosissimū episcopum secundæ Iustinianæ, qui habitat in domo Germani propè portū Cęsarij, & dixissemus ei quæ vestra sanctitas iussit, respōdit quòd archiepiscopū habeo, & ei respondeo. Theodorus presbyter & defensor ecclesiæ, dixit: Secundùm iussionem vestræ beatitudinis cum peruenissem vnà cum Diogeniano reuerendissimo episcopo Sozopolitano ad prædictos reuerendissimos episcopos Proiectum Naissitanum, & Paulum secūdæ Iustinianę, adhortati sumus eos venire in isto sancto concilio: responderunt illa, quæ edocuit prędictus reuerendissimus episcopus Diogenianus.

Sancta synodus dixit: Oportebat quidē Primasium, & Sabinianum, & Proiectum & Paulum religiosissimos episcopos, cōuocatos ab hoc sancto concilio, aduenire, & participes fieri omnium quę mouētur, maximè cùm & pijssimus Imperator, & nos ipsi licentiam dedimus vnicuiq; suam volūtatem, quā pro his, quę mouentur, habet, facere manifestam; quoniam verò hoc non fecerūt, dę Primasio quidem secundùm ecclesiasticam traditionem opportuno tempore quę oportet, disponantur: Sabiniano autem, & Proiecto, & Paulo reuerēdissimis episcopis licebit, secundùm quod petiérunt, ad Benenatum religiosissimum episcopum accedere, qui communicat nobis, & consentit his, quę ab ista Synodo aguntur, sicut ostendunt ea, quę sępiùs scripsit & fecit: & ꝙ Phocas religiosiss. episc. sub eius diœcesi constitutus, prętò est huic sancto Cōcilio, & eius vices agit: & hęc quidē sic ordinētur. Incongruum aūt sacerdotibus esse putātes, protrahere dandū à nobis responsum Christianissimo Imperatori, aposto-

Episcoporū est de negocijs fidei cognoscere & statuere.

Legatio synodi ad episcopos absentes.

Sententia synodi de episcopis absentibus.

1 Petr. 3. apostolo maximè Petro dicẽte, Oportet nos paratos esse ad satisfactionem omni poscenti nos rationẽ de nostra salute, Deo iuuante, futuro die cõuenientes, quæ oportet agem°.

IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI* AVGVSTI, ANNO XXVII. POST *Consulatum Basilij viri clariss. anno xij. die 7. Idus Maias, Indictione 1.*

Confessio seu Collatio 3. CONsidentibus in secretario venerabilibus episcopis huius regiæ ciuitatis, Eutychio sanctissimo patriarcha regiæ Constantinopolis nouę Romæ, Apollinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinæ magnę ciuitatis, Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religiosissimo episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis, Damiano reuerendissimo episcopo Sozysæ, vicem agẽtibus Eustochij sanctissimi episcopi Hierosolymitani, Benigno religiosissimo episcopo Heracleæ *Pelagoniæ, vicẽ agẽte Elię beatissimi episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiosissimo episcopo Ephesi, Sextiliano religiosissimo episcopo Tuniensi, vicem agente Primosi religiosissimi episcopi Carthaginis, Megethio religiosissimo Episcopo Heracleæ Thraciæ, Anastasio religiosissimo episcopo Tabiæ, vicem agẽte Dorothei religiosissimi episcopi Ancyræ, Iohanne reuerendissimo episcopo Iliensi, vicem agente Euprepij religiosissimi episcopi Cyzicenæ ciuitatis. Eusebio religiosissimo episcopo Tyri, Iohanne religiosissimo episcopo Nicomediæ, Stephano religiosissimo episcopo Nicææ, Constantino religiosissimo episcopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo episcopo Tarsi, Iohãne reuerendissimo Cæsareæ Palęstinæ, Pompeiano religiosiss. episcopo Byzacij, Amazonio religiosissimo episcopo Edessæ, Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorũ, Thoma reuerendissimo episcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religiosissimo episcopo Tyanorum, Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriæ, Bosphorio religiosissimo episcopo Neocæsareæ, Iohanne religiosissimo episcopo Bostræ, Philippo religiosissimo episcopo Myrorum, Theodoto religiosissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ, Iuliano religiosissimo episcopo Sardiensi, Theodoro religiosissimo episcopo Gortynę, Eustachio religiosissimo episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo episc. Potipason Africanæ prouinciæ, Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Phoca religiosissimo episcopo Staliensi, Eulogio religiosissimo episcopo Pergæ, Seuerião religiosissimo episcopo Aphrodisiadis, Cyriaco religiosissimo episcopo Amydæ, Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum, Petro religiosissimo episcopo Sidæ, Abrahamio religiosissimo episcopo Sergiopolitano, Asgnio reuerendissimo episcopo Traianopolitano, vicem agente, Iohannis religiosissimi episcopi Laodiceæ Pacatianæ, Crisco religiosissimo episcopo Cuiculi, Theodosio religiosiss. episcopo Iustinianopolitano secundæ Cappadociæ, Stephano religiosissimo episcopo Laodiceæ siue Theodoriadis, Auxanone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiæ, Eustathio religiosissimo episcopo Maximianapolitão, Aetherio religiosissimo episcopo Anazarbi, Domecio religiosissimo episcopo Chalcidis, Valerião religiosissimo episcopo Obbæ Africanæ prouinciæ, Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciæ Syriæ, Theodoro religiosissimo episcopo Dryziparon, Seuero religiosissimo episcopo Põpeiopolitano Paphlagoniæ, Georgio religiosissimo episc. Iustinianę Cypselon, Romano reuerendissimo episcopo Labalon, Georgio reuerẽdissimo episco. Iustinianopolitano Armeniæ, Iohanne reuerẽdissimo episcopo Nyssæ, Basilio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano Camylianorum, Iohãne reuerẽdissimo episcopo Barcysorũ, Cresconio reuerendissimo episcopo Zatarensi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerẽdissimo episcopo Cyno secundæ Aegypti, Christophoro reuerendissimo episcopo Archadiopolitano Asiæ, Theodosio reuerendissimo Episcopo Bybli, Leontio reuerẽdissimo episcopo Areæ, Iohanne reuerendissimo Episcopo Myrenæ, Alexandro reuerendissimo episcopo Amphipolitano, Stephano reuerendissimo episcopo Clysmatis, Thoma reuerẽdissimo episcopo Berissæ, Aristodemo reuerendissimo episcopo Philomelij, Thalleięo reuerendiss. episcopo Adrianopolitano Pisidię, Theoctisto reuerendissimo episcopo Erythron, Diogenião reuerendiss. epis. Sozopolitano, Basso reuerẽdissimo episcopo Tamathẽsi, Anatolio reuerẽdissimo episcopo Cymæ, Diogene reuerendissimo episcopo Cratiæ, *Restuto reuerẽdissimo episcopo Mileon Aphricanæ prouinciæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leõtopolitano Aegypti, Conone reuerẽdissimo episcopo Magodiensi, Aemiliano reuerendissimo episcopo Antipyrgi, Theoctisto reuerendissimo episcopo Prusę, Georgio reuerẽdissimo episcopo Ptolemaidis, Sotero reuerẽdissimo episcopo Aulonis, Zosimo reuerendissimo episcopo Antandri, Cypriano reuerendissimo episcopo Coryci, Elia reuerendiss. episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerẽdiss. episcopo Cysson, Theodoro reuerendiss. episc. *Limyrõ, Gennadio reuerẽdiss. episc. Zenonopolitano, Asyncretio reuerẽdiss. episcopo Aradi, Stephano reuerendissimo episcopo Botrion, Philippo reuerendissimo episcopo Phelli, Mena reuerendissimo episcopo Demy-

Demyriangelis, Genethlio reuerendissimo episcopo Dorylaij, Thoma reuerendissimo episcopo Constantinæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Halicarnasi, Cosma reuerendissimo Episcopo Leontopolitano, Seuero reuerendissimo Episcopo Taborum, Theoctisto reuerendissimo Episcopo Malli, Dionysio reuerendissimo Episcopo Megarensi, Callinico reuerendissimo Episcopo Opuntis, Paschasio reuerendissimo episcopo Aegij, Erasmo reuerendissimo episcopo *Cybyræ, Iohãne reuerendissimo episcopo Neocæsareæ Euphratensis, Nonno reuerendissimo episcopo Dausarorum, Stephano reuerendissimo episcopo Balaneon, Thoma reuerendissimo episcopo Circisij, Anatolio reuerendissimo episcopo Sebastę, Cõstantino reuerendissimo episcopo Midaij, Macario reuerendissimo episcopo Prymnesiæ, Megalo reuerendissimo episcopo Myri, Thallelæo reuerendissimo episcopo Isindorum, Niceta reuerendissimo episcopo Epiphaniæ, Alexandro reuerẽdissimo episcopo Dionysij, Pelagio reuerendissimo episcopo Azanon, Hierone reuerendissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerẽdissimo episcopo Alion, Procopio reuerendissimo episcopo Antinoi, Petro reuerẽdissimo episcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendissimo episcopo Colonæ, Vranio reuerẽdissimo episcopo Trallienfi, Iohanne reuerendissimo episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerẽdissimo episcopo Sinai, Macedonio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerendissimo episcopo Teni, Eulogio reuerendissimo episcopo Danaborum, Theodoro reuerendissimo episcopo Coradeon, Helpidophoro reuerẽdissimo episcopo Anastasiopolitano Carię, Cyrione reuerẽdissimo episcopo Dadimorũ, Theodoro reuerẽdissimo episcopo Laodiceę, Sila reuerendissimo episcopo Tiberiopolitano, Diogene reuerẽdissimo episcopo Augustopolitano, Theodoro reuerẽdissimo episcopo Ingilon, Iuliano reuerendissimo episcopo Zeugmatis, Dorymenio reuerendissimo episcopo Adraon, Iohanne reuerẽdissimo episcopo Leri, Theodoro reuerendissimo episcopo Gargaron, Theodoro reuerendissimo episcopo Comanorum, Rufino reuerendissimo episcopo Sebastiæ Armeniæ, Conone reuerẽdissimo episcopo Semneon, Cyriaco reuerẽdissimo episcopo Casatorum, Sisinnio reuerendissimo episcopo Præneti, Iuliano reuerẽdissimo episcopo Batnon, Anastasio reuerendissimo episcopo Rachlæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Porthmi, Paulo reuerẽdissimo episcopo Stectorij, Stephano reuerẽdissimo episcopo Amaseæ, Paulo reuerendissimo episcopo Adrassi, Euandro reuerendissimo episcopo Gnidi, *Mena reuerẽdissimo episcopo Carpathij, Diodorus archidiaconus & primicerius reuerendissimorum notariorum, dixit: Hesterno die conuentione facta, interlocuta est vestra sanctitas, vt hodierno die sancta vestra Synodus colligatur, & suggerimus ad quod placuerit. Sancta synodus dixit: Ordinis gratia omnia quæ gesta sunt, recitentur. Quo facto, sancta synodus dixit: Omnibus proponentes, & sacerdotibus conuenire putantes initium facere gestorum, quæ apud nos habentur, de tribus capitulis, de quibus scriptis interrogati sumus à pijssimo & tranquillissimo Imperatore, & manifestum omnibus facere de fide recta, & sanctis patribus & doctoribus, qui per diuersa tempora in sancta Dei Ecclesia splenduerunt, Confitemur fidem tenere & prædicare ab initio donatam à magno Deo & saluatore nostro Iesu Christo, sanctis Apostolis & ab illis in vniuerso mundo prædicatam, quam & sancti patres confessi sunt, & explanauerunt, & sanctis ecclesijs tradiderunt, & maximè, qui in sanctis quatuor synodis conuenerunt: quos p omnia & in omnibus sequuntur, & suscipimus cum alijs sanctis patribus & sanctas quatuor synodos, id est, trecẽtos decem & octo sanctos patres Niceę congregatos: & centum quinquaginta, qui Constantinopoli conuenerũt: & Ephesi primò ducentos, & Chalcedonæ sexcentos triginta, & omnia, quæ à prædictis sanctis quatuor cõcilijs, pro vna eademque fide definita sunt, suscipimus: & omnes condemnatos prędictis sanctis quatuor Concilijs, tanquàm condemnatos & anathematizatos habemus, vnà cum alijs hæreticis. His ità se habentibus, certũ facimus, quòd omnia, quæ à prædictis sanctis quatuor cõcilijs, sicut prædictũ est, pro recta fide definita sunt, & de statu Ecclesiastico regulariter disposita, & seruauimus, & seruamus. Licèt enim per diuersa tempora contra exortos hæreticos prædictæ sanctæ quatuor Synodi factæ sint, tamen vnam eandemq; confessionem rectæ fidei seruauerunt & prædicauerunt: & ideò omnia quidem consonantia his, quæ à memoratis sanctis quatuor Concilijs pro recta fide definita sunt, suscipimus: omnia verò, quæ non consonant his, quæ definita sunt ab ijsdem quatuor sanctis Concilijs, pro recta fide, vel ad iniuriam, vel ad contrarietatem earũdem quatuor Synodorum, vel vnius ex his, & ad defensionem hęreticorum & eorum impietatis scripta sunt, aliena pietatis iudicantes condemnamus & anathematizamus. Super hęc, sequimur per omnia & sanctos patres & doctores Ecclesiæ, Athanasiũ, Hilarium, Basilium, Gregorium Theologũ, & Gregorium Nyssenum, Ambrosium, Augustinum, Theophilum, Iohannem Constãtinopolitanum, Cyrillum, Leonem, Proculum: & suscipimus omnia, quæ de recta fide & condemnatione hęreticorũ exposuerunt. Suscipimus autem & alios sanctos & orthodoxos patres, qui in sancta DEI Ecclesia rectam

Incipiunt tractare de tribus capitulis.

Professio fidei.

Doctores approbati.

ctam fidem irreprahēſibiliter vſq; ad finem ſuæ vitæ prædicauerunt. Hac igitur recta cōfeſſione in ſancta Dei Catholica & Apoſtolica Eccleſia ſeruanda & prædicanda, ſi quis ſemetipſum ab eius communione ſeparet, contraria ei ſapiens, talis ſemetipſum alienās rectæ fidei, & hæreticis connumerans, iuſtè à ſancta Dei eccleſia condemnatur, & anathematizatur. De diſceptatione autem trium capitulorum, hoc eſt, de Theodoro Mopſueſteno & ſcriptis eius, & de epiſtola, quæ dicitur Ibæ ad Marim Perſam ſcripta, & de conſcriptis Theodoreti, quæ contra rectam fidem, & ſanctæ memoriæ Cyrillum, & contra duodecim eius capitula expoſita ſunt, pro quibus & interrogauit nos piiſſimus & tranquilliſſimus Imperator, quoniam ſpecialis indigent conuentûs, alio die, Deo adiuuante, conueniamus.

IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI* AVGVSTI, ANNO XXVII. POST *Conſulatum Baſilij viri clariſ. anno xij. die 4. Idus Maias, Indictione 1.*

Confeſſio ſeu Collatio 4.

Onſidētibus in Secretario venerabilibus Epiſcopis huius regiæ ciuitatis, Eutychio ſanctiſſimo patriarcha regiæ Conſtantinopolis nouæ Romæ, Apollinario ſanctiſſimo Archiepiſcopo Alexādrinæ magnæ ciuitatis, Domnino ſanctiſſimo patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religioſiſſimo epiſcopo Raphiæ, Georgio religioſiſſimo epiſcopo Tiberiadis, Damiano religioſiſſimo epiſcopo Sozyſę, vicem agentibus Euſtochij ſanctiſſimi epiſcopi Hieroſolymitani, Benigno religioſiſſimo epiſcop. Heracleæ *Pelagoniæ, vicem agente Eliæ beatiſſimi epiſcopi Theſſalonicenſis, Theodoro religioſiſſimo epiſcopo Cæſareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religioſiſſimo epiſcopo Epheſi, Sextiliano religioſiſſimo epiſcopo Tunienſi, vicem agente Primoſi religioſiſſimi epiſcopi Carthaginis, Megethio religioſiſſimo epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Anaſtaſio religioſiſſimo epiſcopo Tabiæ, vicē agente Dorothei religioſiſſimi epiſcopi Ancyræ, Iohanne reuerēdiſſimo epiſcopo Ilienſi, vicem agente Euprepij religioſiſſimi Epiſcopi Cyzicenæ ciuitatis, Euſebio religioſiſſimo epiſcopo Tyri, Iohāne religioſiſſimo epiſcopo Nicomediæ, Stephano religioſiſſimo epiſcopo Niceæ, Cōſtātino religioſiſſimo epiſcopo Chalcedonenſi, Petro religioſiſſimo epiſcopo Tarſi, Iohanne reuerendiſſ. epiſcopo Cucuſorum, vicem agente Palladij religioſiſſimi epiſcopi Melitinæ, Iohanne religioſiſſimo epiſcopo Cæſareæ Paleſtinę, Pōpeiano religioſiſſimo epiſcopo Byzacij, Amazonio religioſiſſimo epiſcopo Edeſſæ, Alexandro religioſiſſimo epiſcopo Gangrorū, Thoma religioſiſſimo epiſcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religioſiſſimo epiſcopo Tyanorum, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Hierapolis Syrię, Boſphorio religioſiſſ. epiſcopo Neocæſareæ, Iohanne religioſiſſimo epiſcopo Boſtræ, Philippo religioſiſſimo epiſcopo Myrorum, Theodoro religioſiſſimo epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Iuliano religioſiſſ. epiſcopo Sardēſi, Theodoro religioſiſſimo epiſcopo Gortynę, Euſtathio religioſiſſimo epiſcopo Damaſci, Theodoſio religioſiſſimo epiſcopo Rhodi, Firmo religioſiſſimo epiſcopo Tipaſon Africanæ prouinciæ, Theodoro religioſiſſimo epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, Phoca religioſiſſimo epiſcopo Stalienſi, Eulogio religioſiſſimo epiſcopo Pergæ, Seueriano religioſiſſ. epiſcopo Aphrodiſiadis, Cyriaco religioſiſſ. epiſcopo Amidæ, Seuero religioſiſſimo epiſcopo Synnadorū, Petro religioſiſſimo epiſcopo Sydæ, Abrahamio religioſiſſimo epiſcopo Sergiopolitano, Aſignio religioſiſſimo epiſcopo Tranopolitano, vicem agente Iohannis religioſiſſimi epiſcopi Laodiceæ Phrygiæ Pacatianæ, Iohanne religioſiſſimo epiſcopo Adrianopolitano epiſcopo Thracię, *Creſco religioſiſſimo epiſcopo Cuiculi, Theodoſio religioſiſſimo epiſcopo Iuſtinianopolitano ſecūdæ Cappadociæ, Stephano religioſiſſimo epiſcopo Laodiceæ ſiue Theodoriadis, Auxanone religioſiſ. epiſc. Hierapolis Phrygię, Euſtachio religioſiſſ. epiſc. Maximianopolitano, Aetherio religioſiſſ. epiſcopo Anazarbi, Dometio religioſiſſ. epiſ. Chalcidis, Valeriano religioſiſſ. epiſ. Obbæ Africanæ ꝓuinciæ, Dionyſio religioſiſſ. epiſ. Seleuciæ Syrię, Theodoro religioſiſſ. epiſc. Dryziparon, Seuero religioſiſſ. epiſc. Pompeiopolitano Paphlagoniæ, Georgio religioſiſſ. epiſ. Iuſtinianæ Cypſelon, Romano reuerēdiſſ. epiſcopo Gabalon, Gregorio reuerēdiſſimo epiſcopo Iuſtinianopoleos Armeniæ, Iohāne reuerendiſſimo epiſcopo Nyſſæ, Baſilio reuerendiſſimo epiſcopo Iuſtinianopolitano Camulianorum, Iohāne reuerendiſſimo epiſcopo Barcuſorum, Creſconio reuerēdiſſ. epiſcopo * Zatarēſi prouincię Numidię, Sergio reuerēdiſſimo epiſcopo Cynon ſecūdę Aegypti, Chriſtophoro reuerēdiſſimo epiſcopo Archadiopolitano Aſię, Theodoſio reuerēdiſſimo epiſcopo Bybli, Leontio reuerendiſſ. epiſcopo Arcæ, Iohanne reuerēdiſſimo epiſcopo Myrenę, Alexādro reuerendiſſ. epiſc. Amphipolitano, Stephano reuerēdiſſ. epiſc. Clyſmatis, Thoma reuerendiſſimo epiſcopo Beriſſæ, Ariſtodemo reuerēdiſſimo epiſcop. Philomelij, Thalleleo reuerendiſſ. epiſcopo Adrianopolis Piſidię, Theoctiſto reuerēdiſſ. epiſcopo Cerythrō, Diogeniano reuerēdiſſ. epiſcopo Sozopolitano, Baſſo reuerendiſſ. epiſcopo Tamiathenſi, Anatolio reuerēdiſſ. epiſcopo

*Paphlagoniæ,

VV

episcopo Cymę, Diogene reuerẽdissimo episcopo Cratiæ, Restuto reuerẽdissimo episcopo Milcon Africanæ prouinciæ, Theodoro reuerendiss. episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendissimo episcopo Antipyrgi, Conone reuerẽdissimo episcopo *Magoedẽsi, Theoctisto reuerendis. episcopo Prusæ, Georgio reuerẽdissimo episcopo Ptolemaidis, Sotere reuerendissimo episcopo Aulonis, Zosimo reuerendissimo episcopo Antandri, Cypriano reuerendissimo episcopo Coryti, Elia reuerendissimo episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendiss. episcopo Cusson, Theodoro reuerẽdissimo episcopo *Limyron, Gennadio reuerendiss. episcopo Zenonopolitano, Asyncretio reuerendissimo episcopo Aradi, Stephano reuerẽdissimo episcopo *Botryon, Philippo reuerendiss. episcopo Phelli, Mena reuerendis. episcopo Demyriangelis, Genethlio reuerẽdissimo episcopo Dorylaij, Thoma reuerẽdissimo episcopo Constantinæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano, Seuero reuerendiss. episcopo Taborū, Theoctisto reuerendissimo Episcopo Halycarnasi, Cosma reuerendissimo episcopo Malli, Dionysio reuerendissimo episcopo Megarenti, Callinico reuerendis. episcopo Opuntis, Paschasio reuerendissi. episcopo Aegij, Erasmo reuerendissimo episcopo Cybiræ, Iohanne reuerendissimo episcopo Neocesareæ Euphratensis, Nonno reuerẽdiss. episcopo Dausarorum, Stephano reuerendissimo episcopo Balaneon, Thoma reuerendissimo episcopo Circisij, Anatolio reuerendiss. episcopo Sebastæ, Constantino reuerendissim. episcopo Midaij, Macario reuẽdis. episcopo Prymnesiæ, Megalo reuerẽdissimo episcopo Miri, Thallelæo reuerendiss. episcopo Isindorum, Niceta reuerẽdissimo episcopo Epiphaniæ, Alexãdro reuerendissimo episcopo Dionysi, Pelagio reuerendissimo episcopo Azanon, Hierone reuerendissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerẽdissimo episcopo Alion, Procopio reuerendissimo episcopo Antinoi, Petro reuerẽdiss. episcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendissimo episcopo Colonię, Vranio reuerendis. episcopo Trallensi, Iohanne reuerẽdis. episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerẽdis. episcopo Sinai, Macedonio reuerendiss. episcopo Iustinianopolitano Bithynię, Ecdicio reuerẽdiss. episcopo Teni, Eulogio reuerendiss. episcopo Danaborum, Theodoro reuerendiss. episcopo Coradeon, Helpidiphoro reuerendiss. episcopo Anastasiopolitano Cariæ, Cyrione reuerendiss. episcopo Dadimorum, Theodoto reuerendiss. episcopo Laodiceæ, Sila reuerendiss. episcopo Tiberiopolitano, Diogene reuerendiss. episcopo Augustopolitano, Theodoro reuerẽdiss. episcopo Ingilon, Iuliano reuerendiss. episc. Zeugmatis, Dorymenio reuerẽdis. episcopo Adraon, Iohãne reuerendis. episcopo *Leri, Theodoro reuerendiss. episcopo Gargaron, Theodoro reuerendiss. episcopo Comanorum, Ruphino reuerẽdiss. episcopo Sebastiæ Armeniæ, Conone reuerendiss. episcopo Semneon, Cyriaco reuerendiss. episcopo Casatorum, Sisinnio reuerendiss. episcopo Praeneti, Iuliano reuerendiss. episcopo Batnon, Anastasio reuerẽdiss. episcopo Rachlæ, Theodoro reuerendiss. episcopo Porthmi, Paulo reuerendis. episcopo Stectorij, Stephano reuerendiss. episcopo Amasiæ, Paulo reuerendiss. episcopo Adrassi, Euandro reuerendiss. episcopo Gnidi, Mena reuerendiss. episcopo Carpathij: Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorū notariorū, dixit: Anteriore die cùm conuenisset vestrum sanctum Concilium, & quædam lecta fuissent, interlocuti estis, vt alio die de exortis tribus capitulis quæstio procedat. Nunc igitur collecta vestra sancta synodo, suggerim⁹ ad quod placuerit. Sancta synodus dixit: Quæ iam gesta sunt, recitentur. Quo facto, sancta synodus dixit: Ad longum tempus extensis, quæ de Theodoro mouentur, qui Mopsuestenæ sanctæ Ecclesiæ fuit episcopus, & epistola quæ dicitur Ibæ, necnon Theodoreti conscriptis, neminem quidem omnium latuit, quæ ipse Theodorus in diuersis codicibus exposuit, & quæ ad aliorum duorum capitulorum examinationem pertinet. Necessariò autem constituto quęstionem de his communiter ꝓcedere, notarij nostri prima vice scripta ex Theodori codicibus in medio proferant, quorum gratia & à sanctis patribus scimus cum accusatum esse. Notarij dixerunt: Habemus præ manibus scripta, quæ ex Theodori codicibus collegistis. Sancta Synodus dixit: Legantur. Et cùm accepisset Calonymus diaconus & notarius, recitauit:

*Coryci

*Lymiron

Theodori Mopsuesteni scripta excutiūtur.

THEODORI MOPSVESTENI ex tertio libro contra impium Apollinariū.

Quomodò igitur tu, cui super omnes maximè decet dementiū regimé, illum qui ex virgine natus est, deū esse, & ex Deo consubstantialem patri, existimari dicis, nisi fortè sancto spiritui imputare illius creationem nos iubes? Sed qui Deus est, & ex Deo, & consubstantialis patri, & quidé, qui ex virgine natus erat, ô mirande, & qui per spiritum sanctum secúdùm diuinas scripturas plasmatus est, & conformationem in muliebri accepit ventre? Inerat forsitan, quia mox quàm plasmatus est, & vt templum Dei esset, accepit: non tamen existimandum nobis est, Deum de virgine natum esse, nisi fortè idem existimãdum nobis est, & quod natum est, & quod est in nato templum,

Meminerit lector cordatus ac pius, virulẽtissimas maximéq; abominandas Theodori Mopsuesteni & aliorum blasphemias, quemadmodùm illas summo iudicio hic & alibi dein Synodus hæc legi & recitari iussit, ità sibi legendas audiendásve esse: alioqui venenū hinc tetrū citius, quàm nectar sugendum. Eo verborum lenocinio & illecebris talibus authores earum in ijs edendis fuisse vsi.

plum, & qui in templo est, Deum verbum: non tamen nec secundùm tuam vocem pronunciandum est, omninò ex virgine Deum natum esse & ex Deo consubstantialem patri. Nam si non homo est, sicut dicis, assumptus, qui natus est ex virgine, Deus verò incarnatus, quomodò qui natus est, Deus ex Deo, & consubstantialis diceretur patri, carne non potente hanc vocem suscipere? Nam est quidem dementia, Deum ex virgine natũ esse dicere. Hoc enim nihil aliud est, quàm ex semine eum dicere Dauid de substantia virginis genitũ, & in ipsa plasmatũ: quia quod ex semine Dauid & de substãtia virginis est, materno ventre constitit, & sancti spiritûs plasmatum virtute, natum fuisse dicimus de virgine. Vt autem aliquis & hoc cócedat dicere ipsis, quòd Deus ex Deo & consubstantialis patri natus est ex virgine, eo quòd est in templo, nato, sed non per se natus est Deus verbum, incarnatus verò, sicut dicit iste sapiens. Si igitur cum carne eum natum esse dicunt, quod autẽ natum est, Deus, & ex Deo, & consubstãtialis patri est, necesse est hoc & carnem dicere. Quòd si nó id caro est, quoniam nec Deus, nec ex Deo, nec consubstantialis patri, sed ex semine Dauid, & consubstantialis ei, cuius semen est, nõ id quod natum est ex virgine, Deus, & ex Deo, & consubstantialis patri, nisi fortè pars nati, prout ipse in inferioribus partem Christi nominat Deitatem, sed non diuina natura ex virgine nata est. Natus autem est ex virgine, qui ex substantia virginis constat, non Deus verbũ ex Maria natus est. Natus autem est ex Maria, qui ex semine est Dauid. Non Deus verbum ex muliere natus est, sed natus est ex muliere, q virtute sancti spiritûs plasmatus in ea. Non ex matre natus, est consubstantialis patri. sinè matre enim iste secundùm beati Pauli vocem: sed qui in posterioribus temporibus in materno vẽtre sancti spiritûs virtute plasmatus est, vtpotè sinè patre propterea dictus.

ET POST ALIA:

Mox autem in ipso plasmato Deus verbũ factus est, nec enim in cælum ascendenti solùm inerat, sed etiàm ex mortuis resurgenti: vtpotè & resuscitans eum secundùm suam promissionem. Nec resurgenti ex mortuis solùm inerat, sed etiàm crucifixo & baptizato, & Euangelicam post baptisma conuersationem peragenti, necnon etiàm ante baptisma legalem adimplenti constitutionem, & præsentato secundùm legem, & circunciso, & partus pannis obuoluto. Erat autem fortè in ipso & nascente, & cùm in materno vtero esset à prima statim plasmatione: dispẽsationi enim, quæ circa eum erat, ordinem imponebat, vtpotè & particulatim ipsum ad pfectionem producens.

ET POST ALIA:

Et per tempus quidem ad baptisma ducens, post illud autem ad mortem. Deindè secundùm suam pronunciationem resuscitans, ducens in cælum, collocans eum ad dexteram Dei per suam cóiunctionem, ex qua sede & adoratur ab omnibus, & omnibus iudicabit. Istorum autem omniũ finem apud se habebat Deus verbum, cùm in eo erat, & omnia per ordinem complebat, quem ordinem ipse arbitrabatur benè habere præfinitione quidem & voluntate, quam anteà statuit pro his, quæ euentura erant, & bona voluntate, quam circa eum habebat, ab initio similiter inerat ei: per ordinem autem sibi placitum, ad perfectionem ducebat ipsum.

EX EODEM LIBRO:

Suam autem cooperationem ad proposita opera præstabat, qui adsumptus est: vbi hoc facit, in loco sensûs fuisse Deitatem illi, qui adsumptus est. Nec enim eis, quibuscunque suam donauit cooperationem, sensus locum illi obtinebat. Si autem & modò præcipuam quãdam cooperationem donauit illi qui adsumptus est, non hoc faciebat locum sensûs Deitatem obtinere. Sed si Deitas pro sensu faciebat illi, qui assumptus est; secundùm vestra verba, quomodò timorem in passione suscipiebat? quid vehementioribus orationibus ad imminentem necessitatem indigebat, quas cum magna quidem & clamosa voce, cum plurimis autem lachrymis (secundùm beatum Paulum) referebat Deo? quomodò timore tanto detinebatur, vt ex immensa trepidatione fontes sudoris dimitteret, Euangelista apertè dicente, quòd globis sanguinis similis sudor descendebat? Quid autem & angeli aduentu & visitatione egebat, reficientis in experimẽto malorum, confortantis eius alacritatem, excitãtis eum ad imminentem passionis necessitatem, tolerare fortiter mala suadentis, vngẽtis ad patientiam & tolerantiam malorum, ostendentis præsentium malorum fructum, ex passione mutationem, futuram gloriam, bona circa eum post passionem futura? Qui enim (secundùm Euangelistæ vocem) confortabat eum angelus, scilicet verbis istis fortem eum faciebat, & infirmitate naturæ superiorem fieri cohortabatur, & corroborando cogitationes eius, fortem eum faciebat.

Matth. 26. Matth. 27. Hebr. 5. Luc. 22. Ibidèm. Luc. 22.

ET POST ALIA:

In eodem libro idem Theodorus ex persona Christi, quasi respondentis ad Petrum, dicentẽ Christo de passione crucis, Propicius tibi Domine, non erit tibi istud: ità intulit, Vade post me satana, scandalũ mihi és, quòd non sapis ea, quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum. Non est confusio mihi mors, non fugiam ipsam, vt indecentem, ad humanam gloriam respiciẽs: sustinebo autem meliore animo experimentum mortis, pro plurimis bonis futuræ, in quibus & ipse fuero, & per me omnes: nè mihi animum lædas, neq; turbes, tan-

Matth. 16.

tanquàm confusione dignum fugere admonens mortis experimentum.

ET POST ALIA:

Quòd enim dictum est, ducebatur à spiritu, apertè hoc significat, quòd ab eo regebatur, ab eo ad virtutem propositorum confortabatur, ab eo ad hęc, quæ oportebat, ducebatur: ab eo, quod decebat, docebatur: ab eo cogitationibus corroborabatur, vt ad tãtum certamen sufficeret, sicut & beatus dicit Paulus: Quicunq; enim spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei: duci spiritu dicens illos, qui ab eo gubernantur, ab eo docentur, ab eo ad melius constituuntur, ab eo competentium doctrinã accipiunt. Cùm dixisset autẽ Euangelista, quòd spiritu sancto plenus regressus est à Iordane, apertè demõstrauit, quòd huius causa spiritussancti habitationem in baptismate suscepit, vt indè ad proposita caperet virtutẽ. Vndè & ad certamen illud, quod pro nobis erat ad diabolum effecturus, spiritu ducebatur.

Matth. 4.

Rom. 8.

Luc. 4.

POST ALIA:

Dicant igitur nobis omnium sapientissimi, si pro sensu Domino Christo, qui est secundùm carnem, Deitas facta esset, sicut dicunt, ꝙ sanctispiritûs cooperatione ad hæc Christus indigebat: nec enim vnigeniti deitas spiritu indigebat ad iustificationem, spiritu indigebat ad vincendũ diabolum, spiritu indigebat ad operanda miracula, spiritu indigebat, vt doceretur ea, quæ decebat peragere: spiritu indigebat, vt immaculatus appareret. Si enim pro sensu quidem deitas, sufficiebat autem ad om̃ia eius virtutes, necessè erat indè omnia fieri, vt superflua esset sanctispiritûs habitatio. Sed nũc vnctũ esse dicit ipsum spiritu, & habitâsse in eo spiritũ, & ad omnia adiutâsse proposita, & doctrinã indè ipsum accepisse & virtutẽ, & indè impetrâsse iustificationem, & indè immaculatũ factum esse.

EIVSDEM THEODORI EX quarto libro contra impium Apollinarium.

Hoc quod ante secula erat, dicit in vltimis factum esse temporibus, vtpotè quibusdam hoc cõfitentibus, cùm nemo ex his, qui pietatis curam habet, istum patitur morbũ habere dementiæ, vt dicat eum, qui ante secula est, in vltimis factum esse. Et his infert, quòd necessè est & hoc, quod in vltimis est, ante secula esse, & accusat eos, qui non omnia similiter cum obuersione dicunt, quasi his, qui vnum esse filium confitentur, necessitatẽ habentibus cum obuersione omnia dicere. Et quis non beatificet vestrã dementiam? Quis autem non optet tales impetrare doctores, tantam confusionem rationi pietatis introducentes, vt dicerent, quòd hoc, quod ante secula est, factũ est in vltimis, & hoc alienarent sua natura, & ad deterius deducerent? Deindè obuerterent, quòd & hoc quod est in vltimis, ante secula est: Cùm oporteret fortè dicere, quòd qui ante secula erat, adsumpsit hunc qui in vltimis erat, secundùm beati Pauli vocem? Vestras igitur leges sequentes, & à tua sapientia constitutã obuersionẽ, immò magis subuersionẽ suscipiẽtes, agè om̃ia simul cõfundamus, & nulla iam sit discretio nec DEI formæ, nec serui formæ: nec DEI sumpti, nec eius qui in templo habitauit: nec eius qui solutus est, nec eius qui suscitauit: nec eius qui perfectus est in passionibus, nec eius qui perfecit: nec eius qui memoriã meritus est, nec eius qui memor factus est: nec eius qui visitatus est, nec eius qui visitauit: nec eius qui paulominùs ab angelis minoratus est, nec eius qui minorauit: nec eius qui gloria & honore coronatus est, nec eius qui coronauit: nec eius qui constitutus est supra opera manuum Dei, nec eius qui constituit: nec eius qui accepit ista ad subiectionẽ, nec eius qui dedit subiectionem.

Psalm. 8.

EIVSDEM THEODORI, EX tertio libro contra impium Apollinarium:

Istum igitur virum, in quo statuit omniũ facere iudicium, ad fidem futurorum cùm resuscitâsset eum ex mortuis, & iudicẽ omnium demonstrâsset, secundùm beati Pauli vocem, meritò vnitate ad seipsum dignatus, & per coniunctionem ad se factam, talium participem eum fecit, vt & adorationis communionem haberet: omnibus quidem diuinæ naturæ debitam adorationem reddentibus, compræhendẽtibus autem adoratione & illum, quem inseparabiliter scit sibi coniunctum, ex quo manifestum est, quòd ad maiora eum perduxit.

Act. 17.

ET POST ALIA:

Ego quidem quem videtis, nihil quidem facere possum secundùm meam naturã, cùm homo sim: operor autem, quia in me manẽs pater omnia facit. Quoniam enim & ego in patre, & pater in me, Deus autem verbũ vnigenitus Dei in me est, certum est, quòd & pater cum ipso in me manet, & opera facit. Et non est mirandum de Christo, hęc existimari, cùm euidenter ipse de cæteris hominibus dicat: Qui diligit me, meum verbum obseruet, & pater meus diligit eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Si enim apud vnumquenque huiusmodi hominum & pater & filius mansionem faciunt, quid mirãdum est, si in Domino secundùm carnem Christo, ambo simul putarentur manere, communione eorum secundùm substantiam, communionem etiàm mansionis forsitan suscipiente?

Iohan. 14.

Ibidem.

ET POST ALIA:

Ità & animam, vtpotè humanam, & immortalem constituram, & sensûs participem priùs accipiens, & per resurrectionem in immutabilitatem constituens, sic & nobis eorùdem istorum per resurrectionem præbuit commu-

communionem. Ideò ante resurrectionem ex mortuis increpat quidem Petrum, vt suis eum vocibus scandalizantē, & in magna trepidatione per tempus passionis constitutus, apparitione angeli indiget, confortātis eum ad patientiam & tolerantiam imminentium malorum: post resurrectionē autem ex mortuis, & in cælos ascēsum, impassibilis factus & immutabilis omninò, & ad dexteram sedens Dei, iudex est vniuersi orbis terrarum, vtpotè in eo diuina natura faciente iudiciū.

Matth. 16.

Luc. 22.

ET POST ALIA:

Sic igitur & hîc sapientissimè omnium habere nos doces CHRISTI sensum, vt sanctum spiritum habētes, illū qui sensûs Christo aliquam virtutem adimplebat, prudentiam ei prçstans ad omnia quç agenda erant, sicut & in præcedētibus demonstrauimus, ꝙ ab ipso quidem in eremum ad certamina, q̃ contra diabolum erant, ducebatur: vnctione autem illius & scientiam, & vim eorum quæ agenda erant, accipiebat: & illius particeps factus, non solùm miracula faciebat, sed etiàm quomodò vti oportebat miraculis, sciebat subtiliter, vt notam quidē faceret gentibus pietatem, pateretur autem laborantium infirmitates, & sic ad effectum suam voluntatem educeret: & iustificabatur indè, & immaculatus ostendebatū, siue separatiōe peiorum, siuē custodia meliorum, siue etiàm paulatim ad meliora profectibus.

Matth. 4.

EIVSDEM EX INTERPRETAtione Euangelij secundùm Iohannem, LIBRO SEXTO:

Iohan. 20.

Hoc quidem quod est, ad patrem meum & patrem vestrum, & Deum meum & Deum vestrum, nemo sic demens est, vt alij cuidam conuenire diceret, nisi templo Dei verbi, adsumpto ꝓ nostra salute homini: qui & mortuus est, & resurrexit, & ascensurus esset in cælos, & patrem sibi adscripsit cum discipulis Domini, & ipse gratia adoptionem meritus, & Deum suum appellat, quia cum cæteris hominibus, similiter vt esset, accepit. Vndè propter communitatem quidem naturæ, patrem meum & patrem vestrū dicit, & Deum meum & Deum vestrum: diuisit autem iterùm suam personam ab ipsis, præcipuum gratiæ significans, propter quam ad Deum verbū cōiunctione in loco veri filij ab omibus honoratur hominibus.

EIVSDEM THEODORI EX eodem libro commenti secundùm Iohannem. Quibus dicit, quòd dementiæ est dicere, quòd post resurrectionem insufflans Dominus suis discipulis, dedit illis spiritum sanctum.

Iohan. 20.

Hoc quod dictum est, Accipite: pro accipietis, dicit. Si enim cùm insufflāsset, spiritū dedisset discipulis, quod valdè quidam stultè existimauerunt, superfluum erat dicere posteà his, & maximè in tempore ascensûs ad cælos, non separari ab Hierusalem, sed expectare promissionem spiritûs. Et in sequētibus, Sed accipietis virtutem superueniente spiritusancto in vos. Et aduentum autem ipsum sancti spiritûs super discipulos, apertè Lucas factum esse dicit quinquagesimo die resurrectionis post ascēsum. Et illud autem animaduertendum est, quòd si ab insufflatu suscepissent spiritum, non diceret, Accipite: sed, Quoniam accepistis. Hoc enim quod dictum est, Accipite: his conuenit, qui nondùm acceperunt.

Luc. 24.
Act. 1.

Act. 2.

EIVSDEM THEODORI EX commento secundùm Iohannem Euangelij, vbi dicit, quòd cùm palpāsset Thomas post resurrectionem Dominum, & dixisset, Dominus meus & Deus meus, non dixit hoc de Christo tanquàm Domino & Deo, sed quasi de puro homine, stupefactus quòd resuscitauit eum Deus, & propter hoc glorificationem obtulit Thomas Deo.

Iohan. 21.

Dicit ad Thomam: Infer digitum tuum huc, & vide manus meas: & porrige manum tuam, & mitte in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis. Quoniam dicit, non credis, & tactum solum sufficere tibi ad credendum putas, (hæc enim dicis, non me latuisti) tange manu, & cape experimentum, & disce credere, & non diffidere. Thomas quidem cùm sic credidisset, Dominus meus & Deus meus, dicit, non ipsum Dominum & Deum dicens, (non enim resurrectionis scientia docebat & Deum esse eum qui resurrexit) sed quasi pro miraculoso facto Deum collaudat.

EIVSDEM THEODORI EX commento, quod est in Actus Apostolorū, libro primo, in quo dicit, quod baptizari in nomine Iesu Christi, simile est scripto illi, quòd baptizati sunt in Moysen: & vocari Christianos, simile est illi, quòd vocantur Platonici, & Epicurei, & Manichæi, & Marcionistæ ab inuentoribus dogmatum.

Ille autem dixit, oportere pœnitentiam agentes eos pro crucis iniquitate, & agnoscentes saluatorem & Dominum & omniū authorem bonorum Iesum Christum, quomodò propter ista peruenit & adsumptus est de diuina natura in ipsum quidem fidem suscipere, & eius discipulos fieri ante omnia ad baptisma accedentes, quod & ipse tradidit nobis, præformationem quidem habens sperationis futurorum, in nomine autem celebrandum patris & filij & sancti spiritûs. Hoc enim quod est, vt baptizetur vnusquisque in nomine Iesu Christi, non hoc dicit, vt vocationem, quæ in nomine patris & filij & sancti spiritûs est, relinquentes, IESVM CHRISTVM in baptismate vocent: sed quale est hoc, quòd in Moysen baptizati sunt, in nube & in mari, vt diceret, quia sub nube & mari Aegyptiorum separati, sunt liberati

Act. 2.

1. Cor. 10.

berati eorum seruitute, vt Moysis leges attenderent. tale est, Et baptizetur vnusquisq; in nomine Iesu Christi, vt cùm ad ipsum accessissent tanquàm saluatorem, & omnium bonorum authorem, & doctorem veritatis, ab ipso, vtpotè authore bonorum & doctore veritatis, vocarentur: sicut omnibus hominibus quamcunque sectam sequentibus, cōsuetudo est ab ipso dogmatis inuentore vocari, vt Platonici & Epicurei, Manichæi & Marcionistæ, & si quidam tales dicūtur. Eodem enim modo & nos nominari Christianos iudicauerūt Apostoli, tanquàm per hoc certum facientes, quòd istius doctrinā oportet attendere: sic quod & ab ipso datum est, susciperent baptisma, in ipso quidem primo constitutum, qui & primus baptizatus est: ab ipso autem & cæteris traditum, vt secundùm præformationem futurorum celebretur.

EIVSDEM THEODORI EX libro quartodecimo de Incarnatione, vbi dicit, quòd imago erat Christus DEI verbi, & sicut imago imperialis adorabaī ab omnibus.

Et secundùm duas rationes locum imaginis obtinet. Qui enim amant quosdam, post mortem eorum sæpiùs imagines statuentes, hoc sufficiens mortis solatium habere arbitrantur, & eum qui non videtur, nec pręsens est, tanquàm in imagine adspicientes putant videre, ità flammā desiderij & vigorem placantes. Sed etiàm illi, qui per ciuitates habēt Imperatorum imagines, tanquàm præsentes & videndos honorare videntur eos, qui non sunt præsentes, cultu & adoratione imaginū. Ista autem vtraque per illum adimplentur. Omnes enim qui cum illo sunt, & virtutem sequuntur, & debitorum DEI parati redditores, diligunt eum & valdè honorāt: & charitatem quidem ei diuina natura, licèt non adspicitur, adimplet in illo, qui ab omnibus videtur, sic omnibus existimātibus, vt ipsum videntibus per illum, & illi semper præsentibus: & honorem verò omnem sic attribuūt, tāquàm imagini Imperiali, cùm quasi in ipso sit diuina natura, & in ipso spectatur. Si enim & filius est, qui inhabitare dicitur, sed cum eo est etiàm pater, & inseparabiliter omnimodò ad filium esse ab omni creditur creatura: & spiritus autem non abest, vtpotè etiàm in loco vnctionis factus ei, & cum eo est semper qui adsumptus est, & non mirandum est, cùm etiàm in quibuslibet hominibꝰ virtutem sequentibus cum filio & pater esse dicitur: Venimus enim & ego & pater, & mansionem apud ipsum faciemus. Quòd autem & spiritus eiusmodi hominum inseparabilis est, certum est omnibus. Iohan. 14.

EIVSDEM THEODORI MOpsuesteni de Commento secundùm Lucam Euangelij.

Hoc enim, quòd hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacuit, in baptismate adoptionem demonstrat secundùm comparationem Iudaicæ adoptionis, quia & ad illos dictum erat: Ego dixi, dij estis, & filij excelsi omnes. Et, filios genui & exaltaui: eius adoptionis præcipuum, eò quòd dixit, dilectus, & in quo mihi complacuit, ostendens. Propter hoc & vox patris fiebat adoptionem confirmans, & filij nominatione per adoptionem secūdùm gratiam eum qui verè filius est, demonstrabat: cuius coniunctio ad veram & firmam adoptionem istum constituebat: & spiritussanctus in specie columbæ descendens, permansit super eum, quatenùs in coniunctione ad eum, qui verè filius est, eius cooperationi intētus maneat, firmam adoptionis habens dignitatem: per omnia autem in quo primo adoptionis pręformabatur baptisma, dico autem Domini Christi, ex patre & filio & spiritusancto hoc, quod fiebat, complebatur. Luc. 3. Psalm. 81. Esa. 1.

EIVSDEM EX INTERPRETAtione octaui Psalmi:

Ideò ergò differentiam quidem Dei verbi & recepti hominis tantam nobis ostendit psalmus: diuisa verò hęc in nouo testamentō inueniuntur, Domino quidem in se accipiente primordia psalmi, in quibus factorē eum dicit esse creaturæ, & eleuatam habere super cælos magnificentiam, & mirificari in omni terra: Apostolo autem secunda, quæ de homine sunt, qui tātum beneficium meruit, in Iesu accipiente, quomodò non manifestum, quòd alterum quidem nos diuina scriptura docet euidenter esse Deū verbum, alterum verò hominem, & multam eorum esse nobis ostendit differentiā? Nam iste quidem memorat, ille autē memoriā meretur: & iste quidem visitat, alter autem cùm visitationem meretur, beatus dicitur: & iste quidem beneficium dando minuitur paulò minùs ab angelis, ille autem & per talem minutionem beneficium accepit. Et iste quidem gloria & honore coronat, alter autem coronatur, & pro his beatus dicitur. Et iste quidem constituit ipsum supra omnia opera manuum eius, & omnia subiecit sub pedibus eius: alter autem meritus est dominari eis, quorum anteà non habebat potestatem. Psalm. 8.

EIVSDEM EX PRINCIPIO commenti, quod in duodecim prophetas scripsit, abnegans prophetias de Christo esse prædictas.

Sed non volentes ista considerare, voces omnes trahere ad Dominū tentant Christū, vt & quæ de populo facta sunt, simili modo intelligerēt, & risum pręstarēt Iudęis, quādò ex scriptorum sequētia nihil ad Dominum CHRISTVM pertinentes ostendunt voces.

ET POST ALIA INFERT:

Tale est, quòd non derelicta est anima eius in inferno, nec caro eius vidit corruptionem. Nam propheta quidem supra modum ipsum ponit, circa populum prouidentiam dicens, volens dicere, quoniam inextentabiles eos ab omnibus cõseruauit malis. quoniam autem hoc verũ & ex ipsis rebus euentum accepit in Domino CHRISTO, frequentissimè de eo loquens beatus Petrus, vtitur voce, ostendens, quoniàm quod de populo supra modum dictum est, ex quadam ratione vtente voce propheta, hoc verum euentum in ipsis rebus accepit nunc in Domino CHRISTO. Psal.15. Act.2,& 13.

ET POST ALIA INFERT:

Eundem intellectum habet & illud, Diuiserunt sibi vestimenta mea, & supra vestimentum meũ miserunt sortem. Quod enim psalmus nullatenùs conuenit DOMINO, certum est. Neque enim erat Domini Christi, qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius: dicere, Longè à salute mea verba delictorum meorum. Sed & ipse dominus secundùm communem hominum legem dũ in passiõe opprimeretur, Deus meus, Deus meus, quarè me dereliquisti, emisit vocé: & Apostoli, Diuiserũt sibi vestiméta mea, & super vestimentum meum miserunt sortem, ad eum traxerũt manifestè: quoniam quod supra modum dictum fuerat priùs à Dauid propter illata ei mala, hoc ex operibus euenit in Domino CHRISTO, cuius & vestimenta diuiserunt, & sorti tunicam subiecerunt. Psal.21. 1.Pet.2. Psal.21.

EIVSDEM IN PSALMO VICEsimoprimo:

Foderunt manus meas & pedes, & omnia perscrutabantur, & quæ agebam, & quæ conabar. Nam foderunt, ex translatione dixit eorum, qui per effossionem scrutari, quæ in profundo sunt, tentant. Dinumerauerunt omnia ossa mea, totius meæ fortitudinis & totius meę substantię detẽtatores facti sunt, vt etiàm numero mea subijcerent. Istud autem ex consuetudine, quam habent hostes, dixit: qui quandò obtinuerint, numero & talibus subtilem notitiam inuentorum faciunt. Propterea & sequenter dicens, Ipsi verò considerauerunt & conspexerunt me, intulit, Diuiserunt sibi vestimenta mea, & supra vestimenta mea miserunt sortem. Considerantes autem me, ait, & conspicientes, quòd omnia eis euenerunt in me desiderata. Conspicere enim ità & apud nos dicitur, pro eo quod est, Vidit in eum, quæ volebat pati eum, iam tanquàm me omninò malis dedito, sicut hostes mea post vastationem & captiuitatem diuiserunt, sorte diuisionem eorum facientes. Et Euágelista quidem in Domino verba ex rebus adsumens, eis vsus est, sicut & in alijs diximus. Ná quòd non pertinet ad Dominum psalmus, in superioribus euidenter ostendimus. At verò beatus Dauid supra modum ista magìs ex his, quæ ab Absolon facta sunt, dixit, quoniam dum recessisset Dauid, iure belli metropolim ingressus, omnes quidé obtinuit res regales, non piguit autem etiàm patris cubile inquinare.

EIVSDEM DE INTERPRETAtione sexagesimioctaui psalmi, in verbo illo, Dederunt in escam meam fel, & in siti mea potauerunt me aceto:

Quomodò cibi & potus suaues quidem fiunt in tempore gaudij, insuauia autem & amara in tristitia, talia erant, inquit, quæ ab illis fiebant, vt ex tristitia & ira esset quidem mihi in locum fellis cibus, esset autem & potio aceto nihil differens. Maximè autem hoc fit in iracundijs, quæ in tribulatione fiunt, quod verisimile erat pati eos contra suos. Vsus autem est Euangelista hoc testimonio in Domino, & ipse autem Dominus, Zelus domûs tuę comedit me, de seipso dicés: & beatus Paulus de Iudæis loqués, Fiat mensa eorum &c. & beatus Petrus de Iuda, Fiat habitatio eius deserta. Et certè diuersis constitutis rebus, non quasi psalmo modò quidem pro his dicto, iterùm autem de illo, & iterùm de alio: sed quia de Iudæis dicta sunt plura, qui se separauerunt de DEO & lege, conuincentia illorum indeuotionem, necessarius est testimoniorum vsus simul & ex rebus captus, quale est, Dederũt in esca mea fel, & in siti mea potauerunt me aceto. Ioan.2. Psal.68. Rom.11. Act.1.

EIVSDEM THEODORI EX LIbro primo de Incarnatione, interpretationem facientis de confessione Petri, in qua dicit, Tu es Christus filius Dei viui. Matth.16.

Sicut igitur per huiusmodi confessionem non Deitatis Nathanaël habens scientiam ostenditur, (Iudæi & Samaritæ talia sperantes plurimùm, quantùm Dei Verbi à scientia longè erant?) sic & Martha per confessionem illam non Deitatis habens tunc scientiam probatur, manifestè autem nec beatus Petrus. Adhuc etenim ipsis sufficiebat tunc, reuelationem illam suscipiétibus, præcipuum aliquid & maius de ipso præter cæterorum hominũ phantasiam accipere. Post resurrectionem autem spiritu producti ad scientiam, tunc & reuelationis perfectam scientiam suscipiebant, vt scirent quia præcipuum ipsi pręter cęteros homines non aliquo puro honore ex DEO peruenit, sicut in cæteris hominibus, sed per vnitatem ad DEVM Verbum, per quem omnis honoris ei particeps est post in cęlos ascensum. Iohan.1. Iohan.11. Matth.16.

EIVSDEM DE INTERPREtatione Euangelij, libro primo:

Matthæus quidem Euangelista post tétatiões dicit, quod accedentes angeli ministrabãt ei:

ei: scilicet cum eo constituti, & cooperantes, & omnibus circa eum Deo ministrantes, quòd iam per certamina ad diabolum, ostensus est clarior. Sed & quòd passuro ei aderant angeli, & Euangelijs discimus: & cùm resurrexerit, in monuméto visi sunt. Per omnia etenim ista monstrabāt dignitas Christi, quòd inseparatè ei angeli aderāt, & omnibus circa eum ministrabant. Sicut enim à peccantibus separātur, sic & per meritum honoratis subueniunt. Propter quod Dominus benè ait, quòd maius videbitis, quòd & cælum aperietur omnibus per me, & omnes angeli semp mecum erunt, nunc quidem ascendentes, nunc verò descendentes, sicut ad domesticum & DEI amicum.

Luc. 22. Matth. 28.

Iohan. 1.

EIVSDEM THEODORI EX LIbris de Incarnatione:

Plùs inquietabatur Dominus & tétamen habebat ad animæ passióes, quàm corporis, & meliore animo libidines vincebat, mediante Deitate ad perfectionem. Vndè & Dominus ad hæc maximè instituēs videtur certamen. Cupiditate enim pecuniarū non deceptus, & gloriæ desiderio non tentus, carni quidem præbuit nihil: (nec enim illius erat talibus vinci.) Animam autem si non recepisset, sed Deitas est quæ ea vicerat, nullatenùs eorū, quæ facta sunt, ad nos respicit lucrum: (Quæ enim ad cóuersationis perfectioné similitudo deitatis & animæ humanæ?) & videntur Domini certamina non ad nos respiciens habere lucrum, sed ostentationis cuiusdam gratia fuisset. Quòd si hoc dicere non est possibile, (certum etenim est, quòd illa ꝑpter nos facta sunt) & maius certamen instituit ad animæ passiones, minùs autem ad carnis, quanto & ampliùs & magis inquietare illas cótingebat, & magis illa erat, quæ & amplioris indigebat medicinæ, videlicet quòd & carnem & animam assumens, per vtraque pro vtrisque certabat: mortificans quidem in carne peccatum, & mãsuetas eius libidines, & facilè capiendas meliore ratione animæ faciens: erudiens autem animam, & exercitans & suas passiones vincere, & carnis refrenare libidines. Hæc enim Deitas inhabitans operabatur, hęc inhabitans meditabatur vtrique eorum.

Et dum recitabantur blasphemiæ Theodori, sancta Synodus exclamauit: Hæc iam condemnauimus, hęc iam anathematizauimus: anathema Thodoro Mopsuesteno, anathema Theodoro, & conscriptis eius. Hæc aliena Ecclesiæ sunt, hæc aliena orthodoxis sunt, hęc aliena patribus sunt, hęc impietate plena sunt, hæc aliena Synodis sunt, hęc diuinas scripturas impugnant. Vnus Theodorus, vnus Iudas. Idem reuerentissimus diaconus & notarius, de eadem charta sequentia recitauit.

Exclamatio Synodi contra blasphemias Theodori.

EIVSDEM EX LIBRO CONtra Synusiastas vel Apollinaristas, quę & proposuit beatus Cyrillus, & refutauit.

Sed si caro erat, inquit, crucifixa, quomodo sol radios auertit, & tenebræ occupauerunt terram omnem, & terræmotus, & petræ dirumpebātur, & mortui surrexerunt? Quid igitur dicūt & de tenebris in Aegypto factis in temporibus Mosis, nō per tres horas, sed per tres dies? Quid autem propter alia per Mosen facta miracula, & quæ per Iesum Nauæ, qui solem stare fecit? qui sol in temporibus Ezechiæ regis & contra naturam retrouersus est: & de Elisæi reliquijs, quę mortuum resuscitauerunt? Si enim Verbum Deum passum demōstrant, quæ in cruce facta sunt, & propter hominem non concedunt hæc facta esse: & quæ in temporibus Mosis, propter genus Abraham nō erunt, & quę in temporibus Iesu Nauæ, & quæ in Ezechiæ regis. Quòd si illa propter Iudęorum populum mirabiliter facta sunt, quomodò nó magis quę in Cruce facta sunt, propter DEI verbi templum?

Matth. 27. Exod. 10. Iosue 10. 4. Reg. 20. 4. Reg. 13.

EIVSDEM EX LIBRO OCTAuo de Incarnatione:

Manifestum autem est, quòd vnitas conuenit. Per eā enim collectæ naturæ, vnā personam secundùm vnitatem effecerunt. Sicut enim de viro & muliere dicitur, quòd iam non sunt duo, sed vna caro: dicamus & nos rationabiliter secundùm vnitatis rationem, quoniam non sunt duę personę, sed vna, scilicet naturis discretis. Sicut enim ibi non nocet numero duorum, vnam dici carnem: certum est enim, secundùm *quod vna dicitur: ità & hic non nocet naturarum differentiæ, personę vnitas. Quandò etenim naturas discernimus, perfectam naturam Dei verbi dicimus, & perfectam personam: nec enim sinè persona est, subsistentiam dicere: perfectam autem & hominis naturam, & personam similiter. quandò autem ad coniunctionem respicimus, vnam personam tunc dicimus.

Gen. 2. Matth. 19.

*quid

EIVSDEM EX SEPTIMO LIbro de Incarnatione, in quibus dicit, nec secundùm substantiam, nec secundùm operationem vnitatem Dei Verbi factam esse, sed secundùm bonam voluntatem.

Neq; igitur substantia dicere, neque operatione possibile est, habitatióem DEVM Verbum facere. Quid itaque superest, qua vtamur ratione, quæ in his propria videbitur seruari? Certum igitur est, quòd bona voluntate oportet dicere inhabitationem factam esse. Bona autem voluntas, dicitur bona & optima DEI voluntas, quam faciat illis placitus qui ei adhærere festinant, eò quòd visa sunt ei de ipsis.

ET POST ALIA:

Cognosci autē personæ vnitatē, eò quòd omnia per eum perficit: quæ vnitas facta est ex inhabitatione, quæ est secundùm bonam voluntatem. Vndè dicentes filium Dei iudicem

dicem venturum esse de cælis, simul hominis & DEI verbi aduentum intelligimus: non quòd similiter ei Deus verbum traducitur secundùm naturam, sed quòd bona voluntate vnitas omni modo cum eo erit vbicunquè fuerit, eò quòd & omnia perfecit per eum.

EIVSDEM DE INTERPRETAtione Symboli trecentorum decem & octo sanctorum patrum.

Sed Christum quidem secundùm carnem & adsumptam serui formam, eum auté, qui eam adsumpsit, super omnia nominans DEVM, intulit tamen hoc secundùm coniunctionem, vt per significationem nominum naturarum, manifestam & diuisionem faciat. Nemo igitur neque eum, qui secundùm carnem ex Iudæis est, dicat DEVM: nec iterùm DEVM, qui est super omnia, secundùm carnem ex Iudæis.

EIVSDEM EX COMMENTO Epistolę ad Hebręos.

Act.10. Iesum enim dicit à Nazareth, quem vnxit DEVS spiritu sancto & virtute. Qui autem de spiritu vnctus est, omnimodò aliquid indè assumpsit. Quis auté furens dicat, de spiritu aliquid adsumpsisse diuinam naturam, necnó & participiũ? Participes enim eius videlicet vocat, qui & ipsi vncti sunt. Qui aũt vncti sunt, & in hoc participes ei⁹ iustè facti, non aliter vnctionis cómunicare dicãtur, nisi ei qui adsumptus est. Et hoc ipsum autem demóstratur, quòd mercedem iustam accepit. Pro hoc enim, inquit, quòd dilexisti iu-

Psal.44. stitiã, & odisti iniquitatem, pro his præcipuam vnctionem meruisti.

EIVSDEM THEODORI DE INterpretatione secundùm Iohannem Euangelij, de libro primo.

Iohan.1. Rabbi, tu es filius Dei, tu es rex Israel. hoc est: Tu es ille, qui de longè prædicatus est CHRISTVS. Hoc enim scilicet de Christo sperabant, sicut domestico constituto præter omnes Deo.

ET POST ALIA:

Certus quidem & ipse erat, filium Dei nõ secundùm Deitatis dicens natiuitatem, sed secundùm quod domesticus DEO erat: per quod filij Dei, per virtutem domestici Deo constituti homines, interim vocabantur.

EIVSDEM THEODORI EX libro ad baptizandos:

Roma.1. Quandò enim dixerit de filio suo, qui factus est ex semine Dauid secundùm carnem, certum quidem, quòd filium hîc eum, qui ex semine Dauid factus est secundùm carné, non DEVM dicit verbum, sed adsumptam serui formam. Nec enim DEVS secundùm carnem, nec DEVS ex semine factus est Da-

Ibidè. uid, sed sumptus pro nobis homo, quem filium beatus Apostolus manifestè vocat.

EIVSDEM THEODORI EX eodem libro:

Renatus, alter factus es pro altero: non iam pars Adam mutabilis & peccatis circunfusi, sed Christi, qui omninò inculpabilis per resurrectionem factus est.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO:

Vt multam quidem eius faceret diligentiam, omnia autem illius propria faceret & tolerarer, per omnes eo ducto passiones, per quas eum secundùm suam virtutem perfectum fecit, nec à mortuo secundùm suæ naturæ legem recedés, sed sua præsentia & operatione & gratia liberans quidem eum de morte, & malis quæ indè sunt: resuscitans autem eum de mortuis, & ad meliorem finé perducens.

EIVSDEM THEODORI EX eodem libro:

Deindè ostendens cuius gratia passus est, diminutionem infert, quatenùs citra Deum Hebr.2. pro omnibus gustaret mortem: quia, diuina natura ità volente, separata illa, ipse per se pro omnium vtilitate gustauit mortem: & ostédens quòd Deitas separata quidem erat ab illo, qui passus est secundùm mortis experimétum, quia nec possibile erat illam mortis experimentũ accipere, non tamen illi qui passus est, abfuerat secundùm diligétiam.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO:

IESVM enim, ait, de Nazareth, quem Act.10. vnxit DEVS spiritu & virtute, cuius vnctionem meritus, & immaculatus effectus est per omnia, & ad diuinam naturam meruit coniunctionem. Neque enim coniunctionem suscepisset illam, nisi priùs immaculatus factus fuisset, vt sic condeceat illius vnitatem.

EIVSDEM THEODORI EX INterpretatione secúdùm Matthęũ Euangelij.

Nam & illud, Hic est filius meus dilectus, Matth.3. in quo mihi complacuit, insania euidens est de Deo verbo putare dicere eum. Qui dixit, Hic est filius meus dilectus: & intulit, In quo mihi complacuit, significauit quòd apertè ad comparationem hoc dicit aliorum filiorum, qui nec dilecti ei facti sunt, nec placere nimìs potuerunt ei.

EIVSDEM EX LIBRO AD BAptizandos.

Permanens autem, donèc secundùm suam creaturam & virtutem soluens mortis dolores, liberauit eum ineffabilibus illis vinculis, & de mortuis resuscitans, transtulit quidem in immortalem vitam: incorruptum autem eum, & immortalem, & immutabilem efficiens, in cælum duxit.

ET POST ALIA:

Iustum, iustificatum & immaculatum factũ virtute sancti spiritûs, sicut beatus Paul⁹ modò quidé dicit, ꝙ iustificat⁹ est in spiritu: 1.Tim.3. modò verò, Qui per spũm æternũ immacu- Hebr.9. lat⁹ se obtulit deo, mori quidé fecit secúdùm legé hominũ, vtpotè aũt impeccabilé virtute sancti

sancti spiritûs factum, resuscitauit de mortuis, & ad vitam constituit meliorem: immutabilem quidem animæ cogitationibus, incorruptum autem & indissolutum & carne faciens.

ET POST ALIA:

1. Cor. 15. Deo autem gratia, qui nobis dedit victoriam p Dominum nostrũ Iesum Christum: istorum causam fuisse nobis dicés DEVM, qui contra omnes aduersarios nobis dedit victoriã siue mortis, siue peccati, siue cuiuscunque hinc nascendi mali: qui Dominum nostrum IESVM CHRISTVM p nobis hominem sumens, & ipsum per resurrectionem de mortuis ad meliorem transtulit finem, & in dextera sua sedere fecit, & nobis ad eum donauit communionem

EIVSDEM EX LIBRO DVOdecimo de Incarnatione:

Cùm ergò interrogent, hominis genitrix, aut Dei genitrix Maria dicatũ à nobis: vtraq; vnum quidem natura rei, alterum autem relatione. Hominis enim genitrix natura, quia homo erat in ventre Mariæ, qui & processit indè, DEI autem genitrix, quia DEVS erat in homine nato: non in illo circũscriptus secundùm naturam, sed quòd in eo erat affectu voluntatis.

EIVSDEM THEODORI, quę proposuit sanctus Cyrillus & refutauit.

Gratia filius, qui ex Maria est homo, natura autem, DEVS Verbum. Quod autem secundùm gratiam, non natura: & quod secundùm naturam, non gratia. Non duo filij. Sufficiat corpori, quod ex nobis est, secundùm gratiam filiatio, gloria, immortalitas, quia templum DEI verbi factum est. Non supra naturam eleuetur, & DEVS verbum pro debita à nobis gratiarum actione non iniurietur. Et quæ est iniuria? Componere eum cum corpore, & putare indigere corporis ad perfectam filiationem. Nec ipse DEVS verbum vult se Dauid filium esse, sed DEVM: corpus autem hoc vocari Dauid filium, non solùm nó inuidit, sed & propter hoc adfuit.

EIVSDEM THEODORI EX his, quæ refutauit sanctus Cyrillus.

Quandò erit quæstio de natiuitatibus secundùm naturam, nec Mariæ filius DEVS verbum existimetur: mortalis enim mortalem generat secundùm naturam, & corpus simile sibi. Et duas natiuitates DEVS verbum non sustinuit, vnam quidem ante secula, alteram autem in posterioribus temporibus.

EIVSDEM EX INTERPRETAtione Epistolæ ad Hebræos:

Ergò iam cessabunt ab impudente pugna: desistent autem vana contentione, erubescentes euidentiam prædictorum, Plurimos enim dicit filios in gloriam ducentem. Hebr. 2.

Eccè igitur in filiationis ratione Apostolus appáret adsumptum hominem cæteris connumerans, non secundùm quod illis similiter filiationis particeps est, sed secundùm quod similiter gratia filiationem adsumpsit, Deitate sola naturalem filiationem possidente.

EIVSDEM EX LIBRO DVODEcimo de Incarnatione:

Sed ad hoc dicunt, quòd IESVS nomen, saluatorem significat. Saluator autem, dicit, quomodò ille homo dicatur, oblíti quòd IESVS dicebatur etiàm filius Nauæ: & quod mirandum est, qui antè sic vocatus est fortuitò in generatione, sed trãsnominatus à Mose. Certum autem est, quòd non hoc imponere homini patiebatur, si diuinam naturam omni modo significabat.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO:

Itaque non solùm filium ipsum vocat, à DEO verbo separans, sed etiàm secundùm filiationis rationem connumerans cæteris participibus filiationis, conuincitur, quoniam gratia & ipse particeps fuit filiationis, non naturaliter ex patre natus, habens tamen ad cæteros excellentiam: quia vnitate ad ipsum filiationem possidet, quòd ei firmiorem ipsius rei donat participationem.

THEODORI EX LIBRO SEcundo de Incarnatione:

Homo IESVS similiter omnibus hominibus nihil differens connaturalibus hominibus, quamque ipsi gratia dedit: gratia autem data naturã non immutat, sed post mortis destructionem donauit ei Deus nomen supra omne nomen. Philip. 2.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO:

Sed mei fratres, qui eiusdem mihi matris filij, dicunt mihi, Non separa hominem & DEVM, sed vnum eundemq; dic hominem. Dico connaturalem mihi, dico DEVM. Si dicam, connaturalem DEO dico, Quomodò homo & DEVS vnum est? Nunquid vna natura hominis & DEI, domini & serui, factoris & facturæ? Homo homini consubstãtialis est, DEVS autem DEO consubstantialis est. Quomodò igitur homo & DEVS vnus per vnitatem esse potest, qui saluificat & saluificatur, qui ante secula est, & qui ex Maria apparuit?

EIVSDEM EX QVARTO LIbro commenti secundùm Matthæum de *hecatontarcho:

*id est, centurione.

Benè intulit, Nanque & ego homo sum: vt dicat, Nihil mirandum si hoc potes, cùm sis homo accipiens à Deo: quoniam & ego cùm hoc sim, accipio obedientes, semel habens iubendi potestatem propter datoris indulgentiam. Matth. 8.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO:

Quapropter nec incongruum est, & te accepta ista à Deo potestate, verbo solo iubentem abigere passiones. Nec eñ tanq̃ filio Dei

& ante

& ante vniuersam creaturam existēti, & creatori eorum quæ sunt, accessit centurio.

EIVSDEM EX LIBRO TERTIodecimo de Incarnatione.

1. Timo. 3. Consonantia & Apostolus dicit: Et manifestè magnum est pietatis mysterium, qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu: iustificatū esse in spiritu dicēs ipsum, siue quòd ante baptismum cum subtilitate competente legē custodijt, siue quòd etiàm post illud gratiæ conuersationem cooperatione spiritûs cum magna compleuit subtilitate.

EIVSDEM THEODORI EX quartodecimo libro eiusdem opusculi.

Idem hoc dicemus iustè & de Domino, quòd DEVS Verbum sciēs eius virtutem, & secundùm præscientiam, statim in ipso initio complasmationis inhabitare benè voluit, & vniens cum sibi affectu voluntatis, maiorem quandam pręstabat ei gratiam, vt potè gratia, quæ in eum est, in omnes homines diuidenda. Vndè & circa bona voluntatem integram ei custodiebat. Non enim hoc docemus, q̄ ille homo voluntatem habebat nullam, sed quòd volebat quidem bonum, magis autem ei voluntariè plurimùm aderat & boni desiderium, & contrarij odium. Conseruabatur verò à diuina gratia illi voluntas integra ab initio, DEO, qualis erit, subtiliter sciente: qui & ad confirmandum eum magnam illi cooperationem habitatione sua præstabat pro omnium nostrûm salute. Vndè nec iniustum dicat aliquis esse, quòd præter omnes præcipuum aliquid datum est illi homini, qui à Domino adsumptus est.

EIVSDEM THEODORI EX his, quæ sunt in Euangelium secūdùm Matthæum: in quibus dixit, quòd Deus creauit contraria, id est, bona & mala.

Nam rationalis quidem proprium est, discretio bonorū & malorum. Cùm verò non essent cōtraria, non erat ei possibile aliquid discernere. Primùm igitur in his, quæ creata sunt, magnam contrarietatem fecit.

EIVSDEM EX LIBRO, QVOD DEVS peccatum docuit, & mortem introduxit.

Quoniam autem nō obaudijt Adam, deindè subditus est morti: & factū est hoc propter inobedientiam, quod & citra inobedientiam propter vtilitatem nostram à creatore factum est, edocti sumus omnes peccatum.

EIVSDEM THEODORI EX libro quinto commenti de creatura, in quibus & bona & mala à DEO esse facta dicit.

Nec igitur mortem non spontè & præter iudicium suum intulit hominibus, neque peccato aditum ad nullam vtilitatem dedit: nec enim hoc fieri nolens non poterat: sed quoniam sciebat vtile esse nobis, magis autem omnibus rationabilibus, prius quidem malorum & deteriorum fieri aditum, posteà autem deleri quidem hæc, introduci autem meliora: ideo in duos status diuisit DEVS creaturam præsentem & futuram, in illo quidem ad immortalitatē & immutabilitatem omnia ducturus: in præsenti vero creatura in mortem & mutabilitatem interim nos dimittens. Nam si quidem statim ab initio immortales nos fecerit & immutabiles, nullam differentiā ad irrationabilia haberemus, ꝓprium nescientes bonum. Ignorantes enim mutabilitatē, immutabilitatis ignorabamus bonum: nescientes mortem, immortalitatis lucrum nesciebamus: ignorantes corruptionem, non laudabamus incorruptionē: nescientes passionum grauamen, impassibilitatem non mirabamur. Compendiosè dicere, nè longum sermonem faciam: nesciētes malorum experimentum, bonorum illorū non poteramus scientiam mereri.

EIVSDEM DE EISDEM, ET angelos, & homines, & dæmones similiter malos esse dicentis.

Necessè est autem, omnia simul rationabilia, inuisibilia dico & nos ipsos, quibus mortale quidem est corpus, anima autem p omnia* eiusdē inuisibilibus & rationalibus substantijs, hîc quidem præsentem mutabilitatem pati, vt optimam erudiamur doctrinam religiositatis, & ad beneuolētiam constituamur. * immortalis, cū eidē

EIVSDEM INTERIMENTIS iudiciū, & dicentis quòd mutabilia & mortalia omnia facta sunt, & iterùm omnia immutabilia & immortalia statìm post resurrectionem erunt secundùm similitudinem Christi.

Quod quidem placuit DEO, hoc erat in duos status diuidere creaturam: Vnum quidem qui præsens est, in quo mutabilia omia fecit: alterum autem qui futurus est, cùm renouans omnia ad immutabilitatem transferet: quorum principium nobis ostēdit in dispensatione Domini Christi, quem ex nobis existentē resuscitauit ex mortuis, & immortalem corpore, & immutabilē fecit animam: per quod demonstrauit, quia circa vniuersam creaturam hoc futurum est.

EIVSDEM EX QVARTO LIbro de creatura.

Illo certo constituto, quòd quemadmodum nobis per resurrectionem & corpus incorruptum & immutabilis anima erit, eodem modo & inuisibilibus & rationabilibus naturis immutabilitatem mereri continget, nunc quidem accipientibus conuersionē, sicut versa multotiès decem millia dęmonum ostendunt, tunc autem in immutabilitatem nobiscum futuris.

EIVSDEM EX QVINTO LIbro, quòd sciēs DEVS expedire hominibus peccatum, hoc fieri disposuit.

Nam sciebat quidē quòd peccabant omnimodò, concedebat verò hoc fieri, expedire eis cognoscens: quoniam nec erat possibile eum, qui cùm fecerit non extantes, & tantorum quidem demonstrauerit dominos, tanta verò bona proposuerit, vt eis fruant, non ꝓhibere peccati aditum, si expedire eis hoc cognosceret. Sed enim non erat possibile, nos aliter discere peccatum, & passionū molestiam & deteriora, & nostrā infirmitatem in his demōstrandam, ad ostendendam magnitudinem immutabilitatis, quam posteà nobis esset donaturus, nisi sic ab initio hæc fuissent à Deo dispēsata, vt collatiōe & experimēto infinitorum illorum bonorum possemus scire magnitudinem: & huius gratia, vtpotè profuturum nobis, peccatum intrare dimittens, magnum in eius bello auxilium inuenit.

Gen. 3. EIVSDEM THEODORI, DEtra hentisquæ sunt de flammea framea, & de Cherubim dicta.

Nam flammeam quidem frameam dicunt, vt dicat quia ignis est terribilis corruscans, in habitu gladij extensus, vt bifariàm terribilis quidam visus esset videntium, & ex natura & ex habitu eius quod ostendebatur: quam & verti dixit, vt assiduitate motûs coruscans, terribilem & maiorem videnti timorem faceret. Cherubim verò, animalium dicit quasdam formas terribiles, & potentes tremefacere videntem. Sicut enim nos animalia quędam forsitan ianuis constituimus, sic Deus flammeā frameam cōstituit & Cherubim, vt per ea Adam cum timore, quæ est terribilis de visu, prohibitus introitu paradisi, meritò castigaretur. Non enim inuisibiles quasdā virtutes dicit Cherubim hîc, sicut quidam arbitrantur: quoniam non aliquid valebat inuisibilis natura ibi, cùm sensibilis visus esse deberet, & quæ Adam castigaret. Nec igitur flammea framea natura erat ignis, sed talis visus: nec Cherubim animalia, sed visus talis.

EIVSDEM THEODORI, REprobantis & librū Iob, & contra conscriptorem ei⁹, id est, sanctum spiritū, dicētis, quòd pagana sapiens, hunc librum conscripsit.

His quæ pro doctrina hominum scripta sunt, & Salomonis libri cōnumerandi sunt, id est, Prouerbia & Ecclesiasta, quæ ipse ex sua persona ad aliorum vtilitatem composuit, cùm prophetiæ quidem gratiam non accepisset, prudentiæ verò gratiam, quæ euidenter altera est præter illam, secundùm beati Pauli vocem. 1. Cor. 12.

ET POST ALIA:

Erat igitur satis idoneum, superuacua quidem omnia verba auferre scripturæ: quæ autem ad significationem vitæ eius necessaria erant exponere, q̄ omia sufficiebāt quemlibet ad meliora conuertere, & æmulatorem facere boni. Nunc verò cùm hoc non fecisset, ad vani honoris amorem non necessarium respiciens, non in minimis existimationi iusti nocuit apud eos, qui diuinas scripturas non cum debita deuotione iudicare solent, & ex hoc multos fecit scripta inculpare, & ad accusationem ea trahere beati Iob.

ET POST ALIA:

Ipsa statìm verba, ex quibus incipere eum dicit conscriptor, cùm peruenissent amici, q̄s inconsideranter omnia videns, omnia vel dicens, putet aut dicat iusti vnquàm menti cōuenire? Maledicta enim tam multa colligere statim ab initio, & rebus ea imponere, quæ maledictum suscipere non possunt, quia nec subsistere creduntur, quis existimet viro cōuenire, qui cum tanta sapientia, & virtute, & reuerentia suam vitam gubernâsset? Et per omnia reprobans scripturam Iob, & conscriptori maledicens, (idem autem est dicere sancto spiritui) in fine interpretationis blasphemiæ suæ, ità dicit: Paruū autem & istud flagitium ad hoc, quod in fine positum est. Hoc enim quod dixit tertiam filiam suam Amaltheę cornu eum vocâsse, nihil aliud est, quàm ostēdere eum paganicis fabulis assentientem, & idololatrię figmenta diligentem, certo quidem cōstituto, quòd nec scire quidem de Ioue, & Saturno, & Iunone paganicas fabulas poterat Iob beatus, homo barbarus & Edomitanus genere. Quòd si & sciret, sed non filiæ suæ mirabiliter diuinitùs natæ, ex idololatriæ paganis fabulis nomen imponeret, decorare eam existimans, si ità nominata fuisset. Hoc enim erat paganicis fabulis consentientis, & idololatriæ diligentis figmenta, & filiam decorare per ea volentis, & desiderantis & sibi & filiæ suæ ad fabularum figmenta communionem esse videri. Sed quòd omne hoc figmentum est, omnibus certum est. Iob 3. Iob 42.

ET POST ALIA:

Et conscriptor quidem manifestus est, ex amore magno & importuno vani honoris hoc passus. Vt enim semetipsum ostenderet & extranea eruditum esse doctrina, & paganorum fabularum scientiam habuisse, quas de illis quos deos putabant, firmas habebant, minimum existimauit nominationem istam indè acceptam iusto imponere, quasi per eam filiam suam decorare volenti. Mihi verò ex tota libri conscriptione certus est conscriptor paganica scientia esse eruditus, ad cuius imitationē p̄sentem volēs scripturā componere, nocuit historiæ pulchritudini. Qui eīn apud illos tragœdias cōponunt, causas quidē accipiūt ab his, quę multi loquuntur, quādò etiàm eas cōtigerit quodāmodò apud plurimos opinionem veritatis habere: pura autem causa vtentes, suam artem & sapientiam

pientiam in compositiõe fabularum ostendere festinant, & personas introducentes sibi placitas, & voces circũponentes eis, à quibus clariores fieri arbitrantur & decorari, vt & querimoniam & laudem, quę à scriptis infertur, siue per intellectum, siue per ipsa verba scriptor peccauerit, nõ ad personas, quarum verba confingit, legentes referant, sed ad fabulæ conscriptorem. Et iste autem cùm inuenisset & de beato Iob historiam maximam & claram, quę in ore omnium similiter ferebatur, non solùm Israelitici generis, sed & aliorum, quem etiàm clariorem DEI testimonium faciebat, quod factum est ad ꝓphetam, gloriam ex magnitudine causæ volens suscipere, hanc scripturam composuit, non cogitans, quòd multa differentia est inter historiam iusti secundùm diuinę scripturæ & simplicitatem & subtilitatem propositam, & inter verba superflua, & ad probationem conficta. Indè & illas plasmatiões fecit, in quibus certantem ad Deum fecit diabolum, & voces sicut voluit circumposuit, alias quidem iusto, alias verò amicis: in quib⁹ vocibus quantùm competenti excessit, dictum
Iob 32. 33. 34. 35. 36. 37. est etiàm in superioribus. Illum auté Elium in postremo introduxit tantæ iniuriæ plena dicentem aduersùs iustum, & in fine perso-
Iob 40. næ magnitudinis diuinæ naturæ circumposuit talem dictioné, in qua non piguit etiàm
*ceti figmentum *cetus addere. Ex hoc autem importuno vani honoris amore, & nominationem hàc ex fabulis Paganicis arreptam, beato Iob applicauit.

Adhæc autem despernit idem Theodorus & Canticũ Canticorum, & sicut ad amatam sibi hæc Solomonem scripsisse dicit, infanda Christianorum auribus de hoc exponens. Habet autem sic:

Cùm me piguisset Cantica Canticorũ perlegere, quoniam neq; secundùm propheticam speciem exposita sunt, neque secũdùm historiarum traditionem, sicut scriptura regnorum, neq; demonstratiua admonitione studij vtuntur, nescio quomodò tuarum literarum præceptum de Cantico Canticorum exigens à nobis irrecusabiliter causam, fecit me circa eam diligentiorem, violenter quidé. Et sic nec enim cessaui, & initio ipso lectionis quasi studiosa alacritate oscitans frequenter & dormitans, sicut conuiuio codicis nuptiali, & hoc regali, percantatus.

ET POST PAVCA:

Sed sic per sapientiam gentibus & Iudæis prædicabilem & terribilem existentem vt solertem. Vndè & pax ei firmior, quàm in anterioribus temporibus erat, timore summę circa ea prudentiæ frenatis gentibus bella amantibus, Aegyptiacum conuiuium fa-
Exod. 34. 3. Reg. 3. cit, Salomonem apud Iudæos vitiosum, tanquàm legum paternarum præuaricatorem, abdicantium alienigenas nuptias, & ad puellæ conuiuium *cecidit, fugiendæ quidem etiàm ipso patrio deformi colore: (nocturnorum enim colorum Aegyptus genitrix) magis verò fugiendæ, quoniam q genus habebat ex Cham, qui hæres fuit antiquæ ma- Gen. 9.
ledictionis Noę, ex quibus passus est aliquid Salomon circa coniugis desiderium, & opprobrio præuaricationis iritatus, componit canticam excusationem, vt gratior etiàm vxori sit, canticis delectatus pro ea factis: & improperantes sapienter percussit, tanquàm conscripti causam illi dantes lætitiarum, & non pœnitentiæ propter nuptias tanquàm prauas. Vndè ab osculis nuptialibus statim ei & initium est, tanquàm sistenti nouam nuptam reclamantem vituperantibus, Osculetur me sponsus ab osculis Cant. 1.
oris eius, & vestrûm mihi cura nulla opprobrium latrantium. Et iterùm iritatio ad vituperationes pro sponsa sua calidior. Nigra Ibidem.
sum & bona, filiæ Hierusalem, sicut tabernacula Cedar, sicut pellis Salomonis. Nè mihi, dicit, colorem ad vituperationem proponite, nisi fortè etiàm bené compositarum ædificationum ex nigro lapide Arabiæ miraculum, vituperatioẽm esse putatis: quo⁹rum lapidum mihi membra similia sunt, sicut quidam lapides preciosi. Cæruleo enim ipso coloris, quod vituperantes canitis, similitudo est talium lapidum, & regalis purpuræ, & regalis non simpliciter, sed qualem Salomon circundatur, qui plùs omnibus regibus ornamenta amat. Sed & cęteri Cantici expositio, iritatio est vituperationum tanquàm insipientium, & sinè causa alienigena vocantium ea, quæ cognita sunt.

ET POST ALIA:

Qui enim canit omnem cantationem, se delectat: ego verò quidem cano propositam cantationem: quibus verò cano, non cum illis me delectans cano: nolebam enim mearum nuptiarum detractionis esse in secula conscriptor. Necessitate autem excusationis volens canere, quorum non volo, cantationem canere cogor, vt sit mihi canticum super morem cantici. Canere enim modò cum sponsa cogor, quæ vituperãt publicam excusationem, & clamare ea quæ abscondere nubentibus decet. Quoniam enim confligere nos vituperationibus putant, & reprehensionum opprobrijs diuidere, audiant nos nostros amplexus canentes calidiùs, & nuptialium nostrorum vnguẽtorum ampliùs odorem accipiant: circunsonent Canticis tragicis nostrorum osculorum: clama tuam nigritudinem sponsa purpuream, gratiosam clama: tuum genus vituperatur laudabilis originis, Israel congẽtile. Incipe initio responsionis ad eos: ex calidis osculis meis cognoscant, quòd amatorijs sermonibus adinuicèm fruimur: discant percutientes vituperationibus tacitam citharam nuptias amantem: cognoscant maledictioni-

bus, quòd saltare in meis nuptijs à nobis putati sunt. Non maledicere sciant, quòd excitauerunt amorem resonantem iucundiora vituperatoribus: intret aures eorum amarus aliquis in corde stimulus nostrorum osculorum. Sed intellectus quidem conscriptori eiusmodi est: hebetat verò intellectú, eò quòd sinè nomine conscriptionem fecit, tantummodò non clamans ad Israel, quòd non ipsius Salomonis est conscriptor, sed necessitate æmulationis.

ET POST PAVCA:

Quæ omnia oportet legentes librum cogitando, nec ad impudicitiæ hortationem putare esse conscriptionem sapientissimi, & propter hoc odisse: (Qualis enim esset vtilitas Salomoni festinare ad conscriptionem impudicitiæ, cui & sinè conscriptione potestas erat impudicitiæ?) nec collaudare codicem, sicut habentem propheticam dictationem bonorum Ecclesiæ. Si enim propheticam gratiam meruisset, mentionem alicubì Dei fecisset: (in nulla enim prophetica scriptura DEVS non memoratur:) sed scire debent omnes, æmulationis nuptialis codicem mensale canticum esse, sicut & de amore posteà conuiuium Plato conscripsit. Vndè nec Iudæis, nec nobis publica lectio vnquàm Cantici Canticorú facta est, tanquàm domesticus & nuptialis Salomonis conuiuijs cantus opprobria sponsæ sonans. Isti sunt Thesauri impietatis Theodori.

SCELERATVM SYMBOLVM impij Theodori.

Eos qui nunc primùm erudiuntur Ecclesiasticorum dogmatum subtilitatem, seu ab aliquo hæretico errore transire volunt ad veritatem, doceri oportet & confiteri, quòd credimus in vnum DEVM patrem sempiternum, qui non posteà cœpit esse, sed supra constitutum sempiternum: sed neque postremò factum patrem, quia semper & Deus erat & pater. Credimus autem & in vnum filium DEI vnigenitum, qui est de substantia patris, vt verè filium, qui & eiusdem substantiæ est, cuius & est, & creditur filius. Et in spiritum autem sanctum, qui ex DEI est substantia, qui non filius, DEVS autem est secundùm substantiam: quia illius est substantiæ, cuius est DEVS, & pater, ex quo secundùm substantiam est. Nos enim, inquit, non spiritum huius mundi accepimus, sed spiritum qui ex DEO est, à creatura quidem ipsum segregans omni, DEO autem coniungens, ex quo secundùm substantiam est, propria autem ratione præter omnem creaturam, quam non secundùm substantiam, sed causa opificationis ex DEO esse putamus: & neque filium putantes, neque per filium essentiam accipientem. Confitemur patrem vnum perfectum persona, & filium similiter, & spiritum autem sanctum eodem

1. Cor. 2.

modo. Salua autem ratione pietatis nobis, patrem & filium & spiritum sanctum non tres aliquas substantias diuersas putare, sed vnam eandem naturam deitatis cognoscentes. Oportet autem & de dispensatione, quam pro nostra salute in ea dispensatione, quæ est circa Dominum CHRISTVM, Dominus effecit DEVS, scire, quòd DEVS verum hominem adsumpsit perfectum, à semine constitutum Abraham & Dauid, secundùm declarationem scripturarum diuinarum, hoc constitutum natura, quod erant illi, quorum de semine erat: hominem perfectum secundùm naturam, & ex anima intellectuali & carne consistentem humana: quem hominem constitutum secúdùm nostram naturam spiritûs sancti virtute in virgine factum, & natum ex muliere, & factum sub lege, vt omnes nos redimeret à legis seruitute, quam longè antè statuit, adoptionem recipientes ineffabiliter coniunxit sibi, qui mortem quidem eum secundùm legem hominum sustinere fecit, resuscitauit autem ex mortuis, & eduxit in cælum, & sedere fecit in dextera DEI, vndè super omnem constitutus principatum, & potestatem, & dominationem, & virtutem, & omne nomen quod nominatur non solùm in hoc seculo, sed etiàm in futuro, ab omni creatura suscipit venerationem, vt inseparabilem ad diuinam naturam habens coniunctionem, relatione DEI & intellectu, omni ei creatura venerationem attribuente. Et neque duos dicimus filios, neque duos dominos, quoniam vnus filius secundùm substantiam Deus Verbum, vnigenitus filius patris, cui iste coniunctus & particeps, communionem habet filij nomine & honoris: & Dominus secundùm substantiam DEVS Verbum, cui coniunctus iste communionem habet honoris. Et ideò nec duos dicimus filios, nec duos dominos, quoniam certo constituto secundùm naturam Domino & filio, inseparabilem habens ad eum coniunctionem, qui pro nostra adsumptus est salute, cum illo honorem & nominationem filij & Domini habet, non tanquàm nostrûm vnusquisque per seipsum subsistens filius, (vndè & filij multi secundùm beatum dicimus Paulum) sed solus præcipuum habens hoc, vt in coniunctione ad DEVM Verbum, tam filiationis quàm dominationis particeps sit, amputans omnem intellectum dualitatis filiorum & Dominorum. Præbet autem nobis in coniunctione ad DEVM verbum, omnem habere eius & fidem, & intellectum, & visionem, pro quibus & venerationem relatione DEI ab omni suscipit creatura. Vnum ergò filium dicimus & Dominum IESVM CHRISTVM, per quem omnia facta sunt: principaliter quidèm Deum verbum intelligêtes, qui secundùm substantiam & filius DEI, & Dominus est. Deindè

Matth. 1. Roma. 1.

Gal. 4.

Ephes. 1.

Act.10. indè simul mente accipientes sumptum IESVM, qui est de Nazareth, quem vnxit DEVS spiritu & virtute, vt coniunctione ad DEVM verbum, filiationis & dominationis participem constitutum, qui secundus Adam à beato vocatur Paulo, eiusdem quidem naturæ constitutus Adam, & ostendens nobis futurum statum, & tantam habens ad illum differentiam, quanta fiet eius, qui ineffabilia præbet futuri statûs bona ad eum, qui præsentium tristium dedit initium? Simili autem modo & secundus homo vocatur, vt statum secundum manifestans: quia prioris quidem initium dedit Adam mortalis, & passibilis, & multorum pleni dolorum, in quo & demonstrauit ad eum habere similitudinem: secundum autem ostendit Dominus CHRISTVS. Iste de cælis in futuro visus, omnes nos in communionem educet suam. Nam primus, dicit, homo de terra terrenus, secundus homo Dominus de cælo, id est, indè in futuro appariturus, vt omnes ad imitationem adducat suî. Vndè addit, Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Et quomodò induimus imaginem terreni, induamus & imaginem eius, qui de cælo est. In eo apparente, & eum omnibus videntibus, qui iudicandi sunt, in occulto constituta diuina natura faciat iudicium. Tempora enim ignorantię nostrę despiciens Deus, nunc adnunciat hominibus, vt omnes vbiquè pœnitētiam agant: quoniam statuit diem, quo iudicet de orbe terrarum in ęquitate in viro, cui constituit fidem præstare, suscitans eum de mortuis. Ista Ecclesiasticorum dogmatum doctrina: & omnis, qui contraria ei sapit, anathema sit.

1.Cor.15. — Ibidèm. — Act.17.

Et postquàm lectæ sunt blasphemię Theodori Mopsuesteni, & impium eius symbolum, sancta Synodus exclamauit: Hoc symbolum satanas composuit. Anathema ei, qui hoc symbolum composuit. Hoc symbolum Ephesina prima Synodus vnà cum authore eius anathematizauit. Vnum tantummodò fidei symbolum scimus, quod Niceni sancti patres exposuerunt & tradiderunt. Hoc & sanctæ tres Synodi tradiderūt: in hoc omēs baptizati sumus, & nos in hoc baptizamus. Anathema Theodoro Mopsuesteno. Iste Euāgelia reprobauit, iste dispensationem iniuriauit. Anathema illis, qui non anathematizant eum. Defensores eius, Iudęi sunt: sequaces eius, pagani sunt. Multis annis Imperatorem: Orthodoxum Imperatorem multis annis: Christianum Imperatorem multis annis. Et hoc bonum tibi seruabatur. Zizania tu eiecisti, ecclesias tu emundâsti. Theodorū Mopsuestenum omnes anathematizamus. Theodorum & conscripta eius omnes anathematizamus, Et post acclamationes sancta Synodus dixit: Multitudo lectarū blasphemiarum, quas contra magnum DEVM & saluatorem nostrum IESVM CHRISTVM, immò magìs contra suam animam Theodorus Mopsuestenus euomuit, iustam eius facit condemnationem. Vndè oportebat quidem nos nihil aliud expectantes, & per Synodum sententiam anathemati subiicere: Veruntamen licèt manifesta sint, quæ sancti patres, & leges Imperiales, & historiæ conscriptores contra eum dixerunt, tamen quia oportet in examinatione, quæ contra eum prouenit, nihil prætermitti subtilitatis, alio die etiàm cætera audiamus.

Exclamat iterùm Synodus cōtra blasphemias Theodori. — S. Patres. Leges Imp. Historici.

IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI* AVGVSTI, ANNO XXVII. POST *Consulatum Basilij viri clariss. anno xij. die 8. Idus Maias, Indictione 1.*

Confessio seu Collatio 4.

Onsidentibus in Secretario venerabilib⁹ episcopis huius regię ciuitatis, Eutychio sanctiss. patriarcha regiæ Constātinop. nouæ Romę, Apolinario sanctissimo Archiepiscopo Alexādrinæ magnæ ciuitatis, Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religiosissimo Episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo Episcopo Tiberiadis, Damiano reuerēdissimo Episcopo Sozysæ, vicem agentibus Eustochij sanctissimi Episcopi Hierosolymitani, Benigno religiosiss. Epo Heracleæ Pelagoniæ vicem agente Eliæ beatissimi Episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo Episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiosissimo Episcopo Ephesi, Sextiliano religiosissimo Episcopo Tuniensi, vicem agente Primosi religiosissimi Episcopi Carthaginis, Megethio religiosissimo Episcopo Heracleę Thracię, Anastasio religiosissimo Epo Tabiæ, vicem agente Dorothei religiosissimi Episcopi Ancyræ, Iohanne religiosissimo Episcopo Iliensi, vicem agente Euprepij religiosissimi Episcopi Cyzicenæ ciuitatis, Eusebio religiosissimo Episcopo Tyri, Iohanne religiosissimo Episcopo Nicomediæ, Stephano religiosissimo Episcopo Nicææ, Constantino religiosissimo Episcopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo Episcopo Tarsi, Iohanne reuerendissimo Episcopo Cucusorum, vicem agente Palladij religiosissimi Episcopi Melitinæ, Iohanne religiosissimo Epo Cæsareæ Palæstinæ, Pompeiano religiosissimo Episcopo Byzacij, Amazonio

zonio religiosissimo episcopo Edessæ, Alexandro religiosissimo episcopo Gāgrorum, Thoma religiosissimo Episcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religiosissimo episcopo Tranorū, Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriæ, Bosphorio religiosissimo episcopo Neocęsareę, Iohanne religiosissimo episcopo Bostrę, Philippo religiosissimo episcopo Myrorū, Theodoro religiosissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ, Iuliano religiosissimo episcopo Sardiensi, Theodoro religiosissimo episcopo Gortynæ, Eustathio religiosissimo episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo episcopo Tipason Africanæ prouinciæ, Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Phoca religiosissimo episcopo Staliensi, Eulogio religiosissimo episcopo Pergæ, Seueriano religiosiss. episcopo Aphrodisiadis, Cyriaco religiosissimo episcopo Amidiæ, Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum, Petro religiosissimo episcopo Sidæ, Abrahamio religiosiss. episcopo Sergiopolitano, Asignio reuerēdissimo episcopo Tranopolitano, vicem agente Iohannis religiosissimi episcopi Laodiceæ Pacatianæ Phrygiæ, Iohanne religiosiss. episcopo Adrianopolitano Thracię, Chresto religiosiss. episcopo Cuiculi, Theodosio religiosissimo episcop. Iustinianopolitano secundæ Cappadociæ, Stephano religiosiss. episcopo Laodiceæ siue Theodoriadis, Auxonone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiæ, Eustathio religiosiss. episcopo Maximianopolitano, Aetherio religiosissimo episcopo Anazarbi, Dometio religiosiss. Episcopo Chalcidis, Valeriano religiosissimo episcopo Obbæ Africanæ, prouinciæ, Dionysio religiosiss. episcopo Seleuciæ Syriæ, Theodoro religiosiss. episcopo Dryziparon, Seuero religiosiss. epis. Pompeiopolitano Paphlagonię, Georgio religiosissimo episcopo Iustinianę Cypselon, Romano reuerēdissimo episcopo Gasalon, Gregorio reuerendissimo episcopo Iustinianopoleos Armenię, Iohanne reuerendissimo episcopo Nyssæ, Basilio reuerēdissimo episcopo Iustinianopolitano *Camilianorū, Iohanne reuerendiss. epis. Barcusorū, *Crisconio reuerendissimo episcopo Zattarensi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendissimo episcopo Cynon secundæ Aegypti, Christophoro reuerendissimo episcopo Archadiopolitano Asiæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Bybli, Leōtio reuerēdissimo episcopo Arcę, Iohanne reuerendissimo episcopo Myrinæ, Alexandro reuerēdissimo episcopo Amphipolitano, Stephano reuerendissimo episcopo Clysmatis, Thoma reuerēdissimo episcopo Berissæ, Aristodemo reuerēdissimo episcopo Philomelij, Thallelæo reuerendissimo episcopo Adrianopolis Pisidiæ, Theoctisto reuerendissimo episcopo Erythron, Diogeniano reuerendissimo episcopo Sozopolitano, Basso reuerendissimo episcopo Tamiathensi, Anatolio reuerendissimo episcopo Cymæ, Diogene reuerendissimo episcopo Cratię, Restituto reuerendissimo episcopo Mileon Africanæ prouinciæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendissimo episcopo Antipyrgi, Conone reuerendissimo episcopo* Magoëdensi, Theoctisto reuerendissi. epis. Prusę, Georgio reuerendissimo episcopo Ptolemaidis, Sotero reuerendissimo episcopo Aulonis, Zosimo reuerendissimo episcopo Antandri, Cypriano reuerendissimo episcopo *Corysi, Elia reuerendiss. episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendissimo episcopo Cusson, Theodoro reuerendissimo episcopo *Limyron, Gennadio reuerendissimo episcopo Zenopolitano, Asyncretio reuerendissimo episcopo Aradi, Stephano reuerendissimo episcopo*Botryon, Philippo reuerendissimo episcopo Phelli, Mena reuerendissimo episcopo Demyriangelis, Genethlio reuerendissimo episcopo Dorylaij, Thoma reuerēdissimo episcopo Constantinæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano, Seuero reuerendissimo episcopo Taborum, Theoctisto reuerendissimo episcopo Halicarnasi, Cosma reuerendissimo episc. Malli, Dionysio reuerendissimo episcopo Megarensi, Callinico reuerendissimo epis. Opuntis, Paschasio reuerendissimo episc. Aegæi, Erasmo reuerendissimo episcopo *Cibyræ, Iohanne reuerendissimo episcopo Neocæsareæ Euphratensis, Nonno reuerendissimo episcopo Dausarorum, Stephano reuerēdissimo episcopo Balaneon, Thoma reuerendissimo episcopo* Circisij, Anatolio reuerēdissimo episcopo Sebastæ, Constantino reuerendissimo episcopo Midaij, Macario reuerendissimo episcopo Prymnesiæ, Megalo reuerēdissimo episcopo*Miri, Thalleleo reuerendissimo episcopo Isindorum, Niceta reuerendissimo episcopo Epiphaniæ, Alexandro reuerendissimo episcopo Dionysi, Pelagio reuerendissimo episcopo Azanon, Hierone reuerendissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerendissimo episcopo Alion, Procopio reuerendissimo episcopo Antinoi, Petro reuerendissimo episcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendissimo episcopo Coloniæ, Vranio reuerendissimo episcopo Tralliensi, Iohanne reuerendissimo episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerendissimo episcopo Sinai, Macedonio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerendissimo episcopo Teni, Eulogio reuerēdissimo episcopo Dabanorum, Theodoro reuerendissimo episcopo Coradeon, Helpidophoro reuerendissimo episcopo Anastasiopolitano Cariæ, Cyrione reuerendissimo episcopo Da-

po Dadimorum, Theodoro reuerendissimo episcopo Laodiceæ, Sila reuerendissimo episcopo Tiberiopolitano, Diogene reuerendissimo episcopo Augustopolitano, Theodoro reuerendissimo episcopo Ingilon, Iuliano reuerendissimo episcopo Zeugmatis, *Dorimenio reuerédissimo episcopo Adraon, Iohanne reuerendissimo Episcopo *Leri, Theodoro reuerendiss. episcopo Gargaron, Theodoro reuerendissimo episcopo Comanorum, Ruphino reuerendissimo episcopo Sebastię Armeniæ, Conone reuerendissimo episcopo Semneon, Cypriano reuerédissimo episcopo Casatorum, Sisinnio reuerendissimo episcopo Præneti, Iuliano reuerendissimo episcopo Batnon, Anastasio reuerendissimo episcopo Rachlę, Theodoro reuerendissimo episcopo Porthmi, Paulo reuerendissimo Episcopo Stectorij, Stephano reuerendissimo Episcopo Amasiæ, Paulo reuerendissimo Episcopo Adrassi, Euandro reuerendissimo episcopo Cnidi, *Mena reuerédissimo episcopo Carpathij, Diodorus Archidiaconus & Primicerius reuerentissimorum notariorum, dixit: Scit vestra sancta Synodus, quòd anteriore die, lectis blasphemijs Theodori Mopsuesteni, interlocutióem fecistis, ostendentem quidem impietatem ipsius Theodori & eius conscriptorum, iubentem autem altero die recitari, quæ de ipso sancti patres dixerunt, & Imperialibus legibus, & historicis conscriptis continentur. Quoniam igitur hæc præ manibus habemus, suggerimus ad quod placuerit.

Sancta Synodus dixit: Ea quæ iam gesta sunt, recitentur. Quo facto, sancta Synodus dixit: Sicut & anteà interlocuti sumus, recitentur ea quæ contra Theodorum Mopsuestenũ & eius blasphemias sancti patres scripserunt, & quæ Imperialibus legibus & historicis conscriptis continentur. Et cùm suscepisset Theodorus reuerentissimus Diaconus & notarius, recitauit:

Sanctæ memoriæ Cyrilli ex primo libro eorum, quæ contra Theodorum scripsit.

THEODORI.

Siquis velit abusiuè & filium DEI Deum verbum filium Dauid nominare, propter DEI verbi templum, quod ex Dauid est, nominet & illum, qui est ex semine Dauid, filium DEI: gratia, non natura appellet, naturales patres non ignorans, neque ordinem subuertens: neque eum qui incorporalis est, etiàm corpus dicens: & ante secula ex DEO, & ex Dauid: & passum, & impassibile. Corpus, non est incorporale: quod est deorsùm, non est desursùm: quod est ante secula, non est ex semine Dauid: quod passum est, non est impassibile: nec enim ista ad eundem intellectum obuertuntur. Quæ sunt corporis, non sunt Dei verbi: & quę sunt Dei verbi, propria non habet corpus. Naturas confiteamur, & dispensationes non abnegemus.

CYRILLI.

Qui dicit oportere non abnegari dispensationes, humanitatis mysteriũ omninò eradicat. Præsumit enim dicere, quòd neque factus est homo Vnigenitus DEI Verbum, neque ex semine apparuit sancti Dauid: sed filiorum introducit apertè dualitatem, inæqualẽ naturam & falsam nomine. Hoc enim quod abusiuè dicitur, omnimodò ostendit vtiquè, quòd verè non est hoc quod dicitur. mutuatur enim alterius appellationem. Ergò si abusiuè DEI verbum vocatur homo, non est factus homo manifestè. Si abusiuè filius & DEVS ille, qui ex semine est Dauid, neque DEVS, neque filius natura & veritate est. Falsa igitur in vtroque hæc appellatio & ipsa res esse meritò intelligitur. Vterque enim hoc nominatur, quod non est.

EX EODEM LIBRO THEODORI.

Et conuenit eos, qui benè adspiciunt, quandoquidem naturales patres quærimus, neque DEVM verbum, Dauid vel Abrahæ filium nominare, sed factorem: neque corpus ante secula ex patre, sed semen Abrahæ & Dauid ex Maria natum. Et cùm de naturalibus natiuitatibus sit ratio, neque Mariæ filius DEVS esse verbum existimetur. Mortalis enim mortalem generat secundùm naturam, & corpus, quod sibi simile est. Duas natiuitates DEVS verbum non sustinuit, vnam quidem ante secula, alteram autem in vltimis temporibus: sed ex patre quidem natura genitus est, templum vero, quod ex Maria natum est, ex ipso vtero sibi fabricauit.

CYRILLI.

Deindè breuè procedens, & quibusdam per medium interpositis, iterùm dixit:

THEODORI.

Cùm verò de salutari dispensatione ratio mouetur, & DEVS vocetur homo: non quòd hoc factus est, sed quòd hoc adsumpsit: & homo DEVS, non tanquàm incircunscriptibilis factus, nec vbiquè existens. Corpus enim erat & post resurrectionem palpabile, & tale receptum est in cælum, & sic veniet sicut receptum est.

CYRILLI.

Eccè planè & euidenter contra diuinam quidem fertur scripturam, reprobat verò CHRISTI mysterium, & quasi increpat DEVM Verbum, quòd propter nos exinanitionem pati voluit, & quòd factus est homo, contristare videtur. Interimit enim omninò humanationem, & aduersùs ineffabilem sapientiam extollit se, penè dicens Iudaicè omnium nostrúm saluatori CHRISTO, De bono opere non te lapidamus, sed de blasphemia, quòd tu cùm sis homo, fa- Iohan.10.

facis te DEVM. Audeat igitur dicentem apertè: Si igitur non facio opera patris mei, nè mihi credite: si verò facio, licèt mihi non credatis, operibus meis credite. Cùm enim sciret, quòd diuina virtute & potestate vtebatur, & cùm apparuisset homo DEI verbum, abnegat ipsum esse DEVM, & in homine magis habitâsse dicit eum, vt DEI verbum nobis hominem ostenderet adorandum, & pura Deitatis nominatione honoratum. Conuictus igitur est ignorâsse omninò virtutem mysterij Christi.

Ibidem.

THEODORI EX EODEM libro:

Sed si caro, dicit, erat quæ crucifixa est, quomodò sol radios auertit, & tenebræ occupauerunt totam terram & terręmotus, & petrę dirumpebantur, & mortui resurgebāt? Quid igitur dicunt & de tenebris in Aegypto factis sub tempore Mosis, non in tribus horis, sed in tribus diebus? Quid verò de alijs per Mosen factis miraculis, & per IESVM Nauæ, qui solem stare fecit, qui sol sub rege Ezechia & præter naturam retrouersus est? & de Helisæi reliquijs, quæ mortuum resuscitauerunt? Si enim DEVM verbum passum esse ostendunt, quæ in tempore crucis facta sunt, & propter hominem non concedant ea facta esse: & quæ sub tempore Mosis propter genus Abrahæ, & quæ sub tempore Iesu Nauæ & Ezechiæ regis non erunt. Si verò illa propter Iudæorum populum miracula facta sunt, multo magis quæ in cruce propter DEI verbi templum.

Matth. 27. Exod. 10. Iosuę 10. 4. Reg. 20. 4. Reg. 13.

CYRILLI:

Stupefactum est cælum super hoc, & contremuit ampliùs vehementer, dicit Dominus. O intolerabilem malignitatem, O linguam loquentem iniquitatem aduersùs Deum, & mentem in altitudinem cornu extollentem. Paruum esse tibi videtur, adfixum esse ligno Dominum gloriæ? quem tu quidem neque filium verum, neque DEVM esse dicis: nos autem credimus, quòd est verè filius & DEVS, creator & opifex omnium. Neque enim erat homo simpliciter, sed in specie humana, qui est ex DEO patre DEVS verbum: non translationem vel mutationem, quæ est in carne, passus, vnitus verò magis ei secundùm fidem sacrarum literarum. Iste qui in carne passus & suspensus in ligno est, miracula fecit in Aegypto, in omnibus per sapientem Mosen suam gloriam manifestans.

Ieremiæ 2.

Christus fecit miracula per Mosen.

THEODORI EX EODEM libro:

Gratia filius, qui ex Maria est homo: natura verò DEVS verbum. Quod verò est gratia, non natura est: & quod est natura, non gratia. non duo filij. Sufficiat corpori, quod ex nobis est, secundùm gratiam filiatio, gloria, immortalitas, quòd templum dei verbi factum est. Non supra naturam eleuetur, & DEVS verbum pro debita à nobis gratiarum actione non iniurietur. Et quæ est iniuria? Componere ipsum cum corpore, & putare eum ad perfectā filiationē corporis indigere. Neque ipse DEVS verbum vult seipsum filium Dauid esse, sed Dominus: corpus verò vocari filium Dauid, non solùm non inuidit, sed etiàm propter hoc peruenit.

CYRILLI:

Ergò, quoniam quod est gratia, non natura, & quod est natura, non gratia: non sunt filij duo secundùm tuam rationem, qui gratia quidem, & non natura filius est, non est verè filius. Superest autem, vt staret veræ filiationis gloria in eo, qui est natura & non gratia, id est, in Deo verbo, qui est ex DEO patre. Expulsus est igitur, sicut dixi, esse & dici filius DEI CHRISTVS IESVS, per quem & saluificati sumus, mortem eius adnunciantes, & confitentes resurrectionem. Verbum enim fidei quod prædicamus, ad istam nos confessionem producit. Ergò in hominem fides est, & non in eum, qui & natura & verè DEI filius est. Si enim verus est, qui dicit gratia filiationem sortitum esse ipsum multitudini filiorum connumerabitur, id est, nobis, quibus superna gratia filiationem donat, ad quam vocati sumus per IESVM CHRISTVM, qui ex semine Dauid est secundùm carnem. Et certum id faciat, dicens diuinus Euangelista: Qui verò acceperunt eum, dedit eis potestatem filios DEI fieri, credentibus in nomine eius. Deindè quomodò qui ab altero datam dignitatem filiationis sortitus est, & nobis ipsis donare non suam magìs, sed acquisitam ei extrinsecùs gratiam?

Rom. 1. Iohan. 1.

ET POST PAVCA:

Dedit seipsum in exinanitionem filius, & cùm in omnibus esset perfectus, voluit pati humilitatem, & secundùm carnem ex muliere sustinere natiuitatem, & appellatus est filius Abrahæ & Dauid. Non miratus es tam bonum dispensationis artificium, magìs verò repræhendis mysterium: iniuriam esse dicens incarnationem vnigeniti, increpas consilium DEI & patris: inclamas verò etiàm ipsum filium, qui pati voluit propter te exinanitionem. Cum igitur audiéris dicentem ad cælestem patrem & DEVM, Sacrificium & oblationem noluisti, holocausta & pro delicto non postulâsti, corpus autem perfecisti mihi: tum dixi, Eccè venio: in capite libri scriptum est de me, vt faciam voluntatem tuam DEVS, volui: non rectà cogitare forsitan filium de sua gloria dices. Elegit enim corporis perfectionem, & non alij magìs factam, sed sibi secundùm verba ipsius. Corpus enim perfecisti, dicit: licèt audiéris Paulum dicentem de DEO verbo: Ergò quia filij participes sunt sanguinis & car-

Psal. 39. Hebr. 2.

carnis, & ipse similiter particeps factus est eorundem. Et sic sapiens Iohannes scribit, Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis, surge cōtra eos clamans, Non pro debita gratiarum actione à nobis iniurietur. Deus verbum non factus est caro, Deus verbum non particeps fuit verè sanguinis & carnis: similiter nobis non natus est secundùm carnem ex muliere: non appellatus est filius Dauid. Hoc enim quod & nominari eum iniurium est, & non secundùm voluntatē ipsius, quomodò pati voluisset? Sed nos ô sapiens, glorificare consueuimus DEVM & patrem, quia corpus perfecerit filio: & ipsum verò dicimus filium factū carnem, id est, hominem, passum quidem esse propter nos exinanitionem, & nostræ paupertatis subîsse humilitatem, permansisse verò & sic Deum, & filium verū Dei & patris. Quomodò igitur non voluit filius nominari Dauid, si humanatus est, & hoc non inuitus?

Iohan. 1.

THEODORI EX SECVNDO libro Cyrilli:

Quid est homo, quòd memor es eius? aut filius hominis, quòd visitas eum? Consideremus igitur, quis homo sit, de quo stupescit & miratur, quòd vnigenitus dignatus est eius memoriam visitationemq́; facere. Sed quòd quidem non dictū est de omni, in superioribus demonstratum est: Quòd autem non de vnoquolibet, & hoc certum est. Vt autem omnia prætermittamus, quod omnibus credibilius est, apostolicum testimoniū excipiamus. Scribit igitur Apostolus ad Hebræos, narrans de Christo, personamque suam non acceptabilem apud eos confirmans, ità dicit: Testificatus est verò alicubì quidam, dicens: Quid est homo, quòd memor es eius? aut filius hominis, quòd visitas eum? Minorâsti eum paulò minùs ab angelis, gloria & honore coronâsti eum, & constituisti eum supra opera manuum tuarum. Omnia subiecisti sub pedibus eius. Et cùm testimonium dixisset, interpretans ipsum, intulit: Subijciendo autem omnia, nihil dimisit nō subiectum. Modò autem nondùm videmus omnia ei subiecta. Et quis homo est docens nos, quoniam dubiū erat à voce posita apud beatum Dauid, intulit: Paulò autem minùs ab angelis minoratum videmus Iesum, propter passionem mortis gloria & honore coronatum. Si igitur ex Euangelijs quidem erudimur, ad Dominum dixisse beatum Dauid, ōmia quæ sunt psalmi, & cætera, & quòd memor es, & visitas, & minorâsti, & subiecisti, ex Apostolo verò Iesum esse discimus, de quo loquens Dauid dicit, quòd eius memor est, & quòd eum visitauit, sed etiàm quòd omnia subiecit ei, cùm paulominùs ab angelis minorâsset eum, cessate vel vix aliquandò à vestra impudentia, cognoscentes quòd oportet. Videtis enim hominū sceleratissimi quanta naturarum est differentia, ꝙ hic quidem stupefactus est, quia & memor esse hominis dignatur, & visitare eum, cæterorumq́; participem facere, quorum eum participem fecit: ille verò è contrario miratur, quòd tantorum particeps esse supra suam naturā meruit: & hic quidem tāquàm beneficium dans mirificatur, & magna præstans, & supra naturam eius qui consequitur beneficiū: ille verò tanquàm beneficium cōsequens, & maiora, quàm est, ab eo suscipiens.

Psalm. 8.

Hebr. 2.
Psalm. 8.

CYRILLI:

Sobrij estote ebrij ex vino eorum, declamet aliquis sic errātibus. Impone homo tuæ linguæ ostium & seram: cessa cornu in altitudinem extollens, & loquēs iniquitatem aduersùm Deum. Quousquè insultas patienti Christo? In mente habe, quod scriptum est à diuino Paulo: Sic verò peccantes in fratres, & percutientes eorum infirmam conscientiam, in Christū peccatis. Et vt aliquid etiàm ex propheticis loquar codicibus, iustificata sunt Sodoma ex te, superâsti paganorum versutiates, quas fecerunt contra Christū, stultitiam existimantes crucem, Nihil esse ostendisti Iudaicæ superbiæ crimina. Minorare præsumis, & quòd ad te pertinet, detrahis ad infamiam eum, qui supernas sedes cōdecet, & vnà cum Deo & patre eandem sedem habet. Eum enim, qui ex mortuis resurrexit, in sedibus Deitatis sedere dicit sapientissimus Paulus. Dixit enim, quòd talē habemus principem sacerdotum, qui sedet in dextera sedis maiestatis in excelsis: qui est super omnem principatum, & potestatem, & dominationem, & nomē quod nominatur nō solùm in hoc seculo, sed & in futuro. Flectitur enim ei omne genu, & omnis lingua cōfitetur, quòd Dominus Iesus Christus in gloriam Dei patris. Et quis est, qui in his est tanquàm Deus? Iterùm idem ipse explanauit, qui eius mysteriorum sacerdos est. Dixit enim: Quòd exinaniuit seipsum, in similitudine hominis factus est, & in habitu inuentus tanquàm homo: & humiliauit seipsum, factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. Flectitur igitur omne genu cælestium, & terrestrium, & inferorū ei, qui crucem sustinuit: quem puris & solis humanitatis mensuris inijciēs aduersarius, memoriam & visitationem meruisse dicit à Deo verbo, cùm certè oportet scire & sapere, quòd non alter Deus verbum erat præter ipsum filius separatìm, & per partem qui ex semine Dauid, sicut dicit homo: sed erat ipse ex Deo patre Deus verbum, factus secundùm nos, homo videlicet, & non alium quendam magis quàm seipsum visitatione & memoria dignans.

1. Petr. 5.
Psalm. 140.
Psalm. 74.
1. Cor. 8.
Ezech. 16.
1. Cor. 1.
Hebr. 8.
Ephes. 1.
Philip. 2.
Ibidem.

THEODORI EX EODEM libro:

Cessabunt'ne iam ab impudente pugna? desistent verò vana contentione, erubescentes dictorū euidentiam? Multos em̄, dicit, filios

Hebr. 2.

lios in gloriam ducentem. Ecce igitur in ratione filiationis cōnumerans Apostolus apparet adsumptum hominem cæteris, non secundùm quod similiter illis filiationis particeps est, sed secundùm quod similiter gratiā adsumpsit filiationis, deitate sola naturalem filiationem possidente. Certū enim est illud, quòd filiationis gloria præter cæteros homines inest ei præcipuè per vnitatē, quæ est ad illum. Vndè & in ipsa voce significante filiū, similiter etiàm ille compræhenditur. Sed sermocinantur ad nos: Si duo perfecta dicitis omni modo, & duos filios dicemus. Sed eccè & filius dictus est in diuina scriptura per seipsum, diuinitate excepta, cæteris hominibus connumeratus, & nō iam duos dicimus filios. Vnus verò filius in confessione est iustè, quoniam naturarum diuisio necessariò debet permanere, & personæ vnitio indissipabilis custodiri.

CYRILLI:

Papè insaniam. Ignorauit omnifariam altitudinem mysterij Christi, quiità frigidis & puerilibus verbis confisus est. Quòd autem & prolati scripti virtutem minimè intelligit, rectam verò semitam declinat, & transfertur iterùm in sceleratam sibi propositam intentionē, statìm docemus. Quòd em̄ ante omia studium ei est, purum nobis hominem velle demonstrare confessorē patri, & ab vniuersa creatura tanquàm Deum adorandum, ipse testis ingredietur. His enim, qui secundùm gratiā filij sunt, & humanæ multitudini connumerans eum, verbi Deitatem solam veræ filiationis gloriam habere contendit, penè etiàm increpans eum, qui propter nos exinanitionem pati voluit: vel forsitan etiàm obijciens inhonestam suam dementiam discipulo dicenti, Et verbum caro factum est. Sciendum igitur, quòd licet vnū alicubì dicat, & non magìs duos filios, eijciens omìnò esse Deum & filium eum, qui, sicut ipse dicit, de semine est Dauid: ad solum refert Deum verbum, q̄ ex Deo patre est, veræ filiationis gloriā. Hoc verò nihil aliud est, sicut dixi, quàm non suscipere modum humanitatis: omìnò autem interimere dispēsationem, per quam & salui facti sumus, & mortem & peccatum trāsiuimus, & diabolicæ auaritiæ iugum deposuimus.

Iohan. 1.

THEODORI, EX EODEM LIBRO:

Nemo artificio interrogationum decipiatur. Flagitiosum enim est, deponere quidem tantam testium nubē, secundùm quod Apostolus dixit, astutis autem interrogationibus deceptos, aduersariorū parti coniungi. Quę verò sunt, quæ cum arte interrogant? Hominis genitrix Maria, an Dei genitrix? Et, Qui crucifix⁹ est, vtrùm Deus, an homo? Sed istorum quidē certa est absolutio & ex his, quæ prædiximus in responsis, quæ ad interrogationes fuerunt: tamen verò dicatur & iam nunc, quæ compendiosè respondere oportet, vt nulla eis occasio astutiæ relinquatur. Cùm igitur interrogant, Hominis genitrix, an Dei genitrix est Maria? dicatur à nobis, vtraque: vnum quidem natura rei, alterum verò relatione. Hominis enim genitrix est naturaliter, quoniā homo erat in vtero Mariæ, qui & indè processit: Dei autē genitrix, quoniam Deus erat in homine nato, non in eo circunscriptus secundùm naturam, sed q̄ in eo est secundùm affectum volūtatis. Itaq; vtraque quidem dici iustum est, non autem secundùm similem rationem. Nec enim sicut homo in vtero, vt esset, suscepit initium, sic & Deus verbum. erat enim ante omnem creaturam. Itaque & vtraque dici iustum est, & vtrunque eorum secundùm propriam rationem. Idem autem respōdendum &, si interrogant, Deus crucifixus est, an homo? q̄ vtraq; quidem, non autem secundùm similem ratióem. Nam hic quidem crucifixus est, vtpotè & passionem suscipiens, & ligno adfixus, & ab Iudæis detentus: ille autem, quòd erat cum ipso secundùm prædictam causam.

Hebr. 12. d

CYRILLI:

Insupèr autem his infert statìm procedēs, quòd crucifixus homo erat habens DEVM inhabitantem.

ITERVM CYRILLI:

Quid dicis, ô fortis? Dei genitrix erat sancta virgo, quòd nato ex ipsa Deus inerat, habitans secundùm solum affectum voluntatis? Istam esse adfirmas vnitatem? Ergò cùm etiàm in nobisipsis mansionem faciat Deus existens verbum, (inhabitat enim animabus sanctorum per sanctum spiritum) confitearís ne secundùm similem modum etiàm nosipsos ad ipsum habere vnitatem? Vbì igitur miraculum mysterij Christi adspiciat aliqs? Nam quandoquidem creditur secūdùm nos homo fieri DEVS verbum, mirabile est verè mysteriū, & miretur vtiquè aliquis hoc meritò & vehementer. Si autem in homine habitare dicatur secundùm affectum voluntatis, aliam habet rationem res dispensationis. Meruimus enim, sicut dixit, eiusmodi gratiam, qui fide quæ in ipsum est splenduimus, Non enim aliquis vtiquè dicat, quòd non voluntariè inest nobis. magìs verò voluntariè siue secundùm voluntatem insitam ei ad nos affectum fecerat. Sed nec à carne sanctæ virginis initium essentiæ habuisse dicimus Deum verbum, qui consubstantialis est patri. Erat enim semper vnà cum eo subsistens. magìs autem scimus secundùm nos, factum esse hominem. Itaque *iustè Dei genitrix dicatur à nobis sancta virgo, quàm hominis genitrix, cùm certè secundùm carnem CHRIstum peperisset.

Sapien. 7.

*tam iustè

ET POST ALIA:

Cùm enim ad explanationem hoc propositum est, quod est, Cùm introducat primogenitum

genitum

genitum in orbem terrarum, dicit, Et adorēt
Psalm.96. eum vniuersi angeli Dei, scribit iterùm sic

THEODORI:

Quis est igitur, qui in orbem terrarum introducitur, & dominationē eius incipit, de qua ei & adorari ab angelis acquiritur? Nec enim insaniens aliquis dicat, Deum verbum esse introductū, qui omnia non extantia fecit, ineffabili eius virtute donās eis vt essent.

CYRILLI:

Insaniā igitur esse dicis, velle sapere rectè, & in mente habere veram, & rectam, & inadulteratam fidem? cùm certè plenos sermones insaniæ, dicat aliqs esse, & valdè meritò eos, qui vnigenitum Dei verbum abnegant introductum esse à Deo & patre in orbem terrarum, cùm factus est homo. Qui enim secúdùm naturam & differentiam alijs omnibus superior est, quoniam est creator eorum, & tantùm eis substantialiter superior & superpositus est, quātùm est minor factura factore, ingressus est in orbem terrarum, quandò appellatus est pars eius, secundùm quod homo apparuit.

ET POST PAVCA:

Miror verò aduersarium scripsisse, quòd nunquàm coniunctionem ad Deum verbū meruisset & Iesus, nisi priùs immaculatus esset effectus per vnctionem. Nam quidem primùm disiungit manifestè & discernit, apertè duos dicens filios. Deindè dicat, quādò, sicut ait immaculatus effectus est, & ad Deum verbum coniunctionem meruit, vtrùm ex ipso vtero, aut cùm tricesimo anno esset. Per-
Matth.3. uenit quidem ad Iordanem, quæsiuit verò etiàm Iohannis baptismū. Si quidem ex vtero sanctus esset, quomodò dicit sanctum effici eum, & non magìs esse? Quod enim dicitur fieri, omìnò necessè est intelligere, quòd non erat quod factum est. Sin autem erat sanctus semper, & hoc non in tempore factus est, quomodò dicit Spiritum super eum deuolâsse, & coniunctione dignum ipsum demonstrâsse, & addidisse ei quod deerat? Et hoc enim in alijs suis posuit libris. Quid enim erat, quod omninò ad sanctificationē deerat ei ex ipso vtero, magis verò & ante secundùm carnem natiuitatem sancto & immaculato, & sanctificanti creaturam?

Cùm igitur dicat, quòd non vtiquè meruisset Iesus coniunctionem ad Deum verbum, nisi priùs immaculatus effectus esset, plurimas simul accusatiōes aduersùs sua scribit vaniloquia. Nam primùm quidem indecenter dicit, meruisse: deindè disiungit in alterum separatìm filiū, qui ex semine est Dauid, quem ipsum solum separatìm Iesum nominare impudenter contendit: Ad hæc, immaculatum effici eum dicere, tanquàm hoc aliquandò non habentem, plurimam hoc habet & blasphemiam. Vnitus enim Deus verbum ex ipso vtero carni suæ, vnus erat, & sic & immaculatus filius, sanctus sanctorum, & de sua plenitudine spiritum dans non solùm hominibus, sed etiàm sursùm & in cælo rationabilibus virtutibus.

ET POST PAVCA, Theodori:

Multifariè multisq; modis olìm Deus lo- Hebr.1.
cutus patrib' in prophetis, in nouissimis diebus his locutus est nobis in filio. Per filium enim locutus est nobis: certū est verò, quòd de assumpto homine. Cui enim dixit aliquā-
dò angelorum, Filius meus es tu, ego hodiè Psalm.2.
genui te? Nullum, dicit, participē fecit dignitatis filij. Hoc enī quod dixit, Genui te, quasi per hoc participationem filiationis dedit: omninò verò apertè nullam habens ad Deū verbum communionem, appáret hoc quod dictum est.

CYRILLI.

Certè & in allocutionibus, quas fecit ad baptizādos, iterùm dixit idem Theodorus: Hoc verò nō ex nobiipsis inuenimus testimonium, sed ex diuina edocti sumus scriptu-
ra, quoniā & beatus Paulus ità dicit: Ex qui- Rom.9.
bus Christus secúdum carnem, qui est super omnia Deus. non quòd ex Iudæis & secundùm carnem est, qui super omnia Deus est: sed hoc quidem ad significādam humanam naturam dixit, quā ab Israelitico genere esse sciebat: illud autem ad ostendendam diuinā naturam, quam supra omnia & oṁibus do-
minantem sciebat. O surdi audite, & cæci vi- Esa.42.
dete, acclamauit aliquis sanctorum eis, qui fuerunt ex sanguine Israēl. Ego autem arbitror & valdè meritò hoc aptum esse non habentibus, vel non volentibus rectè intelligere Christi mysterium. Nam obcæcauit quidē
Deus seculi istius intelligētias infidelium, & 2.Cor.4.
lumen diuinum & intelligibile in mēte & in corde non habentes meritò errauerunt. Si verò quidam sunt illuminati, magìs verò etiàm Doctoribus connumerati, qui similibus morbis nescio quomodò detenti sunt, quid aliud eis aliquis acclamēt, quàm hoc, quod à Deo dictum est per vnū sanctorum prophe-
tarū, Quòd laqueus facti estis speculę in vi- Oseę 5.
sitatione, & sicut retia extensa in statumine, quam qui venantur, confixerunt? Qui enim quàmplurimā vtilitatē subiectis magìs facere debēt, isti fuerūt & laqueus, & rete, & scandali occasio, & petaurū inferni. Et ista dico miratus valdè, & videre nō potēs, ad qd respicit intentio aduersarij. Nam confessus est quidē euidēter, ꝙ per filium locutus est nobis Deus & pater: esse verò istū dicit adsumptum hominē, nullā habente Deo verbo ad hoc dictum cōmunionem. quomodò igitur non oṁibus manifesta est aduersùs B. Paulū calumnia, magìs verò ipsius veritatis accusatio? nec enī sic intellexit spiritū sanctū habēs apostolus. Iterùm verò deriuat dogmatū rectitudinem ad suam placentiam aduersarius.

EX LIBELLIS PORRECTIS

à presbyteris & diaconis, qui transmissi sunt ab episcopis, & clericis, & monachis, & cæte-

 ris

ris magnæ Armeniæ, & Persidis, & alijs gentibus Proclo sanctissimo episcopo Constantinopolitanæ ciuitatis.

Fuit aliquis pestifer homo, magis autem fera, hominis habens formam diabolicam, mentito nomine Theodorus, qui schema & nomen episcopi habuit, in angulo & ignobili loco orbis terrarum latitans, in Mopsuesteno secundæ Ciliciæ vili oppido, verè quidem & principaliter à Paulo Samosateno descendens, licèt Photino & cæteris hæresiarchis in libro de Incarnatione Domini nostri Iesu Christi, in toto suo proposito ipsis verbis inueniatur vsus, & si quid peius. Iste per machinationem & audaciam & errorem diaboli volebat omnes homines acuta sua sicut colubri lingua, & veneno, quod sub lingua aspidis est, deperire. Et interim quidem retinebatur suo latibulo, timens potestatem eorum, qui à magno Deo & saluatore nostro Iesu Christo acceperunt calcare supra colubros, & scorpios, & omnes vires inimici: dico autē sanctos apostolos, & qui consequenter ab his susceperunt, martyres, & confessores, & episcopos, & cæteros sanctos. Inuento autem, nescio quomodò, tempore, cœpit repere & extra fines suos, fiduciam gerens & in parœcia ad eum non pertinente, tāquàm eruditus sermocinator, & in Antiochia Syriæ in ecclesia alloquens, sic dixit: Homo Iesus. Quid est enim homo, quòd memor es eius? Apostolus autem, de Iesu dictum fuisse hoc, dixit. Eum enim, qui paulominùs ab angelis minoratus est, videmus, inquit, Iesum. Quid ergò? Homo Iesus similiter omnibus hominibus, nullam habens differentiam ad homines eiusdem generis, præter ea quæ gratia ei dedit: gratia autē data, naturam nō immutat: sed post mortis destructionem donauit ei Deus nomen supra omne nomen. Qui donauit, Deus est: cui donauit, homo Iesus Christus primitiæ resurgentiū. est enim primogenitus ex mortuis. Ascendit ergò, & ad dexteram patris sedet, & est supra omnia. O gratia, quæ super omnia data est Iesu. O gratia, quæ superauit omnium naturam. Qui est eiusdem mihi naturæ, super cælum demonstratus est, in dextera patris sedet, & dico ad eum: Non vna natura mea & tua? & tu quidē in cęlo, ego autem in passionibus: & tu quidem supra omnem principatum & potestatem, ego autem in cœno. Sed audiam ad ea, quòd benè complacuit in me, patrinū. Quid dicit figmentum ei qui se finxit, quarè sic me fecisti? Nihil habeo ad hoc quod dicam: sed mei fratres, qui eiusdē mihi matris filij sunt, dicunt mihi, Nè disiungas hominem & Deū, sed vnum eundemq; dic hominem. Dico cōnaturalē mihi, dico Deum. Si dixero connaturalem Deo, dico, Quomodò homo & Deus vnum? Nunquid vna natura hominis & Dei, Domini & serui, factoris & facturæ? Homo homini consubstantialis, Deus aūt Deo cōsubstantialis. quomodò ergò Deus & homo vnus per vnitatem esse possunt? saluās, & qui saluatur? qui ante secula, & qui ex Maria apparuit? Sed vehemēter doleo, quia mei fratres hæc mihi dicunt, vt loquar in Ecclesia; q̄ non est possibile dicere benè sapientes. Hæc ab impio Theodoro dicta posuerunt, & inferunt sic: Non qualemcunq; autem tumultum ex impijssimis suis verbis Ecclesię mouens, cognitus est huc atq; illuc à rectitudine dogmatū declinans. Nec enim recta via eius, qui peruersus est. Vndè multi clericorū fiduciam habuerunt eum conuincentes: & miserum autem Nestoriū moueri, & tędiosè quæ ab eo dicta sunt, suscepisse: & alia multa perturbatio à populo facta est ex dissonantibus Christianorum ecclesiæ verbis eius, sicut cōtinet Epistola Iohannis Antiochiæ ad Nestorium. Multo autem tempore scilicet perseuerans Theodorus, persuasit multis & Nestorio, quòd Christus filius Dei viui, qui de sancta virgine Maria natus est, nō est qui ex patre natus Deus verbum, consubstantialis genitori, sed homo, pro quantitate suæ voluntatis ex Deo verbo cooperationem suscipiens, & non priùs meritus cōiunctionem Dei verbi, antequàm immaculatus fieret, vt particeps fiat immaculatiōis, solius nominis filiationis & dominationis. Quomodò enim, inquit, homo & Deus per vnitatem esse potest, qui saluat & qui saluatur? q ante secula, & qui ex Maria apparuit? Dominus & seru⁹? factor & factura? Ità & talia ipse Christi impugnator Theodorus ausus est dicere, & in suis conscriptis inseri fecit, fingens quasi cōtradicere Arrio, & Eunomio, & Apollinario, & non penitùs Deo verbo de substantia Dei patris genito dans, aut secundùm carnem de sancta virgine Maria natiuitatem, aut aliud aliquid de incarnatiōe & humanatione: sed Iesu Christo, qui & vnct⁹ est, & participatur honorem, cuius particeps est propter ex Deo verbo & vero & consubstantiali filio pręparationem sibi factam, vt conuersetur benè. Persuaso autē impio Nestorio vnà cum alijs, gaudebat iam diabolus, q̄ p filiū suū Theodorū persuasit multis & Nestorio errori seruire. Non est autem contentus quorundam in locis Syriæ perditione, sed volebat multò ampliùs terram compræhendere. Contigit autem istam ecclesiam viduam fieri, & nescimus ex quibus peccatis, aut quomodò obtinuit Episcopatum Nestorius quorundā circunuentione, non habētium nec ex Deo accipientium gratiam: & potestate abutens, exultabat sua impietate superare authorē suū Theodorum. Miseratus autē Deus ecclesias, suscitauit multa contra eum, in quibus & humiles constituti, nihil prætermisimus vsq; ad mortem pro veritate certantes, sicut & in nostris contra Theodorum & scripta eius libellis ad Alexandrinum religiosiss. episcopum Cyrillum diximus, & in his quæ ad vestram disci-

Luc. 10. Psalm. 8. Hebr. 2. Phil. 2. Coloss. 1. Apocal. 1. Matth. 3. Esa. 29. Rom. 9.

Nestorius à Theodoro deprauatur.

dicimus beatitudinē: & petimus, postquàm isti perlecti fuerint, & illos perlegere, quatenùs fiat vnitas vestra contra Theodorum, & sacrilega capitula & dogmata eius, & eorum, qui similia sapiunt vel docent: & sicut Domino placuit cōdemnari manifestè & nominatim in Ephesо ab vniuersali synodo sacrilegum Nestorium, sic per vos etiàm anteà condemnatum sinè nomine, sacrilegiorem in varia impietate Theodorum, nominatim condemnari, & eos qui secundùm impijssimam eius expositionem hactenùs in Syria & Cilicia sapiunt & docent.

Porrecta sunt autem & impia capitula ex Theodori codicibus sanctæ memoriæ Proclo ab Armenijs, quorum multa in antelatis continentur. Ad tales igitur libellos Armeniorum rescribēs sanctæ memoriæ Proclus, inter alia dogmata, de Theodoro & eius impietate dicit:

PROCLI SANCTÆ MEMOriæ à Tomo ad Armenios scripto.

Hic Tomus habetur integer in operib⁹ Cyrilli.

FVgiamus turbulentos & cœnosos fallaciæ riuos, sectas Deum impugnantes: dico Arrij furorem, diuidentem indiuiduam Trinitatem, Eunomij audaciam circuncludentem scientia incomprehensibilem naturam, Macedonij rabiem separantem à Deitate inseparabiliter procedentem spiritum, & nouam istam & recentem blasphemiam, quę Iudæorum multò ampliùs blasphemiam superat. Nam illi quidem eum, qui est filius, denegant, fraudātes ramo radicem. Isti verò ei, qui est, alterum introducunt, *detrahentes synceram naturam, vtpotè multa generantem. Dicamus ergò cum Paulo: Christus est pax nostra, qui fecit vtraque vnū. Nam Iudęum & paganum per baptisma in vnum nouum creauit hominē, virtutem vniens cōuersatione distantia. Terreantur condemnatione nouæ impietatis inuentores: siquidem ea quæ distant, in consonantiam vnita sunt: qui autem vniuit, in dualitatem, quantùm ad ipsos, diuisus est.

*alia versio sic habet, sincerabilē substātiam tanq̄ in fœtu multipli cem diffamare contendunt.

Ephes. 2.

IDEM SANCTVS PROCLVS IN eodem Tomo ad Armenios scripto, aduersùs eundem impium Theodorum.

ISTA autem ad vestrā direximus charitatē, ex vestris inuitati libellis, quos ad nos transmisistis, dicentes quosdam pestiferos & monstriloquos homines inuasisse prouinciam vestram, volentes per malitiosa conscripta & obiectiones falsæ scientiæ, peruertere simplicem & *sinè machinatione orthodoxæ fidei pulchritudinem. Sed quæ sunt beati Pauli, iterùm dico vobis: Videte nè qs sit, qui vos decipiat per philosophiam & nouā fallaciam, secundùm traditionem vani consilij hominum, & non secundùm Christum. Fundamētum enim aliud ponere nemo potest præter positum, qui est IESVS CHRISTVS.

alius vertit, *infucatam

Coloss. 2.

1. Cor. 3.

SANCTI CYRILLI *AD CLERICOS ET LAMponem presbyterum.*

CVM apud Eliam commorarer, vir aliquis ex his, qui nobiliter militant in palatio, epistolam multorum versuum & grandem obtulit mihi signatam, quam se dicebat accepisse ab Antiochenis orthodoxis. Subscriptiones autem erant in ea plurimorum clericorum, & monachorum, & laicorum. Accusabant autem Orientales Episcopos, quasi tacentes quidē Nestorij nomen, & dissimulantes eum auersari, transilientes autem ad Theodori codices de Incarnatione factos, in quibus multò peiores Nestorij blasphemijs positæ sunt. Pater enim fuit Nestorij pfidiæ, & illius mala locutus, impius in his factus est, in quibus modò est. Et scripsi quidem reuerendissimo episcopo Antiocheno, vt Theodori impia dogmata in Ecclesia nemo loquatur: accedens autem ad Alexādriam reuerendissimus diaconus & archimandrita maximus plurima inclamauit in Orientales, dicens orthodoxos nullum ibi locum habere, nec fiduciā loquendi de recta fide. Dixit verò, quòd cōfingunt quidem confiteri symbolum expositum Niceæ à sanctis patribus, malè autem illud interpretantur: & adhortatus est me omnem expositionem Nicenæ Synodi interpretari planè, vt non subripiant quidam alia pro alijs exponentes. quod & feci. Habet igitur Tomos, vt offerātur & pijssimis reginis, & Christianissimo & pijssimo domino. Feci enim in membranis scribi Tomū. Cum consilio igitur eius sicut benè habere perspiciatis, opportunè offerte. Oportet enim nos vndiquè pro recta fide certare, & exortā aduersùs Christum impietatem, quantùm possibile est, è medio expellere festinare.

EIVSDEM SANCTI CYRILLI Epistola ad Acacium Episcopum Melitinæ. scripsit verò eandem ad Theodotum Ancyræ, & ad Firmum Cæsareæ Cappadociæ.

NON oportebat latere sanctitatem tuā, aut forsitan & cognouit, q̄ omes Orientales religiosissimi Episcopi in Antiochia conuenerunt, cùm transmisisset eis Tomum dominus meus sanctissimus episcopus Proclus, bonorum plenum intellectuum, & rectorum dogmatum. Erat enim ratio multa & longa de dispēsatione Domini nostri IESV Christi: supposuit verò etiàm capitula quædam, collecta à Theodori codicibus, quæ consonantem Nestorij perfidijs intellectum habent, & adhortatus est eos etiàm illa ana-

Tom⁹ Procli commendatur.

anathematizare. Illi verò non passi sunt, & scripserunt ad me, quòd si cōtigerit anathematizari ea quæ sunt Theodori, perueniet omnimodò macula etiàm ad sanctos nostros patres, Athanasium dico & Basilium, & Gregorios, & Theophilum, & cęteros. Nam scripserunt & ipsi quædam consonantia eis, quę sunt Theodori. Et erat necessariū etiàm me ad eos rescribere, quæ & nota faciet tuæ sanctitati religiosissimus episcopus Daniel, qui Alexandriæ inuentus est, & singula eorum, quæ mota sunt, subtiliter cognoscit.

EPISTOLA CYRILLI AD Rabbulam Episcopum Edessæ.

AD incomparabilem quandam alacritatem & ad inexpugnabilem confidētiam nostras excitat animas sapientissimus Paulus, sic scribens: Quis nos separabit à charitate Christi? Tribulatio? an angustia? an psecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius? Nihil enim intolerabile est eis, qui firmiter apud se statuunt certamen fidei certare, cursum perficere, fidem seruare, vt & incorruptionis mereantur coronam. Sicut verò solicitos optimè gubernare, non in serenitate nauigare, sed in tempestate posse nauem seruare, probatissimos declarat: sic etiàm sortitos ecclesijs præsidere nō omnimodò rerum serenitas claros demonstrat: magis verò solértia in tribulatiōibus, & fortitudo, & patientia, & fortiter resistere instabilibus hæreticorum sermonibus. Semper quidem tua splēduit sanctitas, præcipuè autē modò, facta omnibus Oriētalibus columna & fundamentum veritatis; & sicut quendam pestiferum expellens morbum nouę & abominādæ hæreseos Nestorij blasphemiam. Nam pcedit quidē ex altera radice (illius dico, qui de Cilicia erat) ista impietas. arbitratus verò est, quòd tenebit orbem terrarum propter potentiam nescio quomodò illi datam. Rapuit enim sedem fortissimam, & factus est cibus draconi multa capita habenti: sperauit verò etiàm ipse sanctas Dei Ecclesias deuorare, & omnes appræhendere: & nisi nos saluâsset Deus omipotens, præualuisset vtiquè, quantùm ad potentiam conatuum pertinet eius, sceleratasq; concursiones illorum, qui eum continent.

Rom. 8.

Hæreticorū instabiles sermones.

Theodorū Mopsuestenum dicit.

Apocal. 12.

EPISTOLA CYRILLI ad monachos.

CHarissimis & desideratissimis Anastasio, Alexandro, Martiniano, Iohanni, Paregorio presbyteris, & Maximino diacono, & cæteris orthodoxis patrib' monachorum, & eis qui vobiscum solitariam vitam exercent, & in fide Dei confirmati sunt, Cyrillus in Domino gaudere.

Desiderium studiumque, quod circa doctrinam vestra charitas habet etiamnùm, nó mediocriter collaudaui, dignumq; esse dico omni ratione. Nam diuinas desiderare doctrinas, sacrorumq; dogmatum solere defendere rectitudinem, quomodò non aliquis miretur? Hæc enim res vitæ infinitæ & beate prouisor est, & studium quod in his est, non sinè mercede existit.

ET POST ALIA:

Quoniam verò scripsit vestra reuerentia, quòd deriuant quidam ad quod non conuenit, vim verborum, quæ in Symbolo sunt, aut non intelligētes rectè, aut diligētes quorundam cōscripta, in reprobum sensum abducti: ideò scripsistis, ꝙ propter hoc oportet me de his ipsis ad vos facere doctrinam, & planè interpretari expositiōis fidei tenorem, arbitratus sum oportere quæ in mentē veniunt meam, breuiter dicere. Sequemur verò vbiquè sanctorum patrum confessiones & dogmata, rectè & indeclinabiliter discutiendo, quæ ab eis dicta sunt. Nam iam qdem & sancta Synodus Ephesi collecta Dei voluntate, contra Nestorij perfidiam iustam & subtilem sentētiam proferens, & aliorum vaniloquia, quæ post ipsum erunt, aut ante ipsum fuerunt, æqualia sapientes ei, & dicere aut scribere presumpserunt, cum illo condemnauit, similem eis condemnationem imponens. Consequens enim erat, vno semèl propter tam profana vaniloquia inculpato, non cōtra vnum magìs peruenire, sed vt sic dicā, contra omnem eorum sectam siue calumniam, quam fecerūt aduersùs pia Ecclesiæ dogmata, duos colentes filios, & diuidentes indiuiduum, & crimen adscribētes cælo & terræ, tanquàm homini seruientibus. Adorat enim nobiscum supernorum spirituum sancta multitudo vnum Dominum Iesum Christum. Nè autem tenor apud quosdam Symboli ignoretur, quod in vniuersis sanctis Dei ecclesijs & tenet, & prædicatur, sanctorū patrum dogmata siue expositiones gestis insertā ibi confectis, vt scirent legentes, quem debet intelligi ad modum sanctorum patrū expositio, siue synceruum rectæ fidei symbolum. Arbitror charitatem vestram & legisse librum, quem de his ipsis conscripsimus. Ipsum verò etiàm nunc, sicut dixi, ipsis verbis apponens Symbolum, ad hoc conuertar Deo iuuante, vt singula planè interpreter, quæ in ipso posita sunt. Scripsisse enim scio prædicabilem Petrum, Parati semper ad satisfactionem omni petenti vos rationem de spe, quæ in vobis est.

Patres sequendi.

1. Petr. 3.

EX EPISTOLA RABBVLÆ beatæ memoriæ, scripta ad sanctum Cyrillum contra impium Theodorum.

IAm verò quidam vnitatem secūdùm subsistentiam, omnibus modis abdicant. Morbus enim aliquis sublatens inueterauit Orienti, immedicabilis modo vulneris depascēs Ecclesiæ corpus, & plurimos quidem latens, apud autem quasi studiosos, & supercilia extollentes

tollentes eruditione, latenter honoratus. Episcopus enim quidam prouinciæ Cilicũ Theodorus, vir verisimilis dicendi, & potẽs persuadere, alia quidem super tribunali ecclesiæ statim dicebat ad populi placentiam, alios autem laqueos perditionis in scriptis ponebat, qui in principijs quorundam eius codicum anathemate circuncludebat inspicientem non manifestare alijs scripta ista. Primùm exposuit, non esse verè DEI genitricem sanctam virginem, tanquàm DEO verbo non suscipiente secundùm nos natiuitatem. Hoc vsque adhuc latens, nè tempore ampliore confirmatum fortius putaretur, secundùm iudiciũ Dei oblitus Nestorius nouæ incisionis author publicauit. Sequitur autẽ hoc & quod est de humanatione: nec enim dicunt secũdùm substantiam, vel secundùm subsistẽtiam vnitum esse DEO verbo hominem: sed bona volũtate quadã, tanquàm diuina natura non suscipiente alterum modum vnitatis propter non circũscriptibile. Iste & Dominum nostrum Iesum Christum dixit non oportere adorare sicut Dominum, sed relatione DEI honorari, sicut imaginem quandam: magis autem manifestiùs secundùm eos dicere, sicut instar aliquid relatione adsidentis dæmonis. Iste & carnem Domini pronunciauit nihil omninò prodesse, dissipans Domini vocem, quæ est, Caro nihil prodest. Iste & Apostolum dicit non cognouisse Christum, quòd Deus erat, sed supra fidem, quę est in homine, ędificatam esse Ecclesiam. De gehenna hîc ratiocinationes eorum non est tutum per literas significare. Isti sunt thesauri impietatis eorum, quibus iamdudùm latenter fruebãtur, & volunt, si possibile est, vsque ad finẽ obumbrare timentes pias aures populi.

Iohan. 6.

AB ECCLESIASTICA HISTORIA Hesychij presbyteri Hierosolymorum, de Theodoro.

ITà Photinum multis & alijs apud eos seculis, Theodorus quidã præcipuè imitatus est: malitiosus quidem loquendi, & lingua paratissimus, & ipse tamen instabilis voluntate, qui huc & illuc inclinans ferebatur. Clericatui enim Antiocheno à prima ætate connumeratus, & benè conuersari pollicitus, ad seculares libidines reuersus, iterùm delectabatur. In omnibus autem bonis imitabilis, & beatus vir Ioannes Constantinopolitanus Episcopus, scripsit epistolam, quę vsque adhuc in codicibus legitur, & à peiore ad meliorem pœnitentiam eum transferre præualuit: & iterùm benè conuersari, iterùm in clericatu esse cœpit, & Antiochia relicta in Tharsum transmigrauit, ex qua in Mopsuestiam trãsijt, ordinatus in eam episcopus, nondùm Deo volente, manifestam impietatis illius prædicationem fieri. Prima autem elementa suæ doctrinæ ex Iudaico vaniloquio incipiens, Codicem in Prophetiam Psalmorum conscripsit, omnes de Domino prædicationes abnegantem. Culpatus verò, & periclitatus, contraria sibi dixit, non ex voluntate, sed compulsus omnium querimonijs, & codicem ipsum delere pollicitus, latenter conseruabat Iudaicæ impietatis viaticum. Igni enim sua commentaria simulans tradere, malitiosè abscondere illecebram conabatur. Tempus quidẽ plurimum in exiguo loco praua loquens, qui esset merito, latebat. Quoniam verò loquẽs cõstitutus, vana solitus loqui, Doctoris famam consecutus est, paucis quibusdã apud eum studentibus, qui veneno dictionũ decipiebantur, calicẽ bibentes verbis quidem benè cõpositis coloratum, blasphemis verò intellectib⁹ & veneno plenũ. Senectute iam cana debilitatus, sed minima pietatis scintilla, si qua fortè in eo fuisset, inueterata, libros componere aduersùs Domini Dei apparitionem præsumpsit, quorum multitudinem prætermittẽtes: (nec enim fas est impios reuoluere sermones) vnius in præsenti memoriam faciamus. Christũ enim Iesum, generis nostri Saluatorem & Dominum, quem splendorem paternæ gloriæ & imaginem substãtiæ Paulus vocat, ferre eum omia dicens verbo suæ virtutis, qui purificationẽ nostrorum fecit peccatorum, & ad dexterã paternæ maiestatis consedit, de quo ad Colossenses scripsit Epistolã, quòd in eo omia sunt creata, quæ sunt & in cælis, & in terra, visibilia & inuisibilia, quòd per eum & in eũ creata sunt omia, & ipse est ante omnia: hũc non incarnatum verbum, sicut Euangelicis vocibus edocti sumus, sed hominem p vitæ prouectionem & passionum perfectionem coniunctum DEO verbo scripsit stultus in omnibus, & hæc in mysticis sermonibus ausus est: & ille quidem talia. Sed & sequaces eius extollebantur, de quibus dicere cõuenit, dicentes se sapiẽtes, stulti facti sunt. mutauerunt enim verè & isti gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem corruptibilis hominis, Christum non sicut Deum incarnatum glorificãtes, sed sicut vnum similem nobis hominem iniuriantes. Nos verò ad cætera orationis procedimus. Non enim multum tempus superuiuens Theodorus, prędictis contra mysterium blasphemijs, & nouæ Hierusalem iniuriam addidit, minorare & eam tanquàm patriam incarnationis mysterij properans.

Theodorus redit ad vomitum.

Epist. Chrysost. ad Theodorum.

Heb. 1.

Coloss. 1.

Rom. 1.

LEX DIVINAE RECORDATIonis Theodosij & Valentiniani.

DEbitã à nobis venerationem pijssimę doctrinæ reddẽtes, eos, qui ausi sunt cõtra Deum impiè cõscribere, debitæ cõdemnatiõi subijcere, & nominib⁹ dignis vocari oportere existimauimus. Iustũ igitur circundare eos cõfusione suorum peccatorũ, & in tali vocabulo permanere in æternum, quatenùs nec viui liberentur, vt post mortẽ per-

permaneant cōtempti & condēnati. Iterùm igitur doctrina Diodori, & Theodori, & Nestorij ipsorū & pestiferorū visa est nobis abominãda esse: similiter aūt & omnes, qui sequuntur eorum errorem, & consentiunt eorum impietati, iustum & ipsos eandem nominationem mereri, & confusionem indui: nè, dum nominantur Christiani, ex ipso inueniantur decorati vocabulo, longè constituti à Christianorum proposito, & alienati à recta & immaculata fide. Quapropter per hanc nostram legem sancimus eos, qui in omni terra vbiquè inueniuntur impijssimo & instabili Nestorij & Theodori proposito consentientes, Simonianos à præsenti nominari. Oportet enim eos, qui anteà in diuina doctrina creuerunt, posteà verò ad illorum impietatē inclinatos, & illorum imitatos errorem, eadem nominatione Simonianos probari, ad similitudinem Arrij per sanctionem diuinę recordationis mirabilis & prædicabilis Constantini, qui constituit Porphyrianos nominari Arrianos: qui propter similitudinem impietatis, nominationem Porphyrij imposuit ei, qui ausus est & existimauit veram fidem humanorum potentia verborum circunscribere, & codices pestilentes & ineruditos ad memoriam relinquere posterorum. Nemo igitur audeat sacrilegos codices ab eis expositos, & maximè à Theodoro & Nestorio, & contrarios veræ doctrinæ & expositioni venerabilium episcoporum, qui Ephesi collecti sunt, legere, aut possidere, aut scribere. Oportere enim eos codices cum omni diligentia requiri, & inuentos publicè coram omnibus comburi. Per hoc enim radix impietatis amputabitur, nè in posterum erroris semina generentur ad errorem simplicium, qui facilè ad illius laqueos collabantur. Neq; decæterò inueniatur prædictorum hominum memoria, vel alia appellatio præter Simonis: sed neq; in loco, vel in domo, vel in vico, aut agro, aut in ciuitate, vel in eius suburbanis conuenticulum eorum fiat, nec in manifesto, nec in occulto. Tales enim iubemus omni priuari conuenticulo viuentes. & hoc certum omnibus sit, quòd si quis prætererit pręsentem nostram sanctionem, & Theodoro & Nestorio adsenserit, illorū socios imitans, eius per gladij vltionē omīs substantia fisco addicetur. Tua igitur illustris eminentia præsentem à nobis expositam legem manifestam faciat per omnem terram habitantibus, & proponi per singulas ciuitates dignetur, quatenùs per huius legis recitationem cognoscant omnes, qui in quacunque prouincia sunt, quæ super his à nobis disposita sunt. Eandem autem legem nostram Græcis & Latinis scripsimus verbis ad recitantium felicitatem.

Diodorus, & Theodorus, & Nestorius impij mulctãtur cum suis.

Libri hæreticorum vetantur.

Libri hæreticorū comburendi.

Pœna trãsgressorum.

LEX THEODOSII ET VALENtiniani, piæ recordationis Imperatorum, aduersùs Nestorium & Theodorum, & eos qui similia eis sapiunt.

IAm priùs quidem Nestorius, qui Constãtinopolitanæ ciuitatis fuit episcopus, noua & monstrosa dogmata pertentans introducere synceræ & orthodoxæ fidei Christianorum, eiectus est à sancta synodo, quæ per sanctionem Imperialem ex omni orbe terrarum Ephesi congregata est: quæ eadem sancta Synodus simul etiàm confirmauit expositam à Nicenis trecētis decem & octo episcopis orthodoxam fidem. Et nos corroborantes ea, quæ piè decreta sunt ab eodem sancto Concilio Ephesi congregato, generalem constitutionē protulimus, condemnantem eundem Nestorium, eosq; qui similia illi sapiunt, vt non mereantur nominationem Christianorum, sed magis vocentur Simoniani, quoniam Simonis blasphemiam dilexerunt: & statuimus certas aduersùs eos pœnas, quæ præsenti constitutione continentur. Sed nec habeat aliquis, aut legat, aut scribat, aut proferat Nestorium, seu illius libros, vel codices omninò nocibiles, vel ipsius Nestorij, vel alterius, & maximè Nestorij aduersùs solos Christianos conscripta, aut Diodori, & Theodori, & Theodoreti conscripta: sed vnusquisque habens tales codices, illos publicè proferat, & in conspectu omnium igni tradat, & nemo eos, qui talem sectam colunt, vel illorū doctores, aut in ciuitate, aut in agro, aut in suburbano suscipiat, aut vnà cum eis conueniat. Quòd si quicunq; tale aliquid perpetrauerit, publicatus perpetuò tradetur exilio: qui autem habet codices, continentes abdicatam fidem Nestorij & Theodori, vel illorum interpretationes, & allocutiones, & traditiones, eisdem subijcientur supplicijs, licèt * lumen aliorum videantur, quę ab illis composita sunt.

Interdicit libris hæreticorum.

Hæretici vitandi.

**videtur esse mendū.*

Et sancti verò Theophilus Alexandrinus, & Gregorius Nyssenus, susceptis querimonijs aduersùs Theodorum adhuc viuentem, & aduersùs impia eius conscripta, scripserunt aduersùs eum epistolas, quarum pars est.

SANCTAE MEMORIAE THEophili ad Porphyrium Antiochiæ episcopum:

QVòd enim non patieris illos, qui occasione aduentionis Saluatoris nostri Iesu Christi, præsumunt renouare Samosateni Pauli dementiam, manifestum est, quoniam & qui in Nicea conuenerunt patres nostri, & istam sectam cum Arrianorum prauitate anathematizauerunt, qui nec baptisma sequacium Pauli comprobauerunt, sicut scriptæ ab eis definitiones continent. Et ipse hìc beatæ memoriæ episcopus Athanasius vltimam prædicti Pauli Samosateni impietatem condemnauit in Tomo, quem dictauit.

Pars epistolæ Theophili Alexandrini.

Et

ET POST PAVCA:

Quoniam autem accusant quosdam, tanquàm scribentes ea, quæ pertinēt ad renouationē sceleratæ sectæ Pauli Samosateni à patribus condemnati, & propter hanc occasionem commouendam porrexisse tuæ reuerentiæ adfirmant, cuius exemplum literis ad me directis à tua reuerentia supposuisti, inspiciens tua bonitas vnà cum conuenientibus religiosissimis episcopis ea quæ ab ipsis ostenduntur, (dicunt enim probationes habere se) si inuenerit scripta contraria Apostolicis dogmatibus, dignetur Apostolicum amplecti zelum aduersùs talia innouantes. Iustum enim est, ea quæ impiè scripta sunt, piè amputari, & nusquàm inemendabiles permanere eos, qui qualiacunq; incautè per inscientiam & vanam gloriā scribere præsumpserunt. Porrecta autem sunt & ipsi sanctæ memoriæ Theophilo impia capitula ex Codicibus Theodori.

SANCTI GREGORII AD Theophilum:

Gregorij Nyßeni ad Theophilum.

Qui Apollinarij dogmata defendunt, per querimoniam, quam aduersùs nos faciunt, sua confirmare conantur, carnale verbum, & Dominum seculorum, hominis filium, & mortalem filij Deitatem construentes. Proferunt enim, quòd aliqui quasi Catholicæ ecclesiæ existentes, duos colunt filios in dogmate: Vnum quidem secundùm naturam, alterum autem secundùm adoptionem posteà acquisitam, nescio à quo talia audientes, & ad quā personam contendentes. nondùm enim noui eum, qui hæc subloquitur. Veruntamen quoniam hanc proponentes aduersùs nos causam, per hoc quòd videntur huic flagitioso negocio repugnare, suas opiniones corroborant, bonum est tuam in Christo perfectionem, secundùm quod in mente tibi inijciat sanctus Spiritus, excindere occasiones eorum, qui quærunt aduersùs nos occasiones, & persuadere eis, qui ista calumnialiter adscribunt Dei ecclesiæ, quòd est dogma tale in Christianis nullum, neque prædicatur.

EX HIS QVAE THEODORItus defendens Theodorum, contra Cyrillū scripsit, per quæ testimonium præbet idem Theodoritus, quòd Theodori sunt istę impietates, contra quas sanctæ memoriæ Cyrillus scripsit.

Theodoritus pro Theodoro cōtra Cyrillum.

Posteà interpretationem accusat octaui psalmi, & inculcat hæc verba diuini Theodori: Cōsideremus igitur, quis est homo, de quo stupescit & miratur, quòd vnigenitus dignatus est eius memoriam, & visitationem facere. Sed quòd quidem non dictum est de omni homine, in superioribus demonstratum est: quòd autem nec de vnoquolibet, & hoc dictum est.

ET POST PAVCA, EIVSDEM Theodori posuit memoratus Theodoritus sic habentia:

Cessate vel nunc vix aliquandò à vestra impudentia, agnoscentes quod oportet. Videte enim omnium hominum sceleratissimi, quanta naturarum est differentia, quòd iste quidem stupescit, quia & memoriam facere hominis dignatur, & visitare eū, & cæterorū participem facere, quorum participem iam fecit ipsum. Ille autem è contrario miratur, quòd tantorū particeps fieri super suā naturā meruit. Et ille quidem, vtpotè beneficium dans, mirificatur, magna præstans, & super naturam beneficium accipientis: ille autem, vtpotè beneficium accipiens, & maiora, quàm est ipse dignus, accipiens. Post hæc Theodoritus intulit ista: Cùm posuisset Cyrillus ex his, quæ diuinus Theodorus contra Apollinarium scripsit, statim iniurias infert, & contumelias, & vituperationes, & dicit: Sobrij estote ebrij ex vino vestro. Et, Clamet aliquis ità errantibus: Impone homo tuæ linguæ ostium & Psal.140.
seram: cessa cornu in altitudinem extollens, Psal.74.
& loquens contra Deum iniquitatē. Quousq; insultas contra patientem Christum? In mente habe scriptum à diuino Paulo: Ità ve- 1.Cor.8.
rò peccantes in fratres, & percutientes eorū ægrotantem cōscientiam, in Christum peccatis. Et vt aliqd ex propheticis loquar codicib', Iustificata est Sodoma à te, superâsti Ezech.16.
paganorum verbositates, quas fecerūt contra Christum, stultitiam existimantes crucē: nihil esse ostendisti Iudaicæ superbiæ crimina. Et cùm hæc posuisset verba Cyrilli contra Theodorum dicta Theodoritus, sic intulit: Quid tibi zelum intantùm inflammauit veritatis defensor, vt hāc & talem aduersùs eū pompam faceres, & paganis simul, & Iudæis, & Sodomitanis ostenderes magis impium, & positas contra impios à diuina scriptura voces adscriberes pietatis propugnatori? Nónne Dominus Christus in sacris Euangelijs in seipsum traxit Dauid diuinationē? Nónne pueris clamantibus, Osanna Matt.21.
filio Dauid, ipse dixit Iudæis, Non legistis, Ab ore infantium & lactentium perfecisti Psal.8.
laudem? Non diuinus Apostolus ex his deductum verbum ei adaptauit & cętera psalmi? Quid igitur nouum dixit Theodorus, quòd tātis cum blasphemijs lapidâsti, & iubens illi frenare linguam, ipse percurrere istam effrenatam dimisisti? Vide nè quis te calidiorem existimet his aduersùs Theodorum vti iniurijs, quòd & ille Apollinarium, & qui ea, quæ sunt illius, sapiunt, sceleratissimos vocauit. Si hoc non est, quo absono dicto sicut crapulā, quantas huiusmodi aduersùs eum blasphemias effudisti? Quid autem nouum pręter veteres illos doctores dixerit? Illorum enim vnusquisq; humanā naturam & vilitatam, & adsumptā, & vnctam esse

esse à sancto spiritu, & crucifixam, & mortuam esse, & resurrexisse, & in cælos receptã esse, & sedem mereri quæ ad dexteram est, apertè & dilucidè docuerunt. Tu verò cùm
2. Cor. 12. ineffabilia, vt videtur, verba audisses, quæ Paulus audiuit, magìs hîc alia quædam & diuiniora, (alias verò nobis introducis prçter Pauli doctrinas) sic Paulum interpretaris, & dicis: Sed erat ipsum ex Deo patre verbum, factus certè secundùm hominẽ, & nõ alium quendam, sed seipsum visitatione & memoria dignans. Quid his verbis magìs ridiculum? Cuius enim Deus verbum visita-
Philip. 2. tionis indigeret? Atquì cùm in forma Dei esset, non rapinã arbitratus est, æqualis esse Deo, sed semetipsum exinaniuit, formã serui accipiens: & angelicam quidem naturã non
Hebr. 2. adsumpsit, semen autem Abraham adsumpsit. Meritò igitur Theodorus dixit eũ, qui accepit, visitare: adsumptum autem, visitatum esse. Ità autem & propheta docens, Dominum quidem eum, qui visitauit, vocat: hominem verò eum, qui visitationem meruit.

EX EPISTOLA THEODORITI ad Hierenatum digamum, testimonium præbentis, quòd sub accusatione erat Theodorus, & dubitabatur de eo.

QVoniam verò inculpatis me, quòd sanctum & beatum reliqui patrem Theodorum in connumeratione Doctorum, necessarium existimaui & de hoc breuiter dicere. Primùm etenim amantissimum mihi caput, multos & alios nobiles viros, & nimìs claros factos tacuimus. Deindè illud oportet considerare, quòd qui accusatur, indubitabiles testes debet producere, quos neq; accusatorum aliquis inculpare potest. Si autem à persecutoribus accusatos, qui accusatus est, ad testimonium vocet, nec ipse qui iudex est, patiatur suscipere. Nã si laudes patrum cõscribens, istum sanctum prætermisi, iniquum fecisse confiteor, & circa doctores ingratus fuisse. Si verò accusatus satisfactionem obtuli, & indubitabiles produxi testes, quid sinè causa, qui horum nihil volunt videre, inculpant? Quomodò autem veneror virum, testis est, qui à nobis pro illo codex conscriptus est, in quo aduersùs eum factam inscriptionem dissoluimus, nõ timentes accusatorum potentiam, nec futuras contra nos insidias.

Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorũ notariorum, dixit: Quoniam quidam dicunt, quòd sanctæ memoriæ Cyrillus laudauit Theodorum Mopsuestenum in quodam suo scripto, in quo dicunt quòd scriptum est, bono Theodoro: & super hęc, quòd & sanctæ memoriæ Gregorius Nazianzenus literis vsus est ad Theodorum Mopsuestenum, laudans eum. Qui autem ità hæc dicũt, & hoc adijciunt, quòd non oportet post mortem hæreticos ana-

Calumnia Cyrillo & Nazianzeno intẽtata excutitur.

thematizari: hoc hîc & ad scientiam venit sancti vestri concilij. Nè quid eorum indiscussum relinquatur, necessarium putauimus & hæc vestræ sanctitati suggerere.

Sancta Synodus dixit: Quoniam proferunt quidam, quod dictum est, sancto Cyrillo, hoc est, quòd scriptum est, bono Theodoro: recitentur tam quę anteà, quàm quę posteà per sequentiam dicta sunt, ad perfectiorem rei scientiam. Et cùm suscepisset Theodulus reuerentissimus diaconus & notarius, recitauit.

EX SECVNDO LIBRO CYRILli Episcopi Alexandriæ, de eo quòd vnus Christus, contra Theodorum.

QVòd tamen voluit impius Nestorius dogmata Theodori sequi, non absolutionem ei accusationum facit: magìs verò grandiorem aduersùs eum in damnationem operabitur. Cùm enim liceret ei sanctorum patrum rectis verbis & immaculatis de Deitate sermonibus potiri, proposuisse dinoscitur veritati mendacium. Prætermisit enim quæ illorum sunt: magìs verò elegit turpibus adhærere, & tam distortis lætificare sermonibus. Hunc verò, qui talem habet voluntatem & dementiam, in hoc desiluisse inculpet aliquis, arbitror, & valdè meritò. Oportebat enim memoriam habere sanctissimi Pauli, planè scribentis nobis: Estote prudẽtes nummularij. omnia 1. Thess. 5. probate: quod bonum est, tenete: ab omni specie mala abstinete vos. Quod & agere soliti nos, & solidorum probatores imitari festinantes, illa quidem quæ sunt turpia & reproba dogmata, reprobamus, suscipimus verò & valdè libenter omnia, quæ resplendent clara veritatis pulchritudine. Iterùm verò nobis ratio conuertetur ad decentem ei & propositam viam. Scriptum est igitur bono Theodoro aduersùs hæresim Arrianorum & Eunomianorum viginti penè numero vel ampliores libri, necnon etiàm alij, interpretantes Euangelicos & Apostolicos libros: quos quidem labores nollet aliquis increpare, magis autem decreto studiũ honoraret, si inesset eis dogmatum rectitudo. Si verò quidam extra destinatum ambulet, & rectam viam veritatis relinquens, per semitam eat distortam, simpliciorumq; corda vulneret, adulteratorum eis inijciens intellectuum semina, tunc requiescere non sinè damno erit eis, qui populis præsident: mercedem verò habebunt & lucrum, si resistãt. Ergò quoniam in his libris, siue memorati viri conscriptis, quæ modò nominauimus, inuẽta sunt quædam vltimæ impietatis plena, quomodò erat consequens velle tacere? Diuidet enim indiuiduum Christum, & pro vno filio dualitatem colit à veritate excidentem, & quasi falsis nominibus coloratam. Nam Deum verbum, qui ex Deo patre est, hominem vocari dicit, nõ tamen & hoc factum

factum esse secundùm veritatem: hominem verò eum, qui ex Maria est, sicut dicit, quem & carnem astutè nobis nominat in multis locis: DEVM quidem dicit & filium DEI, non autem hoc esse secundùm veritatem. Sancta synodus dixit: Ostenderunt ea, quæ recitata sunt, quòd arguens magìs Theodorum & impia eius conscripta Cyrillus religiosæ memoriæ, nó tamen laudem quandam faciens de eo, huiusmodi verbis vsus est. Recitentur & epistolæ Gregorij sanctæ memoriæ, quas quidem dicūt ad Theodorum Mopsuestenum scriptas esse. Et cùm suscepisset idem reuerēdissimus diaconus & notarius Theodulus, recitauit.

Nazianzeni literę ad Theodorū. THEODORO GREGORIVS, commendans quosdam adinuicèm litigantes, & significans quòd tam sub sua, quàm illius gubernatione sunt, dicit autem sic:

Quæ à dominis meis charissimis episcopis scripta sunt ad tuam reuerentiam, hæc etiàm à nobis ad te scripta esse existimans, da obsecro manum mulieribus, nec despicias eas tyrannicam violētiam patientes sub viri potentia, contra quem interpellauerūt.

ET POST ALIA:

Duos qui in hac re grauentur, cognosco, id est, tuā reuerentiā, & nos, si quod iustum est, despiciaē. Sub amborū enim gubernatione sunt qui iudicantur, & timor est, nè veritas verisimilibus verbis superetur. Quapropter & iudica, & pro nostra infirmitate pugnare festinate.

Iterùm aliam epistolā proferūt, quasi ad Theodorum Mopsuestenum scriptā à prædicto sancto Gregorio. Ex ipsa verò maximè conuincuntur mentientes. Adhortatur enim magìs Tyanensem Episcopū ad martyrum festiuitatem peruenire, quæ in Arianzis, prædio eiusdem sancti Gregorij celebratur in mense, quem ipse Cappadocū lingua Dathusa nominat. Arianza verò prædium est sub Nazianzo. Nazianzus autē videlicet sub Tyanensi ciuitate tunc erat. Habet autem epistola sic: Debes quidē nobis vt infirmis remediū, cùm vnum est à mandatis ægrotantium visitatio. Debes autem etiàm sanctis martyribus annualē honorem, quē in tuis Arianzis solenniter celebramus die xxij. nostri mensis Dathusę: & nō pauca Ecclesiasticorū cōmunis indigent disceptationis. Propter omnia igitur impigrè peruenire digneris. licèt enim nimius sit labor, sed æqualis est merces.

Calumnia alia in Nazianzenum diluitur.

Aliæ Nazianzeni literæ.

Item aliæ. ALIA EPISTOLA AD EVNdem Theodorum scripta, per quam rogat de pauperibus, & ptochotrophis suæ parœciæ, qui peccauerunt. Initium verò Epistolę sic est: Audio te grauiter ferre factas vobis à Monachis & pauperibus iniurias.

ET IN FINE:

Nunc puta omnes quidem ante pedes tuos cadere, & pauperes, & ptochotrophos, omnes verò Monachos & virgines pro eis supplicantes de omnibus pro his gratiam, quoniam profligati sunt satìs, sicut certum est, ex quibus nos rogauerunt: & ante omēs da nobis qui pro his precamur. Et si tibi graue esse videtur ab illis esse exhonoratū, multo peius esse appareat, si te admonentes hæc nos non audiamur.

Vtuntur autem & alia Epistola eiusdem S. Gregorij ad eundem Theodorum, habēte laudes eiusdem Theodori. Ostenditur aūt etiàm ista magìs ad Tyanensem Episcopum scripta, per quam meminit monasterij adhuc constituti in prædio, quod dicitur Pasa, sub Tyanēsium positum ciuitate. Habet autem sic:

Item adhuc aliæ.

Deus te donauit ecclesijs ad gloriam nostram, multorumq́ue ad vtilitatem, cùm ità sis subtilis cautusq́ue circa spiritalia, vt etiàm nos facias cautioros, qui plus aliquid habere per ætatē putamur: quoniā igitur voluistis participes nos spiritalis habere disceptationis, (dico autem propter iuramentum, quod Georgius Passenus iurâsse appáret) quod placuit nobis, tuæ reuerentię demonstremus, & cætera.

Et alia Epistola ad eundem, ex qua maximè ostenditur, quòd ad Episcopum Tyanensem omnes sunt scriptæ. Rogat enim cū dare episcopum Nazianzo, tanquàm primū prouinciæ. Habet autem sic: Tempus est mihi dicere, quod habet scriptura, Ad quem clamabo, patiens iniquitatem? Quis porriget mihi manum tribulato? in quem grauamen Ecclesię perueniet, malè sic habentis & desolatæ? Obtestor coram DEO & electis angelis, quòd non iusta patitur grex Dei, sinè pastore & sinè visitatione constitutus propter nostrā infirmitatem. Me enim morbus detinet, citiusq́ue abduxit Ecclesiæ. Et nunc omninò vltima expirantem, & ampliùs contribulatum difficultatibus, & si quidem aliud caput haberet prouincia, ad illud clamare oportebat, & testificari: tua verò superposita reuerentia, ad te respicere necesse est. Procura tuam ecclesiā p quemuis modum, nec eam despicias indigna agentem. Vt enim alia prætermittam, qualia nūc aduenićtes Apollinaris sequaces aliqua q̄dem commiserunt, aliqua verò interminantur, à dominis meis presbyteris cognosces Eulalio chorepiscopo & Eleusio, quos studiosè ad tuam reuerentiam direximus: Et hæc compescere non est nostræ ætatis & infirmitatis, sed tuæ solertiæ & virtutis: quoniam tibi cum alijs etiàm præualere DEVS præbuit ad commune patrocinium Ecclesiæ. Sin autem hæc dicens & scribens non audiar, quod reliquum est, solùm hoc fiet, publicè prædicare omnibus & notum constituere, quoniam Episcopo indiget Ecclesia,

Rursùs aliæ

Habac. 1.

sia, nè à nostra infirmitate lædatur: vos autem hoc quod sequetur, cognoscetis.

Et aliam epistolam scripsit ad eundem Tyanensem episcopum, per quam inculpauit eos, qui trahere eum volebant ad episcopatum Sasymorum, & maximè Helladium Cæsareæ: & cùm multa de eo dixisset, rogat & de Bosphorio Doaron episcopo, qui ad Tyanensem tunc episcopum accusatus est, & iudicabatur apud eum.

Habet autem sic:

Item adhuc aliæ eiusdē literæ.

ADdetur autem etiàm illud literis, dominum meum religiosissimum comministrum Bosphorium, si quidem vestra ex damnatione circa fidem inuenerit malum, quod nec dicere fas est, vt relinquam longum tempus nostrumque testimonium, ipsi hoc iudicate. Si verò parœciarum causa, perfidiam illi inferunt, nouumque crimen, nè criminationibus subtrahamini, neque fortiores eas veritate faciatis, obsecro, nè multis tristitiam inijciatis benè agere volentibus. Et cùm surrexisset Euphranta vir religiosissimus episcopus Tyanensis, dixit: Doceo vestram sanctam Synodum, quæ & ante verba mea cognoscitis, quòd sinè causa semetipsos decipiunt, qui putant quòd Gregorius sanctæ memoriæ ad Theodorum Mopsuestenum scripsit recitatas epistolas. Ego enim, vt & Tyanensis ecclesiæ episcopus constitutus, & ex ipsa ortus, prouinciæ veritatem expono.

Theodorus episcopus fuit in mea ciuitate temporibus Gregorij sanctæ memoriæ. Prædicatur enim in sacris diptychis ità: Pro Eupsychio, Anthemio, Aetherio, Deodato, Calliopio, Longino, Theodoro.

In illo autem tempore sub Tyanensi ciuitate erat & Dohara, & Nazianzus, vsque ad tempora huius pij Imperij. Pijssimus autem Imperator cùm metropolitana iura dedisset ciuitati, quæ quondàm quidem Mucissos, nunc verò Iustinianopolis nuncupatur, cum alijs ciuitatibus & Dohara, & Nazianzum subiecit ei. Et Arianzus quidem prædium est, vndè ortus fuit idem sanctæ memoriæ Gregorius, sub Nazianzo constitutus, in quo prædio festiuitatem adhortatus est facere beatum Theodorum: & mensis autem apud Cappadocas prouinciali vocabulo Dathusa adijcitur, cuius & ipsius vna ex epistolis memoriam facit. Prædium autem quod dicitur Pasa, in quo & monasterium positum est, cui tunc præsidebat Georgius monachus, quem epistola Pasinum vocat, duodecim * millijs Tyanensis distat Metropoleos, & sub eadē ciuitate est vsq; hodiè. Sed & Dohara ciuitas, sicut dixi, sub gubernatione eiusdem Tyanensis Metropoleos tunc erat, & ordinationem episcoporum Tyanensis episcopus faciebat. Vndè & hortatur eundem beatum Theodorum tanquàm Metropolitanum prædictarum ciuitatum, ipse iam senectute fatigatus, ordinare episcopum in Nazianzo pro seipso. Secunda verò Cilicia, sub qua Mopsuestia constituta est, nullam communionem nec vnquàm habuit, nec habet ad secundam Cappadociam, aut ad prædia, vel ciuitates eius, cùm media sit prima Cilicia, & diuidat Cappadociam & secundam Ciliciam. Secundæ autem Cilicię pars, Mopsuestia est. Nec possibile erat sanctæ memoriæ Gregorium pro gubernatione ecclesiarum secundæ Cappadociæ, & pro ordinatione episcoporum scribere episcopo oppidi, & eius sub alia parœcia constituti, & sub Metropolitano alio, vt nec ius creandi haberet episcopum. His ità dictis ab Euphranta reuerendissimo episcopo Metropolitano Tyanensi, surrexit & Theodosius reuerendissimus episcopus ciuitatis, quæ olim quidem Mucissos, nunc verò Iustinianopolis nuncupatur, & hęc dixit: Verè omnia docuit vestram sanctam synodum Euphranta religiosissimus. Et ego enim hæc scio, qui & de illa prouincia sum, & sub mea gubernatione modò est & Dohara, & Nazianzus, sub qua Nazianzo & Arianzos prædium constitutum est: & nullam communionem vnquàm habuit ad prædicta prædia, vel ciuitates secunda Cilicia, vel eius episcopi.

Sancta Synodus dixit: Et ipsæ quidem per se epistolæ sancti Gregorij demonstrāt, quòd ad Theodorum religiosæ memoriæ Tyanensem episcopum, quæ secundæ Cappadociæ metropolis est, scriptæ sunt, non tamen ad impium Theodorum Mopsuestenum. Adiectæ sunt autem & reuerendissimorum episcoporum depositiones. De eo autem, quòd oportet & post mortem hæreticos anathematizari, iam quidem aliqua lecta sunt: veruntamen & siquid aliud ad hoc pertinet, recitetur.

Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorum notariorum, dixit: Sunt nobis præ manibus, quæ electa sunt ad præsentem quæstionem pertinentia, eò quòd oportet hæreticos & post mortem condemnari.

Sancta Synodus dixit, Recitentur. Et cùm suscepisset Photinus reuerentissimus diaconus & notarius, recitauit. Ex primo libro sanctæ memoriæ Cyrilli, de eo, quòd vnus est CHRISTVS, contra Theodorum. Sunt enim, sunt, qui Redemptorem & Dominum suum negant, & Filium quidem verum DEI Patris, non dicunt eum esse, qui in vltimis seculi temporibus ex muliere secundùm carnem natiuitatem propter nos sustinuit: apparuisse autem magìs orbi terrarum DEVM recentem & posterum, filiationis gloriam extrinsecùs acquisitam habentem, sicut & nos, & quasi quibusdam adul-

Etiàm post obitum hæretici anathemate plectendi.

forte, * miliarijs

terinis gloriantem honoribus, vt iam anthropolatria & nihil aliud esset, & adoretur homo aliquis cum sancta Trinitate tam à nobis, quàm à sanctis angelis. Hæc quidã valdè superbi, & magna sapientes in diuinarum scripturarum scientia, suis scriptis inseruerunt, & sicut dicit omnium Dominus per vnum sanctorum prophetarum, laqueum statuit ad corrũpendos homines: Quid enim aliud sit, quàm laqueus & scandalum, lingua loquens distorta, & sacris literis abhorrentia, & traditioni sanctorum apostolorum & euangelistarum impudenter resistentia? Recusandũ igitur eos, qui tam malis culpis obnoxij sunt, siue in viuis sunt, siue non. Ab illo enim quod nocet, recedere necessarium est, & non ad personam respicere, sed id, quod Deo placet, oportet considerare. Quòd sanctæ memoriæ Cyrillus Apostolica verba secutus, quæ dicunt, Hæreticum hominem post vnam & secundam correptionem recusa, sciens quia peruersus est eiusmodi, & peccat, & est à semetipso damnatus, vsus est verbo quod est, & recusandos nobis tales esse, siue in viuis sint, siue non. Sed etiàm in epistola, ad Martianũ & alios Monachos scripta, idem sanctæ memoriæ Cyrillus ità dicit: Non iam quidẽ & sancta Synodus, Ephesi collecta Dei volũtate, contra Nestorij perfidiam iustã & subtilem sententiam proferens, & aliorũ vaniloquia, qui post ipsum erunt, aut ante ipsum fuerunt æqualia sapientes ei, & dicere aut scribere præsumpserunt, cum illo condemnauit, similem eis condemnationem imponens. Consequens enim erat, vno semèl propter tam profana vaniloquia inculpato, non contra vnum magìs peruenire, sed, vt sic dicam, contra omnem eorum sectam siue calumniam, quam fecerunt aduersùs pia Ecclesiæ dogmata, duos colentes filios, & diuidentes indiuiduum, & crimen adscribentes cælo & terræ, tanquàm homini seruientibus. Adorat enim nobiscum supernorum spirituum sancta multitudo omium Dominũ Iesum Christum. Et his recitatis, surrexit Sextilianus reuerendissimus Episcopus de Africana prouincia, vicem agẽs Primosi religiosissimi episcopi Carthaginẽsis, & in medio stans, hæc dixit: Quoniam proposita sunt sancta euangelia, & oportet vnumquenque ea, quæ sunt suæ scientiæ, ad propositam quæstionem pertinentia facere manifesta, doceo sanctum vestrum Concilium, ꝙ anterioribus temporibus in nostra prouincia multi episcopi cõgregati, & quædam de diuersis causis ad Ecclesiasticum statum pertinentibus disponentes, statuerunt de episcopis defunctis, qui hæreticis suas facultates relinquunt, ità vt post mortem anathemati subijciãtur. Sũt verò etiàm Augustini sanctæ memoriæ Epistolæ, dicẽtes, ꝙ si qui in vita sua non rectè sapuerunt, licet

Psalm. 56. 118. 139. 140. 141.

Hæretici vitandi.

Tit. 3.

non condemnati fuissent adhuc viuentes, vt demonstrato peccato isti & post mortem anathemati subijciantur. Et si placet vobis, hæc ad lectionem porrigo.

Sancta Synodus dixit: Recitẽtur. Et cùm suscepisset idem diaconus & Notarius oblatam chartam, recitauit:

SANCTI AVGVSTINI AD Bonifacium comitem de quibusdam Donatistis, accusantibus Cæcilianum episcopum, quòd in vita sua codices Christianicos ad concremãdum tradidit, qui propter hanc causam semetipsos separabant ab Ecclesia: cuius principium sic habet:

LAudo, & gratulor, & admiror, fili dilectissime Bonifaci, quòd inter curas armorum & bellorum, vehementer desideras ea nósse, quæ Dei sunt.

ET POST ALIA:

Et Cæcilianum nequaquàm fuisse traditorem, sed à maioribus istorum falsis criminationibus & calumniosis accusationibus adpetitum: non quia in eo Ecclesiæ causa consistat. Nullius enim iniquitas obsistit promissionibus Dei, nec potest alicuius perire criminibus hæreditas Christi, quam ei donauit pater, dicens: Pete à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ. Tamen qui propter ipsum occasionem inuenerunt schismatis perpetrandi, ostendendum est, purgatum fuisse in iudicio episcopali, & innocentem pronunciatum, non solùm ab episcopis iudicibus, sed etiàm ab ipso Constantino Imperatore, apud quem calumniosè ab istorũ patribus accusatus est: vt agnoscant, quàm iniustè ab Ecclesia, toto diffusa orbe, diuidantur propter eum, cuius nullum vnquàm crimen nõ ipsi, non præcessores eorũ ostendere potuerunt: quanuìs (sicut etiàm in memorata epistola diximus) etsi vera essent, quæ ab eis obiecta sunt Cæciliano, & nobis possent aliquandò monstrari, ipsum iam mortuum anathematizaremus: sed tamen Ecclesiam CHRISTI, quæ non litigiosis opinionibus fingitur, sed diuinis attestationibus comprobatur, propter quẽlibet hominem relinquere non debemus.

Hæc non tam verba sunt Augustini, ꝙ ferè verborum eius sententia, quòd ad hanc epistolam attinet.

Psal. 2.

Hæc sunt ipsa verba Augustini.

EIVSDEM SANCTI AVGVstini ex gestis, quæ apud Marcellinũ virum clarissimum tribunum & notariũ acta sunt, capitulo centesimo octogesimoseptimo:

Augustinus Episcopus Ecclesiæ Catholicæ, dixit: Non in hominibus spes ponenda est Ecclesiæ, si boni sunt: neque si mali sunt, iudicanda est Ecclesia Dei perisse. Sed tamen etiàm ipsorum causam tanꝙ fratrum nostrorũ suscipimus, & si nobis ostendi potuerint criminosi, hodiè illos anathematizamus: non tamen propter illos Ecclesiam

à DEO promissam & exhibitam deserimus aut relinquimus.

EIVSDEM EX EPISTOLA AD Catholicos:

SI fortè isti libri ità designant traditoré suum, sicut designauit Dominus Iudã, legant in eis nominatim & expressè, vel Cæcilianum, vel ordinatores eorundem librorum fuisse traditores, & si non eos anathematizauero, ipse eum iudicet tradidisse.

EIVSDEM EX OPERE ADuersùs Cresconium grammaticum Donatistarum, libro tertio:

Lib. 3. ca. 35. contra Cresconium. EGo in ecclesia sum, cuius membra sunt illæ omnes ecclesiæ, quas ex laboribus Apostolorum natas atque firmatas simul in literis canonicis nouimus. Earum communionem, quantùm me adiuuat Dominus, siue in Africa, siue vbicunq;, non deseram. In hac communione si fuerunt quos nescio traditores, cùm eos demonstraueris, & carne & corde mortuos detestabor, nequaquàm tamen à viuis, in eiusdem ecclesiæ sanctæ vnitate manentibus, propter mortuos alienabor.

ET POST PAVCA:

Cap. 39. SEd dicis licere mihi etiã hodiè de mortuis iudicare, quia iudicium non tantùm de viuis, sed etiàm de mortuis fieri potest. Eccè volo iudicare, sed vos causam ipsam non vultis agere. Et cùm surrexisset Benignus Episcopus Heracleæ *Pelagoniæ, vicem agens Eliæ viri reuerendissimi episcopi Thessalonicę, ità dixit: Et quæ modò recitata sunt Augustini sanctę memorię, conueniunt statui tenenti ab initio in ecclesia. Impium verò dogma iam inculpatum & condemnatum, & eos qui tali dogmati obnoxij sunt, anathematizari vult ecclesiæ traditio, licèt mortui essent. Ideò & sanctæ memoriæ Augustinus dixit, Quòd si modò conuinceretur Cæcilianus de his, quæ inferuntur ei, etiàm post mortem eum anathematizo. Et hæc dicebat de Cæciliano episcopo Carthaginis, qui solus ex tota Africa peruenit ad Nicenum sanctum concilium. Sed etiàm Valentinum, & Marcionem, & Basilidem à nulla synodo anathematizatos, tamen eò quòd alienum pietatis erat dogma, quod illi defendebãt, etiàm post mortem anathematizat ecclesia Dei. Hoc verò etiàm in Eunomium & Apollinarium factũ. Hanc verò ecclesiasticam traditionem custodiens & Rambulas sanctæ memoriæ episcopus factus Edessenæ ciuitatis, qui in sacerdotibus exsplenduit, Theodorum istum Mopsuestenum etiàm post mortem in ecclesia anathematizauit, ꝓpter impia eius conscripta, sicut testimonium prębet etiàm epistola, quæ ab Iba ad Marin hæreticum Persam scripta esse dicitur, necnó etiàm illi, qui

* Macedoniæ

Traditio ecclesiæ.

Cæcilianus sol9 ex Afris interfuit synodo Nicenæ.

cum Eusebio erant Nicomediæ episcopo, priùs ea, quæ sunt Arrij, sapientes, tunc verò consentientes fidei prædicatæ à sanctis patribus Niceæ congregatis & subscribentes in ea, quoniam ad suum vomitum Arrianicæ impietatis reuersi sunt, alij quidé viuentes, alij verò etiàm post mortem anathematizati sunt, & ex ecclesia DEI expulsi sunt, sicut est à sancti Athanasij de hoc scriptis in historica narratione inuenire. Maximè verò fidem eis imponit Constantinus piæ recordationis per suam scriptionem ad Theodotum factam, significans per eam, quòd & Eusebius, & Theognis illisque consentientes eiecti sunt vniuersali ecclesia, tanquàm contraria Nicenæ sanctæ synodo sapientes, cuius pars fuerunt. Sed etiàm Romanorum ecclesia ante paucos annos Dioscorum, qui fuit Papa eiusdem ecclesiæ, & post mortem anathematizauit, cùm nec in fidem peccasset. & hoc sciunt omnes qui degunt Romæ, & maximè qui in dignitatibus existunt, qui etiàm eidem Dioscoro communicatores permanserunt vsque ad eius mortem. Et postquàm dixisset Benign9 religiosissimus episcopus propositam depositionem, surrexit Theodorus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, Ioannes episcopus Nyssæ, Basilius episcopus nouæ Iustinianopoleos, quondàm Camulianensium, & dixerunt:

Hic Dioscorus per contentionem electus cum Bonifacio 2. pauló pòst obijt.

Iam quidem quam habet voluntatem sancta Synodus vestra de Theodoro Mopsuesteno, fecistis manifestum, secundùm Deum decentem zelum excitati aduersùs eum, & quæ ille blasphemauit contra magnum Deum & saluatorem nostrum Iesum CHRISTVM. Quoniam verò quidam diligentes Nestorij perfidiam, idem verò est dicere Theodori insaniam, non recusant confingere quædam, & vtuntur verbis tanquàm in epistola positis, scripta à sanctæ memoriæ Cyrillo ad Iohannem Antiochiæ episcopum, pro hoc, quòd non oportet quasi Theodoro insultare, eò quòd iam defunctus est: vt nihil eorum, quæ ab eis dicuntur, vestram lateat beatitudinem, aut indiscussum permaneat, necessarium putauimus ista ad vos referre. Nusquàm verò talis epistola scripta est à sanctæ memoriæ Cyrillo, nec in eius fertur codicibus, qualem diuulgant illi. Habet autem conficta epistola sic: Inspexi literas, quibus in vnum vestra religiositas congregata, tanquàm ex communi concilij voluntate ad me vsa est. Et de epistolæ quidem primordijs aliquid dicere, vel etiàm *eloqui superfluum existimaui valdè meritò. Cùm enim adspexissem tanquàm, vt aliquis dicat, vos spiritu excitatos, & nimìs obstupuissem, hoc quod necessarium est, facere festinaui. Quomodò enim nó essem in mente habiturus tam mirandum solicitumq; vestrũ studium, addam autem etiàm agonem, quem vniuersaliter susce-

Epistola D. Cyrillo falsò inscripta.

* ascribere

suscepistis pro viro non tantummodò mirabili, sed etiàm maximam gloriam apud vos consecuto, Theodoro dico, inclamantibus quibusdam, sicut videtur odiú aduersum habentibus, occasionemque facientib^9 impietatis, qua tenētur quædam praua capitula, sicut quidam dixerunt, de quibus etiàm vestram reuerentiam perturbauerūt, exigentes illorū abdicationē. Hoc verò etiàm nunc, sicut epistola significat vestra, ad regiam accedentes vrbem perturbant, si fortè eis contigerit persuadere cum circunuentione quorūdam, per formas Imperiales anathemati subijci ea, quæ ab eis proferuntur, ad criminandos eorum defensores. Et propter hoc, sicut mihi videtur & omni mētem habenti, non est fas contristari vel grauiter ferre eos qui rectè sapiunt, sed etiàm quàm longissimè relinquere eiusmodi habentes voluntatem, non dicam etiàm in mente habere quod excogitauerunt, cùm maximè nec certa est persona, quam supponit querimoniæ capitulorum *conuinctio. Incerta autem constituta, etiàm hi, qui hoc egerūt, super incertum currentes, & aërem verberantes inueniuntur. Sed his prætermissis, illud dicam, quòd conuenit eos, qui quocunque modo vel docere producuntur, vel scribere volunt, syncerx mentis oculo intueri diuinæ intellectum scripturæ, & ad eius intentionem rectè pergere, & sic suos sermones disponere in iudicio, timentes nè fortè aliter, quàm vt habet, è contrario docentes vel sapientes, minimi vocentur in regno cælorum: cuius desiderium eos, qui ad hoc respiciunt, declinare compellit errores viæ, quæ ad illud regnum perducit, & ad illam beatam vitam festinare. Dicam verò compendiosè ad vos religiosissimos hoc, quod etiàm ad reuerendissimū episcopum Constantinopolitanæ ciuitatis Proclum, vestris literis satisfaciens, scripsi ipsis verbis sic: Quòd prolata apud Ephesinam sanctam Synodum expositione, tanquàm à Theodoro exposita, sicut dicebant qui protulerunt, nihil sanum habente, reprobauit quidem eam sancta Synodus tanquàm peruersis plenam intellectibus, condemnans autem eos qui ità sapiunt, dispensatiuè nullam fecit viri mentionem, nec ipsum nominatim anathemati subiecit, nec verò alios propter dispensationem, sicut videtur, nè fortè magnam existimationem viri, qua mirificatur, attendentes Orientales seipsos separarent à coniunctione vniuersalis Ecclesiæ corporis, & adderentur consortio odioso & execrando, & quàm plurimis occasiones scandalorum generarent. Solet enim vulgus rumoribus quibuslibet cum plurima voluptate aures præstare, & dicto citiùs à competenti ratione recedere: sed iustè audient, licèt non volunt, authores istorum: Latetis vosipsos, aduersùs cinerem tendentes arcus: non enim superest, qui à vobis accusatur. Ac me nemo inculpet in ista verba prolatum, sed cedo existimantibus graue esse defunctis insultare, licèt seculares sint: quanto magis etiàm eis, qui in Episcopatu à vita discesserunt? Prudentium enim est virorum, iustissimè cedere prænoscenti vniuscuiusque voluntatem, & scienti qualis vnusquisque nostrûm fiet. Benè valentes vos & orantes pro nobis conseruet Dominus in omnibus religiosissimi.

Et ista quidem continet conficta epistola. Quis autem inspiciens eam, non statim inueniet alienam esse compositiōem intellectuum & verborum, cōferens ea cum alijs scriptis sanctæ memoriæ Cyrilli? Veruntamen apertè indè falsitas eius ostenditur. Iohannes enim Antiochiæ Episcopus scripsit ad sanctæ memoriæ Cyrillum, dicens quædam de hoc, quòd non oportet anathematizari, neque Theodorum ipsum, nequè cōscripta eius, tanquàm conuenientia dictis à sanctis patribus, & ad ea rescripsit sanctus Cyrillus, planè reijciens Theodori conscripta, & increpans dicentes, ista consonare illis, quæ sancti patres exposuerunt: addens literis etiàm hoc, quòd non oportet Theodori scripta defendere, tanquàm consonantia in omnibus Nestorij vaniloquijs, & meritò eiecta cum illis, vtpotè anathemate, quod aduersùs Nestorium factum est, procedente etiàm aduersùs eos, qui ante illum similia ei sapuerunt. Habet igitur sic epistola sancti Cyrilli, ad Iohannem rescripta: Non requieuit draco apostata, pessima verè ac Deum impugnans bestia, nec cessabit vnquàm ab insita sibi prauitate. Infinitam autem inuidiam aduersùs sanctas Ecclesias nutriens in seipso, linguas effrenatas sceleratorum & profanorum hominū, cauteriatam habentium conscientiam, excitare ausus est aduersùs dogmata veritatis: sed captus vbiquè & victus est. Inefficacem em̄ eius prauitatem inceptorumque potentiam omnium nostrûm saluator Christus demonstrauit. Epist. genuina S. Cyrilli.

ET POST ALIA:

ERat igitur necessarium, claram nos propterea ducere festiuitatem, expulsa certè omni voce à quocunque dicta, quę consonat Nestorij blasphemijs. Processit enim aduersùs omnes eadem sequentes, vel iam secutos, quòd absolutè nos & vestra sanctitas dixit, Anathematizamus illos, qui dicunt filios duos, & duos Christos. Vnus enim, vt dictum est, prædicatur à nobis & vobis CHRISTVS, & filius, & Dominus vnigenitus Deus verbum, in similitudine hominum factus, & in habitu inuentus vt homo, secundùm vocem sapientissimi Pauli. Et iterùm: Culpabiles verò sectas Dio- Philip. 2.

Diodori, & Theodori, & aliorum quorundam, quos melius est non laudare, nè aliquid graue dicam, eò quòd sicut velis omnibus deiecti sunt à gloria CHRISTI. Nè quis diuulget, rogamus, sanctis & orthodoxis nostris patribus, Athanasio, Basilio, Gregorijs, & Theophilo, & alijs, nè quo modo scandali occasio res fieret, quibusdam putantibus secundùm veritatem sic sapere, & docere eos, qui totius rectitudinis cultores fuerunt, & qui non Nestorij solius blasphemijs codices repugnantes reliquerunt, sed etiàm aliorum, qui dogmata Nestorij ante eum sapuerunt & conscripserunt. Ista sunt, quæ verè ad Iohannem Antiochenum scripsit sanctus Cyrillus. Quòd autem nihil eorum, quæ in conficta epistola continentur, scriptum est ab ipso, ostenditur etiàm ex *quibus scripsit ad Acacium Melitenæ Episcopú, in quibus apertè narrat, quæ ad Iohannem rescripsit. Habent autem de hoc verba epistolæ sic:

*his, quæ

Epistola Cyrilli ad Acacium episcopú.

Reuerentissimus & religiosissimus Diaconus & archimandrita Maximus ad me peruenit, & talem virú adspexi, sicut oportebat in longo tempore desiderantem videre. Vidi verò zelum eius & rectitudinem, & stimulum pietatis, quem habebat in CHRISTO. Contristatur verò ità, & plenum solicitudinis animum habet, vt & omnem laborem subire velit, quatenùs Nestorij perfidiam à partibus Orientis radicitùs perderet. Perlegi verò epistolam tuæ sanctitatis, scriptam ad religiosissimum & reuerendissimum Episcopum Antiochiæ Iohannem, plurimæ plenam confidentiæ simul & amoris DEI. Scripsi autem & ego tales epistolas ad ipsum: sed vt videtur, peiora vincunt. Confingentes enim quæ Nestorij sunt odisse, alio iterùm ea introducunt modo, quæ Theodori sunt admirantes, & certè æqualem, magìs verò multò peiorem morbum impietatis habétia. Nec enim Theodorus Nestorij fuit discipulus, sed iste illius: & velut ex vno loquuntur ore, & vnum malæ doctrinæ ex suo corde euomunt venenum. Scripserunt ergò ad me Orientales, quòd non oportet, quæ Theodori sunt, accusari, nè, sicut dicunt, & beati Athanasij, & Theophili, & Basilij, & Gregorij dicta accusentur. Quę enim locutus est Theodorus, eadem & illi. Ego verò scribentes ista non sustinui, sed fiducialiter dixi, quòd Theodorus quidem blasphemam habuit linguam, & calamum ministrantem ei: illi autem fuerunt totius orthodoxiæ doctores, & splenduerunt in ea. Persuaserunt verò ità Orientalibus, vt exclamationes fierent in Ecclesijs à populis: Crescat fides Theodori: Sic credimus, sicut Theodorus, cùm eum aliquandò lapidâssent in sua Ecclesia ausum aliquid subloqui breue. Sed sicut Doctor vult, sic sapit grex. Ego quidé nec cessaui increpás ea quæ scripserunt, nec cessabo. Quoniam verò oportebat & contradictiones scriptas esse apud eos, inspectis Theodori & Diodori libris, quos scripserunt non de incarnatione vnigeniti, sed magìs contra incarnationem, posui aliqua capitulorum, & quo potui modo contradixi eis, declarans vbiquè abominationis plenam esse sectam eorum. Sed etiàm ad Theodosium piæ recordationis Imperatorem consonantia antelatis scribens, ità dicit: Theodorus quidam fuit, & ante eum Diodorus: hic quidem Tarsi ciuitatis, ille verò Mopsuestiæ. Isti Nestorij impietatis patres fuerunt. In suis enim libris quos composuerunt, immaniter blasphemauerunt contra CHRISTVM omnium nostrúm saluatorem, nescientes ipsius mysterium. Voluit igitur impius Nestorius quæ sunt illorum, in medium proferre, & expulsus est à Deo de sacra aula. Cùm verò anathemati subiecissent dicta Nestorij aliqui Orientis episcoporum, alio modo iterùm ea introducunt, admirantes scripta Theodori, & dicentes eum recta sapuisse & consonantia sanctis patribus nostris, Athanasio, & Gregorio, & Basilio: mentiuntur verò contra sanctos viros. scripserút enim quę Theodori & Nestorij blasphemias impugnant. Quoniam igitur didici, quòd & ad pijssimas vestras aures quædam eorum referunt, rogo vt intactas & inuiolatas animas vestras conseruetis ab impietatibus Theodori & Diodori. Sicut enim iam dixi, Nestorius eorum verba locutus est, & propter hanc causam vt impius condemnatus est ab Vniuersali Synodo, q̃ collecta fuit in Ephеso DEI voluntate. Et ista quidem ad conuictionem Epistolæ, quæ à defensoribus Theodori falsò composita est. Conantur autem etiàm illud aliquid malignum peragere. Circuncidunt enim verba quædam, dicta à sancto Cyrillo contra Synusiastas, per quæ etiàm ipsa volunt ostendere illum dicentem, quòd non oportet defunctis insultare: Omne verò contrarium continét ea, quæ ab ipso in eodem libro dicta sunt. Dicit enim, quòd sinè causa quidem ferri aduersùs defunctos nó oportet, nè inimicitiæ hoc esse videatur: dogmatica verò proposita quęstione, licèt defuncti sint illi, de quibus dicitur aliquid tale, nó oportet tacere, sed conuincere ea, quæ malè illi dixerút. Habet verò ità pars quæ de hoc est: Longa nobis modò elaborata est expositio, pro dogmatibus veritatis certare volentibus. Vnum enim Dominú IESVM Christum declarat vbiq;, qui ex DEO patre diuinè processit Deus verbum, humaniter autem & secundùm carnem ex muliere. Nec aliquis dicat, mentem habens circunspicere singulas res scientem, quòd talem non habentibus fidem immaniter sumus inue-

Cyrilli scriptum ad Theodosium.

inuecti, vocante ad hoc interdùm quadam tristitia, quæ ad illos est quibus contradiximus. Habet enim indè res ipsa coniunctionem, nec ignauam satisfactionem. Nam illi quidem iam mortui sunt, & ab humanis rebus proficiscentes, ad aliam vitam migrauerunt: insipientia verò est, omninò non viuētibus, sed iam defunctis, inimicaliter insultare. Quoniam verò dogmaticæ rectitudinis amatoribus dilecta est veritas, & vera dicere eos necessariò decet, & exercitatos esse, vt possint vana solentibus loqui resistere, arbitratus sum oportere, innumerabili multitudine fratrum non mediocriter iniquitatem passa, ex quibus scripserunt de omniū nostrûm Domino & saluatore Christo Diodor⁹ Tarsi ciuitatis, & qui Mopsuestiæ fuit Episcopus, eloquentissimus Theodorus, pauca quædam dicere ad ea, q̄ illi dixerunt, & sectæ amborum deformitatem legentibus demonstrare.

Intentione igitur sancti Cyrilli, quæ in prolatis continetur, demonstrata, certum facimus, quòd etiàm alia vtuntur Epistola, scripta ad sanctum Proclum ab eodem sanctæ memoriæ Cyrillò, quædam de anathemate Theodori cōtinente. Coactus autem est illam scribere ex literis scriptis ab Iohanne & alijs Episcopis Orientalibus pro Theodoro, cùm exigerētur anathematizare Capitula Theodori, directa ipsis à Proclo sanctæ memoriæ. Habet verò Epistola ad sanctum Proclum à sanctæ memoriæ Cyrillo scripta sic: Vix aliquandò multisque sudoribus sanctitatis tuæ sanctique Concilij, apud Ephesum congregati, Nestorij vaniloquia reiecerunt vbiquè Dei Ecclesiæ: nimiùm verò contristantur propter hoc quidam Orientalium, non solùm laicorum, sed etiàm sacerdotū. Sicut enim diuturnæ passiones difficiliores ad medicandum existūt, vel forsitan etiàm hoc omninò abnegant: *& anima ægrotās peruersorum intellectuum & dogmatum putredine, insanabilem habet passionem. Veruntamen Dei gratia, siue occasione, siue veritate vnum CHRISTVM & loquuntur & prædicant, & impias Nestorij verbositates anathematizauerunt: & interìm multa tranquillitas ibi est, & in fide quotidiè confirmantur etiàm illi, qui aliquandò dubitabant. Nunc verò, sicut scripsit ad me dominus meus sanctissimus episcopus Antiochiæ Iohannes, initium apud ipsos alterius tempestatis surrexit, & plurimus est timor, nè forsitan quidam instabiles ad priora reuertantur. Dicunt enim quosdam ad magnam illam ciuitatem peruenisse, deindè interpellâsse pijssimos & Christianissimos Imperatores, & postulâsse per diuinam eorum sanctionem anathematizari libros Theodori Mopsuesteni, ipsumque memoratum virum: magnum verò eius nomen esse per Orientem, & mirificari nimiùm conscripta eius: & sicut dicunt, contristantur omnes, quòd vir nobilis & defunctus in communione Ecclesiarum, anathematizatur. Nunc verò quòd in conscriptis eius inuenimus quædam nefariè dicta, & nimiæ plena blasphemiæ, nulli dubium est rectè sapientium. Sciat verò tua sanctitas, quòd prolata apud sanctam Synodum expositione ab eo composita, sicut dicebant qui protulerunt, nihil sanum habente, reprobauit quidem eam sancta Synodus, vtpotè peruersis plenam intellectibus & Nestorianam impietatem quasi effluentem: his verò condemnatis, qui sic sapiunt, nullam viri memoriam fecerat dispensatiuè, nec ipsum nominatim anathemati subiecit propter dispensationem, nè quidam ad existimatiōem viri respicientes, seseipsos ab Ecclesijs separent.

Epist. Cyrilli ad Proclum.

for.* sic &.

Theodorus cur non damnatus nominatim.

ET POST ALIA:

Et per alium verò modum anathematizatis & eiectis Nestorij blasphemijs, vnà cū eis eiecta sunt & quæ illius sunt, plurimam habentia ad ista consonantiam. Et si quidem hoc agerent indubitanter per Orientem, nullumque esset tumultum indè sperare, dicebam vtiquè nullum esse impedimentum, nunc exigi eos etiàm in scriptis hoc facere: si verò, sicut scribit dominus meus sanctissimus Episcopus Antiochiæ Iohannes, eligant vtiquè magis comburi, quàm aliquid eiusmodi peragere, quarè flammam sopitam resuscitamus, sedatosq; tumultus non opportunè commouemus, nè forsitan vnquàm vltima primis peiora inueniantur? Et hæc dico, vehementer quidem increpans, q̄ scripsit memoratus Theodorus: timens verò futuros à quibusdam propter eam rem tumultus, nè forsitan aliquo modo ea, quę Nestorij sunt, lugere quidem coloratim incipiant, secundùm illud quod alicubi à Poeta dictum est apud Gręcos, quòd occasione Patrocli suas calamitates vnaquęque lugebat.

Ista omnia demonstrantia intentionem, quam habuit sanctus Cyrillus de anathemate Theodori, relinquentes, illis vtuntur solis, quæ propter dispensationem dicta sunt, vt perfectè à Nestoriano errore illos abduceret adhuc in eo detentos, & compesceret tumultus, quos ab hæreticis fore suspicabantur. Proclus igitur sanctæ memoriæ, acceptis à sancto Cyrillo scriptis, acceptis verò etiàm ab Orientalibus plurimis deprecationibus, vt nè anathematizaretur Theodorus, nec impia eius conscripta, scribit adhortās eos vel Theodori blasphemias anathematizare, & liberos seipsos tali suspicione demonstrare. Quoniā verò eiusmodi dispensationem Cyrilli & Procli sanctæ memoriæ non susceperunt, è contrario verò permanserunt defendētes etiàm ipsas bla-

blasphemias Theodori, & dicentes eas consonare scriptis à sanctis patribus, videns sanctus Cyrillus crescentem impietatem, & indè simpliciorum læsionem timens, coactus est libros cóscribere aduersùs Theodorum, & aduersùs eius blasphemias, & post mortẽ eiusdem Theodori, & hæreticum, & impiũ, & super paganos, & super Iudæos blasphemum eum ostendere his verbis: Expauit cęlum propter hoc, & contremuit ampliùs vehementer, dicit Dominus. O intolerabilem malignitatem, O linguam loquentem iniquitatem contra Deum, & mentem cornu in altitudinem extollentem. Paruum tibi esse videtur, adfixum esse ligno Dominum gloriæ, quem tu quidem neque filium verũ, neque Dominum esse dicis: Nos autem credimus, quòd verè est & Deus, creator & opifex omnium. Nec enim erat homo simpliciter, sed in specie humana ex Deo patre verbum, non translationem, nec mutatióem in carnem passum, magis verò vnitum ei secúdùm fidem sacrarum literarum. Iste qui carne passus est, & suspensus est in ligno, miracula fecit in Aegypto, per sapientem Mosen suam gloriam manifestans. Et iterùm idem sanctus Cyrillus aduersùs Theodorum & eius blasphemias tradit: Sobrij estote ebrij ex vino vestro, acclamet aliquis sic errantibus. Impone homo tuæ linguæ ostium & seram: cessa cornu in altitudinem extollens, & loquens iniquitatem aduersùs Deum. Quousquè insultas patienti Christo? In mente habe scriptum à diuino Paulo: Sic verò peccantes in fratres, & percutientes eorum infirmam consciétiam, in Christum peccatis. Et vt aliquid ex propheticis loquar codicibus, iustificata est Sodoma ex te. Superàsti paganorum verbositates, quas contra Christum fecerunt: stultitiam existimantes crucem, nihil esse ostendisti. Iudaicæ superbiæ crimina minorare præsumis: & quòd ad te pertinet, detrahis ad infamiam eum, qui supernas sedes *condecet, & vnà cum patre & Deo eandem sedem habet. Illum enim, q̃ ex mortuis resurrexit, in Deitatis sedibus sedere, inquit sapiétissimus Paulus. Et Proclus autem sanctæ memoriæ, aduersùs Theodorum & eius impietatẽ in Tomo ad Armenios ità dicit: Fugiamus turbulentos & cœnosos fallaciæ riuos, DEVM impugnantes dico sectas: Arrij insaniam, diuidẽtem indiuiduã Trinitatem: Eunomij audaciam, circuncludentem scientia inoccupabilem naturam: Macedonij rabiem, separantem à Deitate inseparabiliter procedentem spiritum: & nouam istam & vanam blasphemiam, quæ Iudæorum plurimùm vincit blasphemiam. Illi enim eum, qui est verè filius, reprobant, fraudantes ramo radicem: isti verò ei qui est, & alterum superinducũt, diuulgantes tanquàm multa generãtem incorruptibilem naturam. Dicamus igitur cum Paulo: Christus est pax nostra, qui fecit vtraque vnum. Iudæum enim & paganũ per baptisma in vnum nouum hominem creauit, vniens virtute conuersatione distantia. Horreant condemnationem factores nouæ impietatis: siquidem distantia in conuentionem vnita sunt: ille autem qui vnijt, in dualitatẽ (quantùm est in eis) diuisus est. Et iterùm idem ex Epistola ad Iohannem Antiochenum Episcopum, aduersùs easdem blasphemias Theodori ità dicit: Multi inclamant hîc religiosissimum Episcopum Edessenorum Ibam, non solùm clerici quidam Edesseni & monachi, sed etiàm primates & clari militiæ, quibus rectæ fidei calidus zelus accenditur: quia tantum Nestorij dementiam diligit, vt & quædam capitula, quæ supposita scripto à nobis ad Armenios Tomo direxi tuæ reuerentiæ, stulta ac profana constituta, & omni impietate plena, transferret Syrorũ voce & transmitteret vbiquè, vt multis simpliciorum inconsiderato auditu læsionem perniciosorũ suscipientibus persuaderet ità sapere, sicut abdicatum est Dei Ecclesiæ. Quæ quandò post lectióem cognoueris, festinare digneris cum omĩi alacritate eum cõpellere Tomo quidẽ scripto ad Armenios subscribere: vaniloquium verò, magis verò monstriloquium, vel, quod est verius dicere, Iudaicã impietatem Capitulorum illorum condemnantem, viua voce & sana manu anathematizare dementiam.

Hier. 2.

1. Cor. 8.

Ezec. 16.

Heb. 1.

Ephe. 2.

ET POST PAVCA:

Hic igitur est vnus filius vnigenitus. Sed non ità quidam, peruersa mente & cogitationis dementia istorum capitulorum genitores facti, impiorum abortiuorum & sibi perniciosorum patres apparuerunt. Deindè si memoratus comminister Ibas cognoscit ea, quæ ad legentium & audientium destructionem euomita sunt capitula sicut arbitror eum, cùm sit prudẽs, & à pueritia diuinis scripturis nutritus, abominari ea & reijcere, confidenti voce, & non erubescenti fronte, quod in anima sapit, ostendat, omĩa supposita ad Armenios Epistolæ Capitula reijciens ac deculcans, vtpotè diabolicæ insaniç cõstituta, inuentiones, & omĩa anathemate digna iudicans. Dicant igitur, qui vtuntur dictis sancti Cyrilli & Procli, quæ de Theodoro scripta sunt, si non Iudęis, aut paganis, aut Sodomitanis, & hæreticis cónumeratur: immò magis eorum omĩum impietatem magnitudine suarum blasphemiarum superans, & peruersa mente & cogitationis dementia istarum blasphemiarum genitor factus, impiorum abortiuorum, & sibi perniciosorum pater apparens, & ad destructionem legentium & audientium euomens eiusmodi blasphemias, anathemati subiectus est. Certum enim est, quòd qui impius demonstratus est, omnimodò

modò separatus est à DEO: sicut etiàm ille, qui anathematizatus, tanquàm impius separatus est. Nihil enim aliud significat anathema, nisi à Deo separationem. Si verò & propter dispensationem aliquid Patres dixerunt, vt separarent ab errore Nestorij tūc defensores eius, tamen quoniam nec susceperunt dicta illorum, & tempus, quod dispensationis indigeret, præterijt, iam ad perfectum venerunt, & scripserunt, quæ superiùs dicta sunt, & post mortem eius aduersùs eum & impia eius cōscripta: sicut etiàm Paulus Apostolus cùm ad tempus concessisset circuncisionem Hebræis, necnon etiàm ipse circuncidisset propter dispensationem Timotheum: posteà verò quod est perfectū docens, in Epistola ad Galatas inquit: Eccè ego Paulus dico vobis, quòd si circuncidamini, CHRISTVS vobis nihil prodest. Testificor verò rursùm omni homini circuncidenti se, quoniam debitor est legis faciendæ. Euacuati estis à CHRISTO: qui in lege iustificamini, à gratia excidistis. Nos enim spiritu ex fide spem iustitiæ expectamus. nam in CHRISTO IESV neq; circuncisio aliquid valet, neq; præputium, sed fides quæ per charitatem operatur. Et iterùm: Ego verò fratres si circuncisionem prædico, quid adhuc persecutionem patior? Ergò euacuatum est scandalum crucis. Vtinàm & abscindantur, qui vos conturbant. Et propter dispensationem iterùm quandam castificatus in templo vnà cum alijs, etiàm statutas pro castificatione legales oblationes offerens, infirmisque condescendens, iterùm *regit dicens in Epistola ad Colossenses: Nemo ergò vos iudicet in cibo aut in potu, aut in parte diei festi, aut neomeniæ, aut sabbatorum, quæ sunt vmbra futurorum. Et iterùm: Si mortui estis cum CHRISTO ab elementis mundi, q̄d adhuc tanquàm viuentes in mundo, decernitis: nè tetigeris, neq; gustaueris, neque cōtrectaueris? Quæ sunt om̄ia in corruptelam ipso vsu, secundùm præcepta & doctrinas hominum. Per ista verò Apostolus legalem dispositionem & quasi corporalia legis recusans, docet quòd interdùm dispensatio per cōgruum tempus prodest, & interdùm efficit læsionem ad temporis qualitatem. Cùm enim opùs est ignorantes vel errantes docere, tunc maxima dispensationis vtilitas est. Quandò verò in doctrina perfectionis tempus est, tunc relinquentes patiētiam, ad perfectionem dogmatum peruenimus. Veruntamen nihil prohibet, etiàm per alia exempla persuadere defendentibus Theodorum, eiusque conscripta, quòd nihil prodest impiè agentibus, si contigerit quosdam vel ignorantia, vel præsumptione, vel etiàm dispensatione quadam scripsisse aliquid pro eis. Nam Basilius sanctus quædam scripsit de Apollinario, sed nō propter hoc

Anathema quid. — Act. 16. — Galat. 5. — Ibidèm. — Act. 21. — forte, * corrigit — Coloss. 2. — Ibidèm. — Conniuentia q̄n vtendum, & q̄n non.

eum condemnatione liberauit. Sunt verò, quæ Basilius ad Patrophilum Episcopum *Megarum scripsit, ista: Non multum autem tempus in medio & profectio vsque ad Cilicas, & indè reditus, & statim literæ abdicationem habentes nostræ communiōis. Causa verò diruptionis, quòd Apollinario scripsimus, & compresbyterum nostrum Diodorum habemus nobis communicantem. Ego verò Apollinarium quidem inimicum nunquàm existimaui, sed sunt pro quibus hominem *erubesco: non tamen sic meipsum homini coniunxi, vt illius crimina ipse suscipiam, cùm habeo quædam etiàm ego accusare eum, inspectis quibusdam conscriptis eius. Et Athanasius diuersas epistolas ad Apollinarium scribit, tanquàm eadem in fide sapientem: & tamen posteà libros integros etiàm post mortem Apollinarij scripsit aduersùs eum, cognitis illius in scripto blasphemijs: & nihil Apollinario ꝓfuerunt, quæ antè ad illum, tanquàm eadem in fide sapientem, scripta sunt. Sed etiàm Leo sanctæ memoriæ papa antiquioris Romæ & suscepit Eutychem, & rescripsit, cōprobans eum, & tamen posteà condemnauit & anathematizauit eum tanquàm hæreticum. Et multos quidem etiàm alios inuenimus post mortem anathematizatos. Necnon etiàm Origenem, & si ad tempora Theophili sanctæ memoriæ vel superiùs aliquis recurrerit, post mortem inueniet anathematizatum: quod etiàm nunc in ipso fecit & vestra sanctitas, & Vigilius religiosissimus Papa antiquioris Romæ. Præsumpserunt verò Theodori defensores etiàm Iohannis sanctæ memoriæ Episcopi Constantinopolitani literas proferre, quasi ad Theodorū factàs, laudes eiusdem Theodori continentes. Quòd verò falsa ista sunt, testimonium præbent qui Ecclesiasticas historias studiosè scripserunt, apertè narrantes, quòd ad Theodorum Mopsuestenum, cùm à solitaria vita excidisset, scripta est epistola ab Iohanne multorum versuum, & vtilissima. Sed etiàm Theodoritus ipse in sua Ecclesiastica historia mentionem fecerat conuersationis, quam Iohannes & Theodorus simul in monasterio exercuerunt: quod apertè demonstrat eadem epistola, à seculari cōuersatione ad pudicam in monasterio vitam reuocans eum. Sin autem & aliquis concedat ad ipsum Theodorum scriptam eam, quod non est: sed certum est, quòd Iohannes, qui cùm per totum suum pontificatum veritatis verbum rectè tractâsset, ignorans tales blasphemias conscripsisse Theodorū, eiusmodi ad illum literas fecerat. Et quòd dicitur à quibusdàm, quòd in communicatione & pace ecclesiarum defunctus est Theodorus, mendacium est & calumnia magis aduersùs ecclesiam. Ille enim in communicatione & pace ecclesiarum defunctus est,

Epist. 82. — * veneror — Hinc appáret in hac Synodo ꝓcessisse damnationem Origenis, q̄ pars hic desideratur. — In pace ecclesiarum quis mori dicendus.

qui vsque ad mortem recta Ecclesiæ dogmata & seruauit, & prædicauit. Quòd verò Theodorus non seruauit neque prædicauit recta Ecclesiæ dogmata, certũ est etiàm ex eius blasphemijs. Veruntamen testimonium præbet etiàm Gregorius Nyssenus Defensoribus impietatis Apollinarij, criminantibus Ecclesiæ sacerdotes propter Theodorum Mopsuestenum, illiusque blasphemias proferentibus, in quibus apertè duos filios colens ostendebatur. dicit idem Gregorius in epistola ad Theophilum sic: Apollinarium dogmatum defensores per querimoniam, quæ contra nos est, conantur sua confirmare, carnale verbum, & Dominum seculorum hominis filium, & mortalem filij deitatem facientes. Dicunt enim tanquàm quibusdam in Catholica Ecclesia duos filios colentibus in dogmate, vnum quidem secundùm naturam, alterum autem secundùm adoptionem posteà adsumptum. Nescio à quo tale audierunt, & ad quam personam reluctantur. Nondùm enim cognoui eum, qui talia loqui ausus est. Veruntamen quoniam istam proponẽtes aduersùs nos causam, per hoc quòd videntur tale flagitiũ impugnare, suas sectas confirmant, bonum est, vt tua in gratia perfectio, sicut tibi in mentem ducet spiritussanctus, incidat occasiones, & persuadeat eis, qui ista calumnialiter applicant Dei Ecclesiæ, quòd nullum est eiusmodi dogma apud Christianos, nec prædicatur. Gregorio igitur sancto clamãte apud Christianos nullum esse eiusmodi dogma, colentiũ duos filios, Theodoro autem hoc colente per tota sua conscripta, quomodò conantur dicere, in communione ecclesiarum talẽ impium & blasphemũ mortuũ esse, cùm neque sancti patres susceperunt eos, qui dixerunt aut scripserunt, quòd consonantia Athanasio, & Basilio, & Gregorijs, & alijs impius Theodorus in suis libris exposuit? & meritò. Qui enim talia scripserunt, aliena pię doctrinæ prædicatorum sanctorum patrum sapuerunt, sicut licet volenti cum scriptis memoratorum sanctorum patrum cõferre ea, q̃ sunt Theodori, inuenire. Ille enim nimiæ blasphemiæ sua cõscripta adimplens, ad perniciem legentium & consentientium illius impietati edidit: isti verò maxima lumina ecclesiæ, constituti super excelsa tecta suorum operum firmæ ędificationis, pietatem cum plurimis periculis, & omni fiducia prædicauerunt. Decet igitur vestram sanctitatem ea quidem, quæ dicta sunt, pro hæreticis auersari: traditionem autem ecclesiæ, quod certè facietis, in omnibus sequi, & ecclesiam liberare criminatiõe, quæ infertur ei propter Theodorum & eius conscripta.

Literæ Gregorij Nysseni.

Traditio ecclesiæ in omnibus sequenda.

Diodorus Archidiaconus & Primicerius notariorũ dixit: Pręmanibus habem⁹ & gesta, q̃ Mopsuestiæ cõfecta sunt apud religiosam Synodũ prouincię secundę Cilicię, ex quibus manifestat, q͏̃ ex anterioribus temporibus nomen Theodori sacris diptychis eiectum est. Sancta synodus dixit: Recitentur. Et cũ accepisset Theodulus reuerẽd. diaconus & notarius, recitauit:

Acta Synodi Prouincialis secundæ Ciliciæ.

PIISSIMO ET CHRISTIANISsimo nostro principi, meritò diuinitùs honorato, Flauio Iustiniano Augusto & Impatori, Iohãnes, Thomas, Stephanus, Nicetas, Andreas, Procopius, Vrbicius, Antonius & Cosmas humiles episcopi vestræ secũdę Cilicum, pꝛuinciæ. Semper quidem pro pietate ad Deum pertinente labores vestrę Christianitatis mirati sumus, & mercedem vobis studij, quod circa meliora & optima humanorum habetis, redditurã esse credimus cælestis regni participationẽ. Nihilominùs aũt & nunc festinantiã pijssime vestrã circa sanctam vniuersalis ecclesiæ pacem cõsiderantes ex his, q̃ de Theodoro olim Mopsuestenæ ciuitatis Episc. piè nobis directa sunt à vestra Christianissima serenitate, superlaudamus, & miramur circa recta dogmata zelum inuictissime tuũ. Accessimus enim ad Mopsuestenã ciuitatem vniuersi, qui p vestram secũdam Ciliciam sacerdotium sum⁹ sortiti, Marthanio viro magnifico nobis ea quæ aguntur cõplente, cùm hoc vestra pietas iussisset, & religiosissimos eius clericos aduocauimus, necnon etiàm clarissimos & laudabiles huius habitatores, electis ab ipsis his, qui ætate prouecti fuerunt, hoc, quod iustè à Christianissimis vobis præceptũ est, interrogabamus, quandò Theodorus prior sacris diptychis eiectus est, sed etiàm q̃s loco illius inscriptus est. Ista verò eos dicere, adhortabamur sanctis & orandis propositis euangelijs. Illi verò nobis fidem eorũ, quæ dicenda erant, per venerabilia iuramẽta adfirmantes, & ætatem suam explanãtes, ignorare dicebant, ex quo Theodori vetusti vocabulum sacris diptychis deletum est, Cyrillus autem sanctæ memoriæ Alexãdrinæ magnæ ciuitatis pontifex, in illius loco insertus est. Istis consonare etiàm ipsa præ manibus habẽtes sacra diptycha, teste Deo, inuenimus. Sanctæ enim memoriæ pontificum memoratæ Mopsuestenæ ciuitatis nomina recitantes, Theodori quidem nullam memoriã insertã esse reperimus, Cyrillũ verò vnà cũ sanctis, qui ad Deũ antè abierunt, cõscriptũ, cùm nullus Cyrillus Mopsuestenæ fuisset ciuitatis episcop⁹. In fine verò cõnumerationis Theodorũ conscriptum esse iuniorem inuenimus, qui ex Galatia ortus, vnus nostri factus Concilij, ante tres annos defunctus est. Omnia igitur gestis inserẽtes, & humili huic suggestiõi coniungẽtes, manifesta ea, quæ mota sunt, vobis Christianissimis fecimus, orantes magnum & saluatorẽ Deum, vt nobis & paci sanctarũ Ecclesiarũ te longæuum & vestram Christianissimã sereni-

renitatem custodiat. Iohannes misericordia Dei episcopus vestræ Iustinopolitanæ metropolis, subscripsi. Thomas misericordia Dei Episcopus vestrę Aegææ ciuitatis, suggerens subscripsi. Stephanus misericordia Dei Episcopus Castabaleæ ciuitatis, referens subscr. Nicetas misericordia Dei episcopus Epiphanię ciuitatis, suggerés subsc. Andreas misericordia Dei episcopus vestrę Flauiadeæ ciuitatis, suggerens subscripsi. Procopius misericordia DEI episc. vestræ Irenopolitanæ ciuitatis, subscripsi. Vrbicius misericordia Dei episcopus vestri Alexandrini oppidi, suggerens subscripsi. Antonius misericordia DEI episcopus vestræ Roseæ ciuitatis, suggerens subscripsi. Cosmas misericordia DEI episcopus vestræ Mopsuestenæ ciuitatis, suggerés subscripsi.

Literæ Iustiniani Imperatoris.

Exemplum sacræ Epistolæ, scriptæ ad beatissimũ Iohannem Metropolitanum episc.

SIGNIFICAMVS tuæ sanctitati colligere omnes religiosissimos episcopos, qui de tua Synodo sunt, & peruenire in Mopsuestenam ciuitatem, & requisitióem subtilem facere conuenientibus vniuersis ibi constitutis senioribus hominibus, siue clericis, siue laicis, & discere ab ipsis, si cognoscunt tempus, ex quo ablatum est nomen Theodori sacris diptychis. Si verò non meminerint, ex quo hoc factum est, confiteantur hoc ipsum, quòd non cognoscunt insertum aut prædicatum in sanctis diptychis nomen Theodori & proferantur vobis & ipsa diptycha, vt cognoscatis quis pro illo insertus est: & tales confessiones gestis recipientes, & vestris suggestionibus coniungétes, subscribat & tua sanctitas in ipsis, & cæteri religiosissimi episcopi: & sic dirigite vnam quidem ad nos, alteram verò ad sanctissimum Papam. Et hoc tamen manifestum fiat, & vnusquisque eorũ, qui confitentur, dicant & manifestent quot est annorum: & vos verò in proprijs confessionibus significate de prædicto capitulo, & quę pro Theodoro insertum inuenistis. Scripsimus autem & Marthanio viro magnifico pro hoc, vt sinè vlla dilatione ista agerentur, & nobis mitterentur. Legi.

Datur decimo Kalendas Iunias Constantinopoli, Imperij domini nostri Iustiniani perpetuò Augusti anno vigesimo-quarto, post Consulatum Basilij viri clarissimi anno nono.

Aliæ Iustiniani literę.

COsmæ sanctissimo episcopo Mopsuestiæ. Significamus tuæ sanctitati, quòd iussimus Iohanni beatissimo Metropolitano Anazarbenæ ciuitatis colligere omnes prouinciæ episcopos, & peruenire in vestrã ciuitatem, & subtilem inquisitionem facere conuenientibus omnibus apud vos constitutis senioribus hominibus, siue clericis, siue laicis, & discere ab illis, si cognoscunt, ex quo ablatum est nomen Theodori à sanctis diptychis: si verò nõ meminerint de tempore, & quandò hoc ipsum factum est, & hoc ipsum cõfiteantur, quòd non cognoscunt nomen Theodori in sanctis diptychis insertum, vel prædicatum ipsum in ecclesia. Oportet igitur proferri & ipsa sacra diptycha, vt omnes cognoscant religiosissimi episcopi, quo ordine nomina episcoporum in diptychis recitantur: & hoc ipsum manifestum vos facere per suggestionem vestram: & confessiones gestis interuenientibus recipientes, & vestris coniungentes suggestionibus, subscribite omnes collecti episcopi, & sic dirigite vnam quidem ad nos, alteram verò ad sanctissimum Papam. Et hoc verò fiat manifestum in cõfessionibus eorum, vt vnusquisque dicat & manifestet, quot est annorum. Legi.

Datur vndecimo Kalendas Iunias Constantinopoli, Imperij domini nostri Iustiniani perpetuò Augusti anno vigesimo-quarto, post consulatum Basilij viri clarissimi anno nono.

IMperij diuini & pijssimi nostri domini Flauij Iustiniani perpetuò Augusti & Imperatoris anno vigesimotertio, post consulatum Flauij Basilij viri clarissimi anno nono, ante XV. Calendas Iunias, mensis Iunij XVII. instantis XIII. Indictionis, in Mopsuestia Colonia Christianissima p̃sidente in religiosissimo secreto venerandi Episcopi Iohanne religiosissimo & sanctissimo Metropolitano, considentibus aũt Thoma religiosissimo episcopo Aegææ ciuitatis, & Stephano religiosissimo episcopo Castabaleæ ciuitatis, & Niceta religiosissimo episcopo Epiphaniorum, & Andrea religiosissimo episcopo Flauiadeorũ, & Procopio religiosissimo episcopo Irenopolitanorum, & Vrbicio religiosissimo episcopo Alexandrini oppidi, & Antonino religiosissimo episcopo Roseorum, & Cosma religiosissimo episcopo Mopsuestiæ ciuitatis, necnon etiàm Marthanio viro magnifico, comite domesticorũ, & omnibus religiosissimis presbyteris, præsentibus autem & omnibus religiosissimis Diaconis, & subdiaconis, & lectoribus prædictæ Mopsuestenæ ciuitatis sanctissimæ Ecclesiæ: insupèr præsentibus Eumolpio & Theodoro clarissimis Comitibus, & Hypatio & Paulo clarissimis tribunis, & Eusebona clarissimo Palatino, & Paulo viro honesto defensore, & Stephano viro laudabili, & Paulo cognomine Neonis, alijsque laudabilibus habitatoribus eiusdem Mopsuestenæ ciuitatis, Iulianus diaconus & notarius dixit: Pijssima iussio serenissimi & Christianissimi nostri domini ad vestram peruenit sanctitatem, quædam de Theodoro

Synodus Mopsuestiana.

doro, facto olim istius Mopsuestenæ ciuitatis episcopo, dicēs agere vosmetipsos & vestrum sanctum concilium: & hanc Marthanius vir magnificus per metropolim degenti vestræ sanctitati transmisit, qua suscepta, competentibus præceptis prompto animo finem imponere festinans, statim vsa literis ad omes sanctissimos prouinciæ episcopos, adhortando eos celeriter peruenire ad istā Mopsuestenam ciuitatem, & agere ea quæ piè iussa sunt. Similia verò & ad Cosmam religiosissimū huius Mopsuestenæ optimæ ciuitatis episcopum scripta sunt ab eius pietate. Cùm ista igitur sic processissent, adsunt, sicut videtis, omnes sanctissimi prouinciæ Episcopi, necnon etiàm Marthanius vir magnificus, & ipse ex diuinis præceptis iussus ea, quæ piè præcepta sunt, ad effectū perducere. Adsunt nihilominùs ex vestra iussione & omnes religiosissimi clerici per istam ciuitatem sanctæ Ecclesiæ, necnō etiàm eius defensor honestus vir: insupèr & clarissimi istius possessores & laudabiles habitatores, & illi quos seniores esse huius defensor putans manifestos nobis fecit. Habemus præ manibus vtranque piam iussionem, & hoc ipsum per iussionem sanctitatis vestræ suggerimus. Iohannes per misericordiam DEI episcopus Iustinopolitanæ Metropolis, & Thomas episcopus Aegon, & Stephanus episcopus Castabaleorum, & Nicetas episcopus Epiphaneorum, & Andreas episcopus Flauiadeorum, & Procopius episcopus Irenopoleos, & Vrbicius episcopus Alexandrini oppidi, & Antoninus episcopus Roseorum, & Cosmas episcopus Mopsuestiæ, dixerunt: Primum omnium semper studium facit Christianissimus noster & serenissimus Imperator, circa DEVM vigilantiam & inculpabilem venerationem. Cùm igitur ad sanctarum ecclesiarum statum quædam acciderit causa, solitam & Deo verè dilectam alacritatem ostēdit. Et nos igitur pijs & Deo placitis ab Imperatore præceptis administrantes, omnia diligenter agamus, quæ iustè placita sunt eius Imperio. Diuinis igitur in medium prolatis scripturis, & his quæ aguntur testimonium præbentibus, manifestæ fiant pijssimæ iussiones serenissimi Imperatoris, & agendis anteponantur. Et prolata sunt in medium sancta Euangelia, & recitatæ & antepositæ sunt pijssimæ iussiones.

Iohannes misericordia DEI episcopus, & cæteri reuerendissimi episcopi dixerunt: Illos ad explananda & probanda capitula, quæ à pijssimo Imperatore exquisita sunt, productos reuerentissimos viros, & ætate subtilem scientiam habentes, oportet sua explanare vocabula, & quem habendum sacerdotij gradum sortiti sunt. Prouectos igitur ætate reuerentissimus ecclesiæ defensor ab alijs separet. Eugenius diaconus & ecclesiæ defensor Mopsuestenę sanctę ecclesiæ, dixit: Secundùm interlocutionem vestræ sanctitatis prouectos ætate reuerentissimos presbyteros & diaconos à cæteris separaui, & stant sicut videtis. Sanctissimi episcopi dixerunt: Agatur quod pronunciatū est. Martyrius dixit: Martyrius dicor, presbyter sum istius sanctę ecclesiæ. Paulin⁹ dixit: Paulinus dicor, presbyter sum istius sanctę ecclesiæ. Stephan⁹ dixit: Stephan⁹ dicor, presbyter sum istius sanctissimæ ecclesiæ. Olympius dixit: Olympius dicor, presbyter sum istius sanctissimæ ecclesiæ. Iohannes dixit: Iohannes dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Thomas dixit: Thomas dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Theodorus dixit: Theodorus dicor, presbyter sum istius sanctę ecclesiæ. Thomas dixit: Thomas dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Eudoxius dixit: Eudoxius dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Paulus dixit: Paulus dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Theodorus dixit: Theodorus dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Paregorius dixit: Paregorius dicor, archidiaconus sum istius sanctæ ecclesiæ. Iohannes dixit: Iohannes dicor, diaconus sum istius sanctæ ecclesiæ. Theodorus dixit: Theodorus dicor, diaconus sum in hac ciuitate natus. Paulus dixit: Paulus dicor, diaconus sum in hac ciuitate natus. Iohannes dixit: Iohannes dicor, diaconus sum in hac ciuitate natus. Thomas dixit: Thomas dicor, diaconus sum in hac ciuitate natus.

Sāctissimi episcopi dixerūt: Idem ipsum agant & clarissimi possessores & laudabiles huius habitatores, quos seniores istius ciuitatis honestus defensor demonstrauit, & ab alijs separati, sua dicant vocabula & status. Eumolpius dixit: Eumolpius dicor, comes sum, in hac ciuitate natus. Theodorus dixit: Theodorus dicor, comes sum, in hac ciuitate natus. Eusebonas dixit: Eusebonas dicor, palatinus sum, in hac ciuitate natus. Stephanus dixit: Stephanus dicor, præfectianus sum, in hac ciuitate natus. Paulus dixit: Paulus dicor cognomine Neonis, in in hac ciuitate natus. Anatolius dixit: Anatolius dicor, principalis*, in hac ciuitate natus. Marinus dixit: Marinus dicor, in hac ciuitate natus. Eustachius dixit: Eustachius dicor, cognomine Rhoda, in hac ciuitate natus. Anatolius dixit: Anatolius dicor, in hac ciuitate natus. Rufinus dixit: Rufinus dicor, architectus, in hac ciuitate nat⁹. *Comitas dixit: *Comitas dicor, agēs in rebus, & pater istius ciuitatis. Theodorus dixit: Theodorus dicor, agens in rebus, in hac ciuitate natus. Iohannes dixit: Iohannes dicor, tabularius, in hac ciuitate natus. Addæus dixit: Addæus dicor, ciuis sum. Marcus dixit: Marcus dicor, præfectian⁹ * in hac ciui-

uitate natus. Iohannes dixit: Iohannes dicor, lecticiarius in hac ciuitate natus. Nicetas dixit: Nicetas dicor, tabularius sum, in hac ciuitate natus.

Sanctissimi episcopi dixerunt: Quoniam adest honestus huius ciuitatis defensor, & quæ dicta sunt à nostris notarijs, audiuit, insupèr planiùs nos per suam doceat vocem, si seniores de his viris, qui ab ipso in præsenti demonstrati sunt, non cognoscit per istam ciuitatem. Paulus præfectianus & defensor dixit: Iussus à vestra sanctitate, quos potui inuenire verè seniores in laicis constitutos, clarissimos & honestissimos viros produxi, qui interrogati propositis scripturis de suo statu, manifestantes subtiliùs explanant & sua tempora, & quæ sciunt ipsi illi magìs pro semetipsis cognoscentes.

Sanctissimi episcopi dixerunt: Reuerentissimus sacrorum custos vasorum istius sanctissimæ Ecclesiæ, adferat ad considerationem nobis & recitationem huius sacra diptycha, in quibus sanctæ memoriæ sacerdotum istius optimæ ciuitatis scripta continentur vocabula. Iohannes presbyter & cimiliarcha dixit: Secundùm iussionem vestræ sanctitatis inter sacra vasa, quæ à me seruantur, habentes diptycha ista protuli, & ad recitationem porrigo. Habeo autem & alios duos membraneos quaterniones veteriores istis, quę nunc sunt & recitantur, quos & ipsos protuli sicut videtis.

Sanctissimi episcopi dixerunt: Ad auditum nostræ mediocritatis, sed etiàm illorum, qui ad testimonium producti sunt reuerentissimi & clarissimi & honestissimi viri, recitentur sacra diptycha, quæ declarant sanctæ memoriæ connumerationem sacerdotum istius Mopsuestenæ ciuitatis, ex quo immaculata & orthodoxa fides prędicatur, vsque ad hunc sacerdotem qui in præsenti tertiadecima Indictione defunctus est. Et recitati sunt, & habent sic: Pro requiescentibus episcopis, Protogene, Zosimo, Olympio, Cyrillo, Thoma, Bassiano, Iohanne, Auxentio, Palatino, Iacobo, Zosimo, Theodoro, Simeōe. Ex alio diptycho: Pro requiescentibus episcopis, Protogene, Zosimo, Olympio, Cyrillo, Thoma, Bassiano, Iohanne, Auxentio, Palatino, Iacobo, Zosimo, Theodoro, Simeone. Et ex alijs diptychis: Pro requiescētibus episcopis, Protogene, Zosimo, Olympio, Cyrillo, Thoma, Bassiano, Iohanne, Auxentio, Palatino, Iacobo. Sanctissimi episcopi dixerunt: Porrigantur & nobis ad recitationē & consideratiōem, quæ manifesta facta sunt, sacra diptycha, vt vnusquisque nostrûm perlegat & inspiciat. Et oblata sunt sanctissimis episcopis. Sanctissimi Episcopi dixerunt: Sunt etiàm alia prolatis veteriora apud tuam reuerentiam? Iohannes presbyter & cimiliarcha dixit: Ista habeo Domine, quæ & protuli. Sanctissimi episcopi dixerunt: Propositis diuinis scripturis, hoc ipsum explana. Iohannes presbyter & cimiliarcha dixit: Per istam virtutem, non habeo alia diptycha istis veteriora, sed omnia quæ habeo, protuli. Sanctissimi episcopi dixerût: Cùm ipsa causa, quoniam ad animæ respicit salutem, & reuerendissimus habitus vester adhortatur vos, nihil extra veritatem dicere, certum est, quòd multam curam subtilitatis facietis. Vt verò omnis cogitatio praua foràs reijciatur: ab his quæ aguntur, & venerabilibus vos oportet iuramentis confirmare, quæ dicturi estis. Sed vnusquisque sanctas & inuiolatas tangens scripturas, per ipsas fidem præbeat nihil extra ea, quæ cum veritate cognoscit, in his quæ aguntur, dicere. Ad candē verò iuramenti fidē respicientes, etiàm suam ætatē explanent, & pijssimi domini rerum iussionem sequentes, dicant si tempus sciunt & retinent, per quod Theodorus, olìm episcopus factus istius ciuitatis, sacrorum prædicatione diptychorū eiectus est, & quis illius in ijsdem sacris diptychis locum suppleuit. Martyrius dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, veritatem dicam. Sum annorum octoginta plùs minùs: habeo autem in clero ordinatus sexaginta plùs, & neque scio neque audiui, quòd recitatus est Theodorus, olìm factus istius ciuitatis episcopus, in sacris diptychis: sed audiui, quòd S. Cyrillus Alexādriæ, magnæ ciuitatis episcopus factus, pro Theodoro taxatus est in diptychis, quibus inscripti sunt defuncti sanctissimi episcopi, & vsque adhuc ipse inscriptus est, & prędicatur cum alijs episcopis. Episcopum enim in nostra ciuitate nomine Cyrillum neq; scio, neque audiui factum. Qui autem nunc insertus est Theodorus, ante tres annos obijt, & de Galatia erat. Paulinus presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas, quod scio, cum veritate dico. Presbyter sum Mopsuestenæ sanctissimæ ecclesię, & sum annorum septuagintanouem: Habeo autem quadragintanouem annos in clero, & neque scio neque audiui Theodorum veterem, qui fuit episcopus in ista ciuitate, prædicari in sacris diptychis sanctissimæ nostrę ecclesiæ, aut quandò ablatum est nomen ipsius ex diptychis. Audio verò cum diptycha leguntur in diuino ministerio, nomen Cyrilli in connumerationē requiescentium episcoporum. Factum verò episcopum Cyrillum in hac ciuitate neque scio, neque audiui. Stephanus presbyter dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, cum veritate dico. Sexagintanouem annorum plùs minùsve sum: factus verò sum presbyter ante hos tres annos, & nullatenùs scio vel audiui Theodorum, qui olìm in nostra ciuitate fuit episcopus, nominatum in sacris diptychis. Cognoui autem, ex quo vene-

rabili huic cõnumeror clero, quòd illo ad-empto ex ipsis aliquandò, Cyrillus Alexandrinæ ciuitatis episcopus, in illius loco insertus est sacris diptychis requiescentium Episcoporum, qui vsque nunc pro ipso prædicatur. Cyrillum verò factum nostræ ciuitatis episcopum neque scio, neque audiui. Theodorus verò, qui inscriptus est sacris diptychis, ante tres annos defunctus est. Olympius presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, veritatem dico. Annorum sum sexagintaquinq;, in clero verò cónumeror quinquagintaquinq;, & non scio inscriptum fuisse nomen Theodori sacris diptychis, qui anteà fuit hic episcopus, neque audiui eum vnquàm numerari: audiui verò ab illis, qui ante me erant, quòd pro ipso insertus est sanctus Cyrillus, qui fuit Alexádrinæ ciuitatis episcopus. Quandò verò ademptum est nomé Theodori, & insertus est pro ipso Cyrillus, non memini. Factum verò episcopum in ista ciuitate Cyrillum, nunquàm audiui. Iste enim, qui nunc nominatur Theodorus in diptychis, ille est, qui ante tres annos defunctus est Galata. Iohannes presbyter dixit: Per istam virtutem & Deum, qui locutus est per istas scripturas, veritatem dico. Annorum sum sexagintaquinque plùs minùs: habeo verò in clero annos vigintiocto, & neque scio, nec cùm essem laicus, nec postquàm factus sum clericus, Theodorũ, qui olìm episcopus fuit istius ciuitatis, neq; numerari in sacris diptychis, nec quãdò eiectus est: prædicari verò scio in diptychis in connumeratione requiescentium episcoporum nostræ ciuitatis sanctum Cyrillum, archiepiscopum Alexádrinæ ciuitatis. Episcopum verò nòmine Cyrillum nõ scio fuisse, nec audiui in nostra ciuitate. Ille enim, qui nunc nominatur Theodorus in diptychis, ante tres annos obijt, & de Galatia erat. Thomas presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas & Deum, q locutus est ipsas, quicquid scio, veritaté dico. Sexaginta annorum sum domine: habeo verò in clero, licèt peccator sim, quinquagintaquinq; annos: & nó scio, neque audiui nomen veteris Theodori, qui hìc episcopus fuit, pdicari in sacris diptychis, nec qñ ablatus est, nec qui ipsum eiecit. Audiui verò à seniorib⁹, quòd Cyrillus, qui fuit Alexádrinæ ciuitatis episcopus, insertus est sacris diptychis p Theodoro in cónumeratióe episcoporũ nostræ ciuitatis, qui & vsq; nunc prędicatur: Cyrillum autem episcopum fuisse hìc neque audiui, neque scio. Iste verò, qui nunc nominatur cum mortuis episcopis Theodorus de Galatia oriundus, ante tres annos defunctus est. Theodor⁹ presbyter dixit: Per istã virtuté, quicquid scio, cum veritate dico: Sú annorũ sexagintaduorũ plùs minùs: quinquagintaquinq; autem annos habeo in venerabili clero istius sanctissimæ Ecclesiæ, & nunq audiui nomen Theodori veteris, qui fuit hic episcopus, neq; insertum esse sacris diptychis, neq; recitari. Audiui verò ab antiquioribus, quòd pro Theodoro insertus est sanctus Cyrillus episcopus Alexandriæ in requiescentibus episcopis: Cyrillum verò fuisse nostræ Ecclesiæ neque scio, neque audiui. Iste verò, qui nunc insertus est diptychis Theodorus, Galata fuit, & ante tres annos defunctus est. Thomas presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate dico: Sexaginta annorum sum plùs minùs: in clero autem quinquaginta annos habeo, & non scio, neque audiui insertum Theodorũ, olim nostræ ciuitatis episcopum factum, neque audiui ipsum recitari cum requiescentibus sacerdotibus nostræ ciuitatis. Fuisse verò in nostra ciuitate episcopum nomine Cyrillum, neque scio, neque audiui per quodcunque tempus. Iste autem, qui nunc recitatur Theodorus in sacris diptychis, ille est, qui ante tres annos obijt, & de Galatia erat. Eudoxius dixit: Per istas sanctas scripturas, veritaté dico. Annos habeo in clero sanctissimæ ecclesiæ quadragintaduos: sum autem annorum sexagintatrium, & nec cùm essem laicus, nec clericus factus, scio hìc inscriptum esse aut prædicari in sacris diptychis Theodorum veterem, qui fuit hìc episcopus, nec quandò vel quis deiecit ipsum ex sacris diptychis, scio: Audio verò prædicari in diptychis mortuorum episcoporum nostræ ciuitatis Cyrillum episcopum Alexandriæ. Episcopum enim fuisse in nostra ciuitate nomine Cyrillum, neque audiui, neque scio. Iste verò, qui prædicatur Theodorus in diptychis, qui ante tres annos obijt, de Galatia erat. Paulus presbyter dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, veritatem dico. Quinquagintaocto annorum sum domine: habeo autem in clero vigintiocto annos, & non scio Theodorum, qui olìm fuit episcopus nostræ ciuitatis, prædicari in sacris diptychis, sed neque pro ipso quenquam insertum scio. Theodorus verò, qui nunc recitatur, de Galatia erat, qui ante tres annos defunctus est. Theodorus presbyter dixit: Per istam virtutem quicquid scio cum veritate dico. Sum plùs minùs annorum quinquagintaduorum: ex quo autem clericus sum, vigintiocto anni sunt, & non scio neque audiui, nec cùm laicus essem, nec ex quo clericus factus sum, Theodorum, qui olìm fuit episcopus nostræ ciuitatis, recitari vel inscriptum esse sacris diptychis. Audiui verò à senioribus, quòd S. Cyrillus episcopus Alexandrię ipse pro illo insert⁹ est sacris diptychis mortuorum episcoporũ nostrę ciuitatis. Qui verò insertus est sacris diptychis Theodor⁹, ante tres annos defunctus, qui

qui fuit noster Episcopus, de Galatia erat. Paregorius archidiaconus dixit: Per istam virtutem veritatem dico: Annorum sum sexagintasex: habeo verò connumeratus venerabili clero annos vigintiocto, & non scio, nec cùm laicus essem, nec postquàm factus sum clericus, insertum sacris diptychis nomen Theodori, qui antè fuit hìc episcopus, neq; audiui ipsum recitari. Audiui verò à senioribus, quòd pro ipso insertus est sanctus Cyrillus episcopus Alexandrinę ciuitatis, qui & vsque nunc prædicatur. Hîc verò fuisse Cyrillum episcopum, neq; scio, neque audiui. Qui verò nunc recitatur Theodorus in sacris diptychis, Galata erat, qui ante tres annos defunctus est. Iohannes diaconus dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate doceo. Annorum sum quinquagintaocto: habeo verò connumeratus venerabili clero annos quadragintaocto, & non scio neque audiui insertum nomen Theodori sacris diptychis, qui anteà hîc fuit episcopus, nec prædicari ipsum. Audiui verò aliquandò, quòd pro ipso insertus est sanctus Cyrillus Alexandrinæ ciuitatis, qui & vsque nunc prædicatur: neque scio, neq; audiui hîc fuisse Cyrillum episcopum. Iste verò, qui nunc recitatur Theodorus in sacris diptychis, Galata erat, qui ante tres annos defunctus est. Thomas diaconus dixit: Per istas sanctas scripturas, veritatem dico. Quinquagintaquinque annorum sum, quadragintanouem habeo in clero, & non scio neque audiui inscriptum esse sacris diptychis vel recitari eũ, qui olim fuit nostræ ciuitatis episcopus Theodorus. Audiui verò à senioribus hominibus, quòd beatus Cyrillus pro ipso insertus est, Alexandrinæ ciuitatis pontifex, qui & vsque nunc recitatur in sacris diptychis cum requiescentibus episcopis nostræ ciuitatis. Cyrillum verò Episcopum fuisse in nostra ciuitate nescio, neque audiui. Iste verò, qui nunc recitatur in sacris diptychis Theodorus, ante tres annos mortuus, de Galatia erat. Iohannes diaconus dixit: Per istas sanctas scripturas, veritatem dico. Annorum sum sexagintaquinque plùs minùs: habeo verò in Clero quinquaginta annos, & non audiui vnquàm Theodorum, qui olim fuit Episcopus nostræ ciuitatis, in sacris diptychis: nescio quandò insertus est Cyrillus pro memorato Theodoro: scio verò prædicari in diptychis in connumeratione requiescentium Episcoporum nostræ ciuitatis Cyrillum pontificem Alexandriæ, qui & vsque nunc prædicatur: Episcopum nomine Cyrillum nec scio, nec audiui nostræ ciuitatis fuisse. Theodorus verò, qui nunc recitatur in sacris diptychis, ante tres annos defunctus, de Galatia erat. Paulus diaconus dixit: Per istam virtutem, quæ scio, dico cum veritate: Sum annorum quinquagintasex plùs minùs: habeo verò in clero connumeratus annos vigintitres, & nec cùm laicus essem, nec postquàm factus sum clericus, scio Theodorum veterem nostræ ciuitatis Episcopum, inscriptum esse sacris diptychis vel prædicari. Audiui verò, pro memorato Theodoro sanctum Cyrillum pontificem Alexandrinæ ciuitatis insertum esse, & prædicari in diptychis in connumeratione requiescentium Episcoporum nostræ ciuitatis, & vsque nunc recitari: Cyrillum verò nomine nostrę fuisse ciuitatis episcopum nescio, nec audiui. Iste verò, qui nunc recitatur in sacris diptychis Theodorus, ante tres annos defunctus, de Galatia erat. Sanctissimi episcopi dixerunt: Ista quidem, quæ reuerentissim. clericorum scientiæ & memoriæ sunt, declarant robur eorum, quæ mota sunt: superest verò, vt etiàm præsentem rem testimonium consequatur eorum, qui extra sacrum concilium sunt. Singulatìm igitur præsentes, clarissimi & honestissimi & laudabiles viri introducti, qui etiàm ætate priores demonstrati sunt, declarent, tam vitæ tempus, quàm ea, quæcunque sciunt, propter causam quæ nunc mouetur, per præsentia diuina & venerabilia Euangelia priùs confirmantes ea, quę dicturi sunt. Eumolpius Comes dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, veritatem dico: Sum annorum plùs minùs sexaginta: cognouit verò vestra sanctitas, quòd militabam ministrans diuinis & maximis iussionibus, & cùm peruenissem ad istam ciuitatem, communicans in sancta ecclesia, nunquàm audiui prædicari in sanctis diptychis nomen Theodori, qui fuit, sicut dicitur à senioribus, Episcopus huius ciuitatis. Iste enim, qui nunc recitatur Theodorus, de Galatia erat, qui ante tres annos defunctus est. Theodorus Comes dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate dico: Quadragintaquinque annorum sum plùs minùs, & non scio nomen Theodori veteris, qui dicitur fuisse nostræ ciuitatis Episcopus, recitari in sacris diptychis. Theodorus verò, qui diptychis nunc inscriptus est, & prædicatur cum mortuis Episcopis, de Galatia erat, & ante tres annos defunctus est. Eusebonas Palatinus dixit: Per istam virtutem sanctorum Euangeliorum, quicquid scio, cum veritate dico: Ex quo memini & conuenio in sanctam ecclesiam, non scio nomen Theodori veteris, quem dicunt huius ciuitatis Episcopum fuisse, in sacris diptychis prædicatum: plùs tamen sum annorum quinquaginta. Stephanus Præfectianus dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, veritatem dico: Annorum sum sexaginta vnius: nomẽ Theodori veteris episcopi Mopsuestenę ciuitatis nõ audiui in sacris diptychis recitari. Audio verò in cõnumeratione episco-

Laici extra cõciliũ sunt

episcoporum nostræ ciuitatis prędicari Cyrillum, qui, sicut dicebant seniores, fuit episcopus Alexandriæ magnæ ciuitatis, qui & vsque nunc cum requiescentibus episcopis nostræ Mopsuestenæ ciuitatis recitatur: quoniam simpliciùs magìs quàm curiosiùs accedens, diuina & inuiolata solitus sum mysteria suscipere. Ille enim, qui nunc insertus est Theodorus, ante tres annos defunctus, de Galatia erat. Paulus Neonis dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate dico. Annorum sum septuaginta, & neque scio, neque audiui prædicari Theodorum veterem in sacris diptychis, qui fuit episcopus nostræ ciuitatis, nec quandò leuatus est, vel quis pro illo insertus est scio: nisì istum Theodorum de Galatia audio prædicari, qui ante tres annos defunctus est. Anatolius Principalis dixit: Per istam virtutem, veritatem dico: Sum annorum sexagintaquinque plùs minúsve, Theodorum veterem Antiochenum, nostræ ciuitatis episcopum nescio in sacris diptychis recitari, nisi Theodorum ante tres annos defunctum, qui de Galatia erat. Marinus præfectianus dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, veritatem dico. Annorum sum sexagintatrium plùs minús ve, & non scio vel insertum esse vel prædicari in sacris diptychis nomen Theodori veteris, qui fuit episcopus istius ciuitatis. Theodorus verò, qui nunc recitatur, de Galatia erat, & ante tres annos defunctus est. Eustathius dixit: Per istam virtutem, quæ scio, cum veritate dico. Sum annorum septuaginta plùs minúsve, & non scio Theodorum, qui olìm episcopus fuit Mopsuestenæ ciuitatis, insertum esse vel prædicari in sacris diptychis nostræ sanctissimæ ecclesiæ. Qui verò nunc recitatur in diptychis Theodorus, ante tres annos defunctus, de Galatia erat. Anatolius dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate dico. Annorum sum septuagintatrium, & nescio vel taxatum in sacris diptychis sacrosanctæ ecclesiæ, vel prædicatum Theodorum veterem, factum nostrę ciuitatis episcopum. Qui nunc verò nominatur, Theodorus est, qui ante tres annos defunctus est, Galata. Rufinus architectus dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, cum veritate dico. Septuaginta annorum sum, & nec à parentibus meis audiui, nec scio, vel ex alio quodam audiui, insertum esse vel prædicari in sacris diptychis nomen Theodori, qui olìm fuit hìc episcopus. Theodorus verò, qui nunc prædicatur in sacris diptychis, ille est, qui ante tres annos obijt. * Comitas agens in rebus & pater ciuitatis, dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, veritatem dico. Nescio nec audiui recitari nomen Theodori, qui olìm fuit, sicut dicunt, episcopus nostræ ciuitatis. Sum verò annorum quadraginta. Theodorus agens in rebus, dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, veritatem dico. Sum annorum quinquaginta, & non scio vel audiui insertum esse sacris diptychis nomen Theodori veteris, qui fuit in hac ciuitate, sicut dicunt, episcopus.

Iohannes tabulatarius dixit: Per istam virtutem sanctorum Euangeliorum, quicquid scio, veritatem dico. Sum annorum sexagintaseptem plùs minúsve, & Theodorum veterem, qui fuit episcopus nostræ ciuitatis, non scio recitari. Iste verò, qui nunc prædicatur Theodorus, est de Galatia, qui ante tres annos mortuus est, qui fuit noster episcopus. Addæus dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate dico. Sum Domine sexaginta annorum, & non scio, nec audiui vnquàm prædicari in sacris diptychis nomen Theodori veteris, qui hìc episcopus fuit. Ante tres autem annos defunctus est Theodorus de Galatia, qui hìc episcopus fuit, & ipse prædicatur cum alijs episcopis mortuis. Marcus præfectianus dixit: Per istam virtutem sanctorum Euangeliorum, quicquid scio, cum veritate dico. Sum annorum quinquagintaquinque, & non scio, nec audiui in sacris diptychis recitari Theodornm veterem, qui hìc episcopus fuit, nisì istum Theodorum Galatam, qui ante tres annos mortuus est. Iohannes lecticiarius dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, veritatem dico. Sum annorum septuaginta, & non scio, nec audiui prędicari in sacris diptychis nomen Theodori veteris, qui hìc fuit Episcopus, nisì istum Theodorum Galatam, qui ante tres annos mortuus est. Niceta tabulatarius dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, cum veritate dico. Sum annorū quinquagintaquatuor, & non scio, nec audiui nomen Theodori veteris in sacris diptychis recitari sanctissimæ nostræ ecclesiæ, sed qui nunc recitatur Theodorus, est qui ante tres annos mortuus est episcopus. Iohannes misericordia Dei episcopus Iustinopolitanæ metropoleos, & Thomas episcopus Aegeæ ciuitatis, & Stephanus episcopus Castabaleorum, & Niceta episcopus Epiphaneorum, & Andreas episcopus Flauiadeorum, & Procopius episcopus Irenopolitanorum, & Vrbicius episcopus Alexandrinæ ciuitatis, & Antoninus episcopus Roseorum, & Cosmas episcopus Mopsuestiæ, dixerunt: Nec ciuitatem in alto positam tegere aliquis, nec abscondere poterit, nec veritatis lumen obumbrare semper aliquis valet. Splendet enim dilucidè rectæ & immaculatæ fidei lumen, & sub nulla hæreseos nube tenebris cooperitur: & nunc veritatis reuelata est ratio, & valdè euidenter declarata est, Theodorum veterem, qui per istam ciuitatem fuit episcopus, in antiquis temporibus extra prædicationem diuini mysterij fuisse, & Hæreses nō obscurāt veram fidem.

& sacris diptychis eiectum esse: pro illo verò alterum constitutum esse, & in illius vocabulum, inscriptum esse Cyrillum sanctæ memoriæ. Ista enim demonstrauit planè & sinè dubio testimonium, quod cum iuramentis factum est, virorum religiosissimorum, & clarissimorum, & laudabilium, qui in præsenti in medium producti sunt. Sed etiàm nos ipsi, sacra præ manibus gerentes diptycha eorum, qui antecesserunt, sanctorum huius ciuitatis episcoporum, inuénimus cum veritate, Theodori quidem veteris nullam penitùs insertam esse memoriam, Cyrilli verò sanctæ memoriæ vocabulum insertum esse, & inadulterata esse sacra diptycha, quæ prolata sunt, ex ipso considerauimus visu. Demonstrant verò euidenter, Cyrillum sanctæ memoriæ in alterius loco insertum esse, eò quòd nullus per istam ciuitatem fuit pastor eiusdem vocabuli, secundùm quod testimoniorum robur explanat. Manifestum verò & illud testium fecit assertio, Theodorum, qui in fine sacrorum diptychorũ scriptus est, non esse illum veterem, sed eum, qui ante tres annos mortuus est, qui ex Galatia erat, quem & nos nostræ connumerationis fuisse cognoscimus. His igitur pro veritate demonstratis, Christianissimo & pijssimo nostro Imperatori nota omnia, secundùm quod placuit eius Christianæ serenitati, faciemus, & in omnibus sanctissimo & beatissimo antiquioris Romæ Papæ. sed & cómuni omnes voce cælestem supplicamus DEVM: Saluum fac Domine Imperatorem, & exaudi eum in quacunque die te inuocauerit. Psalm. 19.

Iohannes misericordia Dei episcopus Iustinopolitanæ Metropoleos: apud me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi.

Thomas misericordia DEI episcopus Aegeæ ciuitatis: in conspectu meo confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Stephanus misericordia DEI episcopus Castabaleorum ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Niceta misericordia DEI episcopus Epiphaneorum ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Andreas misericordia DEI episcopus Flauiadeorum ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Procopius misericordia DEI episcopus Irenopolitanæ ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Vrbicius misericordia DEI episcopus Alexandrini oppidi: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Antoninus misericordia DEI episcopus Roseorum ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi.

Cosmas misericordia DEI episcopus Mopsuestenæ ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Facta est verò & suggestio ad sanctissimum Papam antiquioris Romæ Vigilium ab ijsdem episcopis, ità habés: Decebat verè cùm primam *sacerdotes dignitatem sortiti estis sanctissimi, ea quæ ad sanctarum ecclesiarum statum respiciunt, manifesta vestræ diuinitùs honoratæ beatitudini fieri. Hoc benè & Christianissimus noster Imperator considerans, & ad vestram scientiam quædam, quæ de Theodoro quondàm Mopsuestenę ecclesiæ episcopo mota sunt, iussit referri. Pijssimis enim ad nos literis vsus, hortatus est ad Mopsuestenam ciuitatem conuenire, quæ vna secundæ Ciliciæ est, & cum subtilitate perscrutari, quandò Theodorus, qui olìm prędictę ciuitatis fuit episcopus, sacris diptychis eiectus est, & manifesta ea tâ eius tranquillitati, quàm vestræ diuinitùs honoratæ facere beatitudini. Statìm igitur Mopsuestiam accedentes, religiosissimum congregauimus clerum, & fidelem eius populum, eligentes eos, qui seniores sunt, qui & retinere forsitan memoria possent subtilitatem eius, quod quęrebatur: & diuina & adoranda eis proponentes Euangelia, vt suspicionem sui testimonij emundarent, dicere inuitauimus, si sciunt, quo tempore Theodori antiqui nomé sacris eiectum est diptychis. Illi verò multos annos, & suam excedentes memoriam esse iurauerunt, ex quo nulla eiusdem Theodori memoria sacris diptychis infertur: Cyrillum autem religiosæ memoriæ Alexandrinæ ciuitatis Pótificem in eius loco inscriptum esse, quę ex patribus suis audisse adseruérunt. Sed eorum, quæ dicebantur, subtilitatem inuestigátes, & per ipsa vénimus sacra diptycha, & mortuorum episcoporum connumerationem considerabamus: & Theodori quidem in antiquioribus temporibus nullam memoriam inuénimus, in ipso verò fine sacrorũ diptychorum Theodorus scriptus est, quem omnes nupèr quidem mortuum esse dixerunt, ex Galatia verò ortum esse prouincia. Hunç & nos omnes nostri concilij partem factum, ante triénium mortuum esse cognoscimus. Hæc ità habere, ipsa gesta vobis sãctissimis manifestent, quæ humili suggestioni coniungentes, ad scientiam vestram destinauimus. Sed petimus diuinitùs inspiratos vos religiosissimis & Deum placantibus vestris orationibus nos humiles suffulcire. Et subscripserunt episcopi in ea.

Literæ synodi Mopsuestenę ad Vigilium.

*deest, * inter, aut aliquid eiusmodi.

Sancta Synodus dixit: Sufficiunt quidem, quæ dicta & prolata sunt, Ecclesiasticam traditionem demonstrare, eò quòd oportet hæreticos & post mortem anathematizari. Et reliqua verò omnia, quæ mota sunt, ostendunt, quemadmodùm ex prolixis téporibus Theodorus Mopsuestenus, propter impia sua cóscripta, & post morté à catholica ecclesia eiectus est. Sed de his quidem senteñtia paulò pòst manifestemus: núc verò & q̃ collecta sunt ex Theodoriti conscriptis,

Theodoriti scriptis, contra rectam fidem expositis, & scripta quæ contra sanctæ memoriæ Cyrillum & duodecim eius capitula, necnon pro Theodoro & Nestorio, & eorum blasphemijs, recitentur. Et cùm suscepisset Photinus reuerentissimus diaconus & notarius, recitauit. Ex his, quæ à Theodorito scripta sunt aduersùs duodecim capitula sancti Cyrilli.

Theodoriti scripta quæ dam excutiuntur.

EX HIS, QVAE AD PRIMVM Anathematismum scripsit.

CErtum igitur est ex prædictis, quòd Dei forma non immutata in serui formam, sed manens quod erat, sumpsit serui formam. Si igitur non factus est caro Deus verbum, sed carnem viuam & rationabilem recepit, non ipse natura ex virgine natus est, conceptus est, complasmatus & formatus, & initium indè vt esset accipiens, qui ante secula est, & Deus est, & ad Deum est, & cum patre est, & cum patre cognoscitur & adoratur. Sed cùm sibi templum in virginali vtero complasmauit, cum illo erat qui complasmatus, & conceptus, & formatus, & natus est. Quapropter & sanctam illam virginem Dei genitricem appellamus, non quòd Deum natura genuit, sed quòd hominem DEO vnitum, qui eum complasmauit.

EIVSDEM THEODORITI EX his, quæ sunt aduersùs Anathematismum secundum.

VNum quidem Christum confitemur, diuinis doctrinis Apostolorum obedientes, & eundem propter vnitatem Deum & hominem nominamus: vnitatem verò, quæ est secundùm subsistentiam, omninò ignoramus tanquàm nouam & alienigenam diuinarum scripturarum, & patrum, qui eas interpretati sunt.

EIVSDEM EX HIS, QVAE sunt contra quartum anathematismum.

CVi igitur adscribamus hoc quod est, Deus meus, Deus meus, quarè me dereliquisti? & hoc quod est, Pater, si potest fieri, transeat calix iste à me. & hoc quod est, Pater, saluum me fac ab ista hora. & hoc quòd est, Horam illam nemo cognouit, neque filius hominis: & alia, quæ humiliter ab ipso, & à sacris Apostolis de ipso dicta & scripta sunt? Cui esuritionem & sitim applicemus? Cui laborem & somnum? Cui ignorantiam & formidinem? Quis est, qui angelico indiguit auxilio? Si Dei verbi hęc sunt, quomodò ignorauit sapientia?

Matth. 27. Matth. 26. Ioan. 12. Marc. 13. Luc. 22.

ET POST ALIA:

NOn erat Dei verbi ignorantia, sed serui formæ: quæ tanta in illo tempore cognoscebat, quanta inhabitans Deitas reuelauit.

EIVSDEM ADVERSVS DECImum Anathematismum.

QVis est, qui laboribus virtutis perfectus est, & non natura perfectus existens? Quis est, qui experimento cognouit obedientiam, & istam ignorans ante experimentum? Quis est qui cum reuerentia vixit, & cum labore forti & lachrymis supplicationes obtulit, & saluum se facere non potens, sed obsecrans illum, qui poterat saluum facere, & mortis liberationem postulans? Non Deus verbum, qui immortalis est, qui impassibilis, qui incorporalis.

Heb. 5.

ET POST ALIA:

SEd id, quod ex semine Dauid sumptum ab ipso est, quod est mortale, quod est passibile, quod timet mortem, licèt posteà destruxerit mortis potentiam propter vnitatem Dei, qui hoc recepit, quod per omnē ambulauit iustitiam, & ad Iohannem dixit: Sine modò, sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Hoc summi sacerdotij appellationem accepit, secundùm ordinem Melchizedech. illud enim habebat naturæ infirmitatem.

Matt. 3.

EIVSDEM EX EPISTOLA, quam ad monasteria contra sanctum Cyrillum scripsit.

QVi propè stant, derident nostram pugnam, & nostris fruuntur malis, & gaudent videntes nos à nobisipsis consumptos. Causa verò istorum sunt, qui Apostolicam corrumpere fidem contendunt, & euangelicis dogmatibus instabilem doctrinam imponere præsumunt, & impij Cyrilli capitula cum anathemate in regiam ciuitatem transmiserunt suscipientes, & suis scriptionibus, vt putauerunt, confirmantes, quæ manifestè ex amara Apollinarij radice exorta sunt: eandem verò habent Arrij & Eunomij blasphemiam. Quòd si quis subtiliter perspicere voluerit, nec ab insania Valentini & Manæ & Marcionis aliena sunt. Nam in primo quidem capitulo dispensationem pro nobis factam eiecit, non recepisse Deum verbum naturam humanam, sed ipsum in carnem mutatum esse docens, & suspicione & phantasia Saluatoris nostri humanationem, sed non verè factam esse dogmatizans. Hæc verò ab impietate Marcionis, & Manæ, & Valentini generata sunt. In secundo autem & tertio capitulo quasi oblitus eorum, quæ in principijs exposuit, vnitatem quæ est secundùm subsistentiam, introducit, & conuentum per vnitatem naturalem, temperationem quandam & confusionem per hæc nomina factam esse docens diuinæ naturæ & serui formæ. Hoc verò ab Apollinarij hæretica insania natum est. In quarto verò capitulo Euangelicarum & Apostolicarum vocum diuisionem abdicat, & non permittit secundùm Orthodoxorum patrum doctrinas eas quidem, quæ DEO conueniunt, voces in diuina * excipere natura, humiliores verò & humaniter dictas * recipi & * applicare huma-

Epistola Theodoriti cōtra Cyrillum impia.

humanitati, & indè igitur est inuenire benè sapientes impietatis cognationem. Arrius etenim & Eunomius creaturã, & ex his quæ non sunt, & seruum vnigenitum Dei filium dicentes, humana, quæ à Domino Christo humaniter dicta sunt, Deitati ipsius applicare ausi sunt, alienum paternæ substantiæ & dissimilem indè eum ostendere festinantes. Super hæc, vt compédiosè dicam, ipsam impassibilem & non mutabilẽ Christi Deitatem, & pati, & crucifigi, & mori dicit. Hoc verò & Arrij & Eunomij * superat. Nec enim hi, qui creaturam audent dicere creatorem omnium & opificem, in istam excesserunt impietatem. Blasphemat verò & sanctum spiritum, non ex patre ipsum procedere dicens secundùm Domini vocem, sed ex filio esse. Et iste verò Apollinarij seminum fructus est: propinquat verò & Macedonij malignæ culturæ. Tales sunt Aegyptij * partes maligni: patris verò peior progenies. Hæc cùm oporteret vel abortiua facere in ipsa conceptione, aut statìm nata corrumpere eos, quibus animarum medicina commissa est, vtpotè perniciosa, & nostræ naturæ læsiones, nutriunt magnanimi, & multo digna esse studio iudicant, ad perniciem tam suam quàm aliorum, qui aures eis patiuntur præstare.

* videlicet, insaniã, aut aliquid eiusmodi.

for. * partus

EX ALLOCVTIONE THEODORITI dicta aduersùs sanctum Cyrillũ Chalcedone, statim post Ephesinam primã Synodum, cùm ab Ephesо ascendisset ad Constantinopolim vnà cum Orientalibus, pro Nestorio quasi iniustè condemnato.

VIdes quomodò & differentiam naturarum scio, & vnitatem non soluo, ô noue Christi impugnator, magìs verò Dei impugnator? Hunc præscripto consilio & præscientia Dei traditum capiẽtes, per manum iniquorum adfigentes interfecistis, quem Deus resuscitauit ex mortuis, solutis vinculis inferni.

Actor. 2.

EX ALIA ALLOCVTIONE, dicta in eadem ciuitate contra sanctæ memoriæ Cyrillum.

NVnquid soluo vnitatem, ô noue hæretice, neque tu confundis naturas? Dic inconfusam vnitatem, & suscipio vocem. Sed quid dicis; quòd vna natura duæ naturę factę sunt? Quis te hæc propheta erudijt? quis Apostolorum primus, secundus, medius, vltimus, qui est post duodecim, Paulus? Barnabas? Quis posterior illis doctor? Disce tuum doctorem. Hoc Asterius Arrianus genuit, & Apollinarius tuus pater. Teipsum enim filium illius constituisti: cuius dogmatum hæres factus es, sis & appellationis hæres meritò.

De hoc Asterio vide Niceph. lib. 8. cap. 53.

EIVSDEM EX ALLOCVTIONE, scripta in eadem ciuitate pro Nestorio.

CHristus nobis præcedat sermonem: Christus, propter quem terribiles Propontidis contemnitis fluctus, vt nostram vocem exaudiretis, imaginem putantem esse eam vocis vestri pastoris. Desideratis em̃ audire iucũdos sibilos vestri pastoris, quem * compastores arundinibus occiderunt, sicut arbitrantur: at Deus per prophetam clamat: Pastores plurimi corruperunt vineas meas, contaminauerunt portionem meam, posuerunt portionem meam amabilem in desertum inuium.

alius vertit, * pastores socij
Hiere. 12.

EPISTOLA THEODORITI AD episcopum Andream Samosatenum scripta ab Epheso.

AB Epheso scribens saluto tuam sanctitatem, quam beatifico quidem infirmitatis, amabilem verò Deo existimo, quoniam auditu, non experimento, cognouit mala, quæ hic facta sunt, mala omnem rationis vim superantia, & historicam vincentia narrationem, continuisque lachrymis & perpetuis fletibus digna. Periclitatur enim ecclesiæ corpus dirumpi, magis id verò iam incisionem suscepit, nisi ille sapiens medicus diuisa & putrefacta membra reficeret & coniungeret. Insanit iterùm Aegyptus aduersùs Deũ, & bellat cum Mose & Aaron & famulis eius, & plurima pars Israël aduersarijs consensit, nimìs verò pauci sunt sani, qui & pro pietate labores spontè sustinent. Deculcata sunt pietatis venerabilia. Illi qui depositi sunt, sacerdotalia ministeria peragunt: & qui deposueruht, domi sedent gementes. Illi qui cum depositis excommunicati sunt, depositos liberauerunt depositione, sicut arbitrati sunt. Talem ludunt synodum Aegyptij, & Palæstini, & Pontici, & Asiani, & cum his occasus. Plurima enim pars orbis terrarum morbum suscepit. quales mimi ridiculorum in tempore impietatis sic pietatem in Comœdia deluserunt? Qualis verò Comœdiæ scriptor talem vnquàm fabulam recitauerit? Qualis verò Tragœdiæ poëta dignè fletus eorum conscripserit? Tanta & talia Dei ecclesiæ mala insultauerunt. magìs verò breuissimam particulam narraui eorum, quæ præsumpta sunt.

EIVSDEM AD NESTORIVM, post vnitatem inter Orientales & sanctissimum Cyrillum factam.

DOmino meo reuerendissimo, & religiosissimo, & sanctissimo patri, Episcopo Nestorio Theodoritus in Domino gaudere. Quòd non vrbana conuersatione delector, nec seculari curatione, nec gloria, nec altis sedibus sum alligatus, arbitror scire tuam sanctitatem. Licèt enim & nihil aliud, ipsa tamen solitudo ciuitatis, quam gubernare sortitus sum, sufficit hanc me philosophiam docere. Non solùm enim solitudinẽ, sed etiàm plurimos habet rerum tumultus, qui possunt facere pigros etiàm eos, qui valdè eis gaudent. Nemo igitur persuadeat tuæ sancti-

sanctitati, quòd ego episcopalem sedem cupiens, cohibēdo oculos meos, tanquàm orthodoxas suscepi Aegyptiacas literas. Vt enī cum ipsa veritate dicam, sæpiùs eas perlegi, & subtiliter discussi, & hæretica illas amaritudine liberatas esse inuéni, & timui quandam maculam eis imponere: & certè in odio habēs quàm alius quidam, patrem illarum, tanquàm authorem tumultum existentem orbis terrarum, & spero nullas pœnas sustinere huius gratia in die iudicij, quoniam intentionem iustus iudex exquirit. His verò, quæ aduersùs tuam sanctitatem iniustè & contra leges facta sunt, nec si ambas manus meas aliquis incídet, patiar consentire, diuina videlicet gratia me adiuuante, & infirmitatem animæ supportante. Et hoc certum etiàm exigentibus per literas feci. direxi verò etiàm tuæ sanctitati, quæ rescripsimus ad ea quæ scripsit nobis, vt cognoscas quòd nullum nos tempus propter diuinam virtutem mutauit: nec multipedes vel versipelliones docuit, quorum hi quidem petras, illi folia per colorem imitantur. Vniuersam fraternitatem, quę tecum est, in Domino ego & qui mecum sunt, plurimū salutamus.

THEODORETI AD IOHANnem Episcopum Antiochiæ.

QVoniam sapienter gubernat Deus, & nostræ prouidens concordiæ, & populorum procurans salutem, congregare nos in vnum præparauit, & consonantes sibi omnium ostendit voluntates. Communiter enim perlegentes Aegyptiacas literas, & examinantes earum subtiliter sensum, inuenimus consonantes dictis à nobis eas, quæ indè directæ sunt, & palàm contrarias duodecim capitulis, quibus vsque ad præsens, vt alienis à pietate, repugnātes permansimus. Nam illa quidem habebant, carnaliter carnem factum esse Dei verbum, & per subsistentiam vnitatem, & conuentum per vnitatem naturalem, & Deum verbum primogenitum factum ex mortuis. Abdicabant verò & vocum diuisionem, quæ de Domino factæ sunt: & alia verò adhæc habebant Apostolicis quidem aliena, hæreticorum verò germina zizaniorum. Quæ verò nunc directæ sunt, Euangelica generositate decorantur.

THEODORETI AD IOHANnem archiepiscopum Antiochiæ epistola, scripta, cùm mortuus esset Cyrillus archiepiscopus Alexandriæ.

Theodoreti in S. Cyrillū mortuum calūniæ sycophanticæ.

SErò tandèm & vix malus homo defunctus est. Boni enim & benigni ante tempus indè demigrāt: mali verò in multo tempore vitam producūt. Et arbitror omnium dispensatorem bonorum prouidentem, celeriùs quàm tempus est, humanis tribulationibus eos abducere, & tanquàm victores liberare luctationibus, & in meliorem vitam transducere: quæ vita præmium propositum est his, qui pro virtute luctantur, fine, & tristitia, & solicitudine libera. Malitiæ verò amatores & operatores diutiùs concedit præsenti vita frui, vt aut satietatem caperent malignitatis, & virtutem posteà discerent, aut pœnas darent & in hoc seculo, pro molestia suorum morum longo tempore amaris & malis vitæ præsentis fluctibus æstuantes. Illum verò miserum nec ad similitudinem aliorum dimisit nostrarum animarum gubernator diutiùs eorum potiri, quæ videntur esse delectabilia: sed crescentem quotidiè viri malignitatem sciens & corpori ecclesiæ nocentem, quasi quandam pestem amputauit, & abstulit opprobrium à filijs Israel. Lætificauit quidem superstites illius discessio: Contristauit verò forsitan mortuos, & timor est, nè prægrauati eius conuersatione, iterùm ad nos remittant, vel illos diffugiat qui eum abducunt, sicut ille tyrannus Cyni Ciliciam. Delirat impiè.

Procurandum igitur est, & oportet tuam sanctitatem maximè hanc suscipere festinantiam, & iubere collegio mortuos absportantium lapidem aliquem maximum & grauissimum sepulcro imponere, nè iterùm huc perueniret, & instabilem voluntatem iterùm demonstraret. Infernis noua dogmata adferat: ibì diù noctuque sicut vult sermocinetur. Non enim timemus, nè & illos diuideret, aduersùs pietatem publicè adloquens, & morte circundans naturam immortalem. Lapidabunt enim eum non solùm qui diuina eruditi sunt, sed etiàm & Nemrod, & Pharao, & Sennacherib, & si quis eorum similis est dei impugnator. Sed enim sinè causa multa loquar: silet enim miser inuitus. Egredietur enim, dicit, spiritus eius, & reuertetur in puluerem suum. in illo die peribunt omnes cogitationes. Iste verò & aliud habet silentium. Nudata enim illius facta alligant linguam, obstruunt os, frenāt sensum, silere faciunt, in terram inclinare cogunt. Ideò plango miserum & ploro. nec enim puram mihi delectationem fecit mortis eius nunciatio, sed dolore permixtam. Lætor enim & iucundor, eiusmodi pestilentia commune ecclesiæ videns liberatum: contristor verò & ploro, cogitans quòd nec requiem malorum miserabilis susceperit, sed maiora & peiora pertentans defunctus est. Somniauit enim, sicut dicunt, & regiam vrbem perturbare, & pijs iterùm dogmatibus repugnare, & tuam sanctitatem accusare, vtpotè ea colentem. Sed videt Deus & non despexit: immisit verò fimū in os eius, & frenum in labia eius, & auertit eū in terra, ex qua sumptus est. Fiat verò orationibus tuæ sanctitatis, vt misericordiam & veniam consequatur, & vincat immensa DEI clementia Psal. 145.

 mentia

mentia illius malignitatem. Rogo verò tuam sanctitatem, soluere nobis animæ tumultus. Plurimæ enim & diuersæ famæ circunsonant & nos, & perturbãt, communes calamitates annunciantes. Quidam verò & tuam reuerentiam proficisci dicunt ad Comitatum sinè voluntate: & vsque nunc despiciebam, vtpotè falsa, ista quæ diuulgantur. Quoniam verò vidi sola eademque omnes dicentes, necessarium existimaui veritatem à tua discere sanctitate, vt vel rideamus vtpotè falsa, aut vt vera meritò lugeamus.

ET ITERVM POST MORTEM beati Cyrilli idem Theodoritus in allocutione dicta Antiochiæ, præsente Domno, insultans morti eius, hæc dicit:

NEmo neminem iam cogit blasphemare. Vbi sunt dicentes, quòd Deus est, qui crucifixus est? Non crucifigitur Deus. Homo crucifixus est Iesus Christus, qui ex semine est Dauid, filius Abrahæ. Homo est, qui mortuus est, Iesus CHRISTVS: Deus verò verbum resuscitauit suum templum. Qui est ex Dauid, sicut Dauid est: homo hominem generat. Qui verò natura filius DEI est, hic est DEVS verbum. Christus verò est filius Dauid, sed templum est filij DEI. Non iam est contentio: Oriens & Aegyptus sub vno iugo est. Mortua est inuidia, & cum eo obruta est contentio: requiescant Theopathitæ.

ET ITERVM IN ALIA ALLOcutione sic dixit:

PAlpauit Thomas eum, qui resurrexit, & adorauit eum, qui suscitauit.

Sancta Synodus dixit: Et ex his, quæ Theodoritus impiè conscripsit, miranda est subtilitas sancti Chalcedonensis concilij. Sciens enim eius blasphemias, priùs quidem multis sæpiùs vsa est cõtra eum exclamationibus: posteà verò non aliter eum suscepisset, nisi priùs anathematizâsset Nestorium & eius blasphemias, pro quibus anteà scripsit defendens eas. Cùm itaq; & quæ de his proposita sunt, finem acceperunt, alio die de reliquo capitulo nobis quæstio proponetur.

IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI AVGVSTI ANNO XXIII. POST Consulatum Basilij viri clariss. anno xij. die 14. Calendas Iunias, Indictione I.*

Consessio seu collatio 6.

COnsidentibus in Secretario venerabilibus episcopis huius regiæ ciuitatis, Eutychio sanctissimo Patriarcha regiæ Constantinopolis nouæ Romæ, Apollinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinæ magnæ ciuitatis, Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religiosissimo episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis, Damiano religiosissimo episcopo Sozysæ, vicem agentibus Eustochij sanctissimi episcopi Hierosolymitani, Benigno religiosissimo episcopo Heracleæ Pelagoniæ, vicem agente Eliæ beatissimi episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiosissimo episcopo Ephesi, Sextiliano religiosissimo episcopo Tuniensi, vicem agente Primosi religiosissimi episcopi Chartaginis, Megethio religiosissimo episcopo Heracleæ Thraciæ, Anastasio religiosissimo episcopo Tabiæ, vicem agente Dorothei religiosissimi episcopi Ancyræ, Iohanne reuerendissimo episcopo Iliensi, vicé agente Euprepij religiosissimi episcopi Cyzicenæ ciuitatis, Eusebio religiosissimo episcopo Tyri, Iohanne religiosissimo episcopo Nicomediæ, Stephano religiosissimo episcopo Niceæ, Constantino religiosissimo episcopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo episcopo Tarsi, Iohanne reuerendissimo episcopo Cucusorum, vicem agente Palladij religiosissimi episcopi Melitenæ, Iohanne religiosissimo episcopo Cæsareæ Palæstinæ, Pompeiano religiosissimo episcopo Byzacij, Amazonio religiosissimo episcopo Edessæ, Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorum, Thoma religiosissimo episcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religiosissimo episcopo Tyanorum, Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriæ, Bosphorio religiosissimo episcopo Neocæsareæ, Iohanne religiosissimo episcopo Bostræ, Philippo religiosissimo episcopo Myrorum, Theodoto religiosissimo episcopo Seleuciç Isauriç, Iuliano religiosissimo episcopo Dardensi, Theodoro religiosissimo episcopo Gortynæ, Eustathio religiosissimo episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo episcopo Typaron Africanæ prouinciæ, Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Phoca religiosissimo episcopo Staliensi, Eulogio religiosissimo episcopo Pergç, Seueriano religiosissimo episcopo Aphrodisiadis, Cyriaco religiosissimo episcopo Amidç, Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum, Petro religiosissimo episcopo * Sydç, Abrahamio religiosissimo episcopo Sergiopolitano, Asignio reuerendissimo episcopo * Tranopolitano, vicem agente Iohannis religiosissimi episcopi Laodiceæ Phrygiæ Pacatianæ, Iohanne religiosissimo episco. Adrianopolitano Thraciæ, Cresconio religiosissimo episco. Cuiculi, Theodosio religiosissimo episcopo Iustinia-

*Sidæ

Iustinianopolitano secundæ Cappadociæ, Stephano religiosissimo episcopo Laodiceæ siue Theodoriadis, Auxanone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiæ, Eustathio religiosissimo episcopo Maximianopolitano, Aetherio religiosissimo episcopo Anazarbi, Dometio religiosissimo episcopo Chalcidis, Valeriano religiosissimo episcopo Obbæ Africanæ prouinciæ, Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciæ Syriæ, Theodoro religiosissimo episcopo Dryziparon, Seuero religiosissimo episcopo Pompeiopolitano Paphlagoniæ, Georgio religiosissimo episcopo Iustinianæ Cypselon, Romano reuerendissimo episcopo Gabalon, Gregorio reuerendissimo episcopo Iustinianopoleos Armeniæ, Iohanne reuerendissimo episcopo Nyssæ, Basilio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano*Camilianorum, Iohanne reuerendissimo episcopo Barcusorum, Cresconio reuerendissimo episcopo Zattarensi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendissimo episcopo Cynon secundæ Aegypti, Christophoro reuerendissimo episcop. Archadiopolitano Asiæ, Theodosio reuerendissimo episcopo Bybli, Leontio reuerendissimo episcopo Archæ, Iohanne reuerendissimo episcopo Myrinæ, Alexandro reuerendissimo episcopo Amphipolitano, Stephano reuerendiss. episcopo Clysmatis, Thoma reuerendiss. episcopo Berissæ, Aristodemo reuerendissimo episc. Philomelij, Thallelæo reuerendiss. episcopo Adrianopolis Pisidiæ, Theoctisto reuerendiss. episcopo Erythron, Diogeniano reuerendiss. episcopo Sozopolitano, Basso reuerendiss. episcopo Tamathensi, Anatolio reuerendissimo episcopo Cymæ, Diogene reuerendissimo episc. Cratiæ, Restituto reuerend. episco. Mileon Africanæ prouinciæ, Theodoro reuerendiss. episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendiss. episcopo Antipyrgi, Theoctisto reuerendiss. episc. Prusæ, Georgio reuerendissimo episcopo Ptolemaidis, Sotero reuerendiss. episcopo Aulonis, Zosimo reuerendiss. episco. Antandri, Cypriano reuerendissimo episcopo*Coryci, Elia reuerendissimo episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendiss. episcopo Cusson, Theodoro reuerendiss. episcopo Limyron, Gennadio reuerendiss. episcopo Zenonopolitano, Asyncretio reuerendissimo episcopo Aradi, Stephano reuerendiss. episcopo*Botyron, Philippo reuerend. episcopo Phelli, Mena reuerendiss. episcopo Demyriangelis, Genethlio reuerendiss. episcopo Dorylaij, Thoma reuerendiss. episcopo Constantinæ, Theodoro reuerendiss. episcopo Leontopolitano, Seuero reuerendissimo episco. Taborum, Theoctisto reuerendiss. episcopo Halicarnasi, Cosma reuerendiss. episcopo Malli, Dionysio reuerendiss. episcopo Megarensi, Callinico reuerendissi. episcopo Opuntis, Paschasio reuerendissimo episcopo Egij, Erasmo reuerendissimo episcopo Cibyræ, Iohanne reuerendissimo episcopo Neocæsareæ Euphratensis, Nonno reuerendissimo episcopo Clausarorum, Stephano reuerendissimo episcopo Balaneon, Thoma reuerendissimo episcopo *Circicij, Anatolio reuerendissimo episcopo Sebastæ, Constantino reuerendissimo episcopo Midaij, Macario reuerendissimo episcop. Prymnesiæ, Megalo reuerendissimo episcopo Myri, Thallelæo reuerendissimo episc. Isindorum, Niceta reuerendissimo episc. Epiphaniæ, Alexandro reuerendissimo episc. Dionysi, Pelagio reuerendissimo episcop. Azanon, Hierone reuerendissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerendissimo episcopo Alion, Procopio reuerendissimo episcopo Antinoi, Petro reuerendissimo episcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendissimo episco. Coloniæ, Vranio reuerendiss. episcopo Tralliensi, Iohanne reuerendissim. episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerendissimo episcop. Sinaij, Macedonio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerendissimo episcopo Teni, Eulogio reuerendissimo episcopo Danaborum, Theodoro reuerendissimo episcopo Coradeon, Helpidiphoro reuerendiss. episcopo Anastasiopolitano Cariæ, Cyrione reuerendissimo episcopo Dadimorum, Theodoro reuerendissimo episcopo Laodiceæ, Sila reuerendissimo episco. Tiberiopolitano, Diogene reuerendiss. episcopo Augustopolitano, Theodoro reuerendiss. episcopo Ingilon, Iuliano reuerend. episcopo Zeugmatis, Dorymenio reuerendiss. episcopo Adraon, Iohanne reuerendiss. episcopo Leri, Theodoro reuerendissimo episcopo Gargaron, Theodoro reuerendiss. episcopo Comanorum, Ruffino reuerendissimo episcopo Sebastæ Armeniæ, Conone reuerendissimo episcopo Semneon, Cyriaco reuerendissimo episcopo Casatorum, Sisinnio reuerendissimo episcopo Præneti, Iuliano reuerendissimo episcopo Batnon, Anastasio reuerendissimo episcopo Rachlæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Porthmi, Paulo reuerendissimo episcopo Stectorij, Stephano reuerendissimo episcopo Amasiæ, Paulo reuerendissimo episcopo Adrassi, Euandro reuerendissimo episcopo Cnidi, Mena reuerendissimo episcopo Carpathi, Diodorus Archidiaconus & Primicerius reuerentissimorum notariorum, dixit: Scit vestra sancta synodus, quòd præcedenti die post quæstionem factam de Theodoriti conscriptis, promisistis alio die & quod superest examinare capitulum, id est, epistolã, quæ dicitur Ibæ. Hoc igitur ipsum suggerimus,

rimus, ad quod placuerit. Sancta Synodus dixit: Quæ iam gesta sunt, relegantur. Quo facto, sancta Synodus dixit: Quoniam piissimus Imperator his, quæ ad nos scripsit, & hoc adiecit, quòd vindicare quidam conantes Epistolam, quam Ibas scripsisse dicitur, præsumunt dicere susceptam eam esse à sancto Chalcedonensi concilio, verbis vsi vnius vel duorum religiosissimorum Episcoporum, qui in eodem sancto concilio conuenerunt, quasi pro eadem epistola dictis, cùm alij omnes non eiusdem facti sint voluntatis, necessarium esse putamus, proposita quæstione, recitationem ad Marim scriptæ epistolæ fieri. Et cùm suscepisset Theodorus reuerentissimus diaconus & notarius, recitauit:

INTERPRETATIO EPISTOLæ, quæ dicitur ab Iba Episcopo scripta esse ad Marim Persam.

COmpendiosè verò sapientiæ tuæ lucidæ, quæ per pauca multa cognoscit, qualia ante hoc & nunc facta sunt, manifestare festinauimus: scientes quòd hæc tuæ reuerentiæ scribentes, omnibus per tuum studium qui ibi sunt, fuerint manifesta, quæ à nobis scribuntur, qui nullam immutationem à DEO datæ scripturæ acceperunt. Facio verò initium causæ ex verbis, quæ & ipse cognoscis. Factum est certamen ex quo tua reuerentia hîc fuit, duobus hominibus istis, Nestorio & Cyrillo, & conscripserunt contra se verba nocibilia, quæ scandala erant audientibus. Nestorius enim dixit in suis libris, sicut & tua reuerentia cognoscit, quòd beata Maria DEI genitrix non est, vt putaretur pluribus de secta Pauli Samosateni esse, dicentis hominem purum esse CHRISTVM. Cyrillus verò volens verba Nestorij refutare lubricauit, & inuentus est cecidisse in dogma Apollinarij. Conscripsit enim & iste similiter illi, quòd ipse DEVS verbum factus est homo, vt non sit differentia inter templum & inhabitantem in eo. Conscripsit enim duodecim capitula, quæ puto & tuam reuerentiam cognouisse, quòd vna natura est Deitatis & humanitatis Domini nostri IESV CHRISTI, & quòd non oportet, inquit, diuidere voces dictas, quas aut ipse Dominus pro se dixit, aut Euangelistæ de ipso. Omni verò impietate ea plena sunt, & antequàm nos dicamus, sicut & tua sanctitas cognoscit. Quomodò enim possibile est accipi verbum, quod ab initio est, pro templo, quod ex Maria natum est, aut illud, Minorâsti eum paulominùs ab Angelis, de Deitate vnigeniti dictum fuisse? Ecclesia enim sic dicit, sicut & tua reuerentia cognoscit, & ab initio edocta est, & firmata diuina doctrina ex verbis beatissimorum patrum, Duæ naturæ, vna virtus, vna persona, quod est vnus filius Dominus Iesus Christus. Propter hoc certamen victores & pij Imperatores iusserunt Primates Episcoporum in Ephesinam ciuitatem congregari, & sub omnibus libros Nestorij & Cyrilli iudicari. Antequàm verò omnes Episcopi, qui iussi sunt congregari, in Ephesum peruenirent, antecedens idem Cyrillus aures omnium veneno obcæcanti oculos sapientium obtinuit, inuenit verò clausas ex odio contra Nestorium: & antequàm in Synodum perueniret vir sanctissimus & reuerendissimus Archiepiscopus Iohannes, de Episcopatu Nestorium deiecerunt, iudicio & quæstione non facta. Post duos verò dies deiectionis eius vénimus in Ephesum, & cùm didicissemus, quòd in deiectione Nestorij, quæ ab his facta est, duodecim capitula conscripta à Cyrillo contra constituta fidei veræ proposuerunt & confirmauerunt, & eis consenserunt, vtpotè veræ fidei consonantibus, omnes Orientis Episcopi ipsum Cyrillum deiecerunt, & contra alios Episcopos, qui consenserunt capitulis, excommunicationem statuerunt. & post hanc confusionem vnusquisque in suã ciuitatem reuersus est. Nestorius verò, quoniam odio habebatur suæ ciuitati, & maioribus in ea constitutis, illuc reuerti non potuit, & mansit Synodus Orientalis non communicans Episcopis communicantibus Cyrillo. Et propter hæc tribulatio multa inter eos facta est, & in certamine Episcopi ad Episcopos facti sunt, & populi ad populos, & quæ scripta sunt, opere impleta sunt, quòd erunt inimici hominis domestici eius. Et ex hoc maleloquia multa contra nos facta sunt, tam paganorum quàm hæreticorum: nec enim audebat aliquis de ciuitate in ciuitatem, & à prouincia in prouinciam ire: sed vnusquisque proximum vt inimicum persequebatur. Multi verò non habentes timorem DEI ante oculos, occasione zeli pro ecclesijs, quam habebant inimicitiam occultam in corde suo, ad effectum perducere festinauerũt: quorum vnus ex ipsis est nostræ ciuitatis tyrannus, quem & ipse non ignoras, qui occasione fidei non solùm cum eo viuentes persequitur, sed etiàm eos, qui dudùm ad Dominum abierunt. Qui vnus ex ipsis est beatus Theodorus, prædicator veritatis & doctor ecclesiæ, nõ solùm in vita sua hæreticos percussit in verã suam fidem, sed etiàm post mortem arma spiritalia in suis libris filijs ecclesiæ dereliquit, sicut & tua reuerẽtia cum eo collocuta cognouit, & ex his, quæ ab eo conscripta sunt, credidit. Istum ausus est, qui omnia audet, in ecclesia manifestè anathematizare, qui propter zelum Dei non solùm suam ciuitatem ab errore in veritatem conuertit, sed etiàm longè ægrotantes ecclesias erudiuit sua

Psalm. 8. Matth. 10.

sua doctrina. Et de codicibus autem eius multa vbiquè inuestigatio facta est, non quod fidei veræ alieni fuerant: vidi enim, quòd illum viuentem frequenter laudabat, & in codicibus eius legebat: sed propter inimicitiam occultam, quam habebat ad eum, quoniam conuicit eum manifestè in synodo. Istis verò malis inter eos tenentibus, & vnoquoque vt volebat, sicut scriptum est, euntë, Deus noster adorandus, qui semper sua clementia curat ecclesiam, excitauit fidelissimi & victoris Imperatoris cor, mittere virum magnum & cognitum de suo palatio, qui compelleret virum religiosissimum & sanctissimum Archiepiscopū Orientis dominum Iohannem conciliari Cyrillo: ab ipso enim episcopatu deiectus erat. Et postquàm suscepit literas Imperatoris, direxit sanctissimum & reuerendissimum Paulum episcopum Emesæ, scribens per eum veram fidem, & mandans ei, quòd si isti fidei consenserit Cyrillus, & anathematizauerit dicentes, quòd Deitas passa est, & dicentes, quòd vna natura est deitatis & humanitatis, vt ei communicet. Voluit autem Dominus, semper curans pro sua ecclesia, sanguine suo redempta, & cor Aegyptij mollire, vt sinè vexatione fidei consentiret, vt eam susciperet, & omnes extra eam credentes anathematizaret. Et cùm communicâssent inuicèm, certamen de medio ablatum est, & pax in ecclesia facta est, & non iam decætero in ea dissidium, sed pax sicut priùs est. Quæ verò sunt verba à viro sanctissimo & reuerendissimo archiepiscopo Iohanne scripta, & quæ rescripta suscepit à Cyrillo, ipsas Epistolas huic, quæ ad tuam reuerentiam scripta est, coniungens, direxi tuæ reuerentiæ, vt legens cognoscas, & omnibus patribus nostris pacem amantibus adnuncies, quòd certamen iam cessauit, & medius paries ablatus est inimicitiæ, & qui inordinatè contra viuentes & mortuos irruerunt, in confusione sunt, satisfacientes pro suis culpis, & contraria priori suæ doctrinæ docentes. Non enim præsumit aliquis dicere, quòd vna est natura Deitatis & humanitatis, sed confitentur in templum & inhabitantem in eo, qui est vnus filius IESVS CHRISTVS. Hæc verò scripsi tuæ reuerentiæ ex multo affectu, quem habeo ad te, confidens quòd tua sanctitas noctù dieque in doctrina DEI teipsum exerces, vt & multis prodesses. Sancta Synodus dixit: Scimus Proclum religiosæ memoriæ literis vsum esse ad Iohannem reuerendissimæ memoriæ Antiochenum Episcopum, in quibus scripsit apud se accusatum esse Ibam, eò quòd Nestorij dogmata diligit, & quædam ex impijs Theodori Capitulis in Syrorum transtulit linguam, & hæc scripsit, & vbiquè transmisit. Relegatur igitur prædicta Epistola, ad præsenten quæstionem respiciens. Et cùm suscepisset Calonymus reuerendissimus diaconus & notarius, recitauit.

Iudic. 17. & 21.

EPISTOLA PROCLI EPISCOpi Constantinopolitani, ad Iohannem episcopum Antiochiæ.

ARbitror te cognoscere religiosissime, magis verò certè scio, non quamlibet à DEO colligere mercedem eos, qui indormitabili mentis oculo Ecclesiasticis inuigilant necessitatibus, nocte dieque procurare & consulere, quatenùs benè quidem regatur omne, quantum populi familiariter coniunctum est, & à reprobis zizanijs pura sit orthodoxa fides: prouidentiam verò mereatur hoc, quòd secundùm præsumptionem interim aduersariorum habeat morbum, vt & in eundem sensum & obedientiam transferatur, maximè diuina clamante scriptura, Qui eduxit dignum ab indigno, sicut os meum erit. Hiere. 15. Si enim negligere proximos labentes ad deteriora, & socordiá præpositi rapinā factos faucibus lupi voracis hominum, irrecusabilis damnationis experimentum minitatur dormitanti, mercenarium, non pastorem, desidiosum & dissolutum scriptura vocante: quomodò non per omnia iustum est, studiosum quidem in talibus persequi, desidiosum verò in vrgentibus effugitare? In eodem enim vtraq; similia ad vituperationem existunt, & irrecusabilia ad condemnationem, & hoc quòd ex quibus aliquis ipse negligenter viuit, videntes adhortatur in æmulationem deteriorū, & quòd peccantes in fidem & delinquentes in vitam, non statim corrigit, licèt despiciens, extra tale supplicium non est constitutus. Eiusmodi verò exemplum non ex me refingo, sed ex diuinis scripturis eruditus scribo. Heli ille ætate fatigatus, & in 1. Reg. 2. Silo pertinentia ad legem sacrificans, ipse quidem non operabatur, quæ pueri audebant: cooperabatur verò illis, postquàm nō prohibebat peccantes: quoniam secundùm veram rationem, non prohibere flagitia, agenti cognatum est. Rom. 1. Et iterùm pueri actionibus gradum iniuriantes, indignos se, per quæ peccabant, sacerdotio demonstrantes, nō solùm eis quibus operabantur, cadebant, sed enim & ad peccandum alios euocabant, imaginem peccati sese æmulantibus proponentes. Propter quod pariter illatum est supplicium & eis qui impia fecerunt, 1. Reg. 4. & ei qui non prohibuit. Patri enim ad virtutem nocuit socordia: filijs autem perniciem intulit inemendatio: & senex in iuuenum tempestate naufragium passus est, pro quibus affectum non gubernauit increpatione. Ità oportet religiosissime eum, qui sortitus est præesse populo, & tenere habenas sacerdotij, nō solùm procurare quomodò ipse probus appareat, sed vt & hoc, quod ab ipso dicitur, sit purum ab omni vituperatione.

tione. Hoc enim quod prius est etsi mirādum, sed non tale, quale est hoc, quod post illud dictum: quanto illud quidem in vnum solum perficientem ea, quæ ad virtutem pertinent, concludit: hoc verò multos prouidentia saluos faciens, per singulos pietatis induitur confidentiam. Ad quid verò dico? Quòd multi inclamant hìc religiosissimum Edessenorum Episcopum Ibam, non solùm quidam clerici Edesseni & monachi, sedenim etiàm Primates & clari militia, quibus rectæ fidei calidus zelus accenditur, quòd tantùm diligit Nestorij insaniam, vt & quædam capitula, quæ supposui scripto à nobis ad Armenios Tomo, & direxi tuæ reuerentiæ, quæ sunt stulta & prophana, & omni plena impietate, transferret voce Syrorum, & transmitteret vbiquè, & multis simpliciorum inconsiderato auditu læsionem perniciosorum suscipientibus, persuaderet sapere sicut abdicatum est DEI Ecclesiæ: quæ quandò per lectionem cognoueris, festinare digneris cum omni alacritate eum compellere Tomo quidem scripto ad Armenios subscribere, vaniloquium verò, magis verè monstriloquium, vel quod est verius dicere, Iudaicam impietatem capitulorum illorum condemnantem viua voce, & salua manu anathematizare dementiam. Flagitium enim est, virum non manifestè ostendi, qualis est. Siquidem enim capitulorum illorum, quod non credo, morbum habeat, defendat: si adest instabilibus cogitationibus fidei vel verborum tenor, quomodò duos dicit filios, vnum quidem ante secula, alterum verò in vltimis? vel quomodò CHRISTVS alter præter DEVM verbum? Vel quomodò super terram visum & hominibus conuersatum calumniatur purum aliquem, sicut vnum ex coitu natis, sed non ipsum, qui est sinè principio & increabilis, ad quem non æstimabitur alter secundùm prophetam? Si enim & visus est carne, sed ille erat incarnatus, qui omni quidem principio superior, omni verò passione liber, omni verò translatione & immutatione alienus, qui ex patre splenduit super sensum, & ex virgine ortus est super rationem, qui hoc quod est creabile, in Deitate non admittit, & hoc quod est phantasiæ, in carne reijcit: qui secundùm veritatem & DEVS est, & factus est homo, & illud quidem quod erat, permansit: hoc verò quod factus est, saluum fecit. Hic igitur est vnus filius vnigenitus. Sed non ità quidam peruersa mente & cogitationis dementia capitulorum istorum genitores facti, impiorum abortiuorum & sibi perniciosorum patres apparuerunt. Deindè si memoratus comminister Ibas cognoscit ea, quæ ad destructionem legentium & audientium euomita sunt, capitula, sicut & arbitror eum prudentem constitutum, & à pueritia diuinis scripturis nutritum, abominari ea & reijcere, confidenti voce, & non erubescente fronte, quod in anima sapit, ostendat, omnia subiecta ad Armenios Epistolæ capitula abijciens & calcans, vtpotè diabolicæ insaniæ inuentiones constituta, & omnia anathemate digna esse iudicans, vt de viro hoc verum scientes qui hic sunt omnes, iam indiscretam confidenter cogitationem ad illum habeant. Nec enim oportet religiosissime, sicut & ipse nobis consenties, eos despicere, qui sinè causa læduntur, ad deteriora impetum habentes: sed plurimam facere rationem eorum qui scandalizantur, vt indiscretio extendatur in omnes cum concordia, horrescentes maximè terribilissimam illam in Euangelijs condemnationem, quę pro vno humilium scandalizato infertur audentibus vel despicientibus. Si enim beatus Paulus exempla bonorum operum sacerdotes esse legitimè statuit, quomodò non magis fidei authores & doctores, sinè qua placere impossibile est? (Heb. 11.) Nam aliæ quædam virtutes, vtpotè ex moribus perfectionem accipientes, naturam habent ad emendationem doctricem: fides verò sola, quæ est natura & ratione superior, vtpotè huic propinquans quod semper est, & natura intelligibile, & inoccupabile, depræhensione & omni virtute melior est, per hoc solùm cedens charitati, quòd qui creditur DEVS, propter solam charitatem homo factus est. Rogo igitur studium adsit effectum. Cognosce enim religiosissime, quòd non alij cuidam gratificabitur memoratus Episcopus Ibas, obsecundans præsenti Epistolæ, quantùm sibi ipsi. Habebit enim non solùm eos, qui nunc de ipso dubitant, mirantes eum, sedenim etiàm sanctissimum nostrum patrem presbyterum & archimandritam Dalmatium nimiùm honorantem & mirantem, si videat sapientem ea, quæ piæ fidei sunt. Modò enim, vtpotè super alijs eo vulgato, memoratus sanctissimus propter charitatem non mediocriter laceratur, quòd ij, qui debent in diuinioribus prędicare, in aduersis accusantur, siue zelo dicentium, siue inuidia criminantium. Propter quod & Theodotum reuerendissimum nostræ ecclesiæ diaconum ad tuam cum chartis reuerentiam direxi, vt cognoscas religiosissime, quòd non contemptibilem, sed studiosam existimo causæ perfectionem. Sancta Synodus dixit: Omnibus manifestum esse putamus ex epistola, à Proclo religiosæ memoriæ scripta, quòd non libera est ab accusatione apud eum proposita ad Marim Persam epistola. Nam Nestorium vindicat, & impij Theodori conscripta per omnia comprobat, quæ

Baruch 3.

quæ sanctæ memoriæ Proclus præcepit eum anathematizare, vtpotè duo per hæc colentem. Consequens verò, & cæterorum examinationem procedere, quæ ad præsens capitulũ pertinent. Et cùm surrexisset Theodorus Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, Andreas Ephesi, Megethius Heracleæ Thraciæ, Eusebius Tyri, dixerunt: Commonemus vestram sanctitatem subtiliter sciẽtem, quòd antequàm sancta Synodus Chalcedone congregaretur, multis vicibus dinoscitur Ibas accusatus ꝓpter impia capitula, & dogmata inserta Epistolæ, quam ipse ad Marim Persam scripsisse dicitur. Et primò quidẽ aliqui clerici ecclesiæ Edessenæ ciuitatis & militantes, cùm ad regiam vrbẽ peruenissent, interpellauerũt piæ recordationis Theodosium, & Proclum sanctæ memoriæ Episcopum tunc Constantinopolitanæ vrbis aduersùs eundẽ Ibam, eò quòd diceba tur Nestorij defendere impietatem, capitula impia Theodori transtulisse lingua Syrorũ, & vbiq; trãsmisisse: de quibus etiam scripsit sanctæ memoriæ Proclus, sicut cognouistis, ad Iohannẽ episcopum Antiochiæ, vt compelleret Ibam recedere ab impietate Nestorij, capitulorumq; Theodori, de qua accusabatur. Cùm verò à scriptis Procli religiosissimæ memoriȩ nulla emendatio pro querimonijs accusatorũ facta est, defuncto Iohanne, interpellauerunt Domnum eius successorem, iterùm Ibam accusantes. *Quoniã verò non eos Domnus suscepisset, iterùm ijdem accusatores occupata regia vrbe, de ijsdem interpellauerũt memoratum piæ recordationis Theodosiũ & Flauianum sanctȩ memoriȩ tunc episcopum Constantinopolitanæ vrbis factũ post Proclum sanctæ memoriæ. Et precibus susceptis, tam diuinȩ recordationis Theodosius, quàm Flauianus sanctȩ memoriȩ, delegauerunt examinationẽ, de quibus Ibas accusabatur, Photio episcopo Tyri, & Eutychio episcopo Berytiorum ciuitatis, & deputati sunt executores causæ ab Imperatore quidem diuinæ recordationis Theodosio, Damascius tribunus, Imperialibus literis hoc ei permittentibus: à Flauiano verò sanctæ memoriæ, Eulogius diaconus Constantinopolitanæ sanctæ ecclesiæ, cum eius literis factis ad Photium & Eustathiũ. Qui executores cùm ad Tyrum peruenissent, deduxerunt Ibam & eius accusatores Photio & Eustathio episcopis. Accusatores igitur Ibȩ tã alias blasphemias, quàm impiam epistolam ad criminãdum eundem Ibam proposuerunt, quæ super alijs insertis ei blasphemijs, sanctum quidem Cyrillum hæreticum vocat, & impia eius duodecim capitula: primam verò Ephesinam sanctam synodum reprobat, tanquàm sinè examinatione & quæstione Nestorio ab ea condemnato. Ibas igitur propositam super his accusationem effugiens, & satisfaciens, inquit nihil eiusmodi de sancto Cyrillo dixisse postquàm Orientalibus vnitus esset. Impia verò epistola per illa, quæ in ea continentur, post vnitatem scripta esse ostenditur. Apparet igitur Ibas per hoc, quod dicit, nihil aduersùs Cyrillum post vnitatem dixisse, abnegans epistolam. Photius verò & Eustathius nõ eiusmodi abnegatione contenti, perspexerũt per suam definitionem Ibam ad Edessam peruenire, & manifestè in ecclesia anathematizare Nestorium, & impia eius dogmata, quæ impia epistola vindicabat, & Ephesinam primam Synodum ab eadem impia Epistola reprobatam suscipere, tanquàm à sancto Spiritu congregatam, & æqualem eam habere sanctæ Synodo trecẽtorum decem & octo sanctorum patrum. Cùm hæc ità iudicata essent, & finẽ non suscepissent, sicut est inuenire ex his, quæ postèa mota sunt, eijcitur Ibas ab episcopatu, necnon etiàm Domnus Antiochiæ episcopus, accusati tanquàm sanctum Cyrillum, & ab eo prædicatam rectam fidem iniuriantes & reprobantes. Et in loco quidem Domni ordinatur Maximus, in loco verò Ibæ Nonnus Edessenæ ecclesiæ à Maximo ordinatur. Indè sanctissimis episcopis in vniuersalem sanctam synodum Chalcedone conuocatis, non vocatus est Ibas, sed Nonnus in sancta Synodo consedit, vt Edessenæ ecclesiæ Episcopus, qui etiàm posteà cum sua *Osrohenna Synodo ad Leonẽ piæ recordationis interrogantem de Chalcedonensi concilio, & alijs quibusdam rescribens, pars fuit eorum, qui Encyclias Epistolas scripserunt. Post pronunciatam igitur de fide definitionem à sancto Chalcedonensi concilio, causa de Iba mouetur, & priori vice in his, quæ contra eum mouebantur, volẽs querimonias eorum de quibus accusabatur, euitare, ipse quidẽ vsus est iudicio Photij & Eustathij, accusator verò gestis apud eos habitis, necnon impia Epistola, etiàm apud Chalcedonensem synodum recitata. Iterùm effugiens Ibas de ea accusationem statìm posteà recitatam, nulla interlocutione de hoc facta, subsapiens idem Ibas dixit: Iubeat vestra clementia literas recitari clericorum Edessenæ ciuitatis, vt cognosceretis quòd alienus sum eorum, quæ mihi inferuntur. & vtitur literis magis clericorum Edessenæ ciuitatis, vbiq; timens pro impia Epistola accusationem. Et quòd veritatem docuimus, cognoscit vestra sancta Synodus, in memoria tenens etiàm alia, & maximè gesta Chalcedone confecta. Mirari igitur est, quomodò his ità subsecutis, & manifesta impietate constituta, quæ in Epistola continetur, quam etiàm ipse Ibas abnegauit, defendere istam aliqui conantur nomine sancti Chalcedonensis concilij, non tanquàm pro illa curam habentes, sed suam confirmantes impietatem.

*Quum

 Astutia

Hæretici versuti.

Astutia enim hæretica vtentes, ex interlocutionibus de Iba factis in gestis, apud Chalcedonēsem sanctam Synodum habitis, vna quidem siue secunda vtuntur, prolata quasi pro epistola ad Marim Persam scripta: Tentant verò etiàm alias falsas interpretari. Necessarium igitur esse putauimus, vestræ beatitudini etiàm hæc scienti manifesta facere, quæ ad hoc pertinent: illo certo constituto, quòd in concilijs non vnius vel secundi interlocutionem attendere oportet, sed hæc quæ communiter ab omnibus vel amplioribus definiuntur. Verùm etiàm si aliquis subtiliter requisierit & ea, quæ ab vno vel secundo quasi pro eadē epistola dicta sunt, planissimam in ipsis inueniet epistolæ eiectionem. Cùm enim etiàm ipsi comprobâssent, iudicium Photij & Eustathij, nihil aliud est, quàm condemnare impiam epistolam. Nam aduersùs eam & quæ in ea continentur, pronunciatum est Photij & Eustathij iudicium, per quod iussus est Ibas suscipere Ephesinam primam sanctam Synodū, ab impia epistola reprobatam, & anathematizare authorem malignæ impietatis Nestorium & sequaces eius, quæ defendebat eadē impia epistola. Hoc verò iudicium Photij & Eustathij etiàm omnes episcopi secuti, p̄spexerunt ipsum anathematizare Nestorium & impia eius dogmata. Iuuenalis verò Hierosolymitanæ ciuitatis episcopus, vt de hæresi pœnitentiam agentem Ibam, veniam & clementiam maximè propter senectutem meruisse interlocutus est, secundùm ecclesię traditionem: quam interlocutionem ità aptè prolatam aduersùs impiam epistolā, malè interpretari non recusauerūt eius defensores. Thalassius Cęsareæ primæ Cappadociæ episcopus apertè ostendit in sua interlocutione, quòd nunquàm suscepisset Ibam, nisi pollicitus esset anathematizare ea, quæ ab accusatoribus eius in scriptis aduersùm eū deposita sunt. Certum verò est, quòd accusatores Ibæ epistolam protulerunt ad Marim Persam scriptam, in eius accusationem. Iohannes verò Sebastiæ episcopus, & Seleucus Amasiæ, & Constantinus Melitinæ, & Patricius Tyanensium, & Petrus Gangrorum, & Atharbius Trapezuntēsium, vicem agens Dorothei Neocæsareæ, omnes metropolitani, pariter simul interlocuti sunt, eò quòd abnegauit Ibas illa, quæ ei inserebâtur ab aduersarijs eius, quorum pars magna est epistola, perspexerunt suscipi. Habet autem interlocutio sic: Definitio religiosissimorum episcoporum Photij & Eustathij innocentē ostendit reuerēdissimum Ibam: similiter verò & abnegatio eius, promptiores nos ad suscipiendum eum constituit. Placet enim semper Christi misericordia. Si igitur & Iuuenalis, tanq̃ ab aliqua hæresi pœnitentiā agētem, Ibam suscipi p̄spexit, & Thalassius, & nominati metropolitani tanq̃ in gestis apud Photium habitis abnegātem ea, quæ ab aduersarijs eius inserebantur, id est, prolatam ad accusationem eius epistolam ad Marim Persam scriptam, & omnes religiosissimi episcopi perspexerunt eum anathematizare Nestorium, qui ab epistola defenditur: quomodò præsumūt istius defensores calumniari interlocutiōem Eunomij, quasi partem quidem condemnantem epistolæ, partem autem comprobātem, cùm tota epistola impietatis plena est? Vndè & Ibas eam abnegauit, eò quòd dicit, quòd post vnitatem non inuenior dixisse aliquid aduersùm sanctum Cyrillum: necnō etiàm Photio & Eustathio ad eiusmodi abnegationem dicentibus, quòd sufficit abnegatio hæreseos ad pietatem. Si verò aliquis concedat, prout illi dicunt, priora quidem epistolæ impia esse, vltima verò recta esse, nec sic epistola effugiet debitam sibi condēnationem. In omnibus enim hæresibus, licèt contigerit quædam hæreticos recta dicere, non ideò impia condemnatione liberātur. Hic verò nullam partē epistolæ appáret Eunomius comprobâsse: contrarius enim vtiq; per hoc ipse sibi inueniretur, eadem collaudans & vituperans Habet autem interlocutio Eunomij sic: Ex recitatis ostenditur reuerendissimus Ibas innocens esse. De quib⁹ enim visus est inculpari, tanquàm maledixisset sancto Cyrillo, in posterioribus rectè confessus recusauit illa, de quibus inculpatus est. Vndè & ego, si anathematizet Nestorium & Eutychen, & impia eorum dogmata, & cōsentiat eis, quæ à religiosissimo episcopo Leone scripta sunt, & huic vniuersali Synodo, dignum esse episcopatu iudico. Ex his Eunomius ostenditur, quòd eiusmodi fecit interlocutionem, gesta apud Photium & Eustathium habita attendens, in quibus appáret Ibas confessus, quòd ante vnitionem quidem factam inter beatum Cyrillum & Orientales, cum alijs ei maledixit: post vnitionem verò non inueniuntur, sicut dicit, dixisse aliquid aduersùs sanctum Cyrillum. Qui verò dicunt priora quidem Epistolæ impia esse, vltima esse recta, calumniatores demonstrantur. Posteriora enim inserta epistolæ, maiori impietate plena sunt, sanctæ memoriæ Cyrillum & similia ei sapientes iniuriantia & omninò impiam sectam Nestorij vindicantia.

Propter hæc enim omnes simul episcopi consonanter post factas interlocutiones exclamauerunt: Nestorium modò anathematizet: dogma eius modò anathematizet. Et sic Ibas, Nestorio anathematizato & Eutyche, & impijs eorum dogmatibus, necnon etiàm anathematizatis omnibus nō ità sapientibus, sicut sapit sancta Synodus, susce-

susceptus est. Ostenditur igitur Ibas etiàm indè, quòd non solùm abnegauit, sed etiàm anathematizauit epistolam, contrariam per omnia constitutam expositæ definitioni à sancto Chalcedonensi concilio, sicut & vestra beatitudo per inquisitionem inueniet.

Sancta Synodus dixit: Scimus & nos hęc ità subsecuta esse, tamen cautiùs æstimantes talia iudicare ex his, quæ in antecedentibus sanctis Synodis disposita sunt, & scientes quòd in Ephesina prima sancta Synodo de epistolis sancti Cyrilli, & in ipso Chalcedonensi concilio de epistola sanctæ memoriæ Papæ Leonis quædam mota sunt, necessarium esse putauimus ex his, quæ in prædictis sanctis Synodis gesta sunt, partes illas quæ hæc continent, manifestari, vt pro ampliore subtilitate & indè instructam, sic propositorum disceptationem faciamus. Et cùm suscepisset Calonymus reuerendissimus diaconus & notarius, recitauit.

PARS GESTORVM, QVAE in prima Ephesina sancta Synodo habita sunt, pro epistolis sanctæ memoriæ Cyrilli.

Ex gestis primæ Synodi Ephesinæ.

Petrus presbyter Alexandriæ & primicerius * notarius, dixit: Habemus præ manibus sanctissimi & reuerendissimi Cyrilli archiepiscopi epistolam, scriptam ad reuerendissimum Nestorium, suasionis & admonitionis plenam, vtpotè non rectè sapiente eo: quam si iusserit vestra sanctitas, legam. Acacius Episcopus Melitinæ dixit: Quoniam religiosissimus & reuerendissimus presbyter Petrus, principium sermonis faciens, ait missa esse quædam à reuerendissimo & sanctissimo episcopo Cyrillo ad reuerendissimum Nestorium, vtpotè non recta doctrina vtentem, consequens est & hæc legi. & prolata est epistola sanctæ memoriæ Cyrilli in Epheso, ità habens: Reuerendissimo & DEI cultori & consacerdoti Nestorio Cyrillus in Domino salutem: Obloquútur quidam, sicut audio, de mea opinione apud tuam reuerentiam, & hoc frequentiùs conuentus maximè nobilium obseruantes, vt puto delectare tuum æstimantes auditum, & inconsultas emittunt voces, læsi quidem nihil, conuicti autem, & hoc vtiliter: vnus quidem, quòd cæcos lædebat & pauperes: alter verò, quòd contra matrem tetendit gladium: alius verò quòd cum ancilla aurum furatus sit alienum, & huiusmodi semper habens opinionem, quã non optet aliquis contingere aliquibus etiàm valdè inimicis. Veruntamen non mihi multus de talibus sermo est, vt non vltra Dominum & Doctorem, neque super patres existentis in me breuitatis extendam mensuram. Non enim possibile est, prauorum importunitates euitare, si quoquo modo

Epist. Cyrilli ad Nestorium, quæ cômodiùs versa habeť sup. in Synodo Ephesina.

quis eligat viuere. Sed illi quidem maledictione & amaritudine plenum habentes os, reddent omnium iudici rationem: conuertar verò rursùs ego ad hoc, quod me magis condecet, & * commemorabo etiàm núc vt fratrem in Christo, doctrinę verbum & fidei sensum cum omni cautela facere ad populos: cogitare etiàm, quòd scandalizare vnum solum ex pusillis credentibus in CHRISTVM, intolerabilem habet indignationem: si verò multitudo sunt mœrentium, quomodò non omni arte necessè est, vt oporteat prudentiùs auferre scandala, & sanum fidei dilatare sermóem quęrentibus veritatem? Erit verò hoc & valdè rectè, si sanctorum patrum legentes libros, magni eos æstimare festinemus, & probantes nosmetipsos, si sumus in fide, secundùm quod scriptum est, illorum rectis & irrepręhensibilib⁹ * sectis nostros intellectus optimè côiungamus. Ait igitur sancta & magna Synodus, ipsum ex DEO patre naturaliter genitum, filiũ vnigenitũ, ex Deo vero Deum verum, lumẽ de lumine, per quem om̃ia fecit pater, descendisse, incarnari, humanari, pati, resurgere tertia die, & ascendere ad cęlos. Hæc & nos seq oportet verba & dogmata, cogitantes, quid incarnari & humanari significet * ex Deo verbo. Non enim dicimus, quòd verbi natura conuersa facta est caro, neque quòd in totum hominem, qui est ex anima & corpore, translata est: illud verò magis, quòd carnem animatam anima rationabili vniens verbum sibi secundùm subsistentiam, ineffabiliter & incompræhẽsibiliter factus est homo, & appellatus est filius hominis, non secundùm voluntatem solam aut complacitum: sed neque vt in adsumptione personæ solius, & quòd differunt quidem, quæ ad vnitatem veram collatæ naturæ: vnus verò ex vtrisq; Christus & filius, non quasi differentia naturarum ablata propter adunationem, perfecerunt verò magis nobis vnum Dominũ, & Christum, & filium, Deitatis & humanitatis, per ineffabilem & arcanum adunationis concursum: sic etiàm dicitur, cùm ante secula habeat essentiam, & genitus sit ex patre, nasci etiàm secundùm carnem ex muliere: nó quasi diuina eius natura in sancta virgine initium vt esset acceperit, neque quòd indiguerit necessariò propter se secúda natiuitate post eam, quæ ex patre est: (Est enim fatuum simul & indoctum, existentem ante omnia secula, & consempiternum patri, dicere opùs habere vt esset secúdùm initium:) quoniam verò propter nos & propter nostram salutem vniens sibi secundùm subsistentiam humanitatem, processit ex muliere, ob hoc dicitur nasci carnaliter. Nó enim primùm homo natus est communis de sancta virgine, & sic descendit in eum verbum: sed

* cômonebo

Matth. 18.

2. Cor. 13.

* institutis

* i. deũ verbum incarnatũ & hominẽ factũ esse.

sed ex ipsa vulua adunitam sustinuisse dicitur natiuitatem carnalem, vtpotè suæ carnis natiuitatem propriam faciens. Sic dicimus eum & pati, & resurgere: non quasi quòd Dei Verbum passum sit in sua natura aut plagas, aut perforaturas clauorum, aut quæcunq; alia vulnera, (impassibilis enim est deitas, quòd & incorporea est) sed quoniam quod factum est eius proprium corpus, passum est, hæc iterùm ipse dicitur pati pro nobis. Erat enim impassibilis in corpore passibili. Secundùm eum verò modũ, & in moriendo intelligimus immortalem. Etenim secundùm naturam, & incorruptibile, & vita, & viuificans est DEI verbum. Quoniam verò proprium eius iterùm corpus gratia Dei, secundùm quod ait Paulus, pro omnibus gustauit mortem, dicitur ipse pati pro nobis mortem: non quasi quòd in experimentum mortis venit, quòd attinet ad eius naturam, (*stuporis enim est istud dicere aut sentire) sed sicut nupèr dixi, caro eius gustauit mortem. Sic & resurgente carne eius, iterùm resurrectio ipsius dicitur: non quasi quòd ceciderit in corruptionem, (absit) sed quia eius iterùm resurrexit corpus. Sic CHRISTVM vnum & Dominum confitemur, non quasi hominem coadorantes Verbo, & non sectionis phantasia introducatur, cùm dicitur con, sed vt vnum & eundem, adorantes, quòd non alienum est à Verbo corpus eius, cum quo & ipsi consedit patri: non vt duobus iterùm considentibus filijs, sed vt vno secundùm vnitionem cum propria carne. Si autem secundùm subsistentiam vnitionem vel quasi impossibilem aut indecoram recusamus, incidimus vt duos dicamus filios. Omninò enim necessè est distinguere & dicere, hominem quidem specialiter filij vocatione honoratum, specialiter autem iterùm DEI verbum filiationis nomen, & rem naturaliter habentem. Non ergò diuidendus est in duos filios vnus Dominus IESVS CHRISTVS. Proderit autem nullo modo rectæ fidei rationi ità dicere, licèt personarum vnitionem diuulgét quidam. Non enim dixit scriptura, quod Verbum hominis personam aduniuit sibi, sed quia factum est caro. Quòd verò caro factum est Verbum, nihil aliud est, nisi quòd similiter nobis participauit sanguinem & carnem, propriumque corpus nostrum fecit, & processit homo ex muliere, non abijciens esse DEVS, & ex DEO nasci patre, sed in adsumptione carnis pmanens quod erat. Hoc adnunciat vbiquè integræ fidei ratio: ità reperiemus sanctos sapuisse Patres: sic præsumpserunt *DEI genitricem sanctam virginem, non quòd verbi natura aut deitatis eius initiũ esset accepta à sancta virgine, sed vt nato ex ipsa sancto corpore, animato etiàm rationabiliter, cui &

Heb. 2.

* insania

Iohan. 1.

* θεοτόκον

secundùm subsistentiam adunitum Verbum, nasci dicitur secundùm carnem. Hæc & nunc ex dilectione, quæ in CHRISTO est, scribo, petens vt fratrem, & contestans coram Deo & electis angelis, hęc nobiscum & sapere & docere, vt custodiatur ecclesiarum pax, & concordiæ & dilectionis vinculum indisruptum permaneat sacerdotibus DEI. Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Audiuit sancta & magna hæc Synodus, quæ scripsi reuerendissimo Nestorio, defendens rectam fidem. Certus verò sum, quòd nullo modo egressus inuenior à recta fidei ratione, aut prætergressus expositum à sancta & magna Synodo, quæ illo tempore in Nicea congregata est, symbolum: & peto vestram sanctitatem dicere, vtrùm rectè & irrepræhensibiliter & consonanter sanctæ illi Synodo talia scripserim, an non. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, dixit: Perlecta sancta fide, quæ in Nicea, & epistola sanctissimi & reuerendissimi Episcopi Cyrilli, & quæ à sancta Synodo exposita sunt, consona inueniuntur: & his pijs dogmatibus consentio, & hæc probo. Firmus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Compendiosè & capitulariter dicta à sancta Synodo, quæ in Nicea est, exponens tua reuerentia, subtiliter & ante pedes manifestam rem nobis & liquidiorem compræhensionem expositæ fidei fecit, vt nihil sit in dictis ambiguum, omnibus sibi inuicèm consonantibus & fidei firmata. His igitur integrè se habentibus & inconuertibiliter, & nullam innouationem inferentibus, & ego consentio, eandem fidem à sanctissimis episcopis meis patribus suscipiens. Memnon Episcopus Ephesi metropoleos, dixit: Fidei expositæ à sanctis patribus trecentis decem & octo Niceæ congregatis, consona & epistola, quæ lecta est, sanctissimi & reuerendissimi patris Cyrilli continet, quibus consentimus atq; probamus, nihilo minus inuenientes neque dissonans. Et postquàm dixerunt centum vigintiquatuor episcopi consonanter, in fine ità scriptum est: Et omnes, qui suprà scripti sunt episcopi, eadem deponunt, & sic credunt sicut patres exposuerunt. & epistola sanctissimi Archiepiscopi Cyrilli scripta ad Nestorium Episcopum manifestat. Palladius episcopus Amasiæ dixit: Consequẽs est & Epistolam reuerendissimi Nestorij relegi, cuius mentionem fecit in initio religiosissimus presbyter Petrus, vt cognoscamus, si & illa consonans est his, quæ exposita sunt à sanctis patribus in Nicea. & relecta est: Venerabili & Reuerendissimo comministro Cyrillo Nestorius in Domino salutem: Iniurias quidem, quæ contra nos sunt mirandarũ tuarum literarum, dimitto, vtpotè medicinali patiẽtia dignas, dilata

Episto. Nestorij ad Cyrillum.

trem eius, & fuge in Aegyptum:&, De filio
Rom. 1. eius, qui factus est ex semine Dauid secundùm carnem: & de passione rursùs, Quòd
Rom. 8. Deus suum filium misit in similitudinem carnis peccati, & de peccato condemnauit peccatum in carne. Et iterùm: Christus mor-
1. Pet. 3. tuus est pro peccatis nostris. &, Christo
1. Pet. 4. passo carne. & hoc, Non Deitas, sed corpus
Lucæ 22. meum, quod pro vobis frangitur: & mille alijs vocibus attestantibus hominum genus, non filij putare Deitatem recentem, aut passionis corporeæ capabilem, sed coniunctam naturæ Deitatis carnem. Vndè &
Matt. 22. Dominum Dauid CHRISTVS semetipsum & filium nominat. Quid enim, ait, vobis videtur de CHRISTO, cuius filius est? Dicunt ei, Dauid. Respondit IESVS, & dixit eis: Quomodò ergò Dauid in spiritu Dominum eum vocat, dicēs:
Psal. 109. Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis? vtpotè filius existens omninò Dauid secundùm carnem, secundùm Deitatem autem Dominus. Esse quidem deitatis filij corpus templum, & templum secundùm summam quandam & diuinam vnitam coniunctionem, vt quæ sunt corporis, Deitas propria ducat, bonum est consiteri, & euangelicis traditionibus dignum: nomini verò proprietatis adscribere & carnis ꝓprietates, natiuitatem dico, & passionem, & mortem, aut errantis est frater intelligentiæ secundùm paganos, aut desipientis Apollinarij & Arrij, & quæ sunt aliarum ægrotantium hæresum: magis verò, si quid est illis grauius. Necessè est enim huiusmodi, qui proprietatis nomine attrahuntur, & lactationis cōsortem propter proprietatem Deum verbum facere, & paulatìm incrementi
Lucæ 22. participem, & pauoris tempore passionis auxilio etiàm angelico indigentem. & taceo circuncisionem, & sacrificium, & sudores, & esuritionem, quæ propter nos carni contigerunt adorabilia contingentia. In Deitate verò hæc falsè suscepta, & nobis tanquàm calumniatoribus iustæ condemnationis causa sunt. Hæ sunt sanctorū patrum traditiones, hæc diuinarum scripturarum præcepta. Sic quispiam, & quæ sunt misericordiæ diuinæ, & quæ sunt authori-
1. Tim. 4. tatis diuinæ, loquitur. Hæc meditare, in his esto, vt tuus profectus manifestus sit omnibus, Paulus ad omnes dicit. Quòd verò pro scandalizatis curam geras, benè facis esse solicitus, & gratulamur diuinorum curam gerenti animę tuę, & de nobis solicitæ. Cognosce verò deceptum esse temetipsum ab eis, qui hic à sancta Synodo depositi sunt, vtpotè sapientes ea, quæ Manichæorum sunt, aut certè forsan dilectionis tuæ clericis. Qui sunt enim Ecclesiæ, quotidiè ꝓficiunt, & populorum tanta multitudo crescit per gratiam Christi, vt videntes multitudi-
Esa. 11. nes, quæ sunt prophetæ, clament: Implebitur terra ad cognoscendum Dominū, quasi aqua multa cooperire maria. Principes verò incredibile gaudium habent, etiàm quæ regni sunt illuminato dogmate. Et vt compendiosè dicam, illa in omnibus hæresibus, quæ contra Deum certant, & contra ecclesiæ recta dogmata, quotidiè quis reperiet apud nos voce impleri: Domus Saul ibat & 2. Reg. 3.
infirmabatur, & domus Dauid ibat & confortabatur. Hæ à nobis, vtpotè à fratribus ad fratrem suasiones sunt. Si verò aliquis contendit, clamabit per nos ad huiusmodi Paulus: Nos talem consuetudinem non ha- 1. Cor. 11.
bemus, nec Ecclesiæ Dei. Omnem, quæ tecum est in Christo fraternitatem, ego & qui mecum sunt, plurimùm salutamus. Saluus & pro nobis orans permaneas, Domine honoratissime & Dei cultor.

Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Quid videtur sanctæ & magnæ huic Synodo de nupèr lecta epistola? Putas videtur & ipsa consona esse definitæ fidei in Synodo sanctorum patrum, qui illo tempore congregati sunt in Nicea vrbe, an non? Iuuenalis episcopus Hierosolymorum dixit: Nullo modo consona existit piæ fidei expositæ à sanctis patribus, qui in Nicea fuerunt: & anathematizentur ità credentes. Aliena enim hæc omnia existunt ab orthodoxa fide. Flauianus episcopus Philippensium dixit: Quæ sunt in relecta epistola, simul oīa pugnantia existunt omninò, & aliena proculdubiò ab exposita fide in Nicea à sanctissimis patribus, & alienos esse à recta fide ità credentes iudicamus. Firmus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Formam pietatis apponens in principijs epistolæ, procedente sermone nullo modo suum sensum obumbrare valens, nudum à velamine suum adposuit sensum, dissentientem à fide sanctorum patrum trecentorum decem & octo, & epistolæ sanctissimi episcopi Cyrilli contraria habentem. Valerianus episcopus Iconij dixit: Omnibus conspicua est epistola & diuersitas reuerendissimi Nestorij, non solùm fidei sanctorum patrum Nicææ, & epistolæ reuerendissimi & sanctissimi archiepiscopi Cyrilli dissonans, sed nec sibi conueniens. Et cùm interlocuti essent sequenter trigintatres episcopi, omnes episcopi simul clamauerunt: Qui non anathematizat Nestorium, anathema sit. Istum recta fides anathematizat: istum sancta Synodus anathematizat. Qui communicat Nestorio, anathema sit. Omnes anathematizamus epistolam & dogmata Nestorij. Hæreticum Nestorium omnes anathematizamus. Communicātes Nestorio omnes anathematizamus. Impiam fidem Nestorij omnes anathematizamus. Impium dogma Nestorij omnes anathematizamus

Damnatur epistola Nestorij à Synodo Ephesina.

Impium Nestorium omnes anathematizamus. Omnis mundus anathemati-

zat impiam sectam Nestorij. Qui hunc non anathematizat, anathema sit. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum dixit: Legantur & literæ reuerendissimi & sanctissimi Archiepiscopi Romanorum Cælestini, quas destinauit de fide.

Literæ Cælestini Papæ ad Nestorium. EPISTOLA CAELESTINI EPIscopi Romæ ad Nestorium. Dilectissimo fratri Nestorio Cælestinus. Aliquantis diebus vitæ nostræ, post nefandum & sæpè damnatum dogma Pelagij atque Cælestij catholica fides quietem habuit, quandò eos cum suæ disputationis sequacibus telo vnitæ sententiæ Occidens Oriensque percussit. Deniquè sanctæ recordationis Atticus, catholicæ magister fidei, & verè beato Iohanni etiàm ad ista successor, eos ità persecutus est pro rege communi, vt his ne standi quidem illic copia præstaretur. Mansit nos post eius exitum solicitudo vel maxima, cùm successor suus vtrùm etiàm in eius fidem succederet quæreremus, quia difficile est continuari quæ bona sunt. Nam sibi sæpè alternis vicibus aduersa succedunt. Habuimus tamen post hunc, à quo eramus continuò deserendi, sanctum Sisinnium, celebratum simplicitate & sanctitate collegam, eam fidem quam inuenerat prædicantem. Legerat profectò simplex sanctitas, & sancta simplicitas, timendum magìs, quàm altè sibi esse sapiendum: Rom. 11. Eccl 3. & alibì, Altiora scrutanda nõ esse: & iterùm, Galat. 1. Si quis aliud prædicauerit, quàm quod prædicauimus, anathema sit: hoc tamen exeunte de seculo, cùm se solicitudo nostra intantùm, inquantùm ei Dominus permisit, extenderet, lætificauit animum nostrum venientium narratio nunciorũ, quam mox firmauit eorum, qui interfuerunt ordinationi tuæ, relatio collegarum, qui tibi testimonij tantum tulerunt, quantum ferri huic debuit, qui abindè videbatur electus. Tanta antè opinione vixisti, vt tuis te aliena ciuitas inuideret. Tanto nunc horrore vitaris, vt tui in alijs videant, qualiter fuerant liberati. Dudùm sumpsimus tuas epistolas, quibus in angusto nihil potuimus dare responsi. Erat enim in Latinum sermo vertendus, quod cùm, licèt serò, facimus, sancti fratris & coepiscopi mei Cyrilli probatissimi sacerdotis per filium meum Possidonium diaconum, talia de te scripta suscepimus, quibus his, qui de tua ordinatiõe retulerant, perisse suum testimonium doleremus. Bonis enim principijs tuis malus, quantùm videmus, successit euentus: bonis, inquam, principijs, quæ apud nos ità celebrata fuerant, vt responsum dantes ad relationem fratrum, nos faceremus participes gaudiorum. Sed considerantes nunc & querelam prædicti fratris, & interpretatas tandèm Epistolas tuas, apertas blasphemias continentes, illud nobis apostolicum videmus esse dicendum, Vellem immutare vocem meam, quia confundor in vobis. Galat. 4. Quinimmò mutaui, nisi de præcipitijs se reuocet impius disputator. Necessè est enĩ malum ex nobis ipsis, sicut præcipitur, auferamus. 1. Cor. 5. Legimus ergò epistolarem tenorem, & eos libros, quos illustri viro filio meo Antiochio reddente suscepimus. In his quidem nobis vestigatus, depræhensus & tentus, quodam multiloquio vtebaris, dum vera inuoluis obscuris, rursùs vtraque confundens, vel cõfiteris negata, vel niteris negare confessa: sed in epistolis tuis apertam non tam de fide nostra, quàm de te tulisti sententiam, volens de DEO verbo aliter, quàm fides habet omnium, disputare. Eccè in quam de te vocamur sententiam. Eccè quæ tuarum sunt beneficia nouitatum. Postquàm ignoratus electus es, & cognitus accusaris, iam nunc cum illo gentium doctore dicendum est: Nam quid oremus secundùm quod oportet, nescimus. Rom. 8. Nónne hæc ecclesiæ illi verba conueniunt, quæ ꝓbatos sibi viros, non notitiam tuam, sed famam secuta, contempsit? Impositum est opinioni benè de te credẽtium. Quis enim intra ouile vellus rapacem lupum putaret abscondi? Vox est eiusdem Apostoli, oportere etiàm hæreses esse, vt probati manifesti fiant. 1. Cor. 11. Aperi aures tuas, & eius ad Timotheum vel Titum dictos audito sermones. Quid his aliud præcepit, quàm vt nouitates euitẽt vocum profanas? 1. Tim. 6. Ad impietatem quippe ista proficiunt, quæ semper spinas & tribulos intulerunt. Timotheum certè etiàm rogâsse se dicit, vt Ephesi remanens denunciaret quibusdam, nè quis aliter prædicaret. 1. Tim. 1. Ante oculos mihi Hieremiæ prophetæ verba sunt: Hiere. 5. Horribilia, inquit, facta sunt super terram: Prophetæ iniquitatem prophetant. Hæc, dicas volo, quasi ignota te transeunt, aut quasi nota cõtemnis? loco obscurus. Si quasi ignota te transeunt, non sit pudoris rectum discere, quandò timori nõ fuit docere peruersum. Si quasi nota contemnitis, intellige te inexcusabilem fore, cùm à te commissi tibi talenti quæsiuerit ille rationem, qui per nos de hoc sanctum fœnus vel lucrum semper expectat. Matt. 25. Adspice quæ pœna illum maneat, qui abscõdit acceptum: qui integrum certè restituit, quod accepit. Vndè euidenter aduerte, quod sit & quale periculum, nec hoc, quod acceperis, reddidisse. An tu Domino nostro dicturus, Quos dedisti mihi custodiui, cùm sic scindi in partes audiamus eius Ecclesiam? Qua conscientia viuis penè ab omnibus in hac ciuitate desertus? Optauerã eos tũc fuisse tam cautos q̃ nunc sunt, cùm sibi desiderãt subueniri. Vndè tibi in has quæstiones verba dirigere, quas sit blasphemum cogitâsse? Vndè in populos hæc episcopo ꝑdicare, quibus virginei partús reuerentia saucietur? Nõ debent veteris fidei

fidei puritatem blasphema in Deum verba turbare. Quis vnquàm non dignus est anathemate iudicatus, vel adijciens vel detrahēs fidei plenæ? Etem̃ manifestè tradita ab Apostolis nobis, nec augmentum, nec imminutionem requirunt. Legimus nostris libris non addi debere, nec detrahi. magna q̃ppe & addentem & detrahentem pœna constringit. Vndè cauterium paramus & ferrum, quòd vltrà non erunt fouenda vulnera quæ merentur abscindi. Scimus certè, maiora vitia maiore semper dolore sanari. Inter multa, quę à te impiè prædicata vniuersalis recusat Ecclesia, Symbolo ab Apostolis tradito plangim⁹ hæc verba fuisse sublata, quæ nobis totius spem vitæ salutisq́ue promittunt. Quod quarè fiat, loquuntur Epistolæ tuæ, de quibus nulla dubitatio est, quia eas ipse misisti: quas in manus nostras nolueramus venire, nè de tāti cogeremur sceleris genere iudicare. Om̃ium disputationum tuarum vias breuis earum sermo conclusit: extendisti te latiùs, multis anfractibus circuîsti, serò tamē diuerso itinere peruenisti ad impium constitutum. Scimus quid ille cauerit, qui præcipit contentiones & pugnas legis esse vitandas. sunt em̃, inquit, inutiles & vanæ. Quod igitur vanum & inutile iudicatur, nemo dubitet minimè profuturum. Itaque quāuìs iam frater Cyrillus secundis te Epistolis suis asserit esse conuictum, intelligas volo post primam & secundam illius & hanc correctionē nostram, quam constat esse iam tertiam, ab vniuersitate collegij, & conuentu Christianorum te prorsùs esse sciunctum, nisì mox quæ malè dicta sunt, corrigantur: nisì in eam viam redeas, quam se Christus esse testatur. Malè in hunc arma desp̃ratiōe mouisti, qui te super familiam suam velut fidelem prudētemq́ue seruum permiserat antè constitui. Perijt tibi huius officij beatitudo promissa: non solùm non das cibum in tempore, verùm etiàm veneno interficis, quos ille suo sanguine & sua morte quæsiuit. Venenum nanque est sub tuis labijs, quę maledictionis & amaritudinis plena vide⁹mus, cùm contra eum, qui suauis est, niteris disputare. Vbi diligentia pastoralis? Pastor bonus animam suam ponit pro ouibus suis: mercenarius verò est, qui eas lupis dimittit & tradit. Quid hîc tu pastor acturus es, qui dominicum gregem pro lupis ipse discerpis? Ad quæ iā grex sanctus septa confugiet, si intra ouilia Ecclesiæ saucietur? Quis futurus est tuitione defensus, qui te patitur pro custode raptorem? Et alias, inquit Dominus, habeo oues quæ non sunt de hoc ouili: & illas oportet me adducere. Ille alias se promittit adducere, tibi pereūt q̃s habebas: siquidē certū sit, quotiès ista cōtingūt, nō oues pastorib⁹, sed magis ouib⁹ p̃ire pastores. Et vocē, inq̃t, meā audiēt. quarè? Vt fiat vn⁹ grex. Ad illi⁹ vocē vn⁹ fit grex, ad tuā aūt inficit aut fugat. Durū est, vt in te de Actibus Apostolorum beati Pauli verba cōueniant: Ego, inquit, scio, quia intrabūt post discessum meum lupi graues in vos, nō parcentes gregi: & ex vobisipsis exurgēt homines loquentes peruersa, vt abducāt discipulos post se. Hæc à te alijs, quàm tibi, dicta velimus. docenda enim tibi fuerāt, non discenda, quæ dicimus. Nam quis ferat doceri Episcopū, qualiter esse debeat Christianus? Diligēter adspice, in quam cōditionem voceris. Arcesseris, argueris, accusaris. Quid horum conuenit sacerdoti? Duris dura responsio: si tamen vicissitudo est verbis blasphema vindicare. An tibi à nobis existimas esse parcendum, cùm animæ tuæ ità ipse non parcas, vt omnibus velis & præteritis, & præsentibus, & futuris beneficium salutis auferre? Persequar planè boni Domini mei fidelis seruus inimicos, cùm Propheta eos odio p̃secto se odisse *Moneor rursùs altero loquente, nè parcam. Quem hîc ego respiciam, cui honoris aliquid seruem, quandò agitur vt mihi totius spei meæ causa tollatur? Ipsius in Euāgelio verba sunt Domini, quibus ait, non sibi patrem, non matrem, non filios, non aliquam necessitudinem debere præponi. Est enim talis frequenter pietas, ex qua nascatur impietas, cùm vincente carnis affectu, charitati illi, quæ Deus est, charitas præponitur corporalis. Eius intuitu aliquibus sępè deserimus, at cùm in hunc tēditur, qui est ipsa dilectio, necesse est nec illa seruetur, quorum author vocatur ad causam. Expergiscere tādèm, quia nō sunt istæ dicendæ vigiliæ, quas non exhibes custodiæ, sed rapinæ. Dormire te volumus in hoc, quod prædicas, & vigilare ad hoc, quod impugnas. Leuiùs certè te ferremus, si in vtroque dormies: nemo tibi perditus esset, nemo quæsitus: nullo animarum dispendio mœreret ecclesia, nullo compendio lætaretur. Satis ei esset, si hanc sponso suo ità vt susceperas resignares. Sed quid multis immoror? Loquente architecto Paulo, frustrà per te superædificatum aliquid q̃ro, in quo non inuēni fundamentum. Audio vim maximam Catholicè sentientes, quibus nos communicamus, clericos sustinere, ità vt his etiàm ciuitas interdicta dicatur. Lætamur eos præmium confessionis acquirere, sed dolemus, quòd Episcopo persequente. Beatus apostolus Paulus persecutorem prædicatore mutauit: nefas est maximum, prędicatorē persecutore mutatum dicere. Enumera retrò hæreticos, qui huiusmodi quæstiones ecclesijs intulerunt. Quis vnquàm de hoc certamine victor reuertitur? Habes certè tuæ ciuitatis exemplum. Paulus ciuis Samosatenus, occupata Antiochena Ecclesia, cùm aliqua prædicaret, collegit suorum seminum messem: reliquos inuentores malorum, ecclesijs occupatis, sententię censura semper non dispar eiecit. Hos quoquè hæreticos, de quibus nos velut eorum, quæ ge-

[Marginal notes: Apocal. vlt. — Tit. 1. — Authoritas summi Pontificis. — Ioan. 14. — Iohan. 10. — Ibidèm. — Ibidèm. — Act. 20. — Psalm. 138. — deest *testes aut quippiā eiusmodi. — Matth. 10. — 1. Cor. 3.]

gesta sunt, nescius cōsulere voluisti, sedibus suis iniusta dicentes expulit iusta damnatio, quos illic inuenisse requiem, non putamus esse mirandum. Inuenerunt enim impiam prędicationem, cuius cōparatione se existimēt innocētes. Hoc loco, quia opportunitas sermonis exposcit, tacere non possumus, quod stupemus. Legimus quàm benè teneas originale peccatum, qualiter ipsam naturā adserueris debitricem, & eum debitum meritò reddere, qui descenderit de genere debitoris. Quid tecum faciunt, qui sunt hęc negando damnati? Nunquàm sinè suspicione ea, quæ sibi sunt aduersa, conueniunt: eijcerentur deniquè, si tibi quoquè similiter displicerent. Cur tamen nunc ea, quæ in hos tunc sunt acta, quæruntur, cùm certum sit illinc ad nos, catholico tunc antistite Attico, gesta directa? Cur non sanctæ memoriæ Sisinnius ista quæsiuit? quia vtiquè sub decessore suo probauerat eos iustè damnatos. Defleant infelices, spe se hominum fuisse deceptos, quibus iam potuit propter cōmunionem sola pœnitētia subuenire. Eccè scire de his incepisti, ante nescisti. Causam tuā magis modò, quàm aliorū, catholica & festina deliberatione curato: quia conuenienter dicimus, Medice, cura teipsum, qui alijs desideras subuenire. Aegritudinis tuę qualitas non recipit aut præstari permittit inducias. Alexandrinæ Ecclesiæ sacerdotis fidem & probauimus, & probamus, & tu admonitus per eū, rursus senti nobiscū, si vis esse nobiscum: cui fratri si à te præbetur assensus, damnatis omnibus quæ hucusquè sensisti, statim hæc volumus esse correcta. Ipsum videas prædicare *nos, & quod contra fas est, etiàm sacerdotes volumus esse correctos: quibus vt pmissa cōuentione consulimus, ità in nos necessè est damnationis sententiam, si abutuntur nostra salubri admonitione, firmemus. Hoc tamen erit post dānationem praui dogmatis plenum correctionis indicium, si reuocentur omnes ad Ecclesiam, qui propter Christum caput eius videntur exclusi. quod nisi fiat, *quos dicimus* eijciendus eiecit, in nostra communione sicut isti, an q talis cognoscitur extitisse? Ad clerum quoq; Ecclesiæ Cōstantinopolitanę, vel omnes, qui censentur nomine Christiano, qualia necessitas exigit, scripta direximus: vt si in puersæ disputationis obstinatione persistes, nec hæc, quæ frater Cyrillus nobiscum prędicat, prędicabis, à nostro collegio, cum quibus tibi non potest esse communio, te intelligant separatum, scituri & exemplo iam cauti, qualiter animę suę decocto & maturo iudicio debeant prouidere. Apertè igitur hanc nostram scias esse sententiā, vt nisi de Deo Christo nostro ea prædices, quæ & Romana, & Alexandrina, & vniuersalis Ecclesia Catholica tenet, sicut & sacrosancta Constantinopolitanæ vrbis Ecclesia ad te vsque optimè tenuit, & hāc per fidem nouitatem, quæ hoc, quod venerabilis scriptura cōiungit, nititur separare, intra decimū diem, à primo innotescentis tibi huius conuentionis die numerandum, aperta & scripta professiōe damnaueris, ab vniuersalis te Ecclesiæ Catholicæ communione deiectum. Quam formam ad te nostri iudicij per memoratum filium meum Possidonium diaconum, cum omnibus chartis ad sanctum consacerdotē meum memoratæ Alexandrinæ vrbis antistitem, qui ad nos super hoc pleniùs retulit, destinaui, vt agat vice nostra, quatenùs statutum nostrum vel tibi, vel vniuersis fratribus innotescat: quia omnes debent nôsse quod agitur, quotiès omniū causa tractatur. Petrus presbyter Alexādriæ & primicerius notariorū, dixit: His quæ lecta sunt, consona rescripsit sanctitas reuerendissimi Episcopi nostri Cyrilli, quę & prę manibus habemus, & si iubet vestra reuerētia, legimus. Flauianus Episcopus Philippensium, dixit: Lecta & hæc inserantur gestis. Petrus presbyter & Primicerius notariorum, legit:

Reuerendissimo & sanctissimo comministro Nestorio Cyrillus, & quæ cōuenit Synodus Alexandriæ de Aegyptiaca diœcesi, in Domino salutē. Saluatore nostro apertè dicente, Qui diligit patrem aut matrem super me, non est me dignus: & qui diligit filium vel filiam super me, non est me dignus, quid patiemur nos, qui à tua reuerentia exigimur te diligere sup saluatorem omniū nostrûm? qs nos in die iudicij iuuare poterit? aut quā inueniemus excusationem, qui silentium ità longum dileximus de factis à te contra ipsum blasphemijs? Et si quidē temetipsum solùm læderes, talia sapiens & docens, minùs vtiquè curæ esset: quoniam verò omnē scandalizâsti Ecclesiam, & fermentum insolitæ hęreseos & extraneæ iniecisti populis, & nō ibì solummodò cōstitutis, sed etiàm his, qui vbiquè sunt, (circunducti sunt etenim tuarum expositionū codices) quæ iam pro nostra taciturnitate sufficiet ratio? aut quomodò non necessarium est, meminisse dicentis CHRISTI, Non putaueritis, quia véni mittere pacē super terram: non véni mittere pacem, sed gladium: véni enim diuidere hominem cōtra patrem suum, & filiam contra matrem suam? Cùm enim fides læditur, valeat quidem, vt irrita & infirma, circa parentes reuerentia: quiescat autem & quæ in filios & fratres est affectionis lex, & pijs iam melior sit mors quàm vita, vt meliorem resurrectionem mereantur, secundùm quod scriptum est. Eccè igitur vnà cum Synodo, quę in magna Roma cōgregata est, præsidente sanctissimo & reuerendissimo fratre & cōministro nostro Cælestino Epo, etiàm tertia te hac cōtestamur Epistola, adhortātes desistere à prauis sic & distortis dogmatibus, quæ & sapis & doces: pro his autem eligere rectam fidē, quæ

[Margin notes: Luc.4. — for. * q nos — loc* obscurus. — Cælestinus vices suas committit Cyrillo. — Literæ Cyrilli & Synodi Alexandrinæ ad Nestorium. — Matth.10. — Ibidèm. — Heb.11. — Synod. Romana sub Cælestino.]

quæ Ecclesijs ab initio tradita est per sanctos Apostolos & Euangelistas, qui & perspectores & ministri verbi facti sunt. Aut si hoc non egerit tua reuerētia, secundùm statutas inducias in literis memoratis sanctissimi & reuerendissimi comministri nostri Romanę vrbis Episcopi Cælestini, cognosce teipsum nullam communionem habere nobiscum, neque locum aut verbum inter sacerdotes Dei & Episcopos. Nec enim possibile est, despicere nos ecclesias sic perturbatas, & scandalizatos populos, & rectam fidem despretam, & dissipatos à te greges, qui saluare debueras, si quidem esses secundùm nos rectæ gloriæ amator, sanctorum patrum inuestigans pietatem. Omnibus autem à tua reuerentia separatis propter fidem vel depositis, tam clericis quàm laicis, communicatores sumus omnes. Nec enim iustum est illos, qui rectè sapere cognouerunt, tuis condemnari sententijs, quia benè facientes contradixerunt tibi. Hoc enim ipsum indicâsti in Epistola, quæ scripta est à te ad magnę Romæ sanctissimum Episcopum nostrum Cælestinum. Non sufficiet autem tuæ reuerentiæ confiteri solùm fidei symbolum, quod expositum est illo tempore in sancto Spiritu à sancta & magna Synodo, tunc tēporis congregata in Nicenorum ciuitate: (intellexisti enim & interpretatus es illud non rectè, distortè autem magis, quanuis confitearis voce dictionem) sed enim consequēs est in scriptis & cum iureiurando cōfiteri, quia & anathematizas quidem tua scelerata & abominanda dogmata; sapies autem & docebis ea, quæ & nos omnes, qui per Occidentem & Orientem Episcopi, & doctores, & populis præsidentes sumus. Consensit autem & Romana sancta Synodus, & nos omnes, vt rectè habentibus & irrepræhensibiliter Epistolis ad tuam reuerentiam scriptis ab Alexandrina Ecclesia. Subiecimus autem his nostris literis, quæ te oporteat sapere & docere, & à quib⁹ abstinere cōuenit. Hæc enim est Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ fides, cui cōsentiūt oēs, & q in Occidēte sunt, & q in Oriente Episcopi. Credimus in vnū Deū patrem omnipotētem, omniū visibilium & inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum IESVM CHRISTVM filium Dei, natum de patre, vnigenitū, hoc est, ex substantia patris, Deum ex DEO, lumen ex lumine, DEVM verum ex Deo vero, natum, non factum, consubstantialem patri: per quem oīa facta sunt, quæ in cælo & in terra sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutē descendit, & incarnatus est, & homo factus & passus est, & resurrexit tertio die, & ascenduit in cælos, venturus iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt, Erat aliquandò quandò nō erat, & priusquàm nasceretur, non erat, & q̄a ex non extantibus factus est, aut ex alia substantia aut essentia, dicentes cōuertibilem esse aut mutabilē filiū Dei, eos anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia. Sequentes autem vbiquè sanctorum patrum confessiones, quas fecerunt loquente in eis sancto Spiritu, & sensuum, qui in eis sunt, inuestigantes intentionem, tanquàm regalem semitam ambulantes, dicimus quòd ipse vnigenitus DEI verbum, qui ex ipsa natus est patris substantia, quia ex DEO vero DEVS verus, lumen de lumine, per quem oīa facta sunt, quæ in cælo & in terra sunt, propter nostram salutem descēdit, & semetipsum dedit in exinanitionem, & incarnatus est, & homo factus est, hoc est, carnem accepit de sancta virgine, & suam eam fecit ex vtero, & secūdùm nos pertulit natiuitatem, & processit homo ex muliere, nō hoc quod erat amittens: sed quāuis factus est in assumptione carnis & sanguinis, & sic mãsit quod erat Deus, videlicet natura & veritate. Neq; autem carnem dicimus in Deitatis naturam esse conuersam, neque in naturam carnis ineffabilem Dei verbi translatam esse naturam. Inconuertibilis enī est & immutabilis omninò, idem ipse semper manens secundùm scripturas. Cùm videretur autem & infans, & pannis inuolutus adhuc, & in sinu genitricis Virginis, & tunc omnem implebat creaturam vt Deus, & considebat genitori * diuinitas. (* diuinitas.) Etenim sinè quantitate & sinè mensura est, & circunterminationē nō suscepit. Vnitum autem esse carni secundùm subsistentiam confitentes verbum, vnum adoramus filium & Dominum IESVM CHRISTVM: neque per partem ponentes & diuidentes hominem & DEVM, vtpotè coniunctos sibi inuicèm dignitatis & authoritatis vnitione, (Nouitas enim vocis hoc est, & aliud nihil) neque verbum, quod ex Deo est, specialiter CHRISTVM nominantes, & simili modo specialiter quasi CHRISTVM alterum eum, qui ex muliere est: sed vnum solum scientes CHRISTVM, verbum quod ex Deo patre est, cùm sua carne. Tunc enim humaniter vnctus est nobiscum, ipse dans his, qui digni sunt accipere spiritum, & non ad mensuram, sicut dicit beatus Euangelista Iohannes. (Iohan. 3.) Sed neque illud dicimus, quòd habitauit DEVS verbum quasi in homine quodam de sancta virgine nato, vt non deifer homo intelligatur CHRISTVS. Si enim & habitauit in nobis DEVS verbum, (Iohan. 1.) dictum est autem, etiàm in CHRISTO quòd habitat oīs plenitudo Deitatis corporaliter: (Colos. 2.) sed tamen consideramus, quia factus caro, non sicut in sanctis habitare dicitur, eodem modo & in eo factam esse habitationem pronunciamus: sed vnitus secundùm naturam, & non in carnem mutatus, talem facit habitationem, qualem vtiquè habere dicitur & hominis anima in suo corpore. Vnus igitur CHRISTVS, & filius, & Dominus,

minus, non velut coniunctione simpliciter habente hominead Deum per vnitatem dignitatis vel authoritatis. non enim ęqualitas honoris vnit naturas. Eccè enim Petrus & Iohannes æquales quidem honore sibi sunt, eò quòd & Apostoli & sancti discipuli: veruntamen duo vnus non sunt. Neq; quidem secundùm appositionem intelligemus modum cōiunctionis: non sufficit enim hoc ad vnitionem naturalem: neq; quasi secundùm participationem seruilem factam esse coniūctionē dicimus, sicut nos adhærentes Domino, secūdùm quod scriptum est, vnus spiritus sum⁹ ad eū. Magìs aūt cōiunctionis nomen recusamus, quia non potest significare vnitionem: sed nec DEVM aut Dominum CHRISTI Verbum, quod ex patre est, nominamus, nè iterùm apertè incidam⁹ in duo vnum Christum, & filium, & Dominum, & blasphemiæ crimen incurramus, DEVM & Dominum sibi ipsum facientes. Vnitū enim, sicut prædiximus, Dei Verbum carni secundùm subsistentiam, Deus quidem est omnium, dominatur autem vniuersitati. Neque verò ipse sui seru⁹ est aut dominus, (stultum enim est, magìs autem & impium sic sapere vel dicere) Dixit enim suum patrem, cùm sit Deus natura & de substantia eius: sed non ignorauimus, quia cùm esset Deus, & homo factus est sub Deo, secundùm legem conuenientem naturæ humanitatis. Ipse verò sui quomodò fieret Deus aut Dominus? Ergò vt homo, & quantùm pertinet ad hoc, quod decet exinanitionis mensuris, sub Deo nobiscum semetipsum esse dicit. Sic factus est & sub lege, cùm certè locutus esset ipse legē, & legislator existeret vt Deus. Recusamus autem dicere de Christo: Propter eum qui induit, eum qui indutus est veneror: ꝑpter inuisibilem, adoro eū qui visibilis est. Horribile est ad hoc etiàm illud dicere, ꝙ ille, qui adsumptus est, ei qui assumpsit, coappellatur Deus. Qui enim hęc dicit, incidit iterùm in duos Christum, & hominem separatìm ponit, & DEVM similiter. Denegat enim euidenter vnitatem, per quam non vt alter quidam alteri coadoratur, neq; quidem coappellatur DEVS: sed vnus intelligitur Christus Iesus filius vnigenitus, vna adoratione venerandus cum sua carne. Confitemur autem, quia ipse, qui ex Deo patre natus est filius, & Deus vnigenitus, cùm vtiq; secundùm suam naturā impassibilis esset, carne passus est pro nobis secundùm scripturas, & erat in crucifixo corpore, suæ carnis impassibiliter proprias faciens passiones. Gratia autem Dei & pro omnibus gustauit mortē, dans ei suum corpus, quanuis secundùm naturā ipse sit vita & resurrectio. Vt enim ineffabili virtute calcans mortē, in prima sua carne fieret primogenitus ex mortuis, & primitiæ dormiētium, & viam faceret etiàm humanæ naturæ ad incorruptionis recursum, gratia Dei, sicut modò diximus, pro omnibus gustauit mortem: tertio autem die resurrexit, cùm infernum spoliâsset. Vndè licèt dicat per hominē facta resurrectio mortuorum, sed intelligimus hominem factum ex DEO patre Verbum, & solutam esse per eum mortis potestatem. Veniet autem in tempore, vt vnus filius & Dominus in gloria patris, vt iudicet mundum secūdùm iustitiam, sicut scriptum est. Necessariò verò & illud adijciemus. annunciantes enim secūdùm carnem mortem vnigeniti filij Dei, hoc est, Iesu Christi, & ex mortuis resurrectionem, & ad cælos ascensionem cōfitentes, *sinè sanguine in Ecclesijs ministeriū celebramus. Accedimus etiàm ità ad mysticas benedictiones, & sanctificamur, participes facti tā sanctæ carnis, quàm venerabilis sanguinis omnium nostrûm saluatoris Christi: & nō vt carnem communem accipientes, (absit:) neque quidē vt viri sanctificati & cōiuncti verbo secūdùm vnitionem dignitatis, vel etiàm quasi inhabitationem diuinam habētis: sed vt viuificam verè, & suam ipsius verbi. Vita enim existēs secundùm naturam vt Deus, quoniam factus est vnum cum sua carne, viuificam eam ostēdit. Itaque licèt ad nos dicat, Amèn amèn dico vobis, nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, nō vt hominis secundùm nos vnius & hanc esse æstimamus, (Quomodò enim hominis caro viuifica erit secundùm naturam suam?) sed vt propriam verè factam eius, qui propter nos & filius hominis fact⁹ & appellatus est. Euāgelicas autem Saluatoris nostri voces nec subsistentijs duabus, neque quidem personis diuidimus: (nec enim est duplex, vnus & solus CHRISTVS, licèt ex duabus intelligatur & diuersis rebus in vnitionem indiuiduam coadunatus: sicut certè & homo ex anima intelligitur & corpore, & non duplex magìs, sed vnus ex vtroquę) sed humanas etiàm & præterea diuinas voces ab vno dictas esse existimamus, rectè sapientes. Quandò enim diuinè dicitur de ipso, Qui videt me, videt & patrem: &, Ego & pater vnum sumus, diuinam eius & ineffabilem intelligimus naturam, secundùm quam vt vnum est ad suum patrem propter identitatem substantiæ, imago etiàm, & figura, & splendor gloriæ eius. Quandò autem humanitatis mensuram non dedignans Iudæos alloquitur, Modò me quęritis interficere hominem, qui veritatē vobis locut⁹ sum: iterū nihilominùs ipsum, qui in æqualitate & similitudine est patris, DEVM verbum & ex humanitatis eius mensuris agnoscimus. Si enim est necessarium credere, quia DEVS existens natura factus est caro, siue homo animatus anima rationali, qualem vtiquè habeat rationem erubescere quosdam in vo-

Marginal notes (left): 1. Cor. 6. — Gala. 4. — Ità loquebat Nestorius. — Heb. 2. — Heb. 2. 1. Cor. 15.

Marginal notes (right): Heb. 2. — 1. Cor. 15. — Psal. 95. — * incruentū — Incruentū Missæ sacrificium. — Iohan. 6. — Iohan. 14. Iohan. 10. — Heb. 1. — Iohan. 8.

vocibus eius, si factæ sunt homini condecentes? Si enim recuset homini decentia verba, quis est qui coëgit eum fieri secundùm nos hominem? Qui verò descendit propter nos in spontaneam exinanitionem, ob quam causam recusaret exinanitioni conuenientia verba? Vni igitur personę, omnes voces Euangelijs insertę, applicandæ sunt, id est, vni subsistentiæ incarnati Verbi. Dominus enim vnus Iesus Christus secundùm scripturas. Sin autem vocetur Apostolus & princeps sacerdotum confessionis nostræ, vtpotè sacrificans DEO & patri fidei confessionem, quæ à nobis ipsi, & per ipsum DEO & patri offertur, necnon & sancto spiritui: iterùm ipsum esse dicimus ex DEO secundùm naturam filium vnigenitum, & non homini attribuemus præter ipsum alteri sacerdotij nomen & ipsam rem. Factus est enim mediator Dei & hominum, & conciliator in pace, semetipsum dedicans in odorem suauitatis DEO & patri. Nam & dicebat, Sacrificium & oblationem noluisti: holocaustomata & de peccato, tibi non complacuerũt, corpus autem perfecisti mihi. Tunc dixi, eccè venio. In capite libri scriptum est de me facere DEVS voluntatem tuam. Obtulit enim pro nobis in odorem suauitatis suum corpus, & non magis pro se ipso. Qua enim indigeret oblatione vel sacrificio pro se, superior omni peccato existens vt Deus? Si enim omnes peccauerunt, & deest illis gloria DEI, secundùm quod facti sumus nos prõpti ad transgressionem, & informata est humana natura in peccato: ipse verò non ità, & *vincimur ob hoc gloriæ eius: quomodò iam erit ambiguum, quia immolatus est propter nos, & pro nobis agnus verus: & dicere, quia obtulit semetipsum pro se & pro nobis, nullo modo *excedit impietatis crimina? Deliquit eñ nullo modo, neque fecit peccatum. Qua ergò opus habuit oblatione, dum peccatum non esset, ꝓ quo meritò fieret? Cùm autem dicit de Spiritu, Ille me glorificauit, intelligentes rectè non vt gloria indigentem alterius dicimus vnum CHRISTVM & filium à sancto spiritu gloriam accipere, quia nec potior eo est, nec supra eum spiritus ipsius. Quoniam autem ad demonstrationem suæ diuinitatis vtebatur suo spiritu magna operatione, glorificatus esse ab eo dicit, veluti si quidam homo dicat de insita sibi fortitudine forsan vel disciplina qualibet, quia glorificabunt me. Quanuis enim est in subsistentia speciali spiritus, & intelligitur separatim secundùm quod spiritus est, & nõ est filius, sed tamen nõ est alienus ab eo. spiritus enim veritatis nominatur, & est CHRISTVS Veritas, & effunditur ab eo, sicut & ex DEO & patre. Operatus igitur spiritus & per manum sanctorum Apostolorum miracula post ascensum Domini nostri IESV CHRISTI ad cælos, glorificauit eum. Creditus est enim quia Deus secundùm naturam est, iterùm ipse operans per suum Spiritum. Propter hoc & dicebat, De meo accipiet, & nunciabit vobis. Et non dicimus, quòd ex participatione sapiens est spiritus & potens. omninò enim perfectus est, & non deest illi quodcunque bonum. Quoniam autem patris virtutis & sapientiæ, quę est filius, spiritus est, verè est sapientia & virtus. Quoniam verò DEVM vnitum carni secundùm subsistentiam sancta virgo genuit carnaliter, ideò & DEI genitricem dicimus eam: non quia verbi natura essentiæ suæ initiũ habeat ex carne, (erat enim in principio, & DEVS erat Verbum, & Verbum erat apud DEVM, & ipse est cælorum factor consempiternus patri, & om̃ium opifex) sed sicut iam prædiximus, quoniam secundùm subsistentiam vniens sibi humanam naturam, & ex ipso vtero natiuitatem sustinuit carnalem: non quia indigebat necessariò propter propriam naturam & generatione temporali, & in vltimis seculi temporibus, sed vt ipsum essentiæ nostræ benedicat initium, & eò quòd peperit eum mulier, cesset iam contra omne genus hominum maledictio, transmittens ad mortem terrena nostra corpora, & illud quod dictum est, In tristitia paries filios, per ipsum destructum, verum ostenderet, quod per prophetæ vocem dictum est, Deuorauit mors præualens. & iterùm, Abstulit Deus omnem lachrymam ab omni facie. Propter hanc enim causam dicimus eum dispensatiuè & ipsas benedixisse nuptias, & venisse vocatum in Cana Galilææ vnà cum Apostolis. Hæc sapere edocti sumus tam à sanctis Apostolis, quàm Euangelistis, & ab omni diuina scriptura, & ex beatissimorum patrum vera confessione. In his omnibus & tuam reuerentiam consentire oportet sinè omni dolo. Quæ verò necessariò oportet anathematizare tuam reue-

Marginal notes: 1.Cor.8. Heb.3. 1.Timo.2. Ephe.5. Psal.39. Rom.3. *egemus i.*effugit Esa.53. De Consf. dist.5. De spiritu dic. Iohan.15. Iohan.14. Iohan.16. Iohan.1. Gen.3. Esa.25. iuxta lxx. Apoc.7. Iohan.2.

reuerentiam, subiecta sunt huic nostræ Epistolę.

XII. anathematismi Cyrilli.

I SI quis non confitetur DEVM esse secúdùm veritatem Emmanuel, & propter hoc DEI genitricem sanctam virginem, (genuit enim carnaliter carnem factum Verbum, quod est ex DEO) anathema sit.

II Si quis non confitetur carni secúdùm subsistentiam vnitum esse Vrebum, quod est ex DEO patre, & vnum esse CHRISTVM cum sua carne, eundem ipsum videlicet DEVM simul & hominem, anathema sit.

III Si quis in vno CHRISTO diuidit substantias post adunationem, sola iungens eas coniunctione, quæ est secúdùm dignitatem, vel authoritatem, aut potentiam, & non magìs concursu secundùm naturalem vnitionem, anathema sit.

IIII Si quis in personis duabus seu subsistentijs diuidit voces in Euangelicis vel Apostolicis scriptis de CHRISTO à sanctis dictas, aut ab ipso de se, & quasdam quidem vt homini præter DEVM Verbum intelligendo specialiter applicat, quasdam verò vt DEO decentes, soli Verbo qui est ex DEO patre, adscribit, anathema sit.

V Si quis audet dicere hominem deiferum esse CHRISTVM, & non magìs DEVM esse secúdùm veritatem, vt vnú natura filium, secundùm quod ipsum verbum factum est caro, & communicauit similiter nobis sanguini & carni, anathema sit.

VI Si quis dicit DEVM aut Dominum CHRISTVM esse verbum, quod ex DEO patre est, & non magìs eundem confitetur simul DEVM & hominem esse, vtpotè facto carne verbo secundùm scripturas, anathema sit. Iohan.1.

VII Si quis ait tanquàm hominem purum operationem suscepisse ex DEO verbo IESVM, & vnigeniti gloria circundatum esse, tanquàm alterum prȩter DEVM verbum hominem existentem, anathema sit.

VIII Si quis audet dicere hominem receptum adorari oportere cum DEO verbo, & glorificari, & coappellari, vt alterú cum altero, (nam qui addit, Cum, manifestè ostendit alterum cum altero adorari) & non magìs vna adoratione honorificat Emmanuel, & vnam ei glorificationem refert propter hoc, quòd verbum factum est caro, anathema sit. Iohan.1.

IX Si quis ait vnum Dominum IESVM CHRISTVM glorificatum esse à spiritu, quasi aliena virtute ab illo data vtentem, & ab ipso accepisse, vt posset operari contra spiritus immundos, & adimplere in hominibus Deitatis miracula, & non magis eius esse spiritum dicit, per quem & operatus est Deitatis miracula, anathema sit.

X Principem sacerdotum & apostolum confessionis nostræ factum esse CHRISTVM diuina dicit scriptura. Heb.3. obtulit enim semetipsum pro nobis in odorem suauitatis DEO & patri. Ephe.5. Si quis ergò principem sacerdotum & apostolum nobis factum esse dicit, non ipsum DEVM verbum, quandò factus est caro, & secundùm nos homo, sed vt alterum præter ipsum specialiter hominem ex muliere: & si quis dicit & pro seipso obtulisse semetipsum oblationem, & non magìs pro nobis solis, (nec enim indigeret oblatione, qui nescit peccatum) anathema sit.

XI Si quis non confitetur Domini carnem viuificam esse, & propriam ipsius Verbi, quod est ex DEO patre, sed vt altero quodam præter ipsum, couiuncto ei secundùm dignitatem, siue vt solam diuinam inhabitationem habente, & non magìs viuificam, sicut dixi, quia facta est caro propria verbi, quod omnia viuificare valet, anathema sit.

XII Si quis non confitetur DEI verbum passum carne & crucifixum esse carne, & mortem gustâsse carne, factum etiàm primogenitum ex mortuis, secundùm quod vita est, & viuificus vt DEVS, anathema sit. 1.Cor.15.

Et collatione facta eorum, quæ à sanctis patribus dicta sunt, & eorum quæ Cyrillus religiosæ memoriæ in prolatis duabus Epistolis scripsit ad Epistolam Nestorij, & testimonia eiusdem Nestorij prolata, & sic manifestata impietate Nestorij, facta est depositio eius. Et hæc quidem est pars gestorum, quæ Ephesi acta sunt. Pars autem gestorum, quæ Chalcedone habita sunt de Epistola sanctæ memoriæ Leonis, ità habet.

*EX *TERTIA ACTIONE eorum, quæ Chalcedone sunt acta.* *secunda Ex actis Synodi Chalcedonē.

Magnificentissimi & gloriosissimi Iudices, & amplissimus Senatus dixerunt: Priore

ore conuentu de damnatione beatæ memoriæ Flauiani & Eusebij religiosissimi Episcopi inquisitio facta est, & omnibus nobis manifestum est constitutum, quàm iustè & secundùm consequentiam prouenit examinatio, & ostensi sunt tunc crudeliter & non decenter damnati. Quæ nobis igitur visa sunt super hoc capitulo fieri oportere, tunc per interlocutiones vobis manifesta facta sunt. Nunc autem quærendum & iudicandum, vt vera fides contineatur, pro qua maximè & Concilium factum est. Scientes igitur quia & DEO rationem reddituri estis tam pro proprijs animabus singuli vestrûm, quàm pro nostris omnibus, qui & doceri quæ ad religionem pertinent, rectè desideramus, & omnem ambiguitatem auferri ex omnium sanctorum patrum concordia & consensu, & consona expositione & doctrina, festinate sinè vllo timore & gratia atque inimicitia fidem puram exponere: ità vt qui videntur non eadem cum omnibus sapere, per veritatis agnitionem ad concordiam reuocentur. Scire enim vos volumus, quia tam sacratissimus & pijssimus terræ orbis dominus, quàm nos, Catholicam fidem à sanctis trecentis decem & octo, & à sanctis centum quinquaginta, necnon etiàm & à cæteris sanctissimis & gloriosissimis patribus traditam custodimus, & secundùm ipsam credimus.

Laici discere debēt religionem ab Episcopis.

Et recitato Symbolo trecentorum decem & octo sanctorum patrum, necnō expositione centum quinquaginta sanctorum patrum, & Epistolis sanctæ memoriæ Cyrilli, oblata est legenda & epistola sanctæ memoriæ Leonis, quæ sic habet:

Epistola x.

DILECTISSIMO FRATRI Flauiano Leo Episcopus.

LEctis dilectionis tuæ literis, quas miramur fuisse tam seras, & gestorum Episcopalium ordine recensito, tandèm quid apud vos scandali contigerit, atque contra integritatem fidei exortum fuisset, agnouimus: & quæ priùs videbantur occulta, nunc nobis reserata patuerunt. Quibus Eutyches, qui prēsbyteri nomine honorabilis videbatur, multùm imprudens & nimis imperitus ostenditur, vt etiàm de ipso dictum sit à Propheta: Noluit intelligere vt benè ageret: iniquitatem meditatus est in cubili suo. Quid autem iniquius, quàm impia sapere, & sapientioribus doctioribusque nō credere? Sed in hác insipientiam cadunt, qui cùm ad cognoscendā veritatem aliquo impediuntur obscuro, non ad propheticas voces, non ad Apostolicas literas, nec ad Euangelicas authoritates, sed ad semetipsos, recurrunt: & ideò magistri erroris existunt, quia veritatis discipuli non fuerunt. Quam enim eruditionem de sacris noui & veteris Testamenti paginis acquisiuit, qui nec ipsius quidem Symboli initia compræbendit, & quod per totum mundum omnium regenerandorum voce depromitur, istius adhuc senis corde non capitur? Nesciens igitur quid deberet de Dei verbi incarnatione sentire, nec volens ad promerendum lumen intelligentiæ in sanctarū scripturarum latitudine laborare, illam saltē communem & indiscretam confessionem solicito recepisset auditu, qua fideliū vniuersitas profitetur credere se in Deum patrem omnipotentem, & in Christum Iesum filium eius vnicum, Dominum nostrum, qui natus est de Spiritusancto * & Maria virgine: quibus tribus sententijs omnium fere hæreticorum machinæ destruuntur.

Psalm.35.

24.q.3.quid aūt iniquius

*ex

Cùm enim Deus, & omnipotens, & æternus pater creditur, consempiternus eidem filius demonstratur, in nullo à patre differens, qa de Deo Deus, de omnipotente omnipotēs, de æterno natus est coæternus: non posterior tempore, non inferior potestate, non dissimilis gloria, nō diuisus essentia. Idem verò sempiterni genitoris vnigenitus sempiternus, natus est de spiritusancto * & Maria virgine: quæ natiuitas temporalis illi natiuitati diuinę nihil minuit, nihil contulit, sed totum se reparando homini, qui erat deceptus, impendit, vt & mortem vinceret, & diabolum, qui mortis habebat imperium, sua virtute destrueret. Non enim superare possemus peccati & mortis authorem, nisi naturam nostram ille susciperet & suam faceret, quem nec peccatum contaminare, nec mors potuit detinere. Conceptus quippe est de spiritusancto intra vterum virginis matris, quæ illum ità salua virginitate edidit, quemadmodùm salua virginitate concepit. Sed si de hoc Christianæ fidei fonte purissimo syncerum intellectum haurire non poterat, quia

*ex

Hebr.2.

quia splendorem perspicuæ veritatis obtrectatione sibi propria tenebrârat, doctrinæ se Euangelicæ subdidisset, & dicente Matthęo, Liber generationis IESV CHRISTI, filij Dauid, filij Abraham, Apostolicæ quoquè prædicationis expetisset instructum, & legens in Epistola ad Romanos, Paulus seruus IESV CHRISTI, vocatus Apostolus, segregatus in Euangelium DEI, quod antè promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis de filio suo, qui factus est ex semine Dauid secundùm carnem, ad propheticas paginas piam solicitudinem contulisset, & inueniens promissionem Dei ad Abraham dicentis, In semine tuo benedicentur omnes gentes, nè de huius seminis proprietate dubitaret, secutus fuisset Apostolum, dicentem: Abrahæ dictæ sunt promissiones, & semini eius. Non dicit & seminibus, quasi in multis, sed quasi in vno, & semini tuo, quod est CHRISTVS. Esaiæ quoquè prædicationem interiore appręhendisset auditu dicentis, Eccè virgo in vtero concipiet, & pariet filium, & vocabunt nomē eius Emmanuel, quod est, interpretatum, Nobiscum DEVS. Eiusdemque prophetæ fideliter verba legisset, Puer natus est nobis, & filius datus est nobis, cuius potestas super humeros eius, & vocabunt nomen eius magni cōsilij angelus, admirabilis consiliarius, DEVS fortis, princeps pacis, pater futuri seculi. Nec frustratoriè loquens, ità verbum diceret carnem factum, vt editus vtero virginis CHRISTVS, haberet formam hominis, & non haberet materni corporis veritatem. An fortè ideò putauit Dominum IESVM CHRISTVM non nostræ esse naturæ, quia missus ad beatam Mariam angelus ait, Spiritussanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi: ideoque quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius DEI: vt quia conceptus virginis diuini fuit operis, non de natura concipientis fuerit caro concepti. Sed non ità intelligenda est illa generatio singulariter mirabilis, & mirabiliter singularis, vt per nouitatem creationis, proprietas remota sit generis. fœcunditatem enim virgini Spiritussanctus dedit, veritas autem corporis sumpta de corpore est, & ædificante sibi sapientia domum, Verbum caro factum est, & habitauit in nobis, hoc est, in ea carne, quam sumpsit ex homine, & quam spiritu vitæ rationabilis animauit. Salua igitur proprietate vtriusque naturæ, & in vnam coeunte personam, suscepta est à maiestate humilitas, à virtute infirmitas, ab æternitate mortalitas, & ad resoluendum conditionis nostræ debitum, natura inuiolabilis naturæ est vnita passibili, vt quod nostris remedijs congruebat, vnus atque idem mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus & mori posset ex vno, & mori non posset ex altero. In integra ergò veri hominis perfectaque natura, verus natus est Deus: totus in suis, totus in nostris. Nostra autem dicimus, quæ in nobis ab initio creator condidit, & quæ reparanda suscepit. Nam illa, quæ deceptor intulit, & homo deceptus admisit, nullum habuerunt in saluatore vestigium. Nec quia communionem humanarum subijt infirmitatum, ideò nostrorum fuit particeps delictorum. Assumpsit formam serui sinè sorde peccati, humana augens, diuina non minuens: quia exinanitio illa, qua se inuisibilis visibilem prębuit, & creator ac Dominus omnium rerū, vnus voluit esse mortalium, inclinatio fuit miserationis, non defectio potestatis. Proindè qui manens in forma DEI, fecit hominem, idem in forma serui factus est homo. Tenet enim sinè defectu proprietatem suam vtraque natura: & sicut formam serui, DEI forma non adimit: ità formam Dei, serui forma non minuit. Nam quia gloriabatur diabolus hominem sua fraude deceptum, diuinis caruisse muneribus, & immortalitatis dote nudatum, duram mortis subijsse sententiam, seq; in malis suis quoddam de præuaricatoris consortio inuenisse solatium, DEVM quoquè, iustitiæ exigente ratione, erga hominem, quem in tanto honore condiderat, propriam mutâsse sententiam, opùs fuit secreti dispensatione consilij, vt incommutabilis DEVS, cuius voluntas non potest sua benignitate priuari, primā erga nos dispositionem pietatis suæ sacramento occultiore compleret, & homo diabolicæ iniquitatis versutia actus in culpam, contra Dei propositum non periret. Ingreditur ergò hæc mundi infima filius Dei, de cælesti sede descendens, & à paterna gloria non recedēs, nouo ordine, noua natiuitate generatus. Nouo ordine, quia inuisibilis in suis, visibilis est factus in nostris. Incompræhensibilis voluit compræhendi. Ante tempora manens, esse cœpit ex tempore: Vniuersitatis Dominus seruilem formam, obumbrata maiestatis suæ immensitate, suscepit. Impassibilis DEVS, non dedignatus est homo esse passibilis: & immortalis, mortis legibus subiacere. Noua autem natiuitate generatus, quia inuiolata virginitas concupiscentiam nesciuit, carnis materiam ministrauit. Assumpta igitur est de matre Domini natura, non culpa: nec in Domino IESV CHRISTO, ex vtero virginis genito, quia natiuitas est mirabilis, ideò natura est dissimilis. Qui enim verus DEVS, idem verus est homo: & nullum est in hac vnitate mendacium, dum in inuicèm sunt & humilitas hominis, & altitudo Deitatis. Sicut enim Deus nō mutatur miseratiōe, ità homo nō cōsumitur dignitate. Agit enim vtraq; forma cum alte-

Matth. 1. Rom. 1. Gene. 22. Galat. 3. Esa. 7. Esa. 9. Luc. 1. Prou. 9. Iohan. 1.

rius

rius communione, quod proprium est, verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequête quod carnis est. Vnum horum coruscat miraculis, aliud succumbit iniurijs: & sicut verbum ab æqualitate paternæ gloriæ non recedit, ità caro naturam nostri generis non reliquit. Vnus enim idemq; est, quod sæpè dicendum est, verè Dei filius, & verè hominis filius: Deus per id, quòd in principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbū: Homo per id, quòd verbū caro factum est, & habitauit in nobis. Deus per id, quòd omnia per ipsum facta sunt, & sinè ipso factū est nihil. Homo per id, quòd factus est ex muliere, factus est sub lege. Natiuitas carnis, manifestatio est humanæ naturæ: partus virginis, diuinæ est virtutis indicium. Infantia paruuli, ostenditur humilitate cunarum: magnitudo altissimi, declaratur vocibus angelorum. Similis est rudimentis hominum, quem Herodes impiè molitur occidere: sed Dominus est omnium, quem Magi gaudēt suppliciter adorare. Iam cùm ad præcursoris sui Iohannis baptismum venit, nè lateret, quòd carnis velamine diuinitas tegeretur, vox patris de cælo intonans, dixit: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi benè complacuit. Quem itaque sicut hominem diabolica tentat astutia, eidem sicut Deo angelica famulantur officia. Esurire, sitire, lassescere, atque dormire, euidenter humanum est: sed quinque panibus quinque millia hominum satiare, & largiri Samaritanæ aquam viuam, cuius haustus viuenti præstet, nè vltrà iam sitiat: supra dorsum maris plantis non subsidentibus ambulare, & elationes fluctuum increpata tempestate consternere, sinè ambiguitate diuinum est. Sicut ergò, vt multa prætercam, non eiusdem naturæ est flere miserationis affectu amicum mortuum, & eundem, remoto quatriduanæ aggere sepulturæ, ad vocis imperium excitare rediuiuum: aut in ligno pendere, & in noctem luce conuersa, omnia elementa tremefacere: aut clauis transfixum esse, & paradisi portas fidei latronis aperire: ità non eiusdem naturæ est, dicere, Ego & pater vnum sumus: & dicere, Pater maior me est. Quanuis enim in Domino Iesu Christo, Dei & hominis vna persona sit, aliud tamen est, vndè in vtroque communis est contumelia, aliud vndè communis est gloria. De nostro enim illi est minor patre humanitas, de patre illi est æqualis cum patre diuinitas. Propter hanc vnitatem personæ in vtraque natura intelligendam, & filius hominis legitur descendisse de cælo, cùm filius Dei carnem de ea virgine, de qua est natus, assumpserit. Et rursùs, filius DEI crucifixus dicitur ac sepultus, cùm hæc non in diuinitate ipsa, qua vnigenitus consempiternus & consubstantialis est patri, sed in naturæ humanæ sit infirmitate perpessus. Vndè vnigenitum filium Dei crucifixum & sepultum, omnes etiàm in symbolo confitemur, secundùm illud Apostoli dictum: Si enim cognouissent, nunquàm Dominum maiestatis crucifixissent. Cùm autem ipse Dominus noster atque saluator, fidem discipulorum suis interrogationibus erudiret: Quem, inquit, dicunt homines esse filium hominis? Cumque illi diuersas aliorum opiniones retexissent: Vos, ait, quem me dicitis esse? me vtiquè, qui sum filius hominis, & quem in forma serui, atque in veritate carnis adspicitis, quem esse me dicitis? Vbì beatus Petrus diuinitùs inspiratus, & confessione sua omnibus gentibus profuturus, Tu es, inquit, Christus filius Dei viui. Nec immeritò beatus est pronunciatus à Domino, & à principali petra soliditatem & virtutis traxit & nominis, qui per reuelationem patris eundem & Dei filium est confessus, & Christum, quia vnum horum sinè alio receptum, non proderat ad salutem: & æqualis erat periculi, Dominum Iesum Christum, aut Deum tantummodò sinè homine, aut sinè Deo solùm hominem credidisse. Post resurrectionem verò Domini, quæ vtiquè veri corporis fuit, quia non alter est resuscitatus, quàm qui fuerat crucifixus & mortuus: quid aliud quadraginta dierum mora gestum est, quàm vt fidei nostræ integritas ab omni caligine mūdaretur? Colloquens enim cum discipulis suis, & cohabitans atque conuescens, & pertractari se diligente curiosoque contactu ab eis, quos dubietas perstringebat, admittens, ideò & clausis ostijs ad discipulos introibat, & flatu suo dabat spiritum sanctum, & donato intelligentiæ lumine, sacrarum scripturarum occulta pandebat. Et rursùs idem vulnus lateris, fixuras clauorum, & omnia recētissimæ passionis signa mōstrabat, dicēs: Videte manus meas & pedes, qa ego ipse sum. Palpate & videte, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere: vt agnosceretur in eo proprietas diuinæ humanæque naturæ indiuidua permanere: & ità sciremus verbum non hoc esse, quod carnē, & vt vnum Dei filium, & verbum confiteremur & carnem. Quo fidei sacramento Eutyches iste nimiùm æstimandus est vacuus, qui naturam nostram in vnigenito Dei, nec per humilitatem mortalitatis, nec per gloriam resurrectionis agnouit: nec sententiam beati Apostoli & Euangelistæ Iohannis expauit, dicentis: Omnis spiritus, qui confitetur IESVM CHRISTVM in carne venisse, ex DEO est: & omnis spiritus, qui soluit IESVM CHRISTVM, ex DEO non est, & hic est Antichristus. Quid autem est soluere Iesum, nisi humanam ab eo separare naturam, & sacramētum fidei, per quod vnum saluati sumus, impudentissimis vacuare figmentis? Caligās verò circa naturā Christi corporis, necessè est, vt etiàm in passione eius eadē obcæcatione desipiat. Nam si crucē Do-

Marginal references: Iohan. 1. Ibid. Ibid. Gal. 4. Matth. 2. Ibid. Matth. 3. Matth. 4. Iohan. 6. Iohan. 4. Matth. 14. Iohan. 11. Matth. 27. Luc. 23. Iohan. 10. Iohan. 14. 1. Cor. 2. Matth. 16. Actor. 1. Iohan. 20. Ibid. Luc. 24. Ibid. 1. Iohan. 4.

Domini non putat falsam, & susceptum pro mundi salute supplicium verum fuisse non dubitat, cuius credit mortē, agnoscat & carnem: nec diffiteatur nostri corporis hominem, quem cognoscit fuisse passibilem: quoniam negatio veræ carnis, negatio est etiàm corporeæ passionis. Si ergò Christianā suscipit fidem, & à prædicatione Euangelij suum non auertit auditū, videat quæ natura transfixa clauis pepēderit in crucis ligno, & aperto per militis lanceam latere crucifixi, intel-
Iohan.19. ligat vndè sanguis & aqua effluxerint, vt Ecclesia Dei & lauacro rigaretur & poculo. Au-
1.Petr.1. diat & beatum Petrum apostolum prædicātem, quòd sanctificatio spiritûs per adspersionem fit sanguinis Christi. Nec transitoriè
Ibid. legat eiusdem apostoli verba, dicentis: Scientes, quòd non corruptibilibus argento & auro redempti estis de vana vestra conuersatione paternæ traditionis, sed precioso sanguine quasi agni incontaminati & immaculati Iesu Christi. Beati quoquè Iohannis apostoli testimonio non resistat, dicentis: Et san-
1.Iohan.1. guis Iesu filij Dei emundat nos ab omni pec-
1.Iohan.5. cato. Et iterùm: Hęc est victoria, quæ vicit mūdum, fides nostra. Quis est qui vicit mundū, nisi qui credit, quoniam Iesus est filius Dei? Hic est, qui venit per aquam & sanguinem, Iesus Christus: non in aqua solùm, sed per aquam & sanguinem. Et spiritus est, qui testificatur, quoniam spiritus est veritas. Quia tres sunt, qui testimoniū dant, spiritus, aqua & sanguis: & tres vnum sunt. Spiritus vtiquè sanctificationis, & sanguis redemptionis, & aqua baptismatis, quæ tria vnum sunt, & indiuidua manent, nihilq́; eorum à sui connexione seiungitur: quia catholica Ecclesia hac fide viuit ac proficit, vt nec sinè vera diuinitate humanitas, nec sinè vera credatur humanitate diuinitas. Cùm autem ad interlocutionem examinis vestri Eutyches respōderit, dicens: Confiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem, post verò adunationem vnam naturam cōfiteor, miror tam absurdam, tamq́; peruersam eius professionem nulla iudicantium increpatione reprǽhensam, & sermonem nimis insipientem nimisq́; blasphemū ità omissum, quasi nihil quod offenderet, esset auditum, cùm tam impiè duarum naturarū ante incarnationem vnigenitus Dei filius fuisse dicatur, q̃ nefariè postquàm verbum caro factum est, natura in eo singularis asserit. Quod nè Eutyches ideò vel rectè, vel tolerabiliter æstimet dictum, qa nulla vestra est sententia cōfutatum, dilectionis tuæ diligentiam cōmonemus, frater charissime, vt si per inspirationem misericordiæ Dei ad satisfactionē causa perducitur, imprudentia hominis imperiti etiàm ab hac sensûs sui peste purgetur: qui quidem, sicut gestorū ordo patefecit, benè cœperat à sua persuasione discedere, cùm vestra sententia coarctatus, profiteretur se dicere, quod antè non dixerat, & ei fidei acquiescere, cuius priùs fuisset alienus. Sed cùm anathematizando impio dogmati noluisset præbere consensum, intellexit eum fraternitas vestra in sua manere perfidia, dignumq́; esse, qui iudicium condemnationis exciperet. De quo si fideliter atque vtiliter dolet, & quàm rectè mota sit Episcopalis authoritas, vel serò cognoscit, vel si ad satisfactionis plenitudinem omnia, quæ ab eo malè sunt sensa, viua voce & præsenti subscriptione dānauerit, non erit irrepręhensibilis erga correctum quātacunq; miseratio: quia Dominus noster verus & bonus pastor, qui animam su- Iohan.10.
am posuit pro ouibus suis, & qui venit ani- Luc.9.
mas hominum saluare, nō perdere, imitatores nos suæ vult esse pietatis, vt peccantes quidem iustitia coërceat, conuersos autem misericordia non repellat. Tunc enim demùm fructuosissimè fides vera defenditur, quādò etiàm à sectatoribus suis opinio falsa dānatur. Ad omnem verò causam piè ac fideliter exequendam, fratres nostros Iulianum Episcopum & Renatum presbyterum tituli sancti Clementis, sed & filium meum Hilarium diaconū vice nostra direximus, quibus Dulcitium notarium nostrum, cuius fides nobis est sæpè probata, sociauimus, cōfidentes adfuturum diuinitatis auxilium, vt is qui errauerat, damnata sensûs sui prauitate saluetur.

EX EADEM ACTIONE:

Atticus reuerendissimus Episcopus Nicopolitanæ ciuitatis, dixit: Quoniam præstitit magnificentia vestra suarum aurium facilitatem cum patientia, precamur & inducias dari nobis, vt intra paucos dies trāquilla mēte & non turbato animo, quæ Deo placent, à sanctis patribus ordinentur. Quoniam verò nunc domini nostri & sanctissimi patris & archiepiscopi Leonis, adornantis Apostolicam sedem, lecta est Epistola, oportet verò & beatæ memorię Cyrilli Epistolam scriptā ad Nestorium, (in qua iubet eum consentire duodecim capitulis) & hanc dari nobis, vt in tempore disceptationis parati inueniamur. Reuerendissimi Episcopi clamauerunt: Si iubetis dari nobis inducias, petimus patres perscrutari. Magnificentissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Differatur audientia vsq; ad quinq; dies, vt inter hos cōuenien vestra sanctitas ad sanctissimum archiepiscopum Anatolium, communiter de fide tractetis, vt qui dubitant, doceantur.

EX QVARTA ACTIONE EIVSdem sancti Concilij:

Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerūt: Vnusquisq; reuerendissimorum episcoporū huius præsentis sancti Concilij, quomodò credit, per scripturā sinè aliquo metu, Deum prę oculis habens, festinet exponere, sciens quia sacratissimus & pijssimus noster Dñs secundùm expositionem sanctorum patrum trecentorum

rum decem & octo, & secundùm expositionem sanctorum centum quinquaginta, qui post hæc collecti sunt, & secundùm canonicas Epistolas & expositiones sanctorum patrum, Gregorij, Basilij, Hilarij, Athanasij, Ambrosij, & Cyrilli canonicas duas epistolas, quæ sunt in primo Ephesino publicatæ Concilio atque firmatę, credit, nullo modo ab eorum fide recedens. Nam & reuerendissimus archiepiscopus senioris Romæ Leo ꝓ contentione, quæ ab Eutyche infideliter cōtra catholicam religionem facta est, videtur ad reuerendissimæ memoriæ Flauianum epistolam direxisse.

Est Epistola 8.

ET POST ALIA:

Gloriosissimi iudices & amplissimus Senatus dixerunt: Quoniam sancta Euangelia posita à reuerētia vestra perspeximus, singuli reuerendissimi episcopi, qui conuenerunt, doceant, si expositio trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui olìm in Nicea collecti sunt, & post hęc cētum qnquaginta, qui in regia cōgregati sunt ciuitate, cōsonat Epistolæ reuerendissimi papę Leonis. Anatolius reuerendissimus episcopus regię Constantinopolis, dixit: Epistola sanctissimi & Apostolici archiepiscopi Leonis, consonat symbolo trecentorū decem & octo sanctorum patrū, qui apud Niceam, & centū quinquaginta, qui apud Constātinopolim posteà sunt collecti, qui eandem fidem cōfirmauerunt: sed & ijs, quæ in Epheso sub beatissimo & sanctiss. Cyrillo gesta sunt ab vniuersali & sancto Concilio, quandò maledictum Nestorium condemnauit. Quapropter cōsensi, & eidem epistolę libenter subscripsi.

Paschasinus & Lucenrius viri reuerendissimi Episcopi, & Bonifacius vir reuerendissimus presbyter, vicarij sedis Apostolicę, per Paschasinum dixerunt: Manifestum est, nec poterit dubitari, vnam fidem beatissimi papæ, sedis Apostolicæ rectoris Leonis, cū trecētorum decem & octo apud Niceam patrū concordare atq; seruari, sed & centum quinquaginta apud Constantinopolim congregatorum sacerdotum, qui eandem fidem firmauerunt, sed & Cyrilli sanctæ recordationis viri apud Ephesum, quandò Nestorius ꝓ suo errore damnatus est, statuta in nullo penitùs discordare. Ideoq; etiàm beatissimi papæ epistola, quæ eandem fidem exposuisse ꝓ erroris Eutychis causa dinoscitur, vno sensu vnoq; spiritu videtur illi fidei esse coniuncta. Maximus reuerēdissimus episcopus Antiochię Syriæ, dixit: Concordat epistola sanctissimi Archiepiscopi regiæ Romæ Leonis, expositionibus trecentorum decem & octo apud Niceam sanctorum patrum, & centum quinquaginta apud Constantinopolim nouam Romam, & in Epheso à sanctissimo Cyrillo expositæ fidei, & subscripsi. Stephanus reuerendis. episcopus Ephesi, dixit: Consonat, & subscripsi. Diogenes reuerendissimus episcopus Cyzici, dixit: Consonat, & subscripsi. Et cùm omnes sequenter eadem interlocuti essent, omnes reuerēdissimi episcopi clamauerunt: Omnes consentimus, omnes cōfitemur, omnes similiter credimus, omes eadem sapimus: sic sapimus, sic credimus.

Sancta synodus dixit: Ex his, quæ recitata sunt, manifestum factum est, quomodò sanctæ synodi ea, quæ apud eas proferuntur, ꝓbare solent. Cùm enim illi sanctissimi viri, qui recitatas epistolas scripserunt, sic splenduerunt, tamen epistolarum earum comprobationem non simpliciter, nec sinè inquisitione fecerunt, nisi per omnia cognouissent consonare eas expositioni & doctrinæ sanctorum patrū, ad quam & collatio facta est. Vndè omnes, qui in synodo fuerūt, vna voce & consonantia vsi sunt. Hanc igitur regulam sequentes, perspicimus recitari definitionem pro fide expositam à sancto Chalcedonensi Concilio. Et cùm suscepisset Stephanus reuerentissimus Diaconus & Notarius & instrumentarius, recitauit:

Sancta & magna & vniuersalis synodus, quæ secundùm gratiam Dei, & decretum pijssimorum Imperatorū Valentiniani & Martiani Augustorum, congregata est in Chalcedonensi ciuitate, metropoli prouincię Bithyniæ, in basilica sanctę ac triumphatricis martyris Euphemię, statuit quę subtèr compræhensa sunt.

Hęc sub q̄druplici versione habentur in 5. Actione. synodi Chalcedon. sub num. 150.

Dominus & saluator noster Iesus Christus, fidei agnitiōe proprios cōfirmās discipulos, ait: Pacem meā do vobis, pacē meā relinquo vobis: vt nulla fidei dissensio inter ꝓximos oriatur, sed ex æquo veritatis ꝑdicatio ostēdatur. Sed quia nō desinit malignus in ipsis pietatis seminibus zizania sua inserere & noui quiddam aduersùs veritatem semper excogitare: idcircò Dominus noster humano generi solitè cupiens prouidere, pijssimum hunc & fidelissimum Imperatorem erexit ad zelum, qui vndiquè sacerdotum pontifices ad se conuocauit, vt gratia Domini nostri Iesu Christi cooperante, omnem mendacij pestilentiam ab ouibus CHRISTI remoueat, easque veritatis germinibꝰ reficiat. Quod & communi decreto peregimus, erroris quidem sectam abijcientes, & puram & rectam patrum fidem renouantes, trecentorum decem & octo patrū symbolum omnibus prædicantes, & velut * vos patres alios centum quinquaginta huic pijssimo titulo consentientes notauimus, qui post hæc in amplissima vrbe Constantinopolitana cōuenientes, etiàm ipsi eandem fidem consignauerunt. Statuimus igitur, ordinem & omnes fidei formulas custodientes & nos sanctæ etiàm synodi dudùm Ephesi factæ, cuius fuerunt authores venerabilis memoriæ Cælestinus Romanæ vrbis, & Cyrillus Alexandrinæ ecclesiæ sacerdotes, vt prędulgeat quidem recta & inculpabilis fidei expositio trecētorum decem

Ioan. 14.

for. * hos

tem & octo sanctorum ac beatissimorum patrum, qui in Nicea sub Constantino piæ memoriæ Imperatore conuenerunt: obtinere autem & centum quinquaginta sanctorum patrum, qui in vrbe Cōstātinopolitana cōuenerunt, decretum, ad peremptionem quidem sectarum tunc pullulantium, confirmationem verò ipsius catholicæ atque Apostolicæ nostræ fidei.

INCIPIT Symbolum trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui in Nicea conuenerunt.

Credimus in vnum Deum patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibiliũ conditorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei, de patre natum, vnigenitum, hoc est, de substantia patris, Deum ex Deo, lumē ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natum, non factum, homousion patri, hoc est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, quæ in cælo & quæ in terra. Qui propter nos homines & ꝑpter nostram salutem descendit, & incarnatus, & homo factus, passus est, & resurrexit tertio die, & ascendit in cælos, indè venturus iudicare viuos & mortuos. Et in sanctũ spiritum. Eos autem, qui dicunt, Erat aliquādò quandò non erat, & antequā nasceretur non erat, & quia ex non extantibus factus est, aut ex alia subsistentia vel substantia dicũt esse, aut conuertibilem, aut mutabilē filium Dei, anathematizat catholica & Apostolica Ecclesia.

SYMBOLVM CENTVM QVINquaginta patrum.

CRedimus in vnum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli ac terræ, visibilium omnium & inuisibiliũ. Et in vnũ Dominum nostrum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, ex patre natum ante omnia secula, Deum ex Deo, lumē ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natum, non factum, homousion patri, hoc est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostrā salutem descēdit, & incarnatus est de spiritu sancto ex Maria virgine, homo factus, crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato, & sepultus, tertio die resurrexit, ascendit ad cælos, sedet ad dexteram patris, iterùm venturus est in gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis: Et in spiritumsanctũ Dominum & viuificatorem, ex patre procedentem, cum patre & filio coadorandum & cōglorificandum, qui locutus est per prophetas. In vnam catholicam & apostolicam Ecclesiam: confitemur vnum baptisma in remissionem peccatorum, expectamus resurrectionem mortuorum, & vitam futuri seculi, Amen.

Hęc quoq; I Act. 5. Synod. Chalcedo. sub qua-

Sufficeret quidem ad plenissimam pietatis agnitionem & confirmationem, sapientissimum hoc & salutare diuinæ gratiæ symbolum. De patre enim & filio & spiritusancto doctrinam perfectam edocet, & incarnationem Domini fideliter suscipientibus manifestat. Sed quoniā hi, qui prædicationem veritatis destruere nituntur, quasdam per proprias hæreses vocum nouitates parturiunt, (quidam enim Dominicę dispēsationis mysterium pro nobis actum audentes corrumpere, & vocabulum θεοτόκος, quod est, Dei genitrix, in virgine denegantes, alij autem temperamentum confusionemque inducentes, & vnam esse naturam carnis & Deitatis insensatè componentes, passibilem vnigeniti diuinam naturam tali confusione prodigiosè diuulgant) idcircò omnem aduersùs veritatem opponēdam ab ipsis machinationem volens excludere hæc sancta & magna vniuersalis synodus, antiquam prædicationem immobilem docens, statuit pręcipuè trecentorum decem & octo sanctorum patrum fidem incontaminatā manere: Et propter eos qui spirituisancto aduersantur, patrum paulò posteriore tempore in vrbe Cōstātinopolitana centum quinquaginta conuenientium de substantia spiritussancti traditā doctrinam corroborauit, quam etiàm illi omnibus insinuauerunt, non quòd pręcedētibus aliquid deesset adijcientes, sed de spiritusancto eorundem intellectum aduersùs eos, qui Deitatis eius dominationem nituntur adimere, scripturarum testimonijs pleniùs manifestantes. Propter eos sanè, qui dispensationis mysterium tētant corrumpere, & purũ hominē esse, qui ex sancta virgine natus est, impudēter diuulgāt, beatissimi Cyrilli Alexandrinæ quondàm ecclesię sacerdotis, synodicas epistolas, tam ad Nestorium quàm ad cæteros per Orientem, congruas suscepit, ad confutationem quidem Nestorianæ amētię, interpretationem verò eorum, qui religioso zelo salutaris symboli cupiunt intellectum. Quibus & epistolam sancti & beatissimi primæ sedis archiepiscopi Leonis, scriptam ad Flauianum sanctæ recordatiōis archiepiscopum, ad perimendam Eutychis malignitatē, quæque magni Petri confessioni cōcordat, & communem, quādam paginam existentē contra eos, qui malè credunt, ad confirmationem Catholicæ religionis euidenter subiunxit. Nam & eos, qui in duos filios dispensationis Dominicę mysterium scindere moliuntur, execratur: & eos, qui passibilem diuinitatem vnigeniti filij audent asserere, de concilio sacerdotum repellit: & eos, qui in duabus naturis Christi temperamentum vel confusionem argumentantur, auersatur. Et qui cælestem aut alterius cuiuscunque substantiæ existere formam serui, quam ex nobis assumpsit, insaniendo asserunt, procùl abijcit: & eos, qui duas quidem ante adunationem naturas Domini declarant, vnam verò post adunationem confingunt, anathema facit. Consentientes igitur sanctis patribus,

duplici editione habētur, sub nu. 152.

bus, vnum eundemque filium confiteri Dominum nostrum Iesum Christum, consona voce pariter edocemus, perfectum eundem in diuinitate, perfectum eundem in humanitate, Deum verum & hominem verũ, eundem ex anima rationali & corpore, secundùm diuinitatem vnius cum patre naturæ, secundùm humanitatẽ eundem vnius naturæ nobiscum, per om̃ia similem nobis absq; peccato: ante secula quidem ex patre natum secundum diuinitatem, in nouissimis verò diebus eundem propter nos & nostrã salutẽ ex Maria virgine Dei genitrice secũdùm humanitatem, vnum eundemque Christum, filium, Dominum, vnigenitum, in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter cognoscendum, in nullo naturarum differentias propter humanitatem perimendas, magis autem salua vtriusque naturæ proprietate, & in vna persona vnaque subsistentia concurrente, nõ in duabus personis partiendum vel diuidẽdum, sed vnum eundemque filium vnigenitum, Deum verbum, Dominum Iesum Christum, sicut ab exordio prophetæ de eo, & ipse nos IESVS Christus erudiuit, & patrum nobis tradidit symbolum. His itaque cum omni vndiquè subtilitate & diligentia à nobis ordinatis, statuit sancta & vniuersalis synodus, aliam fidem nulli licere proferre, aut scribere, aut componere, aut sapere, aut docere aliter. qui verò audent aut exponere aliam fidem, aut proferre, aut docere, aut tradere aliud symbolum volentibus conuerti ad scientiam veritatis ex gentibus, aut ex Iudæis, vel hæreticis quibuscunque, si quidem Episcopi aut clerici fuerint, alienos esse episcopos ab episcopatu, & clericos à clero: si verò monachi vel laici fuerint, anathema fieri.

Sancta Synodus dixit: Nunc necessarium nobis esse videtur conferre epistolam, quam Ibas scripsisse dicitur, cum definitione pro fide Chalcedonensi Concilio prolata, & insupèr ad ea, quæ ibì acta sunt, necnon etiàm cum his, quæ sancti patres scripserunt: considerare autem & quæ consonanter prædictæ Epistolæ & Theodoro, & Nestorio hæreticis exposita sunt. Notarij dixerunt: Ea, quæ pro his annotâstis, præ manibus habemus.

Sancta Synodus dixit: Recitẽtur. Et cùm accepisset Thomas reuerentissimus diaconus & notarius, recitauit:

Epistola Ibę confertur ad Synodũ Chalcedon. Chalcedonensis sancta synodus in definitione, quam de fide fecit, prædicat Deum verbum incarnatum, hominem factum esse, qui est Dominus noster Iesus Christus, vnus de sancta Trinitate: Epistola eos, qui verbũ Deum incarnatum & hominem factum esse dicunt, hæreticos & Apollinaristas vocat. Sancta Chalcedonensis Synodus Dei genitricem sanctam virginem Mariam prædicat: Epistola autem sanctam virginem Mariam abnegat DEI genitricem esse. Dicit enim: Quomodò possibile est accipi Deum verbum, qui ab initio est, pro templo ex Maria nato? aut illud, Minorâsti eum paulò minùs ab angelis, de Deitate vnigeniti? Diuina scriptura, & sancti patres & doctores Ecclesiæ exinanitionem & minorationem Dei verbi incarnati esse dicunt. Iterùm Chalcedonensis sancta synodus in definitione, quam pro fide exposuit, omnes sequi se dicit formas sancti Ephesini primi Concilij, & Nestoriũ anathematizat: Epistola autẽ iniuriat Ephesinam primam sanctam synodum, & Nestorium defendit, tanquàm sinè examinatione & quæstione ab ea damnatum. Chalcedonensis sancta Synodus Cyrillum sanctæ memoriæ, & doctorem sibi adscribit, & suscipit Synodicas eius epistolas, quarum vni duodecim capitula supposita sunt, ex quibus Nestorius condemnatus est: Epistola autem de Nestorio quidem, qui tanta blasphemauit & cõdemnatus est, dicit, quòd putatus est quibusdam de secta Pauli Samosateni esse, Cyrillum verò sanctæ memoriæ hęreticum vocat, & dicit de eo, quòd lapsus est in Apollinarij dogma, eò quòd dicit, quòd ipse Deus verbum homo factus est: & cum impia vocâsset duodecim capitula, dicit quòd in eis vnam naturam dixit Cyrillus Deitatis & humanitatis Domini nostri Iesu Christi, vt non sit differentia inter templum, & eum qui in templo habitat. Ex quibus manifestè ostenditur scriptor Epistolæ, quòd duas introducens personas, accusat sanctum Cyrillum, qui secutus est anteriores sanctos patres & doctores Ecclesię, & duarum naturarum, secundùm subsistentiam vnitatem edocuit, quod non vnam naturam Deitatis & humanitatis Domini nostri Iesu Christi significat, sed quòd Deus verbum incarnatus, homo factus est. Qui enim impietatem Theodori & Nestorij insertam Epistolæ vindicant, diuisionem diligentes, & propter hoc duas personas introducentes, accusant vnitatem, quæ secundùm subsistentiam est. Hanc autem faciunt accusationem contra huiusmodi confessionẽ, quoniam diuisionẽ nõ suscipit. Certum etenim est, quòd vnitas secundùm subsistentiam, inconfusa & indiuisa custodit ea, quæ conuenerunt, ex quibus ineffabilis vnitio facta est.

Psalm. 8.

Iterùm impiæ scriptor Epistolæ, volens secũdùm Theodori & Nestorij impietatem separatìm Deo verbo, & separatìm homini euangelicas & apostolicas voces diuidere, accusat sanctæ memoriæ Cyrillum, eò quòd non secundùm eorum insaniam per partes duabus personis voces diuidit. Quòd autem sanctæ memoriæ Cyrillus vocum quidem scit differentiam in vno Domino nostro Iesu Christo, Deo verbo incarnato, non autem diuidit eas per partes, & distribuit separatìm Deo verbo, & separatìm homini, euidenter

in suis expositionibus ità scribit: Vocum autem differentiam nullo modo interemimus, licèt interdiximus diuidere eas, vt filio separatìm Deo verbo, qui ex patre est, & vt homini iterùm separatim filio intelligēdo, qui ex muliere est. Ex quibus ostendit scriptor epistolæ hæreticus & calumniator. Iterùm Chalcedone congregati sancti patres, consonanter in gestis apud eos habitis confitentur ità credere, sicut exposuit sanctæ memoriæ Cyrillus, & anathematizant eos, qui ità non credunt: Epistola de eo, & qui similia ei sapiūt, dicit, quòd in cōfusione & pœnitentia sunt, cōtraria priori suæ doctrinæ docentes. Chalcedonense sanctum Concilium in definitione, quā de fide exposuit, anathematizat eos, qui aliud symbolum, præter quod exposuerunt trecenti decem & octo sancti patres, cōponunt aut tradunt: Epistola laudat Theodorum, qui super alias innumerabiles blasphemias, ausus est & impiū exponere symbolum, in quo aliud dicit Deum verbum, & aliud Christum, & anathematizat idem Theodorus eos, qui non secundùm sceleratum quasi symbolum ipsius sapiunt, vt secūdùm insaniam ipsius omnes sanctos patres & doctores Ecclesiæ condemnaret. Hoc autem impium Theodori symbolum, in Ephesino primo Concilio prolatum, anathematizatū est cum suo scriptore. Iterùm Chalcedonensis sancta synodus Domnum Antiochiæ Episcopum, eò quòd scripsit debere taceri duodecim capitula sanctæ memoriæ Cyrilli, & post mortem condemnauit, cùm confirmâsset condemnationem eius, & suscepisset Maximi ordinationem. Si igitur propter duodecim capitula Domnus condemnatus est, quomodò dicere præsumunt quidam, epistolam, quę impia eadem duodecim capitula dicit, susceptam esse à sancto Chalcedonensi Concilio? Sancti patres & doctores Ecclesiæ, quos secuta est sancta Chalcedonensis synodus, differentiam Deitatis & humanitatis significare volentes, duas dicentes naturas, vnitatem earum secundùm subsistentiam confitentur, quod est vnus Dominus Iesus Christus, Dei verbum incarnatus, & homo factus: scriptor autem epistolæ, dicens duas naturas, & vnam virtutem, & vnā personam, & vnum filium, & non confitens quòd Deus verbum incarnatus & homo factus est, (quod est duarum naturarum secundùm subsistentiam vnitas) cuius duas naturas dicit. Sed certum est, quòd pro personis naturas ponit, & affectualem vnitatem dicit secundùm Theodorum & Nestorium impios, quos defendit & laudat scriptor Epistolæ. Et isti enim duas personas, & duos Christos, & duos filios dicentes, suam impietatem obumbrare volentes, duas naturas & vnum filium dixerunt. Dicit enim impius Nestorius in Epistola ad Alexandrum Hierapolitanum Episcopum, eadem ei sapientem, hæc: Oportet manere naturas in suis proprietatibus, & sic per mirabilem & omnē rationem excedentem vnitatem, vnam intelligi gloriam, & vnum confiteri filium. & iterùm: Non duas personas vnam personam facimus, sed vna appellatione CHRISTI duas naturas simul significamus. Theodorus autem, sicut prædiximus, affectualem vnitatem dicens, & naturas pro personis siue subsistentijs accipiens, ità dicit in vndecimo libro de Incarnatione: Ad hæc itaque sufficiunt quidem & quæ diximus, vbi & naturarum differentiam ostendimus, & personæ vnitatem, & quòd secundùm naturas iste quidem beneficium accipit, ille autem beneficium dat, certa constituta vnitate, ex qua indiuisè ab vniuersa creatura honor impletur. Oportet considerare, quòd cùm naturas dixisset, & ad personas peruenit inferens, quòd iste quidem beneficium dat, ille autem beneficium accipit, per solum honorem duarum personarum vnitatem dicens, sicut & Nestorius vnum filium secundùm gloriam confitetur. Quomodò autem & Nestorius duas dicit naturas, & quòd pro personis eas accipit, licèt videtur vnum dicere filium, euidenter ex eius blasphemijs demonstratur, quas sanctæ memoriæ Cyrillus contra eum in Epheso protulit, ità habentes: Propter hoc & CHRISTVS DEVS verbum nominatur, quoniam habet cōiunctionem ad CHRISTVM perpetuam. Et in alijs Nestorius dicit. Propter eum qui induit, eum qui indutus est adoro: propter eum qui occultus est, cum qui appáret adoro. Inseparabilis ab eo, qui appáret, DEVS est: propter hoc eius, qui inseparabilis est, honorē non separo, separo naturas, sed vnio in adoratione. & iterùm: quoniam enim filius homo est, & DEVS (dicit) destinauit filium suum, factum ex muliere: vt cùm audieris factum ex muliere, deindè videris nomen appositum, quod duas naturas significat, vt natiuitatem ex Maria virgine filium quidem voces, (filium etenim DEI peperit & Christotocos virgo) sed quoniam filius DEI duplex est secundùm naturas, non genuit quidem filium Dei, sed genuit humanitatem, quæ est filius propter coniunctum ei filium. Theodorus autem in octauo de Incarnatione libro, & ipse naturas pro personis accipiens, ità dicit. Sicut & Dominus de viro & muliere dicit, quòd iam non sunt duo, sed vna caro: dicamus & nos rationabiliter secundùm vnitatis rationem, quoniam non sunt duæ personæ, sed vna, scilicet naturis discretis. Sicut enim ibi non nocet numero dualitatis vnam dici carnem, (certum est enim secundùm quid vna dicitur) ità & hic non nocet naturarum differentiæ personæ vnitas. Quandò etenim naturas discernimus, perfectam naturam DEI verbi dicimus, & perfectam personam, (nec enim sinè per-

Galat. 4.

Matth. 19.

persona est subsistentiam dicere) perfectam autem & hominis naturam & personam, similiter. Quandò autem ad coniunctionem respicimus, vnam personam tunc dicimus. Insupèr epistola dicit, oportere confiteri in templum, & in eum qui in templo habitat, quod euidenter duas introducit personas. Sed & Nestorius ijsdem vsus est verbis, ità dicens: Eamus igitur & naturas confitentes, & coniunctionem naturarum constringentes: & dignitatem quidem dicentes vnam, & dominationem vnam templi, & qui in templo habitat, duas autem naturas. Et iterùm dicit: Dominus enim & templum est, propter cōiunctam ei dominationem. Ex his autem Nestorij verbis, & ex his quæ in epistola continentur, manifestum est, quòd alium dicūt Christum, quem templum vocant, & alium Deum verbum, quem dicunt habitare in tēplo: & secundùm eorum impietatem, affectualem dicentium vnitatem, nulla sit differentia inter Christum & fideles homines, de quibus dixit Apostolus: Vos templum Dei estis, & spiritus Dei habitat in vobis. quoniā verò & vnam virtutem in duabus naturis dicit scriptor Epistolæ, hoc & Theodorus & Nestorius dicunt, quos laudat & defendit. Theodorus quidem in duodecimo libro eiusdem opusculi, ità dicens: Ad hæc autē beatus Apostolus respondens, conatur ostendere, quomodò particeps est diuini honoris, & quòd eo fruitur nō propter suam naturam, sed propter inhabitantem virtutem. Oportet & cōsiderare, quòd purum hominem dicunt Christum, non propter suam honorandum naturam, sed propter in eo habitantem virtutem. Nestorius autem de dicto in euangelio, Quòd simile est regnum cælorum homini regi, ità dicit: Coniunctionis, & dignitatis, & ad quod videtur potentiæ, & diuinæ filiationis, & ipsius nominis Christi non est diuisio, rationis autem Deitatis & humanitatis est diuisio. Hāc autem impietatem vnitatis, quæ secundùm virtutem est, beatus Cyrillus interimens, ità dicit: Si quis dicit per coniunctionem secundùm dignitatem, vel authoritatem, vel potentiam siue virtutem, & non magìs cōuentu, qui est secūdùm vnitatem naturalem, vnitionem factā esse, anathema sit. Hanc doctrinam accepi à sanctis patribus, per quam condemnant eos, qui non confitentur, quòd Deus verbum carni animatæ anima rationabili & intellectuali secundùm subsistentiam vnitus est, sed dicūt vnitatem factam esse secundùm dignitatem, & authoritatem, & virtutem. Vna enim virtus, & vna gloria, vel dignitas, non sicut scriptor Epistolæ, & Theodorus, & Nestorius impiè exposuerunt, in diuersis naturis dicitur, sed in diuersis personis, eundem honorem & dignitatem & æqualitatem habentibus, quod in sancta Trinitate confitemur.

1. Cor. 3.

Matth. 18. & 22.

Anathematismo 3.

Sancta Synodus dixit: Ostendit manifestè facta collatio, quòd contraria per omnia est Epistola, quam Ibas scripsisse dicitur, definitioni, quam pro recta fide sancta Chalcedonensis Synodus pronunciauit. Vndè & procedentes omnes, exegerunt Ibam anathematizare Nestorium, quem vindicabat impia Epistola, & insupèr impia eius dogmata, & subscribere definitioni, quam pro fide exposuerunt ad refutanda certè ea, quæ prædicta Epistola vindicat. Et hæc fecerunt, pro nullo habentes ea, quæ ab vno vel duobus pro eadem Epistola dicta sunt, qui & ipsi eiusdem omnibus facti volūtatis, Ibam susceperunt, cùm pœnitentiam egisset, & Nestorium anathematizâsset, & subscripsisset definitioni ab eodem sancto Concilio expositæ. Omnes Episcopi exclamauerunt: Hæc omēs diximus, Epistola hæretica est, Epistolā, quæ dicitur Ibæ, omēs cōdemnamus. Istam omes anathematizamus, Epistola aliena Synodo est, Epistola contraria definitioni est, tota Epistola hæretica est, tota Epistola blasphema est. Qui hanc non anathematizat, hæreticus est: qui istam suscipit, hęreticus est. Epistolam definitio sanctæ Chalcedonensis cōcilij condemnauit. qui eam suscipit, non cōfitetur Deum verbum hominem factum esse. Qui eam suscipit, Cyrillum non suscipit. Definitio Chalcedonensis Concilij Epistolam, quæ Ibæ dicitur, eiecit. Vnus Nestorius, Vnus Theodorus: anathema Theodoro & Nestorio, & Epistolæ, quæ dicitur Ibæ. Qui Epistolam suscipit, Cyrillum reijcit. qui epistolam suscipit, Chalcedonenses sanctos patres reijcit. Chalcedonensis Synodi & Cyrilli æterna memoria: sanctarū quatuor Synodorum æterna memoria. Qui non anathematizat Epistolam, Chalcedonensem Synodum iniuriat. Multis annis Imperatorem, orthodoxum Imperatorem multis annis. Et post istas exclamationes sancta synodus dixit: Sufficiente quæstione, quæ pro tribus capitulis facta est, alio die quod agēdum est consideremus.

Epistola Ibæ anathematizatur.

IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI* AVGVSTI, ANNO XXVII. POST

Consulatum Basilij viri clariss. anno xij. die decimooctauo Kalendas Iunias, Indictione prima.

Confessio seu Collatio 7.

Onsidentibus in secretario venerabilibus Episcopis, huius regiæ ciuitatis Eutychio sanctissimo patriarcha regiæ Constantinopolis nouæ Romę, Apolinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinæ magnæ ciuitatis, Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanæ magnę ciuitatis, Stephano religiosissimo epi-

episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis, Damiano religiosissimo episcopo Sozysæ, vicem agentibus Eustochij sanctissimi episcopi Hierosolymitani, Benigno religiosissimo episcopo Heracleæ Pelagoniæ, vicem agente Elię beatissimi episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiosissimo episcopo Ephesi, Sextiliano religiosissimo episcopo Tuniensi, vicem agente Primosi religiosissimi episcopi Carthaginis, Megethio religiosissimo episcopo Heracleæ Thraciæ, Anastasio religiosissimo episcopo Tabiæ, vicem agente Dorothei religiosissimi episcopi Ancyrę, Iohanne reuerendissimo episcopo Aeliensi, vicem agēte Euprepij religiosissimi episcopi Cyzicenæ ciuitatis, Eusebio religiosissimo episcopo Tyri, Iohanne religiosissimo episcopo Nicomediæ, Stephano religiosissimo episcopo Niceæ, Constantino religiosissimo episcopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo episcopo Tarsi, Iohanne reuerendissimo episcopo Cucusorū, vicem agente Palladij religiosissimi episcopi Melitinæ, Iohanne religiosissimo episcopo Cæsareæ Palæstinæ, Pompeiano religiosissimo episcopo Byzacij, Amazonio religiosissimo episcopo Edessæ, Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorum, Thoma religiosissimo episcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religiosissimo episcopo Tyanorum, Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriæ, Bosphorio religiosissimo episcopo Neocæsareæ, Iohanne religiosissimo episcopo Bostræ, Philippo religiosissimo episcopo Myrorum, Theodoto religiosissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ, Iuliano religiosissimo episcopo Sardiensi, Theodoro religiosissimo episcopo Gortynę, Eustathio religiosissimo episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo episcopo Potipason Africanæ ꝓuincię, Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Phoca religiosissimo episcopo Staliensi, Eulogio religiosiss. episcopo Pergę, Seuerino religiosissimo episcopo Aphrodisiadis, Cyriaco religiosiss. episcopo Amidæ, Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum, Petro religiosissimo episcopo Sidæ, Abrahamio religiosissimo episcopo Sergiopolitano, Asignio reuerendissimo episcopo Traianopolitano, vicem agente Iohānis religiosissimi episcopi Laodiceæ Pacatianæ, Iohanne religiosissimo episcopo Adrianopolitano Thraciæ, Cresco religiosissimo episcopo Cuiculi, Theodosio religiosis. episcopo Iustinianopolitano secūdę Cappadocię, Stephano religiosissimo episcopo Laodiceę siue Theodoriadis, Auxanone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiæ, Eustathio religiosissimo episcopo Maximianopolitano, Aetherio religiosiss. episcopo Anazarbi, Dometio religiosissimo episcopo Chalcidis, Valeriano religiosissimo episcopo Obbæ Aphricanę prouinciæ, Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciæ Syrię, Theodoro religiosissimo episcopo Dryziparon, Seuero religiosissimo episcopo Pompeiopolitano Paphlagoniæ, Georgio religiosis. episcopo Iustinianæ Cypselon, Romano reuerendissimo episcopo Gabalon, Gregorio reuerendissimo episcopo Iustinianopoleos Armeniæ, Iohanne reuerendis. episcopo Nyssę, Basilio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano Camulianorum, Iohanne reuerendissimo episcopo Barcusorum, Cresconio reuerendissimo episcopo Zatarensi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendissimo episcopo Cynon secundæ Aegypti, Christophoro reuerendissimo episcopo Archadiopolitano Asię, Theodosio reuerendissimo episcopo Bybli, Leontio reuerendissimo episcopo Archæ, Iohāne reuerēdissimo episcopo Myrinæ, Alexandro reuerendissimo episcopo Amphipolitano, Stephano reuerendissimo episcopo Clysmatis, Thoma reuerēdissimo episcopo Berissæ, Aristodemo reuerendissimo episcopo Philomelij, Thallelæo reuerēdissimo episcopo Adrianopolis Pisidię, Theoctisto reuerendissimo episcopo Erithron, Diogeniano reuerēdissimo episcopo Sozopolitano, Basso reuerēdissimo episcopo Tamathensi, Anatolio reuerendiss. epis. Cymę, Diogene reuerendissimo episcopo Cratiæ, Restuto reuerendissimo episcopo Mileon Africanæ prouincię, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendissimo episcopo Antipyrgi, Conone reuerendissimo episcopo Magoēdensi, Theoctisto reuerēdissimo episcopo Prusæ, Georgio reuerendissimo epis. Ptolemaidis, Sotero reuerendissimo episcopo Aulonis, Zosimo reuerendissimo episcopo Antandri, Cypriano reuerendissimo episcopo * Coruci, Elia reuerendissimo episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendissimo episcopo Cusson, Theodoro reuerendissimo episcopo * Lymiron, Gennadio reuerendiss. episcopo Zenopolitano, Asyncretio reuerendissimo episcopo Aradi, Stephano reuerēdissimo episcopo Botron, Philippo reuerendissimo episcopo Phelli, Mena reuerendissimo episcopo Demyriangelis, Genethlio reuerendissimo episcopo Dorylaij, Thoma reuerendissimo episcopo Cōstantinæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano, Seuero reuerendissimo episcopo Taborum, Theoctisto reuerendissimo episcopo Halicarnasi, Cosma reuerendissimo episcopo Malli, Dionysio reuerendissimo episcopo Megarensi, Callinico reuerēdiss. episcopo * Opyntij, Paschasio reuerēdiss. episcopo Aegij, Erasmo reuerendiss. episcopo Cibyræ, Iohāne reuerendiss. episcopo Neocęsareæ Euphratēsis, Nonno reuerēdiss. episcopo

* Lymeroe
* Limyron

episcopo Dausarorum, Stephano reuerendissimo episcopo Balaneon, Thoma reuerédissimo episcopo Circisij, Anatolio reuerendiss. episcopo Sebastæ, Constátino reuerendissimo episcopo Midaij, Macario reuerendissimo episcopo Prymnesiæ, Megalo reuerendissimo episcopo Miri, Thalleleo reuerendiss. episcopo Isindorum, Niceta reuerendissimo episcopo Epiphaniæ, Alexandro reuerendissimo episcopo Dionysi, Pelagio reuerédissimo episcopo Azanon, Hierone reuerendiss. episcopo Anastasiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerédissimo episcopo Alion, Procopio reuerendis. episcopo Antinoi, Petro reuerendis. episcopo Dometiopolitano, Iohãne reuerendiss. episcopo Coloniæ, Vranio reuerendiss. episcopo Trallienſi, Iohanne reuerendis. episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerendiss. episcopo Sinaij, Macedonio religiosissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerendiss. episcopo Teni, Eulogio reuerendiss. episcopo Danaborum, Theodoro reuerendiss. episcopo Caradeon, Helpidophoro reuerendiss. episcopo Anastasiopolitano Cariæ, Cyrione reuerendiss. episcopo Dadimorum, Theodoro reuerendiss. episcopo Laodiceę, Sila reuerendiss. episcopo Tiberiopolitano, Diogene reuerédissimo episcopo Augustopolitano, Theodoro reuerendiss. episcopo Ingilon, Iuliano reuerendiss. episcopo Zeugmatis, Dorymenio reuerendiss. episcopo Adraon, Iohanne reuerendiss. episcopo Leri, Theodoro reuerendiss. episcopo Gargaron, Theodoro reuerendissimo episcopo Comanorũ, Ruphino reuerendissimo episcopo Sebastię Armeniæ, Conone reuerendissimo episcopo Semneon, Cyriaco reuerendissimo episcopo Casatorum, Sisinnio reuerendiss. episcopo Preneti, Iuliano reuerendiss. episcopo Batnon, Anastasio reuerédis. episcopo Rachlę, Theodoro reuerendissimo episcopo Porthmi, Paulo reuerendiss. episcopo Stectorij, Stephano reuerendissimo episcopo Amasię, Paulo reuerédissimo episcopo Adrassi, Euãdro reuerendissimo episcopo Cnidi, Mena reuerendissimo episcopo Carpathij. Diodorus archidiaconus & primicerius notariorum, dixit: Superiore die collecta vestra sancta synodus quędam egit de epistola, quę dicitur Ibæ, & promisit altero die quę agenda sunt examinare, & suggerimus ad hoc quod placuerit. Sancta synodus dixit: Quæ iam acta sunt, relegantur, & relecta sunt: & priusquàm aliquid apud sanctam synodum ageretur, Constátinus gloriosissimus Quęstor sacri palatij, missus à pijssimo Imperatore, & ingressus, ità dixit: Certũ est vestrę beatitudini, quantum semper studium victor habuit Imperator, vt finem contentio à quibusdam exorta de tribus capitulis, quę nunc apud vos requiruntur, susciperet, & calũnia pro his illata liberaretur sancta Dei Ecclesia: non tanquàm ignorans in dogmatibus rectitudinem vestræ sanctitatis, & voluntatem quam de his, quæ mouentur, habetis: sed vt etiàm Synodicè de his tribus capitulis definitio cõstituatur. Et Vigiliũ verò religiosissimum adhortatus est vnà vobiscum conuenire, & istorum capitulorum quæstioni rectæ fidei conuenientem finem imponere. Ille verò sæpiùs in scripturis suam manifestauit voluntatem, condemnans prædicta tria capitula, quod etiàm & sinè scriptis sæpiùs dixit coram pijssimo domino, præsentibus quidem gloriosissimis Iudicibus, præsentibus verò quàmplurimis de vestra sancta synodo, & non intermisit semper anathematizans defensores Theodori Mopsuesteni, & epistolã quæ dicitur Ibæ, & conscripta Theodoreti, quæ aduersùs rectam fidem & duodecim capitula sancti Cyrilli exposuit: communiter verò conuenire inuitatus, & hoc facere vnà cum vestra sancta synodo, pollicitus est per seipsum facere, & dare pijssimo domino. Vt igitur etiàm ea, quæ sæpiùs ab ipso facta sunt ad condemnationem trium capitulorum, vos audientes alacriores efficiamini de his formam celeriter proferre, direxit, per me vestræ sanctitati condemnationem, ab ipso Vigilio religiosissimo prolatam aduersùs Rusticum & Sebastianum diaconos Romanæ sanctæ Ecclesiæ, & alios quosdam, necnon etiàm literas, alias quidem ad Valétinianum religiosissimum Scythię episcopum ab ipso scriptas, alias verò ad Aurelianum religiosissimum, qui præsidet Arelati venerandæ Ecclesiæ, quæ prima est sanctarum Galliæ ecclesiarum, omnibus translatis ad Græcam linguam, ad faciliorem scientiam vestræ sanctitatis: per quas manifestum facit idem religiosissimus Vigilius, quòd per totum tempus, eorundem trium capitulorũ impietatem auersatur. Et illud verò pars est eorum, quæ permisit mihi pijssimus dominus vestræ asserere beatitudini, quoniam illi, qui istorum impietatem capitulorum applicare Dei Ecclesiæ festinant, dicere tentauerunt ad pijssimum dominum, quòd decet eius pietatem custodire statum Ecclesiæ, qui tenuit sub diuinæ recordationis patre suo. Volens pijssimus dominus ostendere vestræ beatitudini, qualem etiàm ipse diuinæ recordationis pater eius voluntatem habuit de his, quæ nunc proposita sunt, sacram Epistolam ab illo scriptam ad Hypatium, tum magistrum militum Orientis, direxit vestræ beatitudini, vt cognoscatis quòd voluntatem à patre diuinæ recordationis de his acceptam semper custodit, veruntamen pro recta fide zelum multiplicauit. Cũm enim suggessissent ab Oriente quidam Iustino piæ recordationis, quòd clerici venerandæ ecclesiæ Cyri, imaginem Theodoriti rhedæ imposuerunt, & in prædictam ciuitatem psallentes introduxerunt: Sergius verò tunc ci-

uitatis Episcopus, collectionem celebrauit Theodori, & Diodori, & Theodoriti, & Nestorij, tanquàm vnius sanctorum martyrũ: literis vsus est ad Hypatium, magistrum militum tunc Orientis, vt hoc requireret, & ad Imperium referret. Et his ità habere demonstratis, eiectus est ab episcopatu Sergius, & vsque ad mortem ità permansit, sicut omnes quidem Theopolitanæ sanctæ Ecclesiæ clerici sciunt, & Dionysius verò religiosissimus Episcopus Seleuciensis Ecclesiæ, & Hermisigenes reuerendissimus presbyter venerandæ Ecclesiæ regiæ vrbis, necnon etiàm Hieraclius reuerendissimus presbyter Theopolitanæ sanctissimæ Ecclesiæ, scientes quòd vsque ad mortem permansit Sergius extra sanctam Ecclesiam, propter condemnationem de his contra illum tunc factam. Decet igitur vestram sanctam synodum, cùm omnia cognouerit, mirari quidem pijssimi domini patientiam, festinare verò celerem imponere causæ finem, nè per longiorem dilationem maius scandalum simplicioribus efficiatur, & permaneant hæretici semper sanctissimæ Ecclesiæ adscribentes istorum impietatem capitulorum.

Sancta synodus dixit: Chartæ, quarum gloriosissimus Quæstor mentionem facit, recitentur. Et cùm suscepisset Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorum notariorum, recitauit. Vigilius Episcopus Rustico & Sebastiano. Diù vobis, Rustice & Sebastiane, canonibus & decessorum nostrorum cõgruentem vltionem inferre pro Apostolica moderatione distulimus: sed quia Doctoris gentium in cordis vestri duritia, quod à nobis cum nimia tristitia dicitur, verba videmus impleta; quibus ait, Nescitis quia patientia DEI ad pœnitentiam nos adducit? tu autem secundùm duritiam tuam & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram in die iræ: vt excessus vestros ex plurimis paucos interìm, inquantùm possumus, designemus, venientibus nobis hic in regiam ciuitatem, tu Rustice, dum aliqua nobis ignorantibus legeres, quæ hominem loci tui omninò legere non decebat, & plura committere diceretis, quæ etiàm nostram, si te non prohibuissemus, quod absit, opinionem atque animam lædere potuissent: dicẽte quoquè de te nobis aliqua Paulo diacono, etiàm te præsente, sicut oportuit, & pro affinitate, qua nobis à germano, quem dileximus, iungebaris, & pro eo quòd nos te ad Leuiticum prouexeramus officium, frequenter & secretè paterna monuimus charitate, vt si ea, quæ de te dicebantur, ex aliqua parte cognosceres, à talibus temperares, nè, quia DEI causam indiscussam non pateremur qualibet ratione relinquere, canonicum per nos in te iudicium proueniret. Tu autem non solùm admonitionem nostram audire maleuolo spiritu noluisti, sed etiàm,

Literæ Vigilij, quibus excõmunicat Rusticũ & Sebastianum diaconos, &c.

Rom. 2.

sicut scriptum est, Argue sapientem, & adamabit te: stultum, & odio habebit te: & iterùm, Noluit intelligere vt benè ageret: iniquitatem meditatus est in cubili suo, ad hoc malitia tua perducta est, vt nostra admonitione contempta, in odium potiùs prosilires, & occasionem quæreres, quatenùs causa capitulorum, id est, de dictis Theodori Mopsuesteni eiusque persona, sed & Epistola, quę ab Iba ad Marim Persam perhibetur scripta, necnon & dictorum Theodoriti, quæ contra rectam fidem & Epistolam beatæ recordationis Cyrilli Synodicam ad Nestorium cum duodecim Capitulis, quam & sancta Synodus Ephesina prima suscepit, & beata Chalcedonensis synodus, ad conuincendas Nestorij vesanias in definitione fidei legitur posuisse, quæ te etiàm instante certum est flagitata, ità vt filijs nostris Sapato & Paulo diaconis, sed & Surgentio notariorum primicerio clamitares dicens, non solùm nomen & scripta Theodori Mopsuesteni à nobis debere damnari, sed & territorium eius ipsum, vbi positus est, & si ossa eius euulsa quisquam de sepultura eijceret, & cum eodẽ territorio incenderet, gratanter acciperes. Et cùm necessè esset, vt negocium, quod fuerat in iudicio nostro perductum, te etiàm quàm maximè inter alios tã sacrati Ordinis quàm sequentis consentiente, sententia finiretur, quod constat effectum, & quid de eodem iudicato feceris, quomodò etiàm in palatio vt fratri nostro Menæ, ad quem scripseram, celeriter traderetur institeris, nulli habetur incertum, ità vt filio nostro Surgentio Primicerio petenti, schedam ipsam iudicati nostri, vt apud se pro loco suo secundùm consuetudinem retineret, per multos dies dare penitùs noluisses, donèc exemplaria per plurimos sacerdotes ac laicos, sed & per gloriosum virum Tyrannum magistrum militum, aliosque laicos in Africana prouincia destinares, quod in Ecclesia nostra à diacono nũquàm factum est, ac nobis etiàm nescientibus, eius exemplaria destinares. Nam & Sabbatò sancto, quo ipsum, te, sicut præfati sumus, imminente, protulimus iudicatum, in Ecclesiam sessum processisse, & communicàsse, & officium tuum implèsse cognosceris. Nam & eodem die reuertens ab Ecclesia, coepiscopo nostro, quantùm perhibet, Iuliano hoc diceres, quia melius fieri non potuit, quàm quòd factum est iudicatum, & hortareris vt Deus oraretur, neque quod factum est tolleretur. Quod etiàm succedente Dominico die Paschæ similiter effecisti, & diù in eadem perdurando sententia, alios, vt iudicatum nostrum libenti animo sequerentur, nihilominùs hortabaris. Nam dum Antiochenæ Ecclesiæ apocrisarijs eiusdem iudicati exemplaria nos dare petentibus differremus, sed hoc magis iustum esse prædictis apocrisarijs diceremus, vt à fratre

Prou. 9.

Psalm. 35.

nostro

nostro Mena potiùs exemplaria peterent, ad quem à nobis videbatur fuisse prolatum, tu autem publica voce deposceres, dicēs dominum Leonem ità de Epistola sua diuersis exemplaria destinâsse, nos facere debere similiter, asserendo, quia metueres, nisi vniuersitas iudicati nostri exemplaria de scrinio nostro edita teneret, qualibet ratione posteà forsitan celaretur. Nam dum occasionem euntis ad Siciliam reperisses, & iudicatum nostrum laudesque eius, vbi etiàm filij nostri Diaconus Primiceriusque tecum manifestum est subscripsisse, filijs nostris Pelagio Diacono alijsque dirigere voluisses pro cautela, nè ab aliquo inueniri forsitan potuisset, nobis etiàm ignotātibus, in membrana conscriptum, & in breuitate quadruplicatum, literis scriptum minutissimis destinâsti. Nam & Vincentio secundæ regionis subdiacono, iterùm à nobis posteà ad Siciliam directo, per eum filio nostro Pelagio diacono similiter scripsisti: sed quia ità memoratus subdiaconus prosperè nauigauit, vt illum, qui in membrana scripta portauerat, præcedere potuisset, quantùm nobis retulit, ea quæ in membrana scripseras, Pelagius diaconus ipso præsente percepit. Ergò dum & te præ omnibus imminente prolatum fuerit iudicatū, & tanta in eius iudicati laude succēsus per multum tempus scripseris, feceris ve, vt nunquàm te crederemus ab hac posse rectitudine deuiare, immulatum te subitò post hæc quadam animi leuitate, vulgāte opinione comperimus, & cum aduersarijs Ecclesiæ, qui contra iudicati nostri seriem nitebantur, & à nobis sunt per iudicati ipsius tenorem à communione suspē si, secretè tractare, & dum filius noster diaconus Paulus ad Italiam discedere voluisset, posteaquàm & ad eum peruenit, quòd scandalum Ecclesiæ, in communione adhuc nōstra positus, secretè & hic, & in Africana prouincia, vbi anteà defendendo & laudando iudicatum nostrum, eius exemplaria destinâsti, facere nitebaris, tunc tibi cœpit insistere & dicere, vt si verum esset, producere debuisses, quod tu conuictus, celare minimè potuisti. Tunc verò memoratus nobis cœpit imminere diaconus, vt aut corrigere te ab his, quæ illicitè faciebas, sub nostra præsentia clericorumque promitteres, aut certè petitionem aduersùm te & varietatem tuam atque fallaciam ab eo factam, quam & præ manibus gerebat, debuissemus accipere: ad hoc es propria voluntate perductus, vt tactis Euangelijs sacramenta præstares, & verba tua à notario scripta in nostro tenean tur scrinio, quibus inter alia legeris promisisse, te nunquàm à nostro penitùs obsequio discessurum. Posteaquàm verò peior te Sebastianus, pro solo scandalo faciendo, sicut & initia ipsius venientis in Constantinopoli monstrauerūt, & exitus peior edocuit, noscitur aduenisse, ità vt mox tui immemor sacramenti, coniurationem inter vos contra statuta canonum nobis ignorantibus facientes, in apertum vterque prorūperetis scandalum. Sed vt tua, Sebastiane, non inquantùm sunt, sed inquantùm referre possumus, mala quæ feceris diuersi cognoscant. & iustè te, nam magis tardè, Canonicam aduertant subijsse sententiam, ad tuæ ordinationis veniamus initia. Absentibus filijs nostris diaconis Anatolio atque Stephano, à nobis postulâsti, vt ad tempus pro implendo officio absentium loco diaconum te interìm faceremus. Quod ideò tibi ad præsens speranti cōcessimus, quia ante ordinationem tuam cautionem nobis propria volūtate legeris emisisse, quā & testibus roborâsti, & tactis Euangelijs iuramentum corporaliter præstitisti, vt quicquid tibi à nobis pro Ecclesiastica vtilitate fuisset iniunctum, fideliter & sinè aliqua fraude compleres: officium verò locumque diaconi sinè aliquo vitio, sinè aliqua superbia, sinè aliquo neglectu, donèc reuerterētur diaconi memorati, aut quanto te tempore in Leuitarum voluissemus ordinatione ministrare, cum omni humilitate & studio sinè neglectu modis omnibus impleturum: in eadem cautione rursùs adijciens, quòd si de his omnibus, quæ cum sacramento tactis corporaliter Euangelijs promisisti, aliquid minus impléßes, tunc à sancta communione esses suspensus: ità vt si à die excessùs tui intra annum pœnitētiā noluisses colla submittere, tu tibi anathema manu propria scribendo dixisti. Tunc ergò ad præsens factus es sub ea, quam sperabas & pollicitus fueras, conditione diaconus. Posteà verò, vt à nobis ad Dalmatiarum patrimonium mittereris, summis precibus postulâsti. Quod nos securi, quia talem feceras cautiōem, animo libenti concessimus. qui dū in Salonitana vrbe pro ordinatione patrimonij aduenisses, quantùm ad nos posteà est plurimorū relatiōe perductum, illicitis te & à sede Apostolica prohibitis ordinationibus miscuisti, & quos Honorius, tunc prædictæ ciuitatis Episcopus, contra consuetudinem Romanę vel suæ Ecclesiæ, & sedis Apostolicæ constituta sacris ordinibus applicauerat, non solùm prohibere penitùs noluisti, sed nec nobis ex hac causa vel scripto referre, vel quandò Thessalonicæ nobis occurreras, memor conscientiæ tuæ, nè verbo quidem suggerere voluisti, & cum illis, tanquàm cum legitimo & rationabili ordine factis, cupiditatis spiritu acquieuisti procedere, & eorum socius es communionis venalitate repertus. Iterùm Thessalonica ad Dalmatias patrimonij regendi causa remissus es, ex qua prouincia frequenti te authoritate monuimus, vt non antè discederes, nisi omnes secundùm pollicitationem tuam tam de Dalmatiarum patrimonio, quàm de Prævalitano collige-

res pensiones. Sed tu omnia prætermittens, ad Constantinopolitanam vrbem pro solo faciendo venire scandalo festinâsti, quantùm & sequens exitus declarauit. Relegens tamen cõstituti nostri seriem, quam de præfatis capitulis ad Menam huius ciuitatis antistitem dedisse relegimus, in conspectu diaconorum, subdiaconorumque vel vniuersorum clericorũ, publica voce laudabas, vt de cælo iudicatum nostrum ordinatum atq; prolatum omnibus, sicut præfati sumus, clericis loquereris. Dicta verò Theodori Mopsuesteni asserebas te in Romana vrbe inter aliquos codices inuenisse, quæ confirmabas omni execratione & blasphemijs esse completa. Hæc dicendo, in nostro obsequio, & in Ecclesia publicè & in Placidias officium diaconatûs implebas. Natiuitatis CHRISTI DEI Domini & saluatoris nostri secundùm carnem, præterito anno dies aduénit: vocauim' te, quia ad nos, quæ suprà meminimus te fecisse in Dalmatijs de recenti peruenerunt: & sicut oportuit, diximus tibi, si cum illis, qui contra sedis Apostolicę constituta in sacratis sunt applicati ordinibus, processisti, aut eorum te communioni, sicut dicitur, sociâsti, necessè nobis est, vt si nos DEVS ad nostram dignatur Ecclesiam reuocare, quæramus ista, & veritatem manifestiùs cognoscentes, secundùm Canones vindicemus. Tu verò conscientiæ tuæ reatu perterritus, quia contra Apostolica feceras constituta, occasionem tibi discedendi dissimulans requirebas. Nam cùm te pro certo mandata cum Iohanne Episcopo & Surgentio primicerio atque Saturnino consulario nostro ad Menam fratrem nostrũ, huius ciuitatis antistitem, misissemus, reuersus in Placidias, multis præsentibus & officium diaconi tu & Rusticus ex more compléstis, & quãdò clementissimus princeps dominus filius noster, vt alia die ad Ecclesiam procedere deberemus, referendarium destinauit, vt ei promitteremus, cum alijs diaconis & clericis nos tu & Rusticus fuistis hortati. Nam & ad refectioné pariter in nostra mensa ambo fuisse simili ratione probabimini. Sed sicut Iudas postquàm buccellam accepit, de traditione Domini cogitauit, ità & vos noctis horis pro concitando scandalo Ecclesiæ discessistis. Nos autem alio die mãdantes vobis, vt aut procederetis locum diaconi ex more complentes, aut à communione vos cognosceretis fuisse suspensos: tu verò Sebastiane his, quos inter alios miseramus, fratribus nostris Iohanni & Iuliano Episcopis hoc, quantùm renunciauerunt, dixisti: Ego iudicatum, quod Papa protulit, sequor, si tamen in illis vindicat, qui contra iudicatum faciunt. Nam & simili eis, quantùm perhibent, ratione dixisti, intantùm vt diceres ibi venisse Lampredium & Felicem monachos, qui nostrum iudicatum suscipere noluerunt, & mandâsse vos eis, Non vos possumus videre, quia vos aliam causam habetis, & nos aliam. Posteà verò ad hoc nequitia vestra peruénit, vt excommunicatis communicare contra canones superbo præsumeretis spiritu, id est, memoratis vel alijs, quos pro hoc, quòd contra iudicatum nostrum scripserant, per eiusdem iudicati seriem constabat iam à nobis communione suspésos: cui iudicato, sicut suprà meminimus, vos acqeuisse & consensisse & cõmunicâsse, catholica ꝓbauit Ecclesia. Vndè constat vos secundùm regulas Canonum iustè damnari. Definiunt enim Canones, Si quis excommunicatus ante audientiam communicare præsumpserit, ipse in se damnationem protulit. Item, Placuit vniuersò concilio, vt qui excommunicatus fuerit pro suo neglectu, siue Episcopus, siue quilibet clericus, & tempore excommunicationis suæ ante audientiam communicare præsumpserit, ipse in se damnationis iudicetur protulisse sententiam. Adiecistis etiàm execranda superbia, quæ nec leguntur, nec sinè sui pontificis iussione aliquãdò ordinis vestri homines præsumpserunt, authoritatem vobis prædicationis cõtra omnem consuetudinem vel Canones vindicare, Ephesinæ primæ synodi impugnationem & exprobrationem, sed & beatæ recordationis Cyrilli, blasphemias quoquè contra IESVM Dominum nostrum dictas simili defendentes insania, & per omnes prouincias fallaciter scribentes, nos aliquid commisisse quod reperiatur aduersum definitioni sanctæ Chalcedonensis Synodi, quæ præcedentium se trium, id est, Nicenæ, Constantinopolitanæ, atque Ephesinæ primæ concordat fidei Synodorum. Ità ergò cunctorum animos, qui vestram malitiam nesciérunt, sed tanquàm à Romanis diaconis suscipientes scripta, simpliciter crediderunt, ad tantum scelus operatio fallaciæ vestræ peruénit, vt humanus sanguis in aliquibus locis intra Ecclesiam, quod dici nefas est, funderetur: & omnem legem Ecclesiasticam superbo spiritu conculcare voluistis, sanctarum quoquè regularum consequentiam iniurijs affecistis, impia & quę non sunt licita, per vniuersas contra nos prouincias fallaciter indicando. Nupèr etiàm malis vestris addentes peiora prioribus, dominum Leonem prædecessorem nostrum in Theodori Mopsuesteni dictis, quæ contra rectam fidem legitur scripsisse, consensum præbuisse atque firmâsse, dato scripto ad Christianissimum Principem dominum filium nostrum ausi fuistis adstruere. Absit ergò quẽlibet credere Christianum, quòd aliquid tale, quod contra rectam fidem à quolibet inueniatur scriptum, illius tãti ꝑsulis sanctitas suscepisset, quippe qui in vniuersis Epistolis suis & Nestoriũ, & Eutychẽ, vel eis similia sapiẽtes, pari legitur

Iohan. 13.

 seq-

sententia condemnâsse. In quo memorato scripto, etiàm contra diuinas scripturas, non solùm pontificibus multis, sed etiàm, quod dici nefas est, ipsi quoquè principi sacrilegas iniurias irrogare tentâstis, q̄tenùs ignorantem Christianũ populum diabolica ampliùs deciperetis astutia. Hæc ergò sustinẽntes per multa temporis spatia, patiẽtia sacerdotali resecare distulimus, credẽtes vos forsitan resipisci, & ab illicitis temperare. Sed quia semèl & secundò adhortatione nostra p fratres nostros Epos, id est, Iohãnem Marsicanum & Iulianum Cingulanum, vel Sapatum filium nostrum atque diaconum, necnon & per gloriosum virũ patricium Cethegum, & religiosum virum item filium nostrum Senatoré, aliosq́ue filios nostros commoniti noluistis audire, & neque ad Ecclesiam, neque ad nos reuerti, sicut omnia facitis, voluistis detestanda superbia: & ideò necessè nobis est in vobis Canonicè vindicare, nè videamur diuinarum scripturarum increpationibus subiacere. Scriptum est enim:

Psal. 49. Videbas furem, & simul currebas cum eo, & cum adulteris portionem tuam ponebas, &

Matth. 5. ipse Domin' ac Saluator noster dicit: Quòd si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eũ, & proijce abs te. Expedit enim tibi, vt pereat vnum membrum tuum, quàm totum corpus mittatur in gehennam. Et quoniam iste intellectus magìs de officijs ecclesiarum, vel proximis non rectè agentibus, & scandala in ecclesijs mittentib' sano sensu debet aptari, sicut & alibì nos admonet, dicens, Opor-

Matth. 18. tet venire scãdala, sed væ illi per quem veni-

Gala. 5. unt: & beatus Apostolus simili prædicat ratione, Vtinàm & abscindantur qui vos conturbant: & iterùm sancta scriptura nos com-

Prou. 22. monet, dicens, Eijce pestilentem de concilio, & exiet cum eo iurgium: oportet ergò nos iam post tantas admonitiones in vobis, Rustice & Sebastiane, per authoritatem beati Petri, cuius nos Dominus sibi voluit vice seruire, regulariter vindicare, propterea nè si iam diutiùs differamus, omnis Ecclesiasticus ordo soluatur. Ideoq́ue quod à nobis cũ gemitu, sed cum beati Petri authoritate dicendum est, pro suprà scriptis excessibus alienos vos à diaconi esse honore decernimus, & omni ministerio officij Leuitici, prędictũ vobis honorem auferentes, penitùs summouemus, nullam vlteriùs licentiam habentes, vt ex Leuitico nomine aut gradu aliquid facere præsumatis, vel sub nomine diaconorũ scribendo, iterùm Dei conturbetis Ecclesiã: quippe qui ex Apostolica authoritate & patrum regulis, contra quas multa spiritu superbo atque irreligioso fecistis, vos olìm dignos damnatione præsenti authoritate deponimus. Et vt vniuersi nos hæc pro loco, in quo nos Deus esse voluit, & authoritate beati Petri Apostoli rectè fecisse cognoscant, Canonum constituta posuimus, quæ sancta Chalcedonẽsis Synodus apud se relecta, laudauit. Etius archidiaconus relegit: Si qs presbyter aut diaconus, suum contemnens Episcopum, à communiõe semetipsum suspendit Ecclesię, & secretiùs collectam facit, & altare constituit, & noluit euocanti Episcopo consentire, & noluerit eidem acquiescere, neque obedire & priùs & secundò vocanti, hunc omninò damnari, nec vnquàm hunc curationem mereri, nec recipere eum posse honorem. Si autem permanserit turbas faciens & seditiones Ecclesiæ, per extraneam potestatem tanquàm seditiosum debere comprimi. Omnes reuerendissimi Episcopi clamauerunt, Hæc iusta regula, hæc regula patrum. Pariter statuentes, vt si nobis viuentibus, sicut optamus, sub humilitate & mansuetudine Canonicè pœnitẽtes, matrem recognoueritis Ecclesiam, competenter à nobis venia concedatur. Si verò, quod non optamus, sub regulari pœnitẽtia ad matrem Ecclesiam consueta distuleritis redire superbia, conciliorum in vobis, quorum regulas posuim', cẽsura seruetur, vt nullus post trãsitum nostrum contra constitutum nostrum, quod ex beati Petri, cuius locum licèt immeriti gerimus, authoritate proferimus canonum regulas exequẽtes, in Ecclesiastico gradu audeat reuocare Iohannem, Gerontium, Seuerinum, Importunum, Iohannem atque Deusdedit, quos constat vestræ coniurationis & conspiratiõis esse participes, quos nos potentes bonos, militare Ecclesiæ, cui Deo præsidemus authore, nostro tempore feceramus: tamen vt & ipsi possint & diuersi cognoscere, de subdiaconorum & notariorũ vel defensorum officio præsenti se sententia nouerint fuisse depositos, & nullum penitùs in Ecclesia nostra gradum vlteriùs detinere, nisi fortè, sicut præfati sumus, nobis in hac luce superstitibus, & ipsi pœnitentiæ canonicæ colla submiserint. Felicem etiàm monachum Afrum, qui Gillitano monasterio dicitur prǫfuisse, & leuitate sua atque inconstantia congregationem eiusdem monasterij per diuersa loca certum est dispersisse, & vestræ prauitatis incentor est, cum vniuersis, qui cum vel vos, tam clerici vel monachi, q̄ laici post p̄sentia interdicta in aliqua vestra se societate polluerint, aut consensum consiliumq́ue præbuerint, regularem in his, quæ item superiùs legitur, constituimus manere sententiam: quatenùs in his remedijs, ordine seruato Canonico, nullus prǫsumat pacem, quam Dominus diligit, vlteriùs Ecclesiæ perturbare. Præsentem autem sententiam per Iohannem Marsicanum, Zachæum Syllacœnum, Iulianum Cingulanum, fratres & coepiscopos nostros, sed & Sapatum atque Petrũ filios nostros diaconos, necnon & filium nostrum Surgentium primicerium notariorum, atque Seruum Dei subdiaconũ regionis primæ, necnon & Vincentium subdi-

diaconum regionis secundę, nostræ, cui prę-
sidemus, Ecclesiæ vobis noscimur transmi-
sisse.

ITEM EX ALIA CHARTA RE-
citatum est.

Epistola Vigilij ad Valentinianũ Scythiæ Episcopũ.

Dilectissimo fratri Valẽtiniano Episcopo de Tomis prouinciæ Scythiæ, Vigilius. Fraternitatis tuæ relegentes scripta, pontificalem in vobis solicitudinem inesse gratanter accepimus: quia prophetica tibi possunt verba competẽter aptari, quibus ait: Saluabo gregem meũ, & suscitabo super eũ pastorem, qui pascat eum, seruũ meũ. Oportet ergo charitatem tuam ea quoquè Domini nostri verba sectari, per quæ dixit: Speculatorem te posui domui Israel, & audies de ore meo verbum, & annũciabis eis ex me: & conuocatos eos, quos scandalizari diuersis rumoribus retulisti, incessanter hortari, nè per hos forsitan seducantur, qui sub prætextu Catholico, nequissimo spiritu simpliciũ Christianorum corda, fallacia sua decipere moliuntur, & patris sui diaboli consuetudinem maligno sectantes spiritu, ecclesiam tibi commissam diuersis mendacibus scriptis conturbare desiderãt, quibus Apostolica lectio congruenter aptatur, dicens: Rogo aũt vos fratres, vt obseruetis eos, qui dissensiões & offendicula præter doctrinam, quam vos didicistis, faciũt, & declinate ab illis. Et infrà, Et per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium. Vestra aũt obedientia in omi loco diuulgata est: quatenùs fraternitatis vestræ adhortatiõe sæpè cõmoniti, nulla fideles eorũ animos à rectitudine viæ, quæ Christus est, qui ait, Ego sum via, & veritas, & vita, qualibet maligna annunciatione summoueat: sed si, quod nõ oportet, ab aduersarijs conturbati, aliquid, quod Deus auertat, contra fidem factũ fortè formidãt, cum mansuetudine, quæ conuenit Christianis, prophetica verba sectentur, dicentis: Interroga patrẽ tuũ, & annũciabit tibi: seniores tuos, & dicent tibi. & alius propheta, Labia sacerdotis custodiunt sciẽtiam, & legem requirunt ex ore eius. Et quoniam Basinianus illustris & magnific⁹ vir, filius noster, cũ his, qui pro actib⁹ tuæ fraternitatis Ecclesiæ in Cõstantinopoli obseruãt, pari ratione dixisse noscuntur, etiàm hoc Dei inimicos fuisse mẽtitos, q̃ personæ Episcoporũ Ibæ atq; Theodoriti in nostro, quod absit, fuissent iudicato damnatæ: legant ergò q̃ de causa, q̃ hic mota est, ad fratrẽ nostrũ Menã Cõstantinopolitanæ vrbis Episcopum scribẽtes legimur definisse, & tunc cognoscũt nihil à nobis, Deo nos custodiente, cõmissum, vel certè dispositũ, quod cõtra fidẽ p̃dicationemq; venerandarũ quatuor Synodorũ, q̃ pro vna eademque fide definita sunt, id est, Nicenæ, Constantinopolitanæ, Ephesinæ primæ, & Chalcedonensis reperiat aduersum, aut vni⁹ ex his, qui definitioni suprà scriptæ Chalcedonẽsis fidei subscripserũt, tãgat iniuriã: vel quod decessorũ prędecessorumq; nostrorũ inueniat, quod absit, cõstitutis fortè contrarium: sed in omibus Apostolicæ sedis p̃sulum, & beatę recordatiõis papæ Leonis, & p̃dicatarũ Synodorũ aduersarijs restitisse. Fraternitatẽ aũt vestrã credim⁹ nõ latẽre, inimicos fidei Christianæ hoc semper seculari & * reprauãda molitos astutia, vt Euãgelistas quatuor cõtraria sibi, quod absit, dixisse mõstrarent: q̃bus à sanctis patrib⁹ per Euangeliorũ cõcordiæ libros est cælesti sapiẽtia cõtradictum. Quod nũc quoq; sancti Chalcedonẽsis Concilij aduersarij (inter quos etiàm Rusticũ & Sebastianũ cõperimus isti⁹ authores scandali, quos olìm pro meritis suis à sacra communione suspendimus, in quibus nos; si non resipuerint celeriter, fraternitas tua cognoscat Canonicã sententiã prolaturos) qui sub p̃textu falsæ defensionis student, vt eandem Synodum contra p̃dictas tres Synodos dixisse, quod absit, ostendant. Quibus hæc conantibus, p̃phetæ dicta cõsonanter aptãtur, dicẽtis: Verè mendaciũ operatus est stylus mendax scribarũ. Verbũ Dñi nostri proiecerunt, & sapientia nulla est in eis. Docuerunt em̃ linguã suã loqui mendacium: vt iniquè agerent, laborauerũt. Quibus, si nõ pœnituerint, veniet Psalmistæ inuocata sententia, dicẽtis, Vt destruas inimicũ & defensorẽ. Credimus em̃ Catholicis Ecclesiæ filijs ea, q̃ tunc ad fratrem & coẽpiscopum nostrũ Menam scripsimus, id est, de blasphemijs Theodori Mopsuesteni eiusq; p̃sona vel de epistola, q̃ ad Marim Persam scripta ab Iba dicitur, & scripta Theodoriti, q̃ contra rectã fidẽ & duodecim capitula sancti Cyrilli facta sunt, abundè posse sufficere: q̃ppe dũ in constituto nostro superiùs designato possit diligenter agnosci, quia in ipsa definitiõe fidei, quã sancti Chalcedonẽsis Cõcilij, sacerdotes secundùm præcedentes eam tres alias sanctas Synodos protulerũt, nõ aliquid mutauerũt, sed laudãtes omia, q̃ à superiorib⁹ acta sunt, sancta definitiõe sua perpetuò roborare firmauerũt. Tamẽ si post hęc aliquis, quod nõ credimus, dubitare voluẽrit, hortamur vt cũ tuæ fraternitatis ordinatione ad nos venire festinet, quatenùs lucida admonitione cognoscat omia q̃ decessorũ nostrorũ & antefatarũ quatuor Synodorũ sunt de vna eademq; fide acta scriptaq; tẽporibus, à nobis inuiolabiliter fuisse seruata. Qua ratiõe perceptа, sublato, sicut oportet, de Christianissimis ánimis scandalo, pax Deo placita in ei⁹ Ecclesia illibata p̃duret. Hoc quoquè fraternitatẽ tuã credimus adhortandã, nè vlteriùs p̃dictorum Rustici & Sebastiani, aut illorũ, qui prauæ eorum p̃sumptionis p̃bantur esse participes, scripta suscipiat: sed & vniuersos ad tuã p̃tinentes ordinationẽ cõmoneas, nè vel ipsi à p̃dictis relegãt aliquid destinatum, vel falsitati eorum vlteriùs animum suæ credulita-

Ezech. 34. Ezech. 3. Rom. 16. Iohan. 14. Deut. 32. Malac. 2.

* reprobanda

Hiere. 8. Hiere. 9. Psal. 8.

dulitatis accómodent. Deus te incolumem custodiat frater chariss. Dat. xv. Kal. Aprilis, Imperij domini Iustiniani perpetui Augusti anno xxiij, post consulatum Basilij viri clarissimi anno ix, per Iohannem presbyterum & Apocrisarium, & ipse direxit eam per Maxentium hominem suum.

ITEM EX ALIA CHARTA *recitatum est:*

Epistola Vigilij ad episcopũ Arelatẽſ.

Dilectissimo fratri Aureliano Episcopo Arelatẽsi, Vigilius. Fraternitatis vestræ literas pridiè Idus Iulias, Anastasio deferente, suscepimus: & gratias referimus diuinæ clementiæ, quia solicitudinem vestram in fidei causa, vel in nostræ opinione personæ, sacris relegimus conuenire mandatis, vt dignę charitati tuę verba Dei & cõuenienter aptẽtur, quibus ait: Elegit sacerdotem ex omnibus, ait, ascendens ad altare meum, & portes coram me nomẽ magnũ cunctis diebus vitæ tuę. Necessè ergò nobis est, charitatis vestrę solicitudinem breui interim, quantùm pro temporis qualitate potuim⁹, releuare colloquio: quatenùs modis omnibus confidatis, nihil nos penitùs admisisse, quod decessorũ nostrorum constitutis, vel sanctæ, quæ vna eademque est, fidei quatuor Synodorum, id est, Nicenæ, Constantinopolitanæ, Ephesinę primæ, atq; Chalcedonensis, inueniat (quod absit) esse contrarium, aut quod ad personarum iniuriam pertineat, quæ definitioni eiusdem sanctæ fidei subscripserũt, vel sanctorum prædecessorum nostrorum Cælestini, Xysti, Leonis, aliorumque præcedentiũ atq; sequentium definitis reperiatur aduersum, sed à nobis omnib⁹ prædictis Synodis vnam venerationem, vnamque fidei credulitatem indubitabiliter exhiberi: & eos, qui omnes suprà scriptas quatuor Synodos in rectitudine fidei non sequunt, vel vnam ex ipsis vel omnes in fide reprauant, aut reprauare, aut iniuriare, vel repudiare nituntur, abijcimus: sed & ea, quæ in eiusdem sanctæ fidei iniuriam verbo dicta vel reperiuntur scripta, anathematizanda execrãdaque iudicauimus. & cõstituimus iudicanda, simili pœna plectentes etiam eos, qui fidem beati Cyrilli, quem sanctæ recordatiõis Leo ꝑdecessor noster ad præcessores vestros aliosque datis ꝓbauit & laudauit scriptis, & Chalcedonẽsis verarãda sancta Synodus legit, ꝓtulisse, aliorumq; patrũ, quos Apostolicæ sedis ꝑsules susceperũt atque secuti sunt, execranda superbia impia vocauerũt. Fraternitas ergò tua, quem Apostolicæ sedis per nos constat esse vicarium, vniuersis Episcopis innotescat, vt nullis aut falsis scriptis, aut mẽdacibus verbis aut nuncijs qualibet ratione turbentur, sed potiùs primi Apostolorum, sicut conuenit, verba sectentur, dicẽtis: Aduersarius vester diabolus, vt leo rugiens, circumit, quærens quem deuoret, cui resistite fortes in fide: & quod item doctor gentium dicit Apostolus: Rogo autem vos fratres, vt obseruetis eos, qui dissensiones & offendicula præter doctrinam, quã vos didicistis, faciunt, & declinate ab illis, in Domino confidentes, quia, sicut præfati sumus, ab Apostolis fidem traditam, & à prædictis sanctis quatuor Concilijs declaratã, & à decessoribus nostris & ab antedictis patribus prędicatam, atq; inuiolabiliter custoditam, syncera voluntate tenuimus, tenemus, venerati sumus, veneramur, atque defendimus, & contra eam facientes Apostolica authoritate damnamus. Sed quanta possumus p filiũm nostrum Anastasium de his, quæ gesta sunt, breuiter nos indicare necessè est, & cùm nos dominus filius noster clemẽtissimus Imperator, sicut ꝓmisit, Deo (qui cor ipsius tenet) iuuãte reuerti pceperit, hominẽ, qui vobis ad singula subtiliter innotescat, Deo propitio destinamus. Quod ideò adhuc non fecimus, quia & hyemis asperitas, & Italiæ, quæ vos nõ latet, necessitas prępediuit, donèc serenissimus princeps, sicut desiderat, Domino * sibi subueniat. Illud quoquè credimus sperandum, vt quia scriptum est, Frater fratrem adiuuans exaltabitur, & sicut de credẽtibus in domino Actuum Apostolicorum scriptura testatur, quia erat credentibus in Domino cor vnum & aĩa vna, vt sit fraternitas vestra in hac quoquè parte solicita, & glorioso filio nostro Childeberto regi, quem Christianitatis studio venerationem integram sedi Apostolicæ, cui nos DEVS præesse voluit, cognouimus exhibere, supplicare non desinas, quatenùs in tanta rerum necessitate circa Ecclesiam Dei solicitudinem, sicut & confidimus, Christiana deuotiõe persoluat: vt quia Gothi cum rege suo in ciuitate Romana perhibentur ingressi, hoc eis dignetur scribere, nè se in ecclesiæ nostræ præiudicio, quippe velut alienę legis, immisceat, & aliquid faciat, aut fieri qualibet ratione permittat, vndè Catholica possit Ecclesia perturbari. Dignũ enim est, & Catholico, sicut est, regi conueniens, vt fidem & Ecclesiam, in qua Deus illum voluit baptizari, omni debeat virtute defendere. Scriptũ est enim: Viuo ego, dicit Dominus, quia glorificantes me, glorificabo. Festina ergò, frater charissime, vt in sancta fidei synceritate persistens, ecclesiarum pacem, quæ vel à Deo per meritum sacerdotij tibi commissa est, vel à nobis per Apostolicam authoritatem vicaria potestate mandatur, competenti solicitudine, Deo propitiante, custodias, & vicarium te sedis nostræ dignis deo manifestes operibus. Deus te cõseruet, frater charissime. Dat. iij. Kal. Maias, Imperij domini nostri Iustiniani perpetui Augusti anno vicesimoquarto, post cõsulatum Basilij viri clarissimi anno octauo, per hominẽ, quẽ Anastasius direxit.

Margin notes: Leo obscurus. — 1. Pet. 5. — Rom. 16. — * deesse videtur, iuuãte aut aliqd tale. — Prou. 18. — Act. 4. — Childebertus Francorum rex. — 1. Reg. 2.

ITEM EX ALIA CHARTA ITA *recitatum est:*

LE-

Narratio de imagine Theodoriti &c.

Lecta sunt nobis gesta, confecta apud Antiochenæ ciuitatis defensorem, quibus inserebantur testimonia militum, significantium, vt compendiosè dicamus, quòd priusquàm Sergius reuerendissimus Cyrestenam ciuitatem accederet, quidam, id est, Andronicus presbyter & defensor, & Georgius diaconus, accipientes imaginem Theodoriti, qui vndiquè inculpatur propter fidei errorem, in currum eam imposuerunt, & in Cyrestenam Ciuitatem introduxerunt, psallentes & ostendentes, quòd eiusdem illi sectæ sunt. Sergius autem posteà cùm ciuitatem accepisset, & collectionem celebrauit ipsius Theodoriti, & Diodori, & Theodori, necnon & Nestorij cuiusdam, quem martyrem esse dixit, cùm prouincia nullum habebat martyrium, huic appellationi conueniens. Euidenter igitur mirati sumus, primò quidem si latuerunt tuam eminentiam talia gesta, in ciuitate confecta. Deindè si, cùm cognouisses quod factum est, non sinè dilatione quæstioné fecisti negocij, maximè cùm degere Sergius diceretur, & cum Paulo reuerendissimo esse. Verùm etiàm lecta sunt nobis paulò pòst gesta confecta apud Cyrestenæ ciuitatis defensorem, quæ reuerendissimi responsales Sergij reuerendissimi dixerunt, multorú voces continentia, quòd nulla vnquá nec prædicata est, nec facta est collectio in Nestorij cuiusdam nomine. Super hæc autem gesta, & preces audiuimus tam ipsius Sergij, quàm reliquorum Episcoporum Euphratensis prouinciæ, qui repellunt vbiquè Nestorij nomé, & declinare quidem eius sectam confitentur, consentire auté sanctis quatuor Concilijs. Sancimus igitur nihil subtilitatis vel studij eminentiam tuam relinquere, sed conuocare quidem sinè dilatione Cyrestenę ciuitatis Episcopum ibì degentem, sicut audiuimus, trahere autem ad se milites etiàm, qui testimonia in gestis Antiochiæ confectis præstitisse inueniuntur de numero tertio Stabilisianorum, necnon etiàm Andronicum & Georgium, qui ea, quæ de imagine dicta sunt, fecisse dicútur, & singula cú subtilitate requirere, hoc est, si quod dicitur de imagine, factum est, & si psalmú, cuius mentio gestis Antiochiæ confectis inserta est, psallentes ad imaginis honorem procedèbant, & si Sergius reuerendissimus cùm hæc pòst Antiochię cófectis inserta est, psallentes ad imaginis honorem ea, cognouisset, & clericos admisit, & diuinis eis communicauit mysterijs: & si collectionem Theodoriti, & Theodori, & Diodori prædicari fecit, aut celebrari concessit, & si hoc idem factum est & in Nestorij nomine: & omem circumire viam tua magnitudo festinet, vt nihil subtilitatis possit latere. Nè autem eminentia tua nostram tantummodò timeret indignatióem, sed etiàm Dei iram, non piget nos & iuramentum ei imponere in nomine Domini & saluatoris Christi Dei nostri, ad quę talia pertinét, vt ipsam veritaté vndiquè requiras, & si quidem inueniantur milites per omnia falsa dixisse, & neque pro imagine, neque pro collectione vera dixisse, non tantùm ea, quę in Nestorium referuntur, sed etiàm illa, quæ in Theodoritum, & Theodorú, & Diodorum, mox fortissimo numero eijciantur, in quo militare noscuntur, & omnibus tormentis eorum corpora crucientur. Si autem veritatem in suis depositióibus dixerunt, siue pro imagine, siue pro collectione vel Nestorij, vel aliorum trium, de omnibus nobis suggere, vt cognoscere possimus eos, qui in veram & immaculatam, quam & nos colimus, fidem peccauerunt. Nè quid autem ex his, quę nobis lecta sunt, tuam magnitudinem lateat, iussimus eadé gesta, quæ Cyri confecta sunt, & ad nos relata, necnon rescripta eorum, quæ Antiochiæ confecta sunt, tibi transmitti, vt post confecta omnia quæ iussimus, iterùm nobis remittátur ipsa, quæ in Cyro confecta sunt. Pro hac etenim causa destinauimus Thomam deuotissimú, agentem in rebus, & subadiuuam. Legi. Dat. vij. Id. August. Constantinopol. Rustico viro clarissimo Cons.

Sancta Synodus dixit: Euidenter & nunc Deum placans intentio pijssimi & tranquillissimi Imperatoris ostésa est, qui omia semper fecit & facit, quæ sanctam Ecclesiam & recta dogmata conseruant: qui & modò recitatas chartas direxit, manifestátes & ipsas, quod nec latuit aliquem, alienam ab initio esse istorum capitulorum impietatis, sanctá Dei Ecclesiam. Et Christianissimus quidem Imperator mercedé pro his habebit de Christo magno Deo, qui talia multiplicare solet: nos autem orationes quotidianas facientes pro eius serenitate pro tribus Capitulis altero die, adiuuante Deo, Synodicam sententiam proferemus.

IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI* AVGVSTI, ANNO XXVII. POST *Consulatum Basilij viri clariss. anno xij. die 4. Nonas Iunias, Indictione 1.*

Confessio seu Collatio 8.

Onsidétibus in Secretario venerabilibus Epis huius regiæ ciuitatis, Eutychio sanctissimo patriarcha regiæ Constantinopolis nouæ Romę, Apollinario sanctiss. Archiepiscopo Alexádrinæ magnæ ciuitatis, Domnino sanctissimo Patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religiosissimo episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis, Damiano religiosissimo episcopo Sozusę, vicem agétibus Eustochij sanctissimi episcopi Hierosolymitani, Benigno religio-

giosissimo episcopo Heracleæ *Pelagoniæ, vicem agente Eliæ beatissimi Episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo Episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiosissimo Episcopo Ephesi, Sextiliano religiosissimo Episcopo Tuniensi, vicem agente Primosi religiosissimi Episcopi Carthaginis, Megethio religiosissimo Episcopo Heracleæ Thraciæ, Anastasio religiosissimo Episcopo Tabiæ, vicem agente Dorothei religiosissimi Episcopi Ancyræ, Iohanne reuerendissimo Episcopo Iliensi, vicem agente Euprepij religiosissimi Episcopi Cyzicenæ ciuitatis, Eusebio religiosissimo Episcopo Tyri, Iohanne religiosissimo Episcopo Nicomediæ, Stephano religiosissimo Episcopo Niceæ, Constantino religiosissimo Episcopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo Episcopo Tarsi, Iohanne reuerendissimo Episcopo Cucusorum, vicem agente Palladij religiosissimi Episcopi Melitenæ, Iohanne religiosissimo Episcopo Cæsareæ Palæstinæ, Pompeiano religiosissimo episcopo Byzacij, Amazonio religiosissimo episcopo Edessæ, Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorum, Thoma religiosissimo episcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religiosissimo Episcopo Tyanorum, Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriæ, Bosphorio religiosissimo episcopo Neocæsareę, Iohanne religiosissimo episcopo Bostræ, Philippo religiosissimo episcopo Myrorum, Theodoto religiosissimo episcopo Gortynæ, Eustathio religiosissimo episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo Episcopo Potipason Africanæ prouinciæ, Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Phoca religiosissimo episcopo Staliensi, Eulogio religiosissimo Episcopo Pergæ, Seueriano religiosissimo episcopo Aphrodisiadis, Cyriaco religiosissimo Episcopo Amidæ, Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum, Petro religiosissimo episcopo Sidæ, Abrahamio religiosissimo Episcopo Sergiopolitano, Aignio reuerendissimo episcopo Traianopolitano, vicem agente Iohannis religiosissimi Episcopi Laodiceæ Phrygiæ Pacatianæ, Iohanne religiosissimo Episcopo Adrianopolitano Thraciæ, Cresco religiosissimo Episcopo Cuiculi, Theodosio religiosissimo episcopo Iustinianopolitano secundæ Cappadociæ, Stephano religiosissimo episcopo Laodiceę siue Theodoriadis, Auxanone religiosissimo Episcopo Hierapolis Phrygiæ, Eustachio religiosissimo episcopo Maximianopolitano, Aetherio religiosissimo Episcopo Anazarbi, Dometio religiosissimo episcopo Chalcidis, Valeriano religiosissimo Episcopo Obbæ Africanæ prouinciæ, Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciæ Syriæ, Theodoro religiosissimo Episcopo Pompeiopolitano Paphlagoniæ, Georgio religiosissimo episcopo Iustinianæ Cypselon, Romano reuerendissimo episcopo Gabalon, Gregorio reuerendissimo Episcopo Iustinianopolitano Armeniæ, Iohanne reuerendissimo Episcopo Nyssæ, Basilio reuerendissimo Iustinianopolitano Camulianorum, Iohanne reuerendissimo episcopo Barcusorum, Cresconio reuerēdissimo episcopo Zattarensi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendissimo Episcopo Cynon secundæ Aegypti, Christophoro reuerendissimo Episcopo Archadiopolitano Asiæ, Theodosio reuerendissimo Episcopo Bybli, Leontio reuerēdissimo Episcopo Arcæ, Iohanne reuerendissimo Episcopo Myrinæ, Alexandro reuerendissimo Episcopo Amphipolitano, Stephano reuerendissimo episcopo Clysmatis, Thoma reuerendissimo episcopo Berissę, Aristodemo reuerendissimo episcopo Philomelij, Thallelæo reuerendissimo Episcopo Adrianopolitano Pisidię, Theoctisto reuerendissimo Episcopo Erythron, Diogeniano reuerendissimo episcopo Sozopolitano, Basso reuerendissimo episcopo Tannatensi, Anatolio reuerendissimo episcopo Cymæ, Diogene reuerendissimo episcopo Cratiæ, Restituto reuerendissimo Episcopo Mileon Africanæ prouinciæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendissimo Episcopo Antipyrgi, Conone reuerendissimo Episcopo *Magoedensi, Theoctisto reuerendissimo Episcopo Prusę, Georgio reuerendissimo Episcopo Ptolemaidis, Sotero reuerendissimo episcopo Aulonis, Zosimo reuerendissimo episcopo Antandri, Cypriano reuerendissimo Episcopo Coryci, Elia reuerendissimo Episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendissimo Episcopo Cusson, Theodoro reuerendissimo Episcopo *Lymiron, Gennadio reuerendissimo Episcopo Zenonopolitano, Asyncretio reuerendissimo Episcopo Aradi, Stephano reuerendissimo Episcopo Botryon, Philippo reuerendissimo Episcopo Phelli. Mena reuerendissimo Episcopo *Demyriangelis, Genethlio reuerendissimo Episcopo Dorylaij, Thoma reuerēdissimo Episcopo Constantinæ, Theodoro reuerendissimo Episcopo Leontopolitano, Seuero reuerēdissimo Episcopo Taborum, Theoctisto reuerendissimo Episcopo Halicarnasi, Cosma reuerendissimo Episcopo Malli, Dionysio reuerendiss. episcopo Megarensi, Gallinico reuerendissimo Episcopo Opuntis, Paschasio reuerendissimo Episcopo Aegij, Erasmo reuerendissimo episcopo Cibyrę, Iohanne reuerendissimo Episcopo

ſcopo Neocęſareæ Euphratenſis, Nonno reuerendiſſimo Epiſcopo Dauſarorum, Stephano reuerendiſſimo Epiſcopo Balaneon, Thoma reuerendiſſimo epiſcopo *Cyrciſij, Anatolio reuerendiſſimo epiſcopo Sebaſtæ, Conſtantino reuerendiſſimo epiſcopo Midaij, Macario reuerendiſſimo epiſcopo Prymneſiæ, Megalo reuerendiſſimo epiſcopo Myri, Thallelæo reuerendiſſimo epiſcopo *Iſyndorum, Niceta reuerendiſſimo epiſcopo Epiphaniæ, Alexandro reuerendiſſimo epiſcopo Dionyſi, Pelagio reuerendiſſimo epiſcopo Azanon, Hierone reuerendiſſ. epiſcopo Anaſtaſiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerendiſſimo epiſcopo Alion, Procopio reuerendiſſimo epiſcopo Antinoi, Petro reuerendiſſimo epiſcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendiſſimo epiſcopo Coloniæ, Vranio reuerendiſſimo epiſcopo Trallienſi, Iohanne reuerendiſſimo epiſcopo Ceraſuntis, Phronymo reuerendiſſimo epiſcopo *Sinaij, Macedonio reuerendiſſimo epiſcopo Iuſtinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerēdiſſimo epiſcopo Teni, Eulogio reuerēdiſſimo epiſcopo Danaborum, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo Coradeon, *Helpidophoro reuerendiſſimo epiſcopo Anaſtaſiopolitano Cariæ, Cyrione reuerendiſſimo epiſcopo Dadimorum, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo Laodiceæ, Sila reuerendiſſimo epiſcopo Tiberiopolitano, Diogene reuerendiſſimo epiſcopo Auguſtopolitano, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo Ingelon, Iuliano reuerendiſſimo epiſcopo Zeugmatis, *Dorymenio reuerendiſſimo epiſcopo Adraon, Iohanne reuerendiſſimo Epiſcopo Leri, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo *Garoaron, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo Comanorum, Rufino reuerendiſſimo epiſcopo Sebaſtiæ Armeniæ, Conone reuerendiſſimo epiſcopo Semneon, Cyriaco reuerendiſſimo epiſcopo Caſatorum, Siſinnio reuerendiſſimo epiſcopo Præneti, Iuliano reuerendiſſimo epiſcopo Batnon, Anaſtaſio reuerendiſſimo epiſcopo Rachlæ, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo Porthmi, Paulo reuerendiſſimo epiſcopo Stectorij, Stephano reuerendiſſimo epiſcopo Amaſiæ, Paulo reuerendiſſimo epiſcopo Adraſſi, Euandro reuerendiſſimo epiſcopo Cnidi, Mena reuerendiſſimo epiſcopo Carpathij, Diodorus Archidiaconus & Primicerius reuerentiſſimorum notariorum, dixit: Scit veſtra ſancta ſynodus, quòd ante aliquot dies in diuerſis conuentionibus acta ſunt quædam apud vos de Theodoro Mopſueſteno, & quæ impiè conſcripſit Theodoritus, & impia Epiſtola, quæ dicitur Ibæ, ad Marim Perſam conſcripta, & quòd in vltima actione promiſit veſtra ſancta ſynodus, perfectam & Synodicam ſententiam imponere his quæ examinantur. Quoniam igitur ad hoc ipſum conueniſtis, ſuggerimus ad quod placuerit.

Sancta Synodus dixit: Ea quæ de propoſitis quæſtionibus apud nos acta ſunt, maniſeſtentur. Et poſt lectionem, cùm ſuſcepiſſet Calonymus reuerentiſſimus diaconus & notarius ſententiam, recitauit: Magno Deo & ſaluatore noſtro IESV CHRISTO, ſecundùm parabolam in euangelijs dictam, pro vniuſcuiuſq; viribus talēta diſtribuēte, & operam eorum opportuno tempore exigente, ſi is, qui creditum ſibi vnum talentū ſinè diminutione ſeruauit, eò quòd non operatus eſt, & amplificauit hoc quòd ſibi creditum eſt, condemnatur: quantò maiori & *horribili iudicio ſubiacet, qui non ſolùm de ipſo neglexerit, ſed etiàm alijs ſcandali & perturbationis cauſam præbuerit? cùm ſit omnibus fidelibus manifeſtum, quòd quandò de fide ratio moueatur, non ſolùm impius condemnatur, ſed etiàm ille, qui poteſt quidem prohibere impietatem, negligit verò aliorum correptionem. Et nos igitur, quibus regere Eccleſiam Domini creditum eſt, timentes maledictionem quæ imminet his, qui negligenter opera Domini faciunt, feſtinamus bonum fidei ſemen purum conſeruare ab impietatis zizanijs, quæ ab inimico inſeminantur. Quoniam igitur videbamus, quòd Neſtorij ſequaces conati ſunt per Theodorum impium, qui Mopſueſtiæ fuit Epiſcopus, & impia eius conſcripta, & inſupèr per ea, quæ impiè Theodoritus conſcripſit, & per Epiſtolam ſceleratam, quæ ab Iba dicitur ad Marim Perſam ſcripta eſſe, ſuam impietatem Dei Eccleſiæ applicare: ideò ad eorum quæ mouebantur, correctionem ſurreximus, & pro DEI voluntate, & iuſſione piįſſimi Imperatoris vocati ad hanc regiam vrbem conuènimus. & quia contingit Vigilium religioſiſſimum, in hac regia vrbe degentem, omnibus intereſſe, quæ his tribus capitulis annotata ſunt, & tam ſinè ſcriptis, quàm in ſcripturis ea ſępiùs condemnâſſe, poſteà tamen & conſenſit in Scriptis in Concilio conuenire, & diſceptare vnà nobiſcum de his tribus capitulis, vt definitio communiter ab omnibus nobis præbeatur fidei rectè conueniens, piįſſimus Imperator, ſecundùm quod inter nos placuit, tam ipſum quàm nos hortatus eſt communiter conuenire, eò quòd ſacerdotes decet communibus quæſtionibus finem communem imponere.

Vndè neceſſariò petiuimus ipſius Reuerentiam, ſcriptas ſuas promiſſiones adimplere. nec enim iuſtum eſſe, amplius ſcandalum pro tribus iſtis Capitulis creſcere, & Dei

Sententia Synodi cōtra Theodorū, Theodoriti ſcripta, & Ibę Epiſtolam.
Matth. 25.
*horribiliori
Hiere. 48.
Matth. 13.

Dei

DEI Ecclesiam conturbari. Et pro his ad memoriã eius perduximus magna illa Apostolorum exempla, & patrum traditiones. Licèt enim sancti Spiritûs gratia & circa singulos Apostolos abundaret, vt non indigerent alieno consilio ad ea, quę agenda erant,
Act.15. non tamen aliter voluerunt de eo, quod mouebatur, si oporteret gentes circuncidi, definire, priusquàm communiter congregati, diuinarum scripturarum testimonijs vnusquisque sua dicta confirmauerunt. Vndè communiter de eo sententiam protulerunt, ad gentes scribentes: Visum est Spirituisancto & nobis, nihil aliud imponere vobis oneris, præterquàm necessariò, vt abstineatis ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione. Sed & sancti patres, qui per tempora in sanctis quatuor Concilijs conuenerunt, antiquis exemplis vtentes, communiter de exortis hæresibus & quęstionibus disposuerunt, certo constituto, quòd in communibus disceptationibus cùm proponuntur, quæ ex vtraque parte discutienda sunt, veritatis lumen tenebras expellit mendacij. Nec enim potest in communibus de fide disceptationibus aliter veritas manifestari, cùm vnusquisq; proximi adiutorio indiget, sicut in prouerbijs dicit Salomon: Frater fratri adiutorium
Prou.18. præstans, exaltabitur sicut ciuitas munita:
Ecclés.4. valet verò sicut regnum fundatum. Et iterùm in Ecclesiaste dicit: Optimi duo quàm vnus, quibus est merces bona in labore ipsorum. Sed etiàm ipse Dominus dicit: Amèn
Matth.18. dico vobis, si duo ex vobis conuenerint super terram, de omni re quamcunque petiérint, continget illis à patre meo, qui in cælis est. Vbicunquè enim fuerint duo aut tres collecti in nomine meo, ego cum eis sum in medio ipsorum.

Cùm autem sępiùs & à nobis omnibus inuitatus, & insupèr gloriosissimis iudicibus missis ad ipsum à pijssimo Imperatore, promisit per seipsum de ijsdem tribus capitulis sententiam proferre, huiusmodi responso audito, Apostoli nos admonitiones in corde habentes, quòd vnusquisque pro se rati-
Rom.14. onem reddet DEO, timentes autem & iudicium imminens eis, qui vel vnum ex mi-
Matth.18. nimis scandalizant, quantò magis Imperatorem ità Christianissimum, & populos & Ecclesias totas, & quod dictum à DEO ad
Act.18. Paulum, Nè timeas, sed loquere, & nè taceas, quoniam ego sum tecum, & nemo poterit nocere tibi: congregati ante omnia compendiosè confessi sumus fidem illam tenere, quam Dominus noster IESVS CHRISTVS verus Deus tradidit sanctis suis Apostolis, & per eos sanctis ecclesijs, & qui post illos fuerunt sancti patres & Doctores Ecclesiæ, creditis sibi populis tradiderunt. Tenere autem & seruare & prædicare sanctis ecclesijs confessi sumus hanc fidei confessionem, quam latiùs exposuerunt trecenti decem & octo sancti patres Niceæ congregati, qui sanctum mathema siue symbolum tradiderunt: insupèr autem & cètum quinquaginta in Constantinopoli collecti exposuerunt, qui eandem fidei confessionem secuti sunt, & eam explanauerunt: & ducentorum sanctorum patrum, priùs Ephesi collectorum, pro eadem fide consensum: & quæ à sexcentis triginta Chalcedone congregatis definita sunt pro vna eademque fide, quam & ipsi secuti prædicauerunt. Eos autem, qui pro tempore condemnati vel anathematizati à Catholica Ecclesia, & prædictis quatuor Concilijs sunt, confessi sumus condemnatos & anathematizatos habere.

Cumque hæc ità confessi sumus, initium fecimus examinatióis trium Capitulorum, & proposuimus priùs de Theodoro Mopsuesteno: & cùm in medio prolatæ sunt blasphemiæ codicibus insertæ, mirati sumus DEI in his patientiam, quòd non diuino igni statim incensa est lingua & mens, quæ hæc eructauit: & nunquàm concessissemus procedere lectorem prædictarum blasphemiarum, pro sola memoria illarum indignationem DEI timentes, (vtpotè vnaquaque blasphemia magnitudine impietatis antecedentem superante, & mentẽ auditoris funditùs permouente) nisi eos, qui talibus blasphemijs gloriantur, viderem' indigere confusione, per manifestationem earum eis inferendas: vt nos omnes, zelo blasphemiarum contra DEVM expositarum incensi, & in medio lectionis, & post ipsam, inclamationes & anathematismos contra Theodorum vt viuentem & præsentem faceremus, Propitius sis Domine, dicentes: nec dæmones ausi sunt talia contra te loqui. O intolerabilem linguam illam, O prauitatẽ viri, ô altam illam manum, quam extendit contra creatorem suum. Scripturas scire miser ille pollicitus, non meminit Oseæ prophetæ di- Osee 7. & 8.
centis: Væ illis, quoniam exilierunt à me: famosi facti sunt, quia impij fuerunt in me, iniqua loquuti sunt aduersùm me, & aduersùm me excogitantes, loquuti sunt pessima. Ideò cadent in framea propter improbitatem linguę suæ. Hic contemptus eorum in sinu eorum, quia transierunt testamentum meum, & aduersùs legem meam impiè egerũt. Istis Theodorus impius meritò subijcitur. Prophetias eñ, quę de CHRISTO sunt, reijciens, festinauit dispensationis pró nostra salute magnum mysterium, quantùm ad se pertinet, reprobare: fabulas tantummodò ad risum propositas gentibus diuina eloquia multis modis conatus ostendere, & contempsit tam alias propheticas pronunciatióes contra impiós factas, & quod dixit diuinus Habacuc de his, qui mẽdaciter docent: Væ qui adaquat proximum sibi euer- Habac.2.
sione turbata, & inebriat eum, vt inspiciat

En vt vel audire horreant hæreticorũ blasphemias.

speluncas eorum, id est, tenebrosas & omninò à luce alienas doctrinas eorum. Et quid oportet multa dicere? Liceat volentibus codices impij Theodori præ manibus accipere, vel quæ ex impijs codicibus eius, gestis apud nos habitis inserta sunt, impia capitula, & inuenire nimiam insaniam & nefanda illa quæ dixit. Vlteriùs enim procedere, & iterùm memoria repetere nefanda illa veremur. Recitata nobis sunt & quædam à sanctis patribus contra illum & omnes hæreticos super .ntem eius insaniam conscripta, & insupèr historiæ, & leges Imperiales, illius impietatem ab initio diuulgantes: & quoniam post hæc omnia impietatis illius defensores, iniurijs contra creatorem suum dictis gloriantes, dicebant non oportere eum post mortem anathematizare, licèt cognosceremus Ecclesiasticam de impijs traditionem, quòd & post mortem hæretici anathematizant: tamen necessariũ putauimus & de hoc perscrutari, & fertur in gestis, quomodò diuersi hæretici & post mortem anathematizati sunt, & per multa manifestatũ est apud nos, quòd qui hęc dicunt, nullam curam Dei iudicatorum faciunt, nec apostolicarum pronunciationum, nec paternarum traditióum. Libenter vtiquè interrogemus eos, quid dicant de Domino, dicente de se ipso, Qui crediderit in eum, non iudicatur: qui autem nõ crediderit in eum, iam iudicatus est, quia non crediderit in nomine vnigeniti filij DEI: & Apostolo clamante: Licèt nos aut angelus de cælo euangelizauerit vobis, præterquàm euangelizauimus vobis, anathema sit. Sicut prædiximus, & nunc iterùm dico: Si quis vobis euangelizauerit, præterquàm quod accepistis, anathema sit. Domino enim, quòd iam iudicatus est, dicente, & Apostolo etiàm angelos, si docerent præter *quod euãgelizati sum*, anathematizãte, quomodò pręsumunt dicere, qui omnia audent, de viuis tantummodò hæc dicta esse? Aut ignorant, magìs autem scientes ignorare confingunt, quòd iudicium anathematis nihil aliud est, nisì separatio à Deo? Quod impius licèt nõ verbo ab aliquo suscepisset, tamen anathema re ipsa sibi infert, per suam impietatem semetipsum à vera vita separans. Quid autem dicunt & ad Apostolum iterùm dicentem, Hæreticum hominem post vnam & secũdam *correctionem euita, sciés quoniam peruersus est huiusmodi homo, & peccat, & est à semetipso damnatus? Quibus cõsonantia sanctæ memoriæ Cyrillus in libris, quos contra Theodorum scripsit, ità dicit: Euitãdi sunt illi, qui tam pessimis culpis detinentur, siue in viuis sunt, siue non. A nocẽte enim semper refugere necessariũ est, & nõ ad personã magìs respicere, sed ad hoc, quod Deo placet. Et iterùm idem sanctæ memorię Cyrillus, scribens ad Iohannem Episcopum

Hæretici traditiones patrum negligunt.

Iohan. 3.
Gala. 1.

Anathema quid.

Tit. 3.

Antiochiæ, & cõgregatam ibi Synodum de Theodoro, vtpotè vnà cũ Nestorio anathematizato, ità dicit: Erat igitur necessarium, claram proptereà ducere festiuitatem, expulso certè omni voce à quocunque dicta, quæ consonat Nestorij blasphemijs. Processit enim aduersùs omnes, qui eadem sapiunt, vel sapuerunt aliquandò, quòd absolutè nos, & vestra sanctitas dixit: Anathematizamus illos, qui dicunt filios duos, & duos Christos. Vnus enim, vt dictum est, prædicatur à nobis & vobis CHRISTVS, & filius & Dominus, vnigenitus, vt homo, secundùm vocem sapientissimi Pauli. Sed etiàm in Epistola ad Alexandrum, & Martinianum, & Iohannem, & Paregorium, & Maximum presbyteros & patres monachorum & eos qui cum ipsis erant solitariam vitam exercentes, ità dicit:

1. Cor. 8.
1. Tim. 2.

Iam quidem & sancta Synodus Ephesi secundùm Dei voluntatem congregata, contra Nestorianam perfidiam iusta & subtili prolata sententia, & aliorum vaniloquia, qui vel posteà futuri sunt, vel iam fuerũt, eadem illi sapientes, & dicere vel scribere tale aliquid pręsumentes, vnà cum ipso condemnauit, æqualem condemnationem eis imponens. Consequens enim erat, vno semèl pro suis tam profanis vaniloquijs condemnato, non contra vnum tantùm venire, sed (vt ità dicam) contra omnem eorum hæresin siue calumniam, quam fecerunt contra pia Ecclesiæ dogmata, duos colentes filios, & diuidentes indiuiduum, & anthropolatriæ crimen inferentes cælo & terræ. Adorat enim nobiscum supernorum spirituũ sancta multitudo vnum Dominum IESVM CHRISTVM. Sed etiàm Augustini religiosæ memoriæ, qui inter Aphricanos Episcopos splenduit, diuersæ Epistolæ recitatę sunt, significantes quòd oportet hæreticos & post mortem anathematizari. Talem autem Ecclesiasticam traditionem, & alij Africani reuerendissimi Episcopi seruauerunt: sed & Romana sancta Ecclesia quosdam Episcopos & post mortem anathematizauit, licèt pro fide in vita sua non essent accusati: & vtrunque apud nos habita gesta significant. Sed quoniam euidentissimè veritatem impugnantes Theodori & ipsius impietatis discipuli, quædam verba sanctæ memoriæ Cyrilli & Procli proferre conantur, quasi pro Theodoro scripta, oportunum est propositis aptare verba prophetę, dicentis: quia rectæ sunt viæ Domini, & iusti ambulant in eis: impij autem infirmabuntur in eis. Osee 14.
Nam & isti malè excipientes ea, quæ benè & opportunè à sanctis istis patribus scripta sunt, & excusantes excusationes in peccatis, hæc verba proferunt. Apparent enim patres non liberantes anathemate Theodorum, sed dispensatiuè talibus quibusdam

Psal. 140.

vtentes

vtentes verbis propter defensores Nestorij & eius impietatis, vt ab huiusmodi errore eos abstrahentes, ad perfectum deducerent, & docerent non solùm discipulum impietatis Nestorium addicere, sed etiàm doctorem eius Theodorum. Itaque & in ipsis dispensationis verbis suam patres intentionem ostendunt de eo, quòd oportet anathematizari Theodorum, sicut per plurima in gestis apud nos habitis demonstratum est ex his, q̃ ad condemnationem Theodori & eius impietatis Cyrillus & Proclus sanctæ memoriæ scripserũt. Et talem dispensatioñe in diuina scriptura est inuenire: ad hoc & Paulus Apostolus in principio prædicationis fecisse ostenditur, propter eos, qui ex Hebræis erant, Timotheum circuncidens, vt per hanc dispensationem & cõdescensionem ad perfectum eos deduceret. Vndè posteà interdicens circuncisionem, ad Galatas ità scripsit: Eccè ego Paulus dico vobis, quòd si circuncidimini, Christus vobis nihil prodest. Inuenimus autem & illud, quod solent hæretici facere, & à Theodori defensoribus factum. Quædam enim ex his, quæ sancti patres scripserunt, circuncidentes, quædam verò falsa ex semetipsis componentes & confingentes, Cyrilli sanctæ memoriæ Epistola conabantur quasi ex testimonio patrum prædictum impium Theodorum anathemate liberare: in quibus & ipsis veritas demonstrata est, his quidem quæ circuncisa erant, per sequentiam anteriorum & posteriorum perlectis, mendacio autem falsitatis per collationem eorum, quæ vera erant, per omnia conuicto. In omnibus autem istis, qui talia vana loquuntur, secundùm quod scriptum est, confidunt falsis, & loquuntur vana: quia concipiunt dolorem, & pariunt iniquitatem, telam araneæ texentes. His ità de Theodoro & ei⁹ impietate discussis, pauca & ex his, quæ impiè à Theodorito conscripta sunt contra rectam fidem, & duodecim Capitula sancti Cyrilli, & contra Ephesinam primam Synodum, necnon quædam ad defensionem Theodori & Nestorij impiorum ab eo conscripta, ad satisfactionem legentium in gestis apud nos confectis recitari & inseri perspeximus, vt sciant omnes, quòd iustè isti eijciuntur & anathematizantur. Tertio loco Epistola, quam dicitur Ibas ad Marim Persam scripsisse, ad examinationem proposita, necessarium esse perspeximus & eam recitari. Statim igitur ex ipsa lectione impietas ei inserta omnibus manifestata est: & oporteret quidem, vsque ad hoc quæstione facta, condemnationem & anathematismum prædictorum trium capitulorum facere: sed quia Theodori & Nestorij impiorum defensores alio modo machinabantur confirmare eorum personas & impietatem, & dicebant istam impiam Epistolam, quæ laudat & defendit Theodorum

Act. 16.

Gala. 5.

Hæretici prauè citãt scripta Patrum.

Esa. 59.

& Nestorium, & eorum impietatem, susceptam esse à sancto Chalcedonensi Concilio, necessarium esse putauimus per omnia ostendere, liberam esse sanctam Synodum ab impietate, quę in Epistola continetur, eò quòd qui talia dicunt, non fauore sancti Concilij hoc faciunt, sed vt per eius nomen suam impietatem confirmarent. Et ostendebatur in gestis, quòd & anterioribus temporibus accusatus est Ibas propter eandem impietatem, quæ & in Epistola continetur: Primò quidem apud Proclum sanctæ memoriæ Episcopum Constantinopolitanum, posteà verò apud Theodosium piæ recordationis, & Flauianum, qui post Proclum Episcopus ordinatus est, qui & causæ examinationem delegauerunt Photio Episcopo Tyri, & Eustathio Episcopo Berytiorum ciuitatis. Posteà verò inculpatus idẽ Ibas, ab episcopatu deiect⁹ est. His ità subsecutis, quomodò prę sumũt aliq dicere, istã impiã Epistolã susceptam esse à sancto Chalcedonensi concilio, eamque per oĩa secutũ esse sanctum Chalcedonense Concilium? Tamen nè quæcunque remaneret occasio eis, q tales calũnias applicant sancto Chalcedonensi Concilio, recitari perspeximus ea, q̃ apud sanctas Synodos, Ephesinam primã & Chalcedonensem, pro Epistolis sanctæ memoriæ Cyrilli, & religiosæ memoriæ Papæ antiquioris Romæ Leonis mota sunt. Et cùm ex his accepissemus, quòd non aliter oportet suscipi, quæ ab aliquo scribuntur, nisi priùs rectæ fidei sanctorum patrum consonare demonstrentur, interlocuti sumus recitari & definitionem, quæ de fide exposita est à sancto Chalcedonensi Concilio, vt conferantur quæ in Epistola & quæ in definitione continentur. Quo facto, demonstratum est contrariam per omnia Epistolam esse his, quæ definitione continentur. Nam definitio quidem consonat his, quæ iudicata sunt pro vna eademque fide, tam à trecentis decem & octo sanctis patribus, quàm à centum quinquaginta, & his qui priùs Ephesi conuenerunt. Impia autem Epistola illa cõtinet, quæ Theodorus & Nestorius hæretici blasphemauerunt, & defendit eos, & doctores sibi adscribit: sanctos autem patres hæreticos vocat. Et illud autem omnibus facimus manifestum, quòd nec partes interlocutionum vnius vel secundi, quibus vtuntur Theodori & Nestorij sequaces, præterire sustinuimus, sed & istis & alijs omnibus interlocutionibus in medio prolatis, & his quæ eis continentur consideratis, inuenimus quòd non aliter passi sunt prædictum Ibam suscipere, priusquàm exegissent eum Nestorium & impia eius dogmata, quæ in Epistola vindicantur, anathematizare. Et hoc fecerunt tam alij religiosi Episcopi prædicti sancti Concilij, quàm illi duo, quorum interlocutionibus quidam vti conantur. Hoc enim & in

Ea sola scripta recipiẽda, quæ Patribus sunt consona.

Theodorito obseruauerunt, & exegerunt
eum anathematizare ea, pro quibus accusa-
batur. Si igitur Ibam non alio modo susci-
pere sustinuissent, nisi impietatem, quæ in
Epistola continetur, condemnâsset, & sub-
scripsisset definitioni, quæ pro fide à sancto
Impudens hæreticorũ calumnia.
Concilio data est, quomodò conantur di-
cere, susceptam esse impiam Epistolam ab
1. Cor. 6.
eodem sancto Concilio? Quæ enim, vt verè
dicamus, participatio est iustitiæ & iniquita-
ti? Et quę societas est luci cum tenebris? Quę
autem conuentio est Christi cum Belial? Aut
quæ pars est fideli cum infideli? Quæ autem
est commixtio templo Dei cum idolis? Re-
petitis igitur omnibus, quæ apud nos acta
sunt, iterùm confitemur, quòd suscipimus
sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam,
Cóstantinopolitanam, Ephesinam primam,
& Chalcedonensem, quæ pro vna eademq;
fide definiêrunt, prædicauimus & prædica-
mus. Eos autem, qui hæc non suscipiunt,
Synodus anathemate plectit Theodorum, & scripta quędam Theodoriti, & Ibæ epistolam.
alienos Catholicæ Ecclesię iudicamus. Con-
demnamus autem & anathematizamus vnà
cum omnibus alijs Hæreticis, q condemnati
& anathematizati sunt à pdictis sanctis qua-
tuor concilijs, & à sancta Catholica & Apo-
stolica Ecclesia, & Theodorũ, qui Mopsue-
stiæ Episcopus fuit, & impia eius conscri-
pta, & quæ impiè Theodoritus conscripsit
contra rectam fidem, & contra duodecim
capitula sancti Cyrilli, & contra Ephesinam
primam Synodum, & quæ ad defensionem
Theodori & Nestorij ab eo scripta sunt. Su-
per hæc anathematizamus & impiam Epi-
stolam, quam dicitur Ibas ad Marim Persam
scripsisse, quæ denegat DEVM verbum de
sancta DEI genitrice & semper virgine Ma-
ria incarnatum, hominem factum esse, & san
ctæ memoriæ Cyrillum, qui rectè docuit,
tanquàm hæreticum & similiter Apollina-
rio scribentem, criminatur: & inculpat qui-
dem Ephesinam primam Synodum, tan-
quàm sinè examinatione & quæstione Ne-
storio ab ea deposito, & duodecim sancti
Cyrilli capitula impia & contraria rectæ fi-
dei vocat: defendit autem Theodorum &
Nestorium, & impia eorum dogmata & con-
scripta. Prædicta igitur tria capitula anathe-
matizamus, id est, Theodorum impium Mo
psuestenum, cum nefandis eius conscriptis,
& quæ impiè Theodoritus conscripsit, &
Anathematizant etiàm horum defensores, &c.
impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & de-
fensores eorum, & qui scripserunt vel scri-
bunt ad defensionem eorum, vel recta ea
dicere præsumunt, vel omninò impieta-
tem eorum nomine sanctorum patrum, aut
sancti Chalcedonensis Concilij defende-
runt, aut defendere conantur. His ità cum
omni subtilitate dispositis, in memoria te-
Matth. 16. Portæ inferi, linguæ hęreticorũ.
nentes promissiones de sancta Ecclesia fa-
ctas, & qui dixit, quòd portæ inferni non
præualebunt aduersùs eam, id est, hæretico-
Oseæ 2.
rum mortiferæ linguæ: recordantes autem

& quæ per Oseam de ea prophetata sunt, in
quibus dicit, Et sponsabo te mihi in fide, &
cognosces Dominum: hæreticorum qui-
dem effrenatas linguas, & eorum impijssi-
ma conscripta & eosdem ipsos hæreticos;
qui vsque ad mortem in sua impietate per-
manserunt, patri mendacij diabolo con-
numerantes, illis dicemus: Ecce omnes vos Esa. 50.
ignem accenditis, & cóualescere facitis flam-
mam ignis: ambulabitis in lumine ignis ve-
stri, & per flammam quam accenditis.

Nos autem mandatum habentes, per do- Tit. 1.
ctrinam rectam exhortari populum, & lo- Esa. 40.
qui in cor Hierusalem, id est, DEI Ecclesi-
am, meritò seminare quidem in iustitia fe- Oseæ 10.
stinamus, vindemiantes fructum vitæ, & il-
luminantes nobisipsis lumen scientiæ ex di-
uinis scripturis & patrũ doctrina, necessariũ
esse putauimus capitulis cõpræhendere & p-
dicationé veritatis, & hæreticorum, necnon
eorũ impietatis condemnationem.

Si quis non confitetur patris & filij &
spiritûs sancti vnam naturam siue substan- I
tiam, & vnam virtutem & potestatem, Tri-
nitatem consubstantialem, vnam Deitatem
in tribus subsistentijs siue personis adoran-
dam, talis anathema sit. Vnus enim DEVS 1. Cor. 8.
& pater, ex quo omnia: & vnus Dominus
IESVS CHRISTVS, per quem omnia,
& vnus spiritussanctus, in quo omnia.

Si quis non confitetur DEI verbi duas
esse natiuitates, vnam quidem ante secula ex II
patre sinè tempore incorporaliter, alteram
verò in vltimis diebus eiusdem ipsius, qui
de cælis descendit, & incarnatus de sancta
gloriosa Dei genitrice & semper virgine Ma-
ria, natus est ex ipsa, talis anathema sit.

Si quis dicit alium esse Deum verbum,
qui miracula fecit, & alium CHRISTVM, III
qui passus est, vel Deum verbum cum Chri-
sto esse nascente de muliere vel in ipso esse
vt alterum in altero, & non vnum eundemq;
Dominum nostrum IESVM Christum, Dei
verbum incarnatum, & hominem factum, &
eiusdem ipsius miracula & passiones, quas
volũtariè carne sustinuit, talis anathema sit.

Si quis dicit, secundùm gratiam, vel secũ-
dùm operationem, vel secũdùm dignitatem, IIII
vel secundùm æqualitatem honoris, vel se-
cundùm authoritatem, aut relationem, aut
affectum, aut virtutem vnitionem Dei verbi
ad hominem factam esse, vel secundùm bo-
nam voluntatem, quasi quòd placuit DEO
verbo homo, eò quòd benè visum est ei de
ipso, sicut Theodorus insaniés dicit: vel se-
cundùm homonymiam, per quam Nestori-
ani Deum verbum filium & Christum vocã-
tes, & hominé separatìm Christũ & filiũ no-
minantes, & duas personas euidenter dicen-
tes, p solã nominationé, & honoré, & digni-
taté, & adorationé, vnam personã, & vnũ fi-
lium, & vnum Christum confingunt dicere:
sed non confitentur vnitatem DEI verbi ad

carnem animatam anima rationabili & intellectuali, secundùm compositionem siue secundùm subsistentiam factam esse, sicut sancti patres docuerunt, & ideò vnam eius subsistentiam cópositam, qui est Dominus noster Iesus Christus, vnus de sancta Trinitate, talis anathema sit. Cùm enim multis modis vnitas intelligitur, qui impietatem Apollinarij & Eutychetis sequuntur, interemptionem eorum quę conuenerunt, colentes, vnitionem secundùm cófusionem dicunt: Theodori autem & Nestorij sequaces, diuisione gaudentes, affectualem vnitatem introducunt. Sancta DEI Ecclesia vtriusque perfidiæ impietatem reijciens, vnitionem DEI verbi ad carnem secundùm compositionem confitetur, quod est secundùm subsistétiam. Vnitio enim per compositionem in mysterio Christi non solùm inconfusè ea, quę cóuenerunt, conseruat, sed nec diuisioné suscipit.

V. Si quis vnam subsistentiam Domini nostri Iesu Christi sic intelligit, tanquàm suscipientem plurimarum subsistentiarum significationem, & per hoc introducere conatur in mysterio Christi duas subsistétias seu duas personas, & duarum personarum quas introducit, vnam personam dicit secundùm dignitatem, & honorem, & adorationé, sicut Theodorus & Nestorius insanientes cóscripserunt, & calumniátur sanctam Chalcedonensem synodum, tanquàm secúdùm istum impium intellectum vnius subsistentiæ vtentem vocabulo, sed non confitetur Dei verbum carni secundùm subsistentiam vnitum esse, & propter hoc vnam eius subsistentiam seu vnam personam, & sic & sanctum Chalcedonense Concilium vnam subsistentiam Domini nostri Iesu Christi confessum esse, talis anathema sit. Nec enim adiectioné personæ vel subsistentiæ suscepit sancta Trinitas, ex incarnato vno de sancta Trinitate Deo verbo.

VI. Si quis abusiuè & non verè Dei genitricé dicit sanctam gloriosam semper virginé Mariam, vel secundùm relationem, quasi homine puro nato, sed non Deo verbo incarnato & nato ex ipsa, referenda autem, sicut illi dicunt hominis natiuitate ad Deum verbum, eò quòd cum homine erat nascente, & calumniatur sanctam Chalcedonensem synodũ, tanquàm secundùm istum impium intellectum, quem Theodorus execrandus adinuenit, Dei genitricem virginem dicentem, vel qui hominis genitricé vocat aut Christotocon, id est, Christi genitricem, tanq̃ si Christus Deus non esset, & nó propriè & verè Dei genitricem ipsam confitetur, eò quòd ipse, qui ante secula ex patre natus est Deus verbum, in vltimis diebus ex ipsa incarnatus & natus est, & sic piè & sanctam Chalcedonensem synodum Dei genitricem eam esse confessam, talis anathema sit.

Si quis in duabus naturis dicens, non vt in Deitate & humanitate, vnum Dominum nostrum Iesum Christum cognosci confitetur, vt per hoc significet differentiam naturarum, in quibus incófusè ineffabilis vnitio facta est, neq; Deo verbo in carnis naturam transmutato, neque carne in verbi naturam transducta, (manet enim vtrunq; hoc quod est natura, etiàm facta vnitate secúdùm subsistentiam) sed pro diuisione per partem talé excipit vocem in mysterio Christi, vel numerum naturarum confitendo in eodem Domino nostro Iesu Christo, Deo verbo incarnato, non intellectu tantummodò differentiam excipit earum, ex quibus & compositus est, non interemptam propter vnitaté, (vnus enim ex vtroque, & per vnum vtraq;) sed in hoc numero vtitur, vt separatìm vnaquaque natura suam habente subsistétiam, talis anathema sit. VII.

VIII. Si quis ex duabus naturis deitatis & humanitatis confitens vnitatem factam esse, vel vnam naturam Dei verbi incarnatam dicés, non sic ea excipit, sicut patres docuerunt, quod ex diuina natura & humana vnitione secundùm subsistentiam facta, vnus Christus effectus est, sed ex talibus vocibus vnam naturã siue substãtiam Deitatis & carnis Christi introducere conatur, talis anathema sit. Secundùm subsistentiam enim dicentes vnigenitũ Deum verbum carni vnitum esse, non cófusionem aliquam naturarum in se inuicèm factam esse dicimus, sed magìs pmanente vtraque hoc quod est, vnitum esse carni Deũ verbum intelligimus, Propter quod & vnus est Christus, Deus & homo, idem ipse consubstantialis patri secundùm deitaté, & consubstantialis nobis idem ipse secundùm humanitatem. Aequaliter enim & eos qui per partem diuidunt vel incídunt, & eos qui confundunt diuinæ dispensationis mysterium Christi, reijcit & anathematizat Dei ecclesia.

IX. Si qs in duabus naturis adorari dicit Christum, ex quo duas adorationes introducũt, separatìm Deo verbo, & separatìm homini: vel si quis ad interemptionem vel ad confusionem deitatis & humanitatis, vnam naturã siue substantiam eorum, quę conuenerunt, introducens, sic Christũ adorat, sed non vna adoratione Deum verbum incarnatum cum ꝓpria ipsius carne adorat, sicut ab initio Dei ecclesiæ traditum est, talis anathema sit.

X. Si quis non confitetur Dominum nostrũ Iesum Christũ, qui crucifixus est carne, Deum esse verum, & Dominum gloriæ, & vnũ de sancta Trinitate, talis anathema sit.

XI. Si quis non anathematizat Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Nestorium, Eutychen, Origené cum impijs eorum conscriptis, & alios omnes hæreticos, q condemnati & anathematizati sunt à sancta catholica & Apostolica Ecclesia, & à pdictis sanctis quatuor Concilijs, & eos qui similia præ-

prædictis hæreticis sapuerunt vel sapiunt, & vsque ad mortem in sua impietate permãserunt vel permanent, talis anathema sit.

XII. Si quis defendit impium Theodorũ Mopsuestenum, qui dixit alium esse Deum verbũ, & alium Christum, à passionibus animæ & desiderijs carnis molestias patientem, & à deterioribus paulatim recedentem, & sic ex profectu operumélioratum, & à * consonatione immaculatum factum, & tanquàm purum hominem baptizatum esse in nomine patris & filij & spiritussancti, & per baptisma sancti spiritûs gratiam accepisse, & filiationem meruisse, & ad similitudinem Imperialis imaginis in persona Dei verbi adorari, & post resurrectionem immutabilem cogitationibus & impeccabilem omninò factũ fuisse. Et iterùm dixit idem impius Theodorus, talem factam esse vnitionem DEI verbi ad Christum, qualem dixit Apostolus de viro & muliere, Erunt duo in carne vna. Et sup alias innumerabiles blasphemias, ausus est dicere, quòd post resurrectionem cùm insufflâsset Dominus discipulis, & dixisset, Accipite spiritumsanctum, non dedit eis spiritũsanctum, sed figuratìm tantummodò insufflauit. Iste enim & confessionem quam fecit Thomas, cùm palpâsset manus & latus Domini post resurrectionem, dicens, Dominus meus & Deus meus, inquit non esse dictum à Thoma de Christo. Nec enim dicit Theodorus Deum esse Christum, sed ad miraculũ resurrectionis stupefactum Thomam glorificâsse Deum, qui Christum resuscitauit. Et quod peius est, etiàm in interpretatione, quã in Actus apostolorũ scripsit Theodorus, similem fecit Christum Platoni, & Manichæo, & Epicuro, & Marcioni, dicens, quòd sicut illorum vnusquisque ex dogmate, quod inuenit, suos discipulos fecit vocari Platonicos, & Manichæos, & Epicureos, & Marcionistas: simili modo & cùm Christus dogma inuenisset, ex ipso Christianos vocari.

*conuersatione

Ephe.5.

Iohan.20.

Ibid.

Si quis igitur defendit prædictum impiũ Theodorum, & impia eius conscripta, in q̃bus tam prædictas, quàm alias innumerabiles blasphemias effudit contra magnũ Deũ & saluatorem Iesum Christum, & non anathematizat eum, & impia eius conscripta, & omnes qui suscipiunt vel defendunt eum, & dicunt orthodoxè eum exposuisse, & q̃ scripserunt pro eo, & eadem illi sapuerunt, vel scribunt pro eo, vel impijs eius conscriptis, & eos qui similia illi sapiunt, vel aliquandò sapuerunt, & vsque ad mortem permanserũt vel permanent in tali impietate, talis anathema sit.

XIII. Si quis defendit impia Theodoriti conscripta, quæ contra rectam fidem, & contra primam Ephesinam sanctam synodũ, & sanctum Cyrillũ & duodecim eius capitula exposuit, & omnia quæ conscripsit pro Theodoro & Nestorio impijs, & pro alijs qui eadem prædictis Theodoro & Nestorio sapuerunt, defendens eos & eorum impietatem, & propter hoc impios vocans doctores Ecclesiæ, qui vnitatem secundùm subsistẽtiam DEI verbi ad carnem confitentur, & non anathematizat ea, & eos qui similia eis sapuerunt vel sapiunt, insupèr autem & omnes, q̃ scripserunt contra rectam fidem & sanctum Cyrillum & duodecim eius capitula, & vsq; ad mortem in tali impietate permanserunt, talis anathema sit.

Si quis defendit epistolam, quam dicitur Ibas ad Marim Persam hæreticum scripsisse, quæ abnegat quidem Deum verbum de sancta Dei genitrice & semper virgine Maria incarnatum, hominem factum esse, dicit autem purum hominem ex ipsa natum esse, quem templum vocat, vt alius sit Deus verbum, & alius homo, & sanctum Cyrillum, qui rectã fidem Christianorum prædicauit, tanquàm hæreticũ, & similiter Apollinario impio scripsisse criminatur, & inculpat primam Ephesinam sanctam synodum, tanquàm sinè examinatione & quæstione Nestorium condemnantem, & duodecim capitula sancti Cyrilli impia & contraria rectæ fidei vocat eadem impia epistola, & defendit Theodorũ, & Nestorium, & impia eorũ dogmata & conscripta. Si quis igitur memoratam impiam epistolã defendit, & nõ anathematizat eam, & defensores eius, & eos qui dicunt eam rectam esse, vel partem eius, & eos qui scripserunt, vel scribunt pro ea, vel pro impietate q̃ in ea continetur, & præsumũt eam defendere, vel insertam ei impietatem nomine sanctorum patrum, vel sancti Chalcedonensis concilij, & in his vsque ad mortem permanent, talis anathema sit. XIIII.

Cùm igitur hæc ità rectè confessi sumus, quę tradita nobis sunt tam à diuinis scripturis, quàm à sanctorum patrũ doctrina, & ab his, quæ definita sunt de vna eademq; fide à prædictis sanctis quatuor Concilijs, facta autem nobis & condemnatione contra hęreticos & eorum impietatem, necnon etiàm cõtra eos, qui defenderunt vel defendunt prædicta impia tria capitula, & permanserunt in suo errore, vel qui permanent: si quis conatus fuerit contra hæc, quæ piè disposuimus, vel tradere, vel docere, vel scribere, si quidem episcopus, vel clericus sit, iste tanquàm aliena à sacerdotibus & statu Ecclesiastico faciens, denudabitur episcopatu vel clericatu: si autem monachus, vel laicus sit, anathematizabitur.

Eutychius, misericordia Dei episcopus Constantinopoleos nouæ Romæ, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanã, Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt,

sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum cõscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius cõscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Apollinarius, misericordia Dei episcopus Alexandriæ, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs ei⁹ conscriptis, & oĩa quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Domninus, misericordia Dei episcopus Theopolitanæ ciuitatis, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, vt omnia suprà capitula & dogmata cõtinent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quę ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos, & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum eius impijs conscriptis, & omnia, quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Rapheotanæ ciuitatis, vicem agens Eustochij sanctissimi patriarchę Hierosolymitanę ciuitatis, vnà cum Georgio & Damiano religiosissimis episcopis, decreui quę proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quę ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno, & anathematizo super alios hęreticos & impia ęorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ Episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Georgius, misericordia Dei episcopus Tiberiadis, agens vicem Eustochij sanctissimi patriarchæ Hierosolymitanæ ciuitatis, vnà cum Stephano & Damiano religiosissimis episcopis, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hęreticos, & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Damianus, misericordia Dei episcopus Sozytanæ ciuitatis, agens vicem Eustochij sanctissimi patriarchæ Hierosolymitanę ciuitatis, vnà cum Stephano & Georgio religiosissimis episcopis, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ Episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prędictum est, & impiam epistolã, quæ dicitur Ibæ & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Benignus, misericordia Dei episcopus Heracleatanæ ciuitatis, quæ est primę Macedoniæ, agens vicem Eliæ sanctissimi Archiepiscopi Thessalonicensium ciuitatis, tam pro illo, quàm etiàm pro me decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà Capitula & dogmata cõtinent, & suscipiens sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

 Theo-

Theodorus, misericordia Dei episcopus Cæsareæ primæ Cappadociæ, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiẽs sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanẽs, sicut suprà scriptũ est, cõdemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum cõscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Andreas, gratia Christi episcopus Ephesi, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omia suprà capitula & dogmata cõtinent, & suscipiens sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanã, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorũ cõscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia, quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Sextilianus, misericordia Dei episcopus Ecclesiæ catholicæ Tuniensis, agens vicem Primosi archiepiscopi Carthaginis, totiusq; Concilij prouinciæ proconsularis, tam pro illo vel illis, quàm pro meipso decreui, quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata cõtinent, & suscipiẽs sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanẽs, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omia quæ impiè Theodoritus cõscripsit, sicut prædictum est, & impiam epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt vel sapiunt, & subscripsi.

Megethius, gratia Dei episcopus sanctæ DEI catholicæ Ecclesiæ ciuitatis Heracleæ Thraciæ, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primã, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademq; fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum cõscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Anastasius, misericordia Dei episcopus Tabianensium ciuitatis, agens vicem Dorothei religiosissimi episcopi Ancyranorum metropoleos, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonẽsem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius cõscriptis, & omnia quę impiè Theodoritus conscripsit, sicut prędictũ est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiũt, & subscripsi.

Iohannes, misericordia Dei episcopus Iliorum ciuitatis, agens vicem Euprepij religiosissimi episcopi Cyzicenorum metropoleos, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia supra capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia, quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Eusebius, misericordia Dei Episcopus Tyriorum metropoleos, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata cõtinent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptũ est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impiũ, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius cõscriptis, & omnia quę impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Iohannes, humilis episcopus Nicomediensium

ensium metropoleos, decreui quæ proposita sunt, & cõfitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata cõtinent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenã, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quę ab ipsis de vna eademq; fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condeno & anathematizo super alios hęreticos & impia eorum cõscripta, Theodorum impium, q fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictũ est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibę, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Nicenorum metropoleos, decreui quæ proposita sunt, & cõfitens sic habere, sicut omia suprà capitula & dogmata cõtinent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptũ est, cõdemno & anathematizo super alios hęreticos & impia eorum conscripta, Theodorũ impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius cõscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictũ est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & q similia eis sapuerũt & sapiũt, & subscripsi.

Constantinus, misericordia Dei episcopus sanctæ Dei ecclesiæ Chalcedonensiũ metropolitanę ciuitatis, decreui quę ꝓposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiés sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, q fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus cõscripsit, sicut prędictum est, & impiam epistolã, quæ dicitur Ibę, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Petrus, misericordia Dei episcopus Tarsi metropolitanæ ciuitatis, decreui quę proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinã primam, & Chalcedonensem, & quę ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptũ est, cõdemno, & anathematizo super alios hęreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestię episcopus, vnà cum impijs eius cõscriptis, & omnia quę impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Iohannes, misericordia Dei episcopus Cucusenorum ciuitatis, agens vicem Palladij religiosissimi episcopi Melitenorum metropoleos, similiter.

Iohannes, misericordia Dei episcopus Cęsareæ Palæstinæ, similiter.

Pompeianus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ ciuitatis Victorianæ prouinciæ Byzacenæ, similiter.

Amazonius, gratia Christi episcopus Edessenorum metropolitanæ ciuitatis, similiter.

Alexander, misericordia Dei episcopus Grangrenorum metropoleos, similiter.

Thomas, misericordia Dei episcopus Apamenorũ metropolitanæ ciuitatis, similiter.

Euphrantas, misericordia Dei episcopus Tyanensium metropoleos, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Hierapolitanorum apud Euphratem metropoleos, similiter.

Bosphorius, patientia Dei episcopus Neocæsareensium metropoleos, similiter.

Iohannes, misericordia Dei episcopus Bostrenorum metropoleos, similiter.

Philippus, misericordia Dei episcop⁹ Myrensiũ metropoleos Lydiæ ꝓuinciæ, similit.

Theodotus, misericordia Dei episc. Seleucésium apud Isauros metropoleos, similiter.

Iulianus, misericordia Dei episcopus Sardianorum metropoleos Lydiæ prouincię, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Gortynæ, quæ est metropolis Cretensium prouinciæ, similiter.

Eustathius, misericordia Dei episcopus Damasci metropolitanæ ciuitatis, similiter.

Theodosius, misericordia Dei episcopus Rhodiorum metropoleos, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Antiochensiũ metropoleos Pisidiæ prouinciæ, similiter.

Eulogius, misericordia Dei episcopus Pergenorum metropolitanæ ciuitatis Pamphyliæ prouinciæ, similiter.

Cyriacus, misericordia Dei episcop⁹ Amydenorum metropoleos, similiter.

Seuerianus misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesię ciuitatis Aphrodisiadis Carensium prouinciæ, similiter.

Seuerus misericordia Dei episcop⁹ Synnadensium metropoleos Phrygię Salutariæ ꝓuinciæ, similiter.

Petrus, misericordia Dei episcop⁹ Sidetanorũ metropoleos Pãphyliæ prouincię, sim.

Abrahamius, misericordia Dei episc. Sergiopoleos metropolitanę ciuitatis, similiter.

Asignius, misericordia Dei episcopus Tranapolitanorum ciuitatis, agens vicem Iohãnis religiosissimi episcopi Laodicensiũ metropoleos Phrygię Pacatianę ꝓuincię, simil.

Iohannes, gratia Christi episcopus Adria-

Thraciæ nopolitanorum metropoleos * eminentiorum prouinciæ, similiter.

Iohannes, misericordia Dei episcopus Maronitanorum metropoleos Rhodię prouinciæ, similiter.

Theodosius, misericordia Dei episcopus Iustinianopolitanorum metropoleos secundæ Cappadocum prouinciæ, similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Laodiceæ metropoleos Theodorianorum prouinciæ, similiter.

Auxanon, misericordia DEI episcopus Hierapolitanorum metropoleos, similiter.

Eustathius, misericordia Dei episcopus Maximianopolitanorũ metropoleos, simil.

Paulus, misericordia Dei episcopus Aenorum metropoleos Rhodopię prouincię, similiter.

Dometius, misericordia Dei episcopus Chalcidensium ciuitatis, similiter.

Aetherius, misericordia Dei episcopus Anazarbensium siue Iustinianopolitanorũ metropoleos, similiter.

Valerianus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ ciuitatis Obbæ, prouinciæ proconsularis, similiter.

Dionysius, misericordia Dei episcopus Seleuciæ ciuitatis, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Dryziparenorum metropoleos, similiter.

Seuerus misericordia Dei episcopus Pompeiopolitanorum ciuitatis Paphlagoniæ, prouinciæ, similiter.

Georgius misericordia Dei episcopus nouæ Iustinianæ Cypselitanorum ciuitatis, similiter.

Crescus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ Cuiculitanæ prouinciæ Numidiæ, similiter.

Romanus misericordia Dei episcopus Gabalorum, similiter.

Gregorius, misericordia Dei episcopus Iustinianopolitanorum ciuitatis magnę Armeniæ prouinciæ, similiter.

Iohãnes misericordia Dei episcopus Nyssæorum ciuitatis, similiter.

Basilius, misericordia Dei episcopus nouæ Iustinianæ Camulianensium, similiter.

Iohannes, misericordia Dei episcopus Iustinianopolitanorum siue Barcusenæ ciuitatis, similiter.

Sergius, misericordia Dei episcopus nouę Iustinianæ secundę Aegyptiorum, similiter.

Christophorus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Archadiopoleos Asianorum prouinciæ, similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Clysmatis, similiter.

Theodosius, misericordia Dei episcopus Bybliorum ciuitatis, similiter.

Leontius, misericordia Dei episcopus Arcæ Armeniæ, similiter.

Iohannes, misericordia DEI episcopus Myrines prouinciæ Asiæ, similiter.

Alexander, episcopus Amphipoleos primæ Armeniæ, similiter.

Thomas, gratia Christi episcopus sanctæ ecclesiæ Berissorum ciuitatis, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Leontopoleos, similiter.

Aemilianus, misericordia Dei episcopus Antipyrgi ciuitatis, similiter.

Aristodemus, misericordia Dei episcopus Philomelensium ciuitatis, similiter.

Thalleleus, misericordia Dei episcopus Adrianopolitanorum Pisidię prouinciæ, similiter.

Theoctistus, misericordia Dei episcopus Erythron ciuitatis prouinciæ Asię, similiter.

Diogenianus, misericordia Dei episcopus Sozopolitanorum ciuitatis Pisidię prouinciæ, similiter.

Bassus, misericordia Dei episcopus Thamiatheos, similiter.

Anatolius, misericordia Dei episcopus Cymęorũ ciuitatis prouincię Asianę, similiter.

Conon, humilis episcopus Magoedensiũ ciuitatis Pamphylię prouincię, similiter.

Diogenes, misericordia Dei episcopus Cratianorum ciuitatis, similiter.

Theoctistus, humilimus episcopus Prusæ ciuitatis, similiter.

Georgius, misericordia DEI episcopus Ptolemaidos, similiter.

Elias, misericordia Dei episcopus Diocletianopoleos, similiter.

Theonas, misericordia Dei episcopus Cussitanorum ciuitatis, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Lymirensium ciuitatis Lyciæ prouinciæ, similiter.

Zosimus, misericordia Dei episcopus Antandrensium ciuitatis, similiter.

Asyncretius, misericordia Dei episcopus Aradiorum ciuitatis, similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Botryenorum, similiter.

Philippus, humilis episcopus Phellitanorum ciuitatis, similiter.

Menas, misericordia Dei episcopus * Myriangeli, similiter.

Cyprianus, misericordia Dei episcopus Coryceotanorum ciuitatis, similiter.

Restutus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ ciuitatis Mileon prouinciæ Numidiæ, similiter.

Thomas, misericordia Dei episcopus Cõstantinorum ciuitatis Osroënorum prouinciæ, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Helenopoleos, similiter.

Seuerus, misericordia Dei episcopus Taborum, similiter.

Theoctistus, misericordia Dei episcopus Halicarnassensiũ ciuitatis Carię prouinciæ, similiter.

 Tho-

Thomas, misericordia Dei episcopus Circesij, similiter.

Soterus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Aulonensium, similiter.

Gennadius, misericordia Dei episcopus Zenonopolitanorum ciuitatis Pamphyliæ prouinciæ, similiter.

Cosmas, humilis episcopus Malleotanorum ciuitatis, similiter.

Dionysius, misericordia Dei episcopus Megarensium ciuitatis, similiter.

Callinicus misericordia Domini Christi episcopus Opuntiorum ciuitatis, similiter.

Paschasius misericordia Christi episcopus sanctæ ecclesiæ Aegij ciuitatis, similiter.

Erasmus, misericordia Dei episcopus Cybiratanorum ciuitatis, similiter.

Sergius, misericordia Dei episcopus Himereos, similiter.

Iohánes misericordia Dei episcopus Neocæsareæ Euphratesiæ, similiter.

Thallelæus, misericordia Dei episcopus Isindorum Pamphyliæ prouinciæ, similiter.

Cresconius, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesię catholicæ municipij Zatarensis prouinciæ Numidiæ, similiter.

Anatolius, humilis episcopus Sebastenorum ciuitatis, similiter.

Nonnus, episcopus misericordia Dei Dauron, similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Balaneotanorum, similiter.

Victor misericordia Dei episcopus catholicæ ecclesiæ municipij Sinna prouinciæ proconsularis, similiter.

Constantinus, misericordia Dei episcopus *Midai, similiter.

Macarius misericordia Dei episcopus Prymnesiorum ciuitatis Phrygiæ salutaris prouinciæ, similiter.

Megalus misericordia Dei episcopus Myrenorum ciuitatis Phrygiæ salutaris prouinciæ, similiter.

Genethlius, misericordia Dei episcopus Dorylaij, similiter.

Cresciturus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ ciuitatis Bossæ prouinciæ proconsularis, similiter.

Niceta, misericordia Dei episcopus Epiphaniensium ciuitatis secundæ Ciliciæ prouinciæ, similiter.

Alexander, misericordia Dei episcopus Dionysi ciuitatis, similiter.

Pelagius misericordia Dei episcopus Azanorum ciuitatis prouincię Phrygiæ Pacatianæ, similiter.

Hieron, misericordia Dei episcopus Anastasiopolitanorum ciuitatis Phrygiæ Pacatianæ prouinciæ, similiter.

Glaucus, misericordia Dei episcopus Alionorum ciuitatis Pacatianę prouincię, similiter.

Procopius, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Antenon Thebanæ ciuitatis, similiter.

Petrus, misericordia Dei episcopus Domitiopolitanorum ciuitatis Isauriæ prouincię, similiter.

Iohannes, misericordia Dei episcopus Colonensium siue Theodoriadis ciuitatis, similiter.

Phronymus, misericordia Dei episcopus Simaitanorum Phrygiæ Pacatianæ prouinciæ, similiter.

Iohannes, misericordia Dei episcopus sanctę ecclesiæ Dorostoli ciuitatis, similiter.

Vranius, misericordia Dei episcopus Trallenorũ ciuitatis Lydiæ prouincię, similiter.

Iohánes, misericordia Dei episcopus Cęsarenorũ ciuitatis Lydię prouinciæ, similiter.

Macedonius, misericordia Dei episcopus nouæ Iustinianæ Bithyniæ prouinciæ, simil.

Ecdicius, misericordia Dei episcopus Teni insulæ, similiter.

Eulogius, misericordia Dei episcopus Dabon ciuitatis, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Coradensium ciuitatis, similiter.

Elpidophorus, misericordia Dei episcopus sanctę ecclesię Anastasiopoleos Cariæ prouinciæ, similiter.

Cyrion, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesię Dadimorum, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Laodicensium ciuitatis, similiter.

Silas, misericordia Dei episcopus Tiberiopoleos Pacatianę prouincię, similiter.

Megas, misericordia Dei episcopus Myrenorum ciuitatis, agens vicem Diogenis, religiosissimi episcopi Augustopolitanę ciuitatis, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Ingilon ciuitatis, similiter.

Iulianus, misericordia Dei episcopus ciuitatis Zeugmatis, similiter.

Dorymenes, misericordia Dei episcopus ciuitatis Adraô Arabię prouincię, similiter.

Iohánes, misericordia Dei episcopus *Leti ciuitatis, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Comanensium ciuitatis secundę Armeniæ prouincię, similiter.

Rufinus, misericordia Dei episcopus Sebastianorum metropoleos, similiter.

Conon, misericordia Dei episcopus Semneatanorum ciuitatis, similiter.

Cyriacus, episcopus sanctę ecclesię Casatanorum ciuitatis, similiter.

Sisinnius, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Preneti ciuitatis, similiter.

Iulianus, misericordia Dei episcopus Batnon ciuitatis, similiter.

Anastasius, misericordia Dei episcopus Rachlenorum ciuitatis prouinciæ Tyriorũ, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus san-

sanctæ ecclesiæ Porthmi Græciæ prouinciæ, similiter.

Paulus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Stectorij ciuitatis Pentapoliticæ regionis Phrygiæ salutaris prouinciæ, similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Amasenorum claræ metropoleos, similiter.

Paulus, misericordia Dei episcopus Adrasenorum ciuitatis, similiter.

Euander, humilis episcopus sanctæ Dei ecclesiæ Cnidi ciuitatis, similiter.

Menas, peccator & humilis episcopus Carpathorum insularum, similiter.

Eleusini⁹, misericordia Dei episcop⁹ Traianopolitanorum metropoleos Rhodopiæ prouinciæ, similiter.

Sabbatius, misericordia DEI episcopus Archadiopoleos, similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus metropoleos Iustinianæ nouæ siue Darasi, similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Chersonis, similiter.

Cyprianus, misericordia Dei episcopus Adrianutheron ciuitatis, similiter.

Iohānes, misericordia Dei episcopus Apamenorum ciuitatis Pisidiæ prouinciæ, similiter.

Leontius, misericordia DEI episcopus Amadessenorum ciuitatis, similiter.

Theodorus, gratia Christi episcopus Byzienorum metropoleos, similiter.

Paulus, misericordia Dei episcopus Anchiali ciuitatis, similiter.

Conon, misericordia Dei episcopus Adrianitanæ ciuitatis, similiter.

Explicit.

In hac synodo sederunt episcopi CLXV.

DE V. SYNODIS OECVMENICIS, NICENA, CONSTANTINOPOLITANA PRIMA, EPHESINA PRIMA, Chalcedoneñ, & Constantinopolitana secunda, quæ est quinta vniuersalis synodus, sententia sanctissimi Pontificis Gregorij I. ex lib. 1. Epistol. 24.

Rom. 10. Dist. 15. Sicut.

Ræterea quia corde creditur ad iustitiam, ore autem cōfeßio fit ad salutem: sicut sancti Euangelij quatuor libros, sic quatuor Concilia suscipere & venerari me fateor: Nicenum scilicet, in quo peruersum Arrij dogma destruitur: Constantinopolitanum quoquè, in quo Eunomij & Macedonij error conuincitur: Ephesinum etiam primum, in quo Nestorij impietas iudicatur: Chalcedonense verò, in quo Eutychetis Dioscoríque prauitas reprobatur, tota deuotione complector, integerrima approbatiōe custodio: quia in his, velut in quadrato lapide, sanctæ fidei structura consurgit. Et cuiuslibet vitæ atque actionis existat, quisquis eorum soliditatem non tenet, etiamsi lapis esse cernitur, tamen extra ædificium iacet. Quintum quoquè Concilium pariter veneror, in quo epistola, quæ Ibæ dicitur, erroris plena, reprobatur, in quo Theodorus personam mediatoris Dei & hominum in duabus substantijs separans, ad impietatis perfidiam cecidisse conuincitur, & in quo scripta quoquè Theodoriti, per quæ beati Cyrilli fides repræhenditur, ausu dementiæ prolata refutantur. Cunctas verò, quas præfata veneranda Concilia personas respuūt, respuo: quas venerantur, amplector: quia dum vniuersali sunt consensu constituta, se & non illa destruit, quisquis præsumit aut soluere quos religant, aut ligare quos soluunt. Quisquis ergò aliud sapit, anathema sit. Quisquis verò prædictarum Synodorum fidem tenet, pax ei sit à Deo patre per Iesum Christum filium eius, qui cum eo viuit & regnat consubstantialiter DEVS in vnitate spiritûs sancti, per omnia secula seculorum, Amen.

CONCILIVM SECVNDVM, CIRCA TEMPORA Papæ Vigilij.

TITVLI CANONVM HVIVS synodi prouincialis.

AVRELIANENSIS SECVNDI concilij canones.

CVM ex præceptione gloriosissimorum regũ, in Aurelianensem vrbem de obseruatione legis catholicæ tractaturi, Deo auxiliante, conuénimus: ibique, quid de antiqs regulis, quid de nouis ambiguitatibus pro captu intelligentiæ, illuminãte Domino, senserimus, expressimus sigillatim: descriptisq; constitutionibus, quæ (Deo propicio) in posterũ sint obseruanda, ex veterum canonum authoritate conscripsimus.

1 Id ergò est constitutũ, vt nullus episcoporum, admonente metropolitano episcopo, nisi certa tædij causa detentus, ad concilium vel ordinationem consacerdotis venire penitùs vlla excusatione detrectet.

2 Vt metropolitani singulis annis comprouinciales suos ad concilium euocent.

3 Nè quis episcopus de quibuslibet causis, vel episcoporum ordinationibus, cęterorumq; clericorum aliquid præsumat accipere: quia sacerdotem, nefas est, cupiditatis venalitate corrumpi. Matth. 10. a

4 Si quis sacerdotium per pecuniæ nundinum execrabili ambitione quæsierit, abijciatur vt reprobus: quia apostolica sententia donum Dei esse pręcipit pecunię trutina minimè comparandum. Act. 8.

5 Nullus episcopus ad sepeliendum episcopum venire conficta occasione dissimulet, nè cuiuslibet corpusculum diutiùs inhumatum, negligentia interueniente, soluatur. Is verò episcopus, qui defunctum aduenerit sepelire, præter expensam necessariam, nihil precij pro fatigatione deposcat.

6 Vt episcopus, qui ad sepeliendum episcopum venerit, euocatis presbyteris in vnũ, domum ecclesiæ adeat, descriptamque idoneis personis custodiendam sub integra diligentia derelinquat, vt res ecclesię vllorũ improbitate non pereant.

7 In ordinandis metropolitanis episcopis antiquam institutionis formulam renouamus, quam per incuriam omnimodis vidimus amissam. Itaq; metropolitanus episcopus à comprouincialibus episcopis, clericis, vel populis electus, congregatis in vnũ omnibus cõprouincialibus episcopis ordinetur, vt talis (Deo propicio) ad gradum huius dignitatis accedat, per quem regula ecclesię in melius aucta, plùs floreat.

8 Si quis diaconus, in captiuitate redact⁹, vxori fuerit copulatus, reuersus, ab officij omninò ministerio remouẽdus est. Cui sufficere debet, pro actûs sui leuitate impleta pœnitentia, pro satisfactione communio.

9 Nullus *clericorũm sinè permissione episcopi sui cum secularibus habitare pręsumat. Quod si fecerit, ab officij communione pellatur. *presbyterorum

10 Nullus nouercę suę, id est, vxori patris sui, vlla copulatione iungatur. Quod si præsumpserit, nouerit se anathematis supplicio feriendum.

11 Contracta matrimonia, accedente infirmitate, nulla voluntatis contrarietate soluantur. Quod si qui ex coniugibus fecerint, nouerint se communione priuandos.

12 Nè quis in ecclesia votum suum cãtando, bibendo, vel lasciuiendo dissoluat: quia Deus talibus votis iritatur potiùs quàm placetur.

13 Abbates martyrarij, reclusi vel presbyteri, *apostolia dare non præsumant. (Hic canon valdè obscurè scriptus habetur.) *epistolia

14 Clerici, qui officiũ suum implere despiciunt, aut vice sua ad ecclesiam venire detrectant, loci sui dignitate priuentur.

15 Oblationes defunctorum, qui in aliquo crimine fuerint interempti, recipi debere censemus, si tamen non ipsi sibi mortẽ probentur proprijs manibus intulisse.

16 Presbyter vel diaconus, sinè literis, vel si baptizãdi ordinem nesciat, nullatenùs ordinetur.

17 Fœminæ, quę benedictionem diaconatus hactenùs contra interdicta canonum acceperunt, si ad coniugiũ probãtur iterùm deuolutæ, à communione pellantur. Quòd si huiusmodi contubernium, admonitæ ab episcopo, cognito errore dissoluerint, in cõmunionis gratiã, acta pœnitentia, reuertant.

18 Placuit etiã, vt nulli postmodùm fœminæ diaconalis benedictio pro conditionis huius fragilitate credatur.

19 Placuit, vt nullus Christianus Iudæã, neque Iudæus Christianam in matrimonio ducat vxorem: quia inter huiusmodi personas, illicitas nuptias esse censemus. Qui si cõmoniti à cõsortio hoc se separare distulerit, à communionis gratia sunt sinè dubio submouendi.

20 Catholici, qui ad idolorum cultum, non custodita ad integrum accepti baptismi gratia, reuertuntur, vel qui cibis idolorum cultib⁹ immolatis, gustu illicitæ præsumptionis vtuntur, ab ecclesiæ cœtibus arceantur. Similiter & hi, qui bestiarum morsibus extincto, vel quolibet morbo aut casu suffocato vescuntur.

21 Abbates, qui episcoporum præcepta despiciunt, ad communionẽ nec penitùs admittantur, nisi contumaciam humilitate suscepta deponant. Sanè si qui post hanc diligentissimam sanctionem nõ obseruauerint, quæ sunt superiùs compræhensa, reos se diuinitatis pariter & fraternitatis iudicio futuros esse cognoscant.

¶ Honoratus in Christi nomine episcop⁹ Bituricen̄, subscripsi sub die 9. Kalend. Iulij, anno 22. domini Childeberti regis. Aspasius episcopus *Elosen̄, subscripsi. Agrippin⁹ episcopus Heduorum, subscripsi. Asclepius presbyter pro Adelphio episcopo Rauracensi, subscripsi. Præsidoni⁹ presbyter pro Arthemio episcopo subscripsi. Cronopius episcopus *Petragoricen̄, subscripsi. Calist⁹ episcopus subscripsi. Clarentius episcopus subscr. Eleutherius episcop. ecclesiæ Antisiodoren̄, subs. Aetherius episcopus Carnoten̄, subscr. Eumerius episcopus Nanneten̄, subs. *Emelius episcopus ecclesiæ Parisiensis, subs. Eusebius episcopus subs. Flauius episcopus Rothomagen̄, subs. Laurẽtius presbyter ꝓ Gallo episcopo Aruernorũ, subs. Importun⁹ episcopus subs. Iniuriosus episcop⁹ ecclesię Turonen̄, subs. Iulianus episcopus ecclesię Vienen̄, subs. Innocentius episc. subsc. Leontius episcop⁹ Aurelianen̄ ecclesię, subs. Lupicinus episc. Engolismen̄, subs. Lauto epis. Constãtinen̄, subs. Orbatus presbyter ꝓ Leone episcopo Senonen̄, subs. Marcus epis. subs. Marcellus episc. subs. Perpetuus episc. Abrincen̄, subs. Pręsidius episcopus Conuenarũ, subsc. Passiuus episcopus Sagien̄, subsc. Proculeianus episcopus Aucien̄, subscripsi. Sustratius episcopus Cadurcen̄, subscripsi. Eledius presbyter pro Sebastio episcopo subscripsi.

*Meldẽs
*Elosãtẽs

AVRELIANENSE

CONCILIVM TERTIVM TEMPORE CHILDEBERTI regis, circa tempora Vigilij Papę. Est prouinciale.

TITVLI CAPITVLORVM sequentis Concilij.

CANONES AVRELIANEN. *concilij tertij.*

CVM in Dei nomine in Aurelianensem vrbem ad synodale concilium venissemus, de his, quæ per longum tempus, obseruatione cessante, fuerãt intermissa, priorum canonum tenore seruato, præsentibus regulis vetera statuta renouauimus, & noua pro causarum vel temporum conditione addenda credidimus.

Capitulum primum.

¶Primùm, vt vnusquisq; metropolitanus in prouincia sua cum cõprouincialibus suis singulis annis synodale debeat opportuno tempore habere concilium. Quòd si illum infirmitas aut necessitas certa tenuerit, vt ad alium constitutum locum adesse non possit, ad suam ciuitatem suos euocet fratres. Quòd si intra biennium diuinitùs temporum tranquillitate concessa, admonitis comprouincialibus, à metropolitano synodus indicta non fuerit, metropolitanus ipse pro euocationis tarditate anno integro Missas facere non præsumat. Quòd si euocati, non corporali infirmitate detenti, adesse sua abusione despexerint, simili sententiæ subiacebunt. Qui tamen & hanc excusationem sibi nouerint esse sublatam, si absentiam suam diuisione sortis crediderint excusandam.

2 Vt nullus clericorum, à subdiacono & suprà, & quos vxores in proposito suo accipere inhibetur, proprię (si fortè iam habeat) misceatur vxori. Quod si fecerit, laica cõmunione contentus, iuxta priorum canonũ statuta ab officio deponatur. Quem si sciẽs episcopus suus in hac vilitate permixtionis viuentem, ad officium posteà admiserit, & ipse episcopus ad agendam pœnitentiam tribus mensibus sit à suo officio sequestratus.

3 De metropolitanorum verò ordinationib' id placuit, vt metropolitani à metropolitano omnibus (si fieri potest) pręsentib' cõprouincialibus ordinentur, ità vt ipsi metropolitano ordinãdi priuilegium maneat, quem ordinationis cõsuetudo requirit. Ipse tamen metropolitanus, à comprouincialib' episcopis (sicut decreta sedis apostolicę continent) cum consensu cleri vel ciuium eligatur: quia æquum est, sicut ipsa sedes Apostolica dixit, vt q pręponẽdus est omnibus, ab omnibus eligatur. De comprouincialibus verò ordinandis cum consensu metropolitani, cleri & ciuium, iuxta priorum canonum statuta, voluntas & electio requiratur.

4 De familiaritate extranearum mulierũ licèt iam multa, quæ obseruari debeant, multis canonicis sententijs fuerint statuta, tamẽ quod agnoscitur sæpè transcendi, conuenit replicari. Ideoque statuimus, vt nè quis antistitum clericorumq; omnium licentiam habeat intra domũ suam, vllam absq; his propinqs mulieribus, quas priores canones eloquuntur, habere personam. Quibus etiàm id specialiter inhibetur, vt si quis clericorũ suspicionem aduersam ad obloquutionem populi de muliere quacunq; fortassis incurrerit, eam statim, si intra domum habet, abijciat. Si certè extranea, & sui iuris est, ità omnibus conditionibus studeat euitare, vt infamia, quæ excitata est, abrogetur. Quòd si q̃libet ille antistitum vel clericorum, quod sũprà scriptum est, vitare noluerit, pro inobedientia, triennij excommunicatione mulctetur. Quòd si adulterij permixtio fuerit approbata, in regradatione honorum, priorũ canonum statuta seruentur. In quibus communicationibus metropolitanus à comprouincialibus suis, comprouincialis à metropolitano cum reliquis comprouincialibus distringatur.

5 Si quę oblationes in quibuslibet rebus atque corporibus collatę fuerint basilicis in ciuitatibus constitutis, ad potestatem episcopi redigantur. Et in eius sit arbitrio, quid ad reparationem basilicæ, aut obseruãtium ibi substantiam deputetur. De facultatibus verò parochiarum vel basilicarum, in pagis ciuitatum constitutis, singulorum locorum consuetudo seruetur.

6 De clericorum pretermittenda cõuersione, id omnimodis obseruetur, nè vllus ex laicis ante annualem conuersionem vel ætatem legitimã, id est, 25. annorum diaconus, & triginta presbyter, ordinet: ità vt de ipsis quoquè, qui ordinandi sunt, clericis, regulari custodiatur studio, nè aut duarum vxorũ vir, aut renuptę maritus, aut pœnitentiã professus,

fessus, aut × senius corpore, aut qui publicè aliquandò arreptus sit, ad suprascriptos ordines promoueatur. Quòd si sciens episcopus contra hæc statuta agendum esse crediderit, is quidem, qui ordinatur, suscepto iuxta anteriores canones priuatur officio, sed ille pro ordinationis temeritate sex mensibus à celebrandis officijs sequestretur. Quòd si Missas intra statutum tempus facere præsumpserit, anno integro omnium fratrum charitate priuetur. De quorũ promotionibus si quis clericus aut ciuis testis extiterit, quorũ testimonio dum creditur, frequenter põtificis ignorantia pręuenitur, cùm agnitum fuerit, ordinationem illicitè celebratam, anno integro à communione pellantur. Qui si in infirmitate deciderint, eis viaticum non negetur.

7 Clerici verò, qui cùm vxores non haberent, benedictione suscepta, coniugia crediderint eligenda, qui volentes absque vlla reclamatione in ętate fuerint legitima ordinati, cum ipsis mulieribus, quas acceperint, excommunicatione percellãtur. Quòd si inuitus vel reclamans fuerit ordinatus, ab officio quidem deponatur, sed non à communione pellatur. Episcopus aũt, qui inuitum aut reclamantem præsumpserit ordinare, annuali pœnitentiæ subditus, Missas facere non præsumat. De adulterijs autem honoratorũ clericorum id obseruandum est, vt si quis adulterâsse aut confessus fuerit vel conuictus, depositus ab officio, communione concessa, in monasterio toto vitæ suæ tempore retrudatũ.

Dist.74. episcopus qui inuitum. Dist.81. Si quis cle. ad. Et in decr. Iuo, lib.3.

8 Si quis clericus furtum aut falsitatem admiserit, quia capitalia etiã ipsa sunt crimina, communione concessa, ab ordine regradetur. De periurio verò id censuimus obseruandum, vt si quis clericus in causis, quæ sub iureiurando finiendæ sunt, ꝓbuerit iuramenta, & pòst, rebus euidentibus detegitur peierâsse, biénium temporis excommunicatione plectatur.

9 De his, qui ex concubinis filios habẽt, & vxores legitimas habuerũt, aut defunctis vxoribus, sibi concubinas publicè crediderint sociandas, id obseruandum esse censuimus, vt sicut eos q iam sunt clerici per ignorantiam ordinati, non remouemus: ità statuimus, nè vlteriùs ordinentur.

10 De incestis coniunctionibus ità quæ sunt statuta, seruẽtur, vt hi, qui aut modò ad baptismum veniunt, aut quibus patrũ statuta sacerdotali prædicatione anteà in notitiã non venerunt, ità pro nouitate cõuersionis ac fidei suæ credidimus consulendũ, vt contracta hucusquè huiusmodi coniugia, non soluantur: sed in futurum, quòd de incestis cõiunctionibus in anterioribus canonibus interdictum est, obseruetur: id est, vt nè quis sibi sub coniugij nomine sociare præsumat relictam patris, filiã vxoris, relictam fratris, sororem vxoris, cõsobrinam, aut sobrinam, relictam auunculi vel patrui. Quòd si qui in hoc incesto adulterio potiùs quàm cõiugio fuerint sociati, quandiù se non sequestrauerint, à communione ecclesiastica repellãtur. Illud etiàm adijciendum esse credidimus, vt in episcopi discussione consistat, de his, qui in ciuitate sua ac territorio consistunt, & tali sunt ordine sociati, vtrùm ignorãter ad illicita coniugia venerint, an per contumaciam, quæ sunt interdicta, pręsumpserint: quia sicut his, qui per ignorantiam lapsi sunt, subuenitur: ità illis, quibus priùs patrum statuta in notitiam venerunt, quiq; etiàm cõtra sacerdotum interdicta, in tali permixtiõe versantur, priorum canonũ in omnibus statuta seruentur, vt non priùs ad communionem recipiantur, quàm incesti adulterium (sicut scriptum est) separatione sanauerint, quia in lege Domini manifestè legitur: Maledictus q dormit cum vxore patris sui, cum priuigna, vel vxoris suæ sorore, & reliqua his similia. Quo fit, vt quos DEVS maledixit, nos, nisi emendatos, benedicere non possimus. Deut.27.

11 Si qui clerici ministeria suscepta quacunq; occasione agere, sicut & reliqui, detrectant, & excusationẽ de patrocinijs quoruncunq;, nè officium impleant, prætendunt, ac sacerdotes suos sub huiusmodi causa ęstimãt per inobedientiam contemnendos, inter reliquos clericos canonicos, nè hac licẽtia alij vtientur, nullatenùs habeantur, neq; ex rebus ecclesiasticis cum canonicis stipẽdia aut munera vlla percipiant.

12 De agellis verò, cæterisq; facultatibus ecclesiasticis, à sacerdotibus non alienandis, nec per contractus inutiles obligandis, priorum canonum statuta seruẽtur, vt nobis per nullos contractus res ecclesiasticas alienare, aut inutiliter liceat obligare. Ea etiàm, quæ de rebus ecclesiasticis ab antecessoribus alienata, vel quibuscunque instrumentis inutiliter in dispendium Ecclesiæ obligata noscũtur, & intra tricenaria tempora repetitio suppetit, quæ acta sunt, suffragante iustitia, per publicum aut electorum iudicium reuocentur. Quòd si is, qui rem ecclesiasticam tenet, admonitus iudicium declinârit, quousquè aut ad discussionem veniat, aut rem restituat Ecclesiasticam, communione priuetur.

13 De mancipijs Christianis, quæ in Iudæorum seruitio detinẽtur, si eis quod Christiana religio vetat, à dominis imponitur: aut si eos, quos de ecclesia excusatos tollent, ꝓ culpa, quę remissa est, affligere aut cędere fortassè pręsumpserint, & ad ecclesiam iteratò confugerint: nullatenùs à sacerdote reddantur, nisi precium offeratur ac detur, quod mancipia ipsa valere pronũciauerit iusta taxatio. Christianis quoquè omibus interdicim⁹, nè Iudæorum cõiugijs misceantur. Quod si fecerint, vsque ad sequestrationem, quisq; ille est, communione pellatur. Item Christianis cõuiuia interdicimus Iudæorum, in quibus

bus si fortè fuisse probãtur, annuali excommunicationi ꝓ huiusmodi contumacia subiacebunt.

14 De Missarum celebritate, in præcipuis duntaxàt solennitatibus, id obseruari debebit, vt hora tertia Missarum celebratio in DEI nomine inchoëtur, quô faciliùs intra horas competẽtes ipso officio expedito, sacerdotes possint ad vespertina officia, id est, in vespertino tempore conuenire: quia sacerdoté vespertinis officijs ab ecclesia, talibus præcipuè diebus, nec decet deesse, nec conuenit.

15 Episcopus in diœceses alienas, ad alienos clericos ordinandos, vel cõsecranda altaria, irruere non debet. Quod si fecerit, remotis his, quos ordinauerit, altaris tamen consecratione manente, transgressor canonum anno à Missarum celebritate cessabit. De his verò clericis, qui sub qualibet occasione aut conditione in aliorum ciuitatibus vel territorijs crediderint immorãdum, nec ad vllum clericatûs honorem, absque sui episcopi scripto atque consensu, debeant promoueri. Verùm etiàm presbytero, diacono, vel subdiacono, sinè episcopi sui literis ambulãti, iuxta statuta priora, communionem nullus impendat.

16 De raptoribus virginum consecratarum, seu in proposito sub deuotione viuentium, id statuimus, vt si quis consecratæ vel deuotæ, id est, religionẽ professę, vim inferre præsumpserit, à communione Ecclesiastica vsque ad exitum repellatur, viatico tantùm ei, infirmitatis periculo, reseruato. Quòd si, quæ rapta dicitur, cum raptore habitare consenserit, & ipsa excommunicatione simili feriatur. Quæ forma & de pœnitentibus ac viduis, in proposito manentibus, sub districtione Ecclesiastica conseruetur. Quòd si quis sacerdos sciens huiusmodi personis communicauerit, anno integro pacem ecclesiæ non habebit.

17 De munificentijs verò sacerdotum id obseruandum, vt si quid præsenti tempore à clericis decedentium munificentijs habetur, vel possidetur, deincèps à successoribus nullatenùs auferatur: ità vt qui decessorum largitatibus gaudent, officia ecclesiæ, obedientiam & affectum sacerdotibus præbeant. De quibus tamen munificentijs, quæ præsenti tempore ab his (sicut dictũ est) possidentur, si pro oportunitate episcopo placuerit, quod voluerit commutare, sinè accipientis dispendio, in locis alijs commutetur. De munificentijs verò ꝓsentibus, quas vnusquisque clericus pro sua gratia eorum obsequijs existimat conferẽdas, sicut in arbitrio dantis est, vt tribuere, quibus voluerit, debeat: ità si inobedientia vel contumacia in aliquo accipientis extiterit, culpa agnita, in arbitrio sit præsidentis, vtrùm vel qualiter debeat reuocari.

18 De his verò clericorum personis, quæ de Ciuitatensis ecclesiæ officio, monasteria, diœceses, vel basilicas in quibuscunque locis positas, id est, siue in territorijs, siue in ipsis ciuitatibꝰ suscipiũt ordinãdas: in potestate sit episcopi, si de eo, quod antè de ecclesiastico munere habebãt, eos aliquid aut nihil exindè habere voluerit: quia vnicuiq; facultas suscepti monasterij, diœcesis vel basilicæ, debet plena ratione sufficere.

19 Si quis superbia elatus, officiũ suum indignatione quacunque implere noluerit, iuxta statuta priora laica communione contentus, ab ordine depositus tam diù habeatur, quandiù digna (sicut scriptum est) pœnitentia & supplicatione satisfecerit præsidenti põtifici: tamen illis regulariter, & charitatem integram, & quęcunque illis stipendiorum iuxta cõsuetudinem debentur, pro qualitate temporis ministranti. De quibus si querela procedat, officium agens, recurrat ad synodum.

20 Si quis clericorum circa se aut districtionem, aut tractationem episcopi sui putat iniustam, iuxta antiquas constitutiones recurrat ad synodum.

21 Si qui clericorum (vt nupèr multis locis, diabolo instigãte, actũ fuisse ꝓpatuit) rebelli authoritate se in vnũ cõiuratione intercedẽte collegerint, & aut sacramenta inter se data, aut chartulã conscriptã fuisse patuerit, nullis excusatiõibus hęc ꝓsumptio ꝓueletur; cùm in synodũ ventũ fuerit, in præsumptoribus, iuxta personarum & ordinum qualitatem, à pontificibus, qui tunc in vnum collecti fuerint, vindicetur: quia sicut charitas ex pręceptis Dominicis corde, nõ chartulę conscriptione, vel coniurationibus, est exhibenda: ità quod supra sacras admittitur scripturas, authoritate & districtione põtificali est reprimendum. 11.q. Si quis clericorum.

22 Si quis res ecclesiæ debitas vel proprias sacerdotis, horrenda cupiditate occupauerit, retinuerit, aut à potestate ex cõpetitione pceperit, vt eas nõ restituat, nullis rebꝰ excuset: sed si agnito iure ecclesiastico, non statìm Ecclesiæ vel sacerdoti reformauerit, aut vt ipsum ius agnoscere possit, in iudicium electorũ venire distulerit, tam diù à communione Ecclesiastica suspẽdatur, quandiù restitutis rebus, tam ecclesiam quàm sacerdotem reddat indemnem. Similis etiàm his, qui oblatiões defunctorum legaliter dimissas, quolibet ordine assignare tardauerint, vel retinere præsumpserint, districtionis Ecclesiasticæ iuxta priores canones forma seruetur. Cui etiàm sententię subiacebit, quisq; ille quolibet ordine, quod pro deuotiõe sua ecclesijs dedit, reuocare præsumpserit.

23 Abbatibus, presbyteris, cæterisq; ministris, de rebus ecclesiasticis vel sacro ministerio alienare vel obligare, absque permissu & subscriptione episcopi sui, nil liceat. 12.q.2 Abbatibus, presbyteris.

Quod qui præsumpserit, regradetur, communione concessa. Et quod temerè præsumptum, aut alienatum est, ordinatione episcopi reuocetur.

24 De pœnitentium conuersione, vt nè quis benedictionem pœnitentiæ, iuuenibus personis credere præsumat. Certè coniugatis, nisi ex consensu partium, ætate iam plena, eam dare non audeat. Si quis pœnitentiæ benedictione suscepta, ad secularem habitũ militiamque reuerti præsumpserit, viatico concesso, vsque ad exitum excommunicatione plectatur.

25 Vt nullus seruilibus, colonarijsq; conditiõibus obligatus, iuxta statuta sedis Apostolicæ, ad honores Ecclesiasticos admittatur, nisi priùs aut testamento, aut per tabulas eum legitimè constiterit absolutum. Quòd si quis Episcoporũ, eius qui ordinatur, conditionem sciens, transgredi per ordinationẽ indebitã fortasè voluerit, anni spatio Missas facere non præsumat.

26 Vt clericus à diaconatu & suprà, pecuniam non commodet ad vsuras: nec de p̃stitis beneficijs quicquam ampliùs, q̃ datur, speret. Néve in exercendis negocijs, turpis lucri cupiditate versetur, * sicut publici negociatores, qui ad populares pensam obseruant, aut sub alieno nomine interdicta negocia audeat exercere. Quòd si quis aduersùm statuta venire præsumpserit, communione concessa, ab ordine regradetur.

*vt publicè qui ad populi responsum negociatores obseruant.

27 Quia persuasum est populis, die Dominico agi cum caballis aut bobus & vehiculis itinera nõ debere, neque vllam rem ad victum preparare, vel ad nitorem domûs vel hominis pertinentem, nullatenùs exercere: quæ res quia ad Iudaicam magis, quàm ad Christianam obseruãtiam pertinere probatur, id statuimus vt die Dominico, quod antè fieri licuit, liceat. De opere tamen rurali, id est, agricultura, vel vinea, vel sectione, vel missione, excussione, vel exacto sepe, censuimus abstinẽdum, quò faciliùs ad ecclesiam venientes, orationis gratia vacent. Quòd si inuentus fuerit quis in operib' suprascriptis, q̃ interdicta sunt, se exercere: qualiter emendare debeat, non in laici districtione, sed in sacerdotis castigatione consistat.

Locus deprauatus nonnihil.

28 De Missis nullus laicorum antè discedat, quàm Dominica dicatur oratio. Et si Episcopus præsens fuerit, eius benedictio expectetur. Sacrificia verò matutina, Missarum, siue vespertina, nè quis, cum armis pertinentibus ad bellorum vsum, spectet. Quod qui fecerit, in sacerdotis potestate consistat, qualiter eius districtione debeat castigari.

29 Quia Deo propicio, sub catholicorũ regũ dominatiõe cõsistimus, Iudæi à die cœnę dñi, vsq; in secundã sabbati in pascha, hoc est, ipso quatriduo p̃cedere inter Christianos, neq; catholicis populis se vllo loco, vel quacunque occasione miscere præsumant.

30 Iudex ciuitatis vel loci, si hæreticum, aut Bonosiacum, vel cuiuslibet alterius hæresis sacerdotem, quamcũque personam de catholicis rebaptizâsse cognouerit: quia reges nos constat habere catholicos, non statim rebaptizantes adstrinxerit, & ad regis fidem atque iustitiam propterea distringendos adduxerit, annuali excommunicationi subdatur.

31 Clericus cuiuslibet gradûs, sinè pontificis sui p̃missu, nullum ad seculare iudicium præsumat attrahere. Neque laico, inconsulto sacerdote, clericum in seculare iudiciũ liceat exhibere.

11.q.1. Clericus cuiuslibet. Et in dec. epistola Marcellini papæ.

32 Quocirca hæc, quæ inspirante Deo, communi consensu placuerunt, si quis antistitum viuentium, vel eorũ quos spiritus dei esse voluerit successores, relicta obseruationis integritate, custodire & implere neglexerit, reum se diuinitatis pariter & fraternitatis iudicio futurum esse cognoscat: quia canones suos nec ignorare quenquam, nec dissimulare (id est, præterire) permittitur.

¶SVBSCRIPTIONES EPIscoporum, qui eidem synodo interfuerunt.

¶Lupus in Christi nomine ecclesiæ Lugdunẽ metropolitanus Episcopus, iuxta id, quod omibus sanctis coẽpiscopis meis, qui mecum subscripserunt, placuit, patrũ statuta secutus, his constitutionibus subscripsi, die Nonarũ mensis tertij quarto, Paulino iuniore viro clarissim. cõsule, anno domini Childeberti regni *xxvj. Archadi' in Christi nomine Episcop' Ecclesiæ Bituricẽ metropolis, his cõstitutionibus cõsensi. Agrippin' in Christi nomine ep̃us ecclesiæ Heduorũ, his cõstitutionib' cõsensi. Albin' in Christi nomine ep̃us ecclesiæ Andegauẽ, his cõstitutionibus cõsensi. Antonin' in Christi nomine ep̃us ecclesiæ Aurelianẽ, his cõstitutiõibus cõsensi. Auolus presbyter directus à domino meo Agricola episcopo ecclesię Cabilonẽ, subs. Aetheri' in Christi nomine episcopus ecclesiæ Carnotẽ, his const. subscri. Amelius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Parisiorum, his constitutionibus cõsensi. Marcellian' directus à domino meo Eumerio Episcopo Ecclesiæ Nannetẽ, subscripsi. Flauius in Christi nomine episcop' ecclesiæ Rothomagẽ metropolitanus, his cõstitutionibus consensi. Euantius presbyter direct' à domino meo Gregorio episcopo Ecclesiæ Lingonẽ, subs. Optardenus presbyter directus à domino meo Gallo episcopo ecclesię Aruernorum, subs. Campanus presbyter direct' à domino meo Iniurioso Episcopo ecclesię Turonicę, subs. Leo in Christi nomine episcopus ecclesiæ Senonensis metrop. cum comprouincialibus meis his constitutionibus consensi. Lauchadius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Tricassinæ, his constitutioni-

*xx.

tionibus consensi. Lauto in Christi nomine Episcopus ecclesiæ Constantinensis, his cõsensi. Lucinius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Ebroicen̄, his cõstitutionibus consensi. Pãtagathus in Christi nomine metrop. episcopus ecclesiæ Viennen̄, iuxta id, quod omnibus sanctis coëpiscopis meis, qui mecũ subscripserunt, placuit, patrũ statuta sequutus, his const. subs. Placidus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Matisconen̄, his const. consensi. Passiuus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Sagien̄, his const. consensi. Baudastis presbyter direct⁹ à domino meo Perpetuo episcopo Ecclesiæ Abrincen̄, subscri. Rusticus in Christi nomine Episcop⁹ Ecclesiæ Niuernen̄, his const. consensi. Eleutheri⁹ in Christi nomine Episcopus ecclesiæ Antisiodoren̄, his const. consensi. Vincẽtius presbyter direct⁹ à domino meo Sustratio Episcopo ecclesiæ Cadurcẽsis, his const. cõsensi. Theodobaud⁹ in Christi nomine episcopus ecclesiæ Lexouien̄, his constitutionibus consensi. Vrsulus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Gratianopolitanæ, his constit. consensi.

¶ Aurelianensis concilij tertij finis.

BREVIARIVM CAVSAE NESTORIANORVM ET EVTYCHIANORVM,

collectum à sancto Liberato archidiacono Ecclesiæ Carthaginensis regionis sextæ, complectens cap. xxiiij, quorum sequuntur tituli:

circa tẽpora Vigilij papæ.

*for. archimandrita.

PROOEMIVM.

PEregrinationis necessitatibus defatigatus, & aliquatenùs feriatus animo à curis temporalibus, duarum hæresum, hoc est, nestorianorum & Eutychianorum, ex ecclesiastica historia nupèr de Græco in Latinum trãslata, & ex gestis synodalibus, vel sanctorum patrum epistolis hoc Breuiarium collegi, nectens temporum curricula illa, quæ in Græco Alexandriæ scripto accepi, vel grauissimorum hominum didici narratione fideli. Quod faciens pro meã eruditione & responsione contra falsiloquos vtrarunq; partium sectatores, qui consueto studio aliter loquuntur de suis authoribus, quàm veritas habet, libenter offero catholicis fratribus, ignorantibus acta ipsarum hæresum, & legere volentibus.

¶ DE PAVLO SAMOSATENO, & quòd author sit Nestorianæ hæresis. Cap. II.

IGitur Nestoriani dogmatis author, vt multi volunt, Paulus agnoscitur Samosatenus episcop⁹, qui secut⁹ doctrinã antiquorũ hæreticorum, dominũ nostrum Iesum Christũ, purum hominem asseruit natum & passum. De sancta verò & summè beata Trinitate, vt Græci tradunt, Sabellij sententiam sequutus est. Et propterea dicunt Nicenũ statuisse cõcilium, Paulianos omnino baptizandos, ponentes differentiã inter Pauli Nestorijq; doctrinam, eò quòd Nestorius confundẽs existentiã diuinitatis filij dei, Christũ purũ hominẽ tradidit conceptũ atq; formatũ, & postea in Deũ prouectũ, hoc est, hominẽ deificatũ, & non verbũ carnẽ factũ, & habitãsse in nobis, quod prædicat euangeliũ, & catholica confitetur ecclesia, negat. Propterea in Epitoma chronicorũ *Lucẽtius hoc ponit & dicit: Felice & Tauro consulibus, Nestori⁹ Cõstantinopolitanus episcopus, nouũ ecclesijs molitur errorem inducere, prædicans Chrm hominẽ tantùm, nõ etiàm Deũ natũ, eiq; diuinitatẽ collatã esse pro merito dicit. Socrates verò in libro Ecclesiast. hist. dirimit Nestorium

Iohan. 1. b
*Leontius
Niceph. lib. 14. cap. 32.

storium à Paulo, eorumque differentiam sic ponit: Appáret, inquit, Nestorium ignorâsse lectiones antiquorum. Quapropter, vt dixi, in sermone solo moratus est. Et non solùm sermonem examini dedit, sed etiàm omninò Deum esse, qui natus est, denegauit. Nos autem fatemur, quoniam qui de sancta virgine natus est, crucifix⁹ est, Dominus est gloriæ, sicut dicit Apostolus: Si enim cognouissent, nunquàm Dominum gloriæ crucifixissent. Porrò Nestorius dicit: Noli gloriari Iudæe. Non crucifixisti DEVM. tanquàm ipse Dominus gloriæ, idem non sit Deus. Nam quia purum hominem non dicit Christum, sicut Photinus, & Paulus Samosatenus, etiàm homiliæ, quas fecit, ostendunt. Nusquàm enim DEI verbi subsistentiam perimit, sed vbiquè eum subsistere confitetur, & habere subsistentiàm, & non sicut Photinus & Paulus Samosatenus, eius subsistentiā perimentes. Hæc Socrates de Paulo & Nestorio, cuius testimonio vtens, sequar quid alia respōdeat lectio: Ignarus Nestorius expositioūm sanctorum patrum, prædicantium Dei filiū vnitione naturæ suæ in personam suscepisse hominem, quam non habet cum patre communem, propter indiuiduam & inseparabilem patris & filij naturam, beatam Mariā noluit dicere Dei genitricem, nè patri quoquè natiuitatem applicaret, ignorans demēs, quō pater & filius natura vnum sunt, discreti personis: quoniam qui genuit, non est genitus: neque, qui genitus est, generauit. Hoc ignorantes Nestoriani, quasi nodosam & indissolubilem nobis hactenùs proponunt quæstionem, impudenter obijcientes patrem cum filio natum, si beatam Mariam θεοτόκον confiteamur. Verùm his ità se de Nestorio habētibus, cœptum opus percurramus.

1.Cor.2.b (margin note at "riæ, sicut dicit Apostolus")

¶De Apollinario, & quòd author sit Nestorianæ hæresis. Cap. III.

POst damnationē Pauli Samosateni, vna temporis generatiōe trāsacta, Apollinaris Laodicen⁹ episcop⁹, de incarnatiōe Dñi, Arrianorū blasphemiā sequut⁹, asserēs contraria Paulo, carnē & omnipotēs Dei verbū, vnius esse prædicauit substantiæ, contentiosissimè asseuerans, verbum carnem factū, vel aliquid verbi in carnem fuisse conuersum atque mutatum, non autem carnem de Maria virgine sumptā atque susceptam, vt absque peccato cōsubstantialis nobis, & p omnia similis agnoscatur Christus, sicut ait Apostolus. Theodoritus episcop⁹ in ecclesiastica historia Apollinarē & eius hæresim sic notat: Apollinoris (inquit) Laodicenus episcopus, dum pietatis indueret vultū, & apostolica se fingeret dogmata cōseruare, post paululum manifestus hostis apparuit. De diuina nanq; natura adulterinis rationibus vtebatur, gradus quosdam dignitatum generans, & sacramētum dispensationis imperfectum explanare præsumens, animamq; rationalem, qua corpus resurgit, priuatam salute confirmans. Si enim animam non assumpsit, secundùm illius rationem, Deus verbum, neque medicinam animę tribuit, neque honorem dedit, sed corpus quidem terrenum ab inuisibilibus virtutibus adoratur: anima verò secundùm diuinam imaginem facta, in inferiore permansit, contumelijs induta peccati. Qui etiàm plurima super hæc vesanus asseruit. Aliquandò enim pariter cōfitebatur & ipse ex sancta virgine assumptā carnem: Aliquādò verò, eam cum Deo verbo cælitùs descēdisse: Aliquādò, eum ipsum carnem factum, & sumpsisse nihil ex nobis: aliasque plurimas & inanes fabulas sacris opinionibus copulabat, quas in præsenti dicere superfluum iudicaui. Talia quidem ille dicens, non solùm suos peste compleuit, sed etiàm quosdā nostrorum fecit huiusmodi leprę participes. Post paucum verò tempus, dum suum viderent opprobrium, & Ecclesiæ claritatem, penè cuncti reuersi sunt. Non tamen priorem deposuêre languorem, sed magìs plurimos constantiam latenter sauciauerunt. Ex hac ergò radice in Ecclesijs germinauit vna carnis deitatisque natura, & vt diuinitati vnigeniti passio copuletur, & alia quæcunque populis & sacerdotibus certamina genuerunt. Et post pauca: Verùm Apollinaris præsulatu hudatus, nouitatem doctrinæ suę aperta impudentia in ecclesia prædicabat, ducem semetipsum ostendens hæreseos. Quapropter appáret ex ōmnibus superiùs dictis atque prolatis, à Paulo Nestoriānos fuisse propagatos, & ab Apollinari, vnius naturæ prædicatores, vt sunt Acephali & Eutychiani. Cuius dictis & epistolis respondebat eo tempore Dioscorus Tarsen̄ episcopus, deindè Gregorius Nazianzenus, Basilius, & Theodorus Mopsuestenus, probabiliter ostendentes ex diuinis testimonijs duarum proprietates naturarum in vna Christi persona, sicut ipsa ꝓbant eorum volumina. Sequimur iam nunc, vtrarunque hęresium authoritatibus demōstratis, earum acta narrare, sicut pręfatio pollicetur.

Lib.5.cap.3. (margin note at "lus. Theodoritus episcop⁹")

¶De Nestorij ordinatione, & eius hæresi. Cap. IIII.

POst Apollinaris damnationē & depositionem aliquātis temporibus euolutis, mortuo Sisinnio, qui post obitum beati Attici, Cōstantinopolitanę ecclesię præsulatū susceperat, visum est Imperatoribus, nullum ordinare de Cōstātinopolitana ecclesia pōtificem: sed ab Antiochia Syriæ, vndè priùs illa ecclesia Ioannem susceperat, aliquem aduenam accersire, & episcopum facere. Et sicut Socrates in Ecclesiastica narrat historia, Li.7. ca. 29.
Erat quidam presbyter Antiochiæ nomine Nestorius, genere Germaniciēsis, boni eloquij, quem quasi vtilem ad docendum Constanti-

stantinopolim principes euocauerunt. Et transactis tribus mensibus, ab Antiochia venit Nestorius, qui castitate inter plurimos prçcipuus habebatur. Quibus autem moribus institutus fuerit, sapientes à prima eius homilia cognouerunt. Erat cum eo & Anastasius presbyter pariter destinatus, quem nimis honorabat, & consiliarium habebat in causis suis. Ordinato ergò Nestorio die primo mensis Aprilis, consulatu Felicis & Tauri, Anastasius corã Ecclesia docens: Dei, inquit, genitricem Mariam nullus dicere pԁsumat, quoniam Maria homo fuit, & Deum ab homine generari nimis est impossibile. Quod cùm pariter audîssent plurimi clericorum & laicorum, multùm cõturbati sunt. Didicerant enim antiquitùs, Deum confiteri Christũ, & nullatenùs per dispensationem hominem à Deo separatum credebant. Tumultu ergò facto in Ecclesia, Nestorius volens firmare Anastasij sermonem, eô quòd eum honoraret, tanquàm blasphemum noluit arguere, sed frequenter hoc coram Ecclesia docebat, & agitabat hanc quçstionem cum contentionibus, abnegans DEI genitricis confessionem. Vndè diuisio nata est in Ecclesia, & concussionem magnam orbi terrarum tepidissimi tractatus Nestorij concitauerunt. Sed eo non emẽdante, Constantinopolitana ecclesia erat in scandalo, & velut in nocturna lite repleta omni confusione, sociorum & hostium nulla erat agnitio, diuersis nunc his, nũc alijs consentientibus, & verba propria mutantibus, quoniam Nestorius in ea erat opinione, quòd omninò purum hominem diceret CHRISTVM, introducens in Ecclesiam Pauli & Photini doctrinam. Quod audiens Cyrillus Alexandrinus episcopus, cui tunc dabatur primatus de talibus agendi, venerunt ad eum aliqui de populo Constantinopolitano non communicantes Nestorio, & suggesserunt ei, quæ Constantinopoli acta fuerant. Direxit ergò Nestorio epistolam Cyrillus, cuius est principium, Venerabiles filij ac fide digni: persuadens ei, vt si in plebe lapsus fuerat sermo, in tractatibus corrigeretur, vt Dei puerperam diceret sanctam virginem, id est, θεοτόκον, vt totius orbis offensio conquiesceret. Iam enim quaterniones expositionum eius per Antiochum quendam illustrem papa Cælestinus acceperat, dogmaque ipsius Nestorij manu eius subscriptum, & ab eo directum, legerat atque tractauerat, totusque Oriens ex eius scriptis iam cognitum habebat. Sed Nestorio emendare nolente, rursùs quoquè Cyrillus secundam ad eum direxit epistolã, cuius est principium, Obloquũtur me quidam apud tuam fraternitatem: qua ei & incarnationis CHRISTI plenã reddidit rationem, rogans eum, vt cum eo illa sentiret, vt ecclesiarum pax perstaret incolumis, & sacerdotibus indiscissa cõcordia per-

Suprà Tomo isto 2, pag. 54.

maneret. Adhæc autem Nestorius contrariam scribens Cyrillo epistolam, cuius principium est, Iniurias quidem, quæ contra nos sunt, mirandarum tuarum literarum. Veruntamen beatã Mariam θεοτόκον noluit dicere, nec suũ emẽdauit errorem. Iohãnes quoquè Antiochenus direxit Nestorio epistolam, cuius est principium, Meam intẽtionem circa tuam reuerentiam: per quam eum hortatus est, nè se repelleret bonum sibi futurum consiliarium, dum eum dicere piget, beatam virginem DEI genitricem, quod sancti patres docuerunt & scripserunt. In qua epistola meminit Theodori Mopsuesteni, ostendés ei retractationis exemplum, quomodò ille dum tractat, tumultu facto, surgens fortissimus vir, sinè confusione suam sententiam retractauit, & quæ parùm prodesse ignorantibus videbantur, velociter ad vtilitatem correxit ecclesiæ. Sed hanc Nestorius contemnens, ciuitati suæ odibilis factus est. Cyrillus verò per Posidonium diaconum suum retulit de eo papæ Cçlestino, & q̃d Constantinopoli ageretur, ei per epistolam suam allegauit. Idem Cyrillus tertiam Nestorio synodicam direxit epistolam, in qua & duodecim capitula cõtra eius dogma dictauit & inseruit. Et est principium: Dicente Domino, Qui amat patrem suũ, aut matrem suam plùs q̃ me, non est me dign⁹. Cuius exemplar epistolę pueniens ad Ioannẽ Antiochenum, offensus est in ipsis Cyrilli capitulis. putauit enim eum, dum immoderatè occurreret Nestorio, in sectam Apollinaris incidisse. Mandauit ergò Andreę & Theodorito episcopis concilij sui, vt scripto responderent contra ipsa xij capitula, tãquàm Apollinaris dogma instaurantia. Cognoscens itaque Nestorius, quòd Cyrillus non pateretur ecclesiã sic esse in perturbationibus, & populos in scãdalo, subripuit pio principi Theodosio, vt sacram ad eum dirigeret, & à sua eum persecutione cõpesceret. Et scripsit quidẽ eum ad sacram Imperator, arguens eum tanquàm inquietũ & scandala sectantem, qui sinè consortio sacerdotum ageret atque scriberet.

¶ *De synodo Ephesina prima, & Nestorij damnatione.* *Cap. V*

ET post hæc scripsit aliam sacrã ad vniuersos epos, vt Ephesum cõuenirent, & conferrẽt de Nestorij libris & Cyrilli iudicium. Scripsit Imperator sacrã & beato Augustino Hipponeñ epo p Ebagnium magistrianũ, vt ipsi cõcilio pstaret sui præsentiã. Qui Ebaginus veniens Carthaginẽ magnã, audiuit à Capreolo ipsius vrbis antistite, beatum Augustinum ex hoc mũdo migrâsse ad Dominũ. Acceptisq; ab eo ad Imperatorem literis, loquentibus de obitu beati Augustini, Cõstantinopolim, vndè venerat, redijt. Porrò Capreolus archiepiscopus propter impe-

tus Vandalorum, Aphricanas regiones obsidentium, vniuersale non valens congregare concilium, Vessulam diaconum suum misit Ephesum ad concilium legatum. Cælestinus verò papa Romanus scripsit Nestorio increpationis epistolam cum exhortatione & vituperatione, quia errare nõ debuerit, ad cuius ordinatiõem gauisus est. Et est eius principium, Aliquãtis diebus vitæ nostræ: tribuens ei decem dierum spatium, hoc est, à prima die acceptionis ipsius epistolæ, vsque in vltimam diem, vt si minimè Nestorius emendaret expositiones suas, & reuocaret ad ecclesiam, qui propter Christum, qui est caput eius, ab eo fuerant expulsi, cognosceret se ab eius collegio & omnium sanctorum episcoporum consortio esse separatum, insinuans ei dedisse vicem suam in cõcilio Cyrillo per epistolam suam, cuius principium est, Tristitiæ nostræ, sanctitatis vestræ literæ: qua Cyrillum admonuit, vt si per illos decem dies doctrinam suam minimè Nestorius emẽdaret, disponeret eum à communi corpore remouendum, & prouidendum illi ecclesiæ. eadem de re pariter scripsit Ioãni Antiocheno, Rufo Thessaloniceñ, Iuuenali Hierosolymitano, & Flauiano Philippeñ archiepiscopis. Scripsit & ad clerum Constantinopolitanum, admonẽs eos contra doctrinam Nestorij fortiter stare, eiusque persecutiones patienter ferre, quæ fructus afferunt coronarum, scientes, ab eo excommunicatos vel deiectos, in Apostolicæ sedis permanere cõmunione. Continuò autem post Paschalem festiuitatem Nestorius cum maxima multitudine venit Ephesum, & inuenit plurimos episcopos collectos. Porrò Cyrillus Alexandrinus modicùm retardatus, circa Pentecosten occurrit, & Iuuenalis Hierosolymorũ. Sed Ioanne Antiocheno remorante, quæstionem mouebant præsentes episcopi de B. Maria Dei genitrice. Cyrillus autem deflorationes quasdam librorum Nestorij faciebat, eum perturbare volens. Erat enim (vt dicitur) eius inimicus. Et cùm plurimi Deum confiterentur Iesum Christum, Ego (inquit Nestorius) qui fuit duorum vel trium mensium, nunquàm confiteor Deum, qua gratia ter mũdus sum à sanguine vestro, & amodò ad vos non venio. Et his dictis, cum reliquis congregabatur episcopis, qui eius sententiam sequebantur. Præsentes ergò episcopi, in duos ordines sunt diuisi. Porrò Cyrillus cũ suis habens vices sedis Apostolicæ, concilio euocato ducentorum episcoporum, Nestorium vocauerunt. At ille venire noluit, differens vsque in præsentiam Ioannis Antiocheni. Scripserat enim ipse Ioannes de itinere Cyrillo, positus in sexta mansione, festinationem suam, & itineris labores, animalium ruinas, & episcoporum, qui secum erant, necessitates insinuãs. Qui verò circa Cyrillũ erãt episcopi, homilias Nestorij, quas de hac

Ecclesiasticę historię lib. 12. cap. 5.

quæstione protulerat, sępiùs relegentes, priusquàm Orientis concilium & aliquarũ prouinciarum episcopi ipsi concilio coniuncti, ad synodum occurrerent, iudicantes Nestorium, tanquàm blasphemantem Dei filium, damnauerunt. Hoc facto circa Nestoriũ, Ioannes & episcopi, qui cum eo erant, alterum concilium apud se facientes, damnauerunt Cyrillum, & cum eo Memnonem Ephesiorum episcopum.

¶ De discordia Cyrilli Alexandrini, & Ioannis Antiocheni.

Cap. VI.

POst biduum verò venit Ioannes Antiochenus: & cognoscens ità acta, quæ suprà diximus, & post hęc quæ gesta fuerant in damnatione Nestorij, & illa xij. capitula Cyrilli, in ipso concilio suscepta & confirmata, indignabatur valdè cõtra Cyrillũ, tanquàm seditionis authorẽ, quòd feruentissimè Nestorij fecisset damnationem. Qui autem cum Ioanne conuenerant episcopi, id est, Alexãder Apameæ, Ioannes Damasci, Asianus Seleuciæ, Alexander Hierapoleos, Himerius Nicomedię, Helladius Tarsi, Maximus Anazarbi, & cæteri numero xxxiiij. qui tũc cum eo Ephesi occurrerant, querebantur de Cyrillo, dicentes: Secundùm iussionẽ principũ, cur nõ sunt expectati aliarũ prouinciarũ epi, vt quomodò iudicauit de libris Nestorij, & de Cyrilli dictis conciliũ iudicaret? Congregatis ergò illis Ephesi, Ioannes cõtra Cyrillũ & Memnonẽ ità inuectus est: Orabam' quidem secundùm regulas sanctorũ patrũ & secundùm literas pijssimorũ & Christianorũ Imperatorũ nostrorũ cũ pace fieri synodũ. Qm aũt audacia & seditiõe & hæretico sensu vtentes, soli cõsedistis, nobis propinquãtibus, secũdùm literas pijssimorũ Imperatorum nostrorũ, & omi turba sanctã synodum implẽstis, vt nè requirerenẽ capitula, q̃ cõueniunt Apollinaris & Arrij & Eunomij perfidiæ & impietati, neque expectâstis pręsentiam sanctorum episcoporum, qui vndiquè à pijssimis Imperatoribus cõuocati sunt, cùm magnificentiss. comes Candidianus in scriptis, & sinè inscriptis p̃cepisset vobis, nil tale præsumere, sed expectare commune omium sanctorum Episcoporum conciliũ: ideò scitote, quòd depositi estis & alieni ab Episcopatu tu Cyrille Alexandrine Episcope, & tu Mẽnon huius ciuitatis, & omi Ecclesiastico ministerio alieni, vtpotè vniuersæ seditionis & iniqtatis authores, qui, vt regulæ patrum & imperiales sanctiones decalcarẽtur, causam dedistis. Cęteri autem omnes, q consensistis seditiosis, agentes cõtra leges & aduersùs sanctiões imperiales, excommunicati estis, donèc agnoscẽtes propriũ delictũ, pœnitentiam agatis, & fidẽ sanctorũ patrũ, qui in Nicea cõgregati sunt, suscipiatis, nihil aliud nouum introducentes, & anathematizetis hæretica capitula, q̃ à Cyrillo Alexandrino

Ecclesiasticę historię vbi suprà, 6. cap.

no episcopo exposita sunt contra Euangelicam & Apostolicam doctrinam, & sequamini literas pijssimorum & Christianissimorum Imperatorum nostrorum, quæ iubent quæri, & subtiliter de fide cum pace examinationem fieri. Hác interlocutionem suam Ioannes & qui cum eo erant, aduersùs Cyrillum & Memnonem Ephesi publicè proponentes, vtrorunq; damnationem literis suis Imperatori insinuauerūt, quarum est principium: Pietas vestra præfulgens ad beneficium orbis terrarum. Post hæc aduenerunt ab Hesperia ad concilium legati papæ Cælestini Archadius & * Præiectus episcopi, & Philippus Ecclesiæ Romanæ presbyter. Quibus residētibus, Cyrillus & Memnon obtulerunt libellos in concilio, contestationem deponentes aduersùs Ioannem Antiochenū, & qui cum eo erāt episcopos, vt euocarentur, & redderent causas depositionis suæ. Vocati ergò à concilio per Danielem Colonæ secundæ Cappadociæ, & Commodum Tripolis Lydiæ, & Timotheum Hellesponti episcopos, vnà cum Musonio notario cum anagnostico, per interannunciantem diaconum, tale acceperunt respósum: Neq; vos mittatis ad nos, neq; nos ad vos, quoniam de vobis responsum principis expectamus. Igitur Cyrillus cum * Memnone volentes se vlcisci, Ioannem damnauerunt, & omnes qui cum eo conuenerant, & multa mala pari fastu vtriq; Ephesi pertulerunt. Porrò Imperator per Ioannem comitem sacram scripsit omni concilio, & ad locum, dicens: Nestorij, Cyrilli, & Memnonis damnationem suscipimus: alia verò, quę apud vos gesta sunt, repræhendimus, Christianam fidem rectitudinemq; custodiētes, quam ex patribus progenitoribusq; suscepimus. Sed euntibus de concilio septem & septē episcopis, satisfecêre Imperatori, quia magnum & vniuersale concilium omnia regulariter agens, damnauit Nestorium. His agnitis, iussit eos Imperator ecclesiā ingredi, & pro Nestorio alium ordinare Episcopum. Et post hæc iussit omnes Episcopos abire, vnumquenq; in propriam regionem. Etità Ioannes cum suis Antiochiam profectus est, vbi colligens plurimos Episcopos, damnauit iterùm Cyrillū, cùm iam esset Alexandriæ. Et sicut Socrates dicit, cognoscēs Nestorius per contentionē ad quādam perniciem peruenisse partes, Dei genitricē Mariam vocabat, dicens: Dicatur etiàm Dei genitrix, & ea quę fecerunt tristitiam, conquiescant. Sed nullus eū ex pœnitentia talia dicentem suscepit. Quapropter hactenùs damnatus, & in exilium Oasin missus est. Post damnationem autem eius dura Constantinopoli turba contra ecclesiam mota est, diuisusque est populus propter tepidum eius (sicut dictum est) tractatū. Clerici verò communi decreto eum anathematizauerunt.

*Proiectus

*Iuuenale

Ecclesiastica hist. lib. 7. ca. 34.

DE ORDINATIONE MAXIMIANI Constantinopolitani Episcopi.

Cap. VII.

HIs ità prouenientibus de electione episcopi rursùs quæstio exorta est. Multi enim Philippum quærebant presbyterum, qui à beato Ioanne cognomento Chrysostomo, diaconus fuerat ordinatus, multaq; conscripserat volumina contra Imperatorem Iulianū apostatam. Alij verò Proclum presbyterum quærebāt, quem ad Cyzicum Sisinnius episcopum ordinauerat. Qui priusquàm Cyzicū proficisceretur, præcedentes ciues eiusdem ciuitatis, Dalmatium monachum sibimet ordinauerunt episcopum, quoniam Attico prędecessori Sisinnij soli hoc pręstitum videbatur: sed proceribus palatij, vt fieret, displicuit, quod quidem posteà factum est. Manebat enim Proclus, non habens ecclesiam propriam, qui tamen in doctrina ecclesiastica Constantinopoli valdè florebat. Cumq; quatuor transissent menses post Nestorij damnationem, Maximianus ordinatur episcopus, vita quidem monachus, ordine verò presbyter, constans quidem in fide vera, idiota autem sermone, & sub quiete viuere potiùs eligebat.

DE PACE CYRILLI ET Ioannis.

Cap. VIII.

POst paululum verò videns Imperator Cyrilli & Ioannis permansisse discordiam, intolerabilem iudicabat eorum dissensionem. Et vocans tunc ad se Maximianum episcopum, & alios plurimos Constantinopoli repertos episcopos, quo modo tolleretur ecclesiarum dissensio, cogitabat. At illi dixerunt, quia nō aliter hoc fieri posset, nisi priùs iretur, & præferretur vnius fidei vinculum, & Ioannes Antiochenus episcopus anathematizaret Nestorium, & improbata dogmata eius. Et gauiso valdè super hoc Imperatore, missus est hoc ipsum agere Aristolaus tribunus, sacram principis deferens Ioanni & Cyrillo, in qua comminatus est vtrisq; Nicomediam exilium, nisi pacem haberent adinuicèm. Scripserunt autem & episcopi è Constantinopoli Cyrillo, quia amicitiarum modum & pacem ecclesiarum sanctarum non aliter fieri conueniret, nisi omnia, quæ ab eo in causa scripta sunt, epistolis & Tomis & libris euacuarentur. Cyrillo verò, hoc facere importabile visum est. Verùm Ioannes Antiochenus Imperatori mandauit: Propter illa ipsius capitula fidem meam Cyrillo dirigam, quam si suscipiens subscripserit, cōmunicabo ei: alioquì pacificus cum eo esse non potero. Et congregās iterùm Ioannes apud Antiochiam concilium, dictauit fidem, ità se habentem: Con-

fitemur Dominum nostrũ Iesum Christum filium Dei vnigenitum, Deum perfectum, & hominem perfectum ex anima rationali & corpore: ante secula quidem ex patre natum secundùm diuinitatem, in fine verò dierum eundem propter nos, & propter nostram salutem de Maria virgine secundùm humanitatem: consubstantialem patri secundùm diuinitatem, & consubstantialem nobis secundùm humanitatem. Duarum enim naturarum vnitio facta est, propter quod vnum Christum, vnum filium, vnum Dominum confitemur. Secundùm hunc inconfusæ vnitionis intellectum, confitemur sanctam virginem Dei genitricem. Propter quod Deus verbum incarnatum est homo factus. Et ex ipsa cóceptione vniuit sibi templum, quod ex ipsa suscepit. Euangelicas verò atque Apostolicas de Domino voces scimus deiloquos viros quasdam quidẽ coniungentes, tanquàm in vna persona: quasdã diuidentes, tanquàm in duabus naturis: & diuiniores quidem atq; altiores, secundùm diuinitatem Christi: humiliores autẽ, secundùm humanitatem eius tradentes. In isto ergò modo hanc fidei regulam interponens Ioannes epistolæ suæ, cuius est principium: Dudùm per sanctionem pijssimorum principum, quam tradidit Paulo episcopo Emeseno, & direxit Alexãdriam Cyrillo. In quã vrbem veniens Paulus, & gratissimè à Cyrillo susceptus est, & sinè difficultate vel contentione (vt à multis putabatur) memoratã fidem Orientalium suscepit episcoporum. Túc Paulus Dominico die fecit sermonem in populo, præsente Cyrillo, & exposuit capitulum de Euangelio Ioannis: Verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Conspice (inquit) Ioannem duas naturas prędicantem, & vnum filium. Aliud enim habitaculũ, & aliud qui habitat. Aliud enim templum, & aliud qui habitat, Deus. Intendite eis, quę dicta sunt, rogo. Nõ dixit, alter & alter, tanq̃ in duabus personis: aut in duobus Christis, aut in duobus filijs: sed aliud & aliud, vt in duabus naturis. Quandò ergò dixit, & habitauit in nobis, & prędicauit duas naturas: tunc addidit, & vidimus gloriam eius gloriã tanquàm vnigeniti à patre, plenum gratia & veritate. Et in sequẽtibus fidem, quam Cyrillo portauerat, disserebat, apertè prædicãs duas in Domino Christo naturas in vna persona. Et clamante populo, Benè venisti orthodoxe: mox Cyrillus similia tractauit, & inter cætera ait: Quid his clariùs dici potest? Qua indigent hæc explanatione? Aptè nos docuit, quia aliud quidẽ est qui inhabitat, & aliud qui inhabitatur. Et aliud natura humana, aliud diuina. Et cócludens sermonẽ, ad confirmationem eorum, quæ à Paulo dicta sunt, Conspice (inquit) Ioannẽ duas naturas prędicantem, & vnum Christum, duas naturas vnigeniti, & vnã personã. Et quãdò dixit, Et habitauit in nobis, & prædicauit duas naturas: tunc addidit hæc, Et vidimus gloriam eius, gloriam tanq̃ vnigeniti à patre, plenum gratia & veritate. Hæc Cyrillus Paulo præsente tractauit, & Alexandrinam docuit ecclesiã, ità de Christo credere, sicut Paulo dudùm tractante didicerat. Post hæc Cyrillus fidem epistolæ, quã à Paulo suscepit, epistolæ suæ interponens, cuius principium est, Lætentur cæli & exultet terra, satisfaciens aliquorum rumoribus, qui de illo habiti sunt, quoniã non assereret, de cælo corpus Christum sumpsisse, neq; fermentationem aut commixtionem senserit naturarum eius, scripsit, & subscripsit præfatam fidem, & Orientalibus direxit episcopis. Ascendens ergò Antiochiam Paulus, obtulit Ioanni archiepiscopo & omni cócilio eius, epistolam Cyrilli. Qui, vt cognouerũt eum suscepisse fidem à se directam, & in eius subscriptisse confirmationem, pacem cum eo & eius fecerunt cócilio, damnãtes Nestorium, & suscipientes Maximianum, qui pro illo factus fuerat episcopus, dubitãtibus adhuc ex eis aliquibus Cyrillo communicare, putantibus eum errâsse, & posteà veritatem agnouisse, & culpantes Ioannem, cur ab eo non expetiérit capitulorum eius damnationem. Ex altera autem parte quidam de palatio, per Eulogium presbyterum & apocrisarium Alexandrinæ ecclesiæ, culpauerũt Cyrillum, cur susceperit ab Orientalibus episcopis duarum confessionem naturarum, quod Nestorius dixit & docuit. Sed & Valeriano Iconij, & Acacio Melitenẽ episcopis, hoc ipsum de Cyrillo videbatur.

Ioan. 1. b

Ioan. 1. b

DE CYRILLI EPISTOLIS pro Orientalibus scriptis. Cap. IX.

SCripsit ergò eis Cyrillus in defensionẽ Orientalium episcoporum, & pro duabus vnius Christi naturis. Et superfluũ non esse reor, interponere aliqua huic operi ex ipsis epistolis, ad confusionem Alexandrinorum phantasiastarum vel corrupticolarũ, gloriantium de Cyrillo tanquàm de patre atq; authore suo. Commonet ergò Eulogiũ presbyterum suum Cyrillus, & dicit: Reprehendunt quidam expositionem quam fecerunt Orientales, & dicunt: Cur duas naturas nominãtibus eis, passus est audire, aut etiàm laudauit Alexandrinus episcopus? Alij verò dicunt idem dixisse Nestoriũ. Dicunt & illũ sic sapere, surrepentes nesciẽtibus subtilitatem. Oportet enim culpantibus nos illa dicere, quia non omnia, quæ dicunt hæretici, fugere aut refutare decet. Multa enim confitentur, sicut & nos cõfitemur, Velut Ariani, quandò dicunt patrem, qui creator est omnium & Dominus, nũquid propter hoc fugere consequens est huiusmodi cófessiones? Sic in Nestorio, licèt duas personas * asserat, significans diuersitatem carnis & ver- *asseuerat
bi:

bi: (altera enim verbi natura, altera carnis est) sed tamen nequaquàm vnitatem confitetur nobiscum. Nos autem vnientes hæc, vnum Christum, vnũ filium, eundem vnum Deum cõfitemur. Et iterùm: Nestorius itaq; in suis expositiõibus simulat se dicere, vnus filius, vnus Dominus, sed refert filiationem ad solum Dei verbum. Cùm autem venerit ad dispẽsationem, rursùs alium Dominum, qui ex muliere est, seorsùm hominem dicit, copulatũ dignitate, æquo honore, quia habet copulationem ad Christum. Quomodò non apertum est, duos eum dicere Christos, si Christus ad Christum habet coniunctionem, alter ad alterum? Qui verò ex Oriente sunt, nihil tale dicunt. Voces autem diuidunt solùm. Diuidunt autem secundùm hunc modum, vt alias quidem Deo decibiles esse dicant, alias autem humanas, alias autem communes factas, tãquàm habentes simul, & quod Christo Deo decibile est, & quod humanũ, verũtamẽ dictas ab vno eodemq; Christo. Et non sicut Nestorius alias quidem Deo verbo seorsùm tribuit, alias autem ei, qui ex muliere est, tanquàm alteri filio. Item Acacio Meliteneñ episcopo scribens, inter alia sic dicit: Nestorius etenim Christum seorsùm nominari dicit Dei verbum, habere autem coniunctionẽ ad Christum cõtinuam. Putas ergò, non duos Christos apertissimè dicit? Orientales verò Christum vnũ & filiũ, & Deum, & Dominũ confitentur se adorare, eundem ex patre secundùm diuinitatẽ, & eũdem ex sancta virgine secundùm humanitatem. Duarum nanque naturarum vnitionẽ factam dicunt, tamen vnum Christũ, vnum filium, vnum Dominũ confitentur apertè factũ. Et in sequentibus concordans aliquatenùs Tomo Papæ Leonis Cyrillus, sic dicit: Sunt aliquæ vocum maximè Deo decibiles, aliquæ verò sic rursùs hominem condecentes. Aliæ aũt quendam ordinem obtinent, ostendentes filium Deum existẽtem & hominẽ simul. Et idem:
Ioan. 14. a Quandò enim Philippo dicit, Tanto tẽpore vobiscum sum, & non cognouistis me? Philippe, non credis quia ego in patre, & pater in me est? Qui videt me, videt & patrem. Et,
Ioan. 10. f Ego & pater vnum sumus, Deo decentissimam affirmamus vocem: Quandò verò Iu-
Ioan. 8. e daicum increpat populum, illud dicens, Si filij Abrahæ essetis, opera vtiq; Abrahæ faceretis: nunc autem quæritis me interficere hominem, qui veritatẽ vobis locutus sum, hoc Abraham non fecit, homini decenter hæc dicta dicimus. Huius epistolæ sequentia duarum naturarum probabilem continent expositionem, cuius tamen pro huius operis compendio omnia ponere intermisimus necessaria documenta. Valeriano autem Iconij ità rescripsit: Vniuersi Orientales episcopi simul cum Domino meo religiosissimo Antiochenorum episcopo Ioanne, per scriptam manifestamq; cõditionem clarum constituère vniuersis, quoniam pollutas quidẽ Nestorij nouitates condemnãt, anathematizantq; nobiscum, & nullatenùs eas vnquàm sermone dignantur: sed euangelica & Apostolica sequuntur dogmata, & patrum confessionem nullo modo contristant. Confessi sunt enim & ipsi nobiscum, quia Dei genitrix sit sancta virgo, & non addiderunt, quia Christi genitrix sit, sicut inquiunt, qui Nestorij infelices & respuendas opinatiunculas curant, sed inquiunt palàm, vnum esse Christum, & filium, & Deum ex Deo, ex patre ante omne seculum ineffabiliter genitum Dei verbum, in vltimis verò temporibus hũc ipsum etiàm ex muliere secundùm carnem, ità vt idem ipse sit simul Deus & homo, perfectus in Deitate, & perfectus in humanitate idem ipse, & vnam eius esse personã, nullo modo diuidẽtes in duos filios, aut Christos, aut Dominos. Si ergò quidam mentientes dicunt alia quædã præter hæc sapere illos, nõ eis credatur, sed sicut impostores & fallaces secundùm patrem suum diabolum, proijciantur, vt non perturbent eos, qui rectè ambulare desiderant. Si verò & epistolas sibimet componentes quidam circunferunt, velut ex persona clarorũ virorum, minimè oportet præsumere de his. Qui enim semèl scripto confessi sunt fidem, quomodò poterunt alteram scribere, velut ex pœnitentia reuocati, vt rectè sapere non velint? Alloquere fraternitatem, quæ apud te est. Te, qui nobiscum sunt, in Domino salutant. In hac conclusione epistolæ suæ, in qua dicit Cyrillus, si verò epistolas sibimet componentes quidam circunferũt, &c. probat Hypatius Ephesiorum episcopus in collatione, quã contra Acephalos suscepit iussione Iustiniani principis, medio Strategio comite sacrarum largitionum in palatij loco, qui dicitur Hepta, contra Cyrillum epistolæ hic fecisse mentionem scriptæ ad Marim Persam, quẽ neq; Cyrillus condemnandum iudicauit, neq; Nestorianũ esse in ipsa sua notauit epistola. Et hæc sunt, quæ Cyrillus scripsit in defensionem Orientalium episcoporum pro duabus vnius Christi naturis. Quam quicunq; tunc minimè receperunt, hos esse puto authores Acephalorum, qui neq; Cyrillum habẽt caput, neq; quem sequantur ostẽdunt. Tunc & Euoptius Ptolemaidis Pentapoleos regionis episcopus, accipiens exemplar literarum Theodoriti, qui scripserat cõtra duodecim capitula Cyrilli, direxit illud Cyrillo, vt responderet ad ea, & sua capitula exponeret. Quod gratissimè suscipiens Cyrillus, fecit interpretationem capitulorum suorum, duodecim addẽs expositiones, quo videretur, plenam pro eis reddere rationem. Itaq; Cyrillo suscipiente & defendente fidem Oriẽtalium episcoporum, & sua capitula exponente, pax & vni-

tas ecclesijs reddita est. In qua pace gaudente Ecclesia, inimicus pacis, æmulusq; vnitatis, non quieuit aduersùs eam mouere vasa sua, & superseminare zizania.

DE NESTORIANORVM scandalo, & monachis Armeniæ. Cap. X.

Nestorij nanq; sectatores, videntes libros illius blasphemos, nó posse proferri in publicum, eò quòd synodo Ephesina anathematizante, fuerant condemnati, & Imperiali lege prohibitum fuerat, nè quis eos legere auderet aut defendere, tunc cœperũt Diodori Tarsensis, & Theodori Mopsuestenæ ciuitatis episcopi, & aliorum episcoporum, qui contra Eunomium & Apollinarem vnius naturæ assertores, libros com posuerant duas in Christo ostendétes naturas in vna persona, (quod Nestorius sic non dixerat) circũferre volumina: & simplicissimos quosq; decipere cupientes, aiebant nó sapuisse noua Nestorium, sed antiquorũ patrum prosecutum fuisse doctrinã, & intantum studij gesserunt, vt ipsa eorum volumina malitiosè in Syrorum linguam, & Armeniorum atq; Persarum transferrent. Sed vbi hæc agnouerunt Acacius Melitenẽ, & Rabula Edessæ ciuitatis episcopus, (de quo Ibas successor eius in epistola sua dicit, húc præsumpsit, qui omnia præsumit, apertè in ecclesia sua anathematizare, scilicet de Theodoro Mopsuesteno superiùs loqués) scripserunt Armeniæ episcopis, nè Theodori Mopsuesteni libros susciperent, tanquàm hæretici, & authoris dogmatis Nestoriani, insimulantibus episcopis Ciliciæ Rabulam & Acacium, quòd hoc non ex charitate, sed ex æmulatione atque contentione fecissent. Congregati sunt ergò in vnum venerabiles Armeniæ episcopi, & miserunt duos presbyteros Leontium & Aberium ad Proclum Constantinopolitanum episcopum, secundùm morem cum libellis suis, & vno volumine Theodori Mopsuesteni, scire volentes, vtrùm doctrina Theodori, an Rabulæ & Acacij, vera esse probaretur. Itaque Proclus accipiens Armeniæ episcoporum libellos, & illud Theodori volumen, diligentiùs vtraque examinans, Tomum Armenijs scripsit & destinauit. In quo posuit ad interimendas Nestorianorum versutias, qui duas in Christo inducũt personas, vnum de Trinitate incarnatum, quem & direxit Ioanni Antiocheno per Theodotum diaconum suum, continentem subtèr capitula ab hæreticis prolata, expetens ab eo pro communi fide seruanda, vt cum suo concilio eum susciperent, & subscriberent. Ioannes autem, & qui cum eo erant cógregati episcopi, legentes Tomum, & eius laudantes compositionem, subscripserunt in eo, & Proclo transmiserunt. Hunc & Chalcedonẽ synodus per relationem suam, quam Martiano Imperatori direxit, ad probandum, non tantùm gestis synodalibus, verùm etiàm epistolis fidem constare, inter sanctorum patrum epistolas suscepit, & confirmauit. Scripsit autem idem Proclus epistolam ipsi Ioanni, cui & Tomum suum direxerat, in qua dicit: Dicentes autem iterùm passibilem Deum, id est, Christum, confitemur eum non esse passum, quod est, sed quod factum est, id est, propria carne: & ità prædicantes, nullo modo fallimur, quoniam quidem & vnum ex Trinitate secundùm carnem crucifixum fatemur, & diuinitatem passibilem minimè blasphemantes. Sed Basilius quidam diaconus, sumens Tomum Procli, quem Armenijs scripserat, Alexandriam venit, & Armeniorum libellos suis libellis annectens, obtulit Cyrillo eiusdem vrbis antistiti. Quibus (vt ferunt rumores) permotus Cyrillus, quatuor libros scripsit, tres aduersùs Diodorum & Theodorũ, quasi Nestoriani dogmatis authores, & alium de incarnatione librum. In quibus continentur antiquorum patrum incorrupta testimonia, id est, Felicis papæ Romani, Dionysij Areopagitæ Corinthiorum episcopi, & Gregorij mirabilis θαυματουργοῦ cognominati. Et licèt in eis libris Theodori dicta laudentur contra Arrianos edita, ipsum tamen magistrũ Nestorij fuisse contendunt. Contra quos Catholici veritatis defensores sic Acephalis responderunt, illos libros non esse Cyrilli, quoniam testimonijs, qui contra mortuos posuisse in eis dicitur, contra viuentem Nestorium non est vsus, neq; in synodo, neque in aliquibus epistolis. Vndè dicũt, illos nec dictâsse Cyrillum, nec edidisse libros. Itaq; Basilius diaconus Constantinopolim veniens, libellos cóposuit, & archiepiscopo Proclo porrexit, associans cuncta, quæ antehàc Cyrillo archiepiscopo obtulerat. Proclus verò iam destinauerat Tomum suum Armenijs, in quo Tomo nullam facit de Theodoro repræhensionis mentionem. Quod cognoscens Basilius, scripsit libellum, in quo docuit libros Theodori vitandos, sicut Arrij & Eunomij blasphemias. Quod quidem prudentibus inconuenienter eum scripsisse appáret, quoniã Arrius & Eunomius vnam in Christo degenerem patris substantiam prædicauerunt: Theodorus autem (vt ipsi accusant) duas econtrariò docuit in Christo naturas. Post hæc autem occasione accepta, surrexerunt quidam monachi ab Armenia Apollinaris sectatores, duo vel tria (sicut refert Ioannes Antiochenus in epistola sua) portantes excerpta capitula (vt dicebant) de libris Theodori Mopsuesteni, vel aliorum sanctorum patrum, qui in illo tempore (sicut diximus) cótra Apollinarem scripserant. Et intrantes regiam ciuitatem, & multorum sordi-

Libri hæreticorũ non legendi.

Quædã manuscripta exẽplaria sic habent: sed vel Areopagitæ, vel Corinthiorum expungendum est.

Post 16. acti. Chal. cóci. sequtur hæc relatio.

sordidantes auditum, calliditate sua omnia perturbabant. Deindè circumeuntes totius Orientis ciuitates & vniuersa monasteria, damnanda esse cum authoribus clamabant, accusantes ea Nestoriano sensu fuisse conscripta. quia si Nestorius iustè damnatus est, damnentur & ista, dicebát, cum suis authoribus. Et hæc agebant, firmare volentes ea, quæ Apollinaris sunt, qui per vnam naturam Christum nobis consubstantialem non exposuit. Qui quorundam vtentes patrocinio, terrebant * nimis clericos, populos & monachos, qui vitam sectabantur quietam. Tunc Ioannes Antiochenus synodo congregata, tres pro Theodoro Mopsuesteno dictauit epistolas. Et vnam quidem direxit, Theodosio imperatori, aliam autem Cyrillo Alexandrino, & tertiam Proclo Constantinopolitano episcopo, laudans in eis Theodorum, & eius exponens sapientiam. Ad hæc autem Imperator dirigens sacram Ioanni, derogatores illos Theodori contra salutem propriam venire iudicauit. Cyrillus autem rescripto suo Theodorum prætereens, tale de accusatoribus eius tulit iudicium, eò quòd dogmate veritati contrario vterentur, interponens de symbolo in concilio sibi oblato * tesseradecadas factas à Charisio presbytero, Nihilominùs & Proclus per Maximum diaconum suum ipsi Ioanni rescribens, cuius essent illa capitula, quæ Theodori dicebantur, quæsiuit. Qui pro eius excusatione ignorare se dixit. Veruntamen duas memorati Ioannis epistolas, id est, primam & tertiam, laudes Theodori Mopsuesteni continentes, Chalcedoneñ Synodus per relationem suam Martiano Imperatori directam, cum Tomo Procli (quem ad Armenios direxit) & alijs sanctorum patrum epistolis, suscepit & confirmauit. His ergò sopitis atque transactis, mortuo Cyrillo tricesimo & secundo episcopatûs sui anno, ordinatus est episcopus Alexandriæ Dioscorus, qui fuit quidem archidiaconus eiusdem Cyrilli. Qui neque vxorem, neque filios habuit, quem narrat opinio, ciuium suorum maiorem habuisse dilectionem. Siquidem opprimens Cyrilli hæredes, & per calumnias, multas ab eis auferens pecunias, dedit eas sinè fœnore artopolis & cauponibus ciuitatis, vt mundissimum panem & preciosissimum vinum viliori precio populis exhiberent. Ioanne autem archiepiscopo defuncto, Antiochenæ ecclesiæ Domnus ordinatur archiepiscopus. Sed & Proclo defuncto, ecclesiæ Constantinopolitanæ Flauianus sortitus est sedem. Ipso verò tempore Ibam Edessenum episcopum, quidam presbyteri & diaconi suis libellis quasi Nestorianum accusauerût Domno archiepiscopo, eò quòd alloquens clerum, dixisset: Non inuideo Christo, quia Deus factus est, quoniam si volo, & ego fio.

*a minis

* τεσσαρεσκαιδεκατῶν

Post act. 16. huius conc. habetur hęc relatio.

Qui cùm ascēdissent Antiochiam, eos Ibas excommunicauit. Sed superueniente festiuitate quadragesimæ ascentionis, iussi sunt à Domno excommunicatione absolui, sub ea conditione, vt Antiochiam non exirent, alioquin à suo deponerentur ordine. Sed quidam eorum, archiepiscopi Domni præcepta contemnentes, profecti ad comitatú, sacros apices meruerunt ad Photium & Eustathium & Vranium episcopos, vt in Beryto audirentur. Fuerunt autem cum ijs Eulogius diaconus Constantinopolitanus, & Damascius vir spectabilis tribunus & notarius. Quod cùm agnitum fuisset, illos clericos Constantinopolim perrexisse, damnati sunt à Domno & eius concilio. Et post hæc Ibas Beryto ad audientiam occurrit. Cui cùm accusatores (sicut gesta demonstrant) nihil probare potuissent, superuenit relatio & postulatio clericorum Edessenorum, flagitantium pro ecclesia episcopi sui præsentiam, in qua sibi arrogauerunt omnes pœnas horribilis gehennæ, si meminissent tale aliquid dictum in illo tractatu, de quo Ibas accusabatur, & iudicibus nō manifestâssent. Quamobrem fecerunt iudices accusatores ipsos cum suo episcopo in secretario communicare, simulq; pacificos dimiserunt.

*De Eutyche presbytero & * Egameno, & eius hæresi, eiusq́ damnatione. Cap. XI.*

for. * Archimandrita

HIs temporibus Eutyches quidam presbyter & archimandrita præsidens Constantinopoli celeberrimo monasterio, vrgente satana, prædicabat Dominum nostrum Iesum Christum consubstantialē nobis non esse secundùm carnem, sed de cælo corpus habuisse. Rursusq; varians, dicebat ante adunationem duas in Christo fuisse naturas, post adunationem verò vnam factam esse. Quem audiens talia docentem & prædicantem Eusebius episcopus Dorylenæ ciuitatis prouinciæ Phrygiæ Salutariæ, cùm esset orthodoxus, & purus etiàm amicus, prohibuit eú talia sapere & docere. Sed pertinaciter Eutyche audire nolēte, retulit Eusebius causam ad Flauianum Constantinopolitanum episcopum. Qui & ingressus est eius concilium, quod collectum fuerat pro Florentio Sardeorum metropolita viro aduersùs episcopos sub eo constitutos Ioanné & Cosiniú, & data forma de aliquibus causis eorum, libellos obtulit Eusebius Flauiano & omni Concilio, coniurans omnes aduenire aduersùs Eutychen presbyterum, vt sub eorum præsentia conuinceretur ab eo, hæretici dogmata sapere & docere. His Flauianus episcopus auditis, per Ioannem presbyterum & defensorem & Andream diaconum, Eutychen ad concilium suum venire præcepit. Quibus euntibus ad se, tale Eutyches reddidit responsum, hoc apud se esse decretú, vt nunquàm egrederetur à sua fraternitate,

Vide acti. 1. Chal. côcil.

ternitate, sed tanquàm in sepulcro degeret in monasterio. Secundo verò conuentu postulauit Eusebius, duas Cyrilli synodicas recitari epistolas: vnã, quã Nestorio direxerat, cuius principium est, Obloquuntur me quidam apud tuam fraternitatẽ: & alteram ab eo Ioanni Antiocheno directam, cuius est principium, Lętetur cæli & exultet terra, quas & synodus Chalcedonensis posteà suscepit. Quod cùm fuisset factum, Eutyches rursùs per Mamam & Theophilum presbyteros scripto vocatus est ad concilium. Qui ad eum minimè ingressi, audiérunt ab eius monachis, quòd ægrotaret, & ideò eum videre non possent. Ingressi sunt tamen ad eũ posteà, & obtulerũt ei synodicam chartam. Quibus iterùm dedit responsum: Ego definitum apud me habeo, extra mortis necessitatem non egredi monasterium. Sed hanc chartam manu mea scriptã accipite, & synodo offerte. Et post hęc recusante illo, renunciauerunt concilio eius excusationem. Eutyches direxit Tomos per monasteria cum suis dogmatibus ad abbates, vt subscriberẽt ea. *Innotuit hoc concilio Eusebius episcopus. Et rursùs Flauianus vnà cum suo concilio per Memnonem presbyterum & Epiphanium & Germanum diaconos scripto cum tertia vocauerunt vocatione. Quibus cùm identidèm Eutyches de infirmitate se excusaret, cõpellentibus tamen eis, qui missi fuerãt, petijt vnius septimanę dilationem, vt post septem numerum dierum audientiæ occurreret. Qui refugiens ad Imperatorem Theodosium, impetrauit ab eo (vt fertur) per Chrysaphium Eunuchum, quem Eutyches susceperat de sacro baptismate, vt cum Patricio Florentio & magno Silentiario Concilium illud Flauiani ingrederetur. Timere enim se dicebat Flauiani calumnias. Postquàm ire secum meruit magnum Silentiarium cum Imperatoris scripto, accepit & officium excubitorum & chlamydatorum, & venit ad concilium. In quod ingressus, recitauit, qui cum ipso erat, magnus Silentiarius in synodo Imperatoris mandatum, ità se habens: Si pacem cogitamus sanctarũ ecclesiarum, & catholicæ fidei custodiri volumus rectam & Deo inspirante prædicatam fidem à *Parẽtibus nostris, qui in Nicea congregati sunt, trecentorũ decem & octo episcoporum, & ab his, qui Ephesi interfuerunt damnationi Nestorij: hoc ergò volumus, nè scandalum in prædicta catholica fide immittatur. Et quoniam scimus magnificentissimum Florẽtium Patricium esse fidelem & probatum & recta fide, volumus eum interesse audiẽtiæ synodi, quoniam sermo de fide est. Et superueniente Patricio Florẽtio, & eo sedente, flagitabant episcopi ab Eutyche, vt confiteretur Dominum nostrum Iesum Christum consubstantialem nobis secundùm carnem in duarum naturarum vnitione. At ille libellum suum legi petebat, & credere se dicebat secundùm Niceni concilij fidem. Interrogante autem Patricio Florentio Eutychen, si diceret Christum, qui ex virgine est, consubstantialẽ nobis, duasq; in eo vnitas naturas: qui cõfiteri se quidem hæc ante adunationem, post adunationem autem, vnam se confiteri dicebat. Et dicente ad eum synodo, Oportet te hoc confiteri, & anathematizare omẽ dogma huic fidei contrarium: respondit, non se dixisse hoc priùs, sed posse se dicere, quia ipsi dicebant: sequi se tamen patres aiebat, quoniam in scripturis hoc nõ inuenerat explanatum, nec patres ità dixisse. Surgens autem sancta synodus, anathematizauit eum. Cui identidèm Patricius Florentius dixit: Qui non confitetur duas in Christo naturas, non credit rectè. Ille autem dixit legem se habere sancti Cyrilli & Athanasij, qui ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post adunationem autem & incarnationem non duas naturas, sed vnam. Surgens autem sancta Synodus iterùm, anathematizauit eum. Venerabilis verò Flauianus, quoniam Valentini & Apollinaris hęreticorũ errore Eutyches ægrotãsset, expolians eũ honore presbyterij, anathematizauit atq; damnauit, & conclusis gestis, in eius damnationem concilium subscripsit. Quibus gestis iungens epistolam suam venerabilis Flauianus, Leoni papæ direxit, & quid in concilio gestum fuerat, allegauit fideliter. Et Eutyches de sua dãnatione papæ Leoni scribens, posuit edicta apud Constantinopolim, & iniustitiam se fuisse passum, populum contestatus est. Leo verò direxit Flauiano Tomum, sanam incarnationis Christi doctrinam continentem, & mirificè perimentẽ Eutychetis assertiones, cuius principium est post proœmiũ, Lectis dilectionis tuæ literis. Eutyches verò obtulit preces Imperatori, questus de falsitate gestorum, quasi aliqua à notarijs superaddita fuissent, aliqua verò dicta, nec gestis inserta. Et postulauit, vt sub præsentia Thalassij episcopi & Florentij patricij, rursùs in palatio Flauiano occurrente, ipsum congregaretur Concilium, & ex interrogatione personarum veritas panderetur. Annuit Imperator fieri, & easdem preces manu sua ità subscripsit: Deponant apud reuerendissimos episcopos, non solùm qui dudùm conuenerunt, verùm etiàm & apud reuerendissimum Thalassium, vt omnibus his præsentibus, quæ supplicatio loquitur, negocij veritas inquiratur. Cumque concilium congregaretur, Eutyches absens factus, ad vicem suam misit Constantinũ diaconum ad conciliũ, vt pro eo respondens examinantibus iudicibus, gestorũ falsitas repræhẽderetur. Sed discussis gestis, instantibus notarijs cum episcopis Deum timẽtibus, cùm Eutycheti aliqui fauerent pro tempore, nihil falsitatis

Ibidèm. Ibidèm. *id est, indicauit *sanctis patribus In Epistolis Leon. 10.

falsitatis

ßtatis inueniri potuit: sed hoc tantum actū est, vt apud magistrum Officiorū, gesta conficerentur de falsitate notariorum, adstantibus aliquibus laicis de officio principis, q̃ interfuerant gestis ipsis tempore Concilij. Posteà expetiuit Impator à Flauiano, fidei eius confessionem manu eius scriptam & subscriptam. Scripsit ergò Flauianus fidem suam manu propria, & Imperatori in hoc themate direxit: Flauianus episcopus Constantinopolitanus, amatori Christi Imperatori nostro Theodosio salutem. Nihil ità
1.Pet. 3.c conuenit sacerdoti Dei, & dogmatibus erudito diuinis, q̃ paratum esse ad satisfactionē omni petenti rationem de spe, quæ in nobis
Rom.1.b est, & gratia. Non enim erubesco euangeliū Dei. Virtus enim DEI est ad salutem omni credenti. Quia ergò & nos misericordia regis omnium Christi Dei, sacerdotium tale sortiti sumus, sapimus rectè & inculpabiliter semper scripturas diuinas, sequentes expositionem sanctorum patrum, qui in Nicea conuenerunt, & centum quinquaginta, qui hîc cógregati sunt, & qui in Epheso sub sanctæ memoriæ Cyrillo, qui fuit Alexandrinorum episcopus, & prædicamus Dñm nostrum Iesum Christum, ante secula quidē ex Deo patre sinè principio natum secundùm diuinitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos & propter nostrā salutem ex Maria virgine secundùm humanitatem. Ex duabus vtiq; naturis confitentes Christum post incarnationem ex sancta virgine, & humanatum, in vna subsistentia & in vna persona, vnum Christū, vnum filium, vnum Dominum confitemur. Et vnam quidem Dei verbi naturam, incarnatam tamen & inhumanatam dicere non negamus, eò quòd ex ambabus vnus atque idem sit Dominus noster IESVS Christus. Eos verò, qui aut duos filios, aut duas subsistentias, aut duas personas annunciant, & non vnum eundemque Dominum nostrum Iesum Christum filium DEI viui prædicant, anathematizamus, & alienos esse ab Ecclesia iudicamus. Et ante omnes Nestorium impium anathematizamus, & sapientes quę eius sunt, & loquentes ea, & abscindantur huiusmodi à filiorum adoptione promissa rectè credentibus. Et subscriptio: Domine Iesu Christe, adiuua nos. Et iterū: Hæc scripsi manu mea ad satisfactionē vestræ potestatis, vt cófundantur calumniam facientes nostræ simplici conuersationi.

DE SYNODO EPHESINA secunda & Flauiani morte. Cap. XII.

POstquàm ergò nihil probatum est notarijs de falsitate gestorum, Eutyches petit Dioscorū Alexandrinū episcopum, vt q̃reret, quæ de illo acta sunt, & causam examinaret. Agebat apud principem vniuersalem fieri Synodū, vt probaretur iudicium Flauiani. Scripsit ergò Dioscorus Theodosio Imperatori, quia aliā fieri synodū generalem oportet, & vt fieret, psuasit Eutyches. Annuit Imperator. Et dirigēs sacrā Dioscoro in Alexādriam, præcepit, vt cum decem metropolitanis Episcopis, quos voluisset, ipse eligeret, & veniret Ephesum: & cógregato vniuersali concilio, Eutychetis causam discuteret, iubēs Barsumā archimandritam interesse concilio, & vices agere oīm monachorum Orientales episcopos accusantiū. Theodoritū verò Cyri episcopū adesse concilio interdixit, & in sua ciuitate permanere eum iussit. Iam enim Ibā Edessenum episcopum, nè synodo adesset, p illum filium suū, quē superiùs dixi, Chrysaphium, in multas mansiones Eutyches relegârat exilio. Et fit Ephesi generale conciliū, ad quod cóuenerunt Flauianus quidē & Eutyches, tanq̃ iudicādi, Iuuenalis & Thalassius & omnes illi metropolitani episcopi cum suis Concilijs, & iudices Constantinopolitani Concilij, q̃ Eutychen iudicauerāt. Dioscorus verò secum habebat fortissimos milites Reipubli. cum monachis Barsumæ. Et sedentibus in Basilica Dei genitricis Marię illis episcopis, Ecclesiæ Romanæ diaconi vices habentes papæ Leonis, assidere non passi sunt, eó q̃ non fuerit data præsessio sanctæ sedi eorū. Insupèr etiàm, q̃ non lecta fuerat ad Flauianum epistola in Eutychetis damnatione à papa Leone scripta, & occultata fuerat epistola eius per suprà memoratos legatos ad ipsam synodum directa. Et est eius principium, Religiosa clementissimi principis fides. Cumq; Flauianus iudicaretur à synodo propter Eutychetis damnationē, Dioscor' libellum, quem Eutyches manu sua portabat, iussit suscipi & recitari. Et cùm recitaretur, surgens Dioscorus, & stans in suppedaneo sedis suę, dicebat concilio: Optima Eutychetis fides concordat fidei trecentorum decem & octo sanctorum patrum, & rectè credit Eutyches, fratres. Tunc synodus iussione Dioscori, Ibam Edessenum damnauit vt absentem, multis nescientibus episcopis quid de illo actum fuisset. Et tertiò vocatū, tanq̃ contemptorem & non occurrētem ad sanctum concilium, damnauit absentem. Clamabatur autem, quoniam testimonium contra eum phibebatur ab aduersarijs tanq̃ dixisset: Non inuideo Christo facto DEO, quoniam si volo, & ego fio. Et quasi dixisset, Hodiè Christus factus est Deus, & alia huiusmodi, & ppter epistolā ad Marim ab Iba directam. Iterùm synodus authore Dioscoro Theodoritum episcopū Cyri dānauit absentē, & nec egressum de sua ciuitate, ppter illa, quę scripsit cótra duodecim anathemata Cyrilli, & propter epistolam missam ab eo clericis & móachis & laicis cótra primam Ephesi synodū ante ecclesię pacem. Ad hæc dānauit quoq; memorata synodus

Act. 1. Chalcedo. cócil.

De hoc act. 10. Chalce. concil.

Epist. 14. Leonis.

Et habet in Prol. cócil. Chalced.

Eusebium episcopũm Dorylei, eò quod dixerit duarum naturarum pfectarum Christũ. Et cum eo damnauit similiter Flauianũ Cõstantinopolitanũ episcopũ, quasi malè damnantem Eutychen,& quia dixerit,in duabus naturis cognosci Chr̃m. Quarè surgentes quidam venerabiles episcopi, tenuerũt genua Dioscori,& rogabant, nè Flauianus innocens dãnaretur:qui nec diù petere potuerũt metu militum & monachorum stantium cũ gladijs & fustib⁹. Deposuit quoq; & Sauinianum episcopum * Perrẽsium. Post omes autem & Domnũ Antiochenũ remanentem ab orthodoxorum depositione, qa particeps factus Dioscori in depositiõe orthodoxorum & Eutychetis absolutiõe. Depositus est autem dolo Dioscori sic: Postq̃ consensit in omnibus Dioscoro, datis in medio eius epistolis,quas ad ipsum Dioscorum Antiochen⁹ Domnus cõtra duodecim Cyrilli capitula scripserat, eò quod essent obscura, damnauit ægrotum & absentem illa die. Hæc ergò synodo decernente, & restituente Eutychi presbyterij dignitatem & ministerij præsulatum,Flauianus quidem & Eusebius custodiæ mancipantur. Porrò locum obtinentes papæ Leonis,omibus quæ sunt gesta,contradixerant.Flauianus autem contra se prolata sententia,p eius legatos sedem Apostolicam appellauit libello.Et hũc terminũ illa synodus habuit.His ergò omibus malis à Dioscoro perpetratis,cæsus Flauianus,& multis iniurijs affect⁹,dolore plagarum migrauit ad Dñm. Ordinatusq; est pro eo Anatolius diaconus, qui fuit Constantinopoli apocrisarius Dioscori, & pro Domno Antiocheno ordinatus est Maximus, & pro Iba Nonnus, & pro Sauiniano Athanasius,pro Theodorito autem & Eusebio nullus ordinatus est. Soluto ergò illo Cõcilio,& ad suas sedes reuersis episcopis, scissio facta est inter eos, qualis anteà nunq̃ contigerat. Aegyptij, Thraces & Palæstini episcopi,Dioscorum sequebantur: Orientales,Pontici & Asiani,sanctæ memorię Flauianum. Quod schisma permansit vsque ad obitum Theodosij principis.Sed q̃renti plenius scire latrocinia Dioscori in ipsa synodo pertractata, prima actio synodi Chalcedonẽ,in qua nec nominãdi Ephesini secundi concilij recitata sunt acta & gestis inserta, legenti omnia plenissimè innotescit. Nam nos ista nupèr Alexandriæ de Græco in Latinum translata suscepimus. Porrò legati sedis Apostolicæ ab ipso Concilio fugientes,retulerunt papæ Leoni iniquitates Dioscori,quomodò Dioscorus vi magis, q̃ iustitia,in illa egerit synodo. In cuius gesta timore episcopi subscripserunt in Eutychetis absolutionẽ, & orthodoxorũ episcoporum depositionem, hæresim non recipientium,& quomodò omibus gestis eius contradixerunt. Quos sequutus Theodoritus

* Parensium De hoc acti. 14 conc. Chalced.

De hoc circa finẽ acti. 1. Chal. cõc.

episcopus, papæ suggessit, quanta mala pertulerit ex insidijs Dioscori, rogans, vt celeriùs tali causæ subueniretur per alium conuentum episcoporũ, nè hæretica Eutychetis dogmata permanerent à Dioscoro confirmata. Sed fortissimus Leo audiens legatorum suorum suggestionem, & Theodoriti querelas suscipiens,literis suis Theodosium Imperatorem & Pulcheriam Augustã petit, vt fieret intra Italiam generale Concilium,& aboleretur error fidei per violẽtiam Dioscori factus. Valentinianum autem Imperatorem & Eudoxiam vxorẽ eius, ad memoriam beati Petri,cum multis episcoporũ genibus,puolutus, Romanus pontifex deprecatus est, vt Imperatorem Theodosium hortarentur aliam fieri synodum, ad retractãdum illa,quæ à Dioscoro malè acta atq; perpetrata fuerant in damnatione Flauiani episcopi,& orthodoxorum depositiõe. Eis scribentibus & petentibus rescripsit Theodosius Imperator, Flauianum læsibilis nouitatis reũ, dignum mortis debitum suscepisse,& ideò omnis pax & concordia in Ecclesia regnaret, principe contentionis sacro iudicio humanis rebus ablato. Illos verò, q depositi fuerãt, indignos sacerdotio fuisse: & qui digni iudicati sunt, à synodo esse susceptos. Hæc de Flauiano Theodosi⁹ Archadij principis filius, nepos Imperatoris Theodosij maioris, cuius temporibus omia hęc scandala contigisse noscuntur.

¶ *DE SYNODO CHALCEDOnensi,& de damnatione Dioscori. Cap. XIII.*

SEd eo defuncto, cùm Martianus imperij culmen fuisset adeptus, pro illa Papę & principum Romanorũ petitione vniuersale concilium in Nicea cõgregari iussit, vbì occurrentibus sexcentis triginta episcopis, & eis sedentibus, legati papæ Leonis Martianum petiẽrunt,vt sui præsentiã pstaret cõcilio:alioquin ipso absente, ipsi ad conciliũ non occurrerẽt.Et ità iussit Imperator synodum trãsferri Chalcedonã, vt de proximo ad concilium veniens, eorum impleret petitionem. Formidabãt autem aliqui episcoporum,nè ab Eutychianis tumultus à Constantinopoli de vicino nasceretur. Sed Impatore,pmittente,nullũ audere tale aliquid ptentare, apud Chalcedonã synodus sedit. Igiẽ pspectis ijs,q̃ in secunda synodo Ephesina gesta sunt,corã sacro senatu,& Cõstantino & Beroniciano à secretis,& omni vniuersali cõcilio,cũ Paschasino & Lucẽtio episcopis,& Bonifacio presbytero,locũ tenentibus Leõis papæ Romani,& Anatolio Cõstantinopolitano,psente Dioscoro & omibus metropolitanis episcopis, vt q̃rerẽ depositio & mors Flauiani,& depositio orthodoxorũ episcoporũ, q p fide depositi sunt. Et prima quidem sessione, recitante Beroni-

roniciano gesta nefandi concilij Ephesini secundi, in quibus continebantur de Eutyche Constantinopoli acta, lecta sunt etiam & gesta synodi Ephesini primæ, in qua Nestorius à Cyrillo damnatus est, & gestis inserta: & omnibus ritè discussis, clamantibus episcopis, Anathema Nestorio, anathema Eutychi, anathema qui diuidit, anathema qui confundit: iniquitas Dioscori reserata & manifestata est de Flauiani morte, & de episcoporum orthodoxorum depositione. Et ità soluto primo conuentu, secundo secretario interloquentibus iudicibus, vt cum omnium episcoporum deliberatione fides tractaretur & cõfirmaretur, lectæ sunt duæ epistolæ Cyrilli, quæ in concilio Flauiani (sicut diximus) gestis Cõstantinopoli continentur. Lectus est & tomus papæ Leonis ad memoratum Flauianum, cõtra dogma Eutychis directus. Et dubitantibus Illyricianis & Palæstinis episcopis sanctis in aliquibus locis eius, Theodoritus episcop⁹ & Aetius archidiaconus Constantinopolitanus, ex dictis & epistolis eius similia Cyrillum scripsisse docuerunt. Et clamantibus Aegyptijs & Illyricianis episcopis, Omnes peccauimus, omnes veniam petimus: dilatio dierum quinq; concessa est, vt cum omi deliberatione fides tractaretur, & confirmaretur. Et ità secundo conuentu soluto, tertio quoq; secretario libellos obtulit Eusebius Dorylei episcopus aduersùs Dioscorum, & synodo questus est de sua & piæ memoriæ Flauiani depositione, & de consensu eiusdẽ Dioscori in dogma Eutychis, & vt vocaret ab eis, & ab eo conuinceretur de his accusationibus. Sed quęsitum est, si venisset Dioscorus, & inuentus non est. Ad quem directi sunt episcopi, Constantinus Bostrẽ, & Atticus Zelẽ, & Acacius Ariarathirẽ, & *Hymerius lector & notarius, vt eũ scripto cõuenirent, vt ad Concilium occurreret. Quibus Dioscorus respondit: Custodior ego: Si permittunt me descendere, dicant magistriani. Ego enim paratus sum venire, sed ꝓhibeor. Hæc scripto mandauit concilio Dioscorus. Sed adueniẽs adiutor magist[illegible] Officiorum, dedit ei facultatem, vt liberè ad Concilium occurreret. Rursusque ad eum directi sunt Pergamius, Cecropius, & Rufinus episcopi, vt scripto eum conuenirent, nè ad concilium venire contemneret, sed magis satisfaceret concilio de his, quæ ab Eusebio dicebantur. At ille respondit eis: Iudicent de his iudices & senatores, ego ægritudine grauatus, ad conciliũ venire nõ possum. Et tertiò vocatus est ad concilium per Francionem, Iulianum & Ioannem episcopos cum Palladio notario, vt verbis eius scriptis, intimarent concilio, quid Dioscorus remandaret: sed in hac tertia vocatione, inepta Dioscorus respõsione venire differẽs, conciliũ damnatiõis in eum ꝓtulit sententiam: q̃ missa est pio Impatori, subscribentibus in ea episcopis. Depositus est ab episcopatu Dioscorus septimo ordinationis suæ anno. Clericis verò Alexandrinis mandauit conciliũ, iam eum non putare episcopũ esse, sed omninò cognoscerent, eum de gradu suo esse deiectum. Sed & aliquibus putantibus Dioscorum recuperare posse episcopatum, propositum est edictum, & omnib⁹ manifestatum est, Dioscorum irrecuperabiliter honore fuisse abiectũ. Quarto autem secretario interloquẽtibus iudicibus, simili sententiæ, qua Dioscorus iudicatus est, hos episcopos subiacere, Iuuenalem Hierosolymitanorum, Thalassium Cæsareæ Cappadociæ, Eusebiũ Ancyræ Galatiæ, Eustathium Beryti, & Basilium Seleuciæ Isauriæ, qui potestatem habuerunt, & principes fuerunt tunc Ephesini latrocinij, vt alieni ab episcopatu fierent. Et post hæc quinq; dierũ dilatiõe facta, vt vnusquisq; episcopus quomodò crederet, scripto proferret, & vt eligeret Anatolius Episcopus certos & idoneos ad tractandum episcopos, & deliberaretur regula fidei, & firmaretur. Firmata est autem fides Niceni cõcilij, & Constantinopolitani, & Ephesini primi, & epistola Leonis papę, q̃ & ab omibus subscripta cognoscitur. Rursùs interloquentibus iudicibus de Iuuenale & Thalassio, Eusebio, Basilio & Eustathio episcopis, quid cõcilio videatur, acclamauit omne concilium: Dioscorum Deus deposuit, Homicidam Deus deposuit. Et intercedente pro eis Concilio quia consenserant in subscriptione suprà memoratę papæ Leonis epistolæ, & nè maius iterùm nasceretur schisma, iussi sunt in concilio pmanere. Post hęc duodecim episcopi Aegyptij libellos obtulerunt fidei cum *illusiõe. *clusione. Sed iudicante cõcilio, vt Eutychen anathematizarent, & subscriberẽt tomo papæ Leonis, dixerunt illi, hoc non se facere posse, donèc ordinaretur Alexandrinus episcop⁹, vt cum eius iussione sinè suo periculo hoc implerent, & pro multitudine Aegyptiorũ episcoporũ solos se facere non posse. Et decretum est, vt datis ab eis fideiussoribus sacramento præstito, expectarent ordinationem Alexandrini episcopi, & consentirent, & subscriberent ad omnia synodalia instituta. Hoc & de archimãdritis, & monachis aliquibus similiter excusantibus, in concilio ordinatum est, vt dilationem acciperẽt. Et ità quarto secretario peracto, quinta sessione hoc actum est, tractantibus cum episcopis & iudicibus, vt fides confirmaretur, & ex tractatu Anatolij Constantinopolitani episcopi, & oĩm episcoporũ metropolitanorum, dictatum est fidei symbolum cum definitione, & ab omibus confirmatũ est. Et legẽte illud Aetio archidiacono, acclamatũ est ab omni synodo: Hæc patrum fides, Hęc est fides Cyrilli & Leõis, Multos annos Impera-

peratoribus. Et petiuerunt rursùs acclamare, vt mox ab omnibus metropolitanis & toto concilio sinè dilatione subscriberetur. Sed intermissum est à iudicibus, vt primùm principi legeretur. Et cùm hoc fieret, soluta est synodus. Sexto autẽ secretario adueniens Martianus Imperator ad cõcilium cũ iudicibus & sacro senatu, alloquutiõis verba fecit in concilio, & inter alia dixit, se ad confirmandã fidem, non ad potentiã ostendendam, exemplo Constantini, synodũ intrâsse. Vndè abiecta omni prauitate & auaritia, quorundã amputatis erroribus, in perpetuum, quę à vobis ordinata fuerint, reseruentur. Et recitata fidei definitione, confirmata est ab omni concilio sinè aliqua dubitatione, & ab omnibus subscripta est. Septimo quoq; secretario tres actæ sunt causæ, propter quod tres eius computantur actiones. Prima est, qua firmata sunt, quæ conuenerunt inter Maximum Antiochenum, & Iuuenalem Hierosolymitanum episcopos, vt duæ Phœnices & Arabia dependerẽt sedi Antiochenæ, Hierosolymitanæ verò tres Palęstinæ prouinciæ. Alia quoq; celebrata est actio, in qua Theodoritus episcopus Cyri, quẽ Dioscorus expulerat, orthodoxus iudicatus est, & dignus sede sua. Tertia verò actio est, vbi causa Ibę Edesseni episcopi, qui similiter fuit per violentiam Dioscori ab episcopatu depositus, legitur esse discussa, in alterum diem finali dilata sententia. Octauo autẽ secretario decima actione, eadẽ causa finita est, vbi & * relata sunt gesta apud Photium & Eustathiũ atq; Vranium in Tyro ac Beryto celebrata, in quibus continentur & illa, quæ apud Theodosium Imperatorem super eius fuerant negocio acta. Sed & gesta apud Domnum episcopum Antiochiæ priùs habita, necnõ & ipsius Ibæ epistola, ad Marim Persam scripta, in eadem actione decima orthodoxa pronunciata monstrãtur. Ex eius tenore dignus iudicatus est Ibas episcopatum suamq; ecclesiam recipere. In qua actione id etiàm inuenitur decretum, vt quod sub Dioscoro in Epheso congregatum est, nec vocaretur cõcilium, atq; vt peteretur ab Imperatore, vt hoc ipse lege sanciret. Nono quoquè secretario acta est actio, vbi Bassianus, qui ad ciuitatem *Euazentium episcopus ordinatus est, & ecclesiæ incubuerat Ephesinæ, & Stephanus, qui & ipse malè ordinat[us], prædictũ Bassianum de Epheso expulerat, iudicati sunt ambo remouendi, & vt alius ipsi ecclesiæ ordinaretur. Sed quia fuit aliquorũ diuersa sententia, causæ terminus in sequentẽ dilatus est actionem. Decimo ergò secretario eadem causa finita est, & omnium concordi sententia vterq; iudicatus est amouẽdus. Alia verò causa est, Eunomij Nicomedieñ atq; Anastasij Niceni altercationẽ cõtinens, sup ciuitatẽ Basilinopolim, quis eorum illic ordinaret episcopũ. Et interdictũ est, nè hoc Nicenus aliqñ psumeret. Vndecimo secretario duæ actæ sunt actiões. Prima, in qua ecclesiæ Parẽsium redditus est Sauinianus episcopus, quẽ Dioscorus expulerat, & Athanasium fecerat illò restitui. Qui pro criminib[us] obiectis, cùm sæpè deuocatus ad iudicium non occurreret, & episcopatui renunciaret, à Domno Antiocheno fuerat antè damnatus.

*relecta

*Ebagensiũ

Et alia, in qua post discessum iudicum & senatorum, & legatorum apostolicæ sedis, regulæ constitutæ sunt ecclesiasticæ, & quędam priuilegia deputata Constantinopolitanæ ecclesiæ, vsurpante sibi hoc Anatolio eiusdem vrbis episcopo, occasione accepta ex Dioscori damnatiõe. Quod alia die cognoscentes legati papæ Leonis, (quæ est vltima & duodecima dies concilij) petiuerũt, vt rursùs cum iudicibus ad concilium conuenirent. Quibus requirentibus à concilio, quid pridiè fuerit ordinatum, lectis gestis cognouerunt, quid Anatolius consentiente concilio egerat, & obtinuerat. Quibus eius præsumptioni contradicentibus, à iudicibus & episcopis omnibus illa contradictio suscepta non est. Et licèt sedes apostolica nunc vsquè contradicat, quod à synodo firmatum est, Imperatoris patrocinio permanet quodammodò.

Vide hinc epist. S. Leonis I. papæ.

DE EXILIO DIOSCORI, ET ordinatione Proterij Alexandrini Episcopi. Cap. XIIII.

Expleto ergò magno & venerabili Chalcedoneñ cõcilio in duodecim secretarijs & sedecim actionibus, Dioscorus quidẽ exulare in Gangrena ciuitate præceptus est. Reuersi sunt autem Alexandriã, qui cum eo venerãt episcopi & clerici, Athanasius Busirios episcopus, & Nestorius Phlagoneos, & Auxonius Sebenniteñ, & Macarius Chabaseneñ, qui cõsederant in Chalcedona, & anathematizauerunt Eutychen & eius dogma, cũ Dioscori damnatiõe, epistolæ papæ Leonis subscribentes, vt cũ omniũ ciuiũ voluntate eligerent ordinandũ episcopum, sacris ob hoc literis pręcedentibus ad Theodorũ tunc augustalẽ. Collecti sunt ergò nobiles ciuitatis, vt eum, qui esset vita & sermone pontificatu dignus, eligerent. Hoc enim & Imperialibus sanctionibus iubebatur. Cumque super hoc multa dubitatio pcessisset, volentibus ciuibus neminem penitùs ordinare, nè adulteri viderentur, (Dioscoro quippe viuente) nouissimè in Proterium vniuersorũ sententia declinauit, vtiq; cui & Dioscorus commendauit ecclesiam, qui & eum archipresbyterũ fecerat. Ordinatus ergò Proterius, præsentibus suprà memoratis episcopis, qui in synodo (sicut dictum est) subscripserãt, inthronizatur.

¶DE ORDINATIONE TImothei Æluri, & morte Proterij. Cap. XV.

INthronizato autem eo, diuisio & discessio populi orta est, eò quòd viueret Dioscorus, & esset in exilio. Multa ergò pericula Proterius passus est, ità vt militari pro custodia indigeret auxilio plurimo tempore sui pontificatûs, & vsq; ad mortem Martiani Imperatoris, inimicorum manus valuit euadere. Sed Timotheus quidem cognomento Aelurus, & Petrus Moggus diacon⁹, qui de ordinatione fuerunt Dioscori, ab Alexandrina ecclesia se separauerunt, nolétes communicare Proterio. Quos cùm Proterius episcopus ad ministerium proprium reuocare non posset, vtrosq; damnauit. At illi captata morte Martiani Impatoris, collectis turbis hæreticorum, qui Dioscorum sequebãtur, ordinato episcopo Timotheo Aeluro, veniunt Alexandriã. Et ante triduũ Paschæ, quo cœna Dñi celebratur, ab ipsis turbis cócluditur in ecclesia sanctæ memoriæ Proterius, quò se timore cótulerat. Ibiq; eadem die in baptisterio occidit̃, laniatur, eijcit̃, & funus eius inceditur, spargũtur & cineres eius in ventos. Ab isto ergò Timotheo duo episcopi Alexandrię cœperunt esse. Et dum ecclesias tenuissent, soluerunt eã, quam habebant vnitaté, expulsis ab eis plurimis episcopis orthodoxis, qui sub euãgelistæ erãt sede beatissimi Marci. Intereà Leo sumit Imperiũ, ad qué tãti facinoris catholicorum querela puenit, ascendentibus ad imperialé ciuitatem cum clericis aliquantis Alexandrinæ ecclesiæ episcopis, q̃ erãt à Timotheo sedibus suis pulsi. Supplicatiões ab eis oblatæ sunt Leoni Imperatori, quatenùs mors vindicaret̃ Proterij, & expelleret̃ episcopali sede Timotheus Aelurus, tanq̃ non legaliter institutus. Hæc quidé egerunt episcopi & clerici, synodi Chalcedoneñ defensores. Sed & à parte Timothei quidam episcopi & clerici Timothei ascendentes, functi legatione pro Timotheo Aeluro, dederunt & ipsi petitiones Impatori, contra synodum sæpè facientes, vt eadem Chalcedonensis synodus tolleretur. Ecótrà, illi à parte Proterij vindictã sceleris postulabant. Et ambarum partium supplicationes Imperator legens, & considerans, nimìs esse graue vexari tanto itinere sacerdotes, quorum aut ætas, aut infirmitas, aut paupertas hunc laborem subire prohibebat, impossibile iudicauit eos congregari, sed scripsit singularũ ciuitatum episcopis de vtroq; negocio, cósulens, quid fieri oporteret vel de ordinatione Timothei, vel de terminis synodi Chalcedoneñ, & direxit per totum Oriétem magistrianos. Mittit & Anatolius episcopus Asclepiadé diiaconum suũ, per quos omnes illi episcopi, qui Chalcedone fuerant congregati, quid Alexandrię gestum fuit, agnoscerent. Qui rescribunt Chalcedonensem synodum vsq; ad sanguinem vindicandam, eò quòd non alteram fidem teneret, quàm synodus Nicena cóstituit. Timotheum verò non solùm inter episcopos non haberi, sed etiàm Christiana appellatione priuari. Et hæ epistolæ vel relationes episcoporum omnium, in vno codicis corpore vocantur encyclię. Quo facto, scripsit Imperator Leo duci Alexandriæ Stilæ, vt pelleret quidem ab episcopatu modis omnibus Timotheũ, inthronizaret autem alium decreto populi, qui synodum vindicaret.

¶DE ORDINATIONE TImothei catholici, & Petri hæretici. Cap. XVI.

IVssione suscepta, dux Stila fecit quę fuerant imperata. Et exilio relegatur Timotheus Aelurus Chersonam arcta custodia, & fit pro Proterio Timotheus, cognomento Salophaciolus siue Asbus. Hic Timotheus catholicorum episcopus, vixit quidé sinè seditióe quietè in Alexandrina ecclesiã omni tempore Leonis, & om̃i tempore Zenonis, donèc Basiliscus arriperet tyrannidem, Zenone in Isauriam fugiente. Et cùm Basiliscus tenuisset Imperium, scripsit vniuerso orbi sanctionem suam, quam appellauit Encycliam contra Chalcedonense cócilium. Tunc enim Basilisco reddente episcopatum Timotheo Aeluro, & hæreticis sedibus suis restitutis, fugit Timotheus catholicus in Canopi castellũ, & in monasterio latuit: Petrus hęreticus iterùm se cum Timotheo iũxit, cum quo fuerat antè damnatus. Postquàm ergò Imperator Zenon reuersus est ad imperium, Timotheus Aelur⁹ metuens zelum, quem habebat circa Chalcedonense cócilium, optauit sibimet mortem. Et istud perseueranter orans, ab humana vita hausto veneno solutus est. Dicunt verò sequaces eius, præscisse eum diem mortis suę. Et reuerà, quia se veneno parabat interficere, sciebat. Post cuius obitum ordinauerunt sibi hæretici episcopum Petrum, cognomento Moggum, qui vocatus est Blesus, qui fuerat archidiaconus. Morabatur autem tunc Timotheus catholicus (vt dictum est in Canopo castello. Et cognoscens Zenon Imperator calliditatem hæreticorũ, scripsit Anthemio Augustali, vt Petrũ quidem sacerdotio priuaret, Timotheum verò in episcopatũ reduceret, & authores inthronizati Petri puniret. Anthemius verò accepta Imperiali iussione, expulit sacerdotiò Petrum tanq̃ adulterum, & contra leges ecclesiæ catholicæ factum, & in episcopalem sedem Timotheũ Salophaciolũ reuocauit. Qui episcopatu recepto, misit quosdam clericos gratias agens Imperatori. Cùm quib⁹ erat Ioannes, ex œconomo presbyter factus

Ta-

*maioris, secundùm Chalcedonẽ concil.

Tabennesiotis, cognométo Talaia, & Gennadius episcopus *inferioris Hermopolis, sanguine proximus Salophacioli, quem expulerat quidem episcopatu Aelurus, restituit verò Salophaciolus. Cumque hi, qui fuerãt missi, gratias egissent Imperatori, Gennadius quidem ibi remansit, vt cum alijs responsa faceret archiepiscopi. Porrò Ioannes ex œconomo, amicus factus est Ello magistro, qui cum reliquis descendit Alexandriam. Factusque est iterùm œconom⁹, habens causas omnium Ecclesiarum. Qui multa & preciosa xenia direxit Ello magistro, despiciens Gennadium parẽtem archiepiscopi, & præsulem Acacium Constantinopolitanũ. Intereà scribit ad papam Simplicium Timotheus, rogans & dicens, Petrum illum Moggum in diaconatu esse damnatum, nunc etiàm Christiana societate remotum. Idemque scribens Imperatori, vt eundem Petrum longiùs in exilium dirigeret, quia latitabat Alexandriæ, & insidiabatẽ ecclesiæ. Scripsit autẽ papa Simplicius Acacio episcopo, vt Imperatori suggereret, eò ꝙ iustè Timotheus postulâsset. Sed quoniã idem Timotheus sic mitissimus erat in episcopatu, vt etiàm à suis communicatoribus accusaretur Imperatori, tanquàm nimìs remissus, & circa hæreticos placidus, ità vt ei scriberet Imperator, vt neq; collectas, neq; baptismata sineret hæreticos celebrare, ille tamen mansuetè agebat. Dum ergò tali modo gubernaret episcopatum, amabant eum Alexandrini, & clamabant ei in plateis & in ecclesijs: Vel si non tibi communicamus, tamen amam⁹ te. Post breue verò tempus moritur Timotheus Salophaciolus, anno episcopatùs sui vicesimotertio, mense sexto. Obijt autem sinè molestia.

De ordinatione Ioannis Catholici, & damnatione Acacij. Cap. XVII.

ORdinatur autem à cómunicatoribus eius episcopis & clericis & monachis, qui eius nouerant fidem & gubernatiõem, Ioãnes ex œconomo, cognomento Talaia. Eodem tempore imperante Zenone, Simplicius Romanæ præsidebat ecclesiæ, Constantinopolitanæ autem Acacius. Porrò hęretici (vt iam dictum est) Petrum latẽter instituerant, quẽ iussit Zenon Imperator expelli, tanquàm hæreticum & adulterum. De quo etiàm Acacius synodicam Romano papæ misit epistolam, petẽs, nè etiàm adulterum & hæreticum in episcopali dignitate reciperet. Verùm Ioannes Talaia, de ordinatione sua neglexit per suos synodicas literas Acacio episcopo Constantinopolitano destinare. Habens enim amicum Ellum supradictum magistrum, ei de sua quidem ordinatione scripsit. Scribens etiàm principi, quatenùs per Ellum magistrũ omnis eius causa disponeretur, putans eum Constantinopoli permanere. Mandauit ergò magistriano literas synodicas, delegans ei omnia cum illius facere voluntate. Cõtigit autem tunc, Ellum *magistrum ab Imperatore Zenone mitti in Antiochiam, vt teneret Leontium, qui illic ab exercitu cum voto Verinæ Augustæ fuerat ordinatus. Cumque magistrianus, qui fuerat ab Ioanne missus, nó inuenisset Ellum magistrũ, neq; Acacio, neq; Imperatori literas obtulit, sed perrexit Antiochiam. Post hæc Acacius audiens de ordinatione Ioannis, & contristatus, quia synodicas epistolas non direxisset, & vnà faciens cum Gennadio episcopo parente beati Timothei, volẽtes ei nocere, trahebãt apud Zenonem, & accusabant eum, habentes adiutores patronos Petri Moggi, quasi opportunus episcopatui non esset Ioannes, eò ꝙ, viuente Timotheo catholico, tractauerit exire de ecclesia, & ab ipso suaderetur idem Timotheus suscipere Dioscorum in diptychis post mortem, Petrum autem amabilem in populo, & posse eum in communionem populum congregare. Occurrerũt quidam & à Petro, volentes quasi fieri vnitatẽ. Quos iucũdissimè suscepit Acacius, & Imperatori præsentauit, & ꝑsuasit ei, vt scriberet Apollonio Augustali & Duci Pergamio, vt Ioannem ab Alexandrina sede, quasi eam contra suum iusiurandum, quod in regia ciuitate dedit, arripuisset, * & cooperaretur Petro Moggo, vt remaneret in sede. Nec tamen priùs hoc faceret, nisi susciperet henoticon principis, & synodicas destinaret epistolas Constantinopolitano Acacio, & Simplicio Romano, & cæteris archiepiscopis. Acacius verò, promittente Petro facere vnitatẽ, nec adhuc implente legitimè, nomen eius in diptychis recitari permisit, tanquàm iam Alexandrini ꝑsulis in sede catholica positi. Ioannes Talaia iudicatur à Zenone ab episcopatu pelli. Acacius auxilio patronorum Petri, persuasit Zenoni, vt fieret henoticon, ad cuius perlationem seu professionem suscepit communicantes sibi clericos Petri hæreticos, & laicos, inuentos Constantinopoli. Communicauit etiàm & Petrus Moggus his, qui descenderũt cum henotico, & Acacio synodicam scripsit epistolam, & ab eo recepit. Henoticon verò Zenonis, quod Latinè dicere possumus vnitiuum, huiusmodi est:

*deest expelleret, aut aliqd tale.

i. vnitiuum vel vnionis conciliatorium.

DE EPISCOPIS ALEXANDrinis. Cap. XVIII.

Vide Niceph. lib. 16. cap. 12.

IMperator Cæsar Zenon, pius, victor, triumphator, maximus, semper Augustus, vniuersis episcopis sanctis & populis per Alexandriam, Aegyptum, Libyam, & Pentapolim. Principium & statum, virtutemq; & scutum inexpugnabile nostri sciẽtes Imperij, solam rectam veramq; fidem, quã aduentu diuino exposuerunt soli, qui in Nicea

ea congregati sunt, 318. sancti patres, firmauerunt autem & qui Cóstantinopolim cóuenerunt, centum quinquaginta similiter sancti patres, noctibus ac diebus, oratione & studio & legibus nitimur multiplicari p eam sanctam catholicam & apostolicã Ecclesiam, incorruptam, & sinè obitu matrem nostrorũ sceptrorum. In pace verò & concordia, quæ circa Deum est, pios populos perseuerantes, acceptabiles pro nostro imperio supplicationes offerre, cum sanctissimis archiepiscopis & Dei cultoribus, clericis & archimandritis. Magno enim Deo, & saluatore nostro Iesu Christo, ex sancta virgine DEI genitrice Maria incarnato & nato, ex concordia glorificationem atque culturam laudante, pariterque suscipiente, hostium quidem generationes conterẽtur: omnes autem inclinabũt post Deum suam potestati nostræ ceruicem. Pax autem & bona, quæ ex ea sunt, aëris temperantia, & fructuum vbertas, sed & alia hominibus vtilia, largientur. Cùm sic ergò immaculata fides & nos & Romanam seruet rempublicã, supplicationes nobis oblatæ sunt à DEO amantissimis archimandritis & eremitis, & alijs reuerendis viris, supplicantibus vnitatem sanctissimæ Ecclesiæ, vt copulent̃ membra membris, q̃ bonitatis inimicus ex longis retrò temporibus separare conatus est, sciens, quia aduersùs totum Ecclesiæ corp⁹ exercendo bella deuincitur, & ex hoc euenisse, generationes innumeras in tantis annis vita priuatas, alias quidem lauacro regenerationis fraudatas obisse, alias sacra communione nequaquàm participantes, ad discessum ineuitabilem hominum fuisse deductas, necesque præsumptas deciès milliès, & sanguinum redundantia pollutam nó solùm terram, sed etiàm ipsum aërem. Hæc quis non optet ad bona transformare? Proptereà cognoscere vos studuimus, quia & nos, & vbiquè sanctissimæ orthodoxorum ecclesiæ alterum symbolum, aut mathema, aut terminum fidei, aut fidem citra prædictum sanctum symbolũ 318. patrum, quod etiàm firmauerunt memorati cẽtum quinquaginta sancti patres, neq; habuimus, neq; habemus, neq; habebimus, neq; habentem scimus: & si quis habuerit, alienum eum existimamus. Hoc enim solum nostrum (sicut diximus) Imperium saluare cõfidimus. Sed & omnes populi, qui salutare baptisma promerentur, hoc solum percipientes baptizãtur. Quod secuti sunt omnes sancti patres, qui Ephesi conuenerunt, quiq; deposuerũt impium Nestorium cum Eutyche. Contraria sapientes anathematizamus, suscipientes & duodecim capitula, quæ dicuntur facta à Deo amabilis memoriæ Cyrillo, qui Alexandrinorum catholicæ ecclesiæ archiepiscopus fuit. Cõfitemur autem vnigenitum Dei filium & Deũ, qui secundùm veritatem inhumanatus est, dñm nostrũ Iesum cõsubstantialem patri secũdùm diuinitatẽ, & cõsubstantialem nobis secundùm humanitatem, eundem, qui descendit, & incarnat⁹ est ex spiritu sancto, & Maria Dei genitrice virgine, vnum existere filiũ, & non duos. Vnius enim esse dicimus vnigeniti filij Dei & miracula & passiones, quas spontè carne perpessus est. Eos autem, qui diuidunt, aut cõfundunt, aut phantasiam introducũt, omninò non recipimus, qm̃ sinè peccato ex DEI genitrice secundùm veritatẽ incarnatio augmentum filij non fecit. Mansit enim Trinitas & incarnato vno de Trinitate DEO verbo. Scientes itaque q̃ neque sanctissimæ vbiq; orthodoxæ ecclesiæ, neq; harum præsules Deo amantissimi sacerdotes, neq; nostrum Imperiũ, symbolũ aut terminũ fidei citra prædictũ sanctũ mathema receperunt, aut recipiunt, vnite vosmetipsos, nihil dubitantes. Hæc enim scripsimus, non innouantes fidẽ, sed vobis satisfacientes. Omẽm verò, qui aliud quicquam sapuit, aut sapit, aut nũc aut aliqñ, aut in Chalcedõa, aut in quacunq; synodo, anathematizamus, præcipuè verò p̃dictos Nestoriũ & Eutychen, & q̃ eorum sunt sapientes. Copulamini ergò spiritali matri ecclesiæ, eadem sapiẽtes nobiscũ, in eadẽ positi cõmunione, secundùm prædictum vnum & solũ fidei terminũ eorundem sanctorum patrũ. Sanctissima nanque mater nostra Ecclesia, tanq̃ q̃ genuit vos, filios expectat amplecti ex longo pòst tẽpore, dulcemq; vocẽ vestram cõcupiscit audire. Cogitate siquidẽ vosmetipsos. Hæc em̃ facientes, & saluatoris nostri Domini ꝓpiciationem ad vos attrahetis, & à nostro Imperio laudabimini.

His ità gestis, episcopus quidem Antiochiæ suscepit synodicã Ioannis Talaiæ, quã per magistrianũ miserat cum illo magistro. Imperator autem putans, q̃ Ioannes episcopus non sanè saperet de cõcilio Chalcedonensi, sed omnia simulatè ageret, consilio Acacij scripsit literas Pergamio Duci & Apollonio Augustali, vt pellerent quidem Ioannem Talaiam, inthronizarent autem Petrum suscipientẽ henoticon, & clericos Timothei catholici, & quam transmisit synodicam Acacio & Simplicio Romano. Descẽderunt ergò Alexandriam abbas Amon, & qui cum illo erãt, pro Petro deferentes apices imperiales. Et quidem Petrus inthronizatur ab õmibus. Scriptũ est ab Imperatore, vt consentientes, susciperẽt eos, qui erant à parte Timothei catholici. Ioãnes autem Talaia, eiectus de sede Alexandrina propter Petrum Moggũ, profectus est Antiochiam, vt videret Illum magistrum. Cui cùm narrâsset, q̃ sibi euenerant, eius consilio ingressus est ad Calchdionem Antiochenũ patriarchã, Et sumptis ab eo intercessionis synodicis literis, Romanũ pontificẽ Simpliciũ appellauit,

uit, sicut & beatus fecit Athanasius, & suasit scribere pro se Acacio Constantinopolitano episcopo. Et quidem ad hoc Simplicius præparati animi & voluntatis fuit. Acacius verò susceptis epistolis *, simpliciter rescripsit ei, quia Iohannem quidem Alexandriæ ignoraret episcopum, Petrũ verò Moggum suscepisset in communionẽ in Zenonis principis vnitiuo, & quòd hoc citra eius gestisset sententiam propter vnitatem Ecclesiarum, principis iussione. Simplicius verò suscipiens huiusmodi literas, contristatur aduersùs Acacium, eiq; rescribit, quòd nõ benè fecerit, contra sententiam apostolicę sedis ad communionem hæreticum hominẽ suscipiens. Oportebat enim communi decreto damnatum, tãquàm adulterum, communi concilio à dãnatione liberari. Ad hæc autem, quia non sufficeret Petro, confiteri communicatorem se esse Ecclesiæ catholicę secundùm edictum, sed oporteret, eum secundùm terminum Chalcedoneñ concilij, & secundùm epistolam papæ Leonis, Ecclesiæ amplecti communionem. Vnum enim duorum necessariò agere deberet, aut suadere Petro, purè suscipere terminum synodi, aut remouere se ab eius cõmunione. Sed cùm ad Acaciũ hæc scripta venissent, & deliberaret, quid eum oporteret rescribere, papa Simplicius defunctus est, & ordinatur Felix Romanæ præsul ecclesiæ. Ioannes verò Talaia, habens episcopi dignitatem, remansit Romæ, cui papa Nolanam dedit ecclesiam, quæ est in Cãpaniæ regione, in qua plurimos residens annos, in pace defunctus est. Igitur Petrus Moggus ab abbate Amone, & Ioanne episcopo Magileos, & ab abbatibus monachorũ inferioris Aegypti bella passus, & seditione ei in Cæsarea basilica (vt dicitur) facta, anathematizauit synodũ Chalcedoneñ, & tomum papæ Leonis. Et hæc fecit, cùm iam scripsisset Acacio & Simplicio, quia communicator eorum esset & sanctæ synodi. Et his ità gestis, abscesserunt quidam à Petri communione, & Romam nunciauerunt papæ Romano, vndè rescriptum est Acacio, & obedire noluit. Addidit Acacius, quod de alio Petro Antiocheno hæretico scripserat, Petrum apud Constantinopolim monasterium gubernâsse, & hoc propter crimina derelicto, Antiochiam refugisse, vbi pulso Martyrio episcopo, per vilissimum populum & hæreticum sedem illius occupâsset, continuoq; damnatum ab episcopis, & Leóis imperio Samum deportatum. Qui fugiens, redisse dicitur Cõstantinopolim, & dedisse fidem, se per vilissimas turbas nihil audere: sed (sicut superiùs dictũ est) Basilisci temporibus à Timotheo illo damnato, qui Constantinopolim venerat, Antiochiam missus est, episcopatum tenere. Quo facto, idem Petrus Ioannem ordinat Apamenis episcopum, à quibus nõ recept⁹, rediit Antiochiã, & Petrum episcopatûs sui pellit authorẽ, & inuadit eius ecclesiã, cum quo simul damnatus est. Iterùm Acacius direxit Romã literas, petẽs ab apostolica sede, vt si ad eãdem forte confugerint, nè ipso quidem digni habeantur adspectu: & si iam indulgentiam aliquam impetrâssent, irritam esse debere. Quid multa? Ipsum Ioannem, quem Acacius cum Petro damnauerat, Tyriorum misit ecclesiæ præsidere: sed & Petrum Alexandrinum, anathematizantẽ synodum Chalcedoneñ & tomũ papæ Leonis, qui sublato nòie Proterij & Timothei catholici de diptychis, Dioscori & Timothei Aeluri nomina scripsit, qui eiusdem Timothei catholici corpus de terra leuauit, & foràs proiecit, qui inter episcopos catholicos sepultus fuerat, miris eum laudib⁹ prosecutus est Acacius, de quo se tanta crimina anteà meminerat retulisse. Et cùm p quinq; annos sæpiùs fuisset admonitus Acacius, vt de statu Alexandrinæ ecclesiæ, sancti papæ solicitudinem releuaret, nihil vnquàm respondere dignatus est. Qm̃ verò tot epistolæ, quæ vel ad Acacium à papa, vel ad Imperatorem missæ sunt, nihil penitùs profecerunt: ex deliberatione Vitalis & Mesenus episcopi in legatione directi sunt, vt q̃ superiùs dicta sunt, allegarẽt, & Petrus, sicut anteà, de Alexãdrina ecclesia pellerẽt. Itum est Constantinopolim, & supradicti episcopi in custodiã sunt redacti, chartis sublatis nè catholicis, quibus scriptũ fuerat, redderent. Quos iterùm Acacius post hæc de custodia eijciẽs, secũ fecit pcedere, vt quasi cõfirmato Petri sacerdotio dimitterentur. Redeunt aliqñ legati, sed pcesserant monachi, qui eos grauiter de pditione purgêbant. Auditi cominùs, & cõuicti ex ipsis literis, quas detulerũt, à locis proprijs sunt remoti. Felix defensor Ecclesię, qui cum legatis directus fuerat, impediente infirmitate, cum ipsis pergere non potuit. Sed postq̃ Vitalis & Mesenus à custodia Constantinopoli sunt egressi, prexit cum chartis ecclesiasticis Constantinopolim. Passusq; est & ipse, sublatis chartis, grauissimã custodiã. Vbi ergò ad plenũ detectus est Acacius hęreticus, papa Felix in literis suis synodicis ad Acacium sic posuit: Peccâsti, nè adijcias, & de prioribus supplica. Susceptis his Acacius literis perseuerat, neq; recedens à cõmunione Petri, neq; suadens ei palàm suscipe Chalcedoneñ concilium, & tomũ papæ Leonis. Hæc cognoscẽs papa Felix, damnatiõis scripturã misit Acacio per Totũ defensorẽ, cuius est principium: Multarũ transgressionũ repiris obnoxius. Et datis Acacio huiusmodi literis, eas nõ suscepit, patrocinio fultus Impãtoris, ità vt cogerentur, q eas detulerunt, p quẽdam ignotum monachũ Achimetensem, ipsam chartã dãnationis, dum ingrederẽt ad celebranda sacra, suspẽdere in eius pallio, & disce-

Margin notes: *Simplicij. — Epistola hæc suprà habetur in pag. 289.

cedere. Qui tamen vsq; ad mortem, patrocinante Imperatore, remansit sacrificans. His ergò prouenientibus, & Acacio permanente in Petri communione, separauit se quidem sedes Apostolica à Constantinopolitana. Eo siquidem tempore Ellus côiunctus Leontio in Antiochia, expugnatur à Valameriacis, & qui cum eis erant iuncti. Et Leontius quidem perimitur, Ellus autem in castellum Papyrij fugit. Intereà Calendion archiepiscopus Antiochenus deponitur. Accusatur in aperto, tanquàm indeuotus principi, mittens populum in rebellionem cum Ello: latenter autem, quia se non suspenderet & à Felicis papæ & Ioannis communione. Porrò Petrus de proprijs ciuitatibus catholicos expulit sacerdotes, ex quibus nonnulli apud Constantinopolim persequutionem grauissimam pertulerunt. Scandalizabat autem Imperator & illos, qui à parte Nephalij abbatis erant, & qui circa Ioãnem episcopum Egumenum, monasterij Diolchon: & agens contra ipsum Ioannem, præpositurã ei abstulit, & eam tradidit monasterio abbatis Amonis: sed permãsit in episcopatu, scribens Acacio, quia esset synodi communicator, & fallens Alexandrinos, quia non communicaret synodo, ità vt quidam communicatorum eius, clerici, monachi & laici, cognoscentes eius fallaciam, separauerint se ab eius communione. Et extrà collectas facientes, nô passi sunt nomini eius cômunicare, & eorum, qui post eum episcopatum habuerunt Alexandrinũ, eò quòd nomen Petri haberent in diptychis. Huic populo à Palæstina quidam diaconus, nomine Esaias, ordinatus est episcopus, & Alexandriam missus est, sed ab omnibus non est receptus. Ab isto ergò Esaiani sunt in Aegypto. In istis posita ecclesia, moritur Acacius, & ordinatur post eum Flauitas presbyter, qui fuit à sancta Tecla, qui nô consensit sinè Romano Episcopo inthrôizari, sed trãsmisit synodicam papæ Romano Felici. Qui modico viuens tempore, moritur, non accipiens epistolam ipsius: & factus est Euphemius episcopus genere Alexãdrinus, qui & suscepit à papa Romano scripta. Et mortuo Zenone, post aliquod tẽpus expulsus est ab Anastasio. Et hæc quidem Constantinopoli contigerunt. Non post multum tempus moritur & Petrus Moggus Alexandriæ, & post eum in ea sede ordinatur Athanasius, qui & ipse in edicto Constantinopolitanæ, & Antiochenæ, & Hierosolymitanæ cômunicauit ecclesiæ. Cumq; scandalizarẽtur & in ipso populi, eò quòd nomen Petri haberet in diptychis, ascenderũt quidam & aduersantium & communicantium ei, ad Imperatorem Anastasium: & dum haberẽt côtra principem contentionem, alijs quidem ꝓponentib⁹ anathematizari synodũ, & ità communicare, alijs verò pacatis in vnitiuo edicto adijci ea, q̃ satisfacerent his, qui coîcauerant Petro, considerans Imperator, ꝙ si adiectionem edicto faceret, tumultum moueret ecclesiæ, & anathematizari synodum esset impossibile: psuasit eis, sufficere vnitiuum edictum, vt communicarent adinuicẽ sibi, sicut & cæteri ecclesiarũ episcopi. Et cũ non obedirent hoc agere, nihil impetrantes dimisit. Sic enim Athanasio hæretico tempus episcopatús sui côplente, post eum ordinatur Alexãdrinus episcopus Ioãnes, cognomento Mela, qui & ipse secutus Petrum & Athanasium ꝑcessores, in edicto vnitiuo communicauit alijs sedibus, id est, Côstantinopolitanę, & Antiochenæ, & Hierosolymitanæ. In cuius præsulatu, dum Alexandrina ecclesia diuisionem habuisset Dioscoritarum propter Petrum Moggum, quasi côunicâsset synodo, etiã ipse defunctus est tempore Macedonij Constantinopolitani episcopi. Post quem ordinatus est Alexandriæ Ioannes *Machiota, qui etiàm ipse suos priores secutus est, suscipiens quidẽ vnitiuum Zenonis edictũ, non autẽ Chalcedonẽ conciliũ, & epistolã papæ Leonis, tanq̃ non cômunicaret Flauiano, Antiocheno & Eliæ Hierosolymorũ episcopis, & Timotheo Constantinopolitano. Dicebat enim imperfectè edictum se habere, nec ad vnitatem sufficere, quod non in anathemate synodi fuisset factũ. Deniq; cùm ei Imperator Anastasius scripsisset, vt vniretur Côstantinopolitano episcopo, hæc rescripsit, quia nô sufficeret ei ad pfectã vnitatẽ, eò ꝙ nô anathematizaret synodũ. Et tñ etiàm ità sapiẽs, separatos habuit Dioscoritas, nô suscipientes Petrum Moggum. Mortuo Ioanne Alexãdriæ, ordinat̃ Dioscorus iunior, sub quo interfectus est à populo Theodosius Augustalis filius Calliopi. Hic em̃ Dioscorus, proponente *Ipsocrate scholastico acta facere ante defensorẽ in eiectiôẽ synodi, henoticon suscipere in damnatiôem synodi, vnitiuum suscepit edictum, sicut ipsa ostendunt gesta, q̃ apud defensorem ciuitatis coram eo confecta sunt. In quibus testatus est, in expulsiôẽ synodi se suscipere edictũ. Vndè cùm satisfactũ fuisset his, qui propter Petrum Moggũ extra illam Ecclesiã cômunicabant, vniti sunt ei. Nam vsq; ad istũ Dioscorum, in diuisiôẽ erat Alexãdrina ecclesia.

*Niciota

¶DE SEVERO, ET IVLIANO, ac Macedonio. Cap. XIX.

HOc tempore Macedonius Constantinopolitanus episcopus, ab Imperatore Anastasio dicitur expulsus, tanq̃ euangelia falsâsset, & maximè illud Apostoli dictũ, Quia apparuit in carne, iustificatum est in spiritu. Hunc enim mutâsse vbi habet (ὅς) hoc est, qui monosyllabum Græcum, litera mutata, o in ω vertisse, & fecisse (ὡς,) id est, vt esset Deus, apparuit per carnem. Tãquàm 1. Tim. 3. d

Hic Seuerus author est sectæ Acephalorum.

Nestorianus ergò culpat^9, expellitur per Seuerum monachum. Is enim Seuerus, cùm sederet priùs in monasterio, nō suscipiebat Zenonis edictum, nec Petrum Moggū. Deindè sedens in Abbatis Romani & Mamæ, qui post eum p̄fuit, mōasterio, exindè missus est p̄manere Cōstātinopoli apocrisari^9, & fit inter eos, q̄ Petri Moggi erant. Dumq; obijceretur ei, quomodò priùs anathematizabas Petrum? dicebat, quia Petrum anathematizaui Apamenū. Hic Seuerus apud Constantinopolim synodo derogabat, & affirmabat, quia ea anathematizata, omnes communicarent, itā vt ob hoc scriberet & ipsi Flauiano, sicut eius significatur epistolis, & ad Maronam lectorem, & Eleusinum & Euthrecium episcopos, & ad Oecumenium scholasticum Isauriæ. Fertur autem expositio eius, quæ ab eo dicta est in inthronismo, in qua & vnitiuū suscepit Zenonis, & anathematizat Chalcedonen̄ concilium, & communicare se confitetur Alexandrino & Cōstantinopolitano. Erant autem tunc Constantinopoli Timotheus, Alexandriæ verò Ioannes *Machiota. Et tamen dum talis esset, valuit damnare Macedonium, & expellere ab Antiochena sede Flauianum. Sed nec ipse potitus est episcopatu eius plusq̄ quinq; annis, sed & vexabatur in episcopatu, tanq̄ anathematizaret quidem synodū, nominaret autem episcopos synodi. Cuius expulsio ità contigisse dinoscitur: Mortuo Impatore Anastasio, & Iustino facto Impatore, Seuerus à Vitaliano magistro militum viro religioso & orthodoxo accusat̄, q̄ despiceret Imperatoris iussiōem, & synodum nō susciperet. Iustinus Imperator misit magistrianū, vt Seuerus Cōstantinopolim adduceretur, & redderet causam tractatuū suorum, quos fecerat contra synodum. Iam enim ab ipso pio Imperatore Iulianus Halicarnasseus episcopus pro eadem sancta synodo, eò q̄ eam non reciperet, pulsus fuerat sede. Quod sciens Seuerus, & p̄uidens, quid sibi immineret, clàm nocte descendit Seleuciam, & nauim conscendens, fugit Alexandriam, ad quam ciuitatem & Iulianus fugerat. Ordinatusq; est pro eo archiepiscopus Antiochiæ Paulus orthodoxus, suscipiens Chalcedonen̄ synodum. Eo tempore Alexandriæ mortuo Dioscoro iuniore, Timotheus ecclesiæ ipsius susceperat episcopatū, à quo gratissimè suscepti Seuerus & Iulian^9, sedebant ad *laborem. Sub isto Timotheo, de corruptibili & incorruptibili, apud ipsā ecclesiam quæstio mota est hoc modo: Requisiuit quidam monachus Seuerum, quid oporteret dicere Corpus Domini nostri Iesu Christi, corruptibile, an incorruptibile: Ille respondit ei, sanctos patres corruptibile illud dixisse. Hoc audientes quidam Alexādrinorum, cùm requisissent Iulianū in alio loco sedentē, quid & ipse diceret de eadem q̄stione, ille dixit sanctos patres contraria dicere. Horū itaq; singuli statuere responsum propriū volentes, scripserūt libros aduersus alterutrum. Qui venientes in multitudinem ciuitatis, ecclesiā illam diuiserunt: & alios quidem, fecerunt Corrupticolas appellari: verùm incorruptibilitatis assertores, Phantasiastas. Timotheus verò, magis sententiam Seueri secutus est. Cui cùm diceret Themistius diaconus eius, Si corpus Christi corruptibile est, debemus eum dicere & aliqua ignorâsse, sicut de Lazaro. Hoc Timotheus negauit dicendum. A cuius communione Themistius desciscēs, schisma fecit. Et ab ipso dicti sunt in Aegypto Themistiani.

* Niciota.

* Labranū.

Corrupticolæ.

Phantasiastæ.

¶DE GAIANO ET THEODOSIO. Cap. XX.

DVm hæc Alexandriæ aguntur, defuncto Bonifacio papa Romano, Ioānes cognomento Mercurius, sedis Apostolicæ suscepit pręsulatum. Ad quem missi sunt ab Imperatore Iustiniano Hypatius Ephesiorum episcopus, & Demetrius à Philippis, consulere sedem Apostolicā contra legatos *Acumicorum, Cyrum & Eulogiū, negantes esse confitendum beatā Mariam verè & propriè Dei genitricem, & vnum de Trinitate incarnatum, & carne passum. Sed papa Iohannes, nobis ibi positis, hoc confitendū epistola sua firmauit, & Impatori direxit. A cuius cōmunione discedentes Romę quidā monachi, *Acymicorū legatos sequuti sunt, & vsq; nunc hanc de Christo confessionem non suscipiunt. Ea tempestate mortuo Epiphanio Cōstātinopolitano episcopo, Theodora Augusta Anthimum trāstulit in eandem sedem, qui fuit episcopus ciuitatis Trapezunti regionis Ponti, latenter Chalcedonense concilium non suscipientem. Verùm defuncto Timotheo Alexandrino episcopo, studio & permissione Calotychi cubicularij partis Theodoræ Augustæ, Theodosius ordinat̄. Qui licèt haberet cleri decretum, contradicere volentibus non permisit certamen populi. Monachorum quos non habuit, *pro Gaiano fuerunt. Consuetudo quidem est Alexandriæ, illum, qui defuncto succedit, excubias super defuncti corpus agere, manumq; dexterā eius, capiti suo imponere, & sepulto manibus suis, accipere collo suo B. Marci palliū, & tunc legitimè sedere. Dum hæc Theodosius pertentat, cognouerunt populi & monasteria, qd esset factum vespe in episcopio studio Calotychij & iudicum, id est, Aristomachi ducis & Dioscori augustalis. Mox Theodosiū p̄sequuti sunt, & expulerunt, nè colligeret funus Timothei. Inthronizauerunt autem Gaianum, qui fuit tunc archiepiscopus ex parte assertorū incorruptibilitatis. Habens autem consentaneos aliquantos ex clero, &

* Acymicorum.

* Acumicorum

possessores ciuitatis,& corporatos, & milites,& nobiles, & omnem prouinciam, permansit Gaianus in episcopatu dies centum tres. Post hæc à iudicibus pulsus, abscessit. Et post menses duos Narses cubicularius missus ab Augusta Theodora, Theodosiū quidem inthronizauit,porrò Gaianum misit in exilium.Qui adductus Carthaginem magnā,& indè quasi Sardiniā directus, q̄d de eo contigit,ignoratur.Mansit autē Theodosius in sede annum vnū & menses quatuor,paucis ei communicantibus. Plurimi enim communicabant ad nomen Gaiani. Populi autem pugnauerunt pro Gaiano multis diebus.Qui cæsi à militibus, maiorē suī partem amiserunt.Sed & militum maior cecidit numerus. Vincebatur autem Narses non armis,sed ciuitatis concordia.De superioribus domorum iactabant mulieres sup milites,quicquid manibus occurrisset. At ille igne vicit,quod ferro non potuit.Diuisa est vsq; nunc illa ciuitas hoc schismate, vt Gaianitæ & Theodosiani in ea vocentur,id est,Phātasiastæ & Corrupticolæ. Nouissimè Theodosius de sede discessit,non ferens seditiones & bella, quæ contra eum exercebantur à populo. Missus est Constantinopolim cum honore, eò q̄ ità Augustæ scripta præciperent. Quò illo veniente,promittebat Augusta Imperatori, quoniam posset Theodosius Chalcedoneñ suscipere synodum:sed persistente & nolente eo,cum eius voluntate foràs ciuitatem regiam sexto milliario in exilium missus est, iuxta Basilicam Arisphocæ,in via,q̄ ducit ad Stomapōtem. Viuitq; vsque nunc.

¶DE AGAPETO PAPA, ET *Anthimo Cōstātinopolitano episcopo. Cap.21.*

VErùm mortuo Ioāne Mercurio, Agapetus archidiaconus Romanæ Ecclesiæ,papa ordinatē in regulis ecclesiasticis apprimè eruditus. Quo tempore Theodatus rex Gotthorum, scribens ipsi papæ & senatui Romano,interminatur, non solùm senatores,sed & vxores & filios, filiasq; eorū gladio se interempturum,nisi egissent apud Imperatorem, vt destinatum exercitum suū de Italia submoueret. Sed papa pro eadem causa, legatione suscepta, Constantinopolim profectus est. Et primùm quidē honorificè suscipiens directos sibi ab Imperatore,spreuit tñ animo p̄sentiā, eumq; ad salutandum suscipere noluit.Deindè viso principe,causam agebat legationis susceptæ. Imperator autē pro multis fisci expēsis ab Italia destinatum exercitum auertere nolens, supplicationes papæ noluit audire. At ille, quod*summū fuit,Chrī legatiōe fungebat. Deniq; petētibus principibus, vt Anthimū papa in salutatiōe & cōmunicatione susciperet,ille fieri inquit posse,si se libello ꝓbaret orthodoxū,& ad cathedrā suā reuertere-tur. Impossibile esse aiebat, translatitiū hominem in illa sede pmanere. Augusta verò clam ꝓmittente munera multa,& rursùs papæ minas intentante, in hoc papa pstitit, nè eius audiret petitionem. Anthimus verò videns se sede pulsum,pallium, quod habuit, Imperatorib⁹ reddidit, & discessit, vbi eum Augusta suo patrocinio tueretur. Tunc papa principis fauore*Menam pro eo ordinauit antistitem,consecrans eum manu sua in basilica sanctæ Mariæ. Fuit iste*Menas præpositus xenodochij maioris, quod vocatur Samson, genere Alexandrinus, suscipiens Chalcedonensem Synodum.

*suum

¶DE SILVERIO ET VIGILIO. *Cap. XXII.*

HIs peractis, cōstituens papa apud Imperatorem apocrisiarium Ecclesiæ suę Pelagium diaconum suum, dum in Italiam reuerti disponit,Constantinopoli obijt. De cuius decessu audiens Romana ciuitas, Silverium subdiaconum, Hormisdæ quōdàm papæ filium, elegit ordinandum. Augusta verò vocans Vigilium Agapeti diaconum, profiteri sibi secretò ab eo flagitauit, vt si papa fieret, tolleret synodum, & scriberet Theodosio, Anthimo,& Seuero,& per epistolam suam eorū firmaret fidem, promittens dare ei præceptū ad Belissariū, vt papa ordinaretur,& dari centenaria septem. Lubenter ergò suscepit Vigilius promissum eius,amore episcopatûs & auri. Et facta ꝓfessione, Romam profectus est: vbi veniēs, inuenit Siluerium papam ordinatum.Quin & Rauennæ repperit Belissarium in eadem vrbe sedentem,eamq; obtinentem.Cui tradens præceptum Augustæ, promisit ei duo auri centenaria,si Siluerio remoto, ordinaretur ipse pro eo. Belissarius verò Romam reuersus,euocās Siluerium ad palatium, intentabat ei calumniam, quasi Gotthis scripsisset, vt Romam introirent. Fertur autem Marcum quendam scholasticum,& Iulianū quendam prætorianum fictas de nomine Siluerij composuisse literas regi Gotthorū scriptas, ex quibus conuinceretur Siluerius Romanam velle perdere ciuitatem. Secretò autem Belissarius & eius coniunx, persuadebant Silverio implere p̄ceptum Augustę, vt tolleretur Chalcedoneñ synodus, & per epistolam suam hæreticorum firmaret fidē. Qui mox de palatio egressus,quid de eo fieret,cōsiliarijs suis loquutus est. Et veniens contulit se in basilicam B.Mariæ Sabinæ, ibique manebat, vbi & directus est ad eum Photis filius Antoninæ patriciæ,vt præstito sacramento,inuitaret eum venire ad palatium. Qui autē Silverio adstabant,psuadebāt ei,nè Græcorū crederet iuramentis. Ille tñ exijt,& ad palatiū venit. Et illa quidē die ꝓ iuramento ad Ecclesiā redire pmissus est. Ad quem rursùs mandauit Belissarius,vt ad pa-

latium veniret. Qui de ecclesia exire nolebat, dolos sibi præparatos agnoscens. Sed posteà orans, & causam suam Dño commēdans, exijt, & ad palatium venit. Qui solus ingressus, à suis vlteriùs non est visus. Et alia die Belissarius, conuocatis presbyteris & diaconibus & clericis omnibus, mādauit eis, vt alium sibi papam eligerent. Quibus dubitantibus, & nonnullis ridentibus, fauore Belissarij ordinatus est Vigilius. Siluerius autem in exilium missus est in ciuitatem ꝓuinciæ Lyciæ, quæ Patara dicitur. Post ordinationem ergò suam compellabatur Vigilius à Belissario implere promissionem suā, quam Augustæ promiserat, & vt sibi redderet duo auri centenaria promissa. Vigilius autem timore Romanorum, & auaritia patrocinante, nolebat sponsiones suas implere. Sed Siluerio veniente Pataram, venerabilis episcopus ciuitatis ipsius venit ad Imperatorem, & iudicium Dei contestatus est de tantæ sedis episcopi expulsione, multos esse dicens in hoc mundo reges, & non esse vnum, sicut ille papa est super Ecclesiā mundi totius, à sua sede expulsus. Quem audiēs Imperator, reuocari Romam Siluerium iussit, & de literis illis iudicium fieri, vt si probaretur, ab ipso fuisse scriptas, in quacunq; ciuitate episcopus degeret: si autē falsæ fuissent probatæ, restitueretur sedi suæ. Pelagius verò currens cum voluntate Augustæ, volebat irritum facere Imperatoris præceptum, nè Siluerius Romā reuerteretur: sed præualente Imperatoris iussione, Siluerius ad Italiam reductus est. Cuius aduentu territus Vigilius, nè sede pelleretur, Belissario mandauit: Trade mihi Siluerium, alioquin non possum facere, quod à me exigis. Ità Siluerius traditus est duobus Vigilij defensoribus & seruis eius. Qui in Palmariam insulam adductus, sub eorum custodia defecit inedia. (*Scribūt Historici, Vigilium iam pontificem factum, constātissimè negāsse assensum petitionibus Theodoræ Augustæ, nec diris suppliciis ad consensum adigi potuisse. Quæ ergò hic vsque ad capitis huius finem habentur, ab improbo quodam nebulone conficta videntur, meritoq; vt suspecta reijciuntur.*) Vigilius aūt p Antoninā Belissarij coniugem implens ꝓfessiōem suā, quā Augustę fecerat, talē scripsit epistolam: Dominis & Christis Vigilius. Scio quidem, quia ad sanctitatē vestrā anteà fidei meæ credulitas, Deo adiuuāte, ꝑuenit. Sed quia modò gloriosa filia mea patritia Antōina, Christianissima, desideria mea fecit impleri, ꝙ fraternitati vestræ præsentia scripta transmitterem: salutans ergò vos gratia, qua nos Deo nostro Christo saluatori cōiungimur, & eam fidem, quam tenetis Deo adiuuante, & tenuisse & tenere significo, sciens, quia illud inter nos prædicamus & legimus, vt & anima vna sit, & cor vnum in Deo. ⋆Professūs mei, qui vester est, Deo adiuuante, vobis gaudia maturauit ex meo animo, sciens fraternitatem vestram quæ optat, & libenter amplecti. Oportet ergò vt hæc, quæ vobis scribo, nullus agnoscat: sed magis tanq̃ suspectum hic me sapientia vestra ante alios existimet habere, vt faciliùs possim hæc, quæ cœpi, operari & ꝑficere. Et subscriptio: Orate ꝓ nobis Deū, mihi, fratres, in Christo Dño nostro charitate cōiuncti. Sub hac epistola Vigilius fidem suam scripsit, in qua duas in Christo dānauit naturas, & resoluens tomum papæ Leonis, sic dixit: Non duas Chr̄m naturas cōfitemur, sed ex duabus naturis compositum vnum filium, vnum Christum, vnum Dn̄m. Et iterùm: Qui dicit in Christo duas formas, vnaquaq; agente cum sua communione, & non confitetur vnam personam, vnam essentiam, anathema sit. Qui dicit, quia hic quidem miracula faciebat, hoc verò passionibus succumbebat: & non confitetur miracula & passiones vnius eiusdemq;, quas sponte sua sustinuit carne nobis consubstantiali, anathema sit. Qui dicit, ꝙ Christ⁹ velut homo, misericordia dignatus est: & non dicit ipsum Deum verbū & crucifixum esse, vt misereatur nobis, anathema sit. Anathematizamus ergò Paulum Samosatenum, Dioscorum, Theodorum, & Theodoritum, & omnes qui eorum statuta coluerunt, vel colunt. Et hæc Vigilius scribens hæreticis occultè, permansit sedens. In quo impletum est illud testimonium, quod Salomon in prouerbijs dicit: Edent viæ suæ fructus, & consilijs suis saturabuntur. Ab ipsa hæresi afflictus Vigilius, nec coronat⁹, qualē vitæ terminū suscepit, notū est oībus. Sed redeam⁹ ad causam Alexandrinorum.

Actor. 4.

⋆Prouectus

Pro. 1. d

¶ DE PAVLO ALEXANDRINO ARCHIEPISCOPO, & monachis Hierosolymorum. Cap. XXIII.

Postquàm ergò Theodosius Alexandrinus in exilium missus est, Paulus q̄dam vnus abbatum Tabennensium monachorum, ad Alexandrinam sedē ordinatur episcopus, Pelagio interueniēte apocrisario Romano, planè orthodox⁹, suscipiēs Chalcedonen̄ synodum. Ordinatus est à Menna Constantinopoli, præsente eodem Pelagio responsario Vigilij, & apocrisarijs Euphremij Antiocheni, & apocrisarijs Petri Hierosolymorum. Seuerus autem Antiochenus iam fuerat condemnatus, & Anthimus Cōstantinopolitanus ab Agapeto papa Romano, & Menna Constantinopolitano, & libellis datis aduersùs eos Imperatori Iustiniano à præsulibus monasteriorum præsulibus primæ & secundæ Syriæ, & præsulibus monasteriorum Hierosolymorum & eremi. Hoc ergò modo vnitas facta est Ecclesiarum, anno decimo Imperij gloriosi Iustiniani Augusti. Iste Paulus spretus

tus erat Constantinopoli, vt dicitur, ab aliquibus monachis suis, & venerat Constantinopolim pro se agere apud Imperatorem. Qui diuino nutu cathedram vacantem inueniens, meruit per Pelagium diaconú Alexandriæ Episcopatum. Accepitq; ab Imperatore potestatem super ordinationem ducum & tribunorú, vt remoueret hæreticos, & pro eis orthodoxos ordinaret. Per illos enim populi inualescebant. Qui Alexandriam descendens, timore sui suaq; industria omnem ciuitatem & omnia monasteria adduxerat suscipere Chalcedoneñ synodum, nisi interuentu diaboli talis emergeret causa. Cogitante Paulo episcopo remouere Eliam magistrum militum, Psoius quidá diaconus & œconomus ecclesiæ, amicus Eliæ, per portitores literarú velocissimos pedestres, quos Aegyptij Simacos vocant, omnia molimina Pauli, Eliæ scribebat. Contigit autem, Paulú inuenire literas eius Aegyptiacè scriptas, & legere, & timens, quod de Proterio contigerat, solicit⁹ de eo factus est, & cœpit Psoiú compellere, facere rationes ecclesiæ. Quem tradidit iudici, & Imperatori de eo retulit. Eo tempore apud Alexádriam Rhodo erat augustalis, qui eum accipiens custodiédum vsq; ad Imperatoris præceptum, cósilio cuiusdam prioris ciuitatis, nomine Arsenij, acceptis muneribus, inscio (vt fertur) Episcopo, clàm nocte totis virib⁹ eum magno cruciatu occidit. Cuius filij & affines Imperatorem interpellantes, suggesserát ei, qua vi eorum parens debitum mortis persoluisset. Quod audiens Imperator, vocauit Liberiú, & fecit Augustalem, misitq; eum Alexandriam, inquirere causam. Ad quam vrbé Liberius cùm venisset, Rhodonem ad se venire iussit, & ab eo requirebat, quomodò occidisset diaconum. Ille verò respondit, iussione Episcopi factum fuisse: habere se Imperatoris delegationé aiebat, vt quicquid iuberet Episcopus, modis omnib⁹ impleret. Sed negante Paulo episcopo, & se nescire clamitante, prior ille ciuitatis Arsenius, homicidij illius author inuentus, morte mulctatus est. Porrò episcopo Paulo Gazam in exilio misso, Rhodo cum gestis de eo actis directus est Constantinopolim. Cuius gesta cum intra palatium legerentur principi, iussit eum ab scurrone duci, & foràs regiam ciuitatem occidi. Et post hæc misit Imperator Pelagiú diaconum & apocrisarium primæ sedis Romanæ Antiochiam cum sacris suis, quibus præcepit, vt cum Euphremio eiusdem vrbis Episcopo, & Petrus Hierosolymita, & Hypatius Ephesinus venirent Gazam, & Paulo episcopo pallium auferrent, eumq; & deponerent. Pelagius ergò profectus Antiochiá, & indè Hierosolymam, cum memoratis patriarchis & aliquantis Episcopis venit Gazam. Et auferentes Paulo pallium, deposuerunt eum, & ordinauerunt pro illo Zoilum, quem posteà Imperator deposuit, & Apollinarem ordinauit, qui núc est præsul ipsius Alexandrinę ecclesię. Sed redeunte Pelagio Constantinopolim, monachi quidam ab Hierosolymis, per quos Pelagius in Gazam transitum habuit, venerút ad eum in comitatu, portantes capitula de libris Origenis excerpta, volétes agere apud Imperatorem, vt Origenes damnaretur cum illis capitulis. Igitur Pelagius æmulus existens Theodoro Cæsareæ Cappadociæ episcopo, volens ei nocere, eò quòd esset Origenis defensor, vnà cum Menna archiepiscopo Constantinopolitano, flagitabat à principe, vt iuberet fieri, quod illi monachi supplicabát, vt Origenes dánaretur, ipsaq; capitula talia docentia. Annuit Imperator facilimè, gaudés se de talibus causis iudicium ferre. Iubente eo, dictata est in Origenem & illa capitula anathematis damnatio, quam subscribentes, vnà cum Menna archiepiscopo apud Constátinopolim reperti, deindè directa est Vigilio Romano episcopo, Zoilo Alexandrino, Euphræmio Antiocheno, & Petro Hierosolymitano. Quibus eam accipientibus & subscribentibus, Origenes damnatus est mortuus, qui viuens olim fuerat antè damnatus.

Origenis dánatio facta est in 5 Synodo œcumenica.

DE PELAGIO ET THEODORO. Cap. XXIIII.

ET reserato aditu aduersarijs Ecclesię, vt mortuus damnaretur, Theodorus Cæsareæ Cappadociæ episcopus, dilectus & familiaris principum, secta Acephalus, Origenis aút defensor acerrimus, & Pelagio æmulus, cognoscens Origenem fuisse damnatú, dolore damnationis eius, ad Ecclesiæ conturbationem, damnationem molitus est in Theodorum Mopsuestenú, eò quòd Theodorus multa opuscula edidisset contra Origenem, exosusq; & accusabilis haberetur ab Origenistis, & maximè quòd synodus Chalcedoneñ (sicut probatur) laudes eius susceperit in tribus epistolis. Cuius damnationé memoratus Theodorus tali machinatione perfecit: Scribente principe contra Acephalos in defensioné synodi Chalcedoneñ, accedens idem Theodorus Cappadox vnà cú suis satellitibus, qui sub nomine catholico Acephalis studebant, cú Theodorę Augustę fauore Imperatori suggessit, scribédi laborem nó eum debere pati, quandò cópendiò posset Acephalos omnes ad suá communionem adducere. Siquidem illi (inquit) hoc offenduntur in synodo Chalcedoneñ, quòd laudes susceperit Theodori Mopsuesteni episcopi, epistolamq; Ibæ, quæ per omnia Nestoriana esse cognoscitur, Synodus ipsa iudicio suo pronunciauerit orthodoxá. Qui Theodorus, si cum dictis suis & hac epistola anathematizetur, tanq̃ retractata Synodus atq; purgata, suscipietur ab eis per omnia & in

in omnibus, & sinè pietatis vestræ labore Ecclesiæ catholicæ sociati, gaudente vniuersali Ecclesia, clementiæ vestræ laus erit sempiterna. Hæc audiens Imperator, & dolum dolosorum minimè prospiciés, suggestionem eorum libenter accepit, & hoc se facere promptissimè spopondit. Sed rursùs illi callida fraude rogauerunt eum, vt dictaret librum in damnationem trium capitulorum: quô libro eius edito, & toti mundo manifestato, dum emendare princeps erubescit, irreuocabilis causa fieret. Sciebant enim, principé solita pietate, scádalo emergente, sententiam suam posse corrigere, seséq; ad periculũ peruenire. Annuit eis princeps, & hoc se lætus implere promisit. Et relinquens operis sui studium, vnum in damnationem trium capitulorum condidit librum, pro delictis nostris nobis omnibus notissimum. Cætera verò, quæ subsequenter in episcopis & catholica Ecclesia ab eodem principe facta sunt, quomodò consentientes episcopi in trium damnationem capitulorũ, muneribus ditabãtur, vel non consentientes depositi, in exilium missi sunt, vel aliqui fuga latitantes, in angustijs felicem exitum susceperunt, quoniam nota sunt omnibus, puto nunc à me silenda. Illud liquere omnibus credo, per Pelagium diaconum, & Theodorum Cæsareæ Cappadociæ episcopum, hoc scandalũ in ecclesiam fuisse ingressum. Quod etiàm publicè ipse Theodorus clamitauit, se & Pelagium viuos incendendos, per quos hoc scandalum introiuit in mundum.

¶ Finis huius breuiarij sancti Liberati archidiaconi ecclesiæ Carthaginẽs.

Candido Lectori F. Laurentius Surius S.

SVnt in hoc Liberati Breuiario nonnulla præsertim capite 22. & 24. quæ certè cautè & cũ iudicio legenda sint. Nam cum alijs historicis non consentiunt, & nescio quid monstri parturire videantur. Quòd autem nonnunquàm asserit, in Chalcedonensi synodo approbatam esse Ibæ Episcopi Edesseni epistolam ad Marim Persam, & quædam alia, id num verò consentaneum sit, ex synodo 5. Constantinopolitana, nũc recens addita, facilè perspicere licebit. Atque tametsi in synodo Chalcedonensi quædam fortassis legantur eiusmodi, tamen quinta synodus disertis verbis negat, Ibæ Epistolam hanc ab illo Concilio approbatam, vocatq́, eam impiam, planeq́, reijcit & anathematizat, sicut & Theodorum Mopsuestenum & scripta illius. Itaq́, ad 5. synodum vniuersalem, quæ nunc demùm prodit in publicum, recurrendum est, in qua diffusè tractatur de Theodori Mopsuesteni scriptis, atque de Ibę Edesseni epistola, ex quorum collatione quid de his, quæ apud Liberatum capit. 24. & alijs quibusdam locis habentur, statuendum sit, haud obscurè apparebit. Nec vacat suspicione, quòd Episcopos trium capitulorum damnationi subscribentes ait Liberatus (si tamen non ab alio quopiam hæc inserta sunt) fuisse ab Imperatore muneribus affectos, & alios ea approbantes, in angustijs felicem exitum suscepisse: cùm satis euidenter 5. Synodus doceat catholicos esse nõ posse, qui ea capitula probent. Verùm, vt dixi, hæc & pleraq́, alia scitu digna Lector studiosus in 5. Synodo offendet.

SANCTI QVINTIANI EPIscopi Esculani ad Petrum Antiochenum fides.

OMnis itaque, qui dicit vnam naturam Dei verbi & carnis, & non duas vnitas indiuisasq́;, damnetur.

Si quis confundit duas Christi naturas, dicens Deũ passum carne, secundùm Apostolum, damnetur. Locus obscurus.

Si quis impassibilem & immortalem Deum verbũ, dicit cõuersum in passione ac morte, & non hæc reddit eius carni, dãnetur.

Si quis vocem trisagiam, id est, tersanctam dicit propter nos crucifixam, & non Dominum nostrum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, damnetur.

Si quis post vocem tersanctam dicit Deum crucifixum propter nos, & non potiùs vnum filium, cui in medio tersanctæ vocis hymnus dicitur, damnetur.

Si quis hominem dicit, qui pro nobis crucifixus est, siue Deum, diuidendo naturas, & non eas copulando in crucifixione eius, damnetur.

Si quis dicit duas personas seu subsistentias, & non potiùs duas naturas, in vnam personam & vnam subsistentiã in vnum concurrentes, damnetur.

Si quis Deum hominem, & non magìs Deum & hominem dicit, damnetur.

Si quis dicit creatum patris verbum, & non magìs eius carnem, damnetur.

Si quis dicit consubstantialem carnem Domini Deo patri, & non potiùs Deum verbum, damnetur.

Si quis dicit, sinè mente & sinè anima Dominum nostrum Iesum Christum, & pro ea habuisse diuinitatem, & quia ex hoc dicendum passum carne Deum verbum, & non magìs mente cum anima rationali inhumanatum Deum verbum, & impassibilem dicendo eundem diuinitate, humanitate verò passibilem, damnetur.

Si quis apponit in trisagio crucem præter filium Dei, anathema sit.

Si quis quaternitaté introducit in trisagio, apponens post Trinitaté Christum crucifixum, anathema sit.

Si quis confundit Trinitatem, eundem dicens esse patrem, & filium, & spiritumsanctum, anathema sit.

Si quis distinguit vnam essentiam Trinitatis in duas, anathema sit.

Ss quis vnum filium secat in dualitatem filiorum, anathema sit.

Si quis Dei verbum & carnem dicit vnam naturam, ignorans naturarum differentiam, anathema sit.

Si quis diuinam naturam filij confundit passionibus carnis eius, & non confitetur eum spiritu impassibilem, carne verò passum, anathema sit.

Si quis dicit Deum passibilitatem aut mortem gustâsse, tanquàm ad hæc eum bona voluntate venisse, cùm conuersus esset, & non confitetur eum tāquàm Deum non fuisse sub damnatione mortis, mortem verò mortificâsse per carnem suam mortalem, quam assumpsit, anathema sit.

Credimus enim, quia vita vita est, & non recedit in mortem: tu autem cognosce & abscide, in quibus iniquè loquutus es. Tamen sit & est Dei gratia cum his, qui rectè prædicant verbum veritatis.

Finis.

ARVERNENSE CONCILIVM, CIRCA TEMPORA VIGILII PAPAE.

Est Prouinciale.

ARuerni, vel potiùs Auerni, à Troianis oriundi, populi Aquitaniæ, Romanorum fratres olim se nominârunt, cum quibus etiàm crebrò bella gesserunt. Vide Strabonem libro 4. Plinium libro 4. capite 19. vulgò oppidum huius gentis Albret *dicitur.*

CAPITVLA ARVERNENsis Synodi.

PROOEMIVM.

APud Ecclesiam Aruernam sub die sexto Iduum Nouembris, post consulatum Paulini iunioris, cùm in Dei nomine congregante sancto spiritu, consentiente domino gloriosissimo pioq; rege Theodeberto, in Aruernam vrbem sancta synodus conuenisset, ibiq; flexis in terra genibus pro rege, pro eius regno & longæuitate, & pro populo Dominum deprecaremur, vt qui nobis congregationis tribuerat potestatem, regno eius Dominus noster felicitatem tribueret, Imperium regeret, * & in iustitia gubernaret, in ecclesia ex more consedimus. Inspectisque canonibus, id nobis rationabile visum est, vt quanuìs Ecclesiasticæ regulæ penè omnia compræhendant, quædam tamen vel adderentur noua, vel repeterentur antiqua.

*iustitia

Capitulum primum.

Inprimìs placuit, vt quotiès secundùm statuta patrum sancta Synodus congregatur, nullus episcoporum aliquam priùs causam suggerere audeat, quàm ea, quę ad emédationem vitæ, ad serenitatem regulæ, ad animæ remedium pertinent, finiantur. In dec. Iuonis lib. 4.

2 Placuit etiàm, vt sacrum quis pontificij honorem non votis quærat, sed meritis: nec diuinum videatur munus cōparare rebus, sed moribus: atq; eminétissimæ dignitatis apicem omnium cōscendat electione, non paucorum fauore. Sit in eligédis sacerdotibus cura præcipua, quia irrepræhensibiles esse conuenit, quos præesse necesse est corrigendis. Diligéter itaq; quisq; inspiciat prædiū Dominici gregis, vt sciat, quod meritum constituendi deceat esse pastoris. Episcopatum ergò desiderans, electione clericorum vel ciuium, consensu etiàm metropolitani eiusdem prouinciæ pontifex ordinetur. Non patrocinia potentum adhibeat, non calliditate subdola, ad conscribendum decretū * alius hortetur pmijs, * alius timore compellat. Quod si quis fecerit, ecclesię, cui indignus pesse cupit, cōmunióe priuabitur.

*alios

3 Obseruandum, nè pallis vel ministerijs diuinis, defunctorum corpuscula obuoluantur: & nè à potentibus seculi, clerici contra episcopos suos vllo modo erigantur.

4 Qui reculam ecclesiæ petunt à regibus, & horrendæ cupiditatis impulsu egentium substantiam rapiunt, irrita habeantur quæ obtinent, & à communione ecclesiæ, cuius facultatem auferre cupiunt, excludantur.

5 De opertorio Dominici corporis, seu palla altaris, nunquàm sacerdotis corpus, dum ad tumulum euehitur, obtegatur: quia sacro velamine vsibus suis reddito, dum honorantur corpora, altaria polluuntur.

6 Si quis Iudaicæ prauitati, iugali societate coniungitur, & seu Christiana Iudæo, siue Iudæus Christianæ mulieri consortio misceatur carnali, quicunque horum tantum nefas admisisse dinoscitur, à Christianorum cœtu atque conuiuio, & à communione Ecclesiæ, cuius sociatur hostibus, segregetur.

7 Nè ad nuptiarum ornatum ministeria diuina præstentur, nè, dum improborum contactu, pompaque secularis luxuriæ polluuntur, ad officium sacri mysterij videantur indigna.

8 Nè Iudæi Christianis populis iudices præponantur.

9 Nè parochiam cuiuslibet episcopi, alterius ciuitatis episcopus canonum temerator inuadat: & vesanæ cupiditatis facibus inflammatus, suis quoquo modo non contentus, rapiat alienam.

10 Nè vllus episcopus alterius clericum, contra voluntatem episcopi sui, suscipere audeat, aut sacerdotio prærogare.

11 Si quis relictam fratris, sororem vxoris, priuignam, consobrinámve relictam, id est, patrui vel auunculi, * carnalis contagij macula crediderit violandam, & ausu sacrilego authoritatem diuinæ legis, ac iura naturæ perruperit, & cui charitatis ac pij affectûs solatia exhibere debuerat, suorum hostis ac pudicitiæ expugnator, vim inferre tentauerit, Apostolicæ constitutionis sententia feriatur: & quandiù in tanto versatur scelere, à Christiano cœtu atq; conuiuio, & ecclesiæ communione priuabitur.

*carnali cōtagio

12 Cùm presbyteri atq; diaconi, sublimi dignitatis apice prærogētur, actibusq; omninò seculi renuncient, & ad sacrum ministeriū electi, repudient, & quisquis est presbyter atq; diaconus, diuino munere benedictione percepta, vxoris suę priùs, frater ilicò efficiatur ex coniuge: attamen quosdam reperimus ardore libidinis inflammatos, abiecto militiæ cingulo, vomitū pristinum & inhibita rursùs coniugia repetisse, atq; incesti quodammodò crimine clarum decus sacerdotij violâsse, quod nati etiàm filij prodiderunt. Quod quisquis fecisse cognoscitur, omni in perpetuum (quam, admisso iam crimine, perdidit) dignitate priuabitur.

13 Si quis cuiuscunq; ecclesię munuscula quælibet sub sacramenti scriptura collata, nefaria calliditate fraudauerit, inuaserit, retinere tentauerit, atq; suppresserit, & non statim à sacerdote commonitus, collata reddiderit, ab Ecclesiæ catholicæ communione pellatur.

14 Si quis ex presbyteris, aut diaconis, qui neq; in ciuitate, neq; in parochijs, canonicus esse dinoscitur, sed in villulis habitás, in oratorio sancto deseruiens, celebret diuina mysteria: festiuitates pręcipuas, Domini natale, Pascha, Pentecosten, & si quę principales sunt festiuitates reliquæ, nullatenùs alibì, nisi cū episcopo suo in ciuitate teneat. Quicunque sunt etiàm ciues natù maiores, pari modo in vrbibus ad pontifices suos in prædictis festiuitatibus veniát. Quod si qui improba temeritate contempserint, eisdem festiuitatibus, quibus in ciuitatibus adesse despiciunt, communione pellantur.

Burchar. li. 2. cap. 23.

15 Episcopus, presbyter atq; diaconus, tam sancta consciētia resplendeant, vt effugiant probitate actuum, maledicorum obloquia, & testimonium in se diuinum implere contendant, quo Dominus ait: Sic luceat lumen vestrum coram hominibus, vt videntes vestra bona opera, glorificent patrem vestrum, qui in cælis est.

Matth. 5. b

16 Igitur authoritate canonica, aliqua mansura in ea constitutione sanximus, vt fugiatur ab his extranearum mulierum culpanda libertas, & tantùm cum auia, matre, sorore, vel nepte, si necessitas cōpulerit, habitent. De quibus omnibus (vt priorum canonum series cōtinet) nefas est, aliud, quàm natura constituit, suspicari. In cubiculo etiā horum atq; cellario, vel familiari quolibet seruitio, neq; sanctimonialis vlla, neque extranea mulier, neque ancilla vllo modo admittatur. Quòd si quis præceptorū Dei immemor crediderit contemnendum, sciat se authoritate canonica cōmunionis sinè dubio iacturam subire. Quòd si antistes culpā hác in presbytero aut diacono suo distringere canonico rigore noluerit, ipse seueritate sentētiæ vel seueritatis sententia feriatur.

¶ Honoratus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Bituricæ, subscripsi. Gallus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Aruerneñ, subscripsi. Gregorius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Lingonicæ, consensi & subscripsi. Hilarius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Gabalitanæ, consensi & subscripsi. Ruricius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Lemouiceñ, consensi & subscripsi. Nicetius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Treuerorum, subscripsi. Deuterius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Loteneñ, subscripsi. Dal-

matius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Ruthenen. subscripsi. Flauius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Rhemen. neo propicio, subscripsi. Lupus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Cathalaunen. subscripsi. Domitianus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Tongrorum, quod est Traiectum, subscripsi. Venantius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Veronen. subscripsi. Grammatius episcopus ecclesiæ Meten. subscripsi.

A Tongris sedes episcopalis in Traiecten. translata est, atque inde ad vrbe Leodiesem.

Desideratus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Virdunen. subscripsi. Superius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Auenticorum, subscripsi.

Finit Concilium.

¶ Desumptum ex vetusto codice quinque librorum partialium, capitulum concilij Aruernen. quod in decreto Gratiani non habetur.

¶ Ex eodem lib. 2. cap. 103. Vt presbyteri plebes suas admoneant, quòd hospitales sint.

Placuit, vt presbyteri suas plebes admoneant, vt hospitales sint, & nulli iter facienti, mansionem denegent. Et vt omnis occasio rapinę tollatur, nihil cariùs vendat transeuntibus, nisi quanto in mercato vendere possint. Quòd si cariùs vendere voluerint, ad presbyterum transeuntes hoc referant, & illius iussu cum humanitate eis vendant.

¶ Decerpta alia quatuor capitula concilij Aruernen. ex codice æquè vetusto 16. librorum partialium, quę etiàm in decreto Gratiani non adnotantur.

¶ Ex libro primo, cap. 20. Cap. I.

De possessione 30. annorum, nè repetatur.

Quicunque episcopus alterius episcopi diœcesim per 30. annos sinè aliqua interpellatione possederit, admittenda non est contra eum actio reposcendi: sed hoc intra * ,extra verò nullo modo: nè, dum diœcesis defenditur, prouinciarũ termini confundantur.

¶ Ex libro secundo, cap. 37. Cap. II.

Vt in vita episcopi, alius non superponatur.

Vt nullus, viuente episcopo, alius superponatur aut superordinetur episcopus, nisi forsitan in eius locum, quem capitalis culpa deiecerit.

¶ Ex libro secundo, cap. 44. Cap. III.

De presbyteris, qui de crimine fornicationis, siue aliquo capitali flagitio accusantur, & non habent collegas, cum quibus se expurgare possint, aut si fortè lapsi fuerint, quomodò satisfaciant, in quorum iudicio neque ad dexteram, neque ad sinistram declinandum est, sed recta via gradiendum. In concilio nanque Neocæsareen. scriptum est: Presbyter, si vxorẽ acceperit, ab ordine deponatur. Si verò fornicatus fuerit, aut adulterium perpetrauerit, ampliùs pelli debet, & ad pœnitentiam redigi.

Ca. 1. & dist. 28. presbyter.

¶ Ex libro tertio, cap. 14. Cap. IIII.

Quòd licitum sit episcopis, cũ cõsilio cleri, de thesauro ecclesiæ suæ familiæ succurrere.

Licitum sit episcopis, præsentibus presbyteris & diaconibus, de thesauro ecclesię, familiæ & pauperibus eiusdem ecclesiæ, secundùm canonicam institutionem, iuxta quod indiguerint, erogare.

DECRETA
PELAGII PAPAE I.
Ex libro Pontificali.

Pelagius natione Romanus, ex patre Ioanne Vicariano, sedit annos 11. menses 10. dies 18. Et dum non essent episcopi, qui eũ ordinarẽt, inuenti sunt duo episcopi, Ioãnes de Perusio, & Bonus de Ferentino, & Andreas presbyter de Ostia, & ordinauerũt eum pontificem. Tunc enim non erant in clero, qui eũ possent promouere. Et multitudo religiosorum, sapientum & nobilium, subduxerãt se à cõmunione eius, dicentes, quia in morte Vigilij papæ se immiscuit, vt tantis pœnis affligeretur. Eodem tempore Narses & Pelagius papa, consilio inito, data litania à sãncto Pãcratio cum hymnis & canticis spiritalibus, venerunt ad sanctum Petrum Apostolum. Qui Pelagius tenens Euangelia & crucem Domini super caput suum, in ambone ascendit. Et sic satisfecit cuncto populo & plebi, quia nullum malum peregisset contra Vigiliũ. Item adiecit Pelagius papa, & dixit: Peto, vt petitionem meam confirmetis, vt si quis ille est, qui promouendus est in sancta ecclesia, ab ostiario vsq; ad gradum episcopatùs, neq; per aurum, neq; per aliquas promissiones proficiat: (vos enim omnes scitis; quia hoc Simoniacum est) sed si quis ille est doctus in opere Dei, bonam vitam habens, non per dationem, sed per bonam conuersationem, iubemus eum vsq; ad primũ gradum venire. Eodem tempore ecclesiæ rebus præfecit Valentinũ notarium suum timentem Deum, & restitui fecit omnia vasa aurea & argẽtea, & pallia per omnes ecclesias. Eodem tempore initiata est basilica Apostolorum Philippi & Iacobi. Quæ dum initiaretur fabricari, mortuus est, & sepultus in basilica beati Petri Apostoli 6. Nonas Martias. Hic fecit ordinationes duas per mẽsem Decembrium, presbyteros 26. diacones 9. episcopos per diuersa loca numero 49. Et cessauit episcopatus menses 3. dies 25.

Anno Domini 552.

Litaniarum & processionum vsus.

EPI.

EPISTOLA PELAGII Papæ primi ad Vigilium Episcopum.

Pelagius episcopus Vigilio Coepiscopo salutem.

Gaudeo fidei deuotione, quòd religiosum studium & diuinũ officium dignanter impẽdis, & maximè, quòd fidei inimicos æmularis, Apostolicæ sedis quærens exempla. Didici sanè tam per latorem literarum tuarum, quàm & per literas tuas, quòd sint quidam penès vos, qui dicentes garriunt, qualiter pater & filius vnus potest esse Deus, cùm præter patrem alius non sit Deus, qui dicatur ingenitus atq; inuisibilis. Hi sanè, si scirent donum Dei, & veræ fidei regulas intelligerent, nequaquàm talia mussitarent. Sed quia non habentes mundum cor, quo videre secreta Dei, & intelligere mysteria valeât diuina, mundanda sunt priùs corda eorum per pœnitentiam, vt intelligere postmodùm & capere lumen veritatis possint: quibus tamen, ad eorum ac multorum illuminationem, corrigendo taliũm errorem, Apostolica authoritate respondendũ est ità: Quomodò vos patrẽ & filium vnum profiteri non vultis? Eos enim nos vnum & verum Deũ à prophetis & Apostolis ostendimus prædicatũ, à quibus etiàm spiritumsanctum credimus non esse discretum, Esaia
Esa.45.d propheta dicente: Ego sum Deus, & non est alius præter me. Et: Per memetipsum iuro, quia exiuit ex ore meo veritas, & sermo me*
*reuertetur non *auertitur, quia mihi inclinabitur omne genu, & omnis lingua iurabit per Dominũ, dicens: Iustitia & gloria ad eum veniet. Et vt hoc in testimonio patrem simul & filium cognoscas fuisse, Paulum audi dicentem: Vt
Philip.2.b in nomine (inquit) Iesu omne genu flectatur cælestium, terrestrium, & infernorum: & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei patris omnipotentis. Quòd si iste filius minor est patre suo, ergò minorata est gloria patris in filio. Et vbì est, quod in Salomone scriptura lo-
Eccl.36.a quitur, dicens: Sicut etiàm in cõspectu eorum (inquit) magnificatus es in nobis, ità in conspectu nostro magnificaberis in illis, vt cognoscant te, sicut & nos cognouimus, quoniam non est Deus præter te, Domine? Diligenter attende, & agnosce filium esse, qui magnificabitur in iudicio, dum venerit
Esai.46.a viuos & mortuos iudicare. Item Esaias: Audite domus Iacob, & residuum domûs Israël, qui egredimini ex vtero meo, & erudimini à puero vsque ad senectutem. Ab initio ego sum, & quousq; senescatis, ego sum. Ego vos feci, & ego sustineo. Ego remittam, & ego suscipiam, dicit Dominus. Et iterùm:
Esa.46.c Ego sum Dominus Deus, & præter me non est alius Deus, annuncians nouissima priusquàm fiant, & statìm consummata sunt. Item alibì: Audi me, Iacob & Israël, quem ego feci. Ego sum Dominus Deus tuus, & non est alius præter me. Item alibì: Ego sum Esa.44.a b intermixtim
Dominus Deus tuus, primus & ego nouissimus, & in ea, quę superuentura sunt in nouissimo, ego sum. Item alibi: Ego sum Deus, Esa.41.b c
qui te creaui, qui te adiuui, & communiui dextera mea. Et vnitatem patris & filij assignans, loquitur dicens: Ego testis vester, di- Esa.43.b
cit Dominus Deus, & puer meus, tu quem ego elegi, vt sciatis & credatis, quia ego sum. Ante me non fuit alius Deus, & post me non erit. Vnum hæretice elige è duobus: Aut fatere patrem & filium vnum Deum, aut si solum patrem Deum esse contendis, ergò tibi Dominus Iesus Christus Dei filius non erit Deus, quia scriptum est: Ante me non fuit
Esa.34.d alius Deus, & post me non erit. Si secundùm te ità est, cur Apostolus talia prædicat, & eundem filium, Deum super omnia benedictum, insinuat? Quorum patres (inquit) ex
Rom.9.b quibus Christus secundùm carnem, qui est super omnia Deus benedictus in secula. Item Esaias dicit: Dominus Deus Israël, qui
Esa.43.a liberauit eũ de Aegypto. Ego sum primus, & ego post hæc, & præter me non est Deus, sicut ego sum, qui stet, & vocet, & præparet mihi, ex quo hominem feci in seculo. Item alibì: In te est Deus, & nesciebamus: Deus, Esa.45.a
& non est alius Deus præter te. Tu enim es Deus, & nesciebamus, Deus Israel saluator. Vnus Deus non sunt pater & filius? Quis est hic Deus, in quo esse dicitur Deus, præter quem alium Deum non esse propheta sæpè numero singulari protestatur? Et Hieremias: Hic Deus noster, ait, & non applicabi- Baruch 3.b
tur alter ad eum, qui inuenit omnem scientiæ viam, & dedit eam Iacob puero suo, & Israël dilecto suo. Post hęc in terris visus est, & inter homines conuersatus est. Et in Salomone: Miserere nobis, Deus omnium, & Eccl.36.a &
ostende nobis lumen miserationis, & immitte timorem tuum super gentes, quæ nõ exquisiêrunt te, vt cognoscant, quia non est Deut.4.e
alius Deus, nisì tu. Item ibi: Domine Deus 3.Reg.8.c
Israël, non est tibi similis in cælo sursùm, neque in terra deorsùm. Et Psal.17. Quoniã quis Deus præter Dominum, aut quis Deus præter Deum nostrum? Et in Geneseos: Et
Gen.19.e pluit Dominus à Domino ignem & sulfur super Sodomam & Gomorrham, & euertit ciuitates illas. Si solus pater Deus est, quis pluit ignem & sulfur à Domino, vt supradictas ciuitates euerteret, quæso responde. Et in Deuteronomio: Dominus solus deduce- Deut.2.b
bat eos, & non fuit cum illis Deus alienus. Et Paulus Apostolus: Vnus Deus, qui iusti- Rom.3.d
ficat circuncisionem ex fide, & præputium per fidem. Et ad Corinthios: Deus erat in 2.Cor.5.d
Christo, mundum reconcilians sibi. Et iterùm: Non est Deus nisi vnus. Et ad Galatas: Galat.3.d
Mediator autem vnius non est, Deus autem vnus est. Et vnitatem patris & filij & spiritussancti

Ephe.4.e tuſſancti monſtrans, Epheſijs ſcribens, ità confirmat: Sufferentes inuicèm in charitate, ſoliciti ſeruare vnitatem ſpiritûs in vinculo pacis. Vnum corpus & vnus ſpiritus, ſicut vocati eſtis in vna ſpe vocationis veſtræ. Vnus Dominus, vna fides, vnum baptiſma, vnus Deus. Si enim prædicti hæretici vnitatem fidei voluerint ſimplici corde recipere, ex hoc iam teſtimonio in vno ſpiritu poſſunt ſimul patris & filij vnitatem condiſcere. Supra in epiſtola Euariſti papæ. Patrem igitur (vt ipſi ſe dicunt inueniſſe in diuinis literis) genitum propriè poſitū, nec legere poſſunt penitùs, nec probare. Sed quia idipſum fides exigit Chriſtiana, abſq; vlla dubitatione ingenitus creditur, qui tamen ſecundùm ſeriem ſcripturarum, in filio à ſe genito, viſus eſſe monſtratur. Apoſtolus verò Paulus miſſionem filij Dei in ſpirituſancto longè * antè conſpiciens, Romanæ eccleſiæ ſcribens, hæc teſtatus eſt, dicens: Rom.8.a Quod enim impoſſibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, Deus filium ſuum miſit in ſimilitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, vt iuſtitia legis impleretur. Cernísne, quoniam filius non ſecundùm Deitatem à patre miſſus eſt, ſed ſecúdùm carnem, quam clementer & piè pro nobis aſſumere non dedignatus eſt? Nã quòd ſemetipſum, exinanita maieſtatis ſuæ potentia, idem ſe filius miſerit, Philip.2.a Apoſtolus côteſtatur, dicés: Semetipſum exinaniuit, formã ſerui accipiens. Humiliauit ſemetipſum, factus obediens vſq; ad mortẽ, Eſa.33.d mortem autem crucis. Et Eſaias: Non legatus, neq; angelus, ſed ipſe Dominus veniet, Eſa.65.a & ſaluabit *eos. Item ibì: Palàm apparui nõ Rom.10.a quærentibus me. Et in Hieremia: Dereliqui Hiere.12.b domum meam, dimiſi hæreditatem meam, & véni, & factus ſum illis in opprobrium. Et Mich.1.a in Michæa: Eccè Dominus veniet, & commouebuntur montes ſub eo. Et in Zacha- Zach.2.d ria: Gaude & exulta filia Sion, quia eccè ego venio, & commorabor in medio tui, dicit 1.Tim.1.d Dominus. Et Apoſtolus ad Timotheum: Fidelis ſermo & omni acceptione dignus, Malach.3.a quia Ieſus Chriſtus venit in hunc mundum peccatores ſaluos facere. Et Malachias: Eccè ſubitò veniet in templum ſuum Dominus, quem vos quæritis, & angelus teſtamenti, quem vos vultis. Et in Euangelio: Non véni Matt 9.b & vocare iuſtos, ſed peccatores in pœnitentiã. Marc.2.c Item: Quid nobis & quid tibi IESV fili Dei? Marc.1.c veniſti ante tempus perdere nos? Item ibì: Venit filius hominis quærere, & ſaluum facere, quod periérat. Luc.19.b Item ibì: Ego véni, vt vitam habeant, & abundantiùs habeant. Iohan.10.b Item ibi: Nemo aſcendit in cælum, niſi qui deſcendit de cælo filius hominis, qui eſt in cælo. Iohan.3.b Nunquid in his tantis ac talibus teſtimonijs, quibus ſe filius Dei à ſemetipſo veniſſe teſtatus eſt, poteris dicere, ab alio & non à ſemetipſo veniſſe, dum manifeſtũ eſt, eum, qui carnem noſtram dignanter aſſumpſit, voluntariè, & non ab alio miſſum, aduenisſe? Nam qui in patre manens, vbiquè potentia ſua cõſiſtit, vbi à patre mitteretur, omninò non habuit. Scimus enim, quoniam nulla pars cælorum ac terræ à conſpectu patris excipitur, vbi ſecundùm eos à patre filius mitteretur. Interìm verò det operam (quantùm fieri poteſt) tua dilectio, vt omnibus Eccleſiæ filijs innoteſcat, quid contra impium ſenſum ſecundùm Euangelicam doctrinam & Apoſtolicam prædicemus: quia licèt plenè, quæ ſemper fuiſſet atq; eſſet catholicorum ſententia, ſcripſerimus, tamen nunc quoq; ad confirmandas omniũ mentes non parùm exhortationis addimus. Memor enim ſum, me ſub illius nomine Eccleſiæ præſidere, cuius à Domino Ieſu Chriſto Matth.16.c eſt glorificata confeſſio, & cuius fides omẽs quidem hæreſes deſtruit, ſed maximè impietatem præſentis erroris expugnat. Et intelligo, aliter mihi non licere, quàm vt omnes conatus meos ei cauſæ, in qua vniuerſalis Eccleſiæ ſalus infeſtatur, impendam. Nè autem aliqua negligentiæ occaſione ſcripta noſtra ad vos non potuerint peruenire, exemplaria eorundem nunc mittenda credimus, vt nullo modo fidei, quã defendimus, prædicatio veſtræ doctrinæ notitiæ ſubtrahatur. Data quinto Nonas Maij, Ioanne & Narſete viris clariſſ. coſſ.

Finis.

AVRELIANENSE CONCILIVM QVARTVM, CIRCA TEMPORA PElagij Papæ primi, & tempore Childeberti Regis.

Eſt Prouinciale.

TITVLI CAPITVLORVM ſequentis quarti concilij.

PROOEMIVM.

Cvm in Aurelianensis vrbe vnanimiter in Christi nomine sancta adfuisset congregatio sacerdotum, & de his, quę ad sacrum propositum pertinẽt, vel quæ secundùm ecclesiasticam ordinationem regulari conueniunt disciplinæ, Deo medio tractata decernerent, placuit, vt quæ sunt definita, secundùm antiquam consuetudinem scripta monstrarentur. Et quo firmiùs statuta seruentur, cum consensu omnium docet adnotata subscriptio.

¶ Capitulum primum.

Placuit itaq;, Deo propitio, vt sanctum Pascha, secundùm laterculum Victoris, ab omnibus sacerdotibus vno tempore celebretur. Quæ festiuitas annis singulis Epiphaniarum die in ecclesia populis denuncietur. De qua solẽnitate quotiès aliquid dubitatur, inquisita vel agnita per metropolitanos à sede Apostolica sacra constitutio, teneatur.

2 Hoc etiàm decernimus obseruãdum, vt quadragesima ab omnib⁹ ecclesijs æqualiter teneatur. Neq; quinquagesimam aut sexagesimam ante Pascha quilibet sacerdos præsumat indicere. Sed neque per sabbata absq; infirmitate quisquam soluat quadragesimæ ieiunium, nisì tantùm die Dominico prandeat. Quod sic fieri specialiter patrũ statuta sanxerunt. Si quis hanc regulam irruperit, tanquàm transgressor disciplinæ à sacerdotibus censeatur.

3 Quisquis de prioribus ciuibus Pascha extra ciuitatem tenere voluerit, sciat sibi à cuncta synodo esse prohibitum. Sed principales festiuitates sub præsentia episcopi teneant, vbì sanctum decet tenere conuentũ. Tamen si aliquis certa necessitate constringatur, vt hoc implere non possit, ab episcopo postulet commeatum. Quòd si hoc postulare despexerit, & * eundem locum idem in festiuitate præsentibus tenere voluerit, suspendatur. fort. * & in eodem loco festiuitatem præsentem tenere

4 Vt nullus in oblatiõe sacri calicis, nisì quod ex fructu vineæ speratur, aqua mixtũ offerre præsumat: quia sacrilegium iudicatur, aliud offerri, quàm quod in mandatis sacratissimis saluator instituit. Lucæ 22. b

5 Id etiàm regulariter esse perspeximus decernendum, vt Episcopus in ciuitate, in qua per decretum eligitur ordinandus, in sua ecclesia, cui præfuturus est, consecretur. Sanè si subitò necessitas temporis hoc implere non patitur, licèt melius esset in sua ecclesia fieri, tamen vt sub pręsentia metropolitani, aut certè vt eius authoritate intra prouinciam omninò à comprouincialibus ordinetur.

6 Parochiani clerici à pontificibus suis necessaria sibi statuta canonum legẽda percipiant, nè se ipsi vel populi, quæ pro salute eorum decreta sunt, excusent postmodùm ignoràsse.

7 Vt in oratorijs, domini prædiorũ minimè contra votum episcopi, ad quem territorij ipsius priuilegium noscitur pertinere,

re, peregrinos clericos intromittāt: nisi forsitan quos probatos ibidem districtio pontificis obseruare præceperit.

8 De his, qui post baptismi sacramentum ad hæresis lapsum (carne suadente) descendunt, & agnoscentes reatum, ad vnitatem fidei Catholicæ venire desiderant, in episcoporum potestate consistat, cùm eos viderint dignam pœnitentiam agere, quandò vel qualiter communioni pristinę reformentur.

9 Vt episcopus, qui de facultate propria ecclesiæ nihil relinquit, de ecclesiæ facultate si quid aliter, quàm canones eloquuntur, obligauerit, vendiderit, aut distraxerit, ad ecclesiam reuocetur. Sanè si de seruis ecclesiæ libertos fecerit numero competenti, in ingenuitate permaneant, ità vt ab officio ecclesiæ non recedant.

10 Si quis episcoporum sciens aut bigamum, aut internuptæ maritum, ad officium Leuiticæ dignitatis siue presbyterij, contra ius canonum, promouere præsumpserit, nouerit se vnius anni spatio ab omni officio sacerdotij esse suspensum. Cui si fortè sententiæ subiacere contempserit, à communione eius vsque in magnam synodum se fraternitas vniuersa suspendat: illi verò, qui illicitè promoti sunt, regradentur.

11 Si quid abbatibus, aut sacris monasterijs, aut parochijs pro Dei fuerit contemplatione collatū, in sua proprietate hoc abbates vel presbyteri minimè reuocabunt, nec alienare quod cūctis fratribus debetur, quacunq; occasione præsumant. Quibus si fuerit necessarium vt statuta conuellant, non aliter valeat, nisi episcopi sui subscriptione firmatum.

12 Si inter episcopos de rebus terrenis aut possessionib' sub repetitionis, aut retentationis titulo nascatur contentio, intra anni spatium pro studio charitatis, quæ cūctis debet rebus temporalibus anteferri, per epistolas fratrum affectuosè cōmoniti, aut inter se, aut in præsentia electorum iudicum, negocium sanare festinent. Quod si distulerint, donèc ipsa causatio abrogetur, à charitate fratrum, qui distulerit, habeatur extraneus: quia iniustum est, vt qui cunctis præsunt, inter se quacunque causatione dissentiant.

13 Si quis iudicum clericos de quolibet corpore venientes, atq; altario mancipatos, vel quorū nomina in matricula ecclesiæ tenentur inscripta, publicis actionibus applicare pręsumpserit, si à sacerdote admonitus emendare noluerit, cognoscat se pacē Ecclesiæ nō habere. Similiter & ad vllam administrationem pontificis, presbyteros atq; diaconos ideò excusatos esse decreuimus, quia quod lex seculi etiàm paganis sacerdotibus & ministris antè præstiterat, iustum est, vt erga Christianos specialiter conseruetur.

14 Quæcunq; ecclesijs aut pontificibus sub competenti ac iusto documento fuerint derelicta ab hæredibus legitimis, dignum est vt Dei contemplatione seruentur.

15 Si quis post acceptum baptismi sacramentum ad immolata dæmonibus sumenda, tanquàm ad vomitum reuertitur, si commonitus à sacerdotibus ex hac præuaricatione se noluerit reuocare, à communione Catholica pro emendatione sacrilegij suspendatur.

16 Si quis Christianus (vt est gentilium consuetudo) apud cuiuscunq; feræ vel pecudis exta, inuocatis insupèr nominib' paganorum, fortassè iurauerit, si se ab hac superstitione commonitus noluerit cohibere, donèc reatum emendet, à consortio fidelium vel Ecclesiæ communione pellatur.

17 Vt sacerdotes siue diaconi, cum coniugibus suis non habeant communem lectū & cellulam, nè propter suspicionem carnalis consortij religio maculetur. quod qui fecerint, iuxta priscos canones ab officio regradentur.

18 Vt quicunq; clericus aliquid de iure ecclesiastico, seu verbo, seu scriptura acceperit ad vtendum, & postmodùm hoc alienare quacunq; ratione præsumpserit, non valebit: quia, secundùm canonum statuta, proprietatem ecclesiæ non violat in alios quanlibèt longa possessio. Sed in pontificis potestate consistat, qualiter pro conseruando iure Ecclesiastico, rem possessam inter clericos debeat communicare.

19 Quicunq; pro deuotione sua oblationis studio, aliquid in campellis, vel in vineolis, etiàm absque scriptura probatur ecclesiæ contulisse: si postmodùm vel ipse vel hæredes eius quacunque occasione auferre à iure hoc ecclesiæ vel alienare voluerint, quoadusquè à tali intentione discedant, aut peruasa restituant, à communione Ecclesiastica suspendantur.

20 Vt nullus secularium personarum, prætermisso pontifice seu præposito ecclesiæ, quenquam clericorum pro sua potestate cōstringere, discutere audeat, vel damnare. Sed & clericus si pro causæ appetitione cuiuscunque, fuerit ab ecclesiastico ordinatore commonitus, se ad audientiam spondeat affuturum, & respondere nulla calliditate dissimulet: sed quæcunq; causatio quotiès inter clericum & seculare vertitur, absq; presbytero aut archidiacono, vel si quis esse præpositus ecclesię dinoscitur, iudex publicus audire negocium non præsumat. Sanè si causam habentibus placuerit ire ad iudicium, fortè ex voluntate communi, permittente præposito ecclesię, clerico licentia tribuatur.

21 Si quis necessitatis impulsu ad ecclesiæ septa confugerit, & sacerdote vel præposito ecclesiæ prætermisso atque contempto,

cum quiſque de locis ſacris vel altaris ſeu vi ſeu dolo abſtrahere aut ſolicitare fortè præſumpſerit: vt inimicus eccleſiæ, ab eius liminibus arceatur, quouſq; iuxta pontificis diſtrictionem digna pro indicta pœnitentia emendatio ſubſequatur, eo tamen qui abſtractus eſt, priùs eccleſiæ reſtituto.

22 Vt nullus per imperium poteſtatis, filiam *competere audeat alienam, nè coniugium (quod contra parentum voluntatem piam copulatur) velut captiuitas iudicetur, ſed ſicut eſt prohibitum, non admittatur. Si qui perpetrauerint, excommunicationis ſeueritas pro modo piaculi imponatur.

*cóprimere

23 Vt ſeruis eccleſiæ vel ſacerdotú prædas & captiuitates exercere non liceat: quia iniquum eſt, vt quorum domini redemptionis præſtare ſolent ſuffragium, per ſeruorum exceſſum diſciplina eccleſiaſtica maculetur.

24 Quæcunq; mancipia ſub ſpecie coniugij ad Eccleſiæ confugerint ſepta, vt per hoc credant poſſe fieri coniugium, minimè eis licentia tribuatur, nec talis coniunctio à clericis defenſetur: quia probatum eſt, vt ſinè legitima traditione coniuncti, pro religionis ordine ſtatuto tempore ab Eccleſiæ communione ſuſpendantur, nè in ſacris locis turpi concubitu miſceantur. De qua re decernimus, vt parentibus aut proprijs dominis (prout ratio poſcit perſonarum) accepta fide excuſati, ſub ſeparationis promiſſione reddantur. Poſtmodùm tamen à parentibus atq; dominis libertate conceſſa, ſi voluerint, eos propria volútate coniungát.

25 Si quis clericus aut laicus ſub potentum nomine atq; patrocinio, res ad ius eccleſię pertinentes, contempto pontifice, petere ſeu poſſidere præſumpſerit, primùm admoneatur, quæ abſtulit, ciuiliter reformare, aut certè iudicium ſacerdotis ſeu iudicis opperiri, vt poſcit ſacra religio. Quòd ſi in peruaſionis pertinacia perſiſtit, tam diù ab eccleſiæ liminibus arceatur, donèc, cum ſatisfactione iuſtiſſima, peruaſa aut occupata reſtituat.

26 Si quæ parochiæ in potentum domibus conſtitutæ ſunt, vbi obſeruantes clerici, ab archidiacono ciuitatis admoniti, ſecúdùm qualitates ordinis ſui fortaſsè, quod eccleſiæ debent, ſub ſpecie domini domûs implere neglexerint, corrigantur ſecundùm Eccleſiaſticam diſciplinam. Et ſi ab agentibus potentum, vel ab ipſis rei dominis de agédo officio eccleſiæ ab aliquo prohibentur, authores nequitiæ à ſacris cæremonijs arceantur, donèc ſubſequuta emendatione, in pace Eccleſiaſtica reuocentur.

27 De inceſtis coniunctionibus id ſtatuimus obſeruandum, vt ſi quis poſt ſynodi cóſtituta illicita tori iura præſumpſerit, circa eú ſecúdùm ſtatuta Epaunéſium canonú, à ſacerdotibus eccleſiæ ſeueritas teneatur.

Epau.ca.30.

28 Quiſquis homicidium volútate commiſerit, ità vt occidere audeat innocentem, ſi à principibus aut à parentibus quacunq; re ſe reddiderit abſolutum, pro modo pœnitentiæ diſtringendus, in ſacerdotis poteſtate conſiſtat.

29 Si quæ mulieres fuerint in adulterio cum clericis depręhenſę, clericis diſtrictione adhibita, mulieres ipſæ, prout ſacerdoti viſum fuerit, diſtrictioni ſubiaceát, & à ciuitatibus, vt ſacerdos præceperit, repellantur.

30 Cùm prioribus canonibus iam fuerit definitum, vt de mancipijs Chriſtianis, quæ apud Iudæos ſunt, ſi ad eccleſiam confugerint, & redimi ſe poſtulauerint, etiàm ſi ad quoſcunq; Chriſtianos refugerint, & ſeruire Iudæis noluerint, taxato & oblato à fidelibus iuſto precio, ab eorum dominio liberentur: ideò ſtatuimus, vt tam iuſta conſtitutio ab omnibus catholicis conſeruetur.

Aurel.3. cap.10.

31 Hoc etiàm decernimus obſeruandú, vt quicunq; Iudæus proſelytum (qui aduena dicitur) Iudæum facere præſumpſerit, aut Chriſtianum ad Iudaicam ſuperſtitionem adducere: vel ſi Iudæus Chriſtianam ancillá ſuam ſibi crediderit ſociandam, vel ſi de parentibus Chriſtianis natum, Iudæum ſub promiſſione fecerit libertatis, mácipiorum amiſſione mulctetur. Ille verò, qui de Chriſtianis natus, Iudæus factus eſt, ſi ſub conditione fuerit manumiſſus, vt in ritu Iudaico permanens habeat libertatem, talis conditio nó valebit: quia iniuſtum eſt, vt ei libertas maneat, qui de Chriſtianis parétibus veniens, Iudaicis vult cultibus adhærere.

32 De genere ſeruili id decreuimus obſeruandum, vt deſcendens indè poſteritas, vbicunquè, quanuis poſt longa ſpatia temporum, reperiatur in loco, cui authores eius cóſtat fuiſſe deportatos, reuocata ſtudio ſacerdotis, in ea, quæ cóſtituta eſt à defunctis, códitione permaneat. Cui præcepto ſi quis ſecularium, humanæ cupiditatis impulſu, crediderit obuiandum, quouſquè ſe corrigat, ab eccleſia ſuſpendatur.

33 Si quis in agro ſuo aut habet, aut poſtulat habere diœceſim, primùm & terras ei deputet ſufficienter, & clericos, qui ibidèm ſua officia impleát, vt ſacratis locis reuerentia condigna tribuatur.

34 Quiſquis agellum eccleſiæ in diem vitæ, pro quacunq; miſericordia à ſacerdote, cui poteſtas eſt, acceperit poſſidendum: quæcunq; ibi profecerit, alienandi nullam habeat poteſtatem, nec ſibi parentes ſui ex ea re aliquid exiſtiment vindicandum.

35 De ſubſtituendo antiſtite, ſi fortaſsis mora extiterit, & voluntas deceſſoris antè fuerit reſerata, quàm ſucceſſor accedit eccleſiæ, non impediat ſucceſſorem. Si quiſpiá clericorum aliquid de facultate illa pręſumpſerit, in poteſtate ſit aduenientis epiſcopi, vtrùm audire an reijcere deceſſoris ſui de-
[illegible] beat

beat voluntatem, nec ecclesię in obiecto veniant tempora legibus constituta, dum non extitit persona, quæ de vtilitate ecclesiæ attentiùs cogitaret.

36 Si quis Episcopus, alterius ecclesiæ clerico de facultatibus suæ ecclesiæ aliquid sub titulo quocunq; donauerit, post eius obitum, qui acceperit, ad ecclesię ius, de cuius facultate discesserat, reuertatur: quia iniquum est, vt sub hac specie damnum ecclesia, quæ multis subuenit, patiatur.

37 Placuit præterea, vt cuncti metropolitani de comprouincialibus suis in prouincia sua annis singulis synodum debeat congregare, vt dum in vnum se fraternitas iungit, semper & censura teneatur, & charitas.

38 Quapropter (auxiliante Domino) quæ synodus sancta constituit, decernimus, vt à cunctis fratribus hæc definitio sancta conseruetur. Quòd si quis quæ salubriter perspicit instituta, indecenter transgredi quacunq; occasione tentauerit, nouerit se Deo & cunctæ fraternitati culpabilem esse futurum: quia iustū est, vt per vnitatem antistitum & ecclesiastica fulgeat disciplina, & inconuulsa maneat constitutio sacerdotum.

Nomina Episcoporum, qui subscripserunt.

Aspasius episcopus ecclesię *Elosen̄, conscripsit & subscripsit. Alcitius episcopus ecclesiæ Vasen̄, cōscripsit & subscripsit. Agricola episcopus ecclesiæ Cabilonen̄, conscripsit & subscripsit. Cyprianus episcopus ecclesiæ Telonen̄, conscripsit & subsc. Daniel episcopus ecclesiæ Pictauien̄, conscripsit & subscripsit. Dalmatius episcopus ecclesiæ Ruthenicæ, conscripsit & subscripsit. Euantius episcopus ecclesiæ Antipolitanæ, conscripsit & subscripsit. Aetherius episcopus ecclesiæ Carnoten̄, cōscripsit & subscripsit. Eleutherius episcopus ecclesiæ Antisiodoren̄, conscripsit & subscripsit. Euantius episcopus ecclesiæ Gabalitanæ, conscripsit & subscripsit. Eumerius episcop. ecclesiæ *Namneten̄, conscripsit & subscripsit. Flauius episcopus ecclesiæ Rothomagen̄, cōscripsit & subscripsit. Gallicanus episcopus ecclesię Ebredunen̄, conscripsit & subscripsit. Gallus episcopus ecclesiæ Aruernicæ, cōscripsit & subscripsit. Heracleus episcopus ecclesiæ *Tricarstinen̄, cōscripsit & subscripsit. Iniuriosus episcopus ecclesiæ Turonicæ, cōscripsit & subscripsit. Leontius episcopus ecclesię Burdegalen̄, cōscripsit & subscripsit. Maximus episco. ecclesię Aquensis, conscripsit & subsc. Prætextatus epis. ecclesię Aptensis, conscripsit & subscripsit. Placidus episcopus ecclesiæ Matisconen̄, conscripsit & subscripsit. * Roricius episcop. ecclesiæ Lemouicen̄, conscripsit & subscripsit. Rufus episcopus ecclesiæ Vasaticen̄, cōscripsit & subscripsit. Vindemialis episcop. ecclesiæ Arausicen̄, conscripsit & subscripsit.

*Elosaticen̄ *consensit *Nanneten̄ *Tricassin̄ *Ruricius

Aurelianensis IIII. concilij Finis.

TVRONICA SECVNDA SYNODVS, CIRCA TEMPORA PELAGII

papæ primi. Est verò Prouinciale.

TVRONICAE SECVNDAE Synodi Capitula.

PROOEMIVM.

Ecclesiasticæ disciplinę debet esse suffragium, congregatio sacerdotum: nec aliud erit suę solicitudinis tam peculiare côscribere, quàm quid ad fundamentum religionis proficere recognouerit, operari non cesset, vt cùm pastoralis cautela propagatur in ouilis custodia, paucorum veneranda decreta, sint salutis publicæ documenta. Et quoniam quod omitti non decet, oportet implere, præsertim cùm cuius ad animarum intellectualium (de quibus Deo cura est) forma processit, eius traditionis lex ad pontifices manauit: necessè est vigilantissimè prouidere, repulso torpore, vt quicquid ab antiquis patribus statutum de tramite canonico, quarundam personarũ temeritate cernitur imminutum, reuocandum est in statum pristinum, vt possint malè admissa corrigi, & non admittẽda damnari. Magna est enim in ipsa seueritate pietas, per quam tollitur peccandi facultas. Nã vbi insana libertas generat vulnera, sacerdotalis districtio dat medelam. Quapropter (Christo auspice) in Turonica ciuitate concilio concordante, iuxta conniuentiam gloriosissimi domini * Chariberti regis annuentis, coadunati pro pace & instructione ecclesiæ, opportunum credimus, subtèr annexa decreta conficere, & subscriptionibus proprijs roborare, vt retundantur noxia, propagentur optata, nè taciturnitate silentij, vitiosorum criminum nutriri videretur licentia, non abscindi: & quæ opportuna erant pro qualitate temporis adijci, non paterentur negligi, sed procurentur impleri.

Matth.6.

a Arithberti

Capitulum primum.

Placuit itaq; sancto concilio, interposita virtute domini Martini, in sancta basilica sua conscribi, vt bis ad synodum annis singulis metropolitanus & comprouinciales sui in locum, quem deliberatio metropolitani elegerit, Deo propiciante conueniant, aut si necessitas, sicut hactenùs, ineuitabilis præpedierit, vel semèl in anno, sinè cuiuslibet excusatione personę, id est, regię vel priuatæ, sinè cuiuscunq; vtilitatis obstaculo, præter infirmitatis certissimæ * labore præuentum, nullius occasione velaminis habeat vnusquisque concursum: sed (sicut dictum est) neq; per impedimentum ordinationis regiæ, neq; sub occasione vtilitatis, aut causæ propriæ debeat à concilio separari, Apostolo prædicante: Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio? an angustia? an persecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius? & reliqua. Non debet spirituali operi etiàm regalis præferri præceptio, cùm primum in Ecclesia sit mandatum, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota virtute tua. Vndè non debet præcepto Domini persona cuiuslibet hominis anteponi, neq; debet terrenæ conditionis actio vel persona terrere, quos Christus spe crucis armauit. Si quis Episcopus (vt superiùs dictum est) ad synodum venire distulerit, vsque ad maiorem synodum à metropolitano & comprouincialibus maneat excommunicatus, nec ei ex alia prouincia vllus episcopus intereà communicare præsumat. Ipse enim suæ diuisionis præparat instrumenta, qui cum suis fratribus in membris Ecclesiæ non concordat.

Roma.8.f

Matth.22.d

2 Item decernitur propter illud cæleste mandatum, Pacem meam do vobis, vt pontificalis affectus inter sacerdotes inuiolabiliter conseruetur. Verùm si pro peccatis (vt assolet) ex causa liuor emerserit, vt pendente certamine sibi inuicèm reconciliari nõ possint, electis ab vtraq; parte fratribus, id est, presbyteris, præponderante dulcedine litis iacula finiant, & vota pacis acquirant. Nam qua fronte festucam de alterius oculo velit eruere, qui in suo trabem non respicit imminentem? Aut quid in alijs arguit, à quo magìs vitij fons inundat? Si qui autem ab vtraq; parte (vt dictum est) electis presbyteris, atq; mediantibus fratribus, hoc est, suis membris, reconciliari neglexerit, cùm ad synodum venerit, non solùm reatum coram coepiscopis se cognoscat incurrere, verùm etiàm congruæ pœnitentiæ intelligat vindictam subire. Opportunum nanq; est, illum animaduersione succumbere, qui intelligendo peccauit: & quod docere debuit, in seipso neglexerit.

Ioan.14.d

Matt.7.a

3 Vt corpus Domini in altari, non in imaginario ordine, sed sub crucis titulo componatur.

4 Vt laici secus altare, quo sancta mysteria celebrantur, inter clericos tam ad vigilias, quàm ad Missas, stare penitùs non præsumant: sed pars illa, quæ à cancellis versùs altare diuiditur, choris tantùm psallentium pateat clericorum. Ad orandũ verò & communicandum laicis & fœminis, sicut mos est, pateant sancta sanctorum.

5 Vt vnaquæq; ciuitas pauperes & egenos incolas alimentis congruentibus pascat secundùm vires, vt tam vicini presbyteri, quàm ciues omnes, suum pauperem pascãt: quo fiet, vt ipsi pauperes per ciuitates alias non vagentur.

Notatu dignum

6 Vt nullus clericorũ vel laicorum, præter episcopos, epistolia facere præsumat.

7 Vt episcopus nec abbatem, nec archipresbyterum, sinè omnium suorũ compresbyterorum & abbatum consilio, de loco suo pręsumat eijcere, neq; per pręmia alium ordinare, nisi facto concilio tam abbatum quàm presbyterorum suorum, quos culpa aut negligentia eijcit, cum omnium presbyterorum consilio refutentur.

8 Qui-

8 Quicunq; episcopus illum, quem alter episcopus excommunicatum habet, postq̃ fuerit de ipsius excommunicatiōe cōmonitus, communicare p̄sumpserit, vsq; ad synodum excommunicatus habeatur.

9 Adijcimus etenim, nè quis Britānum aut *Romanorum in Armorico, sinè metropolitani aut comprouincialium voluntate vel literis, episcopum ordinare præsumat. Quòd si quis contraire tentauerit, sententiam in anterioribus canōibus prolatam obseruet, & à nostra charitate vsq; ad maiorē synodum se cognoscat remotum & excommunicatum: Quia meritò à charitate nostra, vel nostris ecclesijs segregantur, qui patrum statuta contemnunt.

*Romanum

10 De familiaritatibus mulierum licèt crebriùs sit in canonibus replicatū, attamē necessè est, vt si secti vir atq; mulier, qui malè pullulauerant, redeant, rursùs fidei falce succidantur, & iam radicitùs eruantur: Nullus ergò deincèps clericorum pro occasiōe necessitatis faciendæ vestis, aut causa ordinandæ domûs extraneā mulierem in domo sua habere præsumat. Et cùm iubeamur victum aut vestitū artificiolo quærere, & manibus p̄prijs laborare: quid opùs est in domo serpētem includere pro veste, quæ multiformem vestem non propterea deponit, vt nudetur, sed vt se, dum renouatur, ostendat clariorem?

11 Nullus ergò clericorum, nō episcopus, non presbyter, non diaconus, non subdiaconus, quasi sanctimonialem, aut viduam, vel ancillam propriam, pro confirmatione rerum in domo sua stabilire præsumat: quæ & ipsa extranea est, dum non est mater, aut soror, aut filia: quæ etiàm pronior propinquabit ad culpam, dum dignoscitur subiecta dominatui. Si quis episcopus, aut presbyter, seu diaconus, aut subdiaconus, de hac re statuta patrum vel nostra temerare præsumpserit, excommunicetur.

12 Si quis episcopus ad distringendum eos, qui in hac facilitate perdurant, negligēs apparuerit, sicut in ipsa sancta basilica est publicè recitatum, ex consensu communi atq; totius populi, sententiam prædecessorum canonum se incurrere omninò cognoscat, sic tamen, vt tam metropolitanus suis comprouincialibus, quàm cōprouinciales metropolitano suo, si resistere, aut contemnere episcopum clerici sui p̄ęsumpserint, dent omninò solatium. Et quia dixit sancta scriptura, Frater fratrem adiuuans, exaltabitur: quicunq; pro causa Dei, fratri suo solatium commonitus dare distulerit, vsque ad synodum remoueatur. Nam si episcopus se contemni sentiens, fratres suos in solatium suum non commonuerit, ipse sciat, qualiter reddat Domino rationem.

Prou. 18.c

13 Episcopus coniugem, vt sororem, habeat: & ità sancta gubernatione gubernet domū omnē, tam ecclesiasticā, q̃ propriam, vt nulla de eo suspicio quaqua ratione consurgat. Et licèt (Deo propicio) clericorum suorum testimonio castus viuat, quia cum illo tam in cella, q̃ vbicunq; fuerit, secū habitent, eumq; presbyteri, & diaconi vel deincèps clericorū turba iuniorum (Deo adiutore) conseruent: sic tñ propter zelotem meum nostrum, tam longè abfint, mãsionis p̄pingtate diuisi, vt nec hi, qui ad spem recuperādam clericorum seruitute nutriuntur, famularum propinqua cōtagione polluant.

14 Episcopum, episcopā non habētem, nulla sequatur turba mulierum, licèt saluet vir per mulierem fidelem, sicut & mulier p virum fidelē, vt Apostolus ait. Nam vbi talis custodia necessaria nō est, quid est necessè, vt miseria prosequatur, vndè fama consurgat? Habeant ministri ecclesiæ, vtiq; clerici, qui episcopo seruiunt, & eum custodire debent, licentiam, extraneas mulieres de frequentia cohabitationis eijcere. 1. Cor. 7.c

15 Et nè occasio famam laceret honestatis, quia aliqui laici, dum diuersa perpetrant adulteria, hoc quod de se sciunt, in alijs suspicātur, sicut ait Seneca, pessimum in eo vitium esse, qui in id, quo insanit, cæteros putat furere. Vt ergò ipse sinistræ existimationis aditus amputetur, nullus sacerdotum ac monachorum colligere alium in lecto suo præsumat. Nec liceat monachis cellulas habere communes, vbi aut bini maneant, aut *peculiares reponi possint, sed schola labore communi construatur, vbi omnes iaceāt, aut abbate, aut p̄posito gubernante: vt dum duo vel tres vicissim & legant & excubent, alij consolentur: vt non solùm sit custodia corporum, sed & surgat pro lectiōe assidua profectus animarum.

Seneca.

*singulares

16 Si qui in monasterio conuersi sunt, aut conuerti voluerint, nullatenùs exindè habeant licentiam euagandi, nec (quod absit) vllus eorum coniugē ducere, aut extranearum mulierum familiaritatem habere. Nam sicut suprà dictū est, si vxorem duxerit, excommunicetur, & de vxoris malè sociatæ consortio, etiàm iudicis auxilio separetur. Quòd si iudex ad hoc solatium dare noluerit, excommunicetur. Qui infelix monachus tali cōiunctione fœdatus, si per cuiuscunque patrociniū se conatus fuerit defensare, & is, q in hac pertinacitate p̄durat, & illi, qui eum exceperint ad defensandum ab Ecclesia segregentur, donèc reuertatur ad septa monasterij, & indictam ab abbate, quàm diù præceptum ei fuerit, agat pœnitentiam, & post satisfactiōem reuertatur ad gratiam.

17 Vt mulier intra septa monasterij nullatenùs introire p̄mittatur. Si abbas in hac parte aut præpositus negligens apparuerit, qui eam viderit, & non statim eiecerit, excommunicetur.

18 De ieiunijs verò antiqua à monachis instituta conseruentur, vt de pascha vsque quinquagesimam, exceptis Rogationibus, omni die fratribus prandium præparetur. Post quinquagesimã tota hebdomada exactè ieiunent. Posteà vsque ad Kalendas Augusti, ter in septimana ieiunent, secunda, quarta, & sexta die, exceptis his, qui aliqua infirmitate cõstricti sunt. In Augusto, quia quotidiè Missæ sanctorum sunt, prandium habeant. In Septembri toto & Octobri & Nouembri, sicut priùs dictũ est, ter in septimana. De Decembri vsque ad natalem Domini, omni die ieiunent. Et quia inter natalem Domini & Epiphaniam, omni die festiuitates sunt, itemq́; prandebunt. Excipitur triduum illud, quo ad calcandam Gentilium consuetudinem, patres nostri statuerunt priuatas in Kalẽ Ianuarij fieri litanias, vt in ecclesijs psallatur, & hora octaua in ipsis Kalendis circuncisionis Missa Deo ꝓpicio celebretur. Post Epiphaniã verò vsq; ad quadragesimam, ter in septimana ieiunent.

19 Itemq́; pro reuerentia domini Martini, vel cultu ac virtute, id statuimus obseruandum, vt tam in ipsa basilica sancta, q̃ in ecclesijs nostris, iste psallendi ordo seruetur: Vt in diebus festis ad matutinum sex antiphonæ binis psalmis explicentur. Toto Augusto *manicationes fiant, quia festiuitates sunt & Missæ sanctorum. Septembri, septem antiphonę explicẽtur binis psalmis. Octobri, octo ternis psalmis. Nouẽbri, nouem ternis psalmis. Decembri, decem ternis psalmis. Ianuario & Februario, itidèm vsque ad pascha. Sed vt possibilitas habet, qui facit ampliùs pro se, & qui minùs, vt potuerit: superest, vt vel duodecim psalmi expediantur ad matutinum, quia patrum statuta præceperunt, vt ad sextam sex psalmi dicantur, cum Alleluia: & ad duodecimam duodecim, itemq́; cum Alleluia, quod etiàm (angelo ostendente) didicerunt. Si ad duodecimam duodecim psalmi, cur ad matutinum non itemq́; vel duodecim explicẽtur? Quicunq; minùs q̃ duodecim psalmos ad matutinũ dixerit, ieiunet vsq; ad vesperam, panem cum aqua manducet, & non illi sit altera in illa die vlla refectio. Et qui hoc facere contempserit, vna hebdomada panem cum aqua manducet, & ieiunet omĩ die vsque ad vesperum.

i. matutinæ conuentiones

20 Archipresbyteri vicani, & diaconi & subdiaconi, non quidem omnes, sed plures in hac suspicione tenentur à populo, quòd cum coniugibus suis maneant. Pro qua re hoc placuit obseruare, vt quotiescunq; archipresbyter seu in vico manserit, seu ad villam suam ambulauerit, vnus lector canonicorum suorum, aut certus aliquis de numero clericorum cum illo ambulet, & in cella, vbi ille iacet, lectum habeat pro testimonio. Septem tamen inter subdiaconos & lectores vel laicos habeat concessos, qui vicissim septimanas suas cum illo facere omninò procurent: & qui distulerit, fustigetur. Et si in hoc presbyter negligens inuentus fuerit, quòd non hoc sic implere cõtendat, triginta diebus communione priuetur, donèc pœnitentiam agat, & sic reuertatur ad gratiam. Reliqui presbyteri, & diaconi, ac subdiacõi vicani, hoc *studio se custodiant, vt mancipiola sua ibì maneant, vbì vxores suæ: illi tamen segregatìm solitarij in cella iaceant, & orent, & dormiant. Nam qui vxores non habent, in parte de mancipiolis suis habeant cellulas segregatìm, vbi & ipsi itidèm & orent segregati, & dormiant. Nam si inuentus fuerit presbyter cum sua presbytera, aut diaconus cum sua diaconissa, aut subdiaconus cum sua subdiacõissa, annum integrum excommunicatus habeatur: & depositus ab omni officio clericali, inter laicos se obseruare cognoscat: eo tamen permisso, vt inter lectores in psallentium choro colligatur. Illi verò archipresbyteri, qui talem cautelam super iuniores suos habere noluerint, & non eos habuerint studio distringẽdi, ab episcopo suo in ciuitate retrudãtur in cellam, ibiq́; mense integro panem cum aqua manducent, & pœnitentiam agãt pro sibi credito clero: quia nulli clericorũ, iuxta sententiam canonum, cum coniuge sua manere permittitur. Et quia hæresis Nicolaitarum per Nicolaĩ facilitatem surrexit, vbi legĩt ista hæresis presbyterorum à quo presbytero primùm surrexerit? etiàm quòd nullus potuit æstimare, quòd auderet ille, q̃ corpus Domini consecrat, talia perpetrare, nisi tẽpore nouissimo pro peccatis nostris ista surrexerunt. Si illi diaconi omnium sententia episcoporum damnati sunt, & hæretici reputati, ac si tales diaconi illi subiacent maledictiõi, quos patrũ statuta pro hac causa damnàrunt: quid illi infelices presbyteri, qui tali sũnt peccato subiecti, vt alios trahãt in præceps secum, qui eos tali ordine viuere cernunt? Et qui deberent esse forma pręcepti, ipsi inueniãtur norma peccati? Rectius est, vt caput morbidum, si curari non potest, amputetur, quàm grex per eundem inficiatur. Talis ergò sacerdos & pastor nõ debet à populo venerari, sed renui, qui non formam disciplinæ, sed vitij docet, dum seipsum non corrigit.

studiosè

Locus obscurus.

21 Et quia in sententia papæ Innocentij ad Victricium episcopum Rothomagensem lata, legitur scriptum de virginibus, quæ CHRISTO spiritaliter nupserunt, & velari à sacerdote meruerunt, si posteà nupserint, quòd vix etiàm ad agendam pœnitentiam mereantur accedere, quia sic dicit: Si enim de omnibus hæc ratio custoditur, vt quæcunque (viuente viro) alteri nupserit, habeatur adultera: quanto magis & illa damnan-

Cap.12. 27. q.1. Quæ Christo

dānanda est, quæ antè immortali sponso se coniūxerat, & posteà ad humanas nuptias trāsmigrauit? Et adiecit: Hæ verò, quæ necdùm sacro velamine tectæ sunt, tamen in ꝓposito virginali semper se manere simulauerant, licèt velatæ non sint, si posteà nupserint, his agenda aliquanto tempore pœnitentia est, quia sponsio earum à Deo tenebatur. Nam si inter homines solet bonæ fidei contractus nulla ratione dissolui, quanto magis ista pollicitatio, quā cum Deo pepigerunt, solui sinè vindicta nō debet? Post hoc de viduis adiunxit: Nam si Paulus Apostolus, si à ꝓposito viduitatis discesserunt, dixit eas habere damnationem, vbi ait, quia primam fidem irritam fecerunt, &c. quis sacerdotum contra decreta talia, quæ à sede Apostolica processerūt, agere præsumat? vel quis (quod peius est) cōtra sententiam, quā vas electionis Paulus apostolus (spiritu sancto ministrante) promulgauit, aliud cōscribere vlla ratione præsumat, cùm dicat ipse per spiritum sanctum, Qui prædicauerit ꝑter id, quod ꝑdicaui, anathema sit? Et quorum authorum valere possit ꝑdicatio, nisi quos sedes Apostolica semper aut intromisit, aut apocryphos fecit? Et patres nostri hoc semper custodiērunt, quod eorum præcepit authoritas. Nos ergò hoc sequentes, quod vel apostolus Paul⁹, vel papa Innocētius statuit, in canonibus nostris inserentes statuamus obseruādum, vt nullus sacratam Deo virginē quæ in honorē Christi vestem mutauit, aut rapere, aut competere, aut sibi cōiugem sociare præsumat: quia etiàm lex Romana constituit, vt quicunque sacratam Deo virginem, vel viduam fortasè rapuerit, si posteà eis de coniunctione conuenerit, capitis sententia feriantur. Item si qs, non dicam rapere, sed attentare matrimonij iungendi causa, sacram virginem ausus fuerit, capitis sentētia feriat. Cùm etiā in chronicis habeatur de virginibus Gentilium tēpore, quæ se deæ Vestę sacrauerant, postmisso proposito, & corrupta virginali gratia, legali sententia viuas in terra fuisse defossas. Si prophana colentes, tali sunt sententia cōdemnatæ: quantò magis, quæ in honorem redemptoris sui se veste mutauerint, & perseuerare noluerint, vtiq; grauem debent expectare sententiam? sicut in Arelatensi synodo habetur insertū: De puellis, quæ se vouerunt Deo, & ꝑclari nominis decore floruerunt, si post 25. ꝑsertim ætatis suæ annū ad terrenas nuptias spontè trāsierint, id custodiendum esse decreuimus, vt cum his, quib⁹ se alligauerunt, cōmunione priuentur, ità vt eis postulantibus, pœnitentia non negetur, cuius pœnitentiæ communio multo tempore differatur, cùm etiàm id in antiquis Mileuitanis canonibus fuerit statutum. Itē placuit, vt quicunq; episcoporum necessitate periclitātis pudicitiæ virginalis (cùm vel petitor potens, vel raptor aliquis formidatur, vel si aliquo etiàm mortis scrupulo periculoso compuncta fuerit, nè non velata moriatur, aut exigentibus parentibus, aut his, ad quorum curam pertinet) velauerit virginē, seu velauit intra 25. annos ætatis, non ei obsit concilium, quod de isto annorū numero constitutum est. Nos verò quos lex perimi iubet, (si cupiunt audire præconem) volumus vt conuertantur ad vitam. Nam perimendi sunt oris gladio, & à communione priuandi, si relicta sibi decreta seniorū obseruare noluerint, & pastorem suum audire despexerint, & esse separati noluerint. Qui ergò in hac pertinacia perdurare voluerint, & plùs in volutabro malæ conuersationis permanere, q̄ se de vetito coniugio separare, perenni excommunicatione damnentur. Et quicunq; episcoporum, aut presbyterorum, vel diaconorum, aut subdiaconorum eos communicare ꝑsumpserit, vsq; ad synodum ab omnibus episcopis excommunicatus habeatur: & excludatur excusatiōis adinuentio, quam modò aliquæ dicere meditantur, ꝙ propterea se veste mutauerint, nè eas inferiores personæ macularent, cùm nō solùm domini gloriosæ memoriæ Childebertus & Clotharius reges, constitutionem legum de hac re custodiērint & seruauerint, (quam nunc dominus *Charibertus rex successor eorum, ꝑcepto suo roborauit) vt nullus vllam puellam absq; parentum voluntate trahere aut accipere ꝑsumat. Quæcunq; ergò timet violentiam, & non vult habere maritum, refugiat ad ecclesiam, donèc propinqui possint eam principis Imperio, aut sacerdotis vel ecclesiæ beneficio liberare & defensare, ac cōdigno sociare marito. Nam quæ se veste mutauerit, absque dolo, in eo proposito quod disposuit, perseuerare procuret. Illud verò, quod aliqui dicūt, vidua, quæ benedicta non fuit, quarè non debet maritum accipere? cùm omnes sciant, quòd nunq̄ in canonicis libris legitur benedictio vidualis: quia solum propositū illi sufficere debet, sicut in Epaunensibus canonibus à papa Auito, vel omnibus episcopis conscriptum est: Viduarum consecrationem (quas diaconas vocant) ab omni religione nostra penitùs abrogamus. Et expressius decretū est in synodo Arelatensi, professas viduas, si in incontinentia perstiterint, cum raptoribus esse damnādas. In prophetis legitur, qa de alienigenis contra interdicta DEI, Hebræi sortiti fuissent vxores, populum Dei à Gentibus superatum. Pòst prædicante propheta, qa dimisēre vxores & filios, & separauerunt se ab illicitis coniugijs, statim victoriam fuisse secutam. Quicunq; ergò de laicis ingenuus, cum talibus excommunicatis participare præsumpserit, excommunicatum se esse cognoscat.

22 De incestis verò cōiunctionib⁹ censuimus,

Cap. 13. 27. q. 1. Hę verò

2. Tim. 5. b

Authoritas sedis Apostolicæ.

Galat. 1. d

1. Si quis. C. de episc. & cleric.

In 2. syno. cap. 33.

Can. 26. eiusd. conc.

Carthag. 3. cap. 4.

*Arithbertus

Can. 21. eius. concilij.

Can. 27. cōcilij 2.

3. Esd. 9. Num. 26. Neemiæ 13.

fuimus, statuta canonum vetera non irrumpi. Satis enim facimus, si in hac parte statuta prisca seruemus. Sed propterea fuit iterare necessarium, quia dicunt plures, quasi illud per prædecessorũ negligentiam sacerdotum illis non fuisset apertum. Sed reuerà mentiuntur, cùm sciamus tales ac tantos viros nullatenùs huic negligẽtiæ subiacuisse: sed hoc, quod scripturæ sanctæ testantur, assiduè pdicâsse. Propterea placuit etiàm de voluminibus librorum pauca perstringere, & canonibus inserere, vt excerpta lectio de alijs libris in vnum, recitetur ad populum. Sic

Leu.18.a b c enim Dominus locutus est: Custodite leges meas atq; iudicia, quæ faciens homo, viuet in eis. Ego dñs: Om̃is homo ad pximã sanguinis sui nõ accedet, vt reuelet turpitudinem eius. Ego Dñs: Turpitudinem patris tui, & turpitudinem matris tuæ non discooperies: mater tua est, non reuelabis turpitudinem eius. Turpitudinem vxoris patris tui non discooperies, turpitudo enim patris tui est. Turpitudinem sororis tuæ ex patre, siue ex matre, quæ domi vel foris genita est, non reuelabis. Turpitudinem filiæ filij tui, vel neptis ex filia, non reuelabis: qa turpitudo tua est. Turpitudinem filiæ vxoris patris tui, quam peperit patri tuo, & est soror tua, non reuelabis. Turpitudinem sororis patris tui, nõ discooperies, quia caro est patris tui. Turpitudinem sororis matris tuę non reuelabis, eò quòd sit caro matris tuæ. Turpitudinem patrui tui nõ reuelabis, nec accedes ad vxorem eius, qui tibi affinitate coniungitur. Turpitudinem nurus tuæ nõ reuelabis, quia vxor filij tui est, nec discooperies ignominiam eius. Turpitudinẽ vxoris fratris tui non reuelabis, quia turpitudo fratris tui est. Turpitudinem sororis tuæ & filiæ eius non reuelabis. Filiam filiæ eius, & filiam filiæ illius non sumes, vt reueles ignominiã eius, quia caro illius sunt: & talis coitus incestus est. Sororem vxoris tuę in pellicatum illius non accipies, nec reuelabis turpitudinem eius. Cum vxore proximi tui nõ

Deut.27.c d coibis, nec seminis commixtione maculaberis. Maledictus homo, qui faciet sculptile & conflatile, abominationem dño, opus manuum artificum, ponetq; illud in abscõdito: & respondebit omnis populus & dicet, Amen. Maledictus, qui nõ honorat patrem suum & matrem: & dicet omnis populus, Amen. Maledictus, qui transfert terminos proximi sui: & dicet omnis populus, Amen. Maledictus, qui errare facit cæcum in itinere: & dicet omnis populus, Amen. Maledictus, qui peruertit iudiciũ aduenę, pupilli ac viduæ: & dicet omnis populus, Amen. Maledictus, qui dormit cum vxore patris sui, & reuelat operimentum lectuli eius: & dicet omnis populus, Amen. Maledictus, qui dormit cum sorore sua filia patris sui, siue matris suæ: & dicet omnis po-

pulus, Amen. Maledictus, qui dormit cum socru sua: & dicet omnis populus, Amen. Maledictus, qui clàm percusserit proximũ suum: & dicet om̃is populus, Amen. Itemq; ait sacra sententia legum, quæ in hac explanatione omni homini tam docto quàm indocto aperta est, vt quisquis aut sororis, aut fratris filiam, aut certè gradu consobrinam, aut fratris vxorẽ, sceleratis sibi nuptijs iunxerit, huic pœnæ subiaceat, vt de tali consortio separetur, & reliqua. Item alia, Quæcunq; mulier sororis suæ maritũ post mortem illius acceperit, vel si quis ex viris, mortua vxore, sororem eius alijs nuptijs sibi cõiunxerit, nouerit tali consortio se esse notabilem. In synodo Aurelianeñ, quam inuictissimus rex Clodouæus fieri supplicauit, Can.10.
sic decretum est, nè superstes frater torũ defuncti fratris præsumat ascendere, néve sibi quisquam amissæ vxoris sororem audeat sociare: quod si fecerint, ecclesiastica districtione feriantur. In Epaunensibus canonibus à papa Auito vel reliquis episcopis constitutum est: Incestis coniunctionibus nihil prorsùs veniæ reseruamus, nisi cùm adulterium separatione sanauerint. Incestus verò nec vllo coniugij nomine prædicandos, pter illos quos dinumerare funestũ est, hos esse censuimus: Vt si quis relictam fratris, q̃ penè priùs soror extiterat, carnali coniunctiõe violauerit: Si quis insupèr germanam vxoris suæ acceperit, si quis nouercam duxerit, si quis consobrinæ, sobrinæq; se sociat, ab ecclesia segregetur. Quod vt à præsenti tempore prohibem*, ità ea q̃ sunt anteriùs instituta, non soluimus, nè quis relictæ auunculi misceatur, aut patrui, aut priuignę concubitu polluatur. Sanè quibus coniunctio illicita interdicitur, habebunt ineundi melioris coniugij facultatem. In canonibus etiàm Aruernensibus à beatissimis patribus sic habetur insertum: Si quis relictam fratris, sororem vxoris, priuignam, consobrinámve relictam, id est, patrui, vel auunculi, carnalis contagij macula crediderit violandam, & ausu sacrilego authoritatem diuinæ legis, ac iura naturæ perruperit, & cui charitatis ac pij affectùs solatia exhibere debuerat, suorum hostis ac pudicitiæ expugnator, vim inferre tentauerit, apostolicæ Constitutionis sententia feriatur. Et quàm diù in tanto versatur scelere, à Christiano cœtu atque conuiuio, & ecclesiæ cõmunione priuabitur. Nos hoc, quod patres nostri statuerunt, in omnibus roboramus: quia præcepto Domini, Apostolo prædicante docemur, vt à nobis filij nostri seueritate potiùs corrigantur, quàm ignaua tepiditate ad perpetranda grauiora laxentur, vbi ait: Quid vultis? in virga veniã ad vos, an in charitate & spũ mãsuetudinis? Omninò audit inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter gẽtes, ità vt vxorẽ patris sui ali-

Can. 30. Epauneñ Concil.

Ca.11.eiusd. concil.

1. Cor. 4.d
1. Cor. 5.a b

aliquis habeat. Et vos inflati estis, & nō magis luctum habuistis, vt tollatur de medio vestrûm, qui hoc opus fecit. Ego quidem absens corpore, præsens autem spiritu, iam iudicaui, vt præsens, eum, qui sic operatus est, in nomine Dñi nostri Iesu Christi, congregatis vobis in meo spiritu, cum virtute Dñi nostri Iesu, tradere huiusmodi hominē satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus sit in die Dñi nostri Iesu Christi. Ergò quia
1.Cor. 4.a dixit Apostolus, Imitatores mei estote, sic-
1.Cor. 11.a ut & ego Christi: non nos præsumptuosos existimet homo, si sequentes Apostolum, quenquam ab Ecclesia segregamus, donèc reminiscatur, & reuertatur ad vitam, quam per Dominum nostrum Iesum Christum & baptismum meruit habere perpetuam, nè iam, peccato faciente, ac diabolo persuadēte, perdat & baptismi gratiam & vitam æternam.

23 Enimuerò, quoniā cognouimus nōnullos inueniri sequipedas erroris antiqui, qui Kaleñ Ianuarij colūt, cùm Ianus homo gentilis fuerit rex quidem, sed Deus esse nō potuit. Quisquis ergò vnum Deum patrem regnantem cum filio & spiritusancto credit, certè hic nō potest integer Christianus dici, quia aliqua de gentilitate custodit. Sūt etiàm, qui in festiuitate cathedræ *Domni Petri apostoli * cibos mortuis offerunt, &
al. victimas post Missas redeūtes ad domos proprias, ad gentilium reuertuntur errores, & post corpus Domini, sacratas dæmoni escas accipiunt. Contestamur illam solicitudinem tam pastores q̄ presbyteros gerere, vt quécunq; in hac fatuitate psistere viderint, vel nescio ad quas petras, aut arbores, aut ad fontes designata loca gētilium perpetrare, quæ ad ecclesiæ rationem non pertinent, eos ab ecclesia sancta authoritate repellant, nec participare sancto altario permittant, qui gentilium obseruationes custodiunt. Quid enī dæmonibus cum Christo commune, cùm magis sumendo iudicium delicta videatur
1.Cor. 11. addere, quàm purgare?

24 Licèt hymnos Ambrosianos habeamus in canone, tamen qm̄ reliquorum sunt aliq; qui digni sunt forma cantari, volumus libenter amplecti eos, præter ea quorum authorum nomina non fuerint in limine prænotata: quoniam quæ fide constiterint, dicendi ratione non obstant.

25 Illud quoq;, quanquàm priorum canonica sit authoritate præfixū, q̄ dum inter se seuiūt dñi nostri, ac malorū hoīm stimulo concitātur, & alter alterius res rapida cupiditate peruadit, nè ista caduca actiōe, qua inter se aguntur, ecclesiastica rura contingere, aut contaminare præsumant, inuiolabiliter obseruandum censemus, vt quicunq; tam ecclesiæ quàm episcopi res proprias (q̄ & ipsæ ecclesiæ noscuntur esse, quas pontifex actoribus ecclesię dinoscitur assignâsse) vel abbatum aut monasteriorum siue presbyterorum quaqua temeritate peruadere, competere vel confiscare præsumpserit, tūc reseruato correctionis hoc loco adhuc presbyter eiusdem ecclesiæ, cuius interest, peruasorem conuenit admonere: & si restitutionem distulerit, adhuc quasi filius ab omībus fratribus ad reddendum missis epistolis compellatur. Qui si pertinaciter in peruasione perstiterit, & se tollere post tertiam commonitionem de re illa aut Ecclesię aut propria noluerit, conuenit vt omnes omninò vna conniuentia simul cum nostris abbatibus ac presbyteris vel clero, qui stipendijs ex ipso alimento pascuntur, quia arma nobis non sunt alia, auxiliante Christo, circunsepto clericali choro, necatori pauperū, qui res peruadit ecclesiæ, psalmus 108. dicatur, vt veniat super eum illa maledictio, quę Ioan. 13.d super Iudā venit, qui dum loculos faceret, subtrahebat pauperum alimēta: vt non solū excommunicatus, sed etiàm anathematizatus moriatur, & cælesti gladio feriatur, qui in despectu Dei & ecclesiæ & pontificum, in hac peruasiōe p̄sumit assurgere. Illud etiàm annecti placuit, vt qui de fratribus ad dandum solatium venire pro certa infirmitatis necessitate non potuerit, abbates & presbyteros in vice sua transmittat. Qui si præter certā infirmitatis excusationē commonitus, aut venire, aut transmittere noluerit, remotum se à fratrum charitate esse cognoscat. Nam, quod quidem nō credimus, si quis contra decreta nostra tali temeratori communicare præsumpserit, in se causam excommunicationis trāsformet, & cum eodem se à charitate omnium sacerdotum cognoscat esse remotum.

26 Placet itaq;, ac omnibus nobis conuenit obseruare, vt quia nonnulli memores sui, per quaslibet scripturas pro captu animi, de facultatibus suis ecclesijs aliquid cōtulisse probātur, quod à diuersis Deum minùs timentibus, eatenùs mortifera calliditate tenetur, vt aliorum oblatio illis pertineat ad ruinam: nec intueri corde possint diem iudicij, dum nimiæ cupiditatis delectātur ardore. Quicunque ergò immemor interitûs sui, res ecclesijs (vt suprà dixim⁹) delegatas, iniustè possidēs, præsumpserit retinere, & veritate comperta, res Dei seruis ei⁹ dissimulauerit reformare, ab omībus ecclesijs segregatus, à sancta communione habeatur extraneus: nec aliud mereatur habere remedium, nisi cùm culpam propriam rerū emendatione purgauerit. Indignè enim ad altare Domini properare permittitur, qui res Ecclesiasticas & audet rapere, & iniustè possidere iniqua defensione perdurat. Necatores enim pauperum iudicandi sunt, qui eorum taliter alimenta subtraxerint. Sacerdotalis tamen debet esse prouisio, vt vindictam admonitio manifestè p̄cedat, vt res vsur-

In Parisieñ synod. cap. 1.

vsurpatas iniustè q abstulit, adhibita ęquitate restituat. Quod si neglexerit, & necessitas compulerit, posteà prædonem sacerdotalis districtio maturata percellat: neque quisquam per interregna res Dei nitatur defensare, quia Dei potentia, cunctorum regnorum terminos singulari dñatione cócludit.

27 Vt iudices aut potentes, qui pauperes opprimũt, si commoniti à pontifice suo se non emendauerint, excommunicentur.

for. *salute 28 Cauta enim est in *salute prouisio, ad effugiendam culpam delicti, aditum delinquendi repellere. Nullus episcoporũ de ordinationibus clericorum præmia præsumat exigere, quia nõ solùm sacrilegum, sed & hæreticum est, (sicut in dogmatibus ecclesiasticis habetur insertum) ad ordinandũ clericum, per ambitionem (ad imaginem Simonis magi) pecuniã offerre sacerdoti, quia dicitur: Gratis accepistis, gratis date. Et cùm talis sit, qui gratiã DEI à sacerdote æstimat precio comparari, qualis ille, qui vendit, vterq; vsq; ad synodum ab ecclesia segregetur. Cauta est enim in salute prouisio ad effugiendam culpam delicti, aditum delinquendi repellere. (Act. 8.c Matth. 10.a)

Notaui sub die 15. Kaleñ. Decemb. anno 6. regni domini nostri * Chariberti gloriosissimi regis. *Arithber. Prætextatus, etsi peccator, in Christi nomine episcopus ecclesiæ Rothomageñ, hunc consensum nostrum secũdùm patrum statuta, relegi, consensi, & subscripsi sub die 15. Kaleñ Decemb. Turonis. Germanus peccator, consensi & subsc. Felix peccator, consensi & subscripsi. Caletricus peccator, cõsensi & subsc. Domitianus peccator, consensi & subscripsi. Victurius peccator, consensi & subscripsi. Domnulus peccator, consensi & subscripsi. Leodobaudus peccator, consensi & subscripsi.

Anno Dñi 552.

PARISIENSE CONCILIVM PRIMVM, CIRCA TEMPORA PELAGII papæ primi. Est prouinciale.

Parisiorum vrbs Lutetia, literatorum & literarum nomine insignis, cum maximis Europæ vrbibus certat magnitudine & frequẽtia. Meminit eius Plinius lib. 4. cap. 18. Strabo lib. 4.

CANONVM CONCILII I. PARISIensis tituli.

Nemo res ecclesiarum aut peruadat, aut cõpetat, aut retineat. 1
Nemo res episcopi proprias aut competere, aut confiscare præsumat. 2
Nè episcop⁹ alterius episcopi res cõpetat. 3
De illicitis & incestis coniunctionibus. 4
De sanctimonialium raptarum indecenti copula. 5
Nullus familiam alterius agere competat, aut rapiat. 6
Nemo excõmunicatus ab alijs colligatur. 7
De ordinatione episcoporum. 8
De famulatu & ministerio seruorum degenerum. 9

IN EIVSDEM CONCILII CAnones præfatiuncula.

Admonet pontifices temporum qualitas, & improbæ necessitatis præcauenda conditio, vt non solùm rerum præsentium, sed & futurorum quoq; vtilitas congrua prouisione tractetur, quatenùs, quos custodiæ ordinatio, ac pro amore diuino solicitudinis cura cõstringit, & præuidisse sequentia, & opportunè vigilâsse probentur. Et quia sibi sacerdotes in hoc maximè cósulunt, si importunorum voluntatibus obuiâsse noscantur, coniuncti in vnũ, Christo opitulante, *Parisiùs pro vtilitatibus ecclesiarum, vndè nõ leuiter rationem sumus quandoq; reddituri, inquantùm diuina pietas virtutem dare dignata est, tentauimus salubri consideratione prospicere, nè, dum periculosa abusióe ordinatio superna negligitur, in nobis aliorum crimina vindicentur. Capitulum I. (for. Parisijs)

¶Itaq; placet, ac omnibus nobis conuenit obseruare, vt quia nonnulli memores sui, p quaslibet scripturas pro captu animi, de facultatibus suis ecclesijs aliquid contulisse probantur, quòd à diuersis Deum minùs timentibus, catenùs mortifera calliditate tenetur, vt aliorum oblatio illis pertineat ad ruinam: nec intueri corde possint diem iudicij, dum nimiæ cupiditatis delectantur ardore. Quicunq; ergò immemor interitûs sui, res ecclesię (vt suprà diximus) delegatas, iniustè possidens, præsumpserit retinere, & veritate comperta, res Dei seruis eius dissimulauerit reformare, ab omnibus ecclesijs segregatus, à sancta communione habeatur extraneus: nec aliud mereatur habere remedium, nisi cum culpâ propriam rerũ emendatione purgauerit. Indignè enim ad altare Dñi properare permittitur, qui res ecclesiasticas & audet rape, & iniustè possidere iniqua defensione perdurat. Necatores enim pauperum iudicandi sunt, qui eorum taliter alimenta subtraxerint. Sacerdotalis tamen debet esse prouisio, vt vindictam admonitio manifesta præcedat, vt res vsurpatas iniustè qui abstulit, adhibita æqtate restituat. Quod si neglexerit, & necessitas cõpulerit, posteà prædonem sacerdotalis districtio maturata percellat: neq; quisquam per interregna res DEI defensare nitatur, quia Dei potentia, cunctorum regnorum ter- (In Synodo Turoneñ 2. cap. 26.)

terminum singulari damnatione cócludit. Quod si p̄sumpserit, & ipsius offensam & prædictæ damnationis periculum sustinebit. Cópetitoribus etiàm huiusmodi frenũ districtionis imponimus, qui facultates ecclesiæ, sub specie largitatis regiæ, improba surreptione peruaserint. Sera nanq; de his rebus pœnitudine commouemur, cùm iam anteactis temporibus contra huiusmodi p̄sonas, canonum suffulti prælidio, se sacerdotes Dñi erigere debuissent, nè mansuetudo indulgentiæ, ad similia perpetranda improborum audaciam adhuc quotidiè prouocaret: sed nunc tardè, iniuriarũ mole depressi, damnis quoq; Dominicis compellentib', excitamur. Quòd si is, qui res DEI competit, in alijs q̃ vbi res agit, maximè solet territorijs commorari, sacerdotem loci ipsius, vbi habitat, episcopus de huiusmodi prauitate contemptûs, neglecta persona, literis mox reddat instructum: tunc antistes, ipsi' fratris anxietate comperta, aut peruasorem admonitione corrigat, aut canonica districtione condemnet. Accidit etiàm, vt temporibus discordiæ supra promissionem bonæ memoriæ domini Clodouei regis, res ecclesiarum aliqui competissent, ipsasque res improuisa morte collapsi, proprijs hæredibus reliquissent: placet & hos quoquè, nisi res Dei, admoniti à pontifice, agnita veritate reddiderint, similiter à sanctæ communionis participatione suspendi, quoniam res Dei, quas antecessores eorũ maturata morte credendi sunt peremisse, non debent filij vlteriùs possidere. Iniquum esse censemus, vt potiùs custodes chartarum, per quas aliquid ecclesijs à fidelibus p̄sonis legitur derelictum, quàm defensores rerũ creditarũ, (vt præceptum est) iudicemur.

2 Et quia episcoporum res propriæ, ecclesiarum res esse noscuntur, si in eorum facultatibus simili fuerit crudelitate grassatũ, peruasores rerum memoratarum, canonum districtione feriantur, vt dum vindicta corrigit, qui non motibus proprijs, ac nulla cóscientiæ castigatione corripitur, saltem regulę obtũdatur aculeis. Perpetuo enim anathemate feriatur, qui res ecclesiæ confiscare, aut competere, aut peruadere periculosa infestatione præsumpserit.

3 Et quia exempla boni operis, à pontificibus debent primùm (Christo opitulante) procedere, nullus episcopus res competat alienas: aut si competitas aut à se, aut ab antecessore suo fortè quis possedit, domino proprietatis possessionem propriam, absq; p̄iudicio liberalitatis regiæ, integra reformatione restituat: vt quia Deus dona reprobat iniquorum, non ad iudicium suum, ecclesiæ res exteras derelinquat.

4 Conuenit etiàm vniuersis fratribus, vt non solùm præsentium rerum actus, sed & animarum quoq; debeant præparare remedia. Nullus ergò illicita coniugia, contra præceptũ Domini, sortiri præsumat, idest, fratris relictam, nec nouercam suam, relictamq; patrui, vel sororem vxoris suæ sibi audeat sociare, neq; auunculi quoquè, quæ relicta est, neque nurûs suæ vel materteræ coniugio potiatur. Pari etiàm conditione à coniugio amitæ, priuignæ, ac filiæ priuignæ coniunctionibus præcipimus abstinere.

5 Sacrarum etiàm virginum, neque per raptum, neq; per competitiones aliquas q̄squam coniugia sortiatur. Similiter de earũ erit coniunctionibus abstinendum, (& hi, qui eas rapere, aut competere voluerint, à communione sunt remouendi) quæ vestiũ commutatióe, tam viduæ quàm puellæ, religionem, pœnitentiam, aut virginitaté publica fuerint declaratione professæ. Quòd si contra interdicta quis venerit, & sacerdotem suum audire neglexerit, & in præsenti à communione ecclesiæ Catholicæ habeatur extraneus, & perpetuo anathemate feriatur.

6 Et quia vtilium rerũ cœpit causa tractari, hoc vniuersitas præcauere quoq; debet, tam sacerdotes, quàm principes, om̃isq; populus, vt nullus res alienas competere à regis audeat potestate. Nullus viduam, neq; filiam alterius extra voluntatem parentum, aut rape p̄sumat, aut regis beneficio æstimet postulandam. Quod si fecerit, similiter ab Ecclesiæ communione remotus, anathematis damnatione plectatur.

7 Et quia vniuersis sacerdotibus ità cóuenit, vt si quis de eis à communione ecclesiæ pro contemptu canonum, aut peruasióe rerum ecclesiasticarum, aliqué fortassè suspenderit, à nullo penitùs episcopo recipi p̄sumatur. Quòd si factum fuerit, is, qui eum contra interdicta receperit, & à fratrum suorum erit cócordia separatus, & æterni iudicis in futurum (vt confidimus) iracundiã sustinebit.

8 Et quia in aliquibus rebus consuetudo prisca negligitur, ac decreta canonũ violantur, placuit vt iuxta antiquam consuetudinem, canonum decreta seruentur. Nullus ciuibus inuitis ordinetur episcop', nisi qué populi & clericorũ electio plenissima quæsierit voluntate, nó principis imperio, neq; per quamlibet conditionem, contra metropolis voluntatem vel episcoporũ comprouincialium ingeratur. Quòd si per ordinationem regiam honoris istius culmen peruadere aliquis nimia temeritate pręsumpserit, à comprouincialibus loci ipsius episcopus recipi nullatenùs mereatur. Quem indebitè ordinatum cognoscunt, si quis de comprouincialibus recipere contra interdicta præsumpserit, sit à fratribus omnibus segregatus, & ab ipsorum omnium charitate remotus. Nam de actis ordinationibus pontificum ità conuenit, vt coniuncti metropolitanus cum suis comprouincialibus episco-

pis, vel quos vicinos episcopos eligere voluerit, in loco vbi côuenerit, iuxta antiqua statuta canonum, omnia communi consilio & sententia decernantur.

9 De degeneribus seruis, qui sepulcris defunctorum pro qualitate ipsius ministerij deputâtur, hoc placuit obseruari, vt sub qua ab actoribus fuerint conditione dimissi, & siue hçredibus, siue ecclesijs pro defensione fuerint deputati, voluntas defuncti circa eos in omnibus debeat conseruari. Quòd si ecclesia eos de fisci functiôibus in omni parte defenderit, tam illi quàm posteri eorum ecclesiæ defensione in omibus potiantur, & occursum impendant. Et quia huic definitioni cûcti fratrum interesse minimè potuerunt, hoc omnis côgregatio sacerdotum Christo propiciante decreuit, vt constitutio præsens à quantis oblata fuerit, subscriptionibus eorum debeat probari, quatenùs in hoc, quod ab vniuersis obseruandum est, vniuersitas debeat consentire.

¶Subscriptiones episcoporum.

Probianus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Bituriceñ, consensi & subscripsi. Prætextatus in Christi nomine episcopus ecclesiç Rothomageñ, côsensi & subscripsi. Chardaricus peccator, consf. & subs. Domitianus peccator, consensi & subs. Chaletricus peccator, côsensi & subs. Euphronius peccator, côsensi & subscripsi. Edibius peccator, consensi & subscripsi. Felix peccator, consensi & subscripsi. Ferrocinctus in CHRISTI nomine episcopus, consensi & subscripsi. Gonothigernus peccator, consensi & subscripsi. Leontius in Christi nomine episcopus, consensi & subscripsi. Germanus peccator, consensi & subscripsi. Lasciuus peccator, consensi & subscripsi. Paternus peccator, consensi & subscripsi. Samson peccator, consensi & subscripsi in nomine Christi.

AVRELIANENSE

CONCILIVM QVINTVM, CIRCA TEMPORA PELAgij papæ primi habitum, sub die 5. Calend. Nouemb. anno 38. regni domini Childeberti regis, Indict. 13. Est verò prouinciale.

TITVLI CAPITVLORVM AVRELIANEÑ CONCILIJ QUINTI.

PRAEFATIVNCVLA.

Ad diuinam gratiam referêdum est, cum vota principum concordant animis sacerdotum, vt dum fit pontificale concilium, normá viuendi teneat recapitulatio antiqua canonum, velut locus & tempus est quibuscunq; titulis veteribus, adhçrens noua constitutio sanctiôum. Igitur cum clemétissimus princeps, triumphorum titulis inuictissimus, Childebertus rex pro amore sacræ fidei, studio religionis in Aurelianensium vrbé congregâsset in vnum Domini sacerdotes, cupiens ex ore patrû audire, quod sacrum est, & quod pro ecclesiastico ordine authoritate promeretur pastorali, & quod aduenientibus sit norma, & præsentibus disciplina, quæ conueniat à præsenti tempore in posterum custodiri, præstante Deo, signanter est titulis prænotatum.

Capitulum primum.

Primò itaq; nefariam sectam, quam author malè sibi conscius, & à viuo sanctæ fidei catholicæ fonte discedens, sacrilegus quondàm condidit Eutyches, vel si qua à venefico similiter impio sunt plata Nestorio, Rex vult discere à sacerdotibus.

rio, quas etiàm ſectas ſedes Apoſtolica ſancta condemnat, ſimiliter & nos eaſdem cum ſuis authoribus & ſectatoribus execrantes, p̄ſentis conſtitutiōis vigore anathematizamus atq; damnamus, apoſtolicum fidei ordinem in Chriſti nomine prædicantes.

2 Nullus ſacerdotum, quenquam rectæ fidei hominem, pro paruis & leuibus cauſis à communione ſuſpēdat, præter eas culpas, pro quibus antiqui patres, ab eccleſia arceri iuſſerunt committentes.

3 Vt nullus Epiſcoporum, presbyterorum, & diaconorum, extranearum mulierū intra domum præſumat habere ſolatium, quibus etiàm pro vtilitate ſua aliqua familiariùs regenda committat. Quod etiàm de propinquis fœminis indicentes, ſimiliter prohibemus, nè, ſub conceſſa ſibi licentia parentali, ex earum ſequipedis, memoratorum vita vel opinio polluatur. Quòd ſi epiſcopus nunc vetitis vti ſub quadā præſumptione voluerit, anno vno à metropolitano, vel à comprouincialibus ſuis, ab officio ſuſpendatur. Clerici verò à proprijs epiſcopis, modo, qui ſuprà ſcriptus eſt, corrigan̄t.

4 Si quis clericus poſt acceptam benedictionem cuiuſlibet loci vel ordinis, ad cōiugalem torum, iam ſibi illicitū, denuò redire p̄ſumpſerit, vſq; in diem vitæ ab honore accepti ordinis & (ſicut habent antiquorum patrū canones) ab officio deponatur, ei tantummodò communione conceſſa.

5 Vt nullus clericum ſeu lectorem alienum, ſinè ſui conceſſione epiſcopi, vel promouere, vel ſibi quibuſlibet conditionib' audeat vendicare. Quòd ſi quis hanc conſtitutionem fuerit quacunq; præſumptione tranſgreſſus, memoratæ perſonæ ab eo, cuius ſunt, debitè ſeu Eccleſiaſtico iure ſeu ꝓprio reuocatæ, quia illicita vocatione diſceſſerant, ab honore vel officio ſuſcepto, iuxta arbitrium ſui pontificis ſuſpendatur. Epiſcopus verò, qui ordinauerit, ſex menſibus Miſſas facere non præſumat.

6 Vt ſeruum, qui libertatem à dominis proprijs non acceperit, aut etiàm iam libertum, nullus epiſcoporum ab eius tantùm voluntate, cuius ſeruus eſt, & eum abſoluiſſe dinoſcitur, clericū audeat ordinare. Quod ſi quiſquam fecerit, is, qui ordinatus eſt, à dn̄o reuocetur: & ille collator ordinis, ſi ſciens feciſſe probatur, ſex menſibus miſſas tātùm facere non præſumat. Si verò ſecularīū ſeruus eſſe conuincitur, qui ordinatus eſt, benedictione ſeruata, honeſtum in ordine domino ſuo impendat obſequium. Quòd ſi ſecularis dominus ampliùs cum voluerit inclinare, vt ſacro ordini inferre iniuriam videatur: duos ſeruos (ſicut antiqui canones habent) epiſcopus, qui eum ordinauit, dn̄o ſeculari reſtituat: & epiſcopus eum, quē ordinauit, ad eccleſiam ſuam reuocandi habeat poteſtatem.

7 Et quia plurimorum ſuggeſtione cōperimus, eos, qui in eccleſijs iuxta conſuetudinem à ſeruitio fuerint abſoluti, pro libito quorumcunq; iterùm ad ſeruitium reuocari: impium eſſe tractauim', vt quod in eccleſia Dei conſideratione à vinculo ſeruitutis abſoluitur, irritum habeatur. Ideò pietatis cauſa, communi conſilio placuit obſeruandum, vt quæcunq; mancipia ab ingenuis dominis ſeruitute laxātur, in ea libertate maneant, quam tunc à dominis perceperūt. Huiuſmodi quoq; libertas, ſi à quocunq; pulſata fuerit, cum iuſtitia ab Eccleſijs defendatur: p̄ter eas culpas, ꝓ quib' leges cōllatas ſeruis reuocare iuſſerunt libertates.

8 Vt in ciuitate, vbi pōtifex iure humanæ cōditiōis obiērit, nullus epiſcopus ante ſubſtitutionem deputati per ordinem ſucceſſoris, aut in ciuitate, aut ꝑ parochias ordinare clericos, aut altaria audeat conſecrare, vel quicquam de rebus eccleſiæ p̄ter humanitatē p̄ſumat auferre. Quòd ſi quiſquā temerario auſu ſtatuta tranſcēderit, conuētus ab inſtituto pontifice, verecundiæ ſuæ conſulens, ſinè dilatione ablata reſtituat. Si verò ſuæ voluntatis arbitrio, vel quorumcunq; precibus actus, quamcunq; perſonā promouere, aut cōtra interdictum ire præſumpſerit, anno integro Miſſas facere non præſumat.

9 Nullus ex laicis, abſq; annua conuerſatione præmiſſa, epiſcopus ordinetur, ità vt intra anni ipſius ſpatium, à doctis & probatis viris, diſciplinis & regulis ſpiritalibus plenìus inſtruatur. Quòd ſi hoc quiſquam epiſcoporum tranſcendere quacunq; conditione præſumpſerit, anno integro ab officio vel charitate fratrū habeat̄ extraneus.

10 Vt nullum epiſcopatum præmijs aut cōparatione liceat adipiſci, ſed cum voluntate regis iuxta electionē cleri ac plebis, ſicut in antiquis canonibus cōtinet̄ ſcriptum, cōſenſu cleri ac plebis, à metropolitano, vel quē vice ſua miſerit, cum cōprouincialibus pōtifex cōſecretur. Quòd ſi quis hāc regulam huius ſanctæ conſtitutionis per coemptionem exceſſerit, eum, qui per præmia ordinatus fuerit, ſtatuimus remouendum.

11 Item (ſicut antiqui canōes decreuerūt) nullus inuitis detur epiſcopus, ſed nec per oppreſſionē potentium perſonarum, ad cōſenſum faciendum ciues aut clerici (quod dici nefas eſt) inclinentur. Quod ſi factum fuerit, ipſe epiſcopus, qui magìs per violentiam, q̄ per decretum legitimum ordinatur, ab indepto pontificatûs honore in perpetuum deponatur.

12 Nulli viuenti epiſcopo alius ſuperponatur, aut ſuperordinet̄ epiſcopus, niſi forſitan in eius loco, quem culpa capitalis deiecerit.

13 Nè cui liceat res vel facultates eccleſijs, aut monaſterijs, vel xenodochijs, ꝓ qua-

cunque eleemosyna cum iustitia delegatas, retentare, alienare, atq; subtrahere. Quod quisquis fecerit, tanquàm necator pauperum, antiquorum canonum sententijs constrictus, ab Ecclesiæ liminibus excludatur, quàm diù ab ipso ea, quæ sunt ablata vel retenta, reddantur.

14 Vt nullus episcoporum, aut cuiuslibet ordinis clericus, vel alia quęcunq; persona, quibuslibet conditionibus, seu in vno regno seu in alio positus, alterius cuiuscunque ecclesiæ res aut petat, aut præsumat accipere. Quod si fecerit, tam diù habeatur à communione altaris, vel omnium fratrum ac filiorum charitate suspensus, donèc ipsi ecclesiæ, cuius * directo ordine res est ablata, restituatur.

for. * res est ablata, directo ordine restituatur.

Hoc capitulum 14. in quodam vetustissimo manuscripto exēplari non habebatur: sed eius loco duo alia inserta sunt. Primum est: Si quis presbyter aut diaconus quolibet cothurno ordinationem episcopi sui despexerit, aut calliditate faciente, ipsum iniuriare aut detrectare præsumpserit, tribus annis à communione suspensus, & in monasterium retrusus, aqua tantummodò & pane diebus singulis sustentetur, nec comam nec barbā facere præsumat, nec ad arā Domini penitùs accedere permittatur. Alterum est: Si episcopo aut presbytero causæ criminalis, hoc est, homicidium, adulterium, furtum & maleficium imputatum fuerit, se de eo, quod ei obiectum fuerit, innocentem reddere faciat. Quod si non fecerit, quinquennium à liminibus Ecclesiæ extraneus habeatur, sicut in Nicenis canonibus antiqui patres instituerunt. (Hoc vltimum capitulum valdè deprauatē scriptum fuit: itaque quædā ex eo, q̄ legi non possent, omisimus.)

15 De xenodochio verò, quod pijssimus rex Childebertus & coniugalis sua Vltrotho regina in Lugdunensi vrbe (inspirante Dño) condiderunt, (cuius institutionis ordinem vel excriptioné petentibus ipsis, manuum nostrarum subscriptione firmauim⁹) visum est pro Dei contemplatione, iunctis nobis in vnum, permansura authoritate decernere, vt quicquid p̄fato xenodochio, aut per supradictorum regum oblationem, aut per quorumcunq; fideliū eleemosynas collatum aut conferendum est, in quibuscunq; rebus atque corporibus, nihil exindè ad se quolibet tempore antistes ecclesiæ Lugdunensis reuocet, aut ad ius ecclesiæ transferat, vt succedentes sibi per temporum ordinem sacerdotes, non solùm de facultate xenodochij ipsius, aut de consuetudine vel institutione nihil minuant: sed dent operam, qualiter rei ipsius stabilitas, in nullam partē detrimentum aut diminutionem aliquam patiatur, prouidentes ad intuitum retributionis æternæ, vt præpositi semper strenui ac Deum timentes decedentibus substituantur, & cura ægrotantium, ac numerus, vel exceptio peregrinorum, secundùm indictā institutionem, inuiolabili semper stabilitate permaneat. Quòd si quis quolibet tempore cuiuslibet potestatis vel ordinis cōtra hanc constitutionem nostrā venire tentauerit, aut aliquid de cōsuetudine vel facultate xenodochij ipsius abstulerit, vt xenodochium (quód auertat Deus) esse desinat, vt necator pauperum, irreuocabili anathemate feriatur.

16 Quisquis etiàm aut maiorum aut mediocrium personarum, quodcunq; muneris vel facultatis sacerdotibus, aut ecclesijs, aut quibuslibet locis sanctis, studio mercedis cum iustitia pro Dei contemplatione contulerit, aut ea, quæ à parentibus donata noscūtur, postmodùm auferre p̄sumpserit, superiori sententia, vt necator pauperum, cōmunione priuetur.

17 Placuit etiàm, vt si quæcunq; persona contra episcopum, vel actores Ecclesiæ se proprium crediderit habere negocium, prius ad eum recurrat charitatis studio, vt familiari aditione commonitus, sanare ea debeat, quæ in querimoniā deducuntur. Quā rem si differre voluerit, tunc demùm ad metropolitani audientiam veniatur. De qua re, cùm literas suas metropolitanus ad comprouincialem episcopum dederit, & causa ipsa inter vtrosq; quacunq; occasione amicis medijs non fuerit definita, vt ipsi metropolitano necessarium sit in eodem negocio iterare scriptum, & secundò admonitus, aut mittere aut venire distulerit, tandiù à charitate metropolitani sui nouerit se esse suspensum, donèc ad præsentiam eius veniens, causæ ipsius, de qua petitur, reddiderit rationem. Quòd si patuerit, episcopū ipsum contra iustitiam fatigatum, is, qui eum iniusta interpellatione pulsauit, anni spatio à communione ecclesiastica suspendatur. Si verò metropolitanus à quocunq; comprouinciali episcopo bis fuerit in causa propria appellatus, & eum audire distulerit: ad proximam synodum, quæ constituetur, negociū suum in concilio licentiam habeat exercendi: & quicquid pro iustitia à comprouincialibus suis statutū fuerit, studeat obseruare.

18 Id etiàm huic decreto credidimus inserendum, vt si quis de cōprouincialib⁹ episcopis à metropolitano suo ad cōcilium intra suam prouinciam fuerit euocatus, & p̄ter euidentem infirmitaté ad conciliū venire distulerit, atq; de synodali cōuentu, anteq̄ cuncta cōueniant, sinè cōmeatu concilij ipsi⁹ discedere fortassè p̄sumpserit, sicut est p̄cedentibus regulis statutū, sex mensibus à Missarum officio suspendatur. Quòd si quē à concilio quæcunq; necessitas illata distulerit, à metropolitano suo veniam postulās, ad Missarum faciendarum gratiam reuocet.

19 Quęcunq; etiàm puellæ seu p̄pria voluntate monasterium expetunt, seu à parentibus offeruntur, annū in ipsa, qua intrauerint veste p̄maneant. In his verò monasterijs, vbi

js, vbi nō perpetuò tenentur inclusæ, triennium in ea, qua intrauerint, veste permaneant: & postmodùm secūdùm statuta monasterij ipsius in loco, quo elegerint permanere, vestimenta religionis accipiant. Quæ si deincèps sacra relinquentes loca, propositū sanctum seculi ambitiōe transcēderint: ille, quæ in domibus proprijs, tam puellæ quàm viduæ, cōmutatis vestib⁹ cōuersantur, cum his, quibus coniugio copulantur, Ecclesiæ communione priuentur. Sanè, si culpam sequestratione sanauerint, ad communionis gratiam reuocentur.

20 Id etiàm miseratiōis intuitu æquum duximus custodiri, vt qui pro quibuscunq; culpis in carceribus detinentur, ab archidiacono seu à præposito Ecclesiæ diebus Dominicis requirantur, vt necessitas vinctorū secundùm præceptum diuinum misericorditer subleuetur: atq; à pontifice, instituta fideli & diligēti persona, quæ necessaria ꝓuideat, competens victus de domo Ecclesiæ tribuatur.

21 Et licèt (propicio Deo) omnium Domini sacerdotum, vel quorumcunq; hęc cura possit esse fidelium, vt egentibus necessaria debeant ministrari: specialiter tamen debilibus id pietatis causa cōuenit, vt vnusq́sque episcoporum incolis, quos infirmitatē incurrisse, tā territorij sui, q̃ ciuitatis, agnouerit, de domo Ecclesiæ iuxta possibilitatē victui & vestitui necessaria subministret, vt nō eis desit misericordiæ cura, quos p durā infirmitatē intolerabilis cōstringit inopia.

22 His itaque Deo propitio constitutis, quod præcipuè in omnibus patrum concilijs habetur scriptum, congrua diffinitione sancimus, vt intra anni circulū vnusquisque metropolitanus episcopus, iunctis in vnum locum comprouincialibus suis, intra prouinciam suam studeat habere concilium: vt aut, si qua accesserint, charitatis emendentur studio: aut si pax regalis vel disciplina in cunctis (Deo adiuuante) pmanserit, authore bonorum omnium Deo, de charitate & præsentia gratulentur. Hæc ergò (Deo propicio) constanter & vnanimiter definita seruantes, etiàm præteritorum statuta canonū, his decernimus, vt (Christo authore) deincèps inconuulsa vniuersa seruentur: vt manente concordia, quæ diuina inspiratione salubriter in p̄senti tempore definita sunt, amodò & habeant vigorem, & custodiant charitatem.

23 De seruis verò, pro qualibet causa si ad Ecclesiæ septa confugerint, id statuimus obseruandum, vt si quid in antiquis constitutionibus tenetur scriptum, pro concessa culpa, datis à domino sacramentis, quisquis ille fuerit, egrediatur, de venia iam securus. Enimuerò, si immemor fidei dominus, trāscendisse conuincitur quod iurauit, vt is, q veniam acceperat, probetur postmodùm ꝓ ea culpa, qualicunq; supplicio cruciat⁹: dominus ille, q immemor fuit datæ fidei, suspensus sit ab oīm communione. Iterùm, si seruus pro venia, datis sacramentis à domino, iam securus, exire noluerit; nè sub tali contumacia requirēs locum fugæ, domino fortassè depereat, egredi nolentem, à domino cum liceat occupare, vt nullam, quasi ꝓpter tentationem serui, quibuslibet modis molestiam aut calumniam patiatur Ecclesia: fidem tamen dominus, quam pro concessa venia dedit, nulla temeritate transcendat. Quòd si gentilis dominus fuerit, aut alterius sectæ, qui à conuentu ecclesiæ probatur extraneus: is, qui seruū repetit, *personā requirat bonæ fidei Christianum, vt ipse in persona domini pro seruo præstet sacramētum: quia ipsi possunt seruare quod sacrum est, qui post transgressionem, Ecclesiæ metuunt disciplinam. for. pro se

NOMINA EPISCOPORVM qui subscripserunt.

Sacerdos in Christi nomine Ecclesię Lugdunensis episcopus, constitutionem nostram relegi, & subscripsi quinto Kalendas Nouembris anno trigesimooctauo regni domini Childeberti regis. Aurelius in Christi nomine Episcopus ecclesiæ Arelatensis, constitutionem nostram subscripsi. Aspasius episcopus Elosaticensis ecclesiæ, subscripsi. *Antonius episcopus Olorensis ecclesiæ, subscripsi. Aredius episcopus *Diniensis ecclesiæ, subscripsi. Agricola episcopus Cabilonensis ecclesiæ, subscripsi. Auolus episcopus Aquensis ecclesiæ, subscripsi. Ambrosius Episcopus Trecensis Ecclesiæ, subscripsi. Basilius episcopus Glandetensis ecclesiæ, subscripsi. Beatus episcopus Ambianensis ecclesiæ, subscripsi. *Constitutus episcopus Senonensis ecclesiæ, subscripsi. Clementinus Niuernensis ecclesiæ episcopus, subsc. Cronopius *Meldorum Ecclesię episcop⁹, subsc. Desideratus Bituricensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Domitianus *Tungrensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Eusebius Xantonensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. *Eradius Aptensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Edebiolus* Eleutherius, Altisiodorensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Aegidius Abrincatinæ Ecclesiæ episcopus, subsc. Firminus Vticensis ecclesiæ episcopus, subsc. Felix Carnoteñ ecclesię episcopus, subsc. Faustus Lactoreñ ecclesiæ episcopus, subsc. Fredigernus Syluanectēsis ecclesiæ, subsc. Fegasius Abrinceñ Ecclesiæ episcopus, subscripsi. Gramatius *Vindoneñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Gallus Aruernicæ ecclesiæ episcopus, subsc. Gallus Valentinæ ecclesiæ episcopus, subsc. Esychius Viennensis ecclesiæ episcopus, subsc. Iulianus Aqueñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Lauto Constantinæ ecclesiæ episcopus, subsc. *Leucadius, Maximus *Carduceñ, ecle-

*Antonin⁹ episc. ecclesię Aurelianeñ, subsc.

*Constantinus

Meldeñ

*Tongreñ

*Eraclius

*Seledus

*Cadurceñ

ecclesiæ episcopus, subsc. Nectarius Augustodunen̄ eccle. episcopus, subscr. Nicetius Treueren̄ eccle. episcopus, subsc. Prætextatus Rothomagen̄ eccle. episcopus, subscri. Proculianus Auscien̄ Ecclesiæ episcopus, subscr. Passinus Sagien̄ ecclesiæ episcopus, subsc. Placidus Matisconensis Ecclesiæ episcopus, subscripsi. Palladius *Telonensis eccle. episcopus, subsc. Præsidius Conuenarū eccle. episcopus, subscripsi. Quintianus Ruthenen̄ eccle. episcopus, subscripsi. Rufus *Valensium Octodoren̄ eccle. episcopus, sub. *Lexonien̄ Saphoracus Parisien̄ eccle. episcopus, subs. Sabaudus *Luxouien̄ eccle. episcopus, subs. for. *Bisuntinen̄ Tetricus Lingonensis ecclesiæ episc. subsc. Vrbicus *Visontionensis eccle. episc. subsc. Vinian⁹ Aginnen̄ ecclesiæ episc. subscripsi. *Vebriornensis* Valerius Tullensis ecclesiæ episcopus, subsc. Valerius Ebroicen̄ eccl. episc. sub. Vellesius Vapincen̄ eccl. episc. subs. *Vetustissimus manuscriptus codex habet hoc loco nouēdecim partìm archidiaconorum, partìm presbyterorum nomina, qui pro totidē episcopis illorū absentiū nomine subscripserunt.*

PARISIENSE QVODDAM BREVE CONCILIVM.

Cum in vrbem Parisien̄, ad inuitationem domini regis gloriosissimi Childeberti, venissem⁹, & in vnū positi, q̄ ad ecclesiasticum ordinē, vel fidei catholicę authoritatē ptinēt, Christo adiuuante, q̄ erāt necessaria tractarem⁹, & ex hoc magìs pro ordinãda Ecclesia memoratæ vrbis, eius nos dignatio iugiter admoneret, vt eundem sacerdotem (sicut desflēdum est) manifesta siquidem culpa deiecerat, qualiter reparari Dominici gregis pastor prouidus debuisset, pontificalis conuētio declararet. Ob hoc in domo Ecclesiæ vnanimiter residentes, gesta in quibus quōdàm discussio Saphoraci episcopi habita fuerat, nobis postulauimus recenseri: quam p ordinem relegentes, cùm venissemus ad locum, vbi eius confessio de crimine tenebatur, quam præsentibus sanctis ac venerabilibus viris episcopis Medoueco, Leubeno, vel Leubachario abbate, Hiculpho presbytero, Aeterno archidiacono, necnon & Astricio diacono, professus fuerat memoratus quondàm episcopus Saphoracus: ipsos denuò interrogantes, suprascripti professionem nobis denuò ore proprio retulerūt: quod etiàm facinus necnō & episcopus Ardaricus à memorati Saphoraci ore se etiàm veridica assertione audisse perdocuit. & qa tanti ac tales viri, quos interfuisse discussiōi veridica docet scripta relatio, quæq; reuerà dicta vel agnita sunt, gestis teneatur inscriptum sanctorum antistitum & laudabilium virorum, quos studiosissimè indagâsse ostēdit conscripta discussio, tãtæ eorum discussioni vnanimiter præbentes assensum, placere nobis, q̄ cum in monasterio duxerunt, præsentibus etiàm decretis vnanimiter profitemur. Et quia sinè dubio culpas eius esse capitales, canonum authoritate mōstratur, vtiquè confessione propriæ linguæ deiectioni ipse se fecit obnoxium. Igitur tam aperta confessione, secundùm sententiam canonum, quæ de huiuscemodi transgressiōe in Aurelianen̄ synodo nupèr habita sunt decreta, à metropolitano, cui redigendi actio vel ordinatio de cōprouincialib⁹ eius ecclesiæ manet, in memorata vrbe scripta seruentur, ac regulariter pagani, vt disciplinæ modus maneat: & qui tanto ordini p̄sunt, adiuuante Chr̄o, bonæ vitæ authoritate viuentes, quē secundùm ordinem sacrum possitis ordinare, p̄uideant, vt nec falsa obiectio culpæ maculet innocentes, & illi, qui inuenti & comprobati in culpa fuerint, in nulla districtione habeantur immunes.

Sabaud⁹ in Chr̄i nomine episcopus Arelaten̄, subsc. Agricola episc. Cabilonen̄, sub. *Aredius episc. *Dien̄, sub. Auolus episc. sub. Agrestius episc. susc. Constitutus episc. Senonen̄, sub. Clementius episc. subs. Clemētinus episc. Niuernen̄, subs. *Esitius episc. Viennen̄, subs. Etnetius episc. sub. Expectatus episco. subs. Firminus episc. Vticen̄, subs. Leontius Episcopus subs. Lucretius episc. subs. Leobinus episcopus subsc. Mediouechus episc. sub. Matthæus episc. sub. Nicetius episc. Treueren̄, sub. Placidus episcop⁹ Matisconen̄, sub. Sinidius episco. subs. *Syagrius episc. Eduorum, subsc. Tetricus episc. Lingonen̄, sub. Tetradius episcopus subs. Velletius episco. Vapincen̄, sub. *Vincētius episc. subscripsi. * Eradius * Eradius *Dignen̄ *Illichius for. *Vincentiolus

DECRETA IOANNIS PAPAE III.

Ex libro Pontificali.

Ioannes natione Roman⁹, de patre Anastasio illustri, sedit annos xij. menses xj. dies xxvj. Hic ampliauit & restaurauit cœmeteria sanctorum martyrū. Hic cōstituit, vt oblatiōes, & amulæ, vel luminaria in eadem cœmeteria per omnes dominicas de Lateranis ministrarentur. Hic perfecit ecclesiam sanctorum Philippi & Iacobi, & dedicauit eam. Eodem tempore *Eruli in *Tursiam exierunt, & leua- Anno Dn̄i 563. for. *Heruli in Tusciam

leuauerunt sibi regem Sindual, & premebāt cunctam Italiam. At egressus Narses ad eum, interfecit regem, & omnem gentem Erulorum sibi subiugauit. Deindè venit Amingus dux Francorum, & Bucellinus, & simili modo ipsi premebant Italiam. Sed auxiliante Domino, & ipsi à Narsete interfecti sunt. Erat ergò tota Italia gaudens. Tunc Romani inuidia ducti, suggesserunt Iustino & Sophiæ, * quia expediret, Romanos Gotthis seruire, quàm Græcis, vbi Narses eunuchus imperat, & seruitio nos subijcit, & pijssimus Imperator hæc ignorat. Aut libera nos de manu eius & ciuitatem Romanam, aut certè gentibus deseruiemus. Quo audito, Narses dixit: Si malè feci Romanis, malè inueniam. Tunc egressus Narses de Roma, venit in Campaniam, & scripsit genti Longobardorum, vt venirent, & possiderent Italiam. Vt cognouit Ioannes papa, quia suggestionem suam ad Imperatorem contra Narsetem misissent, festinus venit Neapolim, cœpitque eum Ioannes papa rogare, vt reuerteretur Romam. Tunc Narses dixit ei: Dic sanctissime papa, Quid mali feci Romanis? Vadam ad pedes eius, q̃ me misit, & cognoscat om̄is Italia, quomodò totis viribus laboraui pro ea. Respondit Ioannes papa, dicens: Citiùs ego vadã, quàm tu de hac terra egressus fueris. Reuersus est ergò Narses cum Ioanne sanctissimo papa. Tūc sanctissimus papa retinuit se in cœmeterio sanctorū Tiburtij & Valeriani, & habitauit ibi multum temporis, vt etiàm episcopos ibi consecraret. Narses verò ingressus Romam, post non multū temporis mortuus est. Cuius corpus positū est in locello plumbeo, & reductum est cum omnibus diuitijs eius Constantinopolim. Eodem tempore Ioannes papa & ipse mortuus est, & sepultus in basilica B. Petri Apostoli, tertio Idus Iulias. Hic fecit ordinationes duas per mēsem Decembrium, presbyteros 38, diacones 13, Episcopos per diuersa loca numero 61. Et cessauit Episcopatus menses decem, dies tres.

for. *quia magis

DECRETALIS IOANNIS *papæ tertij Epistola.*

1 Primùm chorepiscopos quosdam temerarios, olìm iam damnatos arguit, quòd nimium sibi sumerent authoritatis in impositione manuum.

2 Deindè monstrat Clementem 1. post beatum Petrum sedem Apostolicam rexisse, idq; tradente sibi ipso Petro.

3 Tertiò tradit, quāta cura atq; solicitudo illi subeūda sit, qui gregē Christi pascat.

IOANNES EPISCOPUS vniuersis per Germaniæ & Galliæ prouincias cōstitutis, in Domino salutem. Optaueram siquidem charissimi, ꝓ nostri charitate collegij, oēs Domini sacerdotes in vna deuotione persistere, nec quenquam prohibita, gratia aut fauore sacerdotum sectari, aut à via recta discedere. Et quanquàm credamus, dilectionem vestram ad omne opus bonū esse * paratam, vt tamen efficacior fiat, congruum nobis visum est, literis sedis Apostolicæ (vt antecessorum quoquè nostrorum vestigia imitemur) vos monere, præcepta diuina & Apostolicæ sedis instituta viriliter peragere, & prohibita non tangere, sed cauere: nec cuiquam liceat vnquàm doctrinam patrum deserere, & sacerdotali honore gaudere. Perlatum est ad sedem Apostolicam, emersisse, & denuò reuiuiscere prohibitum, & funditùs extirpatum, tam à sancto Damaso, quàm à sancto Leone viris Apostolicis, atq; ab vniuersis synodali authoritate Episcopis, repræhensibilem atque oppidò inolitum vsum, eò quòd quidam chorepiscopi (qui & à prædictorum antecessorum sanctorum Apostolicorum patribus & viris Apostolicis, & ab ipsis, siuè à nobis sunt prohibiti, sicut eorum hactenùs testantur decreta) vltra modum suum progredientes, donum sancti spiritûs per impositionem manuum tradant, & alia, quæ * solùm pontificibus debentur, contra fas peragant, præsertim cùm nullus ex septuaginta discipulis, quorum speciem in ecclesia gerunt, legatur, donum spiritussancti per manûs impositionem tradidisse. Quòd autem solis Apostolis, eorumque successoribus proprij sit officij tradere spiritumsanctū, liber Actuum Apostolorum docet. In concilio verò * Cæsarensi ità de chorepiscopis habetur scriptum: Chorepiscopi quoq; ad exemplum & formam Septuaginta videntur esse: vt comministri autē, propter studium, quod erga pauperes exhibent, honorentur. Si enim meliores sanctioresq́; sanctis Apostolis esse putatis, facite quæ illi nō fecerunt, & superextollite vos illis. Si verò eiusdem ordinis estis, & æquiparare vos vultis illis, nolite ea agere, q̃ illi nō egerunt: sed imitamini, prout meliùs potestis, exempla & vestigia eorum. Illi autē præcipiente Domino, illisq; denunciante, vt illi & successores eorum tātummodò per manûs impositionē traderēt spiritūsanctū, nulli vnq̃ ex septuaginta tradere spm̄sanctū ꝑ manûs impositionē permiserūt, eis (quorum typum, vt prędictum est, chorepiscopi, anteq̃ prohibiti essent, gerebant in ecclesia) scientes illicitum fore, dantes successoribus eorū exemplum, nè vnquàm talia præsumerent. Vndè in Actibus Apostolorū scriptum est: Cùm audissent Apostoli, qui erāt Hierosolymis, quia recepit Samaria verbū Dei, miserūt ad eos Petrum & Ioannē. Qui cùm venissent, orauerunt pro ipsis, vt acciperēt spiritumsanctum. Necdùm em̄ in quēquam illorum venerat, sed baptizati tm̄ erant in nomine Domini Iesu. Tunc imponebāt manus super

1 *deuotam

*solis

Act. 8.

Neocæs. concil. cap. 13.

Actor. 8. c

super illos, & accipiebant spiritumsanctum. Non ergò (vt iam dictum est) aliquem ex septuaginta, licèt pauci essent apostoli, ad hoc opus perficiendum direxerunt, sed Petrum & Ioannem Apostolos per manús impositionem tradere spiritumsanctum miserunt: quorũ vicẽ Episcopi in Ecclesia gerũt, & nõ chorepiscopi, qui septuaginta discipulorũ formam ante prohibitionem eorum gerebant. Quod illi non fecerunt, vos facere nolite, nè dissimiles eis, & indigni eorum successione & ministerio esse videamini: quia (vt ait Dominus in Euangelio) qui non est mecum, aduersùm me est: & qui nõ colligit mecum, dispergit. Si autem Petrus princeps Apostolorum, adiutores sibi adsciuit Linũ & Cletum, non tamen potestatem pontificij, aut ligandi, aut soluendi eis normã tradidit, sed successori suo sancto Clementi, q sedem Apostolicã post eum, & potestatem pontificalẽ tradente sibi beato Petro, tenere promeruit. Linus verò & Cletus ministrabant exteriora, princeps autem Apostolorũ Petrus verbo & orationi insistebat, quæ nõ incógruè ad traditionem spiritussancti per manũs impositionem pertinent. Vndè & in Actibus Apostolorũ scriptum habetur: Non est æquum, nos relinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Quapropter septuaginta electi sunt discipuli, qui exteriora peragerent, ipsi verò apostoli verbo & orationi insisterent: indè & in Euangelio secũdùm Lucam * scriptum est ità: Post hæc autem designauit Dominus & alios septuagintaduos, & misit illos binos ante faciem suam in oẽm ciuitatem & locum, quò erat ipse venturus. Et dicebat illis: Messis quidem multa, operarij autem pauci. Rogate ergò Dominum messis, vt mittat operarios in messem suam. Ite. Eccè ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculum, neq; peram, neq; calceamenta, & neminem per viam salutaueritis. In quamcunq; domum intraueritis, primùm dicite: Pax huic domui. Et si ibì fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra. Sin autem, ad vos reuertetur. In eadem autem domo manete, edentes & bibentes quę apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua. Nolite trãsire de domo in domum. Et in quamcunq; ciuitatem intraueritis, & susceperint vos, manducate quæ apponuntur vobis, & curate infirmos qui in illa sunt, & dicite illis: Appropinquabit in vos regnum Dei. In quamcunq; autẽ ciuitatem intraueritis, & nõ receperint vos, exeuntes in plateas eius, dicite: Etiàm puluerem, qui adhęsit nobis de ciuitate vestra, extergimus in vos. Tamẽ hoc scitote, quia appropinquabit regnũ Dei. Dico vobis, quia Sodomis in illa die remissius erit, quàm illi ciuitati. Et in Matthæo Euangelista scriptũ est: Eccè ego mitto vos sicut oues in medio luporũ. Estote ergò prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. Cauete autẽ ab hominibus. Tradent enim vos in concilijs, & in synagogis suis flagellabunt vos, & ad reges & præsides ducemini propter me, in testimonium illis & gẽtibus. Cùm autem tradent vos, nolite cogitare, quomodò aut quid loquamini: Dabitur enim vobis in illa hora, quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini, sed spiritus patris vestri, qui loquitur in vobis. Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium, & insurgent filij in parentes, & morte eos afficient. Et eritis odio omnibus propter nomẽ meum. Qui autem perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Linum nanque & Cletum nihil legitur vnquàm ex pontificali ministerio egisse potestatiuè: sed quantum eis à beato Petro præcipiebatur, tantum solummodò agebant. Nam & in canone legitur Niceno: Episcopum nanque conuenit, maximè quidem ab omnibus, qui sunt in prouincia, episcopis ordinari. Si autem hoc difficile fuerit, aut propter instantem necessitatem, aut propter itineris longitudinem, à tribus tamen omnimodis in idipsum conuenientibus, & absentibus quoquè pari modo decernentibus, & per scripta consentientibus, tunc ordinatio celebretur. Firmitas autem eorum, quæ geruntur per vnamquanque prouinciam, metropolitano tribuatur episcopo. Omnia quoquè maxima concilia affirmant, eum nõ esse episcopum, qui minùs quàm à tribus episcopis, authoritate etiàm metropolitani, fuerit factus episcopus. Ideoque illos, quos chorepiscopos vocatis, quia ab vno (vt audiuimus) fiunt episcopo, episcopos non esse, nec aliquid de pontificali priuilegio agere debere, perspicuum est. Quoniam si nomen non habent, quomodò officium possunt * habere? Si ergò episcopi non sunt, & presbyteri (quorum vicem gerunt, quia ad exemplum & formam Septuaginta olim fiebant) esse despiciunt, quid erunt? Profectò quod ratione caret, aut nihil, aut parùm prorsùs est. Si quis de his ampliùs, & quòd fieri non debeant, voluerit scire, legat prædictorũ Apostolicorum decreta, & ibì reperiet. De quibus aliqua & hîc inserere, dignum duximus. Si Domini desideramus esse discipuli, ipsius imitemur vestigia, vt de nobis dicatur: Ego sum pastor bonus, & agnosco oues meas, & voco eas nominatìm, & cognoscũt me meę, & reliqua. Et iterùm, monente Dominicæ vocis imperio, quo beatissimus Apostolus Petrus trina repetitione mysticæ sanctionis imbuitur, vt Christi oues, qui Christũ amat, diligenter & cum magna cura pascat, quoniam ipsius sanctæ sedis (cui perabundantiam diuinæ gratiæ præsumus) *ipsius amore & reuerentia cohortamur, vt tantæ superstitionis, quæ nullius (vt sæpè dictũ est) fulcitur authoritate, periculum (quantùm possumus)

Marginalia: Luc.11.c — II 8.q.1. Si autem Petrus — Actor. 6.a — *habetur Luc.10.b — Matth.10.b — Niceni cõc. cap.4. — *facere — Damasi scilicet & Leonis. — Damasi papæ epist.4. — Ioan.10.c III — Ioan.vlt.e

ſumus) declinemus, nè beati magiſtri noſtri
Iohan.21. Petri ſummi Apoſtoli dilectio, quâ ſe amatorem Dei eſſe teſtatus eſt, vana inueniatur in nobis: quoniam omnis negligenter paſcens totiès commendatum ſibi Dominicũ gregem, conuincitur ſummum non amare paſtorem: nec eius velle ſe diſcipulum fieri, cuius exempla negligit imitari. Nam gratia prorsùs maior acquiritur, ſi de commiſſis ouibus lucrum offerat Domino ſolicitudo paſtoris. Nam & beatum Iacob, qui pro
Gene.31.a vxoribus diù ſeruierat, dixiſſe meminimus: Viginti annis fui tecum: oues tuæ & capræ ſteriles non fuerunt: arietes gregis tui non comédi, nec captũ à beſtia oſtendi tibi: ego damnum omne reddebam: & quicquid furto perierat, à me exigebas. Die noctuq; æſtu vrebar & gelu, fugiebat ſomnus ab oculis meis. Si igitur ſic laborat & vigilat, qui paſcit oues Laban: quanto labore, quantisque vigilijs debet intédere, qui paſcit oues Dei? Sed in his omnibus ipſe nos inſtruat, qui ꝓ ſuis dedit ouibus animam, & adiuuet nos, vt de his, qui nobis commiſſi ſunt, fructum multiplicem, ac menſuram ſupereffluentem ad æterna gaudia reportare concedat: tantusq; nos beati Petri Apoſtolorum principis amor accendat, vt in ouili ipſius, cui oẽs creaturæ ſunt traditæ, omnes taliter errantes, & illicita atque prohibita præſumentes, ſanctis veſtris ſtudijs ſummo redintegrare
*quatenùs cum deſiderio feſtinetis, * qualiter animæ precioſo Chriſti ſanguine redemptæ, corũ non depereant deceptione. Reſtat etiàm, quòd per oſtium hi nequaquàm ſubintrârunt: quia non habebant oſtium, per quod ingrederentur: quia (vt dictũ eſt) ſi nec epiſcopi ſunt, & plusquàm presbyteri eſſe ambiunt, per quod oſtium intrabunt? cùm hi tantùm duo ordines in Eccleſia legâtur, nec ampliùs ad paſtorale officiũ aliquod patet oſtium, per quod paſtor intret. Audite fratres non me, ſed ipſam veritatem, dicẽtem:
Ioan.10.a Qui non intrat per oſtium in ouile ouium, ſed aſcẽdit aliundè, ille fur eſt & latro, & reliqua. Cùm etiàm egregius prędicator dicat,
1.Cor.3.c Fundamentum aliud nemo poteſt ponere, præter id quod poſitum eſt: prædicta duo fundamenta in Eccleſia tantummodò poſita inueniantur, quicquid ampliùs in his poſitum inuenitur, ſtare nullatenùs poterit. Et ideò, cum omnibus ſuis fundamẽtis, actionibus atq; radicibꝰ vt euellatur, neceſsè eſt, ità vt ampliùs nec pullulare, nec germinare valeat. Non ergò generet, & non faciat vobis, fratres, totiès repetita lòquutio faſtidiũ: quia ſumma neceſſitas eſt ſæpiùs prohiberi, quod totiès illicitè vſurpatur: & quoniam veritas ſępiùs exagitata, magìs ſplẽdeſcit in lucem: & quod totiès repetẽdo admonetur, minùs vſurpatur. Super his enim multa iam ab anteceſſoribus noſtris dicta ſunt: à quibus ipſi, ſicut nunc à nobis, ità olim ab ipſis,

damnati & prohibiti ſunt: ideò ſępiùs repetentes, omnes monemus, vt vitentur huiuſmodi, & à talibus ſe abſtineant, qui noluerint vnà cum eis à ſacerdotali miniſterio, vt rebelles, fieri alieni. Quod ità demùm probare poterimus, ſi tales extirpare, & non eis fauere, decertaueritis: & ità in poſtmodùm de tali re querela ceſſabit: quia contumeliæ ſtudio fit, quicquid interdictum totiès vſurpatur. Omnia hæc decretalia, & cunctorum deceſſorum noſtrorum conſtituta, quæ de eccleſiaſticis ordinibus & canonũ promulgata ſunt diſciplinis, ità vobis & omnibus epiſcopis, ac cunctis generaliter ſacerdotibus cuſtodiri debere mãdamus, vt ſi quis in illa commiſerit, veniam ſibi deincèps nouerit denegari: quoniam occurreret veritas, ſi falſitas diſpliceret. Et meritò nos, qui ſumma Eccleſiæ tenere debemus gubernacula, cauſa reſpicit, ſi ſilentio faueamus errori. Data * xiiij Kalẽdas Augusti, * Iuſtino ſextò *xiij. & Narſete viris clariſſimis conſulibus. *Iuſtiniano

DECRETA
BENEDICTI PAPAE I.

Ex libro Pontificali.

Enedictus natione Romanus ex patre Bonifacio, ſedit annos quatuor, menſem vnum, dies vigintiocto. Anno Dñi 576. Eiuſdem tempore gens Longobardorum inuaſit totã Italiam, ſimulq; & fames nimia, vt etiàm multitudo caſtrorum ſe traderet Longobardis, vt temperare poſſet inopiam famis. Quod dum cognouiſſet Iuſtinus piiſſimus Imperator, quia Roma periclitaretur fame & mortalitate, miſit in Aegyptum, & onerauit naues frumento, & tranſmiſit Romam. Et ſic miſertus eſt Deus Italię. In iſtis laboribus & afflictionibus poſitus ſanctiſſimꝰ Benedictus papa, mortuus eſt. Qui ſepultus eſt in baſilica beati Petri Apoſtoli in ſecretario, pridiè Kalendas Auguſti. Hic fecit ordinationem vnam per menſem Decembrem, presbyteros quindecim, diacones tres, epiſcopos per diuerſa loca numero vigintivnum. Et ceſſauit epiſcopatus menſes tres, dies decem

BENEDICTI PAPAE PRImi Epiſtola decretalis.

Probat ex ſacris literis, ſummam Trinitatem vnitatem eſſe.

Euerendiſſimo fratri epiſcopo Dauid, Benedictus ſalutem in Domino. Reſpõdere literis veſtris pleniùs cogitaui: ſed cùm hoc meditarer, tantus me dolor

dolor tetigit, vt magis flere, quàm aliquid
dicere, delectatus sim. Sed nè funditùs remaneret,
pauca vobis rescribere curaui, ad
potiora vos tēpora cōgruè inuitans. Quòd
autem literæ tuæ testes sunt, quosdam intra
prouinciam Bæticam esse, qui dicerent neminem
veraciter posse probare, Trinitatem
vnitatem fieri, cùm neque tres vnum, neque
vnum in tribus posse quéquam propriè approbare:
quas ob causas dilectißime fili,
consulta tibi Apostolicæ sedis misimus, vt
aut his eos ad rectam fidem conuerti facias,
aut ab Ecclesia, antequàm pestis hæc latiùs
Esa.6.a diuulgetur, repellas. His (frater) scripturarū
Sequentia vsq; ad illud, Cæterū frater charissime, habentur in decretali prima Alexādri 1. testimonijs vnitatem Trinitatis agnosce, &
desine Arrianorum prauitatem sequi, vt ab
eadem possis peccatorum indulgentiā promereri.
Esaia propheta dicente: Vidi Dominum
Sabaoth sedentem super thronum excelsum,
& Seraphim stabant in circuitu eius:
sex alæ vni, & sex alæ alteri. Duabus velabāt
faciem eius: duabus autem velabant pedes
eius, & duabus volabant. Et clamabant ad
alterutrum, dicentes: Sanctus, sanctus, sanctus,
Dominus Deus Sabaoth. Si Trinitas
non est, quarè tertiò sanctus dixerunt? Et si
vnitas non est, quarè sub trina repetitione
vnum Deum ac Dominum intimàrunt? Si
Gene.1. per totum Trinitas non est, cur in Genescos dicitur,
Dixit Deus, fecit Deus, & benedixit Deus?
Si verò vnitas non est, quarè tertiò dixit,
Deus, & non deos pluraliter commendauit?
Et si Trinitas non est, quarè in Exodo dictū
Exod.34.a est tertiò, Domine, domine, domine, miserator
& misericors? Si vnitas non est, quarè
dum tertiò diceret, Domine, posteà miserator
singulariter dixit, & non miseratores, vt
plures ostenderet, intimauit? Si Trinitas
Gene.18.a non est, cur Abraham ad ilicem Mambre sedens,
tribusq; occurrēs, vni, Domine, dixit:
& non (vt viderat) tribus salutationis obsequium
reddidit? Si vnitas non est, quarè
Exod.3.d cùm Mosi, Deus Abraham, & Deus Isaac, &
Deus Iacob, tertiò diceret: vnitatem ostendens,
Hoc mihi nomē est, dixit: & non, Hæc
sunt nostra nomina, designauit? Si Trinitas
Psalm.66. non est, quarè Dauid tertiò dixit: Benedicat
nos Deus, Deus noster, benedicat nos
Deus? Si vnitas non est, quarè cùm, Deus,
tertiò nominâsset, benedicat, & non, benedicant,
adiunxit? Si Trinitas non est, cur
Esa.37.c Esaias denuò dixit, Domine deus Sabaoth,
Deus Israel qui sedes super Cherubim? Si
vnitas non est, quarè, qui sedes, dixit, & nō,
* adstruxit? 2.Reg.7.d & 3.Reg.8. per totum qui sedetis, * adiunxit? Si Trinitas non est,
quarè in Regnorum libro dicitur, Domine
Deus omnipotēs, Deus Israel, sermones tui
fideles sunt? Si vnitas non est, quarè tui dicitur,
& non vestri potiùs intimatur? Si Trinitas
non est, cur in Psalmo 58. cantatur, Domine
Deus virtutum, Deus Israel, intende
ad visitandas omnes gentes? Si vnitas non
est, quarè intende posuit, & non intendite,

vt prędicatus est, intimauit? Si Trinitas non
est, quarè in Apocalypsi tertiò dixit: Sanctus, Apoc.4.c
sanctus, sanctus, Dominus deus omnipotens,
qui est, & qui erat? Si vnitas non est,
quarè non, qui sunt, pluraliter, sed qui erat,
designauit? Si Trinitas non est, quarè in
Deuteronomio dictum est, Dominus Deus Deut.4.e
tuus, Deus misericors est, & audiet vocem
tuam? Si vnitas non est, quarè audiet, posuit,
& non, audient, intimauit? Si Trinitas
non est, quarè in Iesu Naue dicitur libro, Iosue 2.c & Deu.10.d in forma ponitur.
Dominus Deus deorum est? Si vnitas non
est, quarè, est, dixit, & nō, sunt, more loquutionis
induxit? Si Trinitas non est, quarè
Elias orando, Domine, Domine, Domine,
Deus Israel, ostende, quia tu es Deus meus,
dixit? Si vnitas non est, quarè, ostende, &
non, ostendite, posuit? Si Trinitas non est,
cur Mardochæus orando, Domine Domine Hester 13.e
Deus omnipotens, omnia in potestate
tua sunt, dixit? Si vnitas non est, quarè, in
in tua, posuit, & non, in vestra, signauit? Si
Trinitas non est, cur etiàm Iudith orando Iudith 9.d
dixit: Domine Deus omnium virtutum, respice
in orationem meam? Si vnitas non est,
quarè, respice, posuit, & non, respicite, designauit?
Si Trinitas non est, quarè in Hieremia
dicitur, Dominus Deus vester Deus Hiere.10.b
verax est? Si vnitas non est, quarè, verax est,
dixit, & non, veraces, potiùs intimauit? Si
Trinitas non est, quarè in Apocalypsi scriptum Apoc.1.a
est, Dominus Deus & spiritus prophetarum
misit angelum suum, ostendere
seruis suis, quæ oportet fieri citò? Si vnitas
non est, quarè, cùm patrem & filium & spiritum
nominâsset, misit Dominus, dixit, &
non, miserunt, sub prætextu trium personarum
& nominum introduxit? Si Trinitas
non est, quarè in Deuteronomio dicitur, Deut.10.d
Dominus deus vester hic est Deus? Si vnitas
non est, quarè, Hic est, dixit, & non, hi sunt,
plurali numero designauit? Si Trinitas non
est, quarè in eodē dicitur libro, Dominus Ibidèm d
Deus tuus, Deus magnus & potēs est? Si vnitas
non est, quarè, magnus & potens, nō pluraliter
nominatur? Si Trinitas nō est, cur Tobias
filium suum cùm in Rages ciuitatē cum
Raphaële angelo mitteret, benedicens eos,
ità dixisse docetur: Deus Abraham, & Deus Tob.7.d
Isaac, & Deus Iacob, ipse impleat benedictionem
suam in vobis? Si vnitas nō est, quarè
ipse impleat, dixit, & non ipsi impleant, intimauit?
Postremò, si Trinitas nō est, quarè
Dominus discipulos suos in nomine patris Matt.28.d
& filij & spiritussancti, vniuersas gētes misit
baptizare? Si vnitas nō est, quarè, in nomine,
dixit, & nō, in nominibus, præcipiendo perdocuit?
Si Trinitas nō est, quarè Apostolus
Paulus ait, ex ipso, & p ipsum, & in ipso sunt Rom.11.d
omnia? Si vnitas non est, quarè, ex ipso, posuit,
& non, ex ipsis, adstruxit? Si enim certo
certiùs volueris vnitatē Trinitatis agnoscere,
à sæpedicto doctore gentium Apostolo
pote-

poteris vniuersa condiscere, & sequi catholicam fidem, & Arrianorum prauitatem respuere. Gratia Domini nostri Iesu Christi, inquit, & charitas Dei, & cómunicatio sancti spiritûs. Ipsa est patris, & filij, & spiritussancti. Quomodò autem in Trinitate vnum sunt? quia natura atq; * ab inuicèm separari nõ possunt. Cæterùm, frater charissime, quę tua continebant scripta, ex subiectis sententijs maximè oĩa poteris colligere. Necessè est, frater charissime, adesse diuinum, vbi humanum cessat, auxilium. Et vt iuxta apostolum dicamus, licèt verba replicemus, quæ ipse Timotheo scribit, dicens: Ecclesia Dei viui, columna & firmamentum est veritatis. Et manifestè magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est in gentibus, creditũ est in mundo, assumptum est in gloria. Spiritus autem manifestè dicit, quia in nouissimis temporibus discedent quidã à fide, attendentes spiritibus erroris & doctrinis dæmoniorum, in hypocrisi loquentium mendacium, & cauteriatam habentium suam conscientiã, prohibentium nubere, abstinere à cibis, quos Deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione, fidelibus, & his qui cognouerunt veritatẽ, quia omnis creatura Dei bona est, & nihil reijciendum, quod cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur eñ per verbum Dei & orationẽ. Hæc proponẽs fratribus, bonus eris minister Christi Iesu, enutritus verbo fidei & bonę doctrinæ, quã assecutus es. Ineptas autem & inanes fabulas deuita, & exerce teipsum ad pietatem. Nam corporalis exercitatio ad modicũ vtilis est. Pietas autem ad omnia vtilis est, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, & futuræ. Fidelis sermo & omni acceptione dignus. In hoc eñ laboramus & maledicimur, quia speramus in Deum viuum, qui est saluator omnium hominum, maximeque fidelium. Præcipe hæc, & doce. Nemo adolescentiam tuam contemnat, sed exemplum esto fidelium in verbo, in conuersatione, in charitate, in fide, in castitate. Dum venio, attende lectioni, exhortationi, doctrinę. Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterij. Hæc meditare, in his esto, vt profectus tuus manifestus sit omnibus. Attende tibi & doctrinæ, insta in illis. Hoc eñ faciens, & teipsum saluum facies, & eos qui te audiunt. Fame enim nimis affligitur populus Romanus, qua clade atq; alijs anxietatibus vexatus, longam epistolam minimè scribere valui. Tempore congruo denuò (si necessè fuerit) mitte, & ea, quæ desideraueris, sume. Deus te incolumem custodiat, frater charissime. Amen. Data * quarto Nonas Aprilis, Iustino & Libio viris clarissimis consulibus.

[Margin: 2. Cor. 13. c; 1. Tim. 3. d; Ibidẽ ca. 4. a b c d; * iij.]

DECRETA
PELAGII PAPAE II.
Ex libro Pontificali.

PElagius natione Romanus ex patre Vuinigildo, sedit annos 10, mẽses duos, dies decem. Hic ordinatur absque iussione principis, eò quòd Longobardi obsiderent ciuitatem Romanam, & multa vastatio ab eis in Italia fieret. Eodem tempore tantæ pluuiæ fuerunt, vt omnes dicerent, quia aquæ diluuij superinundarent. Et talis clades fuit, qualem à seculo nullus meminit fuisse. Eodẽ tempore inuestiuit corpus B. Petri Apostoli tabulis argenteis deauratis. Hic domum suam, xenodochium fecit pauperum senum. Hic fecit cœmeterium B. Hermetis martyris. Hic fecit supra corpus B. Laurentij martyris basilicam à fundamento constructam, & tabulis argenteis exornauit sepulcrũ eius. qui mortuus est, & sepultus ad B. Petrum Apostolũ, sexto Idus Februarias. Hic fecit ordinationes duas per mensem Decembrem, presbyteros 82, diacones 8, episcopos per diuersa loca numero 48. Et cessauit episcopatus menses 6, dies 25.

[Margin: Anno Dñi 580.]

DECRETALIS EPISTOLA
Pelagij papæ secundi.

1 Generales Synodos non posse conuocari, nisi authoritate Apostolicæ sedis, nullamq; synodum ratam esse, quæ non fuerit huius authoritate fulta: neminemque debere se vniuersalem Episcopum nominare.

2 Quot ciuitates vnaquæque prouincia habeat.

3 Maiores & difficiliores quæstiones ad sedem Apostolicam semper esse referendas.

4 Pontificum accusatores ac calumniatores, vt patrũ inuasores ac mactatores, habendos esse.

DIlectissimis fratribus vniuersis episcopis, qui illicita vocatione Ioãnis Constantinopolitani Episcopi, ad synodum Constantinopolim conuenerunt, Pelagi[us]. Manifesto (sicut 1
optauimus) per gratiam Dei lumine Euangelicæ veritatis, ab vniuersali Ecclesia, perniciosissimi erroris nocte depulsa, ineffabiliter gaudemus in Domino: sed non modico contristamur mœrore, quia ea, quæ olim calcata fuerant, & funditùs damnata, nec vnquàm fieri debuerant, rediuiuis radicibus germinant atque pullulant. Et quoniam multa, quæ pœnitudinem possunt generare, proueniunt: necessè est ea cassare, quæ

quæ contra ordinem & omnem authoritatem facta esse noscuntur. Vndè, fratres, reiecta penitùs audacia, quæ contra Apostolicã sedé, & contra ipsam Domini saluatoris vocem, qua dictum est: Tu es Petrus, & super hanc petram ędificabo Ecclesiã meam, sumpta est, disputandi contra Domini præcepta vana errantium corda conquiescant, nec liceat defendi, quod non liceat agere. Relatũ est ergò ad Apostolicam sedem, Ioannem Constantinopolitanum episcopum, vniuersalem se scribere, vosq; ex hac sua præsumptione ad synodum conuocare generalem, cùm generalium synodorum conuocandi authoritas, Apostolicę sedi B.Petri singulari priuilegio sit tradita, & nulla vnquàm synodus rata legatur, quæ Apostolica authoritate non fuerit fulta. Quapropter, quicquid in prædicto vestro conuenticulo (quia synodus taliter pręsumpta, esse non potuit) statuistis, ex authoritate sancti Petri Apostolorum principis, & Domini saluatoris voce, qua beato Petro potestatem ligandi atque soluendi ipse saluator dedit, quæ etiàm potestas in successoribus eiꝰ indubitáter transiuit, præcipio omnia, quæ ibi statuistis, & vana, & cassata esse, ità vt deincèps nũquàm appareát, * nec ventilentur. Etenim ipse saluator beato Apostolo Petro, tanquàm ipsa per se veritas loquitur, dicens: Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælo: & quæcunq; solueris super terram, erunt soluta & in cælo. Multis denuò Apostolicis & canonicis, atque Ecclesiasticis instruimur regulis, non debere absq; sententia Romani pontificis concilia celebrarĩ: quapropter (vt iam dictum est) rectè non Concilium, sed vestrum conuenticulum vel conciliabulum cassatur: & quicquid in eo actum est, irritum habetur & vacuum. Vos quoq; deincèps, vt nullius hortatu talia præsumatis, si Apostolicæ sedis communione carere nó vultis. Modò verò ideò suspenditur vltio, vt locum possit habere correctio. Prædecessores verò Ioannis, & ipse Ioannes non semèl, sed sępissimè epistolas atq; libellos propria manu subscriptos, sanctis antecessoribus nostris miserunt, quibus corã Deo protestati sunt, nihil vnquàm proteruè contra Apostolicam sedem agere, nec de illius, aut aliorum priuilegijs quicquã vsurpare. Qui hactenùs in archiuo sanctæ Romanæ ecclesię, sub sigillis ac chirographis eorum roborati habentur integri. In ipsis enim epistolis vel libellis, anathematis vinculo se & successores eorum constrinxerunt, si vnquàm aliquod contra eos pręsumpsissent, aut contra Apostolicam, vel vllius alterius episcopi sedem, quicquã aduersi quoquo modo essent moliti. Idcircò eos non est necessè excómunicare, aut anathematizare: qa * ipsi anathematis vinculo, proprijs manibus professiones suas suaq; scripta roborando, constrinxerunt. Sciat se tamé & ipse Ioannes, nisi errorem suum citò correxerit, à nobis excómunicandum fore, & Apostolicæ sedis atq; omnium sanctorum episcoporum communione carere. Vniuersalitatis quoq; nomen, quod sibi illicitè vsurpauit, nolite attendere, nec vocatione eius ad synodum, absque authoritate sedis Apostolicę, vnquàm venire, si Apostolicæ sedis & cæterorum episcoporum communione vultis frui. Nullus enĩ patriarcharum hoc tam profano vocabulo vnquàm vtatur: quia si summus patriarcha, vniuersalis dicitur, patriarcharum nomé cęteris derogatur. Sed absit hoc, absit à fidelis cuiusquã mente, hoc sibi vel velle quempiam arripere, vndè honorem fratrum suorum imminuere ex quantulacunq; parte videatur. Quapropter charitas vestra neminé vnquàm suis in epistolis vniuersalem nominet, nè sibi debitũ subtrahat, cùm alteri honorem offert indebitum. Aduersarius nanq; noster diabolus, qui contra humiles sæuiés, sicut leo rugiens circuit, quærens quem deuoret, non iam (vt cernimus) caulas circuit: sed ità validè in quibusdam ecclesię necessarijs membris dentem figit, vt nulli sit dubium, quia nisi vnanimiter (fauente Domino) cunctorum prouida pastorum turba concurrat, omne (quod absit) citiùs ouile dilaniet. Perpenditis fratres charissimi, quid è vicino subsequatur, cùm & in sacerdotibus erumpunt tam peruersa primordia. Quia enim iuxtà est illi, de quo scriptũ est: Ipse est rex super vniuersos filios superbiæ: (quod non sinè graui dolore dicere compellõr, dum frater & coepiscopus noster Ioannes mãdata Dominica, & Apostolica præcepta, regulasque patrum despiciens, eum per elationem præcurrere conatur in nomine) vestræ beatitudini indicet omnipotens Deus, quàm graui considerationis huius gemitu torqueor, quòd ille quondàm mihi notissimus, ille omnibus dilectus, ille qui eleemosynis, orationibus, atq; ieiunijs videbatur occupatus, & ex eo, quo fœtebat, cinere, ex ea, quam prætendebat, humilitate iactantiam tãtam sumpsit, ità vt vniuersa sibi tentet asscribere, & omnia, quæ soli vni capiti cohærent, videlicet Christo, per electionem pompatici sermonis eiusdé Christi sibi studeat membra subiugare. Nec mirum, quòd ille tentator, qui initium omnis peccati scit esse superbiam, & tunc ea in primo homine ante omnia vsus est, & nunc eam in quibusdam hominibus ponit in fine virtutũ: & qui aliquatenùs bonis vitæ studijs videbantur crudelissimas manꝰ eius effugere, eis in ipsismetis boni operis, & in ipsa quodammodò apponat perfectionis conclusione tendiculum. Vndè magnoperè orandũ est, & omnipotens Deus assiduis precibus implorãdus, vt hunc à mente illius auertat erroré, hoc ab vnitate atq; humilitate Ecclesię malũ superbiæ

Matth. 16. c
Matth. 16. c
* sed mutilentur.
Dist. 17. multis denuò
for. * ipsi se
Dist. 96. nullus patriar.
1. Pet. 5. c
Iob 41. d
Eccl. 10. b

bię & confusionis amoueat, & fauente Deo, omnibus viribus concurrendum atque prouidendum, nè in vnius veneno sermonis, viuentia in Christi corpore membra moriantur. Si enim dici hoc licenter permittitur, honor patriarcharum omnium negatur: & fortassè is in errore perit, qui vniuersalis dicitur, & nullus iam episcopus remansisse in statu veritatis inuenitur. Oportet ergò, vt constanter ac sinè præiudicio seruetis, sicut accepistis, ecclesias, & nihil sibi in vobis hæc tentatio diabolicæ vsurpationis asscribat. State fortes, state securi: scripta quæ vniuersalis nominis falsitate cõdemnata sunt, nec dare vnquàm, nec accipere præsumatis. Omnes episcopos curæ vestræ subiectos, ab huius adulationis inquinatione prohibete, vt vniuersa vos Ecclesia patriarchas non solùm in bonis operibus, sed etiàm in veritatis authoritate cognoscat. Si qua autem forsitan aduersa subsequantur, vnanimiter persistẽtes, etiàm moriendo debemus ostẽdere, quia in damno generalitatis, nostrum specialiter aliqd non amamus. Dicamus cum Paulo: Mihi viuere Christus est, & mori lucrũ. [Phil.1.c] Audiamus, quod primus omnium Apostolorum dicit: Si quid patimini propter iustitiam, beati eritis. [1.Pet.3.c] Mihi enim credite, quia honorem, quem pro prædicãda suscepimus veritate, si necessitatis causa exigat, securiùs pro eadem veritate relinquimus, quàm tenemus. Orate, fratres, vt honor ecclesiasticus nostris diebus nõ euacuetur: nec vnquàm Romana sedes, quæ (instituente Domino) caput est omnium ecclesiarum, priuilegijs suis vsquàm careat, aut expolietur. Cõfidimus autem de vobis, charissimi, meliora atque viciniora saluti: [Heb.6.b] quia neque mors, neque vita, neque angeli, neq; principatus, neque instantia, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neq; creatura alia (magistro gentium docẽte) poterit nos separare à charitate Domini nostri Iesu Christi, & quæ in ipso est, recta fide. [Rom.8.g] Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. [Heb.10.g] Patientia enim nobis necessaria est ad colluctationes aduersariorum, quatenùs fidẽ intemeratam vsque in finẽ conseruantes, repromissionem percipiamus, quam repromisit his, q legitimè certare deproperant. Adhuc enim modicum aliquantulum, qui vẽturus est veniet, & non tardabit. [Abac.2.iuxta lxx.] Eccè enim iudex ante ianuam assistit, coronas hilariter promittẽs his, qui pro eo passionibus submittuntur. [Iaco.5.b] Quòd si quis se subtraxerit, nõ placebit animæ meæ, sed cadet de promissione propter negationem. [Heb.10.g] Nos aũt non sumus subtractionis filij in perditionẽ animę. Propter quod assumite arma Dei, vt possitis resistere in die malo, [Ephe.6.c] aduersùs omnes inimicos sanctæ Dei Ecclesiæ & vestros, & induite loricam iustitiæ, calceati pedes in præparationem euangelij pacis, in omnibus assumentes scutum fidei, in quo possitis omnia iacula nequissimi ignea extinguere: & galeam salutis accipite, & gladium spiritûs, quod est verbum DEI, per omnem orationem & obsecrationem radicati & fundati in solatio fratrum pro CHRISTO Iesu domino nostro. Sed & nunc, fratres, commendamus vos omnes Domino, & verbo gratiæ eius, qui potest perficere & dare hæreditatem vobis cum omnibus sanctis. [Acto.20.] Ipse autem Deus pacis & consolationis, det vobis idipsum sapere in alterutrum, vt vobis inuicèm succurratis, & non sitis diuisi, vt vnanimes, vno ore & vno corde honorificemus eum [Roma.15.b] in concordiam & consolationem fratrum, qui potens est confirmare vos secundùm euangelium eius, & iuxta reuelationem mysterij æternis temporibus taciti, [Roma.16.d] quibus vobis futurorum gaudiorum largiẽda sunt munera. Summoperè etiàm considerare debetis, quòd hi, qui fratribus inuident, eosque damnare aut perdere cupiunt, per se & sua dogmata *destruuntur. [*destruunt] Dicit enim Dominus: Omne regnum in se diuisum, non stabit: [Matth.12.b] & omnis scientia & lex aduersùm se diuisa, non stabit. Ideoque necessè est, vt concorditer salubres suscipiatis hortatus, & nihil per contentionem agentes, sed ad omne studium deuotionis vnanimes, diuinis & Apostolicis constitutionibus pareatis, & in nullo patiamini prouidentissima canonum decreta violari, quatènùs & Nicenorum canonum constituta, & quæ à nobis, vel à prædecessoribus nostris sunt prouidè & salubriter decreta, intemerata permaneat in futuro. Et in Apocalypsi Dominus per Ioannem loquitur, dicens: [Apoc.1.d] Nolite timere, ego sum primus & nouissimus, & viuus, & fui mortuus, & eccè sum viuens in secula seculorum. Et habeo claues mortis & inferni. Et paulò pòst: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei. [Apoc.2.b] Item idẽ: Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. [Ibid.c] Et iterùm: Qui vicerit, & custodierit vsque in finem opera mea, dabo ei potestatem super gẽtes, & reget illas in virga ferrea, & tanquàm vas figuli confringentur. [Apo.2.g] Item idem: Eccè sto ad ostium, & pulso. [Apo.3.d] Si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, introibo ad illum, & cœnabo cũ illo, & ipse mecum. Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut & ego vici, & consedi cum patre meo in throno eius. Vos, fratres, si non vultis cum eo damnari, [Roma.1.d] (quia non solùm, qui faciunt, sed qui consentiunt faciẽtibus, rei sunt) hortamini eum, & monete recedere à præfatis illicitis, & memor sit, vndè exciderit, & agat pœnitẽtiam, & prima opera faciat. [Apo.2.a] Sin minùs, non mea loquar verba, sed ipsa Domini saluatoris, quæ per prædictum Ioannem in iam dicto libro locutus est, replicans, aio: Veniam, & mouebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pœnitentiam egeris. [Apo.2.b] Ipse enim magìs te-

net doctrinam Balaam, qui docebat Balach
Ibidem.d mittere scandalum coram filijs Israel, sicut iste docet vos scandalizare sanctam matrem Ecclesiam, & vniuersum cœtum tam sacerdotum, quàm religiosorum Christianorum atque fidelium. Vndè & in supradicto libro cõtinetur ità: (Semper em̃ potiùs vos verbis Domini saluatoris ferire & instrui cupio, q̃ meis, licèt & ipsa Apostolicæ authoritatis sint ponderibus plena.) Noui opera tua no-
Ibidem f uissima plura prioribus. Sed habeo aduersùs te, quia permittis mulierem Iezabel, quæ se dicit prophetam, docere, & seducere seruos meos, fornicari & mãducare de idolothytis. Et dedi illi tempus, vt pœnitentiam ageret, & non vult pœnitere à fornicatiõe sua. Eccè ego mitto eam in lectum, & qui mœchantur cum ea, in tribulatiõem maximam, nisì pœnitentiam egerint ab operibus suis, & filios eius interficiã in morte. Et scient omnes Ecclesiæ, quia ego sum scrutans corda & renes, & dabo vnicuiq; vestrûm secundùm opera vestra. Hæc, fratres, valdè cauẽda sunt, & præcepta Domini, atq; sanctę sedis Apostolicæ, quæ vice Domini saluatoris legatione fungitur, monita fideliter amplectenda & pera-
II gẽda. Decęterò, fratres, super prouincię causa, vndè sedem Apostolicam dudùm consulere voluĩstis, videtur nobis sufficienter tractatũ à sanctis prædecessoribus nostris. Sed quia denuò nostrã mediocritatem de eadem
6.q.3.Scito te certam. re interrogare dignum duxistis, scitote, certam prouinciam esse, quæ habet decem vel vndecim ciuitates, & vnũ regem, & totidem minores potestates sub se, & vnum episcopum, aliosque suffragatores decem, vel vndecim episcopos iudices, ad quorum iudicium omnes causæ episcoporum, & reliquorũ sacerdotum, ac ciuitatum causæ referantur, vt ab his omnibus iustè consona voce discernantur, nisì ad maiorem authoritatem fuerit ab his, qui iudicandi sunt, appellatũ. Vndè non oportet, vt degradetur, vel dehonoretur vnaquęque prouincia, sed apud semetipsam habeat iudices, sacerdotes, & episcopos singulos, videlicet iuxta ordines suos. Et quicunque causam habuerit, à suis iudicibus iudicetur, & non ab alienis, id est, à suę iustis iudicibus prouinciæ, & non ab exter-
*iudicandis dist.17.multis denuò. nis, nisì (vt iam prælibatum est) à * iudicatis fuerit appellatũ. Si verò in qualibet prouincia ortę fuerint quęstiones, & inter ipsius prouinciæ episcopos discrepare cœperit ratio,
III atque inter ipsos dissidentes non conueniat, ad maiorem tunc sedem referantur. Et si illę facilè & iustè non discernuntur, vbì fuerit synodus regulariter cõgregata, canonicè & iustè iudicentur. Maiores verò & difficiles quæstiones, (vt sancta synodus statuit, & beata consuetudo exigit) ad sedem Apostoli-
IIII cam semper referantur. Cęterùm sanctorum patrum statuta sequentes, synodali authoritate omnes, qui aduersùs patres armantur, vt patrum inuasores & mactatores, infames esse censemus: quoniam ea vulnera, quæ fomentis non sanantur, ferro abscindi vel curari necessè est. Vndè fratres, cessent iniustæ æmulationes, cessent insidiæ, cessent falsæ criminationes, nè infirmus quisquam, propter quem CHRISTVS mortuus est, talibus laceretur insidijs: nè ouis, precio Christi redempta, lupinis à fratre sauciatur morsibus. Meritò ergò causa nos respicit, si talibus fauere cœperimus. Corripiantur semper talia, nec illis, qui hæc exercere * conantur, aut patribus vel fratribus insidiantur, *nitantur liberè loqui concedatur, aut pro voluntate sermo proferri permittatur. Liquet omninò, quòd conniueant illis, qui talia eos loqui permittũt: quoniam occurreret veritas, si falsitas & calumnia displiceret vel odium. Desinat igitur falsitas incessere veritatem, desinat suspicio, quæ iustè repellitur, insidiari: desinat odium & inimicitia persequi patres vel fratres: desinat conspiratio, quæ ab omnibus est repudiãda, infestare magistros. Horum igitur vitiorum authores vel patratores, non sunt in accusatione pontificum recipiendi, sed penitùs repellendi: quoniam iubent canonica decreta patrum, vt accusatio vel testimonium eorum, qui odio quoslibet insequuntur, vel qui inimici aut suspecti habentur, nullo modo recipiantur. Quorum statuta & nos firmantes, eadem omnibus inuiolabiliter futuris temporibus tenere censemus. Quicquid autem super hac causa patres nostri decernendum duxére dignũ, vt condecet, necessè est, cùm labefactari vel infirmari cœperit, Apostolica denuò authoritate firmari ac renouari, fratribusque dari. Data Calen̄ Martij, indictione 5.

¶EPISTOLA PELAGII PAPAE secundi, ad Benignum archiepiscopum.

An, & quatenùs liceat episcopo de vna ciuitate in aliam transire.

Dilectissimo fratri Benigno archiepiscopo, Pelagius episcopus. Lectis fraternitatis tuę literis, vigorem fidei tuę quem dudùm noueramus, agnouimus, congratulantes dilectioni tuæ, quòd ad custodiendum gregem CHRISTI, pastoralem curam vigilanter impendis, & pro tibi subditis solicitus existis. Ad nostram enim lætitiã & benefacta perueniunt, & si aliqua secùs, quàm oportet, prouenerint, non modico nos mœrore conturbant. Magnam enim gratulationem diuina cõcedit gratia, quandò tribuit inter nos & salutaris disciplinæ normam literis conferre, & prouenire ad pacificorum studia facit præoptata. Exigit ergò dilectio tua, consulta sedis Apostolicæ, si licitum foret apiscopum transire, aut mutare de ciuitate ad ciuitatem, dum quidam canones

canones (vt tibi videtur) hoc fieri prohibeant. Significâsti etiàm literis tuis, quendam fratrem, nomine & actu DEI seruum, causa vtilitatis mutare te velle in locum & ciuitatem defuncti, licèt quidam dicant hoc fieri non licere, nisi consensum Apostolicæ sedis habuisses. Quapropter scias, frater dilectissime, aliud esse causam necessitatis & vtilitatis, & aliud causam præsumptionis & propriæ voluntatis. Non ergò mutat sedem, qui non mutat mentem, id est, qui non causa auaritiæ, aut dominationis, aut propriæ voluntatis, vel suæ electionis migrat de ciuitate ad ciuitatem, sed causa necessitatis aut vtilitatis mutatur. Nam plurimorum vtilitas, vnius vtilitati aut voluntati præferenda est. Aliud est enim mutare, & aliud mutari: sicut aliud est ministrare, & aliud ministrari. Vndè Dominus in Euangelio loquitur, dicens: Nō veni ministrari, sed ministrare. Quod enim in canonibus legitur, nō debere episcopum de ciuitate ad ciuitatē transire, vel transferri, non de his dicitur, qui aut vi expulsi, aut necessitate coacti, aut authoritate maiorū hoc agūt: sed de his, qui auaritiæ ardore inflāmati, sponte sua prosiliunt, & potiùs ambitioni, quàm vtilitati ecclesię seruire, & vt dominationem agant, insistere cupiunt. Vndè & in subiectis canonibus cōtinetur: Si aliquis extiterit temerarius, qui forsitan excusationem afferat, quòd populi literas acceperit, & ideò migrauerit, dum manifestum sit, præmio & mercede paucos, qui synceram fidem non habent, potuisse corrumpi, vt clamarēt in ecclesia, & ipsum petere viderētur, omninò has fraudes remouendas esse censemus. His verbis & alijs multis exēplis liquet non de his dicere (vt paulo superiùs prælibatum est) qui pulsi, aut non recepti à ciuibus, vel à quibuscunque, aut necessitate cogente, vel authoritate Maiorum transeunt de ciuitate ad ciuitatē: sed de his, qui spontè prosiliunt, aut temeritatis, aut ambitionis causa hoc faciunt. Nam aliud est spontè transire, & aliud est coactè aut necessitate venire. Vndè non isti mutāt ciuitates, sed mutantur: quia non spontè, sed coactè hoc agunt. Quis enim vnquàm audet dicere, sanctum Petrum Apostolorum principem non benè egisse, quandò mutauit sedē de Antiochia in Romam? Aut quis eum negat, ob id sanctum non esse, aut dignitatem, aut meritum vnquàm apostolatus tam in cælis, quàm in terris perdidisse? Aut quis negat, sanctos non esse multos alios episcopos, qui de ciuitatibus ad ciuitates translati sunt, aut meritum pontificatûs perdidisse? Quorum nomina si cœperim enumerare, antè dies pertransiet, quàm hæc omnia perscribere possem, & prolixior erit epistola, quàm necessè sit. Aut quis vnquàm potest approbare, sanctum non esse Alexandrum, qui Hierosolymam de altera ciuitate translatus est? aut sanctum Gregorium Nazianzenum, qui in Nazianzo constitutus est? aut sanctum Proclum, qui de Cyzico translatus, & Cōstantinopolim inthronizatus est? Non ergò benè intelligunt ecclesiasticas regulas, qui hoc negant causæ vtilitatis aut necessitatis fieri non posse, quotiès communis vtilitas aut necessitas persuaserit. Nullum enim ex his, aut ex alijs, qui meliori concilio mutauerunt ciuitates necessitate quadam, vel vtilitate Ecclesiastica, aut laica communione carere reperimus, nec vllatenùs vnquàm fieri debet. Sententia verò, quę in Antiocheno Concilio habetur, vt episcopus ab alia parochia nequaquàm migret ad aliam, tota, atque omnes sententiæ de ea re vim superiùs comprahensam retinent, & nihil prætaxato modo translationibus episcoporum actis aut agendis nocent, sed magìs robur eis ac Domini saluatoris, quæ omnes canonicos superexaltat libros, authoritatē præstant. Tales autem quæstiones magìs ex inuidia, quàm ex charitate aut vtilitate nasci videntur, cùm ipsa per se veritas dicat: Si vos persequuti fuerint in vnam ciuitatem, fugite in aliam, & reliqua. Huic ergò sententiæ nullus catholicorum vsquàm contradicere potest, quæ non alterius, sed ipsius proprio Domini ore prolata, & firmata esse dinoscitur. Cui si aliquis contradixerit, non solùm extorris, sed etiàm anathematizatus ab ecclesia pellatur. Et Dominus in Euangelio aliâs dicit: Beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. Si eos Dominus beatos dicit, qui persequutionem patiuntur propter iustitiā, quis eos damnare potest? Et si ipse de ciuitate ad ciuitatem propter persequutionem fugere præcipit, quis eos detrahere, aut damnare propterea audet vel potest, quòd verbis dominicis obtemperant? Profectò is, qui contradicit aut resistit, seipsum damnat, quia ori Domini contumax & inobediens existit. Vndè & ipsa per se veritas dicit: Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico, quarè vos nō creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Omninò oportet Deo obedire plùs quàm hominibus. Et idcircò, quòd Deo obedimus, & de ciuitate ad ciuitatem (ipso præcipiente) persequutionis causa, id est, necessitatis aut vtilitatis transimus, damnandi sumus? Non omninò, sed potiùs venerandi atque portandi, quoniā nec ipsis episcopis hoc imputari potest. Qui his resistit, profectò Dei ordinationi resistit, & est infideli deterior: quia melius est non cognoscere viam veritatis, q̄ post agnitionem retrorsùm abire. Nam & ipse Dñs de loco ad locum secessit, id est, transiuit, Iudęis illum quærentibus. Fugiens ille quærētes & persequētes se, dedit nobis exemplum fugere nos persequētes, & de ciuitate ad ciuitatē transire, dicens: Si vos persequuti fuerint in ciuitate ista, fugite in aliā, & cætera his similia.

Marginalia: 6.q.1. Scias dilectissime. — Matth. 10. d — Sardic. concil. ca. 1. — Sardi. Concil. ca. 2. — 6.q.1. Scias dilectissime — Ibidem e — Antioche. cōcil. ca. 21. — Matth. 10. c — Matth. 5. a — Iohan. 8. f — Acto. 5. e — 2. Petr. 2. — Matth. 10. e

tur. Semper enim incrementis ad culmen ascenditur, vbi supernus fauor præstat exordium. Deus omnipotens indulta semper custodiat, augeatque successibus profutura.
1.Cor.16.c Omnia enim vestra semper (fratres) in charitate fiant. Et detrahentibus nolite detrahere: quoniã detrahentibus detrahere non est bonum, nè ad ea, quæ scripta sunt, cõmoti, *minimè certamẽ faciamus. Non debemus omninò timere opprobrium hominum, neq; eorum exprobrationibus vinci: quoniam hoc nobis Dominus iubet per Esaiam prophetã,
*iniuriæ certamen
Esa.51. dicens: Audite me, qui scitis iudicium, populus meus, in quorum cordibus lex mea est. Nolite timere opprobrium hominũ, & blasphemias eorum nè timeatis, considerantes
Psalm.93. quod in psalmo scriptum est: Nónne Deus requiret ista? Ipse enim nouit occulta cordis, & cogitationes talium hominum, quoniam vanæ sunt. Vana autẽ loquutus est vnusquisq; ad proximum suum: labia dolosa, in corde & corde loquuti sunt mala. Sed disperdat Dominus vniuersa labia dolosa & linguam ma-
Psalm.11. gniloquam. Qui dixerunt, linguam nostram magnificabimus, labia nostra à nobis sunt, quis noster Dominus est? Nam si hæc in memoria retinerent, minimè ad tantam prosilirent iniquitatem. Non enim per probabilem & paternam doctrinã hoc faciunt, sed vt suã exerceant in seruos Dei vindictam. Scriptũ
Prouer.12.c est nanque: Via stulti, recta in oculis eius. Et
Prou.14.a sunt viæ, quæ videntur homini iustæ, nouissima autem earum deducũt ad mortem. Nos enim, qui hæc patimur, iudicio DEI hæc re-
Matth.16.d seruare debemus, qui reddet vnicuiq; iuxta opera sua. Qui etiàm per ministros suos intonuit, dicens: Mihi vindictam, ego retribuã.
Rom.12.d
Deut.32. Vos enim in recta fide ac pura, in bona voluntate succurrite vicisim, nec aliquis à supplemento fratris subtrahat manum: quoniã in hoc (ait Dominus) cognoscẽt om̃es, quia mei estis discipuli, si dilectionem habueritis adinuicèm. Data Kaleñ Decẽb. indictiõe 15. Ioan.13.d

¶ EIVSDEM EPISTOLA *ad Episcopos Germaniæ & Galliæ.*

Quæ Præfationes in Missis Romano more cantentur.

Pelagius Romanæ Ecclesiæ & Apostolicæ sedis Episcopus, vniuersis Germaniarum ac Galliarum regionum episcopis. Cùm in Dei nomine in Romana Ecclesia synodum episcoporum siue cæterorum consacerdotum Dei fidelium congregatam habuissemus, & de ecclesiasticis statutis, vt sunt ab apostolis & sanctis patribus tradita, diligẽtiùs tractaremus: superuenẽre literæ vestræ, & vt magnę essent authoritatis, etiàm viuæ voces precesserunt, rogãtes, vt ordinem præfationum, quam sancta Romana Ecclesia hactenùs haberet, nostris literis vobis remãdaremus. Tunc de vestra voluntate & studio tam bono, multùm gauisi sumus, & sacrum ordinem Romanũ, sacraq; constituta nostrorum antecessorum solerter relegentes, inuenimus has nouem p̃fationes in sacro catalogo tantummodò recipiendas, quas lõga retrò veritas in Romana Ecclesia hactenùs seruauit: Vnam in albis Paschalibus, aliam de Ascensione Domini, tertiam de Pentecoste, quartam de natali Domini, quintam de Apparitione Domini, sextam de Apostolis, septimam de sancta Trinitate, octauam de cruce, nonam de ieiunio & quadragesima tantummodò dicendam. Has præfationes tenet & custodit sancta Romana Ecclesia. Has tenendas vobis mandamus.

De cõs. dis. 1. Inuenimus has p̃fationes. Sed ibidèm Gelasio papę ascribuntur.

HISPALENSE CONCILIVM PRIMVM, CIRCA TEMPORA PELAGII

Papæ secundi. Est Prouinciale.

Hispalis Bætica Hispaniæ vrbs clarissima, quę quorundam sentẽtia, vniuersæ Hispaniæ nomen dedit: Colonia Romanorum, hodieq; insigne emporium, & sede Archiepiscopali illustris. Vide Plinium lib.3.cap.1. Strabonẽ lib.3. Ptolem. lib.2.cap.4. Vulgò Sibiglia aut Sibilia dicta.

HISPALENSIS CONCILII primi capitulorum tituli.

Domino sancto & reuerẽter à nobis honorando, charissimo fratri Pegasio episcopo, Leander, Ioannes, Agapius, Stephanus, Basili⁹, Velatus, *Fintitio & Petrus episcopi, q vnà in vrbe Spalensi adfuimus, sanctitatem tuam charitatis studio salutãtes, precamur Dominum, qui nos de salute mutua vel visione lętificare dignetur, te lætum multo conseruet in tempore.

*Sintitio

¶ Capitulum primum.

Intereà cõsidentibus nobis in ecclesia Spalensi sancta Hierusalem, Breuem mancipiorum Ecclesiæ, quæ liberàsse visus fuerat decessor tuus sanctæ recordationis Gaudentius episcop⁹, vestri nobis diaconi obtulerũt: & non solùm, quæ liberauerat ibidèm relegimus, sed etiàm, quæ proximis suis de familijs Ecclesiæ donauerat, in eadem Breui inuenimus annotata. Qua de re canonum instituta consuluimus, si talis libertas aut transactio potuisset esse stabilis. Comperi-

Agathen. côc. cap. 33. mus autẽ in canone, vt episcopus qui res ꝓprias, * excepto filijs & nepotibus, alteri, & non ecclesiæ suæ, dimiserit, quicquid de ecclesiæ rebꝰ aut donauit, aut vẽdidit, aut quoquo modo ab ecclesia transtulit, irritum haberetur. Et ideò si res prædecessoris tui Gaudẽtij episcopi ecclesia vestra non possidet, liberi, qui ab eo facti sunt, non sunt legitimè absoluti. Cæterùm, si res illius in compensationem ecclesiæ vestræ deseruiunt, illi prorsùs maneant liberi. Nam (vt dictum est) si præstitum de rebus suis non fecit, * tale damnum vtiquè * ferre non debuit. Propterea ergò de vno consensu omnes significamus, magis humaniùs, quàm seueriùs cogitãtes, vt hi, quos constat tali conditione fuisse liberatos, in iure ecclesiæ maneant, vt idonei: & peculiũ suum nõ alijs personis, sed tantùm filijs suis derelinquant. Ipsis quoquè filijs & nepotibus, cum peculijs ipsorum quasi idoneis, in iure ecclesiæ permanentibus, in extraneã eis non liceat personam quippiam transmittere. Si qui eorum sinè hęrede decesserint, peculiũ eorum sanctæ proficiat ecclesiæ.

*ecclesię *inferre

2 Ea verò mancipia, quæ memoratus de iure Ecclesię sublata, suis proximis contulit, si similia de proprio suo Ecclesiæ ipsi nõ cõpensauit, Ecclesia vestra absq; aliqua oppositione recipiat. Hanc formam nõ solùm vestra, hoc est, Astigitana seruabit Ecclesia, sed & omnes, qui per omnem Bæticam prouinciam tali conditione vel sorte de iure Ecclesiæ commeârunt, pari sententiæ subiacebũt. Durum est enim atq; irreligiosum, vt episcopus, qui Ecclesiasticis stipendijs viuit, & proprietatem suã lucris ecclesię minimè cõfert, aliorũ oblationes à iure Ecclesiastico priuet.

Ca. 3. Conc. 2. Toletani

3 Inter cætera verò cognoscite, à nobis hoc definitũ, pro abolendis maculis clericorum, quia quidam episcoporum, non obseruantes nupèr editum concilij Toletani decretum, minùs soliciti in subiectis existunt, placuit proindè, vt si presbyter, diaconi, vel clerici consortia extranearum fœminarum, vel ancillarum familiaritatem per sacerdotis sui admonitionẽ à se minùs remouerint, seculi iudices easdem mulieres cum voluntate & permissu episcopi compręhẽsas, in suis lucris vsurpẽt, vt vitium hoc, dum sacerdos inhibere nõ præualet, potestas iudicialis coerceat, dato tamen ab eisdem iudicibus sacramento episcopo, vt eas clericis nulla arte restituãt. Quòd si restituerint, ipsi iudices sententia excommunicationis feriantur. Mulieribus verò illis, iuxta priores canones à sacerdote distractis, precium earum indigentibus dispensetur. Quæ statuta manu nostra subscripsimus. Data ad sanctitatem vestram die secundo Nonas Nouembris, anno quinto gloriosi domini nostri Reccaredi regis, ęra 628. Leander ecclesiæ sanctæ Spaleñ episcopus, hanc constitutionem firmaui & subscripsi. Ioannes episcopus * Agabrensis, hanc constitutionẽ firmaui & subscripsi. Agapius ecclesiæ sanctæ Cordubensis episcopus, hãc cõstitutionem firmaui & subscripsi. Stephanus episcopus Elliberitanus, hanc constitutionem firmaui & subscripsi. Basilius episcopus Ilipensis, hanc cõstitutionem firmaui & subs. Velatus episcopus Tuccitanus, hãc cõstitutionem firmaui & subscripsi. Petrus episcopus * Illiberitanus, hanc constitutionem firmaui & subscripsi. * Sintirio episcopus Italiceñ, hanc cõstitutionem firmaui & subscripsi.

*Agrageñ

*Abderitanus

*Fintitio

¶ Concilij Spalensis primi finis.

TOLETANVM CONCILIVM TERTIVM, SVB PELAGIO PAPA secundo. Est verò Prouinciale.

¶ CONCILIVM TOLETANVM tertium, in quo Arrij hæresis in Hispania condemnatur, Mausona Emeritano episcopo.

IN nomine Domini nostri Iesu Christi, anno quarto regnãte gloriosissimo atque pijssimo, & Deo fidelissimo domino Reccaredo rege, die octauo Iduum Maiarum, ęra 600. & 27. hęc sancta synodus habita est in ciuitate regia Toletana ab episcopis totiꝰ Hispanię vel Gallicię, numero 72.

1 Cùm pro fidei suæ synceritate idẽ gloriosissimus princeps oẽs regiminis sui põtifices in vnum conuenire mandâsset, vt tam de eius conuersione, quàm de gentis Gotthorum innouatione in Domino exultarẽt, & diuinæ dignationi pro tanto munere gratias agerent, sanctissimus idem princeps sic venerandum concilium alloquitur, dicens: Non incognitum reor esse vobis, reuerendissimi sacerdotes, quòd propter instaurandam disciplinæ ecclesiasticæ formam, ad nostræ vos serenitatis præsentiam euocauerim, & quia decursis retrò tẽporibus hæresis imminens in tota Ecclesia catholica agere synodica negocia denegabat: Deus cuꝰ placuit per nos eiusdem hæresis obicem depellere, admonuit instituta de more ecclesiastica reparare. Ergò sit vobis iocũditatis, sit gaudij, quòd mos canonicus prospectu Dei per nostram gloriam ad paternos reducitur terminos. Priùs tamen admoneo pariter & exhortor, ieiunijs vos & vigilijs atq; orationibus operam dare, vt ordo canonicus, quem à sacerdotalibus sensibus detraxerat lõga ac diuturna obliuio, quem ætas nostra se nescire fatet, diuino dono vobis rursùs pateat. Ad hęc aũt gratias Deo agẽtes, & religiosissimo principi vniuerso concilio in laudibus acclamante,

qstionū, sed sequere sententiam B. Pauli apostoli, q monet p discipulū cūctos, & clamat, dicens: Inanes qstiones deuita. Inanes nanq; (iuxta Apostolū) qstiões semp deuita, & age, quod meliori cõsilio, nõ auaritię vel temeritatis, sed vtilitatis & necessitatis (vt sæpè dictū est) causa, faciẽdū vtiliter pspexeris. Quapropter (charissime) his Apostolicis fultus authoritatibus, muta episcopum causa necessitatis aut vtilitatis, super quo consulere nos voluisti: & alios fratres nostros, quibus hoc faciendum necessitas aut vtilitas compulerit, agere doce: quia hoc, quod tibi soli scribimus, generaliter omnibus tenere mandamus. Quia sicut potestatem habem⁹, episcopos & sacerdotes regulariter titulare & ordinare, ità (vt prædictum est) causa necessitatis aut vtilitatis habes & mutare, ac de titulo ad titulū *translatare, licèt de minori ad maiorem vrbem mutandus sit. Hoc tamẽ summoperè præuidendum est, nè causa arrogãtiæ aut auaritię vnquàm fiat: quia hi à prędictis canonibus damnantur, non illi, qui necessitate aut vtilitate, maiorū consilio, & sana ac pura & Deo placida intentione hoc faciunt. Tu (frater) semper sectare iustitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam & mãsuetudinem. Certa etiàm bonum certamen fidei, & apprehende vitam æternam, in qua vocatus es: quoniam spiritus timẽtium Dominum, quæritur ab illo, & in respectu illius benedicitur. Spes enim illorum in saluãtem illos, & oculi Dei in diligentes se. Qui timat Dominum, nihil trepidabit, & non pauebit, quoniam ipse est spes eius. Timentis Dominum beata est anima. Ad quem respicit, & qs est fortitudo eius? Oculi domini super timẽtes eum: protector potentiæ, firmamentum virtutis, tegmen ardoris, & vmbraculū meridiani, & prędicatio offensionis, & adiutoriū casûs exaltãs animam, & illuminans oculos, dans sanitatem, & vitam, & benedictionem. Immolantis ex iniquo oblatio, est maculata, & non sunt beneplacitæ subsannationes iniustorum. Dominus solus sustinentibus se in via veritatis & iustitiæ. Dona iniquorum nõ probat altissimus, nec respicit in oblationib⁹ *iniustorum, nec in multitudine sacrificiorū eorum propiciabitur peccatis. Qui offert sacrificium ex substantia pauperum, quasi qui victimat filium in conspectu patris sui. Panis egentium, vita pauperum est: qui defraudat illū, homo sanguinis est. qui aufert in sudore panem, & sudãti cibos, quasi qui occidit pximum suum. Qui effundit sanguinẽ, & qui facit fraudem mercenario, fratres sunt. Vnus ędificãs, & vn⁹ destruẽs: qd pdest illis, nisì labor? vn⁹ orãs, vn⁹ maledicẽs: cui⁹ vocẽ audiet Deus? Qui baptizat à mortuo, & iterùm tangit eum, quid proficit lauatio ipsius? Sic homo, qui ieiunat in peccatis suis, & iterùm eadem faciens, quid proficit humiliando se? Orationem illius quis audiet? Qui conseruat legem, multiplicat orationem. Sacrificium salutare est, attendere mandatis, & discedere ab omni iniquitate: & propitiatio, litare sacrificium super iniustitias: & deprecatio pro peccatis, recedere ab iniustitia. Retribuit gratiam, qui offert similaginem: & qui facit misericordiam, offert sacrificium. Beneplacitum est Domino, recedere ab iniquitate: & deprecatio, recedere ab iniustitia. Non apparebis ante conspectum Dei vacuus. Hæc enim omnia, propter mandatum Domini fiunt. Oblatio iusti impinguat altare, & odor suauitatis est in conspectu altissimi. Sacrificium iusti acceptum est, & memoriam eius non obliuiscetur Dominus. Bono animo gloriam redde Deo, & non minuas primitias frugum tuarum. In omni dato fac hilarem vultum tuum, & in exaltatione sanctifica decimas tuas. Da altissimo secundùm datum eius, & in oculo bono adinuentionem fac manuum tuarum: quoniam Dominus retribuens est, & septiès tantum reddet tibi. Noli offerre munera praua: non enim suscipiet illa. Et noli inspicere sacrificium iniustum, quoniam Dominus iudex est, & non est apud illum gloria personæ. Non accipiet Dominus personam in pauperem, & precationem læsi exaudiet. Non despiciet preces pupilli: nec viduam, si effundat loquelam gemitûs. Nõnne lachrymæ viduæ ad maxillam descendunt, & exclamatio eius super deducentem eas? A maxilla enim ascendunt vsque ad cælum, & Dominus exauditor non delectabitur in illis. qui adorat Deum, in oblectatione suscipietur, & precatio illius vsque ad nubes ppinquabit. Oratio humilfantis se, nubes penetrabit: & donèc propinquet, non consolabitur. Et non discedet, donèc adspiciat altissim⁹: & Dominus non elongabit, sed iudicabit iniustos, & faciet iudicium, & fortissimus non habebit in illis patientiam, vt contribulet dorsum ipsorum, & gentibus reddat vindictam, donèc tollat plenitudinem superborum, & sceptra iniquorum contribulet, donèc reddat omnibus secundùm actus suos, & secundùm opa Adę, & secũdùm psumptionẽ illi⁹, donèc iudicet iudiciū plebis suæ, & oblectabit iustos misericordia sua. De⁹ aūt (frater chariss.) impleat desideriū, & ministerium tibi diuinitùs collatū, secundùm diuitias suas in gloria in Christo Iesu Domino nostro. Deo autem & patri nostro gloria in secula seculorū. Amen. Data decimotertio die Augusti mensis, indictione *quartadecima.

Marginalia: 1.Tim.4.b — *transferre, — 1.Tim.6.c — Ecci 34. c.d — *iniquorū — Ecci 35.a b c d — *tertia decima.

❡EPISTOLA PELAGII PApæ ad vniuersos episcopos Italiæ.

De accusatoribus prælatorum suorum, & episcopis, quorū res detinentur, & de monachis.

Dilectissimis atque clarissimis fratribus vniuersis episcopis, & cunctis specialiter

manare, triduanum est exindè prædicatum ieiunium. Sed cùm die octaua Iduum Maiarũ in vnum cœtum Dei sacerdotes adessent, & oratione præmissa, vnusquisq; sacerdotum competẽti loco resedisset, eccè in medio eorum adfuit serenissimus princeps, seque cum DEI sacerdotibus orationi communicans, diuino deincèps flamine plen⁹, sic ad loquẽdum exorsus est, dicens: Nõ credimus vestrã latére sanctitatem, quãto tempore in errore Arrianorum laboràsset Hispania, & nõ multos post decessum genitoris nostri dies, quibus nos vestra beatitudo fidei sanctæ catholicæ cognouit esse sociatos, credimus generaliter magnum & æternum gaudium habuisse: & ideò, venerandi patres, ad hãc vos peragendam congregandos decreuimus synodum, vt de omnibus nupèr aduenientibus ad Christũ, ipsi æternas Domino gratias deferatis. Quicquid verò verbis apud sacerdotiũ vestrum nobis agendum erat de fide atq; spe nostra, quam gerimus, in hoc tomo conscripta atq; allegata, notescimus. Relegatur ergò in medio vestrî, & ĩ iudicio synodali examinata per omne succiduum tempus gloria nostra, eiusdem fidei testimonio decorata clarescat. Susceptus est autem ab omnibus DEI sacerdotibus, offerente rege, sacrosanctæ fidei tomus, & pronunciante notario clara voce, recensitus est ità:

2 Quanuìs Deus omnipotens, pro vtilitatibus populorum, regni nos culmẽ subire tribuerit, & moderamen gentium non paucarum regiæ nostrę curæ commiserit, meminimus tamen nos mortalium cõditione perstringi, nec posse felicitatem futuræ beatitudinis aliter promereri, nisì nos cultui verę fidei deputemus, & conditori nostro saltẽ cõfessione, qua dignus est ipse, placeamus. Pro qua re, quantò subditorum gloria regali extollimur, tantò prouidi esse debemus in his, quæ ad Deum sunt, vel nostram spem augere, vel gentibus nobis à Deo creditis consulere. Cæterùm, quid pro tantis beneficiorũ collationibus omnipotentiæ diuinæ valem⁹ tribuere, quandò omnia ipsius sint, & bonorum nostrorum nihil egeat, nisì vt in eum sic tota deuotione credamus, quemadmodùm per scripturas sacras se ipse intelligi voluit, & credi pręcepit, id est, vt confiteamur esse patrem, qui genuerit ex substantia sua filiũ sibi & coæqualem & coæternum? Non tamen vt idem ipse sit natus & genitor, sed pſona alius sit pater, qui genuit, alius sit filius, qui fuerit generatus, vnius tamen vterq; substantiæ in diuinitate subsistat: pater, ex quo sit filius, ipse verò ex nullo sit alio: filius, q̃ habeat patrem, sed sinè initio, & sinè diminutione, in ea, qua patri coæqualis & coæternus est, diuinitate subsistat. Spiritus sanctus confitendus à nobis est & prædicãdus, à patre & filio procedere, & cũ patre & filio vnius esse substantiæ. Tertiã verò in Trinitate spiritussancti esse personam, qui tamen communem habeat cum patre & filio diuinitatis essentiam. Hæc enim sancta Trinitas, vnus Deus est, pater & filius & spiritussanctus, cuius bonitate, omnis licèt bona sit condita creatura, per assumptam tamen à filio humani habitûs formam, à dãnata progenie reformamur ad beatitudinẽ pristinam. Sed sicut verę salutis indicium est, Trinitatem in vnitate, & vnitatẽ in Trinitate sentire: ità erit consummata iustitia, si eandem fidem intra vniuersalem Ecclesiam teneamus & *apostolicam vnitatem, in apostolico positi fundamento, seruemus. Tamen vos, Dei sacerdotes, meminisse oportet, quantis hucusquè Ecclesia Dei catholica per Hispanias aduersæ partis molestijs laborauerit, dum & catholici constanter fidei suę tenerent ac defenderent veritatem, & hęretici pertinaciori animositate propriæ niterentur perfidiæ: me quoquè, vt re ipsa cõspicitis, calore fidei accensum in hoc Dominus excitauit, vt depulsa obstinatione infidelitatis, & discordiæ submoto furore, populũ, qui sub nomine religionis famulabaẽ errori, ad agnitionem fidei & Ecclesiæ catholicæ consortium reuocarem. Adest enim omnis gens Gotthorum inclyta, & ferè omium gentium genuina virilitate opinata, quę licèt suorũ prauitate doctorum à fide hactenùs vel vnitate Ecclesiæ catholicæ fuerit segregata, tota nũc tamen meo assensui concordans, eius Ecclesiæ communioni participatur, quæ diuersarum gentium multitudinem materno sinu suscipit, & charitatis vberib⁹ nutrit. De qua, propheta canente, dicitur: Domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gẽtibus. Nec enim sola Gotthorum conuersio ad cumulum nostrę mercedis accessit, quinimmò & Sueuorum gentis infinita multitudo, quã præsidio cælesti nostro regno subiecim⁹, alieno licèt vitio in hęresim deductam, nostro tamen ad veritatis originem studio reuocauimus. Proindè, sanctissimi patres, has nobilissimas gẽtes, quæ Dominicis lucris per nos applicatę sunt, quasi sanctum & placabile sacrificium, per vestras manus æterno Deo offero. Erit enĩ mihi immarcescibilis corona vel gaudium in retributione iustorum, si hi populi, qui nostra ad vnitatem ecclesiæ solertia transcurrerũt, fundati in eadem & stabiliti permaneant. Sicut enim diuino nutu nostræ curæ fuit, hos populos ad vnitatẽ Christi Ecclesiæ pertrahere, ità sit vestræ docibilitatis, catholicis eos dogmatibus instituere, quò in toto cognitiõe veritatis instructi, nouerint ex solido errores hæresis perniciosę respuere, & verę fidei tramitẽ ex charitate retinere, vel catholicę ecclesię communionem desiderio auidiori amplecti. Cęterùm, sicut facilè ad veniam peruenisse cõfido, q̃ nescia hucusquè tam clarissima errauerit gens, ità grauius esse non dubito, si agnitam veritatẽ dubio corde teneat, atque à patenti lumine (quod

Psalm. 15.

* apostolica monita

Esaiæ 56.c
Matth. 21.b
Marci 11.c
Lucæ 19.g

(quod absit) oculos suos auertat. Vndè valdè pernecessarium esse perspexi, vestram in vnum conuenire beatitudinem, habens sen-
Matth.18.c tentiæ Dominicæ fidem, qua dicit: Vbì fuerint duo vel tres collecti in nomine meo, ibì sum in medio eorum. Credo enim, beatam sanctæ Trinitatis diuinitaté huic sancto interesse concilio: & ideò, tanquàm ante conspectum Dei, ità in medio vestri fidem meã protuli, conscius admodùm sententiæ diui-
Psalm.39. næ, dicẽtis: Non celaui misericordiam tuam, & veritatem tuam à congregatione multa. Vel apostolum Paulum, Timotheo discipu-
1.Tim.6.c lo præcipientem, audiui: Certa bonum certamen fidei, appræhende vitam æternam, in qua vocatus es, confessus bonam confessionem coram multis testibus. Vera est enim redemptoris nostri ex euãgelio sententia, qua
Matth.10.d confitentem se coram hominibus, confiteri
Marc.8.d
Luc.9.c dicit coram patre, & negantem se esse negaturum. Expedit enim nobis, id ore profiteri, quod corde credimus, secúdùm cæleste mã-
Rom.10.d datum, quod dicitur: Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Proindè, sicut anathematizo Arriũ cũ omnibus dogmatibus & cõplicibus suis, qui vnigenitum Dei filium à paterna degenerem asserebat esse substantia, nec à patre genitum, sed ex nihilo dicebat esse creatum, vel omia concilia malignantium, quę aduersùs sanctã synodum Nicenam extiterunt: ità in honorem & in laudẽ Dei, fidem sanctã Niceni obseruo concilij, & honoro ea, quę contra eundem, rectæ fidei pestem, Arrium trecentorũ decẽ & octo sancta episcopalis scripsit synodus. Amplector itaque & teneo fidem centum quinquaginta episcoporum Constantinopoli congregatorum, quæ Macedonium spiritussancti substantiam minorantęm, & à patris & filij vnitate & essentia segregantem, iugulo veritatis interemit. Primę quoquè Ephesinæ synodi fidé, quæ aduersùs Nestorium, eiusq; doctrinam lata est, credo pariter & honoro. Similiter & Chalcedonensis concilij fidem, quam plenam sanctitate & eruditione aduersùs Eutychen & Dioscorũ protulit, cum omni Ecclesia catholica reuerenter suscipio. Omnium quoquè orthodoxorum venerabilium sacerdotum concilia, quę ab ipsis suprà scriptis quatuor synodis, fidei puritate non dissonant, pari veneratiõe obseruo. Properet ergò reuerentia vestra, fidem hanc nostram canonicis applicare monimẽtis, & ab episcopis vel religiosis, aut gẽtis nostræ primoribus solerter fidem, quam in Ecclesia catholica crediderunt, audire. Quam renouatam apicibus, vel eorum subscriptionibus roboratam, futuris olìm temporibus in testimonium Dei, atque hominum reseruate, vt hæ gentes, quas in Dei nomine, regia potestate præcellimus, & quæ deterso antiquo errore per vnctionem sacrosancti chrismatis, vel manús impositionẽm paracletũ intra Dei Ecclesiã perceperunt spiritum, quẽ vnum & æqualem cum patre & filio confitentes, eiusque dono in sinu Ecclesiæ sanctæ catholicæ collatæ sunt, si eorum aliqui hanc rectam & sanctam cõfessionem nostram minimè credere voluẽrint, iram Dei cum anathemate ęterno percipiant, & de interitu suo fidelibus gaudium, infidelibus sint in exemplum. Huic verò confessioni meæ, sanctas suprà scriptorum conciliorum cõstitutiones contexui, & testimonio diuino tota cordis simplicitate subscripsi.

FIDES NICENI CONCILII.

CRedimus in vnum Deum patrem omnipotentem, omnium visibilium &c. Habetur hæc fides Niceni concilij superiùs in tomo I. sub numeris 337.396.509.566. 604. Item suprà in concilio Chalced. pagina 104. vt eo totiès antè habito, hic repetito nõ fuerit opùs.

¶ *Symbolum CL. patrum Constantinopolitani concilij.*

CRedimus in vnum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli &c. Hoc symbolum in eadem Synodo, itemque Chalcedonẽ habetur.

¶ *Tractatus Chalcedonensis concilij.*

SVfficerat quidem ad plenissimam pietatis agnitionem, &c. Tractatus iste concilij Chalcedonẽ habetur suprà sub quadruplici translatione, numero 152.

EGo Reccaredus rex, fidem hanc sanctã, & veram confessionem, quam vnà per totum orbem catholica confitetur Ecclesia, corde retinens, ore affirmans, mea dextera Deo protegente subscripsi. Ego Badda gloriosa regina, hanc fidem, quam credidi & suscepi, manu mea de toto corde subscripsi. Tunc acclamatum est in laudibus Dei, & in fauore principis ab vniuerso concilio: Gloria Deo patri, & filio, & spirituisancto, cui cura est pacem & vnitatem Ecclesiæ suæ sanctę catholicæ prouidere. Gloria Domino nostro IESV Christo, qui precio sanguinis sui Ecclesiam catholicam ex omnibus gentibus congregauit. Gloria Domino nostro IESV Christo, qui tam illustrem gentem vnitati fidei veræ copulauit, & vnum gregem, & vnũ pastorem instituit. Cui à Deo æternum meritum, nisi vero catholico Reccaredo regi? Cui à Deo ęterna corona, nisi vero orthodoxo Reccaredo regi? Cui pſens gloria & ęterna, nisi vero amatori DEI Reccaredo regi? Ipse nouarum plebium in ecclesia conquisitor. Ipse mereatur veraciter Apostolicũ meritum, qui apostolicum impleuit officiũ. Ipse sit Deo & hominibus amabilis, qui tam mirabiliter Deum glorificauit in terris, pręstãte Domino nostro Iesu Christo, qui cum Deo patre viuit & regnat in vnitate spiritussancti, in secula seculorum.

¶Item

¶ Item fidei confessio Episcoporum, presbyterorum, vel primorum Gotthicæ gentis, qui infrà subscripserunt.

PRæcipiente autem vniuerso venerabili concilio atque iubente, vnus episcoporum catholicorũ, ad episcopos & religiosos clericos, vel maiores natù ab hæresi Arriana cóuersos, eiusmodi allocutione exorsus est, dicens: Officij nostri cura, & fidelissimi ac gloriosissimi principis admonitione compellimur, diligẽter à vestra charitate perquirere vel quid damnetis in hęresi, aut quid intra Dei sanctam catholicam credatis Ecclesiam. Nam sicuti dicentẽ Psalmista didicim⁹, Psalm. 146. *incipite Domino in cõfessione: optimum est, & vestræ saluti conueniens, palàm confiteri, quod creditis, & sub auditu vniuersorũ anathematizare, quod respuitis. Tunc prorsùs optimè poteritis euangelicæ atq; apostolicæ fidei participes fieri, si eãdem fidem catholicam, ex cõfessione catholica incipiatis, vel propria subscriptione firmetis: & sicuti Deo iam de bona consensione cogniti estis conscientia, ità & proximis vos fidei sanctæ adstipulatione monstretis. Eo itaq; fiet, vt & vos Christi esse corporis membra significetis, & nostra exiguitas nihil dubiũ, nihil infidum vnquàm de vestra suspicetur fraternitate, dum patuerit vos pestem Arrianę perfidiæ, cum omnibus dogmatibus, regulis, officijs, communione, codicibus cõdemnare, vt detestandæ hæreseos expoliati contagione, innouati quodammodò, intra Ecclesiam Dei splendido habitu veræ fidei clareatis.

Tunc episcopi omnes vnà cum clericis suis, primoresq; gentis Gotthicæ, pari consensione dixerũt: Licèt hoc, quod paternitas atq; fraternitas vestra à nobis cupit audire vel fieri, iam olim conuersionis nostræ tẽpore egerimus, quãdò secuti gloriosissimum Dominum nostrum Reccaredum regem, ad Ecclesiam transiuimus, & perfidiã Arrianam cum omnibus superstitionibus suis anathematizauimus, pariterque abiecimus: nunc tamen propter charitatem & deuotionẽ, quam vel Deo, vel Ecclesiæ sanctæ catholicæ meminimus nos debere, non tantùm hęc eadem quę petitis, promptissimè agere properamus, sed & si qua adhuc congrua fidei esse perspicitis, nobis de charitate persuadete. Nos etẽm semel rectæ fidei amor in eam deuotionẽ euexit, vt omne, quod nobis veriùs fraternitas vestra patefecerit, teneamus, & libera fateamur confessione. Omnis ergò, qui fidem & communionem ab Arrio venientem, & hucusquè à nobis retentam, adhuc tenere desiderat, & de tota cordis intentione non damnat, anathema sit. Quicunque filium Dei, Dominum Iesum Christum negauerit à paterna substãtia sinè initio genitum, & ęqualẽ patri esse vel cõsubstantialem, anathema sit. Quicunq; spiritumsanctum non credit, aut nõ crediderit, à patre & filio ꝓcedere, eumq; non dixerit coęternũ esse patri & filio & coessentialem, anathema sit. Quicunq; in patre & filio & spiritusancto, & personas non distinguit, & vnius diuinitatis substantiam nõ agnoscit, anathema sit. Quicunq; filium Dei, Dominum nostrum Iesum Christum, & spiritumsanctum, esse patre minorem asseruerit, & gradibus separauerit, creaturamq; esse dixerit, anathema sit. Quicunque patrem, & filium, & spiritumsanctum vnius substantiæ, omnipotentiæ, & æternitatis esse non crediderit, anathema sit. Quicunq; nescire filium Dei, quod Deus pater sciat, dixerit, anathema sit. Quicunq; initiũ filio Dei, & spiritui-sancto deputauerit, anathema sit. Quicunq; filium Dei, secundùm diuinitatem suam, visibilem aut passibilem ausus fuerit proferrẽ, anathema sit. Quicunque spiritumsanctum, sicut patrem & filium, verum Deum & omnipotentem esse non credit, anathema sit. Quicunq; alibi fidem & communionem catholicam, pręterquàm in Ecclesia vniuersali, quę Niceni & Constãtinopolitãi, & primi Ephesini & Chalcedonensis cõcilij decreta tenet, pariter & honorat, anathema sit. Quicunque patrem & filium & spiritumsanctum, honore & gloria & diuinitate separat & disiungit, anathema sit. Quicunq; filium Dei, & spiritumsanctũ cum patre non crediderit esse glorificandũ & honorãdum, anathema sit. Quicunq; nõ dixerit, Gloria patri, & filio, & spiritui-sancto, anathema sit. Quicunq; rebaptizandi sacrilegum opus, esse bonũ credit, aut crediderit, agit, aut egerit, anathema sit. Quicunq; libellũ detestabilem, duodecimo anno *Leobigildi regis, à nobis editum, in quo continetur Romanorum ad Arrianam hęresim traductio, & in Gloria patri per filium, in spiritusancto, & malè à nobis instituta cõtinentur, hunc libellum si quis pro vero habuerit, anathema sit in æternum. Quicunq; Ariminẽ concilium ex toto corde non respuerit & damnauerit, anathema sit. *Leonigildi, vel, Leubigildi

COnfitemur enim, nos ex hæresi Arriana toto corde, tota anima, & tota mente nostra ad Ecclesiam catholicam fuisse cõuersos. Nulli dubium sit, nos, nostrosque decessores errâsse in hęresi Arriana, & fidẽ euãgelicam atq; Apostolicam nunc intra Ecclesiam catholicã didicisse. Proindè fidem sanctam, quam religiosissimus Dominus noster patefecit in medio concilij, & manu sua subscripsit, hanc & nos tenemus, hanc confitemur, pariter & suscipim⁹, hãc in populis prędicare, atque docere promittimus. Hæc est vera fides, quam omnis ecclesia, dum per totum mũdum tenet, catholica esse creditur & probatur. Cui hæc fides non placet, aut non placuerit, sit anathema maranatha in aduẽtu Dñi nostri Iesu Christi. Qui fidẽ spernit Niceni concilij, anathema sit. Qui fidem cõcilij Constãtinopolitani centum quinquaginta episco- 1. Cor. 16.

episcoporum, veram esse nō dixerit, anathema sit. Qui fidem Ephesinæ synodi primę, & Chalcedonensis non tenet, & ea non delectatur, anathema sit. Qui concilia omnium orthodoxorum episcoporum consona concilijs, Niceno, Constantinopolitano, primo Ephesino, & Chalcedoneñ, non recipit, anathema sit. Proindè & damnationem hāc perfidiæ communionis Arrianæ, & omniū conciliorum hæresem Arrianam fouētium, cum anathemate eorum, manu propria subscripsimus. Constitutiones verò sanctorum conciliorum Niceni, Constātinopolitani, Ephesini vel Chalcedonensis, quas gratissima aure audiuimus, & cōsensione nostra veras esse probauim⁹, de toto corde, & de tota anima, & de tota mente nostra subscripsimus, nihil ad cognitionem veritatis lucidius arbitrantes, quàm quę supradictorum conciliorum cōtinent authoritates. De Trinitate autem, & vnitate patris & filij & spiritussancti, nihil his verius, nihil lucidius vnquàm potest vel poterit demonstrari. De mysterio incarnationis vnigeniti filij Dei, pro salute humani generis, quo & vera probatur humanę naturæ, sinè peccati contagione susceptio, & permanentis incorruptæ in eo diuinitatis plenitudo, dum & natura vtraque non deperit, & vna fit ex vtraq; Domini nostri Iesu Christi persona, satis plenè in his concilijs probatur patefieri veritate, & à nobis credi, omni remota dubitatione. Qui vnquàm hanc fidē sanctam deprauare, corrumpere, mutare tentauerit, aut ab eadem fide, vel communione catholica (quam nupèr sumus, Deo miserante, adepti) egredi, separari vel dissociari voluerit, sit Deo & vniuerso mundo, crimini infidelitatis in æternum obnoxius. Floreat autem Ecclesia sancta catholica per omnē mūdum pacatissimè, & emineat doctrina, sanctitate, & potestate. Si qui intra eam fuerint, crediderint, communicauerint, hi audient, Matth. 25. c ad dexteram patris positi: Venite benedicti patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi. Si qui autem ab ea recesserint, eiusq; detraxerint fidei, & cōmunionem respuerint, hi audient ex ore di-Ibidem. d uino in die iudicij: Discedite à me maledicti, nescio vos. Ite in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius. Sint ergò damnata in cælo & in terra, quęcunq; per hanc catholicam fidem damnātur: & sint accepta in cælo & in terra, quæcunque per hanc fidē accipiuntur, regnante Domino nostro Iesu Christo, cui cū patre & spiritusancto est gloria in secula seculorum.

Symbolum CCCXVIII patrum Niceni concilij.

Habetur hęc fides suprà Tomo I. in diuersis locis.

Symbolum CL. patrum Constantinopolitani concilij.

Hoc symbolum in cōcilij memorati loco adnotatur.

Tractatus fidei Chalcedonensis concilij.

SVfficerat quidem ad plenissimam pietatis agnitionem & confirmationem, cautissimum hoc diuinæ gratiæ symbolum &c. vt suprà numero seu pagina 152.

Anastasius in Christi nomine episcopus Barchinoneñ, anathematizans hæresim Arriani dogmatis superiùs damnatam, fidē hāc sanctam catholicā, quam in Ecclesia catholica veniens credidi, manu mea de toto corde subscrip. Murila in Christi nomine Amalensis episcopus, anathematizans hæresim Arriani dogmatis, vt suprà. Vuiligiscus in Christi nomine episcopus, anathemat. &c. vt suprà. Sumnila in Christi nomine ciuitatis * Vesensis episcopus, anathemat. &c. vt suprà. Cardingus in Christi nomine episcopus ciuitatis Tudertensis, anathemat. &c. vt suprà. Beccila in Christi nomine episcopus ciuitatis Lucensis, anathemat. &c. vt suprà. Arbitrus in Christi nomine episcop⁹ ciuitatis Portugalensis, anathemat. &c. vt suprà. Eruiscius in Christi nomine ciuitatis Dertosanæ episcopus, anathemat. &c. vt suprà. Similiter & reliq. presbyteri & diacones, ex hęresi Arriana cōuersi, subscripserunt*. Signum Gussini viri illustris proceris. Fonsa vir illustrissim⁹, anathematizans, subscripsi. Afrila vir illustriss. anathema. subscripsi. Achila vir illustris, anathe. subs. *Flaui⁹ vir illust. subscripsi. Similiter & omnes seniores Gotthorum subscripserunt. *(In quodā vetustissimo manuscripto exemplari presbyterorum & procerum ac virorum illustrium permultorum hîc nomina expressa habentur.*

for. * Egess. * Ella

POst confessionem ergò & subscriptionem omniū episcoporum, & totius gentis Gotthicæ seniorum, gloriosissimus Dominus noster Reccaredus rex, pro reparandis simul & confirmandis disciplinæ Ecclesiasticæ moribus, Dei sacerdotes taliter affatus est, dicens: Regia cura vsque in eum modum protendi debet & dirigi, quem plenam constiterit ætatis & scientiæ capere rationē. Nam sicut in rebus humanis gloriosiùs eminet potestas regia, ità & prospiciendæ commoditati comprouincialiū maior debet esse & prouidentia. At nunc, beatissimi sacerdotes, non in eis tantummodò rebus diffundimus solertiam nostram, quibus populi sub nostro regimine positi, pacatissimi gubernētur & viuant, sed etiàm in adiutorio Christi extendimus nos ad ea, quæ sunt cęlestia, cogitare, & quæ populos fideles efficiant, satagimus non nescire. Cæterùm si totis nitendum est viribus, humanis moribus modum ponere, & insolentiū rabiem regia potestate refrenare, si quieti & paci propagādę, opem debemus impendere: multo magis est adhibenda solicitudo, desiderare & cogitare diuina, inhiare ad sublimia, & ab errore retractis populis, veritatem eis serenæ lucis ostendere. Sic em̄ agit, q multiplici bono se à neo remu-

remunerari confidit. Sic enim agit, qui super id, quod ei committitur, auget, dum illi dicitur: Quicquid supererogaueris, ego, cùm rediero, reddam tibi. Ergò, quia iam fidei nostræ & cõfessionis formam plena serie vestra beatitudo recensuit, simulq; & sacerdotum, nostrorumq; procerum fides atq; confessio sanctitati vestræ perpatuit, hoc adhuc necessariò ꝓ firmitate catholicæ fidei nostra Deo supplex instituere decreuit authoritas, vt ꝓpter roborandam gentis nostræ nouellã conuersionem, omnes Hispaniarum & Galliciæ ecclesiæ hanc regulam seruẽt, vt omni sacrificij tempore ante communicationem corporis Christi & sanguinis, iuxta Oriẽtalium partium morẽ, vnanimiter clara voce sacratissimum fidei recenseant symbolum, vt primùm populi, quam credulitatem teneãt, fateantur, & sic corda fide purificata, ad Christi corpus & sanguinem percipiendum exhibeant. Dum enim hæc cõstitutio fuerit perenniter conseruata in Dei Ecclesia, & fideliũ ex solido corroboratur credulitas, & perfidia infidelium confutata, ad id, quod repetitum sæpiùs recognoscit, facilimè inclinatur: nec se quisquam iam de ignorantia fidei excusabit à culpa, quandò vniuersorum ore cognoscit, quid catholica teneat & credat Ecclesia. Omnibus ergò capitulis, quæ adhuc per vestram sanctitatem regulis ecclesiasticis adijcienda sunt, hoc pro fidei sanctæ reuerẽtia & firmitate præponite, quod de proferendo symbolo nostra, DEO docente, decreuit serenitas. Decæterò autem prohibendis insolentium moribus, mea vobis consentiente clementia, sententijs terminate districtioribus: & firmiore disciplina, quæ facienda nõ sunt, prohibete: & ea, quæ fieri debẽt, immobili constitutione firmate.

Lucæ 10. f

CAPITVLA EIVSDEM Concilij.

DECRETA CONCILII. Capitulum primum.

POst damnationem hæresis Arrianæ, & fidei sanctæ catholicæ expositionem, hoc sanctum præcepit concilium, vt quia in nonnullis vel hęresis, vel gentilitatis necessitate per Hispaniarum ecclesias canonicus prætermissus est ordo, dum & licẽtia abundaret transgrediendi, & disciplinæ optio negaretur, dum omnis excessus hæresis fouerẽt patrocinio, & abundantia mali temporis, procùl esset districtio disciplinæ. At nunc pace ecclesiæ Christi misericordia reparata, om̃e, quod priscorum canonum authoritas prohibet, sit resurgente disciplina inhibitum, & agatur omne, quod pręcepit fieri. Permaneant in suo vigore cõciliorum omniũ constituta, simul & synodicæ sanctorum pręsulum Romanorum epistolæ. Nullus deincèps ad promerendos honores ecclesiasticos contra canonum statuta adspiret indignus. Nihil ex hoc fiat, quod sancti patres, spiritu Dei pleni, sanxerunt, debere non fieri. Et qui præsumpserint, seueritate priorum canonum distringantur.

2 Pro reuerentia sanctissimæ fidei, & propter corroborandas hominũ inualidas mentes, consultu pijssimi & gloriosissimi Reccaredi regis cõstituit synodus, vt per omnes ecclesias Hispanię & Galliciæ secundùm formam Orientaliũ ecclesiarum, concilij Constantinopolitani, hoc est, centũ quinquaginta episcoporum symbolum fieri recitetur: & priusquàm Dominica dicat oratio, voce clara populo prædicetur, quò & fides vera manifestum testimonium habeat, & ad Christi

corpus & sanguinem prælibandum, pectora populorũ fide purificata accedant.

3 Hęc sancta synodus nulli episcoporum licẽtiam tribuit, res alienare ecclesię, quoniam & antiquioribus canonibus hoc prohibetur. Si quid verò, quod vtilitatem nõ grauet ecclesiæ, pro suffragio monachorum, vel ecclesiarum ad suam parochiam pertinentium, dederint, firmum maneat. Peregrinorũ, vel clericorum, & egenorum necessitati, saluo iure ecclesiæ, præstare permittuntur pro tempore, quæ potuerint.

12.q.2. Si episcopus. 4 Si episcopus vnam de parochianis ecclesijs suis monasteriũ dicare voluerit, vt in ea monachorum regulariter cõgregatio viuat, hoc de cõsensu concilij sui habeat licentiam faciendi. Qui etiàm, si de rebus ecclesiæ pro eorum substantia aliquid, quod detrimentum ecclesiæ non exhibeat, eidem loco donauerit, sit stabile. Rei enim bonæ statuẽdæ, sanctum concilium dat consensum.

5 Compertum est à sancto concilio, episcopos, presbyteros, & diaconos veniẽtes ex hæresi, carnali adhuc desiderio vxoribus copulari. Nè ergò decętero hoc fiat, pręcipitur, quod & canonibus prioribus terminatur, vt nõ liceat eis viuere libidinosa societate, sed manente inter eos fide coniugali, communẽ vtilitatem habeant, & non sub vno conclaui maneant. Vel certè, si suffragatur virtus, in alia domo suam vxorem faciat habitare, vt castitas apud Deum & apud homines habeat testimonium bonum. Si quis verò post hanc cõuentionem obscœnè cum vxore elegerit viuere, vt lector habeatur. Qui verò semper sub canone ecclesiastico iacuerunt, si contra veterum imperata in suis cellulis mulierum, quæ infamiæ suspicionem possunt generare, consortium habuerint: illi canonicè quidem distringãtur, mulieres verò ab episcopis venundentur, & preciũ ipsum pauperibus erogetur.

12.q.2. De libertis autẽ 6 De libertis autem id Dei præcipiunt sacerdotes, vt si qui ab episcopis facti sunt, secundùm modũ, quo canones antiqui dant licentiã, sint liberi: & tamen à patrocinio ecclesiæ, tam ipsi, quàm ab eis progeniti, non recedant. Ab alijs quoquè libertati traditi, & ecclesijs cõmendati, patrocinio episcopi colligantur: & nè cuiquam donẽtur, à principe hoc episcopus postulet.

Dist.44. Pro reuerentia 7 Pro reuerentia Dei & sacerdotum, id vniuersa sancta constituit synodus, vt quia solẽt crebrò mensis ociosę fabulæ interponi, in omni sacerdotali conuiuio lectio scripturarum diuinarũ misceatur. Per hoc enim & animæ ędificantur ad bonũ, & fabulę non necessariæ prohibentur.

8 Iubente autem atq; cõsentiente domino Reccaredo rege, id præcepit sacerdotale concilium, vt clericos ex familia fisci nullus audeat à principe donatos expetere: sed tradito capitis sui tributo, ecclesię Dei, cui sunt alligati, vsque dum viuunt, regulariter administrent.

9 Decreto huius cõcilij hoc statuitur, vt ecclesiæ, quæ fuerunt in hæresi Arriana, nũc autem sunt catholicæ: ad eos episcopos cum suis rebus pertineãt, ad quos parochiæ ipsæ, in quibus ipsæ ecclesiæ fundatæ sunt, pertinere videntur.

10 Pro consultu castitatis, quod maximè hortamento cõcilij proficere debeat, annuente glorioso domino nostro Reccaredo rege, hoc sanctum affirmat concilium, vt de viduis, quibus placuerit tenere castitatem, nulla viduã ad nuptias iterãdas venire cogatur. Quòd si priusquàm profiteantur cõtinentiam, nubere elegerint, illis nubant, quos propria voluntate voluerint habere maritos. Similis cõditio & de virginibus habeatur: nec citra voluntatem parentum vel suam, maritos cogantur accipere. Si quis verò propositum castitatis viduæ vel virginis impediẽrit, à sancta communiõe, & à liminibus ecclesiæ habeatur extraneus. 32.q.2. Hoc sanctũ cõcil.

11 Quoniam comperimus, per quasdam Hispaniarum ecclesias, nõ secundùm canonem, sed fœdissimè pro suis peccatis homines agere pœnitẽtiam, vt quotiès peccare libuerit, totiès à presbyteris se recõciliari expostulent: & ideò, pro coërcenda tam execrabili præsumptione, id à sancto concilio iubetur, vt secũdùm formam canonum antiquorum detur pœnitẽtia, hoc est, vt priùs eum, quem sui pœnitet facti, à communione suspensum, faciat inter reliquos pœnitẽtes ad manûs impositionem crebrò recurrere. Expleto autẽ satisfactionis tẽpore, sicuti sacerdotalis contemplatio probauerit, eum communioni restituat. Hi verò qui ad propria vitia, vel infra pœnitentię tempus, vel post reconciliationẽ relabũtur, secundùm priorum canonum seueritatem damnentur.

12 Quicunque ab episcopo vel presbytero, sanus vel infirmus, pœnitẽtiam postulat, id ante omnia episcopus obseruet & presbyter, vt si vir est, siue sanus, siue infirmus, priùs eum tondeat, & sic pœnitentiam ei tradat. Si verò mulier fuerit, non accipiat pœnitentiã, nisi priùs mutauerit habitum. Sæpiùs enim laicis tribuendo, dum se pœnitentiam agere promittunt, ad lamentanda rursùs facinora post acceptam pœnitentiam relabuntur.

13 Diuturna indisciplinatio & licentiæ inolita præsumptio vsqueadeò illicitis ausibus aditum patefecit, vt clerici conclericos suos, relicto põtifice suo, ad iudicia publica pertrahant. Proindè statuimus hoc decętero non præsumi. Si quis hoc præsumpserit facere, & causam perdat, & à communione efficiatur extraneus. 11.q.1. Inolita psumptio

14 Suggerente cõcilio, id gloriosissimus dominus noster canonibus inserendũ præcepit, vt Iudæis non liceat Christianas habere vxores, vel concubinas, neq; mancipium Chri-

Christianum in vsus proprios cōparare: sed & filios, qui ex tali cōiugio nati sunt, assumēdos esse ad baptismum. Nulla officia publica eos opus est agere, per quæ eis occasio tribuatur, Christianis pœnam inferre. Si qui verò Christiani ab eis Iudaismi ritu sunt maculati, vel etiam circuncisi, non reddito precio, ad libertatem & religionem redeant Christianam.

Dist.54. Nulla officia pu.

15 Si qui ex seruis fiscalibus fortasse ecclesias cōstruxerint, easq; de sua paupertate ditauerint, hoc procuret episcopus prece sua authoritate gloriosi principis confirmari.

16 Quoniam penè per omnem Hispaniā siue Galliciam, idololatriæ sacrilegium inoleuit, hoc cum consensu gloriosissimi principis sancta synodus ordinauit, vt omnis sacerdos in loco suo, vnà cum iudice territorij sacrilegium memoratū studiosè perquirat, & exterminare inuentū non differat. Omnes verò qui ad talem errorem concurrunt, saluo discrimine animæ, qua poterūt animaduersione, coërceant. Quod si neglexerint, sciant se vtriq; excommunicationis periculū esse subituros. Si qui verò domini extirpare hoc malum de possessione sua neglexerint, & familiæ prohibere noluerint, ab episcopo & ipsi à communione pellantur.

17 Cùm multæ querelæ ad aures sancti concilij deferrentur, inter cætera tantæ crudelitatis opus est nunciatum, quantum consedentium aures sacerdotum ferre non possent, vt in quibusdam Hispaniæ partibus filios suos parentes interimant, fornicationis auidi, nescij pietatis, quibus si tædium est, filios numerosiùs augere, priùs seipsos debent castigare à fornicatione. Nam dum causa propagandæ prolis sortiuntur coniugia, & parricidio & fornicationi tenētur obnoxij, qui fœtus necando proprios, docent, se non pro filijs, sed pro libidine sociari. Proindè tantū nefas ad cognitionem gloriosissimi domini nostri Reccaredi regis perlatū est, cuius gloria dignata est iudicibus earundem partium imperare, vt hoc horrendum facinus diligēter cum sacerdote perquirant, & adhibita seueritate prohibeāt. Ergò & sacerdotes ipsorum locorum hæc sancta synodus dolentiùs conuenit, vt idem scelus cum iudice curiosiùs quærant, & sinè capitali vindicta, acriori disciplina prohibeant.

18 Præcepit hæc sancta & vniuersalis synodus, vt stante priorum authoritate canonū, quæ bis in anno præcepit congregari concilia, consulta itineris longitudine, & paupertate ecclesiarum Hispaniæ, semèl in anno in loco quem metropolitanus elegerit, episcopi congregentur: iudices verò locorum, aut actores fiscalium patrimoniorum, ex decreto domini nostri Reccaredi regis simul cum sacerdotali concilio, autumnali tempore die Kalendarum Nouembrium in vnum conueniant, vt discant, quàm piè & iustè cum populis agere debeant, nec in angarijs, aut in operationibus superfluis, siue priuatū onerent, siue fiscalem grauent. Sint etenim prospectores episcopi secundùm regiam admonitionē, qualiter iudices cum populis agant, vt ipsos præmonitos corrigant, aut insolentias eorum, principum auribus innotescant. Quòd si correptos emendare nequiuerint, & ab ecclesia, & à communione suspendant. A sacerdote verò & senioribus deliberetur, quid per prouincias in suo detrimento præstare debeant iudices, si ad concilium nō venerint. Conciliū verò non soluatur, nisi priùs locum elegerint, quo succedente tempore iterùm ad concilium veniatur, vt iam nō necessè habeat metropolitanus episcopus pro cōgregādo cōcilio literas destinare, si in priore cōcilio tēpus oībus denuncieť & locus.

19 Multi contra canonum constituta ecclesias quas ædificauerint, postulant consecrari, vt dotem, quam eidem ecclesiæ contulerunt, censeant, ad episcopi ordinationem non pertinere. Quod factum & in præteritū displicet, & in futuro prohibetur: sed omnia secundùm cōstitutionem antiquam, ad episcopi ordinationem & potestatē pertineant.

10.q.1. Sic quidā con. Et in decr. Iuo. lib.2.

20 Multorum querela hanc constitutionem exegit, quia cognouim⁹, episcopos per parochias suas non sacerdotaliter, sed crudeliter desęuire: & dum scriptū sit, Forma estote gregi, neq; vt dominantes in clero: exactiones diœcesi suæ vel damna infligāt: ideoq; excepto, quòd veterum constitutiones à parochijs habere iubent episcopos, alia quæ hucusquè pręsumpta sunt, denegentur, hoc est, neq; in angarijs presbyteri aut diacones, neque in aliquibus fatigētur indictionibus, nè videamur in Ecclesia Dei exactores potiùs, quàm Dei pontifices nominari. Hi verò clerici tam locales, quàm diœcesani, qui se ab episcopo grauari cognouerint, querelas suas ad metropolitanum deferre non differant, & metropolitanus nō moretur eiusmodi pręsumptiones coercere.

10.q.3. quia cognouim⁹

1.Petr.5.a

21 Quoniam cognouimus in multis ciuitatibus Ecclesiarum seruos, & episcoporū vel omium clericorum, à iudicibus vel actoribus publicis in diuersis angarijs fatigari: omne concilium à pietate gloriosissimi domini nostri poposcit, vt tales deincèps ausus inhibeat, sed serui suprascriptorum officiorum, in eorum vsibus vel ecclesiæ laborent. Si quis verò iudicum aut actorum, clericum aut seruum clerici vel ecclesiæ, in publicis ac priuatis negocijs occupare voluerit, à communione ecclesiastica (cui impedimentū facit) efficiatur extraneus.

12.q.2. ecclesiarū seruos

22 Religiosorum omnium corpora, qui diuina vocatione ab hac vita recedunt, cum psalmis tantummodò, & psallentium vocib⁹ debere ad sepulcra deferri. Nam funebre carmen, quod vulgò defunctis cantari solet, vel in pectoribus se aut proximos aut fami-

13.q.2. Qui diuina vocat.

lias cædere, omninò prohibemus. Sufficiat autem, quòd in spe resurrectionis, Christianorum corporibus famulatus diuinorũ impenditur canticorũ. Probibet enĩ nos Apo-
1.Thess. 4.c stolus nostros lugere defunctos, dicens: De dormientibus autem nolo vos contristari, sicut & cæteri, qui spem non habent. Et Do-
Iohan. 11.e minus non fleuit Lazarum mortuum, sed ad vitæ huius plorauit ærumnas resuscitandũ. Si enim potest hoc episcopus omnes Christianos prohibere, agere non moretur: à religiosis tamẽ omninò aliter fieri non debere, censemus. Sic enim Christianorum per oẽm mundum humari oportet corpora defunctorum.

De cõs. dist. 3. Irreligiosa cõsuetudo est.
23 Exterminanda omninò est irreligiosa cõsuetudo, quam vulgus per sanctorum solennitates agere cõsueuit. Populi, qui debẽt officia diuina attendere, saltationibus & turpibus inuigilant canticis, non solùm sibi nocentes, sed & religiosorum officijs. Hoc etenim vt ab omni Hispania depellatur, sacerdotum & iudicum à cõcilio sancto curæ cõmittitur.

EDICTVM REGIS DE CONfirmatione concilij.

GLoriosissim⁹ dominus Reccared⁹ rex, vniuersis sub regimine nostrę potestatis consistentibus. Amatores nos suî diuina faciens veritas, nostris principaliter sensibus inspirauit, vt causa instaurãdæ fidei ac disciplinę ecclesiasticę, episcopos omnes Hispaniæ nostro præsentari culmini iuberemus. Pręcedente autem diligenti & cauta deliberatione, siue quę ad fidẽ cõueniunt, seu quæ ad morum correctionem respiciunt, sensûs maturitate & intelligentię grauitate constãt esse digesta. Nostra proindè authoritas id omnibus, ad regnum nostrum pertinẽtibus iubet, vt si qua definita sunt in hoc sancto cõcilio, habito in vrbe Toletana anno regni nostri feliciter quarto, nulli contemnere liceat, nullus ꝑterire præsumat. Capitula enĩ, quæ nostris sensibus placita, & disciplinæ congrua, à præsenti conscripta sunt synodo, in omni authoritate, siue clericorũ, siue quorumcunque omnium, obseruentur & maneant: id est, De obseruatione priorum canonum: De symbolo proferendo à populis in ecclesia: De episcopis, vt eis non liceat rem alienare ecclesiæ: Vt episcopo liceat, vnam de parochianis ecclesijs monasteriũ facere: Vt episcopis & presbyteris & diaconibus, ex hæresi conuersis, iam non liceat misceri vxoribus: vel quòd hi, qui semper catholici fuerint, in cellulis suis cum mulieribus extraneis non morentur: Quòd liberti ab episcopis vel ab alijs facti, & ecclesijs commẽdati, permanere debeant liberi: Quòd lectio in omnibus sacerdotalibus mẽsis legi debeat: Quòd clericos ex familijs fisci nostri, null⁹ vnquàm à rege postulet: & qui acceperit, irrita talis donatio maneat: De ecclesijs ab hęresi trãslatis, vt ad episcopos, in quorũ sunt parochijs, pertineant: De viduis, quòd, quæ voluerint, continentiam teneant: & quæ nubere elegerint, quibus voluerint, nubant: ęquè de virginibus: Quòd pœnitẽtes, secũdùm modum canonum antiquorum, debeant agere pœnitentiam: Quòd qui voluerint agere pœnitẽtiam, priùs tondeantur, aut habitum mutẽt: Quòd nõ liceat Iudæis, de Christianis ducere vxores vel concubinas, siue cõparare mancipia Christiana: & iudaizare non liceat, vel publica officia peragere: Quòd manere debeat firmum, si serui fisci nostri ecclesias fecerint, easq; de peculio suo dotauerint: Quòd idololatriæ cultura, à sacerdotibus vel iudicibus exquirẽda sit atq; exterminãda. Quòd qui filios suos necauerint, à sacerdotibus vel iudicibus distringantur: Quòd semèl in anno ad concilium sacerdotes, & iudices atquè actores patrimonij nostri debeant conuenire: Quòd ecclesiarum omnium causa, ad episcopi ordinationem pertinere debeat: Quòd sacerdotes moderanter agere debeãt per parochias: Quòd serui ecclesiæ siue clericorũ, nõ debeãt à nostris actoribus in angaria aliqua fatigari: Quòd religiosorum corpora, cum hymnis & canticis tãtùm deferẽda sint ad sepultra: Quòd *ballimathiæ & turpia cãtica prohibenda sunt à sanctorum solennijs. Has omnes cõstitutiones ecclesiasticas, quas summatim breuiterque perstrinximus, sicut pleniùs in canone continentur, manere perenni stabilitate sancimus. Si quis ergò clericus aut laicus, harum sanctionum obediens esse noluerit, si episcopus, presbyter, diacon⁹ aut clericus fuerit, ab omni concilio excommunicationi subiaceat: si verò laicus fuerit, & honestioris loci persona est, medietatem facultatum suarum amittat, fisci iuribus profuturã: si verò minoris loci persona est, amissione rerum suarum mulctatus, in exiliũ deputetur. Flauius Reccaredus rex hãc deliberationem, quã cum sancta definiuimus synodo, cõfirmans, subscripsi. Mausona in Christi nomine ecclesię catholicę Emeritẽsis metropolitanus episcopus, ꝓuinciæ Lusitaniæ, his constitutionibus, quibus in vrbe Toletana interfui, manu mea subscripsi. Euphemius in Christi nomine ecclesiæ catholicæ Toletanæ metropolitanę episcopus, pro *capitaneis constitutionibus quibus in vrbe Toletana interfui, annuens subscr. *Nigetius in Christi nomine Narbonen. metropolit. episcopus Gallię prouincię, his cõstitutionibus quibus in vrbe Toletana interfui, annuens subscripsi. Pantardus in Christi nomine ecclesiæ catholicæ Bracarensis metropolitanæ Gallicíæ prouinciæ episcopus, his constitutionibus, quibus in vrbe Toletana interfui, annuens, tam pro me, quàm pro fratre meo Nitigisio episcopo ciuitatis Lucensis, subsc. Vngas in Christi nomine Barcinoneñ ecclesiæ

for. *capitularis

siæ episcopus, his cōstitutionib' quibus interfui, annuēs subscripsi. * Andoni' in Christi nomine ecclesiæ Oretanæ episcopus, his constit. quibus interfui, annuens subscr. Sedatus in Christi nomine Beterrensis ecclesiæ episcopus, subs. Palmatius in Christi nomine ecclesiæ Paceñ episcopus, subscripsi. * Muttose Tabetanæ ecclesiæ episcopus, subs. Stephanus Tarraconeñ ecclesiæ epis. subs. Paulus Olysipponeñ ecclesiæ episcopus, subscr. Ioannes * Agabreñ ecclesiæ episcopus, subs. Polybius Ilerdensis ecclesiæ episcopus, subs. Proculus Segobrieñ ecclesiæ episcop', subsc. Simplicius Cæsaraugustanæ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Agapius Cordubensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Petrus Ergauiceñ Celtiberiæ ecclesiæ episcopus, subscr. Vuiligiscus ecclesiæ Valentinæ episcopus, subscr. Sinula Viseñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Aquilinus Ausoneñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Sergius Carcassoneñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Eleutherius Salamanticeñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Iulianus Bracareñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Fruistus Dertusanæ ecclesiæ episcopus, subscr. Theodorus Bastitanæ ecclesiæ episcopus, subscrip. Beccila Lucensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Gardingus Tudensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. * Argiouitrus Portugalensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Tonantius Palentinēsis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Celsinus Valētinæ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Protogenes Segontinæ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Alitius Gerundensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Thalassius Arcobricensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Lagntus Cauriensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Seruandus diaconus ecclesiæ Astigitanæ, agens vicem domini mei Pegasij episcopi, subscripsi.

for. * Muttosa

* Agrageñ

* Arruitus

Ioannes in Christi nomine ecclesiæ Mentesanæ episcopus, subsc. Petrus Ossonobensis ecclesiæ episcopus, subscr. Gabinius Oscensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Neufilata * Adeñ ecclesiæ episcopus, subscrip. Sophronius Egarēsis ecclesiæ episcopus, subs. Benenatus Elnensis ecclesiæ episcopus, subs. Ioānes Dumiensis * monasterij episcopus, subs. Emaricus * Labrionensis eccl. episcop. subs. * Arterius Auzensis eccl. episc. subs. Stephanus Eliberitanæ eccles. episcopus, subs. Simplicius Vrgellensis ecclesiæ episcopus, subsc. Ioannes * Vellensis eccl. episcopus, subs. Philippus Lamecensis ecclesiæ episcopus, subsc. Dominicus Iriensis ecclesiæ episcopus, subs. Basilius Ilipensis ecclesiæ episcopus, subscr. Eulalius Italiceñ ecclesiæ episcopus, subscr. Murila in Christi nomine Valentinæ eccles. episcopus, his cōstitutionibus quibus interfui, annuens subs. Petrus * Illiberitanæ eccl. episcopus, subs. Petrus Segobiensis eccl. epis. subsc. * Nibridius Agathensis ecclesiæ episc. subs. Lilliolus Pampilonēsis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Theodorus Castulonensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Mummius Calaguritanæ ecclesiæ episcop', subscripsi. Possidonius Eminiensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Agrippinus Lotonensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Gananus archipresbyter Emeritanæ ecclesiæ, agēs vicem domini mei Fructuosi episcopi, subscripsi. Ildimirus archipresbyter Auriensis ecclesiæ, agens vicem domini mei Pegasij episcopi, subscripsi. Genesius in Christi nomine archidiaconus ecclesiæ Magaloneñ, vicem agens domini mei Poëti episcopi, subscripsi. Valerianus archidiaconus ecclesiæ Memauseñ, agens vicē domini mei Pelagij episc. subs. * Velatus Tuccitanæ ecclesiæ episcopus, subscripsi.

* Abdianeñ

for. * ecclesiæ

* Liboreñ vel, Lactoreñ

* Litorius

* Venneñ

* Abderitanæ

* Gidridius

* Celatus

CONCILIVM LVGDVNENSE PRIMVM EST PROVINCIALE.

SYNODVS HABITA *IN CIVITATE LVGDVNENSI, Anno 6. regni gloriosissimi Guntramni regis, Indictione tertia.*

CVm in nomine Domini in Lugdunensi vrbe ad synodale Conciliū venissemus, tam pro renouandis sanctorum patrum institutis, quæ præsentis tēporis necessariò fecit opportunitas iterari, quàm his, quæ assurgentibus vndecunquè querelarum materijs, recentis definitionis ordo poposcit institui: tractantes quid saluti populi vtiliùs competeret, vel quid ecclesiasticus ordo salubriter obseruaret.

1 Primo in loco vnitatem sacerdotum, quam & Dominus diligit, & scriptura commendat, & cōcordia charitatis exposcit, cōuenit ab omnibus custodiri: ità vt in omni tractatu vel definitione, vno spiritu, vna sententia, sacerdotum constantia perseueret. Et si quid inter fratres, id est, coëpiscopos nostros, contentionis ortum fuerit, si de vna prouincia sunt, metropolitani cum comprouincialibus suis iudicio sint contenti. Si verò diuersæ prouinciæ duo fuerint sacerdotes, inter quos aliqua disceptatio oriatur, conuenientibus in vnum metropolitanis ipsorum, omis eorum actio illorum iudicio terminetur: ità vt si vnus ex episcopis ab alio episcopo, aut à quacunque persona iniquè fuerit aggrauatus, communi fratrum studio cum Dei solatio defensetur. Quòd si quis se ab hac conditione quacunq; calliditate subtraxe-

traxerit, tribus mensibus se à charitate fratrũ nouerit esse sequestratum.

2 Secundo loco, quia multæ tergiuersationes infidelium, ecclesiam quærunt collatis priuare donarijs, id conuenit inuiolabiliter obseruari, vt testaméta, quę episcopi, presbyteri, seu inferioris ordinis clerici, vel donationes, aut quæcunque instrumenta propria voluntate confecerint, quibus aliquid ecclesiæ, aut quibuscunque conferre videantur, omni stabilitate subsistant: id specialiter statuentes, vt etiamsi quorumcunque religiosorum voluntas aut necessitate aut simplicitate aliquid à legum secularium ordine visa fuerit discrepare, voluntas tamen defunctorum debeat incócussa manere, & in omibus, Deo propicio, custodiri. De quibus rebus si quis animæ suæ contemptor aliquid alienare præsumpserit, vsque ad emendationis suæ, vel restitutionis rei ablatæ tempus, à consortio ecclesiastico, vel omnium Christianorum conuiuio habeatur alienus.

3 Et quia peccatis facientibus, multi in perniciem animæ suæ ità conati sunt, aut conantur assurgere, vt animas longa temporis quiete, sinè vlla statús sui competitione viuétes, nunc improba proditione atque traditione aut captiuauerint, aut captiuare conentur, si iuxta præceptum domini regis emédare distulerint, quousquè hos, quos abduxerunt, in loco, in quo longum tempus quietè vixerunt, restaurare debeant, Ecclesię communione priuentur.

11.q.3. Si q̃s à proprio. 4 Illud etiàm, quod sancti patres salubriter ordinârunt, placuit iterari, vt si quicunq; episcopus pro reatu aliquo quenquam à cómunione suspenderit, apud omnes sacerdotes eatenùs à communione habeatur alienus vsquequò eius iudicio debeat recipi, à quo meruerat pro reatu suo à charitate ecclesiastica sequestrari.

5 Et quia multa sunt Ecclesiæ membra, quæ diuerso genere pro vitæ suæ qualitate vel discretione sacerdotali, aut oblectari cóuenit, aut distringi, illud censuimus statuendum, vt quascunque munificentias clericis aut seruientibus, siue de rebus Ecclesiæ in vsum, aut de proprijs in proprietatem pręcedentes dederint sacerdotes, subsequétes pótifices nullatenùs auferre præsumát: Si quid tamen culpæ extiterit, pro qualitate personarum, vel regula canonum pręcedétium, in persona habeatur, nó in facultate districtio.

6 Placuit etiàm vniuersis fratribus, vt in prima hebdomada noni mensis, hoc est, ante diem Dominicam, quæ prima in ipso mense illuxerit, litaniæ, sicut ante ascensionem Domini sancti patres fieri decreuerunt, deincèps ab omibus ecclesijs seu parochijs celebrentur.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

Philippus in Christi nomine episcop' ecclesiæ Viennensis, constitutionibus nostris subscripsi. Niceti' in Christi nomine episcopus ecclesiæ Lugduneñ, cóstitutionibus nostris subscripsi. Agricola in Christi nomine episcopus ecclesiæ Cabiloneñ, constitutionibus nostris subscripsi. Vincentius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Belisensis, cóstitutionibus nostris subscripsi. Siagrius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Heduorum, constitutionibus nostris subscr. Aeoladius in Christi nomine episcopus eccles. Niuerneñ subscripsi. Salonius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Genaueñ, subscripsi. Cęlodonius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Mateseeñ, subscripsi. Valesius presbyter, directus à domino meo Siagrio episcopo ecclesiæ Gratianopolitanæ, subscr. Vincentius presbyter, directus à domino meo Lucretio episcopo ecclesiæ Diensis, subscr. Eusebius presbyter, directus à domino meo Victore episcopo ecclesię Tricassinorũ, subs. Piolus presbyter, direct' à domino meo Tetreco episcopo ecclesiæ Lingonicę, subscripsi. Cæsarius presbyter directus à dño meo Tetradio episcopo ecclesiæ Visonceñ, subs. Astemius diaconus, directus à domino meo Maximo episcopo ecclesiæ Valentinæ, subscripsi.

MATISCONENSE

CONCILIVM PRIMVM, CIRCA TEMPORA PELAGIJ secundi Papæ. Est prouinciale.

Matisconensis vrbis nec Strabo, nec Plinius, nec Ptolemaus, nec Mela expreßè meminerunt. Antoninus tamen in suo Itinerario videtur Matisconam Galliæ Cisalpinæ ciuitatem constituere, non longè à Ticino distantem.

Capitulum primum.

CVM ex euocatione gloriosissimi domini Guntramni regis, tam p̃ causis publicis, quàm pro necessitatibus pauperum in vrbe Matiscensi, nostra mediocritas conuenisset, Primo in loco nobis visum est, vt in nomine Domini non tam noua, quàm prisca patrum instituta sancientes, idipsum constituamus, quod titulis præsentibus in canonibus legitur insertum. Ideoque definitum est, vt episcopi, vel presbyteri atque diaconi, ità sanctę cóscientię luce resplendeant, vt effugiant improbitaté actuũ, maledicorum obloquia, ac testimoniũ in se diuinum implere cótendant, quod Dñs ait: Sic luceat lux vestra corá hominib', vt videát vestra opera bona, & ma- Matth.5.b gnificent

gnificent patrem vestrum, qui est in cęlis. Igitur authoritate canonica, atque mansura in æuum cóstitutione sancimus, vt fugiatur ab his extranearum mulierum culpanda libertas, & tantùm cum auia, matre, sorore, vel nepte, si necessitas fuerit, habitent.

2 Vt nullus episcopus, presbyter, diaconus, clericus, vel quicunque secularis, in monasterijs puellarum, nisi probatæ vitę & ętatis prouectæ, præter vtilitatem, aut pro quacunque reparatione monasterij, in quacunque earum necessitate, habitare aut secretas collocutiones habere præsumant: nè intra salutatorium aut oratoriū ingredi permittantur: præcipuè Iudæi non pro quorumcúque negociorū occasione puellis intra monasterium Deo dicatis aliquid secretiùs colloqui, aut familiaritatem vel moras ibidèm habere præsumant.

3 Vt nulla mulier in cubiculo episcopi, absque duobus presbyteris, aut certè diaconis, ingredi permittatur.

4 Vt qui oblationes fidelium defunctorum, quę ecclesijs conferuntur, retinent, velutì retentores ecclesiæ & necatores egentium, ab ecclesiæ liminibus arceantur.

5 Vt nullus clericus sagum, aut vestimenta, aut calceamenta secularia, nisi quod religionem deceat, induere præsumat. Quòd si post hanc definitionem clericus aut cum indecenti veste, aut cum armis inuentus fuerit, à seniore ità coërceatur, vt 30. dierum inclusione detentus, aqua tantùm & modico pane diebus singulis sustentetur.

6 Vt archiepiscopus sinè pallio Missas dicere non præsumat.

7 Vt nullus clericus * de qualibet causa, extra discussionem episcopi sui, à seculari iudice iniuriam patiatur, aut custodiæ deputetur. Quòd si quicunque iudex cuiuscunque clericum absq; causa criminali, id est, homicidio, furto, aut maleficio, hoc facere fortassè præsumpserit: quàm diù episcopo loci illi⁹ visum fuerit, ab ecclesiæ liminibus arceatur.

*pro

8 Vt nullus clericus ad iudicem secularē, quemcunque alium fratrem de clericis accusare, aut ad causam dicendam trahere, quocunque loco præsumat: sed omne negocium clericorum, aut in episcopi sui, aut in presbyteri, aut archidiaconi pſentia finiatur. Quòd si quicunque clericus hoc implere distulerit, si iunior fuerit, vno minùs de quadraginta ictus accipiat: si certè honoratior, 30. dierum inclusione mulctetur.

9 Vt à feria sancti Martini vsque ad natalem Domini, secunda, quarta, & sexta sabbati ieiunetur, & sacrificia quadragesimali debeant ordine celebrari. In quibus diebus canones legendos esse speciali diffinitione sancimus, vt nullus se fateatur per ignorantiam deliquisse.

10 Vt presbyteri, diaconi, vel quolibet ordine clerici, ità episcopo suo obedientiæ deuotione subiaceát, vt non alibì dies feriatos, nisi in obsequio illi⁹, liceat tenere aut celebrare. Quòd si quis per quácunque contumaciam, aut per cuiuscunq; patrocinium, hoc facere distulerit, ab officio segregetur.

11 Episcopi, presbyteri, vel vniuersi honoratiores clerici, cū sublimi dignitatis apice sublimentur, actibus omninò renuncient seculi, & sacro electi ministerio, repudient carnale consortium, ac permixtionis pristinæ contubernium permutent germanitatis affectu: & quisquis ille est, diuino munere benedictione percepta, vxori priùs suæ frater ilicò efficiatur ex cóiuge. Eos verò, quos reperimus ardore libidinis inflammatos, abiecto religionis cingulo, ad vomitum pristinū & inhibita rursùs coniugia repetisse, atque incesti quodammodò crimine clarum dec⁹ sacerdotij violâsse, quod nati etiàm filij pdiderunt, quod qui fecisse cognoscitur, omi in perpetuum, quam admisso iam crimine pdidit, dignitate priuabitur.

12 De puellis verò, quæ se Deo vouerint, & præclaræ decore ætatis ad terrenas nuptias transierint, id constituendum esse decreuimus, vt si qua puella voluntariè, aut parētibus suis rogantibus religionē professa, vel benedictionem fuerit consequuta, & posteà ad cóiugium, aut illecebras seculi (quod potiùs stuprum est, quàm coniugium iudicandum) transgredi præsumpserit, vsque ad exitum cum ipso, qui se huiusmodi consortio miscuerit, communione priuetur. Quòd si pœnitentia ducti, se sequestrauerint, quádiù episcopo loci illius visum fuerit, à communionis gratia suspendantur: ità tamen, vt ppter infirmitatem, aut subitaneum trásitum vitę, communio illis (miserationis intuitu) nō negetur.

13 Nec Iudęi Christianis populis iudices deputentur, aut telonarij esse permittantur, per quod illis (quod Deus auertat) Christiani videantur esse subiecti.

14 Vt Iudæis à cœna Domini vsque ad primam diem post pascha, secundùm edictū bonę recordationis domini Childeberti regis, per plateas aut forum, quasi insultationis causa, deambulandi licentia denegetur: & vt reuerentiam cunctis sacerdotibus Domini vel clericis impendant, nec ante sacerdotes consessum, nisì ordinati, habere præsumant. Qui hoc facere fortassè præsumpserit, à iudicibus locorum (prout persona fuerit) distringatur.

Conc. Aurelian. 3. ca. 29.

15 Vt nullus Christianus Iudeorum conuiuijs participare præsumat. Quod si facere quicunque (quod nefas est dici) clericus aut secularis præsumpserit, ab omnium Christianorum cósortio se nouerit compescendū, quisquis eorum impietatibus fuerit inquinatus.

16 Et licèt quod de Chrianis, q aut captiuitatis incursu, aut quibuscunq; fraudib⁹ Iudæ-

dæorum seruitio implicantur, debeat obseruari, non solùm *canonicis, sed & legum beneficio iam pridèm fuerit constitutum: tamen quia nunc ità quorundam querela exorta est, quosdá Iudęos per ciuitates aut municipia consistentes, in tantam insolentiam & proteruiam prorupisse, vt nec reclamantibus Christianis liceat, vel precio de eorum posse seruitute absolui: idcircò præsenti concilio, DEO authore, sancimus vt nullus Christianus Iudęo deincèps debeat deseruire, sed datis pro quolibet bono mancipio 12. solidis, ipsum mancipium quicunque Christianus, seu ad ingenuitatem, seu ad seruitium licentiam habeat redimendi: quia nefas est, vt quos CHRISTVS dominus sanguinis sui effusione redemit, persecutorum vinculis permaneant irretiti. Quòd si acquiescere his, quæ statuimus, quicunque Iudæus noluerit, quàm diù ad pecuniam cóstitutam venire distulerit, liceat, mácipium ipsum suum cum Christianis, vbicúquè voluerit, habitare.

for. vcanonibus,

Vtinàm sciretur solidorum istorum, quorú duodecim libertas hominis aut seruitus cóstabat, valor.

17 Id etiàm pari cóniuentia placuit, (quia in vniuerso populo multi peccatis inuoluti esse dicunt, q ambitióis instinctu sunt piurijs irretiti) vt si quis conuictus fuerit alios ad falsum testimoniú vel periurium attraxisse, aut quacunque corruptione solicitâsse, ipse quidem vsque ad exitum non communicet: hi verò, qui ei in periurio cósensisse probantur, pòst ab omni sunt testimonio prohibendi, & secundùm legem infamia notabuntur.

18 De his verò, qui innocentes aut coram principe, aut iudicibus accusare conuicti fuerint, si clericus honoratior fuerit, ab officij sui ordine regradetur: si verò secularis, communione priuetur.

19 Et licèt priori titulo legatur definitú, quid de puellis, quæ se diuinis cultibus, aut parentum aut sua voluntate dicauerint, debeat obseruari: tamen quia monacha nomine Agnes, quæ de monasterij septis fuga ante aliquot annos discesserat, in eodem est monasterio reuocata, & dicitur (instigante diabolo) agellos vel quascúq; res ad se pertinentes, aliquibus potentibus velle donare, dummodò per eorum patrocinium se possit de intra monasterij sui septa subtrahere, & voluptatibus seculi clàdestina vel singulari habitatione vacare: ideò præsenti constitutione sancimus, vt tam illa, quàm quęcunq; alia monacha, q sub hac argumétatione se de religionis habitu, ad illecebras seculi, aut res suas pro tam iniqua indè liberationis causa quibuscunq; dare césuerit, tam illa, quę hoc dare voluerit, quàm illi quicunq; hoc acceperint, (nè, quod Deus auertat, ambitionis instinctu, religionis videatur regula vitiari) tandiù sint à communionis gratia sequestrati, quandiù res ipsas eis à quibus has acceperát, digna pœnitétię satisfactióe restituát.

Huius synodi cap. 12.

¶*NOMINA EPISCOPOrum, qui in hoc concilio subscripserunt.*

Priscus in Dei nomine episcopus ecclesię Lugduneñ, cóstituens subscripsi. *Aunacharius in Christi nomine episcop' ecclesię *Autricæ, constitutionibus nostris subscripsi. Arthemius episcopus ecclesię Senonicę, cóstitutionibus nostris subs. Agricola episcopus ec. Niuerneñ, subs. Arthemius eps eccle. Vaseñ, subs. *Esitius eps ec. Gratianopolitanæ, cóstitutionibus nostris subscripsi.

*Aunarius

*Antissiodoreñ

*Eraclius eps ecclesiæ *Dieñ, constituens subs. Eusebius eps eccle. Matisconeñ, subs. Euantius peccator eps ec. Vienneñ, constit. subs. Flauius eps ec. Cabiloneñ, sub. Gallomagnus in Christi nomine eps eccle. Treceñ. cóst. subs. Iconius eps ec. Maurianeñ, subs. Martianus eps ec. Tarentasieñ, subs. Namantius eps ec. Aurelianeñ, subs. Pappus eps ec. Apteñ, subs. Remigius in Chri nomine episfocus ecc. Bituricę, cóstit. nostris subs. Múmolus eps ec. Lingonicæ, subs. Ragnoaldus eps ec. Valentinæ, subsc. Siluester in Christi nomine eps ec. *Visontineñ, cóstitutionib' nostris subs. Siagrius in Christi nomine eps ec. Eduorum, const. nostris subs. Victor eps ecc. Tricassinę, cóst. nostris subs.

*Aredius

*Diniéñ

Explicit Synodus Matescensis, (aliâs, Matisconensis) quæ facta est anno 12. regni domini Guntramni regis, die calend. Nouembr. indictione 15.

CONCILIVM LVGDVNENSE SECVNDVM.

SYNODVS HABITA IN CIVItate Lugduneñ, mense Maio, Anno xxij. regni gloriosissimi domini Guntramni regis.

I

Vlta quidem anterioribus temporib' venerabiliú patrú sanxit authoritas: nunc tamen, quia crescente, Deo propitio, fide, oportet in clero vel populo catholico meliora salubri pótificum consilio renouari: idcircò beatissimorú patrum statuta reminiscentes, huius tituli definitione sancimus, vt nullum clericum, ab ordine sancto antistitis vsq; ad subdiacói gradum, mulieré, pter matré, amitá & sororem, in hospitio suo habere liceat. Placuit etiàm, vt si quicunq; vxoribus iúcti, ad diaconatús aut presbyteratús ordiné quoquo modo puenerint, nó solùm lecto, sed etiàm frequétatióe quotidiana debeát de vxorib' suis sequestrari. quòd si, quod De' auertat, de corú familia-

miliari contubernio post acceptam benedi-ctionem infans natus paruerit, ab officij gradu priuetur.

2 Id etiàm de epistolis placuit captiuorum, vt ità sint sancti pontifices cauti, vt in seruitio pontificibus consistentibus, qui eorum manu vel subscriptione agnoscat epistolę aut quælibet insinuationum literæ dari debeant, quatenùs de subscriptionibus nulla ratione possit, DEO propitio, dubitari, & epistola commendationis pro necessitate cuiuspiam promulgata, dies datarum, & precia constituta, vel necessitates captiuorum, quos cum epistolis dirigunt, ibidèm inserantur.

Locus mendosus.

3 Puellæ verò, quæ conniuentia parentum suorum se voluntariè dedicauerint, & intra monasterium puellarum conclusionem elegerint, & se de eodem monasterio quacunque animi leuitate, aut *vilitate corporis, extra captiuitatis incursum, voluntate sua subtraxerint, & de conuersatione religiosa cuiuscunque vocationis spiritu, seculi delectationes elegerint, quousquè in monasterium, vndè egressæ sunt, reuertantur, à communionis gratia segregentur: viaticum tamen illis miserationis intuitu præbeatur.

*virilitate

4 De incestis verò cóiunctionibus hoc placuit custodiri, quod prisca canonum statuta sanxerunt.

5 Et vt nullus episcoporum natalem Domini aut Pascha alibì, nisì ad Ecclesiam suam, præter infirmitatis incursum aut ordinem regium, celebrare præsumat.

6 Placuit etiàm vniuerso Concilio, vt vniuscuiusq; ciuitatis leprosi, qui intra territorium ciuitatis ipsius aut nascuntur, aut videntur consistere, ab episcopo ecclesiæ ipsius sufficientia alimenta & necessaria vestimenta accipiant, vt illis per alias ciuitates vagandi licentia denegetur.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

Priscus in Christi nomine episcopus ecclesię Lugdunensis, constitutionib⁹ nostris subscripsi. Euantius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Vienneñ, constitutionib⁹ nostris subscripsi. Siagrius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Heduorum, constitutionibus nostris subscripsi. Isitius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Gratianopolitanæ, constitutionibus nostris subscripsi. Ragnoaldus in Christi nomine episcop⁹ ecclesiæ Valentinæ, subscripsi. Eusebius in Christi nomine episcopus ecclesię Matesceñ, subscripsi. Agricola in Christi nomine episcop⁹ ecclesiæ Niuerneñ, subscripsi. Flaui⁹ in Christi nomine episcopus ecclesiæ Cabiloneñ, subscripsi. Et missi episcoporum, qui hos canones subscripserunt, duodecim.

CONCILIVM VALENTINVM GALLIAE II. EST PROVINCIALE.

SYNODVS HABITA IN VRBE Valētina x. calend Iulij, Anno xxiiij. regni gloriosissimi domini Guntramni regis, Indictione secūda.

Cvm in vrbe Valētina iuxta imperiū gloriosissimi domini Guntramni regis nostra mediocritas pro diuersis pauperum querimonijs conuenisset, id primò, authore Deo, decreuim⁹ sanciendum, quod pro salute regis & animæ suę saluatiōe, vel religionis statu censuim⁹ oportunū: Id est, vt quia prædictus rex p virū illustrē Asclipiodetū *ref. datis ad sanctā Synodū epistolis suis iniūxit, vt quodcūq; tā ipse, q̄ bonæ memoriæ iugalis sua Austrechildis regina, vel filiæ eorum, Deo sacratæ puellæ, id est, bonæ memoriæ Clodeberga vel Clodehildis locis sanctis contulissent, aut adhuc cōferre decreuerint, authoritate apostolica, deberet sancta Synod⁹ p̄senti titulo manuū suarū subscriptiōe firmare. Et quia tam laudabili deuotioni non solùm sacerdotalē, sed etiàm diuinam credimus posse conniuentiam conspirare: idcircò præsenti constitutione vnanimi consensu, Deo medio, Synodus sancta decreuit, vt si quid basilicę sancti Marcelli, vel sancti Symphoriani, vel quibuscunque locis, vel seruientib⁹ Deo per quascunq; authoritates aut scripturarū epistolas pręfatus domin⁹ rex, vel suprà nuncupata iugalis sua, filiæque eorum siue in ministerio altariorum, siue in quibuscunque speciebus, quæ ad diuinum cultum pertinere noscuntur, contulisse vel adhuc cōferre voluerint, neq; ab episcopis locorum, neque potestas regia quocunque tempore successura, de eorum voluntate quicquam minorare aut auferre præsumat. Quòd si quis hoc quocunque tēpore temerare aut auferre præsumpserit, velut necator pauperum anathemate perpetuo iudicij diuini plectatur, & veluti sacrilegij perpetrator, criminis sui reus, supplicij æterni teneatur obnoxius.

*for. referēdarium

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

*Sapandus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Arelatensis, subscripsi.

Priscus in Christi nomine episcopus ecclesię Lugduneñ, subscripsi.

Euātius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Vienneñ, subscripsi.

Isitius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Gratianopolitanæ, subscripsi.
Ragnoaldus in Christi nomine episcop' ecclesiæ Valentinæ, subscripsi.
Trapidius in Christi nomine episcop' ecclesiæ Auraficæ, subscripsi.
Eusebius in Christi nomine episcop' ecclesiæ Matasensis, subscripsi.
Flauius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Cabilonensis, subscripsi.
Pappus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Aptensis, subscripsi.
Vrbicus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Rhegiensis, subscripsi.
Aridius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Vapincensis, subscripsi.
Arthemius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Vasensis, subscripsi.
Martianus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Tarantasień, subscripsi.
Pologronius in Christi nomine episcop' ecclesiæ Sigestericæ, subscripsi.
Eusebius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Tricassinæ, subscripsi.
Cariatto in Christi nomine episcopus ecclesiæ Genauensis, subscripsi.
Boethius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Carpentoracteń, subscripsi.

MATISCONENSE
CONCILIVM SECVNDVM. EST prouinciale.

SYnodus habita in ciuitatē Matisconeń, anno 24. regni gloriosissimi Guntramni regis, residētibus Prisco, Euantio, Prætextato, Bertechranno, Arthemio, Sulpitio, metropolitanis episcopis, cum omnibus consacerdotibus eorum, Priscus episcopus patriarcha dixit: Gratias agimus domino Deo nostro, fratres & cōsacerdotes mei, q nos in hac die congregans, alterna nos fecit sospitate gaudere. Cæteri epi metropolitani responderunt: Gaudemus, frater sanctissime, quòd omnes episcopi, qui in regno gloriosi domini Guntramni regis episcopali honore funguntur, in vno se conspiciunt coadunati concilio. Propterea indesinenter oēs nos orare oportet, vt Dei omnipotentis maiestas, & regis nostri incolumitatem solita pietate conseruet, & nos omnes, qui mēbra sumus vno sub nostro capite Chr̄o coadunati, illa nos operari concedat, quæ serenitati ac maiestati ei' ritè complaceant. Vniuersi episcopi dixerūt: Gratulamur & nos patres sanctissimi, qui p interualla temporum separati, hodiè noscimur, post tot temporum curricula fraterna dilectione corporaliter iungi: ideoque petimus, vt quæ tractanda sunt, vobis præcipiētibus, celeriter pertractētur, nè nos sæuæ hyemis procellosa tempestas à sedib' proprijs, quia longè sunt, longitudine sua arceat. Metropolitani omnes dixerunt: Deo auxiliāte, communi deliberatione singula, quæ necessaria sunt, à nobis diffinientur. Hoc vniuersę fraternitati vestræ suademus, vt ea, quæ spiritu sancto dictante per ora om̄ium nostrorum terminata fuerint, per omnes ecclesias innotescant, vt vnusquisque, quid obseruare debeat, sinè aliqua excusatione condiscat. Quoniam nos indiuidua Trinitas, quemadmodùm spiritu, corpore quoquè in vno copulauit conuentu, debemus sapienti cōsilio omnibus subuenire, nè fortè taciturnitas nostra, & nobis præiudiciū diuinitatis afferat, & subiectos in tentationem inducat.

1 Videmus enim populum Christianum temerario more diem Dominicam contemptui tradere, & sicut in priuatis diebus, operibus cōtinuis indulgere: propterea per hāc synodalem nostram epistolam decernimus, vt vnusquisq; nostrūm in sacrosanctis ecclesijs admoneat sibi subditā plebem, Et si quidem admonitioni consensum præbuerint, suis proderūt vtilitatib': sin autem, subiacebunt pœnis à nobis diuinitùs definitis. Oēs itaque Christiani, qui non incassùm hoc nomine fruimini, nostræ admonitioni aurem accommodate, scientes quoniam nostræ est authoritatis, vtilitati vestræ prospicere, & à malis operibus coercere. Custodite diē Dominicam, quæ nos denuò peperit, & à peccatis omnibus liberauit. Nullus vestrūm litium fomitibus vacet: nullus causarum actiōes exerceat: nemo sibi talem necessitatē exhibeat, quæ iugum ceruicibus iumentorum imponere cogat. Estote omnes in hymnis & laudibus Dei animo corporeque intenti. Si quis vestrūm proximam habet ecclesiam, properet ad eandem, & ibi Dominico die semetipsum precibus lachrymisque afficiat. Sint oculi manusque vestræ toto illo die ad Deū expansæ: ipse est enim dies requietionis perpetuus, ipse nobis per septimæ diei vmbram insinuatus noscitur in lege & prophetis. Iustum igitur est, vt hanc diem vnanimiter celebremus, per quam facti sumus, quod non fuimus. Fuimus enim antè serui peccati, sed per eam facti sumus filij iustitiæ. Exhibeamus Domino liberam seruitutem, cuius nos nouimus pietate de ergastulis liberatos erroris: non quia hoc Dominus noster à nobis expetit, vt corporali abstinentia diem Dominicam celebremus, sed quærit obedientiam, per quam nos, calcatis terrenis actibus, ad cælum vsque misericorditer pro-

Episcoporum authoritas.

Gene. 2.

prouehat. Si quis itaque vestrûm hanc salubrem exhortatiõem parui penderit, aut contemptui tradiderit, sciat se ꝑ qualitatis merito principaliter à Deo puniri, & deincèps sacerdotali quoquè iræ implacabiliter subiacere. Si causidicus fuerit, irreparabiliter causam omittet: si rusticus aut seruus, grauioribus fustium ictibus verberabitur: si clericus aut monachus, mẽsibus sex à consortio suspendetur fratrum. Hæc nanq; omnia, & placabilem erga nos Dei animum reddunt, & plagas morborum vel sterilitatum amouent atque repellunt. Noctem quoq; ipsam, quæ nos insperatę luci inaccessibili reddidit, spiritalibus exigam⁹ excubijs: nec dormiamus in ea, quẽadmodùm dormitant, qui nominetenùs Christiani esse noscuntur: sed oremus & vigilemus opibus sacris, vt digni habeamur in regno cohæredes fieri saluatoris.

2 Pascha itaque nostrum, in quo summus sacerdos & pontifex, pro nostris delictis, nullam habens obnoxiationem peccati, immolatus est, debemus oẽs festiuissimè colere, & sedulæ obseruationis synceritate in oĩbus venerari, vt illis sanctiss. sex diebus, nullus seruile opus audeat facere: sed omnes simul coadunati, hymnis paschalibus indulgentes, perseuerationis nostræ præsentiam quotidianis sacrificijs ostendamus, laudantes creatorem ac regeneratorem nostrum vespere & meridie.

3 Relatione quorundã fratrum nostrorum cõperimus, Christianos non obseruantes legitimũ diem baptismi, penè per singulos dies ac natales martyrũ, filios suos baptizare, ità vt vix duo vel tres reperiatur in sancto pascha, qui per aquam & spiritũsanctum regenerẽtur: idcircò cẽsemus, vt ex hoc tempore nullus eorũ permittatur talia perpetrare, præter illos, quos infirmitas nimia, aut dies extremus cõpellit filios suos baptismum percipere. Ideoquè præsentibus admonitionibus à suis erroribus vel ignorantia reuocati, omnes omninò à die quadragesima cum infantibus suis ad ecclesiam obseruare præcipimus, vt impositionem manûs certis diebus adepti, & sacri olei liquore peruncti, legitimi diei festiuitate fruantur, & sacro baptismate regenerẽtur, quo possint & honorib⁹ (si vita comes fuerit) sacerdotalibus fungi, & singularis celebrationis solẽnitate frui.

4 Residentibus nobis in sancto concilio, cognouimus quosdam Christianos, relicto fratrum cœtu, à mandato Dei aliquibus locis deuiâsse, ità vt nullus eorum legitimo obsecundationis parére velit officio Deitatis, dum sacris altaribus illam admouẽt hostiam: proptereà decernimus, vt omnibus Dominicis diebus altaris oblatio ab omnibus viris & mulieribus offeratur tam panis quàm vini, vt per has immolationes & peccatorũ suorum fascibus careant, & cum Abel vel cæteris iustè offerentibus, promereantur esse consortes. Omnes autem qui definitiones nostras per inobedientiam euacuare cõtendunt, anathemate percellantur. Gene. 4. a

5 Omnes igitur reliquas fidei sanctæ catholicæ causas, quas temporis longitudine cognouim⁹ deterioratas fuisse, oportet nos ad statum pristinum reuocare, nè nobis simus aduersarij, dum ea, quæ cognoscimus ad nostri ordinis qualitatem pertinere, aut non corrigimus, aut (quod nefas est) silentio præterimus. Leges itaque diuinæ, consulentes sacerdotibus ac ministris ecclesiarũ pro hæreditaria portione, omni populo præceperunt, decimas fructuum suorum locis sacris præstare, vt nullo labore impeditiores, legitimè spiritalibus possint vacare ministerijs, quas leges Christianorum congeries lõgis temporibus custodiuit intemeratas. Nũc autem paulatim præuaricatores legum penè Christiani omnes ostenduntur, dum ea quæ diuinitùs sancita sunt, adimplere negligunt. Vndè statuimus ac decernimus, vt mos antiquus à fidelibus reparetur, & decimas ecclesiasticis famulantibus cæremonijs populus omnis inferat, quas sacerdotes aut in pauperum vsum, aut captiuorum redemptionem prærogantes, suis orationibus pacem populo ac salutem impetrent. Si quis autem contumax nostris statutis saluberrimis fuerit, à membris ecclesiæ omni tempore separetur.

6 Item decernimus, vt nullus presbyter confertus cibo, aut crapulatus vino, sacrificia contrectare, aut Missas priuatis festisque diebus concelebrare præsumat. Iniustum est enim, vt spiritali alimento corporale prępponatur: sed si quis hoc attentare curauerit, dignitatem amittat honoris. Iam enim de tali causa & in concilijs Aphricanis definitum est. Quam definitionem nostro quoquè dignam duximus sociare decreto, & * ad locum, Vt sacramenta altaris non nisi à ieiunis hominibus celebrẽtur, excepto vno die anniuersario, quo cœna Domini celebratur. Quæcunq; reliquiæ sacrificiorum post peractã Missam in sacrario superséderint, quarta vel sexta feria innocentes ab illo, cuius interest, ad ecclesiam adducantur, & indicto eis ieiunio, easdem reliquias conspersas vino percipiant.

Tẽpore Bonifacij papę ca. 8. Et in Carthag. 3. ca. 29.
for. * adlocare.

7 Quæ dum posteà vniuerso cœtui secundùm consuetudinem recitata innotescerent, Prætextatus & Pappulus viri beatissimi dixerunt: Decernat itaque & de miseris libertis vestræ authoritatis vigor insignis, qui ideò plùs à iudicibus affliguntur, quia sacris sunt commendati ecclesijs, vt si quas quispiam dixerit contra eos actiones habere, non audeat eos magistratui contradere, sed in episcopi tantùm iudicio, in cuius præsentia litem contestans, quæ sunt iustitiæ & veritatis audiat. Indignũ est enim, vt hi, qui in sacrosancta ecclesia iure noscuntur legitimo manumissi, aut per epistolã, aut per testamentum

mentum, aut per longinquitatem temporis libertatis iure fruuntur, à quolibet iniustissimè inquietentur. Vniuersa sacerdotalis congregatio dixit: Iustum est, vt cótra calumniatorum omnium versutias defendantur, qui patrocinium immortalis ecclesiæ concupiscunt. Et quicúque à nobis de libertis latum decretum superbiæ ausu præuaricari tétauerit, irreparabili damnationis suæ senté̃tia feriatur. Sed si placuerit episcopo ordinarium iudicem, aut quemlibet alium secularem in audientiam eorum accersiri, cùm libuerit, fiat, & nullus alius audeat causas pertractare libertorum, nisi episcopus cuius interest, aut is, cui idem audiendum tradiderit.

8 Item Christianæ religionis negocia ptractantes, comperimus quosdam pseudochristianos, de sacrosanctis ecclesijs, suæ religiõis oblitos, fugitiuos subtrahere: ideoq; vim illatam nequaquàm inultam relinquentes, censemus pro Dei timore, vt quicunque culpa compellente, aut potentum importuna non sustinens, suæ gremium matris ecclesiæ petiérit, vsque in præsentiam sacerdotis in eodem loco inconcussè permaneat, nulli permittentes quolibet dignitatis gradu functo, fugitiuo etiàm in locis sacris violentiam inferre. Sic enim mundani principes suis legibus censuerunt, vt quicunque ad eorũ statuas fugerit, illęsus habeatur: quanto magìs hi permanere debent indénati, qui patrocinia immortalis regni & cælestis adepti sunt? Si tamen aliquo facto tenentur obnoxij, qui ad ecclesiam sunt à fuga versi, coram sacerdote culpæ eorum innotescant, & ipse consultum ferat, qualiter Dei habitaculum per subtractionem non violetur illorum.

9 Licèt reuerendissimi canones atque sacratissimæ leges, de episcopali audientia in ipso penè Christianitatis principio sententiam protulerint, tamé quoniã eadem postposita, humana in sacerdotes Dei grassatur temeritas, ità vt de atrijs venerabilium ecclesiarum violéter abstractos, ergastulis publicis addicant: censemus, vt episcopum nullus secularium fascibus præditus iure suo cótumaciter ac perperàm agens, de sancta ecclesia, cui præest, trahere audeat. Sed si aliquid contentionis aduersùs episcopum potentior persona habuerit, pergat ad metropolitanum episcopum, & ei causas alleget, & ipsius sit potestatis honorabiliter episcopum, de quo agitur, euocare, vt in eius præsentia accusatori respondeat, & oppositas sibi actiones extricet. Quòd si talis fuerit immanitas causæ, vt eam solus metropolitanus definire non valeat, aduocet secum vnum vel duos coëpiscopos. Quòd si & ipsis dubietas fuerit, conciliabulum definito die vel tempore instituant, in quo vniuersa ritè collecta fraternitas coëpiscopi sui causas discutiat, & p merito aut iustificet, aut culpet. Nefas est ẽm, vt illius manibus episcopus aut iussione de ecclesia trahatur, pro quo semper Deum exorat, & cui, inuocato nomine Domini, ad saluationem corporis animæque, eucharistiam sæpè porrexit. Hoc enim decretum à nobis præfixum, qui fuerit audacter transgressus, tam ipse, quàm omnes qui ei consenserint, vsque ad generale concilium anathemate de ecclesia separentur.

Conciliabulum hic in bonam partem accipit.

10 Quod de episcopis cẽsuimus, obtineat & in clero, vt neq; presbyter, neq; diaconus, neq; subdiacon⁹ de ecclesijs trahanť, aut iniuriam aliquam inscio episcopo eorum patiantur: sed quicquid quis aduersùs eos habuerit, in notitiam episcopi proprij perducat, & ipse causam (iustitia pręeunte) discutiens, animo clericos accusantis satisfaciat.

11 Sectatores nos hospitalitatis esse non solùm Dominus Iesus admonet, cùm se dicit in hospitem receptum fuisse, sed etiàm eius Apostolus, omnibus penè suis præceptis. Propterea, beatissimi fratres, vnumquenque nostrûm oportet, non solùm semetipsum ad hoc opus hortari, sed etiàm oĩm fideliũ mẽtes, vt possint apud Deũ misericordiæ operibus, p nostris peccatis intercedere, & nos ei p puram hospitalitatem reconciliare. Si quis ergò nostrûm non admonuerit, aut exemplum exhortationis suæ ipse priùs nõ comprobârit opere, indignationem proculdubiò incurret Domini maiestatis. Prædicetur hoc nostrę mediocritatis statutum in auribus omnium Christianorum.

Matth. 25. d Paulus in multis locis.

12 Quid autem scriptura diuina de viduis & pupillis præcipiat, nobis clam non est: ideoque quoniam prouisioni nostræ, Deo authore, causę principaliter viduarum & pupillorum sunt commissæ, peruénit ad nos, quòd à iudicibus crudeliùs pro leuissimis causis, veluti defensore carentes, irremediabiliter affligantur. Ob quam causam decernimus, vt iudices non priùs viduas & pupillos conueniant, nisi episcopo nunciârint, cuius sub velamine degunt: Quòd si episcopus præsens non fuerit, archidiacono vel presbytero cuidam eius, vt pariter sedentes, communi deliberatione causis eorum terminos figant, ità iustè ac rectè, vt deincèps de talibus antedictæ personæ non conquassentur: Quòd si is, qui iudex est aut impetitor, eis aut iniuriam aliquam ingesserit, aut definitionem tanti concilij transgressus fuerit, à communione suspendatur. Quibus igitur magnarum rerum causæ commissæ sunt, nec minimarum dignum est causas paruipendere personarum. Solent enim & minima, paulatim despecta, in malum magnum trahere.

13 Propterea tractatis omnibus, quæ diuini vel humani iuris fuerunt, & ad finem vsque perductis, putauimus congruum esse, de canibus etiàm vel accipitribus aliqua statuere. Volumus igitur, quòd episcopalis domus, quæ ad hoc (Deo fauente) instituta est, vt

vt sinè personarum acceptiõe omnes in hospitalitate recipiat, canes non habeat: nè fortè hi, qui in ea miseriarum suarum leuamen habere confidunt, dum infestorum canum morsibus laniantur, detrimentum versa vice suorum sustineant corporum. Custodienda est igitur episcopalis habitatio hymnis, nõ latratibus: operibus bonis, nõ morsibus venenosis. Vbi igitur Dei est assiduitas cantilenæ, mõstrum est & dedecoris nota, canes ibi vel accipitres habitare.

14 Ex interpellatione quorundam cognouimus, quòd calcatis canonibus & legibus, hi qui lateri regis adhærent, vel aliqui, qui potentia seculari inflantur, res alienas competere, & nullis exertis actionibus, aut conuictionibus prærogatis miseros non solùm de agris, sed etiàm de domibus proprijs exulare. Idcircò in remedium consulentes, decernimus, vt deincèps huius mali licentiam quispiam non habeat, sed secundùm canonum atque legum tenorem, causarum suarum actionem proponant, vt nullus miserorum rebus suis per vim aut assentationem quamlibet defraudetur. Illi autem, qui contra dispositum non solùm nostrum, sed etiàm antiquorum patrum & regum venire tẽtauerint, procellosi anathematis vltione plectantur.

15 Et quia ordinatione sacerdotum (annuente Deo) congruit de omnibus disponere, & causis singulis honestum terminũ dare, vt per hos reuerendissimos canones, & præteritorum canonum viror, ac florida germina maturis fructibus enitescant: statuimus, vt si quis secularium quempiam clericorum honoratorum in itinere obuium habuerit, vsque ad inferiorem gradum honoris veneranter (sicut condecet Christianum) illi colla subdat, per cuius officia & obsequia fidelissima Christianitatis iura promeruit. Et si quidẽ ille secularis equo vehitur, clericusq; similiter, secularis galerum de capite auferat, & clerico synceræ salutatiõis munus adhibeat. Si verò clericus pedes graditur, & secularis vehitur equo sublimis, ilicò ad terram defluat, & debitum honorem prædicto clerico synceræ charitatis exhibeat, vt Deus, qui vera charitas est, in vtrisque lætetur, & dilectione sua vtrunque *adsciscat. Qui verò hæc, quæ spiritusancto dictante sancita sunt, trãsgredi voluerit, ab ecclesia, quam in suis ministris dehonorat, quandiù episcopus illius ecclesiæ voluerit, suspendatur.

1. Iohan. 4.
* adstringat

16 Illud quoquè rectum nobis visum est disponere, vt quæ vxor subdiaconi, vel exorcistæ, vel acolythi fuerat, mortuo illo, secundo se nõ audeat sociare matrimonio. Quod si fecerit, separetur, & in cœnobijs puellarũ Dei tradatur, & ibidèm vsq; ad exitum vitæ suæ permaneat.

17 Comperimus multos, necdùm marcidatis mortuorum mẽbris, sepulcra reserare, & mortuos suos superimponere, vel aliorum (quod nefas est) mortuis suis religiosa loca vsurpare sinè voluntate scilicet domini sepulcrorum: ideoque statuimus, vt nullus deincèps hoc peragat. Quod si factum fuerit, secũdùm legum decreta, superimposita corpora de eisdem tumulis reiactentur.

18 Incestam copulationem, in qua nec *coniunx, nec nuptiæ rectè appellari leges sanxerunt, catholica omninò detestatur atq; abominatur Ecclesia, & grauioribus pœnis eos afficere ꝓmittit, qui natiuitatis suæ gradus libidinoso ardore cõtemnentes, in merda (quod nefas est) vt sues teterrimi conuoluuntur.

*dos,

19 Cognouimus etiàm quosdam clericorum infrunitos, ad forales reorum sententias frequenter accedere. Propterea prohibitionis eorum accessùs hunc canonem protulimus, definientes, vt ad locũ examinationis reorum nullus clericorum accedat: neque intersit atrio sauciolo, vbi ꝓ reatûs sui qualitate quispiam interficiendus est. Si tamen nunc aliquis eorum definita contemnens, illuc accesserit, aut interfuerit: defraudatus honesti honoris stola, illis gregibus examinatorum societur, quos diuinis prętulit mysterijs.

20 Vniuersæ fraternitatis deliberatione ac definitione cõplacuit, vt antiquorum patrum iuribus in omnibus custoditis, ad synodum post *triennij tempus omnes conueniãt, vt de alterna principaliter sospitate exhilarati, *causarũ exurgentium tam diuinæ religionis, quàm humanę necessitatis discutiant, & omnibus iustum æquumque finem imponãt: & hoc adimplere, solicitudinis sit metropolitani Lugdunensis episcopi, vnà cum dispositione magnifici principis nostri, priùs diffinientis locum mediterraneum, ad quem omñes episcopi sinè labore alacres cõgregentur. Et si aliquis eorum contumax fuerit, aut excusationem falsę necessitatis, quarè non intersit, inuenerit, & posteà publicatum fuerit, quòd inepta erat eius excusatio, volumus, vt vsque ad concilium vniuersale, à communione & charitate fraterna maneat alienus.

*trietericũ
for. *causas exurgentes

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

Priscus episcopus ecclesiæ Lugduneñ, subscripsi.

Agricola episcopus ecclesiæ Niuerneñ, subscripsi.

Antidius episcopus ecclesiæ Agenneñ, subscripsi.

Amelius episcopus ecclesiæ Bigorritanæ, subscripsi.

Aridius episcopus ecclesiæ Vapinceñ, subscripsi.

Aunacharius episcopus ecclesiæ Antisiodoreñ, subscripsi.

*Agretius episcopus ecclesiæ Glandeteñ, subscripsi. *Agricius

Bertechrannus episcopus ecclesię Burdegalen̄, subscripsi.
Blaudisigilus episcopus ecclesiæ Cenomannen̄, subscripsi.
Carterius episcopus ecclesiæ Petragoricen̄, subscripsi.
Cariatho episcop⁹ ecclesiæ Gebennen̄, subscripsi.
* Esitius episcopus ecclesiæ Gratianopolis, subscripsi.
Eusebius episcop⁹ ecclesię Matisconen̄, subscripsi.
Emeritus episcopus ecclesiæ Ebredunen̄, subscripsi.
Faustus episcopus ecclesiæ Ausciorum, subscripsi.
Flauius episcopus ecclesiæ Cabilonen̄, subscripsi.
Ferreolus episcopus ecclesiæ Lemouicen̄, subscripsi.
Lucerius episcopus ecclesiæ Olorensium, subscripsi.
Mumulus episcopus ecclesiæ Lingonicæ, subscripsi.
Marius episcopus ecclesiæ Auenticæ, subscripsi.
Namantius episcopus ecclesiæ Aurelianen̄, subscripsi.
Nicasius episcopus ecclesiæ Auxitanæ, subscripsi.
* Orestis episcopus ecclesiæ Vasaten̄, subscripsi.
Prætextus episcopus ecclesię Rothomagen̄, subscripsi.
Palladius episcopus ecclesiæ * Xanctonen̄, subscripsi.
Pappulus episcopus ecclesiæ Carnoten̄, subscripsi.
Ragnebodus episcopus ecclesiæ Parisien̄, subscripsi.
Ragnoaldus episcopus ecclesiæ Valentinæ, subscripsi.
Rusticus episcop⁹ ecclesiæ VicoIulien̄, subscripsi.
Rufinus episcopus ecclesiæ Conuenarum, subscripsi.
Theodorus episcopus ecclesiæ Massilien̄, subscripsi.
Trapetius episcopus ecclesiæ Aurasicę, subscripsi.
Siluester episcop⁹ ecclesiæ Visontinen̄, subscripsi.
Sauinus episcopus ecclesiæ Viuarien̄, subscripsi.
Sulpitius episcopus ecclesiæ Bituricen̄, subscripsi.
Veranus episcopus ecclesię Cauellicen̄, subscripsi.
Vrsinus episcopus ecclesiæ * Caturcen̄, subscripsi.
Vrbicus episcopus ecclesiæ Rhegien̄, subscripsi.
Item missi episcoporum, qui in ea synodo subscripserunt. Arthemius episcopus ecclesiæ Vasen̄, subscripsi.
* Agretius episcopus ecclesiæ Trecen̄, subscripsi.
Boethius episcopus ecclesiæ Carpentoracten̄, subscripsi.
Catholinus episcopus ecclesiæ Nicien̄, subscripsi
Deutherius episcopus ecclesię Ventien̄, subscripsi.
Desiderius episcopus ecclesiæ Tolonensis, subscripsi.
Eusebius episcop⁹ ecclesiæ Tricassinæ, subscripsi.
Eliodorus episcopus ecclesię Sedunen̄, subscripsi.
Felix episcopus ecclesiæ Belicensis, subscripsi.
Iohannes episcop⁹ ecclesiæ Auinionen̄, subscripsi.
Laban episcop⁹ ecclesiæ * Elusensis, subscripsi. * Ebroicen̄.
Martianus episcupus ecclesiæ Tarentasien̄, subscripsi.
Magnulphus episcopus ecclesiæ, Tolosanæ, subscripsi.
Optatus episcopus ecclesiæ Antipolen̄, subscripsi.
Pappus episcopus ecclesiæ Apten̄, subscripsi.
Pientius episcopus ecclesiæ Aquen̄, subscripsi.
Paulus episcopus ecclesiæ Dien̄, subscripsi.
Pologronius episcopus ecclesiæ Sistracen̄, scripsi.
Sabaudius episcopus ecclesiæ Arelaten̄, subscripsi.
Vigilius episcopus ecclesiæ * Sencen̄, subscripsi. * for. Senonen̄.

Episcopi, qui in ea synodo fuerunt, non habentes sedes: Fronimius episcopus, Promotus episcopns, Faucia[illegible]s episcopus.

PRÆCEPTIO GLORIOSISSIMI *regis Guntramni ad episcopos data, qui in synodo suprascripta fuerunt, De obseruando die Dominico.*

GVntramnus rex Francorum, omibus pontifitibus ac vniuersis sacerdotibus, & cunctis iudicibus in regione nostra constitutis. Per hoc supernæ maiestatis authorem (cuius vniuersa reguntur imperio) placari credimus, si in populo nostro iustitiæ iura seruamus, & ille pius pater & Dominus, qui humanæ fragilitatis substantiam suo semper adiuuare consueuit auxilio, meliùs dignabitur cunctorum necessitatibus, quæ sunt oportuna, concedere, quos cognoscit præceptorum suorum monita custodire. Dum ergò pro regni nostri stabilitate, & saluatione

ne regionis vel populi, solicitudine peruigili attentiùs pertractauimus: agnouimus infra regni nostri spatia vniuersa scelera, quę canonibus & legibus pro diuino timore puniri consueuerunt, suadente aduersario boni operis, perpetrari, & ex hoc proculdubiò indignatiōe cælesti, per diuersas seculi tempestates, homines ac pecora, aut morbo cōsumi censentur, aut gladio, dum diuina iudicia non timentur: atque ità fit, vt admittendo illicita per ignorantiam, multi depereant, & non solùm præsentem vitam celeriùs cogantur amittere, sed & inferni supplicia sustinere. Ad vos ergò, sacrosancti pontifices, quibus diuina clementia potestatis paternæ concessit officium, inprimìs nostræ serenitatis sermo dirigitur, sperantis, quòd ità populum vobis prouidētia diuina commissum frequenti prędicatiōe studeatis corrigere, & pastorali studio gubernare, quatenùs dum vniuersi diligendo iustitiam conuersatione *præcipua cum omni honestate studuerint viuere meliùs, cuncta rerum aduersitate remota, cęlesti beneficio concedatur tranquillitas temporum, & congrua saluatio populorum. Et licèt absque nostra admonitione ad vos specialiter prędicādi causa pertineat, attamen reliquorum peccatis vos omninò credimus esse participes, si filiorum vestrorum culpas non assidua obiurgatione corrigitis, sed silentio præteritis. Nam nec nos, quibus facultatem regnandi superni regis commisit authoritas, iram eiꝰ euadere possumꝰ, si de subiecto populo solicitudinem non habemus. Idcircò huius decreti ac definitionis generalis vigore decernimus, vt in omnibus diebus Dominicis, in quibus sanctæ resurrectiōis mysterium veneramur, vel in quibuscunque reliquis solennitatibus, quandò ex more ad veneranda templorum oracula vniuersę plebis coniunctio deuotionis cōgregatur studio, præter quod victū præparari conuenit, ab omi corporali opere suspendantur, nec vlla causarum præcipuè iurgia moueantur: sed vos apostolici pontifices, iungentes vobiscum consacerdotes vestros, & filios seniores ecclesię, ac iudices locorum, quoscunq; agnoscitis quòd vitæ qualitas honesta commendat, ità vniuersam populi multitudinem cōstāti vel Deo placita iugiter ꝑdicatione corrigite, vt & benè viuētes mysticus adhortationis sermo mulceat, & excedētes, ad viam recti itineris correctio pastoralis adducat: quatenùs oēs vnanimi deliberatiōe laudabiliter studeant viuere, vel æquitatem & iustitiā conseruare, qualiter ab omi peccatorū fæce liberos suos sancta suscipiat Ecclesia Christianos. Enimuerò quicunq; sacerdotū aut seculariū, in intentiōe mortifera pdurātes, crebriùs admoniti, emēdare neglexerit, iuxta quod conditiones causarū, aut excessus ꝑsonarū exegerint, alios canonica seueritas corrigat, alios legalis pœna percellat: qm̄ nec innocētes potest reddere collata securitas liberos, nisi culparū ꝓbatio puniērit criminosos: nec minor est pietas, ꝓteruos conteri, quàm releuare compressos. Cōuenit ergò, vt iustitiæ & æquitatis in omnibus vigore seruato, distringat legalis vltio iudicum, quos non corrigit canonica prædicatio sacerdotum: quò fiat, vt dum præterita resecātur scelera, nullus audeat perpetrare futura, & ità vniuersos excedētes pro disciplinæ tenore seruando correctionis frena constringant; vt in vniuersa regione nostra pacis & concordiæ iura proficiant. Cuncti itaq; iudices iusta (sicut Deo placet) studeant dare iudicia. Nam non dubium est, quòd acriùs illos condemnabit sentētia nostri iudicij, à quibus non tenetur æquitas iudicandi. Nō vicarios, aut quoscunque de latere suo, per regionem sibi commissam instituere vel destinare præsumant, qui (quod absit) malis operibus cōsentiendo, venalitatem exerceant, aut iniqua quibuscunque spolia inferre præsumant. Clericorum transgressiones, cùm aduersario instigante contigerint, quātùm illis pro diuino amore reuerētia maior impenditur, tantùm conuenit, vt acriùs resecentur: quoniam si sancti pastores aut instituti iudices (quod nefas est) subiectorum suorum scelera potiùs occultare, q̃ resecare tentauerint, se ex hoc ampliùs reos esse vel nóxios nō ignorent. Cuncta ergò, quę huius edicti tenore decreuimus, perpetualiter volumus custodiri: quia in sancta synodo Matisconensi hæc omnia (sicut nóstis) studuimus diffinire, quæ præsenti authoritate vulgamus. Subscriptio domini Guntrāni regis, data sub die 4. Idus Nouembr. 24. regni suprà scripti regis.

*probata

DECRETA
GREGORII PAPAE I.
Ex libro pontificali.

Gregoriꝰ natione Romanꝰ, de patre Gordiano, sedit annos 13. mēses sex, dies decē. Hic exposuit homilias euāgeliorum numero 40. in Iob 35. in Ezechielem 22. Pastoralē quoq; & dialogorū libros quatuor edidit, & multa alia, quæ enumerare non possumus. Eodē tempore venit Romanus Patricius & exarchus Romā. & dū reuerteretur Rauennā, retinuit ciuitates quæ à Longobardis tenebātur, id est, Sutrium, Polimartiū, *Ortas, Tuder, Ameriā, Perusiā, *Luciolis, & alias multas. Eodē tēpore beatissimus Gregorius misit seruos Dei, Mellitū, Augustinū & Iohannem, & alios plures cū eis monachos timētes Deū, in prædicationē ad gentē Anglorū, vt eos conuerterēt ad Dn̄m Iesum Christū. Hic augmentauit precationem canonis, Diesque nostros in tua pace disponas &c. Hic

Anno Domini 590.

*Hortas

fecit ad beatum Petrũ apostolũ, super altare ciboriũ cũ colũnis quatuor ex argẽto puro. Hic pcepit, vt supra beati Petri & Pauli corpora, Missa celebraretur. Eodem tẽpore dedicauit ecclesiam Gotthorum, q̃ fuit in Suburra, in nomine sanctæ Agathæ martyris. Hic domum suam constituit monasterium, qui mortuus, sepult⁹ est in basilica beati Petri apostoli ante secretarium, 12. mensis Martij. Hic fecit ordinatiões duas, vnam in quadragesima, & aliã in mense septimo, presbyteros *38, diacones 5, episcopos per diuersa loca numero *42. Et cessauit episcopat⁹ mẽses quinque, dies *16. *39 *62 *28

CONCILIVM ROMANVM SVB GREGORIO I. TEMPORE MAVRITII,

Tiberij & Theodosij Imperatorum, Indictione xiij. anno qnto Pontificatûs eiusdem Gregorij.

TITVLI CANONVM.

1 De officio diaconorũ Apostolicæ sedis.
2 Qui vel quales ad cubile Pontificis deseruiant.
3 Si quis ecclesiasticorum titulos ponere siue in rustico, siue in vrbano pdio præsumpserit.
4 De nõ velãdo feretro Romani põtificis.
5 Vt nihil pro ordinatione, vel pallio, vel chartis, vel pastello detur aut accipiatur.
6 Si quis de seruis ecclesiæ vel militib⁹ ad Dei seruitium conuerti desiderat.

Egnante in perpetuũ Domino nostro IESV Christo, temporib⁹ pijssimi ac serenissimi domini Mauritij, Tiberij & Theodosij Augustorũ, eiusdem domini Mauritij imperij anno 13, indictione 13, 5 die mensis Iulij, Gregorius Papa coram sacratissimo beati Petri apostoli corpore cũ episcopis omnibus Romanæ Ecclesiæ & presbyteris residens, assistentibus diaconibus & cuncto clero, dixit:

1 In sancta hac Romana Ecclesia, cui diuina dispensatio pesse me voluit, dudùm consuetudo est valdè reprẹhensibilis exorta, vt quidam ad sacri altaris ministerium cantores eligantur, & in diaconatûs ordine cõstituti, modulationi vocis inseruiant, quos ad pdicatiõis officium & eleemosynarum studium vacare congruebat. Vndè fit plerunq;, vt ad sacrum ministerium dum blanda vox quæritur, quæri congrua vita negligatur: & cantor minister Deũ moribus stimulet, cùm populũ vocibus delectat. Qua de re prẹsenti decreto constituo, vt in sede hac sacri altaris ministri cantare non debeãt, solumque euãgelicẹ lectionis officium inter Missarum solennia exoluãt. Psalmos verò ac reliquas lectiões censeo per subdiaconos, vel, si necessitas exigit, per minores ordines exhiberi. Si quis autem contra hoc decretum meum venire tẽtauerit, anathema sit. Et responderũt omnes, Anathema sit.

2 Verecundus mos torpore indiscretionis inoleuit, vt huius sedis põtificibus ad secreta cubiculi seruitia, laici pueri ac seculares obsequantur, & cùm pastoris vita esse discipulis semper debeat in exemplum, plerunq; clerici, qualis in secreto sit vita sui pontificis nesciũt, quam tamen, vt dictum est, seculares pueri sciunt. De qua re præsenti decreto cõstituo, vt quidam ex clericis, vel etiàm ex monachis electi, ministerio cubiculi põtificalis obsequantur: vt is, qui in loco est regiminis, habeat testes tales, qui vitæ eius in secreto conuersationem videant, quique ex visione sedula exemplum *perfectũ sumant. *profectus

3 Consuetudo noua in hac Ecclesia & valdè reprẹhensibilis erupit, vt cùm rectores ci⁹ patrimonij vrbana vel rustica pdia iuri illi⁹ cõpetere posse suspicanẽ, fiscali more titulos imprimãt, atq; hoc quod cõpetere pauperibus existimãt, nõ iudicio, sed manib⁹ defendant. Et cùm p pdicatores suos veritas nihil p contentionẽ agi pcipiat, etiàm ipsum litigiosẹ cõtentiõis malũ transcendit: & res q̃libet, cùm ẹstimaẽ Ecclesiẹ posse cõpetere, per vim teneẽ. Proindè psenti decreto cõstituo, vt si quis ecclesiasticorũ vnq̃ titulos ponere siue in rustico, siue in vrbano pdio sua spõte psumpserit, anathema sit. Et respõderũt oẽs, Anathema sit. Is aũt, q pest ecclesiẹ, si hoc vel ipse fieri pcipit, vel sine sua pceptione factũ, digna punire aĩaduersione neglexerit, anathema sit. Et respõderunt oẽs, anathema sit.

4 Sicut indignos nos p beati apostoli Petri reuerẽtia mẽs fideliũ veneraẽ, ità nostram infirmitatẽ decet semetipsam semp agnoscere, & impensẹ sibi veneratiõis honorẽ declinare. Ex amore qppe fideliũ huius sedis rectoribus mos vltra meritum erupit, vt cùm eorũ corpora humãda deferuntur, hæc dalmaticis contegãt, easdemq; dalmaticas pro sanctitatis reuerentia sibimet partiẽdas populus scindat: & cùm adsint multa à sacris corporib⁹ apostolorũ martyrumq; velamina, à peccatorũ corpore sumiẽ, quod p magna reuerẽtia reserueẽ. De qua re psenti decreto cõstituo, vt feretrũ, quo Romani põtificis corpus ad sepeliendũ ducitur, nullo tegmine veleẽ. Quã decreti mei curã gerere sedis huius presbyteros ac diaconos cẽseo. Si quis verò ex eorũ ordine hoc curare neglexerit, anathema sit. Et responderunt omnes, anathema sit.

5 Antiquam Patrum regulam sequens, nihil

hil vnq̃ de ordinationibus accipiendũ esse cõstituo, neq; ex datiõe pallij, neq; ex traditione chartarũ, neq; ex ea, quá noua per ambitioné simulatio inuenit, appellatione pastelli. Quia em̃ ordinãdo episcopo pontifex manum imponit, euangelicam verò lectionem minister legit, confirmationis verò huius epistolam notarius scribit: sicut pontificem manum nõ decet, quam imponit, vendere: ità minister vel notarius non debet in ordinatione eius vocem suam vel calamum venundare. Pro ordinatione ergò vel pallio, seu chartis atque pastello eidem qui ordinãdus est vel ordinatus, omninò aliquid dare prohibeo. Ex quibus prædictis rebus si quis aliquid commodi appellatiõe exigere vel petere fortè præsumpserit, in districto omnipotentis DEI examine reatui subiacebit. Is autem, qui ordinatus fuerit, si non ex placito, neque exactus aut petitus, post acceptas chartas & pallium, offerre aliquid cuilibet ex clero gratiæ tantummodò causa voluerit, hoc accipi nullo modo prohibemus: quia eius oblatio nullam culpæ maculam ingerit, quæ ex accipientis ambitu non processit.

6 Multos ex ecclesiastica familia nouim⁹ ad omnipotẽtis Dei seruitium festinare, vt ab humana seruitute liberi, in diuino seruitio valeant in monasterijs cõuersari. Quos si passim dimittimus, omnibus fugiẽdi ecclesiastici iuris dominium occasiõem præbemus. Si verò festinãtes ad omnipotentis Dei seruitium incautè retinemus, illi inuenimur negare quedã, qui dedit oĩa. Vndè necessè est, vt si qs ex iuris ecclesiastici seruitute ad Dei seruitium cõuerti desiderat, probetur priùs in laico habitu constitutus: & si mores illius atq; cõuersatio bono desiderio illius testimonium ferunt, absq; vlla retractione seruire in monasterio omnipotẽti Deo permittatur, & ab humano seruitio liber recedat, q̃ pro diuino obsequio districtiorem subire appetit seruitutem. Et subscripserũt Gregori⁹ Papa ac cæteri episcopi, numero 23. & presbyteri, numero 35.

SUBSCRIPTIO EPISCOPORUM.

GRegorius gratia DEI episcopus, his decretis subscripsi.
Marinianus episcopus ciuitatis Rauẽnę.
Paulus episcopus ciuitatis Nepesinæ.
Iohannes episcopus ciuit. Durantinæ.
Gratiosus episcopus ciuit. Numetinæ.
Iohannes episcopus ciuit. Falaritanæ.
Atellus episcopus ciuit. Tarracinẽsis.
Romanus episcopus ciuit. Blentanæ.
Dominicus eps ciuit. Centumcelleñ.
Pelagius episcopus ciuit. Anagninæ.
Felix episcopus ciuitatis Portuensis.
Iohannes episcopus ciuita. Beliternæ.
Candidus episcopus ciuitatis Bulsineñ.
Luminosus episcopus ciuitatis Ferentinæ.
Virbonus episcopus ciuitatis Tuscanensis.

Balbinus episcopus ciuitatis Rosellas.
Secundinus episcopus ciuitat. Taurominij.
Martianus episcopus ciuitatis Ferentis.
Homobonus episcopus ciuit. Albaneñ.
Dominicus episcopus ciuitatis Vtriculanę.
Constantinus episcopus ciuitatis Narnieñ.
Fortunatus episcopus ciuitat. Neapolis.
Anastasius episcopus ciuitat. Tiburtinæ.
*Proclus episcopus ciuitatis Prenestinę. *Proconus

SUBSCRIPTIO PRESBYTERORUM.

LAurẽtius presbyter tituli S. Syluestri.
Iohannes presbyter tituli S. Vitalis.
Speciosus presbyter tituli S. Clementis.
Deusdedit presbyter tituli S. Praxedis.
Deusdedit presb. tit. S. Iohãnis & Pauli.
Andromachus presb. tit. S. Apostolorum.
Crescens presbyter tituli S. Laurentij.
Rusticus presbyter tit. S. Susannę.
Vibulus presbyter tituli S. Marcelli.
Petrus presbyter tituli S. Iulij & Calisti.
Spectatus presbyter tit. S. Vitalis.
Stephanus presbyter tituli S. Marci.
Felix presbyter tituli S. Sixti.
Petrus presbyter tituli S. Balbinæ
Iustus presbyter tituli S. Nerei & Achillei.
Speciosus presbyter tituli S. Damasi.
Maurus presbyter tituli S. Priscæ.
Placidus presbyter titu. S. Sabinæ.
Victor presbyter tituli S. Cęciliæ.
Iohannes presbyter tituli S. Chrysogoni.
Auentius presbyter tituli S. Praxedis.
Andreas presbyter tituli S. Marci.
Iohannes presbyter tit. S. Iohãnis & Pauli.
Agapitus presbyter tituli S. Apostolorum.
Felix presbyter tituli S. Sabinæ.
Donus presbyter tituli S. Eusebij.
Bassus presbyter tituli S. Pudentis.
Iohannes presbyter tituli S. Syluestri.
Albinus presbyter tit. S. Marcelli & Petri.
Antonius presbyter tituli S. Balbinæ.
Candidus presbyter tituli S. Clementis.
Romanus presbyter tituli S. Marcelli.
Leo presbyter tituli S. Damasi.
Auentius presbyter tituli S. Cyriaci.
Fortunatus presbyter tit. S. quatuor Coronatorum.

GREGORIUS LEANDRO episcopo Spalensi, de Reccaredo rege, & de trina mersione baptismi.

Reuerẽdissimo & sanctissimo fratri Leandro coẽpo, Gregori⁹ seru⁹ seruorũ Dei. In Regist. lib. 1. epistola 41.

REspõdere epistolis vestris tota intentione voluissem, nisi pastoralis curæ ità labor me attereret, vt mihi magìs flere libeat, quàm aliquid dicere. Quod vestra quoquè reuerẽtia in ipso literarũ mearum textu vigilãter intelligit, quãdò ei negligẽter loquor, quem vehemẽter diligo. Tantis quippe in hoc loco huius mundi fluctibus quatior, vt vetustã ac putrescẽtem nauem, quam regendam occulta Dei dispensatione suscepi, ad portum dirigere nullatenùs pos-

possim. Nunc ex aduerso fluctus irruũt, nũc ex latere cumuli spumosi maris intumescũt, nunc à tergo tempestas insequitur. Interq; hæc omnia turbatus cogor modò in ipsam clauum aduersitatem dirigere, modò curuato nauis latere, minas fluctuum ex obliquo declinare. Ingemisco, quia sentio quòd negligẽte me, crescit sentina vitiorum, & tempestate fortiter obuiante, iamiamq; putridæ naufragium tabulæ sonãt. Flens reminiscor, quòd perdidi meæ placitum littus quietis, & suspirando terram conspicio, quam tamẽ rerum ventis aduersantibus tenere non possum. Si ergò me, frater charissime, diligis, tuę mihi orationis in his fluctibus manum tende, vt quo laborãtem me adiuuas, ex ipsa vice mercedis, in tuis quoquè laboribus valẽtior existas. Explere autem loquendo nullatenùs valeo gaudium meum, quod communem filium Reccaredum gloriosissimum regem, ad catholicã fidem integerrima agnoui deuotione conuersum. Huius dum mihi per scripta vestra mores exprimitis, amare me etiàm quem nescio, fecistis. Sed quia antiqui hostis insidias scitis, quoniam bellum durius contra victores proponit: nunc erga eundem filium suum solertiùs sanctitas vestra euigilet, vt benè cœpta pficiat, nec se de perfectis bonis operibus extollat: vt fidem cognitam, vitæ quoquè meritis teneat: & qa æterni regni ciuis sit, operibus ostendat, quatenùs post multa annorum curricula de regno ad regnũ transeat. De trina verò mersione baptismatis nil responderi veriùs potest, quàm quod ipsi sensistis: quia in vna fide nihil officit sanctæ Ecclesiæ consuetudo diuersa. Nos autem quòd tertiò mergimus, triduanæ sepulturæ sacramenta signamus: vt dum tertiò infans ab aqs educitur, resurrectio triduani temporis exprimatur. Quod si quis fortè etiàm ꝓ summæ Trinitatis veneratione existimet fieri, neque ad hoc aliquid obsistit baptizãdo semèl in aquis mergere: quia dũ in tribus subsistentijs vna substantia est, repræhensibile esse nullatenùs potest, infantẽ in baptismate vel tèr vel semèl immergere, quandò & in tribus mersionib' personarum trinitas, & in vna potest Diuinitatis singularitas designari. Sed quia nunc vsque ab hæreticis infans in baptismate tertiò mergebatur, fiendum apud vos esse non censeo, nè, dum mersiones numerãt, diuinitatem diuidant: dumque quod faciebant faciunt, se morem nostrum vicisse glorientur.

De con. di. 4. De trina, canone 5. quarti concilij Toletani.

EX LIBRO 7. REGISTRI *Epistolarum diui Gregorij, epistola 53. ad Secũdinum inclusum.*

De insidijs antiqui hostis. De Chalcedonensi synodo omnimodè recipienda. De Iba & Cyrillo. De ordinatione Apostolicæ sedis. De sacerdotali officio post lapsum, si pœnitentia secuta fuerit, in pristinum gradum restituendo. De muneribus ab eo trãsmissis. De paruulorũ animab', q̃ sinè baptismo moriunt. Et de imaginibus transmissis.

Dilectissimo filio Secundino, seruo Dei incluso Gregorius seruus seruorum Dei.

Dilectiõis tuæ scripta suscepi, q̃ in meo sensu amoris melle cõdita sapuerũt. O quãta adspiratiõe vitæ plena sunt, quæ ꝑ gratiam spiritûs proferũtur. Non in eis cultus eloquentiæ, non verborum typhus apparebat, sed solam veritatis atque charitatis radicẽ tenẽtia, per omne quod locuta sunt, cælestis patrię amorem flagrabant. In eis verò tua à me dilectio petere studuit, vt ad hãc libellum exhortatorium scribere deberem. Sed scire te necessè est, fili charissime, quia tantis podagræ doloribus, tantisque curarum tumultibus premor, vt quanuìs nunquàm me aliquid fuisse reminiscar, valdè tamen me videam non esse qui fuerim. Quòd autem tua se charitas & vltra ætatem quinquagenariam adhuc iuuenilibus desiderijs afferit subiacere, in hoc quoquè diuini oraculi implet præceptum, quo scriptũ est: Iustus in principio accusator est sui. Nec tamẽ dubito maiores te insidias hostis callidi ꝑpeti, qui maiora cõtra eum bella prępar\u00e2sti. Tantò quippe ille deceptionis molimina ardentiùs exquirit, quãtò te cælesti patriæ ferueatiùs inhiare cognoscit. Et nos quidem, qui vitam cum plurib' ducimus, etsi formidolosi ac timidi, tamen quia contra antiquũ hostem bella proposuimus, quasi in acie stamus. Vos autem qui solitariam vitam ducitis, qd aliud quàm monachos dixerim, qui seruore virtutis etiàm ante aciẽ exire festinatis? Cur ergò eũ nõ singulariter hostis impetat, à quo se impeti singulariter spectat? Et nos quidẽ q inter hoĩes viuim', sæpè p hoĩes à callido hoste tentamur. Vos aũt q viã vitæ pſentis extra hominũ frequentiã ducitis, tãtò maiora certamina pati necessè est, quãtò ad vos ipse tẽtationũ magister accedat. Neq; eñ vacare orationib' ac laudib' Dei sinè aliqua interruptiõe tẽporis potestis: qa etsi intẽtio cõtinuè prõpta est, ipsa tñ humanitatis infirmitas ad semetipsam relabit, vt aliquãdò fessa iaceat, atq; ab studij sui exercitatiõe torpescat. Antiqu' verò hostis mox vt ociosam mentẽ inuenerit, ad eã sub quibusdã occasionib' locutur' accedit: & q̃dam ei de gestis pteritis ad memoriã reducit: audita quodàm verba indecẽter cogitationi resonat: & si qua dudùm turpiter acta sunt, eorũ species oculis cordis apponit: vt quẽ de pſentib' nõ valet ingnare, de malis trãsactis violet. Et decepta mẽs sępè indè delectationẽ reparat, vndè diù iã sep pœnitẽtiã afflixit, ità vt verè cũ psalmista dicat: Cõputruerũt & deteriorarę sũt cicatrices meę à facie insipiẽtię meę. Cicatrix qppe figura est vulneris, sed sanati. Cicatrix ergò ad putredinem redit, quandò pec-

Pro. 18.

Psal. 37.

peccati vulnus, quod iā p pœnitentiā sacratū est, in delectatiōe sui animū cōcutit. Sępè quod nunꝗ fecimus, p hostis callidi insidias cordis oculis videmus. Cumq; insensibiliter in hoc delectatio subrepit, quamuis iam plangat quæ fecerat, tædet tamen infelicem animum quædam non fecisse quæ plangat. Hæ sunt cordis nostri tenebræ, quas in hac vita volentes nolentesq; sustinemus. Quis contra hęc quęrēdus est, nisi adiutor in opportunitatibus in tribulatione? Valdè autē libēter accepi, quòd tua me charitas de sua dubitatione requisiuit, an Orientis ecclesię fidem atq; doctrinā sanctę memoriæ Leonis sequantur, nè fortè earū sensus inter semetipsas pro trium capitulorum defensione diuisus sit. Vndè certam dilectionē tuam esse desidero, quia p̄dictæ sanctissimę Orientales ecclesiæ vno sensu, vna doctrina, fidem eiusdem sanctæ memoriæ Leonis tenent, sanctamq; Chalcedonensem synodū ità nobiscum custodiunt atq; venerantur, vt nullus esse episcopus reputetur, qui eiusdem synodi defensor sectatorque non fuerit. Hinc est enim, quòd quotiès in quatuor præcipuis sedibus antistites ordinātur, synodales sibi epistolas vicissim mittāt, in quibus se sanctam Chalcedonensem synodum cum alijs generalibus synodis custodire fateantur: sicut & nos auersamur atq; anathemate plectendos ducimus, qui de fide eiusdem synodi aliquid minuere, vel aliquid in ea addere præsumunt. Nam synodus quæ post eam generaliter facta est, idcircò à nobis recipitur, quia eiusdem synodi in omnibus sequax, honorem illius authoritatemq; custodit. Vndè necessè, vt dulcissima mihi tua dilectio in hoc, quòd pręcipuè in bonis moribus viuit, quòd se per abstinentiam affligit, quòd doctrinæ Dei vehementiùs insistit, hoc studiosiùs cogitet, nè errorē schismaticorum sequēs, à sanctissima vniuersali Ecclesia diuisa possit inueniri. Et quid tot labores proderunt, si in vnitate fidei inuēti non fuerint, quæ ante DEI omnipotentis oculos in bonis actibus animam pręcipuē custodit? Hinc enim dicitur: Vna est colūba mea, perfecta mea. Hinc ad Moisen Dominus dicit: Est locus penès me, & stabis super petram. Quis est locus qui non sit in Deo, dum cuncta ab ipso, per quem creata sunt, continentur? Sed tamē est locus apud eum, videlicet sanctæ Ecclesię vnitas: in qua super petram statur, dum confessionis eius soliditas humiliter tenet̄, de quo loco subiungitur: Tunc videbis posteriora mea. In petra enim, id est, in sancta Ecclesia stantes, DEI posteriora videmus, quandò iam ea quę in fine promissa sunt, cęlestis patrię gaudia contemplamur. Peruersi autem homines, qui trium capitulorū occasione reperta, ecclesiasticam disciplinam fugiunt, & de suis carnalibus actibus repræhēdi pertimescunt, subesse Sedis Apostolicæ præceptis nolunt, & nos quasi de fide repræhendunt, quam ipsi nesciunt. Et dum neque in fide recti sunt, neque in bonis operibus intenti, student vt certare pro fide videantur. Sicq; fit, vt quotidiè deteriores fiant, dum in eis culpa grossescit, quæ quasi de zelo feruoris videri etiàm laudabilis appetit. Sed iuxta hoc quod scriptum est, Ex operibus eorum cognoscetis eos: vitam eorum tua charitas attendat, & meritum intentionis adspiciat. Vt enim dilectioni tuæ de eadem re breuiter loquar, sancta Chalcedonensis synodus vsq; ad definitionem fidei & prolationem Canonum de generalibus causis locuta est. Nam post prolationem canonum, specialia episcoporum certamina sopire curauit. Epistola verò, quam in ea reuerentissimus Ibas denegat suam, quòd in extrema parte synodi iaceat, agnoscis: Quæ videlicet epistola Nestorium inauditum, & inquisitione non facta damnatum asserit, Cyrillum verò in Apollinaris dogma cecidisse suspicat̄. Et si totus superiùs textus prædictæ synodi legitur, quantùm hæc epistola eidem synodo aduersetur, inuenitur: quia scilicet sancta synodus & Nestorium (sicut est) hæreticum denunciat, & beatum Cyrillum patrem catholicum veneratur. Epistola ergò quæ illū defendit, qui à synodo damnatus est, & illū accusat qui à synodo veneratur, proculdubiò definitioni sanctæ synodi probatur aduersa. Sed quia eius defensores solent dicere, quòd hanc Ibas eo tempore scripsit, quo adhuc Cyrillus propter duodecim capitula quę necdùm exposuerat, dubius habebatur, in ipsa hac epistola perpende: quia legitur quòd inter Orientales episcopos & beatum Cyrillum pax fuerit celebrata. Si ergò post concordiam pacis, post satisfactionem amotæ dubitationis, hæc eadem epistola scripta est, constat quia non est catholica, quæ patrem Catholicum, atq; in toto synodi volumine laudatum, hæreticum appellat. Hæc paucis dixi, quia ex quibus præcipuè causis hac in re dubitationem tua charitas habet, in epistolis non inueni. Et quia tua sanctitas hoc à nobis requisiuit, vt tibi de sacerdotali officio post lapsum resurgendi authoritatem scriberemus, dum se dicit de hoc canonum diuersorum diuersas legisse sententias, alias resurgendi, alias nequaquàm posse: ideò nos generales synodos à Nicena incipientes, cum reliquis quatuor veneramur: quia ipsam sequentes in cunctis sententijs vnanimes concordant. Nam & nos præcedentes patres sequimur, quia authore Deo, à sacra doctrina illorum non discordamus. A capite itaque incipientes, vsq; ad quartum altaris ministrum hanc formam seruandam cognoscimus, vt sicut minorem maior præcedit in honore, ità & in crimine. Et quem maior sequitur culpa, maiori

Matth. 7.
Can. 6.
Exod. 33.
Nota mores hęreticorū.

maiori plectatur vindicta, quæ post pœnitentiam credatur esse fructuosa. Quid enim prodest triticum seminare, & fructum illius non colligere? Aut domum construere, & non illic habitare? Post dignam igitur satisfactionem credimus posse rediri ad honorem, dicente propheta: Nunquid qui cadit, nō adijciet vt resurgat? & qui auersus est, nō reuertetur? Et peccatori ait: In quacunq; die cōuersus ingemueris, tunc saluus eris. Vndè & psalmista ait: Cor mūdum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis: Nè proijcias me à facie tua, & spiritum sanctum tuum nè auferas à me. Dum enim petijt, nè à Domino proijceretur pro lapsu culpę, quòd alienam rex & propheta simul rapuisset vxorem, tremefactus expauit, propheta indicante flagitium suum. Vndè pœnitentiam agens, addebat: Redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me. Si enim condignam Deo pœnitentiā nō fecisset, nequaquàm alijs prædicaret. Ait enim: Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur. Dum enim peccata sua ꝓspexit propheta per pœnitentiam mundata, non dubitauit prædicando curare aliena: & sacrificiū de semetipso Deo offerre studuit, cùm dicebat: Sacrificium Deo spiritus contribulatus. Ad hæc ista sufficerent: sed omīs sententia quanto plùs sacræ scripturæ testimonijs confirmatur, tanto faciliùs creditur. De hoc enim propheta dicit: Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertat & viuat. De hoc peccantibus dicitur: Peccator in quacunq; die conuersus ingemuerit, saluus erit: Om̄es iniquitates eius obliuioni tradentur. Si em̄ redemptor noster, qui peccatores non perdere, sed iustificare venit, in obliuione peccata delinquētium derelinquit, quis hominum cōdemnanda reseruat, cùm Apostolus dicat: Si Deus iustificat, quis est qui condemnet? Ad fontem misericordię recurrentes, Euangelij proferamus sentētiam: Gaudeo, inqt, sup vno peccatore pœnitentiā agente, magìs quàm super nonagintanouem iustis qui non indigent pœnitentia. Et ouem perditam, nonagintanouem non errātibus relictis, humero ad ouile reportandā quęsiuit. Si ouis perdita errans post inuentionem ad ouile humero reportatur, cur post pœnitētiam ad Ecclesię ministerium lapsus non reuocetur? sicut in apocalypsi dicitur de ministro Ecclesię: Memēto vndè excideris, & age pœnitentiam, & prima opera fac. quid enim est grauius, aut carnale delictum admittere, sinè quo pauci inueniuntur: aut Dei filium iureiurando negare? In quo tñ hunc ipsum B. Petrum Apostolorum principē, ad cuius sacrum corpus indigni sedemus, lapsum esse cognoscimus. Sed post negationem pœnitentia secuta est, & post pœnitentiā misericordia data est, quia posteà ab illo ab apostolatu deiectus non est, qui antè quidem ipsum se negare prædixit. Tibi hæc, fili charissime, dicta sufficiant, vt illum quē conspicis delicta fletu delere, in conspectu diuinitatis non dubites misericordiam consequi: quia ille peccatorem reuersum nō despicit, q̄ peccatores sanguine suo redimere venit.

[Margin: Est locus apud Hieremiam iuxta LXX. — Hierem. 8. — Ezech. 18. — Psalm. 50. — 2. Reg. 12. — Psalm. 50. — Ibidèm. — Ibidèm. — Ezech. 18. — Rom. 8. — Lucæ 15. — Apocal. 2. — Matth. 26.]

De ordinationibus verò Apostolicę sedis Pontificum, vtrùm post beatissimum virum Hormisdam aliqua sint addita, vestra charitas requirit. Sed vsq; ad Vigilij Papæ tempora, expositas ordinationes pręsulum esse cognoscas. Aloēn verò, thymiama, storacem & balsamum sanctorum martyrum corporib⁹ offerenda, latore præsentiū deferēte, transmisimus. In extremo verò epistolæ quęsisti, quid eis respondēdum sit, qui dilectionem tuam de paruulorum animabus requirunt, qui sinè baptismatis gratia moriuntur, dicētes: Si corpus originali tenetur culpa, vndè anima quæ à Deo datur, rea erit, quæ adhuc in actuali delicto corpori non consensit? Sed hac de re dulcissima mihi tua charitas sciat, q̄a de origine animæ inter sanctos patres requisitio non parua versata est: sed vtrùm ipsa ab Adam descēderit, an certè singulis detur, incertum remansit, eamq; in hac vita insolubilem fassi sunt esse quæstionem. Grauis enim est quęstio, nec valet ab homine compræhendi: quia si de Adam substantia, anima cum carne nascitur, cur nō etiàm cum carne moritur? Si verò cum carne non nascitur, cur in ea carne, quæ de Adam prolata est, obligata peccatis tenetur? Sed cùm hoc sit incertum, illud incertū non est, quia nisì sacri baptismatis gratia fuerit renatus homo, omnis anima originalis peccati vinculis est obstricta. Hinc enim scriptum est: Non est mundus in conspectu eius nec vnius diei infans super terram. Hinc Dauid ait: In iniquitatibus conceptus sum, & in delictis peperit me mater mea. Hinc ipsa veritas dicit: Nisì quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, non introibit in regnum cælorum. Hinc Paulus ait: Sicut in Adam omnes moriuntur, ità & in Christo omnes viuificabuntur. Cur ergò infans qui nihil egit, in conspectu omnipotentis Dei non valet esse mundus? Cur Psalmista ex legitimo coniugio prolatus, in iniquitate conceptus est? Cur nisì qui mūdatus aqua baptismatis fuerit, mundus non est? Cur in Adam omnis homo moritur, si originalis peccati vinculis non tenetur? Sed quia genus humanum in parēte primo velut in radice putruit, & ariditatem traxit in ramis. Et indè omnis homo cum peccato nascitur, vndè primus homo permanere noluit sinè peccato. De his autem subtiliùs & latiùs loqui debueram: sed dum me & * curarū tumultus premunt, & harū portitor vt laxari debuisset, importunus extitit, vndè multa debui, pauca locutus sum. Rogo aūt omnipotentem Deū, vt sua te gratia protegat, & B. Petri apostolorum

[Margin: Ioan. 3. — Iob 25. — Psal. 50. — Ioan. 3. — 1. Cor. 15. — *causarum]

lorum principis intercessione à malis omibus illæsum conseruet, quatenùs feruor cælestis desiderij in tua mente quotidiè ardentiùs excrescat, vt semper nouus, & semper seipso robustior, ad cælestia præmia multipliciùs percipienda pertingat. Transmisi autem duos homiliarum codices, quas dixi in Ecclesia, dum adhuc loqui præualerem: vt quia ipse te videre, tibique sedulè colloqui non possum, charitati tuę vel per ea quę scribere valui, absens non sim. Exiguum quoquè vestimentum transmittere studui, per quod tua charitas, quia Australi in animo calore feruet, foris à corpore arcturi frigus repellat. Peto autem vt pro me orare enixiùs debeas, vt tuæ intercessionis ope & à malis præsentibus eripi, & æternis merear gaudijs præsentari. Quòd imaginem illius, quem colis, tibi dirigendam per Dulcidium diaconum rogâsti, valdè nobis tua postulatio placuit, quia illum in corde tota intentione quæris, cuius imaginem præ oculis habere desideras: vt visio corporalis quotidiana reddat exoptatum, & dum picturam vides, ad illum animo inardescas, cuius imaginem videre desideras. Ab re non facimus, si per visibilia inuisibilia demonstramus. Sic homo qui alium videre ardenter desiderat, aut sponsam amans videre conatur, si contigerit eam ad balneum aut ad ecclesiam ire, statìm per viam incedenti se præparat, vt de visione eius hilaris recedat. Scio quidem quòd imaginem Saluatoris nostri non ideò petis, vt pro Deo aut quasi Deum colas, sed ob recordationem filij Dei in eius amore recalescas, cuius te imaginem videre consideras. Et nos quidem non quasi ante Diuinitatem ante illam prosternimur, sed illum adoramus, quem per ipsam imaginé aut natum aut passum, sed & in throno sedentem recordamur. Et dum nobis ipsa pictura quasi scriptura ad memoriam filium Dei reducit, animum nostrum aut de resurrectione lætificat, aut de passióe demulcet. Ideoque direximus tibi surtarias duas, imaginem DEI saluatoris, & sanctæ Dei genitricis Mariæ, beatorumque Apostolorum Petri & Pauli continentes, per supradictum filium nostrum diaconem, & vnam crucem, clauim etiàm pro benedictione à sanctissimo corpore Petri Apostolorum principis, vt per ipsum à malignosis defensus, per cuius signum munitum te esse credis: & ab eo te protegat, qui iuuenilia semper suggerit recordari: vt in bonis actibus perseuerans, alios in eius amorem accendas, propter qué solitarium te fecisti haberi, vt vitę huius mala, queq; in corde inimicus suggerit retroacta, mentis prouectibus quasi facibus inardescas, pro cuius amore vitam etiàm velis finire. Ipse quoquè te protegat vsque in finem, qui cunctum mundum dignatus est redimere, Iesus Christus Dominus noster, q vivit & regnat in secula seculorum, Amen.

De imaginibus.

EX LIBR. VII. REGISTRI Epistolarum D. Gregorij, Epistola 110. Aetherio Lugdunen. episcopo directa.

In impreßis inscribitur Siagrio, Betherio, Virgilio & Desiderio episcopis: sed nos secuti sumus vetustum exemplar manuscriptum, quod fuit D. Heriberti Archiepiscopi Coloniensis, qui obijt anno Christi 1021.

1 De Simoniaca hæresi.
2 Quòd neophytus non ordinetur.
3 Nè initiati sacris, cum mulieribus maneant.
4 De Synodo celebranda.

Dilectißimo fratri Aetherio Lugduneñ episcopo, Gregorius seruus seruorũ Dei. Caput nostrũ, quod CHRITVS est, ad hoc sua mébra esse nos voluit, vt per cõpagem charitatis & fidei vnum nos in se corpus efficeret. Cui ità adhærere nos conuenit, vt quia finè ipso nihil esse possumus, per ipsum possimus esse quod dicimur. Ab arce capitis nostri res nulla nos diuidat, nè ab ea, si eius esse mébrum refugimus, relinquamur, & velut eiecti de vite palmites arescam⁹. Vt ergò redéptoris nostri esse habitaculũ mereamur, in dilectione ipsius toto mentis studio maneamus. Ipse nanque ait: Qui diligit me, sermonem meum seruabit: & pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mãsionem apud eum faciemus. Sed quoniam bonorum authori hærere aliter non valemus, nisi cupiditatem à nobis, quę omnium malorũ radix est, abscindam⁹, per scripta pręsentia, quę alterno adinuicèm desideratę visitationis sermone nos sociant, fraternitatem tuã institutis apostolicis conuenímus, vt patrũ regulis & præceptis Dominicis innitentes, de templo fidei auaritiam, quæ idolorũ est seruitus, excludamus, vt in domo Domini nihil noxium, nihilq; adsit confusum.

Ioh. 15.
Iohan. 14.
1. Tim. 6.
Ephe. 5.
Coloss. 3.

1 Nuncio siquidé apud nos olìm discurrente vulgatum est, quòd in Galliarũ partibus sacri ordines per Simoniacam heresim cõferantur: & vehementi tædio mœroris afficimur, si in ecclesiasticis officijs quęquam habeat locũ pecunia, & fiat seculare, quod sacrum est. quicunq; ergò hoc precij studet datione mercari, dum non officium, sed nomen attendit, sacerdos non esse, sed dici tantummodò concupiscit. Quid scilicet, quid per hoc aliud agitur, nisi vt nulla de actu ꝓbatio, nulla solicitudo de moribus, nulla de vita sit discussio: sed ille solummodò dign⁹, qui dare preciũ suffecerit, ęstimetur? Ex qua re, si recti libraminis examinatione pensetur, dum improbè ob inanem gloriam locum festinat vtilitatis arripere, eo ipso magìs, quòd honorem quærit, indignus est. Sicut autem is, qui inuitatus renuit, quæsitus refugit, sacris est altaribus admouédus: sic

1. Quæst. 1. Quicunque

sicq; vltrò ambit, vel importunè se ingerit, est proculdubiò repellendus. Nam qui sic nititur ad altiora cōscendere, quid agit, nisi vt crescendo decrescat, & ascendendo exteriùs, interiùs in profunda descendat? Itaque frater charissime, in sacerdotibus ordinādis synceritas vigeat, sit simplex sinè venalitate cōsensus, pura præferatur electio, vt ad summum sacerdotium non suffragio venditorum prouecti, sed Dei credantur esse iudicio. Nam quia graue est ominò facinus, Dei donum velle precio comparare vel vēdere, euangelica est testis authoritas. Templum enim Dominus & redemptor noster ingressus, cathedras vendentium columbas euertit. Quid aliud est colūbas vendere, nisi precium de manûs impositione accipere, & spiritum sanctum, cùm omnipotens Deus hominibus tribuat, venūdare? Quorum sacerdotium ante oculos Dei cadere, cathedrarū vtiquè patenter euersione signatum est. Et tamen exerit adhuc nequitiæ prauitas vires suas. Nam cogit vendere, quos decepit vt emerent: & dum non attenditur, quod diuina voce præcipitur, Gratìs accepistis, gratìs date, agitur vt crescat & geminata fiat in vno eodemq; delicto contagio, ementis scilicet & vendentis. Et cùm liqueat, hanc hæresim ante omnes radice pestifera surrepsisse, atq; in ipsa sua origine apostolica esse detestatione damnatam, cur non cauetur? cur non perpenditur, quia benedictio illi in maledictum conuertitur, qui ad hoc vt fiat hereticus, promouetur? Plerunquè igitur aduersarius animarum, dum non potest in his, quæ ad faciem sunt praua, surrepere, callidè specie quasi pietatis iniecta nititur supplantare. Suadet itaque forsitan, debere ab habentibus accipi, vt sit quod possit non habentibus erogari, dummodò vel sic venena mortifera eleemosynæ celata obumbratione transfundat. Nam nec venator feram, aut auem auceps deciperet, vel piscem piscator caperet, si aut ille laqueum in aperto poneret, aut ille hamum in esca absconditum nō haberet. Omninò ergò metuenda & cauenda est hostis astutia, nè quos aperta nequit tentatione subuertere, latēte telo sæuiùs valeat trucidare. Neque enim eleemosyna reputanda est, si pauperibus dispēsetur, quod ex illicitis rebus accipitur: quia qui hac intentione malè accipit, vt quasi benè dispenset, grauatur potiùs quàm iuuatur. Eleemosyna redemptoris nostri oculis illa placet, quæ non de illicitis & iniquitate cōgeritur, sed quæ de rebus concessis & benè acquisitis impenditur. Vndè etiàm illud certum est, quia etsi monasteria aut xenodochia, vel quid aliud de pecunia, quæ pro sacris ordinibus datur, construatur, mercedi non proficit: quoniam dum peruersus emptor honoris in locum sanctum transmittitur, & alios ad suî similitudinem sub commodi datione constituit, plura malè ordinando destruit, quàm ille potest ædificare, qui ab eo pecuniam ordinationis accepit. Nè ergò sub obtentu eleemosynæ cum peccato aliquid studeamus accipere, apertè sacra scriptura nos prohibet, dicens: Hostiæ impiorum abominabiles, quæ offerūtur ex scelere. Quicquid enim in Dei sacrificio ex scelere offertur, omnipotentis Dei non placat iracundiam, sed irritat. Hinc rursùs scriptum est: Honora Dominum de tuis iustis laboribus. Qui ergò malè tollit, vt quasi benè præbeat, constat sinè dubio, quia Dominum non honorat. Hinc quoquè per Salomonem dicitur: qui offert sacrificiū de substantia pauperis, àc si victimet filiū in conspectu patris. Quantus autem dolor patris sit, perpendamus, si in conspectu eius filius victimetur: & hinc facilè cognoscimus, quātus apud Deum dolor exasperatur, quandò ei sacrificiū ex rapina tribuitur. Nimìs ergò declinādum est, dilectissime frater, sub obtentu eleemosynæ, peccata Simoniacæ hæresios ppetrare. Nam aliud est, propter peccata eleemosynas facere: aliud, propter eleemosynas peccata committere.

Matth. 21. — Matth. 10. — 1. q. 1. Cùm liqueat. — 1 q. 1. Non est putāda. — Prou. 21. — Prou. 3. — Eccl. 34.

2 Hoc quoquè ad nos peruenisse non dissimili dignum detestatione complectimur, quòd quidam desiderio honoris impleti, defunctis episcopis tonsurantur, & fiunt repentè ex laicis sacerdotes, atq; inuerecundè religiosi propositi ducatum arripiunt, qui nec esse adhuc milites didicerunt. Quid putamus, quid isti subiectis præstituri sunt, qui antequàm discipulatûs limen attingant, tenere locum magisterij nō formidāt? Qua de re necessè est, vt quanuis inculpati quisque sit meriti, antè tamē per distinctos ordines ecclesiasticis exerceatur officijs. Videat quod imitetur, discat quod doceat, informetur quod teneat: vt posteà non debeat errare, qui eligitur viam erranti demonstrare. Diù ergò religiosa meditatione poliatur vt placeat, & sic lucerna super candelabrum posita luceat, vt aduersa ventorum vis irruens, conceptam eruditionis flammam non extinguat, sed augeat. Nam cùm scriptum sit, vt priùs quis probetur, & sic ministret: multò antè probandus est, qui populi intercessor assumitur, nè fiant causa ruinæ populi sacerdotes mali. Nulla igitur contra hoc excusatio, nulla potest esse defensio, quia cunctis liquidò notum est, quæ sit in huius rei diligentia egregij solicitudo doctoris, qui neophytum ad sacros vetat ordines accedere. Sicut autem tunc neophytus dicebatur, qui initiò in sanctæ fidei erat cōuersatione plantatus, sic modò neophytus habendus est, qui repentè in religionis habitu plantatus, ad ambiēdos honores sacros irrepserit. Ordinatè ergò ad ordines accedendum est. Nam casum appetit, qui ad summa loci fastigia, postpositis gradi-

1. Tim. 3. — 1. Tim. 3.

gradibus, per abrupta quærit ascensum: & cùm idem Apostolus doceat inter alia sacri ordinis instituta discipulum, manum non esse cuiquam citiùs imponendam, quid hoc celerius, quídve præcipitantius, quàm vt exoriatur à summitate principium, & antè incipiat esse episcopus quàm minister? Quisquis igitur sacerdotium non ad elationis pompā, sed ad vtilitatem adipisci desiderat, priùs vires suas cum eo, quod est subitur⁹, onere metiatur, vt & impar abstineat, & ad id cū metu, etiàm qui se sufficere existimat, accedat. Abre autem non facimus, si ad argumentum rationabile vsum rerum irrationabilium colligamus. Apta nanq; ædificationibus de syluis ligna succiduntur, nec tamen viridibus ædificij pondus imponitur, nisi eorum viriditatem multorum dierum mora siccauerit, & apta ad necessarium vsum effecerit. Quę si obseruantia fortè negligitur, citiùs superimposita mole franguntur, & gignit ruinam ad auxilium res prouisa. Hinc etenim & medici, qui curam gerūt de corpore, quædam adiutoria recenti adhuc confectione formata, indigenti non offerunt, sed maceranda temporibus derelinquūt. Nam si immaturè quis dederit, dubium non est, quia fit causa periculi res salutis. Discant itaque, discant in officio suo sacerdotes, quibus animarum credita est cura, seruare, quod diuersarum artiū homines docente ratione custodiunt, & à pcipiti se ambitione, etsi nō metu, saltem pudore contineant. Sed nè forsan adhuc prauę se cōsuetudinis quisquam velit obiectu defendere, fraternitatis tuæ discretio rationis eos freno coërceat, & labi in illicitis nō permittat: quia quicquid vltione dignū est, non ad imitationis, sed potiùs ad exemplum debet correptionis adduci. 1.Tim.4.

3 Neque autem hoc, quod similiter corrigendum est, patimur negligēter omittere. Nam quid prodest cuncta muniisse, si per vnū locum perniciosus hosti præbeatur accessus? Cum his itaq;, qui in sacro sunt ordine constituti, habitare mulieres perhibētur: de quibus nè antiquus humani generis inimicus exultet, omnium definiendum consensu est, vt præter eas, quas sacri canones complectūtur, alias mulieres habere secum non debeāt. Quæ interdictio etsi fortè ad tempus aliquibus amara est, certum est, quia postmodùm ex ipsa animæ vtilitate dulcescit, si vndè inimicus superare potuit, superetur.

4 Nec hoc quoquè in hac solicitudinis parte relinquimus, quod de habēdis per parochias concilijs, patrum prouidentia vtilitatis causa sancitum est. Vndè nè qua inter fratres dissensio, nè qua inter præpositos & subiectos sint fomenta discordiæ, in vnum conuenire sacerdotes necesse est, vt & de incidentibus causis disceptatio, & sit salubris de ecclesiastica obseruatione collatio: quatenùs dum per hoc & præterita corriguntur, & regulam futura suscipiunt, omnipotens vbiquè Deus fratrum concordia collaudetur, cuius vobis adesse præsentiam, si hęc obseruabitis, scitote: quia scriptum est, Vbi fuerint cōgregati duo aut tres in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Si ergò adesse dignabitur, vbi duo vel tres fuerint, quanto magìs non deerit, vbi plures conuenerint sacerdotes? Et quidem quia de habendo bìs in anno concilio patrum sit regulis statutum, non latet: sed nè aliqua impleri hoc necessitas non permittat, semèl tamen sinè excusatione aliqua decernimus congregari, vt expectatione concilij, nihil prauum, nihil præsumatur illicitum. Nam plerunquè etsi non amore iustitiæ, metu examinis abstinetur ab hoc, quod omnium notum est displicere iudicio. Hanc frater charissime obseruantiam nostris relinquendam posteris teneamus, & ad omnia, quæ ad eruditionem nostram sacris apicibus scripta sunt, meditemur, atque ad ea quoscunque possumus incitemus. Certum quippe est, quia si toto corde præceptis nos salutaribus occupamus, omnem vitiorū labem effugimus: quia dum in his, quibus ædificamur, innitimur, locum sinè dubio deceptionis excludimus. De his itaque, quæ superiùs dicta sunt, fraternitatem vestrā authore Deo volumus synodum congregare, atque in ea reuerendissimo fratre nostro Siagrio episcopo, & dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate mediantibus, omnia quæ sanctis canonibus, sicut prædixim⁹, sunt aduersa, districtè sub anathematis interpositione damnentur: id est, vt nullus pro adipiscēdis ecclesiasticis ordinibus dare aliquod commodum præsumat, vel pro datis accipere: neq; ex laico habitu quisquam repentè ad locum sacri regiminis peruenire: neq; vt aliæ mulieres cum sacerdotibus habitent, nisi hæ quæ sacris, vt prædictum est, canonibus sunt permissæ. De quibus cunctis reuerendissimus frater noster Siagrius episcopus cum omni synodo, dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate remeante, nobis quæ acta sunt, studeat renunciare, vt subtiliter cognoscentes, quid & cum qua cautela vel qualiter sit decretum, omnipotenti Deo de vita vestra ac moribus gratias incessabiliter persoluamus. Matth.18.

D.Gregorij I. Epistola ad Brunichildem Francorum reginam.

1 De laicis ad episcopatum non adhibēdis.
2 De Simoniaca hæresi profliganda.
3 De habenda Synodo.
4 Nè Iudæi sinantur Christiana possidere mancipia.

Dominæ gloriosissimæ atq; præcellētissimæ filiæ Brunichildi reginę, Gregorius seruus seruorum Dei. Postquàm excellentiæ vestræ solicitudo, regia est vbiquè gubernatione laudabilis, ad augmentum gloriæ Ex registro lib. 7. epist. 113.

gloriæ suæ vigilantiorem se debet & prouidam exhibere, vt quos consilio regit exteriùs, perire interiùs non permittat: quatenùs per fructum piæ solicitudinis, post huius téporalis, quod geritis, regni fastigiú, ad æterna Deo authore possitis regna pertingere.

1 Quod quidem hac vobis confidimus posse ratione contingere, si inter alia bona de ordinandis curam sacerdotibus gesseritis. Quorum officium in tanta illic, sicut diximus, ambitione perductum est, vt sacerdotes subitò, quod graue est nimis, ex laicis ordinentur. Sed quid isti acturi sunt, quid populo præstituri, qui non ad vtilitatem, sed fieri ad honorem episcopi concupiscunt? Hi ergò qui necdùm quod docere debeant, didicerunt: quid aliud agút, nisi vt paucorum prouectus illicitus, fiat multis interitus, & in cófusionem ecclesiasticæ moderationis obseruantia deducatur, quippe vbì nullus regulariter ordo seruatur? Nam qui ad eius regimen improuidus, & ob hoc magis præcipitatus accedit, qua admonitione subiectos ædificet, cuius exemplum nó rationem docuit, sed errorem? Pudet profectò, pudet alijs imperare, quod ipse nescit custodire.

2 Nec illud quidem, quod similiter emédationi tradendum est, præterimus, sed ominò execrabile & esse grauissimum detestamur, quòd illic sacri ordines per Simoniacá hæresim, quæ prima contra Ecclesiam orta, & districta damnata maledictione est, conferantur. Hinc ergò agitur, vt sacerdotij dignitas in despectu, & sanctus sit honor in crimine. Perit vtiquè reuerentia, adimitur disciplina: quia qui culpas debuit emendare, committit, & nefaria ambitione honorabilis sacerdotij ducitur in deprauatione censura. Nam quis denuò veneretur, quod venditur? aut quis non vile esse putet, quod emitur? Vndè valdè contristor, & terræ illi condoleo: quia dum spiritum sanctum, quem per manûs impositionem omnipotens Deus hominibus largiri dignatur, diuino munere habere despiciunt, sed præmijs assequútur, sacerdotium illic subsistere diù non arbitror. Nam vbì dona supernæ gratiæ venalia iudicantur, ad Dei seruitium nó vita quæritur, sed magis contra Deum pecuniæ venerantur.

3 Quia igitur tantum facinus non solùm illis periculum, verùm etiàm vestro regno satìs est noxium, salutantes excellentiam vestram paterno affectu petimus, vt de huius prauitatis emendatione DEVM vobis placabilem faciatis: & vt nulla deincèps valeat occasione committi, synodum fieri vestra iussio cóstituat, vbi præsente dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate, sub districti anathematis interpositione debeat interdici, nè vllus ex laico habitu subitò ad episcopatûs audeat gradum accedere, neque pro ecclesiasticis ordinibus quilibet quicquam dare vel sit ausus accipere: vt Dominus & redemptor noster sic quæ vestra sunt faciat, sicut excellentiam vestram in his quæ sua sunt, pia esse viderit deuotione solicitam. Curam verò & solicitudinem eiusdem synodi, quam fiendam decreuimus, fratri coëpiscopoque nostro Siagrio, quem vestrum proprium nouimus, specialiter delegare curauimus. Qué petimus vt & supplicantem libenter audire, & ope iuuare dignemini, quatenùs, quod ad mercedem vestram respiciat, remoto huius mali contagio, in cunctis finibus iuri vestro subiectis, pia & Deo placita procedat ordinatio sacerdotum. Cui fratri nostro, pro eo quòd in ea prædicatione, quæ in Anglorum gente authore Domino facta est, deuotum se vehementer exhibuit, pallium ad Missarú solennia vtendum transmisimus, vt quia iuuare spiritalia studuit, apostolorum principis solatio in ipso quoquè inueniatur spiritali ordine profecisse.

4 Omninò prætereà admirati sumus, quòd in regno vestro Iudæos Christiana mancipia possidere permittitis. Quid enim sunt Christiani omnes, nisì membra Christi? Quorum videlicet membrorum caput cuncti nouimus quia fideliter honoratis. Sed quàm diuersum sit, excellentia vestra perpendat, caput honorare, & membra ipsius hostibus calcanda permittere. Atque ideò petimus, vt excellentiæ vestræ constitutio de regno suo huius prauitatis mala remoueat: vt in hoc vos ampliùs dignam cultricé omipotentis Domini demonstretis, quòd fideles illius ab inimicis eius absoluitis.

Gregorius idem Leandro episcopo Hispalensi.

De laude charitatis.
De honore suæ prælation .
De pallio ad sacra tantùm Missarum solennia transmisso.

SAnctitatis tuæ suscepi epistolam, solius charitatis calamo scriptam. Ex corde ení lingua tinxerat, quod in chartæ pagina refundebat. Boni autem sapientesque viri, cùm legeretur, adfuerunt: quorum statìm viscera in compunctione cómota sunt. Cœpit quisque amoris manu in suo corde te rapere: quia in illa epistola tuæ mentis dulcedinem non erat audire, sed cernere. Accendebantur & mirabantur singuli: atque ipse ignis audientium demonstrabat, qui fuerit ardor dicentis. Nisì enim priùs in se faces ardeant, alium non succendunt. Ibì ergò vidimus, quanta charitate tua mens arserit, quæ sic & alios accendit. Vitam verò vestram, cuius ego semper cum magna veneratione reminiscor, minimè nouerant: sed eis altitudo vestri cordis patuit ex humilitate sermonis. Vitam autem meam cúctis esse imitabilem, illa vestra epistola loquitur. Sed quod non est ità, vt dicitur: sit ità, quia dicitur: nè, qui Lib. 7. Epistol. 125.

 non

non solet, mentiatur. Ad hæc autem breuiter cuiusdam bonæ mulieris verba loquor: Nolite me vocare Noëmi, id est, pulchram, sed vocate me Mara, quia amaritudine plena sum. Neque enim, bone vir, hodiè ego sum ille quem nôsti. Multùm (fateor) exteriùs proficiendo, intùs cecidi, meque de eorum numero esse pertimesco, de quibus scriptum est: Deiecisti eos dum alleuarentur. Cùm alleuatur enim, deijcitur, qui honoribus proficit, & moribus cadit. Ego enim vias mei capitis sequēs, summoperè esse decreueram opprobrium hominum, & abiectio plebis: atque in eius sortem currere, de quo rursùs per Psalmistam dicitur: Ascensus in corde suo disposuit in valle lachrymarum: vt videlicet tanto veriùs intùs ascéderem, quāto per conuallem lachrymarum foris humiliùs iacerem. At me multùm nunc deprimit honor onerosus, curæ innumeræ perstrepunt: & cùm sese ad DEVM animus colligit, hūc suis impulsibus quasi quibusdam gladijs scindunt. Nulla cordis quies est. Prostratum in infimis iacet, sub cogitationis pondere depressum. Aut rara valdè, aut nulla hoc in sublimia penna contemplationis leuat. Torpet ignaua mens: & circunlatrātibus curis temporalibus iam penè ad stuporem deducta, cogitur modò terrena agere, modò etiàm quæ sunt carnalia, dispensare. Aliquandò verò, fastidio exigente, compellitur quædam etiàm cum culpa disponere. Quid multa loquar? Victa suo pondere sanguinem sudat. Nisi enim sanguinis nomine culpa censeretur, Psalmista non diceret: Libera me de sanguinibus. Cùm verò culpam culpis iungimus, hoc quoquè quod per alium prophetam dictū est, implemus: Sanguis sanguinem tetigit. Sanguis enim sanguinem tangere dicitur, cùm culpa culpæ adiungitur, vt iniquitatis cumulus multiplicetur. Sed inter hæc per omnipotentem DEVM deprecor, in perturbationis fluctibus lapsum tuæ orationis manu me teneri. Quasi enim prospero flatu nauigabam, cùm tranquillam vitam in monasterio ducerem. Sed procellosis subitò motibus tempestas exorta, in sua perturbatione me rapuit, & prosperitatem itineris amisi: quia quiete perdita, mentis naufragium pertuli. Eccè nunc in vndis versor, & tuæ intercessionis tabulam quæro, vt qui naui integra diues peruenire non merui, saltem post damna ad littus per tabulam reducar. De podagræ verò molestia sanctitas vestra (vt scribit) affligitur: cuius dolore assiduo & ipse vehemēter attritus sum. Sed facilis erit consolatio, si inter flagella quæ patimur, quæ fecimus ad memoriam delicta reuocemus: atque hæc non iam flagella, sed dona esse conspicimus, si quæ carnis delectatione peccauimus, carnis dolore purgantur. Prætereà ex benedictione beati Petri apostolorum principis, pallium vobis transmisimus, ad sola Missarū solennia vtendum. Quo transmisso, valdè debui, qualiter vobis esset viuendum, admonere. Sed locutionem supprimo, quia verba moribus anteitis. Omnipotens DEVS sua vos protectione custodiat, atque ad cælestis remunerationem patriæ cum multiplici animarum fructu perducat. Ego autem quanta occupatione deprimar & debilitate, breuis attestatur epistola, n qua & ei quem multùm diligo, parùm loquor.

Ruth. 1. Psalm. 72. Psalm. 83. Psalm. 50. Ose. 4.

Ex eodem libro 7. epistola CXXVI. eiusdem Gregorij.

De muneribus sancto Petro transmissis.

Factum Dauid ad memoriam reducitur, qui aquam tanto periculo quæsitam noluit bibere.

Crucem transmittit, in qua de ligno Domini erat, & de capillis sancti Ioannis Baptistæ.

TITVLI CAPITVLORVM sequentis epistolæ.

1 De laude Reccaredi principis, quòd per eum ad catholicam fidem gens Gothorū conuersa est.
2 De muneribus beato Petro Apostolo à memorato principe missis.
3 De constitutione eius aduersùs Iudæos, quòd auri dono non sit corrupta.
4 Vt principes humilitatem cordis habeant.
5 Vt principes corporis castitati studeant.
6 Vt principes moderati & mites erga subiectos existant.
7 De claue ostioli beati Petri, & de cruce Domini missa, siue de pallio B. Leandro episcopo directa.

GLoriosissimo atque excellentissimo filio Reccaredo regi Gothorum atq; Sueuorū, Gregorius seruus seruorum DEI. Explere verbis, excellentissime fili, non valeo, quantùm tuo opere, tua vita delector. Audita quippe noui diebus nostris virtute miraculi, quòd per excellentiam tuam cuncta Gothorum gens ab errore Arrianæ hæresis in fidei rectæ soliditatem translata est, exclamare cum propheta libet: Hæc est immutatio dexteræ excelsi. Cuius enim vel saxeum pectus, tanto hoc opere cognito, non statìm in omnipotentis Dei laudibus, atque in tuę excellentiæ amore mollescat? Hæc me, fateor, quæ per vos acta sunt, sæpè conuenientibus filijs meis dicere, sæpè cum eis pariter admirari delectat. Hæc me plerunquè etiàm contra me excitant, quòd piger ego & inutilis

Psal. 76.

tilis tunc inerti ocio torpeo, quandò in animarum cógregationibus pro lucro cęlestis patriæ reges elaborant. Quid itaque ego in illo tremendo examine iudici venienti dicturus sum, si tunc illuc vacuus venero, vbi tua excellentia greges post se fidelium ducet, quos modò ad veræ fidei gratiam per studiosam & continuam prædicationē traxit? Sed est mihi, bone vir, hoc ex DEI munere in magna consolatione, quia opus sanctum quod in me non habeo, diligo in te. Cumque de tuis actibus magna exultatione gaudeo, ea quæ per laborē tua sunt, mea fiunt per charitatem. De conuersione igitur Gothorum in vestro opere & nostra exul-
Luc. 2. tatione, libet cum angelis exclamare: Gloria in excelsis DEO, & in terra pax hominibus bonæ volútatis. Nos enim (vt existimo) gratiarum ampliùs omnipotenti Domino debitores sumus: qui etsi vobiscum nihil egimus, vestro tamen operi congaudendo participes sumus.

2 Beatus verò Petrus Apostolorum princeps, quàm libenter munera excellentiæ vestræ susceperit, ipsa cunctis liquidò vita ve-
Prou. 15. stra testatur. Scriptum quippe est: Vota iustorum placabilia. Neque enim in omnipotentis Dei iudicio, quid datur, sed à quo da-
Genes. 4. tur, adspicitur. Hinc est enim quod scriptū est: Respexit Dominus ad Abel & ad munera eius, ad Cain autem & ad munera eius nó respexit. Dicturus quippe quia Dominus respexit ad munera, præmisit solicitè, quia respexit ad Abel. Ex qua re patenter ostenditur, quia non offerens à muneribus, sed munera ab offerente placuerūt. Vestra itaq; oblatio quàm sit grata ostenditis, qui daturi aurum, priùs ex conuersione gentis subditæ animarum munera dedistis. Quòd verò transmissos Abbates, qui oblationem vestram beato Petro Apostolo deferebant, vi maris dicitis fatigatos ex ipso itinere ad Hispanias remeâsse, non munera vestra repulsa sunt, quæ postmodùm peruenerunt: sed eorum qui transmissi fuerant, constantia est probata, an scirent sancto desiderio obiecta pericula vincere, & in fatigatione corporis, mente minimè lassari. Aduersitas ē̄ quę bonis votis obijcitur, probatio virtutis est, non indicium reprobationis. Quis enim nesciat, quàm prosperum fuit, quòd beatus
Actor. 27. Paulus apostolus prædicaturus ad Italiam veniebat? & tamen veniēs, naufragium pertulit. Sed nauis cordis in marinis fluctibus integra stetit.

3 Prætereà indico, quia creuit de vestro opere in laudibus Dei hoc, quod dilectissimo filio meo Probino presbytero narrante cognoui, quia cùm vestra excellentia constitutionem quandam contra Iudæorum perfidiam dedisset, hi de quibus prolata fuerat, rectitudinem vestræ mentis inflectere, pecuniarum summā offerendo, molíti sunt, quam excellentia vestra cótempsit: & omipotentis Dei placere iudicio requirens, auro innocentiam prætulit. Qua in re mihi Dauid regis factum ad memoriā venit, cui dum concupita aqua de cisterna Bethlehemitica (quæ inter hostiles cuneos habebatur) ab obsequentibus militibus fuisset alla-
ta, protinùs dixit: Absit à me, vt sanguinem 1. Par. 11.
hominū istorum bibam. Quam quia fudit, & bibere noluit, scriptum est: Libauit eam Domino: Si igitur ab armato rege in sacrificiu̇m Dei versa est aqua contempta, pensemus quale sacrificium omnipotenti DEO rex obtulit, qui pro amore illius non aquā, sed aurum accipere contempsit. Itaque fili excellentissime fidenter dicam, quia libâsti aurum Domino, quod contra eum habere noluisti.

4 Magna sunt hęc, & omnipotentis Dei laudi tribuenda. Sed inter hęc vigilanti sunt studio antiqui hostis insidiæ cauendæ: qui quanto maiora in hominibus dona conspicit, tanto hæc auferre subtilioribus insidijs exquirit. Neque enim latrunculi in via capere viatores vacuos expetunt, sed eos qui auri vascula vel argenti ferunt. Via quippe est vita præsens. Et tanto quisque necesse est vt insidiantes spiritus caueat, quanto maiora sunt dona quæ portat. Oportet ergò excellentiam vestram in tanto hoc de conuersione gentis subditę munere quod accepit, summoperè custodire priùs humilitatem cordis, ac deindè munditiam corporis.
Cùm enim scriptum sit, Omnis qui se exal- Lu. 14. & 18.
tat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur: profectò liquet quia ille veraciter alta amat, qui mētem suam ab humilitatis radice non desecat. Sæpè nanque malignus spiritus, vt bona destruat quibus priùs aduersari non valuit, ad operantis mentē post peractam operationem venit, eamque tacitis cogitationibus in quibusdam suis laudibus excutit, ità vt decepta mens admiretur ipsa quàm sint magna quæ fecit. Quæ dum per occultum tumorem apud semetipsam extollitur, eius qui donum tribuit, gratia priuatur. Hinc est enim, quòd per ꝓphetę vocem contra superbientem animam
dicitur: Habens fidutiam in pulchritudine Eze. 16.
tua, fornicata es in nomine tuo. Fiduciam quippe animam in pulchritudine sua habere, est in semetipsa de iusta actione præsumere. Quæ in suo nomine fornicatur, quandò in hoc quod rectè agit, non conditoris laudem dilatari appetit, sed suæ opinionis
gloriam requirit. Hinc rursùm per prophe- Eze. 31.
tam scriptum est: Quo pulchrior es, descende. Anima etenim vndè est pulchrior, indè descendit, quandò ex virtutis decore, quo exaltari apud Deum debuit, ab eius gratia per suam elationem cadit. Quid ergò in his agen-

agendum est, nisi vt malignus spiritus cùm nobis ad eleuandam mentem reducit bona quæ egimus, nos semper ad memoriam mala nostra reuocemus? quatenùs & nostra cognoscamus esse quæ peccando fecimus: & solius omnipotentis Dei munera, cùm peccata declinamus.

5 Custodienda est quoquè munditia corporis in studijs bonæ actionis: quia iuxta vocem prędicantis Apostoli, Templum
1.Cor. 3. Dei sanctum est, quod estis vos. Qui rursùs
1.Thess. 4. ait: Hæc est enim voluntas DEI, sanctificatio vestra. Quam sanctificationem quid dixerit ostendens, protinùs adiunxit: Vt abstineatis vos à fornicatione: vt sciat vnusquisque vestrûm suum vas possidere in sanctificatione & honore, & non in passionibus desiderij.

6 Ipsa quoquè regni gubernacula erga subiectos, magno sunt moderamine temperanda, nè potestas mentem surripiat. Túc enim regnum benè regitur, cùm regnandi gloria animo non dominatur. Curandum quoquè est, nè ira surrepat, nè fiat citiùs omne quod libet. Ira quippe etiàm cùm delinquentium culpas exquirit, non debet menti quasi domina præire, sed post rationis tergum velut ancilla famulari, vt ad faciem iussa veniat. Nam si semèl mentem possidens ceperit, iustum esse deputat etiàm quod crudeliter facit. Hinc enim scriptum
Iac. 1. est: Ira viri iustitiam Dei nó operatur. Hinc
Ibid. rursùs dicitur: Sit omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, & tardus ad iram. Hæc autem vos, authore DEO, omnia seruare non ambigo: sed occasione admonitionis exorta, bonis vestris actibus me furtiuè subiungo, vt quod non admoniti facitis, quandò vobis & admonens additur, iam non soli faciatis. Omnipotens autem DEVS in cunctis actibus vestris, cælestis brachij extensione vos protegat, vobisque & præsentis vitæ prospera, & post multa annorum curricula gaudia concedat æterna.

7 Clauim verò paruulam vobis à sacratissimo beati Petri Apostoli corpore pro eius benedictione transmisimus, in qua inest ferrum de catenis eius inclusum: vt quod collum illius ad martyrium ligauerat, vestrû ab omnibus peccatis soluat. Crucem quoquè dedi latori præsentium vobis offerendam, in qua lignum Dominicæ crucis inest, & capilli beati Ioánis Baptistæ: ex qua semper solatium nostri Saluatoris per intercessionem præcursoris eius habeatis. Reuerentissimo autem viro fratri & coepiscopo nostro Leandro pallium à beati Petri Apostoli sede transmisimus, quod & antiquæ consuetudinis, & nostris moribus, & eius bonitati atq; grauitati debebamus. Item in anagnostico ante longum tempus dulcissima mihi vestra excellentia, Neapolitano quodam iuuene veniente, mandare curauerat, vt pijssimo Imperatori scriberem, quatenùs pacta in chartophylacio requireret, quę dudùm inter piæ memoriæ Iustinianum principem & iura regni vestri fuerant emissa, vt ex his colligeret quid vobis seruare debuisset. Sed ad hoc faciendum duæ res mihi vehementer obstiterunt: Vna, quia chartophylacium prædicti piæ memoriæ Iustiniani principis, tempore ità surripiente, subitò flamma incensum est, vt omninò ex eius temporibus penè nulla charta remaneret. Alia autem, quia (quod nulli dicendum est) ea quæ contra te sunt, apud temetipsum debes documenta requirere, atq; hæc pro me in medium proferre. Ex qua re hortor, vt vestra excellentia suis moribus cógrua disponat: & quæ ad pacem pertinét, studiosè peragat: vt regni vestri tempora per longa sint annorum curricula in magna laude memoranda. Prætereà transmisimus clauim aliam à sacratissimo beati Petri apostoli corpore: quę cum digno honore reposita, quæque apud vos inuenerit, benedicendo multiplicet.

Eiusdem Gregorij ex libro nono epistola XXXIX.

De discordia sedanda, de detractionibus multorum non curandis, quibus etiàm satisfaciendum: vndè plurima exempla proponit: & quòd religionis gratia coniugia non soluantur. De his qui dicunt in baptismo omnia peccata non dimitti: & de his qui asserunt, post pœnitentiam triennio factam, licentiam esse peccandi: quos oẽs anathematizat.

Gregorius Theoctistæ Patriciæ.

MAgnas omnipotéti Deo gratias agere debemus, quòd pijssimi & benignissimi Imperatores nostri tales de genere suo iuxta se propinquos habét, de quorum conuersatione nobis omnibus grande sit gaudium. Vndè & pro eisdem dominis cótinuè nobis orádum est, vt eorum vita cum suis omnibus, protegente cælesti gratia, per longa tempora & tranquilla seruetur. Indico autem, quòd leuitate populi tumultum contra vos detractionis exortum, nunciantibus quibusdam, agnoui. Qua ex re excellentiam vestram audio fuisse non modicùm contristatam. Quod si ità est, valdè miror cur vos quæ cor fixistis in cælo, verba homi num agitant in terra. Beatus enim Iob, cùm amici eius qui ad consolandum eum venerant, in increpationem prosilijssent, ait: Ec- Iob 16.
cè enim in cælo testis meus, & conscius meus in excelsis. Qui enim vitæ suæ in cælo testem habet, iudicia hominum in terra perti-

mescere non debet. Dux quoquè bonorum Paulus dicit: Gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ. Qui iterùm dicit: Opus suum probet vnusquisque, & sic in semetipso gloriam habebit, & non in altero. Si enim laudibus lætamur, & detractionibus frangimur, gloriam nostram non in nobis, sed in aliorum ore ponimus. Et fatuæ virgines in vasis suis oleum non sumpserũt, sapientes autem sumpserunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Lampades quippe nostræ, bona sunt opera, de quibus scriptum est: Luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum qui est in cælis. Tunc autem oleum in vasis cum lampadibus sumimus, quandò de bonis actibus nitorem gloriæ non ab adulantibus proximis quærimus, sed hunc in testimonio conscientiæ seruamus. In omni autem quod agimus, vel quod extrà de nobis dicitur, recurrere ad arcana mentis debemus. Etsi omnes vituperent, liber est tamen, quem conscientia non accusat: quia & si omnes laudent, liber esse non potest, si hunc conscientia accusat. Vndè de Iohanne veritas dicit: Quid existis in desertum videre? Arundinem vento agitatam? Quod videlicet per negationem dicitur, non per confirmationem, cùm subditur: Sed quid existis videre? Hominem mollibus vestitum? Eccè qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt. Quanuìs enim iuxta veritatem Euangelij, Ioannes vestimento aspero fuerit indutus, per significationem tamen mollibus vestiti sunt, qui adulationibus ac laudibus delectantur. Negatur autem quia Ioannes arundo vento agitata fuerit, quoniam mentis eius fortitudinem nulla humani oris aura flectebat. Nos enim si laudibus erigimur, vituperationibus humiliamur, arundo vento agitata sumus. Sed absit hoc, absit à corde excellentiæ vestræ. Scio quia magistrum gentium studiosè legitis qui ait: Ego si adhuc hominibus placerem, CHRISTI seruus non essem. Si qua tamen vel parua tristitia hac ex re menti vestræ exorta est, credo quòd hoc fieri omnipotens DEVS benignè permisit. Neque enim electis suis in hac vita promisit gaudia delectationis, sed amaritudinem tribulationis: vt medicinæ more, per amarum poculum ad dulcedinem redeant æternæ salutis. Quid nanque dicit? Mundus gaudebit, & vos lugebitis. Qua spe? qua promissione? Paulopòst subditur: Iterùm videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Hinc iterùm discipulis dicit: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Pensate quæso, vbì erit patientia, si deest quod toleretur? Ego Abel esse non suspicor, qui Cain non habuerit. Boni enim si sinè malis fuerint,

[Margin: 2.Cor.1. Galat.6. Matth.25. Matth.5. Matth.11. Galat.1. Ioan.16. Ibidem. Luc.21. Genes.4.]

perfectè esse boni non possunt, quia minimè purgantur. Ipsa autem malorum societas, purgatio bonorum est. Tres in arca filij Noæ fuerunt. Vnus irrisor patris extitit: qui etsi in se benedictus fuit, maledictionis tamen sententiã in filio suscepit. Duos Abraham, priusquàm vxorem Cethuram acciperet, filios habuit: sed tamen carnalis eius filius, est repromissionis filium persequutus. Quod magnus doctor exponit, dicens: Sicut is qui secundùm carnem est, persequebatur eum qui secundùm spiritum, ità & núc. Duos Isaac filios habuit: sed vnus qui spiritalis extitit, ante minas carnalis fratris fugit. Duodecim Iacob filios habuit: sed vnũ qui rectiùs viuebat, decem in Aegyptũ vendiderunt. In Dauid propheta quia fuit quod purgari debuisset, actum est vt persecutorem filium pateretur. Beatus Iob de societate reproborum dicit: Frater fui draconum, & socius struthionum. Ad Ezechielem Dominus ait: Fili hominis, increduli & subuersores sunt tecum, & cum scorpionibus habitas. In duodecim Apostolis vnus reprobus mixtus est, vt esset cuius persecutione vndecim tentarentur. Apostolorum princeps discipulis loquitur, dicens: Iustum Loth oppressum, à nefandorum iniuria & conuersatione eripuit. Adspectu enim & auditu iustus erat, habitans inter eos qui de die in diem animam iusti iniquis operibus cruciabãt. Paulus quoquè Apostolus discipulis scribit, dicens: In medio nationis prauæ & peruersæ, inter quos lucetis sicut luminaria in mundo, verbum vitæ continentes. Quia ergò scriptura teste cognoscimus, in hac vita bonos sinè malis esse non posse, de stultorum vocibus excellentia vestra turbari nullatenùs debet: maximè quia in omnipotentis Dei misericordia tunc certa fiducia est, quandò pro bono opere aduersitatis aliquid in hoc mundo recipitur, vt plena merces in æterna retributione seruetur. Vndè in sancto Euangelio Veritas dicit: Beati eritis cùm aduersùm vos omne malum dixerint homines, mentientes, propter nomen meum. Qui in consolatione nostra, sua in exemplum adducere opprobria dignatus est, dicens: Si patremfamiliâs Beelzebub vocauerunt, quantò magìs domesticos eius? Sunt autem plurimi, qui vitam bonorum fortassè ampliùs quàm debent, laudant: & nè qua elatio de laude surrepat, permittit Omnipotens Deus malos in obtrectationem & obiurgationem prorumpere: vt si qua culpa ab ore laudantium in corde nascitur, ab ore vituperantium suffocetur. Hinc est quòd Doctor gentium se in prædicatione currere testatur per infamiam & bonam famam: Qui etiàm dicit: Vt seductores, & veraces. Si ergò fuerunt qui malam famam Paulo imponerent, qui hunc seducto-

[Margin: Gen.9. Gal.4. 2.Reg.16. Iob 30. Ezech.2. 2.Petr.2. Phil.2. Matth.5. Matth.10. 2.Cor.6. Ibidem.]

ductorem vocarent: quis nunc Christianus debet indignum ducere, pro CHRISTO iniurias audire? Quantæ autem virtutis præcursor nostri redéptoris fuit, nouimus, qui per sacrum eloquium non solùm plus quàm propheta, sed etiàm angelus vocatur: & tamen, sicut mortis huius historia testatur, post mortem à persecutoribus eius corp' incẽsum est. Sed quid ista de sanctis hominibus dicimus? De ipso sancto sanctorum, id est, de Deo, qui pro nobis homo fact' est, loquamur: qui ante mortem, iniuriam quia dæmonium haberet, audiuit: post mortem verò à persecutoribus suis seductor appellatus est, cùm dicerent: Scimus quia seductor ille dixit, Post tres dies resurgam. Quanta ergò nos peccatores à lingua vel manibus iniquorum hominum portare necesse est, qui in aduentu æterni iudicis iudicandi sumus, si & ipse tanta post mortem pertulit, qui & iudex veniet? Hæc, dulcissima & excellentissima filia, breuiter dixi, nè, quotiès stultos homines tibi derogare cognoscis, qualibet vel paruula mentis tristitia tangaris. Sed quia sedari hoc ipsum stultorum hominum murmur tranquilla ratione potest, peccatum credo, si bonum quod valet fieri, negligitur vt fiat. Nam cùm placare insanas mentes, atque ad salutem reducere possumus, scandalizare eos minimè debemus. Sunt enim quædam scandala, quæ omninò despicienda sunt: quædam verò, cùm vitari sinè culpa possunt, despicienda non sunt, nè cum culpa seruentur. Quod sacro Euangelio testãte cognouimus, quia cùm veritas diceret, Non quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem: & discipuli responderent, dicentes: Scis quia Pharisæi, audito hoc verbo scandalizati sunt? protinùs respondit, Omnis plantatio quam non plantauit pater meus cælestis, eradicabitur. Sinite illos. Cæci sunt, & duces cæcorum. Et tamen cùm tributum peteretur, priùs rationem reddidit, per quam tributum soluere nõ deberet: atque ilicò subiunxit, Vt autem non scandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum: & eum piscem qui primus ascenderit, tolle: & aperto ore eius inuenies staterem: illum sumens, da eis pro me & te. Quid est quod de scandalizatis dicitur, Sinite illos, Cæci sunt, & duces cæcorum: & alijs, nè scandalizentur, à Domino tributũ soluitur, quod etiàm non debetur? Quid est, quòd aliud scandalum esse permisit, aliud verò venire prohibuit? nisi vt nos doceret, & illa scandala, quæ nos ad peccata implicant, contemnere: & ea, quæ placare sinè peccato possumus, modis omnibus mitigare? Vestra itaque excellentia potest, protegente Domino, prauorum hominum scandala cum magna trãquillitate declinare. Priùs enim vobis secretò vocandi sunt, atque ipsis ratio reddenda: & peruersa quædam capitula quæ teneri existimant, coram ipsis sunt anathematizanda. Quòd si etiàm (sicut dicitur) dari anathema fictè suspicantur, etiàm iureiurando firmandũ est, vos nunquàm eadem capitula tenere, nunquàm tenuisse. Nec vobis indignum videatur, tali eis modo satisfacere, nec de Imperiali genere sit contra eos aliquod in vestra mente fastidium. Om̃es etenim fratres sumus, vnius Imperatoris potestãte conditi & sanguine redempti. Et ideò fratres nostros, quantumlibèt pauperes & abiectos, in nullo despicere debemus. Certè etenim Petrus potestatem regni cælestis acceperat, vt quæque in terra ligaret vel solueret, essent in cælo ligata vel soluta: supra mare ambulauit: ægrotantes vmbra curabat: peccantes verbo occidebat: mortuos oratione excitabat. Et quia ex admonitione spiritûs ad Cornelium gentilem fuerat ingressus, contra eum quæstio à fidelibus facta est, cur ad gentiles intrãsset, & comedisset cum eis, cur eos in baptismate suscepisset. Et tamen idem apostolorum primus, tanta donorum gratia repletus, tanta miraculorum potestate suffultus, querelę fidelium non ex potestate, sed ex ratione respondit, causam per ordinem exposuit, quomodò vas quoddam velut linteum, in quo quadrupedia terræ & bestiæ, reptilia atque volatilia inerant, de cælo submitti viderit, vocemque audiérit, Surge Petre, occíde & manduca: Qualiter tres viri venerint, eum ad Cornelium vocantes: qualiter Spiritussanctus hunc cum eis ire præceperit: Qualiter idem Spiritussanctus, qui venire in baptizatos in Iudæa post baptismum consueuerat, in gentibus ante baptismum venit. Si enim cùm à fidelibus culparetur, authoritatem quam in sancta Ecclesia acceperat, attendisset: respondere poterat, vt pastorem suum oues quæ ei commissæ fuerãt, repræhendere non auderent. Sed si in querela fidelium aliquid de sua potestate diceret, profectò Doctor mansuetudinis non fuisset. Humili ergò eos ratione placauit: atque in causa repræhensionis suæ, etiàm testes exhibuit, dicens: Venerunt autem mecum sex fratres isti. Si ergò pastor Ecclesiæ, Apostolorum princeps, signa & miracula singulariter faciens, non dedignatus est in causa repræhensionis suæ rationem humiliter reddere: quanto magis nos peccatores, cùm de re aliqua repræhendimur, repræhensores nostros ratione humili placare debemus? Ad me etenim (sicut nôstis) cùm apud vestigia dominorum in regia vrbe demorarer,

Marginal notes: Matth. 11. Malach. 3. Iohan. 8. Matth. 27. Marc. 7. Matth. 15. Matth. 17. Matth. 23. Matth. 16. Actor. 10.

rer, multi ex eis venire consueuerant, qui de prędictis capitulis accusabantur: sed teste conscientia fateor, nunquàm in eis aliquid erroris, aliquid prauitatis, aliquid de his quæ contra eos dicebantur, inueni: vndè & eos, opinione contempta, familiariter suscipere, & magis ab insequentibus defendere curabam. Dicebatur nanque contra eos, quia sub obtentu religionis coniugia soluerent: & quia dicerent quòd baptisma peccata penitùs non auferret: & si de iniquitatibus suis quis in triennium pœnitentiam ageret, postmodùm ei peruersè viuere liceret: & quia si compulsi aliquid de quibus repræhendebantur, anathematizare se dicerent, anathematis vinculo nullo modo teneri. Et si sunt qui certissimè talia sentiunt vel tenent, quia Christiani non sunt, dubium non est. Eosque (27.q.2.Sunt qui.) & ego, & omnes catholici episcopi atque vniuersa Ecclesia anathematizamus: quia veritati contraria sentiunt, contraria loquuntur. Si enim dicunt, religionis causa coniugia debere dissolui: sciendū est, quia etsi hoc lex humana concessit, lex diuina tamen prohibuit. (Matth.19.) Per se enim veritas dicit: (Marc.10.) Quæ Deus coniunxit, homo non separet. (Luc.16.) Quæ etiàm ait: Non licet dimittere vxoré, (1.Cor.6.) excepta causa fornicationis. Quis ergò huic cęlesti legislatori contradicat? Scimus quia scriptum est, (Genes.2.) Erunt duo in carne vna. (Ephes.5.) Si ergò vir & vxor vna caro sunt, & religionis causa vir vxorem dimittit, vel mulier virum, in hoc mundo remanétem, vel forsassè ad illicita migrantem, quæ est ista cóuersio in qua vna eademq; caro & ex parte transit ad continentiam, & ex parte remanet in pollutione? Si verò vtrisque conueniat continétem vitam ducere, hoc quis audeat accusare? quandò certum est, quòd omnipotens Deus qui minora concessit, maiora non prohibuit? Et quidem multos sanctorum nouimus cum suis coniugibus & priùs continentem vitá duxisse, & postmodùm ad sanctæ Ecclesiæ regimina migrâsse. Duobus enim modis sancti viri etiàm à licitis solent abstinere: Aliquandò, vt merita sibi apud omnipotentem DEVM augeant: aliquandò verò, vt anteactæ vitæ culpas detergant. Tres enim pueri in regis (Dan.1.) Babylonici obsequium deducti, legumina ad vescendum petentes, cibis regijs vti noluerunt: non quia culpa esset, si ea quæ DEVS creauerat, ederent. Noluerunt ergò ea sumere quæ licebat, vt per continentiam virtus excresceret. Dauid verò qui alienam coniugem tulerat, & pro sua culpa valdè fuerat flagellatus, aquam bibere longè post de Bethlehemitica cisterna voluit: quam cùm ei fortissimi milites detulissent, bibere noluit, eamq; fundendo domino libauit. (1.Par.11.) licebat em ei bibere, si voluisset: sed qa illicita se fecisse meminerat, laudabiliter à licitis abstinebat. Et qui priùs ꝑ culpa sua moriétium militum sanguinem fundi non timuit, postmodùm si aquā biberet, etiàm viuentium militum sanguinē se fudisse iudicauit, dicens: Num sanguinē istorū hoīm qui profecti sunt, & animarū periculum bibam? Proindè cùm boni coniuges aut meritum augere desiderant, aut anteactæ vitæ culpas delere, vt se ad continentiam adstringant, & meliorem vitá appetant, licet. (27.q.2.c. Sunt qui §. si vero.) Si verò continentiam quā vir appetit, vxor non sequitur: aut quam vxor appetit, vir recusat: diuídi coniugium non licet, quia scriptum est: (1.Cor.7.) Mulier sui corporis potestatem nó habet, sed vir: & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier. Si qui verò sunt, qui dicūt, peccata in baptismate superficietenùs dimitti: quid est hac prędicatione infidelius, in qua ipsum fidei sacramentū festinant soluere? in quo principaliter ad cælestis mūditiæ mysteriū anima ligatur, vt absoluta radicitùs à peccatis omnibus, soli illi inhæreat, de quo Psalmista ait: (Psalm.72.) Mihi autem adhærere Deo bonum est. Certè enim maris rubri transitus, figura sancti baptismatis fuit, in quo hostes à tergo sunt mortui, sed alij cótra faciem in eremo sunt inuenti. Sic quippe omnes qui in sancto baptismate tinguntur, eorū peccata præterita oīa laxantur: quia eis velut Aegyptij hostes à tergo moriuntur. Sed in eremo alios hostes inuenim⁹: quia dum in hac vita viuimus, priusquàm ad promissionis patriam pertingamus, multæ tentationes nos fatigant, & ad terram viuentiū tendétibus iter intercludere festinant. Qui ergò dicit, peccata in baptismate funditùs non dimitti, dicat in mari rubro Aegyptios non veraciter mortuos. Si autem fatetur Aegyptios veraciter mortuos, fateatur necessè est peccata in baptismate funditùs mori: quia nimirùm plùs valet in absolutione nostra veritas, quàm vmbra veritatis. In Euangelio Dominus dicit: (Iohan.13.) Qui lotus est, non indiget nisi vt pedes lauet, sed est mundus totus. Si igitur peccata in baptismate funditùs minimè dimittuntur, quo modo is qui lotus est, mundus est totus? Totus enim mundus dici non potest, cui de peccato aliquid remansit. Sed nemo resistit voci veritatis, quæ ait: Qui lotus est, mundus est totus. Nihil ergò ei de peccati sui contagione remanet, quem totum fatetur mundū ipse qui redemit. Si qui aūt sunt q dicūt, quia de peccato quolibet triennio pœnitétia agenda est, & post triénium in voluptatib⁹ viuendū: isti adhuc nec prędicamenta verę fidei, nec sacrę scripturę testimonia nouerūt. Contra hos prędicator egregius Paulus dicit: (Galat.6.) Qui seminat in carne sua, de carne & metet corruptionē.

Con-

Contra hos item dicit: Qui in carne sunt, DEO placere non possunt. Vbi discipulis subiungit: Vos autem non estis in carne, sed in spiritu. Hi quippe in carne sunt, qui in carnalibus voluptatibus viuunt. Cōtra hos dicitur: Neque corruptio incorruptionem possidebit. Si autem dicunt pauci temporis pœnitentiam contra peccatum debere sufficere, vt iterùm liceat ad peccatum redire: rectè eos pastoris primi percutit sententia, qui ait: Contingit illis illud veri prouerbij: Canis reuersus ad suum vomitum, & sus lota in volutabro luti. Magna est enim contra peccatum virtus pœnitentiæ, sed si quis in eadem pœnitentia perseueret. Nam scriptum est: Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Hinc rursùm scriptum est: Qui baptizatur à mortuo, & iterùm tangit mortuum, quod proficit lauatio eius? Mortuum quippe est omne opus peruersum, quod pertrahit ad mortem, quod vita iustitiæ non viuit. Baptizatur ergò à mortuo, & iterùm tangit eum, qui praua opera quæ se meminit egisse, deplorat, sed in eisdē se iterùm post lachrymas implicat. Anima itaque qualibet eiusdem mortui lauatione non proficit, quæ hoc iterùm faciendo quod planxit, nec per lamenta pœnitentiæ ad rectitudinem iustitiæ exurgit. Pœnitentiam enim verè agere, est commissa flere, sed iterùm plangenda declinare.

Rom. 8.
1. Cor. 15.
2. Pet. 2.
Matth. 10. & 24.
Eccl. 34.

Si verò sunt qui dicunt, quia compulsus quispiā necessitate, si anathematizauerint, anathematis vinculo non tenetur, ipsi sibi testes sunt, quia Christiani non sunt: quia ligamenta sanctæ Ecclesiæ vanis se existimant conatibus soluere, ac per hoc nec absolutionem sanctæ Ecclesiæ quam præstat fidelibus, veram putant, si ligaturas eius veras esse atque valere non æstimat. Contra quos diutiùs disputandum non est, quia despiciendi per omnia & anathematizandi sunt, vt vndè veritatem fallere se credunt, indè in peccatis suis veraciter ligentur. Si qui sunt igitur, qui sub nomine Christiano hæc quæ diximus, errorum capitula aut prædicare audent, aut taciti apud semetipsos tenere: hos proculdubiò & anathematizauimus, & anathematizamus. Ex omnibus tamen capitulis, in eis (sicut dixi) qui ad me in vrbe regia venire consueuerunt, nullum omninò errorem cuiuslibet prædicti capituli agnoui, sed neque fuisse existimo. Nam si fuisset, agnouissem. Quia verò sunt multi fidelium, qui imperito zelo succenduntur, & sæpè dum quosdam quasi hæreticos insequuntur, hæreses faciunt: eorum infirmitati consulendum est: & sicut prædixi, ratione & mãsuetudine placandi sunt. Illis quippe sunt similes, de quibus scriptum est: Testimonium illis perhibeo, quòd æmulationem Dei habent, sed non secundùm scientiam. Vestra itaque excellentia, quæ in lectione, in lachrymis atque in eleemosynis incessabiliter viuit, eorum (sicut petij) imperitiam placare mansuetis exhortationibus ac responsionibus debet: vt non solùm de semetipsa, sed etiàm de illis gloriam æternæ retributionis inueniat. Hæc me vobis dicere nimius amor suasit: quia & in vestra lætitia me crescere, & in vestra tristitia me existimo minorari. Omnipotens Deus gratia vos cælesti custodiat, & salua Domini nostri pietate, & pijssimæ dominæ tranquillitate, pro dominorum paruulorum nutrimento vitam vestram longiùs extendat.

Rom. 10.

EPISTOLA D. GREGORII I. ad Quirinum episcopū, cæterosque Hyberniæ catholicos Episcopos. De his, qui ab hæreticis in Trinitatis nomine baptizantur, non rebaptizandis: de ijs verò, qui sic nō baptizātur, baptizandis. Et quid, ab hæresi resipiscentes, confiteri & promittere debeant.

Est libri 9. Epistola 61.

QVia charitati nil longè est, quos diuidunt loca, iungat epistola. Lator itaque præsentium ad beati Petri apostolorum principis ecclesiam veniens, fraternitatis vestræ se asseruit ad nos accepisse epistolas, easque in Hierosolymorum vrbe cum rebus quoquè alijs perdidisse. In quibus, sicut ipse ait, studuistis ingrere, sacerdotes ac plebes, q̄ Nestorianæ hæresios errore confusæ sunt, cùm ad matrem electorum omnium catholicam Ecclesiam reuertuntur, vtrùm baptizari debeant, an certè solius veræ fidei confessione eiusdem matris Ecclesiæ visceribus adiungi. Et quidem ab antiqua patrum institutione didicimus, vt quilibet qui apud hæresim in Trinitatis nomine baptizantur, cùm ad sanctam Ecclesiam redeunt, aut vnctione chrismatis, aut impositione manûs, aut sola professione fidei ad sinum matris ecclesiæ reuocentur. Vndè Arrianos per impositionem manûs Occidens, per vnctionem verò sancti chrismatis ad ingressum sanctæ Ecclesiæ catholicæ Oriens reformat. Monophysitas verò & alios ex sola vera confessione recipit, quia sanctum baptisma, quod sunt apud hæreticos consecuti, tunc in eis vires emundationis accipit, vel cùm illi per impositionem manûs spiritumsanctum acceperint, vel isti per professionem veræ fidei, sanctæ & vniuersalis Ecclesiæ visceribus fuerint vniti. Hi verò hæretici, qui in Trinitatis nomine minimè baptizantur, sicut sunt Bonosiaci & Cataphrygæ, quia & illi CHRISTVM Dominum non credunt, & isti spiritumsanctum peruerso sensu esse quendam prauum hominem Montanum credunt, quorum similes multi sunt alij, cùm ad sanctam Ecclesiam

De cō. dist. 4. ab antiq.
De cō. Dist. 4. Hi vero.

ſiam veniunt, baptizantur: quia baptiſmum nõ fuit, quod in errore poſiti, in ſanctæ Trinitatis nomine minimè perceperunt. Nec poteſt hoc ipſum baptiſma dici iteratum, quod, ſicut dictum eſt, in Trinitatis nomine nõ erat datum. Neſtoriani quoquè, quia in ſanctæ Trinitatis nomine baptizantur, ſed eos Iudaicę perfidię ſimilis de incarnatione vnigeniti ſuæ hæreſios error obſcurat, ad ſanctam Catholicam Eccleſiam venientes, de veræ fidei firmitate docendi ſunt, vt vnũ eundemque DEI & hominis filium, Deum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum credant, ipſum exiſtentem in diuinitate ante ſecula, & ipſum factum hominem in fine ſeculorum: quia verbum caro factum eſt, &
Ioan.1 habitauit in nobis. Verbum verò carnem dicimus factum, nõ immutando quod erat, ſed ſuſcipiendo quod non erat. In incarnationis enim ſuæ myſterio vnigenitus patris noſtra auxit, ſua non minuit. Vna itaq;
Iohan.3. pſona eſt verbum & caro, ſicut ipſe ait: Nemo aſſcendit in cælum, niſi qui de cælo deſcendit filius hominis. Qui filius Dei in cælo, erat filius hominis qui loquebatur in ter
1.Iohan.5. ra. Hinc Iohannes ait: Scimus quia filius Dei venit, & dedit nobis ſenſum. Qui nobis quẽ ſenſum dederit, ilicò ſubiunxit: Vt cognoſcamus verum Deum. Quem hoc loco verum Deum inſinuat, niſi patrem omnipotẽtem? Sed quid etiàm de omnipotente filio ſentiat, adiungit: Et ſimus in vero filio eius Ieſu Chriſto. Eccè ait verum Deum patrem, verum filium eius Ieſum Chriſtum. Quem verum filiũ quid eſſe ſentiat, apertiùs oſtendit: Hic eſt, inquit, verus Deus, & vita æterna. Si igitur iuxta errorem Neſtorij alius verbum, atque alius eſſet homo Ieſus Chriſtus, qui verus eſt homo, vtiquè verus Deus non eſſet & vita æterna. Sed vnigenitus filius verbum ante ſecula, factus eſt homo. Hic ergò eſt verus Deus, & vita æterna. Certè cùm hũc
Luc.1. ſancta virgo conceptura eſſet, & loquentem ad ſe angelum audiret, ait: Eccè ancilla Domini: fiat ſicut dicis. Quæ cùm eum concepiſſet, & ad Elizabeth cognatam ſuam pergeret, ab eadem Elizabeth protinùs audiuit: Vndè ego digna, vt mater Domini mei veniat ad me? Eccè eadem virgo & ancilla Domini dicitur, & mater. Ancilla enim Domini, quia verbum ante ſecula vnigenitꝰ, ęqualis eſt patri: Mater verò, quia in eius viſceribus ex ſancto ſpiritu eiuſque carne factus eſt homo. Nec alterius ancilla, alterius mater: quia dum vnigenitus Dei exiſtens ante ſecula, ex eius vtero natus eſt homo, inueſtigabili miraculo facta eſt & ancilla hominis per diuinitatem, & mater verbi per carnem. Non autem priùs in vtero virginis caro concepta eſt, & poſtmodùm diuinitas venit in carnem: ſed mox vt verbum venit in vtero, mox verbum, ſeruata propriæ virtute naturæ, factum eſt caro & perfectus homo, id eſt,

in veritate carnis & animæ rationalis natus eſt per vterum virginis vnigenitus filius Dei. Vndè & vnctꝰ præ participibus dicitur, ſicut Pſalmiſta ait: Vnxit te Deus Deus tuꝰ oleo Pſal.44.
lætitiæ præ conſortibus tuis. Vnctus quippe eſt oleo, dono videlicet ſpiritûs ſancti: ſed præ conſortibus vnctus eſt, quia omnes nos priùs peccatores exiſtimus, & poſtmodùm per vnctionem ſancti ſpiritûs ſanctificamur. Ipſe autem, qui exiſtens Deus ante ſecula, per ſpiritumſanctum in vtero virginis homo conceptus eſt in fine ſeculorum, ibi ab eodem ſpiritu vnctus eſt, vbi conceptus: nec antè conceptus, & poſtmodùm vnctus eſt, ſed hoc ipſum de ſpirituſancto ex carne virginis concipi, à ſpũſancto vngi fuit. Hãc igitur veritatem natiuitatis eius quicunque à peruerſo errore Neſtorij reuertũtur, coram ſancta fraternitatis veſtrę congregatione fateantur, eundem Neſtorium cum omnibus ſuis ſequacibus ac reliquas hęreſes anathematizãtes, venerãdas quoquè Synodos, quas vniuerſalis Eccleſia recipit, ſe recipere & venerari promittant, & abſque vlla dubitatione ſanctitas eos veſtra, ſeruatis eis proprijs ordinibus, in ſuo cœtu recipiat: vt dum per ſolicitudinem occulta mentis eorum diſcutitis, atq; eos per veram ſcientiam recta quæ tenere debeant docetis, & per manſuetudinem nullam eis contrarietatem vel difficultatem de proprijs ſuis ordinibus facitis, eos ab antiqui hoſtis ore rapiatis, & tantò vobis apud omnipotentem Deũ æternæ glorię creſcat retributio, quantò multos colligitis, qui vobiſcum in Domino ſinè fine glorient. Sancta itaque Trinitas orantes ꝓ nobis ſua vos protectione cuſtodiat, vobiſque in amore ſuo dona multipliciora concedat.

EIVSDEM B. GREGORII reſponſiones ad interrogationes Auguſtini epiſcopi Cantuarienſis eccleſiæ.

Reuerendiſſimo fratri Auguſtino epiſcopo, Gregorius ſeruus ſeruorum Dei. Per dilectiſſimum filium meum Laurẽtium presbyterum & Petrum monachum, fraternitatis tuæ ſcripta ſuſcepi, in quibus me de multis capitulis reqrere, curâſti. Sed quia prædicti filij mei podagræ me doloribus inuenerunt afflictum, & cùm vrgerent ſe citiùs dimitti, ità relaxati ſunt, vt in eadẽ me dolorum afflictione relinquerent, ſingulis quibuſq; capitulis, vt debui, latiùs reſpondere non valui.

PRIMA INTERROGATIO Auguſtini.

Quæro, pater beatiſſime, de Epiſcopis, qualiter cum ſuis clericis conuerſentur. Vel de his quę ex fidelium oblationibus accedunt altari, quantæ debeant fieri portiones.

DE

DE ECCLESIASTICIS OBuentionibus diuidendis. CAP. I.

RESPONSIO B. GREGORII.

QValiter Episcopus agere debet in Ecclesia, sacra scriptura testatur, quã te benè nôsse dubiũ nõ est, & specialiter beati Pauli ad Timotheum epistola, in quibus eũ erudire studet, qualiter in domo Dei cõuersari debuisset. Mos est autem sedis Apostolicæ, ordinatis episcopis præceptũ tradere, vt ex omni stipendio quod accedit, quatuor fieri debeant portiones: Vna videlicet Episcopo & familiæ propter hospitalitatem atque susceptionem. Alia clero. Tertia Pauperib⁹: Quarta ecclesijs reparãdis. Sed quia tua Fraternitas monasterij regulis erudita, seorsùm viuere non debet à clericis suis: in ecclesia Anglorum (quæ authore Deo nupèr ad fidem perducta est) hanc debet instituere cõuersationem, quę in initio nascentis Ecclesię fuit patribus nostris: in quibus nullus eorũ ex his q̃ possidebant, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia.

12.q.1.c Mos.

12.q.1.ca. Quia tua.

Act.4.

Secunda interrogatio Augustini.

Opto enim doceri, an Clerici continere non valentes, possint contrahere: &, si contraxerint, an debeant ad seculum redire.

DE Clericis contrahentibus post Clericatum. CAP. II.

RESPONSIO B. GREGORII.

SI qui verò sunt clerici extra sacros ordines constituti, qui se continere nõ possunt, sortiri vxores debent, & stipendia sua exteriùs accipere: quia & de eisdem partib⁹, de quibus præfati sumus, nouim⁹ scriptum, quòd diuidebat̃ singulis prout cuique opùs erat. De eorum ergò stipendio cogitandum atque prouidendum est, & sub Ecclesiastica regula sunt tenendi, vt bonis morib⁹ viuãt, & canendis psalmis inuigilent, & ab omnibus illicitis & cor & linguam & corpus, Deo authore, cõseruent. Cõmuni aũt vita viuentibus, iam de faciũdis portionibus, vel exhibẽda hospitalitate, & adimplẽda misericordia nobis q̃d erit loquendũ, cùm omẽ quod superest, in causis pijs ac religiosis erogandum est? Domino & magistro omnium dicente: Quod superest, date eleemosynam: & eccè omnia munda sunt vobis.

Dist.32.ca. Si q̃s verò. Item 12.q.1. c. quia tua. § Si q̃ verò

Luc.11.

Tertia interrogatio Augustini.

Cur cùm vna sit fides, sint ecclesiarũ consuetudines diuersę? & altera cõsuetudo Missarum in Romana Ecclesia, atque altera in Galliarum ecclesijs teneatur?

DE diuersis cõsuetudinibus diuersarum Ecclesiarum non improbandis. CAP. III.

RESPONSIO B. GREGORII.

NOuit fraternitas tua Romanæ Ecclesiæ consuetudinem, in qua se meminit eruditam. Sed mihi placet, vt siue in Romana, siue in Gallicana, seu in qualibet ecclesia aliquid inuenisti, quod plùs omnipotenti Deo possit placere, solicitè eligas: & in Anglorum ecclesia, quæ adhuc ad fidem noua est, institutione præcipua quæ de multis ecclesijs colligere potuisti, infundas. Nõ enim pro locis res, sed pro bonis rebus loca amanda sunt. Ex singulis ergò quibusque ecclesijs, quæ pia, quæ religiosa, quæ recta sunt, elige: & hæc quasi in fasciculum collecta, apud Anglorum mentes in consuetudinem depone.

Dist.32.c Nouit.

Quarta interrogatio Augustini.

Obsecro, quid pati debeat, si quis aliquid de ecclesia furtìm extulerit.

De pœnitentia furum, & restitutione ecclesiasticarum rerum. CAP. IIII.

RESPONSIO B. GREGORII.

HOc tua fraternitas ex p̃sona furis pensare potest, qualiter valeat corrigi. Sũt enim quidam, qui habẽtes subsidia, furtum perpetrant: & sunt alij, qui in hac re ex inopia delinquunt. Vndè necessè est, vt quidam damnis, quidam verò verberibus: & quidã districtiùs, quidam verò leuiùs corrigantur. Et cùm paulò districtiùs agitur, ex charitate agendum est, & non ex furore: quia ipsi hoc præstatur qui corrigitur, nè gehennæ ignib⁹ tradatur. Sic enim nos fidelibus tenere disciplinam debemus, sicut boni patres carnalibus filijs solent: quos & pro culpis verberibus feriunt, & tamen ipsos quos doloribus affligunt, habere hæredes quærunt: & quæ possident, ipsis seruant, quos irati insequi videntur. Hæc ergò charitas in mente seruãda est, & ipsa modum correctionis dictet, ità vt mens extra rationis regulam omninò nihil faciat. Addis etiàm, quomodò ea quæ furto de ecclesijs abstulerunt, reddere debeant. Sed absit vt ecclesia cum augmento recipiat, quod de rebus terrenis videtur amittere, & lucra de damnis quærat.

Quinta interrogatio Augustini.

Peto, an debeãt duo germani fratres singulas sorores accipere, quæ sint ab illis longa progenie generatæ.

Quòd duo fratres possunt contrahere cum duabus sororibus. CAP. V.

RESPONSIO B. GREGORII.

HOc fieri omnibus modis licet. Nequaquàm enim in sacris eloquijs inuenitur, quod huic capitulo contradicere videatur.

Sexta interrogatio Augustini.

Vsque ad quotam generationem fideles debeant cum propinquis sibi coniugio copulari? & nouercis & cognatis si liceat coniugio copulari?

Qui

QVI SVNT IN CONTRAbendo prohibiti gradus consanguinitatis & affinitatis. CAP. 6.

RESPONTIO B. GREGORII.

QVædam terrena lex in Romana Repub. permittit, vt siue frater & soror seu duorum fratrum germanorum, vel duarum sororum filius & filia misceantur. Sed experimento didicimus, ex tali coniugio sobolem non posse succrescere. Et sacra lex prohibet cognationis turpitudinē reuelare. Vndè necessè est, vt iam tertia vel quarta generatio fidelium licenter sibi iungi debeant. Nam secunda quam diximus, à se omnimodò debet abstinere. Cum nouerca autem misceri, grande est facinus, quia in lege scriptum est: Turpitudinem patris tui non reuelabis. Neque enim turpitudinem patris filius reuelare potest. Sed quia in lege scriptum est, Erūt duo in carne vna: qui turpitudinen nouercę, quæ vna caro cum patre fuit, reuelare præsumpserit, profectò patris turpitudinem reuelauit. Cum cognata quoquè misceri prohibitum est, quę per cōiunctionem priorem caro fratris fuerit facta. Pro qua re etiàm Iohannes Baptista capite truncatus est, & sancto martyrio consummatus. Cui non est dictum vt Christum negaret: nec pro Christi confessione occisus est: sed quia idem Dominus noster Iesus Christus dixerat, Ego sum veritas: quia pro veritate occisus est Ioannes, pro Christo sanguinem fudit.

Hæc solis Anglis recens ad fidem conuersis permissa sunt ad breue tempus. Leu.18. Gen.2. Matth.14. Ioan.14.

SEPTIMA INTERROGATIO Augustini.

Declerari posco, an sic turpiter cōiunctis sit indicenda separatio, & sacræ communionis deneganda oblatio.

Quòd neophyti in gradu prohibito iuncti, nec prohibendi sunt, nec sacra commmunione priuandi. CAP. VII.

RESPONSIO B. GREGORII.

QVia verò multi sunt in Anglorum gēte, qui dū adhuc in infidelitate essent, huic nefando coniugio dicuntur admixti: ad fidem venientes, admonendi sunt, vt se abstineant, & graue hoc peccatum esse cognoscant: Tremendum Dei iudicium timeant, nè pro carnali delectatione tormenta æterni cruciatûs incurrant. Non tamen pro hac re sacri corporis ac sanguinis Domini communione priuandi sunt, nè in eis illa vlcisci videamur, in quibus se per ignorantiam ante lauacrum baptismatis adstrinxerunt. In hoc enim tempore sancta ecclesia quædam per feruorem corrigit, quædā per mansuetudinem tolerat, quædam per considerationem dissimulat atque portat: vt sæpè malūm quod auersatur, portando & dissimulando compescat. Omnes autem qui ad fidem veniunt, admonendi sunt, nè aliquid tale audiant perpetrare. Si qui autem perpetrauerint, corporis & sanguinis Dñi cómunione priuādi sunt: quia sicut in his qui per ignorantiam fecerunt, culpa aliquatenùs tolleranda est, ità est in his fortiter insequenda, qui non metuunt sciendo peccare.

OCTAVA INTERROGATIO Augustini.

Peto, si longinquitas itineris magna interiacet, vt episcopi facilè non possint conuenire, an debeat sinè aliorum episcoporum præsentia episcopus ordinari?

Quot sunt necessarij episcopi in episcopi consecratione. CAP. VIII.

RESPONSIO B. GREGORII.

ET quidem in Anglorū ecclesia, in qua adhuc solus tu episcopus inueniris, ordinare episcopum nō aliter nisi sinè episcopis potes. Nam quandò de Gallijs episcopi venient, qui in ordinatione episcopi testes assistant? Sed fraternitatem tuam ità volum⁹ episcopos ordinare, vt ipsi sibi episcopi si longo interuallo minimè disiūgantur: quatenùs nulla sit necessitas, vt in ordinatione episcopi pastores quoquè alij, quorum prę-sentia valdè est vtilis, facilè debeat conuenire. Cùm igitur Deo authore ità fuerint episcopi in propinquis sibi locis ordinati, per omia episcoporum ordinatio sinè aggregatis tribus vel quatuor episcopis fieri non debet. Nam in ipsis rebus spiritalibus, vt sapiēter & maturè disponātur, exemplum trahere à rebus etiàm carnalibus possumus. Certè enim dum coniugia in mundo celebrantur, coniugati quique vocātur: vt qui iam in via coniugij præcesserunt, in subsequētis quoquè copulæ gaudio misceantur. Cur non ergò & in hac spiritali ordinatione, qua per sacrum ministerium homo Deo coniungitur, talęs conueniant, qui vel in profectu ordinati episcopi gaudeāt, vel pro eius custodia, omnipotēti Deo preces pariter fundant.

Dist. 80. c. fraternitatem.

NONA INTERROGATIO AVGVstini.

Postulo etiàm, qualiter debemus cū Galliarum atque Britannorum episcopis agere.

Qualiter metropolitani in aliena prouincia se habere debent. CAP. IX.

RESPONSIO B. GREGORII.

IN Galliarum episcopis nullā tibi authoritatem tribuimus: quia ab antiquis p̄decessorū meorū temporibus palliū Arelatensis ep̄us accepit, quē nos priuare authoritate percepta minimè debemus. Si igitꝰ cōtingat, vt fraternitas tua ad Galliarum prouinciam trāseat, cum eodē Arelatensi ep̄o debet agere, qualiter si qua sunt in episcopis vitia corrigantꝰ. Qui si fortè in disciplinę vigore tepidus existat, tuæ fraternitatis zelo accendendus est. Cui etiàm epistolas fecimus, vt cùm tuę sanctitatis p̄sentia in Gallijs fuerit, ei ipse tota mēte subueniat: & q̄ sunt creatoris nostri iussioni cōtraria, ab episcoporū morib⁹ cōpescat. Ipse aūt ex authoritate p̄pria Ep̄os Galliarū iudicare nō poteris, sed suadendo, blandi-

blandiẽdo, bona quoquè tua opera eorum imitationi monstrando, prauorum mentes ad sanctitatis studia reforma: quia in lege scriptum est: Per alienam messem transiens, falcem mittere non debet, sed manu spicas conterere, & manducare. Falcem ergò iudicij mittere non potes in eam segetem, quæ alteri videtur esse cõmissa: sed per affectum boni operis, frumenta Dominica vitiorum suorum paleis expolia, & in Ecclesiæ corpus mouendo & persuadẽdo quasi mandendo conuerte. Quicquid verò ex authoritate agendum est, cum prædicto Arelatensi episcopo agatur: nè prætermitti possit hoc, quod antiqua Patrum institutio inuenit. Britannorum verò episcopos omnes tuæ fraternitati committimus, vt indocti doceantur, infirmi persuasione roborentur, peruersi authoritate corrigantur.

Deu. 23.

OBSECRATIO AVGVstini.

Obsecro vt reliquiæ sancti Sixti martyris nobis transmittantur.

CONCESSIO GREGORII.

Fecimus quod petisti: quatenùs populus, qui in loco quodam sancti martyris corpus dixerunt venerari, quod tuæ fraternitati nec verum, nec veraciter sanctum videtur, certa sanctissimi & probatissimi martyris beneficia suscipiens, colere incertè non debeat. Mihi tamen videtur, quia si corpus quod à populo cuiusdam martyris esse creditur, nullis illic miraculis coruscat, & neque aliqui de antiquioribus existunt, qui se à parentibus passionem eius audisse fateantur: ità reliquiæ quas petisti, seorsìm condendæ sunt, vt locus in quo præfatum corpus iacet, modis omìbus obstruatur: nec permittatur populus certum deserere, & incertum venerari.

Venerari, passiuè.

DECIMA INTERROGATIO Augustini.

Si prægnans mulier debeat baptizari? aut postquàm genuerit, post quantum tempus possit ecclesiam intrare? Aut etiàm, nè morte præoccupetur quod genuerit, post quot dies hoc liceat sacri baptismatis sacramenta percipere? Aut post quantum tempus huic vir suus possit in carnis copulatione coniungi? Aut si menstrua consuetudine tenetur, an ecclesiá introire ei liceat, aut sacræ communionis sacramentum percipere? Aut vir suæ coniugi permixtus, antequàm lauetur aqua, si ecclesiam intrare possit, vel etiàm ad mysterium sacræ communionis accedere? Quæ omnia rudi Anglorum genti oportet habere comperta.

Quòd mulier prægnans & puer natus possit baptizari: & de concubitu, & menstruatis vitandis.

CAP. X.

RESPONSIO B. GREGORII.

HOc nõ ambigo fraternitatẽ tuam esse requisitam, cui iam & responsum reddidisse me arbitror. Sed hoc quod ipse dicere & sentire potuisti, credo quòd mea apud te volueris responsione firmari. Mulier etenim prægnãs cur non debeat baptizari, cùm non sit ante omnipotentis Dei oculos culpa aliqua, fœcunditas carnis? Nam cùm primi parentes nostri in paradiso deliquissent, immortalitatem quam acceperant, recto DEI iudicio perdiderunt. Quia itaque idẽ omnipotens DEVS humanum genus pro culpa sua funditùs extinguere noluit, & immortalitatem homini pro peccato suo abstulit, & tamen pro benignitate suæ pietatis, fœcunditatem ei sobolis reseruauit: Quod ergò naturę humanæ ex omnipotentis DEI dono seruatum est, qua ratione poterit à sacri baptismatis gratia prohiberi? In illo quippe mysterio, in quo omnis culpa funditùs extinguitur, valdè stultum est si donum gratiæ contradicere posse videatur. Cùm verò enixa fuerit mulier, post quot dies debeat ecclesiam intrare, Testamenti veteris præceptione didicisti, vt pro masculo diebus triginta, pro fœmina verò, lxvj. debeat abstinere. Quod tamen sciendum est, quia in mysterio accipitur. Nam si eadem hora qua genuerit, actura DEO gratias intrat ecclesiam, nullo peccati pondere prægrauatur. Voluptas enim carnis, non dolor, in culpa est. In carnis autem cõmixtione voluptas est: nam in prolis prolatione gemitus. Vndè & ipsi primæ matri omnium dicitur: In doloribus paries. Si itaque enixam mulierem prohibemus ecclesiam intrare, ipsam ei pœnam suam in culpam deputamus. baptizari autem vel enixam mulierem, vel hoc quod genuerit, si mortis periculo vrgetur, vel ipsa hora eadem qua gignit, vel hoc quod gignitur, eadem qua natum est, nullo modo prohibetur: quia sicut sancti mysterij gratia viuentibus atque discernentibus cum magna discretione prouidenda est, ità quibus mors imminet, sinè vlla dilatione afferenda est: nè, dum adhuc tempus ad præbendum redemptionis mysterium quæritur, interueniente paululùm mora, inueniri non valeat qui redimatur. Ad eius verò cõcubitũ vir eius accedere nõ debet, quousquè q gignitur, ablactetur. Praua aũt in coniugatorum moribus consuetudo surrexit, vt mulieres filios quos gignũt, nutrire cõtemnant, eosq; alijs mulierib' ad nutriendũ tradãt. quod videlicet ex sola causa incõtinẽtię videt inuentũ: qa dum se cõtinere nolũt, despiciũt lactare quos gignunt. Hę itaq; quę filios suos ex praua consuetudine alijs ad nutriendũ tradũt, nisi purgatiõis tẽpus transiérit, viris suis nõ debent admisceri: quippe quia & sinè partûs causa cùm in cõsuetis mẽstruis detinẽtur, viris suis misceri prohibentur, ità vt morte lex sancta feriat,

Dist. 5. c. cũ enixa.

Gen. 3.

feriat, si quis vir ad menstruatam mulierem accedat. Quæ tamen mulier dum exconsuetudine menstrua patitur, prohiberi ab ecclesia non debet: quia ei naturæ superfluitas in culpam non valet imputari: & per hoc quod inuita patitur, iustum non est vt ingressu ecclesiæ priuetur. Nouimus nanque quòd mulier quæ sanguinis fluxum patiebatur, post tergum Domini humiliter veniens, vestimenti eius fimbriam tetigit, atque statìm ab ea sua infirmitas recessit. Si ergò in fluxu sanguinis posita, laudabiliter potuit Domini vestimentum tangere, cur quæ menstruum fluxum sanguinis patitur, ei non liceat Domini ecclesiam intrare? Sed dices: Illam infirmitas compulit: has verò de quibus loquimur, consuetudo constringit. Perpende frater charissime, quia omne quod in hac mortali carne patimur, ex infirmitate naturæ est, digno Dei iudicio post culpam ordinatum. Esurire nanque & sitire, æstuare, algere, lassescere, ex infirmitate naturæ est. Et quid est aliud, contra famem alimenta, contra sitim potum, contra æstum auras, contra frigus vestem, contra lassitudinem requiem quærere, nisi medicamenta quædam contra ægritudines explorare? Fœminis nanque & menstruis sui sanguinis fluxus ægritudo est. Si igitur benè præsumpsit, quæ vestimentum Domini in lāguore posita tetigit, quod vni personæ infirmanti conceditur, cur non concedatur cunctis mulieribus, quæ naturæ suæ vitio infirmantur? Sanctæ autem communionis mysterium in eisdem diebus percipere non debet prohiberi. Si autem ex veneratione magna percipere non præsumit, laudanda est: sed si percipiat, non iudicanda. Bonarum quippe mentium est, etiàm ibì aliquo modo culpas suas agnoscere, vbì culpa non est: quia sæpè sinè culpa agitur, quod venit ex culpa. Vndè etiàm cùm esurimus, sinè culpa comedimus, quibus ex culpa primi hominis factum est vt esuriamus. Menstrua enim consuetudo mulieribus non aliqua culpa est, videlicet quia naturaliter accidit: sed tamen quòd natura ipsa ità vitiata est, vt etiàm sinè voluntatis studio videatur esse polluta, ex culpæ venit vitio, in quo seipsam, qualis per iudicium facta sit, humana natura cognoscat: & homo qui spontè culpam perpetrauit, reatum culpæ portet inuitus. Atque ideò fœminæ, quæ cùm semetipsas considerant, in mēstrua consuetudine ad sacramentum Dominici corporis & sanguinis accedere non præsumunt, de sua recta consideratione laudandæ sunt. Dum verò percipiendi ex religiosæ vitæ consuetudine, eiusdem mysterij amore rapiuntur, reprimendæ (sicut diximus) non sunt. Sicut enim in veteri testamento exteriora opera seruabantur, ità in testamento nouo non tam quod exteriùs agitur, quàm id quod interiùs cogitatur, solicita intentione attenditur, vt subtili sententia puniatur. Nam cùm multa lex velut immunda māducare prohibeat, in Euangelio tamen Dominus ait: Non quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quæ exeunt de corde, illa sunt quæ coinquinant hominem. Atque paulò pòst subiecit exponens: Ex corde exeunt cogitationes malæ. Vbì vbertìm indicatum est, quia illud ab omnipotenti Deo pollutum esse in opere ostenditur, quod ex pollutæ cogitationis radice generatur. Vndè Paulus quoquè apostolus dicit: Omnia mūda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil est mundum. Atque mox eiusdem coinquinationis causam annuncians, subiungit: Coinquinata sunt enim eorum & mens & conscientia. Si ergò ei cibus immundus non est, cuius mens immunda non fuerit: cur quod munda mente mulier ex natura patitur, ei in immunditiam reputetur? Vir autem cum propria coniuge dormiens, nisi lotus aqua, intrare ecclesiam non debet: sed neque lotus, intrare statìm debet. Lex enim veteri populo præcepit, vt vir mixtus mulieri, & lauari aqua debeat, & ante solis occasum ecclesiam non intrare. Quod tamen intelligi spiritaliter potest, quia mulieri vir miscetur, quandò illicitæ concupiscentiæ animus in cogitatione per delectationem coniungitur. Qui nisi priùs ignis concupiscentiæ à mente deferueat, dignum se congregatione fratrum existimare non debet, quia se grauari per nequitiam prauæ voluntatis videt. Et quanuìs de hac re diuersæ hominum nationes diuersa sentiant, atque custodire videantur, Romanorum tamen semper ab antiquioribus vsus fuit, post admixtionem propriæ coniugis & lauacri purificationem quærere, & ab ingressu ecclesiæ paululùm reuerenter abstinere. Nec hæc dicentes, culpam deputamus esse coniugium, sed quia ipsa licita admixtio coniugum, sinè voluptate carnis fieri non potest, à sacri loci ingressu abstinendum est, quia voluptas ipsa esse sinè culpa nullatenùs potest. Non enim de adulterio vel fornicatione, sed de legitimo coniugio natus fuerat qui dicebat: Eccè enim in iniquitatibus conceptus sum, & in delictis peperit me mater mea. Qui enim in iniquitatibus conceptum se nouerat, in delicto se natum gemebat: quia portat arbor in ramo humorem vitij, quem traxit ex radice. In quibus tamen verbis non admixtionem coniugum, iniquitatem nominat, sed ipsam videlicet voluptatem admixtionis. Sunt enim multa, quæ licita ac legitima sunt, & tamen in eorum actu aliquatenùs fœdamur: sicut sæpè irascendo culpas insequimur, & tranquillitatem in nobis animi perturbamus: & cùm rectum sit quod agitur, non est tamen probabile, quòd in eo animus perturbatur. Contra

Matth. 8. Matth. 15. Ibidem. Tit. 1. Ibidem. Psal. 50.

tra vitia quippe delinquentium iratus fuerat qui dicebat: Turbatus est præ ira oculus meus. Quia enim non valet nisi tranquilla mens in contemplationis lucem se suspendere, in ira suum oculum turbatum dolebat: quia dum malè acta deorsùm insequitur, confundi atq; turbari à summorũ contemplatione cogebatur. Et laudabilis ergò est ira contra vitium, & tamen molesta, quia turbatum se aliquem reatum incurrisse æstimabat. Sic itaque bonum est coniugium, & tamen de voluptate carnis habet apud se aliquem reatum: quia legitima carnis copula oportet vt causa prolis sit, non voluptatis: & carnis commixtio, creandorum liberorũ sit gratia, non satisfactio vitiorum. Si quis ergò sua coniuge non cupidine voluptatis raptus, sed solummodò liberorum creandorum gratia vtitur, iste profectò siue de ingressu Ecclesiæ, seu de sumendo corporis Dominici sanguinisque mysterio, suo est relinquendus iudicio: quia à nobis prohiberi non debet accipere, qui in igne positus nescit ardere. Cùm verò non amor procreandæ sobolis, sed voluptas dominatur in opere commixtionis, habent coniuges etiàm de sua cõmixtione quod defleãt. Hoc enim eis concedit sancta prædicatio, & tamen de ipsa concessione metu animum concutit. Nam cùm Paulus Apostolus diceret, Qui se continere non potest, habeat vxorem suam: statim subiungere curauit, Hoc autem dico secundùm indulgentiam, non secundùm imperium. Non enim indulgetur quod licitum & iustum est. Quod igitur indulgeri dixit, culpam esse demonstrauit. Vigilanti verò mente pensandum est, quòd in Sina monte Dominus populum allocuturus, priùs eundem populum abstinere à mulieribus præcepit. Et si illic vbi Dominus per creaturam subditam hominibus loquebatur, tanta prouisione est munditia corporis requisita, vt qui verba DEI perciperent, mulieribus mixti non essent: quantò magìs qui corpus Domini omnipotentis accipiunt, custodire in se mũditiam carnis debent, nè ipsa inæstimabilis mysterij magnitudine prægrauentur? Hinc etiàm ad Dauid de pueris suis per sacerdotem dicitur, vt si à mulieribus mundi essent, panes propositionis acciperent: quos omninò nõ acciperent, nisi priùs mundos eos Dauid à mulieribus fateretur. Tunc autem vir qui post commixtionem coniugis lotus fuerit aqua, & iam sacræ communiõis mysterium valet accipere, cùm ei iuxta præfinitam sententiam etiàm ecclesiam licuerit intrare.

Psalm. 6.
1. Cor. 7.
Exod. 19.
1. Reg. 21.

XI. interrogatio Augustini.

Quæro etiàm, si post illusionem, quæ per somnium solet accidere, vel corpus Domini quilibet accipere valeat: vel si sacerdos sit, sacra mysteria celebrare?

QVANDO NOCTVRNA POLlutio celebrationem & communionem impedit. Cap. XI.

Responsio B. Gregorij.

HVnc quidem Testamentum veteris legis, sicut in superiori capitulo iam diximus, pollutum Domino dicit, & nisi lotũ aqua, etiàm vsque ad vesperam intrare ecclesiam non concedit. Quod tamen aliter populus spiritualis sub eodem intellectu accipiet quem præfati sumus: quia quasi per somnium illuditur, qui tentatus immunditia, vanis imaginibus in cogitatione inquinatur. Sed lauandus est aqua, vt culpas cogitationis lachrymis abluat. Et nisi priùs ignis tentationis recesserit, reum se quasi vsque ad vesperum cognoscat. Sed est in eadem illusione valdè necessaria discretio, quæ subtiliter pensare debet, ex qua re accidat menti dormientis. Aliquandò enim ex crapula, aliquandò ex naturæ superfluitate vel infirmitate, aliquandò ex cogitatione contingit. Et quidem cùm ex naturæ superfluitate vel infirmitate euenerit, omnimodò hæc illusio nõ est timẽda: quia hanc animus nesciẽs pertulisse magìs dolendus est, quàm fecisse. Cùm verò vltra modum appetitus gulæ in sumendis alimentis rapitur, atque idcircò humorum receptacula grauantur, habet exindè animus aliquem reatum, non tamen vsque ad prohibitionem percipiendi sacri mysterij, vel Missarum solennia celebrandi, cùm fortassè aut festus dies exigit, aut exhiberi ministerium pro eo, quòd sacerdos alius in loco deest, ipsa necessitas compellit. Nam si adsunt alij, qui implere ministerium valeant, illusio per crapulam facta, à perceptione sacri mysterij prohibere non debet: sed ab immolatione sacri mysterij abstinere, vt arbitror, humiliter debet: si tamẽ dormientis mentem turpis imaginatio nõ concusserit. Nam sunt quibus ità plerunquè illusio nascitur, vt eorum animus etiàm in somno corporis positus, turpibus imaginationibus non fœdetur. Qua in re vnum ibì ostenditur, mens ipsa non rea, nec tamen vel suo iudicio libera, cùm se etsi dormiẽti corpore nihil meminit vidisse, tamen in vigilijs corporis meminit in ingluuiẽ cecidisse. Si verò ex turpi cogitatiõe vigilantis, oritur illusio dormiẽtis, patet animo suus reatus. Videt enim, à qua radice inquinatio illa processerit, quia quod cogitauit sciens, hoc pertulit nesciens. Sed pensandum est, ipsa cogitatio vtrùm suggestione, an delectatione, vel (quod maius est) peccati cõsensu acciderit. Tribus enim modis impletur omne peccatum, videlicet suggestione, delectatione, consensu. Suggestio quippe fit per diabolum, delectatio per carnem, consensus per

Deut. 23.

spiritum: quia cùm primam culpam serpens suggessit, Eua velut caro delectata est, Adã velut spiritus consensit. Et necessaria est magna discretio, vt inter suggestionem atque delectationem, inter delectationem & consensum, iudex sui animus præsideat. Cùm enim malignus spiritus peccatum suggerit in mente, si nulla peccati delectatio sequatur, peccatum omnimodò perpetratum nó est. Cùm verò caro delectari cœperit, tunc peccatum incipit nasci: Si autem etiàm ex deliberatione consentit, tunc peccatum cognoscitur perfici. In suggestione igitur peccati semen est, in delectatione fit nutrimentum: in consensu perfectio. Et sæpè contingit, vt hoc quod malignus spiritus seminat in cogitatione, caro in delectationem trahat, nec tamen animus eidem delectationi consentiat. Et cùm caro sinè animo delectari nequeat, ipse tamen animus carnis voluptatibus reluctans, in delectatione carnali aliquo modo ligatur inuitus: vt ei ex ratione contradicat, nec consentiat, & tamen delectatione ligatus sit, sed ligatum se vehementer ingemiscat. Vndè & ille cælestis exercitûs præcipuus miles gemebat, dicens: Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuum me ducentem in lege peccati, quæ est in membris meis. Si autem captiuus erat, minimè pugnabat, sed & pugnabat. Quapropter & captiuus erat, & captiuus non erat. Et pugnabat igitur lege mentis, cui lex, quæ in membris est, repugnabat. Si autem pugnabat, captiuus non erat. Eccè itaque homo est, vt ità dixerim, & captiuus, & liber. Liber, ex iustitia quam diligit: captiuus, ex delectatione quam portat inuitus.

Gen.3.

Rom.7.

EPISTOLA FELICIS SICILIÆ Episcopi, sancto Gregorio papæ Romanorum directa.

DOmino beatissimo & honorabili, sancto patri Gregorio papæ, Felix vestræ salutis amator.

Beatissime, vestræ salutis ac sanctitatis iura penès Deum sunt manifesta, dum prædicationibus scilicet Apostolicis, & doctrinæ veræ fidei cultura, vniuersa repleta sit terra: per diuinorum tamen eruditionem eloquiorum, vestra instruente admonitione exhortatoria, superædificatur orthodoxa Christi Ecclesia, Apostolica institutione fundata, & à fidelibus patribus firmissimè roborata. Ad quam omnes beatissimi Apostoli, pari honoris & potestatis consortio præditi, populorum agmina conuertentes, piè sanctèque de tenebris ad lumen, de lapsu infidelitatis ad veram fidem, de morte ad vitam, homines diuinæ prædestinationis gratia præscriptos, salutaribus præceptis ac monitis perduxerunt: quorum sanctorum Apostolorum vestra fraternitas honoranda sequés merita, & perfectiùs implens exempla, Ecclesiam Dei morum probitate, & actuum sanctitate condecorat, & fide sacra Christianisque moribus vigens, quæ fieri Deo placita præcipit, studijs pontificalibus indesinenter operatur & perficit, seruans diuinæ legis præcepta, quia non auditores legis iusti sunt apud Deũ, sicut narrat Apostolus, sed factores legis iustificabuntur. Hæc quidem meditantes, perlatum est, sicut à quibusdam Roma venientibus, vos Augustino consodali nostro per venerabilé sanctitaté vestram postmodùm Episcopo Anglorum genti ordinato, & illuc directo, atque Anglis scripsisse, quos olìm ad fidem conuersos per vos cognouimus, vt quarta progenie coniuncti, non separentur. Quæ consuetudo dudùm in illis, aut in istis partibus, quandò vnà vobiscum ab infantia nutritus atque edoctus fui, non erat: nec in vllis prædecessorum vestrorum decretis, aut reliquorum generaliter vel specialiter patrum institutis legi, aut hactenùs ab vllis sapientibus esse concessum didici: sed semper vsq; septimum originis suæ gradum, hoc à sanctis antecessoribus vestris & cæteris sanctis patribus, tam in Nicena synodo, quàm & in alijs sanctis concilijs congregatis, seruari debere repperi, & à rectè viuentibus, ac Deum timétibus hominibus, studiosè prævideri cognoui. Dum hæc nobiscum versabantur, superuenére & alia, de quibus necessarium nobis videtur, vestram consulere authoritatem. Deuenerũt quippe ad nos tam Benedictus Syracusanæ ecclesię Episcopus, quàm & alij fratres nostri, equidem lachrymantes, ac dicentes, per seculares & laicos nimis se esse turbatos, atque animo afflictos super immoderatis actibus eorum, pro quibus & aliqua merita eis impingebantur. Sũt etiàm quædam ecclesię in nostra prouincia, super quarum consecrationibus dubitatur, & tam propter rerum antiquitatem, quàm & propter earum custodum incuriam nescitur, vtrùm dedicatæ ab episcopis fuerint, néc ne: super quibus omnibus nos à vestra sanctitate, ac vestrę sedis authoritate, instrui precamur. Et vtrùm ea, quæ (sicut prædiximus) præfato consodali nostro Augustino episcopo & Anglorum genti scripsisse audiuimus, specialiter ei, an generaliter omnibus scripta sunt, scriptis vestris imbui quærimus, & de hac, siue de alijs præscriptis rebus pleniter informari cupimus. Nos enim ea quæ legimus, & obseruari à fidelibus cognouimus, non increpádo (quod absit) vobis significamus: sed quid rationabiliter & fideliter super his obseruare debeamus, requirimus. Et quoniam non modicum murmur super hac re nobiscum versatur, quid respon-

Rom.2.

respondere fratribus & coëpiscopis nostris debeamus, à vobis quasi à capite respósum quærimus: nè super his ancipites remaneamus, aut murmur vllum tam nostris temporibus, quàm pòst inter vos & alios remaneat: rumorque vester, qui semper bonus & optimus fuit, detractionibus laceretur vel subrodatur, aut nomen vestrum (quod absit) superuenientibus temporibus blasphemetur. Nos autem, quæ recta sunt, authore Deo, humili corde seruantes, vno vinculo charitatis vobis constricti, vestram religionem in omnibus vt fideles alumni defendentes, à vobis, quæ recta sunt, quærimus. Scimus enim, vt semper sanctæ sedis præsules, primò Apostoli, deindè successores eorum fecerunt, vos vniuersalis Ecclesiæ, & maximè episcoporũ, qui oculi ꝓpter contemplationẽ & speculationẽ vocantur, Domini curam gerere, ac de religione & lege vestra assiduè cogitare, sicut scriptum est: Beatus vir, qui meditabitur in lege Domini die ac nocte. Quæ meditatio non lectione per figuram literarum tantùm conspecta, sed exuberante in vobis Christi gratia, in vestra cognoscitur scientia immobiliter insita: nullatenùs de vestro corde recedente lege Christi, & iustitia Domini sacrosancta, sicut in Psalmis dicit Propheta: Os iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquetur iudicium: Lex Dei eius in corde ipsius, non atramento, sed spiritu Dei viui vestris in arcanis conscripta. Non igitur in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis. Extinguatur, oramus, vestris sapientissimis responsis & auxilijs omnis tenebrarum caligo, vt Lucifer nobis resplendeat per vos, sanctissime pater, & dogmatica definitio omnes vbiq; lætificans, qua gloriosi sanctæ ecclesiæ patres propria & pijssima dogmata, in æternæ vitæ firmam hæreditatẽ prædicare noscuntur. Et subscriptio: Incolumem vos & Deo placitum, sancte pater patrum, orantem pro nobis Dominus custodiat in æuum, Amen.

Psalm. 1.

Psalm. 36.

RESCRIPTUM SANCTI *Gregorij papæ, Felici Siciliæ Episcopo.*

1 De consanguineorum coniunctione.
2 Non detrahendum Episcopis.
3 Quid agendum, dum quispiam nescitur baptizatus vel Confirmatus, vel Ecclesia consecrata.
4 De synodo congreganda.

Lib. 12. Epist. 37.

Reuerendissimo fratri Felici episcopo Gregorius seruus seruorum Dei. Caput nostrum, quod est Christus, ad hoc sua membra esse nos voluit, vt per eius largam charitatẽ & fidem vnum nos in se corpus efficeret. Cui ità nos adhærere conuenit, vt quia sinè ipso nihil esse possumus, per ipsum possim' esse quod dicimur. Ab arce capitis res nulla nos diuidat, nè ab eo si eius membrum esse refugimus, relinquamur, & velut eiecti de vite palmites arescamus. Vt ergò redemptoris nostri habitaculum esse mereamur, in dilectione ipsius toto mẽtis studio maneamus. Ipse nanque ait: Qui diligit me, sermonem meum seruabit: & pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Exegit ergò dilectio tua, frater charissime, vt ex authoritate sedis Apostolicæ tuis deberemus consultis respondere: quod licèt non prolixè, sed succinctè agere festinarem', propter quasdam importunitates, quæ nostris præpedientibus peccatis in nos superuenére, tuis tamen hæc per reliqua sanctorum patrum instituta studijs perquirere latiùs & inuestigare committimus. Nõ enim potest mens attrita oneribus atque importunitatibus grauata, tantum boni peragere, quantum delectata & oppressionibus soluta. Non ergò ista ob id protulimus, vt hæc & alia, quę necessaria fore cognouimus, tuæ sanctitati velimus denegare, sed vt quod hîc minùs inuenitur, latiùs perquiratur. Ex tribus enim Apostolicam sedem, in qua alitus es & doctus, capitulis consulendam, prædecessorum tuorum sequens exempla, credidisti: id est, de consanguinitatis coniunctione, & de vexatione episcoporum à subditis, & de ecclesiarum dubitatione consecrationum.

Ioan. 15.

Ioan. 14.

1 Quòd autem scripsi Augustino Anglorum gentis Episcopo, alumno videlicet (vt recordatus es) tuo, de cõsanguinitatis coniunctione, ipsi & Anglorum genti, quæ nupèr ad fidem venerat, nè à bono, quod cœperat, metuendo austeriora recederet, specialiter & non generaliter cæteris me scripsisse cognoscas: vndè & mihi omnis Romana ciuitas existit testis. Nec ea intentione hæc illis scripta mandaui, vt postquàm firma radice in fide fuerint solidati, si infra propriam fuerint consanguinitatem inuenti, non separentur, aut infra affinitatis lineam, id est, vsq; ad septimam generationem coniungantur: sed adhuc illos neophytos existentes, sæpissimè eos priùs illicita docere vitare, & verbis ac exemplis instruere, & quæ pòst de talibus egerint, rationabiliter & fideliter excludere oportet. Nam iuxta Apostolum, qui ait, Lac vobis pòtum dedi, non escam, ista illis modò, non posteris, vt præfixum est, temporibus tenenda indulsimus, nè bonum, quod infirma adhuc radice plantatum est, erueretur, sed cœptum firmaretur, & vsque ad perfectionem custodiretur. Sanè si in his secùs, quàm debuimus, egimus aliquid, non propter ipsa in futurum conseruanda, sed commiserando actum esse cognoscas. Vndè testem inuoco

1. Cor. 3.

Deum, qui cogitationes omnium hominum nouit, cuius etiàm oculis cuncta nuda sunt & aperta. Nam si ea destruerem, quæ antecessores nostri statuerunt, non constructor, sed euersor esse iustè comprobarer, testante veritatis voce, quę ait: Omne regnum in seipsum diuisum, non stabit: & omnis scientia & lex aduersùm se diuisa, destruetur. Ideoque necessè est, vt omnes concorditer statuta sanctorum patrum nostrorum teneamus, nihil videlicet per contentioné agentes: sed ad omne studium bonæ deuotionis vnanimes, diuinis & Apostolicis constitutionibus, auxiliante Domino, pareamus. O quàm bona est charitas, quę absentia per imaginem, præsentia sibimetipsis exhibet per amorem: diuisa vnit, confusa ordinat, inæqualia sociat, imperfecta consummat. Quam rectè prædicator egregius vinculum perfectionis vocat, quia virtutes quidem cæteræ perfectionem generant, sed tamé eas ità charitas ligat, vt ab amantis méte dissolui iam nequeant. His ritè perpensis, charitati tuæ iam dictis indulsi, nec præceptum dedi, sed consilium, neque regulam in his posteris vllis tenendam tradidi, sed de duobus periculis, quid faciliùs sit vitandum, ostendi. Si igitur in rebus secularibus suum cuique ius & proprius ordo seruandus est, quantò magis in ecclesiasticis dispositionibus nulla debet induci confusio, nè ibì locum discordia inueniat, vndè pacis debent bona procedere? Quod hac ratione seruabitur, si nihil potestati, sed totum æquitati tribuitur. Quapropter multùm cor nostrum magnitudini vestræ cõgaudet, quòd sic vos in vestris actibus studiosos inuenimus, vt vos & nostri curam habeatis, & talia sciscitando inquirere studeatis, quatenùs talia vobis non solùm apud homines gloriam, sed & apud omnipotentem Deum præmia mercedis acquirant.

25.q.2. Si ea

Luc.11.

Coloss.3.

2 Cęterùm super vexatione episcoporũ, quia nos consulere voluistis, scimus quia à nullis vita præsulis perturbari debet: quoniam si Dauid regum iustissimus in Saul, quem constabat iam à Deo reprobatum & abiectum esse, manum mittere non pręsumpsit: quantò magìs cauédum est, nè manum detractióis, aut vituperationis, siue indiscretionis aut dehonorationis quidam mittant in vnctum Domini, vel in prædicatores sanctæ Ecclesię: quia eorum vexatio siue detractio ad Christum pertinet, cuius vice in Ecclesia legatione fungũtur. Vndè summoperè cauendum est oĩbus fidelibus, nè clanculò aut publicè Episcopum suum, id est, vnctum Domini detractionibus aut vituperationibus dilanient, perpendentes illud exemplum Mariæ, quia pro eo quòd Mosi famulo Domini propter Aethiopissam detraxit, immunditia lepræ mulctata sit. Et illud Psalmistæ: Nolite tangere Christos meos, & in Prophetis meis nolite malignari. Et in lege diuina legitur: Dijs nõ detrahes, & principi populi tui non maledices. Vndè valdè præuidendũ est subditis, tam clericis quàm laicis, nè Episcoporum vel præpositorũ vitam temerè repræhendant suorum, si quid fortè eos agere repræhésibile vident, nè vndè mala redarguunt, indè per elationis impulsum in profundiora mergantur. Admonendi sunt etiàm ijdem, nè cùm culpas præpositorum suorum considerant, contra eos audaciores fiant: sed sic eorum praua apud semetipsos considerent, vt diuino timore constricti, ferre sub eis iugum reuerentiæ non recusent: quoniam facta suorũ episcoporum vel præpositorum oris gladio non sunt ferienda, etiàm cùm rectè repræhédenda videantur: quia à prędecessoribus nostris & à multis reliquis sanctis episcopis statutũ fore cognouimus, vt oues pastores suos nõ facilè repræhendant, nec eos criminari vel accusare pręsumant: quia cùm in prępositos delinquimus, eius ordinationi q nobis eos ꝓtulit, obuiamus. Vndè Moses cum cõtra se & Aaron populum conqueri cognouisset, ait: Nos enim quid sumus? Nec contra nos est murmur vestrum, sed contra Dominum. Quapropter admonendi sunt subditi vtriusque ordinis viri, vt cùm magistrorum facta conspiciunt, ad suum cor redeant, & de eorum increpationibus non præsumant: quia non est discipulus super magistrum, nec seruus super dominum suum.

1.Reg.26.

Num.12.

Psalm.104.

Exod.22.

Exod.16.

Matt.10.

3 De dedicationum verò Ecclesiarum dubitatióe, super qua nos inter cætera consuluistis, hoc vos ritè tenere debetis, quod & nos ab antecessoribus nostris traditũ accepimus, id est, vt quotiès tam de baptismo aliquorum vel confirmatione, quàm de ecclesiarum cósecratione dubitatio habetur, & nec scriptis nec testibus certa ratio habetur, vtrùm baptizati vel confirmati, siue ecclesiæ consecratæ sint, vt baptizentur tales ac confirmẽtur, atq; ecclesię canonicè cósecrẽtur, nè talis dubitatio ruina fidelib⁹ fiat: quoniam non monstratur iteratum, quod non certis indicijs ostéditur ritè peractum. Hęc nos adminiculante diuina gratia ità tenere cupimus, vobisq; vt postulàstis tenere ac docere mandamus: vt ea, quę à sanctis patribus ante nos sunt statuta, non proteruè irrumpere, sed fideliter seruare optemus. Vndè redemptoris nostri misericordiã exoramus, vt sua vobis in omnibus gratia suffragetur, & effectu implere vos tribuat, quod velle concessit.

4 Progeniem verò suam vnumquenq; de his, qui fideliter edocti etiàm firma radice plantati stant, inconuulsè vsque ad septimam generationem obseruare decernimus, & quandiù se affinitate agnoscunt propinquos, ad huius copulæ non accedere præsũmant societatem: nec eam, quam aliquis ex

 propria

propria consanguinitate coniugem habuit, vel aliqua illicita pollutione maculauit, in coniugium ducere vlli profectò licet Christianorum vel licebit: quia incestuosus est talis coitus, & abominabilis Deo & cunctis bonis hominibus. Incestuosos verò nullo coniugij nomine deputandos, à sanctis patribus dudùm statutum esse legimus. Ideò nolumus nos in hac re à vobis siue à cæteris fidelibus repræhendi: quia quod in his Anglorum genti indulsimus, nõ formam dando, sed considerationem, nè Christianitatis bonum, quod cœperant, imperfectum dimitterent, egimus. quia ergò hac in re tantò commoda retributionis accrescunt, quantò & studiũ laboris augetur, paterna vos dilectione salutantes hortamur, vt præposita oportunitatis occasione, in vestra efficacia enixiùs elaborare debeatis, atque id modis quibus possibile fuerit, omni studio agere contendatis, quatenùs prædicabile desiderium vestrum in auxilium omnium, adiuuante Domino, compleatis. Nec hoc quoq; in hac solicitudinis parte relinquim⁹, quòd omnes incestuosi à liminibus Ecclesiæ sanctæ sunt separandi, quousq; per satisfactionem precibus sacerdotum eidem Ecclesiæ catholicæ reconcilientur. Sunt etenim mali segregandi à bonis, & iniqui à iustis, vt saltem rubore suo conscientias suas recognoscant, & conuertantur à prauitatibus suis. Et si incorrigibiles apparuerint, segregentur à fidelibus vsque ad satisfactionem, iuxta Domini Saluatoris sententiam, qua inter cætera de peccante in se fratre præcipiendo ait: Si peccauerit in te frater tuus, corripe eum inter te & ipsum solum: Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si autẽ te non audierit, adhibe tecum adhuc vnum vel duos, vt in ore duorũ aut trium testium stet omne verbum. Quòd si non audierit eos, dic Ecclesiæ: Si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus. His ergò & alijs multis sanctorum patrum authoritatibus segregandi sunt mali à bonis, nè pereant iusti pro iniustis, sicut scriptum est: Perit iustus pro impio. Debet enim discretio semper fieri inter bonos & malos, sicut est inter hœdos & oues. Manifesta quoquè peccata, non sunt occulta correctione purganda, sed palàm sunt arguendi, qui palàm nocent: vt dum aperta obiurgatione sanantur, hi qui eos imitando delinquerant, corrigantur. Dum enim vnus corripitur, plurimi emendantur: & melius est, vt pro multorum salute vnus cõdemnetur, quàm per vnius licentiam multi periclitentur. Nec mirum si inter homines hæc ratio custoditur, cùm & inter iumenta hæc fieri persæpè cognouimus, vt ea quæ scabiem aut impetiginem habere videntur, separentur à sanis, nè illorum morbo cætera contaminentur, & pereant. Vndè volumus vos in vnum conuenire episcopos, vt de incidentibus causis fiat disceptatio, & salubris de Ecclesiastica obseruatione collatio: quatenùs dum per hoc & præterita corriguntur, & regulam futura percipiunt, omnipotens vbiq; Deus fratrum ore collaudetur. Cuius vobis adesse præsentiam si hęc obseruabitis, scitote, quia scriptum est: Vbì fuerint duo vel tres congregati in nomine meo, ibì sum in medio eorum. Si ergò dignatur adesse duobus vel tribus congregatis in nomine eius, quanto magìs non deerit, vbì plures conueniunt sacerdotes? Et quidem quia ad habendum bìs in anno concilium patrum sit regulis institutum, non latet: sed nè fortè aliqua excusatio sit, semèl decernimus congregari, vt expectatione concilij nihil præsumatur illicitum. Nam plerique, etsi non amore iustitiæ, metu examinationis abstinent ab hoc, quod omnium notũ est displicere iudicio. Hanc frater charissime, obseruantiam nostris relinquendam posteris teneamus, & omnia quæ ad eruditionem nostram sacris apicibus scripta sunt, custodiamus, atque ad ea quoscunq; possumus, incitemus. Certũ quippe est, quia si toto corde pręceptis nos salutaribus occupamus, omnẽ vitiorum labem effugimus: quia dum his quibus ædificamur, innitimur, sinè dubio deceptionis locum excludimus. Quapropter oportet, vt enixiùs in cunctis studiosum vos circa fratres atque subiectos ostendatis, vt omnes, quia nobiscum alitus es, atque didicisti sanctæ Romanæ Ecclesiæ præceptionibus parére, Apostolicæq; sedis præcepta multiplicare, apertissimeq́ue nota facere, agnoscant, quia quod specialiter tibi, tuis & fratrum tuorum, vt tuæ literæ innotuerunt, consultis scribimus, generaliter omnibus tenere mandamus. Circa subiectorum autem actus fraternitas vestra sit vigilans. Vestrum illis exemplum, instructio: & vita, magistra sit. Linguæ vestræ exhortatione discant quod metuant, & doceantur quod diligant: vt dum talenti crediti lucra multiplicantur, in die retributionis, annuente diuina gratia, audire mereamini: Eugè serue bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui. Curam prætereà de omnibus, quæ vobis alijsq́; fratribus nostris & generaliter cunctis per illicitarũ rerum prohibitionem scripsimus, habere vos per omnia cognoscamus: quia omni studio omniq́ue annisu necessè est, vt fraternitatis vestræ vigilantia cõpleatur, atq; illic per omnia, quæ pro animarum scripsimus salute, fideliter recenseantur: quatenùs per hoc & vos vestrum zelum, qualiter vobis illicita displiceãt, ostendatis, & nos vtiliter prouidisse, qui vestram ad hoc præ cæteris personam elegimus, videamur. Omnipotens Deus sua vos protectione custodiat, honoremq́ue perceptum moribus seruare concedat.

Luc. 17. Matth. 18. Eccli. 7. Matt. 18. Matt. 25.

CONCILIVM LATERANENSE TEMPORE GREGORII *Papæ primi.*

DECRETVM LATERANENSIS concilij, de quiete & libertate, atque exemptione ingrorum monachorum, in quo B. Gregorius papa præsedit.

Gregorius papa exorsus est:

QVAM SIT NECESsarium, monachorũ quieti prospicere, & de eorum perpetua securitate tractare, anteactũ nos officium, quod in regimine officij exhibuimus, informat. Et quia in plerisque monasterijs multa à præsulibus præiudicia & grauamina monachos pertulisse cognoscimus, oportet, vt nostræ fraternitatis prouisio de futura eorum quiete salubri disponat ordinatione, quatenùs conuersantes in illis, in Dei seruitio, gratia ipsius suffragante, mente libera perseuerent. Sed nè ex ea, quæ magis emẽdanda est, consuetudine, quisquam monachis quicquam molestiæ præsumat inferre, necessè est, vt hæc, quæ inferiùs enumeranda curauimus, ità studio fraternitatis episcoporum debeant custodiri, vt ex eis non possit vlteriùs inferendæ inquietudinis occasio reperiri. Interdicimus igitur in nõmine Domini Iesu Christi, & ex authoritate B. Petri principis Apostolorum prohibemus, cuius vice huic sanctæ Romanæ Ecclesiæ præsidemus authore Deo, vt nullus episcoporũ, vltrà præsumat de redditibus, vel rebus, vel curtis monasteriorũ, vel de cellis, vel de villis, quæ ad ea pertinent, quocunque modo, qualibet exquisitione minuere, vel dolos, vel immissiones, aut violẽtias aliquas facere: sed si qua causa fortè inter terrã venientẽ ad partem suarum ecclesiarum & monasteriorum euenerit, & pacificè non potuerit ordinari, apud electos abbates & alios patres timentes Deum, sinè voluntaria dilatione, medijs sacrosanctis Euangelijs finiatur. Defuncto verò abbate cuiusquam congregationis, nõ extraneus, nisì de eadem congregatione, quem sibi propria voluntate concors fratrum societas elegerit, & qui electus fuerit sinè dolo vel venalitate aliqua, ordinetur. Quòd si aptam inter se personam inuenire nequeunt, solerter sibi de alijs monasterijs similiter eligant ordinandum: neq; constituto abbate quęcunq; persona qualibet occasione præponatur, nisi fortè extantibus (quod absit) criminibus, quæ sacris canonibus puniri monstrantur. Pariter autẽ custodiendum est, vt inuito abbate, ad ordinanda alia monasteria, aut ad ordines sacros vel clericatũs officium tolli exindè monachi non debeant: sed si abundantes fuerint, qui ad celebrandas Dei laudes, vel vtilitates loci sufficiãt complendas, de his, qui superfuerint, offerat abbas coram Deo, quos dignos potuerit inuenire. Quisquis autem ex monasterio ad ecclesiasticum ordinem peruenerit, vlteriùs illic nec potestatem aliquã, nec licentiam habeat habitãdi. Descriptiones quoq; rerum, aut curtarum monasterij ab episcopo fieri omninò negamus: sed si quandò res exigit, abbas loci cum alijs abbatibus rerum inuentarum descriptiones faciat, & eorum consilio siue iudicio finiantur. Obeunte quoquè abbate, episcopus in describendis peruidendisq; rebus monasterij acquisitis vel datis, acquirendísve nulla occasione se permisceat. Missas etiàm publicas ab eo in cœnobio fieri omninò prohibemus, nè in seruorum Dei recessibus, & eorum receptaculis, nulla popularis cõuentũs præbeatur occasio, vel mulierum fiat nouus introitus, quod omninò non expedit animabus eorum. Nec audeat ibì cathedram collocare, vel quamlibet potestatem habere imperandi, vel aliquã ordinationẽ, quanuìs leuissimam faciendi, nisì ab abbate loci fuerit rogatus, quatenùs monachi semper maneant in abbatum suorum potestate. Nullusq; monachum, sinè testimonio vel concessione abbatis sui, in ecclesia aliqua teneat, vel ad aliquẽ promoueat honorem. Hãc ergò scriptorum nostrorum paginam, omni in futuro tempore, ab omnibus episcopis firmam statuimus, illibatamq; seruari, vt & suæ ecclesiæ, iuuante Domino, suo tantummodò sint iure contenti, & monasteria ecclesiasticis conditionibus seu angarijs, vel quibuslibet obsequijs secularib⁹ nullo modo subiaceant, nullis canonicis curis deseruiant, sed remotis vexationibus, ac cunctis grauaminibus, diuinum opus cum summa animi deuotione perficiant. Vniuersi episcopi respõderunt: Libertati monachorum cõgaudemus, & quæ nunc de his statuit beatitudo vestra, firmamus, & subscribimus.

Finis.

DECRETA DEVSDEDIT PAPAE.

Ex libro Pontificali.

DEusdedit natione Romanus, ex patre Stephano subdiacono, sedit annos 3, dies 23. Hic clerum multũm dilexit, sacerdotes & clerum ad loca pristina reuocauit. Eodem tempore veniens Eleutherius patricius & cubicularius Rauennam, occidit omnes, qui in nece Exarchi Ioannis ex iudicibus Reipublicæ fuerant Anno Dñi 613.

fuerunt mixti. Hic veniens Romam, receptus est à sanctissimo Deusdedit papa optimè. Qui egressus de Roma, venit Neapolim, quæ tenebatur à Ioanne Compsino * intarta. Qui Eleutherius patricius pugnando ingressus est Neapolim, & interfecit tyrannũ, & reuersus est Rauennam, & data roga militibus, facta est pax in tota Italia. Hic constituit secundam Missam in clero. Eodem tempore factus est maior terræmotus mense Augusto, indictiõe 6. Post hæc secuta est clades in populo, percussio scabierũ, vt nullus posset mortuum suum cognoscere. Qui defunctus, sepultus est ad B. Petrũ apostolum, 6. Idus Nouembris. Hic dimisit pro exequijs suis ad omnem clerum rogam vnam integram. Hic fecit ordinationes 3. presbyteros 14. diacones 5. episcopos per diuersa loca numero 29. Et cessauit episcopatus mensem vnum, dies 16.

EIVSDEM FRAGMENTVM Epistolæ, ad quendam Gordianum episcopum.

30. q. Peruenit ad nos. Deusdedit, sanctæ Romanæ & apostolicæ ecclesiæ episcopus, Gordiano Hispaniarum ecclesiæ coepiscopo & fratri dilectissimo.

Peruenit ad nos diaconus vester, vestræ sanctitatis epistolam ferens, quòd quidam viri etiàm & mulieres, præterito sabbato paschali die, pro magno populorum incursu, nesciẽtes ꝓprios suos filios suscepissent ex lauacro sancto. Cupis ergò scire, si pro tali accidente ratione debeant viri & mulieres ad suum proprium redire vsum, an nõ. Nos enim ex hoc tristitia mœsti, inquisiuimus priorum patrum nostrorum dicta. Inuenimus autem in archiuis huius Apostolicæ sedis, iam talia contigisse in ecclesia Isauriæ & *Ethesiorum, simulq; Hierosolymæ, & etiàm aliarum ecclesiarum. Episcopis etiàm earum ciuitatum, ab hac Apostolica sede volentibus scire, si viri & mulieres redirent ad proprium torum, beatæ memoriæ sanctiss. patres, Iulius, Innocentius & Cælestinus, cum episcoporum plurimorum & sacerdotum *conuentu in ecclesia beati apostolorum principis, prohibentes talia, perscripserunt & cõfirmauerunt, vt nullo modo iam in coniugio se reciperent mulieres aut viri, qui quacunq; ratione suos susceperunt natos, sed separent se, nè suadente diabolo, tale vitium peccati inolescat p mundum, & vniuersorum error accrescat. Scitis, quia quomodò sunt septem dona spiritussancti, ità sunt septem dona baptismi, à primo pabulo sacrati salis & ingressũs sanctæ ecclesiæ, vsq; ad Confirmationem spiritussancti per chrisma. Ab hoc primo spiritussancti dono vsque ad septimũ, nullus Christianus suam commatrem in coniugio recipere debet: & qui præsumpserit, anathematis vinculo religetur in perpetuum, nisi pœnitentiam egerit dignè. Mulieres verò, cùm separatæ fuerint pro hac illicita re, à proprijs viris totã ꝑcipimus recipere dotem, quam in die nuptiali recepit: & post expletũ annũ recipiant alium virũ, similiter & vir vxorẽ.

*Ephesiorum

*consensu

ANTISIODORENSE

CONCILIVM CIRCA TEMPORA DEVSDEDIT PAPAE, EST PROVINCIALE.

Antisiodorũ ciuitas est Galliæ Lugdunensis, iuxta Sequanã sita, quę à Ptolemæo Antricũ etiã dicitur. Eius meminit Antoninus in Itinerario: cæteri, Plinius, Strabo, & Mela de ea tacẽt.

Antisiodorensis concilij Canones.

1 Non licet Kalend. Ianuarij *vecola aut *ceruolo facere, vel strenas diabolicas obseruare: sed in ipsa die sic omnia beneficia tribuantur, sicut & reliquis diebus.

2 Vt omnes presbyteri ante Epiphaniã missos suos dirigant, q eis de principio quadragesimæ nunciẽt, & in ipsa Epiphania ad populum indicent.

3 Non licet *compensas in domibus ꝓprijs, nec vigilias in festiuitatibus sanctorũ facere, nec inter sentes aut arbores *sacriuos, vel ad fontes vota exoluere: sed quicunque votum habuerit, in ecclesia vigilet, & matricolæ ipsum votum, aut pauperibus reddat: nec subtilia aut pede, aut hominem lineo fieri penitùs præsumat.

for. *conuentus

loc* obscurus.

4 Nõ licet ad sortilegos vel auguria respicere, nec ad characteres, nec ad sortes, quas sanctorum vocant, vel quas de ligno aut de pane faciũt, adspicere: sed quæcunq; homo facere vult, omia in nomine Domini faciat.

5 Omninò & inter supradictas conditiones, vigilias, quas in honore domini Martini obseruant, omnimodis prohibete.

6 Vt à media quadragesima presbyteri chrisma petant, & si quis infirmitate detentus, venire non potuerit, ad archidiaconum suum, vel archisubdiaconũ transmittat, sed cum chrismario & linteo, sicut reliquię sanctorum deportari solent.

7 Vt medio Majo omnes presbyteri ad synodum in ciuitatẽ veniant, & Kaleñ Nouemb. omes abbates ad conciliũ cõueniãt.

8 Nõ licet in altario in sacrificio diuino mellitum, quod mulsum appellant, nec vllũ aliud poculũ, extra vinũ cũ aqua mixtũ offerre: qa ad grande *reatũ & peccatũ ptinet presbytero illi, quicunq; aliud poculum, extra vinum, in consecrationem sanguinis Christi offerre præsumpserit.

9 Non licet, in ecclesia choros secularium vel puellarũ cantica exercere, nec cõuiuia in ecclesia præparare: quia scriptum est: Domus mea domus orationis vocabitur. Matth. 21. b Esa. 56.

10 Nõ licet, super vno altario in vna die duas

duas Missas dicere: nec in altario vbi episcopus Missas dixerit, presbyter in illa die Missas dicat.

11 Non licet, in vigilia paschæ ante horã secundam noctis, vigilias expedire: quia in illa nocte non licet post mediam noctem bibere, nec in natali Domini, nec in reliquis solennitatibus.

12 Non licet, mortuis nec eucharistiam, nec osculum tradi, nec velo vel pallis corpora eorum inuolui.

13 Non licet diacono, velo vel palla scapulas suas inuolui.

14 Non licet, in baptisterio corpora sepelire.

15 Non licet, mortuũ sup mortuũ mitti.

16 Non licet, die Dominico boues iungere, vel alia opera exercere.

17 Quicunq; se ꝓpria volũtate in aquã iactauerit, aut collo ligato se suspẽderit, aut de arbore præcipitauerit, aut ferro percusserit, aut qualibet occasione voluntariæ se morti tradiderit, istorum oblata non recipiantur.

18 Non licet, absq; paschæ solennitate, vllo tẽpore baptizare, nisi illos, quib⁹ mors vicina est, quos *grauatarios dicunt. Quòd si quis in alio pago, cõtumacia faciẽte, post interdictum hoc infantes suos ad baptismũ detulerit in ecclesias nostras, non recipiantur. Et quicunque presbyter ipsos extra nostrũ permissum recipere ꝑsumpserit, tribus mensibus à cõmuniõe Ecclesiæ sequestratus sit.

for * Grabatarios

19 Non licet presbytero, aut diacono, aut subdiacono, post acceptum cibum vel poculũ Missas tractare, aut in ecclesia, dum Missæ dicuntur, stare.

20. Quòd si presbyter (quod nefas est dicere) aut diaconus, aut subdiaconus, post acceptam benedictionem infantes procreauerit, aut adulterium commiserit, & archipresbyter hoc episcopo aut archidiacono non intimauerit, integro anno non cõmunicet.

21 Nõ licet presbytero, in vno lecto post acceptam benedictionem cum presbytera sua dormire, nec in peccato carnali misceri, nec diacono, nec subdiacono.

22 Non licet relictæ presbyteri, nec relictæ diaconi, nec subdiaconi, post eius mortem maritum accipere.

23 Si monachus in monasterio adulterium commiserit, aut peculiare habere præsumpserit, aut furtum fecerit, & hoc abbas per se non emendauerit, aut episcopo, aut archidiacono non intimauerit, ad pœnitentiam agendã in alio monasterio retrudatur.

24 Non licet abbati, nec monacho, ad nuptias ambulare.

25 Nõ licet abbati, filios de baptismo habere, nec monachis commatres habere.

26 Quòd si quis abbas mulierem in monasterio suo ingredi permiserit, aut festiuitates aliquas ibi spectare præceperit, tribus mensibus in alio monasterio retrudatur, pane & aqua contentus.

27 Non licet, vt aliquis suam nouercam accipiat vxorem.

28 Nõ licet, vt filiam vxoris suæ quis accipiat.

29 Non licet, vt relictam fratris sui quis in matrimonio ducat.

30 Non licet, duas sorores, si vna mortua fuerit, alteram in coniugium accipere.

31 Non licet consobrinam, hoc est, q̃ de duobus fratribus, aut de duabus sororibus procreantur, in coniugium accipere: nec q̃ de ipsis nati fuerint, in coniugio socientur.

32 Non licet vt nepos auunculi vxorem accipiat.

33 Nõ licet presbytero, nec diacono, ad *trepalium, vbi rei torquentur, stare.

24 Non licet presbytero, in iudicio illo sedere, vndè homo ad mortem tradatur.

35 Nõ licet presbytero, aut diacono, vel cuiquam clericorum, de qualibet causa cõclericum suum ad iudicem secularem trahere.

36 Non licet, mulieri nuda manu eucharistiam accipere.

37 Non licet mulieri manum suam ad pallas Dominicas mittere.

38 Nõ licet cum excommunicato communicare, nec cum eo cibum sumere.

39 Si quis presbyter, aut quilibet de clero, aut de populo excommunicatum absq; voluntate ipsius, qui eum excommunicauit, sciens receperit, aut cum illo panẽ manducauerit, vel colloquium habere decreuerit, simili sententiæ subiacebit.

40 Non licet presbytero, inter epulas cantare vel saltare.

41 Non licet presbytero, nec diacono, quenquam inscribere, sed in vice sua, si causam habuerit, aut fratrem, aut quencunque secularem roget.

42 Vt vnaquæq; mulier, quandò communicat, Dominicalẽ suum habeat. Quòd si qua non habuerit, vsq; in alium diem Dominicum non communicet.

43 Quicunq; iudex, aut secularis, presbytero aut diacono, aut cuilibet de clero, aut de iunioribus, absq; audientia episcopi, aut archidiaconi, vel archipresbyteri, iniuriam inferre præsumpserit, anno ab oĩm Christianorum consortio habeatur extraneus.

44 Si quis ex secularibus institutionem aut cõmonitionem archipresbyteri sui, cõtumacia faciente, audire distulerit, tam diù à liminibus sanctæ ecclesiæ habeatur extraneus, quandiù tam salubrem institutionem adimplere non studuerit: insupèr & mulctã, quam gloriosissimus Dominus rex præcepto suo instituit, sustineat.

45 Si quis hanc diffinitionem, quam ex authoritate canõica cõmuni cõsensu & cõni-

niuentia conscripsimus, ac instituimus, tam ad clerum q̃ ad populum commonendum, vel ad id, quod constitutum est, conseruandum, negligens inuentus fuerit, & hoc obseruare distulerit, aut eos, qui ipsum audire neglexerint, celauerit, aut suppresserit, & in notitiam episcopi non deposuerit, anno à consortio fratrum, vel ab omnium Christianorum communione habeatur extraneus.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORUM qui huic concilio interfuerunt.

* Aunacharius

*Vnacharius in Dei nomine episcopus, constitutionem hanc subscripsi. Vinobandis abbas subsc. Baudonius abbas subscripsi. Francolus abbas subscripsi. Cæsarius abbas subscripsi. Desideratus abbas subscripsi. Amandus abbas subsc. Tegredus abbas subs. Vigilius presbyter subsc. Gregori⁹ presbyter subsc. Claudi⁹ presb. subsc. Amanus presby. subsc. Saupădus presbyter subscripsi. Theodulphus presb. subsc. *Roricius presb. subsc. Niobaudis presb. subsc. Antonius presbyter subsc. Seuardus presbyter subscripsi. Addo presbyter sub. Sindulphus presby. subsc. Audonius presby. subsc. Medardus presb. subsc. Badericus presb. subsc. Siagrius presb. subs. Friobandis presb. subs. Eominus presbyter subsc. Elladius presbyter subsc. Theodemodus presb. subsc. Launonius presby. subsc. Leonastis presby. subscripsi. Medardus presbyter subsc. per diaconum Leudegisylum. Eunius presb. subsc. Filmatius presby. subsc. Nononius presbyter subsc. Ballomeris presbyter subs. Romacharius presb. subsc. Medardus presb. subsc. Audila presbyter subsc. Genulphus presby. subsc. Siagrius presbyter subsc. Sindulphus presbyter subscripsi. Vinobandis presbyter subsc. Apronius diaconus subsc. Barbario diaconus subsc. Leudegisylus diaconus pro Medardo subsc.

* Ruricius

In hac Synodo fuerunt congregati, Episcopus vnus, Abbates nouem, Presbyteri triginta & duo, Diaconi, qui in vice presbyterorum subscripserunt, tres tantùm.

DECRETA
HONORII PAPAE I.

Anno Dñi 626.

Ex libro Pontificali.

Honorius natione Campanus ex patre Petronio coss. sedit annos 12, menses 11, dies 17. Hic temporibus suis multa bona fecit. Hic erudiuit clerũ. Temporibus suis renouauit omnem *cemeliã B. Petri Apostoli, & inuestiuit cõfessionem B. Petri ex argento puro, quod pensat lib. 187. Inuestiuit regias in ingressu ecclesiæ maiores (quæ appellãtur Medianę) ex argento pensante lib. 975. Fecit & cerostratos maiores ex argento pares duos, qui sunt ante corpus B. Petri Apostoli, pensantes singuli lib. 62. Fecit & ad B. Andreã Apostolum, vbi supra ante confessionem, tabulã ex argento, q̃ pensat lib. 73. Huius temporibus leuatæ sunt trabes in ecclesia B. Petri, numero 15. Hic cooperuit ecclesiam omem ex tegulis æreis, quas leuauit de tẽplo, quod appellatur Roma, ex consensu pijssimi Heraclij Imperatoris. Eodem tempore fecit à solo ecclesiam beatæ Agnetis martyris via Numentana, milliario ab vrbe Roma 3. vbi requiescit, quam vndiq; exornauit, vbi posuit dona multa. Ornauit autem sepulcrum eius ex argento, pensante lib. 252. Posuit desupèr ciborium æreum deauratũ miræ magnitudinis. Fecit & gabatas aureas 3. pensantes singulæ libras singulas. Fecit absidem eiusdẽ basilicæ ex musiuo, vbi etiàm & multa dona obtulit. Item à solo fecit basilicam B. Apollinaris martyris in vrbe Roma in porticu B. Petri Apostoli, qui appellatur ad Palmara, vbi dona multa largitus est. Hic fecit constitutum in Ecclesia, & decreuit, vt omni hebdomada sabbati die exeat litania à beato Apollinare, & ad beatum Petrum Apostolũ cum hymnis & canticis populus omnis occurrere debeat. Fecit autem & Ecclesiam beato Cyriaco martyri à solo via Ostieñ, milliario 7. vbi & donum obtulit. Eodem tempore fecit Ecclesiam beatorum martyrum 4. Coronatorum, quam & dedicauit, & donum obtulit. Fecit ecclesiam B. Seuerino à solo iuxta ciuitatem Tiburtinã, milliario ab vrbe Romana 20. quã ipse dedicauit, & dona multa obtulit. Renouauit & cœmeterium beatorum martyrum Marcellini & Petri via Lauicana. Eodem tempore à solo fecit basilicam beato Pancratio via Aurelia, milliario 2. & ornauit sepulcrũ eius ex argento, pensante lib. 120. Fecit & ciborium sup altare ex argento, pensante lib. 187. Fecit arcus argenteos 5, pensantes singuli lib. 15. Fecit & candelabra aurea tria, pensantia singula libras singulas, vbi multa dona simul obtulit. Fecit ecclesiam beatæ Luciæ in vrbe Roma iuxta sanctum Syluestrum, quam & dedicauit, & dona multa obtulit. Fecit ecclesiã beati Adriani in tribus *fatis, quam & dedicauit, vbi & multa dona obtulit. Fecit autẽ in domo sua iuxta Lateranas monasterium in honore beatorum Apostolorum Andreæ & Bartholomæi, quod appellatur Honorij, vbi prædia & dona simul obtulit. Sed & multa alia fecit, quæ enumerare longum est. Fecit autem ordinationes 3, presbyteros 13, diaconos 11, episcopos per diuersa loca 81. Qui sepultus est in basilica beati Petri, sub die 4 Idus Octobris. Et cessauit episcopatus anno vno, menses septem, dies 17.

Cimeliũ, Clenodiũ aut supellectilẽ preciosam.

* al. fatis

CON-

CONCILIVM SPALENSE SECVNDVM, SVB DIE IDVVM NOVEMBRIVM,

*Sisesandi *era 657. tempore *Sisebuti regis. Est provinciale.*

CAPITVLA CONCILII SPALENsis secundi.

IN nomine Domini & Saluatoris nostri Iesu Christi, Isidorus, Bisinnus, Rufinus, Fulgétius, Cambra, Fidentius, Theodulphus & Honorius episcopi, qui pariter in vrbe Spaleñ pro aliquib' ecclesiasticis negocijs adunati sumus. Considentibus ergò nobis in secretario sacrosanctæ Hierusalem Spaleñ ecclesię, cum illustribus viris, Sisibuto rectore rerú publicarú, atq; Sualane actore rerum fiscalium, stante religiosissimo clericorum cœtu.

Capitulum primum.

Prima actiõe Theodulphi Malacitanę antistitis ecclesiæ ad nos oblata precatio est, asserétis, antiquam eiusdem vrbis parochiam, militaris quodam hostilitatis discrimine fuisse decisam, & ex parte aliqua ab Ecclesijs Astigitanæ, Eliberitanæ, atq; Agabréssis vrbium, esse retentam. Pro qua re placuit, vt omnis parochia, quæ ab antiqua ditione ante militarem hostilitatem retinuisse ecclesiam suam comprobaret, eius priuilegio restitueretur. Sicut enim per legem mundialé his; quos barbarica feritas captiua necessitate transuexit, postliminio reuertentibus redditur antiqua possessio: non aliter est ecclesia receptura parochiam, quam antè tenuit cú rebus suis, siue ab alijs ecclesijs possideantur, siue in cuiuslibet possessionem trãsfusa sint. Non enim erit obijcienda præscriptio temporis, vbì necessitas interest hostilitatis.

C. de capti. & postlimi. l. Si quos. Et ibid. l. finali s. diuersarum ho.

&c. vbi dicitur, Quos barbarica fer. &c.

2 Secundo examine inter memoratos fratres nostros Fulgentium Astigitanum, & Honorium Cordubensem episcopos, discussio agitata est propter parochiam basilicæ cuiusdam, quam horum alter Celticeñ, alter Reginensem asseruit. Et quia inter vtrasque partes hactenùs limitis actio vindicata est, cuius quanuìs vetusta retentio nullum iuris præiudicium afferret: ideoque nè in dubium vltrà inter eos nostra deuocaretur sententia, prolatis canonibus, synodalia decreta perlecta sunt: quorum authoritas præmonet, ità oportere inhiberi cupiditatem, vt nè quis terminos alienos vsurpet. Ob hoc placuit inter alternas partes, inspectionis viros mittendos, ità, vt si in diœcesi possidentis sitam basilicam, veteribus signis limes peruisus monstrauerit, ecclesiæ, cuius est *ius retentionis, sit æternú dominium. Quòd & si limes legitimus eandem basilicam non concludit, & tamen longi temporis probatur obiecta præscriptio, appellatio repetentis episcopi non valebit, quia illi tricenalis obiectio silentium imponit. Hoc enim & secularium principum edicta præcipiunt, & præsulum Romanorum decreuit authoritas. Sin verò infra metas tricenalis temporis extra alienos terminos basilicæ iniusta retentio reperitur, repetentis episcopi iuri sinè mora restituetur.

*iusta retẽtio

3 Tertia definitione ad nos oblata precatio est, à reuerendissimo fratre nostro Cambra Italicensi episcopo, pro quodam clerico Passando, qui *de ecclesiæ suæ cultu, in qua dicatus ab exordijs infantiæ fuerat, ad ecclesiam Cordubensem se contulit. Quem elegimus, vt si nihil proponeretur de eo, sinè dilationis obiectu, proprio reformetur episcopo. Scribitur enim in lege mundiali de colonis agrorum, vt vbì esse quisque iam cœpit, ibì perduret. Non aliter & de clericis, qui in agro ecclesiæ operantur, canonum decreto præcipitur, nisì vt ibì permaneant, vbì esse cœperunt. Ideoque placuit, vt si quis clericus, ministerijs ecclesiæ propriæ destitutis, ad aliam transitum fecerit, compellente ad quem fugerit, sacerdote, ad ecclesiam, quam priùs incoluerat, remittatur. Qui verò eum susceperit, nec statim sinè vllo nisu exceptionis, ad propriam ecclesiam remittendum elegerit, quandiù eum restituat, communione se priuatum agnoscat. Desertorem autem clericum, cingulo honoris

*derelinquens ecclesiæ suę cultum,

c. de agri. & cẽs. & colo. l. 11. in pluribus legibus, Peculiariter aút l. cum satis &c.

ris atq; ordinis sui exutum, aliquo tempore monasterio religari conuenit, sicq; postea in ministerio Ecclesiastici ordinis reuocari. Nam non poterit in talibus peruagationis aboleri licētia, nisi fuerit in eis propter correptionem disciplinæ subsecuta censura.

Quarta actione nunciatū est nobis, apud Astigitanam ecclesiam quasdam nupèr ordinationes illicitas extitisse, ità vt quidam viduarum mariti, Leuitarum ministerio sacrarentur. Quos quidem conuenit à gradu suscepto in irritum deuocari, nec vltrà prouehi ad diaconij ministerium, qui cōtra diuina atq; ecclesiastica iura instituti reperiuntur.

*n ostram Aniani Dis.24. quorūdā cleric. 5 Quinto iudicio ad agnitionem *nostri examinis, Agabrensis diaconi relatu deductum est, de quibusdam ipsius ecclesiæ clericis, quorum dum vnus ad presbyterium, duo ad Leuitarum ministerium sacrarētur, episcopus eorum, oculorum dolore detentus, fertur manum suam super eos tātùm posuisse, & presbyter quidam illis, contra ecclesiasticum ordinem, benedictionem dedisse: qui licèt, propter tātam præsumptionis audaciam, poterat accusatus iudicio præsenti damnari, si, adhuc in corpore positus, non fuisset mortis vocatione præuentus: sed quia iam ille examini diuino relictus, humano iudicio accusari non potest, hi, qui supersunt, & ab eo non consecrationis titulū, sed ignominiæ potiùs elogium perceperunt, nè sibi licentiam talis vsurpatio faciat, decreuim⁹, vt à gradu sacerdotalis vel Leuitici ordinis, quem peruersè adepti sunt, depositi, æquo iudicio abijciantur. Tales enim meritò iudicati sunt remouendi, quia prauè inuenti sunt constituti.

6 Sexta actione comperimus, Fragitanū Cordubensis ecclesiæ presbyterum, à pontifice suo iniustè olìm deiectum, & innocētem exilio condemnatum: quem rursùs ordini suo restituentes, id denuò aduersùs præsumptionem nouam decreuimus, vt iuxta priscorum patrum synodalem sententiam, nullus nostrûm sinè concilij examine, *deijciendum quemlibet presbyterum vel diaconum audeat. (For. *deijcere*) Nam multi sunt, qui indiscussos, potestate tyrannica, non authoritate canonica, damnant. Et sicut nonnullos gratia fauoris sublimant, ità quosdam, odio inuidiaq; permoti, humiliāt, & ad leuem opinionis auram condemnant, quorum crimē non approbant. Episcopus enim sacerdotibus ac ministris solus honorē dare potest, auferre solus non potest. Si enim hi, qui in seculo à dominis suis honorē libertatis adepti sunt, in seruitutis nexum non reuoluuntur, nisì publicè apud prætores tribunali foro fuerint accusati: quātò magìs hi, qui diuinis altaribus consecrati, honore Ecclesiastico decorātur? qui profectò nec ab vno damnari, nec, vno iudicante, poterunt honoris sui priuilegijs exui: sed præsentati synodali iudicio, quod canon de illis præceperit, definiri.

7 Septimo examine relatum est nobis, venerandissimum quódàm Agapium Cordubensis vrbis episcopum, frequenter chorepiscopos vel presbyteros destinâsse, (qui tamen iuxta canones vnum sunt) qui absente pontifice altaria erigerent, basilicas consecrarent. Quod quidem non est mirum, id præcepisse virum, Ecclesiasticæ disciplinæ ignarum, & statim à seculari militia in sacerdotale ministerium delegatum. Ergò nè vltrà talis à nobis licentia vsurpetur, communi sententia statuendum oportuit, scientes, quia sicut presbytero vel chorepiscopo illicita consecratio est altaris, ità & cōstitutio. In diuinis enim literis, præcipiente Domino, solus Moses in tabernaculo DEI erexit altare, solus ipse vnxit, quia summus vtiquè sacerdos ne erat, sicut scriptum est de eo: Moses & Aaron in sacerdotib⁹ eius. Ideoq; id, quod tātùm facere principibus sacerdotum iussum est, quorū typum Moses & Aaron tenuerūt, presbyteri, qui filiorum Aaron gestant figuram, arripere nō præsumāt. Nam quanuìs cum episcopis plurima illis mysteriorum cōmnnis sit dispensatio, quedam tamen authoritate veteris legis, quędā nouellis & ecclesiasticis regulis sibi prohibita nouerint, sicut presbyterorum & diaconorum ac virginum consecratio, sicut cōstitutio altaris, benedictio, vel vnctio. Siquidem nec licere eis ecclesiam, vel altaria consecrare, nec per impositionem manûs fidelibus baptizandis, vel cōuersis ex hæresi, paracletum spiritum tradere, nec chrisma conficere, nec chrismate baptizatorum frontem signare: sed nec publicè quidē in missa quēquam pœnitentem recōciliare, nec formatas cuilibet epistolas mittere. Hæc omnia illicita esse presbyteris vel chorepiscopis, qa pontificatûs apicem non habent, quod solis deberi episcopis, authoritate canonum præcipitur, vt per hoc & discretio graduum, & dignitatis fastigium summi pontificis demonstretur. Sed neque coram episcopo licere presbyteris, in baptisterium introire, nec præsente antistite, infantem tingere aut signare, nec pœnitentes sinè præcepto episcopi sui reconciliare: nec eo præsente, sacramentum corporis & sanguinis CHRISTI conficere: nec, eo coràm posito, populum docere vel benedicere, aut salutare, nec plebem vtiquè exhortari, quæ omnia eis à sede Apostolica prohibita esse noscuntur.

(Exod. 40.) (Psal. 98.)

8 Octaua discussio agitata est de quodam Helisæo, ex familia Agabrēsis ecclesiæ, qui ab episcopo suo traditus libertati, de libertate confestim ad cōtumaciæ morbum transiluit: sicq; per superbiam non solùm eiusdem episcopi veneficijs artibus salutem

tem lædere voluit, sed etiàm patronam ecclesiam, libertatis immemor, prædemnauit. Aduersùs quem ingrati actio canonum ac legum authoritate iustè dirigitur, scilicet vt, immeritæ libertatis damno mulctatus, ad seruitutis nexum reuocetur. Talium enim status, qui contra episcopum suum vel patronam ecclesiam nituntur, decidi potiùs, quàm conseruari conuenit: vt quorum libertas perniciosa est, sit salutifera seruitus: & qui superbire nouerint adepta libertate prædi-ti, discant obedire subiecti.

9 Nona actiõe didicimus, quosdam ex nostro collegio, cõtra mores ecclesiasticos, laicos habere in rebus diuinis constitutos œconomos. Proindè pariter tractantes eligimus, vt vnusquisque nostrûm secundùm
Can. 26. Chalc. côci. Chalcedonensium patrum decreta, ex proprio clero œconomum sibi constituat. Indecorum est enim, laicum vicarium esse episcopi, & seculares in ecclesia iudicare. In vno enim eodemque officio, nõ debet dispar esse professio. Quod etiàm in lege diui-
Deut. 22. b na prohibetur, dicente Mose: Non arabis in boue simul & asino, id est, homines diuersæ professionis in officio vno non sociabis. Vndè & oportet nos & diuinis libris & sanctorum patrum obedire præceptis, constituentes, vt hi, qui in administrationibus ecclesiæ pontificibus sociantur, discrepare nõ debeant nec professione, nec habitu. Nam cohærere & coniungi non possunt, quibus & studia & vota diuersa sunt. Si quis autem episcopus posthàc ecclesiasticam rem, aut per laicalem procuratiõem administrandã elegerit, aut sinè testimonio œconomi gubernandam crediderit, verè, vt contemptor canonum, & fraudator ecclesiasticarum rerũ, non solùm Christo de rebus pauperum iudicabitur reus, sed etiàm concilio manebit obnoxius.

10 Decima actione, poscentibus monasteriorum patribus, pari sententia statuim⁹, vt cœnobia nupèr condita in prouincia Bętica, sicut & illa, quæ sunt antiqua, immobili & inconcussa stabilitate permaneant solidata. Si quis autem (quod absit) nostrûm, vel nobis succedentium sacerdotum, quodlibet monasterium aut vi cupiditatis expoliandum, aut simulatione aliqua fraudis cõuellendum, aut dissoluendum tentauerit, anathema effectus, maneat à regno Dei extraneus: nec proficiat illi bonum fidei vel operis ad salutem, qui tantæ & tam salutaris vitæ destruxerit tramitem. Super hoc etiàm vniuersi Bæticæ prouinciæ episcopi congregati, eundem sacrilegum, cœtusq; sui euersorem, à communione suspendant, conuulsum monasterium cum rebus suis restaurẽt, & quod impiè vnus subuerterit, omnes piè reforment.

11 Vndecima actione communi consensu decreuimus, vt monasteria virginum, in prouincia Bętica cõdita, monachorum administratione ac præsidio gubernẽtur. Tũc enim salubria Christo dicatis virginibus prouidemus, quandò eis patres spirituales eligimus, quorũ non solùm gubernaculis tueri, sed etiàm doctrinis ædificari possint, ea tamen circa monachos cautela seruata, vt remoti ab earum *familiaritate, nec vsq; ad vestibulum habeant accedendi familiare permissum. Sed neque abbati, vel ei qui præficitur, extra eam, quæ præest, loqui virginib⁹ Christi aliquid, quod ad institutionem morum non pertineat, licebit: neque cum ea sola, quæ præest, frequenter eis loqui oportet, sed sub testimonio duarum vel trium sororum, ità vt rara sit accessio, & breuis omninò locutio. Absit enim, vt monachos (quod etiàm dictu nefas est) Christi virginibus familiares esse velimus: sed, iuxta quod iussa regularum vel canonum admonent, longè discretos atque seiunctos, eorũ tantûm easdem gubernaculis deputamus, constituentes, vt vnus monachorum probatissimus eligatur, cuius curæ sit, prędijs earum rusticis vel vrbanis intendere, fabricas extruere, & si quid aliud est, ad necessitatem monasterij prouidere, vt Christi famulæ pro animę suę tantùm vtilitate solicitæ, solis diuinis cultibus viuant, operibusque suis inseruiant. Sanè is, qui ab abbate præponitur, iudicio sui episcopi cõprobetur. Vestes autẽ illę ijsdem faciant, à quibus tuitionem expectant, ab ijsdem denuò (vt prædictum est) laborum fructus, & procurationis suffragium recepturæ. Si qui autem monachorum hanc ordinationem aut contempserint, aut qualibet inertiæ dissolutione neglexerint, sciant, quòd eorum *temeritas atque superbia, excõmunicationis sit plectenda censura.

*peculiaritate

*tepor

12 Duodecima actione ingressus est ad nos quidam ex hæresi Acephalorum, natione Syrus (vt asserit ipse) episcopus, duarũ in Christo naturarum proprietatem abnegans, & deitatem passibilem asserens. Cuius dum nostris sensibus tanti erroris confusio patuisset, prolatis illi de incarnatione Domini IESV CHRISTI testimonijs, sanctorumq; patrum sententijs recitatis, omi eum deindè exhortatione ad veræ fidei rectitudinem sacerdotali modestia inuitauimus. Qui salutaribus monitis pertinaciter per multos diuturnosq; conflictus renitẽs, tandèm gratia diuina edoctus, cunctis coràm adstantibus, hæresim propriam abdicauit, duasq; naturas & vnam personam, in vno eodemque Domino nostro IESV Christo confessus est, credens impassibilem naturã Deitatis, atque in sola humanitate suscepisse infirmitates passionis & crucis. Conuersus itaq;, atque receptus, susceptæ fidei confessionem cum adstipulatione protulit, atq; ab omnibus suis erroribus purgatus apparuit. Talique pro merito gaudentes, Christo

sto gratias egimus, quòd eundem post prauitatem hæresis, ad rectitudinem fidei diuina gratia promouisset: quem optamus, vt pmanens in Christi fide, purè ac deuotissimè conseruetur.

13 Tertiadecima prosequutione breuiter narrandum putauimus, ad refutatiõem eorundem hæreticorum, qui duas naturas Christi post vniõem delirantes confundũt, & passibilem in eo diuinitatis substantiam asserunt. Contra quorũ blasphemias oportet nos in vna persona Christi, geminæ naturæ proprietatem ostendere, passionemq; eius in sola humanitatis susceptione manifestare, vt si fortè aliqui stultorũ, huius sẽtẽtiæ errore decepti sunt, dum ista legerint, resipiscant, rectæque fidei veritatẽ firmiter teneant. Nam proculdubiò multi sunt, qui 2. Tim. 4. a secundùm Apostoli vocem, prurientes auribus, à veritate auditum auertunt ad fabulas autem conuertuntur. Ergò, sicut immaculata fides & sancta DEI Ecclesia docet, cõfitemur Dominum nostrum Iesum Christum intemporaliter ex patre Deum natũ, temporàliter ex vtero gloriosæ virginis Mariæ hominem editum: & ob hoc, in vna subsistente persona, duas naturas habentem: Deitatis, qua ante secula genitus est: & humanitatis, in qua diebus vltimis editus est: in illa secundùm formam Dei, in ista secundùm formam serui consistens: in illa patri manens æqualis, in ista sinè peccato similis nostræ conditiõi: in illa inuiolabilis, in ista passibilis: in illa, ex qua mori non potuit: in ista, in qua mortem suscepit. Cuius geminæ naturæ distinctio, primùm ex literis legis, deindè ex propheticis & euangelicis atque apostolicis depromenda est paginis, vt ea, quæ asserimus, non argumentis, sed exemplis scripturarũ firmemus. Lex, in vna eademq; Saluatoris nostri persona sic demõstrat vtranq; naturam. Diuinam, Domino Exod. 23. c loquente ad Mosen: Eccè mitto angelum meum, qui pcedat te. Obserua eum, & audi vocem eius, quia est nomen meum in illo. Humanam, loquente eodem Dño ad Abra-Gen. 22. c ham: In semine tuo benedicẽtur omnes gentes, id est, in carne Christi, q̃ de Abrahæ stirpe descendit. Prophetia in Psalmis, sub vna eademq; Christi persona sic ostẽdit vtranq; naturam. Diuinam, secundùm illud: Ex vte-Psalm. 109. ro ante Luciferum genui te. Humanam, se-Psalm. 86. cũdùm hoc: Et homo natus est in ea, & ipse fundauit eam altissimus. Diuinã, secundùm Psal. 44. illud: Eructauit cor meum verbum bonum. Ibid. Humanam secundùm hoc: Speciosus forma prę filijs hominum. Prophetia in Prouerbijs, in vnã eademq; Christi personæ, sic declarat vtranq; naturam. Diuinam, secundùm il-Pro. 8. c lud: Ante colles genuit me. Humanam, se-Ibidem. cundùm hoc: Dominus creauit me in initio viarum suarum. Diuinam, secundùm il-Ibid. lud: Necdùm erant abyssi, & ego iam cõcepta eram. Humanam, secundùm hoc: Sapientia ædificauit sibi domum, corporis vtiq; Pro. 9. a sui templum, in quo filius Dei inhabitaret, dum verbum est caro factum. Prophetia in Esaia, sub vna eademque Christi persona, Ioann. 1. b sic demonstrat vtranq; naturam. Deitatis, secũdùm illud: Nũquid ego qui alios parere Esa. 66. c facio, ipse non pariam, dicit Dominus? Humanitatis, secũdùm hoc: Eccè virgo in vte-Esa. 7. c ro concipiet, & pariet filium. Diuinitatis, secundùm illud: Rorate cæli desupèr, & nu-Esa. 45. b bes pluant iustum. Humanitatis, secundùm hoc, Aperiatur terra, & germinet saluatorẽ, Ibid. & iustitia oriatur simul. Item alibi: Humanitatis, secundùm hoc, Paruulus natus est Esa. 9. b nobis. Diuinitatis, secundùm illud: Filius datus est nobis. Paruulus enim *Christus, ad *natus, susceptæ humanitatis naturam pertinet, qa homo est factus: filius autem datus, ad diuinitatem, quia Dei filius. Et vt ostenderet in vtraq; natura vnam esse personam paruuli nati, & filij dati, adiecit: Vocabitur nomen Esa. 9. b eius, magni consilij angelus, Deus fortis, pater futuri seculi. In euangelio quoq; in vno eodemq; Christo, diuinæ naturæ significatio, Ego & pater vnum sumus. Humanæ na-Ioan. 10. f turæ insinuatio, Pater maior me est. Diuinæ Ioan. 14. d naturæ significatio, Ego sum via, veritas & Ioann. 14 a vita. Humanæ naturæ insinuatio: Tristis est Matt. 26. d anima mea vsq; ad mortem. Diuinæ naturæ significatio, Omia per ipsum facta sunt. Hu-Ioan. 1. a manæ naturæ insinuatio, Non véni facere Ioan. 5. e voluntatẽ meã, sed volũtatem eius, qui mi-& 6. d sit me, patris. Paul⁹ quoq; Apostolus in vno eodemq; Christo naturam diuinitatis exprimit, cùm dicit: Primogenitus omnis creatu-Col. 1. c ræ, Ipse est ante omnes, & omnia in illo cõstant. Humanitatis declarat naturam, cùm dicit: Ipse est caput corporis ecclesiæ. Et ali-Ibidèm. bi: Qui cùm in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem DEO, sed se-Phil. 2. a metipsum exinaniuit, formam serui accipiens. Per hoc em̃ quod dicit, qui cùm in forma Dei esset, naturam in eo diuinæ maiestatis ostendit: per hoc autẽ quod adiecit, formam serui accipiens, naturam humanitatis significat. Et iterùm: Cùm esset (inquit) di-2. Cor. 8. b ues, pauper factus est, vt illius inopia *nos *vos diuites essetis. diuites essemus. Vbì enim dixit, cùm esset diues, diuinæ naturæ gloria panditur: & vbi adiecit, pauper factus est, humanæ infirmitatis subiectio demonstratur. Item, in ipso initio apostolici symboli, geminæ sic ostenditur in vno eodemq; Christo naturæ distinctio. Deitatis ex patre, dum dicit: Credo in vnum Deum patrem omnipotentem, & in Christum Iesum filium eius vnicum, dominum nostrũ. Humanitatis ex matre, dum adiecit: Natũ de spiritu sancto ex vtero Mariæ virginis. Eccè, ex vtroq; testamento duæ naturæ in Christo: diuinitatis vna, humanitatis altera. Quæ quidẽ gemina vnã fecit psonam, quia vnus idemq;, mediator Dei & ho-

hoīm, homo Christus Iesus. Iam verò de passione eiusdem saluatoris nostri & Dñi Iesu Christi, quā in sola humanitate, non in deitate, sustinuit, sicut superiùs, legis & prophetarum authoritas, euangeliorum quoq; & apostolorum prædicatio adhibēda est. Lex, Gene. 49.b de passione corporis Christi sic dicit: Lauabit in vino stolam suam, & in sanguine vuæ pallium suum. Quid hîc pallium, quid stola, nisi caro Christi, passiōis sanguine decorata? Hæc enim sola contumelias crucis sustinuit, diuinæ verò naturæ maiestas nihil iniuriæ sensit. Prophetia quoq; in psalmis passionem Christi in carne sola sic asserit: Psalm. 21. Foderunt manus meas & pedes meos, dinumerauerunt omnia ossa mea. Vbì non deitatis, sed tantùm crucifixi corporis iniuria intelligitur. Ibì enim membrorum significatione, sola caro, clauis suspensa in ligno atque suffixa, pronūciatur. Sicut & in Hieremia legitur: Hiere. 11. d Venite, mittamus lignum in panem eius, id est, crucem in corpore eius. Neque enim diuinitas ligno suspendi potuit, sed sola humanitas in cruce suffixa pepēdit. Cuius etiàm caro, tolerantiam mortis perpessa, sic ostenditur alibì, dum dicitur: Psal. 15. Caro mea requiescet in spe: vtiq;, quia sola in Christo materia carnis, mortis fragilitate defuncta, spem resurrectionis suæ expectabat, etiàm sinè corruptione recepturа, dum adiecit: Nec dabis sanctum tuū videre corruptiōem. Salomon autem in canticis canticorum passionem carnis Christi sic prædicans, Cant. 5. b dicit: Manus (inquit) meæ distillauerunt myrrham, & digiti mei guttā. Vbì specialiter ostenditur, in manibus ac digitis solam carnem Christi infixam stipite, sicut in psalmo 118. legitur: Confige clauis timoris tui carnes meas. Esaias autem Christū sola humanitate, q̄ apparuit, passionis iniuriam Esa. 53. b suscepisse, ità p̄dixit: Homo (inquit) in plaga existens, & sciens ferre infirmitates, verè languores nostros ipse portauit. Quis ipse, nisi vtiq; homo? Nam pati & deficere, in illo natura dei nō potuit: sed homo portauit in eo passionē & mortem, in quo & ipsa mors habet conditionē. Nam & cùm eundem diceret venire de Edō, tinctis vestibus de Bosra, Esa. 63. a adiecit: Quarè rubrum est vestimentum tuum, & indumentum tuum tanq̄ calcantium in torculari? Quid hîc per indumentum & vestimentū rubrum voluit ostēdere, nisi solam Christi carnis passionē, crucis infectam Matth. 27. c cruore? Vndè & in ipsa passione chlamyde coccinea Christus induitur, vt imago sanguinis tantùm in carne demonstretur. Esaias quoq;, corpus suum obtulisse Christum in passione, sic loquitur: Non sum (inquit) Esa. 50. b. c contumax, neq; contradico. Corpus meum dedi percutientibus. Nō dixit, diuinitatem, quæ passionem nescit perferre. Et iterùm: Ibid. Posui scapulas meas ad flagella, maxillas ad palmas. Quod & ipsum ad carnis patiētiam, non ad deitatis refertur iniuriam. Et Zacharias: Zachar. 12. c Videbunt inquit, in quem confixerūt. Quem alium, nisi indubitanter hoīem quē Iudæi crucifixerunt, & in carne iudicantem videbunt? Eccè pronunciata est passio corporis Christi, ex lege & prophetis. Cuius quidem fidei veritas est tam efficax, vt eam nec tyranni sua potuerint crudelitate confundere, nec hæreticorum subdola circunuentio pessundare, nec hypocritarū diminuere fallax simulatio. Transeamus indè ad euangelia. Ibì quæramus Christū filiū Dei in sola carne portâsse valetudines passiōis, & iniuriam crucis, loquente ipso discipulis: Eccè ascendimus Hierosolymam, & consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per prophetas de filio hominis. Matth. 20. c Luc. 18. f Tradetur enim gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur, & postq̄ flagellauerint, occident eum, & die tertia resurget. Quod totum in Christo secundùm hominem dictum, non ad substantiam deitatis, sed ad naturam pertinet carnis. Quod etiàm in sequentibus docetur, Iudæis dicentibus CHRISTO, Quod signum ostendis nobis, quia hæc facis? Ioan. 2. c Et dixit Iesus: Soluite templum hoc, & post triduum suscitabo illud. Hoc autem dixit de templo corporis sui. Nam & in passione sua, dum corripiens proditorem, diceret: Iuda, Luc. 22. e osculo filium hominis tradis: quem tradere proditorem significat, nisi hominem, quem & comprehenderunt? non deitatem, quam cæcati perfidia, agnoscere non potuerunt. Beatus autem Apostolus Paulus Christum in homine solùm pertulisse crucem, sic asserit: Phil. 2. a Vt homo, inq̄t, humiliauit semetipsum, factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. Qui proindè dixit, vt homo, vt nuncupatione hominis, distinctio naturæ insinuaretur passibilis. Quod confirmās 2. Cor. 13. a aliâs, ait: An experimentū quæritis eius, qui in me loquitur Christus? Qui in vobis non infirmatur, sed potens est in vobis. Nam etsi crucifixus est ex infirmitate nostra, sed viuit ex virtute DEI. Passus est ergò Christus & mortuus, sed ex nostra infirmitate. Viuit autem impassibilis & immortalis, sed ex sua virtute: quæ tanta est, vt in se nec passionem recipiat, nec mortē admittat. Petrus quoq; apostolus princeps Apostolorum, Christi supplicium sic prædicat in solo corpore cōsummatum: Qui peccata (inquit) nostra pertulit in corpore suo super lignum, 1. Pet. 2. d vt peccatis mortui, iustitiæ viuamus, cuius liuore sanati sum⁹. Et paulò pòst: 1. Pet. 4. a Christo igitur passo in carne. Ergò si Christus in carne passus est, nō secundùm Deum, sed secundùm hominem crucifixus est. Eccè perpatuit de filio Dei, q̄ passus est, q̄ mortuus est, corporis hoc tantùm fuisse, non Deitatis. Aliena sunt enim ista à Deo, testante p̄pheta de il- Esa. 40. g lo: Deus sempiternus, Dñs creans fines terræ, nō laborabit, neq; deficiet. & in Psal. Tu Psalm. 101. autem

autem idem ipse es, & anni tui non deficiét. Omnes enim in Christo infirmitates humanitas sola portauit. Caro enim habuit vagitus infantiæ, non diuinitas. Caro est pannis
Luc. 2.b inuoluta, nó Deitas. Caro habuit alimenta, caro portauit ætatum cómercia. Nam & ꝙ fatigatus est, quòd esurijt, quòd dormiuit,
Ioan. 4.a Matt. 4.a quòd fleuit, quòd passioni proximus, tri-
Matt. 8.c stis fuit, quòd postremò ipsam passióem &
Luc. 19.f mortis conditionem sustinuit, totum hoc
Matth. 26.d ad infirmitatem pertinet humanitatis, non
Marc. 14.d ad incompræhensibilem substantiam Deitatis. Vnus est eñ Christus, Deus & homo, caro & verbum. Sed vndè Deus, indè habet immortalitatem: vndè homo, indè pertulit passionem: & vndè caro, indè mortuus: & vndè verbum, indè æternus. Neque enim potest esse Deitate passibilis, qui est virtute paternæ gloriæ naturæ æqualis. Vndè & patri derogatur, dum natura Deitatis in filio passibilis creditur. Nam si vna patris & filij substantia est, vtiq; sicut pater, ità &
Ioann. 10.f filius immortalis est. Et si Ego & pater vnú sumus, sicut in patre non est mors, ità nec in
Ioan. 17.b. 16.c Dei filio mors. Et si verum est, omnia quæ habet pater, mea sunt, ergò immortalitas patris cum filio communis est. Nam quod ait
1. Cor. 2.b Apostolus de infidelium ignorãtia, Si enim cognouissent, nunquàm Dominum gloriæ crucifixissent: non quasi Dominus gloriæ sit crucifixus, vt natura Deitatis videatur esse passibilis, sed quia vnus in vtraq; natura est Christus, secundùm assumpti hominis
Ioann. 3.b formam, Dominus gloriæ dicitur passus, sicut econtrariò est illud: Nemo ascédit in cælum, nisi qui descendit de cælo filius hominis. Dum de cælo non descédisset, nisi tantùm Dei filius, nondùm idem factus filius hominis. Propter pſonæ ergò vnitaté, & ad hominé referuntur in Christo, ꝗ Dei ꝓpria sunt: & diuinitati ascribútur, quę hominis sunt. Et ideò dum pati ac mori dicitur, non est Deitatis, sed carnis propriú: sic tamen ꝓpter vnitatem personæ, ipse Deus & natus ex virgine, & passus, & mortuus prædicatur, sed infirmitate carnis nostræ, nó virtute diuinitatis suæ. Quòd verò idem Apostolus
Rom. 5.b ait, Si enim cùm inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem filij eius: sic dicitur Dei filius mortuꝰ, sicut dicit̃ de martyribus passis ac mortuis, quorum tamen non sunt animæ occisæ in corporis passióe,
Matth. 10.c ore veritatis testante: Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere. Vbi agnosci oportet, si animæ martyrum, corpore perempto, supplicijs extingui nó possunt: Deus, qui conditor est animarú, quomodò per crucé carnis pati potuit exitiú mortis? Quod etiã alibì ap-
Ioann. 10.d tiùs declaratur, eodé filio Dei loquente: Potestaté habeo ponendi animã meã, & potestatem habeo iterùm sumédi eam. Quòd si ipsa Deitas mortua extitit, ꝗro, quis animam ipsius resumpsit? Stultú est ergò, crucis passionem diuinæ applicare naturę, sed tantùm creabili & humanæ. Sola enim caro crucis exitium sensit, sola caro lanceã pertulit, sola caro sanguine & aqua manauit. Ipsa sola mortua, ipsa sola in sepulcrǫ posita, ipsa sola tertia die resuscitata: quæ etiàm glorificata cælos adijt, in qua & venturus est iudex in gloria patris, iudicaturus de viuis ac mortuis. Prolatis ergò noui ac veteris testamenti testimonijs, in quibus duæ naturæ Christi patefactæ sunt, in vna subsistentes persona, in quibus & passio eius apparuit, in homine solo expleta: deindè oportuit sententias subnecti sanctorum patrum, qui in sacris literis ingenti gloria refulserunt, vt etiàm eorum traditione perpateat, quia Dñs noster Iesus Christus, ex duabus naturis & vna persona subsistit, & quia morté & passionem in sola carne suscepit. Sanctus ergò Hilarius in explanatione epistolę ad Timotheum, sic loquitur: Nam & cùm dicit scriptura, Homo Christus: & cùm dicit, Christꝰ mortuus est: & cùm dicit, verbú caro factú est, non est spoliandus per fraudulétiam legentis expositionibus suis sermo. Nam vbi homo Christuş est, præcedit mediator DEI atq; hominú, vt ex vtroq;, Deo & homine, vnus subsistat: sitq; inter hominem & Deú medius confessione in se vtriusque naturę. Vbi verò Christus mortuus est, subijcitur, ꝗ resurrexit, qui est in dextera DEI. In morte eius, carnis nostræ infirmitas est: in resurrectione, virtus eius: in consessu Dei, dignitas. Amb. lib.
Sanctus quoq; Ambrosius in expositione 10. cap. 99.
euangelij secundùm Lucam, sic asserit: Non sup. Luc. 22.
enim suam, sed nostrã crucem Christus ascendit: nec mors illa diuinitatis, sed quasi hominis fuit. Et paulopòst: Etenim Christꝰ Idem in eo-
omnia, & in Christo omnia, licèt in singulis dé lib. cap.
Christus operetur, caro tamen moritur, vt 104. super
resurgat. Item in eodem libro exponens in- Luc. 23. Idé
ter alia dicit: Tristis est anima mea. Et alibì: in eodé lib.
Nunc anima mea turbata est valdè. Non er- cap. 94. sup.
gò suscipiens, sed suscepta, turbatur. Anima Luc. 23.
enim obnoxia passióibus, diuinitas libera. Matt. 26. & Mar. 14.d
*Etem spiritus ꝓmptus, caro auté infirma. Ioann. 12.d
Tristis autem non ipse est, sed anima. Nó est *Deniquè
tristis sapientia, non diuina substantia, sed anima. Suscepit corpus meú, nó me fefellit, vt aliud esset, & aliud videret. Sanctus Athanasius in tractatu qué scripsit de Christi natiuitate, sic dicit: In hoc sit ergò, fratres charissimi, fides nostra, in hoc tota salus & vita consistat, vt credamus, Deum Dei filium primùm ante omnia secula, à Deo patre inuisibiliter genitum, deindè à Maria virgine secundùm hominé natú, secundùm hunc hominem passum, mortuú, sepultum, resurrexisse ab inferis, ascédisse in cælú. Item idem in expositióe fidei: Verbum (inquit) nascit̃ de Maria virgine, accipiens corpus animale: sed neq; sermo cópręhensus est carne, sed in

carne, & supra carnem, & sicut * Deus præscius, ità Dei virtus, Dei veritas. Passus autē humana carne, sed sermo Dei impassibilis est. In passione quidem moritur homo, vt viuificaret protoplastum, qui ceciderat per inobedientiam.

* Deus dicit

Greg. Nazianze. epi. 1. * Cledoniū

Sanctus Gregorius scribēs ad * Celidonium, dicit: Naturæ enim duæ in Christo, Deus & homo. Non autem duo filij, nec dij duo.

Idem.

Item idem in sermone de filio: Vno autem (inquit) capitulo moneo, vt altiora quidem asscribas diuinitati & illi naturæ, quæ passionibus & corpore probatur esse superior: humiliora autem naturæ humanæ attribuas, quæ ex parte infirmitatis nostræ assumpta est.

Idem.

Item ipse in quarto lib. contra Eunomium: Et nè aliquis incorruptibili naturæ deitatis, crucem passionis applicet, per alia manifestiùs talem emendat errorem, mediatorem ipsum Dei & hominum, & Deum ipsum nominās, vt cùm duo denuò dicantur, cōgruum intelligatur circa vtrunq;. Circa deitatem quidem impassibilitas, circa humanitatem autem dispensatio passionis.

Basilius.

Sanctus quoq; Basilius in quarto libro contra Eunomium, ità scribit: Quid est, Dominus creauit me, & ante omnes colles genuit me? Vbi intelligendum est hoc, quod dicit, genuit, de Dei filio: hoc autem, quod dicit, creauit, de ea parte, qua in forma serui est, vt vtranq; naturam in vna persona ostenderet.

Cyrillus.

Sanctus Cyrillus in prima ad Successum epistola dicit: Ergò quantùm quidem ad intellectum pertinet & ad fidē, tantundem oculis animæ, quemadmodùm incarnatus est vnigenitus, duas naturas esse dicimus, vnum autem filium, & Christum & dominum, Deum verbum incarnatum, & hominem factum confitemur.

Idem.

Item in secūda ad eundē Successum epistola, sic ait: Cùm vnus (inqt) sit, & solus filius Christus, idem ipse Deus & homo, sicut in deitate perfectus, ità & in humanitate pérfectus. Non autem ipsum vnigenitum filium DEI, secundùm quod intelligitur & est filius dei, passum esse in sua natura dicemus. Oportet etenim necessariò vtraque * seruare vni & vero filio, & non pati secundùm deitatem, & dici, passum esse eundem secundùm humanitatem. Ipsius enim passa est caro.

* seruari

Cyrillus.

Leuit. 14. a

Item in expositione Leuitici inter alia: Totum in his iterùm circunspice saluatoris nostri mysterium, & emundationem, quæ per sanctum baptisma fit. Duas enim auiculas sumi iubetur, viuas & mundas, vt intelligas per volatilia, cælestē hominem simul & Deum in duabus naturis, quantùm pertinet ad ratiōem, diuidendum, vnicuiq; conuenientem.

Augustinus

Item sanctus Augustinus: Neq; enim illa susceptione alterum eorum in alterum conuersum atque mutatum est. Nec diuinitas quippe in creaturā mutata est, vt desisteret esse diuinitas: nec creatura in diuinitatem, vt desisteret esse creatura. Nam si substātia hominis (quod absit credere) in diuinitatē conuersa est, augmentauit aliquid deitatis. Sed absit, vt augmentum recipiat ineffabilis & incomprehensibilis plenitudo. Manet ergò vtraq; filij Dei natura & vna persona.

Idem.

Rursùs ipse aduersùs Maximinum: Si ergò attēdas distinctiones naturarum, filius dei de cælo descēdit, filius hominis crucifixus est. Si vnitatem personæ, & filius hominis de cælo descendit, & filius hominis crucifixus est in terra.

Idem.

Idem in sequentibus: Oportebat Christum pati, & resurgere à mortuis die tertia. Vbì resurgit, nisì in eo, quod potuit cadere? Vbì resurrexit, nisì in eo, vbi mortuus? Quære mortem, in verbo nunq̃ esse potuit: Quære mortem in anima, nunquàm ibì fuit. Quære mortem in carne, planè ibì fuit. Et ideò ibi fuit, quia mors vera fuit.

Idem.

Et paulopòst: Quid miraris? Certè vita est Christus, Quarè mortua est vita? Nec anima mortua est, nec verbum mortuū est, Caro tantùm mortua est. Quarè? Vt in ea mors moreretur.

Aug. super Ioannem.

Idē in expositione Ioannis Euangelistæ: * Quis ergò est, per quem factus est mundus? Christus Iesus, sed in forma Dei. Quis est sub Pōtio Pilato crucifixus? Idem ipse Iesus Christus, sed in forma serui.

Leo epi. 10.

Beatus quoquè Leo Apostolicæ sedis antistes, in sua epistola, quam scripsit ad Flauianum Constantinopolitanum episcopum, sic ait: Salua ergò ꝓprietate vtriusque naturæ, & in vnam coeunte personam, suscepta est à maiestate humilitas, à virtute infirmitas, ab æternitate mortalitas. Et ad resoluendum conditionis nostræ debitum, inuiolabilis natura est vnita naturæ passibili, vt quod nostris remedijs congruebat, vnus atq; idem, mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus, & mori posset ex vno, & mori non posset ex altero. In integra ergò veri hominis perfectaq; natura, verus natus est Deus, totus in suis, totus in nostris.

Idem.

Et paulopòst: Qui manens in forma Dei, fecit hominem: idem in forma serui, factus est homo. Tenet enim sinè defectu proprietatem suam vtraque natura. Et sicut forma serui, Dei formam non ademit: ità forma Dei, formam serui non minuit.

Idem.

Itē paulopòst: Agit enim vtraque forma, cum alterius communione, quod proprium est, verbo scilicet operāte quod verbi est, & carne exequente quod carnis est. Vnum horū coruscat miraculis, aliud succumbit iniurijs. Et sicut verbum ab æqualitate paternæ gloriæ non recessit, ità caro naturam nostri generis non reliquit.

Fulgentius.

Sanctus quoq; Fulgētius in libro, quem de incarnatione Domini nostri Iesu Christi scripsit, inter alia sic intulit: Dico itaque vobis, iuxta sanctorum patrum traditiōem, Dominum nostrum Iesum Christū in duabus naturis inconfusis, id est, diuinitatis & humanitatis, vnā ꝑsonā siue subsistentiā confiteri. Idem post alia: Si quis ergò in dn̄o nostro Iesu Chr̄o aut duas natu-

naturas, aut vnam noluerit siue dubitauerit credere aut prædicare personam, vel si qs noluerit confiteri eundem Deum atq; hominem, id est, verbum incarnatum de Maria virgine, pro nostra salute veraciter natum: tantùm à catholica fide deprædéditur ac demonstratur extraneus, vt sacramento redemptionis humanæ resistat ingratus. Et paulopòst: Verbum caro factum, vnus & plenus est Christus, vnus ex vtraque & in vtraque, id est, in humana diuinaque natura, in quo sic vtriusq; naturæ prorsùs vnitio gloriosa persistit, vt siue diuinitati Christi humanitaté quis demat, siue humanitati diuinitatem detrahat, Christum sacrilega infidelitate & blasphema prædicatione dissoluat. Item paulopòst: Christus pro nobis carne est passus, qui de Deo patre natus solus est impassibilis Deus. Ipsum itaq; Christum filium Dei, pro nobis mortem carne gustâsse, salua immortalitate diuinitatis ei⁹, veraciter credimus. Item post hoc: Quia nó est alter Deus, alter homo, sed idem vnus est Christus, Deus & homo: profectò idem Deus Christus, qui & mortem suam carne suscepit: & idem homo Christus est, qui mortem suam diuinitate destruxit. Idem quippe Christus Dei filius, qui diuinitate mori non potuit, carne mortuus est, quá mortalem De⁹ immortalis accepit: & ideò Christus Dei filius, carne mortuus resurrexit, qa immortalitatem suæ diuinitatis, carne mortuus, non amisit. Hinc est, q̄ etiàm post resurrectionem suam, sicut in cicatricibus veris, & in vera comestione piscis & mellis, soliditatem in se veræ carnis edocuit: ità clausis foribus ingrediens, veram in se virtutem sempiternæ diuinitatis ostendit, vt agnosceretur & naturalis fuisse Christi morientis infirmitas, & eidem resurgenti naturalis inesse maiestas. Hæc quidem, quæ tam diuinæ scripturæ, q̄ etiàm sanctorum patrum eloquia docuerũt, decretis nostris breuiter inserta protulimus, demonstrantes geminam carnis & Deitatis naturam in vna Domini & saluatoris nostri persona: passum quoq; eundem in ea natura, quæ corporis est, non passum in ea natura, quæ Deitatis est. His ergò concordi sententia in tribus secretarijs definitis, pro confirmatione suî, propriam subscriptionem subiecimus.

Idem. / Idem. / Idem. (marginal notes)

Isidorus in Christi nomine ecclesiæ Spalensis episcopus, subsc. Bisinnus in Christi nomine eccl. *Eliberitanæ episc. subsc. Rufinus in Christi nomine ecclesię Asindoneñ episc. subsc. Cambra in Christi nomine Ecclesiæ Italiceñ episc. subsc. Fidétius in Christi nomine Ecclesiæ Tuccitanæ episcopus, subsc. Theodulphus in Christi nomine Ecclesiæ Malacitanæ episc. subsc. Honorius in Christi noīe ecclesię Cordubeñ episc. subsc.

*Illiberitanę

¶Concilium Spalense secundum finit.

TOLETANVM CONCILIVM QVARTVM, CIRCA TEMPORA HONORII papæ primi. Est prouinciale.

¶CAPITVLA QVARTI concilij Toletani.

Nno tertio, regnante domino nostro gloriosissimo principe * Sisenando, die Nonarum Decembris, æra 681. dum studio amoris Christi, ac diligētia religiosissimi Sisenandi regis, Hispaniæ atq; Galliciæ sacerdotes apud Toletanam vrbem in nomine Domini conuenissemus, vt eius imperijs atq; iussis communis à nobis agitaretur de quibusdam Ecclesiæ disciplinis tractatus, primùm gratias Saluatori nostro Deo omnipotenti egimus, post hæc antefato ministro eius excellentissimo & glorioso regi, cuius tanta erga Deum deuotio extat, vt non solùm in rebus humanis, sed etiàm in causis diuinis solicitus maneat. Hic quippe, dum in basilica beatissimę & sanctę martyris Leocadiæ omnium nostrûm pariter iam cœtus adesset, pro merito fidei suæ cum magnificentissimis & nobilissimis viris ingressus, primùm coram sacerdotibus Dei humi prostratus, cum lachrymis & gemitibus pro se interueniendum Domino postulauit. Deindè religiosa prosecutione synodum exhortatus est, vt paternorum decretorū memores, ad * confirmanda in nobis iura Ecclesiastica studium præberemus, & illa corrigere, quæ, dum per negligentiam in vsum venerunt, contra Ecclesiasticos mores licentiam sibi de vsurpatione fecerunt. Talibus ergò eius monitis congaudentes, necessarium extitit, iuxta eius nostrumq; votum tractare, quæ competunt, siue in sacramentis diuinis, quæ diuerso atque illicito modo in Hispaniarum Ecclesijs celebrantur, seu quæ in moribus prauè vsurpata noscuntur. Et quoniam generale concilium agimus, oportet primum nostræ vocis sermonem de Deo esse, vt post professionem fidei, sequentia operis nostri vota quasi super fundamētum firmissimum disponantur.

*Sissebuta

*cōseruāda

¶ Capitulum primum.

SEcundùm diuinas scripturas & doctrinā, quā à sanctis patribus accepimus, patrem, & filium, & spiritumsanctum, vnius deitatis atq; substantiæ confitemur, in personarum diuersitate Trinitatem credentes, in diuinitate vnitatem prædicantes: nec personas confundimus, nec substantiam separamus. Patrem à nullo factum vel genitum dicimus, filium à patre non factum, sed genitum, asserimus. Spiritum verò sanctum, nec creatum, nec genitum, sed procedentem ex patre & filio, profitemur. Ipsum autem Dominum IESVM CHRISTVM, DEI filium & creatorem omnium, ex substantia patris ante secula genitum, descendisse vltimo tempore pro redemptione mundi à patre, qui nunquàm desijt esse cum patre. Incarnatus est enim ex spiritu sancto, & gloriosa sancta DEI genitrice virgine Maria, & natus ex ipsa, solus idem Dominus IESVS CHRISTVS, vnus de sancta Trinitate, anima & carne perfectus, sinè peccato suscipiens hominem, manens quod erat, assumens quod non erat, æqualis patri secundùm diuinitatem, minor patre secundùm humanitatem, habens in vna persona duarum naturarum proprietatem. Naturæ enim in illo duæ, DEVS & homo. Non autem duo filij, & dij duo, sed idem vna persona in vtraque natura, perferens passionem & mortem pro nostra salute, non in virtute diuinitatis, sed in infirmitate humanitatis. Descendit ad inferos, vt sanctos, qui ibi tenebantur, erueret: & deuicto mortis imperio, resurrexit. Assumptus in cælos, venturus est in futurum ad iudicium viuorum & mortuorum. Cuius morte & sanguine mundati, remissionem peccatorum consequuti sumus, resuscitandi ab eo in die nouissima, in ea, qua nunc viuimus, carne, & in ea, qua resurrexit idem Dominus, forma, perceptur ab ipso, alij pro iustitiæ meritis vitam æternam, alij pro peccatis supplicij æterni sententiam. Hæc est Ecclesiæ catholicæ fides. Hanc confessionem conseruamus atque tenemus. Quam quisquis firmissimè custodierit, perpetuam salutem habebit.

2 Post rectæ fidei confessionem, quæ in sancta DEI Ecclesia prædicatur, placuit vt omnes sacerdotes, qui Catholicæ fidei vnitate complectimur, nihil vltrà diuersum aut dissonum in Ecclesiasticis sacramentis agamus, nè quælibet nostra diuersitas apud ignotos seu carnales schismatis errorem videatur ostendere, & multis extet in scandalum varietas ecclesiarum. Vnus ergò ordo orandi atque psallendi, à nobis per omnem Hispaniam atque Galliciam conseruetur: vnus modus in Missarum solennitatibus, vnus in vespertinis officijs: nec diuersa sit vltrà in nobis Ecclesiastica consuetudo, quia vna fide continemur & regno. Hoc enim & antiqui canones decreuerunt, vt vnaquæque prouincia & psallendi, & mini-

ministrandi parem consuetudinem teneat.

3 Nulla penè res, disciplinę mores ab Ecclesia Christi magìs depulit, quàm sacerdotum negligentia, qui cótemptis canonibus, ad corrigendos ecclesiasticos mores synodum facere negligunt. Ob hoc à nobis vniuersaliter definitum est, vt quia iuxta patrũ antiqua decreta bis in anno difficultas temporis fieri concilium non sinit, saltem vel semèl à nobis celebretur, ità tamẽ, vt si fidei causa est, aut quęlibet alia Ecclesię communis, generalis totius Hispaniæ & Galliciæ synodus cõuocetur. Si verò nec de fide, nec de communi Ecclesiæ vtilitate tractabitur, speciale erit concilium vniuscuiusque prouinciæ, vbì metropolitanus elegerit peragendum. Omnes autem, qui causas aduersùs episcopos ac iudices ac potentes, aut contra quoslibet alios habere noscuntur, ad idem concilium concurrant: & quæcunque examine synodali à quibuslibet prauè vsurpata inueniuntur, regij executoris instantia iustissimè his, quibus iura sunt, reformentur, ità vt pro compellendis iudicibus vel secularibus viris ad synodum, metropolitani studio quidam executor à principe postuletur. Quintadecima autem Kalendarum Iuniarũ congreganda est in vnaquaq; prouincia synodus, propter vernale tempus, quandò herbis terra vestitur, & pabula germinum inueniuntur. Hora itaq; diei prima manè ante solis ortum, eijciantur omnes ab Ecclesia: obseratisq; foribus cunctis ad vnam ianuam, per quam sacerdotes ingredi oportet, ostiarij stent. Et conuenientes omnes episcopi, pariter introeãt, & secundùm ordinationis suæ tempora residant. Post ingressum omnium Episcoporum atq; consessum, vocentur deindè presbyteri, quos causa ꝓbauerit introire. Nullus se inter eos ingerat diaconorum. Post hos ingrediãtur diacones probabiles, quos ordo poposcerit interesse. Et corona facta de sedibus Episcoporum, presbyteri à tergo eorum resideant, diaconi in conspectu episcoporum stent. Deindè ingrediantur laici, qui electioni concilij interesse meruerint. Ingrediantur quoq; & notarij, quos ad recitandum vel excipiendum ordo requirit. Et obserentur ianuæ. Sedentibusque in diuturno silentio sacerdotibus, & cor tantùm habentibus ad Deum, dicat archidiaconus: Orate. Statimq; omnes in terrã prosternentur, & orantibus diutiùs tacitè cum fletibus atque gemitibus, vnus ex episcopis senioribus surgẽs, orationẽ palàm ad Dominum fundat, cunctis adhuc in terra iacentibus. Finita autem orationeq & responso ab omnibus, Amen, rursùs archidiaconus dicat: Erigite vos. Et confestim omnes surgant, & cum omni timore Dei & disciplina, tam Episcopi, quàm presbyteri sedeant. Sicque omnibus in suis locis in silentio consìdentibus, diaconus alba indutus, codicem canonum in medio proferens, capitula de concilijs agendis pronunciet. Finitisq; titulis, metropolitanus Episcopus cõcilium alloquatur, dicens: Eccè, sanctissimi sacerdotes, recitatæ sunt ex canonibus priscorum patrum sententiæ de concilio celebrando. Si qua ergò quempiam vestrûm actio commouet, coram suis fratribus proponat. Tunc si aliquis quamcunq; querelã, quæ contra canonem agit, in audientiam sacerdotalem protulerit, non priùs ad aliud trãseatur capitulum, nisì primùm, quæ proposita est actio, terminetur. Nam & si presbyter aliquis, aut diaconus, vel clericus, siue laicus, de his qui foris steterint, conciliũ pro qualibet re crediderit appellãdum, Ecclesiæ metropolitanæ archidiacono causam suam intimet, & ille concilio denunciet. Et tunc illi & introeundi, & proponendi licentia concedatur. Nullus autem episcoporum à cœtu communi secedat, antequàm hora generalis secessionis adueniat. Concilium quoquè nullus soluere audeat, nisì fuerint cuncta determinata, ità, vt quæcunq; deliberatione communi finiuntur, Episcoporum singulorum manibus subscribantur. Tunc enim Deus suorum sacerdotum concilio interesse credendus est, si tumultu omnĩ abiecto, solicitè atq; tranquillè ecclesiastica negocia terminentur.

Formula habendæ synodi.

4 Solet in Hispanijs de solennitate Paschali varietas existere prædicationis. Diuersa enim obseruantia laterculorum Paschalis festiuitatis, interdùm errorem parturit. Proindè placuit, vt ante tres menses Epiphaniorum metropolitani sacerdotes literis se inuicèm inquirant, vt communi scientia edocti, diem resurrectionis Christi comprouincialibus suis insinuent, & vno tempore celebrandum annuncient.

5 De baptismi autem sacramento, propter quod in Hispanijs quidam sacerdotes trinam, quidam simplam mersionem faciunt, à nonnullis schisma esse conspicitur, & vnitas fidei scindi videtur. Nam dum partes diuersæ in baptizandis * aliqua contrario modo agunt, alij alios non baptizatos esse contendunt. Proindè, quid à nobis in sacramenti diuersitate faciendum sit, Apostolicæ sedis informemur præceptis, non nostram, sed paternam institutionem sequentes. Beatæ ergò memoriæ Gregorius, Romanæ Ecclesiæ pontifex, qui non solùm partes Italiæ illustrauit, sed & longè existentes Ecclesias sua doctrina perdocuit, efflagitante sanctissimo Leandro Episcopo de hac Hispanię diuersitate, quid potiùs esset sequendum, inter cætera rescribẽs ei, sic ait: De trina verò mersione baptismatis, nihil responderi veriùs potest, quàm ipsi sensistis, quia in vna fide nihil officit sanctę Ecclesiæ consuetudo diuersa. Nos autem quòd tertiò mergi-

** quasi*

Lib. 1. Registri, epist. 41

De cõ. dist. 4. De trina mersione. mergimus, triduanæ sepulturæ sacramenta signamus, vt dum tertiò infans ab aquis educitur, resurrectio triduani temporis exprimatur. Quod si quis fortè, etiàm pro summæ Trinitatis veneratione, existimet fieri, neq; ad hoc aliquid obsistit, baptizandum semèl in * aquas mergere: quia dum in tribus subsistentijs vna substantia est, repræhensibile esse nullatenùs potest, infantem in baptismate in aquâ vel tèr, vel semèl mergere, quandò & in tribus mersionibus personarum Trinitas, & in vna potest diuinitatis singularitas designari. Sed si nunc vsque ab hæreticis infans in baptismate tertiò mergebatur, faciendum apud vos esse, non censeo, nè, dum mersiones numerant, diuinitatem diuidant: dumque, quod faciebant, faciunt, morem vestrum se vicisse glorientur. Quapropter, quia de vtroque sacramento, quod fit in sancto baptismo, à tanto viro reddita est ratio, quòd vtrunque rectum, vtrunq; irrepræhensibile in sancta Dei Ecclesia habeatur: propter vitandum autem schismatis scandalum, vel hæretici dogmatis vsum, simplam teneamus baptismi mersionem, nè videantur apud nos, qui tertiò mergunt, hæreticorum approbare assertionem, dum sequuntur & morem. Et nè fortè cuiquam sit dubiũ huius simpli mysterium sacramenti, videat in eo mortem & resurrectionem Christi significari. Nam in aquis mersio, quasi ad infernum descensio est: & rursùs ab aquis emersio, resurrectio est. Itẽ videat in eo vnitatem diuinitatis, & Trinitatem personarum ostendi. Vnitatem, dum semèl mergimus: Trinitatem, dum in nomine patris, & filij, & spiritussancti baptizamus. Panditur huius singularis baptismi mysterium etiàm scripturarum sanctarum exemplis, Paulo Apostolo attestante: Nolo vos ignorare, fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fuerũt, & omẽs mare transiêrunt, & omnes in Mose baptizati sunt, in nube & in mari. Mare quippe rubrum, significat baptismum, Christi sanguine consecratum, per quod populus Dei semèl transijt, vbi tamen tota erat Trinitas, præcedens populum in columna ignis & nubis. In igne quippe significatur pater, in columna filius, in nube spiritus sanctus. Iordanis quoquè fluenta cum arca populus Dei semèl transijt, per quod significatur simpla mersio baptismatis, cuius sacramento Ecclesia abluitur, & de seculi huius laboribus per baptismum quasi per Iordanem ad terram cælestis repromissionis ingreditur.

*aquis

De cõ. di. 4. Propter vitandũ. Et in de. Iuo. li. 1.

1. Cori. 10. a

Exod. 3. d & 14. f

Iosue 3. d

Ibidèm 4. a

6 Comperimus, quòd per nonnullas ecclesias in die sextæ feriæ passionis Domini, clausis basilicarum foribus, nec celebretur officium, nec passio Domini populis prędicetur, dum idem Saluator noster Apostolis suis præcepit, dicens: Passionem, & mortem, & resurrectionem meam omnibus prædicate. Ideoq; oportet, eodem die mysteriũ crucis, quod ipse Dominus cunctis annunciandum voluit, prædicari, atq; indulgentiã criminum clara voce omnem populum postulare, vt pœnitentiæ compunctione mundati, venerabilem diem Dominicę resurrectionis, remissis iniquitatibus, suscipere mereamur, corporisq; eius & sanguinis sacramentum, mundi à peccato, sumamus.

Mart. 16. d sententialiter, non literaliter.

7 Quidam in die eiusdem passionis Dominicæ, ab hora nona ieiuniũ soluunt, conuiuijs * adhibentur: & dum sol ipse eadem die tenebris palliatus, lumen subduxerit, ipsaq; elementa turbata, mœstitiam totius mundi ostenderint, illi ieiunium tanti diei polluunt, epulisque inseruiunt. Et quia totum eundem diem vniuersalis Ecclesia propter passionem Domini in mœrore & abstinentia peragit, quicunque in eo ieiunium, præter paruulos, senes & languidos, ante peractas indulgentiæ preces soluerit, à Paschali gaudio depellatur: nec in eo sacramentum corporis & sanguinis Domini percipiat, qui diem passionis eius per abstinentiam non honorat.

*abutuntur

8 Lucerna & cereus in peruigilijs apud quasdam ecclesias non benedicuntur, & cur à nobis benedicantur, inquirunt. Propter gloriosum enim noctis ipsius sacramẽtum, hæc solenniter benedicimus, vt sacræ resurrectionis Christi mysterium, quod tempore huius noctis votiuè aduenit, benedictione sanctificati luminis suscipiamus. Et quia hęc obseruatio per multarum loca terrarum, regionesq; Hispaniæ, in ecclesijs commendatur, dignum est propter vnitatem pacis, vt in * Gallecianis ecclesijs conseruetur. Nulli autem impune erit, qui hæc contempserit, sed patrum regulis subiacebit.

*Gallicianis

9 Nonnulli sacerdotum in Hispanijs reperiuntur, qui Dominicam orationem, quam Saluator noster docuit & præcepit, non quotidiè, sed tantùm die Dominica dicant. Et quia sinè intermissione vt oremus, Apostolus docuit, qualiter autem oremus, CHRISTVS præcepit, dicens: Cùm autem oratis, dicite: Pater noster qui es in cælis: Quomodò ergò quotidiè non dicitur, quod sinè intermissione dici iubetur? Nam intantùm quotidiè hæc oratio dicenda est, quantùm & ipso titulo vtitur, dum vocatur oratio quotidiana. Sic eam sancti patres nuncupauerunt, quod etiàm apud doctores, quorum illustris doctrina est, inuenitur. Sanctus quippe Cyprianus dicit: Itaque in oratione Dominica panem nostrum, id est, Christum, dari nobis quotidiè petimus, vt qui in Christo manemus & viuimus, à sanctificatione & corpore eius non recedamus. Sanctus Hilarius dicit, Panem nostrum quotidianũ da nobis hodiè: Quid enim tã vult Deus, quàm vt quotidiè Christus habitet in nobis, qui est panis vitæ,

1. Theff. 5. d

Matth. 6. b

In sermone de oratione Dominica.

tæ, & panis è cælo? Et quia quotidiana oratio est, quotidiè quoquè vt detur, oratur. Sanctus Augustinus dicit: De quotidianis autē, breuibus, leuibusq; peccatis, sinè quibus vita hæc non ducitur, quotidiana oratio fidelium satisfacit. Eorum est enim dicere, Pater noster qui es in cælis, qui iam patri tali regenerati sunt ex aqua & spiritusancto. Delet ergò hæc quotidiana oratio, minima & quotidiana peccata: delet & illa, à quibus vita fidelium, etiàm scelerate gesta, pœnitendo in melius mutata discedit. Ergò sicut Christus præcepit, sicut Apostolus monuit, & quemadmodùm doctores ecclesiastici instituerunt, quia quotidiè vel cogitatione, vel verbo delinquimus, quotidiè hanc orationem effundere in conspectu Dei debemus. Quisquis ergò sacerdotum vel subiacentium clericorum, hanc orationem Dominicam quotidiè aut in publico, ant in priuato officio prætererit, propter superbiam iudicatus, ordinis sui honore*priuetur.

In Enchiridio ad Laurentium

*mulctetur

10 Item cognouimus quosdam Hispaniæ sacerdotes, qui in quadragesimę diebus Alleluia decantant, præterquàm in vltima hebdomada Paschę, quod deincèps fieri interdicimus, statuentes, vt in omnbus prædictis quadragesimæ diebus (quia tempus nō est gaudij, sed mœroris) Alleluia non decantetur. Tunc enim opùs est fletibus ac ieiunijs insistere, corpus cilicio & cinere induere, animum mœroribus deijcere, gaudium in tristitiam vertere, quousq; veniat tempus resurrectionis Christi, quādò oporteat iam Alleluia in lætitia canere, & mœrorem in gaudium commutare. Hoc enim Ecclesiæ vniuersalis consensio in cunctis terrarum partibus roborauit, quod & à nobis in omibus vt cōseruetur per Hispanias Galliciasq; prouincias oportebit. In temporibus verò reliquis, id est, Kaleñ Ianuarij, quæ propter errorem gentilitatis aguntur, omninò Alleluia non decantabitur. In quibus etiàm pręter piscem & olus, sicut & in illis quadraginta diebus, cæteris carnibus abstinetur, & à quibusdam etiàm nec vinū bibitur. Si quis ergò episcop⁹, aut presbyter, aut diaconus, aut quilibet ex ordine clericorum fuerit repertus, qui arbitrium suum huic constitutioni æstimet præterendum, ordinis sui officio carere cogatur, & communione eiusdē Paschæ priuetur.

11 In quibusdam quoquè Hispaniarum ecclesijs laudes post Apostolum decantantur, priusquàm euāgelium prædicetur, dum canones præcipiant, post Apostolum non laudes, sed Euangelium annunciari. Præsumptio est enim, vt anteponantur ea, quæ sequi debeant. Nam laudes Euangelium sequuntur propter gloriam Christi, quæ per idem Euangelium prædicatur. Circa omnes igitur sacerdotes hic ordo deincèps retineatur, excommunicationis pœnam suscepturis, qui hunc ordinem perturbauerint.

12 De hymnis etiàm canendis, & Saluatoris & Apostolorum habemus exemplum. Nam & ipse Dominus hymnum dixisse perhibetur, Matthęo Euangelista attestante: Et hymno dicto, exiérunt in montem Oliueti. Et Paulus Apostolus ad Ephesios scripsit, dicens: Implemini spiritu sancto, loquentes vobismetipsis in psalmis & hymnis & canticis spiritualibus. Et quia nonnulli hymni humano studio in laudem dei, atq; Apostolorum & martyrum triumphos compositi esse noscuntur, sicut hi, quos beatissimi doctores Hilarius atq; Ambrosius ediderunt, quos tamen quidam specialiter reprobant, pro eo quòd de scripturis sanctorum canonum, vel Apostolica traditione non existūt. Respuant ergò & illum hymnum, ab hominibus compositū, quem quotidiè publico priuatoq; officio, in fine omnium Psalmorum dicimus, Gloria & honor patri, & filio, & spiritui sancto in secula seculorum. Amē. Nam & ille hymnus, quem nato in carne Christo, angeli cecinerunt, Gloria in excelsis DEO, & in terrra pax hominibus bonæ voluntatis, reliqua quę ibì sequuntur, ecclesiastici doctores composuerunt. Ergò nec ipsi in ecclesijs canendi sunt, quia in sanctarum scripturarum libris non inueniuntur? Componuntur Missæ, siue preces, vel orationes, siue cōmendationes, seu manûs impositiones, ex quibus si nulla decātentur in Ecclesia, vacant officia omnia ecclesiastica. Admonet hæc fieri, atq; hortatur Timotheum Apostolus, dicens: Obsecro ergò primò omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro regibus, & pro omnibus qui in sublimitate sunt. Sicut ergò orationes, ità & hymnos in laudem Dei compositos, nullus nostrûm vlteriùs improbet, sed pari modo in Gallicia Hispaniaq; celebrent, excommunicatione plectēdi, qui hymnos reijcere fuerint ausi.

De cō. dist. 1. De hymnis.

Matt. 26. c

Ephe. 5. d

Luc. 2. b

1. Tim. 2. a

13 Hymnum quoquè trium puerorum, in quo vniuersa cæli terræq; creatura Deum collaudat, & quem Ecclesia catholica, per totum orbem diffusa, celebrat, quidam sacerdotes in Missa Dominicorum dierum & in solennitatibus martyrum canere negligunt. Proindè sanctum concilium instituit, vt per omnes Hispaniæ ecclesias vel Galliciæ, in omnium Missarum solennitate idem in publico decantetur, communionē amissuri, qui & antiquam huius hymni consuetudinem, nostramque definitionem excesserint.

14 In fine Psalmorum, non sicut à quibusdam hucusquè, Gloria patri, sed, Gloria & honor patri, dicatur, Dauid propheta dicente: Afferte Domino gloriam & honorem. & Ioannes Euangelista in Apocalypsi audiuit vocem cælestis exercitûs, dicentem: Honor

Psal. 28.

Apoc. 5. d

Honor & gloria Deo nostro sedenti in throno. At per hoc hæc duo sic oportet in terris dici, sicut in cælis resonant. Vniuersis ergò ecclesiasticis hanc obseruantiam damus: quam quisquis præterierit, communionis iacturam habebit.

15 Sunt quidam, qui in fine respõsoriorum, Gloria, non dicunt: propter quod interdùm inconuenienter resonat. Sed hæc est discretio, vt in lætis sequatur Gloria, in tristioribus repetatur principium.

16 Apocalypsim librum, multorum Conciliorum authoritas & synodica sanctorum præsulum Romanorum decreta, Ioannis euangelistæ esse præscribunt, & inter diuinos libros recipiendum constituerunt. Et quia plurimi sunt, qui eius authoritatem non recipiunt, cumque in Ecclesia Dei prædicare contemnunt, si quis eum deincèps aut non receperit, aut à Pascha vsque ad Pentecosten Missarum tempore in ecclesia non prædicauerit, excommunicationis sententiam habebit.

17 Nõnulli sacerdotes post dictam orationem Dominicam statim communicant, & posteà benedictionem in populo dant: quod deincèps interdicimus: sed post orationem Dominicam & coniunctionem panis & calicis, benedictio in populum sequatur, & tunc demùm corporis & sanguinis Domini sacramentum sumatur, eo videlicet ordine, vt sacerdos & Leuita ante altare communicent, in choro clerus, extra chorum populus.

18 Perniciosa consuetudo nequaquàm est *recipienda, quæ Maiorũ statuta prę̈teriens omnem Ecclesiæ ordinem perturbauit, dum alij per ambitum sacerdotia appetunt, alij oblatis muneribus pontificatum assumunt. Nonnulli etiàm sceleribus implicati, vel seculari militiæ dediti, indigni ad honorem summi ac sacri ordinis peruenerunt. De quorũ scilicet causa atq; remotione oportuerat quædam statuere. Sed nè perturbatio q̃ plurima Ecclesię oriretur, pręteritis omissis, deincèps, qui non promoueantur ad sacerdotium, ex regulis canonum necessariò credimus inserendum. Id est, qui in aliquo crimine detecti sunt, qui infamiæ nota adspersi sunt, qui scelera aliqua per publicam pœnitentiam se admisisse confessi sunt, qui in hęresim lapsi sunt, vel qui in hęresi baptizati, aut rebaptizati esse noscuntur, qui semetipsos absciderũt, aut naturaliter defectu membrorum vel desectione, aliquid minùs habere noscuntur, qui secundæ vxoris coniunctionem sortiti sunt, aut numerosa coniugia frequentauerunt, qui viduã vel à marito relictam duxerunt, aut corruptarũ mariti fuerunt, qui concubinas aut fornicarias habuerunt, qui seruili conditioni obnoxij sunt, qui ignoti sunt, qui neophyti vel laici sunt, qui seculari militiæ dediti sunt, qui curiæ nexibus obligati sunt, qui inscij literarũ sunt, qui nondùm ad triginta annos peruenerunt. Qui per gradus ecclesiasticos non *accesserunt, qui ambitu honorẽ quærunt, qui muneribus honorẽ obtinere moliũtur, q à decessoribus in sacerdotiũ eligũtur. Sed nec ille deincèps sacerdos erit, quẽ nec clerus, nec populus propriæ ciuitatis elegit, vel authoritas metropolitani, vel cõprouincialium sacerdotũ assensus nõ exquisiuit. Quicunq; ergò deincèps ad ordinem sacerdotij postulatur, & in his, q̃ prędicta sunt, exquisitus, in nullo horũ depræhensus fuerit, & examinat*, probabilis vita atq; doctrina extiterit, tũc secundùm synodalia vel decretalia constituta, cũ omniũ clericorũ vel ciuiũ voluntate, ab vniuersis cõprouincialibus epis, aut certè à tribus, in sacerdotẽ die Dominica cõsecrabitur, cõniuentibus cęteris, q absentes sunt, literis suis, & magìs authoritate vel præsentia eius, q est in metropoli constitutus. Episcopus autem comprouincialis ibì cõsecrãdus est, vbì metropolitanus elegerit. Metropolitanus autẽ nõ nisi in ciuitate metropoli, cõprouincialib* ibidèm cõuenientibus. Si quis aũt deincèps cõtra prædicta vetita canonũ, ad gradum sacerdotij indignus adspirare contenderit, cum ordinatoribus suis adepti honoris periculo subiacebit.

*reticenda

*ascẽderũt

Dist. 51. Qui in aliquo crimine.

19 In veteri lege ab anno 25, Leuitę in tabernaculo seruire mandantur, cuius authoritatem in canonibus & sancti patres sequuti sunt. Nos & diuinæ legis, & conciliorum pręcepti immemores, infantes & pueros Leuitas facimus ante legitimã ætatem, & ante experientiam vitæ. Ideoq; nè vlteriùs fiat à nobis, & diuinæ legis & canonum admonemur sententijs. Sed vigintiquinq; annorum ætatis, Leuitæ consecrentur: & triginta, presbyteri ordinentur, ità vt secundùm præceptum Apostolicum probentur primùm, & sic ministrent, nullùm crimen habentes.

Dist. 77. In veteri lege. Num. 8. d

1. Tim. 3. c

20 Quicunque in sacerdotio Dei positi sunt, irreprænsibiles esse debẽt, Paulo attestante: Oportet episcopũ irreprænsibilem esse. Inoffensos ergò & immaculatos decet Dei existere sacerdotes, nec vllo eos fornicationis contagio pollui, sed castè viuentes, mũdos semetipsos celebrandis exhibeãt sacramẽtis. Abstineamus ergò nos ab omni opere malo, & ab omni inquinamento carnis liberi maneamus, vt mũdi corpore, purgati mente, possimus ad sacrificium Christi digni accedere, & Deum pro delictis omnium deprecari.

1. Tim. 3. a

21 Quanuìs conscientiam puram apud Deũ nos habere oporteat, tamẽ & apud homines famam optimã custodire cõuenit, vt iuxta præceptum Apostolicũ, nõ tantùm coram Deo, sed etiàm coram hominibus, vitæ sanctæ testimoniũ habeamus. Quidã enim hucusq; sacerdotũ, non modicum scandalum creauerunt, dum in cõuersatione vitæ, non

Rom. 12. d & 2. Cor. 8 d

non bonæ famæ existunt. Vt ergò excludatur deincèps omnis nefandæ suspicionis occasio, & nè detur vltrà secularibus locus obtrectandi: oportet episcopos testimonium probabilium personarum conuersationis & vitæ in conclaui suo habere, vt & Deo placeant per conuersationem bonam, & Ecclesiæ per optimam famam.

22 Similiter placuit, vt quemadmodùm antistites, ità presbyteri atque Leuitæ, quos fortè infirmitas, aut ætatis grauitas in conclaui * suo manere non sinit, vt & ijdem in cellulis suis testes vitæ habeant, vitamq; suam sicut nomine, ità & meritis teneant.

*episcopi

11.q.1. Oís ætas
Gene.6.a
Prou.30.c

23 Prona est omnis ætas ab adolescentia in malum. Nihil enim incertius, quàm vita adolescentium. Ob hoc constituendum oportuit, vt si qui in clero puberes aut adolescentes existunt, omnes in vno cóclaui atrij commorentur, vt lubricæ ætatis annos non in luxuria, sed in disciplinis Ecclesiasticis agant, deputati probatissimo seniori, quem & magistrum disciplinæ, & testem vitæ habeant. Quòd si aliqui ex his pupilli existút, sacerdotali tutela foueantur, vt & vita eorú à criminibus intacta sit, & res ab iniuria improborum. Qui autem his præceptis resultauerint, monasterijs deputentur, vt vagantes animi & superbi, seueriori regula distringantur.

Di.38. Ignorátia mater

24 Ignorantia mater cunctorum errorum, maximè in sacerdotibus Dei vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt. Sacerdotes enim legere sanctas scripturas frequenter admonet Paulus Apostolus, dicens ad Timotheum: Intende lectioni & exhortationi, doctrinæ quoquè, & semper permane in his. Sciant igitur sacerdotes scripturas sanctas, & canones meditentur, vt omne opus eorum in prædicatione diuina & doctrina consistat, atque ædificent cunctos tam fidei sciétia, quàm operum disciplina.

1.Tim.4.d

Dist.38. Qñ presbyteri

25 Quandò presbyteri in parochijs ordinantur, libellum officialem à suo sacerdote accipiant, vt ad ecclesias sibi deputatas instructi succedant, nè per ignorantiam, etiàm in ipsis diuinis Sacramentis offendant, ità vt, quandò vel ad litanias, vel ad concilium venerint, rationem episcopo vt reddát, qualiter susceptum officium celebrent, vel baptizent.

Dist.28. Qñ presbyteri

26 Quandò presbyteri aut diaconi per parochias constituuntur, oportet eos primùm professionem episcopo suo facere, vt castè & purè viuant sub Dei timore, vt dum eos tali professione obligauerit, sub sancta disciplina retineantur.

11.q.3. Epüs, presbyter, &

27 Episcopus, presbyter, aut diaconus, si à gradu suo iniustè deiectus, in secunda synodo innocens reperiatur, non potest esse quod fuerat, nisì gradus amissos recipiat coram altario de manu episcoporum. Si episcopus est, orarium, annulum, & baculum: Si presbyter, orarium & planetam: Si diaconus, orarium & albam: Si subdiaconus, patenam & calicem. Sic & reliqui gradus ea in reparationem suî recipiant, quæ, cùm ordinarentur, perceperant.

Planeta est, quá aliàs casulam vocamus.

28 Si quis Episcopus, aut presbyter, siue diaconus, vel quilibet ex ordine clericorú, magos, aut aruspices, aut ariolos, aut certè augures, vel sortilegos, vel eos qui profitentur artem magicam, aut aliquem eorum similia exercentem, consuluisse fuerit depræhensus: ab honore dignitatis suæ depositus, monasterij censuram excipiat: ibiq; perpetuæ pœnitentiæ deditus, scelus admissum sacrilegij soluat.

26.q.5. Si qs episcopus,

29 Confinitimi hostium sacerdotes, præter eos, qui à regia potestate licentiam acceperunt, quodlibet mandatum ad gentem extraneam occultè accipere vel dirigere non præsumant. Qui autem depræhenditur aut conuincitur, denunciatus principi, apud concilium condigna animaduersione mulctabitur.

30 Sæpè principes contra quoslibet maiestatis obnoxios, sacerdotibus negocia sua committunt. Et quia sacerdotes à Christo ad ministerium salutis electi sunt, ibì consentiant regibus fieri iudices, vbi iureiurando supplicij indulgentia promittitur, non vbi discriminis séntétia præparatur. Si quis ergò sacerdotum, contra hoc commune consultum, discussor in alienis periculis extiterit, sit reus effusi sanguinis apud Christum, & apud Ecclesiam perdat proprium gradum.

23.q.8. Sæpè principes

31 Episcopi, in protegendis populis ac defendendis, impositam à Deo sibi curam non ambigant. Ideoque, dum conspiciunt iudices ac potentes, pauperum oppressores existere, priùs eos sacerdotali admonitione redarguant, & si contempserint emendari, eorum insolentiam regis auribus intiment, vt quos sacerdotalis admonitio non flectit ad iustitiam, regalis potestas ab improbitate coerceat. Si quis autem episcoporum id neglexerit, concilio erit reus.

32 Auaritia radix est cunctorum malorum, cuius sitis etiàm sacerdotum mentes obtinet. Multi enim fidelium, in honorem Christi & martyrum, in parochijs episcoporum basilicas construunt, oblationes sanctas * tribuunt: sacerdotes hęc auferunt, atq; in vsus suos conuertunt. Indè est, quòd cultores sacrorum deficiunt, dum stipendia sua perdunt. Indè labentium basilicarum ruinę non reparantur, quia auaritia sacerdotali omnia auferuntur. Pro qua re constitutum est à præsenti concilio, episcopos ità diœceses suas regere, vt nihil ex earum iure præsumant auferre: sed iuxta priorum authoritatem conciliorum, tam de oblationibus, q̃ de decimis, tributis ac frugibus, tertiá consequan-

1.Tim.6.b

*cóscribunt

16.q.1. Cóstitutú est à

sequantur. Quòd si amplius quippiam ab eis præsumptum extiterit, per concilium restauretur, appellantibus aut ipsis conditoribus, aut certè propinquis eorum, si iam illi à seculo discesserunt. Nouerint autem conditores basilicarum, in rebus, quas eisdem ecclesijs conferunt, nullam se potestatem habere: sed iuxta canonum instituta, sicut ecclesiam, ità & dotem eius ad ordinationem episcopi pertinere.

10.q.1. Nouerint

16.q.3. Quicunq; eps

33 Quicunq; episcopus alterius episcopi diœcesim per triginta annos sinè aliqua interpellatione possederit, quia secundùm ius legis, eius videtur esse diœcesis, admittenda non est contra eum actio reposcendi. Sed hoc intra vnam parochiam, extra verò nullo modo, nè, dum diœcesis defenditur, prouinciarum termini confundantur.

16.q.3. Sicut diœc.

34 Sicut diœcesin alienam tricenalis possessio tollit, ità territorij conuentum nō adimit. Ideoque basilicæ, quæ nouè conditæ fuerint, ad eum proculdubiò episcopum pertinebunt, cuius conuentus esse constiterit.

q.2. pfessio 10.q.1. Epm per cunctas

35 Episcopum, per cunctas diœceses parochiasque suas, per singulos annos ire oportet, vt exquirat, quo vnaquæque basilica in reparationem sui indigeat. Quòd si ipse aut languore detentus, aut alijs occupationibus implicatus, id explere nequiuerit, presbyteros probabiles aut diacones mittat, qui & redditus basilicarum, & reparationes, & ministrantium vitam inquirant.

12.q.2. Quicunq; suffragio

36 Quicunque episcopi suffragio cuiuslibet, aliquid ecclesiasticæ vtilitatis prouiderint, & pro eo quodcunque commodum in remunerationem promiserint, promissi solutionem eos exoluere oportebit, ità vt id ad concilium prouinciale deductum, eorum conniuentia confirmetur: quia, sicut Paulus ait, Dignus est operarius mercede sua.

1. Tim.5. Matt.10.

16.q.7. Quicunq; fidelium

37 Præbendum est à sacerdotibus vitæ solatium indigentibus, & maximè his, quibus restituenda vicissitudo est. Quicunque ergò fidelium de facultatibus suis Ecclesiæ aliquid deuotione propria contulerint, si fortè ipsi, aut filij eorum redacti fuerint ad inopiam, ab eadem Ecclesia suffragium vitæ pro temporis vsu percipiant. Si enim clericis, seu monachis, vel peregrinis, aut quamlibet necessitatem sustinentibus, pro solo religionis intuitu, in vsum res ecclesiasticæ largiuntur: quanto magìs consulendum est, quibus retributio iusta debetur?

Dist.93. Nōnulli diaconi.

38 Nonnulli diacones in tantam erumpunt superbiam, vt sese presbyteris anteponant, atq; in primo choro ipsi priores stare præsumant, presbyteris in secundo choro constitutis. Ergò vt sublimiores * sibi presbyteros agnoscant, tá hi, quàm illi in vtroque choro consistant.

*se

39 Si oraria duo nec episcopo induere quidem licet, nec presbytero, vtiquè multò minùs diacono, qui minister eorum est. Vnum ergò orarium oportet Leuitam gestare in sinistro humero, propter quod orat, id est, prædicat. Dexteram autem partem oportet habere liberam, vt expeditus ad ministerium sacerdotale discurrat. Caueant ergò amodò Leuitæ gemino vti orario, sed vno tantùm, & puro, nec vllis coloribus aut auro ornato.

Dist.25. Vnū orarium

40 Omnes clerici vel lectores, sicut Leuitæ & sacerdotes, detonso superiùs capite toto, inferiùs solam circuli coronam relinquant. Non sicut hucusq; in Galliciæ partibus facere lectores videntur, qui prolixis vt laici comis, in solo capitis apice modicum circulum tondent. Ritus enim iste in Hispanijs, hucusq; hæreticorum fuit. Vndè oportet, vt pro amputando ab ecclesijs scandalo, hoc signum dedecoris auferatur, & sit vna tonsura vel habitus, sicut totius Hispaniæ est vsus. Qui autem hoc non custodierit, fidei catholicæ reus erit.

41 Cum clericis extraneæ fœminæ nullatenùs habitent, nisì tantùm mater, soror, filia, amita, in quibus personis nihil sceleris æstimari naturæ fœdus permittit. Id enim & constitutio antiquorum patrum decreuit.

42 Quidam clerici, legitimum non habentes coniugium, extranearum mulierum vel ancillarum suarum interdicta sibi consortia appetunt. Ideò, quæ cum clericis taliter coniunctæ sunt, ab episcopo auferantur, & venundentur, illis pro tempore relegatis ad pœnitentiam, quos sua libidine infecerunt.

Di.81. Quidam clerici

43 Clerici, qui sinè consultu episcopi sui vxores duxerint, aut viduam, aut repudiatam, vel meretricem in coniugium acceperint, separari eos à proprio Episcopo oportebit.

23.q.8. Clerici.

44 Clerici, qui in quacunque seditione arma volentes sumpserint, aut sumpserunt, reperti, amisso ordinis sui gradu, in monasterium contradantur * pœnitentiæ.

*perēniter.

45 Si quis clericus in demoliendis sepulcris fuerit deprænhensus, quia facinus hoc pro sacrilegio legibus publicis sanguine vindicatur: oportet, canonibus in tali scelere proditum, à clericatûs ordine submoueri, & pœnitentiæ triennio deputari.

46 Præcipiente domino nostro atque excellentissimo Sisenando rege, id constituit sanctum concilium, vt omnes ingenui clerici, pro officio religionis, ab omni publica indictione atque labore habeantur immunes, vt liberi Deo seruiant, nullaque prędicta necessitate, ab ecclesiasticis officijs retrahantur.

47 Eos, quos œconomos Gręci vocant, hoc est, qui vice episcoporum res ecclesiasticas tractant, sicut sancta synodus Chalcedonensis

Chal.cōcil. cap.26. donensis instituit, omnes episcopos de proprio clero ad regēdas ecclesias habere oportet: qui autem deincèps contempserit, obnoxius eiusdem magni concilij erit.

20 q.1.Monachum 48 Monachum aut paterna deuotio, aut propria professio facit. Quicquid horum fuerit alligatum, tenebit. Proindè his ad mundum reuertendi intercludimus aditum, & omnes ad seculum interdicimus regressus.

19.q.1.Clerici qui mo. 49 Clerici, qui monachorum propositum appetunt, quia meliorem vitam sequi cupiunt, liberos eis ab Episcopo in monasterijs largiri oportet ingressus, nec interdici propositum eorum, qui ad contemplationis desiderium transire nituntur.

50 Nunciatum est præsenti Concilio, quòd monachi episcopali imperio seruili operi mancipentur, & iura monasteriorum contra instituta canonum, illicita præsumptione vsurpentur, ità vt penè ex cœnobio possessio fiat, atque illustris portio Christi, ad ignominiam seruitutemque perueniat. 18.q.2.Hoc tantùm sibi Quapropter monemus eos, qui ecclesijs præsunt, vt vltrà talia non præsumant. Sed hoc tantùm sibi in monasterio vendicent sacerdotes, quod præcipiunt canones, id est, monachos ad conuersationem sanctam præmonere, abbates, aliaq; officia instituere, atque extra regulam facta corrigere. Quòd si aliquid in monachos canonibus interdictum præsumpserint, aut vsurpare quippiam de monasterij rebus tentauerint, non deerit ab illis sententia excommunicationis, qui se deincèps nequaquàm sustulerint ab illicitis.

51 Nonnulli monachorum egredientes à monasterio, non solùm ad seculum reuertuntur, sed etiàm vxores accipiunt. Igitur reuocati in eodem monasterio, à quo exièrant, pœnitentiæ deputentur: ibique defleant crimina sua, vndè decesserunt.

52 Religiosi propriæ * regionis, qui nec inter clericos, nec inter monachos habentur, siue hi, qui per diuersa loca vagi feruntur, ab episcopis, in quorum cōuentu commorari noscuntur, licentia eorum coërceatur, vt aut in clero, aut in monasterio deputentur, præter eos, qui ab episcopo suo, aut propter ætatem, aut propter languorem fuerint absoluti.

53 Hi, qui in discrimine constituti pœnitentiam accipiunt, nulla manifesta scelera confitentes, sed tantùm se peccatores esse prædicantes, huiusmodi si reualuerint, possunt etiàm pro morum probitate ad gradus ecclesiasticos peruenire. Qui verò ità pœnitentiam accipiunt, vt aliquod mortale peccatum se perpetràsse publicè fateantur, ad clerum vel honores ecclesiasticos peruenire nullatenùs poterunt, quia confessione se propria notauerunt.

54 Quicunque ex secularibus, accipientes pœnitentiam, totonderunt se, & rursùs præuaricantes, laici effecti sunt: compræhensi ab episcopo suo, ad pœnitentiam, ex qua recesserunt, reuocentur. Quòd si aliqui per potentiam irreuocabiles sunt, nec admoniti reuertuntur, vt veri Apostatæ, coram ecclesia anathematis sententia condemnentur. Non aliter & hi qui à parentibus detonsi fuerunt, aut sponte sua, amissis parentibus, seipsos religioni deuouerunt, & posteà habitum secularem sumpserunt: & ijdem à sacerdote compræhensi, ad cultum religionis, acta priùs pœnitentia, reuocentur. Quòd si conuerti non possunt, velut apostatæ, anathematis sententiæ subijciantur. Quæ forma seruabitur etiàm in viduis, virginibusque sacris, ac pœnitentibus fœminis, quæ sanctimonialem habitum induerunt, & posteà aut vestem mutauerunt, aut ad nuptias transièrunt.

55 Duo sunt genera viduarum, seculares & sanctimoniales. Seculares viduę sunt, quę adhuc disponentes nubere, laicalem habitum non deposuerunt. Sanctimoniales sunt, quæ, iam mutato habitu seculari, sub religioso cultu in conspectu sacerdotis vel ecclesiæ apparuerūt. Hæ si ad nuptias transièrint, iuxta Apostolum, non sinè damnatione erunt: quia, se primùm DEO vouentes, posteà castitatis propositum abiecerunt. 1.Tim.5.b

56 De Iudæis autem præcepit sancta synodus, nemini deincèps ad credendum vim inferre. Cui enim vult, Deus miseretur: & quem vult, indurat. Non enim tales inuiti saluandi sunt, sed volentes, vt integra sit forma iustitiæ. Sicut enim homo propria arbitrij voluntate serpenti obediens perijt, sic vocante gratia Dei, propriæ mentis conuersione homo quisque credendo saluatur. Ergò non vi, sed libera arbitrij voluntate vt conuertantur, suadendi sunt, non penitùs impellendi. Qui autem iampridèm ad Christianitatem venire coacti sunt, sicut factum est temporibus religiosissimi principis Sisebuti, quia iam constat, eos sacramentis diuinis sociatos, & baptismi gratiam suscepisse, & chrismate vnctos esse, & corporis Domini & sanguinis extitisse participes, oportet, vt fidem etiàm, quam vi vel necessitate susceperunt, tenere cogantur, nè nomen Domini blasphemetur, & fides, quam susceperunt, vilis ac contemptibilis habeatur. Dist.45.De Iudæis Rom.9.d Gen.3.d

57 Tanta est quorundam cupiditas, vt quidam eam appetētes, iuxta quod ait Apostolus, etiàm à fide errauerint. Multi quippe hucusquè ex sacerdotibus atque laicis accipientes à Iudæis munera, perfidiam eorum suo patrocinio fouent: qui non immeritò, ex corpore Antichristi esse noscuntur, quia contra Christum faciunt. Quicunque ergò deincèps 1.Tim.6.b

deincèps episcopus, siue clericus, siue secularis, illis contra fidem Christianam suffragium vel munere, vel fauore præstiterit, verè (vt prophanus & sacrilegus) anathema effectus, ab Ecclesia catholica & regno DEI habeatur extraneus: quia dignus est, vt à corpore Christi separetur, qui inimicis Christi patronus efficitur.

De cō. dist. 4. Pleriq;

58 Plerique, qui ex Iudæis dudùm ad Christianam fidem promoti sunt, nunc blasphemantes in Christum, non solùm Iudaicos ritus perpetrâsse noscuntur, sed etiàm abominandas circuncisiones exercere præsumpserunt. De quibus consultu pijssimi ac religiosissimi Domini nostri Sisenandi regis, hoc sanctum decreuit concilium, vt huiusmodi trāsgressores, pōtificali authoritate correcti, ad cultum Christiani dogmatis reuocentur: vt quos voluntas propria non emendat, animaduersio sacerdotalis coërceat. * Eos autem, quos circunciderunt, si filij eorum sunt, à parentum consortio separentur: si serui, pro iniuria corporis sui, libertati tradantur.

28. q. 1. Iudæorum filios

59 Iudæorum filios vel filias baptizatos, nè parentum vltrà inuoluantur erroribus, ab eorū consortio separari decernimus, vt deputatos aut monasterijs, aut Christianis viris, ac mulieribus Deum timentibus, vt sub eorum conuersatione cultum fidei discant, atq; in melius instituti, tam in moribus quàm in fide proficiant.

1. q. 4. Iudæi baptizati,

60 Iudæi baptizati, si posteà præuaricantes in Christum, qualibet pœna damnati extiterint, à rebus eorum fideles filios excludi nō oportebit: quia scriptum est, Filius non portabit patris iniquitatem.

Ezech. 18. c

29. q. 1. Sæpè malorum

61 Sæpè malorum consortia etiàm bonos corrumpunt: quanto magìs eos, qui ad vitia proni sunt? Nulla ergò communio vltrà sit Hebræis, ad fidem Christianam translatis, cum his, qui adhuc in veteri ritu consistunt, nè fortè eorum * participio subuertantur. Quicunque ergò amodò ex his, qui baptizati sunt, infidelium consortia non vitauerint, & hi Christianis donentur, & illi publicis cædibus deputentur.

* participatione

28. q. 1. Iudæi qui Christi

62 Iudæi, qui Christianas mulieres in coniugio habent, admoneantur ab Episcopo ciuitatis ipsius, vt si cum eis permanere cupiunt, Christiani efficiantur. Quòd si admoniti noluerint, separentur: quia non potest infidelis in eius permanere coniunctione, quæ iam in Christianam translata est fidem. Filij autem, qui ex talibus nati existunt, fidem atque conditionem matris sequantur. Similiter & hi, qui procreati sunt de infidelibus mulieribus & fidelibus viris, Christianam religionem sequantur, non Iudaicam superstitionem.

2. q. 7. Non potest

63 Non potest erga homines esse fidelis, qui Deo extiterit infidus. Iudæi ergò, qui dudùm Christiani effecti sunt, & nūc Christi fidem præuaricati sunt, ad testimonium dicendum admitti non debent, quanuìs esse se Christianos annuncient: quia sicut in fide Christi suspecti sunt, ità in testimonio humano dubij habentur. Infirmari ergò oportet eorum testimonium, qui in fide falsi docentur. Nec eis est credendum, qui veritatis à se fidem abiecerunt.

64 Præcipiente Domino atque excellentissimo Sisenando rege, constituit id sanctum concilium, vt Iudæi, aut hi qui ex Iudæis sunt, officia publica nullatenùs appetant: quia sub hac occasione Christianis iniuriam faciunt. Ideoque iudices prouinciarum cum sacerdotibus, eorum subreptiones fraudulenter relictas suspendant, & officia publica eos agere non permittant. Si quis autem hoc permiserit, velut in sacrilegum excommunicatio proferatur: & is, qui subrepserit, publicis cædibus deputetur. 17. q. 4. Cōstituit san.

65 Ex decreto gloriosissimi principis hoc sanctum elegit concilium, vt Iudæis non liceat Christianos seruos, nec Christiana mancipia emere, nec cuiusquam consequi largitates. Nefas enim est, vt membra Christi seruiant Antichristi ministris. Quòd si deincèps seruos Christianos, vel ancillas Iudæi habere præsumpserint, sublati ab eorum dominatu, libertatem à principe consequantur.

66 Et si illi, qui nulla ex rebus suis pauperibus Christi distribuunt, æterni iudicis voce in futuro condemnabuntur: quanto magìs hi, qui auferunt pauperibus, qui non dederunt? Quapropter episcopi, qui nihil ex proprio suæ Ecclesiæ Christi compensauerunt, hanc diuinam sententiam metuant, & libertos ex familijs Ecclesiæ ad condemnationem suam facere non præsumant. Impium est enim, vt, qui res suas Ecclesiæ Christi non contulerit, damnum inferat, & ius ecclesiæ alienare contendat. Tales ergò libertos successor episcopus absque aliqua oppositione ad ius eccesiæ reuocabit, quia eos non æquitas, sed improbitas absoluit. 12. q. 2. Et si illi qui nul.

67 Episcopus qui mancipium iuris ecclesię, non retento ecclesiastico patrocinio, manumitti desiderat: duo meriti eiusdem & peculi, coram concilio ecclesiæ, cui præminet, per commutationem, subscribentibus sacerdotibus, offerat, vt * rata & iusta inueniatur diffinitio commutantis. Tunc enim liberam manumissionem sinè patrocinio ecclesiæ concedere poterit, quia eum, quem libertati tradere disponit, iam iuri proprio acquisiuit. Huiusmodi autem liberto aduersùs ecclesiam, cuius iuris extitit, accusandi vel testificandi denegetur licentia. Quod si pręsumpserit, placet, vt stante commutatione, in seruitutem propriæ ecclesiæ reuocetur, cui nocere conatur. 12. q. 2. Episcopus qui

* vera

68 Consensus totius concilij definiuit, vt

vt sacerdotes, qui aut res suas ecclesiæ relinquunt, aut nihil habentes, aliqua tamē prædia aut familias ecclesijs suis conquirunt, licebit illis aliquos de familijs eiusdem ecclesiæ manumittere, iuxta rei collatæ modum, quem antiqui canones decreuerunt, ità vt cum peculio & posteritate sua, ingenui sub patrocinio ecclesiæ maneant, vtilitates iniunctas sibi, iuxta quod potuerint, prosequentes.

12. q. 2. Liberti ecclesiæ quia

69 Liberti ecclesiæ, quia nunquàm moritur eorum patrona, à patrocinio eiusdem nunquàm discedant, nec posteritas quidem eorum, sicut priores canones decreuerunt. Ac nè libertas eorum in futura prole non pateat, ipsaque posteritas naturali ingenuitate obnitens, sese ab ecclesiæ patrocinio subtrahat, necesse est, vt tā hi liberti, quàm ab eis progeniti, professionem Episcopo suo faciant, per quam ex familia ecclesiæ libertos effectos se esse fateantur, eiusque patrocinium non relinquant, sed iuxta virtutem suam, obsequium ei vel obedientiam præbeant.

12. q. 2. Lib. eccl. qui.

70 Liberti ecclesiæ, qui à patrocinio eius discedentes, quibuslibet personis adhæserunt, si admoniti redire cōtempserint, manumissio eorum irrita sit: quia per inobedientiæ contemptum, ingrati actione tenentur.

Dist. 87. Liberti qui à

71 Liberti, qui à quibuscunque manumissi sunt, & ecclesiæ patrocinio commendati existunt, sicut regulæ antiquorum patrum constituerunt, sacerdotali defensione, à cuiuslibet insolentia protegantur, siue in statu libertatis eorum, siue in peculio, quod habere noscuntur.

Dist. 54. quicunq; lib.

72 Quicunq; libertatem à dominis suis ità percipiunt, vt nullum sibi in eis obsequium patronus retentet: isti, si sinè crimine sunt, ad clericatûs ordinem liberi suscipiantur, quia directa manumissione absoluti noscuntur. Qui verò, retento obsequio, manumissi sunt, pro eo, quòd adhuc *patroni seruituti tenentur obnoxij, nullatenùs sunt ad ecclesiasticum ordinem promouendi, nè, quandò voluerint eorum domini, fiant ex clericis serui.

*à patrono seruituti

73 De familijs ecclesiæ, constituere presbyteros & diaconēs per parochias liceat, quos tamen vitæ rectitudo, & probitas morum commendat, ea tamen ratione, vt antè manumissi, libertatem statûs sui percipiant, & denuò ad Ecclesiasticos honores succedant. Est enim irreligiosum, obligatos existere seruituti, qui sacri ordinis suscipiūt dignitatem. Quicquid autem talibus aut per libertatem concessum, aut successione extiterit * datum, aut à quolibet quoquo modo collatum, non licebit eis quippiam indè in extraneas personas transmittere, sed omnia ad ius eius ecclesiæ, à qua manumissi sunt, post eorum obitum pertineant. His

*debitum

quoquè, sicut & cæteris Ecclesiæ libertis, accusandi vel testificandi aduersùs Ecclesiam aditus intercluditur: * ad quod si adspirauerint, non solùm libertatis beneficio careant, sed etiàm honoris gradu, quem nō dignitate naturæ, sed tempore necessitatis, promeruerunt.

* quod si id spreuerint, non

74 Post instituta quædam ecclesiastici ordinis vel decreta, quæ ad quorūdam pertinent disciplinam, postrema nobis cunctis sacerdotibus sententia est, pro robore nostrorum regum & stabilitate gentis Gothorum, pontificale vltimum sub Deo iudice ferre decretum. Multarum quippe gentium (vt fama est) tanta extat perfidia animorum, vt fidem sacramento promissam regibus suis obseruare contemnant, & ore simulent iuramenti professionem, dum retineant mente perfidiæ impietatem. Iurant enim regibus suis, & fidem, quam pollicentur, præuaricantur: nec metuunt volumen illud iudicij Dei, per quod inducitur maledictio, multaq; pœnarum comminatio super eos, qui iurant in nomine Dei mendaciter. Quæ ergò spes talibus populis, contra hostes laborantibus, erit? Quæ fides vltrà cum alijs gentibus in pace credenda? quod fœdus non violandum? quæ in hostibus iurata sponsio stabilis permanebit, quandò ipsis proprijs regibus iuratam fidem non seruant? Quis enim adeò furiosus est, qui caput suum manu sua propria desecet? Illi (vt notum est) immemores salutis suæ, propria manu seipsos interimunt, in semetipsos suosque reges proprias conuertendo vires. Et cùm Dominus dicat, Nolite tangere Christos meos: & Dauid: Quis, inquit, extendet manum suam in Christum Domini, & innocēs erit? illis nec vitare metus est periurium, nec regibus inferre exitium. Hostibus quippe fides pacti datur, nec violatur. Quòd si in bello fides valeat, quanto magis in suis seruanda est? Sacrilegium quippe est, si violetur à gentibus regum suorum promissa fides: quia non solùm in eos fit pacti transgressio, sed & in Deum, in cuius nomine pollicetur ipsa promissio. Indè est, quòd multa regna terrarum, cælestis iracundia ità permutauit, vt pro impietate fidei & morum, alterum ab altero solueretur. Vndè & nos cauere oportet, casum huiusmodi gentium, nè similiter plaga feriamur præcipiti, & pœna puniamur crudeli. Si enim Deus angelis in se præuaricantibus non pepercit, qui per inobedientiam cæleste habitaculum perdiderunt, vndè & per Esaiam dicit: Inebriatus est gladius meus in cælo: quāto magis nos nostræ salutis interitum timere debemus, nè per infidelitatem eodem sæuientē DEI gladio pereamus? Quòd si diuinam iracundiam vitare volumus, & seueritatem eius ad clementiā prouocare cupimus, seruemus erga Deum religionis

Hie. 7. & 27.

Psal. 104. 1. Reg. 26. b

2. Pet. 2. a

Esa. 34. a

gionis cultum atque timorem, custodiamus erga principes nostros pollicitá fidem atque sponsionem. Non sit in nobis, vt in quibusdam gentibus, infidelitatis subtilitas impia, non subdolæ mentis perfidia, non periurij nefas, & coniurationum nefanda molimina. Nullus apud nos præsumptione regnum arripiat, nullus excitet mutuas seditiones ciuium, nemo meditetur interitus regũ: sed, defuncto in pace principe, primates gentis cum sacerdotibus successorem regni consilio communi constituant, vt dum vnitatis cócordia à nobis retinetur, nullum patriæ gentisque dissidium, per vim atque ambitum moliatur. Quòd si hęc admonitio mentes nostras non corrigit, & ad salutem communem cor nostrum nequaquàm perducit, audi sententiam nostram: Quicunq; ergò ex nobis, vel totius Hispaniæ populis, qualibet cóiuratione vel studio, sacramentum fidei suæ, quod pro patriæ gentisque Gotthorum statu, vel conseruatione regiæ salutis pollicitus est, temerauerit, aut regem nece attrectauerit, aut potestate regni exuẽrit, aut præsumptione tyrannica regni fastigium vsurpauerit: anathema sit in cóspectu Dei patris & angelorum, atque ab Ecclesia catholica, quam periurio prophanauerit, efficiatur extraneus, & ab omni cœtu Christianorum alienus, cum omnibus impietatis suæ socijs: quia oportet, vt vna pœna teneat obnoxios, quos similis error inuenerit implicatos. Quod iterùm secundò replicamus, dicentes: Quicunque amodò ex nobis, vel cunctis Hispaniæ populis, quolibet tractatu vel studio sacramentum fidei suæ, quod pro patrię gentisque Gotthorum statu, vel conseruatione regiæ salutis pollicitus est, violauerit, aut regem nece attrectauerit, aut potestate regni exuerit, aut præsumptione tyrannica regni fastigium vsurpauerit: anathema in conspectu Christi & Apostolorum eius sit, atque ab Ecclesia catholica, quam periurio prophanauerit, efficiatur extraneus, & ab omni cósortio Christianorum alienus, & damnatus in futuro iudicio Dei, habeatur cum participibus suis: quia dignum est, vt qui talibus sociantur, ipsi etiàm damnationis eorum participatione obnoxij teneantur. Hoc etiàm tertiò acclamamus, dicentes: Quicunque amodò ex nobis vel cunctis Hispaniæ populis, qualibet meditatione vel studio, sacramentum fidei suæ, quod pro patriæ salute, gentisque Gotthorum statu, vel incolumitate regiæ potestatis pollicitus est, violauerit, aut regẽ nece attrectauerit, aut potestate exuerit, aut præsumptione tyrannica regni fastigium vsurpauerit, anathema sit in conspectu spiritussancti & martyrum Christi, atque ab Ecclesia catholica, quam periurio prophanauerit, extraneus efficiatur, & ab omni communione Christianorum alienus: nec partem habeat iustorum, sed cum diabolo & angelis eius æternis supplicijs cõdemnetur, vnà cum eis, qui eadem coniuratione nituntur: vt par pœna perditionis constringat, quos in pernicie praua societas copulat. Et ideò si placet omnibus, qui adestis, hanc tertiò reiteratá sententiam vestræ vocis consensu firmate. Ab vniuerso clero vel populo dictum est: Qui contra hanc vestrá definitioné præsumpserint, anathema maranatha, hoc est, perditio in aduentu Domini sint, & cum Iuda Scarioth partem habeant ipsi & socij eorum, Amen. Quapropter nosipsi & sacerdotes omnes, ecclesiam Christi ac populum admonemus, vt hæc tremenda & totiès reiterata sententia, nullum ex nobis præsenti atque æterno condemnet iudicio, sed fidem promissam erga gloriosissimum Dominum nostrum Sisenandum regem custodientes, ac syncera illi deuotione famulantes, non solùm diuinę pietatis in nobis clementiam prouocemus, sed etiàm gratiam antefati principis percipere mereamur. Te quoquè præsentem regem, ac futuros ætatum sequentium principes humilitate qua debemus deposcimus, vt moderati & mites erga subiectos existentes, cum iustitia & pietate populos à Deo vobis creditos regatis, bonamque vicissitudinem, qui vos nobis constituit, largitori Christo rependatis, regnantes in humilitate cordis cũ studio bonæ actionis. Nec quisquam vestrùm solus in causis capitalium rerum sententiam ferat, sed consensu publico cum rectoribus ex iudicio manifesto delinquentium culpa patescat, seruata à vobis in offensis mansuetudine, vt non seueritate magìs in illis, quàm indulgentia polleatis, vt dum omnia hæc (authore Deo) pio à vobis moderamine conseruantũr, & reges in populis, & populi in regibus, & Deus in vtrisque lætetur. Sanè de futuris regibus hanc sententiam promulgamus, vt si quis ex eis, contra reuerentiam legum, superba dominatione & fastu regio, in flagitijs & facinore siue cupiditate, crudelissimam potestatem in populis exercuerit, anathematis sententia à Christo Domino condemnetur, & habeat à Deo separationem atque iudicium, propter quod præsumpserit praua agere, & in perniciem regnum conuertere. De Semithilana verò, qui propria scelera metuens, seipsum regno priuauit, & potestatis fascibus exuit, id cum gentis consultu decreuimus, vt neq; eum vel vxoré eius propter mala, quæ commiserunt, neq; filios eorum vnitati nostræ vnquàm consociemus, nec eos ad honores, à quibus ob iniquitatem deiecti sunt, aliquandò promoueamus. Quique etiàm, sicut fastigio regni habentur extranei, ità à possessione rerum, quas de miserorum sumptibus auxerant, maneant alieni, præter id, quod pietate pijssimi principis nostri fuerint

1.Cor.16.

rint consecuti. Non aliter & Geillanem, memorati Simithilanæ & sanguine & scelere fratrem, qui nec in germanitatis fide stabilis extitit, nec fidem gloriosissimo domino nostro pollicitam conseruauit: hunc ergò cum coniuge sua, sicut & antefatos, à societate gentis atque consortio nostro placuit separari, nec in amissis facultatibus, in quibus per iniquitatem creuerant, reduces fieri, præter id, quod consecuti fuerint pietate clementissimi principis, cuius gratia bonos donorum præmijs ditat, & malos à beneficentia sua non separat. Gloria autem & honor omnipotenti Deo nostro, in cuius nomine congregati sumus. Post hæc pax & salus & diuturnitas pijssimo & amatori Christi domino nostro Sisenando regi, cuius deuotio nos ad hoc decretum salutiferũ conuocauit. Corroboret ergò Christi gratia regnum illius, gentisque Gotthorum in fide catholica annis & meritis. Protegat illum vsque ad vltimam senectutem summi DEI gratia, & post præsentis regni gloriam ad æternum regnum transeat, vt sinè fine regnet, qui in seculo feliciter imperat, ipso præstante, qui est rex regum & Dominus dominorum, cum patre & spiritusancto in secula seculorum, Amen. Definitis itaque his, quæ superiùs compræhensa sunt, annuente religiosissimo principe, placuit deindè, nulla re impediẽte, à quolibet nostrûm, ea, quæ constituta sunt, temerari, sed cuncta salubri consilio conseruari. Et quia profectibus Ecclesiæ & animæ nostræ conueniunt, etiàm propria subscriptione (vt permaneant) roboramus. Ego Isidorus in Christi nomine Spalensis Ecclesiæ metropolitanus Episcopus, hæc constituens subscripsi. Similiter & alij Episcopi subscripserunt, numero * septuaginta, quorum nomina quibusdam prætermissis, subnotantur. [*quadraginta,]

[*Salua] * Sclaa Narboneñ metropolitanus episcopus, subscripsi.

Stephanus Emeriteñ metropolitanus episcopus, subscripsi.

Iustus Toletanus metropolitanus episcopus, subscripsi.

Iulianus Bracareñ metropolitanus episcopus, subscripsi.

Audax Tarraconeñ metropolitanus episcopus, subscripsi.

Stephanus Ausoneñ episcopus subscripsi.

Acutulus Elueñ episcopus subscripsi.

Tonantius Palentineñ episcop⁹ subscripsi.

Vigitinus * Bigastreñ episcopus subscripsi. [* Bistaigeñ velBigerreñ]

Bonifacius Caurieñ episcopus subscripsi.

Eusebius Bastitanus episcopus subscripsi.

Ioannes Ilipeñ episcopus subscripsi.

* Vrcitanus episcopus subscripsi.

*Dertoseñ episcopus subscripsi. [*Dertuseñ]

Cordubensis episcopus subscripsi.

Dumiensis episcopus subscripsi.

Lamecensis episcopus subscripsi.

Egitanus episcopus subscripsi.

Asturicensis episcopus subscripsi.

Egabrensis episcopus subscripsi.

Abiritanus episcopus subscripsi.

Asindonensis episcopus subscripsi.

*Lutisa episcopus subscripsi. [for. Suffetuleñ]

Castulonensis episcopus subscripsi.

Olysipponensis episcopus subscripsi.

Portugalensis episcopus subscripsi.

Oretanus episcopus subscripsi.

Tudensis episcopus subscripsi.

Oscensis episcopus subscripsi.

Segobiensis episcopus subscripsi.

Italicensis episcopus subscripsi.

Pacensis episcopus subscripsi.

Lucensis episcopus subscripsi.

*Veterrensis episcopus subscripsi. [*Biterreñ]

Gerundensis episcopus subscripsi.

Accitanus episcopus subscripsi.

Impuritanus episcopus subscripsi.

Complutensis episcopus subscripsi.

Calaguritanus episcopus subscripsi.

Sisisclus Elborensis episcopus subscripsi.

Deodatus Egabareñ episcopus subscripsi.

Eusebius Valerieñ episcopus subscripsi.

Iacobus Mentesanus episcopus subscripsi.

Samuel Iriensis episcopus subscripsi.

Seruus DEI Lacobrigensis episcopus, subscripsi.

Florentius Setabiensis episcopus subscripsi.

Abentinus Astigitanus episcop. subscripsi.

Deterius Eliberitanus episcopus subscripsi.

*Eructuosus Ilerdensis episcop. subscripsi. [*Seruusdeus]

Antonius Segobricensis episcop. subscripsi.

* Mustracius Valentinus episcopus subscripsi. [* Mustacius]

Serpentinus Ilicitanus episcopus subscripsi.

Metonius Britoleensis episcopus subscrip.

Elpidius Tyrassoneñ episcopus subscripsi.

Braulio Cæsaraugustanus episcopus subscripsi.

Idisclus Segontieñ episcopus subscripsi.

*Launsus Visensis episcopus subscripsi. [*Tamila, vel Vadila]

Iochila Salamanticeñ episcopus subscripsi.

Egila * Oxouiensis episcopus, subscripsi. [* Oxomieñ]

Item Vicarij Episcoporum.

¶ Fidentij Tuccitani episcopi vicarius Centaurus presbyter, subscripsi.

Ernulphi Conimbriensis episcopi vicarius Renatus archipresbyter, subscripsi.

Eusebij Barchinoneñ episcopi vicarius Ioannes presbyter, subscripsi.

Carterij Arcobriceñ episcopi vicarius Domarius archidiaconus, subscripsi.

Solennis Carcassonensis episcopi vicarius Stephanus archidiaconus, subscripsi.

Domnellus episcopus subscripsi.

Solennis episcopi Carcassoneñ archidiaconus, subscripsi.

Dauid Auriensis episcopi vicarius Marcus presbyter, subscripsi.

Concilium quartum Toletanum finit.

CONCILIVM TOLETANVM V. XXIIII. EPISCOPORVM, HABITVM AERA 684. *Anno 1. domini Chintillani regis, circa tempora Honorij Papae primi. Est prouinciale.*

CAPITVLA CONCILII TOLETANI V.

APud vrbẽ Toletanam diuersis ex ꝓuincijs Hispaniæ sacerdotes domini, in vnum positi & collecti in basilica sanctæ martyris Leocadiæ cùm cõsedim⁹, gratiarum actiones omnipotenti Deo psoluimus, propter suam magnam misericordiam, cuius nutu in hanc conuenimus concordiam, & gloriosi principis nostri *Chintillani regis initia, ob cuius salutis & felicitatis constantiam, supernam imploramus clemẽtiam, qui in medio nostri cœtûs ingressus cum optimatibus & senioribus palatij sui, supplex se omnium orationibus commendauit, suosque fideles ità facere sancta exhortatione coegit, atque hanc institutionem, quam ex præcepto eius & decreto nostro sancimus, diuina inspiratione *permisit.

a Suintillæ

*permisit. * præmisit.

Capitulum primum.

Scilicet, vt in cuncto regno à Deo sibi cõcesso, specialis & propria hæc religiosa omi tẽpore teneatur obseruantia, vt à die Iduum Decembriũ litania triduo vbiq; annua successiõe peragaſ, & indulgentia delictorum lachrymis impetreſ. Quod si dies dñica intercesserit, in sequẽti hebdomada celebreſ, vt qm̃ abundãte iniquitate efficiſ, vt vsquequaq; ꝓlata malitia, noua exerceanſ facinora, noua quoq; hæc ipsa surgat cõsuetudo, q̃ possit ante omnipotẽtis Dei oculos nostra esse purgatio.

2 Sũma aũt nobis vigilantia & grãdi religionis cura ꝓuidendum est, vt mala, q̃ assiduè prohibita ꝑpetrantur, circunspecta disciplina ecclesiastica extirpentur. Non enim incassùm scriptum est: Pestilente flagellato, stultus sapientior erit. Quamobrẽ quoniam præponderante onere delictorum, experientia penè semper ac sæpè fieri discim⁹, quod magnoperè vitare debemus, quodq; etiàm custodituros nos cum diuinis sacramentis spondemus, sed temeritate violam⁹: ideoq; frequenter est compescẽdum, quod crebrò inuenitur transgressum. Sed nè succedentes præcedentibus, ac deindè sequentes inuideant anterioribus, & cuncta quieta & pacata permaneant, hæc nostri concilij communiter considerata defertur sentẽtia, vt seruatis, q̃cunque in vniuersali & magna synodo prouisa conscriptaq; circa principũ salutem & vtilitatem sunt, hæc quoquè adiecta custodiantur, videlicet, vt omni benignitate, omniq; firmitate circa omnem posteritatem principis nostri Chintillani regis teneatur dilectio, & præbeatur rationabile defensionis adminiculum, nè res iustè prouisæ, aut etiàm parentum digna prouisione procuratæ, ad iuris proprietatem pertinentes, iniustè fraudentur, nec à quoquam causæ illicitè exquisitæ lædendi eos præbeãtur, nec quocunq; modo, q̃buslibet rebus, spreta dilectione, molestentur. Hæc enim licentia efficit & principes in subiectis suspectos, & subiectos in bonis principum cupidos. Quocircà, nè & præmissa *contemnantur, & vt cupiditas radix omium malorum auferatur, contestamur omnes præsentes & absentes, vel etiàm futuris temporibus consequentes, coram Deo & angelis eius, quòd si quisquam nostræ contestationis temerator extiterit atq; contemptor, & quacunq; argumentatione odiosè eos molestare, aut in aliquo fuerit conatus lædere, sit anathema in Christianorum omnium cœtu, atque superno cõdemnetur iudicio: sit exprobrabilis omnibus catholicis, & abominabilis sanctis angelis, in ministerio Dei constitutis: sit in hoc seculo pditus, & in futuro cõdemnatus, quia tam rectæ prouisioni noluit præbere consensum.

Pro. 19. d

a temerent,

1. Timo. 6. b

3 Inexpertis & nouis morbis nouam decet inuenire medelam. Quapropter, quoniã inconsideratæ quorundam mẽtes, & seminimè capientes, quos nec origo ornat, nec virtus decorat, passìm putant, licenterq; ad regiæ maiestatis peruenire fastigia: huius rei causa, nostra omnium cum inuocatione diuina profertur sententia, vt si quis talia meditatus fuerit, quẽ nec electio omium pficit, nec Gotthicæ gẽtis nobilitas ad hũc honoris apicẽ trahit, sit cõsortio catholicorũ priuatus, & diuino anathemate cõdẽnatus.

4 Ergò quia & religioni inimicum, & hominibus constat esse perniciosum, futura illicitè cogitare, & casus principum exquirere, ac sibi in posterum prouidere, cùm scriptum sit: Non est vestrum nôsse momẽta vel tempora, quæ pater posuit in sua potestate: hoc decreto censemus, vt quisquis inuentus fuerit talia perquisisse, & viuente principe, in alium attendisse pro futura regni spe, aut alios in se propter id attraxisse, à cõuentu catholicorum excommunicationis sententia expellatur.

Act. 1. a

5 Sed & hoc, pro pestilentiosis hominũ moribus, salubri deliberatiõe censemus, nè quis in principem maledicta congerat. Scriptum est enim à legislatore: Principem populi tui nè maledixeris. Quod si quis fecerit, excommunicatione ecclesiastica plectatur. Nam si maledici regnum Dei non possidebunt, quanto magis talis ab Ecclesia necessariò pellitur, qui diuinæ violator sententiæ inuenitur?

Exod. 22. d
1. Cor. 6. b

6 Simili prouidentia pro fidelibus regñi nostra datur sententia, vt quisquis superstes principum extiterit, iustè in rebus profligatis, aut largitate principis acqsitis, nullam debeat habere iacturã. Nam si licenter & iniustè perturbẽtur fidelium mentes, nemo optabit prõptum ac fidele præbere obsequium, dum cuncta nutant in incertum, & in futuro discriminis formidant causam, sed saluti & rebus eorum principalis pietas debet præbere suffragia. Exemplis enim cæteri prouocantur ad fidem, cùm fideles non fraudantur mercede.

7 Propter malarum mentium facilitatẽ & memoriæ obliuionem, hoc sacratissima statuit synodus, vt in omni Cõcilio episcoporum Hispaniæ, vniuersalis Concilij decretum, quod propter principum nostrorũ est salutem constitutum, peractis omnibus, in synodo publica voce debeat pronunciari, quatenùs sæpè replicatum auribus, vel assiduitate iniquorum mens territa corrigatur, quæ ad præuaricandum & obliuione & facilitate perducitur.

8 In his omnibus, quæ præmisimus, potestatem indulgentiæ in culpis delinquentium principi reseruam', vt iuxta bonitatis suæ & pietatis moderamen, vbì emendationem prospexerit mentium, veniam tribuat culparum.

9 His verò omnibus finẽ & robur subscriptione nostra facientes, gloriam & laudem omnipotenti Deo, inquantùm mortalium valetudo finit, reddimus. Post hæc gratias *excellentissimo & gloriosissimo principi nostro Chintillano regi pagimus, cuius ardor fidei & studium bonæ intentionis, & vnanimitatis concordiam nobis tribuit, & fiduciam charitatis. Donet ei dominus & de inimicis triumphum, & de beatitudine gaudium: custodiat cum protectione assidua, muniat bonæ voluntatis suæ circunspectione tutissima, cuius regnum manet in secula seculorum. Ego Eugenius Toletanæ ecclesiæ prouinciæ Carthaginensis metropolitanus episcopus, his communibus decretis annuens, subscripsi. Similiter & alij episcopi subscripserunt, numero viginti, quorum nomina subnectuntur.

¶ Ego Tonantius sanctæ Ecclesiæ Palentinæ episcopus, his omĩbus decretis annuens subscripsi.

Ego Clarẽtius in Christo ecclesiæ Accitanæ episco. his omĩbus decretis annuẽs subs.

Ego Vigitinus sanctæ ecclesiæ *Bigastrensis episcopus, his omnibus decretis annuẽs subscripsi. *Bistargeñ

Ego Eusebius *Bastianæ S. Ecclesiæ episc. his omnibus decretis annuens subsc. * Bigerreñ *Bastitanæ

Ego Hilarius gratia Christi sanctæ ecclesiæ Compluteñ episc. his omnibus decretis annuens subscripsi.

Ego Marcellus Christi misericordia episc. ecclesiæ Vrcitanæ, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Ego Florentius ecclesiæ Setabiensis episc. his omnibus decretis annuens subscripsi.

Ego Braulio episc. Ecclesiæ Cæsaraugustanæ, his omnibus decretis annuens subsc.

Ego *Hoia permittente deo eccle. Barcinoneñ episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi. *Vla

Ego *Mustratius ecclesiæ Valentinæ episc. his omnibus decretis annuens subsc. *Mustasius

Ego Iacobus Dei miseratione sanctæ Mentesanæ Ecclesiæ episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Ego Eusebius Dei miseratione ecclesię Valeriensis episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Serpentinus in Christi nomine ecclesiæ Illicitanæ episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Suauilla sanctæ ecclesię Oretanę episcopus, his omnibus decretis annuens subscr.

Egila ecclesiæ *Oxomieñ episc. his omĩbus decretis annuens subscripsi.

Ansericus gratia Christi Ecclesiæ Segobieñ episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Idisclus in Christi nomine ecclesiæ Segontiensis episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Antonius Dei miseratione ecclesiæ Dianeñ episcopus, his omnibus decretis annuẽs subscripsi.

Asfalbus in Christi nomine presbyter, agẽs vicem Domini mei Perseuerantij episcopi, his decretis annuens subscripsi.

Petrus in Christi nomine diaconus, agens vicem Domini Meranutuni episcopi, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Concilium quintum Toletanum finit.

CON-

CONCILIVM TOLETANVM SEXTVM, CIRCA TEMPORA HONORIJ papæ primi, Est prouinciale.

Conuenientibus nobis Hispaniarum, Gallicięq; põtificibus summis, orthodoxi & gloriosi ᵃChintillani regis salutaribus hortamẽtis absq; impedimẽto, in pretorio Toletano, in ecclesia sanctæ Leocadiæ martyris sedib⁹ collatis, sub die sexta Idus Ianuarij, anno p̃dicti principis & triũphatoris in Chr̃o, æra 686. secũdò statuim⁹ subtèr inserta capitula.

ᵃ Suintillæ

1 Cùm primùm omnipotenti Deo pro corona fratrum ità numerosa gratiæ nobis fuissent peractæ, nihil melius, nihilque salubrius omnium insedit animis, q̃ more synodi vniuersalis post solẽnia perfunctæ orationis, quod mente ruminabamus, lingua manaremus: & quod corde credebamus, ore eructaremus, superna fauente sententia, quę ait: Eructauit cor meum verbum bonum: quod, iuxta Prophetam, fecit Dominus abbreuiatum super terram. Quamobrem; ex abundantia nostri cordis sit confessio vocis, vt fidem, quam omnium mens intrinsecùs gestat, in confessione interpres lingua foris effundat. Itaq; credim⁹ & profitemur, sacratissimam & omnipotentissimam Trinitatem, Patrem & Filium & Spiritumsanctum, vnum Deum solum, non solitarium, vnius essentiæ, virtutis, potestatis, maiestatis, vniusq; naturæ, discretam inseparabiliter personis, indiscretam essentialiter substantia deitatis, creatricem omnium creaturarum, patrem ingenitum, increatum, fontẽ & originem toti⁹ diuinitatis, filium à patre intemporaliter ante om̃em creaturam, sinè initio genitũ, nõ creatũ: nam nec pater vnq̃ sinè filio, nec filius extitit sinè patre: sed tamen filius Deus de patre Deo, non pater deus de filio Deo: pater filij, nõ Deus de deo: ille autem filius patris, & DEVS de patre, per omnia coæqualis patri, Deus verus de Deo vero: Spiritum verò sanctum neq; genitum, neq; creatum, sed de patre filioq; p̃cedentem, vtriusq; esse spiritum: ac per hoc substantialiter vnum sunt, qui & vnus ab vtroq; procedit. In hac autem Trinitate tãta est vnitas substantiæ, vt pluralitate careat, & æqualitatem teneat. Nec minor in singulis, q̃ in omnibus: nec maior in omnibus, q̃ in singulis personis manet. Ex his igitur tribus diuinitatis personis, solum filium fatemur ad redemptionem humani generis, p̃pter culparum debita, quæ per inobedientiam Adæ originaliter & nostro libero arbitrio contraxeramus, resoluẽda, à secreto patris arcano que prodisse, & humanitatem sinè peccato de sancta semper virgine Maria assumpsisse: vt idem filius Dei patris, esset filius hominis, Deus perfectus, & homo perfectus: vt homo perfectus & Deus esset vn⁹ Christus, naturis in duabus vna persona, nè quaternitas Trinitati accederet, si in Christo geminata persona esset. Ergò à patre & spiritusancto inseparabiliter discretus persona, ab homine autẽ assumpto, natura: idẽ cum eodem homine, vnus extat p̃sona, cum patre & spiritusancto, natura: ac (sicut diximus) ex duabus naturis, & vna persona, vn⁹ est nñs noster Iesus Christus, in forma diuinitatis ęqualis patri, in forma serui minor patre. Hæc est enim vox eius in psal. De ventre matris meæ Deus meus es tu. Natus itaq; à Deo sinè matre, natus à virgine sinè patre, solum verbum caro factũ est, & habitauit in nobis. Et cũ tota cooperata sit Trinitas formatiõem suscepti hominis, q̃m inseparabilia sunt opa Trinitatis, solus tñ fili⁹ suscepit humanitatem in singularitate personæ, non in vnitate diuinæ naturæ, id est, in eo quod propriũ est filij, nõ quod cõmune Trinitati. Nã si vnã nati hominis, Dei alterã confecisset

Psal. 44.
Esa. 10. f
Rom. 9. f
Psal. 21.
Ioan. 1. b

set personam, tota Trinitas corpus assumpsisset: quoniam constat naturam Trinitatis esse vnam, non tamen personam. Hic ergò dominus noster Iesus Christus missus à patre, suscipiens quod non erat, nec amittens quod erat, inuiolabilis de suo, mortalis de nostro, venit in hunc mundum peccatores saluos facere, & credentes iustificare: (1. Timo. 1.b) faciensq; mirabilia, traditus est propter delicta nostra, mortuus est propter expiationem nostram, resurrexit propter iustificationem nostram: (Rom. 4.d) cuius liuore sanati, cuius morte Deo patri reconciliati, cuius resurrectione sumus resuscitati. Quem etiàm venturum in fine expectamus seculorum, & cũ resurrectione omnium, æquissimo suo iudicio redditurum iustis præmia, & impijs pœnas. Ecclesiam quoq; catholicam credimus, sinè macula & ruga, opere & fide, corpus eius esse, regnumq; habituram cum capite suo omnipotente CHRISTO IESV, postquàm hoc corruptibile induerit incorruptionem, & mortale immortalitatem, vt sit Deus omnia in omnibus. (1. Cor. 15.f) Hac fide corda purificantur, hac hæreses extirpantur: in hac omnis Ecclesia collocata iam in regno cælesti, & deincèps in seculo præsenti gloriatur: & non est in alia fide salus: nec enim nomen aliud est sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. (Act. 4.c)

2 Religiosiss. principis nostri deuotionem, & nostrorum consacerdotum primo anno regni sui constitutionem, cum magna reuerentia & veneratione suscipientes, quã constat iam in omni regno suo annua vice celebrari, placuit etiàm nostra assensione firmari. Proindè vniuersalis authoritate cẽsemus concilij, vt hi dies litaniarum, qui in synodo præmissa sunt instituti, eodem tempore, quo iussi sunt excoli, annuo recursu omni obseruatione habeantur celeberrimi, vt pro illis quibus nunc vsq; simul implicati sumus delictis, sit nostra explicatio ante oculos Dei omnipotentis.

3 Inflexibilis Iudæorum perfidia, deflexa tandèm videtur pietate & potentia supna. Hinc enim liquet, quòd inspiramine summi Dei excellentissimus & Christianiss. princeps ardore fidei inflammatus, cùm regni sui sacerdotibus præuaricationes & superstitiones eorum eradicare elegit funditùs: nec sinit degere in regno suo eum, qui non sit catholicus: ob cuius feruorem fidei, gratias omnipotẽti Domino cælorum agimus, eò quòd ei tam illustrem creauerit animam, & sua repleuerit sapientia: ipse quoq; donet ei & præsentis æui diuturnam vitam, & in futuro gloriam æternam. Illud autem prouida nobis cura, & valdè est decernendum vigilanti solertia, nè eius fidei calor, & noster labor, quandoq; in posteris tepefactus liquescat. Quocircà consonam cum eo corde & ore promulgamus Deo placituram sententiam, simul etiàm cum suorum optimatum illustriumq; virorum consensu & deliberatione sancimus, vt quisquis succedentium temporum regni sortitus fuerit apicem, non antè conscẽdat regiam sedem, quàm inter * reliqua conditionum sacramenta pollicitus fuerit, hanc se catholicam non permissurum eos violare fidem: (*reliquas conditiões sacraméto) sed & nullatenùs eorum perfidiæ fauens, vel quolibet neglectu aut cupiditate illectus, tendentibus ad præcipitia infidelitatis aditum præbeat præuaricationis: sed quod magnoperè nostro est tempore conquisitum, debeat illibatum perseuerare in futurum. Nã incassùm bonum agitur, si non eius prouidetur perseuerantia. Ergò postquàm ordine p̃misso ad gubernacula accesserit regni, si ipse temerator huius extiterit promissi, sit anathema maranatha in conspectu sempiterni Dei, (1. Cor. 16.) & pabulum efficiatur ignis æterni, similique cum eo damnatione perculsis, quicunque sacerdotum, vel quilibet Christianorum, eius implicati fuerint errore. Nos etenim ità præsentia decernimus, vt præterita, quę in vniuersali synodo de Iudæis conscripta sunt, confirmemus: quoniam ea, quę necessaria pro eorum saluatione scribi potuerũt, in eadem esse * cautum scimus. Quapropter, quæ tunc decreta sunt, valitura esse censemus.

4 Sæpè pullulantia prauitatis germina, licèt sæpissimè patrum iusta nouerimus seueritate damnata, quia tamen crebris conspiciuntur denuò vigere radicibus, iustitiæ acriore vigore radicitùs amputare sancim⁹. Proindè quicunq; Simonis imitator, simoniacæ quoquè hæresis extiterit sectator, vt Ecclesiasticorum ordinum gradus non dignitate morum obtineat, sed munerum impensione conquirat, & per oblata munera capiat, quibus hunc nec rationis ordo, nec dignitas morum vlla commendat, talis inuentus, sacrorum ordinum apices penitùs adipisci nullo modo permittatur: sed & si adeptus fuerit, communione priuatus, cum ordinatoribus suis propriorum bonorum amissione damnetur.

5 Sæpè fit, vt proprietati originis, obsistat longinquitas temporis. (12. q. 2. Sępè fit vt prop.) Quapropter p̃uidentes decernimus, vt si quis clericorum stipendiũ de rebus Ecclesiæ cuiusquã Episcopi percipit largitate, sub precariæ nomine debeat professionem scribere: nec per retentionem diuturnam, præiudicium afferat ecclesiæ, & quæcunq; in vsu perceperit, debeat vtiliter laborare: vt nec res diuini iuris, videantur aliqua occasione negligi, & subsidium ab ecclesia, cui deseruiunt, percipere possint clerici. Quod si quis eorum cõtempserit facere, ipse se stipendio suo videbitur priuare.

6 Procliuis cursus est ad voluptatem, & imitatrix natura vitiorũ. (20. q. 3. Procliuis autẽ.) Quamobrẽ quisquis

quis virorum vel mulierum habitum semel induerit spontaneè religiosum, aut si vir deditus ecclesiæ choro, vel fœmina fuerit, aut fuit delegata puellarum monasterio: in vtroq; sexu præuaricator, ad propositū inuitus reuerti cogatur, vt vir detondeatur, & puella ad monasterium regrediatur. Si autē quolibet patrocinio desertores permanere voluerint, sacerdotali sententia ità à Christianorum cœtu habeantur extorres, vt nec locus eis vllus sit cōmuniōis. Viduæ quoq; sicut vniuersalis synodus iamdudùm statuit, professionis vel habitûs sui desertrices, superiori sententia condemnentur.

Tole. 4. cap. 55.

7 Quāuis priora nunq̄ siluerint de tanto facinore concilia, ratio tamen deposcit, vt ea, quæ frequenti p̄uaricatione iterātur, frequenti sententia cōdemnentur. Et ideò, quoniam tanta existit peruersitas hominū, vt, quos sub religioso habitu pœnitētiæ p̄fessio pro venia peccatorum, ad manum sacerdotis deducit vel adduxit, iterùm rediuiua malitia ad vitæ pristinæ sordes reuocet. Huius rei causa sancta synodus decernit, vt si qui ingenuorum vtriusque sexûs, sub nomine pœnitentis in habitu religioso sunt conuersati, post hęc autem comam nutrientes, vel vestimenta secularia sumentes, ad id, quod reliquerant, redièrunt aut redièrint, ab episcopo ciuitatis, in cuius territorio sunt conuersi, compræhensi, rursùs legibus pœnitentiæ in monasterijs subdantur inuiti. Quod si fieri propter alicuius potestatis vigorem difficile fuerit, tunc sicut priscorum canonum statuerunt decreta, quousq; ad dimissum ordinem reuertantur, excommunicati, & anathemate condemnati habeantur. Similiter & hi, qui post communionem interdictam, cum ipsis communicauerint. Sacerdos autem, ad quem pertinere noscuntur, si eos quolibet munere vel fauore, aut negligentia, admonere noluerit, vt aut reuertētes suscipiat, aut cōtemnētes de ecclesia reijciat: simili sententia plectatur, quousquè emendationis eorum vel damnationis sententia, ab eo promulgetur.

33. q. 2. Antiqui & san. In epis. 90. ad Rustic. Narboneñ episcopum.

8 Antiqui & sanctissimi est patris sentētia papæ Leonis, vt is, qui in ætate adolescētiæ positus, dum mortis formidat casum, peruenerit ad pœnitentiæ remedium, si cōiugatus & fortè fuerit incontinens, nè posteà adulterij incurrat lapsum, redeat ad pristinum coniugium, quousq; possit adipisci temporis maturitate continentiæ statum. Quod nos, sicut de viris, ità de fœminis æquo modo censemus, non quidem hoc generaliter & *canonicè præceptum, sed constat à nobis pro humana fragilitate indultū, ea duntaxàt ratione, vt si is, qui pœnitentiæ non est legibus deditus, antè ab hac vita decesserit, quàm ex consensu alter ad continētiam eat, vndè fuerit regressus, superstiti nō liceat denuò ad vxoris trāsire amplexus. Si autem illius vita extiterit superstes, qui non accepit *benedictionem pœnitentis, nubat, si se continere non potest, & alterius consortio fruatur vxoris. Quod de vtroq; sexu pari modo à nobis manifestum est, decretū esse, ità videlicet, vt in his omnibus sacerdotis ordinatio expectetur, vt iuxta quod ętatem aptam prospexerit *pœnitentiæ, absolutionis vel districtionis tribuat legem.

* legitimè

* absolutionem

* cōtinētiæ

12. q. 2. Longinqnitate

9 Longinquitate sępè fit temporis, vt nō pateat conditio originis. Vndè iam decretum est in anteriori vniuersalis concilij canone, vt professionem suam liberti ecclesiæ debeant facere, qua profiteantur se & de familijs esse Ecclesiæ, & Ecclesiæ obsequium nunq̄ relicturos. Vndè his quoq; nos adijcimus, vt quotiès cursum vitę sacerdos impleuerit, & de hac vita migrauerit, mox, cū successor ei* aduenerit, oēs liberti Ecclesiæ, vel ab eis progeniti, chartulas suas in conspectu oīm debeant ipsi, qui substituitur, pontifici publicare, & professiones suas in conspectu Ecclesię renouare, quatenùs statûs sui vigorem & illi obtineant, & obedientia eorum Ecclesia nō careat. Si autē aut scripturas libertatis suæ, intra annum ordinationis noui pontificis manifestare cōtempserint, aut professiones renouare noluerint, vacuæ & inanes chartulæ ipsæ remaneant, & illi, origini suæ redditi, sint perpetuò serui.

Toletani 4. cap. 69.

10 Etenim decet, vt hi, quorum parētes titulum libertatis de familijs ecclesię pceperunt, intra ecclesiam, cui obsequium debēt, causa eruditionis enutriantur. Contemptus quippe est patronorū, si ipsis neglectis, alijs ad educandum detur progenies manumissorum. Itaq; censemus, vt sinè statûs sui pręiudicio, ab episcopo habeantur in doctrinæ obsequio, quatenùs & illi debitum reddant famulatum, & nullum patiātur suæ ingenuitatis detrimentum. Eos verò, qui aliter, q̄ sententia nostra decreuit, agere tētauerint, inuitos iubemus ab episcopis ad hoc ipsum reduci. Quòd si fortè parentes eorum eos pontificibus suis dare contempserint, & alios sibi patronos adoptauerint, ingratorum feriantur lege libertorum.

3. q. 9. Dignum est vt vita

11 Dignum est vt vita innocentis, nullà maculetur pnicie accusatorum. Ideò quisquis à quolibet criminatur, non antè accusatus supplicio detur, quàm accusator præsentetur, atque legum & canonum sentētia exquiratur. Quòd si indigna ad accusandū persona inuenitur, ad eius accusatiōem nō iudicetur, nisi vbi pro capite regię maiestatis causa versatur.

12 Prauarum audacia mentium, sæpè aut malitia cogitationum, aut causa culparum refugium appetit hostiū. Vndè quisquis patrator culparum extiterit talium, virtutē petens defendere aduersariorum, & patrię vel genti suę detrimenta intulerit rerū, in potestatē regis ac gētis suę reductus, excōmunicatus

catus & retrusus, longinquioris pœnitentię legibus subdatur. Quòd si ipse mali sui priùs reminiscens, ad Ecclesiam fecerit confugium, intercessu sacerdotum & reuerētia loci, regia in eos pietas reseruetur comitante iustitia.

13 Qui primatu dignitatis, atq; reuerentiæ vel gratiæ, ob meritum in palatio honorabiles habētur, his à iunioribus modestus honor per omīa deferatur. Quin etiàm minores à senioribus & dilectióis amplectant affectu, & humilitatis imbuantur exemplo.

14 Præmio fraudare fideles, non solùm inhumanū, sed etiàm existit iniustū. Ideoq; cum fidei meritum, tam in rebus diuinis, q̃ in humanis, non habeatur ingratum: dignū videtur, vt sacerdotali sentētia consulamus fidelibus regis. Proindè vt anno primo serenissimi principis nostri decreuit conciliū sanctum, omes qui fideles obsequio & syncero seruitio voluntatibus vel iussis paruerint principis, totaq; intentione salutis eius custodiam vel vigilātiam habuerint, à regni successoribus nec à dignitate, nec à rebus pristinis causa repellantur iniusta: sed & nūc ità pro vniuscuiusque vtilitate principis moderentur discretione, sicut eos perspexerit necessarios esse patriæ. Et sic illis impertiatur benignitas, vt in cæteris magnæ monstretur gratiæ potestas, quatenùs ità omnia in rebus iustè conquisitis lucrentur, vt posteris relinquendi, vel quibus voluntas eorum decreuerit, conferendi spontaneo fruantur arbitrio. Cæterùm, si infidelis quisquam in capite regio, aut inutilis in rebus cōmissis p̄senti pijssimo dño nostro Chintillano regi extiterit, in clementia eius maneat potestatis suo nutu constituenda huiusmodi moderatio. Nefas est enim, in dubium deducere eius potestatem, cui omnium gubernatio superno constat delegata iudicio. Quòd si post eius discessum quispiam repertus fuerit, eius vitæ fuisse infidelis, ꝗcquid largitate ipsius in rebus habuit conquisitis, careat, confiscandum & fidelibus largiendum.

Ca. 6. conc. Tolc. v.

15 Quia his, qui principibus dignè deseruiunt, atq; deserentibus fidele illis obsequium, constat nos optima ministrâsse suffragia, dum iustè à principibus acquisita, in eorum iure persistere sancimus indiuulsa: æquum est maximè, vt rebus Ecclesiarū Dei adhibeatur à nobis prouidētia opportuna: adeò, vt quæcunq; res Ecclesijs Dei à principibus iustè concessæ sunt, vel fuerint, vel cuiuscunq; alterius personæ quolibet titulo, illis non iniustè collatæ sunt, vel extiterint, ità in earum iure persistere firma stabilitate iubemus, vt euelli quocunq; casu vel tempore nullatenùs possint. Opportunum est enim, vt sicut fidelia hoīm seruitia nō existere cēsuimus ingrata, ità ecclesijs collata, quæ propriè sunt pauperum alimenta, earū in iure pro mercede offerentium maneant inconuulsa.

16 Sicut insolētia malorum regū, odiosa & execrabilis semper existit subiectis: ità bonorum prouida vtilitas, amabilis efficit populis. Quocircà quis ferat, aut quis Christianus toleranter videat, regiam sobolē aut posteritatē expoliari rebus, aut priuari dignitatibus? Quod nè fiat, generalis hæc ꝓmatur de principis filijs sententia nostra, & de præsentis excellentissimi Chintillani regis posteritate dentur aperta à nobis decreta, vt ea, quæ synodus præterito anno in hac Ecclesia habita, constituit, circa oēm posteritatem eius, vniuersitas regni sui conseruet, hoc est, vt præbeatur filijs eius dilectio benigna & firma, & tribuantur, vbi loci opportunitas exhibuerit, defensionis adminicula iusta, nè de rebus iustè *profligatis, aut parentum dignitate procuratis, vel largitate principum, vel alicuius impensis, aut etiàm proprietate debitis fraudentur quibuslibet insidijs calliditatis, neq; à quoquam lędendi eos præbeantur argumenta machinationis: quia dignum est, vt cuius regimine habemus sécuritatē, eius posteritati (decreto concilij) impertiamus quietem. Deniq; tanta erga nos nostri principis extant beneficia, vt longum sit, singulatìm ea promere lingua. Ipse enim, authore Deo, nobis pacē, ipse quasi captiuā reduxit charitatem: ipsius ope quieti, ipsius sumus multa largitione ditati: ipse medicamine bonitatis suæ & reis pepercit, & rectos sublimauit. Cui si dignis voluerimus respondere beneficijs, non tantis extamus copijs virtutis, quibus tantę voto sufficiamus voluntatis.

Tole. 5. cap. 1.

* prouisis

17 Quanuìs in concilio anteriori, quod anno primo gloriosi principis nostri habitum est, de huiusmodi re fuerit promulgata sententia, tamen placet iterare, quod cōuenit custodiri. Itaque regis vita constante, nullus sibi aliquo opere vel deliberatione, cuiuscunque dignitatis laicus, seu gradu episcopi, aut presbyteri, aut diaconi consecratus, cæterisq; clericatûs officijs deditus, futurum regem prouideat, contra viuentis regis vtilitatem & proculdubiò voluntatē: nullo blandimento vel suasione pro eadem spe aut alios in se trahat, aut ipse in alium acquiescat. Iniquum enim & valdè execrabile Christianis debet haberi, futuris temporibus illicita prospicere, & vitæ suæ ignaros, ventura disponere. Quòd si quisq; iam talia iniqua deliberatiōe cum quocunq; est meditatus, hoc sibi nouerit esse sacerdotali moderatione concessum, si venerabiliter poscit, vt hoc sinè mora præsentis principis auribus studeat publicare. Si autem *retineat, & deliberationis suæ machinamenta noluerit dicere, pessimo plectatur anathemate. Rege verò defuncto, nullus tyrannica præsumptione regnum assumat: nullus sub reli-

Ca. 4. conc. Tole. v.

* obstinata deliberatione sua

religionis habitu detonsus, aut turpiter decaluatus, aut seruilem originem trahens, vel extraneæ gentis homo, nisi genere & moribus dignus, promoueatur ad apicem regni. Temerator autem huius præceptionis sanctissimæ, feriatur perpetuo anathemate.

Tolet. 4. cap. 74. 18 Iam quidem in antecedenti vniuersali synodo, saluti nostrorum principum cóstat esse cósultum: sed libet iterare benè sancita, & digna authoritate munire salubriter ordinata. Ideoq; testamur corã Deo & omni ordine angelorum, corã prophetarum atq; Apostolorum, vel omnium martyrum choro, coram omni Ecclesia catholica & Christianorum cœtu, vt nemo intẽdat in interitum regis, nemo vitam principis attrectet, nemo regni eum gubernaculis priuet, nemo tyrannica præsumptione apicem regni sibi vsurpet, nemo quolibet machinamento in eius aduersitate sibi cóiuratorum manum associet. Quòd si in quippiam horum quisquam nostrorum temerario casu præsumptor extiterit, anathemate diuino percussus, absq; vllo remedij loco habeatur cõdemnatus æterno iudicio. Is autẽ, qui eius sedem fuerit assequutus, si vult tanto expiari piaculo, quasi proprij patris eius vlciscatur interitum, in cuius defensionis auxiliũ, vniuersi regni Gotthorum consentiat fortitudo. Si autem desidiæ causa & minori zelo tam funestum noluerint vindicare scelus, sint omnes ex nostra sententia opprobrium cæteris gentibus.

19 His omnibus ritè dispositis, & diuturna collatione deliberatis, benedictionẽ, gloriam, & honorem inuisibili omnium authori rependimus luminum patri, & in his, conseruandis eius imploramus opem suffragij, vt constitutióibus nostris robur tribuat seu virtutem, fragilitatemque humanam huic dispositioni reddat efficacem, vt non iudicet præuaricatricem. Nos ergò oĩa suprascripta salua authoritate priscorũ canonum, subscriptione nostra firmamus, & gratias agimus Christianissimo & gloriosissimo Chintillano principi nostro, cuius studio aduocati, & instantia collecti sumus, cuius voluntas probata, ordinatio extitit religiosa. Donet ei Dominus optimo principi diuturnum in seculo præsenti triumphum, & in parte iustorum perpetuum regnum, felicibusque annis felix ipse in longa felicitate fruatur, & diuinæ dexterę protectione vbiquè muniatur. Ego Salua, & si indignus, ecclesiæ Narbonensis episcopus, his constitutionibus à nobis editis, subscripsi. Similiter & alij episcopi subscripserunt numero *quinquagintaduo, videlicet: *37.

Ego Iulianus ecclesiæ Bracarẽ episcopus, subscripsi.
Ego Eugenius ecclesiæ Toletanę episcop⁹, subscripsi.
Ego Honoratus eccle. Hispalẽ episc. subs.
Ego Protasius eccl. Placentinæ episc. subsc.
Ego Tonantius eccle. Palentinæ episc. subs.
Leufredus Cordubensis eccle. episc. subsc.
Ego Vigitinus eccle. *Bigastrẽ episc. subsc. *Bistargẽ vel, Bigerrẽ
Ego Acutulus eccle. Elnẽ episc. subscripsi.
Ego Ioannes eccl. Ilipensis episcopus, subsc.
Ego Eusebius *Bastianæ ecclesiæ episcop⁹, subscripsi. *Bastitanæ
Ego Hilarius Complutẽ episcopus, subsc.
Ego Bonifacius ecclesiæ Carthaginẽ episcopus, subscripsi.
Iacobus Mentésanę ecclesiæ episc. subsc.
Ioannes Dertusanæ ecclesiæ episc. subsc.
Dauid Auriensis ecclesiæ episcopus, subsc.
Elpidius Tyrassonensis episcopus, subsc.
Ego Sisisclus ecclesiæ Elborensis episcop⁹, subscripsi.
Osdulphus Oscensis Ecclesiæ episcopus, subscripsi.
*Scrutuosus ecclesiæ Ilerdensis episcopus, subscripsi. *Eructuosus
Deodatus ecclesiæ Egabrensis episc. subsc. *Fructuosi
Prosuturus Lamecẽ eccle. episc. subscripsi.
Seruus Dei Arcobricẽ eccle. episc. subsc.
Ego Pimenius eccl. Dumiẽ episcop⁹ subsc.
Anatolius eccle. Lotenẽ episc. subscripsi.
Suauilla ecclesiæ Oretanæ episcop⁹, subsc.
Montesis ecclesiæ Egitanæ episc. subscripsi.
Iochila Salamanticensis episcopus, subsc.
*Agiulphus Portegalensis episcopus, subsc. *Argiouit⁹
Serpentinus ecclesiæ Ilicitanæ episc. subsc.
Braulio ecclesiæ Cæsaraugustanæ episcop⁹, subscripsi.
Ego *Hoia Barcinonẽ episcopus, subsc. *Vla
Ansericus ecclesiæ Segobiensis episc. subsc.
Ego Viuaricus ecclesiæ Olyssiponensis episcopus, subscripsi.
Guda ecclesiæ Tuccitanæ episco. subscripsi.
Anastasius ecclesię Tudẽ episc. subscripsi.
Egila ecclesiæ *Oxouiensis episc. subscripsi.
Idisclus ecclesiæ Segontiẽ episc. subsc.
Vasconius eccle. Lucẽ episcopus, subscri.
Amamingus eccle. Cauriẽ episc. subsc.
Epartius Italicẽ ecclesiæ episc. subsc.
Renatus eccle. Conimbricẽ episc. subsc.
*Tulina ecclesiæ Malacitanæ episc. subsc. *Dunila
*Oscandus Asturicẽ ecclesiæ episc. subsc. †Candidianus
Iustus Accitanæ ecclesiæ episco. subscripsi.
Domninus Auxitanæ ecclesię episc. subsc.
Octumarus Iriensis Ecclesiæ episc. subsc.
†Earnius Visensis ecclesiæ episcopus, subsc.
Vanna diaconus, qui & Petrus, *Ecclesiæ agens vicem Antonij episc. subscripsi.
Cunctisculus agens vicem Orontij episcopi ecclesiæ Emeritensis, subscripsi.
Cetronius presbyter, agens vicem Gabinij episcopi Calaguritanæ ecclesiæ, subsc.
Domarius presbyter Arcobricẽ ecclesiæ, agens vicem Carterij episc. subscripsi.
Piberinus eccle. Valentinæ diaconus, agens vicem *Mustracij episcopi, subscripsi. *Mustasi

BRACARENSE CONCILIVM PRIMVM, CIRCA TEMPORA HONORII

papæ primi. Est prouinciale.

Bracarum oppidum Augusta, cõuentus vnus è septem citerioris Hispaniæ, vulgò Braga dicta. Vide Plinium lib. 3. cap. 3. Porrò Volaterranus Bracharam seu Bracarã metropolim Portugalliæ constituit, cuius archiepiscopus, metropolitanus seu primas regni Lusitaniæ appellatur.

ANno tertio Ariamiri regis, Kalendis Maij, cùm Galliciæ prouinciæ Episcopi, Lucretius, Andreas, Martinus, Cottus, Hildericus, Lucenti⁹, Timotheus, Maliosus, ex præcepto præfati gloriosissimi Ariamiri regis in metropolitana eiusdem prouinciæ Bracareñ Ecclesia conuenissent, consedentibus simul episcopis, præsentibus quoq; presbyteris, adstantibusq; ministris, vel vniuerso clero, Lucretius memoratæ metropolitanæ ecclesię episcopus, dixit: Diù est, sanctissimi fratres, quòd secundùm instituta venerabilium canonũ, & decreta catholicæ & apostolicę disciplinę desiderabamus, sacerdotalem inter nos fieri debere conuentum: quia non solùm ecclesiasticis regulis & ordinibus opportunũ est, sed stabilem etiàm semper efficit charitatis fraternæ concordiam, dum congregati simul in nomine dñi sacerdotes, ea inter se salutifera collatione requirunt, quæ secũdùm doctrinam Apostolicam, vnitatem spiritús in vinculo pacis obtineant. Nunc ergò quoniam optatum nobis huius congregationis diem, gloriosissimus atque pijssimus filius noster, adspirante sibi Domino, regali præcepto concessit, vt simul positi cõsideremus, priùs (si placet) de statu fidei catholicæ perquiramus. Tunc deindè sanctorum patrum instituta, recẽsitis canonibus, innotescant. Postremò quædam etiàm, quæ ad obsequium Dei vel officium pertinent clericale, diligentiùs pertractẽtur, vt si qua fortassè vel per ignorantiæ desidiam, vel per longinqui temporis incuriam, aut varia inter nos habentur dubia, ad vnam (sicut decet) rationis ac veritatis formulam reuocentur. Omnes episcopi dixerũt: Prosequutio tuæ beatitudinis iusta est: ea nanq; de causa conuénimus, vt aliqua nobis Ecclesiasticæ constructionis vtilitas commodetur. Lucretius episcopus dixit: Priùs ergò de statu fidei (sicut superiùs dictum est) conferam⁹. Nam licèt iam olìm Priscillianæ hæresis cõtagio in Hispaniarum prouincijs detecta sit & damnata, nè quis tamen per ignorantiam, aut aliquibus (vt assolet) scripturis deceptus apocryphis, aliqua adhuc ipsius erroris pestilẽtia sit infectus, manifestiùs ignaris hominibus declaretur, quia ipsi in extremitate mundi, & in vltimis huius prouinciæ finibus constituti, aut exiguam, aut penè nullam rectæ eruditionis notitiã cõtigerunt. Credo autem vestræ beatitudinis fraternitatem nôsse, quia eo tempore, quo in his regionibus nefandissimæ Priscillianæ sectæ venena serpebant, beatissimus papa vrbis Romæ Leo, qui quadragesimus ferè Apostoli Petri successor extitit, per Turibium notarium sedis suæ, ad synodum Galliciæ cõtra impiam Priscillianæ hæresis sectã scripta sua direxit. Cuius etiàm pcepto Tarraconenses & Carthagineñ episcopi, Lusitaniæ quoq; & Bæticæ facto inter se concilio, regulam fidei contra Priscillianam hæresim, cum aliquibus capitulis conscribentes, ad Baleonium tunc huius Bracarensis Ecclesiæ præsulem, direxerunt. Vndè, quia & ipsum præscriptæ fidei exemplar cũ suis capitulis, præ manibus hîc habemus, pro instructione ignorantium (si vestræ placet reuerentiæ) recitetur. Omnes episcopi dixerunt: Valdè necessaria horum capitulorum est lectio, vt dum simplicioribus quibusq; pristina sanctorũ patrum instituta pandũtur, abominata iam olim à sede beatissimi Petri Apostoli, & damnata Priscillianæ hæresis figmenta cognoscantur. Lectum est exemplar fidei cum capitulis suis, quæ, nè prolixitatem facerẽt, his gestis minimè sunt inserta. Post lectionem capitulorum omnes episcopi dixerũt: Licèt lectio necessariè recensita sit, tamẽ euidentiùs & simpliciùs ea, quæ sunt execrabilia, ità positis etiàm capitulis modò declarentur, vt qui minùs est eruditus, intelligat: & sic sub anathematis sententia explosa, iam Priscilliani erroris figmenta damnentur, vt quisquis clericus vel monachus siue laicus, tale aliqd sentire adhuc vel defendere fuerit depræhensus, tanq̃ verè putre membrum, continuò de corpore abscindatur catholicæ Ecclesiæ, nè aut societatis, siue prauitatis eius macula, à rectè credentibus de permixtiõe talium aliquod orthodoxis reputetur opprobrium. Proposita contra Priscillianam hæresim capitula & relecta, continent hæc:

Ephe. 4.

De his in conc. 1. Toletano, post descriptionem 20. ca. eiusdẽ cõc.

CAPITVLVM PRIMVM.

¶ Si quis patrem & filium & spiritum sanctum, nõ confitetur tres psonas, vnius substantiæ & virtutis ac potestatis, sicut catholica & apostolica Ecclesia docet, sed vnam tantùm ac solitariam dicit esse personam, ità vt ipse sit pater, qui filius, ipse etiàm sit paracletus spiritus, sicut Sabellius & Priscillian⁹ dixerunt, anathema sit.

2 Si quis extra S. Trinitatẽ, alia (nescio q̃) diuinitatis nomina introducit, dicens, quòd ipsa

ipsa diuinitas sit Trinitas, sicut Gnostici & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

3 Si quis dicit filium Dei Dominum nostrum, anteq́ ex virgine nasceretur, non fuisse, sicut Paulus Samosatenus & Photinus & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

4 Si quis *natale Christi secundùm carnem non verè honorat, sed honorare se simulat, ieiunans in eodem die, & in dominico, quia Christum in hominis natura natū esse nō credit, sicut Cerdon, Marciō, Manichæus & Priscillian⁹ dixerunt, anathema sit. (*natalem)

5 Si quis animas humanas vel angelos, ex Dei credit substantia extitisse, sicut Manichę⁹ & Priscillian⁹ dixerūt, anathema sit.

6 Si quis animas humanas dicit priùs in cælesti habitatione peccâsse, & pro hoc in corpora humana in terram deiectas, sicut Priscillianus dixit, anathema sit.

7 Si quis dicit, diabolum non fuisse priùs angelum bonum, à Deo factum, nec Dei opificium fuisse naturam eius, sed dicit eum ex tenebris emersisse, nec aliquem sui habere authorem, sed ipsum esse principium atq; substantiam mali, sicut Manichæus & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

8 Si quis credit, q̄ aliquantas in mundo creaturas diabolus fecerit, & tonitrua & fulgura & tempestates & siccitates ipse diabolus sua authoritate faciat, sicut Priscillianus dixit, anathema sit.

9 Si quis animas & corpora humana *fatali signo credit adstringi, sicut pagani & Priscillianus dixerunt, anathema sit. (*fatalibus stellis)

10 Si qui duodecim signa, quæ mathematici obseruare solent, per singula animæ vel corporis mēbra dissipata credunt, & nominibus patriarcharum asscripta dicūt, sicut Priscillianus dixit, anathema sit.

11 Si quis coniugia humana damnat, & procreationem nascentium perhorrescit, sicut Manichæus & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

12 Si quis plasmatiōem humani corporis, diaboli dicit figmentum esse, & conceptiōes in vteris matrum, operibus dicit dæmonum figurari, propter quod resurrectionem carnis non credit, sicut Manichæus & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

13 Si quis dicit creatiōem vniuersæ carnis, nō opificium Dei, sed malorum esse angelorum, sicut Manichæ⁹ & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

14 Si quis immundos putat cibos carnium, quas Deus in vsu hominum dedit, & nō propter afflictionem sui corporis, sed quasi immunditiam putans, ità abstineat ab eis, vt nec olera cocta cum carnibus prægustet, sicut Manichæus & Priscillianus docuerūt, anathema sit.

15 Si qui clericorū p̄ter matrem, aut germanam, vel etiàm quæ proxima consanguinitate iungūtur, alias aliquas quasi adoptiuas fœminas secum retinēt, & cum ipsis habitāt, sicut Priscilliani secta docuit, anathema sit.

16 Si quis quinta feria paschali, quæ vocatur cœna Domini, hora legitima post nonam, ieiunus in Ecclesia Missas nō tenet, sed secundùm sectam Priscilliani, festiuitatem ipsius diei ab hora tertia per Missas defunctorum, soluto ieiunio, colit, anathema sit.

17 Si quis scripturas, quas Priscillianus secūdùm suum deprauauit errorem, vel tractatus Dictinij (quos ipse Dictinius, anteq̄ conuerteretur, scripsit sub nomine patriarcharū, prophetarū, & Apostolorum, & suo errori cōsona confinxit) legit, & impia eorū figmēta sequitur aut defendit, anathema sit.

18 Propositis his capitulis & relectis, Lucretius episcopus dixit: Qm̄ etiàm ea, quę à catholicis abominata sunt & damnata, manifestiùs & apertiùs etiā ignorātibus declarata sunt: necessariū post hoc arbitror, si vestræ fraternitati videtur, vt instituta nobis sanctorum patrum, recensitis antiquis canonibus, innotescant: quæ & si non omnia, certè vel pauca quædam, quæ ad instructionem clericalis disciplinæ pertinent, relegantur. Omnes episcopi dixerunt: Placet hoc edictum. Et cōgrua res est, vt & quibus fortassè per incuriam abolita sunt ecclesiastica cōstituta, audiant sanctorum canonum regulam & obseruent. Relecti ex codice corā cōcilio tam generalium synodorum canones, q̄ localium. Post quorum lectiōem Lucretius episcopus dixit: Eccè ex ipsa canonum lectiōe agnoscat sancta fraternitas vestra, non solùm in generalibus concilijs, sed etiā in localibus, cōgregatos simul sacerdotes, vno consensu ea, quæ ecclesiastico conueniebāt ordini, statuisse, & secūdùm quod vniuscuiusq; rei expetebat ratio, prospexisse, sequentes sententiam doctrinæ apostolicæ, dicentis: Probate, quæ bona sunt, & tenete. Si ergò placet charitati vestræ, quia sunt aliqua ecclesiasticæ institutionis obsequia, q̄ in huius præsertim extremitate prouinciæ, non per contentionem, quod absit, sed magis (sicut p̄fati sumus) fiunt per incuriam aut per ignorantiam, constituamus q̄dam inter nos capitula, vt quæ nō vno modo tenentur à nobis, ad vnam omninò formulam reuocentur. Omnes episcopi dixerunt: Necessarium & valdè hoc vtile arbitramur, vt ea, quæ apud vnumquenq; nostrûm varia & inordinata consuetudine retinent, vnito inter nos per Dei gratiam & concordi celebrentur officio. Et idcircò, si quid illud est magnum vel paruum, quo variari videmur, ad vnam (sicut dictum est) formulā p̄fixis rationabiliter capitulis reuocetur, p̄cipuè cùm & de certis quibusdam causis instructionem apud nos sedis Apostolicę habeamus, quæ ad interrogationes suas quōdàm venerandæ memoriæ præcessoris tui (1. Thess. 5. d)

Profuturi prudentia, ab ipsa beatissimi Petri accepit cathedra. Lucreti' episcopus dixit: Rectè fraternitas vestra authoritatē sedis Apostolicæ recordata est, quæ licèt eodem tempore innotuerit, quo directa est, tamen pro firmitate testimonij, & instructione multorum, si vestræ vnanimitati cōplacet, quia præ manibus est, coram omnibus legatur. Omnes episcopi dixerunt: Iustum est, vt quia mentio ipsius authoritatis est habita, quæ est eius doctrina, à circunstantibus audiatur. Relecta est authoritas sedis Apostolicæ, ad quendam Profuturum directa episcopum, quæ propter prolixitatem his gestis minimè est inserta. Post cuius lectionem Lucretius episcopus dixit: Manifestiùs patet, Apostolicam nobis opitulari doctrinam: & ideò, sicut fraternitas vestra prædixit, si quid per ignorantiam apud quosdam variat, ad vnam formulam concordi regula præscriptis inter nos capitulis adstringatur. Proposita sunt igitur capitula, quæ continent hæc:

Dist. 12. Placuit omnibus com. 19 Placuit omnibus communi consensu, vt vnus atq; idem psallendi ordo in matutinis vel vespitinis officijs teneatur, & nō diuersæ ac priuatę monasteriorum consuetudines cū ecclesiastica regula sint pmixtæ.

20 Item placuit, vt per solennium dierū vigilias vel Missas, omnes easdem, & non diuersas, lectiones in ecclesia legant.

21 Item placuit, vt non aliter episcopi, & aliter presbyteri populū, sed vno modo salutent, dicentes: Dn̄s sit vobiscum, sicut in lib. Ruth legitur. Et vt respondeatur à populo, Et cū spiritu tuo, sicut & ab ipsis apostolis traditum omnis retinet Oriens, & nō sicut Priscilliana prauitas permutauit. Ruth 2. a

22 Item placuit, vt eodem ordine Missæ celebrētur ab omibus, quomodò Profuturus quōdàm huius metropolitanæ ecclesiæ episcopus, ab ipsa Apostolicæ sedis authoritate suscepit scriptum.

23 Item placuit, vt nullus eum baptizandi ordinem prætermittat, quem & anteà tenuit metropolitana Bracarensis ecclesia, & pro amputanda aliquorum dubietate, prædictus Profuturus episcopus scriptum, & sibi directum, à sede beatissimi Petri apostoli suscepit.

24 Item placuit, vt cōseruato metropolitani episcopi primatu, cæteri episcoporū secundùm suæ ordinationis tempus, alius alio sedendi deferat locum.

25 Item placuit, vt de rebus ecclesiasticis tres æquæ fiant portiones, id est, vna episcopi, alia clericorum, tertia in reparatione, vel in luminarijs ecclesiæ: de qua parte siue archipresbyter, siue archidiaconus illam administrans, episcopo faciat rationem.

26 Item placuit, vt nullus episcopus clericum alterius ordinare præsumat, sicut & antiqui canones vetuerunt, nisi fortè signata ipsius episcopi scripta susceperit.

27 Item placuit, quia in aliquantis huius prouinciæ ecclesijs diacones absconsis infra tunicam vtuntur orarijs, ità vt nihil differre à subdiacono videantur, vt decæterò superposito scapulæ (sicut decet) vtantur orario.

28 Item placuit, vt non liceat cuilibet ex lectorib', sacra altaris vasa portare, nisi his, q ab episcopo subdiaconi fuerint ordinati. 23. dist. Nō liceat cuili.

29 Itē placuit, vt lectores in ecclesia ordinati, in habitu seculari non psallant, neq; *gradus gentili ritu dimittant. * granos

30 Item placuit, * vt veteris testamēti nihil poëticè compositum in ecclesia psallatur, sicut & sancti præcipiunt canones. * vt extra psalmos canonicarum scripturarū noui & veteris

31 Item placuit, vt intra sanctuarium altaris ingredi ad communicandum, non liceat laicis viris vel mulieribus, nisi tantùm clericis, sicut & antiqs canonib' statutū est.

32 Item placuit, vt quicunq; in clero cibo carnium non vtuntur, pro amputanda suspicione Priscillianæ hæresis, vel olera cocta cum carnibus tamen prægustare cogantur. Quod si cōtempserint, secūdùm quod de talibus sancti patres antiqtùs statuerūt, necessè est, pro suspiciōe hæresis huius, hos excommunicatos, ab officio omimodè remoueri.

33 Item placuit, vt qui pro hæresi, aut p crimine aliquo excommunicantur, nullus eis communicare pręsumat, sicut & antiqua canonum cōtinent statuta. Quæ si quis spernit voluntariè, seipsum alienum à communione facit.

34 Item placuit, vt qui aut p ferrum, aut per venenum, aut per præcipitium, aut suspendium, aut quolibet modo violentam sibijpsis inferunt mortē, nulla pro illis in oblatione commemoratio fiat, neq; cum psalmis ad sepulturā eorum cadauera deducantur. Multi enim sibi hoc p ignorantiā vsurpant. Similiter & de his placuit fieri, qui p suis sceleribus puniuntur. 23. q. 5. Placuit vt hi q.

35 Item placuit, vt catechumenis, sinè redemptiōe baptismi defunctis, simili modo neq; oblatiōis sanctæ commemoratio, neq; psallendi impendatur officium. Nam & hoc per ignorantiam vsurpatum est.

36 Item placuit, vt corpora defunctorū, nullo modo intra basilicam sanctorum sepeliant, sed, si necessè est, deforis circa murum basilicæ vsqueadeò nō abhorret. Nam si firmissimum hoc priuilegium vsq; nunc retinent ciuitates, vt nullo modo intra ambitum murorū cuiuslibet defuncti corpus humetur, quantò magis hoc venerabilium martyrum debet reuerentia obtinere?

37 Item placuit, vt si quis presbyter, post hoc interdictum ausus fuerit chrisma benedicere, aut ecclesiam, aut altarium consecrare, à suo officio deponatur. Nam & antiq hoc canones vetuerunt.

38 Item placuit, vt ex laico ad gradum sacerdotij nemo veniat, nisi priùs anno integro in officio lectorum vel diaconatûs, disciplinam ecclesiasticã discat, & sic per singulos gradus eruditus, ad sacerdotium veniat. Nam satis reprehensibile est, vt qui nõdùm didicit, iam docere præsumat, dum & antiquis hoc patrum institutionibus interdictum sit.

39 Item placuit, vt si quid ex collatione fidelium, aut per festiuitates martyrum, aut per commemorationes defunctorum offertur, apud vnum clericorum fideliter colligatur, & constituto tempore, aut semèl, aut bis in anno, inter omnes clericos diuidat. Nam non modicæ ex ipsa inæqualitate discordiæ generantur, si vnusquisq; in sua septimana, quod oblatum fuerit, sibi defendat.

40 Item placuit, vt præcepta antiquorũ canonum, quæ modò in concilio recitata sunt, nullus audeat præterire. Si quis autem quasi contumax transgreditur illa, necessè est, vt de suo degradetur officio. Relectis capitulis, Lucretius episcop⁹ dixit: Quia opitulante Domino nobis, ea quæ ad firmitatem catholicæ & orthodoxæ fidei, vel quæ ad officiũ ordinis Ecclesiastici pertinebãt, vnanimi (sicut oportebat) collatione decreuimus: restat nunc, vt ex omnibus his, q̃ Dei gratia salubriter instituta sunt, propriam vnusquisq; nostrûm studeat docere atque informare diœcesim. Si quis autem ex nobis in parochijs suis, post agnita huius concilij constituta, aut clericũ, aut monachum sanæ huic doctrinæ resistentem inuenerit, aut in aliquo adhuc Priscillianæ sectæ errore latitare persenserit, & non continuò illũ excommunicatum & anathematizatum, de ecclesia foràs eiecerit, ità vt cum huiusmodi homine nec cibum aliquis fidelium sumere, nec communicare præsumat: nouerit se is, qui talem receperit, & fraternæ esse excommunicatiói obnoxium, & diuinæ proculdubiò sententiæ reum. Omnes episcopi dixerunt: Quæcunq; à nobis vnito per DEI gratiam consensu decreta sunt, peruigili necessè est solicitudine obseruentur. Quæ vt stabilem placitæ constitutionis obtineant firmitatem, propria vnusquisque his gestis manu subscribat. Et pòst episcoporum subscriptio subsecuta est:

Lucretius episcopus subscripsi.
Andreas episcopus subscripsi.
Martinus episcopus subscripsi.
Cottus episcopus subscripsi.
Gildericus episcopus subscripsi.
Lucentius episcopus subscripsi.
Timotheus episcopus subscripsi.
Maliosus episcopus subscripsi.

CONCILIVM BRACARENSE II.

REgnante Domino nostro Iesu Christo, currente æra 610. anno secundo regis *Ariamiri, die 18. Kalendarum Ianuariarum, cùm Galliciæ prouinciæ episcopi tam ex Bracarensi, q̃ ex Lucensi synodo cum suis metropolitanis, præcepto præfati gloriosissimi regis, simul in metropolitana Bracarensi Ecclesia conuenissent, id est, Martinus, Nitigis, Remisol, Andreas, Lucentius, Adoricus, Vectimer, Sardinarius, Viator, Auila, Polemius, Mailoc, considentibus his simul episcopis, atq; vniuerso clero p̃sente, Martinus Bracarensis ecclesię episcopus dixit: Inspiratione hoc Dei credimus ꝓuenisse, sanctissimi patres, vt p ordinationẽ gloriosissimi filij nostri regis, ex vtroq; cõcilio cõueniremus in vnum, vt non solùm de visione alterutrùm gratularemur, sed etiàm ea, quæ ad ordinationem & disciplinam ecclesiasticam pertinent, pariter colloquamur. Scriptum est em̃ in euangelio, dicente Domino: Vbicunquè fuerint duo vel tres in nomine meo cõgregati, ibi ero in medio eorum. (Matt. 18.c) Nitigis Luceñ ecclesiæ episcopus, dixit: Nec aliud potest credi, nisi ea, quæ ad vtilitatem nostrarum ptinent animarũ, diuina inspiratione & inchoari & pfici oportere. Et ideò vnanimes om̃es atq; idipsum in Dño sentiẽtes, q̃cunq; ad instructionẽ nostrã ptinent, in medium ꝓlata desideramus agnoscere. Martinus episcopus dixit: Arbitramur vestrã beatitudinẽ recordari, quia cùm primùm in ecclesia Bracareñ episcoporũ conciliũ cõgregatum est, (Philip. 2.) post multa, q̃ ad cõcordiam rectæ fidei fuerant roborata, aliqua etiàm, q̃ regularẽ sanctorum canonũ continent discretióẽm, firmauimus. Quorũ vtilitas vt possit euidentiùs in memoriã reuocari, ipsa (si vobis placet) epistola vestra in p̃sentia relegat. Omnes episcopi dixerunt: Oportet om̃imodè, vt in oĩm auribus, qui hîc assistunt, recitetur. Recitatis ergò capitulis superioris cõcilij, quæ nè ꝓplixitatem facerent, his gestis minimè sunt inserta, Martinus episcopus dixit: Hæc ergò, q̃ modò sunt recitata, q̃ nobis tunc aut varia, aut dubia, aut inordinata sunt visa, auxiliante Deo, directa sunt, & suã inuiolabiliter obtinent firmitatẽ. Quæ autem tunc in memoriã non venerunt, aut onerosum fuit, in illo primo cõcilio multa simul ingerere, necessarium videtur, modò ad notitiam sanctæ vestræ charitatis deferri, eo specialiter ꝓspectu, vt spirituali ventilata examine pur-

*Miriclia

gentur. Sancti enim patres ac præcessores nostri, aut generales synodos vndiquè colligi pro vnitate rectæ fidei fecerunt, sicut in Nicea contra Arrium trecenti decem & octo, & in Constantinopoli centum quinquaginta contra Macedonium, & in Epheso contra Nestorium ducenti, & in Chalcedona contra Eutychen sexcēti triginta: aut certè speciales synodos per suas vnusquisq; prouincias, pro resecandis contentionibus, vel emendandis aliquorum negligētijs, collegerunt: & prout euentus culparū, aut qualiscunq; excessus exegit, per singulas quasq; diuinas canonum sentētias, mediante inter eos Dei spiritu conscripserunt, quas oportet nos relegere & intelligere & tenere. Et quia, opitulante Christi gratia, de vnitate & rectitudine fidei in hac ꝓuincia nihil est dubium, illud nobis modò specialiùs est agendum, vt si quid fortasè extra apostolicā disciplinā ꝑ ignorantiā, aut ꝑ negligentiā reprehensibile inuenitur in nobis, recurrentes ad testimonia sanctarum scripturarum, vel ad antiquorum canonū instituta, adhibito cōmuni consensu, omia q̄ displicuerint, rationabili iudicio corrigamus. Et primū (si placet) relectis B. Petri apostoli ꝑceptis, quæ ꝓ regula sacerdotum in sua epistola euidenter adscripsit, quicquid nō eodē tenore, sicut princeps apostolorum edocuit, agi videtur à nobis, sinè vlla cunctatione ad emendationem deducere festinemus, nè fortè, dum alijs p̄dicamus, ipsi reprobi effecti, diuino illo condemnemur eloquio, dicēte: Tu verò odisti disciplinā, & ꝓiecisti sermones meos post te. Omnes episcopi dixerunt: Cupimus memoratam apostoli Petri epistolam ad locum ipsum, vbi sacerdotes docet, audire. Tunc allato libro, hæc ex eadem epistola recitata sunt: Seniores, obsecro consenior, pascite, qui in vobis est, gregem Dei, prouidentes non coactè, sed spontaneè, secūdùm Deum: neq; turpis lucri gratia, sed voluntariè: neq; vt dominantes in clero, sed forma facti gregi, & ex animo, vt cùm apparuerit princeps pastorum, percipiatis immarcescibilem gloriæ coronam. His relectis, omnes episcopi dixerūt: Cognitis his, quæ ex epistola beati Petri apostoli sunt recitata, desideramus, auxiliante Dei gratia, diuinis obedire præceptis, & Apostolicæ epistolæ, quæ nobis recitata est, in his omnibus formulam imitari, nè fortè in aliquib⁹ inordinatè ambulantes, diuino (quod absit) iudicio condemnemur, sed vt sanctorum patrum vestigia subsequentes, in ipsorum requie mereamur esse participes, & immarcescibilē illam gloriæ coronā, quæ repromissa est, cum ipsis ꝑcipere mereamur. Ob hoc ergò tuā simul omnes deposcimus charitatē, vt has omnes causas, singulis capitulis breuiter compræhensas, vel qualiter corrigi debeant, his gestis subtèr annectas. Quæ cùm studiosiùs re-

[margin: 1. Cor. 9. d; Psalm. 49.; 1. Pet. 5. a]

lecta, & in notitiam oīm nostrûm euidenter fuerint perducta, ꝓpria vnusquisq; manu ꝓ eorum emendatione & confirmatione subscribat, vt non solùm nobis, sed etiàm successoribus nostris, hæc ad perfectiōem episcopalis officij decreta proficiant.

1 Placuit omnibus episcopis atq; cōuenit, vt ꝑ singulas ecclesias episcopi & diœceses ambulantes, primùm discutiāt clericos, quomodò ordinem baptismi teneant vel Missarum, & qualiter quæcunque officia in ecclesia peragant. Et si rectè quidem inuenerint, Deo gratias agāt: sin autem minimè, docere debent ignaros, & hoc modis omnibus præcipere, sicut antiqui canones iubēt, vt ante dies viginti baptismi, ad purgationē exorcismi concurrant catechumeni. In quibus viginti diebus omēs catechumeni symbolum, quod est, CREDO IN DEVM PATREM OMNIPOTENTEM, specialiter doceantur. Postquàm ergò in his suos clericos discusserint vel docuerint episcopi, alia die conuocata plebe ipsius ecclesiæ, doceant illos, vt errores fugiant idolorum, vel diuersa crimina, id est, homicidiū, adulterium, periurium, falsum testimonium, & reliqua peccata mortifera: & quod nolunt sibi fieri, alteri non faciant: & vt credant resurrectionē omnium hominum, & diem iudicij, in quo vnusquisque secundùm opera sua recepturus sit. Et sic posteà episcopus de ecclesia illa proficiscatur ad aliam.

[margin: 10. q. 1. Placuit omnibus episc.; In dec. Iuonis lib. 1. Ante 20. dies. at in decr. de cō. di. 4. Ante dies 20.]

2 Placuit, vt nullus episcoporum, per *suas diœceses ambulans, præter honorem cathedræ suæ, id est, solidos duos, aliquid aliud per ecclesias tollat. Neq; tertiam partem ex quacunque oblatione populi in ecclesijs parochialibus requirat, sed illa tertia pars pro luminaribus ecclesiæ vel recuperatione seruetur, & singulis annis episcopo indè ratio fiat. Nam si tertiam partem illam episcopus tollat, lumen & sarta tecta abstulit ecclesiæ. Similiter & parochiales clerici, seruili more in aliquibus operibus episcopi seruire nō cogantur, quia scriptum est, Neq; vt dominantes in clero.

[margin: 10. q. 3. Placuit vt nullus. *suam diœcesim; 1. Pet. 5. a]

3 Placuit, vt de ordinatione clericorum episcopi munera nulla accipiant, sed sicut scriptum est, quod gratis donante Deo accipiunt, gratis dent. Non aliquo precio gratia Dei, & impositio manuum venundetur, quia antiqua definitio patrum, ità de ecclesiasticis ordinationibus statuit, dicēs: Anathema sit danti & accipienti, propterea quia aliquanti multis sceleribus obnoxij sancto *indigni ministrantes altari, non hoc testimonio bonorum actuum, sed profusione munerum obtinent. Oportet ergò, non per gratiam munerum, sed per diligentem priùs discussionem, deindè per multorum testimonia, clericos ordinare.

[margin: 1. q. 1. Placuit vt de ordi.; Matth. 10. a; * indignè]

4 Placuit, vt modicū balsami, quod benedictum pro baptismi sacramento per ecclesias

sias datur, quia à singulis tremisses pro ipso exigi solent, nihil vlteriùs exigatur, nè fortè, quod pro salute animarum per inuocationem sancti spiritûs consecratur, sicut Simon magus donum DEI pecunia voluit emere, ità nos venundare damnabiliter videamur.

Act.8.c.d

1.q.2.Placuit, vt quo.

5 Placuit, vt quotiès ab aliquo fidelium ad consecrandas ecclesias episcopi inuitantur, non quasi ex debito munus aliquod à fundatore requirant: sed, si ipse quidem aliquid ex suo voto obtulerit, non respuatur. Si verò aut paupertas illum, aut necessitas retinet, nihil exigatur ab illo. Attamē vnusquisque Episcoporum meminerit, vt non priùs dedicet ecclesiam, nisi anteà dotem basilicæ, & obsequium ipsius per donationem chartulæ confirmatum accipiat. Nam non leuis est ista temeritas, si sinè luminarijs, vel sinè substantiali sustentatione eorum, qui ibidèm seruituri sunt, tanquàm domus priuata consecretur ecclesia.

De cō.dist.1. Si quis basilicam.

6 Placuit, si quis basilicam non pro deuotione fidei, sed pro quæstu cupiditatis ædificat, vt quicquid ibidèm de oblatione populi colligitur, medium cùm clericis diuidat, eò quòd basilicam in terra sua quæstûs causa condiderit, quod in aliquibus locis vsq; modò dicitur fieri. Hoc ergò decæterò obseruari debet, vt nullus episcoporū tam abominabili voto consentiat, nec basilicam, quæ non pro sanctorum patrocinio, sed magis sub tributaria cōditione est condita, audeat consecrare.

1.q.1.Placuit, vt vnusquisq; eps.

7 Placuit, vt vnusquisque episcopus per ecclesias suas hoc præcipiat, vt hi, qui infantes suos ad baptismum offerunt, si quid voluntariè pro suo offerunt voto, suscipiatur ab eis. Si verò, per necessitatem paupertatis aliquid non habent, quod offerant, nullum ibì pignus violenter tollatur à clericis. Nam multi pauperes hoc timentes, filios à baptismo retrahunt: qui si fortè, dum differuntur, sinè gratia baptismi de hac vita recesserint, necessè est, vt ab illis eorum perditio requiratur, quorum spolia pertimescentes, à baptismi gratia retraxerunt.

2.q.5.Placuit, vt si quis aliquem

8 Placuit, vt si quis aliquem clericorum in accusatione fornicationis impetit, secundùm præceptum Pauli apostoli, duo vel tria testimonia requirantur ab illo. Quòd si non potuerit datis testimonijs approbare quod dixit, excommunicationem accusati accusator accipiat.

De cō.dist.3. Placuit, vt postquā oia

9 Placuit, vt, postquàm omnia in concilio sacerdotū fuerint ordinata, illud omnimodìs obseruetur, vt superuenturum ipsius anni Pascha, quota Kalendarum die, vel quota luna debeat suscipi, à metropolitano episcopo nuncietur. Quod cæteri episcopi vel clerus reliquus breuiculo subnotantes, vnusquisque in sua ecclesia, adueniente natalis Domini die, adstante populo post lectionem Euangelicam nuncient. In cuius principio conuenientes in vnum vicinæ ecclesiæ, per triduum cum psalmis, per sanctorum basilicas ambulantes, celebrent litanias. Tertio autem die, celebratis hora nona siue decima Missis, dimisso populo, præcipiant Quadragesimæ seruare ieiunia & mediante quadragesima, ex viginti diebus baptizandos infantes, ad exorcismi purgationem offerre.

10 Placuit, vt quia, per stultitiam præsumpti nupèr erroris, aut certè ex veteris Priscillianæ adhuc hæresis fœtore corrupto, cognouimus quosdam presbyteros in huius præsumptionis audacia retineri, vt Missas mortuorum, etiàm post acceptū merum vel oblationem, ausi sint consecrare: ideoque hoc præfixæ euidentis sententiæ admonitione seruetur, vt si quis presbyter post hoc edictum nostrum, ampliùs in hac vesania fuerit depræhensus, hoc est, non ieiunus, sed quocunque iam cibo præsumpto oblationē consecrauerit in altari, continuò ab officio suo priuatus, à proprio deponatur Episcopo. His ità gestis, placuit omnibus, pro confirmanda horum obseruantia vnumquenq; propria manu subscribere, eo placitorum facto, vt si quis, horum capitulorum terminum transgressus, ad inordinatas consuetudines reuerti voluerit, totius concilij excommunicatione correptus, verissimam sibi de sui ordinis inclinatione nouerit imminere sententiam.

Martinus Bracarensis metropolitanæ ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Remisol Visensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Lucentius Conimbricensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Adoricus Egitanæ ecclesiæ Episcopus, his gestis subscripsi.

Sardinarius Lamecensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Viator Magnetensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Nitigis Lucensis metropolitanæ ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Andreas Iriensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Auila Tudensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Polemius Asturicensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Mailoc Britinorum ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Victimer Auriensis ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Finit concilium Bracarense secundum.

PRAEFATIO SANCTI MARTINI BRAcarensis Episcopi, in librum capitulorum, ex Græcorum synodis collectorum.

DOMINO MEO BEAtissimo, atque Apostolicæ sedis honore suscipiendo, in Christo fratri Nitigesio Episcopo vel vniuerso concilio Lucensis ecclesiæ, Martinus episcopus. Canones, qui in partibus Orientis ab antiquis patribus cóstituti sunt, Græco priùs sermone conscripti sunt, posteà autem succedenti tempore in Latinam linguam translati sunt. Et quia difficile est, vt simplicius aliquid ex alia lingua transferatur in aliam, simulque & illud accidit, vt in tantis temporibus scriptores, aut non intelligentes, aut dormitantes, multa prætermittant, & propterea in ipsis canonibus aliqua simplicioribus videantur obscura: ideò visum est, vt cum omni diligentia, & ea quæ per translatores obscuriùs dicta sunt, & ea quæ per scriptores sunt immutata, simpliciùs & emendatiùs restaurarem, id primùm obseruans, vt illa, quæ ad episcopos vel vniuersum clerum pertinent, vna in parte conscripta sint: similiter & quæ ad laicos pertinent, simul sint adunata, vt de quo capitulo scire aliquis voluerit, possit celeriùs inuenire.

CAPITVLA CANONVM AD laicos pertinentium sequuntur.

¶ Capitulum primum.

63. dist. Non licet popul. NOn licet populo electionem facere eorum, qui ad sacerdotium promouentur: sed sit iudicium episcoporum, vt ipsi eũ, qui ordinandus est, probẽt, si in sermone & fide, & in spiritali vita edoctus sit.

Dist. 64. Episcopũ oportet maximè. 2 Episcopum oportet maximè quidem ab omni concilio constitui. Sed si hoc aut pro necessitate, aut pro longinquitate itineris difficile fuerit, ex omnibus tres colligantur, & omnium præsentium vel absentium subscriptiones teneantur, & sic posteà ordinatio fiat. Huius autem rei potestas, in omni prouincia ad metropolitanum pertinet episcopum.

Dist. 65. Non debet ordi. 3 Non debet ordinari episcopus absque consilio & præsentia metropolitani episcopi. Adesse autem omnes oportet, qui sunt in prouincia sacerdotes, quos per suam debet epistolam conuocare. Et quidem si omnes concurrerint, benè: si autem hoc difficile fuerit, plures oportet occurrere. Qui autem non cõuenerint, præsentiam suî per epistolas faciant. Et sic omnium facto consensu, ordinationem episcopi fieri oportet. Si autem aliter, præter quod terminatum est à nobis, fuerit factum, talem ordinationem nihil valere decernimus. Si autem secũdùm canones ordinatio episcopi fuerit facta, & aliquis cum malitia in aliquo cõtradixerit, plurimorum consensus obtineat.

4 Per singulas prouincias oportet episcopos cognoscere primatum metropolitani episcopi, & ipsum primatûs curam suscipere: nihil autem agere reliquos episcopos præter eum, secundùm quod antiquitùs à patribus nostris constitutum continetur in canone. Propter quod & metropolitanus Episcopus nihil sibi præsumptiuè assumat absq; consilio cæterorum. 9. q. 3. Per singulas prouincias

5 Si quis particeps alicuius fuerit ambitionis inuentus, siue episcopus, siue presbyter, vel diaconus, de inferiori ciuitate non transeat ad maiorem. Quòd si quis contra hæc magni concilij constituta importunus extiterit, omni modo euacuetur huiusmodi factum, & suæ iterùm restauretur ecclesiæ, cui episcopus, aut presbyter, aut diaconus priùs fuerat constitutus.

6 Episcopum à propria parochia non liceat transire in aliam, neque sua sponte introire, neq; inuitatum, neq; ab episcopo coactum: sed permaneat in loco, in quo à Deo est ordinatus, & in ea, quam sortitus est, ecclesia, secundùm antiquum canonum constitutum.

7 Si quis episcopus non per scripta metropolitani episcopi, aut qui cum eo sunt, rogatus, de alia prouincia in aliam venerit, sed præsumptiuè irruens ad ordinationem & constitutionem clericorum, qui ad illum non pertinent, importunus existat: vacua sint & inania, omnia quę ab eo fuerint constituta. Ipse aũt digna increpatione excommunicetur, & *alienetur à sancto concilio. *abominet

8 Episcopo non liceat, ante finem vitæ alium in loco suo constituere successorem. Si quis autem hoc vsurpare tentauerit, talis constitutio irrita erit. Non ergò aliter fieri oportet, nisi cum consilio & iudicatu episcoporum, qui post exitum præcessoris potestatem habent dignum eligere. 8. q. 1. Epõ non

9 Si quis Episcopus vacans, in ecclesiam non habentem episcopum * subrepens, populo sinè concilio integri ordinis irruerit, etiàm si populus, quem seduxit, desideret illum, alienum eum ab ecclesia esse oportet. Integrum autem & perfectum concilium dicimus illud, in quo metropolitanus episcopus fuerit. *surripiens

92. dist. Si qs ordinatus 10 Si quis episcopus ordinatus per contentionem populi, aut pro aliqua ratione, & non pro sua culpa, in parochiam, quæ ei fuerit data, nō ierit: hunc oportet honorem sacerdotij tantummodò contingere, ità vt de rebus ecclesiæ, in quam conuenit, nihil sibi præsumat. Sustineat autem, quid de eo sanctum concilium iudicare voluerit.

11 Si quis episcopus ab episcopo ordinatus, noluerit agere sacerdotium, neque consenserit in sibi commissa ecclesia ambulare, istum talem excōmunicari oportet. Quòd si coactus consenserit, sanctum concilium, quod placet, de eodem terminet.

12 Si quis episcopus ordinatus fuerit, & non vult ipsam parochiam suscipere, in qua nominatus est, sed alibì vult ordinari, & vim facit, ac seditiones concitat contra eos, qui illum ordinauerunt, hunc ab honore oportet remoueri. Si autem in pristino honore presbyterij vult stare, non vetetur, vt gradum, quem habuit, retineat. Quòd si reluctatus fuerit, etiàm ab honore presbyterij deponatur.

6. q. 4. Si qs eps 13 Si quis episcopus in aliquibus causationibus iudicatur, & viderit ipsos episcopos, qui in prouincia sua sunt, inter se iudicio discrepare, & alij videantur, eum, qui iūdicatur, iustificare, alij condemnare: pro definitione huius dissensionis hoc placuit sancto concilio, vt de prouincia vicina alter metropolitanus conuocetur episcopus, vt per eum confirmetur, quod secundùm rectum placuerit canonem.

10. q. 2. Si qs eps nulla 14 Si quis episcopus, nulla ecclesiasticæ rationis necessitate compulsus, in suo clero, aut vbì fortè non est presbyter, de rebus ecclesiasticis aliquid præsumpserit vendere: & res ipsas ecclesiæ propriæ restaurare cogatur, & in iudicio episcoporū deijciatur auditus, & tanquàm furti aut latrocinij reus, suo priuetur honore.

Eccl. 23. c 12. q. 1. Manifesta aūt 15 Quæ sunt ecclesiæ, conseruari cum omni diligentia, & bona conscientia, & fide Dei, (qui omnia videt & iudicat) & gubernari oportet cum iudicio & potestate episcopi, cui & omnis populus, & congregatio commissa est animarum. Manifesta autem debent esse, quæ ad ecclesiam pertinent, in conscientia eorum, qui circa episcopos sunt & presbyteri & diaconi, vt hi omnes sciant, quæ sunt ecclesiæ propria: vt si Episcopi contigerit transitus, eos nihil latére possit ex his, quæ ad ecclesiam pertinent, vt nullo modo possit minui & perire. Neque res propriæ episcopi, debent importunitatem pro rebus ecclesiæ pati. Dignum verò & iustum est apud Deum & homines, vt ea, quæ episcopi propria sunt, cui voluerit, derelinquat: & quæ ecclesiæ sunt, eidem conseruentur ecclesiæ: vt nec ecclesia patiatur damnum, neque Episcopus pro rebus ecclesiæ in suis proscribatur, nè post eius obitum in causas incidant, qui ad eum pertinent, nec ipse in maledictum incidere videatur.

16 Episcopus habeat potestatem in rebus Ecclesiæ, vt dispenset necessitatem habentibus, cum omni reuerentia & timore DEI. Participare etiàm eum oportet, quæ necessaria sunt, si tamen ipse, aut qui cum eo sunt fratres, indiguerint aliquo, vt necessitatem nullo modo patiantur, secundùm sanctum Apostolum dicentem, Victu & tegumento, his contenti simus. Si autem res ecclesiasticas episcopus in suas voluntates vsurpare voluerit, & loca ecclesiæ, & fructus agrorum non cum presbyterorum vel diaconorum consilio contaminauerit, aut fratribus vel filijs, vel quibuscunque propinquis suis dederit potestatem, vt per eos latenter lædantur res ecclesiæ, hunc oportet obnoxium esse concilio. Similiter si episcopus vel qui cum eo sunt presbyteri aut diaconi accusentur, quia quæ vel ex redditu, vel ex quolibet actu ecclesiæ veniunt, in sinus suos colligunt, & pauperes fraudant, & fame consiciunt: hos corripi oportet, secundùm quod ordinatum fuerit à sancto concilio. 10. q. 2. Eps habeat 1. Tim. 6. b

17 Si quis presbyter, aut diaconus, inuentus fuerit aliquid de ministerijs ecclesiæ venundâsse, quia sacrilegium commisit, placuit, cum in ordinatione ecclesiastica non haberi. In iudicio tamen episcopi dimittendus est, siue indignus in suo recipi debeat gradu: quia multotiès hoc ipsum, quod de sacrosancto altario contaminatū est, id cum episcopi potestate dimissum est. 50. dist. Si qs presbyter

18 Propter ecclesiasticas curas & altercationum solutiones, benè placuit, per singulas prouincias bìs in anno concilium fieri, conuocante metropolitano Episcopo omnes prouinciæ episcopos, ità vt ad concilium procedant omnes presbyteri & diacones, vel hi, qui se læsos existimāt, vt in concilio causæ examinatæ, ad iustū iudiciū perducantur. Et si qui manifestè episcopi, vel presbyteri, aut diaconi inuēti fuerint in offensa, secundùm rationem excommunicentur, quandiù cōmuni consensu de his placuerit dare sententiam. Nulli autem ep̄o liceat, propria apud semetipsum concilia facere, præter eos, quibus metropoles sunt creditæ. Dist. 18. Propter eccl.

19 Ad concilium conuocatus episcopus, non debet contemnere, sed ire, & ea, quæ ad vtilitatem ecclesiæ vel cæterorum pertinēt, aut docere, si nouit: aut doceri, si nescit. Nā si contempserit ire, extra ægritudinem, reus erit fraterni concilij.

20 Si quis triginta ætatis suæ non impleuerit annos, nullo modo presbyter ordinetur, etiàm si valdè sit dignus: quia & ipse dominus trigesimo anno baptizatus est, & sic cœpit docere. Oportet ergò eum, qui ordinandus est, vsq; ad hanc ætatem legitimam conseruari. Lu. 3. c. 4. e

55.dist.Si qs pag. Et in dec.Iuo.li.3 21 Si quis pro ægritudine naturalia à medicis habuerit secta, similiter & qui à barbaris aut dominis stultis fuerint castrati, & moribus digni fuerint visi, hos canon admittit ad clericatûs officium promoueri. Si quis autem sanus, non per disciplinam religionis & abstinentiæ, sed per abscissionem plasmati à Deo corporis existimans posse à se carnales concupiscentias amputari, castrauerit se, nó eum admitti decernimus ad aliquod clericatûs officium. Quod si iam antè fuerit promotus ad clerum, prohibitus, à suo ministerio deponatur.

22 Neophytus, si baptizatus fuerit iam ætate legitima, non continuò licebit, eum ad ecclesiasticum ordinem promoueri: quia oportet illum priùs doceri, quod possit docere, & multo tépore post baptismum probari, vt benè probatus veniat ad clerum, secundùm præceptum Apostoli, dicentis: Nó neophytum, nè fortè in superbiam elatus, in iudicium incidat & laqueum diaboli. Si autem succedente tempore, in aliquo graui peccato à duobus vel tribus fuerit deuictus, depositus de gradu suo, cesset à clero. Si quis contra hanc regulam facere præsumpserit, quòd sit contrarius magni concilij, proijciatur à clero.

1.Tim.3.d

23 Expœnitens, tantùm si necessitas aut vsus exegerit, inter ostiarios priùs deputetur, vel inter lectores, ità vt Euangelia vel Apostolum nó legat. Si quis autem antè ordinatus est, inter subdiaconos habeatur, ità vt manus non imponat, aut sacra contingat. Expœnitétem enim dicimus eum, qui post baptismum pro homicidio, aut pro diuersis criminibus aut grauissimis peccatis, publicam pœnitentiam sub cilicio gerens, diuino fuerit reconciliatus altario.

24.dis.Si qs presbyter 24 Si quis presbyter aut diaconus, sinè aliqua examinatione ordinati sunt, aut certè, cùm discuterentur, criminosa peccata *confessi sunt, aut post ordinationé ab alijs sunt detecti, abijciantur ex clero. Similiter verò & de vniuerso ordine clericorum seruetur. Nam hoc sibi, quod irrepræhensibile est, sancta & catholica defendit Ecclesia.

* nó cósessi sunt, & post

15.q.8. Si qs presb.ante 25 Si quis presbyter ante ordinationem peccauerit, & post ordinationm peccatum confessus fuerit, quòd antè errauerit, non offerat, sed tantùm pro religione nomé presbyteri portet. Si autem non ipse confessus, sed ab alio publicè fuerit cóuictus, nec hoc ipsum habeat potestatem, vt nomé presbyteri portet. Similiter & de diaconibus obseruandum est, vt si ipsi confessi fuerint, ordinem subdiaconi accipiant.

50.dis.Si qs viduam, 26 Si quis viduam, aut ab alio dimissam duxerit, non admittatur ad clerum. Quòd si obrepserit, deijciatur. Similiter si homicidij aut facto, aut præcepto, aut consilio, aut defensione, post baptismum conscius fuerit, & per aliquam subreptionem ad clericatum venerit, deijciatur, & in finem vitæ suæ communionem recipiat.

27 Si quis presbyter, aut diaconus fuerit fornicatus, aut mœchatus, proijciatur, & agat pœnitentiam.

28 Si alicuius laici vxor in adulterio fuerit depræhensa, hic talis ad ministerium ecclesiasticum nullo modo adducatur. Si autem post ordinationem alicuius clerici vxor adulterata fuerit, dimittat eam. Si auté cum ipsa voluerit permanere, à ministerio alienus sit. 34.dis.Si laici vxor

29 Si qua vidua episcopi, vel presbyteri, aut diaconi maritum acceperit, nullus clericus, nulla religiosa cum eo conuiuium sumat, nunquàm communicet: morienti tantùm ei sacramenta subueniant. 28. dist. Si qua vidua

30 De filia episcopi, vel presbyteri, siue diaconi, si deuota fuerit, & maritum duxerit, si eam pater vel mater in affectum receperint, à communione habeantur alieni. Pater verò causas in concilio se nouerit præstaturum. Mulier verò nó admittatur ad communioné, nisi marito defuncto, egerit pœnitentiam. Sin autem viuente eo recesserit, & pœnituerit vel petierit communionem, in vltimo vitæ deficiens accipiat communionem. 27.q.1. De filia epi,

31 Deuotam peccantem, non recipiendam in ecclesiá, nisi peccare desiérit: & desinens, egerit aptam pœnitétiam decem annis, & recipiat communionem. Priùs autem quàm in ecclesia admittatur ad orationem, ad nullius conuiuium Christianæ mulieris accedat. Quòd si admissa fuerit, etiàm hæc, quæ eam receperit, habeatur abstenta. Corruptorem etiàm par pœna constringat. Quę autem maritum acceperit, non admittatur ad pœnitentiam, nisi, adhuc viuente ipso marito, castè vixerit, aut postquàm ipse de hac vita decesserit.

32 Nullus episcopus, neque presbyter, neque diaconus, neque omninò aliquis ex clero licentiam habeat intromittendi ad se, quasi adoptiuam aliquam mulierem, quasi in loco filiæ, aut sororis, aut matris, nisi fortè sororé patris vel matris, & illas solas personas, quæ ab omni mala suspicione alienæ sunt. Similiter & religiosis fœminis laicorú alienorum familiaritatem & consortium prohibemus, eorum scilicet, qui nec Dei timori subiecti sunt, nec continentiæ retinét disciplinam.

33 Si quis in contemptu positus presbyter, aut diaconus, vel quicunq; ex clero, recesserit ab ecclesia sua, nullo modo in alia suscipiatur ecclesia, sed omninò cópellatur, vt ad suam reuertatur ecclesiam. Si auté permanserit in superbia, & reuerti noluerit, excommunicetur & proijciatur. Si quis autem episcopus ausus fuerit eú ordinare in sua ecclesia, nó consentiente episcopo suo, à quo recessit, ordinatio illius vacua reputetur.

34 Si quis presbyter, aut diaconus, aut aliquis de clero, propriam ecclesiam derelinquens, ad aliam ecclesiam vadit, & multo tempore ibi demoratur, omninò nunquàm ministret in clero. Et si admonuerit eum episcopus suus, vt ad suam redeat parochiã, & redire noluerit: vbi est, ibi de officio suo deponatur, ità vt nunquàm in suum reuertatur gradum, propter dissolutionis peccatum. Si autem episcopus alter eum receperit, qui de reatu eius est conscius, oportet ipsum episcopum sinè increpatione in communi concilio non admitti, vt ecclesiasticũ canonem vltrà non soluat.

21.q.5. Si qs eps, pres. 35 Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus excommunicatus, in concilio iniustè se queritur condemnatũ, ad maiorum episcoporum conciliũ reuertatur, & eorum inquisitionem & iudicium expectãs, si quas se iustas causas habere putat, exponat. Si autem contempserit, & *importans se palatio, aures principum inquietare voluerit, hic ad nullam veniã poterit peruenire, neq; spem futuræ reconciliationis habebit.

importun

14.q.7. Si qs eps, siue 36 Si quis episcopus, siue alicuius episcopi presbyter, aut diaconus, in alicuius hæresis opinionem offenderit, & ob hanc causam fuerit excommunicatus: nullus episcopus eum in communionem recipiat, nisi priùs in communi concilio, porrecto fidei suæ libello, satisfaciat omnibus, & ità liberã suam teneat purgationem. Hoc idem & de fidelibus laicis sit decretum, si in aliqua hæresis opinione fuerint nominati.

11.q.3. Si qs eps in 37 Si quis episcopus in concilio excommunicatus fuerit, siue presbyter aut diaconus à suo episcopo, & post excommunicationem præsumpserit siue episcopus ille, aut presbyter, vel diaconus, facere oblationem, vel matutinum aut vespertinũ sacrificium, quasi in officio suo agere sicut priùs: non liceat ei, nec in alio concilio spem reconciliationis habere, nec vltrà *reconciliari, sed etiàm eos, qui ei communicauerint, omnes ab ecclesia respui, maximè eos, qui sciebant eũ esse deiectum. Si autem permanserit, turbãs & concitans ecclesiam per *forasticam potestatem, oportet eum sicut seditionarium, ab omni plebe expelli.

*recolligi.

*forinsecã

38 Presbyterum ad secundas nuptias conuiuam fieri non oportet. Quòd si hi, qui ad secundas nuptias veniunt, pœnitentiam postulent, quomodò presbyter ille potest esse, qui propter conuiuium interest tali coniugio?

27.dis. Diac qui elig. 39 Diaconus, qui eligitur, si contestatus fuerit pro accipiendo matrimonio, & dixerit, non posse in castitate permanere, hic nõ ordinetur. Quòd si in ordinatione tacuerit, & ordinatus fuerit, & posteà matrimonium desiderauerit, alienus sit à ministerio, & vacet à clero.

40 Non liceat, diaconum ante presbyterum sedere, nisi cum iussione presbyteri.

41 Non liceat cuilibet ministeria tangere, nisi subdiacono, aut acolytho in secretario vasa Dominica. 23. dist. Non lic. cuilib.

42 Non liceat, mulieribus in secretarium ingredi.

43 Lector, si viduam alterius vxorem acceperit, in lectoratu permaneat. Aut si fortè necessitas sit, subdiaconus fiat, nihil autem suprà. Similiter & si bigamus fuerit. 34. dist. Lector,

44 Si subdiaconus secundam duxerit vxorem, inter lectores vel ostiarios habeatur, ità vt Apostolum non legat. 34. dist. Si subdiac.

45 Non liceat in pulpito psallere, aut legere, nisi qui ab episcopo lectores sunt ordinati. 92. dist. Nõ lic. in pulp.

46 Si quis obligatus est tributo seruili, vel aliqua conditione, vel patrocinio cuiuslibet domûs, nõ est ordinandus clericus, nisi probatæ vitæ fuerit, & patroni consensus accesserit. Dist. 54. Si quis oblig.

47 Si quis seruum alienum, causa religionis, doceat cõtemnere dominum suum, & recedere à seruitio eius, durissimè in omnibus arguatur.

48 Non liceat, in quadragesima natalitia martyrum celebrare, sed tantùm sabbato & Dominica pro commemoratione eorum oblationem offerri. Sed nec natalitia, nec nuptias liceat in quadragesima celebrare. 33. q. 4. Non lic. in quad.

49 Non liceat ante duas septimanas Paschæ, sed ante tres ad baptismum suscipere aliquem. Oportet autem, vt in ipsis diebus hi, qui baptizandi sunt, symbolum discant, & in quinta feria nouissimæ septimanæ, hoc episcopo vel presbytero reddant. De cõs. dist. 4. Non liceat ante

50 Non liceat quinta feria nouissimę septimanæ, ieiunium soluere, & omnem exhonorare Quadragesimam, sed syncerè abstinentes totam Quadragesimam peragere. De cõs. di. 5. Nõ li. quin.

51 Omni tempore episcopo liceat Chrisma conficere, & per suas diœceses destinare, ità vt ad dirigendum Chrisma diaconus, aut subdiaconus ante diem Paschæ de singulis ecclesijs ad episcopum destinetur. De cõ. di. 4. Omni tẽpor.

52 Presbyter, præsente Episcopo, non signet infantes, nisi fortè ab episcopo fuerit illi præceptum. Ibidem.

53 Non liceat presbytero, priùs Episcopo introire in baptisterium, sed cum Episcopo, nisi fortè aut absens fuerit, aut ægrotus. Ibidem.

54 Si qua mulier prægnans desiderauerit gratiam baptismi percipere, quandò voluerit, habeat potestatem. Nam nihil participat in hoc mater infanti, qui nascitur, proptereà quòd vniuscuiusq; propria voluntas in confessione monstretur. De cõ. di. 4. Si qua mul.

55 Non oportet, aliquid aliud in sanctuario offerri, præter panem & vinum, & aquam, quæ in typo Christi benedicuntur, quia dum in cruce penderet, de corpore eius De cõ. di. 2. Nõ op. aliq.

Iohan.19. eius sanguis effluxit & aqua. Hæc tria vnum sunt in Christo Iesu. Hæc hostia & oblatio Dei in odorem suauitatis.

56 Forasticis presbyteris, præsente episcopo vel presbyteris ciuitatis, offerre non liceat, neque ministrare in populo, nisi fortè illis absentibus.

30.dist.Si qs presbyter 57 Si quis presbyter, publica pœnitentia à sacerdote accepta, aut aliqua necessitate, die Dominica pro quadam religione ieiunauerit sicut Manichæi, anathema sit. Similiter, quia quod ab apostolis traditū est, Ibidèm. canon tenet antiquus, placuit, vt per omnes Dominicas, & per omnes dies paschę vsque ad quinquagesimam, non prosternant se in oratiōe humilitatis, sed recto vultu ad Dominum fungantur orationis officio, quia in his diebus gaudium resurrectionis Domini celebramus.

Ibidèm. 58 Si quis, non pro abstinentia, sed pro *escarum à carne execratione *escarum abstinet, placuit sancto concilio, vt prægustet: & sic, si vult abstinere, abstineat. Si autem spernit, ità vt olera cocta cum carnibus non deguster, iste non obediens, nec suspicionem hæresis à se remouens, deponatur de ordine clericatûs.

59 Non liceat sacerdotibus vel clericis, aliqua spectacula in nuptijs, vel in conuiuijs spectare: sed oportet, antequàm ingrediātur *recedere ipsa spectacula, surgere, & *redire indè.

60 Non liceat, clericos incantatores esse & ligaturas facere, quod est colligatio animarum. Si quis hæc fecerit, de ecclesiæ projiciatur.

44.dist.Nō lic.sac.vel 61 Non liceat, sacerdotes vel clericos, sed nec religiosos laicos, conuiuia facere de cōfertis.

14.q.4.Si quis oblitꝰ Psal.14. 62 Si quis oblitus timorem Domini, & sanctam scripturam, quę dicit, Pecuniam suam non dedit ad vsuram: post hanc cognitionem magni concilij fœnerauerit, & centesimas exegerit. aut ex quolibet negocio turpe lucrum quæsierit, aut per diuersas species vini, vel frugis, vel cuiuslibet rei, emendo vel vendendo aliqua incrementa susceperit, depositus de gradu suo, alienus habeatur à clero.

92.dist. Si quis presb. 63 Si quis presbyter, aut diaconus, vel quilibet clericus ecclesiæ deputatus, si intra ciuitatē fuerit, aut in quolibet loco, in quo ecclesia est, & ad quotidianum psallendi sacrificium, matutinis vel vespertinis horis ad ecclesiam non conuenerit, deponatur à clero, si tamen castigatus, veniam ab episcopo per satisfactionem noluerit promereri.

64 Non liceat, quemlibet clericum die Dominico ab ecclesia absentē esse, sed Missarum solennijs interesse & ieiunio.

44.dist. Nō lic.f.vel de. 65 Non oportet clericos vel laicos religiosos ante sacram horam diei tertiam inire cōuiuia, neq; aliquādò clericos, nisi hymno dicto, edere panem, & post cibos gratias authori Deo referre.

66 Non oportet, clericos comam nutrire, & sic ministrare: sed attonso capite, patentibus auribus, & secundùm Aaron, talarem vestem induere, vt sint in habitu ornato. 23.dist.Non oportet Exo.22.a

67 Non oportet, psalmos compositos & vulgares in ecclesia dicere, neque libros, qui sunt extra canonem, legere, nisi solos canonicos noui & veteris testamenti.

68 Non oportet, clericos ignaros & pręsumptores, super monumenta in campum mysteria portare, aut distribuere sacramenta: sed aut in ecclesia, aut in basilica, vbi martyrum reliquiæ sunt depositæ, ibi pro defunctis oblationem offerri. De cō.dis.1. Nō op.cle.

¶ Sequuntur canones ad laicos pertinentes.

69 Non liceat Christianis, prādia ad defunctorum sepulcra deferre, & sacrificare mortuis. Ibidèm.

70 Non liceat laicis vel clericis, ab hæreticis eulogias accipere, quia maledictiones magis sunt quàm benedictiones. Neque liceat, aut cum hæreticis, aut cum schismaticis orare. 1.q.1. Nō liceat de.

71 Si quis Paganorum cōsuetudinem sequens, diuinos & sortilegos in domū suā introduxerit, quasi vt malū foràs mittant, aut maleficia inueniāt, vel lustratiōes Paganorū faciant, quinque annis pœnitentiam agat. 26.q.5.Non li.Chfianis

72 Non liceat Christianis, tenere traditiones gētilium, & obseruare vel colere elementa, aut lunæ, aut stellarum cursus, aut inanem signorum fallaciam pro domo facienda, aut propter segetes vel arbores plantandas, vel coniugia socianda. Scriptum est em̄: Omnia quæ facitis, aut in verbo, aut in opere, om̄ia in nomine Domini nostri Iesu Christi facite, gratias agentes Deo. Ibidèm. Col.3.c

73 Non liceat iniquas obseruatiōes agere Kalendarum, & ocijs vacare gentilibus, neque lauro aut viriditate arborum cingere domos. Omnis hæc obseruatio, paganismi est. 26.q.7.Non lic.iniquas

74 Non liceat in herbarum collectionibus, quæ medicinales sunt, aliquas obseruationes aut incantationes attendere, nisi tantùm cum symbolo diuino & oratiōe Dominica, vt tantùm Deus creator om̄ium & Dominus honoretur. 26.q.5.Non li.Chrianis

75 Non liceat, mulieres Christianas aliquam vanitatem in suis lanificijs obseruare, sed Deum inuocent adiutorem, qui eis sapientiam texendi donauit. Ibidèm.

76 Si cuius vxor adulterium fecerit, aut vir in alienam vxorem irruerit, septem annis pœnitentiam agat.

77 Si qua mulier fornicata fuerit, & infantem, qui exindè fuerit natus, occíderit: & quæ studuerit aborsùm facere, & quod conceptum est, necare: aut certè, vt non concipiat, elaborat, siue ex adulterio, siue ex legitimo coniugio: has tales mulieres in morte recipere communionē priores canones decreuerunt: nos tamen pro misericordia, siue

tales mulieres, siue cōscias scelerum ipsorū, decem annis agere pœnitentiā iudicamus.

Di.50, Si qs

78 Si quis voluntariè homicidium fecerit, ad ianuā ecclesię catholicę semper subiaceat, & communionem in exitu vitæ suæ recipiat: si autem non voluntariè, sed casu aliquo homicidium fecerit, prior canon septē annis agere pœnitētiam iussit, secundus canon quinque mandauit.

79 Si qua mulier duos fratres, aut si quis vir duas sorores habuerit, à communione abstineantur vsque ad mortem. In morte autem eis cōmunio pro misericordia detur. Si verò superuixerint, communione accepta, & de infirmitate cōualuerint, agant plenam pœnitentiam tempore constituto.

80 Si quis multis nuptijs fuerit copulatus, pœnitentiam agat: cōuersatio autem & fides pœnitentis, compendiat tempus.

81 Si quis ante 20. annos in cuiuslibet animalis commixtione peccauerit, 15. annis in humilitate subiaceat ad ecclesiæ ianuam: & post hos alijs quinque annis in orationis communionem receptus, pœnitētiam agat, & sic gratiam suscipiat sacramenti. Interrogētur autem alij de eo, qualem vitam in pœnitentia egerit, & sic communionis misericordiam consequatur. Si quis autem post 20. annos habens vxorem, huic peccato irruerit, 25. annis humilitati subiaceat, & quinq; annis orationibus tantùm communicans, posteà recipiat sacramentum. Quòd si hanc mensuram aliquis transgressus fuerit, sacramentum in exitu consequatur. oportet autem tales inter dæmoniosos orare.

82 Si quis de corpore exiens, nouissimū & necessarium communionis viaticum expetit, non ei denegetur. Quòd si in desperatione positus, post perceptam communionem iterùm san⁹ fuerit fact⁹, tantùm in oratione particeps sit. Nam non accipiat sacramentū, donèc constitutum pœnitentiæ impleat temp⁹. Qui ergò in exitu mortis sunt, & desiderant accipere sacramentū, cum consideratione & probatione episcopi accipere debent.

26.q.6. Si qs de corpore

83 Si quis intrat ecclesiam Dei, & sacras scripturas *audit, & pro luxuria sua auertit se à communione sacramenti, & in obseruādis mysterijs declinat constitutam regulam disciplinæ: illum talem, proijciendum de ecclesia catholica esse decernimus, donèc pœnitentiam agat, & ostendat fructum pœnitentię suæ, & possit communionem, percepta indulgentia, promereri.

De cō. di. 2. Si quis intrat

*non audit

84 Non liceat cōmunicare excōmunicatis, neq; in domos eorū introeūtes orare cū eis, neq; liceat cū eis in aliqua ecclesia segregari. Si quis autē epus aut presbyter, aut diaconus, aut quilibet ecclesiastic⁹ excommunicato communicauerit, quasi perturbans omnem disciplinā ecclesiasticā, excommunicetur.

Explicit liber excerptorum sancti Martini Bracarensis episcopi, ex synodis Orientalium. Vbi obitèr admonendus est lector, permultis locis in Gratiani Decreto citari hæc capitula tanquàm Martini Papæ, cùm sit potiùs tribuenda huic collectioni Martini Episcopi Bracarensis.

GESTA THEODORI PAPAE

Ex libro pontificali.

THeodorus natione gręcus, ex patre Theodoro episcopo de ciuitate Hierosolyma, sedit annos 6, menses 5, dies 18. Hic fuit amator pauperum, largus, benignus super omnes, & multùm misericors. Huius temporib⁹ Mauricius chartularius, per quē multa mala operatus est Isacius patricius, cùm iam increuissent peccata eius, beato Petro apostolo, vt eum hæreditaret ignis inextinguibilis, consilio ductus suprascriptus Mauricius, cum ipsis, cum quibus anteà deuastauerat ecclesiam Dei, *intartizauit aduersùs Isacium patricium, & misit per omnia castra, quæ erant sub ciuitate Romana per circuitum, & congregauit eos, & constrinxit se cum ipsis in sacramento, vt deincèps nullus ex ipsis, debuisset obedire Isacio, neque hominibus ei⁹. affirmabant enim, quòd sibi regnum vsurpare voluisset. Audiēs hæc Isacius patricius, eò quòd Mauricius cum omni exercitu Italiæ se sacramento constrinxissent, misit Donum magistrum militum & sacellarium suum ad ciuitatem Romanam cum exercitu. Qui veniens in ciuitatem Romanam, omēs iudices seu exercitus Romanus, qui priùs se cum Mauricio sacramento constrinxerant, timore ducti, dimittentes Mauricium chartularium, omnes se cum Dono dederunt. Et ingresso eo Romam, fugit Mauricius ad beatam Mariam ad Præsepe. Quem tollentes de ecclesia, miserunt boiam in collo eius, similiter & omnibus, qui in cōcilio cum ipso fuerant. Et inboiatos, misit eos Rauennam per manus Maurini Scribonis & Thomati chartularij. Qui ducentes eos, peruenerunt iuxta ciuitatem Rauennatē, in loco, qui dicitur Ficuclas, duodecimo milliario à ciuitate, & ibi decollauerunt Mauricium, quic sic in mandatis acceperant à supradicto Isacio, vt viuus ciuitatem Rauennatem non ingrederetur. Et posteaquàm decollatus est, leuantes caput eius, portarūt eum Rauennam. Videns autem Isacius patricius caput Mauricij, gauisus est. Et fecit eum ad exemplum multorum in circo Rauennati in stipite poni. Illos autem, qui cum ipso directi fuerāt, omēs inboiatos, iussit sub arcta custodia in carcerem mitti, cogitans quomodò eos puniret. Sed cùm hæc agerentur, mox Dei iudicio ipsis diebus percussus diuino ictu interijt Isacius, & mortuus est. Hi autē, qui reclu-

Anno Domini 636.

clusi erant, exeuntes de carcere, reuersi sunt singuli ad loca sua. Audiens hoc imperator, quia defunctus est Isacius, misit Theodorū patricium exarchum, cui cognomentū Calliopa, ad regendam omnem Italiam. Ipsis temporibus venit Pyrrhus ex Africa, qui fuerat patriarcha Cōstātinopolitanus, in vrbem Romam ad limina apostolorum. Qui ingressus, libellum obtulit cum sua subscriptione Apostolicæ nostræ sedi in præsentia cuncti cleri & populi, condemnans in eodē libello omnia, quæ à se, vel à decessoribus suis scripta vel acta sunt aduersùs immaculatā nostram fidem. His itaque ab eo peractis, fecit eum munera erogare in populo, & cathedram ei poni iuxta altare, honorans eum vt sacerdotē regiæ ciuitatis. Posteà rursùs more canis ad proprium impietatis vomitum repedauit. Tunc sanctissimus Theodorus papa conuocans vniuersos sacerdotes & clerum in ecclesiam beati Petri apostolorum principis, condēnauit eum sub vinculo anathematis, iuxta mercedem ac retributionē propriæ transgressionis, canonicam pœnā siue depositionem decernens. Qui prædictus Pyrrhus, reuersus est in partes Orientis. eodem tempore leuata sunt corpora sanctorum martyrum Primi & Feliciani, quæ erāt in arenario sepulta via Numentana, & adducta sunt in vrbem Romanam, quæ & recondita sunt in basilica beati Stephani Protomartyris. Vbi & dona obtulit, Gabatas aureas tres, Tabulam ex argento ante confessionem, Arcus argenteos duos. Fecit & ecclesiam à solo, beato Valentino via Flaminea iuxta pōtem Miluium, quam & ipse dedicauit, & dona multa obtulit. Fecit & oratorium beato Sebastiano intra episcopium Lateranēn, vbi & dona largitus est. Fecit & oratoriū beato Euplo martyri forìs portam beati Pauli apostoli, quod etiàm ornauit. Tūc sanctissimus papa Theodorus scripsit Paulo patriarchæ regiæ ciuitatis, tam rogās, quamque regulariter increpans, necnon per apocrisarios (vt dictum est) pro hac maximè destinatos, præsentialiter admonens & contestans, quatenùs proprium emēdaret commentum, atque ad orthodoxam fidem catholicæ Ecclesiæ remearet. Et neque rogantes, neque increpantes potuerunt eum à suo conamine quoquo modo reuocare. Propter quod iustè ab Apostolica sede ipse depositionis vltione perculsus est. Hic fecit ordinationem vnam per mensem Decembrem, presbyteros 21, diaconos 4, episcopos per diuersa loca numero 46. Qui etiàm sepultus est ad beatum Petrum apostolum, pridiè Id. Maias. Et cessauit episcopatus mensem vnū, dies 16.

TOLETANVM CONCILIVM VII. CIRCA TEMPORA THEODORI papæ, vel Martini primi. Est prouinciale.

CAPITVLA CONCILII VII. Toletani.

CONCILIVM SEPTIMVM Toletanum *30. Episcoporum. *38.

CAPITVLVM I.

*quinto

ANno *sexto Chindasiundi regis, 5. Kalendas Nouemb. Cùm in nomine sanctæ Trinitatis, pro quibusdam disciplinis Ecclesiasticis, tam nostra deuotione, quàm studio serenissimi & amatoris Christi Chindasiundi regis nostri, apud Toletanam vrbem conuentus adesset, competenter visum est, mutua collatione decernere, quod solicitè * conseruandum, & præsentibus & futuris commodis, nimiùm (vt confidimus) prodesse constabit; magisq; semper est magnoperè prouidendum, quicquid vel Ecclesiasticis moribus, vel publicæ vtilitati (sinè qua quieti non viuimus) oportunum esse perpenditur. Nam licèt & antè constitutiones canonum extent, quæ ad omnem possint *correptionem sufficere, si quis eas dignetur libenter attendere, tanto tamen luminis claritas ampliùs emicat, quanto fuerit studiosiùs sæpissimè cōtrectatā. Non parùm pficit ad emēdationem multorum, si dum ea, quæ constituta sunt, per fraternam collationem ad memoriam reducantur: & illa *etiàm adijciantur, q̄ aut deesse videntur, aut omninò constituenda cōpetenter existimant. Quis enim nesciat, quanta sint hactenùs per tyrānos & refugas, transferendo se in externas partes, illicitè perpetrata, & quàm nefanda eorum superbia iugiter frequentata, quæ & patriæ diminutionem afferrent, & exercitui Gothorum indefinentem laborem imponerēt? Quod si quidem laicorum insania fuisset factum, tolerandum à nobis forsitan aliquotiès videretur. Illud tamen est vehementiùs stupendum, quia (quod peius est) tantæ religionis proposito in hac interdū præsumptione præcipites efferuntur, vt ad non leuem confusionem nostram pertineat, si res vl-

*cōseruatū
* correctionem
*magis

vllatenùs inulta remaneat, quam & mundana lege, & ecclesiastica conuenit instanter disciplina corrigere. Ideoque placuit nunc concordi sentétia definire, vt quisquis in ordine clericatûs à maximo gradu vsque ad minimum constitutus, in alienæ gentis regionem se quacunque occasione transduxerit,, vt exindè superbiendo vel *reditum suú, vel quodlibet aliud videatur expetere, siue etiàm quo genti Gotthorum, vel patriæ vel regno specialiter sub hac occasione possit nocere, vel fieri disposuerit, vel aliquatenùs fecerit: sed & qui cum talibus conscius reperitur, eisque vel consilium vel opem administrare cognoscitur, qualiter aut ad gentem alienam fugam appeterent, aut in malis, quæ cœperant, perdurarent, seu quãcunque læsionem genti Gotthorum, vel patriæ, aut principi post fugam inferrent, atq; in eadem prauitate perseuerarent: quisquis hoc fecisse dinoscitur, iste ità indubitanter omni honoris sui gradu priuetur, vt locum eius, in quo ministrauerat, alter continuò perpetìm regendum accipiat. Ipse verò trãsgressor sub pœnitentia constitutus, si reminiscens mali, quod fecerat, vsque in diem mortis suæ rectissimè pœnituerit, in solo tantùm fine communio ei *danda est, ità vt antequàm temp⁹ finis eius adueniat, si quisquam sacerdotum, etiàm ordinante principe, ei communicare consenserit, particeps criminis illius effectus, anathema fiat in perpetuum, ac simili cum eo, cui communicauerit, sententia condemnetur: quoniam potestati principis nullus sacerdotum in hoc præbere debet assensum, vndè vel periurium videatur incurrere, vel (quod absit) si quicunq; catholicæ fidei præuaricator princeps surrexerit, sacerdos nullatenùs fauore principis vel terrore, à rectæ credulitatis lumine ad tenebras cogatur reuerti. Sic enĩ nec supèr annexa capitula, vel imperijs principum vel terroribus oportebit vnquàm euacuare, quia nouimus, omnes penè Hispaniæ sacerdotes, omnesque seniores vel iudices, ac cæteros homines officij palatini iurâsse, atque ità nunc legibus decretum fuisse, vt nullus refuga vel perfidus, qui contra gentem Gotthorum, vel patriam, seu regem agere, aut in alterius gentis societatem se transducere reperitur, integritate rerum suarum n ullatenùs reformetur, nisi forsitan princeps humanitatis aliquid personis talibus impartiri voluerit, qui tamen non ampliùs quàm vigesimam partem rerum ei, qui perfidus extitit, de rebus, vndè rex elegerit, tribuendi potestatem habebit. Sed quia plerosque clericos incõstantis leuitatis, interdùm prauitatis præsumptio ità eleuat, vt prætermissa ordinis sui grauitate, ac polliciti sacramenti immemores, constante principe, cui fidem seruare promiserant, in alterius electionem temeraria leuitate consentiant, abrogari decet hanc omninò licentiam, & à nostro consortio penitùs extirpari, ità vt si quicunque laicorum quandoquè intra fines patriæ Gotthorum superbiẽs, regni apicem sumere fortasse tẽtauerit, eique clericorum quilibet adiutorium vel fauorem præstiterit, atq; hunc, qui superbire videtur, ad eandem regni ambitionem præualente delicto peruenire cõtigerit, ex eo quidem die vel tẽpore eundem episcopum, vel cuiuslibet ordinis clericum, excommunicatum manere perpetim oportebit, qui tali se sceleri implicauit. Tamen si propter improbitatem principis, cui iniquè consensit, non potuerit instantia sacerdotum à communione suspendi, saltem si superstitem eum post eiusdem regis obitum tempus inuenerit, superiori anathematis correptioni subiaceat: & quicunque illi, præterquàm in vltimo vitæ suæ (si tamen eum legitimè pœnitere probauerit) communionis gratiam cõsenserit impendendam. Nobis interim ratio persuasit, synodali super hoc constitutiõe decernere, vt quicunque etiàm laicorum in prædictis capitulis, hoc est, in aduersitate gentis, aut patriæ, potestatísve regiæ, in externas partes se conferendo, vel talibus opem præbendo, noxius fuerit vltrà repertus, non solùm (vt dictum est) omniũ rerũ suarum proprietate priuetur, sed & perpetua excommunicatiõe damnetur: & nunq̃ illi, nisi in vltimo mortis suæ communio tribuatur, excepto, si aliter communiõis eius remedium, vel eorũ quos suprà taxauimus, imploratione sacerdotum apud principem fuerit impetratum. Nam si in derogationem aut contumeliam principis reperiatur aliquis nequiter loqui, aut in necem regis seu eiectionem intendere, vel consensum præbere, nos quidẽ huiuscemodi excommunicatione dignum censemus: vtrùm tamen sit illi quandoquè communicandum, pietati principis decernendum relinquimus, cuius procul dubiò potestatis est, subiectorum culpas, misericordiæ iudicijq; sententia temperare. Contestamur autem clementissimos principes, & per ineffabile diuini nominis sacramentum obtestantes, vnanimiter obsecramus, nè quandocunquè absque iusta (vbi necesse fuerit) imploratione sacerdotali, excõmunicationis huius sententiam à perfidis clericis, vel laicis ad externas partes se transferentibus, vel consensum præbentibus, quacunque temeritate suspendant. Nam hoc magis vtilitatib⁹ videtur ferre consultum, si constitutiõis nostræ forma seruetur. Execrandum anathema fiat, & velut præuaricator catholicæ fidei semp apud Deum reus existat, quicunque regum deincèps canonis huius censuram in quocũque crediderit vel permiserit violandam.

2 Nihil contra ordinis statutum temeritatis ausu p̃sumatur, neque illa, quæ summa veneratione censentur, vel minimo præsumptionis

*creditum

*præstanda

7. q. 1. Nihil contra ordinis

ptionis tactu saluantur, cùm ad hoc tátùm fieri iussa sunt, nè interrupta noscantur, vel languoris prouētu robore salutis priuetur natura. Non ergò fragilitati solùm consulitur humanę, sed etiàm sacro honori mysteriorum Dei prouida cauetur solicitudine. Censuimus ergò conuenire, vt cùm à sacerdotibus Missarum tempore sancta mysteria consecrantur, si ægritudinis acciderit quilibet euentus, quo cœptum nequeat consecrationis expleri mysterium, sit liberū episcopo vel presbytero alteri, consecratiōem exequi officij cœpti. non enim aliud ad supplemētum initiatis mysterijs cópetit, quàm aut incipientis, aut subsequentis completa benedictione sacerdotis: quia nec perfecta videri possunt, nisi perfectionis ordine cōpleantur. Rom 12.b Cùm enim simus omnes vnum in Christo, nihil contrariū diuersitas format, vbi efficaciam prosperitatis vnitas fidei repræsentat. Quod etiàm consultum cuncti ordinis clerici indiuiduum esse sibi nō ambigant, sed (vt præmissum est) præcedentib⁹ libenter alij pro complemento succedant. nè tamen, quod naturę languoris causa cōsulitur, in præsumptionis perniciem cōuertatur, nullus post cibū potumque quālibèt minimum sumptum, Missas facere: nullus absque patentis prouentu molestiæ minister vel sacerdos, cùm cœperit, imperfecta officia præsumat omninò relinquere. Si qs hæc temerare pręsumpserit, excommunicationis sententiam sustinebit.

*sanctis statutis ca.4. cōcilij Valētini in Hispania.

3 Ea, quæ competunt *honestati, cōtingit sæpè quorundam desidia non impleri. Proindè, quia notum est, quæ dignitas in exequijs morientis episcopi ex canonibus conseruetur, traditioni moris antiqui hoc tantùm adijcimus, vt si quis sacerdotum secundùm statuta concilij Valentini, ad humanda decedentis episcopi membra venire commonitus, pigra voluntate distulerit, appellantibus clericis obeuntis episcopi, apud synodum siue apud metropolitanum episcopum, tempore anni vnius nec faciendi Missam, nec communicandi habeat omninò licentiam. Presbyteri autem siue cæteri clerici, quibus maior honoris locus apud eandem ecclesiā fuerit, cuius sacerdos obierit, si omni solicitudine pro *exequijs, aut iam mortui, aut continuò morituri antistitis, ad commonendum episcopum tardi inueniant, aut per quamcunq; molestiā animi id negligere cōprobentur, toti⁹ anni spatio ad pœnitentiā in monasterijs deputētur.

10.q.3. Inter cætera deniquè quæ

4 Inter cætera deniquè, quæ communi consensū nos conferri competēter oportuit, querimonias etiàm parochialium presbyterorum Galliciæ prouinciæ solertissimè discernere decuit, quas contra pontificum suorum rapacitates necessitas (vt comperimus) tandèm compulit in publicū examen deferri. Hi enim pontifices (vt euidens inquisitio patefecit) indiscreto moderamine, parochianas ecclesias prægrauantes, dū in exactionibus superflui frequēter existūt, penè vsque ad exinanitionem extremæ virtutis, quasdam basilicas perduxisse probantur. Nè ergò fiat decętero, quod cōstat hactenùs inordinatè præsumptum, non ampliùs quàm duos solidos vnusquisque episcoporum præfatæ prouinciæ per singulas diœcesis suæ basilicas, iuxta synodum Bracarensem, annua illatione sibi expetat inferri, monasteriorū tamen basilicis ab hac solutione pensionis seiunctis. Cùm verò episcopus diœcesim visitat, nulli præ multitudine onerosus existat, nec vnquàm *quinarium numerum euectionis excedat, aut ampliùs quàm vna die per vnamquanque basilicam remorandi licentiam habeat. Quicunq; verò pontificum eorundem aliter, quàm decernimus, agendū præsumpserit: correptioni proculdubiò canonū subiacebit, qua cōstitutionum synodalium trāsgressores priscorū patrū edictis corripiendos oportet.

Ca.2. cōcilij Bracareń 2.

*quinquagenarium

5 Quosdam paternarū ignaros vel oblitos traditionum, in tantā conspicimus corruisse desidiam, vt eorum execrādo vsu penè oblita patescant, quæ extiterunt legitimè constituta. Dum enim indocti docere appetunt, quid aliud, q̄ quia ignorantiæ errore vexētur, ostendūt? Et quia gressu ꝑpostero innitentes, præsumptionem doctrinæ discēdi studijs anteponūt: patet, ꝙ nō summæ humilitatis gratiā petūt, sed actioni deprauationis inseruiūt. Ex hoc ergò iustę seueritatis talia decernētes oportuno amputare iudicio, iubemus eos, quos in cellulis ꝓprijs reclusos sanctæ vitæ ambitio tenet: quosq; eiusdē sancti propositi & merita iuuant, & probitas ornat, hos & Dei auxilio, & nostro fauore tutos existere: illos verò, quos ī tale ꝓpositū ignauia impulit, nō prudētię cognitio deputauit, quosq; nulla vitę dignitas ornat, sed (quod est deteri⁹) & ignorantia fœdat, & morū execratio turpat, decernimus, ab his abijci cellulis atq; locis, in q̄bus aut ferunt̄ vagi, aut tenent̄ inclusi: atq; ab ep̄is siue rectoribus monasteriorum, ex quorū cōgregatiōe fuerūt, vel in quorū vicinitate consistunt, in monasterijs omnimodò deputētur, vt illic sancti ordinis meditātes doctrinam, primùm possint discere, quę sunt à patrib⁹ instituta, vt posteà valeāt docere, quę sunt sancta meditatione percepta: atque tūc demùm, si doctrinę & sancti operis fructu extiterint fœcundati, ad summa virtutis ꝓperent exercitia, sancta intentione imbuti. Deincèps aūt, quicunq; ad hoc sanctum ꝓpositum venire disposuerint, nō aliter illis dabitur assequi: nec hoc anteà poterunt adipisci, nisi priùs in monasterijs instituti, & secūdùm sanctas monasteriorum regulas pleniùs eruditi, & dignitatē honestæ vitę, & notitiam potuerint sanctę ꝓme-

reri doctrinæ. Illos autem, quos tantùm extrema vesania occupârit, vt incertis locis vagi, ac morum deprauationibus inhonesti, nullam prorsùs nec stabilitatē sedis, nec honestatē mētis habere extiterint cogniti, quicunque ex sacerdotibus vel ministris, vagātes repererint: aut, si fuerint propè, cœnobiorū patribus corrigēdos assignēt: aut, si difficile est, pro sola honestate vigoris suæ potestati erudiendos inclinent.

6 Id etiàm placuit, vt pro reuerētia principis, ac regiæ sedis honore, vel metropolitani ciuitatis ipsius, & consolatione conuicini Toletanę vrbis episcopi, q eiusdē pontificis admonitionem acceperint, singulis p annū mensibus in eadem vrbe debeant cōmorari, messiuis tamē ac vindemialib⁹ ferijs relaxatis. Nos aūt immortali DEO, & glorioso Chindasiūdo principi, ob cuius votū in hanc vrbē sancta deuotiōe conuenim⁹, gratias vnanimiter offerentes, optabili annisu deposcimus, vt sanctæ Ecclesiæ catholicę fidei semp ac pacis cumuletur effectus, & memorato principi cū prosperitate psentis regni, futuri etiàm largiantur præmia gaudij, ipso pręstante, qui in Trinitate vnus DE⁹ viuit & gloriatur in secula seculorū. Horōtius in Christi nomine sanctę Emeritēsis ecclesiæ metropolitanus episcopus, hæc constituta definiens subscripsi. Similiter & alij episcopi subscripserunt, numero 38.

MARTINI
PAPAE PRIMI GESTA.

Ex libro pontificali.

Anno Domini 643. alij, 647.

MArtinus de ciuitate Tudertina prouinciæ *Tusciæ, sedit annos sex, mēsem vnum, dies vigintisex. Huius temporibus Paulus Constantinopolitanę vrbis episcopus, inflat⁹ superbiæ spiritu aduersùs rectum sanctæ Dei Ecclesiæ dogma, audacter præsumpsit paternis definitionibus cōtraire. Insupèr studuit ad cooperimentum pprij erroris, quibusdam subreptionibus, vt & clementissimo principi suaderet Typum exponere, quo catholicum dogma destrueret. In quo Typo omnes omninò voces sanctorum patrum, cum nefandissimorum hæreticorum * dictionibus eneruauit, nec vnā, nec duas volūtates aut operationes in Christo Domino nostro definiens cōfiteri. Qua de re huiusmodi prauitatē suam defendēs, quod nunquàm nec à prioribus hæreticis præsumptum est, ipse illicitè pręsumere studuit, intantùm, vt altare sanctæ nostræ sedis Apostolicę, quod erat in domo Placidię sacratum, in venerabili oraculo, subuertens, diriperet, prohibens nè adorandam & immaculatam hostiam apocrisarij nostri ibidem Deo offerre valeant, nec communiōis sacramenta percipere. Qui videlicet apocrisarij, quia ex præceptione Apostolicæ Au-

*editionib⁹

thoritatis commouerunt eum, vt de tali hęretico intentu recederet, necnon & contestari visi sunt, persecutionib⁹ diuersis, cum alijs orthodoxis viris & venerabilib⁹ sacerdotibus, insecutus est eos, quosdam eorum custodiæ retrudēs, alios in exilio deportās, alios autem verberibus submittēs. Quibus penè omnem mundum conturbantibus, ex diuersis locis querelas contra eos ad Apostolicam nostram sedem plurimi orthodoxi detulisse monstrant, coniurantes, vt totius mali, tantæque euersionis per apostolicā authoritatē abscindatur commentū, quatenùs minimè totius corpus catholicæ Ecclesiæ, nocibilis eorum hæreseos languor disrumpere valeat. Tunc Martinus sanctissim⁹ ac beatissimus episcopus misit, & congregauit episcopos in vrbem Romā, numero cētum quinque, & fecit synodum secundùm statuta patrum orthodoxorū in ecclesia saluatoris, iuxta episcopiū Lateraneñ, residentibus episcopis & presbyteris, adstantibus diaconibus & clero vniuerso, & cōdemnauerunt Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum & Paulum patriarchas Constātinopolitanos, quia nouitates contra immaculatam fidem præsumpserunt innectere: quippe quoniam ipsam excludere properātes, hæreticorum dogmatum contra catholicam Dei Ecclesiam confusionem concinnauerunt, anathematis vltiōe perculsi sunt. Quæ synodus hodiè archiuo ecclesiæ continetur. Et faciens exemplaria, per oēs tractus Orientis & Occidentis direxit, & per manus orthodoxorum fidelium disseminauit. Ipsis diebus imperator direxit in Italiam Olympium cubicularium ad regendam omnem Italiam, pcipiens ei, & dicēs: Oportet gloriam tuam, sicut nobis suggessit Paulus patriarcha huius à DEO conseruandæ vrbis, peragere: & si quidem inueneris prouinciam ipsam consentientem in Typo à nobis exposito, tenere oēs, qui ibì sunt, episcopos & hæreticos possessorum atque habitatorum, & peregrinos, & in eodem subscribāt: Si autem quomodò nobis suggessit Platon gloriosus patricius & Eupraxius gloriosus, potueritis suadere exercitui ibidèm consistenti, iubemus tenere Martinum, qui hîc erat apocrisarius in regia vrbe: & postmodùm per omnes ecclesias relegere eum, qui factus est à nobis orthodoxus Typus, & oēs episcopi Italiæ in ipso subscribant. Si autem inueneritis contrarium in tali causa exercitum, tacitum habetote, donèc obtinueritis prouinciam, & potueritis vobis exercitum aggregare tam Romanę ciuitatis, quamque Rauennatis, vt ea, quę vobis præcepta sunt, quantocyùs explere valeatis. Qui prędictus Olympius veniēs in ciuitatem Romanam, inuenit sanctam Romanam ecclesiā coadunatam cum omnibus episcopis Italię, seu sacerdotibus vel clero. Et volens adimplere

Lateraneñ synodus.

ea,

ea, quæ ei iussa sunt, armans se cum * exercitu virtutis, voluit schisma sanctæ Ecclesiæ intromittere, (hoc per plurimũ tempus actum est) & non illum permisit omnipotẽs Deus, quæ nitebatur, perficere. Vidẽs ergò se à sancta Dei catholica & apostolica Ecclesia superatum, necessè habuit, de sua quasi mala intentione declinare: & quod non potuit per manum armatam facere, subreptitio modo per Missarum solennia nisus est implere. In Ecclesia enim Dei genitricis, semperq; virginis Mariæ ad præsepe, dum ei cõmunionẽ porrigeret sanctissimus papa, voluit interimere eum, vt demandauerat suo spatario. Sed Deus omnipotens, qui solitus est seruos suos orthodoxos circuntegere, & ab omni malo eripere, ipse excæcauit spatarium Olympij exarchi, & non est permissus videre pontificem, quandò exarcho communionem porrexit, vel * pacẽ dedit, nè sanguis eius effunderetur, & catholica Dei Ecclesia hæresi subiugaretur. Quod postmodùm prædictus armiger diuersis cum iureiurando professus est. Videns ergò Olympius exarchus, quia manus Dei circuntegebat Martinũ sanctissimum papam, necessè habuit se cum pontifice cõcordare, & om̃ia quæ ei iussa fuerant, eidẽ viro indicare. Qui facta pace cum sancta Dei Ecclesia, colligẽs exercitum, profectus est Siciliam aduersùs gentem Sarracenorum, qui ibidèm inhabitabant. Et peccato faciente, maior interitus in exercitu Romano peruenit. Et post hoc idẽ exarchus morbo interijt. Deindè directus est ab Imperatore Theodor⁹ exarchus, cui cognomentum Caliopa, cum Theodoro imperiali cubiculario, qui & * Pellurius dicebatur, cum iussione: & tollẽtes sanctissimum Martinum papam de ecclesia Saluatoris, quæ & Constãtiniana appellatur, perduxerunt Constantinopolim, & nec sic eis acquieuit. Deindè directus est sæpiùs dict⁹ sanctissimus vir in exilio, in loco, qui dicitur Cersona, & ibidèm (vt Deo placuit) vitã finiuit in pace Christi cõfessor. Qui & multa mirabilia operatur vsq; in hodiernũ diẽ. Fecit autem ordinationes duas per mensem Decembriũ, presbyteros 11. diacones 5. episcopos per diuersa loca, numero 33. Depositionis eius celebratio, 15. * Kalẽ Octobris.

* exercitus virtute

* panem

* Puluillari *

CONCILIVM LATERANENSE ROMANVM SVB MARTINO PAPA I.

INCIPIT SECRETARIVS I.

IN NOMINE DOMINI DEI Saluatoris nostri IESV CHRISTI, Imperij domini Constantini pijssimi Augusti anno nono, sub die tertio Nonas Octobris, Indictione Octaua:

Residente sancto ac beatissimo Martino Papa sanctæ sedis apostolicę vrbis Romæ, propositis sacrosanctis & venerabilib⁹ euãgelijs in Ecclesia Dñi Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, quæ vocatur Constantiniana, residentibus etiàm viris venerabilibus, pariterq; cum eo audientibus, Maximo sanctissimo Aquileiensi episcopo, Deusdedit sanctissimo Caralitano episcopo, Mauro Cæsenate episcopo, & Deusdedit presbytero, agentibus locũ Mauri sanctissimi episcopi Rauennatis ecclesiæ, Sergio Tempsanensi episcopo, Reparato Manturianẽsi episcopo, Epiphanio Albanẽsi episcopo, Benedicto Aiaceno episcopo, Iuliano Hostano episcopo, Papinio Vibonẽsi episcopo, Maximo Pisaurensi episcopo, Luciano Leontinensi episcopo, Viatore Hortonensi episcopo, Bonito Formiano episcopo, Maioriano Prenestino episcopo, Germano Numanensi episcopo, Laurẽtio Perusio episcopo, Caroso Faralitano episcopo, Martiano Mebiẽsi episcopo, Barbato Sutrino episcopo, Calumnioso Alesino episcopo, Romano Cebellitano episcopo, Peregrino Messanẽsi episcopo, Crescente Lucrensi episcopo, Felice Agrigentino episcopo, Marcellino Clusino episcopo, Geminião Volaterrano episcopo, Mariniano Populoniensi episcopo, Luminoso Tifernistiberinorum episcopo, Potentino Belliternensi episcopo, Mauro Tuscanẽsi episcopo, Martino Gauinate episcopo, Adeodato Spoletano episcopo, Iohanne Pestano episcopo, Gaudioso Reatino episcopo, Laurentio Taurianensi episcopo, Iohanne * Trapeiano episcopo, Luminoso Salernitano episcopo, Sabbatio Buxẽto episcopo, Iohanne Tarentino episcopo, Rufino Sipontino episc. Adeodato Amerino episcopo, Gaudioso Capuano episcopo, Bonito Ferẽtinate episcopo, Mauro Senogalliẽsi episcopo, Mauroso Anconitano episcopo, Bono Ficuclensi episcopo, Fortunato Auximate epis. * Thomate Lunẽsi episcopo, Bonito Ferẽtispolimartio epis. Maximo Trocalitano episc. Paschale Blandanæ episcopo, Luminoso Marsorũ episco. Glorioso

rioso Camerino episcopo, Detorato Tiburtino episcopo, Amabile Ostiensi episcopo, Albino Portuensi episcopo, Palumbo Fundano episcopo, Theodosio Contronensi episcopo, Scholasticio Fanensi episcopo, Elia Lilybetano episcopo, Aquilino Assisinati episcopo, Eusebio Atellano episcopo, Martino Centumcellensi episcopo, Lubentino Stabiensi episcopo, Mauro Senate Episcopo, Læto Lucano episcopo, Theodoro Rosellano episcopo, Andrea Hydrũtensi episcopo, Iusto * Tauromenitano episcopo, Felice Panormitano episcopo, Laurentio Tudertino episcopo, Iohanne Carinensi episcopo, Albino Signensi episcopo, Augustino Squillacino episcopo, Iohanne Rhegitano episcopo, Barbato Cumano episcopo, Felice Tarracinensi episcopo, Oportuno Anagnino episcopo, Firmino Blerano episcopo, Iobiano * Firmabo episcopo, *Firmano Anastasio Narniensi episcopo, Theodoro Tyndaritano episcopo, Sapientio Numentano episcopo, Maximo Mesinati episcopo, Gratioso Nepesino episcopo, Leontio Neapolitano episcopo, Paschale Thermitano episcopo, Oportuno Pisano episcopo, Donato Marianẽsi episcopo, Bonoso Alerino episcopo, Peregrino Lyparitano episcopo, Boëthio Cornensi episcopo, Valẽtino Turritano episcopo, Luminoso Bonẽsi episcopo, Crescentio Libyensi episcopo, Stephano Popiliensi episcopo, Gallionisto Hadrianensi episcopo, Iohãne vito Sabinate episcopo, Potentio Polensi episcopo, Leontio Fauẽtinate episcopo, Donato Sassinate episcopo, Iohanne Vnnogoritano episcopo, Stephano Dorensi episcopo, Iohanne Gabolitano episcopo, & Victoriano * Vralensi episcopo, Theophylactus primus notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Penetrantem cælos Iesum in omni verbo & opere, vt condecet, imitando vestra veneranda beatitudo, congregauit ad se sanctos eius sacerdotes, ordinantes testamentũ eius super sacrificium immaculatum in odorem spiritalis suauitatis, propter commentatam nouitatis adinuentionem, quę vtiquè incognita eis non est, sicuti nec alio cuiquam, in quo zelus pietatis consistit. Veruntamen vt ab ea subtiliter enarretur in auersionẽ quidem huiusmodi hæreseos, cõseruationẽ autem orthodoxæ fidei, pro quo videlicet regulari Apostolicaq; authoritate cõgregauit eos beatitudo vestra: Ideoq;, vtpotè in sapientia omnia perficiẽs, dignetur competenter modum enarrare huius Deo placitæ in idipsum cõuocationis, quatenùs gesta Synodalia ordinabiliter initium cõsequantur, adaperiens, vt condecet, rationem conuentionis his qui congregati sunt, & præsident sanctissimis sacerdotibus, quibus & pręfulget per magnam atque Apostolicam summitatem, prępositam omnibus sacerdotibus, in vniuerso mundo consistentibus. Habens igitur in se Dominum qui dixit, Aperi os tuum, & ego replebo illud, aperiẽtem labia prudenter, vt adnunciet os vestrum laudem eius, prædictæ rei intentum pręcipiat enarrare, quoniam, vt scriptum est, Audiens sapiens sapientior erit, & intelligẽs gubernaculum possidebit, & docti inuenient satisfactionem: pręcipuè sciens cum omni subtilitate, quia hoc est pręceptum Apostolicum, & iudicium Deo Iacob. Paratos nanq; semper esse ad satisfactionem om̃i poscenti vos rationem de spe, quæ in vobis est, princeps apostolorum beatus Petrus pręcepit. Sed & propheta Ioel admonet, dicens: Canite tuba in Sion, iubilate in monte sancto meo, quia venit dies domini. Clamate hoc, suscitate bellatores arma portantes cum * ea sancti spiritûs, in defensionem Catholicę Ecclesiæ, & destructionem totius iniquitatis. Sic nanq; per sacram suam interlocutionẽ confortauit eos ampliùs, vt & infirmus dicat, Quia fortis ego sum: & mansuetus, quia bellator sum ad expurgationem eleuatę superbiæ contra scientiam Dei, & confirmationem diuinorum dogmatum, quibus catholicæ ecclesię patres, sanctęque & vniuersales quinq; Synodi Domini nostri & Dei Iesu Christi fidem firmauerunt: per quem & in quem incipiens & perficiens propositum pro eo spiritale certamen, glorię & laudis corona circũdabitur, vtpotè pietatis aduocatus & auxiliator verissimus.

Psalm. 49. Psalm. 80. Prou. 1. 1. Petr. 3. Ioel. 2. Ioel. 2. for. * galea Ibid.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, præsidens sancto Concilio, dixit:

EVangelicus & omnibus hominibus salutaris sermo, qui secundùm virtutem suæ diuinæ pręedicationis orbis terrarum fines complexus est, volens manifestare ministros & prædicatores solicitos esse, nos dũtaxàt, q Christiani populi pastoris suscipere meruimus officium, & sacerdotij diuinæ incarnationis summæq; dispensationis, per quam nostram adsumẽs mirificè renouauit naturam, demonstrauit, sicut nõstis, reuerendissimi fratres, pastores vigilantes & conseruantes custodias noctis: tunc videlicet, quandò sinè semine conceptus, incorruptè de virgine processit ipse, qui propter nos incarnatus est Deus, quibus & testatur Euangelista, dicens: Et festinantes venerũt, & videntes cognouerũt de verbo, quod dictum est eis. Et omnes qui audierunt mirati sunt de his, quæ dicta sunt à pastorib9, quos & gloria Dñi è cælo refulsit, & multitudo militiæ cęlestis laudãtium Dominum & dicentium, Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonę voluntatis. Cum q-bus oportet & nos præcipuè, propter quos hæc

Luc. 2. Ibid.

hæc eadem scripta sunt, conseruantes cum summa vigilantia & solicitudine custodias de ouili nobis commisso, id est, creditis nobis à Domino populis, in huius seculi nocte conuenientes in vnum intellectum, eundemque sensum, sicut dicit beatus Paulus Apostolus, ac si in aliquã spiritualem Bethleem, quæ est catholica DEI & Apostolica Ecclesia, in qua ipse panis vitæ firmiùs collocatur, quatenùs cognoscere & intendere in eo sermonem immaculatæ fidei debeamus, quem firmiùs roborantibus nobis per traditas apostolicas paternasque promulgationes, ipsa Domini gloria cum militia cælesti & laudibus enitescat, atque mirentur & in nobis Deum miraculorum omnes, qui audiunt de pio nostro studio synceram in Domino plenitudinem: quippe quoniam vera confessione in omnibus sanctis Dei ecclesijs erga omnes Christianos, qui purè adorant eum cum muneribus, id est, pietatis rectis dogmatibus, audientes eum diuinitùs regnantem, falsi nominis quidam sacerdotes conturbati sunt, atque difficultate ducti circa fulgorem luminis, diuinam eius confessionem nouis verborum adinuentionibus, temporibus etiàm nostris vel decessorum nostrorum, studuerunt perimere: Vndè & dolosè eum decipiendo adorare fingentes, scripturas de eo & paterna testimonia corrumpentes, falsè exposuisse noscuntur, in hæreticam prauitatem conuertentes ea. Qui autem sunt isti? Oportet nanque eos in aperto fieri manifestos. Quos vos vtiquè scitis dilectissimi, & apertissimè omnes cognoscent, qui orbem terrarum penè inhabitant. Nec enim in occulto hæc peragere præsumpserunt, nec in loco terræ obscuro, sicut ait beatus Esaias. Vtinàm quidem latenter in semetipsos tãtummodò hoc malum circunscripsissent, & nõ publicè atque in ecclesijs ad læsionem multorum & euersionẽ immaculatæ fidei prædicâssent in scripto: id est, Cyrus Alexandrinæ ecclesiæ episcopus, & Sergius Constantinopolitanus antistes, necnon & eius successores Pyrrhus & Paulus, *concurrentem sibi vicissim habentes in hoc certamen. Et Cyrus quidem ante hos decem & octo annos, vnam operationem in Christo in eadẽ Alexandriæ vrbe definiens diuinitatis eius & humanitatis, ad similitudinem Acephalorum hæreticorum, ordinando capitula numero nouem in ambone prędicans, cum anathemate qui sic non saperet, impiè promulgauit. Sergius autem per epistolam propriam, ad denominatum Cyrum scriptam, eandem similiter vnam operationem suscipiens, cum eo irrationabili præsumptione ausus est confirmare: & non solùm hoc, sed etiàm post aliquot annos eiusdem Cyri nouæ adinuentionis, hoc est, per nupèr duodecimam indictionem elapsam, hæreticã & ipse conscribens * ecthesin fidei, sub nomine tunc imperantis Heraclij, vnam in eadem Saluatoris nostri, secundùm impium Apollinarem, voluntatem & operationem instituit, ex hoc quod dicit imprudenter, sequi operationem voluntatem. Certum est nanque, quòd si sequitur operationem voluntas, per hoc quod sequitur, id est, cum vna voluntate sinè dubio & præcedentem confitetur. Dico autem confirmatam ab eo in scripto vnam operationem, in hoc apertissimè sanctorum patrum abnegante consonam doctrinam, intransgressibiliter definientium, quia quorum vna est operatio, horum vna est & natura, & quia concurrit substantiæ voluntas. Ità etenim beatus quidem Basilius contra Eunomium scribens, ait: Quorum operatio vna est, horum essentia vna est. Sed & beatæ memoriæ Amphilochio scribens is ipse, ait: Qui me vidit, & patrem meum vidit. Non figuram neque formam, quia diuina natura ab omni compositione munda est: sed bonum voluntatis, quod concurrens naturæ, simile parque, magis autem hoc ipsum in patre & filio videri certum est. Sed & sapientissimus Cyrillus in libro Thesaurorum sic ait: Solent enim quæque habent eandem operationem, eiusdem esse essentiæ: & differentiam naturæ in his esse, impossibile est. In sermone autem ad Hermiam facto, ità hic ipse superfluum esse ait, & inceptum contra voluntatem genitorem, aut voluntariè suspicari patrem existere, sed potiùs naturaliter & substantialiter. Est enim non contra voluntatem, quæque est naturaliter concurrentem habens naturæ volũtatem, esse quæ est. Quapropter diuinæ quidem substantiæ & naturæ diuinam esse voluntatem, & operationem naturaliter censuerunt. humanæ autem naturæ vtiquè humanam, vt nè per vnam voluntatem & operationem, vnam & naturam Deitatis & humanitatis Christi similiter cum errantibus & confundentibus hęreticis tradere videantũ, sed piè per vtranque eiusdem voluntatem & operationem, vtranque nobis eiusdem prædicarent naturam. Si enim vbì vnam naturalem operationem, & naturam vnam esse docent, vtiquè vbì diuersæ naturæ sunt, diuersas esse essentiales operationes docere noscuntur: quoniam per differentiam naturæ, differentia naturalium operationum introducitur: sicutì & per indissimilitudinem naturæ, indissimile operationis cognoscitũr: & propter hoc vnam quidẽ, id est, diuinam & incõditam naturam atque operationem, sicutì & voluntatem in patre & filio & spiritusancto sanctæ & consubstantialis adorandæ Trinitatis prædicârunt. Duas autem competenter naturas & operationes, sicut &

1. Cor. 1.

Heretici scripta diuina & patrũ corrumpũt.

Esa. 45.

*id est, expositionem

Basilius.

Idem.

Iohan. 14.

Cyrillus.

& voluntates, diuinam dico & humanam, in vno eodemque sanctæ Trinitatis DEI verbo, propter nos incarnato, in vnitione inconfusam & indiuisam tradidisse monstrantur, id est, increatam, atque creatam, quoniam vtrunq; eandem naturaliter esse, impossibile est. Et hoc luculéter beatæ memoriæ Leo Apostolicæ Sedis præsul in secunda epistola ad Leonem Imperatorem directa, de voluntatibus eiusdem edocuit, dicens: Secundùm quidem formam DEI, ipse & pater vnum sunt: secundùm autem serui formam, non venit facere voluntatem suam, sed voluntatem eius, qui misit eum, apertissimè nobis ostendens, secundùm naturas, duas vnius eiusdemq; CHRISTI DEI voluntates, per hoc quod dicit voluntatem formæ serui, quæ est humana eius voluntas, & per hoc quod dicit voluntatem eius, qui misit eum, quæ est secundùm naturam diuina. Sed & beatæ memoriæ Flauiano de operationibus eiusdem saluatoris nostri in tomo suo prædictus pater scribens, ait: Operatur enim vtraque forma cum alterius communione, quod proprium est: verbo quidem operante, quod verbi est: carne autem exequente, quod carnis est. & vnum horum coruscat miraculis, aliud autem succumbit iniurijs. Quem columnam orthodoxæ fidei sancta Chalcedonensis synodus definiuit, hoc est dicere, omium sanctorum chorus: quoniam quod vna sanctorum patrum Synodus iudicare videtur, tam omnes synodi, quàm vniuersi omninò confirmare patres noscuntur, vtpotè in vno eodemque verbo fidei vicissim sibi per indissolubilem consonantiam concordantes. Si igitur, quomodò dicit prædictus pater, vtriusque naturæ, ex quibus & in quibus indiuisè existens cognoscitur, quod proprium est idem naturaliter & voluntariè operatur, sinè dubio vtriusque naturalem habuit idem voluntatem & operationem. Si enim non habuisset, nec vtriusque naturæ operabatur quod proprium est: quia quicquid sinè operatione fuerit & voluntate, neque naturaliter operabitur aliquid omninò, nec vult, dum cóstet, quia per voluntatem velle habet qui vult, & per operationem naturaliter efficaciam operantis qui operatur: sicutì per visum videre, qui videt, & per auditum essentialiter audire, qui audit. Propterea enim & ipse, qui propter nos incarnatus est, DEVS verbum per diuinam eius & inconditam voluntatem & operationem, suæ diuinitatis & paternæ naturæ quæ sunt propria, volens operabatur naturaliter, id est, miracula. Vndè & hoc testatur, dicens: Quomodò pater suscitat mortuos & viuificat, ità & filius quos vult viuificat. Et iterùm per humanam, id est, conditam eiusdem voluntatem & operationem, his ipse quæ sunt propria humanæ naturæ, spontè propter nos sustinebat, id est, salutares passiones: quoniam volens humanè propter nos ipse, qui super naturam est DEVS, esuriem, sitim, fastidium, tristitiam atque timorem suscepit, & post hæc omnia mortis experimentum pro nostra salute. Et hoc iterùm testatur de eo Euangelista, dicens: Et ingressus in domum, neminem voluit scire, & non potuit latére. Et iterùm: Exeuntes indè, deambulabant per Galilæam, & non volebat, vt aliquis sciret. Atque iterùm ait: Alio die volebat exire in Galilæam. Item: Dederunt ei vinum cum felle permixtum, & gustans nolebat bibere. Et compendiosè, quicquid adsumptæ ab eo nostræ naturæ proprium extitit, absque peccato tantummodò: licèt vtriusque formæ quæ sunt propria, id est, naturæ, secundùm patris doctrinam, cum alterius communione in vnitione indiuisum procedebat. Sic etenim diuina quidem corporaliter operabatur, eò quòd per animatam intellectualiter sanctam eius carnem hęc omnia proferebat: humana autem operabatur diuinè, quippe quoniam potestatiuè humanas passiones pro nostra salute sinè culpa suscipere dignabatur. Nec enim peccatum fecit, quomodò sacrum testatur eloquium, nec inuentus est dolus in ore eius. Vndè per hanc beatæ memoriæ Leonis Romanæ vrbis præsulis orthodoxam vocem conuicti, & propterea cum omi virtute eandem vocem properantes foris eijcere, magìs autem omnes sanctos ac venerabiles patres, sanctumque Chalcedonense Concilium, quoniam ipsius esse nulli venit in dubium, sicut iam reseratum est, quicquid ab ea definitiuè confirmari dinoscitur. Cyrus quidem, sicut dictum est, nouem capitulorum exposuit seriem: Sergius autem illicitè præsumens prauá ecthesin, quam præ foribus ecclesiæ suæ suspendens, diuulgare studuit: & non solùm hoc, sed & per suam sententiam cum quibusdam ab eo subrepticijs modis deceptis episcopis in scripto firmauit, minimè dubitantes, positam iustam condemnationem in veneranda definitione eiusdem sancti Chalcedonensis Concilij, aduersùs eos, qui nouitates contra immaculatam fidem præsumunt, innectere, contra quam omne illis certamen & pugna consistit: quippe quoniam ipsam excludere properantes, hæreticorum dogmatum contra catholicam DEI Ecclesiam per sua conscripta confusionem concinnauerunt. Et hæc quidem Cyrus & Sergius, successores autem Sergij Pyrrhus & Paulus, ac si quādam malitiæ propaginē in eos effusam, per suam stultitiā dilatātes eam: vnus quidem eorum, i. Pyrrhus, denuò plurimis episcopis terrore & blādimētis ab

Marginalia: Leo papa. — Iohan. 10. — Iohan. 6. — Idem epistola 10. — Iohan. 5. — Marc. 7. — Marc. 9. — Iohan. 1. — Matth. 27. — 1. Petr. 2. — Pyrrhus

eo dolosè deceptis, huiusmodi impietatem actis & subscriptionibus proprijs eorum, qui ab eo decepti siue vim passi sunt, confirmare studuit, extollens aduersùs scientiam Dei malignam professionem suam. Propter quod anteà confusus, quia vituperabile est omne malum, vti damnabile, festinauit pro hoc ipso hìc adueniens emẽdare proprium commissum, & libellũ obtulit cum sua subscriptione Apostolicæ nostræ Sedi, condemnans in eodem libello omnia, quæ à se vel à decessoribus suis scripta vel acta sunt aduersùs immaculatam nostram fidem. His itaque ab eo peractis, posteà rursùs more canis ad proprium impietatis vomitum repedauit, iustam mercedem ac retributionem propriæ transgressionis Canonicam pœnam siue depositionem decerpens. Paulus autem præcessores suos in his superare contendens, non solùm in scripto per propriam Epistolam, ad hãc directam nostram Sedem, confirmauit & ipse contra se superiùs memoratæ ecthesеos irrationabilem hæresin, sed etiàm contradicens in scripto aduersùs recta sanctæ DEI Ecclesiæ dogmata, audacter præsumpsit paternis definitionibus contraire. Propter quod iusta ab Apostolica Sede & ipse depositionis vltione percussus est. Insupèr studuit ad cooperimentum proprij erroris, & in hoc Sergium imitatus, quibusdam subreptionibus vti, & clementissimo principi suadere, typũ exponere, qui catholicum dogma destrueret. In quo typo omnes omninò voces sanctorum patrum cum nefandissimorum hæreticorum dictionibus eneruauit, nec vnã, nec duas voluntates aut operationes in CHRISTO DEO nostro definiens confiteri. Ac per hoc sinè voluntate penitùs & operatione CHRISTVM denunciando, id est, absque substantia & natura eum prædicare noscuntur. Quod enim nullam virtutem habet, sicut beatæ memoriæ Dionysius ait, nec est, nec quidquam est, nec aliqua est eius omninò stabilitas. Nec enim aliter natura cognoscitur esse secundùm veram substantiam consistens, nisi per inhærentem sibi naturalem & substãtialem virtutem, quæ videlicet & confirmare eam naturaliter adsolet. Qua de re huiusmodi prauitatem suam defendens, quod nũquàm necà prioribus hæreticis præsumptum est, ipse illicitè præsumere studuit. Altare enim sanctæ nostræ sedis, in domo Placidiæ sacratum, in venerabili oraculo subuertens diripuit, prohibens nè adorãdam & immaculatam hostiam, id est, sacram celebrationem apocrisarij nostri ibidèm DEO offerre valeant, & viuificæ diuinæ communionis sacramenta percipiant. Quos videlicet apocrisarios, quia ex præceptione Apostolicæ authoritatis commonuerũt eum, vt de tali hæretico intentu recederet, necnon cõtestari visi sunt, persecutionibus diuersis cum alijs orthodoxis viris & venerabilibus sacerdotibus insecutus est eos: quosdam eorum custodiæ retrudens, alios in exilio deportans, alios autem verberibus submittens. Et quid me oportet multa differendo sermonem extendere, dum constet omnibus, quæ ab ipso publicè, necnon decessoribus ipsius per tot tempora contra orthodoxos viros atque Catholicam fidem perpetrata sunt: Quibus penè omĩbus omnem mundum conturbantibus atque solicitantibus, necessitate compulsi ex diuersis locis querelas cõtra eos seu accusatiões ad Apostolicam nostram sedem plurimi Orthodoxi detulisse monstrantur, & tam in scripto deprecantes & coniurantes, quamq; in cominùs positi postulantes, vt totius mali tantæque euersionis per Apostolicam authoritatem abscindatur commentum, quatenùs minimè totum corpus Catholicę ecclesiæ nocibilis eorum ecthesеos languor disrumpere valeat. Ideoque in scripto vel sinè scripto orthodoxorum Preces minimè despicientes Apostolicæ memoriæ nostri decessores non destiterunt prædictis viris diuersis temporibus consultissimè scribentes, & tam rogantes, quamque regulariter increpantes, necnon per apocrisarios suos, vt dictum est, pro hoc maximè destinatos pręsentialiter admonentes & cõtestantes, quatenùs proprium emendarent nouitatis cõmentum, atque ad orthodoxam fidem Catholicæ Ecclesiæ remearent: & neq; rogantes, neq; increpantes potuerũt eos à suo conamine quoquo modo reuocare, sed sicut dicit Dñs incorrectis: Cantauimus vobis tibijs, & non saltauerunt: lamentauimus, & non planxerunt. Obduratum est cor eorum, sicut scriptum est, & auribus grauiter audiêrunt, & oculos suos clauserunt, nè quandò videant oculis suis, & auribus audiant, & corde intelligant, & reuertantur, & sanẽtur per susceptionem salutiferæ prędicationis. Vndè & ego tam propter irreuocabile eorum cor, & propter animas, quæ per eorum fallacem deceptionem depereunt, necnon propter precationes, sicut dictum est, ad Apostolicam sedem super tali Capitulo in scripto delatas, pertimescens quippe imminẽtem iram super eos, qui negligenter opus Dei faciunt, necessarium fore pręuidi, omnes vos, qui secundùm gratiam eius sacerdotale officium geritis, inuitare, & propter hanc quæstionem in nomine Domini congregare in vnum, quatenùs communiter omnes, ipso vtiquè DEO respiciente & iudicante nosipsos, sed & nostra omnia, de prædictis viris, siue nouitate in dogmatibus eorum exposita, tractare debeamus. Et maximè præceptum habentes Apostolicum, attendere nosipsos & gregi, in quo nos Spiritussanctus posuit episcopos,

Pyrrhus romæ canit palinodiã coram Papa.

Pyrrhus redit ad vomitum.

Paulus.

Sacrilegũ Pauli facinus.

Luc. 7.

Esaię 6. Matth. 9.

Actor. 20.

scopos, regere DEI Ecclesiam, quam acquisiuit per sanguinem propriū: sed & iterùm attendere lupos, attendere malos operarios, qui peruersa faciunt & loquuntur, vt trahere post se discipulos valeant, nè quādò quidem radix amaritudinis sursùm germinans, nocere valeat fidem per negligentiam eorum, id est, nostram omnium sacerdotum, qui euellere mala, & meliora plantare sunt ab eo propositi. Ideò * propter vnusquisque sciturus se rationem reddere in æquitate iudicaturo vniuersum mundū, absque vlla reuerentia, quia, sicut scriptum est, si reueritus fuerit, non beneplacet anima mea in ipso, cognita maximè cum omni subtilitate multitudine prauitatis eorum contra immaculatam nostram fidem ab eis præsumpta, omnibus nobis, qui ad hoc huc venisse & præsidere dinoscimur, tam per accusantium eas personas in scripto, quàq; per conscripta eorum, contra immaculatam fidem ab eis præsumptæ multitudine prauitatis illorum, quid de his vnusquisq; cum ope diuina ad gloriam DEI ab ipso inspiratus visum fuerit, prosequatur, præ omnibus in sua conscientia timorem eius decerpens in hoc, quod loquitur & intelligit de huiusmodi quæstione, in confirmatione & stabilitate catholicæ Ecclesię, & orthodoxę fidei, hoc est, salutis animarum nostrarum, fructu puræ confessionis, quæ est in eundem Dominum DEVM nostrum IESVM CHRISTVM, omnibus nobis apertissimè existente.

Hebr.10.

MAVRVS CÆSENÆ CIVItatis episcopus, & Deusdedit Rauennatis presbyter, per vnum ex eis Maurum Episcopum Cæsenatem dixerunt:

SVggerimus sancto Apostolatui vestro, quia secundùm vestram prudentissimā interlocutionē oṁibus luce clariùs manifesta sunt, nec cuilibet incognitū est orthodoxorum, quæq; per tot tēpora illicitè perpetrata sunt aduersùs nostrā immaculatā fidē, tam à Cyro, Sergio, Pyrrho & Paulo: contra quos iustè pro hoc querimoniæ vestræ Apostolicæ sanctęque sedi à fidelibus & zelum habentibus Dei oblatæ sunt. Qua de re venerator sancti apostolatûs vestri Maurus sanctissimus Episcopus, certiùs hæc eadem per apocrisarios suos cognoscēs, oṁinò desiderium habuit in sancto Concilio aduenire. Ideoque satagens direxit nos ad sacra vestra vestigia, videlicet vt vicem eiusdem per nosipsos in omnibus, quæ in hoc sancto Concilio regulariter peraguntur, adimplere debeamus, eò quòd necessarijs vtilitatibus occupatus, ad præsens minimè valuit secundùm vestram præceptionem prospectui vestro repræsentari. Ideoque propriam Epistolam pro tali re vnà cum scriptione eius præ manibus habemus, per quam nostras personas in his, quæ aguntur, pro se confirmare dinoscitur, significans & ipsas occupationes pro quibus minimè valuit aduenire. Sed si placet vestræ beatitudini, petimus vt ante omnia coram hoc sancto Concilio recenseatur, & actibus inseratur.

MARTINVS SANCTISSImus & beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, præsidens sancto Concilio, dixit:

Secundùm postulationem Mauri Cæsenatis Episcopi, & Deusdedit Rauēnatis presbyteri, subscripta epistola per eos oblata Mauri reuerendissimi episcopi Rauennatis ecclesiæ, suscipiatur, & huic venerabili Concilio lectione pandatur. Cumq; suscepta fuisset à Paschale notario regionario Apostolicæ sedis, in his relecta est:

DOmino sancto & meritis beatissimo, totoque orbe Apostolico & vniuersali pōtifici Martino Papæ, Maurus seruus seruorū DEI Episcop'. Vnicū oṁibus & singulare est redemptoris Dei & Domini nostri Iesu Christi concessum remedium ad animarum nostrarum salutē, vt ea, quæ per Apostolorum prædicationē percepimus & patrum doctrinam, proculdubiò teneamus. Ergò quia apostolatûs vestri præceptionibus admonitus, vt pro his, quæ aduersùm eorum doctrinam commentata sunt, debeam ad sanctam & Apostolicam Ecclesiam, vestramque præsentiam reperiri, & vnà cum cæteris Episcopis, quæ de his patres præcipiunt, debeant terminari, neque etiàm præparatum, dum ab exercitu & plebe huius ciuitatis, vel etiàm Pentapolitanorum detinerer, pro incertis gentilium excursionibus & non se habentibus præsentia excellentissimi Exarchi, ad hanc suggestionis meæ satisfactionem venire compulsus sum. Quod cum summo mœrore satisfaciens supplico, vt me non sicut absentem, sed vt præsentem & festinā-tem suscipere Apostolatus vester dignetur. Nam in his quæ mouentur, & cōtra patrum Orthodoxorum decreta proponuntur, me non aliter sentire, nisi quomodò sancta vestra Apostolica doctrina & orthodoxa tenet Ecclesia, & omnem nouitatem repellēs atque respuens, non solùm ecthesin, quæ à Pyrrho Constantinopolitano Episcopo defendebatur, abijcio: quippe, quia vt hæretica de ædibus Constantinopolitanæ Ecclesiæ est deposita, sed & quæ ad eiusdem defensionem nouiter conscripta sunt, omni modo nec consentio, nec suscipio, sed cum ana-

Epistola Rauennaten. episcopi ad Papā Martinum.

anathemate repello. Sed & duas operationes duasque voluntates profiteor, & Deum & hominem Dominũ Iesum Christum per Spiritum sanctum in vtero virginis conceptum & natum, in duabus naturis verum Deum & hominem, in vna persona vtraque operantẽ, quæ deitatis & humanitatis sunt, tenere me profiteor, nec aliud, quàm quod sanctas quatuor vniuersales Synodos inuenimus prædicâsse, & quintam sub piæ memoriæ Iustiniano, suscipere: sed solam fidẽ à patribus constitutam, per quam verum Deum verumque hominem, totum in suis, totum in nostris prædicauerunt, omni constantia profiteri. Ad quod hanc satisfactionis meæ suggestionem per consamulos meos Maurum Cæsenatem episcopum, & Deusdedit presbyterum, dirigere non omisi, eosque vice mea, vt quicquid aduersùm ecthesios vel alia cõscripta ad eius defensionem nouiter commentata descripserint, me sinè dubio esse conseruaturum. Et subscriptio: Ora pro me Domine sancte & meritis beatissime, totoque orbe apostolice papa.

MARTINVS SANCTISSImus & beatissimus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, præsidens sancto concilio, dixit:

Relecta epistola Mauri reuerendissimi Episcopi Apostolicis dogmatibus cõueniens, atque ideò cum recta confirmationis sanctorum patrum confessione, & omnem hæresim condemnationi submittens, si complacet huic sancto cõcilio, actis nostris indatur.

Maximus venerabilis episcopus Aquileiensis Ecclesiæ, dixit:

Epistola Mauri sanctissimi Episcopi Rauennatis, secũdùm vestram iussionem actis nostris inserta, atque per eius tenorem consonante huic sancto Concilio in his, quæ pro orthodoxa & immaculata fide ab ea peaguntur, suam mentem demonstrante, illud cum fiducia reserabo, quia omnis qui differentiam vnius Christi naturalium voluntatum & operatióum abnegat, & naturarum eiusdem, ex quibus & in quibus consistit, negat pariter proculdubiò differentiam. Nec enim possibile est, ipsum eundemque Dominum Deum nostrum IESVM Christum conditum & inconditum naturaliter existentem, vtriusque naturæ, ex quibus consistit, in voluntate & operatione minimè naturalem proprietatem in vnitiõe saluare. Quoniam qui sic sapere non vult, sanctam Chalcedonensem respuit Synodum, omesq; sanctos ac venerabiles patres: quippe quoniam in definitione sua luce clarius promulgâsse dinoscitur, asserens in hoc tantummodò minimè amputari, differentiam naturarum Christi post vnitatem, quia vtriusque naturæ indiminutè, absque tantummodò peccato, saluatur naturalis proprietas. Ergò si specialiter propter hoc definitum est minimè amputari differentiam naturarum, quia proprietas naturalis saluatur, ex quibus consistit naturis: proprietas autem est diuinæ naturę CHRISTI, diuinitùs eum velle & operari diuina: item proprietas est eiusdem humanæ naturæ, eundem humana velle & operari humana, vt approbetur DEVS & homo naturaliter esse, certum quia proprietatem vtriusque naturæ respuit, atque ideò differentiam naturarum post vnitionem recusat, qui differentiam eiusdem naturalium voluntatum & operationum abnegat: & ex hoc denominatum sanctũ Chalcedonense Concilium & omes venerabiles Catholicæ Ecclesiæ patres respuunt. Pro qua re oportet, iuxta vestram prudentem commonitionem, magìs autem secundùm diuinam præceptionem nos, qui super domum eius, hoc est, catholicam Ecclesiam episcopale ministeriũ *solicitè vigilare, vt nè quid de sacris eius muneribus, i. Apostolicis de eo promulgationibus paternisque dogmatibus fures occultè irruentes valeant deprædari, dormientes nos ex quadam negligentia atque postpositione obseruationis diuinorum præceptorum reperientes. Vndè, si placet vestræ beatitudini, supplico, quatenùs per vnã vel duas, si multùm, vt nè fastidium per hæc, quæ omnibus manifesta sunt, gestis ingerere videamur, querulantium personas, Cyrum, Sergium, Pyrrhum & Paulum, conuenienter, quæ de his proponuntur, cognoscamus, necnon per conscripta eorum aduersùs fidem exposita, quæ videlicet & sinè accusantis persona redarguere eos apertissimè demonstrantur. Proptereà enim accusatio extranea superflua esse dinoscitur, quoniam à suis temerarijs conscriptis apertiùs accusantur, quibus omnem mundum conturbâsse noscuntur. Ità nanque Dominus ait: Ex ore tuo iudicabo te, &, Ex verbis tuis iustificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. Quia verò multæ personæ accusantium, licèt existant, minimè sunt necessariæ nobis, vbi manifesta est culpa eorum qui accusantur, à sanctis Synodis luculentiùs docemur. Igitur contra vtrosque, id est, Nestorium & Eutychen, & cum eis Dioscorum nefandissimos hęreticos, vnus tantummodò accusator, hoc est, beatæ memoriæ Eusebius Dorylensis ecclesiæ Episcopus legitur extitisse. Contra Theodorum autem & Origenem in sancta quinta synodo accusator quidem nullus, sed tantummodò eorum conscripta ad accusationem ipsorum & repræhensionem suffecisse noscuntur. Igitur & in præsenti, oportuna gestorum serie

*deest, accepimus, aut aliquid tale

Luc. 19.

Matth. 12.

serie conseruata, per vnam aut duas accusantium personas, si placet, cum omni subtilitate ad accusationes eorum nostram præparemus solicitudinem.

Deusdedit venerabilis episcopus insulæ Sardiniæ, dixit:

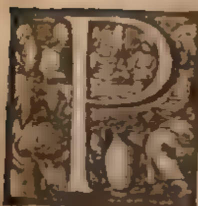
APostolicis visceribus vestra beatitudo commota, & nos omnes hortata est ad tuitionem catholicæ & Apostolicę fidei, quæ temeraria præsumptione ab aduersantibus verbo fidei expugnatur, in vnum conuenire, dum cōstet vos sanctissimi cum beato Paulo Apostolo eadem compassibiliter dicere: Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vror? satagentes nè aliquis de his, quæ vobis creditæ sunt, rationabilibus ouibus à bestijs capiatur. Vndè & ego supplico, pro defensione paternorum & synodalium dogmatum, ante omnia per suggestiones oblatas sanctæ vestræ Apostolicæ Sedi, necnon accusantium personas, Cyrum, Sergium, Pyrrhum & Paulum, prauitatem eorum nobis manifestari, sed & per conscripta eorum ordinabiliter, contra immaculatam nostram fidem exposita, quatenùs per examinationem eorum cōgrua super his sententia subsequatur.

2. Cor. 11.

Vniuersi sanctissimi episcopi dixerunt vnanimiter dogmata continere, & quia venerabilium patrum & synodorum piam confessionem destruere, qui vnam in Christo DEO voluntatem & operationem prędicare præsumunt, petimus licèt minimè ignoranda, attamen propter ordinem gestorum reserare omnibus nobis per accusationes aliquas obnoxiorum huiusmodi excessum, quatenùs opportunè rationabiliterque examinatio subsequatur, maximè pleniùs pertractantes eorum cōmissum per ea, quæ ab eis contra immaculatam fidem conscripta sunt.

INCIPIT SECRETARIVS II.

IN NOMINE DOMINI DEI Saluatoris nostri IESV CHRISTI, Imperij domini Constantini pijssimi Augusti Anno nono, sub die octauo Idus Octobris, Indictione Octaua:

PRæsidente sancto ac beatissimo Martino Papa sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romæ, propositis sacrosanctis & venerabilibus Euangelijs in Ecclesia Domini DEI & Saluatoris nostri IESV CHRISTI, quæ vocatur Constantiniana, residentibus etiàm viris venerabilibus, pariterque cum eo audientibus, Maximo sanctissimo Aquileiensi episcopo, Deusdedit sanctissimo Caralitano Episcopo, Mauro Cæsenate Episcopo, & Deusdedit presbytero, agentibus locum Mauri sanctissimi Episcopi Rauennatis ecclesiæ, Sergio Tempsanensi episcopo, Reparato Manturianensi episcopo, Epiphanio Albanensi episcopo, Benedicto Aiaceno episcopo, Iuliano Hortano Episcopo, Papinio Vibonensi episcopo, Maximo Pisaurensi episcopo, Luciano Leontinēsi episcopo, Viatore Hortonensi episcopo, Bonito Formiano episcopo, Maioriano Prænestino episcopo, Germano Numanensi Episcopo, Laurentio Perusino Episcopo, Caroso Faralitano episcopo, Martino Mebiensi episcopo, Calumnioso Alesino episcopo, Barbato Sutrino episcopo, Peregrino Messanensi episcopo Romano Cerellitano episcopo, Criscete Lucrensi episcopo, Felice Agrigentino episcopo, Marcellino Clusino episcopo, Geminiāo Volaterrano episcopo, Mariano Populoniensi episcopo, Luminoso Tifernistiberinorum episcopo, Potentino Belliternēsi episcopo, Mauro Tuscanensi episcopo, Adeodato Spoletano episcopo, Iohanne Pęstano episcopo, Gaudioso Reatino episcopo, Laurentio Taurianensi episcopo, Iohanne * Trapeiano episcopo, Luminoso Salernitano episcopo, Sabbatio Buxento episcopo, Iohanne Tarentino episcopo, Rufino Sipontino episcopo, Adeodato Amerino episcōpo, Gaudioso Capuano episcopo, Bonito Ferentinate episcopo, Mauro * Sinogalliensi episcopo, Mauroso Aconitano episcopo, Bono Ficuclensi episcopo, Fortunato Auximate episcopo, Thomate Lunensi episcopo, Bonito Ferentispolimartio episcopo, Maximo Trocalitano episcopo, Paschale Blandano episcopo, Luminoso Marsorum episcopo, Glorioso Camerino episcopo, Decorato Tiburtino episcopo, Amabile Hostiensi episcopo, Albino Portuensi episcopo, Palumbo Fundano Episcopo, Theodosio Cotronensi episcopo, Scholasticio Fanensi episcopo, Elia Lilybętano episcopo, Aquilino Assisinati episcopo, Eusebio Atellano episcopo, Martino Cētumcellensi episcopo, Iubentino Stabiensi episcopo, Mauro Senate episcopo Læto Lucano episcopo, Theodoro Rosellano episcopo, Andrea Hydruntino episcopo, Iusto Tauromentano episcopo, Felice Panormitano episcopo, Laurentio Tudertino episcopo, Iohanne Carinensi episcopo, Albino Signensi episcopo, Augustino Squillacino episcopo, Iohāne Rhegitano episcopo, Barbato Cumano episcopo, Felice Terracinensi episcopo, Oportuno Anagnino episcopo, Firmino Blerano episcopo, Lobiano Firmiano episcopo, Anastasio Narniensi episcopo, Theodoro Tyndaritano epi-

episcopo, Sapientio Numentano episcopo, Maximo Mesinate episcopo, Gratioso Nepesino episcopo, Leontio Neapolitano episcopo, Paschale Thermitano Episcopo, Oportuno Pisano episcopo, Donato Marianensi episcopo, Bonoso Alerino episcopo, Peregrino Lyparitano episcopo, Boëthio Cornensi episcopo, Valentino Turritano Episcopo, Luminoso Bonensi episcopo, Crescentio Libyensi episcopo, Stephano Popiliensi episcopo, Callionisto Hadrianensi episcopo, Iohanne vico Sabinate episcopo, Potentino Polensi episcopo, Leontio Fauentinate episcopo, Donato Sassinate episcopo, Iohãne Vnnogoritano episcopo, Stephano Dorensi episcopo, Iohanne Gabopolitano episcopo, & Victoriano Vzalensi episcopo:

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

Psalm. 88. Beatus Dauid ad Dominum dicit: Iustitia & iudicium pręparatio sedis tuę: Misericordia & veritas præibunt ante faciem tuam. Hanc igitur præparationem per veritatem gestorum ad gloriam eius, & imitationem sacræ Sedis suæ properans opportunè perficere, & sancta synodus nobiscum consistens venerabilium sacerdotum, vt ex hoc præcipuè in eum glorieť in hoc, quòd intelligit & cognoscit Dominum, & facit iudicium & iustitiam in medio terræ: (Hier. 9.) studuit competenter non anteà per scripta eorum, qui accusati sunt, causam illorum discutere, donèc per querulantium institutiones respexerit hanc & addiscere valuerit, illud videlicet, quod per sapientiam benè placuit Salomoni, adimplens, quod dicit: Antequàm scruteris, non repræhendas: intellige priùs, & tunc increpa: Antequàm audiéris, non respondeas. (Eccl. 11.) Nempe licèt apertissima est contrariorum repræhensio, veruntamen oportet & his, quæ clara sunt, ad eorum examinationem ordinem conseruari ab his, qui secundùm DEVM scrutari deputati sunt: quatenùs ità cum oratione cooperantem inueniamus & confessorem DEVM, qui dicit: Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibì sum in medio eorum. (Matth. 18.) Offerantur ergò secundùm piè complacitam omnibus nobis consequentiam per eos, quorum interest, siue de nostro venerabili scrinio, dilectissimum primicerium & notarios querulantium denominatos temeratores cum omni reuerentia secundùm ordinem submonitio.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Suggero vestræ sacratissimę beatitudini, quoniam præ foribus adstat venerabilis secreti vestri, Stephanus reuerendissimus episcopus Dorensis, primus Hierosolymitani ecclesiastici concilij, aditum sibi expetens, in vestra sacratissima synodo: & quidem desiderat innotescere quid præcipitis.

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

Stephanus reuerendissimus episcopus Dorensis, secundùm petitionem suam introëat, & competenter quæ ei videntur, edisserat.

Stephanus reuerendissimus episcopus Dorensis coram sancto Concilio adstans, dixit:

Postulo beatitudinem vestram, si placet, præcipere humanitatis meæ libellum suscipi, & coram sanctitate vestra recenseri.

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

Secundùm supplicationẽ memorati reuerendissimi Stephani episcopi Dorẽsis libellus eius suscipiatur, & lectioni pandatur.

ET ACCIPIENS ANASTASIUS notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam linguam interpretatum, relegit in his:

Sanctæ Apostolicę Synodo, secũdùm gratiam Dei & regularem authoritatẽ præsidentis in ea Martini ter beatissimi Papæ, congregatæ in hanc antiquã almamq; vrbem Romã, pro confirmatione sacra & defensione paternarum & Synodalium Catholicę Ecclesiæ definitionum vel promulgationũ, Stephanus per misericordiam Dei episcopus, & primus Hierosolymitanæ sacerdotali sede existens diœceseos, suggero quæ subtèr adnexa sunt: (*sacerdotalium sediũ)

(2. Cor. 1.) Benedictus Deus & pater Domini nostri Iesu Christi, pater miserationum & Deus totius consolationis, qui consolatus est nos per sacratissimum in idipsum & sacer-

dotalē conuentum sanctitatis vestrę in omi tribulatiōe nostra, quæ facta est nobis propter sanctam catholicam eius Ecclesiam, ab aduersantibus verbo fidei. Hanc etenim beatissime in pace & tranquillitate consistentem veluti fluctus immanes irruentes per suam hæresin turbauerunt, priùs quidem Theodorus Pharanitanæ ecclesiæ quōdàm episcopus: postmodùm autem Cyrus Alexandrinus antistes, item Sergius Constantinopolitanus, necnon successores eius Pyrrhus & Paulus. Hi nanq; Apollinaris & Seueri dogmata hæreticorum renouare ausi sunt per hoc, quòd prædicauerunt vnam voluntatem & vnam operationem diuinitatis & humanitatis Christi dogmatizare, quorum scripta testantur contra omnem præseminatam orbem terrarum, ad deceptionem simplicium: qui studuerunt non solùm exponere audacter ea & conscribere, sed & diuulgare contra paternas & synodales Ecclesiæ institutiones in aperto nisi sunt, & tam per capitulorum seriem super ambone cum anathematis vinculo, qui sic non saperet, & secūdùm sensum eorum recitatam, quamque per sententias & subscriptiones ac gestorum monimenta. Ac per hoc vniuersam Catholicam Ecclesiam in his conturbantibus memoratis viris, iuxta quod beatus Hieremias inquit: Confusi sumus, quia audiuimus improperium: dereliquimus in confusione vultum nostrum, quia introiérunt alienigenæ in sanctuarium nostrum: & propterea aliquādò quidem aquā capiti, & oculis fontes lachrymarum exquirebamus, vbiquè omnes fideles huiusmodi miseram calamitatem plorantes: aliquandò autem pennas columbæ secundùm beatum Dauid, & volemus & annūciemus hęc omia omnium præpositæ, * sed dico autem summæ vestræ & principali, ad medicinale consultum emersi vulneris: quippe quoniam hoc potestatiuè olim & ab antiquitùs facere per Apostolicam siue canonicam cōsueuit authoritatem, dum aperta lucubratione non solùm claues regni cælorum creditæ sunt ei, atque ipse tantummodò ad aperiendum eas fidelibus quidem dignè, minimè autem Euangelio gratiæ credentibus iustè claudere magnus secundùm veritatem, & princeps Apostolorum meruit Petrus: sed etiàm & pascere primus iussus est oues totius Catholicæ Ecclesiæ, cùm Dominus dicit: Petre, amas me? Pasce oues meas. Et iterùm ipse præcipuè ac specialiter firmam prę omnibus habens in Dominum Deum nostrum & immutabilem fidem, conuertere aliquandò & confirmare exagitatos consortes suos & spiritales meruit fratres, vtpotè dispensatiuè super omnes ab ipso, qui propter nos incarnatus est DEVS, potestatem accipiens & sacerdotalem authoritatem.

Hier. 51.

Hierem. 9.

Psalm. 54.

legendum apparet, * sedi, dico aūt

Authoritas Romanę sedis.

Matth. 16.

Iohan. 21.

Lucæ 22.

Quod vtiquè sciens beatæ memoriæ Sophronius, quōdàm patriarcha sanctæ Christi DEI nostri ciuitatis, sub cuius diœcese fungebar sacerdotale officium, non acquiescens omninò carni & sanguini, sed sola quæ CHRISTI sunt, iuxta sanctitatem vestram excogitans, studuit meam humilitatem sinè mora pro huiusmodi tantummodò capitulo cum sua suggestione ad hāc Apostolicam magnamque dirigere sedem, in scripto atque sinè scripto, per me supplicem vestrum, omnem prædictorum virorū adaperiens nouitatem, quam videlicet contra orthodoxam fidem memorati viri exponere ausi sunt. Quippe nam & ipse, dum aduiueret, superiùs dictis temeratoribus in Oriente validissimè contradixit, contestās eos & admonens, vt à propria hæresi quiescerent, & ad rectam patrum fidem remearent, dans in duobus libris sexcenta testimonia patrum, ad euictionem impietatis eorum & veritatis ostensionem. Quos quidem reuocare minimè valuit: commouit autem eos cōtra se ad insidias & malignam detractionem, sed nullo modo propter hoc reueritus est omninò ille, nec timuit timorem, vbi non est timor, quoniam iustus sicut Leo confidit: zelo autem DEI & fidutia repletus, duxit me indignum, & statuit in sancto Caluariæ loco, vbi propter nos ipse qui super nos secundùm naturam DEVS est, Dominus noster IESVS CHRISTVS spontè crucifigi secundùm carnem dignatus est: & ibì alligauit me vinculis indissolubilibus, dicens: Tu dabis rationem ipsi, qui propter nos secundùm carnem in hoc sancto loco spontè crucifixus est DEVS, quandò cum gloria in terribili eius aduentu iudicaturus est viuos & mortuos, si distuleris & postposueris fidem eius periclitantem, licèt ego hoc facere corporaliter, vt nósti, propter emersam ex nostris peccatis incursionem Sarracenorum prępedior. Quantocyùs ergò de finibus terrę ad terminos eius deambula, donèc ad Apostolicam sedem, vbi orthodoxorum dogmatum fundamenta existunt, peruenias, non semèl, non bis, sed multò sæpiùs aperiens sacris viris ibidèm consistentibus omnia secundùm veritatem, quæ in istis partibus mota sunt, & non quiescas instantiùs expetens atque exorans eos, donèc ex Apostolica prudentia, quæ in DEO est, ad victoriam iudicium perducere debeant, & nouiter introductorum dogmatum perfectam faciant secundùm canones destructionem, vt nè secundùm quod beatus Apostolus ait, sicut cancer pascuam in amplius inueniant, depascentes simpliciorum animas. Igitur in his pertimescens ego atq; perterritus, propter impositam mihi terribilem in tremendo & venerabili loco coniurationem, necnon

Sophronij scripta contra Monothelitas.

Prou. 28.

Romę fundamēta orthodoxę doctrinæ.

2. Tim. 2.

non & creditum mihi ex Dei permissu episcopale ministerium cõsiderans, sed & supplicationes omnium penè habitantiũ Orientalium tractum reuerendissimorum episcoporum & Christianorum populorum, consonanter prædicto beatæ memoriæ Sophronio ad hoc me inuitantium, vtpotè primum Hierosolymitanæ diœceseos peruenire, non dedi, secundùm scripturam, somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem, & requiem temporibus meis, quatenùs adimplere debuissem huiusmodi desiderabilem iussionem: sed absque vlla mora propter hoc ipsum tantummodò huc properaui: à quo tempore tertiò visus sum vestris Apostolicis adesse vestigijs, expetens ac deprecatus, vt quod ille & omnes libenter postulare noscuntur, hoc est, fidei Christianorum periclitanti manum porrigere. Quod addiscentes contrarij, non leuibus me implicuerunt afflictionibus, præceptiones propter me per loca & prouincias dirigentes, quatenùs comprehendi, & ferris constrictus ad eos deberem destinari, sicut omnes cognoscunt. Sed Dominus auxiliatus est mihi, & liberauit me ab oñibus persequentibus me, ideoque ad propositum currentem, & ad brauium properantem vestræ Apostolicæ Sedis. Neque despexit Deus preces cum lachrymis oblatas supplicum suorum, sed excitauit non equidem mediocriter præcessores apostolicosque præsules in commonitione, necnon contestatione prædictorum virorum, licèt nullo modo eos flectere potuerunt. Excitauit autem & nunc, ex Dei voluntate qui præsidet, dominum nostrum Martinum ter beatissimũ papam, quem suis ecclesijs cõdonet sanum & incolumem, longæuum, rectè prædicantem verbum veritatis, incomparabiliter ac mirabiliter zelantem zelum DEI, qui & omnes vos sanctissimos sacerdotes eius ad se congregare pro destructione quidem nouitatis, conseruatione autem paternorum Ecclesiæ dogmatum studuit: quos postulans coniuro opus perficere gratiæ, in quo per se Deus vocauit vos, vt, secundùm quod beatus Paulus ait, abijciatis malignũ à vobismetipsis. Vos nanque postulans, vobis scribens Romanis, præcepit attendere eos, qui seditiones & scandala præter doctrinam, quam vos didicistis, faciunt, & declinare ab illis. Quoniam hi CHRISTO DEO nostro non deseruiunt, sed suo ventri, & per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium. Pia nanque patrũ fides, sicut nôstis beatissimi, per nouitatem nullatenùs patitur maculari: roborari autem in orthodoxis consueuit Apostolicisque dogmatibus. Qua de re omnem malitiam abijciens, vnum eundemque Dominum nostrum & DEVM IESVM CHRISTVM in duabus naturis confitetur, substantialiter vnitis inconfusè & indiuisè, nusquàm propter vnitionem amputata differentia naturarum, magìs autem conseruata proprietate vtriusque naturæ, & in vnam personam & in vnam subsistentiam concurrente. Atque ideò naturaliter DEVM perfectum, & hominem naturaliter perfectum, absque tantummodò peccato, eundem piè prædicare dinoscitur. Si verò DEVM naturaliter perfectum & hominem naturaliter perfectum eundem esse veraciter prædicat, certũ quia imperfectus nullo modo consistit secundùm diuinam & humanam eius idem substantialem voluntatem & operationem: sed indiminutè iuxta numerum naturarum, naturales habuit voluntates & operationes, quibus diuina & humana volens & operatus, DEVS pariter & homo secundùm veritatem idem existens, naturaliter cognoscebatur. Nam si imperfectus esset, iuxta sensum contrariorum, in diuina & humana eius naturali voluntate & operatione, perfectus non esset DEVS, neque perfectus idem homo: magìs autem nec penitùs DEVS, nec homo existeret, dum constet, quia DEVS naturaliter non est, qui diuinam secundùm naturam voluntatem & operationem non habet: nec iterùm homo naturaliter poterit esse, qui minimè habet humanam secũdùm naturam voluntatem & operationem. DEVS enim imperfectus non est, nec homo idem imperfectus: quoniam in naturali perfectione vtraque cognoscitur CHRISTI natura, ex quibus & in quibus consistit inconfusè & indiuisè. Et proptereà per vtranque eiusdem naturam perfectus erat idem naturaliter. Vndè oportet huiusmodi quidem nouitates abijcere, in perfectione autem naturarum, quæ in CHRISTO DEO in vnitate saluantur, & naturalium eius voluntatum & operationum roborare intransgressibiliter patrum Orthodoxam fidem. Ideoq; vnius eiusdemq; sicutì vnitas duas naturas, ità consequens est & naturales confiteri voluntates & operationes, diuinam & humanam, ad plenam ostensionem vtriusque eius naturæ veræ perfectionis, vtpotè in vtraque natura nullam diminutionem habente essentialis & naturalis proprietatis, id est, voluntatis & operationis. Quoniam proprietas naturalis, est sinè dubio naturæ naturalis eius voluntas & operatio, ex quibus firmiùs sancti Chalcedonensis Concilij stabilita est definitio, CHRISTI DEI indiminutè conseruans mysterium, quam illi, de quibus antè diximus, destruere attentantes, & aliud malum nupèr excogitauerunt. Nam Paulus Constantinopolitanus antistes suasit clementissimo principi nostro typum expo-

Psalm. 131. — 1. Cor. 5. — Rom. 16.

exponere fidei, in quo typo sanctorum patrum doctrinas cum nefandissimorum hæreticorum prauitatibus funditùs amputauerunt, nec vnam nec duas debere voluntates aut operationes CHRISTI DEI promulgantes quempiam confiteri: facilè eis licere credentibus, aliquandò quidem vnam, aliquandò autem nec vnam in eodem prædicare: ac per hoc aut DEVM tantummodò, vtpotè diuinam tantummodò, aut duntaxàt hominem purum, vtpotè humanam habentem tantummodò: aut neque DEVM, neque hominem eundemque asserentes, vtpotè neque diuinam, neque humanam habentem voluntatem & operationem, sed sinè voluntate & operatione secundùm eos omninò existentem. Quod vtiquè sanctorum patrum & prædicti sancti Chalcedonensis Concilij definitio omninò recipere abnegat, quoniam saluari asserit vtriusque naturæ, ex quibus & in quibus CHRISTVS consistit, indiminutè naturalem & post vnitionem proprietatem. Igitur prædictam sanctam Synodum, & omnes sanctos patres proijcere volentes, hæc eadem dogmatizare & scribere contra fidem ausi sunt. Sed & hoc doceo sanctitatem vestram, quia temporis attendentes perturbationem, multos in Oriente per ambitionem decepisse noscuntur. Sergius nanque quondàm Ioppensis Episcopus, post recessum gentis Persarum, loci seruaturam sedis Hierosolymitanæ arripiens, non quidem per Ecclesiasticam authoritatem, sed secularem potestatem contra Canones ibidèm sub sedem Hierosolymitanam pertinentem, aliquos Episcopos ordinauit, & cùm ipse minimè fuerat confirmatus, alios ordinare præsumpsit. Hi autem propterea scientes veraciter inanem esse ordinationem eorum, per propria scripta consentientes, applicauerunt affectatæ se nouitati, quæ à Paulo Episcopo Constantinopolitano defenditur, quasi ex hoc sperantes enormiter, quod impossibile est, confirmari. De quibus & anteà Apostolicæ Sedi innotui, id est, beatæ memoriæ decessori vestro Theodoro, iussitque mihi indigno per sacram suam præceptionem, ordinàs me loci seruatorem per Apostolica eius scripta, quatenùs tam ea, quæque fuissent Ecclesiastica capitula, peragere debuissem, & Canonicè, si nullatenùs emendarentur, qui sub denominato prætextu ordinati sunt Episcopi, deponerem eos. Quod & fecisse me certum est, & præcipuè quoniam in errorem à veritate recedentes spontè delapsi sunt, tantumq; illos recepi secundùm iussionem eius, qui libellum pœnitentiæ obtulerunt, & pro-

fessi sunt in scripto, conseruare indesinenter & amplecti atque prædicare sanctorum patrum & Synodorum doctrinas: quorum libellos nupèr deferens obtuli sacratissimæ præsidenti sanctitati vestræ, Martino ter beatissimo Papæ, ab eo quòd aliqui eorum meritò recepti & confirmati sunt, aliqui verò pro tuitione Catholicæ Ecclesiæ condemnati sunt. Ideoq; exoro vt minimè despiciatis humilitatis meæ & omnium Orientalium orthodoxorum sacerdotum & populorum, necnon prædicti domini mei sanctæ memoriæ Sophronij, super tali capitulo instantias assiduasque precationes, vestræ beatitudini per meam humilitatem cum lachrymis oblatas, sed sicut luminaria in vniuerso mundo verbum vitæ retinentes, introductas extinguite tenebras Apollinaris & Seueri nefandissimarum hæreseum per superiùs memoratos viros, temporibus etiàm nostris procaciter germinatas, * qualiter funditùs extincta huiusmodi caligine, lucifer nobis resplendeat per vos sanctissimos, & dogmatica definitio vbiquè omnes lætificans, quam gloriosi Ecclesiæ patres, sanctæque & vniuersales quinque Synodi, per propria pijssima dogmata in æternæ vitæ firmam hæreditatem prædicâsse noscuntur. Et subscriptio: Phil. 2. *quatenùs

Stephanus per DEI misericordiam Episcopus Dorensis, & primus sanctę synodi sub Hierosolymitana Patriarchica sede consistentis, præsenti libello, à me dictato, manu propria subscribens obtuli die sexta Octobris mensis, feria tertia, Indictione octaua.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

NON equidem mediocriter omnibus nobis Stephanus reuerendissimus Dorensis Episcopus manifestauit per ea, quæ nunc in proprio libello demonstrauit, quanta mala aduersùs venerabiles viros & orthodoxa dogmata Theodorus Pharanitanus quondàm episcopus, Cyrus Alexandrinus, & Sergius Constātinopolitanus, eiusque successores Pyrrhus & Paulus concinnare noscūtur, & gloriati sunt audacter, in medio sanctæ Dei catholicæ Ecclesię proprium ponentes errorem, iuxta propheticum vaticinium dicētes in corde suo, Venite, comprimamus omnes dies festos Domini à terra, id est, sacras voces venerabilium patrū, de saluatore & Do- Psalm. 73.

Domino nostro relatas, hoc argumentantes, vt sinè dubio vnam aut nec vnam in ipso voluntatem & operationem quisquam debeat prædicare. Quia iam non est propheta, id est, Doctor, & nos non cognóscet ampliùs, adulterantes verbum veritatis. Sed ignorauerunt, quia ab omnibus in hoc cogniti sunt, iusteque interdicti ab orthodoxis comprobantur: licèt mercedem eis fiduciæ verbi tribulationes compensare noscũtur, iuxta quod dictum est, Cùm loquebar illis, impugnabant me gratis. Psal. 119. Nec enim pro tali excessu pœnitentia ducti sunt, quia odio habuerunt in portis corripientem, Amos 5. & sermonem sanctum exprobrauerunt, firmantes sibi verbum malum, Psal. 35. vt inuenirent iniquitatem suam ad odium. Propterea his ità nobis per lectionem libelli de prædictis viris cum omni subtilitate recognitis, oportet quatenùs actis Ecclesiasticis inseratur, in approbatione accusationis contra eos ab omnibus orthodoxis oblatæ.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Suggero vestræ beatitudini, quoniam præ foribus venerabilis secreti sanctitatis vestræ adstant plurimi reuerendissimi Abbates, presbyteri & monachi Græci, tam per annos habitantes in hac Romana ciuitate, necnon in præsenti aduentantes, id est, Iohannes, Theodorus, Thalassius, Georgius, & cum ipsis alij venerabiles viri, petentes vt conspectui vestro præsententur, & aliqua, quæ eis necessantur, vestræ suggerant sanctitati. Quapropter quæ placent beatitudini vestræ, præcipere dignetur.

MARTINVS SANCTISsimus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

SEcundùm eorum petitionem, qui nostri Secretarij aditum reuerendissimi Abbates, presbyteri, necnon monachi petiérunt, introeant, & secundùm ordinem de quibus & quæ voluerint, fiducialiter doceant. Iohannes Abba presbyter venerabilis Labræ, sancti Sabbæ, constitutæ in eremo, quæ est iuxta CHRISTI DEI nostri sanctam DEI ciuitatem, & Theodorus Abba presbyter venerabilis Labræ in Africana prouincia constituta, Thalassius Abba presbyter venerabilis monasterij Armenissarum in hac Romana ciuitate constituti, qui appellatur Renati, & Georgius Abba presbyter venerabilis monasterij de Cilicia, qui ponitur in Aquas Saluias, quod in hac Romana ciuitate habitare dinoscitur, & qui cum eis sunt reuerendissimi Abbates & monachi adstantes coram sancto concilio, dixerunt: Supplicamus beatissimam sanctitatem, minimè despicere nostram in scripto admittere postulationem, id est, humilimum libellum: sed si placet, condescensibiliter iubeat à nobis suscipi eum, & lectione vulgari, quippe quoniam de orthodoxa fide in eo quæ necessantur, suggerimus.

Maximus sanctissimus Episcopus Aquileiensis ecclesiæ, dixit:

Secundùm supplicationem præsentium venerabilium abbatum, presbyterorum & monachorum, memoratus libellus eorum suscipiatur, & lectioni pandatur. Cumque susceptus fuisset à Theodoro notario regionario apostolicæ sedis, de Greco in Latino interpretatum relegit in his:

SAnctę DEI & Apostolicæ synodo, ex Dei volũtate, & gratia atq; indiuisa cõmunione sancti spiritûs in hac consonanter & vnanimiter congregatæ antiqua alma vrbe Roma, ad confirmatiõem sacram & erectionem, immaculatæ, necnon piè Christianorum nostræ fidei, per iussionem sanctam siue præceptionem diuinitùs prę sidentis vobis atque omnibus his præminentis sacerdotis sacerdotum, & patris patrum, Domini nostri Martini ter beatissimi Papæ, generalitas habitantium in hac prædicta ciuitate Gręcorum Abbatum vel monachorum seruorum vestræ sanctitatis docemus, vt subter vera, secundùm naturam summi Dei & patris sapientiam Domini Dei & saluatoris nostri IESV Christi omni desideranti vitam diuinam, quæ in eo nunc occultatur, postmodùm verò declaratur, attestante siue promulgante, Quoniam qui confitebitur me coram hominibus, & ego confitebor eum coram patre meo, qui in cælis est: Matth. 10. Qui autem negauerit me & verba mea, negabo eum & ego coram patre meo, qui in cælis est. & iterùm: Qui amat animam suam in hoc mundo, perdet eam: qui autem odit animam suam propter me, in vitam æternam Iohan. 12. seruauit eam: necessè est, ô beatissime, dum mundus dissoluitur, & vita corrumpitur, necnon animę nostræ, ipsius DEI & saluatoris nostri Iesu Christi omnibus modis sanctam præponentes fidem, & priùs quidem communiter, dum Afrorum habitaremus prouinciam, hãc Apostolicam & summam expetiuimus sedem. Hoc autem cõsonanter

ter non solùm nos, sed & omnis prouincia & ciuitas, quæ in fide habitatur, id est, sacerdotum populorumque collegia non despicere orthodoxam fidem innouatam, & sanctam Chalcedonensem Synodum apertiùs proiectam, vel omnes sanctos & gloriosos patres à Sergio, Pyrrho & Paulo, qui in regia vrbe præsedisse noscuntur, necnon & Cyro Alexandrino quondàm Episcopo: quique callidè quasi aliquam occasionem & cooperimentum propriæ nouitatis cōuocationem impiorum & hæreticorum facientes, perfidiam eorundem hæreticorum contra orthodoxos Ecclesię alumnos introduxerunt, ab antiquo celatam aperientes hæresin ipsorum, vtpotè vnam in Christo voluntatem & operationem confiteri promulgantes sanctam Dei Ecclesiam, consonanter Seuero & Apollinari, Nestorio atque Theodoro, qui in cōfusione & diuisione Christi Dei mysterium corrumpunt, peruersis hæreticis. Et nunc autem præsentes petimus, & interpellamus ac coniuramus omnes sanctissimos vos patres, id est, Apostolicam & principalem sedem, per sanctam & consubstantialem venerandam Trinitatem, authricem omnium, quæque sunt naturaliter, & vnam sempiternalem deitatem, & omnem cælestem sanctam angelicam militiam & officium, quæ incessanter in gloria eius per sanctam laudem eidem beatæ deitati offert, necnon sanctos apostolos, prophetas & martyres vel doctores, siue sanctas & vniuersales quatuor Synodos, quæ in Nicea, in Constantinopoli, in Epheso prima, & in Chalcedona, atque secūda in Cōstantinopoli congregata est, sancta quinta Synodus, & omnes compendiosè, qui à seculo sunt sanctos, quorum dogmatibus non minùs quàm sanguinibus sancta fides seruata est & stabilita, & in vos sanctissimos deputata est, non despicere Christianorum preces, quas per tanta tempora vndiquè Deo, similiterque sanctissimis vobis obtulerunt, neque humilium nostrorum præsentium & absentium de hoc capitulo cum lachrymis postulationes: sed canonicè & synodaliter expugnatā à prædictis viris sanctam fidē defendite, & omnibus post Deum eam saluate integram, synceram & sinè innouatione, pijssimo sicut & anteà, coruscante verbo in omni mundo orthodoxis sacerdotibus ac populis vel monachis: quoniam omnium corda post DEVM in vos pendent, summum ecclesiarum scientes vos caput à Christo Deo nostro præpositum, & hos ipsos, id est, Sergium, Pyrrhum & Paulum, & eorū pro impia* inuocatione verba vel dogmata, & omnes, qui cum eis quolibet modo, vel verbo, aut tempore, vel loco secuti sunt

for. *innouatione

vel cōsenserunt, aut hoc facturos in transgressione paternarum definitionum vel dogmatum anathemati personaliter submittere, neque impersonaliter contra eos sententiam proferre, quia hæc lex Synodalis non est ecclesiæ, vt querela in scripto personaliter proposita, impersonaliter contra nullum proferatur sententia. Cum quibus iustè & Typum, qui nunc cōtra orthodoxam fidem factus est ex subreptione, non ex studio aut mente pijssimi nostri Imperatoris, sed suasione importuna, & falsiloquio Pauli depositi à prædecessore vestræ sanctitatis Theodoro, sanctissimæ recordationis papa vestræ Apostolicæ sedis, eidem anathemati submittere: in quo Typo sinè operatione & voluntate omninò, id est, sinè intellectu & anima immobilem ipsum gloriæ DEVM Dominum nostrum IESVM CHRISTVM dogmatizauerunt, similiter gentilium idolis inanimatis, (de quibus dicit magnus Dauid: Idola gentium argentum & aurum, opera manuum hominum: os habent, & non loquentur: oculos habent, & non videbūt: aures habent, & non audient: pedes habent, & non ambulabunt. Similes illis fiant qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis: quoniam tale est omne, quod sinè operatione & voluntate est) per hoc quod dicitur, nulli licere omninò in CHRISTO vnam aut duas operationes vel voluntates confiteri: quod omnium sanctorum patrum & Synodorum, sed etiàm ipsius CHRISTI Dei mysterij perfecta denegatio cetitit, si vtiquè nemo, neque vna de sanctis patribus & Synodis, ipsum Dominum nostrum & DEVM IESVM CHRISTVM, diuina & humana carentem secundùm naturam prędicauit ac definiuit operatione vel voluntate: sed sicut diuinam & humanam naturam, id est, duas naturas eundem per vnitionem inconfusam & indiuisam, ità & diuinam voluntatem & operationem, atque humanam volūtatem & operationem tam per gloriosa atque diuina eius miracula, quamque per voluntarias & humanas passiones in ipso vno confirmatas DEO verbo incarnato firmiter sanxerunt, ad indiminutam & immaculatam veracium rerum approbationem, ex quibus, & in quibus, & quæ est ipse vnus Dominus & Deus noster, siue eiusdem naturaliter deitatis & humanitatis, vtpotè neque vna carēte operatione naturali & voluntate: atque confirmare Synodaliter pietatem, sicut duas naturas, ità & duas naturales operatiōes & voluntates vnius eiusdemque Dei verbi incarnati nos venerari piè promulgantes, secundùm pdictorum sanctorū patrū diuinā traditionem, certissimè hoc scientibus vobis

Psal. 113.

bis sanctissimis, quod si aliter, quàm à nobis ꝓ pietate piè postulata sunt, quicquam omninò integritatem fide corrumpens, à vestra terminetur beatitudine, (quod absit, absuturumque sit: hoc enim omninò incredulum nobis est) liberi sinè dubio atque innocentes ab hoc quod fiet existimus. Pro qua re ad perfectam nostræ humilitatis ædificationem & munitionem, rogamus vestram sanctitatem vsque ad vnum apicem cum omni *acribia secundùm Græcam interpretari vocem, quæ nunc à vobis sanctè aguntur ac definiuntur pro causa orthodoxæ fidei, quatenùs eorum scientiam accipientes, cum cognitione nostra sub his offeramus, beatissimis vobis confessionem, permanentes intransgressibiliter in his, quæ orthodoxè definit secundùm sanctorum (vt dictum est) patrum & Synodorum doctrinam sacram & traditionem gratiæ, quæ in eo est, Domino & DEO nostro synceræ confessionis & fidei.

*id est, diligentia

Iohãnes Abba presbyter monasterij patris nostri sancti Sabbę, postulans manu propria subscripsi.

Thalassius misericordia Dei abba presbyter sanctę Dei genitricis & beati Andreæ, postulans propria manu subscripsi.

Theodorus gratia Dei Abba presbyter monasterij venerandæ Labræ sancti Sabbæ, postulans propria manu subscripsi.

Georgius Abba presbyter, similiter.

Theodorus Abba presbyter, similiter.

Theocharistus misericordia Dei presbyter, similiter.

Theodorus misericordia Dei diaconus, similiter.

Paulus misericordia Dei presbyter, similiter.

Theodorus presbyter, similiter.

Zosimus presbyter, similiter.

Iohannes presbyter, similiter.

Theodorus monachus, similiter.

Polychronius diaconus, similiter.

Constantinus diaconus, similiter.

Petrus diaconus, similiter.

Theodorus diaconus, similiter.

Sergius monachus, similiter.

Thomas diaconus, similiter.

Georgius diaconus, similiter.

Stephanus diaconus, similiter.

Sergius monachus, similiter.

Andreas diaconus, similiter.

Eutychius monachus, similiter.

Cosmas monachus, similiter.

Muconius monachus, similiter.

Abrahamius monachus, similiter.

Iohannes monachus, similiter.

Anastasius monachus, similiter.

Theodorus monachus, similiter.

Theoctistus monachus, similiter.

Leontius diaconus, similiter.

Paulus monachus, similiter.

Petrus monachus, similiter.

Iohannes monachus, similiter.

Maximus monachus, similiter.

Anastasius monachus, similiter.

Leontius monachus, similiter.

Deusdedit sanctissimus Episcopus Caralitanus, dixit:

Relectus libellus venerabilium Abbatum, presbyterorum & monachorum, quomodò præuidistis sanctissimi, apertissimam habet & indubitatam accusationem contra Cyrum, Sergium, Pyrrhum & Paulum, & qui cum eis sentiunt. Hi nanque Saluatoris nostri in pace consistentem per prauas eorum doctrinas conturbauerunt omnem Ecclesiam, vnam & nec vnam asserentes CHRISTVM habere voluntatem & operationem, quasi sub prætextu pietatis fidem adulterantes, atque propheticam interminationem à proprijs sensibus excludentes, qua dicit: Væ qui potum dat amico suo, mittens fel suum. Et iterùm sapientissimus Salomon ait: Quoniam qui loquitur iniqua, non potest latére, nec præteriet illum corripiens iudicium. In cogitationibus enim impij interrogatio erit: sermonum autem illius auditio ad Dominum perueniet, ad correptionem iniquitatum illius: Quoniam auris zeli audit omnia, & tumultus murmurationum non abscondetur. Hęc enim si complecti voluissent in proprio sensu, ad reprobum sensum minimè laberentur, sed per DEI timorem sermonum suorum præcauentes custodiam, piam sanctorum patrum definitionem sinè quadam nouitatis præsumptione vtiquè conseruarent: quoniam dicit, Consilium bonum conseruabit te, mẽs autem bona custodiet te. Propter quod veraciter reuerẽdissimi abbates, presbyteri & monachi commoti, aduersùs nouitatis commentum querelas nobis obtulisse noscuntur, coniurantes nos, vt canonica vltione damnetur. Consonãtes autem sanctis patribus, per proprium libellum clarè cõfessi sunt saluari sicut vnius eiusdemq; CHRISTI secundùm substantiam vnitas naturas, ità secundùm numerum naturarum, naturales eius voluntates & operationes, ex quibus diuina & humana naturaliter idem volens atque operatus, DEVS simul & homo veraciter cognoscebatur naturaliter, vtpotè vtriusque naturæ saluans indiminutè naturalem proprietatem & post vnitatem, ex quibus consistit. Ità nanque sanctorum patrum in Chalcedonensi Concilio conuenientium docere nos definitio demonstratur, sed & omnium sanctorum patrum Chorus. Pro qua re zelũ pietatis

Habac.2.

Sapi.1.

etatis Catholicisque dogmatibus congestum libellum eorum nostris actibus præcepimus sociari, ad conuincendam nouitatem, quæ ab eis in accusatione deposita est.

Theophylactus Primicerius notariorum apostolicæ sedis, dixit:

Suggero beatitudini vestræ, quod & ipsam scire sinè dubio confidimus, vtpotè omnium retinentem & supportantem cum multa solicitudine, quæ in DEO est, eorum quæ necessantur, vigilantem memoriam, quoniam in scrinio sanctæ vestræ Ecclesiæ plurimæ suggestiones supplicum cum omni cautela reconditæ sunt, postulantium per diuersa tempora vestram principalem Apostolicamque sedem, propter nouitatem nupèr emersam à Cyro & Sergio, vel qui cum eis sentiunt, quatenus eam deponere, & canonico anathemati submittere debeat. Porrò, si placet vestræ beatitudini aliquas de præfatis suggestionibus intimare gestis synodaliter, quę ab ea nunc celebrantur, ad ampliorem ostensionem fraudulentæ immutationis paternarum institutionum, ab aduersarijs præsumenter expositæ, propter quam etiàm diuersi querelas contra eos deposuisse noscuntur, quæ præcipit, edisserat.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

OPortet pro cautela eorum, quæ apud nos Synodaliter peraguntur, iuxta submonitionem dilectissimi primicerij nostri, & aliquas de oblatis pro huiusmodi quæstione relationibus, & in nostro scrinio reiacentibus, ad intimandum deduci, & per eos quorum interest, lectione vulgari.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Afferens de venerabili scrinio, præ manibus habeo suggestionem Sergij Cypriensis archiepiscopi, directã ab eo per nupèr transactam primam Indictionem, id est, ante septem annos, Theodoro beatæ memoriæ decessori vestro:

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

MEmorata suggestio Sergij Cypriensis insulæ Episcopi, suscepta lectioni pandatur. Et accipiens Exuperius notarius regionarius apostolicæ sedis, de Græco in Latinum interpretatam, recensuit in his:

SAnctissimo & beatissimo à DEO honorabili domino meo, patri patrũ, archiepiscopo & vniuersali Papæ domino Theodoro, Sergius humilis in Domino salutem. Literæ Sergij Cyprieñ episcopi ad Theodorũ Papam.

Firmamentũ à Deo fixum & immobile, atque tituli formam lucidissimam fidei vestram Apostolicam sedem constituit, ô sacer vertex, CHRISTVS DEVS noster. Tu es enim, sicut diuinum veraciter pronunciat verbum, Petrus, & super fundamentum tuum Ecclesiæ columnæ confirmatæ sunt: tibi & claues cælorum commisit, atque ligare & soluere potestatiuè, quæ in terra & in cælis sunt, promulgauit. Tu profanarum hæreseum depositor existis vt princeps & doctor orthodoxæ & immaculatæ fidei. Igitur non despicias patrum tuorum, pater, fidem æstuantem, & ab aliquibus hæreticis ventis violentatam, necnon periclitantem: resolue nebulam insipientium lumine tuæ diuinæ scientiæ, ô sanctissime. Abscinde blasphemias & iactantiam vaniloquiorum, & nouiter emergentium hæreticorum doctorum. Mihi etenim minus est orthodoxæ & Apostolicæ vestræ definitioni atque traditioni, quatenùs augmentum aliquod suscipiat à nobis fides. Nos autem à DEO inspirati, & sanctorum Apostolorum consabulatores & consacerdotes sapuimus, confitemur atque confessi sumus à pristinis temporibus & ex ipsis cunabulis secundùm sanctum atque beatissimum papam Leonem, prædicantes omnibus & confitentes: Operatur vtraque natura cum alterius communione. Cum quo beatissimo viro & omnes à DEO inspirati & sancti patres fatentur. Et hęc quidem à nobis humilimis seruis vestris atque discipulis prosecuta sunt: Multiloquium autem & contradictionem aduersariorum non admittimus, quia parati sumus pro orthodoxa fide, auxiliantibus vobis sanctissimis & orantibus, martyrium suscipere. Et si quidem voluerint ea, quæ inane ad consummationem animarum dogmata, hoc est, ad interitum doctrinæ & confessionis sanctorum patrum, & gloriosi atque præcipui papæ Leonis proposita sunt, in regia vrbe deponere, quorum contraria sapientes non desistimus, sufficit hoc, atque amica DEO pax sanctis ecclesijs intercedit, & omnis diuisio Ecclesiarum de medio absistit, necnon schismata dissoluuntur ad vnitatem denuò restaurata. Si autem noluerint hoc facere, Apostolicos vos patres sequentes, in scripto & sinè scripto eos anathematizamus. Non est enim, non est Deo placitum neque iustum, proposita pestilentia hæresium & anathematis blasphemijs, verbis con-

Insigne præconium Romanę Ecclesiæ.

Matth. 16.

Epist. 10.

contẽdere. Honorent igitur ratione, & erubescant Deum, & huiusmodi blasphemias subtrahere festinent, & in quocunque voluerint loco vel tempore, de quibus existimant sapere, moueмus dogmata. Compendiosè autem, ô sanctissime, dicimus: Ea, quę ad euersionem & depositionem à Deo inspiratorum patrum & sanctissimi papæ Leonis, necnon vestræ à DEO sapientiæ conscripta sunt, deponantur. Nam & nos, sicut dictum est, iubentibus vobis dominis nostris, & à DEO inspiratis patribus, percutimus eos anathematibus, & tunc motiones de quęstionibus eorum & certamina faciemus, sperantes in vestram DEO placitam & beatam protectionem, quoniam non reuetemur neque formidaturi sumus timore, vbi non est timor, præposito Deo & orthodoxa requisitione. Vsque ad hanc igitur diem dispensationem aliquam quærentes, tacuimus eis, arbitrantes ad meliora immutare eos proprias doctrinas. Sic etenim & sanctissimæ memoriæ Thius noster Archadius sapuit, vestram orthodoxam sequens doctrinam, cuius vestigia & nos omni virtute sequi oramus, consonantes orthodoxæ & à Deo inspiratæ doctrinæ vestræ sanctissimæ dominationis atque paternitatis. Vlteriùs autem iam non patimur, seminantibus eis zizania & scãdala, vt ità dicamus, in omnem mundum. Hi sunt nostri sancti Concilij intellectus, sed & tomum beatæ memoriæ & à Deo inspirati admittit & amplectitur Leonis, & sicut ancoram salutiferam orthodóxiæ detinet, & vestris diuinæ scientiæ lætatur dogmatibus, nihil omninò minuens, & cum ea orthodoxa confessione proficisci & ad Dominum, & terribili eius exorat adsistere iudicio. Deus igitur creator omnium, conseruet longæuum sanctissimum dominum nostrum, ad stabilitatem sanctarum eius ecclesiarum & orthodoxæ fidei, vos pastorem bonum, qui pro spiritalibus ouibus tuam animam pones, atque pastorali baculo lupos rapaces expelles. Omnes, qui digni sunt adsistere sanctissimo & à Deo honorato dño meo, ego & qui mecum sunt, plurimùm in Domino salutamus, & subscriptio: Incolumem me & Domino beneplacitum ora sanctissime pater patrum.

Maurus reuerendissimus Cæsenæ Episcopus, necnon Deusdedit presbyter Rauennatis, locum præsentantes sanctissimi Mauri Episcopi Rauennatis, per vnum eorum, hoc est, Maurum Episcopum Cæsenatem, dixerunt:

CONGRVVM est, secundùm quæ nunc relecta sunt nobis per suggestionem Sergij Cypriensis insulæ Archadij Episcopi de personis, quæ ab ipso sunt accusatę, ꝓpter eorum introductam nouitatem, vt hoc quod ex persona Domini à beato Hieremia dictum est, & nos competenter dicamus, Obstupuit cęlum super hoc, & tabuit in ampliùs terra: quoniam duo mala fecerunt contrarij: Dereliquerunt me fontem aquæ viuæ, & foderunt sibi cisternas contritas, quæ non valent continere aquas. Cisterna nanque contrita, est omne verbum ex quadam hominum adinuentione compositum in alligatióem erroris, quæ ab orthodoxis facilè velut aranea dissipatur: non em de fontibus salutiferis spiritaliter ad acquisitionẽ *æternæ ꝓcedit. Atq; ideò cópetenter nos beatus Paulus Apostolus ꝓmuniens, ait non debere plùs sapere, quàm oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem, in definitione pietatis perdurantes. Qui enim hanc prætericrũt, non tantùm læsi sunt, decidentes à corroboratione sua, sed & insipientiæ suæ dereliquerunt hominibus memoriam, vt in his in quibus peccauerunt, nec latére potuissent. Gloria enim & contumelia in loquela & in lingua hominis, casus est illius. Ideoque conueniens est, hanc quidem suggestionem ad ostensionem repræhensæ hæreſios nostris actibus inseri. Nec enim fas est, supplicum Apostolicæ sedis in scripto & sinè scripto precationes oblatas dispicere, sed vt condecet, cum omni probitate contrarij & velutì paleati verbi per vẽtilabrum canonicæ examinationis plenam purgationem in communi consistentes efficere de maturis & nutrientibus Catholicæ Ecclesię dogmatibus, quæ confirmant cor hominis per participationem paternarum institutionum.

Hiere. 2.

Cisterna cõtrita quæ.

*deest, vitę, aut aliquid eiusmodi.

Rom. 12.

Sapi. 10.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Notum facio vestræ beatitudini, quoniam & aliam suggestionem supplicum præ manibus habeo de quæstione, quæ nunc ꝓposita est, atque apud vos flagitari dinoscitur, directam à reuerendissimis Episcopis Africani Concilij per nupèr transactam quartam Indictióem beatæ memoriæ Theodoro, decessori sanctitatis vestræ. Ideoque dignetur de ea quoquè, quæ placent, præcipere.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

MEmoratam in præsenti suggestionem reuerẽdissimorum Episcoporum Africanę prouinciæ, coram sancto nostro concilio recenseri præcipimus. Et incipiens Theodorus notarius regionarius Apostolicæ sedis, relegit in his:

DOmino beatiss. Apostolico culmine sublimato, sancto patri patrũ, Theodoro Papæ, & summo omnium præsulũ pon- Epistola Africanorũ antistitũ ad Theodorũ Papam.

pontifici, Columbus primæ sedis Episcopus Concilij Numidiæ, & Stephanus primæ sedis Episcopus concilij Byzaceni, & Reparatus Episcopus primæ sedis concilij Mauritaniæ, & vniuersi Episcopi de tribus concilijs antedictis Africanæ prouinciæ: Magnū & indeficientem, omnibus Christianis fluenta redundantem, apud Apostolicam sedem cōsistere fontem nullus ambigere possit, de quo riuuli prodeunt affluenter, vniuersum largissimè irrigantes orbem Christianorum, cui etiàm in honore beatissimi Petri patrum decreta peculiarem omnem decreuêre reuerentiam in requirendis DEI rebus, quæ omninò & solicitè debent, maximè verò iusteque ab ipso præsulum examinari vertice Apostolico, cuius vetusta solicitudo est tam mala damnare, quàm probare laudanda. Antiquis enim regulis sancitum est, vt quicquid quāuis in remotis vel in longinquo positis ageretur prouincijs, non priùs tractandum vel accipiendum sit, nisi ad notitiam almę sedis vestrę fuisset deductum, vt huius authoritate, iuxta quæ fuisset pronūciatio firmaretur, indeque sumerent cæteræ ecclesiæ velut de natali suo fonte prædicationis exordium, & per diuersas totius mundi regiones puritatis incorruptę maneant fidei Sacramenta salutis. Quocircà humilimum vestro Apostolico culmini persoluentes obsequiū, cum lachrymis suggerimus, quod sinè cordis gemitu reticere nō valemus, ante hoc temporis spatium exosum apud Constantinopolitanam ciuitatem nouitatis commentum ad nos vsq; opinanter fuisse delatum. Et vt hactenùs siluissemus, putauimus seuerissimo examine vestræ Apostolicę sedis fuisse desectum. Quod vbì pertinaciter cognouimus inualescere, relegentes videlicet libellum Pyrrhi nostri fratris & coepiscopi dudùm eiusdem Constantinopolitanę ciuitatis, apud vestram venerabilem sedem prolati, relationem qualem necessitas exigit fratri Paulo, nunc Cōstantinopolitanæ ciuitatis ecclesiam occupanti, emisimus, exhortantes cum nimio fletu iam dictum nouitatis commentum, non quidem suis temporibus adinuentum, à suo videlicet authore confutatum, à se quoquè vel ab omni ecclesia, cui præsidet, repellere, & chartas omnes præ foribus ipsius sanctæ ecclesiæ ad scandalum populorum suspensas proijcere, qualiter fides quæ nunc vsque permansit integra, & apostolica eruditio illibata seruetur. Certum est enī, quòd tales sermonum nouitates de malo gloriæ amore nascuntur: dum sibi nonnulli volunt acuti, perspicaces & sapientes videri, q̄rūt q̄d noui proferāt, nescientes, q̄a De⁹ noster infirma mūdi eligit, vt cōfundat fortia, & sapientes per mundi stulta confudit. Ad Timotheum quippe doctoris gentium solicitè legisset sermones, quibus ait, vt nouitates vitet vocum profanas, ad impietatem nempe ista proficiunt, quæ super spinas & tribulos cōtulerunt: & Ephesi remanēs denunciet quibusdam, nè quis aliter prędicaret. Et vt aliqua de veteribus proferamus, Hieremiæ Prophetæ verba sunt: Horribilia, inquit, facta sunt super terram: Prophetæ iniquitatem prophetāt. Multa sunt diuinę legis documēta, quæ de largo vestri culminis fonte nostris riuulis infundant. quia verò in quandam suspectiōem nostra Africana à malignis hominibus apud memoratam regiam ciuitatem recitata est prouincia, antè dictam relationem memorato fratri Paulo Cōstantinopolitano antistiti trāsmissam, vestræ Deo amabili beatitudini direximus, quam rogamus humiliter per vestræ sacratissimæ sedis responsales transmittere, qualiter prosperè cognoscamus, si memoratus superiùs frater à nefanda se nouitatis adinuētione ad integram reformauerit orthodoxæ fidei prędicationē. Quod si dissimulauerit, authoritas almæ sedis vestræ iuxta patrum sanctiones salubri consilio ptractabit à sano corpore separare vulnus insanum, remotoq; morbi sæuientis flatu, cautiùs, quæ sunt syncera, perdurent, & grex purior ab hac mali contagione, spiritali vestri culminis ferramento purgetur. Nouissimè hoc, necessitatis euentu quod accidit, in veritate suggerimus, quia nobis specialiter per vnamquanque prouinciam synodos contrahentibus venerandas, dum ex nostro collegio fratribus electis plenam transmittere nitimur legationem cum nostris relationibus, quędam oborta sunt, quę nostram intentionem rationabiliter prohiberent. Sed huius rei, quam memorauimus, vrgente necessitate, generali Africanę prouinciæ constituto per legatos diuersorum Conciliorum inito, generalem hanc prosperè vestro culmini demādauimus relationem, postulantes non nobis, sed ipsi q̄ euenit, necessitati adscribere. Ora pro nobis domine sancte ac beatissime patrum pater. Ora pro nobis domine sancte ac beatissime patrū pater. Ora pro nobis domine sancte ac beatissime patrum pater.

Laus eximia Romanę Ecclesiæ.

Hereses parit amor gloriæ, & philautia.

1. Cor. 1.

1. Tim. 6.

2. Tim. 2.

1. Tim. 1.

Hier. 5.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ Vrbis Romæ, dixit:

RElecta in pręsenti suggestio reuerendissimorum Episcoporum prouinciæ Africæ, generalis & catholica esse reperit, id est, ab vniuerso, quod ibidèm consistit, omnipotētis Dei Ecclesiastico sacerdotio, & hoc luculentiùs approbari dinoscitur p validissimam subscriptionem supèr annexam. Habet nanq;, sicut nôstis dilectissimi fratres, in primo loco Columbum reuerēdissimum Episcopum Numidiæ, primatem epi-

episcoporum sancti Concilij eius. Deindè sancti Cócilij Byzaceni Stephanum reuerendissimũ primatem, necnon sancti Concilij Mauritaniæ Reparatum reuerendissimum primatem, omnes consonanter accusantes, & ad cõdemnationem exurgere deprecantes nostram Apostolicam summamq; sedem contra nouitatis commentum. Qui propter eximium amoré, quem habere videntur, & pijssimo principi per suam suggestioné acclamantes, contra nouitatis defensores, id est, Paulum Constantinopolitanum Antistitem supplicabiliter suggesserunt: sed etiàm & prædicto Paulo pro hoc ipso aliam synodicam destinauerunt Epistolam, quatenùs à defensione huiusmodi prauitatis, quæ ad euersionem paternarum & synodalium definitionum ab antecessore ipsius Sergio irrationabiliter exposita est, compescere se debuisset, memorantes etiàm nobiscum congratulati pro exposito anteà in scripto libello conuersionis Pyrrhi oblato ab eo, corrigente túc proprium errorem, licèt ad eum iterùm ex amétia reuersus est. Ergò quoniam per hanc suggestionem eorum, aliarum duarum suggestionum memorari noscútur, quorum & exemplaria ad Apostolicam nostram sedem certi sunt direxisse, oportet hanc quidem fidei gestorum inseri, exemplaria verò prędictarum duarum relatióum proculdubiò in hoc sancto Concilio pręsentari ac relegi, per quas zelum pariter purissimum ac syncerissimũ fidei suæ, prædicti reuerédiss. episcopi Africanæ puinciæ congruè nobis declarâsse noscunt. Sic etenim per lectioné ipsarũ gestis nostris virtus validissima inhærebit, adprobatio existés contrariorum, qui & diuersarum prouinciarũ, id est, ecclesiarũ submoniti contestationibus, nullo modo passi sunt excessum propriũ emendare.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm præceptionem vestræ beatitudinis, aliarum quoquè duarum suggestionum de venerabili vestro scrinio adferés exéplaria, p̃ moribus habeo. quid pcipitis?

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

EXéplar synodicæ suggestionis directæ ad serenissimũ principé à reuerédissimis episcopis Africanis, inprimìs suscipiat, & coram hoc sancto Concilio competenter lectioni pandatur.

Et accipiens Paschalis notarius regionarius Apostolicæ sedis, relegit in his:

DOmino clemétissimo terræ marisq; dño Cóstátino Augusto, Stephanus primæ sedis Episcopus, vel vniuersi Episcopi Concilij Byzaceni vestræ pietatis vltimi famuli. Omnipotés Deus Ecclesiæ suę prouidens, præscitos ac pdestinatos in præsidio eius cõstituit Romani nominis reges, vt quotiès turbo diabolicæ factionis quiddam contra eam excitare tentauerit, à vestræ clementiæ rigore valeat cóprimi: quatenùs quies eius procurata, vestræ potentię suffragio debeat defensari: quia ei potestatem vestram seruiédo subijcitis, cuius munere & protectione imperatis. Vndè diuinitùs pręordinati, eius curam singularem habetis aut primam. Scriptum est igitur de vobis, & de eadé sancta Ecclesia, toto terrarum orbe diffusa: Erũt reges nutritij tui. Esa.49. pariterq; scriptum est: Honor regis iudicium diligit: Psal.95. quia dum diuina rebus humanis præponitis, & orthodoxam fidem curis secularibus præfertis, quid aliud quàm iudicium rectum Dei cultui immolâstis? Pro qua re pietati vestræ cuncti vestræ Africæ Domini sacerdotes coram Domino supplicamus, vt nouellæ præsumptionis scandalum, quod aduersùs fidé nostram attentatum est, auferatur, fratremque nostrum Paulum, Cõstantinopolitanæ ecclesię Episcopum, regali authoritate, vt nobiscum, id est, cum omni generalitate orthodoxè sapere debeat, coarctare dignemini. Fidem nàque rectam, à sanctis patribus nobis traditam, sinè adiectióe aut imminutione custodire debemus: quia quicquid auctũ fuerit aut subtractũ, nunq̃ probatur fuisse perfectũ. Scripsimus enim prędicto fratri & coepiscopo nostro Paulo, p latores præsentium, vt nostra cum vice cum vestrę clemétiæ præceptione admoneant, destinátes iniunximus: quos vestræ mansuetudini commendantes, petitionis nostræ vota vt effectui mancipentur, omnes vnanimiter genu mentis flexo deprecamur. Pro qua re expedit, censurę eius & famę, vt quod authortantę pręsumptióis correxit, à se vel ab alijs non sinat incorrectum iam iamque scandalum defensari. Iniunximus autem legationi nostrę supplici pietatis vestrę, vt ea q̃ prædicto fratri nostro scripsimus, ad pias vestrę serenitatis aures deducere non morentur: quatenùs pietas vestra, diuinitatis amore instructa, pro pace Ecclesiarum Dei regale pręcipiat largiri pręsidium, vt pace Dei fruentes, quę omnem superat intellectum, regnũ vestrum in pace securũ annis innumeris propagetur. Omnipotens Deus noster, cuius potestate cuncta reguntur, benignus ad vestrum respiciat principatũ, paganasque gentes, quę de sua feritate confidunt, potentiæ suæ dextera pietatis vestræ Christianissimę ditiói subiugare dignetur. Et subscriptio.

Stephanus, primę sedis Episcopus, his pijs precib' nostris subscripsi.

Secúdus, gratia Dei Episcopus sanctæ Ecclesiæ Tegasensis, his pijs precibus nostris subscripsi.

Datianus, gratia DEI Episcopus sanctæ Ecclesiæ Turreblandis, his pijs precibus subscripsi.
Saturinus, Episcopus sanctæ Ecclesię *Miricianensis, his pijs precibus subscripsi.
Iohannes, gratia Dei Epus sanctæ ecclesiæ *Mibiarcesis, his pijs precibus subscripsi.
Ianuarius, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ *Gattiancisis, vt suprà.
Benerius, humilis misericordia Dei Episcop⁹ sanctæ ecclesiæ ciuitatis Turditanę, vt suprà.
Romulus, humilis misericordia Domini Dei episcopus sanctæ ecclesiæ ciuitatis Ticibus, vt suprà.
Candidus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesię patriæ Dicensis, vt suprà.
Restutus, Dei misericordia Episcopus sanctæ ecclesiæ, Iubeclidien, vt suprà.
Fortunius, gratia Dei episcopus Cellen, vt suprà.
Criscentinus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ ciuitatis Leptis, vt suprà.
Stephanus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Talaptensis vt suprà.
Ebasius, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ ViccoAteriensi, vt suprà.
Donatus, gratia Dei episcop⁹ sanctę ecclesię Limmicensis, vt suprà.
Theodorus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ ciuitatis Tamazeni, vt suprà.
Optatus, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię Antentensis, vt suprà.
Constantinus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Heliensis, vt suprà.
Stephanus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Taraquensis, vt suprà.
Victorinus, Dei misericordia episcopus sanctę ecclesiæ Temunianensis, vt suprà.
Paschasius, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Detorianensis, vt suprà.
Iulianus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Ruspensis, vt suprà.
Salustius, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesię Rebianensis, vt suprà.
Donatus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Vnizinerensis, vt suprà.
Theodorus, humilis episcopus sanctę ecclesię Hirinensis, vt suprà.
Beatus Stephanus Spes in Deo, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Questorianensis, vt suprà.
Mustulus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ *Cebaradesensius, vt suprà.
Beatus Laurêtius Tarasus, humilis episcopus sanctæ ecclesiæ ciuitatis Vsilabis, vt suprà.
Stephanus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ ciuitatis Gummasis, vt suprà.
Stephan⁹ Episcop⁹ his precibus nostris subscripsi.
Bonifacius, pietate Dei Episcopus sanctę ecclesię Iustini ac Maximiensis, vt suprà.
Cyriacus, gratia Dei Episcopus, vt suprà.
Ianuarius, misericordia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ Banensis, vt suprà.
Felix, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię Catholicę ciuitatis *Thenisijs, vt suprà.
Quintus, humilis episcopus sanctę ecclesię *Acolitaneus, vt suprà.
Spes, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię *Secrepedulesis, vt suprà.
Nepus, gratia Dei episcopus, vt suprà.
Felix, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię *Municipijs & Gernisis, vt suprà.
Pentasius, gratia Dei episcop⁹ sanctę ecclesię Turrium *Tamulus, vt suprà.
Bonifacius, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię Basuritanę, vt suprà.
Numidius, humilis episcopus sanctæ ecclesię *Sosianęiuncis, vt suprà.
Benadus, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię Hermanensis, vt suprà.

Rodibaldus, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię *Valentinianensis, vt suprà. *Valentimanensis,

Martinus sanctißimus ac beatißimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ Vrbis Romæ, dixit:

PEr propriā relationē venerabiles Episcopi Africanæ prouinciæ Dauidicum sermõem adimplere noscuntur, quo dicit: Loquebar de testimonijs tuis in cóspectu regū, & non confundebar. Non enim confusionem, sed potiùs gloriam inferunt diuinorum dogmatum eloquia principibus, pariterq; priuatis hominibus, atq; sacerdotibus Catholicæ Ecclesiæ, qui cum fiducia multa Euangelium gratiæ annunciant. Vndè & prædicti reuerēdissimi Epi suggerentes clemētissimo principi innotescere studuerunt, quoniā honor principis iudicium diligit verum ac Deo placitum. Quod itaq; iudicium mala hortatur nos declinare, bona autem admonet cóseruare imperiali lege firmata: per quā legem & Paulum Constantinopolitanū antistitem deprecati sunt serenitatem eius, vt de lapsu proprio eum reuocare dignetur, quatenùs de medio extrusa nouitatis præsumptione, sanctorum patrū immobilis & sinè cuiuslibet adiectione vel diminutione fides ab omnibus firmiter valeat profiteri. Igitur præsente suggestione, quæ ad serenissimum principem directa est ab Africanis Episcopis, actibus nostris inserta, oportet Synodalem Epistolam, ad Paulum Cóstantinopolitanum antistitem destinatam, per lectionē nobis fieri manifestam. Psal. 118. Psal. 98.

Et accipiēs Exuperius notarius Regionarius Apostolicæ sedis, corā omnibus, relegit in his:

DOmino beatiss. & honorabili, sancto fratri Paulo Patriarchæ Gulosus, Probus, & cæteri Epi sancti Concilij proconsularis, qui subtèr subscripturi sumus. Caput & fundamétum fidei catholicæ vel vniuersalis Ecclesię noster DEVS & Dominus Iesus Christus, qui cum patre & spiritu sancto indiuisam habés naturam Deitatis, suis (sicut nos Euangelium docet) ait discipulis: Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris & filij & spiritûs sancti. Dum ergò, in nomine, diceret: non, in nominibus, vnitatem inseparabilem, non schisma, fideliter eum colentibus, & in eum syncerè credētibus, demonstrauit. Beati igitur Apostoli pręceptum sui magistri, nostri Domini Iesu Christi perficientes, sanam & rectam doctrinam in omi orbe terrarū prædicauerunt, quonam modo sit DEVS colendus, & Christus eius filius noster Deus & Dominus, Deus & homo credēdus, & coęternus & coęqualis patri & filio diuinitate spiritussanctus. In hac ergò sinè querela vera Dei cultura Catholica

Epistola Episcoporū Africæ ad Paulū Constantinopolitanū episcopum. Matth. 28.

lica sancta Ecclesia manente vnita, inuidia
Sap.2. diaboli mors introiuit in cordibus infidelium, qui à via veritatis deuiantes, secūdùm
1.Tim.6. suæ errores prauæ conscientiæ à fide, sicut Apostolus loquitur, errauerunt, & inseruērūt se doloribus multis, iuxta vniuscuiusq; malum intellectū per hęreses fidei catholicæ aduersantes: contra quas cōcilia venerabilium pōtificum per sacras Christianissimorum Principum iussiones congregata tunc esse noscūtur, in quibus de hæreticorum diuersorum versutia, vel astuta aduersùs rectam fidē eorum subtili fallacia, sancti & veri pōtifices exquirentes mūdam fi-
*dogmata dei orthodoxæ & liqdiùs declarata *omēs hæreticos prædamnantes, vnisonam dixēre sententiam, sancientes, quomodò fidelis
* credulitas populi *obtineret solidata, & ineuulsibiliter radicata, Christi Domini DEI nostri, quemadmodùm cōfitemur, personā, cum, qui super hæc auderet quippiam adijcere, aut mutare, vel exindè quiddam adimere, perpetuo anathemate condēnando. Quam piam & sanctam & DEO placitam determinationem omnis suscepit libēter fidelis Ecclesia, & per tot temporum curricula habetur & retinetur à rectè credentibus hæc definitio immaculata & immutilata firmissimè. Quia verò cōperimus, quòd quædam contraria in Constantinopolitana sunt ciuitate contra instituta fideliū & antiquissimorum Patrum & vniuersaliū Conciliorū proposita per chartulæ cuiusdam venenosę dicta, miramur, immò dolemus, cur à vobis hæc sunt permanere permissa, aut non statìm conscissa, & recto sacerdotali proposito radicitùs amputata. Nos ergò oñia, quæ aduersùs definitiones patrū vel sanctorum orthodoxorum Conciliorum, catholicam fidem per Apostolorū doctrinam fundantiū, & iam nouiter temporibus Sergij, tunc in tempore patriarchæ, fuerūt assumpta vel prædicata, vtpotè execrāda, damnamus, illa scilicet amplectentes, quæcunque à sanctis patribus terminata sunt, in quibus fides nostra firma & recta permanet inconuulsa, & fauente Christo, inuiolabiliter incorrupta. Nec necessariū nobis est eadem repetere, q̄ semèl sunt benè posita & decreta, nè ad cōtentionem prouocati, in periculum incidamus, suscipientes iuxta patrum definitionem anathema, si super eos aliqd dicere vel mutare, vel minuere, quod absit, p̄sumpsissemus noua quædam, quæ iam intelliguntur peruersa, hęretica & deo aduersantia capitula, cùm in assumentes talia vltio infertur iusta Diuina, nisi pœnitentiæ fletibus ad CHRISTVM, in quem delinquūt, conuerterint purissimè sua corda. Hoc autem quod sancta suscepit recta fides & vera, sicut prædicauit & fatetur vniuersalis immaculata Ecclesia, colimus & tenemus, patrem & filium & sanctum spiritum inseparabilem esse Trinitatem, vnum DEVM. Vnum autem sanctę Trinitatis, filium Dei, id est, Christum Dominū Deum nostrum, carnem veram habere humanam, cum anima rationali & intellectuali, nullatenùs deitate amissa aut diminuta, sed eundem nostrum Dominum Iesum Christum, Deum & hominem confitemur, dicentes & diuinam naturam, voluntatem & operationem vt DEVM habere perfectum, & quod est hominis, eundē ipsum sinè quolibet duntaxàt peccati vel concupiscentiæ modo similiter naturam, volūtatem & operatiōem habere plenissimam, id est, In Deo Dño nostro Iesu Chřo duas esse naturas, duas operationes, duasque voluntates naturales, sicut catholica docuit & docet semper Ecclesia. Vt autem etiàm exemplis sanctorum patrum, quæ prēmissa sunt, multò ampliùs roborentur, corū exempla huic nostro epistolari eloquio ex multis *parua inseri ma- *pauca turauimus.

EX LIBRO SANCTI AMbrosij Mediolanensis Episcopi: Ambrosius.

Inter alia Apostolus dicit: Non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo. Quod Philip.2. enim quis non habet, rapere conatur. Ergò nō quasi rapinam habebat æqualitatē cum patre, quam in substantia suì tāquàm Deus & Dominus possidebat. Vndè addidit: Formam serui accepit. Contrarium vtiquè seruus: Aequalis ergò in DEI forma, minor in susceptione carnis & hominis passiōe. Nam quomodò eadem posset minor esse æqualisq; natura? quomodò autem, si minor est, eadem similiter facit, quæ pater facit? Nam quomodò eadem operatio diuersæ est potestatis? Nunquid sic potest minor, quemadmodùm maior operari? aut vna operatio potest esse, vbì diuersa substantia est? Itaq; accipe Christum secundùm diuinitatē minorem dici non posse.

ITEM CVIVS SVPRA:

Timet ergò CHRISTVS, cùm Petrus non timeat. Christus timet, & Petrus dicit: Animam meam ponam pro te. Christus di- Iohan.13. cit: Anima mea turbatur. Vtrunque verum est, & plenum vtrunque ratione, quòd & il- Iohan.12. le, qui est inferior, non timet: & ille qui est superior, gerit timentis affectum. Ille enim quasi homo, vim mortis ignorat: iste autem quasi DEVS in corpore constitutus, fragilitatem carnis exponit: vt eorum, qui sacramentum incarnationis abiurant, excluderetur impietas. Deniquè & hæc dixit, & Manichęus nō credidit, Valentinus negauit, Marcion phātasma iudicauit. Eousquè autem hominem, quem veritate corporis demonstrabat, æquabat affectu, vt diceret: Sed tñ non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Matth.26.

ITEM EX LIBRO, cuius suprà:

Audi etiàm ipsum agere quod vult. Dixit enim: Vt faciam volūtatem tuam Deus Psal.39. meus,

Psal.53. meus, volui. & alibi: Voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor.

ITEM EX LIBRO, cuius suprà:

Quid est quod pater velit, & filius nolit? aut filius velit, & pater nolit? Pater, quos vult, viuificat: & filius, quos vult, viuificat,
Iohan.5. sicut scriptum est. Dic nunc, quos viuificauerit filiꝰ, & pater viuificare noluerit. Cùm autem filius quos velit, viuificet, & operatio vna sit, vide quòd non solùm filius voluntatem patris, sed etiàm pater filij faciat voluntatem. Quid est autem viuificare, nisi per filij passiõem? Passio autem Christi, voluntas est patris. Quos ergò filius viuificat, per patris viuificat voluntatem. Vna igitur voluntas. Quæ autem voluntas patris, nisi vt veniret IESVS in hunc mundũ, & nos mundaret à vitijs? Audi leprosum dicẽtem: Si vis, potes me mundare. Respondit IESVS: Volo. & statìm sanus effectus est.
Matth.8. Videtis quia filius suę arbiter est volũtatis, & Christi voluntas eadem, quę paterna est. Quanquàm cùm dixerit, Omnia quæ pater
Iohan.16. habet, mea sunt: sinè dubio, quia nihil excipitur, quam pater habet, eandem habet & filius voluntatem. Vna ergò voluntas, vbi vna operatio. In DEO enim volũtatis series, operationis effectus est. Sed alia volũtas hominis, alia Dei. Deniquè vt scias vitam in volũtate esse hominis, quia mortem timemus: Passionem autem Christi in voluntate diuina, vt pateretur pro nobis: cùm Petrus vellet Dominum à passiõe reuocare, Dominus ait: Non sapis quæ DEI sunt,
Matth.16. sed quę sunt hominum. Suscepit ergò voluntatem meam, suscepit tristitiam meam. confidenter tristitiã nomino, quia crucem prędico. Mea est voluntas, quam suam dixit: quia vt homo suscepit tristitiam meam, vt homo locutus est: & ideò ait, Non
Matth.26. sicut ego volo, sed sicut tu vis. Mea est tristitia, quã meo suscepit affectu. Nemo enĩ moriturus exultat. Mihi compatitur, mihi tristis est, mihi dolet. Ergò pro me & in me doluit, qã ꝓ se nihil habuit quod doleret. Doles igitur Domine IESV, non tua, sed mea vulnera: non tuam mortẽ, sed nostram
Esa.53. infirmitatem, sicut ait propheta, Quia pro nobis dolet. Et nos Dñe existimauimus te esse in doloribus, cùm tu non pro te, sed ꝓ me doleres. Et quid mirum si pro omnibus
Iohan.11. doluit, qui pro vno fleuit? Quid mirum si moriturus pro omnibus tædeat, qui Lazarum resuscitaturus illachrymat? Verùm &
Ibid. ibi pię sororis lachrymis cõmouetur, quia mentem humanã tangebat: & hîc alto operatur affectu, vt sicut mors eius mortem abstulit, liuor eius vlcera nostra sanauit, ità etiàm mœrorem nostrum mœror eius aboleret. Vt homo ergò dubitat, vt homo turbatur: nõ turbatur virtus, nõ turbatur eius diuinitas: sed turbatur anima, turbatur humanę fragilitatis assumptio. Et ideò qã suscepit animam, suscepit & animæ passiones.
Psal.21. Non enim DEVS eo quod DEVS erat,
Matth.27. aut turbari, aut moueri posset. Deniquè, Deus Deus, inquit, meus, quarè me dereliquisti? Vt homo ergò loquitur, meos circũferẽs metus, quòd in periculis positi, à Deo deseri nos putamus. Turbaĩ vt homo, flet vt homo, crucifigitur. Sic enim & Aposto-
Hebr.5. lus Paulus dixit, quia Christi carnem crucifixerũt: & alibi apostolus Petrus ait: Chri-
1.Petr.4. sto passo secundùm carnem. Caro igitur est passa, diuinitas autẽ mortis libera passione: corpus humanæ naturæ lege concessit. An verò mori diuinitas potest, cùm anima non possit? Nolite, inquit, timere eos, q̃ corpus
Matth.10. possunt occidere, animã autem nõ possunt. Ergò si anima occidi nõ potest, quomodò diuinitas potest?

ITEM ex libro sancti Augustini Hipponensis episcopi aduersùm Arrianos:

Est in homine simile quiddã, quãuis nequaq̃ illius Trinitatis, quæ Deus est, excellentiæ comparandum. Ille enim Deus est, iste creatura: habet tamen aliquid distãtiæ, vbi qualicunq; modo id, quod de illa ineffabili DEI natura dicitur, possit intelligi. Neque enim frustrà non est dictũ, Faciam hominem ad imaginẽ tuam, tãquàm pater filio loqueretur, aut ad imaginẽ meam: sed
Gen.1. dictum est, Ad imaginẽ nostram, quod ex persona ipsius Trinitatis rectissimè accipitur. Tria itaq; ista in hominis animo cogitemus, memoriam, intelligentiam & voluntatem. Ab his tribus fit omne quod facimus: & cùm tria ista benè recteque sese habent, bonum & rectum est omne quod facimus: si nec memoriã decipiat obliuio, nec error intelligentiam, nec iniquitas voluntatem. Ad DEI quippe imaginẽ sic reformamur. Omne igitur opus nostrum ab his tribus fit. Nihil enim agimus, quod non hæc tria simul agãt. Deindè cùm de singulis loquimur, etiàm quod ad singula pertinet, ab omnibus agitur. Neq; enim sermonem, quem de sola memoria facimus, memoria sola facit, sed intelligentia volũtasq; cooperãtur eum, quanuis ad solam memoriam pertinentem. Hoc & de duobus cæteris videre facilimum est. Nam quod de se ipsa intelligentia loquitur, sinè memoria & voluntate nõ loquitur: sic quicquid de sola se ipsa voluntas dicit aut scribit, sinè intelligentia memoriaq; non facit.

ITEM EX LIBRO SANCTI Augustini de gratia noui Testamenti ad Honoratum:

O homines, nolite desperare vos fieri posse filios DEI: quia & ipse filius DEI,
Iohan.1. hoc est, verbum Dei, caro factum est, & habitauit in nobis. Reddite vicẽ, & efficimini spiritus, & habitate in illo, q̃ caro factus est, & habitauit in nobis. Neq; enim iam desperãdum est, participatione verbi fieri posse homines

homines filios Dei, quādò filius Dei, participatione carnis factus est filius hominis. Nos itaq; mutabiles in melius cōmutandi, participes efficimur Verbi. Verbum autem immutabile, nihil in deterius cōmutatum, particeps carnis effectum est, rationali anima mediāte. Neque enim homo Christus, vt Apollinaristę heretici putauerūt, aut non habuit animam, aut non habuit rationē aut voluntatem, sed more suo scriptura, vt & CHRISTI humilitatem magis ostenderet, nè carnis nomen quasi indignū aliquid refugisse videretur, carnē pro homine posuit. Neque quia scriptū est, Videbit omnis caro salutare DEI, animæ ibi non sunt intelligendæ.

Esa.40.

Gulosus, gratia DEI Episcopus sanctæ Puppitanæ, huic libello rectæ fidei nostræ subscripsi.

Probus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tatię Montanensis, vt suprà.

Marcellus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Mattianensis, vt suprà.

Pariator, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię Hiltensis, vt suprà.

Theodorus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Biltensis, vt suprà.

Mellosus, gratia dei episcopus sanctę ecclesiæ Gisipensis, vt suprà.

Cōstantinus, gratia dei episcopus sanctę ecclesiæ Talborensis, vt suprà.

Felix, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Pariensis, vt suprà.

Paulus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tabucensis, vt suprà.

Florentius, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Egugensis, vt suprà.

Donatus, gratia dei episcopus sanctę ecclesiæ Ipporizaritensis, vt suprà.

Valerius, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tiburlicensis, vt suprà.

Vitalis, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Zarnensis, vt suprà.

Crescis, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Cæsalesis, vt suprà.

Augustalis, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Abitinensis, vt suprà.

Gentilis, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Cubdensis, vt suprà.

Crescens, gratia dei episcopus sanctę ecclesiæ Tiburnicensis, vt suprà.

Maximus, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Rucumensis, vt suprà.

Victor, gratia dei episcopus sanctæ ecclesię Municipitogiæ, vt suprà.

Iohānes, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Elibiensis, vt suprà.

Bonifacius, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Telensis, vt suprà.

Felix gratia dei episcopus sanctę ecclesię Timidensis, vt suprà.

Fructuosus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Vinensis, vt suprà.

Benenatus, gratiā dei episcopus sanctæ ecclesiæ Semitensis, vt suprà.

Cyprianus, gratia Dei Episcopus sanctæ Ecclesiæ Tadduensis, vt suprà.

Bassus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ Carpitanę, vt suprà.

Adeodatus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesię Abbiritanę, vt suprà.

Victor, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Membressitanæ, vt suprà.

Vitalis, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tizzicensis, vt suprà.

Petrus, gratia dei episcopus sanctę ecclesiæ Culcitanensis, vt suprà.

Ianuarius, gratia dei episcopus sanctę ecclesiæ Libertinensis, vt suprà.

Redemptus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Neapolitanę, vt suprà.

Felix, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Aborensis, vt suprà.

Pariator, gratia dei episcopus sanctæ Ecclesiæ Scilitanæ, vt suprà.

Victor, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Bulnensis, vt suprà.

Dominicus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Absasallensis, vt suprà.

Stephanus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tuccaboriensis, vt suprà.

Bonifacius, gratia dei episcopus sanctæ ecclesię Pappianensis, vt suprà.

Valentinianus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Visicensis, vt suprà.

Germanus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Ciumturbo, vt suprà.

Fortunius, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Ositanę, vt suprà.

Redemptus, gratia dei episcopus Municipij Canapij, vt suprà.

Cresciturus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesię Busitanæ, vt suprà.

Reparatus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Meglapolitanæ, vt suprà.

Ianuarius, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Mustitanę, vt suprà.

Maximus, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Suensis, vt suprà.

Iulianus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ duarum Senepsalitinarum, vt suprà.

Donatianus, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Nummulitanæ, vt suprà.

Clarissimus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tauracinæ, vt suprà.

Cōstantinus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Altoburitanę, vt suprà.

Lucianus, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Succubensis, vt suprà.

Crisconius, gratia dei episcopus sanctæ ecclesię Vculensis, vt suprà.

Candidus, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Sicensis, vt suprà.

Donatus, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Horrensis, vt suprà.

Florētius, gratia dei episcopus sanctę ec-

clesiæ Zentensis, vt suprà.

Quobulus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ* Cæciritanę, vt suprà.

Felix, gratia Dei Episcopus sanctę ecclesiæ Trisipellis, vt suprà.

Benenatus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesię Giutrambacariensis, vt suprà.

Clupien. Stephanus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesię Clipiensis, vt suprà.

Victorinus, gratia Dei Episcopus Auziritanæ, vt suprà.

Mellosus, gratia Dei Episcopus sanctę ecclesiæ Bulleniensis, vt suprà.

Cyprianus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ Villæmagnensis, vt suprà.

Nabigius, gratia Dei Episcopus sanctę ecclesiæ Tigimensis, vt suprà.

Tripolius, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ Vcitanæ, vt suprà.

Benenatus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ Naraggaritanæ, vt suprà.

Flauianus, gratia Dei Episcopus sanctę ecclesiæ Vticensis, vt suprà.

Benenatus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ Curbitanæ, vt suprà.

Fortis, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ Agensis, vt suprà.

MAXIMVS, SANCTISSImus Episcopus Aquileiensis ecclesiæ, dixit:

Directa synodalis Epistola à venerabilibus Africanis Episcopis Paulo Constantinopolitano antistiti, quæ in præsenti nobis relecta est, luce clariùs eosdé ostendit impijssimum quidem intellectum denominati antistitis condemnantes, atq; sanctorum patrú pium dogma cófirmantes, duas naturas duasque volútates, & duas operationes vnius eiusdemq; Domini DEI nostri Iesu Christi dogmatizátes. Et nec hoc transitoriè, aut per aliquam postpositióem, sed vt cernitis, per approbationem sanctorum patrum, id est, Ambrosij & Augustini gloriosorú Catholicæ Ecclesię eximiorúq; doctorum: per quos aduersarij, de sua malitia minime recedentes ad meliorem sensum, nullius satisfactionis locum inuenient ab eo, quòd tam paternis testimonijs inuitati, quamque Synodalibus contestationibus in scripto & ex nó scripto, ab omnibus admoniti esse noscuntur: sed & ab orthodoxis sacerdotib⁹ præsentialiter admoniti
Psalm. 57. ad correctionem proprij erroris, licèt nullo modo vocé incantantium admittere passi sunt, aures mẽtis obturantes, vt cópetenter in eos, quod per sapientiam dicitur, imple-
Prou. 1. atur: Vocaui, & renuistis: extendi sermóes, & nó fuit qui adspiceret. Despexistis omne consilium meum, & increpatióes meas neglexistis: eò quòd exosam habuerint disciplinam, & timoré Domini nó susceperint, nec acquieuerint consilio meo, & detraxerint vniuersæ correctioni meæ. Comedent enim fructus viæ suæ, suisque consilijs saturabuntur. Qui autem me audiérit, absq; terrore requiescet, & abũdantia perfruetur, malorum timore sublato. Profectò & hanc Epistolam, prememorato Paulo directam à reuerendissimis Africanis Episcopis, oportet gestis inseri, ad argumẽtum eius improbæ instantiæ vel complicum eius, quam videlicet per tot annos contra immaculatam fidem nostram Christianorum exercere noscuntur, vt ex hoc nullam habeant virtutem, quasi sinè repræhensione proprium errorem in deceptione simplicium proferentes.

THEOPHYLACTVS PRIMIcerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Suggero beatitudini vestræ, quoniam sicutì & ipsa benè cognoscit, Synodica quoquè præsulis Carthaginensis, q & superesse dinoscitur, sanctissimi Victoris cum cautela seruatur, in vestro venerabili scrinio saluata, per quam competenter ille decessori beatitudinis vestræ Apostolicæ recordationis Theodoro, suæ ordinationis promotionem significauit, in qua & nouam adinuentioné sufficiéter & ipse accusans, petijt, quatenùs condemnatio eius à vestra Apostolica authoritate efficiatur. Propterea suggessi, si pręcipit, vt cum alijs & huiusmodi Synodica examinetur apud vestrã beatitudinem.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atq; Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

NEcesse est, & maximè propter dignitatem sedis eius, immò autem porrectú eius intellectú, Victoris quoquè Carthaginẽsis venerabilis episcopi Synodicam nobis intimari, ad perfectam cognitionem virtutis eius.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Denominatam Synodicã afferens iuxta vestram iussioné, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

VIctoris venerabilis Episcopi Carthaginẽsis oblata Synodica, huic sanctæ Synodo, vt condecet, relegatur.

Et accipiens Paschasius notarius regionarius Apostolicæ sedis, relegit in his:

Domino

Epistola Victoris Carthaginēſ episcopi ad Theodorū Papam.

DOmino beatissimo,& honorabili sancto fratri, Theodoro Papę Victor. Vestræ beatissimæ paternitatis apud Deum acceptabilia opera,& conuersatio gloriosa penè mundo toto sunt manifesta. Prædicationibus igitur Apostolicis & doctrinis dū veræ fidei cultura vniuersa repleta sit terra, per diuinorum tamen eruditionem eloquiorum, vestra instruente admonitione exhortatoria, superædificatur orthodoxa Christi Ecclesia, Apostolica institutione fundata, & à fidelibus patribus firmissimè roborata. Ad quam omnes beatissimi Apostoli, pari honoris & potestatis consortio præditi, populorum agmina conuertentes, piè & sanctè de tenebris ad lumen, de lapsu ad verā fidem, de morte ad vitam homines diuinæ prædestinationis gratia præscitos, salutaribus pceptis ac monitis perduxerunt. Quorum sanctorū Apostolorum vestra fraternitas honoranda sequēs pleniùs merita, & perfectiùs implens exempla, Ecclesiā Dei morum probitate & actuum sanctitate cōdecorat, & fide sacra vel Christianis moribus vigens, quæ fieri DEO placita præcipit, studijs pontificalibus indesinēter operatur & perficit, seruans legis diuinæ mandata: Quia non legis auditores iusti sunt apud DEVM, sicut narrat Apostolus, sed factores legis iustificabuntur. (Rom.2.) In qua lege diuina vestra sancta & veneranda synceritas, sicut scriptū est, meditaī die ac nocte: (Psalm.1.) quæ meditatio non lectiōe per figuram literarū tantùm cōspecta, sed vberāte in vobis Chri gratia, in vestra cognoscitī cōsciētia immobiliter insita, nullatenùs de vestro corde recedente lege Christi Dei Domini sacrosancta, sicut in Psalmis dicit Propheta: Os iusti meditabitur sapientiam,& lingua eius loquetur iudicium. (Psalm.36.) Lex DEI eius in corde ipsius: non atramento, sed spiritu DEI viui vestra in arcana conscripta, neq; in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus, sicut beatissimi Apostoli Pauli ad Corinthios missa nos docet epistola. (2.Cor.3.)

Quibus pręmissis, significamus DEO placitæ fraternitati vestræ, die XVII. Kalendarum Augustarum Indictiōis quartæ, nostram humilitatem diuina gratia, suo vt pcepit munere præueniēte, vt vestris sanctis ac DEO dignis precibus in sancta Carthaginensis ciuitatis ecclesia pōtificalis honoris accepisse consecrationem & stolam. In quo dignitatis fastigio, vt à DEO omnipotēte regamur ab altissimo,& à malis actibus liberati, sacerdotale non nomen tantùm, sed Christi Domini Dei nostri protegēte auxilio & meritum habeamus, vestris sanctis ac DEO acceptabilibus nos commendantes orationibus poscimus, quatenùs & vestris deprecationibus pro nobis ad DEVM effusis muniti, & eruditionibus bonis instructi, digni efficiamur cum omni nobis populo Christiano commisso illęsi protegi velamēto diuino. Ad salutationem ergò vestræ sanctæ & honorādæ fraternitatis, vice nostra Mellosum humilem vestrū fratrem, nostrum Episcopum,& Redemptum diaconum, vel Cresciturum notarium sanctę nostræ sedis, vestros famulos destinauim⁹, quos postulamus celeriùs nobis à vestra beatitudine persolui, quò possint ad proprias ecclesias ante hyemē Deo propitio remeare. Præ omnibus autem fateor, in ipso nostræ prouectionis exordio cor nostrum nō leuiter vulneratum fuisse, vt propheticum illud preceptū exoptarem, dicens: Quis dabit capiti meo aquam, aut oculis meis fontem lachrymarum,& sedēs plorabo die ac nocte? (Hiere.9.) Eccè enim ecclesiæ DEI non leuiter perturbantur, Christianissimorū voces ac gemitus Episcoporum non supportamus, querentium & clamantium nouitates & concinnationum figmēta, à Paulo venerabili consacerdote nostro, vt dicitur, contra fidem veracissimā approbata, debere repelli. Nos autē temperamētū causis innectentes, expedire putauimus, prædictorum beatissimorum consacerdotū nostrorū licèt iustissimos questus, æquanimiter supportare, & ad auditus venerandos fraternitatis vestræ hoc ipsum peruigili cura deducere. Inquiunt enim, quædam vice Epigrammatum, chartarum volumina in sacris ædibus apud regiam ciuitatem nupèr esse suspensa, religioni catholicæ & ipsi veræ fidei ac patrū traditiōibus omninò contraria. Quis eñ vecors sacrilega voce audeat predicare, in Domino nostro Iesu Christo, aut vnam tantummodò voluntatem, aut vnam operatiōem existere, dum manifestissimis Patrum definitionibus liquidiùs clareat, in dño nostro Iesu Christo duas naturas,& earū duas volūtates, duasq; operatiōes vel ꝓprietates naturales modis oīnibus inueniri? Et possum⁹ multiplicibus patrū documentis nostræ paruitatis intentionem firmare, nisi vestram sanctissimam fraternitatem in omnibus corde ea retinere firmissimè teneamus. Vt autem ipsius sedis Apostolicę *decretis per omnia confirmemur, Leonis beatissimi prædecessoris vestri Apostolicæ memoriæ definitionem inseri peruidimus, & continet: Agit enim vtraque natura cum alterius communione quod proprium est. (Epist.10.) Nos itaque patrum in omnibus decreta sequētes, in Christo Domino nostro duas naturas earumque duas voluntates, duasq; operationes firmissimè prædicamus, Deum verum atq; hominem verum absq; delictis humanis veraciter cōfitemur, repudiātes cunctarū hæresum subsannatiōes, vanitates & insanias mendaces.

Authoritas Romani pōtificis.

Vestrum est itaque, frater sanctissime, canonica discretione solitè contrarijs catholicæ fidei obuiare, nec permittere nouiter dici, quod patrum venerabiliū authoritas ominò non censuit. Nos enim humiles corde, quæ recta sunt adiutore Domino sapiētes, vno vinculo charitatis vobiscū sumus constricti, veram fidem ac religionem catholicā in omnibus fortiter defensantes. Studiosiùs itaque à catholicis improbis probè resistere imminendum est, nè torpore desidiæ oppressi, culpæ taciturnitatis teneamur obnoxij, & quasi fauorem impendentes iudicemur, dum aduersa catholicę fidei propulsare negligimus. A beato nanq; Felice apostolico vestræ sanctitatis prędecessore dictū est: Negligere quippe, cùm possis, deturbare peruersos, nihil est aliud quàm fouere: nec caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obuiare. Liquet, doctor sanctissime, venenosa serpentum sinè simplicitate astutia, manifesta est dolosa hęreticorum fallacia. Quid est enim naturarū in Christo Domino nostro proprietates auferre, nisi earundem naturarum confusionē inducere? quod catholicæ Ecclesiæ, id est, statutis quammaximè patrum sancti Chalcedonensis concilij extat contrariū, ex quo ampliùs & fundamentum fidei & perfectio indubitatè consistit. Possemus verò etiàm eidē fratri & coëpiscopo nostro Paulo beatissimo regiæ ciuitatis antistiti similia nostris scriptis dirigere, nisi malorum cognosceremus falsis locutionibus dictum fuisse, nostram quasi Africanam prouinciam posse aliqua, quę in vero nō consistūt, mala pagere. Sed & hoc nostræ postulatiōi subiungimus, vt ea, quæ epistolariter à coëpiscopis nostris sancti Concilij nostri ad beatissimum Paulū patriarcham scripta sunt, per vestræ beatitudinis responsarios eidem fratri nostro Paulo dirigere iubeatis.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

PEr synodicam Epistolam suam dudùm nobis relectā, Victor venerabilis Carthaginensis Episcopus tam per feruidissimum zelum suum declarauit, quamq; Deo amabilem humilitatem rationabiliter certus est ostēdisse. Et zelum quidem per hoc, quòd introductam nouitatem nimìs accusare nostræ Apostolicæ sedi dinoscitur & enarrare in scripto ei acclamationes penè omium Christianorum, necnō gemitus reuerendissimorū Episcoporum, non leuiter, sicut ille scripsit, perturbatorum propter fictiones & commenta, quæ aduersùs veram confirmauit fidem Paulus episcopus Constātinopolitanus. Humilitatem autē, competenter minimè pręsumens abrogatū eundem Paulum habere, sed consacerdotē appellans, donèc iudicium de eo nostræ Apostolicæ authoritatis, hoc est, principis Apostolorum Petri cognoscat: vtpotè quoniam solus atq; præ omnibus creditus est atq; accipere meruit à rege regum Christo Deo claues regni cęlorum, ad aperiendum rectè credentibus in eūdem Dominum nostrum, & claudendum infidelibus hæreticis. Quod vtiquè & nos facere postulauit per propria scripta denominatus venerabilis quoquè Episcopus Charthaginensis, vt non despiciamus ipsius vel consacerdotum eius contra hæreticos iustas querimonias: sed quæ catholicę fidei atq; verissimę patrum traditioni omninò contraria existunt, dijudicemus dogmata, ꝓ eo quòd iuxta eius scripta nullus audet, licèt insanus sit, sacrilega voce prædicare, vnam in Christo Deo esse tātummodò voluntatem, aut vnam operationem: Vtpotè luculentiùs omnibus comprobatur per paternas definitiones, quoniā duæ naturæ Christi Dei existunt in vnitione inconfusæ & indiuisæ, & duæ voluntates, duęq; operatiōes & proprietates naturales: & quia plurimis testimonijs catholicę Ecclesiæ patrum huiusmodi potest Domino opitulante sermonem ostēdere, licèt nobis, id est, Apostolicę nostræ sedi hoc facere commisit, certus existens firmiùs nos habere, atque eadem sapere & defendere legitimè. Veruntamen studuit & ipse nihilominùs pium firmare intellectum per sacrā vocem Leōis, nostræ Apostolicæ Ecclesię pręsulis, in hoc ꝙ dicit: Operatur eñ vtraque forma cum alterius cōmunione quod proprium est. quibus adijciens ait, Quoniā nos decreta sanctorum patrum in omnibus sequentes, duas naturas, ex quibus & in quibus consistit, in vnitione indiuisas: & duas voluntates duasque operatiōes Christi Dei firmissimè prædicamus, Deum verum atq; hominem verum absque delictis humanis eundem veraciter confitentes, repudiantes cunctarum hæresum subsannationes, vanitates & insanias, mendacia atque stultitiam. Nam nos humiles, ait, corde, quæ recta sunt adiutore Domino sapiētes, vno vinculo charitatis vobiscum sumus constricti, veramq; fidem ac religionem catholicam in omnibus fortiter defensantes. In his ergò ꝓpria dogmata instituens, cōpetenter & nostram expetijt canonicè authoritatem. Propterea & scripsit, Quoniam vestrū est, sanctissimi, canonica discretione aduersarijs catholicæ fidei solitè resistere, nihilque permittere dici nouiter à quopiam, quod sanctorum patrum traditio minimè definiuit. Et proptereà cōtestans nos de his, quę sunt plena timoris ac veritatis, in hoc quod scribit studiosiùs: Itaque oportet Catholicos improbis probè resistere, nè torpore desidiæ oppressi, taciturnitatis teneamur obnoxij, &

Matth. 16.

arguamur ſicutì aduerſa catholicæ fidei ꝓpulſare negligentes, vtpotè ad ea malignum quendam ſaluantes fauorem. Huiuſmodi ſermonem cõfirmans per ſacram memorationem beatæ memoriæ apoſtolici viri Felicis, qui ſcribens ſapientiſſimè ait: Negligere quippe, cùm poſſis, deturbare peruerſos, nihil eſt aliud, quàm fouere eorum impietatem. Nec enim caret ſcrupulo ſocietatis occultæ, qui manifeſto facinori deſinit obuiare. Ergò q̃a, vt ait, manifeſta eſt omnibus venenoſa ſerpẽtum calliditas, id eſt, hæreticorũ fallacia, per amputationem naturalium proprietatum Chriſti DEI confundens naturas, oportet eam ſinè dubio deſtrui, vtpotè contradicentem doctrinæ ſanctorum patrum, & maximè definitioni ſancti Chalcedonenſis Concilij. His itaque in ſcripto nobis oblatis pro Catholica Eccleſia, & tam per alios ſacerdotes, quamq; per antè ſatum venerabilem Carthaginenſem Epiſcopum, non nos oportet decæterò negligere & differre, nè, quod abſit, memoratis criminibus ſubmittamur, irrationabiliter poſtponentes & expectantes eos, qui nolunt ad Dominum conuerti. Expectaui enim, ſicut beatus Eſaias perhibuit, vt facerent iudicium, fecerunt autem iniquitatem & non iuſtitiam, ſed clamorem omnes pios conturbantem: & hoc dum ſcire debeant, quoniam iudicium Dei eſt ſecundùm veritatem in eos, qui talia agunt, hoc eſt, qui nouitates contra fidem operantur, * licèt diuitiæ bonitatis DEI & ſuſtentationis & patientiæ, ignorantes quoniam benignitas DEI ad pœnitentiam eos adducit: Secundùm autem duritiam eorum & cor impœnitens, theſaurizant ſibi iram in die iræ & reuelationis iuſti iudicij DEI, qui reddet vnicuique ſecũdùm opera eius, iuxta quod nobis beatus Paulus Apoſtolus proteſtatur. Oportet ergò præſentem quoquè epiſtolam geſtis ſociari, ad arguendam contrariorum proteruiam. Igitur vſque ad hoc ſufficiunt nobis querimoniæ contra eos, quoniam derelinquet nos tempus, iuxta quod ait Apoſtolus, ſi voluerimus om̃ium penè Orthodoxorum oblatas contra eos producere querelas, maximè dum & hæc nobis ſufficiant, id eſt, ea quæ ſuperiùs recitata ſunt, vt eorum hęreſim diuulgemus, & oſtendamus omnibus ſub accuſatione eam & repræhenſione meritò exiſtentem. In ore etenim, iuxta quod dictum eſt, duorum vel trium teſtium ſtabit om̃e verbum, vt non dicatur multitudo tantorum ſacerdotum & populorum, abbatum, vel monachorum in ſcripto & ſinè ſcripto cõtra huiuſmodi prauiſſimam nouitatem ad Apoſtolicam noſtram ſedem acclamantium. Sed iam tempus exigit, vt vniuſcuiuſque perſonæ accuſatæ in medio producantur atque examinentur canonica conſcripta, quatenùs incongruitatem eius & inconſonantiam, quam cum patrum vel ſynodorum confeſſione habere dinoſcitur, ordinabiliter intendamus, atque omnibus rationabiliter oſtendamus pro tuitione Catholicæ Eccleſiæ, hoc videlicet ſequenti celebrantes ſecretario, vtpotè præſente vſque ad terminum nobis querulantium Domino auxiliante effecto.

Eſa. 5. Rom. 2. For. * ſperuntq; diuitias Hebr. 11. Deut. 17. Matth. 18.

INCIPIT SECRETARIVS III.

IN NOMINE DOMINI DEI Saluatoris noſtri IESV CHRISTI, Imperij domini Conſtantini piiſſimi Auguſti anno nono, ſub die xvj Kalendas Nouembris, Indictione Octaua:

PRæſidente ſancto ac beatiſſimo Martino Papa ſanctæ ſedis Apoſtolicæ vrbis Romæ, præpoſitis ſacroſanctis & venerabilibus Euangelijs in eccleſia Domini Dei & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, quæ vocatur Conſtantiniana, reſidentibus etiàm viris venerabilibus, pariterque cum eo audientibus Maximo ſanctiſſimo Aquileienſi epiſcopo, Deuſdedit ſanctiſſimo Caralitano epiſcopo, Mauro Cęſenate epiſcopo, & Deuſdedit presbytero, agẽtibus locum Mauri ſanctiſſimi epiſcopi Rauennatis eccleſiæ, Sergio Tempſanenſi epiſcopo, Romano Cerellitano epiſcopo, Reparato Mantuarianenſi epiſcopo, Criſcete Lucrenſi epiſcopo, Epiphanio Albanenſi epiſcopo, Felice Agrigẽtino epiſcopo, Benedicto * Alaceno epiſcopo, Marcellino Cluſino epiſcopo, Iuliano Hortano epiſcopo, Geminiano Volaterrano epiſcopo, Papinio Vibonenſi epiſcopo, Mariniano Populonienſi epiſcopo, Maximo Piſaurenſi epiſcopo, Luminoſo Tiferniſtibeſinorũ epiſcopo, Luciano Leontinenſi epiſcopo, Potentino Belliternenſi epiſcopo, Viatore Hortonenſi epiſcopo, Mauro Tuſcanẽſi epiſcopo, Bonito Formiano epiſcopo, Martino Gabinate epiſcopo, Maioriano Prænestino epiſcopo, Adeodato Spoletino epiſcopo, Germano Numanenſi epiſcopo, Iohanne Pęſtano epiſcopo, Laurentio Peruſino epiſcopo, Gaudioſo Reatino epiſcopo, Caroſo Faralitano epiſcopo, Laurentio Taurianẽſi epiſcopo, Martiano Mebienſi epiſcopo, Iohanne Trapeiano epiſcopo, Barbato Sutrino epiſcopo, Luminoſo Salernitano epiſcopo, Calumnioſo Aleſino epiſcopo, Sabbatio Buxento epiſcopo, Peregrino Meſſanenſi epiſcopo, Iohanne Tarentino epiſcopo, Rufino Sipontino epiſcopo, Mauro Senate epiſcopo,

ſcopo, Adeodato Amerino epiſcopo, Læto Lucano epiſcopo, Gaudioſo Capuano epiſcopo, Theodoro Roſellano epiſcopo, Bonito Ferentinate epiſcopo, Andrea Hydrũtenſi epiſcopo, Mauro Senogallienſi epiſcopo, Iuſto Taurometitano epiſcopo, Mauroſo Anconitano epiſcopo, Felice Panormitano epiſcopo, Bono Ficucléſi epiſcopo, Laurentio Tudeſtino epiſcopo, Fortunato Auximate epiſcopo, Iohãne Carinenſi epiſcopo, Thomate Lunenſi epiſcopo, Albino Signenſi epiſcopo, Bonito Ferétiſpolimartio epiſcopo, Auguſtino Squillacino epiſcopo, Maximo Trocalitano epiſcopo, Iohanne Rhegitano epiſcopo, Paſchale Blandano epiſcopo, Barbato Cumano epiſcopo, Luminoſo Marſorum epiſcopo, Felice Terracinenſi epiſcopo, Glorioſo Camerino epiſcopo, Oportuno Anagnino epiſcopo, Decorato Tiburtino epiſcopo, Firmino Blerano epiſcopo, Amabile Hortenſi epiſcopo, Iouiano Firmano epiſcopo, Albino Portuenſi epiſcopo, Anaſtaſio Narnienſi epiſcopo, Palumbo Fundano epiſcopo, Theodoro Tyndaritano epiſcopo, Theodoſio Cotronenſi epiſcopo, Sapientio Numentano epiſcopo, Scholaſtico Fanéſi epiſcopo, Maximo Meſinate epiſcopo, Elia Lilybetano epiſcopo Gratioſo Nepeſino epiſc. Aquilino Aſſiſinati epiſcopo, Leontio Neopolitano epiſcopo, Euſebio Atellano epiſcopo, Paſchale Thermitano epiſcopo, Martino Centumcellenſi epiſcopo, Oportuno Piſano epiſcopo, Iubentino Stabiéſi epiſcopo, Donato Marianenſi epiſcopo, Bonoſo Alerino epiſcopo, Iohanne vico Sabinate epiſcopo, Peregrino Lyparitano epiſcopo, Potentio Polenſi epiſcopo, Boethio Cornenſi epiſcopo, Leontio Fauentinate epiſcopo, Valétino Turritano epiſcopo, Donato Saſſinate epiſcopo, Luminoſo Bonenſi epiſcopo, Iohanne Vnnogoritano epiſcopo, Criſcentio Libyenſi epiſcopo, Stephano Dorenſi epiſcopo, Stephano Populienſi epiſcopo, Iohanne Gabopolitano epiſcopo, Callioniſto Adrianéſi epiſcopo, & Victoriano Vzalenſi epiſcopo,

MARTINVS SANCTISSImus ac beatiſſimus Epiſcopus ſanctæ Dei Eccleſiæ Catholicæ atque Apoſtolicæ vrbis Romæ, dixit:

Eſaię 62. PRopter Sion non tacebo, & ꝓpter Hieruſalem non quieſcã, dicit beatus Eſaias, donèc egrediatur vt ſplendor iuſtus meus, & ſaluator meus vt lampas accendatur. Profectò catholicæ Eccleſiæ, quæ vera conſiſtit Sion, & ciuitas Chriſti cælorum regis, per tot annorũ ſpatia expugnata ab aduerſantibus verbo fidei, qui neque DEVM timent, neque hominem reuerentur: ſed incaſſum perducentibus pias & canonicas de hoc verbo doctrinas, dum & à diuerſis tantiſque in ſcripto & ſinè ſcripto conteſtationibus inuitati fuiſſent corrigere propria, & ſepelire hæreſim, ſicut & per anterioré cognitionem luculétiùs demonſtratũ eſt tam per libellos, quamq; per ſuggeſtiones reuerendiſſimorum ſacerdotum & venerabiliũ abbatum. Apoſtolo proteſtante nobis, vt Tit. 3. hominem hæreticum poſt primam & ſecundam correptionẽ, euitare debeamus, ſciétes quia ſubuerſus eſt huiuſmodi, & delinquit proprio iudicio condemnatus, nullo modo oportet nos deincèps tacere aut quieſcere, nè quo modo iniqui iudicemur, odibilem Deo pacem amplectentes, quoniam ſcriptũ eſt: Zelaui in peccatoribus pacem peccato- Pſal. 72. rum videns: & dicatur etiàm de nobis, Sacerdotes mei contempſerunt legem meam, Ezech. 22. & polluerunt ſanctuaria mea, inter ſanctum & prophanum non habuêre diſtantiam, & inter pollutum & mundum non intellexerunt. Sed conſurgere cum Deo, & cõſiſtere promptè ei, induentes arma ſpiritûs aduerſùs malignãtes contra fidem eius, vt approbemus ſpiritus ſapienter, id eſt, verba illorũ, 1. Iohan. 4. ſi ex Deo ſunt. Scriptũ eſt enim in Hieremia: Probatorem dedi te in populo meo robu- Hier. 6. ſtum, & ſcies, & probabis viam eorum. Multa nanque nobis neceſſaria eſt vigilantia, & tantum diuinæ ſapientiæ diſcretionis, quæ occulta tenebrarum reuelat. ad requiſitionem huiuſmodi rei & ſcrutationem: quoniam latet quodammodò & abſconditur, vixque comprehenditur doloſa exiſtẽs malitia, pro eo quòd ſibi pietatem callidè blandiatur, vt valeat ſcrutantium mẽtem latére. Quòd vtiquè ſciens beatus Apoſtolus, ait: 2. Cor. 11. Nam huiuſmodi pſeudoapoſtoli, operarij ſubdoli, trãsfigurãtes ſe in Apoſtolos Chriſti. Sed non mirum, ipſe enim ſatanas transfigurat ſe velut angelum lucis: & non mirũ, ſi miniſtri eius transfigurentur, velutì miniſtri iuſtitiæ: quorum finis ſecundùm opera eorum. Sed & Dominus in hoc præmuniẽs nos, ait: Attendite à falſis prophetis, qui veniunt ad vos in veſtimentis ouium, intrin- Matth. 7. ſecùs autem ſunt lupi rapaces. à fructibus eorum cognoſcetis eos. Ergò in ipſum ex toto corde referentes ante omnia ſuper tali quæſtione deprecationem, & dicentes cum Dauid: Reuela oculos meos, & conſiderabo mirabilia de lege tua: lucerna enim pedi- Pſal. 118. bus meis verbum tuum Domine, & lumen ſemitis meis: quoniam ſicut ait beatus Daniel propheta, ſapientia & fortitudo eius Dan. 2. ſunt: dat ſapientiam ſapientibus, & ſcientiam intelligentibus diſciplinam. Ipſe reuelat profunda & abſcondita, & nouit in tenebris conſtituta, & lux cum eo eſt: quia ſapientiam & fortitudinem dediſti mihi, & oſtendiſti mihi quæ rogaui te: cum ope diuina vniuſcuiuſque perſonę conſcripta, qui pro-

propter nouitatis commentum accusati sunt, de venerabili nostro scrinio obsecundantibus nobis ordinabiliter offerentibus solertiùs intendamus.

Sergius reuerendissimus episcopus Tempsanensis Ecclesiæ, dixit:

Secundùm vestram apostolicam interlocutionem omnibus nobis cum ope diuina huc præsidentibus paratis ad requisitionē huiusmodi rei, si placet vestræ beatitudini, Theodori quondàm Pharanitæ episcopi inprimìs offerantur nobis conscripta, quoniam, sicut nôstis beatissimi, hunc primum esse authorem huiusmodi nouitatis per sua hæretica conscripta, præsens Stephanus reuerendissimus episcopus Dorensis in proprio libello asseruit, quod & omnibus manifestum est. Oportet ergò, si placet, cum *acribia & in hoc ordinem conseruari gestorum.

*id est, diligentia

Vniuersi sanctissimi episcopi dixerunt: Competenter Theodori Pharanitæ quondàm episcopi in primo loco expetijt conscripta ad nostram cognitionem deduci Sergius reuerendissimus coëpiscopus noster: sic nanque & sequentium ordinabiliter examinabitur requisitio, nulla confusione per quandam præposteritatem gestis inserta.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

IVxta supplicationem huius sancti Concilij, codex Theodori Pharanitæ quondàm episcopi per eos, quorum interest, nihilominùs offeratur.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm iussionem beatitudinis vestræ Theodori Pharanitę episcopi codicem afferens, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

COdex Theodori quondàm Pharanitæ Episcopi suscipiatur, & loca quæ prænotata sunt, in quibus ille de dispensatione Christi magni DEI & Saluatoris nostri propriam confessionem instituit, lectioni vulgentur.

ET ACCIPIENS THEODORVS notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latino interpretata, relegit in his:

THEODORI QVONDAM EPIscopi Pharanitæ, de sermone scripto ab eo ad Sergium quondàm episcopum Arsenoitanum Aegyptiaci tractûs: Theodori Pharanitę heretici scripta.

Quicquid igitur scribitur dixisse aut operari Dominum, per sensum & intellectum & sensibilia & dixit, & operatus est: & hæc ità, vtpotè de toto, atq; vnius vna operatio verbi intellectûs sensibilis & organici corporis omnia dicenda sunt.

EIVSDEM DE eodem verbo:

Ergò quia præcipuè per quandam diuinam & prudentissimam dispensationem, somnum & laborem, esuriem & sitim suscepit quandò voluit, quammaximè meritò & in his motum & quietem validissimæ & prudentissimæ operationis verbi applicamus, ac per hoc vnam vnius eiusdemq; Christi operationem fatemur.

EIVSDEM DE eodem verbo:

Sufficienter, vt arbitror, per requisitionem sermo nobis aperuit, quoniam omnia quæ scribuntur de Domino Christo, siue de Deo, seu animæ, siue corporis, siue vtriusque, animæ dico & corporis sint, singulariter ac indiuisè agebantur, incipientes quidem & acti de fonte sapientiæ verbo & bonitatis vel virtutis, mediante intellectuali anima & corpore, procedentes, & propterea vna operatio totius, sicuti de vno eodemque Saluatore nostro hæc omnia existunt atque dicta sunt.

EIVSDEM DE eodem verbo:

Profectò habemus in his luculenter, quoniam opus DEI est omnia, quanta in CHRISTO audimus & credimus, siue diuinæ naturæ adpertinent, siue humanæ, & propterea vna operatio hæc Diuinitatis eius & humanitatis piè nominata sunt.

EIVSDEM DE eodem verbo:

Vt esset omnis incarnatio ab initio vsque in finem, & quantacunque parua & magna eius, sunt vna secundùm veritatem altissima & diuina operatio.

EIVSDEM DE eodem sermone, quem fecit in interpretationibus paternorum testimoniorum:

Diuina verò voluntas, quod est ipsius Christi, quoniam ipsius voluntas vna est, & hæc diuina.

EIVSDEM DE eodem sermone:

Per hæc igitur sinè quadam difficultate docemur, quoniam omnia quæ salutiferæ dispen-

dispensationis sunt, siue diuina seu humana de Saluatore nostro Christo dicuntur, initium quidem à diuinitate vtpotè permissum & exordium accipiebant, mediante autem intellectuali & rationali anima, ministrabãtur à corpore, siue mirificam quandam dixeris virtutem, seu naturalem quendam hominis motum, id est, veluti cibi desiderium, somnum, laborem, & dolorum participationem, tristitiam & afflictionem: quæ passiones secundùm vsitationem nominum ex consuetudine nuncupantur: specialiter autem naturalis motionis propria per animatum & sensibile animal existunt. Sed ipsæ, quæ specialiter sunt & dicuntur passiones, vtpotè crux, mortificatio, fixuræ, liuor, cicatrices, sputa, colaphi: omnia hæc rectè & meritò vna vnius eiusdemque Christi operatio nominabitur.

EIVSDEM DE EODEM SERmone:

Intelligatur ergò à nobis modis omnibus omnia, quæ sunt humanitatis Christi Saluatoris, diuina & salutifera secundùm veritatem operatio.

EIVSDEM DE EODEM SERmone:

Ex his nanque omnibus atque similibus benè & maximè iustè vna Dei operatio, cũcta propria humanitatis, credatur atque dicatur.

EIVSDEM DE EODEM SERmone:

Quoniam nostra quidem anima non est tantæ virtutis, vt & naturales corporis proprietates à se vel ab eo proijciat, sed neque domina tantùm visa est rationalis anima proprij corporis, vt etiàm cohærentis sibi & cõiunctæ tumidam molem (quod Græci dicunt oncon) atque defluxionem, vel colorem obtineat, & foris hæc constituat eum aliquandò: quæ omnia in dispensatione saluatoris nostri Iesu Christi & dicta & facta sunt, in diuino & in viuifico corpore existunt. Nam sinè tumore, & (vt ità dicatur) incorporaliter sinè distinctione processit ex vtero, & sepulcro, & ianuis, & cùm super
Math. 14. solum maris deambulat.

EIVSDEM DE EODEM SERmone:

Oportet igitur ità sapere & dicere nos omnia, quæ in incarnatione Saluatoris Christi dicuntur esse, vnam scire operationem esse, huius autem opificem & creatorem Deum verbum: organum verò, humanitatem consistere. Ergò quæque velut de Deo aut humanè de ipso dicuntur, omnia vna operatio est verbi diuinitatis.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

IN Prouerbijs scriptum est: Contritionẽ Prou. 16.
præcedit superbia, & ante ruinam exaltatur spiritus. Qui insipiens est, sustinebit Prou. 19.
damnum, & cum rapuerit, aliud apponet. Quod & in Theodorum Pharanitanum quondàm episcopum per eius conscripta, quæ nobis relecta sunt, euenisse cognoscimus: qui imprudenter putauit rectam esse suam opinionem, & proprio videlicet errore: non enim per probabilem & paternam doctrinam ab eo prolatam. Quoniam, sicut scriptum est, Via stulti recta in oculis eius: Prou. 12.
& sunt viæ, quæ videntur homini iustæ, no- Prouer. 14. & 16.
uissima autem earum deducũt ad mortem. Proptereà sicut fœnum ædificiorum, quod Psal. 128.
priusquàm ex aliorum euersione euellatur, arescit, sinè stirpe atque aridas illis, quibus scripsit, easdem manifestauit, vtpotè non ex alio, sed à semetipso habens impietatis repræhensionem: quia omnimodò Deitatis & humanitatis CHRISTI vnam esse operationem, sicut audistis reuerendissimi fratres definiendo & hanc conditam, vtpotè creatam, confessus est: asserens in scripto, omnia quæ in humanitate Saluatoris Christi dicuntur, oportere vnam operationem scire: opificem autem eius & creatorem, DEVM verbum. Ergò si opifex eius & creator DEVS verbum, sicut ipse asserit, existit, vtiquè secundùm sensum ipsius condita esse dinoscitur. Quoniam omne quicquid per conditionem verbi fit, creatura est sinè dubio. Si autem conditam esse operationem CHRISTI ille definit, apertissimè cum Arrio & Nestorio impijssimis creaturæ cultor arguitur, eò quòd tantùm conditum cum illis & secundùm illos, non autem & increatum nobiscum eundem cõfitetur: hoc est, non vt DEVM naturaliter & hominem eundem, sed tantùm hominem purum: quoniam secundùm naturam * creatus non est, qui increatam na- for. * increa-
turaliter non habet in se operationem. atus
Ità igitur per suas voces propriam ille professionem inanem & vacuam demonstrauit, vt & in eo impleatur quod dictum est: Iniquitates suæ capiunt impium, & funi- Prou. 5.
bus peccatorum suorum constringitur. Ipse morietur, quia non habuit scientiam. Hic defecit cum imprudentibus, id est, cum eis, qui in diuisione & pura coniunctione CHRISTI DEI blasphemant mysterium, & non solùm cum his, sed etiàm cum eis, qui in phantasmate

hoc

hoc mysterium imprudenter delirare noscútur, hoc est, Manete, Apollinare & Seuero nefandissimis hereticis, per hoc quod asserit in suo conscripto, sicut in pręsenti audiuimus, quoniam nostra quidem anima non est tantæ virtutis, vt & naturales corporis proprietates à se vel ab eo proijciat: sed neq; domina tantùm visa est rationalis anima proprij corporis, vt etiàm cohærentes sibi & coniuncti tumorem atque defluxionem vel coloré obtineat, & foris hęc constituat idem corpus aliquandò: quæ omnia in dispésatione saluatoris nostri Christi & dicta & facta in diuino & viuifico corpore cósistunt. Nã sinè tumore & (vt ità dicatur) incorporaliter processit sinè distinctione ex vtero, & sepulcro, & ianuis, & cùm *ac si super solum maris deambulabat. Apertissimè igitur in his verbis tam ipsum corpus Domini nostri intellectualiter animatũ, quàq; & naturales eius proprietates omninò amputare dinoscitur, si foris hęc, quæ superiùs dicta sunt, ipsum corpus, vt perhibet, constituit, aut sicut ille scripsit, ex se easdem ꝓiecisse dinoscit. Nam si absq; tumore & incorporaliter ex vtero ꝓcessit, & super dorsum maris deambulauit, hoc ipsum quòd deãbulabat & procedebat, ergò phantasma erat. nó enim incarnatus substãtialiter Deus: vndè nec miraculum iam cognoscebatur virginitatis germen, neque magnũ erat incarnati D E I Verbi super mare deambulatio. Quod enĩ incorporaliter & sinè quolibet corporeo tumore procedit aut deambulat, qualem habet miraculorũ rationem ad minimè dissoluẽdam per partum virginitatis integritatem, aut per gressum in ꝓfundum aquarum non mergere? quoniam in vtroque nullam mirificã habet rationem quod est incorporeum, vtpotè naturaliter, & non super naturam efficaciã habens. Nec enim habeț naturam, quod est incorporeum & sinè tumore, aut virginitatem soluere, aut in aquis mergere, distantiam nullam habens omninò, i. longitudiné, latitudiné & altitudiné. Ex quo apertissimè sinè dubio ostenditur, quoniam absq; corpore, id est, sinè carne & corpore ex vtero procedere, & super aquas deambulare incarnatũ Deũm ille prædicauit. Quod enim incorporaliter procedit, speciatim sinè corpore est procedere: sicutì & absque semine procedere, sinè semine *eum procedere. Si ergò naturaliter animatum Domini corpus, & naturales eius proprietates interimit per phantasiam, (non enim substantialiter hominem eum prędicat factum) qualem differentiam ille cognoscit ex Deo & patre, atque ex virgine & matre eiusdem naturaliter natiuitatis? Quia si ab vtrisq; incorporaliter natum fuisse asserit Dominum, certum quia vnam eandemque esse eiusdem scit natiuitaté. Si autem vnam eandemq; ex vtrisque scit natiuitaté, necessè est eum aut & ex patre, sicut ex virgine incarnatum confiteri Deum Verbum, aut nec ex virgine, sicut nec ex patre incarnatum asserere eum, vtpotè & ab ea incorporaliter secúdùm illius sensum genitum, sed ex vtrisque similiter propter eandem ęqualemq; natiuitaté, aut incarnatum, aut sinè carne naturaliter cognoscere procedentem: ac per hoc aut & Deũ & patrem conditũ adscribere, vtpotè de propria natura carnem intellectualiter animatam verbo proprio in vnitione substantialiter commodantem, aut & virginé nullo modo matrem Verbi factam fuisse, vtpotè ex semine eum substãtialiter incarnatum enixam, sed velutì de fistula incorporaliter per eam, secundùm Apollinarij impietatem, transisse. Si ergò, vt dictũ est, corpus & corporis interimit naturales proprietates in mysterio Christi Dei per ea, quæ dogmatizare pręsumpsit, vtpotè sinè tumore atque defluxione & colore hoc perhibens esse, & incorporaliter processisse ex vtero Deum Dominum delirãs, cuius iam nobis testimonium patris ad arguendã huiusmodi hęresem necessarium est proferre, dum omnibus clara & aperta extitit per scripta, quæ in præsenti nobis relecta sunt, nisi fortasìs oporteat nos ad eius vel prauitatem ipsius perfectam destructionem eadem proferre? quoniam destruitur sinè dubio per paternas doctrinas, qui eos per sua scripta destruere nititur. Agè ergò nunc hoc compendiosè faciamus per comparationem dogmatum istius, atq; Catholicæ Ecclesiæ prædicationum, & ordinabiliter distinguamus. Ità Theodorus Pharanitanus quondã Episcopus dixit: Incorporaliter ex vtero processit Dominus.

Matth. 14. (margin)

*est (margin)

Cóſutatur Theodorus sentẽtijs patrũ Catholicorum. (margin)

Cyrillus gloriosus Alexãdrinus Episcop' dixit, corporaliter ex Virgine natum fuisse Dominũ. In primo enĩ de duodecim capitulis ab eo compositis ad Nestorium, Synodalis eius Epistola sic ait: Quisquis non confitetur Deum esse veraciter Emmanuelem, & propterea Dei genitricem sanctam Virginem, (genuit nanq; carnaliter carnem factum ex Deo Verbum) anathema sit.

Cyrillus. (margin)

Et iterùm Theologus Gregorius ad Clidonium scribens, ait: Quisquis velutì de fistula per virginem transisse, non autem in ea plasmari diuinè pariterque humanè dicit: diuinè quidem, quoniam sinè viro: humanè autem, quia ritu parientis genuit, similiter sinè Deo est.

Greg. Nazianzenus. (margin)

Theodorus Pharanitanus quódàm Episcopus, dixit corporalem magnitudiné non habuisse secundùm carnem Dominum, sed absq; mole & incorporaliter eum super mare deambulare.

Dionysius egregius & molem carnalem habere eum secundùm carnem prædicat, & pondus corporeum, & cum mole & pondere corporeo incedere super aquas non in-

Dionysius Areopagita. (margin)

infusis pedibus: & hoc in opusculis eius de diuinis nominibus docens, ait: Ignoramus qualiter de virgine is alia lege præter naturalem formabatur, & qualiter non infusis pedibus, corporalem molem habentibus & materiale pondus, deambulabat tumidam & instabilem substantiam.

Atque iterùm in Epistola eius ad Gaium scripta ait: Et supra hominem operabatur quę hominis sunt. & hoc ostendit virgo super naturā pariens, & aqua instabile terrenorum & materialium pedum supportans pondus, & non obediēs, sed supra naturam virtute sine diffusione consistens.

Theodorus Pharanitanus quondā Episcopus, dixit: Quoniā Dominus proprium corpus de cohærentibus eidem corpori, id est, defluxionem & colorem foris cōstituit.

Basilius Magnus. Item sanctus Basilius non solùm defluxionem ex lachrymis habuisse corporaliter perhibet Dominum, sed etiàm ex nutrimētis solidis & tumidis digestionē & consumptionem, & ex itinere neruorum extensionem, ità in sermone de gratiarū actione docens: Sicut ergò suscepit esuriem Dominus de solido cibo digesto ab eo, & sitim assumpsit, humiditate, quæ in corpore eius erat, consumpta, & fatigatus est musculis & neruis ex itinere distensis, nō vtiquè deitate ex labore fatigata, sed corpore, quæ naturā sequuntur, passiones suscipiēte: ità & lachrymas admisit, naturalem passionem carni superinduci permittens.

Theodorus Pharanitanus quōdàm Episcopus, dixit absq; naturalibus corporis ꝓprietatibus vt hominem factum fuisse Dominum, & has naturales eius proprietates à se abijcere. Synodus Chalcedonensis. Sācta & vniuersalis Chalcedonensis Synodus in sua definitiōe prædicat, nunquàm sublatam differētiam naturarum propter vnitionem, magìs autem saluā indiminutè proprietatem vtriusque naturæ, & in vnā personā atq; in vnā subsistentiam concurrentē. His itaq; nobis oportunè declaratis, vt dissentiens ille sanctis apꝓbatus, & paternis ac synodalib⁹ definitionib⁹ aptissimè cōtradicēs, ab his rationabiliter condēnatur, eō ꝙ nullam habet cum eis cōmunionē, apertā aūt per ꝓprios sermones alienationē. Benedictus venerabilis episcop⁹ insulæ Corsicæ, dixit: Mandatū lucerna est, & lex lux, & via vitæ increpatio disciplinæ, Prou. 6. quibus vestra beatitudo nimìs prudēter ac diligēter diuisit inter lucem & tenebras, id est, inter Theodorum Pharanitanum quōdàm Episcopum, doctoresq; catholicæ Ecclesiæ: & illum quidē sicut noctē tenebrosam, lumē paternę veritatis minimè habentē, iustè censuit cōdemnari: hos autem, cōpetēter pietatis definitionibus nos lętificātes, ostendens vti diē splendidissimā, honorificè venerat⁹ est, verbis etiàm veritatis cōfirmātes. Scriptū est enim: Ego sum Domi- Leui. 19. nus Deus vester. Non facietis iniquitatē in iudicio. Non accipies personā diuitis, neq; mireris vultū potētis. Ab omni iniquo verbo recedes. Exod. 23 Innocentē & iustum nō interficies, & non liberabis impiū. Ideoq; hoc execrabili viro vel dogmate ipsius, & à nobis cōsonanter dānato propter hęresem ipsius, si placet sanctitati vestræ, iubetote, quatenùs per lectionē Cyri, quōdàm Alexādrini Episcopi, nouē capitulorū intendamus cōscripta: magìs autem septimū eorū capitulū, per quæ paternā ille doctrinā immutare præsumpsit, & cōsequenter atq; ordinabiliter post eundē epistolam Sergij Constātinopolitani quōdàm Episcopi, in qua Cyrū ꝓ huiusmodi nouitate suscipere & laudare cōperitur.

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatißimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

IVxta precationē cōmemorantis dilectissimi fratris nostri Benedicti episcopi, Cyri quondàm Alexandrini antistitis nouem capitula, cum Epistola Sergij Constantinopolitani episcopi, in qua* in his eum recipere per consonantiā suam ostēditur, hi qbus interest, gestis inserēda deducere procurēt. *Al. in qd. bus eum

Theophylactus Primicerius notariorum sanctæ Apostolicæ sedis, dixit:

Iuxta iussionem sanctitatis atq; beatitudinis vestræ, chartulas, quas iussistis insinuari, afferens præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatißimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

DE nouem capitulis Cyri quondā episcopi septimū suscipiatur, & relegatur in præsentia sancti Cōcilij, & sequenter Epistola Sergij Constantinopolitani quōdàm antistitis.

ET ACCIPIENS ANASTAsius notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam linguam interpretatum, relegit in his:

CYRI ALEXANDRINAE ECclesiæ quondā episcopi excapitulare, quod corā omībus Acephalis legi pcepit in *Ammone in perscriptiōe Orthodoxę fidei, Capitulum septimum:

Si quis vnum Dominum nostrum Iesum Christū in duabus dicēs videri naturis, non cōfitetur hunc vnū esse Trinitatis, quæ ante secula à patre natus est Deus verbū, in vltimis autem seculi temporibus eundē incarnatum & genitum de sancta & immaculata domina nostra Dei genitrice, semperq; virgine Maria, sed alium hūc scit & alium, (nō enim vnum eundemq; secundùm sapientissimum Capitulum VII. Cyri alexandrini hæretici.

ſimum Cyrillũ in Deitate perfectum, & humanitate perfectũ eũdem) & ſecũdùm hoc tantùmodò in duabus naturis exiſtentem, ipſum paſſibilẽ & impaſſibilem ſecundùm aliud & aliud, vt prędictus ſanctę memorię Cyrillus aſſeruit, patientem quidem humanè carne, eò quòd homo eſt, manentem autem impaſſibilẽ, vt Deum in proprijs paſſionibus carnis, & eundẽ vnum Chriſtum & vnũ filium, operãtem Deo decibilia & humana vna Dei & viri operatione, ſecundùm beatũ Dionyſium, per contẽplatiõem tantùmodò diſcernes ea, ex quib⁹ vnitas facta eſt, & hæc intellectualiter cõſiderans inconuertibilia & inconfuſa poſt eorũ naturalẽ & ſubſtãtialem vnitatẽ manentia, & in his indiuisè & inſeparabiliter vnum eundemque Chriſtum & filiũ cognitum ex hoc, ꝙ ea, q̃ ab inuicèm incõfuſè conuenerũt, per intellectum cõſiderat, veracem eorũ cõtemplationem faciens: (non eñ phantaſia falſa, & inanibus ſenſũs fictionibus) nullatenùs autem diuidit, vtpotè iam interẽpta in duab⁹ partitione propter ineffabilẽ & incõfuſam & incõpræhenſibilem vnitatem, dicens ſecundùm beatũ Athanaſiũ, Mox caro, mox DEI verbi caro, mox caro animata intellectualis, mox dei verbi caro animata intellectualis, ſed in diuiſione pro parte huiuſmodi ſuſcipit vocem, anathema ſit.

EXEMPLAR EPISTOLAE ſcriptæ à Sergio quódàm pręſule Cõſtantinopolitanæ eccleſiæ ad Cyrũ quódàm pręſulem eccleſiæ Alexandrinæ, in qua laudat eum ꝓ vna operatiõe, & cõfirmat eam quaſi pro vnitate Acephalorum hęreticorum.

Sacras ſyllabas veſtræ à Deo honorandæ ſanctitatis ſuſcepimus, ꝑ gratiã diuini ſpiritûs, & deo placitũ ſtudiũ à Deo cõſeruandi & sereniſſimi noſtri principis, atque diuina inſtitutione, necnõ totius orthodoxię plena ſacratiſſimæ veſtræ beatitudinis annunciãtes facta in Alexãdrinã Chriſti dilectam magnã ciuitatem & in omes regiones eius, eorũ videlicet, q̃ priùs dicebãtur Theodoſiani, in catholicam & Apoſtolicam atq; orthodoxã eccleſiaſticã vnitatẽ. Pro quib⁹ ſpiritali & ineffabili gaudio repleti, gratiæ laudes omipotenti Deo & ſaluatori noſtro Ieſu Chriſto ex toto corde retulimus, quoniam tandèm aliquandò cooperatione diuina medio pariete diſcordiæ abſtracto, per quem priùs cõmunis omniũ inimicus à fratribus fratres ſeparare ſtuduit, coniuncti & cõparticipes paruerũt, & facti ſunt omnes vnum labiũ & vna lingua, bonam confeſſionẽ & glorificationem vt oportet, glorioſę atque viuificæ Trinitati celebrantes, & prędicatur ab omibus conſonanter, vnus Dominus, vna fides, vnum baptiſma. (Ephe. 4.) Dicta eñ oſtendentes eis venerabilium & vniuerſalium ſanctarũ Synodorũ, per gratiam ſancti ſpiritûs cõuenientiũ, & vnam eandemq; orthodoxã fidem definientiũ, id eſt, Nicenã, Conſtantinopolitanã, Epheſinam primam, & Chalcedonenſem, atq; iterùm Cõſtantinopolitanam ſub temporibus diuę memoriæ Iuſtiniani congregatã ſanctam quintam Synodũ, atq; omne ſcandalum de medio ꝑ eas, ſicut aliquas petras à ſemita iactantes, apertam & nimìs facilem ad deo amabilem vnitatem tranſitũ effeciſtis. Pro qua re multa veſtræ ſacræ perfectioni tam apud Deum & omnes homines merces & laus repoſita eſt. Aſſeruiſtis igitur in capitulis, q̃ ad ipſos facta ſunt, confiteri (bonũ eſt eñ, vt ipſis ſacris vocibus veſtris vtamur) patrẽ & filium & ſpiritumſanctũ Trinitatem cõſubſtantialẽ, vnam deitatẽ in tribus *ſubſtãtijs. (meliùs, *ſubſiſtentijs.) Ipſum autem vnũ de ſancta Trinitate deũ verum, qui ante ſecula ex patre genitus eſt, deſcendere de cælis in vltimis diebus, & incarnari ex ſpiritusſancto & domina noſtra, ſecũdùm veritatẽ dei genitrice ſemperq; virgine Maria, carnẽ adſumentẽ ex ipſa nobis conſubſtantialẽ, animatã anima rationali & intellectuali, eandemq; ex ipſa cõceptione vnire ſibi vnitate naturali & ſubſtãtiali: & ità natum ex ipſa, vnũ exiſtentem incõfuſum, indiuiſum, perfectũ in deitate, perfectumque in humanitate, eundemq; paſſibilem & impaſſibilem ſecũdùm aliud & aliud, quomodò beatus Cyrillus aſſeruĩt, patientem quidem humaniter carne, quia homo: manentẽ autem impaſſibilem eundem, quomodò Deum, in paſſionibus ſuæ carnis. Atq; eundem vnum Chriſtũ operari Deo decibilia & humana vna operatione, quia omnis diuina & humana operatio ex vno eodemq; incarnato deo Verbo procedebat. Secundũ hunc pium intellectum, & Leo ſanctæ memoriæ Romanus Archiepiſcopus ſapuit & docuit, dicens: Operatur vtraq; natura cum alterius cõmunione. (Falſum impingit ſanctiſſimo Leoni.) Vndè & ex duabus naturis, id eſt, diuinitate & humanitate vnum Chriſtũ venerari cõuenienter docuiſtis, & vnã naturam Dei Verbi incarnatã ſecũdùm beatæ memoriæ confeſſi eſtis Cyrillum, (Itẽ Cyrillo) vnamq; ſubſiſtentiã compoſitã, quę eſt ipſe Dñs noſter Ieſus Chriſtus, vnus de ſancta & conſubſtantiali Trinitate. Similiter autem & in duabus naturis eundem cõfiteri prædicãtes, non alium & alium eum eſſe aſſeruiſtis, ſed vnũ eundemq; ſecũdùm ſapientiſſimum Cyrillum, contemplatione tantùm diſcernẽtes ea, ex quibus vnitio facta eſt: & hæc per intellectũ cõſiderantes, inconuertibilia & incõfuſa poſt eorum naturalem & conſubſtantialẽ vnitatem permanentia, veracem eorum viſionem exponẽtes. Non eñ phantaſiam falſam & inanibus fictionibus mentis, vtiquè interempta in duobus diuiſione propter ineffabilẽ & inconfuſam atq; incircunſcriptam vnitatem. Hæc piè & nimiùm acribioſiùs exponẽtes, omnes ſequẽtes impiorũ hęreſeum authores anathemati ſub-

submisistis: cum quibus & omnes cótradictores duodecim capitulorũ sapientissimi & mirabilis Cyrilli, quos minimè pœnitentes, sed in eodẽ vsq; in finem pmanentes errore, similibus execratiõibus cõdemnâstis. Igitur hanc vestram orthodoxam relegentes doctrinam, per quam gloriæ beneplacitum est domino, tantorum fratrum nostrorum vnitionem dispensare, ipsius benignitatem glorificauimus: laudauimus autem & vestram sacratissimã sanctitatem, in tali mirifico & vltra omnem spem intercedere dignatam negocio, tam per gratiam sancti & viuifici, atque electione & doctrina à Deo sapientissimi & veraciter pacifici magni Imperatoris, qui sanctificatum eius cor in manu Dei habet, & ab ipsa secúdùm veritatem in omnibus actionibus suis ducitur & gubernatur: quem super omnes solus potens Deus in amplius exaltet, saluet, conseruans eum vt firmamentum sanctarum Dei ecclesiarum & immaculatæ Christianorũ fidei, commodans ei lõginquitatem temporum, multitudinem pacis, & omnium hostilium gentium subiugationem, in filios ex filijs regale succedens imperium. Donet autem & tuæ sanctæ & sacræ charitati abundantiùs suam gratiam in labijs, & verbũ in apertione oris, per quem & quod fortasis residuum est eorum, qui nobis stultè & ineptè contradicunt, saluetur, vestigia sequentes nupèr nobis adunatis dilectissimis filijs nostris, quos videlicet per vos beatissimos spiritalibus brachijs amplectentes, & osculo sancto salutantes, oramus hos omnium bonorum ex Deo percipere iucunditatem. & subscriptio: Saluus in domino, ora pro nobis reuerendissime frater.

Aliquid deesse videt.

Prou. 21.

Sergius reuerendissimus Episcopus Tépsanéus, dixit: Quoniam, sicut audistis sanctissimi, Cyrus Alexandriæ quondàm Episcopus in proprio Capitulo, quod nobis in præsenti relectum est, beati Dionysij Atheniensis Episcopi cuiusdam dictionis, in veneranda eius Epistola insertę, ad Gaium famulũ Dei transmissæ, memoratus est, necessè est vt codex prædicti Doctoris afferatur, quatenùs videamus p eandẽ Epistolã, si ità secúdùm veritatẽ cótinet dictio, quomodò Cyrus in proprio septimo capitulo significauit, & si meritò secundùm scripta, quæ ad eum transmissa sunt, Sergius in hoc eúdem Cyrum receperit.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

Dionysius Atheniensis episcopus.

CODicẽ sancti Dionysij Episcopi Atheniensis hi, quorum interest, actis deducant.

Theophylactus Primicerius notariorum sanctæ Apostolicæ sedis, dixit:

Secũdùm iussionem vestræ beatitudinis afferens de venerabili bibliotheca sedis vestræ codicem beati Dionysij, præ manibus habeo. quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSImus ac beatiss. Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atq. Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

COdex beati Dionysij suscipiat, & de Epistola, quæ ibidèm deposita est, ad Gaium directa, locus ille ordinabiliter, de quo agitur, cuius mentionem fecerit Cyrus in suo capitulo ad approbationem nouitatis eius, coram sancto Concilio relegatur.

Et accipiens Paschalis notarius regionarius apostolicæ sedis, de Græco in Latinam linguã interpretatum ipsum testimonium, relegit continens ità:

SAncti Dionysij ex Epistola ad Gaiũ directa ad locũ: Etiàm non secundùm Deum diuina operatus, neque humana secundùm hominem, sed Deo homine facto, nouam quandam Deiuirilem, id est, theandricin, operationem nobis ostendens.

Sententia Dionysij Areopagitæ.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

QVi spiritalem expugnãt Hierusalem, id est, Catholicam Ecclesiam, imitantur eos, qui terrenam expugnauerunt Hierusalẽ, & festinãt & ipsi paternis abuti quodammodò doctrinis, sicut Rapsaces patria voce contra Iudęos abusus est, vt difficilè nequitia eius potuisset sentiri, sicut & isti propriam insidiant. Nec enim in honorem patrum, sed in deceptionem simplicium, sicut ille Iudæorum, hoc callidè peragere nituntur. Veruntamen, sicut Dominus ait, ex fructibus eorum cognoscetis eos. Quoniã hi sunt similes sepulcris dealbatis, quæ à foris apparẽt hominibus speciosa, sicut & hęretici quasi paternis velati doctrinis: intùs verò pleni sunt ossibus mortuorum, & omi spurcitia, id est, mortalibus & fœtidis dogmatibus. Nec enim simpliciter proferunt sermones, sicut magnus scribens Successo testatur Cyrillus, sed cum dolo atque versutia. Quod vtiquè & nos veraciter cognoscentes, non debemus omninò timere opprobrium hominum, neque eorum exprobratiõibus vinci. Quoniam hoc nobis Dominus iubet per Esaiam prophetam, dicẽs: Audite me, qui scitis iudicium, populus in quorũ corde lex mea est: nolite timere opprobrium hominum, & blasphemias eorũ nè timeatis. Manifestat enim hos & captas per vos reuerẽdissimos venatores suos prudenter Dominus, secundùm quod in Hieremia scriptum est: Et post hæc mittam eis mul-

Hæretici patrũ scriptis abutuntur.

4. Reg. 18.

Locus notandus.

Matth. 7.

Matth. 23.

Esa. 51.

Hiere. 16.

multos venatores, & venabunt eos de omni monte, & de omni colle, & de cauernis petrarum: quia oculi mei super omnes vias eorum. Sunt enim foramina petrarum, ipsę sanctorum patrum de Christo mysticæ traditiones. Conantur nanque & in his foraminibus dolosè abscondere se hæretici, vt putentur sanctissimi, & non scelerosi paruulis. Non enim vobis, qui secundùm Deum perfecti estis apud Deû. Propterea hos vobis Dominus, vt cernitis, manifestauit, per hoc testimonium beati Dionysij, quod in præsenti relectum est, fallidicos luculentiùs eos ostendens: vt & de his, quod à Domino dictum est, impleatur, quo ait: Quandò loquitur mẽdacium, de proprijs loquitur, quia mendax est, & pater eius. Mentita est enim iniquitas sibi, in his vtiquè instabilibus existentibus vt instabilis. Nam beato Dionysio asserente, sicut audistis dilectissimi fratres, nouam quandam Deiuirilem operationem inter nos conuersatum, vterque eorum apertissimè contra patrem mentitus est. Et Cyrus quidem in suo septimo Capitulo nouam immutando, & vnam pro noua asserendo Deiuirilem operationem quasi dixisse doctorem perhibens: Sergius autem in Epistola de huiusmodi quæstione ad Cyrum scripta, tam immutationem nouæ cum illo confirmans, & non solùm hoc, sed & Doctoris & Deiuirilem amputans penitùs vocem, & vnam absolutè in Christo DEO dogmatizans operationem, facientes dolum quasi nouaculam acutam, atque minimè considerantes, quod in psalmo scriptum est: Nónne Deus requiret ista? ipse enim nouit occulta cordis, & cogitationes talium hominũ, quoniam vanæ sunt. Vana enim locutus est vnusquisq; ad proximum suum: labia dolosa in corde & corde locuti sunt mala, sed disperdet Dominus vniuersa labia dolosa, & linguam magniloquam. Qui dixerunt, Labia nostra à nobis sunt: quis noster est Dominus? Nam si hæc in memoria retinerẽt, minimè ad talem iniquitatem prosilirent, id est, immutationem & interemptionem paternarum traditionũ & dogmatum. Propterea præmemoratos inuestigantes, non quidem aduocatos, sed apertissimos accusatores, neque custodes probabiles, sed falsatores euidẽtissimos veritatis, & in hoc tantùmodò se recipientes, necnõ amplectentes, atq; sibi rependentes vtrunque vterq; impietatis mercedẽ, id est, laudẽ in scripto: cõsequẽs est ostẽdere nos, ex quo illi fructũ huius impietatis sumpserunt, quatenùs p fructũ arborẽ demonstremus. Offeratur igitur & relegat̃ p hos, quorum interest, * Themistij hæretici codex siue capitula de eodem releuata, quæ in hoc negocio nobis necessantur.

Foramina petrarum.

Iohan. 8.

Psal. 26.

Psal. 51.

Psal. 43.

Psal. 93.

Psal. 11.

Theophylactus Primicerius notariorum sanctæ Apostolicæ Sedis, dixit:

Prædicta Capitula à vestra beatitudine requisita afferens, prę manibus habeo: quid præcipit sanctitas vestra?

MARTINVS SANCTISSImus ac beatißimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

SVscipiatur oblatus * Themestij hæretici codex, & de eo relegantur nobis capitula, quæ in eo sunt prænotata.

Et accipiens Exuperius notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam vocẽ interpretata, relegit in his:

THEMESTII HAERETICI ex epistola ab eo scripta ad Marcellinum presbyterum & Stephanum diaconum de vna operatione:

Quæ enim in omnibus procedit diuinarum ac humanarum operatio Christi, non erat * & alia, sed vna atque & eadem, vtpotè vnius existens eiusdemque. Et ideò Deiuirilem Areopagita Dionysius nominauit. *deesse videtur, alia.

EIVSDEMQVE DE conscriptis ab eodem, aduersùs Colluthũ hæreticum compositis, in quibus protestatur dicens, quia & ipse Seuerus hæreticus vnam Deiuirilem confessus est in Christo operationem, quo ait: Nam quia beatæ memoriæ quoquè Seuerus similiter de Christo dicens, quòd aliqua quidem diuinè, alia verò humanè idẽ operatus est, Deiuirilem operationem approbare volebat, sed non solummodò DEO decibiliter, facilius est videri.

Dionysius Areopagita in Epistola ad Gaium.

EIVSDEM DE eodem verbo: Vna intelligatur Christi, sicut sæpiùs diximus, Deiuirilis operatio, non vna DEO decibilis.

EIVSDEM DE eodem sermone: Si enim vna verbi Deiuirilis, sicut sæpè diximus, operatio & scientia, quomodò vna & vna intelligatur secundùm execrabile, sed potiùs duæ, & non vna?

ITEM EIVSDEM de eodẽ sermone: Si autem ipsa tantummodò Deo decibilis, sed non DEIUIRILIS, sicut sæpè diximus: nihil secũdùm nos operetur, & habes quod quæres.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

NOtum fecit * Themestius hæreticus per suos sermones, qui in præsenti nobis sunt relecti, quoniam eius fructus & discipuli sunt Cyrus & Sergius in dogmatibus, & sicut ab eo isti edocti, nouam immutando vnam nisi sunt appellare, licèt vehementiores illo in abnegatione veritatis effecti sunt, qui & ipsam Deiuirilem Doctoris vocem interimere penitùs præsumpserũt, & vnam absolutè tradere operatio-

nem Dei moliti sunt, quod apertissimè per propriam Epistolam ad Cyrum scriptam Sergius se fecisse dinoscitur: & nec tantùm per suam dementiam, quantùm Colluthus hæreticus, contra quem scribit * Themestius, intelligere passi sunt. Proptereà nanque recusauit Colluthus asserere Deiuirilẽ operationem, eô quòd talis vox duas significat operatiões, id est, diuinam & humanã: (nec enim vnam tantummodò operationem, secundùm * Themestij deliramẽtum) Et ideò memoratus Colluthus tantùm Deo decibilem, in hoc sibi consentiens, & non Deiuirilem operationem, licèt incõueniens erat veritati, asserebat, vtpotè vnam, non enim duas, professus. Verùtamen non solùm impium, sed etiàm absurdum proprium sermonẽ illi ostendunt, hoc est, Sergius & Cyrus, vna eademq; Deiuirili operatione, diuina & humana dicentes operatum fuisse Dominum: quoniam per Deiuirilem Deouiriles similiter asserere cõuenit. Non enim diuina & humana secũdùm illorum figmẽta, videlicet, quomodò & per diuinã diuina, atque per humanam cõpetenter humana. Si autem Deiuirili, Deiuirilia conuenit adscribere cuiusdam Deiuirilis personæ. Non enim humanato Deo Deiuirilem, àc si vnam secundùm sensum eorum existentem, dicunt esse operationem, si vtiq; oĩs operatio ab eo, qui eam naturaliter habet diuinam & humanam, id est, duas in vnitione, propriam appellationem suscipere certa est. Et proptereà diuinam dicimus, quæ ex Deo procedit, sicutì & ex homine naturaliter humanam. Vtraq; igitur, hoc est, diuina & humana, si non vtranque, id est, diuinam & humanam Deiuirilem confitentur, impossibile est dicere operatum fuisse Dominum. Nam si non duas operationes hanc Deiuirilem significare, sed vnam esse confitentur, necesse est eos aut simplicem, aut compositam, aut naturalem, aut personalem dicere eam, vt nè, pro incerto vocabulo, nullius eam virtutis esse perhibeant. Ergò si quidem simplicem esse dicunt, eandem vt simplicem habebit & pater. Simplicem nanque Deus & pater habet propriam operatiõem, & operabitur, & ipse per Deiuirile secundùm illos diuina & humana: & erit proptereà Deus iam & homo naturaliter, hoc est, homo factus Deus, sed non nudus naturaliter & tantùm Deus. Si autẽ cõpositam, extraneum filiũ à patre adscribũt, siue alienæ substantiæ & operatiõis, vtpotè non habente patre compositam suam operationem. Si autem naturalem dicunt, consubstantialem Deo verbo carnẽ ostendunt, vtpotè eandem cum eo naturaliter habentẽ operationẽ. Si verò consubstantialem, sinè dubio alteri⁹ substãtiæ, & per hoc erit quaternitas secundùm illos sancta Trinitas. Si verò subsistentialẽ, extraneant iterùm à pa-

tre filium secundùm operationis modum, vtpotè ab eo differentiam habẽtem in subsistẽtialibus ꝓprietatibus. Quòd si per hęc, quę superiùs dicta sunt, impediti, vnam esse Deiuirilem operationem propter vnitionẽ asserunt, ergò ante vnitionem duas habentem operationes Deum verbum introducunt, post autem vnitionem vnam vtrasq; efficiẽtem, videlicet pro amputatione alterius, aut confessione vtriusque. Si ergò in omnibus aduersariorum ratio repræhenditur, certum quoniam non vnam secundùm illos ostendere volẽs operationem sanctus Dionysius, sed duplicem, duplicis naturæ, compositiuo sermone abusus est, duas vnius eiusdemq; in vnitione operatiões ostendens. Et ideò prudentissimè ait: Neque secundùm Deum diuina operatus, neque secundùm hominem humana: summã nobis vnitionem denũcians sicuti naturarum, ità & eiusdem naturalium operationum: quoniam summæ vnitionis est propriũ, per immutationem sublimiter operari vtraque, id est, eũdem humanè diuina, & diuinè humana. Nec enim nuda Deitate diuina, neq; pura humanitate humana, sed ꝑ carnem quidẽ intellectualiter animatã atque vnitã eidem substantialiter, operabatur sublimiter miracula, & iterùm per potestatem validissimã viuificarum eius passionum spontè pro nobis experimentum suscipiebat, vt & vnitionem ostẽdat, & differentiam innotescat. Et vnitionem quidem, per alternam ostensionem siue cõglomerationem operationum suarum: differentiam autem, ex conseruatione naturalis proprietatis. Hoc enim erat, secundùm quod ait Doctor, omnium nouitatum supereminens nouitas. Non enim vt vtrasque, id est, diuinam & humanã, vnã eandemque operationem secundùm illos ostenderet, quia hoc immutatio & penitùs peremptio est, vt aut incõditam naturaliter conditam, aut conditam naturaliter inconditam factã fuisse ostenderet, aut certè conditam & inconditam eandem per confusionem: sed vt per aliam alteram inconfusè ꝓcedentem ostẽderet. Sic nanq;, sicut memorat⁹ doctor asseruit, & in his quæ nostræ naturæ sunt, sup naturã erat: & in his q̃ nostræ substãtiæ sunt, sup substantiã, oĩa nostra ex nobis supra nos eminẽtiùs habẽs: vtpotè in natura quod est sup naturã incircũscriptè ostẽdens, & ꝑ hoc quod sup naturã est, naturã indiminutè demõstrãs. Nã dicere absolutè vnã operationẽ, qualẽ habet nouitatis sup naturã ꝓbationẽ? Null⁹ nanq; numer⁹ nou⁹ est, neq; naturaliter admirabilis: sed illud est mirũ secũdùm veritatẽ, & oĩm nouitatũ supeminens nouũ, iuxta patris doctrinã, inconditã & cõditã naturaliter operationẽ, vni eidemq; incarnato Deo verbo substãtialiter inhærentẽ, in vnitiõe incõfusam & indiuisam, cõglomerãter vicissim eas pro-

ꝓcedere,& cognoscere Deú esse naturaliter, eúdemq; hominé naturaliter. Quod & Leo sanctæ catholicæq; & Apostolicę nostrę sedis beatę memorię ꝓsul sapiéter intelligés, scripsit. operatur enim vtraq; forma cum alterius cómunione, quod proprium est. Nó enim dixit, quoniã minuit, aut immutauit, aut confundit, vel abnegat hoc quod proprium est, vtraq; natura de his, quæ in vno eodemq; Christo substãtialiter vnita sunt: sed operatur quidem, cum alterius auté cõmunione, vt & differentiã ostendat per hoc, quòd operatur quod proprium est: & vnitionem significet per hoc, quòd dicit, cum alterius communione. Hoc est enim nouæ Deiuirilis operationis proprium, i. diuinę & humanę, secúdùm vnitionem cohęréter indiuisam in eodem ipso cognitam. Quas abnegantes & expugnantes Cyrus & Sergius, neque secúdùm Deum diuina intelligunt, neque paterna secundùm catholicos patres interpretãtur, sed hæretica dogmata paternis obumbrantes sermonibus, cótra catholica, Ecclesiæ introducere studuerunt. Atq; ideò vnam secundùm hæreticos Seuerũ & *Themestium Deiuirilé existere operationem cóscripserunt, quos cum illis propterеà condénantes, agè nunc & memorati Sergij nouæ ecthéseos audiamus comméntum, quam ecthesin suasit in tépore suo nomini Heraclium quódàm Imperatorem titulare, errorem interminationi cómixtum contra orthodoxos populos atque dogmata per hunc modum prętendens.

Epist. 10.

nota versutiam Sergij hæretici.

Deusdedit venerabilis episcopus Caralitanæ ecclesiæ insulæ Sardiniæ, dixit:

Verbum breuiatũ & cósummatum accipiens à Dño vestra veneráda beatitudo cópendiosè pariterq; diligenter tam falsiloquum & nouitaté, quã operati sunt aptissimè Cyrus & Sergius aduersùs sanctos catholicæ ecclesiæ patres atq; dogmata, per ea quæ prudentissimè in ꝓsenti allocutus est, nobis demóstrauit, ostendens eos hęreticorũ irretitos cófessione ꝑ hoc, ꝙ vnã iuxta execrabiles *Themestiũ & Seuerũ Deiuirilé operationé esse denunciãt, & non mirificã in hoc atq; mirabilé, qm̃ in vnitione indiuisa duas vnius eiusdemq; Christi Dei naturales operationes incófusè ostédit, i. diuinã & humanam, in approbatione verissima Deũ eundé esse naturaliter & hominé, quod vtiq; sicut beatus Dionysius ait, Omniũ est nouitatũ supereminens nouũ. Nec enim vtriusq; interemptioné, sed indiuisam vnitaté per hãc cópositam eius vocé memoratus pater edocuit. Veram nanq; vnitioné ostendere voluit, sed nó diminutioné quãlibet naturarũ, quæ in Christo Deo substantialiter saluantur, aut naturaliũ eius operationũ, quas videlicet per ꝓpria scripta, quę in pręsenti relecta sunt, Cyrus & Sergius denegantes, & propterеà sanctorũ quoquè patrum adulterantes testimonia, meritò à vestra apostolica pia sententia condemnati sunt, quos & nos cósonanter cum ea ꝓpterеà códemnamus: necnon & Pyrrhũ Sergij successorem, quoniã & ipse nihilominùs cũ Sergio Cyrũ recepisse dinoscitur, & studuit ei aduocare in prędenominato septimo capitulo, & hoc cùm in scripto testatur contra eum, quoniã immutauit dictioné beati Dionysij, & quoniam iustè repręhensus est ꝑ huiusmodi immutatione à beatę memorię Sophronio. Ità nanq; scribit in vnum dogmaticũ eius volumen Pyrrhus: Vnum aũt tãtùm capitulũ repræhendit Sophronius reueréndissimus, vtpotè testimoniũ Dionysij beatæ memoriæ falsanté ꝑmutatione vnius vocis, in hoc cógrua dicés prędictus vir & cauta, in quibus ille asserit: Sed homine facto Deo, nouam quandã Deiuirilé operationé nobis proferens. Vnam enim secúdùm veritaté pro noua cótinebat denominatũ volumé: sed non malitiosè (absit) iuxta meũ verbũ: Sed quoniã nó aliter potest noua intelligi, nisi vna, à sanctissimo Cyro huiusmodi vox posita est, qm̃ per abnegationé sublimiũ, vnã beatus Doctor confessioné construens, & hanc singulariter exprimés, quid aliud nisi vnam cófiteri operationé, eò ꝙ vnus est Christus, per quoddã verbũ luculétiùs tradidit? Eccè apertissimè ꝑ suos sermones Pyrrhus & falsatã à Cyro dictioné sancti Dionysij ꝓfessus est, & repręhensum propterеà meritò eũ ostendit, & qm̃ benè conuictus est à beatæ memoriæ Sophronio, significauit per hoc, ꝙ dicit cógrua dicés in hoc idem vir & cauta. Veruntñ ipsum, quod cautum à patre dictum est, amputans Pyrrhus, & hęreticã nouitatem defendés, vt similia sapiens his, qui loquuntur pacé cum proximo eorum, mala aũt in cordibus eorum. Sagitta nanq; penetrans existit lingua eorũ, sicut ait B. Hieremias: dolosa verba oris eorũ: proximo eius loquiť pacifica, & in semetipsum habet aduersitatem. Et quidé laudauit beatę memoriæ Sophronium, quoniã reprahendit Cyrum, & ipsius repręhẽsi mali aduocat⁹ effectus est per hoc quod dicit, quoniam non aliter potest intelligi noua, nisi vna, videlicet eodem modo, sicut approbatum est, Seuero & Themestio insanis hæreticis constrictus: sed etiam per hoc, ꝙ insipiéter scribit, quoniam per abnegationem sublimiũ, vnã confessionem faciens memoratus Doctor & hanc singulariter exprimens, quid aliud nisi vnam operationem cófiteri, eò ꝙ vnus est Christus, tradidit? ignorans, quia de negatione sublimium nec vnam habet cófessionem, nisi tãtummodò instabilé phantasiam. Quoniam si denegat, sicuti sublimia quędã, tam diuinam eiusdé & humanã naturam aut operationé, totũ perimitur sinè dubio secúdùm illud dispensationis mysteriũ. Nó enĩ existente in Deo verbo, qui pro-

Psalm. 27.

Hier. 9.

pter nos incarnatus est, pro denegatione illorum, diuina natura & humana natura, aut diuina operatione & humana operatione, quid iam remanet in confusióe diuinæ dispensatióis, nisi tantùm, vt dixi, inanis phantasia Pyrrhi stultæ hæreseos? quam respuentes cum eodem Pyrrho iniquè agente, & sequentem Cyrum & Sergium, hoc est, Seuerum & Themestium hæreticos, regulariter cõdemnamus in defensione vera paternarum ac synodalium Catholicæ Ecclesiæ definitionũ & promulgationum. Scriptum est enim in lege Domini, Quoniam nõ parcet ei oculus tuus, vt miserearis & occultes eum: annuncians annunciabis de eo, & statim interficies. Sit primùm manus tua super eum, & post te omnis populus mittat manum. Lapidibus obrutus necabitur, id est, paternis, robustis & ꝓbabilibus verbis veritatis atque dogmatibus, quia voluit te abstrahere à Domino Deo, & auferes malũ de medio tuì. His itaque consonanter à nobis in præmemoratos viros propter eorum temerariam hæresim, quę Seueri & Themestij hæreticorum defendere & renouare dogmata studuit, determinatis, petimus secùdùm vestram interfationem, quatenùs memorata ecthesis, quæ in nomine tunc imperantis Heraclij perscripta est ab aduersarijs contra fidem Orthodoxam, ad nostram cognitionem deduci, atque lectione vulgari præcipiatis.

Deut. 13.

MARTINUS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

OFferatur per eos, quorum interest, gestis * huic sancto Concilio ad subtiliorem examinationem ecthesis, ad nomen quondàm Heraclij facta.

* huius sancti concilij

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Denominatam ecthesim iuxta vestrã iussionem afferens, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINUS SANCTISSImus ac beatiss. Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atq; Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

ECthesis quondàm Heraclij Imperatoris suscipiatur & relegatur:

Et accipiens Anastasius notarius regionarius apostolicæ sedis, de Græco in Latinam vocem translatam, relegit in his:

Ecthesis ab hęreticis sub Heraclij Imp. nomine scripta.

EXpositio orthodoxę fidei, facta à Deo conseruando & pijssimo nostro domino, magno principe Heraclio, propter emersam ab aliquibus altercationẽ pro requisitione operationis, consonans in omnibus sanctis & vniuersalibus quinq; Concilijs, quam cum multa satisfactione & gratia exceperunt patriarchicis sedibus pręsules, & gratanter ei consenserunt, vtpotè pacem sanctis Dei Ecclesijs inferentem. Credimus in patrem & filium & sanctum spiritũ, Trinitatem consubstantialem, vnam Deitatem siue naturam & essentiam, virtutemq; & potestatem in tribus subsistentijs siue personis, cognoscentes vniuscuiusque subsistentiæ familiaritatem, vnitatem in Trinitate, & Trinitatem in vnitate: vnitatem quidem secundùm essentiæ siue Deitatis rationẽ, Trinitatem autem secundùm subsistentias siue personas. Nec enim vnum secundùm essentiam confitentes, à personarum differentia excedimus: neque autem Trinitatem personarum confitentes, vnam denegamus Deitatem. Vnus Deus pater, vnus Deus filius, vnus Deus spiritussanctus, Vnus hæc tria Deus in eadem & immutabili Deitatis ratione. Nam personarum differentia, Deitatis siue essentiæ non infert diuisionem. Vnam igitur confitemur Deitatem, familiaritates inconfusas seruantem, & non in vnam personam tribus nominibus nuncupatam asserentes hęc tria secundùm * Sabellionẽ. Neq; autem in tres essentias vnam Deitatem diuidentes, aut extraneantes à patris essentia filium aut spiritumsanctum, secundùm insaniam Arrij. * Vnũ enim est in tribus Deitas, vt dicit magnus Gregorius in Theologia, & tria vnum, in quibus Deitas, siue, vt verissimè dicatur, quæ Deitas. Confitemur autem vnum sanctæ Trinitatis vnigenitum filium Dei, Deum verbum, à patre progenitum ante omnia secula, lumen de lumine, splendorem gloriæ, vultũ paternæ substantiæ, per quem omnia facta sunt, in extremis diebus propter nos & propter nostram salutem * descendere de cælis, dignariq; in intacto vtero sanctissimæ Dei genitricis & semper virginis Mariæ habitare, & ex ea conglomerantem sibi carnem in vna substãtia, animam habentem rationalem atq; intellectualem, natum esse ab ea, & semper manentem perfectum Deum, eundemq; fieri perfectũ hominem inconfusè atq; indiuisè, consubstantialem Deo & patri secundùm Deitatẽ, & consubstantialem nobis eundem secundùm humanitatem, & per oĩa similem nobis sinè peccato. Vndè & duas natiuitates eiusdem vnigeniti Dei verbi cõfitemur: vnã ante secula à patre sinè tempore & incorporaliter, alteram ipsius in extremis diebus, à sancta intactaque Dei genitrice & semper virgine Maria, cũ animato intellectuali eius corpore. Quapropter sanctam & nimis laudabilem semper virginem Mariam, rectè & veraciter Dei genitricem prædicamus: non quia Dei verbum initium ab ea accepit vt esset, sed in extremis diebus incarnatus ex ea, immutabiliter homo factus est, & passionem pro nobis spontaneam carne sustinuit. Compositum autem Christum glorifica-

rificamus, sanctorum patrum sequentes doctrinam. *Pro enim mysterio, quod in Christo est, per compositionem vnitio, & confusionem & diuisionem eijcit, & seruat quidem vtraque natura proprietatem, vnam autem substantiam & vnam personam Dei verbi cum animata intellectualiter eius carne ostendit, neque quaternitate nobis pro sancta Trinitate introducta: absit: nec enim quartæ personæ additamentum sancta Trinitas suscepit & incarnato vno ex ea DEO verbo. Neque autem alter erat, qui miracula operabatur sicut Deus, alter autem quàm ipse qui passiones sustinuit: sed vnum eundemque filium confitemur Deum simul & hominem, vnam substantiam, vnam personam, passibilem carne, impassibilem Deitate, perfectum Deitate, & perfectum eundem humanitate, & ipsius miracula & passiones, quas spontè sustinuit corpore. Vndè & ex duabus naturis vnum Christum cõfitemur, vnum filium, vnum Dominum, vnam personam, vnam substantiam compositam, & vnam naturam Dei verbi incarnatam, corpore animato intellectualiter, sicut Cyrill⁹ magnus sapuit & docuit, & in duabus naturis eundem esse glorificantes: vt in Deitate & humanitate vnum Dominũ nostrum Iesum Christum verum Deum cognitum esse confitemur, differentiam per hunc modum solùm significãtes naturarũ, pro quibus inconfusè ineffabilis vnitas facta est. Nec enim Deitas transmigrauit in carnẽ, neq; caro in Deitatẽ trãsmutata est, sed in proprietate naturali, & ꝑ vniuscuiusq; subsistentię vnitate vtrunq; permansit. Vndè vnum scimus filiũ Dñm nostrum Iesum Christum, ex initium non habente patre, & ex intacta matre, eundem ante secula, & in extremis diebus constitutum, impassibilem atq; passibilem, visibilem & inuisibilem, vnius eiusdemq; miracula & passiones prædicamus, & omnẽ diuinam & humanam operationẽ vni eidemq; incarnato Deo verbo tribuimus, & vnam ei offerimus venerationẽ, spontè & veraciter propter nos crucifixo carne, & exurgẽti ex mortuis, & in cælos ascendenti, & residenti in dextera patris, & iterùm venienti iudicare viuos & mortuos: nullo modo cõcedentes alicui ex oĩbus vnã vel duas dicere siue docere operationes in diuina Dñi incarnatione, sed magìs, sicut sanctę & vniuersales tradiderũt synodi, vnum eundemq; filium vnigenitum Dñm nostrum Iesum Christũ, verum Deum cõfiteri, operari diuina & humana, & omnẽ Deo congruã & homini operationẽ ex vno eodẽq; incarnato Deo verbo indiuisè & incõfusè ꝑcedere, & in vnũ eundemq; sortiri, eò ꝙ vnius quidẽ operationis vox licèt ab aliquib⁹ patrib⁹ dicta est, tñ turbat, extraneat quorundã aures, arbitrantium in interitum eandẽ prolatam esse duarum naturarum, quæ in vna subsistentia vnitę sunt in Christo Deo nostro. Similiter aũt & duarum operationũ vocẽ multos scãdalizare, vtpotè à nemine dictã sanctorũ & pręcipuorũ patrũ: sed & sequi in eo, vt duas cõfiteamur voluntates, cõtrariè ad inuicèm venientes, Deo quidẽ verbo volẽte saluberrimã passionẽ explere, incarnationẽ autẽ in eo factam obuiàm euntem ipsius voluntati & oppugnantẽ, & exindè duo cõtraria volẽtes introduci, quod impiũ est & extraneũ Christianici dogmatis. Si enĩ insanus Nestorius, licèt diuidens diuinã Dñi nostri humanitatem, & introducẽs filios duos, voluntates istorũ dicere nõ ausus est, è cõtrario aũt cõsonantem voluntatẽ in eo, formatis duabus personis, cõfessus est, quomodò possibile est orthodoxã cõfitentes fidem, & vnũ filium Dñm nostrum Iesum Christũ, verum Deum glorificantes, duas & has contrarias voluntates in eo suscipere? Vndè sanctos patres in omnibus & in hoc sequentes, vnã voluntatem Dñi nostri Iesu Christi verissimi Dei confitemur, vtpotè in nullo tempore animati intellectualiter eius corporis separat, & ex proprio impetu contrario motui vnito ei Dei verbi in vna substãtia naturalẽ eius producere motionẽ, sed quãdò & qualem & quantã ipse Deus verbum voluerat: Hęc pietatis dogmata tradiderunt nobis, q̃ ab initio ꝑsentaliter viderũt, & ministri verbi facti sunt, eorũq; discipuli & successores, quiq; sequẽter à Deo inspirati, ecclesię doctores, i. sanctę & vniuersales quinq; synodi beatorum & Deo susceptorũ patrũ, i. qui in Nicea, & in hanc regiam ciuitatẽ, necnon in Ephesum primùm, & in Chalcedonã, & iterũ in Constantinopolim in qnto cõgregati Concilio. Et hęc in oĩbus sequẽtes, & diuina eorum suscipiẽtes dogmata, oẽs quos exceperunt, excipimus, & quos eiecerũt eijcimus, & anathematizam⁹, pręcipuè Nouatum, *Sabellionẽ, Arriũ, Eunomium, Macedonium, Apollinariũ, Origenem, Euagriũ, Didymũ, Theodorũ Mopsuestenũ, Nestorium, Eutychen, Dioscorum, Seuerũ, & impia conscripta Theodoriti, quę cõtra rectã fidẽ & Ephesinã primã synodum & duodecim capitula sancti Cyrilli, & quãta ꝑ Theodoro & Nestorio cõscripserunt, & nũcupatã Ibæ epistolã: & hortamur oẽs Christianos sic sapere, & sic glorificare, nihil addentes his, nihil subtrahẽtes, nihil transmutãtes secundùm quod scriptum est. Definitiones æternales à Deo inspirati Ecclesiæ sacerdotes ad salutem cunctorũ pręfixerũt. Et subscriptio principis: Heraclius fidelis in Iesu Christo Deo princeps subnotauit:

Theophylactus primicerius notariorum Apostolicę sedis, dixit:

Notum facio vestræ sanctissimæ beatitudini, quod & ipsam sinè dubio scire cõfidimus, qm̃ in Apostolico vestro scrinio, & ea quę pro cõfirmatione memoratę ecthesεos confecta

confecta sunt à Sergio & Pyrrho, quondàm episcopis Constantinopoleos, monumenta ad conuictionem eorum reseruata habere dinoscimur: sed & epistolam Cyri Alexandrinæ ciuitatis quondàm antistitis, per quã & ipse huiusmodi ecthesin in scripto cum illis confirmat, atque amplectitur. Nunc autem de his chartis beatitudinem vestrã memorare curauimus, vt quæ placent præcipere, censeatis.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atq; Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

POrrò si maximè propter ea, id est, quæ ab eisdem in defensione denominatæ ectheseos gesta sunt, consistens nobiscum sancta synodus in destructione aduersariorum nouitatis cõgregata est, quomodò nõ est & nimis operæprecium ad veram probationem tam paternarum ac synodalium definitionum expulsionis, quamq; hæreticorum dogmatum introductionis, quam prememorati præsumptores seditiosè consonanter sibi contra Catholicam Ecclesiam operari demoliti sunt, monumenta eorum cum antè fata epistola Cyri Alexãdrinæ ciuitatis quõdàm episcopi nobismet produci, & ad firmiorem cautelã monumẽtorum nostrorum lectione vulgari? Sic nanq; iustã habebunt veraciter ab omnibus orthodoxis condemnationem.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm iussionem sanctissimæ beatitudinis vestræ memoratas chartas afferens præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

QVoniam ea, quæ acta sunt à Sergio & Pyrrho, omnibus nota sunt & indubitàter manifestissima, si placet, propter multitudinem loca tantùm designata, quibus illi nouitatem ausi sunt confirmare, hi quorum interest, relegant.

Et accipiens Theodorus notarius regionarius Apostolicæ sedis, trãslata de Græco in Latinum sermonem, relegit in his:

EX GESTIS compositis pro ecthesi à Sergio episcopo Constantinopoleos.

Sergius sanctissim⁹ patriarcha dixit: Propositum ab Stephano reuerendissimo Syncello nostro à pijssimo & prudentissimo principe compositũ, atq; nobis iam cognitum, cum debita reuerentia relegatur edictum, atque actibus inseratur. Stephanus reuerẽdissimus presbyter & Syncellus necnon chartophylax relegit: & post lectioné eiusdem, Sergius sanctissimus patriarcha dixit: Sancta synodus congregata dilectissimorum consacerdotum nostrorum, & per ea, quæ in præsenti gesta sunt pro ecthesi orthodoxi dogmatis pijssimi & magni nostri principis, necnõ per lectionẽ, quæ ante hos ꝓximos dies recitata est, prudentissimi magniq; principis nostri diligentissimã cognoscens & instructam perfectionem, quoniam omnium artifex docuit eum prudentiam, per suam consonantiam faciat manifestum, si ità exposita ab eo, atq; indiminutè, secundùm quod nobis videtur, habentẽ comprobat, & amplectens cõfirmat prædicationis confessionem. Sancta synodus dixit: Relecta nunc magni & sapiẽtissimi principis ecthesis, secundùm veritatem apostolicæ consonat prędicationi. Hæc sunt patrũ dogmata, hæc sunt præsidia Ecclesiæ, hæc orthodoxæ fidei stabilitas, hęc sanctorum quinq; Conciliorum symbola, hæc vnitatẽ Christi dilecti orbis terrarum stabiliũt populi, hæc simpliciorum infirmitatem cõfirmant, & perfectos diligentioresq; tuentur: hæc generalem humanitatis operantur salutem. Sic & nos credimus: hæc & nos confirmamus: his & nos consentimus. & post aliqua sanctissimus ac beatissimus archiepiscopus & vniuersalis patriarcha Sergius dixit: Perfectè atque dilucidè, nec noncompendiosè, ex quibus virtutis dirigitur verbũ, à Deo sapientissimi & pijssimi domini ac magni Imperatoris, & hoc donũ à Deo percipiens, dogmatizauit eloquẽtia. Et post paululum: Proptereà consonantem eius professionem sanctis & vniuersalibus synodis reperientes, & diligentissimè recti dogmatis cõglomerantem atq; pręcauentẽ regulã: & post cętera: Ipsius & nos suscipimus & confirmamus ecthesin: quoniam in omnibus sequitur perfectè & acribiosè doctrinam sanctorum ac probabilium patrum & prædicatorum orthodoxæ nostræ fidei. Si quis ergò à præsenti die temeratos prohibitarum tam ab à Deo conseruando domino & magno Imperatore, atq; huc cõgregata sancta synodo factus, vnam aut duas pręsumpserit dogmatizare aut proferre in Chro Deo nostro operatiões, hũc, si quidẽ episcopus, aut presbyter, vel diacon⁹, siue de sequentibus fuerit gradibus, ab omni esse suspensum ecclesiastico ministerio vel officio definimus: Si autẽ monachicũ habitũ habuerit, aut laicus fuerit, hunc de sancta cõmunione viuifici corporis & sanguinis magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi separamus, donèc q hæc cõfiteri ꝑsumpserũt, ad hoc quod oportet remeãtes, ex pura pœnitẽtia & cõuersione sufficientẽ de tali trãsgressione ꝓ seipsis satisfactionẽ porrexerint. Tunc erẽ vnusquisq; talis in suũ pristinũ restaurabit officium. ET subscriptio: Sergius ꝑ misericordiã Dei episcop⁹ Constãtinopoleos Romę, subscripsi. Gloria Chro Deo nro, Amẽ. Amen.

ITEM

ITEM DE HIS QVAE ACTA sunt à Pyrrho quondàm episcopo Constantinopoleos, pro eadem ecthesi.

SAnctissim⁹ ac beatissim⁹ archiepiscopus & vniuersalis patriarcha Pyrrhus dixit: Nunc veraciter Spiritùs sancti gratia his, q̃ nobiscum præsunt, inspirata, omnem extinxit errorem, & pietatis dogmatibus mentes fidelium illustrauit, magno Imperatore & clementissimo, sicut ignis in semetipso hac coruscante, atq; omnem partẽ orbis terrarũ illuminante. & post alia: Sicuti magnus Imperator & adinuentor sublimium. Competenter igitur & nos sequentes eiusdem virtutem & cõstructionem eius dogmaticæ in omnibus admittẽtes, & à Deo inspiratę doctrinæ cõsonantem vtiq; in omnibus Apostolicæ traditioni atq; sanctis vniuersalibus quinq; Concilijs, multis nimis atq; præcipuè sublimibus pro tanto zelo, qui in Deo est, coronamus laudibus, & secũdùm nostrę virtutis mẽsuram enixiùs pro pia eius & illuminata anima Domino indesinenter orationes extollimus, quatenùs incõcussum ꝑmaneat eius regale imperium, omẽs barbaras nationes substernens, & filijs filios cum profunda tranquillitate multis temporibus succedentes, atq; immortalis vitæ gaudia in futuro ei condonari. Decernimus itaq; cum gratia in præsenti quidem conuenientes nobiscum sanctissimos episcopos, qui necdũ imperialis prędicationis insinuationi subscripsisse probantur in tempore præcedẽti, vt proprias subscriptiones post nostrã subscriptionẽ actibus subiũgere debeant, necnon & eos, qui in hac regia & à Deo conseruãda vrbe postmodùm cõiunxerunt, & minimè subscripserunt per solicitudinẽ, quorum interest subscribere, præsules. Curauimus autem nihilominùs, Deo donãte, & ad eos, qui absentes sunt, apud nos gesta cum encyclia nostra sinè dubio destinare epistola, quatenùs & eorum vnusquisq; per suam similiter subscriptionem, eidem orthodoxę prædicationi cõsentiat, & suam per subscriptionem præcedentibus coniungat mẽtem: vt nobis inturbulentus fons & suauissimus salutiferorum permaneat dogmatũ, ex quo haurientes rationales oues Domini solitæ sunt bibere, ex abundantia diuini laticis incrassantes, atq; sitis penitùs sinè experimẽto permanentes. Qui hoc facere paratus minimè fuerit, sed permanens in inobedientia, condemnationi separantiũ se de integritate corporis Chri semetipsum miserrimè submissurus est, & iudiciũ contra se irrecusabile ex authoritate Apostolicarũ sediũ sibimet ꝓuocans, donèc per subtilioрẽ intentum semetipsum ad viam salutiferam reuocauerit. & subscriptio:

Pyrrhus misericordia Dei episcopus Cõstantinopoleos Romę, subscripsi. Gloria Christo Deo nostro, Amen.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatiss. Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atq; Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

PEr ea indubitãter ac luce clariùs, q̃ acta sunt ꝓ ecthesi ab eis, Sergius & Pyrrhus cõfirmãsse eã, & corroborãsse in scripto ꝓbanĩ. & tantùm cõtra sanctorũ patrũ ꝓfessionem propriã habẽtes in deceptiõe animarum suarũ, vtpotè soli hãc ab initio cõstruentes, ex hoc quãtùm pro ipsa arguunt certãsse, & alios secũ instantiùs cõmouentes ad effectũ huiusmodi turbulẽti studij, licèt alterius nomine callidè abusi sunt timore cõtradictionis fideliũ, interminationẽ contra eos ꝓponentes. Ideoq; his nobis certissimè de eis cognitis ꝑ lectionẽ, q̃ in ꝑsenti recitata est, nũc etiàm Cyri respiciam⁹ epistolã, ꝑ quã propriam cum eis consonantiã ostẽdit.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm iussionem beatitudinis vestrę epistolã afferẽs prę manib⁹ habeo Cyri Alexandrini quondàm episcopi: quid ꝑcipitis?

Amabilis reuerendissimus episcopus Ostiensis Ecclesiæ, dixit: Amabilis est nomen ꝓprium.

Memorata epistola Cyri Alexãdrini episcopi relegatur.

Et accipiens Exuperius notarius regionarius apostolicæ sedis, de Græco in Latinam linguã interpretatam, relegit continentẽ ità:

DOmino Deo honorabili beatissimo spiritali & consacerdoti Sergio archiepiscopo & patriarchæ, Cyrus vltim⁹ de Alexãdria. Epistola Cyri ad Sergiũ. Paratis nobis relaxare responsa in regia vrbe, cõiunxit Eustathi⁹ gloriosus magister militũ, & detulit mihi venerandos apices ꝑcipui mei Dñi Deo honorabilis beatitudinis, intùs habẽtes & exẽplar cõpetenter & cõsultissimè, pariterq; Deo amabiliter factæ ecthefeos venerabilis nostrę fidei à piissimo & à Deo cõseruãdo dño nostro magnoq; principe pro pia fide nostra ad Isaciũ excellentissimũ patriciũ & Exarchũ Italiæ destinatæ, quã debet profiteri cõmunis frater noster Seuerinus sanctiss. Deo iuuãte, q̃ ordinatur in Roma: quã nõ solùm semèl & bis, sed & multò sępiùs diligẽter relegisse dinoscor, & lętat⁹ suę eiusdẽ lectione, atq; cõsistẽtes mecũ, cõgratulans per laudabilẽ scriptorũ expositionẽ, veluti solis splẽdorẽ nitentẽ, & verã inconuertibilẽ & inuiolabilẽ nostrã fidẽ fixiùs recteq; aptissimè prędicãtem, gratiarũ hymnos retuli Dño oĩm Deo, q̃ nobis dedit prudentissimũ gubernatorẽ, sanctas suas ecclesias rectè regentẽ, neq; ꝑmittentẽ fortassis ab emergente tempestate quoquo modo nos perturbari, nec iterùm purè accedentibus in eam asperrimis saxis quassari: magìs autem sinè periculo & benignissimè ad tranquillũ portũ nos deducẽs, & pro pace fidelissimi populi eorum DEO decibiliter cogitantem. Sed qui eum talem

& in spiritalibus constituit Deus, ipse virtutem & fortitudinem condonet & pro eius imperio contra repugnantes inimicos seruilem eius rempublicam, vt tunc cum gratia & canticis exclamemus: Saluauit nos, saluauit, terque saluauit nos pijssimus ter Augustus, hoc est, à tyrannica potestate, & Persarum ferocitate, necnon Saracenorũ temeritate. Quia verò & nos vestræ participati doctrinæ, & hãc sinè dubio sequentes, amplectimur & conseruamus, quæ ità piè & Deo amabiliter à serenissima eius tranquillitate exposita sunt, iam anteà vestra Deo honorabilis sanctitas cognouit, per ea, quę sępiùs ad eam à nostra humilitate, licèt rusticiter, attamẽ orthodoxè transmissa sunt. Omnẽ, quæ cum vestra Deo honorabili sanctitate consistit in Christo fraternitas, ego & qui mecum sunt, multùm salutamus. & subscriptio: Saluus in Domino, ora pro nobis sanctissime pater.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

PER relectam in præsenti nobis epistolam, propriam consonantiã Cyrus Alexandrinę ciuitatis episcopus demonstrauit, quam cum Sergio & Pyrrho in expositione nouitatis eorum habere ostenditur, similiter cum illis in scripto eam confirmans. Ceciderunt autem à sua spe mentiti contra caput proprium. Nec enim suscepta est omninò aut admissa est secundùm vanam eorum spem, magis autem condemnata est & anathematizata ab Apostolica authoritate huc transmissa pessimæ & præsumptæ nouitatis eorum ecthesis. Sed quia hęc quidẽ illi contra orthodoxam fidem scripserunt, extenditur autẽ nobis de his rationabilis requisitio, ex paternis testimonijs atq; scripturarũ procedens, cum multa diligentia competenter, si placet, Domino iuuante, in alio secretario hujusmodi differamus de illis quęstionem, vsq; ad hoc pręsentem cognitionẽ determinantes.

INCIPIT SECRETARIVS IIII.

IN NOMINE DOMINI DEI Saluatoris nostri IESV CHRISTI, Imperij domini Constantini pijssimi Augusti anno nono, sub die xiiij Kalẽd. Nouembris, Indictione Octaua:

PRæsidente sancto ac beatissimo Martino Papa sanctæ sedis Apostolicę vrbis Romæ, ꝓpositis sacrosanctis & venerabilibus Euãgelijs in Ecclesia Dñi Dei & saluatoris nostri IESV Christi, q̃ vocatur Constãtiniana: residentibus etiàm viris venerabilib⁹ pariterq; cum eo audientibus, Maximo sanctissimo Aquileiẽsi episcopo, Deusdedit sanctissimo Caralitano episcopo, Mauro Cęsenate episcopo, & Deusdedit presbytero agentibus locum Mauri sanctissimi episcopi Rauẽnatis ecclesiæ, Sergio Tempsanẽsi episcopo, Maximo Pisaurensi episcopo, Reparato Mãtuarianẽsi episcopo, Luciano Leontinẽsi epis. Epiphanio Albanensi epis. Viatore Hortanensi episcopo, Benedicto Aiaceno episco. Bonito Formiano episcopo, Iulião Hortano episcopo, Maioriano Pręnestino episco. Papinio Vibonẽsi episcopo, Germano Numanensi episcopo, Laurẽtio Perusino epis. Adeodato Amerino episcopo, Carosõ Faralitano episcopo, Gaudioso Capuano episc. Martiano Mebiensi episcopo, Bonito Ferentinate episcopo, Barbato Sutrino episc. Mauro Senogalliẽsi episcopo, Calumnioso Alesino episcopo, Mauroso Anconitano episcopo, Peregrino Messanẽsi episcopo, Bono Ficuclensi episcopo, Romano Cerellitano episcopo, Fortunato Auximate epis. Crescẽte Lucrensi episcopo, Thomate Lunensi episcopo, Felice Agrigentino episco. Bonito *Ferẽtispolimari episcopo, Marcellino Clusino episcopo, Maximo Trocalitano episcopo, Geminiano Volaterrano epis. Paschale Blãdano episcopo, Mariniano Populoniensi episcopo, Luminoso Marsorum episcopo, Luminoso Tifernistiberinorum episcopo, Glorioso Camerino episc. Potentino Belliternensi episcopo, Decorato Tiburtino episcopo, Mauro Tuscanensi episc. Amabile Ostiensi episcopo, Martino Gabinate episcopo, Albino Portuensi episcopo, Adeodato Spoletano episc. Palũbo Fundano episcopo, Iohanne Pęstano episc. Theodosio Cotronensi epis. Gaudioso Reatino episc. Scholastico Fanensi episc. Laurentio Taurianensi episc. Elia Lilybętano episco. Iohãne Trapeiano epis. Aquilino Assisinate episc. Luminoso Salernitano epis. Eusebio Atellano epis. Sabbatio Buxento epis. Martino Centũcellensi epis. Iohãne *Tarãtino epis. Iubentino Stabiẽsi epis. Rufino Sipõtino epis. Mauro Senate epis. Lęto Lucano epis. Leontio Neapolitano epis. Theodoro Rosellano epis. Paschale Thermitano epis. Andrea Hydrũtino epis. Oportuno Pisano episc: Iusto Tauromenitano episc. Donato Marianẽsi epis. Felice Panormitano epis. Bonoso Alerino epis. Laurẽtio Tuderino epis. Peregrino Lyparitano epis. Iohãne Carinẽsi epis. Boethio Cornẽsi epis. Albino Signensi epis. Valentino Turritano epis. Augustino Squillacino epis. Luminoso Bonensi episc. Iohãne Rhegitano epis. Crescẽtio *Libiẽsi epis. Barbato Cumano episc. Stephano Populiẽsi epis. Felice Terracinẽsi episc. Callionisto Hadrianẽsi epis. Oportuno Anagnino epis. Iohãne Vicosabinate epis. Firmino Plerano epis. Potentio Polẽsi epis. Iobiano Firmano

mano episcopo, Leontio Fabentinate episcopo, Anastasio Narniensi episcopo, Donato Saslinate episcopo, Theodoro Tyndaritano episcopo, Ioanne Vnnogoritano episcopo, Sapientio Numertano episcopo, Stephano Dorensi episcopo, Maximo Mesinate episcopo, Iohanne Gabopolitano episcopo, Gratioso Nepesino episcopo, & Victoriano Vzalensi episcopo,

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatissimus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

EX his, quæ à nobis relecta sunt in præterito secretario, monumentorum series à Sergio & Pyrrho cōfecta, necnon epistola Cyri, quæ videlicet temerosiùs composita sunt ab eis contra fidem pro stabilitate nocibilis eorū ecthescos, Micheæ propheticam vocem, anima conflictos nos propter consonantiam in huiusmodi errorem & conspirationem factam, congruum est
Mich.7. enarrare: Væ mihi, quia factus sum sicut qui colligit stipulam in messe, & sicut racemos in vindemia: non est botrus ad comedendum, præcoquas ficus desiderauit anima mea. Perit reuerens de terra, & rectus in ho-
Psalm.13. minibus illis non est. Omnes declinauerūt, simul inutiles facti sunt. Omnes congregati sunt in vnum contra Dominum, sanctamque eius & immaculatam fidem. Sed
Gene. 11. venite, & nos dilectissimi fratres, cum Deo descendamus ad visitationem, id est, inquisitionem sermonum eorum, confundamus per approbationem verissimam ibidèm linguas eorum, eleuatas contra scientiam vnigeniti filij DEI, & iniquitatem in altitudinem humanitatis eius loquentes. Disrum-
Psalm.2. Ephe. 6. pamus vincula eorum per gladium spiritalem, quod est verbum Dei, & proijciamus à nobis iugum ipsorum per expurgationem profani sensûs illorum. Tunc etenim & ipse
Psalm.2. quoq; Dominus irridebit eos & subsannabit, & loquetur ad eos in ira sua, & in furore
Hierem.4. suo conturbabit eos, secundùm beatū Hieremiam dicens, Falsò prophetæ isti vaticinantur in nomine meo. Non enim misi eos, & non præcepi eis, neq; locutus sum ad eos: visionem mendacem, & diuinationem, & fraudulentiam, & seductionē cordis sui ꝓphetant vobis. Ideò hæc dicit Dominus de prophetis, qui prophetant in nomine meo mendacium: Erunt proiecti in vijs Hierusalem, & conculcatio omnium piè confitentium me, & non erit qui sepeliat eos. Nemo enim abscondere potest quibusdam subreptionibus commentatus, sicutì nec folijs fi-
Genes.3. ci antiquum trāsgressorem præcepti Adam, cum qui per propriam linguam inuerecundè nudatur. Laqueus enim fortis viro labia eius, & captus proprijs sermonibus, & opera manuum eius: retributio autem labiorum eius dabitur ei impietatis repræhensio. Arguam enim te, inquit, & statuā ante faciem Psalm.49.
tuam. Existimâsti inique, quòd ero tibi similis. Propterea sicut dicit Dominus ad Gedeon, deponamus eos ad aquas veræ discre- Iudic.7.
tionis, & probemus eos ibi regulari examinatione in idipsum pronos corruentes, per ostensionem praui intellectûs eorum, vt nè sint apud se sapiētes, diuini verbi scientiam ignorantes: Quoniam dicentes esse se sapi- Rom.1.
entes, stulti facti sunt, & mutauerunt gloriā catholicæ Ecclesiæ per propriam nouitatem, siue per ea, quę illicitè in eius defensione gesta sunt, hæreticam turbulentiam introducentes, illud competenter apud nos retinentes, quod benè ad Iesum filium Sirach dictum est: vsque ad mortem certa pro Eccli.4.
veritate, & semper Dominus Deus pugnabit pro te. Accipere enim personā impij non Prou.18.
est bonū, vt declines à veritate iudicij. Quomodò autem hoc prudenter efficiemus? Inprimìs quidem ex comparatione mutua verborum illorum, quæ nobis relecta sunt. Si enim ipsi propria perimunt, approbantes Monothelitarū dicta examinantur.
ea vacua, & omninò veritati extranea, vtiq; ventos pascēt, iuxta quod in Prouerbijs dictum est: Qui mendacio nititur, hic pascit Prou.10.
ventos, & minauit volucres volantes. Derelinquit enim vias suæ vineæ, in axones autē suæ culturæ errant: deambulat verò per siccam eremum, & terram extēsam in sitim. Congregat autē manibus suis sterilitatem. Igitur sicut prælectionem audiuimus, dilectissimi fratres, Cyrus quidē in suis capitulis definiuit ità: Si quis non dicit vnum eundemq; Christū operari Deo decibilia & humana per vnā Deiuirilem operationē, anathema sit. Sergius autem huiusmodi admittens atq; confirmans eius confessionem, ad eundem scribens, ait: Hanc vestrā orthodoxam relegentes doctrinā & diuinam suasionem siue omni orthodoxia repletam vestræ sanctitatis, Domini collaudaui benignitatē: sed & vestrum sanctū sacerdotium beatificaui, quoniā huic rei dignata est intercedere per gratiā sancti atq; viuifici spiritûs, necnon per electionem & doctrinā à Deo inspirati & pacifici magni Imperatoris. Asseruistis autem (Bonum est enim, vt & ipsis sacris vestris vocibus vtamur) vnum eundemque Christum operari Deo decibilia & humana per vnam operationem, & hæc piè nimisq; subtiliter exposuistis: quoniā in his præcipuorū & vniuersaliū sanctorū quinq; conciliorū voces expressisse noscimini. Iterùm autem Pyrrhus in antefato dogmatico eius Tomo aduocationem impendens Cyro, ità scribēs ait: Vnam enim, secundùm veritatē, pro noua continebat eiusdē volumen: non quidem malitiosè, iuxta meum sensum, sed vtpotè non aliter posse nouam intelligi, nisì vnam. Ac per hoc iam Pyrrho non aliter nouam nisì vnā intelligente, vetus dierum non Dan.7.

vnus existit, sed multi, aut si paruum, vt ità dicatur, duo intelliguntur. Nam si non aliter nisi vnam esse definit nouam, nõ est autem vetus quod nouum est, vtiq; vetus dierum, vt dictum est, nõ vnus intelligitur, sed potiùs multi, aut si minùs, duo: vt & multos deos infirmè intelligat, & solum Deũ, qui est sinè initio naturaliter, in multos deos diuidat: ignorans quoniam non per oĩa numerine nequeant ea cognati, sed gloriosi miraculi noui vocabulum habet designationem. Sicut igitur vetere vti antiquitatis est, designatio autem sinè initio. Et hęc quidem Sergius & Pyrrhus pro Cyro scripserunt. In ecthesin autem illorum apertiùs, q̃ nunc dixerunt, euacuantes, & reproba, quæ ab ipsis firma pronunciata sunt, dicentes, falsa autem quæ vera, & pia quæ impia, & minorata indiminuta, & incauta robusta, & extranea omninò sanctorum & vniuersalium quinque conciliorum, quæ ab eis sunt in scripto testimonio comprobata, & cum anathemate ab ipsis definita contra eos, qui ità habere hæc non profitentur, sequentes proprij anathematis per transgressionem condemnationem, de hoc in erroneis eorum dogmatibus ità dicunt, nullo modo concedentes cuiquam ex omibus vnam aut duas dicere, vel docere operationes in diuina Domini dispensatione. Ideoque sanctos patres per omnia & in hoc sequentes, vnam voluntatem Domini nostri Iesu Christi cõfitemur, addẽtes etiàm: Hęc pietatis dogmata tradiderunt nobis, qui ab initio præsentaliter viderunt, & ministri verbi facti sunt, eorumq; discipuli & successores, & sequenter à DEO inspirati Ecclesiæ doctores, id est, sanctæ & vniuersales quinq; Synodi beatorum & à Deo inspiratorum patrum, qui in Niceam, & in hanc regiam ciuitatem, necnon in Ephesum primùm, & in Chalcedonam, & iterùm in Cõstãtinopolim in quinto congregati sunt concilio. Ergò hanc ecthesin Sergius & Pyrrhus per propria monumenta confirmantes, quatenùs multò ampliùs dogmatum suorum vicissim ostendãt vbiquè omnibus destructionem, vt nõstis, hæc allocuti sunt, & Sergius quidẽ ità: Perfectè atque dilucidè, necnon compendiosè, ex quibus virtutis dirigitur sermo, à DEO inspirati serenissimi Domini magniq; principis, & hoc ex Deo donum percipiens dogmatizauit eloquentia, & propterea consonantem eius confessiõem sanctis & vniuersalibus Synodis inuestigantes, & persubtiliter recti dogmatis connectentem ac præmunientem regulam, pariterque & nos suscipimus eius & confirmamus ecthesin, quoniam in omnibus sequitur pleniùs & indiminutè doctrinam sanctorum probabiliũ patrum. Si quis ergò à præsenti die temerator prohibitarum à fortissimo & à DEO conseruando Domino & magno Imperatore siue congregata hac sancta Synodo factus, vnam aut duas præsumpserit dogmatizare aut proferre in Christo Deo nostro operatiões, hunc, si quidem Episcopus, aut presbyter, vel diaconus, siue de sequẽtibus fuerit gradibus, ab omni suspendimus Ecclesiastico ministerio vel officio. Si autem monachus, aut laicus fuerit, hunc de viuifica communione separamus. Igitur in his, reuerendissimi fratres, si habuissemus dena millia annũciantes nobis, an crederemus aliqñ, nisi lectio nobis scriptorũ eius satisfecisset, quoniam quæ ità sibi contraria atq; se perimentes dogmata vel sermones vnius eiusdemq; personæ, hoc est, Sergij existunt, funditùs cõtra sua *delimenta vel dogmata exardescẽtis? Hic nanq;, quomodò vnquàm nec phreneticus quisquam ex omnibus cõtra sua membra commotus est, per semetipsum propria consumens atque interimẽs per dominantem ei errorem atque dementiam. Sed hæc quidem Sergius: Pyrrhus autem in his, quæ ab eo sunt instituta, simili corruptione ductus, ità vt ille prædenominatam nouitatis ecthesin in suis monumẽtis exposuit: Competenter igitur & nos sequentes eius virtutem & expositionem dogmaticam, & à Deo inspiratam eius doctrinam per omnia admittentes, consonantem in omnibus Apostolicæ traditioni atq; sanctis vniuersalibus quinq; concilijs, multis eum atq; sublimibus pro hoc coronamus laudibus, & decernimus cum gratia eos, qui nobiscum consistunt, sanctissimos episcopos, necdùm autem imperialis prædicationis insinuationi in p̃cedente tempore subscripserunt, proprias submittere post nostram subscriptionem his actibus subnotationes. Quòd si quis hoc facere paratus minimè fuerit, sed permanet in obedientia, iudicio separantium se ab integritate corporis Christi semetipsum submittens, & condemnationem irrecusabilem contra se prouocaturus est. Cõsonanter autem his & Cyrus æqualem interemptionem per similem errorem & introductã ecthesin confirmãs, ità pro ea scribens ad Sergium, ait: Sicut per lectionẽ audiuimus, quã nõ semèl & bis, sed & multò sæpiùs diligenter percurrens, & lętatus super eiusdem lectionis virtutem, atq; consistens mecum, congratulans per laudabilem expositionem scriptorum velutì solis splendorem nitentem, & veram inconuertibiliter & inuiolabiliter nostram fidem fixiùs recteq; & apertissimè prædicantem, laudes gratiarum retuli Dño oĩm Deo, qui nobis dedit prudentissimum gubernatorem. Quia verò & nos de vestra participati doctrina, & hanc sinè dubio sequentes amplectimur & cõseruamus, q̃ ità piè & Deo amabiliter à serenissima eius trãquillitate exposita sunt, iam vestra à Deo honorabilis sanctitas cognouit p̃ hæc, quæ sæpiùs ad eam à no-

Locus mẽdosus.

Nota, vt hęretici patrũ scripta pro ipsis facere mentiãtur, immò & diuina.

Heretici p̃pria scripta destruunt.

for. deliramenta

nostra humilitate destinata sunt. Adhæc ergò intantùm contraria, & ità abinuicèm vehementer corrupta, vt nec alio iam necesse sit in propria destructione, vtpotè hanc illis duriùs sibi inferentibus per contradictionem alterutram atque obiectionem, quid nos oportet dicere, hoc est, ex persona Catholicæ Ecclesiæ, nisi Dauidicum vaticinium exclamare? Absorpti sunt, continuati petræ ipsi vel sermones eorum. Discissi sunt, & non sunt compuncti: tentauerunt me, subsannauerunt me, striderunt in me dentibus suis. Domine, quandò respicies? restitue à nouitate eorum confessionem meam, à dogmatibus eorum vnicam fidem meam. Commoti transferantur sermones eorum, & eijciantur de habitationibus meis: & cognoscant quia hæc manus tua, & tu Domine fecisti eam. Quomodò nanque non sunt discissi, licèt nullo modo compuncti, qui ab omni se sacerdotali dignitate & officio deposuerunt, & à participatione diuinæ communionis alienauerunt, necnon anathematizauerunt, prohibētes in Christo vnā operationem dicere, & denunciantes vnam in Christo operationem asserere, ac si vtrunq; secundùm sensum eorum, id est, vnam dicere operationem, & nec vnam dicere operationem, similiter orthodoxum & probabile, firmumq;, pium, indiminutum atq; pfectæ prædicationis omnium sanctorū patrum, siue vniuersaliū quinq; Synodorum veraciter existeret? Quod non solùm falsum est, sed etiàm omninò ac specialiter impossibile, in semetipso habens propriæ instabilitatis accusatorem. Duos enim contrarios sermones de eodem verbo veraciter dicere, naturam non habere, scribēs Nectario Theologus Gregorius, ait. Competenter igitur ante patrum pro tali re contra eos definitiones, seipsos illi in hoc, quòd sua dogmata transgrediuntur, condemnare noscūtur, superducentes sibi (vt dictum est) per hæc diffinitam ab eis depositionem, & cum anathematis propositione alienatiōem totius sacerdotalis officij, Christiq; Dei nostri immaculatæ communionis: & præcipuè quoniam non solùm impia & hæretica, quæ ab eis gesta sunt, consistunt, sed & incongrua omninò ac specialiter cognoscuntur. Nullus enim introductus est psonaliter ab illis accusator aut accusatus, iuxta quod gestorum ordo exigit, per claram intimationem aut institutionem eorum, quæ ab eis examinata sunt, approbationem faciens: sed ipsi sibi à semetipsis proprio arbitrio omia facta sunt, accusantes, accusatores, iudices. Et accusatores quidem, vtpotè se repræhendentes p immutationē S. Dionysij vocis: accusantes autem, quomodò criminatores eius, potiùs autē euacuantes vnā operationem: iudices, vtpotè aliam pro alia fidem commentantes. Pro qua re ordo gestorum per inopiam eorum, quæ intimata sunt ab illis, ex suspiciōe & coniectura deceptiuè obumbratus est ex hoc, quòd frequentiùs dicunt, quia aliqui, & qm̄ aliqui, & quia quidam, & nō erat vox neq; auditio, sicut p vaticinium Elias propheta perhibuit. Omnia enim eis ex nō approbatis verbis vel inanibus fictionibus inuerecundè actitata sunt aduersùs catholicam Ecclesiam, pro quibus, vt dictum est, & contra se irascendo versi sunt, seipsos cōdemnātes. Vt autem & à nobis synodaliter fiat contra eos repræhēsio per Apostolicam seu regularem, prælatam iustam determinationem, in medio nobis ad audientiam gloriosorum patrum decreta, ac vniuersalium quinque conciliorum definitiōes offerantur, de quibus illi in scripto dixerunt, hæc veraciter prædicare atq; docere, quatenùs testimonij mercedem per veritatem gestorum consequi valeāt. Scriptum est enim: Abominatio est Domino labia mendacia: & odit Dominus testem fallacem, proferētem mendacia, & seminantem inter fratres scandala atq; litigia: quod vtiq; memorati aptissimè cōcinnauerunt, iudicia & litigia vbiq; oībus per proprios sermones destinantes.

Psal. 140. Psal. 34. Psal. 108. 3. Reg. 18. Pro. 12. Pro. 6.

Benedictus Reuerendiss. Episcopus Aiacensis, dixit:

Propheta Dauid, beatissime, vestram pronuncians gratiam, ait: Quoniam Dominus dabit verbū Euangelizantibus virtute multa. Cum multa nanq; strenuitate & zelo inspirationem à Deo diuini verbi percipientes, in apertione oris vestri notum fecistis omnibus, qm̄ sicut vacca lasciuiens declinauerūt à via veritatis Cyrus & Sergius atq; Pyrrhus. Nec enim dederunt, sicut ait Osee, cogitationes suas, vt conuertantur ad Deū eorum, quoniā spiritus nouitatis inest eis, & Dominum non intellexerunt, eò quòd veritas non est in eis, nec misericordia, neq; scientia Dei in dogmatibus eorum, sed maledictio, mendacium, & furtum atque deceptio, & contrarietas inconueniens in eorum sermonibus effusa est. Ergò quoniā iudicium est Domini hodiè super eos per vos sacratissimos, si placet, oportet cum eis ad similem examinationem Paulum, Sergij & Pyrrhi successorem, coaptari: quippe qm̄ in vnam eandemq; hæresim illorum inuolutus, & propterea instanter hanc defendere nititur, sicuti accusatores eius per sua scripta nobis declarauerūt, immò magis operibus suis seipsum ille manifestauit, verberib⁹ & clausuris atq; exilijs orthodoxos viros submittens. Sic nanq; communis erit contra hos omnes à præsenti sancto Concilio impietatis deuictio prolata, videlicet per subtiliorem ostensionem & approbationem paternarum & Synodalium definitionum vel prædicationum.

Psal. 67. Osee 4. Osee 5.

Omnes sanctissimi Episcopi dixerunt:

SVpplicamus beatitudinem vestram, adijciatur & Paulus similibus suis, iuxta supplicationem coëpiscopi nostri Benedicti reuerendissimi, ipse quoque ad examinandum nobis prolatus, quatenùs propter similitudinem nouitatis, simili cum ipsis regulariter sententia percellatur. Nam & vehementissimè contra Catholicam Ecclesiam demolitus est, vt & in ipso impleatur quod scriptum est: Initium sermonum oris eius stultitia, & vltima oris eius circuitus malignus. Eccl. 10. Veraciter enim, sicut de eo suggestiones & accusationes pronunciant, & incipiens acriter nouitatem defendere studuit, & perficiens dolosè Typum fieri persuasit. Stillicidium nanque assiduum concauat petram. Ideoque, si præcipitis, epistola ipsius directa prædecessori vestræ beatitudinis Theodoro Papæ, nobismet relegatur: sed & memorati Typi per exemplar eius series, pro tuitione plenissima Catholicæ Ecclesiæ, quoniam & ipsum Typum in euersione paternorum dogmatum fieri sinè dubio persuasit: qui derelinquentes Catholicæ Ecclesiæ paternas Synodalesque definitiones ac sermones, ad seculares Typos callidè properauerunt, pariter quidem tam suam obcelantes perfidiam, quamque alijs iniquè irrogantes querelas, quatenùs duplicem suscipiant de manu Domini *peccatum tam pro suo delicto, *seu criminatione contra alios flagitata.

*pœnam

*quàm

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

COmpetenter Epistolam Pauli ad examinationem deduci per hos, quorum interest, nobiscum consistens sancta Synodus petijt, quoniam simili excessu parique errore cum prænominatis irretitus, similem à nobis congruum est per approbationem contra hos omnes increpationem prouenire. Offeratur igitur directa à Paulo præcessori nostro beatæ memoriæ Theodoro dogmatica Epistola, & cum eadem exemplar Typi, quem ille ad destructionem paternorum dogmatum fieri persuasit.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm iussionem beatitudinis vestræ, Epistolam Pauli & exemplar Typi nupèr, id est, transacto anno persuasionem eiusdem Pauli expositi, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

EPistola Pauli Episcopi Constantinopoleos inprimis per hos, quorum interest, suscipiatur & relegatur.

Et accipiens Paschalis notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam vocem translatam, relegit continentem ità:

SANCTISSIMO ET BEATISSIMO fratri & consacerdoti, Domino Theodoro Paulus indignus Episcopus in Domino salutem. Epist. Pauli Cõstantin. ad Theodorum papam.

Eccè quàm bonum & quàm iucundum habitare fratres in vnum: Psalm. 132. spiritali dico habitaculo, & concordia quæ in DEO est, & vnitate fidei, huius delectabilis secundùm veritatem inhabitaculi, quæ videlicet in Aaron magìs decorabatur, atque sacerdotalem induentibus dignitatem, sicut vnguentum super caput, principalem intellectum irrigans, & vsq; ad ipsam extremam scientiã deducens. In hoc enim habitaculo benedictionem & æternam vitam promisit Dominus. Huius igitur propheticę vaticinationis meritum amplectentes, præsentem fraternam syllabam exposuimus, nostra propter charitatem minimè quærentes aut quæsituri. Nec enim detrahentibus bonũ est detrahere, aut palo secundùm vulgarem fabulam excutere palum. Absit. Non sunt nostra hæc. Auertat diuinitas, non sunt edocti habitus nostri ità vincere, sed in patientia longanimitatis, & spiritu humilitatis: quia sicut minimè per duritiam, vt propheticè dicamus, purgatur nigella, ità nec pacis saporatus fructus intelligentiæ per asperitatem exprimitur. Propter hoc enim & verborum supportauimus colaphos, vt vel paulatim valeamus eum imitari, qui propter nos se humiliare dignatus est, vt extremæ illius vltionis, per hanc plagam verbera declinemus. Audiamus igitur & cõsentiamus Ecclesiæ oratori, qui per linguam spiritûs clara voce exclamat, dicens: Omnia à vobis in charitate fiant. 1. Cor. 16. Ergò siue quærimus, siue tantummodò dicimus, & tantummodò audimus, charitas intercedat, ars aliqua existẽs ad cõpositionem concordiæ boni & coniunctionẽ. Oportet enim de Deo quærentibus nobis, sparto rectitudinis mentis nostræ denumerantes templum, pacificè inhabitare in eo propter Dominum, qui per Prophetam locutus est: Quęrẽs quære, & apud me habita. Speculum enim dedit Deus populo suo, & oportet eos, qui à Deo sunt deputati, sacerdotium adipisci, ità in humilitate gressum mentis adinuicèm tendere, vt in melius ædificentur

ficétur hi, qui ad nos respiciūt, quàm, quod dicere piget, per nostram discordiam, semitam pedum eorum concutere. Ad concordiam inclinemus nosipsos, & vnum ad charitatem sapiamus. Humilitatem veneremur, per quam appræhēdi solet altitudo spiritûs. Si enim & verbo ampliùs vsq; huc taciturnitatem diliximus, hoc quidem benè habere arbitrati sumus, nè scriptis vestris reciprocata respondentibus, iniuriæ fomitē exhortemur, & pusillanimitate dijudicemur ab eo, quia omnia ad charitatē diligere promulgauit. Orauimus verò & tunc ostium circunstantiæ labijs nostris imponi, & verbū insonitum concipere potiùs, quàm verbū inuigile: & tamen hoc mihi donū est à Domino, & factus sum sicut homo nō audiens, & nō habens in ore eius argumentationes. Sed qa tempus est loquendi, & tēpus tacendi, aperio verbum, & claudo ostiū per taciturnitatem, cōpetenter exorās: Domine, labia mea aperies, vt respondeā exprobrantibus mihi verbum. Licèt enim tacuimus, nō semper tacebimus, adaperiente nobis Deo claues verbi. Igitur directis in præsenti à beatitudine fraternitatis vestrę apocrisarijs, q. post multas factas inter nos de Ecclesiastica requisitione dissonātes sermocinationes, in finē ad hoc peruenerūt, admonētes nos atq; adhortantes interpretari vnius Christi veri Dei nostri voluntatis intellectū, atq; huiusmodi interpretationem destinari vestrę sacratissimę venerationi. Nos autē acceptā habentes bonæ conscientiæ prædictorum venerabilium virorū admonitionē, cognoscētes autem & quæ principatûs Apostolorū summitas docet, paratos esse ad satisfactionē omni poscenti nos verbū de spe quæ in nobis est, secundùm Dei timorē mansuetudinē ad bonam scientiā temperantes, super tali tantūmodò requisitione mētem nostrā per has syllabas exponimus, superfluā excitationē & altercationem verborū propter satietatē & præsentis temporis incongruitatem declinantes ac præcauentes, nihil nostrū intelligentes, aut proferētes, vel dicētes, sed quę audiuimus & cognouimus à sanctis & vniuersalibus magnis concilijs, & patres nostri enarrauerunt nobis: quoniā viæ veritatis, intellectus est sapientū, sicut puer biatori Salomōi atq; veritati benè placere dinoscitur. Sed quia tēpus iam trahit nos promissionis, & ad aperiendā requisitionē prouocat, incipiam' rectæ nostræ fidei formā scripturæ imaginibus enarrare, sicuti tincticijs aliquibus colorib' paternis testimonijs certiùs decorantes, quæ à nobis dicūtur. Nos igitur, id est, iurisdictio ecclesiæ nostræ & synodus cōfitemur vnum consubstantialis & authoris vitæ Trinitatis filium ac verbū sinè initio genitoris Dominum Iesum Christū verum Deū nostrum ex spiritu sancto & immaculata Dei genitrice semperq; virgine Maria incōuertibiliter incarnatum, perfectum esse eundem Deitate, & perfectū humanitate, vnam personā, vnā substantiā compositā in duabus & post vnitatem prædicantes naturis, differentiā vtrarunq; naturarū cognoscētes secundùm eorum proprietatē. Nec enim eorum per partē diuisionem, aut in alterutrā mutationē, aut cōmixtionem, siue confusionē penitùs intelligimus aut suscipimus, absit: sed in vno Christo saluata vtraq; natura diuinitatis & humanitatis, & in essentiæ proprio termino secundùm substātiam inenarrabilis summæ vnitatis conueniētia conseruatis & permanentibus. (Mansit enim verbū quod erat, & factum est quod nō erat) Propterea & oēm congruam diuinitati & humanitati operationem ab vno eodemq; procedentem incarnato Deo verbo dicimus, & in vnū eundemq; reduci. Ideoq; & diuisio non introducitur, & inconfusio saluatur. Resipiscat plebs impiorum hæreticorum, sileant cum Nestorio, Diodoro & Theodoro, Seuerus & Eutyches, Apollinares execrabiles, ex alterutra dissonantia consonantes sibi ad impietatem, alijs confusionē, alijs diuisionē malè inducentibus, & benè à veritatis regulis denudati. Vnius autē & eiusdem Dei verbi incarnati miracula pdicamus, & passiones cognoscimus, quas secundùm carnem propter nos spontè sustinuit. Ideoq; & Deus dicitur pati, & filius hominis à cælo descēdisse propter summam & indissipabilem secundùm substantiam duarum naturarum vnitatem. Vndè & vnā voluntatē Dn̄i nostri Iesu Christi intelligimus, nè contrarietatem aut differentiam voluntatum vni eidemq; personæ Domini nostri Iesu Christi applicemus, aut ipsum se expugnantem dogmatizemus, aut duos volentes introducamus. Non enim ad conglomerationem omninò aut confusionem duarum naturarum, quæ in eodem videntur vnius voluntatis, hanc producentes vocem, aut ad interemptionē alterius tantùm aliam esse prædicantes: sed hoc per huiusmodi significantes vocem, quoniam caro eius rationabiliter & intellectualiter animata, ex ipsa summa vnitate inenarrabiliter omnibus diuinis ditata, vnientis eam sibi secundùm substantiam diuini verbi, diuinam habebat & indiscretam voluntatem, quæ ab ipso semper ducebatur ac mouebatur, vtpotè in nullo tempore eadē diuisè, & ex proprio impetu contrariè nutui vniti secundùm substantiam Dei verbi, naturalem eius faciens motionem, sed quandò, & qualem, & quantam ipse Deus verbum volebat, nè (quod absit) in blasphemia dijudicemur, quod vtiquè cauendum, & terribile dicendum: væ huiusmodi prauitati, vt per necessitatem naturæ violentiam sustinentem introducamus eius humanitatem, & communicantem Petro dignæ eius increpationi, si vtiquè per similem recusationem ex verbo-

Marginalia: Psal. 140. Psalm. 37. Ecclés. 3. Psalm. 50. Psalm. 118. 1. Pet. 3.

rum significatione passioni eius communicat. Sic & Euangelicam intelligamus lectionem, vbi dicit: Non vt faciam voluntatem meã, sed eius qui misit me. Sed & in recusatione passionis non diuersam in vnum eundemq; Christum & resultantẽ introducentes voluntatem, magis autẽ recusatiuè & nõ positiuè huiusmodi suscipiamus vocem. Nõ enim quasi existẽs hoc verbum dictũ est, sed ac si nõ est: sicuti, Neq; peccatũ meum, neq; iniquitas mea, vt peritissim⁹ in dogmatibus Theologus Gregorius. Sed & omẽs doctores, qui passiõis verba memorauerunt, ex affectione & relatione nostræ massæ hanc susceperunt: sicut & magnus Ecclesiæ Lucifer Athanasius edocuit nos, nostram ostendens pronã in hanc vitã naturã, sinè passione nolentẽ à pręsente vita disrumpi, & non vt animatam intellectualiter carnis verbi inpromptam existentẽ ad totius mundi salutiferam passionẽ, aut discordantẽ patri & inhabitãti verbo. Sed & hui⁹ intellectui acribiosissimũ expositorẽ & interpretatorẽ suscipiamus, id est, bis acutũ pugionẽ spiritalẽ Cyrillũ, in sacerdotibus secũdùm zelotẽ Phinees, q validissimo lingue ictu pcussit optimè meretricem, cõfusionẽ, diuisiõis intellectũ & verbũ prauitatis, in quarto de anathematibus capitulo, dictis aduersùm cõtradictiões duodecim capitulorũ, factas à Theodorito, atq; probatis à sancta vniuersali Chalcedonẽsi, & quinta Synodo, luculentiùs Euãgelicam proferens atq; adaperiens vocẽ. Sed & omẽs pietatis doctores & prædicatores huiusmodi vnius volũtatis mẽte detinentur. Quorũ, si opùs est requisitione, pueniente, & cõpetenter relegimus testimonia: quibus cõcordes & consonantes facti sunt piæ memoriæ Sergius & Honorius, vnus quidẽ nouæ, alter autẽ antiquæ Romæ summi sacerdotij sedẽ decorãtes. Igitur de his ità nos habemus, sic intelligimus, sic prædicamus: in his orthodoxiæ manifestatio, in his Ecclesiæ laus, in his salutis nostræ spes. Hæc est spiritui germen nutriferũ, hæc patrũ salutaris flos, hic est rationabiliũ ouium viuificus veritatis paradisus. Hæc meditari, in his esse, per hæc illuminari & illuminare oramus: quoniã hoc facientes, & nos saluamur, & audientes, prędicauimus: ad supernã vocationem nostrũ est studium, vbi pacis compositio, his qui in stadio pietatis benè vnica gloriæ intercessor tribuitur corona. Deo manifestati sumus, q iudicat omnia & comprobat. non iurgialiter stamus, nõ ad contradictionem respicimus, nõ fauorem inanem amplectimur: sed in verbo Dei præpositę huiusmodi requisitionis resolutionẽ fecisse dinoscimur, confidentes quoniã pacis Dominus Deus ad alterutrum nostrorum vnitatẽ & dilectionem cõseruabit in gloria eius benignissimæ maiestatis. Omnem cum vestra beatitudine in Christo existentẽ fraternitatẽ tam nos & qui

Ioan. 6. Psalm. 58. id est, diligentissimũ. Num. 25. Hæreticus suum errorem tuetur verbo Dei.

nobiscũ sunt, multùm salutamus. & subscriptio: Incolumes in Domino, orate pro nobis sanctissime & beatissime pater.

DEVSDEDIT SANCTISSImus episcopus Caralitanæ ecclesiæ, dixit:

PEr suam epistolam, quæ in præsenti nobis relecta est, Paulus Constantinopolitanus episcop⁹, quæ vestra beatitudo huic sancto concilio prudentissimè allocuta est, luculentiùs confirmauit: sed & accusantium eum ad Apostolicam vestram sedem venerabilium virorum suggestiones firmauit, ostendẽs, sicut in præsenti audiuimus, quoniam in scripto & sinè scripto admonitus est à prædecessoribus vestris Apostolicis viris, & incorrectus atq; inobediens permanserit, iuxta contestationes eorum de huiusmodi quęstiõe prolatas, ex hoc quod dicit & in scripto asserit: Propterea & verborum quodammodò sustinuimus alapas. Nec eñi detrahentibus detrahere bonũ est, vt nè ad ea, quæ scripta sunt, cõmoti, iniurię certamẽ efficiamus. Sed quia tẽpus loquendi, & tempus tacendi, Domine, labia mea aperies, vt respondeam exprobrantibus mihi verbum, adaperiente nobis Deo claues sermonis per præsentiã apocrisariorũm à vestra fraterna beatitudine destinatorũ, q per multas tantasq; de Ecclesiastica quæstione nobiscum inconsonantes assertiones, ad postremũ ad hoc venerunt, vt eis à nobis interpretetur Christi Dei nostri vnius voluntatis intellectus. Ecce igitur, vt iam fati sumus, per ea quæ scripsit, manifestauit, quoniam canonicè admonitus est tã per Apostolicas præceptiones, quamq; per reuerẽdissimos apocrisarios summæ sedis vestræ, multis (vt ipse perhibuit) assertionibus ad eum factis, pro sua causa, id est, nouitate, facie ad faciẽ commonitionibus ei oblatis. Inobediens autem ad ea ex sua voluntate contra regulas permansit, quas irrationabiliter iniurias & detractiones, exprobrationes atq; alapas arbitratus est, quę vtiq; salutiferæ suauesq; inuitationes existunt, tantumq; pro eius meliori ratiõe misericorditer prolatæ sunt. Auersio nanque mali & hortatio melioris interposita, salutaris sinè dubio existit suscipientibus: minimè reminiscens, quoniã meliora sunt vulnera amici, q̃ falsa oscula inimici. Scripsi enim vobis, inquit B. Apostolus, per multas lachrymas, nõ vt contristemini, sed vt sciatis, quã charitatem habeo abundãtiùs in vobis. Hæc autem si scripsisset in tabulis cordis sui, habuit vtiq; gratiã inuenire, prouidens sibi coram Deo & hominibus bona, per expulsionẽ introductæ ab eo dogmatũ nouitatis, atq; catholicę ecclesiæ piæ pdicationis assumptionem. Sed qm̃ ista respuere censuit, propria autẽ sua mẽte amplexus est, nullam satisfactionem per suam Epistolam habere

Eccle. 3. Psal. 50. & 118. Prou. 27. 2. Cor. 2.

habere se demõstrauit, superiùs dictã ecthesin & ipse cum illis confirmans, tantumque studiosissimè, vt etiàm verba, quæ in eadem continentur, suis scriptis insereret, vtpotè & ipsis sermonibus consonantiam eius & cõfessionem saluare deproperans. His itaque nobis subtiliter cognitis, iam si placet vestræ beatitudini, per exemplar Typi, series eius quantocyùs nobismet relegatur.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

OFferatur ad nostram audientiam exemplar Typi, qui nupèr compositus est, persuasione Pauli Constantinopolitani antistitis, contra orthodoxam fidem.

Theophylactus primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Exemplar Typi, quod iussit vestra beatitudo produci, offerens præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

MEmoratum exemplar susceptum, coram sancto concilio ad subtiliorem virtutis eius cognitionem, diligenter recenseri præcipimus.

Et accipiens Theodorus Notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam vocem interpretatum, recitauit in his.

Typus hæreticus.

COnsuetudinem habentes de omnibus curam agere & intendere, q̃ respiciunt ad vtilitatẽ Christianissimæ nostræ Reipublicæ, & præcipuè quæ feruntur ad immaculatam nostram fidem, per quam nobis omnia prospera fieri credimus, cognouimus in multa perturbatione esse nostrum orthodoxum populum, vtpotè dicentibus quibusdam vnam voluntatem in dispensatione magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, & eundem ipsum operari diuina & humana: Alijs autem dogmatizantibus duas voluntates & duas operationes in eadem dispensatione incarnati verbi: & illis quidẽ in satisfactione propter vnã personam, esse Dominum nostrũ Iesum Christum in duabus naturis inconfusè & indiuisè volentem & operantem diuina & humana. Alijs autẽ propter conuenientes naturas indiuisè in ipsa vna persona, & vt saluetur & maneat earum differentia secundùm naturas, eundem ipsum vnum Christũ naturaliter operari diuina & humana: & ex hoc in multam dissensionem & contentionem nostram Christianissimam Rempublicam produci, vt discordantes inuicèm non conuenirent, & ex hoc secundùm multos modos eam lædi oportere. Igitur arbitrati sumus, ab omnipotente Deo inspirati, sicut talem accensam discordiæ flammam extinguere, & non concedere eam vlteriùs humanas animas depasci. Quapropter sancimus nobis subiectos, qui consistunt in orthodoxa & immaculata nostra Christianorum fide, qui sunt Catholicæ & Apostolicæ Ecclesię, nõ habere licentiam inuicèm à præsenti de vna voluntate aut vna operatione, aut duarum voluntatum aut duarum operatiõum qualemcunque proferre altercationem, aut cõtentionem, aut rixam. Hæc autem sancimus, nihil aliquid interficientes penitùs de pijssimis dogmatibus, quæ à sanctis probabilibus patribus de dispensatione incarnati Dei verbi dogmatizati sunt, sed vlteriùs cõtentionem, quæ gratia propositæ quæstionis orta est, cessare præuidentes, & tantummodo de eis sequi & sufficienter habere diuinas scripturas, & traditiones sanctorum quinq; vniuersalium conciliorum, & simplicibus sinè quæstione sanctorum probabilium patrum vsibus siue vocibus, quorũ dogmata, regulæ & leges sanctæ Dei catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ cõsistunt, nihil eis addentes propriũ, neq; minuentes, aut per suam intentionem eas interpretãtes, sed priorem habitum vbiquè custodiri, sicuti antequàm procederet contentio ꝓdictarum quæstionum, quasi nulla de eis exorta contentio, nulli de omnibus vsque ad præsens vnam voluntatem & vnam operatiõem, aut duas voluntates & duas operatiões dogmatizauerunt, sub qualemcunque querelam huius gratia aut accusationẽ facto, nisi tantummodò qui ex sanctis quinque vniuersalibus concilijs & cæteris orthodoxis probabilibus patribus eiecti sunt hæretici cum impijs eorum dogmatibus & conscriptis: & vt compendiosè dicamus, quod sancta Catholica & Apostolica Ecclesia non accepit, sed abiecit. Ad perfectã autem vnitatẽ sanctarum Dei ecclesiarum & communem cõcordiam, & vt nulla occasio relinquatur eis, qui sinè fine volunt contendere, & chartas, q̃ positæ fuerũt in narthica sanctissimæ magnæ ecclesiæ huius à Deo conseruandę regiæ nostræ vrbis, quæ continent ꝓdictas q̃stiones, iussimus leuari. Qui autem ea præsumpserint præuaricari, primùm quidem subiacent iudicio terribilis omnipotentis Dei: deindè autem & non qualemcunque regalem indignationem reuereantur, per quam, si quidem episcopi aut clerici sunt, sui sacerdotij, siue sui cleri modis omnibus excidant: sin aũt monachi, segregẽtur, & alieni sint de suis locis: sin autem dignitatem, aut cingulum, aut militiam habeant, nu-

nudétur de eis. Si autem sint priuati, si quidem nobiles consistunt, suarum substantiarum proscriptionem patiantur: sin autem ignobiles consistunt, non solùm in corpore verberentur, sed in exilio perpetuo castigẽtur: vt omnes timore dei compressi, & comminata eis digna supplicia reuerẽtes, immobilem & sinè turba pacem sanctarum DEI Ecclesiarum custodiant.

Sancta Synodus dixit:

Relectus Typus bonum quidẽ intẽtum habere dinoscitur: dissonantem autem virtutem intentui, continet. Bonum est nanq; ꝓculdubiò, & omnibus timentibus Deum desiderabile, cohibere dissensiões & altercationes ꝓ causa fidei: sed non est vtile & bonum, cum malo destruere bonũ, i. cum hæreticis orthodoxorũ patrũ verba & dogmata: qm̃ hoc potiùs exurit, non enim mitigat meritò in controuersiarum stantium, nullo videlicet patiente denegare cum impietate hæretica venerabile verbum fidei. Similiter nanq; est & inhonestum malum amplecti, & cum eodem bonum indiscretè ꝓijcere, qm̃ vtrunq; iustitiæ perimit traditionẽ. Vndè & magnus Abrahã in hoc hæsitans, Dño adpropinquans, ait: Num perdes iustum cũ impio, & erit iustus sicut impius? Nullo modo tu facies secundùm hoc verbum, vt occídas iustum cum impio, & erit iustus sicut impius: non est hoc tuum, qui iudicas omnẽ terram: non facies iudicium hoc. Nam si q̃dem per approbationem scripturæ, hoc est, paternæ doctrinæ, reꝑhensibile pariter aut laudabile vtrunq; ostenderet, benè vtiquè fuisset Typus expositus, propter vtriusque approbatam per spiritales sermones repræhensionem, aut per spiritales patres vtriusq; taciturnitatem definiens, aut è contrario ꝓ eorum laudabilitate vtriusq; ꝓfessionem. Si autem nihil horum penitùs demonstrauit, sed taciturnitati pariter ꝓhibuit vnã aut duas dicere in Christo Deo operationes & volũtates, sufficit nobis patriarchæ voce serenissimum principẽ alloqui. sed & ipsi regi regum fidutialiter eam offerentes cum eo, q̃ ait: Nullo modo tu facies secundũ hoc verbum, vt interficias iustum cũ impio, & erit iustus sicut impius. declinare autẽ à malo & facere bonũ, ipse nobis oĩm Dñs ꝑcepit: nõ enim cum malo bonum auersari, aut penitùs confirmare, quoniam vtrunq; dum perficitur, lædit. Illud autem tantummodò saluare consueuit, dum ꝑficitur, i. declinare à malo, & confiteri bonum. Præcepit nanq; nobis per Mosen, dicens: Vt habeatis scientiam discernendi inter sanctum & prophanum, & inter pollutũ & mundũ. ego Dominus Deus vester. Custodite omnia legitima mea, & non faciatis ex omnibus abominationibus istis: quia omnis homo, qui fecerit ex omnibus abominatióibus istis, extermi-

Locus mendosus. Gen. 18. Psal. 36. Leuit. 10. Leuit. 18.

nabitur anima eius de populo suo. Igitur nullo modo oportet contra eos, qui minimè denegãt pariter vtrunq;, i. vnam aut duas dicere in Christo Deo operationes & voluntates, sinè discretione indignatióem infligere: sed iustè contra eos tantùmodò hãc proferre, qui non confitentur, q̃ probabiles Ecclesiæ patres confitentur: hoc est, duas eiusdẽ atq; vnius sicutì essentias vnítas incõfusè & indiuisè, ità & æquali numero voluntates & operationes, diuinam dico & humanam: maximè cum, qui secundùm Deum suas, vt condecet, properat promulgare sententias. Propterea intentum quidem, vt dictum est, bonum existentem Typi laudam⁹: sed modum ab intentu dissonantem aue timur: qm̃ omninò est inconueniens catholicæ ecclesiæ regulæ, in qua vtiq; aduersa tãtummodò iubetur meritò sepeliri silentio, non enim orthodoxa cum cõtrarijs cõfiteri omĩnò, aut quoquo modo denegare. asserit enim ità, qm̃ alienum est Christianorũ, cum recta fide impietatẽ suscipere, & non discernere recta à malis. Qualis nanq; participatio iustitiæ cum iniquitate? aut qualis communio luminis cum tenebris? & qualis consonantia paternæ doctrinæ cum hæretica contentione? Ab omni enim contagióe hęretica alienum consistit verbum orthodoxiæ, quod sinè dubio intrãsgressibiliter cõfiteri in confessione æterna oĩbus ꝑcepit Dñs, dum dicit: Qui me confitetur corã hominibus, confitebor & ego eum coram patre meo, qui in cælis est. Qui autem negauerit me & sermões meos, negabo eum & ego coram patre meo, qui in cælis est. Qua de re his à nobis rationabiliter delimatis, vt tantummodò pia sanctorũ patrũ & Synodorum dogmatã & sermones ꝑdicemus atque confiteamur, nihilq; cum eis aduersariorũ confirmare aut expellere quicquam de his cum aduersis, congruum est illud intentiùs pertractare, qm̃ Paulus Constantinopolitanus episcopus priùs quidem in scripto confirmans ecthesin, nũc autem suadens Typũ fieri, quod in Prouerbijs scriptum est, adimplere studuit: Cor durum grauabitur doloribus, & peccator adijciet peccata sup peccata. Non audiens vtiq; ꝓtestantem atq; dicẽtem: Non bìs alligabis peccatum, qm̃ in vno innocens nõ eris. Et nè dederis os tuum, vt peccare facias linguã tuã, neq; dicas coram angelo, Nõ est prudentia, nè fortè irascatur Deus sup sermones tuos. Multos enim seduxit existimatio sua, & opinio nequam labefecit mẽtes illorum. Hæc aũt vel quicquã de his, hoc est, q̃ nobis per suasionem prudentissimam saluberrimè tradita sunt ab spiritalibus verbis, neque ipse Paulus, neq; hi, qui cũ eodem sentiũt, Cyrus, Pyrrhus & Sergi⁹ cogitauerũt ad refrenationẽ aut correctionẽ suorũ malorũ, pro nihilo habentes cum oĩ licentia diuina Catholicę ecclesię my-

1. Cor. 6. Matt. 10. Luc. 9. Eccl. 3. Eccl. 7. Eccles. 5. Eccl. 3.

mysteria deludere, & contra paternas traditiones absq; timore incedere, ac si in eorum sit potestate, & esse & non esse nostræ salutis Euangelium. Propterea enim, sicut audiuimus, & manus nostræ palpauerunt de verbo nouitatis eorum, aliquandò quidem vnam operationem: aliquandò autem penitùs nec vnam operationem: iterùm aliqñ vnam voluntatem, aliquandò autem omninò nec vnam voluntatem in Christo Deo in aperto dogmatizantes, vtpotè cum sinè operatione naturaliter existentem per vtráque, ex quibus consistit naturis, & sinè voluntate, id est, insubstátialem & inessentialem ostendentes, cum quo & patrem atque spiritum sanctum. Quoniam quod est Christus vt Deus, hoc est vterque naturaliter: & quod plùs est grauissimum, & magìs corũ falsitatem redarguit, quoniam & vnam habere, & nec vnam habere voluntatem & operationem Dominum nostrum IESVM Christum, in scripto asseruerunt, cum anathemate huiusmodi sensum contra se inundantes, omnium esse dogma & prædicationem perfectam, veram, firmam, indiminutam sanctorum patrum & vniuersalium quinque conciliorum, sicut dictum est, perhibentes, minimè præuidentes, quoniam per alterum aliud perimunt, hoc est, vnam operationem per hoc, quod dicunt, Nec vnam operationem asserere, cùm vnam voluntatem Christi dogmatizare noscantur. Sed hæc omnia per Typum posteriorem amputauerunt, vt nec sciant iam quid credant, aut quid confiteantur, per incessabilem creberrimam suorum dogmatũ immutationem, pariterq; peremptionem, sicut scriptum est: Adhuc eo loquente, ecce alius nuncius, præteriti sermonis eorum innotescens destructionem, & eiusdem verbi alius sermo alacrior, & alter alterius, & omnium. Omnes quippe similiter à vera, hoc est, Ecclesiastica prædicatione in semetipsos habétes alienationem, perfectamq; ruinã, pro qua re Dñs reprobás eos p Osee, hæc dicit: Væ eis, qm recesserunt à me: vastabuntur, qa præuaricati sunt in me. Miseri erunt, quia peccauerunt in me. Et ego redemi eos, & ipsi locuti sunt contra me médacia: & sicut homo transgrediens testamentum, ità ibi me contempserunt. Ideoq; sanctè sancta sequentes, & cum omni cautela seruantes, pariterq; defendentes catholicæ Ecclesiæ orthodoxam fidem, nunc ad ordiné, sicut decreuimus, paternis ac Synodalibus verbis siue definitionibus contrariorũ falsiloquiũ deuincamus: vt nè p hoc quod asserunt & scribunt, Hæc pietatis dogmata tradiderunt nobis ab initio facti speculatores & ministri verbi, & sequenter discipuli, & successores eorum, id est, sanctæ & vniuersales quinq; Synodi venerabilium patrum: atq; per hanc allocutionem simpliciores dolosè subripientes persuadent malum vti bonum complecti, p patrum & Synodorum suauẽ nominis appellationem. Hoc etenim facere similiter sibi pprios discipulos ab initio serpés edocuit, p fictos mores & blãdos sermones, siue vultu placido à Deo viuo consentiétes sibi extranea reuellétes. Quod vtiq; despicere, nõ est nobis sinè periculo, quibus creditę sunt à Dño rationales pascere oues, vt lupos expellamus & pijciamus, nè à feris captum qcquam de ouibus Catholicæ eius Ecclesię p nostram negligentiam inueniatur.

Nota hæreticorum inconstantiã.

Iob 1.

Osee 7.

Versuti hæretici pro se Patres facere mentiuntur.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

Secundùm pbabilem postulatióem huc congregati sancti Concilij, offerant inprimìs per eos, quorum interest, reuerédissimæ sanctarum quinq; vniuersalium Synodorum definitiones, vel venerandæ prædicationes eorum siue decreta.

Theophylactus primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm iussióem beatitudinis vestræ, de venerabili vestro scrinio afferés acta sanctorum Conciliorum, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

De perlatis codicibus vniuscuiusque sancti Concilij, piæ orthodoxæ fidei ordinabiliter venerandæ prædicatiões atq; statuta nobismet relegantur.

Et accipiens Paschalis notarius regionarius Apostolicæ sedis, relegit in his:

SYMBOLVM APVD NICEam trecentorũ decé & octo patrũ.

Credimus in vnum Deum patrem omnipotentem creatorem visibilium & inuisibilium, & in vnũ Dominũ nostrum IESVM Christum filium Dei, natũ ex patre, vnigenitum, hoc est, ex substantia patris, Deũ ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natum, non creatum, vnius substantiæ cum patre, quod græci dicunt homousion: per quem omnia facta sunt, siue quæ in cælo, siue quæ in terra. Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, homo factus est, passus est, & resurrexit tertia die, ascendit in cælos, sedet ad dexteram patris: iterùm venturus cum gloria iudicare viuos & mortuos. Et in spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt, erat aliquandò quandò non erat, & priusquàm nasceretur non erat, & quia ex non extantibus factus est, aut ex alia substantia vel

Symbolum Nicenum.

vel essentia dicunt esse, aut conuertibilem, aut mutabilem filium Dei: hos anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.

Symbolum Constantinopolitanū

SYMBOLVM APVD Constantinopolim centum quinquaginta patrum:

Credimus in vnum patrem omnipotentem, visibilium omnium & inuisibilium factorem: & in vnum Dominum IESVM Christum, filium DEI vnigenitum, natum ex patre ante omnia secula, Deum verum de Deo vero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, siue quæ in cælo, siue quæ in terra. Qui propter nos homines & salutem nostram descendit è cælo, & incarnatus est de spiritu sancto & Maria virgine, & humanatus est, & crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato, & passus est, & sepultus est, & resurrexit tertia die, ascendit in cælos, & sedet ad dexteram patris, iterùm venturus cum gloria iudicare viuos & mortuos: cuius regni non erit finis. & in spiritum sanctum Dominum & viuificantem, ex patre procedentem, cum patre & filio coadorandum & conglorificandum: qui locutus est per sanctos prophetas. In vnam catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confitemur vnum baptisma in remissionem peccatorum, expectamus resurrectionem mortuorum, & vitam futuri seculi, Amen.

SYMBOLVM APVD EPHESum ducentorum patrum.

I. Si quis non confitetur Deum esse secundùm veritatem Emmanuel, & propter hoc Dei genitricem sanctam virginem, (genuit enim carnaliter carnem factum verbum, quod est ex Deo) anathema sit.

II. Si quis non confitetur carni secundùm subsistētiam vnitum esse verbum, quod est ex Deo patre, & vnum esse Christum cum sua carne, eundem ipsum videlicet DEVM simul & hominem, anathema sit.

III. Si quis in vno Christo diuidit substantias post adunationem, sola iungens eas coniunctione, quæ est secundùm dignitatem, vel authoritatem, vel potentiam, & nō magìs concursu secundùm naturalem vnitionem, anathema sit.

IIII. Si quis in personis duabus seu subsistentijs diuidit voces in Euāgelicis vel Apostolicis scriptis de Christo à sanctis dictas, aut ab ipso de se, & quasdam quidem vt homini præter Deum verbum specialiter intelligendo applicat, quasdam verò vt Deo decentes soli verbo, qui est ex DEO patre, asscribit, anathema sit.

V. Si quis audet dicere hominem deiferum esse Christum, & non magìs Deum esse secundùm veritatem, & vnam naturam filium Dei, hoc est, Deum verbum, qui & factus est caro, & communicauit nobis similiter sanguini & carni, anathema sit.

VI. Si quis dicit Deum aut Dominum Christi esse verbum, quod ex Deo patre est, & nō magìs eundem confitetur simul Deum & hominem esse, vtpotè facto carne verbo secundùm scripturas, anathema sit.

VII. Si quis ait tanquàm hominem purū operationem suscepisse ex Deo verbo Iesum, & vnigeniti gloria circundatum esse, tanquàm alterum præter Deum verbum hominem existentem, anathema sit.

VIII. Si quis audet dicere, hominem assumptū adorari cum Deo verbo oportere, & cum eo glorificari, & cum eo Deum appellari, vt alterum cum altero, (Nam qui addit, cum, manifestè ostendit alterum cum altero adorari) & non magìs vna adoratione honorificat Emmanuel, & vnam ei glorificationem refert propter hoc, quòd verbum factum est caro, anathema sit. Iohan. 1.

IX. Si quis ait, vnum Dominum IESVM Christum glorificatum esse à spiritu, quasi aliena virtute ab illo data vtētem, & ab ipso accepisse, vt posset operari contra spiritus immundos, & adimplere in hominibus Deitatis miracula, & non magìs eius spiritum dicit, per quem & operatus est Deitatis miracula, anathema sit.

X. Pontificem & Apostolum confessionis nostræ factum esse diuina dicit scriptura. Heb. 3. Obtulit aūt semetipsum pro nobis in odorem suauitatis Deo & patri. Ephe. 5. Si quis ergò pōtificem & Apostolum nobis factum esse dicit, non ipsum Deum Verbum, quandò factum est caro & secundùm nos homo, sed vt alterum præter ipsum specialiter hominem ex muliere: aut si quis dicit, & pro se ipso obtulisse semetipsum oblationem, & non magìs pro nobis solis, (nec enim indigeret oblatione, qui nescit peccatum) anathema sit.

XI. Si quis non confitetur Domini carnem viuificam esse, & propriā ipsius Verbi, quod est ex Deo patre, sed vt altero quodam præter ipsum, coniuncto ei secundùm dignitatem, siue vt solam diuinam inhabitationem habente, & non magìs viuificam, sicut dixi, quia facta est caro propria Verbi, quod oīa viuificare valet, anathema sit.

XII. Si quis non confitetur Dei Verbum passum esse carne, & crucifixum carne, & mortem gustâsse carne, factum etiàm primogenitum ex mortuis, secundùm quod vita est, & viuificans vt Deus, anathema sit. 1. Cor. 15.

DEFINITIO SANCTAE Chalcedonensis Synodi.

SVfficeret quidē ad plenā cognitionem pietatis & confirmationem sapiēs hoc & salutare diuinę gratię symbolū. De patre enī & filio & sancto spiritu *perfectiōe docet, & Dñi humanationem fideliter accipien-

*doctrinam perfectam

entibus repræsentat. Sed quoniam hi, qui veritatis reprobare prædicatioẽm conãtes, per proprias hæreses nouas voces genuerunt, hi quidem mysterium, quod pro nobis est, Domini dispensationis corrumpere præsumentes, & Dei genitricis vocẽ de virgine Maria dicere renuentes, alij verò cõfusionem pmixtionemq; introducẽtes, & vnã esse naturam carnis & Deitatis stultè confingentes, & passibilem vnigeniti diuinã naturam per confusionem portentosè dicentes: ob hoc illis oẽm machinationẽ contra veritatem volentes claudere, psens nũc sancta & magna atque vniuersalis Synodus prædicationem hanc ab initio incõcussam docens, definiuit principaliter trecentorum decem & octo sanctorũ patrum fidem manere intemerabilem, & propter illos quidẽ, qui aduersùs spiritum sanctũ pugnant, posteriore tẽpore à patribus apud Constantinopolim 150. congregatis de substãtia spiritûs traditam doctrinã corroborat, quã illis omibus notã fecerunt, non quasi q aliquid esset minus in pcedentibus inferentes, sed de sancto spiritu intellectum eorum aduersùs eos, qui dñationem eius respuere tentauerunt, scripturarum testimonijs declarantes. Propter illos verò, qui mysteriũ dispensationis corrumpere moliuntur, & purũ hoĩem esse, qui ex sancta virgine Maria natus est, impudenter delirantes, epistolas beati Cyrilli Alexãdrinæ Ecclesiæ psulis Synodicas ad Nestorium & alios per Orientem congruas existentes suscepit, ad conuincendas Nestorij vesanias, interpretationem verò eorum, qui salutaris Symboli pio zelo *nôsse desiderãt. Quib' etiàm epistolã magnæ & senioris vrbis præsulis beatissimi & sanctissimi Archiepiscopi Leonis, q scripta est ad sanctæ memoriæ archiepiscopum Flauianum, ad perimendam Eutychetis malam intelligẽtiam, vtpotè & magni illius Petri confessioni cõgruentem, & communem quandam columnam nobis aduersùm praua dogmata existentem, ad confirmationem rectorum dogmatum vtiquè intellectum coaptauit. His nanq;, qui in duos filios dispensatiõis diuinæ mysterium discerpere nituntur, obsistit: & illos, qui passibilem Deitatem ausi sunt dicere, à sacro cœtu expellit: & his, qui in duabus naturis Christi tẽperamentum aut confusionem exquirunt, resistit: & eos, qui cælestem aut alterius alicuius esse substantiæ dicunt, quã ex nobis assumpsit serui formã, vt dementes abigit: & qui duas quidem ante vnitionem naturas Dñi fabulãtur, vnam verò post vnitionẽ cõfingunt, condemnat. Sequentes igitur sanctos patres, vnum eundemq; cõfiteri filium & Dominum nostrũ Iesum Christum consonanter omnes docemus, eundemq; pfectum in Deitate, & eundem perfectum in humanitate, Deum verè & hominem verè, eũdem ex anima rationabili & corpore, consubstantialem patri secũdùm Deitatẽ, cõsubstantialẽ nobis eundẽ secũdùm humanitatem, per omnia nobis similem absq; peccato: ante secula quidẽ de patre genitum secũdùm Deitatem, in nouissimis diebus eundem propter nos & propter salutem nostram ex Maria virgine Dei genitrice secundùm humanitatem: vnum eundemq; Christum filium Dñm vnigenitum, in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter agnoscendum, nusq sublata naturarum differẽtia pter vnitionem, magisque salua proprietate vtriusque naturæ, & in vnam personam atque subsistentiam cõcurrente, non in duas personas partitum atq; diuisum, sed vnum & eundem filium vnigenitum Deum verbũ Dominum Iesum Christum: sicut antè prophetæ de eo, & ipse nos Iesus Christus erudiuit, & patrum nobis Symbolum tradidit. His igitur cum omni vndiquè scrupulositate & diligentia nobis dispositis, definiuit sancta & vniuersalis Synodus, alteram fidẽ nulli licere proferre, vel conscribere, aut cõponere, aut sentire, aut docere aliter. Eos autem, qui ausi sunt componere fidem alteram, aut proferre, aut docere, aut tradere alterum Symbolum volentibus vel ex gentilitate ad agnitionem veritatis, vel ex Iudæis, vel ex hæresi quacunque conuerti: hos, si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse, episcopos ab episcopatu, & clericos à clero: si monachi aut laici fuerint, anathematizari.

*intellectũ

DEFINITIO SANCTAE QVINTAE SYNODI.

I. Si quis non confitetur patris & filij & sancti spiritûs vnam naturam siue essentiã, vnam virtutem & potestatem, Trinitatem consubstantialem, vnam Deitatem in tribus subsistentijs siue personis adorandam, talis anathema sit. Vnus enim Deus & pater, ex quo omnia: & vnus Dominus Iesus Christus, per quem omnia: & vnus spiritus sanctus, in quo omnia. Rom. 11. 1. Cor. 8.

II. Si quis non confitetur Dei verbi esse duas natiuitates, vnam quidem ante secula, & sinè tempore ex patre incorporaliter, aliam verò eiusdem in vltimis diebus descendentis de cælo, & incarnati ex sancta gloriosa Dei genitrice, semperque virgine Maria, qui natus est ex ea, talis anathema sit.

III. Si quis dicit alium esse DEVM verbum, qui miracula fecit, & alium CHRISTVM, qui passus est, vel DEVM verbum cum CHRISTO esse dicit, quandò ex muliere nascebatur, vel in ipso esse vt alterum in altero, & non vnum eundem Dominum nostrũ IESVM CHRISTVM, Dei verbum incarnatum, & hominem factum, atque eiusdem miracula & passiones, quas spontè passus est carne, talis anathema sit.

IIII. Si quis dicit secundùm gratiam, vel secundùm operationem, vel secundùm dignitatem, vel secundùm æqualitatem honoris, vel secundùm authoritatem, aut relationem, aut affectum, aut virtutem vnitionem Dei verbi ad hominem factam esse, aut secundùm bonam voluntatem, quasi quòd placuit Deo verbo homo, quia benè visum est ei de ipso, sicut Theodorus insaniens dicit, vt secundùm solam nominis similitudinem, quam Græci homonymian vocant, per quam Nestoriani DEVM verbum filium & CHRISTVM vocantes, & hominem separatim CHRISTVM & filium nominantes, & duas personas manifestè dicentes, per solam nominationem, & honorem, & dignitatem, & adorationem, vnam personam & vnum Christum confingunt dicere, sed non confitentur, sicut sancti patres docuerunt, vnitatem Dei verbi ad carnem animatam anima rationali & intellectuali secundùm compositionem, id est, secundùm subsistētiam factam, & propterea vnam eius subsistentiam, qui est Domin⁹ noster Iesus Christus, vnus de sancta Trinitate, talis anathema sit. Cùm enim multis modis vnitas intelligitur, aliqui, qui impietatem Apollinaris & Eutychetis sequuntur, interemptionem eorum quæ conuenerunt colentes, vnitionem secundùm confusionē prædicant. Theodori autem & Nestorij sequaces diuisiōe gaudētes, affectualem vnitatem introducunt. Sancta verò Dei Ecclesia vtriusq; perfidię impietatem eijciēs, vnitionem Dei verbi ad carnem secundùm cōpositionem confitetur, quod est secundùm subsistentiam. Vnitio enim per compositionem in mysterio Christi non solùm incōfusa ea, q̄ conuenerunt, cōseruat, sed nec diuisionem suscipit.

V. Si quis vnam subsistentiā Dn̄i nostri Iesu Christi, ità intelligit, tanq̄ suscipientem multarum subsistentiarum significatiōem, & propterea conatur introducere in mysterio Christi duas subsistentias vel personas, & ab eo introductis duabus personis, vnam personam dicit per dignitatem, & honorē, & adorationem, sicut Theodorus & Nestorius insanientes conscripserunt, & calumniantur sanctam Chalcedonēsem Synodum, tanq̄ secundùm hunc impijssimum intellectum vsam vnius subsistentię vocabulo, sed non confitetur Dei verbum carni secūdùm subsistentiam vniri, & propterea vnam eius subsistentiam vel vnam personam, & ità sanctam Chalcedonensem Synodum vnā subsistentiam Domini nostri Iesu Christi confiteri, talis anathema sit. Nec enim adiectionem p̄sonæ vel subsistentię S. Trinitas suscepit, & incarnato vno de eadē Trinitate Deo verbo.

VI. Si quis abusiuè, & nō verè Dei genitricē dicit sanctam gloriosam semper virginem Mariam, aut per relatiōem tanq̄ homine puro nato, sed nō Deo verbo ex ea incarnato, sed relata secundùm illos hominis natiuitate in Deum verbum, tanq̄ cohærens nascenti homini, & criminat̄ sanctam Chalcedonensem Synodum, tanq̄ secundùm eundem impium intellectum, à Theodoro cōmentatum, Dei genitricem virginem asserentē: aut si quis hominis genitricem vocat eam, aut Christi genitricem, vtpotè Christo non existente Deo, & non specialiter & secūdùm veritatem Dei genitricem eandem confitetur, ab eo quòd ante secula à patre genitus Deus verbum, in vltimis diebus ex ea incarnatus & natus est, atq; ità piè sanctam Chalcedonensem synodum Dei genitricem eam confiteri, talis anathema sit.

Si quis in duabus naturis dicens, non vt in Deitate & humanitate, vnum Dominum nostrum Iesum Christum cognosci confitetur, vt per hoc significet differentiam naturarum, ex quibus inconfusè ineffabilis vnitas facta est, neq; verbo in naturam carnis transfigurato, neque carne ad verbi naturam translata, (manet etenim vtrunque, quod est secundùm naturam, & post factam vnitatem secūdùm subsistentiam) [illegible] in diuisione per partem huiusmodi suscipit vocem in mysterio Christi, aut numerum naturarum confitens in vno eodemq; Dn̄o nostro Iesu Christo, Deo verbo incarnato, & non tantummodò contemplatione differētiam eorum accipit, ex quibus & compositus est, non interemptam propter vnitionē, (vnus enim ex vtrisq;, & per vnum vtraque) sed propterea numero vtitur, tanquàm diuisas & propriæ subsistentiæ cōsistentes naturas, talis anathema sit. VII.

Si quis ex duabus naturis Deitate & humanitate confitēs vnitionem fuisse, vel vnā naturā Dei verbi incarnatam dicens, & non sic has voces intelligit, sicut sancti patres docuerunt, quod ex diuina natura & humana vnitione secundùm subsistentiam facta, vnus Christus factus est, sed ex huiusmodi vocibus vnam naturam siue subsistentiam Deitatis & carnis Christi introducere conatur, talis anathema sit. Secundùm subsistentiam enim dicētes carni vnigenitum verbū vnitum esse, non confusionem quandam adinuicèm naturarū factam fuisse dicimus, magis autem manente vtraq; hoc quod est, vnitum esse carni intelligimus verbum: pro quo & vnus est Christus, idem Deus & homo, consubstantialis patri secundùm Deitatem, & consubstantialis nobis idem secundùm humanitatem. Similiter enim & eos, q per partes diuidunt vel incidunt & confundunt dispensatiōis mysterium, auertitur & anathematizat catholica Dei ecclesia. VIII.

Si quis adorari in duabus naturis dicit Christum, ex quo duas adoratiōes introducunt, semotim Deo verbo, & semotim homini: IX.

mini: aut si quis ad peremptionem carnis, aut ad confusionem deitatis & humanitatis vnam naturam siue essentiam conuenientium portétosè dicés, sic adorat Christum, sed non vna adoratione Deum verbum incarnatú cum eius carne adorat, iuxta quod sanctæ Dei Ecclesiæ ab initio traditum est, talis anathema sit.

X. Si quis non confitetur crucifixum carne Dominum nostrum Iesum Christum, Deú esse verum & Dominum gloriæ, & vnum sanctæ Trinitatis, talis anathema sit.

XI. Si quis non anathematizat Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem, Nestorium, Eutychem & Origenem, cum impijs eorum conscriptis, & omnes alios hæreticos, qui condemnati & anathematizati sunt à sancta Dei catholica & apostolica Ecclesia, vel prædictis sanctis quatuor concilijs, sed & eos, qui similia cum pdictis hæreticis sapuerunt aut sapere noscuntur, & vsq; ad finem permanserunt in propria impietate, talis anathema sit.

XII. Si quis defendit Theodorum impijssimum Mopsuestenum, qui dixit, alium esse Deum verbum, & alium Christum, ex passionibus animæ & cócupiscentijs carnis molestatum, & à malis paulatim separantem se, & ità ex promotione operum melioratum, & ex vitæ conuersatione incontaminatum constitutum, táquàm purum hominem baptizari in nomine Domini patris & filij & spiritûs sancti, & per baptismum gratiá sancti spiritûs accipere, & adoptionem promereri, & ad similitudiné imperialis imaginis in persona Dei verbi adorari, & post resurrectionem inconuertibilem secúdùm intellectú & sinè peccato penitùs factum: & iterùm dicéte eodem impijssimo Theodoro, vnitionem Dei verbi ad Christum talem factam fuisse, qualem dixit Apostolus in marito & vxore, Erunt duo in carne vna: & super alias innumerabiles eius blasphemias psumente dicere, quòd post resurrectionem sufflans Dominus in discipulos suos, & dicens, Accipite spiritum sanctum, non dedit eis spiritum sanctum, sed tantùm schemate insufflauit. Hic autem & confessióem Thomæ, quam dum palparet manum vel latus Domini post resurrectionem, per quam dixit, Dominus meus & Deus meus: asseruit non fuisse dictam de Christo à Thoma: Nec enim esse eum Deum dicit, sed in miraculo resurrectióis obstupescenté Thomam, glorificare Deum qui suscitauit Christú: quod autem peius est, quoniam & interpretatione facta ab eo in gesta Apostolorum, quasi in interpretatione cóparans idé Theodorus Christum Platoni, vel Manichæo, & epicuro & Marcióni, dicit, Quia sicut vnusqsq; illorú inueniens ppriam sectam, discipulos suos fecit nominari Platonicos, & Manicheos, & Epicureos, & Marcióistas: simili modo & Christo inueniéte sectá, ex ipsa Christianos vocari. Si quis igitur defendit prædictum impijssimum Theodorum, vel impia eius cóscripta, in quibus tam prædictas & alias innumerabiles blasphemias euomuit aduersùs magnum Deum & Saluatorem nostrum Iesum Christum, & nó anathematizat eum vel impia eius conscripta, & omes qui susceperunt aut defendunt eum, aut dicétes rectè eum exponere, & eos qui p ipso scripserunt, & similia ei sapuerunt, aut pro eo scribunt, vel eius impijs cóscriptis, & eos qui similia ei sapiút, aut sapuerút aliquádò, & vsq; ad finem permanserunt aut pmanent in huiusmodi impietate, talis anathema sit.

Ephe. 5.

Iohan. 20.

* figuratè

Ibid.

XIII. Si qs defendit impia cóscripta Theodoriti, quæ cótra rectam fidem exposita sunt, & primam Ephesinam sanctam Synodum, & sanctum Cyrillum, vel duodecim eius capitula, & ea omnia, quæ scripsit pro Theodoro & Nestorio impijssimis, vel alijs, qui similia prædictis Theodoro & Nestorio sapuerunt, & recipit eos vel impietatem illorum, atq; propterea impios vocat Ecclesiæ doctores, qui secundùm subsistentiam vnitionem Dei verbi ad carnem cófitentur, & non anathematizat prædicta impijssima cóscripta, & eos, qui similia his sapuerunt & sapiunt, sed & omnes qui cótra rectam fidem scripserunt, aut beatæ memoriæ Cyrillum vel duodecim eius capitula, & in hac impietate defuncti sunt, talis anathema sit.

XIIII. Si quis defendit epistolam, quam dicitur Ibam scripsisse ad Marim Persam, quę denegat quidem Deum verbú de sancta Dei genitrice semperq; virgine Maria incarnatú, hominem factum: dicit autem purum hominem ex ea natum esse, quem templum vocat, tanq alio existéte Deo verbo, & alio homine: sed & sanctæ memoriæ Cyrillum rectam & Christianorum fidem pdicanté repræhendit vt hæreticum, & similia scelesti Apollinaris scribétem, atq; vituperat Ephesinam sanctam primam Synodum, tanq sinè iudicio & requisitione Nestorium deponenté: sed & duodecim capitula beatæ memoriæ Cyrilli impia & aduersa rectæ fidei nominat prædicta impia epistola, & defendit Theodorum, Nestorium & impia eorú dogmata conscripta. Si quis igitur prædictá epistolam defendit, & non eam anathematisubmittit, & eos qui defendunt eam, & dicunt rectam esse, aut partem eius, & eos qui scripserunt vel scribunt pro ea, siue pro impietatibus, quæ in ipsa continentur, & præsumentes eam defendere, aut positas in ea impietates ex nomine sanctorú patrum aut S. Chalcedoneñ Synodi, & vsq; ad finem in his permanserunt, talis anathema sit.

His igitur ità confessis, quæ nobis tradita sunt à sancta scriptura, vel sanctorum patrum doctrina, vel definitis de vna eademq; fide à prædictis sanctis quatuor concilijs: facta

facta verò à nobis & condemnatione in hereticos vel impietates illorum, sed & contra eos, qui defendere præsumpserunt aut defendunt prædicta tria capitula, aut permanserunt aut permanent in proprio errore: si quis conatus fuerit contraria his, quæ à nobis piè terminata sunt, tradere, aut docere, aut scribere, si quidem episcopus est, aut in clero connumeratus, talis vt extranea sacerdotum & Ecclesiasticæ disciplinæ peragens, denudabitur ab episcopatu, aut clero: Si autem monachus fuerit aut laicus, anathematizabitur.

MAXIMVS, SANCTISSIMVS Episcopus Aquileiẽsis, dixit:

Imitatores Dei conuenit, vt licitum est, in omni verbo & opere imitari Dominum. Ideoq; & illud oportet nos dicere pro sanctis atq; vniuersalibus quinque Concilijs, quod ipse de sese perhibuit Dominus: Veniet princeps huius mũdi, & in me nihil inueniet. Quoniam venerunt principes huius nouitatis, id est, Cyrus, Sergius, Pyrrhus & Paulus, & in nobis de suis inuenerũt nihil: licèt propterea calumniari nos irrationabiliter studuerunt, quod facere assolent hæretici, suam ex hoc cooperire dementiam properantes, quatenùs per mendacium veritatem valeant obumbrare, & ex hoc patrẽ mendacij cognoscunt per eos propria contra fidem opera instituentem. Quod vtiquè euangelista beatus Iohannes significans in Catholica sua Epistola, ad tuitionem nostram perhibuit, dicens: Quisnam est mendax, nisi qui negat quia Iesus est Christus? Hic est enim Antichristus. & sicut audistis, quia antichristus veniet: & nunc Antichristi multi facti sunt. Ergò huiusmodi mendacem, id est, aduersantem suæ dispensationis sermoni, redarguens Dominus ait: Quãdò videritis abominationem desolationis stare in loco sancto: qui legit, intelligat. Locus autem sanctus, est omne verbum & definitio pia de dispensatione eius, à venerabilibus patribus venerabiliter prædicatum. In ipso igitur cõtra eum per nouitatem aduersarij insistentes, machinantur quodammodò falsare eum & induere, dicentes: Nos sumus, qui veram sanctorum patrũ ac Synodorum fidem habemus: sicuti & malignus in deceptionem audientium, Ego sum, asserit, Christus: sed iuxta quod dictum est, qui legit, intelligat. Oportet enĩ legere diuinas scripturas sicut ad destructionem antichristi, quoniam ipsi denunciant atq; redarguunt dolosas eius insidias: ità & in detectiõe hæreticorum sanctas probabilium patrum vel Synodorum doctrinas. Ipsi nanque nobis ostendunt hæreses illorum, quas nupèr legentes cognouimus, sicut nôstis sanctissimi, præiudiciũ, quod factum est ab aduersantibus fidei violẽter contra eas in paradiso Catholicæ Ecclesiæ illicita præsumptiõe, in quo paradiso piæ confessionis per oleum vnctionis spiritûs perficitur in omnibus purgatio. Ideoq; cum beata & nos ad Dominũ exclamemus Susanna contra iniquos sacerdotes in defensione memoratorum sanctorum conciliorum, dicentes: Aeterne Deus, occultorum cognitor, qui nôsti omnia antequàm fiant: tu nôsti quoniam falsè calumniantur nos Cyrus, Sergius, Pyrrhus & Paulus. Propterea erexit Deus spiritum sanctum viri zelo zelantis pro Domino, cuius venerabile nomen Martinus, quiq; sanctè nos conuocauit, & Apostolica authoritate præsidet nobis, atque exclamauit voce magna: Mundus sum ego à dogmate huius nouitatis. Reuertamur igitur omnes ad audientiam, atq; illorum examinemus sermões. Falsè nanq; hi per eandem nouitatem testimonium contra sanctas Synodos perhibere præsumpserunt. Sola igitur prouidentia, vt decernitis, diuisit eos ab inuicèm, vniuscuiusq; psonę distinguens conscripta, & approbauit eos ex ore illorũ, non solùm ppriæ perimẽtes, sed & accusatores sanctorũ qnq; Conciliorum ostendit, vtpotè nihil, quibus impiè dogmatizare noscuntur, ab eisdem sanctis Synodis pmulgatis. Propterea vniuersa consonanter sancta Synodus benedicimus Deum, qui saluat sperantes in se: q̃m fecit eis, iuxta quod malignè gesserunt contra Catholicam eius Ecclesiã per manus famuli sui, hoc est dicere, per datam sibi à spiritu sancto regularem authoritatẽ & potestatem. Atque ideò omnes cum eo in condemnatione illorum decernimus, quoniam sicut verba & definitiões sanctorum quinq; conciliorum testantur, nec vnam voluntatem, neq; vnam operationẽ pdicauerũt, nec iterùm peremptionem duarum Christi Dei voluntatum & duarum operationum, sicut illi calumniari ausi sunt, omnimodò decreuére: immò magìs omnem hæresim sanctæ Synodi cõdemnare noscũtur, & tam vnam in Chr̃o voluntatẽ & operatiõem cõmentantes, Arrium, Eudoxium, Eunomiũ, Macedonium, Apollinarẽ, sed & omnia impia eorũ conscripta: cum quibus meritò & eos, qui in hoc illis consentiunt, id est, vni volũtati & operationi, scelerosos hereticos Theodorum & Nestorium, qui secundùm gratiam & operationem, ac dignitatẽm, æqualemq; honorem, similemq; voluntatem, & authoritatem, relatiõem, virtutem, affectũ, complacitum, vnius hominis appellationẽ, vnitionem Dei verbi ad hominem factam fuisse delirant. Propter hæc enim, i. pro vnitione cõsonanter vna opatio & volũtas dogmatizata est ab vtrisq;, & tam cõfundentibus atq; diuidentibus magnũ dispensatiõis dñicę mysteriũ: & cõfundentibus quidem, ppter stultã secundũ sensum eorũ vnius naturę cõpositę rationẽ: diuidentibus autem ppter ineptã secũdùm eos æqualitatẽ honoris,

Iohan. 14.
Heretici, mẽdaces & calumniatores.
1. Iohan. 2.
Matt. 24.
Matth. 24.
Dan. 13.

ris,similisq; volũtatis atq; authoritatis modum.& ideò vtriq; à veritatis prædicatione ceciderunt. Omnibus autem manifestũ est & indubitatum,nullo modo sanctas & vniuersales quinq; Synodos eorundem hæreticorum dogmata cõfiteri, quorum cõscripta cum impia eorum confessione in scripto anathemati submisisse noscuntur: licèt hæc profiteri eas sinè timore authores adinuentæ nouitatis calumniati sunt Cyrus, Sergius,Pyrrhus,& Paulus. Si enim quę destruxerunt,iterùm ea ædificant sanctæ Synodi,transgressores se potiùs diuinorum dogmatum, iuxta quod beatus ait Apostolus, ostendunt. Igitur intransgressibiliter retinentes pias doctrinas, in sua definitiõe eos, qui vnam in Christo DEO voluntatem & operationem dixerunt, meritò anathemate perculserunt,pro eo quòd sinè mente,& sinè anima, & purum ex hoc hominem Dominum Deum nostrum in hoc, quòd fact' est homo,dogmatizare ausi sunt. Cyrus autem & Sergius, Pyrrhus & Paulus similiter vnam & ipsi per propria scripta in Christo Deo confessi sunt operationem & voluntatem, perindeq; & ipsi cum denominatis hæreticis,propter eandem & similem hæresim, à sanctis & vniuersalibus quinq; concilijs anathemati subiunguntur, quiq; expositores nouæ fidei facti sunt, & propter temerariam transgressionem illorum, quæ ab eisdem synodaliter confirmata sunt,mercedem inuenientes ab eis definitam in transgressores depositionem. Igitur sanctum & vniuersale Chalcedonense concilium venerabilium patrum definiuit, vt legimus sanctissimi, aliam fidem nulli licere proferre, aut conscribere,vel componere, aut sapere, vel docere aliter: qui autem præsumpserit componere aliam fidem, aut proferre, vel docere,aut tradere aliud Symbolum, volẽtibus ad cognitionem veritatis siue ex gentilitate,aut ex Iudæis,vel ex hæresi qualibet conuerti:Hos,si quidem Episcopi fuerint, aut clerici,alienari quidẽ episcopos ab episcopatu,clericos à clericatu. Si autem monachi aut laici fuerint,anathematizari. Cõsequenter autem eis & sanctum quintũ Cõcilium definiuit,ad vltima capitulorum suorum dicens: His itaq; à nobis confessis q̃ nobis tradita sunt à diuina scriptura sanctorumq; patrum doctrina, & definitis pro vna eademq; fide à prædecessoribus venerabilibus quatuor concilijs:si quis præsumpserit contraria his, quæ à nobis piè statuta sunt,tradere,aut docere, vel scribere, si q̃dem episcopus fuerit, aut in clero cõnumeratus,hic vt aliena sacerdotibus & Ecclesiasticæ disciplinæ peragens, denudabitur ab episcopatu vel clericatu:si autem monachus vel laicus,anathematizabitur: Qua de re Synodalibus sanctorum patrum increpationibus Cyrus & Sergius, Pyrrhus & Paulus per suam hæresim obligati,non solùm quia minimè eos iuuit, sed etiàm reprobos approbauit,ꝑsumpta ab eisdẽ calumnia cõtra veneranda patrum quinq; Cõcilia, simul cum condẽnatione hæreseos illorũ, & mendacij in semetipsos prouocãtes vltionẽ. Nec enim definitũ est ab eis, quæ illi cõmentati sunt, immò magis anathemati submiserũt,quæq; indoctè cũ Arrio & Apollinare, Theodoro & Nestorio hæreticis dogmatizare noscuntur,qui noluerunt penitùs intelligere & cõfiteri verbo & mẽte secundùm definitiones sanctorũ conciliorũ,perfectũ eundẽ in Deitate & perfectum eundẽ in humanitate,Deũ verum & hominẽ verum eundẽ,ex anima rationali & corpore,consubstantialẽ patri secundùm Deitatẽ, & consubstantialem nobis eundẽ secundũ humanitatẽ,per oĩa similem nobis absq; peccato:ante secula quidẽ ex patre genitũ secundùm Deitatẽ, in vltimis autẽ diebus eundẽ propter nos & propter nostrã salutẽ ex Maria semperq; virgine Dei genitrice secundùm humanitatẽ: vnũ eundemq; Christũ filiũ Dñm vnigenitũ,in duabus naturis incõfusè, incõuertibiliter, inseparabiliter,indiuisè cognitũ, nusq̃ naturarũ differentia interempta propter vnitiõem, immò magis saluatam proprietate vtriusq; naturę, & in vnam personam & vnam subsistẽtiam concurrẽte.Horum piorum dogmatum nihil specialiter aut veraciter intelligere passi sunt. Vbi nanq;, aut quomodò secundùm eorum sensum saluabitur, aut intelligetur quod dictum est,per omnia nobis similem eundem factũ absq; peccato, cùm ab eis denegatur & perimitur diuina & humana eiusdẽ naturalis voluntas & operatio? Quomodò autem ꝑfectio eiusdem in vtraq; natura saluabitur?vel quõ Deum verum & hominem verum?quõ autem vtriusq; naturæ indiminutè saluatur naturalis ꝓprietas, sicut dictũ est,iuxta illorum intellectum, minuitur q̃cquam de naturalibus eius operationibus & voluntatibus?Impossibile est enim,perfectè haberi aut confiteri ab eis,quæ ꝑdicta sunt, dum hæc abnegare contendunt per taciturnitatem. sed verè illud dolosè faciũt, quod scribens *Cledonio Theologus Gregorius ait:Qñ communibus opinionibus,quas videlicet scriptura ostendit,*arguunt & comprimunt, pias quidem voces confitẽtur, intellectum verò corrumpunt: & nõ quidem sinè anima & irrationabilem, neq; sinè intellectu,nec imperfectum hominem assererẽtes, sed animam & rationem & intellectũ,ipsam Deitatem introducentes, tanq̃ ipsa Deitate carni eius tantummodò cõmixta:non enim & nostris, id est, anima & intellectu: licèt quod sinè peccato est,super nos esse ostenditur,sed & passiõum nostrarum purgatio. Sic nanq; & perfectus homo apud eos intelligitur,non ille qui tentatus est atq; suscepit omnia nostra sinè peccato, sed ille qui sinè

Galat. 2. · Greg. Nazianz. · Heb. 4.

voluntate naturali & operatione ab eis dogmatizatur propter consonantiam eorum, qua cum Arrio & Apollinare, Theodoro etiam & Nestorio tenentur, non vtiq; veriti ad ea, quæ omnibus manifesta sunt, criminari sanctas & vniuersales Synodos, sed & victi ab eis, incorrecti permanent, verbis quidem pietatem fingentes, sensum autem, vt dictum est, malignantes. Et propterea pfectum quidem in vtraq; natura confitétur, absq; tantummodò naturali operatione & voluntate vtriusq; naturæ, ex quibus consistit. Quotiès autem & ipsum malignum sensum eorum nudamus, iam & factum simulationis eorum detegentes, ipsos quoq; patres apertissimè refutare nituntur. Quia verò inuerecundè hoc faciunt, testatur Cyrus Alexandrinus antistes Sergio Constantinopolitano quondàm propter beatissimũ Sophronium his verbis scribens: Posita verò dictione in capitulis expositis, quia vnã operationem oportet dicere Domini nostri Iesu Christi, contradixit, asserens duas operationes debere profiteri, & testimonia diuersorum sanctorum patrum obtulit. Eccè igitur confessus est Cyrus, quod & Sergio per sua scripta innotuit, quia testimonia ei diuersorum sanctorum patrum obtulit beatæ memoriæ Sophronius, per quos ostendit, quia duas oportet dicere in Christo Deo operationes. Hoc ergò veraciter cognoscentes, & voluntariè iam sanctorum patrum amputantes & refutantes dictióes, immò magis apertiùs ipsos (vt dictum est) sanctos patres proijciétes, ità in propria ecthesi scripserunt, huiusmodi præsumptioné & per gestorum monumenta corroborantes. Similiter autem & duarum operationũ dictionem multos scãdalizare, & nulli concedimus ex omnibus duas dicere operationes in diuina Dñi dispensatione: in hoc, sicut in omnibus, Seuero hæretico consentiétes, siue sequétes eius doctrinam: Quoniam & ille à paternis deuictus testimonijs, ipsos patres & voces eorum pias perimere studuit, Nifaleo scribens ità: Duas dicere naturas in Christo, totius plenum est accusationis, licèt à multis patribus dictum sit. Et nó mihi iterùm dicas, Quoniã quidam de patrib⁹ harum naturarum vocibus vsi sunt. Multò ampliùs hic sermo reprobatus est, licèt ipsi⁹ Cyrilli voces existunt. Igitur vna eademq; hæresi in vtrisq; cognita, hoc est, Seuero & authoribus nouitatis, quomodò nó habuit fructus eius in vtrisq; improbus diuulgari, hoc est, sanctorum patrum abnegatio? Nam qui eos denegat, pias eorũ doctrinas respuit. Et qdem Seuerus opimentum suæ iniquitatis Nestoriũ hæreticũ pferebat, pter eius personam abijcere dicens dualitatem, q in Christo est, & vnam naturam confiteri: sed nouitatis authores neq; huiusmodi absurdam & ineptã occasioné pferre potuerunt. Nemo etenim hæreticorum dualitatem Christi Dei operationum confessus est, vt nè illis hæreticis cõsentientes, videãt respuere, vtpotè reprehensibilem existentem, insanam hæresim illorum: sed tãtùm sanctorum patrum doctrina hanc dualitaté rectè pdicare dinoscitur. Nam si oĩm probabiliũ patrum & Synodorum dixerũt esse sanctorum patrum ecthèseos eorũ dogmata, quorum vel qualium iam esse definiunt pemptionis suæ dogmata, de quibus asserunt, licèt à quibusdã patribus iam dictum sit, veruntamen eò q extraneant & conturbant quorundam auditus, nulli ex omibus cõcedim⁹ hæc confiteri? Impossibile est enim, firmare pariterq; cassare sanctorũ patrum dogmata, secundùm spontaneum errorem contrariorum. Si autem impossibile est firmare pariterq; cassare dogmata patrum, cassauerunt autem ea, q patrum existere prædicauerunt, pro eo q extraneant & cóturbant eos, licèt falsus de hoc sermo eorũ pbatur, non vtiq; iam confirmant, sed potiùs euacuãt, quę ab eis cóprobata sunt, vt dogmata patrum. Si autem negant, quomodò dicũt hæc esse pietatis dogmata, q tradiderunt nobis ab initio speculatores & ministri verbi? Ideoque certũ est, & ex his q imprudenter ab eis pferuntur, sicut sermo móstrauit, quia nihil de patribus firmauerũt, neq; hæc cõsistunt Ecclesiæ dogmata iuxta eorum finctióes: qm̃ nec cuiuslibet pbabilis patris omnino testimoniũ produxerũt in sua ecthesi, sicuti nec in his, quæ pro eius defensione ab eis gesta sunt. nec enim habuerunt, penitùs profectò omnibus sanctis patribus condemnantib⁹ eam, vtpotè extraneam existentem orthodoxæ pdicationis eorum. Tantùm auté scelesti Nestorij, ad argumentum manifestissimum consonantię, qua cum eo tenétur, memorãsse noscuntur, designantes omnibus, qm̃ ipse regularis doctor confessionis eorũ existit. Et propterea iam, vt dicunt, vnam voluntatem Dñi nostri Iesu Christi veri DEI confitentur, pro eo q execrãdus Nestorius æqualem voluntaté, i. vnam voluntaté duarum personarum fictè ab eodem pronunciatis confitetur. Cõcordantes igitur his, qui in confusione & diuisione errant hæreticis, in omnibus inuestigantes Cyrum & Sergiũ, Pyrrhum & Paulum, imprudentiores eos illorum cópræhendimus per hoc, q etiàm B. Leonis vocem ausi sunt violare. Nam in epistola positũ memorati Apostolicæ recordatióis viri, scripta sanctæ memoriæ Flauiano, Operatur vtraq; natura cum alterius communione, quod pprium est, de qua epistola sancta Chalcedoneñ Synodus scripsit, in pemptionem Eutychetis demétiæ huiusmodi dictioné positã fuisse, vtpotè magni illi⁹ Petri fidei cõsonanté, & cómuné quandam columnã aduersùs praua dogmata existentem, eam competenter ad confirmationem recto-

Nota hæreticorũ artes & impudétiam.

Seueri in Cyrillum blasphemia

rectorum dogmatum coaptauit. Hanc ergò illius Doctoris vocem, imprudenter vnam Dñi significare dixerunt operationé, neq; sāctos in hoc reueriti patres, neq; vecordes hæreticos erubescétes: qm̄ profectò vtpotè duas vnius eiusdemq; Christi operationes definienté in vnitione incófusa & indiuisa, aliqui defensores eiusdé piè, alij auté impiè accusatores extiterūt, quod nec ipsi authores nouitatis ignorauerunt. Studuerūt auté p hoc tam sanctā Chalcedonensem Synodū respuere, calumniari aūt & beatum Leonem propter (vt dictū est) abundanté eis pro temeritate impudentiā. Sed qm̄ & æqualé per propria scripta irrogauerunt contra alios quoq; patres calumniā, pfectò q̄ illi impiè sapiūt, dicentes & oés sanctos patres sapere, oportet pſentem quidé Secretarium in his nobis definiri, i. quæ p sanctas quinq; Synodos sufficiéter nobis expressa sunt: in subsequenti aūt aliorum quoq; sanctorū patrū, sicut nobis deliberatū est, sacratissimos pferre codices, quatenùs per eorū beatam lectioné cótra eos falsas accusationes aduersariorum regulariter ac Synodaliter arguamus, videlicet p stabilitate piæ & salutiferę prædicationis eorum.

INCIPIT SECRETARIVS V.

IN NOMINE DOMINI DEI Saluatoris nostri IESV CHRISTI, Imperij domini Constantini pijssimi Augusti anno nono, sub die pridiè Kalendas Nouembris, Indictione Octaua:

PRæsidente sancto ac beatissimo Martino Papa sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romæ, ppositis sacrosanctis & venerabilibus Euāgelijs, in Ecclesia Dñi Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, q̄ vocatur Constantiniana: residentibus etiā viris venerabilib', pariterq; cū eo audiétib', Maximo sanctissimo Aquileiensi Episcopo, Deusdedit sanctiss. Caralitano Epo, Mauro Cæsenate Epo, & Deusdedit presbytero, agétibus locum Mauri sanctissimi Epi Rauennatis ecclesiæ, Martino Mebiensi Epo, Sergio Tempsanensi Epo, Barbato Sutrino Epo, Reparato Mātuarianési Epo, Calumnioso Alesino Epo, Epiphanio Albanensi Epo, Peregrino Messanensi Epo, Benedicto Aiaceno Epo, Romano Cerellitano Epo, Iuliano Hortano Epo, Crescete Lucrensi Epo, Papinio Vibonensi Epo, Felice Agrigentino Epo, Maximo Pisaurensi Epo, Marcellino Clusino Epo, Luciano Leontinéli Episcopo, Geminiano Volaterrano Epo, Mariano Populoniensi Epo, Viatore Hortanensi Epo, Bonito Formiano Epo, Luminoso Tiferniſtiberinorum Epo, Maioriano Prænestino Episcopo, Potétino Belliternensi Epo, Germano Numanensi Epo, Mauro Tuscanési Epo, Laurétio Perusino Epo, Adeodato Spoletino Episc. Caroso Faralitano Epo, Iohāne Pęstano Epo, Gaudioso Reatino Epo, Scholasticio Fanési Episcopo, Laurentio Taurianensi Epo, Elia Lilybętano Epo, Iohanne Trapeiano Epo, Aquilino Assisinate Epo, Luminoso Salernitano Epo, Eusebio Atellano Episcopo, Sabbatio Buxentio Epo, Martino Cétumcellensi Epo, Iohanne * Tarātino Episcopo, Iubétino Stabiensi Epo, Rufino Sipontino Episcopo, Mauro Senate Epo, Læto Lucano Epo, Adeodato Amerino Epo, Theodoro Rosellano Epo, Gaudioso Capuano Epo, Andrea Hydruntino Epo, Bonito Ferentinate Epo, Iusto Tauromenitano Epis. Mauro Senogalliensi Epis. Felice Panormitano Epis. Mauroso Anconitano Epis. Laurentio Tudertino Epis. Bono Ficuclensi Epis. Iohanne Carinensi Epis. Fortunato Auximate Episc. Albino Signensi Epis. Thomate Lunensi Epis. Augustino Squillacino Epis. Bonito Ferétispolimartio Epis. Iohanne Rhegitano Epis. Maximo Trocalitano Episcopo, Barbato Cumano Episcopo, Paschale Blandano Epis. Felice Terracinensi Episcopo, Luminoso Marsorum Epis. Oportuno Anagnino Epis. Glorioso Camerino Epis. Firmino Blerano Epis. Decorato Tiburtino Episc. Iobiano Firmano Episc. Amabile Hortensi Epis. Anastasio Narniensi Epis. Albino Portuensi Episc. Theodoro Tyndaritano Epis. Palumbo Fundano Epis. Sapientio Numentano Epis. Theodosio Contronensi Epis. Maximo Mesinate Epis. Gratioso Nepesino Epis. Stephano Popiliési Epis. Leótio Neapolitano Epis. Calionisto Adrianensi Epis. Paschale Thermitano Epis. Iohanne Vicosabinate Epis. Oportuno Pisano Episc. Potentino Polensi Episc. Donato Marianési Epis. Leontio Fauentinate Epis. Bonoso Alerino Episco. Donato Sassimate Epis. Peregrino Lyparitano Epis. Iohanne Vnnogoritano Epis. Boethio Cornési Epis. Stephano Dorensi Epis. Valentino Turritano Epis. Iohanne Gabopolitano Episcopo, Luminoso Boneñ Epis. & Victoriano Vzalensi Episcopo, Crescentio * Libiensi Epis.

Martinus sanctissimus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ Vrbis Romæ, dixit:

PRotestatur nobis beatus Apostolus, dicens: Si quis certat, non coronatur, nisi legitimè certauerit. & iterùm Dominus ait: Qui autem perseuerauerit vsq; in finem, hic saluus erit. Videlicet certaminib' sacris propositis nobis p defensione Catholicę ecclesiæ, magnaq; salute ex hoc sperata ab omniū bonorum datore Deo, nó deficiant manus nostræ, dilectissimi fratres, per occasionem cuiusli- 2. Tim. 2. Matth. 10. & 24.

cuiuslibet desidiæ dissolutæ: sed fortes efficiamur per gratiam Domini, atque virtutem potentiæ eius: quoniam perfecit pedes nostros tanquàm ceruorum, & super excelsa firmiùs statuit intellectus summæ eius humanitatis propter nostram salutem, maximè tantam habentes impositam sanctorum testium nubem. Deponentes igitur omne pondus, & circunstantem aduersariorum nouitatem, per patiētiam curramus, adspicientes in authorem fidei & consummatorem Iesum, qui in proposito nobis, propter eum negocio, spiritū suæ veritatis condonet, loquentem in nobis, atque perhibētem magnalia fidei per doctrinam sanctorū patrum, quos aduersarij calumniati sunt in scripto, dicentes illa eos prædicare, quę ipsi per nouitatem prædicauerunt. Pro qua re sacros codices eorum deduci præcipimus, immò magìs veneranda testimonia, quæ à nobis de ipsis codicibus pro testimonio Christi Dei electa sunt: quod vtiquè, sicut nóstis, auxiliante Deo in anteriore cognitione peragēdum promisimus, ad redarguendum hæreticos, in defensione prædictorum sanctorum ac probabilium patrum.

Psal. 17.

Heb. 12.

Leontius reuerendißimus episcopus Neapolitanæ ecclesiæ, dixit:

Si placet beatitudini vestræ, ante exhibitionem paternorum testimoniorū de actibus sancti quinti Concilij illa pars nobismet relegatur, vbì Synodaliter promulgauit, omnes sanctorum patrum sermones & dogmata ab omnibus suscipi Christianis & confiteri, & contradicentes his aut negātes, quæ ab eis prædicata sunt, condemnationi submísit: quatenùs ex hoc aduersarij veraciter cognoscant contra semetipsos Synodales superinducentes definitiones. Si quis abnegauerit paternarum traditionum statuta: quam abnegationem irrationabiliter amplexi sunt propter suam temerariam nouitatem.

MARTINUS SANCTISSImus ac beatißimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

Secundùm ea, quæ poscuntur à Leontio dilectissimo fratre nostro, gesta venerādi quinti Concilij nobismet producantur, & pars eius, de qua superiùs rationabiliter memorare dinoscitur sanctorum Catholicæ Ecclesiæ patrum, ad plenam reprǽhensionem eorum, qui pias doctrinas refutare nituntur, lectioni pandatur.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Codicem, quem iussistis, venerandi quinti Concilij afferens de venerabili scrinio, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINUS SANCTISSImus ac beatiß. Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atq; Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

Suscipiatur, & competenter prædictus locus relegatur, id est, sanctorum patrū definitio, per quam promulgant cunctos orthodoxos omnia suscipere & confiteri, quæ ab ipsis piè prædicata sunt.

Et accipiens Anastasius notarius regionarius Apostolicæ sedis, relegit continentem ità:

His ità se habentibus, manifestum facimus, quoniam omnia, quæ à prædictis sanctis quatuor Synodis, sicut dictum est, de orthodoxa fide promulgata sunt, & de Ecclesiastica stabilitate terminata, & seruauimus & seruamus. Licèt enim diuersis tēporibus contra emersos hæreticos denominata quatuor Concilia facta sunt, vnam eandemq; confessionem rectæ fidei conseruauerunt & prædicauerunt. Et propterea omnia, quæ consonant his, quæ ab antefatis quatuor Synodis pro recta fide definita sunt, suscipimus: Omnia autem quæ non consonant his, quæ definita sunt ab eisdem sanctis quatuor Concilijs, aut vno de eis, & in defensionem hæreticorum vel impietatis ipsorum conscripta sunt, vt extranea iudicantes pietatis dogmatibus, condemnamus & anathematizamus. Super his autem in omnibus sequimur sanctos patres doctoresque Ecclesiæ Athanasium, Hilarium, Basilium, Gregorium Theologum, & Gregorium Nyssanensem, Ambrosium, Augustinum, Theophilum, Iohannem Constantinopolitanum, Cyrillum, Leonem, Proclū, & suscipimus omnia, quæ ab eis pro recta fide & in condemnationem hæreticorum exposita sunt. Suscipimus autē & aliqs sanctos & orthodoxos patres, qui in sancta Dei Ecclesia rectam fidem irreprǽhensibiliter vsque ad finem prædicauerunt. Hac itaque recta confessione in sancta Dei catholica & Apostolica Ecclesia conseruata ac prædicata, si quis se de eius communione separauerit, contraria sapiens, alienum seipsum rectæ fidei ostendens, & hæreticis cōnumerans, meritò à sancta Dei ecclesia cōdemnatur & anathematizatur.

Sententia V. Synodi.

Patres Catholici.

Martinus sanctißimus ac beatißimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ Vrbis Romæ, dixit:

Manifestatur nobis ex his, quę relecta sunt siue definita à S. v. Cōcilio, cōdemnatum esse & alienū sanctæ Dei Ecclesiæ vnumquenq;, qui non susceperit verbo & mente omnes sanctas Synodos & venerabiles patres, cunctaq; q̄ ab eis pro orthodoxa fide exposita sunt in destructionē omnium hæresum. Iam ad nostram cognitionem splendidissima verba eorum, omniq; suscipienti salutifera deducantur.

The-

Theophylactus Primicerius notariorum sanctæ sedis Apostolicæ, dixit:

Secundùm iussionem beatitudinis vestræ, deflorata à nobis sanctorũ patrum testimonia deferens, præ manibus gero: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

SVscepta patrum venerabilium testimonia, lectioni pandantur.

Et accipiens Exuperius notarius regionarius Apostolicæ sedis, relegit in his:

Ambrosius. BEATI Ambrosij episcopi Mediolanensis de sermone primo, ad Gratianum Imperatorem directo:

Ephe. 5. Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis. Si ergò traditus est à patre, & ipse se tradidit, apparet vnam esse patris & filij voluntatem.

Lib. 2. ca. 4. EIVSDEM de sermone secundo ad eum misso:

Aequalis ergò in Dei forma, minor autem idem in assumptione carnis, & hominis passione. Quali igitur modo ad eum potest minor esse, & æqualis natura? Quomodò autem si minor est, eadem similiter facit? & quomodò eadem operatio diuersę substantiæ est? Nunquid ità potest minor, sicut & maior, operari? aut potest vna operatio esse, vbi diuersa essentia?

Lib. 2. ca. 3. ITEM EIVSDEM de eodem sermone:

Cur, inquit, dixerit, Si possibile est: interim voluntatis liberæ Dominum fuisse doceamus. In tantum excessistis impietatis, vt negetis, quòd filius DEI liberæ voluntatis sit. Et certè soletis etiàm sancto spiritui derogare, & negare non potestis. Scriptum est Ioan. 3. enim: Spiritus vbi vult, asspirat. Vbi vult, inquit, non vbi iubetur. Ergò si spiritus vbi vult, asspirat, filius quod vult non agit? Et certè idẽ Dei filius in Euangelio suo dicit, vbi velit spirandi suppetere spiritui facultaIoan. 16. tem. Nunquid ergò superiorem fatetur, quia illi licet, quod sibi nõ licet? Apostolus quoq; 1. Cor. 12. dicit: Quia omnia operatur vnus atq; idem spiritus, diuidens singulis prout vult. Inquit autẽ, Prout vult, hoc est, pro liberæ volũtatis arbitrio, non pro necessitatis obsequio. Et diuidit spiritus non mediocria, sed quæ Deus cõsueuit operari, gratiam curationũ, & operationẽ virtutum: Ergò diuidit spiritus prout vult: filius autem Dei non liberat quem vult?

Ibid. ITEM subtèr: Quid est tamen quod pater velit, & filius nolit? Pater quos vult viIoan. 5. uificat, & filius quos vult viuificat, sicut scriptum est. Dic nũc quos viuificauerit filius, & pater viuificare noluerit. Cùm autẽ filius quos velit viuificet, & operatio vna est.

EIVSDEM de eodem Sermone:

Quam voluntatem habet pater, eandem habet & filius. Pater quos vult viuificat, & filius quos vult viuificat, sicut scriptum est. Vna ergò voluntas est, vbi vna operatio. In Deo enim voluntatis series, operationis effectus est.

EIVSDEM de Sermone tertio ad eundem Gratianum:

Ergò si vnius voluntatis & operationis est cum patre & filio spiritus sanctus, vnius est essentiæ, quoniam per sua opera creator ostenditur.

EIVSDEM de eodem Sermone:

Dum quandò per eandem operationem & Deitatem vnitas verissima, hoc quod maius identitas, sicuti à Græcis ostenditur, dici. Hoc enim ipsum significat, quoniam habet hoc ipsum pater & filius & spiritus sanctus.

EIVSDEM de eodem sermone: Ergò vna voluntas est, vbi vna operatio. In Deo enim voluntatis series, operatiõis effectus est.

SANCTI Augustini episcopi Hipponeregiensis ex Interpretatione Euangelij secundùm Iohannem in Homilia vicesimasecunda: Faciamus, inquit, voluntatem patris, voluntatem Christi, voluntatẽ spiritus sancti, quia Trinitatis huius vna voluntas, vna potestas, vna maiestas est. Augustinus

SANCTI Basilij episcopi Cæsareensis prouinciæ Cappadociæ de Syllogisco cõtra Eunomiũ facto ait: Quorum vna atq; eadẽ operatio, horum & vna essentia. Basilius.

EIVSDEM de primo sermone cõtra Eunomium: Quomodò differẽtia substantiæ, vbi identitas operationis cognoscitur? Immutatis nanque substantijs, immutatas oportet esse & operationes.

EIVSDEM de eodem sermone: Quomodò non eiusdem substantiæ spiritus patri & filio, qui eiusdem operationis est?

EIVSDEM de eodem sermone: Quomodò diuersitas essentiæ in Trinitate, vbi identitas operationis reperitur?

EIVSDEM de sermone facto ad Amphilochium de sancto spiritu: quorũ autem æqualis est virtus, vtiq; æqualis & operatio.

EIVSDEM ex interpretatione primi Psalmi: Quorum autem vna natura est, horum eædem sunt operationes.

SANCTI GREGORII EPISCOpi Nyssanensis ex epistola ad Eustathium facta de sancta Trinitate: Gregorius Nyssenus.

Siue vnam operationem intelligamus patris & filij & spiritus sancti, in nullo discrepantem aut immutantem quicquam, necessè est identitati operationis hoc, quod vnitum est, naturæ cognoscere.

EIVSDEM ex eadem Epistola:

Ergò operationis identitas in patre & filio & spiritusanćto luculentiùs ostendit similitudinem naturæ.

EIVSDEM ex eadem Epistola: Operantis ergò naturam per contemplationem operationum intelligere possumus.

EIVSDEM ex eadem Epistola: Communio autem naturæ, luculentiùs demonstrata est per idétitaté operationú consistés.

EIVSDEM ex epistola ad Ablauiú de sancta Trinitate: Sed Deus quidem pater, Deus auté filius, Deus verò spiritus sanctus. Vnus autem in eadem prædicatione Deus est, pro eo quòd neq; naturæ, neq; operationis differentia quælibet videtur in Deitate.

EIVSDEM de Sermone, vbi exponit, Pater noster: Ergò si & operatio & virtus vna est, quomodò potest alienatio naturæ intelligi, in quibus nullam secundùm virtutem & operationem differentiam reperimus?

Cyrillus. SANCTI Cyrilli episcopi Alexandrini ex interpretatione facta in Euangelium secundùm Ioannem: Operabuntur enim similiter, quæque eandem sibi sortita sunt naturam. Quibus autem essentiæ ratio dissimilis, his erit in omnibus operationis ratio dissimilis.

EIVSDEM ex eadem interpretatione: Est nanq; vt arbitror, omnibus clarum & certum, quia incompræhensibilia omninò sunt propria Deitatis creatæ naturæ, & quęq; eiusdem sunt Deitatis naturaliter, nó erunt aliquádò in alia qualibet creatura secundùm æqualem & similem modum.

EIVSDEM de eodem sermone: Quòd si potest omninò aliquid iuxta sensum illorum de his, quę Deitatis sunt propria, inesse cuiquam, qui non est ex ipsa essentialiter, & ità existat sicuti & ipsa, quid iam impediat, dic mihi, & omnia Deo decibilia accedere, & in his, qui nó sunt naturaliter dij? quoniá semèl vno sinè impediméto accedente, locú habebunt & cætera. & quid euenit? omnia confusa sunt nobis, aut non ex hoc quæ sursùm sunt, cedunt in imis, & ima ad superiorem locum ascendunt?

Ioan. 10. EIVSDEM de eodem libro: Perpendat autem iterùm amator scientię, quoniam dicens Saluator ex operibus suis approbari posse qui naturaliter Deus est, manifestè docet, quia non est possibile indissimiliter cuiquam Deo dignám operationem & virtutem esse, nisi & in hoc naturaliter existat Deus.

EIVSDEM DE THESAVRIS: Quæ eandem habent operationem, & eisdem naturalibus virtutibus vtuntur, necessè est per omnia eiusdem esse substantiæ. Nihil enim de his quæ creata sunt, ad ea, quæ alterius generis vel substantiæ sunt, easdem habebit indissimiliter virtutes & operationes.

EIVSDEM de eodem libro: Quoniam ea, quæ eiusdem sunt operationis, & eiusdem essentiæ confitentur.

EIVSDEM de eodem libro: Si ea, qui eiusdem indissimiliter operationis sunt, & eiusdem essentiæ confitentur: est autem eiusdem operationis cum patre filius, omnia quanta facit, & ipse similiter faciens: sinè dubio erit & eiusdem essentiæ ab eo, quòd & eiusdem operationis.

ET EIVSDEM de eodem libro: Quæ alterius generis & alterius naturæ sunt, eandem operationem habere nullus sapientum dabit. Nec enim aqua & ignis vnum aliquid & hoc ipsum operabitur: sed sicut distantem habent essentiæ & æqualitatis rationem, ità & diuersam dabunt operationem.

EIVSDEM de eodem libro: In quibus enim operatio & virtus indissimiliter vna est, in his necessè est & societatem naturæ saluari.

EIVSDEM de eodem libro: Solent enim quæ eandem operationem habent, eiusdem esse essentiæ, & in his quod alterius est naturæ, incredulum est.

EIVSDEM de eodem libro: Si enim in humilitatem carnis inspicientes, non creditis, ait, in me, sed vtiquè operum maiestas digna & rationabilis extitit, vt possit vobis suadere, quoniam Deus sum ex DEO procedens. Qui enim operibus æqualis est patri, quomodò erit sequens eius secundùm naturam? & qui eádem operationem & virtutem similiter illi possidet, quomodò erit secundùm eum alterius naturæ?

EIVSDEM de eodem libro: Nec enim vnam esse naturalem operationem dabimus Deo & creaturæ, vt neque creaturam in diuinam referamus substantiam, neque quod præcipuum est diuinæ naturæ, ad dignum locum nascentium deponamus.

EIVSDEM de eodem libro: Qui etenim vnam habent operationem, vnam eandemque, qualiter fuerit, habebit rationem.

EIVSDEM de Sermonibus dialogicis vel cogitationibus ad Hermen factis: Quod eandem naturam habet secundùm operationem, & indissimiliter æquale est, non habebit ex parte quicquam de qua creata sunt: sed vbi substantiæ in quibuslibet diuersa ratio extitit, ibì conueniens erit in operationibus dissimilitudinem esse.

SANCTI BASILII EPISCOPI Basilius. Cæsareæ Cappadociæ de naturalibus volútatibus ex verbo de sancto spiritu, cap. 8. Qui videt me, videt & patrem. Non figurá, Ioan. 14. neq; formá. Munda est enim compositionis diuina natura, sed bonum voluntatis, quod cócurrens substátiæ, simile & æquale: magis autem

autem hoc ipsum in patre & filio videtur.

Gregorius Nazianzenus SANCTI GREGORII THEologi de Sermone in filio secundo: Vt sit tale quod colligitur, Non vt faciam voluntatem meam. Nec enim mea separata est à tua, sed communem meam & tuã: quorum sicut vna est Deitas, ità & voluntas. Ioan. 5.

Greg. Nyssenus. SANCTI Gregorij Episcopi Nyssanensis de Sermone contra Apollinarem facto: Ergò filij & patris voluntates diuisæ sunt? Et quomodò erit communis in vtroq; voluntas? Quomodò autem identitas naturæ per differentiam voluntatum innotescatur? Necessè est enim per omnia concurrentem esse naturæ voluntatem.

EIVSDEM de eodem Sermone: Si igitur diuersus in patre & filio fructus voluntatis reperitur, necessè est diuersam vtrorunque naturam confiteri.

EIVSDEM CONTRA EVNOmium in Sermone secundo: Vnam voluntatem esse Patris & Filij & Spiritûs sancti, naturæ communio protestatur. Ergò si hoc vult Sanctusspiritus quod placet Filio, cõmunio voluntatis apertissimè ostendit vnitatis substantiam.

Amphilochius. SANCTI AMPHILOCHII Episcopi Iconiensis in eo, quod dictum est: Ex se filium nihil facere posse: Quomodò potest mea & patris operatio discerni, vbi voluntas, & verbum, & scientia, & sapientia, & natura, & Deitas vna est?

EIVSDEM de eodem Sermone:

Ioan. 5. Sicut em̃ pater suscitat mortuos & viuificat, concurrentem habens voluntati virtutem: ità non exequens ministerium suscito mortuos, sed eadem virtute, authoritate, potestate, voluntate.

Cyrillus. SANCTI Cyrilli Alexandrini ex interpretatione Euangelij secundùm Matthęum libro duodecimo: Dum autẽ vna & consubstantialis sancta Trinitas & vna Deitas in ipsa intelligitur, quomodò non erit eadẽ voluntas patris & filij & sancti spiritûs?

EIVSDEM ex interpretatione Euangelij secundùm Iohannem libro nono: Sicut enim consubstantialis est, ità & eiusdem voluntatis suo genitori. Vnius enim substantiæ vna videlicet & voluntas.

EIVSDEM de Sermone facto ad Hermen secundo: Nos autem rectitudinis rationes sequentes, dicimus quoniam superfluum est & indoctum, absque voluntate & voluntariè genitorem esse suspicari patrem, sed magìs naturaliter & substantialiter. Est enim non sinè voluntate, quæ est naturaliter concurrentem habens naturæ voluntatem esse quæ est.

De naturalibus Christi Dei nostri voluntatibus.

Hippolytus SANCTI Hippolyti martyris de Sermone Theologiæ, id est, Deitatis: Velle habet Deus: non enim non velle: quoniam hoc vertibilis est & eligentis, sed sempiternam voluntatem Dei sequuntur quæ fiunt, cui & facta manent saluata.

SANCTI AMBROSII DE Sermone secundo ad Gratianum: Sed alia voluntas hominis, & alia voluntas Dei. Deniquè vt scias vitam in voluntate hominis esse, quoniam mortem timemus: passionem autem in voluntate diuina, vt pateretur pro nobis: cùm Petrus vellet Dominum à passione reuocare, Dominus ait: Non sapis quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum. Suscepit ergò voluntatem meam, suscepit tristitiam meam: confidenter tristitiam nomino, quia crucem prædico. Mea est voluntas, quam suam dixit, quia vt homo suscepit tristitiam meam, vt homo locutus est, & ideò ait: Non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Mea est tristitia, quam meo suscepit affectũ. Ambrosius. Matt. 16. Matt. 26.

EIVSDEM ex interpretatione Euangelij secundùm Lucam: Tristis, inquit, est anima mea vsque ad mortem. Non propter mortem tristis est Dominus, quia cum conditio corporalis affectûs, non formido mortis, offendit. Nam qui corpus suscepit, omnia debuit subire corporis, vt esuriret, sitiret, angeretur, contristaretur. Diuinitas autem commutari per hos nescit affectus. Luc. 22.

EIVSDEM de eodem Sermone: Minùs enim, inquit, cõtulerat mihi, nisi meum suscepisset affectum. Ergò pro me doluit, qui pro se non habuit quod doleret: & sequestrata delectatione diuinitatis æternæ, tædio meæ infirmitatis afficitur. Suscepit enim tristitiam meam, vt mihi suam lætitiã largiretur: & vestigijs nostris descendit vsq; ad mortis ærumnam, vt nos suis vestigijs reuocaret ad vitam.

EIVSDEM de eodem verbo: Ità enim legimus, inquit, quia peccata nostra portat, & pro nobis dolet. Doles ergò Domine nõ tua, sed mea vulnera, non tuam mortem, sed nostram infirmitatem: & nos æstimauimus te esse in doloribus, cùm tu non pro te, sed pro me doleres. Infirmatus enim es, sed propter peccata nostra: non quia tibi illa infirmitas erat ex patre assumpta, sed pro me suscepta. Esa. 53.

EIVSDEM de sermone fidei secundo: Vt homo ergò dubitat, vt homo turbatur: non turbatur vt virtus, nõ turbatur eius diuinitas, sed turbatur anima, turbatur secundùm hũanę fragilitatis assumptionẽ: & ideò qui suscepit animam, suscepit & animæ passiones. Nõ enim secundùm quod Deus erat, aut turbari aut mori posset. Deniq;, inquit, Deus Deus meus, quarè me dereliquisti? Vt homo ergò loquitur, meos circunferens metus, quòd in periculis pòsiti à Deo deseri nos putamus: vt homo turbatur, vt homo flet, vt homo crucifigitur. Psal. 21. Matt. 27.

EIVSDEM ex interpretatione Euãgelij secũdùm Lucã:

Et quandò dicit, Non mea, sed tua volun- Luc. 22.

tas

tas fiat, quasi ex homine protulit: tuam, ad voluntatem patris. Voluntas enim hominis ad tempus est, DEI autem æterna. Ergò non alia voluntas patris, vbì vna Deitas.

Augustinus SANCTI AVGVSTINI EX INterpretatione nonagesimi tertij Psalmi:

Matt. 26. Christus Deus noster dicit: Pater, si fieri potest, transeat hic calix: sed tristitiam sic assumpsit, quomodò carnem. Nolite enim putare, quia hoc dicimus, non fuisse tristem Dominum. Si enim dixerimus, quia non erat tristis, cùm Euangelium dicat, Tristis est anima mea vsque ad mortem: ergò & quandò dicit, Dormiuit Iesus, non dormiuit Iesus: & quandò Euangelium dicit, Manducauit, non manducauit Iesus: surrepit vermiculus putredinis, & nihil sanum relinquit, vt dicatur, quia & corpus non erat verum, & carnem veram non habuit. Quicquid ergò de illo scriptum est, fratres, factum est, verum est. Ergò tristis fuit? Tristis prorsùs, sed voluntate suscipiens tristitiam, quomodò voluntate suscipiens carnem. (Ibidem. Matt. 8.)

EIVSDEM de Sermone quartodecimo Ciuitatis Dei: Non ex carne tantùm afficitur anima, vt cupiat, metuat, lætetur, ægrescat: verùm etiàm ex seipsa his potest motibus agitari. Interest autem, qualis sit voluntas hominis: quia si peruersa, & peruersos habebit hos motus: si autem recta est, non solùm inculpabiles, verùm etiàm laudabiles erunt. Voluntas quippe in omnibus, immò omnes nihil aliud, quàm volentes sunt. Nam quid est cupiditas & lætitia, nisi voluntas in eorum consensione quæ volumus? & quid est metus atque tristitia, nisi voluntas in dissensione, ab his quæ nolumus? Sed cùm consentimus eis quæ volumus, cupiditas: cùm autem consentimus fruendo his quæ volumus, lætitia vocatur. Itemque cùm dissentimus ab eo, quod accedere nolumus, talis voluntas metus est: cùm autem dissentimus ab eo, quod nolentibus accidit, talis voluntas tristitia est. Et omninò pro varietate rerum, quæ appetuntur atq; fugiuntur, sicut allicitur vel offenditur voluntas hominis, ità in hos vel illos affectus mutatur & partitur. (Cupiditas. Lætitia. Metus. Tristitia)

ITEM QVI SVPRA, IN EOdem libro quartodecimo: Sed cùm rectam rationem sequantur, inquit, istæ affectiones, quandò vbì oportet adhibentur, quis eas tunc morbos seu vitiosas passiones secùdùm Philosophos audeat dicere? Quamobrem etiàm ipse Dominus in forma serui agere vitam dignatus humanam, sed nullum habens omninò peccatum, adhibuit eas, vbi adhibendas iudicauit. Neq; enim in quo verus erat hominis animus, falsus erat humanus affectus. Cùm ergò eius in Euangelio ista referuntur, quòd super duritiam cordis Iudæorum cum ira contristatus sit: (Lib. 14. cap. 9. Marc. 3.)

quòd dixerit, Gaudeo propter vos, vt credatis: quòd Lazarum suscitaturus, etiàm lachrymas fuderit: quòd cócupiuerit cum discipulis suis manducare Pascha: quòd propinquante passione tristis fuerit anima eius, non falsa vtiquè referuntur. Verùm ille hos motus certæ dispensationis gratia ità, cùm voluit, suscepit animo humano, vt cùm voluit, factus est homo. (Ioan. 11. Ibidem. Luc. 22. Matt. 26.)

EIVSDEM ex interpretatione centesimi Psalmi: Optabam, inquit, dissolui, & esse cum Christo. Gaudet quia dissoluitur, vt sit cum Christo: & ipse Christus tristis est, cum quo iste futurum se esse lætatur. Sed quid erat illa vox, nisi son' infirmitatis nostræ? Multi adhuc infirmi contristantur futura morte: sed habeant rectum cor, vitent mortem quantùm possunt, sed si non possunt, dicant quod ipse Dominus non propter se, sed propter nos dixit: Pater, si fieri potest, transeat à me calix iste. Eccè habes voluntatem humanam expressam. Vide iam rectum cor: Verùm non quod ego volo, sed quod tu vis pater. (Philip. 1. Matt. 26.)

EIVSDEM libro de gratia noui Testamenti facto ad Honoratum: O homines, nó desperetis vos posse fieri filios Dei, quia & ipse filius Dei, hoc est, Verbum eius caro factum est, & habitauit in nobis. Reddite ergò vicem: efficiamini spiritus, & habitate in illo qui factus est caro, & habitauit in nobis. Iam enim non est desperanda huiusmodi verbi participatio, vt & homines possint fieri filij Dei, cùm filius Dei participatione carnis filius hominis factus est. Et nos quidem mutabiles ad melius conuersi, efficimur participes verbi: Verbum autem incommutabile extans, ad nihil in peius conuerti potens, particeps factus est mediante carne rationali. Nec enim Christus homo factus, sicut suspicantur Apollinaristæ hæretici, aut rationalem animam non habuit, aut sensum, aut voluntatem, sed iuxta morem proprium scripturæ verbum caro factum est, ait, quatenùs & Christi humilitatem ostendat, & neque carnis vocabulum vt indignum efficere videatur, carnem pro homine posuit. (Ioan. 1.)

BEATI LEONIS Romani pontificis, de secundo volumine ad Leonem Imperatorem directo: Secundùm quidem formam serui non venit facere voluntatem suam, sed eius qui misit eum. Propriam dixit, quam temporaliter accepit de virgine: voluntatem autem eius, qui misit eum, vtiquè hanc ostendit, quam sine tempore habuit cum patre communem. (Leo. Ioan. 6.)

SANCTI Hippolyti Episcopi & martyris de Homilia Dominicæ Paschæ: Totus erat in oḿibus & vbiq;, adimpléś verò oḿia ad oés aërios principatus nudus redespoliatus est, & ad paruum clamat transire calicem, vt ostendat verè, quia & homo erat (Hippolytus.)

remi-

reminiscens autem & propter quod missus est, perficiat dispensationem ad quam missus est, & clamat: Pater, non mea voluntas. &, Spiritus quidem promptus, caro autē infirma.

Matt. 26.

Athanasius. SANCTI Athanasij de Sermōe cōtra Apollinarium facto in Trinitate & incarnatione: Et quādò dicit: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste, tamen non mea, sed tua voluntas fiat. & iterùm: Spiritus promptus est, caro autem infirma: duas volūtates hic ostēdit, tam humanam, quod est carnis, quàm diuinam, quod est Deitatis. Humana quidem propter infirmitatē carnis recusat passionem, diuina autem eius est promptissima.

EIVSDEM de Sermone maiore cōtra Apollinarem facto pro fide: Contigit Lazarum post ægritudinē mori. Dominicus autem homo non infirmatus, neq; nolēs mortuus est, sed ex se venit ad mortis dispensationem, confortatus à Deo Verbo inhabitante sibi, qui dixit: Nullus à me aufert animam meam: à memetipso eam pono: potestatem habeo ponere eam, & potestatē habeo accipere eam. Diuinitas ergò filij est, q̄ ponit & accipit animam hominis, quem indutus est: perfectum enim assumpsit hominem.

Iohann. 10.

EIVSDEM de Sermone contra Apollinarem facto per interrogationē & responsionem: Sed neq; vacui & inefficaces iam intelligi possunt Dei Verbi diuini intellectus, nec iterùm ineffabili ratione vnitæ ad eum beatæ animæ, si videlicet nō intelligere eam & non velle, substantiam eius interimit.

Ioh. 12. EIVSDEM in libro quo dicitur, Nunc anima turbata est, etsi Deus fuisset in carne, & secūdùm carnem obedientiam impleuit, & voluntas carnis volūtati diuinitatis subiacuit, sicut & prędixit, Quoniam descendi de cælo, non vt faciam voluntatē meam, sed voluntatem eius, qui me misit, patris: suam voluntatem dicens carnis, quoniam & caro ipsius facta est.

Iohann. 6.

EIVSDEM de eodē Sermone: Oportebat autem moueri carnis eius volūtatem, subiacere autem voluntati diuinæ, & sic hominum inobedientiæ soluuntur per hanc gloriosam obedientiam, qua Christus obediuit pro nobis.

Greg. Nazianzenus. SANCTI Gregorij, Theologi de secūdo verbo de filio: Septimùm dicatur descendisse è cęlo filium, non vt faciat voluntatem suam, sed eius qui misit eum. Si ergò ab eodem, qui descendit, hæc dicta fuissent, dixissemus vtiquè tanquàm ab homine formari hoc verbum, non illo qui in saluatore intelligitur: illius enim velle nec contrarium est DEO, deificatum totum.

Matth. 26. EIVSDEM de eodem Sermone: Nāq; illud sic intelligimus: Pater, si potest fieri, transeat à me calix iste: veruntamē non sicut ego volo, sed tua volūtas prævaleat. Nec enī si possibile erat, aut nō hoc illum ignorare oportet, aut pro volūtate voluntatem introducere.

Gregorius Nyssenus. SANCTI Gregorij Episcopi Nyssenensis de Sermone secundo contra Eunomium: Quomodò Dominus, qui secundùm Christum homo est, mundum sibi reconcilians, distribuebat animæ corporiq; beneficium, quod ab ea fiebat hominibus, volens quidem per animam, tangens autem corpore.

EIVSDEM de sermōe facto in pascha: Accedit leprosus, defluxus iam & exterminatus corpore, quomodò fiet in ipso à Domino mundatio? Anima vult, corpus tangit: per vtraque fugatur passio. Recessit enim, ait, ab eo continuò lepra.

Matt. 8.

EIVSDEM de eodem sermone: Ad vtranque igitur hominis portionem competenter Deitate vnita, per vtraque clara signa erant sublimissimæ Deitatis: & corpore quidem cōnexam sibi Deitatem, per tactum sanitatem tribuēs, ostēdebat: anima autem per illam diuinam volūtatem, virtutē significabat diuinā. Sicut igitur sensus tacti, corporis est proprium, ità & animæ voluntaria motio.

Mar. 8. for. eremo idem in EIVSDEM de eodem sermone: Iterùm multa millia in eremum eidem permanētes ieiunos non vult absoluere, manibus autem confringit panes. Adspicis quomodò per vtraquē, id est, animam & corpus, vtriq; cohęrens diuinitas diuulgatur, & tam operante corpore, quamq; impetu voluntatis quæ in anima, perficitur.

EIVSDEM de Sermone contra Apollinarem facto: Huiusmodi autem rationabili anxietate vna erit consolatio mysterij, vera confessio: quoniam formidare quidem in passiōe, humanę fragilitatis est, iuxta quod Dominus ait, spiritum promptum esse dicens, carnem autem infirmam: suscipere autem dispensationem, diuinæ voluntatis atq; virtutis est. Quoniam igitur altera humana voluntas, & diuina altera est, loquitur quidem vt homo, quod infirmitati carnis congruit, qui nostras passiones suscepit, producit tamen secūdam vocem, excelsam & Deo dignam voluntatem confirmari, quam humanam propter salutem hominum volens. Qui enim dixit, Non mea voluntas, humanam præsenti sermone signauit: addens autem, tuam, ostendit coniunctionem propriæ diuinitatis ad patrem, cuius diuinitatis nulla est differentia propter societatem naturæ.

Matt. 26.

Iohannes Chrysost. SANCTI IOHANNIS EPIscopi Constantinopolitani de sermone facto ad eos, qui ad Missas non occurrerunt, & de consubstantiali:

Si igitur patris & filij vna voluntas est, quomodò hic dicit, Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis? Nam si in diuinitate

tate quod dictum est, sit, hoc aliqua contradictio erit: si autem de carne, habent rationem quæ dicta sunt, & nulla ex hoc criminatio fiet. Nec enim nolle mori carnem, reprehensio extitit, quoniam hoc naturę est: ipse autem quæ naturæ sunt omnia, absque peccato & ostendit, & cum multa abundātia, vt etiàm hęreticorum obturet ora. Quādò autem dicit, Si potest fieri, transeat à me calix iste: &, non sicut ego volo, sed sicut tu, nihil aliud ostendit, nisi quia carnem verè indutus est timentem mortem. Mortem enī timere, & dubitare, & anxiari, illius est.

Matth. 26.

EIVSDEM ex interpretatione Euangelij secundùm Iohannem:

Nam & ego turbatus nunc non ità dico, vt fugiam. Oportet enim portare quod accidit. Non dico, absolue me de hac hora, sed glorifica nomen tuum: hoc est, sublena me iam in crucem. Multùm ostendit quod humanum est, & naturam nolentem mori, sed præsentem vitam desiderantem, ostendens quoniam non erat extra humanas passiōes. Sicut enim esurire non est crimen, neq; dormire, ità nec præsentem vitam desiderare. Christus autem corpus habuit mundum de peccatis, non enim naturalibus necessitatibus carens. nam iam corpus non erat.

Ioann. 12.

SANCTI Theophili episcopi Alexādriæ, de sermone facto propter mulierem habentem fluxum sanguinis:

Theophil.

Licèt enim Saluator noster in cruce dicebat Eli, Eli, Lamasabacthani, quod interpretatur, Deus meus, Deus meus, vt quid me dereliquisti? sed nō erat hìc significatio, tanquàm longè sit à patre, sed quoniam extra mortis tempus quod habet corpus circa vitam inhærens desideriū, hoc saluator expressit, vt & ità ostendat non per quandam phantasiam, sed quoniam veraciter nostræ similitudini coniunctus est.

Matth. 27.

EIVSDEM de eodem Sermone: Sicut enim esurire, & sitire, & laborare nō erāt propria Deitatis, sed corporalia signa: ità & quod dicitur, Vt quid me dereliquisti? corporalis vocis erat propriū, quod solet nusquàm velle coniuncta vita carere. Licèt enī & ipse Saluator dicebat hoc, sed propriè ostendebat corporis fragilitatem, manens virtus & sapientia DEI. Quia non alterius cuiusdam hominis, sed eiusdem Saluatoris erat corpus, quod de Maria sibi ædificauit: pro qua re dicebat: Spiritus quidem promptus, caro autem infirma.

Matth. 27.

Matth. 26.

BEATI Seueriani episcopi Gabalensis, in eo quod scripsit: Pater, transfer à me calicem hunc: & iterùm: Pater, salua me in hac hora: Sic enim ait: Præueniens Dominus, ora hæreticorum oppilauit, vt ostēdat, quia hoc passibile corpus indutus est, quod tædet mortem, quod trepidat mortis violentiam, quod tristatur & turbatur: In vitæ termino dicit: Nunc anima mea turbatur, tristis est anima mea vsque ad mortem: non Deitas mea, impassibilis enim est Diuinitas, & imperturbabilis, & imperterrita. Spiritus quidem, ait Dominus, promptus, caro autem infirma. Ergò duas voluntates declarat, vnam quidem diuinam, alteram autem humanam.

Seuerianus.

Matth. 26.

Ioann. 12.

Iohann. 12.

Matth. 26.

ITEM EIVSDEM de Homilia, dicta contra Iudæos, paganos & Apollinaristas: Vidisti eum communicantem passionibus carnis, quæ sinè peccato sunt: Adspice eum communicantem passiōibus animæ, quæ sinè peccato sunt. Passiones animæ, sunt in peccato reputatæ, cogitationes malignæ seu turpiosæ. Hæ passiones animæ, respicientis secundùm spontaneam potestatem in peccatum. Sunt autem eius aliæ passiones absq; peccato, tristitia, timor, formido. Nemo timidus condemnatus est, nemo propter timorem reprobatus est, nullus propter tristitiā exhonoratus est. communes enim hæ passiones naturæ, & sinè crimine, quæ foris peccato sunt. Sic itaq; cōmunicauit passionibus animæ, quæ foris peccato consistunt. Audi eum dicētem: Tristis est anima mea vsque ad mortem. & iterùm: Nunc anima mea turbatur. Turba autem, timoris est operatio: vt ostendat, per omnia hominis carnem, animam rationalem, & intellectum, & quęq; sunt hominis absq; peccato habētem, vt saluet perfectè hominem. Nemo enim hominum incolume habēs cor in fide, dicit partem hominis assumpsisse Christum. Intende hìc subtiliter, qui dicis non esse intellectum humanum in Saluatoris carne. Ipse enim dixit, quoniam & tristitiam, & conturbationem pertulit. Aut igitur da intellectum naturalem turbatum & tristatum, aut proijciens eum, & Deum introducens pro intellectu, ipsi vtiquè cōnectis passiones. Quid enim dicit? Absq; intellectu anima non tristatur, & timet, & conturbatur: impossibile est.

Matt. 26.

Iohann. 12.

SANCTI Cyrilli episcopi Alexandriæ de libro Thesaurorum: Quandò videtur timens mortem, & dicens, Si potest fieri, trāseat à me calix iste, considera iterùm, quoniā formidans mortem caro, docebatur à Deo verbo induta hoc deincèps minimè pati. Dicebat enim ad patrem: Non sicut ego volo, sed sicut tu. Et non quidem timebat ipse mortem, secundùm quod verbum est & Deus, sed vsq; ad finem dispensationem perficere properabat. Hæc enim erat patris voluntas. Habet autem & nolle mori, eō quòd caro mortem recusabat naturaliter.

Cyrillus.

EIVSDEM ex interpretatione Euangelij secūdùm Matthæum libro vndecimo:

Si enim non fecisset voluntariam, dum & nimìs esset contra voluntatem, passionem, qualis iam intelligatur occasio orandi atq; dicendi: Pater, si potest fieri, transeat à me calix iste?

Matth. 26.

EIVS-

EIVSDEM DE eodem libro: Adspice verò, quomodò contra volétem extitit passio Saluatoris: sed quia per omnia & ominò pati necesse erat, propter bona, quæ ex passione opera sequebantur, pro nobis eandem voluntariam fecit.

EIVSDEM EX eadem interpretatione libro duodecimo: Recusat igitur calicem, crucifigétium odiositatem circa Deum vtpotè ex hoc accusans: & supponitur quidem timor passionis in ipso propter humanum, substernitur autem protinùs per virtutem & potentiam inhabitantis verbi. Intéde enim, quomodò recusatio designat humanum in ipso, diuinitatis autem inflexibile coruscauit statìm. Dixit enim ad patrem, qui in cælis est: Veruntamen nó sicut ego volo, sed sicut tu. Deo decibiliter auté ex hoc ait. Nam per hoc quod Deus est, non est extra voluntates paternas.

Matth.26.

EIVSDEM EX interpretatióe Euangelij secundùm Iohannem, volumine quarto: O homo, nullatenùs scandalizeris, quádò audis dicentem: Descendi è cælo, nó vt faciam voluntatem meam, sed eius qui misit me, patris. Quod enim dicebamus ab initio, hoc iterùm dicimus super causa definita, & clarum sermonem de hoc fecit Christus, docens, quòd pro omnibus quidem mori spontaneum habet, eò quòd ità volebat diuina natura: præter voluntatem verò, propter passiones Crucis, & quãtùm ad carnem pertinet, recusantem passionem.

Iohan.6.

EIVSDEM DE eodé volumine: Quoniam autem præter voluntatem videtur saluatori Christo, secúdùm quod homo erat, passio crucis, & ex ipsa rerum natura considerare nos oportet.

EIVSDEM DE eodem volumine: Si moritur mors me nó moriente, secundùm carnem videlicet, transeat (ait) calix, verùm quia non aliter hoc fiet, ait: Non sicut ego volo, sed sicut tu. Vides quomodò definiés quidem iterùm, humana natura & in ipso Christo, quantùm ad eam pertinet, reperitur: recuperatur autem per vnitum ei verbũ ad valetudinem Deo dignam.

EIVSDEM DE eodé volumine: Sed quoniam verè quidem præter volũtatem, pariterque spõtanea videtur vnigeniti passio crucis, iam quidem manifestè prædictũ est. Assumamus aũt denuò subtiliores inuestigationes, legentibus veritatem pandétes.

De naturalibus operationibus.

Hilarius. Lib.9. de Trinitate.

SANCTI HILARII Episcopi Pictauiensis & confessoris de Sermone pro fide exposito: Natus igitur vnigenitus Deus ex virgine homo, & secundùm plenitudinem temporis in semetipso prouecturus in Deum hominem, hunc per omnia Euangelici sermonis modum tenuit, vt se Dei filiũ crederet doceret, & hominis filium prædicari ad-

moneret, loquutus & gerens homo vniuersa quæ DEI sunt, loquens deindè & gerens Deus vniuersa quæ hominis sunt: ità tamé, vt ipso illo vtriusque generis sermone nunquàm nisi cum significatione & hominis locutus & Dei sit.

SANCTI AMBROSII de Sermone fidei: Sileant igitur de sermonibus quęstiones, quia regnum Dei, sicut scriptum est, non in persuasione verbi est, sed in ostensione virtutis. Conseruemus distinctionem diuinitatis & carnis: vnus in vtraque loquitur Dei filius, quia in eodem vtraque natura est. & si idem loquitur, non vno semper loquitur modo. Intende in eo núc gloriam Dei, nunc hominis passiones. Quasi Deus loquitur, quæ sunt diuina: quasi homo dicit, quæ sunt humana, quia in ea substantia loquebatur.

Ambrosius. 1.Cor.2.

SANCTAE RECORDATIONIS Romani præsulis Leonis de sermone, ad sanctæ memoriæ Flauianum Episcopũ Cóstantinopolitanum facto: Operatur enim vtraque forma cum alterius communione, quod proprium est, verbo scilicet operante quod verbi est, carne auté exequente quod carnis est: & vnum quidem eorum coruscat miraculis, aliud autem succumbit iniurijs.

Leo pōtifex Epist.10.

EIVSDEM DE Epistola ad Leonem Imperatorem directa: Licèt & ergò in vno Domino Iesu Christo, vero Dei atque hominis filio, verbi & carnis vna persona sit, q̃ inseparabiliter atq; indiuisè communes habeat actiones: intelligédæ tamen sunt ipsorum operum qualitates, & syncerę fidei cõtemplatione cernendum est, ad quę prouehatur humilitas carnis, & ad quę inclinetur altitudo Deitatis: q̃d sit quod caro sinè verbo non agit, & quid sit quod verbum sinè carne non efficit. Sinè verbi eñ potétia nec conciperet virgo, nec pareret: & sinè veritate carnis, obuoluta pãnis infantia non iaceret. Sinè verbi potentia non adorarent Magi puerum stella indice declaratum, & sinè veritate carnis non iuberetur transferri in Aegyptum puer, & ab Herodis persecutione subduci. Sinè verbi potentia nó diceret vox patris de cęlo missa, Hic est filius meus dilect⁹, in quo mihi cõplacui. & sinè veritate carnis nó protestaret Iohannes, Eccè agn⁹ Dei, q tollit peccata mũdi. Sinè verbi potétia nõ fieret redintegratio debiliũ, & viuificatio mortuorũ: sinè veritate carnis, nec cibus ieiuno, nec somn⁹ esset necessarius fatigato. Et postremò, sinè verbi potétia nó se Dñs æqualé patri confiteret, & sinè veritate carnis nó idé diceret patré se esse maiorem: cùm Catholica fides vtrunque suscipiat, vtrunque defendat, q̃ secúdùm confessioné beati Apostoli Petri, vnũ Christũ Dei viui filium, & hominem credit, & verbum.

Epist.97. Luc.1. Luc.2. Matth.2. Matth.3. Iohan.1. Iohan.10. Iohan.14. Matth.16.

EIVSDEM DE eadé Epistola: Cùm ergò vn⁹ sit Dñs Iesus Christus, & veræ Dei-

tatis verǫque humanitatis in ipso vna prorsùs eademque persona sit, exaltationem tamen, qua illum, sicut Doctor gétium dicit, exaltauit Deus, & donauit illi nomé, quod super omne nomen excellit, ad eam intelligimus pertinere formam, quæ ditanda erat tantæ glorificationis augmento. In forma quippe Dei æqualis erat filius patri, & inter genitorem atque vnigenitũ nulla erat in essentia discretio, nulla in maiestate diuersitas: nec per incarnationis mysterium aliqd decesserat verbo, quod ei patris munere redderetur. Forma auté serui, per quam impassibilis Deitas sacramentum magnæ pietatis impleuit, humana humilitas est, quę in gloriam diuinæ potestatis euecta est, in tantam vnitatem ab ipso conceptu virginis Deitate & humanitate conserta, vt nec sinè homine diuina, nec sinè Deo agerentur humana. — Philip. 2.

ET POST PAVCA: Nam secundùm potentiam Deitatis, indifferenter oĩa quæ habet pater, etiàm filius habet: & q̃ in forma serui à patre accepit, eadem in forma Dei etiàm ipse donauit. Secũdùm formam enim Dei, ipse & pater vnum sunt: secũdùm formam aũt serui, nõ venit facere voluntatem suam, sed eius qui misit eum. Et secundùm formam quidẽ Dei, sicut habet pater vitam in semetipso, ità & filio vitã dedit habere in semetipso: secundùm aũt formã serui, tristis est anima eius vsque ad mortem. — Iohan. 10. Iohan. 6. Iohan. 5. Matth. 26.

EIVSDEM EX eadem Epistola: Licèt aũt ab illo initio, ex quo in vtero virginis verbum caro factũ, hoc est, carné assumpsit, nulla distinctio est inter vtranque formam, per omne incremẽtum carnale vnius personæ totius temporis actiões factę sunt. Veruntamen hæc omnia, quæ inseparabiliter facta sunt, per nullam commixtioné cõfundimus, sed cuius sit formæ, per qualitates operationum sentimus.

SANCTI DIONYSII Areopagitæ Episcopi Atheniensis de sermone diuinorum nominum, capitulo secundo: Discreta est autem benignissima circa nos Dei operatio per hoc, quod secundùm nos ex nobis integrè & verè substantialiter plasmari voluit verbum, qui supra substantiam esse cognoscitur, & operatus est & passus, quanta humanæ eius operationi congruũt ꝓcipua ac probabilia. In his nãque pater & spiritus nulla ratione cõmunicauit, nisi qs dixerit secũdùm benignissimã & misericordé voluntaté, & per omnem sublimissimam & ineffabilé Dei operationé, quam operatus est, similis nobis factus, incommutabilis, eò quòd Deus & Dei verbum. — Dionysius areopagita.

EIVSDEM DE Epistola quarta ad Gaium facta. Est aũt nihilominùs sublimis substãtiæ plenus, q̧ semp excellit substãtia. Vndè per eius sublimé substantiã in substãtiã veraciter veniens, super substãtiam substantia factus est, & super hominé operabatur humana: & ostẽdit virgo super substantiam pariens, & aqua instabilis materialium & terrenorũ pedũ subleuans pondus, & nõ cedens, sed summa potentia ad indiffusionem consistens.

SANCTI IVSTINI Philosophi episcopi & martyris de Libro tertio Trinitatis, Capitulo septimodecimo: Sicutì vnus est homo, habet aũt diuersas naturas duas, & secũdùm aliud quidem cogitat, secũdùm aliud aũt quod cogitatũ est, operat̃, anima quidé intellectuali cogitãs velutì nauis cõpaginé, manibus aũt quod cogitatũ est ad effectũ perducens, ità filius vnꝰ existẽs & duas habẽs naturas, ꝑ aliã quidẽ diuina signa operabat̃, ꝑ aliã aũt humilia suscipiebat. — Iustinus martyr.

EIVSDEM DE eodem capitulo: Sicutì luminis quia lumen est, vnam operationem nullus separauit capabilis eius corporis, verbo aũt diuidens significat naturam, cuius est propria operatio: ità in vno filio Dei omnem quidem operationem nullus separauit ab vnius filiatiõis ✻: naturæ auté, cuius est proprium quod celebratur, verbo significauit.

EIVSDEM DE eodem Capitulo: Christus autem non ex Deitate & humanitate factus est, Christus alius existens ꝑter duo, sed & Deus & homo vtraque consistit, Deus quidem intelligendus per signa operationum, homo autem ostensus per similitudinem passionis naturæ.

EIVSDEM DE Sermone facto ad Paganos. Est enim verè Dominus, Deus simul & homo: & gloriosa quidem secũdùm præcipuã naturã operabatur, humilia verò secundùm inferioré naturaliter sustinebat.

SANCTI ATHANASII Episcopi Alexandriæ de Sermone contra Arrianos tertio: Hæc anteà necessariò examinauimꝰ, quatenùs si videremus eum tãquàm per organum proprium corpus diuinitùs aliquid agẽtem aut loquentem, sciamus quoniam Deus existens hæc operatur: si videremus humanè loquentem ac patienté, non ignoremus quoniam carnem indutus factus est homo, & ità hæc agit & loquitur. Vniuscuiusque enim opus cognoscentes, & vtraque ex vno actitata intẽdentes vel intelligẽtes, rectè credamꝰ, nunquamq; errare valeamꝰ. — Athanasius.

EIVSDEM DE eodẽ verbo: Ad vltimum enim & ꝑpter nos factus est homo, & carnaliter, sicut ait Apostolus, inhabitauit Deitas in carne, simul vt dicatur Deus existẽs, proprium habuit corpus, & hoc organo vsus, factus est homo. Vndè ꝓpria q̧dẽ eiusdẽ illius dicunt̃, quoniã in ipso erãt, qualia sunt, esurire, sitire, pati, laborare, & similia, quorũ caro est capabilis. Ipsius auté verbi propria, qualia sunt, mortuos suscitare, cæcos videre facere, & mulierem fluxum sanguinis habentem curare, quæ videlicet per proprium corpus ipse efficiebat.

EIVS-

EIVSDEM DE dogmatica Epistola, facta ad Antiochenos: Propterea Deus quidem dicitur verbum, natiuitate aūt dicitur homo, quatenùs vtraque finitidem naturaliter & veraciter: Deus quidē sempiternitate Deitatis,& vt creator creaturę:homo autem per natiuitatem ex muliere, & incremētum ętatis:& Deus quidem per viuificas beneficentias, atque potentiam diuinæ operationis: homo autem per similitudinem compassionum,& nostrarum infirmitatum.

EIVSDEM DE Sermone Euangelij secundùm Matthæum,quo ait, Qui dixerit verbum contra filium hominis: Propterea Matth.12. ēm Deus existens, & homo factus, vt Deus quidem suscitauit mortuos, & verbo om̃es sanans, vertit & aquam in vinum: nec enim Iohan.2. erant hominis huiusmodi opera. Vt autem carnē indutus sitiebat, & laborabat, & passiones sustinebat.nec enim erāt hęc propria Deitatis.

EIVSDEM DE eodē Sermone post pauca:Fiebant aūt hæc non separatim,& secundùm qualitatē eorū q̃ fiebant,vt ea quidem,q̃ corporis sunt,absque Deitate: q̃ aūt Deitatis, absque corpore ostenderētur: sed coniunctìm omnia fiebant,& vnus erat qui perficiebat Dominus.

EIVSDEM DE eodem verbo: Hæretici quidem secundùm suam instantiam irati sunt,& alij corporalia saluatoris inspicientes,negauerunt hoc quod in principio Iohan.1. erat verbum. Alij aūt ea q̃ Deitatis sunt cōsiderantes, ignorauerunt hoc, quòd verbū Ibid. caro factū est. Sed fidelis & apostolicus vir, sciens Domini miserationem,inspiciens quidem signa Deitatis,miratur Dominum qui in carne est.Iterùm autem videns & propria corporis obstupescit, considerans in eis diuinitatis operationem.

Basilius. SANCTI BASILII ex Epistola, ad beatū Amphilochiū facta: Attamē fideliter consideráti cernendū est, qa multa & à parte hominis Dn̄s loquit̃. Nā, Da mihi bibere, Iohan.4. vox est corporalem vtilitatem perficiens.

Greg. Nyssenus. SANCTI GREGORII Epis. Nyssanēsis, de Sermōe quarto cōtra Eunomiū: Sicut em̄ nō est,ꝓprietates carnis ī eo quod ab initio est verbū, adspicere:ità denuò neque Deitatis ꝓpria in natura humanitatis cōsiderare.Proptereà cōmixta de Dn̄o doctrina tā p sublimia & Deo digna, quamq́; p humilia & humana, vtrorunq; nominum ꝟtriq;, qui in saluatore intelligunt̃, cōpetēter aptam⁹: & humana quidem ad hominē, sublimia verò ad Deitatem.

Matth.5. Matth.4. EIVSDEM IN hoc,vbi dicit,Beati q esuriunt.Absque cibo em̄ quadraginta dies manēs,post eos esuriuit. Dedit em̄ quandò voluit naturæ tempus propria operari.

EIVSDEM DE eodem tertio libro contra Eunomiū,volumine decimo: Si em̄ palpabili & visibili cibo & potu disponebatur, & hominibus vnigenitum atq; fratrē, & quanta circa corporalem videntur naturam, omnia hæc & in Deitate adspiciunt, dicant & de vnigenito Deo & hęc,& quanta voluerint: testentur ei & ambulatoriam operationem,& localem migrationē:quod vtiquè proprium est eorum, qui in corpore circunscribuntur.

SANCTI AMPHILOCHII Episcopi Iconij, in eo quod dictum est, Pater maior me est: Nec enim absque voluntate causa extitit,sed spontanea est passio.Vado & venio ad vos. Vado & venio: vtraq; sicut homo transmigro:sicut Deus aūt,inseparabiliter vobiscū sum. Vado homo p mortē, venio aūt iterùm per resurrectionē homo. Amphilochius. Iohan.14.

SANCTI EPIPHANII de Capitulo septuagesimoseptimo, facto in euictione Marcionis: Quomodò confractio panis perficitur, ô Marcion? per phantasiam, *aut operante carne,pondus habente secūdùm veritatem? Resurgens nanque à mortuis,in eodem sancto corpore resurrexit secundùm veritatem.Proptereà & panem cōfregit secundùm veritatem. Epiphanius. *an

SANCTI CYRILLI Episcopi Hierosolymitani de Homilia dicta in Euangeliū,vbi Dominus aquam in vinum conuertit: Studuit per omnia neq; innotescere suam Deitatem, neque in toto abscōdere studuit:non innotescere,propter eos qui tunc fuerunt: studuit non abscondere, propter eos qui posteà: sed ostendere tam Deitatis suę, quamq́; humanitatis eius claras operationes,vt neq; diuina virtus obceletur,neq; humana natura minimè credatur. Cyrill⁹ eps Hierosol. Iohan.2.

EIVSDEM DE eodem verbo: Natus est,miracula fecit,ostendit duplicē operationem:passus quidem vt homo, operat⁹ aūt vt Deus: idem ipse non alter & alter, quanuis aliter & aliter.

ITEM SANCTVS Iohannes Episcopus Constantinopolitanus in Sermone de vidua,q̃ duo minuta obtulit, cui⁹ initiū, Simplex quidem ieiunij appellatio, sic ait: Etenim in alijs copulatarum naturarum diuersa est operatio humanitatis & Deitatis, diuersa fortitudo,& vt apertiùs dicā,deorsùm fatigatur,& sursùm cōtinet & elementa:deorsùm esurit,& desupèr pluuias ministrat:deorsùm formidat,& sursùm intonat: deorsùm iudicio assistit,& desupèr seipsum adspicit. Circa misericordiam aūt cōcurrit duplex operatio, qm̄ q desursùm de Cherubin intercedit misericordibus, ipse ante gazophylaciū sedens, probat misericordes. Iohannes Chrysost. Mar.12. Luc.21.

ITEM EIVSDEM in Thomā Apostolum: Hæc audiens, mundaui animam à perfidia, exutus sum ambiguam mentē, recepi confidentiam, tetigi corpus gaudēs & tremēs, expandi cum digitis & animæ oculum,& duas iam operationes,cognoui.

SANCTI CYRILLI episcopi Ale- Cyrillus Alexandr.

xandriæ ex interpretatiõe Epistolæ ad Hebręos: Si aũt perfectos nos fecit per aquã & spiritum, quomodò nõ operatus est diuinè pariterq; humanè, idẽ cõsistens & tanquàm in vno, Deus pariter & homo?

EIVSDEM DE Thesauris, Capitulo vicesimosecũdo: Homo fact⁹ est Dei verbũ, nõ vt iterùm sicut Deus ante humanationẽ oĩa loquať & opereť, sed vt sæpiùs ꝓpter vtilitatẽ dispensationis, q̃ cũ carne est, & sicut homo loquať aliqua. Hanc ergò habẽte mysterio virtutẽ, quomodò non est ineptũ scandalizari auditores, cùm aliq̃d vt homo loquať? Loquitur enim vt homo: loquitur autẽ & sicut Deus, habens in vtrisque potestatem.

EIVSDEM DE Thesauris: Ergò quæ de deo decẽter dicta vel acta sunt, ostendũt Saluatorẽ Chr̃m Deũ: & iterùm q̃ secũdùm hominem dicta vel peracta sunt, ostendunt veraciter hominem. hæc est enim mysterij virtus.

Euphremius episcopus Antiochenus.

SANCTI EVPHREMII episcopi Antiochiæ ex scriptis, cõtra Seuerũ hæreticum ab eodẽ factis, capitulo q̃nquagesimo, sexto: Nũc aũt incarnatũ Deũ verbũ operatum hãc operationẽ cõfitentes, aliqua quidem cõpetenter dicim⁹ ad carnẽ naturę facta fuisse, alia verò ꝓpter Deitatis sublimẽ naturam. Ideoque & hic duæ sunt operationes.

Iohannes episcopus Scythopolitanus.

SANCTI IOHANNIS epis. Scythopoleos de sermone octauo cõtra Seuerum hæreticũ, capitulo tertio: Cernis quia vnius eiusdemque Dñi nostri Iesu Christi duas videmus operationes, Deitatis eius & humanitatis, sinè partitiõe atq; immutabiliter?

Anastas. eps Antiochenus.

SANCTI ANASTASII epis. Antiochiæ de satisfactiõe, exposita ꝑ Epistola Apostolicæ memoriæ Leõis Papæ: Sicut eñ nutriri & cremẽtari non est Deitatis, ità suscitare mortuos non est humanitatis: vtraq; tñ eiusdẽ deitatẽ tẽperantis humanitati, vt cõdecet, nõ in confusionẽ, sed in vnitionẽ. Inconfusè ergò duæ quidem sunt operationes, sicutì & essentiæ: vnus autẽ operator, Deus pariterque & homo idem existens.

SANCTA SYNODVS DIXIT:

Domini Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi pficientes cũ summa deuotione sancti patres verbũ, datã eis lucernã ab eo gratiæ atque sciẽtiæ non vtiquè sub modio absconderũt infructuosæ obscuritatis, (Matth. 5.) sed super candelabrum sustulerant salutiferæ doctrinę, quatenùs resplendeat omnib⁹, qui in domo sunt, id est, populis Catholicæ Ecclesiæ, nè vnquàm offendat pedem ad lapidem hæreticæ perfidiæ quisquam de his, (Psal. 90.) qui confitentur Dominum & venerantur. Vos enim estis, sicut dicit Dominus, lumen (Matth. 5.) mundi, & sal terræ, quod omnem errorem hæreticum expurgat, & putredinem passionũ terreni intellectũs per virtutem eorũ & veritatem desiccat. Vndè pręcipiebat dicens: Luceat lux vestra coram hominibus, (Ibidem.) quatenùs videãt bona opera vestra, & recta dogmata, atque glorificẽt patrem vestrum, qui in cælis est. Quæ vtiquè & nos per lectionem venerabiliũ sermonum eorũ perspiciẽtes, ipsum quidem glorificauimus patrem luminum, ex quo omne datum bonũ (Iacob. 1.) & omne donum perfectum mandatum est eis, ad plenitudinem catholicæ eius & apostolicæ Ecclesiæ: accusatores autem eorum meritò reprobauimus, tanti luminis obumbrare nitentes veram confessionem per nouitatis commentum, pro quo, sicut ait beatus Esaias, Non est pax, dixit Deus meus, im (Esa. 48. & 57. 58.) pijs. Clamare nè cesses: quasi tuba exalta vocem tuam, & annuncia populo meo scelera aduersariorum, quanta malignati sunt ad (Psal. 73.) uersùs sanctos patres & Synodos Catholicę Ecclesiæ. Necessè est enim in omnem terram exire nostrum super hanc rem sonum, & in fines orbis terrarum sermonũ nostrorum consonam virtutem, videlicet pro cautela orthodoxorum populorum, & omnibus manifestum facere, quoniam in scripto & sinè scripto sanctos patres calũniati sunt, sicutì & sancta quinque cõcilia, Cyrus, Sergius, Pyrrhus & Paulus. Deuicti sunt autem contra suam temeritatem mentiti, qui nunquàm per quemlibet modum aut verbo intellexerunt aut prædicauerunt, quæ orthodoxi patres dixisse siue intellexisse noscuntur, & in his testantur verba eorum, quæ super omnem radium solis nitescũt, sed & veritas prædicationis eorum, vbiquè omnib⁹ eos publicantes, qui nobis in præsenti relecti sunt, quique tradiderũt nobis inprimis quod accepisse noscũtur, vnum eundemq; confiteri Dominum Deum nostrum Iesum Christum, ex duabus & in duabus existentẽ naturis, substantialiter vnitis inconfusè & indiuisè, & duas vnius eiusdemq; sicutì naturas, ità & naturales veraciter esse voluntates, id est, diuinã & humanã: & duas essentiales operationes, diuinam & humanã: neq; transitoriè hæc aut postpositiuè, neque in hoc ipsum specialiter minimè habẽtes omẽ studium sermonis eorum, sicut aduersarij garriunt, & in hoc detrahentes propter suã hæresim venerabilibus patribus, dum dicũt nihil de volũtatibus vel operationibus saluatoris nostri definitiuè eos exposuisse. Eccè etenim non solùm definitiuè, sed & dogmaticè & syllogisticè, ac naturaliter demonstratiuè, & secũdùm scripturas agonisticè, & per exẽpla, & cõpendiosè per omnẽ modum & verbum intellectualis eorum & prudentissimæ doctrinæ, vtpotè legitimè & viriliter pro ipso incarnato Deo verbo cõtradicentibus resistentes, & repugnãtes hæreticos, Arrium, Apollinarem & Nestorium, & omnes omninò sequentes impietates illorum

lorum: eiusdemque vnius Christi Dei voluntates & operatiões professi sunt, & profiteri prædicauerunt, per numerum & nomina hæc proferentes, per pronomina, per alterius intellectum, per eiusdem significationem, per qualitatem, per proprietatem, per virtutem, & compendiosè omne verbũ & positionem, per quã potuisset approbari earundem voluntatum & operationum vera fide dictio & constantia: id est, per numerum, ex hoc quòd dicunt in vno eodemq; Christo duas voluntates, & operationes, & duplicem operatiõem: per nomina, ex hoc quòd dicunt diuinam volũtatem & humanam volũtatem, deificantem & deificatum, & iterùm diuinam operatiõem & humanã operationem: per pronomina verò ex hoc, quòd dicunt aliam voluntatem esse diuinã & aliam humanam, & aliam atq; aliam operatiõem: per alterius autem intellectum ex hoc, quòd dicunt quoniam quæ alterius generis sunt siue naturæ, similem operatiõem habere nullus sapiens dabit: per eiusdem autem significationem ex hoc, quòd dicunt, quoniam quæ eiusdem operationis sunt, vtiquè eiusdem substantiæ confitentur, & communio voluntatis vnitatẽ ostẽdit substãtiæ. Per qualitatẽ verò ex hoc, quòd dicunt, sicuti habent diuersam substãtiam & qualitatis rationem, ità & diuersam operationem. Per proprietatem autem ex hoc, ꝙ dicunt: Si enim tantùm possibile est quicquam de diuinis proprietatibus inesse alicui, qui non est eiusdem substantiæ, & ità potest esse quomodò & ipsa Deitas, dic mihi quid est quod impediat, vt iam omnia quæ sunt Deitatis, cedãt? Quidnam ex hoc euenit? Confusa sunt omnia nobis, & alta cedent in ima, ima autem ascendent in alta. Per virtutem verò ex hoc, quòd clamant, Quæ eadem operatione & eadem naturali virtute vtuntur, eiusdem esse substãtiæ modis omnibus necesse est, & nulla natura alterius substantiæ vel generis indissimiliter habebit potestates & operationes. Et hæc quidẽm ipse sanctorum Deus Domin⁹ noster Iesus Christus multifariè multisq; modis per sanctos patres de seipso locutus, illuminauit nobis fidem suam orthodoxam, sic & intransgressibiliter tenere eam, sicuti patres prædicauerunt. Huius autem orthodoxæ fidei extraneos esse & alienos, vtpotè denegantes eam in scripto, memoratos authores nouitatis, & impia eorum conscripta. Propterea & hos, & ea quæ ab eis confecta sunt dogmata reprobantes secundùm statuta venerabilium patrum siue præcepta, qui hoc facere nobis per omnia præcipiunt, dogmata & sermones sanctorum patrum vno corde & ore vnanimiter ac consonanter omnes firmamus, nihil addentes, nihil subtrahentes de his, quæ ab ipsis tradita sunt nobis, sicque credimus, sicuti patres crediderunt: ità prædicamus, quomodò docuerunt. Quæ sanctæ & vniuersales quinque Synodi tradiderunt, intransgressibiliter retinemus, definitiões eorum seruamus, decreta eorum integrè confitemur: ità definimus, quomodò illi per proprios sermões promulgauerunt. Qui easdem sanctas Synodos & venerabiles patres minimè suscipit, condemnatus est: qui omnia ab eis prædicata & definita minimè suscipit specialiter & confitetur, condemnatus est: qui qualemcũque hæreticorum & abominandam vocem comprobat & suscipit, condemnatus est. His igitur ità à nobis piè definitis, consequens est, vt sicuti per sanctos patres discrepantem ab eis sensum contrariorum approbauimus, ità & per hæreticos consonantiam prędictorum temeratorum, quam habent cum illis, ostendamus. Scriptum est enim: Eccè ego super te, dicit Dominus Deus omnipotens, & reuelabo posteriora tua in facie tua, & ostendam gentibus opprobrium tuum, & regibus ignominiam tuam, & iactabo super te abominationem secundùm immunditiam tuam, & ponam te in exemplum. Et erit: omnis qui te viderit, vociferabitur à te, & dicet: Miserrima hęresis aduersariorum, quis plorabit super eam? Ideoque oportet iterùm detegere opprobria præsumptorum ante faciem illorum, vt omibus aperiamus, quorum hæreticorum immunditiam in semetipsis per suam nouitatem portantes, sanctis patribus & venerabilibus quinque concilijs in deceptione simpliciorum se concordare mentiti sunt. Deducantur igitur nobis in medium codices infidelium hæreticorũ, hoc est, eorum testimonia, per hos quorum interest, ad conuincendam hæreseos illorum insaniam. Nahum. 3.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm sacram præceptionem vestræ beatitudinis, excepta à nobis testimonia de Codicibus hæreticorum afferens, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISsimus ac beatißimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

PRoducta testimonia hæreticorum suscipiantur, & in approbatione consonantiæ nouitatis præsumptorum, qua contra fidem orthodoxam cum denominatis hæreticis detinentur, lectioni vulgentur.

ET ACCIPIENS THEODOrus notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam vocem translata, relegit in his:

Lucius eps Alexandr. hæreticus. ITEM TESTIMONIA hęreticorum: Lucij Arriani, Episcopi quondàm Alexandrię, de Sermone dicto in pascha: Vbi igitur necessaria erat anima, vt perfect⁹ homo coadoretur Deo? Propterea veritatem clamat Iohannes: Verbum caro factum est, compositum est carni, nó autem & anima, sicut hi qui nunc pro fide negociantes asserunt: sed quidem carni vnitum erat, & vnus factus est cum eo. Nam quomodò vn⁹ Christus, nisi vna persona, vna composita natura, sicuti hominis, qui ex anima & corpore extat, cognoscimus? Si autem & animam habuit, sicuti adulteratores adulteratas nunc ecclesias docét, oppugnant se motus dei & animę, quoniam remouet horum vtrunque, & in diuersas operationes ducit. (Iohan.1.)

Apollinaris hęreticus. APOLLINARIS HAERETICI contra Theodorum, vbi ait: Organum & quod mouet, vnam solet perficere operationem. Quorum autem vna est operatio, horum vna est essentia. Vna ergò essentia facta est verbi & carnis.

EIVSDEM DE Sermone scripto ad eos, qui cótra diuinam incarnationem verbi certant propter homousion: Et Iudęi corpus crucifigentes, Deú crucifixerunt, & nulla diuisio verbi & carnis in diuinis scripturis reperitur: sed est vna natura, vna subsistentia, vna operatio.

EIVSDEM DE Sermone diuinę incarnationis: Vbi ad similitudinem hominis dictum est, & non reminiscuntur, quoniam hęc voluntas propria dicitur non hominis, qui de terra est, sicut ipsi arbitrátur, sed Dei qui è cælo descendit.

ITEM EIVSDEM in Sermone, qui superscriptus est in Epiphania incarnationis Dei: Vnus enim Christus diuina tátùm voluntate mouebatur, secundùm quod & vnam eius nouimus operationem, in diuersis miraculis & passionibus vnius eius naturę procedentem. Deus enim carnem indutus est, & creditur.

Matth.26. ITEM SVBSEQVITVR: Et quod dicitur, Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen non mea, sed tua voluntas fiat: non alterius & alterius voluntatis significationem habet, & non sibi inuicèm conuenientis, sed vnius & eiusdem, diuinè operantis, dispésatiuè autem mortem recusantis: quia Deus fuit carnem ferens, qui hoc dicebat, nullam habens in voluntate differentiam.

Polemon hæreticus POLEMON DISCIPVLVS Apollinaris, de Contradictionibus factis aduersùs sententias patrum: Totus enim DEVS erat Christus, & perfectione carnis vnitus & factus homo, non vertibilem sensum sibi commiscens, voluntatibus naturaliter in contraria versum, sed ipse sibi tantummodò factus est sensus, inuertibili volútate diuina omnia operatus est: sed non aliud quidem diuinè, aliud autem deificatum, secundùm Cappadocem Gregoriú. nam & vertibilem: quoniam hoc quod potuit deificari, & terra fieri vtiquè potuisset secundùm primum Adam.

EIVSDEM DE sexta Epistola ad Timotheum: Qui duas voluntates dicit Christi secundùm eos, qui dudùm & nunc inflátur, aut vnum duos quosdam introducit Christos, sibi inuicèm non solùm natura, sed & odiositate diuisos, aut se sibi oppugnantem docet. Vbi enim dualitas, diuisio est per omnia.

SEVERI HAERETICI de Prosphonetico sermone facto in Daphne, in martyrio sanctę Euphemię, vbi sic ait: Anathematizamus autem Synodum Chalcedonésem, sed & Tomum Leonis pręsulis Romanę Ecclesię, & eos qui dicunt vel dixerunt, in duabus naturis vnum Dominum nostrú Iesum Christum post ineffabilem & incompręhensibilem vnitionem, & sequenter eorum duas operationes aut proprietates. Seuerus hęreticus.

ITEM EIVSDEM ex Epistola ad Eleusium, vbi ait: Anathematizamus ergò eos, qui in duabus naturis definiérunt vnú Christum, & singularum naturarum opera propria profitentes.

ITEM EIVSDEM Seueri ad Sergium Grammaticum, vbi ait: Quoniam igitur vnus est operans, vna est eius & operatio, & motio operaria.

ITEM EIVSDEM Seueri aduersùs sanctæ memoriæ Iohánem Episcopum Cęsareæ Palæstinæ: Vna enim est operatio, i. motio oparia, sicuti & vox incarnati verbi.

EIVSDEM EX EPISTOLA ad Oecumenium prima: Proprietas autem in operationibus, de qua Leo Romanę vrbis præsul dixit, Operatur vtraque forma cum alterius communione hoc quod proprium est, nullatenùs apud orthodoxos ꝓprietas nominabitur.

ITEM QVI SVPRA, in eadé Epistola: Anathematizamus eos, qui post vnitionem duas dicunt naturas, hoc est, duarum naturarum operationes, aut duas proprietates.

APOLLINARIS HAERETICI de sermone incarnationis, Capitulo 13. Dú caro ex alio habeat motionem, vtiquè ab illo, ꝙ mouet & ducit eam, *qualisq; fuerit, & non perfectè animal per se consistit: sed vt animal perfectum efficiatur, composita in vnitione principali copulata est, & composita, cælesti principali similis facta est secundùm passibile eius, & accipiens diuinitatem sibi * familiatam secúdùm actiuú: sic nanq; vnum animal per mouenté & ꝙ mouetur cósistit, & non duo aut ex dobus perfectis, seseque mouentibus. Apollinaris

THEMESTII hæresiarchæ Agnoitarú, hoc est, ignorantiú, & de parte Seueri, de 2. Sermone, Themestius hęresiarcha

Sermõe, capitulo 41. dato Theodorę imperatrici ab hæresiarcha Theodosianorum:

Nec enim quia sacratissimus Athanasius duas voluntates dixit Christum ostendere tempore passionis, iam & duas voluntates ei debemus imponere, & has sibi inuicèm impugnantes secundùm has duas intentiones: sed piè intelligamus, vtpotè vnius Emmanuelis vnam voluntatem modò humanè, modò diuinè moueri.

EIVSDEM DE TERTIO Sermone aduersùs Colluthum facto, capitulo 52. vbi satisfacit pro tomo Theodosij.

Vnam dico Emmanuelis notitiã & operationem, sicutì & voluntatem. Attende igitur: sic inuertibilis vt DEVS & omnium passionum superior, humana dignatione motus secundùm voluntatem securat passionem. Iterùm autem diuina dignatione ad passionem confidit: & per carnem horũ vtrunque.

EIVSDEM EX EPISTOLA, dicta ab eo pro Salamitanis:

Vna quidem erat notitia in Christo, sicutì & voluntas & operatio, quoniam vnus erat cognoscens, sicutì volens & operatus.

EIVSDEM DE SERMONE facto ad Charisium monachum: Christi nanque, vtpotè vnius, vnam dicimus notitiam & operationem.

EIVSDEM DE scripto facto ad Cõstantinum episcopum Laodicensem: Vnam esse dicimus ipsius Christi operationẽ, sicutì & naturam.

Colluthus hæreticus. COLLVTHI hæretici de satisfactione facta pro tomo Theodosij:

Si vna est Christi voluntas, sicut tu dicis, aliquandò quidem decibiliter, aliquandò autem humanè mota, sic vtiquè, & non aliter, & vna vnius notitia est.

Theodorus Mopsuestenus. THEODORI IMPII Mopsuesteni de secũdo Sermone, pro miraculis facto:

Matth. 8. Volo, mundare, leproso dicens saluator, ostendit vnam esse voluntatem, vnam operationem secundùm vnam eandemq; potestatem productam non verbo naturæ, sed dignationis, per quam vnitus est Deo verbo, qui per præscientiam ex semine Dauid posteà homo factus est, ex ipso vtero familiaritatem ad eum affectualem habens.

EIVSDEM DE sermone Incarnationis:

Secundùm præscientiam verbi ostensus, qui natus est ex virgine sinè semine homo, non est *recernitus à verbo, per similitudinem mentis eidem copulatus, per quam dignatione vniuit eum sibi, & monstrauit eũ secundùm operationem indissimilem sui, authoritatem & potestatem eãdem inseparabilem habentem, atque adorationem pari lege non discrepantem.

Nestorius. EXECRABILIS hæretici Nestorij libro secũdo, quẽ scripsit *Epiphanus Myeseos: Inconfusas custodimus naturas, nõ secundùm substantiam arbitrio tãtùm copulatas. Propter quod earum vnam voluntatẽ, & operationem, & dominationem videm' dignitatis æqualitate ostensas. Deus enim verbum assumens quem prædestinauit hominem, per potestatis rationem ad eum nõ est secernitus propter prę́scitum affectum.

EIVSDEM ex eodem libro sermone 4.

Non alius erat Deus verbũ, & alius in quo factus est homo: sed vna vtrorunq; persona, dignitate & honore adoranda ex oñi creatura, nullo modo aut tempore dissensione voluntatis aut tractatu diuisa.

EIVSDEM ex epistola ad Alexandrũ Hierapolitanum emissa: Duarum naturarũ vna est authoritas, vna virtus, vna potentia, & vna persona secundùm vnam dignitatem & eundem honorem.

Paulus Nestorianus. PAVLI DIACONI Persæ Nestoriani de sermone iudicij: Quoniam substantialiter Dei verbi ad hominem, quẽ assumpsit, non est vnitio facta, non est vna naturã effecta. Si autẽ vna natura facta non est, vna substantia vnius personæ Christi facta non est. Ergò secundùm dignationem vnitio facta est, voluntate & similitudine mentis detenta, quatenùs & differẽtia naturarum inconfusa ostendatur, & dignationis mysterium singulari voluntate probetur.

Themestius hęreticus. THEMESTII hęretici ad eos, qui dicunt, ꝑ eo quòd vna est Deo decibilis operatio omnium habuit scientiam humanitas eius: Vna existẽte simpliciter operatione in Christo, qualis quãdo quidem aut erit Deo decibilis, aut humanitatis dignaꝰ Nam vnũ erat, qui operabatur in omnibus, incarnatũ videlicet Dei verbum.

EIVSDEM de satisfactione, ad generalitatem monachorũ exposita pro viginti capitulis: Vnam quidem semper de toto dicimus operationem, tam in diuinis signis, & in his quæ humanè operabantur à Christo.

EIVSDEM DE satisfactione facta secundùm querelas nefandissimi: Vna nanq; aliter Christi sciẽtia, quoniam & operatio. Nam vnũ erat atq; idem, q̃ui cognoscebat & operabaꝰ siue humana, seu Deo decibiliter.

EIVSDEM AD Marcellum presbyterum & Stephanum diaconum: Et in alia epistola, honorabiles patres, petiuimus vestram sanctitatem minimè molestari contra nos, quoniam diximus vnum Christum eãdemq; habere scientiam seu operationem.

EIVSDEM AD EOSDEM: De hoc quod scribitis sanctissimi sæpiùs, quoniam vnam quidem oportet dicere Christi operationẽ, minimè aũt adijcere, eandemq; sępiùs quidem vobis satisfecisse dinoscor, sed & nunc eadem scribo.

Colluthus hęreticus. COLLVTHI ex rescriptis cõtra Themestiũ ꝑ Theodosio: Huiꝰ sensũs & beatiss. Papa noster Theodosius, vnam Deo decibilem

bilem operationem in Christo asseruit, non ad differentiam eorum, quæ perficiuntur, inspiciens, sed ipsam operariam virtutem innuens saluatoris.

Iulianus hęreticus episcopus. IVLIANI hęretici quondàm Halicarnasensis episcopi, de sermone contra Manichæos:

Si quis post ineffabilem & incircunscriptam vnitionem ausus fuerit dicere duas naturas, aut duas substantias, aut duas operationes, vtpotè duas personas dicens, & duas subsistentias, anathematizetur.

Theodosius hęreticus. THEODOSII hæretici Alexandriæ de Tomo, ab eodem scripto Theodorę Augustæ:

Reliquũ est, vt vna sit operatio ex vtrisq; deifica, quoniam vnius esse & eiusdem dicimus Deo decibilia omnia, atque irrepræhensibiles passiones.

ITEM EIVSDEM: Vnam esse Deo dignam operationem compositi CHRISTI secundùm eius humanitatem, sancti & sapientes patres prædicauerunt.

Theodulus Nestorian⁹. THEODVLI Nestoriani in secundo libro, quem scripsit de consonantia noui & veteris Testamenti: Vna ergò dignitas Imperatoris & imaginis, vna autem vtriusque operatio. & post paululùm, Euidéter etiàm, inquit, & honorem regalem ab omnibus assumit, quia iam vna est dignitas imaginis & præstituẽtis eam. Deo autem vna est in ambobus operatio.

Colluthus. COLLVTHI DE SATISFActione pro Theodosio hæretico: Facta vna est Christi voluntas, & aliquandò quidem diuinè, aliquandò autem humanè mouebatur. Sic enim, & non aliter, vna vnius scientia.

Seuerus hęreticus. SEVERI HAERETICI de conscriptis eius ad Iohannem hæreticum, quõdàm Episcopum Alexandriæ:

Carpit synodũ Chalcedonen. Secundùm adiectionem & innouationẽ fidem definiuit Chalcedonensis synodus, & diuisit in duos vnum incarnatum & humanatum propter nos Deum verbum, saluatorem nostri generis & redemptorem, in duabus naturis eum intelligi dicens, & earũ naturarum operationes & proprietates post incircunscriptam ineffabilem vnitionem, & Tomum Leonis Romanæ Ecclesiæ præsulis in expositione propriæ definitionis prædicta synodus amplexa est, columnã eum rectæ fidei appellans.

Colluthus. COLLVTHI DE SATISFActione pro tomo Theodosij facta:

De operatione sermo erat, ô astutior oratorum, & in operationes versus es. Vna est Christi operatio, ô prudentissime, & nõ alia & alia, sed magìs eadem.

EIVSDEM DE EADEM satisfactione: Ità & non aliter de operatione quoquè dicimus. Hæc nanque indubitanter diuina est, vtpotè superans secundùm patres, optimè diuersa autem, quæ ex ea perficiuntur, diuina & humana, iuxta quod sumus edocti.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

EX his qui dudùm nobis relecti sunt, hæreticorum sermonibus, quos Cyrus & Sergius, Pyrrhus & Paulus consonanter amplexi sunt, & confirmauerunt, apertiùs illa dogmatizantes, quæ in eorum conscriptis legimus, repręhenduntur, licèt, vt dictũ est, in deceptione simpliciorum hæc dixerunt esse pietatis dogmata: non vtiquè pertimescentes blasphemiam, dum dicitur: Væ qui dicunt malum bonum, & bonum malũ. Esa. 5. Væ qui ponunt tenebras lumen, & lumen tenebras: qui ponunt amarum dulce, & dulce amarum. Væ qui sapientes sunt in oculis suis, & coram semetipsis prudentes. Qui iustificant impium, & iustitiam à iusto auferunt. Propterea sicut comburitur stipula ante faciem ignis, radix ipsorum sicut fauilla exit, & flos eorum sicut puluis ascendet. Nec enim voluerunt legem Domini Sabaoth: & misit manum suam super eos, & percussit eos, sicut dicit magnus Esaias. Propter hæc igitur, quæ ab eis præsumpta sunt siue cõfusa, illud oportet dicere, quod ipse Dominus iterùm dicit per Samuelem prophetam: Quoniam subsannâstis verbum 1. Reg. 15. Domini, & subsannauit vos Dominus, vt non valeatis esse episcopi catholicæ Ecclesiæ. In aperto nanque hi verbum fidei Dominicæ subsannauerunt, immutantes orthodoxam eius confessionem, quam probabiles catholicæ Ecclesiæ patres, sanctéq; quinque synodi consonanter prædicauerunt. Vndè suæ consonantiæ cum hęreticis ostendentes plenam insidiam, properauerunt non solùm eadem dicere, sed & similia cum illis agere. Nec enim dicere quæ illi dicunt, sufficit in approbatione perfecta consonantiæ ipsorum, sed etiàm contradicere quibus illi contradicere nituntur, & per eadem, neque per alia verba. Ideoque contentionem, quam habent cum illis contra sanctos ac venerabiles patres, hi per sua studia declarauerunt, in propria ecthesi dicentes. Similiter autem & duarum operationum dictionem multos scandalizare, vtpotè à nemine dictam sanctorum & præcipuorum catholicæ Ecclesiæ mystagogorum. Sed & consequens erit, vt duos confiteamur volẽtes, contrariè adinuicèm venientes: Deo quidẽ volẽte saluberrimã passionem explere, incarnatiõe autem in eo facta obuiàm eũte ipsi⁹ volũtati & oppugnãte: ꝑ hoc

hoc asserentes duas contrarias sibi voluntates introduci, quod impium est & extraneũ Christiani dogmatis. Si enim insanus Nestorius duas voluntates dicere non præsumpsit, è contrario autem eandem voluntatem in duabus personis, quæ ab eo finguntur, cõfessus est, quomodò possibile est orthodoxam cõfitentes fidem duas easdemq; contrarias voluntates in eo suscipere? Vndè sanctos patres in omnibus & in hoc sequẽtes, vnam voluntatem Domini nostri Iesu Christi verissimi Dei confitemur. Sed & in propria epistola Paulus Pyrrhi successor similiter ait: Propterea & vnam voluntatem Domini nostri Iesu Christi intelligimus, nè contrarietatem, aut differentiam voluntatũ vni eidemque personæ Domini nostri Iesu Christi applicemus, aut ipsum se expugnãtem dogmatizemus, aut duos volentes introducamus. Sic etenim Euangelicam intelligamus lectionem, vbì dicitur, Non vt faciã voluntatem meam, sed eius qui me misit. Sed & in recusatione calicis non diuersam in vnum eundemq; Christum & resultantẽ introducentes voluntatem, magis autẽ negatiuè & non positiuè hãc suscipiamus vocem. Non enim quasi eo existente, hoc verbum dictum est, sed àcsi non est, vt peritissimus in dogmatibus Theologus Gregorius ait: nec vtpotè animata intellectualiter carne verbi imprompta existẽre ad totius mũdi salutiferam passionem, aut discordãtem à patre, seu inhabitante sibi verbo. Huius autem intellectûs acribiotissimum expositorem & interpretatorem suscipiamus bis acutum spiritalem pugionem Cyrillum in quarto de anathematibus, contra quæ duodecim capitula oppositiuè à Theodoreto conscripta sunt, similiter autem & Pyrrhus consonat his in Epistola, directa ab eo Apostolicæ memoriæ Iohanni prædecessori nostro, dicens: Quoniam ego dico, non possunt duæ voluntates in vna persona atque in seipsa subsistere, sed per omnia resistunt sibi & repugnant re ipsa. Quia enim anteà idem admirabilis doctor ait, Illi⁹ enim velle non erat contrarium DEO, quippe omne deificatum, vt nè fortassis aliqui suspicẽtur positiuè fuisse dictũ, hîc apertiùs hoc ipsum declarauit dicens, àc si ab eo qui assumpsit, huiusmodi verbum fuisset. non enim qui assumptus est. Eccè autem apertius, sicut dictum est, non solùm similia sapuerunt, sed & per eadem verba, vel syllogistica stultitia sanctos patres nostros expugnauerũt, æmulationis ambitu, quam contra nos habent, iacula verborum contra Theologos illicitè mittentes, siue contra sanctam Dei catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Hoc autem luculentiùs ostendamus & per comparationem alterutram vtriusque partis, quæ nobis in præsenti relectæ sunt, hoc est, præcessorum hæreticorum & authorum nouitatis, ordinabiliter distinguentes ità: Hæretici dixerunt, Qui duas dicit voluntates secundùm eos, qui priùs & nunc instantur, aut vnum duos quosdam Christos introducit, à semet nõ solùm naturaliter, sed etiàm infestatiuè distantes, aut certè seipsum expugnantem prædicat. Et quidem authores nouitatis dixerunt: Propterea vnam voluntatem dicimus, vt nè ipsum sibi repugnantem dogmatizemus, aut duos volentes introducamus. Hæretici dixerunt: Sed non vnum quidem diuinum, aliud autem deificatum secundùm Cappadocem Gregorium. Vbi enim dualitas, per omnia & diuisio. Authores nouitatis dixerunt: Vtpotè minimè posse habentes duas voluntates, in vna persona subsistere sibi, sed per omnia oppugnantes se, atque sibimet resistentes. Hæretici dixerunt: Nec enim, quia magnus Athanasius voluntates dixit Christum ostendere tempore passionis, iam & duas voluntates eidem applicemus, & has sibimet repugnantes: sed cognoscamus vtpotè de vno, vnam esse voluntatem Emmanuelis. Authores nouitatis dixerunt: Sed & in recusatione calicis non diuersam atque cõtrariam introducimus voluntatem. Propterea in omnibus, & in hoc sequentes sanctos patres, vnam voluntatem Domini confitemur. Hæretici dixerunt: Proprietas autem in operationibus, de qua Leo Romanus præsul dixit: Operatur enim vtraque natura cum alterius communione, quod proprium est: non vtiquè ab orthodoxis in Christo proprietas nominabitur, quia non est in operationibus Christi affixa proprietas. Propterea anathematizamus Chalcedonensem synodum, sed & Tomum Leonis, & eos qui dicunt aut dixerunt, in duabus naturis vnum Christum post vnitionem, & sequenter eorum operatiões & proprietates. Authores nouitatis dixerunt: Similiter autem & duarum operationum vocem multos scandalizare, vtpotè à nullo de sanctis & probabilibus Ecclesiæ mystagogis dictam. Si quis igitur à præsenti despectot prohibitarum fuerit effectus, hunc si quidem episcopus, aut presbyter, vel diaconus fuerit, ab omni eum esse sacerdotali ministerio & officio suspensum decernimus. Si autem monachus aut laicus, de sancta communione separamus. Hæretici dixerunt: Propterea & vnam eius scimus operationem in diuersis miraculis & passionibus, vnius eiusdemque naturæ procedentem. Authores nouitatis dixerunt: vna operatione vnum eundemque CHRISTVM operari DEO decibilia & humana. Per hunc etenim pium intellectum Leo quoquè Romanus præsul intellexit & docuit, dicens: Operatur enim vtraque natura cum alterius communione. Ergò in vtrisq; eadẽ & simili hæresi reperta, sed etiàm contradictione

Iohan. 6.

Collatio eorum quæ ab hęreticis vtrinquè dicta sunt.

ctione sanctorum patrum, necessè est & simili eos increpatione percelli: immò magis maiore his atque asperiori: quoniam nec pcedentium se hæreticorum ictibus emendati sunt, sed & amplius malum ex maligna mente conceptum concinnare ausi sunt, in deceptione simplicium dicentes: In omnibus sanctos patres, eosdem & in hoc sequi, & hæc esse, sancti Chalcedonensis Concilij dogmata, beati quoquè Leonis, & omnium omninò sanctorum patrum* & Synodorum: quod vtiquè anteriores hæretici dicere nullatenùs præsumpserunt, sed potiùs confessi sunt per contradictionem illorum, quia Gregorij quidem Cappadocis est dicere, in Christo diuinam voluntatem & deificatam voluntatem, Athanasij autem duas voluntates, diuinam & humanam, cōfiteri, & beati Leonis siue Chalcedonensis Cōcilij duas prædicare proprietates & operationes, sicuti & naturas. Aduocati autem nouitatis & hoc ipsum dicere negauerunt, per falsitatem superantes præcessores suos hæreticos, quatenùs per laudabilem vocem improbam eorum hæresin acceptabilem faciant, dum nimis reprætensibilis extat, & coram oṁibus vt instabilis denudata. Quomodò nanque possibile est, sicut aiunt, & sanctos patres sequi, & hæreticorum apertissimè confiteri dictiones? profectò dum nec vnam probabilium patrum in eorum ecthesi ad fidei dicendam professionem suam vocem producere potuerunt: nisi tantummodò scelerosi Nestorij, vecordiæ similitudinem voluntatis concordantem, sibimet produxerunt, dicentes: Quomodò est possibile duas voluntates eos confiteri, Nestorio nullatenùs præsumente hoc prædicare in duabus personis ab eo simulatis? Quapropter similiter in omnibus & in hoc sequentes eum, duas quidem dicere non præsumpserunt, vnam autem cum illo per similitudinem voluntatis confessi sunt voluntatem: & propterea simili cum eo meritò *reatitudine innodati sunt.

Mendaces hæretici.

MAXIMVS SANCTISSImus Episcopus Aquileiēsis, dixit:

Propheticus in eis impletur sinè dubio sermo: Confusi sunt nimis, quia non intellexerunt ignominias suas, quæ in æternum non obliuiscuntur: maximè eò quòd dicūt ex imperitia, quoniam per dictionem duarum operationum, per omnia duæ voluntates sequuntur, contrariè sibi habentes. Si enim in operationibus nullam esse dixerūt contrarietatem, quomodò à minimè contrarijs operationibus voluntates contrarias colligere machinantur? Et iterùm, quomodò operationes dicunt sequi voluntates, naturis autem nullatenùs eas sequi cōfitentur, & propterea operationes quidem voluntarias esse iam denunciant, per vtranq; autem

Hier. 20.

eiusdem naturam voluntarium Christū minimè confitentur, sed sinè voluntate secundùm naturam eundem esse denunciant? Veruntamen quomodò dicunt voluntates sequi operationes, vtrumne contra naturam, *aut naturaliter? Si quidem contra naturā, peccatorem hominem, non enim incarnatū Deum Christū denunciant esse, vtpotè contra naturam voluntatē suam secundùm sensum eorum habētem. Si autem naturaliter, vnum eundemq; Christum esse compositā asserunt naturā, pro eo, quòd vnam in eum naturalem colligunt voluntatem, si vtiquè naturaliter operationem voluntatem sequi fatentur: ac per hoc aut diuisionem aut cōfusionem proculdubiò eos confiteri necessè est: & diuisionem quidem, quia cōtra naturam est: cōfusionem autem, quia naturaliter sequi operationem voluntatem prædicant. Si autem neq; naturaliter, neq; contra naturam sequi dicunt operationem voluntatem, sinè substātia, sicuti & insensibilem, proprium diuulgant sermonem. Quomodò autem naturalem differentiam voluntatum vnius eiusdemq; impersonalem retorquent contradictionem eorum, quæ sibi cōtraria volunt personæ, per hoc quòd cōmentantur & dicunt, vtpotè Deo verbo volente salutarem passionē explere, carne autem eius contradicente illius voluntati & resistente? vt ex hoc necessè sit duos contraria volētes introduci. Apertissimè enim per hæc, quæ ab eisdē machinantur, suis laqueis irretiti arguuntur. Per abnegationem enim personarū, quæ sibi contraria volunt, ignorauerunt ipsi confitentes eadem sibi volentes personas. Nam si ex contrarietate volūtatem contraria sibi volentes duas personas introducunt, iam necessè est, eos & per consonantiam voluntatum duas eadem sibi volentes introducere personas, quoniam aut consonantem, aut contradicentem verbo vtiquè carnem dabunt, nisi cum Arrio & Apollinare hanc sinè anima omninò & immobilem esse denunciāt. Sed quoniā vtpotè vno existente Christo, qui vult & operatur, vnam eius operationem definiūt & voluntatem, ex hoc quod dicunt, quia volētis est voluntas, & operatio operantis, necessè iam habent &, vtpotè vno existēte, qui vult & operatur, sancto spiritu, ipsius subsistentiam, quę sinè initio est atq; vnius Deitatis, in tribus diuidere voluntatibus & operationibus, quod omninò nefandum est. Ignorauerunt enim, quoniā licèt volentis est voluntas, & operantis operatio, sed nō vtiquè absolutè volentis, sed naturaliter volentis, nec absolutè operantis, sed naturaliter operantis. & hoc certum est, quia & ipsa appellatione ex natura operantis atque volentis, vtranque habere dinoscitur voluntatem & operationem. Sic nanque hominis voluntatē & operationē, humanā dicimus: angelicam

*an

eam autem angeli, & diuinam Dei. Propterea & vtranque, diuinam dico & humanam, quoniam ipse Deus & homo est, ipsi tribuunt catholicæ Ecclesiæ patres. Nec enim vlla ex hoc dissensio introducitur, sed vtriusque naturæ eiusdem perfectionem significat: neque dissensionis fomitem confessionem naturarum eius, aut naturalium voluntatum ipsius & operationum, sed tãtùm peccatum cognoscimus, de quo penitùs naturaliter alienus & interemptor Dominus extans, & nostræ dissensionis liber fuit: quẽ in duos diuidentes cõtrarij, & ex ipsa re arguuntur, quam in vna voluntate, quę ab eis dogmatizatur, in scripto proferunt, dicentes vtpotè in nullo tempore intellectualiter animata eiusdem carne, ex proprio impetu cõtrariè vnito ei substantialiter Deo verbo, naturalem eius motionẽ habente, sed quandò, & qualem, & quantum Deus verbũ volebat. Hoc enim dicentes, & Nestorij diuisionem superauerunt: quoniam Nestorius non quibusdam secundùm sensum eorum nutibus, sed potiùs per meritum & authoritatem æqualemq; honorem assumpti à verbo secundùm eum hominis tam motionem & vnitionem asserebat: cùm vtiquè & omes sancti & confessores diuinum nutum & voluntatem in vniuerso tempore secuti sunt, per omnem suam naturalem ac spõtaneam motionem, de quibus & dictum est, Omnes voluntates eius inter illos. quomodò igitur hoc, quod & sanctis pertinet, vt non dicam omni creaturę, quia omnia mihi & iussione Dei naturalem habent motionem temporaliter & cum mẽsura & specie, quæ ab ipso prudenter vnicuique, necnõ aptè definita, quasi vt magnum aliquod & super naturam applicare intellectualiter animato Domini corpori crediderunt, & ex hoc vnum in duos diuidunt Christum, vtpotè carnem eius dicentes nutu ipsius naturalem suam facere motionem, & non vnum eundemque Christum, quomodò Deum naturaliter & hominem diuinè pariterque humanè motũ spontè, diuina & humana absque qualibet dissonantia & diuisione naturaliter celebrantẽ? Sic etenim, secundùm sanctorum patrum doctrinam, idem atque vnus Dominus Deus noster Iesus Christus pro omnibus quidem mori ex voluntate habuit, eò quòd ità diuina eius natura volebat: & iterùm ex voluntate non habuit, propter passiones crucis, & quantùm carni congruebat, mortem recusans. Si igitur non pro contrarietate voluntatum, sed propter virtutẽ mysticæ confessionis in vno eodemque Christo velle & non velle venerabiles prædicant patres, vtpotè eodem specialiter tam assumptionis seu dispensationis incõtaminatæ ostendentem rationẽ, & quidem assumptionis in hoc, quòd vult suæ carnis naturam approbare, id est, hominem seipsum naturaliter factum fuisse, & propterea naturalem carnis pauorem spontè pro nostra salute suscipientem, quatenus ab eodem nos prouidentissimè liberaret, sicuti & ab omni passione, videlicet vt expertus per omnia ad similitudinem nostram sinè peccato: dispensationis autem in hoc, quòd vult secundùm patris eius & inenarrabile propositum deificare nostram naturam, pro eo quòd passus est carne pro nobis. Qualis ergò vel quæ iam ex vtraque ratione dissensio contra Saluatorem ab antiquis & modernis hæreticis commentata est, euacuare conantibus magnum eius circa nos dispensationis mysteriũ? Et propterea non solùm duas eiusdem voluntates refutare contendunt, sed & naturales eas esse recusant: quia per dissensionem quidẽ numerum contradicunt, per necessitatem autem naturales eas dicere machinantur, vtpotè omni naturali sub necessitate ab illis definito. Et si hoc ità est, quomodò non & omnes naturales Saluatoris nostri perimũt proprietates, sed & ipsam naturalem, id est, substãtialem naturarum eiusdẽ vnitionem & naturalem eiusdem benignitatem, sed & fructũm eius naturæ? voluntatis propositũ similiter perimunt, vtpotè omibus naturalibus, secundùm sensum eorum, sub necessitate ab eisdem patribus definitis. Sed & reprobat eos rationabiliter beatus Cyrillus cum illis, qui iam ab eodẽ sunt sapienter reprobati, satisfaciens eis pro tertio capitulorum suorum, qui propter naturalẽ vnitionẽ querulati sunt eum, & non velle ex hoc cõcinnant, hęc dicens: Quoniam autẽ ineptus nimis factus est sermo eius, omninò difficile non est volentibus perpensare. Dixit enĩ, quoniam per omnia & penitùs quæ naturæ sunt, necessitati legis subiacent: & in huius approbatione deduxit asserens, quia contra voluntatem esuriem & sitim suscipimus, in hoc natura nos compellente, etsi quisquam noluerit. Sed erat viri prudentis & limatum habẽtis intellectum, super hæc cætera quoquè contemplari, quæ videlicet meritò ampliori congruunt rationi. Aut non est verũ, quia naturaliter rationalis est homo, ergò contra voluntatem & ex necessitate rationabilis est? Quidnam, dic mihi, & omnium Deus non est naturaliter bonus, vita, lumẽ, sapientia, virtus? Ergò & ipse contra voluntatem necessitate est, quę est. Sed vt arbitror ità intelligere velle, extremæ vecordiæ non est incognitũ. & iterùm ad Hermen scribẽs, ait: Est nanq; non sinè volũtate, quæ est naturaliter concurrentem habens naturę voluntatem, esse quæ est. Sed & beatus Augustinus in quinto libro contra Iulianum Pelagianum similiter ait: Nunquid Iuliane quandò angelus aut homo aliquid vult, nõ natura eorum aliquid vult? Angelus & homo naturæ non sunt? Quis hoc dicturus est, quia nõ sunt? Si ergò naturę sunt Angelus &

Psalm. 15.

Hebr. 4.

& homo, certum est, quia natura vult, quandò angelus vult, & natura vult, quod homo vult. Et iterùm alibì in eodem libro. Numquidnam Iuliane ab homine voluntas hominis non procedit? Quomodò aút ab homine procedit, si vtiquè de natura ei⁹ nō procedit, dū quādò & ipse homo natura est? Eccè aptissimè sanctorū patrū veneranda doctrina manifestauit nobis, quoniam velle naturæ est in eis, qui substantialiter velle à Domino percepisse noscūtur: & propterea voluntates naturales sunt, & omni necessitate carētes. Et quoniam aliter quàm ità sapere, stultum esse definiunt patres, dum maximè illi iam, i. antiqui & noui hæretici, minimè naturalem esse dicentes volútatem, quæ ab ipsis confitetur, sed contra naturam eadem dogmatizant, peccatorem, vt dictū est, Dominum & Deum nostrum, ex hoc commentantes, & propterea sanctorum patrum doctrinas aut apertiùs denegantes, aut stultè interpretantes, sinè dubio conuincuntur. Sic etenim & Paulus quidem Constantinopolitanus antistes, in propria epistola sancti Gregorij vocem fraudulēter adulterare studuit, ponens quidem è cælo descendère filium, quod vtiquè theologicè, interpretatus doctor, hoc est, in diuina voluntate cōsubstantialis Trinitatis: callidè autem intellectum huius dictionis diripiens, & vbi dicit, Pater, si potest fieri, transeat calix: nō ità interpretatum à Theologo, ille temerè contra doctrinam eius, alterius vocem connectere studuit, in peremptionē humanæ saluatoris nostri voluntatis, id est, deificatæ secundùm doctoris sententiam. Pyrrhus autē & ipse similiter deificatam voluntatem theologicè accipiens, cōditam esse voluntatem asseruit sanctæ & consubstantialis Trinitatis, vtpotè secundùm eos deificatam, ac per hoc iam & ipsam naturam, quod omninò impium est, & illorum imperitiæ argumentum, in paternis doctrinis spontè desipientes. Nam Theologus recusationē calicis nō theologicè secūdùm illos interpretatus est, sed consonanter omnibus sanctis patribus & ipse in humana Saluatoris voluntate huiusmodi piè dictionem suscepit. Non enim, pro alterius introductione, aut ignorantiæ causa iuxta commentum hæreticorum. Nec enim si possibile erat aut non ignorare eum conuenit, aut pro volūtate introducere voluntatem, quoniā illius velle nihil erat contrarium Deo, totum deificatum: sed in manifestatione verissimæ eius & perfectæ humanitatis hæc eadem asserebat. Nam & laborauit, & esuriuit, atq; sitiuit, & conturbatus est, & lachrymauit lege carnis. Tempore nanq; passionis huiusmodi nomina fatetur. non enim inconuertibilem naturam & superiorem ab omni passione, sicut omnib⁹ manifestū est. Ergò nec sibi, nec alijs patribus contradicens denominatus doctor, hic quidem nobis, alibì autem Saluatori recusationem studuit applicare: sed in omnibus sibi sanctisque patribus cōsonans, contrarietatem quidem euacuauit, deificatam autem prędicauit voluntatem, id est, humanā, sicut & diuinā & inconditam in incarnato Deo verbo, & perfectè pro nobis humanato, vtpotè per simile similem expurgante, & per omnia sua, sicut ait, omnia sanante, quæ naturæ nostræ sunt naturalia, secundùm veram & misericordem mysterij traditionem: quam auertentes authores nouitatis, ad hæreticas fabulas versi sunt, & à vera per eius expositionem errantes prædicationis doctrina.

Matth. 26.

Deusdedit sanctißimus episcopus insulæ Sardiniæ, dixit:

Ad perfectam redargutionem prædictorum hæreticorum, etiàm nouitatis præsumptorum, oportet nos proculdubiò sanctū Cyrillum denuò proferre in prędicto testimonio, id est, satisfactione, quæ pro quarto duodecim capitulorum eiusdem doctoris facta est, cùm maximè interpretatorem & expositorem dicant eum existere pij intellectûs in Christo Deo prædicatis dogmatibus. Dicit enim in eadem satisfactione contra querulantes eum, & dissensiones ei, magis autem dispensationis mysterio introducentes, pro eo quòd omnes vni eidemque Deo verbo incarnato Euangelij voces tribuit hic apertiùs doctor. Sed & arbitratur aliquid prudentiæ & inexpugnabile dicere. Ait enim: Si DEI verbum est, quid clamat, Pater, si possibile est, transeat à me calix iste? Primùm quidē discordat à patre, sed & non rectè recusat calicē bibere, cùm & minimè ignoraret, ait, quoniam mundo salus existeret passio ipsius. Ergò non sunt huiusmodi voces, dei verbi voces. Sed audiet & à nobis, qui talibus profanis ducitur intentionibus: Ergò quia tibi videtur Dei quidem verbi huiusmodi esse voces negare, tantùm autem eas formæ serui aptare putas, ne iterùm in duos filios non diuidis vnum? Et cui de sapientibus hoc non appàret? Dicturus est nanque fortassìs quisquam tuas sequēs, ô ille, intentiones: Quoniam incredulum & vltra competentem rationem est, formā serui recusare passionem, & dissentientem videri à patre, atq; à verbo in eodem habitante. Sciebat enim passionem suam ad salutem fore his, qui sub cælo sunt, & vitæ præparationem his, qui morti subiugati sunt. Pro qua re oportebat eum, ait, videri & trepidatione superiorem, & diuinum nutum sequi properantem. Ideoque non sentis desipiēs inaniter, quæ est igitur tanta prauitas cogitationum? Ego dico sinè qualibet pigritia, quoniam parua quidem, quantùm ad DEI verbum pertinent, omnia humana existūt. Quæro autem exinanitionem cujus factam intel-

Verba Cyrilli contra Theodoritum.

Matth. 26.

intelligamus, & quis hoc passus est sponte? Si enim, vt ipsi dicunt, serui forma, i. quod ex semine Dauid factum est, quomodò aut qualiter exinanitus est, si assumpt⁹ est à Deo? Si autem hoc, quod in forma & æqualitate Dei existens, verbum seipsum exinanire dicitur, quomodò iterùm aut qualiter exinanitus est, si recusat exinanitionem? Exinanitio autem Dei verbi, quod vtiquè nescit pati immutationẽ, est aut agere & dicere quicquam de humanis propter dispensatiuam cõuentionem, quam habuit cum carne. Sed & si factus est homo, mysterij ratio nullo modo in natura ipsius nocebit eum. Mansit enim quod erat, & in humanitate exinanitus propter vitam & mundi salutem. Ergò non duabus personis, sed vni Christo & filio & Deo Euangelicas & sanctorum Apostolorum proponamus voces, & neque diuinam eius minorantes naturam & gloriam propter humana, neque negantes dispensationem, sed ipsius verbi factam credentes, qui propter nos incarnatus est. Ecce igitur apertissimè denominatus doctor hæreticã pestilentiam destruxit, hoc est, temerariam dissensionem voluntatum, quam cõtra Saluatorem nostrum colligere imperiti cõtendunt, prophanas intentiones easdem appellans, & prauitatem malorum intellectuum. Vndè viriliter reprobans eos, & nullatenùs penitùs aut contra Deitatem, aut contra humanitatem vnigeniti quamlibet dissensionem, vtpotè hæreticam & condemnabilem suscipiens, cõfirmat prudenter mysterij exinanitionem, per quam ipse, qui in forma & similitudine Dei est verbum cõsistens, nullatenùs recusauit operari & dicere humana propter conuentionem, quam habuit cum carne: pro quo ipsi vni & soli Christo ac filio & Deo Euangelicas sanctorumq; apostolorum de eodem applicat voces, quoniam neque diuinam eius minuit naturam propter humana, neq; propter diuina eius dispensationem denegat. Ergò secundantissimus ait Cyrillus: Euacuant illi exinanitionem vnigeniti Dei, & misericordẽ eius propter nos renuunt dispensationem, qui minimè eidem Saluatori quomodò homini propter nos facto tribuunt voces, per quas dicit, Pater, si potest fieri, transeat à me calix iste, in approbatiõe perfectę eius propter nos incarnationis, vtpotè de nostris nihil penitùs eodem recusante, omnia autem secundùm veritatem naturaliter comprobante, ea videlicet, quæ in nostra essentia demonstrãtur absque tantummodò peccato: sed alio extra saluatorem huiusmodi mysticæ orationis eius applicantes voces, & in interemptione ipsius dissentientem eum asserunt, vtpotè in eo hanc intelligere nolentes iuxta piam sanctorum patrum doctrinam. Factus nanque est homo Dei verbum, sicut ait denominatus doctor, non vt iterùm, sicut DEVS ante incarnationem agebat omnia, operetur & loquatur, sed multotiès propter officium dispensationis cum carne loquatur quoquè aliqua sicut homo. Hanc igitur habentes mysterij virtutem, quomodò non est inconueniẽs scandalizari, audientes fortasis humanè loquẽte eo? Loquitur enim vt homo, loquitur autem & vt Deus: in vtrisquè autem habens potestatem: non enim secundùm hæreticos dissensionem. Et dicebat quidem humanè: Nunc anima mea turbatur. diuinè autẽ, Potestatem habeo ponere eam, & iterùm potestatem habeo resumere eam. Potestatem habere ponere, & iterùm resumere animam, DEI verbi erat virtutis. Sicut igitur quandò dicit aliquid diuinum, cùm homo factus est, non scandalizamur, sed consideramus vnitum carni verbum: sic & quandò loquitur aliquid vt homo, non scandalizemur, considerantes quia propter nos factus est homo, & congrua humanitati loquitur, quam propter nos suscepit cum omnibus eidem appertinentibus naturaliter. Proprium est autem humanitatis plangere, conturbari, anxiari & recusare mortem, atque similia his pati. Quia igitur quammaximè quod assolet non per omnia volũtatis eius fuit, veruntamen propter salutem omnium & vitam, spontaneam fecit crucis passionẽ. Si enim non fecisset spõtaneam, dum & nimis contra volũtatem erat pati, qualis iam intelligeretur occasio vt oraret & diceret, Pater, si possibile est, transeat à me calix iste? Intende enim, quomodò contra voluntatem est Saluatoris passio, quoniã per omnia & omninò oportebat eum pati propter bona, quæ ex passione accedere noscuntur? Et ideò spontaneum hoc ipsum fecit propter nostram salutem. Nec enim increparet traditorem, vtpotè super omne malum excedentem, asserens quia melius illi erat priùs non nasci. Sed neque dignum esse omninò supplicij arbitraretur aliquandò suæ voluntatis ministrum, videlicet si eidem pati spõtaneum esset. Quoniam autem vt culpantem vlciscitur, quomodò non est apertissimum, quia vltra voluntatem sustinet passionem? Sed quia semèl factum est ex malitia Iudæorum, & ex calliditate diaboli exortũ, propria virtute viam salutis & vitæ manifestauit hominibus. Et hæc quidem memoratus Doctor. Veteres autem & noui hæretici, eiusdem doctoris prudentissimos sermones transgredientes, si quidem aliquid diuinè audierint loquentem Saluatorem aut facientem, quasi non scandalizantur. Si autem naturaliter quicquam humanum audierint, sinè dubio scandalizantur, minimè considerantes quia factus est homo, & quæ humanitati congruunt, locutus est & perficiebat, quam videlicet propter nos suscepit cum omnibus inhærentibus ei naturaliter.

Matth. 26. Iohan. 12. Iohan. 10. Matth. 26. Matth. 26.

ter. Sed arbitrantur isti sapientiores se ostẽdere sanctorum patrum, & dicunt ex proprio errore, quia propter hoc factum est homo Dei verbum, vt iterùm quomodò tantùm Deus ante incarnationem omnia agat, & loquatur diuinè, & nihil omninò humanum propter vtilitatem dispensationis carnis, tantumque in eorum phantasmate huius dispensationis positum esse mysterium, vtpotè nihil verbo secundùm nos loquente aut operante penitùs: sed & si quid locutum est, aiunt, nos tantùm simpliciter designat, non autem seipsum essentialiter factũ hominem demonstrat, cùm permanet perenniter ac naturaliter Deus. Ergò si propter hoc, quòd dicunt sancti patres in vtrisque habere Dominum & Deum nostrum potestatem, vt diuinè pariterque humanè operetur & loquatur, in approbatione vtriusq; naturæ ex quibus consistit, & quia spontanea & contra voluntatem erat ei passio, dissensiones aduersùs eum colligere properat in peremptione naturalium eius voluntatum & operationum, certum quia non solùm incarnationis eius denegant mysterium, sed & diuinitatis eius excludunt rationem, iniustum eum per indiscretam increpationem cognoscentes, si vtiquè, quomodò & pater perhibuit, suarum voluntatum ministrum damnauit. Nec enim intellexerunt, in tenebris suæ nouitatis deambulantes, incarnati Dei mysteria: & propterea decepti in eorũ dissensionibus corrupti sunt, & in necessitatibus suis absorpti sunt. Has enim dissensiones & necessitates in abnegatione quidem dispensationis, euacuationẽ autem paternæ doctrinę insipienter cõstruentes, diligentiùs ab eisdẽ patribus per nos successores eorum destructi sunt, vt in eis
Esa. 32. impleatur, quod à beato Esaia prudẽter dictum est: Stultus stulta loquetur, & cor eius vana intelliget, vt perficiat iniqua, & loquatur ad Dominum errorem. Sed quid faciet, ait post hæc, quandò omnes illos Dominus Deus in iudicium adduxerit, vt discernat inter eos, de quibus impiè gesserũt in eum?

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

QVoniam prædictis viris, id est, authoribus nouitatis cõceptum est cor inaudiens & inobediens, iuxta quod
Hier. 5. scriptum est, Declinauerunt & abierunt, & non dixerunt in cordibus suis, Timeamus Dominum DEVM nostrum: annunciare autem salutare eius, id est, verbum incarnationis iubemur fiducialiter, & ideò necessè est nobis hoc facere per tubas spiritales, id est, sanctos venerabiles patres. Audiamus ergò iterùm eũdem beatum Cyrillum, hæc prudentissimè prædicantem, vt nihil omninò negetur de naturæ nostræ vnitis in eo substantialibus proprietatibus, sed per omnia tentatum spontè propter nostrã salutem, absque tantummodò peccato Dominum & Deum nostrum Iesum Christum. Dicit enim, vt audiuimus per lectionẽ, ità: Quoniam sicut minimè mors destrueretur si non fuisset mortuus, ità in vnaquaq; passione carnis intellige. Si enim non formidaret, non vtiquè libera natura à formidine facta fuisset. Si non esset contristatus, non liberaretur à tristitia, nec vnquàm de his aliquàdò natura nostra secura fieri potuisset. Et in omnibus, quæ secundùm humanam naturam facta sunt, eandem rationem conseruans, inuenies carnis passiones in Christo motas fuisse, non vt obtineant sicuti & in nobis, sed vt motæ destruerentur per virtutem inhabitantis carni verbi, in melius transmutata natura. Hanc igitur habente humanitate eius misericordem secundùm venerabilium patrum doctrinã materiem, vt per hoc, quòd passiones permisit, quæ sinè vlla macula existunt, in se spõtè moueri, has robustiùs destrueret, & nostram de his liberaret naturam, vtpotè quæ non aliter posset liberari, nisi de his per passionem carnis spontè pro nobis experiretur, certum est, iuxta quod sæpiùs diximus, quoniam dispensationis denegat verbum, dissensionis illorum argumentatio, cùm minimè cõfitentur secùndùm sanctos patres, quia sicut per mortem mortem destruxit, ità & tristitia nostram tristitiam, & perturbatione atque timore timorem, & compendiosè passionibus voluntarijs omnes passiones nostræ naturæ. Sic enim non solùm hominem propter homines ostendebat se veraciter factum, per approbationem passionum nostræ naturæ, vnitam sibi substantialiter naturam demonstrans: sed & tentatori escam ipsas passiones propriæ carnis in deceptione illius spontè proferebat, secundùm Theologum Gregorium, qui dixit: Nostras enim tentationes ad prouocationem tentantis pertulit, vt stultum tentatorem ostẽderet. Oportebat enim per omnia illum decipi qui decepit, & comprimi per carnem, qui sub spe Deitatis subneruare Adam in transgressione demolitus est, vt condemnatio carnis per carnem solueretur mortificata morte. Quomodò enim per hominem mors introducta est, oportebat compassibiliter per incarnatum DEVM, proprium figmentũm per viscera misericordiæ non despicientem, vitam nostrę naturæ donari, quæ videlicet nulla morte destruitur, vtpotè nostram inobediẽtiam per suam obedientiam in se perimentem, quam humanè pro nobis ipse, qui incarnatus est, proprio ac naturali genitori, id est, DEO

& patri offerens, & obediens ei factus vsque ad mortem, mortem autem crucis, fructum suæ gloriosæ obedientiæ expetebat, ab ipso fieri nostræ naturæ, per semetipsum mediante eo & operante nostram libertatem, id est, calicis transitum. Et propterea dicebat cum reuerentia salutari: Pater, si potest fieri, trāseat à me calix iste. & exauditus pro sua reuerentia, dum & filius esset, sicut beatus Paulus Apostolus ait, mortis transitum fecit, destruens eam per se & in se per veram eius secundùm carnem ac venerandam resurrectionem, primogenitus factus ex mortuis, qui in mortuis liber consistit, vt noster liberator secundùm veritatem ostendatur, qui in peccato mortificati sumus. Hæc enī erat voluntas Dei & patris, & ipsius vnigeniti filij, & sancti spiritûs, id est, vnius sinè initio & naturaliter Deitatis, quatenùs per ipsum filium, qui nobis locutus est corporaliter, & propter nos, paternam vel diuinā eius voluntatem humanè per obedientiam perficiētem, calix à nobis, id est, pœna mortis saluatur, destructa mortificatione à vita: pro qua re & omnia assumens & vniens sibi substantialiter, quæ sunt nostræ naturę, sanauit, id est, carnem, animam, intellectum, operationem, voluntatem, per quas sponte Adam præceptum transgressus est: qui totus deliquit, & totus morte damnatus est, & proptereà nihilominùs indigentem sanari ab ipso, qui nostram quidem creauit naturam, postmodùm autem renouare dignatus est. Si enim dimidius culpâsset Adam, iuxta quod Theologus Gregorius ait, dimidius & assumptus est & saluatus. Si autem totus vnitus est, vtiquè totus vnitus est incarnato DEO, atque totus saluatus est. Igitur minimè nobis inuideant pro salute perfecta aduocati dissensionis, neque ossa tantummodò & neruos, effigiem quoquè hominis Saluatori adscribant. Nam si absque anima est humanitas eius, hoc & Ariani dicunt, vt in Deitatem passionem reducant, & quomodò ipsa mouente corpus, eadem vtiquè & passiones sustinente. Si autem animatus est, si quidem sinè intellectu, quomodò est homo? quia homo non est animal sinè intellectu: atque necessè erit secundùm figmentum quidem hominem eum esse, animam autem equi cuiusdam, aut bouis, siue alterius bruti animalis eum habere. & vtiquè hoc erit quod Saluator: ac per hoc deceptus sum ego à veritate, cùm alius honoratur, & alius glorificatur. Si autem intellectualis & non sinè intellectu est homo, intellectualis autem naturaliter per omnia & voluntarius est, sileant veraciter desipientes & credant, quoniam hoc, quod vnitum est Deo, hoc & saluatum est. Saluata est igitur assumpta ab incarnato DEO verbo cum nostra natura nostræ quoquè naturæ humana voluntas & operatio. Proptereà & voluntarius atque operarius naturaliter idem extitit in vtraque, ex quibus & in quibus naturis consistit, nostræ salutis. Ideoque Saluatoris orationem minimè in personalem diuisionem partiri presumant, vtpotè DEO verbo, sicut aiunt, salutarem volente passionem explere, carne autem eius contradicente ipsius voluntati, & dissentiente ab eo, Quoniam hæc hæreticæ vecordiæ sunt genuina, nostræ naturæ perfectionem in Christo DEO minimè admittentis. Ipse enim & vnus Dominus indiuisè, inseparabiliter sinè partitione volebat & nolebat, propter rationabiles nobis à sanctis patribus traditas prædicationes, cum quibus & hoc iterùm piè nos docere noscuntur. Nam humiles & misericordes atq; amatores Dei & quàm maximè benignos, dum hunc secundùm possibilitatem imitari contendimus, per suam orationem nos ipsos perficiebat Dominus. & humiles quidem atque misericordes, per hoc, quòd & tentationes orationibus euitamus, parcentes vtiquè persecutoribus, & nostram infirmitatem considerantes, iuxta ipsius Domini præceptum, qui ait: Orate, nè intretis in tentationem. & iterùm: Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Amatores autem DEI ex hoc, quòd obedire ei & promptè subijci desideramus, nullatenùs autem resistere voluntatibus eius, in nobis misericorditer progatis, dum ei fuerit placitum pati nos ad veram confessionem pietatis, quæ in ipso est. Horum nanque factus est nobis exemplum ipse, qui est naturaliter author vitæ Dominus Deus noster Iesus Christus, per hoc quòd spontè passus est carne pro nobis: in quem peccantes illi, per propria dogmata redarguuntur, quoniam voluntas malorum, sicut beatus Esaias ait, Iniqua consiliabitur, cōrrūpere sanos sermones fidei verbis iniquis. Pij autem sapienter consiliati sunt, & hoc cōsilium manet in æternum.

Philip. 2. Matth. 26. Hebr. 5. Coloss. 1. Apoc. 1. Psalm. 87. Matth. 26. Esa. 32.

Sancta Synodus dixit:

Licèt authores nouitatis, vt iam nobis ex omnibus approbatum est, vtpotè non solùm sermonibus eorum ab inuicem confusis, sed & hæreticorum doctrinis per omnia consonantibus eis, necnon paternis ac Synodalibus prædicationibus catholicę Ecclesiæ ab eis extraneatis, nō intellexerunt ominò, sicut per propheticum vaticinium dictum est, quoniam obscurati sunt, ne videant oculis suis, & intelligant cordibus suis venerabilium patrum nostrorum sana decreta & definitiones, quas posuerunt in cōseruatiōe orthodoxæ fidei. Sed & nos corde credentes in iustitiam, ore autem confitentes in salutem, consonanter & absque vlla nouitate, sicut ab eis percepimus, ità intransgressibiliter credimus vnū eundemq; filium

Esa. 6. Rom. 10.

filium Dominum nostrum & Deum Iesum Christum, perfectum eundem in Deitate, & eundem perfectum in humanitate, Deum verè, & hominem verè eundem, ex anima rationali & corpore, consubstantialem patri secundùm Deitatem, & consubstantialẽ nobis eundem secũdùm humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato: ante secula quidem de patre genitum secundùm Deitatem, in nouissimis diebus autem eundem propter nostram salutem ex Maria virgine Dei genitrice secũdùm humanitatem, vnum eundemque Christum filium Dominum vnigenitum, in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter agnoscendum, nusquàm sublata differẽtia naturarum propter vnitionem, magisq; salua indiminutè proprietate vtriusque naturæ, & in vnam personam atque subsistentiam concurrente, nõ in duas personas partitum atque diuisum, sed vnum & eundem filium vnigenitum, Deum verbum, Dominum Iesum Christum, & duas eiusdem sicuti naturas vnitas inconfusè, indiuisè, ità & duas naturales volũtates diuinam & humanam, & duas naturales operatiões diuinam & humanam, in approbatione perfecta & indiminuta, eundem veraciter esse perfectũ Deum & hominem perfectum secundùm veritatem, eundem atque vnum Dominum nostrum & Deum Iesum Christum, vtpotè volentem & operantem diuinè & humanè nostram salutem, sicut superiùs prophetæ de eo, & ipse Dominus noster Iesus Christus docuit nos, atque sanctorum patrum tradidit symbolum, & generaliter omnes sanctæ & vniuersales synodi, & omnis probabilium catholicæ Ecclesiæ doctorũ chorus. His itaque nobis piè atque orthodoxè, iuxta diuinitùs inspiratam doctrinam eorum, professis, consonanter dicimus omnes.

1 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & veraciter patrem & filium & spiritum sanctum Trinitatẽ in vnitate, & vnitatem in Trinitate, hoc est, vnum Deum in tribus subsistentijs consubstantialibus & æqualis gloriæ, vnam eandemque trium Deitatem, naturam, substantiam, virtutem, potentiam, regnum, imperium, voluntatem, operationem, inconditam, sinè initio, incomprehensibilem, immutabilem, creatricem omnium & protectricem, condemnatus sit.

2 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem ipsum vnum sanctæ & consubstantialis & venerandæ Trinitatis Deum verbum è cælo descendisse, & incarnatum ex spiritu sancto & Maria semper virgine, & hominem factum, crucifixum carne, propter nos spontè passum sepultumque, & resurrexisse tertia die, & ascendisse in cælos, atque sedentem in dextera patris, & venturum iterùm cum gloria paterna cum assumpta ab eo atque animata intellectualiter carne eius, iudicare viuos & mortuos, condemnatus sit.

3 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem Dei genitricem sanctam semperque virginem & immaculatam Mariã, vtpotè ipsum Deum verbum specialiter & veraciter, qui à Deo patre ante omnia secula natus est, in vltimis seculorum absque semine concepisse ex spiritu sancto, & incorruptibiliter eam genuisse, indissolubili permanente & post partum eiusdẽ virginitate, condemnatus sit.

4 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem ipsius & vnius Domini nostri & Dei IESV Christi duas natiuitates, tam ante secula ex DEO & patre incorporaliter & sempiternaliter, quamque de sancta virgine semper Dei genitrice Maria corporaliter in vltimis seculorum, atque vnum eundemque Dominum nostrum & Deum Iesum Christum consubstantialem Deo & patri secundùm Deitatem, & consubstantialem homini & matri secundùm humanitatem, atque eundem passibilem carne & impassibilem Deitate, circunscriptum corpore, incircunscriptum Deitate, eundem inconditum & conditum, terrenum & cælestem, visibilem & intelligibilem, capabilem & incapabilem, vt toto homine eodemque & DEO totus homo reformaretur, qui sub peccato cecidit, condemnatus sit.

5 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem vnam naturam Dei verbi incarnatam, per hoc quòd incarnata dicitur nostra substantia perfectè in Christo Deo & indiminutè, absque tantummodò peccato, significata, condemnatus sit.

6 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem ex duabus & in duabus naturis substantialiter vnitis, inconfusè & indiuisè vnum eũdemque esse Dominum & Deum IESVM Christum, condemnatus sit.

7 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem substantialem differentiam naturarum inconfusè & indiuisè in eo saluatam, condemnatus sit.

8 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur, propriè & secundùm veritatem naturarum substantialem vnitionem indiuisè & inconfusè in eo cognitam, condemnatus sit.

9 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem naturales proprietates Deitatis eius & humanitatis indiminutè in eo & sinè deminoratione saluatas, condemnatus sit.

 10 Si

10 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem duas vnius eiusdemque Christi Dei nostri voluntates cohærenter vnitas, diuinam & humanam ex hoc, quòd per vtranque eius naturam voluntarius naturaliter idem consistit nostræ salutis, condemnatus sit.

11 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem duas vnius eiusdemque Christi Dei nostri operationes cohærenter vnitas, diuinam & humanam, ab eo quòd per vtranque eius naturam operator naturaliter idem existit nostræ salutis, condemnatus sit.

12 Si quis secundùm scelerosos hæreticos vnam Christi DEI nostri voluntatem confitetur & vnam operationem, in peremptionem sanctorum patrum confessionis, & abnegationem eiusdem Saluatoris nostri dispensationis, condemnatus sit.

13 Si quis secundùm scelerosos hæreticos in Christo Deo in vnitate substantialiter saluatis, & à sanctis patribus nostris piè prædicatis duabus voluntatibus & duabus operationibus, diuinam & humanam, contra doctrinam patrum, & vnam voluntatem atque vnam operationem confitetur, condemnatus sit.

14 Si quis secundùm scelerosos hæreticos cum vna voluntate & vna operatione, quæ ab hæreticis impiè confitetur, & duas voluntates pariterque & operationes, hoc est, diuinam & humanam, quę in ipso Christo Deo in vnitate saluantur, & à sanctis patribus orthodoxè in ipso prædicantur, denegat & respuit, condemnatus sit.

15 Si quis secundùm scelerosos hæreticos Deiuirilem operationem, quod Græci dicunt θεανδρικὴν, vnam operationem insipienter suscipit, non autem duplicem esse confitetur secundùm sanctos patres, hoc est, diuinam & humanam, aut ipsam Deiuirilis, quæ posita est, nouam vocabuli dictionem vnius esse designatiuam, sed non vtriusque mirificæ & gloriosæ vnitionis demonstratiuam, condemnatus sit.

16 Si quis secundùm scelerosos hæreticos in peremptione saluatis in CHRISTO Deo essentialiter in vnitione, & sanctis patribus piè prædicatis duabus voluntatibus & duabus operationibus, hoc est, diuina & humana, dissensiones & diuisiones insipienter mysterio dispensationis eius innectit, & propterea Euāgelicas & apostolicas de eodem Saluatore voces non vni eidemque personę & essentialiter tribuit eidem ipsi Domino & Deo nostro Iesu Christo secundùm beatum Cyrillum, vt ostendatur Deus esse & homo idem naturaliter, condemnatus sit.

17 Si quis secundùm sanctos patres nō confitetur propriè & secundùm veritatem omnia, quæ tradita sunt & prædicata sanctę catholicæ & Apostolicæ Dei Ecclesiæ, perindeque à sanctis patribus & venerandis vniuersalibus quinque Concilijs vsque ad vnum apicem verbo & mente, condemnatus sit.

18 Si quis secundùm sanctos patres cōsonanter nobis pariterque fide non respuit & anathematizat anima & ore omnes, quos respuit & anathematizat nefandissimos hęreticos cum omnibus impijs eorum conscriptis vsque ad vnum apicem sancta DEI Ecclesia catholica & apostolica, hoc est, sanctæ & vniuersales quinque Synodi, & consonanter omnes probabiles Ecclesiæ patres, id est, Sabellium, Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem, Polemonem, Eutychem, Dioscorum, Timotheum Aelurum, Seuerum, Theodosium, Colluthū, * Themistium, Paulum Samosatenū, Diodorum, Theodorum, Nestorium, Theodulum Persam, Origenē, Didymum, Euagrium, & compendiosè omnes reliquos hæreticos, qui à catholica ecclesia reprobati atq; abiecti sunt, quorum dogmata diabolicæ operationis sunt genimina, & eos qui similia cum his vsque ad finem obstinatè sapuerunt aut sapiunt, vel sapere sperantur cum quibus meritò, vtpotè similes eis parique errore prędit os, ex quibus dogmatizare noscuntur, proprioque errori vitam suam determinantes, hoc est, Theodorum quōdàm episcopum Pharanitanum, Cyrum Alexandrinum, Sergium Constantinopolitanum, vel eius successores Pyrrhum & Paulum, in sua perfidia permanentes, & omnia impia illorum conscripta, & eos qui similia cum illis vsq; ad finem obstinatè sapuerunt, aut sapiunt, vel sapere sperantur, hoc est, vnam voluntatem & vnam operationem Deitatis & humanitatis Christi, & super hæc impijssimam ecthesin, quæ persuasione eiusdem Sergij facta est ab Heraclio quondàm Imperatore aduersùs orthodoxam fidem, vnā Christi Dei voluntatem, & vnam ex concinnatione definientem operationem venerari, sed & omnia, quę pro ea impiè ab eis scripta vel acta sunt, & illos qui eam suscipiunt, vel aliquid de his, quę pro ea scripta vel acta sunt, & cum illis denuò scelerosum Typum, qui ex suasione prædicti Pauli nupèr factus est à serenissimo principe Constantino Imperatore contra Catholicam Ecclesiam, vtpotè duas naturales voluntates & operationes, diuinam & humanā, quæ à sanctis patribus in ipso Christo DEO vero & Saluatore nostro piè prædicantur, cum vna voluntate & operatione, quæ ab hæreticis impiè in eo veneratur, pariter denegare & taciturnitate constringi promulgantem, & ꝓpterea cum sanctis patrib⁹ & scelerosos hęreticos ab omni reprehensione & condemnatione iniustè liberari definientem, in amputationem catholicæ Ecclesiæ defini-

tionū seu regulæ. Si quis igitur, iuxta quod dictum est, consonanter nobis omnia hæc impijssima hæreseos illorum dogmata, & ea quæ pro illis aut in definitione eorum à quolibet impiè conscripta sunt, & denominatos hæreticos, Theodorum dicimus, Cyrum & Sergium, Pyrrhum & Paulum non respuit & anathematizat, vtpotè catholicæ Ecclesiæ rebelles existentes, aut si quis aliquem de his, qui ab illis vel similibus corū in scripto vel sinè scripto quocunque modo vel loco aut tempore temerè depositi sunt aut condemnati, vtpotè similia eis minimè credētem, sed sanctorum patrum nobiscum confitentem doctrinam, vti condemnatum habet aut omninò depositum, sed non arbitratur huiusmodi quicunque fuerit, hoc est, siue episcopus, aut presbyter, vel diaconus, siue alterius cuiuscunque Ecclesiastici ordinis, aut monachus, vel laicus piū & orthodoxum, & catholicæ Ecclesiæ propugnatorem, atque in ipso firmiùs consolidatum, in quo vocatus est à Domino ordine, illos autem impios atq; detestabilia eorum pro hoc iudicia, vel sententias vacuas & inualidas atque infirmas, magis autē prophanas & execrabiles vel reprobabiles arbitratur, huiusmodi condemnatus sit.

19 Si quis ea, quæ scelerosi hæretici sapiunt, indubitanter professus atque intelligens, per inanem proteruiam dicit hæc pietatis esse dogmata, quæ tradiderunt ab initio speculatores & ministri verbi, hoc est dicere, sanctæ & vniuersales quinque synodi, calumnians vtique ipsos sanctos patres, & memoratas sanctas quinque synodos in deceptione simplicium, vel susceptione suæ prophanæ perfidiæ, huiusmodi condemnatus sit.

20 Si quis secundùm scelerosos hęreticos quocunque modo, aut verbo, aut tempore, aut loco terminos remouens illicitè, quos posuerunt firmiùs sancti Catholicæ Ecclesiæ patres, id est, sanctæ & vniuersales quinque synodi, nouitates temerè exquirere, & fidei alterius expositiones, aut typos, vel leges, aut definitiones, aut libellos, aut epistolas, aut conscripta, aut subscriptiones, aut testimonia falsa, aut synodos, aut gesta monumētorum, aut ordinationes vacuas & Ecclesiasticæ regulæ incognitas, aut loci seruaturas incōgruas & irrationabiles, & compendiosè, si quid aliud impijssimis hęreticis consuetum est agere, per diabolicā operationem tortuosè & callidè agit cōtra pias orthodoxorum catholicę Ecclesię, hoc est dicere, paternas eius & Synodales prędicationes, ad euersionē syncerissimę in Dominum Deum nostrum cōfessionis, & vsq; in finem sinè pœnitentia permanet hęc impiè agens, huiusmodi in secula seculorum condemnatus sit. & dicat omnis populus, Fiat fiat.

Psalm. 40. [illegible] Iudith. 10. 13. 15.

His itaq; à nobis piè promulgatis, & cum omni subtilitate, secundùm Dominicā prę-ceptionem, zizania quidē & omnes facientes scandala, cum paleato & hęretico intellectu eorum, igni canonicę sententię ex apostolica authoritate proijciētes, triticum aūt orthodoxæ & Apostolicæ fidei nostrę Christianorum in horreum, id est, catholicā Ecclesiam per ventilabrum paternæ doctrinæ firmiùs congregantes, victrices ei cum propheta Sophonia canimus hymnos: Gaude nimis, ô filia Sion, prędica filia Hierusalem, lætare & exulta ex toto corde tuo filia Hierusalem. Abstulit Dominus à te iniquitates aduersariorum tuorum, liberauit te de manu inimicorum, Dominus in medio tui, nō videbis mala vltrà, omni explosa nouitate hæretica, & omni cōfirmata in te orthodoxa fide in possessione vitę ęternæ. Per ipsum Christum Dominum Saluatorem animarū nostrarum, cui gloria, honor, veneratio, imperium cum patre & sancto spiritu nunc & semper, & in secula seculorum, Amen. Et subscriptio:

Matth. 13. Soph. 3.

Martinus, gratia DEI episcopus sanctæ catholicæ atque Apostolicæ Ecclesiæ vrbis Romæ, huic definitioni confirmationis orthodoxæ fidei, & damnationi Sergij Constantinopolitani quondàm episcopi, Cyri Alexandriæ antistitis, Theodori item episcopi, Pyrrhi atque Pauli item Constantinopolitan. episcop. cum hęreticis eorum scriptis, statuens subscripsi.

Maximus, episcopus sanctæ Aquileiensis ecclesiæ, huic definitioni cōfirmationis orthodoxæ fidei, & damnationi Sergij Constantinopolitani quondàm Episcopi, Cyri Alexandriæ antistitis, Theodori item episcopi, Pyrrhi atq; Pauli item Constantinopolitan. episcop. cum hęreticis eorum scriptis, statuens subscripsi.

Deusdedit episcopus sanctæ Caralitanæ ecclesiæ, huic definitioni cōfirmationis orthodoxæ fidei, & damnationi Sergij Constantinopolitani quondàm episcopi, Cyri Alexandriæ antistitis, Theodori itē episcopi, Pyrrhi atq; Pauli item Constantinopolitan. episcop. cum hæreticis corū scriptis, statuens subscripsi.

Maurus Cæsenatis ecclesiæ episcopus, & Deusdedit presbyter, locum agentes Mauri sanctissimi episcopi Rauennatis ecclesiæ, huic definitioni cōfirmationis orthodoxæ fidei, & damnationi Sergij Constātinopolitani quondàm episcopi, Cyri Alexandriæ antistitis, Theodori item episcopi, Pyrrhi atque Pauli item Constantinopolitan. episcop. cum hęreticis corū scriptis, statuentes subscripsimus.

Sergius episcopus sanctæ Tempsanensis ecclesiæ, vt suprà.

Reparatus episcopus sanctæ Mantuarianensis ecclesiæ, vt suprà.

Epi-

Epiphanius episcopus sanctæ Albanensis ecclesiæ, vt suprà.
Benedictus episcopus sanctæ Aiacensis ecclesiæ, vt suprà.
Iulianus episcopus sanctæ *Hortanensis ecclesiæ, vt suprà.
Papinius episcopus sanctæ Vibonensis ecclesiæ, vt suprà.
Maximus episcopus sanctę Pisaurensis ecclesiæ, vt suprà.
Lucianus episcopus sanctæ Leontinensis ecclesiæ, vt suprà.
Viator episcopus sanctæ * Hortonensis ecclesiæ, vt suprà.
Bonitus episcopus sanctæ Formianę ecclesię, vt suprà.
Maiorianus Episcopus sanctæ Prænestinę ecclesię, vt suprà.
Germanus episcopus sanctę Numanensis ecclesiæ, vt suprà.
Laurentius episcopus sanctæ Perusinæ ecclesię, vt suprà.
Carosus episcopus sanctę Faralitanę ecclesię, vt suprà.
Martianus episcopus sanctę Mebiensis ecclesię, vt suprà.
Barbatus episcopus sanctę Sutrinę ecclesię, vt suprà.
Calumniosus episcopus sanctę Alesinę ecclesię, vt suprà.
Peregrinus episcopus sanctę Messanensis ecclesię, vt suprà.
Romanus episcopus sanctę Cerellitanę ecclesię, vt suprà.
Crescentius episcopus sanctę Lucrensis ecclesię, vt suprà.
Felix episcopus sanctę Agrigentinę ecclesię, vt suprà.
Marcellinus episcopus sanctę Clusinatis ecclesię, vt suprà.
Geminianus episcopus sanctæ Volaterranę ecclesię, vt suprà.
Marinianus episcopus sanctę Populoniensis ecclesię, vt suprà.
Luminosus episcopus sanctę Tifernistiberinorum ecclesię, vt suprà.
Potentinus episcopus sanctæ Belliternensis ecclesię, vt suprà.
Maurus episcopus sanctę Tuscanensis ecclesię, vt suprà.
Martinus episcopus sanctę Gabinatis ecclesię, vt suprà.
Adeodatus episcopus sanctę*Spoletinę ecclesię, vt suprà.
Iohannes episcopus sanctę Pæstanensis ecclesię, vt suprà.
Gaudiosus episcopus sanctę Reatinę ecclesię, vt suprà.
Laurentius episcopus sanctę Taurianensis ecclesię, vt suprà.
Iohannes episcopus sanctę Trapeianę ecclesię, vt suprà.
Luminosus episcopus sanctę Salernitanę ecclesię, vt suprà.
Sabbatius episcopus sanctę Buxentis ecclesię, vt suprà.
Iohannes episcopus sanctę Tarantinę ecclesię, vt suprà.
Rufinus episcopus sanctę Sipontinę ecclesię, vt suprà.
Adeodatus episcopus sanctę Amerinę ecclesię, vt suprà.
Gaudiosus episcopus sanctę Capuanę ecclesię, vt suprà.
Bonitus episcopus sanctę Ferentinatis ecclesię, vt suprà.
Maurus episcopus sanctę Senogalliensis ecclesię, vt suprà.
Maurosus episcopus sanctę Anconitanę ecclesię, vt suprà.
Bonus episcopus sanctæ Ficuclensis ecclesiæ, vt suprà.
Fortunatus episcopus sanctæ Auximatis ecclesiæ, vt suprà.
Thomas episcopus sanctæ Lunensis ecclesiæ, vt suprà.
Bonitus episcopus sanctæ Ferentispolimartiæ ecclesiæ, vt suprà.
Maximus episcopus sanctæ Trocalitanæ ecclesiæ, vt suprà.
Paschalis episcopus sanctæ Blandanæ ecclesiæ, vt suprà.
Luminosus episcopus sanctæ Marsensis ecclesiæ, vt suprà.
Gloriosus episcopus sanctæ Camerinæ ecclesiæ, vt suprà.
Decoratus episcopus sanctæ Tiburtinæ ecclesiæ, vt suprà.
Amabilis episcopus sanctæ Hortensis ecclesiæ, vt suprà.
Albinus episcopus sanctæ Portuensis ecclesiæ, vt suprà.
Palumbus episcopus sanctæ Fundanę ecclesiæ, vt suprà.
Theodosius episcopus sanctę Cotronensis ecclesiæ, vt suprà.
*Scholasticus episcopus sanctæ Fanensis ecclesię, vt suprà.
Elias episcopus sanctæ Lilybętanę ecclesiæ, vt suprà.
Aquilinus episcopus sanctæ Assisinatis ecclesiæ, vt suprà.
Eusebius episcopus sanctæ Atcilanæ ecclesię, vt suprà.
Martinus episcopus sanctæ Centumcellensis ecclesiæ, vt suprà.
Iubentinus episcopus sanctæ Stabiensis ecclesię, vt suprà.
Maurus episcopus sanctæ Senatis ecclesię, vt suprà.
Lætus episcopus sanctę Lucanę ecclesię, vt suprà.
Theodorus episcopus sanctæ Rosellensis ecclesię, vt suprà.
Andreas episcopus sanctę Hydruntensis ecclesiæ, vt suprà.

Iustus Episcopus sanctę Taurianensis ecclesię, vt suprà.

Felix episcopus sanctæ Panormitanæ ecclesiæ, vt suprà.

Laurentius episcopus sanctæ Tudertinæ ecclesiæ, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctæ Carinensis ecclesiæ, vt suprà.

Albinus episcopus sanctæ Signensis ecclesiæ, vt suprà.

Augustinus Episcopus sanctæ Squillacinæ ecclesiæ, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctæ Rhegitanæ ecclesiæ, vt suprà.

Barbatus episcopus sanctæ Cumanensis ecclesiæ, vt suprà.

Felix episcopus sanctæ Terracinensis ecclesiæ, vt suprà.

Oportunus episcopus sanctæ Anagninæ ecclesiæ, vt suprà.

Firminus episcopus sanctæ Bleranæ ecclesiæ, vt suprà.

Iouianus episcopus sanctæ Firmianæ ecclesiæ, vt suprà.

Anastasius episcopus sanctæ Narniensis ecclesiæ, vt suprà.

Theodorus episcopus sanctæ Tyndaritanæ ecclesiæ, vt suprà.

Sapientius episcopus sanctæ Numentanæ ecclesiæ, vt suprà.

Maximus episcopus sanctæ * Mesinatis ecclesiæ, vt suprà.

Gratiosus episcopus sanctæ Nepesinæ ecclesiæ, vt suprà.

Leontius episcopus sanctæ Neapolitanæ ecclesiæ, vt suprà.

Oportunus episcopus sanctæ Pisanæ ecclesiæ, vt suprà.

Donatus episcopus sanctæ Marianensis ecclesiæ, vt suprà.

Bonosus episcopus sanctæ Alerinæ ecclesiæ, vt suprà.

Peregrinus episcopus sanctæ Lyparitanæ ecclesiæ, vt suprà.

Boëthius episcopus sanctæ Cornensis ecclesiæ, vt suprà.

Valentinus episcopus sanctæ Turritanæ ecclesiæ, vt suprà.

Luminosus episcopus sanctæ * Bonensis ecclesiæ, vt suprà.

Crescis episcopus sanctæ * Libiensis ecclesiæ, vt suprà.

Stephanus episcopus sanctæ * Popiliensis ecclesiæ, vt suprà.

Callionistus episcopus sanctę Adrianensis ecclesiæ, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctæ Vicosabinatis ecclesiæ, vt suprà.

Potentius episcopus sanctæ * Potensis ecclesiæ, vt suprà.

Leontius episcopus sanctæ Fauentinatis ecclesiæ, vt suprà.

Donatus episcopus sanctæ Sassinatis ecclesiæ, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctæ Vnnogoritanæ ecclesiæ, vt suprà.

Stephanus episcopus sanctæ Doresis ecclesiæ, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctæ Gabopolitanæ ecclesię, vt suprà.

Et Victorianus episcopus sanctæ Vzalensis ecclesiæ, vt suprà.

ET QVI POST SYNODVM *consentientes subscripserunt:*

Iohannes Episcopus sanctæ Mediolanensis ecclesiæ, omnibus synodaliter definitis à sanctissimis vobis in confirmationem orthodoxæ fidei sanctorum patrum & vniuersalium quinque Côciliorum, atque depositionem omnium hæreticorum, qui ab eis anathematizati sunt, vel impiæ hæreseos illorum, atque eorum, qui nunc exorti sunt in destructionem orthodoxæ fidei, hoc est, Theodori quondàm Episcopi Pharanitani, Cyri Alexandrini, Sergij Constantinopolitani, & successorum eius Pyrrhi & Pauli, omniumque hæreticorum eorum conscriptorum, vel impiæ expositionis atque scelerosi Typi, quæ ab eis confirmata sunt, consentiens subscripsi.

Iustinus Episcopus sanctæ Caralitanę ecclesię insulę Sardinię, vt suprà.

Malliodorus Episcopus sanctę Dortonensis ecclesię, vt suprà.

Epistola Martini papæ & Synodi ad oës Christifideles.

MArtinus seruus seruorum Dei, atque per gratiam eius Episcopus sanctæ Catholicę atque Apostolicę Ecclesię vrbis Romę, vnà cum sancto Concilio nostro reuerendissimorum sacerdotum, regulariter huc nobiscum venientium in confirmatione pijssimorum catholicę Ecclesię dogmatum, his qui coęqualem nobis sortiti sunt fidem Domini & Saluatoris nostri IESV CHRISTI per lauacrum regenerationis, in omni loco dominationis eius, qui peregrinantur in sanctitate & iustitia, spiritalibus fratribus nostris Episcopis, presbyteris, diaconis, abbatib' monasteriorum, monachis, continentibus atque catholicę Ecclesię vniuersę, sanctęque plenitudini: Gratia vobis & pax multiplicetur in agnitione & communione sancti spiritûs, in hæreditatem incorruptibilem & immarcescibilem, conseruatam ante constitutionem mûdi, nunc autem manifestatam in nobis, qui credimus in Iesu CHRISTO Domino nostro, qui omnia nobis donauit, quę ad vitam & pietatem respiciunt, per salutarem prędicationem, vt in hoc permanentes semper & instructi per concordię synceritatem superædificemus fundamento sanctorum apostolorum & prophetarum, in ipso summo angulari lapide CHRISTO, qui super omnia DEVS existit & saluator nostrarum anima- 1. & 2. Pet. 1. Ephe. 2.

animarum, in quo omnis ædificatio constructa, crescit in augmentum eius per architectoniam spiritus in regale sacerdotium & templum sanctum, qualiter in eo proficientes à gloria in gloriam, virtutes annunciemus eius, qui de tenebris nos vocauit in illud admirabile lumen suum, apud quem non est commutatio, nec momenti obumbratio, omnium autem bonorum perfectio: ex quo illuminati, tenemus in eum confessionem immobilem, donèc occurramus omnes in vnitatem fidei & in agnitionem eius, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis eius, vt iam non simus paruuli fluctuantes, & circunferamur omni vento doctrinæ, in nequitia hominum, in astutia ad machinationem erroris diaboli, qui semper propria festinat operari in filios diffidentiæ. Itaque notum facimus vobis, dilectissimi fratres, quod & vos sinè dubio nobiscum cognoscitis, vigilantem & benè zelantem in DEVM habentes proprium, quoniam catholica Dei & apostolica Ecclesia in quiete & pace consistente, velutì leones rugientes & quærentes quem deuorarent subintroiérunt quidam homines, qui olim perscripti sunt in hoc iudicium impietatis spontè procedere, hoc est, Theodorus quondàm Episcopus Pharanitanus, Cyrus Alexandriæ, Sergius Cōstantinopolitanus vel eius successores, Pyrrhus & Paulus, magni DEI & Saluatoris nostri dispensationem in hæreticam nouitatem retorquentes, & eum qui emit eos, CHRISTVM Dominum denegantes, ex hoc quòd in scripto asserunt minimè eum habere secundùm formam serui, vel secundùm quod propter nos factus est homo, voluntatem aut operationem naturalem, sed sinè substantia eum siue natura, & non solùm sinè anima, & irrationabilem, & insensibilem secundùm eos existere: quia sicut nos gloriosi Ecclesiæ patres docuerunt, quicquid absque voluntate consistit & operatione, ab omni caret substantiali natura: pro qua & ipsum gloriæ DEVM & Dominum nostrum IESVM CHRISTVM per vtranque, ex quibus consistit naturis atque adpertinentibus eisdem naturalibus proprietatibus perfectum esse in omnibus, absque tantummodò peccato, prædicârunt. Si ergò perfectum in omnibus, quomodò non & in voluntate & operatione secundùm nostram naturam? Certum est enim, quia proprietas naturalis nostræ substantiæ, consistit essentialis eius operatio & voluntas, qua proprietate amputata, vtiquè & ipsa natura cum illa perimitur, quia iam cognosci natura nullo modo potest per essentialem designantem eam naturalem proprietatem. Propterea & pari numero

[Margin: 1.Pet.2. — Iaco.1. — Heb.10. — Ephe.4. — 1.Pet.5. — Iudæ 1.]

vnitis substantialiter ei naturis, eiusdem voluntates & operationes sapere nobis tradiderunt, hoc est, increatam & creatam, diuinam & humanam, cohærenter vnitas, vt testantur verba eorum actibus nostris in approbatione veritatis inserta, & super omnē radium solis nitentia. Igitur eorundem sanctorum patrum, qui hæc nos docuerunt, rectam viam, hoc est, orthodoxam confessionem superiùs dicti contrarij veritatis respuentes ac derelinquentes, ambulauerunt in viam Balaam de Bosor, hoc est, in perfidia hæreticorum, & in spontaneo eorum errore effusi sunt, atque in contradictione inobedientiæ suæ obdurati sunt, sidera existentes erroris, & nubes sinè aqua, necnon arbores autumnales, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatæ, fluctus feroces maris, spumantes proprias confusiones, quibus caligo tenebrarum in æternum conseruata est minimè pœnitentibus, sed huc illucque maculam propriæ hæreseos absque timore iactantibus, qui commutauerunt veritatem DEI in mendacium, & coluerunt & præposuerunt catholicæ Ecclesiæ pijs dogmatibus hæreticorum seductiosa conscripta, properantes omnibus modis aut decipere simpliciores, aut persequi eos qui in Domino permanent. Quid iam & in plures orthodoxos viros operati sunt, corporaliter eos afficientes, quoniam animam captare non valuerunt, in petra orthodoxæ fidei illorum collisi. Ideoque propter prauas eorum adinuentiones, & prauiora nouitatis commenta, & in interiora cordis, iuxta beatum Hieremiam, conturbati catholicæ recordationis antecessores nostri pontifices, non destiterunt admonentes eos & contestantes recedere à sua huiusmodi hæresi, & sanam doctrinam amplecti, nè quandò irascatur Dominus, & pereant funditùs de via iustorum, hoc est, pia sanctorum patrum confessione. Hoc autem consultissimè non solùm ipsi effecisse noscuntur, sed & alij plures diuersas prouincias habitantes reuerendissimi Episcopi, & maius est dicere, generalitates Synodorum per sua scripta non solùm inuitantes emendare propriam hæresim, sed & nos ipsos, id est, Apostolicam nostram sedem coniurantes, & protestantes erigere se secundùm regularem authoritatem, & non vsq; ad finem per tot tempora permittere contrariorum nouitatem sanctas DEI Catholicas depasci Ecclesias. Ideoque ex omnibus penè sacerdotibus cum charitate admoniti, non inclinauerunt aurem suam ad audiendam vocem postulantium eos, neque cordis sui ceruicem mitigare voluerunt, vt conuerterētur ad Deum. Sed quod ait Dominus de inobediētibus, hoc & in eis prouenire certú est. Dicit enim per prophetam

[Margin: 2.Pet.2. — Iudæ 1. — Rom.1. — Hier.4. — Psal.2. — Authoritas Sedis Apostolicę.]

tam: Misi ad eos omnes seruos meos prophetas, per diem consurgens diluculo, & mandaui, & non audierunt me, nec inclinauerunt aurem suam, sed indurauerunt ceruicem super petram. Quàm vilis es facta, nimis iterans vias tuas? Addere peccata super peccata properauerunt, humanitatem saluatoris atque Deitatem eius blasphemare ac denegare per impijssimũ Typum, qui ex maligna instigatione illorum factus est contra immaculatam nostram Christianorum fidem à serenissimo principe, definientes in eodem Typo, nec vnam nec duas voluntates aut operationes, hoc est, neque diuinam neque humanam voluntatem & operationem in ipso Saluatore nostro quempiam omninò confiteri. Hæc autem prædicauerunt, vt non solùm in humana eius natura, sed etiàm in vtraque, omninò cum sinè voluntate & operatione, hoc est, absque natura & essentia esse denuncient, quatenùs cum perfidis hæreticis & orthodoxos patres abijciant, & cum scelerosorum virorum vocibus, hoc est, vna voluntate & operatione, pariter denegari faciant orthodoxorum doctrinas, id est, duas eiusdem CHRISTI voluntates & operationes, sicuti & naturas vnitas inconfusè & indiuisè, promulgantes illicitè, etiàm sinè repræhensione vel condemnatione, consistere in suis confessionibus hæreticos, hoc est, in ipsa, quæ ab eis prædicatur, vna voluntate & operatione, atque eadem sinè periculo libertate perfrui eos, qui in dogmatibus repræhenduntur, hæreticos, cum eis, qui in doctrina vsque in finem irrepræhensibiliter delucescunt, sanctis patribus: quod vtiquè catholicæ Ecclesiæ sacratissimas regulas destruere certum est, magìs autem totius à DEO inspiratæ doctrinæ sanctam prædicationem, quæ nullatenùs noxios excusat, neque liberat de iudicio culpantes cum innoxijs. hoc enim prauum & diuinæ æquitatis est alienum. Quoniam autem & illud cum cæteris contrarij præsumpserunt, in deceptione simplicium & cooperimentum suarum prauitatum, in scripto audacter proferre impijssimæ suæ nouitatis inualida dogmata, dicentes, hæc esse pietatis dogmata, quæ tradiderunt hi, qui ab initio speculatores & ministri verbi facti sunt, & sequenter successores eorum à DEO inspirati Ecclesiæ patres, sanctæ & vniuersales quinque Synodi: ideò consultissimè pertractantes terribile esse & diuinam prouocans indignationem hæc omnia despicere, quæ oppugnant catholicam Ecclesiam, vt nè condemnemur, vtpotè imperfectos atque inefficaces habentes intellectus animæ ad discernendum malum & bonum, prompti secũdùm gratiam Dei cõuenisse dinoscimur in hac Romana Christianissima ciuitate, ad confirmationem quidem pijssimorum Ecclesiæ prædicationum, condemnationem autem impijssimorum nouitatis dogmatum, per similitudinem decessorum nostrorum sanctorum patrum, quinque per synceram concordiam & in idipsum DEO amabilem conuentionem destruxerunt hæresim, & omnes hæreticos superâsse noscuntur, eripientes de eorum errore catholicam Ecclesiam. Quæ enim ex sacra concursione, hoc est, spiritali consonantia sanctorum patrum exequuntur, validiorem habent contra aduersarios & inexpugnabilem virtutem. In ore enim, inquit, duorum vel trium testium stabit omne verbum: & funiculus triplex difficilè rumpitur, & frater qui adiuuatur à fratre, quasi ciuitas firma: præualebit autem sicuti fundatum imperium. Propterea & nos, vt dictum est, secundùm indiuisam communionem spiritûs in idipsum conuenientes, properauimus per gestorum seriem comparationem adinuicèm per distinctionem discretam efficere, tam sanctorum patrum & vniuersalium quinque Synodorum sacras promulgationes, & dogmata infidelium hæreticorum tam anteriorum, quamque nunc emergentium contra fidem cum impia eorum Ecthesi, necnon impijssimo Typo ꝓferẽtes, vt om̃ibus ostẽdamus relegentibus differẽtiam luminis & tenebrarum, hoc est, claræ patrum doctrinæ, & temulentæ hæreticorum vesaniæ, & quia nulla communia hæreticis existunt cum sanctis patribus, sed quantùm distat oriens ab occasu, tantumq́; distant impij hæretici verbo & mente ab à Deo inspiratis viris. Propterea sanctos quidem patres sententialiter confirmauimus cum omnibus sacris prædicationibus eorũ, necnon eis, qui nobiscum syncerè ipsos & easdem suscipiũt. Impios autem hæreticos, cum omnibus prauissimis dogmatibus eorum, & impiã Ecthesin vel impijssimũ Typum, & omnes, qui eos vel quicquam de his, quæ exposita sunt in eis, suscipiunt aut defendunt, seu verba pro eis faciunt, in scripto anathematizauimus, vt & vos omnes, qui per omnem orbem terrarum inhabitare noscimini pij & orthodoxi, hęc piè à nobis gesta cognoscentes pro tuitione catholicæ Ecclesiæ, consonanter nobiscum similia exequamini, & omnes quidem sanctos patres confirmetis in scripto, consonantes illis nobisque in orthodoxa fide, anathematizetis autem omnes hæreticos, qui præsumptiuè hanc olim & nunc expugnauerunt, vnà cum scelerosa Ecthesi & impijssimo Typo, sed & qui eos aut quiddã de his, quæ ab eis implicitè exposita sunt, susceperint, quatenùs fructum piæ cõfessionis, vestrarum animarum hæreditare valeatis salutem. Propterea enim ea, quæ à nobis pro catholi-

Marginal notes: Hier. 7. — Hier. 5. — Hier. 2. — Deut. 19. — Matth. 18. — Eccle. 4. — Prou. 18. — Hæretici nihil habent commune cum patribus.

Catholica Ecclesia synodaliter gesta sunt, omnibus direximus, vt nostri studij perficientes opus, nos quidem ipsos innoxios esse approbemus coram Deo & electis angelis, ante quos ab eo iudicãdi sumus cum eis, qui hæc à nobis susceperint, in terribili eius aduentu: inexcusabiles autem eos, qui non obediunt demonstremus, vtporè nullam habentes occasionem pro sua perfidia post veritatis ostensionem, Domino dicente: Si non venissem & locutus eis fuissem, peccatum non haberent: nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Sed & Apostolus iterùm perhibet: Consideremus inuicèm in prouocatione charitatis & bonorum operum, non deserentes collectionem nostram, sicut est consuetudinis quibusdam, sed consolamini, & tanto magis, quanto videremus appropinquantem diem. Voluntariè enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur hostia pro peccatis: terribilis autem quædam expectatio iudicij, & ignis æmulatio, quæ consumptura est aduersarios. Scimus enim dicẽtem: Mihi vindictam, & ego retribuam, dicit Dominus. Propter quod præmuniens nos præcepit, dicens: Et tu fili hominis, loquere ad filios populi tui, & dices ad eos: Terra super quã inductus fuerit gladius, & tulerit populus terræ virum vnum de nouissimis suis, & cõstituerit eum super se speculatorem, & ille viderit gladium venientem super terram, & cecinerit buccina, & annunciauerit populo: audiens autem quisquis ille sonitum buccinę, non se obseruauerit, veneritque gladius & tulerit eum, sanguis illius super caput ipsius erit: quia sonum buccinæ audiuit, & non se obseruauit: sanguis eius in ipso erit. Si autem custodierit, animam suam saluauit. Quòd si speculator viderit gladium venientẽ, & non insonuerit buccina, & populus non se custodierit, veneritq; gladius & tulerit de eis animam, ille in iniquitate sua captus est, sanguinem autem eius de manu speculatoris requiram. Propter quod testificamur omnibus in hodiernum diem, sicut inquit beatus Paulus, quia mundi sumus à sanguine omnium vestrûm. Non enim subtraximus nos nõ annunciare omnibus, quæ tradita est nobis à sanctis patribus & Synodis orthodoxã cõfessionem per ea, quę nupèr apud nos synodaliter gesta sunt. Attendite itaque vobis & omni gregi, in quo vos spiritussanctus constituit Episcopos, regere Ecclesiam DEI, quam acquisiuit proprio sanguine, vt non sit qui vos decipiat aut seducat in subtilitate sermonis per philosophiam & inanem fallaciam. Apertissimè enim spiritussanctus per apostolum dicit, Quia in nouissimis temporibus recedent quidam à fide, attendentes spiritibus seductoribus & doctrinis dæmoniorum, in hypocrisi mendaciloquorum, cauteriatam habentium suam conscientiam. Propter quod vigilate & orate, vt non intretis in tentationem: quæ mentis transgressio operatur in his, qui non crediderunt veritati, sed consenserunt iniquitati, eò quòd charitatem veritatis non perceperunt, vt salui fierent. DEVS enim intentator malorum est, ipse autem neminem tentat. Vnusquisque verò tentatur à concupiscentia sua abstractus & illectus. Deindè concupiscentia cùm conceperit, parit peccatum: peccatum verò, cùm consummatum fuerit, generat mortem. Nolite itaque errare fratres mei dilectissimi, doctrinis varijs & extraneis circunducti: & licèt nos aut angelus de cælo euangelizauerit vobis, præter quod accepimus tam à sanctis Apostolis & probabilibus patribus & vniuersalibus quinque synodis anathema sit. Igitur sicut prædiximus, & nunc iterùm dicimus: Si quis vobis euangelizauerit præter id, quod accepimus ex ipsis, anathema sit. Modò autem hominibus suademus, an DEO? aut quærimus hominibus placere? Si adhuc hominibus placerem, inquit beatus Paulus, CHRISTI seruus non essem. Sicut ergò accepistis CHRISTVM à sanctis prædicatoribus, sic in eum credite, bonum depositum vsque in finem custodite per spiritumsanctum, qui habitat in vobis: quoniam firmum fundamentum DEI stat, habens signaculum hoc: Nouit Domin' qui sunt ei'. &, Discedat ab iniquitate omnis qui inuocat nomen Domini. Propterea fratres prophanas vocum nouitates euitantes, nullatenùs eos qui de terra clamant, & non ex ore Domini loquuntur, suscipiatis aduersùs fidem Typos, aut leges, vel definitiones aut expositiones hęreticas agnoscentes, quoniam hæc omnia requisiturus & iudicaturus est ipse gloriæ Dominus, & quia nullus hominum, quorum sicut fœnum dies illorum, pro nobis crucifixus est, neque in nomine cuiusquam eorum baptizati sumus, sed in mortem CHRISTI DEI per lauacrum regenerationis renouati dinoscimur, qui crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato: maximè apertissimè considerantes, quoniam & per se sua dogmata destruunt contrarij. Dicit enim Dominus: Omne regnum in se diuisum, non stabit, & omnis sententia & lex aduersùm se diuisa, non stabit: & si Typus destruit Ecthesin, sed & Ecthesis destruit Typum, illa quidem dicens vnã habere, hic autẽ asserẽs non vnam habere Dominũ nostrum volũtatem & operatiõem: ergò in se diuisum est vtrunque, & quomodò stabit aduersariorũ hæresis, magìs à semetipsa inualida & inanis existens, quàm à nobis destructa? Ergò nullo modo per transitoriam vmbram, potiùs

[Margin notes: Iohan.15. Heb.10. Deut.32. Ezech.33. Act.20. Colos.2. 1.Tim.4. Matth.26. 2.Thess.2. Iaco.1. Hebr.13. Gal.1. Ibid. 2.Tim.1. 2.Tim.2. hæretici sua ipsorũ dogmata euertunt. Matth.12.]

tiũs autem corruptelam dissolutá, Christi Dei vestram orthodoxam fidem amittatis, mirantes personas quæstûs causa: quoniam sicut flos fœni transiet. Exortus est enim sol cum ardore, & arefecit fœnum, & flos eius decidit, & decor vultús eius deperijt. Itâ & diues in itineribus suis marcescit, vt nè pro dilectione mundi compatientibus nobis, dicatur etiàm de nobis: Dilexerunt gloriam hominum magis, quàm gloriam solius Dei, & subiaceamus æterno iudicio. Horrendum est, fratres, incidere in manus Dei viuentis, qui protestatur, dicens: Quicunq; me negauerit, & verba mea coram hominibus, negabo & ego eum coram patre meo, qui in cælis est. Reuelatur enim ira Dei de cælo super omnem impietatem & iniustitiam hominum, qui veritatem per illicitam hæresin expugnant aut denegãt, quia quod notum est Dei, manifestum factum est in illis. Deus enim illis manifestauit hoc per sanctos Apostolos, & prophetas, & doctores, & vniuersales quinque Synodos, quorum dogmata lex catholicæ Ecclesiæ existunt: & tamen his omnibus propriam nouitatem præposuerunt. Nemo ergò vos seducat inanibus verbis. Propterea enim venit ira Dei super filios diffidentiæ. Nolite ergò effici comparticipes dogmatum eorum, neque communicetis infructuosis verbis illorum: magìs autem & redarguite: quoniam cœtus præuaricatorum sunt, & extenderunt linguam suam quasi arcum mendacij, & non veritatis. Completum est in eis, quia de malo ad malum egressi sunt, & me non cognouerunt, dicit Dominus. Veritatem enim nó loquentur, docuerũt autem linguam suam loqui mendacium: vt impiè agerent, laborauerunt, & renuerunt scire me, dicit Dominus. State ergò vos dilectissimi super vias, & videte & interrogate de semitis Domini antiquis, & videte quæ est via bona sanctorum patrum, & ambulate in ea, & inuenietis requiem animabus vestris. Sed & si patimini propter Christum, beati eritis: metum autem eorum nè timueritis, neque conturbemini, Dominum autem Deum sanctificate in cordibus vestris, ipso dicente: Nolite timere eos qui corpus occidunt, animam autem non possunt occidere: sed potiùs eũ timete, qui potest animam & corpus perdere in gehénam. Nónne duo passeres asse veneunt, & vnus ex illis non cadet super terrã sinè patre vestro? Vestri autem & capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergò timere eos: multis passeribus meliores estis vos. Rememoramini ergò fratres eum, qui talem sustinuit à peccatoribus aduersùs semetipsum cõtradictionem, vt nè fatigemini animis vestris deficientes. nondùm enim vsque ad sanguinem certauimus aduersùs peccatum repugnantes. Cõfidimus autem de vobis, fratres charissimi, meliora & viciniora saluti, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque instantia, neque futura, neque fortitudines, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia, magistro gẽtium docente, poterit vos separare à charitate Domini nostri Iesu Christi, & quæ in ipso est, recta fide. Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Patiẽtia enim vobis necessaria est ad colluctationes aduersariorum, quatenùs fidem intemeratam vsque in finem cõseruantes, repromissionem percipiamus, quam repromisit his, qui legitimè certare deproperant: Adhuc enim modicum quãtulum, qui venturus est veniet, & non tardabit. Eccè enim iudex ante ianuam assistit, coronas hilariter promittens his, qui pro eo passionibus submittuntur. Quòd si subtraxerit se quis, non placebit animæ meæ, sed cadet de promissione propter negationem. Nos autem non sumus subtractionis in perditionem, sed fidei in acquisitionem animæ. Propter quod assumite arma Dei, vt possitis resistere in die malo aduersùs omnem hæreticum virum & dogmata, & induite vos loricam iustitiæ, calceati pedes in præparatiõe Euãgelij pacis, in omnibus assumentes scutum fidei, in quo possitis omnia iacula nequissimi ignita extinguere: & galeam salutis accipite, & gladium spiritûs, quod est verbum Dei: per omnem orationem & obsecrationem, radicati & fundati, vt idipsum nobiscum dicatis om̃es, & non sint in vobis schismata, diuidẽtes bonum & integrum corp⁹ Ecclesiæ in tortuosas nouitates: sitis autem perfecti & integri in eodem sensu, & in eadem scientia firmati, vt per eam vias nostras dirigentes, in eundem inflexibiliter occurramus, qui à nobis creditur Dominus, ad quem accedentes lapidem viuum, ab hominibus quidem reprobatum pro eorum impia hæresi, à Deo autem electum & honorificatum, magìs autem Deum naturaliter existẽtem, licèt propter nos cáro factus sit, & vos tãquàm lapides viui ædificemini domus spiritualis, in sacerdotiũ sanctum, offerentes spiritales hostias ipsi in odorem suauitatis. Sed & nunc fratres commendamus omnes vos Domino, & verbo gratiæ eius, qui potest perficere & dare hæreditatem in omnibus sanctificatis. Ipse autem Deus pacis & consolationis det vobis idipsum sapere in alterutrũ & in ipso semper, vt in omnibus vnanimes, vno ore & vno corde honorificemus eũ in cõcordia orthodoxæ fidei: q potens est confirmare nos secũdùm Euãgelium eius, secundùm reuelatiõem mysterij tẽporibus æternis taciti, patefacti autem per scripturas sanctas, & patrum orthodoxorum doctrinas, secundùm pręceptũ ęterni Dei, ad obediendum fidei in omnibus nobis cogniti. Soli sapiẽti Deo Dño nostro Iesu

Jacob.1. Iohan.12. Hebr.10. Matth.10. Rom.1. Ephe.5. Hier.9. Hier.6. 1.Pet.3. Matth.10. Heb.12. Rom.8. Heb.10. Ibidem. Iacob.5. Heb.10. Ephe.6. 1.Cor.1. 1.Pet.2. Act.20. Rom.15. Rom.16.

Iesu Christo, cum patre & spiritui sancto gloria, honor, imperium, & potestas in secula seculorum, Amen. Deus vos incolumes custodiat, dilectissimi fratres.

Epistola Martini Papæ primi, ad Amandum episcopum.

Dilectissimo fratri Amando, Martinus. Fraternitatis tuæ studio pietatis congestam epistolam suscipientes, animos nostros releuari cognoscimus, quippe quoniam huius seculi fluctiuagas atq; transitorias despicientē oblectationes, illa quæ perpetua & sublimia dona pro Domini Dei nostri obsequijs tribuuntur, appetere certum est. Ex relatione igitur, iuxta tenorem tuæ fraternitatis Epistolæ, præsentiū latoris laborum tuorum certamen cognouimus, ex quibus cælestis patriæ ascensum, humiliatis mentibus atq; contritis corporibus, vobis futurorum gaudiorum largienda sunt munera. Nam cùm sit nulli omninò comparationi coæquandum, quod à creatore nostro pro bonis seruitijs repensatur, dum breui atq; paruo temporis spatio finiuntur labores, quos prò dilectione ipsius sustinemus, cōsideratione refrigerij nos oportet libenti animo tolerare præsentis vitę angustias. Sed quantum nobis laborum vestrorum operatio magnam gaudij vbertatem inducit, tantum pro duritia sacerdotū gentis illius conterimur, quòd postpositis salutis suæ suffragijs, atq; redemptoris nostri contemnendo seruitia, vitiorum fœderibus ingrauantur, quibus ad præparandam salutem, quandoquidem tanto nos necessè est importunis prædicationibus imminere, quantùm nos perfectæ negociationis creditorum nobis talentorum duplicat assignatio, atque Dominicæ vocis ad suscipiendam eius requiem persuadet assertio. Suggestum est nanq; nobis, eò quòd presbyteri seu diaconi alijque sacerdotalis officij post suas ordinationes in lapsu coinquinantur: & proptereà nimio mœrore fraternitatem tuam adstringi, velleque pastorale obsequium pro eorum inobedientia deponere, & vacationem ab Episcopatûs laboribus eligere, & in silentio atque ocio vitam degere, quàm in his quæ tibi commissa sunt, permanere, dicente Domino: Beatus, qui perseuerauerit vsque in finem. Vndè nanque beata perseuerantia, nisì de virtute patientiæ? quia secundùm Apostolicam prædicationem, Omnes qui voluerint in Christo piè viuere, persecutiones patientur.

Matth. 10. & 24.

2. Tim. 1.

Ideoque, frater charissime, non vos afflictionum amaritudo à pio mentis vestræ proposito coarctet recedere, considerans quanta pro absolutione nostri & liberatione creator Dominusque noster pertulerit, quibúsve se contumelijs afficiendùm tradiderit, vt nos à vinculis potestatis diabolicæ liberaret. Propterea nullatenùs in huiusmodi peccato delinquentibus, ad destructionem canonum compassionem exhibeas. Nam qui semèl post suam ordinationem in lapsum ceciderit, deincèps iam depositus erit, nullumque gradum sacerdotij poterit adipisci: sed sufficiat ei lamentationibus fletibusque assiduis, quousquè aduixerit, in eadem pœnitentia perdurare, vt commissum delictum diuina gratia extinguere valeat. Si enim tales quærimus ad sacros ordines promouendos, quibus nulla ruga, nullumque vitæ contagiū præpediat, quanto magis si post ordinationem suam quispiam in lapsum ceciderit, & præuaricationis peccato deprębendatur obnoxius, omninò prohibendus est cùm manibus lutulentis atque pollutis mysterium nostrę salutis tractare? sitque huiusmodi semper, iuxta sacrorum canonum statuta, in hac vita depositus, vt ab illo, qui mentis interiora scrutatur, nullumque de ouibus errare congaudet, dum adspexerit synceram pœnitentiam eius, in terribili iudicio habeat reconciliatum. Ideoque iterùm hortamur tuam charitatem exemplo eius, qui pro nobis pati & mori voluit, promptos vos in cunctis eius seruitijs permanere. Neque nos pigeat temporales cruciatus pro Christi nomine sustinere, sed emolumenta futuræ remunerationis, huius seculi vexationes tolerare persuadeant. Scriptum nanque est: Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo. Tantum enim à nobis exigitur, quantum possumus famulatûs nostri obsequio commodare. Cumque cuncta quæ nobis ad cōfortandos fraternitatis vestræ animos poterant ministrari, largiente supernæ maiestatis clementia vobis sint proculdubiò manifesta, restat vt de alijs, quæ nos per sua scripta consuluit, fraternitati tuæ significemus. Credimus enim ad vos peruenisse, quomodò in conturbatione rectæ fidei & catholicæ Ecclesiæ conculcatione, ante hos plùs minùs quindecim annos à Sergio falso Episcopo Constantinopolitano, in auxilio habente tunc imperantem Heraclium, execranda & abominanda hæresis pullulauit Apollinaristarum & Seuerianorum, Eutychianistarum atque Manichæorum errorem renouantem, quam successor eius Pyrrhus idemque Episcopus, qui ambitionis fastu Constantinopolitanam sedem arripuit, in deterius auxit. Pro qua re sæpiùs Apostolica sedes persuasionibus, contestationibus atque increpationibus plurimis admonuit eos, quatenùs ab huiusmodi errore recederent, & ad lumen pietatis, ex quo lapsi sunt, remearent: & non solùm hoc facere nullatenùs voluerunt, sed & nunc successor eius Paulus temerator fidei

1. Dist. Qui semel post

1. Di. Si post ordinationem

Psal. 115.

dei Episcopus Constantinopolitanus, alium nequiorem excogitauit in præiudicium Catholicæ fidei conatum, quasi quæ à decessoribus suis hæreticè exposita fuerant, destruens, & Imperialem Typum sacrilego ausu totius plenum perfidiæ, à clementissimo principe nostro fieri persuasit: in quo promulgatum est, vt omnes populi Christiani credere debuissent. Ideoque necessè habuimus, nè pro quadam negligentia & animarum detrimento, quæ nobis commissæ sunt, culpæ reatu adstringamur, cœtum generalem fratrum & coepiscoporum nostrorum in hac Romana ciuitate congregare, in quorum præsentia memoratorum hæreticorum scelerosa conscripta examinata atque denudata sunt, & Apostolico mucrone, patrumq́; definitionibus vno ore vnoq́; spiritu condemnauimus, vt cognoscentes vniuersi errorem, qui in eis continetur, eorum pollutione nullatenùs maculentur. Vndè preuidimus volumina gestorum synodalium in præsenti vobis dirigere, vnà cum Encyclia nostra, ex quorum serie om̃ia subtiliter potestis addiscere, & tenebras illorum nobiscum vt filij lucis extinguere. Idcircò studeat fraternitas tua omnibus eadem innotescere, vt tam abominandam heresim nobiscum execrentur, quamque suæ salutis sacramenta indiscere valeant, atque synodali conuentione omnium fratrum & Coepiscoporum nostrorum partium illarum effecta, secundùm tenorem Encycliæ à nobis directæ, scripta vnà cum subscriptionibus vestris nobismet destinanda concelebrent, confirmantes atque consentientes eis, quæ pro orthodoxa fide & destructione hæreticorum vesaniæ nupèr exortæ à nobis statuta sunt, & Sigebertum præcellentissimum filium nostrum regem Francorum pro suæ Christianitatis remedio consultissimè admonere atque precari, dirigere nobis ex corpore fratrum nostrorum dilectissimos episcopos, qui sedis Apostolicæ legatione, diuina concedente propiciatione, fungi debeant, & quæ in nostro concilio peracta sunt, cum alijs Synodalibus apicibus nostris, ad clementissimum Principem nostrum sinè dubio absportare, vt nostrorum laborum particeps effectus, mercedis cumulum adipisci valeat, & sui regni protectorem inueniat eum, cuius causa flagitari dinoscitur. Hoc nanque & per eius Epistolam exhortari eum * cognoscimur. Reliquias verò sanctorum, de quibus præsentium lator nos admonuit, dari præcepimus. Nam codices iam exinaniti sunt à nostra bibliotheca, & vndè dare ei nullatenùs habuimus. Transscribere autem non potuit, quoniam festinanter de hac ciuitate regredi properauit. His igitur ità prælibatis, quæ à nobis per Epistolam vobis scripta sunt, effectui mancipari fraternitatem vestram hortamur. DEVS te incolumem custodiat, dilectissime frater. DEVS te incolumem custodiat, dilectissime frater.

Sigebertus Francorum rex.

Finis.

CONCILIVM TOLETANVM VIII. CELEBRATVM XVII. CALENdas Ianuarij, circa tempora Martini Papæ.

Est verò Prouinciale.

CAPITVLORVM EIVSDEM concilij tituli.

ALLOQVVTIO RECESSVINthi regis ad synodum.

Anno quinto orthodoxi atq; gloriosi, & vera clemẽtiæ dignitate præcipui Recessuinthi regis, cùm omnes nos diuinæ ordinatio voluntatis, eiusdem principis serenissimo iussu, in basilica sanctorum Apostolorum ad sacrum synodi coëgisset congregari conuentum, dies tandèm lætitiæ appetitu diutissimo præoptatus & gratus adfuit, & iucundus, tanto nostri pectoris auidiore voto susceptus, quanto ad remedium salutis extiterat anhelantium præcordijs exquisitus. Cumque ex more vnusquisque nostrorum ordini

ordini suo sedes debitas occupâsset, & euctum rei tranquillæ intentionis expectatio sustineret, adest serenissimus princeps, pia religione plenissimus, & summo laudum titulo gloriosus, qui se nostro cœtui reddens accliuem, vt hunc omnipotenti Domino precibus commendaremus, adstans, dulcifluis (vt filius) nos cohortatus est verbis, grates deferens DEO virtutum, quòd suæ iussionis implentes decretum, in vnum fuissemus adunati concilium. Sed cùm tam humilem cognouissemus eius animi voluntatem, & tam sublimis gloriæ celsitudinem videremus accliuem, tanta sumus *indè gloria exultationis succensi, vt grates illi debitas, & honorem læti redderemus & cernui. Sed quantùm extulerat principem humilitatis ordo sublimis, tantùm ad exercitia summæ virtutis, instruebant exempla sacratissimi principis, formam nostræ religionis. Tum, relatis Deo laudibus de vnitatis alternæ prouentu, magna nos cum tranquillitatis gratia alloquutus est, dicens: Etsi summus author rerum, me diuæ memoriæ domini & genitoris mei temporibus, in regni sedem subuexit, atque ipsius gloriæ participem fecit: nunc tamen, cùm ipse requiem æternarum adeptus est mansionum, ea quæ in me totius regiminis transfusa iura reliquit, ex toto diuina mihi potentia subiugauit. Vndè quia regendorum membrorum causa, salus est capitis, & felicitas populorum, non nisi mansuetudo est principum: votiuè decreui vobis coràm positis, & votorum meorum deliberationes sanctione patula reserare, & studiorum acta syncera exhibitione deferre. At verò quia anhelum pectus sese in promissorum compita diffundit, nè *pigritia fessum retardationis oneribus sese submittat, longam prosequutionem compendio breuitatis adstrinxi: & quod productionibus loquelarum in concione diffundere potui, totum in Tomi huius complicamento prorsùs almæ vestræ sanctitudini offerre decreui, id magno precatu deliberationis exhortans, vt quæcunq; illic tenentur asscripta, valido attendatis intuitu, sagaci perscrutemini studio, & quæcunque extiterint placita Deo, vestri oris ad nos sacro referantur oraculo. Accepto deindè oblato nobis Tomo, agente Domino gratias, acclamauimus: Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Post huius exultationis beatæ gaudium, & cælestis gloriæ hymnum, eidem sacro principi benediximus: reseratoque Tomo, hæc inibi contexta reperimus:

*in Dei gloriam exultatione.

*pigredine

Luc. 2. b

IN nomine Domini, Flauuis Recessuinthus, rex, reuerendissimis patribus in hac sancta synodo residentibus. Sancti spiritûs admirabili dono regulam fidei meæ solidam tenens, & instructam agnoscens, atq; in honorem eius diadema gloriæ cum cordis humilitate prosternens, illo lætus auditu, quòd omnes reges terræ seruiunt & obediunt Deo, en reuerendi patres, excelsiori mihi venerationis honore sublimes, coram vobis aduenio, in gratiam mansuetudinis meæ, beatitudinis vestræ studium conuocans, & ad testimonium visionis vestrę memet coram omnipotentis Dei nutibus tremendis acclinans, referẽs illi corde lęto gratias opulentas, quòd vos clementia volũtatis ipsius ex nostrę iussu celsitudinis, ad huius sanctæ congregationis votiuum dignatus est deducere cœtum: confidens, tam mihi, quàm vobis & in præsentium serie temporum, & in futurorum longitudine seculorum eius adesse gratiæ præmium, quoniã vr̃a concordia in conueniendo, vnanimẽ ac religiosum demonstratis affectum, & dispositionis meæ in regendis populis, quàm piũ sit, poteritis patenter agnoscere votũ. Nunc igitur, quia monens prelocutio, longæ dilectiõis non capit excessum, quid de sancta fide nouerim, quam cælitùs illapsam mihi, per sanctorum Apostolorum, sequẽtiumq; patrum ora cognoui, seu quæ de secuturis, negocijs, pro quibus hunc conuentum vestræ congregationis coadunari percensui, intimare decreuerim, in huius Tomi serie conscripta tenete, ac relecta pernoscite, & cunctis, quæ tenori eius nostræ amplitudinis potestas impressit, vestræ beatitudinis grauitas effectum tam promptè ac miseranter impendat, quàm nostræ mansuetudinis serenitas hæc vobis implenda commendat.

Exordiũ itaq; allocutionis meæ, ex definitione sanctæ fidei inchoans, cætera, quæ futuris sunt prosecutionibus intimanda, velut supra soliditatẽ petræ constructurus, annectam, vt operis mei ædificium congressurus, eo sequentia validiùs ponã, quo decentiùs firmissima prætulerim. Primò itaq; coram se reuerẽtia vestra habeat, quod nósse non ambigit, me orthodoxæ fidei veram, sanctam, & syncerã regulam de corde puro & cõscientia bona plenissimè habere, veraciter scire, & firmissimè retinere, atq; eam ità complecti, venerari, atq; diligere, sicut eam sancta Apostolica traditio docet, sicut eam sancta synodus Nicena cõstituit, sicut Constantinopoli sanctorũ patrum congregatio definiuit, sicut Ephesini primi cœtûs vnitas affirmauit, sicut Chalcedonensis concilij definitio protulit: hãc cum fidelibus seruans, ad hanc saluandos infideles inuitans, in hanc subiectos populos regens, hanc proprijs gentibus tenendam insinuans, hanc populis alienis annuncians, vt in illa glorificãs Deum, & inter mortales me summæ diuinitatis felicitas assequatur, & in terra viuentiũ hæreditas à me gloriæ capiatur. En reuerendissimi patres, quantùm ad veritatẽ fidei sanctæ pertinuit, ex toto animam meã suæ confessionis titulos explicuisse, honorificentia vestra

vestra pensauit. Iam nunc magnoperè arbitror esse mihi opportunum, quæ intendimus, societati eiusdem verę fidei studia sanctæ operationis innectere, nè hanc aut sinè operibus mortuam habeamus, aut nè inhonesta à plenitudinis suæ dignitate perspicua decidat, dum scriptura non silente de quibusdam insertur, qui dicunt se nósse Deum, factis autẽ negant. Vt ergò hanc fidẽ, supra lapidem illum solidatam, quẽ reprobauerũt quidem ædificantes, idem tamen à Domino factus est in caput anguli, & est admirabilis in oculis nostris: pleniùs habeamus, eiusque insignibus decentiùs exornemur: attendite, cuius operis fructum, cuiusque operationis augmentũ studijs huius sanctæ fidei consociare velimus, & innectere quantocyùs peroptemus. Itaq; reuolutis retrò temporibus, ità vos omnemq; populũ iuràsse recolimus, vt cuiuscunq; ordinis, vel honoris persona, quæ in necem regiam, excidiumq; Gotthorum gentis ac patrię detecta fuisset vel cogitàsse noxia, vel egisse, irreuocabilis sentẽtiæ mulctatus atrocitate, nusquàm mereretur veniæ remedium, vel alicuius temperantiæ perciperet qualecunq; subsidium. At nunc quia graue onerosumq; censetur, dum pietatis actibus graui contradictione hæc sententia resultare perpenditur, & sic funditùs damnationis adstipulatio retinetur, nè pietati, quæ (Apostolo præcinente) ad omnia vtilis est, quicunq; aditus reseruetur, vestris hæc cõmitto fidenti animo sacris pertractãda iudicijs, ac dirimẽda sententijs. Vndè iam vestrum erit, inspirãte vobis miseratione diuina, ità vtriusq; discriminis temperare mensuram, nè aut in iuramento conditio teneat reos, aut impietatis vltio habeat inhumanos, sicq; vestri nos instruat forma iudicij, vt subiectos populos, nec in prophanatiõibus habeam' subditos, nec impietatis vinculis doleamus contaminatos. Post huius conuentionis alloquium, sequentium causas negociorum, simili quoq; subiungimus vos intendere attentione. Decernimus, attestantes vniuersitatem vestram per summæ diuinitatis coæqualem & coæternam & inseparabilem Trinitatem, atq; illius mysterij sacramentum, quod incarnatũ Dei filium de spiritu sancto & Maria virgine pro salute mundi, vera fides in toto orbe denũciat, atq; aduentum eiusdẽ Iesu Christi filij Dei Domini nostri, quo perimendi sunt impij, & regnum eius, quo glorificandi sunt sancti: vt quæcunq; negocia, de quarumlibet querelarum auditibus extiterint, patefacta cũ iustitia & vigore, misericorditer & cũ temperamento miserationis iustissimæ, concorditer terminentur in legũ sententijs, quæ aut deprauata consistunt, aut ex superfluo vel indebito coniecta videntur, nostræ serenitatis accommodante consensu: hæc solùm, quæ ad syncerã iustitiam, & negociorũ sufficientiam cõueniunt, ordinetis: canonum obscura quædã, & in dubium versa, in meridiem lucidæ intelligentiæ reducatis, omniumq; negociorum conuentus, ordinumq; status, qui in vestrã extiterint deuoluti præsentiam, ità maiorum regulis cõcordantes, iustissimè, pieq; ac temperanter constituere studeatis, vt & mihi, qui ad studiorũ fructus bonorum anhelo, pars beatorum adueniat: & vos, qui adimplentes voluntatem Dei, me non spernitis imprecantem, regio beatitudinis æternæ suscipiat, & visio delectationis Dei sibi perenniter inhærere concedat. Vos etiàm illustres viros, quos ex officio palatino huic sanctæ synodo interesse primatus obtinuit, ac nobilitas spectabilis honorauit, & experientia æquitatis plebium rectores exegit, quos in regimine socios, in aduersitate fidos, & in prosperis amplector strenuos, per quos iustitia leges implet, miseratio * legis impletur, contra iustitiam legum moderatio æquitatis, temperãtiam legis extorquet, adiurans obtestor, per omne illud admirabile, & * solum vnius sacræ fidei sacramentum, & per venerabilem omnium sanctorum patrum (per quem obtestor) sanctum conuentum, vt ad cunctæ veritatis ac discretionis iustissimæ formulã, ità animos dirigatis, vt nihil à consensu præsentiũ patrum, sanctorumq; virorum aliorsùm mentis ducentes obtutum, quicquid innocentię vicinum, quicquid iustitiæ proximũ, quicquid à pietate nõ alienũ, vel soli Deo agnoueritis existere placitum, instanter, modestè, & cum omni dignemini intẽtione cõplere: scientes, quia in eo, quòd hæc mea salubria vota completis, vos amabiles Deo assignatis: & in eo, quòd decretorum nostrorũ edicta fauoris exhibitione corroboro, me vobiscum simul Domino placiturũ assigno. In cõmune iam vobis cunctis, & diuini cultûs ministris idoneis, & ex aula regia rectoribus decẽter electis, diuini nominis adiuratione constrictis, adijcio cõsensionis meæ verum purumq; promissum, vt quodcunq; iustitiæ aut pietati, salutariq; discretioni vicinũ decernere, seu adimplere, cum sancto consensu elegeritis, omnia fauente Deo perficiam, & aduersùs omnimodam controuersiarum querelam principali authoritate muniã, ac defendam. Præmissis illis, quæ ad domesticos fidei, regula veritatis pertinuisse probauit, adhuc aliud à beatitudinis vestræ conuentu eiusdẽ fidei deuotio sancta deposcit, cõnectente me in sequentis traditionis confinio causam, quæ nostræ dignitati probatur extranea, quam licèt per me lucrari Christus exhortetur, inimicã sibi tamen esse non ambigit, donèc, quod ardenter optat, obtineat: Iudæorum scilicet vitam, moresq; denuncio, quorum tãtummodò, noui terram regiminis mei, pollutam esse peste contagij. Nam cùm Deus omnipotens omnes ex hac regio-

Titi 1.d

Psalm. 117.

Matth. 21.d

Marc. 12.a

Luc. 20.c

In 7. Toletana synodo.

1. Tim. 4. c

Rex ab Episcopis vult doceri.

* leges inductit,

* solius

regione radicitùs extirpauerit hæreses, hoc solum sacrilegij dedecus remansisse dinoscitur, quod aut nostræ deuotiõis instãtia corrigat, aut vltionis suæ vindicta disperdat. Ex ijs enim quosdam traditiõis errore vetusta video retinere iura perfidiæ, quosdã verò, sacri baptismatis expiatos ablutione, ità in Apostasię denuò relapsos errorẽ, vt detestabilior inueniatur in eis ꝓplatio blasphemiæ, quàm in illis, quos nondùm cõstat purificatos esse regeneratiõis sacrę liquore. Pro quo bonæ intentionis agone, & lucro fidei verę, obsecro reuerentiã beatitudinis vestræ, atq; suprà taxato contestor tremendæ coniurationis tenore, vt absq; omni fauore, absque omni personarum partis ipsorum acceptione, quicquid ad Domini & redẽptoris mei Iesu Christi veram fidem, verumq; pertinet honorẽ, de his iubeatis ardenter & verissimè Deo ac fidei meæ placitam sententiã dare, vt sicut mihi diuina pietas regimen fidelium dedit, cum quibus se à me glorificari cognoscit, ità quoq; infidelium assequi tribuat lucrum, in quibus & voluntatis suę fieri bonum, & in eius conuenisse cõgaudeam venerabile regnum. Datum sub die 17. Kalendarum Ianuariarũ, anno feliciter quinto gloriæ regni nostri. Item subscriptio: In nomine Domini Flauius Recessuinthus rex, hanc fidei & bonæ voluntatis meæ deliberationem manu mea subscripsi.

Capitulum primum.

Relecta Tomi pagina, vel finita, cùm glorificàssemus Deum de fidei principalis auditu, & de bonæ voluntatis eius affectu, ad peragendarum causarum cæterarum negocium statìm vertimus animum, simulq; sumus exorsi initium. Tunc primæ narrationis exortu veræ fidei nobis tractatus occurrit, incipientes de illa primitùs loqui, vt indè soliditatis auspicemur exordium, vndè sacræ sumpsimus natiuitatis initium, quatenùs assertionum sanctarum forti præmissa sententia, quicquid subsequẽter aduenerit de actis negociorũ, fortiùs sustinere valeat seriem decretorum. Vnius ergò sacræ fidei veram professionem, veramq; regulam tenere, nos tota virtute animi & profitemur, & acclamamus, cunctisq; percipiendam ac retinendam plena deliberatione incessanter prædicamus, sicut à sanctis Apostolis ostensa docetur, sicut à sequentibus patribus orthodoxis disserta probatur, sicut etiàm à sanctis illis synodalibus gestis, verè sanctèque confirmata dinoscitur, in quibus Arrij vel Eutychetis insanissimus error dilucidè proditur, & radicitùs extirpatur, sicut deniquè in sacris Missarum solennitatibus concordi voce profitemur, ac dicimus:

CRedimus in vnum Deũ, patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium conditorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, & ex patre natum ante omnia secula, Deum ex Deo, lumẽ ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natũ, non factum, homousion patri, hoc est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, quæ in cælo & quæ in terra. Qui propter nos, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est de spiritu sancto ex Maria virgine, homo factus, & passus sub Pontio Pilato, ac sepultus, & tertia die resurrexit. Ascendit in cælos, sedet ad dexteram patris, indè venturus iudicare in gloria viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Credimus & in spiritumsanctum, viuificatorem, ex patre & filio procedentem, cum patre & filio adorandum & glorificandum. Qui locutus est per prophetas. Et vnam catholicam atq; Apostolicam Ecclesiam. Confitemur vnum baptisma in remissionẽ peccatorum. Expectamus resurrectionem mortuorum, & vitam futuri seculi. Amen. Huius fidei sanctæ regula idcircò nunc tractatûs non recipit aperturam, quia & à sacris doctoribus abundè constat exposita, & imminentium causarum negocia nos ad alia trahunt peragenda.

2 Secundæ disputationis occursu affuit negociũ, tam difficile quàm & graue, in quo de refugis atq; perfidis disputatione cõmota, vtrumne possit eorundem temperari sententia damnatorum, magno satis conatu est exquisitum. Sed cùm illarum series conditionum, ad quas, decursis non longè tẽporibus, pro eorum penuria hostilitatis vastitas non iurare coegerat, nostris esset auditibus recensita, tantam reperimus obligationis illic inesse censuram, vt macularum suarum nodositas non tantùm videretur prohibitionem dedisse transgressionum, quantùm cõclusisse viscera pietatum. Aderat enĩ, quod in vtroque pauor agebat, & nè sancti nominis prophanatio fieret, & nè miserationis operatio interiret, quia ex Dei nominis prophanatione non aberat, quod terrebat, & prohibitione pietatis aderat, quod tædebat. Dumq; alterno periculorum obiectu sibi prolatæ sententię compugnarent, periclitabamur ancipites in bifido partium dissidentium calle, quo * direptionis tramite iudicium properaret. Sed cùm gressibus disputationis nostræ esset difficultatis cõgressio, & de via nos abiecisset properandi, tandèm relicto discrimine, cum fragore singultuum & imbribus lachrymarum, ad Deum, qui pietatis fons est, verba simul & corda cõuertimus, orãtes: Adspira sancte spiritus, & ducito nos in portum voluntatis tuæ, sedatis fluctibus ignorantiæ nostræ. Eccè enĩ periculorum syrtes in littore cursûs nostri proueniũnt, atq; hincindè obuiãtibus naufragiorum obicibus, quò dispositionis nostræ vela pandamus, attentionis consideratione non cernimus. Sed adspira rursùs tu sancte

* directiõis

sancte spiritus, & dato nobis, te donante, nôsse quod iubeas, ac te iubēte implere posse quod iusseris, vt & perlustrādo illumines quod nescimus, & adiuuādo perficias, quod implere pauemus. * Simus ergò in te requiescentes, & erroneorum fluctuū pauoribus abiectis, cōmercia nos iube disponere pacis, inchoemus illa, quæ & in gloriā tuæ omnipotentiæ conferantur, & humanæ saluti, te annuente, donentur. Temporibus nō procùl excursis, cùm quorundam * refutatorum tumultuosa seditio frequenter vastationes terris inferret, & scandala populis cum excidijs irrogaret, adeò vt captiuorum turmas ducerent, & desolationes ecclesiarum facerent, quæ tali concussæ sunt peste, vt quilibet conatus nequeat reparare: exactum est vi potiùs necessitatis exortæ, quàm deliberatione iudicij, vt contra eosdem, eisdemq; similimos, cum omni ferè populo acerrima iuramēta daremus. Vndè iurasse nos per attestationem diuini nominis, conditio iuramenti demonstrat, & nè resolui queat, sacræ scripturæ authoritas instat. Scriptum nanq; in Exodo est: Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum: nec enim insontem habebit Dominus eum, qui assumpserit nomen Dei sui frustrà. Item in Leuitico: Non periurabis in nomine meo, nec pollues nomē Domini Dei tui. Ego Dominus. At verò, quia illata pressurarum acerbitas, resolui possit ac debeat, tam vinculorū & lamentorum horror insinuat, quàm eiusdē authoritatis Dominicæ præcepta commendant. Etenim iuxta veterem translationem, ità quosdam per Esaiam graui exprobratione Dominus increpat, dicēs: Væ filijs desertionis, dicit Dominus: Fecistis consiliū non per me, & sponsionem non per spiritum meum, adijcere peccatum super peccatum. Item in Hieremia: Iniquitates nostræ declinauerunt hæc, & peccata nostra amouerunt bona à nobis, quia inuenti sunt in populo meo impij, & loquentes vana, statuerunt ad dispergendos viros, & comprælienderunt. Vt laqueus venantis plenus volatilibus, sic domus eorum plenæ dolo. Et per Michæam: Væ mihi anima mea, quia perijt reuerens à terra: & qui corrigat, inter homines non est. Omnes in sanguine iudicantur. Vnusquisq; proximū suum tribulat, omnes in malum suas manus præparant. Ad beneficentiam certè, quæ diuinis oculis tanto est gratior, quanto & inuenitur esse præstantior, sic nos Esaias instruit, dicens: Dissolue colligationes impietatis, solue fasciculos deprimentes. Paulus etiàm vas electionis: Pietas ad omnia vtilis est. Et Iacobus: Iudicium sinè misericordia illi fiet, qui non fecerit misericordiam. Superextollit autē misericordia iudicium. Ioannes item: Qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis, quia omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem. Et

* Si iam
* refugarum
Exod. 20.b
Leuit. 19.c
Esa. 30.a
Hiere. 5.f
[illegible]
Esa. 58.b
1. Tim. 4.c
Iaco. 2.c
1. Ioan. 3.c

TOM. 2.

per semetipsam veritas: Diligite inimicos vestros, benefacite his qui vos odiūt. Et iterùm: Dimittite, & dimittetur vobis. Si autem non dimiseritis, nec pater vester cælestis dimittet vobis peccata vestra. Eccè sunt Dominicæ iussionis hincindè adstipulata firmissima cautiōe præcepta, ac proindè, quia sunt diuini oris prosecutione taxata, manebunt per omnia æterna lege præfixa. Quid ergo? Nunquid aut iuramenta iustitiæ, aut misericordiæ pacem sibi contraire narrabimus, dum scriptum sit: Misericordia & veritas obuiauerunt sibi, iustitia & pax se complexæ sunt? Aut quia controuersiarum lapsus sese in contentionem diffundunt, ideò vnius partis assertionem narrabimus non implendam, nè alterius assertio partis, iacturæ patiatur instantiā? Et quia iuramenti custodia vltionem non temperat pauescendam, idcircò impietatis atrocitas mortem pariet execrandam? Absit. Etenim, si publicis sacramentorum gestis (quod Deus auertat) à quibuslibet illicita vel non bona extitisset cōditio alligata, quæ aut iugulare animam patris, aut agere compelleret stuprum sacratissimæ virginis: nunquid non tolerabilius esset, stultæ promissionis reijcere vota, quàm per inutilium promissorum custodiam, exhorrendam criminū implere mensuram? Quod si ità esset, quomodò crederetur vnius obseruantia iussionis esse fons pietatis, cùm emitteret tribulos vltionis? Aut quænā illa esset sacræ obseruatio legis, quæ sacrilegia committeret prauitatis? Vel cuius mensuræ æquitas videretur, vt ex vnius præcepti cautela, necis exoriretur immanitas truculenta? At nunc non ità contendimus, vt contentionum diuortijs concitatis, nosipsos cōtentionis certaminibus misceamus. Est vera pax in vtroque quod dicimus, quia sic spiritus sanctus iter nostrū ac cursum temperat, vt in nullo deuius nos casus à dispositione secludat. Vndè plena iam voce, pleniori fide, plenissimaq; intētiōne prædicimus, atq; in tota sanctæ Ecclesiæ vniuersitate prædicamus, pariter & optamus, nulla prophanatione solius & summæ diuinitatis nomen existere assumendum, nullo periurij sacrilegio indebitè prophanandum, nullo vspiàm contractu fallaciæ contingendū. Nam si attestante veritate, propter prophanationem periurij euitandam, prohibetur omninò iurare, cùm dicitur, Sit sermo vester, Est est, Non non: quod autē plus his est, à malo est: quomodò impunitū erit, nomen tantæ gloriæ voluntariè prophanâsse, dū in eo taxata fides dinoscitur interisse? Vel quatenùs pacis fœdera inter gentium dissidia ligabūtur, si non iuramenti pacta sanctiori integritate seruentur? Etenim omne quod in pacis fœdera venit, tunc solidius subsistit, cùm iuramēti hoc interpositio roborat. Sed & omne quod animos amicorum conciliat, tunc * fide-

Luc. 6.d
Luc. 6.f
Matt. 6.b
Psal. 84.
22. q. 4. Si publicos &c.
Matt. 5.f

a fixius 22.q.1. omne quod. *fideliùs durat, cùm ea sacramenti vincula ligant. Omne etiam quod testibus adstipulatur, tunc veriùs constat, cùm id adiectio iurationis affirmat. Quòd si & testis deficiat, innocentis fidem sola iurisiurandi taxatio manifestat. Hinc vt mentibus humanis diuina voluntas panderet, quod volebat, nè labens fragilitas pro incerto teneret, quod inuiolatæ veritatis promissio exprimebat, per Esaiam loquitur, dicés: Ego Dominus, & non est alius. In memetipso iuraui. Si ergò tantæ institutionis limite sunt votiua iuramenta seruanda, quis alienus à veritate, hæc adstruat execrabiliter violanda? Stabũt ergò sacræ authoritatis viuifica iussa, nec vana prophanatione erunt aliquatenùs temeranda. Verùm nè iuramenta, quæ data sunt, videantur in *nos ità penitùs miserationum conclusisse præcordia, vt nullam de pietatis affectu animę viscera concipiant indulgentiam paritura: sic stabilitis contractibus iuramento sinum misericordiæ aperimus, atq; ità cunctis Deo placita deuotione misereri censemus, vt nos nec iuramenti teneat cautio reos, nec inhumanitas faciat execrandos. Occurrere certè miserorũ ruinis debet subsidio vnusquisq; quo valet, & ex releuatiõe alienæ vindictæ, à se Dei amouere vindictam. Libat enim Domino prospera, qui ab afflictis pellit aduersa. Vndè Iob *iuuante passionis suæ experientia impendens patientibus, passionis suæ patientiam memorabat, suarumq; virtutum catalogum texens, inter cętera sic connectit: Benedictio perituri super me veniebat, & cor viduæ consolatus sum. Et paulopòst: Flebã quondàm super eo, qui afflictus erat, & cõpatiebatur anima mea pauperi. Hinc & Salomon: Erue eos qui ducuntur ad mortem, & qui trahuntur ad interitum, liberare nè cesses. Quibus sanctæ authoritatis instructi decretis, nec sanctum nomen prophanâsse nos constat, quod nullatenùs prophanandum *ius nostræ prædicationis insinuat. Et indulgentiæ visceribus adapertis, licèt oris sui professione damnati, difficilè mereâtur absolui, iuxta quod scriptum est: Sãguis tuus super caput tuum, os enim tuum locutũ est aduersùm te: iterùm, Ex ore tuo condemnaberis, & ex ore tuo iustificaberis: tamen pietatis intuitu, & parcẽdi viam pandimus, & misericordiam prorogamus. Huius sanè promissionis incautæ crudam cruentamq; temperare sententiam, illa q̃ maximè compellimur causa, quòd hæc duo mala, licèt sint omninò cautissimè præcauenda, tamen si periculi necessitas, ex his vnum temperare compulerit, id debemus resoluere, quod minori nexu noscitur obligari. Quid autẽ ex his leui*, quidve sit grauius, *pietatis acumine vestigemus. Etem dum periurare cõpellimur, creatorem quidem offendimus, sed nos tantummodò maculamus. Cùm verò noxia promissa complemus, & Dei iussa superbè contemnimus, & proximis impia crudelitate nocemus, & nosipsos crudeliori gladio trucidamus. Illic enim duplici culparum telo percutimur, hîc tripliciter iugulamur. Restat ergò, vt hàc nostra pergat sententia, quà misericordiæ patuerit via. Quæ ità Domino probatur accepta, vt plùs eam cupiat, quàm sacrificia veneranda, dicente ipso: Misericordiam volo, & non sacrificium. Hac indulgentiæ concessa licentia, miserationis ipsius opus in gloriosi principis potestate redigimus, vt quia Deus illi miserendi aditum patefecit, remedia pietatis ipse quoq; non deneget. Quæ ità principali discretione moderata persistant, vt & illis sit aliquatenùs misericordia contributa, & nusquàm gens aut patria per eosdem, aut periculum quodcunque perferat, aut iacturam. Hæc miserationis obtentu temperâsse sufficiat. Cæterùm quæcunque iuramenta pro regiæ potestatis salute, & contutatione gentis & patriæ, vel hactenùs sunt exacta, vel deincèps extiterint exigenda, omni custodia, omnique vigilantia indissolubiliter decernimus obseruanda, à membrorũ truncatione, mortisque sententia religione penitùs absoluta. Sed nè prauarum mentium versuta nequitia nosmetipsos ad periurij quandoq; deuocet culpam, nec à sanctę fidei regula hanc asserat venire sententiam; tam diuinæ authoritatis oracula, quàm p̃cedentium patrum asserta huic narrationi curauimus innectenda. Etenim incommutabilis eademque semper existens DEI natura, parcens, sua sæpè in sacris literis legitur mutâsse promissa, & pro misericordia temperâsse sententiam. Vndè quanlibet sit impassibilis, atque immutabilis, eiusdemque Deitatis, licèt sint dicta firmissima, crebrò tamen eius & iuramenta leguntur, & pœnitentia, quæ sacris extãt mysterijs adoperta. Iurare nanque Dei, est, à seipso nullatenùs ordinata conuellere: pœnitere verò, eadem ordinata, cùm voluerit, immutare. Sic enim per Hieremiam dicit: Repentè loquar aduersùm gentem, & aduersùm regnum, vt eradicem, & destruam, & disperdam illud: Si pœnitentiam egerit gens illa super malo suo, quod loquutus sum aduersùs eam, agam & ego pœnitentiã super malo, quod cogitaui, vt facerem ei. Et per Ezechielem: Si dixero iusto viro, quòd vita viuat, & *conuersus à iustitia sua, fecerit iniquitatem, omnes iustitię eius obliuioni tradentur, & in iniquitate, quam operatus est, in ipsa morietur. Si autem dixero impio, morte morieris, & egerit pœnitẽtiam à peccato suo: vita viuet, & nõ morietur. Si ergò nostra conuersio sic diuinam mutat sentẽtiam, cur miserorum tantæ lachrymæ vel pressuræ, tam crudam non temperet ex miseratione vindictam? Hinc etiàm Israelitico po-

Marginalia: Esa. 45.d — for. *nobis — *iuuamen — Iob 29.c — Iob 30.d — Pro. 24.b — *vox — 2. Reg. 1.c — Matt. 12.c — Di. 13. Duo mala licèt. — *pia ratiõis — Matt. 9.b — 22.q.4. Incommutabilis, Deus idemq; — Hiere. 18. b — Ezec. 33.c *confisus in

ratione vindictam? Hinc etiam Iſraelitico populo ſæpè vltio promiſſa ſuſpenditur, & Niniuitarum perditio, diuinæ ſententiæ pmutatione ſedatur. At verò illuſtrium lau-
lib.1.cap.50 dum titulo præclarus author Ambroſius, in libro de officijs primo, huiuſce rei cauſa ſic loquitur: Eſt etiàm contra officium nonnú-
Matth. 14.a Marc. 6.b c quàm, ſoluere promiſſum, & ſacramentum cuſtodire: vt Herodes, qui iurauit, quoniam quicquid petitura eſſet, daret filiæ Herodiadis: & necem Ioannis præſtitit, nè promiſſum denegaret. Nam de Iephte quid dicam,
Iudic. 11.f g qui immolauit filiam, quæ ſibi victori primùm occurrerat, quò votú impleret, quod ſpoponderat, vt quicquid ſibi primum occurriſſet, offerret DEO? Melius fuerat nihil tale promittere, quàm promiſſum ſoluere
lib.3.cap. 12 parricidio. Item in libro tertio: Purum ergò ac ſyncerum oportet eſſe affectum, vt vnuſquiſq; ſimplicem ſermonem proferat, vas ſuum in ſanctitate poſſideat, nec fratré circunſcriptione verborum ſeducat. Nihil pmittat inhoneſtum. At ſi promiſerit, tolerabilius eſt promiſſum non facere, quàm facere quod turpe ſit. Sæpè pleriq; conſtringũt ſe iuriſiurãdi ſacramẽto, & cùm ipſi cognouerint promittendum non fuiſſe, ſacramenti tamen contemplatione faciunt, quod ſpo-
Matth. 14.a Marc. 6.b põderint. Sicut de Herode ſuprà ſcripſim*, qui ſaltatrici præmiũ turpiter promiſit, crudeliter ſoluit. Turpe eſt, quòd regnum pro ſaltatione promittitur: crudele, quòd mors prophetæ pro iuriſiurandi religione datur. Quanto tolerabilius tale fuiſſet periurium ſacramento? Et poſt pauca de Iephte diſpu-
Iudic. 11.f g tans: Mirabilis, inquit, neceſſitas, quæ ſoluitur parricidio. Melius eſt non vouere, quàm
22.q. 4. Nõ ſemper pro. vouere id, quod ſibi is, cui promittitur, nolit exolui. Et poſt paululum: Non ſemper igitur promiſſa ſoluenda omnia ſunt. Deniq;
Ionæ 3. ipſe Deus, ſicut ſcriptura indicat, frequẽter mutat ſuam ſententiam. Vir quoquè ſanctiſſimus Auguſtinus, veſtigatiõis acumine cautus, inueniendi arte pręcipuus, aſſerendi copia profluus, eloquentiæ flore venuſtus, ſapientiæ fructu fœcundus, hæc in ſuis narrat affatibus: Duo ſunt omìnò genera mendaciorum, in quibus non magna culpa eſt, ſed tamen non eſt ſinè culpa, cùm aut iocamur, aut pro miſericordia mentimur. Illud primum in iocando, ideò non eſt pernicioſiſſimum, quia nõ fallit. Nouit enim ille, cui dicitur, ioci cauſa eſſe dictum. Secũdum au-
mitius tem minus eſt ideò, quia retinet nõnullam beneuolentiam. Idem ipſe: Non auferat (inquit) veritas miſericordiam, nec miſericordia impediat veritatem. Si enim pro veritate, aut quaſi rigida veritate, oblit* fueris miſericordiam, nõ ambulabis in via Domini,
Pſal. 84. in qua miſericordia & veritas obuiauerunt ſibi. Beatus etiàm papa Gregorius, & vitæ meritis honorandus, atque in ethicis aſſertionibus penè cunctis meritò præferendus, ſic in libris infert moralibus: Quia ergò Behemoth iſte tam inexplicabilibus nodis ligat, vt plerunq; mens, in dubium adducta, vndè ſe à culpa ſoluere nititur, indè in culpa arctiùs adſtringatur, rectè dicitur: Nerui Iob 40.
teſticulorum eius perplexi ſunt. Argumenta nanq; machinationum illius, quo magìs laxantur, vt relinquant, eo magìs implicãtur, vt teneant. Eſt tamen, quod ad deſtrueudas eius verſutias vtiliter fiat. Vt cùm mens inter minora & maxima peccata conſtringitur, ſi omìnò null* ſinè peccato aditus euadendi patet, minora ſemper eligantur: quia & qui murorum ambitu, nè fugiat, claudit, ibì ſe in fugam præcipitat, vbì breuior murus inuenitur. Noſtri quoquè ſeculi doctor egregius eccleſiæ catholicæ nouiſſimũ decus, præcedentibus ętate poſtremus, doctrinæ comparatione nõ infimus, & quod maius eſt, in ſeculorum fine doctiſſimus, atque cum reuerentia nominandus Iſidorus, in libro ſententiarum ſecundo, hæc pro tali narrat negocio: Non eſt conſeruandum ſacra- Iſidorus
mẽtum, quod malè & incautè promittitur, Hiſpalẽſ.
velut ſi quiſpiam adulteræ perpetuam cum 22.q. 4.
ea permanendi fidem polliceatur. Tolera- Nõ eſt ob.
bilius eſt enim non implere ſacramentum, quàm permanere in ſtupri flagitio. Simili-
ter in Synonymis: In malis promiſſis reſcin- Idem lib. 2.
de fidem, in turpi voto muta decretũ. quod incautè vouiſti, non facias. Impia eſt pmiſſio, quæ ſcelere adimpletur. Hæc de ſacris paginis, authoribuſq; præcipuis breuiſſimè ſufficiat prælibâſſe. Nam plurima colligere poterit, qui hæc attentiùs legendo quæſierit. Cæterùm, quibus hæc nequaquàm ſufficiunt, vel hinc ſumant cum rubore ſilentium, quia optat vas electionis anathema eſſe
à Chriſto pro fratribus ſuis, quàm perdura- Rom. 9.
re crudelibus in delictis.

3 Tertio ratiocinationis alloquio doluimus contra priora monita patrum, vota pernicioſiſſima poſterorum. Nam quanto frequentiùs illi noxia vetuerunt, tanto ſtudioſiùs iſti perpetrare vetita non quieſcunt. Sicq; per cõtrarium, quod penitùs occumbere debuit, inſultare non deſinit: & res, q̃ tot exciſa decretis areſcere potuit, ad vicem Lernæi capitis (vt ferunt fabulæ) truncata vireſcit. Deniquè, quod non ſinè magno dolore dicendum eſt, reperiuntur quàm plurimi, negocio muneris perituri, mercari velle gratiam ſpirituſſancti, dum vile prę-
mium donant, vt pontificalis ordinis ſublime culmen accipiant, obliti verborum
Petri, qui dixit ad Simonem: Pecunia tua Acto.8.d
tecum ſit in perditionem, quoniam donum DEI exiſtimâſti per pecuniam poſſideri. Proindè, quia & vſitatum eſt tantum malum, & maiorum frequenter extat mucrone ſuccisum, nos quoquè huic vulneri canceroſo ignitum (quod ſupereſt) adhuc inijcimus ferrum, decernentes omni-

 nò,

nò, vt quicunq; deincèps propter accipiendam sacerdotij dignitatem, quodlibet præmium fuerit detectus obtulisse, ex eodem tempore se nouerit anathematis opprobrio condemnatum, atq; à participatione Christi corporis, & sanguinis alienum, ex quo illum constat execrabile Christo perpetrâsse flagitium. Quòd si aliquis extiterit, qui accuset, ille, qui hunc ordinem munerum fuerat acceptione lucratus, & suscepto honoris gradu priuetur, & in monasterio sub perenni pœnitentia *religetur. Illi verò, q pro hac causa munerum acceptores extiterint, si clerici fuerint, honoris amissione mulctentur: Si verò laici, anathemate perpetuo condemnentur.

*relegetur.

4 Quartæ congressionis euentu obuius sese nobis intulit pontificalis culminis lapsus, quem antè flere, quàm disponere cõpulsi ex ordine sumus. Nam dum secũdùm carnis assumptæ mysteriũ, Ecclesiæ suæ fuerit dignatus caput existere Christus, meritò in membris eius intentio Episcoporum officia peragere cernitur oculorum. Ipsi enim de sublimiori celsitudine ordinum regunt, & disponunt subiectas multitudines plebium. Vndè quantò ipsi sequentium fiũt ductores, tantò meritorum lumine debent pfulgere. Quapropter omnes episcopi inter cætera virtutum ornamenta, nitore carnis debent propensiùs enitére, vt ex hoc, audientes munditiam appetant, ex quo doctores immunditia non deturpat: adeò, vt si deincèps episcopi detecti fuerint, execrabilibus flagitijs cum quibuslibet fœminis pollui, ac familiari peculiaritate versari, nouerint, se irreuocabili sentẽtia patrum vlcisci, id est, & loci & ordinis dignitate priuari.

5 Quintæ actionis impulsu peruenit ad totius concilij sacrum auditum, quosdam sacerdotes & ministros, obliuiscentes maiorum ac veterum constitutorum, aut vxorum, aut quarumcunque fœminarum immunda societate, & execrabili contagione turpari, & pessima cordis obstinatione, tam sacris literis, q patrum regulis obuiãtes, nec leui quidem respiramine contemplantes, quod scriptum est: Sancti estote, quoniam & ego sanctus sum, dicit Dominus. & illud Apostolicum, Mortificate membra vestra quæ sunt super terram, id est, fornicationem & immunditiam, cõcupiscentiam malam & auaritiam: quibus quanto est pertinacior *vis in malis, tanto austerioribus conuenit obuiare decretis. Propter quod flagitijs detectis, specialiter hoc à sancto concilio definitur, vt omnes episcopi idipsum in suis quærere solicitè curent. Et cùm hoc verissimè reperire potuerint, omnes placita cautione taliter distringant, vt nunquàm vlteriùs tam abominanda committãt. Mulieres verò, seu liberæ sint, seu ancillæ, hac illis turpitudine sociatæ, ità omnimodè separentur, aut certè vendantur, vt vlteriùs ad consocios sui criminis reuertendi omnem habeant aditum denegatum. Illi verò, si ominò coerceri nequiuerint, vsque ad exitum vitæ suæ monasterijs deputati, disciplinis monasticis maneant omninò subiecti.

Leuit. 19. a & 20. b

Colo. 3. a

*vsus

6 Sextę discussionis obiectu, quorundã malè sibi consciorũ patuit denotatum elogium. Nam relatum est nobis, quosdã subdiaconos, postquàm ad sacri huius ordinis peruenerint gradum, non solùm carnis immunditia sordidari, cùm scriptum sit, Mundamini qui fertis vasa Domini: sed etiàm (quod dictu quoquè nefas est) nouis vxoribus copulari, asserentes hoc ideò sibi licere, quia benedictionem à pontifice se nesciunt percepisse. Proindè, omni excusatiõum discisso velamine, id præcipim⁹ obseruari, vt, cùm ijdem subdiacones ordinantur, cum vasis ministerij benedictio eis ab episcopo detur, sicut in quibusdam Ecclesijs vetustas tradit antiqua, & sacra dinoscitur consuetudo substare prolata, omni penitùs ab illis sorde mulierum ac familiaritate remota. Quòd si hoc vulnere deincèps fuerint sauciati, mox erunt sub pœnitentiæ oneribus vsq; ad extremũ vitæ monasterijs religandi.

Esa. 52. c

7 Septimæ assertionis accessu adijt cœtum nostrum tam inuerecunda progressio, quàm ignobilis ac detestanda præsumptio. Quosdam enim, aut euentu necessitatũ, aut metu periculorum, adeptos fuisse nouimus ecclesiasticarum officia dignitatum. Et qm̃, cùm illis hæc imponerentur, id sibi fieri noluisse testati sunt, idcircò hæc spernere, atque ad pristina pertentant coniugia moresq; redire, tam nequiter cælestia iura soluentes, q promptè seculi extãt illecebris inhiantes. Qua de re nôsse nos cõuenit, quòd episcopalis eminentię diuina authoritas nõ immeritò sacris omnibus esse summa pœnsuit, quæ cæteris sacerdotibus exercenda phibuit: scilicet, templorum Dei sacratiõem, chrismatis benedictionem, sacrorumq; ordinum institutionem, quæ tam diuinaliter ordinata persistunt, quàm excellentissimè conferuntur: quia & tantò ab eis singulariter impenduntur, quãtò eidem summo culmini peragenda seruãtur. Quomodò ergò, quod in se recipit, à se reijcere poterit, cùm hæc à nullo altero conferri, q à solis pontificibus nouit, à quibus nec ligata solui, nec soluta poterunt ab aliquo religari? Sic enim ad Petrum veritas ait: Quodcunq; ligaueris super terram, erit ligatũ & in cælo: & quodcunque solueris super terram, erit solutum & in cælo. Nequaquàm ergò aliquandò poterit prophanari, quod diuina iussione, simulq; Apostolicæ traditiõis authoritate sacrum noscitur extitisse. Verùm sicut sanctum chrisma collatum, & altaris honor euelli non queunt, ità quoquè sacrum decus honorum, quod his compar habetur & so-

Matt. 16. c

socium, qualibet fuerit occasione perceptũ, manebit omnimodè inconuulsum. Ad extirpandum verò radicitùs huius callidę machinationis inutile argumentum, id sibi rationabiliter dari nouerint in obiectu, quod sacrosancti baptismatis inappreciabile donum est semper, & sæpè non solùm nolentibus, verùm etiàm (quod maius est) nescientibus impartitur, sed hoc à nullo penitùs prophanari permittitur. Quod & si hìc opponitur, necdùm rationis capacem existere, qui hoc probatur accipere: hinc ominò cognoscant, quia si maiores impunè non deserunt, quod paruuli vel nesciendo, vel nolendo percipiunt, quanto magìs non cõuenit violari, quod pro mortis aut pœnarum euadenda pernicie, occulta Dei dispensatione dinoscitur obuenisse? Recedant ergò talium desideriorum sinè verecundia impudorati fautores, & licèt inuiti pceperint, quod non merebantur habere: libenter tamen ob cæleste retineant præmium, quod nolendo, propter terrenæ cõsecuti sunt necessitatis euentum, vt tam inuiti appetant bona diligere, quàm spontè videntur desidentes impugnare. Quòd si quis post hoc perennis dispositionis edictum, non synceriter sacris inhæserit cultibus, & abijciens à se gratiam quam accepit, relabitur ad coniugium, moresq; seculi attentauerit, vel eũ redire ad hoc constiterit: mox omni Ecclesiastici ordinis dignitate priuetur, & vt apostata, à sanctæ Ecclesiæ liminibus, & societate fidelium habeatur prsùs exclusus, monasterij claustris, donèc aduixerit, sub pœnitentia retrudendus.

8 Octauæ disceptationis affatu reperimus quosdam diuinis officijs mancipatos, tanta nescientię socordia plenos, vt nec in illis probentur instructi competenter ordinibus, qui quotidianos versantur in vsus. Proindè solicitè constituitur atq; decernitur, vt nullius cuiuscunq; dignitatis Ecclesiasticæ deincèps percipiant gradum, qui non totum psalteriũm, vel canticorum vsualium & hymnorum, siue baptizandi perfectè nouerint supplementũ. Illi sanè, qui iam honorum dignitate funguntur, huiusce tamen ignorantiæ cæcitate vexantur, aut spõtè sumant intentionem necessariam perdiscendi, aut à maioribus ad lectionis exercitia cogantur inuiti.

9 Nonæ intentionis admonitu detecta est ingluuies horrenda voracium, quæ dum freno parsimoniæ non adstringitur, religioni contraire *monstratur. Dicente enim scriptura, Qui spernit minima, paulatim decidit: illi tanta edacitatis improbitate grassantur, vt cælestia & penè summa contẽnere videantur. Etenim cùm quadragesimæ dies, anni totius decimæ deputentur, quæ & in oblatiõe ieiunij Dño cõsecrantur, qb⁹ etiàm saluberrimè cõditio humani generis expiatur, dum à quatuor mundi partib⁹ ad hanc homo religionem crediturus adducit, & ex quatuor elementis formatus, propter transgressionem decalogi quaterdeciès cõuenienter affligitur: illis, qui ausu temerario hæc omnia contemnunt, nec voracitatis ingluuiem frenant, & (quod peius est) paschalia festa illicitorum esuum perceptione prophanant, ex hoc adeò acerrimè interdicitur, vt quisquis absq; ineuitabili necessitate atq; fragilitate, & euidenti languore, seu etiàm impossibilitate ætatis, diebus quadragesimæ esum carnium psumpserint attentare, non solùm reus erit resurrectiõis dñicę, verùm etiàm alienus ab eiusdem diei sancta cõmunione: & hoc illi cumuletur ad pœnam, vt ipsius anni tempore ab omi esu carniũ abstineat gulã, quia sacris diebus abstinentiæ oblitus est disciplinam. Illi verò, quos aut ętas incuruat, aut languor extenuat, aut necessitas arctat, nõ antè phibita violare psumãt, q̃ à sacerdote pmissũ pcipiant.

10 Decimę colluctationis assensu molestis actib⁹, quos sagax indagatio pietati obuiare detexit, & non tam benè regendi licẽtia, q̃ se mansuetudo impugnâsse probauit, satis (vt opinamur) & lege gloriosi principis, & decreto sanctæ synodi huius contradictum esse conspeximus. Ità enim sanctus spiritus per vtrasq; definitiones mortalium corda perflauit, vt vitali flatu verborum, in posterum omnem exureret malè concupiscentium rabiem animorum. Actum nanq; est definitionibus ipsis, vt quia pietatis diuinæ incompræhensibilis natura se conditioni mortalium in vnitate personæ cõiunxit mysterio redemptionis humanæ, nos quoq; membra capitis huius & pfidiæ malum, & concupiscentiam, quæ radix malorũ est oĩm, & auaritiam, quę inuenitur seruitus idolorum, pari simul igne ac mucrone, totoq; artificio radicitùs euellamus ac desecemus. Ab hinc ergò deincèps, ità erunt in regni gloriam præficiẽdi rectores, vt aut in vrbe regia, aut in loco, vbi princeps decesserit, cũ pontificũ, maiorumq; palatij omnimodo eligantur assensu, non forinsecùs cœtu aut cõspiratione paucorũ, aut rusticarum plebium seditioso tumultu. Erũt catholicæ fidei assertores, eamq; & ab hac, q̃ imminet, Iudæorum pfidia, & à cunctarũ hęresum iniuria defendentes: erunt actibus, iudicijs, & vita modesti: erunt in prouisionibus rerum parci, plusq̃ extenti, vt nulla vi aut factione, scripturarũ vel definitiõum qualiumcunq; contractus à subditis vel exigant, vel exigẽdos intendant: erunt in conquisitis *obligationis gratissimæ rebus, non prospectantes proprij iura commodi, sed consulentes patriæ atque genti. De rebus congregatis ab eis, illas tantummodò sibi vẽdicent partes, quas dictauerit authoritas principalis. Verũ quęcunq; inordinata reliquerint, hæreditabunt

Marginalia: *recẽsetur. Ecci 19.a — Nota. — 1. Timo.6.b Ephe. 5.b — *oblatione gratissima

bunt successores proprij eorum, & ante regnum iustissimè conquisita, aut filij, aut hęredes capiant iure proximitatis. De affiniū successione vel munere, quanuis inordinatè relicta sint, aut primò tātùm filijs, aut hęredibus sequenter proficiant vel propinqs, atq; ità in eorum cūctis actibus, moribus ac rebus præfatæ legis authoritas erit valitura, vt & perenniter maneat inconuulsa, & non priùs apicem regni quisq; percipiat, q̄ se illa per omnia suppleturum iurisiurandi taxatione definiat. Cui etiàm legi vel decreto episcopalem non solùm in futuro, sed etiàm in præsenti reuerentiam apponentes, decernimus, vt quicunq; detractor, & non potiùs venerator decreti eiusdem atq; legis esse maluerit, siue religiosus ille sit, siue laicus, non solùm ecclesiastica excommunicatione plectatur, verùm & sui ordinis dignitate priuetur.

11 Vndecimæ occasionis articulo decretorum vniuersalium perenne dedimus firmamentum, sciētes, quòd multimoda semper Deus oppositiōe iudiciorum ærumnas releuat oppressorum. Et sicut malis exigentibus hominum, permittit exerceri pœnas vltionum: ità cùm voluerit, grauedinesq; releuat pressurarum. Hinc & decreta præcedentium patrum, ad contentionis iurgium radicitùs euellendum, ritè synodalem fieri censuére conuentum, vt illic de diuersitate iudiciorum præteritæ lites habeant terminum, vbi sanctusspiritus vniuersalé coadunauerit cœtum. Ab hoc ergò spiritusancto succensi, nè quælibet in posterū aut impunè valeant committi, aut generalia statuta conuelli, plena decernimus vnanimitate connexi, vt quæcunque pro fidei causis, ecclesiasticisq; negocijs, aut in p̄teritis gestis, aut in præsentibus constitutis, aut in futuris etiàm decretis vel sint vel fuerint definitiones conscriptæ vniuersali authoritate, nullus deincèps contradicere audeat, nullus euertere præsumat, nullus non implere cōtendat. Nam si quis ex religione contra hæc inobediens, aut susurrans, aut certè lacerator, aut inuidus, ac non potiùs eorundem fautor extiterit, gratia, & honoris sui & cōmunionis sacrę lugeat amissione mulctatus. Cùm verò aut quælibet sancta synodus agitur, aut pacificè inter pontifices quippiam definitur, si pauciores pertinaciam vel contentionem fortè dissentiāt, aut commoniti plurimorum sententiæ cedant, aut ab eorum cœtu cum dedecore cōfusionis abscedant, aut excommunicationis annuæ sententiam luant.

[margin: ...aprotensæ] *[margin: ...gratiosus]*

12 Duodecimæ quæstionis propositione, quę est finalis & vltima sacratissimi principis obsecratione pijssima, pro Iudæorum abominabili ac nefanda perfidia, execranda nostro cœtui perpatuit causa. Quam idcircò in fine sententiarum censuimus esse ponendam, quoniam eandem gentem, delicti sui merito retroductam, per diuinæ sanctionis oracula à capite positam, deflemus nunc esse in cauda. Sed quia Christus, vt ꝓ nobis, ità quoq; pro illis mortuus est, iuxta quod ipse ait: Nō sum missus nisi ad oues, q̄ perierant, domus Israel: necessarium duximus, summam pro eis impendere curam, ꝓ quibus suam Christus ponere non dedignatus est animam. Ideoq; principali clementia deuotissimè approbante, (quæ ob hoc sui regni apicem à Deo solidari præoptat, si catholicæ fidei pereuntium turmas acquirat, indignum reputans, orthodoxæ fidei principem sacrilegis imperare, & infidelium societatē pollui) nihil aliud pro his ex nostra sententia definitur, quàm vt decreta concilij Toletani, quod diuæ memoriæ Sisenandi regis aggregatum est tempore, à nobis ac posteris omnimodo suppleantur intentiōe. Qui autem ab eiusdem synodi voluerit sententia dissentire, vt verè sacrilegum nouerit se condemnari. Diuinæ Trinitatis inseparabile nomen, sicut inspiratione mirabili nostrorum tractatuum primordia illuminauit: ità consummatiōne sublimi eundem iam ꝑficiendo concludat, vt in illo sit nostrum explicuisse, à quo nobis adfuit inchoâsse. Damus ergò gloriam & honorem eidem sanctæ & indiuisibili Trinitati, quæ nobis & ex se dicere contulit, & in se dicta compleuit: quæ reformauit in extremitate seculorū remedia pietatum, & resoluit ligamina vinculorum. Sit gratiarum actio, salus & benedictio exercituum DOMINO, super serenissimo Recesuintho principe glorioso. Gratiarum actio & reuerentiæ plenitudo, à nobis omnibus in commune ipsi clementissimo principi, bonorum gratifico largitori, cuius votorum instantia benigna Deus attulit complementa: cuius dispositio pijssima, pressurarum remouit exitia: cuius tēporibus conferat vigere iustitiam, & exuberare misericordiam opulentam: cui post præsentis æui tempora, diuturnam cum sanctis omnibus tribuat in remuneratione coronam. Nos autem omnes hanc decretorum nostrorum seriem ex rectæ fidei, vel pietatis ac iustitiæ fonte manantem, coram Deo & sanctis angelis eius, orthodoxis omibus & nunc & in futuro impensissimè commendamus, obsecrantes enixiùs, vt hanc & reuerenter adimpleant, & ab æmulis benignè defendāt. Cōtemnentibus autem eam diuinæ seueritatis vltio pauenda proueniat, obseruantibus autem misericordia profluens, pax perpetua, & gloria sempiterna cōtingat. Huius quoq; sententiæ fortitudine vel vigore, decreti nostri seriem, quam in serenissimi domini nostri Recesuinthi regis edidimus nomine, ꝓ rebus à diuæ memoriæ patre suo quolibet titulo conquisitis, decernimus omninò cōstare. Legem deniquè, quam pro coercenda prin-

[margin: Matt. 15. c] *[margin: Cap. 56. 57. 58. 59. 60. 62 conc. Tolet.]*

principum horrenda cupiditate idem clementiss. edidit princeps, simili robore firmamus, atque vt futuris retrò temporibus modis omnibus obseruetur, pari sententia definimus. Quæ etiàm nè taciturnitate temporum, vel obliuiosa vetustate *deserantur, huic nostræ constitutioni decreuimus vtraque innectenda, & ità cunctorum memoriæ commendanda, vt à cunctis regulis superiùs ordinatis, *nequaquàm maneant segregata. Cætera quoq; decretorum nostrorum iudicia, quæ ab hac sancta synodo noscuntur esse confecta, si quis conuellere forsitan decreuerit, aut temerè implere neglexerit, vel infringere quandoq; voluerit, per iudicium omnipotentis Dei anathema sit. Soli autem Deo nostro gloria in secula seculorum. Amen.

*deperean, *nusquàm

¶ Interfuerunt huic sancto concilio, qui & subscripserunt, pontifices numero *LII. scilicet, Orontius Emeriteñ metropolitan' episc. Antonius Hispaleñ metropo. episcopus. Eugenius regiæ vrbis metrop. Episco. Potamius Calaguritanus episco. Potamius Bracareñ metropol. episcopus. Epartius Italiceñ episcopus. Ansericus Segobieñ episc. Dunila Malacitan' episc. Toila Gerundeñ episc. Stephanus Astigitan' episcopus. *Tagontius Valerieñ episc. Donus *Imopyrenæus episcopus. Vuinibal Ilicitanus episcopus. Ioannes Caurieñ episc. Floridius Segobriceñ episc. Egeredus Salamanticeñ episc. Marcus Castuloneñ episc. Georgius Agatheñ episc. Vincentius Tuccitanus episcopus. Selua Egabreñ episc. Vuidericus Segõtieñ episc. *Candidatus Asturiceñ episcop'. Dalila Compluteñ episc. Athanasius Setabieñ episc. Goericus Ausoneñ episcopus. Abientius Elboreñ episcopus. Filimirus Lameceñ episc. Seruandus Ilipeñ episcopus. Syluester Carcassoneñ episcopus. Ala Eliberitanus Episcopus. Vadila Visensis episcopus. Amamingus Elnensis Episcopus. Afrila Dertosanus episcopus. Adeodatus Paceñ episcopus. Baucada Agabreñ episco. Felix Valentineñ episcopus. Phosphorus Corduben episcopus. Froila Mentesanus episcopus. Giberus *Bigastreñ episcopus. Maurellus Vrgelleñ Episcopus. Hermenfredus Luceñ episcopus. Ascaricus Palentinus episcopus. Celidonius Caliabreñ episcopus. Litorius Auseñ episc. Iulianus Accitanus episcopus. *Somtanus Aurieñ episc. Seruusdei *Bastianus episc. Sisebertus Conimbriceñ episc. Taio Cæsaraugustanus episcopus. Eusebius Osceñ episcopus. Balduigius Arcobriceñ episco. Maurusius Oretanus episcopus.

*LV. *Oscandus *Bistargeñ vel Bigergeñ *Bastitanus

¶ Item Abbates.

Fugitiuus abbas. Anatoli' abbas. Eupsychius abbas. Hildephonsus abbas. Simpronius abbas. Eumerius abbas. Quiriacus abbas. Morarius abbas. Ioannes abbas. Secundinus abbas. Marcellinus archipresbyter Toletanus. Siliculus primicerius.

Vicarij episcoporum.

Osdulgus abbas Riachimiri episcopi Ecclesiæ Dumieñ. Seruandus archipresbyter Vincentij episcopi Ecclesiæ Gerabriceñ vel Agirieñ. Godiscalcus presbyter Egilæ episcopi Ecclesiæ Oxouieñ. Matterius presbyter Somnani episc. Britoleeñ Ecclesiæ. Victorinus presbyter Beati episcopi ecclesiæ Tudeñ. Guitericus diaconus Maurelli Dianensis ecclesiæ episcopi. Tonantius diaconus Gauduleni episcopi ecclesiæ Ilerdensis. Daniel diaconus Marcelli Vrcitanæ Ecclesiæ episcopi. Sindigis diaconus Vincibilis episcopi Ecclesiæ Iriensis. Sagarellus diaconus Saturnini Ossonobeñ Ecclesiæ episc.

Viri illustres officij Palatini.

Odoacer comes cubiculariorum. Osilo comes cubiculariorum. Adulphus comes *Scanciarum & dux. Babilo comes & *pro. cer. Ataculphus comes. Ella comes & dux. Paulus comes notariorum. Euantius comes Scanciarum. Rucchila comes patrimoniorum. Afrila comes Scanciarum. Venedarius comes Scanciarum & dux. Fandila comes Scanciarum & dux. Euredus comes & *pro. cer. Cumefredus comes sacrariorum. Froila comes & *pro. cer.

for. Scanarum for. *pcer.

Decretum vniuersalis Concilij, editum in nomine principis.

Soliditatem reddidisse fracturæ, atq; fecisse consurgere quod extiterat collisum, & incrementũ est visitatæ mercedis, & plenitudo cõsummatæ pfectiõis. Põderi etẽm collidẽtis ruinæ, si æqualium proximorum curam conuenit obuiare: quanto grauioris erit culpæ, prælatos incuriæ discrimen incurrere, si nõ quo valent, ex communi onere sibi cõmissos procurent populos subleuare? Properandum ergò est inter ruinas collisionum, cateruas eripere collisorum, vt ex hoc iugiter & vltrà nec vigorem nocẽdi habeat execranda pressura, & omnis compressus, nouerit sanctæ sanctionis esse sibi collata remedia. Cùm decursis ergò temporibus duræ dominationis sese potestas grauis attolleret, & in subiectis populis impiorum dominatus non formaret iura regiminis, sed excidia vltionis: adspeximus subditorũ statum non ex ordine vegetari rectoris, sed deijci ex grauedine potestatis. Contraxerũt enim reges elata fastigia in bifronti dissidio motionis, & aut in culpis lex ardua sæuiebat, aut in spolijs fauorem lex voluntaria commodabat. Indè mœstos animos nõ spes fouebat ex munere, sed tolerantia vexabat in funere. Vndè iam increpationis occursu nõ tantùm nos abire sola ratio cogit,

git, verùm & ipsa commonitio rerum impellit, vt ex omnium deliberatione animorum concordi illa maneat sententia dicti, q̃ & finem ausibus ritè ponat illicitis, & consultum saluandis iure ferat populis. Quosdam nanque conspeximus reges, postquàm fuerint regni gloriam assequuti, extenuatis viribus populorum, rei propriæ congerere lucrũ, & obliti, quòd reges sint vocati, defensionem in vastationem conuertunt, qui vastationem defensione pellere debuerunt, illud grauiùs innectentes, ꝙ ea, quę videntur acquirere, non regni deputant honori vel gloriæ, sed ità mâlunt in suo iure confundi, vt veluti ex debito decernant, hæc in liberorum posteritatem transmitti. Quamobrem in proprietatis illa conantur redigere sinum, quę pro solo constat illos impij percepisse fastigio: & illud in iuris proprij collocant antro, quod publicæ vtilitatis acquisitum esse cõstat obtentu. Nam nũquid ad illos aut populorum aduentus, aut rerũ poterat concurrere census, nisì extitissent gloriæ sublimati culminibus? Aut ab æqualibus illi potuerint rerum coaceruatiõe ditari, nisì per subiectos glorioso apice potuissent attolli? Om̃ia certè toti⁹ plebis membra subiecta, dum ad principale caput releuant attentum debitæ *iussionis obtutum, negociorum ab illo prospectant remediũ, cui modò gratum, modò debitum irrogant censum. Regalis proindè orthodoxa sublimitas hæc cuncta sibi deberi conuincit, ex quo se *regem recognoscit, & indè conquisita, nõ alteri, quàm sibi, iustè defendit. Vndè non personæ, sed potentiæ subdi hæc debere non ambigit. Regem terrenum iura faciunt, non persona: q͂a nõ constat sui mediocritate, sed sublimitatis honore. Quæ ergò honori debentur, honori deseruiãt: & q̃ reges accumulant, regno relinquant; vt quia eos regni gloria decorat, ipsi quoquè regni gloriã non extenuent, sed exornent. Habeant deincèps iure conditi reges in regendo corda solicita, in operando facta modesta, in decernendo iudicia iusta, in parcẽdo pectora prompta, in cõquirendo studia parca, in conseruando vota syncera: & tanto gloriam regni cum felicitate retentent, quanto iura regiminis & mansuetudine conseruauerint, & æquitate direxerint. Promissę premium *ditionis, nè non prodisse putetur ex fomite rationis, *reuelare conuenit euidentissima specie operis, vt ex illo nos idoneos assertores habeat probitas veritatis, ex quo semp semetipsam reseruauerit qualitas actionis. Eccè enim ità ex gentis nostræ mediocribus, maioribusq; personis multos hactenùs corruisse reperimus & deflemus, vt eorũm agnitis ruinis, non aliud possim⁹, quàm diuinæ iudicia cõsiderare permissiõis, quorum domorum spolia & potentiarum diuitias, simul ac p̃dia ità conspicimus prorsùs exinanita, vt nec fisci vsibus commoda, nec palatinis officijs reperiantur in remediũ salutare collata. Cuius rei serie ex vtroq; concurrente defectu, dum & iudicatos sentẽtia iudiciorum elisit, & in eorũ bonis ad ipsorum vicem munificatus, nemo penè non tenuisse disciplinam in ordine, sed defectum potuisse pensatur in gente, illo maioris salutis dispendio cumulato, ꝙ tam hæc, quæ à iudicatis vigor iudiciorum abstraxerat, q̃ illa, quæ qualiscunq; prouentus ordine ꝓfligationis *contriuerat, tota ꝓprietatis principum amplitudo in sinum suæ receptionis incluserat; sicq̀ue solo principali vẽtre suppleto, cuncta totius membra gentis vacuata, languescerent ex defectu. Vndè euenit, vt nec subsidium mediocres, nec dignitatem valeant obtinere maiores: quia dum solius potestatis vigor maxima occupauit, totius plebis stat⁹ nec minima iura defendit. Itaq; cum omni palatino officio, simulq; cũ maiorum, minorũq; conuentu, nos omnes tam pontifices, q̃ etiàm sacerdotes, & vniuersi sacris ordinibus famulantes, concordi definitione decernimus & optamus, vt om̃is cõquisitionis profligatio, in om̄ rerum viuẽtium, immobilium quoq; & moueri valentium, corpore vel specie, forma vel genere, q̃ à gloriosæ memoriæ Chindasiuntho rege à die, quo in regnum dinoscitur conscendisse, reperta quolibet modo extiterit, om̃ia in serenissimi atq; clementissimi dñi nostri Recesuinthi principis perenni trãseant potestate, & perpetuo deputentur in iure, non habenda parentali successione, sed possidẽda regali congressione, ità vt iustè sibi debita quisq; percipiat, & de reliquis rebus, ad remedia subiectorum quæcunque elegerit, principis voluntas exerceat, illis tãtummodò exceptis, q̃ memoratus diuæ memoriæ Chindasiunthus princeps, ante regnum, aut ex proprijs, aut ex iustissimè conquisitis, visus est habuisse. In quibus, cunctis filijs eius vnà cũ glorioso domino nostro Recesuintho rege, maneat diuisio libera, & possessio pace plenissima. Sed & illæ res, quas prædictus princeps de iustis prouentibus filijs suis, vel quibuslibet iustissimè visus est cõtulisse, vel reliquisse, omnes in eorum iure maneant inconuulsæ, illa huius negocij seruata veritate, vt quia grata voluntas dñi nostri Recesuinthi regis reddere decernit vnicuiq; iustissimè debita, nemo inuasiõis calumniã moueat, aut damna requirat, *p̃ter quę gloriosæ memorię genitorem eius quædam indebitè *habuisse constiterat.

*visionis

*regere cũcta

*dictionis

*releuare

*cõgesserat

*propter

*abstulisse

Lex edita in eodem Concilio, à Recesuintho principe glorioso.

IN nomine Domini, Flauius Recesuinthus rex. Eminentiæ celsitudo terrenæ, tunc salubriùs sublimia probatur appetere, cùm saluti proximorum pia cernitur cõpassũ-

passione prodesse. Vndè solet cótingere, vt plus commodi de aliena salute conquirat, quàm de propria vtilitate quisque proficiat. In multis enim, quia multorum salus attenditur, maioris lucri summa *perficitur. In se autem, quia priuati commodi fructus appetitur, non satis est, si vnius beneficij p̄mium conquiratur. Hinc & illa regendarū tantundem salus est plebium, quæ non suos fines priuata voluntate concludit, sed quæ vniuersalitatis limites communi pietatis lege defendit. Quapropter, nè salutaris ordo Imperialibus videatur verbis potiùs obtineri, quàm *pactis, de sublimitatis obentu declinamus ad vota supplicum tranquillæ visionis adspectum, vt indè salutaris compassio habeat commodum, vndè plebes adeptæ fuerint supplicationis effectum. Cùm ergò præcedentium serie temporum immoderatior auiditas principum sese prona diffunderet in spolijs populorum, & augeret eis proprietatis cẽsum ærumna flebilis subiectorum, tandèm, supernæ respectionis afflatu, nobis est diuinitùs inspiratum, vt q̃a subiectis leges reuerentiæ dederamus, principum quoq; excessibus retinaculum temperantiæ poneremus. Proindè syncera mãsuetudinis deliberatione tam nobis, quàm cunctis nostræ gloriæ successoribus affuturis, Deo mediante, legem ponimus, decretumq; diualis obseruantiæ promulgamus, vt nullus regum impulsionis suæ quibuscunque motibus aut factionibus, scripturas de quibuslibet rebus alteri debitis, ità extorqueat, vel extorquendas instituat, quatenùs iniustè ac violenter indebitarum sibi quisq; p̄bare possit dñium rerum. Quòd si alicuius gratissima voluntate quippiam de rebus à quocunq; perceperit, vel pro euidẽti p̄statióe lucratus aliquid fuerit, in eadem scriptura patens voluntatis & p̄stiti códitio annotet, p quã aut impressio principis, aut conferentis fraus euidentissimè detegatur. Et si patuerit, à nolente fuisse scripturã exactam, aut resipiscat improbitas principis, & euacuet quod malè contraxit, aut certè post eius morte ad eum, cui exacta est scriptura, vel ad hæredes eius res ipsæ sinè cunctatione debeant reuocari. Illæ autem res, q̃ remota omni repræhensionis argumentatione, directo modo transiérunt in principis potestatem, in eius perenniter iure perdurent: & quicquid ex rebus ipsis idem princeps ordinare voluerit, suæ potestatis arbitrio subiacebit. Verùm, vt omne huius negocium actionis roboret synceritas veritatis, cum quarumcunq; rerum scripturæ in principis nomine extiterint factæ, mox testes, qui in eadem scriptura subscriptores accesserunt, ab his, quos elegerit princeps, diligentissimè perquirantur, si nó aliquod indicium, aut de impressione principis, aut de fraude scripturam facientis, modo quocunque cognouerint, vt sic aut ritè facta series scripturæ permaneat, aut irritè cófecta vanescat. Similis quoq; sententia de terris, vineis, atq; famulis obseruetur, si sinè scripturæ textu tantummodò coram testibus, quælibet facta fuerit definitio. De rebus autem omnibus à tempore Suuintillani regis, hucusq; à principibus acquisitis, aut deincèps, si prouenerit, acquirendis, quęcunque forsitan princeps inordinata siue relinquit, siue reliquerit, *quæ pro regni apice probantur acquisita fuisse, ad successorem tantummodò regni decernimus pertinere, ità habita potestate, vt quicquid ex his elegerit facere, liberũ habeat velle. In illis autem rebus, q̃ ipsi aut de bonis parentũ, aut de quoruncunq; p̄uenerint successionibus proximorũ, ità eidẽ principi, eiusq; (si filij defuerint) hæredib⁹ legitimis hæreditatis iure patebũt, sicut cæteris lege vel successióe paterna patuisse noscuntur. Quòd si aliquid de rebus quorumcunq; parentũ & p̄ximorũ, non solùm successione, sed etiàm qualibet collatione, aut quocunq; contractu ad ius ipsius peruenisse patuerit, si contingat hæc inordinata relinqui, non ad successorem regni, sed ad filios vel hæredes eius, qui cóquisiuit specialiter, omnis eadem conquisitio pertinebit. Nam de illis rebus, quas idẽ princeps ante regnum aut ex proprio, aut ex iustissimo conquisito dinoscitur habuisse, irreuocabili ordine aut faciendi, quod voluerit, *potestas manebit, aut certè filijs ei⁹ successio plena patebit. Quòd si filij defuerint, legitimis hæredibus ex his, quę inordinata reliquerit, hæreditatem adire licebit. Huius sanè legis sententia in solis erit principum negocijs obseruanda, atque ità perpetìm valitura, vt non antè quispiam solium regale conscendat, q̃ iuramenti fœdere hanc legem se in omnibus implere promittat. Quemcunq; verò aut per tumultuosas plebes, aut per absconsa dignitatis publicæ machinamenta adeptum esse cóstiterit regni fastigia, mox idem cum omnibus tam nefariè sibi consentientibus, & anathema fiat, & Christianorum communionem amittat, tam diræ percussionis vltione collisus, vt omnis diuini ordinis cultor, qui illi communicare p̄sumpserit, simili cum ipso damnatione dispereat, & pœna tabescat. Nã si quis legis huius seriẽ ex officio palatino maliuolè detrahendo lacerare voluerit, aut euacuandam qñq; vel silenter mussitãs, vel apertè resultans, p̄loqui detectus extiterit: cunctis palatinæ dignitatis consortijs & officijs mox nudatus, oĩm rerum suarum dimidiam partem amittat, & in deputato sibi loco rẽdactus, à totius palatij maneat societate seclusus. Religiosus etiàm, qui se in hãc culpam deuoluerit, simili rerum proprietatis suæ dispendio subiacebit.

*pcipitur.

*factis,

*quoniam

*potestatẽ habebit.

Concilij Toletani octaui finis.

CON-

CONCILIVM TOLETANVM IX. HABITVM ANNO SEPTIMO RECESUINTHI REGIS, *post diem Kalend. Nouemb. ab episcopis sexdecim. Est Prouinciale.*

VM canonicæ definitionis edicto in Toletanam vrbẽ pro peragendo Cócilio post diem Kalendarum Nouembrium, anno septimo Recesuinthi principis gloriosi, in basilica sanctæ Mariæ semper virginis, in vnum fuissemus Domino fauente collecti, id cómuni definitione decreuimus, vt capitula, q̃ in priscis canonibus minimè habebantur inserta, pari promulgarentur sententia, & antiquis iungerentur regulis, perenni iugitate mansura, & omni reuerentia conseruanda. Sed quia nequaquàm rectè subditos iudicat, qui non seipsum priùs iustitiæ censura castigat: aptum nobis & expedibile visum est, antè nostris excessibus imponere modum, & sic errata corrigere subditorũ. Túc nanque meliùs iudiciorum exordia dicuntur, cùm vita iudicum antè disponitur, cò quòd potiùs iudicij forma completur, cùm negociorum principijs æquitas iudicantiũ antefertur. Ideò exordium ęquitatis inchoari à iudicibus debet, vt perfecta iuris causatio limitem apertiùs formet.

Capitulum primum.

OMnis itaque rei Ecclesiasticæ quantitas, sicut remedium veniæ tribuit cóferenti, ità damnum ritè præparat fraudatori. Et ideò nullus sacerdotum vel ministrorum, ex rebus Ecclesiæ, quæ in quibuscunq; locis à fidelibus largiuntur, aliquid auferat, vel iuri suo aut cathedræ propriæ ciuitatis connectat. Deuotio enim vniuscuiusque, sicut gratanter votum contulit Deo, ità definiuit, quòd plenitudo votorum, cóseruaretur in loco: in quo, velut si collata tenent, manet gratia offerentis: ità si frustrãtur, imminet pernicies defraudãtis. Verùm vt huius rei potior soliditas habeatur, condignis filijs vel nepotibus, honestioribusq; ꝓpinquis eius, qui construxit vel ditauit Ecclesiam, licitum sit, hanc bonæ intentióis habere solertiam, vt si sacerdotem seu ministrum aliquid ex collatis rebus ꝓuiderint defraudare, aut commonitionis honestæ conuentione compescant, aut episcopo vel iudici corrigenda denuncient: Quòd si talia episcopus agere tẽtet, metropolitano eius hęc insinuare procurent: Si autem metropolitanus talia gerat, regis hæc auribus intimare non differant. *auditibus Ipsis tamen hæredibus, in eisdem rebus non liceat, quasi iuris proprij potestatem præferre, non rapinam, nó fraudem ingerere, nec violentiam quancunq; ꝓsumere: sed hoc solùm in salutarem solicitudinem adhibere, quòd aut in nullam noxam operatio nocẽs attingat, aut vt in multam aut aliquã partem salutaris merces assumat. *velut Si quis verò deincèps hæc monita temerare voluerit, & malè rapta cum confusione restituet, & excommunicationis annuæ sententiam sustinebit.

2 Cùm sæpè sit solitum, etiàm illa, quæ nó debentur, prece supplicatióis & vi quodãmodò extorqueri doloris: quanto magis &

& sinè obstaculo concedi debent, exquisita simul & ordine iuris, & dolore compassionis; quia ergò fieri plerunq; cognoscitur, vt ecclesię parochiales vel sacra monasteria, itâ quorundam Episcoporum vel insolentia, vel incuria horrendam decidant in ruinam, vt grauior ex hoc oriatur ædificātibus mœror, quàm in struendo gaudij extiterat labor: ideò pia compassione decernimus, vt quandiù earūdem fundatores ecclesiarum in hac vita superstites extiterint, pro eisdē locis curam permittantur habere solicitam, & solicitudinem ferre præcipuam, atque rectores idoneos in eisdē basilicis ijdem ipsi offerant episcopis ordinandos. Quòd si tales forsitan nō inueniantur ab eis, tūc, quos episcopus loci probauerit Deo placitos, sacris cultibus instituat, cum eorum conniuētia seruituros. Quòd si, superstitibus eisdē fundatoribus, rectores ibidèm pręsumpserit episcopus ordinare: & ordinationem suam irritam nouerit esse, & ad verecundiam suam, alios in eorū loco, quos ijdem ipsi fundatores condignos elegerint, ordinari.

16.q.7. Decernimus, vt quandiù

3 Si sacerdos vel minister de reb[9] Ecclesiæ quippiam alicui sub prestationis obtentu concedat, *instrumenti causam præstiti euidenter exponat, vt hoc aut iustè confecta transactio innotescat, aut fraus incompetens, quæ latet, appareat: aliter verò pro huius negocij causa, deincèps scriptura nō valeat.

*instrumēto

4 Sacerdotes, vel quicunq; illi sunt, quibus ecclesiasticarum rerum cura commissa est, quæcunq; administrationis suæ tempore emerint, si de rebus proprijs vel vile vel carum habuerint, ad ecclesiæ nomen, cui pręsunt, chartarum instrumenta conficere procurent. Non enim conuenit, vt Ecclesia, quē suscepit externum, efficiat in alieno diuitem, & in suo retineat fraudatorem. Hi verò, qui suarum rerum noscuntur habere compendium, ex omni re, quam post ordinationis suæ diem visi sunt acquisisse, siue nulla, siue aliqua sint instrumenta cōfecta, compensata tam iuris sui, quàm ecclesiasticarum rerum habitudine, si se vtriusque rei quantitas exæquauerit, inter Ecclesiā & decedentis hæredes, æquo iure conquisitio pertinebit. Si autem quælibet pars maiori cumulo sui iuris excreuerit, maiorem portionem etiàm in diuisiōe percipiet. Quicunq; verò de pdictis sacerdotibus vel ministris, pro sui vtilitate atque amicitia, vel præstatione, aut quocunq; modo, aut per scripturę seriem aliquid meruerint à quolibet percipere, in rebus ecclesiasticis non poterit numerari: sed quod exindè voluérint facere, in ipsorū voluntatis arbitrio subiacebit. quòd si hoc post eorum mortē inordinatum forsasè remāserit, Ecclesia hoc sibi, cui pręfuit vel minister extiterit, in perpetuum vindicabit.

12.q.4. Sacerdotes vel

12.q.3. Quicūq; de sac.

5 Bonæ rei dare consultum, & pſētis habetur vitæ subsidium, & æternæ remunerationis expectare cernitur præmium. Quisquis itaque episcoporum in parochia sua monasterium construere fortè voluerit, & hoc ex rebus Ecclesiæ, cui pſidet, ditare decreuerit: non ampliùs ibidèm quàm quinquagesimam partem dare debebit, vt (hac temperamenti æquitate seruata) & cui tribuit, competens subsidium conferat: & cui tollit, damna grauia non infligat. Ad ecclesiam verò, quæ monasticis non informabiť regulis, aut quam pro suis magnificare voluerit sepulturis, non ampliùs quàm centesimam partem censùs ecclesiæ, cui præsidet, ibidèm conferre licebit: ea tamē cautela seruata, vt vnam tantummodò, quæ placuerit, ex his duabus remunerandam assumat.

12.q.2. Bonæ rei dare

6 Cùm præteritis sanctionibus notissimum habeatur, quæ de rebus parochialium Ecclesiarum pars episcopo conferatur: opportunè tamen duximus decernendum, vt si episcopus tertiam partem, quam de rebus eisdem sanctione paterna sibi debitam nouit, aut ipsi ecclesię cuius res esse patebit, aut alteri ecclesiæ, quam elegit, conferre decreuerit, & licitum maneat, & irreuocabile robur eius sententia ferat.

12.q.3. Episcopus si tertiam partem.

7 Propinqui morientis Episcopi, nihil de rebus eius, absq; metropolitani cognitione, vsurpare præsumant. Quòd si is qui recesserit, metropolitanus fuerit, successoris eius sententiam aut concilium sustinebunt, nè passim hæreditatis adeundæ danda licētia, de rebus ecclesiæ aut non retineatur ratio plena, aut fraus inueniatur illata. Quòd si presbyter aut diaconus fuerit, quos obisse constiterit, non sinè agnitione sui episcopi rem eius hæredibus adire licebit. Quisqs sanè post hæc transgressor inuentus extiterit, pro his quę non expectato ordine adiērit, inuasionis damno legis sententiæ subiacebit.

8 Si sacerdos vel minister, dum gubernacula ecclesiarū administrare videtur, contra patrum sanctissimas sanctiōes, de rebus ecclesiæ definisse aliquid dinoscitur: nō ex die, quo talia scribēdo decreuit, sed ex quo talia moriendo definita reliquit, supputationis ordo substabit. Nunq̄ enim ad triennium temporis pertinebit, irritè hoc iudicantis: quia status contractuum, initia nō sumpsit ab origine æquitatis.

16.q.3. Si sacerdotes

9 Plerique, dum rapinis inhiant, quod non debent, aut miserationis opus cōdignè non implent, aut indebita ipsi miserationi damna permiscent. Ideoq; nè ampliùs misericordiæ opus execrabile labatur in scelus, id communi decreto sancimus, vt cùm pontificem mori contigerit, episcopus, qui ad humādum corpus eius aduenerit, descriptis thesauris atque ornamentis omnibus, si locuples decedentis Ecclesia fuerit, non ampliùs

plius quàm libram auri in rebus, quibus ei placuerit, exceptis ornamentis Ecclesiæ, cũ gratia offerentium auferre pertentet. Si verò minor rebus extiterit, dimidiam libram sibi licenter vsurpet. Nam & hæc vsurpare ipsa, ratio nulla permitteret, nisi eius, qui conuenit, sacerdotis iniuriæ contemplatione antiquitas hoc vsurpata seruâsset. Porrò breue descriptarũ rerum, sub fideli relatione hic, qui descripsit, dirigere metropolitano curabit. Metropolitanus autem ex eadem morientis Ecclesia, nihil prorsus auferre præsumat, sed solam, quæ ad eum pertinet, curam salutarem impendat.

15.q.8.Cùm multę 10 Cùm multæ super incontinentia ordinis clericorum hactenùs emanauerint sententiæ patrũ, & nullatenùs ipsorum reformari quiuerit correctio morũ, vsqueadeò sententiam iudicantium protraxere commissa culparum, vt non tantùm ferretur vltio in authores scelerum, verùm & in progeniem damnatorum. Ideoq; quilibet, ab episcopo vsque ad subdiaconum deincèps, qui vel ex ancillæ, vel ex ingenuæ detestando connubio, in honore constituti filios procreârint: illi quidem, ex quibus geniti probabuntur, canonica censura damnentur: proles autem tali pollutione nata, non solùm hæreditatem parentum nunquàm accipiet, sed etiàm in seruitutem eius ecclesiæ, de cuius sacerdotis vel ministri ignominia nati sunt, iure perenni manebunt.

Dist. 54. qui ex familijs 11 Qui ex familijs ecclesiæ, seruituri deuocantur in clerum, ab episcopis suis libertatis, necessè est, vt percipiant donum: & si honestæ vitæ claruerint meritis, tunc demũ maioribus fungantur officijs. Quos verò flagitij sordidauerit incorrigibilis noxa, perpetua seruitus conditionis religet in catena.

12 Si sacerdos libertaté seruis ecclesiæ conferre voluerit, non à die confectionis scripturæ, tempus annorum computatum tenebit, sed ex eo, cùm eum, qui scripturam cõfecit, veriùs obijsse constiterit.

13 Excessibus libertorum ecclesiæ, plerunq; patronam videmus ecclesiam conuexari, & bicipiti coacti sumus tædio condolere: vno, dum per superbiam reluctãtis, author contemnitur libertatis: altero, dum libertas supbientis, in conditionẽ relabi cogitur seruitutis. Ideò cùm iam præteritis patrum regulis multæ super hoc diuersæ constitutionis emanauerint sanctiones, tamen quoddam ad plenitudinem rei aptum conspeximus adhuc innectere complementum. Igitur sicut legum reuerenda sanctio censuit, ità seruare totius generis nobilitas debet, vt in nullo aliena commixtio maculet, quod generositas propria decorauit. Vndè cunctis ecclesiarum libertis, tam viris quàm fœminis, eorumque propagini, interdicitur iudicio generali, nè deinceps causa cõnubij aut Romanis ingenuis copulentur, aut Gotthis. Quòd si hoc factũ quandoq; patuerit, permixtione tali genita proles, nunquàm merebitur ius debitæ dignitatis: nec Ecclesiæ vnquàm carebit obsequijs, cuius beneficio donum meruisse noscitur libertatis.

14 Si contingat quemcunque de libertis ecclesiæ, eorumq; prosapiæ, contra primæuas modernasque patrum regulas, aut Gotthis, aut Romanis ingenuis copulari, tã illis, q̃ eorum stirpi non licebit ab Ecclesiæ patrocinio euagari: sed aut ad debita obsequia reuerti cogendi sunt, aut si redire noluerint, quæcunq; vel parentes eorum, vel ipsi ab Ecclesia sunt adepti, vel in eius patrocinio visi sunt conquisisse, insistente põtifice, in ditionem propriæ reducantur Ecclesiæ.

15 Ecclesiæ liberti, eorumq; progenies, eidem Basilicæ, de qua libertatis gratiã meruerunt, obsequia prompta synceraq; parabunt: qui sicut hoc in obsequio pro possibilitate sui, quod vtiles ingenui, dabunt: ità quoq; in emendatione culparum, quod inutiles ingenui, sustinebunt.

16 Libertis Ecclesiæ, eorumq; propagini, ex omnibus quæ de iure Ecclesiæ noscũtur habere, nihil licebit in extraneum dñm transactione quacunq; deducere: sed si ex his quælibet vendere fortassè voluerint, sacerdoti eiusdem Ecclesiæ offerant conuenienter emenda, eorumq; precia rerum, vt eis placuerit, aut dispensent, aut habeant. Nam & in dominium partis alterius, rei suæ censum nullo modo transire permittimus. Suis autem filijs vel propinquis, eiusdẽ Ecclesiæ vel seruitio, vel patrocinio subiugatis, quæcunq; vẽdere vel donare voluerint, aditus omninò patebit.

17 Baptizati Iudæi, quocunque loco cætero tempore cõuersentur. Festis tamen pcipuis, noui testamenti serie consecratis, ac diebus illis, quos olim sanctione veteris legis sibimet censebant esse solennes, in ciuitatibus publicisq; conuẽtibus cum summis Dei sacerdotibus celebrare præcipimus, vt eorum conuersationem & fidem & pontifex approbet, & veritas seruet. Huius verò temerator edicti, prout ætas permiserit, aut flagris, aut abstinentiæ subiacebit. Expletis omnibus, quæ ad honestatis regulam in collationem venêre fraternam, grates exoluimus immortali dño soli, cuius dispositiõe mirabili, ad hunc sanctæ congregatiõis cœtum meruimus adunari, vt & communis visio prosperitatem nostram ostẽderet, & par diffinitio concordiam assignaret, obsecrãtes eius misericordiam largam, vt serenissimo dño & amabili Chro Recesuintho principi glorioso, ità præsentis vitæ felicitatem impendat, vt angelicæ beatitudinis gloriam post longæua tempora cõcedat: atq; ità nos eiusdem felicitate lætos semper efficiat, vt in

in terra viuentium remunerandos attollat. Antiquitatis dehinc ordinem saluberrimè retinentes, postquàm rationem festi paschalis fraternitas vestra cognouit, nouerit se anno venturo die Kalendarum Nouembriũ, causa peragendi concilij in hac vrbe, fauente domino, congregari, vt simili disceptatu, aut quę prospexerimus cõgrua, decernamus, aut solius pacis conuentu lætemur. Consummatum est hoc sanctum concilium, die octauo Kalendarum Decembriũ, anno feliciter septimo regni serenissimi atque clemẽtissimi domini nostri Recesuinthi regis.

Concilij Toletani noni, finis.

CONCILIVM TOLETANVM DECIMVM, ANNO OCTAVO RECESVINthi regis. Est prouinciale.

TITVLI CAPITVLORVM Concilij Toletani decimi.

GRatulationem nobis spiritualem contulit diuina gratia, quandò tribuit inter nos & salutaris disciplinæ frequentiam, & cõuenire ad pacificorum studia præoptata. Congregatis ergò nobis, & in concordia animi, & in conuentu loci referentes gratias inuisibili Deo, & glorioso rerum domino Recesuintho regi, cuius sanctissimo voto retenta paternitatis sanctæ traditiõe, ad sacrum quiuimus adunari conuentum, has subtèr annexas regulas, concordi definitione prolatas, æterna statuim⁹ manere lege præfixas.

Capitulum primum.

DE celebritate festiuitatis Dominicæ matris, cùm nihil fidei synceritas per diuersitatem aduersum incurrat, & vnitatẽ catholicæ regulæ varietas nulla decerpat, est tamen, quod nisì temporum vnitate seruetur, & dissidium indiscissæ vnitati parturiat, & sacramentorum vnitate constare nõ valeat. Hinc est enim, quòd paschale festũ vno die celebramus & tempore, nè in Iudaicum decidamus errorem. Hinc aduentum sanctispiritus, post resurrectionem Domini, nisi expectemus tempore definito dierũ & numero, non possumus impleri eiusdem spiritûs dono: quoniã si caret plenitudinis numero, carere potest & mysterij sacramẽto. Hinc natiuitatis dominicæ sacrum, quo euidenter de vtero virginali Verbum prodijt caro factum, absque dubio seruat & temporis cursum, & repræsentat speciale diei monimẽtum. Si ergò natiuitatis & mortis huius incarnati verbi dies, absque immutatione ità certus habetur, vt absque diuersitate in toto orbe terrarum ab omni Ecclesia concorditer celebretur: cur non festiuitas gloriosæ matris eius, eadem obseruantia vno simul vbiquè die, similique habeat honore? Inuenitur etenim in multis Hispaniæ partibus, huius sanctæ virginis festũ nõ vno die per omnes annorum circulos agi. Quò enim transducit homines diuersitas temporum, dum varietatem celebritatis habere probãtur? Qua de re, quoniam die qua inuenitur angelus virgini Verbi cõceptum & annunciàsse verbis, & indidisse miraculis, eadem festiuitas non potest celebrari condignè, quòd interdùm Quadragesima, vel Paschale festum videatur incumbere, in quibus nihil de sanctorum solennitatibus, sicut ex antiquitate regulari cautum est, cõuenit celebrari: cùm etiàm & ipsam incarnationem Verbi non conueniat tunc celebritatibus prædicari, quandò constat idipsum Verbum post mortem carnis, gloria resurrectionis attolli: ideò speciali constitutione sancitur, vt ante octauum diem, quo natus est dominus, genitricis quoq; eius dies habeatur celeberrimus & præclarus. Ex pari enim honore constat, vt sicut natiuitatem filij sequentium dierum insequitur dignitas, ità festiuitatẽ matris tot dierum sequatur sacra solennitas. Nam quid festum est matris, nisì incarnatio Verbi? Cuius festum ità debet esse solenne, sicut est & eiusdem natiuitatis Verbi. Quod tamen nec sinè exemplo decentis moris, qui per diuersas mũdi partes dinoscitur obseruari, videtur institui. In multis itaq; ecclesijs, à nobis & spatio remotis, & terris, hic mos agnoscitur retineri. Proindè, vt decætero, quicquid est dubium, sit remotum, solennitas dominicæ matris die decimoquinto Kalendarum Ianuariarũ omnimodò celebretur: & natiuitas filij ei⁹ Saluatoris nostri, die octauo Kalendarum earundem, sicut mos est, solennis in omnibus habeatur.

2 Frequentium molestiarum nocés impulsus,

pulsus, contemni quidem magnitudine decentis poterat grauitatis: sed quia leuitas labens facilè ad præcipitia vana corda reclinat, benè honesta sollicitudo cohibere properat, quod frequentata visitatio vitare non curat, ideò cùm & quorundam paternorum sanctionibus decretorum, & institutionibus sit legalibus cautum, nè contra salutem principum, gentisque aut patriæ quisquam meditari conetur aduersum: hoc vnum specialiter nunc depromitur obseruandum, vt si quis religiosorum, ab episcopo vsque ad extremum ordinis clericorum siue monachorum, generalia iuramenta in salutem regiam, gentisque aut patriæ data, reperiatur violâsse voluntate prophana, mox propria dignitate priuatus, & loco & honore habeatur exclusus, eo miserationis obtentu tantummodò reseruato, vt an locum, an honorem, an vtraque possideat, concedendi ius, licentiamque principalis potestas obtineat.

3 Reuerentiæ totius auditû percipiatur, quia res adeò dura, non frustrà cogitur hac duriori extirpari cēsura. Agnouimus enim, quosdā pontifices præcepti principis Apostolorum (qui ait, Pascite, qui in vobis est, gregem non coactè, sed spontaneè: neque dominātes in clero, sed forma facti gregis) ità esse immemores, vt quibusdam monasterijs parochialibusq; ecclesijs, aut suæ consanguinitatis personas, aut sui fauoris participes, iniquum sæpè statuant in prælatū, ità illis prouidentes commoda inhonesta, vt aut eisdem deferantur, quæ proprio episcopo dari iustus ordo depoposcerit, aut quæ rapere deputati exactoris violentia poterit. Proindè decenter omnibus placet, & in pręsenti tale rescindere factum, & non esse decęterò faciendum. Nam quisquis pontificum deincèps, aut sanguine propinquis, aut fauore personis quibuscunque sibi deuinctis, talia commendare lucra tentauerit: ad suum nefandę pręsumptionis excidium, & quod iussum fuerit, deuocetur in irritum: & qui ordinauit, annuæ excommunicationi subiaceat: quæ verò ablata fortassè fuerint, ab eo qui tulit, reddantur in duplum.

4 Benè per spiritum Domini possumus cum sancto Apostolo dicere, non ignorare nos astutias satanæ, quia impellimur zelo domûs Dei & ardore cremari. Videmus enī, ad tanta fraudum studia conualescentem excreuisse perniciem, vt & primæua patrum constitutio à quibusdam æstimetur illudi, & noua iudicum putetur intentio * pelli. Nam inueniuntur nonnullæ viduæ, diuersis excusationibus seadeò contegentes, vt blandiantur sibi, non se patrum plena religionis alligatas institutione teneri. Vndè, antiquis inconcussè permanētibus regulis, hoc adijcitur nouæ oraculo sanctiōis, vt vidua, quæ sanctæ religionis obtinere propositum voluerit, sacerdoti vel ministro, ad quē aut ipsa venerit, aut quem ad se venire contigerit, scriptis professionem faciat, à se aut signo, aut subscriptione notatam, continentem se & religionis propositum velle, & hoc perenniter inuiolatè seruare. Tunc accepta à sacerdote vel ministro, apta religionis huius veste, seu lectulo quiescens, siue quocunq; in loco consistens, incunctanter vtatur. Nec diuersi coloris, aut diuersæ partis eadem sit notabilis vestis, sed religiosa, & non suspecta, quæ careat & varietatibus colorum, & diuersitatibus specierum: adeò vt absq; vlla suspicione trāsgressionis, maneat vsui tantùm apta sanctę religionis, & suo sexui competens ad testimonium probitatis. Vt autē deincèps nil deuocetur in dubium, pallio purpureo vel nigri coloris, caput contegat ab initio susceptę religionis, vt dū illic tulerit signū probabilis sanctitatis, vbi nullius falli poterit visio intuentis, nunquàm ausus attentet detestandæ præsumptionis.

5 Omnibus fœminis, quæ iam in præteritū religionis veste probantur indutę fuisse, nihil excusationis valeat in oppositionē quælibet obiectio, quanuis diuersis ac callidis adumbrare se velint fallaciæ argumētis, sed ad sacratissimam sanctionem disciplina sanctior eas teneat religatas atq; subnexas. Commoneantur sanè sacerdotis authoritate, vt redeāt spontè. Quę si redire noluerint, impulsu sacerdotis ad religionis * cultum reducantur, & in monasterijs redactæ, excommunicationis cōdignæ sententia feriantur. Hic idem quoq; ordo in illarum condēnatione manebit, quæ quanlibèt à sacerdote sanctimoniæ vestem nō accepissent, ipsę tamen aut indutæ sunt, aut illo indui habitu consenserunt, qui religionis esse cultus ab intuentibus crederetur, si corā Ecclesia vel sacerdote, aut etiàm competentibus testibus, quandoq; indutæ certis indicijs aut testimonijs approbantur: omnes tamē hæ, seu venientes ad primam religionem, seu post transgressum resumentes iteratam conuersionem, sicut præmissum est, & pallio capita contegant, & cōscriptam roboratamq; professionis faciāt scripturam, per quā vlteriùs nō sinantur relabi ad pręuaricationis audaciam. Quæ verò ex omnibus his fuerint repertæ animū aut vestem in trāsgressionem dedisse, excommunicationis sententiam ferant: & rursùm mutato habitu, in monasterijs (donèc diem vltimum claudant) sub ærumnis arduæ pœnitentiæ maneant religatæ.

6 De his, qui in parua ætate coram parentibus religionis habitum tenuerūt, quoniam vsque huc dissolutæ operationis effectus, interdùm mutare fecit honestum constitutionis edictum, dum inconditè resolui putatur, quod indissolubili sanctionis autho-

Marginalia: 1. Pet. 5. a; Dist. 89. Decenter omnibus placet.; 2. Cor. 2. c; * falli.; 2. q. 1. viduæ, quæ sanctæ religionis; * habitum; 37. q. 1. Oēs fœminæ venientes

authoritate tenetur: ideò quicquid obuiũ ex incerto occurrit, euidenter abijci debet, vt decæterò nihil supersit, quod in dubium nutet. Ideoq́;, si in qualibet minori ætate vel religionis tonsuram, vel religioni debitam vestem in vtroq; sexu filijs, aut vnus, aut ambo parentes dederint, certè aut nolentibus, vel nescientibus sese susceptam, nõ mox visam in filijs abdicauerint: sed vel coram se, vel corã Ecclesia, palamq́; in conuentu eosdem filios talia habere permiserint: ad secularem reuerti habitum, ipsis filijs quandoq; penitùs non licebit: sed conuicti, quòd tonsuram aut religiosam vestem aliquandò habuerint, mox ad religionis cultũ habitumq́; reuocentur, & sub strenua districtione huiuscemodi obseruantiæ inseruire cogantur. Parentibus sanè filios suos religioni contradere, non ampliùs quàm vsque ad decimum ætatis eorum annũ licentia poterit esse. Postea verò, an cum voluntate parentũ, an suæ deuotionis sit solitarium votum, erit filijs licitum, religiõis assumere cultum. Quisquis autem vel abolitione tonsuræ, vel secularis vestis assumptione detectus fuerit attigisse transgressionem, & excõmunicationis censuram accipiat, & religioni semper inhęreat. Opitulante miseratione diuina, & gloriosissimi Recesuinthi principis inhærente voluntate religiosa, his testibus decentissimè allegatis in pace connexis, ex totis præcordiorum visceribus, damus gloriam & honorem soli æterno & immortali Deo, patri & filio & spirituisancto, cuius dono collatum nobis agnoscimus, pro eius Ecclesię statu & gerere curam, & posse sacri regiminis competentia disponere iura, à quo petimus & optamus, vt porrecta in longitudine feliciũ dierum sacratissimi principis vita, eam omni gloriarum decore perpetim faciat pollere salute. Nos quoq;, attribuat, susceptum Ecclesiæ suæ regimen cum æquitate disponere, ac solicitudine gubernare, & in pace tenere, vt post huius mundi suspecta pericula, peruenire possimus ad cælestia regna, Amé. Eugenius indignus Toletanæ sedis metropolitanus episcopus, hæc nostrarum definitionum statuta subscripsi. Similiter & alij Episcopi subscripserunt numero vigintiunus.

20.q.2. Si in qualibet minori

Item decretum pro Potamio Episcopo.

ASsumere poteramus canoram intantùm fraternæ lætitiæ tibiam, quia diuina pietas conuẽtum nostrum ad concordiæ conuocauerat studia, & cõuenerat mœstitiam vitare, quoniam visitatione disciplinæ videbamur paternas regulas innouâsse: sed grauius sistrum pro cymbalo sumimus, & funus pro carmine decantamus, gementesq; cum Hieremię questibus dicimus: Dissolutum est gaudium cordis nostri, versus est in luctum chorus noster. Vndè & væ coram nobis conspicimus, quoniam cecidisse coronam capitis nostri videmus, dum tam nobile in infimũ corruit, quod in tam sublime sanctitatis optimũ stetit. Eccè etenim, tractantibus nobis in pace Dei de ecclesiasticis regulis, delatum est conuentui nostro epistolium confusæ confessionis, & abolendæ subscriptionis, quo Potamius Bracarensis Ecclesiæ episcopus, de factis proprijs, suisq́; verbis annotârat & articulis. Quo reserato, quid obliteranda pagina, & abolenda literarum panderent elementa, fletibus potiùs, quàm sermonibus lachrymosa concio recensuit. Tunc solitariè tantùm, secretimq́; adunatis pontificibus Dei, prædictum Episcopum adesse coram nobis fecimus. Quem singultibus aggredientes ampliùs, quàm loquelis, reseratam illi suæ deformitatis, & nostræ confusionis scripturam protulimus. Quam accipiens, ac recurrens, sciscitantibus nobis, vtrùm sui operis, & suæ annotationis intimatio esset: ille suum actum, suique oris eloquium, suorum quoquè digitorum esse robur asseruit, quod illic relegendo peruidit. Rursùm diuini nominis contestatione hunc adiurantes, obtestati sumus, vt, an de se spontè mendacium diceret, aut alicuius violentia premeretur, & perterritus talia enarraret, veraciter indicaret. Qui mox flebili voce, luminibusque ploratu madentibus, & fragore singultuum, cum vnius Dei nominis iuramento clamauit, se & verè eadem mala de se confiteri, & ad hęc confitenda, nulla se violentia prægrauari. Vndè etiàm fermè per nouem menses spontè deseruisse regimen Ecclesiæ suæ, & ergastulo quodam, pro admisso flagitio acturus pœnitentiam, se conclusisse edixit. Tunc per fidelem confessionem eius agnito, quòd tactu fœmineo sorduisset, & declarato, licèt hunc paterna antiquitas sacris regulis deijcere ab honore decernat, nos tamen miserationis iura seruantes, non abstulimus nomen honoris, quod ipse sibi sui criminis confessione iam tulerat, sed valida authoritate decreuimus, perpetuæ pœnitentiæ hunc inseruire officijs & ærumnis, prouidentes meliùs, illum per asperam & dumosam ire pœnitentiæ solitudinem, vt quandoquè perueniret ad refrigerij mansionem, quàm, relictum in voluntatis suæ latitudine, ad præcipitium deijci æterna damnatione. Tunc venerabilem Fructuosum Ecclesiæ Dumiensis episcopum, communi omnium nostrûm electione, constituimus Ecclesiæ Bracarensis gubernacula continere, ità vt omnem Metropolim prouinciæ Galliciæ, cunctosque Episcopos, populosque conuentûs ipsius, omniumque curam animarum Bracarensis Ecclesiæ gubernandam suscipiens, ità componat

Threno. 5. e

natatq; cõseruet, vt & Dominum nostrum de rectitudine operis sui glorificet, & nobis de incolumitate Ecclesię eius gaudium pręstet. Quia verò ad futura prospicere conuenit, nè exoriri possit in statu pacis quædam commotio litis, patrum sententiam, quæ iam dictum Potamium episcopum rectitudine damnat, huic decreto connectere nostra vigilantia procurat.

Ex Concilio Valentino Galliæ, titulo quarto:

NEc illud (fratres) scribere alienum ab Ecclesiæ vtilitate censuimus, vt sciretis, quicunq; sub ordinatione vel diaconatûs, vel presbyterij, vel episcopatûs, mortali crimine dixerint se esse pollutos, à supradictis ordinationibus submouẽdos, reos scilicet vel veri confessione, vel mendacio falsitatis. Neq; enim absolui potest is, qui in seipsum dixerit, quod dictum in alios, puniretur: quoniam omnis qui sibi fuerit mortis causa, maior homicida fit. Multæ quidem & aliæ sententiæ huic poterant innecti decreto, quæ prædictum Potamium Episcopum seuerissima austeritate abijcere iubent. Sed ex omnibus hanc conscriptam ponere sententiam maluimus, nè si totius damnationis edicta replicassemus, grauissimę vltionis authores existere videremur. Factum est decretum sub die Kalendarũ Decembris, anno feliciter octauo regni gloriosiss. domini nostri Recesuinthi regis. Eugenius indign. Toletanæ sedis metropolitanus episcopus, hoc iudicij nostri decretum subscripsi. Similiter & alij episcopi subscripserunt, numero decem & septem.

Aliud Decretum.

DIutinis tractationibus inueniri quod iustum est, vt experientia est iudicantium comprobatum, ità & iuxta summi iudicij statuta, plenior inuenitur authoritas. Ideò mentis intentione, orisq; simul studia deducentes in cognitionem audiendi negocij, delatũ est ad nos in conuentu S. Concilij, ex directo gloriosi domini nostri Recesuinthi regis, per illustrem virum Vuambanem, testamentum gloriosæ memoriæ S. Martini Ecclesiæ Bracarensis episcopi, qui & Dumlense monasterium visus est cõstruxisse, vt reserato eo quid hic memoratus beatissimus vir decreuisset, nostræ cognitioni patesceret. Quo testamento in omniũ conuentu relecto, comperimus ex ordine, à memorato principe ad nos esse directum, quoniam idem gloriosæ memoriæ sanctissimus vir ità decreuerat, vt succedentibus per ordinem regibus, ad complementũ eius, ipsius testamenti constitutio commendata maneret. Tũc deindè illatum est nobis testamenti Recimiri memoratæ Ecclesiæ Dumlensis episcopi, quod de rebus suis in eadem Ecclesia decreuerat, examinatione veridica dirimendum. Quo relecto, cognouimus eundem authorem suum illic diuersæ constitutiõis edidisse conditiones, inter quas vnam validam conatus est religatione constringere, deputãs & illationes tributorum, & precia frugum absq; aliqua diminutione, annua vice pauperibus erogari, nihilque esse absq; deliberatione relictũ, quo vsibus Ecclesiæ posset quadam liberalitate seruire. Tunc ex voce partis Dumlensis Ecclesię adstrictum est, quòd vniuersas species generis & corporis rerum, quæ in eiusdem Ecclesiæ domo intrinsecùs ad vsus domesticos ex tempore suæ ordinationis idem episcopus Recimirus inuenit, & quæ ipse, aut de opere vtriusq; sexûs artificum familiarum Ecclesiæ potuit habere cõfecta atq; illata, aut quę sua professione habuisse visus est conquisita, omnia moriens iussisset pauperibus erogari. Quædam verò ità vili precio vendi ordinâsse, vt negociatio earum rerum, perditio potiùs quàm mercatio censeretur. * Addidisse quoq; quosdam liberos ex eiusdem Ecclesiæ familijs, quibus etiàm cum alijs ad se pertinentibus, omnibus ampliùs quàm quinquaginta reperitur vtriusque sexûs dedisse mancipia. Quibus damnis ità cognitis, quia & cuncta remedia intrinsecùs domus tam indiscretè largita fuerãt, nè quid ad integritatem Ecclesiæ reliquum superesset, cùm nulla imminens causa pauperum necessitatis existeret, quæ hoc tam integrè & perfectè examussim erogari deposceret, atque pro libertis illis nihil secundùm canonicam sanctionem datum in commutationem patesceret, sed nec pro mancipijs, & reliquis rebus eisdem libertis collatis, aliquid in repensationem Ecclesiæ relictum notesceret, verùm & suam rem ità in nomine pauperum relegâsset, nè aliquid remedij ex hoc ecclesiasticus vsus attingeret: ducti sumus, tam rationis intuitu, quàm paternarum sanctionum edicto, ipsius testamenti seriem, etsi non vsquequaquè in irritum deuocare, in quoddam tamen rationabili authoritate temperamentum deducere: scilicet, quia tantorum dispendiorum damnis, à memorato Recimiro episcopo factis, res Ecclesiastica dinoscitur subiacere, omnis res eius, quam indelegatam reliquit pauperum nomini, tandiù Dumlensi Ecclesiæ plena deseruiat facultate, donèc omne hoc damnum, quod in vtensilibus domûs sustinuit, valeat euidentiùs reparari. Ac tũc, completa restitutione damni, obseruetur (sicut decreta est) series testamenti. Liberti verò, qui ex familijs Ecclesiæ facti sunt, & seu res vniuersa, quæ in mancipijs alijsque corporibus, vel illis suis hominibus collata esse dinoscitur, cuncta in discretione venerabilis fratris nostri Fructuosi Episcopi dispo-

* Edidisse

disponenda relinquimus: vt quia hæc cuidens ordo patrum in irritum deuocat, illius temperamentum hæc ad miserationem adducat, qualiter nec regulam paternam modus excedat, & miserationem seueritas non extinguat, vt secūdùm merita seruientium, & libertatis præmia, & rerū donaria vel subtrahat vel concedat. Editum sub die Kalendarum Decembris, anno feliciter octauo regni gloriosissimi domini nostri Recesuinthi regis. Eugenius indignus Toletanæ sedis metropolitanus episcopus, hoc iudicij nostri decretum subscripsi. Similiter & alij episcopi subscripserunt, numero decem & septem.

EVGENII
PAPAE PRIMI GESTA.

Ex libro Pontificali.

EVgenius natione Romanus, de regiōe prima Aduentineñ, clericus à cunabulis, ex patre Rufiniano, sedit annos duos, menses nouem, dies vigintiquatuor, benignus, mitis, mā-suetus, omnibus affabilis, & sanctitate præclarior. Rogam clero solitam tribuit, & indigentibus eleemosynam subministrauit, vt etiàm die transitùs sui, pauperibus vel clero, seu familiæ presbyteria in integro erogari præciperet. Huius temporibus Petrus patriarcha Constātinopolitanus direxit synodicam ad Sedem Apostolicam iuxta cōsuetudinem, omninò obscurissimam, & vltra Catholicam regulam, non autem declarans operationes aut voluntates in Domino nostro IESV CHRISTO. Et accensus populus vel clerus, eò quòd talem synodicam direxisset, minimè susceperūt eam: sed cum maiore strepitu à sancta DEI Ecclesia proiecta est, vt etiàm nec eundem Papam dimitteret populus vel clerus MISSAS celebrare in basilica DEI genitricis, semperque Virginis MARIAE, quæ appellatur AD PRAESEPE, nisì promisisset his ipse Pontifex, minimè eam aliquandò suscipere. Fecit autem episcopos per diuersa loca numero vigintiunum. Qui etiàm sepultus est ad beatum Petrum apostolum, sub die quarto Nonas Iunias. Et cessauit episcopatus mēsem vnum, dies vigintitres.

CABILONENSE
CONCILIVM.

Est prouinciale.

CAbellionum, in Gallia Celtica Heduorum ciuitas, inter Dubidē & Ararim fluuios sitū, de quo Ptolemæus lib. 2. Strabo libr. 4. Plinius lib. 3. cap. 4.

CABILONENSIS CONCILII CAPITVLORVM TITVLI.

CABILONENSIS CONCILII CANONES.

Capitulum primum.

PRiscis quidem canonib⁹ noscitur institutum, vt metropolitani cum eorũ comprouincialibus, per singulos annos debeant in synodoli con iungi(Deo propiciante)Concilio: sed nunc tam ex communi omnium voluntate, quàm ex euocatione vel ordinatione gloriosi domini Clodouei regis, pro zelo religionis vel orthodoxæ fidei dilectione in Cabilonensi vrbe in ecclesia S. Vincentij pariter conglobati, ipsius sancti martyris intercessionem poscentes, vt longæuitatem supradicti principis suo suffragio mereremur: inspirationeq; diuina interueniente, de canonibus significaretur, quòd si fuisset aliquid prætermissum, vel per ignorantiam vitiatum, in pristinum statum (sicut dudùm fuerat à sanctis patribus statutum) deberet, auxiliante Christo, Domino reformari. Ità omnes vna conspiratione, & conniuente animo definiuimus, vt fidei norma, sicut in Niceno concilio pia est professione firmata, vel à sanctis patribus tradita, atque ab ipsis exposita, vel in postmodùm à sancto etiàm Chalcedoneñ concilio firmata, in omnibus & ab omnibus conseruetur.

2 Canonum verò statuta, ab omnibus intemerata seruentur.

3 Licèt iam prioribus canonibus fuerit statutum, placuit tamen renouare, vt si quis Episcopus, presbyter, aut diaconus, vel quicunque ex sacerdotali catalogo, præter personas, quæ in ipsis canonibus continentur, cum qualicunque extranea muliere familiaritatem habere præsumpserit, quæ dedecoris vel adulterij possit adferre suspicionem, iuxta statuta canonum ab ordine regradetur.

4 Vt duo in vna ciuitate penitùs vno tempore nec ordinentur, nec habeantur episcopi, nè res Ecclesiæ sæua diuisione debeant partiri.

5 Seculares verò, qui necdùm sunt ad clericatum conuersi, res parochiarum, vel ipsas parochias minimè ad regendum debeant habere commissas.

6 Vt nullus ante audientiam, res quorumlibet inuadere aut auferre præsumat: quod qui fecerit, vt necator pauperum habeatur.

7 Vt defuncto presbytero vel abbate, nihil ab Episcopo auferatur, vel archidiacono, vel à quocunque de rebus parochiæ, vel xenodochij, vel monasterij, aliquid debeat *minuere. Quod qui fecerit, iuxta statuta canonum debeat coërceri.

for. *minui.

8 De pœnitentia verò peccatorum, quæ est medela animæ, vtilem omnibus hominibus esse censemus: & vt pœnitentibus à sacerdotibus (facta confessione) indicatur pœnitentia, vniuersitas sacerdotum noscitur consentire.

9 Pietatis est maximæ & religionis intuitus, vt captiuitatis vinculum omninò à Christicolis redimatur. Vndè sancta synodus noscitur censuisse, vt nullus mancipium extra fines vel terminos, qui ad regnum domini Clodouei regis pertinent, penitùs debeat venundare, nè (quod absit) per tale commercium aut captiuitatis vinculo, vel (quod peius est) Iudaica seruitute mancipia Christiana teneantur implicita.

10 Si quis Episcopus de quacunque ciuitate fuerit defunctus, non ab alio, nisi à comprouincialibus, clero, & ciuibus suis alterius habeatur electio: sin aliter, huiusmodi ordinatio irrita habeatur.

11 Peruenit ad sanctam synodum, quòd iudices publici, contra veteranam consuetudinem, per omnes parochias vel monasteria, quas mos est Episcopos circuire, ipsi illicita præsumptione videantur discurrere: etiàm & clericos vel abbates, vt coram eis compareant, inuitos atque districtos ante se faciant exhiberi. Quod omnimodis religioni non conuenit, nec canonum permittit authoritas. Vndè omnes vnanimiter censuimus, sententiantes, vt deincèps ista debeant emendare. Et si præsumptione vel potestate, qua pollent, excepta inuitatione abbatis aut archipresbyteri, in ipsa monasteria vel parochias aliquid fortassè præsumpserint, à communione omnium sacerdotum eos conuenit sequestrari.

12 Vt duo abbates in vno monasterio esse non debeant, nè sub obtentu potestatis, simultas inter monachos & scandalum generetur. Veruntamen si quilibet abbas elegerit successorem, ipse qui sic eligitur, de facultatibus ipsius monasterij ad regendum nullam habeat potestatem.

13 Vt nullus alterius clericum retinere præsumat, sicut priscis est canonibus institutum, nec ad sacrum ordinem, sinè voluntate sui Episcopi, penitùs promouere.

14 De oratorijs, quæ per villas fiunt, nonnulli ex fratribus & coëpiscopis nostris, residentibus nobis in sancta synodo, querimonias detulerunt, quòd oratoria per villas potentum iam longo constructa tempore, & facultates ibidèm collatas, ipsi, quorum villæ sunt, Episcopis contradicant, & iam nec ipsos clericos, qui ad ipsa oratoria deseruiunt, ab Archidiacono coërceri permittant. Quod conuenit emendari, ità vt duntaxàt in potestate sit Episcopi, & de ordinatione clericorum, & de facultate ibidèm collata, qualiter ad ipsa oratoria & officium diuinum possit impleri, & sacra libamina consecrari.

Quòd

Quòd si quis contradixerit, iuxta priscos canones communione priuetur.

15 Vt abbates vel monachi, aut agentes monasteriorum, patrocinio seculari penitùs non vtantur, nec ad principis præsentiam sinè Episcopi sui permissu ambulare audeant. Quod si fecerint, à suis episcopis excommunicentur.

16 Vt nullus episcopus, neq; presbyter, vel abbas, seu diaconus, per præmium ad sacrum ordinem penitùs accedat. Quod qui fecerit, ipso honore, quem præmijs comparare præsumpserit, omninò priuetur.

17 Et quia multa per præsumptionem proueniunt, quę non minùs placita, & sacris canonibus videntur esse contraria, quæ à sacerdotibus necessè est coërceri, ità sancta synodus instituit, vt nullus secularium nec in Ecclesia, nec infra atrium ipsius ecclesiæ, qualecunq; scandalum aut simultates penitùs excitare præsumat, nec arma trahere, aut quencunq; ad vulnerandum vel interficiendũ penitùs appetere. Quod si quis fortassè præsumpserit, ab episcopo loci illius, vbi factum fuerit, ipse iuxta statuta canonũ communione priuetur.

Aurelianẽ. cõ.3. ca. 27. 18 Licèt generaliter ab omnibus catholicis & Deum timentibus, diem Dominicũ prima sabbati conuenit obseruare, & sicut superiùs in canonibus est statutum: non aliquid noui condentes, sed vetera renouantes, instituimus, vt in ipso die Dominico ruralia opera, id est, arare, messes metere, *exactus facere, vel quicquid ad ruris culturam pertinet, nullus penitùs præsumat. Quod q inuentus fuerit faciẽs, sub disciplina districtionis omnimodis corrigatur.

19 Multa quidem eueniunt, quę dum leuiter corriguntur, sæpiùs maiora consurgunt. Valdè enim omnibus noscitur esse indecorum, quòd per dedicationes basilicarum, aut festiuitates martyrum, ad ipsa solennia confluẽtes, chorus fœmineus turpia quidem & obscœna cantica decantare videntur, dum aut orare debeant, aut clericos psallentes audire. Vndè conuenit, vt sacerdotes loci, talia à septis basilicarum vel porticibus ipsarũ, ac etiàm ab ipsis atrijs, vetare debeant & arcere. Et si voluntariè noluerint emendare, aut excommunicari debeant, aut disciplinæ aculeum sustinere. Agapium verò & Babonem Diuiensis vrbis episcopos, pro eo, quòd ipsos contra statuta canonum in multis cõditionibus errâsse vel deliquisse cognouimus, ipsos iuxta tenorem canonũ ab omni episcopatuum eorum ordine decreuimus regradare.

Episcoporum subscriptiones.

¶ Gandericus Episcopus Lugdunensis, his constitutionibus subscripsi.

Landalenus episcopus ecclesię Vienneñ, his constitutionibus subscripsi.

Audoënus episc. eccles. Rothomageñ, subsc. Armentarius episc. eccle. Senonicæ, subscrip. Ando episcopus ecclesiæ Aurelianeñ, subscripsi. Aurelianus episcopus ecclesiæ Venticñ, subscripsi. Arricus episcopus ecclesiæ Lausaneñ, subscripsi. Anilacarius episcop. ecclesiæ Sagieñ, subscripsi. Bertoaldus episcopus Lingoneñ, subscripsi. Baudomeris episcopus ecclesiæ Tarentasieñ, subscripsi. Bertofredus episcopus ecclesiæ Ambianeñ, subscr. Betto episcopus ecclesiæ Foroiulieñ, subscripsi. Clarus episcop. ecclesiæ Gratianopolis, subs. Claudius episc. Rhegieñ, subs. Chatribonus episcopus ecclesiæ Constantinæ, subscripsi. Donatus episcopus ecclesię Visontieñ, subscripsi. Deodatus episcopus ecclesiæ Matisconeñ, subscripsi. Deocarius episcopus ecclesiæ Antipolitanæ, subscripsi. *Etherius episcopus ecclesiæ Ebreduneñ, subscripsi. Eligius episcopus ecclesiæ Nouiomeñ, subscripsi. Ferreolus episcopus ecclesiæ Augustoduneñ, subscripsi. Florentius episcopus ecclesiæ Beliceñ, subscripsi. Gradus episcop. ecclesiæ Cabiloneñ, subscripsi. Ingildus episcop. ecclesiæ Valentineñ, subs. Leusus episcopus ecclesiæ Trecassinæ vel Treceñ, subscripsi. Licerius episcopus eccl. Ausciorum, subscripsi. Leborius episcopus ecclesiæ Maurianeñ, subscripsi. Launobodis episcopus ecclesiæ Lexouieñ, subscripsi. Malardus episcop. ecclesiæ Carnoteñ, subscripsi. Magnus episco. ecclesiæ Atrebateñ, subsc. Paulus episc. ecclesiæ Genueñ, subscr. Palladius episcopus ecclesiæ Antisiodoreñ, subscripsi. Protasius episcopus ecclesię Sentieñ, subscripsi. Potentissimus episc. ecclesię Vapinceñ, subscripsi. Petronius episcopus ecclesiæ Vasioneñ, subscripsi. Rauracus episcopus ecclesiæ Niuerneñ, subscrip. Ragnericus episcop. ecclesiæ Ebroiceñ, subscripsi. *Vilfrodus *Vlsolendus episcopus ecclesiæ Bituriceñ, subscripsi. Betto abbas pro Latino episcopo Turonicę ecclesiæ, subscrip. Chaddo archidiaconꝰ pro Salappio episcopo ecclesiæ Nanneteñ, subscripsi. Grimoaldus abbas ꝑ Audoberto episcopo ecclesiæ Parisiaceñ, subscripsi. Paternus abbas pro Felice episcopo ecclesiæ Lemouiceñ, subscripsi. Chanoaldus abbas pro Chadoaldo episcopo ecclesiæ Cenomannicæ, subscripsi. Bertolphus abbas pro Duriptero episcopo ecclesiæ Rhedoneñ, subscripsi.

EPISTOLA CABILONENsis concilij ad Theodosium episcopum.

Domino semper peculiari suo Theodosio, cœtus episcoporum, qui nupèr est in Cabilone vrbe cum Christi gratia adunatus. Omnibus veridica relatione perpatuit, quod nec vos credimus ignorâsse, quòd

quod gloriosus dñs Clodoueus rex in suprascripta vrbe Cabilone viij. Kaléd. Nouembris, synodale præcepit esse concilium, vbi omibus nobis, qui in basilica Domini Vincentij pariter residentes, vestrum aduentũ (dum vos in propinquo etiàm in ipsa vrbe esse audiuimus) omnimodis præstolati sum*, vt daretis intelligere, pro qua re vos in ipso concilio noluistis adesse, dum multa aduersùs vos, & de indecenti vita, & de excessu canonum (quod maximè condolemus) peruulgata narrantur. Nam & scripta, qualiter vos constitit pœnitentiam fuisse professos, vestra manu & comprouincialiũ vestrorũ videmus manibus roborata. Vnde vos credimus iam legisse, nec nos pœnitentiam ignoramus, quòd qui publicè pœnitẽtiam profitetur, episcopalem cathedrã nec tenere nec regere potest. Propterea salutãtes beatitudinem vestram honorificè, indicamus, vt vsque ad aliam synodum, de Arelatẽsi sede, vbi vos constat pontificalẽ cathedram tenuisse, debeatis omnimodis abstinere, & de facultate ipsius Ecclesię nihil ad vestram dominatiõem, donèc in audientia ante fratres conueneritis, penitùs præsumatis.

VITALIANI PAPAE GESTA.

Ex libro Pontificali.

Anno Domini 653.

Vitalianus natione Signiensis prouinciæ Cãpaniæ, de patre Anastasio, sedit annos xiij mẽses sex. Hic direxit respõsales suos cũ synodica iuxta consuetudinem in regiam vrbẽ ad pijssimos principes, significans de ordinatione sua. Et dum suscepti essent, renouantes priuilegia ecclesiæ, reuersi sunt. Quorũ principum clementia per eosdem missos direxit beato Petro Apostolo euãgelia aurea, cum gemmis albis miræ magnitudinis in circuitu ornata. Hic regulam ecclesiasticam atq; vigorem (vt mos erat) omnimodè conseruauit. Huius temporibus venit Constantinus Augustus de regia vrbe per littoraria in Athenas, & exindè Tarentum, indè Beneuentũ & Neapolim, per indictionem vj Postmodùm venit Romã, id est, quinta die mensis Iulij, feria iiij. indictione vj suprascripta. Et occurrit obuiàm ei apostolicus cum clero suo, milliario vj. ab vrbe Roma, & suscepit eum. Et ipsa die ambulauit Imperator ad sanctum Petrum ad orationem, & donum ibi obtulit. Die sabbati ad sanctam Mariam, itemq; donum obtulit. Dominicorum die processit ad sanctũ Petrum cum exercitu suo, omnes cum cereis, & obtulit super altare illius pallam auro textilẽ, & celebratæ sunt Missæ. Iterùm sabbatorum die venit Imperator ad Lateranas, & * lauit, ibidèm pransus est in basilica Vigilij. Item Dominicorũ die fuit statio ad sanctum Petrum. Et post celebratas Missas sibi inuicem Imperator & pontifex valedixerũt. Et Imperator duodecim dies in ciuitate Romana perseuerans, omnia quæ erant in ære ad ornatum ciuitatis, deposuit: sed & Ecclesiam sanctæ Mariæ ad martyres, quæ tegulis æreis erat cooperta, discooperuit: & in regiam vrbem cum alijs diuersis, quæ deposuerat, direxit. Et postmodùm secunda feria egressus de ciuitate Romana, reuersus est Neapolim, indè terreno itinere perrexit Rhegium, ingressus Siciliam per indictionem vij. & habitauit in ciuitate Syracusana, & tales afflictiones imposuit populo seu habitatoribus prouinciarum Calabriæ, Siciliæ, Aphricæ, vel Sardiniæ, per diagrapha seu capita, atq; nauticatiões per annos plurimos, quales à seculo nunquàm fuerũt, vt etiàm vxores à maritis, vel filij à parentibus se separarent. Et alia multa inaudita perpessi sunt, vt alicui spes vitæ non remaneret. Sed & vasa sacrata vel cymbala sanctarum Dei Ecclesiarũ auferentes, nihil dimiserunt. Et postmodũ xv. die mensis Iulij per duodecimam indictionẽ prædictus Imperator in balneo occisus est. Et non post multum tempus antedictus sanctiss. vir vitam finiuit. Fecit autem ordinationes iiij. presbyteros xxij. diaconum vnum, episcopos per diuersa loca numero xcvij. Qui etiàm sepultus est ad beatum Petrum apostolum, sub die sexta Kalend. Februarij. Et cessauit Episcopatus menses ij. dies xiij.

*[margin: *latus]*

Epistola Vitaliani papæ.

Vitalianus Episcopus seruus seruorũ Dei, Paulo archiepiscopo Cretensi. Decimonono die mensis Decembris pręsentis, xj. indictione, Ioannes Episcopus *Lampeon vrbis intra basilicam venerabilem beati principis Apostolorũ Petri, nobis obtulit petitionem, per quam nos obnixè postulauit, atq; cõiurauit per terribilẽ (inquiens) aduentum magni Dei, atq; saluatoris nostri Iesu Christi, vt secũdùm sacratissimos canones, institutaq; sanctorum patrum, eius causæ meritũ requireremus, & sentẽtiam promulgaremus. Obtulit ilicò & sententiam apud tuam fraternitatem confectam, subscriptamque eius, eorumq; episcoporum manibus. Igitur post aliquos dies ad eius preces coaceruari cœtum in hac vrbe Romana antistitũ fecimus, vt nobiscum considentes, & petitio eiusdem episcopi, & acta sacerdotaliter cognoscerentur. Dum ergò esset in hac Romana vrbe congregata eadem synodus episcoporum pro huiusmodi negocio audiendo vel faciendo,

*[margin: *Lappæ; Tit. 2.c; Synodus Romana sub isto]*

papa cele-brata. faciendo, statim nobis nunciata sunt eiusdem exemplaria actionis, à tua fraternitate directa, quæ suscipientes atque conferentes inuicem, ità inuenimus cótineri in verbis & sensibus, sicut ea, quæ nobis præfatus episcopus obtulerat, subscripta manu episcoporum & tuæ dilectionis. Quamobrem admirati sumus, quia per suum clericū hác vobis minimè direxerit. Si enim forsitan tempus hoc prohibuit incógruū, cur absq; suo scripto hanc vsq; nos minimè direxit? Cumq; recensita esset sentétia coram nostris fratribus episcopis, visum nobis eisq; est, quòd non secundùm timoré Dei, neq; secundùm instituta patrum, sacrosq; canones, eiusdem Ioannis antistitis * Lampeon (*Lappæ) est causa cognita & terminata, vel pœnalibus submissa eius persona. Propterea non leuiter contristati sumus, maximè, quia & sub custodia missus est idem Ioannes antistes * Lampeō diebus aliquot, & exindè adducebatur in secretarium tuę fraternitatis, vt quod velles (inquit) loqueretur, ac rursùs sub custodia ducebatur ad clausuram, sicuti habet confessio defensoris tuæ dilectionis in sententia ab eo facta: insupèr & hortabatur, contra canonum iussa, cōtraq; legum instituta existens, vt daret fideiussorem. Deindè oportebat tuam fraternitatē secundùm canonū vigorem, tempore, quo se petijt ad nos venire, eum absoluere tuis literis: quem non solùm noluisti canonicè absoluere ad principis Apostolorum limina, sed magis respondisti ei indecenter, inquiens, quia nó competenter quæris. Quæ ergò sancti sanxerunt patres, indecentia sunt? An placentia tibi, decétia sunt? Igitur præfatum Ioānem, antistitem atq; inculpabilem reperientes, iuxta textum sententiæ à te nobis directæ, fecimus nobiscū cum episcopis ad Missarum soléma in Ecclesias Dei præcedere. Itaq; statuimus atq; firmamus per huius nostræ præceptionis authoritatem, omnia, quæ à te, tuaq; synodo cōtra canonum instituta, cōtraq; legū decreta gesta confectáve sunt, vel sententiā promulgatā aduersùs eū, inania & vacua esse: sed quicquid claruerit eum damnificatū, eiusdemq; ecclesiam à quoquam, ei tua dilectio faciat reddi, per omnia conseruans eum absq; damno. Denominatū enim Ioannem, vtpotè innocentem existentem, cū præsenti nostra præceptione absoluimus hinc, vt sicut cæteri tuæ dilectionis episcopi, & is suæ ecclesiæ * vtilitatibus (for * vtilitates) cum Dei peragere timore, sacrarumq; regularū * institutione (for * instituere) debeat morem. Oportebat deniquè, dilectissime frater, oportebat nos similia similibus retribuere. Sed hæc magis per ignorātiam opinamur gesta esse, quàm per calliditatē. Propterea quæ præcipimus tibi secundùm Deum, & propter Dominū, tuæq; synodo, stude ilicò peragere, nè cogamur non misericorditer, sed secundùm virtutem sacratissimorū canonum cōuersari. Scriptum nanq; est: Dominus inquit: Petre, rogaui pro te, vt non deficeret fides tua: & tu aliquandò conuersus, confirma fratres tuos. (Luc 22. c) Et rursùm: Quodcúq; ligaueris (Petre) in terra, erit ligatum & in cęlo: & quodcunq; solueris in terra, erit solutū & in cælo. (Matt 16. c) Postq̄ verò nostram pręceptionem tua dilectio relegerit, hanc præsenti portitori Ioannis episcopi nimirùm reddat pro sui eiusdemq; ecclesię munitione. Data die vj. Calend. Septemb. indictione xj.

Epistola eiusdem secunda.

VItalian⁹ Vaano cubiculario & imperiali chartulario. Semp celsitudo vestra pijs hominibus præbuit * concursum, semperque irrepræhensibiliter viuentibus tribuit libenter opem. Ideoque congruum pręuidimus, per pręsentia nostra scripta Ioannem antistitem ecclesiæ * Lampensis (* Lappēsis), sitę in insula Creta, ei in omnibus commédare, quatenùs diuina ope præuia, eiusq; suffultus suffragio, valeat ad sanctam celeriter remeare ecclesiam. Per Septembrem enim mensem præsentem, vndecima indictione in hac Romana vrbe ad Apostolorum nostri culminis protectorum limina veniens obtulit nobis petitióem, per quam suppliciter precatus est nos, vt eius causæ meritū cognoscétes, canonicè terminaremus. Obtulit deniq; nobis & sentétiam, quam promulgauit eius metropolitanus cū suis episcopis aduersùs eundem Ioannem, volens eum ostendere repręhensibilem, per quam eum contra canonum decreta pœnalibus submisit. Cuius exemplar & idem eius metropolitanus nobis direxit. Propterea facientes cógregari episcopos in hac vrbe, eius causa est cognita, relecta videlicet petitione eius. Et præfata sententia, ab eodē metropolitano ei⁹ nobis directa, visum nobis est, non secundùm sacros canones eandem esse sententiam promulgatam. Ideoq; eam inanem atq; vacuam statuimus fore, decernentes eundem Ioannem innocétem existere, & absq; aliqua culpa eum ab eius metropolita * quęrimus subiuisse (for. * susce pisse pœnam queimur, quā), quem meritò absoluimus ad suam ecclesiam regredi, scribentes eius sępiùs nominato metropolitæ, vt quæ per simplicitatem egerit in eius personā, contra canonum decreta, esse vacua & inania. Eundem itaque Ioannem (vt dictum est) antistitem, vestræ eximiæ charitati per has nostras literas commendantes, hinc absoluim⁹, ad vestra nimirùm ambulaturum vestigia: & vt exindè rursùs cū suis scriptis eum absoluere festinet, quęsumus, ad suam Ecclesiam, commendantes eum, quibus præuiderit, vt illæsus debeat esse. Profectò enim vnà mecum cunctis diebus vitæ suæ & ipse pro vestræ excellētissimæ

simæ charitatis prosperitate ac longæuitate deprecabitur Dominũ. Data die vj. Calend. Februarias, indictione vndecima.

Epistola eiusdem ad Paulum Cretensem tertia.

Vitalianus Paulo episcopo Cretensi. Ad cognitionẽ tuæ dilectionis congruum præuidimus perducere, eò q Ioannes episcopus *Lampensis ecclesiæ nobis suggesserit, asserens, quòd eius parochiæ pertinentia monasteria, vnum, quod appellabatur Palea, & alterum, quod vocatur Arsilli, à tua Ecclesia esse inuasa. Ideoq;, si ità est, hortamur tuam charissimam fraternitatem, vt ei secundùm terminos sanctorũ canonum reddi faciat: quia vnicuiq;, quod iustum est, volumus conseruari, maxime à nostris fratribus. Cognouimus deniquè, q quidam diaconus, nomine Ioannes, postq̃ consecratus est minister, accepisset vxorẽ: & non solùm hoc, sed & in duabus ecclesijs militet. Ideoq;, si ità est, hoc tua dilectissima fraternitas pro Dei amore corrigat, nè denuò huiusmodi nefas proueniat ad instar malè viuentium. Deindè cognouimus, quòd quendam curialem nomine Eulampium, habeat quasi consiliarium. Nõ enim, vt nobis suggestũ est, eum constat esse bonæ vitæ. Ille enim quotidiè (vt fertur) inter fratres zizania seminat, vt de eorũ discordia marsupium impleat. Quamobrem, si ità est, hortamur tuam fraternitatem, eum à se proijcere, vt eius opinio coram Deo & hominibus floreat. Data vt suprà.

*Lappẽsis

Epistola eiusdem quarta.

Vitalianus Georgio Episcopo Syracusano. Gesta, siue sentẽtiam à tua fraternitate directã dilectissimo filio nostro Gaudentio primicerio, scribente eam, sibi ab antistite Cretensis insulæ transmissam pro causa Episcopi *Lampensis Ecclesiæ, suscepimus, scribentes ei, quamobrem admirati sumus, cur ipse Cretẽsis antistes nobis aut per suum clericum hãc minimè direxerit, aut per sua scripta non indicauerit, quæ erant necessaria. Præfatus enim Ioannes *Lampensis Ecclesiæ, huiusmodi sententiam manu eius metropolitæ, episcoporumque subscriptam, cum sua nobis obtulit petitione, postulans suæ causæ meritum canonicè requiri. Cuius precibus moti, pro tali re in hac vrbe fecimus congregari synodum, vt cognosceretur huiusmodi negocium. Cumq; esset congregata, relecta est nimirùm petitio Ioannis præsulis, ac sentẽtia à tua directa fraternitate: quibus nobis eisq; visum est, nõ secundùm sacratissimos canones, neq; secundùm instituta patrum, esse eadem gesta promulgata aduersùs prænominatum *Lampeon Ecclesiæ Episcopum. Idcircò decreuimus, eam per nostræ præceptionis authoritatem, esse inanem & vacuam, absoluentes eum ad suam Ecclesiam remeare, cum nostra præceptione, ad eundem eius metropolitam facta. Ideoque eo illic ad tuam fraternitatem se coniungente, ei ità concurrat, vt cum literis commendaticijs domini excellentissimi Vaani filij nostri Imperialis cubicularij & chartularij, ad suam ecclesiam prosperè reuertatur. Viua enim voce pro sua causa subtiliter tuæ fraternitati, dum ab ea requisitus fuerit, profectò indicabit, ostendens ei exemplar præcepti nostri, ad Cretensem metropolitam directi. Pretereà & Siluinus tibi *intimandum omnia prædicãtes, nè modum trãsgredi literarum cerneremur. Data vt suprà.

*Lappẽsis
*Lappẽsis
*Lapp
*intimabit omnia prędicta, nè

TOLETANVM CONCILIVM XI, HABITVM ANNO QVARTO *Vuambani regis, vij. Idus Nouembris. Est prouinciale.

*Bambæ

TITVLI CAPITVLORVM eiusdem concilij, circa tempora Vitaliani papæ.

latio eius, qui pœnitens, nec tamen reconciliatus de hac vita exierit, ab ecclesia receptetur. 12

De sacerdotibus, qui vexati, cadere videntur. 13

Vt hi, qui Domino canunt atque sacrificãt, post se semper habeant adiutoria constituta. 14

De institutione certi temporis, quo concilium agatur. 15

De relatione gratiarum pro consummatione concilij. 16

IN nomine sanctæ Trinitatis collectis in vnũ Carthaginensium prouinciæ sacerdotibus in Toletana vrbe, in beatæ matris Domini Mariæ virginis sede, anno quarto excellentissimi ac religiosi Vuambani principis, sub die septimo Idus Nouembris, res votiua gaudij, & dies nimiùm optatæ gratulationis occurrit, in quo nobis datum est conspicere pariter & deflere, quid lachrymarũ de preteritis Domino deberemus. Eramus enim hucusquè pro labentis seculi colluuiõe instabiles: quia annosa series temporum, subtracta luce conciliorum, non tam vitia auxerat, quàm matrem omnium errorum ignorantiam ociosis mentibus ingerebat. Cernimus enim, quomodò Babylonicæ confusionis olla succensa nunc tempora auerteret conciliorum, nunc sacerdotes Domini de resolutis moribus irretiret: purpuratæ enim meretricis sequebãtur incitamenta, quia ecclesiastici conuentùs nõ aderat disciplina, nec erat qui errantium corrigeret partes, cùm sermo diuinus haberetur *exosus. Et quia non erat adunandorum pontificum vlla præceptio, crescebat in maius vita deterior. Cùm tandem diuina nos clementia ex alto respiciens, & tempori ætatis nostræ se occursuram præbuit, & saluti, præparans nostris seculis religiosi principis mentem deuotam pariter & instructam. Cuius prouidæ solicitudinis voto & lux cõciliorum renouata resplenduit, & alterna charitas se mutuò in corrigendis, vel instruendis moribus excitauit, dum & aggredandi nobis hortatu principis gloriosi facultas data est, & opportuna corrigendis preparata est disciplina, vt qui, decursis longè antè temporibus, post decem & octo scilicet labẽtium annorum excursum, in vnum meruimus aggregari conuẽtũ, * mereri possimus spiritali gratia *sanitatem. Nec enim numerus iste alienus est à salute. Sic quippe mulier illa in euangelio, ter senis annorum excursibus curua, quæ figurã totius humani generis gestabat sub sacramẽto huius numeri, saluti pristinæ sana redonatur. Nos ergò p tot annos curuo nostri ordinis persistente statu, in eo, q̃ nulla nos conciliorum definitio iungeret, nullus etiàm conuentus ecclesiastici ordinis adunaret, tandẽ diuinæ voluntatis imperio, & religiosi principis iussu, euocati in Toletanam vrbem conuẽnimus. Qui cùm in ecclesia beatæ Mariæ virginis debitis in sedibus locaremur, inter cætera, quæ *subteriùs discreto capitulorum ordine sunt digesta, non aliundè primum cœpimus habere sermonem, nisi de sanctæ fidei puritate: vt quia initiandis ad beatam vitã hominibus hæc prima semper est via salutis, præuia quoq; nostris fieret præceptis. Vndè sacræ instructionis arcana sanctorum, Niceni scilicet, Cõstantinopolitani, Ephesini atq; Chalcedonensis, conciliorũ monita amplectentes, per quæ & radicitùs hereticorum falsa conciliabula destruuntur, & fidei catholicæ norma declaratur, hoc communi alternoq; animorũ iudicio definimus, vt hanc ipsam fidei nostræ regulã verbis simplicibus niteremur alternatim nobis singulariterque referre, ità vt quicquid per triduum de huiusmodi quæstionibus vnicuiq; nostrûm lectionis memoria ministraret, & prout animis vel memoriæ occurreret, omni sobrietatis compendio, simplici notaretur stylo: relatio tamẽ ipsius sacramenti, pura & euidens, à capite primùm inciperet, & sic ad mẽbra reliqua perueniret, nullas obscuritatis in se lineas habens, nullas etiàm inusitatę loquutionis regulas cõtinens: sed puritas sola esset clara sermonum, quæ posset euidẽtiam exprimere suá, quò exercitatiores nos ad intelligendum redderet verborum simplex collatio, quàm relata condensæ lectionis instructio. Quia & reuerà tantæ rei mysteriũ ità sacerdotes Dei conuenit nosse, vt nõ superficie verborum efferãtur incogniti, sed sensibus sanæ intelligentiæ reperiantur instructi, vt in differẽdo præcipuè huius sanctæ Trinitatis arcano, plùs euidẽtia, quàm eloquentia, eos efficiat saporatos. Sic enim ex diuini muneris dono est actum, vt iuxta votum definitionis alternæ, promissio mõstraretur in opere. Vndè quod primo die præsidẽtis metropolitani lingua profudit, die tertia omnium nostrûm vox sigillatìm collatiuè repetijt. Iste est ergò tenor fidei nostræ, qui & à capite copiosè profluxit, & à membris probatus gloriosè emicuit.

Hier. 1. c

Apoc. 17. a

*extorris.

*mederi

*sanitatũ.

Luc. 13. b c d

*subtèr

Professio fidei.

COnfitemur & credimus, sanctam atq; ineffabilem Trinitatem, patrem & filium & spiritumsanctum, vnum Deum naturaliter esse, vnius substantiæ, vnius naturę, vnius quoquè maiestatis atque virtutis. Et patrem quidem non genitum, non creatum, sed ingenitum profitemur. Ipse enim à nullo originem ducit, ex quo & filius natiuitatem, & spiritussanctus processionem acce-

accepit. Fôs ergò ipse est & origo totius diuinitatis. Ipse quoquè pater essentia quidẽ ineffabilis, substantiæ suæ filium ineffabiliter genuit: nec tamẽ aliud, quàm quod ipse est, genuit, Deus Deum, lux lucem. Ab ipso
Ephe.3 c ergò est omnis paternitas in cælo & in terra. Filium quoquè de substantia patris sinè initio ante secula natum, nec tamẽ factum esse fatemur: quia nec pater sinè filio, nec filius sinè patre aliquandò extitit. Et tamen non vt filius de patre, ità pater de filio: quia non pater à filio, sed filius à patre generationem accepit. Filius ergò Deus de patre, pater autem Deus, sed non de filio. Ille aũt filius patris, & Deus de patre: æqualis Deus per omnia Deo patri, quia nec nasci cœpit aliquandò, nec desijt. Hic etiàm vnius cum patre substantiæ creditur, propter quod & homousios patri dicitur, hoc est, eiusdẽ cũ patre substantiæ. ὁμὸς enim Græcè vnum, οὐσία verò substantia dicitur: quod vtrunq; coniunctũ, sonat, vna substantia. Nec enim de nihilo, neque de alia aliqua substantia, sed de patris vtero, id est, de substãtia eius, idem filius genitus vel natus esse credẽdus est. Sempiternus quoquè est & filius, quoniam si pater semper fuit, semper habuit filium, cuius pater esset, & ob hoc, filium de patre natum sinè initio confitemur. Nec enim eundem filium Dei, pro eo quòd de patre sit genitus, defectæ naturæ portiũculam nominamus: sed perfectum patrẽ, perfectum filium, sinè imminutione, sinè defectione genuisse asserimus: quia solius diuinitatis est, inæqualem filium non habere. Hinc etiàm filius Dei, natura est filius, non adoptione, quem Deus pater nec voluntate, nec necessitate genuisse credendus est: quia nec vlla in DEO necessitas cadit, nec voluntas sapientiam præuenit. Spiritum quoquè sanctum, qui est tertia in Trinitate persona, vnum atque æqualem cũ DEO patre & filio credimus esse Deũ, vnius substantiæ, vnius quoquè esse naturæ: non tamen genitum vel creatum, sed ab vtrisque procedentem, amborum esse spiritum. Hic etiàm spiritussanctus, nec ingenitus, nec genitus creditur: nè aut, si ingenitum dixerimus, duos patres dicamus: aut, si genitũ, duos filios prædicare monstremur: qui tamen nec patris tantùm, nec filij tãtùm, sed simul patris & filij spiritus dicitur. Nec enim de patre procedit in filium, nec de filio procedit ad sanctificandam creaturam: sed simul ab vtrisque processisse monstratur, quia charitas siue sanctitas amborum esse agnoscitur. Hic ergò spiritussanctus missus ab vtrisque creditur, sed minor patre & filio non habetur, sicut filius propter
Ioan. 14. assumptam carnem, minorẽ se patre & spiritusancto esse testatur. Hęc est sanctę Trinitatis relata narratio, quæ non triplex, sed
* trina *trinitas & dici & credi debet. Nec rectè dici potest, vt in vno DEO sit Trinitas, sed vnus Deus Trinitas. In relatiuis verò personarum nominibus pater ad filium, filius ad patrem, spiritussanctus ad vtrosque refertur, quæ cùm relatiuè tres personæ dicantur, vna tamen natura vel substãtia creditur. Nec sicut tres personas, ità tres substantias prædicamus: sed vnam substantiã, tres autem personas. Quòd enim pater est, non ad se, sed ad filium est: & quòd filius est, non ad se, sed ad patrem est. Similiter & spiritussanctus non ad se, sed ad patrem & filium relatiuè refertur, in eo quòd spiritus patris & filij prædicatur. Item cùm dicimus, Deus, non ad aliquid dicitur, sicut pater ad filium, vel filius ad patrem, vel spiritussanctus ad patrem & filiũ: sed ad se specialiter Deus dicitur. Nam si de singulis personis interrogemur, Deum necessè est fateamur. Deus ergò pater, DEVS filius, Deus spiritussanctus singulariter dicitur: nec tamen tres dij, sed vnus est Deus. Item & pater omnipotens, & filius omnipotens, & spiritussanctus omnipotens singulariter dicitur: nec tamen tres omnipotentes, sed vnus omnipotens: sicut & vnum lumẽ, vnumque principium prædicatur. Singulariter ergò vnaquæque persona vnus Deus confitetur, & creditur vna illis & indiuisa atq; æqualis deitas, maiestas, siue potestas. Nec minoratur in singulis, nec augetur in tribus: quia nec minus aliquid habet, cùm vnaquæque persona Deus singulariter dicitur: nec amplius, cùm totæ tres personæ vnus Deus enunciantur. Hæc ergò sancta Trinitas, quæ vnus & verus est Deus, nec recedit à numero, nec capitur numero. In relatione enim personarum numerus cernitur, in diuinitatis verò substantia, quid enumeratum sit, non compræhẽditur. Ergò hoc solo numerum insinuãt, quòd adinuicèm sunt: & in hoc, numero carent, quòd in se sunt. Nam ità sanctæ huic Trinitati vnum naturale conuenit nomen, vt tribus personis nõ possit esse plurale. Ob hoc ergò credimus illud in sacris literis dictum: Magnus Dominus noster, & magna virtus Psal.146. eius, & sapientię eius non est numerus. Nec quia tres has personas esse diximus vnum Deum, eundem esse patrem, quem filium: vel eum esse filium, qui est pater: aut eum, qui est spiritussanctus, vel patrem & filium dicere poterimus. Non enim ipse est pater, qui filius: nec ipse filius, quòd spiritussanctus: nec spiritussanctus, ipse quòd est vel pater vel filius: cùm tamen ipsum sit pater, quod filius: ipsum filius, quod pater: ipsum pater & filius, quod est & spiritussanctus, id est, natura vnus Deus. Cùm enim dicimus, nõ ipsum esse patrem quem filium, ad personarum distinctionem refertur: cùm autem dicimus, ipsum esse patrem quod filium, & ipsum filium quod patrem, ipsum spiritum sanctum

sanctum quod patrem & filium, ad naturā, qua DEVS est, vel substantiam pertinere monstratur, quia substantia vnū sunt. Personas enim distinguimus, non deitatem separamus. Trinitatem igitur in personarum distinctione agnoscimus, vnitatem propter naturam vel substantiam profitemur. Tria ergò ista, vnum sunt natura scilicet, non persona: nec tamen istæ tres personæ æstimandę sunt separabiles, cùm nulla ante aliā, nulla post aliam, nulla sinè alia vel extitisse, vel quippiam operata esse aliquandò creditur. Inseparabiles enim inueniuntur & in eo quod sunt, & in eo quod faciūt: quia inter generantem patrem, & generatum filium, vel procedentem spiritumsanctum, nullum fuisse credimus temporis interuallum, quo aut genitor genitum aliquandò præcederet, aut genitus genitori deesset, aut procedēs spiritus patre vel filio posterior appareret. Ob hoc ergò inseparabilis & inconfusa hæc Trinitas à nobis & creditur, & prædicatur. Tres igitur personæ istæ dicuntur, iuxta quod Maiores definiunt, vt agnoscantur. Nam si attendamus illud, quod scriptura sancta dicit de sapientia, splēdor est lucis æternæ: sicut splendorem luci videmus inseparabiliter inhærere sic confitemur filiū à patre separari non posse. Tres ergò illas vnius atq; inseparabilis naturæ personas, sicut non confundimus, ità separabiles nullatenùs prædicamus: quandoquidem hoc nobis dignata est ipsa Trinitas euidenter ostendere, vt etiam in omnibus, quib' voluit singulatim psonas agnosci, vnam sinè altera non permittat intelligi. Nec enim pater absque filio cognoscitur, nec sinè patre filius inuenitur. Relatio quippe ipsa vocabuli personalis, personas separari vetat. Quæ etiàm non simul nominat, simul insinuat. Nemo enim audire potest vnumquodque istorum nominum, in quo non intelligere cogatur & alterum. Cùm ergò hęc tria sint vnum, & vnum tria, est tamen vnicuique personæ manens sua proprietas. Pater enim æternitatem habet sinè natiuitate, filius æternitatem cum natiuitate, spiritus verò sanctus processionē sinè natiuitate. De his tribus personis solā filij personam pro liberatione humani generis, hominem verum sinè peccato de sancta & immaculata Maria virgine credimus assumpsisse, de qua nouo ordine, nouaque natiuitate est genitus. Nouo ordine, quia inuisibilis diuinitate, visibilis monstratur in carne. Noua autem natiuitate est genitus, quia intacta virginitas & virilem coitū nesciuit, & fœcundata per spiritumsanctū, carnis materiam ministrauit. Qui partus virginis nec ratione colligitur, nec exemplo monstratur. Quod si ratione colligitur, non erit mirabile: si exemplo, non erit singulare. Nec tamen spiritussanctus pater

Sap.7.d

esse credendus est filij, pro eo, quòd Maria, eodem spiritusancto obumbrante, concepit, nè duos patres filij videamur asserere, quod vtiquè nefas est dici. In quo mirabili conceptu, ædificante sibi sapientia domum, verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Ioan.1.b Nec tamen verbum ipsum ità in carnem conuersum atque mutatum est, vt desisteret Deus esse, qui homo esse voluisset: sed ità verbum caro factum est, vt non tantùm ibi sit verbum DEI & hominis caro, sed etiàm rationalis hominis anima: atque hoc totum, & DEVS dicatur propter Deum, & homo propter hominem. In quo Dei filio duas credimus esse naturas, vnam diuinitatis, alteram humanitatis: quas ità in se vna CHRISTI persona vniuit, vt nec diuinitas ab humanitate, nec humanitas à diuinitate possit aliquandò seiungi. Vndè perfectus DEVS est, perfectus & homo, in vnitate personæ. Nec tamen, quia duas in filio diximus esse naturas, duas causabimur in eo esse personas, nè Trinitati (quod absit) accedere videatur quaternitas. Deus enim verbum, non accepit personam hominis, sed naturam: & in æternum persona diuinitatis, temporalem accepit substantiā carnis. Item vnius substantiæ credimus esse DEVM patrem, & filium, & spiritumsanctum: non tamen dicimus, vt huius trinitatis vnitatem Maria virgo genuerit, sed tantummodò filium, qui solus naturam nostram in vnitate personæ suæ assumpsit. Incarnationem quoquè huius filij Dei tota Trinitas operata esse credenda est, quia inseparabilia sunt opera Trinitatis. Solus tamen filius formam serui accepit in singularitate personæ, non in vnitate diuinę naturæ, in id, quod proprium est filij, non quod commune Trinitati, quæ forma illi ad vnitatem personæ coaptata est, id est, vt filius DEI & filius hominis, vnus sit Christus. Item idem CHRISTVS in his duabus naturis, tribus extat substātijs: verbi, quod ad solius DEI essentiam referendum est: corporis & animæ, quod ad verum hominem pertinet. Habet ergò in se geminam substantiam, diuinitatis suæ, & humanitatis nostræ. Hic tamen per hoc, quòd de DEO patre sinè initio prodijt, natus tantùm: (nam neque factus, neque prædestinatus accipitur) per hoc tamen, quòd de Maria virgine natus est, & natus, & factus & prædestinatus esse credendus est. Ambæ tamen in illo generationes, mirabiles: quia & de patre ante secula sinè matre est genitus, & in fine seculorum de matre sinè patre est generatus: q tamen, secūdùm quod Deus est, creauit Mariam: secundùm quod homo, creatus est ex Maria. Ipse, pater Mariæ matris, & filius. Item per hoc quòd DEVS est, ęqualis est patri: per hoc quod homo, minor est patre. Item & maior, & minor

minor seipso, credendus est. In forma enim Dei, etiàm ipse filius seipso maior est, propter humanitatem assumptam, quia diuinitas maior est: in forma autem serui, seipso minor est * idem humanitate, quæ minor diuinitate accipitur. Nam sicut per assumptam carnem non tantùm patre, sed seipso minor accipitur: ità secundùm diuinitatẽ, qua est æqualis patri, & ipse, & pater, maior est homine, quem sola filij persona assumpsit. Item in eo quod quæritur, verùm possit filius sic æqualis, & minor esse spiritusancto, sicut patri nunc æqualis, nunc minor pâtre creditur esse, respondemus: Secundùm formam Dei, æqualis est patri, & spirituisancto: secundùm formam serui, minor est & patre & spiritusancto: quia nec spiritussanctus, nec Deus pater, sed sola filij persona suscepit carnem, per quam minor esse creditur illis personis duabus. Itẽ hic filius, à Deo patre & spiritusancto, inseparabiliter discretus creditur esse, persona: ab homine autem assumpto, natura. Item cum homine, vnus extat persona: cum patre verò & spiritusancto, natura diuinitatis suæ siue substantia. Missus tamen filius, nõ solùm à patre, sed & à spiritusancto missus esse credendus est, in eo quòd per prophetam dicit: Et nunc Dominus misit me & spiritus eius. A seipso quoquè missus accipitur, pro eo, quòd inseparabilis non solùm voluntas, sed operatio totius Trinitatis agnoscitur. Hic enim, qui ante secula vnigenitus est vocatus, temporaliter primogenitus factus est. Vnigenitus, propter diuinitatis substãtiam: primogenitus, propter assumptam carnis naturam: in qua suscepta hominis forma, iuxta euangelicam veritatem, sinè peccato natus, sinè peccato mortuus creditur: qui solus pro nobis peccatum factus est, id est, sacrificium pro peccatis nostris: tamen passionem ipsam (salua diuinitate sua) pro delictis nostris sustinuit, mortique adiudicatus & cruci, veram carnis mortem accepit: tertio quoquè die, virtute propria suscitatus, à sepulcro surrexit. Hoc ergo exemplo capitis nostri, confitemur * vera fide resurrectionem carnis omnium mortuorũ: nec in aerea, vel qualibet alia carne (vt quidam delirant) resurrecturos nos credimꝰ, sed in ista, qua viuimus, consistimus, & mouemur. Peracto huius sanctæ resurrectionis exemplo, idem Dominus noster atque saluator, paternam ascendendo sedem repetijt, de qua nunquàm per diuinitatem discessit. Illic ad dexteram patris sedens, expectatur in fine seculorum iudex omnium viuorum & mortuorum, indè cum sanctis omnibus veniet ad ferendum iudicium, reddere vnicuique mercedis propriȩ debitum, prout quisque gessit in corpore positus, siue bonum, siue malum. Ecclesiam sanè catholicam, precio sui sanguinis comparatam, cum eo credimus in perpetuum regnaturam, intra cuius gremium constituti vnum baptismum credimus, & confitemur remissionem omniũ peccatorum, sub qua fide & resurrectionem mortuorum veraciter credimus, & futuri seculi gaudia expectamus. Hoc tantùm orandum est nobis & petendum, vt cùm peracto finitoquè iudicio, tradiderit filius regnum DEO & patri, participes efficiat nos regni sui, vt per hanc fidem, qua illi inhæsimus, cum illo sinè sine regnemus. Hæc est confessionis nostræ fides exposita, per quam omnium hæreticorum dogma perimitur, per quam omnium fidelium corda mundantur, per quam & ad Deum gloriosè acceditur, cuius sacrosancto sapore sub triduano ieiunio continua relationum collatione rorantes, ad ea, quȩ subnexa sunt, sequenti die decernenda transiuimus.

Marginalia: * id est, | Esa. 48. d | 51. a | 1. Cor. 5. | * veram fieri | 1. Cor. 5. | 1. Cor. 15. c

Capitulum primum.

IN loco benedictionis considentes Domini sacerdotes, nullis debent aut indiscretis vocibus perstrepere, aut quibuslibet tumultibus perturbari, nullis etiàm vanis fabulis vel risibus agi, & (quod deterius est) obstinatis disceptatiõibus tumultuosas voces effundere. Si quis enim (vt Apostolus ait) putat se religiosum esse, nõ refrenans linguam suam, sed seducens cor suum, huius vana est religio. Cultum enim suum iustitia perdit, quandò silentia iudicij obstrepentium turba confundit, dicente propheta: Erit cultus iustitiæ, silentium. Debet ergò, quicquid aut * consultationibus considentium agitur, aut à causantium parte proponitur, sic mitissima verborum relatione proferri, vt nec contentiosis vocibus audientiam turbent, nec iudicum vigorem de tumultu eneruent. Quicunq; ergò in conuentu concilij hæc, quæ præmissa sunt, violanda crediderit, & contra hæc interdicta aut tumultu, aut contumelijs, vel risibus concilium conturbauerit: iuxta diuinæ legis edictum, quo præcipitur, Eijce derisorem, & exibit cum eo iurgium, cum omni dedecore de consessione abstractus, à communi cœtu secedat, & trium dierum excommunicationis sentẽtiam perferat.

2 Quantum quis præcelsi culminis obtinet locum, tantùm necesse est præcedat cæteros gratia meritorum, vt in eo quòd presidet singulis, singulariter ornetur eminentia sanctitatis, habens semper & in ore gladium veritatis, & in opere efficientiam luminis, vt iuxta Paulum, potens sit exhortari in doctrina sana, & contradicentes reuincere. Nos proindè nostri ordinis gradũ, vel suscepti regiminis modum magnoperè cogitare debemus, vt q officiũ prædicationis suscepimus, nullis curis à diuina le-

Marginalia: 5. q. 4. In loco benedict. | Iac. 1. d | Esa. 32. d | * collationibus | Prou. 22. b | Tit. 2.

ctione priuemur. Nam quorundã mentes pontificũ, ità torporis ocio à lectionis gratia secluduntur, vt quid doctrinę gregibus subditis exhibeat, non inueniat pręco mutus. Insistendum ergò semper erit maioribus, vt quos sub regiminis sui cura tuentur, fame verbi Dei perire nõ sinant. Sicut metropolitanis in consinitimos, cæterosq; ecclesiasticis ordinibus deditos: sic consinitimis, in commisso sibi religiosorum numero vigilandum est, qualiter nescientia talium diuinæ legis eruditionibus imbuatur, ità vt indesinenti solicitudine prælatus quisque subditos quærens, aut profectum eorum lætabundus agnoscat, aut nescientiam sine arrogantia instruat. Placuit ergò

Cõcilij 8. cap. 8. de talibus, iuxta instituta Toletani cõcilij, hoc specialiter definire, vt aut spontè sumant intentionem necessariam perdiscendi, aut à maioribus ad lectionis exercitia cogantur inuiti.

Dist. 12. De his qui contra. Ephe. 4. 3 De his, qui contra Apostoli voluntatem circunferuntur omni vento doctrinę, placuit huic sancto concilio, vt, metropolitanæ sedis authoritate coacti, vniuscuiusque prouinciæ* ciues, rectoresq; ecclesiarum, vnum eundemq; in psallendo teneat modum, quem in metropolitana sede cognouerint institutũ, nec aliqua diuersitate cuiuscunq; ordinis vel officij, à metropolitana se patiantur sede disiungi. Sic enim iustum est, vt indè vnusquisq; sumat regulas magisterij, vndè honoris consecrationẽ accepit: vt iuxta Maiorum decreta, sedes, quæ vnicuiq; sacerdotalis mater est dignitatis, sit ecclesiasticæ magistra rationis. Abbatib⁹ sanè, indultis officijs, quæ iuxta voluntatem sui episcopi regulariter illis implenda sunt, cætera officia publica, id est, vesperas, matutinum, siue Missam, aliter quàm in principali ecclesia, celebrare non liceat. Quisquis autem horum decretorum violator extiterit, sex mensibus communione priuatus, apud metropolitanum sub pœnitentiæ censura permaneat corrigendus, quatenus apud illũ & præteritæ transgressionis culpam lachrymis diluat, & necessariam officiorum doctrinam studiosè addiscat. Sub ista ergò regula disciplinæ, non solùm metropolitanus totius suę prouinciæ põtifices vel sacerdotes adstringat, sed etiàm cæteri episcopi subiectos sibi ecclesiarum rectores, obtemperare his institutionibus cogant.

* põtifices

4 Sicut omnis qui diligit fratrem suũ, ex Deo est: ità omnis qui odit proximum, ex diabolo est. Dilectione enim sola dis-

1. Ioan. 3. b cernitur, quis ex quo genitus approbetur, dicente Ioanne: In hoc manifestati sunt filij Dei, & filij diaboli. Omnis qui non facit iustitiam, non est ex Deo, & qui non diligit fratrẽ suũ. Quoniã hæc est annunciatio, quam ab initio audistis, vt diligamus alterutrùm. Et post paululum: Omnis qui odit fratrẽ suũ, homicida est. Et scitis, quoniam omnis homicida nõ habet vitam æternã in se manentẽ. Eccè homicida esse probabiliter declaratur, qui à fraterna societate diuiditur. Nam etsi manus nõ moueat ad occidendum, pro eo tamen quòd immitis est ad ignoscendum, iam à Deo homicida tenetur. Viuit ille, & iste iam interfector esse conuincitur. Cùm ergò his pceptis B. apostolus Paulus cõsona prædicatione cõcordet, dicens, Non occidat sol super iracundiam vestrã, &, Nolite locum dare diabolo: relatæ sunt nobis quorundam sacerdotum personæ, in tantã obstinationis efferbuisse discordiam, vt nõ solùm illos ab ira occasus solis non reuocet, sed nec annosa quidem transactio tẽporum, ad bonũ charitatis reclinet, quippe in quorũ cordibus sol iustitiæ Christus occubuit, vt ad lumen charitatis redire vix possint. Horum ergò & similium discordantium fratrũ oblationes, iuxta antiqui canonis definitionem, nullo modo recipiendas esse censuimus. Personis tamen discordantium, id speciali definitione præcipimus, vt antequàm eos reconciliatio vera innectat, nullus eorũ accedere ad altare Domini audeat, vel gratiã cõmunionis sanctæ percipiat: sed geminato tẽpore per pœnitentiã cõpensabunt, quod discordiæ seruiérunt. Quòd si vnus eorũ, alio contemnente, ad satisfactionem charitatis cucurrerit: ex eo tempore, vt pacificus intra ecclesiam recipiatur, ex quo ad cõcordiam festinâsse conuincitur, sententia tamẽ superiori seruata, vt tempus, quod in ira expendit, geminatum in pœnitentiæ satisfactione persoluat.

1. Ioan. 3. c

Ephes. 4. f

Cõc. Carthagiñ 4. cap. 93.

5 Nullis vita præsulum perturbari debet excessibus motionum, quia valdè indignũ est, vt qui throni Dei vocãtur, leui motione turbentur: & qui debent esse* iter iustitiæ, ipsi efficiantur seminarium litis atque rapinæ. Quomodò ergò huiusmodi, iuxta Apostolũ, irrepræhensibiles erunt, qui nõ solùm repræhensibilia faciunt, sed mortifera potiùs & execranda cõmittunt? Relati enim nobis sunt quidã ex sacerdotibus, q omni grauitate sacerdotalis ordinis prætermissa, audientiã iudicij furore præueniant, & excessu solius inhonestæ motionis, audire refugiunt, p quibus eos oportuerat æquitatis iudicia sustinere. dũ enim de honoris sui culmine blandiuntur, patientiam habere refugiũt: & qui incõcussè debuerãt veritatis cõseruare statũ, subitò religionis mutãt ppositũ, & præcipiti furore iudiciũ antecedunt. Sicq; in quo decuerat eos iudicij sustinere cõuentũ, peruasione agunt, vndè de presumptionibus cõfundãtur. Qui tamẽ aut dãno pariter & excõmunicatione plectendi sunt, aut omissis cõpositionibus rerũ, sola satisfactione pœnitẽ-

* area

1. Tim. 3. a

tiæ

tiæ curabuntur. Illi enim, qui rei propriæ facultate suffulti sunt, aut qui rem suã iam anteà in nomine Ecclesię, cui pręsunt, trãsfudisse noscuntur: si aut per se, aut per subditos, seu per quoslibet aliena diripiũt, vel præsumptionis seu cædis quippiam agunt, tã in rebus fiscalibus, quàm etiam in quorumlibet dominio constitutis: & peruasa vel præsumpta, de rebus proprijs iuxta legẽ excellẽtiss. principis sarciant, & pro excessu religioni contrario, quod inhonestè ante iudicium perpetrauerunt, duarum hebdomadarũ excommunicatiõe plectendi sunt. Et qui nihil proprietatis habere videntur, magna discretionis arte medẽdi sunt, quo nec ausus illicitos ecclesiarum facultatibus redimant, nec ipsi penitùs extorres à pœna persistant. Nec enim iustum est, vt pro prauis actibus sacerdotũ, ecclesiæ, quibus præminent, sustineant damnum: & pro excessibus talium satisfactio ab ecclesijs exigatur, cùm ecclesia cultores suos nõ ad litem, sed honestatẽ, informet. De talibus ergò placuit definire, qui nullis habitis rebus proprijs, aut in quocunque peruasores extiterint, aut quibuslibet personis cædes, vel quodcunq; præsumptionis intulerint, nulla eos incuruatione statùs sui seruituti hominum debere addici: sed iuxta quod pręsumptuosus quisquis ille extiterit, ità & pœnitentiæ legibus subiacebit, id est, si in decem solidorum summã præsumptor esse conuincitur, viginti dierum pœnitentiæ satisfactione purget: ità vt siue minoris, siue maioris summæ excessum peregerit, similiter geminata hoc semper satisfactione pœnitentiæ recompenset. Seruos autẽ ecclesiarũ, qui huiusmodi excessus operati esse noscũtur, ad leges seculares audiendas remittimus. Et hæc quidem de generali excessu dicta sufficiãt. Cæterùm specialitatis ordinẽ prosequentes, decernimus: Si quis episcoporum magnati cuiusquam vxorem, filiam, neptem, seu quolibet illi gradu altero pertinentem, quacunq; fraude vel subtilitate, adulterina pollutione fœdauerit, & honoris proprij gradum amittat, & sub exilij relegatione perpetuam excommunicationis sententiam perferat, qui tamẽ circa finem vitæ, communionis remedio adiuuandus est. Hanc sanè & illi sententiam merebuntur, qui aut volentes homicidium fecerint, aut primatib⁹ palatij, generosisq; personis, seu nobilioribus quibuscunque mulieribus, aut puellis aliquid per necem, aut per quancunq; irrogatam iniuriam visi fuerint intulisse. Vndè eos, iuxta legum secularium instituta, aut talionem recipere, aut traditionem de his fieri, vel ꝓscriptionem oportẹat.

23.q.8. His à quibus Domini *talium 6 His, à quibus Domini sacraméta tractanda sunt, iudicium sanguinis agitare nõ licet. Et ideò magnoperè * talibus excessibus prohibendum est, nè indiscretæ præsumptionis motibus agitari, aut quod morte plectẽdum est, sententia propria iudicare presumãt, aut truncationes quibuslibet personis aut per se inferant, aut inferendas præcipiant. Quòd si quisquam horum immemor præceptorum, aut in ecclesiæ suæ familijs, aut in quibuslibet personis tale aliquid fecerit, & concessi ordinis honore priuatus & loco, sub perpetuo damnatiõis teneatur religatus ergastulo. Cui tamen communio exeunti ex hac vita non neganda est, propter domini misericordiã, qui non vult peccatoris mortem, sed vt cõuertatur & viuat. Eze. 18. g 33. c

7 Cùm iuxta antiquæ institutionis edictum, plùs erga corrigendos agere debeat beneuolentia, quàm seueritas: plùs cohortatio, quàm commotio: plùs charitas, quàm potestas: relatum est nobis, quòd quidam ex fratribus, plùs liuore odij, quàm correctionis studio subditos insequentes, dum se simulant spiritualem eis adhibere correctionem, indiscretam subitò afferunt mortem, cùm inauditos à se proijciunt, & illicitis eos iudicijs sub pœnitentia puniunt: Nõ ergò decæterò peruersis voluntatibus sit liberum, simulare quod fingunt: sed quotiescunquè quilibet ex subditis corrigendus est, aut publica debet à sacerdote disciplina curari: aut, si aliter rectoribus placet, duorum vel trium fratrum spiritualium testimonio peculiariter adhibito, & modus criminis agnoscatur, & modus pœnitentiæ irrogetur: ità tamẽ, vt si exilio vel retrusione dignũ eum esse, aut quid aliud iudicium peculiare decreuerit, modus pœnitentiæ, quem corã tribus fratribus sacerdos transgressori indixerit, speciali debeat eius, qui sententiam protulit, manùs ꝓpriæ subscriptione notari. Sicq; fiet, vt nec transgressores, sinè testimonio excidia vitæ suæ incurrant: nec rectores, accusatos se de quorunlibet interemptionibus erubescant. Leo Epistola 84.

1.q.1. Quicquid inuisibilis 8 Quicquid inuisibilis gratiæ consolatione tribuitur, nunquàm quæstu vel quibuslibet præmijs venundari penitùs debet, dicente Domino: Quod gratis accepistis, gratis date. Et ideò, quicunq; deincèps in Ecclesiastico ordine constitutus, aut pro baptizandis consignandisq; fidelibus, aut collatione chrismatis, vel promotionibus graduum, precia quælibet vel præmia, nisi voluntariè oblata, pro huiusmodi ambitione susceperit: equidẽ si sciente loci episcopo, tale quicquam à subditis perpetratur, idem episcopus duobus mensibus excommunicationi subiaceat, pro eo, quòd & sciens mala contexit, & correptionem necessariam non adhibuit. Sin autem suorum quispiam, eodem nesciente, quodcunque pro supradictis capitulis accipiendum esse sibi crediderit, si presbyter est, trium men- Matt. 10.a

mensium excommunicatione plectatur: si diaconus, quatuor: subdiaconus verò, vel clericus his cupiditatibus seruiens, & competenti pœna, & debita excommunicatione plectendus est.

6 Multæ super hoc capitulo patrum sententiæ manauerunt, scilicet nè impreciabilem sanctispiritus gratiã, donis vel muneribus quis existimet comparandam. Sed (quod non sinè graui dolore dicendũ est) quanto hæc frequenti decretorum est præceptione prohibita, tanto nobis fraudibus cognoscitur iterata, dum hi, qui tali precio mercari nituntur gratiam spiritussancti, aut ordinationis suę tempora preueniunt munere, aut post acceptum honorem, promissis suis cõferunt * apparentibus turpis lucri mercedem. Et ideò, vt horum & similiũ argumentorum deincèps amputetur occasio, hæc sancta synodus definiuit, vt cùm quisque pontificale culmen ante Domini altare percepturus accesserit, sacramẽti exactione adstringatur, quòd pro cõferenda sibi consecratione honoris, nulli personæ cuiuslibet premij collationem vel aliquando dedisset, vel aliquàdò in futurum dare procuret. Sicq; aut mundus ab hoc contagio, prælationis consecrationem accipiat, aut * publicato hoc scelere, manifestè denudatus coram Ecclesia, & ad honorem, quem merceri voluit, nõ accedat. Illos autem, quos deincèps post prælationem per premium ordinatos fuisse patuerit, sub definitis pœnitentię legibus, vt verè simoniacos, ab Ecclesia separandos esse censemus, id est, vt duorum annorũ spatio exilio relegati, & digna satisfactione, vel excõmunicationis sententia coerciti, honoris gradum, quę premijs emerant, lachrymis conquirere & reparare intendant. Vndè si digna eos satisfactio pœnitentiæ commendauerit, peracto indictæ pœnitentiæ tempore, non tantùm communioni, sed & loco, & totius ordinis officijs, à quibus separati fuerant, restaurandi sunt.

* per illicitũ vsum implicatus huic sceleri

10 Quanquàm omnes, qui sacris mancipantur ordinibus, canonicis regulis tenẽatur adstricti, expedibile tamen est, vt promissionis suæ vota sub cautione spõdeant, quos ad promotionis gradus ecclesiastica probat disciplina. Solet enim plùs timeri, quod singulariter pollicetur, quàm quod generali sponsione concluditur. Et ideò placuit huic sancto cõcilio, vt vnusquisq;, qui ad ecclesiasticos gradus est accessurus, non antè honoris cõsecrationem accipiat, quàm * placita sibi annotatione promittat, vt fidem catholicam syncera cordis deuotiõe custodiens, iustè & piè viuere debeat, & vt in nullis operibus suis canonicis regulis cõtradicat, atq; vt debitum per omnia honorem, atq; obsequij reuerentiam præminenti sibi vnusquisque dependat, iuxta illud beati papæ Leonis edictum: Qui se scit aliquibus esse præpositum, non molestè ferat, aliquem sibi esse prælatũ: sed obedientiam, quã exigit, etiàm ipse dependat. Pœna tamen, iuxta ecclesiasticæ consuetudinis morem, & placitis talium inferenda, & ab his qui transgressores fuerint, persoluenda est. Epist. 84.

* placiti sui innodatione

11 Cùm nihil in diuino canone debeat esse cõfusum, nihil dubium, nihil etiàm indiscretum, in collatione nostri cœtûs relectus est canon Toletani concilij primi, in quo præceptum est, vt si quis acceptam à sacerdote eucharistiam non sumpserit, velut sacrilegus propellatur: nec adiecta est ibì discretio voluntatum, cùm & infidelis infideliter hæc talia agat, & fidelis fideliter accipiat, quod naturalis illum necessitas deglutire non sinit. Solet enim humanæ naturæ infirmitas, in ipso mortis exitu pręgrauata, tanto siccitatis pondere deprimi, vt nullis ciborũ illationibus refici, sed vix tantundèm illati delectetur poculi gratia sustentari. Quod etiàm in multorum exitu vidimus, qui, optatum suis votis sacræ cõmunionis expetentes viaticum, collatam sibi à sacerdote eucharistiam reiecerunt: non ꝙ infidelitate hoc agerent, sed quòd præter Dominici calicis haustum, traditam sibi non possent Eucharistiam deglutire. Non ergò huiusmodi à corpore Ecclesiæ separandi sunt, qui talia non infidelitate, sed necessitate fecerunt, præsertim hi, de quibus nihil sidei sinistræ sentitur. Placuit ergò definire, quòd nec fideli officiat, nec infideli inultum existat. Quicunq; ergò fidelis, ineuitabili qualibet infirmitate coactus, Eucharistiam perceptam reiecerit, in nullo ecclesiasticæ damnationi subiaceat. Similiter, nec illos cuiusquam punitionis censura redarguet, qui talia aut tẽpore infantiæ faciunt, aut in qualibet mentis alienatione positi, quid fecerint, ignorare videntur. Iam verò, quicunque aut de fidelium, vel infidelium numero, corpus Domini absq; ineuitabili (vt dictum est) infirmitate proiecerit, si fidelis est, perpetua cõmunione priuetur: si infidelis, & verberibus subdatur, & perpetuo exilio relegetur. Quòd si horũ quilibet huiusmodi excessus digna pœnitentiæ satisfactione defleuerit, post quinquẽnium licebit illum cõmunioni pristinæ reformari. Cap. 14.

12 Qui pœnitentiam in mortis agit periculo, non diutinè à reconciliationis gratia differendus est. Sed si præcincto mortis vrgeatur periculo, pœnitentia per manus impositionem accepta, statim ei recõciliatio adhibenda est, nè priùs ab humanis rebus æger abscedat, quàm donum reconciliationis accipiat: sicq; superstitibus quodammodò doloris videatur esse perpetui, si præcisum ab Ecclesiæ membris eum, qui

26.q.6. His qui tẽpore. Et Leo.epist. 91. vtiquè reconciliationem non meruerit, raptum à præsenti vita, mors naturæ subduxerit. Vndè iuxta Papæ Leonis edictũ, his, qui in tempore necessitatis, & in periculi vrgentis instantia præsidium pœnitentiæ ex more recõciliationis implorant, nec satisfactio interdicenda est, nec reconciliatio deneganda: quia misericordiæ Dei nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire. De his autem, qui accepta pœnitentia, antequàm reconciliẽtur, ab hac vita recesserint, quãquàm diuersitas præceptorum de hoc capitulo habeatur: illorum tamen nobis sententia placuit, qui multiplices numero de huiusmodi humaniùs decreuẽrunt, vt & memoria talium in Ecclesijs commendetur, & oblatio pro eorũ delicto à presbyteris recipiatur.

Cõc. Carthagineñ. 4.ca.79.

Cõc. Eliber.ca.29. 13 Benè siquidem Maiorum regulis definitum est, vt dæmonijs, alijsq; similibus passionib' irretitis ministeria sacra tractare non liceat. Cui præcepto cõsensu rationis adhibito, id cõmuniter definimus, vt nullus de his, qui aut in terrã arrepti à dæmonibus eliduntur, aut quolibet modo vexationis incursibus efferuntur, vel sacris audeant ministrare altaribus, vel indiscussi se diuinis ingerant sacramẽtis: exceptis illis, qui varijs corporum incõmoditatibus dediti, in eiusmodi passionibus in terram approbantur elisi. Qui tamen & ipsi tam diù erunt ab officij sui & ordine & loco suspensi, quousquè vnius anni spatio, per discretionem episcopi, inueniantur ab incursu dæmonum alieni.

*momentis singulis

Eccl. 4. c 7.q.1. Illud diuini oraculi 14 Et illud diuini oraculi* monẽtis singuli præcauentes, quo scribitur, Væ soli, q a cùm ceciderit, non habet subleuantẽ: summoperè verendum nobis est & cauendum, nè horis illis atq; temporibus, quibus Domino psallitur vel sacrificatur, vnicuique diuinis singulariter officijs insistenti, perniciosa passio vel corporis quælibet valetudo occurrat, quæ aut corpus subitò subrui faciat, aut mentem alienatione vel terrore confundat. Pro huiusmodi ergò casibus, precauentes, necessarium duximus instituere, vt vbi temporis vel loci siue cleri copia suffragatur, habeat quisquis ille canens Deo atque sacrificans, post se vicini solaminis adiutorem: vt si aliquo casu ille, qui officia impleturus accedet, turbatus fuerit, vel ad terram elisus, à tergo semper habeat, qui eius vicẽ exequat intrepidus.

15 Peractis omnibus, quæ ad correctionem nostri ordinis in hoc cõcilio promulgata sunt: placuit definire, vt paternis institutionibus obsequentes, omni anno ad peragendam celebritatem concilij in metropolitana sede, tẽpore quo princeps vel metropolitani electio definiẽrit, deuotis semper animorũ studijs * conferamur, nec quibuslibet requisitis occasionibus absentemur, sed in præparato die, quo indictũ fuerit, adunatis in metropolitana sede omnibus prouinciæ pontificibus, conciliũ Deo presule celebretur. Quisquis aũt episcoporũ, excepta ineuitabili causa vel necessitate, de peragendo concilio se absentauerit, vnius anni erit excõmunicatione plectendus. Quòd si deincèps absq; celebratione cõcilij anni vnius meta pertrãsiẽrit, omnes in cõmune pontifices Carthaginis prouinciæ, superioris censuræ sententia obnoxios retinebit, id est, si nulla sibi impediẽte principis potestate, vel infirmitate, aut ineuitabili causa, solius propriæ voluntatis libitu, sese ad celebrandum cõcilium non collegerint.

* confluamus

16 His ergò constitutionibus nostris, quas necessariò decernendas credidimus, finalem manus nostræ subscriptionẽ adiecimus, immortali Deo nostro & Domino gloriam & honorem reddentes, qui nos de conuentu alternę visionis lętos effecit, qui os nostrũ in cõfessione laudis suæ aperuit, qui etiàm decreta huius nostri concilij honestè compleuit. Post hęc religioso domino & amabili principi nostro Vuambano regi, gratiarũ actiones persoluimus, cuius etiàm studio aggregati sumus. Qui Ecclesiasticæ disciplinę nostris seculis nouus reparator occurrens, omissos cõciliorũ ordines nõ solùm restaurare intẽdit, sed etiàm annuis recursib' celebrãdos instituit, vt ad alternũ morũ correctionem annuo tẽpore alacriter cõcurrentes, iuxta pphetę vaticiniũ, quod in nobis defractũ est, alligeт: & quod abiectũ est, reducatur. Det ergò eidẽ principi Dominus, pro huius sacræ solicitudinis voto, & cursum presentis vitę in pace transire, & post diuturna tempora ad se in pace, remissis iniquitatibus, peruenire: qualiter & hîc felicia tempora ducat, & felix cum omnibus, quibus principatur, ad Christum sinè confusione perueniat: vt, quia per eum corona nostri ordinis in melius restauratur, coronã futuri regni capiat, ex hoc in regione viuorum regnans cum Christo in secula seculorum. Amen. Eze.34.a d

¶ Ego Quiricus vrbis regiæ metropolitanus Episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita, subscripsi. Similiter & alij Episcopi subscripserunt.

Athanasius ecc. Setabieñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita, subscri. Argimundus ecclesi. Oretanæ episcopus, hæc gesta synodica à nobis diffin. subsc. Leander eccl. * Iliceñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita, subscripsi. Ioannes eccle. * Bigastreñ, hæc gesta synodica à nobis definita, subscripsi. Godiscalcus eccle. Oxouiensis episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita, subscripsi. Felix Ecclesiæ Dianeñ episcopus, gesta synodica à nobis def. subs. Suintericus eccl. Valentinæ eps, hæc

*Bistargẽ. vel Bigerreñ

hæc gesta synod. à nobis definita subs. Palmaicus ecclesiæ Vrgelleñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita subscripsi. Richila ecclesiæ Accitanæ episcopus, hæc gesta synodica à nobis def. subs. Rogatus eccl. Bittereñ episcopus, hæc gesta synod. à nobis def. subscr. Aetherius eccle. *Bastianæ episcopus, hęc gesta synodica à nobis def. subs. Concordius ecclesi. Palentineñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis def. subs. Ascisclus eccl. Compluteñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita subs. Memorius eccl. Segobriceñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis def. subs. Egila eccl. Segontieñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita subscripsi *Gaudentius ecclesiæ Valerieñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita subs. Liberatus diaconus, agens vicẽ domini mei Sinduitti ecclesiæ Segobieñ episcopi, hæc gesta synodica à nobis definita, consentiens subscr. Egila diaconus, agens vicẽ domini mei Numbuli eccle. Arcobriceñ episcopi, hæc gesta synodica à nobis definita, consent. subscr. Iulianus eccle. monasterij S. Michaelis abbas, hæc gesta synodica à nobis def. consent. subscr. Valderedus ec. monast. sanctæ Leocadiæ abbas, hæc gesta synodica à nobis definita, consent. subscr. Gratinus eccl. monasterij sanctorum Cosmæ & Damiani abbas, hæc gesta synodica à nobis definita, consent. subscr. Absalio eccl. monasterij sanctæ Crucis abbas, hæc gesta synodica à nobis definita, consentiẽs subscr. Florentius eccl. monasterij sanctæ Eulaliæ abbas, hæc gesta synodica à nobis definita, consent. subscr. Anila eccl. monasterij S. Iuliani Agaliensis abbas, hæc gesta synod. à nob. definita, consent. subs. Gandida eccl. Mariæ regiæ sedis archidiacon', hæc gesta synodica à nobis definita, consentiens subs.

*Bastitanæ

* Tagontius

CONCILIVM BRACARENSE TERTIVM, HABITVM ANNO QVARto Vuambani regis, circa tempora Vitaliani papæ.

Est Prouinciale.

DEcenter satis per diuinũ spiritum in Bracarensi vrbe collecti, & de his, quæ intra Dei ecclesiam peruersa actione geruntur, tractaturi cõuenimus, vt adiuuãte nos illo, qui dicit, Vbicunquè duo vel tres collecti fuerint in nomine meo, ibi ero in medio eorũ: pari animo, parique deuotionis studio exurgẽtes, malè habitos extirpemus errores. Etenim dum nos in vnum synodalis actio aggregásset, debitis in sedibus collocati, primùm de sanctæ fidei sacramento cœpimus habere sermonem, scilicet, nè aut vanitate disputantium, aut nescientia simplicium, erroris quippiam in hoc sacramento fidei teneretur. Vndè cùm om̃es nos in vera fide, vt speculum perlustraremus illęsos, in eo, quia nullũ nostrũm schismatici erroris *fatigauerat turbo, sed vera nos, & simplex in hoc sacramento apostolica ostẽdit idoneos prædicatio, grates omnipotenti peregimus Deo: quam tamen nostræ fidei regulam, ipsis verbis atque sentẽtijs commemorando retexim9, quibus eam in cõuentu Niceni concilij declaratam esse scimus.

Matt. 18.c

* fuscauerat

CRedimus in vnum Deum, patrẽ om̃ipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium conditorem. Et in vnum dominum Iesum Christũ filium Dei vnigenitum, ex patre natũ ante omnia secula, Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natum, nõ factum, homousion patri, hoc est, eiusdem cum patre substantiæ, per quẽ omnia facta sunt, quę in cęlo, & quæ in terra. Qui propter nos, & propter nostram salutẽ descendit. Et incarnatus est de spiritu sancto, natus ex Maria virgine. Homo factus, passus est sub Põtio Pilato: sepultus, tertia die resurrexit. Ascendit in cælos, sedet ad dexteram Dei patris, iterùm vẽturus iudicare viuos & mortuos, cuius regni nõ erit finis. Credimus & in spiritũ sanctum, Dominũ, viuificatorem, ex patre & filio procedentẽ, cum patre & filio adorandum & glorificãdum. Qui locutus est per prophetas. Et vnã sanctam catholicam & apostolicam Ecclesiam. Confitemur vnum baptisma in remissionem peccatorum. Expectamus resurrectionem mortuorum, & vitam futuri seculi. Amen.

POst huius sanctæ fidei sacramentum, relatus est in concione omnium nostrûm error manifestus, pariter & diuersus, qui tãta debet disciplinę arte retundi, quãta & peruersitate comprobatur infundi. Quidam enim in sacrificijs Domini relati sunt lac pro vino offerre, eucharistiã quoq; vino madidam pro complemento cõmunionis credunt populis porrigendam. Et quod peius his om̃ibus est, quidam sacerdotum in vasis Domini epulas sibi apponunt, & manducare in eis pręsumunt. Quidã etiàm ex sacerdotibus relati sunt, quòd ecclesiasticæ consuetudinis ordine prętermisso,

missō, Missam sinè orarijs audeant dicere, & quòd in solennitatibus martyrum reliquias suo collo imponant, & in sellulis, non ab alijs se portādos, nisi ab albatis diacōibus, credant. Illud quoquè, quòd plerią; sacerdotum absque testimonio cū fœminis cōmorentur: & quòd quidam illorum, honoratos fratres suos verberib⁹ indiscretis subijciant: necnō & illud, quòd quidam Simonis cupiditate arrepti, quos ordinaturi sūt, sub cautiōe dimittant, qualiter, postquàm ordinati fuerint, pecuniam ab illis promissam accipiant. Illud quoquè quòd familiā ecclesiæ in proprijs laboribus quassant, damnum in rebus Dominicis facientes. Quæ omnia, nè confusè videantur esse prolata, discretis titulorū ordinibus, credimus subnectenda.

Acto, 8.c d

TITVLI CAPITVLORVM concilij Bracarensis tertij.

Vt repulsis omnibus opinionibus superstitionum, panis tantùm & vinum aqua pmixtum, in sacrificio offerantur. 1

Nè vasa Domino sacrata, humanis vsib⁹ seruiant. 2

Nè sacerdos sinè orario Missam audeat celebrare. 3

Nè sacerdotes, siue quicunque ex clero, sinè testimonio cum quibuslibet fœminis habitent. 4

De damnata præsumptione quorundam episcoporum, qui in festiuitatibus martyrum ad ecclesiam procedentes, appensis collo reliquijs, ab albatis diaconibus in sellulis vectantur. 5

De honestate honoratorū, & disciplina. 6

Nè promissione munerum, honoris gratia venundetur. 7

Ne actores ecclesiæ priùs propria quàm ecclesiastica iura laborare intendant. 8

CAPITVLVM I.

De cōs. dist. 2. Cū omne crimē. Et in de. Iuo. li. 1.

CVm omne crimen atque peccatū, oblatis Deo sacrificijs deleatur, quid decæterò pro delictorum expiatione Domino dabitur, quandò in ipsa sacrificij oblatione erratur? Audiuimus enim, quosdā schismatica ambitione detentos, contra diuinos ordines, & Apostolicas institutiōes, lac p vino in diuinis sacrificijs dedicare, alios quoquè intinctam eucharistiam populis, p cōplemento cōmunionis porrigere, quosdam etiàm expressum vinum in sacramēto Dominici calicis offerre. Quod quàm sit euangelicæ atque apostolicæ doctrinæ cōtrarium, & consuetudini Ecclesiasticæ aduersum, non difficilè ab ipso fonte veritatis probatur, à quo ordinata ipsa sacramentorum mysteria processerunt. Cùm em̄ magister veritatis, verum salutis nostræ sacrificiū suis cōmendaret discipulis, non illis lac, sed panem tantùm & calicem sub hoc sacramēto cognoscimus cōmendata. Ait enim euāgelica veritas: Accepit Iesus panem & calicem, & benedicēs, dedit discipulis suis. Cesset ergò lac in sacrificio offerri, quia manifestum & euidens exemplum euāgelicæ veritatis illuxit, quod præter panem & vinū, aliud offerri non sinit. Illud verò, q̄ p complemento cōmunionis intinctam tradunt eucharistiam populis, nec hoc prolatum testimoniū ex euāgelio recipit, vbi apostolis corpus suū & sanguinē cōmendauit. Seorsùm enim panis, & seorsùm calicis cōmendatio memoratur. Nam intinctū panē alijs Christum pbuisse nō legimus, excepto illo tantùm discipulo, quē intincta buccella magistri proditorem ostenderet, non q̄ sacramenti huius institutionem mōstraret. Nam quòd de expresso botro, i. de vuarum granis populus cōmunicatur, valdè est omninò confusum. Calix em̄ Dominic⁹, iuxta quod quidam doctor edisserit, vino & aqua permixtus debet offerri, quia videmus in aqua populū intelligi, in vino verò ostendi sanguinem Christi. Ergò quandò in calice vino aqua miscetur, Christo populus adunat, & credentium plebs ei, in quem credit, copulatur & iungitur. Quæ copulatio & coniunctio aquæ & vini, sic miscetur in calice Dn̄i, vt commixtio illa non possit separari. Nam si vinum tantùm quis offerat, sanguis Christi incipit esse sinè nobis: si verò aqua sit sola, plebs incipit esse sinè Christo. Ergò quandò botrus solus offert, in quo vini tātùm efficientia demonstrat, sacramentū nostræ salutis negligitur, quod per aquam significatur. Non em̄ potest calix Domini esse aqua sola, aut vinū solū, nisi vtrunque sibi misceat. Et ideò quia iam ex eo plurima, & multiplex Maiorum manauit sententia, quorum pietas in Deū religiosa, sacramentorū horū & efficientias copiosè disseruit, & institutiones verissimè declarauit, omnis talis error atq; præsumptio cessare iam decæterò debet, nè peruersorum inordinata cōpago, statū veritatis eneruet. Et ideò nulli deincèps licitum sit, aliud in sacrificijs diuinis offerre, nisi iuxta antiquorum sentētiam conciliorum, panem tantùm, & calicē vino & aqua permixtum. Decæterò aliter, quàm præceptum est, faciens, tam diù à sacrificando cessabit, quàm diù legitima pœnitentiæ satisfactione correptus, ad gradus sui officium redeat, quod amisit.

Matth. 26.

Iohan. 13. c

Iulius papa.

2 Omni cura, omniquè studio prouidendum est, nè hi, qui locum videntur obtinere regiminis, contumeliam videantur inferre cælestibus sacramentis. Etem̄, quod & auditui* terribile, & visui execrabile iudicatur, relatum est nobis, quòd quidam sacerdotum sacrilega temeritate præcipites, vasa Domini in proprios vsus assumāt, epulasque sibi in eis comedendas apponāt. Quod malum & obstupentes deflemus, & deflentes obstupescimus, vt illic humana teme-

*horribile

temeritas sibi epulū præparet, vbi sanctum spiritum cognoscitur aduocâsse: & ibi esum carnium crapulatus assumat, vbi diuina visus est celebrâsse mysteria: & in quibus *tantùm sibi offerri sacramenta pro expiatione delictorum *præcepit, in his expleat voluntatem ludibrij sui. Et ideò huius decætero præsumptionis persona, quæ sciendo diuina vasa vel ministeria, aut in vsus suos trāstulerit, aut comedere in his, vel poculum sibi sumendum elegerit, gradûs sui vel officij periculum sustinebit, ità tamen, vt si de secularibus fuerit, perpetua excommunicatione damnetur: si verò religiosus, ab officio deponatur. Sub hac quoquè damnationis sententia & illi obnoxij tenebuntur, qui ecclesiastica ornamenta, vela, vel alia quælibet indumenta, atque etiàm vtensilia, sciendo in suos vsûs trāstulerint, vel alijs donanda vel vendenda crediderint.

*rantæ rei sacramentū *percepit

23. di Ecclesiastica inst.

3 Cùm antiqua & ecclesiastica nouerimus institutione præfixum, vt omnis sacerdos, cùm ordinatur, orario vtroque humero ambiatur, scilicet, vt qui imperturbatus præcipitur consistere inter prospera & aduersa, virtutū semper ornamēto vtrobiquè circunseptus appareat: qua ratione tempore sacrificij nō assumit, quod se in sacramēto accepisse non dubitat? Proindè modis omnibus cōuenit, vt quod quisque percepit in consecratione honoris, hoc retineat & in oblatione vel perceptione suæ salutis, scilicet vt, cùm sacerdos ad solennia missarū accedit, aut per se Deo sacrificium oblaturus, aut sacramentum corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi sumpturus, non aliter accedat, quàm orario vtroque humero circunseptus, sicut & tempore ordinationis suæ dinoscitur consecratus, ità vt de vno eodemque orario ceruicem pariter & vtrunque humerū premens, signum in suo pectore pparet crucis. Si quis aūt aliter egerit, excommunicationi debitæ subiaceat.

4 Quanquàm antiqua canonum institutio, de huiusmodi præsumptione absolutas & multiplices disciplinas atque institutiones ediderit, nos tamen breuitatis causa omnem fornicandi occasionem cupientes auferre, id omnimoda sancimus authoritate tenendum, vt nullus sacerdotum, siue quisque ille de clero, absque honesto & competenti testimonio, excepta sola matre, cum quibuslibet fœminis secretè se psumat adiungere. Et non solùm cum extraneis mulieribus, sed nec cū ipsis etiàm sororibus, vel ppinquis, nè licētia sororum, vel propinquarum mulierum *quisq; solus familiarior habeatur ad perpetrādum scelus. Huius ergò pceptionis trāsgressor, sex mēsibus se nouerit pœnitētiæ legib' subiacere.

*ille solutus

5 Bona liquidem res est, diuina sacerdotibus cōtrectare mysteria. Sed cauendū valdè est, nè hoc quisq; ad vsum prauitatis suæ intorqueat, vndè soli Deo de bona conscientia placere debuerat. Scriptum est em: Væ his, qui faciunt opus Domini fraudulenter & desidiosè. Vt enim quorundam episcoporum detestāda præsumptio nostro se cœtui intulit dirimēdam, agnouimus quosdā de episcopis, quòd in solēnitatibus martyrum ad ecclesiam progressuri, reliquias collo suo imponant, vt maioris fastûs apud homines gloria intumescant, quasi ipsi sint reliquiarum arca, Leuitæ albas induti, in sellulis eos deportent. Quæ detestanda psumptio abrogari per omnia debet, nè sub sanctitatis specie simulata vanitas sola præualeat, si modum suum vniuscuiusque ordinis reuerentia nō agnoscat. Et ideò antiqua in hac parte & solennis consuetudo seruabit, vt in festis quibusque diebus arcam Domini cum reliquijs, nō episcopi, sed Leuitæ in humeris gestēt, quibus & in veteri lege on' idem impositum nouimus esse præceptum. Quòd si & episcopus reliquias per se deportare elegerit, non ipse à diaconibus in sellula vehatur, sed potiùs pedissequa vnà cū populis progressione procedente ad conuenticula sanctarum ecclesiarū, sanctæ Dei reliquiæ per eundem episcopum portabunt. Iam verò, qui hæc instituta sciēdo adimplere distulerit, quàm diù in hoc vitio fuerit, à sacrificando cessabit.

Hiere.48.b

1. Par.15.a

6 Cùm beatus Apostolus arguere, obsecrare, vel increpare in omni patientia præcipiat & doctrina, nouimus quosdam ex fratribus tantis cædibus in honoratos efferuescere, quantas poterant latrocinantium pmereri personæ. Et ideò, qui gradus iam ecclesiasticos meruerunt, id est, presbyteri, abbates, & Leuitæ, qui exceptis grauioribus & mortalibus culpis, nullis debent verberib' subiacere: nō est dignū, vt passim vnusqsq; prælatus honorabilia mēbra sua, put voluerit & ei placuerit, verberib' subijciat & dolori: nè, dū incautè subdita percutit mēbra, ipse quoquè debitā sibi subditorū reuerentiā subtrahat, iuxta illud, quod qdam sapiēs dixit: Leniter castigatus, reuerentiā exhibet castigāti: asperitatis aūt nimiæ increpatio, nec increpationē recipit, nec salutē. Et ideò, si qs aliter, q̄ dictū est, pdictos honorabiles subditos, licētia pceptæ potestatis elatus, malitia tātùm crediderit verberādos, iuxta modum verberū q̄ intulerit, excōmunicatiōis pariter & exilij sententiam sustinebit.

Di.15. Cùm B.Paulus apostolus

1. Timot.4.a

7 Quia non expedit, vt donum sancti spiritûs pecunijs cōparetur, quanquàm ex hoc antiquorū canonū disciplinæ & multiplices maneant & diuersæ, tamē qa necessè est, vt frequentiùs retūdatur, quod sinè intermissione præsumitur: ideò nouellæ hui' institutionis formulam instituentes decernimus, vt quicunque p conferendo cuiquā sacerdotij gradu, aut munus quodcunque, aut promissiones muneris, antequàm ordine-

In dec. Iuo. li.3. quicūq; pro conf.

dinē acceperit, vel etiàm postquàm ordinatus fuerit, in aliquo se pro hoc ipso præsumpserit munerari, siue q dederit, siue ille qui acceperit, iuxta sententiam Chalcedonensis concilij, gradûs sui periculum sustinebit.

Ca.2.

8 Nō decet, rectores ecclesię in suis strenuos, & in ecclesiasticis rebus esse remissos. Nam quorundam fertur opinio, quòd quidam sacerdotum familias ecclesię in suis laboribus quassent, rei propriæ profectū augentes, Dominicis verò dispendium nutrientes. Vndè quicunq; sub hoc neglectu res diuinas laborare distulerit, placito speciali distringēdus est, qualiter si de rebus seu augmētis ecclesiæ, quæstū laboribus suis propriè auxit, & ex hoc ecclesiasticis rebus aut neglectum laboris exhibuit, aut minorationem vel perditionem induxit, quicquid in reb⁹ ecclesiæ minuit, illi restituat, ex cuius rebus atq; suffragijs suos conuictus fuerit ampliâsse labores. Quòd si aliquid pro vtilitatibus ecclesiæ, aut substantiæ expendit, aut dispendij vel perditionis quippiam pertulerit, si hoc comprobari potuerit, totum illi à rebus ecclesiæ eiusdem reformabitur, pro cuius vtilitatib⁹ id expendisse ꝓbatur. Gratias itaque omnipotenti Deo pagimus: post hæc sit pax, salus, & diuturnitas pijssimo & amatori Christi domino nostro Vuambano regi, cuius deuotio nos ad hoc decretum salutiferum conuocauit, diuinam postulātes clementiā, vt gloria Christi regnum eius corroboret vsq; ad vltimā senectutem, præstante ipso, qui cū patre & spiritusancto viuit & gloriatur in Trinitate Deus, in secula seculorum. Amen.

12.q 4. quicunque sub hoc neg.

Leodigius in Christi nomine episcopus, subs. Iulianus in Christi nomine Hispalēsis episcopus, subs. * Genetinus in Christi nomine Tudensis ecclesiæ episcopus, subs. *Froaricus, Deo iubēte, Portugalēsis ecclesiæ epis. subs. Beia in Christi nomine *Britinensis ec. epis. subs. Isidorus Asturicensis ecclesiæ epis. subs. Alarius Aurisinę ecclesię episcopus, subscripsi. Rectogerus Lucensis ecclesiæ episcopus, subscripsi.

*Gentinus *Erosricus *Britoliēsis

Hildulfus, qui cognominor Felix, Iriensis ecclesię episcopus, subscripsi.

Bracarense Concilium tertium finit.

ANGLICANVM CONCILIVM EX HISTORIA ECCLESIASTICA BEDAE,

lib. 4. cap. 5. vbi sic legitur:

ANno Dominicę incarnatiōis 670. anno tertio regni Egfredi regis, Theodorus episcopus cogit concilium episcoporum, vnà cum eis qui canonica patrum statuta diligerent, & magistris Ecclesiæ pluribus parēre nōssent. Quibus pariter congregatis, diligenter ea q̃ vnitati pacis ecclesiasticæ congruerent, eo, qui pontificem decebat, animo cœpit obseruanda docere. Cuius synodicæ actionis huiusmodi textus est: In nomine Domini Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, regnāte in perpetuum ac gubernante suam ecclesiam eodem Domino nostro Iesu Christo, placuit conuenire nos iuxta morem canonum venerabilium, tractaturos de necessarijs Ecclesiæ negocijs. Conuēnimus autem die 14. mensis Septembris, indictiōe prima, in loco qui dicitur Herutfrod. Ego quidē Theodorus, quanuis indignus, ab Apostolica sede destinatus, Doruuernēsi ecclesiæ episcopus, & cōsacerdos ac frater noster reuerendissimus *Bisi Orientalium Anglorū episcopus. Quibus etiàm frater & consacerdos noster Vilfrid * Nordamhumbrorum gentis episcopus, per proprias legatarias affuit. Affuerunt fratres & consacerdotes nostri, *Putta episcopus Castellæ Cantuariorum, Profeestuæ, Eleutherius episcop⁹ Occidentalium Saxonum, Vinfrid episcopus prouinciæ Merciorum. Cumque in vnum conuenientes, iuxta ordinem quique suum resedissemus: Rogo, inquā, dilectissimi fratres, per timorem & amorem redemptoris nostri, vt in communi omnes pro nostra fide tractemus, vt quæcunque decreta ac definita sunt à sanctis ac probabilibus patribus, incorruptè ab omnibus nobis seruentur. Hæc & alia quàm plura, quę ad charitatem pertinebant, vnitatemque Ecclesiæ cōseruandam, prosecutus sum. Cumque explēssem prolocutionem, interrogaui vnumquenque eorum per ordinem, si consentirent ea, quæ à patribus canonicè sunt antiquitùs decreta, custodire. Ad quod omnes consacerdotes nostri respondētes, dixerūt: Optimè omnibus placet, quæcunque definiērunt sanctorum canones patrum, nos quoquè omnes alacri animo libentissimè seruare. Quibus statìm protuli eundem librum canonum, & ex eodem libro decem capitula, quæ per loca notaueram, quæ maximè nobis necessaria sciebam, illis coram ostendi. Et vt hæc diligentiùs ab omnibus susciperentur, rogaui. Primum capitulum: Vt sanctū diē Paschæ in cōmuni oēs seruemus Dominica post decimāquartam lunam primi mēsis. Secundū: Vt nullus ep̄orum parochiā alterius inuadat, sed contentus sit gubernatione creditæ sibi plebis. Tertiū: Vt quæq; monasteria Deo cōsecrata, nulli ep̄orum liceat ea in aliquo inquietare, nec quicquam de eorū rebus violenter abstrahere. Quartum: Vt ipsi monachi non migrent de loco ad locū, hoc est, de monasterio ad monasteriū, nisi p missionē proprij ab-

*Puita

abbatis: sed in ea pmaneant obediétia, quã tépore suæ conuersionis pmiserunt. Quintum: Vt nullus clericorũ relinqués propriũ epũm, passim quólibet discurrat, neque alicubì veniés, absq; cõmendatitijs literis sui præsulis suscipiat. Quòd si semèl susceptus est, & noluerit inuitat⁹ redire: & susceptor, & is q susceptus est, excõmunicationi subiacebit. Sextũ: Vt episcopi atq; clerici pegrini, cõtenti sint hospitalitatis munere oblato, nulliq; eorũ liceat vllũ officiũ sacerdotale absq; pmissu epi, in cuius parochia esse cognoscitur, agere. Septimũ: Vt bìs in anno synodus cõgregetur. Sed qa diuersa impediunt, placuit oibus in cõmuni, vt Kalédis Augusti, in loco q appellat Clofaes, hoc semèl in anno cõgregetur. Octauũ: Vt nullus eporum se pferat alteri p ambitioné, sed oés cognoscant tẽpus & ordiné consecrationis suæ. Nonũ capitulũ in communi tractatum est, vt plures episcopi, crescente numero fideliũ, augerent. Sed de hac re ad præsens silemus. Decimũ pro cóiugijs: Vt nulli liceat nisi legitimũ habere connubiũ. Nullus incestũ faciat: nullus coniugem propriam, nisì vt sanctũ euangelium docet, fornicationis causa relinquat. Quòd si quisque propriã expulerit cóiugé, legitimo sibi matrimonio coniunctã, si Christianus esse rectè voluerit, nulli alteri copuletur: sed itá pmaneat, aut ppriæ reconciliet cóiugi. His itaq; capitulis in cómuni tractatis ac definitis, vt nullũ deincèps ab aliquo nostrũ oriat contentióis scandalũ, aut alia p alijs diuulgent: placuit, vt qcunq; definita sunt, vnusquisque nostrúm manûs ppriæ subscriptione confirmet. Quisquis igit cõtra hãc sententiã, iuxta decreta canonũ, nostra etiàm consensióe ac subscriptione manús nostræ confirmatã, quoquo modo viuere vèl venire, eamq; infringere tẽtauerit, nouerit se ab omi officio sacerdotali & nostra societate separatũ. Diuina nos gratia, in vnitate sanctæ Ecclesię suæ viuentes, custodiat incolumes. Facta aút est hæc synodus anno ab incarnatione Dñi 673. Quo anno rex Cantuariorũ Echbrecht, mense Iulio obiérat, succedente in regnũ fratre Lothere, quod ipse annos 11. & menses 7. tenuit. * Bili autem episcopus Orientalium Anglorum, qui in præfata synodo fuisse perhibetur, ipse erat successor Bonifacij, cuius suprà memorauimus, vir multę sanctitatis & religionis. Nam Bonifacio post 17. annos episcopatûs sui defuncto, episcopus pro eo, Theodoro ordinante, factus est &c. Hæc ibi.

Mat. 5. & 19.

1. Cor. 7.

* Bili

ANGLICANA SYNODVS

ALIA, BREVITER ADNOTATA, EX ECCLEsiastica historia Anglorum, secundùm Bedam, lib. 4. cap. 17.

HIs temporibus audiés Thedorus fidem ecclesiæ Constantinopolitanæ p hæresim Eutychetis multùm esse turbatã, & ecclesias Anglorũ, quibus pérat, ab huiusmodi labe immunes pdurare desiderãs, collecto venerabiliũ sacerdotũ, doctorumq; plurimorum cœtu, cui⁹ essent fidei singuli, sedul⁹ inquirebat, omniumq; vnanimẽ in fide catholica reperit cósensum. Et hunc synodalibus literis, ad instructionem memoriamq; sequentium, commendare curauit. Quarum videlicet literarum istud exordium est:

In nomine Dñi nostri Iesu Christi saluatoris, imperantib⁹ dñis pijssimis nostris Egfrido rege Hũbronensiũ, anno 10. regni ei⁹, sub die 15. Kalend. Octobris, indictióe 8. & Egilredo Mercinensiũ anno 6. regni eius, & Aliduulfo rege Estranglorũ, anno 17. regni eius, & Lothario rege Cãtuariorũ, regni ei⁹ anno 4. psidente ipso Theodoro gratia Dei archiepo Britãniæ insulę & ciuit. Doruernis, vnà mecũ sedentibus cæteris epis Britãnię insulę viris venerabilib⁹, ppositis sacrosanctis euãgelijs, in loco q Saxonico vocabulo Herdfeld nominatur, pariter tractantes, fidem rectam & orthodoxam exposuimus, sicut Dñs noster Iesus incarnat⁹ tradidit discipulis suis, qui principaliter viderũt & audiérunt sermones eius, atque sanctorũ patrũ tradidit symbolũ, & generaliter oẽs sanctæ & vniuersales synodi, & omnis probabilium catholicæ Ecclesiæ doctorũ chorus. Hos itaq; sequi nos piè atq; orthodoxè iuxta inspiratã diuinitùs doctrinam eorum professi, credimus consonanter & confitemur secundùm sanctos patres, pprié & veraciter patrem & filium & spiritumsanctũ Trinitatem, & in vnitate cõsubstantialem, & vnitatem in Trinitate, hoc est, vnum Deum in tribus subsistentijs vel personis consubstantialibus æqualis gloriæ & honoris. Et post multa huiusmodi, quę ad rectę fidei confessionem pertinebãt, hoc quoquè sancta synodus suis literis addidit: Suscepim⁹ sanctas & vniuersales 5. synodos beatorum & Deo acceptabilium patrum, id est, q in Nicea congregati fuerunt, 318. contra Arrium impijssimum & eiusdem dogmata. Et in Constantinopoli 150. contra vesaniã Macedonij & Eudoxij, & eorũ dogmata. Et in Ephesino primo ducentorũ cõtra nequissimũ Nestoriũ & eiusdé dogmata. Et in Chalcedóe sexcentorũ & 30. cõtra Eutychen & Nestoriũ, & eorũ dogmata. Et iterùm in Cõstantinopoli quinto cõgregati sunt cõcilio in tempore Iustiniani iunioris contra Theodorum & Theodoretũ, & eorũ dogmata contra Cyrillum. Et paulò pòst: Et synodũ, q facta est in vrbe Roma in tẽpore Martini papæ

Angliã in 4. olim regna diuisam fuisse.

papę beatissimi, indictione 8. imperáte Cõstantino pijssimo anno 9. Suscipimus & glorificamus Dominum nostrum Iesum Christum, sicut isti glorificauerunt, nihil addentes vel subtrahentes. Et anathematizamus corde & ore, quos anathematizauerunt: & quos susceperunt, suscipimus: glorificamus Deum patrem sinè initio, & filium eius vnigenitum, ex patre generatum ante secula, & spiritum sanctum procedentem ex patre & filio inenarrabiliter, sicut prędicauerunt hi quos memorauimus, supradicti sancti apostoli & prophetę & doctores. Et nos omnes subscribimus, qui cum Theodoro & archiepiscopo fidem catholicam exposuimus. Et cap. 18. Intererat huic synodo, pariterq; catholicę fidei decreta firmabat vir venerabilis Iohannes archicantor ecclesię sancti apostoli Petri, & abbas monasterij B. Martini, qui nupèr venerat à Roma per iussionem papæ Agathonis, duce reuerendissimo abbate cognomine Benedicto, cui⁹ suprà meminimus. Cùm autem idem Benedictus cõstruxisset monasterium Britannię in honore beatissimi apostolorum principis, iuxta ostium fluminis Muri, venit Romam cum cooperatore ac socio eiusdem operis Colfrido, qui post ipsum eiusdem monasterij abbas fuit, (quod & antè sępiùs facere consueuerat) atque honorificè à beatę memorię papa Agathone susceptus est, petijtque & accepit ab eo monimẽtum libertatis monasterij quod fecerat, epistola priuilegij ex authoritate Apostolica firmatũ, iuxta quod Egfridum regem voluisse ac licentiam dedisse nouerat. Quo concedente, & possessiorem terrę largiente, ipsum monasterium fecerat. accepit & prętatum Ioannem abbatem in Britanniam perducẽdum, quatenùs in monasterio suo cursum canendi annuũ, sicut ad sanctum Petrum Romę agebatur, edoceret. Egitque abbas Iohannes, vt iussionem acceperat põtificis, & ordinem videlicet & ritum canendi ac legendi, viua voce prętati monasterij cãtores edocendo, ac ea quę totius anni circulus in celebratione dierum festorum poscebat, etiàm literis mandando: quę hactenùs in eodem monasterio seruata, & à multis iam sunt circunquaquè transcripta. Non solùm autem idem Iohannes ipsi⁹ monasterij fratres docebat, verùm de omnibus penè eiusdem prouincię monasterijs ad audiendum eum, qui cantando erant periti, confluebant. Sed & ipsum per loca in quibus doceret, multi inuitare curabant. Ipse autem, excepto cantandi vel legendi munere, & aliud in mandatis ab apostolico Papa acceperat, vt cuius esset fidei Anglorum ecclesia, diligẽter edisceret, Romamque rediens referret. Nam & Synodũ beati papæ Martini cum episcoporum consensu non multò antè Romæ celebratam, contra eos maximè qui vnà in Christo operationem & voluntatem prædicabant, secũ veniens attulit, atque in præfato religiosissimi abbatis Benedicti monasterio scribendam commendauit. Tales nanque eo tempore Cõstantinopolitanam ecclesiam multùm turbauerant. sed Domino donante, ꝓditi iam & victi sunt. Vndè volens Agatho papa, sicut in alijs prouincijs, ità etiàm in Britannia, qualis esset status ecclesiæ, discere, hoc negocium reuerẽdissimo abbati Ioanni in Britanniã destinato iniunxit. Quãobrem collecta pro hoc in Britannia synodo, quam diximus, inuenta est in omnibus fides inuiolata catholica, datumq; illi exẽplar Romam perferendum. Hæc ibì.

DECRETA
DONI PAPAE I.

Ex libro pontificali.

Anno Domini 672.

DOnus natione Romanus, ex patre Mauricio, sedit annum vnum, menses quinque, dies sex. Hic atrium beati Petri apostoli superius, quod est ante ecclesiam in quadriporticum, magnis marmoribus strauit: sed & ecclesiã apostolorum sitam via Ostiensi, vt decuit, restaurauit atque dedicauuit: itemq; ecclesiam sanctæ Euphemiæ, positam via Appia similiter dedicauit: clerum diuersis ordinibus & honoribus ampliauit. Hic reperit in vrbe Roma in monasterio quod Boëthiana dicebatur, Nestorianitas monachos Syros, quos per diuersa monasteria diuisit, & in prædicto monasterio monachos Romanos instituit. Huius tẽporibus ecclesia Rauennas, quę se ab ecclesia Romana segregauerat causa autocephaliæ, denuò se pristinę sedi Apostolicæ subiugauit, cuius ecclesiæ præsul, nomine Reparat⁹, e uestigiò (vt Deo placuit) vitam finiuit. Hic dum esset electus, per Augustum mẽsem apparuit stella à parte Orientis à gallicantu vsque ad manè per menses tres, cuius radij cælos penetrabant, in cuius surgentis visione omnes prouincię & gentes mirabantur: q̃ pòst in semetipsam reuersa, disparuit: pro quo capitulo & maxima mors à parte Oriẽtis subsecuta est. Fecit autem ordinatiõem vnam, presbyteros decem, diaconos quinq;, episcopos per diuersa loca numero sex. Qui etiàm sepultus est ad beatum Petrum apostolum, sub die 3. Idus Aprilis. Et cessauit episcopatus menses 2. dies 15.

Cometę apparitio.

DECRETA
AGATHONIS PAPAE.

Ex libro Pontificali.

Anno Domini 673.

AGatho natione Siculus, sedit annos duos, menses sex, dies quatuor. Tantùm

tùm benignus & mansuetus fuit, vt etiàm omnibus hilaris & iucundus comprobaretur. Huius temporibns Theodorus archiepiscopus Rauennâs, semetipsum sedi Apostolicæ post multorum annorum curricula præsentauit. Hic suscepit diualem iussióem pijssimorum principum, Constantini, Heraclij & Tiberij Augustorum, per Epiphanium gloriosum à secretis, missam prçcessori suo Dono papæ, inuitanté atque adhortátem, vt debeat sacerdotes vel missos suos dirigere in regiam vrbem pro adunatione facienda sanctarum Dei ecclesiarum. Quod & ordinare non distulit. Et direxit Abundantium Paternensem, Ioannem Rhegitanum, & Ioannem Portuensem epos, Theodorum & Georgium presbyteros, Ioãnem diaconum, Constantinum subdiaconum, Theodorum presbyterum Rauennatem, atque religiosos seruos Dei monachos. Hic clerũ diuersis ordinibus, super quod cõpetebat, honoribus ampliauit. Hic vltra consuetudinem arcarius ecclesiæ Romanæ efficitur, & per semetipsum causas arcarij disposuit, emittens videlicet de suscepta p nomenclatorem manu sua obumbratas. Qui infirmitate detentus, arcarium iuxta consuetudinem instituit. Huius temporibus indictione octaua, luna eclipsim ptulit mése Iunio, die decimooctauo. Similiter & mortalitas maior atq; grauissima subsecuta est mense suprascripto, Iulio, Augusto, atq; Septembri in vrbe Roma, qualis nec téporibus aliorum pontificum fuisse memorat, vt etiàm parentes cum filijs, atque fratres seu sorores, bini & bini per lecta ad sepulcra adducerentur. Postmodùm verò foràs circunquaquè suburbana & castra deuastare non cessauit. Suprascripti verò missi sedis Apostolicæ, q directi fuerãt, vt regiam vrbé ingredientes die decima mésis Nouembris, nona indictione, Dño solatiante, atq; principe Apostolorũ comitante, suscepti sunt à principe in oraculo beati Petri apostoli intra palatiũ, porrigétes ei & scripta pótificis. Quæ dum suscepisset, commonuit eos atq; adhortatus est, vt non per schisma aut furore, sed pacifica dispositione rewittétes philosophicas assertiones, puram sanctarũ scripturarum patrumque probatam fidem per synodalia decreta satisfacerent. Et dans inducias ad retractãda scripta, tribuit eis oĩa, q ad sustentationé sufficiebant in eorũ expensas, in domo q Placidias dicebatur. Die decimooctauo suprascripti mensis, die dominico, aduocati sunt in pcessione ad sanctã Dei genitricé in Blachernas in tanta honorificétia, vt etiàm de palatio caballos stratos dirigeret cum obsequio pietas imperialis, & sic eos susciperet, ea ipsa cõmonens, vt pacifica assertióe testimonia venerabiliũ patrũ pponerent. Die vigesimasecũda mésis Nouébris in basilica, q & Trullus appel- Trullus

latur, intra palatiũ sub regali cultu residente Imperatore, & cum eo Georgio patriarcha Constantinopolitano, ac Macario Antiocheno, suscepti sunt missi sedis Apostolicæ. Deindè metropolitæ, vel episcopi Orientalium partium, numero 150. Qui proni adorantes, residere præcepti sunt vnà cum nostris: post hæc patricij, hypati, omnesque inclyti. Et habita inquisitióe ab eius parte, cuius partis debet ostésio adprobari, legati sedis Apostolicæ dixerunt: Opportuna veritas & ratio exigit, à parte eorum, qui vnã voluntaté & operationé in Dño Iesu Christo asserũt, Apostolicæ sedi exponere. Qui audientes, læti effecti, paratos se esse dixerunt: Et accepta licétia, ea hora suos intromiserunt libros & tomos diuersos & synodos quas falsauerant. Nam non per veritaté se superare çstimauerunt, nisi per mendacia & commenta, quæ in libris ipsis addiderũt. Hæretici mendacijs nituntur. Et relegentes per singula, reperti sunt mendaces, vnam operationem & volũtatem dicentes. Et in quinta synodo epistolam Vigilij papæ ad Mennam patriarcham, atque libellum eiusdem Mennæ in quaternionib9 nouiter additis falsauerunt, vnam voluntatem & operationem dicentes, quod coram principe & synodo claruit. Alia die catholicæ fidei defensor pius princeps, in secretario residens, inquisitióe de ipsis codicibus facta, ità reperit falsa nouiter addita fuisse. Die 12. mésis *Nouembris residéte synodo, *decembris cũ eius pietate suscepti sunt missi sedis Apostolicæ. Et præcepit eos in synodo residere, psentantes locũ sanctiss. ac beatiss. Agathonis papæ. quibus dictũ est, vt omnes libros, quos scirent ad causam fidei pertinere, coram synodo adducerent. Quod & factũ est. Et vocato Georgio diacono & chartophylace ecclesiæ Constantinopolitanæ, præceptum est ei, vt iuxta eorum notitiam, codices ex bibliotheca ecclesiæ ad mediũ adduceret. Et dum adducti essent, & relegerétur, vtrique similes reperti sunt, duas naturas duasque voluntates & operationes habentes. Et cõfusus Macarius coram synodo, inuentus est mendax. Tunc interdixit pietas Augustalis Georgio patriarchæ, vt minimè in ecclesia sua susciperet Macarium vel eius homines, & interdixit ei processum. Hæc prima eius ruina fuit. Die 24. mensis Februarij, auxiliante beato Petro apostolo, vt veritatis lumen apparéret, intromissa sunt coram synodo venerabilium patrũ dicta Ioannis Cõstãtinopolitani, Cyrilli, Athanasij, Basilij, Gregorij, Dionysij, Hilarij, Ambrosij, & Leóis, duas naturas, volũtates & operationes in Christo dicentes, ad satisfactionem principis vel synodi.

Sequenti die in eodem secretario residéte synodo vnà cum principe, synodica sanctissimi Agathóis papæ relecta est, & ad singula patrum *dicta, comprobata & inserta. *cõprobata patrũ dicta *dicta, pbata patrum dicta

In

In qua synodica & episcopi occidentalis partis subscripserunt 120. Post hęc adhortatus est, nec dicēdus Macarius à sancta synodo, vel à pio principe omniq; senatu, vt profiteretur, vnam aut duas confiteri voluntates aut operatiões. Qui nullatenùs audiuit, sed potiùs neq; vnam aut duas in saluatore dicere voluit. Deindè protulit pijssimus & serenissimus princeps tomum ad relegendũ, in quo vnà & hæretica dogmata Macarij erant cõscripta, & eius manu subscripta, aptissimè vnam voluntatem in Domino affirmantis. Post ipsius subscriptionem, & Theodori expatriarchæ vtiquè iuxta eum tenorem ibi subscriptio eius erat. Et interrogatus est Georgius patriarcha, si eam fidē quā docet sedes Apostolica, amplectatur iuxta scripta Agathonis papæ, seu sanctorum venerabilium patrum. Qui respondit, vt accepta licentia, in scripto quæ opportuna erāt, responderet. Et in his recesserunt. Die decimaseptima mēsis Februarij, die Dominico, intra oraculum beati Petri intra palatiũ adstantibus inclytis, simulque & patriarcha, legatos sedis Apostolicæ suscepit, relegens suggestionem aliam pro eorum commendatione à sanctissimo papa directam. *Qui Georgius sanctissim[us] patriarcha, professus est ea die in scriptis, duas naturas duasq; voluntates & operationes se credere & prædicare, sicut sedes Apostolica, anathematizās eos, qui vnam naturam, voluntatem & operationem dicunt. Die 25. mensis Februarij residente synodo, vnà cum pio principe, simulq; & legatis sedis Apostolicæ, Macariũ adesse iusserunt. Et data à principe licentia, vt se partes q[ui]s in quas vellet, diuideret, Georgi[us] patriarcha regię ciuitatis cum suis in parte orthodoxorum, Macarius verò cum suis in parte alia hæreticorum. Et deducentes ad medium professionē Georgij patriarchę, quam fecerat & porrexerat principi, relecta est. Et commonitus suprascriptus Macarius, quid sentiret vel crederet, respondit se in ea perfidia, quam antè proposuerat, perdurare, & nullatenùs orthodoxæ fidei acquiescere. Ea hora sancta synodus vnà cũ principe, eius orarium auferri iusserunt. Et exiliens Basilius Cretensis episcopus, eius orarium abstulit. Et anathematizantes eum foris synodum proiecerunt, simulq; & thronum eius. Stephanũ autem discipulũ eius, ceruicibus à sancta synodo clerici Romani eijcientes, expulerunt. Ea hora tantæ telæ aranearum nigerrimæ in medio populi ceciderunt, vt omnes mirarētur, quòd sordes hæreseos expulsæ essent, & Deo auxiliante, vnitæ sunt sanctæ Dei Ecclesiæ. In locũ verò Macarij, ordinatus est Theophanius abbas monasterij Baias insulæ Siciliensis, patriarcha Antiochenæ ecclesiæ. Macari[us] verò cũ suis amatorib[us], i. Stephano, Anastasio expresbytero, Leontio exdiacono, Polychronio, Epiphanio, & Anastasio expresbyteris & inclusis, in exilio in Romanā directi sunt ciuitatem. Deindè abstulerunt de diptychis ecclesiarum nomina patriarcharũ, vel de picturis ecclesiæ, aut in foribus, vbi & vbi esse poterant, auferentes, i. Cyri, Sergij, Pyrrhi, Pauli, necnõ & Petri, per quos error iste orthodoxæ fidei vsq; nunc pullulauit. Tanta autem gratia Dei omnipotentis concessa est missis sedis Apostolicæ, vt ad lętitiā populi vel sancti concilij, qui in regia vrbe erat, Ioannes episcopus Portuensis Dominicorum die, octauarũ paschæ, in ecclesia sanctę Sophiæ publicas Missas coram principe & patriarcha Latinè celebraret, & omnes vnanimiter in laudes & victorias pijssimorũ Imperatorũ idem Latinis vocibus exclamarēt. Hic suscepit diualem iussionem secundùm suam postulationem, vt suggessit, per quam reuelata est quantitas, quę solita erat dari pro ordinatione pontificis faciendi. Sic tamen, vt si contigerit post eius transitum electionem fieri, non debeat ordinari, qui electus fuerit, nisi priùs decret[um] generalis introducatur in regiam vrbem secũdùm antiquam consuetudinem, & cum corũ scientia & iussione debeat ordinatio prouenire. Hic dimisit omni clero rogam vnam, & ad luminaria apostolorum & sanctæ Marię ad præsepe, solidos duo millia 160. Fecit autem ordinationem vnā, presbyteros 10, diaconos 3, episcopos per diuersa loca numero octodecim. Qui etiàm sepultus est ad beatũ Petrum apostolum sub die 4. Idus Ianuarij. Et cessauit episcopatus annum vnum, menses septem, dies quinque. FINIS.

*Tunc Georgius

DECRETA
LEONIS PAPAE II.
Ex libro pontificali.

LEO iunior, natione Siculus, de patre Paulo, sedit menses decē, dies septendecim, vir eloquentissimus, in diuinis scripturis sufficiēter instruct[us], Græca Latinaque lingua eruditus, cantilena ac psalmodia præcipuus, & in earum sensibus subtilissima exercitatione limatus, lingua quoquè scholasticus, & eloquendi maiore lectione* polita. Exhortator omnium bonorum operum, plebiq; florentissimæ ingerebat scientiam, paupertatis amator, & erga inopum prouisionem non solùm mentis pietate, sed & studij sui labore solicitus. Hic suscepit sextam sanctā synodum, quæ per Dei prouidētiam nupèr in regia vrbe celebrata est, Græco eloquio conscriptam, exequente ac residente pijssimo ac clementissimo magno principe Cõstantino intra regale palatiũ eius, quod appellatur Trullus, simulq; cum eo legati sedis Apo-

Anno Dñi 676. Fuit autem post sextam synodum.

*politus

Apostolicæ, & duo patriarchæ, id est, Constantinopolitanus & Antiochenus, atq; centum quinquaginta episcopi. In qua condemnati sunt Cyrus, Sergius, Honorius, Pyrrhus, Paulus & Petrus, necnon & Macarius cum discipulo suo Stephano, sed & Polychronius nouus Simon, qui vnam voluntatem & operationem in Domino Iesu Christo dixerunt vel prædicauerunt, aut qui denuò prædicaturi fuerint, aut defensauerint, *sed vt nunc duę voluntates & operationes in ipsius dispensatoris Christi & Saluatoris Dei nostri dicantur. Quam & studiosissimè in Latinum transtulit. Veruntamen suprascriptos defensores malorũ hæreticos, Macarium, Stephanum, Polychronium & Anastasium, dum nollent à suo recedere proposito, per diuersa monasteria retrusit. Qui p̃dictus sanctissimus Leo absoluit duos viros in percipienda communione, qui de regia vrbe cum suprascripto Macario & cęteris in Romanam directi sunt ciuitatem, necdùm à synodo anathematizatos, id est, Anastasium presbyterum ac Leontium diaconum ecclesię Constantinopolitanę, in die sancto Theophanię, exponentes videlicet per propria scripta fidem suã, iuxta quod & sancta synod⁹ determinauit, anathematizãtes videlicet duos hereticos, sed & suprascriptos viros complices, quos sancta synodus vel sedes Apostolica anathematizauit. Huius tẽporibus percurrente diuali iussione clementissimi principis, restituta est ecclesia Rauẽnatis sub ordinatione sedis Apostolicæ, vt defuncto archiepiscopo, qui electus fuerit, iuxta antiquam consuetudinem in ciuitatẽ Romanam veniat ordinandus. Hic fecit cõstitutum, quod archiuo ecclesiæ cõtinetur, vt qui ordinatus fuerit archiepiscopus, nulla consuetudine pro vsu pallij aut diuersis officijs ecclesiæ quicquã persoluere debeat. Sed nec Mauri quondàm episcopi anniuersitas aut agenda celebretur. Sed & typum autocephaliæ, quem sibi elicuerunt, ad amputanda scandala, sedi Apostolicæ restituerunt. Hic fecit Ecclesiam in vrbe Roma iuxta sanctam Vibianam, vbì & corpora sanctorum Simplicij, Faustini, Beatricis, atque aliorum martyrum recondidit, & ad nomẽ B. Pauli Apostoli dedicauit, sub die 20. mẽsis Februarij, vbì & dona obtulit. Huius tẽporibus die 16 mensis Aprilis, indictione 11, luna eclipsim pertulit, & post cœnam Domini nocte penè tota in sanguineo vultu elaborauit, & non nisi post gallorum cantum cœpit paulatìm delympidare & in statũ suũ reuerti. Hic fecit ordinationem vnam per mensem Iunium die vigesimaseptima, presbyteros nouem, diaconos tres, episcopos per diuersa loca numero vigintitres. Qui etiàm sepultus est ad beatum Petrum Apostolum sub die quinto Nonas Iulias. Et cessauit episcopatus menses vndecim, dies vigintiduos. Qui suprascriptus sanctissimus vir ordinat⁹ est à tribus episcopis, id est, Andrea Ostiensi, Iohanne Portuẽsi, & Placentino Veliternensi, pro eo quòd ecclesia Albanensis episcopum minimè habuit.

*sed ità, vt nunc
*sed vt à nunc

Eclipsis.

DE HAC SEQVENTI MANSVETI EPISCOPI
Mediolaneñ epistola breuis admonitio ad Lectorem, F. Laurentij Surij.

CVM Occidentales plerique antistites tum ob itineris difficultates, tũ per ætatem & morbos ad Synodũ VI. Constantinopolitanam proficisci non possent, Insubres Mediolani suã habuêre Synodum, cuius episcopi omnes hasce literas, quibus suam exponunt fidem, ad Constãtinum Imperatorem mittendas censuerũt. Videat lector plura apud Paulum Diaconum lib. 6. cap. 2. & Platinã in vita Agathonis. Sunt autem, qui scribãt huius epistolæ archetectum fuisse Damianum Ticineñ vrbis doctissimum episcopum, sed nomine Mansueti archiepiscopi Mediolaneñ & totius eius Synodi missam Constantinopolim.

EPISTOLA MANSVETI EPISCOPI MEdiolanensis ad Constantinum Imperatorem.

Domino serenissimo atq; tranquillissimo, & à Deo coronato, religiosissimo Constantino Imperatori, Mansuetus Mediolanensis metropolitanæ Ecclesiæ indign⁹ episcopus, vel vniuersa sancta episcoporũ fraternitas, quæ in hac magna regia vrbe conuénit, ęternam in Domino salutem.

Si apicem Imperialis fastigij, & insulas sacratissimæ potestatis auis & proauis vestris cęlitùs attributũ cognouimus, & pro meritorum actibus ad vos propagatum scimus, dignũ est his vos æquiparare vestigijs, quorum & celsitudinem obtinetis, nec dispari- lia debét esse instrumenta cælestia, vbì paria possidentur sceptra regalia. Aemulari ergò oportet eorum magisterium, quorum documenta permanẽt salutaria. Ab ipsis enim rudimentis vita incolitur, cùm paternis traditionib⁹ tenaci memoria animus delectatur: Et dum præcedentiũ antiquorum, mẽs callem triuerit, à norma æquitatis & iustitię tramite non recedet. Fixis nanque gradibus in cunctis vestigijs*, qui non per deuia aut abrupta aberrat. Habes quippe probatissime Imperator specula, in quibus tuas actiones imaginari debeas. Nam si excellentissimi

*fortassis deest hic, ingreditur, inhæret, vel simile aliquod verbũ

simi ingenij Constantini Imperatoris, qui ortus sui primordia Christi amore dedicauit, acta recenseamus, qui & author Christianæ religionis extitit, magno sunt præconio eius opera ponderanda. Cuius tempore dum pestifer morbus & omni calliditate

for. egrassantior, grassatior, intolerabilis Arrij tyrannidis in DEI Ecclesia serpere cœpisset, qui tres naturas in sancta Trinitate, hoc est, tres deos ausus est prædicare, amplissimus princeps zelo orthodoxæ fidei animatus, congregauit sanctum Concilium trecẽtorum decem & octo sanctorum patrum in Nicea vrbe Bithyniæ: in qua sancta synodo nefandæ sectæ serpentinã malitiam, vnà cum authore suo Arrio in perpetuo fecit damnari, & æterna animaduersione percelli. Post cuius damnationem sancti patres regulæ formulam de fidei orthodoxæ vnitate statuerunt, & capitula canonum promulgauerunt: quæ nos cum om̃i veneratione suscipimus. Post hæc verò mansuetissimus & tranquillissim⁹

*deest, inuenit, aut aliquid eiusmodi. Theodosius Imperator *Macedoniũ quendam, artis diabolicæ versutia deceptum, qui Spiritum sanctum non consubstantialem Deo patri, sed magis creaturam impulsu satanę ausus est prędicare: Tunc verò à prędicto serenissimo Christiano Theodosio principe in regia vrbe Constantinopoli centum quinquaginta patrum concilio cõgregato, perditę audacię authorẽ vnà cum venenatis suis præsumptionibus anathematis vinculo subdiderunt. His sopitis, clandestinus hostis suis nefarijs machinationibus non sinẽs pacatam Dei Ecclesiam manere, qui semper cõsociata diuellere, & cõsolidata disperdere consueuit, excitatus est homo peccati, filius perditionis, humanam quidem habens speciem, sed diabolicam gestans imaginem, Nestorius quidam, Constãtinopolitanę ec-

Psalm. 72. clesię magis prędo, quàm pastor, qui posuit in cælo os suum, & lingua eius transijt super terram, in tantæ perditionis foueam dimersus, vt fastu superbissimo, & fretus temeritatis audacia, ausus sit dicere beatam Mariam non Dei genitricẽ, sed tantummodò hominis fuisse matrem, & propter duarũ veritatẽ naturarum tergiuersationẽ faciens, duas in Christo asserebat esse personas, vnam passibilem, & aliam impassibilem. Quod infandum dogma piorũ aures non ferentes, congregata est sancta synodus in Ephesina ciuitate, ducẽtorum sanctorum patrum numerus: vbi sanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinæ ecclesiæ pręsul, authoritate sanctę sedis Apostolicæ præditus, caput extitit, qui feruentissimo zelo Dei, scuto fidei, & lorica protectus catholicæ authoritatis, hęreticæ prauitatis inuẽtorem, & assertorem iniquitatis, pręfatum Nestorium cum vipereis commẽtis perpetuo anathemate condẽnauit. Dehinc verò duo vasa iniquitatis bellãtia, Dioscorus scilicet Alexandrinus pręsul,

& Eutyches Constãtinopolitan⁹ archimãdrita, intra venerandos ecclesię aditus, vt serpens cancer omnia serpere cupientes, simpliciores quosque peste nefariæ persuasionis inficere volentes, qui asserebãt in Domino nostro Iesu Christo ante adunationem duas naturas, post verò adunationem, vnam. Tunc à pręstantissimo & Christianæ religionis amatore Martiano Imperatore collecta est sancta synodus in ciuitate Chalcedona, sexcentorum triginta patrum venerãda cohors, quibus mediatores fuerunt beatissimi præsulis Leõis vrbis Romæ missi, quorum authoritate prędicti Dioscorus & Eutyches hęretici anathematis sententia perculsi, extra gremium matris Ecclesię catholicæ sunt eiecti. Qui sancti patres in concilio constituti, omni cauillatione hæreticæ prauitatis abrasa, fidei fundamina statuentes, splendidissimo sermone & elegantia vrbanæ scientiæ symbolum orthodoxæ fidei confecerunt, retrò patrum vestigia sequentes, tam sancti Niceni Concilij, quàm Constantinopolitani, seu Ephesini primi, quorũ sanctionibus Dei Ecclesia in toto orbe decoratur. In quibus promulgationibus *statuentes, vt si quis supra id, quod ibidem in causa fidei statutũ est, addere aut minuere ꝓsumpserit, anathematis vĩculo subiaceret.

Dẽptis his om̃ibus, deincẽps Christianiss. Iustiniano Impatore, cui⁹ cum noĩe & opa

*in scripto erat, existentes quedã micuerũt, *existentibus quibusdã, ꝗ sanctã Chalcedonẽsem synodũ, sub neuo offensionis reijcere incõsideratis vocibus iactitabãt: tũc à ꝓfato principe iterato in regia vrbe Constãtinopoli cõcilio, cõgregati sunt 160. venerãdi patres, capitula illa, de quibus infamari gestiebãt, obloquẽtes, prędictam Chalcedonẽsem synodũ ab omni suspicione praui erroris absoluẽtes, tria capitula, ꝓ quibus accusabatur, aperta dãnatione fecit vlcisci, vbi & decessorum patrum regulas & formulas sacræ institutionis sequentes, sanctam & immaculatam orthodoxam fidem viuacibus sententijs roborantes, firmissimã assertionem confirmauerunt.

Eccè pręstantissime princeps, antiquorũ patrũ statuta, vnà cum cõsensu pijssimorum Imperatorũ definita, ꝗ cõuelli vel infirmari nulla ratiõe pietas vestra ꝑmittat. Nã si sunt, qui audacia dialecticę artis inflati, cothurnata ceruice, buccis tumescẽtibus, sinuosis circũitionibus & flexuosis ambagib⁹, phaleris verborũ pompisq; sermonũ, sua ferali calliditate simplicẽ fidei rationẽ cõuellere, & delegatas à patrib⁹ regulas, cõculcare vel temerare voluerint, eorũ inflationibus tranqllitas vestra nõ acqescat: sed recordamini, qualiter propheta dicit, Verbum breuiatũ Esa. 10. faciet Dominus super terram: quod per sanctos Apostolos vidimus impletum. Quid enim breuius, quàm simplex fidei symbolũ ab Apostolis institutum, in quo mysticum

sacramenti cõtinetur arcanum? Nam si *regulas, insignissime Imperator, non cum dialecticis, non cum Rhetoricis, non cum grammaticis, sed cum ruricolis & piscatoribus Dominus posuit rationem, & his tradidit sui secreta consilij, quos & principes ordinauit, quibus ligandi soluendiq; tribuit potestatem: *nenon vobis videtur, optime Imperator, dementissimæ mentis esse, qui Apostolicas traditiões, & venerabilium patrum instituta deprauare festinant? Nos autem omnes, qui sub felicissimos & Christianissimos & à Deo custodiendos principes, dominos nostros, per excellentissimos reges Christianæ religionis amatores, vnà cũ eorum sancta deuotione, pari tenore & reuerentia traditiones sanctorum apostolorum, seu reuerẽdissimorum patrum, qui in supradictis concilijs adfuerunt, omni cum veneratione suscipere, amplecti, defendere, prædicare, præcipuè sanctæ memoriæ Leonis Apostolicæ sedis præsulis dicta, sed etiàm orthodoxos patres, qui per diuersa loca zelo Dei feruentes dogmata salutaria nobis reliquerunt: vt venerãdæ memoriæ Gregorius Nazanzenæ ciuitatis episcopus, & Basilius Cappadociç episcopus, & Cyrillus Alexandrinus præsul, & Athanasius eiusdem Alexandrinæ Ecclesiæ pontifex, necnon & Iohannes Constantinopolitanus antistes, & Hilarius Pictauiensis episcopus, & omni sapientia clarus Augustinus Hipponiregiensis episcopus, & veneranda corona Christi confessor Ambrosius Mediolanensis ecclesiæ preſul, simul & eruditissimus & omni luce cõspicuus Hieronymus presbyter, quicquid hi docuerunt, sapuerunt, prædicauerunt, vel defensores extiterunt, nos eorum acta vel statuta omni deuotione suscipimus. His delegatis, operęprecium duximus, quid nostra fides continet, adnectere.

for. *relegas,

for. *nónne

Incipit expositio fidei patrum Mediolanensis Synodi.

PRofitemur nos credere indiuisibilem sanctam Trinitatem, hoc est, patrem & filium & spiritumsanctum, vnum Deum, ità vnum, vt trinum: & ità trinum, vt vnum: Trinitatem in distinctis atque discretis personis: hoc est, patrem, ex quo omnia: filiũ, per quem omnia: Spiritumsanctũ, in quo omia, vnius tamen diuinitatis, vnius essentiæ, vniusque substantiæ: in tribus quidem subsistentijs seu personis, vt pater pater sit: filius filius sit: spiritussanctus spiritussanctus sit: In vna natura vnaq; substantia, vt Deus vnus, & solus, & summus credatur: non tres naturas introducẽtes, vt Arrius blasphemat, qui tres deos prædicauit, excellentiorem, minorem, & inferiorem. Nos verò sanctã Trinitatem in vnitate, & vnitatẽ in sancta Trinitate confitemur. Nam cùm dicimus omipotentem patrem, appellatio huius paterni nominis ad filij personam intenditur: Et cùm dicimus æternum filium, ad æterni patris personam refertur: Et cùm nominamus spiritumsanctum, ab æterni patris persona eum procedere monstramus.

Cùm autem dicimus Deum patrem omipotentem, non potest huius nominis euacuari sacramentum: Quia cùm dicimus patrem, filium demõstramus: Et cùm dicimus filium, patrem declaramus: Et cùm dicimus æternum patrem, æternum filium demonstramus. Nam si non inuenimus initium vocabuli huius paterni nominis, quãdò pater sit dictus, cõsequenter ostenditur, quia nec initium geniti reperiemus. Obsecramus, vt detur nobis ratio, quandò pater hoc vocabulum, vt pater vocitaretur, sortitus est: si in tempore, si extra tẽpus, dicat nobis aliquis, quandò primitùs cœperit appellari: & si potuerit hoc approbare, nulla erit dubietas, ex illo initio paterni nominis, filium initium accepisse, quo pater nominatus est. Et si defecerit, immò quia deficit, nec poterit approbare, nec dare initium paterni nominis, quandò pater esse cœperit, profiteatur ergò nobiscum sanctam Trinitatem, coëssentialem atque consubstantialem: Nec patrẽ ante filium, nec filium post patrem, nec spiritumsanctum inferiorẽ fuisse: quia dum initium paterni nominis non inuenitur, nescimus qua ratione filio initium adscribatur. Quia cùm dicimus sempiternum Deum patrem, sempiternum Deum filium ostendimus. Ideò sanctam Trinitatem in vna natura vnaque essentia atque substãtia, & in tribus subsistentijs siue personis profitemur.

Credimus autem ipsum Dei verbum, hoc est, filium patris sinè initio genitum: eundẽ vnum ex tribus subsistentijs de sancta Trinitate æternum filium, pro dispensatione facta pro nobis & nostra salute descendisse de cælis, incarnatum verbum Dei & hominem factum intra virginis vterum, vniẽs sibi nostræ naturę veritatem ex sancta & gloriosa Dei genitrice Maria virgine, perfectus Deus & perfectus homo in duabus naturis, diuinitatis scilicet atque humanitatis, consubstantialis Deo patri secundùm diuinitatem, & consubstantialis idem ipse nobis, secundùm humanitatem: nõ in duobus filijs diuisus, sed vnus & idem Dei & hominis filius, in veritate duarum naturarum, in vna subsistentia siue persona, diuinitatis videlicet & humanitatis vnitione facta: vt ex duabus perfectis naturis non duo filij, sed vnus idem Dei & hominis filius, permanẽs quod erat, cœpit esse quod nõ erat, dum sinè initio æterni patris filius, factus est hominis filius. Ideò & vnus est Dominus noster Iesus Christus, habens in semetipso perfectionẽ diuinæ naturæ, & perfectionem humanę naturæ: & est vnigenitus quidem ex verbo, vtpotè ex Deo patre natus, & primogenitus Rom. 8.

in

In multis fratribus. filius enim Dei, filius hominis factus est. Vndè & duas natiuitates eiusmodi ipsius vnigeniti Dei verbi confitemur: ante secula quidem ex patre incomparabiliter natum: in vltimis autem diebus eiusdem ipsius incarnationem de sancta gloriosa Dei genitrice & semper virgine Maria: qui de patre splenduit supra intellectū: de matre ortus est supra rationem: & cùm Deus verè esset, factus verè homo: Ideò ꝓpriè & verè Dei genitricem sanctā & gloriosam & semper virginem Mariam cófitemur: Nó quia Deus verbum initium ex ipsa accepit, sed quòd in vltimis diebus vnigenitus Deus verbum, qui ante secula erat, incarnatus ex ipsa immutabiliter homo factus est, & cùm inuisibilis in suis esset, visibilis factus est in nostris: & cùm impassibilis Deus esset, non dedignatus est passibilis homo esse: & immortalis, mortis legibus subiacere. Ipsum autē Deum & Dñm, qui in Bethleem secúdùm carnē natus est, & similis factus est hominibus absq; peccato, & crucifixus est pro hominibus sub Pontio Pilato, ipsum confitemur Deum, ipsum hominem: ipsum filiū Dei, ipsum filium hominis: ipsum de cælo, ipsum de terra: ipsum impassibilem, ipsum passibilem. Deum enim verū, qui natus est ex Deo patre ineffabiliter, inenarrabiliter, incomprehensibiliter, ipse in tempore nat⁹ est de sancta virgine Maria, idem ipse Dñs noster Iesus Christus, vnus in sancta Trinitate, conglorificatus patri & sanctospiritui. Nec enim quartā personæ adiectionē suscepit sancta Trinitas, duas autē naturas in vna subsistētia diuinitatis & humanitatis incófusè, incommutabiliter Dñm nostrū Iesum Christum habere veraciter confitemur. Itá quoque & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes habere, vtpotè pfectum Deum, & perfectum hominem, vnū eundemq; ipsum Dñm nostrū Iesum Christum, pietatis nos regula perstruit. Ipsum natum, ipsum passum, ipsum crucifixū, ipsum sepultum, eundem ipsum resurgentem, & in cælos ascendentem, ad dexteram patris sedentem, & ad viuos & mortuos iudicandos venturum, cuius regni non erit finis.

IN HOC CORPORE CONTINETVR SANCTA

SEXTA SYNODVS

Hęc synodus vocatur sexta, respectu quinq; vniuersaliū præcedētiū, alioqui tertia Constātinopoli habitarum.

CONSTANTINOPOLITANA, QVAE IN EAM VRBEM CONgregata est, sub temporibus domini Constantini piissimi Augusti, & Agathonis sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ vrbis Romæ.

Imperator iste fuit eius nominis quartus.

DIVALIS SACRA, DIRECTA ad Donum sanctissimū papam senioris Romæ, contradita verò Agathoni sanctissimo ac beatissimo papæ eiusdem antiquæ Romæ, eò quòd idem Donus de præsenti vita decessisset.

SVPERSCRIPTIO SACRAE.

IN nomine Domini & Saluatoris nostri Iesu CHRISTI, Impator, Flaui⁹ Cóstantin⁹ fidelis, magnus Imperator, Sacra Dono sanctissimo ac beatiss. archiepiscopo antiquæ nostræ Romæ & vniuersali papæ, Data pridiè Idus Augustas Constātinopoli, indictiōe 6.

PER omnia nouit vestra paterna beatitudo, & plures vestræ sanctæ Ecclesiæ antiquæ Romę, qa ex quo iussit Deus principaliter nos imperare, dum voluissent multotiès quidam motionem facere de verbis, de quibus est cótentio pro dogmate pietatis, inter partes tam sanctæ vestræ Ecclesiæ, quamq; huius sanctæ magnæ Dei Ecclesiæ, vt ambigerent, & hoc prohibuimus fieri tēpore non admittente, cognoscentes quòd ex particulari contentione non solùm vnitas fieri non posset, sed magis malum accresceret. Et licèt animo doleremus, vltra omnē dolorem tam pro exprobratione, quæ nobis ob hoc ab inimicis inferebatur & propter ipsam veritatem, quòd pontifices secúdùm vos, & orthodoxus noster populus, ꝓpter quasdam nouitates vocum in schisma incidisset, exultatioque ex hoc fieret impijs & hæreticis: attamen Deo nostro commisimus, ipso pro nobis potiora prouidente, & dum eius benignitas iusserit correctionem huius rei fieri, tunc nobis cōdonare opportunitatem temporis, ad generalem collectionem faciendam vtrarunq; sedium, quatenùs considerantibus eius definitiones sanctarum quinq; synodorum & editiões sanctorum probabilium patrum, satisfacerent sibimetipsis, & conuenirent in vno ore, vnoq; corde, ad glorificandum honorificū nomen Dei nostri. Sed quoniam sicut homines cogitamus, sicut autem iubet Deus, oīa perficit, ipse enim nouit futura & quęq; nobis expediunt, sic ei placitū est, vt ad effectum perducantur: cognoscere facimus vestram paternā beatitudinē, quòd dū ordinatus esset Theodorus sanctissim⁹ & beatissimus patriarcha à Deo cóseruandę huius nostræ

nostræ regiæ vrbis, suggessit nostræ serenitati suspectũ se esse, dirigere consueta synodica ad vestram paternam beatitudinem, nè forsan non recipiatur, sicut & sub prędecessoribus eius patriarchis factum est: sed quia magis pręuidit adhortatoriã epistolã facere ad vestram paternam beatitudinem, quã & direxit, eius per omnia scientiã habet vestra paterna beatitudo, & nõ pręuidimus, p pręsentem nostrã piam sacrã, de huiusmodi epistola vti multiloq̃o: sed posteaq̃ directa est eadẽ epistola ad vestrã paternam beatitudinem, interrogauimus eũdem sanctissimũ & beatissimũ patriarchã, & Macariũ sanctissimum patriarcham ciuitatis Theopolitanæ, quęnã esset difficultas, quæ ꝑuenerat inter vestram paternã beatitudinẽ seu vestrã Apostolicã sedẽ & ipsos, olim omibus expletis, quęcunq; sunt de immaculata nostra & incõmutabili Christianorũ fide, tam p doctrinam sanctorũ apostolorũ, quamq; per diffinitiones sanctarũ 5. synodorũ, & doctrinã sanctorũ ac probabiliũ patrum, & omibus heresibus iam manifestatis atq; cõdemnatis, & nullo deincèps remanẽte modo, quo possit diuisio aut schisma sanctę & immaculatę nostrę fidei inferri: satisfecerũt nobis ijdem ipsi sanctissimi patriarchæ, ꝙ verba quędã nouitatis intromissa sunt, aliquibus quidẽ ex imperitia hęc introducẽtibus, aliquibus verò incõgruè scrutãtibus incõpræhensibilia opera Dei: & quia, ex quo hęc verba moueri cœperunt, & vsq; hactenùs vtraq; sedes inter se minimè cõuenerunt, vt inquirẽtes sibimet satisfacerẽt pro veritate. Propter viles igitur inquisitiones non sit * finita contentio, nè nobis insultẽt pagani & hęretici, neq; in nobis vsq; quaquè locũ accipiãt semina aduersarij. Cadens nanq; ab humano genere, quod ei seruiebat, & cõfusus per apparitionem Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri, etiàm in his confunderetur p studium vestræ paternæ beatitudinis, & secundùm quod scriptũ est, deponentibus nobis omnẽ zelũ & omnẽ contentionẽ omnemq; inuidiam, veritati concurramus. Veritas eñ Deo chara est, & secundùm Dñi vocẽ, quicunq; voluẽrit omnium primus esse, sit oĩm minister. Et iterùm dictũ est: In hoc cognoscent omnes quia mei estis discipuli, si dilectionem habueritis adinuicèm. Postquàm igitur tempus recipit perfectam congregationem fieri, adhortamur vestram paternã beatitudinẽ per pręsentem nostrã piam Sacram, dirigere viros vtiles, modestos, notitiam habẽtes totius à Deo inspiratę doctrinæ, & peritiã irrepręhensibilẽ habentes dogmatum, indutos personã vestræ Apostolicæ sedis, eiusq; concilij, deferentes & libros quos oportet proferri, & omnem authoritatem habentes, quatenùs conuenientes cũ hic posito sanctissimo ac beatissimo patriarcha, & Macario sanctissimo patriarcha

*infinita

1. Petr. 2. a

Matt. 20. d
Marc. 9. f
10. g
Iohan. 13. d

Theopolitanæ ciuitatis, perscrutẽtur cum omni mãsuetudine & modestia, & per gratiam sancti spiritûs veritati insistere & consentire, munitionem habẽtibus eis, qui huc aduenerunt ex parte sedis vestræ per pręsentem nostrã piam Sacram. Per Deum enim omnipotentem, nõ est apud nos partis cuiuslibet fauor, sed æqualitatem vtrisq; partibus cõseruabimus, nullatenùs necessitatem faciẽtes in quocunq; capitulo eis, qui à vobis diriguntur quoquo modo: sed & omni honore, cum competenti munificentia & susceptione dignos eos habebimus. Et si q̃dem vtrique conuenerint, eccè & benè: sin aũt minimè conuenerint, iterùm cum oĩni humanitate eos ad vos dirigemus, decętero nos excusantes in iudicio Dei imminente nobis, iuxta quòd constituti sumus seruare fidem sanctam & immaculatam, quam percepimus, vnoquoq; proprio sensu abundãte, rationem reddituri ante sanctum & terribile tribunal Dei nostri. Inuitare enim & rogare possumus ad omnem commẽdationem & vnitatem omnium Christianorum, necessitatem verò inferre nullatenùs volumus. Per personas verò, quæ dirigẽtur à paterna vestra beatitudine, ità decernat: ex vestra quidẽ sancta Ecclesia (si vtiquè videtur ei) tres personas: quòd si & plures, quantę ei placuerint, dirigat. De concilio verò vsque ad duodecim metropolitas episcopos. De quatuor verò monasterijs * Byzanzenis, ab vnoquoq; monasterio monachos 4. Nam si receperit tempus, vt dictum est, perfectam congregationem studuissemus facere: sed quoniam tempus nõ admittit, Deus autem noster proprio consilio protulit, quod nos differebamus in hoc tempore, per omia iubemus vestram paternam beatitudinem minimè effici impedimentũ voluntati Dei, sed eos dirigere. Sic enim speramus in eius benignitate, quoniã qui voluerit huiusmodi capitulum moueri in pręsenti, per spiritũ sanctum concedere habet, vt veritas clareat, & instruãtur omnes sinè schismate atq; cõtentione veritatem profiteri, & vno ore, vnoq; corde glorificare nos omes eius bonitatem. Tacere quippe hoc, terribile ęstimamus, vt nè plebs, quę, vt sanctificetur, accedit ad sanctas Dei catholicas & apostolicas ecclesias, contrarijs * congregationibus occupeẽ, considerans antistitum adinuicèm dissonantiã. Multam enim nobis instantiam fecerũt tam hic sanctissimus patriarcha, quãq; Macarius sanctissimus patriarcha Theopoleos, vt eijceretur Vitalianus beatissimus de diptychis, asserẽtes Honorium memorari in diptychis, propter honorem Apostolicę sedis antiquę nostræ Romæ. Nam non acquieuẽre, vt memorentur patriarchę, qui postmodùm fuerũt in ꝓdicta sancta Romana Ecclesia, donèc conquisitio & satisfactio proueniat verborum, de quibus cõtenditur inter vtrasq; sedes,

*Byzantinis

*cogitationibus

des, & ità vestra paterna beatitudo consequéter memorei: sed hoc nos nō acquieuimus, id est, vt eijceretur idem Vitalianus de diptychis. Hoc quidem, vtpotè omnem æqualitatem seruantes, & vtrosque orthodoxos habentes: hoc autem, & propter collatam nobis charitatem ab eodem Vitaliano, dum superesset, in motione tyrannorū nostrorū. Sed sic polliciti sumus prædictis sanctissimis patriarchis, quòd per omnia dirigit vestra beatitudo homines, qui debeant conquirere cum ipsis, & tunc secundùm quod claruerit, pfecta dispositio fiet. * Nā ante hoc * nullo modo nos acquiescere, vt idem beatissimus Vitalianus eijceretur. Hæc cognoscens vestra paterna beatitudo, studeat sequi voluntatem Dei. Sicut enim prædictum est, spem habemus in coronatore nostro Deo, quia dum præuiderit super hoc feruētem nostrum affectum, eius benignitas etiàm ingruentes nobis perturbationes gentium sedabit. Omnem verò cócursum venientibus iussimus præbere Theodorum gloriosum patricium & exarchum Christo amabilis nostræ Italiæ prouinciæ, tam in naui, quamq; in expensis & omni vtilitate eorum: & si necessitas exegerit, etiàm castellatos dromones pbere ad eorum munimen, vt ex omnibus illæsi, & sinè periculo (Deo cooperantē) ijdem ad nos perducantur. Et subscriptio: Diuinitas te seruet per multos annos sanctissime ac beatissime pater.

*nec *vllo

DIVALIS SACRA, DIRECta ad Georgium sanctissimum archiepiscopū huius magnæ Constantinopolitanæ vrbis nouæ Romæ.

ET SVPERSCRIPTIO.

IN nomine Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, Imperator pius pacificus Flauius Constantinus, fidelis in Iesu Christo Deo, Georgio sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo Constantinopoleos & vniuersali patriarchæ, Data quarta Idus Septembris Constantinopoli, imperante domino pijssimo perpetuo Augusto Constantino Imperatore, anno vigesimooctauo, & post cōsulatum eius anno 12.

Quanquàm solicitudinibus tam militaribus, quamq; ciuilibus indesinenter nostra serenitas coarctetur, attamen omnes Christo amabilis nostræ reipublicæ causas insequendo ob Christianam nostram fidē ponentes, qui & in bellis propugnatricem tam nostrī, quamq; Christo dilectorū nostrorum exercituū habemus, necessarium iudicauimus, præsenti nostra pia Sacra ad vestram paternā beatitudinem vti, per quā adhortantes eam sancimus congregare vestram paternam beatitudinem omnes, qui ad eius sanctissimam sedem pertinent, sanctissimos metropolitas & episcopos in hāc à Deo conseruandam nostram regiam vrbem, quatenùs cooperante omnipotente & misericorde Deo nostro, diligentissima inquisitio dogmatis fiat, quod olìm ante multum tempus exortum est de voluntate & operatione in dispensatione incarnationis vnius de sancta Trinitate Domini nostri Iesu Christi veri DEI nostri, quod & dissidium nō minimum per quasdam personas sanctæ Dei Ecclesiæ intulit: innotescere quoquè super hoc & Macario venerabili archiepiscopo Antiochenæ magnæ ciuitatis; quatenùs & ipse de propria synodo DEO amabiles metropolitanos & episcopos præparatos faciat pro hoc ipso huc congregari. Iam enim super hoc adhortati sumus per pios nostros apices adhuc inter viuos existentem, & Donum sanctissimum Apostolicæ sedis antiquæ Romæ præsulē: & illo de hoc seculo migrante, Agatho sanctus nupèr ordinatus papa in Apostolica sede prædictæ antiquæ Romæ, huiusmodi nostros pios suscipiens apices, destinauit in præsenti ppriam eius indutos personā, Theodorum & Georgium Deo amabiles presbyteros, & Ioannē Deo amabilem diaconum: ex persona verò totius eius concilij, Ioannem & Abundantium & Ioannem venerabiles episcopos, cum cæteris clericis & monachis, qui debeant inuenire in prædicto capitulo quæstionem: qui & nunc ad nostra * conuixerunt vestigia, porrigentes nobis etiàm duas suggestiones, vnam quidem eiusdem sanctissimi Agathonis papæ, aliam verò concilij eius. Sciens igitur vestra paterna beatitudo, quia primum * & præcipuum (vt prædiximus) hoc orthodoxiæ existit capitulum, festinet prædictos venerabiles metropolitanos episcopos celeriter aduenire in hanc à Deo conseruandam nostrā regiam vrbem, quatenùs prædictum tractetur capitulum, & maiorum donorum datore atq; coronatore nostro Deo cooperante, cauta atque orthodoxa diffinitio huiusmodi dogmati imponatur.

for.* conuenerunt

*nobis &

Et subscriptio: Diuinitas te seruet per multos annos, sanctissime ac beatiss. pater.

PRINCIPIVM SANCTI SEXTI CONCILII.

ACTA SANCTAE VI. SYNODI, APVD CONstantinopolim factæ aduersum eos, qui impiè docuerunt vnam voluntatem & vnam operationem in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri, vnius de sancta & consubstantiali Trinitate.

ACTIO I. SVB AGATHONE PAPA.

IN nomine Domini Dei & saluatoris nostri IESV Christi, imperantibus à Deo coronatis & serenissimis nostris dominis Flauijs, Cōstantino quidem pijssimo,

pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimoseptimo, & post consulatum eius à Deo * institutæ mansuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus, anno vigesimosecundo, die septima mensis Nouēbris * indictionis nonæ: Præsidente eodem pijssimo & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iussione eius à Deo instructæ serenitatis, præsentibus & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite imperialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso excōsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Cōstantino glorioso exconsule patricio, & curatore * imperialis domûs Hormisdę, Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente imperialis comitis excubiti, Ioanne glorioso excōsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso excōsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ.

* instructæ

* indictione nona.

* diuinorū

Conueniente quoq; sancta & vniuersali synodo, quę secundùm imperialem sanctionem congregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, vicem agentibus Agathonis sanctissimi & beatiss. archiepiscopi antiquæ Romæ, & Georgio venerabili ac sanctissimo archiepiscopo magnæ Cōstantinopoleos nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero & monacho, & locum seruante sedis magnæ ciuitatis Alexandrię, & Macario venerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo Portuensi, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum præsentantibus centum 25. venerabilium episcoporum sancti cōcilij antiquę Romę, qui & per proprias subscriptiones demonstrantur in suggestione ab ęis facta ad pijssimum Imperatorē Constantinū, & Theodoro religioso presbytero, & locū agente Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Basilio episcopo Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio episcopo Cyzici, Petro episcopo Nicomedię, Photio episcopo Niceę, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Theodoro episcopo Meletinensi, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio episcopo Seleucię Isauriæ, Georgio epis. Byziæ Thracię, Georgio episc. Mitylenæ, Sergio episc. Selymbriæ, Andrea episc. Methymnæ, Theognio episc. Chij, Georgio episc. Camuliani, Antonio episc. Hypepæ, Genesio episc. Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo * Iustiniapoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisę, Stephano episcopo Heracleę Ponti, Lōgino episcopo Tij, Dometio episcopo Prusiados, Salomone epis. * Claneu, Georgio episcopo Coensi, Ioāne episcopo Myndi, * Georgio episcopo * Cātanensi, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio epo Cynopoleos, Cōstantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theophanio presbytero & abbate venerabilis mōasterij Siciliæ, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati politi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, positi similiter in seniore Roma, Anastasio presbytero & monacho, oratoriorū hic siti venerabilis patriarchij, & Stephano presbytero & monacho discipulo Macarij venerabilis archiepisc. Theopoleos Antiochiæ. Residētibus gloriosis patricijs & cōsulibus ex latere pijssim. & Christo amabilis nostri Imperatoris Cōstantini, & ex lęua quidem eius parte residētibus venerabilibus vicarijs Agathōis sanctissimi archiepiscopi antiquæ Romę, & qui ex persona eius synodi erāt Deo amabiles episcopi, Theodoro presbytero & locū agēte Theodori Deo amabilis episcopi Rauennæ, & Basilio epis. ciuitatis Gortynę, & Georgio presbytero & monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorū, & cęteris episcopis concilij sanctissimi papę antiquę Romę Agathonis. A dextera verò eius parte similiter residentibus Georgio sanctissimo Archiepiscopo Constantinopoleos nouæ Romæ, & Macario sanctissimo Archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Petro DEO amabili presbytero monacho, & loci seruatore sedis magnæ Alexandriæ ciuitatis, & Theodoro episcopo Ephesi, & reliquis DEO amabilibus episcopis, tam qui sub sede sanctissimi archiepiscopi Constantinopolitani, quamq; sanctissimi archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ, propositis in medio sacrosanctis Christi Dei nostri euāgelijs, Theodorus & Georgius Deo amabiles presbyteri, & Ioānes Deo amabilis diaconus, locū pſentātes sanctissimi papæ Apostolicæ sedis antiquæ Romę Agathōis, necnō & q ex pſona synodi eius erant, dixerunt: Benignissime domine, secundùm directam Sacrā ab à Deo instructa vestra fortitudine ad sanctissimū papam, demandati sumus ad pijssima vestigia à

* Iustinopolis Gordiucome

* Cleonę

* Gregorio

* Cendeni

Legati sedis Apostolicę primi loquūtur.

gia à

gia à DEO confirmatæ vestræ serenitatis vnà cum eius suggestione, necnon & cum altera eius synodica suggestione adæquè facta ad à Deo custoditam vestram pietatem, à subiacentibus ei venerabilibus episcopis, quas & obtulimus à Deo coronatæ fortitudini vestræ. Quoniam igitur ante hos 46. plùs minùs annos quasdam nouitates vocum, contrarias orthodoxæ fidei introduxerunt, qui illo in tempore fuerũt præsules huius regiæ & à Deo conseruandæ vestræ ciuitatis, id est, Sergius, Paulus, Pyrrhus & Petrus, necnon & Cyrus quondàm Alexandrinæ ciuitatis antistes, insupèr & Theodorus, qui fuit episcopus ciuitatis, cuius vocabulũ est Pharan, & alij quidam, qui eos secuti sunt, non modicè quæ per totum orbem terrarum est, Ecclesiam turbauerunt, vnam voluntatem in incarnationis dispensatione vnius sanctæ Trinitatis Domini nostri Iesu CHRISTI, vnamq́ue operationem dogmatizantes & docentes, & multotiès seruili vestra, quæ secundùm nos est, Apostolica sede de hac re pulsante, dehinc supplicante, & minimè valente vsque hactenùs à tali sensu prauæ æstimationis eos abstrahere: quæsumus à Deo coronatam vestram fortitudinem, vt dicant, qui ex parte sunt prædictæ sanctissimæ ecclesiæ Constantinopolitanæ, vndè huiusmodi vocum adinuenta est nouitas. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Audientes Georgius sanctissimus archiepiscopus à DEO conseruandæ nostræ huius ciuitatis, & Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochenę ciuitatis, & ei adiacens synodus, quæ à parte Apostolicæ magnæ Romæ sedis dicta sunt, quæ eis videntur, prosequantur. Macarius Deo amabilis archiepiscopus Antiochenę magnę ciuitatis, vnà cum Stephano religioso presbytero & monacho eius discipulo, cum eis verò & Petrus Deo amabilis metropolitanus Nicomediæ, & Salomõ Deo amabilis episcopus *Claneũ, verba facientes tam pro sede huius sanctæ magnę Ecclesiæ, quamq́; pro sede Antiochię, dixerunt: Nos quidem vocum nouitates nõ edidimus: sed quicquid percepim⁹ tam à sanctis vniuersalib⁹ synodis, & sanctis probabilibus patribus, quàq́; à præsulibus huius regiæ vrbis, id est, Sergio, Paulo, Pyrrho & Petro, necnon & Honorio, qui fuit papa antiquæ Romæ, & Cyro, qui fuit papa Alexandrię, hoc est, de voluntate & operatione, sic & credimus & prædicamus & docemus, & parati sumus de hoc ostendere.

Hic nulla sit Honorij mētio.

* Cleonę

Hic hæreticus Honoriũ nominat.

Cõstantinus pijssimus Imperator dixit: Si vultis nobis de hoc ostendere, non aliter vos suscipimus, nisi probationes proferentes, quemadmodùm dixistis, à sanctis vniuersalibus synodis & sanctis probabilibus patribus.

Macarius DEO amabilis archiepiscopus Antiochiæ, & qui cum eo erant, dixerunt: Pijssime domine, iubeto per chartophylacem huius sanctæ magnæ Dei ecclesiæ libros sanctarum synodorum, ex venerando patriarchio in medium proferri. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Iubemus acta earundem sanctarum synodorum vniuersalium ex venerando patriarchio à Deo conseruandæ huius regię vrbis, confestim per competentem chartophylacem ad medium deduci, atq; relegi. Et paulùlum egrediens Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax, & veniens ad bibliothecam venerandi patriarchij, protulit libros sanctarum vniuersalium synodorum. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Georgius religiosus diaconus & chartophylax codices, quos præ manibus gerit, sanctorum cõciliorum porrigat ad legendum.

Accipiens Stephanus religiosus presbyter & monachus, discipulus Macarij venerabilis archiepiscopi Antiochiæ, primum librum gestorum sanctæ tertiæque Ephesinæ prioris synodi, relegit: & veniens ad sermonem prosphoneticum, qui scriptus est à sanctæ memoriæ Cyrillo Alexandrinæ magnæ ciuitatis præsule, ad Theodosium piæ memoriæ Imperatorem, cuius est initium, Quod apud homines quidẽ eminet: & post pauca, Firmamentum autem immobile huiusmodi vestri Deo amabilis & religiosi imperij ipse Dominus noster Iesus Christus est: per ipsum enim reges regnant, & potentes decernunt iustitiam, secũdùm quod scriptum est, Est enim eius omnipotens voluntas. Macarius sanctissimus archiepiscopus Antiochenæ ciuitatis, dixit: Eccè domine, ostendi vnam esse voluntatem in Christo. Et exurgentes, qui locum præsentabant apostolicæ sedis Romanæ, & quidam episcoporũ synodi Constantinopolitanæ, & gloriosissimi iudices reclamauerunt, dicentes: Superfluè, & non secundùm quod iacet, Macarius venerabilis archiepiscopus magnæ Antiochenæ ciuitatis, ex nunc relecto textu videtur affirmare, vnam esse voluntatem in duabus naturis vnius Domini nostri Iesu Christi, id est, Deitatis eius & humanitatis. Hoc enim sanctissimus Cyrillus in diuina ipsius Domini nostri Iesu Christi & omnipotentissima eius natura accipiens, scripsit, quam cum patre & sanctospiritu communem & omnipotentẽ habet. Propter quod & omnipotentẽ eam idem sanctæ memoriæ Cyrillus appellauit aliàs, nec numeraliter posuit eandem voluntatem vnam. Et relecto ex integro eodem libro, Constantinus pijssimus Imperator dixit: Et ille alter liber sanctæ tertiæ synodi relegatur. Et accipiens Salomon DEO amabilis diaconus

Prou. 8. b

conus, & notarius sanctissimi patriarchæ Constantinopoleos, relegit à principio vsque ad finem. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sufficienter nobis lectio in præsenti die facta est, in qua finem susceperunt, quæ in sancta tertiaque Ephesina priore synodo gesta sunt. In subsequente verò, & quæ in sancta Chalcedonēsi quarta synodo acta sunt, nobis relegantur.

ACTIO SECVNDA.

IN nomine Domini Dei & saluatoris nostri IESV Christi, imperantibus à Deo coronatis & serenissimis nostris dominis Flauijs, Cōstantino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuoque Augusto & imperatore, anno vigesimoseptimo & post consulatum eius à Deo * institutæ mãsuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus, anno vigesimosecundo, die decima mensis Nouembris, indictione nona: Præsidente eodem pijssimo, & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iussione eius à DEO instructæ serenitatis, præsentibus & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso excōsule patricio, & comite imperialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso excōsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constātino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domûs Hormisdę, Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente imperialis comitis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso excōsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ.

* instructę

Conueniente autem & sancta ac vniuersali synodo, quæ secundùm diuinam sanctionem congregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum adimplentibus sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atq; sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Macario sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierolymorū, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio ep̄o ciuitatis Paternensis, Ioāne episcopo ciuitatis Rhegiensis, locum præsentantibus venerabilis synodi antiquæ Romæ 125. DEO amabilium episcoporum, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad Constantinum pijssimum magnum Imperatorem, & Theodoro religioso presbytero, atq; vicario Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio episcopo Cyzici, Petro ep̄o Nicomediæ, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episcopo Chalcedonæ, Theodoro episcopo Meletinæ, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygię, Macrobio episcopo Seleuciæ Isaurię, Georgio episcopo Byziæ Thracię, Gregorio episcopo Mitylenæ, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chij, Georgio episcopo Camuliani, Antonio episcopo Hypepæ, Ioanne episcopo Dascylij, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platōe episcopo Cinnę, Theodoro episcopo * Iustinianopoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisæ, Stephano ep̄o Heracleę Ponti, Lōgino episcopo Tij, Dometio episcopo Prusiados, Salomone ep̄o * Claneu, Georgio ep̄o Coensi, Ioanne episcopo Myndi, * Georgio episcopo * Cãtani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monasterij in Sicilia positi, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, positi similiter in seniore Roma, Anastasio presbytero & monacho Oratoriorum venerabilis huius patriarchij, & Stephano Presbytero & monacho, & discipulo Macarij archiep̄i Theopoleos Antiochię.

* Iustinopolis Gordiu come
* Cleonę
* Gregorio
* Candani

Residentibus quoquè tam gloriosissimis patricijs & cōsulibus, quamq; omnibus venerabilibus & Deo amabilibus episcopis in eodem secretario Trulli: propositis in medio sanctis & intemeratis Euangelijs, Paulus magnificus à secretis & Imperialis secretarius, dixit:

Meminit vestra pietas, & sancta ac vniuersalis vestra synodus, quòd in preterito cōuentu finita lectione gestorū sanctę tertię Ephesinę prioris synodi, præuidit subsequenter & acta sanctæ quartę Chalcedonēsis synodi relegi, & suggerimus ad quod placuerit. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Proferantur & acta prædictæ sanctæ quartæ Chalcedonensis synodi, & coram nostro relegãtur auditu. Et accipiens Antio-

Antiochus religiosus lector & notarius sanctissimi patriarchæ Cõstantinopoleos, primum librum eiusdẽ sanctæ Chalcedonensis synodi relegit. Et relegente eo epistolam, quæ in eis continetur, sanctæ memoriæ papæ Leonis magnæ ciuitatis Romanæ, & veniente ad textũ, in quo scriptũ est: Agit enim vtraque forma cum alterius cõmunione, quod proprium habuit: verbo quidem operãte quod verbi est, carne autẽ exequente quod carnis est: & horum vnũ coruscat miraculis, aliud verò succumbit iniurijs: exurgentes qui ex parte Apostolicæ sedis erant, antiquæ Romæ, exclamauerunt: Eccè benignissime domine, manifestè duas naturales operationes incõfusè & indiuisè in domino nostro Iesu Christo præsens sanctissimus prædicat pater, cuius præsentem sermonem sancta quarta synodus firmamentum orthodoxe fidei cõscripsit in damnatione vniuersæ hæresis, vtpotè professioni beati principis apostolorum Petri cõuenientem. & quid pro hoc dignũ sentit Macarius venerabilis, & qui cum eo sunt Deo amabiles viri, dicant. Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, dixit: Ego, domine, duas operationes nõ dico: sed nec sentio, ꝗ beatæ memoriæ Leo per hunc sermonem duas operationes dixerit. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sed vnam operationẽ intelligis eum dixisse? Macarius venerabilis archiepiscopus dixit: Ego numerum non dico, sed deiuirilem eius operationem, secundùm sanctum Dionysium. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Et quomodò intelligis deiuirilem operationẽ? Macarius venerabilis archiepiscopus dixit: Ego non superiudico. Et relectis residuis eiusdẽ libri vsque ad finem, Constantinus pijssimus Imperator dixit: Relegatur & alius liber eiusdem sanctæ quartæ Chalcedonensis synodi. Et accipiens Antiochus religiosus lector & notarius, eorundem actorum librũ relegit. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sufficit & nũc præsens lectio. In subsequenti verò & liber gestorũ sanctę quintæ synodi proferatur.

Vide hinc Synodum quintam.

ACTIO TERTIA.

IN nomine Domini Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, imperantib⁹ à Deo coronatis serenissimis nostris dominis Flauijs, Constantino quidẽ pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto Imperatore, anno vigesimoseptimo, & post cõsulatum eius à Deo instructę mansuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus, anno vigesimosecundo, decimotertio die mensis Nouẽbris, indictione nona. Præsidente eodem pijssimo, & Christo amabili magno Imperatore Cõstantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iussione eius à Deo instructæ serenitatis, præsentibus & audientibus Niceta glorioso excõsule patricio, & magistro imperialium officiorũ, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite imperialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domùs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & loci seruatore imperialis comitis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso excõsule, Paulo glorioso exconsule, & dispositore Orientalium prouinciarũ, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ.

Cõueniente autem & sancta ac vniuersali synodo, quę secundùm diuinã sanctionem cõgregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum adimplentibus sanctissimi ac beatissim. archiepiscopi antiquę Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atq; sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Constãtinopoleos nouæ Romę, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Macario sanctissimo archiepõ Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorũ, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundãtio episcopo ciuitatis Paternæ, Ioãne episcopo ciuitatis Rhegiensis, locũ pręsentantibus venerabilis synodi antiquæ Romæ 125. Deo amabilium episcoporũ, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad Constantinum pijssimũ magnum imperatorem, & Theodoro religioso presbytero, atque vicario Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Basilio epõ ciuitatis Gortynę insulæ Cretæ, Theodoro epõ Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio epõ Cyzici, Petro episcopo Nicomedię, Photio episcopo Nicææ, Ioanne episcopo Chalcedonę, Theodoro episcopo Meletinę, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygię, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, * Georgio epõ Mitylenæ, Sergio episcopo Selymbrię, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio epõ Chij, Georgio episcopo Camuliani, Antonio episcopo Hypepæ, Ioanne episcopo Dascylij, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Theodoro episcopo * Iustinianopoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisæ, Stephano episcopo

* Gregorio

* Iustinopolis Gordiu come

po Heracleę Ponti, Longino episcopo Tij, Dometio episcopo Prusiados, Salomone episcopo* Claneu, Georgio episcopo Coensi, Ioanne episcopo Myndi, * Georgio episcopo * Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monasterij Siciliæ, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatū domus Arsitia, positi similiter in seniore Roma, Anastasio presbytero & monacho oratoriorum venerabilis huius patriarchij, & Stephano presbytero & monacho discipulo Macarij archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ.

* Cleonæ
* Gregorio
* Candani

Residētibus quoquè tam gloriosissimis patricijs & consulibus, quamque omnibus venerabilibus & Deo amabilibus episcopis in eodem secretario Trulli: propositis in medio sanctis & intemeratis Euangelijs, Paulus magnificus à secretis & Imperialis secretarius, dixit:

Secundùm quod in prętcrito conuentu interlocuta est à Deo instructa pietas vestra, ecce libros sanctæ quintæ synodi in manibus habemus, & suggerimus ad quod placuerit.

Cōstantinus pijssimus Imperator dixit: Præsens Antiochus religiosus lector & notarius, suscipiens librum relegat. Et accipiens, aperiensq; eundem librum, exorsus est principium prædicti libri, qui ità continebat: Sermo sanctæ memoriæ Mennæ archiepiscopi Constantinopoleos ad Vigiliū beatissimum papam Romanū, de eo quòd vna sit Christi voluntas. Et exurgentes legati Apostolicæ sedis Romæ, exclamauerunt: Pijssime domine, falsatus est præsens liber quintę synodi. Nequaquàm relegatur sermo, qui dicitur Mennæ ad Vigiliū, quia fictus est: sed iube diligēter aduertere prę-senten librū: satisfieri enim habet pijssimū vestrum imperium, quia non est tunc temporis positus in exordio, cùm fierent acta in sancta quinta synodo. Iste qui dicitur sermo Mennæ ad Vigiliū, nupèr appositus est in principijs præsentis libri, eò quòd 21. anno Iustiniani diuinæ memorię obijt Mēnas. Quinta autē synodus 26. anno imperij eius congregata est, episcopatum tenente huius regię vrbis Eutychio venerabilis memorię. Et inspicientes tam pijssimus Imperator vnà cum gloriosissimis iudicibus, & quibusdam ex sancta synodo Deo amabilibus episcopis, & aperientes ac discernentes, inuenerunt tres quaterniones in principio libri additos, non habentes subnotationem numeri, qui secundùm consuetudinem affigitur in quaternionibus: sed in quarto quaternione habente primum numerum, & in sequenti quaternione secundum, & tertium, atque quartum subsequenter: alias verò & dissimiles esse literas eorundem in exordijs submissorum quaternionum, in quibus cōtinebatur sermo, qui dicitur Mennæ ad Vigilium, à literis quæ priùs scriptæ sunt in eodem codice. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Huiusmodi non relegatur sermo. * Postmodùm enim gestorum eiusdem sanctæ quintæ synodi ordinabiliter relegatur. Et relectus est primus liber. Constantinus pijssimus Imperator dixit: * Subsequenter & secundi libri gestorum eiusdem sanctæ quintæ synodi lectio proueniat. Et accipiens Petrus religiosus diaconus, & notarius sanctissimi patriarchæ Constantinopoleos, librum relegit. Et dum relegeretur septima actio, reperti sunt in ea duo libri, quasi ex nomine Vigilij sanctæ memoriæ, qui fuit papa Romanus, vnus quidem ad Iustinianum piæ recordationis quondàm Imperatorem, alter verò ad Theodoram piæ memoriæ quondàm Augustam, in quibus continebatur ità: Anathematizamus autem & Theodorum, qui fuit episcopus Mopsuestiæ, tanquàm qui alienus semper extiterit ab ecclesijs, & sanctis patribus aduersarius, qui non confitetur incarnatum esse Deum verbum, id est, Christum esse vnā * subsistētiam, & vnā personā, & vnam operationem. Et exurgentes iterùm legati Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, vnàque qui cum eis erant Deo * amabilibus viris, exclamauerunt dicentes: Non faciat Deus, Domine, non dixit Vigilius vnam operationem. Non sunt libelli Vigilij. Falsatus est hic liber, sicut exordia primi libri præsentis quintæ synodi. Nam, domine, si vnam operationem docuit Vigilius, & susceptus est à synodo, vtiquè & in definitione eiusdem sanctæ quintæ synodi de vna operatione vox habuit comprehendi. Dum relecta ergò fuerit, pijssime domine, ipsa definitio, inueniet dominus omnem veritatem. Consequenter itaq; & secundùm ordinem relecto eodem libro, ipsaque definitione vsque ad finem relecta, nullo modo aliquid de vna operatione in eadem definitione inuentum est cōtineri. Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, & Ioannes venerabilis diaconus legati sanctissimi papæ antiquæ Romæ, dixerunt: Petimus à DEO instructam vestram serenitatem, vt tempestiuè prædictus liber examinetur, vt adinuentio quæ in eo facta est, manifestetur. CONSTANTINVS pijssimus Imperator dixit: Quod postulatum est, in subsequenti proueniat. Præsens verò liber vsque ad finem relegatur. Et relectus est.

* Primus
* primum

* substantiam

for. * amabiles viri,

Nota technas hæreticas.

Con-

Constātinus pijssimus Imperator dixit: Cognitionem * prædictorum synodicorū librorum percipientes tam sancta synodus, quamq; gloriosissimi iudices, edicant, si inuenitur definitū ab eisdē sanctis synodis, sicut pollicitus est Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, & qui cū eo sunt religiosi viri, demóstrare, vnam volūtatem, & vnam operationem in incarnationis dispensatione Domini nostri IESV CHRISTI.

* relectorum

Sancta synodus & gloriosissimi iudices dixerunt: Ex lectione sanctorum conciliorum, sicut nostis pijssimi, non inuenimus in incarnationis dispensatiōe vnius sanctæ Trinitatis Domini nostri Iesu Christi, vnā voluntatem & vnam operationem. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Macarius venerabilis archiepiscopus, & qui cū eo sunt, prosequantur, si secundùm quę ab eis promissa sunt, paratum habent proferre testimonia sanctorum probabilium patrū, quę debeāt approbare (sicut polliciti sunt) vnam voluntatem & vnam operationē in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi, & hæc proferant. Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, & qui cum eo sunt, dixerūt: Secundùm iussa vestri imperij inducta à nobis data testimonia, quæ proferre promisimus, sanctorum proferimus. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Macarius venerabilis archiepiscopus, & qui cū eo sunt, hæc in subsequēti peragant. Georgius sanctissimus archiepiscopus Cōstantinopoleos, & quæ sub eo est synodus, dixerūt: Pijssime domine, petimus vestram tranquillitatem, suggestiones directas ad à DEO vestram instructam fortitudinē, tam ab Agathone sanctissimo papa Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, q̃q; ab eius synodo, relegi, vt auditum capiamus, quatenus cognitionem & nos accipiamus totius virtutis, quæ in eis continetur. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Quod à vobis postulatum est, in subsequenti proueniat.

Actio quarta.

IN nomine Domini Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, imperātibus à Deo coronatis serenissimis nostris dominis Flauijs, Constantino quidem pijssimo, & à DEO decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno 27. & post consulatum eius à DEO instructæ mansuetudinis, anno 13. Heraclio verò atq; Tiberio à Deo cōseruandis eius fratribus, anno 22. decimoquinto die mensis Nouēbris, indictione nona. Præsidente eodem pijssimo & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iussione eius à Deo instructæ serenitatis, præsentibus & audiētibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite imperialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso excōsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso excōsule patricio, & curatore diuinæ domûs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente comitis imperialis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule, & dispositore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mēsæ.

Conueniente autem sancta ac vniuersali synodo, quę per imperialem sanctionem congregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum præsentantibus sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquę Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atque sanctissimo archiepiscopo magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero & monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Macario sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorum, Ioāne episcopo ciuitatis Portueñ, Abundantio episcopo ciuitātis Paterneñ, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locū præsentātibus venerabilis synodi 125 Deo amabilium episcoporum antiquæ Romæ, qui & per proprias subscriptiones declarātur in suggestione quæ ab eis facta est ad principem pijssimū Constantinū, & Theodoro religioso presbytero, & loci præposito Theodori DEO amabilis archiepiscopi Rauēnæ, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio episcopo Cyzici, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Niceę, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Theodoro episcopo Meletinæ, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Gregorio episcopo Mitylenæ, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episc. Methymnæ, Theognio episc. Chij, Georgio Episc. Camuliani, Antonio episc. Hypepæ, Ioanne episc. Dascylij, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Theodoro episcopo * Iustinapoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisę, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino

* Iustinopolis Gordis come.

*Cleonae gino episcopo Tij, Dometio episcopo Prusiados, Salomone episcopo * Claneu, Georgio episcopo Coensi, Ioanne episcopo Myndi. *Georgio episcopo *Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monasterij Siciliæ, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod dicitur domus Arsitia, similiter in antiqua Roma constituti, Anastasio presbytero & monacho oratoriorũ huius venerabilis patriarchij, & Stephano presbytero & monacho discipulo Macarij archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ. Et sedentibus tam gloriosissimis patricijs & consulibus, quamque omnibus venerabilibus & Deo amabilibus episcopis in eodẽ secretario Trulli, propositis in medio sanctis & intemeratis euãgelijs, Paulus magnificus à secretis & imperialis secretarius, dixit: Meminit à Deo instructa vestra pietas, quòd in præterito conuentũ dum legerẽtur acta sanctæ quintæ synodi, Georgius sanctissimus archiepiscopus huius à DEO conseruandæ regiæ vrbis, vnà cum subiacenti synodo petijt vestram pijssimam fortitudinem, suggestiões quæ factæ sunt tam ab Agathone sanctissimo papa antiquę Romæ, quàm quæ à subiacenti ei synodo, in præsentia vestræ pietatis & sanctæ vniuersalis huius synodi relegi, & suggerimus ad quod placet. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Relegantur. Et prolata est in Græcis literis memoratarum suggestionũ interpretatio per Diogenem magnificum à secretis & imperialem secretarium. Et relecta est, habens in verbis sic:

*gregorio *Candani

Dominis pijssimis & serenissimis victorib⁹ ac triũphatoribus, amatoribus Dei & Domini nostri Iesu Christi, Constantino maiori Imperatori, Heraclio & Tiberio Augustis, Agatho episcopus seru⁹ seruorum Dei.

Epistola papę Agathonis.

Onsideranti mihi humanę vitę diuersos angores, & ante Deum, qui vnus & verus est, cum vehemẽtia fletuum ingementi, vt cõsolationem animæ fluctuanti diuinæ miserationis impertiret instinctus, & de profundo mœroris & angustia, potentia suæ dexteræ subleuaret: magnam atque mirabilem cum indesinenti gratiarum actione, serenissimi domini filij, confiteor, cõsolationis opportunitatem exhibere dignatus est, pijssimũ tranquillæ mansuetudinis vestræ propositum, quem ad stabilitatem diuinitùs commissæ reipublicæ Christianæ eius concessit dignatio, vt imperialis virtus atque clemẽtia de Deo, per quem reges regnãt, qui rex regum & Dominus dominãtium est, & curet & quærat eius immaculatæ fidei veritatem, vt ab apostolis atq; apostolicis est patribus tradita, inquirere vigilanter, atq; vt vera traditio continet, instantissimè desideret in omnibus ecclesijs obtinere, & nè quenquam tam pia lateret intentio audiẽtiũ, humanáve suspicio *perterreretur æstimantium potestate nos esse compulsos, & non plena serenitate ad satisfaciẽdum super euãgelicæ & Apostolicæ nostræ fidei prædicatione *communitos, diuales apices ad Apostolicæ memoriæ Donum pontificem nostræ pusillitatis prædecessorem, cũctis populis ac gentibus per nostrum ministerium patefecerunt ac satisfaciũt, quos gratia sanctispiritũs imperialis linguæ calamo de puro cordis thesauro dictauit, commonentis, non opprimentis: satisfacientis, non perterrentis: nõ affligentis, sed exhortantis, & ad ea quę Dei sunt, secundùm Deum inuitantis: quia & ipse conditor omniũ ac redemptor, cùm posset in suæ diuinitatis maiestate, in seculum veniendo, mortales perterrere, humanitate magis inæstimabilis clementiæ humiliter ad nostra descẽdens, quos creauit, dignatus est & redimere: qui & spontaneam de nobis veræ de se fidei cõfessionem expectat: quod & B. Petrus apostolorum princeps commonet: Pascite qui in vobis est gregem Christi, non coactè, sed spontaneè, secundùm Deũ exhortantes. His itaque, mansuetissimi rerũ domini, diualibus apicibus animatus, & ad spem consolationis de profundis angoribus *alleuiatus, sum meliori refectus confidentia paulatim, quæ per mansuetissimæ fortitudinis vestræ sacrá dudùm præcepta sunt, efficaciter promptam obsequentiam exhibere, vt personas quales secundùm tẽporis huius defectum ac seruilis prouincię qualitatem poterant inueniri, pro obediẽtiæ satisfactione inquirerem: & cum consilio confamulorum meorum episcoporum, tam de propinqua huius Apostolicæ sedis synodo, quamque de familiari clero amatores Christiani imperij, & sequẽter de religiosis seruis Dei, vt ad pijssimæ tranquillitatis vestræ vestigia properarẽt, hortarer. Et nisi longus prouinciarum ambitus, in quibus humilitatis nostræ concilium constitutum est, tanti temporis protelationem ingereret, olim hoc, quod vix tandèm nũc fieri potuit, studiosa obedientia *noster famulatus impleret. Sed dum de diuersis prouincijs familiare nobiscum concilium congregatur, & dum personas, quasdã quidem de hac seruili vestri serenissimi principatũs Romana vrbe, vel proxima dirigere procuramus, quasdam de longè positis prouincijs, in quibus verbum Christianæ fidei

Prou. 8 b
1. Ti. 6.
Apoc. 9. c
*perterreret
*commonitos
1. Pet. 5. a
*eleuatus, o. sus
*nostri famulatũs

fidei ab Apostolicis exiguitatis meæ prædecessoribus missi prædicabant, remeare prestolamur, non paruus temporum cursus elapsus est: vt corporales ægritudines mei famulatus silētio tranteam, quibus nec viuere licet, nec libet assiduis ægrimonijs laborantem. Ideoque Christianissimi domini filij, secundùm pijssimam iussionē à Deo protegēdæ mansuetudinis vestræ, pro obedientia quam debuimus, non pro confidētia eorum scientiæ: quos dirigimus, presentes consamulos nostros, Abundātium, Ioannem, & Ioannem reuerendissimos fratres nostros Episcopos, Theodorū & Georgiū dilectissimos filios nostros presbyteros, cum dilectissimo filio nostro Ioanne diacono, & Constantino subdiacono sanctæ hui⁹ spiritalis matris Apostolicę sedis, necnon & Theodorum presbyterum legatum sanctæ Rauennatis Ecclesię, & religiosos seruos Dei monachos, cū scripturarum cordis deuotione curauimus demādare. Nam apud homines in medio gentiū positos, & de labore corporis quotidianū victum cum summa * hæsitatione conquirentes, quomodò ad plenum poterit inueniri scripturarum scientia, nisi quæ regulariter à sanctis atq; apostolicis prędecessoribus, & venerabilibus quinque concilijs definita sunt, cum simplicitate cordis & sine ambiguitate à patribus traditę fidei cōseruamus, vnum ac pręcipuum bonum habere semper optantes atque studentes, vt nihil de eis quę regulariter definita sunt, minuatur, nihil mutetur vel augeatur, sed eadem & verbis & sensibus illibata à nobis custodiantur. Quibus portitoribus & testimonia aliquorum sanctorū patrum, quos hęc Apostolica Christi Ecclesia suscipit, cū eorum libris tradidimus, vt facultatē suggerendi à benignissimo vestrę Christianitatis imperio consecuti, ex his duntaxàt satisfacere studeant, dum imperialis māsuetudo * præciperet, quid hęc spiritalis mater eorum ac à Deo propagati imperij Apostolica Christi Ecclesia credat & prędicet, nō per eloquentiam secularem, quę nec suppetit idiotis hominibus, sed per synceritatem Apostolicę fidei, in qua & ab incunabulis edocti vsque in finem propagatori vestri Christiani imperij, cęli Domino, oēs nobiscum deprecamur seruire atque obedire. Licentiam proindè eis siue authoritatem dedimus apud trāquillissimum vestrū imperium, dum iusserit eius clemētia, simpliciter * satisfaciendum, inquātùm eis dūtaxàt iniunctum est, vt nihil profectò pręsumāt augere, minuere vel mutare, sed traditionem huius Apostolicę sedis, vt à prædecessoribus apostolicis pontificibus instituta est, synceriter enarrare. Pro quibus flexo mētis poplite, suppliciter vestram ad mansuetudinem semper intentam clementiam deprecamur, vt, iuxta benignissimam atque augustissimam imperialis sacrę promissionem, acceptione eos dignos efficiat Christo imitabilis vestra tranquillitas, atq; placabiles auditus eorum humilimis suggestionibus accommodare dignetur. Sic aures D E I omnipotentis suis precibus ad exaudiendum inueniat vestra mansuetissima pietas reseratas, illęsosque tam in rectitudine nostrę Apostolicę fidei, quamque corporum sospitate in proprijs restituere iubeat: sic restituat superna maiestas p fortissimos atque inuictissimos labores vestrę à Deo corroboratę clementię sub benigni vestri principatûs regimine totam Christianam rempublicam, & fortissimis vestris sceptris aduersas subigat natiōes, vt ex hoc omni animæ atque omnibus gentibus satisfiat: quia quod per augustissimos apices de immunitate atque illęsione euntium, Deo sibi adspirante, polliceri dignata est, adimpleuit in omnibus. Non enim nobis eorum scientia confidentiam dedit, vt ad pia vestra vestigia eos auderemus dirigere: sed hoc imperialis vestra benignitas clementer iubens hortata est, & nostra pusillitas, quod iussum est, obsequēter impleuit. Vt autem vestrę diuinitùs instructę pietati, quid Apostolicę nostrę fidei vigor contineat, breuiter intimemus, quam percepimus per Apostolicam Apostolicorumque pōtificum traditionem, & sanctarū quinq; generalium synodorum, per quas fundamenta Catholicę Christi ecclesię firmata atq; stabilita sunt: hic igitur status est Euangelicę atq; Apostolicæ fidei, regularisq; traditio, vt confitentes sanctam & inseparabilem Trinitatem, id est, patrem & filium & sanctum spiritū, vnius esse Deitatis, vnius naturę & substantię siue essentię, vnius eam prędicemus & naturalis volūtatis, virtutis, operationis, dominationis, maiestatis, potestatis & glorię. Et quicquid de eadem sancta Trinitate essentialiter dicitur singulari numero, tanquàm de vna natura trium consubstantialium personarum, cōprehēdamus regulari ratione hoc institui. Cùm verò de vno earūdem triū personarum ipsius sanctę Trinitatis, filio Dei, Deo verbo, & de mysterio * admirandę eius secundùm carnem dispensationis confitemur, omnia duplicia vnius eiusdemq; Domini saluatoris nostri Iesu Christi secundùm euangelicam traditionem asserimus, id est, duas eius naturas prędicamus, diuinam scilicet & humanam, ex quibus & in quibus etiàm post admirabilem atq; inseparabilē vnitionem subsistit. Et vnāquanq; eius naturam, proprietatē naturalem habere confitemur, & habere diuinā omnia quę diuina sunt, & humanam oīa quę humana sunt, absq; vllo peccato. Et vtrasq; vnius eiusdē Dei verbi incarnati, id est, humanati,

*locus obscurus
&
* exercitatione
* præceperit,
* perceperit,
* satisfaciendi,
* adorandæ

nati,

nati, inconfusè, inseparabiliter, immutabiliter esse cognoscimus, sola intelligentia quæ vnita sunt, discernentes, propter confusionis duntaxàt errorem. Aequaliter enim & diuisionis, & commixtionis detestamur blasphemiam. Cùm duas autem naturas duasque naturales voluntates, & duas naturales operationes cõfitemur in vno Domino nostro Iesu Christo, non contrarias eas, nec aduersas ad alterutrum dicimus, (sicut à via veritatis errantes, apostolicam traditionem accusant, absit hæc impietas à fidelium cordibus) nec tanquàm *separatas in duabus personis vel subsistentijs, sed duas dicimus vnum eundemq; Dominum nostrum Iesum Christum, sicut naturas, ità & naturales in se voluntates & operatiões habere, diuinam scilicet & humanam: diuinam quidem voluntatem & operationem, habere ex æterno cũ coëssentiali patre cõmunem: humanam, temporaliter ex nobis cum nostra natura susceptá. Hæc est Apostolica atq; Euangelica traditio, quã tenet spiritalis vestri felicissimi imperij mater Apostolica Christi Ecclesia. Hæc est mera confessio pietatis. Hæc est Christianæ religionis vera atq; immaculata professio, quã nõ humana adinuenit versutia, sed spiritus sanctus per Apostolorũ principes docuit. Hæc est firma & irreprehensibilis sanctorũ Apostolorum doctrina, cuius synceræ pietatis integritas quoadusquè liberiter prædicatur, in republica Christiana vestrę trãquillitatis imperium *tuetur, stabilitur, & exultat, & felix (vt pfectè confidimus) *demonstrabit. Credite humilimo mihi Christianissimi domini filij, quia pro stabilitate & exultatione eius, has cum fletibus preces effundo. Et hæc (licèt indignus & exiguus) synceriter *diligendo, præsumo consulere: quia vestra à Deo cõcedenda victoria, nostra salus est: vestrę tranquillitatis felicitas, nostra lætitia est: vestræ mansuetudinis sospitas, nostræ paruitatis securitas est. Et ideò cum corde contrito & profluentibus lachrymis, mente prostratus exoro, porrigere dignemini clementissimam dexteram Apostolicæ doctrinæ, quã cooperator piorum laborum vestrorũ beatus Petrus Apostolus tradidit, non vt sub modio condatur, sed tuba clariùs in toto orbe prædicetur: quia eius vera confessio, à patre de cælis est reuelata, pro qua à Domino omnium beatus esse pronunciatus est Petrus: qui & spiritales oues Ecclesiæ ab ipso redemptore omnium, terna commendatione pascẽdas suscepit: cuius adnitente præsidio, hæc Apostolica eius Ecclesia nunquàm à via veritatis in qualibet erroris parte deflexa est, cuius authoritatem, vtpotè apostolorum omnium principis, semper omnis catholica Christi Ecclesia, & vniuersalis synodi fideliter amplectentes, in cũctis secutę sunt, omnesq; venerabiles patres Apostolicam eius doctrinam amplexi, per quam & probatissima Ecclesiæ Christi luminaria claruerunt, & sancti quidem doctores orthodoxi venerati atq; secuti sunt, hæretici autem falsis criminationibus ac derogationũ odijs insecuti. Hæc est Apostolorum Christi viua traditio, quã vbiquè eius tenet Ecclesia, quæ præcipuè diligenda atq; fouenda, & fiducialiter prædicanda est, quæ p veridicam confessionem Deo conciliat, quæ & Christo Domino commẽdabilem facit, quæ clementię vestrę Christianum conseruat imperium, quæ à cæli Domino largas victorias vestræ pijssimę *fortitudinis confirmat, q̃ comitatur in prælijs, & expugnat aduersos: quæ vestrum à Deo propagatũ imperiũ vbiquè vt murus inexpugnabilis protegat, quæ terrorem in contrarias nationes immittat, & ira diuina percellat, quæ & in bellis triumphales palmas de hostium deiectione atque subiectione cęlitùs tribuat, & in pace securum & hilarem vestrum fidelissimum principatum semper custodiat. Hæc est enim veræ fidei regula, quam & in prosperis, & in aduersis viuaciter tenuit ac defendit hęc spiritalis mater vestri trãquillissimi imperij, Apostolica Christi Ecclesia: quæ per Dei omnipotentis gratiam à tramite Apostolicæ traditionis nunquàm errâsse probabitur, nec hæreticis nouitatibus deprauata succubuit: sed vt ab exordio fidei Christianæ percepit ab authoribus suis apostolorum Christi principibus, illibata finetenùs permanet, secundùm ipsius Domini saluatoris diuinam pollicitationem, quam suorum discipulorum principi in sacris Euangelijs fatus est: Petre Petre, inquiens, eccè satan expetiuit vt cribraret vos, sicut qui cribrat triticũ: ego autem pro te rogaui, vt non deficiat fides tua. Et tu aliquandò conuersus, confirma fratres tuos. Consideret itaque vestra tranquilla clemẽtia, quoniã Dominus & saluator omnium, cuius fides est, qui fidem Petri non defecturam promisit, confirmare eum fratres suos admouit, quod Apostolicos pontifices meę exiguitatis predecessores, confidẽter fecisse semper, cunctis est cognitũ: quorũ & pusillitas mea, licèt impar & minima, pro suscepto tamen diuina dignatione ministerio, pedissequa cupit existere. Vę enim mihi erit, si veritatem Domini mei, quam illi synceriter prædicârũt, prædicare neglexero. Væ mihi erit, si silentio texero veritatem, quam erogare nummularijs iussus sum, id est, Christianum populum imbuere & docere. Quid dicam in ipsius Christi futuro examine, si hîc (quod absit) prædicare eius sermonũ veritatem confundor? Quid de meipso, quid de commissis animabus satisfaciam, dum de officio suscepto rationẽ districtam exegerit? Quis igitur, clementissimi

*per se separatas

*tuebitur, stabilietur & exultabit,

*demonstrabitur.

*dirigẽdo

Matt. 16.c

Ioan. vlt. d

Romana Ecclesia nunquàm errauit in fide.

*fortitudini conferet.

Luc. 22. c

Matt. 25. c

tissimi atque pijssimi domini filij, (quod tremens & consternatus spiritu dico) non pronocetur illa admirabili pollicitatione, quæ fidelibus repromittit: Qui me confessus fuerit coram hominibus, inquiens, cófitebor & ego eum coram patre meo, qui in cælis est? Et quem infidelium saltem nó perterreat illa seuerissima comminatio, qua indignaturum se protestatur & asserit, inquiens: Qui me negauerit coram hominibus, negabo & ego eum corã patre meo, qui in cælis est? Vndè & B. Paulus Apostolus gentium commonet & dicit: Sed licèt nos, aut angelus de cælo euãgelizet vobis, præter quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Vbi itaque talis imminet deprauantibus, vel tacentibus veritatem pœna supplicij, quomodò non est fugienda de fidei Dominicę veritate subtractio? Vndè & Apostolicæ memoriæ meæ paruitatis prædecessores, Dominicis doctrinis instructi, ex quo nouitas hæretica in Christi immaculatam Ecclesiam Constantinopolitanæ ecclesiæ præsules introducere conabãtur, nunquàm neglexerunt eos hortari, atque obsecrãdo commonere, vt à praui dogmatis hęretico errore, saltem tacendo desisterent, nè ex hoc exordium dissidij in vnitate Ecclesiæ facerent, vnam voluntaté, vnamq; operationem duarum naturarum asserétes in vno Domino nostro Iesu Christo, quod Arriani & Apollinaristæ, Eutychianistæ, Timotheiani, acephali, Theodosiani & Gaianitæ, & omnis omninò hæreticus furor, siue confundentium, seu diuidentium incarnationis Christi mysteriũ, docuit. Confundentes quidé sanctę incarnationis mysterium, eó quòd Deitatis & humanitatis Christi vnam naturam dicant, vnam eum, sicut vnius, voluntatem & operationé personalem habere contendunt. Diuidentes autem inseparabilem vnitioné in duas naturas, quas saluatorem habere cognoscũt, non per vnitionem, quæ secundùm subsistẽtiam facta cognoscitur, vniunt: sed blasphemantes, per affectum voluntatis, tanq̃ duas subsistentias, id est, duos quosdã, per concordiam iungunt. Porrò Apostolica Christi ecclesia, spiritalis mater à deo fundati vestri imperij, & vnum Dominum Iesum Christum confitetur ex duabus & in duabus existétem naturis, & duas eius naturas, diuinam scilicet & humanam, etiàm post inseparabilem vnitionem inconfusas, in eo esse defendit, & ex proprietatib⁹ naturalibus vnamquanq; harum Christi naturarum perfectã esse cognoscit, & quicquid ad proprietatis naturam pertinet, duplicia omnia confitetur: quia ipse idé Dominus noster Iesus Christus, & Deus perfectus est, & homo perfectus est, ex duabus & in duabus naturis: & post admirabilem incarnationem existés, nec Deitas sinè humanitate, nec humanitas eius sinè deitate possit intelligi. Consequenter itaque, iuxta regulam sanctæ catholicæ atque Apostolicæ Christi Ecclesiæ, duas etiàm naturales voluntates in eo, & duas naturales operationes esse confitetur & prædicat. Nam si personalem quisquam intelligat voluntatem, dum tres personæ in sancta Trinitate dicuntur, necesse est vt & tres voluntates personales, & tres personales operationes (quod absurdum est & nimis prophanum) dicerentur. Sin autem, quod fidei Christianæ veritas continet, naturalis voluntas est, vbi vna hæc natura dicitur sanctæ & inseparabilis Trinitatis, consequenter & vna naturalis volũtas, & vna naturalis operatio intelligenda est. Vbi verò in vna persona Domini nostri IESV Christi mediatoris DEI & hominum, duas naturas (id est, diuinam & humanam) confitemur, in quibus & post admirabilem adunationem consistit, sicut duas vnius eiusdemque naturas, ità & duas naturales voluntates, duasque naturales operationes eius regulariter confitemur. Vt autem huius veridicæ confessionis intelligétia ex Veteris nouique Testamenti à DEO inspirata doctrina, pietatis vestræ mentibus clareat: (*plusque enim & incomparabiliter vestra possit clemẽtia sensum sanctarũ scripturarum penetrare, q̃ nostra pusillitas verbis defluẽtibus explanare) ipse Dñs noster Iesus Christ⁹, q verus & perfectus deus verus & pfectus homo est, in sacris suis Euangelijs protestatur in aliquibus humana, in aliquibus diuina, & simul vtraq; in alijs de se patefaciens, vt se verum DEVM, verumque hominem credere, ac prædicare fideles suos *perstrueret: orat quidem ad patrem vt homo, vt calicem passionis trãsiregeret, quia in eo nostræ humanitatis natura absque solo peccato perfecta est: Pater, inquiens, si possibile est, transeat à me calix iste. Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Et in alio loco: Non mea volũtas, sed tua fiat. Cuius testimonij sensum si à sanctis & probabilibus patribus explanatum, cognoscere cupimus, &, quid mea voluntas, quid tua significet, veraciter intelligere, beatus Ambrosius in secundo libro ad beatæ memoriæ Gratianũ Augustum his verbis de hoc loco nos intelligere commonet, inquiens: Suscepit ergò voluntatem meam, suscepit tristitiam meam: confidenter tristitiam nomino, quia crucem prædico. mea est voluntas, quam suam dixit: quia vt homo suscepit tristitiam meam, vt homo locutus est & ideò ait, Nõ sicut ego volo, sed sicut tu vis. Mea est tristitia, quam meo suscepit affectu. Eccè claret, pijssime principum, quòd hic sanctus pater verbum ipsum, quod dominus orans protulit, Non quod ego volo, ad

Margin notes: Matt.10.d Luc.12.b — Matt.10.d Luc.12.a — Galat.1.b — *plus — *instrueret — Matt.26.d Marc.14.d Luc.22.d — Ambrosi.

lo, ad humanitatem eius pertinere consignat,per quam & obediens secundùm doctrinam beati Pauli apostoli gentium dicitur vsque ad mortem,mortem autem crucis. Vndè & obediens parentibus intimatur,quandoquidem obedientiam eius voluntariam,non secundùm diuinitatẽ, qua omnium dominatur, pium est intelligere: sed secundùm humanitatem,qua spontè se parentibus subdidit.Quod & sanctus Lucas euangelista similiter commemorat, eũdem Dominum nostrum Iesum Christum secundùm humanitatem orantem ad patrem introducens,& asserens: Pater,si possibile est,transeat à me calix iste. Veruntamen non mea voluntas,sed tua fiat.Quem locum confessor Christi Athanasius antistes Alexandrinæ ecclesiæ,in libro aduersùs Apollinarium hæreticum de Trinitate & incarnatione,etiàm duali numero comprehendens,sic explanat:Et quandò dicit, Pater,si possibile est,trãseat à me calix iste, & tamen non mea,sed tua voluntas fiat: Et iterùm,Spiritus promptus, caro autem infirma:duas voluntates hic ostẽdit, & vnam quidem humanã,quæ est carnis, aliam autem diuinam.quòd enim humana propter infirmitatem carnis refugiebat passionem, diuina autem eius prompta erat,qua explanatione quid verius poterit intimari?Quomodò enim non in eo duæ voluntates, id est,diuina & humana fideliter agnoscũtur, in quo duæ naturæ etiàm post inseparabilem adunationem synodali præconio prædicantur?Nam & Ioannes,qui super pectus Domini recubuit, dilectus discipulus, eãdem continentiã his explanat verbis:Quia descendi de cælo,non vt faciam voluntatẽ meam, sed voluntatem eius qui misit me, patris.Et iterùm:Hæc est voluntas eius qui me misit,vt omñe quod dedit mihi, nõ perdam ex eo,sed vt resuscitẽ illud in nouissimo die.Item eundem Dominum introducit cum Iudæis disputantem, atque dicentem inter cætera: Quia non quæro voluntatem meam,sed voluntatem eius qui misit me.Cuius diuini sermonis intentũ beatus Augustinus præstantissimus doctor ità aduersùm Maximinum Arrianum disserit, &dicit:Vbì autem dixit filius patri,Verùm non quod ego volo, sed quod tu vis:qd te adiuuat,quòd tua verba subiungis,&dicis, Ostẽdit verè suam voluntatem subiectam suo genitori:quasi nos negemus, hominis voluntatem voluntati dei esse debere subiectam? Nã ex natura hominis hoc dixisse Dominum,citò videt, qui locũ ipsum sancti euangelij paulò attentiùs intuetur. Ibì enim dixit, Tristis est anima mea vsque ad mortem. Nunquid ex natura vnici Verbi possit hoc dici?Sed homo,qui putas gemere naturam spiritussancti,cur nõ etiàm naturam verbi Dei vnigeniti tristẽ dicas esse potuisse?Illi tamen quid tale diceretur? Nõ ait,Tristis sum,quanuis etiàm si hoc dixisset,non nisi ex natura hominis oportuisset intelligi:sed ait,Tristis est anima mea, quã sicut homo vtiquè habebat humanã, quãquàm & in hoc quod ait,Nõ quod ego volo, aliud se ostendit voluisse, quàm pater, quod nisi humano corde non posset cum infirmitate nostra in suum non diuinum, sed humanum transfigurare affectum.Homine quippe non assumpto, nullo modo patri diceret vnicum verbum, Non quod ego volo.Nunquàm enim posset immutabilis illa natura quicquã aliud velle, quàm pater. Hæc si distingueretis Arriani, heretici non essetis. Per quam disputationem hic venerabilis pater demonstrat, quia & cùm dicit Dominus suam,humanitatis suæ significat voluntatem:& cùm dicit,nõ *esse voluntatem suam,admonet nos,nõ nostrã quærere principaliter voluntatem, sed per obedientiam,nostram voluntatem diuinæ subijcere voluntati.Vndè patefacit,quia & humanam habuit volũtatem, per quã obedijt patri:& immaculatam ab omni peccato eandem humanam voluntatem, vtpotè verus DEVS & homo, hanc in semetipso *habuit. Quod & sanctus Ambrosius in explanatione sancti Lucæ Euangelistæ sic disserit:Suam,ad hominem retulit: patris, ad diuinitatem. Voluntas enim hominis, temporalis:voluntas diuinitatis,æterna. Hæc spiritalis pater cõmemorans,adstruit, qualem voluntatem ex æterno cum patre & spiritusancto filius communem naturaliter habet,qualémve temporaliter per assumptam humanitatem idem ipse in sua persona suscepit.Quod & Apostolicæ memoriæ sanctus Leo in epistola ad Leonem Augustum explanat, vnicuique formæ, id est, naturæ, quæ in Christo sunt, discreta consideratione,quæ in scripturis de eo referuntur,adsignans:& hoc, quòd suã Dominus dixit voluntatem, ad humanitatem eius pertinere demonstrans,sic dicit:Secũdùm quidem formam serui, non venit facere voluntatem suam, sed eius qui misit eum.Eccè enim hic Apostolicus pater, ad formam serui eundem Domini nostri sermonem congruere,nos docuit intelligere. Prætereà,quomodò piè poterunt intelligi diuersa super hoc sanctarũ testimonia scripturarum,quæ nunc quidem ex natura humanitatis,nunc autem ex diuinitate vnius eiusdemque Domini nostri Iesu Christi veri Dei & hominis adstruuntur, & modò scriptura commemorat:Omnia quæcunq; voluit Dominus,fecit in cælo & in terra. Itemque,Sicut pater suscitat mortuos &viuificat,ità & filius,quos vult, viuificat. Et leproso dicit: Volo,Mundare. Et nemo possit cognoscere patrem,nisì filius, & cui voluerit filius reuelare. Itemque quædam de

Marginalia: Phil.2.a; Luc.2.g; Luc.22.d; Athanasi.; Luc.22.d; Matt.26.d; Ioan.13.c & 21.f; Ioan.6.d; Ioan.5.c; Aug.contra Maxi. cap.20.; Matt.26.d; Rom.8.c; *facere; *habuit,& probauit. Ambros.; Leo epistola 97.; Psal.134.; Ioan.5.d; Matt.8.a; Matt.11.d

de humana eius volũtate, Euangelij sacramenta commemorãt, cùm dicunt, eum super mare ambulantem, velle, vt verè hominem, suos transire discipulos. Et dum cum discipulis per Galileam transiret, noluit vt aliquis cognosceret. Et vt homo dicit, Meus cibus est, vt faciam voluntatem eius qui me misit. Et nolebat per Iudeam ambulare, quia quęrebant eum Iudęi interficere. Et iterùm surgens, venit in partes Tyri, & ingressus in domum, noluit aliquem scire, & non potuit latére. Ergóne ille omnium conditor ac redemptor, de quo dicitur, Omnia quę voluit Dominus, fecit in cęlo & in terra: cuius velle hoc est, quod posse: cuius nutui cęlestes cum terrore deseruiũt potéstates, in terris latére volens, non potuit, qui per diuinam maiestatem ex æterno cum patre in cęlestibus dominatur arcanis, & in manu eius fines terrę sunt, nisi hoc ad humanam eius voluntatem, quam temporaliter dignatus est adsumere, redigatur? Quanto ergò errore, talia nõ discernens, inuoluitur, vt dicat vna eademq; voluntate & omnia in cęlo & in terra, quę voluit, Dominum posse, & eadem iterùm voluntate in domo vili volentem latére, non posse, secundùm Euangelica testimonia?

Matt. 14. c · Ioan. 6. b · Marc. 9. c · Ioan 4 c · Ioan. 7. a · Marc. 7. c · Psal. 134. · Psal. 134.

Sed si ad dispẽsationem humanitatis eius, per quam humilitatem nostram assumpsit, redigitur: omnia, quęcunque diuina eius maiestate minora sunt, ad humanitatẽ ipsius pertinere cognoscit, quã perfectè suscepit absque vllo peccato, vt hanc etiàm perfectè saluaret. Quod enim ab eo nõ susceptum est, nec saluatum est, secundùm quod nos constantissimus prędicator veritatis Gregorius Nazianzenus presul instituit. Itaq; si ab eo humana voluntas, sicut & natura, suscepta est, & saluata est: & quod à susceptore saluatum est, nõ ei poterat esse contrarium. Nihil enim sibi contrariũ creator omnium condidit, vel per mysterium incarnatiõis assumpsit. Et hymnidicus Dauid personam Domini nostri Iesu Christi in psalmis introducens, pronunciat: Vt faciam voluntatem tuam, Deus meus voluĩ. Itemque, Voluntariè sacrificabo tibi. Nunquid secundùm Deitatem alia est voluntas patris, quàm filij? aut aliud vult filius, quàm pater? Si igitur vnum volunt, & nulla est in sancta Trinitate differentia volũtatis, quomodò intelligẽdum est, quod propheta de eius persona testatur, Vt faciam voluntatẽ tuam, Deus meus voluĩ, nisi fideliter intelligatur de immaculata ei᷒ humanitatis voluntate dixisse? Vndè & sequitur, Legem tuã in medio cordis mei. Nullus enim est, qui ambigat, quòd idem psalmus in persona Christi à propheta prędicatus est. Quod & Apostolus Paulus in epistola ad Philippenses, si fidem plenam quisquam intẽdere velit, adnunciat, de eodem Domino nostro Iesu Christo sic inquiens: Qui cùm in forma Dei esset, nõ rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo: sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuẽtus vt homo, humiliauit semetipsum, fact᷒ obediens vsque ad mortem, mortem autẽ crucis. Eccè hic verissimus preco, & formarum (id est, naturarum) Christi differẽtiam docet, & obedientiam vsque ad mortẽ humanæ formæ prudenter assignat. Nam quis intantùm à luce veritatis abscessit, vt secũdùm diuinitatis suæ voluntatem præsumat dicere Dominum nostrum Iesum Christũ patri obedisse, cui est æqualis in omnibus, & hoc velit in omnibus & ipse quod pater? Aut quis non intelligat obedientiam humanæ magis competere voluntati, in qua nullum habuit omninò peccatum? Nec diceretur obediens vsq; ad mortem, nisi humanam in se susciperet voluntatem, sicut animam rationalem, carnẽmque cum omibus suis proprietatibus humanatus assumpsit. Præterea, vt clareat vestræ pijssimæ benignitati, quòd naturalis est humana voluntas, & qui voluntatem humanã in Christo abnegat, absque solo peccato, eum nec habere humanam animam confitetur, veritatis prudentissimus prædicator beatus Augustinus in quinto volumine disputationis aduersùs Iulianum Pelagianistã, quid sit voluntas, his definit verbis: Motus animi quid est, nisi motus naturæ? Animus enim sinè dubitatione natura est: proindè voluntas motus est naturæ, quoniam motus est animi. Eccè per huius prudentissimi patris definitionem, quid sit humana volũtas, monstratum est, quia animi motus est. Item in eodem: Veritas autem dicit; quandiù est voluntas vlla, à natura non potest separari. Et rursùs in eodem volumine: Et aliundè est voluntas, & esse non cognoscitur: & si eius origo quærenda non est, non ideò quęrenda non est, quòd voluntas aliundè non est, sed quia manifestum est vndè sit. Ab illo enim est voluntas, cuius est voluntas: ab angelo scilicet voluntas angeli, ab homine hominis, à DEO Dei. Et si operatur Deus in hominem voluntatem bonam, id agit, vt oriatur ab illo bona voluntas, cuius est voluntas. Et iterùm: Cur ergò negas, inquit, clausis oculis res apertas, de natura hominis exoriri hominis voluntatem? Itemque: Ipse animi motus, cogente nullo, voluntas est: quia propter hoc est dicere, voluntas existit de animi motu, quòd voluntas existit de voluntate. Et iterùm: Itáne verò Iuliane, ex homine hominis voluntas nõ oritur, cùm homo bonum opus Dei sit? Postremò, potuĩtne ascendere in cor tuũ, exoriri quidem hominis voluntatem, sed non de libero eius arbitrio. Dic ergò, vndè, si non de natura, id est, non de

Gregorius Nazianzenus · Psal. 39. · Psal. 53. · Psal. 39. · Philip. 2. a · Augustin᷒ · Voluntas quid sit.

de ipso homine? Quib⁹ testimonijs claret, vnumquanq; earum, quas hic spiritalis pater dinumerauit naturas, propriam naturalem habere, & vnicuique assignari debere voluntatem. Neque enim poterit angelica natura diuinam habere voluntaté aut humanam, neque humana natura voluntatem Dei vel angeli: sicut nec alterius, quàm est, quisquam naturalé habere poterit motum, nisi quod est naturaliter, aut creatus est. Cùm hæc ità veritas habeat, certissimè claret, quòd in Domino nostro Iesu Christo duas, id est, Dei & hominis, naturas siue substantias consitentes in vnam conuenisse subsistétiam siue personam, necesse est, & duas nos naturales in eo fateri voluntates, diuinam scilicet & humanam: quia neq; diuinitatem eius, quantùm ad naturæ rationem pertinet, humanam habuisse voluntatem dicendum est: neque humanitatem eius, diuinam habuisse naturaliter voluntatem, credédum est: neque rursùm aliquá ex eisdem duabus Christi substantijs absq; naturali voluntate extitisse fatendum, cùm & humana per omnipotentiam diuinitatis eius sublimata sit, & diuina per humanitaté eius hominibus reserata. Reddere itaq; necessè est, quæ diuina sunt, eidem vt Deo: quæ humana sunt, eidé vt homini: & vtraq; per subsistentialem adunationem vnius eiusdemque Domini nostri Iesu Christi, veraciter cognoscéda. Quod verissima definitio sancti Chalcedonensis concilij cómonet, asserens: Sequentes igitur sanctos patres, vnú eundemq; confiteri filiú, & Dominum nostrum Iesum Christum, consonanter omnes nos docemus, eundem perfectum in Deitate, eundé perfectum in humanitate, Deum verè & hominem verè, eúdem ex anima rationali & corpore, cósubstantialem patri secundùm Deitaté, & consubstantialem nobis eundé secundùm humanitatem, & per omnia nobis similé absq; peccato, ante secula quidem de patre genitum secundùm Deitatem, in nouissimis autem diebus eúdem propter nos, & propter salutem nostram ex Maria virgine Dei genitrice secundùm humanitatem, vnú eundemque Christú filium * Dei vnigenitum, in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter cognoscendú, nusquàm sublata naturarú differentia propter vnionem, magisque salua proprietate vtriusq; naturæ, & in vnam personam atq; subsistentiá concurrente, non in duas personas partitum atq; diuisum, sed vnum & eundem filium vnigenitum Deum verbum Dominum Iesum Christum. Hoc idé etiàm & sancta synodus, quæ sub augustæ memoriæ Iustiniano principe in Constantinopoli congregata est, in septimo definitionum capitulo prædicat: Si quis in duabus naturis, dicens, in Deitate videlicet & humanitate, vnum Dominú nostrum Iesum Christum cognosci non confitetur, vt per hoc significet differentiam naturarum, ex quibus inconfusa & ineffabilis vnitas facta est, neq; verbo in naturam carnis transfigurato, neque carne in verbi naturam translata: (manet enim vtrunq;, quod est secundùm naturam, & post factam vnitionem secundùm subsistentiá, sed in diuisione per partem huiusmodi suscipit vocem in mysterio Christi, aut numerum naturarú confités in vno eodemq; Domino nostro IESV Christo, Deo verbo incarnato, non tantummodò contemplatione differétiam earum accipit, ex quibus & compositus est, non interemptam propter vnitioné, (vnus enim ex vtrisq;, & per vnú vtraq;) sed propterea numero vtitur tanquàm diuisas, ꝓpriè subsistentiæ consistentes naturaliter, talis anathema sit. Propterea, quæ nos hæ venerabiles synodi commonét, fideliter necessè est custodire, vt nusquàm differentiam naturarum propter vnitionem adimamus, sed salua proprietate vtriusque naturæ, vnum Christum Deum verum ac perfectum, & eundem hominem verum atq; perfectum confiteamur. Quocircà, si in nullo differétia naturarum Domini nostri Iesu Christi sublata est, necessè est vt in omnibus proprietatibus eandem differentiam cóseruemus. Qui enim in nullo adimendam differentiá docuit, in omnibus hanc seruari debere commonuit. Vbi autem vna voluntas & operatio ab hæreticis hæreticorumq; sequacibus dicitur, qualis in ea differétia cognoscitur? Vel vbi secúdùm hanc sanctam synodum differentia conseruatur, dum, si vna in eo volútas (quod absurdum est) asseritur, necessè est eos, qui hoc asserunt, aut diuinam eam dicere, aut humanam, aut ex vtrisq; compositam, commixtam atq; confusam, aut (vt hæretici omnes asseuerant) Christum vnam habere volútatem & operationem, tanquàm de vna (vt perhibent ipsi) eius natura composita procedentem? & perit in hoc proculdubiò differentia naturalis, quam sanctæ synodi, etiàm post admirabilem vnitionem, nobis in omnibus conseruandam sanxerunt. Quia etsi vnum Christum, vnamq; eius personam ac subsistentiam, propter vnitionem videlicet naturarum, quæ facta est secundùm subsistétiam, docuerunt: differentiam tamen ipsarum, quę in eo ordinatę sunt naturarú, post admirabilem atq; inseparabilem adunationem, vsq; ad intelligentiæ contemplationem nos cognoscere ac prædicare tradiderút. Si itaq; proprietates naturarum in vno eodéq; Domino nostro Iesu Christo propter differentiam conseruantur, & differétiam quoquè naturalium eius voluntatum & naturalium operationum plena fide nos congruit confiteri, vt eorum doctrinæ pedisse

Chalcedonensis Concilij actione 5.

Constantinopolit. 5.

dissequi in omnibus approbemur, & nihil hæreticę nouitatis in Christi Ecclesiam admittamus. Licèt enim numerosa etiàm aliorum sanctorum patrum existant volumina, parua tamen testimonia de libris, qui in Græco sunt, propter fastidiũ in hac humilima suggestione subneximus. Sancti Gregorij Theologi ex secũdo libro de filio, circa illud quo dicitur, descendisse de cælo filium, non vt faciat volũtatem suam, sed volũtatem eius qui misit eum: Si ergò, inquit, non ab eodem, qui descendit, hæc dicta fuissent, dixissemus vtiquè tanquàm ab homine formari verbum, non illo, qui in Saluatore intelligitur: illius enim velle nec contrarium est Deo, cùm deificatũ sit totum. Sancti Gregorij Nysseni lib. 2. contra Eunomium: Quomodò Dominus mundũ sibi reconcilians, distribuebat animæ corporiq; beneficium, quod ab eo fiebat hominibus volens quidem per animã, tangens autem per corpus. Eiusdẽ de libro contra Apollinarem: Huiusmodi autem sermonis hæsitationi vna erit consolatio, vera mysterij cõfessio: quoniam formidare quidem in passione, humanæ fragilitatis est, iuxta quod Dominus ait, Spiritũ promptum esse dicens, carnem autem infirmam: suscipere autem * dispensationis passionem, diuinę voluntatis atque virtutis est. Quoniã igitur altera humana volũtas, & diuina altera est, loquitur quidem vt homo, quod infirmitati carnis congruit, qui nostras passiones suscepit: producit secundam vocem, excelsam, & Deo dignam voluntatem confirmari, quàm humanam, propter salutem hominum volens. Qui eñ dixit, Non mea volũtas, humanam præsenti sermone significauit: addens autem, tuã, ostendit cognationem propriæ Diuinitatis ad patrem, cuius diuinitatis nulla est differentia propter vnitatẽ naturæ. Sancti Ioannis episcopi Constantinopolitani de sermone ad eos, qui ad Missas non occurrerunt, & de consubstantiali: Si igitur patris & filij vna volũtas est, quomodò hìc dicit, Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis? Si enim in diuinitate, quod dictũ est, sit hoc, aliqua cõtradictio erit. Si autem de carne habent rationem, quæ dicta sunt, & nullum ex hoc erit scandalum. Nec enim, nolle mori carnem, repræhensio est, quoniam hoc naturæ est: ipse autem, quę naturæ sunt, omnia absq; peccato ostendit, & cũ multa abundantia, vt etiàm hereticorũ obturet ora. Quandò autem dicit, Si potest fieri, transeat à me calix iste, & non sicut ego volo, sed sicut tu: nihil aliud ostendit, nisì quia carnem verè indutus est timentẽ mortem. mortẽ enim timere, & dubitare, & anxiari, illius est. Sãcti Cyrilli episcopi Alexãdrię, de libro Thesaurorum: Quandò videtur timens mortem, & dicens, Si potest fieri, transeat à me calix iste: considera iterùm, quoniam formidãs mortem, caro docebatur à Deo verbo induta, hoc deincèps minimè pati. Dicebat enim ad patrem, Non sicut ego volo, sed sicut tu. Et non quidem timebat ipse mortem, secũdùm quod Verbum est & Deus, sed vsq; ad finem dispensationem perficere properabat: hæc enim erat patris voluntas. Habet autem & nolle mori, eò quòd mortem caro recusabat naturaliter. Ex quibus veridicis testimonijs similiter demõstratur, duas in vno eodẽq; Domino nostro Iesu Christo naturales voluntates prædicâsse, diuinã videlicet & humanam, hos venerabiles patres. Cùm enim dicit sanctus Gregorius Naziãzenus, illius enim velle, q in Saluatore intelligitur, hominis, ostendit humanam Saluatoris volũtatem per ipsam vnitiõem ad verbum, deificatam fuisse, & ideò non esse contrariam Deo. Itemq; demõstrat, quia & humanam, licèt deificatam, habuit voluntatem: & idẽ ipse (sicut in sequentibus docet) habuit & diuinam, vnam eandemque cum patre. Si * enim & diuinam, & deificatam habuit, duas vtiquè habuit volũtates. Quod enim natura diuinum est, deificari non indiget: quod verò deificatur, non est profectò natura diuinum. Et dum dicit sanctus Gregorius Nyssenus magnus episcopus, veram esse mysterij confessionem, alteram debere intelligi humanam voluntatem, & alterã diuinam in Christo: quid intelligi commonet, alteram dicendo voluntatem, & alteram, nisì duas manifestissimè voluntates? Itemq; cùm S. Ioannes presul egregius docet, vnam quidem secundùm diuinitatem, patris & filij intelligi voluntatẽ, & eundem iterùm Dominum Iesum Christum filium Dei, velle dicit vt hominem & secundùm carnem, rationabiliter & sinè scandalo dictum debere cognosci, quòd nollet mori, idcircò quòd humanæ sit naturæ irrepræhensibiliter hoc volentis: clarum est, quòd & ipse duas naturales in Christo prædicet voluntates: diuinam, quæ vna est patris & filij: humanam, quę affectum viuendi naturaliter gerit. Et cùm cõstantissimus orthodoxæ fidei prædicator B. Cyrillus dicit, qa secundùm quod erat verbum, nõ timebat mortem, sed volebat vsq; ad finem dispensationem perficere, quia hæc erat voluntas patris, quæ est secundùm diuinitatem & filij: & habuisse eundem ipsum Dominũ nostrum Iesum Christum, secundùm humanitatem, non moriendi voluntatem, id est, humanæ vitæ naturalem affectum: ostendit duas eum, diuinam scilicet & humanã, proculdubiò in se volũtates habere: vnam scilicet, qua dispensationem volebat perficere: alteram, qua dicit nolle carnem naturaliter mori. Nihilominùs autẽ & de duabus naturalibus operationibus Christi datur intelli-

Gregorius Nazianzenus. Ioan. 6. d

Gregorius Nyssenus.

Matt. 26. d

* dispẽsatione passionis,

Ioã. Chrysostomus.

Matt. 26. d Luc. 22. e

Cyrillus.

* ergò

intelligi, quandò ijdem venerabiles patres vnicuiq; Christi naturæ propriam operationem assignant. Vndè sanctus Hilarius defensor veritatis egregius, in nono libro de fide aduersùs Arrianos, ità nos instruit: Natus igitur vnigenitus Deus ex virgine homo, & secundùm plenitudinem temporum in semetipso prouecturus in Deum hominem, hunc per omnia euangelici sermonis modum tenuit, vt se Dei filium credi doceret, & hominis filium prædicari admoneret, loquutus & gerens homo vniuersa quę Dei sunt, loquens deindè & gerens DEVS vniuersa quæ hominis sunt: ità tamen, vt in ipso illo vtriusque generis sermone, nunquàm nisi cum significatiõe & hominis locutus & Dei sit, vt veraciter duæ intelligerentur naturę. Itemq; ex eodem volumine post pauca: Vidésne ità Deum & hominem prædicari, vt mors homini, DEO verò carnis excitatio deputetur: nõ tamen, vt alius sit qui mortuus est, & alius sit per quẽ mortuus resurgit? spoliata enim carne, Christus est mortuus. Et rursùm Christum à mortuis excitãs idem Christus, est carne se expolians. Naturam Dei, in virtute resurrectionis intellige: dispensationem hominis, in morte cognosce. Et cùm sint vtraque suis gesta naturis, vnum tamẽ Christum Iesum eum memento esse, qui vtrunque est. Nunquid ambiguũ poterit arbitrari, quòd hic pater lucem veritatis illustrat, dum dicit, & locutum & gerentem eundem Dominum nostrũ Iesum Christum, cùm esset homo, vniuersa quæ Dei sunt: & eundem ipsum rursùm gerentem, cùm est Deus, vniuersa quæ hominis sunt, & vtrunq; genus significatiuè Dei & hominis demonstrantem? vt intelligere volentibus viam veritatis aperiat, quia idem ipse cùm vnus sit Christus Deus & homo, & diuinæ operationis potẽtiam, & humanæ naturæ operationem habere se comprobat, vt vtraq; cum alterutrũ salua cõtemplatiua discretione significet. Et quia vtraque, & virtutis diuinæ & dispẽsationis humanæ, vnum eundemq; Dominum nostrum Iesum Christum, qui vtrũq; est, suis naturis gessisse pronũciat, qui & diuinam operatiõem vnam habet ex æterno cum patre, & temporalem humanam operatiõem, homo factus pro nobis, in seipso indiminutè suscepit, vt veraciter vtrunque esset, & ex naturarum proprijs operationibus, quod erat, nasceretur. S. verò Athanasius * atq; Christi confessor in libro tertio aduersùs Arrianos, pariter nos instruit: Sicut enim indutus carne Dominus, factus est homo: ità & nos homines per verbum Dei facti, sumus assumpti per carnem eius etiàm vitam æternam sortiemur. Hæc necessariò *præexercuimus, vt si viderimus eum per instrumentum sui corporis deificè agentẽ vel dicentem aliquid, cognoscamus quia Deus existẽs, hæc operetur: & iterùm, si viderimus eum humanè loquentem aut patientem, nõ ignoremus quia carne indutus, factus est homo. Et si hęc facit, & loquitur, singulorum enim proprietatem cognoscẽtes, & vtraq; ex vno agi videntes & intelligentes, rectè credamus, & non aliquandò errabimus. Quàm prudenter hic memorabilis pater ex operationũ qualitatibus, naturarum quæ in Christo sunt, differentiam docet intelligi, & tanquàm res ipsas p̃ oculis gerens, manu spiritalis doctrinæ legentibus monstrat, cùm dicit, ex vno vtrasque agi, id est, vtrasque operationes, diuinã scilicet & humanam, ex vno eodemque procedere? Et commonet, nõ posse errare, qui secundùm hanc rectam intelligẽtiam credit. Itemque, cùm dicit, Dicebat & simul faciebat humana, docet quòd humanæ in se operatiõis, sicut & loquutionis, proprietatem habebat. Nam si humanè non operatus est, nec loquutus: quanquàm & dum humanè locutus & operatus est, simul operabatur vt Deus. Sanctus quoquè Dionysius Areopagita episcopus Atheniensis, in libro diuinorum nominum cap 2 similiter docet: Discreta est autem benignissima circa nos Dei operatio per hoc, quòd secundùm nos ex nobis integrè vereq; humanatum est verbum, quod est supra substantiam, & operari, & pati, quanta humanæ eius & diuinæ operationi congruunt, præcipua ac probabilia. His nanque pater & spiritus nulla ratione communicant, nisi quis dixerit, secundùm benignissimam & misericordem voluntatem, & per omnem sublimissimam & ineffabilem Dei operationem, quam operatus est secũdum nos factus incommutabilis, eò*quòd Deus & Dei verbum. S. Ambrosius 2. lib. ad Gratianum Imperatorẽ: Aequalis ergò in DEI forma, minor in susceptione carnis & hominis passiõe. Nam quomodò eadem possit minor esse æqualisq; natura? Quomodò autem si minor est, eadẽ facit similiter quæ pater facit? Nam quemadmodùm eadẽ operatio diuersæ est potestatis, nũquid sic potest minor, quemadmodùm maior, operari? aut vna operatio potest esse, vbi diuersa substantia est? Itaq; accipe Christum secũdùm diuinitatem, minorem nõ posse dici.

Ex Tomo fidei S. Leonis Romanę Ecclesiæ pontificis, ad sanctum Flauianũ episcopum & confessorem: Agit enim vtraq; forma cum alterius communione, quod proprium est, verbo scilicet operãte quod verbi est, & carne exequente quod carnis est. Vnum horum coruscat miraculis, aliud succumbit iniurijs. Et sicut verbũ ab ęqualitate paternæ gloriæ non recedit, ità caro naturam nostri generis non relinquit.

Eiusdem de epistola ad Leonem Imperatorẽ directa: Licèt ergò in vno Domino Iesu

Hilarius. Idem vt suprà. Athanasius * adæquè. * præexequimur. Dionysius Areopagita. Ambros. cap. 4. Leo papa. Epist. 10. Epist. 97.

Iesu Christo, vero Dei atq; hominis filio, verbi & carnis vna persona sit, quæ inseparabiliter atq; indiuisè communes habebat actiones, intelligēdæ tamen ipsorum operum qualitates, & synceræ fidei cōtemplatione cernendum est, ad quæ prouehatur humilitas carnis, & ad quæ inclinetur altitudo Deitatis: quid sit quod caro sinè verbo non agit, & quid sit quod verbum sinè carne non efficit. S. Gregorius episcopus Nyssenus in lib. 5. contra Eunomium hæreticum: Ieiunans autem quadraginta dies, posteà esurijt. Dedit enim, quandò voluit, naturæ tempus propria operari.

Gregorius Nyssenus.

Cyrillus Alexandrinus.

Sancti Cyrilli Alexādriæ episcopi de libro Thesaurorum 122. Ergò quæ Deo decenter dicta vel acta sunt, ostendunt saluatorem Christum Deum: & iterùm, quæ secūdùm hominem dicta vel facta sunt, ostēdūt veraciter hominem. Hæc est enim mysterij virtus. Homo factus est Deus verbū, non vt iterùm, sicut Deus ante humanationem, omnia agat & loquatur, sed vt sępiùs propter mysteriū dispensationis, quæ cum carne est, & sicut homo dicat aliqua. Hanc ergò habentes mysterij virtutem, quomodò non est ineptum scādalizari auditores, cùm aliquid vt homo loquatur? Loquitur enim vt homo, loquitur autem & sicut Deus, habens in vtrisque potestatem. Claret & horum sanctorum patrum intentio spiritali discretione cernentibus, quòd secūdùm catholicæ atque Apostolicæ Ecclesiæ fidei regulam, duas operatiōes in Christo, id est, diuinam humanamque cognoscunt, dum sanctus quidem Dionysius dicit discretam esse operationem Christi, quæ secundùm nos est ex nobis, & ex hoc integrè & verè humanatum Deum verbum cognosci. Itemque, cùm dicit, operari & pati, quæ humanæ eius diuinæque operationi congruunt, id est, quæ humanæ eius operationi, licèt diuinitati, conueniunt, secundùm quam Deus pater & Spiritussanctus nulla ei ratione communicant. Ibi enim discretio esse cognoscitur, vbi differentia proculdubiò demonstratur. Si ergò secundùm aliam operationem vna est patris & filij & Spiritussancti operatio, secundùm aliā nulla ratione pater & spiritussanctus eidē naturali ratione communicant, duæ proculdubiò operationes in vno eodemque Domino nostro Iesu Christo vero Deo & perfecto, & homine vero & perfecto, dicendę sunt. Et dum ostendit doctor magnus Ambrosius, non posse diuersæ potestatis vnam operationem existere, nec minorem posse operari quod magnā, nec vbi diuersa substantia est, vnam posse operationem intelligi: demonstrat manifestis indicijs, quòd non possit vnam naturalem operationem habere Diuinitas & humanitas Christi, licèt vnius personę esse noscuntur, & cùm alterutrim communione operari cernūtur. Vbi itaque maior, & minor dicitur operatio, non de vna, sed de duabus naturalibus vnius Christi operationibus intimatur. Et dum defensor veritatis sanctus Leo ad cōfessorem Christi Flauianum in dogmatico Tomo edisserit, inquiens: Agit vtraq; forma cum alterius communione quod proprium est, & subsequenter per intelligentię rationem discernit, verbum quod verbi est operās, & carnem quod carnis est exequētem, & vniuscuiusque naturæ congruentia opera contemplatur, quanuis eas ab alterutrūm communione non separet: rebus ipsis ostendit eximius pontifex, immò & omnis cum eo generalitas sancti Chalcedonensis Concilij, quòd & Deitas Christi naturalem operationē inconfusam in vnitate seruauit, & humanitas ei⁹, quæ ad operationem humanæ substantiæ competunt, exequuta est, & vtraque de vno inconfusè atque inseparabiliter processerunt Domino nostro Iesu CHRISTO, qui ex vtrisq; naturis subsistit, & in vtrisq; vnus idemq; permansit. Et dum ad piæ memoriæ Leonem Augustum symbolum veræ confessionis explanat, & verbi carnisq; vnam personam esse veraciter prædicat, intelligentiæ tamen viam aperit, vt ex ipsorum operum Christi qualitatibus, id est, ex naturali operatione vnaquæque vnitarum in Christo secundùm subsistentiam naturarū, cuius sit substantiæ, cognoscatur. Neq; enim hic pręco veritatis admisit, vt humana operatio, quam ex tempore Dominus cum natura suscepit, æternę eius adsignetur essentiæ, aut diuinæ eius substantiæ, humanæ operationis mensura adscribatur: sed manente nihilominùs vnitate personæ, naturas quæ in Christo secundùm subsistētiam vnitæ sunt, ex operationibus suis agnouit. Si itaque duæ naturæ sunt, quarum in vno Christo vnitio facta est, duæ profectò sunt & harum naturarum operationes, quę cum suis naturis inconfusè atque inseparabiliter cōuenerunt in vno Domino Iesu Christo. Similiter autem & sanctus Nyssenus Gregorius dedisse dicit Dominum saluatorem humanæ naturæ, quam in se habuit, tempus propria operandi, vt apertiùs demonstraret, quòd & humana natura quæ in Christo est, habuit propriæ operationis efficaciam naturalem. Vndè certum est, & hūc duas in CHRISTO naturales operationes nihilominùs cognouisse. Nam & defensor veritatis beatus Cyrillus Alexādrinus antistes dum colligit, quòd ex his, quę Deo decenter dicta vel acta sunt à domino saluatore, Deum eum ostendi, & quę ab eodem secūdùm hominem dicta vel facta sunt, ostendi eum veraciter hominem: mani-

Ambrosius Mediolanensis.

Leo papa

manifestum est, quòd ex naturalibus operationibus Christi, Christum Deum verum atque perfectum, & eundem hominem verum atque perfectum esse cognouit. Nec enim est alia tam manifesta probatio, quæ posset eundem ipsum & Deum & hominē demonstrare, quàm naturales operationes, ex quarum qualitatibus & naturæ, de quibus essentialiter procedebant, certissimè in eo esse credebantur. Si itaque in duabus, & post inseparabilem vnitionem, naturis esse cognoscitur, vbi dualitas naturarum incōfusa permansit, nec earum potuerunt operationes confundi, sed de vno eodemque Domino nostro Iesu Christo suis naturis congruenter procedebant. Non desunt autem & aliorum venerabilium patrū probatissima testimonia, duas manifestè dicētium naturales operationes in Christo, vt silentio transeamus sanctū Cyrillum Hierosolymitanum, sanctū Ioannem Constātinopolitanum, vel quicunq; postmodùm pro rectitudine venerabilis concilij Chalcedonensis, & Tomo sancti Leonis satisfaciendo, laboriosos conflictus aduersùm confundentium hæreses pertulerunt, de quorum errore & noui dogmatis descendit assertio, id est, beatæ memoriæ Ioannes Scythopolitanus episcopus, Eulogius Alexandrinus episcopus, Euphræmius & Anastasi⁹ maior Theopolitanæ Ecclesię antistites dignissimi, & præ om̄ibus æmulator veræ & Apostolicæ fidei piæ memoriæ Iustinianus August⁹, cuius fidei rectitudo, quātùm pro syncera confessione Deo placuit, tantùm Rempublicam Christianam exaltauit. Et vtiquè ab omnibus gentibus eius religiosa memoria veneratione digna censetur, cuius fidei rectitudo per augustissima eius edicta in toto orbe diffusa laudat: quorum vnum, quod ad Zoilum Alexandrinum præsulem aduersùs Acephalorum hæresim missum est, ꝓ Apostolicæ fidei rectitudine satisfacere sufficiēs, cum hac nostræ humilitatis suggestione vestræ tranquillissimæ Christianitati dirigentes, per præsentium latores offerimus. Sed nè multorum dictorum vendicata, onerosa putaretur assertio, & maximè, quibus totius mūdi tanquàm in fortissimo fundamento cura ac dispensatio inesse dignoscitur, exigua de numerosis huic humilimę suggestioni inserere sanctorum patrum testimonia maturauimus: quia & hoc incomparabile nimis & magnum est, vt totius Reipublicæ Christianę cura paulispèr submota, ꝓ amore atque veræ religionis flagrantia, apostolicæ prædicationis enucleatiùs agnoscere cupiat augustissima & religiosissima vestra clementia. Enimuerò ex diuersis probabilibus patribus orthodoxæ fidei veritas claruit, licèt exiguis testimonijs: quia rē apertam & omnibus claram, patres laudabiles superfluum esse censebant, disserere. Quis enim, licèt tardus sit ad intelligentiam, non videat quod omnibus patet? Quia impossibile & contra ordinem naturæ est, posse esse naturam, & operationem non habere naturæ: quod nec ab hæreticis vnquàm initiatum est dici, qui omnes aduersùs rectitudinem fidei humanas versutias & callidas quæstiones, atque collectiones illorum prauitatibus congruas, repererunt. Quomodò itaque quod nec à sanctis orthodoxis patribus dictum est vnquàm, nec à prophanis hæreticis præsumptum est inueniri, nunc poterit * continuari, vt duarum CHRISTI naturarum, diuinę scilicet & humanæ, quarum & proprietates saluæ esse noscuntur in CHRISTO, vnam habere operationem quisquam, rectè sentiens, poterit demonstrare? cùm si vna est, dicant, si temporalis, an æterna dicenda est: diuina, an humana: incondita, an condita: eadem quoquè & patris est, an altera præterquàm patris. Si igitur vna est, eademque vna & diuinitatis & humanitatis CHRISTI communis est, quod absurdum est dici: ergò dum filius DEI quidem qui DEVS & homo est, humana est operatus in terris, pariter & pater cum eo naturaliter operatus est: quia quę pater facit, hæc & filius facit similiter. Sin autem (quod veritas continet) dum humana quædam operatus est CHRISTVS, ad solam eius vt filij personam redigitur, quæ non est eadem quæ & patris, secundùm aliud profectò & aliud operatus est CHRISTVS, vt secundùm diuinitatem, quæ facit pater, eadem & filius faciat: similiter secundùm humanitatem, quæ sunt hominis propria, idem ipse operatur vt homo, qui verbum est & DEVS & homo. Vndè & veraciter creditur, quòd idem ipse, cùm vnus sit, duas habet naturales operationes, diuinam scilicet & humanam, inconditam & conditam, vt verus & perfectus DEVS, verus & perfectus homo, vnus idem ipse mediator DEI & hominum Dominus IESVS CHRISTVS. Quocircà & ex operum qualitatibus, naturarum quoquè, quæ in CHRISTO per vnitionem, quæ secundùm subsistentiam conueniunt, differentia inoffensè cognoscitur. Vt autem & DEO odibilium hæreticorum, quorum sicut vocabula, pariter abominamur & dicta, ad demonstrationem duntaxàt, quos noui dogmatis inuectores vnam in CHRISTO dicendo voluntatem & operationem, sequuti sunt, parua quædam ex eorum execrabilibus dictis inneximus. Apollinaris hæretici contra Diodorum, secundùm quod positum est in edicto orthodoxæ fidei Iustiniani

Iustinian⁹ imperator

*autumari

Ioan.5.d

1.Tim.2.d

Apollinaris hæreticus.

ani piæ memoriæ Augusti: Organum, & quod mouet, vnam solet perficere operationem. Quorum autem vna est operatio, horum vna est essentia. Vna ergò essentia facta est verbi & carnis. Item eiusdem in sermone, qui superscriptus est, in Epiphania incarnationis DEI: Vnus enim Christus diuina tantùm voluntate mouebatur, secundùm quod & vnam eius nouimus operationé, & in diuersis miraculis & passionibus de vna eius natura procedentem. DEVS enim carnem indutus est, & creditur. Seueri hæretici de prosphonetico sermone, facto in Daphne in martyrio sanctæ Euphemiæ, vbi sic ait: Anathematizamus autem synodum Chalcedonensem, sed & Tomum Leonis præsulis Romanæ Ecclesiæ, & eos qui dicunt vel dixerunt, in duabus naturis vnum Dominum nostrum IESVM Christum post ineffabilem & incompræhensibilem vnitionem, & sequéter earum duas operationes aut proprietates. Item eiusdem Seueri ad Sergium Grammaticum, vbi ait: Quoniam igitur vnus est operans, vna est & eius operatio, & motio operaria. Item ex libro secundo Nestorij * hominicolæ, quem scripsit Epiphanius Myseus: Inconfusas custodimus naturas, non secundùm substantiam arbitrio tantùm copulatas, propter quod earũ vnam voluntatem & operationem & dominationem videmus dignitatis æqualitate ostensas. Deus enim verbum, assumens quem prædestinauit hominem per potestatis rationem ad eum, non est secretus propter præstitum affectum.

Seuerus hæreticus.

* homicidæ

Epiphanius.

Theodosij hæretici Alexandriæ, de tomo ab eodem scripto Theodoræ Augustę: Reliquum est, vt vna sit operatio ex vtrisque deifica, quoniam & vnius esse & eiusdem dicimus DEO decibilia omnia, atq; irrepræhensibiles passiones. Et post pauca: Et vnam esse eandemque vnius Domini nostri IESV Christi, & DEO dignam sapientiam, scientiamque omnium, & cogitationem secundùm vtrunque, id est, secundùm eius diuinitatem, & secundùm eius humanitatem, quia & vnam operationem confitemur DEO dignam, sicut superiùs dictum est. Et iterùm: DEO digna autem eius operatione vna existente, necessè est & inseparatam eam esse, atq; indiuisam. Et iterùm: Proprias sibi faciens, quæ eius sunt, id est, quæ carnis sunt, faciensque in ea suæ naturæ operationem. Facere verò in ea, quid est, nisi locupletari per vnitatem verbi eius DEO digna operatione, quæ inconfusè atque incommutabiliter vnitam ei animatamque carnem demonstrat? Eccè, pijssime domine fili, sanctorum patrum testimonijs tanquàm radijs spiritalibus Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ doctrina illustrata est, & hæreticæ prauitatis tenebræ, quæ errorem imitantibus obiecerunt, reuelatæ sunt. Nunc necessè est, vt noui dogmatis intétio quosnam sequuta est, & quorum doctorum authoritate fulcit, annotemus. Cyrus Alexandrinus in septimo definitionum eius cap. ad locum, Et eúdem vnum Christum, & vnum filium, operantem DEO decibilia & humana vna Deiuirili operatione, secundùm beatum Dionysium. Item Theodori quondàm episcopi Pharanitani, ex rescripto ad Sergium episcopum Arsenoité, ad locum: Et propterea vna operatio totius, sicut vnius eiusdemque saluatoris nostri hæc omnia sunt. Item Sergij Constantinopolitani ex rescripto ad Cyrum Alexandrinum: Asseruistis autem (quoniam bonum est, & ipsis sacris vestris vti vocibus) vt vnum eundemque Christum operari DEO decibilia & humana vna operatione, & hæc piè nimisque subtiliter exposuistis. Et in constructione ectheseos & in alijs, vnam voluntatem, & omnem diuinam humanamq; operationem habere Dominum nostrum IESVM Christum significat. Nec vnam tamen, nec duas operationes debere dici permittit. Quod & in alijs cum interdictione, depositione, & excommunicatione sententialiter asserit Pyrrhus: in dogmatico tomo & confirmatione Ectheseos, vnam voluntatem confitetur in Christo: & postmodùm in libello fidei, quem in confessione beati Petri Apostolorum principis obtulit, duas voluntates & duas operationes naturales confitetur in vno Domino nostro Iesu Christo, in quo * & testimonijs sanctorum patrum ità se orthodoxæ fidei veritatem habere confirmat. Paulus quoquè huius successor, in epistola ad Apostolicæ memorię Theodorum papam, nostræ humilitatis prædecessorem, vnam voluntatem Christum habere confitetur. Et idem in constructione Typi cum interdictione, depositione & excommunicatione, neque vnam neq; duas voluntates aut operationes asserit dici debere in vno Domino nostro IESV Christo. Petrus eius successor ad sanctę memoriæ Vitalianum papam scribens, & vnam & duas voluntates, & vnam & duas operationes in dispensatione incarnationis magni DEI & Saluatoris sapere se profitetur. Quis, quæso, non compungatur, mansuetissime atque clementissime principum, & humanæ vitæ ancipites laqueos tremens consideret, atq; cum interno gemitu DEVM, qui est fons misericordiæ, deprecetur erui se ab inimici insidijs, ad deceptionem humanę mentis vndiquè circumpositis, cernés hos, qui se de summitate scientiæ prædicabiles æstimabant, hæretici erroris laqueos incidisse, nec in ipso errore esse constantes, sed semper instabiles?

Theodosius hæreticus.

Cyrus Alexandrinus.

Theodorus Pharanitanus.

Sergius Constantinopol.

Pyrrhus Constantinopol.

* ex

Paulus Cõstantinop.

Petrus Cõstantinop.

Hæretici varij & incõstantes.

biles? quandoquidem Sergius in alijs & in alijs scriptis, vnam voluntatē & vnam operationem Dominum Iesum Christum habere prædicat: & in Ecthesi omnem diuinā & vnam humanam operationem vnius esse Christi pronunciat, & subsequenter econtrariò affirmat, vnam operationem à quibusdam patribus esse dictam in Christo, duas autem operationes à nullo: nec vnam tamen operationem, nec duas, definit debere dici in vno Domino nostro Iesu Christo. Itemque Pyrrhus in cōfirmatione Typi, & in alijs pro Cyro Alexandrino satisfaciens, vnam voluntatem & vnam operationem intelligere se demonstrat. Et in scriptis ad sanctæ memoriæ Ioannem papam, vnam voluntatem, & vnam operationem Dominum nostrum Iesum Christum habere confirmat. Et idem ipse in libello fidei, cum sanctorum patrum testimonijs duas naturales voluntates habere cōprobat Dominum Saluatorem. Itemq; Paulus eius successor, in epistola ad Theodorum Apostolicæ memoriæ papam, vnam voluntatem habere Christum pronunciat. Et idem ipse in compositione Typi, nec vnam nec duas debere dici voluntates aut operationes statuit. Petrus quoquè, & vnam, & duas voluntates & operationes in dispēsatione incarnationis Saluatoris nostri Iesu Christi sapere se protestatur: & vnusquisque eorum aliter asserentes condemnat, excommunicatq;, atque de numero Ecclesię proijcit. Attendat igitur à Deo institutum vestræ clementiæ fastigium interno discretionis illius oculo, quem ad dispensandum populos Christianos, diuina gratia illustrante, percipere meruit, quemnam talium doctorum sequēdum censeat populus Christianus, cuius horum doctrinam debeat amplecti, vt possit saluari, qui & omnes, & alterutrum vnusquisq; eorum condemnat, sicut variæ eorum & instabiles definitiones in scriptis adseuerant, modò vnam voluntatem & vnam operationem, modò nec vnam nec duas operatiōes, modò vnam voluntatem & operationem, & rursùm duas voluntates & duas operationes, itemq; vnam volūtatem & vnam operationem, & denuò nec vnam nec duas, & alius vnam & duas. Quis exæstuās, pijssimi domini, tantæ cæcitatis errores nō abominetur & caueat, si vtiquè saluari desiderat, & immaculatam suę fidei rectitudinem venienti Domino cupit offerre? Eximenda proindè, ac summis conatib⁹ cum Dei pręsidio liberāda est sancta Dei Ecclesia Christianissimi vestri imperij de talium doctorū erroribus, & Euangelicam atq; Apostolicā orthodoxę fidei rectitudinem, quę fundata est super firmam petram huius beati Petri Apostolorum principis Ecclesiæ, quæ eius gratia atque præsidio ab omni errore Matt. 16.

illibata permanet, omnis præsulum numerus ac sacerdotum, cleri ac populorū, vnanimiter ad placendum Deo, animamq; saluandam, veritatis formulam Apostolicæ traditionis nobiscum confiteatur & prædicet. Hæc autem nostræ humilimæ suggestioni innectere curauimus, afflicti atque incessabiliter ingementes de tantis Ecclesiæ sacerdotum erroribus, propria magis quærentium, quàm veritatem fidei statuere, & fraternæ admonitionis syncceritatem ad proprium contemptū pertinere censentium, non inuido (sicut Deus testis est) animo, neq; per elationem iactantiæ, neq; per contentionis aduersitatem, neq; inaniter eorum doctrinam cupientes repræhēdere, neque quamlibet quis suspicetur humanæ dilectionis arrogantiam, sed pro ipsius veritatis, in qua saluari nos confidimus, rectitudine, & pro ipsius puræ Euangelicæ confessionis regula, pro salute videlicet animarum, ac Reipublicæ Christianæ stabilitate, pro sospitate Romani imperij gubernacula dispensantiū meæ humilitatis Apostolicos prædecessores commonuisse, rogâsse, increpâsse, obsecrâsse, arguisse, & oēm modum exhortationis exercuisse, quatenùs medelam posset recens vulnus accipere. Nec post inoliti erroris diuturnitatem à commonitione siluerūt, sed semper hortati sunt ac contestati, & hoc ex fraterna charitate, nō per malitiam vel pertinaciam odiosam, (Absit, absit à corde Christiano, vt in alterius lapsum grassetur, cùm Dominus omnium doceat: Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur & viuat: qui gaudet super vnum pœnitentem magìs, quàm super nonagintanouem iustos: qui ad liberandam ouem perditam, suæ maiestatis inclinans potentiam, de cælis ad terras descendit:) sed expansis spiritalibus vlnis optantes atque exhortantes eos in orthodoxæ fidei vnanimitate remeantes amplecti, eorumque conuersionem ad integram orthodoxę fidei rectitudinem pręstolantes, quatenùs nostro consortio, immò beati Petri Apostoli, cuius (licèt indigni) ministerio fungimur, & traditionis formulam prædicamus, seipsos non facerent alienos; sed concorditer nobiscum immaculatam hostiam pro stabilitate fortissimi ac serenissimi imperij indesinenter Christum Dominum exorent. Credimus, pijssime rerum domine, nullam ambiguitatis caliginem remansisse, quæ ad discernendū possit obsistere, quos sequuti sunt noui dogmatis inuentores. Nā & suauitas spiritalis intelligentiæ, qua patrū redolent dicta, corā oculis constituta: & hæreticorū abominabilis fœtor, ab omnibus fidelibus aspernādus, innotuit. Et quia noui dogmatis inuentores, hęreticorū sectatores ostēsi sunt, & non sanctorum patrum pedissequi, nec

Ezec. 18. g
Luc. 15. a

nec hoc remansit incognitum. Igitur quātumcunquè suum colorare velit quisquam errorem, à luce veritatis arguitur, sicut & Apostolus gentium docet: Omne quod reuelatur, lumē est: quia veritas cōstans semper & eadem permanet, semper autem falsitas variatur, & sibijpsi, variando, approbatur ac redarguitur esse contraria. Ex hoc enim & sibijpsis aduersa docuisse, noui dogmatis inuentores ostensi sunt, quia euangelicæ atq; Apostolicæ fidei sectatores esse noluerunt. Quapropter, quia & veritas claruit Deo inspiratis vestræ pietatis obtutibus, & falsitas denotata, & qua digna est, abominationē consequuta: restat, vt à Deo coronatæ vestræ clementiæ pijs fauoribus victoriæ coronā redimita veritas fulgeat, & nouitatis error cum suis inuentoribus, & his quorum doctrinā sequuti sunt, propriæ præsumptionis pœnam exoluat, & de medio orthodoxorum antistitum pro suæ nouitatis hæretica prauitate pellantur, quā intra vnam sanctam Catholicam atq; Apostolicam Christi Ecclesiam conati sunt introducere, & indiuiduum atque illibatum corpus Ecclesiæ contagione prauitatis hæreticę maculare. Nec enim æquū est, vt nocentes innocētibus noceant, aut immunes aliorum delicta percellant, cùm & si in hoc seculo cōdemnatis parcatur, sicut ipsi quibus parcitur, nullum in Dei iudicio sentiūt parcendo beneficium, ità parcentibus non minimum ingerunt pro illicita compassione periculum. Hæc autē ideò Deum omnipotentem felicibus vestræ mansuetudinis ad emendandum credimus reseruâsse temporibus, vt locum & zelum ipsius Domini nostri Iesu Christi, qui vestrum imperium coronare dignatus est, facientes in terris, pro eius euangelica atque Apostolica veritate iustū iudicium proferatis: Quia dum humani generis redemptor atque saluator sit iniuriam passus, nunc vsque sustinuit, vestræque fortitudinis adspirauit imperio, vt eius fidei causam (sicut æquitas exigit, & sanctorum patrum, sacrarumque generalium quinque synodorum decreuit instructio) exequi dignemini, & redemptoris ac conregnatoris iniuriam de suę fidei contemptoribus per eius pręsidium vlciscamini, propheticum illud vaticinium cum imperiali clemētia magnanimiter adimplentes, quia rex & propheta Dauid ad DEVM loquitur: Zelus domûs tuæ, inquiens, comedit me. Vndè pro tali DEO placito zelo collaudatus, illam beatam vocem audire à creatore omnium meruit: Inuéni Dauid virum secundùm cor meum, qui faciat omnes voluntates meas. Cui & in psalmis pollicetur: Inuéni Dauid seruū meum, oleo sancto meo vnxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei, & brachium meū confortabit eum, vt cuius causam confla-

Ephes. 5.b

Psal. 68.

Actu. 13.

Psal. 88.

granti studio elaborat Christianæ clementiæ vestræ pijssimus principatus efficere remunerationis gratia, omnes actus fortissimi eorum imperij felices & prosperos faciat, qui in suis sacris Euangelijs repromittit, inquiens: Quærite primùm regnum DEI, & hæc omnia adijcientur vobis. Omnes enim ad quos sacrorum apicum peruenit notitia, & quia sic benigniter augustæ magnanimitatis vestræ mansuetudinis est demonstratus intentus, innumeras gratiarum actiones & incessabiles laudes, admirati de tanta clementię magnitudine, propagatori vestri fortissimi imperij persoluerunt: quia verè vt pijssimi & æquissimi principes, quæ DEI sunt, cum DEI timore dignati estis peragere, omnem immunitatem à nostra paruitate dirigendis personis polliciti. Et confidimus, quia quæ promisit vestra pia clementia, potens est & efficere, quatenus quod DEO à vestræ Christianitatis imperio religiosa humanitate deuotū est & promissum, nihilominùs eius auxiliante Omnipotentia impleatur. Vndè & laus ab omnibus nationibus Christianis, & perennis memoria, & frequens oratio pro sospitate, triumphalibus ac perfectis victorijs cōcedendis, ante CHRISTVM Dominum, cuius causa est, effundatur: quatenùs supernæ maiestatis terrore perculsæ gentium nationes, sub sceptris vestri robustissimi principatús humiliter colla prosternant, vt pijssimi vestri regni continuetur potentia, dum temporali imperio æterni regni succedit perennis felicitas. Nec enim poterit aliud simillimum inueniri, quod vestræ inuictissimæ fortitudinis diuinæ maiestati commendet clementiam, quàm vt repulsis à regula veritatis * erroribus, Euangelicæ atque Apostolicæ nostræ fidei vbiquè illustretur & prædicetur integritas. Propterea pijssimi & à DEO instructi DOMINI filijpsi hanc sacrarum scripturarum venerabilium synodorum spiritualium patrum irrepræhensibilem Apostolici dogmatis regulam, iuxta Euangelicam * eorum intelligentiam, per quam veritatis nobis formula, spiritu reserante, monstrata est, Constantinopolitanæ præsul Ecclesiæ tenere nobiscum ac prædicare delegerit, pax multa erit diligentibus nomen DEI, & vllum non remanebit dissensionis scandalum, & fiet, quod in Actibus Apostolorum, dum per gratiam sanctispiritûs populus ad cognitionem Christianitatis accesserit, omnibus nobis cor vnum & anima vna. Sin autem (quod porrò longè sit) nouitatem nupèr ab alijs introductam amplecti maluerit, & alienis à regula veritatis orthodoxæ atque Apostolicæ nostræ fidei sese irretire doctrinis, quam, vtpotè animabus noxiam, declinare, indesinen-

Matt. 6. d

* erratibus

* earum

Psal. 118.

Actu. 4. f

finenter ab Apostolicis meæ humilitatis prædecessoribus exhortati atq; cõmoniti, vsq; hactenùs distulerunt, ipse nouerit, quòd de tali cótemptu in diuino Christi examine satisfaciet apud iudicẽ omnium, qui in cælis est, cui & nosipsi pro suscepto verę prædicationis ministerio, vel præsumptione Christianæ religioni contraria, dum ad iudicandum aduenerit, reddituri sumus rationem: nobisq; (quod suppliciter exoro) liceat Apostolicam atq; Euãgelicam rectæ fidei regulam, vt ab exordio percepimus, inconcussè & liberè cum simplici puritate integram atque illibatam seruare. Proindè vestræ augustissimæ serenitati pro affectu ac reuerentia catholicæ atq; Apostolicę rectæ fidei, ab ipso conregnatore Christiani imperij Domino Iesu Christo, cuius veram confessionem intemeratã cupitis cõseruare, perfecta piorum laborum *reportabitur merces, quia nihil in aliquo neglectum est vel omissum à vestra à Deo coronata clementia, quod non possit salua integritate *vestræ fidei ad Ecclesiarum concordiam pertinere: quia iudex omnium Deus propositum mentis exquirit, & studium pietatis acceptat, qui causarum exitus, sicut expedire iudicat, & dispensat. Obsecro itaq; pijssime atq; clementissime Auguste, atque vnà cum mea exiguitate om̃is anima Christiana flexo genu suppliciter deprecatur, vt omnibus Deo placitis bonis, atq; admirandis imperialibus beneficijs, quę per eorum Deo acceptabile studium superna dignatio humano generi concedere dignata est, etiàm hoc ad reintegrationẽ perfectæ pietatis conregnatori Christo Domino * hostiam acceptabilem offerre iubeatis, verbũ impunitatis concedentes, & liberam loquendi facultatem vnicuiq; loqui volenti, & verbum impendere pro fide, quã credit & tenet, quatenus ab omnibus manifestissimè cognoscatur, quòd nullo terrore, nulla potestate, nulla comminatione vel auersione quisquam pro veritate Catholicæ atq; Apostolicæ fidei loqui volens, prohibitus aut repulsus est, quatenùs omnes vnanimiter pro tanto & tam inæstimabili bono per cunctum suæ vitæ spatium diuinam maiestatem glorificent, & pro incolumitate atque exaltatione fortissimi vestri imperij vnanimiter incessabiles CHRISTO Domino preces effundant. Et subscriptio: Pijssimorum dominorum imperium gratia superna custodiat, eisq; omnium gentium colla substernat.

*reputabitur

* veræ

* vt hostiã

EPISTOLA AGATHONIS & Romanæ synodi 125. episcoporum, quæ fuit velut instructio Legatorum, qui missi sunt ad synodum sextam celebrandam.

Superscriptio synodicæ suggestionis.

Pijssimis dominis, & serenissimis victorib⁹ ac triũphatoribus, dilectis filijs Dei & Domini nostri Iesu Christi, Constantino magno Imperatori, Heraclio & Tiberio Augustis, Agatho episcopus seruus seruorum Dei, cum vniuersis synodis subiacentibus concilio Apostolicæ sedis. Omnium bonorũ spes inesse prænoscitur, dum imperiale fastigiũ eius, à quo se coronatũ, & hominibus præstitutum ad salubriter gubernandum cognoscit, veram de eo confessionẽ, qua sola præ omnibus munerib⁹ delectatur, inquirit fideliter, & viuaciter amplecti desiderat. Et hoc Deo præstantissimũ munus est, à quo procedit omne quod bonum est: ad quẽ redigitur, quod de eius maiestate perceptũ est: cuius spiritu perstruente in mentis arcanis, & conualescente spiritali flagrãtia, piæ intentionis radij circũquaquè perlustrãt, & suauitatis odor de sacrificio cordis ascendit ad Dominum, qui tali munere complacatur. Vndè & in terrestribus felicitatem donet, & gẽtes subiuget vniuersas, quas ad veræ de se cognitionis confessionem adsciscat, quas subiectas Christiano imperio de potestate liberet tenebrarũ, vel felices faciat humiliatos, quos infeliciter exaltari ad eorum deiectionem permiserat. Quia verò, pijssime atque fortissime principum Auguste, vestræ pietatis cũ laude admiramur Deo dignum propositum, quod circa Apostolicam nostrã fidem habere dignamini, Deo secretiùs satisfaciente non verbis fluentibus, nec loquacitate fallaci, sed diuina sua gratia commonente, omnique ambiguitate sublata, desideratis cognoscere, quę veritas orthodoxæ & Apostolicæ fidei contineat: Omnes nos exigui ecclesiarum præsules, vestri Christiani imperij famuli, in septentrionalibus vel occiduis partibus constituti, licèt parui & simplices scientia, fide tamen per Dei gratiam stabiles, pro his quæ per diualem sacrã perceptã cognouimus, conregnanti ac dispensanti vobiscum conditori & dispensatori omniũ Deo exhilarati, pro huiusmodi pio proposito cum intimis cordis fletibus gratias reddere cœpim⁹, quòd tam laudabile, tam mirificum, tam saluberrimum, tam singulariter Deo præ omnibus terrenis sacrificijs acceptabile, tranquillitas vestra opus creditur concupisse, quod *multis quidem pietate & iustitia præditis regibus desideratum, paucissimis tamen raroq; ad effectũ Deo placitum, cum synceritate Apostolicę fidei perduci possibile demonstratum est. Credimus autem, quia quod paucis raroq; concessum est, à Deo coronato vestro imperio diuinitùs concedetur, & per ipsum Catholicæ atq; Apostolicæ veræ nostræ fidei

Iaco. 1.c

* à multis

dei splendidissimum in omnium mētibus emicet lumen, quod ex veri luminis fonte tanquàm de radio viuifici fulgoris, per ministros beatos Petrum & Paulum apostolorū principes, eorumq; discipulos & apostolicos successores, gradatim vsq; ad nostram paruitatem, dei opitulatione seruatū est, nulla hæretici erroris tetra caligine tenebratū, nec falsitatis nebulis confœdatū, nec intermixtis hæreticis prauitatib⁹ velut caliginosis nebulis perumbratū, immune atq; syncerū, & suis radijs perlustratū, pijssimis conatib⁹ cōseruare cupit vestrū à deo coronatum fastigiū. In hoc enim tam Apostolicæ sedis, quàq; nostri exigui famulatûs prædecessores vsq; hactenùs nō sinè periculis desudàrunt, nūc decretali cōmonitione cum Apostolicis pōtificibus consulentes, nūc synodali definitione, quæ veritatis regula cōtinebat, omnibus innotescentes: & terminos quos trāsgredi nefas est, vsq; ad animæ ipsius exitū cōstanter defendentes: non seducti blanditijs, nō periculis territi, vt illam in Euangelijs Domini nostri sententiam operibus demonstrarent, qua sen-
Marc. 8. d & Lu. 12. a tentialiter præcepit, dicens: Qui me cōfessus fuerit corā hominibus, & ego confitebor illum coram patre meo qui in cęlis est. & subsequenti pœna deterret, quia seueri-
Matt. 10. d ter comminatur: Qui me negauerit coram hominibus, negabo & ego eum corā patre meo qui in cælis est. Execratur enim vera cōfessio pietatis, iuxta diuersitates tempo-
* veritaté variari rum variari, sicut nec ipse * veritaté admit-
Malac. 3. b tit, de quo est ipsa vera cōfessio, qui dicit: Ego sum, & non sum mutatus. Igitur quia tranquillissimæ fortitudinis vestræ clemētia personas de episcopali numero dirigi iussit, vita atq; scientia omnium scripturarum præditas, de vitę quidē puritate, quanuis quisquam munditer vixerit, confidere tamen nō præsumit: perfecta verò scientia, si ad verę pietatis scientiam redigatur, * so-
* solius la est veritatis cognitio: si ad eloquentiam secularem, non æstimamus quenquam temporibus nostris reperiri posse, qui de summitate scientiæ glorietur: quandoquidem in nostris regionibus diuersarum gentium quotidiè æstuat furor, nunc confligendo, nunc discurrendo ac rapiendo. Vndè tota vita nostra solicitudinibus plena est, quos gentium manus circūdat, & de labore corporis victus est, eò quòd pristina ecclesiarū sustentatio paulatim per diuersas calamitates deficiendo succubuit. Et sola est nostra substantia fides nostra: cum qua nobis viuere summa est gloria: pro qua mori, lucrum æternum est. Hæc est perfecta nostra scientia, vt terminos Catholicæ atq; Apostolicæ fidei, quos vsq; hactenùs Apostoli-
Fides perpes sedis Apostolicæ. ca sedes nobiscū & tenet & tradit, tota mētis custodia cōseruemus, credentes in Deū patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium: & in filium eius vnigenitum, qui ante oīa secula ex eo natus est, verum deum de deo vero, lumen de lumine, natum, non factū, cōsubstantialem patri, id est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, quæ in cælo & quæ in terra: & in Spiritum sanctum, Dominum & viuificatoré, ex patre procedentem, (*Hunc locum deprauatum fuisse conquestus est Iulianus Cardinalis in ea disputatione, quam habuit contra Græcos in Concilio Florentino, & sublatam esse particulam, filioq;. Nec credendum est Latinos voluisse dissimulare ac tacere rem tanti momenti, negocio exigente in fidei professione. Et certè ab eiusmodi scriptorum deprauatione Græci non valdè abhorruerunt.*) cum patre & filio coadorandum & conglorificandum: Trinitatem in vnitate, & vnitatem in Trinitate: vnitaté quidem essentiæ, trinitatem verò personarum siue subsistentiarum, Deum patrem confitentes, Deum filium, Deum spiritumsanctum: non tres deos, sed vnum Deum, patrem & filium & Spiritumsanctum: nō triū nominum subsistentiam, sed trium subsistentiarum vnam substantiam: quorum vna essentia siue substātia vel natura, id est, vna Deitas, vna æternitas, vna potestas, vnū imperium, vna gloria, vna adoratio, vna essentialis eiusdē sanctæ & inseparabilis Trinitatis volūtas & operatio, quæ omnia cōdidit, dispensat & continet. Confitemur aūt vnum eiusdem sanctæ coessentialis Trinitatis deum verum, qui ante secula de patre natus est, in vltimis seculorū temporibus pro nobis nostraq; salute descēdisse de cęlis, & incarnatū de Spiritusancto & sancta, immaculata, semperq; virgine gloriosa Maria domina nostra, * verè & propriè Dei ge- * vera & propria
nitrice: secundùm carnem scilicet ex ea natum, & verè hominē factum, eundem Deū verum, eundemque hominem verum: Deū quidem ex Deo patre, hominem autem ex virgine matre incarnatū, ex ea carne animā habentē rationalē & intellectualē: consubstantialē eundē deo patri secūdùm deitatē, cōsubstantialēq; nobis eundē ipsum secūdùm humanitatē, & p oīa similē nobis absque solo peccato: crucifixū pro nobis sub Pōtio Pilato, passum, sepultūq;, & resurgētem, ascēdentē in cælos, sedentē ad dexteram patris, iterumq; venturum iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Vnū quippe eundemq; dñm nostrū Iesum Christū, filium dei vnigenitū, ex duabus & in duabus substātijs incōfusè, incōmutabiliter, indiuisè, inseparabiliter subsistere cognoscimus, nusquàm sublata differētia naturarū propter vnitatē, sed potiùs salua ꝓprietate vtriusq; naturæ in vnam personā, vnā subsistentiam concurrentē, nō in dualitatem personarū dispertitū vel diuisum, neq; vnam compositam naturam cōfusam: sed

sed vnum eundemq́, filium vnigenitum, Deum verbum Dominum nostrum Iesum Christum: neq; alium in alio, neque alium & alium, sed eundem ipsum in duabus naturis, id est, in Deitate & humanitate, & post subsistentialem adunationem cognoscimus: quia neq; verbum in carnis naturá conuersum est, neque caro in verbi naturam trásformata est: permãsit enim vtrũq;, quod naturaliter erat: differentiam quippe adunatarum in eo naturarum sola contemplatione discernimus, ex quibus incófusè, inseparabiliter, & incommutabiliter est compositus. Vnus enim*in vtrisque, & per vtraq;: quia simul sunt & altitudo Deitatis, & humilitas carnis, seruante vtraque natura etiàm post adunationem sinè defectu proprietatem suam, & operante vtraq; forma cum alterius cómunione quod proprium habet, verbo operantè quod verbi est, & carne exequẽte quod carnis est: quorum vnum coruscat miraculis, aliud succumbit iniurijs. Vndè consequenter, sicut duas naturas siue substantias, id est, Deitatem & humanitatem, inconfusè, indiuisè, incómutabiliter eum habere veraciter cófitemur: ità quoquè & duas naturales voluntates & duas naturales operationes habere, vtpotè perfectum Deum & perfectũ hominem, vnum eundemque ipsum Dominum Iesum Christum, pietatis nos regula instruit: quia hoc nos Apostolica atque Euangelica traditio, sanctorumq; patrum magisterium, quæ sancta Apostolica atque Catholica Ecclesia, & venerabiles synodi suscipiunt, instituisse monstrãtur. Ex quorum doctrinis hæc recolligentes, & breuitate perstrinximus. Hoc enim credimus, quod per traditionem Apostolicam accepimus, cuius authoritatem in omnibus sequimur: à qua & institutos hoc ipsum nostræ humilitatis præcessores cognouimus, quam & vsque ad finem seruari nobis siue per vitam, siue per mortem optamus. Hanc igitur meræ Catholicæ atq; Apostolicę cófessionis regulam, & sanctum concilium, quod in hanc Romanam vrbem seruilé vestri Christianissimi imperij sub Apostolicæ memoriæ Martino papa conuenit, prædicâsse synodicè ac constanter defendisse, omnes nos, *quisquis vbiquè est, humilimi Ecclesiarum Christi antistites, cognoscimus: in qua & nostræ paruitatis prædecessores conuenientes, Apostolicá confessionem, quam à principio perceperunt, etiàm synodali præconio prædicârunt, & absque cuiuspiam nouitatis errore citra ambiguitaté determinârunt. Pietatis itaq; zelo atq; amore veræ Apostolicæ cófessionis, vestræ serenitatis benignitas mota, ampliùs declarare*fastu regali & fomite multo magis fulgeat, elaborare procuret: cuius votum, quia ex Deo est, à Deo pficitur: vt & veritas adhuc in ancipiti positis clareat, & eã synceriter amplectétibus robur accrescat, & zizaniorum genimina spirituali falce, vt offensióis ac deceptióis occasio de medio Christi Ecclesiarũ tollatur, abscindantur. Quorum authores extiterunt Theodorus Pharanitanus, Cyrus Alexandrinus, Sergius, Pyrrhus & Paulus Cóstantinopolitani, vel quiqui eis cósentanei vsq; in finem demóstrati sunt, qui noui erroris authores, perfectæque dispensationi, qua saluati sumus, infesti, non solùm veræ cófessionis aduersarij, sed, vtpotè à via veritatis errantes, sibijpsis contraria docuerunt, aliter & aliter asserentes, & alterutrùm dogmata destruẽtes. Quod enim nulla veritate fundatum est, necessè est vt erroris inconstantia varietur. Nam vera fides immutari non poterit, nec aliter nunc, aliter postmodùm prædicari. Quia sit sermo vester, vt Apostolus docet, Est est, non nó: quod plus est, à malo est. Prætereà satisfaciendum est nostro exiguo famulatui apud serenissimorũ dominorum nostrorum clementiam, pro tarditate missarum ex Concilio nostro personarum, quas dirigi per suam augustissimá sacram vestrum pijssimum fastigium iussit. Primùm quidem, quòd numerosa multitudo nostrorum vsque ad Oceani regiones extenditur, cuius itineris longinquitas in multi temporis cursum protelatur. Sperabamus deindè de Britannia Theodorum consamulum atq; coepiscopum nostrum, magnæ insulæ Britanniæ archiepiscopum & philosophum, cum alijs qui ibidèm vsq; hactenùs demorantur, exindè ad nostram humilitatem coniungere, atque diuersos huius concilij episcopos in diuersis regionibus constitutos, ad generalitatem totius concilij seruilis nostra suggestio adunare, nè si tantùm pars quod agebatur, agnosceret, partem lateret: & maximè, quia in medio gentium tam Lógobardorum, quamq́; Sclauorum, necnon Francorum, Gallorum atq; Gothorum seu Britannorum, plurimi consamulorum nostrorum esse noscuntur, qui & de hoc curiosè satagere non desistunt, vt cognoscant quid in causa Apostolicæ fidei peragatur: qui quantùm prodesse possunt, dum in cósonantia fidei nobiscum tenentur, nobisq́; cócorditer sentiunt: tantùm, quod absit, si quid scandali in fidei capitulo patiantur, inueniuntur infesti atq; contrarij. Nos autem, licèt humilimi, summis viribꝰ enitimur, vt Christiani vestri imperij Respublica, in qua beati Petri Apostolorum principis sedes fundata est, cuius authoritatem omnes Christianæ nobiscum nationes venerantur & colunt, per ipsius beati Petri Apostoli reuerentiá omnium gentium sublimior esse monstretur. Personas autem de nostræ humilitatis ordine præuidimus dirigere ad vestræ à Deo

Margin notes: *ex — Leo papa episto. 10. — *quicunque — *eam, & vt — Nec hic fit mentio Honorij. — a Cor. 1. c Matt. 5. f Iac. 5. e

Deo protegendæ fortitudinis vestigia, quæ omnium nostrûm, id est, vniuersorum per Septentrionales vel Occiduas regiones episcoporum suggestionem, in qua & Apostolicæ nostræ fidei confessionem prælibauimus, offerre debeant, non tamen tanquàm de incertis contendere, sed vt certa atq; immutabilia compendiosa definitione proferre: simpliciter obsecrantes, vt à Deo coronato vestro imperio fauente, hæc eadé omnibus prædicari, atque apud omnes obtinere iubeatis, vt Deus, qui veritatem & iustitiam diligit, omnia prospera vestræ serenissimæ benignitatis temporibus donet, in quibus Apostolicæ prędicatiöis pietatis veritas fulgeat, meliori ac prospero successu eorū fortissimæ tranquillitatis imperium lætari de hostium subiectione concedens. Suscipere itaq; dignamini, pijssimi principum, à nostra humilitate directos episcopos, cum reliquis ecclesiastici ordinis viris atq; religiosis seruis Dei, cum solitæ tranquillitatis clementia, quatenùs ex ipsorū testimonio cum gratiarum actione in propria remeantium, apud omnes nationes laus clementiæ vestrę crebrescat: sicut magni illius Constantini, cuius post obitum laudabilis fama nihilominùs viget, cuius insigne non tantùm potestatis est, sed pietatis: cum quo illud sacratissimum concilium trecentorum decem & octo antistitum in Nicena ciuitate, in defensione consubstantialis Trinitatis conuenit. Et sicut Theodosij magni, cuius inter alias eius virtutes singularis pietas prædicatur: quo adnitente, per sanctispiritûs gratiā centum quinquaginta patrum sentētia, qui eis inspirabat, Spiritussanctus consubstantialis patri & filio prædicatus est. Et sicut egregij veritatis amatoris Martiani principis, qui & primum concilium Ephesinum, vtpotè catholicā & Apostolicam fidem prędicans, à sancta Chalcedonēn synodo suscipi fecit, & errores qui accreuerant, de DEI Ecclesia repulit, sacrum illum Tomum amplexus Apostolici viri papæ Leonis, quem B. Petrus Apostolus verbis eius ediderat. Et sicut extremi quidem, præstantissimi tamé omniū, magni illius Iustiniani, cuius vt virtus, ità & pietas omnia in meliorem ordiné restaurauit: cuius instar fortissimę vestræ clementiæ principatus, virtutis quidem conatibus Rempublicam Christianam tuetur, & restaurat in melius, pietatisq; studijs catholicæ succurrit Ecclesiæ, vt in vnitate veræ ac Apostolicæ confessionis perfectiùs copuletur, quam nunc vsq; nobiscum sancta Romana seruat Ecclesia, quatenùs synceræ pietatis arcanum, tuba clariùs per totum orbé prædicetur: & vbi huius veræ confessionis synceritas pij vestri imperij fauoribus obtinet, laus simul ac meritum serenissimi vestri imperij prædicetur, vt cùm pietatis laudibus, etiàm regni eorum Deō annuente dilatentur insignia, quosq; veræ pietatis inuitat confessio, impietatis fortitudo possideat. Nam & nos (licèt indigni) Dei clementiā deprecamur, vt sine aliquo lapsu vsque ad ipsius vitę terminum, immaculatam nos seruare ac prædicare cōcedat, & per eam in suo conspectu gloriari. Quia etsi seculi sapientiam & inanem fallaciam (vt beatus Paulus Apostolus dicit) penitùs ignoramus, veræ tamen prædicationis normam simplici veritatè docemus atque defendimus: quia non verborum pompas habere cupimus, vt contentionibus occupemur: nec enim licet in angustijs nobis degētibus: sed qui conuerti ad veritatem voluerit, rectæ nostræ fidei ordinem cū simplicitate cordis, verborumq; lenitate proferimus. Saluare enim per Apostolicæ confessionis, commissas nobis diuina dignatiōe animas magis cupimus, quàm per verbosam loquacitatem in errorem audientes immittere. Quicunque proindè sacerdotum hæc, quæ in hac nostræ humilitatis confessione continentur, nobiscum synceriter prædicare desiderant, vt nostræ Apostolicæ fidei concordes, vt consacerdotes, vt comministros eiusdem fidei, & (vt simpliciter dicamus) vt spiritales fratres & coepiscopos nostros suscipimus. Qui verò hæc confiteri noluerint, vt infestos Catholicæ atque Apostolicæ confessioni, perpetuæ condemnationis reos esse censemus: nec aliquandò tales in nostræ humilitatis collegio, nisi correctos, suscipere patimur. Nec transgredi nos quisquam eorum arbitretur, quod à prædecessoribus nostris percepimus. Prætereà gaudium magnum erit in cælo & in terra, si vestra benignissima pietate mediante, hæc conregnator vester omnipotens Deus ad effectum perduxerit, vt cælum iocundetur, exultet & terra, dum pax multa fit diligentibus veritatem, & non est eis scandalum, & auferatur de domo Dei abominatio scandali, quæ erit ad ruinam multorum inconstātium vel simplicium, vt sit vna fides, vnum os & labium, vna apud omnes Apostolicæ prædicationis confessio, dum omnes vnanimes loquentur magnalia Dei: quam vestræ serenissimæ felicitatis temporibus misericors Deus concedere dignabitur, dum dissipata, in ædificationem Ecclesiæ Dei construuntur: segregata, in compagine veritatis cōueniunt: dissociata, in charitatem Apostolicæ fidei copulātur: dispersa, in vnitate continente Apostolicam veritatem concurrunt, vt cōcorditer nobiscum omnes hoc bonum operantes, Dei maiestatem valeant fideliter obsecrare pro longæuitate atq; perfecta prosperitate vestræ fortitudinis imperio diuinitùs * condenda, vt eorum inuictissimæ mansuetudinis laboribus congregentur ex gentibus, ad confitendum nomini sancto eius, & gloriandum in laude veræ eius confessionis, qui facit mirabilia

Côstātinus Magnus. Theodosius Martianus Iustinianus Colos. 2. b * cōcedenda

bilia magna solus, qui facit prodigia super
Psalm.145. terram, auferēs bella vsq; ad fines terræ, qui
Psalm.135. dispersa congregat, & congregata conseruat, qui tam pijss. principes super populum suum regnare præcepit, quem peruigili pietate & in uictis laboribus, Deo cooperante, custodiunt.

Et subscriptiones Episcoporum.

AGatho episcopus sanctæ Dei catholicæ atque Apostolicæ Ecclesiæ vrbis Romæ, huic suggestioni cum generalitate totius Apostolicæ sedis concilij, pro rectitudine Apostolicæ confessionis factę, (sicut superiùs continetur) consensi & subscripsi.

Andreas gratia Dei episcop⁹ sanctæ Ostiensis Ecclesiæ, in hanc suggestionem quam pro Apostolica nostra fide vnanimiter construximus, similiter subscripsi. Agnellus gratia Dei episcopus sanctæ Ecclesiæ Terracinensis prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem quam pro Apostolica nostra fide vnanimiter cōstruximus, similiter subscripsi. Agnellus gratia Dei episcopus sanctæ Fundanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc &c. Adeodatus gratia DEI episcopus sanctæ Formianæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem &c. Petrus gratia Dei episcopus sanctæ Cumanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc &c. Agnellus gratia Dei episcopus sanctæ Ecclesiæ Misenatæ prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem &c. Gaudiosius gratia Dei episcopus sanctæ Puteolanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc &c. Stephanus gratia Dei episcopus sanctæ Locrensis Ecclesiæ, in hanc suggestionem &c. Agnellus humilis episcopus sanctæ Neapolitanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in
*Aurelianus hanc suggestionem &c. * Aurelius humilis episcopus sanctæ Nolanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc &c. Barbatus gratia Dei episcopus sanctæ Beneuentanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem &c. Decorosus gratia Dei episcopus sanctæ Ecclesiæ Capuanæ prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem &c. Iulianus indignus episcopus sanctæ Consentinæ Ecclesiæ prouinciæ Brutiorum, in hanc suggestionem &c. Ioannes gratia Dei episcopus sanctę Hydruntinæ Ecclesię prouinciæ Brutiorum, in hanc suggestionem &c. Germanus humilis episcopus sanctæ Tarentinæ Ecclesiæ prouinciæ Calabriæ, in hanc suggestionem &c. Theophanius humilis episcopus sanctæ Thurinæ Ecclesiæ prouinciæ Calabriæ, in hanc &c. Petrus humilis episcopus sanctæ Cortonensis ecclesiæ prouinciæ Brutiorum, in hanc suggestionem &c. Paulus humilis episcopus san-
*Scyllanæ ctæ * Scyllacinæ ecclesiæ prouinciæ Brutiorum, in hanc suggestionem &c. Georgius
*Taurianię humilis episcopus sanctæ * Taurianæ ecclesiæ prouinciæ Calabriæ, in hanc suggestionem &c. Theodorus humilis episcopus S.
Tropeianæ ecclesiæ prouinciæ Calabriæ, in * Tropianæ
hanc suggestionem &c. Abundantius humilis episcopus Tempsanæ ecclesiæ prouinciæ Brutiorum, in hanc suggestionem &c. Hyacinthus humilis episcopus sanctæ Surrentinæ ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem &c. Placentius humilis episcopus sanctę Veliternensis ecclesię prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionē &c. Iuuenalis humilis episcopus S. Albanensis ecclesiæ, in hanc sug. &c. Vitus humilis episcopus S. Syluæ candidæ ecclesiæ, in hanc suggestionem &c. Paulus humilis episcop.
sanctæ * Numentanæ ecclesiæ, in hanc sug- *Nomētanę
gest. &c. Ioannes humilis episcopus S. Portuensis ecclesię, in hanc &c. Stephanus humilis episcopus sanctæ Prænestinæ ecclesię, in hanc &c. Felix exiguus episcopus sanctę Spoletanæ ecclesiæ, in hanc suggestionem
&c. * Honestus exiguus episcopus sanctæ * Honorat
Esinatis ecclesiæ, in hanc &c. Felix exiguus episcopus sanctæ Camerinæ ecclesiæ, in hanc &c. Florus exiguus episcopus sanctæ Fulginatis ecclesię, in hanc &c. Decentius exiguus episcopus sanctę Foroflaminiensis ecclesiæ, in hanc &c. Ioannes exiguus episcopus sanctæ Nursinæ ecclesiæ, in hanc &c. Felix exiguus episcop. ecclesiæ S.
* Asculanensis, in hanc &c. Adrianus exi- *Esculanensis,
guus episcopus sanctæ Reatinæ ecclesiæ, in hanc &c. Florus exiguus episcopus sanctæ
Furconiæ ecclesiæ, in hanc &c. Clarentius *Furconensi
episcopus sanctæ ecclesiæ Balnensis, in hanc &c. Orestes exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Vibonensis, in hanc &c. Theodosius exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Syracusanæ prouinciæ Siciliæ, in hanc &c. Benedictus episcopus sanctæ ecclesiæ Messanensis prouinciæ Siciliæ, in hanc &c. Ioannes exiguus episcopus sanctæ Ecclesiæ
* Thermitanæ prouinciæ Siciliæ, in hanc * Thermē
&c. Ioannes exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Mylanæ prouinciæ Siciliæ, in hanc suggestionem &c. Petrus exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Taurominitanæ prouinciæ Siciliæ, in hanc &c. Iulianus exiguus episcopus ecclesię Catanensis prouinciæ Siciliæ, in hanc &c. Georgius exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Triocletanæ prouinciæ Siciliæ, in hanc &c. Georgius exiguus episcopus sanctæ Agrigentinę ecclesię prouinciæ Siciliæ, in hanc &c. Adeodatus humilis episcopus sanctæ ecclesiæ Leucorum, legatus venerabilis synodi per Galliarum prouincias constitutæ, in hanc suggestionem &c. Vuilfridus humilis episcopus sanctæ ecclesiæ Eboracenæ insulæ Britanniæ, legatus venerabilis synodi per Britanniam constitutæ, in hanc suggestionem &c. Mauricius humilis episcopus sanctæ Tiburtinæ ecclesię, in hanc suggestionem &c.

Felix humilis episcopus Arelatensis Ecclesiæ, legatus venerabilis synodi per Galliarum prouincias constitutæ, in hanc suggestionem &c. Taurinus indignus diaconus sanctæ Ecclesiæ Telonensis, legatus venerabilis synodi per Galliarum prouincias constitutæ, in hanc suggestionem &c. Mansuetus Dei gratia Episcopus sanctæ Mediolanensis ecclesiæ, in hanc suggestionem &c. Ioannes indignus Episcopus sanctæ ecclesiæ Bergomatis, in hanc suggestionem &c.

Donatus episcopus sanctæ Ecclesiæ Laudensis, in hanc suggestionem &c. Anastasius episcopus sanctæ ecclesiæ Ticinensis, in hanc suggestionem &c. Valentinus Episcopus sanctæ ecclesiæ Aquensis, in hanc suggestionem &c. Desiderius episcopus sanctæ ecclesiæ Cremonensis, in hanc suggestionem &c. Gratianus episcopus sanctæ ecclesiæ Nouariensis, in hanc suggestionem &c. Desiderius Episcopus sanctæ ecclesiæ Eporediensis, in hanc suggestionem &c.

Ioannes episcopus sanctæ ecclesiæ Genuensis, in hanc suggestionem &c. Deusdedit episcopus sanctæ Ecclesiæ * , in hanc suggestionem &c. * Audacis episcopus sanctæ Ecclesiæ Dertonensis, in hanc suggestionem &c. Benenatus Episcopus sanctæ ecclesiæ Astensis, in hanc suggestionem &c. Benedictus humilis Episcopus sanctæ ecclesiæ Valuensis, in hanc suggestionem &c. Bonus episcopus sanctæ ecclesiæ Albingaunensis, in hanc suggestionem &c. Theodorus humilis Episcopus sanctæ Ecclesiæ Vercellensis, in hanc suggestionem quam ꝑ &c. Rusticus humilis Episcopus sanctæ ecclesiæ Taurinatis, in hanc suggestionem &c. Ioannes episcopus sanctæ ecclesiæ Vintimiliensis, in hanc suggestionem &c. Seuerus humilis episcopus sanctæ ecclesiæ Lunensis, in hanc &c. Eleutherius episcopus sanctæ ecclesiæ Lucensis, in hanc suggestionem &c.

Maurianus episcopus sanctæ ecclesiæ Pisanæ, in hanc suggestionem &c. Serenus episcopus sanctæ ecclesiæ Populoniensis, in hanc &c. similiter subscripsi. Reparatus exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Florentinæ, in hanc suggestionem &c. Valeria- *Rusellinæ nus episcopus sanctæ ecclesiæ *Rosellensis, in hanc suggestionem &c. Cyprianus episcopus sanctæ ecclesiæ Aretinæ, in hanc suggestionem &c. Vitalianus episcopus sanctæ ecclesiæ Senensis, in hanc suggestionem &c. Martianus episcopus sanctæ ecclesiæ Volaterranæ, in hanc suggestionem &c.

*Volsinen̄ Agnellus episcopus sanctæ ecclesiæ *Vulsiniensis Siciliæ, in hanc suggestionem &c.

Custoditus humilis episcopus sanctæ ecclesiæ Castroualentanæ, in hanc suggestionem &c. Theodorus episcopus sanctæ ecclesiæ Clusinæ, in hanc suggestionem &c.

Vitalianus episcopus sanctæ ecclesiæ Tusculanen̄, in hanc suggestionem &c. Mauricius episcopus sanctæ ecclesiæ Anagninę, in hanc suggestionem &c. Saturninus episcopus sanctę ecclesiæ Aletrinæ, in hanc &c. Valerianus episcopus sanctæ * Rosanæ ec- *Rossanen̄ clesiæ, in hanc &c. Gaudiosus humilis episcopus sanctæ ecclesiæ Signinæ, in hanc &c. Agatho episcopus sanctæ ecclesiæ Aquileiensis prouinciæ Istriæ, in hanc &c. Cyriacus episcopus sanctæ ecclesiæ Polēsis Istrię, in hanc &c. Aurelianus Episcopus sanctę ecclesiæ Parentinæ prouincię Istriæ, in hanc suggestionem &c. Vrsinus episcopus sanctæ ecclesiæ Ceneten̄ prouinciæ Istriæ, in hanc suggestionem &c. Andreas episcopus sanctæ ecclesię * Veientanæ prouinciæ *Veglen̄ Istriæ, in hanc suggestionem &c. Gaudentius episcopus sanctæ ecclesię Tergestinæ prouincię Istriæ, in hanc suggestionem &c. Benenatus episcopus sanctæ ecclesię Opitergien̄ prouinciæ Istriæ, in hanc &c. Vrsinianus episcopus sanctæ ecclesiæ * Pa- *Pucinanæ duanæ prouinciæ Istriæ, in hanc &c. Paulus episcopus sanctæ ecclesiæ Patauinæ prouinciæ Istriæ, in hanc &c. Paulus episco- *Alsien̄ pus sanctæ ecclesiæ * Altinensis prouinciæ *Altien̄ Pentapolis, in hanc &c. Beatus episcopus sanctę ecclesiæ Pisaurensis prouinciæ Pentapolis, in hanc suggestionem &c. Dominicus episcopus sanctę Fanēsis ecclesię prouinciæ Pentapolis, in hanc suggestionē &c. Adrianus episcopus sanctę ecclesię Numanatis prouinciæ Pentapolis, in hanc sug. &c. Ioannes Episcopus sanctæ ecclesiæ Auximatis prouinciæ Pentapolis, in hanc &c. Ioannes episcopus sanctę ecclesiæ Anconitanæ prouincię Pentapolis, in hanc sug. &c. Benenatus episcopus sanctæ ecclesię Perusinę prouinciæ * Tusciæ, in hanc sugg. &c. *Pētapolis. Bonifacius episcopus sanctæ ecclesiæ Tudertinæ prouincię Tuscię, in hanc &c. Amator Episcopus sanctæ ecclesiæ Bleranæ prouinciæ Tusciæ, in hanc suggestionem &c. Gratiosus episcopus sanctæ ecclesię Sutrinę prouinciæ Tusciæ, in hanc suggestionem &c. Exhilaratus episcopus sanctæ ecclesię Metauren̄ prouinciæ Istriæ, in hanc suggestionem &c. Theodorus episcopus sanctæ ecclesiæ Nepesinæ prouinciæ Tusciæ, in hanc sugg. &c. Ioannes episcopus sanctæ ecclesię * Salernitanę prouincię Tuscię, in *Falernitanæ hanc suggestiouem &c. Theodorus Episcopus sanctæ ecclesiæ Amerinę prouinciæ Tusciæ, in hanc suggestionem &c. Barbatianus episcopus sanctæ ecclesię Polimartiensis prouincię Tusciæ, in hanc sugg. &c. Deusdedit episcopus sanctæ ecclesię Narniensis prouinciæ Tuscię, in hanc sugg. &c. Theodorus exiguus episcopus sanctę ecclesiæ Rauennatis, in hanc suggestionem &c. Stephanus episcopus sanctæ ecclesię * Sara- *Sarnen̄ natis, in hanc suggestionem &c. Barbatus episcopus sanctę ecclesiæ Corneliensis, in hanc

hanc &c. Victor episcopus sanctæ ecclesiæ Bononiensis, in hanc suggestionem &c. Florus episcopus sanctæ ecclesiæ Cesenatis, in hanc suggestionem &c. Vitalis episcopus sanctæ ecclesiæ Fauentinæ, in hanc suggestionem &c. Iustinus episcopus sanctæ ecclesiæ Fidentinensis, in hanc suggest. &c.

Vincentius Episcopus sanctæ ecclesiæ Liuiensis, in hanc &c. Placentius episcopus sanctæ ecclesiæ Placentinæ, in hanc suggestionem &c. Mauricius Episcopus sanctæ ecclesiæ Rhegiensis, in hanc suggestionem &c. Petrus episcopus sanctæ ecclesiæ Mutinensis, in hanc suggestionem &c. Gratiosus episcopus sanctæ ecclesiæ Parmensis, in hanc suggestionem &c. Magnus episcopus sanctæ ecclesiæ Papiensis, in hanc suggestionem quam pro Apostolica nostra fide vnanimiter cõstruximus, similiter subscripsi. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sufficiunt, quæ hodierna die relecta sunt. Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, & qui cum eo sunt, in altero secretario testimonia patrum quæ iam polliciti sunt, proferant.

ACTIO QVINTA.

IN nomine Domini Iesu Christi Dei & Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis serenissimis nostris dominis Flauijs, Constantino quidem pijssimo & a Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore anno vigesimoseptimo, & post consulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus, anno vigesimo secundo, septima die mensis Decembris, indictione nona: Præsidente eodem pijssimo & Christo amabili magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus: Et ex eius iussione à Deo instructæ serenitatis, * presentibus & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite Imperialis obsequij, & substratego exercitûs Thraciæ, Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore Imperialis domûs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente comitis Imperialis excubiti, Ioãne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso excõsule & dispositore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico Imperialis mensæ.

*præsidentibus

Conueniente autem sancta atque vniuersali Synodo, quæ per Imperialem sanctionem congregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum præsentantibus sanctissimi ac beatissimi antiquæ Romæ Agathonis papæ, & Georgio venerabili atque sanctissimo magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ Episcopo, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnę ciuitatis, & Macario venerabili Archiepiscopo Theopoleos Antiochię, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij throni Hierosolymorum, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio Episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne Episcopo ciuitatis Rhegitanę, locum agentibus centum vigintiquinq; religiosorum episcoporum, quod circa antiquam Romam est concilij, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum Imperatorem Constantinum: & Theodoro religioso presbytero, & vicario Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Basilio Episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio episcopo Cyzici, Petro Episcopo Nicomediæ, Photio Episcopo Niceę, Ioanne Episcopo Chalcedonę, Sisinnio Episcopo Hierapoleos Phrygię, Macrobio Episcopo Seleucię Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Gregorio episcopo Mitylenæ, Georgio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chij, Georgio episcopo *Camulianorum, Antonio episcopo Hypepæ, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Theodoro episcopo Meletinę, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo *Iustinianopoleos Gordi, Theodoro episcopo Verissæ, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tij, * Domitio Episcopo Pruliados, Salomone Episcopo *Claneî, Ioanne episcopo Myndi, Georgio episcopo Coenli, *Georgio episcopo *Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino Episcopo Dalisandi, Theodoro Episcopo Olbis, Theophane presbytero & Abbate venerabilis monasterij Siciliæ, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, positi similiter in antiqua Roma, Anastasio presbytero & monacho Oratoriorum venerabilis patriarchij Constantinopolitanæ ciuitatis, Stephano presbytero & monacho discipulo Macarij venerabilis Archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ. Residentibus

*Camelanorum,
*Iustinopolis Gordiæ come
*Dometio
*Cleonæ
*Gregorio
*Candanæ

bus quoq; gloriosis patricijs & consulibus, ex latere pijssimi & Christo dilecti magni Imperatoris Constantini. Et ex parte quidem eius læua sedentibus venerabilibus loci seruatoribus sanctissimi Archiepiscopi antiquæ Romæ Agathonis, & qui cum eis erant Deo amabiles episcopi. A latere autẽ eius dextero similiter sedentibus Georgio sanctissimo archiepiscopo magnæ Cõstantinopoleos nouæ Romæ, & Macario venerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & qui cum eo erant Deo amabilibus episcopis, propositis in medio sacrosanctis Euangelijs Christi Dei nostri, Paulus magnificus à secretis & imperialis secretarius, dixit:

Cognitionem habet vestra à Deo instructa pietas, quòd in anteriore conuentu, secundùm postulationem Georgij sanctissimi archiepiscopi à Deo conseruandæ regiæ vrbis, eiusq; synodi, lectio facta est duarum suggestionum, directarum ad à Deo munitam vestram serenitatem, ab Agathone sanctissimo papa Apostolicę sedis antiquę Romæ, & ab eius synodo, & quòd interlocutio facta est ad Macarium venerabilem archiepiscopum Antiochenæ ciuitatis, & eos qui cum eo sunt, vt sanctorum ac probabilium patrũ, quæ dudùm promiserant, testimonia proferant, demonstrantia vnã voluntatẽ & vnam operationẽ in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri: & suggerimus ad quod placuerit.

Pijssimus Imperator Constantinus dixit: Edicãt Macarius Deo amabilis archiepiscopus & qui cum eo sunt Deo amabiles, si secundùm suam pollicitationẽ præparati occurrerunt. Macarius Deo amabilis archiepiscopus, & qui cum eo sunt, dixerunt: Etiàm domine mi. Eccè duos codices deportam⁹, in quibus deflorauimus diuersa testimonia sanctorum ac probabiliũ patrum. Et hęc iubetote relegi. Pijssimus Imperator Constantinus dixit: Prędicti codices suscipiantur, & secundùm ordinem horũ lectio fiat. Et accipiens Antiochus religiosus lector & notarius Georgij sanctissimi patriarchæ Constantinopoleos duos codices, relegit priorẽ codicem, continentẽ in superscriptiõe ità: Testimonia sanctorum patrũ, vnam Dñi nostri Iesu Christi voluntatẽ docentia, quę est etiã patris & spiritussancti. Et sequenter relegit oĩa testimonia, quę cõtinebantur in eodẽ codice. Similiter & oĩa quæ cõtinebantur in secũdo codice. Pijssimus Imperator Constantinus dixit: notitiã habemus modò prolatorum testimoniorũ à Macario Deo amabili archiepiscopo Antiochię, & qui cum eo sunt: sed si quidem alia testimonia volunt proferre, ad comprobationem promissæ ab eis vnius voluntatis, & vnius operationis in dispensatione Domini nostri Iesu Christi, in subsequenti hæc proferantur.

ACTIO SEXTA.

IN nomine Domini Iesu Christi Dei & saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis ac serenissimis nostris dominis Flauijs, Constantino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno Augusto & Imperatore anno 27. & post consulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis anno 13. Heraclio vero atque Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus anno 22, 12 die mensis Decembris, indictione nona. Præsidente eodem pijssimo & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus: & ex eius iussiõe à Deo instructæ serenitatis, pręsentibus & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite Imperialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio, & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio & curatore Imperialis domùs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, locum agente comitis Imperialis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto † gloriosissimo exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispensatore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule, & domestico Imperialis mensæ.

Conueniente autem sancta & vniuersali synodo, quæ per Imperialem sanctionem congregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono locum præsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ Agathonis, & Georgio venerabili & sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Macario venerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundântio Episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne Episcopo ciuitatis Rheginanæ, locum agentibus venerabilium centum vigintiquinque DEO amabilium episcoporum, quod circa antiquam Romam est concilij, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum Imperatorem Constantinum: & Theodoro religioso presbytero, & locum agente DEO amabilis archiepiscopi Rauennæ Theodõri, Basilio Episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro Episcopo Ephesi, Sisinnio Episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio Episcopo Cyzici,

Petro Epiſcopo Nicomediæ, Photio Epiſcopo Niceæ, Ioanne Epiſcopo Chalcedonæ, Siſinnio Epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Byziæ Thraciæ, Georgio Epiſcopo Mitylenæ, Georgio Epiſcopo Selymbriæ, Andrea Epiſcopo Methymnæ, Theognio Epiſcopo Chij, Georgio Epiſcopo * Camulianorum, Antonio Epiſcopo Hypepæ, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone Epiſcopo Cinnæ, Ioanne epiſcopo Daſcylij, Theodoro epiſcopo * Iuſtinianopoleos Gordi, Theodoro Epiſcopo Veriſæ, Stephano Epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino Epiſcopo Tij, * Domitio Epiſcopo Pruſiados, Salomone Epiſcopo * Claneu, Ioanne Epiſcopo Myndi, Georgio Epiſcopo Coenſi, Georgio Epiſcopo * Cantani, Ioanne Epiſcopo Lappis, Eulalio Epiſcopo Cynopoleos, Conſtantino Epiſcopo Daliſandi, Theodoro Epiſcopo Olbis, Theophane presbytero & abbate venerabilis monaſterij Siciliȩ, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monaſterij Renati poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterij, quod cognominatur domus Arſitia, poſiti ſimiliter in antiqua Roma, Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum venerabilis patriarchij Conſtantinopolitani, Stephano presbytero & monacho diſcipulo Macarij venerabilis archiepiſcopi Theopoleos Antiochiæ. Reſidentibus quoquè glorioſiſſimis patricijs & conſulibus, & omnibus venerabilibus ac Deo amabilibus Epiſcopis ſecundùm ordinem in eodem Trulli ſecretario, propoſitis in medio ſanctis & immaculatis Euangelijs, Paulus magnificus à ſecretis & Imperialis ſecretarius, dixit:

*Camelonorum, *Iuſtinopolis Gordiu come *Dometio *Cleonæ *Candani

Nouit à deo inſtructa veſtrã pietas, quòd ſeptima die Decembris menſis interlocutio facta eſt ad Macarium præſulem Antiochiæ magnæ ciuitatis, & ad eos qui cum eo ſunt, ſi vtiq; habent alia teſtimonia, quæ concurrant propoſitionibus eorum, id eſt, de vna voluntate & operatione, hæc proferre: & ſuggerimus ad quod placuerit. Pijſſimus Imperator Cõſtantinus dixit: Proſequatur à Deo amabilis Macarius archiepiſcopus, & qui cum eo ſunt, ſi ſecundùm interlocutionem ad eos factam, debitè præparati aduenerunt. Macarius venerabilis archiepiſcopus Antiochiæ, & qui cum eo ſunt, dixerũt: Eccè domine, præ manibus gerimus & alterum codicillum, in quo continentur teſtimonia diuerſorum ſanctorum patrum, & hunc vobis iubentibus porrigimus ad legendum. Et accipiens Antiochus religioſus lector & notarius Georgij ſanctiſſimi patriarchæ Conſtantinopolis, relegit habentem in ſuperſcriptione: Sequentia teſtimoniorũ de volũtate. Et relegit ab initio vſq; in finẽ. Pijſſimus Imperator Conſtantinus dixit: Et horum ſciẽtiam accepimus. Si quidem vult pars Macarij DEO amabilis archiepiſcopi Antiochiæ aliud quid proferre ad ſtabilitatem eorum, quæ ab eo promiſſa ſunt, ediſſerat. Macarius archiepiſcopus Theopoleos Antiochiæ, & Stephanus presbyter monachus, eius diſcipulus, & qui cum eis ſunt, dixerunt: Sufficientes ſumus domine in his, quæ iam à nobis prolata ſunt, teſtimonijs ſanctorum ac probabilium patrum, & aliud proferre nolumus. Pijſſimus Imperator Conſtantinus dixit: Tres codices, qui prolati ſunt à parte venerabilis Macarij, ſigillẽtur tam à glorioſiſſimis iudicibus, quamq; à parte Apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, necnon & à parte ſanctæ ſedis huius ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ. Et ſigillati ſunt. Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, Ioannes venerabilis diaconus, qui locum præſentabant ſanctiſſimi papæ Apoſtolicæ Romanæ ſedis, & qui cum eis erant DEO amabiles epiſcopi, & religioſi clerici & monachi, dixerũt: Pijſſime Domine, adhuc aliquid de vna voluntate & vna operatione nõ oſtenderunt Macarius Deo amabilis archiepiſcopus Antiochiæ, & Stephanus eius diſcipulus, & Petrus Deo amabilis Epiſcopus Nicomediæ, & Salomon Deo amabilis epiſcopus * Clanei, in incarnationis diſpenſatione domini noſtri Ieſu Chriſti per teſtimonia ab eis ꝓlata. Sed & ipſa teſtimonia, quæ protulerunt coram veſtra pietate ac ſancta ſynodo, detruncauerunt: & quæ ad Trinitatis quidem attinent rationem de vna voluntate, pro incarnationis diſpenſatione Domini noſtri Ieſu Chriſti protulerũt: quæ verò conueniunt, & quæ propriè pro huiuſmodi incarnationis diſpenſatione Domini noſtri Ieſu Chriſti poſita ſunt, tam ſenſum quàm verba detruncauerũt. Vndè petimus veſtram pijſſimam fortitudinem, authenticos codices prolatorum ab eis paternorum teſtimoniorum proferri ex venerabili patriarchio huius regiȩ ciuitatis, & conferri cum codicibus ab eis oblatis, & demõſtramus q̃ ab eis in his facta eſt celatio. Præ manib⁹ igitur habentes codicem continentẽ plurima teſtimonia ſanctorum ac probabilium patrum, clarè oſtendentia duas naturales voluntates, & duas naturales operationes, inconfusè atq; indiuiſè in incarnationis diſpenſatione Domini noſtri Ieſu Chriſti veri Dei noſtri, necnon & prophanorum hæreticorum teſtimonia, inſinuantia vnam voluntatem & vnam operationem, quȩ conſonant cum dogmate ſuper vna voluntate & vna operatione Macarij Deo amabilis archiepiſcopi Antiochiæ, & eorum qui cum eo contradicunt, quæſumus, vt coram veſtra pietate hæc legantur. Pijſſimus Imperator Conſtantinus dixit: In ſubſequenti eorum prolatio fiat.

*Cleonæ

ACTIO SEPTIMA.

IN nomine Domini Iesu Christi Dei & saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis & serenissimis nostris dominis Flauijs, Constantino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore anno vigesimoseptimo, & post consulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruãdis eius fratribus anno vigesimosecundo, decimatertia die mensis Februarij, indictione nona: Præsidente eodem pijssimo & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus: & ex iussione eius à Deo instructę serenitatis, residentibus & audientibus Niceta glorioso excõsule patricio & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite Impialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso excõsule patricio, Paulo glorioso excõsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio & curatore Imperialis domus Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, locũ agente comitis Imperialis excubiti, Ioãne glorioso excõsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso excõsule, Thoma glorioso excõsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore Orientaliũ prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leõtio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ. Conueniente autem sancta ac vniuersali synodo, quæ per Imperialem sanctionem congregata est in hac à DEO conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum repræsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili & sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Macario venerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis sedis Hierosolymorum, Ioãne episcopo ciuitatis Portueñ, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum agentibus venerabilis, quod circa antiquam Romam est, centum vigintiquinq; Deo amabilium Episcoporum concilij, qui etiàm per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum principem Constantinum: & Theodoro religioso presbytero & monacho, locum seruante Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennę, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro Episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio Episcopo Cyzici. Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Nicęę, Ioanne episc. Chalcedonæ, Theodoro episc. Melitenæ, Sisinno episc. Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Georgio episcopo Mitylenæ, Sergio Episc. Selymbriæ, Andrea Episcopo Methymnæ, Theognio Episcopo Chij, Georgio Episc. *Camulianæ, Antonio episcopo Hypepæ, Genesio episcopo Anastasiapoleos, Platone episcopo Cinnæ, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo *Iustiniãopoleos Gordi, Theodoro Episcopo Verisæ, Stephano Episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tij, Domitio episcopo Prusiados, Salomone episcopo *Clanei, Ioanne episcopo Myndi, Georgio Episcopo Coensi, *Georgio episcopo *Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro Episcopo Olbis, Theophane presbytero & abbate venerabilis monasterij, quod appellatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod appellatur domus Arsitia, positi similiter in antiqua Roma, Anastasio presbytero & monacho Oratoriorum venerabilis patriarchij Constantinopoleos, Stephano presbytero & monacho discipulo Macarij archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ. Et residentibus gloriosissimis patricijs & consulibus, & omnibus venerabilibus & DEO amabilibus episcopis ex ordine in eodem secretario Trulli, propositis in medio sanctis & immaculatis Euangelijs, Paulus magnificus à secretis & Imperialis secretarius, dixit:

*Camelenorum.

*Iustinopolis Gordiu come

*Cleone

*Gregorio

*Candani

Meminit à Deo vestrum instructum imperium, quòd hesterno die polliciti sunt Theodor⁹ & Georgius DEO amabiles presbyteri, & Ioannes DEO valdè amabilis, diaconus, locum pręsentantes sanctissimi Papæ Apostolicæ Sedis antiquæ Romæ Agathonis, & qui cum eis sunt DEO amabiles episcopi & religiosi clerici & monachi, proferre testimõia sanctorum Patrum, luce clariùs prędicantia duas voluntates naturales, & duas operationes naturales in incarnationis dispensatione Domini nostri IESV Christi, veri DEI nostri, insupèr & prophanorum hæreticorum testimõia, manifestantia vnam voluntatem & vnam operatiõem: & suggerimus ad quod videtur.

Pijssimus imperator Constantinus dixit: Proferant, qui locum adimplent Agathonis sanctissimi Papæ vrbis Romanæ, memorata ab eis testimõia. Et protulerunt codicẽ suprascriptum ità: Testimonia sanctorum ac pro-ba-

babilium patrum, demonstrantia duas voluntates & duas operationes in Dño Deo & Saluatore nostro Iesu Christo. Quem accipiens Stephanus religiosus presbyter & monachus monasterij, quod cognominat domus Arsitia, vnus existens partis Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, relegit ab initio vsque ad finem, tam sanctorum ac probabilium testimõia, quamq; prophanorum hęreticorum. Pijssimus Imperator Constantinus dixit: Prolatorum nunc testimoniorũ atque relectorum ex parte sanctissimi Agathonis papæ vrbis Romanæ scientiam percipientibus nobis, edicant Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, & Ioannes venerabilis diaconus, si & alia proferre velint testimonia. Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, & Ioannes venerabilis diaconus dixerunt: Licèt & plura alia nobis idoneum est proferre testimonia: sed nè fastidium ingeramus à deo instructis vestris auribus, hæc sufficiunt nobis ad veritatem demonstrandam. Petimus autem à Deo firmatam vestram fortitudinem, interrogari Georgium sanctissimum archiepiscopum huius à Deo conseruandæ vestræ regiæ vrbis, & subiacẽtem ei synodum, necnon & Macarium archiepiscopum Antiochiæ ciuitatis, & subiectos ei Episcopos, si conuenit ei tenor relectarum duarum suggestionum, id est, Agathonis sanctissimi papæ Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, & cõcilij ei subiacentis. Georgius sanctissimus archiepiscopus Constantinopoleos, & Macarius sanctissimus archiepiscopus Antiochiæ, & qui cum eis erant, dixerunt: Pijssime domine, petimus vt exemplaria prædictarũ suggestionum percipiamus. *Recurrentes nanq; & conferentes testimonia, quæ in eis sunt sanctorum probabilium patrum, cum codicibus huius venerabilis patriarchij, in subsequenti competens dabimus responsum. Pijssimus imperator Constantinus dixit: Citra dilationem, quod postulatum est, fiat. Prolatus autem codicillus à præsentantibus locum sanctissimi papæ Romę sub signaculis tam gloriosissimorum iudicum, quamq; vtrarunq; partium, fiat ad instar codicillorum, qui à Macario Deo amabili archiepiscopo Antiochiæ oblati sunt. Et signatus est.

*requirentes

ACTIO OCTAVA.

IN nomine Domini Iesu Christi DEI atque Saluatoris nostri, imperantibus diuinissimis & serenissimis nostris dominis Flauijs, Cõstantino quidem pijssimo & à Deo decreto magno principe, ꝑpetuo Augusto & Imperatore anno vigesimo*octauo, & post consulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à Deo cõseruandis eius fratribus anno vigesimosecundo, septima die mensis Martij, indictiõe nona. Præsidente eodem pijssimo & Christi amatore magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus: & per iussionem eius à Deo instructæ serenitatis, pręsidentibus & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite Impialis obseqj, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio & curatore Imperialis domûs Hormisdę, Anastasio glorioso exconsule patricio, locum agente comitis Imperialis excubiti, Iohãne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore Orientaliũ ꝓuinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule, & domestico Imperialis mensę.

*septimo

Conueniente quoq; sancta ac vniuersali synodo, quę per Imperialem sanctionem congregata est in hac à Deo cõseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum repræsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ antiquę Romæ Agathonis, & Georgio venerabili & sanctissimo archiepiscopo huius magnę Constantinopoleos nouę Romę, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandrinæ magnę ciuitatis, & Macario venerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho & apocrisario Theodori venerabilis sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo ciuitatis Portueñ, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum agẽtibus venerabilis, quod circa antiquam Romam est, centum vigintiquinque Deo amabiliũ episcoporum concilij, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum principem Constantinum: & Theodoro religioso presbytero, & monacho, locum seruante Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauẽnę, Basilio episcopo ciuitatis Gortynę insulę Cretę, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleę Thracię, Georgio episcopo Cyzici, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Nicęę, Ioanne episcopo Chalcedonę, Theodoro episc. Meletinę, Sisinno episc. Hierapoleos Phrygię, Macrobio episc. Seleuciæ Isaurię, Georgio episcopo Byzię Thraciæ, Gregorio episcopo Mitylenæ, Sergio episc. Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episc. Chij, Georgio episc. *Camulianæ, Antonio episc. Hypepæ, Genesio episc. Anastasiopoleos, Platone episc. Cin-

*Camelenorum

*Iustinopolis Gordiu come
*Dometio
*Cleonæ
*Gregorio
*Candani

Cinnæ, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo *Iustiniapoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisæ, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Lógino episcopo Tij, Domitio episcopo Prusiados, Salomone episc. *Clanei, Ioanne episc. Myndi, Georgio episco. Coensi, *Georgio episc. Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episc. Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episc. Olbis, Theophane presbytero & abbate venerabilis monasterij, quod appellatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod appellatur domus Arsitia, positi similiter in antiqua Roma: Anastasio presbytero & monacho oratoriorum venerabilis patriarchij Constantinopoleos, Stephano presbytero & monacho, discipulo Macarij archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ. Et residentibus gloriosis patricijs & cósulibus, & omnibus venerabilibus & Deo amabilibus episcopis ex ordine in eodem secretario Trulli, propositis in medio sacrosanctis Euangelijs, Paulus magnificus à secretis & imperialis secretari⁹, dixit: In memoria retinet à Deo firmata vestra fortitudo, quòd per propriam supplicationem in antecedéti conuentu ad exemplaria duarum suggestionum directarum ad à Deo firmatam vestram strenuitatem, ab Agathone sanctissimo ac beatissimo papa antiquæ Romæ, & quod circa eum est concilij, Georgius sanctissimus archiepiscopus huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, & Macarius sanctissimus archiepiscopus Antiochiæ, & qui cú eis sunt venerabiles episcopi, promiserunt, has relegentes, in subsequenti cópetens dare responsum & suggerimus ad quod placuerit. Pijssimus Imperator Constantinus dixit: Edicat Georgius sanctissimus archiepiscopus huius à Deo conseruandæ nostræ ciuitatis, & Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, & ei subiacens synodus, si conuenit eis sensus suggestionum directarum ab Agathone sanctissimo papa Romæ & eius synodo. Georgius sanctissimus archiepiscopus Constantinopoleos, dixit: Inspiciens, pie domine, omnem virtutem suggestióum directarum ad pijssimam vestram fortitudinem, tam ab Agathone sanctissimo papa Romæ, quàm ab eius synodo, & scrutans sanctorum ac probabilium patrum, qui repositi sunt in venerabili patriarchio, inuéni cuncta testimonia sanctorum ac probabilium patrum, quæ in eisdé suggestionibus continentur, consonantia, & in nullo discrepantia à sanctis ac probabilibus patribus, & consentio eis, & sic ꝓfiteor, & credo. Theodorus Deo amabilis episcopus Ephesi, dixit: Ità Domine profiteor, & sic credo, quemadmodùm habent suggestiones sanctissimi papæ antiquę Romæ Agathonis, id est, duas naturas & duas naturales volútates, & duas naturales opatiões in vno sanctæ Trinitatis Domino nostro Iesu Christo, vero Deo nostro. Sisinnius Deo amabilis episcopus Heracleę Thraciæ, dixit: Auditu percipiens suggestiones Agathonis sanctissimi papæ Romæ, q̃ directæ sunt ad pijssimum, nostrum dominú, inuéni in nullo eas aduersari sanctis patribus, & profiteor duas voluntates & duas operationes in vno sanctæ Trinitatis Domino nostro Iesu Christo, vero Deo nostro. Georgius venerabilis episcopus Cyzici, dixit: Inspiciens suggestiones sanctissimi papæ Romę Agathonis, & positorum in eis testimoniorum scientiam percipiés de duabus voluntatibus & operationibus, & cósentiens omnibus quæ in eis continentur, sic *sector, & sic credo in vno sanctę Trinitatis Domino nostro Iesu Christo, vero Deo nostro. Ego etenim & dum hic relegerentur eædem suggestiones, ità credidi, & credo. Ioannes DEO amabilis Episcopus Chalcedonæ, dixit: Sic confiteor, & sic credo secundùm virtutem suggestionum directarum ab Agathone sanctissimo papa antiquæ Romæ, ad pijssimum & à Deo firmatum nostrum Dominum & magnum victorem Imperatorem, quæ continent duas naturas, & duas naturales volútates, & duas operationes similiter naturales, in vno sanctę Trinitatis Domino nostro Iesu Christo, vero Deo nostro, inconfusè, inconuertibiliter, & anathematizo eos qui dicunt vnam voluntatem, & vnam operationem in dispensatione eiusdem Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri. Sisinnius DEO amabilis episcopus Hierapoleos Phrygiæ, dixit: Suscipio ea, quæ suggesta sunt domino nostro pijssimo & magno victori Imperatori, ab Agathone sanctissimo papa antiq̃ Romę, & ꝓfiteor duas naturas in vno S. Trinitatis Dño nr̃o Iesu Chr̃o, & duas voluntates naturales & duas operationes naturales indiuisè, incóuertibiliter, & anathematizo eos qui dicunt vnam volútatem & vnam operationé in dispensatione Dñi nr̃i Iesu Christi, veri Dei nostri. Georgius Deo amabilis episcopus Byziæ Thraciæ, dixit:

*sequor

Profiteor duas naturales volútates & duas operationes in dispésatione vnius sanctę Trinitatis Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri. suscipio autem & suggestiones directas ab Agathone sanctissimo papa Romano, ad pijssimum & à Deo firmatum nostrum Dñm & magnum Imperatorem, hoc ipsum prędicátes, & in omíbus eas sequor. Gregorius Deo amabilis episcopus Mitylenę, dixit: Profiteor ità, & credo duas naturas, & duas naturales voluntates, & duas operationes similiter naturales in vno sanctæ Trinitatis Dño nostro IESV Christo, vero

vero Deo nostro. Super his autem sequor & suggestiones directas ab Agathone sanctissimo papa antiquæ Romæ, ad pijssimũ nostrum dominum & magnum Imperatorem, & omnem virtutem quæ in eis continetur. Andreas episcopus Methymnæ dixit: Sequor suggestiones sanctissimi papæ Romæ Agathonis,& testimonia sanctorum patrum quæ in eis continentur,& ità credo,& ità profiteor duas naturas,& duas voluntates,& duas operationes in vno sanctę Trinitatis Domino nostro IESV Christo, vero Deo nostro. Sergius Deo amabilis episcopus Selymbriæ, dixit: Sequor suggestiones patris nostri Agathonis sanctissimi papæ Romæ, & ità suscipio, & ità amplector eas,tanquàm epistolas sanctæ memoriæ Leonis prædecessoris eius beatitudinis,& ꝓfiteor in Domino nostro Iesu Christo, vero Deo nostro duas voluntates naturales, similiter & duas operatiões. *Domitius episcopus Prusiados,dixit:Suggestiones directas à patre nostro Agathone sanctissimo archiepiscopo Apostolicæ & principalis sedis antiquæ Romæ,ad à Deo coronatum & mansuetissimum nostrum dominum & magnum victorem Imperatorem,tanquàm ex spiritusancto dictatas per os sancti ac beatissimi principis apostolorum Petri, prædico,& digito ter beatissimi papæ Agathonis scriptas,suscipio & amplector,& ità credo, ità sentio duas naturas in vno sanctæ Trinitatis Domino nostro Iesu Christo vero Deo nostro, & duas naturales voluntates,similiter & duas operationes naturales in vna persona,in vna subsistentia inseparabiliter atque indiuisè,& anathematizo eos, qui dicunt vnam voluntatem & vnam opationem post incarnationem Domini nostri Iesu Christi, nisi duntaxàt in sancta Trinitate solummodò. Genesius episcopus Anastasiopoleos, dixit:Secundùm virtutem relectarum suggestionum sanctissimi papæ Romanæ vrbis,sic credo & confiteor in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi,veri Dei nostri,duas naturas & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes. Theodorus episcopus Meletinæ,ingressus in medio sanctæ ac vniuersalis synodi,dixit:Ego,domine, homo sum rusticus,& peto istam chartam relegi. Quæ porrecta, relecta est per Ioannem magnificum à secretis & imperialem secretarium,& habet in verbis ità:Sancti ac probabiles patres,quorum testimonia vtraque pars ad vocationem proprij dogmatis protulit, ante sanctam ac vniuersalem quintam synodum claruerunt,& proprios dogmaticos sermones conscripserũt,ex quibus(vt dictum est) testimonia vtraq; pars protulit: sed tamen nulla ex quatuor sanctis ac vniuersalibus synodis,sed neque quę posteà facta est, adæquè vniuersalis quinta synodus tradidit catholicæ Dei Ecclesiæ, quæ in toto mundo est,numerum de propositis dogmaticis quæstionibus proferre, aut tradere, aut ꝑdicare in incarnatione Domini nostri Iesu Christi,veri Dei nostri,præter duas naturas, quæ in eo existunt inconuertibiliter & inconfusè ac indiuisè in vna subsistentia, siue in vna persona:cuius vnius Domini IESV Christi veri Dei nostri, miracula & passiões confiteri in verbis ipsis, tradidit nobis sancta ac vniuersalis quinta synodus. & petimꝰ pijssimum vestrum imperium, qui vnitatis vbiq; positarum sanctarum DEI ecclesiarũ plurimam curam facit, queq; nobis tradita sunt recta & immaculata dogmata à prædictis sanctis & vniuersalibus synodis, per sacras vestras in scripto sanctiones siue leges confirmare,vt nullus licentiam habeat prætergredi aut transponere terminos antiquos, quos patres nostri ad salutem omnium fixerunt. Sed neq; ob quamlibet repræhensionem aut *occasionem cuiusquam *ꝓdefunctorum, siue vnam operationem & vnam voluntatem, seu duas operationes & duas voluntates docuerunt, fiat, nisi *quicquam fuerit à prædictis sanctis quinq; vniuersalibus & cæteris orthodoxis synodis ad deiectionem hæreticorum cum impijs eorum dogmatibus & scriptis,definitum:& (vt generaliter dicatur) quod à sancta catholica Ecclesia refutatum est & abiectum, profitentes eundem vnum sanctę consubstantialis ac viuificæ Trinitatis perfectum in Deitate,& perfectum eundem in humanitate,ex duabus naturis, Deitate & humanitate,& in duabus naturis etiàm post ineffabilem & insolubilem vnitionem opportunè,& iuxta quod insitum est naturis, vnũ eundemq; Christum in vna subsistẽtia atq; vna persona existentem, indiuisè ac inseparabiliter operantem diuina & humana, vt nullus iuxta modũ qui pręsignificatus est, ex alterutra parte, iubẽte vestra pietate,sub accusatione aut repræhensione huius rei causa fiat. Pijssimus imperator dixit: Edicat Theodorus Deo amabilis episcopus Meletinæ,qui sunt, qui cum eo fecerunt porrectã nobis ab eo & nunc relectã chartulã. Theodorus Deo amabilis episcopus Meletinæ, dixit:Petrus episcopus Nicomediæ,Salomõ episcopus *Clanei, Antonius episcopus Hypeporum, & quidam ex secretario sanctiss. patriarchæ Constantinopoleos, i. Georgiꝰ diaconus & chartophylax,& Anastasius diaconus & notarius & defensor nauium,Stephanꝰ diaconꝰ & cãcellariꝰ,Dionysiꝰ diaconꝰ & cãcellariꝰ,Anastasiꝰ presbyter & monachꝰ, & Georgiꝰ monachꝰ patriarchij Antiochiæ.

Pijssimus impator Cõstantinꝰ dixit: quis tibi porrexit hanc ipsam chartulã, quam ꝓtulisti? Theodorus Deo amabilis episcopus Meletinæ, dixit: Iste abbas Stephanus, qui est de patriarchio Antiochiæ. Et ostendit

*Dometius

*accusationem

* prædecessorum vel prędifinitorum

*quodcũq;

*Cleone

dit eum stantem post sedem, in qua sedebat idem venerabilis archiepiscop⁹ Antiochiæ Macarius. Georgius episcopus Camulianorum, dixit: Suscipio & sequor, domine, directas suggestiones ab Agathone sanctissimo papa Romæ, & sic credo, & sic profiteor in vno sanctæ Trinitatis dño nostro Iesu Christo vero Deo nostro, duas naturales voluntates & duas operationes. Platon episcopus Cinnæ, dixit: Audiens suggestiones Agathonis sanctissimi papæ Romæ, ità credo, & harũ virtutem sequor & credo, & sic ꝓfiteor duas naturas, & duas voluntates naturales, & duas operatiões adæquè naturales, inconfusè & incommutabiliter, inseparabiliter in vno sanctæ Trinitatis Domino nostro Iesu Christo, vero Deo nostro.

Theodorus episcopus Verisæ Armeniæ, dixit: Audiens suggestiones directas ad Dominum nostrum benignissimum Imperatorem, à patre nostro papa Romæ Agathone, & testimoniorum quæ in eis continentur, scientiam accipiens, credo sicut credit ipse pater noster Agatho antiquæ Romæ papa, in Dño nostro Iesu Christo, vno S. Trinitatis, vero Deo nostro, duas naturas in vna ꝑsona, duas naturales volũtates, & duas opationes similiter naturales. Et surgentes cæteri omnes Deo amabiles episcopi, qui sub sedem Constantinopolitanam fuerant, exclamauerunt, dicentes: Et nos, pijssime domine, notionem accipientes suggestiõis directæ ad mansuetissimam vestram fortitudinem ab Agathone sanctissimo ac beatissimo papa antiquæ Romæ, & alterius suggestionis, quæ facta est à subiacente ei concilio, & sequentes sensum qui in ea continetur, sic sapimus & ꝓfitemur, & credimus in vno Dño nostro Iesu Christo, vero Deo nostro, duas naturas inconfusè, inconuertibiliter, indiuisè, & duas voluntates naturales, & duas operationes naturales, & omnes qui docuerunt & dicunt vnam voluntatem, & vnam operationẽ in duabus naturis vnius Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri, anathematizamus.

Sancta synod⁹ dixit: Si placet pietati vestræ, Theodorus DEO amabilis episcopus Meletinus vnà cum ab eodem memoratis personis, id est, Petro Deo amabili episcopo Nicomediæ, Salomone episcopo Claneï, & Antonio episcopo Hypeporum, Georgio diacono & chartophylace sanctæ huius magnæ ecclesiæ, Anastasio diacono & notario & defensore nauium, Stephano diacono & cancellario, Dionysio diacono & cancellario, Anastasio presbytero & monacho, Georgio monacho qui est cum Macario venerabili archiepiscopo Antiochiæ, & Stephano presbytero & monacho eiusdem Macarij discipulo, surgens in medio consistat, & indubitanter, quod ei videt, vnà cum eis respondeat. Pijssimus impator Constantinus dixit: Quod consideratum est à sancta synodo, fiat. Et surgentes ꝑdicti episcopi atque clerici, & in medio stantes, sine Stephano discipulo Macarij venerabilis archiepiscopi Antiochiæ, dixerunt: Mentitus est hic aduersus nos Theodorus episcopus Meletin⁹: neque enim cognoscẽtibus nobis, facta est chartula, q̃ porrecta est ab eo dño nostro pijssimo, sed & parati sumus nostram orthodoxam fidem cõfiteri. Pijssimus Imperator Constantinus & sancta synodus dixerunt: Quoniamquidem suspicio nobis data est circa vos, occasione porrectæ chartulæ à Theodoro Deo amabili episcopo Meletino, non aliter nobis satisfacitis, nisi vtiquè in scripto libellos fidei vestræ in subsequẽti adduxeritis, vt debeant coràm sancta & immaculata Dei eloquia eis afferri. Georgius sanctissimus archiepiscopus Constantinopoleos, accedens ad pijssimum Imperatorem Constantinum, dixit: A Deo coronate dñe, iubeto mitti in diptychis sanctarum ecclesiarum nomen sanctæ memoriæ Vitaliani papæ Romæ, eò quòd propter tarditatem missorũ apocrisariorum à sanctissimo papa eiusdem antiquæ Romæ, petitionem tunc dedisse constet ad mansuetiss. vestram fortitudinem, tam partem sanctæ meæ Ecclesiæ, q̃ & Macarium venerabilem archiepiscopum Antiochiæ, eosque qui illo tempore aduenerant in hanc à Deo seruatã vestram ciuitatem Deo amabiles episcopos, vt prædictus sanctæ memoriæ Vitalianus eijceretur de sanctis diptychis, & restitui nobis huiusmodi petitionem. statim enim inueniet à Deo instructa vestra tranquillitas communicantes ecclesiæ catholicæ, siue qui seipsos separant ab ea propter personam. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Quod postulatum est à sanctissimo Georgio patriarcha huius à Deo seruatæ nostræ regiæ ciuitatis, fiat. Sancta synodus exclamauit: Cõstãtino magno Imperatori multos annos, Orthodoxo Imperatori multos annos, Conseruatori orthodoxæ fidei multos annos, Pacifico Imperatori multos annos, Nouo magno Constantino Imperatori multos annos, Nouo Theodosio Imperatori multos annos, Nouo Imperatori Martiano multos annos, Nouo Iustiniano Imperatori multos annos Nos famuli Imperatoris, Agathoni orthodoxo papæ Romano multos annos, Georgio orthodoxo patriarchæ multos annos, Orthodoxo senatui multos annos. Sancta synodus dixit: Si videtur pijssimo domino, edicat Macari⁹ venerabilis archiepiscop⁹ Antiochię, quõ credit in vno S. Trinitatis Dño nrõ Iesu Chrõ, vero Deo nostro, & si confitet̃ in eo duas võluntates naturales, & duas opationes naturales incõfusè & indiuisibiliter, & si sequit̃ suggestiones directas ad à Deo instructã vestrã fortitudinẽ à patre pietatis vr̃æ Agathone

ne sanctissimo papa antiquæ Romæ, & si consequitur paterna testimonia, quæ in eis continentur. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Audiens Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, quæ ab hac sancta & vniuersali synodo dicta sunt, quod ei videtur, respondeat. Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, dixit: Non dico duas voluntates, aut duas operatiões in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi, sed vnam voluntatem & Deiuirilem operationem.

Sancta synodus dixit: Postquàm non cõsentit virtuti directarum orthodoxarũ suggestionum ab Agathone sanctissimo papa Romano Macarius venerabilis, quæ iam & coram vestra pietate relectæ sunt, *quibus (*quas) & omnes consentientes gratè suscepimus, præuidimus hunc de sede sua surgere, vt debeat respõdere. Et surrexit Macrobius Deo amabilis episcopus Seleuciæ Isauriæ, vnà cũ Eulalio episcopo Cynopoleos, atq; Constantino episcopo Dalisandi, & Theodoro episcopo Olbis, vtrisque de concilio existẽtibus sedis Antiochenæ, & dixit: Sic * confiteor (*profiteor), & sic credo secundùm virtutem suggestiõum directarum ad dominum nostrũ pijssimum Imperatorem ab Agathone sanctissimo papa Romano, & confiteor sicut duas naturas, ità & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes, indiuisè, inconuertibiliter, inconfusè in incarnatiõis dispensatione vnius sanctæ Trinitatis Dñi nostri Iesu Christi, veri Dei nostri. Constantinus episcopus Dalisandi, dixit: Confiteor duas naturas in vnum Dominum nostrum Iesum Christum inconfusè, & indiuisè in vna persona atque vna subsistentia, & duas voluntates naturales, & duas operationes naturales similiter. Theodorus episcopus Olbis, dixit: Sequor sanctam Chalcedonẽsem & vniuersalem synodum, & Tomũ beatissimi papæ Leonis antiquæ Romæ, & cõfiteor Dominum nostrum Iesum Christum, vnum de sancta Trinitate, in duabus naturis & duabus naturalibus voluntatibus & operationibus incõfusè & indiuisè cognoscendum, & sequor sedem Constantinopolitanam & sedem Romanam, & suggestiones directas domino nostro pijssimo magno Imperatori ab Agathone sanctissimo papa Romano. Eulalius episcopus Cynopoleos, dixit: Ità credo duas naturas inconfusè & indiuisè, & duas voluntates atque duas operationes in incarnationis dispensatione vnius sanctæ Trinitatis Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Si placet vestræ sanctæ synodo, adueniant codicilli testimoniorum, qui dudùm porrecti sunt à Macario venerabili Archiepiscopo Antiochiæ, qui & à vobis sigillati sunt, vt legantur & conferantur cum authenticis codicibus, qui repositi sunt in hîc sito venerabili patriarchio. Sancta synodus dixit: Quod & nunc à vestra serenitate piè iussum est, fiat. Et prolati sunt per Photinum magnificum à secretis & imperialem secretarium codicilli tres sigillati, qui & dati sunt, atque oblati assistenti Macario venerabili archiepiscopo Antiochiæ, vt recognosceret, si ipsi sunt, qui ab eo dudùm fuerant prolati codicilli. Quos in manibus accipiens, & inspiciens idem venerabilis Macarius, dixit: Etiàm verè ipsi sunt, & recognosco eos.

Constantinus pijssimus Imperator dixit: Edicat Macarius venerabilis archiepiscop⁹ Antiochiæ, & Stephanus religiosus presbyter & monachus eius discipulus, †quid (*quæ) sibi coaceruantes, huiusmodi deflorauerunt testimonia.

Macarius sanctissimus archiepiscop⁹ dixit: De ipsa vna voluntate, quæ est patris, & Domini nostri Iesu Christi, & sancti spiritûs. Constantinus pijssimus Imperator dixit: De dispensatione Domini nostri IESV Christi, vnius sanctæ Trinitatis Dei verbi, quomodò *sentis (*sentitis)? Macarius venerabilis archiepiscopus dixit: Confiteor Dominũ Iesum Christum, vnum sanctæ Trinitatis esse, & post incarnationem in duabus perfectis naturis inconfusè & indiuisè in vna persona, & vna subsistentia, nusquàm naturarum differentia perempta propter vnitiõem, sed saluata potiùs proprietate vtriusque naturæ, & *in (*ad) vnam personam atque vnam subsistentiam concurrente. Quoniam verò alteram personam, & post humanationem vnus sanctæ Trinitatis non assumpsit, propter hoc nec aliquid peccati dicimus cum *assumere (*adsumpsisse), quia absque carnalibus voluntatibus & cogitationibus hominis in imagine nouitatis confitemur vnum Dominum nostrum Iesum Christum. Qui enim *vnam (*humanam) voluntatem habens, est ad susceptionem harum omnium passionum idoneus, *vnam (*humanam) eandemq; habuit virtutem ad tolerantiam horum omnium, secundùm sanctum & acceptabilem Augustinum. De hoc enim & confessionem fidei iampridèm exposuim⁹, & consentimus tam sanctis quinq; synodis, quamq; Honorio à Deo erudito, Sergio & Paulo atq; Petro, & reliquis, quorum mentionem & in his quæ Domino porreximus, testimonijs fecimus, confitentes vnam voluntatem subsistentialem in vno Domino nostro Iesu Christo, & Deiuirilem eius operationem. Nec enim quæ diuina sunt, secũdùm Deum, neque quæ humana sunt, secũdùm hominem, sed humanam & Dei nouã quandam virilem operationem in conuersatione demonstrasse, confitemur secũdùm sanctum Dionysium. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Confessio, cuius mentio facta est, quòd data sit nobis à Macario archiepiscopo Antiochiæ, propriè eius fidei lecti-

Hic hæreticus meminit Honorij

lectione pandatur. Et prolata est per Photinum à secretis & Imperialem secretarium. Et relecta est per Diogené à secretis & imperialem secretarium, quæ continet in verbis ità: *Pacis Dei, quæ exuperat omné sensum, summa est pietas, per quam vno ore, vnoq; corde Deo viuenti & veræ Trinitati seruientes, tenemus confessionem paci Dei constricti. Hac non ab homine, neque per hominem, sed diuina gratia, ó fidelissime Imperator, instructus, cætera omnia inferiora ponens, vt cōdecebat diuinū sacrumq; fastigium, diuinum zelum, qui tibi inditus est, exacuisti: & Ecclesiæ oculos suscitans, pontifices inquam, inuitas vnumquenq;, vt quod in eo est, orthodoxiæ proferat lumen, quatenùs fulgeat ampliùs in mundo. Annuat quoq; tibi Deus temporibus pij tui imperij Christianissimæ prædicationis indeficiens lumen, *& hæreticorum nouæ caligines extinguantur. Obedio quippe præparatus Deo placito vestro consilio. Quis ego sum, domine à Deo decrete, vilis & abiectus, nec parens, & in pauiméto reiacens? Dicam quoq;, immeritus terribili seruire atque assistere tribunali. Verùm à vobis dignus habitus, hanc professionem facio fidei, quam patres nostri, qui in Nicea & dehinc fuerant, promulgauerunt. Cum qua genitus & coedoctus sum, cum hac & abscedam. Credo igitur in vnum Deum, patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum nostrum Iesum Christum, filium eius vnigenitum, qui ex eo natus est ante omnia secula, Deum verum ex Deo vero, perfectum filium, perfectum patris verbum, effectricem sapientiam, essentialé virtutem, totius creaturæ factoré. Et in spiritumsanctum ex patre procedentem, & per filium manifestatū videlicet hominibus, vitam viuentium, causam immortalem, sanctitatem, totius sanctificationis * largitatem, Trinitatis perfectam gloriam, & imperio & consilio non diuisam, vnam Deitatem & dominationem. Nihil enim seruile in Trinitate, vel subiectū, & introductitium, tanq̄ priùs quidem non extitisset, pòst verò intromissum. Neque em̄ deficit filius patri, neq; filio spiritus, sed inconuertibilis semper, & cōsubstantialis sancta Trinitas Deus noster. Deum verò cùm dico, vno lumine illustror, & tribus: Tribus quidem, secundùm proprietates siue subsistentias & personas: vno verò, secundùm essentiæ rationem, id est, Deitatis. Diuiditur quippe indiuisibiliter, (vt ità dicam) & coniungitur diuisibiliter. vnum nempe in trib⁹ ipsa Deitas, & ipsa tria vnum, in quibus Deitas, siue (vt *expresśim dicatur) quæ est Deitas: & neque ipsam vnitatem confusionem opinamur, neq; ipsam diuisionem alienationé. Absit enim à nobis ex æquo & Sabellij confusio, & Arrij diuisio, quæ & eregionè *alia sunt, & similia quidé impietate. Quid itaque est, *dominum confundere malè, aut concídere in æqualia? Nobis vero vnus Deus pater, ex quo omnia: & vnus Dominus Iesus Christus, per quem omnia: & vnus spiritussanctus, in quo * vnum omnia hæc tria Deus, & hæc tria vnum, sicut diximus. Confitemur autem vnum sanctæ Trinitatis Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, propter nos in vltimis diebus descédisse de cælis, & incarnatum esse de spiritusancto & sancta immaculataq; domina nostra Dei genitrice, semperque virgine Maria, & humanatum esse, hoc est, veram carnem accepisse de ea, animatam anima rationali atq; intellectuali: & hanc, nullo modo ante hoc subsistentem, mirabiliter in seipso formásse, & hanc propriam, per vnitionem dispensatiuam fecisse, non ex semine humano vel operatione viri extitisse, neque ex volūtate carnis, sed operatione & voluntate virtutis altissimi Dei. Ait enim angelus ad gloriosam & verè Dei genitricem: Spiritussanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq;, quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei. Ex hoc quippe solùm, Dei genitricem propriè atque secundùm veritatem Dei verbi virginem matrem glorificamus, quoniā qui præerat Deus super naturam, ex se peperit incarnatum: & ità *factum est secundùm nos *humanitùs Deus verbum, vt non, quod erat, amitteret: sed sicut factus est in assumptione carnis & sanguinis, ità quoquè mansit, quod erat, Deus, natura scilicet & *volūtate. Nec enim carnem dicimus in Diuinitatis transire naturam, neque iterùm in naturam carnis ineffabilem Dei verbi deriuari naturam, sicut Apollinarius, Eutyches, & Seuerus impudenter *asseruerūt. Nusquàm enim propter vnitionem differétia naturarum euanescit. Saluatur autem magìs proprietas vtriusque naturæ in vna persona, vnaq; subsistentia. Vnitum quippe esse carni secundùm subsistentiam confitentes verbum, vnum illum adoramus, filium vnigenitum, Deum verū, Dominum omnium nostrum Iesum Christum, in duabus naturis inconfusè & indiuisè cognoscendum, non per partes ponentes, ac segregantes hominem & Deum, neq; illum quidem operatum fuisse miracula, hunc verò passum fuisse, quæ humana sunt, sicut diuidentes Theodorus & Nestorius dicunt. Eundemque confitemur Deum & hominem perfectum, consubstantialem patri secundùm Deitatem, & cōsubstantialem nobis eundem secundùm humanitaté, eiusdem vtrasq; natiuitates prædicantes, *tam quæ ante secula ex patre secundùm Deitaté, *quàm quæ in vltimis diebus ex Maria virgine Dei genitrice, secundùm humanitatem, eiusdem miracula & passiones, & omnem simul Deo decibilem, atq; homini condecé-

Marginalia: Philip. 4. b — *Pax — *vt — Professio fidei Macarij hæretici. — *expressiùs — *mala — *Deum — *oīa vnum. Hæc — Lucæ 1. d — *factus — *humanat⁹ — *veritate. — *delirauerunt. — *tamq; — quamq́pe

tem operationem ex eodem vno Christo Deo nostro *καὶ ἐνεργοῦσ* noua ratione processisse credimus. Neque enim quæ diuina sunt, secundùm Deum: neque rursùs quæ sunt hominis, secundùm hominem: sed humanatus Deus verbum, nouam quandam deiuirilem operationem, & hanc totam viuificatricem, demonstrat: vel nouum videt, & perturbat aliquorum auditus, suspicantium in peremptionem hanc nos proferre earum, quæ in Christo Deo nostro sunt inconfusè, & secundùm subsistentiam adunatarum duarum naturarum, quod nó est vnquàm, nec fuit. Vnum igitur eúdemq; opatum fuisse dicimus, id est, mirè operatum esse salutem nostram, eúdem passum propria carne, & omnes verè sustinuisse salutares passiones, idem est dicere & miracula, vt sit quidem carnis, pati, non separatæ videlicet à diuinitate, quanuis non diuinitatis fuit pati, ipsius autem Dei operatio quanuis p humanitatem eius, hoc est, totam nostram conspersionem hanc adimpleuerit vna & singulari voluntate diuina, vtpotè non existente in eo & alia voluntate, siue obsistente & aduersante diuinæ eius & potenti illius voluntati. Impossibile enim est, in vno eodemque Christo Deo nostro duas simul & adinuicèm contrarias seu dissimiles existere voluntates. Salutaris verò à DEO instructorum patrum doctrina, manifestè instruit, quia nunquàm intellectualiter animata domini caro, diuisæ atque ex proprio appetitu vnitæ sibi humanitati subsistentialiter Dei verbi naturalem sui fecisset motionem: sed quandò, & quantam, & qualem idem Deus verbum volebat: & vt clariùs dicatur, quemadmodùm nostrum corpus regitur & ornatur, atque ordinatur ab intellectuali & rationali anima nostra, ità & in domino Christo totam hominis eius conspersionem ab eiusdem verbi diuinitate semper & in omnibus mota *θεοκίνητον* DEO mobilis fuit, secundùm Nyssenum Gregorium, dicentem aduersùs Eunomiũ ità: Secundùm quod Deus est, filius impassibilis est per omnia & immortalis. Si autem passio de eodem in euangelio dicatur, per humanitatem quæ per omnia passionis est capax, hoc operatus est. Operatur enim verè diuinitas per corpus, quod circa eam est, omnium salutem: vt corporis quidem sint passiones, Dei verò operatio, per*quam & saluati sumus, & huiusmodi saluti nullam introducimus diuisionem. Semèl enim moriens, & multorum abluens peccata, redemptionem & salutem ex seipso nobis, qui in peccatis sumus, acquirens, resurrexit, & cósuscitauit & viuificauit nos, pacem perpetuam donans: ascendensq; in cęlos, sedet ad dexteram patris eius, & iterùm veniet cum gloria, iudicaturus viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Spero enim resuscitari

Marginalia (left): *operat.* — Gregorius Nyssenus. — *quem

omnes, & diuino assistere tribunali, vt percipiat vnusquisque iustam ab eo retributionem, finem non habituram. Necessariè verò & illud adijcimus: asserentes quippe mortẽ, quo ad carnem vnigeniti filij Dei, id est, Iesu Christi, & ex mortuis ascensum, & in cælis assumptionem cõfitentes, *τὴν ἀναίμακτον* citra sanguinem cęremonias in ecclesijs celebramus. Ità quippe accedimus ad benedictiones arcanas, & sanctificamur participes effecti tam sanctę carnis, quamque preciosi sanguinis Christi, omnium nostrûm saluatoris: & non vt communem carnem suscipimus, absit: neque iterum vt viri sanctificati, & copulati verbo per vnitatem dignitatis, siue vt diuinam inhabitationem habentis, sed sicut verè viuificatricem & propriam eiusdem verbi: vita enim est naturaliter vt Deus. quia ergò factus est vnum ad carnem suam, viuificam eam demonstrauit. Vndè idem dicit ad nos: Amèn amèn dico vobis, nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem. Non sicut hominis vnius ex nobis, & ipsam extimamus esse. quomodò enim hominis caro viuificare poterit secundùm propriam sui naturam? sed vt verè propriam filij Dei, qui p nobis etiàm filius hominis factus est *χρηματίσαντοσ* & prouectus. Cæterùm voces Saluatoris nostri quę in Euangelijs sunt, neq; subsistentijs duabus, neque personis partimur: sed tam humanas, ad hæc & diuinas, ab vno dictas recipimus, rectè sentientes. Vni igitur personæ vniuersas voces quæ sunt in euangelio, deputare oportet vni subsistentiæ verbi incarnati: Deus enim vnus est Iesus Christus, secundùm scripturas. Hæc sapere sum* edocti à sanctis apostolis & euangelistis, ab omni quoq; à deo inspirata scriptura, & à vera confessione beatissimorum patrum eorum, qui in Nicea & Constantinopoli, & deincèps, id est, sanctarum & vniuersalium quinq; synodorum, in quibus & epistolę sanctorum Cyrilli & Leonis, & quę prędicauerunt ac susceperunt, suscipimus & prędicamus: & quęq; abiecerunt, & nos anathematizamus, & omnem hęresim à Simone vsque in psens, pcipuè Arrium, Eunomium, Macedonium & Apollinarem, Sabellium, Nouatum & Sabatium, Diodorum & Nestorium, Eutychen quoquè, Dioscorũ, & Seuerũ, & Iulianum, *καὶ ἀγνοητὴν* & ignorantem Themistium, & omne eorum prophanum consortium, Origenem quoquè, & Didymum, & Euagrium, & fabulosa eorum deliramenta. Ad hæc anathematizam*, & quos sancta quinta synod* abiecit, Theodorum inquam Mopsuestenum, maledictum illius Maximi hęretici, diuisionisque doctoré: & impia Theodoreti scripta, quæ aduersùm orthodoxam fidem & duodecim capitula beati Cyrilli, & epistolam, quæ dicit ab Iba scripta fuisse ad Marim Persam.

Marginalia (right): Ioann. 6. — *exiliuerunt — Hæreti... mentit... Synod... Patres ... flare. — for. *ἀγνοῶν-τεσ*, vel *ἀγνοητῶν*

Super his etiàm omnibus hæreticis, & cum qui his subortus est Maximum, nec dicendū cum eius discipulis, quiqui manichęizare, & proijcere corpus Christi domini nostri ille paganus edocebat, & impium diuisionis ei⁹ dogma, quod & olim nostri patres respuerunt, id est, Honorius, Sergius, & Cyrus, & reliqui ecclesiarum doctores, ad hæc etiàm & piæ memoriæ Heraclius proauus vester, cuius prosapiā Deus orthodoxiæ huic pio imperio assignauit: cum indignatione q̄ppe cum sanctis patribus nostris, etiàm ipse exortam hanc Maximianorum hæresim condemnauit: quos locuta & ea quæ hic facta est per iussionem piæ memoriæ patris vestri sancta congregatio. Petrus quoq; sanctissimus ac vniuersalis patriarcha, & præcessor meæ paruitatis Macedonius beatæ memoriæ, & vicarius Alexandriæ Theodorus, præsentibus vnà cum eis & qui aduenerant episcopi, & sacro senatu, quæ circa eū fuerant, in scripto discutientes, hunc anathematizauerunt, & *exilio donauerunt cū impijs eius discipulis. Sed vniuersos hæreticos apud se anathematibus congemiscere derelinquens, iterùm conuertor ad Dominum, & ab eo conseruari vestram pietatem exposco, qui orthodoxiæ sermonem corroborat. Vos enim cùm sitis & à proauis luminaria fidei, luminaria fidei, domine, illustra. Orthodoxiæ custodes, domine, custodi. Deus exaltet cornu vestrum. Deus pacificet imperium vestrum, persequens omnem hostem, & pacem profundam & ecclesijs & vniuerso mundo condonātem. Et subscriptio: Macarius misericordia Dei episcopus Theopoleos, dictans omnem supradictūm orthodoxiæ textum, iuxta editiones sanctarum & vniuersalium quinq; synodorum, & sanctorum ac probabilium patrum, qui nominatìm à me sunt positi, qui explanauerunt iuxta præfixā virtutem, vnā voluntatem in vno Domino Iesu Christo, Deo nostro, & deiuirilem eius demonstrārunt nobis operationem: & quia impium sit dicere, in eodem Christo Deo nostro duas voluntates, consentiens atque confessus, & ità sentiens & docens, & sperans assistere terribili Dei tribunali cum hac mea orthodoxa fide, subscripsi.

*exiliauerunt

Hæreticus mentitur Synodos & Patres à se stare.

Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Per tenorem oblatæ confessionis à Macario Deo amabili archiepiscopo Antiochiæ, fidei eius agnitionem accepimus. Edicat autem idem Deo amabilis Macarius, si consentit testimonijs ab eo prolatis & porrectis. Macarius sanctissimus archiepiscopus dixit: Vtiquè domine.

Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Prosequatur idē Deo amabilis Macarius, si confitetur duas naturales voluntates, & duas operationes in incarnationis dispensatione Dei nostri.

Macarius venerabilis archiepiscopus dixit: Non dico duas naturales voluntates, aut duas operationes naturales in incarnatiōis dispensatione Domini nostri Iesu Christi, nec si mēbratìm incidar, & mittar in mare.

Constantin⁹ pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Ex codicibus nunc prolatis, & recognitis, à Macario venerabili archiepiscopo Antiochiæ, primus ex eis codicillus lectione pandatur, ad collationem authenticorum librorum sanctorum ac p̄babilium patrum, qui reconditi sunt in venerabili patriarchio, iuxta quod dudùm postulata sunt à parte Apostolicæ sedis sanctissimi papæ Romani Agathonis. Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax huius magnæ Dei ecclesiæ, proferat huiusmodi codices sanctorum ac probabilium patrum de venerabili patriarchio. Et prolati sunt. Et accipiens per iussionem pijssimi nostri principis Constantini Petrus gloriosus exconsul librum S. Athanasij, contulit cum huiusmodi primo codicillo, deferente eundem codicillum Diogene magnifico à secretis & imperiali secretario, quem & relegit continentem in verbis hoc modo: Sancti Athanasij ex secundo sermone aduersùs Apollinarem: Certum nanque est, quòd p̄existens Deus verbum, ante carnis aduentum non erat homo, sed Deus erat apud Deum, inuisibilis atque impassibilis. Neque igitur Christi nomen absque carne defert, quia sequitur nomen passio & mors, Luca quidem scribente, Si passibilis Christus, primus ex resurrectione mortuorum. Paulo verò dicēte, Pascha nostrum immolatus est Christus. Et quia homo Iesus Christus, qui dedit semetipsum pro nobis, non quia non est Deus, sed quia & homo est Christus, proptereà memor esto Iesum Christum resurrexisse à mortuis ex semine Dauid. Propter hoc scriptura vtrorunque nominum facit introductionem in ostensiōem substantię, inuisibiliter quidem Deum intelligendo & verè existētem, visibiliter autem hominem palpando, & verè existentem, non in diuisione personarum aut intelligentiarum, sed naturali natiuitate & indissolubili vnitate, vt in ipso certa existente passione, verus idē atque impassibilis veraciter intelligatur. Sūt autem, & q̄ intercisa sunt à Macario & Stephano, & antè & pòst testimonia hæc. Sed dicis: Quia si oīa suscepit modis omnib⁹, & humanas habuit cogitationes. Impossibile autem est, in cogitatiōibus hominis peccatum non esse. Et quomodò erit absq; peccato Christus? Dicite igitur: Si cogitationū peccabilium conditor est Deus, deputandū est Deo proprium officiū. Venit enim assumere facturam suam. Sed iniustum erit iterùm iudicium condemnans peccatorem. Si enim peccabiles cogitationes condidit *Dominus, quomodò condemnat peccan-

Athanasius Alexandrinus.

Act. 26. f

1. Cor. 5. e

2. Tim. 2. a

*Deus

tem? Et quomodò erit possibile, *arbitrantur, à Deo tale iudicium fieri? *dicerras Si autem & Adam subiacebat talibus cogitationibus antequàm inobediens fieret Dei mandato, & quomodò ignorabat bonum & malum? Rationalis quippe erat, natura liberrima à talibus cogitationibus, experientiam mali nesciens, tantumodò bonum sciens, & quidem vniformis fuerat: non obediens autem mandato Dei, succubuit talibus cogitationibus, non quia Deus creauit captiuantes has cogitationes, sed diabolus per deceptionem superimponens hominis rationali naturæ, quæ in præuaricatione facta est, & repulsa est à Deo, ac per hoc etiàm diabolum legē peccati in natura hominis posuisse, & mortem regnauisse per opus peccati. Ideò igitur venit filius DEI, vt soluat opera diaboli. Sed dicitis, quia soluit non peccando. Sed non est hæc solutio peccati. Nec enim in illo à principio operatus est diabolus peccatū, vt veniente eo in mundum, & non peccante, soluatur peccatum, sed in rationali & intellectuali natura hominis à principio operatus est peccatum diabolus, propter hoc impossibile factum est naturæ rationali existenti, & spōtè peccati, sub cōdemnationeq; mortis factæ, ipsam corrigere ad libertatē, vt ait Apostolus: Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, propter hoc venit filius Dei, hanc in propriam naturam disponere ex nouo principio & natiuitate mirabili, non vt illum, qui à principio statutus erat, resecaret, sed superseminatum contemptum contemnere, sicut testatur propheta, dicens: Antequàm sciat puer bonum aut malum, reprobat malum, vt eligat bonum. Si autem non in natura peccatrice impeccabilis visus est, quomodò condemnatum est peccatum in carne, neq; carne efficaciam habente, neq; Deitate peccatum sciētē? Quomodò autem & Apostolus dicit, Vbi abundauit peccatū, superabundauit & gratia, non locum describens, sed naturam supponens? vt quemadmodum, inquit, per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, ità & per vnum hominem Iesum Christum gratia regnaret per iustificationem in vitam æternam, vt per quam naturam progressio peccati facta est, per hanc & ostensio iustificationis fieret, & ità soluerentur opa diaboli, liberata hominis natura à peccato, & glorificetur Deus. Dum igitur conferretur talis liber, & præmitterentur quędam antè & pòst & in medio eiusdem *testimonij, Constantinus piissimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Edicat Deo amabilis Macarius archiepiscopus, vt quid hæc quæ necessaria sunt, circumrecidit de testimonio sancti & probabilis patris? Macarius sanctissim⁹ archiepiscopus dixit: Ego testimonia quæ deflorauí, secundùm proprium intentum deflorauí. Et dum adhuc relegeretur post detruncationem idem testimonium, quod deflorauerant Macarius & Stephanus, habens in superscriptione: Et post aliqua, quod iam in verbis etiàm adstruebat hoc modo: Propterea in Deitate verbi apparens forma serui, non necessitati subiecta natura atque virtute, inculpabilitatem ostendit, dissoluens ius necessitatis & peccati legem, atque captiuitatis tyrannum captiuum ducens, sicut ait propheta: Ascēdens in altum, captiuam duxit captiuitatē. Formam enim serui aduersùs inimicum proferens verbum, victoriam fecit per illud, quod aliquandò victum est. Propterea & omnem tentationem expleuit Iesus, quia & omnia assumpsit, quæ tentationis experimentum habuerunt, per quæ pro nobis victoriam fecit, dicens: Confidite, ego vici mundum. Nec enim aduersùs Deitatem assumpsit diabolus prælium, quam nesciit, quia nec audebat: propterea dicebat, Si tu es filius Dei: sed aduersùs hominem, quem olim decipere valuit, & ex illo in omnes homines extendit suæ malitiæ operationē. Dum itaq; anima Adæ in condemnatione mortis detineretur, & exclamaret ad Dominum proprium semper, sed & hi, qui placuerunt Deo, & iustificati sunt in naturali lege, vnà cum Adam detinerentur, conlugentibus & conclamantibus, misertus DEVS hominis quem fecit, benè placitum ei fuit, per sacramentum manifestationis nouitatis salutem operari in genere humano, vt destrueret quidem inimicum, qui per inuidiam deceperat, sublimatum *ineffabiliter autem ostenderet hominem per vnitionem altissimi, & communionem naturæ ex veritate. Propterea venit verbum, qui Deus est, primiq; hominis conditor, vt fieret homo, ad viuificationem quidem hominis, destructionem verò iniusti inimici, & natus est de muliere, ex prima formatione formam hominis sibijpsi resuscitans in ostensiōe carnis, absq; carnalibus voluntatibus, & cogitationibus humanis in imagine nouitatis. Nam voluntas solius Deitatis, quia & natura tota verbi in ostensione formæ ipsius humanæ carnis, quæ visa est secundi Adæ, non in diuisione personarum, sed in substātia, vna par ei Deitatis & humanitatis: propterea ergò accedebat diabolus ad Iesum tanquàm ad hominem, & non inueniens in eo vetustatis, nec suæ sationis indicium, neque ad pręsens aggressionis profectum, vincebatur confusus: & victus ac fatigatus, dicebat: Quis est hic, qui venit ex Edom? id est, ex hominis terra incedens cum potentia. Propter quod & Christus dicebat: Venit princeps huius mūdi, & in me inuenit nihil. Sancta synodus dixit: Eccè benignissime domine, & hoc testimonium abscidit. Nanque pòst testimonia per iussionem vestræ fortitudinis relegan-

Marginal notes (left column): Rom. 8.a — Esa. 8.a — Ro. 5. d & b — *testimonia

Marginal notes (right column): Psalm. 67. & ad Ephes. 4.b — Iohan. 16.g — Matt. 4.a — Gen. 3. — *autem ineffabiliter — Esa. 63.a — Ioan. 14.d

gantur, ostendent deflorationem eius obumbrata. Et relecta sunt sequentia testimonia, quæ abscissa sunt à Macario & Stephano *& præsente testimonio, dum quando & carné & animam, & totum primum secundum factum inuénit Adam. Si enim de substantia hominis erat ipsum nihil, quomodò ipsum corpus repertum est, quod videbatur? *dicitis nihil, sed non inuénit in ipso, quæ ipse operatus est in primo Adam, & ità destructũ est peccatum in Christo. Propterea & scriptura testatur: Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius. Quomodò ergò dicitis, & impudéter asseritis, quia impossibile est captiuabilem fieri, qui semèl captus est homo? vt impossibilitatem quidem (quod omninò à ratióe discrepat) Deo applicetis, possibilitaté autem diabolo, indestructum eius dicentes peccatum in natura hominum, sicut & cæteri hæretici: & ideò aduenisse Deitatem, quæ non captiuatur in similitudine carnis & animæ, vt ipsa *captiuabilis maneat, & sic appareat munda iustitia. quandò enim non fuit munda Deitatis iustitia? & ex his quod est hominibus beneficium, nisi in eadem substantia & naturæ innouatione appareat Dominus, (sicut ait Apostolus) quam innouauit nobis viã nouam & viuentem, dicens: Ego sum via, veritas & vita. Sãcta synodus dixit: Eccè & hoc testimonium sancti patris peremisti. Non congruit orthodoxis, ità circuntruncatas sanctorum patrum voces deflorare: hæreticorum potiùs proprium hoc est. Macarius venerabilis archiepiscopus dixit: Etiàm dixi, quia quærens stabilire intentionem meam, hoc modo defloraui. Sancta synodus exclamauit: Hæreticum seipsum manifestè demonstrauit, Nouo Dioscoro anathema, Huiusmodi deponatur, Nouum Dioscorũ foràs mitte, Nouo Apollinario malos annos, Meritò ab episcopatu alienetur, Nudet circũposito ei pallio. Et denudato eo, atq; in medio adstante, vnà cum Stephano eius discipulo, Theophanes venerabilis presbyter, & abbas monasterij Baias, interrogauit eosdem Macarium & Stephanum: Habuit humanam voluntatem Dominus noster Iesus Christus, & *impeccabilem? Macarius & Stephanus dixerunt: Nos volũtatem humanam in Christo non dicimus, diuinam verò etiàm absq; carnalibus voluntatibus & cogitationibus humanis, sicut prolatum à nobis testimonium sancti Athanasij continet. Voluntas enim Deitatis tantùm. Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas, dixit: Et quomodò intelligitis carnales voluntates, & cogitationes humanas? Macarius & Stephanus dixerunt: Voluntates carnales & cogitationes humanæ, hominum similium nobis sunt, Christus verò nihil eorum habuit. Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas dixit: Si testimonium quod detrũcãstis, in integro posuissetis, inueniebatur, quòd carnales voluntates & humanas cogitationes, culpabiles & voluptuosas accepit sanctus pater Athanasius, quæ ex seminatione diabolica illatæ sunt humanæ naturæ, sicut idem sanctissimus pater superiùs *asserit. Nam & ego dico non habuisse Dominum nostrum Iesum Christum verbum, Deum nostrum ex superfatione voluntaté carnalem, aut peccabiles cogitationes, Absit: sed naturalem voluntatem, quam ipse Deus creans Adam, ei indidit. Et hoc autem ipse interrogo vos: Habuit animam rationabilé ipse Adam? Macarius & Stephanus dixerũt: Etiàm. Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas dixit: Naturalem habuit voluntatem? Stephanus religiosus monach' dixit, προαιρετικον καὶ αὐτεχούσιον, quod est, arbitrale & liberum. Etenim ante præuaricationem diuinam habuit voluntatem, & cõuoluntarius erat Deo. *Domitius Deo amabilis episcopus Prusiados, dixit: Vbi it vanitas tua blaspheme? Si conuoluntarius erat Adam Deo, ergò & concreator. Theodor' & Georgius Deo amabiles presbyteri, & Ioannes Deo amabilis diaconus, locum præsentantes Agathonis sanctissimi papæ Apostolicæ sedis antiquę Romæ, & qui ex persona eius fuerũt concilij Deo amabiles episcopi, dixerunt: Si Adam ante præuaricationem diuinam habuit voluntatem, ergò & consubstantialis fuit Deo, & inconuersabilis ac viuificatrix fuit volũtas Adæ. Et quomodò mutatus, transgressus est mandatum, & morti succubuit? Qui enim conuoluntarius est, vtiquè & consubstantialis est. An ignoras sanctum Cyrillum clamantem, Sicut est consubstantialis, ità & conuoluntarius proprio genitori? Vnius enim essentię, vna vtiquè est voluntas. Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas, dixit: Quod iã vos interrogaui, dicite: Habuit naturalem voluntatem Adam etiàm, an non?

Macarius & Stephanus dixerunt: Et superiùs iam diximus, προαιρετικὸν καὶ αὐτεχούσιον, quod est, arbitrale & liberũ. Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas, dixit: Aut assentite quia habuit naturalem voluntatem, aut renunciate, & hoc ostendo à sanctis probabilibus patribus. Diù igitur perseuerantibus eisdem Macario & Stephano, & neque assentire volentibus, neque abnuere, Constantinus pijssimus Imperator, & sancta synodus dixerũt: Proferat Deo amabilis Theophanes presbyter & abbas, quæ effatus est testimonia sanctorum & probabilium patrum. Et protulit duo testimonia, vnum quidem sancti Athanasij archie*piscopi Alexandrię, de libro humanatiõis aduersùs *Apollinarium, sic habens in verbis: Quandò Adam in principio formauit Deus, nunquid congenitum ei dedit peccatum? Quid ergò iam opùs erat mandati?

Marginalia: *ex (beside "quæ abscissa"); *dicetis; Esa. 53.c; *inceptinabilis; Heb. 10.; Ioan. 14.a; ☞; Depositio Macarij ab episcopatu.; *impeccabilis est; *asseruit; *Dometius; Cyrillus Alexandrinus; Athanasius.; *Apollinarẽ; Gen. 1.d

Quomodò ergò eum condemnauit peccātem? Quomodò autem & ante præuaricationem ignorabat bonum & malum Adam, quem formauit Deus ad incorruptionem & imaginem suæ æternitatis? Fecit eum natura impeccabilem, & voluntate liberū. Aliud autem sancti Augustini episcopi Hipponis, ex quinto libro aduersùs Iulianum Pelagianistam, continētem ità: Motus animi quid est, nisi motus naturæ? anima enim sinè dubitatione natura est, & ideò voluntas motus naturæ est, quia mot* est animæ. Sancta synod* dixit: Luce clariùs & veraciter ostēdit Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas, per prolata ab eo testimonia sanctorum ac probabilium patrum, naturalem esse volūtatem. Si igitur primus Adam naturalem habuit voluntatem, qui per omnia similis illi factus est absque peccato, secund* Adam dominus noster Iesus Christus verus Deus noster, quomodò non habuit in humana eius natura naturalem voluntatem? Si itaque & humanam impeccabilem voluntatem assumpsit Dominus noster & Deus Iesus Christus humanæ suæ naturæ, & diuinam ante secula cum patre & sancto spiritu habuit voluntatem: proculdubiò duas naturales voluntates in ipso orthodoxos oportet confiteri inconfusè atque indiuisè, sicut & plurimis paternis testimonijs duæ naturales voluntates, in vna persona siue vna subsistentia per incarnationis dispensationem vnius de sancta Trinitate domini nostri Iesu Christi DEI nostri, comprobatæ sunt. Item relectum est ab eodem codicillo aliud testimonium sancti Ambrosij episcopi Mediolanensis, de libro ad Gratianum Imperatorem, habens in verbis ità: Veruntamen intantùm hominem, quem in veritate carnis ostendebat, in *effectu coæqualem demonstrat, vt diceret, Non sicut ego volo, sed sicut tu vis: & hæc vtiq; similiter habente semper Christo circa voluntatem, quam vult pater. Et post pauca, huius testimonia deflorauerunt ijdem Macarius & Stephanus ità: Cernis, quomodò non solùm filius voluntatem patris, sed & pater facit voluntatem filij. Quid ergò est viuificare, nisi quod per passionem fit filij? Nam passio Christi, voluntas est patris. Quos ergò viuificat filius, per voluntatem viuificat patris. Ergò voluntas vna est. Quæ voluntas patris, nisi vt in hunc mundum Iesus veniret, & emendaret nos à peccatis? Audite leprosum dicentem: Si vis, potes me mundare. Respondit Iesus: Volo, Mundare. Et continuò saluus factus est. Cernis ergò quomodò filius potestatem habet proprię voluntatis, & eadem est voluntas Christi, quæ est patris. Sunt autem & quæ abscissa sunt ex eodem testimonio à Macario & Stephano, ità: *Quanuis dicente eo, Quæ habet pater, mea sunt, indubium est, quòd nihil subtractum est. Quam enim pater habet, eandē & filius voluntatem habet. Vna ergò volūtas, vbi vna operatio. & in Deo enim *volūtatis ordo effectuum existit actionis. Alia quippe est voluntas hominis, & alia Dei. Nā ad cognoscendum, quòd homini quidē viuere desiderabile existit, quoniam mortem pertimescimus: Christi verò passio est secundùm diuinam voluntatem, vt pro nobis pateretur, Petro volente Dominum à passione declinare, Dominus ait: Non sapis ea quæ Dei sunt, sed quæ hominum sunt. Suscepit ergò voluntatem meam, suscepit tristitiam meam. Confidenter tristitiam nomino, quia crucem prædico. Mea est voluntas, quam suam dixit: quia vt homo suscepit tristitiam meam, vt homo locutus est. Ideò ait: Non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Mea est tristitia quam meo suscepit affectu. Nemo enim moriturus gaudet. Mihi compatitur & mihi contristatur, & mihi condolet. *Pro me enim dolet in me, quia pro se nihil habuit, quod doleret. Doles ergò Domine non tua vulnera, sed mea: non tuam mortem, sed nostram infirmitatem. Propheta dicit, quia pro nobis doles, & nos reputauimus te Domine esse in dolore, dum quandò ipse nō dolebas pro te, sed pro me. Et quid mirum, si pro omnibus doluit, qui pro vno lachrymatus est? Quid mirum, si moriturus tędeat, qui Lazarum resuscitaturus illachrymat? Sed & ibi eum sororis pietas ad lachrymandum mouit, per quam eam tangebat humanus *affectus: & hic *interior affectus dispensatiōem operabatur, vt quemadmodùm mors eius omnium nostrùm mortem abstulit, & liuor eius nostra sanauit vulnera, ità & eius tristitia *nostram deleat tristitiam. Vt homo igitur dubitat, vt homo turbatur: non turbatur vt virtus, *aut Deitas eius, sed anima turbatur. Et turbatur secundùm humanæ fragilitatis assumptionem, *& ideò quia animam suscepit passibilem. Nec enim DEVS, iuxta quod DEVS erat, turbari aut mori poterat. Item relatum est aliud testimonium ex eodem codicillo sancti Dionysij episcopi Atheniensis & martyris ex libro diuinorum nominum, & collatus est similiter textus testimonij, continens ità: Discreta est autem benignissima circa nos DEI operatio per hoc, quòd secundùm nos ex nobis integrè vereque humanatum est verbum, quod est supra substantiam, & operari & pati, quanta *humana eius diuinæ operationi congruunt, præcipua ac probabilia. His nanque pater & spiritus nulla ratione communicant, nisi quis dixerit secundùm benignissimam misericordem voluntatem. Quæ abscissa sunt ex eodem testimonio ab eisdem, & per omnem sublimissimam & ineffabilem DEI operationem, quam operatus est secun-

Marginalia: August. — Ambros. — *affectu — Matth. 26. d — Matt. 8. — *Quia — *vna volūtatis series, operationis effectus est. — Matth. 26. d — Ibid. — *Ergò pro me dolet, & in me dolet. — Esa. 53. a — Ioan. 11. c — *sensus internus — Esa. 53. b — *nostrū diluit mœrorem. — *neq; qa — *propterea — Diony. Areopagita. — *humanæ

cundùm nos factus incommutabilis, eò quòd Deus, & Dei verbum. Item relectum ex eodem codicillo testimonium sancti Ioannis Chrysostomi ex sermone illo: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste. Et collatum est similiter cum libro membranaceo, qui est ex bibliotheca venerabilis patriarchij huius regiæ ciuitatis, testimonio continente ità: Tanta beneficia per crucem & facta sunt, & fiunt, & non vult crucifigi. Dicito mihi, & quis ergò hoc dixerit. Si autem nó volebat, quis ei necessitatem fecit? Quis vim intulit? Vt quid autem & præmisit prophetas annunciantes quòd crucifigeretur, dum crucifigendus non erat, nec volés hoc pati? Vt quid autem & calicem vocat crucem, si vtiquè nolebat crucifigi? Hoc enim ostendens est, quantum desiderium circa hanc rem habuit. Quemadmodùm enim sitientibus calix suauis est, ità & eidem crucifigi. Propter quod & dicebat: Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscum: non quasi simpliciter hoc dicens, sed propter causam hanc, eò quòd post vesperum crux eum susciperet. Quia ergò gloriam hanc rem vocabat, & discipulum increpabat, eò quòd eum prohiberet, & bonum pastorem se ex hoc ostendebat, quòd occideretur pro nobis, & desiderio desiderâsse hanc rem dicebat, & spontè ad hoc veniebat, quomodò rogat hoc non fieri? Si autem non volebat, quid difficile erat prohibere ad hoc venientes? nunc autem & vides eum accurrentem in hanc rem: cùm enim super eum venirent, dixit: Quem quæritis? Qui dixerunt: Iesum. Ait: Eccè ego sum. Et abiêrunt retrò, & ceciderunt in terram. Qui igitur eos priùs excæcauerat, & ostenderat quia poterat aufugisse, tunc seipsum tradidit, vt discas quòd non necessitate, neque vi, neque per tyrannidem irruentium, nolens hoc sustinuit, sed spontè, & volens, & præeligens, & olìm hæc dispensans. Et ideò prophetæ præmittebantur, & patriarchæ prædicabant, & verbis & rebus crux præfigurabatur. Etenim Isaac occisio, crucé nobis demonstrabat. Vndè & dicebat: Abraham pater vester exultauit vt videret diem meum: vidit, & gauisus est. Ergò patriarcha quidem gauisus est videndo imaginem crucis, ipse verò recusabat ipsam rem. Et Moses quoquè ità Amalech superauit, quia figuram crucis ostendebat. Et millia millium vtiquè quis cernat in veteri scriptura facta, quæ crucem præfigurabant. Vt quid igitur ista fiebant, si is qui crucifigi futurus erat, hoc fieri nolebat? Et quod sequitur, plùs difficile est. Dicens enim, Transeat à me calix iste, addidit: Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu. Ex hoc enim, quantùm secundùm sermonem, duæ voluntates contrariæ * ibi demonstrantur. Siquidem pater vult eum crucifigi, ipse verò non vult, dum quandò vbiquè videmus eum eadem cum patre * volentem, eadem præeligentem. Nam quandò dicit, Da eis, vt quemadmodùm ego & tu vnum sumus, vt & ipsi in nobis vnú sint: nihil aliud dicit, nisi quòd vna est voluntas patris & filij. Et quandò dicit, Verba quæ ego loquor, non ego loquor: pater verò in me manens facit opera, hoc ipsum ostenditur. Et quandò dicit, A meipso non loquor, & à meipso non véni, & à meipso non possum quicquam facere: nó hoc ostendendo dicit, quòd potestate frustretur vel loquendi, vel faciendi: absit, sed * exactè ostendere volens consonum eius esse propositum tam in verbis, quàm in rebus, in omnibusque dispensationibus cum patre, & * vnam eandemq; esse, sicut iam sæpiùs demonstrauimus. Illud autem, à meipso non loquor, non potestatis est peremptio, sed consonantiæ probatio. Sunt autem & sequentia eiusdem sermonis, quæ & abscissa sunt ex præsente testimonio ab eisdem Macario & Stephano, hæc: Quod ergò hic ait, Veruntamen non quod ego volo, sed sicut tu vis, forsitan in multum vos certamen immisimus, sed attoniti state. Nam etsi plura sunt quæ dicta sunt, sed benè noui, quoniam pudescit deuotio vestra. Cæterùm ad ipsam resolutionem properat sermo. Propter quid ergò ità dictum est, diligenter aduerte. Valdè difficilè recipiebatur incarnationis ratio. Superexcellens * enim eius clementia, & magnitudo condescensionis eius: hoc stupore erat repletum, & multo indigebat apparatu, vt susciperetur. Aduerte ergò, quale erat audire & dicere, quòd Deus ineffabilis, inenarrabilis, inintelligibilis, inuisibilis, incópræhensibilis, cuius in manu sunt fines terræ, qui respicit terram, & facit eam tremere: qui tangit montes, & fumigant, cuius momentum condescensionis neque Cherubin sufferre potuerunt, sed facies * obcelabant extensione alarum, ipse qui omnem sensum superexcellit, & omne consilium agit, transiliens angelos, archangelos, vniuersasque intellectuales supernas Virtutes, acceptum habuit fieri homo, & carnem, quæ de terra & luto formata est, assumere, & in vuluam venire virginalem, & nouem mensium tempus in vtero portari, & lacte nutriri, & omnia humana pati. Quia igitur ità mirabile erat, quod futurum erat, vt &, postquàm fieret, à pluribus non crederetur: primò quidem prophetas præmisit hoc ipsum prædicátes, & hic quidem patriarcha hoc preclamabat, dicens: Ascendisti de germine fili mi, & cubans dormisti vt leo. Esaias verò dicit: Eccè virgo in vtero habebit, & pariet filium, & vocabunt nomen eius Emmanuel. Et * alius iterùm: Vidimus eum vt infantem, tanquàm radicé in terra sitienti. Terram sitientem, vuluam dicés virginalem,

Marginalia (left): Ioan. Chrysostomus; Matt. 26.d; Luc. 22.b; Ioan. 18.b; Gene. 22.a; Ioan. 8.g; Exod. 17.c; Matt. 26.d; * ibi
Marginalia (right): * voluntate; Ioan. 17.b; Ioan. 14.b; Ioan. 5.b; Ioan. 8.c; * ex voce; for. * vnum eundemq;; Ioan. 14.b; Matt. 26.d; for * enim erat; Psal. 94.; Psal. 103.; * obuelabát; Gene. 49.b; Esa. 7.c; for. * alibi; Esa. 53.a

lem, eò quòd non susceperit semen hominis, neq; coitu frueretur, sed absque *mixtione eum congeneraret. Et iterùm: Puer natus est nobis, & filius dat^9 est nobis. Et egredietur virga de radice Iessæ, & flos de radice eis asscendet. Et Hieremias: Hic Deus noster, non æstimabitur alius præter eum: Inuénit omnem viam disciplinæ, & dedit eam Iacob puero suo, & Israel dilecto suo: Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conuersatus. Et Dauid aduentum eius in carne prædicans, ait: Descendit sicut pluuia in vellus, & sicut stillicidia stillantia super terram: quoniam absque strepitu & perturbatione in vtero virginis vénit. Sed non suffecerunt hæc tantùm. Sed & adueniens, vt non putaretur phantasia esse quod fiebat, non adspectu solo rei credulitatem adhibet, sed tempore multo, & per omnia humana veniendo. Neque enim simpliciter in hominem vénit perfectum atque completum, sed in vuluam virginalem, vt & vtero portaretur, & partum toleraret, & lactis alimenta, & incremétum, & per temporis prolixitatem, & differentiam omnium ætatum, credibile faceret quod fiebat. Sed nec in hoc solùm demonstratio stetit, sed circunferens eandem carnem, permittit eam, quæ cótemptibilia sunt naturæ, sustinere, & esurire, & sitire, & dormire, atque fatigari: ad extremum & ad crucem veniens, reliquit eam, quæ carnis sunt, pati. Propter hoc em & guttæ sudorum descendebant de ea, & angelus inueniebatur eum cófortare, & tristatur, & æstuat. Etenim antequàm hęc diceret, ait: Anima mea turbata est, & tristis est vsque ad mortem. Si enim & his omnibus factis malignum os diaboli per Marcionem Ponticum, & Valentinum, & Manichæum Persam, & cæteros plures hæresum authores tentauit, quantùm in ipsis erat, peruertere verbum dispensationis, & insonuit Satanæ *cùm quendã sonum diceret, quia neq; incarnatus est, neq; carnem induit, sed putatiua hoc erat phantasia, & scena, & simulatio: dum quandò passionis tempore proclamarent, mors, sepulcrum & esuries, si nihil horum factum fuisset, quomodò non multò ampliùs diabolus maligna hæc seminaret impietatis dogmata? Propter hoc ergò quémadmodùm esuriuit, sicut fatigatus est, sicut dormiuit, sicut manducauit, sicut bibit, sic & mortem recusat humanam, ostendens & infirmitatem naturæ, quæ nó acquiescit impassibiliter abscindi de hac vita. Si enim nihil horum dixisset, habuissent dicere, quia, si homo erat, oportebat eum quæ hominis sunt, pati. Quæ verò sunt ista, dum crucifigendus erat, & formidare, & tædere, & non sinè passione abscindi de hac vita? Naturæ enim insitus est amor præsentium: propterèa ostendere volens, verum esse carnis indumentum, & dispensationem credibilem facere, cum multa approbatione easdem passiones nudas proponit. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sufficiunt & quę hodierna die relecta sunt: reliqua verò præsentis, qui legitur, codicilli, in sequenti secretario relegantur.

*nuptu

Esa. 9. b
Esa. 11. a

*Baruc. 3. d

Psalm. 71.

Luc. 22.
Ioan. 12. d
Matt. 26. c
Marc. 14. d

*cũ quodã sono dicés,

ACTIO NONA.

IN nomine Domini Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, imperãtibus à Deo coronatis & serenissimis nostris dominis Flauijs, Constantino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno principe; perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post consulatum eius à DEO instructæ mansuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus, anno vigesimosecundo, die octauo mensis Martij, indictione nona: Præsidente eodem pijssimo, & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iussione eius à Deo instructæ serenitatis, præsentibus & audientibus Niceta gloriosissimo exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite imperialis obsequij, & substratego Thracię, Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domus Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente comitis imperialis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ.

Conueniente quoquè sancta & vniuersali synodo, quæ per imperialem sanctionem congregata est in hac à DEO conseruanda regia vrbę, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, vicem agentibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ, & Georgio venerabili ac sanctissimo archiepiscopo magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis magnæ ciuitatis Alexandriæ, & Georgio religioso presbytero monacho & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo Portuensi, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis *Rhegitanæ, locum præsentantibus centum vigintiquinque venerabilium Episcoporum sancti Concilij antiquæ Romæ, qui & per proprias subscriptiones demóstrantur in suggestione ab eis facta

*Rhegiens

facta ad pijssimum Imperatorem Constantinum: & Theodoro religioso presbytero, & locum agente Theodori DEO amabilis archiepiscopi Rauennæ, Basilio Episcopo Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episc. Heracleæ Thraciæ, Georgio episcopo Cyzici, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Theodoro episcopo Meletinæ, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, * Gregorio episc. Mitylenæ, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chij, Georgio episcopo * Camulianorum, Antonio episcopo Hypepæ, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo * Iustinianopoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisæ, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tij, * Domitio Episcopo Prusiados, Salomone Episcopo * Clanei, Georgio episcopo Coënsi, * Georgio episcopo * Cātani, Ioanne episcopi Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino Episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monasterij in Sicilia positi, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, positi similiter in antiqua Roma, Anastasio presbytero & mōacho oratorioru̅ venerabilis patriarchij Constantinopoleos. Et residentibus gloriosissimis patricijs & consulibus, & omnibus venerabilibus & Deo amabilibus episcopis secundùm ordinem in eodem secretario Trulli, propositis in medio sanctis & immaculatis Christi Dei nostri Euangelijs, Constantinus amabilis diaconus huius sanctissimæ DEI Catholicæ & Apostolicæ magnæ ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgij sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos, dixit: Meminit à Deo instructu̅ imperium vestru̅, ac sancta & vniuersalis synodus, quòd hesterna die collata sunt cum libris venerabilis patriarchij diuersa testimonia ex codicillo, qui oblatus est à Macario & Stephano. Et interlocutio facta est, vt in subsequenti reliqua eiusdem codicilli relegerentur.

*Camelenorum.
*Iustinopolis Gordiu come
* Dometio
*Cleonæ
* Gregorio
*Candani

Assistunt autem præ velo Petrus episcopus Nicomediæ, Salomon episcopus * Clanei, Antonius episcopus Hypepæ, Theodorus episcopus Meletinæ, Georgius diaconus & chartophylax, Anastasius diaconus & defensor nauium, Stephanus diaconus & cancellarius, Dionysius diaconus & cancellarius, Georgius monachus Macarij, Anastasius presbyter & monachus, & Stephanus monachus discipulus Macarij, & si videtur à Deo instructo vestro imperio, & vestræ sanctæ synodo hos ingredi, suggerimus ad quod placuerit.

*Cleonæ

Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Memorati viri ingrediantur. Et ingressi sunt. Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Relegantur quæ dudùm gesta sunt. Et relecta sunt. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Proferatur codicillus testimoniorum, qui oblatus est à Macario & Stephano, quatenùs reliqua relegantur, & conferantur ad codices venerabilis patriarchij. Et prolatus est. Quem accipiens Diogenes à secretis & imperialis secretarius, relegit ità: Sancti Athanasij ex sermone de Trinitate & incarnatione. Et quandò dixit, Deus Deus meus, vt quid me dereliquisti, ex persona nostra dicit. Et ante pauca: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste. Veruntamen non mea voluntas fiat, sed tua. Spiritus promptus, caro autem infirma. Duas voluntates hic ostendit, & vnam quidem humanam, quæ est carnis, aliam autem diuinam. Quod enim humanum, propter infirmitatem carnis refugiebat passionem: diuina natura autem erat prompta. Sicut & Petrus audiens de passione, formidauit, & dixit: Propicius esto tibi Domine. Increpans autem eum Dominus, dixit: Vade retro me satana. Scandalum mihi es, quia non sapis quæ Dei sunt, sed quæ hominum. Ità & hîc intelligitur. Sunt autem & quę abscissa sunt ex eodem testimonio ab eisdem Macario & Stephano, ità: Factus quippe in similitudine hominum, refugiebat passionem vt homo: Deus verò existens, qui est secundùm diuinam essentiam impassibilis, promptè suscipiebat passionem & mortem.

Athana. alexandrinus. Matt. 27. f
Matth. 26. d
Matth. 16. d

Basilius Deo amabilis episcopus Gortynæ, dixit: Eccè, pijssime domine * adhuc, quòd vnam voluntatem, quę ab eis promissa fuerat, non ostenderunt, sed & duas voluntates ex præsenti, quod relectum est, sancti Athanasij testimonio luce clariùs ostenderunt. Stephanus monachus discipulus Macarij, dixit: Sanctus Gregorius theologus in libro secu̅do de filio, manifestè ostendit vnam voluntatem in Domino nostro Iesu Christo, inquiens:

*ad hoc
Gregorius Nazianzenus

Illius enim velle nec contrarium est Deo, deificatum totum.

Basilius Deo amabilis episcopus Gortynæ, dixit: Qualem voluntatem dicis quæ deificata est, diuinam, an humanam? Si enim Diuinam dixeris, quod diuinum est, deificatione non indiget: Si autem humanam, proculdubiò duas voluntates, & ex præsenti testimonio, etiàm nolens significas. * Domitius Deo amabilis Episcopus Prusiados, dixit: Postulo à Deo coronatam Domini

*Dometius

Domini fortitudinē & sanctam synodum, vt veniat in medium Georgius religiosus monachus condiscipulus huius Stephani, & interrogetur si benè dogmatizet Stephanus. Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt:

Edicat Georgius religiosus, si rectè dogmatizat Stephanus monachus condiscipulus eius. Georgius religiosus monachus dixit: Omninò, domine, extra intentionem sanctorum patrum disputat, aduersarius patrum existens. Item relectum est ex eodem codicillo alterum testimonium sancti Cyrilli, de interpretatione Euangelij secundùm Matthæum sermōe duodecimo, quod collatum est similiter cum libro chartaceo bibliothecę huius venerabilis patriarchij, textu testimonij habente sic: Ergò id, Non sicut ego volo, sed sicut tu, transformationem & transfigurationem naturę humanę de exuperata formidine, in audaciam spiritalem benè nimis significat. Sunt autem & ante hoc testimonium, quę callidè prędictus Macarius & Stephanus non deflorauerunt, hoc modo: Recusat itaque ipsum calicem, crucifigentes se, DEI amatores non esse tanquàm per hoc accusans: & subest quidem in eo pauor passionis propter humanitatem, compescitur autem continuò virtute inhabitantis verbi ac fortitudine. Considera nanq; quomodò ostendit quidē quod humanum est, ipsa recusatione: quod autem Deitatis est indeflexibile, effulsit statim. Ait enim ad patrem qui in cælis est: Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Humanitas verò condecenter & hoc ait. Nam secundùm quod Deus est, non extra est voluntatem patris: magis autem *ipse est voluntas Dei & patris, *sicut in sapientia & ipsum velle est patris, sapientia verò est filius. Quia igitur & voluntas patris nominatur vnigenitus, *exclamat, dicens laudabilis cantor: Domine, in voluntate tua præstitisti decori meo virtutem. In Christo nanq; est omne donum cælestium bonorum à Deo & patre. Aliàs autem vna consubstantiali sancta existenti Trinitate, & vna Deitate in ea intelligenda, quomodò non *erat voluntas eadem patris & filij & spiritussancti? Congruētissimè igitur ad humilitatis habitum, & vt homo, formidat tacitè mortem, quæ extra naturam, & ex maledicto intromissa est: respuens iterùm autē vt Deus, Non sicut ego volo, ait, sed sicut tu. Caro itaque quæ quoquo modo in Christo ad summam post hoc fiduciam hominis transformabatur, natura docebatur quippe iam nec ipsam seueram mortem pertimescere, si præsertim vtiliter ad eam accederet propter Deum. In hoc enī plurima est merces, quia ad id, quod ità odibile & naturæ infestum est, accedimus propter Deum, discente & incipiente nostra natura in primo Christo viriliter agere,

Cyrillus. | Matth. 26. d | Matth. 26. d | *ipsa | *Si vtiquè | *explanat, | Psalm. 29. | *erit

& præualere contra sic vehementes & noxios venientium incursus. Sancta synodus dixit: Tu Stephane & tuus magister Macarius, non ostendistis *in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri, per codicillum à vobis oblatum: sed & duas voluntates, in testimonijs in eodem codicillo positis inuenimus apertè, clamante Athanasio laudabili, quanuis detruncata & obcelata sint, iuxta quod soliti estis, eadem testimonia, quæ peruersè interpretantes protulistis. Definiuimus igitur, postquàm apertè approbati estis ad subuersionem diuinorum dogmatum festinare, & sanctorum ac probabilium patrum doctrinas corrumpere, & hæreticorum magis sensum assumere, & quæque ab eis dogmatizata sunt, sectari ad contagium orthodoxæ plebis, ab omni vos sacerdotali dignitate & ministerio alienos existere. Eos autem, qui iam pœnitentiam egérunt, & superiùs nominatos tam episcopos quàm clericos, qui & nunc in medio assistunt, & rectè vnà nobiscum confitentur, præuidimus quidem in proprijs locis residere. Libellós autem quos promiserunt, propriæ eorum fidei cum iureiurando in subsequenti nobis offerent. Sancta synodus exclamauit: Multos annos Imperatori, Orthodoxo Imperatori multos annos, Hæreticum foràs mitte, Nouo Eutycheti malos annos, nouo Apollinari malos annos, Hæreticum foràs mitte. Et impulsus est Stephanus discipulus Macarij, & foràs missus est. Petrus Deo amabilis episcopus Nicomediæ, Theodorus Deo amabilis episcopus Meletinæ, Salomon Deo amabilis episcopus *Claneï, Antonius Deo amabilis episcopus Hypepæ, Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, Anastasius diaconus & notarius, Stephanus diaconus & cancellarius, Dionysius diaconus & cancellarius, & Anastasius presbyter & monachus, & Georgius monachus Macarij, dixerunt: Parati sumus in subsequenti rectæ nostræ fidei cum iureiurando libellos offerre. Sancta synodus dixit: Quod ab eis promissum est, fiat. Et quia sufficiunt quæ hodierna die mota sunt, in subsequenti qui dudùm oblatus est codicillus à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, ad legendum & conferendum, cum libris hîc siti venerabilis patriarchij, proferatur. Illos itaque duos codicillos, qui tunc à Macario & Stephano dati atque relecti sunt, ad conferendum venire nolumus, eò quòd testimonia, quę in eis posita sunt, nullatenùs ad præsentem dogmaticam causam *respiciunt.

*decreta, vocam | Depositio Macarij & Stephani. | *Cleonæ | *pertinent.

ACTIO DECIMA.

IN nomine Domini Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, imperātibus à Deo coronatis ac serenissimis nostris dominis Flauijs, Con-

Constantino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post consulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus, anno vigesimosecūdo, decimooctauo die Martij mensis, indictione nona. Præsidente eodem pijssimo, & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iussione eius à Deo instructæ serenitatis, præsentibus & audientibus Niceta glorioso exconsule patritio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patritio, & comite imperialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso excōsule patritio, Paulo glorioso exconsule patritio, Iuliano glorioso exconsule patritio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patritio, & curatore imperialis domûs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patritio, & locū agente comitis imperialis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patritio & quæstore, Polyeucto glorioso excōsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ.

Conueniente autem sancta ac vniuersali synodo, quæ per imperialem sanctionem congregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum præsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili ac sanctissimo archiepiscopo magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero & monacho, & vicario sedis magnæ ciuitatis Alexandriæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternæ, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum agentibus centum vigintiquinque venerabilium ac Deo amabilium Episcoporum, quod circa antiquam Romam est, concilij, qui & per proprias subscriptiones demonstrantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum Imperatorem Constantinum: & Theodoro religioso presbytero, & locum agente Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ Theodori, Basilio episcopo Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio episcopo Cyzici, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episcopo Chalcedonæ, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Mitylenæ, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chij, Georgio episcopo * Camuliano, Antonio episcopo Hypepæ, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo * Iustinianopoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisæ, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tij, * Domitio episcopo Prusiados, Salomone episcopo * Clanei, Ioanne episcopo Myndi, Georgio episcopo Coensi, * Georgio episcopo * Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theophane presbytero & abbate venerabilis monasterij Siciliæ, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, positi similiter in antiqua Roma, Anastasio presbytero & monacho oratoriorum venerabilis patriarchij Constantinopoleos. Residentibus itaque tam gloriosissimis patritijs & consulibus, quamq; omnibus venerabilibus & DEO amabilibus ex ordine episcopis in eodem Trulli secretario, propositis in medio sanctis & immaculatis Christi DEI nostri Euangelijs, Constantinus DEO amabilis diaconus huius sanctissimæ DEI Catholicę & Apostolicæ magnæ Ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum sanctissimi archiepiscopi huius à Deo conseruandę regiæ vrbis, dixit:

*Cameleno rum

*Iustinopolis Gordiu come

*Dometio

*Cleonæ

*Gregorio

*Candani

Meminit vestra pietas, & hæc sancta atq; vniuersalis synodus, quòd in præcedenti conuentu * locutio facta est reliquorum testimoniorum, quæ sunt in codicillo, qui prolatus est à Macario & Stephano, & eorum collatio facta est ad libros sanctorum patrum, qui reconditi sunt in venerabili patriarchio huius regiæ vrbis, horumq; virtutem cognoscitis. Et quia interlocutio facta est à vestra sancta synodo, vt in altero secretario lectio fieret, & collatio testimoniorum cū libris huius venerabilis patriarchij, quæ iam prolata sunt à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, & quoniam promiserūt Petrus Deo amabilis episcopus Nicomedię, Theodorus amabilis episcopus Meletinæ, Salomon Deo amabilis episcopus * Clanei, Antonius Deo amabilis episcopus Hypeporum, necnon & Georgius Deo amabilis diacon9 & chartophylax, & Dionysius Deo amabilis diaconus & cancellarius, Anastasius quoq; religiosus diaconus & notarius defensor nauium, & Stephanus diaconus & cancellarius, & Anastasius religiosus presbyter & monachus, & Georgius religiosus monachus, rectæ fidei suæ cum iureiurando

*lectio

*Cleonę

do huic vestræ sanctæ & vniuersali synodo libellos offerre, & suggerimus ad quod placuerit. Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerũt: Quæ dudùm gesta sunt, relegãtur. Et relecta sunt. Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Auditores effecti testimoniorum, quæ prolata sunt à Macario & Stephano, agnouimus qualis amputatio ab eis facta est in huiusmodi testimonijs, quæ obumbraret atque confunderet omnem Domini nostri

*Dei Iesu Christi, veri * Domini nostri humanationis dispensationem. In memoria quoquè habemus, quòd & Petrus Deo amabilis episcopus Nicomediæ, Theodorus Deo amabilis episcopus Meletinæ, & Salomon Deo

*Cleonæ amabilis * Clanei, & Antonius Deo amabilis episcopus Hypeporum, ad hæc & Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, & Dionysius Deo amabilis diaconus & cancellarius, Anastasius Deo amabilis diaconus & notarius defensor nauium, Stephanus religiosus diaconus & cancellarius, atq; Anastasius & Georgius religiosi monachi promiserunt libellos rectæ suæ fidei cum iureiurando, in alio secretario huic sanctæ ac vniuersali synodo offerre. Sed consequens est, codicillum, qui oblatus est paternorum testimoniorum à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, qui & sub sigillis consistit, ad medium deduci ad relegendum, atque conferendum cum libris venerabilis patriarchij huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis. Et prolatus est huiusmodi codicillus sigillatus. Et postquàm dissigillatus fuisset, accipiens Petrus DEO amabilis diaconus & notarius sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos ipsum authenticum librum, qui est de sceuophylacio, id est, de repositione sacrorum vasorum huius sanctæ magnæ ecclesiæ, membranaceum tectum ex argento. Et Salomon Deo amabilis diaconus & notarius eiusdem sanctissimi archiepiscopi Cõstantinopoleos, prędictum codicillum testimoniorum relegit, habẽtem superscriptionem in his verbis: Testimonia sanctorum ac probabilium patrum, ostendentia duas voluntates & duas operationes in domino & Deo

Leo. papa & saluatore nostro Iesu Christo, sancti Leonis papæ Romani, ex epistola secũda ad Leonem Imperatorem, cuius initium est, Promisisse me memini: Quicquid ergò in tẽpore accepit Christus, secũdùm hoĩem accepit, cui quæ nõ habuit, conferrentur. Nã secundùm potentiam Deitatis indifferenter oĩa quæ habet pater, etiàm filius habet: & quæ in forma serui à patre accepit, eadem in for-

Ioan.10.f ma Dei etiàm ipse donauit. Secũdùm enim

Ioan.6.d formam Dei, ipse & pater vnum sunt: secundùm autem formam serui, non venit facere voluntatem suam, sed voluntatem eius qui

Ioan.5.d misit eum. Secundùm formam Dei, sicut habet pater vitam in semetipso, sic dedit & filio vitam habere in semetipso. Secundùm formam serui, Tristis est anima mea vsq; ad Matt.26.d

mortem. Quod testimonium collatum est cum superiùs dicto libro sceuophylacij, & constitit. Similiter relectum est ex eodem codice testimoniũ sancti Ambrosij episcopi Ambrosius

Mediolanensis, ex libro secundo ad Gratianum Imperatorem, cuius initium est, Sed forsitan arbitror per præteritum librum: Suscepit ergò volũtatem meam, suscepit tristitiam meam. Confidenter tristitiam nomino, quia crucem prædico. Mea est voluntas, quam suam dixit: quia vt homo suscepit tristitiam meã, vt homo locutus est. Et ideò dixit, Non sicut ego volo, sed sicut tu. Mea Matt.26.d

est tristitia, quam meo suscepit affectu. * Et *Nemo enim

enim nullus moriturus gaudet. Mihi compatitur, & mihi contristatur, & mihi condolet. * Pro me igitur doluit in me, qui pro se *Ergò ꝑ me dolet, & in me dolet,

nihil habuit quod doleret. Doles ergò Domine non tua vulnera, sed mea: non tuam mortem, sed nostram infirmitatem. Prophe Esa.53.a

ta dixit, quòd pro nobis doles, & nos reputauimus te Domine esse in doloribus, dum quandò ipse non dolebas ꝑ te, sed pro me. Et quid mirum, si pro omnibus doluit, qui pro vno lachrymatus est? Quid mirũ, si mo- Ioan.11.c

riturus tædeat, qui Lazarum resuscitaturus, illachrymat? Sed & ibi eum sororis pietas ad lachrymandum mouit, per quam eum angebat sensus humanus: & hîc * internus eius *affectus

* affectus dispẽsationẽ operabatur, vt quem- *interior

admodùm mors eius omnium nostrùm abstulit mortem, & liuor eius nostra sanauit Esa.53.b

vulnera, ità & eius tristitia nostrum diluat mœrorem. Vt homo igitur dubitat, vt homo turbatur, non turbatur vt virtus: neque Deitas eius, sed anima turbatur: Et turbatur secundùm humanæ fragilitatis assumptionem, propterea quia animam suscepit passibilem. Nec enim Deus secundùm quod Deus est, aut turbari, aut mori * potuit. Vndè & *poterat.

ait: Deus Deus meus, vt quid me dereliqui- Psal.21.

sti? Vt homo igitur loquitur, meos mœrores circunferens, quoniam in periculis existentes, à Deo nos derelinqui putamus: vt homo turbatur, vt homo illachrymat, vt homo crucifigitur. Sic enim dicit Apostolus, 1.Cor.2.d

quia Christi carnem crucifixerunt. Et alibi Apostolus inquit Petrus, Christo passo car- 1.Pet.4.a

ne. Caro itaque passa est. Nam Deitas libera extitit mortis & passionis, corpus secũdùm conditionem humanæ cessit naturæ. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo vetustissimo, qui est de bibliotheca venerabilis patriarchij huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Ambrosij ex lib. 6. interpretationis euangelij secundùm Lucam, continens ità: Quòd autem dixit, Non mea Matt.26.d

voluntas, sed tua fiat: suam, ad hominem retulit: patris, ad diuinitatem. Voluntas enim homi-

hominis, temporalis: voluntas diuinitatis, æterna. Quod testimonium collatum est cum codice Latinis literis scripto, interpretante Constantino Deo amabili presbytero, & defensore huius sanctæ magnæ Ecclesiæ, & grammatico Latino. Et constitit.

Chrysostomus. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Ioannis episcopi Constantinopoleos, ex sermone facto ad eos qui ad Missas non occurrerũt, cuius initium est, Iterùm Circensia, cõtinens ità: Horum mihi iterùm memores estote verborum, vtilis eorum erit memoria de oratione cõferentibus. Prædixit proditorem, prædixit omnium fugam, & sui mortẽ. Percutiam enim, ait, pastorem. Prędixit, qui eũ abnegaturus fuisset, & quandò, & quotiès, accuratè omnia. Et post hæc omnia idoneã præscientiæ futurorũ dans probationem, veniens ad locum, orat: & illi quidem dicunt quia secũdùm Deitatem, nos verò dicimus quia secundùm dispensationem. Iudicate itaq;, & ab ipsa vnigeniti gloria nulli gratiam dantes sententiam proferrote. Si enim & cum cõtribulibus iudicor nunc, sed supplico ac deprecor, vt absq; præmio iudicium fiat, neq; ad gratiam meam, neq; ad illorũ odium. Maximè quidẽ & ex hoc ipso manifestũ est, quòd nõ est diuinitatis ipsa oratio. Deus enim non orat. Dei enim est adorari, Dei est orationem suscipere, nõ orationem offerre. Viso reuerà quia inuerecundi sunt, ex ipsius orationis sermonibus manifestum vobis facere pertentabo, quia totum dispensationis est, & ipsius carnalis infirmitatis. Quandò enim humile quid loquitur Christus, sic loquitur humile & vile, quatenùs immensitatis humilium dictorum, etiàm eis qui valdè contendũt, possit persuadere, quia nimìs ab illa ineffabili atque inenarrabili essentia dissonent hæc verba. Veniamus igitur ad ipsa verba orationis: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste. Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Et post pauca: Interrogo hæreticũ, Deus formidat, & supersedet, & pigritat, & tristatur? Et si dixerit, etiàm, recede iam, & statuet illum deorsùm cum diabolo, magis autem & illo inferiorem. Neque enim ille audebit hoc dicere. Sin autem dixerit, quia nihil horum dignũ Deo, dic ergò, quia nec orat Deus. Absq; istis enim & aliud inauditũ erit, si hæc Dei fuerint verba. Neq; enim æstuationem tantummodò indicant ipsa verba, sed & duas voluntates, vnam quidem filij, aliam verò patris, cõtrarias in alterutrum. Quod enim dictum est, Nõ sicut ego volo, sed sicut tu, hoc insinuantis est. Hoc aũt nec illi aliquãdò permiserunt, sed nobis semper dicentibus, Ego & pater vnum sumus in maiestate, illi in voluntate hoc dictum esse inquiunt, dicentes patris & filij vnam esse volũtatem. Si igitur patris & filij vna est voluntas, quomodò hìc dicit, Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis? Si enim in diuinitate, quod dictum est, sit hoc, cõtradictio erit, & multa inaudita ex hoc generantur. Si autem de carne habent rationẽ, quæ dicta sunt, & nullum ex hoc erit scandalum. Nec enim nolle mori carnem, reprehensio est, quoniam hoc natura est. Ipse autem quæ naturæ sunt, omnia absq; peccato ostendit, & cum multa abundantia, vt etiàm hæreticorum obturet ora. Quandò autem dixit, si potest fieri, transeat à me calix iste: &, Non sicut ego volo, sed sicut tu: nihil aliud ostendit, nisi quia carnem verè indutus est timentem mortem. Mortem enim timere, & dubitare, & anxiari, illius est. Nunc quidem eam destitutam reliquit, & nudatam * ex propria operatione, vt demonstrans eius infirmitatem, credibilem eius faciat & naturã. Nunc vero eam abscõdit, vt discas, quòd non erat * purus homo. Quemadmodùm enim si semper humana demonstrãsset, hoc vtiquè crederetur: ità si semper, quæ Deitatis sunt, effecisset, incredibilis vtiquè fuisset ipsius dispensationis ratio: propterea variat & intermiscet verba & causas, vt neq; Pauli Samosateni, neque Marcionis & Manichæi ægritudini & furori occasionem tribuat. Idcircò & prædicit quod futurum est, vt Deus, & supersedit iterùm vt homo. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo, qui est de bibliotheca venerabilis patriarchij huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdẽ S. Ioannis archiepiscopi Cõstantinopoleos de interpretatione Euangelij secundùm Matthæum de textu, vbi ait: Et venit ad discipulos suos, & inuenit eos dormientes, cõtinens ait: Quemadmodùm qui corpore curantur, spontè sustinent, dum curantur, dolorem, non * quasi virtute, sed * necessariò propter salutem, quæ ab ea cõquiritur: eodem modo & saluator effugiendũ quidem, secundùm id quod est * ἀἰξ, iam recusabat mortem. Sustinuit autẽ eam magnanimiter, vt nobis hominib' multifariè per huiusmodi dispensationem prodesset. Nõ solùm enim * redemptionem offerens, liberos nos omni peccato fieri * præparauit, sed & * corporis quasdam primitias resurrectionis mortuorum ostentans, communem quoquè confirmauit resurrectionem. Forsitan autem etsi non recusãsset, æstimatus esset vtiquè, quòd temeraria audacia atque contemptu vltrò ad mortem venisset. Nunc autem orando id recusans, immoderatam ostendit perimentium eum malitiam. Transeat ergò calix, inquiens, subiunxit: Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu: & suam quidem voluntatem

Marginal notes: Matt. 26. e; Mar. 14. d; Luc. 22. c; Matt. 26. d; Ioan. 10. f; Mat. 26. d; * & ; * id est, tãtùm homo.; Mat. 26. d; * queritur virtutem, * necessarium; * λύτρον; * παρεσκεύασεν; * corpus, vt

tem habere se efficaciter demonstrauit. Præponit autem vbiquè suæ paternam voluntatem, & in omnibus adnectit illam, quæ patris est, ei cócurrentem, concordéq; se ostendit illius voluntati. Quod testimonium similiter collatum est cum codice chartaceo, qui est de bibliotheca similiter venerabilis huius patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Athanasij Archiepiscopi Alexandriæ ex libro de Trinitate & incarnatione, cuius est initium, Qui callidè diuinas scripturas, continens ità: Et quandò dicit, Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen non mea voluntas fiat, sed tua: spiritus quidem promptus est, caro autẽ infirma: duas voluntates hîc ostendit, vnam quidem humanam, quæ est carnis, aliam autem diuinam. Nam humana propter infirmitatẽ carnis refugiebat passionem, diuina autem eius prompta. Sicut & Petrus audiens de passione, formidauit & dixit: Propicius tibi sis Domine. increpauit autem eum Dominus, dicens: Vade retrò me satana, scandalũ mihi es, quia nõ sapis ea quæ Dei sunt, sed quæ hominis. ità & hic intelligitur. Factus quippe in similitudine hominũ, recusat passionem vt homo: Deus verò existens, & secũdùm essentiam diuinã impassibilis, promptè acceptã tulit passionem & mortẽ, eò quòd impossibile erat teneri illũ à morte. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo crocato, qui est adæquè de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium S. Gregorij episcopi Nyssæ, ex libro ἀντιῤῥητικῶν oppositionum aduersùs Apollinarem, cuius est initium, Bonũ enim erit vtiquè exordiũ, continens ità: Apollinarij: Sed turbátur (inquit) infidelium pturbatione. Gregorij: Aduersùs nos cõtumelijs vtitur, turbulentos & perfidos appellans eos, qui Euãgelicæ voci nõ citra examinationem attendunt, quæ ait: Si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen non mea, sed tua fiat voluntas. His autem adiungit proprium dictũ, continens ità: Apollinarij: Et nõ memorant, quia voluntas ista propria dicta est, nõ hominis terreni, sicut ipsi putant, sed Dei, qui de cælo descẽdit. Gregorij: Quisnam adinueniet tale aliquid dicere? Non dico horũ aliquẽ, qui in hæresi denotati sunt, sed nec ipsum impietatis atque falsitatis patrem arbitror adinuenire aliquid ad blasphemiam callidiùs, quàm quæ dicta sunt. Putas, nescit verborum scriptor, quæ loquitur Deus de cælo descẽdens? Propriam ipsius Deitatis voluntatem παραγράφεται * exceptat, & non vult ad effectum venire, quod vult? Ergò diuisæ sunt patris & filij volũtates? Et quomodò ergò erit communis vtriusq; voluntas? quomodò vtiquè identitas naturę, differentia voluntatum insinuabitur? Omninò enim necesse est naturæ voluntatẽ concurrere, sicut alibi Dominus ait: Nõ potest arbor bona fructus malos facere, neq; arbor mala fructus bonos facere, fructus vtiquè naturæ erit affectus, vt profectò benè bona sit, malè autem mala. Si itaq; differẽs est in patre & filio fructus volũtatis, differentem necesse est & alterutrorum naturã confiteri. Quid igitur impugnatur Arrius? Quid autem non fugiunt ad Eunomium, qui diuidens patris & filij naturam, simul diuidit cum natura voluntatem, & magis colligit alienationem substantiæ, submissum à prælato discerpens à diuinitate verbum? Iterum autem, quod ab eo dictum est, repetamus: Apollinarij: Et nõ memorantur, quia voluntas ista, propria dicta est non hominis, qui ex terra est, sicut existimant ipsi: sed Dei, qui de cælo descendit. Gregorij: Qualem volũtatem asserit verbi * scriptura, quòd non vult Dominus fieri, dicens ad patrẽ, Non mea voluntas, sed tua fiat? Putásne intelligit, in qualem delapsus est sermo eius controuersiã? appropinquat passio, & sicut necdùm futurus erat proditor superuenire cũ multitudine, tunc quòquè huiusmodi facta est oratio: Qui deprecatur, homo est, an Deus? Si Deum esse, qui deprecatur, existimat, parem ei cum hominibus inspicit impotẽtiam. Quomodò igitur Deus nullum habet inditum bonum, sed supernũ inuocat adiutorium? Dehinc quãdò repræhendebat diuinitas propriam voluntatem, bonum fuit, an malum quod volebat? Et si quidem bonum, quomodò non ad effectum perducitur, quod volebat? si autem malum, quæ est diuinitati ad malum familiaritas? Sed quod dixi, quis non intelligit quòd in contrarium circunuestit illum sermonem? Si quippe vnigeniti Dei est vox, quæ dicit, Non mea voluntas fiat, sed tua: ipse sermo circa seipsum per quandam semper cõtrarietatem voluitur, & nusquàm stabilitatem habet. Qui enim non vult propriam voluntatem fieri, hoc ipsum vult per omnia, vt non fiat quod vult. Quomodò ergò oratio ad effectum perducitur dicẽtis, quia hoc volo, vt quod volo, non fiat? in cõtrario per omnia quod desiderat conuertitur, & hæsitauit erga alterutrum, qui huiusmodi orationem exaudit. Quicquid enim fecerit ad eum exitum, quod oratum est, in voluntarium conuertetur, si faciat voluntatem orantis. Sed & oratio est, vt minimè fiat quod vult, non faciat quod vult: sed qui orat, vult fieri hoc ipsum quod nõ vult: ac per hoc per omnes modos quoquò conuertatur, quoquo modo accipiatur, inconstans erit eius intelligentia, ipsa sibi repugnans, & à seipsa deijcitur. Ad huiusmodi itaq; verbi hæsitationem

Marginalia: Athanasi⁹ — Matt.26.d — Gregori⁹ Nyssenus. — *acceptat — Matt.7.c — * scriptoribus

nem vnum fiat solatium, vera ipsa mysterij confessio: quia formidare quidem passionem, humanæ fragilitatis est, sicut ait & dominus, spiritum promptum esse dicens, car- Matt.26.d
nem autem infirmam: suscipere vero eandem ex dispensatione passionem, diuinæ est voluntatis & virtutis. Quia igitur alia est humana voluntas, & alia diuina, loquitur quidem & quasi ex homine, quod infirmitati naturæ congruit, qui nostras passiones assumpsit: adiungit autem secundam vocem sublimem, & DEO decibilem voluntatem,* quã firmari humanam pro hominum salute volens. Qui enim dixit, Non meam, humanam hoc sermone significauit: addens verò tuam, ostendit coniunctionem suæ Deitatis ad patrem, cuius nulla voluntatis est differentia propter communitatem naturæ. Nam patris dicens voluntatem, etiàm filij demonstrauit. Hæc
1.Tim.2.b autem est, velle omnes homines saluos fieri, & ad cognitionem veritatis venire: quod non erat aliter fieri, quàm mortem subire, quæ vitam præpediebat. Humilem autem humanæ formidinis & sermonem, & passionem assumit Dominus, ostendens quòd non veraciter circa eum erat, quod nostrum est ex communicatione passionum, ipsam naturam credibilem faciens. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui erat ex bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et cõstitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem S. Gregorij de ho-
Gregor. Nyssenus. minis contẽplatione, capitulo quarto continens ità: Ipsa quidem anima, regium quid & sublime inditum ostendit: porrò à priuatorum paupertate seiuncta, in eo, quòd indominabilis & liberi existit arbitrij, proprijs voluntatibus se imperialiter dispensans. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem S. Gregorij ex his, quæ aduersùs Eunomium capitulo tricesimoquinto, cuius est initium, Non erat vt videtur, continens ità: Omninò necessè est, conueniens esse & proprium confiteri naturæ, ipsum quoquè arbitrium. Et si dissimile extiterit secundùm naturam, dissimiles erunt etiàm ipsæ voluntates, virtute eius in vtrisque idonea existente, * natura
* non vltrà deficiat deficienti ad perficiendam propriam voluntatem. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem
Ioannes Chrysost. codice testimonium S. Ioannis Archiepiscopi Constantinopoleos ex sermone: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: cuius initium est, Profundam sectionem, cõtinens ità: Sed nõ sufficiunt hæc solummodò, sed & adueniens, vt nõ putaretur phãtasticũ quòd fiebat, non superficie tantùm rem credibilẽ facit, sed & tempore multo, & quod per omnia humana transiuit. Neq; enim simpliciter in homine pfecto venit, sed in vtero virginis, vt etiàm & in vulua baiularetur, & partũ sustineret, & lactis nutrimentum & incrementũ, prolixitatemq; temporis, & per diuersitatẽ omniũ ætatum credibile faceret quod fiebat. Sed neq; in huiusmodi probatione tãtùm persistit, sed & ipsam circũferens carnẽ, permittit eã naturæ perpeti detrimenta, & esurire, & sitire, & dormire, & fatigari. Postremò etiàm ad crucem veniens, sinit eam quæ carnis sunt,
pati: ideò enim & guttæ sudorũ de ea cadebant, & angelus inueniebatur* eam susten- Lucæ 22.e
tans, & tristatur, & hæsitat. Priùs enim q̃ hæc * cum
diceret, ait: Anima mea turbata est, & tristis Ioan.12.d
est vsq; ad mortẽ. Si enim his omnibus gestis os malignũ diaboli per Marcionẽ Ponticum, & Valentinũ, & Manichæũ Persam, & alias plures hæreses valuit, quantum ad eos, verbũ dispensationis subuertere, & in-
sonuit satanas* consonũ dicens, quia neq; * Satanicũ
incarnatus, neq; carne indutus est, sed pu- sonum
tatiuè hoc erat, & phantasia & scena atq; simulatio, dum quandò passiones ipsæ* pre- * procla-
clamarent, & mors & sepulcrum & esuries, marent,
si nihil horum factum est, quomodò non multò ampliùs hæc impietatis nequissima dogmata disseminarentur? Quamobrem sicut esuriuit, sicut fatigatus est, sicut dormiuit, sicut manducauit, sicut bibit, sic & mortẽ recusat, quod est humanũ ostendẽs & infirmitatem naturæ, quæ non sinè dolore patitur auelli de præsenti vita. Si enim nullum horũ dixisset, dixissem vtiquè, quia si homo esset, oportebat eum pati quæ hominis sunt: quæ verò hæc, cùm ad crucem veniret, & formidaret, & tæderet, nec sinè dolore auelleretur à præsenti vita: (inest quippe naturæ amor præsentium) & ideò ostendere volens verum carnis velamen, dispensationemq; credibilem facere, cum multa probatione passiones ipsas nudas ꝓposuit. Quod testimonium similiter collatum est cũ libro membranaceo, qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Ioãnis Chrysostomi ex interpretatione euangelij
secundùm Matthæum lib.*81. cuius est in- * 84.
itium, Tũc venit cum eis Iesus, continens Mat. 26.d
ità: Et post pusillum accedens, orabat dicens: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen nõ sicut ego volo, sed sicut tu. Et venit ad eos, & inuenit eos dormientes. Et dixit Petro: Sic non potuistis vna hora vigilare mecum? Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Non simpliciter maximè Petrum aggreditur, dum quandò & cæteri dormirent: sed palpans, atque tangens eum, & ex hoc propter causam quãm anteà dixi.

Dehinc, quia & cæteri hoc ipsum dixerũt, dicente enim Petro, inquit, quod si etiàm oportuerit me mori tecum, non te negabo: Similiter autem, inquit, & omnes discipuli dixerunt. Cæterum omnes alloquitur, redarguens eorum infirmitatem. Qui enim mori cum eo delegerant, nec saltem cõtristato simul cum eo tunc euigilantes, contristari valuerunt, sed tenuit eos somnus. Orat verò, nè causa simulatio esse putaretur: & sudores defluũt, propter eandẽ iterùm causam, nè dicant hæretici, quòd anxietatem simulâsset. Propterea & sudores vt guttæ sanguinis defluxerunt, & angelus confortans eum visus est, multa millia quoque timoris indicia, nè quis diceret verba ficta fuisse. Ideò & orat. Dicendo nanque, si possibile est, transeat, ostendit humanum. Dicendo autem, Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu, ostendit quid sit* elegás, & philosophum imbuens, etiàm natura in aduersum trahente, sequi Deum. Quoniamquidem non sufficiebat insipientibus * faciem ostendere solam, etiàm verba adiungit. Iterùm quia verba non sufficiebant tantùm, sed & res, oportebat vt eas verbis coniungeret, vt credant etiàm, qui vehementer contendunt, quia & homo factus est, & mortuus est. Si enim & dum hæc sint, incredibile est hoc adhuc apud quosdam, multò magis si hęc minimè fuissent. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constitit. Item * relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex interpretatione Euangelij secundùm Ioannem, libro secundo, sermone sexagelimosexto, cuius initium est, Dulcis est præsens vita, continens ità: Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salua me ab hac hora. Quia hoc non est euitantis, vt ad mortem veniret, sed maximè inuitantis. Vt ẽm non dicant, quia ipse extra dolores * humanatus existens, facilè de morte philosophatur, omne mortis imperium potenter destruens, & nos extra periculum exhortatur, ostendit quia quamuis anxietur, attamen propter vtilitatem non recusat. Hæc verò dispensationis sunt, non Deitatis: ideò ait, Nunc anima mea turbata est. Nam si hoc non est, qualis cõsequentia est, quod dictum est, & dicere: Pater, salua me ab hac hora: & ità turbari, vt exui quoquè deposceret? Si verò inesset, etiàm diffugere, hæc naturæ humanæ sunt infirmitates siue impotentiæ. Sed non habeo, inquit, quod dicam; exui postulans. Propter hoc enim véni in hanc rem. Ac si diceret: Seu turbamur, siue commouemur, non fugiamus mortem. Nam & ego nunc turbatus, non dico, vt fugiam. Oportet enim sustinere quod superuenit. Non dico, libera

* ἐξαίρετον
* personã
* πρόσωπον
* relatum
Ioã. 12. c d
* humanos

me ex hac hora. Sed quid? Pater, glorifica nomen tuũ, dum quandò perturbatio hoc cogeret dicere. E contrariò dico, Glorifica nomen tuum, hoc est, eleua iam super crucem. Iterùm humanum ostendit, & naturam nolentem mori, sed præsentem vitam amplectentem, ostendens quòd non extra humanas passiones erat. Quemadmodùm enim esurire, crimen non est, neq; dormire, ità nec præsentem vitam affectare. Etẽñ Christus corpus mundũ à peccatis habuit, non naturalibus necessitatibus liberum, alioquin nec corpus esset. Quod testimonium similiter collatum est cum libro mẽbranaceo, qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimoniũ sancti Cyrilli archiepiscopi Alexandriæ de thesauris, capitulo vigesimoquarto, cuius initium est, Si à quolibet aliquorum, continens ità: Propriam mortem Saluator euacuauit. Quemadmodùm ergò nequaquàm mors destrueretur, eo non moriente, ità in singulis carnis passionibus. Nisi enim formidâsset, non vtiquè natura à formidine libera fieret. Nisi tristaretur, non vtiquè vnquàm de tristitia liberaretur. Nisi perturbatus esset & pertimesceret, nunquàm extra hęc efficeretur: etiàm in singulis, quę humaniter facta sunt, eàdem aptans rationem, inuenies in Christo easdem carnis passiones motas fuisse, non vt obtineant sicut in nobis, sed vt agitatæ destruantur virtute carnem inhabitantis verbi, in melius refecta eadem natura. Quod testimonium similiter collatum est ad librum, qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij, chartaceum. Et constitit. Item relectum est testimonium eiusdem ex eodẽ libro, continens ità: Homo factus est Dei verbum, non iterùm vt Deus ante humanationẽ omnia agat & loquatur, sed vt plerunquè etiàm propter vtilitatem, quæ in carnis est dispensatiõe, & sicut homo quædam loquitur, hãc habente eodem mysterio virtutem, quo modo absurdum non est scandalizare audientes, dum interdùm humaniùs loquatur. Loquitur enim vt homo, loquitur vt Deus, habens in vtrisque potestatem. Humaniter enim dicebat, Nũc anima mea turbata est: diuinè autem, Potestatem habeo ponendi eam, & iterùm potestatem habeo sumendi eam. Perturbari ergò, passio carnis est propriæ: potestatem autem habere ponendi, & iterùm sumendi animam, virtutis verbi est actus. Quemadmodùm enim dum quid loquitur diuinè, dum & homo cernatur, minimè scãdalizamus, sed consideramus habitans in carne verbum: ità cùm quid loquitur vt homo, non scãdalizemur, cõsiderantes quia propter nos factus est homo, & quæ humanitati congruunt, loquitur. Quod testimonium

Cyrillus.
Ioan. 12. d
Ioan. 10. e

vnium similiter collatum est cum eodem libro. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Cyrilli ex dogmatibus aduersùs Iulianum libro tertio, ex sermone duodecimo, cuius initium, Attendat quidem qui ex aduerso est, continens ità: Quia igitur nisì quod inuoluntarium erat, fecisset & voluntarium, nequaquàm omninò pateretur, necessariò demonstrat inuoluntarium quidem, quod in patiendo fuit inglorium, vt fatus sum: attamen voluntarium, eò quòd omnibus extitit vtile, & non velle quidem calicis recusatio continet, & spontè autem pati in eo, quod dictum est ad patrem, Ve-
Matt.26.d runtamen non mea voluntas, sed tua fiat. Cõplacente ergò Deo & patre, & tanquàm cõsentiente prudentissimis dispensationibus, filius secundùm carnem mortem sustinere dicitur: quatenùs surgẽs à mortuis, destrueret mortẽ, & auerteret corruptionem, & iustificaret quæ sub cælo sunt. Et post pauca: Considera ergò, quomodò vt suscitaret quod datum est ei, id est, nos, quod Dei erat inuolutarium, propter passionis contumelias voluntarium fecit. Sustinuit quippe crucem ignominia contem-
Hebr.12.a pta, sicut egregius scribit Paulus. Quia verò passio extitit inuoluntaria quidem ei, quantùm ad infirmitatẽ humanorum sensuum pertinet: veruntamen quanquàm nimìs fuisset inglorium, voluntarium fuit eõ, quòd Deo esset acceptum. Acceptum nanque videtur oportere omne, quicquid est malum sustinere fideles suos pro multorũ
* quicquã salute. Considerauit* quisquam optimè & in Euangelicis narrationibus. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo bibliothecæ huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectũ est ex eodem codice testimonium eiusdẽ ex interpretatione Euãgelij secũdùm Matthæum, ex tomo vndecimo, continens ità:
* accedit Licèt enim quàm maximè, quod * accidit, nõ in omnibus & per omnia voluntarium ei fuit, sed tamen propter omniũ salutem & vitam, voluntariam fecit crucis passionem. Nouerat quippe, nouerat quæ ex hoc futuræ essent emendationes, & quòd hominis naturam repararet, & sanguine proprio acquireret Deo patri. Si enim nõ fecisset voluntarium pati, dum nimis esset inuoluntarium, quænã occasio cõsiderabitur orandi
Matt.26.d eum & dicendi, Pater, si possibile est, trãseat à me calix iste? Eiusdẽ ex tomo 12. Et subest quidẽ in eo metus patiendi, propter id quod humanũ est: mitigatur verò cõfestìm per inhabitantis verbi potentiã atq; forti-
*Perspice tudinẽ. * Prospice ergo, quomodò subdemonstrat quidẽ in eo recusatio ipsa quod humanum est, diuinitatis aũt inflexibilitas
Mat. 26. d statim refulsit. Ait enim ad patrem, qui in cælis est, Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu. & hoc autem, vt homini congruit, fatus est. Nam iuxta quod Deus est, non extra voluntatem est patris: immò verò ipse est consilium Dei & patris, si vtiquè in sapientia, & velle est patris, sapientia verò est ipse filius. Quia verò & voluntas patris nominatur vnigenitus, explanat egregius cantator: Domine, in voluntate tua Psal. 29.
præstitisti decori meo virtutem. In Christo enim omne datum cælestium bonorũ est à Deo & patre: aliàs vna atq; consubstantiali existente Trinitate, & vna Deitate in ea intellecta, quomodò non erit eadem volũtas patris & filij & spiritussancti? Condecentissimè itaq; ad humilitatis habitum & sicut homo, sibi formidat tacitè eam, quæ extra naturam & ex maledicto subintrauit, mortem: respuens autem iterùm vt Deus, Non sicut ego volo, ait, sed sicut tu. Quę duo testimonia pari modo collata sunt cum libro chartaceo bibliothecæ huius venerabilis patriarchij. Et cõstiterunt. Itẽ relectum est ex eodem codice testimonium eiusdẽ S. Cyrilli, ex interpretatione Euangelij secundum Ioannẽ lib. 4. cuius initium, Quia descendi de cælo, continens ità: Maximè enim non absolutè, neq; in omni simpliciter argumẽto, sed neq; in omni re omninò nõ amplecti proprias voluntates, filius adfirmauit. Conseruare nanq;, quæ patris est, dicit circa rem definitã propter tuas, sicut mihi intelligi datur, sermonũ adinuentiones, prouidens nostræ cautelæ sicut Deus: sustinet autem inuoluntarium, & facit voluntarium propter nos. passionem autẽ dico proculdubio crucis ità & genitori complacitam, sicut à nobis iam dictũ est. Licèt nanq; considerare appositam statim comprobationẽ, & adiacentem officiosè ipsam causam, ob quam (sicut ipse ait) à proprijs quidem recessit voluntatibus, implet autem eam, quæ patris est. Hæc est enim Ioan.6.d
(inquit) voluntas patris, vt omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, sed vt resuscitem illud in nouissimo die. Et quoniam quidem certè inuoluntaria simul & voluntaria vnigeniti passio, quæ in cruce cernitur, iam planè prædictum est. Repetamus autem iterùm per subtiliores perscrutationes, relegentibus pandentes veritatem.

Eiusdem ex eodẽ sermone: Nullo modo itaq; scandalizeris, ô homo, cùm audieris dicentem, Descendi de cælo, nõ vt faciam Ibidèm.
voluntatem meam, sed eius qui misit me. Quod enim à principio dicebam, hoc iterùm dicimus, circa rem definitam ac manifestam super hoc fecit Christus sermonẽ. Docens enim, quia pro omnibus obedire voluntarium quidem habet, eò quòd ità voluisset diuina natura, inuoluntarium autem propter crucis passionem, & quantùm ducit ad carnem recusantem mortem. hæc & huiusmodi fatus est, & prolixior quidem

nobis consumptus est sermo: quia verò & inuoluntariū quodāmodò videtur Saluatori Christo, iuxta quod erat homo, passio quæ in cruce est, ex ipsa nos cōsequens est rerum natura cōprobare. Dicimus autem, quòd Iudaicę obstinationis actus fuerat, vt Christus per oīa crucifigeretur: & hoc sinè intermissione futurū erat ab eis, vt immeditatā habentib⁹ super his audaciam ex his, quæ iam fuerant operati tam in sanctos ꝓphetas, quamq; in hos qui illo tēpore fuerant sancti. Quoniam igitur nō erat aliter, quod in morte deciderat, denuò ad vitam resuscitare, nisi factus fuisset homo vnigenitus Dei verbū, oportebat per omnia factum pati, inuoluntarium effici voluntarium. Quę duo testimonia similiter collata sunt cū libro chartaceo bibliothecæ huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimoniū eiusdem S. Cyrilli, & ex eadem interpretatione lib. 8. cuius initium: Maria autē accipiens libram vnguenti, continens ità: Adspice iterùm in his, quòd natura q[uidē] humana in perturbationibus facilis & trāsmigrabilis est ad formidinem: diuina autē & ineffabilis potentia, in omnib⁹ infracta atq; indirupta, & ad solam sibiq; decente fortitudinem respicit. Mortis nanq; subingressa memoria, turbare pertentat Iesum: diuinitatis aūt potentia, cōmotam statim subijcit ægrimoniam, & continuò ad incomparabilem transformat audaciam, quod formidine fuerat superatum. Arbitremur ergò & in ipso Saluatore Christo cōmoueri quę humana sunt, propter duos ac necessarios modos. Oporteba[t e]nim, oportebat, & per hæc ipsa non putat[iu]è & excogitatiuè, magìs autem naturaliter & veraciter [h]ominē ex muliere factum, * videri omnia gestantem humana absq; solo peccato. Cæterùm timor atq; formido, ægrimonię quidē sunt in nobis naturales, inter peccata autem refugiunt deputari, & super hæc rursùs vtiles. Submouebantur etiàm in Christo, quæ humana sunt, non vt mota preualerent atq; accrescerent, quemadmodùm & apud nos: sed vt mota per virtutem verbi abscinderētur, ad meliorem quendam & diuiniorem statum * transmutanda natura. In primo Christo ità nempe inerat, & non aliter, vt etiàm ad nos ipsos sanationis modus trāsiret. Eiusdem ex eadem interpretatione libro decimo, cuius initium, Qui habet mandata meā, & custodit ea: Sicut consubstantialis est, ità & conuoluntarius proprio genitori. Vnius enim essentiæ vna profectò voluntas est, intentus in omnibus vnus, & nihil est quod dissonet. Eiusdem ex eadem interpretatiōe lib. duodecimo, cui⁹ initiū, Quia Deus secundùm naturam est filius: Completa omni impietate aduersùs Christum ab iniquitate Iudæorum, & nullo deinceps

Ioan. 12. a

* videre

* transmutando naturam.

cæterò relicto, prout appāret eorum supermodum crudelitatem fuisse perfectam, patitur iterùm aliquid in nouissimis eadem caro proprium atque naturale. Suscepit enim sitim flagris multimodis arefactam. Dolores enim acres sunt ad extorquendū, sitire quodam insito inenarrabili calore internum * examinante humorem, & igneis quibusdā accessibus patientia viscera concremātibus. indifficile quippe fuerat cuncta valenti Deo verbo, etiàm hoc à propria carne remouere: sed quemadmodùm spōtè permisit cætera pati, patitur & hoc. Per spontaneam igitur voluntatem quærebat bibere. Quæ tria testimonia pari modo collata sunt cum libro chartaceo bibliothecæ venerabilis huius patriarchij. Et cōstitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Epiphanij archiepiscopi Cypri ex Panarijs, sermone sexagesimonono contra Marcionitas, cuius est initium, Istos qui sunt circa Meletium, continens ità: Insilientes igitur verbi captores, statìm tanquàm occasionem contra inimicum adepti, addentes aiunt: Cernis quia egebat auxilio angelorum, confortabat enim eum angelus, (in agonia nanq; ipse factus est) & nesciunt, quia nisi habeat hæc omnia, & illud, Non mea voluntas, sed tua: & nisi fluctuaretur, & nisi sudor ei factus fuerit ex corpore ꝓfluens, vtiquè putatio fuerat Christi carnalis aduentus, & rationabiliter à Manicheis & Marcionistis, quæ secundùm phantasiam est æstimatio, cassa cantatur, & nō verissima. Hæc autem, omnia, præmuniens vitam nostram, dispēsatiuè suscepit, quasi humanæ ægrimoniæ narrationes habens, & nō simulatione, sed veritate, dixit, Non mea voluntas: vt ostendat carnis substantiam veram, & redarguat eos qui dicunt, mentem humanā eum non habere, itemq; redarguat eos, qui nō dicūt carnem eum habuisse. Omnis enim diuinus sermo stans inter filios tenebrarum, redarguit tenebras, illuminat autem filios veritatis. Cerne vero quanta vtilia sunt in isto sermone. De incorporalibus non procedit sudor, dum verò hoc fieret, ostendit veracem carnem, & non æstimationem ex carne in Deitatę coadunata. Citra animam & mentem non fit agonia: fluctuante autem eo, ostendit animam & corpus & mentem in vnum gerere, vndè agonia fiat. Itemque cùm dicit, Non mea voluntas, sed tua, ostendit verè mentem humanam, sed sinè peccato. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est ex bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Gregorij episcopi Nazianzeni ex secundo sermone de filio, cuius initium, Quoniam tibi quædam ex cogitationibus,

* exhaurientis

Epiphanius episcopus

Matt. 26. d

Gregor. Nazianzenus.

Ioan. 6. d bus, continens ità: Sed cùm descendisse dicatur de cælo filius, non vt faciat voluntatem suam, sed eius, qui misit eum. Si enim non ab eo qui descendit, hæc dicerentur, diceremus vtiquè tãquàm ab homine formari hunc sermonem, non ab eo qui in saluatore intelligitur. Illius enim velle nec contrarium est Deo, deificatum totum: sed eius qui secũdùm nos est, vtpotè, quòd humana voluntas nõn per omia sequatur diuinam, sed resistat plerunquè atq; reluctetur. Matt. 26. d Etenim illud ità intelligamus: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: verumtamen non sicut ego volo, sed tua præualeat voluntas. Neque enim, si possibile erat, aut non, hoc eum ignorare oportebat, neque volũtati obicem mittere voluntatem. Quia ergò tanquàm ab eo, qui assumpsit, sermo est, (id quippe est quod descendit) locus obscurus. non rei susceptæ: sic occurramus, non tanquàm existente propria filij voluntate præter quæ illum patris, sed tanquàm non existente, is sermo est, vt tale sit quod colligitur, non vt faciam voluntatem meam, (neque enim mea à tuâ separata est) sed communem meam atque tuam: quorum sicut vna Deitas, ità & vna voluntas. Quod testimonium similiter collatũ est cum libro de membranis, qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constitit.

Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Cyrilli archiepiscopi Cyrillus. Alexandriæ de Thesauris libro vigesimoquarto, cuius initium, Si à quodam de accedẽtibus, continens ait: Quandò igitur appâret formidare mortẽ & dicere, Matt. 26. d Si fieri potest, transeat à me calix iste: *intellige quoniam formidâsset mortem, docebatur caro, quam indutus erat Deus verbum, vltrò id non perpeti. Dicebat enim ad patrem, Non sicut ego volo, sed sicut tu. Non enim timebat, secũdùm quod verbum est & Deus, mortem ipse, sed ad finẽ perducere dispensationem properabat. Hæc enim erat voluntas patris. Habet enim & nolle mori idcircò, quòd caro mortẽ naturaliter euitet, docens profectò humanitatem, ne vltrà quæ sua sunt, sapiat, sed Dei volũtatem inquirat. Sicut homo dicit, Non sicut ego volo, sed sicut tu. Ideò quippe & addidisse videtur, Spiritus quidem promptus, caro autem infirma. Quod testimonium similiter collatũ est cum libro chartaceo de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem S. Cyrilli ex interpretatione euangelij secundùm Ioannem libro quarto, cuius initium, Quia descendi de cælo, continens ità: Quoniãquidem etiàm aliquatenùs inuoluntaria extitit saluatoris Christi passio, in cruce. volũtaria verò propter nos, & beneplacitũ Dei & patris ex hoc intelligis. *Ascensurus quippè super hanc, easdem disputationes faciebat ad Deum, videlicet tanquàm orationis habitum, dicens: Pater, si possibile est, trãseat à me calix iste: veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu. Matt. 26. d Quoniam ergò Deus erat verbum, immortalis atque incorruptibilis & vita ipsa, secundùm naturam pertimescere mortem nesciebat, omnibus existimo esse manifestissimum: permittebat tamen, vtpotè qui in carne erat, sustinere carnem, quæ sua sunt: vndè cùm iam in foribus esset, & pertimesceret mortem, vt veraciter appareat homo, ideò ait: Si possibile est, transeat à me calix iste. Si possibile est, inquit ὦ *πάτερ, tanquàm *pater, ò pater, si possum, non sustinendo mortem, acquirere vitam credentibus in eum, si moritura est mors, me non moriente secundùm carnem duntaxàt, Transeat, inquit, calix, veruntamen eò quòd aliter fieri non inest, nõ sicut ego volo, sed sicut tu. Cernis, quomodò deficiens quidẽ iterùm hominis natura & in ipso Christo, quantum ad ipsam pertinet, inuenitur, restauratur autem per vnitum ei verbũ ad confidentiam Deo decibilem, & ad consilium iuuenile transducitur, quatenùs non, quod ei videtur, proprijs *implere volũtatibus, sed diuinã magis intentionẽ sequi, & ad illud sedulò currere, ad quod nos profectò lex reuocat cõditoris, quid verò hæc asserẽtes agimus, ex eo quòd sequitur, addisces. Spiritus quidẽ promptus, caro autem infirma. Neq; enim ignorabat Christus, ꝙ valdè posterius erat à Deo decibili dignitate, quod videbatur morte terreri, & eius sentire formidinem, ideoq; feruentissimam satisfactionem adiecit, infirmatam quidem fuisse carnem, secundùm quod eã decebat, & ei naturaliter inerat, dicens, promptum attamẽ esse spiritum, scientẽ nihil de his, quæ noceant, pati. Cernis qualiter Christi mors inuoluntaria erat propter carnem & passionis ignominiam, voluntaria attamẽ, donèc ad prosperũ finem vniuerso mũdo perduceretur, quod erat in beneplacito patris, id est, omniũ salus & vita. Quod testimoniũ similiter collatum est ad librũ chartaceum, qui est bibliothecæ venerabilis huius patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodẽ codice testimonium sancti Athanasij archiepiscopi Athanasius Alexandriæ ex libro cõtra Apollinarium de incarnatione, cuius initiũ, Modus quidem impiè, continens ità: Quandò Adam Deus ab origine formauit, nunquid insitum ei dedit peccatum? Quæ ergò iam vtilitas erat mandati? Quomodò autem illum cõdemnauit peccantem? aut quomodò etiàm Adam ante præuaricationem nesciebat bonum aut malum, quem formauit Deus ad incorruptionem, & imaginem suæ æternitatis? Fecit enim naturam sinè peccato, & voluntatem liberi arbitrij. Genes. 2. d Genes. 2. e Genes. 3. c Genes. 1. d

*intelligitur
* Accessurus
* πατρὶ
* patri
* impleret

Quod testimonium similiter collatum est ad librũ ex membranis croceis, qui est bibliothecæ huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem [Aug. epist. Hipponen.] codice testimonium sancti Augustini episcopi Hipponensis ex libro quinto contra Iulianum Pelagianistam, cõtinens ità: Motus animi quid est, nisi motus naturæ? Anima enim sine dubitatiõe natura est, & ideo voluntas motus naturæ est, quia motus est animæ. Quod testimonium similiter collatum est ad librum Latinis literis scriptum, interpretante Constantino DEO amabili presbytero, & defensore sanctissimæ huius magnæ ecclesiæ, & Latino grammatico. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium de operationibus sancti [Leo pap. 1. epist. 10.] Leonis papæ Romanæ vrbis ex epistola ad Flauianum archiepiscopum Constantinopoleos, cuius initium, Lectis dilectiõis tuæ literis, continens ità: Sicut enim Deus non mutatur miseratione, ità homo non consumitur dignitate. Agit enim vtraque forma cum alterius communione, quod propriũ est, verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est. Vnum horũ coruscat miraculis, aliud succumbit iniurijs. Et sicut verbum ab æqualitate paternæ gloriæ nõ *recedit, ità caro naturam nostri generis non *relinquit. [*recessit, *reliquit.] vnus enim idemque verè Dei filius, & verè hominis filius. Quod testimonium similiter collatum est ad librum membranaceum argento tectũ, qui est de sceuophylacio, id est, de repositione huius magnæ ecclesiæ. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Leonis ex secunda epist. ad Leonem pijssimum imperatorem, cuius initium, Promisisse me memini, continens ità: Licèt ergò in vno Domino Iesu Christo, [Idem epistola 97.] vero Deo atque hominis filio, verbi & carnis vna persona sit, quę inseparabiliter atque indiuisè communes habeat actiones, intelligendæ tamen sunt ipsorum operum qualitates, & syncerę fidei contemplatione cernẽdum est, ad quæ prouehatur humilitas carnis, & ad quæ inclinetur altitudo Deitatis. Et paulopòst: Postremò sinè verbi potentia non se Dominus patri confiteretur æqualem, & sinè veritate carnis non idem diceret maiorem se esse patrem, dum catholica fides vtrunq; suscipiat, vtrunq; defendat, quæ secundum confessionem beati apostoli Petri, [Matt. 16.c] vnum Christum Dei viui filium, & hominem credit & verbum. Quanuis itaque ab illo initio, quo in vtero virginis verbum caro factum est, nihil vnquàm inter vtranque formam diuisionis extiterit, & per omnia incrementa corporea, vnius personæ fuerint totius temporis actiones, ea ipsa tamẽ, quæ inseparabiliter facta sunt, nulla commixtione confundimus: sed quid cuius formæ sit, ex operum qualitate sentimus. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo argẽto tecto, de sceuophylacio, id est, repositione sanctæ huius magnæ ecclesiæ. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimoniũ [Iustinus philosop. & martyr.] sancti Iustini philosophi & martyris, de expositione fidei, quam fecit super rectam confessionem, cuius initium, Idoneè aduersùs Iudæos & Paganos, ità continens: Sicut luminis, secundùm quod vnum lumen est, ipsam operationem non separabit quisquã à *palpabili corpore, [*capabili] ratione verò discernens, insinuat naturam, cuius est propria operatio: ità in vno filio Dei, omnem quidem operatiõem nequaq̃ quisquam separaturus est ab vno filio: cuius tamen naturæ est proprium quod agitur, ratione facit agnosci. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est bibliothecæ sancti huius patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium S. Ioannis archiepiscopi [Ioã Chry.] Constantinopoleos ex sermone in Thomã apostolum, & contra Arrianos, cuius initiũ, Legi quidem & ecclesiæ obtemperans, cõtinens ità: Hæc audiens, purgaui animam à perfidia, & exui me ambiguam sententiam, assumpsi credulum sensum, accepi corpus gaudẽs, ac tremens expandi cum digitis & animæ oculum, & duas per hoc operatiões sensi. Quod testimonium similiter collatũ est cum libro membranaceo prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ. Et cõstitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium S. Gregorij episcopi Nyssę [Gregorius Nyssenus.] ex quinto Tomo contra Eunomium, cuius initium, *Deuote [*De voce] itaque sancti Petri apostoli, continẽs ità: Inconfusa permanet tam carnis, quamque Deitatis proprietatũ cõtemplatio, donèc in seipsis alterutrum horum conspicitur, vtpotè verbum ante secula fuit, caro autem in nouissimis temporibus facta est: & nullus conuertẽs dicet aut istã ante secula fuisse, aut in nouissimis verbum factũ fuisse, caro, passibilis naturæ est: operatricis autem, verbum. & neque hæc opifex est existẽtium, neque diuinitas passibilem habet virtutem. In principio verbũ [Ioan. 1.a] erat apud Deũ, in mortis experimento homo: & neq; ab ęterno quod humanum est, neq; mortale quod diuinũ, & cætera omia secundùm hunc modum considerantur. [Ioan. 11.e] Neque viuificat Lazarum humana natura, neq; lachrymatur iacẽtem impassibilis potestas: sed proprium quidem est hominis, lachrymari: vita verò, eius qui vita est. Non [Marc. 8. b] reficit millia paupertas humana, neq; [Luc. 9 b] currit ad ficulneam omnipotens virtus. [Ioan. 6 b] [Matt. 21.d] Quis est qui fatigatur ex itinere? [Marc. 11.b] & quis est qui [Ioan. 4.a] sine labore vniuersum mundum verbo cõstituit? Quis est gloriæ splẽdor? [Heb. 1.a] & quis clauis affigitur? [Ioan. 20. f] Quæ forma in passione alapis caeditur?

creditur?& quæ ex æterno glorificatur? Manifesta enim sunt, vel si nullus sermo interpretetur: quoniam quidé plagæ serui sunt, in quo Dominus patitur: honores verò Domini, circa quem seruus: quatenùs propter copulationem atq; concretionem commu-nia fierent vtraq; alterutri, tam Dño seruiles cicatrices in seipso suscipiente, quamq; seruo honore Dominico glorificato.

Item relectum est ex eodem codice aliud eius testimonium ex eiusdem Tomo duodecimo, cuius initiú, Sed videamus & quod sequitur, continens ità: Interim dignú est sciscitari, eos, qui nobis voces huiusmodi proferunt, quia quod ascendit, & quod videtur, & quod per tactú agnoscitur, & adhuc super his, quod hominibus per fraternitatem sociatur, vtrúq; diuinæ aut humanæ naturæ esse proprium arbitrantur. Siquidem palpabilem esse & visibilem, & cibo atque potu sustentari, & hominibus cognatum fieri ac fratrem, & queq; circa corporalem naturam conspiciuntur, omia hæc & in diuinitate cernunt. Dicant de vnigenito Deo & hæc, & quæ voluérint, testificétur ei, & ambulationis operationé, & localem abscessum, quod proprium est, eorum corpore circunscribuntur. Si verò hic quidem, qui per Mariá est, fratribus loquitur, vnigenitus autem fratres non habet: quomodò enim in fratribus, quod vnigenitum generis est, saluabitur? Et qui dixit, spiritus

Ioan. 4. est Deus, idem ipse ait ad discipulos suos,

Lucæ 24. f quia palpate me: vt ostendat, quia palpabilis quidem est humana natura, incótrectabilis autem diuinitas. Et qui dixit, Vado, localem abscessum significat: qui aút omia,

Rom. 11. d & in quo (sicut ait Apostolus) creata sunt omnia, & in quo omnia consistunt, nihil in existétibus extra seipsum habet, in quo per quendam motum fiat abscessio. Neque enim est aliter operari ipsam motioné, nisi transiés, locum quidem in quo fuerat, derelinquat, ad alterum autem transmutauerit. Quod autem per omnia graditur, & in omnibus existit, & omia continet, & à nullo existentium continetur, non habet quò discedat, eò quòd à diuina plenitudine nihil est vacans. Quæ duo testimonia collata sunt cum libro ex membranis croceis, qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constiterunt. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex epistola ad Eustathium de sancta

*Quid est & omnibus Trinitate, cuius initiú est *quidem, Et omibus vobis, continens ità: Ostendant ergò ex quibus naturæ diuersitatem agnouerút. Si enim possibile fuisset ipsam diuinam naturam ex seipsa videri, & tam quod familiariter est, habet, quamque quòd alienú per ea quæ videbantur, inuenire, nó vtiquè per omnia verborum egeremus, argumentorúmve aliorum ad comprehédendú quod inquirebatur. *Quia verò hæc quidem sublimior est, quàm quærentium consideratio, *verum ex argumentis quibusdam de his, quæ nostram fugiunt scientiam, naturaliter collegimus, omnis inest necessitas per operationes nos introduci ad diuinæ naturæ indagationem. Ergò si viderimus differentes ab inuicem operationes, quæ à patre, & filio, & spiritu sancto peraguntur, diuersas esse & operatrices naturas ex diuersitate operationum aduertimus. Neque enim possibile est, vt quæ secundùm naturæ rationem distant, cùm inuicem ad operationum speciem coniungere. Nequaquàm enim refrigerat ignis, neque calefacit cryst allus, sed cum differentia naturarum, ab inuicèm disiunguntur etiàm quæ ab eis sunt, operationes. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex eodem libro, continens ità: Diuina verò natura in omnibus adinuentis nominibus, secundùm id quod est, manet indesignabilis iuxta nostrum sermoné. Benefactorem quippe & iudicem, benignú quoquè & iustum, & quæque sunt talia, dicentes, operationum esse differentias edocemur: operátes autem naturas, per nihil aliud magis, quàm ex operationum consideratiõe recognoscere possumus. Cùm enim quis reddiderit rationem de vnoquoque eorum nominum, deq; eadem natura circa quam sunt ipsa nomina, non eandem de vtrisque reddet rationem: quorum verò ratio altera est, horum & naturæ diuersæ sunt. Quæ duo testimonia similiter collata sunt cum libro ex membranis croceis, qui est bibliothecæ venerabilis huius patriarchij. Et constiterunt. Item relectum est ex eodem codice testimonium

Cyrillus episcopus Cyrilli Alexandriæ, ex sermone prosphonetico, id est, *acclamatorio ad Theodosium pijssimum imperatorem de orthodoxa fide, cuius initium, Gloria quidem quæ est apud homines, continens ità: Totum igitur quod ex eo est verbum, toti coadunatum *aimus humanitati quæ in nobis est. Neque enim quod in nobis est melius, id est, animam, nulla ratione dignatus est, soli condonans carni labores aduétûs: agebatur verò benè per vtraque dispésationis sacramentum. Vsus est auté tanquàm instruméto propria quidem carne ad opera carnis & naturales infirmitates, & queq; ab initio longè sunt: anima verò sua ad humanas & insuperabiles ægritudines. Esuriisse enim dicitur, labores quoquè sustinuisse ex longis itineribus, formidines, & pauores, & timores, & tristitiam, agoniam, atque mortem in cruce. Quod testimoniú collatum est cum libro membranaceo sanctæ tertiæ Ephesinæ prioris synodi, qui est in bibliotheca huius venerabilis patriarchij, in quo continetur prædictus prospho-

*quia & verò

*aiemus

phoneticus, id est, acclamatorius sermo. Et constitit. Item relectum est ex eodẽ codice testimonium eiusdem ex sermone trigesimo secundo Thesaurorum, continens ità: Neque enim vnam naturalem operationem dabimus Deo & creaturæ, vt neque id, quod creatum est, ad diuinam deducamus essentiam: neque iterùm id, quod est diuinæ naturæ præcipuum, ad locum qui *creatis congruit, deponamus. Quorum igitur operatio & virtus indifferenter vna est, his necesse & speciei vnitatem *seruari. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est bibliothecæ huius venerabilis patriarchij. Et constitit.

* creaturis
* seruare.

Item relectum est ex eodem codicillo testimonium Iustiniani pijssimi Imperatoris, ex libro contra Nestorianos & Acephalos, cuius initium, Argumentum scrupulosum diuinę nos vertibilis viæ, continẽs ità: Sed oportet & quæ subsequenter à sancto Leone dicta sunt, loqui, & quæ ab istis calumniantur. Dicente enim eo, quia agit vtraque forma cum alterius communione quod proprium habuit, verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est, vnum horum coruscat miraculis, aliud succumbit iniurijs: statim assiliunt hæretici dicentes non oportere dicere diuersas operatiões Deitatis & humanitatis Christi, sed humanam esse operationem, & hoc iterùm secundùm Apollinarij blasphemantis insaniam. Omnes enim sancti patres, sicut passionem & impassibilitatem vnius eiusdemque credere nos docuerunt, ità & diuersas operationes vnius eiusdemque domini nostri IESV Christi confiteri nos instruxerunt, præsertim sanctus Cyrillus, refutans vnam esse operationem Deitatis & humanitatis, scribit hæc in trigesimo secundo libro Thesaurorum: Neq; enim vnam naturalem operationem dabimus Deo ac creaturæ, vt neq; id quod creatum est, ad diuinam deducamus essentiam: neque iterùm id, quod est diuinæ naturæ præcipuum, ad locum qui creatis cõgruit, deponamus. Sed & sanctus Athanasius in lib. quarto cõtra Arrianos hæc scribit: Hæc necessariò præexaminauimus, vt si viderimus eum per instrumentum propriæ carnis diuinum quid agentem siue loquẽtem, cognoscamus quia Deus existens hæc operatur. Et iterùm si viderimus eum humanè loqui vel pati, non ignoremus quòd carnem induens factus est homo. Et si hæc facit, vniuscuiusque igitur opus noscentes, & vtraque ex vno agi videntes, rectè * credimus, & nunquàm errabimus. Eccè & per ea, quę nunc sunt nobis à sanctis patribus apposita, apertè demonstratum est, diuersas operationes esse Deitatis & humanitatis vnius domini nostri Iesu Christi, & hoc consonè omnibus patribus, qui anteà fuerunt, sanctum docuisse Leonem. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo, qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit.

Iustinian. Imperator
Cyrillus.
Athanasi.
* credamus

Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem sanctę memorię Iustiniani ex dogmatica epistola ad Zoilũ sanctissimum patriarcham Alexandriæ, cuius initium, Literas relegentes, continens ità: Vnus igitur est Christus, nõ perempta naturarum differentia propter ineffabilẽ vnitionem, verbum intelligendũ, & homo videndus: quia neque vnitio confusionem operata est, neque differentia substantiarũ quæ in eo sunt, sectionem vel diuisionem admittit. Videntes quippe Christi miracula, prędicamus eius Deitatem: adspicientes eius passionem, non negamus eius humanitatem: neque miracula absque carne, neque passiones sinè Deitate. Et est admirabile, quia ipse erat qui patiebatur, & nõ patiebatur. Patiebatur quidem, eò quòd caro eius propria patiebatur: & in ipso qui patiebatur, erat quod non patiebatur: quia cùm esset natura Deus verbum, impassibilis erat: & ipse quidem incorporeus erat in corpore passibili, caro autẽ habebat in seipsa impassibile verbum, exterminans ipsius corporis infirmitates. Operatur enim vtraque forma cum alterius cõmunione hoc, quod proprium habuit, verbo quidem operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est. Hoc & sanctus Cyrillus in trigesimosecundo libro Thesaurorum docet, Epistolam ad prophanos explanans: Nec enim vnam naturalem operationem dabimus esse Dei & creaturę, vt neque id quod creatum est, ad diuinam deducamus essentiam, neque id quod est diuinæ naturę pręcipuum, ad locum qui creatis congruit, deponamus. Idem ipse verus sanctus pater, & in his quę erant ad Theodosium, hęc eadẽ nos edocet, dicens: Totum quod ex DEO est verbum, toti coadunatum * aimus humanitati, quę in nobis est. Neque enim quod in nobis est melius, id est, animam, * nullius rationem * dignatus est, soli condonans carni aduentûs labores. agebatur verò benè per vtraque dispẽsationis sacramentum. Vsus est autem tanquàm instrumento propria quidem carne ad opera carnis & infirmitates naturales, & queq; à vitio longè sunt, anima verò sua ad humanas & inuituperabiles ęgrimonias. Esurisse enĩ dicitur, laboresq; sustinuisse ex longis itineribus, pauoresque & timores, ac tristitiam & agoniam, & mortem in cruce. Nullo quippe cogente, ex seipso posuit animam suam pro nobis, vt & mortuorum & viuorum dominetur, carnem scilicet suam pro omnium carne persoluens, verè donũ condignum: animam quoque pro omium anima, vicem redemptionis faciens, quãquàm & re-

Iustinian. Imperator
Cyrillus.
* aiemus
* nulla ratione
* illius rationem
* dedignatus

& resurrexerit iterùm: vita naturaliter existẽs, vt Deus. Nec enim fas est dicere, à corruptione vnquàm posse teneri carnem quę verbo vnita est, captámve fuisse à portis inferni illam Diuinam animam, quia nec derelictus est in inferno, sicut ait & sacer Petrus. Nec dixisse asserimus naturam illam, quæ à morte penitùs nec cõpræhẽditur, nec consumitur, id est, neitatem vnigeniti, de infernalibus latebris eductam. Nõ enim erat hoc ipsum admiratione dignum, si remansisset in inferno verbum quod ex Deo est, quod Deitatis operatione atque natura admirabiliter & vltra sermonem implet omnia, dum quandò & omnibus appropinquet. Dehinc procedente sermone, hæc iterùm ait: humana quidem passione mori, operatione autem diuina reuiuiscere demonstrans, quæ per vtraque cognoscuntur, secundùm nos scilicet, simul & vltra nos, sicut DEVS. Cernis, quomodò hic venerabilis pater duarum naturarum operationes in vna subsistentia, siue vna persona Christi DEI nostri tradidit. Et post pauca: Deindè propter nos homo factus, visibilis, palpabilis factus est: & per diuinas atque humanas operationes existere demonstratus in neitate & humanitate, dedit nobis cognoscere, quia in quibus est agnitus, ex his & subsistit. Sic enim & sancti patres vtrasque voces confitẽdo, id est, quod in Deitate & humanitate, & quod ex Deitate & humanitate, per vtranq; earum inconfusam atque indiuisam dispensationem magni DEI saluatoris nostri IESV Christi, tradiderunt. Quæ duo testimonia collata sunt similiter ad librum membranaceum, qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constiterunt.

Psalm. 15. Acto. 2. a

Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Euphemij archiepiscopi Antiochiæ ex satisfactione, quam fecit pro Chalcedonensi concilio, & Tomo sancti Leonis capit. quinquagesimo sexto, cuius initium est. Quoniam non indiminutè cõseruabat caro, continens ità: Dicito nobis, ô tu ab omni aduersitate synceram custodiens mentem tuam. Erat aliquandò tempus ab incarnatione, quandò incarnatus verbum Deus non habuit perfectam suam animatam carnem, aut quia pedester ibat super fluctus maris, non conseruabant pedes proprietatem humanę naturę, sed optimè in natura humana vltra naturam operabatur Christus Deus noster, & non peremptavel extincta humana propria suî carne, saltem ipsius operationis effigies suadeat tibi confiteri, quòd caro in propria natura permansit. Nam ambulare & pedibus super mare, nisi secundùm phantasiam fiebat, liquet quòd pedum est operatio ipsius nostræ naturæ, & vtiquè ipsa species operationis, exclamat in pristinis mẽsuris carnem fuisse seruatam, & huiusmodi gressum omnes corporalem ac sensibilem dicunt: ambulare autem super mare, hoc Deitatis erat per humanam carnem operantis. Si igitur nuda carne operationem diceremus fieri, rei gestæ caligaret intelligentia: quẽadmodùm si etiàm soli Deitati hunc * ambulantem deputaremus, incessum asseribentes & ambulare profitentes, nunc autem incarnatum DEVM verbum operatum fuisse huiusmodi operationem confitentes, quædam quidem ad naturæ carnem consequenter * aimus facta fuisse, quædam vero propter Deitatis præcelsam naturam. Ergò & hic duæ sunt operationes. Neque enim, eò quòd habuit quod Deum deceat, annunciante verbo DEO subsistentialem vnitionem, hæc operatio, ob hoc præsumendum est dicere, quòd caro erat diminuta in suis proprietatibus, sed indiminuta & perfecta erat. Hoc idemque est dicere, peior ac deterior, vel quàm si penitùs non existens. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem ex capitulo sexagesimoquarto, continens ità: Defert ille grammaticus ex sermone incarnationis Dei verbi magnum Athanasium, ex scripturarum approbationibus dicentem ità: Quandò dicit, Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen non mea voluntas fiat, sed tua: spiritus quidem promptus est, caro autem infirma: duas voluntates hic ostendit, hanc vnam quidem humanam, quæ est carnis, hanc autem diuinam. Humana ergò propter infirmitatem carnis recusabat passionem, diuina autem eius prompta. Responde ergò nobis: Suscipis hoc dictum, & acquiescis tanquàm certè habens, & (vt ità dicam) ex ipsa voluntate procedens, an velut mendacem quendam & variam auersaris? sed nõ vtiq; fateberis mentitum fuisse magnum Athanasium: & quomodò duas voluntates hũc sanctum dicentem suscipiens, consequentia rursùs tibi ipse dicis, asserens eos qui duas naturas in vna subsistentia dicunt, diuidere Emmanuel? Manifestum quippe est, quia vbi duæ sunt voluntates, quarum hæc prompta & fortis, illa verò infirma, diuersæ quoque naturæ existunt vnius. Vnã igitur eandemque naturam, promptam & fortem, infirmã quoquè dici & esse in vno eodemque tempore, nullus vtiquè dicere aut fingere audebit: cõtraria quippe vnam eandemque naturam habere atquè possidere, impossibile est. Colligitur itaque, quòd vnus idemque, non secundùm eandem naturam, promptus & fortis est atque infirmus: sed secundùm alteram quidem, quod fortitudinis erat, apparebat: secundùm alteram verò, quod erat infirmitatis, pandebatur: ac per hoc vtiquè & ex his, quæ sanctus Cyrillus asseruit, manifestum fit,

Euphemij episc. Antioch.

* ambulatum

* aiemus

locus obscurus

Athanasius

sit, quòd duas naturas habeat Dominus Christus, in quibus & est, & cognoscitur. Quæ testimonia collata sunt similiter cum libro chartaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ. Et cóstitit. Et surgens Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas monasterij Baiarum, dixit: Suggero pietati vestræ, & sanctæ atque vniuersali synodo, quòd Euphemius hic, cuius testimonia modò relecta sunt, patriarcha erat Antiochiæ, & *recusatur in sacris diptychis sanctæ, quæ hic est, magnæ ecclesiæ. Sancta synodus dixit: Veraciter scimus, sanctæ memoriæ Euphemium in sacris diptychis *recusari cum sanctis & probabilibus patribus. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium sanctissimi Anastasij archiepiscopi Antiochiæ, ex satisfactione quam fecit pro Tomo sancti Leonis capitulo septimo, cuius initium, Si quis meminit quæ pauloantè nobis, continens ità: Si, per quæ nôsse eum Deum oportuerit, diuinè operabatur, ex quibus verò necessariũ erat hominẽ eum verè videri, humanè operabatur, altera profectò est diuinæ naturæ operatio, altera verò humanæ: & si est altera & altera, sicuti & est, quam ob causam quisquá accusatur de altera & altera, vtramque dicens formam? Necessè est quippe (sicut ait Cyrillus) reddere DEO quę Dei sunt, diuinitati & humanitati quæ ei debẽtur. Nó autem eadem ipsa existunt vtraq;, quoniam opportunè non attribuitur, attamen vni deferũtur per omnia vtraq;, vnus verò erat & est, quia differenter operatur per differentes eius naturas. Quemadmodùm autem non idem est, quòd increpauit matrem dicentem, Vinum non habent, & quòd mutauit aquam in vinum: ità non idem est Deitati humanitas, neque è diuerso humanitati Deitas: neque quę ex eis procedũt, eadem ipsa sunt: idem autem ipse facit vtraque, qui Deus simul & homo, non ad confusionem immiscens easdem substantias, neque itemq́ue ab eisdem substantijs procedunt operationes. Alterutrũ enim impossibile est, & à secta pietatis extraneum. Quemadmodùm igitur nutriri & crescere nó est Deitatis, ità suscitare mortuos non est humanitatis. Veruntamẽ eiusdem vtraque sunt, Deitatem temperantes humanitati condẽcenter non per transfusionem, verùm per vnitionem incófusam. Ergò duæ quidẽ operationes, quemadmodùm & substantiæ: vnus autem est qui operatur, Deus simul & homo ipse. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ. Basilius DEO amabilis Episcopus ciuitatis Gortynæ insulæ Cretę, dixit: Suscipit sancta & vniuersalis vestra synodus hunc sanctum Anastasium, qui fuit Archiepiscopus Antiochiæ, cuius

for. *recésetur,

*recenseri

Anastasius episc. Antioch.

Luc.10.c

Ioan.2.a

testimonium in pręsenti relectum est, satisfacientis pro tomo sancti Leonis? Sancta synodus dixit: Suscipimus sanctum Anastasium, orthodoxè satisfacientem pro Tomo sancti & memorialis papę Leonis. Theodorus Deo amabilis Episcopus Meletinẽ, dixit: Sanctum vocat tota Oriens hûc sanctę memorię Anastasium, qui fuit Archiepiscopus Antiochię: & qui nó suscipit, Deus eum anathematizet. Et consonanter omnes dixerunt: Amen. Item relectum est ex eodem codicillo testimoniũ sanctissimi Ioannis episcopi Scythopoleos ex libro octauo contra Seueri blasphemias, cótinens ità: Videamus ergò quid iterùm denotet sanctissimum papam Leonem: Ait enim: Operatur vtraq; forma cum alterius communione, quod proprium habuit, verbo operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est: quoniam superuacuum conscripsisti sacram hanc vocem, audisse te ęstimamus Iulianum Halicarnasseũ econtra respondentem tibi, & taliter tuis detrahentem: Operabatur verbũ incorruptionem: operata est caro, secundùm tuá blasphemiam, incorruptionem. Dicito ergò nobis, ô optime, vtrum credideris Deũ verbum essentialiter vnitũ carni & animæ. Si vtiquè * vnitus est, Etiàm, inquit. Hunc autem qui super omnes est Deus, eximietate Deitatis comprehendisse cęlum & terrá & mare, ęthera quoquè & aërem, angelos & archangelos, principatus & potestates, & (vt compendioseàc complexiuè dicam) illarum existentiam continere, quę incorporeę sunt beatitudinis, milliũ millium & deciès milliès denûm millium sanctarum ministrantium & inuisibilium substantiarum, prouidereq́ue communiter vniuersis visibilibus omnibus & inuisibilibus, & singulatìm vnicuique vtiquè (vt opinor) dabis, si quidẽ nó penitùs * euetuisti. Huiusmodi itaque prouidentiam Dei, operationem non vocabis: & ad hoc quoquè non cótradices: si quidem & nunc non vis palàm Deitati repugnare, sic quoquè dabis Dei etiàm incarnati continuam operationem. Verùm animam intellectualem, quę ei subsistentialiter vnita est, dicturus es vtiquè sentire, an insensibilem esse? Sed si quidem insensibilem, incidisti in Apollinaris patris tui blasphemiam, insensatam aientis vnitam DEO verbo humanitatem. Si autem dicis mentem siue sensum sentire, & non more inanimatorum aut irrationalium insensibilem esse, dabis per omnia (si vtiquè consequentes vel nûc voluẽris sequi sermones) ipsam intelligentiam operationem esse mẽtis, vtputà sciens quia vnita est Deitati, licèt eiusdem naturæ cum hominibus citra peccatum existit. Agnoscens autem quoniam superascẽdit omnem creaturam, visibilem & inuisibilem, & adoratur à super-

Ioan. episc. Scythopolis.

Leo pa. 10.

* & vnitus

nis virtutibus anima, inseparabiliter vnita Deo omnium conditori. Memor est natiuitatis ex virgine Dei genitrice secundùm carnem, cóuersationum terrenarum, salutaris passionis, crucis, sepulcri, resurrectionis, in cælum assumptionis. Cognoscens omnem militiam cælorum circunfusam ei & deseruientem, vtpotè animæ Dei. Huiusmodi autem intelligentiam operationum vtiquè dicturus es etiàm tu (vt opinor) & intelligentiam animę, quæ inseparabiliter vnita est Deitati. Cernis, quià vnius eiusdē Domini nostri Iesu Christi duas videmus operatiões Deitatis eius & humanitatis inseparabiliter & incommutabiliter. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et cõstitit. Item relecta sunt ex eodem codicillo testimonia prophanorum hæreticorum, vnam voluntatem & vnam operationē dicentium in Domino nostro Iesu Christo: Inprimìs Themistij hæretici ex secundo eius contradictorio antirrhetico contra tomum Theodosij, xlj. c. Sed non eiusdem duas sciētias, aut duas operationes asserimus. Vna quippe est iuxta veritatem incarnati verbi operatio, & vnius Christi vna sciētia, quãquàm quædam Deo decenter scit & operatur per propriam carnem, quædam verò humanè. Nec enim idcircò, quòd & sacer Athanasius duas voluntates ait Christum monstrare tempore passionis, iam & duas voluntates ei reputauimus, & has reluctantes inuicèm secundùm hos tuos syllogismos: sed *cognouimus piè vnam, sicut vnius voluntatem Emmanuel, quodam quidē humanè moueri, quodam verò Deo decēter. Quod testimonium collatum est similiter cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit.

Themistius hęreticus.

*cognoscimus

Item relectum est ex eodem codicillo testimonium Anthimi hæretici, ex libro ad Iustinianũ pijssimum Imperatorem, cuius initium est, Dei meminisse in omni causa bonum est, continens ità: Nos quippe prædicantes vnam naturam Dei verbi incarnatam, & adorandam cum propria eius carne vna adoratióe, in hac vna natura Dei verbi incarnata, neque Deitatis eius ignorantia, neque animæ eius rationalis & intellectualis, qua animat, quod ex nobis assumptum est, consubstantiale nobis & compassibile corpus, quod secundùm substantiam vnitum est DEO verbo, acquiescimus dicere, nec enim fuit. Si enim vna est substantia, & vna natura Dei verbi incarnati, sicutì & est, proculdubiò & vna voluntas, & vna operatio, profectò & vna sapientia, & vna scientia vtriusque est. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem ex eodem libro, continens ità: Congruentia autem his etiàm idē sanctissimus pater edocuit & in quarto Tomo commētarij in euangelio secundùm sanctum Ioãnem: Ideò verò & dum mortuos suscitaret, non verbo tantùm, neque Deo decentibus præceptis operatus esse saluator inuenitur, sed tanquàm cooperatricem quandam ad hoc maximè sanctam carnem suam sumere properabat, vt ostenderet viuificare eam posse, velut vnum factum ad eum. Etenim quandò archisynagogi virgunculam suscitabat, dicens: Puella, surge, tenuit manum eius, (sicut dictum est) viuificãs quidem vt Deus omnium opifice præcepto, viuificans rursùs per tactum manus, vnam atque cognatam per vtraque ostendens operationem. Cùm igitur scimus propriam intellectus Deo decibilis operationem esse, vnam autem & eandem vtriusq; Deo decibilem operationem esse sumus edocti, quomodò non confiteamur, vnam ex hoc eandemq; vniuersorum scientiam existere (sicut prędiximus) vnius Christi, & secundùm eius Deitatem, & secundùm eius humanitatem? Quæ duo testimonia similiter collata sunt cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca venerabilis patriarchij. Et constiterunt.

Anthimus hęreticus.

Matt. 9. c
Marci 5. d
Luc. 8. g

Item relectum est ex eodē codicillo testimonium Themistij hæresiarchæ, ex primo eius antirrhetico, id est, cótradictorio, contra Tomum Theodosij capit. quinto, continens ità: Sancti quippe patres vnam absolutè dixerunt Christi esse operationē, & non secundùm istum hanc concludunt in Deo decibili tantummodò, alteram verò humanam insinuant, sed vt ab vno eodemque Christo omnia acta sunt, quæ secundùm dispensationem sunt Deo decibilia & humana, vnam semèl & absolutè, sicut visus sum dixisse, Christi asserunt operationem. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem ex antirrhetico, id est, cótradictorio, capitulo trigesimo quarto, continens ità: Vna itaque scientia in Christo, quēadmodùm & operatio: etenim vnus erat qui sciebat, sicut profectò & qui operabatur. Eiusdē ex secũdo antirrhetico, capitulo quadragesimo secundo: Nos autem in bono sensu perstantes cum Deo, & rectam professionem tenentes, nó. duas naturas esse credimus Emmanuel, vel si est ex duabus cōpositus, nec in duab' naturis διαιρετικόν, *diuisionis enim *vtrunq;, sed vnam naturam Dei verbi incarnatam, vnam subsistentiam, & personam vnã, consequenter autem vnius personæ, vnam scimus & operationem. Similiter autem & vnam scientiam, sicut sæpiùs diximus. Quæ tria testimonia similiter collata sunt cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constiterũt. Et relectum est ex eodem codicillo testimonium Seueri impij ex secunda epistola ad *Iconomum comitem, cuius initiũ est,

*diuisióes
*vtrinque

Seuerus hęreticus.
*Iconomũ

Etiam nobis ex Deo inspirata scriptura, cõtinens ità: Si igitur transformauit verbum eam, quam sibi secundùm subsistentiã vniuit humanitatẽ, non in propria natura mãsit hoc, quod erat, sed in sua gloria atque operatione, quæ carnis erant, propria facta sunt verbi, quomodò vtranque formam operari, q̃ sua sunt, dabim⁹? Anathematizãdi sunt hi, qui in duabus naturis diffiniunt vnum Christum, & vnamquanque naturarum operari quæ sua sunt, dicentes: Ea itaque quæ agebantur & operabãtur ab vno, multùm differunt. Quædam sunt Deo decibilia, quædam humana: veluti corporaliter vadere, super terram ire, iter agere, profectò humanum est: crura verò vexatis, & ambulare super terram penitùs non valentibus, sanum gressum donare, Deo decibile est. Sed vnus incarnatus verbum, hoc quoquè & illud operat⁹ est: & nequaquam hoc quidem huius, hoc verò huius naturæ est: neque eò quòd diuersa sunt operamẽta, ideò duas operatrices naturas atq; formas naturales iustè diffiniemus. Quod testimonium similiter collatum est cũ libro mẽbranaceo, qui est in bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit.

Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem ex epistola ad Paulũ hæreticum, cuius initium, Apostolum quidem Paulum, continens ità: Vnam igitur subsistentiam profitentes Emmanuel, consequens est, vnam naturam profiteri DEI verbi incarnatam, & ipsam operantem Deo decibilia & humana, & non, secundùm Leonis tomum, operãtes duas naturas & formas supponere, communicantes ad alterutrum coniunctionem affectualem. Hoc enim sibi vult blasphemia illa, Operatur enim vtraque forma cum alterius communione, quod proprium habuit. Quod testimonium collatum est cum libro membranaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romę. Et constitit. Item relectum ex eodem codicillo testimoniũ eiusdem ex synodicis literis ad Anthimum hęreticum, cuius initium, Quod ad tuam reuerentiam, continens ità: Diuinè diuina signa operatus est, & humanas & diuinas voces effatus est, & quædam Deo decenter, & quædam humanè operatus est. Et non est diuersitas operationum & vocũm, miraculorum quoquè & passionũ, nè post inenarrabilem vnitionem in duarum naturarum incidamus diuisionẽ, & ipsis dispertiamus voces & passiones & operamenta, eundem sciẽtes & mirifica gerentem qui passus est, & diuinè & dispẽsatiuè atque humanè hæc enarrantẽ, vt in scriptis est explanatũ eis, in q̃bus Chri fides est & cõfessio. Quod testimoniũ collatũ est cũ libro mẽbranaceo, p̃lato à parte Apostolicę sedis antiquę Romę. Et cõstitit. Itẽ relectũ ex eodẽ codicillo testimoniũ eiusdem ex synodicis literis ad Anthimum hæreticũ, cuius initium, Quòd ad tuam reuerentiam, continens ità: Diuinè diuina signa operatus est, & humanas & diuinas voces effatus est, & quædam DEO decenter, & quędam humanè operatus est. Et non est diuersitas operationum & vocum, miraculorum quoquè & passionum, nè post inenarrabilem vnitionem in duarum naturarum incidamus diuisionem, & ipsis dispertiamus voces & passiões & operamenta, eundem scientes & mirifica gerẽtem qui passus est, & diuinè & dispẽsatiuè atque humanè hæc enarrantem, vt in scriptis est explanatum eis, in quibus Christi fides est & confessio. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ. Et constitit. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem ad Theodosium, continens ità: Istis proindè præfatis hominicolis reprobis institutoribus coaptandum est, & * anathematizandum * impiam * synodum * Chalcedonensem, & blasphemum Tomum Leonis Romanæ Ecclesiæ antistitis, quem eadem synodus titulum rectæ fidei appellauit, contra canones fideique definitiones exponens, & dum diuinam & indiuiduam & inconuertibilem incarnationem post vnitionem separat, dualitatem naturarum harum cum operatiõibus & proprietatibus (sicut idem tomus legentibus luculenter ostendit) latius interpretans, quidnã sit in duabus naturis dicere agnoscendum. Nos autem vnũ Dominum & Deum Iesum Christum post ineffabilem vnitionem suscipimus, ac collaudamus rectam confessionem vnitatis, & literas quas tranquillissimæ recordationis Zenon Imperator edidit. Quod testimonium similiter collatũ est cum libro chartaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ. Et cõstitit. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium Theodosij hęresiarchę, ex libro ad Theodoram Augustam, cuius initium, Mihi quidem videbatur, continens ità: Vt iam & operatio vtriusque DEO decibilis vna sit, quia & vnius esse eiusdemque asserimus Deo decibilia miracula, & naturales omnes & inuituperabiles passiões, quas passus est spõtè pro nobis propria carne. Et post aliqua: Quia & vnam operationẽ confitemur Deo decibilem, sicut iam dictum est. Item relectum est ex eodem codicillo testimoniũ eiusdem ex eodem sermone, continẽs ità: Deo decibili quippe operatione eius vna existente, necessè est & indiuiduam hanc esse, & inseparabilem, & non vnam quidem & indigam, & ad meliora conscendere indigentem, secundùm humanitatem accipiendùm est secũdùm vos, alteram verò vt summè perfectam confiteri, & indiminutam

Paulus hę-reticus.

Vide Nice-phor. lib. 16. cap.

Theodosius hæreticus.

tam secundùm Deitatem, ne inanem, corruptam & impiam Nestorij pessimã sectam incurramus. Item relectum est ex eodem codicillo testimoniũ eiusdem, continens ità: Ergò & nos vnam eandemq; Deo decibilem sapientiã, & vnam scientiam dicentes Dei verbi, & rationalis atque intellectualis animæ, qua animata est sacrosancta eius caro, maximè quidem sanctorum patrum assequimur doctrinas, sicut manifestè demonstratum est. Manifestiora proindè etiàm inconfusæ & vnitionis quæ est secundùm subsistentiam, adprobationem efficimus, & dualitatis vndiquè suspicionẽ præamputamus. Si igitur non addamus eãdem ipsam, comitabũtur & nos consequẽter (sicut Seuerus prudentissimus ait) duæ scientiæ, & duæ operationes, & duæ sapientiæ in Christo. Hæc autem Theodoreti blasphemia est, & quæ ex ea est Iudaicę hæresis soboles, & nequaquàm nostra, q vnũ eundem Christum prædicamus, & vnã eius à Deo decibilem scientiam & operationem confitemur. Quæ tria testimonia collata sunt similiter cum libro chartaceo, qui est bibliothecæ venerabilis huius patriarchij. Et constiterunt.

Paulus hęreticus.

Item relectum est ex eodem codicillo testimoniũ Pauli ex epistola ad Iacobum, cuius initiũ, Omnia mihi quæ vestræ sanctitatis sunt, continẽs ità: Et henoticam literam piæ recordationis Zenonis ad peremptionem Chalcedonensis concilij suscipimus, quod occasionem Eutychetis faciens, vesanam Nestorij hominis culturam studiosè ecclesijs introduxit, in duabus naturis Christum esse atque cognosci, ad spernẽdam fidem orthodoxam prædicans: & naturas quidem consequenter Nestorianæ desipientiæ in numero dualitatis conseruat, affectum adoptionis ac dignitatis simpliciter copulat, & ità deincèps per eandem malignitatem, vnum eundemque Christum filium & Dominũ vnigenitum inconfusè, indiuisè, inconuertibiliter atque inseparabiliter prædicat, & ad interpretationem manifestam propriæ intẽtionis Leonis amplexum est Tomum, titulum hunc orthodoxæ fidei vocans, qui manifestè diuidit Christum per dualitatem post vnionem naturarum, & istas formas & operationes, vocesque & indiminutas proprietates, blasphemosè condispertit. Quamobrem & tanquàm inuerisimilia dicere aggredientem, repellimus. Et post pauca: Hæc dicunt, non ignorantes, quia in ipsis rebus huiusmodi vocẽ synodus, quæ in illa ciuitate, atque vtinàm nũquàm congregaretur, posuit consequenter sibi affectũs copulam, vnam vocitans personam, & ex duabus vocibus tanquàm infestam repulit vocem, quę inconfusè & indiuisè vnũ nobis demonstrat Emmanuel, eundẽ consubstantialem esse patri & sancto spiritui secundùm Deitatem, & eundem consubstantialem nobis hominibus secũdùm humanitatem, eundem & mirificãtem, & passum, diuinè & humanè narrantem, & vnam eius operationem & scientiam, sicut vnius, instruentem. Christus enim virtus & DEI sapientia, in quo omnes sunt thesauri sapientiæ & scientiæ, quanquàm sic dispensatiuè dicat se consummationis diem ignorare. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis. Et constitit.

Vide Niceph. lib. 16. cap. 12.

Theodorus hæreticus.

Itemque relectum ex eodem codicillo testimonium Theodori hæretici ex dogmatica epistola ad Paulum hæreticum, cuius initium, Cùm quidem tempus, continens ità: Et ad hæc omnia anathemazamus synodum Chalcedonensem, & Tomũ Leonis, & omnes qui dixerunt vel dicunt in vno Christo duas naturas post ineffabilem vnionem, aut in duabus eũ naturis diffinientes, & nõ prædicantes vnam eius esse personam, & vnam subsistentiam, & vnam naturam Dei verbi incarnatam, & vnam eius operationem secundùm Deum verentium patrum nostrorum doctrinam. Insupèr & henoticam literam pię recordationis Zenonis suscipio, ad anathematizandum prædictam Chalcedonẽ synodum, & Tomum Leonis. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis. Et constitit.

Nota hęreticorũ impudentiã.

Paulus hęreticus.

Item relectum est ex eodem codicillo testimonium Pauli hæretici, ex epistola ad prædictum Theodorũ, cuius initium, Non nunc primùm, sed olim bonorum inuidus, continens ità: Quandò igitur incarnationis modum indagamus, duo quæ adinuicèm non sunt consubstantialia, cernit per omnia sensus noster, sub quo ingressus verò veræ vnitionis sensus, non iam quidem duo, sed vnum compositum decernit saluatorem Christum, eundem consubstantialem esse patri secũdùm Deitatem, eundemque consubstantialem hominibus nobis secundùm humanitatem, eundem mirificantem, & passum, deificè & humanè narrantem, & vnam eius operationẽ, sicut vnius. Et post pauca: Illum itaque Leonis Tomum, quem titulum rectæ fidei vocant ad fidem, qui hac interpretationẽ de his quæ ei videbantur, eum dignatur accipere, qui improperiosissimè diuidit vnum Christum post vnitionẽ dualitate naturarum, & formas & voces, operationes quoquè & omnes proprietates pari numero condiuidit. Itaque nec illos viros accipimus, qui instabiles ei & valdè indoctas conquirunt satisfactiones, & tantùm his quæ in ea posita sunt, indigent, quãtùm hæc ipsa à principio perimunt. Quæ duo testimonia similiter collata sunt cum libro chartaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ. Et constiterunt. Theodorus

rus & Georgius Deo amabiles presbyteri, & Ioannes Deo amabilis diaconus, locum agentes Agathonis sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ, dixerunt: Petimus pietatem vestram, & sanctum ac vniuersale concilium, vt relegatur & gestis inseratur & Apollinarij hæretici testimonium, ex libro de obscuris eius, ex codice huius venerabilis patriarchij, quod non est à nobis positum in relecto nunc codicillo, nō conueniens testimonijs hæreticorum quæ relecta sunt, & consonans ad sensum Macarij & Stephani.

Cōstantinus pijssimus Imperator & sanctum concilium dixerunt: Quod postulatum est ab eisdem DEO amabilibus viris, efficiatur.

Et prolatus est huiusmodi liber chartaceus, qui est ex bibliotheca venerabilis huius patriarchij, superscriptus de obscuris Apollinarij, cuius initium, Vita viuentium causam, Continet autem testimoniū ità: Deus assumens instrumentum, & Deus est secundùm quod operatur, & homo secundùm quod instrumentum. Manens autem Deus, non mutatur instrumentum: & quod id mouet, vnam solet perficere operationem. Si autem vna operatio, & vna essentia. Vna ergò essentia facta est verbi & instrumenti.

Constantinus pijssimus Imperator & sanctum concilium dixerunt: Superiùs memoratus Petrus, & Theodorus, & Salomon, & Antonius DEO amabiles episcopi, Georgiꝰ quoquè & Dionysius, Anastasius & Stephanus Dei cultores diaconi, atq; Anastasius & Georgius religiosi monachi, libellos quos polliciti sunt propriæ fidei, iurantes offerant, & corporale coram positis sacrosanctis DEI euangelijs sacramentum persoluentes. Ijdem Deo ambiles episcopi, & religiosi clerici atq; monachi, obtulerunt vniformes libellos. Et relecti sunt, ità continentes in verbis:

Confessio fidei quorūdā episcoporū, clericorū, & monachorum.

SAnctæ & vniuersali synodo, quæ per iussionem pijssimi & à Deo decreti domini nostri & magni victoris Imperatoris Constantini, nunc conuenit in hac à DEO conseruanda regia vrbe imperiali secretario, quod cognominatur Trullus, libellus satisfactiōis compositus & porrectus à me Petro indigno episcopo Nicomediæ metropoleos prouinciæ Bithyniæ: Quoniā quidem exquisiuit vestrum à Deo inspiratum & honorabile concilium, qualiter sentiā super recta & immaculata nostra Christianorum fide, & de incarnationis dispensatione magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, qui vnus est de sancta & consubstantiali & viuifica Trinitate, huius rei gratia præsentem satisfactionem in scripto cōponens, offero sancto & vniuersali vestro Concilio, continentem sicut inferiùs habetur: Credo in vnum DEVM patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnū Dominum Iesum Christum filium DEI vnigenitum, qui ex patre natus est ante omnia secula, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: natum, non factum: per quem omnia facta sunt. Et in spiritumsanctum, Dominum & viuificatorem, ex patre procedentem, cum patre & filio coadorandum & conglorificandum, Trinitatē consubstantialem, vnam Deitatem & essentiā, virtutemque & potestatem & dominationem, Deum vnum, quem cum singulariter contemplatur, sensu diuidente quæ indiuisa sunt, vnitatē in Trinitate, Trinitatem in vnitate adorādam: vnitatem quidem secundùm essentiæ siue Deitatis rationem, Trinitatem verò secundùm subsistentias siue personas. Confiteor quoquè vnum eiusdem sanctæ & consubstantialis & viuificæ Trinitatis Dominum nostrum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, qui ex patre natus ante omnia secula, eundem in vltimis diebus propter nos & propter nostram salutem descendisse de cælo, & incarnatum esse ex spiritu sancto & sancta gloriosa Domina nostra DEI genitrice semperque virgine Maria, quam θεοτόκον, id est, Dei genitricem propriè & veraciter confiteor, vtpotè quæ ipsum Dei filium & verbum in nouissimis temporibus secundùm carnem generans, consubstantialem Deo & patri secundùm Deitatem, & consubstātialem nobis eundem secundùm humanitatem, per omnia similem nobis absq; peccato, passibilem carne, impassibilem Deitate, perfectum in Deitate, & perfectum eundem in humanitate, Deum verum, & hominem verè ex anima rationali & corpore, ex duabus naturis Deitate & humanitate, & in duabus naturis perfectis. Et post ineffabilem & inseparabilem vnitionem incōfusè, inconuertibiliter, atque indiuisè cognoscendum; nusquàm naturarum proprietate perempta propter subsistentialē vnitionem, magis autem saluata proprietate vtriusque naturæ, & in vnam personam vnamque subsistentiam concurrente, non in duabus personis partitum aut diuisum, sed vnum eundemque filium vnigenitum, DEVM verbum, Dominum Iesum Christum confiteor. Nec enim quartæ personæ sancta Trinitas augmentum suscipit, etiàm incarnato vno ex ipsa Dei verbo: sed in virginali vtero inuiolabilis DEI genitricis semperque virginis Mariæ inhabitans incognoscibiliter, ex ea in propria substantia carnem sibi formauit animatam anima rationali & intellectuali. Quapropter & eiusdem duas natiuitates confiteor, tam quæ ante secula ex Deo & patre secundùm Deitatem, quamque illam, quæ ex eadem

ſancta virgine & Dei genitrice Maria ſecundùm carnem & recentem. Manēs quippe quod erat, factus eſt inſolubiliter quod non erat: & ità vnam eius ſubſiſtētiam cōpoſitam adnuncio, neutra conuerſa vel cōfuſa propter vnionem naturarum, neque rurſus ſectionem admittēte hac incognoſcibili vnitione. Etenim vnitio, quæ ſecundùm compoſitionem atq; ſecundùm ſubſiſtentiam eſt, & confuſionem & diuiſionem excludit, & ſeruat quidem vtriuſque naturæ proprietatem: vnā verò perſonam Dei verbi, etiàm cum carne demonſtrat. Vndè & duas eiuſdem Domini Ieſu Chriſti naturales voluntates, & naturales operationes confiteor, ſecundùm vigorem teſtimoniorum ſanctorum ac probabilium patrum, quæ poſita ſunt in ſuggeſtiōe miſſa ad piiſſimum & à DEO confirmandum noſtrum Dominum, & magnum victorem Imperatorem, ab Agathone ſanctiſſimo ac beatiſſimo papa antiquæ Romæ: & ſimpliciter in omnibus cōſentio, & permaneo in cunctis capitulis, quæ continentur tam in prædicta ſuggeſtione eiuſdem ſanctiſſimi viri, quamque in altera ſuggeſtione Concilij quod circa eum eſt. Inſupèr confiteor, eundem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, verum Deum vnum, conſubſtantialem viuificæ Trinitati, crucifixum ſpontè pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſum, & ſepultum, & reſurrexiſſe tertia die ſecundùm ſcripturas, & in cælos aſcendiſſe, ſedere ad dexteram patris, & iterùm venturum cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non eſt finis: ſpero reſurrectionē mortuorum, & vitam futuri ſeculi, Amē. Suſcipio autem & amplector ſancta & vniuerſalia quinque concilia, id eſt, quod in Nicea 318. ſanctorum ac beatorum patrū, & quod in hac à Deo conſeruanda regia vrbe centum quinquaginta ſanctorum, & Deo ſeruientium patrum, & quod in Epheſo priùs ducentorum ſanctorū patrum, & quod in Chalcedona 630. ſanctorū patrum, & quod in temporibus Iuſtiniani piæ recordationis iterùm conuēnit in hanc à Deo conſeruandam regiam vrbem ſanctum quintum concilium. In omnibus autem conſeruo & amplector, quæ ab eiſdem ſanctis quinque cōcilijs definita atque ſtatuta ſunt, & quos ſuſceperunt, ſuſcipio: quoſque damnauerunt atque anathematizārunt, abijcio & anathematizo. Cum his abijcio & anathematizo etiàm omnes, qui vnam voluntatem & vnam operationem prædicauerunt, aut prædicāt, vel prædicaturi ſunt in incarnationis diſpenſatione vnius ſanctæ Trinitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti veri Dei noſtri. Hanc igitur piè & rectè Chriſtianorum fidei ſatisfactionem compoſui, ſcriptam per alium, menſe Martio, indictione *octaua. Et ſubſcriptio: Petrus indignus epiſcopus Nicomediæ metropoleos prouinciæ Bithyniæ, conſentiens & permanēs in omnibus, quæ continentur in præſenti ſatisfactionis libello, & confeſſus (vt ſuperiùs continetur) quemadmodùm duas naturas, ità & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes, in incarnationis diſpenſatione vnius de ſancta Trinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti veri DEI: & anathematizans omnes, qui dicunt vnam voluntatem & vnam operationem in Deitate eius & humanitate, manu propria ſubſcripſi, menſe Martio, indictione *octaua. *nona

*nona

Georgius Deo amabilis presbyter monachus, & apocriſarius Theodori venerabilis loci ſeruatoris ſedis Hieroſolymorum accedens, dixit: Quæſo pietatem veſtrā, ſanctum quoquè & vniuerſale Concilium, vt legantur ſynodica Sophronij venerabilis memoriæ archiepiſcopi Hieroſolymorum, quæ ab ipſo quidem ad Sergium tūc temporis patriarcham exiſtentem huius regiæ & à Deo conſeruandę vrbis, miſſa ſunt, nequaquàm autem ab eodem ſuſcepta ſunt Sergio: quæ præ manib' mihi ſunt, quô cognoſcatur, vtrùm orthodoxa ſunt, an non.

Cōſtantinus piiſſimus Imperator & ſanctum Concilium dixit: In ſequentibus horum prolatio atque lectio proueniat.

ACTIO XI.

IN nomine Domini & dominatoris Ieſu Chriſti, Dei & Saluatoris noſtri, imperantibus à Deo coronatis ac ſereniſſimis dominis Flauijs: Conſtantino quidem piiſſimo, & à DEO decreto magno principe, perpetuo Auguſto & Imperatore, anno vigeſimooctauo, & poſt cōſulatum eius à Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conſeruādis eius fratribus, anno vigeſimoſecundo, XX. die menſis Martij, indictione nona. Præſidente eodē piiſſimo & Chriſto amabili magno Imperatore Cōſtantino in ſecretario ſacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex eius iuſſione à Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſiſſimo exconſule patricio, & magiſtro imperialium officiorū, Theodoro glorioſiſſimo excōſule patricio & comite imperialis obſequij, & ſubſtratego exercitus Thraciæ, Sergio glorioſo exconſule patricio, Paulo glorioſiſſimo exconſule patricio. Iuliano glorioſo exconſule patricio & militari logotheta, Conſtantino glorioſo exconſule patricio, & curatore imperialis dom' Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſo exconſule patricio, & loci ſeruatore comitis imperialis excubiti, Ioāne glorioſo exconſule patricio, & quæſtore, Thoma glorioſo excōſule patricio, Paulo glorioſo exconſule patricio, diſpo-

dispositore Oriētalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule, & domestico imperialis mensæ.

Conueniente autem & sancto ac vniuersali Cōcilio, quod per imperialem sanctionem congregatum est in hac à DEO conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum repræsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnisonæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero monacho, ac apocrisario locum seruante sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis seruatoris sedis Hierosolymorum, Ioanne Episcopo Portuensi, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum repræsentantibus sancti Concilij centum vigintiquinque venerabilium episcoporum senioris Romæ, qui etiàm per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum principem Constantinum, & Theodoro religioso presbytero, & locum gerente DEO amabilis archiepiscopi Rauennensis Theodori, Ioanne episcopo ciuitatis Thessalonicæ, Basilio Episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Philalithe episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio Episcopo Heracleæ Thraciæ, Platone episcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio episcopo Cyzici, Marino episcopo Sardeorum, Petro episcopo Nicomediæ, Photio Episcopo Niceæ, Ioanne Episcopo Chalcedonæ, Ioanne episcopo Sidis, Theodoro episcopo Meletinæ, Iustino Episcopo Tyanorum, Alypio Episcopo Sangrensi, Cypriano episcopo Claudiopolis, Polyeucto episcopo Myrorū Lyciæ, Theodoro episcopo Staureopoleos Cariæ, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cosma episcopo Synnadorum, Stephano episcopo Antiochię Pisidię, Theopempto episcopo Iustinianopoleos, quæ & Mostene, Ioanne episcopo Pergis, Isidoro episcopo Rhodi, Silinnio episcopo Hierapolis Phrygiæ, Theodoro episcopo Tarsensi, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Zacharia episcopo, Leontopoleos Isauriæ, Gregorio episcopo Mitylenensi, Georgio Episcopo Mileti, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea Episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chij, Epiphanio episcopo Euchaitorum, Petro episcopo Mesembriæ, Petro episcopo Sozopoleos Thraciæ, Ioanne Episcopo Nyssæ, Theodoro Episcopo imperialium Thermarum, Geôrgio episcopo * Camulianorum, Zoito episcopo Chrysopoleos Asiæ, Patricio episcopo Magnesiæ, Antonio Episcopo Hypeporum, Theodoro Episcopo Pergami, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Stephano episcopo Vranopolis, Andrea episcopo Minicæ, Ioanne episcopo Melitopoleos, Ioanne episcopo Philadelphiæ, Theodoro episcopo Prienę, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro Episcopo * Iustinianopoleos Gordi, Menna episcopo Carbaliæ Pamphyliæ, Callinico episcopo Colonæ Armeniæ, Theodoro episcopo Verisæ, Tiberio episcopo * Amyzon, Sergio episcopo Sinopis, Georgio episcopo * Ionopoleos, Stephano episcopo Heracleę Ponti, Longino episcopo Tij, Dometio episcopo Prusiados, Georgio episcopo Cratiæ. Platone episcopo Adrianopoleos, Salomone episcopo Clanei, Georgio episcopo Coēnsi, Ioanne episcopo * Eressorum, Ioanne episcopo Myndi, Patricio episcopo Eleusorum, Petro episcopo Apyræ, Alexandro episcopo Nacoliæ, Dometio episcopo Prymneliæ, Constantino episcopo Barathæ, Theodosio episcopo Sibliorum, Paulo Episcopo Sozopoleos Pisidiæ, Plusiano episcopo Silui, Theodoro episcopo Nazianzi, Demetrio episcopo * Tinni, Stephano episcopo Parij, Gregorio episcopo * Cantanensi, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi Theodoro episcopo Olbis, Theophane presbytero & abbate venerabilis monasterij, quod cognominatur Baiarum, quod est in Sicilia, & Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi apud antiquam Romam, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, similiter siti apud antiquam Romam. Residentibus quoquè gloriosissimis patricijs & consulibus, & omnibus venerabilibus & DEO amabilibus episcopis secundùm ordinem in eodē secretario Trulli, propositis in medio sacrosanctis CHRISTI DEI nostri euangelijs, Constantinus DEO amabilis diaconus huius sanctissimæ DEI ecclesiæ, & primicerius DEO amabilium notariorum sanctissimi patriarchæ huius à DEO conseruandæ regiæ vrbis Georgij, dixit:

* Camelenorum,
* Iustinopolis Gordiu Come
* Eresorū
* Thynis
* Candaneū,

Discernere solens eos, qui recta sentiūt & prædicant dogmata, ab his qui non verè confitentur, quę super dispensatione sunt CHRISTI veri Dei nostri, qui vnus est de sancta Trinitate, tam vestra serenitas, quamque sanctum & vniuersale vestrum Concilium, cognitionem habet, quòd de præterita actione Georgius religiosus presbyter monachus & apocrisarius Theodo-

ri sanctissimi loci Seruatoris sedis Hierosolymorú, supplicans petijt vestram pietatem & sanctú vestrum Concilium, vt synodica Sophronij venerabilis memoriæ quondàm archiepiscopi Hierosolymorum ciuitatis, proferrentur ad medium, atque legerentur, vt eorum scientiam habeatis, & iudicetis si orthodoxa existunt, & suggerimus ad quod placuerit.

Constantinus pijssimus Imperator & sanctum Concilium dixerunt: Relegantur quæ dudùm gesta sunt. Et relecta sunt.

Constantinus pijssimus Imperator & sanctum Concilium dixerunt: Georgius presbyter religiosus, monachus & apocrisarius venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorum, quorum meminit synodicorum Sophronij quondàm archiepiscopi Hierosolymorum, secundùm eius petitionem, prolationem faciat, eorumque lectio proueniat. Et prolatus est liber, habens synodica eiusdem venerabilis memoriæ Sophronij. Quem accipiens Agatho religiosus lector & notarius sanctissimi archiepiscopi huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, relegit, ità continens in verbis:

Epistola Sophronij patriarchæ Hierosolymorú

DOMINO in omnibus sanctissimo ac beatissimo fratri & cósacerdoti Sergio, Archiepiscopo & patriarchæ Constantinopoleos, & Sophronius inutilis seruus sanctæ Christi DEI nostri ciuitatis. Papa beatissime, quàm mihi nunc amabilis est, & multò quàm pridèm amabilior, ex quo de incurioso silentio in causarum turbam decidi, & terrenis quibusdá fluctibus opprimor: Papa DEO honorabilis, quàm nunc suauis est mihi pusillitas, & non mediocriter quàm pridèm suauior, ex quo de stercore & humo, ineffabili nimiaque penuria ad solium pontificale ascendi, * multumque me cerno fluctibus implicari, & ad secula esse periculum. Non enim ità esse suauia conspiciuntur suauia ante insuauiorum experimentum atque notitiam, sicut post experimentum & incursum apparent tristitiæ. sic salus his qui post salutem ægrotant, optabilis: sic tranquillitas his qui post tranquillitatem fluctuantur, gratissima: sic diuitiæ his qui post diuitias egent, amabiles: & omnia quæ quis ità considerauit existere, & ipsa sunt quidem ac permanent naturali atque essentiali qualitate, qualia duntaxàt & ante experimentum contrariorum parebant: meliora tamen post horum efficiuntur scientiam ea, quæ sustinentibus multò preciosiora sunt, necnon & * iucundiora, & desiderabiliora sunt. Et hoc nobiscum Iob laudabilis promulgat spendidissimè, vtrunq; experimentum accipiens ac definiens, meritoque iudex in his, quę à nobis dicuntur, progreditur, sententiam quoquè indeclinem & immunificam statuit. Quid ergò ait ille decretator indomitus, munitionem passionum adipiscens, & in æstuationem angentium veniens? Quis putas me constituet in mense dierum, quibus me DEVS tuebatur, Iob 29. a quandò lucerna eius super caput meum splendebat, quandò lumine eius gradiebar in tenebris, quandò eram in itineribus lætus, quandò dominus inspiciebat tabernaculum meum, quandò eram opulentus nimìs, & in comitatu meo pueri mei, quandò affluebant viæ meæ butyro, montes autem mei fluebant lacte, quandò progrediebar diluculo in ciuitate, & in plateis sedes mea ponebatur? Videntes me iuniores, abscondebantur: seniores verò assurgebant, maiores natu autem silebant: loquentes, digitum ori suo imponebant: audientes verò, beatificabant me. Ergò ego etiàm meritò, beatissime, cum Iob quinquiès victore clamabo: Memoria pristinorum bonorum, quæ mihi aderant, prosternatus: tranquilla hæc vita fuerat cum silentio, & nullam fluctuationem agnoscens * pauperies. Quis putas me constituet in mense dierum anteriorum, quibus me Deus absque tribulatione seruabat, quandò fulgebat lucerna super caput meum, pacificam vitam degens & inflüctuabilem, quandò lumine eius gradiebar in tenebris, cùm vindemiabam racemos silentij, dum serenitatis honestabar germinibus, dum impertui bationis delectabar palmitibus, dum securitatis floribus conlætabar, dum intrepidationis flosculis conabar, dum in curia * gratus conuescebar, quandò terrestri fruebar pauperie, quandò sulcos impericulosi stercoris exarabam, quandò influctuosæ paupertatis mare * transibam, quandò humilis mensæ pulchritudinibus congaudebam, quandò arualis victús mellifluo illo manna vescebar, alius quidem Israel & ipse cernendus, deliciasque epulabar cælestes atque pacificas, citra murmurationem, malum bonúmve propositum? Quoniam igitur hæc, & vltra hæc, sapientissime, in me ter afflictum necessitate magna video DEO amabilium clericorum, religiosorumque monachorum, & fidelium laicorum horum omnium ciuium huius sanctæ CHRISTI Dei nostri ciuitatis, * quiqui violenta manu me compulerunt, & more tyrannico coegerunt, peracta sunt, quibus nescio iudicijs, neque percipio, quæso, syncerissimos vos & exhortor, non solùm mundis orationibus ad Dominum me adiuuare vitaliter fluctuantem, pariterque periclitantem, & confortare me pusillanimitatibus nutabundum, sed & à DEO inspiratis institutis introducere ad * operandum inceptum.

Hoc quidem, vt patres & prolatores: hoc verò,

Marginal notes: * & multú cerno fluctum coniungi, & fluctus implicari, — * commodiora, — * pauperie — * gratijs — * trásmeabam — * quique — * operandorum

verò, sicut fratres & consanguinei. Date ergò vos mihi paternè simul atq; fraternè, quæ postulo, iusta quippe sunt: & ego vestram pedeductionem consequar, & copulam ad vos habere merebor, qua fides consentaneos nectit, & spes recta sapientes viuificat, & charitas diuina sentientes addēsat, quorum funis triplex, & ex istis tribus diuinis constringitur virtutibus, neque solutionem agnoscit, neq; disruptionem admittit, neq; separationem sustinet, sed est veraciter indisruptus, in vnam congregans pietatem eos, qui copula eius diuina ditati sunt. Quia verò quædam Apostolica atq; prisca traditio in sanctis Dei per totum orbem Ecclesijs tenuit, vt qui ad pontificatū ducuntur, qui pro eis pontificatus regunt, omnia synceriter cōsulant, qualiter sapiāt, & qualiter fidem detineant, quam Paulus eis sapientissimus nimis cautè contradidit, vt non cursus suos in vacuum peragant: (inanis nanque eis omnis cursus existeret, si in quolibet fides violaretur) ille quippe
2.Co.12.a sacer, qui DEI voces audiuit, & cælum ipsum habuit magistrum, & paradisi contemplator pro tempore factus est, & verborum, alijs hominibus ineffabilium, fuit
1.Cor.9 d auditor, nè torperet (sicut ipse ait) perterrebatur, nè fortè cùm alijs prædicet Christi salutiferam prædicationem, ipse reprobus efficeretur. Vndè & in Hierosolymis ascē-
Galat.2.a debat Christi cælestis discipulus, & diuinis qui præerant, subijciebatur discipulis, & Euangelicam quam prædicabat, doctrinā innotescebat eis, qui alios putabantur præcedere, & ipsius eos faciebat doctrinę participes, munimen sibi despondens eis, qui post eum fuerant eius suscepturi doctrinas, quibus formula cunctis probabilis factus est, qui eius sequi vellent vestigia. Huic proindè & nos cōsuetudini seruientes, & legem optimā arbitrati, omne quod olim decenter effectum est, maximè Apostolico roboratum instructo, qualiter de fide teneatur, scribimus, & à Deo instructis vobis ad probandum dirigimus, nè fortè
Prou.22.d terminos æternos transgredi, quos patres nostri posuerunt, æstimemur, non discernere tantùm scientibus * βαναυσον incertis prouida dogmata, sed & redintegrare quę minùs sunt, propter perfectam in Christo charitatem exactè potentibus atque valentibus. Illa igitur dicturus aduenio, quæ ab initio in sancta & Catholica Ecclesia natus & nutritus perdidici, & à mollibus percepi vnguibus sapere, & prædicantibus vo-
Professio fidei Sophronij. bis à Deo inspiratis, hauriui. Credo igitur beate (secundùm quod à principio credidi) in vnum Deum patrem omnipotētem, sinè principio penitùs & sempiternū, omnium visibilium atq; inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum IESVM Christum filium Dei vnigenitum, qui sempiternè & intemporaliter ex ipso natus est DEO & patre. Et non aliud principium quàm patrem cognoscētem, sed nec aliundè quàm ex patre ipsam substantiam habet, lumen de lumine consubstantiale, Deum verum de DEO vero, consempiternum. Et in vnum Spiritum sanctum, qui sempiternè à Deo patre procedit, lumen & Deum ipsum agnoscendum, verè patri & filio consempiternum, consubstantialem, atque contribulem, eiusdemque essentiæ atq; naturæ. Similiter & Deitatis Trinitatem consubstantialem, cohonorandamque, ac coassessorem, connaturalem, & cognatam, atque contribulem, in vnam conrecapitulandam Deitatem, atque in vnam copulandam cōmunem dominationem, absque personali confusione, & absque substantiali diuisione. Trinitatem itaque in vnitate credimus, & in vnitate Trinitatem glorificamus: Trinitatem quidem pro tribus subsistentijs, vnitatem autem propter singularitatē Deitatis. Seu igitur sancta Trinitas numerabilis personalibus facta est subsistentijs, siue * sancta vnitas extra omnem numerum est, & hæc quidem indiuisibilem habet diuisionem, & inconfusam gerit coniunctionem. * Cùm diuiditur nanq; numeralibus subsistentijs, & numeratur personalibus alternitatibus, identitate essentiæ atq; naturę coniungitur, & omnimodam partitionem non recipit. Vnitas enim singularis & * incomputabilis, omnem refugit secundùm essentiam numerum. Vnus enim Deus à nobis enixiùs creditur, quoniam & Deitas vna flagranter prædicatur, licèt in Trinitate personarum agnoscitur: & vnus Dominus à nobis adnunciatur: quoniam & dominatio vna firmiter agnoscitur, licèt in tribus subsistentijs demonstretur: neq; secundùm quod vnus est Deus, & vna est Deitas, est diuisibilis, & in tres deos partibilis, vel in tres Deitates producendus: neque secundùm quod vnus est Dominus, vnus Dominus distans est, & in tres dominos expandēdus est, ac in tres dominationes dilatandus est: (Arrianorū hæc est impietas, quę in inæquales deos cōcidit Deū, & in dissimiles Deitates vnam partitur Deitatem, & in alterigenas tres dominationes vnam distinguit Dominationem) neq; secundùm quod Trinitas vnus Deus est & agnoscitur, & subsistētiæ tres pronunciantur, & tres obsecrantur personę, pater, & filius, & Spiritussanctus, dicitur coarctatus siue compositus vel confusus, & in vnā seipsum colligens subsistentiā, in vnamq; coercens non numerandā personam. (Sabellianorum ista est prauitas, in vnā subsistentiam tres cōfundere subsistentias, & in vnā personā easdē tres cōspergēs personas) vbi enim est Trinitas, ô impiissime, si in vnam personam secundùm vos Trinitas ipsa colligitur

* impiè
* per sancta
* condiuiditur
* incopulabilis
* latrante doctores

ligitur, & in vnam concurrat confusibilem substantiam? Vel vbi vnitas, ò furiosissime, si in tres essentias ipsa vnitas efferetur, & in tres naturas dilatabitur, & in tres Deitates multiplicabitur? Impium quippe est orthodoxis vtrunque, & à veritate prorsus proiectum est, tam singularitas secundùm subsistentiam, quàm ternalitas in naturis. Illud enim statim ad Iudaismum deducit, & à sese dicentem simul abducit: hoc verò ad paganismum deuoluitur, & in sese asserentem conuoluit. Et aut omninò paganus est, qui hoc furiosè cum Arrio perhibet: aut Iudæus est, qui illud * impietatis cum Sabellio suscipit. Et ideò benè à Deiloquis sancitum est, vnitatem quidem nos sapere vna & singulari Deitate, & identitate essentialis atque naturalis dominationis, Trinitatem autem tribus inconfusis subsistentijs, & diuersitatem numerandæ personalis alternitatis, quatenùs nec ipsum vnum Sabellianum remaneat, qui vnum vbiquè conspiciens, omnē subsistentialem multitudinem abiecit: neque eadē tria præferat Arrius, si tria intelligantur per omnia, omnem vnitatis vocem repellentia Deitatis essentiæ atque naturæ. Quemadmodùm igitur vnum Deum didicimus sapere, ità & vnam Deitatem cōfiteri percepimus: & sicut subsistentias tres exorare didicimus, ità & tres glorificare personas instruimur, non alium vnum Deum præter tres cognoscentes personas, neque tres cōsubstantiales personas Trinitatis, quæ sunt, pater & filius & Spiritussanctus, alteras præter vnum Deum agnoscimus: Et idcircò vnum hæc tria, in quibus est Deitas, prædicamus: & tria vnum, quorum est Deitas, annunciamus, siue (quod est accuratiùs ac manifestiùs dicere) quæ DEVS est atque agnoscitur: hoc ipsum quippe & vnum est, & tria creditur, & tria prædicatur, & vnum veraciter adnunciatur: Et neque vnum, quod extra vnum est, tria recipit: neq; tria, secundùm quod tria sunt, vnum admittūt: quod est mirabile, & omni certè plenum stupore est. Hoc ipsum nanque & numerabile est, & refugit numerum. Numerabile quidem tribus suis subsistentijs, refugit autem numerum singularitate Deitatis. Vnitas quippe eius essentiæ atque naturæ, numerari penitùs non admittit, vti non & differentiam Deitatis introducat, & ex hoc essentiæ, & naturæ, & deorum multitudinē vnum principium faciat. Omnis itaq; numerus contubernalem habet differentiam, & omnis differentia atque discretio numerum superinducit, vt insitum. Numeretur ergò beata Trinitas non essentijs, nec naturis, nec diuersis Deitatibus, æternísve dominationibus. Absit, sicut insaniunt Arriani, & sicut nouæ tritheitæ, id est, ter Deitatis * latratores, essentias tres, & naturas tres, & tres dominationes, & tres similiter vaniloquentes Deitates: sed subsistentijs & proprietatibus intellectualibus perfectis, semotim subsistentibus, numero diuisibilibus, & non diuidendis Deitate. Diuiditur itaque indiuisè sancta Trinitas, & indiuisè rursus coniungitur. In personis nanque diuisionem habens, indiuisa permanet & inseparabilis per essentiam & naturam. Similiter & Deitas. Et idcircò nequaquàm tres deos dicimus, neque tres naturas in sancta Trinitate glorificamus, neque tres essentias in ea prædicamus, neque tres confitemur Deitates, non cōsubstantiales, non alterius substantiæ, nō eiusdem originis, neque alterius originis: neq; quæ singulariter in ea prædicantur, in multitudinem deducere permittimus. Nec quēquam eius vnitatem diuidere sinimus, neque tres quosdam deos esse cognoscimus, aut tres quasdam naturas, vel tres quasdam essentias Deitatis nouimus, non vnigenas, aut alienigenas, non eiusdem sapientiæ, aut alterius sapientiæ, sed nec penitùs deos aut naturas, vel essentias aut Deitates agnouimus, vel cognoscentes scimus. Sed & eum qui recipit vel sapit aut nouit, anathématibus percellimus. Nos enī vnum principium vnius nouimus Deitatis, vnum imperium, vnam potestatem, vnam virtutem, vnam operationem, vnum consilium, vnam voluntatem, vnam dominationem, vnum * modum, tam omnium quæ post eam sunt, creatricem, quamq; prouidam & stabilientem atque conseruatricem, vnam dominationem, vnam sempiternitatem, & quæque sunt talia singularia & incomposita, vnius essentiæ atque naturæ, in tribus est personalibus subsistentijs: neque subsistentias cōfundentes, & in vnam eas subsistentiam deducentes: neq; vnam eandemque essentiam partientes, & in tres eam essentias discerpentes, & vnam ex hoc diuidentes Deitatem: sed est vnus Deus, vna Deitas in tribus subsistentijs fulgens, & tres subsistentiæ & personæ in Deitate vna cognoscuntur. Propterea perfectus DEVS est pater, perfectus DEVS est Filius, perfectus DEVS est Spiritussanctus, idcircò quòd vnam eandemque singula quæque persona inseparabilem, indiminutam, atque perfectam habet Deitatem. Et iuxta quod DEVS quidem est, * ipsum existit vnumquodque, dum seorsum consideratur, ipsa intelligentia, quod non separabile, separante: vt pater tamen & filius & Spiritussanctus, aliud & aliud & aliud non dicantur. Et idcircò hæc à Dei capacibus prædicamus, DEVS, & DEVS, & DEVS: sed vnus est hæc tria DEVS. Non enim alius DEVS pater, nec alius DEVS filius, neque alius iterùm DEVS Spiritussanctus: quia nec alia natura

* impiè

* motum

* idipsum

* latrant doctores

natura

natura est pater, nec alia natura est filius, neq; alia iterùm natura est Spiritussanctus. Hoc enim etiàm multos atq; diuersos deos opinatur, multasq; & varias generat Deitates: sed Deus quidem est pater, Deus verò est filius, similiter Deus est & Spiritussanctus, eò quòd indiuisè & indiminutè eędem tres personę vna impleantur Deitate, & in vnaquaq; earum funditùs tota sit. Nam Deitas diuisionem non sustinet, & in tribus ipsis personis plenificè atque perfectè, non partibiliter siue ex parte easdem implens personas, sed in vnaquaque existens plenissima, & vna permanens, licèt in tribus personis monstretur: & ad deorum multitudinem non excurrens, licèt in tribus sit subsistentijs, vt non corporalem quandam sustineat sectionem, quæ certè est impassibilis, & incorporea, & pati nesciens, quæ creaturæ sunt propria. Est igitur cum hoc quod Deus, pater ipse pater, & neque filius, neque Spiritussanctus: sed quod filius est secundùm substantiam, & quod naturaliter Spiritussanctus existit & est, cum hoc quod Deus est: filius, ipse filius, & neque pater, neque Spiritussanctus: sed quod pater secundùm naturam prædicatur, & quod secundùm substantiam Spiritussanctus conspicitur & est, cũ hoc quod Deus est: Spiritussanctus ipse Spiritussanctus, & neque pater esse cernitur, neque filius esse suspicitur: sed quod pater secundùm essentiam creditur, & quod filius secundùm naturam adnunciatur. Hoc quidem, propter naturam & identitatem substantiæ & cognationem essentię, illud verò propter alterificas horum trium proprietates, propterque dissimilitudinem proprietatum, quę inconfusè, vnamquanque figurant personam. Sicut ergò esse Deus vnaquæque inconuertibiliter possidet, ità & proprietatem, per quam ipsa persona figuratur, immutabilem & immobilem obtinet, quę eidem soli est insita, & ab ipsis alijs personis eam discernit, & consitam atque cohonorificandam, cõsubstantialem quoquè & confessiuam Trinitatem absq; conclusione conseruat. Trinitas igitur est, non solùm vna Deitatis perfectione perfecta, sed superperfecta, & vltra Deitatem gloria ac sempiternitate & imperio non disperti ta neque alienata. Neque enim creatum quid aut seruile est in Trinitate, neq; subintroductitium, tanquàm quod priùs quidem non extiterit, postremò verò introgressum. Neque igitur defuit patri filius, neque filio Spiritussanctus, sed inconuertibilis & incommutabilis eadem Trinitas semper est. Et de sancta quidem ac consubstantiali, sempiternaque & principali, omniumq; opifice & regina trinitate qualiter sentiam, atq; glorificem & venerer, (vt breuiter dicere suppetit) manifestè vobis aliquid vnumquodque digessi. Neq; enim amplius quid fari permittit harum synodicarum syllabarum compendium. Qualiter quoquè & de incarnatione vnius, & de eadem venerabili Trinitate Dei verbi & filij clementissimi atque admirabili, hoc est, de submissa exinanitione, ad nos quoquè terrenos diuina atq; deifica descẽsione, tenẽ atque sentiam, & tenere à sanctis patribus, qui secũdùm vos à Deo inspirati sunt, mihi est traditum, tanquàm coram ipsa veritate, quę conspicit vniuersa, synodicam hanc literam scribens, expono, & ad vestrum destino sapientissimũ auditum. Credo & de hac, sanctissime, quòd Deus verbum, vnigenitus patris filius, qui ante omnia secula & tempora impassibiliter de eodem natus est Deo & patre, miserationem induens, & humanitatis misericordiam circa humanũ nostrum lapsum, spontanea voluntate, & Dei gignentis cõsilio, & diuino cõplacito spiritu, non separatus à gremio generantis ad nos humiles descendit, sicut eiusdẽ voluntatis patri & spiritui, ità & essentię inexplicabilis, & naturæ circunscriptionẽ nullo modo sustinens, aut secũdùm nos localem trãsmeatum naturaliter sciens efficere diuinam operationem, & vterum intactum virginitatis ingressus, castitatem lustratam Mariæ sanctæ, præclaræq;, & quæ Dei sunt sapientis, & ab omni contagione liberatæ & corporis & animæ & intellectùs, incarnatus, qui erat incarneus: & formam suscepit nostram, qui secundùm diuinam essentiam, quantùm ad habitum & speciem, inexformabilis: & corporatur secũdùm nos, incorporeus. Et homo iuxta veritatem efficitur, qui semper Deus cognoscitur: & materno ventre gestari mõstratur, qui sempiterni patris in sinu est: & intemporeus, principium recipit tẽporale, non per phantasiam factus hæc omnia, (vt Manichæis & Valentinis videtur insanis) sed re & veritate totum seipsum exinaniens paterna & ꝓpria voluntate, & totam nostram assumens massam, carnem inquam nobis cõsubstantialem, & animam rationalem, animabus nostris contribulem, & mentem menti nostrę cõparem. Hic itaq; homo est & cognoscitur, & homo secũdùm veritatem factus est ab ipso summo conceptu de sanctissima virgine. Homo enim * fieri voluit, vt simili consimilem mundificaret, & cognato cognatum saluificaret. Ideò virgo sancta accipitur, & anima corpusque sanctificatur, quę ità ministrauit in incarnatione creatoris, vt munda & casta atq; incontaminata. Incarnatur ergò verbum Deus, quòd nostrum est, non præfactæ carni copulatus, præformatóve atque in sese præsubsistenti aliquandò corpori consinitus, vel animæ præexistenti coniunctus: sed tunc his ad subsistendum venientibus, quandò eis ipsum

Nota de puritate cõceptionis beatæ Mariæ.

* χρηματίζων

ipsum verbum & DEVS, naturaliter copulatus est, côtemporalem habens vnitionem atque subsistentiam: & non ante verissimum ipsius verbi côuentum, in seipsis vnquàm extiterunt, vel cuiuspiam secundùm nos alterius hominis penitùs extiterunt, sed cum verbi ipsius naturali côuentu subsistentiam habitura concurrerunt, & nec quantùm in ictu oculi, hanc quàm illâ priorem habentia, sicut Paulus Samosatenus perstrepit atq; Nestorius. Simul quippe caro, simul DEI verbi caro: simul caro animata rationalis, simul DEI verbi caro, animata rationalis. In illo itaque, & non in semetipsa, habuit existentiam vnam. Cum conceptu quippe verbi, hæc ad subsistendum prolata sunt, & secundùm subsistentiam ei vnita sunt, quãdò ad subsistentiam prolata sunt: quæ certè vera est & inseparabilis, quæ neq; diuisionem perpetitur, neq; mutabilitatem, aut confusionem admittit ab ipso prolata, & in ipso consistentia, & cum ipso composita, nullumque prorsùs tempus ꝓpriæ constitutionis tulerût, quod inconfusam atque inseparabilem ad eum compositionem præcederet. Ex inuiolabili nanque & virginali sanguine sanctæ atque immaculatæ virginis Mariæ, verbum verè factum est incarnatum, & veraciter homo, & in vtero virgineo deportatus, & tempus expleuit legitimi puerperij, & per singula naturalia, & peccatum non trahentia, nobis hominibus similis factus, nostramque non dedignatus passibilem vilitatem, nascitur Deus humano corpore, similiterque & habitu animam rationalem & incorpoream habens, quod ipse in semetipso, & nequaquàm alter rationali animauit spiritu, & virginem generantem conseruauit, & θεοτόκον eam propriè & veraciter demonstrauit: vel si Nestorius vecors scinditur, & eius Deo rebellis exercitus lachrymatur, & lamentatur, & eiulat, & iterùm cum eo discerpitur. Deus itaque erat, qui ex sancta virgine DEI genitrice Maria est, & secundam hanc temporalem propter nos natiuitatem suscepit & post primam eius & sempiternã illam ex patre, naturalemq; ineffabilem natiuitatem, quanquàm incarnatus, nascebatur ob similitudinem nostri carnalium. Totus DEVS collaudandus, totus idem ipse apparens homo perfectus: DEVS idem noscendus, perfectus homo idem ipse innotescendus: ex duabus quippe naturis vnitionem habuit, Deitate & humanitate: & in duabus perfectis noscebatur naturis, Deitate & humanitate. Neq; enim vnitioni mutatio quælibet vel confusio intercessit, neque differentiæ dualitatiq; formarum siue subsistentiarum post vnitionem diuisio quædam aut sectio est intromissa, licèt hoc contristet quidem furentem Nestorium, illud verò tabefaciat Eutychem desipientem. Nam quæ secundùm subsistentiam adinuicèm vniuntur, neque mutationem acceptant, neque diuisionem agnoscunt: neque scit, quæ confusionis sunt propria, neque sectionis discit indicia. Iuxta quod apparet Eutyches ignorans, atque Nestorius, & vnitionis secundum subsistentiam non addiscentes virtutem, iuxta quam & incarnatum est verbum, & caro animata & intellectualis, immutabiliter Deificata est: hic quidem in confusionis pelagus iactatur, hic verò in diuisionis voraginem deijcitur. Et id circò ille quidem refugit confiteri dualitatem naturarum, hic verò vnam Dei verbi naturam incarnatam se subtrahit prædicare, licèt vnam eius compositam subsistentiam dicere metuat: * timorem refugę metuit, vbi timor nullus inhabitat. Nos verò sensu viuido vtriusque horum seruilem propellentes amentiam, & super petram pietatis stantes intrepidi, & secundùm subsistentiam verbi ad carnem, quæ ex nobis est, intellectualem & animatam, conuenientiam prædicamus, & vnum Christum & filium incarnatum verbum obsecramus, & vnam eius subsistentiam compositam dicimus, & in duabus eum adnũciamus naturis, & duas eiusdem DEI verbi natiuitates credimus, vnam quidem ex DEO patre, quam intemporalem & sempiternam scimus, secundam ex DEI genitrice matre, quam & modernam & temporalem cognoscimus, & vnam DEI verbi naturam in eo incarnatam glorificamus; & non sicut Apollinaris, Eutychesque & Dioscorus dicunt, sed sicut sapiens nobis tradidit Cyrillus, & quæ sunt naturarum, saluari dicimus, propria, & vnitarum differentiam non reijcimus, quæ vt in naturali quidem dicitur & est qualitate, in essentiali verò intelligitur & est quantitate: & neque Nestorianam sectionem metuimus, neq; Eutychianam mutationem veremur: quia neque sicut insulsus Nestorius, affectualem vnitionem dicimus: aut insontiniam, quod est honoris æqualitatem, aut obuliam, quod est consilij côcordiam, nec voluntatum mouentium identitate deliramus hanc conuentionem: neque sicut Eutyches à Deo propulsus, secundùm confusionem quandam aut mutabilitatem Dei verbi & carnis intellectualiter animatæ, siue naturarum atq; substantiarum & formarum compositionem garrimus, ex quibus in Christo admirabilis facta est conuentio: vndè regiam viam & mediam gradientes, & confusionem & sectionem abominamur, solam autem ex animo veneramur inconfusam, simulque indiuisam Deitatis atque humanitatis vnitionem, quam solam

Mariam, verè Dei genitricẽ esse.

Eutyches & Nestorius quam sibi mutuo aduersentur.

* timore refugæ metuit.

folam intelligendo cognofcit naturalis atque fecundùm fubfiftentiam conuentio. Hanc quippe cum alterutrùm copulatam Deitas & humanitas habuerunt, vt neque conuerfionem fuftineant, neque diuifionem patiantur. Vnitatis nanq; ratio,quæ naturalis (inquam) eft atq; fecundùm fubfiftentiam, (neq; enim alteram vnitioné in Chrifto præter iftam agnofco)non ignorat quidem differentiam, diuifionem autem prorsùs expellit. Quę verò ad vnitaté concurrerunt, inconuerfa conferuat, partitionemq; vnitorum non admittit:& ideò ex Deitate & humanitate, & ex duabus naturis Chriftum nominantes, & Deum eundé & hominem,& * diphyan,quod eft,bis genitum,duplicemq; fecundùm naturas prędicamus. Similiter autem & in Deitate perfectum,& in humanitate eundē fcimus perfectum: idcircò & in duabus eum docemus naturis, & patri confubftantialem, vt Deum,hunc ipfum afferimus,& confubftantialem matri & nobis hunc ipfum hominem afferimus, vifibilem hunc ipfum & inuifibilem, creatum hunc ipfum fimiliter & increatum, corporeum hunc ipfum & incorporeum, cōtrectabilē hunc ipfum & incontrectabilem, circunfcriptum eundem & incircunfcriptum, terrenum eundé & cæleftem,carneum hunc ipfum,animatū rationabiliter & Deificatū,recentem hunc ipfum & fempiternum, humilē hunc ipfum & fublimiffimum,& quęq; duplicis infeparabiliter experiuntur naturæ: vel fi quædā femper extitit, & fempiternam habens naturam:quædam verò propter nos in nouiffimis temporibus inconuertibiliter factus eft,vtpotè humanam affumens naturam.Si igit inconfufibilis erat & infeparabilis erat vnitio, ficut & inconuertibilis eft & infeparabilis permanet, * duo immutabiliter differentia fignificantur, & infeparabiliter alteritate confulgent naturæ & fubftantię, quæ & formæ confiftunt,ex quibus ineffabilis vnitio facta eft, & in quib' vnus ideḿq; CHRISTVS confpicitur. Vnum nanq; quod ex ipfis effectum eft, non iam dualiter diuifum, fed eorum ex quibus factum eft, finè fectione & tranfuerfione demonftrat fubfiftentiam. Quæ enim extat perfona compofita, ex inconfufo conftans temperamento,partitioné conuenientium nefcit: fed effe vnum,& permanere vnum, indiuifum fortitur:& neque duo,iuxta quod vnum exiftit,efficitur:neque confundit,& in fingularum redigit vnitatem, naturaléq; & effentialem identitaté ea, ex quibus naturaliter cōuenit: fed eft vnum & duo,hoc ipfum agnofcibile: vnum quidem, fecundùm fubfiftentiam atque perfonam: duo verò, fecundùm ipfas naturas atque naturales earum proprietates, ex quibus effe vnum fortitur natura duplex,& vnum permanere feruabit. Vndè idem ipfe vnus manens Chriftus,& filius,& vnigenitus,infeparatus in vtrifque naturis confpicitur, & quæ funt vtriufque fubftantiæ, naturaliter operabatur, fecundùm infitam vnicuique effentialem qualitatem fiuè naturalem proprietatem. Quòd fi naturam haberet fingularem & inconiunctam, ficut & fubfiftentiam atque perfonam,non ageret vtiquè vnus idemque filius & Chriftus profectò,quæ vtriufq; erant naturæ. Quandò enim Deitas expers eft corporis, quomodò naturaliter opera corporis operata eft? vel quomodò corpus Deitate fruftratū, actiones operatū eft, quæ effentialiter Deitatis effe nofcuntur? Veram Emmanuel, dum vnus eft, & in eo ipfe vtraque, id eft, Deus & homo, quæ naturæ vtriufq; funt * naturaliter geffit,fecūdùm aliud quę gefta funt operans: fecundùm quod Deus quidē eft, idem ipfe quæ diuina funt: fecūdùm quod homo idem ipfe eft, quæ humana funt: feipfum omnibus volens oftendere, quòd Deus idem ipfe & homo fit: & ideò idem ipfe, tam quæ diuina funt agit, quàm quæ humana,fimiliter & dicit & loquitur. Non alius quidem miracula operatus eft, alius autem perpetrauit humana, paffionefque fuftinuit, ficut & Neftorius vult: fed vnus quidem, idemque & Chriftus & filius,qui & diuina geffit & humana: fecūdùm aliud verò, & aliud, ficut diuinitùs proteftatus eft Cyrillus, quia & in vtrifque habuit poteftatem inconfufam, necnon & impartibilem. Secundùm quod Deus ergò fempiternus idem ipfe exiftebat, patrabat miracula: fecundùm quod homo verò idé ipfe modernus agnofcebatur, faciebat humilia & humana. Sicut ergò in Chrifto vtraque natura indiminutè proprietatem fuam cuftodit, ità & operatur vtraque forma cum alterius communione,quod proprium habuit, verbo operante quod verbi eft, cum communione fcilicet corporis: & carne exequente quod carnis eft, communicante ei videlicet verbo in eadem operatione, dum quandò hæc in vna fubfiftentia cognofcantur, & in vna perfona confiderentur,& infulfiffimam fectionem propellant. Neq; enim diuisè operabantur propria, vt & diuifioné earum fufpicemur. Non exultet pro hoc Neftorius, feipfum feducens * erroneus, idcircò ꝙ vtraque forma in vno Chrifto & filio, cum alterius cōmunione operabatur quod proprium habuit. Neq; enim ab altera eius diffidens, quod ꝓpriū habuit, operabatur. Neq; enim fecundùm duos Chriftos aut filios, qui operantur, glorificamus: vnum quidem, fecūdùm naturam filium & Chriftum, quæ mira funt: fecundum verò, fecundùm gratiam filium & Chriftū,quæ humiliora funt:quànquàm duas formas,quæ communiter operantur, edoce-

*diphya

*infeparabiliter

*veraciter

*συντεταγμένη

*παράφορον

edocemus, vnamquanque secundùm suam naturalem proprietatem, sed vnum eundemque filium & Christum, qui & sublimia & humilia naturaliter operatur, secundùm vniuscuiusq; duarum eius naturarum naturalem & essentialẽ qualitatẽ, asserimus. Naturæ nanq; incommutabiles manẽtes & inconfusæ, & duæ manifestè cognoscendæ, & non confusibiliter copulatæ, his penitus nõ erunt frustratæ, vel si in vna subsistentia monstrabantur, non vanè prosiliant Eutyches & Dioscorus, * nequaquàm non existentis impiæ confusionis prolatores: sed vnaquæq; natura cum alterius communione agebat quod proprium habuit, & diuisionem refugiens, & conuersionem ignorãs, & differentiam ad alteram conseruãs, communionemq; & compositionem, insolubilem atq; indisruptam persaluans. Hinc piè sentiẽtes, & super terminos rectæ fidei consistentes, sicut vnum eundemq; Christum & filium operari vtraq; dicimus, eò quòd Deus idem ipse erat & homo, nullamq; excogitamus confusionem, ità nec vtranque formam cum alterius cõmunione operari propria differentes, eò quòd duę formæ, in vno eodemq; Christo naturaliter propria operantes, existunt, nullam penitùs consideramus diuisionẽ, sicut hic quidem Eutyches, illic verò nobis vult calumniari Nestorius, ediuersò adinuicèm consistentes, & aduersùm nos pios impium prælium partientes: quos pro nihilo reputantes, & vtriusque naturæ vtranq; nouimus operationem, essentialem dico, naturalem, & congruam, indiuisè de vnaquaque procedentem essentia & natura, iuxta insitam ei naturalem atq; essentialem qualitatem, & inseparabilem simulq; inconfusam alterutrius essentiæ * vnà secum cooperationem adducẽs. Hoc quippe & operationum, quæ in Christo sunt, differentiam facit, sicut & naturarum. Non itaque idipsum est Deitas & humanitas secundùm qualitatem vnicuique naturaliter inditam, licèt in vnam subsistentiam adinuicèm ineffabiliter concurrunt, & in vnam personam sunt inconfusè compositę, & vnũ eundemq; nobis Christum & filium effecerint, secundùm subsistentiam adinuicèm concurrentes atq; compositæ. Etenim Deus verbum est, & non caro, quanquàm carnem rationaliter animatam assumpsit, hancq; sibi vnitione naturali & secundùm subsistentiam aduniuit. Ipsa verò caro est animata rationaliter, & non verbum, licèt Dei verbi caro conspicitur. Et ideò neque eandem habent indifferenter operationem adinuicèm post vnitionem naturalem ac inconfusam, id est, veram & secundùm subsistentiam: neque vnam solam earum operationem dicimus, siue essentialem & naturalem, penitusque indifferentem, quatenùs essentiam vnam & vnam naturam eas cognoscamus, quæ ab Acephalorum pueris luditur, & ipsis verbis impudenter profertur composita. Quemadmodùm igitur vtriusque essentiæ atque naturæ, ex quibus nobis in Christo inconfusa facta est vnitas, & vnum Christum perfecit, & filium totum Deum, totum eundem ipsum credendum & hominem, vtranque naturalem confitemur operationem, ne naturas, quæ inconfusè vnitæ sunt, confundamus. Siquidem & ex operationibus tantùm, secundùm eos, qui sunt talia callentes, naturæ noscuntur, & essentiarũ semper differentiam ex differentia operationum est insitum compræhendere: ità & omnem vocem & operationem, seu diuina quædam sit & cælestis, siue humana atque terrena, ex vno eodemque Christo & filio edocemus procedere, ex vnaque eius composita & singulari subsistentia * incarnatum Dei verbum extabat, qui & vtranq; inseparabiliter & inconfusè operationem, secundùm naturas suas à seipso naturaliter proferebat. Secũdùm diuinam quidem naturam suam, iuxta quã erat etiàm patri consubstantialis, diuinam & inexplanabilem: secundùm humanam verò, iuxta quam & hominibus nobis ipse cõsubstantialis mansit, humanam atque terrenam, vnicuiq; naturæ amicam & congruam: & non sinens quenquam adspicientiũ scandalizari, quòd non sit idem ipse Deus & homo, qui hæc & illa naturaliter operabatur. In eo quidem, quòd idem ipse vnus Christus & filius operabatur, vtranq; Nestorij cœnolentam obstruens effluentiam: nec enim duos iuxta eũ Christos & filios sic dicimus, qui operatur hæc, atque illa obsecrat: in eo verò quòd ostendebat, quæ vtriusque naturæ sunt propria, inconfusa post vnitionem manentia, & vtranque hunc ipsum similiter proferentem operationem, ipsa naturali ratione cognoscendam naturarum, propriamq; naturam naturaliter explanantem, ex qua inseparabiliter atq; naturaliter emanabat, & essentialiter exundabat, Eutychetis clareopon * consopiebat confusioni socium germẽ: deindè partu nostro natus, lacte nutritur, & crescit, & corporales ætates discurrit, donèc & ad humanæ ætatis perfectionẽ pertingeret, & esuriem nostram, & sitim, & fastidium iuxta nos ex itinere sustinet. Faciebat quippe & incedendi similiter nobis operationem, quæ humaniter actitata, secundùm humanam substantiam progrediens, humanæ eius naturæ erat ostensio. Vndè & ex loco, sicut nos, ad locũ commigrabat: quia & veraciter factus est homo, & naturam nostram habuit indiminutè, & circunscriptionem carnis suscepit, & habitum nobis competentem indutus est. Corporalis enim, id est, corporis & forma ipsius habitus existit, iuxta quam in vtero conceptus formabatur, & quam semper seruauit,

for. * nequã

συνεπα-γομένην

* incarnatus Deus

* conspiciebat confusionis ortũ germen

& in seculum indiuisè conseruabit. Idcircò esuriens cibabatur, ideò sitiens potabatur, & vt homo bibebat: ideò pueriliter baiulabatur, vlnis virginalibus superuectus, & materno sinu repositus: ideò fatigatus sedebat, & somni indigens dormiebat: sed & dum cæderetur, dolebat, & verberatus patiebatur, & dolores sustinuit corporis, manus & pedes transfixus. Dabat itaq;, cùm volebat, humanæ naturæ tempus operari & pati quę sua sunt, nè fortè phantasia quædam & visio inanis, * nominabilis eius iudicetur incarnatio. Neq; enim inuolūtariè hæc vel necessitate suscipiebat, vel si naturaliter ea & humanè admittebat, & humanis motionibus actitabat atq; operabatur. Absit hęc abominabilis suspicio. Deus nempe erat q hęc pati carnaliter acquiescebat, vti nos proprijs passionibus saluaret, & per hęc nobis immunitatem impartiret, quandò pati, agereq́; & operari humanitùs idē ipse volebat, & considerantibus prodesse decernebat: propter quos & homo veraciter fact⁹, naturales motus atq; carnales moueri naturaliter ad operandum volebat, dum insidiatores insidias audacter delectabantur perficere. Corpus enim se passibile & mortale atq; corruptibile induit, & naturalibus nostris atq; irreprehensibilibus subijciens ęgrimonijs: & huic, quæ naturæ suæ decenter conueniebant, pati atq; patrare indulsit vsq; ad resurrectionem ex mortuis. Ibidèm quippe & passibile nostrum, & mortale, atq; corruptibile dissoluit, & horum nobis libertatem donauit. Quæq; igitur humilia atq; humana sunt, ità sponte simul & naturaliter, manens etiàm in his Deus, demonstrabat. Erat nanq; ipse sibi ταμιας ac reconditor passionum humanarum & actionum, & non solùm reconditor, sed & arbiter, quáquàm natura passibilis erat, qua naturaliter incarnatus erat. Et ideò erant humana eius vltra hominem, haud quidem, quòd natura humana non fuerat, sed quia spontè factus est homo: & homo spontè factus, hæc recipiebat: & non tyrannicè vel necessitate, vt nos plerunquè, & inuoluntariè, sed quandò & quantùm consulebat, & permitteret ipse, tam eos qui afflictiones ingerebat, quamq́ue ipsas passiones, quæ secundùm naturas agebantur, adnuebat. Verùm diuina præclaraq́ue & sublimia, & nimirùm nostram vilitatem superantia, quæ erāt miracula & prodigia, & admirandorum operum prolatio: quæ erant, inseminata conceptio, Ioannis intra vterum exultatio, partus ipse incorruptibilis, illibata virginitas, quæ ante partum & in partu & post partum est intemerabilis, pastorum cælestis instructio, magorum stelliuoca conuocatio, munificentia cum hac simul & adoratio, literarum indocilis scientia. Quomodò nanque hic (inquiunt) literas scit, dum non didicerit? partìm redar-

*non mirabilis

Luc. 1.e

Luc. 2.a

Matt. 2.a

Ioan. 7.a

guens amicorum ignorantiæ maleuolum desiderium, ex aquis vinalis refectio, infirmorum corroboratio, cæcorum adspectus, * emendatorum erectio, paralyticorū * constructio, claudorum rectè currendi motio, leprosorum supermicans mundatio, esurientium repentina repletio, persequentium orbitas, ventorū mitigatio, maris tranquilla sedatio, super aquas corporalis incessio immundorum spirituum expulsio, elementorum subita conturbatio, vltronea sepulcrorum apertio, ex mortuis triduana resurrectio, corruptionis * mortuorum destructio, mortis indeficiens deiectio, custoditi signaculi lapidis & sepulcri coercibilis exitus, ianuarum clausarum indetrectabilis ingressus, in cælum à terra * nimirùm admirabilis & corporalis ascensio, & omnia quæ his sunt similia, & sermonis naturam & vocis virtutem transcendentia, & omnem humanum intellectum superantia: quæ omnia vltra naturam & sermonem humanum effecta, diuinæ Dei verbi essentiæ atque naturæ profectò existebant indicia, etsi per carnem agebantur & corpus, & non sinè carne rationaliter animata gerebantur: non tamen propter hæc Deum verbum æstimemus carneum, nec absq; corpore adstruamus, idcircò quod ea patrabat, quæ corpora superexcellunt. Etenim Verbum veraciter caro factum est, & incarnatū, absq; mendacio corporatum est: & vnus filius cognoscebatur, qui omnem ex se proferebat operationem, diuinam & humanam, exiguam & immanē, humilem atq; cælestem, carnalem & incorpoream, visibilem & inuisibilem, circunscriptam & incircunscriptam, conuenientem naturarum eius dualitati, & ex seipsa eam incessabiliter prædicantem, & flagranter adnunciantem. Vnus itaq; idemq́; dum sit secundùm subsistentiam filius indiuisus, & duarum naturarum idem ipse noscatur, secundùm aliam quidē diuina signacula operabatur, secundùm aliam verò humilia recipiebat. Et propterea à Deo instructi adseuerant, qui pro Christo Deo præmijs coronati sunt, & loqui diuinitùs acceperunt, diuinas nobis intelligentias contexentes, sicut cùm audieris vnius filij cōtrarias voces, cōuenienter naturis ipsis, quæ dicuntur, partire: si quidem quid magnum & diuinum est, diuinæ naturæ exhibēs: si verò quid paruū est & humanum, humanæ reputans: sic enī & dissonantiam vocum effugies, vnaquaq; natura proprietates quæ ei sunt insitæ, recepiante, & ipsum filium vnū tam ante omnia secula, quàm modernum, secundùm sacras scripturas confiteberis. Sed & hoc in vno filio asserunt, omnem quidē operationē nullus ab vno filio sequestrauit. Cuius verò naturæ sit quod geritur, per propriam operationem insinuet. ergò nimis pulcherrimè ab eis est explanatum, vnum quidem confiteri

Ioan. 2.b

*emendatorum

*constrictio

*non morti-tura

*nimiùm

Emma-

Emmanuel. Emmanuel,(ità quippe Deus verbũ incarnatus nuncupatur) & eundem omnia patrare, & non aliũ, & alium tam sublimia, quamq; exigua citra vllam distantiã; per quæ & eius naturarũ inconfusa dualitas recognoscitur, & in subsistentias duas atque personas ipse prorsùs non dispertitur, sed est vnus idemq; filius, & Christus inseparabilis in duabus indiuisè agnoscendus naturis, & ipsius vnius filij cuncta esse certificamur, & omnes eius & voces & operationes credimus. licèt quædam earum sint Deo decibiles, quædam verò ità rursùs humanæ, quædam verò mediũ quendam ordinem obtinent, tanq̃ habentes in hoc ipso Deo dignum quid & humanum. Huius verò adserimus esse virtutẽ etiàm illá, quæ dicitur noua & Deiuirilis operatio, non vnam existentẽ, sed diuersi generis ac differentẽ, quam, ex Areopago à Paulo egregio diuinitùs captus, Deo vocatus, asseruit Dionysius, vtpotè Deo decibile in hoc ipso & humanum habentem, perq; alacrem atq; compositam * προσρήσεως dictionem, vniuscuiusque substantiæ atq; naturæ, vnamquanq; perfectè significantem operationem. Ante secula igitur esse Deum, verbũ glorificantem, patriq; coæternum, temporalem sustinuisse adnũciamus natiuitatem, qua ex virgine, verè ac propriè Dei genitrice Maria incarnatus * nascebatur. Et idcircò duabus natiuitatibus nasci à pijs meritò creditur: & perfectus idem existens in Deitate, perfectus erat idem in humanitate, nequaq̃ per differentiam substãtiarum diuisus, neq; per identitatem subsistentiæ atq; personæ, naturas ipsas deducens ad identitatem substantię: sed ex quibus secũdùm subsistentiã naturis est declaratus, in ipsis inseparabilis mansit, omnia sapienter & verè nostra gerẽs opera, & passiões naturales atq; irreprehensibiles, quæ procùl à macula atq; pollutiõe sunt, & in quibus cuiuspiam peccati vestigiũ non reperitur. Peccatum nanq; nõ fecit, nec quilibet dolus in ore eius prorsùs inuentus est: & connutritus vnà nobiscum humanè, vtpotè qui sciebatur homo perfectus, etiàm Deus idemq; indiminutè extabat, miraculaque vt decuerat faciens. Perfectus quippe Deus noscebatur, quanuis esset humanę carni intellectualiter animatæ commixtus: ad spontaneam passionẽ ascendit, & vltrò Iudæis est ꝓditus: immò ipse seipsum illis, ob salutem hominum, spontè prodidit: & ligatur, & colaphis cædit̃, & inspuitur, & flagellatur, & illuditur, & chlamyde purpurea tanquàm rex omniũ reinduitur, & arundo tanquàm sceptrum regiũ regaliter ei contraditur, & Pilato iudicante damnatur, ad extremum patibulo configitur, & manibus atq; pedibus cruentatur, salutiferę cruci conclauatur, & cum latronibus leuatur, & acetum potat, & fel degustat, & * magnè vociferans, animam tradidit patri: & latus lancea perforatus, sanguinem quoq; & aquã salutarem post mortem profudit: & emortuus, de cruce deponitur, & accuratur, & myrrha conditur, & sepultura triduana sepelitur: & triduanus resurgens, de sepulcro progredit̃: & vnà secum cunctos mortuos suscitat ex sepulcro, ex corruptione ad immortalitatem eos perducens per suam resurrectionem ex mortuis: & discipulis, resurgens à mortuis, manifestatur: & cibo ac potu rei fidem accommodat, & tactu manuum Apostolicarũ carnis propriæ resurrectionem: & spiritum sanctum eis impertit, tanquàm cognatũ sibi atq; connaturalem: & eleuatur in cælos, immò vti cælorum dominator ascendit, & dexteræ assidet genitoris, solium habẽs paternum & regale & sublime. Vndè & iterum veniet, iudicium viuorum & mortuorum facturus, & singulis redditurus secũdùm opera, quæ vnusquisq; operatus est, siue frugi, quæ bona gessit, seu nequam & vituperabilia operatus est: quem vnà cum patre & spiritusancto omninò regnare credimus, regnum verò immortale, & finẽ nequaquàm aut terminum suscepturum. Sed & de incarnationis dispensatione, hoc est, de admirabili Dei verbi incarnatione, qualiter dico ac sentio, breuiter demonstraui. Verùm de principio visibilis mundi, & constitutione quæ facta est, & consummatione quam non longè suscipiet, confiteor Deo honorabilis, quòd omnia non tantùm visibilia, sed & inuisibilia vnus Deus condidit, pater & filius & spiritussanct⁹, illa sempiterna natura, quæ nescit exordium, & ex nõ existentibus protulit vt existerent, & non existentia repentè protulit, & horum multorum millium differentias prudenter produxit. Omnia eñi per vnigenitum filium pater in spiritusancto fecit, quæ & sapienti prouidentia continet, vt Deus suis operibus pręsidens, principiumq; omnibus temporale constituens, sensibilia quidem fini temporali supposuit, intellectualia verò & inuisibilia hæc meliori dignitate dignatus est: & nullatenùs quidem moriuntur neque corrumpunt̃, iuxta quod sensibilia defluunt atque pertranseunt, non tamen sunt immortalia per naturam, neque in essentiam incorruptibilem transeunt, sed gratiam eis largitus est, à corruptione ea & à morte coercentem. Sic hominũ animæ permanent incorruptæ, sic angeli immortales perseuerant, non naturam reuerà (sicut asserui) incorruptam, propriéve immortalem habentes essentiam, sed gratiam à Deo sortiti sunt, quę immortalitatem largitur, & incorruptionem eis prouidet. Sed non idcircò, quòd hominũ animæ gratia Dei incorruptionem receperunt, quæ omnibus creaturis naturaliter insidet: ideò & ante corpora eas fuisse suspicabimur, vel ante huius visibilis mundi prolationẽ atq; compaginem in sempiterna quadam vita positas arbitrabimur,

Marginalia: i. alloqutionis (at * προσρήσεως); * noscebat̃ (at * nascebatur); Esa. 53. 1. Pet. 2. d (at "Peccatum nanq; nõ fecit"); Ioan. 20. Luc. 24. (at "manifestatur"); Marc. 16. (at "eleuatur in cælos"); Act. 1. (at "dexteræ assidet"); Matt. 16. d (at "singulis redditurus"); De rerum craatione. (at "Verùm de principio"); Angeli & animæ non sunt ex se ipsis immortales. (at "Sic hominũ animæ")

bimur, vitámve habuisse cæleste asseremus, & in carneam seu incorpoream vitam viuentes perpetuam in cælo aliquandò non existenti, sicut Origenes erroneus cõstituit, & huius complices atq; cõsentanei Didymus & Euagrius, & reliqua earum fabularum excogitatrix *sodalitas: qui quidem hoc non solùm errando pronunciant paganorũ concreti dogmatibus, & Christianorum nobilitatem sordidantes, sed & istorum corporũ quibus nũc sumus amicti, imprudẽter perimunt resurrectionem, multa callidè balbutientes impijssimis eorũ & fabulosis figmentis condigna: quibus *ad castigationem sufficit, quod à Paulo ad Corinthios dictũ est, Quòd si mortui nõ resurgũt, neq; Christus resurrexit, & reliqua, ità eorum cogitationibus vanescẽtibus illud adijcietur: Ergò vana est fides vestra, aut non est pars vobis nostræ adorandæ confessionis, & carnis istius resurrectio. Nam & carnis resurrectionẽ exquirimur confiteri, ad salutarem baptismũ accedentes, iuxta quod quidam sapientium contemplatus est: cunctum nanq; vnigeniti præclaræ insignisq; dispensationis pręclarũ mysterium erat & negocium, vt imaginem saluet, & carnem immortalem efficiat. Non solùm autem in hoc desipientes falluntur, & à recto itinere deuagãtur, (est nanq; eorum tãquàm in comparatione malorum intolerabilis impietas) sed & alia multa extra apostolicam atq; paternã nostram traditionem asseruerũt, paradisi plantationem proijcientes, in carne Adam formatũ fuisse nolentes, ex eo Euam formatã fuisse vituperantes, serpentis sonitũ refutantes, cælestium officiorum principatus quidẽ principaliter à Deo adeptas fuisse prohibentes, ex cõdemnatione verò pristina & trãsgressione eas confingentes. Sicut in vnitate autẽ mentium om̃ia rationabilia fuisse producta, impiè simul & fabulosè somniantes, supercælestium aquarum (creaturarum pessimãtes, finem esse volentes supplicij, & omnium quidem sensibilium omnimodam corruptionem subintroducentes. Omnium verò rationabilium, angelorum, hominum, dæmonum * restaurationem adstruentes, & iterùm in vanitate fabulosas horum differentias, profundãtes, cùm & nihil à nobis differre Christum (quẽ ipsi delirando perdocent, nõ quem nos piè prædicamus, gloria seu honore, siue regno siue dominatione*) dæmoniosè scaturiunt, millia quædã proferentes de diabolico cordis eorum & impio thesauro, non vna fęculenta transuersione tantummodò, sed millibus proximos potantes, & animas hominum mortificantes * immiseri, pro quibus Christus mori dignatus est, & pro quorum redemptione suum diuinum sanguinẽ fudit, & munus præ omni dignitate diuinius suam animam posuit. Nos verò rectę immaculatæq; fidei ac pudicæ lacte potati, rationale & sinè dolo & bonum verbum degustantes, vniuersa eorum tenebrosa dogmata repellentes, & omnibus horum nefandorum vaniloquijs liberi, & paternis nostris superincedentes vestigijs, & præsentis seculi consummationem dicimus, & vitã illam, quæ post præsentem vitam * futurorum est, credimus permansurã, & immortale habemus suppliciũ, illam quidẽ indesinenter exhilarantem laudabilium operũ patratores, istam verò incessabiliter affligentẽ, necnon & cruciantẽ eos, qui hic affectatores malorũ effecti sunt, & pœnitentiã agere noluerunt, priusquàm hinc euaderẽt & exirent: vermis enim eorũ non morietur, (inquit Christus iudex & veritas) & ignis eorũ non extinguetur. Hæc sapere atq; credere, sapientissimè ex apostolica & euãgelica, atq; prophetica & legitima, & ex paterna & doctrinali prædicatione percepimus, & manifesta vobis prudẽtissimis fecimus, nihilq; vobis occultauimus. Consequens cæterùm existit & cõpetens, ac pristinæ traditioni cõueniens, sacratissima concilia paternorũ nostrorũ atq; sacratissimorũ conuentuũ manifesta literis facere, quæ tanq̃ lustrantia nostras animas cõfouemus, & per secula habere nos exoram*, quatenus cum eis & beatã vitam participemus, vtì eorum filij nobiles ac successores. Quatuor itaq; in diuinis ecclesiæ dogmatibus magna, sacraq; & vniuersalia cõcilia suscepimus, euãgelicis illustrata fulgoribus, & splendificata euangelicorum configurationum speciminum quantitate. His principare dicimus Nicenum trecentorum decem & octo Deum gerentium patrum cõuentum, qui ex diuino nutu cõcitus, Arrianæ rabiei deiecit contagia. Post illũ verò tempore, nõ gloria siue gratia, secũdus cõgregatur conuentus, qui in regiã conuocatus est ciuitatẽ. Quinquaginta verò & cẽtum à Deo instituti patres extiterunt, qui & hoc implere concilium diuinitùs ducti sunt, quod trifulgorẽ Macedonij, Apollinarisq; & Magni impietatem extinxit, & de tam magna atq; difficili inflammatione conuenticula piorũ eripuit. Tertiũ post hoc tẽpore solo concilium glorifico, quod in Epheso priùs ex diuina voluntate cõsedit, (Nam secundũ, quod Dioscori dicitur illius, reprobę intelligẽtię Eutychetis cõprehenditur consonum) quod primum conciliũ ducentorũ quidẽ sanctorum patrũ plenitudo noscebatur, deiecit hominicolam Nestoriũ, & omnẽ eius Christo rebellem impietatẽ. Quartus quoq; post hæc tria tẽpore tantùm à Deo *instructus cõgregatur conuentus sexcentorũ simul & triginta laudabilium patrum, & illustratorũ fide, qui in Chalcedona quidẽ diuinum diuinitùs fecit conuentũ, & cõcertantẽ habuit Euphemiam martyrẽ, quæ & vsq; hactenùs super fidei eorum definitione propugnat, & pro opinatissimo eorũ maximoq; cõuentu verbum

[Marginal notes, left column: ἀθμιλος (at "sodalitas"); for. *vtì ad (at "ad castigationem"); 1.Cor.15.c; ἀποκατάστασιν (at "restaurationem"); for. *coronatum) (at "dominatione*"); for. *immisericordes. (at "immiseri"); 1.Pet.2.a]

[Marginal notes, right column: *futura (at "futurorum"); Marc.9.g; Nota hic de concilijs quinq; vniuersalibus.; *instinctu (at "instructus")]

verbum plurimum & incessabile facit. Perimit vero prophanam dualitatem, Eutychen (inquàm) & Dioscorum, & eorum obturat Deo rebellem malitiã, ex Apollinari vndantem, quem fontem defluentẽ, & replentem omnes impietatis riuulos eijcit, cum istorũ impijssima hæresi per orthodoxorum assertiones, & Nestorij Deo rebellis immundissimam hæresim. Nam & contra hanc, adhuc impudẽter respirantem, conuenerat. Vndè & eam interemit, & eã ab ecclesiasticis atrijs expulit. Super his autem magnis & vniuersalibus, venerãdis quoq; ac sacratissimis sanctorum beatorumque patrum honore coæquandis quatuor conuentibus, etiàm quintum sanctum, præter istos & post istos, aliud concilium vniuersaliter constitutum suscipio, quòd in regia vrbe etiàm id celebratum est, Iustiniano tunc sceptra Romani imperij dispensante, omnesq; eius præclaras diffinitiones, quod ad confirmationem quidem nominatissimi Chalcedonensis cõcilij congregatum est. Perimit autem & in interitum proijcit principaliter quidẽ Origenem insanum, & omnes eius pomposas somnolẽtias, & plena multæ impietatis commenta, Euagrij quoq; cum eo & Didymi dogmata, & omnia eorum pagana atq; prodigiosa, necnon & fabulosa deliramenta. Post quos & Mopsuestenum auellit Theodorum, magistrum Deo rebellis Nestorij, & vt immundũ zizanium cum suis blasphemis opusculis ab Apostolica Ecclesia proijcit. Scripta quoq; Theodoriti, quæ malè & impiè aduersùs Cyrillum propugnatorem pietatis effecta sunt, & quæq; tam contra duodecim eiusdẽ diuini Cyrilli capitula, quàmq; sanctum primum Ephesinum concilium, nostræq; fidei rectitudinem accusauit, impio fauendo Nestorio, etiàm illa istius condemnationis obnoxia faciens, quæ pro Diodoro & Theodoro satisfaciens scripserat. Cum quibus & epistolam, quæ dicitur Ibæ, ad Marim Persam scriptam obtruncauit, id est, extirpauit, vtpotè non tantùm rectis infestam dogmatibus, sed & omni impietate refertam. Illa igitur sacra & magna, vniuersaliaque sancta quatuor amplector concilia, & vno sensu consoueo. Super his verò & hanc quintam honoro atq; honorifico & veneror, & cuncta eorũ laudanter recipio tam in dogmatibus & diuersis doctrinis, quamq; hæreticorum anathematibus & definitionibus. Vndè & comprobo atq; suscipio, quos susceperunt & probauerunt. Et anathematizo atq; abijcio, quos anathemati submiserũt, & abiectos à sancta nostra catholica ecclesia censuerunt. Has beatas & sanctas quinq; synodos adsequens, vnã tantùm fidei definitionem agnosco, & mathema vnũ noui & symbolũ, quod sapientissima atq; beata trecentorũ decem & octo Deum gerentiũ patrum sancta Nicena multitudo ex sancto effata est spiritu, quod in Cõstantinopoli C.L. à Deo inspiratorũ patrum congregatio confirmauit, & in Epheso primum ducentorum diuinorum patrum corroborauit concilium, & in Chalcedona sexcentorum xxx. sacratissimorum patrum suscepit & stabiliuit cõuentio, & incommutabile indisruptumq; & immobile flagranter asseruit conseruari, suscipimus: deindè * eiusdemq; bonis amplectimur cuncta quoq; sacratissimi Cyrilli diuina & à Deo instructa cõscripta, vtpotè omni rectitudine plena, & omnem hereticorũ impietatem demolientia, præcipuè autem illas ad Nestorium Deo odibilem, & à Deo proiectum, duas synodicas epistolas, secundam quoq; & tertiam, in qua & duodecim connexa sunt capitula, quæ omnẽ Nestorij malitiam, sanctorum Apostolorũ æquinumeris exussit carbonibus. Cum istis verò suscipio & synodicam epistolã, quę scripta est ad sanctissimos Oriẽtales episcopos, in qua & voces eorũ sacras appellauit, pacemq; cũ eis firmauit. Cum quibus & ipsas Orientalium episcoporũ literas cõnumerabiles & indissolubiles dicimus, vtpotè ab ipso diuino Cyrillo susceptas, & ab ipso esse testificãtes vocibus nõ ambigẽdis orthodoxas. His similiter sapientissimi Cyrilli sacris inscriptis, tanquàm sacrã & cohonorandam suscipio, eiusdemq; rectæ fidei propagatricẽ, & à Deo condonatam, atq; à Deo inspiratam epistolam magni atq; præclari Leonis sanctissimi Romanæ Ecclesiæ, immò omnium quæ sub sole erunt, luminarij: quam diuino manifestè permotus spiritu cõtra Eutychen maledictum & Deo odibilẽ, desipientemq; Nestorium, ad Flauianum laudabilẽ scripsit regiæ vrbis episcopum: quam & firmamẽtum rectæ fidei appello atq; definio, hos qui ità eam optimè definiẽrunt, sanctos patres assequens, vtpotè omnem quidem rectitudinem fidei nos instruentẽ, omnem verò prauitatem hæreticam perimentẽ, & ab à Deo custoditis atrijs nostræ sanctę catholicę Ecclesiæ effugantem: cum qua diuina syllaba & scriptura, & cunctas eius Epistolas & dogmata, tanquàm prolata ex ore Petri principis Apostolorũ, amplector & perosculor & veneror, & anima tota cõplector. Hęc, sicut prædixi, sacra & diuina V. beatissimorũ patrum concilia suscipiens, omniaq; conscripta, præsertim Cyrilli sapiẽtissimi, quę contra Nestorij insaniã facta sunt, & epistolam Orientalium episcoporũ, quæ ad eundẽ diuinum Cyrillum scripta est, quã & ipse orthodoxam esse testatus est, & quęq; Leo sanctissimæ Romanæ Ecclesię sanctissimus dispensator scribit, & maximè quæ contra Eutychianam & Nestorianam prophanationẽ scripsit: hæc quidẽ vt Petri, illa verò vt Marci definitiones agnoscens: necnon & omnia omnium nostræ catholicæ Ecclesiæ probabilium instructorum à Deo instructa didagmata

for. * eiusdẽ boni

gmata seu in verbis & scriptis, siue in epistolis quibuslibet comprahensum est. Et (vt concinnè dicam) cuncta suscipio & amplector, quæq; sancta catholica nostra Ecclesia suscipit: & cuncta eregionè refuto atq; anathematizo, & prophana esse reputo, quotquot & ipsa sapienter abominatur, & propriè pietati æstimat esse cōtraria, non solùm codicillos & verbula, & Deo repugnantia & priuata dogmata, sed & hæreticas & maledicas, maledicarumq; sectarum doctrices personas. Et vt nihil desit ad vestram satisfactionem, ipsas quoquè personas exprimo, quas anathematizo, & condemnatas efficio, non lingua tantùm & ore, sed corde & spiritu, vtpotè quæ sanctæ catholicæ nostræ fidei in omnibus insidiantes ostensæ sunt. Anathema itaq; in perpetuum, & catathema à sancta & consubstantiali adoranda Trinitate patris & filij & spiritussancti sint, primùm quidem Simon magus, qui primus pessimis hæresibus pessimus principiauit: post quem Cleobius, Menander, Philetus, Hermogenes, Alexander ærarius, Dositheus, Corpheus, Saturninus, Masbotheus, Adrianus, Basilides, Isidorus eius filius, & furore superior, Ebion, Carpocrates, Epiphanes, Prodicus, Drinthusq; & Mirinthus, Valentinus, Florinus, Blasius, Arthemon, Secundus, Cassianus, Theodotus, Heraclion, Ptolemæus, Marcus, Ademis, Colorbasus Carustiensis, Theodotus Scytheus, Theodotus alter, *Euphrates transmarinus, Monoimus Arabs, Hermogenes, Tacianus Syrus, Seuerus, Asclepiodotus, * Bardisanus, Armoneus eius filius & errore consimilis, Hermophilus, Cerdon, Sacerdon, Marcion Ponticus, Apelles Apolinidis, Potitus, Prepon, Python, Seuerus, Theodotus trapezita, Montanus, Priscillaq; & Maximilla huius furiosæ discipulæ, Nepos, Helceseus Origenes, alter Origenes, qui & Adamantius, Sabellius Libycus, Nouatus, Paulus Samosatenus, Epigenus, Cleomenes, Noitus Smyrnensis, Manes, cui impij furoris cognomen, Sabatius & Arrius, Meletius, Aetius, Eunomius, Asterius, Eudoxius, Donatus, Macedonius, qui sancto reluctatus est spiritui, & Pneumatomachi appellationem dignam accepit, Apollinaris Laodicensis, & eius filius Apollinarius, Magnus, Polemon, Pelagius, Cælestius, Iulianus, eiusdē furoris defensores, Theodorus Mopsuestenus & Nestorius anthropolatriæ fœdissimi prædicatores, Cyrus & Ioānes Cilices, eiusdem impietatis impij productores frutices, Eutyches, Dioscorus Eutychetis defensor & aduocatus, Barsumas, Zoaras, Timotheus qui dicitur Aelurus, Petrus * Moggus, id est, Balbus, & Acacius, qui cænonitum, id est, nouitatem Zenonis machinati sunt, Lampedius author nec nominandæ Marcionistarum hæreseos, Didymus & Euagrius Origenianæ vanitatis primi secretales fœdissimi. Petrus Fullo, qui ad hymnum trisagij crucem ausus est coaptare. Petrus alter, Ibericum & barbaræ mentis contagiū. Esaias huius Petri collega, qui aliam Acephalorum inter Acephalos hæresim propagauerunt. Cum quibus omnibus, & præ omnibus, & post omnes, & secūdùm omnes, & super omnes sit & Seuerus anathema, horum leuissimus discipulus, qui præ omibus * Acephalista tam nouis quàm veteribus, demōstratus est crudelissimus tyrannus, & sanctæ Ecclesiæ catholicæ immanissimus inimicus, sanctissimæq; Antiochenæ ecclesiæ adulter iniquissimus, & corruptor execrabilis. Theodosius quoquè Alexandrinus, Anthemius Trapezuntenus, Iacobus Syrus, Iulianus Halicarnasseus, Felicissimus, Gaianus Alexandrinus, à quibus Gaianitarum siue Iulianistarum superinuenta est heresis. Dorotheus eiusdē impiæ hæresis propugnator, Paulus Fuscus nō solùm appellatione, sed secūdùm veritatem effectus. Ioannes grāmaticus, cognomento Philoponus, id est, studiosus, immò * Matæuponus, id est, irritus laborator, Conon quoq; & Eugenius: hi tres, tritheitæ (id est, triplicis Deitatis) ter maledicti propugnatores. Themistius, qui fuit ignorantiæ pater, & genitor atq; seminator nefandissimus, qui Christum verum deū nostrum, diē iudicij nesciisse delirabat, nesciens quæ ipse, iam à Deo proiectus, assereret, & non recognoscens quæ ignorando loquebatur. Nisi enim ignorasset verborum suorum virtutem, non vtiquè lætiferam ignorantiam peperisset, & ignorantiæ fœditatem feruenter defenderet, ignorare Christum non secundùm id, quod Deus erat sempiternus; sed secundùm quod veraciter homo factus: diem consummationis atq; iudicij ex insipientia mentis eructans, & purum eum efficiens hominem, & hac monstruositate se defamans Acephalum, & naturā vnam eiusdem Christi Saluatoris nostri compositam vaticinās. Sit autē & cum eo Petrus Syrus anathema, & Sergius Armenius tritheitæ minores doctores, & nec sic adinuicèm consonantes, neq; eadem similiter cum alterutro glorificantes. Damianus horum quidem excellentior & aduersarius, nouus autem demōstratus est tēporibus nostris Sabellius, cum quibus & eorum impietatis successores anathema sint & catathema. Athanasius quoq; Syrus, & Apozigarius Anastasius, & qui eorum inconuenientem conuenientiam inconuenienter & indoctè suscipiunt, & irrationabiliter tanquàm iumenta ab eis seducūtur. Et cùm inuicèm quidem quasi amicabiliter cōminiscantur, inuicē verò inimicis anathematibus sauciant. Induūtur aūt cū eis & amiciūtur anathema & catathema, & Beniamin Alexādrinus, & Ioānes & Sergius, Thomasq; & Seuerus Syri, qui adhuc viuunt vitam ex[...]ecrabilem,

Hæresiarcharum aliquot catalogus.

*Eufrateus

*Bardazanes

*Magogus

*Acephalis

*Mataeoponus

ecrabilem,& crudeliter pietatem expugnát. Participetur itaq; cum eis his anathematib* & *Manas Alexandrinus, Gaianitarum ꝓpugnator atq; defensor hæreseos,& in apto expugnans veritatis prædicationem, & oés cum eis consortes atq; contribules, & impietate consentanei. Submittantur autem eis anathematibus & omnes hæreses,q̃ post Christum adoleuerunt,& Christi ecclesiam ausæ sunt expugnare, id est, Nicolaitarum, Euchitarum, Cainorum, Adamianorum, *Barbalitarum,Borbonianorum, *Naasilitinorum,Estraloticorũ,Osionitorũ, Sethianorum,Sophianorum,Ophitarum,*Antitacitorum,Petracicorum, Hydroparastitorum,Encretorum, Marcionistarum, Phrygarum, Pepudianorum, Artitoritorum, *Abrodricorum, Tessaradecatitarum, Nazaræorum, Melchisedeanorum, Antidicomarianitarum,*Spatirianorum, Cyrcianorum, Dulianorum, Anthropomorphitarũ, Heraclitarum,Messalianorum, Eutychetarum, Acephalorum,*Versunositarum, Esaianorum,*Agnoëtarum, Iacobitarum, Tricheitarũ,& quæq; alia prauitas extiterit impia & à Deo proiecta hæresis vniuersa. Igit superiùs nominatos hæresum principes, & quæ post eos anathematizatæ sunt impijssimæ hæreses & schismata, anathematizo & catathematizo anima, corde & ore, mente quoq; & verbis atq; sermonibus. Et omẽm alium hæresis authorem periturũ, & omẽm aliam prophanissimam hæresim, & omne aliud schisma à DEO deiectum, quotquot nostra sancta catholica Ecclesia anathematizat, Anathematizo autem & catathematizo etiàm omnes eorum consentaneos, qui easdem cum eis impietates æmulantes,& sinè pœnitudine in eis sunt mortui,& quiqui vsq; nunc in eisdem perseuerant, & expugnant catholicæ nostræ ecclesiæ prædicationem,& fidem nostram rectam & immaculatam deijciunt.Et anathematizo iterùm similiter omnia eorum Deo repugnantia scripta, quæ contra nostram sanctissimam catholicam Ecclesiam composuerunt, & aduersùs fidem nostram rectam atq; immaculatam conscripserunt. Anathematizo autem cum eisdem prophanis hæresibus & omẽm aliam DEO odibilẽ & maledicam hęresim, quam sancta nostra catholica Ecclesia anathematizare atq; condemnare consueta est, eorumq; authores & genitores, & eorũ ꝓbrosas atq; fœdissimas loquelulas atq; codicillos,sola honorans & tenens,sentiensq; & venerans sancta nostræ ecclesiæ catholicæ & Apostolicæ dogmata,quæ partim vobis & breuiter edidi, propter synodicarum literarum(vt dixi)compendium. Cum quibus hinc etiàm migrare deprecor, quandò hoc Deus præceperit. Vndè & vestram quæso paternam sanctitatem, has à mea humilitate suscipientem iure synodico literas, paternis oculis conspicere,& fraternis obtutibus cernere:& si quid per ignorantiam culpatum est,siue per obliuionem prætermissum est,aut per festinationem minùs aduersum est, aut per compédium minùs expressum est,& nullatenùs memoratum, aut per immobilitatem linguæ est tacitum, aut per linguæ grauitatem & vocis nimiam exilitatem, aut per sermonum agrestium infirmitatem,& nobis nolentibus siluit, adiectionibus & deiectionibus adimplere,ex paterna procedentibus plenitudine, & emendationibus corrigere,& robur amicissimũ tribuere,fraternis operatã studijs,paternisque irrigatam propositis: vt neq; quod in eis deest,imperfectũ semper appareat: neq; quod infirmum est, & per ignorantiam fortaßis plerunq; fefellit,inualidum iugiter maneat, & per totam vitã ægrotet. Quod cùm amicabiliter à vobis fuerit factum, me quidem locupletabit atq; saluificabit, vobis autem beatissimis testificabitur de compaßionis charo affectu.Et hoc idem est dicere de filij atq; fraternitatis dilectione.Ità verò ex vobis ego ditatus,& quod defuit, redintegratus,& quod infirmũ est,medicatus,& quod claudicabat,correctus, paternis fraternisq; diuitijs coronatus, quales vobis gratias referam,vnà cum his gaudium æstimabor siue lætitiam vindemiâsse, & delectamentum eximium recognoscar.Sed hoc quidem nouerit solus Deus. Nouerim auté etiàm ego ipse meo honorabiles,qui huiusmodi compaßionem lucrifacio,&*valitudine & ꝑclaro beneficio potior. Noueritis autem reor & vos,& adijcietis, si cordis mei feruorem circa pietatem videritis,& quòd plurimum animæ ad charitatem est, oculis animę *cerneritis.Super his igitur ampliùs vos verbis poscere desinens, (scio enim quòd hæc per omnia complebitis, & ante nostras humilimas supplicatiões fraternæ charitatis ardore concremati,affectuq; paterno flammati) illud quæso, & postulans nunquàm desinã, quatenùs orationibus apud Deum me flagrantissimè foueatis metuentem atque trementem,& onus sufferre mihi iuge impositum nequientẽ:& nõ hoc solummodò,sed vt hunc quoq; Christi gregem mecũ pascatis,qui mihi quidem ad regendum commissus est,Inualidus autem sum,nisi vestris ꝑsidijs adiuuer ad regendum hunc, atq; nutriendum diuinis quibusdam & ꝓfuturis germinibus,ad conseruandum quoq; innoxiũ & illęsum: idcircò exoro & deprecor,vt nullam hic grex noxam sustineat per meam imperitiam & inertiam, & opportunè regere non sufficientem impotentiam,& tanquàm ego ipse eum læsissem,in die iudicij iudicer, & *furãtium latronum, atq; occidẽtium & perdẽtium preciosissimas oues Christi dei, im-

Marginal notes: for. *Bardesanitarum; for. *Narcissinorum; for. Anthiacistarum; for. *Aporiorum; for. *Sphęronistarum; *Venustianorum; *Gnoitarũ; *cer. [for. cerneretis]; *furentium

immortale tormentum suscipiam. * huius enim salutem & augmentum & pinguedinē pascuis optimis excellentem scio, & aliquandò à CHRISTO pastorum principe à me exigendam agnosco: sed si quid meo honorabiles potueritis, Deo ad suffragandum nobis condonante virtutem, concertate, nè & ego ipse & hæ preciosissimæ Christi oues propter meam imbecillitatem à bestijs capiamur. Aequalem autem vobis opulentam postulationem offero, vt instantem ad Deum obsecrationem atq; deprecationē fundatis pro Christo dilectis & tranquillissimis nostris Imperatoribus, qui diuinitùs imperij gubernacula meruerunt, quatenùs ipse misericordissimus atq; humanissimus Deus, qui etiàm virtutem habet & æquiparam voluntatem, vestris Deo acceptabilib⁹ orationibus mitigatus, annorum quidem eis copiosam multitudinem condonet, victoriasque maximas aduersùs barbaros impendat & trophæa, & filios filiorum eorum coronet, & pace diuina circundet, & sceptra fortiā concedat, atq; vigētiā barbarorum omnium, maximeque Sarracenorū supercilia confringat, qui ex nostris peccatis ex insperato nunc super nos surrexerūt, omniáq; diripiunt crudeli feraliq; proposito, & impia prophanaque audacia. Vndè plùs quàm etiàm vos sanctissimos poscimus, instantissimas ad Christum petitiones effundere, vt has propicius à vobis suscipiens, citò deijciat eorum furore plenam iactantiam, & viles eos, sicut & anteà, sub scabellum à DEO conseruandis nostris Imperatoribus tribuat: vt & ipsi dierum lætitiam habeāt, qui in terris nostrum habent imperium, à bellicis perturbationibus quiescentes, & cuncta eorum cum eis lætetur respublica, & sceptris eorum firmissimis communiti, per eos pacifico statu iocūditatis * procreatores racemis vescantur. Iure proindè supplico vestræ fraternæ dilectioni, Leontium Deo amabilem diacōum sanctæ Christi DEI nostri resurrectionis, & nostri venerabilis secretarij cancellarium, primumq; notariorum, & religiosum fratrem nostrum Polyeuctum, qui huius nostræ synodicæ scripturæ ministri sunt, placido vultu conspicere, & condecenti condescensione suscipere. Hoc quippe nostrum nimiùm speciale constat indicium, quòd & adspicientes vos admirantur, quòd & in sublimitate maxima existitis, & maximam humilitatem estis induti. Sed & cunctis vestris præclaris proprietatibus spiritaliter atq; hilariter cōplectimini, & animæ spiritalia largimini stipendia, & ad nos celeriter remittite alacres atque gaudentes, quòd talem sunt meriti conspicere Byzantinorum antistitem, lætificantes quoq; etiàm nostram pusillitatem, dum splendidè nobis quæ vestra sunt, differunt à Deo condonatam animæ * valitudinem, & à Deo concessam corporis sanitatem, & desiderabilia scripta conferre, quæ rectam nobis fidem illustrent, & habitum animæ candificent, & pastoralem nobis disciplinam instituant, & constantissimos ad regendum hîc Christi gregem efficiant, vt discretionis ac scientiæ præsidio muniti, à caulis ouium diuina prouidentia nobis cōmissarum baculo pastoralis vigilantiæ furentes ac insidiantes lupos arceamus: populumque nobis commissum, periculi immunem creatori præsentemus, pro laboribus nostris ab æquissimo iudice mercedem munificè recepturi: omnemque quæ cum sacratissimis vobis est, Deo amabilem & iucundam fraternitatem, plurimùm in Christo Deo ego humilis & pusillus, & hi qui mecum sunt omnes fratres, salutamus incolumes in Domino. Ora pro me sanctissime frater.

*horum

Sarraceni grassantur

* pcuratores

Constātinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Scientiam nunc relectorum synodicorum sumus edocti. Dicant autem Theodorus & Georgius DEO amabiles presbyteri, & Ioannes diaconus, locum repræsentantes Agathonis sanctissimi papæ Romani, si & iterùm nouiter aliquid prosequi cupiunt.

Theodorus & Georgius DEO amabiles presbyteri, & Ioannes Deo amabilis diaconus, vtrique locum repræsentantes sanctissimi Papæ Apostolicæ sedis antiq Romæ, dixerunt: Nouit tam vestra pietas, quamq; vestrum sanctum concilium, quòd per suggestiones quæ missæ sunt ad vestram pietatem ab Agathone sanctissimo papa nostro, omnis virtus orthodoxæ & apostolicę fidei insinuata est per plurima patrum testimonia, quæ in eis sunt posita, ex abundanti autem & alia testimonia superobtulimus in cōdicillo, quę & collata sunt cum libris sanctorum probabilium patrum. Et quāquàm alia plurima testimonia supersint nobis sanctorum probabilium patrum, attamen his contenti sumus pro rectæ fidei comprobatione. Adiecimus autem & testimonia prophanorum hæreticorum in eodem codicillo, contraria sanctis patribus continētia, id est, vnā voluntatē & vnā operatiōem in dispensatione vnius de sancta Trinitate Dñi nostri Iesu Christi, quæ & collata sunt cum libris eorundem hæreticorum: & omnibus manifesta facta est, quæ sit orthodoxorum patrū pijssima fides, & quæ hæreticorū malitiosa impietas. Quia autem cognitum est nobis, quòd quædam propria scripta reperta sunt apud Macarium & Stephanum eius discipulum, consonantia sectis prophanorum hæreticorum, quæ ab eis oblata sunt, & sunt in chartophylacio venerabilis patriarchij huius à Deo cōseruandæ regię vrbis, si constat à Deo instructo dño & sancto vniuersaliq; cōcilio, in mediū veniāt huiusmo-

di

di opuscula, quatenùs quę in eis virtus iaceat, cognoscatur. Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Edicat Georgius Deo amabilis deicola diaconus, & chartophylax huius sanctissimæ magnæ ecclesiæ, si secundùm quæ dicta sunt à parte sanctissimi papæ Apostolicæ sedis antiq̃ Romæ Agathonis, opuscula Macarij & Stephani eius discipuli sunt in eius sacro chartophylacio.

Georgius deicola Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Etiàm domine, iuxta quod docuerũt, quià parte sunt Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, sunt in mihi commisso chartophylacio, opuscula Macarij & Stephani. Cõstantinus pijssim⁹ Imperator & sancta synod⁹ dixerũt: Hæc ad medium deducãtur. Et paululùm subegrediẽs idẽ deicola Deo amabilis diaconus & chartophylax, & cõiungens in cõmisso chartophylacio, confestim reuersus protulit duos chartaceos codices, & chartaceum quaternionem.

Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Discurrat Georgius Deo amabilis hos codices, quos protulit & quaternionem chartaceum, qui cum eis est, si sunt Macarij opuscula. Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Hi codices, dñe, & quaternio chartaceus, qui cum eis est, in domo imperiali q̃ Philippici dicitur, inuenti sunt in vno metato iuris monasterij Christopoleos, vnà cum alijs diuersis codicibus, qui duo libri vnà cum quaterniõe chartaceo tam ex manùs Stephani mõachi proprietate, quamq; ex suprascriptione eorum cognoscuntur Macarij & Stephani.

Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Horum lectio proueniat. Et accipiens Antiochus religiosus lector & notarius sanctissimi archiepiscopi à Deo conseruandæ huius regiæ vrbis chartaceum quaternionem, relegit habentem in superscriptione sic:

Exemplar libelli, quẽ porrexit pijssimo magno imperatori Constantino Macarius patriarcha Theopoleos siue Antiochię Orientalis dioeceseos in palatio. Et dum relegeretur, pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Virtutem præsentis libelli in antè gestis agnouimus, & superflua est huiusmodi lectio, sed relegatur interim vnus ex duobus libris. Et accipiens idem religiosus Antiochus lector & notarius, relegit habentem in superscriptione:

Sermo acclamatus pijssimo & pacifico magno Imperatori Constantino, à Macario episcopo Theopolitano. Et relecta huiusmodi superscriptione, Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas monasterij Baiarum, dixit: Pijssime domine, extra ordinẽ fecit Macarius hunc, qui dicitur atque relegitur quasi prosphoneticus sermo. A sacerdote quippe, si factus fuerit prosphoneticus sermo ad Imperatorem, vel historicus, coram senatu offertur atq; relegitur. Priùs autem quàm hoc faceret, & in Sardiniam & in Romam & in alia loca codices faciens, eundem prosphoneticum sermonem direxit prædictus Macarius, quod penitùs ad ritum sacerdotalem existit incongruum. Cõstantinus pijssimus Imperator dixit: Nos quidem prosphoneticum sermonem à Macario accepisse nescimus, chartulas autem quasdam obtulit nobis, quæ & sunt quas vsquè hactenùs nec relegimus, & has in futuro secretario proferemus, vt debeat vestra sancta synodus notitiam eorum accipere. Cõsequenter verò lectio eius, qui prosphoneticus dicit, fiat. Et relectus est huiusmodi prosphoneticus omni prauitate plenus, & hæreticis in omnibus consonans, apertè continens vnam voluntatem & vnam operationem in incarnationis dispensatione vnius de sancta Trinitate Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri. Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Similiter & alter liber relegatur. Et accipiens idem religiosus lector & notarius huiusmodi librum, relegit habentem in superscriptione ità:

Sermo missus à Macario archiepiscopo Theopoleos, Lucæ presbytero & monacho in Africa, qui scripserat de noua hæresi Maximianorum. Et dum diù lectio eiusdẽ sermonis fieret, sancta synodus dixit: Relecto iam libello Macarij, qui oblatus est pijssimo & tranquillissimo nostro domino atq; magno victori Imperatori, similiter autem relecto & illo quasi prosphonetico sermone, qui sicut superscriptus est, ad à DEO conseruandam eius fortitudinem factus est, & hoc *expleto, insupèr autem ad relegẽdum incepto etiàm præsente sermone ad Lucam quendam monachum Africæ, habẽtem ordinem oppositionum Aristotelis & syllogismos, & dissonãte omninò à sanctis quinq; vniuersalibus concilijs, & sanctis probabilibus patribus, qui nũquàm tale aliquid admiserunt, præuidimus interruptionem fieri lectionis de huiusmodi sermone ad Lucam, eò quòd extranea atque aliena sunt ab Ecclesiasticis dogmatibus, quæ in eo continentur, & sibi & veritati omninò contraria. Reliqua verò eiusdem libri relegantur. Et relectus est ex eodẽ libro liber tertius eiusdem Macarij de eadem re, cuius est initium, Aduersùs expugnatores quidem propter pietatem instantiæ. Et diù lectione proueniente, sancta synodus dixit: Superfluæ fabulositatis puluerem scriptorum Macarij & Stephani eius discipuli, præsertimque tertij eorum sermonis, qui & in præsenti relegitur, à nobismetipsis excutiẽtes, & iusto anathemati submittẽtes, interrũpi ꝓuidim⁹ horum,

*extemplò

 rum,

rum, animabus noxiam, lectionem. Ex huiusmodi autem scriptis ad parisimilem demonstrationem concordiæ ad dudùm prolata à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ hæreticorum testimonia, quæque sunt ex eisdem scriptis manifestè deflorata blasphemiæ, & his gestis opportunum est inseri. Constantinus pijssimus imperator dixit: Secundùm quod præuidit sancta synodus, fiat. Et deflorata sunt ex supradictis Macarij scriptis, ad conferendum cum testimonijs prophanorum & impiorum hæreticorum, diuersæ blasphemiæ, & insertæ sunt, continentes ità:

Macarij hæretici ex libello oblato pijssimo magno principi Constantino, cuius est initium, Pacis Dei quæ exuperat omnem sensum, capitulum est: Pietas vna & sola diuina voluntate, tanquàm non existente in eo & alia voluntate, siue resistente atq; contraria diuinæ eius & potenti voluntati. impossibile enim est, in vno eodemque Christo DEO nostro duas simul circa idipsum contrarias seu similes subsistere volũtates.

Themistij hæretici ex secũdo eius antirrhetico, id est, contradictorio, contra tomũ Theodosij capitulo quadragesimoprimo: Neque enim idcircò, quòd sacer Athanasius duas voluntates ait Christum ostendisse in tempore passionis, etiàm duas voluntates ei circumponimus, & has repugnantes adinuicèm secundùm istas tuas collectiones. Sed piè sciamus, tanquàm vnius vnam voluntatem Emmanuelis, alicubì quidem humanè moueri, alicubì verò Deo dignè.

Macarij hæretici ex sermone tertio, cuius initium est, Aduersùs impugnatores quidem ob pietatem instantiæ: Vnam enim personã saluatoris Christi vnius de sancta Trinitate prædicamus: & sicut vnus est ipse, vnã ei volũtatem adstruimus, quemadmodùm & qui ante nos fuerant, explanârunt.

Eiusdem ex eodem sermone: Sic nos vnam voluntatem Christi, & hanc totam diuinam, secundùm doctores prædicamus.

Apollinaris *Apollinarij hæretici: Et non memorant, quia voluntas ista propria dicta est, nõ hominis, qui ex terra est, vt ipsi putant, sed Dei qui de cælo descendit.

Macarij hæretici de sermone qui dicitur acclamatorius ad pijssimum Imperatorem, cuius est initium, Mirum quid inuictissime domine: Eos qui contraria eis adstruxerũt, sanctos patres nostros condemnauerunt, & anathematizauerunt absolutè omnes, qui vnam voluntatem Domini adstruxerunt, quorum vnus extitit Honorius Romanus, qui vnam voluntatem manifestissimè prædicauit. Adæquè autem & qui vnam operationem dixerunt, non receperunt, sanctis patribus cognitam vnam viuificam Christi operationem.

Anthimi hæretici ex sermone ad Iustinianum Imperatorem, cuius est initium, Dei meminisse in omni causa bonum est: Si ergò vna est subsistentia, & vna natura DEI verbi incarnata, sicut & est, proculdubiò & vna voluntas, & vna reuerà est operatio, vnaque sapientia, & vna scientia vtrisq; est.

Macarij hæretici ex sermone, qui ab eo missus est ad Lucam presbyterum & monachum Africæ, cuius est initium, Quale est his qui in mari periclitantur: Qualis verò natura etiàm in his, quæ omnimodò seiuncta sunt, (vt & iterùm vanitati vestræ cõdescendam) postquàm cum alia quadam operatur natura, vnam non perficit operationem. *Apollinarij hæretici de aporis, id est, de difficilibus: Instrumẽtum & illud, quod hoc mouet, vnam naturaliter perficit operationem. Si ergò vna est operatio, vna est substantia. Vna igitur substantia facta est verbi & instrumenti. *Apollinaris*

Macarij hæretici ex eodem sermone ad Lucam presbyterum & monachum: Quapropter & ad singula, quæ fiebant, vt quandam cooperatricem quodam modo, præsertim autem ad hoc sanctam carnem suam assumere nitebatur, vt ostenderet viuificare valentem, & sicut vnam iam factam cum eo, non secundùm naturam videlicet, sed secũdùm dispensationis vnitionem, & virtutem insolubilem vitæ, qua ineffabilis humanatio nobis effulsit. Etenim quãdò archisynagogi filiam suscitabat, dicens, Puella, surge: tenuit manum eius, viuificans quidem vt Deus omnium opifice præcepto, viuificans autem iterùm & per tactum sanctæ carnis suæ, vnam atq; cognatam per vtranque operationem ostendens. Cernis quomodò dicens operari vtranque naturam, præterquàm cum alterius communione, vnam eius operationem promulgauit. Neque enim ex eo quòd secundùm alterum dixit, Viuificans vt Deus, viuificans autem & per tactum: iam secundùm istos nouos dogmatistas, duas viuificationes & duas operationes intelligere nos instituit. *Marc. 5.d*

Anthimi hæretici ex prosphonetico, id est, acclamatorio ad Iustinianum Imperatorem, cuius initium est, Dei meminisse in omni causa: Conuenientia autem his & idẽ sanctissimus pater edocuit, & in quarto tomo commentariorum euangelij secundùm Ioannem, ità dicens: Ideò & cùm mortuos suscitaret, non verbo tantùm, neque DEO dignis præceptis reperitur esse saluator: sed quandam cooperatricem & viuificam, præsertim autem ad hoc sanctam suam carnem assumere nitebatur, vt ostenderet viuificare valentem, & sicut vnum iam factam cũ eo. Etenim quandò archisynagogi filiam suscitabat, dicens: Puella, surge: tenuit manũ eius, sicut scriptum est, viuificans quidem mandato vt Deus omnium opifice, viuificans autem & iterùm per tactum manùs, vnam *Ibidem.*

vnam & cognatam per vtranq; operatiõem ostendens. Dum igitur propriã intellectualis Deo dignæ operationis sciamus omniũ esse scientiam, vnam autem eandemq;, quo vtriusque Deo decibilem operationem esse sumus edocti, quomodò non cõfiteamur ex hoc vnam eandemq; omniũ esse scientiã (vt diximus) vnius Christi & secundùm deitatem eius, & secundùm eius humanitatem?

Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sufficientia sunt etiàm, quæ hodierna die sunt gesta. Quia verò in Christo amabilis nostræ reipublicæ causis occupamur, iubemus Constantinum & Anastasium gloriosissimos patricios, Polyeuctum quoquè & Petrum gloriosos exconsules, ex persona nostræ pietatis cum sancto & vniuersali vestro concilio in reliquis conuentibus inueniri, postquàm præsentis causæ plurima & præcipua capitula coràm nostra pietate iam peracta sunt.

ACTIO DVODECIMA.

In nomine Domini & dominatoris nostri Iesu Christi, Dei & Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis serenissimis nostris dominis Flauijs, Cõstantino quidem pijssimo & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore anno vigesimooctauo, & post cõsulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo cõseruandis eius fratribus anno vigesimo secũdo, vicesimo die mẽsis martij, indictiõe nona: proposito venerãdo sessu pijssimi & Christo amabilis magni Imperatoris Constantini, in secretario sacri palatij quod cognominatur Trullus, & secũdùm iussionem eius à Deo instructæ serenitatis, ex persona eius præsentibus & audientibus gloriosissimo Constantino exconsule patricio, & curatore imperialis domus Hormisdæ, Anastasio exconsule patricio, & loci seruatore comitis Imperialis excubiti, Polyeucto glorioso exconsule, Petro glorioso exconsule.

Conueniente quoq; etiàm & sancto ac vniuersali concilio, quod per imperialem sanctionem congregatum est in hac à Deo conseruanda vrbe regia, id est, Theodoro ac Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum rẽpsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atq; sanctissimo archiepiscopo magnificæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero & loci seruatore sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Georgio Deo amabili presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorum, Ioanne episc. ciuitatis Portueñ Abundantio Episcopo ciuitatis Paternæ, Ioãne Epis. ciuitatis Rhegitanæ, locum repræsentantibus sancti concilij centũ vigintiquinq; venerabilium episcoporum antiquæ Romæ, qui etiàm per subscriptiones suas declarant in suggestione ab eis facta ad Constantinum pijssimum principem, & Theodoro religioso presbytero, & loci seruatore Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Ioanne episcopo Thessalonicensi, Basilio episc. ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Philalithe episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episcopo Ephesiorum, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Platone episc. Ancyræ Galatiæ, Georgio episcopo Cyziceñ, Marino episcopo Sardeorũ, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Nicææ, Ioanne episcopo Chalcedonæ, Ioanne episcopo Sidensi, Theodoro episcopo Meliteneñ, Iustino episcopo Tyanorum, Alypio episcopo Gangrensi, Cypriano episcopo Claudiopoleos, Polyeucto episcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro episcopo Staureopoleos Cariæ, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cosma episcopo Synnadorũ, Stephano Episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Ioanne episcopo Pergeñ, Theopempto Episcopo Iustinianopoleos, Isidoro Episcopo Rhodi, Sisinno episc. Hierapoleos Phrygiæ, Theodoro episcopo Tarsensi, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio Episcopo Byziæ Thraciæ, Zacharia episcopo Leontopoleos Isauriæ, Gregorio episc. Mityleneñ, Georgio episcopo Mileti, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymneñ, Theognio episcopo Chieñ, Epiphanio Episcopo Euchaitorum, Petro episcopo Mesembriæ, Petro episcopo Zozopoleos Thraciæ, Ioanne episcopo Nyssæ, Theodoro Episcopo imperialium Thermarum, Georgio episcopo *Camulianorum, Zoito episcopo Chrysopoleos Asiæ, *Camelenorum, Patricio episcopo Magnesiæ, Antonio episcopo Hypeporum, Theodoro Episcopo Pergameno, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Stephano episcopo Vranopolis, Andrea episcopo Minicæ, Ioanne episcopo Miletopoleos, Ioanne episcopo Philadelphiæ, Theodoro episcopo Prienæ, Ioanne Episcopo Dascylij, Theodoro episc. *Iustinianopoleos Gordi, *Iustinopolis Gordiu come Menna episcopo Carbaliæ Pamphyliæ, Callinico Episcopo Colonæ Armeniæ, Theodoro Episcopo Verisæ, Theodoro episcopo *Amysti, *Amyzon Sergio Episcopo Sinopis, Georgio episcopo *Ionopolis, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tij, Domitio Episcopo Prusiados, Georgio Episcopo Cratieñ, Platone episcopo Adrianopoleos, Salomone episcopo *Clanci, *Cleonæ Georgio Episcopo Coeñ, Ioanne episc. *Eressorum, *Erezorum Ioanne episcopo Myndi, Patricio episc. Eleusorum, Petro episc. Apyræ, Alexãdro episc. Nacoliæ, *Dometio

metio episc. Prymnesiæ, Cōstantino episc. Baratthæ, Theodosio episcopo Sibliorum, Paulo episc. Sozopoleos Pisidiæ, Plusiano episc. Silui, Theodoro episcopo Nazianzeno, Demetrio episcopo *Thyniæ, Stephano epis. Paros insulę, Gregorio episc. * Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episc. Cynopoleos, Constantino episc. Dalisandi, Theodoro episc. Olbis, Theophane Deo amabili presbytero & abbate monasterij, quod cognominatur Baias, situm in Sicilia, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi in antiqua Roma: Conone ac Stephano presbyteris & monachis mōasterij quod cognominatur domus Arsitia, adæquè positi in antiqua Romā. Residentibus quoquè gloriosissimis patricijs & consulibus, ex latere venerandi sessūs pijssimi & Christi amatoris Imperatoris nostri Constantini, omnibusq; sanctissimis, & Deo amabilibus Episcopis similiter in eodem Trulli secretario ex ordine residentibus, ꝓpositis in medio sacrosanctis Christi DEI nostri euangelijs, Constantinus Deo amabilis diaconus hic sitæ sanctæ Dei catholicę atq; apostolicæ magnæ ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgij sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos, dixit: Oīa indiminutè, & ob exactissimam comprahensionem orthodoxæ atq; immaculatæ nostræ Christianorū fidei cōsiderans, hoc quidem vestra gloria, hoc & sanctum & vniuersale vestrum concilium nouit, quòd in pręterito conuentu, dum relegeretur quasi acclamatorius Macarij ad pijssimum & à Deo coronatum dominum nostrum & magnum Imperatorem factus, interloqui dignata est eius à Deo instructa serenitas, chartas quasdā ei fuisse porrectas à Macario, non autem eas vsq; hactenùs relegisse, sed & has subsequenter in sancto ꝓferre concilio, quatenùs earum scientiam pcipere debeatis. Præ velo igitur adstat Ioannes gloriosissimus patricius & quęstor, missus à pijssimo & serenissimo magno Imperatore, chartas quasdam deferens, & suggerimus ad quod videtur. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Interim eorum quæ dudùm gesta sunt, consequenter proueniat lectio. Et relecta sunt. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Ingrediatur Ioannes gloriosissimus patricius & quæstor. Et ingressus est. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Prosequatur Ioannes gloriosissimus patricius & quæstor, cuius rei gratia ad nos venit. Ioannes gloriosissimus patricius & quæstor dixit: Benignissimus & à Deo *cōseruandus Dominus noster & magnus victor Imperator, de chartis in transactione memoratis, quæ ei oblatæ sunt à Macario, coarctatus amore Dei coronatoris sui, & inquisitionem faciens, chartas quas mecum defero atq; codices, contradidit mihi, iubēs per me hæc sancto vestro offerri concilio, quatenùs eorum debeatis discussiōem efficere. Et hoc per me dignat^o est insinuare vobis, ꝙ nequaq̄ eas vsq; hactenùs legit à Deo munita eius mansuetudo, sed nec superscriptionem earum, inuenisse autem eas intra hos codices, vnà cum huiusmodi chartis, & (sicut conspicitis) misit omnia sigillata.

* Tinni

* Candani

* confirmandus

Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Chartæ, quæ prolatę sunt atque codices à Ioanne gloriosissimo patricio & quęstore, suscipiantur. Et porrectæ sunt chartæ, habentes sigillum ex cera exprimens *monogamum Constantini domini. Similiter autem & præmemorati codices idem sigillum habentes. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Memoratus patricius & quęstor, debitū iussis imperialibus exhibens, ad propria repetat. Superscriptę autem chartę lectioni submittātur.

* monogrāmon

Et accipiens Antiochus religiosus lector & notarius sanctissimi patriarchę Constantinopoleos vnum ex codicibus, relegit habentem *subscriptionem ità:

Sermo acclamatus apud pijssimū & pacificum magnum Imperatorem Constantinum à Macario episcopo Theopoleos: Et dum ad modicum lectiò fieret, gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Qui quasi acclamatori^o dicitur liber, etiàm in transactis, præsente pijssimo & à Deo cōfirmato magno Imperatore, & in altero codice lectus est. Et superfluum existit & hunc denuò legi. Chartula verò, quę cum eodem codicillo inuenta est, relegatur.

Et accipiens idem Antiochus religiosus lector & notarius, relegit continentem ità:

Adnotatio mense Septembrio, die 22, feria quinta, indictione septima. Zacharias episcopus Leontopoleos, & Georgius epis. *Adrasi Isauriæ, & Tiberius diaconus & notarius, dixerunt: Misit nos sanctissimus patriarcha noster ad sanctissimum patriarchā Constantinopoleos, deferentes ad relegendum in notis. Et accepit vnus nomine Tiberius diaconus & notarius. Et ascendentibus nobis in patriarchium, egressus est chartophylax, & diximus ei: Quia nuncia de nobis. Et dixit: Quę causa est? Et diximus ei: Volumus ingredi salutare vestigia eius.

for. *Cratie

Et dum lectio fieret, gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Quoniam & virtus, quæ in præsenti charta continetur, nihil ad ꝓsentem pertinet causam, prçuidimus nec huius fieri lectionem. Reliqua verò relegantur.

Et accipiens religiosus Antiochus alterū codicem, relegit habentem exemplar epistolę Sergij quondàm patriarchæ Constantinopoleos ad Cyrum episc. Phasidis, habentem in verbis ità:

Ap-

Apparuit quidé nobis statim & à primo experimento vehementia & sedulitas sensûs Deo amabilitatis vestræ, nunc auté multo ampliùs per hæc quæ scripsit, solertiam eius atq; diligentiam addidicimus. Insinuâs quippe relegisse diuinam iussionem fortissimi, & à Deo conseruandi nostri imperatoris ad Archadium reuerendum præsulé insulæ Cypri cótra Paulum priorem maligni cœtûs Acephalorum, & inuenisse prædictâ piam iussionem, prohibentem duas in Christo DEO nostro dicere operationes: interrogauit nos per notionem suam, vtrùm oporteat duas prædicare operationes, an vnam dicere in DOMINO operationem. Vndè nos simplici & compendioso sermone vtimur, & quæ nostræ sunt scientiæ, perhibemus. Asserimus igitur, quòd in sanctis quidé magnis & vniuersalibus concilijs, nulla de hoc motio facta est, nec inuenire est de huiusmodi quæstione diffinitionem quamlibet esse prolatam à quodam orthodoxorú conciliorum. Nonnullos verò probabilium patrum scimus, & præcipuè sanctissimum Cyrillum Alexandriæ archiepiscopum, in quibusdam scriptis suis vnam viuificam operationem Christi veri Dei nostri dicentes. sed & Mennas sanctæ memoriæ quondàm archiepiscopus à Deo cóseruandæ huius regiæ vrbis, sermonem composuit acclamatú ad Vigilium quódàm sanctissimum papam antiquæ Romæ, in quo & ipse simili modo vnam volútatem & vnam magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi operationem adstruxit. Et vt prudentissima vestra diligentia relegens vigorem, qui in eo continetur, agnoscat, necessariò præfatum sermonem transscribi fecimus, subnectentes testimonia diuersa ad stabiliendam propositam intentionem, & hunc vnà cum nostris literis ad eam destinare præcepimus. Quoniam igitur asseruit vestra reuerentia, Leoné sanctissimum papam Romanú in eo, quod dicit, Operatur enim vtraq; forma cum alterius communióe, duas operationes in Christo vero DEO nostro tradere atq; prædicare, oportet scire, ꝙ multis ex impio schismate malitiosis viris aduersùm pietatis dogmata decertantibus, & aduersùm prædicti egregij patris epistolam latrantibus, quæ communiter, vt est, rectæ fidei fundamentú existit, diuersi probabilium catholicę ecclesię doctores ad iustam & veram aduocatióem prædictæ epistolæ assurrexerunt, & nullum horum scimus dixisse, quòd in præsenti libro duas operationes Leo sanctissimus asseruisset: sed vt non, omnes hos ad medium deducentes, literas extendamus, vnius eorum qui plurimam ob doctrinam veracium dogmatum ab omnibus laudem adeptus est, Eulogium dico venerabilis memorię quódàm Alexandrinorum pastorem, librumq; integrum pro præfata scripsit epistola, testimonium ad præsentem pertinens textum, superiùs memorato sermoni subnecti post paterna testimonia fecimus. Neq; ergò eos, quos scimus piè pro superiùs dicta epistola propugnâsse, neque alium quenquam à DEO inspirabilium ecclesiæ institutorum vsque hodiè duas operationes in Christo DEO nostro reperitur adstruxisse. Si quis verò de solertioribus ostendere valuerit, quéquam probabilium & à Deo inspirabilium patrú nostrorum, quorum dogmata catholicę adstruunt ecclesiæ, duas operationes in Christo dicere tradidisse, opportunum est per omnia sequi. Omninò enim necessè est, nó solùm secundùm sensum sequi sanctorum patrum dogmata, sed & eisdem vocibus vti cum illis, nihilque penitùs innouari. Quæ igitur nouimus propositi capituli gratia, hæc sunt. Suscipiens autem Deo amabilitas vestra & sequenter ea, quæ à nobis missa sunt, relegensque quæ sunt ædificationis quidem in huiusmodi sermonibus atque opusculis ipsis, scientiarum Deo & patrib' ascribat, gratis autem pro nostra exoret humilitate, & horum rescripta velociter ad nos dirigat.

Leo papa primus in epist. 10.

Et post finem lectionis huius epistolæ, idem religiosus Antiochus relegit ex eodé codice sermonem quasi Mennæ quondàm patriarchæ Constantinopoleos ad Vigiliú papam Romanum.

Et dum hic relegeretur, gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Superflua etiàm præsens lectio sermonis existit, quia penitùs fict' & falsus est, eò quòd neq; in repositis gestis hîc siti venerabilis patriarchij epistolarum Mennæ sanctæ memoriæ huius regiæ vrbis antistitis, sermo qui dicitur Mennæ ad Vigiliúm, inuenitur. Sed & in superiùs posita tertia actione, dum relegeretur primus liber gestorú sancti quinti concilij, inuêti sunt additi tres falsi quaterniones, hunc sermonem adstruentes, reliqua verò eiusdem codicis relegantur.

Hæretici falsarij.

Item relegit idem religiosissimus Antiochus exemplaria septimæ & octauæ actionis sancti & vniuersalis quinti concilij trásscripta, actis principalibus reiacentibus in venerabili patriarchio. Dum hæc igitur relegerentur, gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Iamdudùm & præsentes septima & octaua actiones, dum relegerentur sancti quinti concilij, declaratę sunt nobis: sed & in memoria habemus, ꝙ tunc * prosecuti sunt ex parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, falsatam fuisse prædictam septimam actionem, eò quòd * sint fallaces duo libelli, qui in ea continentur, quasi porrecti à Vigilio Iustiniano & Theodorę piæ memorię: & ergò superflua existit etiàm p̄fatarum duarum actionum lectio.

** non sint veraces*

Item quoq; porrectus est à suprascripto religiosissimo Antiocho alter codex, quem

& relegit, continens ità: Exemplar epiſtolæ Epiſt. Sergij ad Honoriū Sergij Conſtantinopolitani ad Honorium papam Romanum: Intantùm vobis ſanctiſſimis in omnibus vnanimitate ſpiritûs conſtringimur, vt ſtudeamus omnium conſiliorum noſtrorum & actionum vos ſacratiſſimos habere pſidentes: & niſì plurimùm locorum diſtantia ſeiungeret, hoc vtiquè quotidiè gereremus, veſtræ honorãdæ vnanimiſq; fraternitatis munito, muratoque noſmetipſos circunſepientes conſultu: attñ quoniam nobis etiàm ſermo, atq; abſq; labore litera, quod ſtudemus, impartit, confeſtìm ea pro quibus hoc ſcribimus, enarramus. Ante aliquod certum tempus, cùm aduersùs Perſas à Deo confirmatus dominus noſter & magnus victor Imperator promouebat exercitum, propter certamina à Deo ſibi creditæ Chriſto amabilis reipub. & ad partes Armeniæ prouinciæ perueniſſet, vnꝰ ex principibus impiæ partis Seueri execrabilis, nomine Paulus, in illis locis appárens, ad eius pietatem acceſſit, ſermõem pro ſua errabunda hæreſi proferẽs, & hoc profectò duntaxàt ſatisfaciendo, in quibus pijſſima eius ac regalis magnanimitas (cum cæteris enim donis Dei, etiàm diuinorum dogmatum locupletari ſcientia meruit) dum redarguiſſet atque depompâſſet prauam eius impietatem, prophanis eius aſtutijs ſanctæ noſtræ eccleſiæ, vt verus eius propugnator, recta atq; immaculata ediuersò protulit dogmata, inter quæ & vnius operatiõis Chriſti veri Dei noſtri mentionem effecit. Poſt aliquod verò tempus idem à Deo cõfirmatus Imperator in prouincia Lazorum aduenìens, recordatus eſt diſputationis, quam (ſicut diximus) fecerat ad Paulum illum hęreticum, cum præſentia Cyri ſanctiſſimi, tunc quidem eiuſdem Chriſto amabilis Lazorum prouinciæ metropolitanam ſedem tenẽtis, nunc autem magnam Alexandriam regentis. Prædictus igitur ſanctiſſimus vir, his auditis, eius ſerenitati reſpondit neſcire ſubtiliter, vtrùm vnam an duas operatiões Chriſti veri Dei noſtri adſtruere neceſsè ſit. Ergò per iuſſionem eius pietatis, per literas proprias interrogauit nos pdictus ſanctiſſimus vir, vtrùm vnam operationem an duas in ſaluatore noſtro Chriſto neceſsè ſit dicere: &, ſi quoſdam noſcamus ſanctorum ac beatiſſimorum patrum, vnam dicẽtes operationem. Vndè nos, quæ noſtræ erant ſcientiæ, per noſtra reſcripta ei ſignificauimus, dirigentes etiàm ſermonem acclamatorium Nota fraudẽ hæretici. Mennæ ſanctiſſimi quondàm patriarchæ huius à Deo conſeruandę regię vrbis, porrectum ab eo hic præſenti Vigilio ſanctæ memoriæ prædeceſſori ſanctitatis veſtræ, habentem & diuerſa teſtimonia paterna de vna operatione & vna voluntate Saluatoris noſtri Chriſti veri Dei noſtri. Nihil tñ proprium penitùs in huiuſmodi noſtris reſcriptis pmulgauimus, ſicut ſuppetit nóſſe vos ſacratiſſimos & vnanimes, relegentes eorũ quę miſſa ſunt, exemplaria. Et ſilentium qdem ex illo tempore huiuſmodi ſuſcepit capitulum. Quia igitur ante paruum tempus, cooperante gratia Dei, qui omẽs homines 1. Tim. 2. a vult ſaluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, pio zelo fortiſſimi ac inuictiſſimi magni Imperatoris excitatus Cyrus ſanctiſſimus Alexandrinę magnę ciuitatis patriarcha, & communis frater noſter, & conſacerdos Dei, amabiliter & modeſtè adhortatus eſt eos, qui in magna ciuitate Alexandrina, ꝙ Eutychetis & Dioſcori, Seueri quoq; & Iuliani ſunt Deo odibilium *languentes, ad for. *hęreſi languerent, catholicam eccleſiam accedere. Et poſt multas diſputationes & labores, quos cum nimia prudentia & ſaluberrima diſpenſatione in hac cauſa impẽdit, hoc quod feſtinabat, per ſupernam gratiam ordinauit. Factaque ſunt inter vtraſq; partes dogmatica quædã capitula, in quibus omnes (qui anteà quidẽ in diuerſas portiones diuiſi fuerant, proauoſq; ſibi Dioſcorum atque Seuerum *hæreticos ſcribentes) *erraticos coadunati ſunt cum ſanctiſſima ac ſola catholica Eccleſia, & vnus grex Chriſti veri Dei noſtri, omnis Chriſto amabilis Alexandrię populus factus eſt, & penè vniuerſa cum eis Aegyptus, & Thebais, & Libya, & cęterę Aegyptiacæ diſpoſitionis regiones, quas olìm conſiderabant (vt diximus) in innumerabilem copiam hæreſum multitudinem diſciſſas, nũc autem beneplacito Dei & ſtudio prędicti ſanctiſſimi Alexandrinorum antiſtitis vnũ labium facti ſunt omnes, vna vox, & in vnitate ſpiritùs rectę Eccleſię dogmata confitentur. Ex his autem, quę dicta ſunt atq; ſtabilita, vnũ exiſtit capitulum de vna operatione Chriſti magni Dei & ſaluatoris noſtri. His itaq; puenientibus, Sophronius venerabilis mona- Sophronius chus, qui (vt ex nunc auditu didicimus) Hieroſolymorum præſul eſt ordinatus (necdũ enim hactenùs eius ex more ſynodica ſuſcepimus) apud Alexandriam tunc tẽporis poſitus cum prefato ſanctiſſimo papa, quãdò (ſicut diximus) admirabilẽ illam circa eos, qui dudùm hęretici fuerant, Dei beneplacito vnitatem componebat, atque cum eo de eiſdem capitulis ptractabat, aduerſatus eſt & contradixit ad vnius operationis capitulum, duas omninò operationes Chriſti Dei noſtri dignum inquiens cenſeri, prenominato autem ſanctiſſimo papa preſertim teſtimonia ei quorundam ſanctorum patrum proferente, diſpersìm in quibuſdam opuſculis ſuis vnam operationem aſſerentium, ad hęc quoq; & ex abundanti inquiente, ꝙ multotiès ſancti patres noſtri, vt lucrarẽtur plurimam animarũ ſalutẽ, dum talia emergerent capitula, Deo placitis diſpenſationibus ac placitis vſi fuiſſe videntur, nihil de ſubtilitate rectorum Eccleſiæ dogmatum exa-

exagitantes & dicentes, ꝙ oporteat vtiquè etiàm in præsenti, dum tantorum millium populorum salus præ manibus ponitur, nihil de hoc per contentionem altercari, idcircò quòd (sicut dictum est) etiàm à quibusdam sacris patribus vox huiusmodi dicta est, nihilque de hoc lædatur rectæ fidei ratio, memoratus Deo amabilis Sophroniꝰ talem dispensationem nullatenùs acceptò tulit. Quia igitur pro hoc cum literis eiusdē sanctissimi comministri ad nos coniunxit, de hoc quoq; etiàm apud nos sermonē mouendo insistens, vt de talibus adimeretur capitulis post factam vnitionē vox vnius operationis, durū nos hoc arbitrati sumus. Quomodò enim non esset durum & valdè onerosum, quandò hoc, resoluere euertereque erat futurum quidem omnem illā concordiam atq; vnitatē, q̄ benè fuerat effecta, tam apud Alexandrinam magnam ciuitatem, quamq; per vniuersas sub eo prouincias, q̄ nullo tempore vsq; nunc acquieuerant, nomen saltem simplex diuini atque laudabilis patris nostri Leonis, aut sanctæ & magnæ atque vniuersalis Chalcedonensis concilij mentionem facere, nunc verò præclara & magna voce in diuinis Missarū arcanis hoc prædicantes? Multis igitur à nobis de hoc motis sermonibus ad prænominatum venerabilem Sophronium, postremò adhortati eum sumus, testimonia nobis proferre sanctorum ac probabilium patrum, illorum videlicet, quos omnes communiter doctores cōfitemur, & quorum dogmata legem sanctæ Dei cognoscunt Ecclesiæ, duas nominatìm & ipsis verbis operationes in Christo dicendas tradentia, ille autem hoc facere penitùs non valuit. Nos verò considerātes, incipientem ex hoc inter quosdam hîc contentionem exardescere, & scientes quòd semper ex huiusmodi decertationibus illę hæresum dissensiones effectæ sunt, necessarium iudicauimus, omne studium ponere ad sedandum atq; amputandum talem superfluum verborum conflictum, & ad sæpedictum sanctissimum Alexandriæ patriarcham scripsimus, vt postq̄ vnitatem cum his, qui pridèm reparabantur, Deo auxiliāte composuit, decæterò nullum permitteret vnam aut duas proferre operationes in Christo DEO nostro, magis autem (sicut sancta & vniuersalia tradiderunt concilia) vnum eundemq; filium vnigenitum, dominum nostrum Iesum Christum, verum Deū operatum confiteri, tam diuinam quamque humanam, & omnem Deo decibilem & homine dignam operatiōem, ex vno eodemq; incarnato Deo verbo indiuisè procedere, & ad vnum eundemq; redigere, eō ꝙ vnius quidem operationis vox, quanq̄ à quibusdam sanctis dicta est patribus, tamen peregrina videretur & perturbare aures quorundam, suspicantium ad peremptionem hanc

Laudat hæreticus subdolè Leonē & Synodū Chalcedonē.

ꝓferri inconfusè atq; secundùm subsistentiam vnitarum in Christo Deo nostro duarum naturarū, quod nō est vnq̄, nec fuit. Similiter autē & duarū opationū dictio multos scandalizet, vtpotè à nullo sanctorū & probabilium ecclesiæ institutorū edita. Insupèr & consequens ei est ꝑdicare duas voluntates, contrarietates circa inuicèm habētes, tanq̄ Deo quidem verbo salutarem volenti adimpleri passionē, humanitate verò eius, obsistente eius voluntati & resistente, & perindè duo cōtraria volentes introduci, quod impium est. Impossibile quippe est, in vno eodemq; subiacenti duas simul & erga hoc ipsum contrarias subsistere volūtates. nam salutaris Deum gerentium patrum doctrina operępreciū instruit, ꝙ nunq̄ intellectualiter animata dñi caro separatìm, & ex appetitu ꝓprio contrario nutui vniti sibi secundùm subsistentiam Dei verbi naturalem motum suum effecit, sed qn̄, & qualē, & quantam ipse Deus verbum volebat: & (vt *pleniùs dicatur) quemadmodùm corpus nostrum regitur & ornatur & disponit̄ ab intellectuali & rationali anima nostra, ità & in dño Christo tota humana eius cōspersio ab ipsius verbi deitate semp in om̄ibus mota, deimobilis erat, secundùm Nyssenum Gregorium, dicentem contra Eunomium ità: Secundùm quod deus erat filius, impassibilis vtiq; est & immortalis. Si qua autem passio de eo in euangelio dicitur, per humanitatem profectò, q̄ suscipiebat passionem, huiusmodi operatus est. Operatur quippe verè deitas per corpus, quod circa ipsum est, om̄ium salutem, vt sit carnis quidem passio, Dei autē operatio. Hanc igitur (vt dictum est) cōtentionē incipientē accēdi videntes, necessariū iudicauimus, attritas potiùs sanctorū patrum voces, & synodicè definitas semp sequi, & neq; q̄ rarò à qbusdam patribus dicta sunt, & nō circa hęc intentionem habentibus, quasi planam & inambiguam de eis doctrinā exponerēt, ad regulam & legem per om̄ia dogmaticā reducere, quale est & quod de vna operatiōe ab eis dictum est: neq; iterùm, q̄ nullatenùs dicta sunt à probabilibus patribus, nunc verò à quibusdā patribus ꝓferuntur, duas inquā opatiōes, tanq̄ dogma ecclesiasticū ꝓferre. Et ad vltimum stetit ac placuit, quatenùs ꝑdictus Sophroniꝰ venerabilis nullū sermonem decæterò de vna siue duabus operationibus mouere debeat, sed ei sufficiat ꝑfata cautaq; ac trita sanctorum patrū recta traditio atq; doctrina. His itaq; contentus sępè nominatus venerabilis vir, & hæc custodire certificans, petimur nos etiàm p epistolam de his ei ꝑbere respōsūm, quatenùs huiusmodi epistolā (vt ait) ostendat his, qui forsitan interrogare eum de ꝑdicta q̄stione voluerint. Quod & alacriter egimus, & ille q̄dem in his hinc enauigauit. Nupèr autē pijssi-

*planiùs

Gregorius Nyssenus.

jssimus & à Deo coronatus dominus noster apud Edessenam demorans ciuitatem, pios ad nos apices fecit, p̃cipientes, vt paterna illa testimonia desloremus, quæ continentur in libro dogmatico (sicut dictum est) facto à sanctæ memoriæ Menna ad sanctissimum Vigiliũ de vna operatiõe & vna voluntate, & hæc à Deo instructæ eius serenitati dirigere deberemus: quod & ad effectũ perduximus. Nos autem quæ dudùm mota sunt, memoria retinentes, & tumultum qui ex huiuscemodi motione cœpit, scientes, suggessimus eius pijssimę serenitati per mediocrem nostram suggestionem, & scripta ad excellentissimum sacellarium imperialem consequenter huius capituli omnem subtilitatem, horumq́; quæ à nobis per hoc actitata sunt, & quòd nõ oporteat de huiusmodi inquisitione perscrutari, sed permanere in attrita patrum doctrina, quam om̃es cõsonanter confitentur de huiusmodi quęstione, & confiteri vnigenitum filium Dei, qui veraciter Deus simul & homo est, eundem opari diuina & humana, & ex vno eodemq́; incarnato Deo verbo, sicut quòd occurrẽtes iam sumus effati, inseparabiliter atque indiuisè omnem diuinam atque humanam operationem procedere. Hoc nanque nos Leo instituit, manifestè perhibens: Agit em̃ vtraq; forma cum alterius cõmuniõe, quod proprium habet. In quibus rescriptum piæ iussionis ab eius mansuetissima suscepimus fortitudine, quæ à Deo conseruandam eius serenitatem condecent, continentem. His igiť om̃ibus à principio ità p̃uenĩetibus, rationabile simul & necessarium iudicauimus de his, q̃ partim memorata sunt, cognitionẽ dare vestræ fraternæ atq; vnanimi beatitudini per exemplaria q̃ à nobis directa sunt, & adhortamur vos sacratissimi hæc oĩa legere, & Deo placitam ac plenissimam charitatem, quæ in vobis est, nunc quoq; sequẽtes, si quid ampliùs minúsve inueneritis, hoc per datam vobis à DEO gratiam adimplere, atq; per sanctas syllabas vestras vnà cum vestra optabili sospitate, quæq; sup his vobis fuerint placita, significare.

Mentitur turpiter.

Leo episto. 80.

Item relectum est ex eodem codice rescriptum epistolæ Honorij papæ Romani ad eundem Sergium, continens ità:

Scripta fraternitatis vestrę suscepimus, p q̃ inuentiões quasdã & nouas vocũ quęstiones cognouimus introductas, p Sophroniũ quendã tunc monachũ, nũc verò ex auditu episcopũ Hierosolymitanæ vrbis constitutum aduersùs fratrẽ nostrũ Cyrum Alexãdriæ antistitem, vnã operationẽ Dñi nostri Iesu Christi conuersis ex hæresi p̃dicantem. Qui deniq; ad vestrã fraternitatẽ Sophronius veniens, querelamq́; huiusmodi deponens, multiformiter eruditus, petijt de his, q̃ à vobis fuerat instructus, paginalibus sibi syllabis reserari: quarum literarum ad eundem Sophroniũ directarũ suscipientes exẽplar, & intuentes satis p̃uidè circũspecteq́; fraternitatẽ vestrã scripsisse, laudamus nouitatẽ vocabuli auferentẽ, quod posset scãdalũ simplicibus generare. Nos enim in quo p̃uenimus, oportet ambulare. Enimuerò duce Deo peruenimus vsq; ad mensurã rectæ fidei, quã apostoli veritatis scripturarũ sanctarũ funiculo extẽderunt, cõfitentes Dñm Iesum Christũ, mediatorẽ Dei & hoĩm, operatum diuina, media humanitate verbo Dei naturaliter vnita, eundemq́; operatũ humana ineffabiliter atq; singulariter adsumpta carne discretè, inconfusè, atq; inconuertibiliter plena diuinitate: & qui coruscauit in carne plena diuinis miraculis, ipse est & carneus effectus plenè Deus & homo: passiões & opprobria patitur vnus mediator Dei & hoĩm in vtrisq; naturis, verbũ caro factum, & habitauit in nobis, ipse filius hominis de cælo descẽdens, vnus atq; idẽ (sicut scriptũ est) crucifixus Dñs maiestatis, dum constet diuinitatẽ nullas posse p̃peti humanas passiões, & nõ de cælo, sed de sancta est assumpta caro DEI genitrice. Nam per se veritas in euangelio ità inquit: Nullus ascendit in cælum, nisi qui de cælo descendit filius hominis, qui est in cęlo: p̃fectò nos instruẽs, q̃ diuinitati vnita est caro passibilis ineffabiliter atq; singulariter, vt discretè atq; incõfusè, sic indiuisè videretur cõiungi, venimirùm stupenda mente mirabiliter manentibus vtrarunq; naturã differentijs cognoscaẽ vniri. Cui Apostolus concinens, ad Corinthios ait: Sapientiã loquimur inter p̃fectos, sapientiã verò nõ huius seculi, neq; principum huius seculi, qui destruunť, sed loquimur Dei sapientiã in mysterio absconditã, quã p̃destinauit Deus ante secula in gloriã nostrã, quã nemo principũ huius seculi cognouit. Si em̃ cognouissent, nunq̃ Dñm maiestatis crucifixissent. Dũ p̃fectò diuinitas nec crucifigi potuit, nec passiões humanas experiri vel perpeti, sed p̃pter ineffabilẽ cõiunctionem humanę diuineq́; naturę, ideircò & vbiq; Deus dicitur pati, & humanitas ex cælo cum diuinitate descẽdisse. Vndè & vnam voluntatem fatemur Dñi nostri IESV Christi, quia p̃fectò à diuinitate assumpta est nostri natura, nõ culpa, illa p̃fectò, q̃ ante peccatum creata est, nõ q̃ post p̃uaricationem vitiata. Christus enim Dñs, in similitudinem carnis peccati veniens, peccatum mundi abstulit, & de plenitudine eius om̃es accepimus: & formã serui suscipiens, habitu inuentus est vt homo, quia sinè peccato cõceptus de spiritusancto, etiã absq; peccato est partus de sancta & immaculata virgine Dei genitrice, nullũ experiens contagiũ vitiatæ naturæ. Carnis enim vocabulum, duobus modis sacris *eulogijs boni maliq́; cognouimus nominari, sicut scriptũ est: Nõ p̃manebit spiritus meus in hominibus istis, quia

Iohann. 1.b

Iohann. 3.b

1.Cor. 2.b

Philipp. 2.a

*eloquijs

Gen. 6.a

1.Cor.5.d quia caro sunt. Et Apostolus: Caro & san-
guis regnum Dei non possidebunt. Et rur-
Rom.7.f sum: Mente seruio legi DEI, carne au-
tem legi peccati. Et, Video aliam legem in
membris meis, repugnantem legi mentis
meæ, & captiuum me trahentem in legem
peccati, quæ est in membris meis. Et alia
multa huiusmodi in malo absolutè solent
intelligi, vel vocari. In bono autem ità, Esa-
ia propheta dicente: Veniet omnis caro in
Esa.66.g Hierusalem, & adorabit in conspectu meo.
Iob 19.d Et Iob, In carne mea videbo Deum. Et ali-
Lucæ 3.a às, Videbit omnis caro salutare Dei. Et alia
diuersa. Non est itaq; assumpta (sicut præfa-
ti sumus) à Saluatore vitiata natura, quæ re-
Lucæ 19.b pugnaret legi mentis eius, sed venit quære-
re & saluare quod perierat, id est, vitiatam
humani generis naturã. Nam lex alia in mẽ-
bris, aut voluntas diuersa non fuit, vel con-
traria Saluatori, quia sup legẽ natus est hu-
* Et sicut manæ conditionis. *Et siquidẽ scriptũ est,
Ioann.6.d Non veni facere voluntatẽ meam, sed eius
Matth.26.d qui misit me, patris: Et, Non quod ego vo-
lo, sed quod tu vis pater: & alia huiusmodi,
non sunt hæc diuersæ voluntatis, sed dispẽ-
sationis humanitatis assumptæ. Ista enim
propter nos dicta sunt, quibus dedit exem-
plum, vt assequamur vestigia eius, pius ma-
gister discipulos imbuens, vt nõ suam vnus-
quisq; nostrũm, sed potius Dñi in omnibus
ꝑferat voluntatem. Via igitur regia incedẽ-
tes, & dextrorsùm vel sinistrorsùm venato-
rum laqueos circumpositos euitantes, ad la
pidem pedem nostrum maximè offendam⁹,
Idumæis, i. terrenis, atque hæreticis propria
relinquẽtes, nec vestigio quidem pedis sen-
sùs nostri terram, id est, prauam eorum do-
ctrinam, omnimodò atterentes, ad id quò
tendimus, hoc est, ad fines patrios perueni-
re possimus, ducum nostrorum semita gra-
dientes, & si fortè quædam balbutientes (vt
ità dicam) nisi sunt proferentes exponere,
formãtes se in specimen nutritorum, vt pos-
sent mentes imbuere auditorum, non opor-
tet ad dogmata hæc ecclesiastica retorque-
re, quæ neque synodales apices super hoc
*nisæ examinantes, neque authoritates canonicæ
*visę sunt explanâsse, vt vnam vel duas ener-
gias aliquis præsumat Christi Dei prædica-
re, quas neque euangelicæ vel apostolicę li-
teræ, neque synodalis examinatio super his
habita, visæ sunt terminâsse, nisi fortassis
(sicut præfati sumus) quidam aliqua balbu-
tiendo docuerunt, condescendentes ad in-
formandas mentes, atque intelligẽtias par-
uulorum, quæ ad ecclesiastica dogmata tra-
hi non debent, quæ vnusquisq; in sensu suo
abundans, videtur secũdùm propriam sen-
tentiam explicare. Nam quia Dñs IESVS
Christus, filius ac verbum Dei, per quem fa-
cta sunt omnia, ipse sit vnus operator diui-
nitatis atq; humanitatis, plenæ sunt sacrę li-
teræ luculentiùs demonstrantes. Vtrùm au-
tem propter opera diuinitatis & humanita-
tis, geminæ operationes debent deriuatæ
dici vel intelligi, ad nos ista pertinere nõ de-
bent, relinquentes ea grammaticis, qui solẽt
paruulis exquisita deriuando nomina ven-
dicare. Nos enim non vnam operationẽ vel
duas Dñm Iesum Christum, eiusq; sanctum
spiritum, sacris literis percepimus, sed mul-
tiformiter cognouimus operatum. Scriptũ Rom.8.b
est enim: Si quis spiritum Christi nõ habet,
hic eius non est. Et alibi: Nemo potest dice- 1.Cor.12.a
re, Dñs Iesus, nisi in spiritu sancto. Diuisio-
nes verò gratiarum sunt, idem autem spiri-
tus: & diuisiones ministratiõum sunt, idem
autem Dñs: & diuisiones operatiõum sunt,
idem verò Deus, qui operatur omnia in
omnibus. Si enim diuisiones operationum
sunt multæ, & has omnes Deus in membris
omnibus pleni corporis operatur, quanto
magis capiti nostro Christo Dño hæc pos-
sunt plenissimè coaptari? vt caput & corpus
vnum sit perfectũ, vt ꝑfectò occurrat (sic-
ut scriptum est) in virum perfectum, in men- Ephe.4.c
suram ętatis plenitudinis Christi. Si enim in
alijs, id est, in membris suis, spiritus Christi
multiformiter operatur, in quo viuunt, mo- Act.17.d
uẽtur, & sunt: quãto magis per semetipsum
mediatorem Dei & hoĩm, plenè ac perfectè,
multisq; modis & ineffabilibus cõliteri nos
communione vtriusq; naturæ cõdecet opa-
tum? Et nos quidem secundùm sanctiones
diuinorum eloquiorum oportet sapere vel
sperare, illa videlicet refutãtes, quę quidem
nouæ voces noscuntur sanctis Dei ecclesijs
scandala generare, nè aut duarum operati-
onum vocabulo offensi, sectantes Nestoria-
nos, nos vesana sapere arbitrentur: aut cer-
tè, si rursùs vnam operationẽ Dñi nostri Ie-
su Christi fatendam esse censuerimus, stul-
tam Eutychianistarũ attonitis auribus de-
mentiam fateri putemur, præcauentes, nè
quorum inania arma combusta sunt, corũ
cineres & rediuiuos ignes flammiuomarũ
denuò renouent quęstionũ, simpliciter atq;
veraciter confitentes Dominum Iesum Chri
stum vnum operatorem diuinę atq; huma-
næ naturæ, electiùs arbitrantes, vt vani na-
turarum ponderatores, ociosè negociãtes,
& turgidi aduersùs nos insonent vocibus
ranarum philosophi, quàm vt simplices &
humiles spiritu populi Christiani, possint
remanere ieiuni. Nullus enim decipiat per
philosophiam & inanem fallaciam discipu-
los piscatorum. Eorum enim doctrinã se-
quentes, omnia argumenta scopulosa dispu
tationis callidæ atq; fluctiuaga intra eorum
retia sunt collisa. Hæc nobiscum fraternitas
vestra ꝑdicet, sicut & nos ea vobiscum vna-
nimiter ꝑdicamus, hortantes vos, vt vnius
vel geminæ nouæ vocis inductum operati-
onis vocabulũ aufugientes, vnum nobiscũ
Dñm Iesum Chrm filiũ Dei viui, Deum ve-
rissimũ, in duab⁹ naturis operatũ diuinitùs

atq; humanitus, fide orthodoxa & vnitate catholica pdicetis. Et superscriptio: Deus te incolumem custodiat dilectiss. atq; sanctissime frater.

Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Oportet ad nos adferri regesta, ac dogmatica scripta quæ exposita sunt à Sergio quondam patriarcha huius regiæ vrbis, siue ad Honorium, vel Cyrum, vel Sophronium, aut etiàm ad alias personas seu ab Honorio ad Sergiũ facta super psenti dogmatica quæstione, reiacẽti in sacro chartophylacio huius venerabilis patriarchij, vt cõferantur cum codicibus, qui pijssimo Domino nostro principi à Macario oblati sunt, & nunc relecti. Georgius igitur Deo amabilis diaconus & chartophylax huius sanctissimæ magnæ ecclesiæ, cum omni festinantia pergens in chartophylacium venerabilis patriarchij, eadem regesta, q̃ dicta sunt, deferat, & scripta referat. Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Sicut iussit vestra sancta synodus, confestim vado, & quanta inuenire potero, mecum deferam. Gloriosissimi iudices & sancta synod⁹ dixerunt: Quę promissa sunt ab eodem Georgio Deo amabili diacono & chartophylace, ad effectum proueniant. Hi autem qui excipiunt, q̃ geruntur in hac gesta sancta nostra synodo, eant vnà cum Ioãne reuerendo episcopo ciuitatis Rhegitanæ, Georgio deo amabili episcopo Cyzici, & Dometio episc. Prusiados ad Macariũ, & ostendant ei tam illos duos libros & chartaceum quaternionem, qui cum eis est, & sciscitentur ab eo, si verè hæc opuscula eiusdem existunt Macarij. Similiter autem ostendant ei & tres codices, & illam vnam chartam, q̃ nunc quoq; coram nobis relecta sunt, si hæc vtiq; sunt q̃ ipse obtulit nostro pijssimo dño, & magno imperatori: & responsum quod eis dederit, statim ad nos perducant. Et paululùm recedentes pfati reuerẽdiss. episcopi, vna cum Paulo & Ioanne magnificis à secretis atque imperialibus secretarijs, & Agathone religioso lectore & notario sanctissimi patriarchæ Constantinopolitani, & venientes ad Macarium, atq; paulopòst reuertẽtes, dixerunt: Secundùm iussionem vestræ gloriæ, sanctæ vniuersalisq; synodi pergẽtes, ascẽdimus in venerabile patriarchium, & intrãtes vnam cellam, in qua est Macarius, (sicut iussistis) interrogauim⁹ eum, si recognoscit illos duos libros qui in nomine eius superscripti sunt, & vnum, qui cum eis est, chartaceum, & quaternionem, & si opuscula eius existunt. Qui Macarius accipiens ea, & reuoluens ac inspiciẽs, dixit: Etiàm Domine, pro certo mea opuscula sunt, & recognosco ea. Similiter autem & ostensi sunt ei tres codices, & vna charta, quæ hodierna die relecta est, & adspiciẽs ea, dixit: Etiàm domine, cognosco ea. Anno enim pterito obtuli ea domino, & verè recognosco ea. Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, ingressus in medium sancti concilij, dixit: Iuxta quæ mihi iussa sunt à vestra gloria, & à sancto & vniuersali concilio, pergens in chartophylaciũ venerabilis patriarchij, codices siue regesta q̃ inuenire potui, defero ad quod vobis placuerit.

Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Offerat Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, ad relegendum & conferendum cum codicibus à Macario porrectis pijssimo nostro principi, codices siue regesta quæ detulit. Et accipiens Antiochus religiosus lector, & notarius Georgij sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos, codicem siue regestum diuersarũ epistolarũ Sergij quondã patriarchæ Cõstantinopoleos, relegit epistolam eiusdem Sergij ad Cyrum quondàm episcopum Lazorum. Et collata est cum codice Macarij, qui prolatus est per Ioannem gloriosissimum quæstorem. Et constitit.

Item prolat⁹ est alius codex siue regestũ, relectum similiter per eundem religiosum Antiochum, habens epistolam Sergij quõdàm patriarchæ Constantinopoleos ad Honorium quondàm papam Romanum. Et collata est cum codice, qui à Macario datus est pijssimo principi. Et constitit. Similiter prolata est à Georgio Deo amabili diacono & chartophylace epistola authentica Latina Honorij, quondàm papæ Romani, ad Sergium quondàm patriarcham Cõstãtinopoleos, vnà cum eius interpretatiõe: & collata est eadem Latina epistola per Ioannẽ reuerendissimum episcopum ciuitatis Portuensis, qui vnus extitit de concilio antiquę Romæ. Et constitit. Gloriosissimi iudices dixerunt: Cognitionem accipiens sanctum vestrum & vniuersale conciliũ eorũ, q̃ nunc relecta atq; collata sunt tam de Sergio quõdàm patriarcha huius regiæ vrbis, q̃ de Honorio quondàm papa Romano, ad hæc & Sophronio quondàm patriarcha Hierosolymorum, quæ ei visa fuerint, persequatur.

Sancta synodus dixit: Secundùm interlocutionem gloriæ vestræ de his, q̃ nobis relecta sunt, tam de regestis scriptarum à Sergio epistolarum, q̃ & authentica epistola Honorij Latina, ad hæc etiàm & de synodicis Sophronij, quæ nobis iam relecta sunt, accuratiùs de eis pertractantes, futuro secretario vobis gloriosissimis, quæ opportuna sunt, dicimus. Gloriosissimi iudices dixerunt: Hoc quidem sancta synodus peragat. Pijssimus verò atque à DEO confirmandus dominus noster & magnus Imperator, Dei coronatoris sui clementiam in omnibus imitatus, & pœnitentiam expectãs Macarij, per nos indignos eius famulos vestrã sciscitatur semper sanctam & vniuersalem synodum, si forsitan eo pœnitente, post deposi-

Matth. 12. d Luc. 11. d *peiora

depositionem à sancta vestra Synodo in eo perpetratam, in propria sede restituendus est. Sancta Synodus dixit: Inueteratũ Macarium in impietatis dogmatibus, & nõ solùm vniuersam Christo amabilem plebem, quæ hanc à Deo conseruandam regiam vrbem inhabitat, euersione turbulẽta potantem, testimoniaq; sanctorum & probabiliũ patrum falsantem, & quędã quidem abscindentem, quædam verò addentem, & secundùm quod ei videbatur, in deuia mittentẽ pijssimum & à DEO coronatum nostrum principem per oblatos ab eo codices, sed & à solis ortu vsq; occasum per literas suas, & per homines quos mittebat, vniuersos perturbantem, & à fide vera segregantem, & iustè atq; regulariter à põtificali habitu denudatum, nullatenùs diuina regula decæterò suscipit in doctoris sede residere, nè ex hoc propriæ suæ hæreseos multò ampliùs recrudescere faciat intelligentiam, & fiant (iuxta quod scriptum est) nouissima illius * deteriora prioribus: & maximè cùm diuersis vicibus in præsentia pijssimi nostri domini & magni Imperatoris, & cuncti nostri concilij interrogatus sit, si sequitur, & vnà cum omnibus cõfitetur in Domino nostro Iesu Christo sicut duas naturas, ità & duas voluntates naturales, & duas operationes naturales: & eo nullatenùs acceptò ferente, sed & confirmante, quæ dudùm ab eo impiè definita sunt, & ipsis sermonibus adstruente, qui si membratim incidar, & iacter in mare, ego neque duas voluntates, neque duas operationes dico in Domino nostro Iesu Christo, vno sanctæ Trinitatis, & ex hoc (vt dictum est) synodicè depositum & anathematizatum, nullo modo hunc Macarium decæterò (sicut superiùs dictum est) hoc sanctum concilium in sacerdotali suscipit sede: sed & execramur, & extra terminos à Deo conseruandę huius regiæ vrbis hunc fieri, vnà cum ei similia sentientibus. Reuerendissimi episcopi ac venerabiles clerici, qui sub sede sunt Antiochiæ ciuitatis, accedẽtes ad gloriosissimos iudices, dixerunt: Petimus vestram gloriam, suggerere pijssimo & à Deo coronato nostro domino & magno Imperatori, alterum pro Macario, qui fuerat Archiepiscopus noster, ad pontificalem sedem Antiochiæ prouenire, vt non sit vidua huiusmodi sedes. Gloriosissimi iudices dixerunt: Secundùm ea, quæ considerata sunt à sancto & vniuersali vestro concilio, & iuxta petitionem reuerendissimorum episcoporum, religiosorumque clericorum, qui sub iure sunt sedis Antiochenæ ciuitatis ecclesiæ, vestra sancta Synodus in futuro secretario, quæ promissa sunt super Sergio, Honorio atque Sophronio, opere adimpleat.

Matth. 12.d Luc 11.d *peiora

Actio decimatertia.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi, Dei & Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis ac serenissimis nostris dominis Flauijs, Constantino quidem pijssimo & à Deo coronato magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post consulatum eius à DEO instructæ mansuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus anno vigesimosecundo, die vicesimooctauo mensis Martij, indictione nona: præposito venerando sessu pijssimi & Christo amabilis nostri Imperatoris Constantini, in secretario sacri palatij quod cognominatur Trullus, & per iussionem eius à Deo instructæ serenitatis, ex persona eius, præsentibus & audientibus Constantino gloriosissimo exconsule patricio, & curatore imperialis domûs Hormisdæ, Anastasio gloriosissimo exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto gloriosissimo exconsule, Petro gloriosissimo exconsule. Conueniente quoq; & sancto ac vniuersali concilio, quod per imperiale decretum congregatum est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro atque Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum præsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili & sanctissimo archiepiscopo magnisonæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho & locum seruante sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori sanctissimi loci seruatoris sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo Portueñ, Abundantio episcopo ciuitatis Paternæ, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum repręsentantibus sancti ac vniuersalis concilij, quod circa Romam est 125. episcoporum, qui etiàm per suas subscriptiones declarantur in suggestione, quæ ab eis facta est ad Constantinum pijssimum principem, & Theodoro venerabili presbytero, & vicario Theodori reuerendissimi Archiepiscopi Rauennę, Ioanne episcopo Thessalonicensi, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Philalite episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Platone episcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio episcopo Cyziceñ, Marino episcopo Sardeorum, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Nicææ, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Ioanne episcopo Sidensi, Theodoro episcopo Meletinensi, Iustino episcopo Tyanorum, Alypio Episcopo Gangrorum, Cypriano Episcopo Claudiopoleos, Polyeucto Episcopo Myrorum

rum Lyciæ, Theodoro episcopo Staureopoleos Cariæ, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cosma episcopo Synnadorũ, Stephano episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Ioanne episcopo Pergis, Theopempto episcopo *Iustiniapoleos siue Mostenæ, Isidoro episcopo Rhodi, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygiæ, Theodoro episcopo Tarsensi, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Zacharia episcopo Leontopoleos Isauriæ, Gregorio episcopo Mitylenæ, Georgio episcopo Mileti, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chieñ, Epiphanio episcopo Euchaitorum, Petro episcopo Mesembriæ, Petro episcopo Zozopoleos Thraciæ, Ioanne episcopo Nysseno, Theodoro episcopo imperialium Thermarũ, Georgio episcopo *Camulianorũ, Zoito episcopo Chrysopoleos Asiæ, Patricio episcopo Magnesię, Antonio episcopo Hypeporum, Theodoro episcopo Pergami, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnę, Stephano episcopo Vranopolis, Andrea Episcopo Minicæ, Ioanne episcopo Miletopoleos, Ioanne episcopo Philadelphiæ, Theodoro episcopo Prienæ, Ioãne episcopo Dascylieñ, Theodoro episcopo *iustinianopoleos Gordi, Menna episcopo Carbaliæ Pamphylię, Callinico episcopo Colonæ Armeniæ, Tiberio episcopo *Amyssi, Sergio episco. Sinopeñ, Georgio episcopo *Ionopoleos, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tiensi, Dometio episcopo Cratię, Platone episc. Adrianopoleos, Salomone episc. *Eressorum, Ioanne episcopo *Claneñ, Ioanne episcopo Myndi, Patricio episc. Eleusorum, Petro episcopo Apyræ, Alexandro episcopo Nacolio, Dometio epis. Prymneseno, Cõstantino episcopo Baratthis, Theodosio episcopo Sibliorum, Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiæ, Plusiano episcopo Siluensi, Theodoro episcopo Nazianzeno, Demetrio episcopo *Thynię, Stephano episcopo Pario, Gregorio episc. *Cantanensi, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theodoro Verisæ, Theophane religioso presbytero, & abbate monasterij quod appellatur Baias, in Sicilia constituti, Georgio presbytero, & monacho monasterij Renati, quod situm est in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, quod similiter situm est in antiqua Roma. Residentibus quoque gloriosissimis patricijs & consulibus, & omnibus sanctissimis & Deo amabilibus episcopis per ordinem in eodem secretario Trullo, propositis in medio sacrosanctis Christi Dei nostri euangelijs, Constantinus Deo amabilis diaconus huius sanctæ Dei Catholicæ & Apostolicæ magnæ Ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgij sanctissimi patriarchæ huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, dixit: Meminit sanctum & vniuersale vestrum concilium, quòd cùm præcedenti conuentu interlocutum sit à gloriosissimis iudicibus, quatenùs proprium promulgaret intentum super Georgio, Honorio & Sophronio quondàm patriarchis, & promisit quòd in altero hoc perageret, & quia posteaquàm, quæ considerata sunt, à vestro sancto concilio, vt prouenirent, atque confirmarentur super Macario, petiêrunt reuerendissimi episcopi, qui sedi subiacebant Antiochenæ ciuitatis, & religiosi clerici ad suggerendum pijssimo ac serenissimo nostro domino & magno principi, alterum promoueri in sede Antiochenæ ciuitatis, & suggerimus ad quod placuerit.

*Camelenorum, *Iustinopolis Gordiu come, *Amyzon, *Cleonæ, *Erezorum, *Tinni, *Candani,

Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Relegantur acta præterita. Et relecta sunt. Gloriosissimi iudices dixerunt: Prosequatur sanctum & vniuersale vestrum concilium, quæ in antelatis ab eo promissa sunt. Sanctum concilium dixit: Secundùm promissionem quæ à nobis ad vestram gloriam facta est, retractantes dogmaticas epistolas, quæ à Sergio quondàm patriarcha huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis scriptæ sunt, tam ad Cyrum, qui tunc fuerat episcop⁹ Phasidis, quàm ad Honorium quondàm papam antiquæ Romæ: similiter autem & epistolam ab illo, id est, Honorio rescriptam ad eundem Sergium, hasque inuenientes omninò alienas existere ab Apostolicis dogmatibus, & à definitionibus sanctorum conciliorum, & cunctorum probabilium patrum, sequi verò falsas doctrinas hæreticorum; eas omnimodò abijcimus, & tanquàm animæ noxias execramur. Quorum autem (id est, eorundem) impia execramur dogmata, horum & nomina à sancta Dei Ecclesia proijci iudicauimus, id est, Sergij quondàm præsulis huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, qui aggressus est de huiusmodi impio dogmate conscribere, Cyri Alexandriæ, Pyrrhi, Petri & Pauli, qui & ipsi præsulatu functi sunt in sede huius à Deo conseruandæ ciuitatis, & similia eis senserunt, ad hæc & Theodori quondàm episcopi Pharan, quarum omnium suprascriptarum personarum mentionem fecit Agatho sanctissimus ac ter beatissimus papa antiquæ Romæ in suggestione, quam fecit ad pijssimum & à Deo confirmatum dominum nostrum & magnũ Imperatorem, eosque abijcit, vtpotè contraria rectę fidei sentientes, quos anathemati submitti definimus. Cum his verò simul proijci à sancta Dei catholica Ecclesia, simulque anathematizari præuidimus & Honorium, qui fuerat papa antiquæ Romæ, eò quòd inue-

Hæreseos damnantur hoc loco septem pótifices: Sergius, Cyrus, Pyrrhus, Petrus, Paulus, Honorius, Theodorus.

inuenimus per scripta quæ ab eo facta sunt ad Sergium, quia in omnibus eius mentem secutus est, & impia dogmata confirmauit. Pertractauimus autem & synodica Sophronij venerabilis memoriæ, quondàm archiepiscopi sanctæ Dei Hierosolymorum ciuitatis, & hæc reperientes cum vera fide conuenientia, Apostolicisq; & sanctorum atq; probabilium patrum doctrinis paria, vtpotè, quæ sunt orthodoxa, recepimus, & vt salubria sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ suscepimus, & nomen eius inseri sanctis diptychis sanctarum ecclesiarum iustum esse iudicauimus.

Gloriosissimi iudices dixerunt: Satisfaciens interrogationi sanctum vestrū & vniuersale concilium propter personas, quas ei ꝓposuimus, id est, Sergij & Honorij quondàm patriarcharum, necnon & Sophronij venerabilis memoriæ, qui fuit archiepiscopus Hierosolymorum, assecutum est & de Pyrrho, Paulo & Petro, & his quondàm præsulibus huius à Deo conseruandæ ciuitatis, super his & Cyri, qui fuerat papa Alexandriæ, & Theodori quondàm episcopi ciuitatis Pharan, interloquatur ad Georgium deicolam diaconū & chartophylacem huius sanctissimæ magnæ Dei ecclesiæ, quatenus in mediū proferat ad legendum, quæq; reiacent in venerabili patriarchio, siue synodica dogmatica opuscula vel epistolæ suprascriptarum personarum, vt & nos eorum percipiamus cognitionem. De petitione verò, quæ facta est à reuerendissimis episcopis & religiosissimis clericis subiacentibus sedi Antiochiæ ciuitatis, pro ordinando præsule in sede Antiochenæ ciuitatis, suggessimus à DEO instructis auribus fortissimi & à Deo muniti nostri Imperatoris. Et iussit eius serenitas, decretum secundùm solitam consequentiam fieri à reuerendissimis episcopis & clericis suprascriptæ sedis, & hoc offerri eius mansuetissimæ fortitudini. Sanctum concilium dixit: Inquirente vestra gloria, vt Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax huius sanctissimæ magnæ ecclesiæ, quatenùs ad medium deducat quascunque siue dogmaticas epistolas, seu & alia opuscula, quæ tam à Pyrrho, Petro, & Paulo, quondàm patriarchis huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, quàm quæ à Cyro quondàm papa Alexandriæ, & Theodoro quondàm episcopo Pharan, ad retractandum ea, hoc fieri superfluum iudicauimus, eò quòd & secta eorum omnibus manifesta est de vna voluntate & vna operatione. De hoc verò & Agatho sanctissimus antiquæ Romæ præsul per suggestionem suam eorum reuelauit contrariam intentionem, immò magis etiàm declarauit eos, qui similia senserunt cum Sergio, qui exorsus est nouitatem vocis cacodoxam & blasphemam introducere in catholica Ecclesiæ *doctrina. Vndè etiàm hos cum proprijs eorum scriptis præfatus sanctissimus papa proiecit. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quanquàm in omnibus orthodoxa sit suggestio sanctissimi ac ter beatissimi Agathonis papæ, & veritati conueniens, attamen omninò necessarium existit, vt prænominatarum personarum scripta ad medium producantur secundùm anteriorem interlocutionem, quam fecimus, vt in amplius manifestetur secta earundem personarum. Sanctum concilium dixit: Postquàm ob accuratiùs cognoscendum de Pyrrho, Paulo, & Petro, atque Cyro, qui fuit papa Alexandriæ, & Theodoro quondàm episcopo Pharanitano, insistit vestra gloria, Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax huius sanctissimæ magnæ Dei ecclesiæ ad mediū deducat, quæ à supradictis personis dogmaticè scripta sunt, quatenùs omnibus satisfiat, quòd & ipsi in omnibus Sergij errorem secuti sunt. Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Secundùm quæ dudùm in anteriori actione interlocutum est vestrum sanctum & vniuersale concilium, tunc egressus, perquisiui quæ iusseratis. Et primùm quidem inueni in chartophylacio venerabilis patriarchij super hæc quæ à me prolata sunt, etiàm epistolam Cyri episcopi, qui tunc Phasidis fuerat, missam ad Sergium quondàm patriarcham huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, ante quinquagintasex annos per quartamdecimam indictionem præteriti circuli, interrogantis per eandem epistolam prædictum Sergium de quæstione operationum. Similiter & alteram epistolam, directam ab ipso Cyro ad eundem Sergium, postquàm ab episcopatu Phasidis translatus est ad sedem Alexandriæ magnæ ciuitatis, insinuante vnitatem factam cum his, qui Theodosiani dicuntur, vnà cum exemplaribus satisfactionis de vnitate, quæ prouenit inter hos ipsos Theodosianos, & prædictum Cyrum, pariterq; & Theodori quondàm Episcopi Pharanitani libros diuersos, prolatos ex bibliotheca venerabilis patriarchij, inter quos & epistolā eiusdem Theodori ad Sergium episcopum Arsenoitam de vna operatione. Similiter & interpretationes diuersorum paternorum testimoniorum. Excussi verò ex eadem bibliotheca & alios sex libros, habentes scripta Pyrrhi, qui factus est post Sergiū patriarcham huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis. Plurima horum manu eius scripta sunt de voluntate & operatione & quibusdam alijs. Similiter autem protuli ex chartophylacio memorati venerabilis patriarchij regestum diuersarum epistolarum Pauli, qui fuit post eundem Pyrrhum patriarcha huius regiæ vrbis, in quo iacet epistola scripta ab eodem Paulo ad sanctæ memoriæ Theodorum, qui

*doctrinam

qui fuit papa Romanus, de vna voluntate, & tres prosphoneticos, id est, acclamatorios Tomos eiusdem Pauli ad sanctæ memoriæ quondàm Imperatorem nostrum, & patrem pijssimi nostri domini & magni Imperatoris, de vna voluntate & operatione. Adhæc & Petri, qui factus est patriarcha post eundẽ Paulum huius regiæ vrbis. Similiter & regestum diuersarum epistolarũ, in quo est epistola eiusdem dogmatica, scripta ad Vitalianum sanctæ memoriæ quondàm papã Romanum, & vtraque præ manibus habeo, ad quod vobis placuerit. Sanctum concilium dixit: Libros atq; regesta vel chartas, quas ꝑ manibus habet Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax sanctæ huius magnæ ecclesiç, hæc suscipientes hi qui à nobis excipiunt, per ordinem relegant. Et accipiẽs Antiochus religiosus lector & notarius, duas epistolas à Cyro scriptas ad Sergium, vnà cum prænominato satisfactionis exemplari, relegit, sic continenti in verbis:

Epistola Cyri ad Sergiũ. Deo honorabili meo domino benigno, principi pastorum, patri patrum, vniuersali patriarchæ Sergio à Cyro humili vestro. Prompto me existente præsentem suggestionẽ porrigere Deo honorabili meo domino, diuersæ mihi subibant cogitationes, & in duabus sententijs animã partiebar. Putásne, inquam, docenti consentiam? Altiora te nè quęsiéris, & potiora te nè scrutatus fueris, & claustra labijs imponẽns, silere studeam, aut áusculté mne eum, qui dicit: Quęrens quære, & apud me mane? Deindè in hoc meipsum sufficienter examinans, etiàm scribendi sumebam fiduciã, cùm ter beatitudinis vestræ à Deo inspiratã doctrinam in mente percipere * satisfactus, quòd vnum è duobus, siue etiàm vtrunq; ex hoc mihi cõquiretur. Aut enim (inquam) suscipiar, aut ꝑ omnia emendabor in his quæ suggeruntur, si non ità sese habent. Dum dignus fuissem effectus Deo honorabilis pijssimis vestigijs, à Deo confirmati nostri domini, simulq; & Deo imitabilem eius condescensionem indeptus, fiduciam capiebam, diuinam iussionem eius serenitatis relegendi, quæ ad Archadium sanctissimũ archiepiscopũ Cypri contra Paulum primatẽ episcoporum minimè Deo decenter constructa est, cuius laudabilis ac Deo amabilis verè est omnis quidem intẽtus, piam immaculatã nostræ fidei rectitudinem allegans, duas autẽ operationes in Domino nostro Iesu Christo, vt post vnitionẽ dicatur prohibentẽ. eam inueniẽs abnuebam, & proferre tentabã honoratissimam Leonis epistolã, duas operationes cũ alterutrũm scilicet cõmunione, quẽadmodùm docet sanctissimus meus dominus, manifestissimè proclamantẽ. Ex hoc ergò deincèps nobis exorto sermone, venerandam suggestionem à Deo inspirabilium vestrorum ad relegendum iubebar suscipere, quæ dicebatur ac putabatur præfatæ piæ iussionis esse rescriptum. mentionem enim faciebat illius Pauli, qui & Sauli. sed & iussiones exemplares, & intentum eorum, quæ in eo scripta fuerant, admittebat. Opportunè ergò nunc silentium gerere, & nequaquàm cõtradicere perstruebar: ad verò à Deo eruditam doctrinam confugere didici, venerabiles eius syllabas postulans promereri, liquidiùs declarantes, qualiter duas operationes post vnitionem dicere recusantes, in vna, id est, singulari operatione, in omnibus diuinis eloquijs possumus concludere, tam quod passibile, quàm quod impassibile est ipsius ineffabilis dispensationis Saluatoris nostri Iesu Christi, quatenùs à Deo illustrata eruditione Deo instructorum vestrorum illuminata imperitia nostra, forsitan vel in hoc imitabitur pinguissimam atque fertilem terram, seminatumq; verbi granum libenter suscipiens, ad fœcunditatem saluum perducat: Deo acceptas deniquè suę orationes solitè ministrare tam meæ paruitati, quamq; his qui mecum sunt, benignus meus dominus dignetur. Et subscriptio: Cyrus humilis exorãs pro honoratissima vita Deo honorabilis mei domini, suggessi. Alia epistola eiusdem Cyri scripta ab Alexãdria.

Proprio domino per omnia à Deo honorando, atque ter beatissimo benigno pastorum pastori, patri patrum, vniuersali patriarchæ Sergio, Cyrus humilis vester. Fœcunditatem & iterùm spiritalem fructificationem per Deo acceptabiles orationes beatitudinis Deo amabilis mei domini, quæ cõcurrit doctrinis pijssimorum à Deo conseruandorum & veraciter Christo amabilium dominorum nostrorum, & nunc promereor ter beatissimo meo domino primitias suggerere. Notum enim facio, quòd omnes qui dicuntur dogmatis Theodosianorum circa hanc Alexandrinorum Christo amabilem ciuitatem clerici, vnà cum his qui in dignitatibus & militibus clarent, insupèr & qui ex plebe sunt in millibus constituti, per tertiam Iunij mensis adunati sanctę nostræ catholicæ Dei ecclesiæ, intemerabilia nobiscum Dei mysteria perceperunt, ad hoc adducti præuiante profectò beneplacito omnipotentis Dei consilio, per collatam mihi doctrinam tam à pijssimis ac inuictissimis nostris dominis, quamq; à Deo inspirata domini mei sanctitate, vt per hoc stabilitetur secundùm quod scriptum est, in confrequentationibus dies festus vsq; ad cornu altaris. Psal. 117. Si autẽ oportet veraciùs dicere, nõ in confrequentationibus tantùm, neq; vsq; ad cornu altaris, sed & in omnẽ Alexandrinorum Christo amabilem ciuitatẽ, eiusq; confinia vsq; ad nubes ipsas, & vltra hęc cælestibus officijs in pacem sanctarũ ecclesiarũ, & in his qui ad eadem conuertuntur, lætantibus. Qualiter autem hæc adunatio assecuta est,

Eccl. 3. c

* persuasus.

Leo papa Epistola 10.

est, subtiliter præsumens suggessi pijssimis auribus inuictissimorum ac serenissimorũ nostrorum dominorum, per consamulum meum Ioannem Deo amabilem diaconum, *quia fuit * qui adsuit in omnibus quæ mota sunt: & certus sum quia & in hoc acceptat vltimum suum famulum sanctissim⁹ meus dominus. Quęso nanq; ter beatissimum meum dominum, quatenus cognitionem omnium faciens, si quid mihi vitali motione forsitan desuit, aut per ignorantiam de competentibus frustratus sum, emendare exiguum suũ famulum dignetur. opus enim hoc Deo honorabilium vestrorum est, qui omnibus diuinis scripturis decoramini, & desupèr perficimini. Subscriptio.

for. *Deũ p Cyrus humilis episcopus, orans *pro Deo honorabilis mei domini vita, suggessi.

EXEMPLAR SATISFACTIonis factæ inter Cyrum quondàm papam Alexandriæ, & eos qui erant ex parte Thedosianorum.

Cyri Alexãdrini episcopi fidei satisfactio.

DOmino Christo vero DEO nostro omnibus præfulgenti, omnesq; ad saluberrimam & veram eius fidem dirigenti, & in vnam eandemq; sanctam suam ecclesiã conuocanti, pręsentem satisfactionem facimus pro vnitate sanctarũ Dei ecclesiarum, mensis Maij die quarta, indictione sexta.

Satisfactio facta à Cyro misericordia Dei episcopo per diuiná sanctionem benignissimorum atq; triumphatorum dominorum nostrorum, locum exhibente Apostolicæ sedis huius Alexandrinæ episcopo amabilis ciuitatis.

CAPITVLVM I.

Si quis non confitetur patrem & filium & spiritum sanctum, Trinitatem consubstantialem, vnam Deitatem in tribus subsistentijs, anathema sit.

CAPITVLVM II.

Si quis non confitetur vnum sanctæ Trinitatis Deum verbum, qui ante secula sinè tempore natus est ex patre, & descendisse de cælis, & incarnatum esse ex spiritusancto, & domina nostra sancta gloriosa Dei genitrice, semperq; virgine Maria, & humanatum, passum esse propria carne, & mortuum, & sepultum, & resurrexisse tertia die secũdùm scripturas, anathema sit.

CVPITVLVM III.

Si quis non confitetur, vnius eiusdemq; Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri tam passiones, quamq; miracula, sed alterius & alterius, anathema sit.

CAPITVLVM IIII.

Si quis non confitetur, ex ipsa summa vnitione Deum verbum in vtero sanctæ Dei genitricis semperque virginis Mariæ, constituisse sibi per vnitionem carnem ex ipsa sancta Dei genitrice nobis consubstantialem, animatam anima rationali & intellectuali, vnitione naturali atque secundùm subsistentiam, & sic processisse ex ea, vnum existentem, inconfusum atque indiuisum, anathema sit.

CAPITVLVM V.

Si quis non confitetur, sanctam Dominam nostram, semperq; virginem Mariam, propriè & secundùm veritatem θεοτόκον, id est, Dei genitricem, vtpotè quæ Deum verbum incarnatum concepit & genuit, anathema sit.

CAPITVLVM VI.

Si quis non confitetur, ex duabus naturis, id est, Deitate & humanitate, vnum Christum, vnum filium, vnam Dei verbi naturam incarnatam, secundùm sanctum Cyrillum inconfusè, inconuertibiliter, immutabiliter, siue vnam subsistentiam compositam, quod est ipse Dominus noster Iesus Christus, qui vnus est de sancta consubstantiali Trinitate, talis anathema sit.

CAPITVLVM VII.

Si quis vnum Dominum nostrum Iesum Christum in duabus considerari dicens naturis, non eundem vnum de Trinitate confiteatur, sempiternè quidem ex patre genitum Deum verbum, nouissimis autem seculi temporibus eundem incarnatum, atq; genitum ex sanctissima & intemerata Domina nostra, Dei genitrice, semperque virgine Maria, sed alterum hunc noscit & alterum, & non vnum eundemq; secundùm sapientissimum Cyrillum, in Deitate perfectum, & in humanitate eundem perfectum, ex hocq; solo in duabus contemplandum naturis, eundem passum, & non passum secundùm aliud & aliud, sicut idé sanctus Cyrillus ait: & patientem quidem humanitùs carne, secundùm quod homo est: permanentem verò impassibilé, vt Deum, in passionibus propriæ carnis, eundemque vnum Christum & filium, operantem Deo decibilia & humana vna Deiuirili operatione, secundùm sanctũ Dionysium, sola contemplatione discernés ea, ex quibus vnitio facta est. Hęc intellectu considerans, inconuertibilia & inconfusa post eorum naturalem & secundùm subsistentiam vnitionem manẽtia, in hisq; indiuisè atq; inseparabiliter vnum eundemque Christum & filium recognoscés, iuxta quod duo adinuicèm incõfusè cõuenientia, considerat intellectu causatiuam eorũ contemplationem, & non phantasiam mendacium, atq; inanibus mentis figmentis, nullatenùs verò disiungit, quasi perempta iam illa, quæ in duo est, sectione propter ineffabilem & inconfusam & inexcogitabilem vnitionem, dicens secundùm sanctum Athanasium: Simul enim caro, simul Dei verbi caro: simul caro animata ratiõalis, simul Dei verbi caro animata rationalis: sed ad diuisioné per partes huiusmodi assumit vocé, anathema sit.

CAPITVLVM VIII.

Si quis non anathematizat Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem hæreticos, Nestorium, Eutychen nec nominabilem, & Cyrum, & Ioannem, & Egeotas, & & omnes qui quocunque modo contradixerunt duodecim capitulis sanctissimi Cyrilli, & pœnitentiam non egérunt, sed in hoc errore sunt mortui, & quiqui similia eis sapuerunt, aut sapiunt, anathema sit.

CAPITVLVM IX.

Si quis non anathematizat scripta Theodoriti, quæque sunt contra rectam fidem & sanctum Cyrillum, & epistolam quę dicitur Ibæ, & Theodorum Mopsuestenum, & scripta eius, & si quis non suscipit scripta sancti Cyrilli, & maximè quæ sunt contra Theodorum & Theodoritum, Andreamque & Nestorium, & quiqui similia eis, vniúsve eorum senserunt, aut sentiunt, anathema sit.

Theodorus Pharanitanus episcopus. Item accipiens idem Antiochus religiosus lector & notarius codicem Theodori, qui fuit Episcopus Pharan, relegit librum eius scriptum ad Sergium quondàm episcopum Arsinoitam Aegyptiacæ diœceseos, in quo continebatur ità:

Omne quicquid describitur seu locutus, siue operatus Dominus, per mentem & sensum atque sapientiam, quæ organa dicuntur διαθητήρια, & dixit, & operatus est, & sic eius tanquàm totius & vnici, vna operatio verbi, mentis, sensibilis & organici corporis cuncta * dicantur.

EIVSDEM ex eodem sermone:

Quoniamquidem primordialiter propter quandam diuinam & sapientissimam dispensationem, somnum & fastidium, esuriem & sitim admisit, quandò voluit, maximè verò etiàm in his motum horum & quietem, ad illam omnipotentissimam ac sapientissimam verbi operationem applicamus, & ex hoc vnà vnius eiusdemq; Christi operationem appellamus.

EIVSDEM ex eodem sermone:

Affatìm, vt opinor, nobis sermo discutiendo monstrauit, quia omnia quæcunque scripta sunt de Domino Christo, siue Dei, seu animæ, siue corporis, seu vtriusque, animæ (inquam) atque corporis, singulariter simul & inseparabiliter agebātur, incipientia quidem &(vt est dicere) affluentia ex verbis, sapièntia & benignitate atque virtute, mediante intellectuali anima & corpore procedentia. Et ideò vna est operatio totíus, vtpotè vnius eiusdemq; Saluatoris nostri. Hæc omnia & sunt, & dicta sunt.

EIVSDEM ex eodem sermone:

Habemus vtiquè ex his manifestum, quę Dei sunt omnia, quæ de Christo audiuimus & credimus, siue diuinæ naturæ congruentia, siue humanæ: & ideò vna operatio ista, tam Deitatis eius, quamq; humanitatis, piè nominata sunt.

EIVSDEM ex eodem sermone:

Vt sit omnis humanatio à principio vsq; ad finem, & quæque eius sunt parua & magna, vna veraciter sublimissima & diuina operatio.

Pyrrhus Constantinopol. EIVSDEM ex sermone, quem fecit in interpretatione paternorum testimoniorū:

Diuina verò voluntas, quæ est ipsius Christi, ipsius enim voluntas vna est, & hæc *humana. *diuina.

EIVSDEM ex eodem sermone:

Per hæc igitur absque vlla ambiguitate instruimur, quòd omnia salutaris dispensationis, seu diuina, siue humana, de Saluatore nostro Iesu Christo descripta sunt, principaliter quidem (vt est dicere) ex diuinitate facultatem originemque accipiebāt, mediante tamen intellectuali atq; rationali anima per corpus gerebantur, siue mirificam quandam virtutem dixeris, siue etiàm naturalem alteram hominis motionem, vt est cibi appetitus, somnus, fastidium, & dolorum susceptio, tristitia, anxietas, quæ etiàm per inusitationem nominum ex consuetudine passiones appellantur, propriè verò naturales sunt motiones per animatum ac sensuale animal: & ipsa verò quæ reuerà sunt & dicuntur passiones, crux, mortificatio, plagæ, cicatrix, acclauationes, consputiones, alapę, omnia hæc rectè vtiquè & iustè vocanda sunt, vna eiusdemq; Christi operatio.

EIVSDEM ex eodem sermone:

Intelligenda ergò sunt nobis omninò, quæque sunt circa Saluatoris Christi humanationem, diuina & profectò salutaris operatio.

EIVSDEM ex eodem sermone:

Ex his igitur omnibus & his similibus, apertè & satis iustè vna Dei operatio, cuncta quæque sunt * propriè humanationis, propria credenda atque dicenda sunt.

EIVSDEM ex eodem sermone:

Nostra quidem anima nō habet insitum talis esse virtutis, vt & naturales corporis proprietates ab ea & à semet expellat: sed neque dominari intantùm apparuit rationalis anima ipsius proprij corporis, vt * etiàm quæ circa hoc sunt, huicque sunt insita, id est, molem, fluxumque & colorem contineat, atque circa hoc vnquàm constituat. Quæ omnia in dispensatione Christi Saluatoris nostri, & conscripta, & facta sunt in illo diuino & viuifico corpore. Etenim absq; mole, & (vt ità dicatur) incorporabiliter absque * direptione de vulua processit, & sepulcro etiàm, vt &, tanquàm super pauimentum, supra mare ambularet. *etsi *διασπασμοῦ

EIVSDEM ex eodem sermone:

Opportunum quidem est, nos ità sentire & dicere, omnia quæque in humanatione de Saluatore Christo esse scribuntur, vnam cognoscere operationem: huius autem opificem & creatorem, ipsum Deum verbum: instru-

instrumentum verò, humanitatem. Quæq; igitur tanquàm Deo, & quæque humanitati congruentia de eo dicta sunt, omnia ipsius Deitatis verbi est operatio.

Pyrrhus Constantinopol. Item accipiens idem religiosus Antiochus librum, in superscriptione continentem, Pyrrhi humilis episcopi de voluntate & operatione, relegit tomum dogmaticum eiusdem Pyrrhi, in quo continebatur: Vnum autem (vt dictum est) tantùm reprehendit capitulum Sophronius Deo amabilis, tanquàm qui testimoniū Dionysij Deiloqui doctoris dissimulâsset per immutationē vnius vocis. Congrua quippe in hoc maximè dicens idem vir, & cautelam habentia, in quibus ait ille, Sed virificati Dei nouam quandam deiuirilem operationem nobis morigerans: (vnam enim in veritate noua continebat eadem charta) non maliti osè (quòd absit) secundùm meum sermonem, sed vtpotè quæ non æqualiter noua intelligi valuisset, à Cyro sanctissimo huiusmodi vox est apposita, & per extremitatum quippe negationem, vnam diuinus doctor asserit, affirmatiuā faciens, & hanc singulariter exprimens, quid aliud quàm vnā confiteri operationē tanquàm vnius Christi, secundùm sermonē apertè & planè contradidit? Item relectum est ex regesto diuersarum epistolarum, Exemplar epistolæ Pauli quondā præsulis huius à Deo cōseruandæ regiæ vrbis, scriptæ ad Theodorum quondàm papam Romanū, cuius initium: Eccè quàm bonum & quàm iocundum, habitare fratres in vnum. Habet autem post aliqua eadem epistola ità: Vnius autē eiusdemque Dei verbi incarnati tam miracula prædicamus, quàm passiones agnoscimus, quas carne pro nobis sustinuit. Vndè & Deus dicitur passus, & filius hominis de cęlo descendisse, propter illam quæ suprà recensita est, inseparabilem & secūdùm subsistentiam duarum naturarum vnitionem. Propterea & vnam voluntatē Domini nostri Iesu Christi intelligimus, nè aduersitatem vel differentiam voluntatum in vna eademq; persona Domini nostri Iesu Christi adnectamus, aut eum sibi reluctantē doceamus, aut duos volentes introducamus: nō pro cōmixtione prorsùs vel confusione duarū naturarum, quæ in eo cōsiderantur, huiusmodi vnius voluntatis vocē proferentes, & ob peremptionem alterius solā alterā esse pronunciantes, sed per huiusmodi vocem insinuantes, quod eius rationaliter ac intellectualiter animata caro ex ipsa principali vnitione ineffabiliter quæq; diuina sunt locupletata, eam sibi vniente secundùm subsistentiam verbi, ipsam diuinā possidebat & non differentem voluntatē.

Paul Cōstantinop. Psal. 132.

Petrus Cōstantinop. Item relecta est ex altero regesto epistola Petri, & ipsius quondàm præsulis regiæ ciuitatis, ad Vitalianū sanctæ memorię, qui fuit papa Romanus, cuius est initium: Spiritalem nobis lætitiam peperit litera vestræ vnanimis & sanctæ fraternitatis. Dumque relegeretur eadem epistola, habens diuersa patrum testimonia, hi qui locum gerebant Agathonis sanctissimi papæ Romani, dixerūt: Innotescimus vestræ gloriæ, quòd paterna testimonia quæ cōtinentur in præsenti, quæ nunc relegitur Petri epistola, circuncisa destorata sunt ab eodem Petro ex hoc, quòd ostendere voluisset suam, super vnam voluntatem & vnam operationē, intentionem. Gloriosissimi iudices dixerūt: Comperimus diligenter, iuxta quę à vestra reuerētia dicta sunt, quòd talia testimonia quæ continentur in præsenti epistola, detruncatè posita sunt. Et si placet vestro sancto ac vniuersali cōcilio, in ampliùs huiusmodi epistolę lectio non procedat. Sanctū concilium dixit: Ad hæc quæ gloria vestra nupèr locuta est, satis est præsentis epistolæ lectio. Eccè aūt secundùm quæ iam vestra interlocuta est gloria, siue inquiunt, in medium venientib⁹ tam dogmaticis epistolis quàm scriptis, quæ fecerūt Pyrrhus, Paulus & Petrus, quondàm patriarchę huius regiæ vrbis, necnon quæ à Theodoro, qui fuit Pharan episcopus, & Cyro, qui fuit papa Alexandriæ, & ante nos vestramq; gloriam relectis, auditur apertè, vnam operationem & vnā voluntatē in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri, eos impiè prędicâsse. Declarantibus igitur nobis, omnem satisfactionem vestra gloria debet percipere, quòd benè atq; iustè eos iam abijcit Agathon sanctissimus papa antiquę Romę, per suggestionem quā fecit ad pijssimum ac triumphatorem magnum nostrū Imperatorem, & nos quoquè consonanter cum eo, hos, vtpotè aduersa rectæ fidei sentientes, expelli de sacris diptychis, & anathemate percelli censuimus, eorumq; scripta, vt impietate repleta, abominamur, & vt exterminio debeat submitti, decernimus. Gloriosissimi iudices dixerunt: Si hi qui post Petrum episcopum fuerunt, huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, id est, Thomas, Ioannes, & Constantinus, videntur seu epistolas, siue sermones cōposuisse de nouitate vocum, quæ nupèr impiè in Catholicam Ecclesiam intromissa est, eorū exēplaria siue regesta, vel authentica in medium ꝓferat Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, quatenùs & eorū cognitionē præcipiens sanctū vestrum cōcilium, quæ æquitati conueniunt, decernat. Similiter & si videntur seu episcopi, siue clerici vel monachi, cæterive quidam libellos exegisse ab his, qui episcopatū gesserunt huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, de vna operatione & vna voluntate, etiàm hæc pręuidimus, vt prędictus Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax

Nota fraudem hereticis vsitatam.

lax ad medium indiminutè deducat, vt & ipsa secundùm iudicium sancti vestri concilij, exterminio contradantur. Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Polyptychũ, domine, siue regestum, in quo continentur exemplaria synodicorum, quæ facta sunt tam à Thoma, Ioanne & Constantino sanctæ memoriæ quòdàm patriarchis huius regiæ vrbis, hîc mihi præstò est, cum his & authentica synodica bullata, quæ facta sunt à Thoma sanctæ memoriæ quòdàm patriarcha ad Vitalianum sanctæ memoriæ quondàm papá ROMANŨ, quæ etiàm volens ad eum dirigere, propter impiorum Saracenorum incursum assiduè imminentem, vt nòstis, & obsessionẽ, quæ facta est per biennium, quo gessit episcopatum, non valuit dirigere, & hæc ergò statim vobis iubentibus profero. Perscrutatus sum verò libellos, qui facti sunt à diuersis episcopis, seu monachis, siue clericis ac laicis de voluntate & operatione, diligẽter, & hos protuli, & sunt in chartophylacio, ad id quod vobis placuerit. Gloriosissimi iudices & sanctum Concilium dixerunt: Regesta synodicorum, quæ asserit Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax præ manibus habere, scriptorum à Thoma, Ioanne, & Constantino, qui episcopatũ gesserunt huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, necnon & authentica synodica, quæ dixit scripsisse Thomam ad Vitalianum sanctæ memoriæ quondàm papam antiquę Romę, ad medium proferat: & hęc suscipientes qui à nobis excipiunt, ob auditum nostrum omnium relegant. Et accipiens Agatho religiosus lector, & notarius sanctissimi patriarchæ Cõstantinopoleos, synodicum authenticum sanctæ memoriæ Thomæ bullatum, & coram omnibus bullam quæ in eo pressa fuerat, auferens, relegit, habens in superscriptione ità: Per oĩa sanctissimo ac beatissimo fratri & cõsacerdoti domino Vitaliano, Thomas indignus episcopus in Dño salutem. Cuius initium est, Qui cuncta ex nihilo quidem, vt existerent, protulit. Quod synodicum collatum est cum regesto, quod protulit Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax. Et constitit ab initio vsq; ad finẽ indiminutè.

Similiter relectum est ex eodem regesto exemplar synodicorum Ioãnis sanctæ memoriæ, qui fuit similiter patriarcha huius regię vrbis, cõtinens in superscriptione ità: Per omnia sanctissimo & consacerdoti MAcario, Ioãnes indignus episcopus, quorum initium est, Quis loquetur potentias Dñi? (Psal. 105. a)

Item relecta sunt ex eodem polyptycho atq; regestõ exemplaria synodicorũ Constantini venerabilis quondàm patriarchæ huius regiæ vrbis, continentia in superscriptione ità: Per omnia venerabili atq; sanctissimo cõsacerdoti MAcario, Cõstantinus indignus episcopus. Quorum initium est, Alij quidẽ fortassè maiore modestia ex cõpræhensione multorũ. His ergò ab initio vsq; ad finem indiminutè relectis, sanctum cõcilium dixit: Auditum accipientes synodicarũ epistolarũ quę scriptę sunt à Thoma, Ioãne, & Cõstantino, quõdàm patriarchis huius regiæ vrbis, & nihil inuenientes cõtrarium de orthodoxa fide eos sensisse siue scripsisse, pręuidimus, vt Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax huius sanctæ magnæ Dei Ecclesiæ, in conspectu nostro coram positis sacrosanctis Christi eloquijs, satisfaciat nobis, quòd omnibus modis perscrutatus, nequaq̃ reperit libellos scriptos fuisse à quibusdam, atque oblatos prædictis tribus patriarchis, Thomæ, Ioanni, & Cõstantino, vnam voluntatẽ & vnam operationem adstruentes in incarnationis dispensatione vnius de S. Trinitate Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri. Et tactis propositis sacrosanctis Dei Euangelijs, Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax iurauit hoc modo: Per has sanctas scripturas, & Deum qui per eas locutus est, omnia perscrutatus, non inuẽni libellos fuisse factos à quibusdam, & oblatos prędictis tribus sanctissimis patriarchis Thomæ, Ioanni & Cõstantino, de vna voluntate & vna operatione. (Publicè ad iudiciali- ter iurãdi modus.) Sanctum concilium dixit: Corporali sacramento in nostra audientia & gloriosissimorum iudicũ, qui nobiscum sunt, persoluto à Georgio DEO amabili diacono & chartophylace sanctæ huius magnæ Dei ecclesię, perfectamq́; nobis satisfactionem huiusmodi corporali verbo perhibente, quòd nullatenùs sanctę memoriæ Thomas, Ioannes, atq; Constantinus, à quibusdã libellos extorserunt * de operatione & voluntate: hos sanctę memoriæ tres viros, id est, Thomam, Ioannem & Constantinum, præuidimus in identitate manere, atq; in sacris diptychis sanctarum Ecclesiarũ recitari, vtpotè qui in omnibus immaculati & irreprehẽsibiles inuenti sunt circa rectam nostram Christianorum fidẽ. (for. * de vna) Libellos verò, quos asseruit Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax se habere, factos à diuersis personis sub Sergio, Pyrrho, Paulo & Petro, statim ad nos perducat, quatenùs horum competenter fiat examinatio. Et paululùm egressus Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, & post modicum regrediens, chartasq́; diuersas differens, dixit: Secundùm quod placuit vestro sancto cõcilio, omnes libellos, professoresq́; & cęteras chartas, quę factæ sunt, ad pręsentem dogmaticam notionem pertinentes, quæque inuentæ sunt in chartophylacio venerabilis patriarchij, ptuli, in quibus & alteram Latinam epistolam Honorij, qui fuit papa Romanus, præter illam epistolam eius, quæ iam prolata

 est,

est, cum eius interpretatione. Item defero & librum membranaceum, habentem exemplaria diuersarum dogmaticarũ epistolarum, in quo iacet epistola dogmatica Pyrrhi, quõdàm archiepiscopi huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, quam scripsit ad Ioannem sanctæ memoriæ quondàm papam Romanum: & omnia defero, ad quod vobis placuerit. Sanctum concilium dixit: Libellos & cæteras chartas, quas adseruit Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax sanctæ huius magnæ Ecclesiæ, ad præsentem dogmaticam notionem deducens, in medium proferat, quatenùs hæc pertractantes, si contraria rectæ fidei inuenerimus, congruenti exterminio submitti præcipiamus. Epistolam verò Latinam, quam in præsenti dixit inuenisse, ac præ manibus habere idem Deo amabilis diaconus & chartophylax Georgius, Honorij quondàm papæ Romani cum interpretatione sua, pariterq; & librum, in quo continetur epistola Pyrrhi ad Ioannem quondàm papam Romanum, contradat ad legendum, vt horũm scientiam accipiamus. Et prolata est huiusmodi Honorij Latina epistola cum interpretatione sua, habens in superscriptione ità: Dilectissimo fratri Sergio Honorius, cuius initium fuit, Scripta dilectissimi filij nostri * Syrici diaconi. Habet autem eadem epistola post pauca hæc: Necnon & Cyro fratri nostro Alexandrinæ ciuitatis præsuli, quatenùs nouæ adinuẽtionis vnius vel duarum operationum vocabulo refutato, claro DEI Ecclesiarum præconio nebulosarum concertationũ caligines effundi non debeant vel adspergi, vt profectò vnius vel geminæ operationis vocabulum nouiter introductum, à prædicatione fidei eximatur. Nam qui hæc dicunt, quid aliud nisi iuxta vnius vel geminæ naturę CHRISTI Dei vocabulum, ità & operationem vnam vel geminam suspicantur? Super quod clara sunt diuina testimonia. Vnius autem operationis vel duarum esse vel fuisse mediatorem Dei & hominum Dominum Iesum Christum, sentire & promere, satis ineptum est.

Honorij papæ epistola.

Habet aũt & circa finem eadem epistola sic: Et hæc quidem, quãtùm ad instruendam notitiã ambigentium, sanctissimæ fraternitati vestræ per eam insinuandum præuidimus. Cæterùm quantùm ad dogma Ecclesiasticum pertinet, quæ tenere vel prædicare debemus propter simplicitatem hominum, & amputandãs inextricabiles quæstionum ambages, sicut superiùs diximus, nõ vnam vel duas operationes in mediatore DEI & hominum definire, sed vtrasque naturas in vno Christo vnitate naturali copulatas, cum alterius communione operantes atque operatrices confiteri debemus: & Diuinam quidem, quæ DEI sunt operantem: & humanam, quæ carnis sunt exequentem, non diuisè neque confusè aut conuertibiliter DEI naturam in hominem, nec humanam in DEVM conuersam edocentes, sed naturarum differentias integras consitentes: vnus atque idem, humilis & sublimis, æqualis patri, & minor patre, ipse ante tempora, natus in tempore est: per quem facta sunt secula, factus in seculo est: & qui legem dedit, factus sub lege est, vt eos qui sub lege erant, redimeret: ipse crucifixus, ipse chirographũm, quod erat contra nos, euacuans in cruce, de potestatibus & principatibus triumphauit. Auferentes ergò (sicut diximus) scandalum nouellæ adinuentionis, non nos oportet vnam vel duas operationes definientes prædicare, sed pro vna (quam quidam dicunt) operatione, oportet nos vnum operatorem CHRISTVM Dominum in vtrisque naturis veridicè cõfiteri: & pro duabus operationibus, ablato geminæ operationis vocabulo, ipsas potiùs duas naturas, id est, diuinitatis & carnis assumptæ, in vna persona vnigeniti DEI patris, inconfusè, indiuisè, atque inconuertibiliter nobiscum prædicare propria operantes. Et hoc quidem beatissimæ fraternitati vestræ insinuandum præuidimus, quatenùs vnius confessionis propositum, vnanimitati vestræ sanctitatis monstraremus, vt profectò in vno spiritu anhelantes, pari fidei documento inspiremus. Scribentes etiàm communibus fratribus Cyro & Sophronio antistitibus, nẽ nouæ vocis, id est, vnius vel geminæ operationis vocabulo insistere vel immorari videantur: sed abrasa huiusmodi nouæ vocis appellatione, vnum Christum Dominum nobiscum in vtrisque naturis diuina vel humana prædicent operantem: quanquàm hos, quos ad nos prædictus frater & coepiscopus noster Sophronius misit, instruximus, nè duarum operationum vocabulum deincèps prædicare innitantur, quod instantissimè promiserunt prædictum virum esse facturum, si etiàm Cyrus frater & coepiscopus noster ab vnius operationis vocabulo discesserit. Similiter datus est etiàm liber, in quo continebatur epistola Pyrrhi quondàm præsulis huius regiæ vrbis, ad Ioannem sanctæ memoriæ, qui fuit papa Romanus, cuius initium est, Dominus & DEVS noster Christus futurus in cælo ascendere. Habet autem eadem epistola post aliqua, hæc: Nam quis illorum videns sic nos ex aduerso positos, qui sacerdotio fungimur, exprobrationibus submitti ab eis, qui constituti sunt à rege, non derideat ac despiciat nostrum conciliume & opportunitatem nactus, impietatis propriæ instabilitatem nostrã faciat, eò quòd nondùm de duabus naturis destructum sit

Gal.4.a

Col.2.c

Pyrrhus.

bellum, & alteram nobis ipsis turbulentiam introducimus? Similiter prolati & lecti sunt libelli, qui superiùs memorantur, & cæteræ chartæ. Sanctum concilium dixit: Cognitionem accipiens prolatorum nobis à Georgio DEO amabili diacono & chartophylace huius sanctæ magnæ Dei Ecclesiæ, libellorum atque chartarum siue aliorum opusculorum, cóperimus in vnam eandemque impietatem concurrere. Et preuidimus, hęc tanquàm prophana & animæ perniciosa, continuò ob perfectum exterminium igne concremari. Et combusta sunt. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Satis habet & quæ hodierna die peracta sunt.

ACTIO DECIMAQVARTA.

IN nomine Domini & dominatoris nostri Iesu Christi, Dei & Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis ac serenissimis nostris dominis Flauijs, Cóstantino quidem pijssimo & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post consulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à DEO conseruandis eius fratribus anno vigesimosecundo, die secunda mensis Aprilis, indictione nona: præposito venerando sessu pijssimi & CHRISTO amabilis magni Imperatoris Constantini, in secretario sacri palatij quod cognominatur Trullus. Et per iussionem eius à DEO instructæ serenitatis eius, præsentibus & audientibus Constantino gloriosissimo excósule patricio, & curatore imperialis domûs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioso exconsule, Petro glorioso exconsule.

Conueniente quoquè & sancto ac vniuersali concilio, quod per imperialem sanctionem congregatum est in hac à DEO conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne DEO amabili diacono, locum repræsentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquæ Romæ, & Georgio venerabili atque sanctissimo Archiepiscopi huius magnisonæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandrinæ magnæ ciuitatis, & * Theodoro venerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisiario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum repræsentantibus sancti concilij antiquæ Romæ centum vigintiquinque Deo amabilium episcoporum, qui etiàm per subscriptiones suas declarantur in suggestióe, ab eis facta ad Cóstantinum pijssimum principem, & Theodoro religioso presbytero, & locum agéte Theodori venerabilis archiepiscopi Rauénnæ, Ioanne episcopo Thessalonicensi, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulę Cretæ, Philalithe episc. Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episcopo Ephesi, Theodoro episcopo ciuitatis Thremethuntorum, locum repræsentante Epiphanij DEO amabilis archiepiscopi Cypri, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Platone episcopo Ancyræ Galatię, Georgio episcopo Cyziceno, Marino episcopo Sardeorum, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Nicææ, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Ioáne episcopo Sidensi, Theodoro episcopo Meletinénsi, Iustino episcopo Tyanorum, Alypio episcopo Sangrorú, Cypriano episcopo Claudiupolis, Polyeucto episcopo Myrorú Lyciæ, Theodoro episcopo Staureopoleos Cariæ, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cosma episcopo Synnadorú, Stephano episcopo Antiochię Pisidię, Ioanne episcopo Pergensi, Theopempto episcopo Iustinianopoleos siue Mostenæ, Isidoro episcopo Rhodi, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygię, Theodoro episcopo Tarsensi, Macrobio episcopo Seleucię Isaurię, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Zacharia episcopo Leontopoleos Isauriæ, Georgio episcopo Mileti, Georgio episcopo Mitylenæ, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chij, Epiphanio episcopo Euchaitorum, Petro episcopo Mesembriæ, Petro episcopo * Sozopoleos Thraciæ, Ioanne episcopo Nysseno, Theodoro episcopo imperialium Thermarum, Georgio episcopo * Camulianorum, Zoito episcopo Chrysopoleos Asiæ, Patricio episcopo Magnesiæ, Antonio episcopo Hypeporum, Theodoro episcopo Pergamensi, Stratonico episcopo Solorum, & Tychone episcopo Citij, vtrisque in * sinu existentibus Christo amabilis Cypriorum insulę, Genesio episcopo Anastasiupoleos, Platone episcopo Cinnæ, Stephano episcopo Vranopolis, Andrea episcopo Miniceæ, Ioanne episcopo Melitopoleos, Theodoro episcopo Prienetino, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo * Iustinianopoleos Gordi, Menna episcopo Carbalię Pamphylię, Callinico episcopo Colonæ Armeniæ, Theodoro episcopo Verisæ, Tiberio episcopo * Amyssi, Sergio episcopo Sinopino, Georgio episcopo * Iunopolis, Stephano episcopo Heracleę Ponti, Longino episcopo Tiensi, Dometio episcopo Prusiados, Geor-

* Theophane

* Cleonę
* Erezorú
* Tinni
* Candani
* Camelenorum,
* synodo
* Iustinopolis Gordiu come
* Amyzon

Georgio episcopo Cratiæ, Platone episc. Adrianupoleos, Salomone epo * Clanei, Georgio episc. Coensi, Ioanne epo * Eresforũ, Ioãne epo Myndi, Patricio epo Eleusorum, Petro episcopo Apyræ, Alexandro episcopo Nacoliç, Ioãne episcopo Prymnesiæ, Cõstantino episcopo Baratthis, Theodosio episcopo Sibliorum, Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiæ, Plusiano episcopo Syl ueno, Theodoro episcopo Nazianzeno, Demetrio episcopo * Thyniæ, Stephano episcopo Paros, Georgio episcopo Theræ, Georgio episcopo * Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopolis, Constantino epo Dalisandeno, Theodoro episcopo Olbis, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, quod sitũ est apud antiquam Romam. Residentibusq; gloriosissimis patricijs & cõsulibus, & omnib9 venerabilibus & Deo amabilib9 episcopis per ordinem in eodem secretario Trulli, propositis in medio sacrosanctis & immaculatis Christi Dei nostri Euangelijs, Constantinus Deo amabilis diaconus huius sanctę magnę Dei Ecclesiæ, & primicerius Deum colentium notariorũ Georgij sanctissimi patriarchæ huius à Deo cõseruandæ regiæ vrbis, dixit: Notionem habet tam vestra gloria, quamq; sanctum & vniuersale vestrum cõcilium, quòd per vigesimamoctauã diem trãsacti Martij mensis, prolati sunt à Georgio DEO amabili diacono & chartophylace huius sanctæ magnæ Dei ecclesiæ diuersi libelli, aliaq; opuscula dogmatica chartacea, & libri diuersi, quæ & sunt per interlocutionem vestri sancti & vniuersalis concilij in perditum tradita: memor quoque est per omnia tam vestra gloria, quamq; sanctum & vniuersale vestrum concilium, quòd in antelatis prolati sunt ex venerabili patriarchio huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis duo libri in membranis, sancti quondàm Cyrilli episcopi, quibus facta est interlocutio cęterorum conciliorum. Et quia in primordijs primi libri tres quaterniones inuenti sunt positi in superscriptione, adstruentes libellum, qui dicitur Mennæ ad Vigilium tunc temporis papam antiquæ Romæ, quem & accusauerunt, qui à parte sunt Agathonis sanctissimi papæ, & Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, dicentes falsum eum esse, & qa post lectionem huiusmodi libri, dum legeretur etiàm secundus liber eiusdem sancti quinti concilij, inuenti sunt duo libelli, qui dicebantur Vigilij ad Iustinianum, quondàm diuinæ memoriæ Imperatorẽ, & Theodoram quæ fuit Augusta. In quibus libellis, qui Apostolicæ sedis sunt, opposuerũt, dicentes quòd hi libelli falsi existunt, & quòd poposcerant eosdem libros opportunè retractari. Vndè suggerimus ad quod placuerit. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Interim opportunè fiat de antelatis lectio. Et relecta sunt. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Oportet duos membranaceos libros sancti quinti concilij, qui iam à Georgio DEO amabili diacono & chartophylace porrecti sunt, vt iterùm ab eo ad medium deducantur, vt inscrupulosiùs cognoscamus, si iuxta quę memorauerunt locum repræsentantes Agathonis sanctissimi papæ antiquæ Romæ, hæc infalsata sunt: similiter autem proferri volumen chartaceum authenticum septimæ actionis præfati sancti quinti concilij, quatenus etiàm consideremus, & competenter retractemus, si immutilatum permansit. Et prolati sunt ijdem duo membranacei libri, & volumen chartaceum ab eodẽ Georgio DEO amabili chartophylace.

Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Edicat Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax sanctæ huius magnæ DEI Ecclesiæ, si libri duo, qui prolati sunt, & chartaceum volumen, ipsa sunt quæ dudùm protulerat. Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Pro certo, domini, hi sunt duo codices, qui continent acta sancti quinti vniuersalis concilij, & tomum authenticæ septimæ actionis eiusdem sancti quinti cõcilij, quemadmodùm & iamdudùm protulerunt. Subtiliùs autem in bibliotheca venerabilis patriarchij scrutatus, inuéni & alium chartaceum librum eiusdem sancti quinti concilij, quem & defero, & si videtur sancto vestro concilio, iubeat hunc me proferre. Sanctum concilium dixit: Librum chartaceum, quem Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax huius venerabilis patriarchij præ manibus gerere prosecutus est sancti quinti concilij, proferat ad conferendum cum duobus membranaceis libris, iam ab eo prolatis. Et prolati sunt. Sanctũ concilium dixit: Trãseat in medium Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, tactisq; præpositis sacrosanctis Christi Dei nostri Euãgelijs, satisfaciat nobis, si præsignati hi duo libri, & volumẽ, quomodò ea inuénit, & in bibliotheca venerabilis patriarchij percepit, ità etiàm nunc sunt. Tangens igitur præposita sacrosancta DEI eloquia idem DEO amabilis diaconus & chartophylax Georgius, dixit: Per istas sanctas virtutes, & Deũ qui locutus est per eas, cum veritate hi duo libri membranacei, libri sancti quinti concilij, & volumen septimæ actionis eiusdem sancti quinti cõcilij, iuxta quod iam & excussi sunt, & prolati, ità etiàm nunc manifestati sunt, sicut & pridèm eos in bibliotheca venerabilis patriarchij inuéni atque suscepi: & neque additum est quicquam à me, neque subtractum per me, neque cum con-

Margin notes: * Cleonę; * Erezorũ; * Tinni; * Candani; Iuramenti solenniter faciendi modus.

conſcientia mea à quoquam omnium. ſed & liber chartaceus eiuſdem ſancti quinti concilij, qui in pręſentia mea inuentus eſt in eadem bibliotheca venerabilis patriarchij, ità eſt, ſicut ibidèm inuentus eſt, depoſitus. Et ſurgentes reuerendiſſimi epiſcopi eiuſdem ſancti concilij, aſſumentesq; in manibus tam prędictos duos libros mébranaceos, & volumen chartaceum, accurateque eadem loca inſpicientes quę accuſata ſunt, eaque conferentes cum chartaceo libro quem in recenti protulerat Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, necnon & cum alijs antiquis chartaceis libris eiuſdem ſancti quinti concilij, dixerunt: Hos duos libros in membranis, qui prolati ſunt à Georgio DEO amabili diacono & chartophylace huius ſanctę magnæ regiæ vrbis Eccleſiæ, & volumen chartaceum ſeptimæ actionis ſancti quinti concilij cóſiderantes, ſecundùm quod popoſcerunt locum repræſentantes Agathonis ſanctiſſimi papæ Apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & hæc conferentes tam cum nunc ꝓlato modico chartaceo libro, quàq; cú alijs libris antiquis chartaceis eiuſdem ſancti quinti concilij, & inuenientes eoſdem duos membranaceos libros, & volumen chartaceum ſeptimæ actionis ſibimet quidem conſonantes, adiectiones verò habentes tam librum, qui dicitur Mennæ ad Vigilium, & à Vigilio quaſi duos libellos ad Iuſtinianum diuæ memoriæ quondàm Imperatorem, & Theodoram eius coniugem, in quibus libellis ei placuit, vt anathematizaret Theodorum Mopſueſtenú epiſcopum, & epiſtolam quæ dicitur Ibæ, & ſcripta Theodoriti dogmatica contra duodecim capitula ſanctæ memoriæ Cyrilli Alexandriæ quondàm epiſcopi, quæ putauit his ſermonibus definire: Anathematizamus autem & Theodorum quondàm epiſcopum Mopſueſtenum, vtpotè qui alienus ſemper ab Eccleſijs extitit, & ſanctiſſimis patribus aduerſarius, qui non confitetur incarnatum eſſe DEI verbum, id eſt, CHRISTVM eſſe vnam ſubſiſtentiam, & vnam perſonam, & vnam operationem. Hæc cognouimus, quemadmodùm & affirmant, qui ab Apoſtolica ſede antiquæ Romæ ſunt, neque facta, neque ſcripta fuiſſe in tépore memorati ſancti quinti concilij, ſed adiectos quidem eſſe tres quaterniones in primo libro ſancti quinti cócilij, in quibus videtur libellus, qui dicitur Mennæ. Poſt hæc & in ſecundo libro circa ſeptimam actionem mutatum quidem fuiſſe quintumdecimum quaternionem, adiectumque eſſe quadrifolium non ſuperſcriptum ante decimumſextum quaternionem, in quo feruntur duo libri Vigilij, qui dicuntur facti fuiſſe ad Iuſtinianum & Theodoram diuæ memoriæ, vtriſque alteram literam habentibus. Hos verò, qui falſauerunt præfatos duos libros & chartaceum volumen, ex illorum vocabulis malitioſè aduersùs recta dogmatica hæc interieciſſe, eò quòd neque in nunc prolatis antiquis & immutilatis libris, eiuſdem ſancti quinti concilij, neque in chartaceo libro, qui in recenti inuentus eſt apud bibliothecam venerabilis patriarchij, reiacent ijdem ipſi libelli, ſeu Mennæ ad Vigilium, ſiue à Vigilio ad Iuſtinianum & Theodoram diuæ memoriæ: ſed hos fallaciter inuenientes inſertos, vtpotè qui diabolica operatione per eos, qui hæc falſauerunt, ſint complices, chartaceum quidem volumen, quod falſatum eſt, decernimus caſſari in locis, in quibus adiectiones ſunt factæ. Verùm libros etiàm eos obelis obduci in locis, in quibus deprauati ſunt, & caſſari eos. Eos autem qui falſauerunt, anathemati ſubmitti. Et nominatìm cum eis anathematizare libellum, qui dicitur Mennæ ad Vigilium, & duos libellos quaſi à Vigilio ad Iuſtinianum & Theodoram diuæ memoriæ. Macrobius reuerendiſſimus epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, dixit: Suggero veſtræ gloriæ & huic ſancto atque vniuerſali concilio, quòd peruenit ad me liber ſancti quinti Concilij, datus mihi à quodam Philippo magiſtro militum imperialis obſequij. Quem relegens, inuéni eum falſatum eſſe in ſeptima adiectione. Et interrogans eundem Philippum, quia alicubì dediſti hunc librum, dixit mihi, quia Stephano diſcipulo Macarij eum dedi. Literæ verò, in quibus falſitas libri facta eſt, propriæ manûs Georgij monachi * cata Macarium certæ ſunt. Quia cùm eſſet patriarcha meus ipſe Macarius, ingrediebar in domum eius, & adſpiciebam eundem Georgium monachum ſæpiùs ſcribentem, & ſcio accuratè, quia propriæ eius manus ſunt. Peto itaque tam veſtram gloriam, quamque ſanctum Concilium, vt ad medium veniat ſupraſcriptus Georgius monachus, & de hoc interrogetur. Glorioſiſſimi iudices & ſanctum concilium dixerunt: Georgius religioſus monachus, cuius mentio facta eſt, in medium veniat. Et ingreſſus eſt.

Nota fraudem hęreticam.

Glorioſiſſimi iudices & ſanctú cócilium dixerunt: In medio aſſiſtenti Georgio religioſo monacho preſens liber oſtédatur, vt cognoſcat, ſi literæ ꝓpriæ eius manûs ſunt, quæ poſt additamentú in ſexto folio ſcriptæ ſunt. Georgius religioſus monachus intuens in eundem librum, dixit: Hic liber, qui nunc prolatus eſt à Macrobio ſanctiſſimo metropolitano Seleuciæ, mihiq; oſtenſus eſt, Philippi magiſtri militum imperialis obſequij erat. Ipſe autem Philippus vicinus erat de parte Stephani, qui cecidit * cata Macarium hæreticum. Quandò

* ſecúdùm

ergò facta est quæstio inter Theodorũ, qui fuerat patriarcha à Deo conseruãdæ huius regiæ vrbis, & præfatum Macarium de fide, tulerunt à * paribus libellorum, qui dicũtur Vigilij, de patriarchio, sicut dixerunt Macarius & Stephanus, & scripsimus in quaterniones, & oblati sunt ab eis pijssimo nostro principi. Præsumptione autẽ accepta, qui erant circa Stephanum & Macarium, vtpotè qui obtulerant principi eosdẽ quaterniones, vnicuique ad eos venienti monstrabant. Idem verò Philippus habuit hunc librum, & adduxit eum ad Stephanum hæreticum, vt eum consideraret, dicens quia veniens de Occidente, adduxi librũ quinti concilij, & vide si benè habet. Nam hic codex non habuit libellos, qui dicuntur Vigilij. Et dixit ei Stephanus hæreticus: Vt scias, quia minùs habet. Idem ergò Philippus rogauit eum, dicens: Si quid scis quia deest, imple. Et ipse Stephanus dixit mihi, vt scriberem eosdem libellos. Et scripsi de memoratis exemplaribus, & dedi eidẽ Stephano. Et in veritate hæc propriæ manûs meæ sunt, & cognosco ea. Non solùm autẽ in hoc libro addiderunt istos, qui dicũtur libelli Vigilij, sed quanticunq; libri quinti concilij ad eos peruenerunt, non habentes libellos qui dicuntur Vigilij, addiderunt ijdem Macarius & Stephanus. Incidit autem eis & alius Latinus codex quinti concilij, quem dixerunt sex solidis se comparâsse ab vxore, quæ fuit quondàm Innocẽtij patricij. De capitulo autem eiusdem Latini libri certissimè scit Constantinus reuerentissimus presbyter huius sanctæ magnæ Dei ecclesię, & Latinus grammaticus.

*patribus

Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Edicat præsens Cõstantinus Deo amabilis presbyter & grammaticus Latinus, si verũ dicat Georgius religiosus monachus de illo libro Latino, cuius mentionem fecit. Constantinus Deo amabilis presbyter & grammaticus Latinus, dixit: Scio domine, temporibus Pauli quondàm patriarchæ venisse *Photinum, qui fuit episcopus Carthaginensis, & cùm Missas acturus esset in sancta magna Dei ecclesia, quęsitũ est, quomodò sedere debuisset, vtrum ne ante metropolitanos, qui hic morabantur, an post eos. Et requirente eodem Paulo quondàm patriarcha in bibliotheca patriarchij librum quinti concilij, vt cognosceret, quomodò sedere debuissent, contigit vt inueniretur & Latinus liber eiusdem concilij. Et exindè instructus idem Paulus, fecit eum ordinabiliter sedere. Protulit verò eundem librum Latinum de bibliotheca, & dixit mihi: Adspice illum, si secũdùm chartaceum authenticum volumen septimæ actionis sancti cõcilij completum est. Et inuẽni eundem Latinum librum in septima actione minùs habentem, ad illud volumen chartaceum. Et dixit mihi idem Paulus patriarcha: Quia *assume tecum Sergium diaconum, qui dicitur *Antifidius, quia bonus scriptor est, & ostende ei, quomodò debeat literas Latinas scribere, & adde quæ minùs sunt. Sunt autem, quæ addidimus in eodem Latino libro in septima actione, libelli qui dicuntur Vigilij papæ Romani, quos & interpretatus sum Latinè ex ipso volumine, & (vt dictum est) scripsit ipse Sergius diaconus. Quæ verò scripta sunt ab eodem Sergio diacono, qui dicitur *Antifidius, *interposui in eodem Latino libro Theodorus librarius, qui habuit stationem ad S. Ioannem Phocan. Hæc, domini, in veritate scio facta fuisse. Gloriosissimi iudices & sanctũ concilium dixerunt: Præsens Sergius Deo amabilis diaconus inauriens, quæ à Constantino DEO amabili presbytero & Latino grãmatico dicta sunt, quæ scit, cum omni veritate prosequatur.

*Fortunatũ vel Fortunium,

*sumat eũ Sergius diaco.

*Antipisidius,

*Antipisidius,

*interposuit,

Sergius Deo amabilis diaconus sanctę magnæ Dei ecclesiæ, dixit: Ante hos multos annos cõuocauit me Paulus quondàm patriarcha Cõstantinopolitanus, & dixit mihi: Vide quæ interpretatur Domnus Constãtinus grammaticus Latinus ex volumine quinti concilij, & scribe in Latinis literis. Et hæc audiẽs ab eo, sicut seruus & subiectus obediui, & scripsi, & dedi ea Domno Constantino grammatico & presbytero.

Sanctum cõcilium exclamauit: Anathema libro qui dicitur Mennæ ad Vigilium, & qui eum finxerũt siue scripserunt, Anathema libellis, qui dicuntur facti fuisse à Vigilio ad Iustinianũ & Theodoram diuæ memoriæ, qui & sunt demõstrati: Anathema simul, qui falsauerunt acta sancti & vniuersalis quinti concilij: Anathema, qui docuerunt & exposuerunt, docentibusq; vel posteà docturis vnam voluntatem & vnam operationem in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri, vnius de sancta Trinitate: Sanctorum quatuor cõciliorum sempiterna memoria, Sancti quinti cõcilij sempiterna memoria, Multos annos Imperatori Cõstantino, magno Imperatori multos annos, Pacifico Imperatori multos annos, Cõseruatori rectæ fidei multos annos. Fili Dei, da illi vitam: Fili Dei, da victoriam illi. Theodorus Deo amabilis episc. ciuitatis Thremethuntorũ insulæ Cypri, locum gerens Epiphanij sanctissimi archiepiscopi eiusdem insulæ Cypri, vnà cum Stratonico episcopo Solorum, & Thycone episcopo Citij, vtrisque ex synodo existentibus antefatæ Cypri CHRISTO amabilis insulæ, dixerunt: Suggerimus gloriæ vestræ, ac vniuersali vestro concilio, quòd testimonia vniuersa sanctorum probabiliumque patrum deferimus, asserentia duas volũtates naturales, & duas naturales operationes in incarnationis

tionis dispensatione Domini nostri IESV Christi, veri Dei nostri, quibus interiacet testimonium sancti Athanasij quondam archiepiscopi Alexādriæ, ex libro, qui superscribitur, de textu euangelij quod ait, Núc anima mea turbata est. Est verò apud nos in prouincia etiam liber eiusdem sancti Athanasij, habens in integro eundem eius librum. Ingredientibus autem nobis huc nuper ex iussione pijssimi domini nostri & à DEO coronati magni Imperatoris, & inquirentibus libros patrum, quorum testimonia deferimus, vt * proferremus vestro sancto concilio, inuénimus codicem chartaceum vetustissimum, habentem diuersas allocutiones eiusdem sanctissimi Athanasij, quibus interiacet etiam prædictus sermo, Nunc anima mea turbata est. Petimus igitur tam vestram gloriam, quamque sanctum & vniuersale concilium vestrum, si ei placuerit, vt huiusmodi codicem, qui & pre manibus nostris est, offeram*, ad legendū.

Ioan. 12. d

* uos proferamus,

Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Librum sancti Athanasij, quem asseruerūt præ manibus habere Deo amabiles episcopi insulæ Cypri, accipientes, quiqui acta præsentis concilij suscipiūt ad inauriédum nos omnes sermonem, qui in eo continetur, in, Nunc anima mea turbata est, legant. Et accipiens huiusmodi codicem Agatho religiosus lector & notarius sanctissimi patriarche Constantinopoleos, relegit sermonem, qui in eo cótinetur, habétem in verbis ità: Athanasij archiepiscopi Alexandriæ, in, Nunc anima mea turbata est: Similitudinis Domini, ad nos vtilitas magna est, eò quòd & nos assimilamur ad eū. Nisi enim ille assimilatus fuisset hominibus, non poterant Deo homines assimilari. Sed ad Deum hominem factum adsimilantur homines. Oportuerat itaque eum, qui vt nobis similis fieret, descendit, in hoc maximè similem effici, in quo transmutari indigebamus. Transmutari autem egebamus secundùm passiones, vt hæc in impassibilitatem transferrétur. Nullus igitur diffidat de passionibus audiens, existimans verti Deitatem, sed superuenisse ei passionem ex carnali atque animæ motione coniectet, & superuenisse, & victā fuisse. Ideò nanque aduénit, vt vincatur: ideoque victa est, vt omnis natura humana per cognatioēm beneficiū capiat. Ex hoc quippe incipientes transfiguramur omnes, ex passibilibus impassibiles, & ex mortuis viuentes effecti. Nullus igitur perturbetur ad infidelitatem, si dicit, dum Deus sit dominus pariterque & homo, Nunc anima mea turbata est. Hoc enim factum est, Deitate quidem acquiescente, carne autem insurgente. Possibile enim erat Deitati, prohibere perturbationem: sed noluit, vt similitudinem, quam ad nos habuit, non dissolueret. Tale ergò aliquid est intelligendum ex rebus, quæ circa nos sunt. Cùm temperatur mel cum aqua, nó mel mutatum est, sed aqua superabundauit: similiter quādò duntaxat motio carnis est in DEO, talem quandam similitudinem assumamus, sicut aquam in melicrato, id est, in melle tēporato superabundantem. Quandò iterùm quod diuinum est, demonstratur, & operatur virtutes, & ostēdit potestatem, talem similitudinem assumamus, sicut dum mel aquam superat. Hoc enim possibile est Deitati, aliquandò quidem carnem permittere, vt superabundet: aliquādò verò eam superare ad perimēdam passionem ipsam, & carnis infirmitatē. Indicium verò est, quòd quadraginta totis diebus abstinuit corporali cibo, & non esurijt ipsum corpus. Post hæc quippe (sicut scriptum est) esurijt. hîc carnis exuperantia, deindè esurijt post tantum tempus. Exuperauit quod carnis est, idcircò, vt & tentatio ingereretur, & tentator confunderetur, & homo qui à principio per cibum lapsus est, per abstinentiam cibi resurgeret. Tolerat autem & perturbationem carnis * sub ipsa morte aduenientе. Etenim quomodò obediens futurus esset, nostram pro nobis obediētiam complens, nisi & contrà aduersitatem haberet, & vinceret aduersitatem? Nobis siquidem ex carne infestatio fit, & si inobediētes fuerimus mādato victi carne, hoc modo peccatum emergit. Ergò & in Domino aduersitatem quidē oportebat fieri à carne, obediētiam verò vincere. Quamuis enim Deus est, veram in carne & secundùm carnē obedientiam complet, & * voluntatem carnis voluntas præualet Deitatis, sicut prædixit: Quia descendi de cælo, non vt faciam voluntatem meam, sed vt faciam voluntatem eius, qui misit me, patris, propriam voluntatem dicens ipsam carnem. Nam & caro propria eius erat: neque enim voluntas filij diuina, à voluntate Dei separata. Oportebat quippe mòueri carnis volútatem, subijci verò voluntati Deitatis: & ità hominū inobedientiæ soluuntur per hanc admirabilem obedientiam, qua Christus obediuit pro nobis. Considera igitur, facta motione carnali, quid asserat: Et quid dicam? Salua me ex hac hora. Sed ideò véni in hāc horam. Pater, glorifica nomē tuum. Ipsum, Quid dicam, salua me ex hac hora, asseruit secundùm motionem carnis: ideò véni in hanc horam, diuinitate superuincente effatus est, penè nec apparére carnalem voluntatem permittente diuina. Ipsum igitur, Quid dicam, tanquàm abscindétis est sermo, vt apparéret quidem nobis, quia & caro vera, subiecta verò, & non valens circūducere sicut equus sessorem, nec quantum est, ipsam manum qua regit, inflectere. Deniquè, quid arbitratur passionem? Nō ignominiam,

Athanasius Alexādrinus episc.

Comparatio.

Matt. 4. a

* sibi ipsi

* volūtatē

Ioan. 6. d

Ioan. 12. d

miniam, non confusionem, sed gloriam suam & patris, & accelerat magis, quàm euitat, passionem. Pater, clarifica nomẽ tuum. Non erat (inquit) à me vlla recusatio, sed recusans obtemperat, & non recusans obtinet. Carnalis enim natura recusat mortẽ, & erat hęc in Christo, quoniam verbum caro veraciter factum est. Deitatis autem voluntas elegit mundi salutem, quam mors operata est. Dehinc adimpletum videtur id, Vt faciam volũtatem eius, qui misit me. Dicit Christus: Pater, glorifica nomen tuum. Et responsum est de cælo: Et clarificaui, & iterùm clarificabo. Vt sciamus, quia distantia nulla est, neque separatio patris & filij, magis autem vt lucremur coniunctionem nostrâm, quæ ad Deum in Christo facta est. Nullus quippe hominum est, qui nõ seipsum abstraxit à voluntate Dei ex aliqua parte, vel re, vel tẽpore. In solo autẽ Christo inseparabilitas voluntatis seruata est. quem adsequentes, coniunctionem ad Deum * lucrati sumus, vnitionemque salutarẽ ad similitudinem diuinæ vnitionis, sicut ipse perhibuit: Ego & pater vnũ sumus, ità & hi * in nobis vnum sint. Sanctum concilium dixit: Aperte etiàm nunc in sermone, qui relectus est, duas naturales voluntates in incarnationis dispensatiõe vnius de sancta Trinitate Domini nostri Iesu Christi, veri Dei, laudabilis Athanasius declarauit. Dometius reuerẽdissimus episcopus Prusiados, dixit: Suggero tam vestræ gloriæ, quamque sancto ac vniuersali Concilio, quòd Polychronius quidam presbyter & monachus, consentaneus existens Macarij & Stephani hæreticorum, & illorum impia stabilire cupiens dogmata, non mediocriter simplices decepit per suam impiam falsamque doctrinam. Si ergò placet tam vestræ glorię, quamq; sancto & vniuersali cõcilio, hunc ad nos aduenire, vt propriam fidem suam explanet? Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Sufficienter quidem habẽt, quæ hodierna die gesta sunt. Polychronius autem religiosus presbyter & monachus, in subsequenti ad nos perducatur, de propria fide sua interrogãdus.

* lucrabimur.
Ioan. 10. f
* nobiscũ

ACTIO XV.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi, Dei atq; Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis, ac serenissimis dominis nostris Flauijs, Constãtino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post cõsulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruãdis eius fratribus, anno vigesimosecundo, vicesima sexta mensis Aprilis, indictione nona, præposito venerabili sessu Cõstantini pijssimi & Christo amabilis magni Imperatoris, in secretario sacri palatij, quod appellatũ Trullus, & ex iussione à Deo instructæ eius serenitatis pręsentibus & audientibus, Constantino gloriosissimo exconsule patricio, & curatore domûs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioso exconsule, & Petro glorioso exconsule. Conueniente quoquè & sancto ac vniuersali concilio, quod ex imperiali sanctione congregatum est in hac à DEO conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum repræsentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquę Romę, & Georgio venerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Cõstantinopoleos nouæ Romæ, & Petro reuerendissimo presbytero monacho, & locum gerente sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & * Theodoro venerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorum, Ioanne Episcopo ciuitatis Portuensis, Abũdantio episcopo ciuitatis Paternæ, Ioanne Episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum gerentibus sancti Concilij antiquę Romæ C.XXV. venerabilium episcoporũ, qui & per suas subscriptiones declarantur in suggestione quam fecerunt ad Cõstantinum pijssimum principem, & Theodoro religioso presbytero, & vicario Theodori archiepiscopi reuerendissimi Rauennatis, Ioanne episcopo Thessalonicæ, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretensiũ, Philalithe episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episco. Ephesi, Theodoro episcopo Tremethuntorum, locum agente Epiphanij venerabilis archiepiscopi Constantiæ Cypri, Sisinnio Episcopo Heracleæ Thraciensis, Platone episcopo Ancyrę Galatiæ, Georgio episco. Cyzici, Marino episcopo Sardeorum, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episcopo Chalcedonæ, Ioanne episcopo Sidẽsi, Theodoro episcopo Melitenæ, Iustino episcopo Tyanorum, Alypio episcopo Gãgrorum, Cypriano episcopo Claudiopoleos, Polyeucto episcopo Myrorum Lycię, Theodoro episcop. Staureopoleos Carię, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cõsma episcopo Synnadorum, Stephano episcopo Antiochię Pisidię, Ioanne episcopo * Pergis, Theopempto episcopo * Iustinianopoleos, siue Mostenæ, Isidoro Epis. Rhodi, Sisinnio epis. Hierapolis Phrygię, Theodoro epis. Tarsensi, Macrobio episc. Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byzię Thraciæ, Zacha-

* Theophane
* Iustinianopoleos.

Zacharia Episcopo Leontopoleos Isauriæ, Gregorio episc. Mitylenæ, Georgio episc. Mileti, Sergio episcop. Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcop. Chiensi, Epiphanio episco. Euchaitorum, Petro episc. Mesembriæ, Petro episc. Zozopoleos Thraciæ, Ioanne episcop. Nysseno, Theodoro episc. imperialium Thermarū, Georgio episcop. * Camelianorum, Zoito episc. Chrysopoleos Asiæ, Patricio episco. Magnesiæ, Antonio epis. Hypeporū, Theodoro episc. Pergami, Stratonico epis. Solorum, & * Thycone episco. Citij, vtrisque ex synodo existentibus Christo amabilis insulæ Cypriorum, Genesio epis. Anastasiopoleos, Platone episco. Cinnæ, Stephano episc. Vranapoleos, Andrea episcop. Minicæ, Ioanne epis. Meletopoleos, Ioanne episcopo Philadelpheno, Theodoro episcopo Prienetino, Ioāne episc. Dascylii, Theodoro episc. * Iustinianupoleos Gordi, Menna episc. Carbaliæ Pamphyliæ, Callinico epis. Colonæ Armeniæ, Theodoro Episcopo Verisæ, Tiberio episcopo * Amysli, Sergio episcopo * Sinopis, Georgio episcopo * Iunopoleos, Stephano episcopo Heracleensi Ponti, Longino epis. Tiensi, Dometio epis. Prusiados, Georgio epis. Cratiæ, Platōe epi. Adrianopoleos, Salomone episc. * Claneí, Ioanne episc. * Erezorum, Ioanne episco. Myndino, Patricio episco. Eleusorum, Petro episc. Apyræ, Alexandro episc. Nacoliæ, Dometio episco. Prymnesiæ, Constantino episcopo Baratthino, Theodoro episcopo, Sibliorum, Paulo episco. Sozopoleos Pisidiæ, Plusiano episco. Silueno, Platone episcopo, Magidorum, Theodoro Episcopo Nzianzeno, Georgio episc. Coensi, Demetrio episcopo * Thyniæ, Stephano episcop. Pari, Georgio epis. Candani, Ioanne epis. Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Cōstantino episcopo Dallsandeno, Theodoro episcopo Olbis, Georgio religioso presbytero & monacho monasterij Renati, quod situm est apud antiquam Romā: Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, situm similiter apud antiquam Romam: Residentibus quoque per ordinem gloriosissimis patricijs & consulibus, omnibusque venerabilibus & reuerendissimis episcopis in eodem secretario, propositis sacrosanctis & immaculatis Dei euangelijs, Theodorus reuerentissimus diaconus huius sanctæ magnæ DEI ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgij sanctissimi archiepiscopi huius à DEO conseruandæ regiæ vrbis, dixit: Meminit per omnia tam vestra gloria, quamque præsens & sanctum & vniuersale concilium, quia in præterito conuentu Dometius reuerendissimus Episcop' Prusiados, sancto vestro suggessit concilio, quòd Polychronius religiosus presbyter & monachus defendens dogmata impiorum Macarij & Stephani, quosdam de Christo amabili populo per vanam doctrinam suam euerteret, & vt adduceretur ad vestrum sanctum concilium, quatenùs deberet de propria fide sua perquirere: & quòd tunc tēporis præuidit tam vestra gloria, quamque sanctum & vniuersale vestrum concilium, memoratum Polychronium in subsequenti ad nos aduenire. Eccè ergò in præsenti præ velo assistit idem religiosus Polychronius, & suggerimus ad quod placuerit. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Ingrediatur Polychronius religiosus presbyter & monachus. Et ingressus est. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Edicat Polychronius religiosus presbyter & monachus, quæ de fide eius sunt, quomodò confitetur incarnationis dispēsationem Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri, qui vnus est de sancta Trinitate. Polychronius religiosus monachus dixit: Ego expositiōem fidei meæ do in opere mortui, rogans pro eo filium Dei, vt suscitet eum: sin autem non resurrexerit, eccè concilium & Imperator, quæ eis placuerint, in me faciant. Sanctum concilium dixit: Qualem expositionem fidei vis supra mortuū ponere, vt resurgat, agnoscere volumus.

Polychronius religiosus presbyter & monachus, dixit: Ego pono expositionem meam supra mortuum, & tunc eam relegētis. Sanctum cōcilium dixit: Eccè mortuus præparatus est. Expositiōem ergò fidei tuæ profer, quæ debeat superponi mortuo, vt suscitet eum, sicut dixisti. Et protulit idem religiosus Polychronius chartulam bullatam, bulla exprimēte monogrammum Polychronij confessoris, quæ habebat superscriptionem: Constantino à Deo coronato & sapientissimo magno principi Polychronius. Et dixit: In hoc est fides mea, & ità mihi ostēdit Deus, vt ponam eam super mortuum: & si non surrexerit, * vt prædixi, quia & Imperator est & concilium, & quomodò iusserint, iudicent. Sanctum concilium dixit: Chartula quæ prolata est à Polychronio religioso monacho, disbulletur, atque relegatur. Et disbullata est huiusmodi chartula. Quam accipiens Antiochus religiosus lector & notarius sanctissimi patriarchæ Constantinopoleos, relegit prædictam chartulam, habentem his verbis ità: Constantino à DEO coronato ac mansuetissimo magno principi, ego Polychronius tanquàm præsens, * saluto & adoro: & quia vidi multitudinem virorum, & candidatorum, & in medio virum, cuius virtutem narrare non valeo, dicentem mihi: Quia nouam fidem componis, festina, & dic Imperatori Constantino:

Non

Margin notes: * Camelenorum; * Tychone; * Iustinopolis Gordiu come; * Amyzōn; * Ionopoleos; * Cleonæ; * Eressorū; * Tinni; Mira Polychronij temeritas; * Eccè; for. * salutē & adorationem.

Non facias nouam fidem, neq; acquiescas. Et veniēte me ab Heraclea Chrysopolim, & stante me in solario, (hora erat quasi septima diei) vidi virum terribilem, candidatum valdè, & stetit coram me, dicens: Quia qui non confitetur vnam voluntatē & Deiuirilem operationem, non est Christianus. Ego autem dixi: Hoc & Constantinus sapiētissimus Imperator præfiniuit, vnam voluntatem & Deiuirilem operationem. Ille autem dixit: Multùm benè & Deo placitè. Sanctum cōcilium dixit: Edicat Polychronius religiosus monachus, si literæ, quæ in presenti continentur chartula, propriæ eius manus existunt, & si ipsa est chartula, quæ debeat super mortuum poni, & resuscitare eum. Polychronius religiosus monachus dixit: Ità est, Domini. Propriæ meæ manus existunt. Et ista est chartula, quæ debeat à me superponi mortuo, eumque resuscitare. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerūt: Præuidimus, vt chartula quæ relecta est, super mortuum poni ab eodem Polychronio iuxta propositionem, quæ ab eo facta est, extra hoc sacrum palatium, in loco publico, in presentia nostra & plebis, quæque inuenta fuerit, ad satisfactionem Christo amabilis populi, qualiter Deus veritatem demonstret. Et egredientibus tam gloriosissimis iudicibus & sancto cōcilio, & plurimo populo congregato, in atrio publici lauacri, quod dicitur Zeuxippus, appositus est ei in argenteo exequiali feretro mortuus, similiter coram gloriosissimis iudicibus, & his, qui erant ex sancto cōcilio, plurimoq; Christo amabili populo ibidèm inuento, superassistēs idem Polychronius, posuit supra ipsum mortuum huiusmodi fidei suæ chartulam, perque plures horas perseuerans, & insusurrans ei, nihil horum quæ ab eo stolidè ac blasphemè promissa fuerant, valens peragere, idem Polychronius dixit, nullatenùs se posse mortuū suscitare. Populus itaque, qui ibidèm aderat, exclamauit, dicens: Nouo Simoni anathema, Polychronio seductori populi anathema. Et iterùm ingredientes & gloriosissimi iudices & sanctum ac vniuersale cōcilium in secretario sacri palatij, quod appellatur Trullus, præsente eodem religioso presbytero & monacho, dixerunt: Edicat iterùm Polychronius monachus, si confitetur duas naturales voluntates & duas naturales operationes in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri, qui vnus est de sancta Trinitate. Polychronius religiosus monachus dixit: Sicut cōtinet chartula quam obtuli, & posui supra mortuum, ità credo vnam voluntatem & Deiuirilem operationem, & alterū quid non dico. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Chartam, quam obtulisti, quis scripsit? Polychronius dixit: Propria mea manus existit. Sanctum cōcilium dixit: Postquàm Polychronius monachus in proprio errore vsq; in senium perseuerauit, nunc autem etiàm à nobis commonitus, quomodò sentiat de humanatiōe Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri, conatus est tentare spiritumsanctum, & blasphemam componēs chartulam, obstinanter affatus est ponere eam super mortuum, & ad firmitatem blasphemiæ, quæ in ea fuerat scripta, vt nō dicamus fidei, huiusmodi mortuum resurrecturū, nos (iuxta quod dictū est à sancto Paulo apostolo) anathemati iàm hunc secundùm animam submisimus: sed ad satisfactionem Christo amabilium populorum, quorum plurimos præteritis temporibus tam ipse, quàm eius cōsentanei deceperant, permisimus talē eius præsumptionem, dæmoniosamq; ac temerariam propositionem publicè fieri, & mortuum, quem quæsierat, in medium deduci in præsentia nostra & gloriosissimorum iudicum, & multitudinis Christo amabilis populi, ille proposuit, tale eius impium scriptum superponēs, & plurimam horā, quantam ipse voluit, superassistens eidem mortuo, & supersusurrans intra semetipsum quæque putauit, donèc dixit, non se posse facere. Quomodò nanque esset possibile, blasphemantem in Deum, virtutes operari? Vndè præuidimus, hunc, tanquàm seductorem populi & deceptorem, & manifestū hæreticum, omni sacerdotali ordine & officio denudari. Et deposito eo, sanctū concilium exclamauit: Polychronio hæretico & consentaneis eius anathema, Macario & Stephano similibus Polychronio anathema, Trinitas istos tres deposuit. Gloriosissimi iudices & sanctum conciliū dixerunt: Sufficiunt, quæ hodierna die acta sunt.

Polychronio sua q temeritas cesserit,

1. Cor. 5. a

ACTIO XVI.

In nomine Domini & dominatoris Iesu Christi, Dei & Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis & trāquillissimis nostris dn̄is Flauijs, Constātino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post cōsulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruādis eius fratribus, anno vigesimotertio, nona die mensis Augusti, indictione nona, præposito sacratissimo sessu Constantini pijssimi & Christo amabilis magni Imperatoris, in secretario sacri palatij, quod appellatur Trullus, & per iussionem eius à Deo instructæ serenitatis, ex persona eius præsentibus & audientibus Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domûs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubitl,

Polyeucto glorioso exconsule patricio, & Petro glorioso exconsule.

Conueniente quoquè etiàm sancto ac vniuersali concilio, quod ex imperiali sanctione congregatum est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio reuerentissimis presbyteris, & Ioanne reuerẽtissimo diacono, locum repręsentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquę Romę, & Georgio venerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro reuerentissimo presbytero monacho, & vicario pontificalis sedis Alexandrinę magnę ciuitatis, & Theophane venerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero, monacho & apôcrisario Theodori venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo Thessalonicæ, Theodoro reuerentissimo presbytero, & loci seruatore Theodori reuerendissimi archiepiscopi Rauennatium, Ioanne episc. ciuitatis Portuensis, Basilio episc, ciuitatis Gortynæ insulę Cretæ, Abundantio episc. ciuitatis Paternæ, & Ioanne episc. ciuitatis Rhegitanæ, locum repræsentantibus centum vigintiquinque venerabilium episcoporum sancti concilij antiquæ Romæ, qui etiàm per subscriptiones suas ibidèm demonstrantur in suggestione, quæ àb eis facta est ad Constantinũ pijssimum principem, Philalithe episc. Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episc. Ephesi, Theodoro episc. ciuitatis Thremethuntis, locum repręsentante Epiphanij venerabilis archiepiscopi Constantiæ insulæ Cypri, Sisinnio episc. Heracleæ Thraciæ, Platone episc. Ancyræ Galatiæ, Georgio episcopo Cyzici, Marino episco. Sardeorum, Petro episc. Nicomediæ, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episc. Chalcedonæ, Ioânne episcop. Sidensi, Ioanne episcopo Amasiæ, Theodoro episc. Melitenæ, Iustino episc. Tyanorum, Alypio episcop. Gangrorum, Cypriano episcopo Claudiupolitano, Ioanne episcopo Pessinuntis, Polyeucto episcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro episcopo Staureopolitano Carię, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cosma episc. Synnadorum, Cóstantino episcopo Baratthæ, locum exhibéte Pauli epis. Iconij, Stephano episc. Antiochiæ Pisidiæ, Ioànne episc. Pergensi, Theopempto episco. Iustinianopoleos siue Mostenæ, Isidoro episco. Rhodi, Sisinnio episc. Hierapolitano Phrygiæ, Theodoro episcopo Tarsensi, Stephano episc. Anazarbensi, Macrobio episc. Seleuciæ Isauriæ, Georgio episc. Mileti, Sergio episc. Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnensi, Theognio episc. Chiensi, Alexandro episc. * Cotyaiorum, Epiphanio episc. Euchaitorum, Ioanne epis. Heracleopolis, Petro episc. Mesembriæ, Petro episc. Sozopolitano Thracię, Ioanne episc. Stoborum, Ioanne episc. Athenarum, Ioanne episcopo Argorum, Theodosio epis. Lacedæmonieñ, Ioâne episcopo Nysseno, Theodoro episc. imperialium Thermarum, Georgio episc. * Camulianorum, Theodoro episc. Sineñ, siue Iustinianupolitano magnæ Armeniæ, Georgio episc. Daraniseñ, siue Analiblorum, Zoito epis. Chrysopolitano Asię, Theodoro episc. Pergameno, Theodoro episc. Mastaurorum, Patricio episc. Magnesiæ, Antonio epis. Hypeporum, Ioanne episcopo * Amathorum, Sisinnio episc. Nysorum Asiæ, Stratonico epis. Soloeñ, & Thycone episc. Citieñ, vtrisque de synodo existentibus Christo dilectæ Cypriorum insulæ, Ioanne episc. Lappeno, Gregorio episcopo * Cantano, Regino episco. Panieñ, Martyrio episc. Iuliopolitano Galatię, Michaele epis. Asponeñ, Platone epis. cinneñ, Genesio epis. Anastasiopolitano, Stephano episc. Vranapolitano, Andrea epis. Minniceno, Georgio episc. Byziæ, Mercurio episc. * Pemanetio, Ioanne epis. Melitopolitano, Cyrico epis. Adrianeñ, Ioanne episc. Philadelphiæ, Andrea epis. * Silandi, Ioanne episcopo Sidensi, Theodoro episc. Daldeneno, Ioâne episc. Dascylino, Theodoro episcopo Prienetino, Ioanne episcopo Adrianorum Bithynię, Georgio episc. Galli, Sisinnio epis. Basilinopolitano, Polychronio Theopolitano siue Pruseno, Anastasio epis. Theodotianorum siue Apolloniadis, Theodoro episc. Cæsareæ Bithyniæ, Theodoro episc. * Iustinianupoleos Gordi, Menna episc. Carbaliæ Pamphyliæ, Cosma episcopo Homonadorum, Niceta epis. Coracesiano, Theodoro epis. Verisę Armenię, Callinico episc. Colonę Armenię, Tiberio episcopo * Amysseno, Ioanne episc. Andraporum, Theodoro epis. Iborum, Sergio episc. * Sinopheno, Georgio episc. Arces, Ioanne episc. Faustinopolitano, Georgio episc. Iunopolitano, Phoca episc. Dadibrorum, Platone episc. Adrianopolitano, Georgio episcopo Cratię, Dometio epis. Prusiadis, Stephano episc. Heracleę Ponti, Longino epis. Tieno, Anastasio episc. Polemonieñ, Ioanne episc. Comanorum, Theophylacto epis. Cerasimtorum, Salomone episc. * Claneí, Theodoro episc. Amorij, Zimarco episcopo * Sidyniorum, Georgio episc. Oenoandorum, Ioanne episc. * Erezorum, Ioanne episc. Myndi, Patricio episc. Eleusorũ, Cyrico episc. Ancyrano Phrygię, Petro episc. Apyrę, Alexandro episc. Nacolię, Dometio epis. Prymnesię, Theodoro episco. Sibliorum, Paulo episco. Sozopolitano Pisidiæ, Marino episc. Philomelino, Constantino episcopo Thymbrianorum, Platone episcopo Magidorum, Plusiano episcopo Silneno, Theodoro episcopo Nazianzeno, Theodoro

* Camelanorum
* for. * Amathuntorũ,
* Candanensi,
* Pioniensi
* Celidia
* Iustinopolis Gordiu Come
* Amyzonensi
* Sinopeno
* Cleonę
* Eressorũ

odoro

odoro episcopo Doriorum, Georgio episcopo Coensi, Georgio episcopo Theren̄, Stephano episcopo Parij, Georgio episcopo
* Thyniensi
Naxi, Demetrio Episcopo * Tinnien̄, Eutychio episcopo Melensi, Ioãne episcopo Coryci, Ioanne episcopo Adanorum, Georgio episcopo Flauiadis, Eulalio Episcopo Cynopolitano, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Georgio religioso presbytero & monacho monasterij Renati, quod sitũ est apud antiquam Romã, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, situm similiter apud antiquam Romam. Residentibus quoque gloriosissimis patricijs & consulibus, omnibusque venerabilibus & DEO amabilibus episcopis iuxta ordinẽ in eodem secretario, propositis in medio sanctis atque immaculatis Christi DEI nostri euangelijs, Theodorus amabilis diaconus huius sanctissimæ magnæ Ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgij sanctissimi archiepiscopi huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, dixit: Edocemus vestram gloriam, & sanctum ac vniuersale vestrum concilium, quòd Cõstantinus, qui se dicit esse presbyterum sanctæ Dei ecclesiæ, quæ est in Apamea secundæ Syriorum prouinciæ, præ velo assistit, rogans ingressum adipisci, quatenùs instruat vestrũ sanctum concilium quædam, quæ ad præsentẽ dogmaticam pertinẽt notionem, & suggerimus iuxta quod placuerit. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerũt: Intret memoratus Cõstantinus religiosus presbyter. Et ingressus est. Sancta synodus dixit: Constantinus religiosus qui adstat, sui cognitiõem edicat, & causam ob quam aduenit. Cõstantinus religiosus dixit: Cõstantinus dicor, presbyter sum sanctissimæ Dei Apameensis ecclesiæ secundæ Syriorũ prouinciæ, ordinatus ab Abraamio episcopo Arethusio: véni ad sanctum nutu diuino congregatum vestrum cõcilium, vt instruam vos, quia si auditus essem hoc anno, nõ habuissemus perpeti hoc, quod passi sumus in prælio. Volui enim ingredi in synodo, & rogare vt pax fieret, quatenùs aliquod henodicum, id est, adunatorium fieret in medio, vt neque illi, neque illi contristarẽtur, hoc est, qui dicunt vnam volũtatem, & qui dicunt duas voluntates. Et profectus sum
* substrategum,
ad Theodorum patricium * strategum, & rogaui eum, quatenùs ipse pro me loqueretur ad synodum, & fieret charitas & pax,
Psalm. 83.
quia pacem & charitatem plùs omnibus diligit Deus. Et nunc, si iubetis, vt quod mihi Deus dedit de fide, conscribam Syriacè, & interpretetur Græcè. Sancta synodus dixit: Quemadmodùm proprietatis indicia insinuasti nobis Græcè, similiter & quæ fidej tuæ sunt, dic tu. Constantinus presbyter dixit: Inducias, domini, accipiã sex dierum, & * scribo apud me fidem meã, & defero eam ad sanctum vestrum concilium. * scribam

Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Iuxta propositiõem tuam aduenisti ad nos, vt debeas quæ fidei tuæ sunt dicere: necessarium ergo existit, vt confestim, quæ fidei tuę sunt, edícas nobis & modum henodici, id est, adunatorij, quod dixisti, fieri. Constantinus religiosus presbyter dixit: Ego duas naturas dico, sicut dictũ est in Chalcedona, & duas proprietates, & de operationibus cõtentionem nõ habeo, sicut proprietates eas dicitis, voluntatem verò vnam dico personæ DEI verbi ipsius subsistentiæ. Nam si volueritis ediscere veritatem benè, quid sit hypostasis, id est, subsistentia, Græcè nescio: volũtatem verò dico esse personæ Dei verbi & post incarnationem: patris quippe, filij, & spiritussancti, vna est voluntas. Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Ipsa vna volũtas, quam dicis in dispensatione incarnationis Domini nostri Iesu Christi, diuinę eius naturæ est, an humanæ eius naturæ? Constantinus religiosus dixit: Diuinitatis dico esse voluntatem. Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Humana natura domini nostri Iesu Christi habuit volũtatem, an non? Constantinus religiosus dixit: Naturalem etiàm habuit. Habuit nanque eam ab vtero vsque ad crucem. & proprietatem hanc dico, & proprietas est. Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerũt: quid ergò? Ab ipsa cruce naturam humanam deseruit Christus? Constantinus religiosus dixit: Non mansit cum eo humana volũtas, sed mansit cum sanguine & carne: quia nõ indiget neque comedere, neq; bibere, neque dormire, neque ambulare. Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Ante hoc effatus es, quòd vnam voluntatẽ habuit persona Dei verbi, & post hoc dixisti, quia naturalem habuit voluntatem humanitas eius: vndè secũdùm sermones tuos vnam habuit personalem voluntatem & vnam naturalem, & quomodò tu vnam voluntatem sentis in Christo? Constantinus religiosus dixit: Christus deseruit & exuit eam in carne & sanguine. Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerũt: Vbi itaque remansit ipsa caro & sanguis? Cõstantinus religiosus dixit: Exuit eam. Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt:
Quis exuit * carne? Constantinus religiosus dixit: Christus. Gloriosissimi iudices & * carnem?
sancta synodus dixerunt: Et humanam voluntatem simul exuit cum carne? Cõstantinus religiosus dixit: Etiàm, domini, volũtatem illam. Gloriosissimi iudices & sanctum cõcilium dixerunt: Macarius, qui fuit patriarcha Antiochię, sic credebat vt dicis? Constantinus religiosus dixit: Etiàm, domini,

mini, sicut ego dico vnam voluntatem, ità & Macarius dicebat. Sic nanque & ex eo audiui. Sancta synodus dixit: Ità sentis, & ità perseueras vsque ad finem in hac secta? Constantinus religiosus dixit: Etiàm, Domini, sic sentio, & sic credo, & non est possibile aliter. Sancta synodus exclamauit: Hæc secta Manichæorum est: Hæc est fides Apollinarij, Anathema illi cum dogmatibus suis, Nouo Manichæo anathema, Nouo Apollinario anathema, Foràs mittatur Manicheus, omnibusque hereticis anathema. Et postquàm expulsus est idem Constantinus, Georgius archiepiscopus huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, dixit: Ego & quidam parui, qui sub sede mea sunt venerabiles Episcopi, propter dispensatiõem rogam', vt si possibile est, nominatim anathematizentur personæ in exclamationibus, id est, Sergius, Pyrrhus, Paulus & Petrus. Sancta synodus dixit: Eos qui semel condemnabiles demonstrati sunt, & secũdùm sententiam nostram iamdudùm eiecti de sacris diptychis, opportunum existit, etiàm in exclamationibus hos nominatim anathematizare. Georgius sanctissimus archiepiscopus huius regiæ ciuitatis, dixit: Quoniam multitudinis siue multorũ vbiq; concilium obtinet, necessarium est nominatim memoratas personas anathematizari. Et exclamauerunt vniuersi: Multos annos Imperatori, Cõstantino magno Imperatori multos annos, Orthodoxo Imperatori multos annos, Pacifico Imperatori multos annos, Constantino nouo Martiano multos annos, Cõstantino nouo Thedosio multos annos, Cõstãtino nouo Iustiniano multos annos, Cõseruatori rectæ fidei multos annos, Firmamentum ecclesiarum Domine custodi, Conseruatorẽ fidei domine conserua, Agathoni papæ Romano multos annos, Georgio patriarche Cõstãtinopoleos multos annos, Theophanio patriarchæ Antiochiæ multos annos, Orthodoxo concilio multos annos, Orthodoxo senatui multos annos, Theodoro hæretico Pharanitano anathema, Sergio heretico anathema, Cyro heretico anathema, Honorio hæretico anathema, Pyrrho hæretico anathema, Paulo hæretico anathema, Petro hæretico anathema, Macario hæretico anathema, Stephão heretico anathema, Polychronio hæretico anathema, Aspergio Pergensi anathema, omnibus hereticis anathema: Omnibus qui suffragantur hæreticis, anathema: Augeatur fides Christianorum, Orthodoxo & vniuersali concilio multos annos. Gloriosissimi iudices dixerunt: Edicat sanctum & vniuersale vestrum cõcilium, si quicquam de his, quæ ad scrupulosiorem indagationem pertinent, relictum est super præsente capitulo, & debeat ampliorem scrutationem & inquisitionem circa id adhibere sanctitas vestra. Sancta synodus dixit: Sufficienter quidem habent, quæque vsq; nunc gesta sunt ac decreta, & ad præsentẽ dogmaticam inquisitionem intendunt. In sequẽti verò, inspiratione sancti & viuifici spiritùs, definitionem rectæ fidei conuenientẽ synodaliter statuemus.

ACTIO DECIMASEPTIMA.

Definitio orthodoxæ fidei, facta in regia vrbe temporibus pijssimi ac trãquillissimi Domini nostri Constantini magni victoris Imperatoris.

IN nomine domini & dominatoris Iesu Christi, dei & Saluatoris nostri, Imperantibus à DEO coronatis ac serenissimis nostris dominis Flauijs, Constantino quidem pijssimo & à DEO coronato magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post consulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à Deo cõseruandis eius fratribus anno vigesimotertio, die vndecimo mensis Septembris, indictiõe decima, præposito sacratissimo sessu à Cõstantino pijssimo & Christo dilecto magno Imperatore, in secretario diualis palatij, quod appellatur Trullus, & secundùm iussionem eius à Deo instructæ tranquillitatis, ex persona eius præsentibus atque auscultantibus cõsulibus, Georgio exconsule patricio, & curatore diualis imperialis domûs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioso exconsule, & Petro glorioso exconsule. Conueniente quoquè sancto atque vniuersali concilio, quod secundùm imperiale decretum congregatum est.

Mutilo existente præ vetustate ac paginarum corruptione exemplari, desunt hoc in loco episcoporum nomina, qui huic decimæseptimæ actioni interfuerũt, cum certis alijs adiungi solitis in præmissis.

Residentibus quoquè gloriosissimis patricijs & consulibus, omnibusque venerabilibus & Deo amabilibus episcopis iuxta ordinem in eodem secretario, propositis in medio sanctis atque immaculatis Christi Dei nostri Euangelijs, Theodorus Deo amabilis diaconus huius sanctissimæ DEI catholicæ & Apostolicæ magnæ Ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorũ Georgij sanctissimi atque venerabilis archiepiscopi huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, dixit: Comperta habet sanctum & venerabile vestrum concilium, quæ dudùm gesta sunt in vltima actione, quoniam interlocutum est sufficere quidẽ hæc quæ acta sunt. Pollicitum est verò per diuinam gratiam Christi veri Dei indefuturam, definitio-

finitionem rectæ fidei conuenientem promulgare. Ad memoriam ergò deducimus, quid videtur? Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Ordo lectionis de his, quæ dudùm acta sunt, proueniat. Et relecta sunt. Sanctũ concilium dixit: Definitio orthodoxæ fidei, quæ à nobis constituta est, relegatur. Et accipiens Agatho reuerentissimus lector & notarius Georgij venerabilis archiepiscopi à Deo custodiendæ huius regiæ vrbis, relegit eandem definitionem, ità continentem: Sancta magna atq; vniuersalis synodus, quæ per gratiam Dei & piam sanctionem Constantini pijssimi & fidelissimi magni Imperatoris congregata est in hac à Deo conseruanda regia Constantinopoli noua Roma, in secretario diualis palatij, quod cognominatur Trullus, decreuit, quæ habentur in subditis: Vnigenitus Dei patris filius & verbũ, qui per omnia similis nobis absque peccato factus est, homo Christus verus DEVS noster, p euangelicas voces flagranter prędicauit: Ego sum lux mundi. Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitę. Et iterùm: Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis. Ac proindè diuinitùs edita pacis doctrina Deo instruente, mansuetissimus noster Imperator institutus, propugnator quidem est rectæ fidei, expugnator verò prauę doctrinę, hoc sanctum vniuersale nostrum congregans collegium, totius Ecclesiæ adunauit compaginem. Vndè hoc sanctum nostrum vniuersale concilium impietatis errorem nũc vsque, qui à quibusdam temporibus factus est, procùl abijciens, sanctorum autem ac probabilium patrũ inoffensè recto tramite iter consecutum, sanctasque & vniuersales quinque synodos, piè in omnibus eis consonuit: Trecentorum (inquimus) decem & octo sanctorum patrum, qui in Niceam cõuenerunt aduersùs Arrium furiosum: & *ei qui à C. L. à Deo inspiratis viris post hanc apud Constantinopolim aduersùs Macedonium impugnatorem spiritûs, & Apollinarem impiũ: similiter & * ei, quæ in Epheso priùs aduersùs Nestorium Iudaicę intelligentię, congregata est ducentorum venerabilium virorum: atque *ei, quæ in Chalcedona sexcentorum triginta Deo inspiratorum patrũ aduersùm Eutychem & Dioscorum Deo odibiles: super has & vltimę harum quintę S. synodi, quæ hic congregata est aduersùs Theodorum Mopsuestenum, Origenem, Didymum & Euagrium, & scripta Theodoriti aduersùm duodecim capitula laudabilis Cyrilli, & epistolã quæ dicitur Ibæ, ad Marim Persam scriptã, immutilatas quidem in omnibus pietatis renouans sanctiones, prophanas verò impietatis expellens doctrinas. Et id, quod est à trecentis decem & octo patribus editum, & dehinc à C. L. Deo instituente confirmatum est, quod etiàm cæteræ sanctæ synodi ad extinguendam omnem pestiferam hæresim alacriter susceperunt & confirmauerunt symbolum, & hoc nostrum sanctum & vniuersale à Deo inspiratum consignauit concilium, symbolum Nicenum trecentorum decem & octo: Credimus in vnum Deum, patrem omnipotentem, visibilium & inuisibilium factorem, & in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei, qui natus est ex patre, vnigenitum, hoc est, de essentia patris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verùm de DEO vero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt quæ in cælo, & quæ in terra: propter nos homines & propter nostram salutem descẽdentẽ de cælo, incarnatumque & humanatum, passum & resurgentem tertia die, & ascẽdentem in cælum, & venturum iudicare viuos & mortuos, & in Spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt, quia erat aliquandò, quando non erat, & antequàm nasceretur, non erat, & quia ex nihilo factus est, vel ex altera substantia vel essentia dicentes esse, aut vertibilem filium DEI, hos anathematizat catholica Ecclesia & apostolica. Et C. L. sanctorum patrum Constantinopoli congregatorum.

Credimus in vnum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibiliũ omnium & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, qui ex patre natus est ante omnia secula, lumen de lumine, Deum verũ de Deo vero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, propter nos homines & propter nostram salutem descendentem de cælis, & incarnatum de Spiritu sancto & Maria virgine. Et humanatum, crucifixumq; pro nobis sub Põtio Pilato, & passum, & sepultum, & resurgentem tertia die secundùm scripturas, & ascendentem in cælos, & sedentem ad dexteram patris, & iterùm venturum cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum & viuificatorem, ex patre procedẽtem, cum patre & filio coadorãdum & cõglorificandum, qui locutus est per prophetas. Et vnam sanctam catholicam & apostolicam Ecclesiam. Confitemur vnum baptisma in remissionem peccatorum, speramus resurrectionem mortuorum, & vitam futuri seculi, amen. Sufficiebat quidem ad perfectam orthodoxæ fidei cognitionem atque confirmationem, pium atq; orthodoxum hoc diuinæ gratiæ symbolum. Sed quoniam non destitit ab exordio adinuentor malitiæ, cooperatorem sibi serpentem inueniens, & per eum venenosam humanæ naturæ deferens mortem, & ità organa

Margin notes: Definitoria huius concilij sententia. — Ioan. 8. d — Ioan. 14. d — for.* eius quæ à — for.* eius, — for.* eius, — Symbolũ Nicenũ. — Symbolũ Constant.

organa ad propriam sui voluntatem apta reperiens, Theodorum dicimus, qui fuerat episcopus Pharan, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, qui fuerunt huius regiæ vrbis antistites, insupèr & Honoriũ, qui fuit papa antiquæ Romæ, & Cyrum, qui Alexandriæ tenuit episcopatum, Macarium quoquè, qui nupèr fuerat Antiochiæ præsul, & Stephanum eius discipulũ, non vacauit per eos plenitudini Ecclesiæ erroris scandala suscitare, vniũsve voluntatis, & vnius operationis in duabus naturis vnius de sancta Trinitate, Christi veri Dei nostri, orthodoxæ plebi vnisonè disseminando hæresim consentaneã insanæ ac malitiosæ sectæ impiorum * Apollinarij, Seueri, atque Themistij: & perfectionem humanitatis vnius, eiusdemque Domini Iesu Christi Dei nostri, molita est per quandam dolosam adinuentionem perimere, per hoc inuoluntariam & inoperatricem carnem eius, quæ intellectualiter animata est, infamiter introducens. Excitauit igitur Christus Deus noster fidelissimum Imperatorem nouum Dauid, virum secundùm cor suum inueniens, qui non dedit (iuxta quod scriptum est) somnũ oculis suis, & palpebris suis dormitationem, donèc per hunc nostrum à Deo congregatum sacrumque conuentũ, ipsam rectæ fidei reperit perfectam prædicationem, (secundùm enim à Domino editam vocem, vbi duo vel tres fuerint cõgregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum) quę pręsens sancta & vniuersalis synodus fideliter suscipiens, & * expassis manibus amplectens, tam suggestionem quæ à sanctissimo ac beatissimo Agathone papa antiquæ Romæ facta est ad Constantinum pijssimum atque fidelissimum nostrũ Imperatorem, quæ nominatim abiecit eos, qui docuerunt vel prædicauerũt (sicut superiùs dictum est) vnam voluntatem & vnã operationem in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri, adæquè amplexa est & alteram synodalem suggestionem, quæ missa est à sacro Concilio, quod est sub eodem sanctissimo papa centum vigintiquinque Deo amabilium episcoporum, ad eius à DEO instructam tranquillitatem, vtpotè consonãtem sancto Chalcedonensi Concilio, & Tomo sacerrimi ac beatissimi papæ eiusdem antiquæ Romæ Leonis, qui directus est ad sanctum Flauianum, quem & titulum rectæ fidei huiusmodi synodus appellauit: ad hæc & synodicis epistolis, quæ scriptæ sunt à beato Cyrillo aduersùs impium Nestorium, & ad Orientales episcopos. Assequuti quoquè sancta quinque vniuersalia Concilia, & sanctos atque probabiles patres, consonanterque confiteri definientes Dominum nostrum Iesum Christum, verum * Dominum nostrum, vnũ de sancta & cõsubstantiali & vitæ originem prębente Trinitate, perfectum in Deitate, & perfectum eundem in humanitate, Deum verè, & hominem verè eundem ex anima rationali & corpore, consubstantialem patri secũdùm Deitatem, & consubstantialem nobis secundùm humanitatem, per omnia similem nobis absque peccato, ante secula quidem ex patre genitum secundùm Deitatem, in vltimis diebus autem eundem propter nos & propter nostram salutem de Spiritusancto & Maria virgine ꝓpriè & veraciter Dei genitrice secundùm humanitatem, vnum eundemque CHRISTVM filium DEI vnigenitum, in duabus naturis inconfusè, inconuertibiliter, inseparabiliter, indiuisè cognoscendum, nunquàm extincta harum naturarum differentia propter vnitionem, saluataque magis proprietate vtriusq; naturæ, & in vnam personam, & in vnam subsistentiam concurrentem, non in duas personas partitum vel diuisum, sed vnum eũdemque vnigenitum filium DEVM verbum Dominum IESVM Christum, iuxta quod olim Prophetæ de eo, & ipse nos Dominus Iesus Christus erudiuit, & sanctorũ patrum nobis tradidit symbolum, & duas naturales voluntates in eo, & duas naturales operationes indiuisè, inconuertibiliter, inseparabiliter, inconfusè secundùm sanctorum patrum doctrinam adęquè prędicamus, & duas naturales voluntates non contrarias, (absit) iuxta quod impij asseruerunt hæretici, sed sequentem eius humanam voluntatem, & nõ resistentem vel reluctantem, sed potiùs & subiectam diuinæ eius atque omnipotenti voluntati. Oportebat enim carnis volũtatem moueri, subijci verò voluntati diuinæ, iuxta sapientissimum Athanasium. Sicut enim eius caro, Dei verbi dicitur & est, ità & naturalis carnis eius voluntas, propria DEI verbi dicitur & est, sicut ipse ait: Quia descẽdi de cęlo, non vt faciam voluntatem meam, sed eius qui misit me, patris, suam propriam dicens volũtatem, quæ erat carnis eius. Nam & caro propria eius facta est. Quemadmodùm enim sanctissima atque immaculata animata eius caro deificata est, non est perempta, sed in proprio sui statu & ratione permansit: ità & humana eius volũtas deificata, non est perempta, saluata est autem magis secundùm Deiloquum Gregorium dicentem: Nam illius velle, quod in saluatore intelligitur, non est contrarium Deo: Deificatum est totum. Duas verò naturales operationes indiuisè, inconuertibiliter, inconfusè, inseparabiliter in eodem Domino nostro Iesu Christo, vero DEO nostro glorificamus, hoc est, diuinam operationem & humanam operationam, secundùm diuinum prædicatorem Leonẽ, apertissimè asserentes. Agit enim vtraque forma

Margin notes: Pontifices aliquot hæretici. — * Apollinaris — Actu. 13. d — Psal. 88. — Psal. 131. — Matt. 18. c — * expansis — * Deum — Ioan. 6. d — Leo papa primus in epist. 10.

ma cum alterius communione, quod proprium est, verbo scilicet operãte quod verbi est, & carne exequente quod carnis est. Nec enim in quoquam vnã dabimus naturalem operationem Dei & creaturæ, vt neque quod creatum est, in diuinam educamus essentiam: neque quod eximium est diuinæ naturæ, ad competentem creaturis locum deijciamus. Vnius enim eiusdemq; tam miracula, quamque passiones cognoscimus, secundùm aliud & aliud eorum, ex quibus est naturis, & in quibus habet esse, sicut admirabilis inquit Cyrillus. Vndè igitur inconfusum atque indiuisum cõseruantes, breui voce cuncta proferimus vnum sanctæ Trinitatis, & post incarnationem Dominum nostrum Iesum Christum verum Deum nostrum esse credentes, asserimus duas eius esse naturas in vna eius radiantes subsistentia, in qua tam miracula, quamque passiones per omnem sui dispẽsationem conuersatus, non per phantasiam, sed veraciter hęc demonstrauit, ob naturalem differentiam in eadem vna subsistentia cognoscẽda, dum cum alterius cõmunione vtraque operetur: iuxta quam rationem, & duas naturales voluntates & operationes cõfitemur, ad salutem humani generis conuenienter in eo concurrentes. His igitur cum omni vndiquè cautela atque diligentia à nobis formatis, definimus aliam fidem nulli licere proferre aut conscribere, componeréve aut sapere, vel etiàm aliter docere. Qui verò præsumpserit fidem alteram componere, vel proferre, vel docere, vel tradere, aut symbolum volentibus conuerti ad agnitionem veritatis ex gentilitate, vel Iudaismo, aut ex qualibet hęresi, aut qui nouitatem vocis, vel sermonis adinuentionem ad subuersionem eorum, quæ nũc à nobis determinata sunt, introducere: hos, si quidem episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos quidem ab episcopatu, clericos verò à clero: sin autem monachi fuerint vel laici, etiàm anathematizari eos.

ET SVBSCRIPTIONES.

Theodorus humilis presbyter sanctæ Romanæ ecclesiæ, locũ gerens Agathonis ter beatissimi vniuersalis papæ vrbis Romę, subscripsi. Georgius humilis presbyter, sicut suprà. Ioannes humilis diaconus, sicut suprà. Georgius misericordia DEI episcopus Constantinopoleos nouæ Romæ, definiens subscripsi. Petrus misericordia Dei presbyter, & locum seruans Apostolicæ sedis Alexandrinę magnæ ciuitatis, subscripsi. Theophanes misericordia Dei episcopus Theopoleos, id est, Antiochiæ, definiens subscripsi. Georgius humilis presbyter, locum gerens Theodori Deo amabilis presbyteri, & locum seruatoris Apostolicæ sedis sanctæ Christi Dei nostri Hierosolymorum ciuitatis, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Thessalonicensis ciuitatis, & Apostolicæ sedis Romæ legatus, definiens subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus ciuitatis Thremethuntenæ insulæ Cypri, definiens subscripsi. Theodorus humilis presbyter sanctæ Rauennatis ecclesiæ, locum gerens Theodori beatissimi archiepiscopi, subscripsi. Ioannes indignus episcopus sanctæ Portuensis ecclesiæ, legatus totius Concilij sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romæ, definiens subscripsi. Stephanus misericordia Dei episcop. Corinthi, & legatus Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, definiẽs subscripsi. Basilius misericordia dei episcopus & metropolita ciuitatis Gortynæ insulæ Cretę, & legatus totius concilij Apostolicę principalis sedis antiquæ Romæ, definiens subscripsi.

Abundantius humilis episcopus sanctæ Ecclesiæ ciuitatis * Tempsanæ, legatus totius Concilij sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romæ, definiens subscripsi. Ioannes indignus episcopus sanctæ ecclesiæ Rhegitanæ, legatus totius concilij sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romę, definiens subscripsi. Philalithes indignus episcopus Cæsareæ magnæ ciuitatis primæ Cappadociæ prouinciæ, & primatum habens Ponticæ dispensationis, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus Ephesiorum metropolis Asianæ prouinciæ, & primatum habens Asianę dispensationis, definiens subscripsi. Sisinnius misericordia DEI episcopus Heraclęę metropolis prouincię Europęorum, definiens subscripsi. Platon misericordia dei episcopus Ancyræ metropolis primę Galatię prouincię, definiens subscripsi. Georgius misericordia DEI episcopus Cyzici metropoleos prouincię Hellesponti, definiens subscripsi. Marinus indignus episcopus Sardeorum, metropolis prouincię Lydię, definiẽs subscripsi. Petrus indignus episcopus Nicomedię metropolis Bithynię prouinciæ, definiens subscripsi. Photius misericordia Dei episcopus Nicęę metropolis Bithynię prouincię, definiẽs subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Chalcedonensis metropoleos Bithynię prouincię, definiẽs subscripsi. Ioannes DEI misericordia episcopus * Sidensis, metropolis Pamphyliæ prouincię, definiẽs subscripsi. Ioannes misericordia DEI episcopus Amasię, metropolis * Helenoponti prouincię, definiens subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus Melitenensis metropoleos primę Armenię prouincię, definiens subscripsi. Iustinus misericordia DEI episcopus Tyanensis, metropolis secundę Cappado-

*Paternæ,

ciæ prouinciæ,definiẽs ſubſcripſi. Alypius Dei miſericordia epiſcopus Gangrenſis metropolis Paphlagoniæ prouinciæ, definiens ſubſcripſi. Cyprianus miſericordia Dei epiſcopus Claudiopoleos Honoriadis prouinciæ,definiens ſubſcripſi. Ioãnes miſericordia Dei epiſcopus Peſſinuntis, metropolis ſecundæ Galatiæ prouinciæ, definiens ſubſcripſi. Polyeuctus miſericordia Dei epiſcopus Myrorum, metropolis Lyciæ prouinciæ,definiens ſubſc. Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Staureopoleos, metropolis Cariç prouinciæ,definiẽs ſubſ. Tiberius miſericordia Dei epiſcopus Laodiceç metropoleos Phrygiç Pacatianç prouinciæ,definiens ſubſc. Coſmas miſericordia Dei epiſc. Synnadorum,metrop. Phrygiæ Salutariæ prouinciæ,definiẽs ſubſ. Cõſtantinus miſericordia Dei epiſ. Barattheñ ciuit. Lycaoniæ prouinciç,& locum gerens Pauli ſanctiſſ. metropolis Iconiẽ. definiens ſubſ. Stephanus miſericor. Dei epiſ. Antiochiæ,metropolis Piſidiæ prouinc. definiẽs ſubſ. Ioannes miſeric. Dei epiſ. Pergæ, metropoleos Pamphyliç prou. definiens ſubſ. Theopemptus miſericordia Dei epiſ. Iuſtinianopoleos ſiue Moſtenorũ, metropoleos ſecundæ Cappadociæ,definiẽs ſubſ. Iſidorus miſericordia Dei epiſ. Rhodi,metropolis Cycladũ inſularum,definiẽs ſubſ. Siſinnius miſericordia Dei epiſ. Hierapoleos, metropo. Phrygiæ Pacatianæ,definiens ſubſc. Theodorus miſericordia Dei epiſ. Tarſenſis,metropolis primç Ciliciç prouinciç,definiẽs ſubſ. Stephanus miſericordia Dei epiſ. Anazarbi,metropolis ſecundç Ciliciç prouinciæ,definiens ſubſ. Macrobius miſeric. Dei epiſ. Seleuciæ metropolis Iſauriç,definiens ſubſ. Ioannes humilis epiſ. Athenienſium ciuit. & legatus S. concilij Apoſtolicæ ſedis antiquç Romæ,definiens ſubſ. Georgius miſericordia Dei epiſ. Byziæ ciuitatis prouinciæ Thraciæ,definiens ſubſc. Theodorus miſericordia Dei epiſ. Pompeiopoleos, metropolis Paphlagoniæ prouinciæ, definiens ſubſ. Zacharias miſericordia Dei epiſ. Leontopoleos Iſauriæ prouinciç,definiẽs ſubſ. Georgius miſericordia Dei epiſ. Mitylenæ ciuit. Lesborum inſulæ, definiẽs ſubſ. Georgius epiſc. indignus Miletiorum ciuitatis Cariæ prouinciæ,definiens ſubſc. Sergius miſericordia Dei epiſcopus Selymbriæ ciuitatis Europæorũ prouinciç Thraciæ,definiẽs ſubſcripſi. Andreas miſericordia Dei epiſcopus Methymnæ Lesborum inſulæ,definiens ſubſcripſi. Theognius miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Chiorũ Bithyniæ prouinciæ, definiens ſubſcripſi, per manus Georgij diaconi & diſpenſatoris ſanctæ eccleſiç meç,pro infirmitate qua detineor. Alexander miſericordia Dei epiſcop. ciuitatis Coraiorum Iſauriæ prouinciæ,definiẽs ſubſcripſi. Epiphanius miſericordia Dei epiſcopus Euchaitorum * Helenoponti prouinciæ,definiens ſubſcripſi. Ioannes miſericordia Dei epiſcopus Heracleopoleos ciuitatis ſecundæ Armeniæ,prouinciæ,definiens ſubſcripſi. Petrus miſericordia Dei noſtri Ieſu Chriſti epiſcop. Sozopoleos Thraciæ,definiens ſubſcripſi. Ioannes miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Stoborum,definiẽs ſubſcripſi. Stratonicus miſericordia Dei epiſcopus Solorum ciuitatis Cypri inſulæ, definiens ſubſcripſi. *Tychon miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Citij inſulæ Cypri, definiens ſubſcripſi. Ioannes miſericordia Dei epiſ. Argorũ ciuitatis,definiens ſubſcripſi. Theodoſius miſericordia DEI epiſcopus Lacedæmoniorum ciuitatis,definiẽs ſubſcripſi. Ioannes humilis epiſco. ciuitatis Lappis Cretæ inſulæ,definiẽs ſubſcripſi. *Gregorius miſericordia Dei epiſcopus Candani ciuitatis inſulæ Cretæ,definiens ſubſcripſi. Ioannes miſericordia Dei epiſcopus Nyſſenæ ciuitatis primæ Cappadociç prouinciç, definiens ſubſcri. Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Thermenæ ciuitatis primæ Cappadociæ,definiẽs ſubſcripſi. Georgius gratia Dei noſtri epiſcopus ciuitatis * Camulianorum,definiens ſubſcripſi. Theodorus humilis epiſc. Iuſtinianopoleos Armeniæ, definiẽs ſubſcripſi. Georgius miſericordia Dei epiſ. regionis Daraniſcos,hoc eſt,ciuitatis Analiborum,definiẽs ſubſcripſi. Zoitus miſericordia Dei epiſcopus Chryſopoleos ſiue Dioſſoru (quod eſt, Iouis tumulus) Aſianç prouinciç,definiens ſubſcripſi. Theodorus miſericordia Dei epiſ. ciuitatis Pergami Aſianæ regionis, definiens ſubſc. Theodorus miſericordia DEI epiſcopus Maſtaurorum ciuitatis Aſianæ prouinciæ, definiens ſubſcrip. Antonius miſericordia Dei epiſ. Hypeporum ciuitatis Aſianæ prouinciæ, definiẽs ſubſc. Patricius miſericordia Dei epiſc. Magneſiæ ciuitatis circa Mæandrum Aſianæ prouinciæ,definiens ſubſ. Ioannes epiſcopus ciuitatis Amathuntorũ, definiẽs ſubſcripſi. Siſinnius miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Nyſæ Aſianæ prouinciæ, definiẽs ſubſcripſi. Theodorus miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Adramytteorum, ſubſcripſi. Reginus miſericordia Dei epiſcop. Panis ciuitatis prouinciç Europæ, definiens ſubſcripſi. Martyrius epiſcopus miſericordia DEI ciuitatis Iulioopoleos primæ Galatiæ, definiẽs ſubſcripſi. Michael miſericordia Dei epiſcop. Aſponitanæ ciuitatis primæ Galatiæ prouinciæ, definiens ſubſcripſi. Platon miſericordia Dei epiſcopus Cinnorum ciuitatis primæ Galatiæ prouinciæ,definiẽs ſubſcripſi. Geneſius humilis epiſcopus Anaſtaſiopolitanæ ciuitatis,definiẽs ſubſ. Andreas miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Minicæ, definiens ſubſ. Stephanus miſericordia Dei epiſcopus

* Thycon
*Georgi
* Camelenorum.

scopus Vranopoleos ciuitatis primæ Galatiæ prouinciæ, definiens subscripsi. Cyricus misericordia Dei episcop' Adrianensis Hellesponti prouinciæ, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus ciuitatis Melitopoleos Hellesponti ꝓuinciæ, definiens subscripsi. Mercurius misericordia Dei episcopus ciuitatis * Pœmaninæ Hellesponti prouinciæ, definiens subscripsi. Andreas episcopus ciuitatis * Selandi Lydiæ prouinciæ, definiens subscripsi. Ioannes misericordia DEI episcopus ciuitatis Philadelphiæ Lydiæ prouinciæ, definiens subscripsi. Ioannes misericordia DEI episcopus ciuitatis Septorum Lydiæ prouinciæ, definiens subscripsi. Theodotus misericordia DEI episcopus ciuitatis Daldes Lydiæ prouinciæ, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Dascylienſium ciuitatis Bithyniæ prouinciæ, definiens subscripsi. Sisinnius misericordia Dei episcopus Basilionopoleos Bithyniæ prouinciæ, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus ciuitatis Cadenæ Bithyniæ prouinciæ, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus Prienæ ciuitatis Bithyniæ prouinciæ, definiens subscripsi. Polychronius misericordia Dei episcopus Theopoleos Bithyniȩ prouinciȩ, definiens subscripsi per Theodosiũ archipresbyterum meũ propter senectutem meam. Theodorus misericordia Dei episcopus ciuitatis Cæsareȩ Bithyniæ prouinciæ, definiens subscripsi. Anastasius humilis episcopus Theodotianorũ ciuitatis siue Apolloniadis, definiens subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcop' * Iustiniapoleos Bithyniȩ prouinciæ, definiens subscripsi. Mennas misericordia Dei episc. ciuitatis Carbaliæ Pamphyliæ prouinciæ, definiens subscripsi. Cosmas misericordia Dei episcopus ciuitatis Conanensium Pamphyliæ prouinciȩ, definiens subscripsi. Niceta misericordia DEI eṗs ciuitatis Coracesij, definiẽs subscripsi. Theodorus misericordia Dei eṗs ciuitatis Verisæ secundæ Armeniæ prouinciæ, definiens subsc. Callinicus misericordia DEI eṗs Colonæ ciuitatis magnæ Armeniorum prouinciȩ, definiens subsc. Tiberius gratia Christi eṗs * Amysi ciuitatis Helenoponti prouinciæ, definiens subsc. Ioannes gratia Christi episc. Andrapenorum ciuitatis Helenoponti prouinciæ, definiens subscripsi. Sergius misericordia Dei episc. Sinopis ciuitatis, definiens subsc. Theodorus misericordia DEI episc. Iborensis * Heleponti prouinciæ, definiens subs. Theodorus misericordia Dei episcopus Trapezuntinȩ ciuitatis, definiens subscripsi. Anastasius misericordia Dei episcopus ciuitatis Polemonij, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus Archis ciuitatis primæ Armeniȩ prouinciæ, definiens subscripsi. Ioannes indignus episcopus Faustinopolitanȩ ciuitatis secũdȩ Cappadociæ prouinciæ, definiens subscripsi. Georgius humilis episcopus ciuitatis Iunopolitanæ, definiẽs subscripsi. Phocas misericordia Dei episcopus ciuitatis * Dædalorum, definiens subscripsi. Plato misericordia Dei episcopus Adrianopoleos ciuitatis Honoriados prouinciæ, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus ciuitatis Cratiæ, definiens subscripsi. Dometius misericordia Dei episcopus Prusiadẽsis ciuitatis, definiẽs subscripsi. Stephanus humilis episcopus Heracleæ Ponti, definiens subscripsi. Longinus misericordia Dei episcopus ciuitatis Tij, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus ciuitatis Comanȩ, definiens subscripsi. Theophylactus misericordia Dei episcopus ciuitatis Cerasuntis, definiens subscripsi. Salomon misericordia DEI episcopus ciuitatis Clanei secundæ Galatiæ prouinciȩ, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episc. ciuitatis Amurij, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus ciuitatis Oenandi Lyciæ prouinciæ, definiens subscripsi. * Zymarchus misericordia DEI episcopus ciuitatis * Sydimæ Lyciæ prouinciȩ, definiens subscripsi. Ioannes humilis episcopus ciuitatis Eressorum Cariæ ꝓuinciæ, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus ciuitatis Cariȩ prouinciæ, definiens subscripsi. Patricius misericordia Dei episcopus Eleusenæ ciuitatis Phrygiæ Pacatianæ prouinciȩ, definiens subscripsi. Cyricus misericordia Dei episcopus ciuitatis Ancyræ Phrygiæ Cappadociæ prouinciæ, definiens subscripsi. Petrus misericordia DEI episcopus ciuitatis Apyræ Phrygiæ Pacatianæ prouinciæ, definiens subscripsi. Alexãder indignus episc. ciuitatis Nacoliæ Phrygiȩ Salutariȩ prouinciȩ, definiens subs. Paulus humilis eṗs ciuitatis Sozopolitanæ Pisidiæ prouinciȩ, definiens subs. Cõstantinus humilis eṗs Tymbrianæ ciuitatis Pisidiæ ꝓuinciæ, definiens subsc. Marinus humilis eṗs ciuitatis Philomelij Pisidiæ prouinciæ, definiens subscr. Plato humilis episc. Magidorum ciuitatis Pamphyliæ prouinciȩ, definiens subs. Plusianus humilis eṗs ciuitatis Silui Pãphyliæ prouinciæ, definiens subs. Theodorus misericordia Dei eṗs Nazianzi ciuitatis, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episc. ciuitatis * Doricensis, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei eṗs insulȩ Coensium, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei epis. insulæ Chiorum, definiens subscripsi. Stephanus humilis episcopus insulæ Paros, definiẽs subscripsi. Sergius misericordia DEI episcopus ciuitatis insulæ Naxiæ, definiens sub-

Marginal notes: * Celãdiȩ — * Amyzon — Incertum, Helenoponti, an Hellespõti. — * Iabrudorum, — * Sedymæ — * Doriorũ

subscripsi. Demetrius humilis episcopus ciuitatis insulæ * Thyniç, definiens subsc. Georgius misericordia Dei episcopus ciuitatis insulæ Theræ, definiens subscripsi. Constantinus misericordia Dei episcopus Dalisandi Isauriæ prouinciç, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus ciuitatis Olbiorum Isauriæ prouinciæ, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Coryci ciuitatis primæ Ciliciæ prouinciç, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus ciuitatis Adanç primæ prouinciç Ciliciæ, definiens subscripsi. Eulalius misericordia Dei episcopus Cynopoleos Isauriæ prouinciæ, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus ciuitatis Flauiadis secũdæ Ciliciæ prouinciæ, definiens subscripsi. * Hirenachus humilis diaconus Amastridis sanctç Dei Ecclesiæ, & locum tenens * Comitis sanctissimi mei episcopi eiusdẽ Amastridis ciuitatis, subscripsi. Eutychius misericordia Dei episc. ciuitatis insulç Meli, definiens subscripsi. Cosmas indignus episc. ciuitatis Cottenorũ, definiens subscripsi. Dometius misericordia Dei episcopus ciuitatis Prymnesiæ, definiens subsc. Leontius misericordia DEI episcopus Helenopolitanæ ciuitatis, definiens subscripsi. Theodosius misericordia Dei episc. ciuitatis Sibliorũ Lycaoniç prouinciæ, definiens subscripsi. Constantinus misericordia Dei episc. ciuitatis Lampsaci, definiens subscr. Ioannes misericordia Dei episcopus Adrianopoleos Bithyniæ prouinciæ, definiens subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus Sebastenorum metropolis, definiens subsc. Syluanus misericordia DEI episcopus insulæ Lemniorũ, definiens subscripsi. Isidorus misericordia Dei episcopus Abydorum ciuitatis, definiens subscripsi. Andreas misericordia Dei episcopus Neapolitanæ ciuitatis Cariæ prouinciæ, per Theodorum metropolitanũ meum subscripsi propter infirmitatem, qua detineor. Ioannes misericordia Dei episcopus insulç Carpathi, definiens subscripsi. Dauid misericordia Dei diaconus Bosphoritanæ sanctç Dei Ecclesiç, & locum gerens Andreç sanctissimi episcopi mei, subscripsi. Theodorus indignus episcopus Phasidis Lazigi prouinciæ, definiens subscripsi. Citonatus indignus episcopus sanctæ Ecclesiæ Caralitanæ insulæ Sardiniæ, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episc. Aureliopoleos Libyæ prouinciæ, definiẽs subs. Sancta synodus exclamauit: Multos annos Imperatori, CHRISTO dilecto Imperatori multos annos, Orthodoxè omnes credimus, Illuminatorem pacis Domine conserua, Martiano nouo Cõstantino ęterna memoria, Nouo Iustiniano Constantino æterna memoria. Qui deposuit hæreticos, Domine conserua. Nestorio hæretico, Eutychi, atque Seuero anathema. Similia eis sapientibus anathema. Theodoro Pharanitano anathema. Sergio & Honorio anathema, Pyrrho & Paulo anathema, Cyro & Petro anathema, Macario & Stephano anathema, Polychronio nouo Simoni, & omnibus hæreticis, anathema. His qui prædicauerunt, vel prędicant, & sperãt docere vnã voluntatem & vnam operationem in incarnationis dispensatione Christi veri DEI nostri, anathema.

* Tiani

* Comitij

ACTIO XVIII.

IN nomine Domini & Dominatoris Iesu Christi, Dei & Saluatoris nostri, imperantibus pijssimis & à Deo coronatis ac serenissimis dominis nostris Flauijs, Constantino quidem mansuetissimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post consulatum eius à Deo instructæ serenitatis anno tertiodecimo, Heraclio autem & Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus anno vigesimotertio, sextadecima die mensis Septembris, indictione decima. Præsidente eodem pijssimo, & à Christo dilecto Constantino magno Imperatore in secretario diualis palatij, quod cognominatur Trullus. Et per iussionem à DEO instructæ tranquillitatis præsentibus & audientibus, Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite imperialis obsequij, & * substratego Thraciæ, Sergio exconsule patricio & militari logotheta, Cõstantino exconsule patricio & curatore regiæ domũs Hormisdæ, Anastasio exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule, & dispensatore Orientalium regionũ, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule, & domestico imperialis mensæ. Conueniente quoquè & sancto vniuersali Concilio, quod per imperialem sanctionem congregatum est in hac regia & à Deo custodienda ciuitate, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne reuerendissimo diacono, Locum exhibentibus Agathonis sanctissimi & beatissimi papæ Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, & Georgio venerabili sanctissimo archiepiscopo huius magnifonæ Cõstantinopolis nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero & monacho, & loci seruatorẽ pontificalis magnç ciuitatis Alexandrinorũ, & Theophane venerabili atque sanctissimo Archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio

* i. supprætore

Georgio DEO amabili presbytero & monacho, & responsali Theodori venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorũ, Ioanne episcopo Thessalonicensi, Theodoro episcopo * Trimethuntorum, locum exhibente Epiphanij DEO amabilis Archiepiscopi insulæ Cypri, Theodoro Deo amabili presbytero, & locum agente Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Stephano episcopo Corinthi, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, & Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum exhibentibus vnà cum Ioanne DEO amabili episcopo ciuitatis Portuensis venerabilis Concilij, quod circa antiquam Romanam est centum vigintiquinque reuerendissimorum episcoporum, qui & per proprias subscriptiones insinuantur in suggestione, quę ab eis facta est ad pijssimum Constantinum Imperatorem, Philalithe episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciensis, Platone episcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio episcopo Cyziceno, Marino episcopo Sardeorum prouinciæ Lydiorum, Petro episcopo Nicomediensi, Photio episcopo Niceno, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Ioanne episcopo Sydæ, Ioanne episcopo Amasiæ, Theodoro episcopo Meliteno. Iustino episcopo Tyanensi, Alypio episcopo Gangrẽsi, Cypriano episcopo Claudiopolitano prouinciæ Honoriadis, Ioãne episcopo Pessinuntorum, Polyeucto episcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro episcopo Staureopolitano Cariæ, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cosma episcopo Synnadorum, Constantino episcopo * Barathis, locum exhibente Pauli episcopi Iconij, Stephano episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Ioanne episcopo Pergeno, Theopempto episcopo Iustinianopolitano seu Mosteno, Isidoro episcopo Rhodio, Sisinnio episcopo Hierapolitano Phrygiæ, Theodoro episcopo Tarsensi, Stephano episcopo Anazarbensi, Macrobio episcopo Seleucię Isaurię, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Theodoro episcopo Pompeiopolitano, Zacharia episcopo Leontopolitano Isauriæ, Gregorio episcopo Mitylenensi, Georgio episcopo Mileteno, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnensi, Theognio episcopo Chiensi, Alexandro episcopo Coteianorum Isaurię regionis, Epiphanio episcopo Euchaitorum, Ioanne episcopo Heracleopolitano, Petro episcopo Mesembriæ, Petro episcopo Sozopoleos Thraciæ, Ioanne episcopo Stoborum, Ioanne episcopo Athenarum, Ioanne episcopo Argorum, Theodosio episcopo Lacedæmoniorum, Ioanne episcopo Lappis,

Gregorio episcopo Candani, Stratonico Episcopo Solorum, & Thycone Episcopo Citij, vtrisque de synodo existentibus CHRISTO amabilis insulæ Cypriorum, Ioanne episcopo Nysseno, Theodoro episcopo Imperialium Thermarũ, Georgio episcopo * Camulianorum, Zoito episcopo Chrysopolitano siue * Diossoru, quod est Iouis * sacrum, regionis Asianorum, Theodoro episcopo Pergami, Theodoro episcopo Mastaurorum, Theodoro episcopo Adramyteno, Patricio episcopo Magnesiæ, Antonio episcopo Hypeporũ, Ioanne episcopo Amathuntorum, Sisinnio episcopo Nysorum, Rhegino episcopo Paniensi, Martyrio episcopo Iulianopolitano Galatiæ, Michaele episc. Asponensi, Platone episcopo Cynnensi, Genesio episcopo Anastasiupolitano, Stephano episcopo Vranopolitano, Andrea episcopo Miniceno, Mercurio episcopo Pœmanino, Ioanne episcopo Miletopolitano, Constantino episcopo Lampsaceno, Cyrico episcopo Adrianensi, Ioanne episcopo Philadelphiæ, Andrea episcopo Celandino, Ioanne episcopo Septorum, Theodoro episcopo Daldeno, Ioanne episcopo Dascylino, Ioanne episcopo Adanorum, Sisinnio episcopo Basiliopolitano, Theodoro episcopo Prienetino, Leontio episcopo Helenopolitano, Georgio episcopo Gallorum, Theodoro episcopo Cæsareæ Bithyniæ, Polychronio episcopo Theopolitano siue Pruseno, Anastasio episcopo Theodosianorum siue Apolloniadis, Theodoro episcopo * Iustinianupolitano Gordi, Menna episcopo Carbaliæ Pamphyliæ, Cosma episcopo Conanensi, Niceta episcopo Coracesẽno, Theodoro episcopo Veriseno, Callinico episcopo Colonæ Armeniæ, Theodoro episcopo * Amyseno, Ioanne episcopo Andrapeñorum, Theodoro episcopo Iborum, Sergio episcopo Sinopeno, Georgio episcopo Archensi, Ioanne episcopo Faustinopolitano, * Hierenarcho religioso diacono, locum exhibente * Comitij episcopi Amastridis, Georgio episcopo Iunopolitano, Phoca episcopo * Iabrudorum, Platone episc. Adrianopolitano Honoriadis, Georgio episcopo Cratiæ, Dometio episcopo Prusiadis, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tieno, Anastasio episcopo Polemonensi, Ioanne episcopo Comanorum, Theophylacto episcopo Cerasunthorum, Theodoro episcopo Trapezuntorum, Salomone episcopo * Claneno, Theodoro episcopo Amurino, Zimarcho episcopo * Sedymorum, Georgio episcopo Oenandorum, Ioanne episcopo Eressorum, Ioanne episcopo Myndi, Patricio episcopo Eleusorum, Cyrico episcopo Ancyrano, Petro episcopo Apyræ, Alexandro episco-

* Thre- * Tre-

* Camelenorum * Diossor * tumulus * Iustinopolis Gordiu come * Amysseno * Comitis * Dædalorum, * Cleoneno * Sydissorum

episcopo Nacoliæ, Dometio episcopo Prymneseno, Theodosio episcopo Sibliorum, Paulo episcopo Sozopolitano Pisidiæ, Cosma episcopo Cotteno, Marino episc. Philomelij, Constantino episcopo Tymbrianensi, Platone episcopo Magidorum, Plusiano episcopo Silueno, Theodoro episc. Nazianzeno, Theodoro episc. * Doriorũ, Georgio episcopo Coensi, Georgio episc. Chiorum, Stephano episcopo Pario, Georgio episc. Naxiæ, Demetrio episcopo * Tinnensi, Georgio episcopo Therensi, Eutychio episcopo Melos, Ioãne episc. Coryci, Ioanne episcopo Adrianorũ, Georgio episcopo Flauiadis, Eulalio epo Cynopolitano, Cõstantino episc. Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Georgio religioso presbytero & monacho monasterij Renati, quod situm est apud antiquam Romam, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, similiter situm apud antiquam Romã, Leontio religioso diacono & monacho monasterij, quod cognominat Cellæ nouæ, pariter situm apud antiquam Romã.

* Doricẽsi

* Thyniæ

Residentibus itaque gloriosissimis patricijs & consulibus, & omnibus metropolitanis episcopis, propositis in medio sanctis & intemeratis CHRISTI Dei nostri Euangelijs, Theodorus Deo amabilis diaconus huius sanctissimæ Dei Catholicæ & Apostolicæ magnæ Ecclesię, & primicerius DEO amabilium notariorum Georgij venerabilis atque sanctissimi patriarchæ Constantinopolitani, dixit: Maximæ pietatis existit cognitio, tranquillissime Domine, principaliter, quæ ad culturam diuinitatis attinẽt, præcipuam diligentiam adhibere: dehinc causas, quæ CHRISTO amabili Reipublicæ competunt, recta consideratione dirigere, quod profectò * benigne peragitis, mãsuetissimè omnem quidem secularium causarum solicitudinẽ reponẽs, pro diuinis verò curam & studium per Spiritussancti gratiam assumens. Et hic vester est acceptabilis ornatus, pietatem aduersùs diaboli accersire malitiam, & cõtra impietatis eius cohortem, sacrum aggregare collegium, hoc consultò agimus sanctum & magnum atque vniuersale collegium, quod (sicuti congruũ fuerat) cum plurima & quãta debuit sedulitate ex multis diebus super immaculata nostra Christianorum fide, quod agendum fuerat gessit, propugnatricem adeptum vestram pietatem: dissensionem verò quæ quoquo modo exorta est aduersùs rectitudinem fideí, post tergum effecit, innixa quidem veritatis doctrinis, corroborata verò beatissimorum patrum irrepræhensibilibus & veræ diuinis traditionibus, ex ipsis authorum scriptis in vnoquoque quæ prouenerunt, considerandum est. Definitionem autem nunc promulgauit sinẽ mendacio diuinarum scripturarum vigore pollentem, sanctorumque patrum doctrina superscriptam, ad confirmationem quidem rectorum veritatis dogmatum, gloriam verò pij vestri Imperij, & hanc præ manibus deferimus vestræ serenitatis proposito recensendam. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Quæ memorata est definitio, relegatur. Et accipiens Agatho religiosus lector & notarius Georgij venerabilis atque sanctissimi Archiepiscopi huius à DEO conseruandæ regiæ vrbis, eandem definitionem relegit in his verbis: Sanctum & vniuersale magnum concilium, quod per gratiam DEI & piam sanctionẽ Cõstantini pijssimi ac fidelissimi magni Imperatoris, cõgregatum est in hac à DEO conseruanda regia * Constantini vrbe noua Roma, in * secreto diualis palatij, quod cognominatur Trullus, definiuit quæ subter annexa sunt. Et quia iam in superiore actione definitio fidei scripta est, in actione hac non eam scripsi, sed episcoporum subscriptiones & Imperatoris tantùm.

* εὐπειθῶς

* Constantinopoli

* secretario

Theodorus humilis presbyter sanctæ ecclesiæ Romanæ, & locũ gerens Agathonis beatissimi & vniuersalis papæ vrbis Romæ, subsc. Georgius humilis presbyter sanctæ ecclesiæ Romanæ, & locum gerens Agathonis beatissimi & vniuersalis papæ vrbis Romæ, subscripsi. Ioannes humilis diaconus sanctæ ecclesiæ Romanæ, & locũ gerens Agathonis beatissimi & vniuersalis papæ vrbis Romæ, subscripsi. Georgius miserante DEO episcopus Constantinopoleos nouæ Romæ, definiens subscripsi.

Petrus presbyter & locum seruans apostolicæ sedis Alexandrinæ magnę ciuitatis, subscripsi. Theophanes misericordia Dei episcopus Theopoleos seu Antiochię, subscripsi. Georgius presbyter & locum gerens Theodori Deo amabilis presbyteri, & loci seruatoris apostolicæ sedis sanctę Christi Dei nostri ciuitatis Hierosolymorum, subscripsi. Ioãnes misericordia Dei episcopus Thessalonicẽsis, & vicarius apostolicæ sedis Romæ & legatus, subscripsi.

Theodorus misericordia Dei episcopus ciuitatis * Trimethuntorum insulæ Cypri, locum gerens Epiphanij sanctissimi archiepiscopi, definiẽs subscripsi. Theodorus humilis presbyter, & locum gerens Theodori beatissimi archiepiscopi ciuitatis Rauennæ, subscripsi. Ioannes indignus episcopus sanctæ ecclesiæ Portuensis, & legatus totius concilij sanctæ atq; Apostolicæ Ecclesiæ sedis vrbis Romæ, subscripsi.

Stephanus misericordia Dei episcopus Corinthi, & legatus Apostolicę sedis vrbis Romæ, subscripsi. Basilius misericordia Dei episcopus Gortynæ metropolis Cretæ insulæ

insulæ, & legatus sancti cõcilij Apostolicę sedis antiquæ Romæ, definiens subscripsi.

Abundantius misericordia Dei episcopus Tempsanæ ciuitatis, & responsalis totius concilij sanctę & Apostolicę sedis Romæ, subscripsi. Ioannes indignus episcopus Rhegij, & responsalis totius concilij sanctę & Apostolicę sedis vrbis Romę, definiens subscripsi. Philalithes misericordia Dei episcopus Cæsareę metropolis primæ Cappadociæ regionis, & primæ Põticæ diœceseos, subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus Ephesi metropolis primæ Asianæ diœceseos, definiens subscr.

Sisinnius misericordia Dei eps heracleę metropolis europeiorũ regionis, definiens subscripsi. Plato misericordia Dei episc. Ancyræ metropolis primæ Galatiæ regionis, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus Cyzici metropolis Hellesponti regionis, definiens subscripsi.

Marinus misericordia Dei episc. Sardis metropolis Lydiæ regionis, subscripsi.

Petrus indignus episcopus Nicomediæ metropolis prouincię Bithynię, subscripsi.

Photius misericordia Dei episcopus Nicææ metropolis Bithynię regionis, definiẽs subscripsi. Ioãnes misericordia Dei episcopus Chalcedonæ metropolis Bithyniæ regionis, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Sidis metropolis Pamphylię regionis, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Amasię metropolis Helenoponti, definiens subscripsi.

Theodorus misericordia Dei eps Melitenæ metropolis primæ Armeniorũ regionis, subscripsi. Iustinus misericordia Dei episcopus Tyanæ metropolis secũdę Cappadociæ regionis, subscripsi. Alypius misericordia Dei episcopus Gangræ metropolis Paphlagoniæ regionis, subscripsi.

Cyprianus misericordia Dei episcopus Claudiopolitanæ ciuitatis Honoriadis regionis, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Pessinuntis metropolis secundæ Galatiæ regionis, subscripsi.

Polyeuctus misericordia Dei episcopus Myrorum metropolis Lyciæ regionis, subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus Staureopoleos metropolis Cariæ regionis, subscripsi. Tiberius misericordia Dei episcopus Laodiceæ metropolis Phrygiæ Pacatianæ regionis, subscripsi.

Cosmas misericordia Dei episcop⁹ Synnadorum metropoleos Phrygiæ Salutariæ regionis, subscripsi. Constantinus misericordia Dei episcopus Baratthæ ciuitatis Lycaoniæ regionis, & locum exhibens Pauli sanctissimi metropolitani mei Iconij metropolis, subscripsi. Stephanus misericordia Dei episcopus Antiochiæ metropolis Pisidiæ regionis, subscripsi.

Ioannes misericordia DEI episcopus Pergæ Pamphyliæ regionis, subscripsi.

Theopemptus misericordia Dei episcopus Iustinianopoleos seu Mostenæ, metropolis CHRISTO amabilis secundæ Cappadociæ regionis, subscripsi.

Isidorus misericordia DEI episcopus Rhodi metropolis Cycladum insularum, subscripsi. Sisinnius misericordia DEI episcopus Hierapolis metropolis Phrygiæ Pacatianæ regionis, subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus Tarsi metropolis primæ Cilicię regionis, subscripsi.

Stephanus misericordia Dei episcopus Anazarbi metropolis secundæ Ciliciæ regionis, subscripsi. Macrobius misericordia DEI episcopus Seleuciæ metropolis Isauriæ regionis, subscripsi. Ioannes misericordia DEI episcopus Athenarum, & legatus sancti concilij Apostolicæ sedis priscę Romæ, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Stoborum ciuitatis, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus ciuitatis Lacedęmoniorum, subscripsi. Gregorius misericordia Dei episcopus Candani Cretæ insulæ, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus Byziæ ciuitatis Thraciæ regionis, subscripsi.

Theodorus misericordia Dei episcopus Põpeiopoleos Paphlagonię regionis, subscripsi. Zacharias misericordia Dei episcopus Leontopoleos Isauriæ regiõis, subscripsi. Gregorius misericordia Dei episcopus Mitylenæ ciuitatis Lesbos insulæ, subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus Mileti ciuitatis Cariæ regionis, subscripsi. Sergius misericordia DEI episcopus Selymbriæ ciuitatis Europæ regionis Thraciæ prouinciæ, subscripsi.

Andreas misericordia Dei episcopus ciuitatis Methymnæ Lesbos insulæ, subscripsi. Theognius misericordia DEI episcopus ciuitatis Chij Bithyniæ regionis, subscripsi. Alexander misericordia Dei episcopus Cotyaiorum Isauriæ regionis, subscripsi. Epiphanius misericordia Dei episcopus Euchaitorũ ciuitatis Helenoponti regionis, subscripsi. Stratonicus misericordia DEI episcopus Solorum ciuitatis Cypri insulæ, subscripsi.

* Tychon misericordia Dei episcopus ciuitatis Citij Cypri insulæ, subscripsi. * Thycon

Ioannes misericordia DEI episcopus Nyssæ ciuitatis primæ Cappadociæ regionis, subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus Thermis ciuitatis primæ Cappadociæ regionis, subscripsi.

Georgius misericordia DEI episcopus * Camulianæ ciuitatis primæ Cappadociæ regionis, subscripsi. Theodorus humilis episco. Iustinianopoleos ciuitatis territorij de Zinis, subscripsi. Georgius misericordia Dei eps territorij Daranysensis seu * Camelenæ

 Analibłæ

Analiblæ magnæ Armeniorum regionis, ſubſcripſi. Ioannes miſericordia DEI epiſcopus Lappis Cretæ inſulæ, ſubſcripſi.

Zoitus miſericordia Dei epiſcopus Chryſopoleos ſiue * Dioſſoru (quod eſt, Iouis tumulus) Aſianæ regionis, ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Pergami ciuitatis Aſianæ regionis, ſubſcripſi. Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Maſtaurorum ciuitatis Aſianæ regionis, ſubſcripſi. Theodorus miſericordia DEI epiſcopus Adramytteorum ciuitatis Aſianę regionis, ſubſcripſi. Patricius miſericordia Dei epiſcopus Magneſiæ circa Mæandrum ciuitatis Aſianæ regionis, ſubſcripſi. Antonius miſericordia Dei epiſcopus Hypeporum ciuitatis Aſianæ regionis, ſubſcripſi. Ioannes miſericordia Dei epiſcopus Amathuntorum Aſianæ regionis, ſubſcripſi. Siſinnius miſericordia Dei epiſcopus Nyſorum ciuitatis Aſianæ regionis, ſubſcripſi. Reginus miſericordia Dei epiſcopus Panis Thraciæ prouinciæ, ſubſcripſi. Ioannes miſericordia Dei epiſcopus Heracleopolitanæ ciuitatis ſecundæ Armeniæ regionis, ſubſcripſi.

Martyrius miſericordia Dei epiſcopus Iuliopoleos ciuitatis primæ Galatię regionis, ſubſcripſi. Michael miſericordia Dei epiſcopus Aſponitanæ ciuitatis primæ Galatiæ regionis, ſubſcripſi. Platon humilis epiſcopus Cinnæ ciuitatis primæ Galatiæ regionis, ſubſcripſi. Andreas miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Minicæ primæ Galatiæ regionis, ſubſcripſi. Geneſius humilis epiſcopus Anaſtaſiupolitanæ ciuitatis primæ Galatiæ regionis, ſubſcripſi.

Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Vranopolitanæ ciuitatis primæ Galatię regionis, ſubſcripſi. Ioannes miſericordia DEI epiſcopus Miletopolitanæ ciuitatis Helleſponti regionis, ſubſcripſi.

Mercurius miſericordia Dei epiſcopus Pœmanetinus Helleſponti regionis, ſubſcripſi. Dometius miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Prymneſiæ, ſubſcripſi.

Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Iborum, ſubſcripſi. Cyricus miſericordia DEI epiſcopus ciuitatis Adrianenſis, ſubſcripſi. Andreas miſericordia DEI epiſcopus ciuitatis Celandinæ Lydiæ regionis, ſubſcripſi. Ioannes humilis epiſcopus ciuitatis Philadelphiæ Lydię regionis, ſubſcripſi. Theodorus miſericordia Dei epiſcopus Daldis Lydię regionis, ſubſcripſi. Ioãnes miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Septenorum Lydiæ regionis, ſubſcripſi. Ioannes miſericordia DEI epiſcopus Daſcylij Bithynię regionis, ſubſcripſi. Theodotus miſericordia DEI epiſcopus ciuitatis Prienæ, ſubſcripſi.

Ioannes humilis epiſcopus Adrianopoleos Bithyniæ regionis, ſubſcripſi.

Georgius miſericordia DEI epiſcopus ciuitatis Cadorum, ſubſcripſi. Theodorus miſericordia DEI epiſcopus Cæſareæ ciuitatis Bithyniæ regionis, ſubſcripſi.

Anaſtaſius miſericordia DEI epiſcopus Theodoſianorum, ſubſcripſi. Theodorus miſericordia DEI epiſcopus ciuitatis Iuſtiniapoleos Gordi, ſubſcripſi. Mennas miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Carbaliæ Pamphylię, ſubſcripſi. Coſmas miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Conanenſis Pamphylię regionis, ſubſcripſi.

Nicetas miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Coraceſij, ſubſcripſi. Theodorus miſericordia DEI epiſcopus Veriſæ, ſubſcripſi. Callinicus miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Colonę Armeniæ, ſubſcripſi. Tiberius gratia Dei epiſcopus ciuitatis * Amyzon Helenoponti regionis, ſubſcripſi. * Amyſſi Ioannes miſericordia Dei epiſcopus Andrapenæ ciuitatis, ſubſcripſi.

Sergius miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Sinopis, ſubſcripſi. Gregorius miſericordia Dei epiſcop⁹ ciuitatis Archis primæ Armeniæ regionis, ſubſcripſi.

Ioannes miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Fauſtinopoleos, ſubſcripſi. Hirenarchus miſericordia Dei diaconus ſanctæ Amaſtrinæ Eccleſiæ, locum exhibens * Comitis ſanctiſſimi epiſcopi mei, ſubſcripſi. * Comitij

Georgius miſericordia Dei epiſcopus Iunopoleos ſubſcripſi. Phocas miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis * Iabrudorum, ſubſcripſi. * Dædalorum, Platon miſericordia Dei epiſcopus Adrianopoleos Honoriadis, ſubſcripſi. Georgius miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Cratiæ, ſubſcripſi. Dometius miſericordia Dei epiſcopus * Pruſiadis ciuitatis, ſubſcripſi. Stephanus miſericordia Dei epiſcopus Heracleæ Ponti, ſubſcripſi. Longinus miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Tij, ſubſcripſi. Anaſtaſius miſericordia DEI epiſcopus Polemonij, ſubſcripſi. Ioannes miſericordia Dei epiſcop⁹ ciuitatis Comanę, ſubſcripſi.

Theophylactus miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Geraſuntis, ſubſcr. Salomon miſericordia Dei epiſco. ciuitatis * Clanei, ſubſcripſi. * Cleonę Theodorus miſericordia Dei epiſc. ciuitatis Amurij, ſubſc. Zimarchus miſericordia Dei epiſc. ciuitatis * Sidymorum, ſubſc. Georgius miſericordia Dei epũs ciuitatis Oenandorũ, ſubſc. Ioãnes miſericordia Dei eps ciuitatis * Ereſenorum, ſubſc. * Ereſſorũ Ioannes miſericordia DEI epiſc. ciuitatis Myndi, ſub. Patricius miſericordia Dei eps ciuitatis Eleuſorũ, ſub.

Petrus miſericordia Dei epiſc. ciuitatis Apyræ, ſubſ. Aexander miſericordia Dei eps ciuitatis Nacolię, ſubſc. Cyricus miſericordia Dei eps ciuitatis Ancyrę Phrygię, ſubſc. Paulus miſericordia Dei epiſcopus ciuitatis Sozopoleos Piſidię, ſubſc.

Marinus humilis episc. ciuitatis Philomelij, subscripsi. Constantinus humilis episc. ciuit. Thymbrianorum, subs. Platon misericordia Dei episc. ciuit. Magidorum, subscr. Theodorus misericordia Dei episc. ciuitat. Nazianzi, subscr. Theodorus misericordia Dei episcopus ciuitatis *Doriorum, subscr. Plusianus episc. ciuit. Siluensis, subs. Demetrius humilis epis. ciuitat. insulæ *Thyniæ, subscr. Stephanus humilis episc. insulæ Parij, subsc. Eutychius humilis episc. insulæ Meli, subscripsi. Georgius humilis episco. insulæ Theræ, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcop. ciuit. Adanorum, subs. Georgius humilis episc. ciuitatis Flauiadis, subsc. Ioannes humilis episco. ciuitat. Coryci, subsc. Eulalius misericordia Dei epis. Cynopoleos Isauriæ, subsc. Constantinus misericordia Dei episcop. ciuitatis Dalisandi, subscrips. Theodorus misericordia Dei episc. cinitatis Olbiorum, subscr. Georgius misericordia Dei episcopus insulæ Coensium, subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus Chij, subscripsi. Georgius humilis episcopus insulæ Naxiæ, subscripsi. Constantinus humilis episcopus Lampsaci, subscripsi. Theodorus humilis episcopus Sibliorum Lycaoniæ regionis, subscripsi.

*Doriceũ

*Tinni

Cosmas indignus episcopus ciuitatis Cottenæ, subscripsi. Polychronius misericordia Dei episcopus Theopolitanæ ciuitatis Bithyniæ regionis, subscripsi, per Theodosium religiosum presbyterum sanctissimæ magnæ ecclesiæ meæ. Petrus gratia Christi Dei nostri episcopus ciuitatis Mesembriorum Hemi montis regionis, subscripsi. Petrus indignus episcopus Sozopoleos Hemi montis regionis, subscrip. Theodorus misericordia Dei episcop. ciuitatis Trapezuntiorum, subscripsi. Leontius misericordia Dei episco. Helenopolitanæ ciuitatis, subscripsi. Theodosius misericordia Dei episcopus Sebastiæ metropolis secundæ Armeniæ regionis, subscripsi. Syluanus misericordia Dei episcopus Lemnos insulæ, subs. Isidorus misericordia Dei episcopus Abydi ciuitatis, subscripsi. Andreas misericordia Dei episcopus ciuitatis Neapolitanæ Cariæ regionis, definiens subscripsi, per Theodorum metropolitanum meum, propter infirmitatem qua detineor. Ioannes misericordia Dei episcopus Carpathi insulæ, subscri. Dauid misericordia Dei diaconus sanctissimæ ecclesiæ, quæ est in Bosphoro, & locum exhibens Andreæ venerabilis episcopi mei, subscripsi. Citonatus misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Caralitanæ insulæ Sardiniæ, subscripsi. Theodotus misericordia Dei episcopus Aureliopoleos, subscripsi.

¶ Et subscriptio pijssimi & Christo dilecti Constantini Imperatoris: Legimus, & consensimus.

Constantinus pijssimus Imperator dixit: Edicat sanctum & vniuersale concilium, si cum consensu omnium episcoporum promulgata est definitio, quæ ad præsens relecta est. Sanctum concilium exclamauit: Omnes ità credimus, Vna fides, Omnes idipsum sentimus, Omnes consentientes & amplectentes subscripsimus, Orthodoxè omnes credimus, Hæc est fides Apostolorum, hæc est fides Patrum, hæc est fides orthodoxorum, Multos annos Imperatori, Integritates duarum naturarum Christi Dei nostri tu declarâsti. Luminarium pacis Domine conserua, Martiano nouo Constantino æterna memoria, Nouo Iustiniano Constantino æterna memoria, Omnes hæreticos tu effugâsti, Deiectorem hæreticorum Domine conserua, Diuidentes & confundentes tu persequutus es. Absit inuidia à vestro imperio, Deus custodiat fortitudinem vestram, Deus regnum vestrum & imperium vestrum pacificet: Vestra vita, orthodoxorum vita est. Cælestis rex terrestrem conserua. Per te vniuersales Ecclesiæ pacificatæ sunt. Nestorio & Eutychi & Seuero anathema. Consentaneis eorum anathema, Theodoro Pharanitę anathema, Sergio & Honorio anathema, Pyrrho & Paulo anathema, Cyro & Petro anathema, Macario & Stephano anathema, Omibus hæreticis anathema: Qui prædicauerunt & prædicant, & docent ac docturi sunt vnam voluntatem & vnam operationem in dispensatione Domini nostri Iesu Christi Dei nostri, anathema. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Deum testem proferimus sancto & vniuersali vestro Concilio, quòd absque quolibet fauore & inuidia, principale desiderium & zelus extitit nobis, irreprehensibilem esse immaculatam nostram orthodoxam Christianorum fidem, & cum stabilitate nos eam conseruare in nomine Dei, secundùm doctrinam atque traditionem, quæ tradita est nobis tam per Euangelium, quamque per sanctos Apostolos, & per statuta sanctorum quinque vniuersalium conciliorum, sanctorumque probabilium patrum: & non mediocriter nos pro hoc desiderium coarctabat, ex quo (iubente Deo nostro) authoraliter accepimus solium imperij nostri. Cùm ergò Deo complacuit tempus concedere, inuitauimus fieri collectionem vestram, ad considerandum vobis sanctas Dei scripturas, omnemque vocis siue assertionis nouitatem, quæ adiecta est ad intemeratam nostram Christianorum fidem in his vicinis temporibus, à quibusdam praua sentientibus expellendam, mundissimamq; nobis hanc contradendam, (sicut prædictum est) quatenùs secundùm sancta & vniuersalia quinque concilia, & statuta sanctorum venerabilium patrum, ità eam & nos custodiamus vsque in mortem. Ibi ergò iudice-

dicemur vobiscum apud terribile tribunal DEI, quandò futurus est iudicare viuos & mortuos, si forsitan aliquid vnquàm conscientiam habetis fuisse intermissum in definitione, quæ à vobis promulgata est, sed & si quisquam ex vobis forsitã vult dicere, vtiquè examinato sermone, qui fuerit à quolibet ex vobis prolatus, ex omni parte per gratiam & inspirationem sancti spiritûs summitatem comprræhendamus sanctæ & immaculatæ fidei, quæ tradita est nobis à sanctis Apostolis & discipulis Domini & Saluatoris nostri IESV CHRISTI veri DEI nostri, & eis qui deincèps reperti sunt probabilibus patribus, & sanctis quinque vniuersalibus concilijs, quatenùs vno ore, vnoque corde omnes ecclesiæ DEI hymnum offerant in tempore regni nostri misericordissimo DEO nostro, rectè annunciantes verbum veritatis eius, & perfectiùs extinguatur omnis hæreticæ præsumptionis iactantia ab eius benignitate.

Sancta synodus exclamauit: Multos annos Imperatori, CHRISTO dilecto Imperatori multos annos, Pium & Christianum Imperatorem Domine conserua, Orthodoxam fidem tu confirmâsti. Definitio orthodoxa est. Contradicenti huic definitioni anathema: Qui contradixerit huic definitioni, diuisor est: Qui contradixerit huic definitioni, hæreticus est: Qui non susceperit hanc definitionem, Apollinarista est: Qui contradixerit huic definitioni, Nestorianus est: Qui non susceperit hanc definitionem, Eutychianista est: Nestorianis anathema, Eutychianis anathema, Apollinaristis anathema, Omnibus Christo rebellibus hæresibus anathema, Aeterna memoria Imperatori, Aeternum permaneat vestrum imperium,

Constantinus pijssimus Imperator dixit: Etsi proculdubiò vrã venerabilitas atq; religio delassata sit ex longinquo itinere, & diuturna hîc cõmoratione, veruntamẽ gratiam dignam cum vicissitudine illa superni nutûs, etiàm ab imperio nostro percipiet, eò quòd multis errantibus circa orthodoxam fidem, extincta dissonantia, in vnam eandemque confessionem consonanter omnes conuenimus, sperantes veram atque celerem salutem à multorum munerum datore DEO, intercessionibus sanctæ & immaculatæ Dei genitricis & vestræ sanctitatis, suscipere. Sanctum Concilium dixit: Pijssime & tranquillissime domine, sermonem acclamatorium ad Deo amabilem vestrum potentatũ, iuxta morem composuimus: & si placuerit pietati vestræ, hũc perlegi iubete.

Constantinus pijssimus Imperator dixit: Acclamatorius sermo, qui compositus est à sancto vestro concilio, deferatur & relegatur. Qui delatus est, & in his sermonibus ità relectus est:

Sermo acclamatorius, qui prosphoneticus dicitur, à sancto & vniuersali concilio ad pijssimum & Christo dilectum Constantinum Imperatorem:

A dextera Dei qui cuncta creauit & continet, imperialis potestatis meritò diadema suscipiens Christo dilecte Imperator, humanitate ac mansuetudine, & circa fidem insita pietate atq; rectitudine, Dominum remunerare diligis, qui te regnare disposuit: tales quippe munerum vices scis eum habere complacitas, quibus sibi diligit famulari. Quæ verò est alia Deo liberalior à vobis donorum oblatio, quàm charitatis & fidei circa eum flagrans demõstratio, sanctarumque Dei ecclesiarum per vos pacificus status? Propter quod & maximè plurimos agones super his, quos habes, consummâsti, vt vnanimitatẽ acquireres dissidentium. Vos enim per Christum benignè regnatis, Christus verò per vos ecclesijs suis pacem delegit impartiri. Ipse & nunc vestram suscitauit serenitatem, & ad rectæ fidei zelum commouit, hanc vniuersalem ad temetipsum synodum conuocandi, vt nupèr quidem exortæ hæresis nouitatem destrueret, veritatis autem prædicationem firmaret, vt hoc proueniente, stabile & inconcussum sit Ecclesiæ ipsius collegium. Intolerabile enim existimâsti, prudentissime Imperator, in cæteris quidem nos adinuicèm consentire atq; concurrere, circa ipsum autem vitæ nostræ capitulum abinuicèm disrumpi atque discindi, vt hinc nos alter alterius membra existentes, & in vno Christi corpore constituamur, per eandem quæ ad ipsum & adinuicèm intelligentiæ atq; fidei est, consonantiam. Quid verò est & præsertim Imperatori decibilius, quàm præ omnibus pietate adornare subiectos, per quod & in cæteris felicitetur respublica? Veruntamẽ vestris diualibus præceptis acquiescentes, tam antiquæ Romæ, & Apostolicæ summitatis pontificalis antistes, quàm nos humiles, Christi tamen sacerdotes atq; ministri, ille quidem pro se literarum paginam, eosq; qui eius personam describerent, sacerdotes constituit, nos autem omnes cum eis simul Deo amabile solium tuæ fortitudinis corporaliter circũstetimus. Si igitur omes simpliciter & absq; calliditate à principio Euangelicam prædicationem suscepissent, Apostolicisq; * institutionibus essent contenti, bene vtiquè & aptè sese causæ haberent: & neq; authoribus hæresum, neq; fautoribus sacerdotũ, certaminũ labores exercerentur. Oportebat enim, illos quidẽ in silentio degentes, salutẽ acquirere: istos verò, ad reluctandũ nõ prouocari: & trãquillitati tẽpus, non tumultibus, cõpartire: sed silentiũ prudenter amplecti, & Deo colloqui, & sub iectis formula virtutum existere. Sed quia aduersarius satanas requiescere minimè sinit,

*constitutionibus

sed tanquàm armigeros atq; telorũ portatores, aduersùs Christum proprios ministros exuscitat, errorum doctrinis velut occultis gladijs multorum mentes fraudulenter perimentes: huius rei gratia & Christus Deus noster, qui patris est sapientia & virtus, per quam vniuersa constituta sunt & continentur, suos aduersùs illos prçliatores apto tempore suscitauit, gladium spiritûs arripientes, ad abscindendum ac perimendum eos, qui manum extollunt aduersùs populum eius copiosum, & qui Ecclesiæ caulas more luporum captas tenere, & interiores margaritas diuini eloquij rapere, atq; conculcare porcinis dogmatibus nitebantur, ad quos & gladius iubetur exacui: Framea, inquit, exurge super lupos pastores, & eos, qui oues conturbant, interfice. Sic vtiquè & omnium synodorum hucusquè conuentus effecti sunt aduersùs id, quod tumultuabatur, & reluctabatur tam principibus, quamque priscis patribus semper armatis. Arrius diuisor atque partitor Trinitatis, insurgebat: & continuò Constantinus semper Augustus, & Syluester laudabilis, magnam atque insignem in Nicea synodum congregabant, per quam ipsa Trinitas tam fidei symbolum dictauit, quamque aduersùs Arrianam malitiam sententiam promulgauit, & iusta pœna errantem Ecclesiæ locis indignis, sed illi condignis, cruciauit. Macedonius spiritûs denegabat Deitatem, & dominantem conseruum prædicabat: sed maximus Imperator Theodosius, & Damasus fidei adamas, protinùs obstiterunt, quorum solidam mentem aggressiones atque conflictus alienarum sectarum nullatenùs sauciàrunt. Gregorius & Nectarius in hac regia vrbe conuentum congregabant, & sacrilegam quidem linguam à sacerdotio abscindebant, quæ blasphemias execrabiles in spiritumsanctum iaculabatur, fidei verò symbolum denuò explanabant, & quòd Deus est spiritus confirmantes, per ea manifestiùs exposuerunt. Sic igitur eos, qui Trinitatis vnitaté soluebant, Trinitatis virtus destruxit. Multa verò valdè & multifaria, & super ipsa vnigeniti dispensatione facta est oppositio, sed generalis sermo exequi festinat. Dum Nestorius & iterùm Cælestinus & Cyrillus, ille quidem Christum diuidebat & partiebat, hi verò cum Domino conspirantes, vnà cùm his sceptrorum domini diuisorem deijciebant, vt effusiùs ibidèm gestorum tabulæ per literariam vocem dum ipsi sileant, causas ipsas loquuntur. Deindè Eutychetis insania delirante alteram fabulam, ipsiusque Saluatoris humanitatem penitùs recusantem, & vmbrosam quandam eius & non veram similitudinem præstigiante, putásne necessarium erat, spiritales viros insurgere, qui diuinis verbis falsidicos compescerent?

Zach.13.c

Et quomodò non indignaretur Deus qui blasphemabatur, & nõ defendebatur? Leonis igitur tuba tanquàm leonis rugitus viriliter vociferâs ex Roma, interìm archimandritam bestiam perterruit, & à monachico grege proiecit, eiusque phantasiam atq; putationem reprobauit, & euanescere fecit iniustam turbulam. Martianus sacratissimus Imperator & Anatolius Constantinopolitanus antistes cum omni Chalcedonensi à Christo cõgregata collectione, sese amplexi sunt, atq; manu & lingua consentiebant, & pariter subscribebant, & consonam Eutychetis & Dioscori intelligentiã euacuârunt. Sicut & Vigilij post hçc Iustiniano pijssimo consonuit quintum concilium, & constitutum est, vt eorum opuscula, quæ latenter reperta sunt, repleta abominatione, anathematizarentur. His ità se habentibus, necessarium existebat, & vestram Christo amabilem mansuetudinem sacratissimum hunc & copiosum congregare conuentum, dum vtrinquè benefacere putaretur: & causam quidem dissensionis ecclesiarum repellere, distantia verò ad vnitatem reducere. Nec enim sufferebas conspicere, DEO amabilis domine, vt nupèr contexta falsæ doctrinæ adinuentio, tunicam rectæ fidei vsquequaquè conscinderet: sed audéter dicimus tanquàm per organa spiritûs per nos & vnà nobiscum, quod excisum erat, retexuisti, & ad soliditatem compaginâsti, integritatiq; restituisti. Proindè inspiratione sancti spiritûs conspirantes, & adinuicèm omnes consonantes atque consentientes, & Agathonis sanctissimi patris nostri & summi papæ dogmaticis literis ad vestram fortitudiné missis consentientes, necnõ & suggestioni sanctæ, quæ sub eo est, synodi cxxv. Patrum concordantes, vnum de sancta Trinitate Dominum nostrum Iesum Christum etiàm incarnatum, prædicamus in duabus perfectis naturis indiuisè, incõfusè laudandum. Vt enim verbum, *cõsubstantiale est & consempiternum Deo genitori: vt autem carnem sumens ex intemerata virgine, Deique genitrice Mariã, homo perfectus est, consubstantialis nobis, factusq; sub tempore. Perfectum igitur in Deitate, & perfectum eundem in humanitate, secundùm priscas patrum traditiones & Chalcedonensem diuinam definitioné, prædicamus. Et quemadmodùm duas percipimus naturas, ità & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes agnoscimus. Neutram enim earum, quæ Christi sunt, naturarum in eius dispensatione audemus absque voluntate vel absque operatione pronunciare: nè fortè earum perimentes proprietates, etiàm naturas quarũ sunt proprietates, pariter perimamus. Nec enim negamus naturalem eius humanitatis voluntatem, aut naturalem operationem: nè & quod pro salute nostra dispen-

for. *cõsubstantialis est & cõsempiternus

dispensationis est capax, denegemus, & Deitatem passioni applicemus. Hoc nanq; conabantur, qui nupèr in eo vnius voluntatis & vnius operationis execrabilem nouitatem introduxerunt, Arrij & * Apollinarij. Eutychetis atq; Seueri malignam sectã restaurantes. Si enim absque voluntate & absq; operatione humanam Dei naturam dicere cessaremus, vbi perfectum in humanitate saluatum est? Nihil enim aliud constituit humanæ substantiæ integritatem, nisi essentialis voluntas, per quam liberi arbitrij vigor in nobis designatur, * sic se habeat vt substantialis operatio. Quomodò enim dicimus eum in humanitate perfectum, si nihil humanũ passus est aut operatus? Quemadmodùm enim duarum naturarum concursus, vnam nobis inconfusam atq; indiuisam conseruauit substantiam: ità & vna substantia in duabus coruscans naturis, quæ vtriq; conueniunt, propriè demonstrabat. Duas igitur in eo naturales voluntates, & duas naturales operationes, cõmuniter atq; indiuisè, pcedentes, prædicamus: superfluas autem vocum nouitates, & harum adinuentores, procùl ab ecclesiasticis septis abijcimus, & anathemati meritò subijcimus: id est, Theodorum Pharanitanum, Sergium & Paulum, Pyrrhũ simul & Petrum, qui Constantinopoleos præsulatum tenuerunt, insupèr & Cyrum, qui Alexãdrinorum sacerdotium gessit, & cum eis Honoriũ, qui fuit Romæ præsul, vtpotè qui eos in his secutus est, super his præcipua ratione anathematizamus, deponentes Macariũ, qui fuerat Antiochiensis episcopus, & Stephanum huius discipulum, & potiùs dicamus magistrum, qui prædecessorum suorum impietatẽ defendere conati sunt, & vt verbo dicatur, totum orbem terrarum concitauerunt: & oẽs quidem vbiq; pestiferis literis, fraudulentis verò institutionibus vnumquenq; multorũ in simplicitate vastauerunt. Similiter autem & Polychronium, infantilis intelligentiæ delirum senem, qui mortuos suscitare pollicitus, dum non suscitaret, derisus est: & oẽs, qui constituerunt vel constituunt, constituerevè præsumpserint vnam voluntatem & vnam operationem in dispensatione humanitatis CHRISTI. Et nè fortè quidam reprehendant seu sanctissimi papę diuinam æmulationem, siue præsentem angelicam, conuentum illius & ante nos, & nobiscum ille Apostolicas & paternas traditiones sumus secuti, & nihil dissonum aut discrepans ab eorum informatione adinuénimus: insupèr & contra insurgentes nobis restitimus, sed non anticipauimus: & neq; nos cõgressionem adsumpsimus, præincipientibus verò èdiuersò sum' armati. Quis igitur adspexit talia * miracula? Spiritualè nunc proponebatur studium, & propugnator falsidicæ scientiæ iam antè exuebatur: ignorabat autem quòd nõ adipisceretur coronam victoriæ, sed & exueretur coronam sacerdotij. Summus autem nobiscum cõcertabat apostolorum princeps: illius enim imitatorem, & sedis successorem habuimus fautorẽ, & diuini sacramenti mysterium illustrantẽ per literas. confessionem tibi à Deo inscriptam, illa Romana antiqua ciuitas obtulit, & dogmatum diem à vespertinis partibus extulit. charta & atramentum videbatur, & per Agathonẽ Petrus loquebatur, & cum omnipotenti conregnatore pius Imperator simul decernebas tu qui à Deo decoratus es. Et Simon quidem resupinus volutatus corruebat, & stat ruinę eius statua. Fides verò resurgit, plebisq; concordia in proprium restituitur decus. Eleuatus est sol, & luna stetit in ordine suo, ait propheta. In lumine leuatus est sol, id est, mens vestra ad iustitiæ solem ascendit purissimũ, puram respicere reconciliationem, quæ nobis ex hoc apportauit. Et luna stetit in ordine suo, id est, ecclesia & sponsa Christi suo decore amicta est, & pietatem tãquàm virginitatis stolam induitur: & orthodoxæ fidei pulchritudine pleniùs sarta, perpetua pace mundum illustrat. Audite hæc omnes, qui terrenum hoc tabernaculum vos exuistis, & qui posteà nascituri estis: præsentibus enim non auditus, sed visus est satisfactio: & soli sapienti & potenti Deo, gratiarum laudes enixiùs offeramus, Gloria in excelsis Deo, & in terra pax, decantantes, dum Christo omnipotenti complacuit suscitare principem Deo dilectum, qui vnitatis ecclesiarum mediator effectus est. Sed, ô benignissime Domine & amator iustitiæ, ei qui tibi potentiam largitus est, hanc gratiam recompensa: & his quæ à nobis gesta sunt, signaculũ tribue. vestram inscribito imperialem ratihabitionem, & per edicta diualia atq; per pias cõstitutiones ex more eorũ omnium firmitatem, quatenùs nullus his quæ gesta sunt, aut contradicat, nouámve quæstionẽ machinetur. Scito eñ serenissime Imperator, quòd nihil horum, quæ in synodis vniuersalibus & à probabilibus patribus constituta sunt, falsauimus, verùm potiùs confirmauimus. Etenim oẽs vnanimiter atq; consonanter acclamamus: Domine, saluum fac regem nostrũ, qui post te corroborauit fidei fundamentũ: benedicito vitam eius, dirige gressus cogitationum eius. Conterat virtutẽ inimicorum suorum, & resistentes ei continuò corruant, quia fecit iudicium & iustitiã sempiternam, & periclitanti veritati manus porrexit, populumq; tuum saluauit, ad eadẽ sapere eos conciliãs. Gaude ciuitas noua Roma Constantinopolis, glorificata nomine principali. Eccè rex tuus fidelis sedet fortissimus, & accipiet armaturam æmulatricem eius virtutem, indutus est loricam iustitię & sanctitatis, circumposuit sibi galeam prudentiam, quæ est specula

Marginalia: * Apollinaris — for. * si sic aut * si se — * mirabilia — Abac. 3. c — Luc. 2. b — Psal. 19.

cula virtutum, & scutum assumpsit inexpugnabile in Deum pietatem. His armatum eum adspiciant barbari, & speramus in Deũ eos obtemperare dominanti. Lætare ciuitas Sion, cacumen orbis terrarum atq; imperium. Constantinus te purpura prærornauit, & per fidẽ coronauit, & Cõstantinus vtrisq; supercoronauit. Portæque inferi aduersùm tuum orthodoxum imperium non præualebunt. Gaude & fiducialitèr age, Imperator speciosissime, Dominus Deus tuus in te potens, præcingens te virtute, saluabit te: adducet super te iocunditatem & exultationem, ampliabiturq; imperium tuum, & exaltabitur brachiũm tuum, & dominabitur cunctis aduersis, Deumq; non agnoscentibus, atq; *antestantibus: & lamẽtabitur quidem hostilitas, gaudebit autem obedientia: quia ego potens sum, dicit Dominus omnipotens.

obstantib

Edictũ Constantini Pogonati.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi Saluatoris nostri, Imperator pijssimus, pacificus, Flauius Constantinus fidelis in Iesu Christo Deo Imperator, Christo dilecto omni populo habitanti in occiduis partibus. Firmamentum ac fundamentum superno nutu creditæ nobis Christianissimę existit Reipublicæ fides in Deo inflexibilis & inconcussibilis, in qua Christus Deus noster tanquàm propriam domum suam construxit Ecclesiam, & sicut rex omnium, imperij nostri sedem constituit, principatúsq; nobis sceptra commisit. Sicut enim quãdam petram excelsam & sublimem, & vt cæli terræq; in consortio constitutam mysticam confessionem, quæ in eũ cum patre & spiritu est, Saluator nobis ostendit, vt per eam tanquàm per mediam scalam ad cælestem conuersationem reducamur, diuiniorisq; regni potentia coronemur. Super hanc petram cogitationis nostræ gressus infiximus, super quam firmiter stare præcipimur, quamque cautiùs tenere subiectos præcipimus: nè quisquam, vt minùs attentus, exagitetur à maligno & instabili spiritu: expulsusque atq; præcipitatus, in impietatis voraginem delabatur. Etenim desiderabile est dæmoni, qui generi humano semper infestus est, separare hominem à Deo qui factus est ad imaginem Dei, & multimodis deceptionibus fallere. Sed nihil est ei sic studiosum atque officiosum, quàm pietatem oppugnare, & ecclesiasticæ pacis statum perturbare. quod & nupèr elapsis temporibus demonstrauit, atq; aduersùs inuicèm ecclesias prælia sumere persuasit per instrumenta, quæ ad hoc, vt vnà secũ confligerent, adinuenit, sub sacerdotali scilicet habitu & indumento dolosam intentionem obcelantia, Christi verò amatoribus populis lætalem institutionem eructantia. Vnius quippe voluntatis & vnius operationis, in incarnatione saluatoris atq; in duabus eius naturis, diuina dicimus & humana, nouitatem sanxerunt: quatenùs & vnam ex hoc in Chro naturam ex improuiso excogitantes introducere, antiquæ illius & corruptibilis confusionis hæresim reconflarent, cum qua Apollinaris quidem disperijt, Themistius verò nefandus anathematizatus est, Eutyches & Dioscorus cũ sua pessima secta simul deiecti sunt: & omes hi, & quiqui vestigia eorum secuti, e regionè veritatis ierunt, synodalibus simul & paternis condemnati sunt sententijs. Huiusmodi deniquè contagione ecclesias contaminauerunt etiàm hi, qui ante nostra tempora sacrilegi sacerdotes ecclesias peruersè gubernârant. Sunt autem hi: Theodorus, qui fuit Pharan episcopus: Sergius, qui fuit nostræ à Deo conseruandæ regiæ vrbis antistes: ad hæc & Honorius, qui fuit antiquæ Romæ papa, huiusmodi hæreseos confirmator, qui etiàm sui extitit oppugnator: Cyrus quoq;, qui Alexandrinorum quidem præsulatum sortitus est, infringere autẽ orthodoxa dogmata studuit. Similiter & Pyrrhus & Paulus & Petrus, huius regiæ nostræ ciuitatis patriarchæ, sedis alterutrùm successores, qui peruersionis vitium vicissìm transmiserunt. Quorum omnium cultores & opitulatores maleuolorum superinsurrexerunt Macarius, qui fuit Antiochenorum antistes, & Stephanus eius discipulus, & præuaricationis instructor Polychronius, qui multo tempore hæreticæ vetustati consenuit: qui intantùm quos secuti sunt, æmulati sunt*, impietatisq; furia suam animam cremauerunt, vt etiàm discerpere atque dissecare inuicèm membra Christi Christo dilectos persuaderent, vt nec barbari tantùm, quantùm Christiani Christianos oppugnarent, sanctarum ecclesiarum ad inuicèm perturbationem atque dissidium, emolumentum atq; lætitiam pro lucro reputantes. Verùm nos * eis qui ab origine piè atque vniuoco nomine ante nos regnauerunt, exæquari cupientes, zeloq; rectę & intemeratæ fidei conflagrantes, atq; sanctas Dei ecclesias in pacis ordine perseuerare, temporibus nostri imperij principale opus statuentes, porrò protelari huiusmodi læsionem miserrimum æstimauimus, vndè & hoc sacratissimum & vniuersale conuocantes sextum concilium, vtpotè parile præcedentium sanctorum quinque vniuersalium conciliorum, in medium deducere falsorum dogmatum, hoc est, nouitatũ propositiones decreuimus. Quod sanctum concilium singula quæq; perpendens atq; discernens, eos quidem, qui orthodoxæ fidei predicationẽ concusserunt, & Christi gregem scandalizauerunt, à sacerdotali ouili eliminauit: definitionẽ verò à Deo institutam, & sanctas Dei ecclesias in vnitate congregantem, constituit, euangelicas quidem & Apostolicas consequentem sanctiones,

Pontifices aliquot heretici.

*impietates, quod

*eos

1. Pet. 5.

Gene. 1.

tasijs circumferret: nos autem, qui veræ dispensationis mysterium non illudimus, non solùm intellectualem & voluntariam sacrosanctam saluatoris animã esse credimus, sed & omnibus eam verè naturalibus virtutib⁹ perfectam, & similibus nobis absq; peccato voluntariè acquieuisse passionibus, dũ verbum eam permitteret quærere & velle, quæ sua sunt. Sic & naturalem cibum secundùm rationem appetebat quoq;, & turbabatur, ac tristabatur. Cùm enim Saluator ad crucis passionem propria voluntate veniret, cœpit tristari & anxiari. Hæc enim animæ rationalis & voluntariæ proprietates existunt, vt psuadet nobis præclarus pater noster Epiphanius, in sermone aduersùs, Arriomanitas, ità psecutus: A carne enim, inquit, diuinitati vnita, absq; anima & mente non fiet agonia. Vndè & idem Dominus dicebat: Tristis est anima mea vsque ad mortem. Deindè orat transire calicem. Vt enim homo, recusabat mortem. Nam habebat & non velle mori, sicut asserit laudabilis Cyrillus, eò quòd recusaret caro eius naturaliter mortem: sicut autem Deus, idem ipse promptè veniebat ad passionem. Et testis horum irreprehensibilis athleta atq; DEI cultor, pater noster Athanasius: in sermone quippe de Trinitate & incarnatiõe, ità ait: Et cùm dicit: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: verũtamen non mea fiat voluntas, sed tua: duas voluntates in his ostẽdit, vnam quidem humanam, quæ est carnis, alteram verò diuinã. Et humana quidem pter infirmitatẽ carnis recusat passionem, diuina autem eius prompta. Vnus enim cùm sit idem ipse in vtraque natura, loquitur interdùm quidem congruentem humanitati, interdùm verò diuinitati congruentem exprimit vocem. Habuit enim (iuxta quod ait opinatissimus Cyrillus) in vtrisque potestatem. Dum ergò dicit, Non mea voluntas fiat: non mea, hoc est, humanæ naturæ dixit, Et ego enim nunc, sicut homo, loquor. Dum verò dicit, tua, illam quæ communis est (inquit) mihi verbo & tibi patri. Patris igitur & filij, secũdùm quod verbum est, vna est voluntas, pter vnitatem essentiæ, secundùm sanctum Nyssenum Gregorium, in sermone aduersùs Apollinarium sic inquientem: Loquitur enim tanquàm ex homine, quod infirmitati naturæ competit, ille qui nostras passiones proprias fecit. Adiungit deindè secundam vocem excelsam, & Deo dignam voluntatem ratam magìs fieri, quàm hominis, pro hominum salute volens. Qui enim dixit, Non mea, humanam hoc sermone significauit: adiungens autem, Tua, ostendit coniunctionem suæ ad patrem Deitatis, cuius nulla est voluntatis differentia propter communitatem naturæ. Si ergò sequitur (secundùm quod patres inquiunt)

Epiphanius

*arrionitas

*Artatoritas

Matt 26.d

Cyrillus

Athanasius

Cyrillus

Greg. Nyssenus.

naturam voluntas, duæ verò sunt naturæ in Christo, duas per omnia illis & naturales voluntates dabimus. Idem ipse enim (sicut asseruimus) secundùm vtranq; formam volens, voluit quidẽ vt Deus, voluit verò & vt homo, secundùm naturarũ diuersitatẽ, etiã duarum voluntatum demõstrans differentiam. Et neq; contrarias voluntates, aut ad inuicèm oppositas, introducimus. Saluatoris enim humana voluntas, non erat cõtraria diuinæ eius voluntati, sed sequebatur in omibus assumẽtis & deificantis verbi volũtatẽ, q̃ deificata, est assumptę humãitatis humana voluntas. Ergò quod ait deiloquus Gregorius, Illius enim velle (qui secundùm saluatorem proculdubiò intelligitur hominis) nec contrarium est Deo, deificatum totum. Et de voluntatibus quidem in breui talis est ratio. Affert verò (vt etiàm de operationibus rationem breuiter compræhendamus, similibus vsi denuò probationibus) duas operatiões in Christo Deo nostro naturales demonstrantes. Qui enim vnam solummodò in Christo operationem adnunciant, vel diuidunt naturas, aut permiscent & confundunt. Nestorius nanque hominicola, & quiqui illius dementia deprimũtur, duas dicentes naturas, simul diuidunt cum eis & personas, pari numero cum eis & subsistentias introducunt, vnam autem earum affectiuam decernunt operationem. Affectus nanque duarum per omnia, aut etiàm plurium rerum dispertitarum, atq; separatìm subsistentiũ est connexio. Qui ergò (vt dictum est) in duos Christos vnum Christũ concìdunt, vnam affectiuã (vt diximus) dogmatizant operatiõem. Apollinarius verò, Themistius, & Eutyches, & Seuerus, & quiqui partis eorum stultitia insigniti sunt, duas naturas quæ in Christo sunt, confundẽtes atque conglutinantes, vnam quidem eius confusam & phantasticam naturam prædicant, vnamq; eius portentãt operationẽ, hæc quidem illi. Nos autẽ altrinsecùs positã voraginẽ, diuisionisq; & cõfusiõis declinãtes piculum, & tanq̃ iter regale pergentes, duas Christi naturas, & harũ pari numero naturales operationes confitemur, in vnam indiuiduam concurrentes subsistentiam, & quæ suæ sunt *alterutra, in commune proprietatis conferentem. Nec enim persona aliquid est, quàm ipsæ naturæ, sed in verbi subsistentia totius humanitatis formata natura, quæ sua sunt, indiminutè operatur cum eo, cui vnita est substantialiter, verbo, absque solo peccato, sicut & verbum perfectè operatur quæ eius sunt propria, cum humana natura quam assumpsit. Ità ergò piè nobis credentibus, seruabitur secundùm beatum Leõem: Operatur enim vtraq; natura cum alterius communione, quod proprium habuit, verbo operante

*locus obscurua.

quòd verbi est, & carne exequente quæ carnis sunt. Quæ enim habuit sicut consubstãtialis patri, hæc operabatur diuinitùs, per formam tamen humanã: quæ autem assumpsit ex nobis, vt consubstantialis nobis, hæc operabatur humanè, sed non vt purus homo, sed vt humanatus Deus. Ait nanque in thesauris sacratissim⁹ Cyrillus: Est agnoscere in hoc ipso vtraq; in eo. Deus enim verus in carne, & caro vera in Deo. Ex quibus enĩ oportuit cognoscere eum Dominum, hæc diuinitùs operatur: & ex quibus necessariũ erat hominem verum eum videre, hæc facit & dicit, dispẽsans mysterio veritatem. Nam ambulare corporalibus pedibus, & cum labore iter facere, & per linguã loqui, humanæ naturæ opus extiterat: membra verò paralytici verbo saluare, & muti ad articulatè loquendum linguam aptare, & laborantib⁹ atque oneratis multitudine peccatorum & ægritudinum remissionem concedere, opa sunt diuinæ virtutis: sed non alterum absq; altero factum est. Et ad medium producẽdus est sanctissimus Leo, in epistola ad Leonem imperatorem hæc asserens: In tantam vnitatem ab ipso conceptu virginis deitate & humanitate conserta, vt nec sinè homine diuina, nec sinè Deo agerentur humana. En manifestè hic pater asseruit, quia in personæ vnitate communiter & nunc disiunctè neque confusè vtraque natura operata est, quod naturale eius erat & proprium, vt Deus esse credatur, & dispensationem credibilem faciat. Vnus ergo existens Dñs noster Iesus Christus, perfectus in Deitate, & perfectus idem ipse in humanitate, operatur vt Deus: operatur verò vt homo, dualitate naturarum etiàm duas naturales operationes explens. Quæ enim alterius generis, alteriusq; naturæ sunt, secundùm sapiẽtissimum Cyrillum, eandem operationem habere nullus sapiens dabit: sed sicut dissociatam habent naturarum siue æqualitatũ rationem, ità & differentem reddũt operationem, sicut & magnus Basilius collegit in libro aduersùs Eunomium, quoniam diuersarum naturarum non vna est operatio. Duas igitur naturales voluntates, & duas naturales operationes in dispensatione incarnationis vnius sanctæ Trinitatis Domini nostri Iesu Christi, veri dei nostri, rectè sentientes prædicamus, & ità omnibus amatoribus Christi sapere per præsens nostrũ edictum pium adnunciamus: suscipimusque & amplectimur sanctas & vniuersales quinq; synodos, quę in Nicea CCCXVIII. patrum, qui aduersùs Arrianam consederũt insaniam: qui, cooperante trina & conglorificanda deitate, sacrum fidei symbolum terminauerunt: & quæ in hac à DEO cõseruanda regia ciuitate, in qua C. L. qui aduersùm Macedonianam rebellem spiritùs intelligẽtiam simul & linguam, & Magnum nomine Apollinaristam, congregati sunt patres: qui inspiratiõe sancti spiritus prædictum venerabile interpretati sunt symbolum, de spiritusancto quòd Deus est, confirmantes per ea quæ manifestiùs reserârunt. Et quæ priùs in Epheso congregata est, cuius authores fuerũt Cælestinus & Cyrillus, qui Christo domino atq; inseparabili DEO nostro, diuisorem Nestorium cum sua prophana & maligna secta condemnârunt. Cum eis quoquè amplector harum omnium signaculum, firmamentumque ac confirmationem, sanctum Chalcedonense concilium sexcentorum super triginta, & numero pariter & multitudine honorabilium patrũ: quorum pietatis flagello Dioscorus & Eutyches cruciati sunt, & cum impietatis vertice de sacerdotio abscissi sunt. Suscipimus quoquè & quæ in temporibus Iustiniani diuæ memoriæ, in prædicta à Deo conseruanda nostra felicissima ciuitate complosa est synodus contra Dei impugnatores Origenem, Didymum & Euagrium, & obscœna Theodori Mopsuesteni & Iudaica scripta, & refutationem opusculorum Theodoriti aduersùm duodecim capitula famosissimi Cyrilli, cum abolitiõe epistolæ, quæ dicitur Ibæ, ad Marim Persam scriptæ. Hæc itaque vniuersalia, & à DEO consita concilia, sicut quandam hæreditatem cælestem in cordis conclaui reponentes tanquàm intellectuales margaritas, ab eis thesaurizamus dogmata: & quos anathematizârunt atque refutârunt, anathematizamus atque refutamus: quosq; susceperunt, suscipimus, patresque nostros scribimus. Anathematizamus autem omnem hæresim, quæ à Simone vsque nunc in Dei ecclesiam introducta est ad discindendam pacem atque vnanimitatem credentium. Super hęc omnia anathematizamus atq; refutamus & eos, qui superuacuorum & nouorum dogmatum hęreticos authores atque fautores secuti sunt. Dicimus autem Theodorum, qui fuit Pharanitanus episcopus: & Sergium, qui fuit huius à DEO conseruandæ nostræ regiæ vrbis antistes, huic consentaneum & moribus, atque impietate parilem: ad hæc & Honorium, qui fuit antiquæ Romæ papa, horum hæreseos in omnibus fautorem, concursorem, atque confirmatorem: & Cyrum, qui fuit Alexandrinorum episcopus, similiter Pyrrhum, Petrum & Paulum, huius regiæ nostræ ciuitatis præsules, & vnà cum eis Macarium, qui fuit Antiochenorum episcopus, & Stephanum eius discipulum, atq; Polychronium dementem, & omes qui sapuerunt & sapiunt, vel futuri sunt sapere vnam voluntatem & vnam operationem in dispensatione Saluatoris nostri Iesu Christi. His oĩbus ità à sancto hoc & vniuersa-

Marginalia: Cyrillus; Leo epist. 97.; Cyrillus; Basili⁹ epis.; *noxiorum (beside "Theodoriti"); *noxiorum (beside "nouorum")

sali sexto concilio constitutis, & per subscriptionem nostræ fortitudinis confirmatis, sancimus, vt nullus quoquè omninò aliud quicquam de fide satagat, vel noui dogmatis adinuentionem machinetur, aut penitùs de vna voluntate & vna operatione docendi indicium vel sermóem commoueat. Nos enim sanctos & probabiles patres nostros sequentes, naturarum voluntates adnunciamus: & sicut duas naturas in Christo credimus, itàå & duas naturales volũtates, & duas operationes prædicamus. Hæc sunt veræ in Deum confessionis dogmata, hæc sunt euangelicarum atque apostolicarum vocũ prædicationes, hæc sunt sanctorum conciliorum & probabilium paternarum linguarum didagmata: hæc Petrus, qui & petra fidei & princeps apostolorum, intemerata seruauit. In hac fide & viuimus, & regnamus, & conregnãti nobis Deo, conregnare denuò speramus. Hanc comitem, hinc recedentes, habere deposcimus, & cum hac ante Christi tribunal assistere. Ad hanc confessionem omnes hortamur, & deseruire Deo nobiscũ inuitamus, ac super montem excelsum imperij stãtes, prædicamus, atq; ecclesiasticam pacem totius populi solennitatem adnunciamus. nam illa quondàm Christo dilectorum dissensio, nunc in cõcordiam versa est. hæreticorum contrà sunt scandala, propriamq; dignitatem hæc fides adepta est, ipso Christo suis ecclesijs medẽte. Ipse est igitur pax nostra, qui soluit medium maceriæ parietem: & quæ per tempora dissidebant, in vnanimitatem conciliauit. Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma, vna in Deum nũc est Ecclesiæ vnitas. Si quis igit̃ Christi amator est, & metuit Dominum, optatamq; salutem desiderat, hanc fidem orthodoxã teneat. Nec enim erit per aliam fidem saluari. Si quis verò hominum personis gratiam exhibet, charitatis autem in Deum æmulatorẽ se non demonstrat, præsentemq; nostrã piã constitutionem, non recipit, si quidem episcopus est vel clericus, aut monachico circundatus est habitu, deportationis pœnam exoluet: Si verò in ordine dignitatum insertus est, supplicio proscriptionis mulctatur, eiq; cingulum adimitur. Si autem idioticæ sortis est, ex hac regia, omnique penitùs ciuitate extorris addicitur: & super hæc oĩa, etiàm terribilis atq; inexpiabilis iudicij nõ effugiet cruciatum.

Ephe. 2.c

Ephe. 4.a

EXEMPLAR DIVINAE iussionis domini Constantini, directæ ad synodum Apostolicæ sedis antiquæ Romæ.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi, Dei atq; Saluatoris nostri, Imperator pijssimus Flauius Constantinus fidelis in Iesu Christo Imperator, oĩbus sanctissimis vniuersalis synodi Apostolicæ sedis concilium repræsentantibus. Clarus & speciosus sacratissim* vester cœtus extitit, quem pro Ecclesia congregauit spiritussanct*, & pietatis armauit sermonibus, in quibus debellati sunt insidiatores fidei, doctoribus sacerdotalis ordinis pontifici, verùm etiàm & vniuersali patri auxiliantibus, cum quo & pacificare didicistis, & cõpugnare eruditi estis. Tempus est enĩ omni rei, sicut Salomoni videtur. Vndè bonum quidem est pacem habere ad omnes, q̃ concordiam erga pietatem habent: melius est autem pugnare, quandò actio pacis, cõsensum in malum operatur. Nam Dominus inquit: Non véni mittere pacem in terram, sed gladium. Gladio enim bis acuto fidei verbum similatur, diuidẽs & discernẽs credulum & incredulum: & cognationem quidem vel consensum * quæ ad impietatẽ declinauerunt eas, separans, Deo autem accõmodans, seu connectens per pacem & dilectionem erga ipsum * positas. Nihil enim p̃piùs ad ipsum pertingit dilectione, quæ per fidem est erga ipsum. Nam nec pater, nec mater, quæ cum filijs dolores comperit, nec fratres necessitate naturæ alligati, sed voluntatibus dissoluti, nec ex lege coniunctionis crassa & non impassibilis connexio, alterutri solutione affectionem dissoluens, nullũ ex his diuinæ naturæ participes efficit: sed sola circa Deum fides & dilectio, quorum complexione regenerari & reformati sum*, & commendatiõe erga creatorem digni sumus. Ipse enim dicebat Saluator: Qui amat patrem aut matrem plùs q̃ me, non est me dignus: & qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est me dignus. Qui ergò euangelicam semitam inuestigare proposuerunt, & Apostolicæ dignitatis pontificatum sortiti, oĩa contemnũt, & patiuntur ad extremam (si contigerit propter Dei amicitiam) condemnari mortem, & durissima quæq; pati & agere didicerunt, cùm fidem vident depopulari, per quam erga Deum amicitia acquisita est, cum Ecclesiam hæreticis inuasiõibus oppugnatam speculantur, quãdò veritatem proiectã mendacio sentiunt: putásne quòd offendere postponentes, reconciliabuntur hostib* & euangelicum obliti mandatum, noxios sinent impunitos? Nullatenùs, sed sumentes armaturam DEI, his qui aduersùs eos pugnare conati sunt, resistere certant. Hoc verò & vestrum sacerdotale collegium exhibuit, & pro pietate pugnauit, in quibus communi parti auxiliatum est: & hæreticorum quidem deuiat acies, sed memoria eorum quæ dicenda fuerint, corripitur, sermoque ampliùs egredi premitur. Lugubris enim tragœdia, sequentiũ est * explanatio. Hæresum enim inuentores, facti sunt pontifices: & pro pace contentio-

Eccles 3. A 8.a

Matth. 10.d

for. * eorũ, qui ad impietatẽ declinauerũt, separans, for. * positos.

Locus obscurus.

Matt. 10. d

* exhortatio.

tionem populo adnunciauerunt, pro frumento zizania sulcis ecclesiæ seminauerunt: vinum miscuerūt aquæ, & proximo potum dederunt, euersionem turbidam: & tāquàm lupus agnos simulabant mendacium, & veritas vt mendacium refutabatur. Conturbabantur res totæ ecclesiasticę, cùm quod nocere queat, non erat qui discerneret. Et quoniam hæc quidem sic disponebantur, & pietatem impietas deposcebat, profecti sumus illuc, quò nos decebat dirigere gressum: & soli sapiēti, eorumq; cognitori deo, mentis nostræ extendimus oculum: & deinceps, eorum quæ interpretando dubium ingerunt, solutionem continuis orationib' dari nobis postulauimus. propter quod nutu eius illustrata Ecclesia, oculos, id est, sacerdotes, ad contemplandam veritatem cōcitari dinoscimus. Tantò enim ampliùs pro fide certamus, atq; pietati attendimus, & inprimis de Ecclesiastico statu procuramus, quantò & ciuilibus circundati solicitudinibus, bellicisq; consilijs retracti, summum sacerdotalem hunc cœtum non destitimus congregare, vt ecclesiarum distantia procùl expulsa, pacis coniunctio coaptetur. In pace nanque fidei, pariter compactam à Christo dilectam Romanam rempublicam nostram confidimus, & nunc congregatum venerabile vestrum concilium. Interfuistis nanque & vos cum vniuersali principe pastorum, simul cum ipso diuinitùs loquentes tam in spiritu, quamque litera. Suscepimus enim non tantùm ex beatitudine eius, verùm etiàm à sanctitudine vestra directas nobis literas, quæ prolatæ, lectæ sunt, & veritatis verum stylum declarauerunt, orthodoxamq; fidem depinxerunt. Totæ enim conuenienter, & non differenter, positæ sunt ad imitationem: & tam synodicis, quàm & paternis, doctrinis consentiunt. Neque enim neglеximus, sed diligentiùs eas comparauimus: idcircò & omnes consonanter mente & lingua concredimus, & similiter confessi sumus: & tanquàm ipsius diuini Petri vocem, Agathonis relationem supermirati sumus. nemo eñ discrepauit, nisi vnus. Nanq; nemo ab omnibus perijt, nisi filius interitùs, pater contumaciæ: & hic vnà cum proprijs discipulis spontè assumptus est ab angelo sibi decibili, & suo execrabili choro. Quem cum propheta conlugere, opportunum est, eò quòd condolemus: Qualiter cecidisti ex cælo sacerdotij culminis, ô Lucifer, qui manè oriebaris? Luce certissimæ scientiæ fidelium animas lustrare ordinatus es, & in nubibus ponere arrogantiæ sedem vanis dogmatibus elatus es. Quomodò fuga lapsus es, vitato agmine tantorum sacerdotum? An superbiæ alis ad altam ruinam eleuatus, à mystica mensa temetipsum alienàsti, æmulator factus Iudaicæ discessionis? Quomodò non suscepisti collationem fratrum, imperialem & apostolicam celebrantium solennitatem? Quomodò recalcitràsti, qui dilectus es diligentibus te, & ad patientiam te inuitantibus? Nunquid qui cadit, non resurgit? aut ità vertens, non conuertitur? Quarè auertis auersionem improbam, & tentus es in hęretico proposito tuo? Noluisti vtiquè conuerti ad pietatem: confusus es, in quibus malè docebas. O demētiam simul & obcæcationem. Idem enim esse vtrunque videtur. Harum nanque alia vestigia corporis, alia autem gressus animæ seducit. Desipiens, malè docere non erubescebat, & benè docere erubescebat, hic quidem, qui Antiochensium factus est præsul Macarius, quem non oportet dicere *Macarium, & qui cum ipso de ordine Christi discesserunt, cuius vniuersalis conuentionis communi sententia de sacerdotali dignitate repulsi sunt, & probationi sanctissimi papæ traditi sunt.

Marginalia: Ioan. 17. — Esa. 14.c — Macarij hæresiarchæ & Luciferi collatio. — Psal. 40.b — * i. beatum

Diffinitionem autem *adorandum venerabile sanctissimum cōcilium decreuit, tam sanctissimis concilijs, quàm & probabilibus patribus conuenientem & subsequentem: in qua & imperium nostrum subscripsit, & per pia dicta nostra comprobauit eam, per quam orationibus vestris cuncta Ecclesiæ plenitudo pacificatur. Sicubi sunt, qui scandalum contritæ conditionis fabricauerunt: sicubi sunt, qui simulatam reuerentiam ad argumentum falsæ doctrinæ mouebantur: Detracta sunt personarum velamina, conuictæ sunt decipientium falsitates, pellem lupus abiecit, & nudus lupus publicatur: & hoc manet, dum appáret, quod tegebatur, cùm non apparebat. Simulatio damnabatur, veritas fiducialiter agit: falsitas exterminabatur, & eius qui seminauit zizaniam, dogmata abscinduntur. Triticum, quod est CHRISTO dilectus populus, in vnum horreum mittitur, scilicet in Ecclesiam CHRISTI. Lux orthodoxæ fidei orta est, erroris tenebræ demerguntur. Tristitia transfiguratur, & luctus in lætitiam, & contristatio in gaudium, omnia ad meliora transgrediuntur. Propter quod & nos Ecclesijs DEI, quæ dudùm pacis gratiam acceperunt, congratulantes, Apostolica traditione alloquimur vos: Gaudete, gaudete, iterùm dico, gaudete. ternum enim gaudium Trinitas nobis concessit. Benè valete, sacratissimi auxiliatores pietatis, orantes pro nostro imperio. Et manus diuina: Legimus. Data decimo Calendas Ianuarias Constantinopoli, imperiali domo, pijssimo perpetuo Augusto Constantino Imperatore, anno vigesimo nono. Et post consulatum eiusdem anno decimotertio, indictione decima.

Marginalia: * adorandũ — Philipp. 4.c

SCRIPTA LEONIS PAPAE II. ad Constantinum piissimum Augustum.

REgi regum, in cuius potestate sunt regna mundi, pusilli cui magnas gratias agimus, qui ità in vobis terrenum contulit regnum, vt cælestia vos magis ambire concederet. Plus est enim, quòd in DEO defixa mente confiditis, quàm quòd de collato vobis diuinitùs honore regnatis. Illud enim vobis, hoc proficit omninò subiectis. Nam triumphalem paterni diadematis gloriam, nascendo superna miseratione obtinetis. pietas enim vestra, fructus misericordiæ est: potestas autem, custos est disciplinæ. Per illa igitur regia mens Deo iungitur, per istam verò cẽsura subditis adhibetur. Illius opes, inopes adiuuant: huius autem sagacitas, à vero tramite deuiantes emendat. Non enim minor regnantium cura est, praua corrigere, q̃ de aduersarijs triumphare: quia ei nimirùm potestatem suam seruiendo subijciunt, cuius profectò munere & protectione imperare noscuntur. Vndè diuinitùs pordinata vestra Christianissima pietas, & habitaculum dignissimum sancti spiritùs in sui cordis arcano præparans, quandò caput ecclesiæ Dominum Iesum Christum, veræ pietatis regulam amplectendo, concessi sibi ab eo regni demonstrat authorem, sanctum venerabile corpus eius, quæ est sancta mater Ecclesia, vt syncerus & principalis filius, largiendo atque fouendo inconcussa facit soliditate gaudere. Scriptum est igitur de vobis, clementissime principum, & de eadem sancta Ecclesia toto terrarum orbe diffusa: Erũt (inquit) reges nutritij tui. pariterq; scriptum est, Honor regis iudicium diligit: quia dum diuina rebus humanis præponitis, & orthodoxam fidem curis secularibus incomparabiliter antefertis, quid aliud, quàm iudicium rectum Dei cultui mancipatis, & sacrificium purissimum atq; holocaustum diuinæ suauitatis odore ◦flagrãs, in ara vestri pectoris eius inuisibili maiestati mactatis? Hæc de pijssimi animi vestri ꝓposito Christianissime Augustorum efficaciter dici (Dei gratia operante) confidimus, qua sola & error omnis euictus est, & rectitudo euangelicæ atq; apostolicæ fidei cum syncera charitatis copula apud cũctos ecclesiarũ Christi præsules obtinetur. Ibì enim Christianæ fidei veritas lucet, vbì gemina, Dei videlicet & proximi, charitas feruet. Proindè nisi hoc vtrunq; rex regũ, omnipotens Deus suis sacerdotibus condonare disponeret, nunquàm se regia generositas ad infirmos famulos inclinaret, & paululùm regali fastigio seposito, vnum se de collegio sacerdotum pro zelo Dei adnumerari concupisceret. O quàm gloriosa & præcelsa, veraq; humilitas, quæ pro amore diuino se inclinare dignata est. Quid igitur

Esa. 49.f
Psal. 98.
◦fragrans

restat Auguste, regie & sublimissime princeps, nisi vt Deus, qui incremẽtum dat, hęc in cor regium dignanter inspiret, augeat, & impleat in vobis lucem catholici dogmatis, qua fugentur hæreticæ nebulæ prauitatis? Deniq; legatos huius Apostolicæ sedis matris vestræ Romanæ ecclesiæ, pietatis vestræ famulos, id est, Theodorum & Georgium presbyteros, & Ioannem diaconũ filios nostros, atq; Constantinum subdiaconum regionarium sanctæ nostræ Ecclesiæ, vnà cum personis, quæ cum eis profectæ fuerant, quæ à prædecessore meo Apostolicæ memoriæ Agathone papa per octauam indictionem pro causa fidei (vestra pietate iubente) illuc directæ fuerant, per nupèr elapsam decimam indictionem mense Iulio, cum diualibus clementiæ vestræ apicibus & synodalibus gestis, cum magno iocunditatis gaudio in domino exultantes, suscepimus: & quasi de quodam mœroris fluctu optatæ tranquillitatis portum ingressi, receptis viribus, cum gratiarum actionibus exclamare cœpimus: Domine, saluum fac Christianissimum regem nostrum, & exaudi eum in die, in qua inuocauerit te, per cuius à Deo inspiratum studium, per totum orbem terrarum Apostolicæ Traditionis pietas flagrat, dum tetra caligo hæreticæ prauitatis euanuit. Meritò igitur cum propheta canẽdum est ac dicendum: Domine, in virtute tua ◦exaltabitur rex, & super salutare tuum exultabit vehementer: desiderium animæ eius tribuisti ei, & voluntate labiorum eius non fraudâsti eum. Rex enim qui sedet in solio, sicut sapiẽtissimus quidam ait, intuitu suo dissipat omne malum. Etenim dissipatum est, Domino cooperante, vestræ pietatis laboribus malum, quod diaboli nequitia deceptione induxerat: & bonum Christianę fidei, quod Christus ad salutem hominum contulit, obtinet. Igitur gestorum synodalium seriem recensentes, curiosaque diligentia singula, quęque gesta sunt, flagitantes, eadem quæ Apostolicæ sedis legati narrauerant, scriptis consonantibus conuenire reperimus. Cognouimus enim, quòd sancta & vniuersalis & magna sexta synodus, quæ per Dei gratiam imperiali decreto in regia vrbe nupèr congregata est, eademque & vniuersum concilium alludens huic sanctæ sedi Apostolicæ, cuius ministerio fungimur, senserit atque decreuerit sub orthodoxæ fidei integritate, regulisq; Maiorum, atque concorditer nobiscum cõfessa est, vnum esse de sancta & inseparabili Trinitate Dominum nostrum IESVM Christum, ex duabus & in duabus naturis inconfusè, inseparabiliter, indiuisè consistentem, vt verè Deum perfectum, & hominem perfectum eundem ipsum, saluaque ꝓprietate vniuscuiusque in eo conuenientiũ naturarum, eundẽ ipsum diuina operatũ vt De-

Psalm. 19.
Psalm. 20.
◦lętabitur
Prou.20.b

Deum, & humana inseparabiliter operatũ vt hominem, absq; solo peccato: & duas idcircò naturales volũtates, duasq; naturales operationes eum habere veraciter prædicauit, & per quæ principaliter & naturarum eius veritas demõstratur, vsque ad cognoscendam profectò differentiam quarũ sunt naturarum, ex quibus & in quibus vnus idemq; Dominus noster Iesus Christus cõsistit, per quæ reuerà probauimus, hanc sanctam & laudabilem atque prædicabilem sextam synodum, per misericordiam Dei, q Christianæ fidei veritatem suis fidelibus reserat, apostolicam prædicationem inoffenso pede fuisse secutam, sanctorumq; & vniuersalium quinq; conciliorum definitionibus in omnibus consentientem, & horum regulas amplectentem, nihil super statuta orthodoxæ fidei augentem aut minuẽtem, sed regiam & euangelicam semitam rectissimè gradiẽtem, & in his atq; per eos sacrorum dogmatum lima, & probabiliũ catholicæ Christi Ecclesiæ patrum doctrina seruata est, & regulari lima ad omnium ædificationem prolata. Sed & hoc verè dignum, Deoq; gratissimum existit, quòd apostolicæ prædicationis veritas, quæ imperialẽ exornat potentiam, & principalem clementiã seruat, per augustissimæ pietatis edictum in toto orbe terrarum percrebuit, & sicut solis radius omnium hominum corda lustrauit, vt indè rursùs doctrinam pietatis spiritaliter perceperint, vndè iustæ dispensationis gubernacula benignè sibi pberi cognoscunt. Synodali igitur sententia, & imperialis edicti censura, tãquàm ancipiti spiritûs gladio, cum priscis hæresibus etiàm nouæ prauitatis error expunctus est: & qui authores falsitatis extiterũt, cum suæ blasphemiæ labe prostrati sunt, qui ore sacrilego tentauerunt asserere, vnam voluntatem & vnam operationem in duabus subsistẽtialiter vnitis naturis Domini nostri Iesu Christi, ex qbus & in quibus indiuisibiliter & inconfusè constitit. Hanc igitur rectæ atq; apostolicæ traditionis normam prædecessor meus Agatho, apostolicæ memoriæ papa, cũm sua synodo prædicauit: hanc scriptis percurrẽtibus in suæ suggestionis pagina vestræ pietati per suos legatos emisit, approbans & confirmans testimonijs sanctorum ac probabilium Ecclesiæ Doctorum, quam sancta nunc & magna synodus, Domini & vestro fauore celebrata, suscepit, & in omnibus nobiscum amplexa est, vtpotè beati Petri apostolorum principis synceram doctrinam in ea agnoscens, & immutilatæ pietatis in hac signa contrectans. Sancta igitur vniuersalis & magna sexta synodus, quam nutu Dei vestra clementia & sedulè conuocauit, & cui pro Dei ministerio præfuit, apostolicam in omnibus regulam, & probabilium patrum doctrinam secuta est: & quia definitionem rectæ fidei (vt dictum est) plenissimè prædicauit, quam & Apostolica sedes beati Petri Apostoli (cuius licèt impares ministerio fungimur) venerãter suscipit, idcircò & nos, & per nostrum officium hæc veneranda sedes Apostolica concorditer ac vnanimiter his quæ definita sunt ab ea, consentit, & beati Petri authoritate confirmat, sicut supra solidatam petram, qui Christus est, ab ipso Domino adeptus firmitatẽ. Propterea sicut suscepimus atq; firmiter pdicamus sancta quinque vniuersalia concilia, Nicenum, Constantinopolitanum, Ephesinũ primũ, Chalcedonense, & Cõstantinopolitanum, quæ & omnis Christi Ecclesia approbat & sequitur: ità & quod nupèr in regia vrbe pio vestræ serenitatis adnisu celebratum est sanctum sextum cõcilium, vt eorum pedissequi interpretes, pari veneratione atq; censura suscipimus, & hoc cum eis dignè connumerari, tanquàm vna & æquali Dei gratia congregatum, decernimus: & qui in eo fideliter conuenerunt Christi Ecclesiæ sacerdotes, inter sanctos Ecclesiæ patres atq; doctores ascribẽdos, æquè censemus. Nam & istis, sicut & illis, idem Dei spiritus salutẽ animarum operatus est: & huius immarcescibilis fructus imperiali pietati vestræ à nomino reputabitur, cuius & per secula prædicando labore (mirabiliter DEI gratia cooperante) perfectum est. Anathematizamus prætereà proindè, atque execramur omnes hæreses, omnesque earum authores atque fautores, qui aduersùs apostolicam & orthodoxam fidem diabolicis decepti fallacijs, falsitatis errores in Ecclesiam conati sunt introducere, id est, Arrium, Sabellium, Macedonium, Apollinarem, Eunomium, Nestorium, Eutychem, Dioscorum, Timotheum, Seuerum, Themistium, Origenem, qui & Adamantius, Didymum & Euagriũ, similiter scripta Theodoriti aduersùs duodecim sancti Cyrilli capitula, cum epistola, quæ dicitur Ibæ, missa ad Marim Persam, & vnà cum eis Iacobum, Theodosium, Gaianum, Anthimum, Zoaram, Donatum, Nouatum, Priscillianum, Paulum, Photinum, Pelagium, Cælestium, Iulianum, Faustum, Maximinum, quos sancta catholica atque apostolica Ecclesia de catalogo fidelium patrũ, vtpotè zizania de area dominicæ Ecclesiæ, gehennæ supplicio abdicanda, per ventilabrum diuinæ discretionis abiecit. Pariterq; anathematizamus noui erroris inuentores, id est, Theodorum Pharanitanũ episcopum, Cyrum Alexandrinum, Sergiũ, Pyrrhum, Paulum, Petrum, Constantinopolitanę ecclesię successores magis q̃ præsules; necnon & Honorium, qui hanc Apostolicam Ecclesiam non apostolicæ traditionis doctrina lustrauit, sed prophana proditiõe immaculatã fidem subuertere conatus est. Et omnes, qui in suo errore defuncti sunt, si-

Papa synodum VI. cõfirmat.

Matt. 16.

Hæresiarchæ aliquot diuersi.

Hæresiarchę de vna voluntate & operatione Christi.

similiter anathematizam⁹, & abominamur imitatores eorum & complices, qui dudùm fuerunt, vel nunc vsq; sunt, id est, Macarium quódam fallacissimum Antiochiæ ecclesiæ deceptoré, cum sui erroris discipulo, immò magistro Stephano: & cum eis Polychronium nouum (vt verè dictum est) Simoné, qui hæreticæ prauitatis delusus phātasmāte, mortuos suscitare pollicitus, dum vanā eius præsumptionem effectus nō sequitur, fallax & in hoc oībus comprobatus est: & qui similia eorum sapuerunt, vel sapiunt, qui vnam videlicet voluntatem & vnam operationem dicere præsumpserunt, vel p̄sumunt in duabus naturis Domini nostri Iesu Christi, quos & sancta vniuersalis suprà memorata sexta synodus abdicauit: & Macarium quidem de præsulari dignitate deiecit, discipulumque eius Stephanum, & Polychronium senem vanissimum, sacerdotij honore frustrauit, eorumque participes atq; socios, qui noluerunt intelligere vt benè agerent, & iniquitatem meditati sunt in cubilibus suis, qui suos, & præsertim Macarius, errores huc illucq; disseminare conati sunt. Et dum sub ouili tegmine latens lupus appareret, & p̄ pastore fur & latro cōpertus est, à vero pastore ouium Christi, vt pestifer ac deuastator abiectus est: idcircò dignè anathematis *stylo perculsi sunt, & æternis vinculis colligati, pœnitere nolendo, insolubiliter tenentur obstricti: nè rursùs in effrenatæ præsumptionis audaciam concitati, suæ pestiferæ doctrinæ contagio quenquam de simplicibus fœdarent, qui etiàm nunc vsque in sua obstinatione peruicaciter perseuerare maluerunt, quàm ad veritatis cognitionem, vt saluarentur, pœnitendo conuerti. obdurauit enim cor eorum diuturna malitia, & omnibus claruerunt conscientiæ magis quàm ignorantiæ *labe prostrati, vt spontè rebelles apostolicæ veritati, & suam magis quàm Dei gloriā inquirentes, cùm Deus moneat, ad pœnitētiæ correctionem delinquentes exhortans: Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur, & viuat. Nam q̄ p̄ diualia scripta vestra pietas nostram exiguitatem cōmonere dignata est, vt salutari doctrina & orthodoxæ fidei dogmatibus imbuerentur, quatenùs ad sanæ fidei scientiam peruenirent, vt ægrotis & naufragantibus circa fidem, sedulò eis manum spiritalis doctrinæ porreximus, vt ad portum veritatis pertingerent, & medicinalia monita ad cognoscendam sanæ scientiæ rectitudinem indesinenter contulimus: & quod ad nostrum ministerium congruit, admonitionis remedia non obmittimus cupiētibus exhibere. Licèt autem scripturæ stylus, pro statu apostolicæ & euangelicæ fidei admiranda certamina vestræ clementiæ & vigilantiā singularé narrare non sufficit. non tamen ideò p̄termittenda sunt

Psalm. 35. *telo *clade Ezech. 18. g

fortitudinis insignia, dum vbiq; orbis vniuersus eius canit pconia. O sancta mater ecclesia, exurge, depone pallium mœroris, & induere stolam iocunditatis tuæ. Eccè filius tuus constantissimus principum, defensor tuus, adiutor tuus, nè commouearis, accinctus est gladium verbum Dei, quo diuidit incredulos à fidelibus, induit se loricam fidei, & galeā spem salutis. En propugnator tuus (confide, nè metuas) nouus Dauid, nō ille rex vnius gentis Iudaicæ, sed hic tuus Christianæ plebis pijssimus princeps, Nazareni sanguine corporatus, deiecit Goliam magniloquum hostem tuū, & cunctū agmé eius huc illucque dispersit: percussit fronté eius iactu lapidis, vbi non inerat signaculū pietatis: amputatum est caput eius, & in mēbris eius nullus vigor relictus est. En vbiq; triumphus portatur in pilo. Congregamini pariter & venite ô religiosissimæ Christi ecclesiæ, cum sacerdotibus plebes toto orbe diffusæ, canite magna voce, & dicite: Vicit nouus Dauid constantissimus Augustorum non in millibus solùm, (nec enim generalem Euangelicæ prædicationis victoriam, numerorum vinculis quisquam poterit comprehendere) sed & ipsum principem, & hostem, & ducem, ac incentorem omniū malorum & errorum diabolum, cum suis legionibus atq; fautoribus, per arma veræ atque orthodoxæ & apostolicæ traditiōis & confessionis extinxit. Exulta nunc secura sancta mater Ecclesia, de libertate tua sæpiùs impugnata, sed non derelicta. Suscitauit rex tuus inuictissimus Christianorum principem propugnatorem tuum, benefactorem tuum atque opulentissimum largitorem, cuius studio orthodoxa fides recollecto splendore toto orbe irradiat, fideles omnes gratiam referentes exultant, infideles mœror atq; deiectio comprimit & confundit, ecclesiæ Christi de cunctis oppressionibus liberatæ respirant, donis imperialibus confouentur, principali præsidio muniuntur, quibus & domesticis verbis augusta vestra benignitas Christū imitando pollicetur: Eccè ego vobiscum sum vsq; ad cōsummationem seculi, vt Domini nostri Iesu Christi, cuius exemplis vtitur, æterna ei⁹ regni perenni gloria potiatur, & in orbem terrarum generaliter atque perenniter eius imperium dilatetur. Præsentis deniquè suggestionis exiguum portatorem Constantinum subdiaconum regionarium huius sanctæ Apostolicæ sedis, qui & nupèr cum legatis Apostolicæ memoriæ p̄decessoris mei interfuit sanctæ synodo inibì celebratæ, clementia consueta dignum exceptione censeat vestra regalis magnanimitas, eiusque suggestionibus aurem pietatis accommodet, vt authorem in ministro dignanter suscipiat. Et subscriptio: Pijssimū domini imperium gratia superna custodiat, & ei omnium

1. Reg. 17. Matth. 28. d

um gentium colla substernat. Data Nonis Maijs, indictione decima.

Imperator iste, fuit eius nominis II. sicuti papa iste, huius nominis quintus.

*EXEMPLAR DIVINAE IVSsionis * Iustiniani Augusti, directa ad Ioannem papam vrbis Romæ, in confirmationem sextæ synodi Constantinopolitanæ.*

IN nomine Domini Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, Imperator Cæsar Flauius Iustinianus, fidelis in Iesu Christo, pacificus, pius, perpetuus Augustus, Ioanni * vero sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo antiquæ almæque vrbis Romæ atque vniuersali papæ. Magnum studium, magnã solicitudinem nos habentes pro stabilitate immaculatæ Christianorum fidei, dehinc nanque clementissimum nostrum Deum adiutorem, & susceptorem nostræ serenitatis esse confidimus, aduersus omnem inimicũ Christo dilectæ nostræ reipublicæ, dum cognitum est nobis, quia synodalia gesta, eorumque definitionem, quam & instituere noscitur sanctum sextum concilium, quod congregatum est in tempore sanctæ memoriæ nostri patris, in hanc à Deo conseruandam regiam vrbem, apud quosdam nostros iudices remiserunt. Neque enim omninò præuidimus alterum aliquem apud se detinere ea, sine nostra pijssima serenitate, eò quòd nos * copiosos misericordia noster Deus custodes cõstituit eiusdem immaculatæ Christianorum fidei: sed mox adduximus nostros patres sanctissimos ac beatissimos patriarchas cum vestræ beatitudinis apocrisario, & sacratissimũ senatũ, verũ etiàm Deo amabiles metropolitas & episcopos, qui hîc in regia vrbe commorãtur, & deincèps militantes incolas sancti palatij, necnon & ex collegijs popularibus & ab excubitoribus, insupèr etiàm quosdam de Christo dilectis exercitibus, tam ab à Deo conseruando imperiali obsequio, quamque ab Oriẽtali Thraciano, similiter & ab Armeniano, etiàm ab exercitu Italiæ, deindè ex Cabarisianis & Septensianis, seu de Sardinia atque de Africano exercitu, qui ad nostram pietatẽ ingressi sunt, & iussimus præfatas synodalium gestorum chartas in medium adduci, & coram supradictis omnibus lectionem eorum fieri: omnesque diligentèr audientes signare ipsas fecimus: quorum auditorum vniuersitas in nostris manibus eas ꝓbuit chartas, vt debeamus nos tenendo inuiolatas conseruare ipsas, vt non licentia fuerit in quolibet tempore his, qui timorem Dei nolunt habere, aliquid corrumpere aut submutare ab his, quæ inserta sunt in prænominatis synodalibus gestis, quas totas chartas benè definitas in temporibus sanctæ memoriæ nostri patris, ex probabilibus sanctis patribus, qui propriæ linguæ & manuum fidem apud Dominum nostrum Iesum Christum, verumque Deum existentem, confirmâsse dinoscitur, & confitentes eam docuisse, nos speramus clementissimum nostrum Deum: quia vsque dum noster spiritus statutus est ex Deo esse, in nobis ipsas chartas illibatas & incommutabiles semper conseruabimus. Ad insinuandum itaque vestræ paternæ beatitudini huiusmodi capituli motiones, præuidimus & earum scientiam notam fecisse beatitudini vestræ. Et manu diuina. Diuinitas te seruet per multos annos, sanctissime ac beatissime pater. Data decimotertio Calendas Martias, Constantinopoli imperiali domo, pijssimoque perpetuo Augusto Iustiniano imperatore, anno secundo: & post consulatum eius anno secundo, indictione decimaquinta.

* viro

* copiosa

¶GLORIA IN EXCELSIS DEO, ET IN TERRA PAX HOMINIBVS BONAE VOLVNTATIS.

GLORIA INDIVIDVAE TRINITATI.

SCRIPTVS EST HIC CODEX temporibus D. Sergij sanctissimi ac beatissimi papæ I. & in patriarchio ecclesiæ Romanæ recõditus.

Candido Lectori F. Laurentius Surius.

¶Hi nouem sequentes Canones falsò adscribuntur Sextæ Synodo: sed quia pij cumprimis esse videntur, noluimus curiosum Lectorẽ eorũ cognitione fraudare. itaque suo illos loco reliquimus. Vale.

DECRETA
CONCILII CONSTANTINOPOLITANI SEXTI.

Ex vetusto codice monasterij sancti Bnuonis vrbis Gandauẽ Flandriæ. Erat autem codex ille, ad instar decreti Gratiani, distinctus quinque partialibus libris, quorum singuli tractabant singulas materias. Itaque capitula quæ subiungũtur, desumpta sunt ex eiusdem libro quarto, capite quinquagesimosexto.

TITVLVS DE CANONIBVS apostolorum & de synodis principalibus.

Apostolorum canones, qui per Clemẽtem Romanum Pontificem, sicut quidam asserunt &c. sextã in Constantinopoli C. L. patrum contra Macariũ Antiochenũ episcopũ & socios eius, qui vnam voluntatem & operationem in Christo falsa suspicione adstruebant, tẽporibus Constantini principis, Agathonis papæ Romani, Georgij Constantinopolitani, qui, condemnata hæresi præfata, scripserũt nouem capitula inferiùs annexa.

dist. 16. Apostolorũ canones

Caput primum.

Si quis presbyter inuentus fuerit alicui clerico vel laico munera dare, aut dedisse, vt ecclesiã alterius presbyteri subripiat, sciat se pro hac rapina & sua cupiditate aut gradum amissurum, aut in carceris ærũna longo tempore, pœnitentiam agendo, detinendum.

Caput

Caput secundum.

Si paruulus ægrotans, ad quemlibet presbyterum baptismi gratia de cuiuslibet parochia allatus fuerit, ei baptismi sacramentum nullo modo denegetur. Si quis hoc munus petenti concedere detrectauerit, & ille paruulus absq; baptismi gratia mortuus fuerit, nouerit se ille, qui eum non baptizauit, pro eius anima rationē redditurū.

Caput tertium.

Nullus sacerdos aut clericus siue laicus, præsumat calicem, aut patenam, aut quælibet vasa sacra & diuino cultui mancipata, ad alios vsus retorquere. Nam quicunque de calice sacrato, quo sanguis Christi accipitur, aliud bibit præter Christi sanguinem: & patenam ad aliud officium habet, q̄ ad altaris ministerium, deterrendus est exemplo Balthasar, qui dum vasa Domini in vsus communes assumpsit, vitam pariter cum regno amisit. Dan. 5.

Caput quartum.

Si quis ex presbyteris voluerit nepotē suum aut aliquem consanguineum ad scholas mittere in ecclesijs sanctorū, aut in cœnobijs, quæ nobis ad regendum cōmissa sunt, licentiam id faciendi concedimus.

Caput quintum.

Presbyteri per villas & vicos scholas habeant. Et si quislibet fidelium suos paruulos ad discendas literas eis cōmendare vult, eos non renuāt suscipere & docere, sed cum summa charitate eos doceant, attendentes illud quod scriptum est: Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamēti: & qui ad iustitiam erudiunt multos, fulgebunt quasi stellę in perpetuas æternitates. Dan. 12. b Cùm ergò eos docent, nihil ab eis precij exigant, nec aliquid ab eis accipiant, excepto, quod eis parentes eorum charitatis studio sua voluntate obtulerint.

De instructione bonorum operum. Cap. 6.

Ex Gandeū rubeo lib. 2. numero 135. (dicitur esse ex concilio Vormatieū.)

Cùm ergò omnium scripturarum sanctarum paginæ, instrumentis bonorum operū refertæ sint, & sanctarum scripturarum campis possint inueniri arma, quibus vitia comprimantur, & virtutes nutriantur, libuit nobis, huic nostro capitulari inserere sentētiam cuiusdam patris de instrumentis bonorum operum, in qua, magna breuitate, quid agi, quidve vitari debeat, continetur: inprimis dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima, tota virtute, deniq; proximū tanq̄ seipsum: Deindè non occidere, nō adulterari, non facere furtum, non concupiscere, non falsum testimonium dicere, honorare omnes homines: Et quod sibi aliquis fieri nō vult, alij nè faciat. abnegare semetipsum sibi, vt sequatur Christum, Corpus castigare, delicias spernere, iustitiam amplecti, ieiuniū amare, pauperes recreare, nudum vestire, infirmum visitare, mortuum sepelire, in tribulatione subuenire, dolentē consolari, à seculi actibus se facere alienum, nihil amori Christi præponere, iram non pficere, iracundiæ tempus non reseruare, dolum corde non tenere, pacem falsam non dare, charitatem non derelinquere: non iurare, nè fortè periures: veritatem ex corde & ore proferre, malum pro malo non reddere, iniuriam non facere, sed & sibi factam patienter ferre: inimicos propter Deum diligere, maledicentes se non remaledicere, sed magis benedicere, persecutionem propter iustitiam sustinere: Non esse superbum, non vinolentum, non multùm edacem, non somnolentum, non pigrum, non murmuriosum, non detractorem: Bonum aliquid in se cùm viderit, Deo applicet, non sibi. spem suam DEO committere, malum semper à se factum sciat, & sibi reputet. diem iudicij timere, gehennam expauescere, vitam æternā omni concupiscentia spiritali desiderare, mortem quotidiè ante oculos suspectā habere, actus vitæ omni hora custodire, in omni loco Deum se respicere pro certo scire: cogitationes malas, cordi suo aduenientes, mox ad petram Christum allidere, & seniori spirituali patefacere: os suum à malo vel prauo eloquio custodire. Multùm etiàm loqui non amare, verba vana non loqui: risum multum aut excelsum non amare, lectiones verò sanctas libenter audire, orationi frequenter incumbere, mala sua præterita & præsentia cum lachrymis & gemitu quotidiè Deo in oratione confiteri, de ipsis malis decætero se emendare, desideria carnis non perficere, voluntatem propriam odire, præceptis sacerdotis & præceptoris Dei in omnibus obedire, etiàm si ipse aliter (quod absit) agat, memores illius Dominici præcepti: Quæ dicunt, facite: quæ autem faciunt, nolite facere. Matt. 23. a Non velle dici sanctum anteq̄ sit, sed priùs esse quod veriùs dicatur. Præcepta * verò nominica adimplere, castitatem amare, nullum odire, zelum * per inuidiā nō habere, contentionem non amare, elationē fugere, & seniores venerari, iuniores diligere in Christi amore, pro inimicis orare, cum discordātibus ante solis occasum in pacem redire, & de Dei misericordia nunq̄ desperare. Eccè hæc sunt instrumenta artis spiritalis, quæ cùm fuerint à nobis die noctuque incessabiliter adimpleta, in hoc præsenti seculo tranquillam faciunt ducere vitam, & in diem iudicij reconsignata illa merces nobis à Domino recompensabiliter retribuetur, quam ipse promisit, dicens: Quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit Deus his qui diligunt illum. 1. Cor. 2. c

* Dei quotidiè

* &

Hoīs verè Chſtiani ac pij scopum seu meram hic delineatam videre licet.

Caput septimum.

Commonendi sunt fideles omnes à minimo vsque ad maximum, vt oratiōem Domi-

minicam & symbolum dicant: & dicendum est eis, quòd his duabus sententijs omne fidei Christianæ fundamentum incumbit. Et nisi quis has duas sententias & memoriter tenuerit, & ex toto corde crediderit, & in oratione sæpissimè frequentauerit, catholicus esse non poterit. Constitutum nanque est à sanctis patribus, vt nullus chrismetur, neq; baptizetur, neq; à lauacro fontis alium suscipiat, neq; coram episcopo ad confirmandum quemlibet teneat, nisi symbolum & oratiõem Dominicam memoriter tenuerit, exceptis his, quos ad loquendum ætas minimè perduxit. dicendum est illis, vt singulis diebus, qui ampliùs nõ potest, saltem duabus vicibus oret, manè scilicet & vesperè, dicens symbolum siue orationem Dñicam: siue, Qui plasmâsti me, miserere mei: vel etiàm, Deus, propicius esto mihi peccatori. (Luc. 18.) & Deo gratias agat pro quotidianę vitæ commeatibus, & quia se ad imaginem suam creare dignatus sit, & à peccatoribus segregare. His actis, & solo Deo creatore suo adorato, inuocet sanctos, vt pro se intercedere apud maiestatem diuinam dignentur. Hæc faciãt, quibus basilicæ locus est in basilica: qui verò in itinere, aut pro qualibet occasione in syluis aut agris est, vbicunquè eum ipsa hora matutina vel vespertina inuenerit, sic faciat, sciens Deum vbiquè præsentem esse, dicente Psalmista: In omni loco dominationis eius benedic anima mea Domino. (Psal. 102.) Et, Si ascendero in cælum, tu illic es, &c. (Psal. 138.)

Caput octauum.

(Dñicæ diei priuilegia.) Diei verò Dominici (quia in eo Deus lucem condidit, in eo manna in eremo pluit, in eo nasci dignatus sit, in eo stella Magis refulsit, in eo de quinque panibus & duobus piscibus quinque millia hominum pauit, in eo baptismum in Iordane à Ioanne suscepit, in eo ipse pius redemptor humani generis spontè pro salute nostra à mortuis resurrexit, in eo spiritumsanctum super discipulos infudit) tanta debet esse obseruantia, vt præter orationes & Missarum solennia, & ea quæ ad vescendum pertinent, nihil aliud fiat. Nam etsi necessitas fuerit nauigandi siue itinerãdi, licentia datur, ità duntaxàt, vt huius occasione, Missæ & orationes non prætermittantur. Conueniendum est sabbato die cum luminaribus cuilibet Christiano ad ecclesiam, conueniendum est ad vigilias, siue ad officium matutinum. Concurrendum etiàm est cum oblationibus ad Missarum solennia: & dum ad ecclesiam conuenitur, nulla causa dici debet vel audiri, nulla iurgia sunt habenda, sed tantummodò vacandum est orationi & celebrationi eleemosynarum, & in Dei laudibus cum amicis & proximis & peregrinis spiritualiter epulandum.

Caput nonum.

Admonendi sunt omnes, vt hospitalitatem diligant, & nulli hospitium prębere detrectent. Et si cui fortè hospitium præstiterint, nullam ab eo mercedem accipiant, nisi fortè illi qui recipiuntur, sponte sua aliquid dent. Dicendum quoquè est illis, qualiter multi per hospitalitatis officium Deo placuerunt, dicente Apostolo: Per hanc enim placuerunt quidam Deo, angelis hospitio susceptis. (Heb. 13. a) Et iterùm: Hospitales sinè murmuratione. (1. Pet. 4. c.) Et ipse Dominus ad iudicium veniens, dicturus est: Hospes eram, & collegistis me. (Matt. 25. d) Sciant quicunque hospitalitatem amant, Christum se in hospitibus recipere. Nam ille modus hospitalitatis non solùm inhumanus, sed etiàm crudelis est, quo nunquàm in domum hospes antè recipitur, nisi priùs dandi hospitij merces compensetur: & quod Dominus agere iussit pro perceptione regni cælestis, pro acquisitione terrenarum rerum agatur.

DE CANONIBVS QVI SEXTAE SYNODI DICVNTVR, BREVIS AD LECTOREM admonitio F. Laurentij Surij Carthusiani.

SVB Constantino Pogonato habita est Constantinopoli vj. Synodus 171. Patrum, qui Monothelitas hæreticos cõdemnârunt: porrò canones nullos ediderunt, quemadmodùm nec illi Patres, qui ad V. œcumenicã Synodum conuenerant. Posteà verò sub Iustiniano, filio Constantini Pogonati, qui ab amputato naso dictus est ῥινότμητος, *rursùs Constantinopoli collecti sunt Episcopi 227. ijq; ad constitutionem ecclesiasticam Canones CII. ediderunt, vt id sarcirent, quod à Quintæ & Sextæ Synodi patribus erat prætermissum. Vndè fit, vt hæc Synodus nõ propriè sexta numeretur, sed* πενθέκτη, *id est, Quinisexta: quãquàm scio esse viros doctissimos, qui hos Canones nolint tribui Synodo œcumenicæ, sed alicui fortassis minori, qui* ta-

tamen publicam mereantur authoritatem, postquàm ab sede Apostolica in primo septimi Concilij canone approbati videntur, demptis tamen quibusdam, qui putantur suppositity, vel Græcorũ temeritate deprauati. Verũ hîc summoperè cauẽdum est, nè quicquam cuiusquam priuato iudicio temerè statuatur. Facilè autem periculum omne euitabimus, si Catholicæ Ecclesiæ vt in cæteris omnibus, ità & hac in re lubentibus animis sententiam amplectemur. Certè Adrianus Papa eius nominis 1. honorificè citat canonẽ LXXXII. in scripto illo, quo cõfutat opus Carolo magno ab hæreticis nostræ ætatis falsissimè attributũ, editũ cõtra Nicenã ij. synodum: quod quidem Adriani scriptum in hac demum Conciliorum editione prodit in lucem. Meminit porrò horum Canonũ duobus locis etiàm Synodus septima, meminit & Nicolaus eius nominis primus põtifex maximus in epistola ad Michaelem Imperatorem, meminit quoq; synodus Florentina, ad quã etiàm Græci frequentes aduenerunt, meminerunt deniquè & alij pleriq;. Quo verò tempore sanciti sint, inter authores non satis conuenit: porrò id omnium diligentissimè & verissimè notâsse Theophanem Græcum authorem, vir doctiss. Franciscus Turrẽsis affirmat. Is verò Theophanes, vt idem ait, Tharasij Cõstantinopolitani syncellus fuit, & à temporibus Diocletiani Imperatoris vsq; ad Michaelẽ Leonis filiũ annales rectos & simplices fidelissimè perduxit. Deindè adfert idẽ Turrensis Theophanis eius verba abs se Latinè hunc in modũ cõuersa: Illud oportet non ignorare, cassum & nugatoriũ esse, quod quidã dictitãt, eos qui sexti esse cõcilij canones apud ipsos falsò ferũtur, post quatuor annos editos fuisse. Vt enim in cæteris omnibus falsitatis coarguuntur, ità in hac re quoq; mentiuntur. sic enim est vera temporum notatio. Habitum est vj. conciliũ maximũ contra Monothelitas xij. anno Imperij Cõstantini, qui fuit Heraclij nepos, à mundo cõdito 6172. Imperauit autẽ posteà idẽ Cõstantinus alijs quinq; annis. Eo verò defuncto vita, imperauit eius filius Iustinianus annis x. Quo eiecto, Leontius tenuit imperiũ triennio: Leõtio successit Tiberius, qui Absimarus etiã est nominatus, fuitq; is in imperio annis septẽ. Deindè Iustinianus is, qui fuerat expulsus, in imperiũ reductus est, imperauitque rursùs sex annis, vt iam secũdo anno huius posterioris imperij Iustiniani descriptos fuisse canones, vel ex ipso tertio canone euidens fit, in quo ità cautum est. Decernimus de concilij sententia, vt qui bis vxorẽ duxerint, & ante hunc diem, qui xv. mẽsis Ianuarij numeratur iiij. Indictiõis anni 6199, in hac culpa fuerint, neq; eã maculã eluere voluerint, vt gradu moueantur, &c. Hactenùs Theophanes, qui viginti septem annos à concilio habito ad descriptos canones numerat. Sunt alij qui putent hos Canones promulgatos esse in illo altero sexto prophano Concilio, quod 1. anno imperij Philippici habitum est: sed cũ id annis v. posterius sit eo Patrũ cõuentu, in quo hi canões cõditi sunt, vanitatis isthæc opinio facilè cõuincitur. Verùm vtcunq; sit, vt iam antè dixi, nõ poterimus vlli affines esse vel periculo vel errori, quòd ad hosce canões attinet, si eatenùs eos probauerimus, quatenùs Christi eos probat catholica ecclesia. Hæretici reijciunt omnia, quæ illorũ impijs dogmatibus aduersantur: sed illorũ iudiciũ ꝓrsùs est contẽnendũ. Hũbertus cardinalis doctiss. ante L. annos scribit quodã loco, vj. Synodũ ad destruendam hæresim Monothelitarũ, nõ aũt ad tradendũ Romanis nouas cõstitutiões cõgregatã. Quod idcircò cõmemorare volui, quòd pauci quidã canones in his 102. matrem ecclesiarũ omniũ Romanã Ecclesiã, æquo acerbiùs perstringant: Sed propter eiusmodi paucos quosdam næuos non sunt ilicò reliqui canones omnes reijciendi. Verùm hæc hactenùs breuiter admonuisse satis sit.

SANCTORVM PATRVM QVI IN TRVLlo Imperialis Palatij Constantinopoli conuenerunt, ad Iustinianum inprimis Pium Imperatorem allocutoria Oratio, interprete Gentiano Herueto, qui etiam eos qui sequuntur, 102. Canones conuertit.

N primis pio & CHRISTI amantissimo Imperatori Iustiniano, sancta & vniuersalis synodus, diuino piæ vestræ potentiæ nutu & decreto congregata in hac à Deo custodita & regia ciuitate. Cùm ineffabilis ac diuina redemptoris & seruatoris nostri IESV Christi gratia omnem terrarum orbem compræhéderit, & viuificum veritatis præconium sit omnium auribus disseminatum, populus quidem sedens in tenebris vidit magnā cognitionis lucem, & ab erroris vinculis liberatus est, cum regno cælorum antiqua seruitute permutata: qui autem à primi splendoris pulchritudine propter elationem extrusus est, primus draco, *spiritus, magnus Assyrius, à primis captiuis capitur, & fit incarnati verbi potentia ab omni fortitudine alienus, quemadmodùm scriptum est, quòd inimici romphex defecerunt in finem. Vbiquè enim diuini verbi cultus & adoratio lege sancitur, totus perfectus offertur, Deusque cui sacrificatur, & qui participatur ac communicatur ad corporum simul & animarum acquisitióem, eos qui sunt eius participes, deificat. Quamobrem & dæmones fugantur, & sacer hominum qui congregatur cœtus, in ecclesijs mysticè sanctificatur, & deliciarum paradisus omnibus apertus est, & tandèm fiunt noua omnia. Sed quoniam homicida diabolus, qui ex aduerso præpotentis Dei præcipitatus est, & parturijt & peperit laborem defectionis, non ferens videre nos à transgressionis lapsu excitatos, ad cælum euolare per primitias nostras, hoc est, Christum, qui se dedit pro nobis redemptionis precium, non destitit improbitatis tela torquere, & animi perturbationibus fideles sauciare, vt à data illis spiritûs operatione, honoreque ac gratia separarentur. Nec verò qui certaminum nobis præmia proposuit, & est salutis nostræ dux ac princeps Deus, auxilij nos expertes dimisit, in vnaquaque generatione excitans, qui in huius vitæ studio, eius cultûs ac religionis armis instructi, aduersùs eum in acie starent, & manus cum eo consererent, qui stricto spiritûs gladio, quod est verbum Dei, & sic cum malo congressi, quā in nos exercebat tyrannidem, dissoluerunt, gregum duces effecti, & vias Domini populis sternentes ac præparantes, nè in iniquitatis præcipitia propter eius, quod est, melius, ignorantiam detrudantur ac prolabantur. Oportebat enim eum, qui vt essemus, nobis largitus est, & tanta depressiōis humilitatisque magnitudine nostrum sibi genus vendicauit, & ad se euocauit, & reduxit, nobis quoquè semitam vt benè essemus, ostédere per ecclesiæ luminaria ac doctores, qui nostros secundùm Deum gressus illuminantes dirigūt, & ad euangelium incitant, quorum etiàm conuersatio in cælis est, vt ait diuinus Apostolus. Vndè etiàm nobis vitam nunc negligentiùs agentibus, & ratiocinationis considerationisque ocio indormientibus, cùm nobis incautis viæ insidiator inimicus se iniecerit, & virtutem paulatim suffuratus, nobis, eius loco vitium supposuerit, qui magnam hanc præsentis mundi nauem clauo assidens regit Christus Dominus noster, te sapientem nobis gubernatorem, pium Imperatorem verè præsidem excitauit, dispensantem sermones in iudicio, in seculum veritatem seruantem, facientem iudicium & iustitiam in medio terræ, & in via ab omni culpa ac repræhensione aliena procedentem. quem cùm sapientia concepisset, eique obstetricis officium præstitisset, pulchrè virtutibus eductum & ornatum, diuinoque spiritu repletum, orbis terrarum oculum effecit, qui mentis puritate & splédore subiectos apertè illuminans, cui suam Ecclesiam adhibuit, & legem eius noctù diuque meditari docuit, ad populorum qui sunt sub eius manibus, perfectionem & ædificatiōem, qui tuo in Deum desiderij ardore Phinees zelum superas, & pietatis ac prudentiæ robore cófosso peccato, gregem quoq; à vitio & exitio subtrahere voluisti. Oportebat enim eū qui post supernum momentum humani generis gubernaculum suscepisset, non solùm id quod ad se pertinet, considerare, & quomodò sua à se vita dirigatur, sed & omnes quibus imperat, ex maximis fluctibus seruare, & à multa prolapsionum errorumque confusione, vndiq; obruentibus improbitatis fluctibus, & humilitatis nostræ corpus perturbantibus eripere. Quoniam autē sanctæ & vniuersales duæ synodi, in hac imperante & Dei obseruatrice ciuitate congregatæ, vna quidem temporibus diuinæ recordationis Iustiniani, altera verò sub piæ memoriæ Imperatore Cóstantino, tuę mansuetudinis patre, ad paternè declarandū fidei mysteriū sacros canōes nequaq̄ cóscripserunt, sicut reliq̄ sanctæ quatuor vniuersales synodi, per quos populi quidem à deteriore & abiectiore viuendi ratione recedant, ad meliorem autem & altiorem vitam se traducant. Et ex hoc gens sancta, re-

Margin notes: *υἱοῦ (beside "spiritus"); Psal. 9. (beside "inimici romphex"); Philip. 3. (beside "lis est, vt ait diuinus Apostolus")

1. Pet. 2. regale sacerdotium, pro quo Christus mortuus est, à multis propter immodestiam ac insolentiam perturbationibus animi distractum ac diuulsum, & à diuino stabulo propemodùm abruptũ & abscissum, & propter ignorantiam ac obliuionem à bonis & ex virtute factis prolapsum, & Dei filio, vt Hebr. 10. Apostolicè loquar, conculcato, sanguinem quoquè testamenti, in quo est sanctificatum, communem arbitratum, spiritûs gratiam cótumelia affecit. Hanc, vtpotè peculiarem populum, reducere instàr Christi, qui errantem in montibus ouem quærit, & suo stabulo restituere, & mandata diuinaque præcepta, per quæ à mortuis operibus recedentes viuificamur, seruare persuadere valdè cupiens, omniq; salutis prouisione ac perpensione cogitata, Deoque quæsito, vt vult id quod dicit, Quærentes Dominum inuenient cognitionem cum iustitia: qui autem ipsum rectè quærunt, inuenient pacem: & sanctam hanc & diuinitùs electam vniuersalem Synodum congregari decreuisti, vt multorum simul congressione vnanimique consensione, id quod magno studio contenditur, à te rectè & ordine efficiatur. Sed & si quę Iudaicæ vel gẽtilis improbitatis reliquiæ maturo veritatis frumento immixtę sint, radicitùs tanquàm lolium euellatur, & pura pietatis seges ostendatur. Vbi enim Matt. 18. sunt duo vel tres in nomine meo congregati, illic sum in medio illorum, inquit Dominus. Et rursùs per Hieremiam nobis ex- Hiere. 29. clamauit: Quærite me in toto corde vestro, & apparebo vobis. Propterea ergò tuæ pietatis iussu in hac Dei obseruatrice & imperante vrbe cógressi, sacros canones scripsimus. Quamobrem tuam pietatem rogamus, eas quæ priùs in hac Dei obseruatrice ciuitate à congregatis sub bonæ memoriæ Imperatore nostro patribus editæ sunt, voces tibi adducentes, vt quemadmodùm Ecclesiæ scriptis Ecclesiam honorâsti, sic & eorum, quæ per viros pios & synceros decreta sunt, finem obsignes. Dominus autem imperium tuum stabiliat ac confirmet in pace ac iustitia, & generationum generationibus transmittat, & terrenæ quoquè potentiæ adijciat, vt etiàm cælesti regno fruaris.

(Margin: Matt. 18.)

Canon I. ORdo est optimus ei, qui omnem orationem, & rem incipit, & à Deo incipere, & in DEVM desinere, vt dicit Theologus. Quocircà cùm & pietas à nobis clarè prædicetur, & Ecclesia, in qua CHRISTVS est fundamentum, assiduè augeatur ac promoueatur, vt ea supra cedros Libani extollatur: & nunc à sacris incipientes, statuimus fidem à verbi ministris, quique ipsum suis oculis viderunt, & à DEO electi sunt, Apostolis traditam, citra vllam innouationem immutabiliterque ac inuiolabiliter esse seruandam. Prætereà autem & trecentorum decem & octo sanctorum Patrum diuinitùs inspiratorum, qui Niceæ conuenerunt sub Constantino, qui fuit noster Imperator, aduersùs impium Arrium, & gentilem ab eo decretam Deitatis diuersitatem, vel deorum potiùs, vt aptiùs dicam, multitudinem, qui vnanimi fidei agnitione eandem omninò substantiam, quod consubstantialitatem appellant, in tribus diuinæ naturæ consistentibus personis, & reuelàrunt, & declaràrunt, hanc sub ignorantiæ modio absconsam esse non sinentes, sed Patrem & Filium & Spiritum sanctum vna adoratione fideles adorare apertè docentes, & inæqualium diuinitatis graduum opinionem detrahentes ac diuellentes, & ab hæreticis ex arena constructa aduersùs rectam opinionem * puerilia ludibria deijcientes & subuertentes. Similiter & eam, quæ sub Theodosio, qui fuit noster Imperator, à 150. sanctis patribus, qui in hac vrbe imperante conuenerunt, prædicata est, fidem confirmamus, de Spiritu sancto voces quæ eum Deum esse statuunt, amplectentes, & prophanum Macedonium vnà cum prioribus veritatis inimicis expellentes, vt qui eũ qui dominatur, seruũ esse decernere ausus sit, & insectilẽ vnitatem secare prædonis more voluerit, vt non esset perfectum fidei nostræ mysterium: vnà etiàm cum isto odioso ac detestabili, quique aduersùs veritatem fuit rabie percitus, etiàm Apollinarem eiusdem iniquitatis mystam vnà condemnantes: qui Dominum corpus mente seu intelligentia non præditum sumpsisse impiè eructauit, hinc quoquè imperfectam nobis fieri salutem ratiocinans. Iam verò & quæ in Ephesiorum ciuitate à ducentis diuinis Patribus sub Theodosio Archadij filio Imperatore nostro expositæ sunt, doctrinas tanquàm infractum pietatis robur obsignamus, vnũ Christum filium Dei & incarnatum prædicantes, & quæ ipsum sinè semine peperit, impollutam semper virginem, propriè & verè Deiparam decernentes, & ineptam Nestorij diuisionem, tanquàm à diuina sorte semotam persequentes, hominem separatim & DEVM separatim vnum Christum decernentis, & impietatem Iudaicam renouantis. Quin etiàm eam, quæ in Chalcedonensium metropoli sub Martiano, qui fuit & ipse Imperator noster, à 630. descripta est Patribus, fidem orthodoxè confirmamus: quæ vnum Christum filium DEI, ex duabus naturis compositum, & in duabus eisdem naturis creditum, magna ac sublimi voce terrarum finibus tradidit, & stultè ac ineptè sentientem Eutychen, qui magnũ œconomiæ mysterium existimatione solùm perfectum esse putabat, tanquàm auertendũ aliquod portentum

(Margin: * ἀθύρματα)

tentum tetramque pestem, ex sacris Ecclesiæ ambitibus exturbauit. Vnà autem cum eo etiàm Nestorium & Dioscorum, quorum ille quidem diuisionis, hic verò confusionis defensor erat & propugnator. Qui quidem ex * impietatis diametro ad vnum perditionis & impietatis barathrum deciderant. Sed & centum sexagintaquinq; diuinorum Patrum in hac ciuitate Imper. congregatorum sub Iustiniano piæ memoriæ, qui fuit Imperator noster, pias voces vt à spiritu editas cognoscimus, & posteros nostros docemus, qui Theodorũ Mopsuestiæ, Nestorij magistrum, & Origenẽ, & Didymum, & Euagrium, qui Græcas fabulas rursùs fictas retulerunt, & corporum quorundam & animarum circuitiones & immutationes seu trāsmigrationes deintegrò ruminauerunt, suis quibusdam mentis delirijs ac somnijs, & in mortuorum resurrectionem impiè ac contumeliosè insultârunt. Et quæ à Theodorito scripta sunt aduersùs rectam fidem & duodecim beati Cyrilli capita, & eam quæ dicitur Ibę epistolam, Synodicè anathematizârunt & execrati sunt. Porrò sextæ quoquè Synodi, quæ in hac ciuitate Imperiali sub diuæ memoriæ Imperatore nostro Constantino pridèm congregata fuerat, fidem, quæ maiorem ex eo firmitatem accepit, quòd pius Imperator noster eius derisiones suo signaculo munijt ad futuram in omnia secula securitatem, non ampliùs mouendam nec agitandam, nos seruare profitemur, quæ duas naturales voluntates, duasque naturales operationes in incarnata Domini nostri Iesu Christi veri DEI œconomia nos piè opinari debere apertè docuit, ijs qui apertum veritatis decretum adulterauerant, & vnam voluntatem ac operationem vnam in vno Domino nostro IESV Christo populos docuerant, pia sententia condemnatis, Theodoro (inquimus) Pharan, Cyro Alexandriæ, Honorio Romæ, Sergio, Pyrrho, Petro, Paulo, qui in hac religiosa Deique obseruatrice ciuitate præsederunt, Macario, qui fuit Antiochensium Episcopus, Stephano eius discipulo, & insipiente Polychronio, hac ratione intacto & illibato communi corpore Domini nostri Iesu Christi ab eis seruato. Atque, vt semèl dicam, omnium qui in DEI Ecclesia decora ornamentaque fuerunt, & luminaria in mundo, vitæ rationem obtinentia, firmam fidem valere, & vsque ad seculi consummationem incócussam ac illabefactatá permanere sancimus, eorumq; scripta ac decreta diuinitùs tradita: reijcientes omnes & anathematizantes, quos reiecerunt & anathematizârunt, vt veritatis inimicos, & qui aduersùs Deum inaniter fremuerunt, & iniustitiam in altum meditati sunt. Si quis autem ex omnibus prædicta pietatis decreta non tenet & amplectitur, sicque opinatur & prædicat, sed ijs contrà aduersari conatur, sit anathema, & secundùm priùs declaratorum sanctorum & beatorum Patrum decretum, à Christiano quoquè catalogo vt alienus extrudatur & excidat. Nos enim his priùs definitis neque aliquid adijcere, neq; quicquã adimere omninò statuimus, vel vllo modo potuimus.

*ἀθεότητος

Can. 2.

Hoc quoquè huic sanctæ Synodo pulcherrimè & honestissimè placuit, vt ab hoc nunc tempore deincèps ad animarum medelam & perturbationum curationem firmi stabilesque maneant, qui à sanctis Patribus qui nos præcesserunt, suscepti ac confirmati sunt, atque adeò nobis etiàm traditi sunt, sanctorum & gloriosorum Apostolorum nomine octogintaquinque Canones. Quoniam autem in his nobis canonibus præceptum est, vt eorundem sanctorũ Apostolorum per Clementem ordinationes susciperemus, quibus iam olim * ab ijs qui à fide aliena sentiunt, adulterina quædam & à pietate aliena introducta sunt, quæ diuinorum nobis decretorum elegantem ac decoram speciem obscurârunt, has constitutiones ad Christianissimi gregis ędificationem ac securitatem conducibiliter reiecimus, hæreticę falsitatis fœtus nequaq̃ immiscentes, & germanæ ac integræ Apostolorum doctrinæ inserentes. Obsignamus etiàm reliquos omnes canones, qui à sanctis & beatis nostris Patribus expositi sunt, id est, à trecentis decem & octo sanctis ac diuinis Patribus, qui Niceæ conuenerũt, ijsque qui Ancyræ, & ijs etiàm qui Neocæsareæ, similiter & qui Gangris, prætereà & ijs qui in Antiochia Syriæ, atque ijs etiàm in Laodicea Phrygiæ. Prætereà autem & centũ quinquaginta Patribus, qui in hac DEI cultrice & Imperiali ciuitate conuenerunt, & ducentis, qui in Ephesiorum metropoli priùs coacti sunt, & sexcentis triginta sanctis & beatis patribus, qui Chalcedone: similiter & ijs qui Sardicæ, & qui Carthagine, & qui rursùs in hac DEI cultrice & Imper. vrbe conuenerunt sub Nectario, qui imperanti huic ciuitati præsidebat, & Theophilo qui fuit Alexandriæ archiepiscopus. Quin etiàm canones Dionysij, qui fuit archiepiscopus magnæ Alexandrinorum ciuitatis: & Petri, qui fuit Alexandriæ archiepiscopus & martyr: Gregorij Neocæsareæ episcopi, qui θαυματουργὸσ, id est, mirabilium operum effector dictus est: Athanasij Alexandrini archiepiscopi, Basilij archiepiscopi Cæsareæ Cappadociæ, Gregorij episcopi Nyssæ, Gregorij Theologi, Amphilochij Iconij, Timothei archiepiscopi Alexandrini, Cyrilli eiusdem Alexandriæ archiepiscopi, & Gennadij, qui fuit patriarcha huius Dei cultricis & imperantis ciuitatis. Prætereà

*ἐπεισῆχθη σαν

Vide hinc Tomi primi paginá 37.

micecanô nô nisi de certis quibusdam hereticis decipienda est soluni qui nô recipitur.

terea verò & à Cypriano, qui Aphrorum regionis fuit Archiepiscopus & martyr, & Synodo, quæ sub ipso fuit, emissum canonem, qui in prædictorum præsulum locis & solùm, secundùm traditam eis consuetudinem seruatus est. Et nulli licere priùs declaratos canones adulterare, vel abolere, vel alios præter priùs hìc propositos canones admittere, à quibusdam falsa adiecta inscriptione compositos, qui veritatem cauponari conati sunt. Si quis autem, quòd prædictorum canonum aliquem innouare vel subuertere conetur, conuictus fuerit, reus erit secundùm eum canonem, vt ipse pronunciat canon, pœnam luens, & per ipsum in eo in quo offendit, medelam suscipiens.

Can.3.

Quoniam pius Christique amator Imperator noster, hanc sanctam & vniuersalem Synodum allocutus est, vt qui in clerum relati sunt, & alijs diuina transmittunt, vt puros & à culpa ac reprehensione alienos ministros efficiant, & quod intelligentia percipitur, magni Dei, qui est & sacrificium & Pontifex, sacrificio dignos, & quæ ex nefarijs nuptijs ijs inusta sunt probra ac dedecora repurgēt, & prætereà alij quidem sanctissimæ Romanorum Ecclesiæ * exactissimum canonem seruandum proponant: alij verò sub hoc Dei obseruatricis & imperantis vrbis throno, quod fuit humanitatis & misericordiæ, vtrique paternè simul & religiosè mixtis, vt neque quod est mite ac mansuetum, dissolutum: neque quod est austerum, insolens relinquamus, & maximè cùm ex ignorantia lapsus in non exiguam hominem multitudinem peruadat, omnes simul decernimus, vt qui duobus quidem matrimonijs implicati fuêre, & vsque ad decimúquintum præteriti mensis Ianuarij præteritæ quartę indictionis, anni millesimi centesimi nonagesiminoni, peccato seruiêrunt, & non ab eo resipiscere voluêrunt, depositioni canonicæ subijcere: eos autem, qui tali quidem bigamiæ probro ac dedecori implicati fuêre, ante nostrum autem decretum id quod vtile est agnouerūt, & malum à se absciderūt, & hanc adulterinā & alienā congressionem procùl abegerunt, vel eos etiā, quorum vxores in secundis nuptijs iam mortuæ sunt, vel ipsi etiàm ad conuersionem respexerunt, & continentiam didicerunt, & priorum suarum iniquitatum obliti sunt, siue sint presbyteri, siue diaconi, eos ab omni quidem sacerdotali ministerio siue exercitio iam cessare, præfinito aliquo tempore punitos, honórem autem in cathedra & statione participare, prima sede contentos, & cum fletu à Domino postulantes, vt eis condonetur peccatum ignorantiæ. Neque enim conuenit, vt is alteri benedicat, qui debet propria curare vulnera. Eos verò, qui vni quidem vxori copulati sunt, si vidua erat, quæ accepta est: similiter & eos, qui post ordinationem vni matrimonio se applicàrunt, hoc est, presbyteros, diaconos & hypodiaconos, breui aliquo tempore à sacro ministerio prohibitos, & punitos, rursùs proprijs gradibus restitui, ad alium gradum nequaquàm promouendos, eis nefario videlicet dissoluto coniugio. Hæc autem in ijs qui depræhensi sunt vsq; ad 15. vt dictum est, mensis Ianuarij 4. indictionis, in priùs declaratis delictis, Can. Apost. 17. & 18. dist. 34. Si quis viduæ
& solùm sacerdotalibus statuimus, abhinc definientes & renouantes canonem, qui dicit eum qui duobus matrimonijs post baptismum implicatus fuerit, vel concubinam habuerit, non posse esse Episcopum, vel presbyterum, vel diaconum, vel omninò ex sacerdotali catalogo. Similiter & qui viduam accepit vel dimissam, non posse esse episcopum, vel presbyterū, vel diaconum, vel omninò ex sacerdotali catalogo.

* τὸν τῆς ἀκριβείας κανόνα

Can.4. Ex 25. cap. Apost. & 27. q. 1. Si quis

Si quis episcopus, vel presbyter, vel diaconus, vel subdiaconus, vel lector, vel cantor, vel ostiarius, cum muliere Deo dicata coiêrit, deponatur, vt qui Christi sponsæ vitium attulerit. Sin autem laicus, segregetur.

Can.5.

Nullus eorum, qui in sacerdotali catalogo recensentur, extra eas quæ in canone inseruntur, à suspicione alienas personas dêgens, mulierem possideat vel ancillam, se nulli repræhensioni affinem ex hoc seruās. Si quis autē quę à nobis definita sunt trāsilierit, deponatur. Hoc ipsum autem etiàm eunuchi seruent, vt à vituperatione alieni sint, prouidentes. Qui autem transgrediuntur, si sint quidem clerici, deponantur: si verò laici, segregentur.

Can.6. Dist.32. Si quis eorū

Quoniam in Apostolicis canonibus dictum est, eorum qui non ducta vxore in clerum promouentur, solos lectores & cantores vxorem posse ducere: & nos hoc seruantes decernimus, vt deincèps nulli penitùs hypodiacono, vel diacono, vel presbytero post suī ordinationem contrahere liceat. Si autem fuerit hoc ausus facere, deponatur. Si quis autem eorum, qui in clerum receдunt, velit lege matrimonij mulieri coniungi, antequàm hypodiaconus, vel diaconus, vel presbyter ordinetur, hoc faciat.

Can.7. Dist.93. Præcipim*.

Quoniam in nonnullis ecclesijs diaconos officia ecclesiastica habere didicim*, & ex hoc nonnullos eorum arrogantia & licentia fretos ànte presbyteros sedere: statuimus vt diaconus, etiamsi in dignitate, id est, in quouis sit officio ecclesiastico, ante presbyterum nè sedeat, præterquàm si proprij patriarchæ vel metropolitani vicem gerens, adsit in alia ciuitate super aliquo capite. Tunc enim vt locum illius implens honorabitur. Si quis autem tyranni-

tyrannica adductus audacia, tale quid efficere ausus fuerit, is ex proprio gradu deiectus, sit omnium vltimus eius ordinis, in cuius est catalogo in sua ecclesia, Domino nostro præcipiente, nè primis sedibus delectemur, secundùm eam, quæ in sancto Euangelista Luca, vt ex Domino nostro & Deo profecta, posita est, doctrinam: Ijs enim qui
Luc.14. vocati erant, dicebat hanc parabolā: Quandò ab aliquo ad nuptias inuitatus fueris, nè in primo loco accubueris, nè fortè quispiā te honoratior ab eo inuitatus fuerit, isque qui te & ipsum inuitauit, veniat & dicat, Da ei locum: & tunc incipies cum pudore vltimum locum tenere. Sed quandò inuitatus fueris, in vltimo loco accumbe, vt quandò venerit qui te inuitauit, dicat tibi: Amice, ascende altiùs: tunc erit tibi gloria coram ijs qui tecum accumbunt. Nam quisquis se extollit, humiliabitur. Hoc ipsum autem etiàm seruabitur in reliquis sacris ordinibus, quandoquidem secularibus seu mundanis dignitatibus spiritales præstantiores esse scimus.

Can.8. In omnibus ea, quæ à nostris sanctis Patribus decreta sunt, nos quoquè rata ac firma esse volentes, canonem quoquè renouamus, qui iubet vniuscuiusque prouinciæ episcoporum synodos fieri, vbì metropolitanus episcopus satiùs esse duxerit. Quoniam autem propter aliquas barbarorum incursiones, & quasdam alias incidentes causas, non possunt qui ecclesijs præsident Synodos bìs in anno facere, visum est vt omninò semèl in anno propter ecclesiasticas quæstiones, vt consentàneum est, emergentes, fiat prædictorum episcoporum synodus à sancto Paschæ festo, & vsque ad Octobris mensis complementum, singulis annis iu loco, quem, vt prædictum est, metropolitanus episcopus aptiorem iudicauerit. Ij autem qui non conueniunt episcopi, cùm in suis metropolibus agant, & sani sint, & ab omni ineuitabili & necessario negocio liberi, fraternè corripiantur.

Can.9. Can.Apost. 54. & 44. dist.ca.Nulli Nulli licere clerico cauponariam habere tabernam. Si ei enim in cauponam ingredi non est permissum, multo magìs & alijs in ea ministrare, & in ijs, quæ nè aggredi quidem licet. Si quid autem tale fecerit, vel cesset, vel deponatur.

Can.10. Nic.cōc.ca. 18. Apo.44. Episcopus, presbyter vel diaconus, qui vsuras, vel quæ dicuntur centesimas accipit, vel cesset, vel deponatur.

Can.11. 28.q.1.Nullus. Nemo eorum, qui in sacerdotali ordine enumerantur, vel laicus, Iudæorum azyma comedat, vel vllam cum eis familiaritatem ineat, vel in morbìs accersat, vel ab eis medicinas accipiat, vel vnà cum eis in balneis lauetur. Si quis autem hoc facere aggressus fuerit, si sit quidem clericus, deponatur: si autem laicus, segregetur.

Porrò hoc quoquè ad nostram cognitionem peruenit, quòd in Aphrica & Libya & alijs locis quidam ex ijs, qui illic sunt, religiosissimi præsules cum proprijs vxoribus, etiàm postquàm ad eos processit ordinatio, vnà habitare non recusant, ex eo populis offendiculum & scandalum afferentes. Cùm itaque studium nostrū in eo magnoperè laboret, vt omnia ad gregis in manus nostras traditi nobisque commissi vtilitatem fiant, nobis visum est, vt nihil eiusmodi deincèps vllo modo fiat. Hoc autem dicimus, non ad ea abolenda & euertenda, quæ Apostolicè anteà constituta sunt, sed populorum salutis & ad meliora progressionis curam gerentes, & nè status ecclesiasticus vllo probro afficiatur. Dicit enim diuinus Apostolus: Omnia ad DEI gloriam facite: sinè offendiculo estote & Iudæis, & Græcis, & Dei Ecclesiæ, quemadmodùm & ego omnibus in omnibus placeo, non quærens meam vtilitatem, sed multorum, vt seruentur. Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Si quis autem tale quid agere depræhensus fuerit, deponatur. Can.12. 1.Cor.10. & 11.

Quoniam Romanæ Ecclesiæ pro canone traditum esse cognouimus, vt diaconi vel presbyteri, qui digni qui ordinentur existimandi sunt, profiteantur se non ampliùs suis vxoribus cōiungendos, nos antiquum canonem Apostolicæ perfectionis ordinisque seruantes, hominum qui sunt in sacris, coniugia deincèps ex hoc temporis momēto firma & stabilia esse volumus, nequaquàm eorum cum vxoribus coniunctionem dissoluentes, vel eos mutua tempore conuenienti consuetudine priuantes. Quāobrem si quis dignus inuentus fuerit, qui hypodiaconus, vel diaconus, vel presbyter ordinetur, is ad talem gradum assumi nequaquàm prohibeatur, si cum legitima vxore cohabitet. Sed neque ordinationis tempore ab eo postuletur, vt profiteatur se à legitima cum vxore consuetudine abstenturum: nè ex eo à Deo constitutas & sua præsentia benedictas nuptias iniuria afficere cogamur, Euāgelica voce exclamante, Quæ Deus coniunxit, homo non separet: & Apostolo docente, Honorabiles nuptias & torum immaculatum. &, Alligatus es vxori? nè quære solutionem. Scimus autem, sicut & qui Carthagine conuenerunt, & ministrorum grauitatis honestatisq; curam gerentes dixerunt, vt subdiaconi, qui sacra mysteria contrectant, & diaconi, & presbyteri proprijs terminis à consortibus abstineant: vt & quod per Apostolos traditum est, & ab ipsa vsque antiquitate seruatum, nos quoquè similiter seruemus, tempus in omni re scientes, & maximè in ieiunio & oratione. Oportet enim eos, qui diuino altari assident, in sanctorum tractandorum tempo- Can.13. Dist.31. Quoniam Matt.19. Heb.13. 1.Cor.7.

tempore esse omninò continentes, vt possint id quod à Deo simpliciter petunt, obtinere. Si quis ergò præter Apostolicos canones incitatus sit aliquem eorum, qui sunt in sacris, presbyterorum, inquimus, vel diaconorum, vel hypodiaconorum, coniunctione cum legitima vxore & consuetudine priuare, deponatur. Similiter & si quis presbyter vel diaconus suam vxorem pietatis prætextu eiecerit, segregetur: & si perseueret, deponatur.

Circa hunc Canonem 13. ad Lectorem admonitio.

Canon 12. prohibuit Episcopos cum proprijs vxoribus post ordinationem habitare: hic autem canon de diaconis & sacerdotibus subdistinguit, veluti corrigens quod ea de re fit in Ecclesia Romana. Sed tu Lector intellige: Si iustè prohibentur in Oriente sacris initiati, cum proprijs vxoribus manere vicis suæ tempore, vbi sacerdotes & reliqui nō præfinitis vicissim hebdomadibus, sed perpetuò sacrificant, vt fit in Occidente, nonne æqua erit ea constitutio? Vide Epistolam Innocentij tertiam ad Exuperium, Ambrosium quoquè in Epistolam priorem ad Timotheum, & multos alios sanctissimos Patres. Excipit autem ab hac constitutione sacerdotes, qui sunt in Barbaricis ecclesijs, canon 30. huius ipsius Synodi.

Can. 14. Sanctorum diuinorumq; Patrum nostrorum canon in his quoquè valeat, vt presbyter ante triginta annos non ordinetur, etiamsi sit homo valdè dignus, sed reseruetur. Dominus enim Iesus Christus tricesimo anno baptizatus est & cœpit docere. Similiter nec diaconus ante 25. annos, nec diaconissa ante 40. annos ordinetur.

Can. 15. Subdiaconus nè minor 20. annis ordinetur. Si quis autem eorum, qui sunt in statu sacerdotali, præter præfinita tempora ordinatus fuerit, deponatur.

Can. 16. Act. 6. Neocæs. cōcil. can. 15. Quoniam Actuum liber septem diaconos ab Apostolis constitutos esse tradit, Neocæsarcensis autem synodus sic in à se editis canonibus apertè disseruit, Quòd septem debent esse diaconi ex canone, etiamsi sit magna ciuitas, ex libro autem Actuum persuadeberis: nos cùm dicto Apostolico patrum mentem adaptâssemus, inuénimus eos esse locutos non de viris, qui ministrant mysterijs, sed de ministerio quod in vsu mēsarum adhibebatur, cùm liber Actuum sic habeat: In diebus illis cùm discipulorum multitudo cresceret, fuit Græcorum murmur aduersùs Hebræos, quòd despiciebantur eorum viduæ in ministerio quotidiano. Duodecim ergò accersita discipulorum multitudine, dixerunt: Nō placet, vt verbo Dei relicto, mensis seruiamus. Prouidete ergò fratres viros ex vobis, de quibus bonum sit testimonium, septem, spiritu sancto & sapientia plenos, quos in hoc vsu cōstituemus: nos autem in oratione & verbi ministerio fortiter perseueremus. Et placuit sermo coram omni multitudine, & elegerunt Stephanum virum plenum fide & spiritu sancto, Philippum & Procorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum proselytum Antiochenum, quos statuerunt coram Apostolis. Hæc interpretans Ecclesiæ doctor Iohannes Chrysostomus, sic prosequitur: Est operæprecium admirari, quomodò non est scissa multitudo in virorū electione, quomodò non sunt ab ipsis reiecti ac reprobati Apostoli. Quamnam autem habebant hi authoritatem, & quam acceperunt ordinationem, scire est necessarium. Nunquid diaconorum? Atquì hoc non est in ecclesijs. Sed est presbyterorum dispensatio? Atquì nullus adhuc erat episcopus, sed soli Apostoli. Vndè nec diaconorum, nec presbyterorum nomen existimo apertum esse ac manifestum. Post hæc ergò nos quoq; prædicamus, vt prædicti septem diaconi non de ijs accipiantur, qui ministerijs seruiunt, vt est priùs exposita doctrina: sed eos esse, quibus fuit concredita ac tradita dispensatio eorum, quæ tunc collecta fuerant. Qui nobis in hoc quoq; forma fuêre humanitatis & studij in eos, qui indigent.

Quoniam diuersarum ecclesiarum clerici proprijs, in quibus ordinati sunt, relictis ecclesijs, ad alios episcopos se contulerunt, & sinè proprij episcopi sentētia in alienis ecclesijs constituti sunt, & ex eo ipsos reddi insolentes ac inobedientes euenit: statuimus, vt à mense Ianuario præteritę indictionis, nullus omninò clericus, in quocunq; sit gradu, potestatem habeat sinè proprij episcopi scripta dimissoria, in alienę ecclesiæ catalogum referri. Qui hoc enim à præsenti nunc tempore nō seruat, sed quòd in se est, eum qui illi manus imposuit, dedecore afficit, deponatur & ipse, & qui eum præter rationem suscepit. Can. 17.

Eos qui barbaricæ incursionis prætextu, vel aliquo alio modo propter aliquam circunstantiam emigrârunt, clericos, postquàm modus ille ac circunstantia cessârit, vel barbaricę incursiones, propter quas recesserât, rursùs in suas iubemus ecclesias reuerti, nec eas diù * absque vlla occasione relinquere. Si quis autem, non vt præsens vult canon, abfuerit, segregetur, donèc ad præsentem ecclesiam redeat. Hoc ipsum autem etiàm in eo fiat episcopo, qui illū detinet. Can. 18. * ἀπροφασίστως.

Quòd oportet eos, qui præsunt ecclesijs, in omnibus quidem diebus, sed præcipuè Dominicis, omnē clerum & populum docere pietatis & rectæ religionis eloquia, Can. 19.

ex diuina scriptura colligentes intelligentias & iudicia veritatis, & non transgredientes iam positos terminos, vel diuinorum patrum traditionem. Sed & si ad scripturam pertinens controuersia aliqua excitata fuerit, nè eam aliter interpretentur, quàm quomodò Ecclesiæ luminaria & doctores suis scriptis exposuerunt: & maiorem ex ijs laudem assequantur, quàm si quæ à se dicuntur componat, nè dum quandoquè ad id hæsitant, ab eo quod conuenit, excidant. Per prædictorum enim Patrum doctrinam, populi ad eorum quæ sunt bona & expetenda, & inutilia ac reijcienda, cognitionem venientes, vitam in melius componút, nec ignorantiæ vitij conuincuntur, sed doctrinæ mentem adhibentes, seipsos ad id, nè mali quid eis accidat, excitant, & imminentium suppliciorum metu sibi salutem procurant.

Can. 20. Nè liceat Episcopo in alia, quæ ad se non pertinet, ciuitate publicè docere. Si quis autem hoc facere depræhensus fuerit, ab episcopatu desistat, presbyteri autem munere fungatur.

Can. 21. Qui canonicorum quidem criminum rei facti, & proptereà perfectæ ac perpetuæ depositioni subiecti, in laicorum locum detrusi sunt, si quidem ad conuersionem sua sponte respicientes, peccatum deflent, propter quod à gratia exciderunt, & ab eo se penitùs alienos efficiunt, clerici habitu tondeantur. Sin autem non sua sponte hoc elegerint, comam sicut laici nutriant, vtpotè qui mundanam seu secularem conuersationem vitæ cælesti præposuerint.

Can. 22. Eos qui pecunijs ordinantur, siue episcopos, siue qualescunque clericos, & non ex examinatione ac vitæ electione, deponi iubemus, sed & eos etiàm, qui ordinauerunt.

Can. 23. 1. q. 1. Nullus eps. Vt nullus siue episcopus, siue presbyter, siue diaconus, immaculatam præbens communioné, ab eo qui communicat, eius participationis gratia obolos vel quanuis aliam speciem exigat. Non est enim venalis gratia, nec pro pecunijs spiritûs sanctificationem impartimur: sed ea ijs qui digni sunt, absque vlla est calliditate communicanda. Si quis autem eorum, qui sunt in cleri catalogo, ab eo cui immaculatam impertit communionem, vllam speciem exigere visus fuerit, deponatur vt Simoniaci erroris & maleficij æmulator.

Can. 24. Nè cui liceat eorum, qui in sacerdotali ordine enumerantur, vel monachorum, in equorum curriculis subsistere, vel scenicos ludos sustinere. Sed & si quis clericus ad nuptias vocetur, quandò ad deceptionem comparata ludicra ingressa fuerint, surgat & discedat, Patrum nostrorú sic iubente doctrina. Si quis autem eius rei con- (Cóc. Laod. ca. 54.)

uictus fuerit, vel cesset, vel deponatur.

Can. 25. Cóc. Chal. cap. 17. Prætereà renouamus etiàm canonem, qui dicit, agrestes, & quę sunt in regione parochias inconcussas & illabefactatas manere apud episcopos, qui eas possident, & maximè, si triginta annorum spatio eas sinè vi possidentes administrauerint. Si autem intra triginta annos fuit vel fuerit aliqua de ijs controuersia, licere ijs, qui se iniuria affectos dicunt, de eo actionem mouere apud Synodum prouinciæ.

Can. 26. Dist. 28. Presbyterú. Presbyterum, qui per ignorantiam illicitis nuptijs est implicatus, esse quidem cathedræ participem, secundùm ea quæ sunt nobis à sacro canone decreta: à reliquis autem operationibus abstinere. Ei enim, qui est talis, satis est si venia detur. Vt is autem benedicat, qui debet propria curare vulnera, non est cósentaneum. Benedictio enim, est sanctificationis impertitio. Qui autem id non habet propter delictum ex ignorantia, quomodò alteri impertiet? Nec ergò publicè, nec priuatìm benedicat, nec Christi corpus alijs distribuat, nec aliquid aliud ministerium obeat, sed prima sede contentus, Domino defleat, vt illi ex ignorantia peccatum remittatur. Manifestum enim est, quòd nefarium coniugium dissoluetur, nec vir cum ea vllo modo consuetudinem habebit, per quam sacra operatione priuatus est.

Can. 27. Nullus eorum, qui in cleri catalogum relati sunt, vestem sibi non conuenientem induat, neque in ciuitate degens, neque iter ingrediens: sed vtatur vestibus, quę ijs, qui in clerum relati sunt, attributæ fuère. Si quis autem tale quid fecerit, vna septimana segregetur.

Can. 28. De cóf. dis. 2. Didicim. Quoniam in diuersis ecclesijs intelleximus, vua ad altare allata, ex quadam quæ inualuit cósuetudine, ministros postquàm hanc incruento oblationis sacrificio coniunxerint, vtraque simul populo distribuere: simul etiàm esse decernendum perspeximus, vt nullus sacerdos hoc ampliùs faciat: sed ad viuificationem & peccatorum remissionem solam oblationem populo impertiat: tanquàm primitias autem vuæ allationem existimantes, sacerdotes eam seorsùm benedicentes, petentibus impertire ad fructum datoris gratiarum actionem, per quos corpora nostra diuina dispositione augentur & aluntur. Si quis autem clericus præter hæc decreta fecerit, deponatur.

Can. 29. Carthag. 3. cap. 29. Vide can. 50 syno. Laod. Carthaginensis Synodi canon dicit, vt sancta altaris non nisi à sobrijs hominibus peragátur, excepto vno die in anno, in quo cœna Domini peragitur, tunc fortassè propter aliquas in ijs locis occasiones Ecclesiæ vtiles patribus hac dispensatione vsis. Cùm nihil ergò nos inducat, vt accuratam diligentiam relinquamus, statuimus Apostolicas

cas ac paternas traditiones sequentes, non oportere in Quadragesimæ postrema septimana quinta feria ieiunium soluere, & totam Quadragesimam iniuria afficere.

Can. 30. Ad Ecclesiæ ædificationem omnia facere volentes, etiàm sacerdotes, qui sunt in barbaricis ecclesijs, dispensare constituimus. Quarè si Apostolicum canonem de vxore non eijcienda, pietatis ac religionis prætextu se transgredi debere existimant, & vltra ea quæ sunt constituta, facere: & ideò communi cum suis consortibus conuentione & consensu inito, à mutua consuetudine abstinent, statuimus eos non ampliùs cum illis vllo modo cohabitare debere, vt ex eo nobis perfectam sui promissi demonstrationem præbeant. Hoc autem illis non propter aliud, quàm propter eorum pusillanimitatem, externosque ac non satis firmos mores concessimus.

Can. 31. De cõs. dist. 1. Clericos. Clericos, qui in oratorijs, quæ sunt intra domos, ministrant vel baptizant, hoc illius loci episcopi sententià facere debere decernimus. Quarè si quis clericus, hoc non sic seruauerit, deponatur.

Can. 32. Quoniam ad nostram cognitionem peruenit, quòd in Armeniorum regione vinum tantùm in sacra mensa offerunt, aquam illi non miscentes, qui incruentum sacrificium peragunt, adducentes Ecclesiæ doctorem Iohannem Chrysostomum, hæc dicentem in interpretatione Euangelij secundùm Matthæum: Quamobrem non aquam bibit cùm surrexit, sed vinum, improbam aliam hæresim radicitùs extirpans. Quoniam enim nonnulli aqua in mysterijs vsi sunt, ostendens quòd & quandò mysteria tradidit, & quandò postquàm resurrexisset, absque mysterijs solam ac nudam mensam apposuit, vsus est, inquit, vino ex genimine vitis: vitis autem vinum, non aquam, generat: & ex eo aquæ in sacro sacrificio adiunctionem doctorem subuertere existimant: vt non ab hoc tempore in posterum ignorantia teneantur, patris sententiam orthodoxè aperimus. Cùm enim improba Hydroparastatarum, hoc est, eorum qui aquæ defensionem suscipiebant, antiqua esset hæresis, qui pro vino sola aqua in proprio sacrificio vsi sunt, refellens hic vir diuinus iniquam eiusmodi hæresis successionem, & ostendens quòd directè Apostolicæ traditioni aduersatur, id quod iam dictum est, confirmauit. Quoniam autem & suæ ecclesiæ, vbi est illi pastoralis administratio tradita, aquam vino miscendam tradidit, quandò incruentum peragi sacrificium oportet, ex precioso ac honorando nostri redemptoris latere ex sanguine & aqua contemperationem ostendens, quæ in totius mundi viuificationem effusa est, & peccatorum redemptionem, & in omni etiàm Ecclesia, vbi spiritalia lumina refulserunt, hic ordo diuinitùs traditus seruatur. Nam & Iacobus CHRISTI Domini nostri secundùm carnem frater, cui Hierosolymitanæ ecclesiæ thronus primùm est creditus: & Basilius Cæsareensium ecclesiæ Archiepiscopus, cuius gloria omnem terrarum orbem peruasit, mystico nobis in scriptis tradito sacrificio, ità tradendum in sacro ministerio ex aqua & vino sacrum calicem ediderunt. Et qui Carthagine conuenerunt sancti Patres, adeò apertè & præcisè mentionem fecêre, vt in sanctis nihil plus, quàm corpus & sanguis Domini offeratur, vt ipse Dominus tradidit, hoc est, panis & vinum aqua mixtum. Si quis ergò Episcopus vel presbyter non secundùm traditum ab Apostolis ordinem facit, & aquam vino miscens, sic immaculatum offert sacrificium, deponatur, vt imperfectè ac simpliciter mysterium enuncians, & quæ tradita sunt, innouans.

(De cõs. dist. 1. Iacobus.) (Conc. Carthag. 3. cap. 24.)

Can. 33. Quoniam cognouimus in Armeniorum regione eos solùm in cleri ordinem referri, qui sunt ex genere sacerdotali, ijs qui hoc facere aggrediuntur, mores Iudaicos sequentibus, nonnullos autem eorum, etiàm non tonsos, sacros cantores & diuini templi lectores constitui: decernimus, vt deincèps non liceat ijs, qui volunt aliquos ad clerum adducere, ad eius cui manus imponitur, genus respicere: sed examinantes an digni sint, expositis in sacris canonibus decretis, eos in cleri catalogum referre & ecclesiasticè promouere, siue sint ex Maioribus suis sacerdotibus, siue non. Sed etiàm, vt nulli ex omnibus liceat eorum, qui sunt in clericorum ordinem relati, populo in suggestu diuinas scripturas explicare, nisì is sacerdotali tonsura vsus fuerit, & benedictionem à suo pastore canonicè susceperit. Si quis autem presbyter hæc facere depræhensus fuerit, deponatur.

Can. 34. Cõc. Chal. ca. 18. Porrò autem cùm & hoc canon sacerdotalis apertè edicat, quòd coniurationis vel sodalitatis crimen etiàm ab externis legibus est vetitum: multò autem magis hoc fieri in Ecclesia prohibere oportet: nos quoquè obseruare studemus, vt si qui clerici aut monachi inuenti sint vel coniurantes, vel sodalitates ineuntes, vel aduersùs episcopos vel conclericos aliquid struentes, à proprio gradu excidant.

Can. 35. Nulli omnium metropolitanorum liceat, mortuo Episcopo, qui eius throno subest, res eius, vel ipsius ecclesiæ auferre, vel sibi vendicare: sed sint sub custodia cleri ecclesiæ, cui defunctus præfuit, vsque ad alterius episcopi promotionem, præterquàm si in eadem ecclesia non relicti sint clerici. Tunc enim metropolitanus ea non diminuta seruabit, ordinando episcopo omnia reddens.

Can. 36. Cõsule epistolas Leonis papæ 1. Renouantes quæ à sanctis 150. Patribus in hac Dei obseruatrice & regia vrbe conuenerunt, & sexcentorum triginta qui Chalcedone conuenère, constituta sunt, decernimus vt thronus Constantinopolitanus æqualia priuilegia cum antiquæ Romæ throno obtineat, & in ecclesiasticis vt illa magnifiat, vt qui sit secundus post illum. Post quem magnæ Alexandrinorum ciuitatis numeratur thronus: deindè Antiochiæ, & post eum Hierosolymitanæ ciuitatis.

Can. 37. Quoniam diuersis temporibus barbaricæ incursiones fuêre, & ex eo plurimæ ciuitates ab iniquis & exlegibus subiugatæ fuêre, vt ideò non possit eius ciuitatis præsul postquàm ordinatus fuerit, suum thronum apprahendere, & in eo in sacerdotali constitutione collocari, & sic pro ea quæ inualuit consuetudine ordinationes & omnia, quæ ad Episcopum pertinent, agere & tractare: nos honorem ac venerationem sacerdotio seruantes, & gentilem iniuriam nequaquàm ad Ecclesiasticorum iurium perniciem posse quicquam agere volentes, eis qui sic ordinati sunt, & propter prædictam causam in suis thronis non sunt constituti, vt absque vllo ex ea re præiudicio conseruentur, decreuimus, vt & diuersorum clericorum ordinationes canonicè faciant, & pontificatûs authoritate in proprio termino vtantur, & sit firma ac legitima, quæcunque sub eo procedit administratio. Non enim à tempore necessitatis exacta iuris obseruatione circunscripta, dispensationis terminus circunscribetur.

Can. 38. Cóc. Chal. ca. 12. Canonem qui à Patribus factus est, nos quoquè obseruamus, qui sic edicit: Si qua ciuitas ab Imperiali potestate innouata est, vel rursùs innouata fuerit, ciuiles ac publicos typos, Ecclesiasticarum quoquè rerum ordo consequatur.

Can. 39. Cùm frater & comminister noster Iohannes insulæ Cypri præsul, vnà cum suo populo in Hellespònticam prouinciam & propter barbaricas incursiones, & vt à gentilium seruitute liberarentur, & Christianissimæ potentiæ sceptris purè subijcerentur, à prædicta insula emigrauerit, clementis Dei prouidentia, & pij Deique amantis Imperatoris nostri labore, constituimus, vt citra vllam innouationem seruentur, quæ à diuinis Patribus, qui Ephesi conuenerunt, prædicti viri throno priuilegia concessa sunt, vt noua Iustinianopolis Constantinopolis ius habeat, & qui in ea constituitur, inprimis pius ac religiosissimus Episcopus, præsit omnibus Hellespontiorum prouinciæ Episcopis, & à suis Episcopis eligatur ex antiqua consuetudine. Mores enim, qui sunt in vnaquaque ecclesia, diuini etiàm nostri Patres seruandos censuerunt, Cyzicenorum ciuitatis Episcopo prædicti Iustiniani ciuitatis subiecto existente, ad imitationem reliquorum omnium episcoporum, qui subsunt prædicto DEI amantissimo præsuli Iohanni, à quo cùm vsus postulauerit, etiàm ipsius Cyzicenorum ciuitatis Episcopus ordinabitur. Cóc. ephes. ca. 8.

Can. 40. Quoniam DEO hærere per secessum ex vitæ strepitu ac perturbatione, valdè est salutare, oportet nos non sinè examinatione, eos qui vitam monasticam eligunt, non intempestiuè admittere, sed nobis à Patribus traditum decretum in eis quoquè seruare, vt vitæ secundùm Deum professionem vt iam firmam, & à scientia ac iudicio factam tunc admittamus, post rationis complementum. Qui ergò monachicum iugum est subiturus, nè sit minor quàm decem annos natus, eius quoquè rei examinatione in præsulis arbitrio sita, an augeri tempus conducibilius existimet ad introductionem & constitutióem in vita monastica. Etsi enim etiàm magnus Basilius in sacris suis canonibus eam, quæ se sua sponte DEO offert, & virginitatem complectitur, si octauumdecimum annum compleuerit, in virginum ordinem referendam esse statuit: sed tamen de viduis & diaconissis exemplum secuti, in dictum tempus, analogia & proportione habita, eos qui vitam monasticam elegerunt, deduximus. In diuino enim Apostolo scriptum est, sexagiuta annorum viduam in ecclesia eligendam: sacri autem canones, quadraginta annorum diaconissam ordinandam esse statuerunt, cùm Dei Ecclesiam DEI gratia potentiorem ac robustiorem euasisse, & vlteriùs procedere vidissent, fideliumque ad diuinorum mandatorum obseruationem firmitatem ac stabilitatem. Quod quidem cùm nos quoquè optimè intellexissemus, perfectè statuimus, Dei gratiam ei, qui certamina secundùm Deum aggressurus est, veluti quoddam signaculum celeriter imprimentes, hinc eùm ad non diù cunctandum & tergiuersandum inducentes,

Vide Basiliũ Magnũ Interrogatióe 15. in regulis fusioribus. 1. Tim. 5.

tes, vel potiùs etiàm ad boni electionem & constitutionem incitantes.

Can.41. Eos qui in vrbibus vel vicis, in clausuris volunt secedere, & sibijpsis separatìm seu in solitudine mentem adhibere, priùs quidem in monasterium ingredi oportet, & anachoreticam, hoc est, ab alijs separatam ac semotam viuendi rationem exercere, & spatio triennij ei, qui mansioni præest, in DEI timore parére, & obedientiam in omnibus, vt æquum est, implere, & ità huius vitæ eligendæ institutum profitentes, & quòd eam ex toto corde sua sponte amplectuntur, ab eius loci præsule examinari: deindè sic alio anno extra clausuram fortiter se gerere, vt scopus eorum euadat manifestior. Tunc enim plenè ac perfectè significabunt, quòd non inanem gloriam captantes, sed propter ipsum re vera pulchrum ac honestum, hoc silentium persequuntur. Post tanti autem temporis complementum, si in eodem eligendæ vitæ instituto permaneant, includi ipsos, & eis non ampliùs licere, quādò etiàm voluérint, ex tali mansione egredi, præterquàm si propter communem vtilitatem, vel aliam necessitatem ad mortem vrgentem, ad id trahantur, & ità cum benedictione eius loci Episcopi. Qui autem sinè his iam dictis causis ex suis habitaculis exire aggrediuntur, primò quidem vel inuitos dicta clausura coërceri, deindè ieiunijs & alijs afflictionibus ipsos curare, scientes quemadmodùm scriptum est, Luc.9. quòd nemo qui manum aratro immisit, & retrò conuersus est, est aptus regno cælorum.

Can.42. Eos qui dicuntur Eremitæ, qui quidem nigris vestibus induti, & capite comati vrbes obeunt, & cum viris ac mulieribus versantur, & propriæ professioni faciunt iniuriam, statuimus si elegerint quidem tósis comis reliquorum monachorum amictum suscipere, eos in monasterio constitui, & inter fratres referri. Quòd si hoc non elegerint, eos omninò ex vrbibus expelli, & solitudines, quæ eremi dicuntur, habitare, ex quibus sibi etiàm denominationes confinxére.

Can.43. Licet omni Christiano vitam exercitatricem eligere, & rerum ad vitam pertinentium deposita tempestate, monasterium ingredi, atque instàr monachi tonderi, in quacunque prolapsione depræhensus fuerit. Seruator enim noster DEVS inquit: Ioan.6. Eum qui venit ad me, non eijciam foràs. Tanquàm ergò monachali vitæ agendæ instituto in pœnitentia nobis vitam describente, ei qui ad illud germanè ac syncerè accedit, acquiescimus ac fauemus: nec vlli ei mores impedimentum afferent, quó minùs proprium scopum adimpleat.

Monachus fornicationis conuictus, Can.44. vel qui ad matrimonij communionem vitæque societatem vxorem duxit, fornicatorum pœnis secundùm canones subijcietur.

Quoniam intelleximus in nonnullis Can.45. mulierum monasterijs mulieres, quæ sacro illo amictu dignæ habentur, priùs sericis & omnis generis vestibus, præterea autem & mundis (κόσμοισ) auro & gemmis variatis ab Mundus, p ornamento muliebri. ijs, qui illas ducunt, exornari, & sic ad altare accedentes, exui tanto opum apparatu, & statìm in illis fieri habitûs benedictionem, illasque nigro amictu indui, statuimus nè hoc deincèps fiat. Neque enim fas est, vt quæ iam propria voluntate omnem vitę iucunditatem deposuit, & eam quæ est secundùm Deum, vitæ agendæ rationem amplexa est, firmisque ac stabilibus rationibus eam confirmauit, & ità ad monasterium accessit, per eum, qui interit ac fluit, mundū, & quorum iam oblita erat, memoriam reuocet, & ex eo anceps reddatur, & eius anima perturbetur instàr exundantium fluctuum, hucque & illuc versantium, vt nec reliquam nonnunquàm lachrymam emittens, cordis per corpus compunctionem ostendat, sed & si exigua aliqua, vt est consentaneum, lachryma exiliérit, non magis propter affectionem quam habent propter exercitatorium certamen, quàm propterea quòd mundum & mundana seu secularia relinquant, ea à videntibus profluxisse putetur.

Quæ vitam exercitatoriam eligunt, & Can.46. in monasterijs sunt constitutæ, nè omninò progrediantur. Si qua autem inexorabilis necessitas ad hoc trahit, cum benedictione & permissione eius, quæ præest, hoc agant. tuncque non solæ per se, sed cum aliquibus vetulis, & quæ in monasterio primæ sint, cum mandato eius quæ pręfecta est. Eis autem omninò extrà cubare non licet. Sed & viri, qui vitam monasticam persequuntur, vrgente necessitate & ipsi cum benedictione eius, cui regimen creditum est, procedāt. Quamobrem qui transgrediuntur id, quod est nunc à nobis decretum, siue sint viri, siue mulieres, conuenientibus pœnis subijciantur.

Neque mulier in virorum monasterio, Can.47. neque vir in mulierum dormiat. Extra offendiculum enim & scandalum fideles esse oportet, & ad id quod est decorum ac honestum, Deoque gratum, vitam suam componere. Si quis autem hoc fecerit, siue sit clericus, siue laicus, segregetur.

Can. 48. Vxor eius, qui ad episcopalem dignitatem promotus est, communi sui viri consensu priùs separata, postquàm in Episcopum ordinatus est ac consecratus, monasterium ingrediatur procùl ab episcopi habitatione extructum, & episcopi prouidentia fruatur. Sin autem digna visa fuerit, etiàm ad diaconatûs dignitatem prouehetur.

Can. 49. Hunc sacrum etiàm canonem renouantes decernimus, vt quæ Episcopali voluntate semèl consecrata fuerint monasteria, semper monasteria maneant, & res quæ ad ipsa pertinent, monasterio seruentur, & ea non possint esse ampliùs secularia habitacula, nec ab vllo ex omnibus secularibus tradi hominibus. Sed etiãsi hoc hucusq; factum est, hoc nequaquàm seruandum decernimus: eos autem, qui in præsentia & deincèps hoc facere aggrediuntur, canonum quoquè pœnis subijci.

Can. 50. Nullum omnium, siue clericum, siue laicum, ab hoc deincèps tempore alea ludere. Si quis autem hoc deincèps facere ab hoc tempore aggressus fuerit, si sit quidem clericus, deponatur: si laicus, segregetur.

Can. 51. Omninò prohibet hæc sancta & vniuersalis Synodus eos, qui dicuntur mimos, & eorum spectacula, deindè venationum quoquè spectationes, easque quæ fiunt in scena, saltationes perfici. Si quis autem præsentem canonem contempserit, & se alicui eorum quæ sunt vetita, dederit, si sit quidem clericus, deponatur: si verò laicus, segregetur.

Can. 52. In omnibus sanctæ Quadragesimæ ieiunij diebus, præterquàm Sabbato, & Dominica, & sancto Annunciationis die, fiat sacrum præsanctificatorum ministerium.

Hunc canonem 52. non obseruat Ecclesia Occidentalis, nisi in sola Parasceue, quandò in Missa non conficitur Eucharistia, sed sumitur pridiè eius diei cõsecrata. Habent Græci suos quosdam peculiares ritus, & plerosq; neutiquàm probandos. Multa de his scribit Humbertus Cardinalis doctissimus, qui ante annos quingentos floruit sub Leone eius nominis nono sanctissimo Pontifice.

Can. 53. Quoniam spiritalis necessitudo seu affinitas, corporum coniunctione maior est, in nonnullis autem locis cognouimus quosdã, qui ex sancto & salutari baptismate infantes suscipiunt, posteà quoquè cum matribus illorum viduis matrimonium contrahere, statuimus vt in posterum nihil fiat eiusmodi. Si qui autem * per præsentem canonem hoc facere depræhensi fuerint, ij quidem primò ab hoc illicito & iniusto matrimonio desistant, deindè & fornicatorum pœnis subijciantur. for. * post

Can. 54. Leuit. 18. Cùm diuina scriptura nos apertè doceat, Non ingredieris ad omnem consanguineam carnis tuæ ad reuelãdam eius turpitudinem, diuinus Basilius nonnullas prohibitas nuptias in suis canonibus enumerauit, multis silentio præteritis, & his vtrisque nobis vtilitatem attulit. Turpium enim nominum multitudine euitata, nè verbis orationem pollueret, generalibus nominibus impuritates complexus est, per quas legibus vetitas nuptias nobis in summa ostendit. Quoniam autem propter eiusmodi silentium, & quòd non discerni posset illicitarum nuptiarum prohibitio, seipsam natura confudit: nobis visum est ea paulò apertiùs exponere, ab hoc deincèps tempore decernentes, vt qui cum fratris sui filia matrimonij societatem coiérit, vel pater & filius, qui cum matre & sorore, vel cum duabus puellis sororibus pater & filius, vel cum duobus fratribus mater & filia, in septennij canonem incidant, ijs publicè separatis à nefario contubernio.

Can. 55. Quoniam intelleximus in Romanorum ciuitate, in sanctis Quadragesimæ ieiunijs, in eius Sabbatis ieiunare, præter ecclesiasticam traditam consequentiam: sanctæ Synodo visum est, vt in Romanorum quoquè Ecclesia inconcussè vires habeat canon qui dicit: Si quis clericus inuentus fuerit in sancto Dominico vel Sabbato ieiunans, præter vnum & solum, deponatur: sin autem laicus, segregetur. Can. Apost. 65.

Hic quoq; canon 55. qui matrem ecclesiarum omnium Romanam ecclesiam repræhẽdit, non recipitur. Nam tametsi hîc citatur canon Apostolicus 65. at tamen certum est, quemadmodùm Epiphanius quoq; dicit, posse sancto proposito omnibus diebus ieiunari. Est autem verisimile, Apostolicũ canonem pertinere ad Marcionistas, qui, vt idem Epiphanius testis est, eo die ieiunabant in inuidiam Dei Iudæorum, qui Sabbatho ab omni suo opere quieuisset.

Can. 56. Similiter accepimus & in Armeniorum regione, & in alijs locis, in Sabbatis & Dominicis sanctę quadragesimæ quosdam oua & caseum comedere. Visum est ergò & hoc, vt omnis DEI Ecclesia, quæ est in vniuerso

vniuerso terrarum orbe, vnum ordinem sequens, ieiunium perficiat, & abstineat sicut ab omni mactabili, sic ab ouis & caseo, quæ quidem sunt fructus & fœtus eorum à quibus abstinemus. Si autem hoc non seruauerint, si sint quidem clerici, deponantur: sin autem laici, segregentur.

Can.57. Quòd ad altare mel & lac offerre non oportet.

Can.58. Nemo eorum, qui sunt in ordine laicorum, diuina sibi mysteria impertiat, præsente Episcopo, vel presbytero, vel diacono. Qui autem tale quid ausus fuerit, vt præter ea quæ sunt constituta faciens, vna septimana segregetur, & ex eo doceatur nõ ampliùs sapere, quàm sapere oportet.

Can.59. In æde oratoria, quæ est intra domum, baptismus nequaquàm peragatur: sed qui ab omnibus sordibus aliena illuminatione digni habendi sunt, ad catholicas ecclesias accedant, & hoc illic munere perfruantur. Si quis autem quæ à nobis constituta sunt, non seruare conuictus fuerit, si sit quidem clericus, deponatur: si autem laicus, segregetur.

Can.60. 1.Cor.6. Cùm clamet Apostolus, quòd Domino adhæret, vnus est spiritus, clarum est, quòd qui etiàm cum contrario init familiaritatem ac consuetudinem, cum illo coniunctione vnum fit. Eos ergò, qui se dæmone correptos esse simulant, & morum improbitate eorum figuram & habitum simulatè præ se ferunt, visum est omni modo puniri, & eiusmodi afflictionibus laboribusque eos subijci oportere, quibus ij qui verè à dæmone correpti sunt, vt à dæmonis operatione liberentur, iure subijciuntur.

Can.61. Qui vatibus seipsos tradiderunt, vel ijs qui hecatontarchæ seu centuriones dicuntur, vel alijs eiusmodi, vt ab illis discant, si quid sibi reuelari velint, conuenienter ijs, quæ de ipsis à Patribus constituta sunt, sexennij canoni subijciuntur. Et ipsi autem eos quoquè subijci oportet, qui vrsas, vel eiusmodi animalia ad ludum & simpliciorum noxam circunferunt, & fortunam, ac fatum, & genealogiam, & quorundam eiusmodi verborum multitudinem ex fallaciæ imposturæque nugis proferunt: eosque qui νεφελοδιῶκται, id est, nubium persecutores, & γοητευταὶ, hoc est, imprecatores, & φυλακτήριοι, id est, remediorum amuletorumque præbitores, & vates appellantur. Eos autem, qui in ijs persistunt, & non ab eiusmodi perniciosis gentilibusque studijs auer-

Legi sexennij subijci, est, sexénip excómunicari.

tuntur & aufugiunt, Ecclesia omninò exturbandos decernimus, sicut & sacri canones dicunt. Quæ enim est luci cum tenebris communicatio, vt ait Apostolus? vel quæ templo Dei cum idolis consensio, vel quæ fideli cum infideli pars est? Quæ autem Christo est cum Belial concordia ac conuentio? 2.Cor.6.

Calendas quæ dicuntur, & vota brumalia quæ vocantur, & qui in primo Martij mensis die fit, conuentum ex fidelium ciuitate omninò tolli volumus: sed & publicas mulierum saltationes multam noxam exitiumque afferentes: quin etiàm eas, quę nomine eorum, qui falsò apud Græcos dij nominati sunt, vel nomine virorum ac mulierum fiunt saltationes ac mysteria more antiquo & à vita Christianorum alieno, amandamus & expellimus, statuentes vt nullus vir deincèps muliebri veste induatur, vel mulier veste viro conueniente. Sed neque comicas, vel satyricas, vel tragicas personas induat, neque execrandi Bacchi nomen, vuam in torcularibus exprimentes, inuocent, neque vinum in dolijs effundentes, risum moueant, ignorantia vel vanitate ea, quæ à dæmonis impostura procedunt, exercentes. Eos ergò qui deincèps aliquid eorum, quæ scripta sunt, aggredientur, vbi ad horum cognitionem peruenerint, si sint quidem clerici, deponi iubemus: si verò laici, segregari. Can.62. Deut.22.

Quæ à veritatis hostibus falsò confictæ sunt martyrum historiæ, vt Dei martyres ignominia afficerent, & qui eas audituri essent, ad infidelitatẽ deducerẽt, in ecclesia non publicari iubemus, sed eas igni tradi. Qui eas autem admittunt, vel tanquàm veris ijs mentem adhibent, anathematizamus. Can.63.

Quòd non oportet laicum publicè disputare vel docere, docendi authoritatem ex eo sibi vendicantem, sed ordini à Domino tradito cedere, & aurem ijs, qui docendi gratiam acceperunt, aperire, & diuina ab eis doceri. In vna enim Ecclesia diuersa membra fecit DEVS, vt est vox Apostoli. Quam apertè interpretans Gregorius Theologus, eum qui in ijs est, ordinem commendat, dicens: Hunc ordinem reuereamur fratres, hunc seruemus. Hic quidem sit auris, ille verò lingua: hic autem manus, hic verò aliquid aliud: hic quidem doceat, ille verò discat. Et paulò pòst: Et discens in docilitate, & suppeditans in hilaritate, & opem ferens ac subministrans in alacritate. Nè simus omnes lingua, quod est promptius: nè omnes Apostoli, nè omnes prophetæ, nè omnes interpretemur. & post quædam: Cur te ouium pastorem facis? Can.64. 1.Cor.12. Ephe.4.5.

cis? cur caput efficeris, cùm sis pes? cur Imperator esse conaris, cùm relatus sis in numerum militum? Et alibi iubet sapientia, Prou.23. nè sis velox in sermonibus, nè cùm sis pauper, vnà cum diuite extendaris, nec quæras sapientibus esse sapientior. Si quis autem præsentem canonem labefactans depræhensus fuerit, quadraginta diebus segregetur.

Can. 65. Qui in nouilunijs à quibusdam ante suas officinas & domos accenduntur rogos, supra quos etiàm antiqua quadam consuetudine salire ineptè ac delirè solent, iubemus deincèps cessare. Quisquis ergò tale quid fecerit, si sit quidem clericus, deponatur: sin autem laicus, segregetur. In quarto 4. Reg. 21. enim libro Regum scriptum est: Et ædificauit Manasses altare vniuersæ militiæ cæli in duobus atrijs domûs Dei; & filios suos traduxit per ignem, sordibusque & augurijs auspicijsque vsus est, & fecit ventriloquos seu phytones, & diuinatores multiplicauit, & ambulauit in eo vt faceret malum coram DOMINO, vt eum ad iram prouocaret.

Can. 66. A sancta CHRISTI DEI nostri resurrectionis die, vsque ad nouum Dominicum, tota septimana in Ecclesijs vacare fideles iugiter oportet psalmis, & hymnis, & spiritalibus canticis, in CHRISTO gaudentes, festumque celebrantes, & diuinarum scripturarum lectioni mentem adhibentes, & sanctis mysterijs iucundè & lautè fruentes. Sic enim cum Christo exaltabimur, & vnà resurgemus. Nequaquàm ergò prædictis diebus equorum cursus vel aliquod publicum fiat spectaculum.

Can. 67. Act. 15. Hunc canonè occidētis Ecclesia nō recipit. Diuina nobis scriptura mandauit, à sanguine, & suffocato, & fornicatione abstinere. Eos ergò, qui propter lautum & delicatum ventrem, cuiuscunque animalis sanguinem arte aliqua esculentum condiunt ac instruunt, vt par est, incusamus ac punimus. Si quis ergò deincèps animalis sanguinem quouis modo comedere aggrediatur, si sit quidem clericus, deponatur: sin autem laicus, segregetur.

Can. 68. Nulli ex omnibus licere veteris & noui Testamenti librum, nec sanctorum nostrorum præconum ac doctorum corrumpere vel conscindere, vel librorum cauponatoribus, vel ijs qui dicuntur vnguentarij, vel alicui alij ex omnibus ad eum delendum tradere: nisì vtiquè vel à tineis, vel ab aqua, vel aliquo alio modo redditus fuerit inutilis. Qui autem tale quid facere deincèps depræhensus fuerit, anno vno segregetur. Similiter & qui libros emit, si eos quidem ipse non ad suam vtilitatem retineat, nec alteri ad eius beneficium & vt ij permaneant vendat, sed eos corrumpere aggressus fuerit, segregetur.

Nulli omnium liceat, qui quidem sit in laicorum numero, intra sacrum altare ingredi, ab eo tamen nequaquàm prohibita potestate & authoritate Imper. quandò quidem voluerit creatori dona offerre ex antiquissima traditione. Can. 69.

Nè liceat mulieribus in diuini ministerij seu celebrationis tempore loqui, sed vt vox est Apostoli Pauli, sileant. Non enim eis loqui permissum est, sed subijci, sicut dicit lex. Si quid autem volunt discere, domi proprios maritos interrogent. Can. 70. 1. Cor. 14. Gen. 3.

Eos, qui docentur leges ciuiles, Græcis moribus vti non oportere, & neque in theatrum induci, neque eas quæ dicuntur cylistras peragere, vel præter vsum communem sibi vestes induere, nec quo tempore disciplinam aggrediuntur, vel ad finem eius perueniunt, vel (vt in summa dicam) in eius doctrinæ dimidio. Si quis autem deincèps hoc facere ausus fuerit, segregetur. Can. 71.

Non licere virum orthodoxum cum muliere hæretica coniungi, neque verò orthodoxam cum viro hæretico copulari. Sed & si quid eiusmodi ab vllo ex omnibus factum apparuerit, irritas nuptias existimare, & nefarium coniugium dissolui. Neque enim ea quæ non sunt miscenda, misceri, nec ouem cum lupo, nec peccatorum sortem cum CHRISTI parte coniungi oportet. Si quis autem ea, quæ à nobis decreta sunt, transgressus fuerit, segregetur: si autem aliqui qui adhuc sunt infideles, & in orthodoxorum gregem nondùm relati sunt, sunt inter se legitimo matrimonio coniuncti, deindè hic quidem eo quod est honestum electo, ad lucem veritatis accurrerit, ille verò erroris vinculo detentus fuerit, nolens diuinos radios fixis oculis intueri, fideli placeat cum infideli cohabitare, nè à se inuicèm separentur. Ex diuini enim Pauli sententia, sanctificatus est vir infidelis in muliere, & sanctificata est mulier infidelis in viro. Can. 72. 1. Cor. 7.

Cùm crux nobis viuifica salutare ostenderit, nos omnem diligentiam adhibere oportet, vt ei per quam ab antiquo lapsu saluati sumus, eum quem par est, honorem habeamus. Quamobrem & mēte, & sermone, & sensu adorationē ei tribuentes, Can. 73.

crucis figuras, quæ à nonnullis in solo ac pauimento fiunt, omninò deleri iubemus, nè incedentium conculcatione victoriæ nobis trophæum iniuria afficiatur. Eos itaq;, qui deincèps crucis signum in solo construût, segregari decernimus.

Can. 74. Quòd non oportet in Dominicis locis vel ecclesijs eas, quæ dicuntur, agapas, id est, charitates facere, & intùs in æde comedere, & accubitus sternere. Qui autem hoc ausi fuerint, vel cessent, vel segregentur.

Can. 75. Eos qui in ecclesijs ad psallendum accedunt, volumus nec inordinatis vociferationibus vti, & naturam ad clamorem vrgere, nec aliquid eorum, quæ ecclesiæ non conueniunt, & apta non sunt, adsciscere, sed cum magna attentione & compunctione psalmodias Deo, qui est occultorum inspector, offerre. Pios enim & sanctos fore filios Israël sacrum docuit oraculum.

Can. 76. Quòd non oportet intra sanctos ambitus cauponatoriam officinam, vel quæ fiunt per aromata species proponere, vel alias venditiones facere, suam venerationem ecclesijs seruantes. Seruator enim noster & DEVS, per suam in carne vitæ agendæ rationem nos instituens, non facere domum patris sui domum negociationis iussit, qui etiàm numulariorum mensas (κέρματα) effudit, & eos qui sacrum commune faciunt, eiecit. Si quis ergò in prædicto delicto depræhensus fuerit, segregetur.

Ioh. 2. Matt. 21.

Can. 77. Quòd non oportet sacros initiatos, vel clericos, vel ascetas, id est, exercitatores seu monachos, lauari cum mulieribus, nec omnem Christianum laicum. Hæc est enim prima condemnatio apud gentes. Si quis autem hac in re depræhensus fuerit, si sit quidem clericus, deponatur: sin autem laicus, segregetur.

Can. 78. Quòd oportet eos qui illuminantur, fidem discere, & quinta septimanę feria episcopo & presbyteris renunciare.

Can. 79. Absque vllis secundinis ex virgine partum esse confitentes, vt qui sinè semine constitutus sit, idque toti gregi annunciantes, eos qui propter ignorantiam aliquid faciunt quod non decet, correctioni subijcimus. Quarè quoniam aliqui post sanctæ CHRISTI DEI nostri natiuitatis diem, similam coquere ostenduntur, & eam sibi inuicèm impertiri, honoris scilicet prætextu secundinarum impollutæ virginis matris, statuimus vt deincèps nihil tale fiat à fidelibus. Neque enim hoc honor est virginis, quæ supra mentem & sermonem, quod compræhendi non potest, verbum peperit ex carne, ex communibus & ijs quæ in nobis fiunt, inenarrabilem eius partum definire, metiri ac describere. Si quis ergò deincèps hoc facere aggressus fuerit, si sit quidem clericus, deponatur: si verò laicus, segregetur.

Can. 80. Si quis episcopus, vel presbyter, vel diaconus, vel eorum qui in clero enumerantur, vel laicus nullam grauiorem habet necessitatem, vel negocium difficile, vt à sua ecclesia absit diutissimè: sed in ciuitate agens, tribus diebus Dominicis in tribus septimanis vnà non conueniat, si sit quidem clericus, deponatur: si verò laicus, segregetur.

Can. 81. Quoniam in nonnullis locis didicimus in sanctissimo hymno additamenti loco dici post illud, Sanctus immortalis, hoc, Qui crucifixus es pro nobis, miserere nostri. Id autem ab antiquis sanctis patribus, vt à pietate alienum, ex hoc hymno eiectum cum scelerato hæretico, qui hanc vocem innouauit: nos quoquè confirmantes ea, quæ à sanctis nostris patribus priùs piè constituta sunt, anathematizamus eos, qui post præsens decretum eiusmodi vocem admittunt, vel aliquo alio modo sanctissimo hymno adiungunt. Et si est quidem sacerdotalis ordinis qui transgressus est, eum sacerdotali dignitate priuari iubemus: sin autem laicus vel monachus, segregari.

Petrus Fullo is fuit, aliàs Cnapheus.

Can. 82. Inter nonnullas venerabilium imaginum picturas, agnus qui digito præcursoris monstratur, depingitur, qui ad gratiæ figuram assumptus est, verum nobis per legem CHRISTVM DEVM nostrum præmonstrans. Antiquas ergò figuras & vmbras, vt veritatis signa & characteres Ecclesiæ traditos, amplectentes, gratiam & veritatem præponamus, eam vt legis implementum suscipientes. Vt ergò quod perfectum est, vel colorum expressionibus omnium oculis subijciatur, eius qui tollit peccata mundi, CHRISTI DEI nostri instàr hominis characterem etiàm in imaginibus deincèps pro veteri agno statui (ἀναστηλοῦσθαι) iubemus, vt per ipsum verbi DEI humiliationem mente compræhendentes, ad memoriam quoquè eius in carne conuersationis, eiusque passionis & salutaris mortis deducamur, eiusq; quæ ex eo facta est mundo redemptionis.

Can. 83. Nemo mortuorũ corporib' Eucharistiã com-

Matt. 26. communicet. Scriptum est enim: Accipite & comedite. Mortuorum autẽ corpora nõ possunt accipere, nec comedere.

Can. 84. Canonicos patrum ritus sequentes, de infantibus quoquè decernimus, quotiès non inueniũtur firmi testes, qui eos absq; vlla dubitatione baptizatos esse dicant, nec ipsi propter ætatem de sibi tradito mysterio aptè respondere possint, debere absq; vlla offensione baptizari: nè fortè eiusmodi dubitatio eos eiusmodi purificationis sanctificatione priuet.

Can. 85. Deut. 17. In duobus vel tribus testibus confirmari omẽ verbum, ex scriptura accepimus. Seruos ergò, qui à suis dominis manumittuntur, sub tribus eo testibus frui honore decernimus, qui præsentes libertati vires & firmitatem adferent, & vt ijs, quæ ipsis facta sunt, fides habeatur, efficient.

Can. 86. Eos qui ad animarum lapsus meretrices cogunt & alunt, si sint quidem clerici, deponi: si verò laici, segregari.

Can. 87. Hiere. 3. Quæ maritum reliquit, est adultera, si venerit ad alium, vt vult sacer & diuinus Basilius, qui ex Hieremia propheta hoc optimè collegit: Quòd si alij viro vxor fuerit, ad maritum suum non conuertetur, sed polluta polluetur. & rursùs: Qui autem detinet adulteram, est & insipiens & impius. Si ità præter rationem à marito recessisse visa sit, ille quidem venia dignus est, hæc verò pœna. Illi autem venia dabitur, vt Ecclesiæ communicet. Sed is qui legitimè sibi datam vxorem relinquit, & aliam ducit, & Domini sententia est adulterij iudicio obnoxius. A patribus enim nostris statutum est, vt qui sunt eiusmodi, annum defleant, biennio audiant, tertio anno substernantur, & septimo cum fidelibus consistant, & sic oblatione digni habeantur, si cum lachrymis pœnitentiam egerint.

Pro. 18. Matt. 5. Can. 57. Basilij Magni.

Can. 88. Nemo intra ædem sacram quoduis iumentum introducat, nisi fortè viator quispiam, maxima vrgente necessitate, domunculæ vel diuersorij indigens, in id templum diuerterit. Nisi enim iumentum introductum fuerit, ipsum quidem nonnunquàm peribit, hic verò propter iumenti amissionem, & facultatis ad iter peragendum ex eo profectam inopiam, mortis periculo tradetur. Sabbatum enim propter hominem factum esse docemur: quamobrem & per omnia præferendam esse existimare hominis salutem & incolumitatem. Quocircà si quis depræhensus fuerit sinè necessitate iumentum in templum introducens, si sit quidem clericus, deponatur: si verò laicus, segregetur.

Mar. 2.

Can. 89. Diei salutiferæ passionis in ieiunio & oratione & cordis compunctione peragentes fideles, vsque ad mediam magni sabbati noctem ieiunare oportet, cùm diuini Euangelistæ Matthæus & Lucas, ille quidem per vespere sabbati, hic verò per id, summo manè, noctis nobis tarditatem describant.

Can. 90. Con. Nice. cap. 20. Dominicis genu non flectere, à diuinis nostris patribus, CHRISTI resurrectionem honorantibus, canonicè accepimus. Nè ergò huius obseruationis euidentiam ignoremus, fidelibus manifestum facimus, quòd post vespertinum sacerdotum ad altare sabbato ingressum, ex consuetudine quæ seruatur, nemo genu flectit, vsque ad sequentem vesperam in die Dominico, in qua post ingressum in *vespertino seu completorio, genua rursùs flectentes, Domino preces sic offerimus. Seruatoris enim nostri resurrectionis velutì præcursorem noctem, quæ fuit ante sabbatum, accipientes, hymnos ab ea spiritaliter incipimus, festum ex tenebris in lucem finientes, vt in perfecto & integro die ac nocte nos resurrectionem celebremus.

*τὸν τῶ λυχνικῶ

Can. 91. Eas quæ dant abortionem ciẽtia medicamenta, & quæ fœtus necantia venena accipiunt, homicidæ pœnis subijcimus.

Can. 92. Eos qui nomine matrimonij mulieres rapiunt, vel qui opera opeque sua raptores adiuuant, statuit sancta synodus, si sint quidem clerici, proprio gradu excidere: si verò laici, anathemate percuti.

Can. 93. Vxor viri qui secessit & non appáret, antequàm de eius morte certior facta sit, alteri cohabitans adulteratur. Similiter & militum vxores, quæ non apparentibus maritis nupserunt, in eandem rationem incidunt, quemadmodùm & quæ propter mariti peregrinationem reditum non expectant. Sed res hic quidem aliquam veniam habeat, quòd sit maior ei⁹ mortis suspicio. Ea autem, quæ illi quæ ad tempus erat ab vxore relictus, nupsit per ignorantiam, deindè dimissa est, quòd prior ad ipsum redierit, est quidem fornicata, sed per ignorantiam. A matrimonio ergò non arcebitur. rectiùs autem, si sic manserit. Sin autem miles aliquanto pòst tempore redierit, cuius vxor propter longam illius absentiam alteri viro coniuncta est, is, si velit, propriã vxorem recipiat, ipsi venia propter ignorãtiam data, eique qui illam in secũdis nuptijs domum duxit.

Can. 94. Eos qui gentilium sacramenta iurát, canon pœnis subijcit: & nos ijs quoquè segregationem decernimus.

Can. 95. Eos qui rectæ de fide sententiæ accedunt, & parti eorum qui ex hæreticis seruantur, subiecta consequentia & consuetudine recipientes, Arrianos quidem & Macedonianos, & Nouatianos, qui se καθαροὺς, id est, puros appellant, & Tessaresdecatitas seu Tetraditas, & Apollinaristas recipimus dantes libellos, & omnem hæresim anathematizantes, quæ non sentit vt sentit sancta Dei vniuersalis & Apostolica Ecclesia, sancto primùm chrismate & frontem, & oculos, & nares, & os, & aures imprimentes, dicimus: Signaculum doni spiritussancti. De ijs autem, qui Pauliani sectam secuti sunt, deindè ad catholicam ecclesiam confugerunt, statutum est vt ij omninò rebaptizētur. Eunomianos quoquè, qui in vnam demersionem baptizant, & Montanistas, qui hîc dicuntur Phryges, & Sabellianos, qui filium idem esse cum patre existimant, & alia quædam grauia faciunt, & omnes alias hæreses, quoniam multi hîc sunt, & maximè qui ex Galatarum regione profecti sunt, omnes ex ijs qui ad rectam de fide sententiam volunt accedere, vt Græcos recipimus. & primo quidem die eos Christianos facimus, secundo autem catechumenos, deindè tertio adiuramus, simul etiàm ter in faciem & aures inspirantes, & sic initiamus, & diù in ecclesia versari & scripturas audire facimus, & tunc ipsos baptizamus. Quinetiam Manichæos, & Valentinos, & Marcionistas, & similes hæreticos. Nestorianos autem oportet libellos facere, & hæresim suam anathematizare, & Nestorium, & Eutychen, & Dioscorum, & Seuerum, & reliquos talium hæreseon principes, & qui eadem quæ illi sentiunt, & omnes prædictas hæreses: & sic esse sanctæ cōmunionis participes.

Can. 96. Qui CHRISTVM per baptismum induerunt, eius in carne vitæ agendæ rationem imitari professi sunt. Eos ergò, qui capillos ad videntium detrimentum, scitè excogitatis nexibus adornant & componunt, & infirmis animis escam ea ratione obijciunt, cōuenienti supplicio paternè curamus, ipsos instituentes & temperanter viuere docentes, vt relicta fraude & vanitate, quæ ex materia oritur, ad exitio carentem beatamque vitam mentem assiduè traducant, & in timore puram & sanctam conuersationem habeant, & DEO, quoàd eius fieri potest, appropinquent per vitæ puritatem, & internum magìs quàm externum hominem virtutibus & bonis inculpatisque moribus exornent, vt nullas in se ferant reliquias peruersitatis vsqueadeò repugnantis. Si quis autem præter hunc canonem versatus sit, excommunicetur.

Can. 97. Eos qui vel cum vxore cohabitāt, vel alioqui indiscriminatìm sacra loca communia faciunt: & contemptìm in ea afficiuntur, & sic in eis permanent, etiàm ex ijs, quæ sunt in venerabilibus templis, catechumenorum mansionibus extrudi iubemus. Si quis autem hæc non seruauerit, si sit quidem clericus, deponatur: si verò laicus, segregetur.

Can. 98. Qui alteri desponsam mulierem eó adhuc viuo, cui desponsa est, in nuptiarum ducit societatē, adulterij crimini subijciať.

Can. 99. Porrò hoc quoq; in Armeniorum regione fieri didicimus, quòd quidam intùs in sacris altaribus carnium membra coquētes: frusta offerūt, sacerdotibus Iudaicè distribuentes. Quocircà ecclesiam immaculatam seruantes, statuimus nulli licere sacerdoti separata carnium membra ab offerentibus accipere, sed ijs sint contenti, quæ offerenti visa fuerint, eiusmodi oblatione facta extra ecclesiam. Si quis autem hoc nō fecerit, segregetur.

Can. 100. Pro. 4. Oculi tui recta adspiciant, & omni custodia serua cor tuum, iubet Sapiētia. Corporis enim sensus sua facilè in animam effundunt. Picturas ergò quæ oculos præstringunt, & mentem corrumpunt, & ad turpium voluptatum mouent incendia, nullo modo deincèps imprimi iubemus. Si quis autem hoc facere aggressus fuerit, deponať.

Can. 101. 1. Cor. 3. Corpus Christi & templum, hominem ad imaginem Dei creatum, diuinus magna voce appellat Apostolus. Omnē ergò sensilem creaturam superans, is qui salutari passione cælestem dignitatem est assecutus, Christum bibens vel comedens, æternæ vitæ adaptatur, animā & corpus diuinæ gratiæ participatione sanctificās. Quarè si quis immaculati corporis in synaxis tempore esse particeps voluerit, etiàm anteq̄ eius fiat cōmunio, manus in crucis formam figurās sic accedat, & gratiæ cōmunionem accipiat. Eos enim qui ex auro, vel ex alia materia quædam loco manûs receptacula efficiūt ad diuini muneris susceptionem, & per ipsa immaculatam cōmuniōem recipiunt, minimè admittimus, vt qui inanimatā subiectamq; materiā Dei imagini præferant. Si quis autē deprehensus fuerit immaculatam cōmunionem ijs impertiens, qui eiusmodi receptacula afferunt, & ipse segregetur, & is q̄ affert.

Can. 102.

Vide cap. 7. Concilij Vormatien.

Oportet autem eos, qui soluendi & ligandi potestatem à Deo accepêre, peccati qualitatem considerare, & eius qui peccauit, ad eam conuersationem promptum studium, & sic morbo conuenientem afferre medicinam: nè si in vtroque immoderatione vtatur, ab eius qui laborat, salute excidat. Non enim simplex est morbus peccati, sed varius & multiformis, & multas incommodi propagines germinans: ex quibus malum multùm diffunditur, & vlteriùs progreditur, donèc viribus medentis resistat. Quarè qui medicinæ scientiam in spiritu profitetur, oportet eum primùm eius qui peccauit, affectionem considerare, & siue vergit ad sanitatem, siue cõtra, proprijs moribus prouocare, vt per se morbum adspiciat, & quomodò eius quæ intercedit, vitę rationis conuersionisque curam gerat. & si artifici non reluctatur, & vlcus animæ auget per impositorum medicamentorum adiectionem, sic quoquè misericordiam, prout dignus est, impertiri. Omnem enim rationem init Deus, isque cui pastoralis traditus est principatus, vt errantem ouem reducat, & ei, quod est à serpente vulneratum, medeatur, & neque per desperationis præcipitia impellat, nec ad vitæ dissolutionem & contemptum frena relaxet: sed vna quidem omninò ratione, siue per acriora & adstringentia, siue per molliora & leniora medicamenta affectioni resistat, & nè vlcus cicatricem obducat, obnitatur, fructus pœnitentiæ examinans, & sapienter dispensans & gubernans hominem, qui ad superiorem illuminationem vocatur. Nos enim vtraque scire oportet, & quæ sunt summi iuris, & quæ sunt consuetudinis: in ijs autem, qui extrema non admittant, sequi locum traditum, quemadmodùm sanctus nos docet Basilius.

CANONVM SEXTAE SYNODI CONSTANTINOPOLITANAE,

ITEM'QVE TOMI CONCILIORVM SECVNDI, FINIS.

